



Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

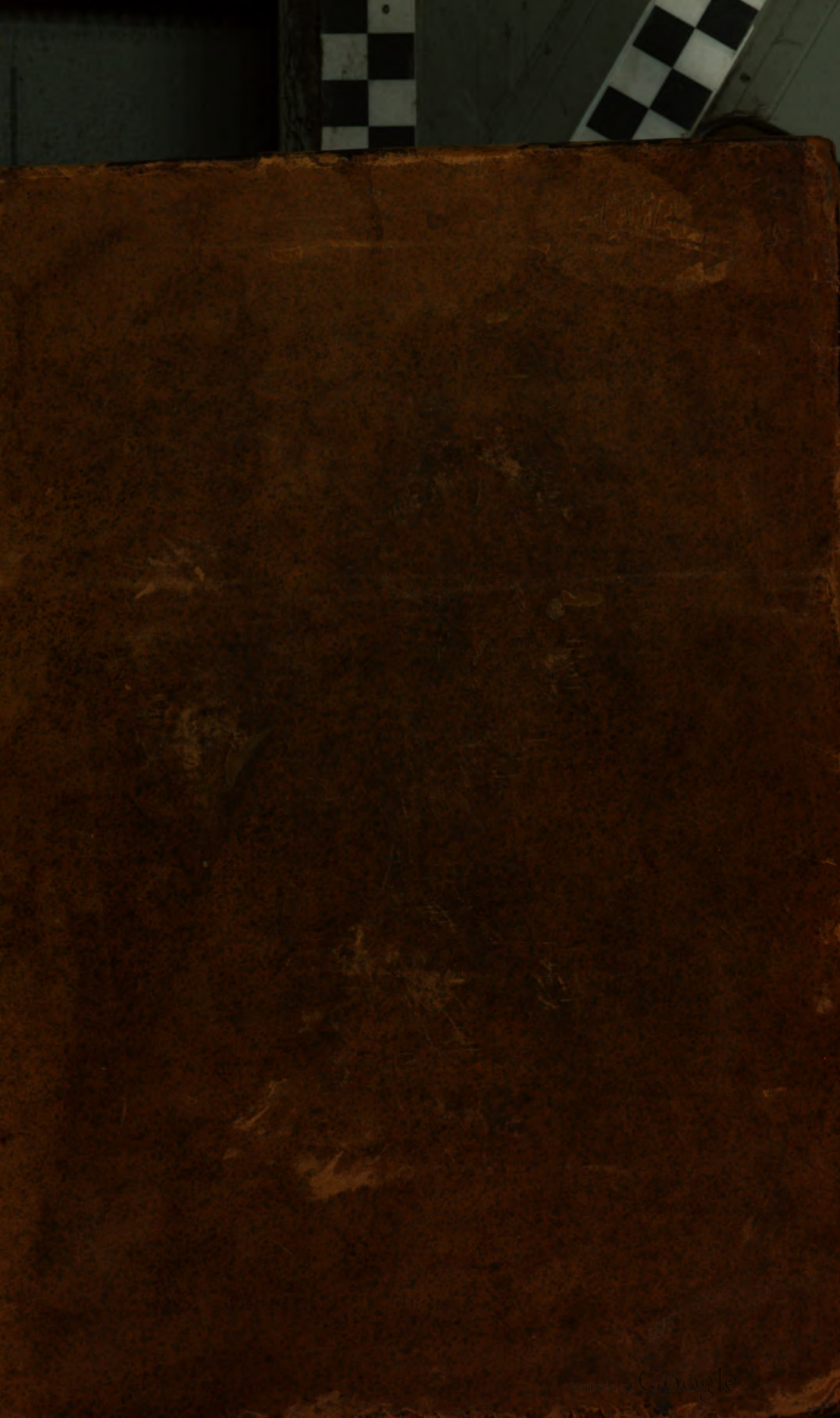
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>





Page 142

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON



AMSTERDAMO

APPRESSO

P. MORTIER

6518 15
W

IL GRANDE DITTONARIO

ITALIANO ET HOLLANDESE,

Come pure

HOLLANDESE ET ITALIANO,

Contenente tutti li Nomi, verbi &c. come pure tutti li buoni Proverbiu accuratamente spiegati ;
e dilucidati nella guisa, che, secondo il loro differente significato, natura, & uso, vengono
adoperati dai migliori scrittori. L'Italiano va regolato dietro il Vocabolario della
Cruca, del Veneroni, e segue lo stile de più famosi Historici, e Poeti Toscani,
Composto, corretto, & accresciuto di una Grammatica,

Da M O S E G I R O N.



HET GROOT

ITALIAANSCH EN NEDERDUITSCH

WOORDENBOEK,

Door M O S E S G I R O N.

I. PARTE. I. DEEL.



A M S T E R D A M,

Appresso P I E T R O M O R T I E R:

M D C C X.

Met Privilegie van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van Holland en Westvriesland.

RICARDO II

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE SHAGE.

All' Ill^{mo}. Sig^{re}. Sig^{re}. e Patrone Col^{mo}.

I L L U S T R A T I O N E
I L S I G^{re}.

ARNOLDO VANDER WAEYEN



Ragionevole che la mano assidua coltivatrice d'un orto, colga anco per se stessa de' primi germogli. Però havendo V. S. Illus^{ma}. co' suoi precisi sudori innaffiato le mie fatiche, a fine di veder pullulata la compositione del presente Dittionario, trovo molto convenevole il dedicargliene la prima parte. Conciò V. S. Illus^{ma}. riconosca in me gli effetti di quella gratitudine, che richiede l'assistenza da lei contribuita all' avanzamento di questa opera, e la mia grata volontà non anderà senza un corrispondente premio di veder le proprie fatiche illustrate colla valida protezione del di lei famoso Nome. Nome assai celebre per li molti Heroi che hanno fiorito nella di lei famiglia, le cui glorie sono costretto lasciar sotto il velo della di lei modestia; Non curandosi di famose lodi, chi coll' applicatione del negotio, cerca solo l'accrescimento delle pubbliche ricchezze. Per avanzare in tal essercitio con utilità V. S. Illus^{ma}. s'è impadronita di molte lingue, e principalmente della Toscana, il che ha dato origine a questo libro, che le offro per maggior suo comodo, non potendo veruna cosa star meglio che in mano di chi fa usarla. Come questa serve al publico utile, di cui fa V. S. Illus^{ma}. tanta stima, non dubito che sarà per haverla cara, e così con essa la supplico aggradire anco la mia buona volontà, permettendo che mi manifesti per sempre.

Di V. S. Illus^{ma}.

Devotiss^{mo}. & Oblig^{mo}. Servitore.

MOSE GIRON.

TOM. I.

AAN DEN EDELE HEER
ARENDT VANDER WAEYEN.

MYN HEER



Ademaal het de fedelykheid vereischt, dat de gene, die gestadig werkzaam is, de eerste vrugten van zyne arbeid kome te genieten, vinde ik het ook niet ongevoegelyk, maar volkomen myn pligt te zyn van U Ed., die door een yverige aanprikkeling, om de zamenschikking van dit *Woorden-Boek* voltooid te zien, zig niet heeft ontzien de behulpzame hand daar aan te bieden, het eerste deel van 't zelve op te dragen; hopende dat U Ed. daar door de uitwerkinge van dankbaarheid, waar toe ik wegens de bystant, die U Ed. my tot voortzettinge van dit werk bewezen hebt, verplicht ben, in my zult erkennen. Laat dan, *Myn Heer*, deze geringe aanbiedinge U Ed. aangenaam zyn, op dat myne dankbaarheid met een evenmatige vergeldinge, door myne arbeid onder de kragtige bescherming van U Ed. beroemde Naam gesteld te zien, zoude mogen pralen. Een Naam, zegge ik, dewelke door al de brave Mannen, die in U Ed. geslagt gebloeit hebben, genoegzaam bekend is; van welkers roem U Ed. zedigheid my verbied iets te melden; terwyl U Ed. (een walg hebbende van groote loftruitingen,) zig alleen met de koophandel bekommert, om daar door de schatten en de welstant van 't gemene best te helpen bevorderen. Om dan zoodanige bezigheid met meerder nut en voordeel voort te zetten, heeft U Ed. zig van vele talen, en voornamentlyk van de *Taschaansche*, kundig gemaakt; 't welk de oorspronk van dit *Woorden-Boek*, dat ik U Ed. tot zyn Ed. gemak opdrage, geweest is. Ik weet dat geen zaak besep, als in de handen van de gene die 't zelve weten te gebruiken, kan geplaatst werden; en terwyl dit tot nut van 't gemeen, 't welk U Ed. zoo zeer behartigt, niet ondienstig is, durf ik my vleijen dat het U Ed. niet onaangenaam zal zyn, U Ed. daar nevens ootmoediglyk verzoekende, van myne goede genegentheid en bereidwilligheid niet te verwerpen, maar my te bewilligen dat ik onophoudelyk de eernaam mag voeren van

U Ed. Onderdanigste en
verplichtste Dienaar,

MOSES GIRON

MOSES GIRON.

DE
BOEKVERKOOPER

AAN DEN

LEZER.

Dit *Woorden boek*, 't welk nu eindelyk in 't ligt komt, had ik al over eenige jaren begonnen om onder de Pars te brengen; maar de tegenspoed heeft my zulks in de eerste onderneming verhindert, door dien de Persoon, die ondernomen had het zelve in goede schikkinge te brengen, buiten myne kennisse, met al myn by een verzamelde Boeken en Handschriften, dewelketot dit werk behoorden, uit deze Stad quam te vertrekken, en in Vriefland te overleiden, zoo dat my het geringste daar van niet weder ter hand is gekomen. Egter heb ik het wederom voor de tweede maal aanvaard, en alles wat my mogelyk was by der hand gezogt, het zelve bevelende aan twee Personen, die wederzyds aan dit Werk zouden arbeiden; dog na veel bladen druks viel het zoo slegt uit, dat ik genoodzaakt wierd het werk te staken, en de afgedrukte bladen tot misdruk te gebruiken. Eindelyk quam my dese Auteur spreken, die my zynen dienst, en met eenen zyn begonne werk, te weten dit *Woorden-Boek*, daar hy al veele jaren mede bezig was geweest, aanbod. Ik besloot dan voor de derde maal het zelve te hervatten, en stelde daar nog drie personen aan, zoo om het Neerduits by het Italiaans correct of net, te schryven, alsom het na te zien, en van alle gebreken en misflagen wel te zuiveren. Zo dat ik aan dit *Woorde-Boek* ondervonden heb, hoe veel zorg, gedult en onkosten tot diergelyke werken vereischt worden. Nu hoop ik dat den Lezer, of die het zullen komen te gebruiken, daar dienst uit mogen trekken.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

BY

WALTER DILLIARD BRADEN, M.A., LL.D.,
 President of the University of North Carolina,
 Chapel Hill, N. C.

NEW YORK: THE CENTURY CO., 1915.

Copyright, 1915, by Walter Dillard Braden.

Printed in the United States of America.

IL GRANDE DIT TIONARIO ITALIANO & HOLLANDESE.

H E T G R O O T ITALIAANS en NEDERDUITS W O O R D E N - B O E K.

A.

A è la prima lettera di tutte le lingue, appresso tutte le nazioni. A is de eerste letter van alle taken by alle volkeren.

A, een voorzetsel, door de welke, met of zonder ledelen, verscheidene Nederduitsche voorzetsels, bywoorden, en redenen uitgedrukt worden, als by voorbeeld *tot, naar, te, in, op, ter, ten, by, aan, over*, enz.

a Londra. Tot London.

portarsi al Papa. Zigt tot of naar den Paus vervoegen.
cominciar' a parlare. Beginnen of aanvangen te spreken.

incitare, indurre, asstringere, obligare &c. uno a qualche cosa. Iemand ergens toe aandryven, noodzaken, verbinden, enz.

ci fermeremo a Roma, alla campagna, a casa &c. Wy zullen ons tot Romen, op het land, in huis onthouden.

a suo tempo. Tot of te zyner tyd.

a tempo e luogo. Ter tyd en plaats.

a vostro beneficio. Ten uwen besten, tot uwen voordeel.

a cavallo, a piedi &c. Te paard, te voet, enz.

anderemo a Roma, a Parigi, a casa &c. Wy zullen naar Romen, naar Parys, naar huis gaan, enz.

invitar', andar' alle nozze. Ter bruiloft noodigen, gaan.

notar' a conto. Op rekening aantekenen, aanschryven.

metter' al sole, all'ombra, all'aria &c. In de zon, in de schaduwe, in de lucht leggen.

aspettar' alla porta. By of aan de deur wagten.

portar ferri a piedi, un coltello alla cintola &c. Yzer aan de voeten, een mes aan de gordel dragen.

star' a tavola. Aan tafel zitten.

aspettar' fin' a dimani. Tot morgen toe wagten.

imprestar' una cosa a tre giorni. Iets voor drie dagen leenen.

T O M. I.

A.

esser' alla Messa, alla Predica &c. In de Misle, in de Predicatie zyn.

adesso sarò a voi. Ik zal terstond by u wezen.

all'occa d'oro. In de vergulde Gans.

viver' al mondo, alla guerra &c. In de wereld, in den oorlog of kryg leven.

star' al buio, al fresco, &c. In 't donker, in de koelte zitten.

star' a letto. Te bed leggen.

essere all'ordine. Gereed zyn.

notar' a libro. In het boek aantekenen, op of aanschryven.

a mio gusto, contento, sodisfazione. Na myn smaak, genoegen, voldoening.

a vostro bell'agio, adagio. Op u gemak.

a mezzo di, a meza notte &c. Op den middag, ter middernagt.

all'alba. In den morgenstond.

a Pasqua, a Pentecoste &c. Te Paasch, te Pinkster.

da qui a otto giorni. Over agt dagen.

a segno tale, a modo tale. Zodanig, alzo, diermaten.

a furia, a rompi collo. In der haast, met geweld, over hals over kop.

a lungo andare. Met der tyd, ten laatsten, eindelyk.

parlar' a lungo di qualche cosa. Wydloopig van een zaak spreken.

ad alta voce. Met luider stemme, overluid.

mendicar' il pane, a tozzo a tozzo. Van huis tot huis, het brood bedelen.

a dozzina, a centinaia &c. Met douzeinen, met honderden.

a caso. Bygeval.

venir' all'incognita. Op een onbekende wyze komen.

andar' sene a volo, a nuoto. Daar heen vliegen, swimmen.

imparar' a mente, parlar' a bocca. Van buiten leeren, mondelyk spreken.

A

mulino

mulino a vento, a braccio &c. Een Wind-, een Handmolen.
collare a merli, a lattuche, &c. Een kante bef, das, enz.
borologio a mostra. Een Uurwyzer, of Uurwerk.
pittura a ogli. Een Schildery met olieverw.
carozza a sei cavalli. Een Koets met zes paarden.
scala a lumaca. Een Wendeltrap.
parlar' ad uno. Met iemand spreken, redeneeren.
giuocar' alle carte &c. Met de kaart spelen.
fermar, ferrar' a chiave, &c. Sluiten, met de sleutel sluiten.
pagar' a danari contanti. Met gereed geld betalen.
passar' il tempo a studiare &c. Den tyd met leeroeffenen doorbrengen.
scriver' a lettere di oro. Met goude letteren schryven.
partirsi a bocca dolce. Met een zoete mond vertrekken, met vriendschap of genoegten scheiden.
star' a occhi bassi, a mani giunte &c. Met nedergeslagen oogen, met gevouwene handen staan.
barattar' una cosa a libri. Iets tegen boeken verruilen, vermangelen.
viver' a speranza. Op hoop leven.
star' a scrivere, a desinare &c. In het schryven, in het eeten of over de maaltijd zitten.
ditegli a nome mio. Zegt het hem nit mynen name, van mynent wege.
cacciar' alle lepree &c. Hazen jagen, op de Hazen jagt gaan.
sirar' a gli uccelli &c. De vogels schieten.
far' a gli capelli. Zig by 't hairtrekken.
star bene (male) a danari &c. Wel of qualyk van geld voorzien zyn, veel of weinig geld hebben.
ogli è un piacer' a vederlo, a guardarlo. 't Is een lust hem te zien, t'aanschouwen.
basterebbe un matto per casa, ma, a veder costui, ne basterebbe due nella nostra. Een gek in een huis is genoeg; maar als men dit wel beziet, zullen wy 'er twee in het onze hebben.
a quel ch' io vedo, a mio vedere. Voor zo veel als ik zie, na ik zien kan.
bavete torto a dirlo. Gy hebt ongelyk in het te zeggen.
stento a crederlo. Ik kan het beswaarlyk gelooven.
bohbi a perder la vita. Ik hadde byna het leven verloren, ik waar byna om 't leven gekomen.
tener' una a vile &c. Iemand laag houden, hem niet agten.
abarloare, navigare sopra vento. Boven de wind zeilen.
ABBACINARE. Iemand met een glinsterend bekken blind maken.
abbacinar' uno. Iemand agter het licht voeren, bedriegen.
abbacinar' uno co' lampanti (co' gl' ongar) Iemand met geld verblinden, omkooopen.
abbacinar la mente. Het gemoed verblinden.
abbacinar le pecchie. De swermende bijen met het klinken open bekken te rug lokken.
Abbacinato. Met een bekken geblind. *Met.* verblind, bedrogen.
Abbacinamento. Verblinding, bedrog.
ABBACCO, abaco. Rekenkonst, Cyfferkonst.

imparar l'abaco, le ragioni dell' abaco. Rekenen of cyfferen leeren.
Abbaccare, abacare. Voce, che par tratta da Abbaco, ma non ha che fare con quel significato, usandosi dal volgo per vaneggiare, girandolare, &c. Mijmeren.
tu abbachi. Gy mymert, gy hebt het niet vast.
Abbaciare, Abbacista. Rekenmeester, Rekenaar.
ABBADARE, abadare. V. Badare.
ABBADIALE &c. V. Abbate &c.
ABBAGLIARE, abbarbagliare, barbagliare. Met groote glans verblinden, iemand agter het licht voeren, bedriegen. *V. Abbacinare.*
abbagliar' uno (gli occhi di uno) Iemand de oogen verblinden, beguichelen, bedriegen.
il sole m'abbaglia. De zon verblind my.
l'amore, la bellezza, la passione, abbaglia la ragione. De liefde, de schoonheid, de drift verblind de reden.
il denaro abbaglia li giudici. Het geld verblind de Regters.
Abbagliato, abbarbagliato. Verblind, beguicheld.
abbagliato dalla passione &c. Door de drift (als liefde, gramschap, enz.) verblind.
Abbaglio, abbagliamento, barbagliamento, abbagliore, bagliore, abbagliaggine, abbarbaglio, barbaglio. Glans die de oogen verblind, verblinding.
ABBAJARE, bajare. Blaffen, aanblaffen.
abbajar' ad uno. Iemand aanblaffen, *Met.* den spot met iemand dryven.
li cani abbaiano alla luna. De honden blaffen tegen de Maan.
cane, che abbaia non morde. Een blaffende hond byt niet: *trà tanto ch' il cane abbaia il lupo si pasce.* Terwyl de hond blaft, voed de wolf zig.
Abbajamento, abbajo. Blaffing, aanblaffing.
Abbajatore. Een blaffer, een aanblaffer, *Met.* een veragter, bespotter.
ABBANDONARE. Verlaten, varen laten.
abbandonar' uno. Iemand verlaten, zitten laten.
abbandonar' il mondo, il secolo. De wereld verlaten, zig van de wereld ontslaan.
abbandonar la vera strada. Den regten weg verlaten.
abbandonar l'impresa. De onderneming laten varen, zig daar van ontslaan, daar van afzien.
abbandonar' il pensiere di qualche cosa. Het gedanken van eenig ding laten varen, niet meer daar aan willen gedanken.
abbandonar' il campo. Het veld verlaten, van daar vertrekken.
abbandonar le braccia. Den arm laten varen, zig'er niet meer aan houden.
abbandonar le redini. Den toom laten varen, het paard niet meer konnen bedwingen, bestieren, yemand in zijn vryheid laten.
Abbandonarfi. In onmagt vallen, den moed laten vallen of dalen.
Abbandonarfi. Zig t'eenemaal verlaten, gansch verzetten zyn, zig nergens meer mede te bemoeijen.
abbandonarfi a qualche cosa. Zig ganschelyk tot een zaak overgeven.
abbandonarfi al giuoco &c. Tot het spelen overgegeven wezen, verzet zyn op het spel. *abban-*

abbandonarsi nell'affetto della moglie. Zig al te veel door de liefde van zyn vrouw laten innemen.
abbandonarsi in qualche pensiero allettivole &c. Zig over een lustige of vrolyke gedagte vergeeten.
abbandonarsi in una persona. Zig gansch en al op een persoon verlaten.
Abbandonato. Verlaten.
esser' abbandonato da i Medici, parenti, amici, tutti &c. Van de Geneesheeren, Bloedverwanten, Vrienden, en alles verlaten zyn, of worden.
casa abbandonata. Een verlaten huis.
abbandonato a pruriti del senso. Aan de vleeschelyke wellusten gansch overgegeven.
a redimi abbandonate. Met vollen toom, met vollen loop, spoorflags.
Abbandonatore. Verlater, wegreizer.
Abbandonatamente. Verlatiger wyze.
viver' abbandonatamente ne' vizii. Tomeloos, los en ongebonden leven.
Abbandono. Verlating, wegreizing.
abbandono de' campi, figliuoli &c. Verlating van 't land, kinderen, huis en hof.
metter' in abbandono qualche cosa. Iets verlaten, varen laten.
lasciar' ogni cosa in abbandono a' ladri. De dieven, of roovers, alles ten roof laten.
lasciar' la nave in abbandono ai venti. Het schip aan de winden overgeven.
ABBABAGLIARE &c. V. *Abbagliare.*
ABBABICARSI &c. V. *Barba, barbicare &c.*
ABBACARSI &c. V. *Barca.*
ABBADARE &c. V. *Bardare.*
ABBARRARE, mettere sbarra da impedire il passo. Affchutten, de weg met een boom afsluiten.
ABBARRUFFARE &c. V. *Baruffare &c.*
ABBASSARE. V. *Bassare.*
abbassare, per chinare, come abbassare gli occhi. De oogen nederwaards slaan, vernederen.
ABBASSO, abasso. V. *Basso.*
ABBASTARDIRE &c. V. *Bastardire.*
ABBASTIONARE &c. V. *Bastionare.*
ABBATE, abate. Een Abr.
Abbadessa, badessa. Een Abdisse.
Abbadiale, badiale. Op zyn Abts, 't geen tot een Abt behoort, Met. weelderig, kostelyk, heerlyk.
dignità &c. badiale. Abtelyke Waardigheid.
pranzo, pasto badiale. Een heerlyke, kostelyke maaltijd, gelyk de Abten houden.
sedia badiale. Een heerlyke Stoel, of Zetel, gelyk die van een Abt.
Abbadialmente, badialmente. Op zyn Abts, heerlyk, kostelyk.
Abbadia, badia, abbazia. Een Abdy.
ABBATTERE. Nederflaan, nederwerpen.
abbatter le mura, gl' idoli, le case &c. De muuren, afgoden, huizen, enz. nederfmyten.
abbatter gli alberi. De boomen omver hakken, nederhouwen.
abbatter le vele. De zeilen neder laten, de zeilen stryken.
abbatter i nemici. De vyanden verflaan.

abbatter gli emoli. Zyne benyders onderbrengen.
abbattere dalla somma sottrarre. Van de som af trekken.
abbattersi a mutarità del Consiglio. De magt van de Raad krenken.
abbatter l' orgoglio di uno. Iemand's hoogmoed stuiten, breeken.
Abbatterfi. Iemand te gemoed komen, in een zaak overeenkomen.
non saprei abbattermici per adesso. Ik kan'er nu niet opkomen.
abbatterfi a dire. Ontrent komen te zeggen, iemand gelegen komen om te zeggen.
abbatterfi in occasione. Gelegenheid ontmoeten.
Abbattuto. Afgeslagen, omgekapt, omgehouden, omver geworpen, nedergelagen.
case, alberi &c. abbattuti. Nedergesmeten huizen, enz. omgehouden boomen.
tutto abbattuto. Gansch ter neder, gansch verbaast, den moed gansch verloren.
abbattuto dal timore &c. Door vreeze gansch verflagen.
animo abbattuto. Verflagen, verschrokken gemoed.
natura, calor naturale abbattuto. Verswakke, vervalle natuur of natuurlyke warmte.
Abbattimento. Nederstorting, nederfmyting.
ABBABAGLIARE. V. *Abbagliare &c.*
ABBAVARE. V. *Imbavare, scombavare.*
ABBELLIRE. Schoon maken, vercierien, schoon worden.
abbellir le sue ragioni, pretensioni, scuse &c. Zyn reden, zyne oorzaken of ontschuldigingen verschoonen, vercierien.
Abbellirsi. Zig opschikken, schoon maken.
Abbellito. Opgeschikt, schoon gemaakt.
Abbellimento. Schoonmaking, opschikking.
ABBEVERARE. beverare. Te drinken geven.
abbeverar gli assetati. Den dorstigen te drinken geven.
abbeverar li cavalli, cameli, il bestiaime &c. De paarden, kemels, 't vee te drinken geven.
abbeverar' uno. Iemand dronken maken, vol drinken, beschenken.
abbeverar' uno con qualche opiato. Iemand met een slaapdrunk in de slaap wiegen; iemand door diergelyke dronk dol, dom of verliefd maken.
abbeverar' un tantino. Een weinig van een drank smaken, proeven.
abbeverar' uno con ciancie, false novelle &c. Iemand valsche tydingen en nieuwigheden wys maken, doengelooven.
Abbeverato. Dronken gemaakt, beschonken.
tornd a casa ben' abbeverato. Hy is zeer dronken, beschonken 't huis gekomen.
Abbeverato, Abbeveraticcio. De overgeblevendrank, waar van iemand al iets gedronken heeft.
bever l' abbeverato di altrui. Het overgebleven drinken, waar van een ander al gedronken heeft.
Abbeveratoio, beveratoio. Troch of bak, om 't vee drinken te geven; een drinkhoortje in een Vogelkouw.
ABBICARE, abbiccare, bicare. Tot hoopen of bundels maken.

abbicare il feno &c. Het hooi in hoopen of bundels vergaderen, ophoopen.

ABBIGLIARE. Oppronken, vertieren met schoone kleederen.

Abbigliarsi. Zig helder en schoon opschikken, schoone kleederen aantrekken, aandoen.

Abbigliato, ta. Schoon gekleed, netjes opgeschikt.

Abbigliamenti. Cierfel, cieraad, oppronkinge van de vrouwen.

Abbigliatrice. Een vertierster, een kamenier van een vrouwsperloon.

ABBISOGNARE. *V. Bisognare.*

Abbccare, far che due si parlino insieme. Iemand met een ander in gesprek doen komen.

ABBOCCARE. Met den mond vangen, aanvatten, gelyk de honden 't wild aanbyten.

Abbccarsi. Met iemand in gesprek komen.

abbcarsi con uno. Mondelyk met iemand spreken.

abbcarsi insieme. Met malkander spreken, ontrent iets samen te gemoed komen.

Abbocato. Met den mond gevangen.

vino abbocato. Goede en zoete wyn.

cibi, vivande &c. abbocate. Goede welsmakende spyzen.

Abbocamento. Aanbytinge, of mondeling besprek.

Abbcattare, che fa abbcattare. Een die bezorgt dat 'er een besprek tusschen twee andere geschied.

ABBOCCONARE. In stukjes, of brokjes snyden, of byten.

abbcconar le vivande su 'l tagliere. De spyzen op 't bord in stukjes of brokjes snyden.

ABBOLIRE, abolire. Afschaffen, vernietigen.

abolir una legge &c. Een wet enz. afschaffen, te niet doen.

abolir la memoria di qualcheuno. Iemands gedagtenisse uitrocijen.

abolir la vergogna col ferro. De schand of hoon met den degen uitwissen, dat is, zig zelfs of een ander dooden wegens een gedane hoon.

Abbolito, abolito. Afsgehaft, te niet gedaan.

Abbolimento, abolimento, abolizione. Afschaffing, uitrocijng, verdelging.

ABBOMINARE, abominare. Vervloeken, schuwen, een afschuw, een afschrik hebben of dragen.

abominare il vizio, il peccato &c. Voor de laster, de zonde, enz. een afschrik, een gruwel hebben.

Abominevole, abominevole, abominando, abominofo. Afschuwelyk, leelyk, vervloekt, gruwelyk, schandelyk. Word inzonderheid van een laster, gebrek, vuiligheid, en diergelyke gezegd.

fatto abominevole. Gruwelyke feit, bedrijsf.

sporcbezze abominevoli. Afschuwelyke vuiligheden of vuilnisse.

cofe, azioni &c. abominevoli. Gruwelyke, afschuwelyke zaken of bedryven.

Abominevolmente, Adv. Gruwelyk, afschuwelyk.

Abominazione. Vervloeking, walging, gruwel, afschuw.

haver qualche cosa in abominazione. Voor een zake een gruwel hebben, iets vervloeken.

ABBONARE. Goed maken, goed spreken.

abbonare alcuno. Voor iemand instaan, borg blijven,

abbonar un credito. Een schuld goed maken, vergoeden, daar voor goed spreken.

Abbonamento. Goedmaking, goedspreekng.

ABBONACCIARE, rabbonacciare. Een stilte op zee maken, stillen.

abbonacciar, rabbonacciar il mare. De zee wederom stillen.

abbonacciar li moti dell' animo. De bewegingen van 't gemoed stillen.

Abbonacciare, abbonacciarfi, rabbonacciarfi. Stil worden op zee.

il mare s' abbonacciò. De zee wierd wederom stil.

il tempo si rabbonaccia. 't Weer heldert op, word weder schoon.

l' animo si abbonaccia. 't Gemoed bedaard weder, hy word weder goed.

ABBONDARE Overvloed hebben, de volheid hebben, volop hebben.

abbondare di qualche cosa. Van iets de overvloed hebben.

questo paese abonda di vino, grano &c. Dit land heeft overvloedig veel wyn, veel koooren, enz.

Abbondante, abbondevole. Rykelyk, overvloedig.

terra abbondante, (di ogni cosa) Een land dat van alles de overvloed heeft.

Abbondantemente, abbondevolmente. Overvloediglyk, volop.

Abbondanza. Overvloedigheid, overvloed, de volheid.

haver' abbondanza di ogni cosa. Van alles overvloed hebben.

dinari &c. in abbondanza. Van geld, enz. de volheid, de overvloed hebben.

Abbondanza. Overvloedigheid, goeden tyd.

Dio mantenga la pace e l'abbondanza nelle nostre terre. God wil de vrede en goeden tyd in onzen lande bewaren.

ABBONIRE. Goed, tydig, ryp worden, ook weder goed of verzoent worden.

Abbonito. Bevredeigd, te vrede gestelt.

ABBORDARE, abordar. In iemands schip of aan boord komen.

abordare uno, Tot iemand gaan, en met hem spreken.

abordare alcuno. Iemand aan boord klampen.

ABBORDARE, prender terra. Havenen.

Abborro, abborramento. Aanklamping.

le navi si abborrono. De schepen hebben zig malkander geentert.

ABBORRACCHIARSI, abboracciarfi. Zig dronken drinken.

Abborracchiamento, abborracchiamento. Dronkenschap.

ABBORRARE. Met scheerwolle uitvullen.

ABBORRIRE, abborrire. Een gruwel of afschuw hebben, of dragen.

V. Abominare &c.

abborrir' il peccato &c. Van de zonde een afschuw hebben of dragen.

abborrir' il consorzio, la compagnia di uno. Iemands gemeenschap schuwen, vlieden, van iemand afkeerig of vervreemd zyn.

Abborrito, aborrito. Gelchuwt, gevloeden.

esser' abborrito da ogni uno. Van een ieder gelchuwt en gevloeden worden, elk een tegen zyn.

case abortive. Afchuwelyke zaken.
Abborrimento. Schuw, affchuw, gruwel.
haber un' abborrimento naturale di qualche cosa. Van iets uit de natuur een affchuw hebben, afkeerig zyn.
mostrar etc. abborrimento di qualche cosa. Van iets een affchuw betuigen.
ABORTIRE, *abortire, abortare, avortire.* Miskramen, ontydig baren.
Aborto, aborto. Misbaring, ontydige afgang van de geboorte.
un' Aborto. Een Miskraam of wanschapen kind.
far' aborto. Misbaren, om de geboorte of 't kind komen.
procurar' aborto. De geboorte, of de vrugt asdryven.
Aborticcio. Misgebooren, ontydige gebooren.
parto aborticcio. Ontydige geboorte, misgeboorte.
ABBOTTINARE, *abbottinare.* Prys of buit geven, prys maken, buiten.
abbottinar' ogni cosa. Alles tot buit en prys maken.
Abbotinamento, abbotinamento. Buitmaking, prysmaking.
ABBOTTONARE etc. V. Bostone etc.
ABBOZZARE, *sbozzare.* Uit den groven arbeiden, schetsen, (word van allerhande arbeid gezeid.)
abbozzar pietre, statue, pitture etc. Steenen, beelden, gemaal uit den ruwen arbeiden, ontwerpen.
Abbozzato, sbozzato. Uit den ruwen of groven gearbeid, geschetst.
Abbozzatore, sbozzatore. Ontwerper, schetzer.
Abbozzamento, abbozzatura, sbozzatura, abbozzo, sbozzo. Ontwerpings, schets.
Abbracciare. Omarmen, omhelzen, met de armen omvangen.
abbracciar' uno, una. Iemand omhelzen, in de armen vatten, in den arm nemen.
abbracciarsi in carità, nel bacio santo. Zig in Christelyker liefde omhelzen, omvangen.
abbracciar la moglie. Zyn vrouw omhelzen.
lasciarsi abbracciare. Zig beslapen laten, zig omhelzen laten.
chi tutto abbraccia, nulla stringe. Prov: Die te veel onderneemt, voornemt, regt weinig uit, die 't onderste uit de kan wil hebben, krygt het lid op de neus.
questo fiume abbraccia tutta la Città. Deze rivier loopt om de geheele Stad.
Abbracciare, Met. Aannemen, zig begeven.
abbracciar la vera religione. De ware religie aannemen.
abbracciar' un negozio. Een zaak aannemen.
abbracciar la difesa di uno. De bescherming van iemand op zig nemen.
abbracciar' il consiglio di uno. Iemands raad volgen.
abbracciar l' occasione. De gelegenheid waarnemen.
Abbracciato. Omarmt, omvat, omhelst.
con abbracciati si annegarono. Zodanig verdronkenze, gelyke elkander omarmt hadden.
Abbracciamento, abbracciamenti, Plur. abbracciari. Omhelzing, omvatting.
tra gli abbracciamenti e baci. Onder 't omhelzen en kussen.
abbracciamenti amorosi, disonesti etc. Verliefde, onkusische omhelzingen, enz.
Abbracciata. Verdubbelde omarming.

ABBRAGIARE, *abbraciare etc. V. Brace etc.*
ABBRANCARE, *etc. V. Brancare etc.*
ABBREVIARE. Verkorten, kort, korter maken.
abbreviar la vita, il tempo etc. 't Leven verkorten, den tyd korten.
abbreviar la Scrittura, le parole, un concetto. De Schriftuur, de woorden verkorten, een begriip in weinig woorden vervatten, in 't kort geven.
Abbreviato. Verkort, korter gemaakt.
parole abbreviate. Verkorte woorden.
Abbreviamento, abbreviazione. Verkorting in geheele reden.
abbreviamento delle notti, dei giorni. Verkorting van de nagten, van de dagen.
Abbreviatore. Verkorter, is een zeeker ampt van Kerkvoogden aan 't Roomse Hof. *Abbreviator.*
l'abbreviatore di Tito Livio. De verkorter van Titus Livius, dat is die een beknopter uittreksel uit zyne schriften gemaakt heeft.
Abbreviatura, abbreviature. Verkortinge in woorden en woordgreepen.
scrivere per abbreviature, con abbreviature. Met verkorte woorden schryven.
ABBRONZARE, abbronzacchiare. Aanbranden, aanglimmen.
la fiamma cominciava già ad abbronzar li tetti vicini. De vlam begon al de nabuurige daken te ontsteeken, aan te glimmen.
abbronzar' uccelli. De geplukte vogelen schroeijen, dat is door 't vier stryken, op dat de kleine hartjes of pennerjes af branden.
abbronzar porci. De verkens branden, zengen.
Abbronzato. Verzengt, verbrand, aangebrand.
faccia, viso, herbe etc. abbronzate dal sole. 't Gezigt, gras, kruiden enz. door de zon verbrand.
ABBRUCCIARE, abbruggiare etc. V. Brucciare.
ABBRUNIRE, abbrunare. Bruin worden, bruin maken.
abbrunire dal sole, dal fuoco etc. Door 't vuur, van de zon bruin worden.
abbrunare l'arrostto. 't Gebraad bruineeren, bruinbraden.
Abbrunato, abbrunito. Gebruineert.
abbrunato (abbrunito) dal sole, al fuoco etc. Door de zon, door 't vyer bruin geworden.
ABBRUSCARE etc. V. Bruciare.
ABBUCCINARE etc. V. Buccina etc.
ABBUIARE, abbuia:si. Duister, donker, of avond worden.
la mente s' abbuia per le delizie carnali. 't Gemoed of 't verstand word verduistert door de vleeschelyke begeertens.
A, B E, C E, l' A, b e, c e. Het A, B, C.
Abecedare. 't A, B, C, opzeggen of leeren.
Abecedario. Een A, B, C tafeltje.
А В Е Т Ъ. f. abeto. Een Dennen-boom.
Abetaia. Dennen-woud.
ABGIURARE. Afgaan, verlaten, verloochenen.
Abgiurare, rinunciare pubblicamente a qualche errore, o alla sua credenza. Openbaarlijk eenige dwaling, of zyn geloof,

loof verloochenen, verzaken, of afzweeren.
abgiurar l'eresia, &c. Een kettery, enz. verzweren, afzweeren.

Abgiurazione. Afzweering, verloochening.

ABIETTO. Veragtelyk, verwerpelyk, versmadelyk, slecht.

abietto e vil mestiere. Een veragtelyk, versmadelyk ambagt, of hanteering.

animo, spirito &c. abietto. Een verslagen, traag, slaafs gemoed.

Abietissimo. Boven maten veragtelyk of verwerpelyk, veragtelykst, zeer veragtelijk.

come un' abietissimo seruo. Gelyk als de veragtelykste knecht.

Abiezzione. Verwerping, verwerpelykheit, vernedering
abiezzione d'animo. Kleinmoedigheid, verslagenheid van 't gemoed.

ABILE &c. *V. Habile.*

ABISSO, *abisso.* Afgrond.

Abisso. De Helle. *Met.* Een onnaspeurlyke zaak.

O abisso apriti! O Helle, doet uwen mond op! ô afgrond opend u! word gezegt by 't aanhooren van een groote misdaad.

questo è un abisso. Dat is een ondoorgrondelyke geheim, diepte.

Dio è un' abisso di bontà, sapienza &c. God is een afgrond van alle goedheid en wysheid.

Abissare, inabissare. In den afgrond storten, in den afgrond dalen, verzinken.

un vento che pareva volesse abissar' il mondo. Een wind als of de wereld vergaan zoude.

abissar' un vascello &c. Een schip in de grond booren, schieten.

abissare la città. Een stad tot den grond toe verwolsten, verzinken.

abissarsi nell' inferno. In de helle varen.

Abissato. Verzonken, in den afgrond gestort.

Città, Provincie, Terre, Vascelli &c. abissati. Verdrinken, verzonken, of in den afgrond gestorte Steeden, Landschappen, Landen, Scheepen &c.

ABNEGARE. Verloochenen, ontzeggen, weigeren. *V. Riniegare, Rinunciare.*

abnegar se stesso. Zig zelfs verloochenen, verzaken.

Abnegazione. Verloochening, ontzegging.

abnegazione di se stesso. Verzaking van zig zelfs, verloochening van zyn eige verstand en wille.

ABOLIRE, *abolito, abolizione. V. Abbolire, abolito, abolizione &c.*

ABROGARE. Afzetten, te niet doen.

abrogar una legge. Een wet afschaffen, afkeuren, te niet doen.

Abrogazione. Verbrekking, afschaffing, afkeuring van een wet.

ABROTANO, & *abrutano.* Een gewasch.

ABSENTE, *assenza &c. V. Assente &c.*

Assentarsi. Zig 'tzoek maken, niet tegenwoordig zyn.

ABSORBERE &c. *V. Assorbire &c.*

ABUSARE, *usare una cosa in mal modo.* Misbruiken.
abusar la pazienza di uno. Iemands geduld misbruiken.

Abusarsi. Doolen, in misverstand geraken, zig bedriegen, misloopen.

Abuso. Misbruik, doolinge, misverstand.

introduurr' abus. Misbruiken invoeren, of opbrengen.
venir' in abuso. In misbruik geraken, komen.

per abuso. Door misbruik, of misverstand.

Abusivo, ad. Misbruikelyk, bedriegelyk.

Abusivamente. Door misbruik, door doolinge bedriegelyk.

ACADEMIA, *Accademia.* Een Hooge School, of huis daar men de vrye konsten, en andere wetenschappen oeffent.

Accademico, Sust. & Ad. Een die op een Hooge School gaat, of een mede-makker van zodanig huis of gezelschap.

gli Accademici. De lieden van zoo een Hooge School.
discorso, esercizio Accademico. Academisc redenering, oeffening.

ACANTO. Kruiswortel.

ACCADERE, *accuscare.* Geschieden, gebeuren, voorvallen.

accade alle volte. 't Gebeurt zomtyds, het geschied altemets.

simili venture non accadono ad ogni uno. Diergelyk gebeurt elk een niet, komt ieder een niet over.

racconterò un' historia accaduta in Inghilterra. Ik zal een geschiedenis verhalen, het welk in Engeland gebeurd is.

Accadere. Noodig zyn, de moeite waard zyn.

non accade. 't Is onnoodig, 't is de moeite niet waard.

non accade di parlarne. 't Is niet noodig, dat men daar van spreekt.

Accaduto, agget. Geschied, 't geen gebeurd is.

non sono favole queste, ma cose accadute e vere. 't Zyn geen fabeltjes, maar zaken gelyk ze in der waarheid geschied zyn.

Accadimento. Een voorval, geschiedenis.

ACCAGIONARE &c. *V. Cagionare.*

ACCALAPPIARE. *V. Calappiare.*

ACCALORARE. Hittig of vierig maken.

Accalorare le preghiere, gli uffici &c. Zyn bidden, verzoeken, smeken &c. vyerig maken, hevig om iets aanhouden.

accalorar' il suo partito. Zyn aanhang sterker en grooter maken, vergrooten, meer toeloop krygen.

ACCAMPARE. Legeren, in 't veld leggen. *V. Campare.*

accampare i soldati, l'esercito &c. 't Volk legeren.

Accamparsi, Camparsi. Zig legeren, zig in 't veld legeren.

il Generale s'accampò in vista della Città. Den Veldheer legerde zig in 't gezigt van de Stad.

fate, che il popolo s'accampi. Maak dat zig 't volk legere.

Accampato, Campato. Gelegert.

l'esercito si è accampato, a N. Het leger legt by N. in 't Veld.

Accampamento. Legeringe.

ACCAMPANARE &c. *V. Campanare &c.*

ACCANARE, *lassar i cani dietro la siera.* De honden aanhitsen, op 't wild los laten.

accanar' uno. De honden op iemand aanhitsen.

Ac-

Accamata si dice la fiera seguita da cani. Door de honden gejaagt.
come un orso accamato. Gelyk een gejaagden beer.
ACCANNELLARE &c. *V. Incannellare* &c.
ACCAPACITARE, *accapacitarfi. V. Capace, capacitare* &c.
ACCAPIGLIARE. By 't hair vasten, trekken.
Accapigliarfi. Zig malkander in 't hair vatten, 't hair opvlegten, opbinden.
Accapigliamento. Trekking by 't hair, opbinding, opvlegting.
ACCAPPONARE, *capponare.* Lubben, gelyk een Kapuin maken, onrmanen, uitsnyden.
accapponar' un gallo. Een haan lubben, versnyden.
capponar' un buomo. Tot een Kapuin maken.
ACCAPPIARE. Met een slinger toebinden, toeslingeren, verstrikken, vangen.
accappiar le scarpe, le stringhe. De schoenen, de nestels toebinden.
accappiar una valigia su'l cavallo. Een Reis-maal op 't paard binden.
accappiar' uno con buone parole. Iemand door goede woorden in 't net, of in den strik brengen.
Accappiatura. Vetslingering, toeslingering, eenslinger.
ACCAPRICCIARSI. V. Raceapricciarfi.
ACCAPUCCIARE, *accappuciarfi. V. Capucciare.*
ACCAREZZARE &c. *V. Carezzare.*
ACCARNARE, *accarnire.* Te diep in 't vleesch walsen, gelijk de nagels in de teenen.
ACCARPIONARE, *carpionare.* De visch in zeker saus inzetten, dat hy duuren kan. *V. Marinare, &c.*
Accarpionato, *carpionato.* Een toebereide visch, met azijn, kruid, enz.
ACCASARE, *casare.* Met huizen betimmeren.
accasare una città, piazza &c. Een stad of straat met huizen betimmeren.
accasar' una figliuola. Een dogter besteeden, uithuwelyken.
Accasarfi, casarfi. Zig 't huis zetten, huiszittend worden, trouwen.
accasarfi in qualche luogo. Zig ergens neerzetten.
accasarfi con uno. Met iemand trouwen.
accasarfi con uno. In iemands geslacht of vriendschap komen.
Accasato, *casato.* Huiszittend, getrouwd.
città &c. ben accasato. Een stad met welbebouwde huizen.
buomo accasato, donna casata. Een huiszittend, of getrouwd man of vrouw.
non è casato ancora. Hy is nog ongetrouwd, hy heeft nog geen vrouw.
io non sono quà accasato. Ik heb hier geen' eige, of gestadige woonplaats, ik woon hier niet.
Accasamento, *Casamento.* Trouw, huwelyk.
ACCASARE. V. Accadere.
ACCASCIARE, *accasciarfi.* Tot kaas worden, runnen.
il latte &c. s' accascia. De melk runt, word tot kaas.

ACCATTARE, *cattare.* Overal gaan bedelen, zoeken, enz. vinden.
accattar, cattar tozzi. Brood, een stuk brood bedelen.
catta tozzi, accatta tozzi. Bedelaar, landlooper.
andar accattando. Gaan bedelen.
accattar biasimo. Schande behalen, onceer daar van dragen.
accattar la grazia, la benevolenza di uno. Iemands genade of vriendschap verkrygen.
accattar' imprestito, a credito. Leenen, op borg nemen.
Accattante, *accattatore.* Bedelaar, vegter, stads bedelaar.
Accatta lingua. Die het woord van de wagt vraagt.
ACCATARRARE, *accattarrarfi, incatarrare.* Vogtig worden, met vogtigheden overladen worden, verkoudheid krygen.
Accattarrato. Vogtig, met vogtigheden beladen, die den snof heeft.
ACCATIVARE, *accattivarsi. V. Cattivarfi.*
ACCAVALCIARE, *accavalciare.* Schrijlings op iets zitten. *V. Cavalcioni* &c.
accavalciar un trave, sopra un' altro. Een balk kruiswijs over den ander leggen.
accavalcionarfi sopra qualche cosa. Op iets schrylings neerzitten.
ACCAVIGLIARE. V. Cavigliare.
ACCIECARE, *Acciecare.* Verblinden, blind maken.
Met. Bedriegen.
acciecar' uno (gli occhi ad uno) Iemand verblinden.
Met. Bedriegen.
la bellezza delle donne accieca gli animi, i cuori, gli occhi dell' intelletto. De schoonheid der vrouwen verblind de gemoederen en de oogen van 't verstand.
lasciarfi acciecare dalla passione, gelosia &c. Zig van de drift, als minnenyd, toorn, enz. verblinden en innemen laten.
Accecato, *acciecato.* Verblind, verzot, ingenomen.
acciecato dalla sua sfrenata lussuria, avarizia &c. Van zijn overgroote onkuisheid, gierigheid, enz. verblind.
Acciecatore. Verblinder, bedrieger.
Acciecamento. Verblinding, bedrog.
ACCIEFFARE. Met den mond aanvallen.
il cane accieffa la lepre. De hond vat den haas aan.
accieffar' ogni cosa. De neus in alles willen steken.
ACCELERARE. Verhaasten, haasten, vorderen.
accelerar' un negozio, una faccenda. Een zaak of verrijting vorderen, verhaasten.
accelerar la morte col veleno. Met seyn de dood haastelyk te wege brengen.
accelerarfi la morte col ferro, col troppo bere &c. Zig de dood met de degen, met overmatig drinken aanbrenge, de levens-draad met het yzer of met 't glas afsnyden.
accelerar' in qualche negozio. In een zake haastig, snel zyn, spoeden.
Accelerato. Verhaast, gevordert, vroeger als anders te weeg gebragt.
partenza, morte &c. accelerata. Al te schielijke vertrek, dood, enz.

Accelerazione. f. acceleranza. Vordering, haasting.
A C C E N C I R E. Tot lompen en voden worden, verflyten.
gli abiti accensiscono a poco a poco. De kleederen verflyten allengskens.
A C C E N D E R E. Aansteken, ontsteken, aanbranden.
accender' una candela, un torchio. Een kaars ontsteken, een windligt aansteken.
accender uno. Met. Iemand verliefd, begeerig maken, toornig, quaad, of verstoord maken.
Accenderfi. Zig ontsteken, brandend worden. *Met.* verzoet, verliefd, begeerig of toornig worden.
accenderfi di qualche cosa. Zig op een zaak verliefd maken, of oopen zaak verliefd worden.
egli s'accesse fieramente di lei. Hy wierd op haar zeer verliefd.
Acceso. Ontstooken, vierig, verhit.
acceso d'amore. Verliefd.
acceso d'ira. Vertoorn.
con una candela accesa in mano. Met een ontstoke kaars in de hand.
esser acceso di uno (una) Op iemand (of een persoon) verliefd zyn.
accesa voglia. Een hevige, vierige begeerte.
una faccia rossa & accesa. Een rood en vinnig aangezicht.
acceso nel viso. Rood en vuurig in 't gezigt.
Accendevole. 't Geen zig ontsteken laat.
Accenditore. Een aanstoker, de gene die zo verliefd, toornig of vierig maakt.
Accendimento, accensione. Aanstoking, ontstoking.
A C C E N N A R E. Toewenken, wenken.
accennare ad uno co' gli occhi, col dito &c. Iemand met de oogen, met de vinger &c. wenken, een teken geven.
Accennare. Zig uiterlyk gelaten als of men iets doen wilde.
Accennare. Sleghsheen te verstaan geven, melden.
il negozio che io le accennai hier sera. Den handel van dewelke ik de Heer gister avond gezeid heb.
il Principe accennò di volerla in corte. De Vorst gaf te verstaan, dat hyze ten Hove hebben wilde.
Accennato, sopraccennato. Boven gemeld, boven gezeid.
al sopraccennato capitolo, libro, versetto &c. In 't bovengemelde Capittel, boek, vers, &c.
Accennamento. Een wenk, wink, toewenking, melding.
A C C E N T O. Een klank of toon van een woord, een uitspraak.
haver' buon', o' cattivo accento. Een goede of quade uitspraak hebben.
febili accenti. Treurige, weemoedige reden, weelagte.
Accento, accenti. Woorden, spreuken, reden.
Accentare, accentuare. De woorden met behoortlyke klank of toon uitspreken, of beteekenen.
A C C E R C H I A R E. V. Cercbiare.
A C C E R T A R E. Verzekeren, waar maken, bekennen, voor waar zeggen.
accertar qualche cosa. Iets verzekeren, waar maken.

accertar la sua vocazione. Zyn beroep waar maken, verzekeren.
accertar qualche cosa ad uno. Iemand iets voor zeker opgeven, voordragen.
Accertar' uno di qualche cosa. Iemand van een zaak verzekeren.
Accertarsi. Zig verzekeren, regt weten, verzekert zyn.
accertarsi di qualche cosa. Van een zaak verzekert zyn.
Accertato. Verzekert, waar gemaakt.
novelle, promesse &c. accertate. Tydingen, beloften, dewelke zeker en bevestigd zyn.
Accertato. Wel geraden.
accertate intraprese. Wel geraden ondernemingen.
Accertazione, accertamento. Verzekering, waarmaking.
A C C E S O &c. V. Accendere.
A C C E S S O. Toegang, toetree, aanstoot van de koorts, aanwas.
accessi di colera &c. Beweging van de toorn, of onwille.
haver' accesso ad uno. Toegang, toetree tot iemand hebben.
accesso della febbre. Aanstoot van de koorts.
accesso della felicità. Aanwas, vermeerdering van 't geluk.
Accessibile. Daar men toe komen of gesaken kan.
Accessorio, accessorio. 't Geen 'er nog bykomt, of komen kan.
l'accessorio val più ch' il principale. 't Gene 'er bykomt, is kostelyker (is beter) als 't hoofdwerk.
Accessoriamente. Bykomender wyze.
A C C E T T A. Een hakke, een byl, een acxe, strydbyl.
far le sue ragioni coll' accetta. Zyn regt met de byl zoeken, dat is, geweld oeffenen, vuil-regt gebruiken.
buomo fatto con l' accetta. Een ruw onbeschoft mensch.
A C C E T T A R E. Aannemen, opnemen, innemen, voor liefnemen.
accettar' un presente. Een geschenk aannemen.
accettar' uno in casa. Iemand in zyn huis opnemen.
accettar le scuse. De ontschuldiging aannemen.
accettar l'invito. Op de noding of aanbieding toezeggen, verspreken om te komen.
accettar l'ufficio. De gelukwenfing, of vriendelyke eerbieding aannemen.
accettar' uno. Iemand tot zig laten, vriendelyk ontfangen, te gemoed gaan, verwelkomen.
egli venne a casa mia, ma non l'ho accettato. Hy is tot my gekomen, maar ik heb hem niet tot my gelaten.
accettar una donna. Een Vrouws-perfoon met heufte woorden vereren.
Accetto. Aangenaam, lief, waard.
Accettevole, accettabile. Aannemelyk.
bora è il tempo accettevole. Nu is 't den aangenaamen genaden-ryd.
Accettazione. Opneming, aanneming, inneming, toelating.
dar accettazione ad una lettera di cambio. Een Wisselbrief door handtekening aannemen te betalen.
Accettatore. Opnemer, aannemer.

ACCETARE. Stillen, te vrede stellen, bevredigen. *accetar' uno con qualche cosa.* Iemand met iets te vrede stellen.

accetar' un fanciullo, che piange. Een kind stillen, dat schreyt, huilt.

accetar' i creditori. De schuldeiffchers betalen, vol[doen].

Accetarfi. Zig stillen, stil worden.

se' accetasse questa borasca. Als nu deze storm of onweer over was.

Accetato. Bevredigt, te vrede gestelt, gestilt.

Accetevole. Die, of 't geen zig laat te vrede stellen.

Accetazione, accetamento. Stilling, bevrediging.

V. Racchetare.

ACCHIAPPARE &c. V. Cbiappare.

ACCIA. Garen, twern.

acciare le spole. 't Garen op spoelen winden.

ACCIAIO, acciaio. Staal.

cuore di acciaio. Een verstaalt en verhard hart.

Accialino, acciaiuolo, acciaio. Vuurstaal, werstaal.

Accialare. Stalen, met staal hart maken.

ACCIDENTE. Toeval, een schade, ziekte.

per accidente. Bygeval.

un accidente lagrimevole, sinistro, strano &c. Een treurig, bedroeft, ongelukkig, wonderlyk toeval.

baveva un fiero accidente nel piede. Hy had een zwaar toeval aan de voet.

morivano senza febbre, d'altro accidente. Zy stierven daar heen, zonder koortse, quaal, of eenig ander toeval.

Accidentale, accidentario. Toevallig, gevallen.

una cosa accidentale. Een toevallige, gevallen zaak.

Accidentalmente. Toevalliger wijze.

ACCIDIA. Traagheid of luiheid in zaken, rakende onzer zielen zaligheid, traagheid in 't geloof, enz.

Accidiuso. Traag en onagtzaam in zaken, rakende de zaligheid.

Accidiosamente. Traag, onagtzaam, zorgeloos in diergelyke zaken, als boven.

ACCIBARE &c. V. Accicare.

ACCIGLIARE. De oogen of oogleden toefluiten, of door verwondering de oogen toe of open doen.

accigliar i falconi. De Valken blinden, hun de huive opzetten.

accigliare, accigliarsi (di maraviglia.) Door verwondering verbaaft, verschrikt staan.

Accigliato. Dien de oogleden toegesloten zyn. *Met.* Treurig, onwillig, verwondert, verbaaft.

falcon accigliato &c. Een geblinde Valk.

tutto accigliato. Gansch treurig, morrende, onwillig.

Accigliato. Met neergeslagen oogen.

ACCINGERE, accingere. Aangorden, omgorden.

Accingersi, accingersi. Zig omgorden, toerusten, gereed maken.

accingersi all'impresa, a qualche facenda. Zig tot het werk schicken, toerusten, gereed maken.

accingersi al viaggio, alla partenza &c. Zig tot de weg, tot de reiz gereed maken, toerusten.

Accinto. Omgord. *Met.* Gereed, vaardig.

esser, star' accinto a qualche impresa. Tot iets vaardig en gereed staan.

T O M. I.

ACCIMARE. V. Cima, cimare.

ACCINO, acino. Korrel of korn in vrugten, inzonderheid in druiven.

Acinso. Vol korrels.

ACCIO, acciòche. Op dat, ten einde dat.

porta piu bicchieri, acciòche ogni uno habbia il suo. Breng meer glazen, op dat elk een het zyne hebbe.

ACCIOCCARE. V. Cioccare.

ACCIOFFARE. By 't hair of lokken grypen, vatten.

Accioffarsi. Zig malkander by 't hair grypen.

ACCIUGA. V. Anchiova.

ACCLAMARE. Toeroepen, geluk en heil toewenschen, zonderling na dé openbare verkiezing van een Koning of Prince.

Acclamato. De genen, die opentlijk 't geluk en heil toegeroepen word.

fu acclamato Re. Hy is opentlijk tot Koning gekozen, uitgeroepen.

buomo di acclamata prudenza &c. Een man van beroemde, en van elk een geprezen kloekheid.

Acclamazione. Toeroeping, vreugd en gelukwensching's geschreeuw.

ACCLUDERE. Byfluiten, mede insluiten, byleggen.

Accluso. Bygesloten, bygelegd.

qui acclusa (accluso) riceverete una lettera di cambio. Hier by gesloten, zult gy een Wisselbrief ontvangen.

V. Amesso &c.

ACCOCARE. De pyl op de boog leggen, schieten willen.

accocar' una freccia. Een pijl opleggen, aanzetten, inkerven.

accoccarla ad uno. Met. Met iemand schimpen, iemand een klugt spelen, op iemand toeleggen.

accoccarla a' creditori. De schuldeiffchers bedriegen, aanzetten.

ACCOCOLARSI. V. Coccoloni.

ACCODARE. V. Coda.

ACCOGLIERE. 't Zamen brengen, by een rapen.

V. Cogliere, Raccoliere, Accettare.

accoglier gente, dinari &c. Volk, geld, enz. opbrengen.

Accogliere. Beleefd en vriendelijk ontvangen of opnemen, verwelkomen.

il Re lo accolse con ogni dimostrazione piu affettuosa. Den Koning nam hem zeer vriendelijk aan, ontving hem zeer vriendelijk.

accoglier' uno in casa. Iemand in zijn huis opnemen, ontvangen.

accoglier i poveri, &c. De armen innemen, herbergen.

Accogliersi. Zig'er by voegen, by maken.

egli si accolse tutto a me. Hy voegde zig gansch by my.

egli vi si accoglieva spesso coi suoi discipoli. Hy begaf, vervoege zig dikwils met zijne discipulen daar

[heen].

Accolto. Verzamelt, ontvangen, opgenomen.

egli fu magnificamente accolto da tutta quella Corse. Hy wierd zeer heerlijk van 't gansche Hof ontvangen.

Accoglienza. Opneming, ontfanging, verwelkoming, beleefde bejegening.

far lieta accoglienza ad uno. Iemand met vreugde opnemen, ontfangen.

B

com

con belle accoglienze. Met schoone en beleefde verwelkommingen.

Accoglimento. Verzameling, vereeniging, ontfanging, verwelkomming.

un nobil' accoglimento fa in te virtù, e fortuna. Een deftige vereeniging maakt in u de deugd en 't geluk.

Accogliaccio. Op of t'zamen gebragt.

gente &c. accogliaccia da artigiani, contadini &c. t'Zamengeraapt volk van Ambagtslieden en Boeren.

Accoglitore. Opnemer, ontfanger.

accoglitore de' poveri. Een vader der armen, die de armen gaarn opneemt.

ACCOLLARE. Op zyn hals nemen.

accollare qualche cosa ad uno. Iemand iets op den hals leggen, opgeven om te dragen, aan den hals hangen.

Accollarfi, (*qualche cosa.*) Zigt iets op den hals of schouders leggen, of aan den hals hangen om te dragen.

ACCOLPARE &c. V. Incolpare.

ACCOLTELLARSI, *accoltellare, accortellarfi.* Zigt malkander met het mes quetsen.

Accollata. V. Coltellata.

ACCOLTO. V. Accogliere.

ACCOMANDARE. V. Raccomandare.

ACCOMMEZZARE &c. V. Commenzare &c.

ACCOMMIATARE, *acommiatere &c. V. Commiato &c.*

ACCOMMODARE. Schikken, voegen, bequaam maken, byvoegen, byschikken.

accommodare un negozio, una lite. Een zaak of handel helpen verëffenen, byleggen, vergelijken.

accommodare una vivanda. Een spijze bereiden.

accommodare le cose sue. Zijne zaken byschikken, be-
[stellen.

accommodare una cosa a qualche uso. Een zaak tot een gebruik bequaam of geschikt maken.

accommodare uno. Iemand bequaamheid beschaffen, met geld en goed verzien, rijk maken, met iets dienen of helpen.

Accomodarfi. Zigt bequaam of geschikt maken, al-
lengskens inwilligen, zig begeven of geruist stellen.

accommodarfi a qualche cosa. Zigt tot iets geschikt of bequaam maken.

accommodarfi ad uno. Zigt naar iemands zin schikken, voegen.

accommodarfi al tempo, alle congiunture. Zigt naar den tyd schikken of voegen.

non vuole accomodarfi. Hy wil zig nergens toe schikken.

accommodatevi Signori, V. S. s'accomodi. De Heer believe zig neer te zetten, zijn gemak te nemen.

Accommodato. Bequaam, geschikt.

il pane e' una vivanda molto accommodata per gli buomini. 't Brood is een zeer bequame spijze voor de menschen.

havete qui ogni cosa ben' accommodata. Hier hebt gy alles wel en bequaamelijk geschikt.

vivande ben' accomodate. Welbereide spijzen.

esser ben' accomodato (di beni di fortuna.) Welheb-
bend, ryk zijn, zijn gemak in woning en andere zaken genieten.

Accommodato, accomodo. Gemakkelijk.

star ben' accomodato, o' accomodo. Wel zitten, zijn gemak nemen.

Accommodamento. Verdrag, vergelijk.

venir' a qualche accommodamento. Tot een verdrag of vergelijk komen, een vergelijk treffen.

trattati, negoziati, per l'accommodamento. Handeling wegens een Vergelijk of Vredens-verbond.

Accommodevole. Bequaam, geschikt, voegelijk.

Accommodevolente, accomodatamente. Bequaamlijk, voegelijk.

А С С О М П А Г Н А Р Е, compagnare. Vergezellen, geleiden, gezelschap houden.

accompagnar' una cosa coll' altra. Een zaak by malkander brengen, tegens malkander houden.

accompagnar' uno. Iemand gezelschap houden, iemand geleiden, vergezellen.

Iddio vi accompagni. God zy uw leidman, God gelei-
[de u.

Accompanarfi, compagnarfi. Zigt vergezellen.

accompagnarfi con uno. Met iemand in gezelschap tre-
[den.

queste cose non si accompagnano ben' insieme. Deze zaken voegen niet by malkander, schikken zig niet wel t'zamen.

Accompagnato, compagnato. Vergezelt, begeleid.

andar, esser' accompagnato di (da) uno. Van iemand vergezelt of geleid worden.

Accompagnamento, accompagnatura. Gelei, verzelling, gevolg van dienaars.

Accompagnevole, compagnevole. 't Geen zig wel laat vergezellen.

А С С О М П И Р Е. V. Compire.

А С С О М М У N А R Е, accomunare, comunare. Gemeen maken.

accomunari' i beni, la roba &c. con uno. Zijn goederen of zaken met iemand gemeen maken.

Accomunarfi, comunarfi. Zigt gemeen maken.

accomunarfi troppo con uno. Zigt met iemand te gemeen maken, al te groote vryheid willen gebruiken.

Accomunato. Gemeen gemaakt.

Accomunanza, accomunamento. Gemeenmaking.

А С С О N C I A R E. Bereiden, verciëren, toerusten, besteden, gereed maken, vervaardigen. **V. Conciare, racconciare &c. accomodare &c.**

accinciare la casa, la camera. 't Huis, de kamer met huistraad verzien, opschikken.

accinciare un pesce, una pernice, vivanda. Een visch, een spijze toebereden.

accinciar' i fatti suoi. Zijn zaken bestellen, schikken, [verzien.

accinciar le cose sue con Dio. Zijn zaken met God be-
stellen, zig tot de dood bereiden.

accinciar la sua figliuola honorevolmente. Zijn dogter eerlijk besteden.

accinciare, visare. Kalefateren, vermaken.

accinciar dalle (per le) feste, colle cipollette; ciò è maltrattare. Qualyk handelen.

accinciar' ogni cosa il giorno avanti. Alles daags van te vooren bereiden en bestellen.

Accinciarfi. Zigt gereed en vaardig maken.

accinciarfi la testa, li veli in testa. 't Hoofd verciëren, opschikken, den sluyer regt opzetten.

accocciarfi a capogli. 't Hair opmaken, schikken.
accocciarfi una cosa sotto il braccio. Lees gevoegelijk onder den arm nemen, op dat men 't bequamelijk dragen kan.

accocciarfi a qualche cosa. Zig tot iets voegen, schikken, gereed maken.

accocciarfi a far qualche cosa. Zig tot een uitvoering of verrigting schikken.

alla accocciatura come vorrate voi. Zy zal het gene doen, dat gy wilt.

accocciarfi in un luogo. Zig ergens op een plaats neder [zeten].

accocciarfi con uno per servitore, serva &c. Zig in iemands dienst begeben, of besteden.

Accocciato, accoccio. Toegeregt, opgeschikt, bestelt, gereed, vaardig.

una camera ben' accoccia. Een welopgeschikte en vercierde kamer.

uscì di casa ben vestita ed accoccia. Zy ging schoon gekleed en opgeschikt van huis.

un cappone &c. ben accoccio. Een weltoegeregte Kapuin.

luogo, tempo &c. molto accoccio per tal' effetto. Een hier toe ganfch bequame plaats, tijd, enz.

gli huomini sono assai più accocci a creder' il male, che il bene. De menschen zijn veel gereeder het quaad als het goed te gelooven.

io sono accoccio a farlo. Ik ben gereed dat gene te doen.

Accoccio. Bereiding, toerusting.

esser, star' in accoccio di far qualche cosa. Gereed staan om iets te doen.

Accocciamento. Manierlijk, gelijk het betaamt, ter regter tijd, bequamelijk, by gelegentheid.

vedete di dirglielo accocciamento. Ziet toe, dat gy het hem met behendigheid zegt.

havete parlato molto accocciamento. Gy hebt even te regter tijd zeer wel gesproken.

fatelo, venite &c. quando accocciamento potete. Doet het, komt, enz. als gy gevoegelijk kund.

qui si può accocciamento andar, guardar &c. per tutto. Hier kan men gevoegelijk, en naar believen over al heen gaan, uitkijken.

Accocciatore. Opschikker, vercierder.

accocciatore delle chiese, de gli altari &c. Iemand die de Kerken en Altaren vercierd.

Accocciatrice. Opschikster, kamenier.

accocciatrice delle spose &c. Bruidvercierster.

Accocciamento, accocciatura. Toeregting, opschikking, verciering.

ACCONEGLIARE, conigliare. De roeijers of riemen aan een Galey inleggen.

ACCONSENTIRE &c. V. Consentire &c.

ACCOPIARE, coppiare. Paren, t'zamen paren, t'zamen koppelen, t'zamen spannen.

accopiar due persone insieme. Twee perfoonen by malkander brengen, koppelen, trouwen.

accoppiar' cani, cavalli, buoi &c. Honden, paarden aan malkander koppelen, ossen t'zamen in een jok koppelen.

Accopiarfi. Zig paren, om jongen te fokken.

li colombi, uccelli, cani &c. si accoppiano. De duiven,

vogelen paren zig, de honden loopen t'zamen, enz.

Accoppiato. Gepaart, gekoppelt, aangespannen.

Accoppiamento, accoppiatura. Paring, koppeling.

ACCORARE. Hartzzer aandoen, bedroeven.

Accorarsi (di qualche cosa.) Zig over iets bedroeven.

Accorato. Bedroeft.

Accorciamento. Droefheid.

ACCORCIARE, accortare. Kortere maken, korten, verkorten, korter worden.

accorciar la staffa. Den stegel resp korter maken.

accorciar' un vestito &c. Een kleed korter maken.

i giorni (si) vanno accorciano. De dagen korten, verkorten, worden al korter.

Accorciato. Verkort, korter gemaakt, afgekort.

Accorciamiento, accorciatura. Verkorting, afkorting.

Accorcivole. 't Gene zig korter laat maken.

ACCORDARE. Stemmen, vereenigen, vergelijken, verdragen, afspreken, overeenstemmen, verwilligen.

accordar' il liuto, violino, &c. Een luit, fiool op de toon stellen, stemmen.

accordar le voci. De stemmen gelykluidend maken, gelijke in de Muzijk op malkander zullen gaan.

accordare due litiganti, partigiani, le parti. Twee stryden partien vergelijken.

accordare gli Autori. De Makers of Schrijvers verge- [lijken].

accordar' il prezzo &c. con uno, accordar del prezzo con uno. De prijs met iemand bedingen, afspreken, over de prijs eens worden.

accordar col formaio. Met het snikken de rekening sluiten, dat is, sterven.

accordar la resa, la restituzione di qualche piazza. Zig willen overgeven, wegens de overgave van een plaats of vesting handelen.

accordar la fuga insieme. De vlugt onder malkander afspreken, met malkander de vlugt willen nemen.

accordare qualche cosa ad uno. Iemand iets roestaan, toezeggen, belooven, afspreken, toegeven.

gli accordi mille scudi al mese. Hy heeft aan hem toege- staan duizent kroonen 's maands te geven.

Accordarsi. Zig vergelijken, verzoenen, verstaan, overeenstemmen, zig schikken.

si accorderanno ben' insieme. Zy zullen zig hier naar wel vergelijken.

accordarsi con uno. Zig met iemand vergelijken, een vergelijk treffen.

accordarsi a qualche consiglio. Iemands raad byvallen, iemands wille nakomen.

la veste s'accorda col ferraiuolo. 't Kleed komt wel met den mantel over een.

La ciera mal' s'accorda coi fatti. 't Aangezigt en de werken voegen zig niet wel by malkander, komen niet wel over een.

Accordato. 't Gene afgesproken of vergeleken is.

Accordevole. 't Gene zig laat vergelijken, stemmen.

Accordo. Vergelijk, afhandeling.

far' accordo con uno. Met iemand een koop, enz. maken, een vergelijk treffen.

esser, star' d'accordo. Eens zijn, vergeleken zijn, in- willigen.

far una cosa d'accordo. Een zaak cenpaarlijk of tegelijk doen.

ACCORGERE, *accorgerfi.* Vernemen, gewaar worden. *accorgerfi di qualbe cosa.* Iets gewaar worden, merken. *non m'ero accorto di questo.* Ik had dat niet waargeno-

tu vene accorgerai. Gy zult het bevinden, gy zult het zien. *senza che persona se ne accorgesse.* Zonder dat het iemand is gewaar geworden. *in questo mi accorfi, che &c.* Ondertusschen wierd ik gewaar, dat enz.

Accorgimento. Waarneeming, kenteeken.

Accorto. Kloek, verstandig, schrande, voorzigtig. *un'buomo accorto e sagace.* Een kloek, scherpzinnig [mensch.

mal (poco) accorto. Niet kloek of voorzigtig genoeg.

Accortamente. Kloekelijk, vlijtig, voorzigtig.

Accortezza Kloekheid, voorzigtigheid, bedagtzaamheid, scherpzinnigheid.

ACCORRERE. Toelooopen.

accorrer' al romore &c. Naar het geraas, getier loopen, toelooopen.

accor'buomo, fortemente quanto si può. Met alle kragt. *gridare accor'buomo, gridare a più non possu.* Uit zyn magt schreeuwen.

Accorso. Toegelooopen.

ACCORTARE. V. *Accorciare.*

ACCORTELLARE. V. *Accotellare.*

ACCORTINARE. V. *Cortina.*

ACCOSCIARE, *accosciarfi.* Zig op de hukke nederzetten, nederhukken.

le donne, in vece di sedere, delle volte s'accosciano. De vrouwen in plaats van te zitten, hukken somtijds maar neder.

Accosciato. Nedergehukt, nederhukkende.

seder' accosciato. Hukkend zitten.

Accosciamiento. Nederhukking.

ACCOSTARE. Toenaderen, daar aan houden.

accostar' (ad uno) Tot iemand naderen. V. *accostarfi.*

accostar' l'uno all'altro. Den een by den ander zitten.

accostarfi. Zig nader by maken, toenaderen.

accostarfi ad uno, con uno. Tot iemand naderen, tot iemand gaan, ter zyde treden.

Accostatevi. Nadert, komt hier tot my.

accostarfi alla città. De stad naderen, zig naar de stad begeven.

accostarfi a qualbe isola, spiaggia &c. Aan een eiland, aan den oever van de zee aaulanden, naderen, toevaren.

accostarfi ad una setta, fazione. Zig tot een aanhang of party begeven.

egli s'accosta molto a Virgilio &c. Hy gelijkt zeer naar Virgilius, hy maakt, doet het Virgilius byna gelijk.

accostarfi con uno. Met iemand houden, iemands aanhang of party kiezen.

Accostante. 't Gene byna naar iets gelijkt, of byna gelijk is, ramelijk gelijk.

l'humore di Tizio e' molto accostante a quello di Cajo. De natuur van Titus komt zeer wel met die van Cajus overeen.

Accostamento. Aannadering.

Accostevole. 't Geen men bereiken of maderen kan.

buomo molto accostevole. Een mensch die zeer vriendelijk en beleeft in 't spreken is, tot wien men ligtelijk komen kan.

ACCOSTUMARE, *accostumarfi.* Gewennen, in de gewoonte komen, een gewoonte aannemen.

accostumare uno a qualbe cosa. Iemand tot iets gewennen. [nen.

accostumare un giovane. Een jongeling goede zeden [leeren.

accostumare, accostumarfi a qualbe cosa. Zig tot iets gewennen, in de gewoonte van iets komen.

Accostumato. Gewent, gewoon.

esser' accostumato a qualbe cosa. Tot iets gewoon zyn. *esser' accostumato di (a) fare qualbe cosa.* Iets gewoon zyn te doen.

giovane &c. (ben) accostumato. Een welgemanierd jongeling.

mal accostumato. Qualijk gemaniert.

Accostumanza. Aanwenning. V. *Costumare, costumato.*

ACCOTTONARE. V. *Costonare.*

ACCOVARE, *accovarfi.* V. *Covare.*

ACCOZZARE, *accozzarfi.* Met de hoorns stooten, gelijk de bokken.

ibecchi, le capre s'accozzano insieme. De bokken stooten elkander.

accozzar due cose insieme. Twee zaken tegens malkanderstellen, of stooten.

Accozzarfi (con uno.) Mes. Iemand de voet dwars zetten; ook iemand na de kroon steken.

Accozzamento. 't Zamenstooting.

ACCREDITARE, *accreditato &c.* V. *Creditare.*

ACCREScere. Grooter worden, wassen, aangroeijen. *Act.* vermeerderen, grooter, rijker maken.

accrescere la bellezza con arte. De schoonheid nog met eenige konsten helpen bevorderen.

questo vi accrescerà honore, e riputazione &c. Dat zal u tot uw grooter eer en roem verstrekken.

Accresciuto. Aangegroeyt, grooter gewassen, verrijkt.

accresciuto di beni, di fortuna. Verrijkt met goederen, rykdom.

Accrescimento. Wasdom, aanwasch, vermeerdering.

accrescimento della persona &c. Wasdom des lichaams, enz.

accrescimento della vita, dell' honore &c. Verlenging des levens, grooter eere, enz.

Accrescitore. Vermeerderaar.

accrescitore dell' Imperio. Vermeerderaar des Rijks.

ACCROSTARE, *accrostarfi.* Een korst of rand krygen. *il pane s'accrosta nel forno.* 't Brood krygt korsten, korst zig in den oven.

la piaga s'accrosta De wond krygt een korst, heelt toe.

ACCUDIRE. V. *Acudire.*

ACCULATTARE. V. *Culattare.*

ACCUMULARE. V. *Cumulare.*

ACCURATO. Naaukurig, vlytig, zorgvaldig, naarstig, niet onagtzaam of zorgeloos.

esser molto accurato (accuratissimo) in qualbe cosa. Zeer naaukeurig en vlijtig zijn in een zaak.

paga accurata. Gereede betaling.

ordine

ordine accurato. Nette en fraije orde of schikking.
Accuratissimo. Bovenmaten naauwkeurig, stiptelyk.
Accuratamente. Zeer naauwkeurig, stiptelyk.
Accuratezza. Naauwkeurigheid, vlytigheid, naarstigheid, zorgvuldigheid.
ACCUSARE. Aanklagen, beschuldigen, betigten.
accusar' uno di ladromuccio &c. Iemand over een diefstal aanklagen.
accusar la sua negligenza &c. Zijne nalatigheid beschuldigen, de onagtzaamheid de schuld geven.
accusar la ricevuta. Den ontfang bekennen. *V. Con-*
[dannare.]

Accusato. Aangeklaagt.

esser' accusato. Aangeklaagt worden.

Accusa, accusazione. Aanklagte, beschuldiging, betigting.

dar' accusa ad uno. Iemand aanklagen, betigten, beschuldigen.

Accusatore. Aanklager.

ACERBO. Scherp, ontijdig, groen, onryp. *Met.* grimmig, onvriendelijk, trotzig.

frutto acerbo, uva acerba. Onrype vrugt, ontydige of zuure wijndruiven.

vijo acerbo, pample acerbe &c. Onvriendelijk, strafgezigt, scherpe, trotse woorden.

animio acerbo. Een verbittert gemoed.

Acerbetto. 't Geeneen weinig bitter, zuur, onryp is.

Acerbissimo. Boven maten bitter, scherp, enz.

acerbissimo nemico. Een boven maten verbitterde dood-
[vyand.]

Acerbamente, acerbissimamente. Grimmiglijk, trotziglijk, bitterlijk.

Acerbità, acerbezza. Zuurigheid, bitterheid, scherpigheid. *Met.* Onvriendelijkheid, verbitteringe.

Acerbare. V. Effacerbare.

Acerbire. V. Inacerbire.

ACERRIMO. Boven maten scherp of zuur.

aceto acerrimo. Zeer scherpe of zuure Azyn.

Acerbimamente. Sterk, hevig, met scherpigheid. *disfender' una cosa acerbimamente.* Iets op het kragtigste verdedigen, sterk verweeren.

АСЕТО. Azyn, edik.

mangiar' una cosa in oglio & aceto. Ietwes in olie en azyn eten.

aceto forte. Sterke, zuure, scherpe azyn.

guardati dall' aceto di vin dake. Wagte u voor dien azyn, die van zoete wyu gemaakt is, dat is, voor de toorn van een zagtzinnig mensch.

Acetoso, acido. Zuur, smakende naar azyn.

Acetosità, acidità. Zuurigheid, smaak van azyn.

Acetaro, acetario. Edikkan, azynkan.

Acetire, inacetire, acidire. Tot azyn worden, zuur worden.

Acetito, inacetito. Tot azyn geworden, gezuurt.

ACIDO. V. Acetoso.

Acidità. V. Acetosità.

Acidire, inacidire. V. Acetire &c.

ACINO &c. acinoso. *V. Accimo, accinoso &c.*

ACO. V. Ago.

ACQUA, aqua. Water. *Met.* Zweet, regen, zee.

far acqua. Zoet water vergaderen, 't schip met zoet water verzien.

far venir' l'acqua alla bocca ad uno. Iemand den mond waterig maken, dat is, iemand begeerig maken. *V. Acquarella.*

mi vien' l'acqua alla bocca. Het water komt my tot aan de mond, dat is, de uiterste nood dringt en perst my. *sotto acqua, sott' acqua.* Onder water. *Met.* heimelijk.

acqua forte, da partire. Stark-water.

acqua vite, acqua ardente. Brandewijn.

acqua rosa, acqua nana, odorifera. Rozcwater, welriekend water.

acqua miele. Mee.

acqua santa, acqua benedetta. Wywater.

prender, pigliar, dar' l'acqua santa. 't Wywater geven, nemen.

acqua fredda, calda, bollente &c. Koud, heet, kookend water.

acqua lavorata, stillata, distillata, cotta &c. Gedistilleerd, gebrand, gekookt water.

acqua fresca, da berevere, chiara &c. Vers, klaar, drink-
[water.]

acqua morta, torbida, corrotta, stagnante &c. Staand, vuil, stinkend putwater.

non darebbe un' bicchier d'acqua. Hy zoude niemand een glas (teug) water geven, dat is, een groote gierigaart.

egli viverebbe in sul' acqua. Hy zoude midden op 't water leven, dat is, hy weet zig wonderlijk te behelpen.

casò tanta acqua che &c. Daar is zo een starken regen gevallen, dat enz.

esser tutto in acqua. Drijven van zweet, gansch bezweet zijn.

affogar' in un bicchier d'acqua. In een glas water verdrinken, dat is, wegens een zaak van weinig belang zig willen verdoeren.

in quelle acque furono vedute alcune galere. Aan de waterkant zyn eenige Galeyen gezien.

Acquare. V. Adacquare.

Aquaiuolo. Waterdrager, waterschepper, waterman. *le acquaivole.* 't Water, (een Paarde-ziekte.)

Acquarella, acquetta. Watertje.

far venir' l'acquavella in bocca. Iemand begeerig en lustig maken, of de tanden doen wateren.

Acquario, acquaio. Den Waterman (Hemels-teken.) *vino nato sotto acquario.* Wyn onder de Waterman gewassen, dat is, gewaterd.

vento acquaio. Regenwind.

acquattare chinarsi per nascondersi. Buigen om zig te verschuilen.

Acquatico, aqueo, acquaiuolo. 't Gene in 't water leeft.

Acquazzone, gran piggia, e continuata, ma breve. Een groote stortregen.

animale, uccello &c. acquatico. Een dier, vogel, enz. 't welk in 't water leeft.

Acquicella. Een stoffregen, regentje.

Acquidotto, acquidoccio. Sloot, waterleiding, waterbuizen, graften.

Acquisoglio. Steekpalmen.

Acquoso, acquazzofo. Waterig, wateragtig, met water gemengt.

vino acquoso. Wateragtige wijn, gewaterde wijn.
frutti acquosi. Wateragtige vrugten.
paese &c. acquoso. Wateragtig of vochtig land.
Acquofina. Wateragtigheid, wateragtige smaak.
Acquilone. *V. Aquilone &c.*

ACQUISTARE, *acquettare*. *V. Accettare*.
ACQUISTARE. Veroveren, verkrijgen, verdienen, winnen.
acquistar' il favore, la buona grazia di uno. Gunste verkrijgen, genade verwerven by iemand.
acquistar' una Provincia, una Città &c. Een Landschap of Stad veroveren. *V. Conquistare*.
acquistarsi honore. Eere behalen, roem daar van dragen.
acquistarsi il vitto. De kost verdienen.
Acquistato. Veroverd, verkregen, gewonnen.
robba malacquistata. Onregvaardig gewonnen goed.
Acquistatore. Verkryger, veroveraar, verwinnaar.
Acquistevole. 't Gene zig veroveren of verkrijgen laat.
Acquisto. Verovering, verkryging.
far acquisto. Veroveren, verkrygen.
popolo di acquisto. Verkregen volk.
acquisti buoni, notabili, grandi &c. Goede, merkelijke en groote verkrygingen.
portarsi a nuovi acquisti. Zig na nieuwe overwinningen wenden, keeren, omzien.
ACRE, *acro &c.* Scharp. *V. Agro, Aceto*.
acri doglianze. Bittere klagten.
Acremente. Zuur, scherp, sterk.
riprender' uno acremente. Iemand wakker en scherp over den hekel halen, hekelen, bestraffen.
dolorsi, risentirsi &c. acremente. Zig hevig beklagen.
Acrimonia, acrezza, acrore. Scherpigheid, zuurigheid.
l'acrimonia del rafano, della mostarda &c. De scherpigheid van radys, van mostaart, enz.
ACUDIRE, *acudire*. Byvallen, daar toe doen, bystaan.
acudire a i sentimenti altrui. Iemands meening byvallen, toestemmen.
acudir' a qualche operato. Tot een zake helpen, medearbeiden.
acudir' a i trattati &c. De Handelingen bywoonen, 't beste daar by doen.
acudir' al bene publico. 't Gemeene best voorstaan, de algemeene nuttigheid en profijt zoeken.
ACUIRE. Scherpen, wetten, slypen. *V. Aguzzare*.
Acuto. Gescherpt, gewet, geslepen. *V. Aguto, aguzzo*.
un coltello &c. acuto. Een scherp, een puntig mes.
dolor acuto. Een groote en zeer bittere smerte.
una vista acuta. Een scherp gezigt, een goed gezigt.
una voce acuta. Een doordringende heldere stemme.
un uomo, ingegno &c. acuto. Een scherpzinnig, kloek mensch, verstand, enz.
Acutissimo. Boven maten scherp, gewet, geslepen.
Acutamente. Scherp, schrande.
veder' acutamente, Scherp zien.
penetrar' acutamente una cosa. Een zake scherpzinnig naardenken, overleggen, doorzien.
Acutezza, acume. Scherpheid, ook spitsvinnigheid.
acutezza di vista. Scherpheid van 't gezigt.
a utezza d'ingegno. Schrandeheid van 't verstand.
Acutinare. Scherpen, een punt of puntig maken.

ADACQUARE, *acquare*. Wateren, begieten, bevogtigen, besproeien. *V. Inaffare &c.*
adacquar' il vino. De wyn wateren, met water ver-
 [mengen.]
adacquar' i fiori, i seminati &c. De bloemen en kruiden begieten, besproeien.
Adacquato, *acquato*. Gewaert, begoten.
vino adacquato. Gewaterde wijn.
Adacquamento. Begieting, besproeiing.
ADAGIARE, *adagio, adagio*. *V. Agio*.
ADATTARE, *adattare*. Bequaam maken, geschikt of geregt maken, voegelijk toepassen.
adattare un passo della Scrittura a qualche proposito. Een spreuk uit de H. Schriftuur op iets toepassen, rigten.
adattar' una freccia all' arco. De pyl op de boog leggen.
adattar' uno a qualche cosa. Iemand tot iets bequaam [maken.]
adattare un vestito ad uno. Iemand een kleed regt van pas maken.
Adattarsi. Zig schicken, zig voegen.
la fantasia humana si adatta ad ogni cosa. De mensche-lijke inbeeldinge schikt zig op alle zaken.
egli si adattarsi molto bene a simili facenda. Hy weet zig tot (in) diergelijke zaken zeer wete schicken.
adattarsi la maschera al volto, le scarpe a' piedi &c. Zig een mom voor 't aangezigt, de schoenen aan de voeten doen.
Adatto, adatto, adattato. Geschikt, bequaam, aardig.
esser' adatto a qualche cosa. Tot iets geschikt of bequaam zyn.
Adattamente, adattatamente. Aardig, voegelijk, geschikt.
Adattamento. Voegelijke bybrenging, of bequame toepassing.
ADDECIMARE &c. *V. Decimare*.
ADDENSARE &c. *V. Condensare*.
ADDENTARE. Met de tanden vatten, aanbyten, hitten, (word eigentlijk van honden en wilde dieren gezegd.)
il cane addenta la lepre. De hond vat den haas aan.
Addentarsi. Vol kerven en scharen worden.
il coltello, rasoio &c. s'addenta. 't Mes, scheermes word vol kerven en scharen.
Addentato. Aangebeten, met de tanden aangevat, gehitft.
sciumava come un cinghiale addentato da cani. Hy schuimbekte gelijkeen wild zwyn door de honden aangevat.
rasoio &c. addentato. Getand scheermes.
Addentamento. Aanvatting met de tanden.
ADDENTELLARE, *dentellare*. Tandn maken, kerven.
addentellar' una cornice. Een lyst met tanden vercierren.
Addentellato, dentellato. Getand, gekerft.
cornice addentellata. Een lyst met tanden verciert.
parole addentellate. Scherpe woorden.
ADDESTARE, *per andare alla staffa de' Principi*.
 De Princen aan den stegelreep dienen.
addestrar' , per ammaestrare. Onderwyzen, oeffenen, onderregten, gewinnen.
addestrar' uno nell' armi &c. Iemand in de wapenen oeffenen.
Addestrarfi. Zig geschikt maken, zig zelfs oeffenen.

Add-

Addestrevole. 't Geen zig laat oeffenen.
Addestratore. Onderwijzer, onderregter, die iemand aan den stegelreep dient.
Addestranza. Onderregting.
Addestrato. Aan den stegelreep of te paard bedient.
comparne S. M. a cavallo addestrato da piu cospicui Cavalieri della Corte. Hare Majesteit verschoen te paard, bediend aan den stegelreep door de voor-naamste Hovelingen van 't Hof.
ADDIETRO. *V. Dietro.*
ADDIMANDARE. *V. Domandare.*
ADDIRIZZARE, indirizzare. *V. Indirizzare.*
ADDITARE. Met den vinger duiden, aanwijzen.
additare la strada. Iemand de weg wijzen.
ADDIZIONE. Byvoeging, toevoeging; ook een soort van de Rekenkonst, het zamentellen.
ADDIZZARE, aizzare, astizzare. Aanhitsen, tergen.
addizzar cani. Honden aan malkander hitsen.
addizzar gli animi contro alcuno. De gemoederen tegens malkander ophitsen, oneenigheid stigten.
Addizzato. Aangehitst, getergt.
Addizamento. Aanhitsing, terging.
ADDOBBO, addobbi, addobbamenti. Cieraad, eiersel, vrouwen en kamercieraad, kostelijke kleederen, enz.
preziosi addobbi. Kostelijke kleederen en huisraad.
Addobbare. Opfchikken, schoon aankleeden, vercierien.
addobbar' una Sposa. Een Bruid vercierien, opfchikken.
addobbar le stanze. De kamers opfchikken, vercierien.
Addobbarsi. Zig schoon aankleeden, zig opfchikken.
Addobbato. Schoon opfchikt, wel aangekleed.
addobbato come una Sposa novella. Opfchikt en verciert gelijk een nieuwe Bruid.
Addobbamento, addobbamenti. *V. Addobbo, addobbi.*
ADDOGLIARE. Smarten veroorzaken, leed aandoen, met smarten beladen zyn. *V. Addolorare &c.*
addogliar' uno. Iemand leed, smarten aandoen, bedroeven.
Addogliato. Met smarten omvangen, bedroeft.
ADDOLCARE, addolciare, addolcire. Verzoeten, zoet maken, verzagten. *Met* verzoenen, vermurwen.
addolcar' il vino con zucchero. De wijn met zuiker zoet [maken].
addolcir' i metalli. 't Metaal of Koper week en zagt [maken].
addolcire gli animi concitati, e fieri. De zware en outstelde gemoederen weder verzagten, vermurwen. *V. Raddolcire &c.*
Addolciato, addolcito. Verzoet. *Met.* verzagt.
ADDOLORE. Smarten veroorzaken, hartseer aandoen, bedroeven. *V. Addogliare.*
Addolorato. Met smarten en droefheid omvangen, bedroeft, treurig.
ADDOMANDARE. *V. Domandare.*
ADDOMESTICARE. *V. Domesticare.*
ADDOPIARE. *V. Allopiare.*
ADDOPIARE. *V. Doppiare.*
ADDORMINTARE. Slapend maken, in de slaap wiegen. *Met.* lui, traag worden.
addormentar' un bambino. Een kind in de slaap wiegen, slapend maken.

addormentar' uno co' narcotici. Iemand met slaapdranken dom of slapend maken.
Addormentare, addormentarsi. In de slaap raken.
Met. onagzaam, traag worden.
mi si addormenta il piede. Den voet slaapt my.
addormentar' in qualche urgenza. In een hoogdringende verrigting lui en slaperig zyn.
Addormentato. In de slaap gewiegt. *Met.* lui, traag, slaperig, vakerig.
star' addormentato &c. Vakerig, slaperig zyn.
Addormentativo. 't Geen slaap veroorzaakt, vakerig [maakt].
Addormentamento. In slaapwieging.
addormentamento del piede, della mano, delle membra &c. Slaping van de voet, de hand, de leden, enz.
ADDOSSO, adosso &c. *V. Dosso.*
ADDOSSARE. Op de rug of op de hals leggen, opbinden. *V. Indossare.*
addossar' un peso ad uno. Iemand een last opleggen.
addossar qualche negozio ad uno. Iemand een zaak opleggen, aanbevelen, opdragen.
addossar la colpa sopra di uno (ad uno) De schuld op iemand werpen, leggen.
Addossare, addossarsi. Op den rug nemen, op zig laden, op den hals laden.
addossarsi il peso. De last op zig nemen.
addossarsi le brighe altrui. Zig met de zaken van andere bemoeijen, op den hals laden.
addossarsi l'indignazione, lo sdegno di uno. Zig iemands verstorentheid op den hals halen.
ADDOTTARE. Iemand voor zyn eigen kind of zoon aannemen.
adottar' uno (in figliuolo.) Iemand in kinds plaats opnemen, voor zyn eigen kind aannemen.
Addottato. In kinds plaats aangenomen.
Addottivo, (figliuolo.) Aangenomen zoon.
Addozione, addottazione. Aanneeming voor zyn eigen kind.
ADDOTTO &c. *V. Addurre.*
ADDOTTORARE, addottorarsi. *V. Dottorare.*
ADDOCTRINARE. Leeren, onderwijzen, onderregten, oeffenen.
addottrinar' i fanciulli nella legge del Signore. De kinderen in de wet des Heeren onderwijzen.
addottrinar' i cavalli, cani, papagalli, uccelli &c. Paarden, honden, papegayen, vogelen, enz. afregten.
Addottrinabile, addottrinevole. 't Geen zig onderwijzen of onderregten laat.
Addottrinato. Geleert, onderwezen, onderregt.
ADDOVINARE. *V. Indovinare.*
ADRAPPARE. Met kleederen bedekken of behangen.
Adrappato. Met doeken omhangen, met veele kleederen gekleed.
camera adrappata di finissime tappezzerie. Een kamer met kostelijke tapyten bekleed of behangen.
ADRIZZARE &c. *V. Indirizzare.*
ADDUCERE &c. *V. Addurre.*
ADDUGGIARE, addugiare. Schaduw maken, en daar door beschadigen. *Met.* iemand in een zaak hinderlijk zyn.

la noce addugbia la vigna. De nooteboom beſchadigt den wyngaard met zyn ſchaduw.

ADDURARE. *V. Indurare.*

ADDURRE. Toevoeren, toebrengen, aanbrengeu, bybrengen, voorbrengen, voorwenden.

addur le ſue ragioni. Zijne reden, ontſchuldigingen, voorbrengen, bybrengen, voorwenden.

addurſe d'eſſer vecchio. Hy wende voor, dat hy oud was.

addurr' un paſſo della Scrittura. Een ſpreuk uit de H. Schriftuur bybrengen, aanhalen.

Addotto. Aangevoert, bygebragt, aangetrokken.

ADEGUARE, adeguare. Vergelijken, gelijk maken.

Adequato. Gelijkformig, gelijkmatig.

una mercede poco adeguata a miei meriti. Een loon, die met mijne verdienſten niet wel overeen komt.

la pena ha da eſſer' adeguata alla colpa. De ſtraffe moet zyn na mate van de ſchuld, de ſtraffe moet de ſchuld beantwoorden.

ragione adeguata. Een overeenkomende, wel byvoegende reden.

Adequatamente. Gelijkformig, gelijk.

ADEMPIRE. Vervullen. *V. Empire.*

adempir' il voto. Zyn belofte volbrengen.

adempir' il deſiderio. Aan zyn begeerte, verlangen [voldoen.

adempir la legge. De wet volbrengen.

adempir la promeſſa. De belofte nakomen.

Adempito. Vervult.

Adempimento. Vervulling.

A DERENTE &c. V. Adherente.

ADESCARE. Azen, aas leggen, aanlokken, verleiden. *V. Inſcavare.*

adefcare gli uccelli per pigliarli. De vogels met aas aanlokken, verleiden.

adefcar' uno con luſinghe. Iemand met vleijende en ſtreelende woorden aanlokken, bedriegen.

Adefcato. Met aas gevoed, aangelokt.

Adefcamento. Voeding met aas, aanlokking.

ADESSO. Nu, terſtond, zoeven, zo aanſtonds.

adefſ' adefſo. Aanſtonds, terſtond, zo even.

pur' adefſo lo vidi. Ik heb hem nog zo even gezien.

ADHERIRE, inherire. Aanhangen, aankleven, daar op houden, byvallen, daar by blyven.

adherir' ad uno. Iemand aanhangen.

adherir' alla ſentenza (volontà) di uno. Zig aan iemands uitſpraak, meening en wille houden.

adherendo alle coſtituzioni de' noſtri predeceſſori. Ons aan de wetten van onze voorouders houdende.

Adherente. Medegenoot, medegezel, makker.

caſtigò li rebelli e tutti li loro adherenti. Hy ſtrafte de wederſpannige met al haren aanhang.

haver molti adherenti. Veele makkers of een grooten aanhang hebben.

Adherenza. Aanhang, aanhangig.

ADIACENTE. Bylegend, aanſtoorend.

Provincia, (terra) adiacente alle ſue frontiere. Een Landſchap, welke aan zyn grenſen ſtoot of paalt.

ADIGE. Adefis, een Rivier in Italiën, dewelke haar oorspronk heeft uit d'Alpes, vlocjende na Trente, en voorby Verona loopende.

ADIO, addio. V. Dio.

ADIRARE, adirarſi, irarſi. Toornig, quaad worden, vergrammen, zig ontruſten.

adirarſi con uno, contro di uno, (contro ad uno) Tegens iemand toornig of gram worden.

Adirato. Vertoornt, ontruſt, vergramt, quaad.

tutto adirato. Ganſch toornig.

Adiratamente. Toorniger wijze.

ADITO. Toegang, toetree, toevoer.

haver adito a qualche Prencipe. By een Vorſt toegang [hebben.

farſi adito. Zig een toegang maken.

precluder l'adito. Den toegang, toevoer afſnyden, benemen.

ADMINICULO. Byſtand, ſteunſel, hulpe.

ADMINISTRARE &c. V. Amminiſtrare.

ADMISSIONE &c. V. Ammiſſione.

ADOCCHIARE. Aanzien, aanſchouwen.

Adocchiata. V. Occhiata.

ADOLESCENTE. Aangroeiend in jaren of levenſtyd.

nell' eta adoleſcente. In zyn waſſende ouderdom.

Adoleſcenza. Jeugd, ouderdom van 12 tot 21 jaren.

ADOMBRARE. Beſchaduwen, overlommeren, overſchaduwen, ſchaduw maken, verbeelden, ontwerpen, ſchetzen.

adombrar', abbozzar i diſegno, d'una pittura. De uiterlyke omtrek van een ſchilder werk, ſchetzen.

Adombrare, dar l'ombra. Schaduwen, verdiepen.

adombrar l'intelleſto &c. Met. t' Verſtand verduiſteren.

Adombrare, adombrarſi. Schuw worden, ſchuw zijn, gelijk de paarden, enz. wegens een zaak in argwaan vervallen.

il cavallo &c. adombra, s'adombra. 't Paard, enz. is (word) ſchigtig, ſchuw, ſchuwt zig.

queſta novità adombrò i cittadini. Deze nieuwigheid maakt in de burgers quade gedagten.

Adombrato. Beſchaduw't; ook ſchuw, ſchuw gemaakt, in argwaan vervallen.

cavallo adombrato. Een ſchigtig, ſchuw paard.

la Corte ſta adombrata da tanti apparecchi &c. Ten Hove maakt men zig, wegens deze toeruſtinge, wonderlijke gedagten.

Adombramento. Beſchaduwing, ſchetſing, ook ſchu- [wing.

ADOPERARE, adoprare. Gebruiken, aanwenden.

adoperar qualche coſa. Iets gebruiken.

adoperar bene il tempo. Den tijd wel gebruiken, beſteden.

adoperar le ſue forze. Zijne krachten daar toe inſpannen.

adoperar medicina. Geneesmiddelen gebruiken.

adoperar qualche malizia, inganno contro alcuno. Liſtigheid tegens iemand gebruiken.

adoperar' uno a (un) qualche maneggio. Iemand tot een zaak gebruiken.

Adoperarſi. Zig gebruiken, dat is, zig bemocijen, bevlijtigen, vlyt aanwenden.

adoperarſi in qualche coſa. Zig in een zake' gebruiken, vlyt aanwenden.

adoperarſi ſerioſamente per uno. Zig in iemands verdediging dapper laten gebruiken.

Adoperato. Gebruikt, aangewend.

uno de i piu adoperati miniſtri. Een van de voornaamſte Bedienaars. Ado-

Adoperabile, adopervole. 't Geen nog gebruikelijk is, gebruikbaar.
Adoperamento. Gebruik, aanwending.
ADORARE. Aanbidden. *Met.* Boven maten beminnen.
adorar Iddio. God aanbidden.
Adorato. Aangebeden. *Met.* Zeer bemind.
adorata beltà. Een aangebeden schoonheid.
Adorabile, adorando. Aanbiddeijk, aanbiddeiswaardig.
un' adorabile beltà, una bellezza degna d'adorazione, d'essere adorata. Een aanbiddeijke, aanbiddeiswaardige schoonheid:
Adoratore. Aanbidder.
Adorazione. Aanbidding.
ADORNARE. *V. Ornare.*
ADVERBIO. Bywoord.
ADVERSARIO *etc.* *V. Avversario.*
ADULARE. Flikvloojen, vleijen, pluimstrijken.
adular' uno. Iemand vleijen, flatteren, honing om de mond smeren.
lasciarfi adular da uno. Zig van iemand laten vleijen.
Adulatore. Een vleijer, een pluimstrijker.
Adulazione. Vleijinge, pluimstrykerie.
Adulatorio. Vleijende; pluimstrijkende.
ADULTERO. Overspeelder.
Adulterare. Overspel doen, bedryven, begaan.
adulterar con uno (una). Met iemand (eene) overspel doen, begaan.
Adulterare. Vervalschen.
adulterar la moneta, l'oro, argento etc. De munte, goud, zilver, enz. vervalschen.
Adulterato, adulterino. Vervalscht, valsch.
moneta adulterata. Vervalschte munte, valsch geld.
muscio, zibetto etc. adulterato. Vervalschte muskelaar, muskus, civet, enz.
Adulterio, adultero. Overspel.
far, commetter un' adulterio. Overspel begaan, bedryven.
trovar, coglier' in adulterio. In overspel bevinden, betrappen.
adulterio semplice, doppio. Eenvoudig, dubbeld overspel.
Adulteramento, adulterazione. Vervalsching.
ADULTO. Volwassen, die zyn jaren bereikt heeft, tot zyne jaren gekomen is.
età adulta. Volwassen ouderdom.
uomo già adulto. Een mensch die al volwassen is, zyne jaren bereikt heeft.
gli adulti. De volwassen menschen.
ADUNARE. *V. Radunare, ragunare.*
ADUNCO. Haakagtig, haakswyze, omgekromt.
Aduncare. Krommen, gelijk een haak krom maken.
ADUNGHIARE. Met de nagelen aanvallen, aanvliegen, vatten, grypen.
ADUNQUE. *V. Dunque.*
ADUSTO. Verbrand, hittig, droog.
sangue adusto. Hittig bloed, ontstooken bloed.
colera adusta. Verteerde, ontstooke, drooge gal.
Adustione. Brand, brandinge, verdroogginge.
adustione del sangue. Vierigheid, hitte van 't bloed.
AERE. Lugt, het Element van de lugt. *V. Aria.*
Aereo. Lugtig; ook 't geen van de lugt gemaakt is, in de lugt geschied, vau de lugt leeft. *Met.* Ydel,

T O M. I.

corpo etc. aereo. Een lichaam, enz. dat van de lugt 't zamen gevoegt is.
fondamenti aerei. Ydele grondregels, nietige grondvesten.
disegni, proposizioni, discorsi etc. aerei. Ydele voorneemens, voorflagen, redenen in de lugt, in de wind.
Aerare. Lugten, in de lugt hangen, uitlugten.
aerar' i vestiti etc. De kleederen lugten, uitlugten.
Aeroso. Lugtig. *V. Aroso.*
Aeromante. Die uit de lugt waarzeft, of toovert.
Aeromanzia. De konst of wetenschap van uit de lugt waar te zeggen.
Aerone. *V. Airone.*
AFFABILE. Gespraakzaam, vriendelijk, die gaarn met iemand spreekt, gemeenzaam, spreekvaardig.
persona cortese ed' affabile. Een beleefd, vriendelijk en gespraakzaam persoon.
Affabilemente. Vriendelijk, gespraakzaam, beleefdelijk.
Affabilità. Gespraakzaamheid, vriendelijkheid.
AFFACENDARE, affaccendare. Werk geven, te doen geven.
Affaccendarfi, affaccendarfi. Veel moeite aanwenden.
voi vi affaccendate indarno. Gy arbeid te vergeefs.
Affaccdato, affaccdato. Met moeite en arbeid beladen.
AFFACCIARE, affacciarfi. Zig met het gezigt ergens heen wenden, aannaderen.
affacciarfi alla finestra, al balcone etc. Zig aan het venster vervoegen, voor het venster komen.
Affacciato. Met het gezigt ergens heen geslagen.
tutte le Dame erano affacciate alle finestre. Alle de Juffers stonden aan de vensters.
AFFAGGIANARE, faggianare. *V. Faggiano.*
AFFAMARE. Hongerig maken, hongerig worden; ook verhongeren, met honger plagen, uithongeren.
affamar' uno. Iemand hongerig maken.
questo caminar etc. m'affama. Dit loopen maakt my hongerig.
affamar' una città, piazza etc. Een stad, een plaats, enz. uithongeren.
Affamato. Hongerig, verhongert. *Met.* Gierig, karig, [arm,
esser' affamato. Hongerig zyn, honger hebben of lijden. *Met.* Arm, behoefstig zyn; ook oneerlijke winst uit gierigheid zoeken.
Affamatuzzo, affamatuzzo. Tamelijk hongerig of gierig. *Met.* Mager van aanzien.
AFFANGARE. *V. Infangare.*
AFFANNO. Angst, benaauwdheid, zorgvuldigheid, treurigheid, bangigheid, verdriet.
viver, esser' in mille affanni. In duizent benaauwdheden, of angsten zyn, leven.
Affannare. Benaauwen, den moed of het hert bezwaren, verdriet veroorzaken, kreunen.
affannare alcuno. Iemand benaauwen.
Affannare, affannarsi. Angst en benaauwdheid veroorzaken, lyden, zig kreunen, quellen.
andar' affannato. Beangst, benaauwd zyn.
Affannato, affannoso. Beangstigt, benaauwd, bang; ook zwak en kragteloos van hitte, vermoedheid; en diergelijke.

C

tener

temer' uno affamato, è in affanno. Iemand in benaauwdheid en angst houden.

AFFARDELLARE. *V. Insardellare.*

AFFARE. Verrigting, bezigheid, zaak.
baver' molti affari. Met veele zaken beleinmet zyn, veel te doen hebben.
baver' affare di qualche cosa. V. fare.
affari grandi, importanti, di stato. Grootte en gewigtige verrigtingen, Staatszaken.
persona di grand' (also) affare. Een persoon van groot aanzien.

AFFASCINARE. *V. Fascinare.*

AFFATICARE, *affaticarsi. V. Faticare.*

AFFATTO. Ganfchelijk, geheelijk, t'eenemaal.
rouinato affatto. Ganfch verdorven.
prohibir &c. una cosa affatto. Een zaak t'eenemaal ver- [bieden.

AFFATTUCCHIARE, *affattucchiare, affatturare.* Betooveren.
Affattucchiato, affatturato. Betooverd.
Affattucchiatore, affattucchiatrice. Tooveraar, tooveres.
Affatturamento. Tooverery. *V. Fattucchiaria.*

AFFERMARE Bevestigen, verzeekeren, iets voor waar zeggen of toezeggen, bekragtigen.
affermar qualche cosa. Iets bevestigen, bekragtigen.
affermava che fosse vero. Hy verzeerde, dat het waar was, hy bevestigde het.
Affermativo. Bevestigende, bekragtigende.
L'affermativa (proposizione, sentenza.) 't Bevestigende antwoord, een uitspraak iets bevestigende.
Affermativamente, affermatamente, (Risponder &c.) Ja daar op zeggen, met ja beaurwoorden, bevestigen.
Affermazione. Bekragtiging, verzekering, bevestiging.

AFFERRARE. Sterk aangrypen, aanvatten, haastelyk en met geweld aangrypen.
il leone l'afferrò colle zanna. De leeuw greep hem met de tanden aan.
afferrar' uno (una.) Iemand (eene) aanvatten, grypen.
Afferrarsi. Zig haastelyk vast houden.
afferrarsi a qualche cosa. Zig aan iets houden, haastelyk iets aangrypen, en zig sterk daar aan houden.
afferrarsi ad uno scoglio, sasso, sterpo. Een steen, struik, stok aanvatten, en zig daar aan vast houden.

AFFETTO. Beweging van 't gemoed, goede genegentheid, neiginge. *V. Affezione &c.*
portar' affetto ad uno. Iemand genegen zyn, wel willen.
baver' affetto a qualche cosa. Genegentheid en liefde tot iets hebben.
perder l'affetto a qualche cosa. Geen genegentheid nog lust meer tot iets hebben.
accender', infiammar' l'affetto nell' orazione. De genegentheid en liefde tot God en Goddelijke dingen in het gebed verwekken, ontfteken.
affetto nobile, degno, amoroso, basso, vile &c. Een edele waardige, minzame, of tedere, geringe, slegte genegentheid.
Affettuccio, affettuzzo. Een kleine, slegte, geringe genegentheid.
esercitio, orazione &c. affettuosa. Een yverige oeffeninge, of een vyerig gebed.

Affettuoso, affettuosissimo. Hartelijk, tederlijk, vyeriglijk, zeer toegenezen.
affettuosa preghiera. Zeer vlytig en vyerig gebed.
parole affettuose. Zeer hartelijke, minzame woorden.
Affettuosamente, affettuosissimamente. Hartelijk, tederlijk, vyeriglijk, van herten.
Affettare. Zeer groote begeerte tot een zaak hebben, en daar zeer na tragten, nabootzen.
affettar una carica. Naar eenig ampt staan, tragten.
affettar le sbavettate, salutì, primi seggi, lodi &c. Met ongedekten hoofde willen begroet worden, naar groote eer en roem staan, tragten.
Affettato. Gemaakt, t'geen maar op een verdigte, aangenomen wyze, geschied (of in schyn) om van de menschen gezien te worden, vol van gemaaktheid.
uomo affettato. Een mensch met geveinsde en gemaakte zeden en manieren, huichelaar.
modi, gesti &c. troppo affettati. Aangenomene wyze, manieren, al te gemaakte manieren, die met vlyt en zonder geschiktheid en deugden geschieden.
gravità, humiltà &c. affettata, non vera. Een gemaakte, aangenomen statigheid, oormoedigheid, enz. die niet waaragtig is.
Affettatuzzo. Die een weinig geveinsd is, gemaakt.
Affettatamente. Gemaaktyk.
parlar, caminar &c. affettatamente. Op een gemaakte wijze spreken, gaan, enz. een zekere manier van spreken, enz. met vlyt aannemen.
Affettatore. Geveinsde. *V. Affettato.* Nabootzer.
Affettazione. Aangenomen wyze, geveinsde manieren, gemaaktheid.
far una cosa senza affettazione. Iets opregt en zonder gemaaktheid of geveinstheid doen.

AFFETTARE. In stukken snyden.
affettar' il pane per distribuirlo a poveri. 't Brood in stukken snyden, om het zelve aan de arme en behoefte menchen uit te deelen.

AFFEZZIONE, *Affezione.* Liefde, genegentheid. *V. Affetto.*
portar' affezione ad uno, (a' qualche cosa) Tot iemand (tot iets) genegentheid hebben.
Affezione del figliuolo lo ritenne. De liefde, die hy de zoon toedroeg, wederhield hem.
Affezioncella. Een kleine genegentheid, neiginge.
Affezionare. Verlieven, genegentheid en liefde ver- [wekken.
affezionar' uno. Genegentheid en liefde, in iemand verwekken.
Affezionare, affezionarsi. Genegentheid, liefde krygen, beginnen liefde te hebben.
affezionarsi di uno (verso di uno) Tegens iemand ontfstookten worden, iemand beginnen lief te hebben.
Affezionato. Wel genegen, toegedaan.
esser' affezionato, ben' affezionato ad (verso) alcuno. Iemand wel genegen of toegedaan zyn.
malaffezionato, poco affezionato. Ongenezen, niet toegedaan.
Affezionatissimo. Boven maten genegen, zeer toege- [daan.
resto di V. S. affezionatissimo servitore. Ik verblyve

myn Haar zijn genoege dienaar.

AFFIBBIARE. Toegespèn, toeknoopen, de gespen aan een gordel of iets anders toe maken.

affibbiarsi le scarpe. De schoenen toegespèn.

affibbiarla ad uno. Met. Iemand iets op de mouw spelen, iets wys maken, bedriegen.

affibbiarsi sempre con una cosa. Altyd het oude deuntje zingen, dat is, zig altoos aan een zaak binden.

affibbiamento. Het toegespèn, toegespèning.

Affibbiatura. De gesp, knoop of haak.

AFFIDARE. Verzekeren, zeker maken, bevestigen, stout en onvertzaagt maken.

affidare uno di qualche cosa. Iemand van een zaak verzekeren.

s'ella mi spaventa, anor m' affida. Alhoewel zy my verschrikt, zo maakt my de liefde dog sterk en kloekmoedig.

Affidarsi. Zig verlaten, betrouwen, onderstaan.

affidarsi di qualche cosa. Zig ergens op verlaten.

affidarsi ad uno, in uno, sopra di uno, (o qualche cosa) Zig aan of op iemand (iets) vertrouwen, verlaten.

affidarsi sopra le sue forze; ricchezza, ingegno, prudenza &c. Zig op zijn kragten, rykdommen, verstand, wysheid verlaten, daar op steunen.

affidarsi di far (poter far) qualche cosa. Zig iets vermeten te doen, te kunnen doen.

non mi ci affiderei. Ik zoude het niet durven onderstaan, my daar op niet durven verlaten.

Affidato. Zeker, stout, vermetel.

egli è buono audace & affidato. Hy is een stout, en vermetel mensch.

egli, affidato delle (sulle) proprie forze &c. Hy, zig op zyn eigen kragten verlatende, steunende, enz.

Affidatamente. Zekerlyk, stoutelyk, vermetelyk.

AFFIELIRE. Vergallen, bitter worden als gal.

Met. Toornig of gram worden.

Affielito. Vergalt. *Met.* Verbittert, vertoornt, gram.

AFFIGGERE. Hegten, aanhegten, aanslaan.

Affigger un decreto. Een placaat aanslaan.

AFFILARE. Wetten, scherpen, slypen, scherpnydend maken; ook rangsgewys stellen.

affilar un coltello &c. Een mes slypen, wetten.

affilar i soldati. De soldaten rangsgewijs of in rye stellen.

Affilarsi. Zig in rye of rangsgewys stellen.

Affilato. Gewet, gescherpt; rangsgewijs gestelt.

coltello affilato, e tagliente. Een gewet en scherpnydend mes.

naso aguzzo ed affilato. Lange, regte, magere en spitze neus.

soldati affilati in sobiero. Rangsgewys gestelde, gearangeerde soldaten.

Affilatura. De snee; ook aanzetting van een mes; ook in rye stelling der soldaten.

AFFINARE &c. V. Raffinare &c.

AFFINITA'. Zwagerichap, vriend of verwandschap.

i gradi di affinità. De trappen van bloedverwandschap.

AFFISARE. V. Fissare, Fissa &c.

AFFITTARE, affitto &c. V. Fitto &c.

AFFLATO. Ingeving, aanblazing.

afflato divino. Een Goddelyke inblazinge, ingeving.

afflato dallo spirito divino (da Dio.) Door Gods Geest, of door God verligt of gedreven.

AFFLIGGERE. Plagen, pynigen, bedroeven.

affligger uno o digiuni &c. Iemand met vasten en hongert plagen.

questa cosa m' affligge tanto. Die zake doet my zoo zeer, gaat my zoo zeer ter harten.

Affliggerfi. Zig bekommeren, quellen, kreunen.

non vi affliggete per questo. Zyt derhalven niet bekommert, wilt u deswegen niet bedroeven.

Afflito. Treurig, geplaagt, bekommert, benaauwd, bedroeft.

esser afflito per una cosa. Wegens een zake bekommert, treurig, benaauwd zyn.

cuore, animo afflito. Een bedroeft hart, bekommert gemoed.

Afflittivo. Pynelyk, 't gene zeer doet.

con digiuni, ed altre cose afflittive. Met vasten, en andere plagen.

Afflizione. Treurigheid, kommer, pyniging, pyn, plaag, ook bedroeftheid.

dar' afflizione ad uno. Iemand kommer, pyn, treurigheid aandoen, veroorzaken.

darfi afflizione. Zig bekommeren, kreunen.

afflizioni del corpo (corporali) dello spirito (spirituali.) Lichamelijke, geestelijke pynigingen of plagen, plagen des lichaams, des geests.

AFFLUENZA. Overvloedige toeloop.

affluenza di beni corporali e spirituali. Overvloedige toeloop van tydelijke en geestelyke goederen.

AFFOCARE &c. V. Affuocare.

AFFOGARE. Verstikken, door verhinderung van den asem, of asemhaling, doen sterven.

affogar uno nel fumo, acqua, letto &c. Iemand in de rook, in 't water, bedde, enz, verstikken.

la semenza affoga per la zizzania. 't Zaad verstikt door het onkruid.

io hebbi ad affogare nel fumo. Ik was byna in de rook

Affogato. Verstikt. [verstikt.]

Affogamento. Verstikking.

AFFOGGIARE. Op de zwier en manier toereg-

[ten.]

affoggiar un habito (alla moda.) Een kleeid na de zwier en manier maken.

Affoggiato. Na de zwier en manier gemaakt.

AFFOLLARE. Dood dringen; ook dood gedrongen worden.

egli affolla quasi nella calca. Hy was in het gedrang haast dood gebleven.

Affollare, affollarsi. By hoopen, t'zamen rotten.

il popolo affollo (affollarsi) in un subito. 't Volk totte in een oogenblik t'zamen.

Affollato. Gedrongen, verdrongen, dood gedrongen.

esser affollato dal popolo dalla calca. Van 't volk dood gedrongen worden.

AFFOLTARE. Digt, dik maken, en worden.

affollar' i capelli, la barba. De hairen, den baart dik groeijen laten.

Affoltare, affoltarsi. Digt, dik worden, in de dikte [groeijen].

le selve s'affoltano a poco a poco. De bosschen worden dik en digt, verpreijen zig allengskens in de dikte.

il popolo s'affollò. 't Volk liep, rotte t'zamen.

AFFONDARE. In de grond brengen, in de grond schieten, booren, duiken; ook in 't water, onder 't water duiken, verdrinken; ook dieper maken, een water dieper graven, om het zelve vaarbaar te maken.

affondar' un vascello, una galera &c. Een schip of galley in de grond schieten, of booren.

affondar' il paese. 't Land onder water zetten.

l'acqua haveva affondato tutt' il paese. 't Water hadde 't geheele land overstroomt, onder water gezet.

affondar' un canale per renderlo navigabile. Een vaart dieper maken, verdiepen, om het zelve vaarbaar te maken.

Affondare, affondarsi. Te gronde gaan, naar de grond varen, verdrinken.

affondar' in mare. In zee te gronde gaan, naar de grond varen.

la nave affondò. 't Schip zonk, voer naar de grond.

la terra gli si affondò sotto i loro piedi. De aarde verzonk onder hunne voeten.

Affondato. Gezonken, in de grond gebragt.

terra affondata. Verdronken land, ondergelopen land.

AFFONDERE. Gieten, toegieten.

Affusione. V. Fusione.

AFFOSSARE. Met graven voorzien, toegraven.

AFFRANCARE. V. Francare.

AFFRATELLARSI. Zig tot broeder maken, broederschap maken, zig gemeen maken.

affratellarsi con uno. Met iemand broederschap maken.

affratellarsi in qualche confraternità, compagnia &c. Zig in een broederschap of gezelschap begeven.

Affratellanza. Broederschap. *V. Confratellarsi, confratellanza &c.*

AFFREDDARE &c. V. Freddare, freddarsi &c.

AFFREGARE. Aanstryken, aansmeeren.

affregar del balsamo al naso. Balsam aan de neus stryken.

AFFRETTARE. Haasten, spoeden, vaardig zyn, verhaasten.

affrettare un negozio, una faccenda. Een zake verhaasten, bevorderen.

affrettare la marcia &c. De optogt, togt, aantogt verhaasten.

Affrettare, affrettarsi. Zig haasten, spoeden.

Affrettato. Haastig.

versi affrettati. In der haast opgezette of verdigte [vaerlen]

Affrettatamente. Haastelijk, haastiglijk, in der haast.

AFFRONTARE, affrontarsi. Met de voorhoofden of aangezigten tegens malkander stooten, in 't gezigt komen, aanstooten.

affrontar' i nemici, affrontarsi cò nemici. Den vyand in 't gezigt komen of gaan, den vyand aangrypen.

affrontar animosamente la morte, i pericoli &c. De dood kloekmoediglijk te gemoet gaan.

quivi l'Italia s'affronta con l'Alemagna. Hier stoot Italie aan Duitsland.

Affrontare. Iemand beschimpen, bespotten in zyn tegenwoordigheid, 'hoonen.

Affrontato. Spottelijk gehandeld, beschimpt, bespot.

esser, chiamarsi, affrontato da uno. Zig van iemand beleedigt, bespot agten of houden.

Affrontata, affronto. Aangrijp, aanval.

alla prima affrontata रुपero li nemici. In den eersten aanval hebben zy den vyand verstrooyt, doen wyken.

Affronto. Schimp, openlijke, onbehoorlijke smaad, spot, onregt, hoon.

far' affronto ad uno. Iemand eenige schimp of smaad aandoen.

farebbe un grand' affronto. 't Zoude een groote schimp, hoon zyn.

AFFUMARE, affumicare, infumare. Rooken, berooken, in de rook hangen.

affumare, infumar carni, arenghe &c. Vleesch, haring, enz. rooken, in de rook hangen. *V. Fumare &c.*

affumicare la stanza col fumo del tabbaco. De kamer met de damp van de Tabak berooken.

Affumato, infumato, affumicato. Gerookt, berookt.

carne affumata, infumata. Gerookt, of in de rook gedroogt vleesch.

stanze, mura, affumate, affumicate. Doorrookte kamers, muuren.

arenghe affumate, infumate. Gerookte haring.

AFFUOCARE &c. V. Infocare, insuocare &c.

AFFUSTARE. De kolf aan 't geweer maken.

affustar archibugi &c. De kolf aan de roers, enz. maken.

Affustatore di archibugi &c. Roermaker.

AFORISMO. Leerpreuk.

AGARICO. Campernoellie.

AGENTE. V. Agire.

AGEVOLE. Doenlijk, ligt, 't geen ligt om te doen is. *una cosa agevole (a farsi).* Een zake die ligt om te doen is. *mi farò molto agevole a fare &c.* 't Zal my niet zwaar zyn om te doen.

buomo agevole. Een bescheiden handzaam man, daar men wel mede handelen of omgaan kan.

Agevolissimo. Zeer ligt, doeulijk.

Agevolmente. Ligetijk, zonder groote moeite.

Agevolezza. Ligigheid.

Agevolare. Ligter maken, ligt maken, verligten.

agevolare la fatica, la faccenda &c. Den arbeid verligten, ligter maken.

agevolare la noia, il dolore. Het verdriet, de smert verligten, verzagten, verzoeten.

AGGARBARÈ &c. V. Garbare.

AGGELARE, aggelare &c. V. Gelare.

AGGIACCIARE. V. Ghiacciare.

AGGIADARE, agbiadare. Styf worden van koude.

Aggiadato. Styf geworden van koude.

mani agbiadate. Handen, die styf zyn van koude.

AGGIALLARE &c. V. Ingiallare.

AGGIOGARE. Aan 't jok binden, spannen, onder 't jok t'zamen spannen.

aggiogar' i buoi &c. De ossen onder 't jok spannen.

Aggiogato. Aan 't jok gefpannen.

AGGIUNGERE &c. *V. Aggiungere.*

AGGIARARE. Omdraaijen, rondom gaan, over al zwerven.

aggirare, aggirarsi una cosa tra le mani. Iets in de handen rondom draaijen.

aggirar la città &c. Rondom de stad gaan, in de stad omloopen, zwerven.

aggirar tutto un paese. Een land doorreizen.

aggirar' il mondo. De wereld doorreizen, de wereld omreizen, omzwerven. *V. Raggirare &c.*

aggirar' uno. Met iemand bedriegen, by de neus omvoeren, om den tuin leiden.

lasciarsi aggirare. Zig by de neus omvoeren laten.

Aggirare, aggirarsi. Overal zwerven, doolen.

deb dove t'aggiri, d'alma dolente? Waar zwerft gy heen, gy bedroefde ziele?

io mi aggiro in ogni lato, e non so &c. Ik wende; keere (draaije) my heen en weder na alle kanten, en kan niet, enz.

Aggirare, aggirarsi, Met. Zig bevytigen, bemoeijen, benaarftigen.

aggirarsi in qualche faccenda. In eene zake wakker bezig zijn, zig wenden en keeren, of woelen.

Aggiramento, aggiramenti. Omloop, omreize, omzwerving.

Aggiratore. Een omlooper, omzwerver, vagabond.

AGGIUDICARE. Door vonnis toewyzen.

aggiudicar una possessione, entrata &c. alla Camera. Een land-goed of inkomst met vonnis aan de kamer toewyzen.

Aggiudicazione. Toewyzing door vonnis.

AGGIUNGERE, aggiugnere, aggiungere. Daar toe doen, daar toe zetten, byzetten, byvoegen.

aggiungere qualche cosa ad un'altra. Aan een zaak iets byvoegen, bydoen.

vi si aggiunse un'altra malizia. Hier by komt nog een andere arglistigheid.

aggiunse poi. Hy zeide vorders, en voegde 'er nog by, **AGGIUNGERE.** Vermeerderen.

il color bruno, ed il digiuno le aggiungeva bellezza. De bruinigheid, mitsgaders het vasten, vermeerderde hare schoonheid.

Aggiunto, aggiunto. Bygevoegt, bygezet.

Aggiunto, aggiunti. Byvoegfel, byhangfel, toenaam.

aggiunti d'infamia &c. Onerlijke, schandelijke toenames.

aggiunti d'onore. Eertytel, roemlijke, pryzenswaardige loffpreuken.

Aggiunta. V. Giunta.

AGGIUSTARE. Regten, fliffen, regt, effen, gelijk maken, bereiden.

aggiustar un negozio, le cose sue. Zyn zaken fliffen, effenen, in orde brengen.

aggiustar una lite. Een regt of strydzake byleggen, vereffenen, fliffen.

aggiustar le differenze. De tweedragt aan wederzyden byleggen, vergelyken.

aggiustar un conto. Een rekening fluiten.

aggiustar un'habito al corpo. Een kleed aan 't lyf doen passen.

aggiustar' una stadera. Een schaal gelijk maken, effen. [fenen.]

Aggiustarsi. Zig vergelyken, overeenkomen.

Aggiustato. Gefliff, effen gemaakt, bygeleg, vergeleken.

tener tutte le cose ben' aggiustate. Allezaken wel gepast en gefliff hebben.

un'habito ben' aggiustato al corpo. Een kleed 't welk wel van passe is.

passi ben' aggiustati. Wel afgemeten schreden, gelyketreden.

discorsi, termini &c. aggiustati allo stato presente. Redden, die op de tegenwoordige handel en gefchapenheid gepast zijn, zig wel daar op schicken.

Aggiustamente. Regt, naar de mate, ordentelijk.

Aggiustatezza. Ordentelijkheid.

Aggiustatore. Sliffer, bylegger.

Aggiustevole. 't Geen zig nog vergelyken en effenen laat.

Aggiustamento. Vergelyk, verdrag.

venir a trattati di aggiustamento. Tot een verdrag komen, de onderhandelingen van vrede ondernemen.

un buono e vantaggioso aggiustamento. Een goed en voordelig vergelyk, of verdrag.

AGGLOBARE. V. Conglobare.

AGGLUTINARE. V. Conglutinare.

AGGOMITOLARE, aggomitolare. Op kluwen winden.

AGGRADARE, aggirare. Gevallen, welgevallen, behagen, aangenaam zyn.

mi aggrada (aggiradisce) molto la sua modestia. My behaagt zyne zedigheit, eerbaarheid treffelijk wel.

farete ciò che più vi aggradirà. Gy zult doen 't gene u het beste behagen zal.

Aggradire. Voor lief nemen, aangenaam houden, welbehagen hebben. *V. Gradire.*

aggradir' una cosa. Iets lief en waard houden, aan iets een welgevallen hebben.

Aggradito. Lief, aangenaam, behagelyk, gevallig.

Aggradevole. Idem.

Aggradimento, aggrado. Welgevallen, behagelykheid.

questo vi farebbe di minor' aggrado. Dat zoude u zo lief en aangenaam niet zyn.

con grand' aggradimento. Met groot behagen, welge-

[vallen.]

riuscir di aggradimento. Behagelyk, welgevallig, aangenaam zyn, (worden.)

AGGRAFFIARE, aggraffare. Aanhaken, met haken aangrypen of aanvatten. *V. Aggrappare &c.*

aggraffare una secchia con un graffio. Een emmer met een haak of grondzyer aanhaken.

aggraffar' uno colle unghie. Iemand met de nagelen krabben, of aangrypen.

Aggraffarsi. Zig aanhaken. *V. Aggrappare.*

la gatta mi aggraffò il viso. De kat krabde my in het aangezicht, vloog my met de pooten in het aangezicht.

AGGRANARE. V. Granire.

AGGRANCHIARE. V. Granchiare.

AGGRANDIRE &c. V. Ingrandire.

AGGRAPPARE, aggrapparsi. Opklommen, zig met de handen vast houdende.

- AGGRAVIATO &c. V. Aggraziato.**
AGGRAVARE. Bewaren, beladen, zwaar of zwaarder maken. *V. Gravare &c.*
aggravar qualche cosa con una pietra. Iets met een steen verzwaren, zwaarder maken.
aggravar lo stomaco. Den mage bezwaren, overladen.
aggravar il peso. Den last zwaarder maken.
aggravar il cuore. 't Hart bezwaren, beladen.
aggravar il peccato. De zonde verzwaren, zwaarder maken, zwaarder zondigen.
aggravar i sudditi con dazii, imposte, quartieri &c. De onderdanen met tollen, lasten, inquantierungen belasten, bezwaren.
questi cibi aggravano la testa. Deze spyzen bezwaren het hoofd.
Aggravare, aggravarsi. Zwaarder maken, worden, zig zwaarder maken.
il peccato, l'infermità &c. aggrava (s'aggrava.) De zonde, de ziekte word geduurig zwaarder, neemt toe.
Aggravato. Bezwaart, beladen.
aggravato da debiti &c. Met schulden enz. bezwaart, beladen.
Aggravato, aggravazione. Bezwarening, last.
AGGRAZIATO, aggraziato. *V. Grazioso, graziosetto.*
AGGREGARE. Vergaderen, bydoen.
aggregar uno alla compagnia. Iemand in het gezelschap aannemen, ontfangen.
Aggregazione. Ontfanging, aanneming.
AGGRICCIARE, aggricciolare. Zig ontstellen, verschrikken, de haren te bergen doen ryzen.
AGGRINZARE. Rimpelen, vol rimpels maken, worden.
aggrinzar la pelle. De huid vol rimpels trekken, rimpelen. [pelen.]
aggrinzar la fronte. Het voorhoofd rimpelen, front- [fen.]
la pelle aggrinza (s'aggrinza.) De huid word rimpelig.
AGGROPPARE, aggropparsi. Den rugge intrekken, (is eigentlijk een gebrek van de paarden) ook gebogen, krom zitten.
il cavallo s'agroppa. 't Paard trekt den rugge in.
Aggropato (Cavallo.) Een paard met een ingetrokke rugge.
AGGROPPARE, aggruppare. Aanknoopen, t'zamen binden, met knoopen aanbinden.
aggroppar il refo &c. Het garen knoopen, een knoop maken.
aggroppar il punto. Den steek met een knoop bezetten, vast maken.
aggroppar la coda al cavallo. De paarden den staart opbinden, den staart opknoopen.
aggroppar i capegli. Het hair opbinden, opknoopen.
Aggropparsi, aggrupparsi. Zig draaijen, in malkander slingeren.
le serpi s'agroppano. De slangen winden, en slingeren zig in een.
Aggropato, aggrupato. Toegeknoopt, met een knoop bezet, geknoopt.
punto aggroppato. Een toegeknoopte, of met een knoop bezette steek.

- Aggropamento, aggroppatura.** In een slingering, opknooping, opbinding.
AGGROTTARE. Spelonkswyze uitgraven, diep maken, uithollen.
aggrottar le ciglia. De wynbrauwen of 't voorhoofd rontsen. *Met. zig verwonderen.* *V. Inarcare.*
Aggrottato: 't Gene diep, of te diep daar in gaat, legt, [hol.]
occhi &c. aggrottati. Oogen die diep in 't hoofd staan, ingevalle oogen.
Aggrotamento. Ingraving, uitholling, invalling.
AGGRUMARE, aggrumarsi. Runnen, strekken, (word eigentlijk van melk en diergelyke gezegd.)
Aggrumato. Geronnen, gestremt, tot kaas geworden.
AGGRUPPARE &c. V. Aggropare.
AGGRUZZOLARE. 't Zamen hoopen, ophoopen, vergaderen (eigentlijk geld.)
aggruzzolare dinari. Veel geld ophoopen, vergaderen, ryk worden.
AGGUAGLIARE. Vergelyken, gelyk maken.
agguagliare una cosa coll'altra. Een zake met den anderen vergelyken.
agguagliare il terreno. De Aarde slegten, gelyk maken, *V. Uguagliare &c.*
Agguaglianza. Vergelyking, gelykmakege.
AGGUARDARE &c. V. Riguardare.
AGGUATO, aguato, agguati, aguati. Verborgten, verholen plaats, daar men bespieden of luisteren kan, tot eens anders nadeel, achterhouding, hinderlaag.
feder, metterfi in agguato. Zig in hinderlaag leggen.
tender agguati ad uno. Iemand in hinderlaag wagten.
Agguatare, aguatere. Bespieden.
Agguatarsi, aguatarsi. Zig verbergen.
Agguaton' agguatone, guaton guatone. Zagt, stil, en kruipend, gelyk de katten, als zy op een muis [loeren.]
caminar, venir guaton guatone. Langzaam, zagtes gaan, kruipen gelyk de katten. *V. Catellon, catellone.*
AGGUERRIRE. Tot den oorlog en de wapenen afregten, of geschikt maken, bequaam worden.
Agguerrito. Tot den oorlog afgeregt, strydbaar, [dapper.]
dodici milla, soldati bravi ed agguerriti. Twaalf duizend, wakkere, en welgeoeffende soldaten.
nazione agguerrita, e fiera. Een strydbaar, woest en wreed volk.
AGGUINDOLARE. Ophaspelen, opwinden, opklossen winden.
AGHIADARE. V. Agbiadare. 't Geen gy niet vind in *ag*, moet in *agg* gezogt worden.
AGHERONE. V. Acone.
AGIBILE. Doenclijk, 't gene zig doen laat.
pronto, e lesto in tutte le cose agibili. Gereed en vaardig in alle doenclykedingen.
AGILE. Ras, gezwind, fluks, behendig, snel.
agile, e snello come una Cerva. Snel en ras, gelyk een hinde.
AGIARE &c. V. Agio &c.
Agilissimo. Boven maten ras en gezwind. *Agilità.*

Agilità. Rasheid, behendigheid.
agilità della persona, lingua, spirito &c. Rasheid, fig-
 tigheid, behendigheid van een persoon, tong,
 geest, &c.
Agio. Gemak, gemaklijkheid, goede gelegenheid.
qui haveremo l'agio di farlo. Hier zullen wy goede ge-
 legenheid hebben om dit te doen.
vestirsi, mangiare, dormire &c. a suo agio, (bell' agio)
 Zig naar zyn gelegenheid kleeden, eeten, slapen.
aa agio (adagio) con agio, a grand' agio. Met gemak,
 zaftjes, langzaam, matiglyk, met goede tijd en wyl-
 ster, *viver ad agio (adagio.)* Wel staan, wel leven,
 genoeg om te leven hebben, op zyn gemak leven.
caminar, parlar, cantar, suonar &c. adagio. Gemak-
 lyk, langzaam, behendiglyk gaan, spreken, zin-
 gen, spelen.
qui potevate viver con più agio. Hier kund gy geruster,
 bequamer, met meer gemak leven.
Agio, fagio, (corrottam: Lagio, Laggio) Wisselgeld, op-
 [geld.
Agio, agi, agiamento, agiamenti. Allerlei vermaak-
 lykheden en gemaklykheden des lichaams, goede
 dagen, wellevens.
aver' i suoi agi, ogni suo agio, agiamento. Alle gemak-
 lykheden genieten.
passar' il tempo in agi, e piaceri. Den tyd met allerhande
 vermaak doorbrengen.
Agiare. (beter *adagiare.*) Wel leggen, van alle behoef-
 te en gemak voorzien.
farete qua ben' adagiati. Gy zult hier wel op u gemak
 [zyn.
Agiarfi (beter *adagiarfi.*) Zyn gelegenheid en gemak
 [nemen.
Agiato, adagiato. Ryk, welhebbend, ook bequaam.
un'buomo ricco ed agiato. Een welhebbend, ryk man.
casa molto agiata. Een zeer gemaklyk, bequaam huis,
 met alle gemak voorzien.
parole agiate. Heerlyke en langzaam uitgesproken
 woorden.
luogo agiato. Een bequame plaats.
mal agiato delle cose necessarie. Van noodige dingen
 slegt voorzien *V. Disagio, Disagiato &c.*
Agiamente. Gemaklyk, zaftjes.
Agiamento, agiamenti, is 't zelve dar *Agio, agi. V. Agio.*
AGITARE. Handelen, werken, regten, regt voeren.
agir contro alcuno. Tegens iemand doende zyn.
agir personalmente, in persona. Persoonlyk te werk
 [gaan.
agir in qualche negozio, trattato. In eene verrigting of
 handeling te werk gaan, arbeiden.
l'esercito agiva nel cuore della Fiandra. Het Leger ging
 doenter tyd te werk in 't hart van Vlaanderen.
Agente. Een Agent, of gevolmagtigde persoon, die
 om Staats en andere zaken ergens ter plaatse gehou-
 den word.
vi tiene il suo Agente. Hy heeft zyne gevolmagtigde,
 afgezondene daar ter plaatse.
per mezzo del suo agente. Door zyne gevolmagtigde.
AGITARE. Heen en weer handelen, dryven.
agitar' un negozio, negozio. Een handel drijven, voeren.

agitar' una questione, dubbio &c. Een vrage of vraag-
 stuk behandelen, waarnemen.
Agitato. Heen en weder beweegt.
una canna agitata dal vento. Een riet door de wind heen
 en weder beweegt.
vascello agitato dalle onde. Een schip, door de baren
 heen en weder gellingert, gedreven.
animo agitato da pensieri. Een gemoed, door gedagten
 bestreden, ontroert.
una questione, lite &c. lungamente agitata. Geding,
 een vrage, enz. al voor lange tyd gedreven, en be-
 [handelt.
Agitazione, agitamento. Heen en wederdryving, slin-
 [gering.
agitazione d'animo. Onruste, beroering van 't gemoed.
Agitevole. 't Gene zig nog dryven en handelen laat.
AGLIO. Knoflook.
un mazzuolo di agli freschi. Een bondeltje versche knof-
una testa d'aglio. Een bol knoflooks. [look.
puzzar d'aglio. Naar knoflook stinken.
Aglietto. Jonge, versche knoflook.
Agliata. Knoflooks-pekkel, van gestampte nootenen
 knoflook; ook een knoflooks-sausse.
AGNELLO, agno. Een lam. *Met.* Een ootmoedig
 en zagzinnig mensch.
andò a morte come un' agnello. Hy ging naar de dood
 als een lam.
Agnella. Moeder-lam.
Agnelletto, agnellino. Een lammetje.
Agnellare. Lammeren, lammeren werpen.
AGNIZIONE. Kennisse.
agnizione della verità. Kennisse der waarheid.
AGNO. *V. Angbio.*
Agno, agno casto. Een soort van een plant, Kuischboom.
Agnolo &c. V. Angelo.
AGO, aco. Naalde, Kompasnaalde, ook 't beslag
 van de nestelen, of stiften; ook de nestelnaal-
 den, enz.
ago (da cucire.) Naaynaalde.
ago (da pomolo) da pomello, da capo. Een speld.
ago (da sacchi.) Paknaalde.
ago (da bussolo.) Kompasnaalde.
ago (da treccie.) Hairnaalde.
ago (da borinolo.) De naalde van 't Uurwyzer.
ago (da bilancia.) De tong van een schaal.
passar' (il filo per l' ago.) De draad door de naalde halen.
punta d' ago. De punt van een naalde.
Agbetto, agbetti. Nestels; ook haken aan ryglyven.
Agucchia. Kleine naalde; ook naaynaalde, steeknaalde.
fatto (a) agucchia. Gestikt, met de naalde gestikt.
lavori (a) agucchia. Met de naalde gestikt, gewerkt.
Agucchiare. Scherpen, gelijk een naalde.
Agucchiato. Gewet, gescherpt als een naalde.
Agucchiarnolo, agucchiaro. Naaldemaker.
AGUGLIA, gugia. Een naald, grafnaald, spitze, zuil.
l' aguglia di san Pietro. De zuil, styl van St. Pieter te
 [Rome.
Aguglio. Angel, gelijk de Egels hebben.
Agugliato. Geangelt, vol angels, gelijk de Egels heb-
 ben.

A G O G N A R E. Zeer verlangen, vycrig op iets zyn, naar iets snakken.
fi come il cervo agogna alle fresche acque. Gelijk het hart haakt naar de versche wateren.

A G Ò N E. Doodsstryd, doods benaauwdheid.
esser' in agone. In doodsnoed leggen, in doodsstryd of benaauwdheid leggen, met de dood worstelen.
Agonia, angonia, Idem.
Agonizzare, angonizzare. Zieltoogen, ook worstelen, in doodsnoed leggen.
Agonizzante, angonizzante. Zieltoogende, in doodsnoed of benaauwdheid leggende.

A G O S T O. Augustus, Oogstmaand.

A G R E S T E. Boersch, grof, plomp.

A G R E S T O, *agretto, agrezza &c. V. Agro.*

A G R I C O L T O R E. Akkerman, Bouwman.
Agricoltura. Akkerbouw, landbouw.

A G R I F O G L I O. Steekpalmen.

A G R I M O N I A. Zilverkruid, leverkruid.

A G R O. Zuur, scherp, gelyk azyn, citroenen, onrype of ontydige wyndruiven, en diergelijke;
Met. Bitter, onvriendelyk, quaad, scherp. *V. Acire, acro.*
agronemico. Een bittere vyand.
riprensione agra. Een scherpe berisping, bestraffing.
padrone agra. Een scherpe en straffe Heer.
Agro. Het zap uit de bovengenoemde vrugten geparst.
agro di cedro &c. Zap van citroenen, enz.
Agretto. Zuurlijk, een weinig zuur.
Agresto, agresta. Ontydige wyndruiven; ook zap van ontydige, onrype wyndruiven.
Agrume, agrumi. Alderhande zuure tuinkruiden, ook zuure vrugten, als limoenen, zuure oranje appelen, enz.
viver di agrumi. Met zuure kruiden, vrugten zyn leven onderhouden.
Agriissimo. Bovenmaten zuur, zeer scherp.
Agramente, agrissimamente. Scherp, zeer grimmig.
vendicarsi agramente. Zig grimmig wreken, woeden-de wrake nemen.
Agrezza, agrimonia. Scherpigheid, zuurigheid.
Agrire, inagrire. Zuur, scherp, sterk worden of maken, tot azyn worden of maken.
A G U A T O, *aguati &c. V. Agguato &c.*
A G U C C H I A, *agucchiare, agucchiaruolo &c. V. Ago.*
A G U G L I A, *aguglione &c. V. Ago.*
A G U Z Z O, *acuto, aguto.* Puntig, scherp, gewet.
Aguzzare. Wetten, slypen, scherp maken.
aguzzar' un coltello. Een mes wetten, slypen.
aguzzar' i denti. De tanden wetten, scherpen.
aguzzar l' appetito. De lust tot eeten verwekken.
aguzzar la voglia ad uno. Iemand lust en begerte maken, verwekken.
aguzzar le ciglia. De ooggen scherpen, naauw toezien.
il vino si aguzza. De wyn word zuur, verzuurt.
Aguzzatore, aguzza-forbici. Slyper, schara slyper.
Aguzzino. Die de slaven of roeijers op een Galey tot den arbeid dryft.
Aguzzamento, aguzzatura. 't Wetten, slypen, scherpen.

A H ! A H ! Beteekenende verscheide bewegingen van gemoed, gelyk ach! ô!
ab dolcissimo albergo de miei piaceri! Ach! alderzoetste wooning myner vermaaklykheden!
ab lasso! Helaas!
abi poveretto, abi miserabile! Ach! ellendige! ach! arme mensch!
ab surfante! O gy schelm!
ab traditore, sei morto! O gy verrader, gy zyt een man des doods!
abi crudo amore! Ach! wreede liefde!
abi mercè, per Dio! Ach! genade, om de liefde Gods!
ab Signor mio, di grazia! Myn Heer, ey lieve! ach! lieven Heer, ik bidde!
ab se, ti credo adesso! Ach ja, nu geloove ik u!
ab come va il mondo! Ach! hoe gaat het in de wereld toe!
ab vergogna! O schande!
A H A H A H ! Van een lachende!
ab ab ab, mi fate ridere, io smascello di risa! Ha, ha, ha, gy doet my lachen, ik berste van lachen!
A H I B Ò, *aibo. V. Obibò.*
A H I M È. *V. Obimè, oimè.*

A I A, Dorshvloer, schuur; ook een plaats daarmen de netten spant, om vogelen tevangen.
batter il grano su' laia. 't Koorn op den dorshvloer dorfchen.
menar' il cane per l'aia. Den hond over den dorshvloer sleuren, op dat hy dorfche gelyk een os, dat is, vergeessen arbeid ondernemen.
Aiare, spianare la terra, e renderla atta a servire d'aia. De aarde tot een dorshvloer bequaam maken.
Aiata. Zo veel koorn als men op eenmaal dorfchen kan.
Aiuolo, aiuola. Een vogelnet.
tivar' l' aiuolo a uno. Iemand vangen, hem het net over de oortrekken.

A I O. Een Hofmeester of Tugmeester van jonge Heeren; ook een leidsman der blinden.

A I R O N E, *aerone, agerone, agherone.* Een Reiger.
Met. Een ligzinnig, onbestendig en onbedagzaam mensch.

A I T A, *aitare &c. V. Aiutare &c.*

A I U T A R E, *aitare.* Byspringen, helpen, bystand doen, aan de hand gaan.
aiutar' uno di (in) qualche cosa. Iemand in (met) iets [helpen].
aiutar' i poveri di qualche limosina. Den armen met een aalmoesse byspringen, helpen.
Aiutar'si. Zig helpen, behelpen; ook wederspanning zyn.
non sà aiutar'si. Hy weet zig nierte behelpen, hy weet zyne zaken niet regt aan te leggen.
il cavallo s' aiuta colla schiena. Het paard zet wel aan.
Aiutante. Helpende, 't gene helpt.
mal' aiutante della persona. Zwak en kragteloos, die niet wel voort en kan.
Aiutante. Helper, medegezel in een ampt of dienst, *aiutante di camera.* Kamerdienaar.
aiutante di secretaria. Ondergeheimschryver.
aiutante di cucina. Onderkok.
aiutante del boia. Beuls knecht, onderbeul.

Aiutato. Geholpen, aan de hand gegaan, bygesprongen. *esser' aiutato da amici &c.* Van de vrienden geholpen bygesprongen worden.

lo fece, aiutato dal servitore. Hy heeft het gedaan met hulp en bystand van zijn dienaar.

Aiuto, aita. Bystand, hulpe, hulpmiddel. *con aiuto del servitore.* Met hulpe van zyn dienaar.

aiuto di danari. Bystand, en ondersteuning met geld. *dar', porger' mandar' &c. aiuto.* Onderstand doen, aanlangen, zenden, helpen.

demandar' gridar' aiuto. Hulpe verzoeken, om bystand [roepen]

vicorrer per aiuto. Na iemand om hulpe en bystand toelooopen, van iemand hulpe en bystand verzoeken.

venir in aiuto di uno Iemand te hulp komen.

vedersi senza aiuto. Zig zonder hulpe zien, bevinden.

Aiuto, aiuti. Hulpe, hulptroepen; ook allerhande bystand met geld, geneesmiddelen, enz.

L'imperador gli mando un pronto, e potente aiuto. Den Keizer heeft hem eenhaaltige, en magtige bystand toegezonden.

A I Z Z A R E. V. *Addizzare.*

A L A, *ale.* Vleugel.

lasciar le ale. Van zyn veeren zitten laten, dat is, met schade daar van daan komen.

tagliar le ale. Iemand de vleugels korten, dat is, de moed wil toomen.

Ala, Met. De vleugel van een heirleger, ook een halve deur.

ala destra, sinistra. De regter, linker vleugel.

far' ala. Zig vleugelsgewijs stellen, een vleugel maken. *ala, (ale della porta, finestra, armario &c.)* Een halve venster, deur, een halve deur van een kas, enz.

Aletta, alette. Vleugeltje, vleugeltjes.

Alare. Bevleugelen, met vleugels voorzien.

Alare, alarsi. Vleugels krijgen, vleugels aanzetten.

Alato. Gevleugelt, 't gene vleugels heeft, vleugelsgewijs gestelt.

A L A B A R D A, *allebarda.* Helbaard.

Alabardare. Met een helbaard stooten of dooden.

Alabardato. Met een helbaard gewapend.

Alabardata. Een stoor met een helbaard.

Alabardiere. Helbardier.

Alabarderia. De Bende of Compagnie Helbardiers.

A L A B A S T R O. Albaster.

vaso, statua &c. d' alabastro. Een vat, beeld, enz. van albast.

Alabastrino. Van Albaster, wit als een Albaster.

A L A C C I A R E, *Alagare &c.* endiergelijke die met *Ala* beginnen, zoekt in *Alla*, gelijk *Allacciare, Allagare &c.*

A L A M B I C O &c. V. *Alembico.*

A L B A. Den dageraad, ook de morgenstond.

all' alba sull' alba del giorno. Met den dageraad, op het aanbreken van den dag.

sul far' (apparire) dell' alba, idem.

Albeggiare. Morgen worden, dag worden.

Albeggiare baver del bianco. Witagrig zijn, naar 't wit [hellen].

sull' albeggiar' della mattina. Met het aanbreken van de morgenstond of van het dagligt.

T O M. I.

Albre, albri. 't Aanbrekende, 't schijnende ligt.

su i matutini albri. Met het aanbreken van den dag.

A L B A N I A. Albanie.

Albanese. Inboortling van Albanie.

A L B E R A R E &c. V. *Albero.*

A L B E R E L L O, *albavello, vaso piccolo di terra, d' di vetro.* Een kleine aarde of glaze pot.

ampolli, alberelli e buffoli. Kleine flesjes, glaasjes, potjes, enz.

Alberelletto, alberellino. Een klein potje, schoteltje, of kommetje.

A L B E R G O. Herberg, ook wooning, woonstede, woonplaatse.

cercar', dar' albergo. Herberg zoeken, geven.

apparecchiar' l' albergo. De wooning of herberg be- [reiden].

Albergesto. Een kleine herberg, kleine wooning.

Albergare, alloggiare. Herbergen.

albergar' un forestiere. Een vreemdeling herbergen.

Albergare, habitare. Woonen.

albergar male. Een slechte woonplaats hebben.

gli uccelli albergano ne' boschi. De vogelen hebben hunne wooningen en verblijfplaatsen in de bos- [schen].

dove alberga il vizio, non vi entra sapienza. Daar de misdad woond, heerscht de wijsheid niet.

Albergatore. Waard, herbergier.

A L B E R O, *Arbore.* Boom, ook de Mast, Mastboom. *piantar, traspiantar &c. un' albero.* Een boom planten, verplanteu, enz.

albero fruttifero, salvatico, secco &c. Een vrugtboom, een wilde, dorre boom.

al primo colpo non cade l' albero. Geen boom valt ter eerster slag.

Alboretto, arboricello, arboscello, arbuscello. Een kleine boom, een boomtje.

Albereto, alboretto, luogo piantato d' arbore. Een boomgaard, een plaats met boomen beplant.

Arborare, alberare, alborare, inarborare, inalberare. Met boomen beplanten.

inalberar, inarborar' un giardino &c. Een tuin met boomen beplanten.

alberar' un pezzo. 't Kanon of geschut opzetten.

inalberare uno stendardo. Een Standaard planten.

inalberar la bandiera. 't Vaandel planten, opsteken, opregten.

Alberarsi, alborarsi, inarborare, inarborarsi. Steigeren, opsteigeren, gelijk de paarden. Met. Zig wederspanning toonen, de hoornen in de wal steken.

il cavallo s' inarbora. 't Paard steigert.

Alberato, arborato. Met boomen bezet, beplant.

terreno alberato. Een plaats met veele boomen beplant, daar veele boomen zyn.

giardino alberato di Cipressi &c. Een tuin met Cypresfeboomen, enz. beplant.

Alberire, arborire, inalberire. Tot een boom worden.

le frasche già arborivano. De rysjes wierden al tot boomen, groeiden tot boomen.

Alberito, arborito, inalberito. 't Geen al tot een boom geworden is.

D

A L

ALBURNO. 't Spint.
ALCACHENGO. Krieken van over zee.
ALCEB. Eland, een dier, een Hart gelykende.
ALCHIMIA. Stoffcheikunft.
Alchimista. Een stoffcheider, of stofbrander.
Alchimizzare. Stof branden.
ALCIONE. Ysvogel.
ALCORANO. Den Alcoran, het Turkdom, het Mahometaanfche werboek.
abbracciar l' Alcorano. Turk worden.
ALCUNO. Iemand, eenig.
se ve ne suo alcuni che vi piaccia no. Als'er eenige onder zyn die u behaagen.
sono già alcuni giorni. 't Zijn al eenige dagen.
il padre non ne sapeva cosa alcuna. De vader wiste niets daarvan, was daar niets van bewuft.
alcuni di loro non mi conobbero. Eenige onder hun kenden my niet.
non lo darò in alcuna maniera. Ik zal het op geenerley wijze geven.
io non vado a riferir i fatti altrui, come fa alcuno, (come fanno alcuni.) Ik ga niet praten van andere, gelyk eenige doen.
come disse alcuno. Gelyk iemand gezegd heeft.
alcun' altro. Iemand anders.
ALEA, alléa. Een wandelplaats, een wandeldreef, een laan, om te wandelen in een tuin.
ALEGA, aliga, alga. Zee gras, zee kruid, mosch, wier.
Algofo, aligofo. Dat vol zee gras of zee kruid is.
ALEMAGNA, Allemagna, la Magna. Duitschland, Hoogduitschland.
Aleman. Een Duitscher.
ALESSARE, alesto &c. V. Lessare, lessò &c.
ALFABETO. 't ABC.
impavar l' alfabeto. Het ABC leeren.
per alfabeto, per ordine dell' alfabeto. Volgens de orde van 't ABC.
Alfabetico. Naar 't ABC geschikt, gestelt.
ordine alfabetico. De orde van 't ABC.
ALFIERO, alfiere. Vaandrigh, Vaandrager.
cavica d' alfiere. Vaandrighs plaats.
ALGEBRA. Een manier van wel en konstelyk te kunnen rekenen, Stelregelkunde.
Algebrista. Een konstenaar in de rekenkonst, Stelregelkundige.
ALGENTE. Koudagtig, huiverig.
algenie bruma. De koude winter.
Algore. Koude.
sù i mastutini algori. In de koude morgenstond.
ALICORNO. Een Eenhoorn, ook dezelfde hoorn.
ALIENO. Vremd, een ander toebehoorende.
baver l' animo alieno da uno. Van iemand vervremd zyn.
Alienare. Ontvremden, ook vervremden, dat is, in vremde handen komen laten, door verkooping, dievery, enz.
alienar' i beni della chiesa. De kerkelyke goederen verkoopen, of in vremde handen komen laten, vervremden.
alienare la mente da una cosa. Zijn gemoed en gedagten van iets afkeeren, vervremden.

alienarsi da uno, da qualche cosa. Zig van iemand ontvremden, ontvremden, zig van iemand of van een zake ontvremden.
Alienabile. 't Gene zig laat ontvremden, of 't gene in vremde handen komen kan.
Alienato. Vervremd, 't gene door verkooping, dievery, enz. in vremde handen geraakt is.
beni, poderi, mobili &c. alienati. Verkogte of ontvremde goederen.
esser' alienato da uno. Vervremd zyn van iemand.
Alienazione. Vervremding, ontvremding.
alienazione di beni. Ontvremding van goederen.
alienazione di animo. Vervremding, van 't gemoed.
far' alienazione di beni &c. Goederen vervremden, in vremde handen laten vervallen.
ALIMENTO. Voedsel, spijs, 't gene den honger verdrijs of voed.
tirar', prender' alimento da qualche cosa. Van iets zyn voedsel trekken, nemen.
dar' alimento. Voedsel geven, voeden.
tornar, convertirsi in alimento. Zig in voedsel veranderen.
alimenti. Spijs en drank, onderhoud, voedsel.
Alimentare. Voeden, met spijs en drank voorzien, de kost geven.
ALITO, alitare &c. V. Halito, halitare &c.
ALLA. Aande.
Alla, Voor een byvoegende naam van 't vrouwelyk geslacht, in 't eenvoudig getal, beteekent het een maniere, gebruik, gewoonte, en word *Maniera, Foggia, Usanza &c.* daar onder verstaan, gelyk *all' Italiana, alla Francese, alla Spagnuola &c.* Op 't Italiaansch, Fransch, op 't Spaansch, enz.
alla disperata. Wanhoepender wijze.
ALLACCIARE. Toenestelen, toebinden, toerygen.
V. Accappiare &c.
allacciar le stringhe. De nestels of banden toebinden, toeknoopen.
allacciar le scarpe. De schoenen binden.
allacciar' i bottoni. Toeknoopen.
allacciar' un punto. Een steek vast maken.
allacciar' uno con inganni. Met. Iemand bedriegen, door bedrog en arglist vangen.
Allacciato. Geregen, toegeregen. Met. gevangen.
punto allacciato. Een steek door een vastgemaakte knoop bezet.
allacciato dalle di lei lusinghe. Door hunne streelende woorden gevangen en verstrikt.
Allacciamento. Ryging, verstrikking.
ALLAGARE. Overvloojen, overloopen, onder water zetten.
allagar' il paese, la campagna. 't Land onder water zetten.
la pioggia allagava le strade. De regen overstroomde de straten.
Allagarfi. Onder 't water loopen.
il paese tutto allagò, (s' allagò) da tante piogge, dalla rottura de gli argini. 't Ganfche land wierd overstroomd door de menigvuldige regen, door de doorbrekking der dyken.

Allagato. Overgevoeid, overgoten, onder water.
dall' inondazione del fiume restò allagata la città, e la campagna tutta. Door 't overvloeijen van de rivier wierd de geheele stad, en 't gansche land overstroomt.
Allagamento, allegazione. Overstrooming, overvloeijing.

ALLAGHIMARE. Voor iemand weenen, kryten.
Allaghiante. Weenend, krintend.

ALLAMPARE &c. *V. Lampoggiare*.

ALLARGARE, dislargare. Verwijderen, verbreiden, uitbreiden, wyder of breeder maken.
allargar la città, casa, stanza, &c. De stad, de kamer, enz. uitzetten, uitleggen.
allargar la bocca. Den mond wijd open doen.
allargar le gambe. De beenen wijd van den ander doen, uitbreiden.
allargar la briglia, il freno, al cavallo. 't Paard den teugel, toom schieten laten.
allargar' il freno alle sue passioni. Zijne begeertens den vryen toom geven.

Allargarsi, dislargarsi, slargarsi. Wyder worden. Met vryer en milder worden, al te vry worden, ook te wijdloopig en overvloedig worden, enz.
allargarsi in qualche cosa. In een zake een weinig te overvloedig zijn.

allargarsi in piaceri, in passatempi. Te veel tyd kortinge en vermaak nemen.
allargarsi nel discorso. Wydloopig redeneeren, in de reden overvloedig worden.

Allargato. Verbreed, verwijdert, uitgebreid.
Allargamento, allargatura. Verbreiding, verwydering, uitbreiding.

ALLATO &c. *V. Lato*.

ALLATTARE &c. *V. Lattare* &c.

ALLEGARE. Aanbinden.
allegar' il cavallo ad un arbore. Het Paard aan een boom biuden.

ALLEGARE, allegarsi. *V. Collegarsi* &c.

ALLEGARE. Aantrekken, een text of schryver aantrekken, bybrengen, voortbrengen.
allegar un testo, (passo) della S. Scrittura. Een spreuk uit de H. Schriftuur aantrekken, bybrengen.
allegar ragioni, scuse. Oorzaken, ontschuldigingen voorwenden, bybrengen.
allegar' ignoranza, debolezza &c. Onwetenschap, swaakteit voorwenden, bybrengen.

Allagato. Aangebonden, ook aangetrokken; ook Verbonden. *V. Collegarsi* &c.

Allegatore. Aanbinder, aantrekker, voorwender.
Allegazione, allagamento. Aanbinding, aantrekking; ook Verbond. *V. Colleganza*.

ALLEGGERIRE, alleggiare, alleviare. Verligten, ligter maken, ververlichen, troosten.
alleggerir la nave. 't Schip ligten.
alleggerir la pena, la fatica &c. De moeite en arbeid verligten.
alleggerir' il dolore. De smerten verligten, verzagten.
alleggerir' uno dalla fatica. Iemand van zijne moeite en arbeid ontlasten, verligten.
Alleggerire, alleggerirsi, alleggiarsi. Ligter worden.

acciocche s' alleggerissero i nostri tormenti. Op dat onze pynen vermindert en verzagt mogten worden.

Alleggerito, alleggiato, alleviato. Verligt, ontlast, ligter gemaakt of geworden.

Alleggerimento, alleggiamento, alleviamento. Verligting, ontlasting.
dar, prestar, porger' alleggiamento al dolore &c. De smerten, enz. verminderen, verzagten.
per alleggiamento delle nostre pene. Tot vermindering, of verligting van onze moeiten.

ALLEGORIA. Byspreuk, gelijk spreuk.
Allegorico. Byspreukig, verbloemt, 'twelk een byspreuk behelst.
senso allegorico. Een byspreukige zin.
Allegoricamente. Byspreukiglijk.
Allegorizzare. By gelykenis spreken.

ALLEGRO. Lustig, bly, vrolijk, goedsmoeds.
un uomo allegro. Een lustigen vrolyk mensch.
con una ciera ridente & allegra. Met een blyde en vrolyk aangezigt.
tutto allegro di questa novvella. Gansch bly en vrolijk over deze tidinge.
Allegroissimo. Boven maten bly, zeer vrolyk.
Allegro, allegramente. Lustig, vrolyk, met vreugde.
mangiar, bever &c. allegramente. Met vreugde eeten en drinken.
lo accolse allegramente. Hy ontfing hem met vreugde.
borsù via allegramente. Wel aan, met lust daar aan.
Allegrezza, allegria. Vrolijkheid, vreugde, blydschap.
con allegrezza. Met vreugde.
pianger, morir &c. d' allegrezza. Van blydschap weenen, sterven.
pieno d' allegrezza, tutto allegrezza. Vol van blydschap, gansch vrolyk.
far' allegrezza ad uno. Iemand met vreugde onthalen.
Allegrare, allegrarsi &c. V. Rallegrare, rallegrarsi &c.

ALLENARE. Ademen, zyn adem halen.

ALLENIRE. Verligten, verzagten.

Allenito. Verligt, verzagt.
Allenimento. Verligting, verzagting.

ALLENTARE &c. *V. Rallentare* &c.

ALLESTARE, allestire. Toerusten, gereed maken, vervaardigen.
allestir' una flotta. Een vloot schepen toerusten.
allestir' il viaggio. 't Gene tot de reize behoort, gereed maken, zig reisvaardig maken.
Allestirsi. Zig gereed en vaardig maken.
Allestito, allesto. Toegerust, vaardig, gereed.
Allestimento. Toerusting, vervaardiging, gereedmaking.

ALLETTARE. Aanlokken, verleiden, sprekende van dieren.
allestar' il cane, la gatta &c. Den hond, de kat tot zig lokken.
allestar' uno a qualche cosa. Iemand tot iets verleiden, brengen, lokken.
Allettato. Angelokt, verleid.
Allettatore. Aanlokker, verleider.
Allettevole. 't Gene kan aanlokken, of verleiden.
cosa allettevole. Aanlokkende, verleidende zaken.
Allettamento. Aanlokking, verleiding.

ALLEVARE, *allievare*. Voeden, opvoeden, ook onderregten, onder zijn tugt of leeringe hebben. *V. Educare &c.*
allevar' un fanciullo &c. Een kind opvoeden.
allevar' uno in qualche virtù, scienza, arte. Iemand in zekere deugd, wetenschap, konst, onderregten, opvoeden.
Allevato. Opgevoed.
allevato nelle lettere, nè piaceri &c. In de vrye konsten, in vermaaklykheden opgevoed.
Allevato, *allievo*. Zuigeling, voedsterkind, ook een leerjongen.
Allevatore. Voedsterheer, opvoeder, tugtmeester.
Allevatrice. Voedster, Opvoedster.
Allevazione, *allevamento*. Voeding, opvoeding, tugt.
ALLEVIARE &c. *V. Alleggerire &c.*
ALLINGUATO. *V. Lingua.*
ALL'HORA. *V. Hora &c.*
ALLIANZA. Verbond, maagſchap *V. Lega, legare &c.*
far' alianza con uno. Met iemand een verbond aangaan.
ALLODIO. Vry eigen goed. [gaan.
Allodiare. Tot een eigendom maken.
ALLODOLA, *lodola*. Een leeuwriek.
ALLOGGIARE. Herbergen,
alloggiar' uno in casa. Iemand herbergen, huisvestigen.
Alloggiare, *alloggiarsi*. Zig huisvesten.
alloggiar' in qualche luogo. In een plaats leggen, in een herberg t' huis leggen.
alloggiar' in casa di uno. By iemand in huis wonen.
Alloggiato. Geherbergt, woonagtig.
star', esser' alloggiato in qualche botteria, casa, luogo &c. In een herberg leggen, in een huis of plaats [wonen.
star' ben' (mal) alloggiato. Wel, slegt geherbergt zyn, eene bequame (slegte) woning hebben.
un' alloggio, alloggiamento. Een herberg, woning, huisvesting.
dar' alloggio ad uno. Iemand herberg geven, of herbergen.
ALLONGARE &c. *V. Allungare &c.* [bergen.
ALLONTANARE, *lontanare*. Weg ſchikken, verzenden, wegzenden, vervremden.
allontanar' uno da se. Iemand van zig wegzenden, vervremden.
allontanar' una cosa da se., dall' animo suo &c. Iets van zig, of uit zyn gemoed banuen, zig van een zaak [ontſlaan.
Allontanarsi, *lontanarsi*. Zig weg maken, afwijken, zig t'zoek maken.
allontanarsi dalla cattiva compagnia. Zig van quaad gezelschap onthouden, ontſlaan.
Allontanato. Ontſlagen, vervremd.
Allontananza, *allontanamento*. Ontſlaging, vervremding.
ALLORO. Laurierboom, laurierkrans.
corona d' alloro. Laurier-krans.
gli allori, e le palme. De laurierkransen, en de palmen.
ALLUCINARE, *allucinarsi*. Dwalen, doelen, miſſen.
Allucinato. Iemand, die gemiſt, of gedooft heeft.
Allucinamento. Doolinge, dwalinge.
ALLUDERE. Op iets ſpelen in een reden.
allude al suo nome &c. Hy ſpeelde op zyne naam, enz.

Allusione. Speling op iets in de reden.
ALLUMARE, *alluminare &c.* *V. Luminare.*
ALLUNARE. Krommen, krom buigen, gelyk een halve mane.
ALLUNGARE, *allongare*. Verlangen, lang of langer maken, opſchorten, vertrekken, uitſtellen.
allungar' la staffa. Den ſtegelreep langer maken.
allungar' il collo. Den hals uitſtrekken.
allungar' la vita. 't Leven verlangen.
allungar' un processo, una differenza. Een geding verlangen, uitſtellen, aan de ſpijker hangen
Allungare, *allungarsi, allongarsi*. Langer worden, zig verre weg maken, verre van daar begeven. *V. Dilungare, dilungarsi &c.*
allungarsi da qualche luogo. Zig van een plaats verre weg maken, vertrekken.
igiorni s' allungano, (allungano) De dagen worden langer.
Allungato, *allungato*. Verlangt, verre afgelegene, [trokken.
eramo poco allungati da Roma. Wy waren niet verre van Romen.
Allungamento, *allongamento* Verlanging, afgelegentheid, vertrekking, ook afſcheid.
nel Settentrione vi è freddo grandissimo per l'allungamento del sole. In de Noordſche Landen is groote koude, wegens de verre afgelegentheid der zonne.
l'allungamento dell' uno dall' altro faceva piangere tutti due. 't Wederzyds ſcheiden beweegde hun beide tot
ALMA. Ziel. [weenen.
ALMANCO, *almeno*. *V. Manco, Meno.*
ALMIRAGLIO, *almirante &c.* *V. Ammiraglio.*
ALMO. Goed, neringryk, ſchoon, vermaard, loflyk.
l'alma città di Roma &c. De loflyke, vermaarde ſtaad [Romen.
l'alma Università di Vienna &c. De loflyke Hooge School van Weenen, enz.
ALNO. Elfenboom.
ALOCCO, *allico*. Nagt-uil. *Met.* Een botterik, plompaart.
Alloccaggine. Eenvoudigheid, bottigheid, plompheid.
ALOE. Aloe.
ALOPÉCIA. Een ziekte daar den baart en het hair af
ALÓSA. Elft, zekere viſch. [uitvalt.
ALPE, *alpi, le alpi*. Alpen, of de Alpifche bergen, dewelke Italianen van Frankrijk, en een gedeelte van Duitschland ſcheiden.
passar le alpi. Over de Alpen, of Alpifche bergen gaan.
sù per le Alpi. Over de bergen.
Alpeſtro. Bergagtig, hoog, ſtyl, rouw, ſteenagtig.
dirupi alpeſtri. Bergagtige ſteenrotzen.
luoghi alpeſtri, & horridi. Bergagtige en gruwelijke plaatsen.
Alpigno, *alpigliano*. 't Geen op de Alpen, of Alpifche bergen gemaakt, of woonende is.
tordi alpigliani, alpigni. Berglyſters.
ALQUANTO. Luttel, een weinig, een luttel tyds.
ſtette alquanto corruſo. Hy ſtood een weinig bedeeft, of verbaaft, beſchaamt.
dopo alquanto. Over een luttel tyds.
dopo che hebbe tacciuto alquanto. Na dat hy een luttel tyds geſwegen hadte.

Alquanto. Luttel, weinig.
alquanto di danari. Een weinig, een luttel gelds.
Alquanti, *alquante*. Eenige.
alquanti scudi, taleri. Eenige kroonen, daalders.
alquanti anni, giorni &c. Eenige jaren, dagen, enz.
con alquanti de loro servidori. Met eenige hunner die [naren].
alquanti ritornarono subito. Eenige van hun zyn aanschonds wedergekeert.
ALTALIVA, *altalema*. Een kraan, wip, of windaas, om iets zwaars op te hysen, of neder te laten.
Altavare, *altolevare*. Met een kraan, wip, of windaas ophysen.
ALTAMENTE &c. *V. Alto* &c.
ALTANA. Een plat, of gang boven op 't huis.
ALTARE. Een altaar.
drizzar' un altare. Een altaar opregten, bouwen.
altar maggiore. Den hoogsten altaar.
Altaretto, *altarino*. Een kleine altaar.
ALTEA. Maluwe.
ALTERARE, *alterabile* &c. *V. Altro* &c.
ALTERCARE. Twisten, kyven.
Altercazione. Twist, strijd, krakeel, betwisting.
ALTERIGIA &c. *V. Altro* &c.
ALTERNARE. Beurtwisselen, by beurten iets [doen].
alternar' una carica, un governo, precedenza &c. Een ampt, regeering, voorzitting by beurte hebben, d'een na d'ander.
alternar le sensinelle. De schildwagt by beurten verwisselen, aflossen.
Alternativo, *alternato*, *alterno*. Verwisselende, d'een na d'ander.
Alternativa. Wisseling, aflossing.
baver l'alternativa in qualche funzione, governo &c. In een bediening by wisseling de beurte hebben.
Alternativamente, *alternatamente*, *alternamente*. By beurte, gevolglyk, d'een na d'ander.
Alternazione. Verwisseling, wisseling van d'een om d'ander, aflossing. *V. Alternativa*.
ALTERO, *altiero* &c. *V. Alto* &c.
ALTEZZA. *V. Alto*.
ALTIMETRIA. De Afmetting of Meetkonst van de hoogte.
ALTO. Hoog.
una casa alta centopiedi. Een huis hondertvoeten hoog.
alto di colore. Hoog van verwe.
Alto. Hoog, groot, heerlijk, edel, voornaam, van groot gewigt, of belang.
uno spirito (ingegno) alto, e sublime. Een hooge of verhevene geest, vernuft, verstand.
coste, materie alte. Hooge, verheve zaken.
alti pensieri. Hooge en verheve gedagten.
alto animo. Verheven of edel gemoed.
altimanggi. Verrigtingen van groot gewigte, gewigtige verrigtingen.
affari di alta consequenza. Zaken van groot gevolg, daar veel aangelegen is.
alto segreto. Een geheim van groot gewigt.
buono di alta condizione, di alto stato, alto affare. Een

menschen van hooge afkomst, van verheven staat.
alta ragione. Gewigtige en bondige reden.
alta virtù nascosa sotto poveri panni. Een groote uitnemende deugd, onder slegte kleederen verborgen. [geu].
alto amore. Groote liefde, genegenheid tot eene edele zake of hoog persoon.
alto favore. Zeer groote gunst.
esser' in alto concetto appresso qualche duno. By iemand in groote aanzien zyn, veel vermogen.
di bassa condizione, ma di alto senso. Van een geringe en slegte staat, maar van een hoog en doorlugtig verstand.
Alto. Diep, hoog.
alta neve, alto fango. Diepe sneeuw, diepe slyk.
pozzo alto. Een diepe put.
mi levai da alto sonno. Ik ben uit een diepe slaap opgestaan.
tener' alto silenzio (segreto) di qualche cosa. Eene zake zeer stil en geheim houden.
Alto. Fyn, goed; ook breed.
mercanzia alta. Fyne waren, de beste waren.
panno, drappo alto. Fyn, ook breed laken.
Alto. Hoog.
l'alto della casa. Den top, de gevel van 't huis.
salir in alto. In de hoogte opklimmen, om hoog klimmen.
cascar da alto, venir da alto. Van boven nedervallen, storten, na beneden komen.
Alto. Den Alt, zekere stemme in de Muzyk.
cantar l'alto. Den alt zingen.
Alto. Hoog, helder, duidelijk.
parlar &c. alto. Uit de borst spreken.
tener, portar alto il capo. Het hoofd om hoog houden, [dragen].
far alto e basso. Naar zyn zinlijkheid leven, zyn hoofd volgen, mooy weer spelen.
far alto e basso della robba altrui &c. Van een anders goederen, enz. mooy weer spelen.
far' alto coll' essercito. Met het leger stil houden.
Altissimo &c. Boven maten hoog, heerlijk, edel, voornaam, enz.
Altamente. Hoog, hooglijk, heerlijk, enz.
egli parlò altamente nella dieta. Hy sprak veel op den Ryksdag, rondborstig, uit de borst, en wyzelyk.
lamentarsi altamente di qualche cosa. Zig ten hoogsten, met groot gevoelen over iets beklagen.
se ne mormorava altamente. Men morde zeer daar over, of daar van.
maritarsi altamente. Een groot huwelyk doen.
pretender' altamente. Na groote dingen tragten, staan.
amar' altamente. Zyne liefde hoog aanleggen, aan eene groot persoon of zake bestdeden.
Favorir' uno altamente. Iemand groote gunst en genade bewyzen.
resta altamente impresso nella memoria. Het blyft vast en diep in de geheugenisse geprent.
tacerli altamente. Borstlyk zwijgen.
dormir' altamente. Diep of sterk slapen.
Altissimamente. Bovenmaten hoog.

Altezza. Hoogheid, heerlijkheid, enz.
altezza di animo, spirito, pensieri, virtù &c. Verhevenheid, hoogheid van 't gemoed, geest, gedagten, deugden, enz.
voftra Altezza. Uwe Hoogheid, Hoogvorstelijke Doorlugtigheid.
Altro, altiero. Hoogmoedig, groothartig, opgeblazen, hoovaardig.
altiero di spirito. Hoogen verheven van geest.
bellezza altiera. Een schoonheid met opgeblazentheid verzelt, een opgeblazenschoonheid.
atti &c. bumilmente alteri. Zeden en manieren naar hoovaardy zwemende, dog nederig en ootmoedig [zynde.
andar' altiero delle sue speranze, vittorie &c. Wegens zyne groote hoope en overwinningen hoovaardig en grootmoedig zijn.
Alteramente, altieramente. Hoovaardiglyk, hoogmoediglyk, trotselijk.
parlar, caminar, portarsi &c. altieramente. Met majesteit, hoogmoedig spreken, gaan, zig gelaten, enz.
Altezza, altierazza, alterigia. Hoogmoedigheid, hoovaardigheid, trotsheid.
ALTOPASCIO. Een Abdy by Lucca, in Toscanen.
ALTRETANTO. V. *Altro*.
ALTRESI. Ook zo wel, van gelijken.
egli verrà, ed io altresì. Hy zal komen, en ik ook.
io non conosco lui, ne lei altresì. Ik kennc nog hem nog haar.
ALTRETANTO, altrettanto. Even zo veel, ook zo veel.
io haverò cento scudi, e tu altrettanto. Ik zal hondert kroonen ontfangen, en gy even zo veel.
Altretanto. Even veel, zo veel.
dieci uomini, ed altrettante donne. Tien mannen, en zo veel vrouwen.
ALTRI. V. *Altro &c.*
ALTRO. Ander.
altri tempi, altri pensieri. Andere tyden, andere zorgen of gedagten.
in un' altro modo. Op een andere maniere.
senza altro accidente morivano. Zy stierven zonder eenige ander toeval.
noi verranno senz' altro invito. Wy zullen komen, zonder verdere noodinge.
l'altro giorno. Voorleden dag, onlangs, kortelings.
l'altro bieri, bieri l'altro. Voor gisteren, eergisteren.
un' altra volta. Op een ander maal, reize, enz.
egli è adesso tutto altro (buono). Hy is nu een geheel ander mensch, hy is gantsch verandert.
l'uno e l'altro. Beide, d'een, en d'ander.
Altro. Een ander.
un' altro non farebbe così. Een ander zoude zo niet doen.
egli è tutto un' altro. Hy is nu een geheel ander mensch.
l'altro non verrà. Den andere zal niet komen.
non vi era nissim' altro. Daar was niemand anders.
dov' è quell' altro? Waar is dien ander?
io non mi curo di te, nè di qualunque altro. Ik geve nog om u, nog om iemand anders, wie hy ook mag zyn.
egli è letterato quanto alcun' altro. Hy is zo geleerd, als iemand anders, ik lach met u en al de rest.

Funo e l'altro. Beide, malkander.
si vogliono bene l'uno all'altro. Zy willen den anderen wel, zy beminnen elkander, enz.
Altro. Iets anders, enz.
volete altro? Wilt gy iets anders?
non disse altro. Hy zeide anders niets.
niente altro. Niets anders.
io non cerco altro che &c. Ik zoek niets anders als, enz.
io non sapevo fargli altro. Ik wiste hem niets anders te doen.
egli non è da altro. Hy is tot niets anders bequaam, hy is nergens anders bequaam toe.
senza altro. Zekerlyk, waarlyk, voorzeker, zonder twyffel.
ci verremo senza altro. Wy zullen voorzeker komen.
non altro che. Niet dan alleen, niet anders als.
queste parole non sono intese, altro che da persone spiritualmente illuminate. Deze woorden worden van niemand, dan alleen van de in de geest verligte perfoonen verstaan.
gli tolse la camiscia non che altro. Hy heeft hem zelfs het hemd uitgetrokken, ik zwyge dan iets anders.
questo è ben' altro che baie. Dat is vry wat anders als beuselingen.
adesso egli attende ben' ad altro che all' amore. Tegenwoordig heeft hy wel op iets anders te denken, dan op de liefde.
per altro. Anders, andersins; ook uit andere inzichten, of oorzaken, buiten dat.
per altro egli era buon soldato, e assai costumato &c. Andersins, buiten dat, was hy een goed soldaat, en van zeer goede zeden.
buono solazzevole, ma per altro arveduto sagace. Een welluftig, dog anders een kloek en schrander
F'Altro. 't Andere. [man
l'altro non vi dissi ancora. 't Andere heb ik u nog niet [gezegd.
Altri. Een ander, andere menschen, iemand anders.
altri non lo credevbbe. Een ander zoude het niet gelooven. [ven.
se altri vi andasse. Als 'er iemand anders na toe ging.
nè voi, nè altri lo potrà dire. Nog gy, nog iemand anders zal het kunnen zeggen.
per Dio, tanto sa uno quanto l'altro. Waarlyk, den een weet zo veel als den ander.
altri lo dice. 't Word door andere gezegd, zo gaat de spraak, zoo word 'er gesproken.
Altrui, Pron. sing. del Genit. en (om wylen *del Dat.* Eens anderen, van anderlieden, aan een ander toebehoorende.
gli altrui beni, l'altrui. Eens anders goed.
sa più un matto in casa sua, che un savio in quella di altrui. Een zot weet meer in zijn eigen huis, als een wys in een vremd.
non lo dite ad altrui. Zegd het niemand anders.
Altramente, altrimente, altrimenti. Anders.
non potrà esser' altrimente. 't Zal niet anders kunnen [zyn.
non altrimenti, che come se fosse impazzito. Niet anders dau of hy zot geworden was.

won lo faccio altrimenti. Ik doe het niet anders.
won materò configlio altrimente. Ik zal myn voornemen op generlei wyze veranderen.
Altrimente, altrimenti. Anders, andersins.
ci vuol il consenso del Principe; altrimenti il contratto sarebbe nullo. Den Landvorst moet het bewilligen, andersins was 't verdrag nietig en kragteloos.
Altronde, d'altrove. Elders van daan, van een andere plaats of gewest.
face semblante di venir' altronde. Hy veinsde, als of hy elders van daan kwam.
Altrove, Adverb. Elders heen, naar een andere plaats.
andar' altrove. Elders heen gaan.
Alterare. Veranderen, verwisselen.
alterar' un' habito, una casa &c. Een kleed, een huis, enz. veranderen.
alterar' il sapore. Den smaak veranderen, een andere geur geven.
alterar la ciera. Het aangezigt, het wezen veranderen.
alterare lo stato del governo. De staat van de regering veranderen, omzetten.
Alterare, alterarfi. Veranderen, 't zy in 't aangezigt, lighaam, of gemoed, enz. zig ontzietten.
alterarsi nel viso, nella ciera. In 't aangezigt ontstelt worden.
non vi alterate. Word niet quaad, ontstelt u niet.
alterossi la signora. De vrouw wierd ontstelt, ontrufft, ontoert.
ma egli, senza alterarfi punto profegui la cominciata proposizione. Maar hy zonder eenige ontsteltenisse voer aanstonds voort in zyn begonne reden, of voorflag.
Alterato. Verandert, ontstelt.
casa, habito &c. alterato. Een verandert huis, kleed, enz.
governo, stato, forma di Republica, alterata. Veranderde Staat, nieuwe wyze, of maniere van Regeering.
esser tutto alterato. Ganfchelijk ontstelt, verchrikt, verzet zyn.
alterato dalla sete. Verstikkende van grooten dorst, zeer [dorftig].
tutto alterato nel viso, nella ciera, nel semblante &c. In 't aangezigt, in manieren en zeden ganfchelijk ver- [andert].
Alterabile. Veranderlijk, 't geen zig veranderen laat, of verandert kan worden.
Alterativo. 't Geen veranderen kan.
Alterazione. Verandering, of een kleine voorval, ontsteltenis, ontroering, ontstelling, moeijelijkheid.
gli venne un poco d'alterazione. Hy wierd een weinig misselijk; ook ontstelde hy zig een weinig.
senza alcuna alterazione. Zonder eenige vreeze of ont- [steltenisse].
alterazione di corpo, animo, ciera, semblante &c. Veranderinge van 't licchaam, gemoed, aangezigt, enz.
ALUM. Aluin.
alume di rocca. Berg-aluin.
Alumoso. Van aluin, aluinagtig, na aluin riekende.
ALUTA. Zeem, zeemleer, zalt leer.
Alutario. Een Leertouwer, een leerbereijder.
ALZANA. Trekouw, treklyn.
Alzaniere. Schuittrekker, Jager.

ALZARE, innalzare. Opligten, opheffen, optillen. *Met.* Loven, pryzen.
alzar' una cosa da terra. Iets van de aarde opheffen.
alzar la pianta. Een gebouw opbouwen.
alzar la voce. Luit roepen.
alzar la coda della veste, lo straffico. De sloop van 't kleed opheffen.
alzar il capo. Het hoofd opheffen, opsteken. *Met.* Hoogmoedig, trots, ryk worden.
alzar le orecchie. De ooren opsteken.
alzar le corna. *Met.* De hoornen opsteken.
alzar' i mazzi. Oppakken, met de noorder zon vertrekken.
alzar' il fianco, alzare. Lustig zyn, zig vrolijk maken, wel leven, goed cier maken, mooy weer spelen.
alzare, innalzare uno agli onori. Iemand tot eer en waardigheden verheffen.
alzare, innalzare uno con encomi e lodi. Iemand zeer loven en pryzen, iemand hoog verheffen.
alzare, alzarfi. Zig opheffen, opkomen.
alzarfi da letto. Uit het bedde opstaan.
alzandosi il sole. By het opzyzen van de zonne, toen de zonne opging.
alzarfi (i panni.) De klederen opschorten.
Alzato, innalzato. Verheven, verhoogt.
alzato il sole. Toen de zonne was opgetezen, opge-
 gaan.
a panni alzati. Met opgeschorte, opgeheve klederen.
esser innalzato a qualche dignità. Tot een staat of waardigheid verheven worden.
Alzamento, innalzamento. Verhooging, verheffing. *Met.* Lof, prys.
Alzetta, alzette. Een stuksken leer, daar de schoenen aan de voet mede opgetrokken worden, een aantrekker.
Nota. Wat gy niet vind in *ama, ame, ami &c.* Zoekt het in *amma, amme, ammi &c.*
AMABILE &c. V. Amare.
AMALARI, amalato &c. V. Ammalarfi, ammalato &c.
AMANDOLA, mándola, mándorla. Amandel, pit van amandelen.
Amandolata, mandolata. Amandelmelk.
Amándolo. Amandelboom.
AMANTARE &c. V. Ammantare &c.
AMANTE, amanza &c. V. Amare &c.
AMARAMENTE &c. V. amaro.
AMARANTO. Amarant, een purpere bloem, die niet verwelkt.
AMARE. Beminnen, liefhebben.
amar' Iddio. God beminnen.
amar' uno teneramente, affettuosamente, caldamente, sinceramente, sommamente, grandemente, assai, segretamente, cautamente &c. Iemand tederlijk, hertelijk, zeer, vieriglijk, grootelijks, voorzigtiglijk beminnen.
amar' uno santamente, spiritualmente, virtuosamente &c. Iemand op eene heilige, geestelijke, of deugdclijke wyze beminnen.
amar' una carnalmente, lascivamente, disordinatamente &c. Eene vleeschelijk, onkuifchelijk, onordenlijk beminnen.

amar' uno come la *vita propria*, più che la *vita sua*, di cuore &c. Iemand uit de grond van zyn hart, meer als zyn eige leven beminnen.

amar' il giuoco, il bevere &c. 't Spelen en drinken beminnen, dat is, gaarne spelen en drinken.

io non amo tal sorte di vivanda. Ik eet zulke spyze niet gaarne, ik ben geen liefhebber van zulke spyze.

questa pianta ama il terreno bumido. Dit gewas heeft gaarne (bemind) een vogtige grond.

amar meglio (più.) Liever hebben, willen, of wenschen *io amo meglio di dispiacer' a gli buomini, che a Dio.* Ik wil liever den menschen, als Gode mishagen.

amaresti voi di venir' meco in Italia? Zoud gy willen met my naar Italien reizen?

Amante. Liefhebber, minnaar, vryer.

esser' amante di uno, di qualche cosa. Iemand, of iets be-

[minnen.

baver' un' amante. Een vryer of vryster hebben.

i due novelli amanti. De twee nieuwe verliefde.

Amanza. Vryster.

Amato. Bemind.

esser amato da uno. Van iemand bemind, of gaarne gezien worden.

Amabile. Beminnelijk, lieflijk, minzaam, liefstalig, vriendelijk.

ella ha maniere veramente amabili. Zy heeft regt minzaam manieren.

poco amabile. Niet al te lieflijk, minzaam.

Amabilissimo. Bovenmaten, zeer beminnelijk, lieflijk.

Amabilmente. Lieflijk, minnelijk, liefstaliglijk, vriendelijk.

Amabilità. Beminnelijkheid, minzaamheid, lieflijkheid, bekoorlijkheid.

Amatore-trice. Vryer, vryster.

esser' amatore di qualche cosa. Een minnaar of liefhebber van iets zyn, iets beminnen.

non sono amatore di queste cose. Ik ben geen liefhebber van deze zaken.

amatore delle cose del mondo, delle sensualità. Aan de wereldsche zaken, of vleeschelijke lusten gehegt, verknogt zyn.

Amatorio. 't Geen tot liefde aanprikkelen of ophitsen kan.

bevanda amatoria. Liefdedrank, die liefde verwekt, verliefd maakt, enz.

Amore. Liefde, genegenheid.

l' amor di Dio. De liefde Gods.

per l' amor di Dio. Om de liefde Gods.

per amor del padre. Om de liefde des vaders, om de wille des vaders.

per amor mio, tuo, suo, nostro, vostro &c. Mynent, uwent, zynent, onzent, uwent wegen.

far una cosa per amore, e non per forza. Iets uit liefde, gaarne en ongedwongen doen.

portar' amore ad uno. Liefde en genegenheid iemand toedragen.

baver' amore a qualche cosa. Na iet genegen zyn.

collocar, porr' il suo amore in qualche cosa di persona. Zyne liefde op iemand of iets vesten.

volger, collocar' altrove il suo amore. Zyne liefde elders

na toewenden, besteeden, heenwenden.

dar' donar' il suo amore. Zyne liefde, genegenheid, of zyn harte schenken.

esser cortese del suo amore. Zig ligtelijk aan de liefde overgeven, van een verliefden hart zyn.

darfi all' amore, servir' ad amore, seguir' amore, seguir' le orme d' amore &c. Zig aan de liefde (der vrouwen) overgeven.

far l' amore ad una persona, con una persona. Een persoon beminnen, vryen.

goder dell' amor d' una persona. De liefde van een persoon genieten.

acquistarsi l' amore di tutti. De gunst en liefde van alle menschen verkrijgen, winnen verwerven.

perder l' amore verso di uno. De liefde en genegenheid tot iemand verliezen.

dar compimento all' amore. De liefde volbrengen, de drift van de liefde vervullen, voltrekken.

esser' incastrato, legato, preso, morto d' amore di uno, (una.) In de liefde van een persoon verwert, verstrikt, gevangen, verstorven zyn.

amar d' un' amor vero, sincero, non finto &c. Opregtelijk, ongeveindelijk, niet valschelijk beminnen.

l' amor santo, divino, spirituale, casto, immacolato, eterno, ordinato, perfetto, honesto &c. De heilige, goddelijke, geestelijke, kuifche, onbesmette, eeuwig, geschikte, volmaakte, eerbare liefde.

amor honesto, alto, nobile, degno, grande, segreto, nuovo, tenero, ardente &c. Eerbare, hooge, edele, betamende, groote, geheime, nieuwe, tedere, brandende liefde.

l' amor cieco, carnale, lascivo, sporco, vano, fugace, disordinato, vile, basso, indegno, dishonesto &c. Blinde, vleeschelijke, onkuifche, vuile, ydele, vergankelijke, onordentelijke, veragtelijke, geringe, onbetamelijke, oneerbare liefde.

l' amor proprio, interessato, l' amor del tarlo. Eige liefde, baarzugt, dat is, liefde tot zyn eige profyt.

sofpinto, stimolato, vinto, trasportato, dall' amore. Aangeport, aangeprikkeld, overwonnen van de liefde, vervoerd van de liefde.

menar cautamente, (incautamente) il suo amore. Zyne liefde wyselijk, voorzigtiglijk, (onvoorzigtiglijk) voeren of aanstellen.

egli sta mal nell' amor della sua donna. Zyn vrouw draagt weinig liefde tot hem, hy staat niet wel by haar.

io sto ben dell' amor suo. Hy is my genegen, hy wil my zeer wel, ik sta wel by hem.

messaggiere, messaggiera d' amore. Een liefdeboodschapper, boodschapper, dat is koppelaar, koppelaarster.

Amori. Liefde zaken.

raccantar, scriver, trattar, legger' amori. Liefde geschiedenissen, verhalen, schryven, verhandelen, lezen.

amori furivi, incauti, infelici &c. Steelswyze, heimelijke, onvoorzigtige, ongelukkige liefden.

Amorarsi &c. V. Innamorarsi.

Amorevole. Vriendelijk, gunstig, genegen, lieflijk, di natura benigno ed amorevole. Van een goedgunstig, goedaardig en vriendelijk aart.

Amorevole. Beleest, weldoender.

egli è nostro grand' amorevole. Hy bewijst ons veel genegentheid, hy is ons veel genegen.

Amorevolissimo. Boven maten beminnelijk (vriendelijk) *Amorevolmente, amorevolissimamente.* Liefdelijk, met vriendschap, zeer vriendelijk.

tratteremo amorevolmente. Wy zullen in vriendschap met malkander handelen.

lo raccolse amorevolmente. Hy heeft hem zeer vriendelijk ontfangen.

Amorevolezza. Vriendschap, genegentheid, gunst.

Amoroso. Verliefd, ook liefdelijk, tot de liefde behoorende, van de liefde handelende, enz.

arder di amoroso desio, di amorose fiamme, d' amoroso fuoco. Van liefdensbegeertens, van liefdensvlammen of vuur branden.

amorosi congiugimenti, lotta amorosa, piacere amorosi. Vermenginge in liefde, liefdestrijd.

lettere amorose. Minnebrieven, brieven vol liefstellige en minzame woorden.

canzoni, parole &c. amorose. Minneliederen, spreuken.

Amoroso, amorosa. Minnaar, liefhebber, liefhebster, vryer, vryster.

haver un' amoroso, un' amorosa. Een vryer, een vryster [hebben.

ella tiene molti amorosi. Zy heeft veele vryers.

Amoroso. Een weinigje verliefde, eenigzins verliefd [zynde.

Amorossimo. Boven maten verliefd en liefdelijk.

Amorosamente, amorossimamente. Verliedelyk, zeer verliefdelijk.

guardar, baciar, solazzarsi &c. amorosamente. Met verliefdheid aanschouwen, kussen, zig in de liefde vermaken.

Amoretto. Een kleine liefde, een slegte, geringe liefde.

Amoretti, amoretti, amorino, amorini. Minneryen, liefkoozingen, verliefde gedagten, enz.

Amoraccio, amorazzo. Een boersche liefde, een onkuifche, vleeschelijke drift of begeerlijkheid.

Amoreggiare. Boeleren, ook vryen.

andar amoreggiando. Vryen.

Amoracciarfi. Zig op een schandelijke, vuilen oncerlijke wijze verlieven.

Amoracciarfi d'una vil fantesca, d'una squaldrina &c. Zig op eene veragtelijke dienstmeid, of hoere verlieven, of verliefd worden.

A M A R I G G I A R E, amarezza &c. V. Amaro.

A M A R E L L A. Sint Janskruid, Byvoet.

A M A R I N A, amerina, amarella. Zuure krieken of kerfen.

Amarino, amercino. De boom van de bovenstaande vrugt.

A M A R O. Bitter. *Met.* Al 't gene het lichaam en 't gemoed pynigt, of zeer doet.

mandorle, pillole &c. amare. Bittere amandelen, bittere pillen.

amare lagrime. Bittere tranen.

odio amaro. Bittere haat of vyandschap, enz.

Amaro. Bitterheid, wrangheid.

il sapore tirava un poco all' amaro. De smaak was een weinig bitter.

non hebbi mai alcun dolce, doppo tanti amari. Na zoo veele droefheden heb ik nooit eenige vreugde gehad.

T O M . I .

Amareto, amariccio, amarulento. Een weinig bitter.

Amarissimo. Boven maten bitter, zeer bitter.

Amaramente. Bitterlijk.

pianger' amaramente. Bitterlyk schreien, weenen.

dolersi amaramente con uno. Zig ten hoogsten tegens iemand beklagen.

Amarissimamente. Zeer bitterlijk.

Amarezza, amarulenza. Bitterheid. *Met.* Toorn, heimelijke, verborge vyandschap, wrok of haat.

vi bullono molte amarezze tra loro. Daar doen zig veele bitterheden tusschen hun op.

parole di amarezza. Bitse en scherpe woorden.

nudir' amarulenza contro alcuno. Een wrok, of haat tegen iemand voeden.

Amaritudine, amaro. Bitterheid. *Met.* Haat en nyd.

Amareggiare, amaricciare, amaricare. Bitter worden, bitter zyn, bitter maken. *Met.* In droefheid ver[anderen.

questa novella amareggiò ogni nostro contento. Deze tyd ding heeft alle onze vreugde en blydschap in droefheid verandert.

A M A T I S T O, ametisto. Een Amethiststeen.

A M A T O, amatore, amatrice, amatorio &c. V. Amare.

A M A Z O N A, un' amazona. Een krygsheldin, een doorlugtige, dappere, voortreffelyke vrouw.

A M B A G E, ambagi. Omwegen, twijfelagtige en dubbelzinnige spraak.

dite presto di grazia! senza simili ambagi. Ei lieve! zegt aanstonds wat gy te zeggen hebt, zonder dusdanige omwegen.

Ambagiare, andare con ambagi. Omwegen maken, al te wydloopig zyn.

Ambagioso. Onzeker, twijfelagtig, dubbelzinnig, te wydloopig.

A M B A S C I A, ambascia, strambascia, strambasciamento.

Hyginge, angst; bezwyming, bezwyking.

Ambasciare, trambasciare, strambasciare. Hygeu, bezwyken, mak of kragtelooos worden.

Ambasciante, ambascioso, trambasciante, strambasciante.

Hygend, bezwymend, bezwykend, kragtelooos.

A M B A S C I A D O R E, ambasciatore. Boodschapper, afgezant, gezant.

ambasciador ordinario, straordinario. Een gewoone, of buitengewoone afgezant.

inviar, mandar, spedir' ambasciatori. Gezanten afvaardigen.

andar' ambasciadore (per ambasciadore) à qualche Corona o Potentato. Voor afgezant aan een Kroon of Mogentheid reizen.

propor, significar, presentar, rappresentar qualche cosa per ambasciadori. Een zake door gezanten voorstellen of weten laten.

introdurr' ambasciatori (all' audienza.) Afgezanten ter gehoor in- of binnen leiden.

trattar, complir con ambasciadori. Met afgezanten handelen, afhandelen, pligt plegen.

dar' audienza a gli ambasciadori, ascoltarli. Aan de afgezantengehoor geven, hun voorstel aanhooren.

Ambasciatrice. Des afgezants vrouw.

Ambasciaris, ambasciera, ambasceria. Gezantschap, bedic-

E

bedic-

bediening of waardigheid van een Gezant.
Ambasciaria, ambasciata &c. Gezantschap, bevel, last, waar mede een Prins of Hooge Staat iemand belaft.
una grande, ricca, splendida, solenne ambasciaria. Een heerlijk, pragtig, deftig gezantschap.
Ambasciata. Een boodschap die mondelijk geschied.
far' una ambasciata a qualcheduno. Een boodschap aan iemand doen, iemand uit een anders naam iets bekend maken.
portar' ambasciate e lettere attorno. Boodschappen, en brieven omdragen, ombrengen.
L'Imperadore mandò una solenne ambasciata con ricchi doni, o presenti. De Keizer zond een pragtig gezantschap met kostelijke geschenken.
effibir le credenziali della sua ambasciata. De volmagtbrieven van zyn gezantschap vertoonen.
esporre, spiegar, proporre, portar, la sua ambasciata. Zijn gezantschap voorstellen.
risponder all' ambasciata. Op het gezantschap ant-
 [woorden.
A M B E, *ambi.* Beide, alle beide, beide tezamen.
ambe le mani. Beide handen
ambe le braccia. Alle beide armen.
Ambedue, , ambidue, amendue. Alle beide.
fuorono ambedue sentenziati al fuoco. Zy wierden alle beide tot het vuur gedomt.
con amendue le mani. Met beide handen.
Ambidestro. Regts en slings, behendig.
A M B I A R E. Den telle gaan, gelijk de paarden, zyn-
 de een gang tusschen het draven en stappen.
ambiar loavenente. Een zachte telle gaan.
Ambiante. Een telle of een paard dat een telle gaat, hakeney.
Ambio, ambiatura, ambiadura. Den tellegang.
andar l'ambio. Den telle gaan.
cavallo che va l'ambio Een telle, hakeney.
dar l'ambio al cavallo. 't Paard den telle laten gaan.
A M B I G U O. Twyfelagtig, dubbelzinnig, duister,
 (in redenen of woorden.)
in senso ambiguo. In een twyfelagtige zin.
parole ambigue. Twyfelagtige, dat is, dubbelzinnige
 [woorden.
Ambiguamente. Twyfelagtig, dubbelzinnig, duisterlijk.
Ambiguità. Twyfelagtigheid, dubbelzinnigheid, dui-
 [sterheid.
A M B I R E. Na eere tragten of staan, ook verlaugen
 of wenschen.
ambire un' ufficio, una carica. Naar een ampt tragten,
 of staan.
Ambizione. Eerzugt, eergierigheid, staatzugt, on-
 geregelde drift tot eer.
Ambizioso, ambiziosofano. Eerzugtig, eergierig, staat-
 [zugtig.
Ambiziosofante. Hoogmoediglijk, verwaandelijk,
 eerzugtiglijk.
A M B I T O. Een omgang of omtrek, loop.
con grand' ambito di parole. Met groote omwegen,
 of omslag van woorden.
A M B R A. Barnsteen.
ambra grigia. Ambergrys.

corona d'ambra. Een Roozenkrans, of snoet van
 Barnsteen.
Ambracane. Amber, een soort van kostelijke en zoe-
 te reuk of geur.
Ambracanare. Met Amber doorrooken.
Ambraccanato. Met Amber doortrokken, doorrookt.
A M B R O G I N E, *ambrosine, (mandorle.)* Een soort van
 goede amandelen, lange amandelen.
A M B R O S I A. Goden spys of drank.
A M E N D A. Boete.
Amendare. V. Emendare &c.
A M E N D U E. V. Ambedue.
A M E N O. Lustig, lieffelijk, schoon, vermakelijk.
un luogo, paese, giardino &c. ameno. Een lustige en
 vermakelijke plaats, land, tuin of hof.
Amenissimo. Boven maten lustig, lieffelijk, aange-
 naam, vermakelijk.
in un amenissimo praticello, monticello &c. In een zeer lu-
 stig beemdje, kleine weide, op een bergje of heuvel.
Amenità. Lustigheid, lieffelijkheid, vermakelijkheid.
A M E N T E. Uitzinnig, dol, razend, dwaas.
A M E R I N A, *amerino. V. Amarina, amarino.*
A M E T I S T O. V. Amatisto.
A M E S I B E N A. Een tweehoofdige slang, of een
 slang, die behalven het natuurlijk hoofd, ook een in
 de plaats van de staart heeft, en die, volgens de
 Gelchigtschrijften, eenigen tyd in 't jaar met d'een-
 ne, en dan wederom met d'andere kop, voorwaards
 [kruipt.
A M F I B I O, *anfibia.* Dat zoo wel in 't water, als op
 't land leeft.
A M F I T E A T R O, *anfiteatro.* Een groote Schouw-
 burg by de Romeinen.
A M O D I G L I O. Grondwortel, Heidenbloeme.
A M I C O. Een vriend.
amico, vero, sincero, cordiale, di cuore, leale, intimo,
stretto, parziale, singolare &c. Een waaragtige, op-
 regte, trouwhartige vriend, hartvriend, halsvriend,
 byzondere vriend, enz.
amico da bonaccia, da buon tempo. Een tafelvriend, dat
 is, een vriend in voorspoed.
un buon amico. Eene goede vriend.
farfi de gli amici. Zig vrienden maken, verwerven.
baver' uno amico, esser' amico di uno. Iemand tot vriend
 [hebben.
baver amici e parenti. Vrienden en bloedverwanten
 [hebben.
deb amico, (amico mio) perche &c. Myn lieve (vriend)
 waarom, enz.
scriver' all' amico. Aan zyn vriend schrijven.
non tengo amico cofsi. Ik hebbe daar gy bent, tot uwent,
 geen vriend.
parleremo coll' amico (con quell' amico.) Wy zullen met
 den vriend (met dien vriend) spreken.
Amico. Vriendelijk, gunstig, genegen, lief.
O se amica sorte mi ci conduceffa &c. O dat het gunstig
 geluk my daar verzelde en geleidde!
la fortuna mi fu amica in &c. Het geluk is my gunstig
 geweest in, enz.
un' amico pensore mostrarmi il varco. Een gelakkige
 gedag-

gedagte heeft my den weg gebaant, geweest.
Amica. Vriendinne; ook minnareffe, vryfter, boelin, enz. *una grand' amica e padrona*. Myne grootte vriendinne, en meestresse.
tenersi un' amica. Een boelin of vriendinne houden.
perdere l'amica. De vriendinne verliezen, quyt raken.
Amichevole. Vriendelijk.
amichevole compagnia. Vriendelijk, aangenaam gezelschap.
snir le differenze per via di composizione (aggiustamento) amichevole. De verschillen door een vriendelijk verdrag byleggen of siffen.
Amichevolmente, amicabilmente. Vriendelijk, met vriendfchap.
trattar con uno amichevolmente. Met iemand in vriendfchap handelen.
terminar, aggiustar, comporre, transagir le differenze amichevolmente. De verschillen in vriendfchap byleggen, siffen.
Amichevolizza. Vriendelijkheid, lieflijkheid.
Amicizia. Vriendfchap.
amicizia vera, stabile, intiera, honorata, stretta &c. Waaragtige, staudvaltige, opregte, eerlijke, vaste vriendfchap.
romper l'amicizia di uno. De vriendfchap met iemand afbreken, of iemand de vriendfchap ontzeggen.
non voler rinunciar l'amicizia di uno. Iemands vriendfchap niet willen ontzeggen.
Amistà. Vriendfchap, verbond.
baver' amista con uno. Met iemand in vriendfchap of verbond staan.
Amicare, amicarsi, amistarfi. Tot vrienden maken, vrienden worden.
amicarsi con uno (una). Zig iemand of (eene) tot vriend of vriendin maken.
A M I D O, *amido, amilo*. Ameldonk, styffel.
dav' l'amido alli collari &c. De kragen, enz. styven.
Amidato, amitato. Gelstyt, gesteven.
Amidatrice. Styffter.
A M M A C C A R E. Verpletten, verbryzelen, aan stukken slaan, stampen, stooten, treden, enz.
ammaccar' il pepe &c. De peper, enz. stampen.
ammaccar' il merluzzo. De stokvisch kloppen.
gli ammaccò la bocca e tutto 'l'viso colle pugna. Hy heeft hem met de vuisten den mond en 't gezicht gekneust.
la pietra, che cadde giù dalla rocca lo ammaccò tutto. De steen van de rots vallende, verplette hem gansche.
Ammaccato. Gekneust. [lijk.
Ammacatura. Kneuzing.
A M M A E S T R A R E. Leeren, onderwyzen, onderregten.
ammaestrar' i fanciulli. Kinderen onderwyzen, onderregten.
ammaestrar' uno in Filosofia, dottrina Christiana &c. Iemand in de Wysgeerte, Christelijke leere, enz. onderwyzen.
ammaestrar cavalli, falconi, cani &c. Paarden, valken, honden, enz. afregten.
ammaestrar' uno del camino. Iemand de weg wyzen, op den regten weg helpen.
Ammaestrato. Geleerd, onderweezen, onderregt.

ammaestrato in qualche scienza. In een wetenschap onderweezen.
ammaestrato dalla natura. Uit de natuur geleerd.
Ammaestratore. Een leeraar, onderwyzer, leermeester.
Ammaestrevole. Die zig nog leeren en onderwyzen laat, [leerzaam.
Ammaestramento, ammaestramenti. De onderwyzing zelfs, de les, leerstukken.
buoni ammaestramenti. Goede leeringen.
Ammaestranza, ammaestatura. De onderregting, onderwyzing.
A M M A G L I A R E, *magliare, lavorar a maglia*. Met schakelen binden, knoopen of hegten, t'zamen voegen.
ammagliar reti, calzette, cotte &c. Netten strikken, kouffen breijen.
Ammagliato, magliato. Gestrikt, met schakelen gehegt, geknoopt, gebonden, gebreyd.
Ammagliatura. Verstrikking, vastbinding met schakelen, breijing.
A M M A I N A R E. De zeilen vallen laten, de zeilen [stryken.
Ammalare, ammalarsi. Krank, ziek, onpasselijk worden.
Ammalato, malato. Krank, ziek, onpasselijk.
cascar' ammalato. Krank of ziek worden, in een ziekte vervallen.
esser, star' ammalato. Ziek zijn, krank, onpasselijk zyn, te bed leggen.
visitar, servir, consolar &c. gli ammalati. De zieken bezoeken, dienen, troosten, enz.
Ammalaticcio, ammalatuccio. Ziekelyk, quinend, onpasselijk.
Ammalamento. Ziekte, krankheid, zwakheid.
A M M A L I A R E. Betooveren. *Met*. Verlieven, gek maken, enz.
ammagliare uno. Iemand betooveren.
la di lei bellezza mi ammalio. Hare schoonheid heeft my betoovert.
Ammalato. Betooverd.
Ammaliatore-trice. Toovenaar, tooveresse.
Ammaliatura. Betoovering.
A M M A N D R A R E. 't Vee in hoopen verdelen.
A M M A N N A R E. Vergaderen, te zamen biuden.
ammannare il grano segato in fascelli, o manipoli. 't Afgesnede koren in bondelkens vergaderen, biuden.
A M M A N S A R E. Verzaften, verzoeten, vermurwen, bevredigen, ook weder goed worden.
ammansar l'ira, lo sdegno di uno. Iemands toorn of gramfchap stillen, vermurwen, enz.
Ammansato. Gestilt, bevredigt, verzoent, vermurwt.
A M M A N T A R E. Bemantelen, bekleeden, bedekken. *Met*. Verschoonen, verontschuldigen.
ammantare la sua ignoranza col velo di debolezza. Zyne onwetenschap met de dekmantel van zwakheid omhangen, dekken, enz.
Ammantarsi. Zig verontschuldigen, bemantelen, verschoonen.
ammantarsi di vani pretesti. Zig met een ydel voorwendfel willen bemantelen of verschoonen.
Ammantato. Bemanteld, gedekt, omhangen.

Ammantamento. Bemanteling, bedekking omhanging, overtrekking.

Ammanto, ammantatura. Kleding, kostelijk gewaad. [cieraad.]

ammanto Pontificale, Imperiale, Reale &c. Pauusfelijk, Keizerlijk, Koninglijk, enz. gewaad.

AMMANTELLARE. *V. Mantellare*.

AMMARGINARE, ammarginarsi. *V. Rammarginarsi*.

AMMARTELLARE. Smeden, met de hamer slaan. *Met.* Quellen, tergen; ook iemand verlieven, verlied of minyverig maken.

Ammartellato. Gesmeed, met de hamer geslagen. *Met.* Gequelt, geplaagt, getergt, minyverig en verlied ge [maakt.]

AMMASSARE, rammassare. Ophoopen, vergaderen, verzamelen, byeen brengen.

ammassar dinari, robba, ricchezza &c. Geld, goederen, rykdom vergaderen, verzamelen, ophoopen.

ammassar legna, grandi &c. Hout opstapelen, kooren ophoopen.

ammassar gente, essercii. Volk, soldaten byeen vergaderen of brengen.

Ammassarfi, rammassarfi. Tot een hoop worden; ook zig verzamelen, vergaderen, met hoopen byeen [komen.]

Anmassato. Op hoopen gestapelt, opgehoopt, ver [gadert.]

Anmassatore, rammassatore. Een die verzamelt of ver [gadert.]

Anmasso, ammassamento, rammasso. Ophooping, stapeling. *vi era un grand' ammasso di robba, dinari, gente, soldati, arme &c.* Daar was een grooten hoop of voorraad van geld en goed, een ongelooflijke menigte van soldaten, wapenen .enz. by een.

amasso di sporchezza. Een hoop mest, drek, vuiligheid.

AMMASSICCIARE &c. *V. Massiciare &c.*

AMMATASSARE &c. *V. Matassare &c.*

AMMATTIRE &c. *V. Immattire, &c.*

AMMATTONARE &c. *V. Mattonare &c.*

AMMAZZARE. In den eigentlijken zin, met een knodse doodslaan: in den oneigentlijken zin, dooden, ombrengen.

ammazzar un' uomo. Een mensch doodslaan, dooden, [ombrengen.]

ammazzar un' bue, manzo. Een os slagen, doodslaan, [dooden.]

ammazzar un' porco. Een varken de keel afsteken, slagen, of dooden.

ammazzar una pecora. Een schaaap slagen.

ammazzar la palla. De kaatsbal tegenhouden, stuiten.

Ammazzarsi. Zig om hals brengen, ook krakkelen, slaan, vegten, smyten.

ammazzarsi con uno. Met iemand vegten, handgemeen worden.

Ammazza-cani, mazza-cani. Hondslager.

Ammazzato. Omgebragt, gedood.

Anmazzamento. Moord, doodslag, slagting, nederlaag. *far un' ammazzamento*. Een moord, of doodslag bedryven, begaan.

si fece un' ammazzamento terribile. 't Is een schrikke-

lijke bloedstorting geweest, een gruwelijke neder-
Ammazzatorio. Een slagtplaas. [laag.]

AMMELARE. *V. Melare*.

AMMENDARE &c. *V. Emendare &c.*

AMMETERE. Iemand binnen brengen, ontfangen, laten binnen komen, iemand gehoor of toegang verleenen, vergunnen.

ammeter uno all' udienza, consiglio, congresso &c. Iemand ter gehoor laten, mede in den raad of raadpleging komen laten.

ammeter una supplica. Een smeek(s)chrift of verzoekschrift aannemen.

ammeter le ragioni, le scuse di uno. Iemands reden, voorwendzel, ver(s)chooning of ontschuldiging aannemen.

ammeter il cane, alla fiera. Den hond op 't wild los [laten.]

Ammeffo. Binnen gelaten, binnen gebragt, ontfangen.

esser ammeffo a qualche carica. Tot een ampt aangemen of gelaten worden.

esser ammeffo all' udienza, consiglio &c. Ter gehoor gebragt of gelaten worden, mede in den raad of raadspleging ontfangen, of gelaten worden, enz.

Ammeffibile, ammissibile. 't Gene kan of mag aangemen worden, aannemelijk.

Ammeffione, ammissione. Toegang, ingang, vryheid om by grooten in treden.

AMMEZZARE. In twee gelijke deelen verdeelen, midden door snyden.

ammazzar un' pane &c. Een brood midden doorsnyden, half doorsnyden, enz.

Ammezzato. In twee gelijke deelen verdeelt, midden door gesneden.

Ammezzamento. Verdeeling in de helfte, midden door [snyding.]

AMMICCARE. Met de oogen wenken, blikken.

AMMICCARE. Vuil maken, bezoedelen, bevlecken, besmetten.

Ammiccato. Bezoedelt, bevlekt, besmet.

una cuoca tutta unta ed ammiccata. Een gansch vuile, en morsige keukenmeid. *V. Imbrodato, Imbrodolato &c.*

AMMIGLIARE. Tot duizenden brengen, duizendvoudig vermeerderen.

AMMINICOLO. Stut, steunfel. *Met.* Hulp, behulp, enz.

AMMINISTRARE. Bedienen, bestieren, regeren, bestellen.

amministrar una carica. Een ampt bedienen, bekleeden, waarnemen.

amministrar i beni altrui. De goederen van anderen bestieren, behandelen, enz.

amministrar la giustizia. De gerechtigheid oeffenen, regt [plegen.]

Amministratore, amministrato. Een dienaar, gevolmagtigde, bestierder, bewindhebber, enz.

Amministrazione, amministrazione. Bediening, bestiering, bewind.

baver amministrazione di qualche carica, cosa &c. Een ampt, bediening, zaak of goed onder zyn bestiering hebben, [dar,]

dar, render conto della sua amministrazione. Van zyn bewind rekenschap en reden geven.

AMMINOTARE &c. *V. Minutare* &c.

AMMIRABILE &c. *V. Ammirare* &c.

AMMIRAGLIO, *almirante, ammiraglio.* Een Admiraal, Zeevoogd, Vlootheer, Zeekrygsvoogd.

l'ammiraglia (nave.) Zeevoogds ſchip.

Admiraglio. Zeevoogdschap, ampt van Zeevoogd.

AMMIRARE. Zig verwonderen, zig ergens over verwonderen, iets met verwondering aanmerken, verbaast staan, verſeld zyn. *V. Maraviglia, maravigliarſi* &c.

ammirare qualche cosa. Zig ergens over verwonderen.

ammiro una tanta diligenza. Ik verwondere my over zulken groote vlyt en naaſtigheid.

Ammirabile. Wonderlijk, verwonderlijk, verwonderenswaardig. *V. Ammirato* &c. *Mirabile* &c.

Ammirabilmente. Wonderlijk, verwonderlyk, op eene wonderlyke wyze.

Ammirato, ammirando, mirando. Wonderlijk, dat te verwonderen is.

faceva ogni cosa con ammirata destrezza, prudenza, astuzia, e cromatiche spezzione &c. Hy verrigte alle zyne zaken met een wonderlyke behendigheid, beleid, bequaamheid, omzigtigheid, enz.

buono di ammirato valore &c. Een menſch van wonderbare en overgroote dapperheid.

Ammirazione, ammirazione. Verwondering, verbaastheid *non senza ammirazione de' semplici.* Niet zonder verwondering der eenvoudigen.

dar' ammirazione a gli altri. Verwondering in andere verwekken.

AMMISERARE. Elendig, rampzalig worden, ook zuinig, ſpaarzaam, karig of gierig worden.

AMMODARE. Naar de zwier maken, ſchikken, voegen, of worden.

ammodare un' habitò. Een kleeid naar de zwier verma-

Ammodato. Naar de zwier gemaakt. [ken.]

AMMODERNARE &c. *V. Modernare* &c.

AMMOGLIARE. Een vrouw ten huwelyk nemen.

ammogliare uno. Aan iemand een vrouw geven.

Ammogliarſi. Een vrouw trouwen, huwelyken.

ammogliarſi con una. Met een perſoon trouwen.

Ammogliato. Gehuwd, getrouwd.

esser', viver' ammogliato. Gehuwd, getrouwd zyn, leven.

Ammogliamento. Trouwing.

AMMOLLARE &c. *V. Mollare* &c.

AMMOLLIRE. Verzagten, verzaften, verzoeten.

AMMONIACO. Gom, Ammoniak.

AMMONIRE. Vermanen, waarſchouwen, iemand iets in gedagten brengen, verwittigen, helpen onthouden, indagtig maken.

ammonire uno di qualche cosa. Iemand iets indagtig maken, vermanen.

ammonir' una cosa. Iets in gedagten of te binnen brengen. [gen.]

Ammonito. Vermaand, gewaarſchouwd.

Ammonizione. Vermaning, waarſchouwing, verwittiging. [tiging.]

se le ammonizioni non giovano. Indien de vermanin-

gen of waarſchouwingen niet baten of helpen.

ſante ammonizioni. Heilige vermaningen.

Ammonizione. *V. Munire* &c.

AMMONTARE, ammontellare, ammonticchiare, ammonticchiare. Ophoopen, opſtapelen, by een rapen, vergaderen.

ammonticchiare quadrini &c. Geld zamelen, vergaderen, ryk worden.

AMMORBARE. Met een venynige ziekte beſmet of ontreinigt maken, beſmetten.

ammorbar' uno colla puzza. Iemand met ſtank vergiftigen, beſmetten.

Ammorbare, ammorbarsi. Met een beſmettelyke ziekte of quade lucht ontreinigt of beſmet worden.

Ammorbato. Met een venynige ziekte beſmet of vergiftigt. [giftigt.]

AMMORBIDARE. Vermurwen, zagt, zagt, week [maken.]

ammorbidar' il letto con piumacci e coltre di seta. 't Bed met vederen, pluimen, en zyde ſpreyen of beddekleeden zaft en week maken.

Ammorbidare, ammorbidire. Week, zagt, zagt, enz.

Ammorbidato. Week, zagt, zagt gemaakt. [maken.]

AMMORSELLARE &c. *V. Morſelleggiare.*

AMMORZARE. *V. Smorzare.*

ammorzare le candela. De kaars uitdoen.

AMMOVERE, amovere. Weg doen, wegnemen, afzetten. [zetten.]

ammover' uno dalla carica, dall' ufficio. Iemand uit een ampt of bediening zetten, iemand een ampt ontnemen. [nemen.]

Ammovibile, amovibile. Afzettelijk, afwendelijk.

AMMUCCHIARE, ammucchiare. Hoopen, ophoopen, op een hoop vergaderen.

ammucchiare' il fieno. 't Hooy by een rapen, ophoopen.

ammucchiare' dinari, robba &c. Geld en goed vergaderen, zamelen, ophoopen.

Ammucciato. Opgehoopt, opgeſtapt, op een hoop vergaderd.

Ammucciamento, ammuccio, ammucchio. Ophooping, opſtapeling, vergadering.

AMMUFFARE. *V. Muffare.*

AMMULETO, amuleto. Een briefje tegen de toovery.

AMMUNIZIONE. &c. *V. Munire.*

AMMURICARE, ammurricciare. Netjes en ordentlyk op malkander leggen, gelyk de ſteenen van een muur.

ammuricare pietre. Steenen op malkander ſtapelen.

ammuricare ſapone, libri &c. Zeep, boeken, enz. netjes op malkander leggen of ſtapelen.

Ammuricato, ammurricciato. Netjes op malkander ge- [ſtapeld.]

AMMUSARE, musolare. Snuiven, ruiken, gelyk de honden, opſpeuren.

Ammusamento. Aansnuiving, aanruiking, opſpeuring.

AMMUTINARE, ammutinarſi. Muiten, wederſpannig zyn, niet willen vegten, oproer maken, zig opwerpen.

la soldateſca ſi ammutinò. De foldaten wierden oproerig, wederſpannig, wilden niet vegten of gehoorzamen.

- Ammutinato.** Oproetrig, wederspannig.
Ammutinamento. Muiterry, oproer, opstand, wederspannigheid van de soldaten.
AMMUTIRE, ammutolare. Stom worden, of stom [maken].
AMNESTIA, amnistia. Vergetenheid van de vorige misdaden, of vergiffenis van begane fouten.
concedere amnestia. Vergiffenis verleenen.
AMORCHIA, amurca. Droef of droeffem van oly.
Amorchiare, amorchiarfi. Tot droef of droeffem worden, (word van oly gezeid.)
AMORCHIARE, amorchiare. Een schip kalfateeren, of verstellen.
AMORE, amoraccio, amorarfi, amoracciarfi &c. V. Amare &c.
AMOREGGIARE. V. Amare.
AMORETTO, amorino &c. V. Amare.
AMOREVOLE, amoroso &c. V. Amare.
AMPIO. Wyd, breed, ruim, uitgestrekt.
un laogo ampio e largo. Een wyde, breede en ruime plaats.
ampia pianura. Uitgestrekte vlakte.
Amplissimo, amplissimo. Zeer deestig, voortreffelyk, aanzienlyk.
strade amplissime. Zeer wyde en breede straten.
Amplissimo discorso. Wydloopige, uitvoerige reden.
Amplimente. Wydloopig, breedelyk, uitvoeriglyk, omstandiglyk.
di questa materia si discorrerà più amplimente altrove.
 Van deze stoffe zal elders wydloopiger gehandelt [worden].
Ampiezza. Wydte, breedte, ruimte, uitgestrektheit.
Ampliare, ampliare. Verwyden, verbreiden, vermeerderen, verbeteren.
ampliar' una città, casa &c. Een stad, huis, enz. vergrooten, wyder maken, uitzetten.
Ampliazione. Verwyding, vergrooting, uitbreiding.
Amplificare. Vergrooten, uitbreiden, wydlopig, uitvoerlyk, omstandiglyk uitleggen.
amplificare i discorsi, (conceiti) con figure retoriche. De redenen of gedagten met verbloemde spreekwyzen van de redenkonst uitbreiden, en uitleggen.
Amplificazione. Vermeerdering, vergrooting, uitbreiding, verwyding.
AMPOLLA. Een dikbuikige fles.
ampolla d'acqua rosa &c. Een fles met roozewater.
ampolla da oglio, uceto. Een oly, azynfles.
ha il diavolo nell' ampolla. Hy heeft den duivel in 't glas, dat is, hy verstaat alle schelmstukken, hem is niets onbekend.
Ampolletta, ampollina, ampolluccia. Een zeer kleine fles, enz.
ampolletta da bore. Een zandlooper.
Ampolloso, ampollato. Opgeblazen, hoogmoedig in woorden, en gebaarden.
ampollose parole. Hoogmoedige, stoffende, opgeblazen woorden.
AMURCA, amurcarfi. V. Amorchia, amorchiarfi.
ANABATTISTA. Wederdooper.
ANACORETA, anacorita. Een kluizenaar.

- ANAGOGIA.** Een diepzinnig verstand of begrip van verborge en heilige dingen.
Anagogico. Verborgenzinnig, diepzinnig.
Anagogicamente. Met een diepzinnig verstand van verborge en heilige dingen, diepzinniglyk.
intender' espiegare la scrittura anagogicamente. De Schrijftuur met diepzinnigheid begrypen, uitleggen.
ANALISE. Ontvouwing, oplossing, ontplooiing, uitlegging.
far l'analisi di qualche composizione. Een schrift of ge-digt van woord tot woord doorloopen, uitpluizen of ontvouwen.
ANALOGIA. Gelykvormigheid, gelykfalligheid.
Analogico. Gelykvormig, gelykmatig, evenredig.
Analogicamente. Gelykmatiglyk, of gelykvormiglyk.
ANARCHIA. Regeering zonder opperhoofd.
ANATEMA. Vloek, ook vervloekt, 't geae vervloekt en verbannen is.
Anatemizzare, anatemizzare. Vervloeken, verbannen, in den geestlyken vloek of ban doen.
ANATOMIA, anatomia, notomia. Ontleding van lic- [chamen].
far l'anatomia (di un corpo.) Een lichaam outleden, van lid tot lid snyden en uitleggen.
far l'anatomia di una persona &c. Een mensch outleden, dat is, van 't hoofd tot de voeten beschryven, zyn deugden en ondeugden voor den dag brengen, of hem onderzoeken.
Anatomico. 't Gene tot de ontledkunde behoort, ontledkundig.
Anatomista. Een ontleder der lichamen.
Anatomizzare, Anatomizzare. Ontleden, opsnijden, uitleggen.
Anatomizzare un corpo &c. una persona. Een lichaam opsnijden, outleeden, een mensch beschryven.
ANATRA, anitra, anatra, anetra. Een Endvogel.
anatra silvatica. Wilde Endvogel.
Anatrotto, amatrotto, anatroccolo, anatrella, anatrina, anatrino. Een Endvogeltje, een jonge End.
ANCA, le anche. De heup, het heupbeen, het dik van 't been.
cingersi sopra le anche. Zig boven de heupen gorden.
Ancaione. Kreupel, dien de heupe gebrooken is.
Ancata. Een slag op de heupe.
Ancheggiare. Kreupel of lam gaan, hinken.
ANCELLA. Een dienstmaagd.
alla voce d'una vil' ancella Pietro rinegò &c. Op de stemme van een geringe dienstmaagd verzaakte, of loochende Pieter, enz.
ANCHE, anco. Ook (word nooit alleen gezet.)
anch'io, anche tu &c. Ik ook, gy ook, enz.
anch'io sono figliuolo d'Abrahamo. Ik ben ook een zoon van Abraham.
anco più. Nog meer.
anco meno. Nog weiniger.
accioche lo vedano anche loro. Op dat zy het ook zien.
nè anche, nè anco. Nog zelfs, niet eens.
ne anche mi rese grazie. Hy heeft my niet eens dank [gezeid].
quando' anche. Of schoon, hoewel, alhoewel, al was het dat, enz.

quando anche fosse mio proprio fratello. Schoon dat gy myn lichamelijke broeder waart.

ANCHEGGIARE. V. Anca.

ANCHIOVA, anciova, acciuga. Anchove.

ANCIANO, antiano, anziano. Voorgezrokkenen, die 't voorregt voor een ander heeft; ook die aan de hooger hand zit of gaat; 't zy door d'ouderdom, of eenig ander regt daar toe gemagtigd, oud, de oudste.

anciano nel Senato. De oudste of voorzittende in den [Raad.

Ancianità, antianità, anzianità. De voorrang, wegens de ouderdom, of eenig ander regt.

perder l'ancianità. Den voorrang, of hooger plaats ver- **ANCIDERE.** Ombrengen, dooden. [liezen.

Anciso. Omgebracht, gedood.

ANCO, nè anco &c. V. Anche.

ANCONA. Altaarbeeld of schilderye, Altaarstuk.

ANCORA. Ook, nog.

noi ancora ci faremo. Wy zullen daar ook zyn.

perderete il corpo, e l'anima ancora. Gy zult het lichaam, en ook de ziel verliezen.

non il corpo solamente, ma ancora l'anima. Niet alleen het lichaam, maar ook de ziel.

Ancora. Nog.

io vivo ancora. Ik leve nog, ik ben nog in 't leven.

ancor' una volta. Nog eens.

vi amai sempre, e vi amerò ancora. Ik heb u altyd bemind, en zal u ook nog beminnen.

Ancorche. Hoewel, alhoewel, of schoon.

ancorche pregata fosse più volte. Alhoewel zy meermalen verzogt of gevraagd wierd.

ancorche lo pagassimo. Schoon wy 't betaalden.

ANCORA, ancora, ancora. Een Anker.

gettar le ancore, dar le ancore a fondo. 't Anker werpen.

fermarsi con ancore. Zig ankeren, zig ten anker leggen.

star sulle ancore. Ten anker leggen, ryden, vertuid *levar le ancore.* 't Anker ligten. [leggen.

Ancorare. Ankeren, 't anker uitwerpen.

ancorare la nave. 't Schip ankeren, ten anker leggen.

Ancoraggio. Ankergeld, havengeld.

Ancoraio, ancoraro. Ankersmid.

ANCUDINE, ancude, incudine. Een aanbeeld.

esser tra l'ancudine e martello. Tusschen hamer en aanbeeld, dat is, in groote angst en benaauwdheid zyn, overal gequelt en geplaagt worden.

tra l'ancudine e martello non metter la mano. Wilt tusschen hamer en aanbeeld geen hand steken, dat is, wilt u tusschen twistende bloedvrienden niet in **Ancudinare.** Op den aanbeeld slaan. [leggen.

ANDARE. Gaan, reizen, trekken.

andar à piedi. Te voet gaan.

andar à cavallo. Te paard gaan, ryden.

andar in carrozza, lettica, seggetta. Met een karos, rosbaar, draagstoel gaan.

andar in barca. Te water of te sloop gaan, varen.

andar a volo. Vliegen.

andar a nuoto. Zwemmen.

andar a terra. Ter aarde vallen; ook aan land varen.

andar a casa. Naar huis gaan.

andar a spasso. Kuijeren, wandelen.

andar' a letto, in letto, al letto, a dormire. Slapen gaan, naar bed gaan.

andar' in camera. In de kamer gaan.

andar alla caccia. Op de jagt gaan, uit jagen gaan.

andar' a Roma &c. Naar Rome gaan.

andar per mare, per acqua, per terra. Ter zee, te water, te land gaan, reizen.

andar' in viaggio, per viaggio. Reizen gaan.

andar' in pellegrinaggio. Bedevaart doen.

andar per uno. Iemand gaan halen, roepen, enz.

andar di portante, di rotto, galoppo &c. Den tel gaan, draven, rennen.

andar' attorno. Rondom gaan, omzwerven.

andar per vino &c. Om wyn, enz. gaan, wyn halen.

andar' in terra. Op de aarde nederstorten, nedervallen.

andar' in dietro. Agterwaarts, te rug vallen.

andar' in paradiso, nell' inferno. In den hemel komen, naar de helle varen.

andar' a marito. Een man krygen, trouwen.

andar' in una monastero. In een klooster gaan.

andar' alla corte. Ten hove gaan.

andar' alla guerra. Ten oorlog gaan.

andar' alle femine, puttane. By de hoeren loopen.

andar dietro a qualche cosa. Naar iets haken, verlangen.

andar' ad uno, una. Iemand of (een persoon) aanhangen, naloopen.

andar' adosso ad uno. Op iemand aanvallen, op iemand los gaan.

andar sopra i nemici. Op de vyanden aangaan.

andar' in pezzi. In stukken vallen, in stukken gaan.

andar a rubba. Ten prooy woudeu.

andar' in aria. In de lugt vliegen.

andar' a fondo. Te gronde gaan.

andar' a male, di male. Verderven.

andar in collera, bestia. Toornig, grimmig, dol, razend worden.

andar' in contegno. Hoogmoediglyk en trotzelyk gaan.

andar di corpo, del corpo. Zyn gevoeg doen.

andar verso uno. Iemand te gemoet gaan.

andar' a verso di uno. Zig na een ander schikken en [voegen.

Andare, andarfi, andarfene. Weggaan, vertrekken, voortgaan, heen gaan.

quando anderete? Wanneer zult gy vertrekken?

le disgrazie vanno e vengono. De ongelukken gaan en komen, dat is, men is niet altyd ongelukkig.

andarfene senza licenza. Zonder verlof heen gaan, zonder oorlof vertrekken.

tu non anderai senza castigo. Gy zult niet ongestraft daar van komen.

va via, vattene, vatti con Dio, va in pace. Gaat weg, pakt u weg, maakt u van hier, gaat weg in Gods naam, gaat in vrede.

va, fidati di simil gente. Gaat, vertrouwt uw op zoodanige menschen.

va, portami il mantello. Gaat haalt my myn mantel.

andiamo, andiancene. Laat ons gaan.

andate andate. Weg, weg, gaat heen.

andate con queste favole. Gaat weg, vertrekt met deze praatjes.

andate

andate a far' i fatti vostri. Gaat heen, en neemt uwe zaken waar.

andar' a vela, a nuotto, volo &c. Zeilen, zwemmen, vliegen, enz.

andar' a gambe levate. Over hals over kop tuimelen, [vallen.

il dolore se n' anderà presto. De smert zal aanstonds [vergaan.

questa macchia non se n' anderà così facilmente. Deze vlek zal zoo ligtelyk niet verdwynen.

la pioggia &c. se ne vada. De regen houd op.

Andare. Voorwaarts gaan, toegaan, voorgaan, [omgaan.

andar' avanti, (imanzi.) Voorwaarts gaan, opkomen, voortkomen.

andar di bene in meglio, di mal' in peggio. Verbeteren, (verslimmeren.)

mi vanno certe cose per la testa (fantasia.) Ik heb zekere zaken in mijn hoofd.

le cose vanno bene, alla seconda, di buon piede, male, susto sopra, di male gambe &c. De zaken gaan wel, gelukkig, voorspoedig, qualijk, ongelukkig, niet voorspoedig, op een slechte voet, enz.

ella vada mal per noi. 't Gaat slecht voor ons.

le cose hanno da andar per i suoi piedi. De zaken moeten naar behoorlijke orde gaan.

tutto vada bene. Alles gaat, (staat) wel.

dirà come il fatto sia andato. Ik zal u verhalen, hoe het 'er is toegegaan.

la cosa andò così. De zaak is even zoo toegegaan, zoodanig geschied, enz.

andar' avanti &c. in un discorso, facendo. In een reedvoering, werk, enz. voortgaan, voortvaren, enz.

Andare. Daar op blijven staan, daar aan hangen; ook gelden, daar toe gaan, enz.

vi andarono molti. Daar gingen 'er veele, ook veele van hun zijn 'er op gebleven, gesmolten, gesnevelt.

ci va la vita. 't Kost den hals, de dood (halsstraffe staat 'er op.)

mi ci va dell' onore, della riputazione. Mijn eer hangt daar aan, 't raakt mijn agtbaarheid.

ci vada la vita. Al koste 't het leven.

vada uno scellino. Ik zet een schelling.

quanto ne va il braccio, la lira &c. Wat gelt de elle, het pond, enz.

Andare. Tot een zaak behooren, uit iets kunnen gemaakt worden.

vi va del pepe, del zucchero, del sale &c. Daar behoort peper, zuiker en zout toe.

ci va del danaro. Daar behoort geld toe, daar word geld toe vereischt.

quante paia di guanti vanno di questo corame? Hoe veel paren handchoenen zyn 'er aan dat leer, of konnen daar uit gemaakt worden?

Andare. Zyn moeten, zig voegen, betamen, behooren. *questa carne vada allesta, arrosta &c.* Dit vleesch is best of moet gezoden zyn, gebraden, enz.

un tal' habitò va senza trine, e senza passamani. Op zulk een kleed passen of voegen geen boordfels nog linten. *boggi non vada questa moda.* Hedendaags word deze zwier niet gevolgt.

la chiesa boggi va parata di bianco &c. Heden moet het kerkgewaad in 't wit zyn.

la tavola boggi va imbandita di magro. 't Is heden vastendag, de kost moet heden mager opgedist worden.

cosi vada fatto, detto &c. Zoo moet men doen, spreken. *questo va fatto, detto &c.* Dat moet geschieden, gezegd worden.

la parola di Dio va ubidita e non s'indicata. Gods woord moet gevolgt, en niet geoordeeld worden.

Andare. Behagen, gevallen, ook toebehooren. *V. Entrare.* *questa cosa mi va, non mi va.* Die zaak staat my aan, (niet aan) behaagt my (niet.)

a chi va questa spada? Wiens degen is deze? wien komt of behoort deze degen toe?

Andare word ook dikwils by een draagwoord gevoegt, om een omstandige beduiging van 't Werkwoord, daar van 't draagwoord af komstig is, te toonen.

andar' specolando. Gaan overwegen, overleggen, onderzoeken gaan.

andar' passeggiando, cantando, discorrendo, facendo &c. Af en aan gaau wandelen, gaan zingen, praten, gaan en doen, enz.

andar' dicendo, spargendo. Zeggen gaan, gaan (heen gaan) zeggen, heen en weder gaan en zeggen.

andar' cercando. Gaan zoeken, zoeken gaan.

andar' errando (errante) fluttuando &c. Dolende, zwervende omloopen, in twijfel staan.

andar' pavoneggiando, bravando &c. Hoogmoediglijk, trotselijk gaan, trotselijk, moediglijk, fier gaan.

andar' declinando, (in declinazione) &c. In afgang geraken, allengskens afgaan.

Andare bevat ook de beweging in een geschapenheid en gesteltenisse des lichaams of gemoeds, als dezelve met een deelwoord, of byvoegelyk woord verzelt is.

andar' disperato, pensoso, malinconico, dolente &c. Ganfch vertwijffelt in zwaarmoedige gedagten, ganfch treurig voortgaan.

andar' ritenuto, riservato, circospetto in qualche cosa. In een zaak voort- of omzigtig, verzwegen omgaan, te werk gaan.

andar' altiero. Hoogmoediglijk gaan, hoovaardig zyn, *andar' fallito.* Bankrot speelen, ook bedrogen blyven.

andar' debitore di mille fiorini &c. Duizend guldens schuldig zyn.

Andare. Gang, reis, togt.

a lungo andare le cose non terranno al martello. Door langen tijd (eindelyk) zullen de zaken vervallen, niet staande blyven,

al peggio andare. Als het zeer slecht toegaan zoude, als het tot het ergste verviel.

Andari. Gangen, wegen, en lanen.

vi erano bellissime strade, e deliziosissimi andari (andaretti) in quel giardino. Daar waren schoone wegen en vermakelyke lanen in die tuin.

offervar gli andari, e portamenti di uno. Op iemands doen en laten agt geven, letten, opmerken.

Andato. Gegaan, vergaan, verloopen, verstreken. *nei tempi (secoli) andati.* In voorrige (eeuwen) tijden, certijds, voor dezen.

le cose andate non ricorderemo. Aan de voorige zaken willen wy niet meer gedenken.
ripenjava a i diletti andati. Hy gedagte nog aan de voorige lusten.
effrudo già la notte andata. Als nu de nagt reeds voorby gegaan (verftrecken) was.
Andata. Een gang, vertrek, reis, afscheid, vlugt.
fatefi, che la vostra andata sia occulta. Ziet toe, dat uw vertrek, reis, vlugt, enz. verholen blijve, niet openbaar word.
Andatore. Reiziger.
andatore di notte. Nagtlooper, straatlooper.
Andamento, andatura. De gang, beweging van het lichaam.
i gesti, la voce, e tutta la sua andatura (andamento) ha del maestoso. De gebaarden, de stemme en zijn gangfche beweging is heerlijk, heeft iets van 't heerlyke.
Andamento, andatura. De gang.
che andatura ha questo cavallo? Wat voor een gang heeft dit paard?
Andamenti. De gangen, dat is, 't gedrag, doen en laten.
V. Andari.
offervar, spiar gli andamenti di qualche persona. Op het doen en laten van een persoon vlytig agt geven.
conosco già li suoi andamenti in tal affare. Ik weet reeds wel hoedanig hy zig in diergelijke zaken pleegt te gedragen.
gli andamenti della guerra. Den loop van den oorlog.
ANELLO &c. *V. Anello* &c.
ANEMONE, anémone, anémolo. Klapperkruid, klapper-
ANETO. Dille, een zeker kruid. [roozen.
ANETRA &c. *V. Anetra.*
ANFANIA. Gesnap, geklap.
Anfanare, ansannare, ansaneggiare. Suappen, kake-
 len, den snater roeren.
Anfanatore. Een snappert, een kakelaar, een babbelaar.
Anfanamento. Snappery, kakelary.
ANFITATRO. *V. Amfitatro.*
ANGARIA, angberia. Gedwongen dienst, last, bedwang.
Angariare, angberiare. Bedwingen, overlafen.
Angariato, angberiato. Bedwongen, overlaf.
Angariatore. Bedwinger tot dienst, lasten, enz.
ANGELO, angiole, agnolo. Engel.
l'angelo custode. De beschermengel.
l'angelo di Dio. Den engel Gods.
bello come un' angelo, un' angelo di bellezza. Schoon gelijk een engel, engelagtig schoon.
Angelo. *Met.* Een onnozel kind, of een vroom, godzalig mensch.
egli è un' angelo veramente, un' angelo del Paradiso. Hy is waarlijk een engel, dat is, een goedaardig mensch.
vive come un' angelo. Hy leeft gelijk een engel, hy leid een engelagtig leven.
sono puri angeli. Zy zijn loutere engelen.
Angeletto, angioletto, angioletta, angeletta. Een engeltje.
Arangelo. Aartsengel.
Angelico. Van een engel, engelagtig.
Spiriti angelici. Geesten van engelen, engelagtige geesten.

TOM. I.

purità, castità, innocenza &c. angelica. Zuiverheid, kuisheid, onnozelheid van een engel.
voce angelica. Stem van een engel, engelagtige stem.
costumi, andamenti &c. angelici. Engelagtige zeden.
Angelica. Angelica, zeker kruid.
Angelicamente. Engelagtig, op de wijze van een engel.
ANGHIO, agno. Ettergezwel, etterbuil.
ANGINA. Keelgezwel, den huich.
ANGOLO. Een hoek.
angolo retto, ottuso, acuto &c. Een regten, stompen, scherpen hoek.
Angolare. Hoekig, dat hoeken heeft.
pietra angolare. Hoeksteen, ook een hoekige steen.
ANGOONIA &c. *V. Agonia* &c.
ANGOSCIA, angustia. Angst, kommer, benaauwdheid.
pieno di angoscia. Vol van angst.
angoscia di stomaco. Perssing, benaauwdheid van de
 [maag.
liberar' uno d' angoscia. Iemand alle angst en kommer benemen.
Angoscioso. Beangst, bekommerd, benaauwd.
molto angoscioso. Zeer beangst, zeer benaauwd.
angosciosi sopiri. Beangste, benaauwde zugten.
Angosciare, angustiare. Benauwen, angst of schroom op 't lijf jagen.
Angosciato, angustiato. Beangstigd, benaauwd.
angosciato da noiosi pensieri, scrupoli &c. Door zwaarmoedige en verdrietige gedagten benaauwd.
ANGUILLA. Een Aal.
egli tiene un' Anguilla per la coda. Hy heeft een gladde Aal by de staart.
ANGUINAIA, anguinaglia. De lies, of eechenis.
ANGUISTARA, anguistaretta. Een fles met een lange hals.
ANGUSTIA &c. *V. Angoscia* &c.
ANHELARE, anelare. Hygen, kucchen. *Met.* Pogen, tragten, naar iets haken.
anelar' a qualche carica. Naar een ampt of bediening staan, tragten of haken.
ANICE, aniso. Anys.
sono dati gli anici. Het laatste geregt is op de tafel, dat is, de zaak loopt ten einde.
ANILE. Oud, wyfagtig.
chiacchiere anili. Oud wijs praatjes, spreukjes.
ANIMA. Ziel, het leven.
sopra l'anima mia. By mijn ziel.
raccomandar l'anima. Een stervende aanspreken, in doodsbenauwdheid troosten.
perder l'anima. De ziel, dat is, de zaligheid verliezen.
incavicar l'anima. De ziel bezwaren, op zyn ziel nemen.
render l'anima a Dio. Den geest geven, in God ontsla-
 [pen.
darei l'anima per lui. Ik zoude mijn ziel, dat is, mijn leven voor hem laten, bloot stellen.
egli giocherebbe l'anima. Hy zoude zijn ziel verspelen.
Anima. Ziel, dat is, den geheelen mensch.
non si vede anima nata. Men ziet niemand, geen levende ziel.
vi restorono più di venti mille anime. Daar zijn meer dan 20000 zielen gebleven.

F

16

la città di N. ha tante milla anime. De stad N. heeft zoo veel duizend zielen.

egli è una buona anima. Hy is een goede ziel, een goeden hals.

un anima benedetta. Een gezegendeziel, dat is, een godvrezend mensch.

una nobil' e bell' anima. Een edele en schoone ziel, een deftige geest.

Anima. Ziel, dat is, het gewisse.

un' uomo di anima. Een mensch van gemoed, een opregt mensch.

darfi all' anima. Zig tot het geestelijk leven begeven.

Anima. Ziel, dat is, (by maniere van spreken) de liefste en aangenaamste zaak.

il dinaro, il gioco &c. è l'anima sua. 't Geld, 't spelen is zijn ziel, zijn leven.

anima mia, cuor mio! Mijn ziel, mijn hart.

anima mia dolce, anima mia bella. Mijn zoete ziel, mijn schoone ziel.

Anima. (By maniere van spreken) het binnenste van eenige zaken.

anima (del bottone.) Vorm van de knopen, het binnenstehout.

anima (del cammone) 't Gar of opening van 't geschut.

anima (della corazza) Borstharnas.

anima (del nocciuolo) De pit van een noot.

Animare, animato &c. V. più abasso.

Animuccia. Armen hals, armeziel.

Animale. Een dier, gedierte.

un bell' animale. Een schoon aangenaam dier.

animal nocivo, velenoso, sporco, fetente &c. Een schadelijk, vergiftig, lelijk, stinkend dier.

un bruto animale. Een lelijk dier.

un fiero animale. Een wild dier.

Animale. 't Geen van de ziel voortkomt.

Spiriti, potenze animali. De bezielde geesten, de krachten van de ziel.

Animale, animalaccio. Met. Een plomp, bot, onbeleefd, dierlijk mensch, een beest.

conobbi poi ch' era un' animale. Naderhand wierd ik gewaar dat hy een onbeschofte botterik, beest was.

animalaccio che sei. Gy plompaart als gy zijt.

Animalletto, animaluccio, animaluzzo. Een diertje, een klein dier.

contro i pidocchi, pulci, e simili animalletti. Tegens de luizen, vloojen, en diergelijke kleine gediertens.

Animalità. De dierlijke aart en natuur.

Animo. 't Gemoed, ook de natuur, zin, ook het voornemen.

animo altiero, nobile, generoso, intiero, schietto &c. Een opgeblazen, hoovaardig, edel, edelmoedig, opregt, zuiver en eenvoudig gemoed.

animo vile, servile, basso, donnesco, feminile &c. Een gering, slaafs, nederig, verwijtd, laf, verzaagd gemoed.

Animo. Zin en gedagten.

metter nell' animo. In gedagten brengen.

cadere, entrar nell' animo. Invallen, in de gedagten [komen.

baver nell' animo qualche cosa. Zijne zinnen en gedagten op iets hebben, iets in de gedagten hebben.

voi baluccate alvove, nè manco bavete l'animo a me. Gy ziet elders heen, en denkt zelfs niet eens om my.

baver nell' animo qualche cosa. Aan iets gedenken, iets in zijn zin en gedagten hebben.

levar, torre dall' animo. Uit de zin en gedagten brengen.

Animo. De wille, mening, zin, voornemen, begeerte, verlangen.

tutti erano d'un' animo. Zy waren alle van een en dezelfde zin en gedagten.

con animo deliberato. Met voordagt, voorbedagtelijk, met voorbedagte en vry gemoed.

mutar' l'animo, mutarsi, cangiarsi d' animo. Zyn zin, zyn voornemen veranderen.

porr' l'animo a qualche cosa. Zijn hart en zin op iets stellen, ook naar iets tragen om het zelve te ver-

baver' in animo di far qualche cosa. Iets in den zin hebben om te doen. [krygen.

toccar' l'animo di alcuno. Iemands gemoed roeren, iemands hart raken.

esser di mal' animo contro alcuno. Tegens iemand ongenegen, of qualijk gezind zijn.

Animo. Hart, kloekmoedigheid, goeden moed, sterkte.

far', dar' animo ad alcuno. Iemand aanmoedigen, moed geven, sterken.

animo grande, forte, sicuro, intrepido, fermo, alto &c. Een groot, sterk, zeker, onvertzaagd, vast, hoog gemoed.

grandezza, fermezza, altezza d' animo. Grootmoedigheid, kloekmoedigheid, dapperheid.

viltà, bassezza di animo. Kleinmoedigheid, verslagentheid, vertzaagtheid.

prender', pigliarsi animo. Moed scheppen, een hart grijpen of vatten.

perder', perdersi d' animo. Flauwhartig, kleinmoedig worden, verflaauwen.

baver l' animo. Het hart hebben, zig verstouten.

bastar (dar) l' animo di &c. Durven het hart hebben tot, of om, enz.

vi basta l' animo (vi darebbe l' animo) di &c. Zoud gy durven u betrouwen, het hart hebben, tot of om, enz.

non mi darebbe (bastarebbe) d' animo. Ik zoude het hart niet hebben, ik zoude niet durven, enz.

soffrir l' animo ad uno di veder, far &c. qualche cosa. Iets met een onbeschoemd, onvervaart gemoed aanzien, of doen kunnen.

non mi soffriva l' animo di veder tanta crudeltà. Ik konde zulken wreedheid niet aanzien of verdragen.

Animoso. Gemoedigd, moedig, edelmoedig, dapper, heldhaftig. *Met.* Vyerig.

un cavaliere più animoso, che avventurato. Een Ridder, die meer dapperheid als geluk heeft.

esser' animoso contra alcuno. Tegens iemand vyerig [zijn.

Animosissimo. Boven maten moedig, kloekmoedig.

Animosamente. Moediglijk, kloekmoediglijk, edelmoediglijk.

Animosità. Kloekmoedigheid, ook onwil, toorn, enz.

Animare. Bezielen, ziele geven, gevoelen geven.

animar'

animar' un corpo. Een lichaam bezielen, het leven ge-
[ven.]
animar' una statua, pittura. Een beeld of schildery het
leven geven.
animar' un concetto con figure retoriche. Een begrip of
ontwerp met redenrijke spreekwijzen verklaren en
bezielen.
Animare, imanimare, imanimire. Aanmoedigen, op-
wekken, moed geven.
animar' uno a qualche impresa. Iemand tot een onder-
neming aanmoedigen.
animar' i soldati. De soldaten aanmoedigen, een hart
inspreken, moed geven.
Animarsi, imanimire, imanimire. Een hart en moed
krijgen, moedig worden, ook onwillig, verbittert,
trotsig worden.
animarsi contro alcuno. Tegen iemand onwillig, ver-
bittert, trotsig worden.
Animante. Bezielend, 't geen leven en beweging geeft.
Spirito animante. De bezielende, levende geest.
Animato. Beziel, levend, ook gemoedigd.
corpo animato. Een bezielde lichaam.
cosa, sostanza animate. Bezielde zaken, of wezendlijk-
[heden.]
questa statua, pittura, macchina &c. pare animata. Dit
beeld, deze schildery, dit kunstwerk schijnt te le-
ven, bezielde te zijn.
esser ben' (mal) animato verso alcuno. Tegen iemand wel
of (qualijk) gezind zijn.
Animafico, animafica. De wetenschap rakende de na-
tuur en aart van de ziele.
ANISO. Anys. *V. Anice.*
ANITRA, *anitracolo &c. V. Anatra.*
ANNALI, *annata &c. V. Anno &c.*
ANNASARE. Rieken, aanrieken, aan de neus hou-
den om te rieken. *V. Fiutare, Odorare &c.*
annasar qualche cosa. Iets aanrieken, naar iets rieken.
Annasata. 't Aanrieken, 't houden aan de neus.
dar' un' annasata. Rieken, ruiken, opspuren.
Annasamento. Rieking, aanrieking.
ANNEBBIARE. Benevelen, met nevel of mist be-
dekken, ook nevel- of mistagtig worden.
il tempo annebbia. 't Word nevel- of mistagtig.
Annebbiare, annebbiarsi. Van de nevel of mist bedorven.
*questo anno annebbiò (s' annebbiò) tutta la campagna, tutti
li frutti.* Dit jaar zijn alle veldvrugten van de mist
bedorven.
Annebbiato. Benevelt, met mist of nevel overdekt.
Annebbiamento. Beneveling, overdekking met nevel of
[mist.]
ANNIGARE. Verdriuken, in 't water verstikken.
una matragia donna annegò una sua creatura. Een boos
wyf heeft haar vrugt verftikt.
questa pioggia annegherà il seme, la campagna. Deze groo-
te regen zal het zaad, de velden verdrinken.
Annegare, annegarsi. Verdrinken.
annegar' nel mare, fiume. In de zee, in de rivier verdrin-
[ken.]
annegar' in un cucchiario d'acqua. In een lepel vol waters
verdrinken, dat is, om een kleine beuzeling in 't
uiterste verderf komen.

Annegato. Verdronken.
terra annegata. Verdronken land.
ANNEGHITIRE, *inneghitire.* Luy, traag, loom,
vadzig worden.
Anneghitito. Luy, traag, loom, vazdig geworden.
ANNEGRARE, *annerare, annegrivo, annerive.*
Zwarten, zwart maken, zwart verwen of aanstrij-
annegrar' i capegli. De hairen zwart maken. [ken.]
annegrar la fama, l'onore. De eer en faam zwart ma-
ken, een schandvlek aanzetten.
Annegrare, annerare, annerive. Zwart worden.
i merli a poco a poco anneriscono. 't Speldewerk, de
kanten worden allengskens zwart, bemeuzeld.
Annegrarsi, annerarsi, annerirsi. Zig zwarten of zwart
maken, zig smetten.
*annegrarsi la faccia (il volto) le mani di carbone, fuligine
&c.* Zig het aangezicht, de handen met koolen,
roet, enz. zwart maken.
annerarsi le mani, la veste &c. a qualche cosa. De han-
den, de kleederen, enz. aan iets smetten.
Annegrato, annerito. Gezwart, zwart gemaakt.
UN ANNELLO, *le annella.* Een ring, de ringen.
bello, ricco, e caro annello. Een schoone, kostelijke,
en aangename ring.
porger, dar' l'anello. Den ring geven, dat is, trouwen.
metterfi l'anello in dito. Zig den ring aan de vinger
[steken.]
trarfi l'anello di dito. Den ring van de vinger trekken.
Annelletto, annellino. Een kleine ring, ringetje.
Annellone. Een groote ring.
Annulare, annolare. Rond gelijk een ring.
Annulare &c. V. Inannulare &c.
ANNESSE. Bygesloten, bygelegd, bygevoegt, (dar
is, in of by brieven) ook daar toe behoorende.
qui annessa (annesso) V. S. riceverà una particella di &c.
Hier by gesloten zal myn Heer ontfangen een stuk-
je van, enz.
i beni e tutte le giurisdizioni e privilegi annessi. De goe-
deren en alle geregtigheden, en daar toe behooren-
de voorregten.
Annesso, l'annesso. Byvoegfel.
Annessere. Byvoegen, byluiteu, byleggen, enz.
Annessione. Byvoeging.
ANNEVARE. Met sneeuw bedekken, overdekken.
il vento faceva che si annovassero tutte le strade. De wind
deed dat alle de straten met sneeuw werden bedekt.
Annovato. Met sneeuw bedekt, overdekt.
ANNICCHIARE. *V. Nicchiare &c.*
ANNICHIARE, *annichilare, annichilare.* Vernie-
tigen, te niet doen, ook kragteloos maken. *V. An-
nientire, Annulare &c.*
annichilar' un contratto. Een verdrag te niet doen, ver-
nietigen, kragteloos maken.
Annichilato. Vernietigt, te niet gedaan, ook kragteloos
gemaakt.
ANNIDARE, *nidare, annidarsi.* Een nest maken,
nestelen. *Met.* Woonen.
annidarsi, annidar' in qualche luogo. Met. Zig op een
plaatje neder slaan, zitten, woonen, enz. ook zig ver-
bergen.

Annidato. Genesteld, ingenesteld, versteeken, ver-
 • [borgen.
esser' annidato in qualche luogo. Ergens ter plaatse zit-
 ten, woonen; ook verborgen stecken.
Annidamento, annido. Nesteling, innesteling.
ANNINNARE. V. Ninnare.
ANNITRIRE, anitrire, nitrare. Brieffchen gelijk
 een paard.
Annitrimento, nitrato. Het brieffchen van een paard.
ANNO. Jaar.
corrono adesso due anni. 't Zyn nu twee jaren, 't is nu
 twee jaren geleden.
haver trenta tre anni. Driendartig jaren oud zyn.
mezzo anno, anno e mezzo. Half jaar, anderhalf jaar.
un quarto d'anno. Een vierendeel jaars.
uomo di cento &c. anni. Een man hondert, enz.
 jaren oud.
gli anni. De ouderdom, de jaren.
aggravato dagli anni. Met jaren, dat is, met ouderdom
 beladen.
l'anno nuovo. 't Nieuwe jaar.
un buon capo d'anno. Een gelukzalig nieuwe jaar.
buon di e buon anno. Goeden dag, en een goed jaar,
 dat is, alle geluk en voorspoed.
mal'anno, malanni. Ongeluk, ramp, ellende.
mille malanni. Duizend rampen, ellenden.
Annona. Leeftogt, voorraad voor een jaar, jaarkost.
Annale, annali. Jaarboeken, kronyken.
gli Annali di Cornelio Tacito. De Jaar- of Geschiedboe-
 ken van Cornelius Tacitus.
Annalista. Een schryver van jaarboeken.
Annata. Een jaar lang, gedurende een jaar; ook
 jaarlijkse inkomsten.
vi dimorai per cinque annate. Ik heb my vyf jaren lang
 aldaar opgehouden.
pagar tre annate. Drie jaar renten, of schattingen be-
Anniversario. Jaargetyde der overledenen. [talen.
far l'anniversario di qualche morto. Jaargetyde van een
 doode houden.
Annoso. Oud, veele jaren hebbende, met jaren beladen.
quercia annosa. Een oude eiken boom.
Annuo, annuale. Jaarlijks, van een jaar, een jaar
 [durende.
pensione annua, censo annuo. Jaarlijkse rente of schat-
rendite annuali. Jaarlijkse inkomsten of renten. [ting.
Annuatmente. Jaarlijks, alle jaren.
Anniversario. Jaarlijks, dat alle jaren geschied, van
 jaar tot jaar.
solennità anniversaria. Een jaarlijkse vierdag, seestdag.
boggi è il giorno anniversario della conversione di N. N.
&c. Heden is 't jarig, dat zig N. N. bekeerd heeft.
Anniversarij. Jaten, jarig worden.
ANNOBILITARE &c. V. Nobilitare &c.
ANNODARE. Aanknoopen, toeknoopen, t'zamen-
 knoopen.
annodar' una corda. Een touw aanknoopen, t'zamen-
 knoopen.
annodarfi un grimiale &c. Een schorteldoek voor-
 binden, voorknoopen.
annodarfi le mani, le dita. De handen t'zamen vouwen.

annodarfi in parentela con uno. Zig met iemand ver-
 maagfchappen, verbinden.
Annodato. Geknoopt, aangeknoopt, toegeknoopt,
 t'zamengeknoopt.
Annodamento, annodatura. Knooping, aanknooping,
ANNOIARE &c. V. Noiare. [verbinding.
ANNOLARE. Voor geld besteeden, verhuuren.
annolar' un cavallo, una carrozza, barca, gondola &c.
 Een paard, karos, fchip, euz. voor geld verhuuren.
ANNONA. Voorraad van koren, levensmiddelen,
 jaarlijkse inkomsten, leeftogt, enz. jaarkost.
sopraffante dell'annona. Een proviantmeester, of ko-
 renverfchaffer. *V. Abondanziera.*
ANNONCIARE &c. V. Annunciare.
ANNOTARE &c. V. Notare.
ANNOTTARE, annotarfi. Nagt, donker, zeer
 duifter worden.
ANNOVERARE, annumerare. Tellen, by, aan, of
 toetellen. mede onder 't getal tellen, rekenen.
annoverar le pecore, le stalle &c. De fchape, de fta-
 ten tellen.
annoverar' uno tra i santi, beati. Iemand onder het get-
 tal van de heiligen, of zaligen tellen.
annoverar' uno tra li suoi discepoli, amici &c. Iemand
 onder 't getal van zyne leerlingen of vrienden tel-
 len, dat is, tot leerling of vriend hebben.
Annoverato, annumerato. Toegeteld, bygeteld, daar
 onder geteld.
Annoverevole, numerabile. Telbaar, dat men tellen,
 of rekenen kan.
ANNUALE, annuatmente &c. V. Anno.
ANNUBILARE, annugolare. V. Annuvolare.
ANNULLARE. Vernietigen, te niet doen, kragte-
 loos maken.
annullar' un processo, atto publico. Een geding, bevel
 te niet doen, kragtelos maken.
annullar' il matrimonio, il voto, la professione. De trouw,
 belofte kragtelos maken, vernietigen.
annullar' il contratto. Een verdrag te niet doen, ver-
Annollato. Nietig, kragtelos gemaakt. [nietigen.
Annollazione, annullamento. Vernietiging.
annollazione della professione, del contratto &c. Vernieti-
 ging van 't kloosterlijk leven, of herroeping van 't
 verdrag, enz.
ANNUMERARE &c. V. Annoverare &c.
ANNUNCIARE, ammonciare, mnciare, monciare.
 Iets aan iemand boodfchappen, verwittigen, te
 kennen geven, verftendigen; ook voorzeggen.
annunciar la guerra, la pace. Den oorlog, de vrede
 verklaren, aanzeggen, verkondigen.
annunciar la morte ad uno. Iemand de dood aanzeggen,
 verkondigen.
annunciar' al peccatore il perdono de' peccati. Aan de
 zondaar vergiffenisse of quytfchelding van zyn
 zonden verkondigen.
annunciar le buone feste, un buon capo d'anno nuovo &c.
ad uno. Iemand gelukzalige vierdagen, een geluk-
 kig nieuw jaar verkondigen, dat is, toewenschen.
così haveva annunciato il Profeta. Aldus had het de
 Propheet voorzeid.

Annunciato, annunciato. Verkondigt, dat is, die iets verkondigt is, of verkondigt geworden.
Annunciatore, annunciatrice. Verkondiger, aanzegger, boodschapper.
Annunciazione. Boodschapping.
Annuncio, annunciamiento. Verkondiging, tyding, [boodschap.
ambrojo annuncio. Een treurige, bedroefde tyding, of boodschap.
ANNUO &c. V. Anno.
ANNUVOLARE, annuolare, annubilar. Met wolken overtrekken, vol wolken, wolkagtig worden.
Annuvolarfi, annuolarfi, annubilarfi. Zig overtrekken, wolkagtig worden.
Annuvolato. Wolkagtig geworden, met wolken over-
ANO. Aarsgar. [trokken.
ANSA. Een hegt, handvatfel van een ding, het oor van een pot, enz.
ANSARE, ansiare p'ansciare. Hygen, in zorg en benaauwdheid zijn. *V. Ansanare &c. Ambascia &c. venne sudando e ansando.* Hy quam zweetende en hygende.
Ansofo. Beangst, bekommerd, benaauwd, ongerust.
Ansofamente. Angstiglijk, kommerlijk, met angst en [vreeze.
Ansià. Angst, kommer, benaauwdheid.
ANTAGONISTA. Een tegenparty, vyand, tegenstrever.
ANTARTICO. 't Geen zuidwaards legt.
Polo Artico & Antartico. Noord- en Zuidpool.
ANTECEDERE. Voortreden, voorgaan, de voortogt hebben.
Antecedente. Die voorgaat, die voortreed, de voortogt heeft.
la mia antecedente (lettera.) In mijn eerste of voorgaande (brief.)
Antecessore. Een voorganger, voorzaat.
il mio antecessore. Mijn voorzaat.
ANTEDETTO. *V. Sopradetto.*
ANTENATI. Voorzaten, voorouders.
ANTENNA. De spriet.
Antemale. Het gedeelte of plaats van het zeil, daar het aan de spriet gehegt is.
ANTEPASSATI. Voorzaten.
ANTEPORRE, antiporre. Voorstellen, voorzetten.
anteporr' una cosa all' altra. Een zaak boven den anderen stellen, agten, schatten.
Anteporre. Voorstellen, voordragen, voorbrengen, voorleggen.
anteporr' il cibo. De spyzen voorzetten, voorstellen, voorleggen.
anteporr' i suoi gravami. Zyne bezwaaruisen voordragen, te kennen geven.
Anteposto. Voorgezet, voorgedragen, voorgelegt.
ANTERIORE. Voor, voorste.
parte anteriore. 't Voorste deel.
Anteriormente. Te vooren.
ANTEVENIRE. Voorkomen.
ANTIANO, antianità &c. V. Anciano &c.
ANTICAMENTE, anticbità &c. V. Antico &c.
ANTICAMERA, antecamera. Voorkamer van een huis.

aspettar nell' anticamera. In de voorkamer wagren.
ANTICRISTO. Die tegen Christus is, vyand van Christus, Tegenchrist.
ANTICIPARE. Voorkomen, iets voor af doen.
anticipat' il pagamento, la paga &c. Voor af betalen, enz.
anticipat' il tempo. Nog voor den tyd iets doen.
anticipat' la morte, il carnefice. De dood, de beul voorkomen, dat is, zig ontydig om hals brengen.
Anticipato. 't Geen voor af geschied is, of dat men is voorgekomen.
tempo, bora, paga &c. anticipata. De tyd, de uur, de betaling, die men is voorgekomen.
Anticipatamente. Voorens, voor af.
venir &c. anticipatamente. Nog voor den tijd komen.
Anticipazione. Voorkoming, verrassing.
ANTICO. Oud, aloud, 't geen langen tijd geweest, of gestaan heeft.
mura, colonne, statue, fabriche, rouine &c. antiche.
 Oude muuren, zuilen, beelden, gebouwen, enz.
medaglie, marmi, iscrizioni &c. antiche. Oude penningen, steenen, opschriften, enz.
casa, famiglia, antica. Een oud geslacht of stam.
Antico. Oud van jaren, veele jaren hebbende, bejaart, [grijs.
mio antico padrone. Mijn oude patroon, mijn oude en zonderling geëerde vriend.
vestir &c. all' antica. Naar de oude wijze of zwier gekleed zyn.
un' Eremita antico. Een oude Kluisenaar.
antico pelo. De oude, grijze hairen.
Antichi. De ouden, de voorouders.
così soleano fare gli antichi. Zoo plagten de ouden te
Antichissimo. Zeer oud, aloud. [doen.
una città antichissima. Eene zeer oude stad.
Anticamente. Van oude tyden, van ouds her, voorheen, voet dezen.
anticamente non erà così. Van ouds was het zoo niet.
Anticaglia, anticaglie. Oude, vervalle paleizen en gebouwen, ook oude zaken, gedagtenissen, enz.
rave anticaglie. Zeldzame oudheden.
vi mostrerò certe anticaglie. Ik zal u eenige oudheden toonen.
Antichità. Oudheid, aloudheid, ouderdom.
rofo d' antichità. Door oudheid afgeknaagt, verteerd, bedorven.
antichità di sangue. Oudheid, aloudheid van een geslacht of stam.
Anticare. Verouderen, ook oud maken, uit de gewoonte brengen, afschaffen, vernietigen.
anticar' un' usanza. Een gebruik afschaffen.
Anticato. Oud geworden, verouderd, in ongebruik [geraakt.
ANTIDATA. Een vroeger dagteekening, of een zetting van een verkeerde dag.
Antidatate una lettera. Een vroeger dagtekening op een brief stellen.
ANTIDOTO. Tegengift, tegenvenijn.
Antidotare. Met tegengift of tegenvenijn genezen.
ANTIFONA. Voorzang.
Antifonale, antisonario. Voorzangboek.

- ANTIMONIO.** Spiessglas, Spitsglas.
ANTIMURALE, *antemurale, antimuro.* Een voormuur, gevel, of borstwering.
antimurale della Christianità. Een voormuur van het Christendom.
ANTIPASTO, *antepasto.* Voorspijzen.
ANTIPATIA. Afkeer, weerzin, tegenzin, tegenheid, verscheidenheid van aart, imborst.
per antipatia. Uit afkeer en tegenzin.
baver, sentir antipatia di qualche cosa. Een natuurlijke tegenzin en afkeer van iets hebben.
Antipatico. Afkeerig.
virtù antipatica. Tegenstrijdende uitwerkinge of [kragt.
Antipattizzare. Natuurlijke afkeer of tegenzin hebben. [ben.
ANTIPETTO, *antepetto.* Een borstharnas, ook een voorhangsel voor een Altaar.
ANTIQUARIO. Een plaats daar ouden bewaard worden, ook een liefhebber van oude dingen of ouden.
ANTISALA. Een voorzaal. *V. Anticamera.*
ANTISAPERB. Voorweten.
ANTITESI. Een tegenstelling van strijdige zaken, of tegenstrijdigheid van zaken, tegenstelling.
ANTIVEDERE, *antevedere.* Voorzien, te vooren [zien.
antiveder le cose future. Toekomstige dingen voorzien.
Antivedimento. Voorzieninge.
ANTONOMASIA Is, wanneer in een reden een onigen, voor een eigen naam gesteld word; of wanneer men een zaak door uitnemendheid een nieuwe naam toeëigend; vernoeming, tegenbenaming.
ANZI. Ja, ja, wat nog meerder is.
lo voglio bene, anzi vene prego. Ik zou het graag hebben, ja zelfs ik verzoek' er uw om.
Anzi. Veel liever, eerder.
io vorrei anzi andar' in prigione. Ik zoude liever in de gevangenis gaan.
Anzi. Maar, maar veel meer.
questo non ho fatto per farvi dispiacere, anzi credendo di farvi piacer grandissimo. Ik heb dit niet gedaan, om uw te mishagen, maar ik meende dat uw zulks grootelyks zoude behagen.
APARTARE &c. *V. Appartare.*
Nota. 't Geen niet te vinden is in *apa, ape, api, apo, apu,* zoekt in *appa, appe, appi, &c.*
APB. Een bye, honingbye.
APERTO, *apertamente, apertura &c. V. Aprire &c.*
APICE. Een spits of punt, de top.
APIO, *appio.* Eppe, Juffroumark, Pietersfely.
apio sive stre, montano, palustre, domestico &c. Wilde Eppe, Pietersfely.
APOCALISSB. Openbaring.
APOCOPA. Affnijding van een letter agter van een woord; nalaa, snoeiing.
Apocopare. Een affnijding van een letter maken agter een woord; nalaten, snoeien.
APOCRIFO. 't Geen in de Schriftuur een onzeker

- re Schryver heeft; ongelyst.
scripture, libri &c. apocryfi. Ongelyste schriften, boeken, enz.
APOLLINB. De God Apollo.
APOLOGO. Een fabel, een verdigtsel.
Apologia. Verantwoordinge, verdedinge.
APOPLESSIA. Beroerdheid.
Apoplestico. Beroerd, met beroerdheid gestagen, ook de geen die de beroerdheid onderhevig is.
APOSTASIA. Afvalling, afvälligheid.
Apostata. Afvallige, die zyn geloof afvalt, verlaat.
Apostatare. Afvallen, afwalen, afwijken.
apostatare dalla fede Christiana, dalla religione. Van 't Christelyk geloof, ook van de Godsdienst afwijken, of afvallen.
APOSTEMA, *postema.* Ettergezwel, gezweer.
Apostemare, apostemarsi, postemare, postemarsi, impostemarsi, impostemire. Een ettergezwel krijgen, verzwieren, veretteren.
Apostemato. Verzworen, verettert.
APOSTOLO. Bode, Gods gezand.
così dice l' Apostolo. Zoo spreekt den Gods gezand.
Apostolico. Apostolijk.
uomo apostolico. Een Apostolijk mensch.
sedia Apostolica. Den Apostolijken Stoel, dat is, den Paus en zyn magr.
Apostolicamente. Op zyn Apostolijk, na de Apostolijke maniere.
APOSTROFO. Letter uitlating.
Apostrofare. 't Woord aan 't einde verkorten.
APOTECA. Artsenywinkel.
Apotecario, Apotecaro. Artsenymenger. *V. Speciale.*
APOTEGMA. Een korte en zintrijke spreuk.
APPACCIARE. *V. Rappacificare &c.*
APPADIGLIONARSI. Legeren, 't leger neder slaan.
APPADULARE, *appadularsi, appalularsi &c.* Tot moeras of broek worden.
Appadulato, appaludato. 't Geen tot moeras of broek geworden is, moeraffig, broekagtig.
APPAGARE. Te vrede stellen, bevredigen, verge- [noegen.
appagar' uno con (di) qualche cosa. Iemand met iets bevredigen, stillen, ter neder zetten.
appagar' i suoi desiderii. Zijn lust of genegenheid voldoen, opvolgen, enz.
appagar' il suo mal animo contro alcuno. Zyn wraaklust tegen iemand voldoen.
Appagarsi. Te vrede zyn, zig vergenoegen laten.
appagarsi di qualche cosa. Zig eens dings getrooten.
appagarsi della ragione. Zig aan de redelijkheid houden, te vrede zyn met het gene wat regt is.
appagarsi di star solo &c. Gaarn alleen zyn, enz.
Appagato, pago. Vergenoegt, bevredigt, te vreden.
Appagamento. Vergenoeging, bevrediging.
APPALLOTTOLARE, *appallottolarfi.* Klonteren, tot klonten worden.
appallottolar' pillele. Artsenyballekens maken.
APPALTARE, (*far' appalto.*) Verpagten.
Appaltatore. Pagter, verpagter.
Appalto. Verpagting, pagting.

far' appalto (di qualche robba.) V. Appaltare.

accreter la robba con appalti &c. Door verpagtingen rijk worden.

APPALARE, *appalarfi.* Paren, verzamelen. *V. Accoppiare &c.*

APPANAGGIO, *apanaggio, apanaggi.* De renten of inkomsten, die aan niet regerende of afgedeelde Prinzen of Prinsessen, tot hunne onderhoud en hofhouding, toegewezen worden.

Appanaggiare, apanaggiare. Met dusdanige renten of inkomsten voorzien.

APPANNARE, *appannarfi.* Met doeken, enz. wel bedekken of omhangen. *Met.* Verduisteren; ook een spiegel, zwaard, enz. met zijn adem doen beslaan, beswalken, en dik maken; ook vliessen en schillen op de oogen krijgen.

l' aliso &c. appanna (dall' aliso s' appanna) lo specchio, il diamante, il lustro della spada &c. Den adem, enz. beslaan de spiegel, diamant, de glans van een degen.

gli si appannano gli occhi. Hy word blind, hy krijgt een vlies over de oogen.

le delizie carnali appannano gli occhi dell' intelletto. De vleeschelijke welluften verduisteren, verblinden de oogen van 't verstand.

appannar nella ragna. Invallen, (word van de vogelen gezegt, wanneer ze in het net vallen.)

Appannato. Met doeken bedekt, verduisterd, door den adem beslagen, bezwalkt, enz. ook verblind.

occhi, vista appannata. Donkere, duistere oogen.

specchio &c. appannato. Beslage spiegel, enz.

Appannato. *Met.* Wel in 't vleesch, dik, vet, wel gemest.

Appannato. Tamelijk dik, vet.

APPARARE &c. *V. Imparare &c.*

APPARARE &c. *V. Apparecchiare &c.*

APPARATO. Toestelling, toerusting, vervaardiging. *V. Apparecchio.*

APPARECCHIARE, *apparare.* Bereiden, voorbereiden, vervaardigen, gereed of klaar maken, toestellen, toerusten, ook de tafel dekken, het eeten bereiden. *V. Preparare.*

appa' ecchiar l' albergo, la stanza, il letto &c. De herberg, de kamer, 't bed, enz. opmaken.

apparecchiar (la tavola.) De tafel bereiden, de tafel dekken. [ken.]

apparecchiar' ogni cosa. Alles gereed of klaar maken.

apparecchiar le vivande. De spijsen bereiden, toemaaken. [ken.]

apparecchiar' una guerra. Een oorlog beginnen, alles tot den oorlog vervaardigen, toerusten.

questo tempo apparecchiare a carestia, mortalità &c. Dit weder zal dicke tyd, ziekten en krankheden veroorzaken.

faceva, diceva &c. tutto ciò che la colera gli apparecchiava. Hy dede, zeide alles 't geen hem zyne gramscchap en toorn in den zin gaf.

Apparecchiarfi. Zig bereiden, toerusten, gereed en klaar maken.

apparecchiarfi a qualche impresa. Zig tot eenige onderneming toerusten, gereed maken.

Apparecchiato. Bereid, vaardig, toegerust.

esser', star' apparecchiato a qualche cosa. Tot iets vaardig, bereid, gereed staan.

tavola, letto &c. apparecchiato. Een bereide tafel, een opgemaakt bed, enz.

essendo già ogni cosa apparecchiata. Wanneer alles reeds gereed en vaardig was.

Apparecchiatore, apparatore-trice. Toebereider, toesteller, toeruster, toebereidster.

Apparecchio, apparecchiamento, apparato, apparati. Toestelling, toerusting, toebereidfel, vervaardiging.

facevafi grand' apparecchio per le future nozze. Men maakte groote toestel tot de aanstaande bruiloft.

apparecchi da guerra, apparati da festa &c. Toerusting tot den oorlog, toebereiding tot den vierdag, enz.

apparecchi, apparato, per l' entrata, comedia, balletto &c. Toerusting tot den intré, het blyspel, den dans, enz.

trovarfi mal' in apparecchio. Schaars van middelen, by geld zijn, slegt staan.

baver grand' apparato di qualche cosa. Van iets een groote voorraad hebben.

APPARENTARE, *apparentarfi.* *V. Parentare, parentarfi.*

APPARENTARE &c. *V. Apparere, apparire.*

APPARERE, *apparire.* Verschijnen, te voorschijn komen, klaarlijk blyken, enz.

appare bene, che sete tristo. 't Blykt wel, dat gy treurig [zijt.]

apparue tutto pallido e smorto. Hy quam gansch bleek, ongedaan, bedroefd van wezen, doodverwig te voorschijn.

Christo apparue in carne. Christus is in 't vleesch verscheenen.

apparir' ad uno in sogno. Iemand in de slaap verschijnen.

Dio apparue a Moise sul monte Sinai. God is aan Moses op den berg Sinai verscheenen.

cominciò ad apparir' il sole, le stelle &c. De zon begon te schijnen, de starren te glinsteren, enz.

apparivano certe macchie nere sulla carne. Zekere zwarte vlakken quamen op de huid te voorschijn.

apparir' innanzi al giudice &c. Voor den regter verscheenen. [schijnen.]

non vi vergognate d' apparir' in piazza con questo habito? Schaamt gy u niet, met dit kleed op de straat te gaan, te verschijnen?

voler' apparire, (apparere.) Zig willen zien laten, pronken, enz.

voler' apparir' savio, letterato, bello &c. Wijs, geleerd, schoon, enz. willen schijnen, voor wijs, enz. willen gehouden worden.

s' aiutava, dove appariva il bisogno esser maggiore. Men quam te hulp, waar men zag de nood zeer groot te [zijn.]

Apparente. Schijnbaar, alleenlijk in schijn; ook pragtig en kostelijk.

un bene apparente, e non vero. Een schijnbaar goed, iets dat schijnt goed te zijn, en inderdaad zoodanig niet en is.

ragioni, scuse apparenti &c. Schynbare redenen, uitvlugten, ontchuldigingen, enz.

un habito &c. apparente. Een kostelijk, pragtig kleed, *così sarà piu apparente e cospicuo.* Op deze wijze zal het

het pragtiger en deftiger te voorschijn komen.
Appariscenie, compariscenie. V. Apparente.
un giovane bello ed appariscenie. Een schoon, fraay,
 en een welvertoonend jongman.
Apparentemente. In schijn, waarschijnlijk, ook
 waar na den uiterlijken schijn.
amar &c. apparentemente. Maar in schyn bemin-
 [uen, enz.
egli apparentemente verrà boggi. Hy zal heden na alle
 waarschynlykheid komen.
Apparenza, appariscenza. De schijn, het aanzien.
l'apparenza esteriore. Den uiterlijken schijn of aanzien.
bella apparenza. Een schoon aanzien.
baver' apparenza. De schyn, ook een aanzien hebben.
apparenza bonorevole, sozza, brutta &c. Een eerbare,
 leelijke, mismaakte gestalte of gedaante.
buono di grand' apparenza. Een mensch van groot en
 deftig aanzien.
senza alcuna apparenza. Zonder eenige uiterlijke
 schijn; ook zonder eenige schynbaarheid.
in apparenza. Uiterlijk, uitwendig, enz.
più in apparenza, che in essistenza (effetto). Meer na den
 uiterlijken schijn, als inderdaad zelfs.
santo, bello &c. in apparenza. Schijnheilig, enz. 't geen
 maar heilig, fraay, enz. schijnt te zyn.
non c'è apparenza. Daar is geen hoope of verwagting,
 't blykt niet, of heeft geen aanzien daar na.
c'è qualche apparenza. Daar is eenige hoope op han-
 den, 't laat zig iets daar na aanzien.
Apparizione, apparimento. Verschijning.
apparizione di Christo in carne. Verschijning van
 Christus in 't vleesch.
APPARTARE. Afdeelen, afzonderen, afscheiden,
 ter zyden stellen of zetten.
apparar' una stanza, camera, per uno. Een kamer
 voor iemand afzonderen.
Appartarsi. Zig afzonderen, scheiden, ter zyde maken.
appartarsi da qualche persona, o luogo. Zig van een
 mensch afzonderen, van een plaats vertrekken, of
 zig uit een plaats begeven.
Appartato. Afgedeelt, afgezonderd, afgescheiden.
Appartatamente. Afzonderlijk, in 't byzonder.
baver le cose sue appartatamente. Zyne zaken in 't by-
 zonder hebben.
Appartamento, appartamenti. Byzondere kamer, woo-
 ning, vertrek in een paleis. *V. Compartire, compartimento &c.*
gli appartamenti Regii. De Koninklijke kamers, ver-
 [trekken.
gli appartamenti della Regina. De vertrekken of kamers
 van de Koninginne.
ritornò ne i suoi appartamenti. Hy keerde wederom in
 zijn vertrekken of kamers. *V. Compartire, compartimento, appartamento.*
APPARTENERE &c. V. Pertinere &c.
APPARTIRE &c. V. Compartire &c.
APPASSIRE &c. V. Passire &c.
APPASSIONARE, appassionar &c. V. Passionare,
passionarsi &c.
APPASTARE, appastarsi. V. Impastare, impastarsi &c.

APPELLARE, appellarsi. Zig van een lager tot een
 hooger Regter beroepen.
appellare, (da una sentenza.) Van een vonnis, of uit-
 spraak, hooger beroepen.
Appellabile. Daar van men nog tot hooger beroepen,
 [kan.
Appellazione, appello. Roeping, hooger beroep.
far' appellazione. Tot een hooger beroepen.
APPENA. V. Pena, & ibid. à pena.
APPENDERE. Aanhangen, aan blijven hangen.
appendere qualche cosa al muro &c. Iets aan de muur, enz.
Appeso. Aangehangen. [hangen.
Appendice. Een aanhangsel, byvoegsel.
APPESTARE, appestare. Met de pest of doodelijke
 ziekte besmetten.
appesar' uno. Iemand met de pest besmetten.
appesar' uno colfiato, fetore. Iemand met den adem,
 of eenige stank besmetten.
Appesato, impestato. Met de pest of quade ziekte be-
 smet, of beladen.
servir gli appestati. Dienen de gene die aan de pest
 ziek leggen.
APPETIRE, appetere. Lusten, lustig zijn, trek
 hebben, (eigenlijk tot lichamelijke dingen) ook
 zeer begeeren, na iets haken, verlangen, iets drif-
 tig najagen.
appetir qualche cibo. Tot een spijsze lust of trek hebben.
ogni animale appetisce la compagnia, e cose a se conformi.
 Alle gedierten zijn tot het gezelschap genegen, en
 haken na dingen die hun gelijkvormig of gelykende
 [zyn.
appetir' una carica &c. Naar een ampt of bedieninge
 staan, streven, tragten.
Appetito, appetenza. Begeerte, lust, trek tot eeten.
appetito naturale. Natuurlijke lust of begeerte tot iets.
appetito sensitivo. Begeerte of trek tot het geen de zin-
 nen voed, of wel doet.
appetito carnale; bestiale, disordinato, sensuale. Vlee-
 schelijke, beestagtige, ongeregelde, ongebonde,
 zinlijke lust of begeerte.
seguir l'appetito del senso, gli appetiti carnali. De zin-
 lijke of vleeschelijke lusten opvolgen.
sodisfar' all'appetito. Zijne lusten voldoen, zyne drif-
 ten opvolgen.
esser tirato dall'appetito. Van zijn vleeschelijke drift
 of begeerlijkheid tot iets getrokken en gedwon-
 gen worden.
raffrenar, mortificar l'appetito colla ragione. Zijne drift
 of begeerlijkheid door de reden inteugelen, be-
 dwingen, enz.
baver' appetito (appetenza.) Honger, lust, trek tot
 eeten hebben.
baver buon' appetito. Grootte lust of trek hebben, wel
 lust tot eeten hebben.
baver' appetito a qualche cosa. Naar, of op een ding
 belust zijn, trek tot iets hebben.
far, destar, aguzzar l'appetito. Een lust, trek tot ee-
 ren verwekken.
perder l'appetito. De trek tot eeten verliezen, geen lust
 tot eeten meer hebben.

soglier,

voglier, levar, l'appetito ad uno. Iemand de lust, enz. benemen, doen vergaan, enz.

Appetenza. V. Appetito.

Appetitivo. 't Geen lust of begeerte verwekt, byzonderlijk tot eeten, smakelijk.

cibumalo appetitivo. Een smakelijke spys, of dewelke lust tot eeten verwekt.

APPETTARE, appetarsi. Aankleeven, aanleunen, zig met de borst aanleunen.

appettarsi a qualche cosa. Met de borst tegens iets aanleunen, ergens aankleeven.

APPETTO &c. V. Petto & a petto.

APPREKARE &c. V. Peverare &c.

APPRIANARE &c. V. Pianare &c.

APPIATTARE, appiattarsi. Zig verbergen, wegstecken, verschuilen, in hinderlaagzitten.

appiattarsi in qualche cantone, sotto una panca &c. Zig in een hoek, onder een bank verbergen, wegstecken, verschuilen.

Appiastato. Verborgten, verscholen.

star' appiastato. Verborgten stecken, schuilen.

APPICCARE. Aanhangen, ophangen, ook aankleeven.

appiccar' un quadro al muro. Een schildery aan de muur hangen.

appiccar' un sonaglio alla gatta. De kat een belle aankleeven.

appiccar' l'uncino. Een haak aanwerpen, aanslijmen.

Appicarsi. Zig aanhangen, aanhaken.

appicarsi ad uno (una) Zig aan iemand of (eene) hangen.

le lappole s'appiccano a' panni. De klitten hegten zig aan, of blijven aan de kleeren hangen.

le gatte s'appiccano colle unghie. De katten houden zig met de klaauwen vast.

appicarsi al muro &c. Zig aan de muur, enz. vast houden.

appicarsi a cose non convenienti alla sua condizione. Zig aan zaken houden (begeven) die met zijn staat niet overeen komen, of zyn staat niet betamen of voegen.

questo male s'appicca così bene a' ricchi, come a' poveri. Dit quaad komt zoo wel den rijken als armen over.

la pianta s'appicca. 't Gewas begint wortel te schieten.

Appicca-mantelli. Kapstok.

Appiccagnolo, appiccatoio. Haak; schroef, ingeslage prop of spijker, om iets op te hangen.

Appiccatuccio. 't Geen zig ligtelijk aanhangt, klevend.

V. Attaccaticcio.

le lappole sono appiccatucce. De klitten hegten zig ligtelijk.

pece, colla, vischio, cera, & simili cose appiccatucce. Pk. lym, vogellym, wasch, en diergelijke klevende dingen.

uomo, donna &c. appiccatucce. Een man, vrouw, die ligtelijk tredt in een gezelschap, (al is hy (zy) daar toe niet verzogt) en die gewoonlijk onder de laatsten in 't scheiden is; anders genaamt een pikziel.

APPICCIARE. Aansteken, onsteken, in den brand stecken, in vlammen zetten. *V. Accendere &c.*

appicciar' una candela, un folsanello &c. Een kaars, een zwavelstok aansteken.

appicciar' il fuoco. 't Vuur in den brand stecken.

appicciar' un campo, la mischia, la battaglia. De strijd,

T O M. I.

het gevegt beginnen, met den vyand aanbinden.

Appiciare, appicciarfi. Zig aansteken, onsteken, enz.

s'appiccò il fuoco nella polvere. Daar quam vuur in 't [kruid.

s'appiccò una guerra tra questi due Potentati. Daar is een oorlog tusschen deze twee Mogentheden ontslooken, opgerezen.

APPICCIOLARE, appiccolare. Klein maken, kleinder maken, verminderen, verkleinen. *V. Impiccolire &c. Spicciolare.*

appicciolar' il pane. 't Brood kleinder maken.

appicciolar' la moneta &c. 't Geld, de munt, enz. besnoei-

APPICCIARE. V. Più, a più. [jen.

APPIGNONARE &c. V. Pigionare &c.

APPIGLIARE, appigliarsi. Aanvatten, aangrijpen. *Met.* Beginnen te wassen, te groeijen, bekomen.

questa sorte di herba s'appiglia subito. Deze soort van kruiden wast, schiet haastelijk wortels.

Appigliarsi. Met. Zig aanhangen, zig begeven, zig [houden.

s'appigliò il fuoco in casa d'un fornaro. Daar ontsloof brand in een bakkers huis. *V. Appicciare &c.*

appigliarsi al consiglio, partito di uno. Iemands raad volgen, van iemands voorslag zig bedienen, zig daar aan houden.

appigliarsi al meglio, al peggio. 't Beste ('t slimste) verkiezen, zig aan 't beste ('t slimste) houden.

APPIGRIRE &c. V. Impigrirre &c.

APPLAUDERE, applaudire. Met openbare handgeklap iemand toeroepen, toeuichen, loven, prijzen.

applaudir' alle forti imprese, egregie azioni, e virtuose risoluzioni di uno. De heerlijke daden, dappere ondernemingen, en deugdelyke voorneminge van een persoon openbaarlijk, en met vreugdetekenen prijzen en goedkeuren.

Applaudito. Opentlijk geprezen, geroemt.

esser' applaudito da ogni uno in qualche impresa. Van een ieder in een heerlijke daad toegejuicht en geprezen worden.

buomo di applaudita prudenza &c. Een mensch van beroemde en gepreze kloekheid, wysheid, enz.

Applauditore. Toeroeper, toeuicher.

Applauso, applaudimento. Openbare vreugdebetuiging, klappinge der handen, tot teken van vreugde.

con applauso universale, publico. Met openbare, algemeene lof, toeuiching.

APPLICARE. Byvoegen, opleggen, aanwenden, aan, of by doen.

applicar' medicine, rimedi, mezzi &c. Geneesmiddelen, artseny, hulpmiddelen, enz. aanwenden.

applicar' l'animo a qualche cosa. Zijn zinnen en gedagten op iets begeven, bevluytigen.

applicar' la sua industria, diligenza, forze &c. a qualche cosa. Zijn uiterste vlyt, zijn kragten aanwenden, op iets leggen.

applicar' uno a qualche esercizio manuale, mestiere &c. Iemand op (of) by een handwerk doen, een ambagt laten leeren.

applicar' un passo della sagra scrittura. Een spreuk uit de H. Schriftuur toepassen.

G

Appli-

Applicare. De zinnen en gedagten te werk stellen, agt slaan, niet vlyt en naarstigheit bedenken, over-
[wegen.]
applicare la mente a qualbe cosa. Een ding met vlyt, ernst of aandagt overwegen, bedenken, navor-
[schen.]
io non vi applicavo. Ik lette daar niet op, ik hadde geen gedagten daar op.
fu molto applicato a questa proposizione. Men heeft dezen raad, voorflag, met zonderlinge vlyt of aandagt overwogen.
non vi fu molto applicato. Men heeft het zonderling niet overwogen.
Applicarsi. Zig opleggen, begeven, keeren, enz.
applicarsi alle belle lettere &c. Zig tot de vrye konsten begeven, alle zorge daar in besteden, enz.
applicarsi da dovero ad una cosa. Zig met ernst tot een ding begeven, met alle yver en zugt op een ding aan of toeleggen.
Applicato. Aangelegt, opgelegd, begeven, aangewend, besteed, enz.
esser applicato a qualbe mestiere, funzione, carica. Op een ambagt gedaan worden, tot een ampt of bediening gebruikt worden.
star applicato a qualbe cosa con la mente. Met zyn verstand, zyne zinnen en gedagten op een ding werken.
Applicazione. Aanlegging, oplegging, toelegging, aanwending, besteding, enz.
con molta applicazione. Met groote vlyt, aandagt, overweging, enz.
senza applicazione. Zonder de minste vlyt, aandagt, of ernst, ligtjes heen.
far una cosa senza applicazione. Een ding, zonder overweging of aandagt, verrigten.
non vi è applicazione. Daar is geen vlyt, geen yver, geen lust te vinden.
Applicazioni. Moeite, vlyt, naarstigheit, en gedagten.
volger le sue applicazioni a qualbe negozio. Zijn vlyt, zyne zinnen en gedagten op een zaak wenden, daar toe besteden.
le prime mie applicazioni in quell' ambasciata erano di &c.
In dit gezantschap waren mijne zinnen en gedagten daar op eerst aangelegt, ben ik voor alle dingen bezorgt geweest, hoe dat, enz.
A P P O . V. Presso.
A P P O D E R A R E. Met landgoederen voorzien.
Appoderarsi. Zig met landgoederen wel voorzien.
Appoderato. Wel met landgoederen voorzien, wel ge-
[goed.]
A P P O D E R A R E. Kragt en geweld geven, sterk, kragtig, magtig maken.
Appoderarsi. Zig magtig maken, sterk, magtig worden, groote magt en geweld bekomen.
Appoderato. Magtig geworden, sterk, kragtig, vermo-
[gend.]
A P P O D E S T A R E. Magt geven, volmagtigen.
Appodestato. De geen dien magt gegeven is, of die gevollmagtigt is.
A P P O G G I A R E. Aanleunen, opleunen, aansteunen, opsteunen.

appoggiar le reni a qualbe cosa. Met de lenden aan iets
[leunen.]
appoggiar il capo, la testa, sulla mano. Het hoofd op de hand leggen; met het hoofd op de hand leunen.
appoggiare sopra alcuno. V. Appoggiarsi.
appoggiar la cura di qualbe cosa sopra di uno. Met. De zorge over een zaak aan iemand opdragen, overgeven, op iemand leggen.
appoggiar qualbe fatica, discommodo, briga, disturbo &c. ad uno. Iemand een moeite of arbeid, ouruste opdragen, op den hals schuiven.
Appoggiarsi, appoggiare. Leunen, aanleunen, steu-
[nen.]
appoggiarsi su i gomiti. Op de elleboogen leunen.
appoggiarsi sul bastone. Op de stok leunen, steunen.
appoggiarsi sopra qualcheduno, sopra qualbe cosa &c. Met. Op iemand of iets steunen, zig verlaten, betrouwen.
Appoggiato. Leunende, steunende.
star appoggiato. Leunende staan, leunen.
esser appoggiato da alcuno &c. Met. Aan iemand een goede ondersteuning of steunsel hebben, dat is, een goede, getrouwe vriend hebben.
esser appoggiato sopra alcuno. Zig op iemand betrouwen, verlaten, steunen.
Appoggio, appoggiamento, appoggiatoio. Aanleuning, leuning, ondersteuning, onderschraging, steunsel.
appoggi, appoggiatoi delle sedie, finestre, ponti, panche, &c. Leunen aan stoelen, bruggen, vensters, banken, enz.
sedia d'appoggio. Leunstoel, stoel met een leuning.
Appoggio. Met. Hulp, bystand, ondersteun, gunst, enz.
baver l'appoggio di qualcheduno (appresso qualcheduno.) Een steunsel, dat is, een goede, getrouwe vriend aan iemand hebben.
coll' appoggio de gli amici. Met hulp, bystand, ondersteun van goede vrienden.
acquistar l'appoggio di qualbe Principe. De gunst, genegenheit, hulp of bystand van een Vorst verkrygen.
dar' appoggio ad alcuno. Iemand bystaan, helpen, ondersteun doen.
A P P O N E R E, apporre. Opzetten, opstellen, opleggen, byzetten, byleggen, byvoegen.
appor' il cibo. De spijs opzetten.
appor la colpa ad uno. De schuld op iemand leggen.
apporfi. Raden.
Apponitore. Een opzetter, opsteller, oplegger, byzetter, enz.
Apposizione, apponimento. Opzetting, oplegging, opstelling.
Apposto. Opgezet, opgesteld, opgelegd, bygezet.
Apposticio, apposticiare &c. V. Posticcio, posticiare &c.
A P P O N T A R E, apponto &c. V. Appuntare, appun-
[to &c.]
A P P O R T A R E. Bringen, bybrengen, toebrengen, voorbrengen, aanvoeren, toevoeren.
apportar qualbe cosa. Iets brengen; ook halen.
apportar un presente. Een geschenk of vereering bren-
[gen.]
apportar novelle. Nieuwe tydinge brengen, eenige nieuwe mare brengen.

apportar

apportar dolore, noia, fastidio, allegrezza, consolazione &c. Smerte, verdriet, vreugde, troost, enz. toebrengeu, toevoegen, veroorzaken.

Apportatore. Bybrenger, toevorder, toebrenger.

Appartamento. Bybrenginge, toebrenginge.

APPOSTA &c. *V. Posta & à posta.*

APPOSTARE. Zetten, stellen, ook bepalen, met vlyt aanstellen, ook afspreken.

appostar' un cavallo &c. Een paard stellen, plaatsen.

appostar' il tempo, l'hora, il luogo &c. Den tyd, de uur, de plaats stellen, zetten, bepalen, benoemen, ook afspreken.

Appostare. Opmerken, oppassen, opletten, naspeuren, bespieden, dat is, gade slaan, waar heen iemand gaat, of wanneer hy uitkomt, om hem te vatten, of te verraden.

la volpe apposta le galline. De vos past, loert op de hoenders.

Appostato. Gestelt, gezet, bepaalt, met vlyt toegeregt, enz. *l'hora* &c. *appostata.* De bestemde, bepaalde, afgesprooke uur, enz.

Appostamente. Met vlyt gestelder, bepaalder of afgesprookener wijze.

questo non pare una collazione, ma più tosto un banchetto fatto appostamente. Dit lykt geen ontbyt, maar veel eerder een met vlyt toegeregt gastaal te zyn.

V. in Pouere, Posto, a posta, apposta &c.

APPOZZARE &c. *V. Soppozzare* &c.

APPRENDERE. Begrijpen, bevatten, verstaan, enz.

apprender' una cosa semplicemente. Iets eenvoudiglijk bevatten; verstaan.

apprender' i meriti e la giustizia di Christo per la fede. De verdiensten en gerechtigheid van Christus door 't geloof aannemen, aanvaarden.

Apprendere, apprendere. In bedenking of nadenking, ook ter harte trekken; ook vreezen, dugten.

apprender qualche cosa. Nadenking over iets hebben, in een zaak dugten, of een quaad vermoeden hebben.

apprender forte una cosa, parola, atto, marciata, levata &c. Zig een ding, woord, daad, 't trekken of werven der volkeren sterk ter harte nemen, in bedenking trekken, quaad vermoeden daar op hebben, vreezen.

egli apprese subito queste parole. Hy nam deze woorden aanstonds ter harten, deze woorden waren hem verdagt, hy had quaad vermoeden daar op.

apprender, apprendere troppo una cosa, parola &c. Een ding, een woord, enz. sterk, al te sterk ter harte nemen, aantrekken.

Apprendere. Leeren.

apprender, un' idioma &c. *dalla nascita.* Een taal of spraak, enz. van der jeugd af leeren, bevatten, begrijpen.

Apprendersi. Zig aanhouden.

apprendersi a qualche cosa. Zig aan, of by een ding houden.

il fuoco s'apprese (apprese) in una casa. Daar ontstond brand in een huis.

L'amor s'apprende subito in un cuor gentile. De liefde ontsteekt zig schielijk in een edel gemoed.

apprendersi dell' amor di uno (una) In liefde tegens iemand of (eene) ontsteken worden.

apprendersi a qualche cattiva usanza. Een quaad gebruik of maniere aannemen, zig daar aangewennen.

apprendersi al consiglio di uno. Zig aan iemands raad of voorslag houden, dat is, dezelve opvolgen. *V. Apigliarsi.*

Appreso. Begrepen, bevat, geleerd.

Apprensivo, apprensivo. 't Geen iets begrijpen of vatten kan.

esser molto apprensivo. Zeer agterdochtig, argwanend zijn, ook haastelijk iets voor quaad of ten quaadsten opnemen.

Apprensiva, apprensiva. De kragt van de ziel om iets te bevatten, te begrypen.

haver buona apprensiva. Een goed verstand hebben, dat ligtelijk iets begrijpen of bevatten kan.

Apprensione, apprensione. Begrijping, bevatting, ook agterdocht, argwaan, nayver, vreeze, schrik.

dar' apprensione ad uno. Iemand wonderlijke gedagten maken, quaad vermoeden geven, enz.

generar qualche apprensione nell' animo di uno. Een schrik, vreeze, agterdocht, quaad vermoeden veroorzaken.

star' in apprensione, haver' apprensione di qualche cosa, parola, levata, marciata &c. In agterdocht, in quaad vermoeden zyn of staan over een ding of woord, wegens het trekken en werven der volkeren, enz.

Apprendimento. Leering.

Apprensibile, apprensibile. 't Geene zig begrijpen of bevatten laat, begrijpelijk, bevattelijk. *V. Comprensibile.*

Apprensibilmente. Op een wijze en maniere dat men 't begrypen of bevatten kan.

Apprensibilità. Begrypelijkheid, bevattelijkheid, leerszaamheid.

APPRESENTARE &c. *V. Presentare* &c.

APRESSO, appressare &c. *V. Presso, & Appresso* &c.

APPRESTARE. Aanstonds, haastelijk gereed maken, verhaasten, vervaardigen, uitrusten.

apprestar tutte le cose per il viaggio. Alles 't geen tot de reizze behoort, of van nooden is, gereed maken, vervaardigen.

apprestar' un' legno, una flotta. Een schip, een vloot toerusten.

apprestar da mangiare, da pranzo, da cena. Ten eeten, tot het middag, tot het avondmaal gereed maken.

Apprestarsi. Zig toe of uitrusten, vaardig, gereed maken. *V. Accingere.*

apprestarsi alla difesa &c. Zig tot wederstand vervaardigen, iemand te keer gaan, zig te weer stellen.

Apprestato. Vervaardigt, uitrust, vaardig gemaakt.

Apprestamento, appreto. Vervaardiging, uitrusting, gereedmaking.

APPREZZARE, apprezzare &c. *V. Prezzare.*

Approbare &c. *V. Approvare* &c.

APPROCCIO, approcci. Nadering, aannadering, ook loopgraven.

condurr', far' approcci. Loopgraven maken.

Approcciare. Aannaderen, ook loopgraven maken. enz.

approcciar' alla città. De stad naderen, bykomen.
Approccievole. Daar men naderen, of loopgraven maken kan.

APPRODARE. Landen, aan land komen, te sloop aankomen, ook aankomen.
approdar colle galere in porto. Met de galejen in de haven loopen, inloopen.
bieri approdai in questa città. Gisteren ben ik in deze stad aangekomen.
Approdare. Dapper, grootmoedig, held- of manhaftig maken, of worden.
Approdato. Dapper, grootmoedig gemaakt of geworden, ook dapper, held- of manhaftig.
buomo approdato nelle sue azzioni. Een dappere held in zijn daden en werken.

APPROFITARE, approfittarsi. Winnen, winst, gewin, baat of voordeel doen.
approffittarsi di qualche cosa. Voordeel, nut, winst, gewin uit (van) een zaak trekken.

APPROFUMARE &c. V. Profumare.

APPROPRIARE. Toe-eigenen, toeschrijven, eingen maken, ook bequaam maken, bestemmen.
appropriar' un podere, &c. a qualche altro. Iemand een landgoed, enz. een eigendom overgeven, afstaan.
appropriar qualche cosa ad altro uso. Iets tot een ander gebruik bequaam maken, schicken, voegen.
appropriar qualche nome (attributo) ad uno. Iemand een naam of titel geven, toe-eigenen, enz.
appropriar qualche virtù (effetto) ad una cosa. Een zekere kragt of deugd aan een zaak toe-eigenen, toeschryven.
appropriar qualche parola, sentenza &c. ad un' altra significazione. Een woord of spreuk op een andere zin of beduiding trekken, een andere zin of betekenis geven. *V. Accommodare &c.*

Appropriarsi. Zig toe-eigenen, toeschrijven, aanmatigen.
appropriarsi qualche cosa. Zig iets toe-eigenen, aanmatigen.
appropriarsi qualche nome, titolo, attributo &c. Zig een zekere naam of tijtel toe-eigenen, aanmatigen.

Appropriato. Toege-eigent, bequaam gemaakt, daar toe behoorende, voegende, enz.
esser molto appropriato a qualche effetto. Tot iets zeer bequaam, geschikt zyn.
von mezzi, (rimedi) appropriati. Met regte, bequame, daar toe behoorende, of voegende middelen.

Appropriabile, approprievole. 't Geen zig dwingen, bequaam maken, schicken of voegen laat.

Appropriazione, appropriamento. Toe-eigening, toeschrijving.

APPROSSIMARE, approssimarsi. Bykomen, genaken, voor de hand, of op handen zyn.
approssimandosi bormai le sante feste di natale &c. Dewijl nu de geboorte van Christus nakende was, voor de hand, of op handen was.

APPROVARE, approvare. Goedkeuren, toestemmen, van waarde houden, loven, bewilligen.
approvar' il consiglio altrui. Iemands raad goedkeuren, goedvinden, voor goed houden.
approvar la sentenza altrui. 't Gevoelen, meeninge of

oordeel van andere bevestigen, toestemmen, goedkeuren.

approvar le azzioni, la vita di uno. Iemands werken, leven, enz. voor goed houden, goedkeuren, loven.

Approvato, approvato. Goedgekeurt, toegestemt, goed gevonden.
esser, venir' approvato. Goedgekeurt, goedgevonden worden.
rimedio approvato. Een goedgevonden, goedgekeurt geneesmiddel.
Approvatissimo. Boven maten, zeer, of van ieder een goedgekeurt, goedgevonden.

Approvazione, approvazione. Goedkeuring, goedvinding, toestemming, bevestiging.

APPUNTARE. Spitsen, spitsig maken, ook aansteken, hegten, aanhegten, voegen, t'zamen binden.
appuntar' un coltello. Een mes weeten, slypen, scherpen, spitsig maken.
appuntar' un bastone. Een stok spitsen, spitsig maken.
appuntar le orecchie, l'ingegno, il cervello. Met. Het gehoor, het verstand scherpen, de hersenen weeten, of slypen, dat is, naarstiglijk, met aandacht toehooren, toeluisieren, enz.
appuntare, appuntarsi i veli in testa. De sluier opzetten, of opbinden.
appuntarsi le braccia. De broek opbinden, toebinden.
Appuntare, appuntarsi. Aanleunen, steunen, enz.
appuntar li piedi al muro. De voeten tegen de muur zetten, tegens de muur leunen of steunen. *Met.* Zig met alle vlyt benaastigen, alle kragten inspauwen, enz.
Appuntare. Aanteekenen, optekenen, tekenen, opstellen.
appuntar qualche cosa sul libro, nel libro. Iets in 't boek optekenen, aantekenen, opstellen.
Appuntare. Met. Bestemmen, bewilligen, overeenkomen, besluiten.
appuntar' un matrimonio. Een huwelijk sluiten, treffen.
appuntar' un' contratto. Een vergelyk, verdrag sluiten, afspreken.
appuntar' una lega, alianza. Een verbond treffen, maken, ingaan.
appuntar' una trogua, sospensione di armi. Een stilstand van wapenen treffen.
appuntar' il giorno, l'ora. Den dag, de uur, enz. beramen, bepalen, afspreken. *V. Appostare &c.*
appuntar qualche provisione, o pensione annua con uno, (ad uno) Met iemand wegens een jaarlijkse inkomste of wedde afspreken, overeenkomen.
Appuntato. Spits, spitsig gemaakt, gescherpt, ook afgesproken.
coltello, bastone &c. appuntato. Scherp mes, stok, enz.
giorno, ora &c. appuntata. Bepaalde, beraamde, afgesproke dag, uur, enz.
Appuntamento. Ordentelijk, netjes, dat is, op de bestemde, bepaalde, afgesproke tyd.
venir', far le sue cose appuntamento. Te regter tyd, op de bestemde, bepaalde tyd komen, zijne zaken ordentelijk en netjes verrigten.
Appuntamento. Scherping, spitsmaking, ook bestemming, overeenkoming, afspreking.

Appuntamento, appuntamenti. Afgesproke, overcege-
kome betalinge.

gli appuntamenti sono buoni. De afgesproke, overeen-
gekome betalinge is goed.

Appuntatura. V. Appuntamento.

APPUNTELLARE &c. V. Puntellare.

APPUZZARE, appuzzolare. Stinkend maken, stank
verwekken.

appuzzare la stanza di qualche fetore. De kamer met
stank vervullen, stinkende maken, naar iets doen
[stinken.]

Appuzzato, appuzzolato. Stinkend gemaakt.

Appuzzamento. Stankmaking, verwekking van stank.

APRICO. Voor de zon open of bloot leggende.

APRILE. De maand April, Grasmaand; een van
de twaalf maanden des jaars.

ai due d'Aprile. Den tweeden van April.

APRIRE. Openen, open doen, open maken, ont-
sluiten, gelegenheid geven.

aprir' la porta, l'uscio, la finestra &c. De poort, de
deur, 't venster, enz. open maken.

aprir' i pori, meati &c. De zweetgaten, doorgangen,
enz. openen.

aprir la porta ad uno. Iemand de poort openen. *Met.*
Zig overgeven, ook gaarne op- of aannemen, ook
gelegenheid geven.

aprir' una lettera. Een brief openen, open doen.

aprir la borsa. De beurs openen, dat is, geld uitschie-
ten, geven.

aprir la bocca. Den mond openen, open doen.

aprir gli occhi. De oogen openen, open doen. *Met.*
Wyzer worden, gewaarschouwd worden, ook zig
wagten, op zijn hoede zijn.

la disgrazia passata mi ha aperto gli occhi. 't Voorrige
ongeluk heeft my de oogen geopend, dat is, heeft
my gewaarschouwd, enz.

*aprir la strada ad un negozio, trattato &c. aprir' un
negozio.* De weg banen, gelegenheid geven om van
een ding te handelen.

aprir trinceire, trince. Loopgraven maken of opwer-
pen, de loopgraven openen.

Aprire. Iets beginnen, stigten, enz.

aprir' il teatro. 't Schouwspel openen, beginnen.

aprir' un teatro. Een toucel of schouwburg opreg-
ten, stigten.

aprir scuola, academia. Een school opregten, openen,
beginnen, een Hoogeschool stigten.

aprir bottega, casa di negozio. Een winkel, of kraam
opslaan, opregten, een handel of koophandel be-
ginnen, aanvaarden, enz.

Aprire. Met. Openbaren, ontdekken, uitleggen,
verklaren.

*aprir' il suo animo, desiderio, cuore, secreto, conscien-
za, afflizione, sensazione, bisogno, stato, condizio-
ne &c.* Iemand zyn gemoed, verlangen, hart, ge-
heimen, gewisse, quelling, verzoeking of strijd,
gebrek, staat en gelegenheid ontdekken, openbaren.

V. Aprirsi con uno.

aprir le cifre. De geheime, verborge schriften o plof-
fen, dat is, uitleggen, ontvouwen, verklaren.

Aprire, aprirsi. Openen, open gaan, zig open doen,
ook splijten, scheuren, open springen.

aprir' una vena. Een ader openen.

aprir' il petto ad uno colla spada. Iemand met een degen
doorsteken.

le castagne &c. s'aprono nel fuoco. De kastanien barsten
of splyten open in 't vuur.

la terra si aperse ed inghiotti Datan &c. De aarde open-
dede zig open, en verflond Dathan, enz.

O terra! perché non t'apri! O aarde! waarom doet gy
u niet open, of waarom opent gy u niet!

il muro &c. s'apri. De muur opende of kloofde zig.

Aprirsi. Zig ontdekken, ontblooten, enz. ook zig
openbaren.

s'aperse una bella occasione. Daar openbaarde zig een
schoone, bequame gelegenheid.

aprirsi con uno. Zijne geheimen aan iemand ontdek-
ken, openbaren.

aprirsi col Confessore, Medico &c. Aan den Biegtvader,
Geneesmeester zyn zorg of kommer klagen, te
kennen geven, ontdekken, openbaren.

ivi si apriva il vasto Oceano, un campo spaziosissimo &c.
Daar zag men (konde men zien, liet zig zien) de
wyduiggestrekte zee, een zeer wyt veld, enz.

Aperto. Open, geopend, open gedaan.

porta, finestra, casa &c. Een open poort, venster,
huis, enz.

terra aperta. Een open, bloot, klein steedje, dat is,
ontbloot van muuren.

strada aperta. Opene, bloote straat.

Aperto. Met. Opentlijk, openbaar.

scandalo aperto. Een openbare ergernisse.

bugia &c. aperta. Een openbare leugen.

guerra aperta. Een openbaren oorlog.

nemico aperto. Een openbare, opentlijke, afgezwore
[vyand.]

occasione aperta. Openbare, zekere gelegenheid.

Aperto. Met. Open, dat is, ongelijst, niet bygelegd,
onafgedaan, enz.

Aperto. Klarlijk, opentlijk, duidlijk. *Met.* Opreg-
telijk, openhartiglijk. enz.

parlar' aperto. Opentlijk, klarlijk, duidlijk spreken.

andar', caminar' aperto con uno. Met iemand opregte-
lijk en openhartiglijk omgaan, gemeenschap hou-
den, verkeerren.

Apertissimo. Zeer of gansch open, openbaar.

Apertivo, aperitivo, apertivo. 't Geen de kragt heeft om
te openen, namentlijk het licchaam.

Apertamente. Opentlijk, in 't openbaar, ook klarlijk,
duidlijk.

dir', peccar', caminar', apertamente &c. Opentlijk, in
't openbaar zeggen, zondigen, gaan, enz.

parlar' &c. apertamente. Klarlijk en duidlijk spreken.
bora comosco, vedo &c. apertamente che &c. Nu erkenne
of zie ik openbaarlijk (klarlijk en duidlijk)
dat, enz.

Apritore. Iemand die open maakt, open doet, ont-
sluit, ook de geen die oorzaak, gelegenheid geeft,
de weg baant, enz.

egli fu l'apritore principale di quei trattati. Hy was de
G 3

eerste of voornaamste aanrader, aanporrer tot deze handelingen, dat is, hy was de voornaamste oorzaak daar van.

Apertura, apritura. Een opening, open gat, kloof, spleet, reet, enz.

apertura del muro. Een opening, reet, of spleet in de muur.

far' apertura. Een gat of scheur in de muur schieten, de muuren breken.

il cannone faceva grand' apertura. 't Geschut maakte een groote opening, of gat. *V. Breccia.*

far' apertura di qualche cosa. Gelegenheid tot iets geven, de weg tot een ding banen, openen.

far' apertura d'un negozio, trattato, a' negoziati &c. 't Begin, ingang, gelegenheid tot een handel of handeling maken.

far' apertura del teatro. 't Blyspel beginnen, openen, enz.

AQUARTIERARE, aquartierarsi &c. V. Quartierare, quartierarsi &c.

AQUA &c. V. Acqua &c.

AQUILA. Arend.

aquila marina. Zee-arend.

Aquilino. Van den arend of adelaar, daar aan behoornas aquilino. Een arends of adelaars neus. [rende.

AQUILONE, acquilone. Noorden, ook noordenwind.

Aquilone, acquilone. Noordsch, uit den noorden. *vento, parte &c. aquilone.* Noordenwind, het noorden, noordwaards.

ARABIA. Arabie, een landschap in Asie.

Arabesco, arabico. Van Arabie, in Arabie gegroeid.

lingua Arabesca. Arabische taal.

gommi Arabica. Arabische gom.

parlar' Arabesco. Arabisch, op zyn Arabisch spreken.

ARAGNO, aragna, ragno. Een spinne, of spinnekop.

sela d'aragno, di ragno. Een spinnewebbe, of rag.

ARALDO. Een wapendrager, krygsbode.

mandò un' araldo alla città. Hy zond een krygsbode, heraut naar de stad.

ARANCIO, naranzo, melaranzo. Een oranjeappel, ook een oranjeappelboom.

ARARE. Akkeren, ploegen, landbouwen.

arar' un campo. Een stuk lands omploegen, akkeren, bouwen.

Arabile. Ploegbaar, goed en bequaam om te beploegen, en te bouwen.

Arato. Beploegd, bebouwd, geakkerd.

Aratore. Een landbouwer, landman, akkerman, ploeger.

un' paio di buoi aratori. Een paar goede ploegossen.

Aratura. Landbouwinge, beploeginge, akkeringe.

Aratro, aratolo. Een ploeg.

un huomo levato (tratto) dall' aratro. Een man, die agter van de ploeg weg genomen, geligt is, dat is, van slegten afkomst. *Met.* Een plomp, boersch, ongeschikt mensch.

ARAZZI, razzi. Tapyten.

arazzi di broccato. Van goudgemaakte tapyten, goude tapyten.

Arazzare, imrazzare. Met tapyten behangen.

Arazzeria. Tapytwerk, tapyten; ook de kamer daar

de tapyten bewaart worden.

Arazziere. De geen die de kamers met tapyten behangt, bekleedt, ook een tapytwerker.

ARBALESTRA &c. V. Balestra.

ARBI COCCO, arbicoccolo. Een abricocos, ook een abricocosboom.

ARBITRO. Scheidsman.

esser' arbitro nel maneggio. Een scheidsman in de handeling zyn.

rimetter la differenza a discrezione di due arbitri. De zaak aan twee scheidsmannen overgeven, in handen van goede mannen stellen, om de uitspraak daar over te doen. *V. Arbitrio.*

Arbitrario. Willekeurig, vry, aan iemands wille hangende.

pena arbitraria. Willekeurige straffe, een straffe aan de wille van den Regter hangende.

Giudice arbitrario. Willekeurige Regter, die de partyen zelfs gekozen hebben. *V. Arbitro.*

Arbitrariamente. Volgens goeddunken, willekeuriglyk.

punir, castigar' arbitrariamente. Naar goeddunken, dat is, niet volgens de wet straffen.

Arbitrio. Willekeur, goeddunken, goedagten, eige wille.

libero arbitrio. De vrye wille, dat is, de magt die men heeft, om iets te doen in zyn eigen zaken, of die onder zyn bestiering gestelt zyn.

rimetter' una cosa all' arbitrio di qualche discreto. De zaak aan de uitspraak en goedagten van een verstandig man overgeven. *V. Arbitro.*

lasciar' ogni cosa all' arbitrio della fortuna e del caso. Alles aan het geluk, geval, noodlot overlaten, toevertrouwen.

ARBORE, arboscello, arbuscello, arborare. V. Albero, alberare &c.

ARCA. Een koffer, kist, of kasse.

l'arca di Noab. De arke van Noach.

Arcolajo. Een haspel, garendrayer.

ARCANO. Geheim, bedekt, verholen, verborgen.

cofe arcane e piene di misteri. Geheime, verhole, verborge zaken.

sensi arcani della Scrittura. Geheime, verborge, verhole zin of uitlegginge van de H. Schriftuur.

gli arcani sentimenti del Rè. De geheime, verborge gedagten of voornemen van den Koning.

Arcano, arcani. Geheimenis, verborgentheid.

questo è un grand' arcano. Dat is een groot geheim, een groote verborgentheid.

gli arcani della Divinità, natura &c. De verborgentheden, verholentheden van de Godheid, natuur, enz.

ARCALE, arcare, arcavo, arcata &c. V. Arco.

ARCANGELO, archangelo. Aartsengel.

ARCHEGGIARE, archetto &c. V. Arco.

ARCHETIPO. Een oorspronkelijk stuk werks, een beeldenaar, waar na andere dubbelden gemaakt worden.

ARCHIBUGIO, archibuso, arcobugio. Een busse, roer, geschut; ook een musket.

caricar, scaricar un archibugio. Een busse laden, afschieten, losbranden, enz.

archibugio a ruota, da ruota. Een snaphaan met een rad.
archibugio a focile, da focile. Een snaphaan met een [haan].
Archibugiato. Een kleine buffe, klein of kort geschut.
archibugiato (da scarsella) terzaruolo. Zakpijstool, poffer.
Archibugione. Een groote buffe; ook een musket.
Archibugiere, arcobugiere. Buffschietter, ook muskettier.
archibugiere a cavallo. Dragonder.
Archibugiera. Buffschietery, ook muskettiers.
Archibugiare, archibufare, arcobugiare. Doodschieten, arkebusceeren.
il capitano lo fece archibugiare. De kapitein liet hem arkebusceeren.
Archibugiata, archibufata, arcobugiata. Een buffeschoot, een schoot.
tirar un' archibugiata. Schieten.
Archibugiato, archibufaro. Buffmaker, roemaker, buffesmid.
ARCHI-DIAcono, arcivescovo, en diergelyken, zoekt in *Archi* &c.
ARCHIPENDOLO, archipensolo, archipenzolo. Het passloot van een metselaar of timmerman.
Archipendolare, archipensolare, archipenzolare. Naar, of volgens het passloot schikken of voegen.
ARCHITETTO. Een bouwmeester
Architettonico. Van de bouwkunde, of tot de bouwkunde behoorende.
Architettonica. Bouwkunde, konst van bouwen. *V. Architettura.*
Architettonicamente. Volgens de bouwkunde.
Architettare. Volgens de bouwkunde bouwen, stigten, timmeren.
architettar' una fabrica. Een gebouw opregten, stigten, volgens de regels van de bouwkunde alles uit- [vinden].
Architettrato. Gebouwd, gestigt, opgeregt, getimmerd, uitgevonden, verzonnen.
un palazzo, teatro &c. Architettrato dal Bernini. Een paleis, toneel of schouwburg gebouwd, gestigt, getimmerd, uitgevonden door Bernini.
Architettura. Vorm van 't gebouw, ook de bouwkunst of bouwmeesterschap in zig zelfs.
fabricato con bellissima e stupenda architettura. Volgens de allerschoonste, en fraayste bouwkunde opgeregt, gestigt, gebouwd.
architettura Rustica, Toscana, Ionica, Dorica, Corintia, Composita. Boersche of gemeene, Toskaansche, Ionische, Dorische, Corinthische, t' zamengestelde of gemengde Bouwkunst.
ARCHITRAVE. Den grooten balk, daar alle de andere op rusten, moerbalk.
Architravare. Met balken voorzien, vast maken, hegten, vestigen, onderschragen, ondersteunen.
Architravato. Met balken gehegt, vast gemaakt, gevestigd, enz.
ARCHIVIO, archivi. Handvesten, plaatse daar de handvesten bewaard worden, brieven-vertrek op 't Stadhuis.
Archivista. De geen die over dusdanige handvesten

en brieven gestelt is.
A R C I Kan byna by alle zelfstandige, en byvoegende namen, zomtyds ook by de Werkwoorden gezet worden, en beteekent in 't Nederduitsch Aarts, gelyk by voorbeeld, Aartsbisschop, enz.
Arciavolo, arciaivola. Een overgrootvader, of grootvaders vader; een overgrootmoeder of grootmoeders moeder.
Arcidiacono, arcidiaconato. Aartsdiaken, het ampt of bediening van een Aartsdiaken.
Arcidotto. Aarts-geleert, zeer verstandig, enz.
Arciduca, archiduchessa. Aartshartog of Hartogin.
Arciprete. Aartspriester, hooge Priester.
Arcivescovo &c. Aartsbisschop.
ARCIERE. V. Arco.
ARCIGNO &c. Arcione &c. V. Arco.
ARCO. Een boog.
tender l'arco. De boog spannen.
tirar, scoccar, discoccar l'arc. Den boog afschieten.
Arco. Met. Een boog; ook 't geen boogsgewyze gekromt is.
voltar' in arco, archivoltare. Krommen, krom maken, boogsgewyze krommen of buigen.
andar' in arco. Boogsgewyze gaan.
le bombe, e granate vanno in arco. De Vuurkogels, bomben en granaten gaan boogsgewyze.
arco del ponte. De boog van een brugge.
arco trionfale. Een praalboog.
Arco baleno, arcobaleno, arco celeste. Een regenboog.
Arco, archetto. Het boogje van een viool.
Archetto, arcicello. Een boogje, ook een boogje van een viool.
Archetto. Een goudsmid,
Arcaro. Een boogmaker.
Arcata. Een buffschoot.
Arcare, archeggiare. Krommen, krom buigen. *V. Inarcare.*
archeggiar' un volto. Een boog of gewelf maken. *V. Inarcare.*
Arcafi, archeggiarfi. Zig krommen, buigen, krom of boogsgewyze gaan.
Arcato, archeggiato. Boogsgewyze gekromt, krom gebogen. *V. Arcigno.*
Arcata, arcale. Een kromme bogt; ook een boog, gewelf, verwulffel, gewelffel.
Arciere. Boogschutter, schutter; ook een trawant, lyfbewaarder, lyfsschutter.
Arcigno. Boogsgewyze gekromt. *V. Arcato, archeggiato &c.*
Arcione. Zadelboog, zadelknoop.
tenerfi all' arcione. Zig aan den zadelknoop vast houden.
Arcione. De gantsche zadel of 't paard. [den].
uscir d' arcione. Uit de zadel springen.
cavar dall' arcione. Uit de zadel ligten, zetten, enz.
Arcionata. De kromte, kromheid, 't geen aan een ding boogsgewyze gebogen of gekromt is.
Arcolaio. Een haspel, spoelrad, wielken.
Arco bugio, arcobugiare, arcobugiata, arcobugiere &c. V. Archibugio &c.
Arculare. Haspen, haspelen, ophaspelen.

ARDERE. Branden.
fate che vi arda un buon fuoco. Maakt dat 'er een goed vuur brand.
nella camera ardeva una luce. Binnen de kamer brande een ligt.
il sole arde ne' giorni canicolari. De zonne brand, is heet in de hondsdagen.
arder nel viso. In 't aanzigt branden, een vyerig gezigt hebben.
Ardere. Met. Branden, dat is, van gramschap branden of van liefde blaken.
arder d'amore, d'amoroso fuoco, desio &c. Van liefde, begeerte, verlangen branden, blaken, ontsteken zyn, enz.
arder di gelosia, di martello &c. Van minnenyd, naver branden, blaken.
arder di colera, di sdegno, d'invidia &c. Van toorn, gramschap, nyd, nydigheid of afgunst branden.
Ardere. Branden, verbranden.
arder' una città, casa &c. Een stad, huis, enz. verbranden. [den.
arder' incensi. Wierook branden, ontsteken.
arder cere, candele, oglio &c. Wachkaarsen, kaarsen, oly, enz. branden.
Ardente. Brandend, zeer heet, blakend, vlamvend.
 Met. Hevig, driftig, vyerig, enz.
gli ardenti raggi del sole. De heetbrandende zonnestralen. [len.
ardente amore, desiderio, desio, voglia &c. Een brandende liefde, hevig verlangen, vyerige begeerte.
un cavallo ardente. Een moedig paard, een paard vol [vyer.
esser' ardente in qualche affare. Driftig, vyerig zyn in een zaak.
troppo ardente. Al te vyerig, hevig, of driftig.
Ardentissimo. Zeer heet, brandend, vyerig.
ardentissimo amore. Zeer vyerige, brandende liefde.
Ardentemente. Vyeriglyk, heviglyk, driftiglyk, met grooten yver.
amar, desiderar' ardentemente &c. una cosa. Iets vyeriglyk beminnen, begeeren, verlangen.
perseguitar' uno ardentemente. Iemand zeer sterk vervolgen, nazetten, najagen.
Ardentissimamente. Zeer vyeriglyk, boven maten vyerig.
Ardenza. Yver. V. *Ardore &c.*
con grand' ardenza. Met grooten yver.
Ardore, ardori. Hitte, vyerigheid. Met. Hevigheid, hittigheid, drift, liefde, togt, groote begeerte.
l'ardor del sole. De hitte van de zonne.
temperar l'ardore. De hitte matigen.
temperar gli suoi ardori. Zyne driftige hartstogten of begeertens matigen.
abbracciar' un negozio &c. con grand' ardore. Een ding met groote yver, begeerte aanvangen, beginnen.
 V. *Ardenza.*
Arso. Verbrand, afgebrand.
la faccia tutta arsa dal sole. Een aangezigt gantsch van de zon verbrand, gebraden.
pane, pasticcio, arrosto &c. arso. Verbrand brood, pasteye, gebrad, enz.

la terra vi è tutta arsa. De aarde is aldaar gantsch gezengt, verbrand.
gli è arsa la casa. Zyn huis is hem verbrand, afgebrand. [brand.
la città fu arsa da gli Suedesi. De stad is van de Zweden verbrand, in de asche gelegr.
Arficiare. Een weinig zengen, schroeijen, branden, aanbranden.
Arficiato, arficcio. Aangebrand, een weinig gebrand of verbrand, gezengd, verdroogt.
arena, terra &c. arficcio. Heet, gezengd, verbrand, droog zand, verdroogde aarde, enz.
legno, palo, bastone &c. arficcio, arficiato. Een aangebrande, geschroeiide, gezengde paal, stok, enz.
Arfura. Brand, hitte, vyerigheid.
un buon rimedio, empiafro, unguento, contro l'arfura. Een goed hulp- of geneesmiddel, pleister, zalf tegens de brand.
seno una grand' arfura nel collo, sullo stomaco &c. Ik gevoele een groote hitte (een groote brand) in de hals, de maag, enz.
con grand' arfura. Met groote begeerte, vyerigheid, ook smerte. V. *Brusore.*
ARDIGLIONE. Den doorn, of tong van een gespe.
ARDIMENTO &c. V. *Ardire.*
ARDIRE. Durven, 't hart hebben om iets te bestaan, of uit te voeren.
non ardisco dirlo. Ik durf het niet zeggen.
non ardivano parlar l'uno all' altro. Zy dorsten niet met mekaar niet spreken.
appena ardisco crederlo. Ik durf (kan) het naauwlyks gelooven.
Ardire. Stoutheid, vermetelheid, roekeloosheid, ook kloekmoedigheid, moed, onvertsaaagtheid, dapperheid, heldenmoed.
baver ardire (l'ardire) di fare, dire &c. qualche cosa. De stoutheid hebben om iets te zeggen, te doen, iets durven zeggen, doen, enz.
prender' ardire. De stoutheid nemen, gebruiken, dat is, iets durven ondernemen, bestaan, enz.
un troppo grand' ardire, uno sfrenato e temerario ardire. Een alte groote stoutheid, vermetelheid, een roekeloze, ligtvaardige, onbedagte, ongebonde, vermetele stoutheid, moedwil.
con uno vigoroso ardire. Met een dappere kloekmoedigheid, onvertsaaagtheid, heldenmoed.
con molto ardire. Met groote dapperheid, stoutheid, onvertsaaagtheid, kloekmoedigheid.
Ardito. Stout, vermetel, onbedagt, roekeloos, kloekmoedig, onvertsaaagd, dapper, ook onbeschaamt, baldadig.
uomo coraggioso ed ardito. Een stout, vermetel, kloekmoedig, onvertsaaagd mensch.
troppo ardito, anzi sfacciato. Te stout, vermetel, moedwillig, ja zelfs onbeschaamt, baldadig.
la speranza mi fece (rese) ardito. De hoope heeft my stout, vermetel, onvertsaaagd gemaakt.
Arditello. Een weinig stout, vermetel, roekeloos.
Arditissimo. Zeer stout, vermetel, zeer gehart, onvertsaaagd.

Ardi-

Arditeamente. Stouwelyk, vermetelyk, onbeschoor-
lyk, onvertsaagdeyk, zonder schroom, vreeze,
schaamte, enz.
parlar' arditeamente. Onbeschoornd, onvertsaagd,
zonder schroom uit de borst of mond spreken.
diagnosich arditeamente. Zegt het hem onbeschoornde-
lyk, hond geen blad voor de mond.
Ardimento. Kloekmoedigheid, onvertsaagtheid, dapper-
heid, heldenmoed, ook vermetelheid, moed-
wil, baldadigheid. *V. Arditezza*.
gestuht' ardimento. Durven, de stouthed nemen, be-
staan. *V. Ardire*.
questo fa un grand' ardimento per un buomo plebo. Dat
was een groote vermetelheid, stoutheid voor een
gemeen man.
Arditezza. Kloekmoedigheid, onvertsaagtheid, ook
vermetelheid. *V. Ardimento*.
A R D O R E &c. *V. Ardere &c.*
Ardito. Stont, vermeten, roekeloos, ook kloekmoedig.
ardite intraprese. Kloekmoedige onderneminge.
A R D U O. Hoog, verheven, groot, zwaar, moei-
lijk; bezwaarlijk.
case, negozii, materie ardue. Hooge, zware zaken,
verheve stoffen.
A R E N A, *rena*. Zand.
Arenella, renella. Gruis, graveel, ook zand in de blaas.
patir di renella. Van't zand of graveel gequelt, geplaat
Arenoso. Vol zand of gruis, zandig. [zyn.
terra arenosa. Zandige grond, aarde.
Arenosità. Zandigheid.
Arenais, arenaio, arenazzo, renaisio. Zandputten, vel-
den daar men zand uitspit of delft, zandduinen.
Arenare, inarenare. Met zand mengen, bedekken.
arenar la calcina. De kalk met zand mengen, kalk
beslaan.
Arenarsi, inarenarsi, arenare. Op het zand of zand-
banken varen, aan het zand of grond vast raken.
la nave si arenò, (arenò). Het schip raakte vast op het
zand, bleef aan de grond zitten.
A R E N G A. Een haring.
arenca fresca. Een versche, nieuwe haring.
arenca salata. Een gezoute haring, pekelharing.
arenca fumata, secca. Een gerookte, gedroogde ha-
ring, dat is, bokking.
A R G A N O. Een kraan of het rad van een kraan, om
iet zwaars op te hyfen, of neder te laten.
Arganello, arganetto. Een kleine kraan of werktuigje.
A R G E N T O, *ariento*. Zilver.
bicchiere, piatto, cocchiato, vaso &c. d'argento. Een
zilvere beker, schotel, lepel, vat, enz.
argento, fino, falso &c. Fyn, valsch zilver.
argento vivo. Quikzilver.
argento tirato, filato. Getrokken zilver, zilverdraad.
Argenti. Zilverwerk.
impegnar &c. i suoi argenti. Zyn zilverwerk verpan-
den, te pand geven, stellen.
guardar gli argenti. Het zilverwerk bewaren.
Argentaria, argenteria. Zilverwerk, ook een zilver of
goudsmids winkel, ook zilver huisraad.
ricchissima argenteria. Koucklyk zilverwerk, rijke

T O M. I.

zilverwinkel.

trattar' uno in argenteria. Iemand in zilvere vaten ont-
Argentiera. Een zilvermijn; zilvergroeve. [halen.
Argentiere. Goudsmid, zilversmid.
Argentale. Zilver gelijkende, blinkende als zilver.
Argentato, inargentato. Verzilvert, overzilvert, met
zilver overtrokken, ook met zilver beslagen.
libro &c. inargentato. Een boek, enz. met zilver beslagen.
Argentino. Zilver gelijkende, blinkende als zilver.
acqua, fontana argentina. Helder, klaar, en zilver-
blinkend water.
Argentina. Straatsburg, een stad in der Elzas in
Duitschland, op den Rhyn.
voce argentina. Een welluidende stemme.
Argentofo, argentifero. Ryk van zilver.
mina argentofo. Rijke zilvermijne, zilver groeve.
A R G I L L A. Potaarde, leem.
Argillofo. Van potaarde, vol potaarde, daar men
veel potaarde vind.
Argillare, inargillare. Met potaarde bestrijken, besmeer-
[ren.
Argillato. Met potaarde of leem bestreeken, besmeerd.
A R G I N E. Dam, dyk, wal.
tagliar, romper gli argini. De dammen en dijken
doorsteken.
Arginare. Met dammen en dyken voorzien, bewaren.
arginar' il fiume, il mare. Dammen en dyken rondom
een rivier, de zee maken, opwerpen.
Arginato. Met dammen en dijken voorzien, bewaard,
versterkt.
A R G O M E N T O. Bewijs, bewijsreden, klemreden,
grond, oorzaak, ook een teeken, bewijssteeken,
kentteeken, geruigenisse, ook gelegentheid, enz.
provar una cosa per via di sodi argomenti. Iets met
kracht en klem van sterke redenen bewijzen.
argomento falso, soffistico. Een bedriegelijke, valsche
grond, reden, bewijs, enz.
da questo argomento si cava. Uit deze grond of reden
kan men besluiten.
non bebbero altro argomento. Zy hadden geen andere
grond, geen andere reden of oorzaak.
ecco un certissimo argomento, che &c. Zie daar een zeker
kentteeken, dat enz.
prender' argomento da qualche cosa. Een teeken of ken-
teeken uit een ding hebben, nemen, enz.
*questo era già un grand' argomento, ch' egli non fosse buo-
mo leale*. Dat was al een klaarblijkend kentteeken,
dat hy geen opregt mensch was.
prender' argomento di dire, di far menzione &c. Oor-
zaak, gelegentheid nemen om te zeggen, te mel-
den, enz.
Argomento. Inhoud, voorwerp, begriip, ook een
stofte waar van men spreekt, schrijft, enz.
l'argomento della lettera, predica, comedia &c. &c. Den
inhoud of begriip van de brief, predikatie, bly-
spel, enz. is.
sopra questo argomento discorreremo un' altra volta. Over
deze stofte zullen wy op een andere tyd spreken, han-
delan. H

Argo-

Argomento. Een voorflag, middel, vond, ook een voorwendzel, voorgeven, enz.

con questo argomento accobè la furia del popolo. Door dit middel stilde hy het muitende, razende of woedende volk.

Argomento. Hulp- of geneesmiddel.

Li medici, con questi & altri argomenti ricoverarono leperdute forze. De Geneesheeren bragten door deze en andere hulpmiddelen de verlore kragten weder te [regt.

Argomentare. Kragtige gronden en bewijsredenen voorbrengen om iets te bewijzen, ook besluiten, afnemen, bemerken.

da questo si può argomentare, che &c. Hier uit kan men besluiten, vaststellen.

Argomentazione. Vervattinge van een besluit of slot- [rede.

ARGUIRE. Met woorden berispen, bestraffen.

Arguire. Bewijzen, aantoonen, met reden bevestigen. *questa linea arguisce una grande sfacciataggine &c.* Deze regel geeft een groote onbeschaamheid te kennen. *si arguisce dalla sua confessione &c.* Men bewyft het door zyn eigen bekentenis; hy is door zyn belydenis overtuigt, enz.

ARGUTO. Spitsvinnig, scherpzinnig, verstandig, aardig, schrandere, listig, behendig.

nel parlar' era corto sì, ma arguto. Hy was wel kort in 't spreken, maar zeer spitsvinnig.

parole, moti, &c. arguti. Spitsvinnige, klugtige, aardige woorden, spreuken, enz.

Argutetto, argutello, argutino. Een weinig behendig, listig, snedig, enz.

Argutissimo. Zeer spitsvinnig, scherpzinnig, verstandig, aardig, schrandere, enz.

Argutamente. Verstandiglijk, scherpzinniglijk, listiglijk, behendiglijk, snediglijk.

risponder', bisficiar' &c. argutamente. Spitsvinniglijk, scherpzinniglijk, behendiglijk, snediglijk antwoorden.

Argutezza, arguzia. Spitsvinnigheid, scherpzinnigheid, schrandere, listigheid, behendigheid.

arguzie naturali. Natuurlijke, aangeboorene scherpzinnigheden.

ARIA. De lugt. *V. Aere.*

aria chiara, serena, buona, sana, temperata &c. Heldere, klare, schoone, gezonde, gematigde lugt.

aria corrotta, pestifera, puzzolense, grossa, cattiva &c. Vergiftige, venijnige, bedorve, stinkende, grove, dikke, quade lugt.

corruzione dell' aria. Vergiftiging, bederving van de nell' aria. In de lugt. [lugt.

metter' qualche cosa all' aria. Iets in de lugt zetten.

far' una cosa in aria. Iets zonder grond doen.

argomenti, fondamenti &c. in aria. Grondeloze bewyzen, bewijsredenen, enz.

mandar' una forzezza &c. in aria. Een sterkte of vesting in de lugt laten springen, vliegen.

andar' in aria. In de lugt springen, vliegen. *Met.* Verdwynen, tot niet komen, vergaan.

dalla polvere appicciar' si, anad in aria tutto il castello,

vascello &c. Van het aangestoke kruid is het gantsche kasteel, schip, enz. in de lugt gevlogen.

Aria, respiro. Adem, lugt; als *pigliar' aria, (un poco d'aria)* Lugt of adem scheppen.

Met. Zich verhalen, tot zyn verhaal komen.

Aria. De toon of wijze van een gezang, liedje, deunt- [tje, coz.

aria spirituale. Een geestelijk lied, deuntje.

Aria. De gestalte, gedaante, bevalligheid van een aangezigt, enz.

un' aria cosiste, nobile, gentile, altiera, vezzosa, amara &c. Een hemelsche, edele, lieffelijke, aangename, heerlijke, hoovaardige gestalte, gedaante, beweginge, wyze.

Arietta. Lugtje, liedje, deuntje.

Arioso. Lugtig, open.

luogo arioso, stanza ariosa. Een lugtige plaats, een lugtige kamer.

ARIDO. Droog; dor, verdroogd, mager, schraal, onvrugbaar.

terreno arido e secco. Drooge en dorre aarde.

diventar' arido e secco. Gansch mager en schraal worden.

Aridissimo. Zeer droog en dor. [den.

Aridità. Droogte, dorheid, droogheid.

troppa aridità del terreno. Al te groote droogte, dorheid of droogheid van de aarde.

Aridire, inaridire. Dor, droog worden of maken, verdroogen, uitdroogen.

queste piante inaridisco subito. Deze planten of kruiden verdrooren, verdroogen schielijk.

il caldo aridisce le verdure. De hitte verdroogd, verdord de groene kruiden, de groente.

Aridito, inaridito. Verdord, verdroogd, uitgedroogd.

ARIENTO. *V. Argento.*

ARIEBE. 't Hemelsch teeken de Ram.

quando il Sole è nell' Ariete. Als de Zonne in 't Hemelsch teeken de Ram is.

ARINGO, aringare, aringhiera &c. *V. Arringo, arringare &c.*

ARIOLO. Waarzegger, wichchelaar.

Ariolare. Voor- of waarzeggen, wichchelen.

ARISCHIARE, arischiar' &c. *V. Arrischiare &c.*

ARISTOCRAZIA. Regeeringe der beste, of edelste burgers in een Gemeenebeft.

ARISTOLOCHIA, aristologia. Koolwortel, oosterlusie, een kruid.

ARITMETICA. Rekenkonst.

insegnar, imparar l'arimetica. De rekenkonst leeten.

Aritmetico. Rekenmeester, die de rekeningen opmaakt, enz.

ARLOTTO. Een gek, nar, een klugtig mensch, een snaak, een slimme of sooze gast.

ARMA. Wapenen, alderhande geweer, ook een degen. *la spada è una nobilissima arma.* De degen is een adelijk geweer.

assaltommi con l'arma nuda in mano. Hy besprong my, viel op my aan met de bloote degen in de hand.

Arme, armi. Wapenen, om te verdedigen, te beschermen, te beschadigen.

arme da punta. Spitse wapenen, wapenen om te steken, te slooten. arme

arme da taglio Scherpe wapenen, om te houwen.
arme difensive. Wapenen, om zig te verdedigen, te beschermen.
arme ofensiva. Wapenen, om te beschadigen, dat is, om iemand te belfpringen, op iemand aan te vallen.
Strepito di armi. Gedruis van wapenen, oorlogs ge- [Schreeuw.
Sala di arme. Een veeg of scheidingschool, ook een wapenhuis, tuighuis.
maestro di arme. Een veeg of scheidingsmeester.
un' huomo di arme. Een krijgsman, krijgsknecht, soldaat.
un fatto di arme. Een gevegt, slag, strijd.
morì (restò) in un fatto di armi. Hij is in een gevegt, slag of strijd dood gebleven.
esser in armi. In de wapenen zijn, gewapend zijn, in slagorde staan, in de wapenen staan.
far di arme, tirar di arme. Op het veegschool veegen, schermen, ook strijden in 't veld.
pigliar, prender le armi. Naar de wapenen grijpen, 't geweer opvatten, den strijd of oorlog beginnen, den degen trekken. V. *Armarfi*.
adoperar le armi. De wapenen gebruiken, dat is, magt en geweld gebruiken, oeffenen, met den degen zoeken.
portar arme, armi. Wapenen dragen, gewapend zijn, met wapenen voorzien of toegerust zijn.
portar le armi per uno, (sotto di uno) Iemand te veld dienen, een krijgsman, krijgsknecht, soldaat zijn.
posar, metter giù le arme. De wapenen laten varen, nederleggen, dat is, den oorlog staken, het leger of den dienst verlaten.
levar, tor le armi ad uno. Iemand ontwapenen, ook verbieden de wapenen te dragen.
tor, levar ad uno le arme di mano. Iemand de wapenen ontnemen, ontwapenen, uit de hand rukken.
metter una città, provincia &c. in arme. Een stad, wingewest wapenen, in de wapenen brengen, mui- tende maken, tot oproer verwekken.
Arme, armi. De wapenen van een geslacht.
le armi del regno, della provincia, città, famiglia, casa, &c. Wapenen van 't rijk, land, stad, geslachte, enz.
Arme, armi. Een heirleger, heir, krygsvolk, oorlog, woer te armi. Een krijg of oorlog beginnen, de wapenen opvatten, enz.
voltar le arme contra alcuno. De wapenen tegens iemand wenden, keeren, dat is, iemand beoorlogen.
All' arma, all' arme, all' arma. Alarm, wapengeroep.
dar, tocar all' arme. Alarm blazen, slaan.
gridar all' arme. Alarm roepen.
far falsa all' arma, all' arma falsa. Een blinde, valsche alarm maken.
Armacollo. Bändelier.
Armaiuolo, armaiuolo. Een wapenmaker, ook een wapenhandelaar.
Armaria. Wapenhuis, tuighuis.
Armaria; arnese di legno per uso di conservar vestimenti, ed altre robbe con diversi ripostigli. Een kasse of spinde.
Armare. Wapenen, toerusten, de wapenen aandoen, de wapenen doen opvatten.
armar (soldati) Soldaten wapenen, toerusten, ook soldaten werven,

armar una città. Een stad ontwapenen.
armar una galera, vascello, flotta &c. Een galey, een schip, een vlootten oorlog rusten, toerusten.
Armarfi. Zig wapenen, de wapenen opvatten, aangrypen, de wapenen aandoen, ook zig ten stryd, of oorlog gereed maken, toerusten.
armarfi di spada, &c. Zig met een degen, wapenen, voorzien.
armarfi contro uno. Zig tegen iemand wapenen, toerusten, het geweer opvatten.
armarfi con buone ragioni, e parole appropriate &c. Zig met goede, en bondige redenen of gronden voorzien, wapenen.
Armabile. De geen (dat) zig nog wapenen of toerusten [laat.
Armato. Gewapend, met wapenen voorzien, of toe- [gerust.
un' (huomo) armato. Een gewapend man, krygsman, [soldaat.
esser, star armato contro uno. Tegen iemand gewapend of in de wapenen staan, dat is met soldaten en krygsvolk voorzien zijn, het hoofd kunnen bieden.
gente ben' (mal) armata. Goed, slegt gewapend volk.
Armati. Krygsvolk, soldaten.
cento milla armati. Honderdt duizend gewapende mannen, soldaten, krygsknechten.
Armata. Een leger, heir, heirleger, te water of te land.
armata grande, grossa, poderosa, prepotente. Een groot, magtig, sterk leger, heir of heirleger.
armata volante. Een vliegend leger.
armata in mare, navale. Oorlogs of krygsvloot.
levar, far un' armata. Een heir of leger werven, ligen, op de been brengen, of een heirleger of krygsmagt by een, of op de been brengen.
commandar, condurre, ordinare, scierar, disfar, scoufigger &c. un armata. Een leger gebieden, 't bevel over een heir voeren, geleiden, een leger in orde stellen, verslaan, vernielen, in de pan hakken.
General d'un armata. Een Veldheer, Veldoverste.
Armatoze. Een kaper, zeeroover, of liever een zeebuitet.
li nostri armatori presero questi giorni due vascelli Francesi di ricchissimo carico. Onze kapers hebben onlangs twee rijkgelade Fransche schepen opgebragt.
Armatura, armadura. Wapeninge, wapenen, toerustinge, manier van zig te wapenen, ook een harnas, borstharnas, enz.
con un' armatura indosso. Met een borstharnas aangedaan, gewapend.
coprirsi di armatura. Een harnas aandoen, aanleggen.
armadura leggiera, grave, pesante. Een ligt, zwaar harnas, wapenrusting.
Armatura. Mas. Het tuig, gereedschap, steunsel, of onderschraging van een gebouw.
Armeggiare. Veegen, met de spies of pick loopen of steken, steekspelen, steekspelen, wapenoeffening doen, een spiegelgevegt vertoonen.
Armeggiatore. Een veegter, wapenspeler, enz.
Armeggiamento, armeggiamenti. Loop, loopinge, spiegelgevegt, steekspeling, wapenoeffening, enz.
Armeggi, armiggi. Scheepstocrusting, toetakling, all-

allerhande tuig of behoeften tot toerusting van een [schip].

armeggiar', *armiggjar'* (un *vascello*) Een schip met allerhande tuig of behoeften tot toerusting verziën.

Armerijsta. Een wapenkundige, geeft in oorlogszaken, bedreven in de wapenen. *V. Blafone*.

ARMELLINA. Een abricooos.

Armillino. Een abricooosboom.

ARMELLINO, *ermellino*. Armelijn, een klein dier met een kostelijk vel.

una robba moderata di finissimi armellini. Een lange rok met Armelijnevelen gevoert.

candido armellino. Sneeuw witte Armelijn.

ARMENIA. Armenie, een gewest in Asië, gelegen tusschen den berg Caucasus en 't gebergte Taurus, strekkende van Cappadocie tot de Caspische zee.

Armeno. Een Armenier, van Armenien, sprekende van een persoon of zaken.

ARMENTO, *armensi*. Een hoop van grof vee of zwart beesten.

Armentario. Een veehoeder, een verweider, een ossen- [weider].

Armentale. Van, of tot een hoop beesten, of grof vee behoorende.

ARMI, *armiggi etc. V. Armeggi etc.*

ARMONIA, *armonioso etc. V. Harmonia, armonioso, etc.*

ARNESI, *arnesi*. Alderhandtuig en have, name-
lijk klederen, huisraad, wapenen, enz.

nobili e ricchi arnesi. Kostelijk, heerlijk, pragtig huis-
arnesi da viaggio. Reisttuig. [raad].

arnesi da guerra. Bagagie, tuig, den tros, oorlogstuig.

arnesi da sposa. Bruidcierraad, vercierfel.

esser ben' (mal) in arnese. Wel (slegtjes) gekleed, of met andere zaken verziën zijn.

ARNIA. Een byekorf.

ARNIONE, *arnioni, parte carnosu, che sta attaccata allo Reni dell animale, per espurgar le vene*. De niëren.

ARNO. D'Arne, of d'Arno, een rivier in Toskane, in Italië.

ARO, *aron*. Kalfsvoet, een kruid.

AROMATI. Speceryen, alderhande welriekende, of smakende kruiden, die men gebruikt, om een onge-
zond gedeelte van 't lichaam te verwarmen, om de maag te versterken, of om reukwerken te maken.

Aromatico, *aromatato*. Een drogist, kruidenier, of speceryverkooper.

Aromaticaria, *aromataria*. Drogerij, specery, kruidenierswinkel.

Aromatico. Van speceryen gemaakt, van speceryen, na speceryen riekkende, welriekende.

Aromatizzare. Na speceryen smaken of rieken.

Aromatizzante. Na speceryen smakende of riekkende.

ARONDELLA. *V. Rondine*.

AROSTIRE, *arosto etc. V. Arrostar, arrosto etc.*

Nota. 't Geen gy niet vind in *ara, are, avi, aro, aru*, moet gy zoeken in *arra, arge, arvi, arro, arvu*.

ARPA. *V. Harpa*.

ARPAGO, *arpagone, arpicone, arpione*. Een haak, hoek, een dregge, een harpoen.

Arpioncello, arpionello. Een kleine haak.

Arpeggare, arpeggonare, arpicare, arpionare. Haken, aanhaken.

Arpegarsi, arpicaresi. Zig aanhaken.

ARPIA, *Harpia*. Een harpye, verziende roofvogel.

ARRA. *V. Caperra*.

ARRABBIARE. Woedend, razend, dol worden, woeden, razen, of ontzinnig, buiten zijn zelve of zijn verstand zijn, verwoed zyn.

arrabbiar di sdegno, collera. Van toorn en gramschap woeden, razen.

arrabbiar di fame, sete etc. Van hongers dorst dol, uit of ontzinnig worden.

arrabbiar di dolor di denti etc. Van tandpijn rieren en razen, buiten zijn zelve of zijn verstand zijn.

arrabbiar di voglia, passione, desiderio etc. Van begeerte, verlangen, dol en ontzinnig worden.

far' arrabbiar' uno. Iemand dol en uitzinnig maken.

Arrabbiato. Woedend, razend, dol, enz.

come un can' arrabbiato. Gelijk een razende, dolte hond.

arrabbiato di fame, voglia etc. Van hongers, begeerte, enz. razend, dol.

Arrabbiatamente, all' arrabbiata. Uit, of ontzinnig-
lijk, op een razende, dolle, woedende wijze.

ARRAFFARE. By een rapen, rooven, met geweld ontvoeren, mede nemen, ontnemen.

i soldati hanno araffato ogni cosa. De soldaten hebben alles by een geraapt.

ARRAGHIARE. *Met*. De buikloop, de loop hebben.

Arraghiato. De geen diede buikloop, of loop heeft.

cavall' arraghiato. Een paard dat de buikloop heeft.

ARRAMPARE, *arrampinare, arrampicare etc. V. Rampare, rampinare, rampicare etc.*

ARRANCARE. By een trekken, styven, styf maken, krommen, ook spannen, sterk uitrekken, enz.

il granfo arranca le mani. De kramp trekt de handen by een.

il freddo arranca le dita. De koude verftijft, verkleumt, kromt de vingeren.

arrancar un dente etc. Een tand uitrekken, uitbreken.

Arrancato. By een getrokken, verftijft, verkleumt, ook met geweld uitgetrokken, uitgebroken.

hever le mani, piedi arrancati dal freddo, dalla gotta, podagra, granfo etc. De handen of voeten van de koude, jigt, kramp, enz. vertrokken, verftijft, verkleumd, gekromt hebben.

andar a voga arrancata. Al de kragt van de riemen in 't varen gebruiken.

ARRANDELLARE. *V. Randellare*.

ARRANGOLARE. Morren, knorren.

Arrangoloso. Morrende, knorrende.

ARRANTOLARE, *arrantolarfi*. Heefsch maken, verkouwen.

Arrantolato. Heefsch, verkouwd.

ARRAPPARE. Vatten, grijpen, met de klauwen vangen.

ARRICARE, *arrecarsi. V. Recare, recarsi.*

ARREDO, *arredi, arredare. V. Corrodare etc.*

ARRENDERE, *arrenderfi. V. Rendere, venderfi.*

ARRENDITARE. Geld op rente doen, ook verpagten, verhuuren.

arrendar' un capitale, un podere &c. Een somme gelds of rente doen, een landgoed verpachten, verhuuren.

Arrendati. Op rente gedaan, verhuurt, verpagt.

ARRISTARE. Aanhouden, vasthouden.

arrestar' i beni, la persona. De goederen, de persoon aanhouden, vasthouden, in hegtenis nemen.

arrestar gli effetti di uno. Een anders goederen aanhouden, vasthouden.

far' arrestare uno. Iemand aanhouden, vasthouden, in hegtenis nemen laten.

Arrestato. Aangehouden, vastgehouden, in hegtenis genomen.

Arresto. Aanhouding, vasthouding, hegtenisse, enz. *metter, poner' in arresto.* In hegtenisse nemen, vasthouden, vastzetten.

metter' arresto sopra qualche cosa. Een beslag op iets doen, leggen, een ding aanhouden, vasthouden, beslaan.

metter' arresto sopra i beni, effetti &c. Een beslag op de goederen, of 't geld leggen, doen, enz.

ARRESTO. Vonnis, oordeel, gewijste, slot, besluit. *un' arresto del Parlamento, del Senato.* Het vonnis van den Raad.

ARRESTARE, per la lancia in resta. De piek vellen.

ARRETRARE, arretrarsi. Agterwaarts gaan, wyken, enz.

ARRETTIZIO. Ondergedrukt, en de geen die somwijlen van de boze geest geplaagt of gequelt word.

ARREZZARE. In de schaduw leggen, droogen.

Arrezzato. In de schaduw gelegd, gedroogt.

ARRI. De stem of geroep van een Ezeldryver tot zyn ezels.

ARRICCHIRE. Verryken, ryk maken of worden, ook begaven, vercierien.

arricchir' uno di beni. Iemand met goederen verryken.

arricchir di grazia, virtù. Met genade en deugden begaven, vercierien.

arricchir' una corona di perle, diamanti &c. Een kroon met paarlen en diamanten bezetten, vercierien.

arricchir' un habito di trina d'oro. Een kleed met goude kanten zomen, boorden.

Arricchire, arricchirsi. Ryk worden, zig verryken.

Arricchito. Verrykt, ryk geworden, ook verciert.

arricchito di beni di fortuna. Mettydelyke of wereldsche goederen verrykt.

una corona &c. arricchita di diamanti, e perle. Een kroon met diamanten en paarlen bezet.

Arricchimento. Verrykinge, rykmakinge, vercieringe.

ARRICCIARE. Krullen, kronkelen, krullend of kroakelend maken.

arriccias' i capelli. Het hair krullen, kronkelen. *V. Inanellare &c.*

Arricciare, arriccias'. Zig krullen, krullend of kroakelent worden, word eigentlyk van 't hair gezegt.

arricciare i capelli. De hairen oprullen.

mi sentii arriccias' il pelo, (arriccias' i capelli) De hairen rezen my om hoog, stonden over eind.

Arricciare. Met. Rimpelen, fronsen, enz.

arriccias' la fronte. 't Voorhoofd rimpelen, fronsen. *Met.* Quaad, toornig, bedroefd worden.

arriccias' il naso, il muso. De neus rimpelen, kronkelen, den mond krom, of op een zyde trekken. *Met.* Iets veragten, een afkeer van iets hebben, enz.

Arricciato. Gekruld, gekroakelt, ook gerimpeld, gefronkt. *V. Riccio.*

peli, capelli arricciati. Gekrulde, ook gekamde hairen.

fronte arriciata. Gerimpeld, gefronkt voorhoofd.

Arricciamento, arriccatura. Krulling, kronkeling.

ARRICORDARE, arricordarsi &c. *V. Ricordare, ricordarsi.*

ARRIDARE. Behagen, welbehagen, wel aanstaan, aangenaam zyn.

il presente gli arriso molto. Het geschenk, vereeringe, gift of gave heeft hem zeer behaagt, is hem zeer aangenaam geweest.

ARRINGA, aringa. Een vertoog, redenvoeringe, een rede, redenvoeringe.

Arringare. Een vertoog, reden, of een uitspraak doen.

Arringatore. Een redenvoerder, redenaar, vertoogdoender.

Arringo, arringiera, ringiera. Een redenaarszetel of stoel, gerechts kamer, ook de vergaderinge van de toehoorders.

dir' in ringiera. Opentlijk voor 't geregt of den raad een vertoog, reden of uitspraak doen.

ARRINGO. Stryd, gevegt, slag, veldslag, loopbaan.

correre l' aringo. In de loopbaan loopen, steekspelen.

nel mezzo dell' arringo. Midden in 't loopen, midden in 't steekspelen.

ARRISCHIARE, rischiare, risicare. Wagen, in perikel of in de weegschaal zetten, stellen.

arrischiare la vita, l'onore, gli averi &c. 't Leven, eet, goed wagen, in de waaghschaal zetten, in perikel stellen.

Arrischiarsi, rischiar'. Zig wagen, aan 't gevaar bloot stellen, zig onderstaan, durven, den moed hebben, enz.

arrischiarsi di far, dire &c. qualche cosa. Zig onderstaan, zig wagen, durven, den moed hebben om iets te bestaan, te zeggen, of uit te voeren.

Arrischiato. Gewaagt, ondernomen, enz.

uomo arrischiato. Waaghals, stout, vermetel, onvertsaagd mensch. *V. Ardito.*

Arrischiamento. Kloekmoediglijk, moediglijk, onvertsaagdelyk, stoutelyk, vermetelyk.

Arrischiavole. 't Geen men kan of mag wagen.

Arrischio, arrischiamento. Het wagen zelfs, 't gevaar, perikel. *V. Rischio.*

ARRIVARE. Aanlanden, aankomen, belanden, aan land treden, in de haven komen.

bieri arrivò un legno di Levante. Gisteren quam een schip uit het oosten aan. *V. Approdare.*

Arrivare. Aankomen, landen, belanden, aan land komen, 't zy te water of te land, ook in of tot een plaats komen.

bieri arrivai in Roma. Gisteren ben ik te Rome aangekomen.

arrivar' a tempo, arrivar tardi &c. Tydelijk, op de rechte tijd komen, al te laat, te laat komen.

arrivar felicemente, sano e salvo, a salvamento. Gelukkig aankomen, kloek en gezond aankomen.

arrivar bene, (male) Met. Wel of qualijk, geluk of ongelukkig aankomen, geluk of ongeluk ontmoeten, bejegenen, voor of tegenspoed hebben.

Arrivare. In of tot een plaats komen, aanlanden, geraken, bereiken.

arrivare, poter' arrivar' a qualche cosa. Elders heen komen of belanden kunnen.

io non ho le braccia si lunghe, che vi possa arrivare. Ik heb zulke lange armen niet, dat ik het bereiken kan.

vai non potrete arrivar' a questa carica. Gy zult tot dit ampt, deze bedieninge niet komen of geraken konnen.

arrivare. Met. Bykomen, dat is, iemand iets gelijkelijk of na doen.

arrivar' uno in qualche arte, scienza &c. Iemand in een konst of wetenschap bykomen, gelijk doen.

egli non l'arriva di gran lunga. Hy komt hem in 't minste niet by, doet hem in 't minste niet gelijk.

arrivar l'amore, la fede, la virtù &c. di qualcheduno. Iemand bykomen, gelijk doen, of worden in de liefde, 't geloof, deugd, enz.

Arrivar' ad essere &c. Ten laatsten tot iets komen, geraken, iets worden.

Arrivare. Gebeuten, voorvallen, geschieden.

questo gli arrivò, questo male gli è arrivato per causa &c. Dit quaad is hem overgekomen, gebeurt, geschiedt oorzaak, enz.

mali arrivati in questo anno. De ongelukken, die my dit jaar zyn overgekomen.

Arrivabile. Daar men toe geraken of komen kan.

Arrivato. Aangeland, aangekomen, beland, heen gekomen, ook overgekomen, gebeurt, geschied, enz.

a che siamo arrivati! Waar toe zyn wy gekomen!

fiate il ben' arrivato. Zyt welkom t'huis, van de reis.

mal' arrivato. Ongelukkig aangekomen, geland, ook onaangenaam, niet welkom.

esser' mal' arrivato. Ongelukkig aangekomen, aangeland zyn, enz.

Arrivo, arrivata. Aankomst, aanlanding.

dar parte ad uno del suo arrivo. Iemand zyn aankomst verwtittigen, bekend maken.

arrivo prospero, felice, salvo &c. Gelukkige, voorspoedige aankomst.

ARRIZZARE, arrizzarsi &c. V. Rizzare, rizzarsi &c.

ARROCCARE, arrocciare. Heefsch, schor maken of worden. *Met.* Ook gek, zot, dwaas worden.

arrocare la voce. De stem heefsch maken.

arricare dal troppo gridare &c. Van 't geroep, geschreeuw, geraas of getier heefsch worden.

egli arroccchia. Hy is niet bekeft, heufsch of hoffelijk, hy spreekt, en weet niet wat.

ARROGARE. Zig iets toefchrijven, toe-eigenen, aanmatigen, enz.

arrogar' ad uno qualche cosa, titolo &c. Iemand een ding, naam of tytel toefchrijven, zig vermeten, enz.

Arrogarsi. Zig aanmatigen, toe-eigenen, toefchrijven, zig vermeten, enz.

arrogarsi il possesso di qualche cosa. Zig den eigendom van een ding toe-eigenen, aanmatigen, yordren, eiffchen.

Arrogante. Hoogmoedig, trots, vermetel, laadunkend, bars, hoovaardig.

buono ahiera ad arrogante. Een hoovaardig, trots, vermetel, laadunkend mensch, die zig veel laat voorstaan, of inbeeld.

Arrogansaccio, arrogante. Een zeer trots, vermetel mensch, een hoogmoedig, hoovaardig mensch.

Arrogantemente. Hoogmoediglijk, trotselijk, vermetelijk, hoovaardiglijk, enz.

rispose arrogantemente. Hy antwoorde trotselijk, hoogmoediglyk, enz.

Arroganza. Hoogmoed, trotsheid, hoovaardy, laadunkendheid, vermetelheid.

lanta arroganza? Met zulken hoogmoed? zulken trotsheid?

che arroganza è questa? Wat laat gy u voorstaan? wat beeld gy u in?

parlar, rispondere &c. con arroganza, con grand'arroganza. Met groote vermetelheid, laadunkendheid, zeer trotselijk, vermetelijk spreken, antwoorden, enz.

ARROLARE, arrollare, inrollare. Inschrijven, op teekenen, in of by de lyst, of naamlyst (van de soldaten) stellen, werven, tot een soldaat maken.

arrollar' uno (soldato) Een soldaat werven, inschryven, aannemen.

Arrollarsi, (Soldato) Zig inschrijven laten, dienst nemen. [men.]

Arrollato. Ingeschreven, opgeteckend, geworven, een soldaat geworden.

ARRONCARE, arroncolare, arronchiare. V. Roncare, roncolare &c.

ARROSARE. V. Rodere, roso &c.

ARROSARE, arrosare, inrosare, inrosire. Met roozen bestrooijen, vercierden, rood, ook beschaamd maken of worden.

la vergogna le arrosata il volto. De schaamte dede hare wangen blozen, rood worden.

Arrosato. Met roozen bestrooit, ook schaamrood, blozend van schaamte.

ARROSSICARE, arrossare, inrossare. Rood maken, rood verwen of schilderen.

ARROSSIRE, arrossare. Zig rood maken. *Met.* Schaamrood worden, van schaamte blozen.

le cigogie cominciano ad arrossire. De kerfen of kriecken beginnen rood te worden.

arrossir di vergogna, di modestia. Van schaamte blozen, schaamrood worden, zig schamen.

far' arrossir' uno. Iemand schaamrood, beschaamd maken.

ARROSTIRE, arrostito, arrosto &c. V. Rostire &c.

ARROTARE, arrotare. V. Rotare, ruotare. Ook, op een slypsteen slypen, wetten, seherpen.

arrotar' un coltello. Een mes wetten, slypen.

Arrotato, arrotato. Gewet, geslepen.

Arrotatore, arrotatore. Slyper, schareslyper.

ARROVENTARE, arroventire. V. Roventare, roventire &c.

ARROVERSCIARE *etc. V. Rovesciare.*
ARROVIGLIARE. Verwarren, t'zamen rollen, of wentelen, in een draaijen of vlegten. *V. Arruffare. arruigliar' il filo, il gomitolò.* 't Garen, 't kluwen verwarren.
arruigliar' un negozio. Met. Een handel verwarren.
Arrovigliato. Verwart.
Arrovigliamento. Verwarringe.
ARROZZARE, arrozire. Tot een uitgemergeld, ondengend paard maken of worden.
**ARROZZIRE. V. Inrozzire.
ARRUBINARE, Robijnrood maken of verwen.
Arrubinato. Robijnrood.
labbra arrubinate. Robijnroode wangen.
ARRUFFARE, arruffarsi. Verwarren. *V. Arruigliare etc.*
arruffar' i capelli, il filato etc. 't Hair, 't garen verwarren.
Arruffato. Verward, geplukt, gerukt, getrokken.
corsa fuori arruffata e scapigliata. Zy liep met verwarde of geplukte hairen uit het huis.
ARRUFFARE, arruffianare. Tot een koppelaar, koppelaarster maken of worden.
Arruffarsi, arruffianarsi. Een koppelaar, koppelaarster worden of zyn, koppelen.
Arruffianato-s. Tot koppelaar, koppelaarster geworden.
ARRUGARE, arrugarfi. Rimpelen, fronsen, rimpelagtig, vol rimpelen maken of worden. *V. Aggrinzare, lucrezare etc.*
arrugar la fronte. 't Voorhoofd rimpelen, fronsen.
Arrugato. Rimpelagtig, vol rimpelen.
fronte etc. arrugata. Gerimpeld, gefrontt voorhoofd.
Arrugamento. Rimpelinge, fronsinge.
ARRUGINIRE, arruginirsi, V. Rugginire, rugginirsi.
ARRUOTARE. V. Arrotare. [si etc.]
**ARRUVIDIRE etc. V. Inruvidire etc.
ARSINALE. Tuighuis, wapenhuis.
ARSENICO. Een goudgeelagtige bergstofte, ook een doodelijk vergift, rottkruid.
**ARSICCIO, arsciare etc. V. Ardere & sequens.
**ARSO, arsurà etc. V. Ardere etc.
ARTE. Konst.
arti liberali, le belle arti. De vrye konsten, de schoone konsten.
arti mechaniche. Handwerkskonsten.
aiutar la natura con arte. De natuur met de konst helpen.
Arte. Een konst, ambagt, handtering. [pen.]
l'arte del cuoco, scalco etc. De konst van wel te kookken, de tafel te dekken, op te dijsen, voor te snyden, enz.
l'arte del fabro, muratore, landrnolo etc. Smids, metselaars, wollenwevers ambagt, handwerk.
l'arte del fingere. Digtkonst, poezy, dat is, de konst van zig anders te gelaten als de meening is.
imparar apparar un' arte. Een handwerk, of ambagt leeren.
effercitar un' arte. Een ambagt of nering doen, dryven.
faper un' arte. Een konst of ambagt konnen, vervegen. [staan.]
*regger, guadagnare la vita, guadagnarsi il pane, procac-*********

ciarfi il vitto con qualche bonefca arte. Met een eerlyk ambagt ziggeneeren, zyn brood winnaen.
chi ha arte, ha parte. Konst maakt gunst, dat is, die een handwerk of ambagt kan, is overal aangenaam.
arte magica. Toovery, toover, of zwarte konst.
l'arte marimarefca etc. Zee of fcheepvaartkonst, konst van de zee te bouwen, ter zee te varen.
Arte. Bedrog; schalkheid; loosheid, list, looze, doortrapte vond, of trek.
con arte. Met loosheid, list, doortraptheid.
ad arte. Met vlyt, ook in den schyn, ook met list, loosheid, doortrapte vond of trek.
far' una cosa ad arte e con affettazione. Iets met vlyt, op een gemaakte wyze doen.
ci vuol arte per arrivare etc. Eene bezondere konst, list of loosheid is 'er van noden, om daar heen te ge-
Arte. Vlyt, naarstigheid, middel. [raken.]
metter ogni arte in qualche cosa. Alle vlyt in een ding bescieden.
Artifice. Een konstenaar, werkbaas, meester in eenige konst.
un grand' artifice. Een groot vermaard konstenaar.
Il Demonio è un' artifice di frodi, e d'inganni. De Duivel is een uitvinder van alkerhande list en bedrog.
Artifice, artegiano, artigiano, artista. Een handwerksman, ambagtsman.
artifice lanaiuolo etc. Een wollenwever.
l'arte del cuoco, cucinare etc. De kookkonst.
artifice di drappi etc. Lakenwever.
maestro di vagli etc. Een ziftemaker.
Artigianefco, artigianefco. Van een ambags of handwerksman, of daar toe behoorende.
modi etc. artigianefchi. Knechtſche, dat is, geen edele en heufche zeden, manieren, of gebruiken.
Artigianefcamente, artigianefcamente. By maniere van een ambags of handwerksman, dat is, zonder heusheid, bevalligheid, beleefdheid.
Artigliare. Met konsten, looze vonden, of trekken [omgaan.]
Articella. Een kleine konst, handteeringe.
Artificio. Konst, ambagt, wetenfchap, list, loosheid, bedrog; ook een konstig werktuig.
con grand' artificio. Met groote konst en verftand.
ſenza artificio, ſenza alcun' artificio. Zonder konst, dat is, opregtelyk, zonder list of bedrog.
uſar' artificio. List, bedrog gebruiken.
ella, con certi artificioi lo ſeppe ingannare. Zy wift hem met eenige konstgreesjes, dat is, met valſche vleyeryen en lief koſeryen aardiglyk te bedriegen.
artificioi politici. Staatkundige grepen, treken.
Artificioſo. Konstig, vol konst, volgens den regel gemaakt; ook kloek, verftandig, ſchrander.
offer' artificioſo. Konstig, konſtryk zyn.
eſſer' artificioſo nel trattare, nell' agire. In alle zyne werken, handelingen, kloeken omzigtig zyn.
Artificioſiſſimo. Zeer konstig, konſtryk.
Artificioſamente. Konstiglyk, met konst, verftandiglyk.
drappo, merlo etc. artificioſamente lavorato. Konstiglyk, met konst gewerkt laken, kanten enz.
Artificioſiſſimamente. Zeer konstiglyk.

Artificiofifumamento. Zeer konftiglyk.
Artificiale. Konftig, volgens, of door de konft ge-
 maakt. [maakt]
an' anno, mefe, giorno &c. artificiale. Volgens de tyd-
 rekenkunde, uitgerekend jaar, maand, dag, enz.
fari &c. artificiali. Van wasch, zyde, enz. gewrogte,
 gemaakte bloemen.
Artificialmente. Konftiglyk, aardiglyk, zinnelyk,
 fraaitjes, dat is, volgens de regelen van de konft
 gemaakt.
con un viso artificialmente pallido. Met een konftiglyk,
 of door konft bleek gemaakt aangezigt.
Artificiato. Konftig, volgens de regelen van de konft
 gemaakt.
una bellezza &c. artificciata. Een konftiglyk, of door
 konft gemaakte, dat is, verminkte fchoonheid.
Artificialmente. V. *Artificialmente*.
 ARTEMISIA. Byvoet, St. Jans kruid.
 ARTERIA. Den ademflag, of hartader, pols.
l'aspra arteria. De ligt of ftroppy, lugtader.
Arteriale. 't Geen tot de flag of hartader behoort.
 ARTICOCO. V. *Carcioffo*.
 ARTICO. Noorden, van 't noorden, noord.
Polo Artico & Antartico. De Noord en Zuidpool, of
 [afpunt]
 ARTICOLO, *articulo*. Lid, leedje, knenkel of knok-
 kel in menfchen en beften, ook een punt, hoofd-
 ftuk of hoofddeel.
gli articoli delle dita. De leden van de vingers.
gli articoli della fede. De punten van 't geloof, geloofs-
 [punten]
mit articolo della morte. In de laafte ure of punt van
 de dood.
gli articoli della favella, lingua. De lettergrepen van
 een taal of spraak.
gli articoli de i nomi. De teedjens die men in de Italiaan-
 fe taal, en meest alle anderen, gebruikt, om de ge-
 flagten der naamwoorden te onderscheiden.
 ARTICOLARE. Tot de voegingeder leden behoorende.
morbo articolare. Jigt, pyn door alle de leden, leden-
 [ziekte]
Articolare, articolare. Onderscheidentlyk, netjes ver-
 deelen, afdeelingen en verdeelingen maken, ook
 de hoofdpunten opstellen, de woorden duidelyk
 uitspreken.
articular le membra. De ledematen, lid by lid voegen,
 of verdoelen.
*articular la pace, il contratto &c. le condizioni, i punti
&c. della pace, del contratto*. De vrede fluiten, een
 verdrag of verbond maken, de besluiten van de
 vrede in zekere hoofdpunten afdeelen, verdeelen,
 [enz.]
articular la favella, le parole, le voci. De woorden,
 een taal of spraak onderscheidentlyk uitspreken, de
 lettergrepen verdeelen, afdeelen en uitspreken,
 ook fpreken, redeneren.
 ARTICOLATO. Met ledematen voorzien, lid by lid gevoegd,
 verdeeld, ook in punten afgedeel, verdeeld, ook
 onderscheidentlyk uitgefproken.
membra articolate. Onderscheide, wel verdeelde leden.

contratto &c. ben articolato. Wel opgefteld, en onder-
 fcheidentlyk, netjes, van punt tot punt verdeeld ver-
 [drag]
suono, voce articolata. Een onderscheide, wel ver-
 deelde ftemme.
Articolatamente. Onderscheidentlyk, netjes, enz. ook
 puntsgewyze, van punt tot punt.
parlar' articolatamente. Onderscheidentlyk, klaarlyk,
 daidelyk fpreken.
conspir, distender' articolatamente. Puntsgewyze, van
 punt tot punt begripen, opstellen.
Articolazione. Onderscheide, klare, nette verdeeling,
 duidelyke, klare uitspraak.
 ARTIFICIALE, *artificialmente, artificiato &c. V. Arte &c.*
 ARTIFICIOSO, *artificiosamente &c. V. Arte.*
 ARTIGIANO, *artigianesco &c. V. Arte.*
 ARTIGLIERIA. Gefchut, grof gefchut, kanon.
General dell' artiglieria. Algemeen Veldtuigmeester,
 Gefchutmeeftter.
condur' l'artiglieria. 't Gefchut voeren, opvoeren.
montar l'artiglieria, mesteria in punto. Het gefchut
 monteeren, toeruffen.
caricar l'artiglieria. Het gefchut laden.
drizzar' l'artiglieria. Het gefchut opheffen of regten.
sparrar l'artiglieria. 't Gefchut lossen, los fchieten,
 losbranden.
inchiodar &c. l'artiglieria. 't Gefchut vernagelen.
Artigliere, artigliero. Busmeester, bufschietter, ge-
 fchutmeeftter, konftapel.
 ARTIGLIO, *artigli*. Klaauwen of sporen van vogelen.
gli artigli dell' aquila. Arends klaauwen.
ficcar gli artigli in qualche cosa. De klaauwen in iets zet-
 ten, fteken.
scampar, uscir de gli artigli. Uit de klaauwen ontfnap-
 pen, dat is, uyt 's vyands handen, geweld, of
 magt ontvlugten, ontloupen, ontkomen.
contro al suo (della morte) fiero artiglio, non val configlio.
 Tegens de dood is geen kruid gewaffen, tegens de
 klaauwen, de magt van de dood is geen raad te vin-
 [den].
 Artigliato. Gefpoord, met klaauwen verzien, [gewa-
 ARTIMONE. Het Bezaanzcil. [pend].
 ARTISTA. V. *Arte*.
 ARTURO. Een ftarre in 't Noorden van de eerste
 groote, welke men ziet by de staart van de groote
 [Beer].
 ARUSPICE. Een Offerwichchelaar, een voor of waar-
 zegger, die uit de lugt toekomende dingen voor-
 zegd, en wonderrekenen verklaart.
 ARSELIO, *arzelio*. Een paard, 't geen een witte
 agtervoet heeft.
 ASARO, *asarabacca*. Mansoor, hasefwortel, een kruid.
 ASBESTO. Een steen in Arcadie, die eens ontftook-
 ken zynde, niet kan uitgeblafcht worden.
 ASCELLA, *asella*. Den oxel, oksel.
portar' un libro sotto l'ascella. Een boek onder den
 oxel, onder den arm dragen.
Affellare, affellare. 't Geen onder den oxel legt.
 ASCENDERE. Opklimmen, na boven gaan, op-
 stygen, opklauteren.

Afcon-

Ascendente. Een teeken, 't welk op de kim of gezigting verschijnt, op het punt, of oogenblik dat iemand ter wereld komt, of gebooren word; ook 't geluk of ongeluk van een mensch, 't welk uit de geboortestarre bemerk't of beslooten word.

ascendente prospero. Gelukkige, voorspoedige geboortestarre.

ascendente infasto. Ongelukkige geboortestarre.

qual luogo &c. mi preparò miglior ascendente. Die plaats heeft my beter geluk toegezeid, bereid.

Ascensione. Opstyginge, opklimminge, opkomst; ook de Hemelvaart (des Heeren.)

Ascensione (del Signore) la festa dell' ascensione. Des Heere Hemelvaartsdag.

Asceso. Opgeklommen, opgestegen, opgevaren.

Ascesa. Opklimminge, opgang, opstyginge.

A S C H I O. Walg, walginge.

A S C I A. Een plank.

A S C I U G A R I, sciugare. Droogen, afdroogen, afwiltschen, afvegen.

asciugar gli occhi, le lagrime. De oogen afdroogen, de tranen afvegen, afwiltschen.

Asciugare, asciugarsi. Utdroogen, afdroogen, droogen; ook droog worden, droogen.

asciugarli le mani, gli occhi &c. ad (con) un panno. De oogen, de handen, enz. aan een doek afdroogen, afveegen, afwiltschen.

le strade asciugano. De straten droogen weer op, worden weder droog.

Asciuga-mano, sciuga-mano. Een servet, droogdoek, handdoek.

Asciugatoio, asciugatore, sciugatoio. Handdoek, droogdoek, zweetdoek, doek om af te droogen, af te veegen, enz.

Asciugaggine. Droogte, dorheid, droogheid. *V. Asciutto.*

Asciutto, asciugato, sciutto. Droog, gedroogt, afgedroogt, niet meer nat of vogtig.

con occhi asciutti, e senza pietà. Met drooge oogen, en zonder barmhartigheid, ontferminge, medelyden.

un camino bello ed asciutto. Een schoone en drooge weg, wandelplaats.

terreno, strada &c. asciutta. Drooge, magere, schrale aarde, drooge straat.

Asciutto. Mager, schraal, dorre, teer van gesteldheid, niet vet, nog dik.

un uomo di complessione asciutta. Een mager, schraal mensch.

un cavallo asciutto. Een mager paard, dat niet wel in 't vleesch is.

Asciutto. Droogte, dorheid, droogheid, magerheid, schraalheid.

sa grand' asciutto. 't Is een zeer drooge en dorre ryd.

A S C L A, ascote. De kassen van een molenrad.

A S C O L T A R I. Aan of toehooren, iets verstaan, iemand gehoorzamen, zyn raad of bevelen opvolgen, na iemand luisterten.

ascoltar' uno benignamente. Iemand gaarne, gewilliglyk, goedwilliglyk hooren, aanhooren.

ascoltar la messa. Miffic hooren.

T O M. I.

ascoltar la predica, un predicatore. Een predikatie, een predikant hooren.

ascoltate Signori. Hoort toe gy Heeren, volgt myn raad, luistert na my.

se baverete la pazienza di ascoltar mi. Als gy maar gedult zult hebben om my aan te hooren.

ascoltar' all' uscio, star ad ascoltare. Aan de deur luisterten, aan de deur staan hooren.

queste cose ascolto volentieri. Zulke dingen hoore ik gaarne, dat is, behagen my, zyn my aangenaam.

Ascoltante, ascoltatore. Aan- of toehoorder.

non senza utilità, edificazione, anzi con lagrime degli ascoltanti. Niet zonder vrugt, voordeel, stigging, ja zelfs met geschrey, of geween der toehoorders.

non vi mancheranno ascoltatori. 't Zal u aan geen toehoorders ontbreken, gy zult toehoorders genoeg hebben.

Ascoltato. Aan- of toegehoort.

esser' ascoltato. Gehoort, aangehoort worden; ook gehoord worden, dat is, regt verkrygen.

qui saremo ascoltati. Hier zullen wy gehoord, vernomen worden.

Ascoltato. Bewilligd, toegestemt, aangenomen.

la proposizione dell' ambasciadore non fu ascoltata. Het aanbrenge van de Gezant wierd niet aangehoort, dat is, niet bewilligd of toegestemt.

Ascoltarore. V. Ascoltante.

Ascoltatione, ascoltamento. Aan- of toehooringe, toeluiteringe, gehoorzaamheid, opvolging van iemands bevel of raad.

Ascolta. Een schildwagt; ook een schildwagtshuisje.

A S C O N D E R E, nascondere. Verborgen, verholten, geheim of bedekt houden, niet bekend maken.

asconder qualche cosa ad uno. Iets voor iemand verbergen, geheim, of bedekt houden, iets niet bekend maken.

asconder la verità. De waarheid verbergen, verholten houden, verzwygen, niet bekend maken.

asconder' i suoi difetti. Zyne gebreken verbergen, geheim of bedekt houden.

Asconderfi, nasconderfi. Zig verbergen, wegstecken, verschuilen.

Ascoso, nascoso, ascoso, nascosto. Verborgen, bedekt, verholten, verzwygen, weggestoken, verscholen.

di nascoso, di nascosto, di ascoso. Op een verborge, geheime maniere, heimelyk, in 't geheim, of verborgen.

di nascoso al padre. Zonder weten of voorwetend des vaders.

Ascosamente, nascosamente, ascosamente, nascostamente. Heimelyk, bedektelyk, in 't geheim, of verborgen. *V. Nascoso &c.*

Ascondimento, nascondimento. Verberginge, verholinge, verzwyginge.

Ascondiglio, nascondiglio. Schuilhoeken, om zig te verschuilen, te verbergen.

A S C R I V E R E. Inschryven, byschryven, toedoen, in by of aanlassen, byvoegen.

ascriver' uno in qualche ordine, congregazione, compagnia &c. Iemand in een orde, vergadering, gezelschap.

I

gezelschap ontfangen, inschryven, aannemen, enz.
Ascrivere. Toeschryven, toewyzen, toemeten, dank weten, wyten, toerekenen.
ascriver qualche cosa ad uno. Aan iemand iets toeschryven, dat is, dank weten, enz.
a Dio solo, e non punto a noi stessi da ascriver' habbiamo, se vi è qualche cosa di buono in noi. Aan God, en niet aan ons hebben wy te danken, of toe te schryven zoo'er iets goeds in ons te vinden is.
Ascritto. Ingelchreven, aangenomen, opgenomen; ook toegeschreven, toegerekend, toegemeten, toegewezen, enz.
il tradimento vien' ascritto ad un contadino. Dit verraad word aan een boer toegeschreven, geweten, of een boer word aan dit verraad pligtig of schuldig gehouden.
AS FODILLO, asfodello. Goudwortel, heidenbloem, zekere wortel.
ASILO. Een vryplaats, een toevlugt, een schuilplaats, toevlugtplaats.
questo è un' asilo dell' ignoranza. Dit is een toevlugt van de onkunde of onwetenschap, dat is, een uitvlugt, verschooning of voorwendzel, als iemand iets onkundig of onwetende is.
ASIA, una delle quattro parti del mondo. Asie, een van de vier deelen des wereldd.
Asiatico. Van Asie, van Asie geboortig, in Asie woonende, gegroeid of groeiende.
ASIMA, asimatico &c. V. Asma, asmatico.
ASINO, asina. Een ezel, een ezelinne.
caricar, scaricar l'asino. Den ezel laden, ontladen.
l'asino non va senza bastone. Den ezel gaat zonder slagen niet voort, dat is, luye en trage menschen moet men geduurig onder dezweep houden, dryven, enz.
strotto di asino dura poco. De ezels draf duurt niet lang, dat is, op den yver en vlyt van trage en luye menschen is geen staat te maken.
metter' un' asino a cavallo. Een ezel te paard zetten, dat is, een onbeleefde plompe vlegel tot een hoog ampt of bediening verheffen.
Asino. Met. Een ezel, een zot, een dommekragt, een botmuil, plompe, domme vlegel.
un grand' asino. Een grooten ezel.
Asinello. Een kleine ezel, ezeltje.
Asinesco. Van den ezel, tot den ezel behoorende, ezels, ezlagtig; ook plomp, boersch, ongemaniert, onmanierlyk, onbeleefd, onbeschaafd, enz.
modo, motto, tratto, procedere, parlar &c. asinesco. Een ezlagtige maniere van leven, in 't gaan, spreken, enz.
Asinescamente. Ezlagtig, op een ezlagtige wyze en maniere.
Asinino. Van den ezel, tot den ezel behoorende, ezlagorecchie &c. *asinine.* Ezelsooten. [tig.
Asinaio, asinato. Ezeldryver, ezelhoeder.
Asnaggine, asinaria, asinità. Met. Ezelagtigheid, dat is, plompe maniere, luyheid, boersheid, bothed, ploimpheid.
Asineggiare. Ezlagtig en plomp zyn.
ASMA, asma, asmo. Aamborstigheid, kotten adem.

Asmatico, asmatico. Aamborstig, kortamig, die zyn adem met moeite haalt.
ASOLA, asollita, asolera. Een koortje, daar het haakjen ingaat, gelpe; ook knoopgat, enz.
Asolare, asolero. In het koortje doen, haken, hegten, inhaken.
ASPARAGO, sparago. Sperges, asperges.
asparaghi grossi. Schoone, grootte asperges.
ASPARI &c. V. Aspo, &c.
ASPE, aspide, aspido. Een zeer venynige slang, een Alpis-slang.
ASPERELLA. Peters-stelt, een kruid.
ASPERGE, asperges, aspergolo, aspersorio. Wyquaft.
ASPERITA &c. V. Aspro.
ASPETTARE. Wagten, verwagten, afwagten, te verwagten hebben, vertoeven.
aspettar' uno. Op iemand wagten, iemand verwagten, enz.
star aspettando. Wagten, staan en wagten.
deb' aspettate un poco. Ey lieve, wagt (vertoef) een weinig.
vi aspetta una povera cena in casa mia. Een slegt avondmaal verwagt u in myn huis, dat is, gy word op een slegt avondmaal verwagt.
Aspettare. Hopen, verhoppen.
aspettar la pace &c. De vrede hopen of wenschen, op de vrede hopen.
io aspettavo il contrario. Ik hoopte het tegendeel.
non haveremo da aspettar' altro. Wy zullen niet anders te hopen of te verwagten hebben.
Aspettare. Toebehooren, toestaan.
Aspettante. Verwagende, dat is, dingende, staande naar een ampt of bediening.
vi sono molti aspettanti. Daar toe zyn vele na wagtende.
Aspettativa. De hope of verwagtinge, dat is, de beloofde of toegezeide bediening, waar op iemand wagt en betrouwd.
haver l'aspettativa di qualche carica. De hoop tot een ampt of bediening hebben.
Aspettato. Verwagt, afgewagt, gehoopt, gewenscht.
dite, che non mi aspettino. Zeg, dat men naar my niet
Aspettazione. Wagting, verwagting, hope. [wagt.
più presto dell' aspettazione. Eerder als men gehoopt of verwagt hadde.
ASPETTO. 't Gezigt, aangezigt, 't aanzien, aanschyn, gedaante, enz.
un giovane di bell' aspetto. Een jongeling van een schoone gestalte, aanschyn, of aangezigt.
di buon aspetto. Van goed en fraai aanzien, gelaat, enz.
un buono di fiero aspetto. Een mensch, wreed, streng van aanzien.
aspetto piacevole, grazioso, vezzoso, gentile, maestoso, &c. Een minzaam, heffelyk, vriendelyk, aangenaam, adelyk, majesteitich gelaat, aanzien, of aangezigt.
un aspetto orribile, orribile di aspetto. Een schrikkellyk gezigt, gruwelyk, gruwzaam van aangezigt, gelaat, enz.
mutar, cangiar' aspetto. 't Gezigt, aanzien, gelaat, gestalte, of gedaante veranderen.

zener' uno sempre nell' aspetto. Iemand altyd in 't gezigt of voor oogen hebben.

ella, al primo aspetto non mi piaceros. In den eersten aanzien of opflag, op het eerste gezigt, in de eerste ontmoetinge behaagde zy my niet.

Aspetto, aspetti. Verschyning, opgang, ryzinge, enz. Sprekende van een star.

aspetto di Saturno, Venere &c. Opgang, opryzing van Saturnus, Venus, enz.

il fallso si faccia in un buon' aspetto. 't Aderlaten zal in een goed teeken of verschyninge ondernomen

ASPIDO, aspide. V. Aspe. [worden.]

ASPIRARE. Aanblazen. Met. Verlangen, trachten, iets beoogen, naar iets staan, naar iets dingen.

aspirar' a qualche dignità &c. Naar een verheve waardigheid staan, dingen, trachten, enz.

aspirar' alla Monarchia univ'ersale. Een algemeen heerschappyy, eenhoofdige regering beoogen, daar na staan, dingen, trachten, enz.

Aspirante. Aanblazend; ook beoogt, betracht, enz.

Aspirazione. Aanblazing; ook ademhalinge, ademtoegt; ook de letter H.

con due aspirazioni. Met sterke ademhalinge in 't uitspreken van een letter.

ASPLENO. Steenvaren of mildkruid, herten tonge.

ASPO, aspo, aspolo. Haspe, haspel.

Aspare, naspare, aspolare, inaspere, inaspolare. Haspen, haspelen, ophaspen, enz.

aspar' il filato, i filati. 't Gaten haspen, haspelen, op-

ASPRO, asprino. Zeker Turksch geld. [haspen.]

ASPRO. Scherp, hart, ruw, onaangenaam, wrang, leelyk,

un aspro cilicio, aspra disciplina. Een ruwe, haire boet-kleed, een scherpe rugt, kastydinge, enz.

pietre aspre, e ruvide. Ruwe en harde steenen.

aspri scogli. Oneffe, ruwe klippen of steenrofsen.

aspro dolore, aspro tormento. Een scherpe, bittere smert.

frutti aspri ed immaturi. Ruwe, onrype, groene, wrange, ontydige vrugten.

aspra montagna. Een ruwe, steenagige, klipagtige [berg.]

aspro sentiero, aspra salita. Een harde, ongebane, oneffe weg, harde, moeilijke stege.

tirò un vento molto' aspro. Daar blies, (ging) een zeer felle wind.

tempo aspro. Ruwe, koude, winterige lugt.

nella stagione più aspra. In de koudste, felle winter.

menar' aspra vita. Een straf, streng leven voeren, leiden, enz.

far' aspra penitenza. Een strenge, scherpe boete doen.

abbracciar un' aspra religione. In een strenge orde of klooster gaan.

aspro castigo. Een harde of scherpe straffe.

un' aspra & atroce guerra. Een zware, harde oorlog.

aspro combattimento. Een hardnekkig, scherp gevegt.

aspra e dura legge. Een ruwe, scherpe, of strenge wet.

Aspro. Stuurfch, norfch, ruw, straf, streng van aart.

aspro nel parlare. Stuurfch, straf, streng in 't spreken.

parole aspre e brusche. Harde, ruwe, straffe woorden.

Asprimo, asprissimo. Zeer ruw, fcherp, hard, straf, streng, enz.

Asprigno. Een weinig fcherp, hard, straf, bitter, enz.

Aspramente. Scherpelyk, straffelyk, bitterlyk, strengelyk, ruwelyk.

viver' aspramente. Een hard, streng leven leiden, of voeren, strengelyk leven.

comandar, parlar, risponder &c. aspramente. Straffelyk, strengelyk gebieden, spreken, antwoorden, enz.

riprender', castigar' aspramente. Iemand fcherpelyk berispen, bestraffen.

Asprissimamente. Zeer fcherp, straf, bitter, streng, ruw, hevig, enz.

Asprezza, asprezze. Scherpheid, ruwheid, strengheid, strafheid, hardheid, enz. ook allerhande ongemak en strengheden.

asprezza di vita. Strengheid van 't leven.

asprezza dell' ordine, della religione. Strengheid, strafheid van de Orde, van het klooster-leven.

asprezza del cilicio, disciplina &c. Ruwheid van 't boete-kleed, van de tugt, enz.

asprezza della montagna, delle pietre. Ruwheid, moeilijkheid van 't gebergte, steenen.

asprezza del sentiero, tempo, stagione. Ruwheid van de weg, weer, jaargetyde.

asprezza della legge, del castigo. Hartheid, strafheid van de wet, fcherpheid van kastydinge of straffe.

asprezza di costumi, nel procedere. Ruwheid, boersheid, plompheid van zeden, in 't bejegenen.

asprezza di parole. Scherpheid, hardheid van woorden.

egli non è uso all' asprezza, alle asprezze. Hy is tot de ongemakken of strengheden nog niet gewend.

Aspreggiare. Scherpelyk, straffelyk, strengelyk, ruwelyk bejegenen, handelen.

Aspreggiar' uno. Iemand ruw, straf, strengelyk handelen, bejegenen.

aspreggiar' un cavallo. Een paard plagen, quellen, afmatten.

aspreggiar' i figliuoli, discipoli &c. con battiture, con sgridi indiscreti. De kinderen, leerlingen, enz. ruw en straf houden, met slaan en kyven strengelyk handelen, bejegenen.

Aspreggiatore, aspreggiatrice. Een plager, queller, ontroeder, pyniger.

Aspreggiamento, aspreggio. Harde, ruwe, fcherpe handeling, bejegeninge, quellinge, enz.

ASSAGGIARE. Smaken, proeven, een weinig van iets eeten of drinken.

assaggiar' una vivanda, un vino &c. Een spyze of kost, wyn, enz. smaken of proeven.

assaggiatene un poco colla lingua. Smaak, proef een weinig daar van met de tonge.

Assaggiare. Beproeven, toetsen, te weten, de Meta-len; ook een Perfoon.

assaggiar' l'oro, argento, metallo. Goud, zilver, metaal toetsen, beproeven.

assaggiar' una persona. Een perfoon beproeven, op de proeve of toetssteen stellen.

Assaggiatore. Een proever, smaker, enz.

assaggiatore di vini. Een wynproever.

assaggiatore (di metalli) Een beproever, proever, toetsier.

Assaggiamento, assaggio. Smaak, ook een voormaak. *gustava già un' assaggio della felicità eterna.* Hy smaakte de voormaak van de eeuwige gelukzaligheid.

A S S A I. Veel, zeer veel.

chi ha poco, chi assai. De een heeft weinig, de andere veel.

egli può assai. Hy vermag veel, kan veel uitwerken. *io ne ho assai.* Ik heb 'er genoeg, zeer veel van.

egli fa assai digiuni, assai limosine. Hy vast veel, geeft zeer veele aalmoessen.

Assai. Tamelyk.

questo mantello è assai corto. Deze mantel is tamelyk kort. *un homo assai letterato, virtuoso &c.* Een zeer geleerd, deugdzaam mensch.

assai bene &c. Goed genoeg, enz. zeer goed.

assai volte. Zeer dikwils, dikmaals genoeg.

Assai. Genoeg (word agter aan gezet.)

en ho mangiato, dormito &c. assai. Ik hebbe genoeg (tamelyk) gegeten, geslapen, enz.

Assaiissimo. Zeer veel.

in assaiissime cose &c. In zeer veele dingen, enz.

ASSALDARE, assaldato &c. *V. Saldare, saldato &c.*

ASSALIRE, assaltare. Toe, aan, op, of tegen springen, bespringen, overvallen, een aanval doen. *assaltir, assaltar il nemico, i nemici.* De vyanden bespringen, aanvallen, aangrypen, overvallen, een aanval daar op doen.

assaltir, assaltir, i viandanti. De reizigers aanvallen, bespringen, overvallen.

assaltir una città. Een stad bestormen, aanvallen.

assaltir, assaltir la mente con stimoli carnali, tentazioni &c. 't Gemoed met vleeschelyke lusten en bekoozingen bestryden, aanvechten, aanvallen, bespringen. [gen.]

Assalito, assalato. Aangevallen, besprongen, overvallen, aangegrepen.

esser assalito dai nemici. Van de vyanden besprongen, overvallen worden.

esser assalito dalla concupiscenza carnale. Van de vleeschelyke begeertens aangevogten, bestreden, overvallen worden.

esser assalito dalla febbre &c. Van de koorts overvallen, aangegrepen worden.

Assalitore. Aanvaller, aangryper, overvaller, bespringer. [springer.]

dar assalto ad uno. Iemand aanvallen, bespringen, overvallen.

far un assalto. Een aanval doen, stormen.

dar l'assalto (alla città) Een aanval (op de stad) doen, bestormen, stormen, storm loopen.

rispinger, ributtar l'assalto. Den storm afslaan.

un assalto generale. Een algemeene storm, hoofdstorm. [storm.]

conquistar la città per via d'assalto. Een stad stormenderhand innemen.

ASSALTARE. *V. Assalire.*

ASSANNARE. Met de klaauwen aanvatten, aangrypen, enz.

il leone assanna la preda. De leeuw vatte de prooy met de klaauwen aan.

Assannato. Met de klaauwen aangevat, aangegrepen.

esser assannato. Met de klaauwen aangevat, aangegrepen worden, enz.

ASSAPORARE. Smaken, eenige smaak of geur hebben; ook sloppen, opsloppen, enz.

assaporar il vino a ciantellini. De wyn sloppende, of droppelsgewyze drinken.

Assaporire, assaporare. Wellmakend maken of worden. *V. Insaporare &c.*

ASSASSINO. Een roover, struikroover, vrybuitter, afzetter, plonderaar, straten of wegenschen-der, een schelm.

assassino (da strada) Straat- of struikroover.

quel perfido assassino. Dien trouwlooze, ontrouwe, meinedige schelm.

ordire con assassini contra la vita di qualcheduno. Met struikroovers of straat-schenders toelaggen om iemand te dooden.

assaltir uno da assassino. Iemand heimelyk, schelm-agtig aanvallen, bespringen.

Assassinare. Iemand op een heimelijke, schelmagtige wyze dooden, om 't leven brengen; ook heimelijc of in 't openbaar aan licchaam, eer, goed, schade toebrengen.

tu m'hai assassinato. Gy hebt my gelyk een schelm bedrogen, aangegrepen, enz.

Assassinamento. Een schelmagtige, verradelyke moord of doodslag.

un assassinamento grande su quello. Dat was eengroote schelmery, schelmstuk, enz.

Assassuaria, assassinarie. Schelm- en diefagtige trekken, daden, bedryven.

A S S E. asso. Bord of plank.

intavolar con assi. Met borden om of beleggen, met planken voorzien, bedekken, enz.

Assicelle. Een bordje, plankje, ook krullen, spaanderen, splinters, ook schalyen of dakborden, ook scheenborden, houte spansels, breukspanen, die de wondhealers aan gebroke beenen gebruiken.

coglier, corre gli assicelli. De spaanders klieven.

coprir il tetto di assicelli. 't Dak met schalyen of borden dekken.

fermar, drizzar la rottura con assicelli. Een beenbreuk met spalken of schenen verbinden.

A S S E. Den as of spille, rondom welke de raders van een wagen, enz. loopen.

asse del carro. Den wagen-as.

A S S E D E R E, assedere. By of naast iemand zitten.

asseder ad uno. By iemand zitten.

Assessore. Een byzitter, raadsheer, raadsman, of raadgever.

assessore nel parlamento, consiglio &c. Een byzitter in 't Parlement, in den raad, enz.

Assiso. Gezeten, zittende.

comparse la Giustizia, &c. assisa sopra un carro trionfale, trono &c. De gerechtigheid verscheen als zittende op een praalwagen, enz.

A S S E D I A R E. Beleggen, bezetten, benaauwen.

assediar una città, piazza, fortezza. Een stad, sterkte of vesting beleggen, benaauwen.

Ass-

Affediante. Belegerende, bezettende, besluitende, benaauwende.
P'essercito affediante. Het belegerende leger.
Affediato. Belegerd, benaauwd, de geen die belegerd, bezet, besloten, benaauwd word, of is.
esser' star' affediato. Belegerd, bezet, besloten zyn.
gli affediati. De belegerde, besloote, benaauwde.
Affeditore. Belegeraar, de geen die belegerd.
Affedio, affeggio. Een belegering, beleg.
metter', porr' affedio a qualche piazza. Een plaats belegeren, bezetten.
cinger', stringer' una città di affedio. Een stad belegeren, omringen, berennen, blokkeren, benaauwen.
levor l' affedio. 't Beleg opbreken, wederom afrekken.
duro, stretto, lungo affedio. Een harde, langdurige belegering, beleg, enz.
ASSIGNARE. Aan- of toewyzen, toefchryven, toerekenen, voor iemand schikken, toefschikken, geven, ten deele geven, verdeelen, ook bestemmen, beramen, bepalen, benoemen, ook voorwenden. enz.
assegnar' salario, pensione, rendite &c. ad uno. Iemand een soldy, jaarlykse rente, of inkomste toelagen. V. *Appuntare &c.*
assegnar' il pagamento ad uno in qualche luogo. Iemand de betaling ergens ter plaatse aan- of toewyzen.
assegnar' un giorno, un' hora per qualche faccenda. Een dag of uur tot zekere verrigtinge bestemmen, bepalen, benoemen, enz. V. *Appuntare.*
assegnar' qualche luogo per abitazione, ad uno. Iemand een woon- of verblyfplaats aanwyzen, toewyzen, noemen, vast stellen.
assegnar' ragioni, cause, motivi di qualche cosa. De oorzaken, beweegreden van een ding aantrekken, bybrengen, voorwenden. V. *Addurre &c.*
egli, per scusa assegnò la sua estrema vecchiezza. Hy bragte tot zyn verschooninge zyn hooge ouderdom by.
Assegnamento, assegnamenti, assegnazione. Aan- of toewyzinge; ook rente, inkomste, verschryvinge. V. *Appuntamento.*
far, (dar') un' assegnamento ad uno. Iemand een aanwyzinge, verschryvinge geven.
assegnamenti annui, sicuri, certi, buoni, grossi. Jaarlykse renten of inkomsten, die vast, zeker en goed [zyn.

ASSIGNATO. Gematigd, bezadigd, bedaard.
un uomo molto assegnato. Een gematigd, bezadigd, bedaard, vroom mensch.

ASSIGURARE. Iemand op weg agterhalen, inhalen. Met. Iemand verstaan, bevatten, begrypen.
assiguir' uno. Iemand agterhalen, inhalen, enz.
assiguir' la mente, il senso, i sensi di uno. Iemands meeninge, of gevoelen, bevatten, bezeffen, begrypen.

ASSEMBLEA. Vergadering (voornamentlyk in staats-zaken) staatsvergadering, raadsverzameling, enz.
far un' assemblea. Een staats vergadering uitschryven.
in piena assemblea. In de volle vergadering, in den vollen raad.

ASSEMBRARE &c. V. Sembrare &c.
ASSEMBRARE. Iets vereeuwigen, altydduurend of eeuwig maken.
Assembrato. Vereeuwigt, of eeuwigduurend gemaakt.
ASSENSO, assentimento &c. V. Assentire &c.
ASSENTARE, assentarsi, sentarsi. Zitten, nederzitten, gezeten zyn.
Assentato. Gezeten, zittende.
star' assentato. Zitten, gezeten zyn.
scrivere, mangiar, dormir &c. assentato. Zittende schryven, eten, slapen, enz.
ASSENTATORE. Een vleyer, pluimstryker, liefkoozer, enz.
Assentazione. Gevley, vleyery, pluimstrykery, liefkoozinge.
ASSENTARE, assente. Afwezend, afzynde, afwezig, of niet tegenwoordig.
esser, star' assente. Afwezend, niet tegenwoordig zyn.
gli assenti. De afwezende, afwezige, de geen die niet tegenwoordig zyn.
Assenza, assenza. Afwezendheid, het afzyn, het niet tegenwoordig zyn.
la sua assenza non pregiudicherà punto. Zyne afwezendheid zal in 't minste niet nadeelig of schadelijk zyn.
in mia assenza. In myn afwezendheid.
Assentarsi, absentarsi. Zig afwezend, of afwezig houden, weggaan, vertrekken, zig van daar be[geven.
egli s'è assentato. Hy heeft zig daar van gemaakt, is weggegaan, vertrokken.
assentarsi, absentarsi dal congresso. Zig van de raadsvergadering afwezend houden, daar in niet verschynen, enz.
assentarsi, absentarsi dal campo. Zig uit het leger be-geven, vlugten, ontvlugten, afwezig, niet tegenwoordig zyn.
assentarsi, absentarsi dalla compagnia. Zig heimelyk, steelswyze uit het gezelschap be-geven, vertrekken, enz.
assentarsi, absentarsi per qualche tempo. Zig een tyd lang afwezend, of afwezig houden, afzyn, afwezen, afblyven.
Assentato. Verre afzynde, afwezende, enz.
ASSENTIO, assenzio, assenzo. Alfem.
amaro più che assenzio. Zoo bitter als alfem, bitterder als alfem.
Assenzio, assenzi. Met. Al't geen bitter en hard voorkomt, ramp, ellende, ongeluk, ongeval, tegen[spoed.
la fortuna mi apparecchiò li suoi assenzi. Het geval of noodlot heeft my allerhande alfem, dat is, rampen en ellenden toebereid.
ogni dolcezza passata mi s'è convertita bora in amarissimo assenzio. Alle voorgaande lust en zoetigheid is my in den bittersten alfem, dat is, droefheid en smerte verandert.
Assentiato, assenziato. Met alfem gemengt.
vino assenziato. Wyn met alfem gemengt, Alfemwijn.

A S S E N T I R E. Toestemmen, toestaan, vergunnen, inwilligen, overeenkomen, bewilligen, goedkeuren, overeenstemmen, van een gevoelen zyn. *tutti gli Autori assentono.* Alle Schryvers zyn ook van het zelve gevoelen, komen over een, stemmen toe, enz.

A s s e n t i r e. Toestaan, bewilligen, inwilligen, enz. *V. Consentire &c.*

A s s e n t i m e n t o , a s s e n s o . Toestemminge, goedkeuringe, overeenkomst, eenparig gevoelen, ook bewilliging, inwilliging, enz. *V. Consentimento, consenso.*

A s s e n z i o . *V. Assentio.*

A S S E P A R E , a s s e p a r e &c. V. Siepare.

A S S E R E N A R E &c. V. Rasserenare &c.

A S S E R I R E. Verzekeren, betuigen, vast toezeggen, iets staande houden, beweren, bevestigen. *V. Affermare.*

egli afferiva di haver ordina di S. Maestà. Hy gaf voor, verzekerde, betuigde, beweerde van hare Majesteit last te hebben.

A s s e r z i o n e . Verzekeringe, beweringe, betuiging, verklaringe, bevestiging; ook een voorstelling, voorstel, voorslag, 't geen een redenaar voorstelt om te verhandelen, of te bewyzen.

asserzione Theologica, &c. Een stelling of voorstellinge in de Godgeleertheit, enz.

A S S E S S O R E &c. V. Sopra, Affidere, assedere.

A S S E S T A R E . Met. In orde stellen, schikken, vereffenen, gelijk maken. *V. Accomciare &c. accomodare, &c. assottare, &c.*

assettar le cose sue. Zyne zaken schikken, rigten, enz.

A s s e t t a t o . Met de passer afgemeten. *Met.* In orde gestelt, gerigt, geschikt, enz.

ogni cosa ben' assettata. Alles in orde geschikt, geplaatst, gestelt.

A s s e t t a m e n t o . Schikkinge, rigtinge, plaatsing, orde. *V. Assettare &c.*

A S S E T T A R I . Dorsten, dorst hebben of lyden, dorstig maken (word zelden gebruikt.)

A s s e t t a t o . Dorstig, van dorst gequeult, geplaagt. *esser' assetato.* Dorstig zyn.

A S S E T T A R E , r a s s e t t a r e . Schikken, in orde stellen, plaatsen, zetten, opschikken, enz. *V. Assettare &c.*

assettar la casa, la camera &c. 't Huis, de kamer opschikken, alles in orde stellen, plaatsen.

assettar ogni cosa bene in casa. Zyne zaken 't huis fraay in orde stellen, schikken.

assettarsi bene gli abiti. De kleederen netjes en fraaitjes aandoen.

assettarsi per le nozze, convitto &c. Zig netjes opschikken, cierlijk aankleeden, om op de bruiloft, galkmaal, enz. te gaan. *V. Abbigliarsi &c.*

A s s e t t a t o . Op zyn plaats gelegd, geplaatst, ook opgeschikt, opgepronkt, opgetooid.

ella emò ben' assettata e pulita. Zy trad netjes en cierlijk opgepronkt, of opgetooid na binnen.

esser, star molto assettato in casa. Alles fraay, zeer wel, net in zijn huis geplaatst of geschikt hebben.

casa, camera, stanza, ben' assettata. Een huis, of kamer cierlijk en netjes opgeschikt, opgepronkt.

A s s e t t a t i n o . Net, schoon, fraay, enz.

una donna assettatina in casa. Een zindelijke vrouw in haar huishoudinge.

A s s e t t a t a m e n t e . Fraaitjes, netjes, wel opgeschikt, wel opgepronkt.

A s s e t t a m e n t o , a s s e t t o , r a s s e t t o . Schikkinge, opschikkinge, plaatsing, orde.

mettere, rimettere la masserizia &c. in assetto. Het gebruikte huisraad op zyn plaats stellen, in orde schikken of plaatsen.

rimetterfi in assetto. Zig wederom t'zamen voegen, schikken.

esser' in assetto a far qualche cosa. Vaardig, geschikt, gereed zijn om iets te doen.

A S S E V E R A R E . Verzekeren, verklaren, bevestigen, vastelijk toezeggen.

A s s e v o r a n t e m e n t e . Zekerlijk, voor zeker, zonder twijfel, gewisselijk.

A S S E V A R E , a s s e v a r s i . Tot smeet worden, met smeet betrijken.

A s s e v a t o . Tot smeet geworden, met smeet bestreken.

A S S I C E L L A , a s s i c e l l e . *V. Asse &c.*

A S S I C U R A R E . Tam of mak maken, temmen, afregten, enz.

assicurar' un cavallo. Een ongetemd, wild paard afrijden, toomen, teugelen, breidelen, temmen.

assicurar' falconi &c. Valken afregten, temmen, tam maken, enz.

A S S I C U R A R E , a s s e c u r a r o . Verzekeren, voor zeker toezeggen, ook stout en onvertsaagd maken, aanmoedigen.

assicurar' uno di qualche cosa. Iemand iets verzekeren, voor zeker toezeggen.

assicurar' le strade, camini &c. De straten en wegen zeker en veilig maken.

assicurar' un credito, una paga. Voor een schuld of betalinge instaan, borg blyven of worden.

assicurar' uno di qualche cosa. Iemand iets verzekeren, borg worden.

vi assicuro che &c. Ik verzeker u, dat enz.

la speranza mi assicura. De hoop verzekert my, maakt my zeker en onbeschoornd, moedigd my aan.

A s s i c u r a r s i . Zig verzekeren, overreden, ook een hart of moed grijpen, enz.

assicurarsi di una cosa, persona &c. Zig van een ding of persoon verzekeren, verzekering of borg nemen.

A s s i c u r a t o , p o s t o i n s i c u r o . Op een veilige plaats begeven.

A s s i c u r a t o , a s s e c u r a t o . Verzekert, zeker, ook gerust, betrouwend, gemoedigd, moedig.

esser' assicurato (ben' assicurato) di qualche cosa &c. Van een ding verzekert, wel verzekert zyn.

A s s i c u r a t o r e . Verzekeraar, de geen die verzekert, ook borge, die verzekeringe geeft, voor iets instaat, goed spreekt, enz.

A s s i c u r a z i o n e , a s s e c u r a z i o n e , a s s i c u r a n z a . Verzekeringe, ook borge, zekerheid, enz.

A S S I D E R A R E . Stijf worden, verkleumen, verstyven van koude.

affiderar (*di freddo, gelo, spasmo*) &c. Van koude styf worden, verkleumen, verstyven, van de kramp t'zamen, in- of by een getrokken worden.
credere affiderar questa notte. Ik meende deze nacht van koude te verkleumen, styf te worden.
Affiderato. Hard en stijf geworden, verkleumd, verstyf, ook beroerd, geraakt, lam.
affiderato di freddo. Van koude verkleumd, stijf geworden.
pedi, mani &c. affiderato. Voeten, handen, enz. van koude verkleumd, stijf geworden.
vi cravo ciocbi, zoppi, ed affiderati. Daar waren bliude, lamme, beroerde, geraakte.
Affiderato. Met. Een gek, nar, zot, dwaas.
tu parli da affiderato. Gy praat als een gek of dwaas mensch.
Affideramento, affiderazione. Verkleuminge, verstyvinge van koude.
A S S I D E R S &c. *V. Affidere &c.*
A S S I D U O. Naarstig; vlytig, yverig, volhardende, geduurig, getadig.
esser' assiduo in qualche cosa. In een ding naarstig, vlytig, yverig, volhardende zyn.
assiduo pregbiere, orazione, applicazioni &c. Een naarstig, yverig gebed, gestadige oefeninge, enz.
Affiduamento. Naarstigheik, met vlyt, geduurigheik, zonder ophouden, telkens, getadigheik.
pregar' lddio &c. assiduamente. God naarstigheik, met yver, geduurigheik, gestadigheik bidden.
Affiduità. Vlyt, naarstigheik, yver, gestadigheik.
Affiduare. Naarstig, vlytig, yverig maken.
Affiduarfi. Naarstig, vlytig, yverig worden.
affiduarfi in qualche faccenda. Zig tot naarstigheik en yver in een ding gewennen.
A S S I M E, *assimemente*. *V. Insieme*.
A S S I P A R E, *assipare &c. V. Siopare &c.*
A S S I L O. Een paardevlieg.
A S S I M I G L I A R E, *assimilare &c. V. affomigliare &c.*
A S S I N G H I O Z A R E. Den hik hebben of krygen, hikken, ook snikken.
Affingbiazzato. Heefch, schor, van den hik of snik geplaat, hikkende, snikkende.
A S S I O M A. Een algemeene, of grondregel. bekende zinspreuk of spreekwoord. *V. Massima, Aforismo*.
assoma di stato. Een algemeene staatsregel.
assomi di Filosofia. Algemeene zinspreuken uit de Wijsgeerte.
A S S I S O. *V. Affidere &c.*
A S S I S T E R E. Staan, bystaan, byzijn, iets bywoonen.
assistere alla morte di uno. By iemands dood zyn, een stervende bystaan, enz.
assistere al consiglio, congresso, conferenza. Mede in den raad, vergaderinge, byeenkomst of t'zamenpraak zitten, byzijn, bywoonen.
gli Angeli assistono avanti il trono di Dio. De Engelen staan voor den thron Gods.
Assistere. Iemand helpen, bystaan, de hand bieden.
assistere uno (ad uno). Iemand bystaan, helpen.
Dio vi assista. God help u, wil u bystaan.

vi assistere in ogni occorrenza e bisogno. Ik zal u in alle voorvallen, rampen en ellenden bystaan, helpen, de hand bieden, enz.
Assistente. Bywoonder, byzitter, bystaander, helper.
Assistito. Geholpen, bygestaan, bygesprongen.
esser' assistito da uno. Van iemand bygestaan en geholpen worden.
esser' assistito da potenza straniera. Van vreemde Mogentheden bygestaan, geholpen, bygesprongen worden.
esser' assistito di danari, di genti &c. Met geld, volk, enz. geholpen, bygestaan, bygesprongen worden.
Assistenza, assistenza. Bywooning, ook hulpe, bystand, ook onderstand van volkeren, hulpstroepen, enz.
ci vuol una assistenza continua. Daar moet iemand geduurig en altoos bystaan.
dar, porger, mandar assistenza ad uno. Iemand helpen, bystaan, byspringen, onderstand geven of schicken.
assistenza, gagliarde, promte, forzute &c. Magrige, schielijke hulp, bystand, onderstand.
A S S I U O L O, *assuolo*. Een Trappans, een vogel.
A S S O. Een aas.
lasciar' uno in asso, ridur' uno in asso. Iemand van zyne goederen berooven, naakt en bloot maken, enz.
restar' in asso. Van zyne goederen beroofd worden, arm en bloot worden.
A S S O C I A R E. *V. Accompagnare &c.*
A S S O D A R E, *rassodare, sodare*. Iets aan een ander ding hegten, voegen, vast maken.
assodar l'animo. Zyn gemoed sterken, bevestigen, aanmoedigen, opwekken, enz.
assodar le sue ragioni. Zijne bewysredenen gronden, bevestigen, enz.
Assodare, assodarfi, sodarfi. Zig bevestigen, gronden.
assodarfi bene in qualche lingua, cosa &c. Een goeden grond in een taal, of in een ander ding leggen.
Assodato, rassodato. Aan een gehegt, vast gemaakt, bevestigt, gegrond.
esser ben' assodato in qualche cosa. In een zaak wel gegrond, bevestigt zyn.
Assodamento. Hegtinge, vastmakinge, grondlegginge.
A S S O G N A, *assugna*. *V. Assoglia, assungia &c.*
A S S O L A R E, *assuolare, insolare*. Verzolen, zolen opzetten, opnaaijen, dat is, de kousen of schoenen verzolen.
assolar le scarpe, calzette. De schoenen of kousen verzolen, zolen op de schoenen zetten, naaijen, enz.
Assolato, assuolato. Verzoold.
scarpe, calzette &c. nuovamento assuolate. Nieuwe verzoold schoenen of kousen.
A S S O L D A R E, *soldare*. Soldy geven, krygsknegten betalen, dat is, werven, tot een soldaat of krygsknegt maken, onder soldy brengen. *V. Arrollare &c.*
assoldare gente. Volk werven, ligten, op de been brengen.
Assoldarfi, soldarfi. Een soldaat of krygsknegt worden, zig werven, of inchryven laten.
Assoldato, soldato. Een geworvene, een krygsknegt, enz.
Assoldamento. Wervinge, ligtinge van volkeren, krygsknegten.

A S S O L V E R E. Vryſpreken, ontfiaan, verloffen. *affolver' uno da' peccati, dallaſcommunica, dal voto &c.* Iemand van zonden, van de geeftelijke ban, be- lofte, enz. vryſpreken, bevryden, ontfiaan.

Affolvere. Afdoen, afmaken, eindigen, voltooijen, volbrēngen.

affolver' un' opera, un libro, una materia &c. Een werk, dat is, een boek, een ſtoffe voltooijen, vol- brengen.

Affolto. Vrygeſproken, ontflagen, verloft, bevryd, onſchuldig verklaard, op vrye voeten geſteld.

mandar' uno affolto. Iemand vryſpreken, ontfiaan.

effe'r, venir' affolto da' peccati &c. Van zyn zonden ontflagen, vrygeſproken worden.

Affoluto. Vry, vrygebooren, geen overheid onder- worpen, niet bepaald of onderdanig.

effe'r affoluto, (padron' affoluto) Een vrygebooren, of vryheer zyn, een vrye onbepaalde oppermagt heb- [ben.

haber il comando affoluto. Volle oppermagt hebben om te gebieden, zonder tegenspraak van een hooger.

ordine affoluto e generale. Een algemeen bevel, gemeene orde.

Affolutamente. Volſtrektelijk, volmaaktelijk, volko- mentlijk, in 't geheel, vol uit, ten vollen, t'cene- maal, ook in 't gemeen.

viver' governar' &c. affolutamente, senza render conto, nè star sottoposto a chi si fia. Met volle oppermagt leven, beſtieren, het gebied voeren, zonder aan iemand reden daar van behoeven te geven.

voler', comandar' una cosa affolutamente. Een zaak volkomentlijk, vol uit, ten vollen gebieden.

non vi è buomo perfetto al mondo parlando affolutamente. Daar is geen volmaakt, volkome menſch in de we- relde, (in 't algemeen daar van geſproken.)

Affoluzione. Vryſprekinge, verloſſinge, ontflaginge, bevrydinge, quytſcheldinge, enz.

dar l'affoluzione (dei peccati) De quytſcheldinge of ver- gifſeniffe (van zonden) geven.

haber l'affoluzione di qualche peccato, censura &c. De quytſcheldinge of vergifſeniffe van een zonde, of kerkelijke ſtraffe verkrygen.

affoluzione generale, Papale &c. De algemeene, Pau- ſelijke quytſcheldinge, vergevinge, ontflaginge, enz.

A S S O M A R E. Laden, beladen, laſt opleggen, be- zwaren, belaften, hoopen, ophoopen, enz.

affomare l'afino. Den ezel beladen, laſt opleggen, op- [binden.

affomar' i peccati, l'ira di Dio. De zonden, de toorn, of gramſchap Gods ophoopen.

affomar' i debiti. De ſchulden ophoopen, ſchulden op ſchulden maken.

Affomato. Opgeladen, beladen, bezwaard, belaſt, opgehoopt.

Affomatura, affomamento. Opladinge, belastinge, be- zwaringe, ophoopinge.

A S S O M I G L I A R E, affomigliare, affmilare, ſmi- gliare. Vergelijken, gelijk ſtellen, gelijk maken.

V. Comparare.

affomigliar' una cosa ad (con) un' altra. Een ding met

het ander vergelijken.

il regno del cielo: affomiglia ad un Padre di famiglia &c. 't Rijk der Hemelen is gelijk aan een Vader des huizezins.

Affomigliare, affomigliarsi, raffomigliare, raffomigliarsi, ſomigliarsi. Gelijk zyn, gelijken.

affomigliar' ad uno nel (al) ſembiante, nei costumi, alla voce &c. Iemand in zeden, manieren, ſtem, enz. gelijk zyn.

io mi affomiglio in molte cose a lui. Ik gelijke hem, of ben hem in veele dingen gelijk.

Affomigliante, raffomigliante, ſomigliante. Gelijk, ge- lijkende.

un ritratto molto raffomigliante (affomigliante) all' origi- nale. Een zeer gelijkend afbeeldſel of ſchildery.

ſi ba da aſternerſi da cose ſomiglianti. Van diergelijke zaken moet men zig onthouden.

Affomiglianza, raffomiglianza, ſomiglianza. Gelijk- heid, gelijkinge, gelijkmatigheid.

il ritratto non ha ſomiglianza &c. coll' originale. Het af- beeldſel gelijkt het voorbeeld, het origineel niet, heeft geen gelijkeniſſe met het zelve, enz.

A S S O N G I A, aſſungia, aſogna, aſugna. Wagen- ſmeer, vet, ſmeer. *V. Sugna &c.*

Aſſongiare, aſſugnare. (Met Wagenſmeer) ſmeeren.

aſſongiar' le ruote, l' aſſe, il carro &c. De raden, den as, de wagen ſmeeren.

A S S O N N A R E. In de ſlaap wiegen, doen ſlapen, ſlapende maken. *V. Addormentare.*

aſſonnar' un fanciullo. Een kind in de ſlaap wiegen, ſlapende maken.

Aſſonnare, aſſonnarsi. Slaperig worden of zyn.

Aſſonnato. In de ſlaap gewiegt, ſlapend gemaakt.

Aſſonnamento. In ſlaapwieginge, ſlaapmakinge.

A S S O N T O, aſſonazione &c. *V. Aſſunere &c.*

A S S O P I R E, Aſſopito &c. *V. Sopire, ſopito &c.*

A S S O R B I R E. Verzwelgen, verſlinden.

i ſtutti borrendi aſſorbirono la nave. De ſchrikkelijke golven of baren verzwolgen, verſlonden het ſchip.

la balena aſſorbi Giona. De walviſch verzwolg of ver- ſlond Jonas. *V. Inghiottire &c.*

aſſorbir' ogni cosa. Alles verzwelgen, verſlinden, doorbrengen.

Aſſorbito, aſſorto. Verſlonden, verzwolgen. *Met.* Ont- rukt, enz.

egli ſta tutto aſſorto in Dio, e nella contemplazione delle cose celeſtiali. Hy is ganſchelijk in God ontruk, en in de beſpiegeling van Goddelijke en hemelſche dingen verſlonden.

A S S O R D A R E. Verdooven, doof maken, doof worden, enz.

aſſordare altrui con tante grida. Met zyn overmatig ſchreijen en roepen andere verdooven, doof maken.

Aſſordato. Verdooft, doof gemaakt.

Aſſordamento. Verdoovinge, doofmakinge.

A S S O R G E R E, aſſurgere. Ter cere van iemand opſtaan.

aſſorger' ad alcuno, ai più vecchi; al maggiore. Ter cere van iemand, van oudere, van hoogere opſtaan.

A S S O R T A R E, aſſortire &c. *V. Sortare, ſortire &c.*

A S S O R T O. *V. Aſſorbire &c.*

ASSOTTIGLIARE. Dun, klein, fyn maken, verdunnen, scherpen.
astigliar l'ingegno, l'intelletto. Het verstand scherpen, opwekken.
Astigliar le orecchie. De ooren scherpen, dat is, vlytig en met aandacht toelusteren, roehooren, *astigliar la spesa.* De uitgiften, of onkosten matigen, verminderen,
il diguno astigliar il corpo. 't Vasten verzwakt het lichaam, maakt het lichaam mager, dun, schraal, droogt het lichaam uit.
il sole astigliar l'aria. De zonne verdunt de lugt.
Astigliare, astigliarsi. Dun, fyn worden.
l'aria s'astigliar. De lugt heldert op, word dun.
Astigliato. Fyn, dun gemaakt, of geworden.
Astigliamento. Fyn- of dunmakinge of wordinge.
ASSUEFARSI. Zig gewennen, gewend worden, in de gewoonte komen.
Assuefatto. Tot iets gewend.
ASSUMERE. Aannemen, na zig nemen, wegnemen, nemen.
assumere uno a qualche dignità &c. Iemand tot een waardigheid aan of opnemen.
Assumerfi. Zig iets toeëigenen, aanmatigen, enz. *V. Arrogare &c.*
assumerfi qualche titolo, nome &c. Zig een tijtel, of naam toeëigenen, aanmatigen, enz.
Assunto, assunto. Aangenomen, na zig genomen, weggenomen, opgenomen.
Assunto, cura. Zorg.
io mi piglio l'assunto di questa cosa. Ik neem op my de zorg van deze zaak.
esser assunto al Pontificato, Papato, alla Corona, Governo &c. Tot het Pausdom, dat is, Pauselyke waardigheid, Kroon, Regeeringe aangenomen of gekozen worden.
Assunzione, assunzione. Aanneming, ontfang, ook verkiezing, enz.
l'assunzione di Clemente decimo al Papato. De verkiezing van Klemens de X. tot het Pausdom.
ASSURDO, affordo. Ongerymd, bespottelyk, belacchelyk, wanschikkelyk, lomp, plomp.
un' argomento, proposizione &c. assurda. Een ongerymde reden of grond, ongerymde, zotte voorstellinge of voorflag.
Assurdi. Ongerymde dingen.
dar ne gli assurdi. Ongerymdelyk, zottelyk, zonder verstand, buiten de zaak, wanschikkelyk spreken.
Assurdissimo. Zeer ongerymd, bespottelyk, belacchelyk, lomp, plomp.
Assurdamente, assurdisimamente. Ongerymder wyze, zeer ongerymdelyk, enz.
Assurdià, asordità. Ongerymde, belacchelyke, zotte besluiten of gevolgen.
dise tante assurdià. Hy voerde zoo veel ongerymde, zotte praatjes.
ASSURGERE &c. V. Assorgere.
ASTA &c. V. Hasta.
ASTACE. Een Zeekrabbe.
ASTARE. Voor, of by iemand staan, tegenwoor-

T O M. I.

dig zyn, stilhouden, iets bywoonen.
Astare, astanti. De geen die tegenwoordig is, of daar by staat, de omstaande.
con riverenza de gli astanti. Met verlofen eerbiedigheid van de omstaande of tegenwoordige.
Astata, percossa d'Asta. Een piekflag.
ASTENERE, astenerfi, astinerfi. Zig onthouden, afhouden, wederhouden, beteugelen, enz.
astenerfi di (da) qualche cosa. Zig van iets onthouden. [den.
Astenerse, astenente. Onthoudende, matig, bezadigt, die zig weet te beteugelen, en te bestieren, dat hy niets quaads begeert of doet.
Astentissimo, astenentissimo. Zeer matig, vastende, nugter, enz.
Astinenza, astenza. Onthoudinge, soberheid, nugterheid, matigheid, ectens, of levensmaat, of [regel.
buomo di grand'astinenza. Een mensch van groote sober- of matigheid, een zeer sober, matig, bezadigt mensch.
far' astinenza in pane ed acqua. Met water en brood vasten, niets dan water en brood eten.
Astento, con difficoltà. Zwaarlijk, met moeite, moeilijk.
ASTERSIVO. Afvegende, afwischende, reinigende, 't geen kragt heeft te zuiveren, te reinigen, [enz.
coste astersivo. Inwendig zuiverende, of reinigende zaken, geneesmiddelen, enz.
Astersione. Zuivering, reiniging, afwischinge; enz.
Asticciuola, piccola asta. Een klein piekje.
ASTIO. Afkeer, walg, walginge, tegenzin. *Met.* Haat, nyd, wrok.
tener, baver' astio. Een afkeer, ook een haat of wrok hebben.
Astioso, oheba invidia. Nydig.
ASTIPOLARE. V. Stipolare, stipulare.
ASTORRE. Een havik, zeker roofvogel.
ASTRALE, astramente &c. V. Astro.
ASTRARE. Afrekken, afwenden, afnemen, af korten, afzonderen, afscheiden; ook een ding zonder zyn stoffe overwegen, overdenken, overpeinzen.
astrar' una cosa dall'altra. Een ding van het ander af- [trekken.
Astratto. Afgetrokken, afgekort, afgezonderd, afgescheiden; ook ontruk, verflonden.
esser, star' tutto astratto. Ganfch ontruk, dat is, met de gedagten elders zyn.
Astratto, in astratto. Op een afgebroke, bijzondere [wyze.
parlar' in astratto. Op een zekere, bijzondere wyze van iets spreken, zonder deszelfs stoffe te overwegen. *V. Astrattivamente.*
Astrattivo. Op een zekere bijzondere wyze, overwogen, overdagt.
Astrattivamente. Op een zekere bijzondere wyze.
pigliar, prender, concopir' una cosa astrattivamente. Een zaak in 't bezondes nemen, overdenken, overwegen.

K

Astru-

Astrazione, astrazione, astrazione. Afrekkinge, afkortinge, afzonderinge, afscheidinge.
astrazione della mente, nell' orazione. Een ontrukkinge des gemoeds in 't gebed, ook verstrooiingje in 't gebed. *V. Distratto, distrazione.*

ASTRINGERE, astringere. Binden, hegten, aanbinden, te zamenbinden, knellen, vastbinden, sluiten; ook door nood persen, prangen, dwingen, verplichten, verbinden; ook stoppen, het lichaam hardlyvig maken.
questi frutti astringono il corpo. Deze vrugten maken het lichaam hardlyvig, stoppen.
astringer uno a qualche cosa. Iemand tot iets persen, dwingen. *V. Costringere &c.*
astringer uno in coscienza. Iemand in zyn geweten verbinden, verplichten.
Astringersi. Zig aanbinden, zig verbinden, verplichten.
astringersi troppo alle parole. Zig te veel aan de woorden binden.
astringersi a certo giorno, luogo, hora &c. Zig aan een zekere dag, plaats, uur, enz. binden.
astringersi con voto, promessa, scrittura &c. Zig door belofte of schrift verbinden, verplichten.
Astringente, astringente. 't Geen 't lichaam hardlyvig maakt, stopt, den stoelgang belet.
cofe medicine &c. astringenti, astringenti. Stoppende hulp- of geneesmiddelen.
Astretto. Gehegt, aangebonden, geperst, gedwongen, verbonden, verplicht. *V. Costretto.*
esser' astretto a qualche legge &c. Aan een wet verbonden, verplicht zyn.
esser' astretto a far qualche cosa. Iets gehouden of verbonden zyn te doen.
Astringenza. Persingje, dwang; ook stoppinge, stoppende kragt; ook de hardlyvigheid zelf.

A S T R O. Een gestarnte, een starre.
per influenza de gli astri. Door invloeiingje van 't gestarnte, der starren.
Astrak. 't Geen van de starren voorkomt, geregeerd word of invloeit.
Astramente. Uit het gestarnte, de starren, enz.
Astrolabio. Een gereedschap om den loop der starren te meten, starreplatkloot.
Astrologia. Starrelooppkunde, starrevoorzeggkunde.
Astrologo. Een starrekyker, een starrelooppkundige.
Astrologastro, astrologuicio. Een quade starrevoorzegger, uitlegger.
Astrologico. Starrekundig, starre-voorzeggende, uitleggende.
Astrologicamente. Starre-voorzeggender, beduidender, uitleggender, starrekuudiger wyze.
Astrologare. De starrelooppkunde behartigen, door de Starrekunde 't toekomende voorzeggen.
Astronomia. Starrekunde.
Astronomo. *V. Astrologo.*
Astronomico. Volgens de starrekunde, starrekundig.
Astronomicamente. By maniere van starrekykers, starrekundiger wyze.

A S T R U S O, astruissimo. Verborgen, bedekt, weg-

gesteken, verholen, vervreemd van ons verstand, dat is, zwaar om te verstaan.

A S T U T O. Doortrapt, behendig, gaauw, loos. *V. Accorto.*
un huomo sagace ed astuto. Een arglistig, loos, slim, doortrapt mensch.
Astutissimo. Zeerlistig, doortaapt, loos.
Astutamente, astutissimamente. Schranderyk, behendiglyk, arglistiglyk, zeer loofselyk, bedriegelyk.
Astutia, astutie, astuzie. Doortraptheid, behendigheid, arglistigheid, loosheid, bedrog, gaauwigheid.
usd una fina astuzia. Hy bediende zig van een looze, doortrapte voorflag.
una bella astuzia. Een looze vond.
far sulle astuzie. Zig met listige en doortrapte vondjes behelpen.

A T E I S T A, ateo. Een ongedist, die in geen God geloof, een Godverzaker.
Ateismo. Godloosheid, 't godloos wezen.

A T O M O, atimo. Een ondcelbaar deeltje, vezeltje, [ziertje].
in un' atimo. In een vezeltje, dat is, in een oogeblik, enz.

A T O S S I C A R E &c. V. Atossicare.
't Geengy in *ata, ate, ati, ato, atu*, niet vind, moet gy zoeken in *atta, atte, atti, atto, attu.*

A T R A B I L E, atrabile, atrabiare &c. V. Bile.

A T R I O. Een voorhuis, of hof, een voorzaal. *V. Cor-nile.*
nell' atrio esteriore del tempio. In de buitenste voorhof des tempels.

A T R I P L I C E. Een kruid, Melde of Milde geheeten.

A T R O C E. Wreed, fel, woest, grimmig, woedende, onmenschelyk.
atroce supplicio, pena. Gruwzame, harde, felle, wrede straffe.
un' atroce guerra. Een wrede, felle oorlog.
Atrocissimo. Zeer gruwzaam, wreed, fel, woedend, enz.
atrocissimo tormento, gli atrocissimi tormenti. De wreedste, felste, gruwzaamste pijnen.
Atrocemente. Wredelyk, fellyk, woedender wyze, grimmiglyk, onmenschelyk.
Atrocità. Wreedheid, felheid, grimmigheid, verwoedheid.
atrocità de i tormenti &c. De wreedheid, felheid, gruwzaamheid der pijnen.
Atrocire, inatrocire. Wreed, grimmig, woedend, verwoed, onmenschelyk worden, of maken. *V. Aspro &c.*

A T T A C C A R E. Aanhegten, aanbinden, aankleven, aanhangen; ook aanvangen, beginnen. *V. Appicare.*
attaccar' una cosa con spille, uncinelli, aggraffi. Iets met haakjes aanhegten.
attaccar' un' editto, mandato &c. Een gebod, bevel aanslaan, aanplakken.
attaccar' una cosa con colla. Iets met lym aanlymen, aanplakken, aankleven, enz.
attaccar' il mantello &c. ad un chiodo &c. Den mantel, enz. aan een spijker hangen.

attaccar' una cosa all' altra (coll' altra) Een ding aan, of by het ander binden, hegten, enz.
attaccarla ad uno. Iemand bedriegen, te leur stellen.
V. Accoccare.
attaccarla a' creditor. De schuldeiffchers van hun agterwezen of schuld onzeten, bedriegen.
attaccar' i cavalli al carro, i buoi all' aratro. De paarden aan de wagen, de ossen aan de ploeg binden of spannen.
attaccar' il mal francese, la scabbia &c. ad uno. Iemand de pokken, het schurft, enz. aanzetten.
attaccar la mischia, la battaglia. Een strijd of slag be-
 ginnen.
attaccar' una questione, disputa, lite &c. Een vrage, vraagstuk opgeven of voorstellen, een zinnwifling of redenkaveling beginnen.
attaccar brighe, questioni. Gekijf, twist, krakkeel, tweedragt beginnen, stoken, baren, verwekken.
Attaccare. Aangrijpen, aanvallen, bespringen. *V. Assaltare.*
attaccar' i nemici. De vyanden aanvallen, bespringen, aangrijpen.
attaccar' una città, fortezza, piazza. Een stad, vesting of sterke aangrijpen, bespringen, aantasten.
li nemici attaccarono la retroguardia. De vyanden grepen of vielen op de achterhoede aan.
attaccar' uno colla spada &c. Iemand met de degen aangrijpen, aanvallen.
Attaccarsi. Zig aanhangen, aankleven, aanhaken.
la pece s'attacca facilmente alle mani. 't Pik kleeft of hegt zig ligtelijk aan de handen.
l'ellera &c. s'attacca a gli alberi, alle muraglie. De klimmerboom, enz. hegt zig aan de boomen, de muuren.
il fuoco s'attacca alle cose secche. Het vuur vat of grijpt dorre en drooge dingen aan, begint aan drooge dingen.
questa malattia s'attacca facilmente. Deze ziekte kleeft ligtelijk aan.
attaccarsi ad una opinione, a certe parole &c. Zig aan een zeker gevoelen houden, zig aan zekere woorden binden. *V. Astringersi.*
Attaccato. Aangehegt, angekleeft, aangehaakt.
esser' attaccato a qualche cosa. Aan of op iets gehegt zijn.
esser' attaccato troppo alle sue opinioni &c. Te zeer of te vast op zijn gevoelen staan, zig daar aan houden, daar aan te zeer gehegt zijn.
Attaccaticcio. 't Geen zig ligtelijk aanhangt, aankleeft. *V. Appiccaticcio.*
l'ellera, la pece &c. e molto attaccaticcia. De klimmerboom, 't pik is zeer aanhangende, aanklevende.
Attacco. Aankleviuge, enz. ook bespringinge, aanval, storm. *V. Assalto.*
aver qualche attacco con uno (una) Een kleine aanhang met iemand of een persoon hebben, dat is, een geheime of verborge vriendschap of liefde met iemand onderhouden.
aver qualche attacco di malattia, bersia &c. Met een ziekte of ketery besmet zyn.
aprir' un' attacco. Briele schieten, om te kunnen stormen.

condursi, scagliarsi all' attacco. Storm loopen, stormen, de storm beginnen, enz. *V. Assalto.*
dar l'attacco a qualche città &c. Een stad, enz. aanvallen, bespringen; ook stormen, of beginnen te stormen.
ATTAFANATO, attavato. Van een paardevlieg gebeten.
cavallo attafanato. Een gespikkelt paard, dat is, met zwarte plekken gesprengel. *V. Musca, moscato &c.*
ATTALENTARE, attalerarsi, attalantato &c. *V. Talentare &c.*
ATTAMENTE, attiffamento &c. *V. Asso &c.*
ATTANAGLIARE, tanagliare. Met de tang vatten; ook met tangen nypen, enz.
attanagliar' un chiodo, un ferro infocato &c. Een spijker, een gloeiend yzer met de tang aanvatten.
attanagliar' un malfattore. Een quaaddoender met gloeiende tangen 't vleesch uittrekken of nypen.
Attanagliato, tanagliato. Met gloeiende tangen gene-
 pen.
ATTARANTATO, attarantolato. Van een vergiftige aardspinne gebeten.
ATTARGARE, attargarfi. Met een schild of beukelaar wapenen.
Attargato. Met een schild gewapend.
ATTASTARE &c. *V. Tastare.*
ATTEDIARE, assediato. *V. Tediare, tediato.*
ATTEGGIARE, atteggiatore &c. *V. Atte.*
ATTLARE. Mer garen of netten omspannen, bespannen.
attelar' i boschi per le caccie. De bosschen met netten of garen bespannen, omspannen; om te jagen.
Attelato. Met netten of garen bespannt, omspannt.
ATTEMPARE, attemparsi. Oud of hoog van jaren worden.
Attempato. Oud, veele jaren hebbende, hoog bejaard.
Attempatetto, attempatotto, attempatuzzo. Niet zeer oud, tamelijk van jaren.
ATTENDARE. Met tenten betrekken, de tenten opstaan, legeren, 't leger nederstaan.
attendar la campagna. In 't veld de tenten opstaan.
Attendarfi. Zig legeren, 't leger nederstaan, de tenten opstaan.
Attendato. Met tenten overtrokken.
ATTENDERE. Behartigen, betragten, beyveren.
attendere per aspettare. Wagten.
attender a qualche affare. Een zaak behartigen, beyver-
 ren.
attender' a gli studii, alla musica, a gli essercitii cavalleresci &c. De vrye konsten, de zangkouft, de ridderlijke oefeningen betragten, behartigen, beyveren.
attender' all' orazione. 't Gebed beyveren, behartigen.
Attendere. Agt staan of geven, gadellaan, opletten, opmerken, toehooren, toeluissteren, zig wagten, enz.
attender' ad uno, a gli andamenti di uno. Op iemand agt staan of geven, iemands gedrag of maniere van leven gadellaan.
attender' ad un' ammalato &c. Een ziekte oppassen, ten dienste staan, dienen.
tu balocchi altroue, e non attendi a me. Gy gaapt of ziet elders

elders heen, en luistert niet naar 't geen ik zeg. *attendere uno a parlare, discorrere, alle parole di uno.* Iemand met aandacht hooren spreken, op iemands woorden letten, naar iemand luisteren.

attendete bene a non esser' ingannato. Ziet vlytig toe, weeft oplettende, wagt u, op dat gy niet bedrogen.

Attendere. Wagten, verwagten. [word. *io vi attendero fuori della porta.* Ik zal u buiten de poort wagten, ik zal u buiten verwagten.

Attendere. Houden, nakomen, voldoen. *V. Attendere &c.*

attendere la promessa ad uno. Zijne beloften houden, nakomen, voldoen, by zijne beloften blijven.

promettere, e non attendere non è cosa da cavaliere, nè da buono da bene. Een edel of eerlijk man voegt het niet iets te beloven, zonder het zelve na te komen, of te voldoen.

Attendente. Toehoorende, toeluiserende; ook wagtende, verwaggende.

star' attendente. Vlytig of aandagtig toehooren, toeluiseren; ook wagen, verwagten.

Attenditore. Een aan- of toehoorder, die toeluisert; ook de geen die zijn belofte nakomt, voldoet, enz.

attenditore delle sue parole, promessa &c. De geen die zijn woord houd, nakomt, voldoet, enz.

Attendimento. Houdinge, nakominge, volbrenginge, voldoeninge. *V. Attenzione.*

attendimento della parola. Woordhoudinge, nakominge, voldoeninge van zijn belofte.

Atteso. Gehouden, nagekomen, voldaan, opgemerkt.

Atteso. Aangezien.

atteso (atteso) le presenti congiunture. Aangezien de tegenwoordige geschapenheid of gettelcnisse van zaken. *V. Attento.*

Attesoche. Want, aangezien dat.

Attento, attentivo. Aandagtig, vlijtig, naarstig, oplettende, zorgvuldig.

star' attento a qualche affare. Een ding vlytig, met vlyt of aandagt betragten, beyveren, behartigen.

star' attento al sermone, lezione, predica, discorso &c. Met vlyt of aandagt de predikatie, redeneringe, lezinge hooren, daar op letten, opmerken, enz.

star con gli occhi, orecchie, animo &c. attento. Vlytig toezien, met aandagt toehooren, gadeslaan, agt geven, opmerken.

attente preghiere, orazioni. Aandagtig, vlytig, naarstig gebed.

Attento. V. Atteso.

attenta (attento) la sua età decrepita. Aangezien zijne hooge jaren of ouderdom.

Attentissimo. Zeer aandagtig, vlytig, naarstig, zorgvuldig, oplettende, opmerkende.

Attentamente, attentissimamente. Aandagtiglijk, met aandagt, vlytiglijk, zorgvuldiglijk.

riguardar', mirar', ascoltare', considerar', pensar' attentamente una cosa. Een ding met groote vlyt, of aandagt betragten, overwegen, enz.

pregar' Iddio attentissimamente. God aandagtiglijk, met groote aandagt en oplettendheid bidden.

Attenzione, attendimento. Aandagt, vlyt, zorgvuldigheid, naarstigheid, opmerkinge.

applicarsi con attenzione a qualche cosa. Zig met vlyt en naarstigheid tot iets begeven.

legger, guardar, ascoltare &c. con attenzione qualche cosa. Iets met aandagt en oplettendheid lezen, hooren, zien, enz.

con grand' attenzione. Met groote oplettendheid, vlyt en aandagt.

metter' attenzione a qualche cosa. Zijne gedagten, vlyt en naarstigheid op iets wenden, keeren.

senza alcuna attenzione. Zonder eenige opmerkinge, oplettendheid, aandagt.

A T T E N E R E, attenersi. Aanhouden, zig aanhouden.

Met. By blijven, by houden.

attenersi a una corda, coloma, per non cascare. Zig aan een touw, of pylaar houden, om niet te vallen.

attenersi a qualche detto. Zig aan een spreuk houden.

attenersi a qualche religione. Zig aan een godsdienst houden, daar by blijven.

Attendere. Houden, nakomen, voldoen. *V. Attendere.*

attener la parola, promessa. Zijn woord, zyn belofte houden, nakomen, voldoen.

Attendere. Toebehooren, toekomen; ook in den bloede of verwandfchap bestaan, raken.

egli non mi attiene punto. Hy bestaat, of raakt my niet, is van mijn maagschap of bloedverwandfchap niet. *V. Pertinere &c.*

Attente; attinente. Toebehoorende, aanrakende.

una possessione attinente al Sign. N. Een bezitting of eigendom toebehoorende de Heer N.

Attenuato. Gehouden, nagekomen; ook verplicht, verbonden.

persona attenuata. Een persoon die zijn woord houd of nakomt, een man van zijn woord.

esser' attenuato a far qualche cosa. Gehouden, verplicht of verbonden zijn om iets te doen. *V. Tenere, tenuto.*

Attinenza, attinenza, attinenze. Toebehooring, eigendom; ook heerfchappy, gebied, land. *V. Pertinenza, Pertinenze.*

la casa, il giardino, con tutte le sue attinenze. 't Huis, de tuin met al zijn toebehooren.

una piazza situata nelle attinenze del Rè di N. Een sterkte of vesting in des Konings van N. zijn land of gebied gelegen.

A T T E N T A R E. Beproeven, verzoeken, onderstaan.

attentar' un' impresa, un' azione eroica. Een heldendaad onderstaan, ondernemen, of op zig nemen.

attentar sopra la vita, l'onore, i beni &c. di alcuno. Poogen of tragten iemand zijn leven, zijn eer of goederen te benemen.

attentar sopra qualche piazza, (l'attacco di qualche piazza) Op een sterkte of vesting een aanflag ondernemen, onderstaah, een vesting poogen te bespringen.

Attentarsi. Zig onderstaan, ondernemen, poogen of tragten.

Attentato, attentamento. Een onderneming aanflag, enz.

i Regii attentati sopra la piazza di N. De Koninglijke ondernemingen of aanflagen op de vesting N.

un' attentato empio e sacrilego. Een heiligfchendig, vermetel, stout, goddeloos schelmstuk, een goddeloos daad.

ATTENUARE, attenuare. Verdunnen, verkleinen, verzwakken, afmatten.
attenuar' uno con disagi, è fatica. Iemand door ongemak en zware arbeid verzwakken, afmatten, enz.
attenuare, (attenuire) da lunga infermità &c. Door langduurige ziekte, enz. afnemen, zwak en kragteloos worden.
Attenuarsi. Zig afmatten, plagen, quellen, verzwakken.
attenuarsi con asprezze, con vigilie, e digiuni &c. Zig door een hard en streng leven, waken, vasten, enz. afmatten, quellen, verzwakken.
Attenuato. Vermindert, verzwakt, verdund, mager of schraal geworden.
santo pallido et attenuato dal lungo digiuno &c. Door 't langduurig vasten ganfch bleek, mager of schraal geworden, ganfch afgemat, verzwakt, enz.
Attenuazione. Verdunninge; ook verzwakkinge, afmattinge.
ATTERRARE. Ter aarde werpen of smyten, overhoop werpen, nedervellen, omhousen, enz.
atterrar' uno. Iemand ter aarde werpen of smyten.
atterrar gli alberi. De boomen omhousen, omkappen
atterrar le case, mura, bastioni &c. De huizen, muuren, bolwerken overhoop werpen, nedervellen.
la gragnuola atterrà le biade. De hagel heeft het kooru nedergeslagen.
atterrar gli occhi. De ooggen neder geslagen.
atterrar l'orgoglio di uno. Iemands hoogmoed ftooren, breken.
Atterrato. Ter aarde geworpen, gefmeten, nedergeslagen, nedergeveld, overhoop geworpen.
Atterramento. Nedervellinge, nederfmytinge, omhouwinge, omkappinge, enz.
ATERRIRE. Schrikken, verfhrikken, verbaaft maken, vervaard maken.
atterrir' uno. Iemand verfhrikken, verbaaft of vervaard maken, fhrik of vreeze aanjagen.
atterrito. Verfhrikt, verbaaft, vervaard; ook ver[tsaagd].
Atterritore. De geen die verfhrikt, verbaaft of vervaard maakt, fhrik of vreeze aanjaagt, enz.
Atterramento. Schrikkinge, verfhrikkinge, of vervaardmakinge.
ATTERRARE. In drie deelen, deelen of driederde verdeelen; ook drie verfhiede dingen t'zamen voegen, of vlegten.
ATTESO, Attesoche. V. *sopra Attendere &c.*
ATTESARE, Getuigen, verklaren, getuigenis geven, verzekeren; ook aanwyzen, te kennen geven, befpeuren, of blyken laten, enz.
attestar' il giubilo, l'allegrezza di qualche cosa verso di uno. Zyn vreugde of blydfchap wegens een ding tegens iemand laten blyken, te kennen geven.
attestar' il dolore. Zyn fmart of droefheid betuigen, te kennen geven, enz.
Attestato. Getuigenis, verklaringe, verzekeringe, een fchyn, enz.
portar' un' attestato del suo Padrone. Getuigenis van zyn Heer brengen.
veri attestati. Ware getuigenis of verklaringe.

Attestazione. Betuiging, verklaringe, getuigenis, fchyn. V. *Attestato.*
far, produrre attestazione. Getuigenis geven, betuigen, een fchyn voorbrengen.
ATTI. Geregtzaak of handel. V. *Atto.*
ATTIGNERE, attingere. Iets aanraken, aanroeren, ligtjes met de hand betasten; ook verkrygen, verwerven, erlangen, bekomen.
non potrei attignervi. Ik zoude daar toe niet kunnen geraken, niet kunnen verwerven, verkrygen of erlangen.
attinger' una scienza. Een wetenfchap bevatten, begrypen, verftaan, kennen.
ATTIGNERE, attingere. Scheppen, uitscheppen, uitputten (word eigentlyk van water gezegt.)
Attigner, attinger dell' acqua d'un pozzo. Water uit een put fcheppen, putten.
bevi pure, Signor mio, io ne attignerò ancora per i tuoi cammelli &c. Drinkt myn Heer, ik zal ook voouwe Kemels fcheppen, putten, enz.
ATTILLARE. Met klederen verciere, opfchikken, oppronken, enz.
Attilato. Netjes gekleed, opgefchikt, verciert, opgepronkt; ook rein, net, fchoon, zuiver, zynlyk (in klederen.)
esser' attilato ne gli abiti &c. Op zyn klederen, net en zindelyk zyn.
vestito, habito &c. attilato. Een net, fchoon, zuiver, zindelyk kleed.
scarpe, calzette &c. attillate. Nette fchoenen, kouf-fen, enz.
Attilatuccio, attilatuzzo. Die net, zuiver, zindelyk op zyn klederen is.
Attilatamente. Zeer net, zuiver, zindelyk (in klederen.)
Attilatura. Reinheid, zuiverheid, zindelykheid (in klederen) enz.
ATTINGERE &c. V. *Attingere.*
ATTIONE, azioni, azioncella &c. V. *Azioni &c.*
ATTIRARE. Naby of tot zig trekken. V. *Attrarre.*
attirar gli stivali, le scarpe &c. De leersfen, de fchoenen aantrekken.
questo, empiastro attira gli umori. Die pleifter trekt de vogtigheid na zig. V. *Adescare &c.*
Attirato. Naby of tot zig getrokken.
Attiramento. Aantrekkinge.
ATTITUDINE, attitudini. V. *Atto.*
ATTIVO, attività &c. V. *Atto.*
ATTIZZARE. Ophitsen, opmaken, oprokken, oprooyen, quaad ftooken, aanftooken. V. *Addizzare, arizzare.*
attizzar' il fuoco. 't Vuur ftooken.
attizzar la rabbia, (la colera) di uno. Iemand quaad of toornig maken, ophitsen, opftooken, oprooyen.
attizzar brighe, questioni. Twilt of krakkeel baren, verwekken, ftooken.
Attizzamento. Oprooying, quaadftookinge, ophitsing, opftookinge, opmakinge, oprokkinge.
Attizzato. Opgerooyt, opgeftookt, opgehitst, aangeftookt.
Attizzatoio. Een yzer om 't vuur te ftooken.

A T T O. Een daad, bedryf, werk, 't geschiede uit-
of inwendig in 't gemeed.

far' un' atto di fede, speranza, contrizione. Een werk
van geloove, hope of berouw over de zonden doen.

far' un' atto di carità. Een werk van liefde doen.

un' atto generoso, heroico, da cavalliere. Een edele,
heldhaftige, ridderslyke daad.

atto interiore (interno) Een inwendig werk van 't
verstand of wille.

atto esteriore (esterno) Een uitwendige daad, of werk.
gli atti humani. De werken, die de menschen (voor
zo veel zy menschen zyn) doen, verrigten, bedryven.
metter la potenza in atto. De magt, van iets te doen,
in 't werk stellen.

vola mastrerd con gli atti. Ik zal 't u in der daad be-
wysen.

si vede ne gli atti. Men ziet het uit de daden of werken.

esser ne' suoi atti generoso, fedele, leale. In zyne wer-
ken heldhaftig, getrouw en opregt zyn.

fiero nell' aspetto, ma molto più nell' atto. Wreed van
aanzien, maar veel meer in der daad zelfs.

Atto, in atto di etc. Daadvaardig, of gereed om
iets te doen, of uit te voeren.

in atto di partirs. Daadvaardig of gereed om te ver-
trekken.

Atto. Een deel van een Tooneelspel, een handeling,
vertooning.

atto primo, scena terza. Eerste verhandeling, derde
uitkomst.

Atto, atti. Gebaarden, dat is, zekere bewegingen
van 't lichaam en leden, om de inwendige gefel-
tenisse daar door te kennen te geven; ook de wen-
kingen van de stomme en spraaklooze.

*nel raccontare faceva certi atti molto sconci colla testa, boc-
ca, colle mani &c.* Hy maakte onder 't zingen leelijke
en mismaakte gebaarden met het hoofd, mond,
handen, enz.

con questi suoi atti vezzosi fessi gli ser' il cuore. Met haar
teedere en minnelijke gebaarden heeft zy hem het
hart doorboord, doorgriefd, doorwond.

*atti leggiadri, soavi, amorosi, lusinghieri, honesti, gra-
vi, divoti &c.* Aardige, liefvelijke, minzame of
verliefdte, streelende, aanlokkende, eerbare, def-
tige, aandagtige gebaarden.

*atti lascivi d' putaneschi, vili, sconci, mal creati, al-
tieri &c.* Dartele, oneerlijke, onbeschaafde of boer-
sche, leelijke, mismaakte, hoogmoedige gebaarden.

parlar con atti, come fanno i mutoli. Met wenken en
wijzen spreken, gelijk de stomme en spraaklooze.

Atti. Geschreve geschiedenissen, geregtzaken.

gli atti de gli Apostoli. De geschiedenissen der Aposte-
[len.

atti publici. Openbare Geregtzaken, Gedenkschriften,
Keuren van de Overheid, Stadsblafferts.

atti d'un processo. De geschiedenissen of schriften van
een geding of pleitzaak.

registror ne gli atti. Iets aantekenen, te boek zetten.

Atteggiare. Allerhande gebaarden met handen en voe-
ten maken, gelijk de tooneelspeelers, portemakers,
of klugbedrijvers, enz.

ella mi atteggiava intorno. Zy maakte my zeldzame
gebaarden voor.

Atteggiare. De gebaarden natuurlijk verbeelden, uit-
drukken.

atteggiar' un quadro. In een schildery de gebaarden
natuurlijk, of naar het leven, verbeelden, uitschilde-
Atteggiato. Wel verbeeld, uitgedrukt. [ren.
una pittura, (un quadro) ben' atteggiato. Een schilde-
ry, waar in de natuurlijke gebaarden wel uitge-
drukt, verbeeld zyn.

Atteggiatore-aria. Tooneelspeeler, of spelsker, portem-
maker, klugbedrijver.

animali atteggiatori. Dieren, die allerhande klugten
bedrijven, zeldzame en wonderbare gebaarden ma-
[ken.

Attivo. Doende, doening, oeffening, 't geen in doen
en werken bestaat.

la vita attiva e contemplativa. 't Doende of werkende,
bespiegelende of beschouwende leven.

un buono molto attivo. Een vlug, gauw, vlijtig, han-
dig mensch.

Attivamente. Op een werkende wyze, bedryvelijk.

viver' attivamente. Werkende leven, zyn leven in ui-
terlijke werken of bezigheden doorbrengen.

Attività. Dadelijkheid, vlugheid, vaardigheid, dat
is, kracht en vermogen om te werken, te doen, enz.
non passò la isera della mia attività. Ik zal buiten de
palen van mijne krachten en vermogen niet werken,
gaan of treden.

Attore, attrice. Een blyspeler, blyspeelster, klugspeler,
ook de klager of eischer, aanlegger van een geding.

Attuale. Dadelijk, werkelijk, in 't doen en werken
bestaande.

peccato originale, peccato attuale. Erfzonde, dadelij-
ke zonde.

somo servitor attuale di V. S. Ik ben in der daad een
dienaar van U E.

Attualmente. Dadelijk, in der daad zelfs.

peccar' attualmente. Dadelijk; in der daad zelfs zon-
[digen.

Attuccio. Kleine, geringe, uiterlyke beweginge of
gebaarden.

il minimo attuccio, che faceffe, incantava ogn' uno. De ge-
ringste gebaarde, of beweginge, die zy ook maak-
te, betooverde elk een.

Azzione, azione, azioni. Een handeling, daad, wer-
kinge, handteeringe, bedryf.

le azioni lo tradiscono. De werken verraden hem.

haber' azzione con uno. Een opspraak of aantal over
eenige daad op iemand hebben.

una bell' azione fu quella. Dat was een eerlyke
daad, een deftig werk of bedryf.

trovarsi in azione. In 't werk zyn, dat is, in der daad
werken; ook naarstig, vlytig, bezig zyn.

Azzioncella. Een kleine daad, een slegt, gering werk, be-
A T T O. Bequaam, geschikt. [dryf.

esser' atto a qualche cosa. Tot iets bequaam of geschikt
zyn; deugen.

esser' mal' atto a qualche facenda. Onbequaam, onge-
schikt zyn tot iets, niet veel deugen.

Attissimo.

Attissimo. Zeer bequaam, geschikt.
Attamente, attissimamente. Bequamelyk, geschikkelyk, met bequaamheid, geschiktheid.
Attitudine, attitudini. Bequaamheid, geschiktheid; ook beleefdheid, heusheid.
aver' attitudine naturale a qualche cosa. Een natuurlijke, of aangeboorte bequaamheid tot iets hebben.
insegnar le attitudini ad uno. Iemand in goede zeden en manieren, beleefdheid, heusheid, geschiktheid onderwyzen, onderrechten.
ATTOCCARE, &c. V. Toccare, &c.
ATTONDARE, attondato, &c. V. Tondare, ton-dato, &c.
ATTONITO. Verbaasd, ontfeld, verzet, verschrikt.
star' attonito. Verwondert, verzet, verbaasd, ontfeld [staan.
restò tutto attonito. Hy ontfelde zig daar over, verschrikte, enz.
ATTORCERE, attorcigliare, attortigliare. Rondom slingeren, omslingeren, om iets winden, of vlegten.
attorcere' i capelli in treccie. De hairen vlegten.
attorcigliar' un cordoncino &c. Een rynchel, of ryginoertje vlegten, draayen.
Attorcigliarsi, attortigliarsi, attorcersi. Zig buigen, krommen, krom maken, kreuken, vouwen, draayen, in een vlegten.
i serpenti, vermi &c. s'attorcigliano. De slangen, wormen, enz. slingeren en wenden zig.
Attorio, attorcigliato, attortigliato. Omgeslingert, gewonden, gevlogten.
due serpenti attorcigliati insieme. Twee door een geslingerde, gevlopte slangen.
Attorcimento, attorcigliamento, attortigliamento. Om-slingeringe, omwindinge, omvlegtinge. *V. Contorcere, contorcere &c.*
ATTORNO, intorno. Om en by, rondom, en diergelyke Nederduitse Voorstellingen, gelyk voor, aan, over, enz.
andar' attorno la (alla) città. Rondom, of om de Stad gaan.
le sta tutt' il dì attorno (d'intorno.) Hy staat den geheelen dag om haar.
mi vedo costui mal volentieri attorno (intorno) Ik zie dezen niet gaarn om, of by my.
metterfi qualche cosa attorno (intorno) Iets om, of aan [doen.
ella stà tutto il dì attorno lo specchio. Zy staat den geheelen dag voor de spiegel.
pianger, gridar &c. attorno ad uno. Iemand aan de ooren weenen, schreyen, enz.
levarfi d'attorno di uno. Zig van iemand maken, scheiden.
star' attorno a qualche faccenda. Over een zaak bezig of doende zyn. *V. Dietro.*
intorno a questa materia. Over deze stoffe, of deze stoffe aangaande.
Attorno' attorno, intern' intorno, all' intorno. Rondom, alomme, van alle zyden.
andar', girar', menar', mandar', guardar' &c. attorno. Omgaan, omzwerven, omvaren, omflic-

ren of zenden, omzien, omkyken.
qui si può veder tutt' il paese d'intorno (d'attorno) Hier kan men het gansche land rondom zien of kyken.
tutte le vici, villaggi e montagnuoli d'attorno. Alle dorpen, bergjes en heuvels rondom, van alle zyden.
Attorniare, attornare, intorniare. Omringen, omcinglelen, omvangen, besluiten, belegeren, berennen.
attorniar la città di soldati. De stad met soldaten omringen, berennen, belegeren.
intorniar' il bosco di reti e tele. Het Bosch of Woud met netten omringen, omvangen, omspannen.
Attorniato, intorniato. Omringt, rondom bezet.
ATTOSSICARE, attossicare, intossicare, tossicare. Vergift mengen, vergiftigen, vergeven, door vergift ombrengen.
attossicar le frecce, le armi &c. De schigten of pylen, de wapenen vergiftigen.
attossicar' uno. Iemand vergeven, door vergift ombrengen.
Attossicato, intossicato, tossicato. Vergiftigd, vergeven. [ven.
arma, freccia attossicata. Vergiftigde wapenen, of pylen. [len.
esser' attossicato. Vergeven of vergiftigd worden.
Attossicamento, intossicamento. Vergiftiging, vergeven. [vinge.
ATTRAPPARE. Agterhalen, inhalen, betrappen, vatten, grypen.
Attrappato. Agterhaald, ingehaald, betrapt, gevat, gegrepen.
esser' attrappato. Betrapt, agterhaald, gevat.
ATTRARRE, attrabere. Na, by, of tot zig trekken, Met. Aanlokken, bekoren, verleiden. *V. Attrarre.*
attrarre l'humore, l'odore, l'alimento &c. da qualche cosa. 't Nat of vogtigheid, de reuk, 't voedzel uit iets trekken.
attrarr' uno colle piacevolezze, lusinghe &c. Iemand door allerhande vermakelykheden en vleyeryen tot zig trekken.
attrar gli animi, li cuori. De gemoederen, de harten tot zig trekken, dat is, bekoren of aanlokken.
Attrabente, attraente. Na, by- of tot zig trekkende. *Mes.* Aanlokkende, verleidende, bekorende. *V. Attrattivo.*
con tali modi e maniere attrabenti. Met zulke aanlokkende, en hart-bekorende manieren of gebaarden.
Attratto. Aan- of byengetrokken; ook beroerd, geraakt, lam.
tutto attratto e paralitico. Gansch kreupel, lam, beroerd, geraakt, hinkend.
membra attratte di freddo. Van koude t'zamen, in, of byengetrokken, bevroze, styve leden.
Attrattivo. t'Zamen, in, of byentrekken; ook kreupel en lam maken.
il granfo &c. attrattivo li nervi. De kramp trekt de zenuwen by een.
Attrattivo. Na-by, of tot zig trekkende, 't geen de kagt heeft na- of tot zig te trekken, dat is, aanlokkend, verleidend, bekorend. *V. Attrabente, parole, vezzi, atti, mosi &c. attrattivi.* Aanlokkende,

de, verleidende, bekorende woorden, manieren, gebaarden, bewegingen, enz.

Attrattiva. Bekoorlijkheid.

Attrazione, attractions, attrattiva. t'Zamen in of by-centrekkinge, ook kreupel of lammakinge. *V. Attrazione.*

attrazione de' nervi, delle membra. t'Zamentrekkinge der zenuwen, leden, enz.

unica attrattiva de miei affetti. De eenigste aanlokinge of bekoringe van myn driften of hartstogten.

ATTRAVERSARE &c. V. Traversare. &c.

ATTRECCIARE, attracciato &c. V. Intrecciare.

ATTRIBUIRE. Toefchryven, toeëigenen, aan of toewyzen, ook geven, overgeven. *V. Ascrivere, arrogare &c.*

attribuir' una cosa a i meriti, alle diligenze &c. di uno. Een ding aan iemands verdienste of naartigheid toefchryven.

la metà sarà attribuita al denunciante. De helft zal de aanbrenger toegewezen of gegeven worden.

attribuir' i doni di Dio a se stesso. De gaven Gods aan zig zelv toeëigenen, toefchryven.

attribuir' un titolo ad una persona. Iemand een tytel toeëigenen, geven.

Attribuirsi. Zig toeëigenen, toefchryven, toemeten.

attribuirsi qualche titolo, preminenza, scienza &c. Zig een naam, of tytel, voorrang, wetenschap, enz. toeëigenen, toefchryven, toemeten.

Attributo, perfectione, che si attribuisce a Dio. Eigenschap, een volmaaktheid die men God toefchryft.

Attributo, attributi. Eigenschap, naam, of tytel.

li divini attributi sono, potenza, sapienza, bontà, misericordia, giustizia, &c. De Goddelyke eigenschappen zyn, almogentheid, wysheid, goedheid, barmhertigheid, gerechtigheid, enz.

attributi d'onore. Eernamen, eertytels.

attributi d'infamia. Eerlooze, schandelyke namen of tytels. *V. Aggiunti.*

Attribuzione. Toeëigeninge, toefchryvinge, toemetinge.

ATTRISTARE. Bedroeven, bekommeren, bedroefd, bekommerd maken, quellen, hartzeer aandoen.

attristar' uno con qualche dolorosa novella. Iemand met een smertelyke, bedroefde tydinge bedroeven, enz.

Attristare, attristarfi. Bedroefd, treurig worden, zig bedroeven, quellen.

Attristato. Bedroefd, treurig.

ATTRISTARE. Iemand boos, snood, godloos maken, verleiden.

Attristare, attristare, intristare. Boos, snood, godloos geworden.

Attristato, intristato. Boos, snood, godloos gemaakt, of geworden.

Attristare, tritare minutamente. Fyn hakken, kappen.

ATTRITO. De geen die over zyn zonden een berouw heeft, niet zo zeer om dat hy God heeft vergaamt, als wel om dat hy vreesft eenige Goddelyke straffe, tydelijk verlies, of schade te leiden.

Attrizione. Berouw over de zonden, niet zoo zeer van God vertoornt te hebben, als wel uit vreeze van ee-

nige Goddelyke straffe, tydelijk verlies of schade te leiden.

ATTROVARE, attrovarfi. V. Trovare, trovarfi.

ATTUALE, attualmente, attuccio, &c. V. Atto.

ATTUFFARE, &c. V. Tuffare.

ATTURARE, atturato, &c. V. Turare, turato, &c.

ATTUTARE. Verzekeren, zeker of veilig maken; ook beschermen, verdedigen.

Attutato. Verzekert, zeker, of veilig gemaakt; ook beschermd, verdedigd.

AVA, AVOLA. Grootmoeder, zoo van vaders als moeders zyde.

AVACCIARE, avacciarfi. Zig haasten, spoeden, haast maken, enz.

Avaccio. Haastelyk, met haast of spoed, met een vaart, spoediglyk.

AVALLARE. Nedet waarts laten gaan, inzwellen, inslokken, laten dalen, nederlaten, aflaten. *V. Calare, dove il Reno avalla*. Daar de Ryn nederwaarts stroomt, vloeit; of loopt.

avallar' il cibo. De spyzen inzwellen, inslokken.

AVALORARE, avvalorare. Versterken, sterk, magtig, kragtig, vermogend maken; ook aanmoedigen, opwekken, moed geven.

avalarar le sue ragioni. Zyne redenen bevestigen, bekrachtigen, kragtig maken.

avalarar la sua autorità. Zyn gezag of aanzien bevestigen, vaststellen, zig ontzaggelyk maken, laten eeren, of eere bewyzen.

avalarar' uno a qualche impresa. Iemand tot een daad aanmoedigen, opwekken, moed geven.

Avalarare, avalararfi. Zig moedig, dapper, kloek, manhaftig, kloekmoedig toonen, of worden; ook zig ontzaggelyk maken, zig laten eeren, of eere bewyzen.

Avalarato, avalarato. Sterk, magtig, kragtig, vermogend gemaakt, gesterkt, versterkt; ook aangemoedigt, opgewekt.

esser' avalarato da uno. Van iemand gesterkt, of aangemoedigd zijn.

il Principe, avalarato da' Francesi, investì la piazza. De Vorst van de Franschen versterkt, opgehuist, en aangemoedigd zynde, belegerde, of rukte voor de vesting.

Avalaramento. Versterkinge, aanmoediging, enz.

AVAMPARE, &c. V. Vampare, &c.

AVANGARE. V. Vangare, &c.

AVANGUARDIA, vanguardia. De voortogt, voorhoede van een heir, of leger.

condur la vanguardia (l'avanguardia). De voortogt, (voorhoede) van een leger geleiden of voeren.

AVANTAGGIO, vantaggio. Voordeel, nut, profyt; ook voortogt, of vryheid.

aver grand' vantaggio (gran vantaggio). Groot voordeel hebben.

aver gran vantaggio sopra un' altro, sopra i nemici &c. Groot voordeel voor andere, over den vyand, enz. hebben.

esser di grand' vantaggio (vantaggio). Zeer nut, voordelig, profytig zyn.

hebbere

bebbero il vantaggio del vento, del posto, dell'ombra, &c. Zy hadden de gunst of voordeel van de wind, plaats, gelegenheid, schaduw, enz.

dar, lasciar' il vantaggio ad uno. Aan iemand de voortogt overlaten, de voortogt geven.

godere il vantaggio. Het profyit of voordeel genieten, trekken.

cercar, procacciar, procurar' il suo vantaggio. Zyn profyit, nut, of voordeel tragten, zoeken.

Avantaggio, d'avantaggio. Meerder, of meer daar bo-
[ven.]
mi convenne dar 10. florini d'avantaggio. Ik hebbe tien gulden meerder, of meer moeten geven.

avantaggiofo, vantaggiofo. Nut, voordeelig, profyitig, in un posto (sito) vantaggiofo. Op, of in een voordeelige
[plaats.]
compra, vendita, &c. vantaggiofo. Een voordeelige, nutte koop, verkoop, enz.

aggiustamento, (accordo) vantaggiofo. Een voordeelig verdrag, accoord.

Avantaggiosamente, vantaggiosamente. Voordeelig, met voordeel, nut, of profyit.

Avantaggiare, vantaggiare. Voordeel, nut, of profyit doen, vorderen, voortgang doen, winnen, voortzetten, bevorderen, voordeel aanbrengen.

avantaggiare le sue fortune. Zyn geluk bevorderen, voortzetten.

avantaggiar' uno. Iemand voordeel geven, profyit aanbrengen, iemand bevorderen, voorthelpen, enz. V. Avantaggiarsi, avanzare, &c.

Avantaggiarsi, vantaggiarsi. Vorderen, voortgang of voordeel doen, winnen, zig eenig voordeel aanbrengen, bevorderen.

avantaggiarsi dell'occasione &c. Zig van de gelegenheid bedienen, de tyd of gelegenheid waar of in agt nemen.

Avantaggiato, vantaggiato. Die vordert, voortgang doet, bevordert, geholpen, enz.

AVANTI, davanti, innanzi, dinanzi, innanti, dianzi. Beteekend, voor, te vooren, voor aan, eer dat, voor al eer, en meer andere Nederduitsche voorstelwoorden en spreekwyzen.

avanti, (innanzi) di me. Voor my; ook voor my, dat is, eer dan ik.

avanti (innanzi) gli occhi. Voor de oogen.

pararsi, venir, comparir, (innanzi) avanti a qualche duno. Voor, of in iemands gezicht verschynen, komen.

egli mi si parò innanzi. Hy verscheen voor my, quam my in 't gezicht, vertoonde zig, of liet zig voor my zien.

porre, metter, portar qualche cosa innanzi ad uno. Iemand iets voorstellen, voorbrengen; ook iemand iets te bedenken, of te overwegen geven, voor-
[dragen.]
chiamar' uno avanti (innanzi) al giudice. Iemand voor 't geregt, of Regter dagen, ontbieden.

levar d'innanzi ad uno qualche cosa. Iets uit iemands oogen, of uit iemands gezicht wegnemen.

levatevimi d'innanzi (d'avanti.) Loopt, vertrekt, begeeft

u uit myn oogen, maakt, of pakt u uit myn gezicht-
fuggir d'avanti (d'innanzi) ad uno. Van iemand vlugten, de vlugt nemen.

questa cosa mi è sempre innanzi. Deze zaak is, of zwerft my altyd voor de oogen, legt my altyd in den zin of gedagten.

mi venne avanti un sogno. My quam een droom te voor-
[ren.]
innanzi ad ogni altro. Voor alle andere, eer dan alle andere.

caminar' (andar') avanti (innanzi.) Voortgaan, de voortogt hebben. Met. Voortvaren; ook vorderen, voortgang doen, voorwaarts gaan.

andar' avanti in un discorso, sermone, negozio, &c. In een redkavelinge, redeneringe, zaak, enz. voort-
[varen.]
se questo matrimonio, negozio, &c. va innanzi. Als dit huwelyk vordert, voortgang krygt of gewint, wel uitvalt, gelukt, enz.

farfi avanti (innanzi.) Voortgaan, vooruitgaan, te voorschyn, of voor den dag komen, verschynen, enz.

farevi un poco più avanti. Komt een weinig meer te voorschyn, voor den dag, of voorwaarts.

mandar pagar &c. innanzi (avanti.) Voor af, voor uitzenden, stuuren, betalen of tellen.

esser già molto avanti (innanzi) nell'animo (nella grazia) di uno. Zeer veel by iemand gevordert hebben, dat is, zeer veel by iemand vermogen, groot gezag by iemand hebben.

le cose sono già tanto avanti. De zaken zyn zoo verre gevordert, gekomen.

più avanti (innanzi.) Verder.

non leggeremo più avanti. Wy zullen niet verder lezen.

non poteva venir più avanti. Hy kon niet verder komen.

alcuni anni, mesi, giorni &c. avanti (davanti, innanzi.) Eenige jaren, maanden, dagen te vooren.

gran pezzo d'avanti. Langen tyd te vooren.

il di davanti. 's Daags van te vooren, een dag van te
[vooren.]
camminavano in processione, con la croce innanzi. Zy gingen ommegangsgewyze, met het kruis voor.

come dicemmo innanzi (avanti.) Gelyk wy te vooren gezegd hebben.

metterfi una servietta dinanzi (avanti.) Een servet voor zig zetten.

egli non sa andare ne avanti, ne indietro. Hy kan nog voor, nog agterwaards gaan.

portar' avanti, (innanzi) le sue ragioni, scuse, &c. Zy ne redenen, verschooningen, of ontschuldigingen voorbrengen, voordragen.

da indi innanzi, per innanzi, per l'innanzi, da qui innanzi. Hier na, namaals, naderhand, na dezen tyd, nu voortaan, hier namaals.

poco avanti (innanzi.) Een korte tyd, of een luttel tyds te vooren; ook over een luttel tyds, naar een korten tyd.

avanti che, (innanzi che) cominciamo. Eer dat, of voor al eer wy beginnen.

Avanti, innanzi. Veel liever, eerder, veel eerder; ook eer dat, voor al eer.

vorrei innanzi (avanti) morire che far' un tale scorno all' amico. Ik wilde liever sterven, dan zoo een goeden vriend zulk een smaad aandoen.

innanzi di far questo. Eer dat, of voor al eer ik dat [dede.

Avanzare. Vertoonen, verschyuen, na buiten, of uitstaan, of steken.

avanzar li piedi suor del letto. De voeten uit het bed uitstrekken, dat is, liever schade als voordeel halen.

le pietre, che avanzano dalla muraglia. De steenen, welke buiten, of voor uit de muur staan, enz.

Avanzare. Veroveren, winnen, opleggen.

avanzar tempo. Tyd winnen.

avanzar dinari. Geld winnen.

avanzar poco o niente. Weinig of niets winnen, of daar van hebben.

non posso avanzar niente. Ik kan niets opleggen.

Avanzare, avanzarsi, innanzarsi. Voortrukken, voorttrekken, voorwaarts komen, vorderen; ook groeijen, wassen, toenemen.

L'armata avanzò biéri più di tre miglia Tedesche. 't Heir of leger is gisteren meer als drie Duitse mylen voortgerukt, voortgetrokken.

fimili herbe avanzano meglio in terreno humido. Dusdanige kruiden wassen of groeijen beter in een vogtrige [grond.

avanzar le sue fortune. Zyn geluk bevorderen, voortzetten. *V. Avantageggiare.*

avanzare, (avanzarsi) nelle dignità e negli honori. In waardigheid en eer altyd vorderen, voortgaan, hooger klimmen, opstyggen, verhevener worden.

avanzar, (avanzarsi) nelle lettere, virtù, pietà, &c. In de konsten of wetenschappen, in deugden, aandagt, enz. vorderen, voortgaan, toenemen.

avanzar, (avanzarsi) nell' età, ne gli anni. In ouderdom, oudheid, of jaren altyd vorderen, voortgaan, toenemen.

avanzar' uno. Iemand bevorderen, voorthelpen, bystaan, onderstand doen.

Avanzare. Iemand voorkomen, overwinnen, overtreffen, te boven gaan.

lo avanzaremo facilmente. Wy zullen hem ligtelyk voorkomen, overtreffen, te boven gaan.

avanzar' un uccello nel canto, un cerbiatto nel correre, &c. Een vogel in 't zingen, een hart in 't loopen te boven gaan, overtreffen.

Avanzare. Over, of overig zyn, of blyven, overschieten.

confirmato questo ongaro, mene avanzano cinque altri. Wanneer deze ducaat verteerd is, schieten 'er nog vyf over.

Avanzato. Voortgerukt, gevordert.

esser' avanzato nelle lettere, nella virtù, età &c. In de konsten of wetenschappen, in deugden, in jaren gevordert zyn, weltoegenomen hebben.

Avanzo. Voortogt, voordeel, profyt.

baver l' avanzo. De voortogt of voordeel hebben. *V. Avantaggio, vantaggio.*

Avanzo, avanzamento. Nut, gewin, baat, voordeel, profyt; ook voortgang, vordering.

far' avanzo, avanzi, grand' avanzo, grandi avanzi.

Winnen, winst, gewin, baat of voordeel doen; ook groote voortgang doen, vorderen.

con grand' avanzo. Met groot voordeel, baat, profyt, of vordering. *V. Successo, Progresso.*

Avanzo. De winst of ontfangt uit de verkogte waren. *venduta la robba rimettete mi l' avanzo.* De waren verkogt zynde, stuurt my het geld over.

Avanzo. Overblyfzelen, overschot, 't geen over, of overig is, blyft, of overschiet.

l' avanzo del dinaro speso, consumato. Overschot van 't uitgegeve, of verteerde geld.

mi contenterò de i mobili necessari e venderò l' avanzo. Ik zal my met het noodige huisraad vergenoegen laten, en het overige verkopen.

Avanzetto. Een kleine winst; gewin, baat of voordeel, profyt.

far' sugli avanzetti. Op de geringste winst of profyt naauwkeurig, oplettende zyn.

Avanzuglio, avanzugli. Overgeschoote, overgebleve kost of spyze, overblyfzelen of overschot van mondkost.

questi avanzugli serviranno dimani per una collazione. Deze overgebleve, overgeschote brokjes zullen morgen tot een ontbyt dienen, of strekken.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Avanzale, avanzale. De steen, op welke de vensterstokken rusten, en uit de andere muur voor uit staat; vensterstok; ook een voorschot, schorsteek.

Dichters nemen het voor de mond van de Helle, en voor de Helle zelfs.

AUGI, *summità*. De top, of toppunt van iets.

nell'auge della sua fortuna. In de toppunt van zyn geluk, in de grootste aanwas of bloey van zyn geluk.

AUGILLO. Een vogel, is een woord by de Dichters gemeen, anders *uccello*.

AUGMENTARE, *augmento*. *V. Aumentare, aumento*.

AUGURARÀ. Vogelwichelen, withelen, voorzeggen, voorspellen, waarzeggen, voornamentlyk uit het geschrey, gevlieg, enz. van vogelen; ook geluk, heil of zegen wenschen.

augurare le buone feste, un buon capo d'anno nuovo, buon viaggio, &c. ad uno. Iemand goede vierdagen, een gelukzalig nieuw jaar, geluk en voorspoed op de reis wenschen.

vi auguro ogni bramato contento. Ik wensche u alle geluk, heil, en zegen, alle gewenschte voorspoed.

Augure. Een vogelwichelaar, vogelwaarnemer, waarzegger, of voorspeller.

Augurio. Aan of toewenschinge; ook een teeken van voor- of tegenspoed, voorspellinge, voorzegginge, gissinge.

questo è un buon augurio. Dat is een goed teeken, een gewenscht kenteeken, een goeden wensch.

AUGUSTO. Heerlijk, treffelyk, hoogstatig, hoogagtbaar, zeer aanzienlyk.

augusto sembrante, augusta gravità. Een heerlijke, treffelyke, hoogstatige, aanzienlyke gedaante, of gelaat.

questa città ha dell'augusto. Dit is een heerlijke, treffelyke, aanzienlyke stad.

Augusto. De maand Augustus. Dus van Keizer Augustus met zyn eigen naam genoemd. By ons Oogstmaand.

AVIDO. Begeerig, gretig, zeet graag in 't eeten, die iets vieriglyk bemind, zoekt, of begeert.

troppo avido al mangiare. Al te begeerig, al te gretig tot eeten, enz.

avido dell'onore, gloria. Genegen om roem en eere te behalen, eegterig, cerzugtig.

con un'avidoguardo. Met een begeerige, minnelijke aanblik, gelaat.

Avidissimo. Zeer begeerig.

Avidamente. Begeeriglyk, met groote hegeerte.

appetir, mangiar'avidamente. Begeeriglyk, met groote hegeerte, lust of gretigheid, iets verlangen, wenschen, of eeten.

Avidissimamente. Zeer begeeriglyk, gretiglyk.

vi si lanciò sopra avidissimamente. Hy viel met groote hegeerte daar op.

Avidità. Begeerte, groote genegentheid, ernst, yver, vierigheid, zugt, gretigheid; ook geldzugt, begeerlykheid tot geld.

AVIGNARI, *avignarsi*. Jonge wyngaardstokken in de aarde leggen, om dat zy verbreyden zouden; ook met wyngaardstokken bezetten, bepoten, beplanten.

avignar' una collina. Een berg of heuvel met wyn-

gaardstokken bezetten, beplanten.

Avignato, *avignato*. Met wyngaardstokken bezet, beplant.

le colline per tutto sono avignate. De bergjes, of heuveltjes zijn overal met wyngaardstokken bezet, beplant.

AVISARE, *avisato, aviso, &c. V. Avvisare, avvisato, &c.*

AUMENTARE, *augmentare*. Vergrooten, vermeerderen.

questo aumenta il dolore, la noia, il fastidio. Dat vergroot, vermeerderd de smert, 't verdriet, enz.

Aumentativo, *augmentativo*. Vergrootende, vermeerderende, 't geen kracht heeft om te vergrooten, te vermeerderen.

facoltà, virtù aumentativa. De vergrootende of vermeerderende kracht in den mensch.

Aumento, *aumentazione, augmentazione*. Vergrooinge, vermeerderinge.

per aumento della sua bellezza e grazia. Tot vergrootinge of vermeerderinge van hare schoonheid en aardigheid.

AVO, *avolo*. Grootvader van 's vaders of moeders [zyde.

AVOCATO, *&c. Avolgere, &c. V. Avvocato, &c. Avvolgere, &c.*

AVOLTÓIO, *avoltoro*. Een gier, zeker roofvogel. *Met*. Een gulzig mensch, een vraat, een slokop.

l'avoltoio si gitta alla carogna. De gier stoot, of valt op een dood lyk of krenge.

AVORIO. Yvoor, of yvoir.

pettine, &c. d'avorio. Yvoore kam.

braccia, mani, poppe, &c. di finissimo avorio. Armen, handen, borsten, enz. van 't fynste yvoor.

AURA, *venticello piacevole, proprio dell'estate*. Windje, lugtje, koelte, koel windje, eigentlyk van de zomer sprekende; ook roem, of gunst.

notturne aure soavi. Lieffelyk avondwindje, lugtje. *V. Aurette.*

acquistarsi l'aura universale. De gunst en genegentheid van alle winnen, verkrygen.

non ha aura veruna. Hy heeft geen roem.

Aurette, aurette. Een koel windje, avondlugtje.

AURICOLARE. Van 't oor, tot de ooren behoorende.

vena auricolare. Oorader.

dito auricolare. Oorvinger.

AURORA. Den dageraad, de morgenfond.

in su l'aurora. In den dageraad, in de morgenfond.

AUSPICIO. Een begin, aanvang, beginzel, met een zeker voorteecken geschied, ook wichelary, waarzegginge.

felice auspicio. Een gelukkig, gewenscht beginzel, aanvang; ook gelukwenschinge.

AUSSILIARIO, *aussiliare*. Behulpzaam, helpende, 't geen tot hulp en bystand bestemd is.

truppe, milizie &c. aussiliarie. Hulpbenden, hulp-troepen.

AUSTERO. Streng, straf, ruw, hard, stuurs, nors, scherp, ernsthaftig. *V. Aspro, Rigido, &c.*

- buomo austero.** Een streng, straf, stuurs, ruw, ernsthaftig mensch.
- ciera, (volto) austero.** Een straf, wreed, stuurs ge-laar, gezigt.
- menar' una vita austera.** Een streng, straf, hard leven [leiden.
- religione, ordine, regola &c. austera.** Een strenge orde, staat, of regel.
- Austerissimo.** Zeer streng, straf, ruw, hard, scherp, ernsthaftig.
- Austerità.** Strengheid, ruwheid, scherphheid, stuursheid, ernsthaftigheid.
- viver' in grand' austerità e dura penitenza.** In harde strengheid en boervardigheid leven.
- parlar &c. con austerità e rigidezza.** Met strenge, straf-fe en harde woorden spreken.
- AUSTRO.** Het zuiden, zuid, zuide wind.
- Australe.** Zuiden, van 't zuiden, aan 't zuiden, 't geen aan 't zuiden gelegen is.
- terra australe.** Een gewest of landschap aan 't zuiden gelegen.
- AUTORE, autrice.** Een schrijver, uitvinder of uitvindster, maker, stigter of aanrader van iets.
- scrive, dice, racconta, riferisce un certo autore, che &c.** Zeker schrijver zegt, schrijft, vertelt, verhaalt, enz.
- legger buoni autori.** Goede, beweerde schryvers, dat is, boeken lezen.
- esser' autore di qualche libro.** Een schryver of uitvinder van een boek zijn.
- esser' autore di qualche legge, costume.** Een uitvinder, maker, aanrader, of insteller van een wet zyn.
- esser' autore di qualche disturbo, rivolta, rivoluzione &c.** Een oproermaker, muitemaker, stigter of zaaier van oproer, muitery, enz.
- Autorevole, autorevolmente.** V. *Autentico, autentica-mente.*
- Autoruccio.** Een ellendig, kreupel, slecht schryver.
- Autentico, autorévole.** Oorspronkelijk, geloofwaar-[dig.
- una scrittura, uno stromento &c. autentico.** Een oorspronkelijk, geloofwaardig schrift, stuk, enz.
- in forma autentica.** In de oorspronkelijke, geloofwaardige vorm.
- Autenticamente, autorevolmente.** Op een oorspronkelijke geloofwaardige wijze.
- Autenticare, autorizzare.** Iets door geloofwaardige mannen bevestigen, betuigen, beweren.
- autenticar' una scrittura publica.** Een openbare schrift-ture beweren, bevestigen.
- autenticar' una sentenza, un' opinione &c.** Een spreuk, gevoelen, of meininge door vermaarde en destige schrijvers bewijzen, bevestigen, aantoonen.
- autenticar' una persona.** Aan iemand volle of volkomen magt geven, bevolmagtigen.
- autenticar' una legge &c.** Een wet bevestigen, vast stellen, verzekeren.
- Autenticato, autorizzato.** Beweerd, bevestigd, geloofwaardig gemaakt, bekrachtigd, verzekerd, gevol-[magtigd.
- Autenticazione, autorizzazione.** Beweringe, bevesti-

- ginge, verzekeringe, bekrachtiging, bevolmagti-ging, enz.
- Autorizzare, autorizzato &c.** V. *Autenticare, autenticato.*
- Autorità.** Magt, gezag, waardigheid, vermogen, aanzienlijkheid; ook beweringe, bevestiging, ver-zekering, enz.
- persona d' autorità.** Een persoon van aanzien, gezag, vermogen.
- dar piena autorità ad uno.** Aan iemand volle of volko-men magt geven.
- autorità ecclesiastica, secolare, regia &c.** Geestelijke, wereldlyke, koninglijke magt, gezag, enz.
- baver' autorità sopra alcuno.** Over iemand magt en ge-weld hebben.
- parlar &c. con autorità.** Met gezag of aanzien, met magt; ook met gezonde, en destige redenen spreken.
- senza autorità.** Zonder magt, gezag of aanzien.
- AUTUNNO.** De Herfst, de tijd van den Herfst, een jaargedeelte.
- nell' autunno.** In den Herfst, in de Herfst-tyd.
- Autunnale.** Van den Herfst, tot den Herfst behoorende.
- AUVALERSI.** V. *Valere, Valersi &c.*
- AUVALORARE, auvalorato.** &c. V. *Avalorare, avalorato &c.*
- AUVEDERE, auvedere, auvedersi.** Merken, bemer-ken, bespeuren, waarnemen, gadeslaan, gewaar worden. V. *Rauvedere, rauvedersi.*
- auvedersi di qualche cosa.** Iets merken, bespeuren, waarnemen, gadeslaan.
- di questo se ne auvederebbe un cieco** Dat zoude een blind-konnen zien, merken, in agt nemen.
- tu te ne auvedrai.** Gy zult het zien, gewaar worden.
- mi auvidi (mi sono auveduto) alla fine che &c.** Ik wier-de ten laatste gewaar dat, enz.
- Auveduto.** Gemerkt, bemerkt, bespeurd, waargenomen; ook voor- of omzigtig, zorgvuldig, welbedagt, enz.
- un' buomo auveduto e sagace.** Een voorzigtig, zorgvul-dig, wijs, loos, doortrapt, slim mensch.
- esser ben' (mal') auveduto in qualche cosa.** Zeer (niet al te) voorzigtig in een ding ervaren zijn.
- Auvedutamente.** Zorgvuldiglijk, voor- of omzigtiglijk, wijsfelijk, behendiglijk,
- portarsi, andar, caminar, auvedutamente in qualche cosa.** In een ding voor- of omzigtiglijk te werk gaan.
- Auvedimento, auvedutezza.** Waarneming, bemer-kinge; ook voor- of omzigtigheid, zorgvuldigheid.
- AUVELENARE, auvelenare.** Vergiftigen, vergeven.
- auvelenar' uno.** Iemand door vergift ombrengen.
- auvelenar le freccie, le armi, &c.** De pylen, wapenen, enz. vergiftigen.
- Auvelenato.** Vergiftigd, vergeven, die vergeven is.
- Auvelenamento.** Vergiftiging, vergevinge.
- AUVENTIRE, avvenire.** Gebeuren, voorvallen, ge-schieden, overkomen, wedervaren. V. *Accadere, Occorrere.*
- gli auvenne, come suol auvenir a quelli che, &c.** Hem geschiede, (overquam, gebeurde,) gelijk het plag te gebeuren, den geen, die, enz.
- cosi non auviene de gli empj.** Zoo gaat het met de god-loozen niet.

O Dio! che avverrà di noi? Ach God! hoe zal't met ons gaan?
ma avremo poi, che, &c. Maar het gebeurde, geschiedde daar na.
se pur avvenisse, che, &c. Als het misschien voorval- len, of gebeuren zoude.
racconterò cose, che avvennero a N. Ik zal dingen ver- halen, die geschied, gebeurt, of voorgevallen zyn te N.
una medicina per i mali, che potrebbero avvenire alla gior- nata. Een geneesmiddel tegens alle voorvallende toevallen, rampen, of ongelukken, die dagelijks zoude kunnen overkomen.
quindi avviene, che, &c. Daar van daan komt het, hierom geschied of gebeurt het, dat, enz.
questo è un caso, che forse mai più avverrà. Dat is een voorval, toeval, geval, 't geen misschien nooit meer gebeuren zal.
vi dirò come la cosa è avvenuta. Ik zal u zeggen, of ver- halen, hoe het gebeurt, voorgevallen, of geschied [is.
avenga ciò che può. Daar uit mag ontstaan wat'er wil.
avvenire, l' avvenire. 't Toekomstige, 't aanstaande.
per l' avvenire, all' avvenire. In 't toekomstige, na dezen tyd, nu voortaan, hier naams.
Avvenire, avvenirsi. Betamen, voegen, passen, welstaan.
ogni cosa se la avviene maravigliosamente. Haar betaamt, voegt alles wel.
Avvenga che, avvenga che. Hoewel, alhoewel, schoon, niet tegen of jegenstaande.
avvenga ch'io sia povero, però mi contento. Alhoewel, schoon dat ik arm en behoeftig ben, zoo ben ik dog vergenoegt en te vrede.
Avvenente, avvenevole. Fraay, aangenaam, cierlyk, gevoegelyk, eerlyk, eerbaar, geschikt, schoon, bevallig, beschaafd; ook bequaam, welvoegende.
egli è molto gentile ed avvenente della persona. Hy is een fraay, geschikt, bevallig mensch.
un parlar' avvenente. Een cierlijke taal of spraak.
le pelli di dante sono molto avvenenti per farne colletti. De Elandshuiden zyn zeer bequaam tot leere kolders.
V. Atto, Accommodato, &c.
Avvenementemente, avvenevolmente. Netjes, aardiglyk, geschiktelijk, cierlyk.
Avvenentezza, avvenevolezza. Geschiktheid, aardig- heid, cierlijkheid, enz.
Avveniccio, avveniccio. Het toevallige, 't geen by ge- val geschied, gebeurt; ook nieuw aankomende.
casì avveniccio. Toevallige dingen, 't gene by geval voorvalt, gebeurt, geschied.
un' (uomo) avveniccio. Een nieuw aangekomen, die onlangs aangekomen is.
Avvenimento. Toeval, geval, voorval, uitslag, uit- gang, einde, geschiedenis. *V. Avventura, &c.*
l' avvenimento della battaglia, &c. Het einde, de uit- slag van het gevegt of slag, enz. *V. Successo.*
avvenimenti fortunati, finisfri, fortunii. Gelukkige, ongelukkige voorvallen, gevolgen, geschiedenissen.
Avvenuto. Geschied, gebeurt, voorgevallen, overge- komen, wedervaren.

di quel Moise, che, &c. non sappiamo che ci ne sia avve- nuto. Wy weten niet, wat Mozes, die ons, enz. ge- beurt, geschied, wedervaren of overgekomen is. *V. Accadere, accaduto, Occorrere, occorso, &c.*
Avventura, aventura, ventura, avventuranza. Geluk, noodlot, geval, toeval, voorval. *V. Avvenimento.*
per ventura, per avventura. By geval, gevalliglyk, by toeval, misschien, mogelijk.
se, per avventura (ventura) non volesse. Zoo hy mis- schien, by geval, niet wilde.
per mala ventura. Tot allen ongeluk.
per mia ventura, ritrovaì un parente. Tot mijn geluk (tot alle geluk) vond ik een bloedvriend of neef aldaar.
dar la mala ventura ad uno. Iemand quaad, ramp, te- genspoed, ongeval toewenschen.
cruda, dispiciata, ventura. Een gruwzaam, hard, bit- ter, ongenadig lot of geval.
procacciar la ventura, provar le sue venture. Zyn for- tuin zoeken, zyn geluk of welstand bevorderen, de kans wagen.
haver ventura. Geluk en voorspoed hebben, gelukkig, voorspoedig zyn.
metter una cosa a ventura. Iets wagen, in de waag- schaal stellen, aan het noodlot overgeven; ook het lot daar over werpen, daarom spelen of spelen [laten.
buomo, passaggiero, &c. di ventura. Een omzwerwend mensch, een reiziger, die zyn fortuin zoekt, zyn geluk of welstand bevordert.
soldato di ventura. Een vryruiter of vrybuiter. *V. Au- venturiere, &c.*
Avventurato, avventuroso, venturato, venturoso. Ge- lukkig, voorspoedig, dien alles wel gelukt of uit- [valt.
ben' avventurato, benavventurato, benavventuroso. Ge- lukkig, voorspoedig, zegenryk, enz.
mal' avventurato, malavventurato. Ongelukkig, ramp- zalig, ellendig.
Avventuratamente, avventurosamente, benavventurosa- mente. Gelukkiglyk, met geluk, voorspoediglyk.
Avventuriere, venturiere. Een vryruiter, die zyn ge- luk of fortuin in den oorlog zoekt.
Avventurare, venturare, mettere alla venturade. Zig verftouten, wagen, in de waag stellen.
avventurar la vita, l' onore, la roba. Het leven, eer, goed en bloed wagen, in de waagschaal stellen, op- zetten, ten besten geven.
Avventurarsi, venturarsi. Zig verftouten, zig wagen, aan 't gevaar bloot stellen.
avventurarsi ad una battaglia. Een slag of stryd wa- gen, beginnen.
avventurarsi a qualche perigliosa risoluzione. Een ge- vaarlijke zake wagen, ondernemen, enz.
A U V E N T O R E. Een kalant, die gewoon is ergens te koop.
Avventorare, avventorarsi. Met kalanten voorzien, kalanten toebrengen; ook kalanten gewinnen, in de kalandise komen.
avventorar la bottega, taverna, hosteria, &c. Een kraam

kraam of winkel, een herberg met kalanten voor- [zien.]

Auventorato. Met kalanten voorzien, in de kalandifse gebragt.

AUVENTARE, aventare. Snellijk, gezwindelijk, vluggelijk, met een vaart werpen, fchieten, met kragt of geweld uitwerpen.

auventar dardi, strali, pierro. Pylen, steenen, fuc- lijk, met een vaart werpen.

Auventarsi, aventarsi. Zig ergens ras op werpen.

auventarsi a (sopra) qualche cosa. Met groote begeer- te op iets vallen.

auventarsi sopra i nemici. Met groote woede op de vy- anden aanvallen.

auventarsi sul cavallo (in sella.) Met'er haast in de za- del, op het paard springen.

la peste si auventava a sans, come il fuoco fa alle cose secche. De pest overviel zoo schielijk de gezonde menschen, gelijk het vuur het kaf.

Auventato. Met'er haast toegeschoten.

all' auventata. Schietender wyze, met een schoot, met groote vlugheid of vaardigheid.

AUVENTUROSO, &c. *avventurosamente &c. V. sopra, in Auvenire, &c.*

AUVENUTO, &c. V. come sopra.

AUVERARE, averare, averificare. Verzekeren, be- vestigen, bewyzen, door getuigenisse bekragtigen, waar maken, beweren. *V. Autenticare, assicura- [re, &c.]*

Auverato, averato. Beweerd, bevestigd, bekragtigd, verzekerd.

Auveramento, auverificamento. Beweringe, bevesti- ginge, verzekeringe.

AUVERSARIO, avversario. Een tegenparty, vyand, tegenstrever. *V. Auversariante.*

baver potenti auversarii. Magtige vyanden, tegenstre- vers of benydens hebben.

baver' uno auversario a' suoi disegni. Een tegenparty, of tegenstrever van onze voornemens hebben.

Auversario. Tegenstrever, tegengesteld, tegenstry- dig, strydende, nadeelig, schadelijk.

baver la fortuna auversaria. Het geluk tegen hebben, tegenfpoed hebben.

Auversariare, avversariare. Tegenfpreken, tegenstre- ven, wederstreven, zig tegenstellen, tegen aan kanten, iets beletten.

auversariar' all' opinioni, &c. di uno. Iemand's gevoe- len of meeninge tegenstreven, zig tegenstellen, te- genfpreken.

Auversariante, adversariante. Tegenstrevende, tegen- staande, wederstrevende, tegenparty, vyand. *V. Auversario.*

auversariante fortuna. Wederstrevend, tegenstrydend, strydig geluk.

AUVERSO, averso. Afgekeerd, afgewend, afgewe- ken, afkeerig, ook strydende, schadelijk, nadee- lig; verderfelijk, strydig, vyandig. *V. Auversario, contrario.*

mi parlò con faccia auversa. Hy sprak met my met afge- keerde of omgekeerde aangezicht.

baver' (sentir, provar) il vento auverso, la fortuna auver- sa, &c. Tegenwind, tegenfpoed hebben.

cosa auversa. Onghukken, ongevallen; rampen, el- lendige zaken.

questa cosa mi è auversa. Dat ding is my schadelijk, nadeelig.

Auversamente. Op een verkeerde maniere of wyze. *intender le cose auversamente.* De dingen op een verkeerde maniere voorfittellen, voorhouden.

Auversote, auversone. Af keer, haat, walginge.

baver' (non baver') auversone a qualche persona, cosa, &c. Een (geen) af keer van een persoon of ding hebben.

non senza auversone gli parlò. Ik hebbe met hem niet zonder af keer of tegenzin gesproken.

Auversità, aversità. Ongeval, ongeluk, tegenfpoed, ramp, ellende.

le presenti auversità. De tegenwoordige ongelukken, rampen en ellenden.

AUVERTIRE. Vermanen; waarschouwen; ook bekend maken, verwittigen, verftendigen, laten weten.

tante volte mi auvertirono i prudenti. Verftandige men- schen hebben my zoo dikmaals vermaand, gewaar- fchouwd.

auvertitenni se io erro, (quando sarà tempo) &c. Ver- maand, waarschouwd, of zegt my (by tyds) als ik een mislag hebbe, of dwale.

il Signor N. mi ha auvertito questi giorni passati, che, &c. De Heer N. heeft my dezer dagen verwittigt, be- kend gemaakt, dat, enz.

Auvertimento, auvertimenti. Vermaninge, waarschou- winge, raad, ook les, onderwyzinge, leerstukken, aanmerkingen. *V. Auvertenza, auvertenze.* *dar buoni auvertimenti ad uno.* Iemand goede verma- ningen of lessen geven.

auvertimenti della vita Cristiana. Leerstukken of lessen van het Christelijk leven. *V. Osservazione, &c.*

Auvertito. Gewaarfchouwd, vermaand, verwittigt, verftendigt.

esser' (venir') auvertito. Gewaarfchouwd, vermaand, verwittigt worden.

farete auvertito. Men zal het u zeggen, bekend ma- ken, verwittigen.

star' auvertito. Voor- of omzigtig zyn, zorgvuldig iets in agt nemen, naarstig op iets letten, zig wag- [ten.]

Auvertenza. Voor- of omzigtigheid; oplettentheid, bedagzaamheid, opmerkinge.

baver' auvertenza a qualche cosa. Iets gadeftaan, op iets letten of agt geven.

lo feci senza auvertenza. Ik hebbe het zonder naden- ken, oplettentheid, onvoorzigtelijk, onbedagtelijk gedaan. *V. Inauvertenza, &c.*

Auvertenza. Leerstukken, lessen. *V. Auvertimento, &c.* *con belle auvertenze, dà poter govermarfi saggiamente.* Met goede leerstukken of lessen, om zig wyfelijk en met verftandte regeeren, te bestieren.

AUVERZARE, averzare. Gewend maken, in ge- woonte brengen.

avvezzar' uno a qualche cosa. Iemand tot iets gewennen.

Avvezzarfi. Zigaanwennen, gewend of gewoon maken, in gewoonte van iets komen.

avvezzar' (avvezzarfi a qualche cosa. Zig tot iets gewennen, gewend worden.

Avvezzato, avvezzo. Gewoon, gewend.

esser' naturalmente avvezzo a qualche cosa. Tot iets uit de natuur gewoon of gewend zyn.

Avvezzamento. Gewenninge, aanweninge.

AUVIARE, aviare. Op den regten weg helpen, den weg wyzen; ook ergens na toe zenden of stieren. *Met.* Onderwyzen, onderregten.

aviar', (aviar) uno a qualche luogo. Iemand naar een plaats, op de weg helpen, de weg wyzen, naar een plaats zenden.

aviar', aviar' uno in qualche disciplina, nelle lettere, &c. Iemand in een konst of wetenschap, in de vrye konsten onderwyzen, onderregten.

Avviarsi, avviarsi. Zig ergens na toe vervoegen, gaan; ook zig op den weg begeven.

avviarsi (avviarsi) verso qualche luogo &c. Zig naar een plaats vervoegen, begeven.

avviarsi, (avviarsi) a far qualche cosa. Ergens na toegaan om iets te doen.

Avviato. Op de rechte weg geholpen. *Met.* Onderregt, onderwezen, enz.

esser ben' (mal) avviato. Wel of qualijk, de rechte of verkeerde weg, gegaan zyn. *Met.* Wel of qualijk onderregt, of onderwezen zyn.

esser' avviato verso qualche luogo. Naar een plaats gaan, op den weg, of ergens ter plaatse zyn.

Avviamento. Wegwijzinge, toegang, toefteringe; ook onderregtinge, onderwijzinge, enz.

AUVICINDARE. Veranderen, verwisselen, dat is, met beurten, beurt om beurt iets doen. *V. Alternare &c. Scambiare &c.*

avvicendar la guardia, la sentinella, le veggie &c. De schildwagten aflossen, veranderen, verwisselen.

avvicendar' una carica. Een ampt of bedieninge veranderen, verwisselen, dat is, dan aan dezen, dan aan genen opdragen.

Avvicendare, avvicendarfi. Met beurten, beurt om beurt gaan, om wisselen, veranderen.

gli accidenti del mondo s'avvicendano, bor sono prosperi, bor' auversi. De toe- of voorvallen van deze wereld zyn veranderlijk, zyn dan voordeelig, dan schade-

[lijk]. *le guardie s'avvicendano.* De wagten verwisselen, veranderen beurt om beurt, by of met beurten.

Avvicendato, avvicendevole. 't Geen by of met beurten geschied. *V. Vicendevole.*

carica, guardia &c. avvicendata. Een ampt, een wagt, die by beurten verandert.

Avvicendevolmente. By- of met beurten, de een na den den ander; beurtverwisselings gewyze. *V. Vicendevolmente.*

AUVICINARE, vicinare. Bykomen, naderen, naken, genaken.

avvicinar' una cosa all'altra. Een ding na of digt by den ander voegen,

Avvicinare, avvicinarsi. Na, digt, of digt by komen, naderen, genaken, in de nabuurschap komen.

avvicinar' a qualche luogo. Tot een plaats naderen, genaken.

avvicinar' ad uno. Tot iemand naderen, genaken; ook by iemand in de nabuurschap gaan woonen.

avvicinar' alla morte. De dood naderen, op sterven of in doeds nood leggen.

avvicinandosi homai le feste feste del Natale, non ho voluto &c. Om dat het Feest van Kerstyd nadert, genaakt, heb ik niet willen, enz.

Avvicinato. Genadert, genaakt, bygekomen; ook nabuurig, of gebuurig geworden.

esser', star', (habitar &c.) avvicinato. In de nabuurschap zyn of woonen, enz.

Avvicinanza, avvicinamento. Naderinge, aannaderinge, genakinge, enz.

AUVIGNARE, avvignato &c. V. Avignare, avvignato &c.

AUVILIRE, invilire. Veragten, verfmaden, misprijzen, slegt, gering, veragtelijk, laf, lafhartig maken.

avvilir' uno. Iemand veragten, verfmaden, klein of gering agten.

Avvilire, avvilirsi, invilirsi. Laf, lafhartig, verslagen, verftaagd, nederig; ook veragtelijk, verfmadelijk worden; ook goed koop worden, van slegten prijs of waarde zyn.

avvilirsi d'animo, di spirito. Het hart, den moed verliezen, laten vallen of zakken; ook verslagen van gemoed of geest worden.

avvilir (invilir) di prezzo. In slegten prijs of waarde zyn, te goed koop worden.

le mercanzie avviliscono per la quantita grande. De waren zyn in slegten prijs, zyn al te goed koop, zyn van geen waarde, wegens de groote overvloed.

Avvilito, invilito. De geen die verftaagd, verslagen, lafhartig, veragtelijk, verfmadelijk geworden, in klein agting gekomen is, enz.

avvilito d'animo, spirito. Die verslagen van gemoed geworden is.

Avvilimento, invilimento. Verftaagtheid, verbaastheid, verslagenheid; ook veragtinge, verfmadinge, enz.

AUVILUPPARE, inviluppare, avviluppare. Inwinden, inwentelen, inbinden, in- of omflaau, omwinden, bedekken, oprollen.

avviluppar (inviluppar) qualche cosa in una carta, tela, panno &c. Iets in een papier of doek winden, rollen, een papier of doek om iets slaan of winden.

inviluppar' uno in qualche intrigo. Iemand in een handel of zaak inwikkelen, verwarren, trekken.

Avvilupparfi, invilupparfi; avvilupparfi. Zig inwikkelen, inwinden, inwentelen. *Met.* Zig verwarren.

avvilupparfi (invilupparfi) nel mantello, nella cappa, nell' insegna (bandiera) Zig in den mantel, in 't vaandel winden, enz.

avvilupparfi &c. in qualche processo, guerra &c. Zig in een gerechtszaak of geding, oorlog, enz. wikkelen, steken.

auvilupparfi &c. nei peccati altrui. Zig in zonden van andere wikkelen, dat is, zig schuldig of deelagtig daar aan maken.

auvilupparfi ne' lacci d'amore. Zig in de strikken der liefde verwarren.

auvilupparfi, &c. in molti intrighi, laberinti, liti, &c. Zig in veele belemmeringen, geschillen of pleitzaken mengen, wikkelen, steken.

Auviluppatto, inviluppatto, ravviluppatto. Ingewikkelt, ingewonden, ingewentelt, ingerolt, ingebonden, omgewonden, enz.

esser' auviluppatto &c. ne gli affari del secolo, &c. In wereldsche zaken gewikkelt, verwacht, belemmerd zyn.

all' auviluppata (all' invilupata) Bondelsgewys ingebonden.

portar via le cose all' invilupata. Alles t'zamen by een vatten, wegdragen.

Auviluppatto, auviluppo, inviluppatto, inviluppo. Inwikkelinge, inwindinge, inwentelinge; ook verwarringe, enz.

Auviluppo, auviluppi, inviluppi. Een pak; ook allerhande papieren of doeken om iets daar in te winden of rollen. *V. Viluppo, Viluppi.*

AUVINARE, auvinacciare, auvinazzare. Wynagtig maken, een smaak van wyn geven; ook met wyn mengen.

auvinar' uno. Iemand dronken of zat maken.

Auvinarfi, auvinacciarfi, auvinazzarfi. Zig dronken drinken, dronken of zat worden, *V. Abboracciarfi.*

Auvinato, auvinacciato, auvinazzato. Dronken of zat gemaakt.

AVINCERE, avvincire, avvinchiare, vinchiare, vincare, avvincigliare, vincigliare. Omwinden, ombinden, t'zamenbinden, rondom binden, omrollen, t'zamen rollen of wentelen, in een draaijen of vlegten; ook omslingeren. *V. Attorcere, &c. Auvolgere, &c. avvincer, &c. le braccia al collo (il collo colle braccia)* Iemand in of met de armen binden, of sluiten, dat is, omhelzen, drukken, omarmen, omvatten.

avvincir, le viti à i pali. De wynstok aan palen of staken binden, hegten, enz. *V. Avviticchiare.*

Auvincersi, auvinchiarsi. Zig rondom winden, omvlegten, omslingeren, omslaan, omhangen. *V. Attorcersi, auvolgersi, avviticchiarsi, &c.*

li serpenti s'auvinchiano. De slangen winden of slingeren zig.

li pampani s'auvinchiano intorno a i pali. De wynranken slingeren, of winden zig om de wynstokken.

auvinchiarsi insieme colle braccia. Zig elkander in de armen binden of sluiten, dat is, omhelzen, omarmen, omvatten.

Auvinto, avvinchiato. Omgewonden, rondom gewonden, omgerolt, omgeslingert, omgevlogten.

volendo l'uno salvar l'altro, così avvinti s'anneggarono. Dewyl de een den ander wilde helpen, moesten zy beide, alzo omarmt, omhelst, verdrinken.

AUVISARE, avvisare. Bekend maken, verwittigen, verstendigen, laten weten; ook beraadslagen, raad plegen, overwegen. *V. Auvertire, ragguagliare, Chiarire, &c.*

avvisar' uno di qualche successo. Aan iemand het einde of uitflag van een zaak bekend maken, verwittigen.

avvisar' una novella. Een nieuwe tyding laten weten, bekend maken.

avvisatemi, se io faccio qualche errore. Waarschouwd, zegt het my, als ik een mislag of fout bega.

Auvisare, avvisarsi. Zig iets inbeelden, giften, vermoeden, gelooven, van gevoelen zyn; ook merken, bemerken, bespeuren, enz.

avvisarsi (di) qualche cosa. Iets meenen, geloven; ook iets bemerken, bespeuren.

o come mal' avvisi! Hoc zyt gy zoo qualijk bedagt! zoo onvoorzigtig!

io mi avviso, che de' poveri vi sia assai più gran numero che non de' ricchi. Ik ben van gevoelen, dat 'er meer armen en béhoefigen dan ryken zyn.

egli s' avviso, ch' ella fosse una gran gentildonna, e che questa burlesca non farebbe fatta a lui. Hy meende, was van gevoelen, dat zy een adelijke vrouw was, en dat hem deze klugt of pots niet gespeeld zoude worden.

io mi avvisai bene, ch' egli mi volesse tradire. Ik heb wel bemerk, dat hy my bedriegen of verraden zoude.

avvisarsi con alcuno. Met iemand beraadslagen, raadplegen.

Auvisato, avvisato. Onderregt, verwittigd, verstendigd; ook wys, kloek, voorzigtig.

farete avvisato subito del successo. Gy zult van den uitflag aanitonds verwittigt, verstendigt worden.

esser ben' (mal') avvisato. Wel of qualijk onderregt zyn; qualyk daar aan zyn; ook kloek, wys, veritandig (onverstandig) zyn.

sono ben' (mal') avvisati coloro, che, &c. Die gene zyn wel of qualijk bedagt, onvoorzigtig, welke, enz.

deliberazione, risoluzione, azione, &c. ben' (mal') avvisata. Een wel, rypelijk, (niet wel, niet rypelijk) overwoege, berade aanslag, voornemen, daad. *V. Pensato, &c.*

Auvisatamente. Met vlyt, met voordagt, met voorbedagten rade, willens en wetens, dat is, niet op 't onvoorzientle, onvoorwagtste, by geval.

lasciò cascar la lettera avvisatamente. Hy liet den brief met vlyt of voordagt vallen.

Auviso, avviso, avvisi. Tyding, berigt, onderregtinge, oordeel, meening, gevoelen, waarschouwinge, raad, raadgevinge.

dar' avviso ad uno di qualche cosa. Iemand onderregtinge of narigt van iets geven, iemand van iets onderregten, verwittigen, iemand iets bekend maken, laten weten.

questo vi serva per avviso. Dat zal u tot nadere onderregtinge dienen; strekken *V. Governo.*

lettera d'avviso. Advys-brief, dat is, die van een wifsel, of iets anders onderregtinge geeft.

fuoco, tiro &c. d'avviso. Een leusvuur, zeynschoot, de uitdaginge tot den slag of Itryd betekende.

avvisi, (gli avvisi) De nieuwheden, de posttydingen.

legger gli avvisi. De nieuwheden of posttydingen [lezen.]

gli avvisi di Francia portano, che &c. De brieven of tydingen uit Frankrijk verhalen, zeggen, brengen mede, dat, enz.

con questi avvisi si portò all' audienza. Met deze narigt of onderregtinge begaf hy zig ter gehoor.
sono d'avviso, che &c. Ik ben van gevoelen, meene, oordeele, dat enz.
al mio avviso. Na mijn denken, gevoelen, oordeel, enz.
li vostri avvisi mi hanno giovato assai. Uw raad, lessen, waarschouwingen, vermaningen, hebben my veel geholpen.
star sull' avviso. Op zyn hoede staan, opletten, oppassen, agtslaan.)

AUVITICCHIARE, *auviticchiarsi.* Zig rondom slaan, rondom winden, of vlegten, rondom wassen, gelijk de wyngaardranken, enz. *V. Attaccare, avvincere, &c.*

AUVITICCHIATO. Rondom gestlagen, gewonden, gevlogten, gewassen.

AUVITICCHIAMENTO. Rondomwindinge, vlegtinge, waf- [singe.

AUVIVARE, *rauvivare.* Levend of levendig maken, gelijk als van de dood opwekken, wakker maken, verwekken.

auvivar' uno con qualche conforto (rinfresco.) Iemand door een geneesmiddel weder levend of levendig maken, sterken, verfrissen, verquikken.

questo balsamo, vino &c. auviva gli spiriti. Deze balsam, wyn, enz. verfrist, verquikt de geesten, doet dezelve herleven.

AUVIVARSI, *rauvivarsi.* Zig weder verfrissen, verquikken, sterken, levend of levendig worden, leven en krachten krygen.

AUVIVATO, *rauvivato.* Weder verfrist, verquikt, ge- [sterkt.

AUVIZZARE, *auvizzarsi.* Verslenssen, verwelken, slap worden, nederhangen, zyn kragt, sap, of glans verliezen.

le poppe se le auvizzano. De borsten worden slap, nederhangende.

AUVIZZATO. Verwelkt, verslensst, slap, kragteloos.

AUVIZZAMENTO. Verwelkinge, verslenssinge, enz.

AUVOCARE. Als voorspreker dienen, iemands zaken bepleiten, beschermen, voorspreken.

auvocar' in una causa. Iemands zaak voor 't geregt bepleiten, beschermen, als voorspreker daar in dienen.

AUVOCATO, *auvogado.* Een voorspraak.

AUVOCERIA, *auvocataria.* Bepleitinge, bescherminge van eenzake, aanstellinge tot voorspraak.

AUVOLGERE. Opwinden, rondom winden, omwinden, omdraaijen; ook inrollen, inwentelen; ook wentelen, rollen, wenden, draaijen. *V. Volgere.*

auvolger' il filo in un gomito. 't Garen op of om een kluwe winden.

auvolger' il lino alla conocchia. 't Vlas op de spinrok winden.

auvolger lo stomaco ad uno. Iemand den maag omkeeren, dat is, walg, walginge, afkeer, het braken veroorzaken. *V. Rivolgere.*

auvolger carta, &c. attorno ad una cosa. Papier, enz. om iets winden, rollen..

auvolger' una cosa in carta. Iets in papier winden, rol-

T O M. I.

len. *V. Involgere, Auviluppate, &c.*
auvolger, (*ravolger*) *pesi, piastre.* Een last of gewigt, steenen, wentelen, omwentelen.

auvolger', (*ravolger*) *uno.* Iemand omwentelen, dat is, *Met.* Verleiden, misleiden, tot iets vervoeren, bepraten, bewegen. *V. Addurre, Indurre, Sedurre, &c.*

Auvolgersi. Zig wentelen, omwentelen; ook zig inwikkelen. *V. Auvilupparsi.*

auvolgersi per lo letto. Zig in 't bed omwentelen, omwenden, omdraaijen. *V. Volgersi, Voltolarsi.*

auvolgersi per diverse parti del mondo. In de wereld omzwerven, omlopen.

auvolgersi al collo di uno. Iemand omhelzen, omarmen.
auvolgersi in una faccenda, negozio, maneggio, &c. Zig in een zaak te diep inwikkelen, verwarren, zig zeer bevytigen, benaarstigen.

mi s' auvolge lo stomaco. De maag draayt of keert my om, dat is, ik walg 'er af, ik zoud 'er afbraken.

Auvolgitore. De geen die omwentelt, omdraayt, omrolt, omdraaijer, omwender; ook een omzwerwer, omloper; ook een verleider, misleider, bedrieger.

auvolgitore della innocenza altrui. Een verleider, misleider der onnozelen.

Auvolgimento. Omwenteling, omwendinge, omdraaijinge; ook omzwervinge, omlopinge; ook verleidinge, misleidinge.

auvolgimento dello stomaco. Omkeeringe, omdraaijinge van de maag, dat is, walg, walginge, afkeer.

Auvolto. Omgewonden, opgewonden; ook opgebonden.

capegli auvolti in treccie. In een gevlogte, opgewonde hairen.

due serpenti auvolti ad un bastone. Twee slangen om een stok gewonden, gevlogten, geslingert.

Auvolticchiare. Rondom winden.

Auvolticchiato. Rondom gewonden. *V. Volgere, Voltare, Voltolare, Convolgere, Involgere, Ravolgere, Rivolgere, Rivoltare, &c. Attorcere, Avvincere, &c.*

AUVOLPARE, *auvolpinare, auvolpacchiare.* Een vos, (dat is) arglistig, loos, doortrap, slim maken, of worden.

Auvolpato, *auvolpinato, auvolpacchiato.* De geen die arglistig, loos, doortrap, slim als een vos geworden is.

AUVOLTOLARE, *auvoltolato, &c. V. Voltolare, voltolato, &c.*

AZIMB, *azzime.* Ongedeessemd.

AZURRO, *azzurro, azzurrigno, azzurrino.* Blaauw. *tela azzurra.* Blaauw lynwaad.

AZZAMPARE, *Met de klauwen iets aanvatten, grypen.*

AZZARDARE, *azardare, bazardare.* Wagen, in gevaar of in de waag(schaal stellen.

azzardarsi col nemico. Zig met den vyand wagen, dat is, slaan, vegen, smyten.

Azzardo, *azardo, bazzardo.* Gevaar.

AZZOPPARE. Hinkend, kreupel of mank worden of maken.

Azzoppato. De geen die hinkend, kreupel of mank gemaakt of geworden is.

M

A Z

AZZOLLARE. Met aarde of kluiten werpen, smyten.
AZZUFFARSI, *acciuffarsi*. Den stryd aanvangen, vegten, handgemeen worden. *V. Accapigliarsi*.
AZZUFFAMENTO. Slaninge, smytinge, schermtselinge.
AZZURRO, &c. *V. Azzurro*.

B.

BABBIONE, *babbolone*. Een groote aap. *Met.* Een botterik, plompaart; ook een kakelaar, snapper, klapper, babbelaar. *V. Babbuassò*.
Babbionare, babbolare, bubolare. Babbelen, kakelen, veel snaps hebben, snappen, klappen.
BABBIONERIE, *babbole, bubbole*. Babbelary, snappery, geklap, gesnap, gekakel, gepraat. *Sono babbole (bubbole)*. 't Is maar kakelary, geklap, gesnap.
BABBUASSO, *babuino*. Een groote aap. *Met.* Een groote plompaart, botterik. *V. Babbione*.
Babbuaggine, babuinnaggine. Apery, boersheid, botheid, plompheid.
BACCA. Bezie, een harde bezie; alle soort van kleine vrugten, gelijk als van Laurierboomen, Olyfboomen, Geneverboomen, enz. *bacche di alloro, ginepro, &c.* Laurierbezien, Geneverbezien.
BACCALA'. Kabeljauw; ook stokvisch.
BACCANO, *baccanella*. Een wynhuis, herberg of kroeg, een drinkwinkel.
BACCELLIERE, *Baccalauro*. Die uit zijn proefjaren is, die zijn eerste proef in eenige wetenschap gedaan heeft.
BACCELLO, *bacelli*. Boonen, erten, of erweten in schellen of basten; ook de peulen of schellen zelfs. *Bacellone. Mes.* Een botterik, een plompaart.
BACCHEROZZO, *bacchetozzolo, baccherozzolo*. Een zydworm, in zyn gesponne webbe verwart. *V. Baco*.
BACCHETTA. Een roede, rysje, of stokje, een dun stokje.
Bacchettare. Met een roede of stokje slaan of aflossen. *bacchettare il cavallo, &c.* 't Paard met een roede of zweep slaan.
Bacchettata. Een slag met de roede.
BACCIARE, &c. *V. Baciare*.
BACCO. De Wyngod Bacchus, der ouden Afgod van den wyn, en 't dronken drinken; ook de wyn zelfs. *poter al bacco! che dici tu?* Ach! och! wat zegt gy?
Baccante. Een slampamper, een ligtmis, dronkaart, zuiper, brasser.
BACIARE, *bacciare, baciare*. Kussen, zoenen, zoen-tjes, kusjes geven. *baciavami egli dei baci della sua bocca.* Hy kusse, hy zoene my met den zoen of kus zynsmonds. *la baciò ben mille volte.* Hy kuste, zoende haar wel duizend malen, gaf haar wel duizend zoen-tjes of kusjes. *baciare (con sciamazzo)* Sterk kussen of zoenen. *vengo a baciare le mani a V. S.* Ik come om den Heere

de handen te kussen, dat is, om te bezoeken, en myne dienften aan te bieden, of op te dragen.
baciare la scopa. Den bezem kussen, dat is, bedanken de geen die ons heeft quaad gedaan.
Baciamao, baciamani. Handkus; ook de groetenisse of gebiedenis.
far' i suoi baciamani ad uno. Iemand groeten, erbidigheit of eere bewyzen, toonen, aandoen. *presentategli un baciamao da parte mia.* Groet hem zeer vriendelyk van mynent wegen, zoent of kust hem de handen van mynent wegen.
Baciare, baciari. Een zoen of kus, het zoenen of kussen.
gli amorosi baciari. Liefdekusjes, of zoen-tjes.
Baciato. Gekust, gezoent.
partirsi a bocca baciata. Na gekuste of gezoende mond, dat is, in der minne en vriendschap scheiden, zyn affceken nemen, verrekenen.
Baciatore. Een kuffer, die gaarne kust, zoent.
Bacio, baccio, bascio. Een kus of zoen, een kusje, een zoen-tje.
bacio (strepitoso) Een sterken, helderen kus of zoen. *dar, (figger) un bacio ad uno.* Iemand een zoen-tje of kusje geven.
si diedero mille baci. Zy gaven elkander wel duizend kusjes of zoen-tjes.
saporiti baci de gli amanti. Zoete en aangename kusjes der verliefden.
dar' il santo bacio della pace. Den kus des vredes geven. *torr' un bacio.* Een kus rooven, steelen.
Baciozzo, bacioccio, baciuccio. Een kusje, zoen-tje. *le dava li più dolci baciozzi del mondo.* Hy gaf haar de zoetste, aangenaamste zoen-tjes of kusjes van de weereld.
Baciociare, baciucchiare, baciucicare. Dikwils kussen of zoenen, onreihbare kusjes of zoen-tjes geven.
BACILE, *bacino*. Een bekken; ook een schaal; ook een holle schotel, een komme.
un bacil d'argento. Een zilver bekken.
bacini d'argento grandissimi. Zeer groote zilvere bekken of kommen.
bacino (bacile) da barbiere. Scheerbekken, barbiersbekken.
lasciò la casa come il bacil d'un barbiere. Hy heeft het huis zoo schoon gemaakt, als een scheerbekken, dat is, heeft alles weggedragen.
Bacinello, bacinetto. Een kleine bekken, een drinkkopje, schotel-tje, of kommetje.
bacili da bilancia. Weegschaalbekkens.
Bacinone. Een groot bekken, groote schotel of komme.
Bacinare, &c. V. Abbacinare.
Bacinata. Bekkengeklank, 't geluit van een bekken om de byen t'zamen te lokken.
BACIO, *bascio, baciocio &c. V. Bacciare, &c.*
BACO, *bacco (di seta)* Een zydworm, voornamentlyk in zyn webbe verwart. *V. Baccherozzolo, &c.*
BACO, *baco*! Zekere woorden om de kinderen vreeze aan te jagen, te verschrikken, enz. *far baco ai fanciulli.* De kinderen vreeze of schrik aanjagen, verwaard maken, verschrikken.

B A C U C C O. Zotskap, narrekap.
B A D A. Agerhoudinge, ophoudinge, pistel, ver-
 [trek.
temer' usa a bada. Iemand ophouden, agterhouden,
 tegenhouden, door gesprek wederhouden, doen
 vertoeven, verbeiden.
tencielo poco a bada, fin' a tanto che, &c. Houd hem
 met praten een weinig op, tot dat, enz.
far' a bada. Zig ophouden, ledig, zonder werk of
 bezigheid zyn, vertoeven.
far' a bada di quakbedruve. Op iemand wagten, op
 iemand passen of letten, op iemand agt slaan, agt
 geven.
Badars, abbaders. Wagten, vertoeven.
badar' a uno. Op iemand wagten, passen, letten, agt
 slaan of geven, als iemand iets spreekt, of doet.
io non voglio badar' a lui. Ik wil op hem niet wagten
 of passen, ik zal op hem niet zien; ook ik zal 't hem
 niet vragen, enz.
a che si bada? Waar op wagt men? waarom vaart men
 niet voort?
abbadare a qualche cosa. Een ding overwegen, over-
 leggen, overdenken, gadeslaan, daar op passen,
 agt slaan of geven.
a questa proposizione dell' ambasciadore non fu abbadata.
 Op het aanbrengen van den Gezant heeft men geen
 agt willen slaan, dat is, men heeft 't weinig ge-
 agt, niet goedgekeurd of bewilligt. *V. Applicare,*
ascoltare, attendere.
Badaline, badalucco. Een gapert, een gaapstok,
 dat is, vertoever, vertrager; een luy, zorgeloos,
 onagzaam, ledig, traag, slof mensch, een tren-
 telaar, die alles op de lange bank schuift.
Badalonere, badaluccare. Met de mond open staan,
 gapen, enz.
B A D A G L I A R E, badagliare. Gapen, geeuwen,
 met de mond open staan.
Badaglione, badaglione, badaglioso. Een gapert, een
 geeuwer, die dikwils geeuwt of gaapt. *Met.* Een
 luy, traag, zorgeloos, onagzaam, slapertig, vad-
 zig mensch.
B A D E S S A, badia, badiale. *V. Abbatessa, abbazia,*
abbaziak, &c.
B A D I L E. Een houweel, spade of schop, om mede
 te graven.
B A G A G L I A, bagaglio, bagaglia, bagaglie. Bagagic-
 tuig, den tros, oorlogstuig, zaken pak.
guidar, condur, menar, conviar, portar le bagaglie.
 De bagagic, tuig of tros voeren, geleiden.
uscirono con armi e bagaglie. Zy zyn met wapenen, ba-
 gagic, zak en pak uitgetrokken.
Bagaglione. Een krygsmans knecht, een legerknecht,
 een trosboef.
Bagagliuolo. Geringe en slechte bagagic, gereedschap,
 huisraad, have. *V. sequens.*
Bagagliume. Allerhande soort van bagagic, voddery.
B A G A I A, bagata. Witte doornboom, witte ha-
 geboom.
B A G A S C I A. Een hoer, eerloos, onkuifsch vrou-
 wensch.

star per bagascia con alcuno. Iemand als een hoer, by-
 zit, of bywyf houden.
correre dietro la bagascia. Ter hoer loopen, hoerejagen.
Bagasciare, bagasciaggiare. Hoereren, hoerejagen, ter
 hoer loopen.
Bagascio, bagascione, bagasciuolo. Een hoerejager, hoe-
 revoogd, hoereerder.
B A G A T E L L A, bagatelle, baiatella, baiatello. Ben-
 selingen, wisjewasjes, zatternyen, dingen van
 [niet.
bagatella da bambini, o fanciulli. Poppewerk, poppe-
 goerd, beuselingen.
questa sarebbe una bagatella per voi. Dat zoude maar een
 wisjewasje, een geringe zaak voor u zyn.
queste sono bagatelle, a rispetto, (a paragone) di quell'
altro. Dat is kinderwerk ten aanzien van 't andere.
guardar' in bagatelle. Op de geringste dingen of beu-
 selingen zien, te naauwkeuriglijk en stiptelijk let-
 ten, agt geven, enz.
per una bagatella andate in collera, &c. Om een wisje-
 wasje, om een kleine beuseling gram, haastig of
 toornig worden. *V. Cacaria.*
Bagatelle. Allerhande kleine waren, als naalden, vim-
 gerhooeden, kammen, enz.
Bagatelle. Allerhande guichelspelen, tooneelspelen,
 klugten, guichelaryen, begoochelingen.
Bagatellare. Pofsen of klugten bedryven, guichelen,
 iets met gebaarden opzeggen.
Bagatellarie. Guicheling, pofsemakery, uitvoeringe
 van pofsen, of klugten, enz.
Bagatelliere. Een guichelaar, tooneelspeler, klugten
 of pofsemaker, guichel of goochelspeler.
B A G A T I N O. Een zekere soort van geld of munte
 in Italien.
non ne darei un bagatino. Ik zoud 'er geen penning om
 geven.
B A G G I A N O, bagiano. Een gek, zot, dwaas, bot,
 plomp, dom mensch, een weetniet, botterik, dom-
 mekragt. *V. Ignorante, Babbione, &c.*
Baggiano, baggianesco, baggiano. Gek, zot, dwaas.
pensieri, atti, &c. baggiani. Botte, domme, plompe
 gedagten of daden.
Baggianaggine, baggianima. Domheid, botheid, plomp-
 heid, dwaasheid.
B A G L I A R E. *V. Abbagliare.*
Bagliore. Een glans of schyn die de oogen verblind,
 verduistert; verblindinge, verduisteringe. *V. Ab-*
bagliare, &c.
B A G N A R E, bagnarsi. Zig baden, in een bad of bad-
 stove zig wasschen.
bagnare, (bagnarsi) in un fiume. Zig in een rivier baden.
bagnare (bagnarsi) a diletto. Vermakelijke baden, dat
 is uit lust of vermaak, en niet zoo zeer om de ge-
 zondheid als om de zuiverheid.
Bagnare. Zwemmen, in de wedde of drinkplaatse
 ryden.
bagnar' un cavallo. Een paard te water ryden, een
 paard zwemmen.
Bagnare. Nat of vogtig maken, in 't water steken,
 duiken.

- bagnar'uno.* Iemand nat of vogtig maken, bevoctigen, besprengen, besproeien.
- egli bagnava la lettera di sue lagrime.* Hy bevoctigde, besproeide de brief met zyne tranen.
- la pioggia ci bagnò ben bene.* De regen heeft ons door en door nat gemaakt.
- bagnar carta da stampare.* Drukpapier nat en vogtig maken.
- Bagnarsi.* Nat of vogtig worden, zig nat maken, bevoctigen.
- appena se ne bagnò la bocca.* Naauwlijks maakte hy den mond nat.
- Bagnato.* Nat of vogtig gemaakt, bevoctigd, besprengd, besproeyd, vogtig of nat van de regen, zweet, enz.
- ritornò tutto bagnato.* Hy quam gantsch nat, beregend, of bezweet weerom.
- occhi bagnati di lagrime.* Natte, vogtige oogen, weenende, schreyende oogen.
- con una mano bagnata.* Met een natte, vogtige hand.
- Bagnatoio.* Een drinkplaatse, daar men water houdt, om de bresten te laten drinken; een wedde.
- Bagno.* Een bad, een badstove. *V. Stufa.*
- bagno caldo, freddo, tiepido, &c.* Een heet, warm, laauw bad.
- bagno di berbe, minerale, &c.* Een kruidbad, een bad van kruiden toebereid, een mynstoffig wildbad.
- entrar nel bagno.* In 't bad gaan, zig baden, 't bad beproeven, gebruiken.
- far un bagno.* Een bad toebereiden, vervaardigen.
- usar i bagni.* 't Bad gebruiken, zig baden.
- maestro de' bagni.* Een bad- of badstooft-meester, die baden houdt, verhuurd, bezorgd.
- Bagnuolo, bagnetto.* Kleine badstooftje; ook een voet of handbad, stovinge.
- Bagnaruolo.* Bader, badstooft. *V. Stufa, stuffaiuolo.*
- B A H U L O.** Een kist, koffer, valies, mande, korf.
- B A J A, baje.** Beuselingen, ongerymdheden, zotternyen, vodderyen, wisjewasjes, enz.
- sono baie.* 't Zyn zotternyen.
- è una baia tutt'il resto a rispetto di questo.* 't Overige is voddery ten aanzien van dit.
- sonoben'altro che baie.* 't Zyn geene zotternyen of beuselingen, 't is geen kinderspel.
- dar la baia ad uno.* Iemand quellen, plagen, bespotten, uitlachen; de gek met iemand scheeren.
- voler la baia con uno.* Met iemand spelen, boerten, lachen, de gek scheeren, enz.
- Baiatella, baiatelle, &c. V. Bagatella, bagatelle, &c.*
- Baione, baiardo.* Een beuselaar, spotter, die gaarne klugten bedryft.
- B A J E T T A.** Baay.
- B A J O.** Bruin, roodbruin, (wordt eigentlijk van paarden gezegt.)
- un (cavallo) baio.* Een bruin paard.
- un (cavallo) baioscuro.* Een donkerbruin paard.
- un (cavallo) baicastagno.* Een kastanjebruin paard.
- un (cavallo) bai indorato.* Een lichtbruin paard.
- B A J A R E. V. Abbiare & Latrare.**
- B A J O C C O.** Een zekere munt of geld tot Romen.

- non loffimo un baiocco.* Ik agt het geen twee penningen waardig.
- B A L A R E, &c. V. Belare, &c.**
- B A L A U S T R A, balaustra, balaustro.** De bloemen van een wilde granaar-appelboom.
- Balaustrino.* Verwe gelijk de bloemen van wilde granaar-appelboomen, een gemengde kleur.
- B A L A U S T R O, balaustri.** Zuilen of pilaren aan een gallery of wandelgang.
- Balaustrare.* Met zuilen of pilaren sluiten of vestigen.
- Balaustrata.* De rye of orde der zuilen of pilaren.
- B A L B O.** Die stamelt, die hakkelt, die list; een stamelaar, hakkelaar.
- Balbettare, balbutire, balbuzzire.* Stamelen, hakkelen, listen, verwardelijk spreken. *V. Besciare, Tartagliare.*
- che balbetti? che parlì fra denti?* Wat stamelt gy? wat spreekt gy tusschen de tanden?
- Balbestante, balbuziente.* Stamelende, hakkelende, listende.
- Balbetsamento, balbutimento.* Stamelinge, quade uitsparke.
- B A L C O N E.** Een uit- of oversteekfel van een huis. *V. Palco, Palcone, &c.*
- B A L D A C C H I N O.** Een verhemelte, daar onder groote Heeren zitten, of dewelke men boven haar hoofden draagt.
- Baldacchino Reale.* Koninklijke verhemelte.
- Baldacchino Ecclesiastico.* Kerkelijke verhemelte.
- stava affiso sotto un ricchissimo baldacchino.* Hy zat onder een heerlyk en pragtig verhemelte.
- portar' il baldacchino.* De Hemel, of het verhemelte dragen.
- B A L D O.** Gemoedigd, moedig, dapper, heldhaftig, wakker, stoutmoedig.
- Baldanza.* Een bly gelaat, gemoed, 't geen in 't uiterlijke wezen zig vertoont.
- con gran baldanza.* Met groote dapperheid, heldenmoed, enz.
- Baldanzoso.* Moedig, gemoedigd, edelmoedig, dapper, kloekmoedig stoutmoedig, wakker, enz.
- animo baldanzoso.* Een wakker, blyde, vrolyk gemoed.
- cavallo baldanzoso.* Een moedig, wakker paard.
- Baldanzosamente.* Moediglijk, kloekmoediglijk, edelmoediglijk.
- B A L D O R I A.** Een schynfel, schyn, glans, helderheid, klaarheid, licht, dat aanstonds verdwynt.
- i diletti carnali non sono che una baldoria.* De vleesche-lijke lusten zyn niets dan een glinsterend licht, 't geen als den blixem verdwynt.
- B A L D R A C C A.** Een hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouwmensch; ook een boordeel of hoerhuis.
- B A L E N A.** Walvisch.
- B A L E N O.** Weerligt, blixem.
- in un baleno.* In een oogenblik, met een vaart, snellig, haastelyk.
- Balenare, sbalenare.* Blixemen, weerligten.
- balenare (sbalenare) cò gli occhi (balenar gli sguardi, con gli sguardi.)* Met de oogen blinken, schitteren of glinsteren; ook waggelen, als de dronkaarts.

Baleniera. Een jacht, jachtschip.

BALISTRÀ. Een boog, schietgevaarte, een oorlogstuig om steenen, ballen, enz. mede te werpen. *V. Arco.*

tirar di balestra. Met de boog of voetboog schieten.

un tiro, (colpo) di balestra. Een boogshoor.

carica la balestra. Den boog spannen, dat is, gulzig eten en drinken.

baver la balestra carica. Den boog gespannen hebben, dat is, branden of blaken, door welluften, enz.

Balestrare, sbalestrare. Met de boog schieten.

balestrar, (sbalestrar) uno. Iemand met de boog doodschieten.

balestrar, (sbalestrar) ad una cosa. Naar iets met de boog schieten, hard, en uit de borst spreken.

balestrar, (sbalestrar) le parole. De woorden met kragt en geweld voortbrengen.

Balestraio, balestraro. Voetboogschietster of maker.

Balestrata. Een boogshoor, een schoot met de boog; ook de afgelegentheid of tusschenwydte van een boogshoor.

due balestrate lontano. Twee boogshooren verre, of afgelegen.

Balestrello, balestrina, balestrino. Een boogje, een kleine boog.

Balestriera. Een gat in de muur, om met geschut daar door te schieten.

Balestriere. Een boogschietster.

BALIA, baliato. Voogdyfchap, bevelhebberschap; ook mogentheid, magt, gebied, gezag.

questo non è nella mia balia. Dat is in mijn magt of vermogen niet.

Balivo, balio. Een landvoogd, stad- of stedhouder, amptman.

BALIA. Een voedster, minne; ook een kinder- [maagd.

Balio. Een voedsterheer, voedstervader, opvoeder.

Baliatico. Voedsterloon, voedstergeld, 't geen men geeft tot opvoedinge van 't kind.

BALLA. Baal of pak.

aspettar la balla al batzo. De tijd afwagten.

baver la balla in mano, cid è poter far una cosa a suo modo.

Met een ding na zyn believen om konnen gaan.

una balla di drappo, seta, lana, carta, &c. Een baal of pak laken, zyde, wolle, papier, enz.

segnar, (marcar) spedir una balla. Een baal of pak merken of teekenen, verzenden, wegstuuren, enz.

sciogliere, (sciorr) una balla. Een baal of pak ontbinden, los maken.

a' segnali (alle marche) si conosce la balla. Aan 't merk of teeken kent men de koopmans baal, dat is, men kent de vogel aan zyn veeren.

BALLA. Een kogel, een bal; ook een boon of kogel, om de stemmen daar mede te geven. *V. Palla, ballotta, &c.*

balla di sapone. Zeepballetje.

Ballone. Een kaatsbal, een groote opgeblazen bal. *V. Pallone.*

giuocar di ballone. Met de kaatsbal spelen, kaatsen.

Baloniere. Een balmaker.

Ballotta, ballotte. Kogels; ook lot of keursteentjes, enz. *V. Pallotta, pallottola, &c.*

ballottare per uno. Over iemand de lotsteentjes in 't rond laten gaan.

Ballottato. Die gene, over dewelke de lotsteentjes zyn in 't rond gegaan.

Ballottatore, ballottajo. Die de stemmen ontfangt, verzamelt, opneemt.

BALLADORE, balladori. *V. Ballatoio.*

BALLARE. Danfen, springen.

ballar un balletto, &c. Een boerendans, een baal danfen. *V. Danzare.*

veder ballare l'orso. Den beer zien danfen, dat is, ledig gaan.

Ballarino. Een danser, springer, dansmeester.

ballarino di corda. Koordendanser.

Ballarina. Een quikstaart, zeker klein vogeltje.

Ballata, balletto. Een liedje, om na het zelve te danfen, een dans-lied.

Ballatore. Een danser. *V. Ballarino.*

Ballatoio. Een dansplaatse.

Ballatoio, balladore, balladora. 't Bovenste verdek of boord van een fchip.

Ballo. Een dans, dansinge, een rey, dans-rey.

far un ballo. Een dans aanvangen, beginnen, een rey danfen.

entrar in ballo. Beginnen te danfen, mede aan den dans gaan. *Met.* Zig in een anders dingen mengen, steken, wikkelen, zig met een anders zaken bemocijen, enz.

io non entrerò in questo ballo. Ik zal my in dezen handel niet mengen of steken, ik zal my met deze zaak niet bemocijen.

menar il ballo. Derey voeren, den dans leiden, voordanfen. *Met.* Raadgever, aanrader, aanporrer in een quaad voornemen of zake zyn.

esser sempre in ballo. Altyd in den dans zyn, dat is, altyd klappen, snappen, babbeelen, altyd lustig en vrolijk zyn, geduurig hebben te loopen; ook altyd verdagt zyn, altyd de fchuld van iets hebben.

Balletto. Een dans-lied.

un balletto di Dame, e Cavallieri. Een dans van Juffers en hovelingen.

balletto di Satiri, Nimfe, Tritoni, &c. Dans van Woud- of Boschgoden, en Godinnen, Berggodinnen, Watergoden, enz.

balletto a cavallo. Een dans te paard.

far (rappresentar, tener, &c) un balletto. Een dans houden.

Ballonccchio, ballonciuolo, ballo tondo, rondo) Een boeredans, een rey, ronden dans.

BALUARDO, balouardo. Een bolwerk, een sterkte, een muur of wal van een stad; ook een kasteel op een oorlogfchip.

Baluardare, imbalouardare. Eebolwerken, met bolwerken, muuren of wallen omringen, versterken, voorzien.

Baluardato, balouardato, imbalouardato. Met bolwerken

werken, enz. omringt, voorzien, versterkt; bebolwerkt.

BALOC CARE, *baluccare*. Zonder gedagten heen en weer gopen, kyken, met open mond, als een gek of dwaas, iets aanzien, aankyken.

baloccar', (*baluccar'*) *alla spensierata*. Ydele, onnutte, vrugtelooze gedagten hebben.

Balocco, *balocchia*, *balucço*. Een dom, zot, plomp, bot mensch, die een wild, woest, ruw leven leid.

V. Balordo.

alla balocca. Bottelijk, plompelijk, zottelijk, op zyn boersch, enz.

BALORDO. Dol, onzinnig, verbaast, ontsteld; ook zot, dom, dwaas, plomp, ongeschikt, boersch, enz. *V. Balocco*.

tu sei un balordo. Gy zyt een botterik, een plompaart.

un buomo balordo. Een bot, plomp, boersch, ongeschikt mensch.

una testa balorda. Een eenvoudig schaapshoof, dommekragt, botterik, plompaart, ezel.

alla balorda, *balordon*, *balordone*. Zottelijk, bottelijk, plompelijk, op zyn boersch.

far una cosa, viver, parlar, &c. alla balorda. Iets op zyn boersch, zonder vlyt of aandacht verrigten, een bot, plomp leven leiden, onbeleefde, plompe, botte taal voeren.

Balordaccio, *balordone*. Botterik, plompaart, dommekragt, plompen ezel, enz.

Balordaggine. Domheid, botheid, plompheid, boersheid, enz.

per la vostra balordaggine. Door uw boersheid, botheid, domheid, plompheid.

Balordire, *imbalordire*. Iemand dol, onzinnig, bot, dom, verbaast, ontsteld maken; ook plomp, boersch, ongeschikt worden.

mi hai imbalordito con tante ciencie. Gy hebt my door uw gesnap of gepraat ganfch dol en onzinnig gemaakt.

questi affari si imbrogliati mi fanno imbalordire. Die verwarde zaken maken my als gek, doen my uitzinnig, dol, dwaas of gek worden.

Balordito, *imbalordito*. Zot, dom, dwaas, gek, verbaast, dol, uitzinnig, razend gemaakt.

mi vado tutto imbalordito. Ik ga ganfch verward dol en uitzinnig, als een gek of dwaas mensch.

Balordimento, *imbalordimento*. Dol, uitzinnig, dwaas, of gekmakinge, verwarringe, enz.

BALROARE. Tegens de wind zeilen, varen; ook de schepen in een zeeslag of scheepsstryd aanklampen, of aan boord leggen.

Balroento. Tegenwind.

andar balroento. Tegens de wind gaan, dat is, tegens de wind varen, zeilen.

BALSAMO, *balsamo*. Een balsamboomtje; ook een kruid, Balsam genoemd.

balsamo di rose, *camella*, &c. Rooze- of kaneelbalsam; balsam van roozen of kaneel gemaakte.

Balsamare, *balsimare*, *imbalsamare*, *imbalsimare*. Balsamen, met balsam smeeren, sryken, enz.

balsamar' un corpo morto, (*cadavero*) Een dood lichaamp balsamen.

Balsamato, *imbalsamato*. Gebalsamd, met balsam gesmeerd.

un corpo (cadavero) balsamato. Een gebalsamd lichaam.

Balsamiere, *balsamaro*. Die balsamd, balsamkramer, balsamverkooper.

Balsamina. Balsam, balsamkruid.

BALTRISCA. *V. Bertesca*.

BALTRONI. Drek, vuiligheid of slyk, die door 't gaamaan de kleederen, haarzen, enz. blyft hangen.

BALUCCARE, &c. *V. Baloccare*.

BALZANA. Een wit teeken of vlak aan de voeten van een paard, waar uit de deugd of ondengd van het zelve bemerkt word.

una pessima balzana. Een zeer slecht of quaad teeken.

Balzano (cavallo). Een paard, dat witte vlakken aan de voeten heeft, of wit geteekend is.

balzano del pie della staffa. Een paard dat aan de agterste linker voet witte vlakken heeft, of geteekend is.

balzano del piè destro. Een paard, dat aan de agterste regter voet witte vlakken heeft, of wit gevlakt is.

balzano della mano della lancia. Een paard, dat de voorste regter voet wit geteekend heeft.

balzano della mano della briglia. Een paard, dat de voorste linker voet wit geteekend heeft.

balzano di due mani. Een paard, dat beide de voorste voeten wit geteekend heeft.

balzano di due piedi. Een paard, dat beide de agterste voeten wit geteekend heeft.

balzano di (da) quattro. Een paard, dat aan alle vier voeten wit gevlakt of geteekend is.

BALZARE, *balzare*, *strabalzare*. Springen of tuimelen als een bal, of iets dat van boven nederstort, of gesmeten word; ook afvallen, nederstorten, van boven neder rollen of tuimelen, nederstorten, misleiden, bedriegen, opligten, ten onder, of in 't bederf brengen.

le pietre balzano giu dalle montagne. De steenen rollen van de steile bergen.

balzar giu dalle scale, &c. Boven van een trap nederstorten, springen, vallen, tuimelen.

balzar' uno dalla finestra, da una torre, dalle scale, &c. Iemand uit het venster, van de tooren, de trap hol over bol neder werpen, gooijen, stooten.

strabalzar' uno a qualche scoloraggine. Iemand tot een schandelijke, inoode, eerlooze daad, misdaad of euveldaad verleiden, misleiden, bewegen.

Balzare, strabalzare. Wippen, sollen.

balzar' uno sulla corda. Iemand wippen, sollen.

balzar' uno qua è là. Heen en weer sollen, dat is, den ganfchen dag van de eene plaatse tot de andere stieren, zenden.

Balzare, balzare. Met 'er haast, met een vaart van boven springen, uitspringen, enz.

balzar, (balzar) di letto, dal letto. Ras, schielijk, uit het bed springen.

balzar, (balzar) dalle scale. Ter vlugt de trappen af loopen.

balzar,

balzar, (*szalzar*) *da cavallo*. Ras, met een vaart van 't paard springen.
balzar', (*szalzar'*) *in qualche casa, chiesa, &c.* Met 'er haast, ter vlugt in een huis of kerk springen, loopen.
Balzo, *balzo*. Een hooge en steile rots, steenrots, klip.
balzi straboccevoli, dirupati, scoscesi, inaccessibili, horribili. Zeer steile, spitse, hooge, ongenakelijke, afsgrzelijke, yselijke klippen of steenrotten.
li caprioli saltano di balzo in balzo. De wilde geiten of klipgeiten springen van de eene klip op de andere.
Balzo, *szalzo, trabalzo, strabalzo*. Het te rug springen of stuiten, de wederbottinge of wederprong van een bal; de wederstuit, ook een val, in of ter nederstortinge of ploffinge. *V. Ribalzare, rimbalzare, rimbalzo, &c.*
la palla fa i suoi balzi. De bal maakt zyne sprongen of wederomstuitingen.
la testa, spiccata dal busto, fece tre balzi in terra. Het afgeslage hoofd dede nog drie sprongen op de aarde.
far' un balzo, (szalzo, strabalzo.) Vallen, nedervallen, ter nederploffen, hol over bol tuimelen, rollen.
Balzo. De rand, boord, vouw of omslag van een kleeid, enz.
balzo del capello. De rand, of omslag van een hoed, enz.
balzo della giustana, &c. De omslag of vouw van een vrouwe rok.
Balzi. De matstouwen, waar mede de matroozen of bootsgezellen na boven, op- en af klimmen.
BALZELLO. Een gerve of schoof, ook een bondel of bos afgesnede vlas, hennip, enz. *V. Fardello*.
raccor le biade segate in balzelli. Het afgemaayde of afgesnede kooren in gerven of schooven binden.
Balzellare, imbalzellare. In gerven, schooven, bondels of bossen binden.
BAMBACE, bambagia, bombace, bombagia. Katoen, of katoen-boom.
involto nella bambagia. In katoen gewonden.
tela di bambace (di bambagia) Katoene lynwaat, lynwaat van katoen geweven, gewrogt. *V. Bombagino*.
materazzo di bambagia. Een matras met katoen gevuld.
allevato nella bambagia. In katoen opgevoed, dat is, ganfch teederlijken zaftjes opgebracht, opgetrokken, gekoestert.
castigar uno col baston di bambagia. Iemand met een katoene stok straffen, kastyden, afrossen, dat is, zagtjes, zoetjes, in schyn.
Bambagiare. Met katoen vullen, uitvullen.
bambagiar' un materazzo. Een matras met katoen vullen.
bambagiar' un guarda-cuore, una cuffia &c. Een hemd-rok, een slaapmuts met katoen vullen.
Bambagiato. Met katoen gevoerd, gevuld, uitgevuld.
Bambacino, bambagino, bambagiuolo, bambagino, &c. Katoenen, van katoen gemaakt, gewrogt.
tela bambafina, (bambagina, bambagiola.) Katoen. *V. Bambace*.
Bambagiotta, bambagio. Een pop in katoen leggende, dat is, een te teederlijck opgetrokkene, gekoesterte persoon.

ella è una bambagiotta. Zy is een pop, dat is, zeer teer, tener of klein.
Bambagiario. Katoenweter, werker, of verkooper.
BAMBANO. Kinds, kindragtig, kinderlijck, onverftandig. *V. Pargolo*.
una donna bamba e sciocca. Een kindse, kindragtige onverftandige vrouw.
Bambino, bambina Een kindje.
il bambino Gesù. 't Kindeken Jesus.
una bella bambina. Een mooy meisje, dat is, als een kindje of klein kind.
coste da bambini. Kinderwerk, dat is, onnutte, kindse, of kindragtige zaken.
Bambinetto, bambinello, bambinuccio, bambolo, bambolino, bamberottolo. Een nieuw gebooren kindje.
Bambinesco. Kinds, kinderlijck, kindragtig, van een kind.
atti, modi, &c. bambineschi. Kindse of kindragtige zaken, manieren, wyze.
Bambinescamente. Als een kind, kindragtige wyze, maniere.
Bambineria, bambinerie. Kindsheid, kindragtigheid.
Bambineggiare, bambire, bambolare, bamboleggiare. Als een kind, kinderlijck, op een kindse, kinderlijcke wyze doen, kindse zaken bedryven, met kinderspel omgaan.
Bamboccio, bambocciolo, bamboccia, bambola. Een pop; ook een eenvoudig kind, kindragtig mensch.
gioco di bambocci. Poppespel.
Bambocciaro, bambocciere. Poppemaker, poppekramer, klugtspeeler, potsmaker.
Bambocceria, bambocceria. Poppewerk, kinderspel, enz.
Bambolire, imbambolire &c. *V. Rimbambire, &c.*
BANCA. Een bank, *V. Panca*.
Banca. Monsterplaats, monsteringe.
passar la banca. Gemonsterd worden, door de monsteringe gaan.
Bancale, bancali. V. Pancale, pancali.
Bancarotta. V. Bancorotto.
Banchetta. V. Panchetta.
BANCHETTO. Een gastaal of treffelijck onthaal, maalyd, banketmaalyd.
un solenne, magnifico, grande, lautissimo, sontuoso, regalato, &c. banchetto. Een heerlijck, pragtig, kostelijck, deftig gastaal.
far banchetto banchetti. Een gastaal houden, aanregten, vervaaidigen, enz.
dar un banchetto, ad uno. Iemand onthalen, met een gastaal of maalyd vereeren.
Banchestone. Een groot, pragtig, kostelijck, deftig gastaal.
Banchettiere. Die gaarne, of dikwils gastaal houdt, te gast, of op een gastaal is.
Banchettare. Banketteren, stemmaal houden, een gastaal of maalyd houden, geven, enz.
banchettar' uno. Iemand onthalen, te gast houden, enz.
vivere in continui banchetti cogl' amici. Geduurig met de vrienden in gastaalen leven, vrolyk zyn.
va banchettando tutta la settimana. Hy banketteerd, stempt, brast de ganfche week; ook hy eet de ganfche

sche week buiten 's huis, is de gansche week te gast.
Bancettato. Onthaald, te gast gehouden.
esser bancettato da uno. Van iemand met een gastsmaal vereert, onthaald worden.

BANCHERE, *etc. V. Banco*.

BANCO. Bank. *V. Banca, Panca*.
sedevano per ordine sui banchi. Zy zaten ordentelijk, of in orde op de banken.

banco, (*banchi*) *Ecclesiastici, Secolari, de Principi, Conti, Baroni, delle Città libere Imperiali, etc.* De Geestelijke, Weerldlyke Vorsten, Graven, Vryheeren, Ryksfede banken, dat is, de banken of stoelen, op dewelke de Geestelijke en Weerldlyke Vorsten op den Ryksdag zitten.

banchi da vogare, (da remo) Roeybanken van een roeyschip; ook 't bord waar tegens de roeijers hunne voeten zetten.

Banco, (*banchi*) *di sabbia*. Zandbanken, dat is, drooge, ondiepe, onvaarbare plaatsen.

Banco, banchi. De bank of wisselbank.

dinari di banco. Bankgeld, dat is, grofen groot geld.

metter, baver, etc. dinari in banco. Geld in de wisselbank brengen, leggen, hebben, enz.

aprir, (far, metter) banco. Een wisselbank opregten, stigten.

banco rotto, (fallito) bancorotto, bancarotta. Bankeroet.

far bancorotto, (bancarotta) Bankeroet spelen. *V. Fallire, etc.*

Bancorottiere. Bankeroetier, die dikwils bankeroet speelt of gespeelt heeft.

Banchiere. Bankier, wisselaar.

Banchetta. Bankje, een kleine bank.

BANDA. Zyde. *V. Canto*.

da questa banda. Aan deze zyde of kant.

da ogni banda. Van alle zyden of kanten, overal; ook ganschelijk, volkomenlijk, in allen deelen.

dall'altra banda. Van de andere zyde of kant; ook anders, andersins, vorders.

dall'altra banda poi, egli è un gran furbo. Maar andersins (vorders) is hy een grooten schalk, bedrieger, enz. *V. Canto*.

egli lo trapassò da una banda all'altra. Hy doorstak, doorgriefde hem dwars door, van de eene zyde tot de andere, dat is, door en door.

da banda. Aan of open zyde, aan een kant, byzonder, verscheiden, enz.

farfi, (ritirarsi) da banda. Zig aan een zyde of van kant maken, op zyde gaan, ter zyde wyken.

metter da banda (qualche cosa) Iets aan een kant, of ter zyde leggen, byleggen, wegleggen. *Met*. Spaarzaam; zuinig of karig zyn; ook stelen, heimelijk wegnemen, enz.

Banda, bande. Een gewest, land, landschap, landsdouwe, landstreek. *V. Contrada*.

sono capitato in questa bande. Ik ben in dit gewest of land gekomen.

in questa bande non nasce vino. Hier te land wascht geen wyn.

una banda di soldati. Een bende ruiters.

Bandire, Imbandire. V. Imbandire.

BANDA. Een bende, rot, schaar, troep, hoop,

meenigte, vergaderinge, enz.

una banda di soldati. Een bende of troep krygsknegten.

una banda di violini, musci, etc. Een koor of schaar van zangers, snarenspeelers, enz.

una banda di femine, ocche, etc. Een schaar van vrouwen, een groot getal of meenigte van gansen, enz. *V. Schiera, Frotta, etc.*

Bandare. In rotten, benden, troepen, scharen of hoopen verdeelen, schikken.

bandar' i soldati. De krygsknegten in rotten verdeelen, rotsgewyze schikken, stellen of plaatsen.

BANDA. Een veldteken, of armband.

porta nelle armi una banda rossa in campo bianco. Hy voerd in de wapenen een rood veldteken, op een wit veld.

BANDA, bandella, bandelle. Band of beslag aan een deur, enz.

bandelle della porta. Banden of beslag van een deur, poort, enz.

esser fuor delle bandelle. Uit de banden zyn, dat is, ontsfeld, gram, toornig; ook zot, gek of dronken zyn.

bande della ruota. De radfcheenen, yzere fcheenen of banden om een rad.

bande (bandello) del muro. Muursleutels, sleutels om de muur dicht by een te sluiten.

BANDELIERA. Bandelier.

BANDIERA. Vaandel, vaan, standaart of krygsbanier.

spiegar, inarborare, etc. la bandiera. Het vaandel zwenken, opsteken, enz.

spiegar la bandiera della ribellione. Het vaandel van oproer, opstand, muiery of wederspannigheid, opsteken, dat is, opentlijk muiten, oproer maken, opstaan, enz.

portar la bandiera. Het vaandel dragen, vaandel of standaard-drager zyn.

bandiera vecchia fa honor' al Capitano. Een oude vaan vereert den Kapitein, brengt hem roem en luister by, maakt hem heerlijk en roemrugtig.

sortirono dalla piazza a bandiere spiegate, e tamburi battenti. Zy trokken uit de vesting met vliegende vaaudels, slaande trommels, enz.

pazzo a bandiera. Een vermaarde, roemrugtige gek, of narre.

Bandiera, (una bandiera,) Een hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouw mensch, regiments hoer.

Bandieruola, banderuola, bandiruola. Een scheepsvlagge; ook een dak- of windvaan, weerhaan; ook het vaantje dat men boven aan een pick draagt, of boven op de mast van een schip zet.

una banderuola. Een windvaan, weerhaan, dat is, een onstandvastig, wisselvallig, ongeftadig, onbestendig, veranderlyk mensch.

BANDINE, bandile, bandolo. 't Einde van een klouw garen.

trovar' il bandine. 't Einde van 't kluwen vinden, dat is, de zaak ten einde vinden.

BANDINELLA. Een handdoek, servet, droogdoek; ook behangfels of gordynen.

Bandinelle (*di un letto.*) Behangfels of gordynen van een bed.

BANDIRE. Verkondigen, gemeen maken, openbaren. *V. Pubblicare.*

bandir' una legge, un decreto, &c. Een wet, een plakkaat, gebod of bevel af kondigen, gemeen maken, aanslaan, aanplakken.

bandire, (bandeggiare) una cosa per tutto. Een ding overal uitroepen, weerdkundig of gemeen maken.

Banditore. Den gewoone uitroeper, de stadsroeper, die uit bevel van de Overigheid iets uitroept, gemeen maakt, verkondigt.

delle falsità sarà in trombetta ed un banditore. Ik zal een trompetter, uitblazer, of uitroeper zyn van alle leugens of leugentaal.

Bando. Een gebod, bevel, of verbod van de Overigheid, 't geen openlyk uitgeroepen, aangevlogen, of aangeplakt word.

pulicar' un bando. Een gebod, bevel, of verbod afkondigen, gemeen maken.

commandar, victar, &c. per bando publico. Door een gemeen gebod of verbod bevelen, belasten, gebieden of verbieden.

di (per) bando. Met oorlof, verlof, bewilliging van de Overigheid; ook vergeefs, te vergeefs, om niet, vrugteloos.

vender' una cosa di (per) bando. Iets met verlof, bewilliging, door bevel van de Overigheid verkoopen.

mangiar il pane di bando. 't Brood om niet eeten.

BANDIRE, sbandire. Iemand uit de stad of het land bannen, in ballingschap zenden, verdryven; ook door openbare afkondiging gemeen maken, dat hy gebannen, of in ballingschap verdreven of gezonden is.

sbandir' i cattivi pensieri. De quade gedagten uit het hart en gemoed bannen, jagen, verdryven.

Bandito, sbandito. Gebannen, uitgebannen, verbannen, in ballingschap gezonden, verjaagd, verdreven; ook balling; ook een straatfchender, enz.

esser bandito dalla corte, dalla compagnia, &c. Van 't hof, van 't gezelschap verbanuen, gejaagt worden.

Bando. Uitbanninge, verbanninge, verjaginge, verdryvinge, verzendinge in ballingschap; ook den Keizerlyken ban.

dar' il bando ad uno. Iemand uit de stad of het land bannen, jagen, verdryven; ook iemand uit zijn dienst zetten, zijn afscheid geven, weggjagen, verstoeten.

mandar bando sopra di uno. Op 't leven van een balling geld zetten.

incorrev', esser' incorso nel bando Imperiale. In den Keizerlyken ban vervallen, of vervallen zyn.

insinar, subminar' il bando contro ad una città, &c. Een stad in den ban doen.

esser', (far') in bando. In den ban verklaard of gedaan zyn.

barer' un bando. Gebannen, uitgebannen, verbannen, in ballingschap gezonden, verdreven, in den ban gedaan worden.

T O M. I.

metter', (tener') uno in bando. Iemand in den ban doen.

trar, cavar, richiamar, liberar' uno di bando. Iemand van den ban ontslaan, vryspreken, herroepen, enz.

BANDIRE, imbandire. Bezetten, omzetten, van alle kanten bezetten (word eigentlijk in den zin gebruikt als volgt.)

imbandir la tavola (di vivande.) De tafel met spyzen bezetten, vervullen, dat is, opdragen, opdisschen, aanregten, de tafeldekken.

credenza da imbandire. Aanregtings-tafel, een tafel om de spyzen te vervaardigen, te bereiden; op te disschen, enz.

Bandito. Met spyzen opgedischt, aangeregt.

tavola bandita (di vivande.) Een tafel met opgedischte [spyze.

Banditore, imbanditore. Een tafeldekker, opdisscher, opdrager.

Bandigione, imbandigione. 't Opdisschen, 't opdragen; ook de opgedischte, of opgedrage spyzen zelis.

Bandeggiare. V. Bandire, bandeggiare, &c.

B A R A. Een baar, berry, of draagbaar.

bara (da portar' il morto.) Doofbaar, of berry.

Barella. Draagbaar, handbaar.

Barellare, portar' in barella. In een handbaar dragen.

B A R A C C A. Een tent.

B A R A T R O. Afgrond, of een diepe, grondlooze poel, of kuil, te water of te land. *Met. De Helle.*

casar nel baratro de i peccati. In den afgrond der zonden vallen.

B A R A T T A R E. Verwisselen, wisselen, veranderen, verruilen; ook tuisschen, dobbelen, spelen; ook bedriegen, stelen, rooven, ontfelen, ontnemen.

barattare una cosa a' libri. Iets tegens boeken verruilen.

barattar' abiti, cavalli, &c. con uno. Kleederen, paarden, enz. met iemand verwisselen, verruilen.

Barattato. Verruult, verwisselt; ook uitgewisselt, vervalscht.

robba barattata. Uitgewisselde, vervalschte waren, of koopmanschappen.

Barattiere. Wisselaar, tuisscher, bedrieger, opligter, valsche speler, looze schalk of fiet; ook die speelhuis houd.

Baratto. Tuisschinge.

far' un baratto contro qualche altra cosa. Een wisseling of verwisseling tegen iets anders doen.

B A R A T T O L O, barattoli. Kasjes, doosjes, kleine vaatjes, die de Apothekers gebruiken, om haar speceryen, en andere kostelijke dingen daar in te bewaren.

B A R B A G I A N N I. Een nil, nagt-uil.

B A R B A. De baard.

una barba nera, fotta, ricciu e grande. Een zwarte, dikke, gekrulde en groote baard.

barba rossa, barba grigia, &c. Roode baard, gryze of graauwe baard.

metter', (far') la barba. Een baard krygen.

far la barba ad uno. Iemand (scheeren, den baard afschrapen.

trar la barba ad uno. Iemand den baard uitrukken, uittrekken, enz.

N

portar

portar la barba. Den baard laten groeijen, lang worden, den baard niet scheeren of afschrappen.

dir qualche cosa nella barba di uno. Iemand iets in de baard wryven, zeggen, dat is, in iemandstegenwoordigheid of aangezigt zeggen.

alla barba del sale. Die tot spyt, hoon of smaad, tot verlmadinge van de N. N.

questo si fa alla barba mia. Dat doet men my tot spyt, hoon, verlmadinge, kleinagtinge.

Barba. Baard. Ook een mensch, een persoon van ouderdom, van aanzien, enz.

io non temo barba di huomo vè. Gy moet weten, dat ik den duivel niet 'zyn' moer niet vrees, dat is, voor niemand ter weereld bevoest ben.

io ho ben veduto tener', etc. altre barbe che la vostra, in simili incontri. Ik heb gezien, dat andere baarden, dat is, menschen van hooger ouderdom, moed, en verstand voor diezelfde geschroomd hebben, zyn beveest geweest, enz.

a questa barba si disdicono bormia simili passatempo. Deze baard, deze hairen, dat is, zulken ouderdom, betamen, voegen of passen dusdanige wisjewasjes niet meer. *V. Cani.*

barba di latte (al stoppa.) Melkbaard, witmuil, stroobaard.

Barba. Baard, noemt men de vezeltjes van allerhande dingen, om de gelijkenisse die ze met een baard hebben.

barba del carcioffo, (articiocco.) 't Ruige, 't inwendig in de artichokken, de baard, enz.

barba di becco. Bokkebaard; ook een kruid zoo genaamd, bokkebaardkruid.

barba della chiave. De baard of handvat van de sleutel.

barba delle biade. Met hair van korenaren, de puntjes of spitsen der aren.

barba del parapetto. 't Bovenste deel van een borstharnas, enz.

BARBA. Neef, Oom.

barba Menego. De Oom Dominie.

BARBACANE. Voormuur, gevel of borstweringe, enz.

Barbaccia. Een groote, vuile, morfige, leelijke baard.

Barbare. Een baard maken, een baard aannaaijen, aanzetten.

barbarla ad uno. Iemand iets op de mouw spellen, iets wys maken, iemand te leir stellen.

Barbare, *barbicare, abbarbicare, abbarbicarsi, imbarbicarsi.* Wortelen, inwortelen, wortelen krygen, schieten.

la pianta s' abbarbica già. Dat gewas of plant krygt, schiet al wortelen.

Barbicato, *abbarbicato.* Geworteld, met wortelen voorzien.

pranta ben' abbarbicata in terra. Een gewas of plant, die al wortels geschoten, of gekregen heeft.

Barbato. Gebaard, die een baard, of grooten baard heeft; ook oud, ervaren, hoog van jaren, enz.

V. Barbuto.

huomo barbato. Een gebaard man, of een man die

een baard of grooten baard heeft.

non è barbato ancora. Hy heeft nog geen baard, is nog baardeloos.

una vecchia brutta e barbata. Een oude, leelijke, mismaakte en gebaarde vrouw.

radice barbata. Een gevezelde, gehairde wortel, een wortel, die vezelen of hairtjes heeft.

Barbatella, *barbetta, barbiocella, barbina, barbuccia, barbicina.* Een baartje, kneveltje, een kleine baard; ook een hondje, dat ruig van hair is. *V. Bar-*

barba.

con una barbetta alla Franse. Met een kleine Fransche baard.

barbicelle delle radici. Vezelen of hairtjes aan de wortels.

Barbiere, *barbiero.* Een hair, of baardscheerder, (in 't gemeen) barbier.

piano barbiere, il ranno è caldo. Houd barbier, de loog is te heet, dat is, zoetjes of zagtjes goede vriend, zoo niet, enz.

ho da far con barbiere che sa radere. Ik heb met een barbier te doen, die scheeren kan, dat is, met een sterketegenparty, tegenstrever.

Barbiere, *barbiero.* Een barbier of baardscheerder, dat is, een schrapende en rapende waard.

Barbista. Baardscheerders winkel, baardscheerders

andar' in barbista. In de barbiers winkel gaan, dat is, zig willen scheeren of barbieren laten.

Barbiglione, *barbiglione.* De lelle of den baard van een haan of hen, 't roode lapje, 't geen de hancen of hennen onder de bek hebben.

Barbigliuto. 't Geen dusdanigen baard of lelle heeft,

Barbo, *barbio, barbano.* Een barbeel of barm (een zeker visch) ook een hondje dat ruig van hair is.

Barbone, *barbassore.* Een groote barbeel of barm; ook die een groote baard heeft; een oud, ervaren, hoog van jaren, bedaagd, verstandig man.

s' ha da portar riverenza (rispetto) a questi barboni. Men moet deze gryzaarden of grootbaarden, deze oude bedaagde en verstandige mannen eerbiedigheid of eere bewyzen, zeer hoog agten of eeren, enz.

Barbottare *etc. V. Barbottare.*

Barbozza, *barbuzza.* Een baardje.

Barbozzo. De kin of ondertste hip van een paard.

Barbozzado, *barbozzale.* Kin-keten der paarden.

Barbozzina, *barbocciata, sbarbocciata.* Een kaak of kinnebakslag, oorveeg.

dar' una barbozzata ad uno. Iemand een kinnebakslag, of oorveeg geven.

Barbozzuto, *barbocciato.* Die een groote kin heeft.

Barbuto. Gebaard, die een baard of groote baard

ha. [heeft.]

un vecchio canuto e barbuto. Een etid, bedaard, grys, gebaard man.

BARBAGLIARE, *barbagliamento* *etc. V. Abbagliare, abbagliamento* *etc.*

BARBANICCARE. Quaad- of boosaardigheid, Inood-

snoodheid, of schelmstukken bedryven, met boe-
very omgaan.

Barbarische. Schelmery, boevery, quaad- of boos-
aardigheid, ligtmisery, schelmstukken, uit-
schoot van 't volk, quaad geboeft of gespuit,
schuim, enz.

BARBANTE, *barbanteria* &c. *V. Birkante* &c.

BARBARO, *barbero.* Vreemd, uitheemsch, bui-
tenlandsch; ook van Barbarie, uit 't land der Bar-
baren; ook plomp, lomp, ruw, onbeschaafd,
grof, onbescheid van taal of zeden.

en linguaggio barbara. Een vreemde, onbekende;
ongemeene, zeldzame taal, wantaal, ontaal, krom-
taal; ook een ongerymde plompe, botte, vreem-
detaal.

parole, frasi, &c. barbare. Vreemde, uitheemsche,
buitenlandfche, grove woorden en spreekwyzen.
nazione barbara. Een vreemd, ruw, onbeschaafd,
barbaarsch, ontaart volk.

cavallo barbero, (barbero) Een barbaarsch paard.

Barbero. Barbaarsch, wild, woest, wreed, straf,
onmenschelyk, beestagtig.

una cieta barbara. Een barbaarsch, wreed gezigt.
modo di proceder &c. *barbaro.* Barbaarsche, wreede,
onmenschelyke wyze om te gaan, enz.

Barbaro. Barbarisch, uit Barbarie, uit 't land der
Barbaren gesproten; ook een Turk.

fice guerra contro i barbari. Hy heeft tegens de Barba-
ren geoorlogt, den oorlog gevoerd.

Barbaramente, barbaramente. Op een vreemde uit-
heemsche, buitenlandfche, woeste aart; ook onge-
rymd, plomp, bottelyk; ook woestelyk, wreed-
delyk, beestelyk, onmenschelyk, ontaardelyk,
barbaarsch, enz.

parlar, pronunciar &c. *barbaramente.* Een wilde,
woestetaal, wantaal, ontaal, kromtaal voeren;
ongerymd, plomp, bottelyk spreken, uitspreken.
castigar, proceder, trattar &c. *barbaramente.* Woe-
stelyk, wreedelyk, barbaarsch, op zyn Turksch
straffen, handelen.

Barbarefco. Barbaarsch, tot Barbarie behoorende;
ook gruwelyk, gruwzaam, wreed, onmenschelyk.

un cavallo barbarefco (barbero) Een barbaarsch paard.

vestito, babito &c. *barbarefco.* Een kleed na de Bar-
baarsche zwiet gemaakt.

barbarefamente, alla barbarefca. Op zyn barbaarsch,
dat is, op een barbaarsche wyze, gelyk in Barbarie
gebruikelyk.

vestirsi &c. *alla barbarefca.* Zig na de Barbaarsche
zwiet kleeden, enz.

Barbaria, barbaria. Barbarie, 't land der Barbaren,
barbaarsch volk.

nelle casti di Barbaria. Op de Barbarische kusten, op
de grenzen van Barbarie.

Barbarie. Strafsheid, woestheid, wreedheid, on-
menschelykheid, beestagtigheid.

Barbarismo, barbarie. Woeste taal, ontaal, wan-
taal, ongerymdheid in 't spreken of schryven.

comueter (sar) *en barbarismo.* Ongerymd, lomp,
bottelyk spreken, vreemde taal, kromtaal voeren.

Barbarizzare. Wantaal, ongerymde, plompe, boe-
vreemde taal voeren.

BARBICARE, abbaricare &c. *Barbiera, barbiera,*
Barbighione, Barbio, barbo, Barbone, Barbaccio,
barbozzolo, &c. V. Barba, &c.

BARBOSAGGINE. Plompheid, grofheid, boe-
heid, eenvoudigheid.

BARBUGLIARE. *V. Garbugliare.*

BARCA. Een schuit of bark, een veerschip, veer-
schuit.

barca da passare, (da passaggio) Een schip om over te
varen; veerschip, veerschuit.

andar in barca. Te scheep gaan, te scheep varen.

passar per barca. Te scheep overvaren.

Barcaccia. Een slegt, ondeugend schip.

Barcareccio. Van een schuit, of tot een schuit behoorende.

parole, termini, cose, modi, &c. barcarecci. Scheeps
of schippers woorden, gewoontens, zaken. *V. Bar-
caruolo.*

Barcaruolo. Een scheepsvoogd, schipper, een loots.

andar tra baccaruolo e marinaro. Zoo veel van
een ander verschillen, als een schipper en zeevaar-
der, dat is, weinig of niets.

Barcaruoloesco, alla barcaruoloesca. Op zyn scheeps, of
schippers; ook plomp, onzedig, onmanierlyk.

Barceggiare. Altyd varen, ter zee varen, de zee bou-
wen.

facemmo questo viaggio barceggiando. Wy hebben deze
reize te scheep of ter zee volbragt, wy hebben op
deze reis dikwils moeten te scheep gaan.

Barcesta. Een scheepje, een boos, schuitje, klein
vaartuig.

Barcestina. Een scheepje, schuitje, bootje, enz.

Barcestare. In scheepjes of schuitjes omvaren, la-
veeren.

Barcone. Een groote bark, lastschip, vrachtschip, een
overdekt schip.

BARCOLLARE. Waggelen, heen en weer zwie-
ren, laveeren gelyk een schip in 't water, (word
van dronke en zatte menschen gezegt) tuimelen,
[enz.

barcollare, caminar (andar) barcollando. Tuimelen,
waggelen, heen en weer zwieren.

barcollar colla testa. Met het hoofd schudden, wagge-
len; ook zuizelen, in 't rond loopen.

Barcollo, barcollone, barcolloni. Waggelende, schud-
dende, heen en weer zwierende.

caminar barcollone. Waggelende gaan, of tuimelen,
schudden, enz.

BARCO, Parco. Diergaard, een park of perk om
wilde beesten in te houden.

BARDA, barde. Paardecieraad, vercierfels of cie-
raadjen van paarden.

Bardare, abbastare, imbardare. Een paard met ko-
stelyke cieraadjen verciereen; opschikken, oppron-
ken, monteeren.

Bardarsi, imbardarsi. Op een persoon verlieven, door
iemand bekoord worden, op iemand zeer verlieft
of verzot zyn.

- a pena la vidde, che di lei s'imbardo fieramente.* Naauwlijks heeft hy ze gezien, of by wierd op haar zeer verzot en verliefd.
- Bardato, abbastato, imbardato.** Opgeschikt, opgepronkt, verciert, enz.
- un cavallo (defriere) nobilmente bardato.* Een paard met kostelijke cieraadjen omhangen, opgeschikt, opgepronkt, enz.
- Bardatura, imbardata.** De opschikkinge, oppronkinge, vercieringe der paarden; ook de paarden-cieraadjen zelfs.
- BARDASSO, bardascio, bardascione.** Die de Sodomitische zonde pleegt; bedryft, begaat.
- Bardassare, bardasciare.** De Sodomitische zonde plegen, bedryven, begaan, enz.
- BARDELLA, bardellone.** Een pakzadel, scheenzadel; ook een platte zadel zonder boogen, rydkussen, enz.
- metter la bardella all' asino.* De ezel een pakzadel opleggen.
- cavalcar un cavallo in bardella.* Een paard op een rydkussen bereiden.
- Bardellaccia.** Een pakzadel van een lastdragend beest.
- Bardellare (imbardellar') un cavallo.** Een paard voor de eerste maal bereiden, dat is, op een rydkussen.
- Bardelliere.** Een paardebereider, een (pikcur) die de jonge paarden voos de eerste maal in pakzadels of rydkussens bereid.
- BARDELLETTE.** De afhangfels of slippen van een myter, pronkmuts, Bisschopsmuts, zeker hoofdciaad.
- BARDOSSO, a bardosso.** Bloot, dat is, zonder zadel, ongedekt, op de bloote rug.
- cavalcar un cavallo a bardosso (bisdosso.)* Een paard zonder zadel, bloot of ongedekt ryden, bereiden.
- BARDOTTO.** Des ezeldryvers lyfzelen in Italie, die altyd in de herberg gelagvry is.
- passar per bardotto.* Gelagvry gehouden worden, vry gelag of de vrye slempe hebben, voor dusdanigen ezel-doorgaan.
- BARELLA, barellare, &c. V. Bara, &c.**
- BARGAGNARE.** Dingen, afdingen, af knibbelen.
- Bargagno.** 't Dingen, afdingen, 't af knibbelen zelfs.
- Bargagnone, bargagnatore.** Een dinger, een die zeer dingt. Met. Een karigen sielt, gierigaart.
- BARIGELLO, barigello.** Onderfchout, hoofdman der geregrsdienaars.
- dar nel barigello.* In des Onderfchouts handen, dat is, in sinne, gevaarlijke handel vervallen, gera-
[ken.]
- BARICARE, baricata, &c. V. Barra, barare, baricare.**
- BARILE.** Een vatje of vaatje, klein vat, tonnetje.
- un baril di vino, di oglio, polvere, &c.* Een vaatje wyn, oly, kruid, enz.
- un baril di harenghe.* Een vaatje haring.
- Bariletto. V. Barile.**
- Barilone, barilotto.** Een groot vat of ton.
- Barilaio, bariliere.** Een kuiper; ook een vatdrager.
- Barilame.** Een menigte van vaten of tonnen.

- BARLEFFO, berlesso, sberlesso.** Een snee, houw of wond in 't aangezigt. *V. Sberlesso.*
- far un barlesso su 'l mostaccio ad uno.* Iemand teekenen, een houw of snee in 't aangezigt geven, een kruis over zyn aangezigt.
- Barlessare, berlessare, sberlessare.** Schrammen, houwen, of snyden.
- BARLUME.** Donkerheid, duifternisse; ook donkerligt, schemerligt.
- al barlume.* In twee ligten, tusschen dag en nagt.
- ad un barlume.* In een donkere of duistere plaate.
- BARNOCO, barnocchi.** Stokslagen. *V. Bernocco.*
- Barnoccare.** Affmeeren, aflossen, stokslagen geven.
- BARONE.** Vryheer, Baanderheer, een Baron.
- egli e Barone di Francia.* Hy is een Fransche Vryheer, een Fransche Baron, dat is, hy heeft de Fransche pokken aan de hals, is met de Fransche pokken besmet.
- Baroncello, baronetto.** Een jonge Vryheer, Baron.
- Baronessa.** Vryvrouw, Baronesse.
- Baronare.** Tot Vryheer of Baron maken.
- Baronia, baronato.** De magt, de waardigheid of staat van een Baron of Vryheer.
- BARONE.** Een dommekragt, een botmuil, een deugniet, sielt, bedelaar, schooijer, landlooper, lantierfant, vagabond.
- Baron di piazza (di campo fore.)** Vryheer van wegen en straten, dat is, een bedelaar, schooijer, landlooper, omzwerper, vagabond.
- Baron di mercato.** Vryheer van markten, dat is, een beurzfnyder, die onder 't goochelencens anders zak of beurs luist.
- Baronare, baroneggiare.** Bedelen gaan, landloopen, schooijen.
- Baronesimo.** Bedelinge, gebedel.
- Baronzo, barancio, baronzi, baronci.** Oude voddën, lorren, verslete kleederen, oude rommelry, voddemarkt.
- BARRA, sbarra.** Slagboom; ook een sparre, sparhout, een staak of lange stok, een handboom, draayboom, dwarshout, dwarsboom, sluitboom. *V. Barricata, barriera.*
- barra da stalla.** Een boom tusschen twee paarden, zydboom.
- barra da uscio, porta &c.** Een boom om een deur gesloten te houden.
- Barraggio.** Tol by de slagboom.
- Barrare, sbarrare, barricare, abbarricare.** Met slagboomen sluiten, voorzien, met dwarshouten toemaken, toesluiten. *V. Rastello, &c.*
- barrar', &c. una porta, un' uscio, una strada, &c.** Een deur of straat met slagboomen sluiten.
- barrar' una botte.** Een vat met dwarshouten voor-
[zien.]
- Barrato, sbarrato.** Met een slagboom voorzien, gesloten.
- Barratura, sbarratura, sbarro.** Sluitinge, toefluitinge, toemakinge.
- Barricarsi.** Zig met slagboomen, of wagenborgen versterken, verschancken.

Barricata. Een slagboom, een park, heininge of schuttinge mer dwarshouten of balken; ook een wagenborg, wagenschanse.

Barricata. *V. Barricata.*

Barriere. Die in 't park veegt of stryd.

BARRERIA. *V. Baratteria.*

BARRO. Valsche speelder, een bedrieger, looze schalk of sielt, gaauwdief, beurzefnyder, enz. *V. Barone, birbaute, &c.*

BARUFFA. Gevegt of stryd, het slaan, handgemeenwording.

attacar' una baruffa. Een gevegt of stryd verwekken, aanstooten.

spartir la baruffa. Het gevegt, het slaan tusschen beide slissen of byleggen, slaande of vegtende van malkander scheiden, of trekken, doen vergelyken, enz.

vesto ucciso nella baruffa. Hy is in 't gevegt of stryd dood gebleven, gesnevelt.

Baruffare, baruffarsi, abbaruffarsi. Zig malkander slaan, handgemeen zyn.

BARULLO-A. Een kok, gaarkok, houder of hondster van een gaarkenken, verkooper van gare kost, spyzen, enz.

Barullare. Gaarkenken houden, een gaarkok of verkooper van mondkost zyn.

BARUTTARE, barutare. Door malkander roeren of kloppen, door den ander kernen, boteren, boter maken.

Barutola, barutola. Een karne, botervat, om de boter te kloppen, of te stooten; ook een kaasvorm, kaasfcheenen, kaasvat.

Baruto. Meelbuidel, teems, of zift.

BARZELLETTA, barzuola. Een dorpliedje, een boerenliedje, een vertellingje, quakje, praatje, fabeltje.

cantar' una barzellesta da constadini. Een boerenliedje of deuntje zingen.

raccontar' (dir) alcune barzelleste. Eenige fabeltjes of praatjes verhalen.

Barzellestare, barzuolare. Fabeltjes, quakjes of praatjes verhalen, boerenliedjes of deuntjes zingen.

BASCIA, Pascia. Een overste van een stad of landschap by de Turken.

il Bascia di Buda. De Basfa, of Overste van Buda of Offen.

BASCIARE, bascio, basciozzo, &c. *V. Baciare, bacio, baciozzo, &c.*

BASE, basa, basamento. De grond of steunsel van een beeld of zuil.

questa è la base di tutta questa scienza. Dat is de grond van deze ganfche wetenschap.

BASSETTE. Knevelbaard, de knevels. *V. Barbociv, &c.*

BASILICA. De voornaamste tempel of kerk. *La basilica di san Pietro.* St. Pieters kerk tot Romen. *La basilica di santa Maria maggiore.* De kerk van de heilige Maria de grootste.

BASILICO. Basilienkruid, of basilicum.

BASILISCO. Een Basiliscus; een zeer vergiftig

slanggedierte, dus genoemd, om dat dit witte vlakken op het hoofd, gelyk een kroon heeft, en om dat hy alle andere slangen door zyn gefchuiffel verjaagd: men zegt, dat hy een mensch door 't enkel gezyt kan doodden.

occhi di Basilisco. Basiliscus oogen, dat is, tot quaad aanprikkelende, aanporrende, aanoopende.

BASIRE, basito, basimento. *V. Sbasire, sbasito, &c.*

BASSO. Laag, nedrig, slegt, gering, gemeen, arm. **casetta molto bassa.** Een zeer laag, nedrig, slegt huisje. **esser troppo basso.** Te klein of nedrig zyn.

il sole era già basso. De zon was al laag.

le acque sono basse. De wateren of rivieren zyn laag.

Met. Hy is niet al te ryk of bemiddelt, hy is van geen groote middelen, heeft niet veel ten besten, is niet te wel gestelt.

li Paesi bassi. Nederland, de Nederlanden.

basso rilievo. Half verheven werk.

una statua di basso rilievo. Een beeld van half verheven werk.

tener gli occhi bassi. De oogen om laag of neer slaan.

con gli occhi bassi. Met neergeslage oogen.

basso fondo. Zandbank, een lage, ondiepe, onvaarbare plaats. *V. Banca.*

Basso. Nederig, dat is, zagt of zacht, stil, niet luide. **un parlar basso.** Een zagt of zacht, stil gesprek, praatje.

Basso. Nederig, dat is, slegt, gering, gemeen; ook veragtelijk, laf, lafhartig.

panno basso. Slegt, gemeen stof of laken. *V. Alto.*

tener' uno in basso concetto Een quaad gevoelen, een slegt vermoeden van iemand hebben, niet veel van iemand houden.

collana di oro basso, (di basso oro.) Een keten of ketting van slegt goud gemaakt.

argento di bassa lega. Slegt, gemeen zilver, proefzilver, dat naauwlyks de proef houdt.

di bassa condizione, di basso affare (stato.) Van slegte, of geringe af komste, van een nederige, lage staar. **animo, spirito, &c. basso e servile.** Een nederig, neerslagtig, laf, laf hartig gemoed of geest.

pensieri, (senfi) bassi. Neerslagtige, laf hartige gedagten.

amori bassi e vili. Veragtelijke, geringe, slegte liefde, of genegentheid tot een veragtelijk persoon.

stile, (modo di parlare) basso. Een nederige, slegte styl of spreekwyze.

un discorso basso. Een laffe, laf hartige redenvoeringe, verhoog.

gente bassa ed ordinaria. Slegte, gemeene menschen.

Basso, (il basso) De Bas, den allerlaagsten en groffsten toon of geluit in de Musijk.

cantar' il basso. De bas zingen, den allerlaagsten en groffsten toon houden.

Basso, (il basso della casa.) 't Onderhuis, 't onderste gedeelte van een huis.

Basso. Nederig, laag, slegt; ook zagt of zacht, stilletjes, zoet, enz.

giacer, dormir, &c. troppo basso. Te laag leggen, slapen, enz.

parlor, cantar, &c. bassa. Zagties of zaftjes, zoetjes, stillerjes praten, zingen, enz.

traver' uno basso. Iemand zeer laag en by de wal houden, dat is, gering agten, weinig eerbiedigheid, of eere bewyzen; ook iemand fcherp of strengelyk onder de rug houden, niet laten uitspatten of moedwillig woorden, enz.

tenstelo basso, atrovincute, &c. Wilk hem strengelyk en onder de rug houden, intoonen, intengelen, wederhouden, bedwingen, anderzins, enz.

far' alto e basso della robba altrui. Met eens anders zaken naar zyn believen of welgevallen omspringen, te werk gaan, handelen.

Basso, a basso, abbaso, da basso, d'abbasso. Om laag, beneden.

andar, venir, calar, mandar, &c. abaso. Van een plaats neder gaan, of komen laten, enz.

andar' abbaso. Afgaan, in afgang komen, afnemen in kragten: zwak, flap, kragteloos, magteloos worden, bezwyken; ook sterven, overlyden, ontslapen.

mi troverete abasso. Gy zult my beneden vinden.

le cose qui da basso. De zaken om laag of beneden, dat is, de weereldfche, tydelijke, vergankelijke dingen.

Bassamente. Op een nederige, geringe, slechte, gemene wyze.

nato, allevato bassamente. Van slechte, geringe afkomst, slecht opgevoed, opgetrokken, enz.

pensar', amar, &c. bassamente. Neerflagtige gedagten of liefde voeren.

Bassare, abbasare. Vernederen, nederlaten, neder of laag doen zakken, buigen, nederbuigen, neigen.

V. Calare, &c.

bassar, (abbassar) la testa. Het hoofd neigen, buigen, het hoofd laten hangen, zakken.

bassar (abbassar) gli occhi, le ciglia. De oogten nederwaarts slaan.

bassar, (abbassar) le vele. De zeilen ftryken, dat is, laten vallen of zakken, nederlaten.

bassar, (abbassar) il prezzo. De prijs verminderen, laten vallen, afslaan.

bassar, (abbassar) l'orgoglio, la superbia, l'alterigia, di qualibet uomo. Iemand's hoogmoed, trotsheid, hoovaardigheid vernederen, flooren, breken. *V. Abassare.*

Bassarfi, abbasarfi. Zig buigen of neigen; ook om laag of nederwaarts gaan, zig vernederen, kleinder of nederiger worden. *Met.* Zig verootmoedigen, nederworpen.

il sole cominciava ad abbasare. De zon begon al onder te gaan.

le acque si abbasano. De wateren zakken, vernederen.

abbassarfi a servir' i poveri ammalati. Zig ten dienst van arme en behoefte menschen begeven, vernederen, verootmoedigen.

abbassarfi ad un vil servizio (ufficio) Zig tot een veragtelijk werk, bedieninge of ampt vernederen, verootmoedigen.

Bassezza. Nederigheid; laagheid, slechteid, geringheid.

bassezza della casa, delle acque &c. Laagheid of laagte

der huizen, wateren, enz.

bassezza dello stile. Nederigheid, slechteid van styl, of maniere van schrijven of fpreken.

bassezza dello stato, condizione, nascita, &c. Nederigheid, geringheid van staat of afkornfte.

bassezza dello spirito, animo, &c. Neerflagtigheid, lafheid, lafhartigheid, veragtelijkheid van geest, gemoed, enz.

Bassezza. Slechte, geringe, gemene dingen.

in un cuor generoso non entrano queste bassezze. In een dapper, edel gemoed vinden zulke geringe, slechte, veragtelijke dingen geen plaats.

Bassista. Die den Bas zingt, die den allerlaagsten of grofften toon houdt.

Bassotto. Kort, grof van leden; ook een liefdelijke, aangename, grove stem.

BASSOTTI. Een zekere spijze van deeg en kaas gebakken. *V. Lasagne, Maccaroni.*

BASTAGIO. Die een mande of korf op de rug draagt, die in manden zyn pakken draagt; lastdraager. [ger.

Bastagiare. Mande of korfdrager; lastdrager.

BASTA, bastante, bastamento, bastanza &c. V. Bastare, &c.

BASTARDO. Een bastaard, een onegt kind, een hoerekind; ook vervalcht; ook ontaard, verbasterd, zyn geslacht niet navolgende.

(figlivo) **bastardo.** Een onegte zoon, bastaard, hoerekind. [kind.

erbe bastarde, fiori, frutti &c. bastardi. Verbasterde kruiden, bloemen, vrugten, enz.

oro bastardo. Valfch of vervalcht goud.

uccelli, cani &c. bastardi. Verbasterde, dat is, van verscheide aart of natuur t'zamengeworpe vogels, honden, enz.

(velo, vela) **bastarda.** 't Groote zeil op een galey.

Bastardaccio. Een loos, veragtelijk hoerekind, bastaard. [staard.

Bastardello. Een bastaardje, hoerekindje, kleine bastaard of hoerekind.

Bastardire, imbastardire, imbastardirsi. Vervalfchen, verbasteren, ontaarden, zyn geslacht niet navolgen.

bastardir' (abbastardir') una razza. Een aart vervalfchen, verbasteren, veranderen.

li fiori &c. non ben coltivati, imbastardiscono. De bloemen verbasteren, ontaarden, alsze niet gewagt of bewaard worden.

Bastardito, abbastardito, imbastardito. Vervalcht, verbastert, ontaard.

fiori, uccelli, cavalli &c. Verbasterde, ontaarde bloemen, vogels, paarden, enz.

razza imbastardita. Een vervalchte, verbasterde aart.

Bastardume. Een meenigte van bastaarden, van ontaarde, verbasterde dieren of menschen.

io non sono per allevor' imbastardume d'un altro. Ik wil de bastaarden of hoerekinden van anderen niet opvoeden, opbrengen, oprekken, onderhouden, groot maken, enz.

in vece di buoni cavalli, non tiene che un bastardume di bucal-

buscalfane e di rezze. In plaats van goede paarden, heeft hy niets dan eene verbafterde, of bedorve aart van ondcugende paarden.

BASTARE. Genoeg zyn, genoegzaam zyn. *basto, (basta, bastia.)* 't Is genoeg, lang genoeg, houd op.

basto. Nu, nu, wagt, zy te vrede, wy zullen zien, enz. *zanto basto, (zanto basti.)* 't Is hier mede genoeg, wy zullen 't hier by laten beruften, gy hebt myne woorden genoegzaam of ten vollen verstaan.

e basto. 't Is genoeg, gy weet wat ik zeggen wil. *questo mi basta, etc.* 't Is my genoeg, dat, enz. ik ben te vrede, dat, enz.

basterranno quattro scudi. Vier Ryksdaalders zullen genoeg zyn.

BASTARE. Magtig, of bestand genoeg zyn, in krachten genoegzaam gewassen zyn.

un gallo basta a dieci galline. Een haan kan tien hennen voorzien, is bestand, heeft krachten genoeg, enz.

egli basta per tre. Hy is bestand of magtig genoeg om drie tegen te gaan, het hoofd te bieden, af te keeren, hy is tegens drie opgewassen.

vi basterebbe l'animo di, etc. Zoudt gy wel moeds genoeg hebben, zoudt gy u durven verstooren, onderstaan, bestaan, enz.

BASTANTE, bastevole. Genoegzaam, magtig, kragtig, vermogende, genoegzaam gewassen.

esser bastante a (a far) qualche cosa. Bestand zyn, kragt en vermogen hebben om iets te doen of uit te voeren. *ren.*

non è bastante. Hy is te zwak, is niet bestand, heeft geen krachten genoeg, enz.

le rendite non sono bastevoli. De inkomsten zyn niet genoeg, strekken niet.

BASTANTEMENTE, bastevolmente. Genoegzaam, genoeg, ten vollen. *V. Bastanza.*

BASTANZA a bastanza, abbastanza. V. Bastantemente. *dinari, libri, etc. a bastanza.* Gelds genoeg, boeken genoeg, enz.

BASTALANA, a bastalana. Zoo veel den adem vermag, kan verdragen of lyden, dat is, met alle kragt en magt, uit ganschen adem.

BASTARECCIO. Die tamelijk bestendig, kragtig of vermogende is.

io mi credo bastareccio di viver' anco dieci anni. Ik geloof, vertrouwde, bestendig of kragtig genoeg te zyn, genoegzame krachten te hebben, om nog tien jaren te kunnen leven, over te bteengen, enz.

BASTIERRE, Bastina, bastinare, etc. V. Basto.

BASTIONE, bastia. Een muur of wal van een stad, een bolwerk. *V. Baluardo, etc.*

BASTONARE, abbastonare. Met wallen of bolwerken versterken, voorzien, omringen.

Bastionar, (abbastonar) una città. Een stad met bolwerken versterken, voorzien.

Bastionato, abbastionato. Met muren of wallen, met bolwerken versterkt, omtingt.

BASTIRE, imbastire, imbastire. Hegten, aannaaijen, 't zamenknoopen.

bisogna imbastire la prima. Men moet te vooren hegen,

't zamenknoopen, aannaaijen.

Bastito, imbastito. Gehegt, geknoopt, aangemaayd, aangehegt.

Bastitura, imbastitura. Hegtinge, knoopinge, aannaaijinge.

Basto, bastia, bastina. Een pakzadel van een lastdragend beest; ook een rydkussen. *V. Borralla, etc. porr, (mover) il basto all'afino.* Denezel den pakzadel opleggen.

porr, (mover) la bastina al polestro. Met veulen 'trydkussen op het paardje leggen.

animal da basto (da portar' il basto) Lastdier, lastdragend beest.

egli non porta basto. Hy draagt geen pakzadel, dat is, hy laat zig niet doeken, begetken, bespotten, uitlachen, laat de gek niet met zig scheuren, den draak steken, enz.

egli è da basto e da sella. Hy draagt den pak en opregten zadel, dat is, hy schikt, voegt zig tot alles.

Bastaggio, etc. V. Bastagio.

Bastato, bastire. Die een pakzadel draagt, lastdrager.

Basteggiare. Vertoeven, draalen, langzaam of traag zyn; ook last dragen.

BASTONZ. Een stok, een knuppel; ook een handboom of spaak.

chi vuol batter' il cane, trova bastone. Die een hond slaan wil, kan ligtelijk een knuppel vinden, dat is, men kan altyd reden vinden om een armen te quellen, te plagen.

ci vorrebbe un buon bastone. Daar behoorde een groote knuppel toe, dat is, men zoude lastig toeslaan, toefmyten, raken.

senza bastone non vi è verso chi'io, etc. Zonder stok of knuppel, dat is, zonder slagen of stooten volbreng ik niets, eitz.

il bastone fa fuggir' il cane dalle nozze. De knuppel doet den hond van de bruiloft vertrekken, wegloopen, dat is, de vreeze der staffe doet veele van zonden onthouden, afschrikken.

castigar col bastone della bainbagia. Iemand met een karotene stok of knuppel slaan, dat is, maar in schyn straffen.

Bastoni. Een kloor in de Italiaansche kaarten.

Bastone. Een staf.

bastone del commando. Generale staf, staf van bevel.

baston pastorale. Een herdersstaf. *Mer. Bistopsstaf.*

Bastone. Een stok.

bastone della colonna. Zuil of pilaarstok.

Bastone. Een stok of staf. *Mer. Stunfel; stte, hope, vertrouwen.*

bastone della mia vecchinia. Stok, dat is, hope, vertrouwen, staf, stunnfel in mijn oudetdom.

Bastoncetto, bastoncino. Een stekje, stafje, een kleine [stok]

Bastonare. Afstoffen, affmeeren, stokslagen geven.

bastonare, o far bastonare uno. Iemand laten afstoffen, affmeeren, stokslagen geven.

Bastonata, bastonate. Stokslagen.

dar delle bastonate ad uno. Iemand affmeeren, afstoffen, stokslagen geven.

baver delle bastonate. Afgeſmeerd, afgeroſt worden.
bastonate buone, sode, muſſicce, &c. Goede, harde ſlagen.

bastonate da orbo (cioco). Slagen als de blinden geven, dat is, zonder agt te geven waar men ſlaat, in 't wild toeflaan.

gli diede tante (bastonate.) Hy heeft hem zulke harde ſtooten of ſtokſlagen gegeven, zoodanig afgeſmeerd, afgeroſt.

BATALO, battalo. Een Leermeesters ſlippe.

BATELLO, battello. Een boot, ſchuit of ſcheepje.
V. Barca, Barchetta, Gondola.

Batelliera, battelliere. Een ſchuitevoerder, ſchipper, ſchipman, bootſman.

BATTACCHIO, battacchiere. *V. Battere, &c. Battaglio, battocchio, &c.*

BATTAGLIA, battaglia, battaglione, &c. *V. Battere, &c.*

BATTERE. Slaan, ſmyten, toefmyten, treffen, kaſtyden, ſtraffen.

battere la moglie ad ogni suo capriccio. Hy ſloeg zyn vrouw naar zyn wil en welbehagen.

batter' uno crudelmente, sconciamente, &c. Iemand elendiglijk, jammerlijk, deerlijk afſmeeren, afroſſen, enz.

batter' il nemico. Den vyand ſlaan, verſlaan, den vyand overwinnen.

Battere. Slaan, dat is, kloppen.

batter l'oro, la lana, &c. Goud (ſmeden, wol, enz.) ſlaan.
battiloro. Goudſmit.

battilana. Wolfſlager.

Battere. Aankloppen, aanſlaan.

batter' alla porta. Aankloppen, aan de deur kloppen.

chi batte (alla porta?) Wie klopt daar?

batte la hora. Het uur ſlaat.

adesso battono le tre bore. Nu ſlaat het drie uren.

questo orologio non batte. Dit uurwerk ſlaat niet, dat is, geen ſtonden of uren.

batter le uova. Eyeren kloppen.

Battere. Beſchieten, aanſlaan, aanſtooten.

batter le muraglie, le mura, la città, (con furiose cannonate.) De muuren, de ſtad beſchieten, om verre, of overhoop werpen, doen vellen of inſtorten.

le onde battono la nave, li scogli, &c. De baren ſlaan tegen 't ſchip, tegen de klippen of rotsen.

Battere. Slaan, ſmeden, ſtampelen, munten, drukken, dorſchen.

batter' il ferro. 't Yzer ſmeden.

bisogna batter' il ferro mentre ch'è caldo. 't Yzer moet men ſmeden terwyl het heet is, dat is, de gelegenheid moet men niet verwaarloozen; ook een zaak bevorderen, voortzetten, terwyl het tyd is.

batter chiodi (brocchette.) &c. Spykers ſmeden, aanſlaan.

batter duoi chiodi ad una calda. Twee ſpykers in een hitte ſmeden, dat is, twee dingen op een tyd doen.

batter dinari. Geld munten, geld ſlaan of ſtampelen.

batter' il grano. Koren dorſchen.

Battere. Slaan, zidderen, beven, aanſlaan, t'zamenſlaan, blikken, wenken.

il polso gli batte forte. De pols ſlaat hem geweldig.

il cuore mi batteva furiosamente. Het hart ſloeg, klopte, zidderde en beelde my zeer. *Met.* Ik vreesde, ſchroomde zeer, was zeer bedugt of bevreesd.

batticuore. Hartklopping. *Met.* Kommer, angst, benaauwdheid, vreeze.

O che batticuori! o che angustie erano le mie. O wat angst, wat hartklopping gevoelde ik! hoe beangſt, bekommerd, benaauwd, ongeruſt was ik!

batter (batterfi) il petto. Op de borſt ſlaan of kloppen. *Met.* Zig ſchuldig of pligtig erkennen, zyne zonden belyden, bekennen.

batter (batterfi) le palme, (le mani) per gioia. De handen t'zamen ſlaan of kloppen, (van vreugde) opſpringen.

battetevi le palme popoli tutti. Verheugt of verblyd u met handen, gy volken alle.

batter gli occhi, per far cenno. Met de oogen wenken, blikken.

in un batter di occhio. In een oogenblik.

batter fuoco. Vuur ſlaan.

Battere. Slaan, inſlaan, inheijen; ook kloppen, eſſenen, vlak maken, ſlegten, banen.

batter pali. Palen inſlaan, inheijen, palen of ſtaken in wynbergen inſlaan, inſteken.

batter' il lastrico, l' aia. De dorſchvloer vereffenen, eſſen maken.

batter la strada. De weg banen; ook de weg eſſenen, eſſen maken.

batter la strada. Op party uitgaan, om de gelegenheid van 't land, de geſteltenisse der vyanden te beſpieden; ook ſtroopen.

batter le ali. De wicken of vlerken ſchudden, ſlaan; ook wegvliegen, afvliegen.

batter l'acqua. Roeijen; ook zwemmen, baden.

Battere. Slaan, roeren.

batter' il tamburo, &c. De trommel roeren, ſlaan, enz.

il tamburo batte. De trommel ſlaat, men ſlaat, men roert de trommel.

batter la diana. De morgenwaak ſlaan.

batter la diana con i denti. De morgenwaak met de tanden ſlaan, dat is, van koude klappertanden, beven.

batter la levata. De trommel roeren tot het werven van ſoldaten of krygsknegten.

batter la marciata, (la marcia.) Den aſtogt ſlaan, of blazen, om te vretrekken.

batter la ordinanza, la battaglia, la rotta, ed altre arie da campo (da tamburo.) De orde, bevel tot het ſlaan, (indringen) inbreken, of verſtroijen der vyanden, en andere veldtrekens ſlaan.

Battere. Tot iets ſtrekken, gedyen, baten, voordeel zyn.

batter' a conto. Tot zyn voordeel nut of dienſt ſtrekken, baten, voordeelig of dienſtig zyn.

questo non batte a conto. Dat zoude tot nut of voordeel van 't huis niet ſtrekken, baten.

batter nel genio, (capriccio) di uno. Met iemands zinnelijkheid wel overeen komen, zig naar iemands zinne-

winnelijkheid weera te schikken of voegen. *V. Dove. queste sono cose, che mi bastono vivamente nel genio.* Dat zyn dingen, die met mijn zin wel overcekenomen. *tutte queste cose batteranno ad un fine.* Alle deze dingen dragen na het eigenste oogmerk.

non si è ancora dove ella habbia da battere. Men weet nog niet wat uitslag deze zaak gewinnen zal, wat einde zy nemen zal.

io vedo bene dove costui vada battere. Ik zie wel waarheen dat hy wil, waar op dat hy mikt of doelt, wat hy roer heeft.

Battersi. Slaan, treffen; ook zig geesselen, met de zweep slaan, enz.

battersi (in campagna.) Malkander slaan, slag leveren in 't veld.

battersi in duello. Met iemand vegten, stryden, slaan, handgemeen zyn.

battersi colla disciplina. Zig kastyden, geesselen, met de zweep slaan.

Battersi, abbastersi in uno. Iemand by geval te gemoed komen.

Battere il ferro fin ch'è caldo; non perdere la occasione. De gelegenheid waarnemen, de gelegenheid niet verlooren laten gaan.

batter faldò, batter sodo. Vast op een ding slaan.

batter gli occhi. De oogen open en toeslaan.

Battente. Slaande, kloppende, zidderende, bevende. *uscir, tamburi battenti, e bandiere spiegate.* Met roerende of slaande trommels, met vliegende vaandels uittrekken.

si stava rincantucciato con un cuore battente. Hy stond in een hoek gansch ontfelt en verslagen, met een kloppend of bevend hart.

polsa battente. Slaande pols.

Battitore. Een vegter; ook dorschfer.

Nota. 't Is even veel **Battitore** met een Naamwoord in **Gen.** of **Batti** met een Naamwoord in **Accus.** te gebruiken als volgt.

battitor di grano, è batti-grano. Een dorschfer of dorschvlegel.

battitor dell' oro, è batti-f oro. Een goudslager, goud-
[imid]

un batti-palo. Een hamer, daar men palcu mede voortdryft, in de grond slaar.

un batti-lastrico, &c. Een stamper, een hout of plankje, om de vloer mede te effenen.

un batti-suoco. Een vuuryzer, een vuurslag.

battifuora. Een zeker goudsmids hamer, een werktuig 't geen de goudsmiden gebruiken.

Battuto. Geslagen, geklopt.

esser battuto da uno. Van iemand geslagen, afgeroost, afgeleerd worden.

li Francesi furono battuti. De Francken wierden geslagen.

le tre seno battute. De klok heeft al drie geslagen.

Battuto. Geslagen, beschooten, enz.

strada battuta. Een gebaande, betrede, gemeene straat of weg.

andar (caminar) per la (strada) battuta. Den gebaanden weg gaan of wandelen. *Met.* Het gemeene ge-

T O M. I.

bruik of leering volgen.

luogo battuto da i venti, dalle grandini, piogge, tempeste &c. Een plaats, dien de winden, de hagel, regen en onweer treffen kunnen, die aan de winden, hagel, enz. bloot of open legt; *V. Abbattuto, Esposto, &c. scoglio, mare &c. battuta dalle onde.* Een klip, rots, schip, enz. dat van de baren geslagen, bespoelt word. *V. Percosso.*

mura battute dal cannon nemico. Muuren, die van 't vyandlijk geschut omverre geworpen of geschooten zyn. *V. Abbattuto.*

animo battuto (conturbato) da dubbii, scrupoli, tentazioni. Een gemoed, dat van twyffelmoedige gedagen, van knaginge en wroeginge des gewille, van bekoeringe, enz. aangevogten en bestreden word. *V. Combattuto.*

Battuto. Een vlakke, een effen plaats, een plat.

vi era un battuto sopra una torricella. Daar was een plat, effen plaats boven op een toorentje.

Battuta. De slag, maat of regel in de Zangkunst.

dar la battuta. Den slag, maat of regel in de Zangkunst voeren, geven.

accomodarsi alle battute di uno. Zig naar iemands slag, of regel, dat is, naar iemands aart of zin schikken of voegen, alles toestemmen wat een ander [zegd].

Battute. Een soort van een zweep of geessel in de rydschoulen gebruikelijk.

Battutoio. Een hamer, klopper, een klepel van een klok; een hey, dorschvlegel, enz. *V. Battaglio.*

Battocchio, battocciare, &c. V. Battaglio, battagliare.

Battitura. Slag, stoot.

non lo potè muovere nè per prieghi, nè per battiture. Hy konde hem nog door bidden of smecken, nog met stokslagen daar toe bewegen of brengen.

battiture spietate, crudeli, &c. Ellendige, onbarmhertige, deerlijke, wreede, onmenschelijke slagen. *vogliono più le battiture d'un padre, che le lusinghe d'un traditore.* De geesselen of zweepslagen van een vader zyn beter als de streelende woorden van een verrader.

Battimento. 't Slaan, 't kloppen.

battimento del polso, dei denti, &c. 't Slaan van de pols, het klappertanden.

battimento di cuore. Hartklopping.

Battaglia. Een slag, stryd, gevegt, enz.

battaglia campestre (di campo.) Veldslag.

battaglia navale (di mare.) Zeeslag, zeestryd, zeegevegt, een gevegt of stryd ter zee.

voler la battaglia. De stryd of slag willen zoeken.

presentar la battaglia. Den stryd of slag aanzeggen; aanbieden, aankondigen, leveren.

mettersi in battaglia, ordinar la battaglia. Zig in slagorde stellen.

venir' a battaglia. Tot slaan, tot de slag of stryd komen, handgemeen worden.

appiccicar (appiccar, attaccar) la battaglia. Den stryd of slag beginnen, aanvangen, leveren.

star' in battaglia. In slagorde staan.

dar la battaglia. Stryd of slag leveren, stryden, veg-

O

ten,

ten; ook den stryd beginnen, aanvangen.
cominciare, toccar, suonar battaglia (a battaglia.) Den stryd beginnen, of blazen om de stryd of slag te beginnen.
far la battaglia. Slaan, veygen, stryden.
vincer, perder la battaglia, &c. De overwinninge hebben, den stryd winnen, verliezen, de nederlaag hebben.
morir, restar, esser rotto, sconfitto, sugato, vinto, &c. nella battaglia. In den stryd of slag omkomen, blyven, verstrooyt, nedergemaakt, geslagen, op de vlugt gedreven, overwonnen worden.
battaglia fiera, aspra, lunga, dura, sanguinosa, &c. Een afgryzelijke, langduurige, hardnekkige, selt, bloedige slag of stryd.
Battaglia. 't Middelste lichaam van een leger of heir. *la vanguardia consisteva in sette, la retroguardia in cinque, & il corpo della battaglia in dieci mila uomini.* De voortogt van 't heir bestond in zeven, de agtertogt, of agterhoede in vyf, en het lichaam van den stryd in tien duizend mannen.
Battaglio, battagliuolo, battaccio, battocchio. Een klepel van de klok; ook een klopper aan de deur. *V. Battitoio.*
battaglio (battocchio) da forca. Een galgenklepel, dat is, die aan de galg hangt; ook een dief, een schelm, bedrieger, die de galg verdient.
battagliuolo, battagliuola (da mulino.) Een molenknuppel, klopper, hamer.
Battagliare, battacchiare, battocchiare, sbattocchiare. Aankloppen, dikwils kloppen; ook met een hamer slaan, kloppen.
battacchiare alla porta. Aan de deur kloppen.
questi artigiani battacchiano tutt' il giorno. Deze werklieden of ambagtsmannen kloppen den ganschen [dag].
battacchiare colle campane. Met de klokken luiden, kleppen.
Battaglione. Een rot of hoop krygsvolk.
Battovella. Kloppinge. *V. Dar la battovella ad uno. dar la battovella ad uno.* Iemand uitkloppen, en hem uitlacchen, hem voor de gek houden.
battovella (da raccogliere le api.) Een werktuig, op welke word geklopt, om de byen wederom te lokken, by een te brengen, te vergaderen.
Batteria. Een schietschans, daar 't geschut op geplant word; ook het geschut zelfs.
aristar batterie. Schietschansen opwerpen.
pezzo da batteria. Een stuk geschut, om op een schietschans geplant te worden.
B A T T E S I M O, battesimo. Doopfel, doop.
tener, (presentar) uno al battesimo. Iemand tot den doop brengen, (word ook gezegd) uit den doop heffen, liggen.
star il battesimo. Iemand doopen, den doop of doopfel geven, wasschen.
viaver il santo battesimo. 't Heilig doopfel, of doop ontvangen, gedoopt worden.
Battesimale, battisimale. Van het doopfel, of tot het doopfel behoorende.

vestitiuola battesimale. Een doopkleed, doopluyer.
Battezzare. Doopen.
battizzar un fanciullo. Een kind doopen.
farfi battezzare. Zig laten doopen.
Battezzante, che battezza. Dooper.
Battezzato. Gedoopt, gewasschen.
Battisterio, battistero, battistea. Een doopvonte, een vonte.
B A T T I C O R E, Battigrano, Battilana, Battilero, Battipalo, &c. V. Battere &c.
B A T T I T O I O, Battitore, Battitura &c. V. Battere &c.
B A T T O C C H I O, battocchiare. V. Battere.
B A T T U T A, battuto, &c. V. Battere &c.
B A T T U F F O L O. Een vaardoek, een schoteldoek, wischdoek of vodde, een dweil, een pordoek, enz.
B A U, BAU! Is een spreekwyze om de kinderen vreeze aan te jagen, te verschrikken, vervaard te maken. *V. Baco.*
far bau bau ai fanciulli. De kinderen vreeze aanjagen, verschrikken, vervaard maken.
B A V A. Speekfel, quyl, zever, zeveringe.
bava della bocca. Speekfel, zever uit de mond.
bava di lumache. Slym of slyk van slakken, modder of vuiligheid van slakken, slakkeslym of slyk.
bava di metalli. Schuim van metaal of koper, schuim van allerhande bergstoffen.
gettare bava. Spuwen, speekfel uitwerpen, quylen, zeveren.
Bavaccia. Garstige speekfel, stinkende slym.
Bavoso. Speekselagtig, quylagtig; gelijk speekfel of quyl, vol speekfel.
bocca bavosa. Quylagtige, zeveragtige mond.
vecchio bavoso eribambito. Een speekselagtig, quylagtig, en kinderagtig oud man.
Bavaglio, bavaglietto, bavagliuolo, bavaro, bavaruola. Quyldoek, slabbe, slabdoek.
Bavaruola. Een servet, droogdoek; ook een zeker gewaad van Abten tot Romen, aldus genoemd.
Bavare. Spuwen, speekfel uitwerpen, quylen, zeveren, babbelen.
Bavagliare, abavagliare, &c. V. Imbavagliare.
B A V E R O. Mantelkraag; ook in 't gemeen een halsdoek.
B A V E L L A. Een soort van floret.
Bavellare. De ruwe zyde zuiveren.
Bavellaro, bavellatore. Die de ruwe zyde zuivert.
B A V I E R A. Beyeren, Beyerland, het Hartogdom van Beyeren.
l' Elettore di Baviera. De Keurvorst van Beyeren.
l'una e l'altra Baviera. Opper- en Neder-Beyeren.
Bavaro, il Bavaro Duca. De Beyervorst, de Vorst van 't Hartogdom Beyeren.
B A Z Z I C A R E, conversare, praticare. Omgaan, verkeerren, gemeenschap houden.
bazzicar in bordelli publici. In openbare hoerhuizen gaan, verkeerren, enz.
bazzicar con squaldrine. Met hoeren en snoeren omgaan, verkeerren, gemeenschap houden.
Bazzicamento. V. Bazzicatura.
Bazzicole. V. Bazzicature.
Bazzica, praticas, conversazione. Verkeeringe, omgang. Baz-

Bezzicatura. Verkeeringe of omgang, gemeenzaamheid.
Bezzicatura. Allerhande dingen, huisraad of have, allerhande reistuing.
B A Z Z O. Een zekere munt in Duitschland, vier penningen waardig, of houdende de waardy van vier penningen.
B E A T O. Gelukzalig, gelukkig, voorspoedig, welvarende, wel te vreden of vergenoegd. *esser beato.* Gelukzalig zijn.
vita beata. Een gelukzalig leven.
beato te! che hai pochi pensieri. Gy zyt gelukkig, dat gy niet te zorgen hebt.
mi podr chiamar beato (mi terrò beato) se &c. Ik zal my gelukkig agten, voor gelukkig houden, als, enz.
Beato. Zalig, dog niet geheiligd, in 't getal der zaligen gezet.
faranno canonizzati due beati. Daar zullen twee zalige geheiligd, dat is, voor heilig verklaard, in 't getal der heiligen gezet worden.
Beatissimo. Zeer zalig of heilig, allerzaligst, allerheiligst.
Beatamente, beatissimamente. Gelukkiglijk, gelukzaliglijk, zeer voorspoediglijk, na wensch.
Beatificare. Gelukzalig, zalig maken, zalig spreken.
beatificar' uno. Iemand gelukzalig of zalig maken.
Iddio solo può beatificar' il cuor' umano. God alleen kan 's menschen hart zalig maken, dat is, vergenoegen, te vrede stellen.
Beatificato. Gelukzalig, zalig gemaakt, zalig gesproken.
Beatificazione. Gelukzalig, of zaligmakinge.
Beatitudine. Gelukzaligheid; ook der zielen zaligheid.
la vera e perfetta beatitudine consiste nell' unione col sommo bene. De waaragtige en volkome gelukzaligheid bestaat in de vereeniging met het hoogste en oppestte goed.
la beatitudine eterna. De eeuwige gelukzaligheid.
Beatitudine, sua Beatitudine. Zyn Heiligheid; (tytel van den Paus van Rome.)
Beatifico-a. Zaligmakende, 't geen zalig maakt.
la visione beatifica. De zaligmakende aanschouwinge Gods, dat is, de zaligheid zelf.
BECCACCIA. Een snep of snippe.
Beccaccina. Een snipje, kleine snip, watersnip.
BECCAFICO. Een snip, een vyvogel; een vogel die gaarn vygen eet.
Beccafico marino. Een soort van kleine zeevisschen in Italien.
gli fanno asa di beccafichi. Hy is zoo lekker, dat de vyvogels zelve hem walgen.
BECCAI O, beccaro. Een vleeschhouwer, slager.
Beccaria, becceria. Een vleeschhal, slagthuis, vleeschhuus.
andar' in beccaria. In de vleeschhal gaan
come un can di beccaria. Gelijk een vleeschhouwers of slagers hond, dat is, onbeschaamd.
namor' uno alla beccaria come un' agnello. Iemand ter slagbank als een lam voeren, leiden.
BECCAMORTI, beccino. Doodgraver.

ditogli che mandi per i beccamorti. Zegd hem, dat hy na de doodgraver moet stuurcn, dat is, dat hy zig tot de dood bereide, hy zal voor zeker sterven.
BECCARE, Beccata, Beccatura. V. Becco.
BECCARO, Beccaria. V. Beccario, &c.
BECCO. De bek van een vogel.
becco della nave. De voorsteve van een schip.
becco del boccale. De bek of snuit, het voorste van een Italiaanse wynkan.
Becco morto. Een krombek, zeker vogel.
dar di becco in ogni cosa. Zyn bek in alles steken, zig in een anders dingen mengen, zig met een anders zaken bemoeijen, alles bestraffen, berispen; ook in alles zyn neus steken.
immollar' il becco (metter il becco in molle.) Onmatiglijk drinken, zyn maag vol zuipen; zonder ophouden snappen, kakelen, babbelen.
Beccaccia, Beccaccina. V. sopra.
Beccare, bezzicare. Met de bek pikken, byten, (word eigenlijk van een vogel gezegd.)
beccar (beccarsi) ogni cosa. Aan alles pikken, alles begapen, dat is, alles willen weten, nieuwsgierig zyn.
egli non becca simili fortigliezze. Hy byt, pikt, knaagt aan zoodanige spitsvinnigheden niet, dat is, hy verstaat, vat, begrypt zoodanige spitsvinnigheden niet.
beccar su qualche cosa. Iets ophalen, oploopen, opvangen, oprisphen.
beccò su un solennissimo mal francese. Hy heeft in der daad de Fransche pokken opgevangen, of aan den hals gekregen, is daar mede besmet.
beccar di buoni scudi. Goede Ryksdaalders ophalen, oploopen, dat is, verdienen.
beccarsi il cervello. Zig de hersenen opeeten, dat is, het hoofd breken.
Beccato. Gepikt, gebeten.
ella è stata beccata da un serpe. Zy is van een slange gebeten, dat is, zy is bezwangerd, bevrugt, om dat de buik opgezwollen is.
Beccata, beccatura. Een beet.
dar una beccata a qualche cosa. Een ding aanbyten, een beet in iets doen.
Becceggiare. Rondom byten, pikken; ook kleppereh als de oyevaars.
B E C C O. Een bok.
Becco selvatico. Een steenbok.
Becco, beccone, beccomazzo. Met. Een koekoek, een hoorndrager.
(becco) cornuto. Een hoorndrager.
esser becco (di sua moglie.) Een hoorndrager, een koekoek zyn.
B E F F A, beffe. Spotterny, bespottinge, begekkinge, spottinge.
far' una beffa ad uno. Iemand bespotten, begekken, uitlachen.
farfi beffe di una cosa. Met een zaak spotten, lachen, de gektscheren.
mene sò beffe di tutto questo. Ik spotte, lache daar mede, ik scheer 't de gek mede, ik agt dat niet een zier. *V. Ridere, Burlare, &c.*

a chi tocca il danno non mancano le beffe. Die de schade heeft, behoeft voor de spot niet te zorgen, want hy word genoeg bespot.

Beffare, sbeffare, beffarsi, beffeggiare, sbeffeggiare. Spotten, bespotten, uitlachen, foppen, met iemand de gekfcheren, of den draak steken. *V. Burlare.*

beffarsi di uno. Iemand bespotten, uitlachen, foppen, met iemand de gekfcheren of den draak steken.

Beffato, sbeffato, beffeggiato, sbeffeggiato. Bespot, beschimpt, uitgelacht.

esser beffato &c. da uno. Van iemand bespot, uingelacht worden.

veffar, (vedersi) beffato. Zig bespot, begekt, uingelacht zien, met schande en spot bestaan.

Beffatore-trice, beffeggiatore, beffardo-a. Een spotter of spottster, verfmader, veragter, verfmaditer, veragter.

B E I, Begli. In plaats van *belli*, schoone.

B E L A R E, balare, far la voce delle pecore, ð capre. Blecten, gelijk schapen of geiten.

Belamento, belato, balato. Het geblect van een schaap of

B E L I C O, bellico. De navel. [geit.

insino al belico. Tot aan de navel, tot de navel toc.

Belliconchio. De naveldarm, naveltreng. *V. Budello.*

tegar, fasciar' il belliconchio. De naveltreng, de naveldarm binden, afnyden.

B E L L E T T O, bellettare, &c. V. Bello.

B E L L E Z Z A, V. Bello.

B E L L I C O. Tot den kryg of oorlog behoorende.

stromenti bellici. Oorlogstuig, oorlogsgereedschap.

Bellicoso. Oorlogshaftig, strydbaar, in den oorlog ervaren, in den stryd geoeffend, dapper, heldhaftig, kloekmoedig.

Nazione bellicosa. Oorlogshaftig, strydbaar, dapper, heldhaftig, kloekmoedig volk.

B E L L E R I C I. Een foort van pruimen of Indiaansche nooten.

B E L L O. Schoon, fraay, aangenaam, liefstallig, net, wel gemaakt.

bella presenza. Een schoone tegenwoordigheid, schoon aanzien.

bel giardino, cavallo, &c. Een schoone, nette, aangename tuin of hof, een schoon paard, enz.

bella donna, donzella, (citella.) Een mooie vrouw, een mooy meisje.

belle impresa, azione, tratto. Een heerlijke, deftige onderueninge, daad.

bella gente. Schoon, deftig volk.

bei mosti. Aangename, klugtige snakeryen, boetteryen, enz.

bella risposta. Een nette, fraaije, aardige, dat is, spitsvinnige, schrandere, verstandige, scherpzinnige antwoord.

belli costumi, libri, &c. Schoone, aangename, bevallige zeden, nette boeken, enz.

bello e fresco, come una rosa. Zoo schoon en versck als een roos.

bello come un' Angelo, come il sole. Zoo schoon als een Engcl, als de zon.

con un bel modo, (garbo.) Met een fijne, aangename, bevallige manier of aart.

sotto un bel pretesto. Onder een schoone dekmantel of voorwendfel.

bel vedere. Een aangename, schoone uitzigt.

questo fa un bel vedere. Dat verthoont zig fraaitjes, netjes, komt schoon voor de oogen, is aangenaam, trefselijk om te zien, te aanschouwen.

o questa sarebbe bella! questo sarebbe bello. Dat zoude mooy zyn! dat zoude fraay of aardig zyn!

tu l'hai imaginata bella. Gy hebt het wel verzonnen, uitgevonden, dat komt mooy.

bella cosa certo. Dat zoude mooy, dat zoude een schoone zaak wzen.

Bello. Mooy, schoon.

bel tempo. Goede dagen, goed leven; ook goed weder.

haver bel tempo. Goede dagen, goed leven hebben; ook goed weder.

voi havete bel tempo. Gy hebt goed doen, gy hebt goed maken, enz.

darfi bel tempo. Zig goede dagen maken, verschaffen, nemen.

farò bel tempo dimani. Morgen zal het aangenaam, schoon of goed weder zyn.

a bell'agio, a vostro bell'agio. Met goeder tyd of gelegenheid, met gemak.

Bello. Aardig, zeldzaam, wonderlijk.

un bell'umore. Een zeldzaam, wonderlijk mensch.

far' il bell'umore. Zeldzaam of wonderlijk van natuur of aart zyn, weelderig, brooddronken zyn, den baas spelen.

Belle (lettere.) De vrye konsten.

darfi alle belle lettere. Zig tot de vrye konsten begeven, zig aan de vrye konsten overgeven, alle zorg daar in besteden.

Bello. Schoon, dat is, rein, net, zuiver, zinnlijk.

bello in piazza. Schoon, net op de straat, dat is, een pronkertje, enz.

farfi bello. Zig schoon maken, optooijen, opschikken, oppronken. *Met.* Zig verontschuldigen, verschoonen, regtvaardigen, verdedigen, voor zyn deur schoon maken.

far bella la Piazza, (il vicinato.) De straten schoon maken, dat is, straatschendery aarengen, bedryven.

far bello. Zuiveren, reinigen, schoonmaken, vegen.

a (bella) posta, a (bello) studio. Met vlyt of aandagt, met alle naarstigheid.

io son (bell'e) morto. Ik ben gansch dood, dat is, van angst, benaauwdheid, enz.

brugiar' uno (bell'e) vivo. Iemand gansch levendig op 't vuur smyten, verbranden.

di (bel) nuovo. 't Eenemaal van- of op nieuw.

il negozio è (bell'e) fatto. De handel is 't eenemaal afgedaan, voltooyt, volcind.

la risoluzione è (bell'e) fatta. 't Voornemen is nu 't eenmaal vastgestelt, besloten.

un baston, &c. (bell'e) grosso. Een fyne, dikke kuupel, enz.

sette vacche (bell'e) grasse. Zeven schoone vette koeyen.

(bello e)

(bello e) *buono*. Mooy en goed, kostelijk, deftig.
il governo, &c. è (bello e) buono. De regeeringe is zeer goed, loffelijk, prysbaar.
io lo piglio per (bello e) buono. Ik neem het voor schoon en goed.

nel (bel) mezzo. Regt (effen) in het midden.
di (bel) mezzo giorno, &c. Regt tegens de middag, tegens de noon- of middagryd.

bei quindici giorni. Geheele veertien dagen, veertien dagen lang.

farà ingimocchioni (belle) bore. Hy zat geheele volflagge uren op de knien.

per (bella) paura. Uit loutere vreeze, uit enkele schroom.

ditemi un (bel) sì, o un (bel) no. Antwoord my enkelijk ja, of neen.

egli pagò questa carica a (bella) moneta. Hy heeft dit ampt of bediening met schoon en mooy geld betaalt, gekoft, te weeg gebragt.

s' obbligano insieme con (belle) scritte, con (bei) giuramenti. Zy hebben zig met goede en bondige schriften, met eede tegens malkander verbonden.

Bello. Schoon.

io baverèi bavuto un bello aspettare, &c. Ik zoude een schoonen of langen tyd hebben moeten wagen, verbeiden.

non è bello quel, ch' è bello, ma è bello quel, che piace. 't Is niet mooy dat mooy is, maar dat wel bevalt.

Bello. Iets schoons, iets goeds.

che cosa portate di bello! Wat brengt gy schoons, (goeds.)

il bello era, che, &c. En dat was het mooyste, het slimste, het argste, enz.

questo sarebbe un bel che. Dat zoude iets schoons, dat zoude een schoone zaak zyn.

egli se ne andò, morì, &c. su 'l più bello (sul bello). Hy vertrok, als het op zyn beste of schoonste was, dat is, hy stierf in zyn beste ouderdom, in zyn beste bloeiende jaren.

quando poi venne il bello, &c. Maar na dat zig het schoone, dat is, de gelegenheid op dede, aanbod, enz.

farà bello boggi. Heden zal het schoon, aangenaam (weder) worden.

Bellissimo. Zeer schoon, liefstallig, bevallig, mooy.

una bellissima giovane. Een zeer schoone, liefstallige, bevallige, mooyevryster.

Bellino. Fraay, mooy, aangenaam, schoon, aardig.

Belluccio, belloccio. Wat mooy, schoon, enz.

Bellamente. Fraaitjes, mooytjes, zeer wel, netjes, liefstelijk, liefstalliglijk, bevalliglijk; ook syn, zagtjes, zoetjes.

Bellito. Blanketsel.

far, compor, distillar, &c. bellitti. Blanketsel maken, bereiden, vervaardigen.

finissimo, perfetissimo bellito. Een zeer kostelijk, trefstelijk blanketsel.

Bellettare, imbellettare. Verwen, blanketten, opsmukken. *Mes*. Verschoonen, verontschuldigen, enz. *V. Abbellire*.

Belletta, Pofatura, che fa l'acqua torbida propriamente de fiumi ch' escono del loro letto. Slyk.

imbellettare la favella. Zyne reden of vertoog opsmukken, oppronken, beschaven.

imbellettare la sua venuta, partenza, &c. Zyne aankomst, of vertrek, met schoone, dog gezogte uitvlugten of voorwendfels verschoonen, verontschuldigen, bemantelen.

Bellettarfi, imbellettarsi. Zig blanketten, opsmukken.

Bellettato, imbellettato. Geblanket, opgesmukt.

parole imbellettate. Geblankette, opgesmukte, dat is, schoone, streelende woorden.

Bellettatore, bellettiera, bellettatrice, bellettiera, imbellettatrice. Die blanketfel maakt of bereid, blanketfelverkoper; ook een vrouwensch die zig blanket of opsmukt.

Bellezza, beltà, beltade, bellezze. Schoonheid, bevaligheid, mooyheid, fraayheid.

una bellezza Divina, Angelica, alta, incomparabile, che rapisce i cuori, vera, naturale, scbiatta, &c. Een Goddelijke, Engelche, hooge, onvergelykelijke, hartroovende, betooverende, ware, natuurlijke, opregte, onvervalchte schoonheid.

una bellezza soprannaturale. Een bovennatuurlyke schoonheid.

una giovane di bellezza ordinaria. Een vryster van gemeene, dat is, middelmatige schoonheid.

procurando di rinvocar con arte la mancante sua bellezza. Zig beyverende om hare afnemende schoonheid met eenige konstmiddelen te helpen herroepen.

bonestà le accresceva bellezza. De tugt en eerbaarheid vermeerderde hare schoonheid.

bellezze celestiali. Hemelsche schoonheid.

Beltà, beltade. *V. Bellezza*.

BELVIDERE. *V. Bello*.

BELUA, animal brutto, bestia. Een wild, wreed dier.

BENAUVENTURATO, benauventuroso, &c. V. Aventure, avventura.

BENCHE. Hoewel, alhoewel, of schoon, niettegenstaande.

BANDA. Een band, hoofdband, hairband, snoer of lint.

Bandella, bindello, bendarella. Een klein lint, een bandje, snoertje, lintje; ook band, banden, of linten, zyde boorden, enz.

bindello di seta, &c. Zyde lint, zyde band, band van zyde gewrogt.

Bandone, bendoni. Groote, breede linten of boorden. [den.]

bendoni della mitra. De beiderzyds afhangende banden of slippen van een Myter of Bisschopsmuts.

Bendare, imbendare. Binden, verbinden, met een band of lint ombinden, omwinden.

bendar (imbendar) la testa, la fronte. Het hoofd, het voorhoofd bewinden, verbinden.

Bendato, imbendato. Gebonden, verbonden, ombonden, omwonden met een windfel of band.

Bendatura, imbendatura. Bindinge, ombindinge, verbindinge, omwindinge met een windfel of band.

Bendellaio, bindellaro. Band- of lintwerker.

Bendellare, bindellare, imbendellare. Met linten of boorden omzerten, beleggen.

Bendellato, imbendellato, bindellato. Met linten geboord, omzet.

vestito, habito, &c. imbendellato. Een kleed met linten of boorden belegt, vercierd.

Bendellatura, bindellatura, imbendellatura. De boorden of linten, alle cierraadjen van borduurfels of boortfels aan een kleed.

B E N E. Wel; ook regt, goed, enz.

far bene. Wel doen, eerlijk en opregt handelen; ook iemand wel doen, weldaden bewyzen, helpen, bystaan, te hulp komen, de hulpzame hand bieden, enz.

havete fatto bene a dirmelo. Gy hebt wel gedaan, my het zelve te zeggen, te openbaren, enz.

questa medicina mi fa bene. Deze geneesmiddel, of artzney doet my wel, helpt my veel, is my dienstig, enz.

farà ben fatto (farete bene) di andar, &c. 't Zal goed, nut, dienstig, voordeelig, raadzaam of wel gedaan zyn, als men, enz.

portarsi bene. Zig eerlijk en wel dragen; ook welvaren, fris en gezond zyn.

operar' bene. Goed doen, vroom zyn.

guardarsi bene. Zig vlytig wagten, wel op zyn hoede zyn.

star bene. Wel staan, welvaren; ook ryk, van groote middelen, wel gesteld zyn. *V. infra.*

così sta bene. Dat gaat wel, zoo is 't regt.

quanto à libri in viati mi, sta bene. Aangaande de overgezonde boeken, is alles wel.

farò in modo che starà bene. Ik zal bezorgen of maken, dat het wel, regt of (goed) zyn zal.

ben veramente. Wel in waarheid, dat is, ja voorzeker, zonder twyffel.

questo habito vi sta (fiède) bene. Dat kleed staat, past u zeer wel.

ben gli sta. Regt of wel is hem geschied, wedervaren.

servir bene, ben servire. Wel dienen.

il ben servito. Afscheidbrief, getuigenis van iemands getrouwe diensten, gedrag, enz.

esser ben (mal) venuto. Welkom, (niet welkom) zyn.

esser ben nato, creato, &c. Welgeboren, van goeden huize, wel, of treffelijk opgevoed, opgetrokken, opgebracht; ook bekefd, heufch, hupfch, wellevende.

sentirsi bene. Welvaren, frisen gezond zyn.

egli è ben vero, che, &c. 't Is wel waar, 't is wel zeker, 't is wel zonder twyffel, dat, enz.

baver per bene. Iets goed keuren, van waarde houden, iets voordeelig, of dienstig agten.

adesso io ho ben' altri pensieri. Tegenwoordig heb ik wel andere gedagten, heb ik wel iets anders te denken.

baver ben bevuto, dormito, &c. Wel gedronken, wel geslapen hebben.

vino ben' inacquato. Wel gewaterde, of met water gemengde wyn.

un' asino ben carico. Een welbelade, belaste ezel.

Bene, si bene, ben si. Ja wel, wel aan, maar wel.

egli rispose, bene, (si bene.) Hy antwoorde zeer wel, ja wel, wel aan, laat 't zoo zyn, of geschieden.

egli no, ma io bene. Hy niet, maar ik wel.

ciò non potrà esser' in otto giorni, ma ben à in quindici.

Dat zal binnen agt dagen niet mogelijk of doenlijk zyn; maar wel in veertien.

Bene. Nu wel aan.

ben bene. Wel, wel, ik zal u hebben, wagt, ik zal u wel vinden, enz.

eh bene? Nu wel?

bene, che dirai? Wel (wel aan) wat zult gy dan zeggen.

Bene, ben bene. Wel, zeer wel.

empitelo ben bene. Vult het wel, maakt het ter degen vol.

Bene. Wel, dat is, genoeg, overvloedig; ook zeer.

egli ha ben da vivere, &c. Hy heeft genoeg om te leven, enz.

egli è ben lontano. Het is zeer verre afgelegen, enz.

egli è ben ricco. Hy is zeer ryk, van groote middelen.

Bene, troppo bene. Wel, al te wel.

questo viaggio lo farete troppo bene in tre giorni. Deze reis of togt zult gy in drie dagen zeer ligtelijk kunnen verrigten, volbrengen.

gli diede ben cento scudi, &c. Hy heeft hem wel hondert kroonen gegeven.

Bene, star bene. Wel staan, groot vermogen hebben, veel vermogen.

esser, (star) bene con alcuno. By iemand groot vermogen, gezag of aanzien hebben, wel met of by iemand staan, zeer veel vermogen.

gli va bene con queste burle. Het staat of gaat wel met hem, of hy vaart wel met zulke klugten of snake-

[ryen.]

questa cosa non sta bene. Dat ding staat niet wel, staat leelijk, mismaakt, enz.

o come staremmo bene! O hoe vergenoegt, hoe blyde, hoe lustig en vrolijk, hoe wel zouden wy zijn!

staremmo bene, se volessimo, &c. Wy zouden wel zyn, zoo wy maar wilden, enz.

Bene. Goed, wel.

non à bene, che l'uomo stia solo. 't Is niet goed, dat den mensch alleen zy.

Bene. Goed, een goed middel, enz.

il sommo bene. 't Hoogste of opperste goed, de hoogste gelukzaligheid, dat is, de eeuwige zaligheid.

il vero bene. 't Ware goed.

unico mio bene. Mijn eenigste goed.

far bene (del bene) ad alcuno. Iemand goed doen, wel doen, iets goedgunstiglijk voor iemand doen.

mi ha fatto gran bene. Hy heeft my veel goeds gedaan, bewezen, enz.

ajutar l' anima con qualche bene spirituale. De ziele door een geestelijk middel helpen, of bystaan.

questa medicina mi ha fatto gran bene. Deze artzney; dit geneesmiddel heeft my zeer wel gedaan, heeft my veel geholpen.

tutto si fa a bene vostro, (a vostro bene.) Alles geschied tot uwen besten, alles geschied tot uw profyt, tot uw nut of voordeel.

pigliar' in bene, (per bene.) In de beste zin opvatten, in 't goede opnemen.

crediamo più agevolmente il male, che il bene di qualche persona. Wy gelooven of vermoeden veel eer iets quaads als goed van iemand.

il bene non è conosciuto, se non perduto. 'tGoede word niet erkend, 't en zy het verlooren is.

la bellezza è un bem fragile, e caduco. De schoonheid is een broofsch, vergankelijk goed.

più farsi del bene. Zyn goed genieten, zijn gemak nemen, gerust en gemakkelijk leven.

andar di bene in meglio. Altyd of geduurig vorderen, voortgang doen, alle dagen beter, vroomer, gezonder worden.

semi volete punto di bene. Zoo gy my iets bemind, (lieft hebt) de minste liefde toedraagt.

per il bene che le portava. Wegens de liefde, die hy haar toedroeg.

di questa cosa segui gran bene. Hier uit is veel goeds gezeten, geprooten, ontstaan.

metter ogni suo bene in qualche cosa. Al zyn geluk in iets zetten, stellen of plaatsen.

avere bene con alcuno. Met iemand in rust en vrede leven.

non havevo un' bora di bene con quest' uomo. Ik had geen uur rust of vrede met dezen mensch, ik leefde geen uur in rust of vrede met dezen mensch.

non sento mai bene, se non, &c. Ik heb nooit rust (ik heb geen rust) als wanneer, enz.

Bene, da bene. Vroom, redelijk, eerlijk, eerbaar, deugdelijk, deugdzaam.

uomo, donna, &c. da bene. Een vroom, eerbaar, deugdelijk man, vrouw, enz.

al sai uomo da bene, &c. Een redelijk, vroom, deugdzaam mensch.

più da bene che altri. Vroomer, redelijker, deugdzamer als andere, boven andere in vroomheid, redelijkheid uitmunten, uitsteken.

dabennagine. Vroomheid, eerlijkheid, eerbaarheid, deugdzaamheid.

con una fina dabennagine. Met een geveinsde, gemaakte, valsche vroomheid of aangenaamheid.

Bene, beni. Goed, erfgoed, goederen, landgoederen, rykdom, geld, middelen.

beni della fortuna (temporali.) Tydelijke goederen, rijkdommen.

beni dell' animo, spirito, (spirituali.) Geestelijke goederen, dat is, van de geest, 't gemoed, enz.

beni paterni, materni, dotali, parasernali, &c. Vaderlijke, moederlijke goederen, huwelijks goed, bruidschat.

(beni) mobili. Roerende of losse goederen.

(beni) stabili, immobili. Onroerende of vaste goederen, als huizen, landeryen, enz.

andar' alli suoi beni. Na zijn landgoederen vertrekken, reizen.

confiscar', impegnar', hipotecar' &c. i beni. De goederen verbeurt verklaren, verpanden, enz.

gli lasciò ogni suo bene (tutti li suoi beni) Hy heeft hem van alle zijne goederen of nalatenschap erfgenaam gemaakt.

Benissimo. Geheelijk, ganschelijk, wel, zeer wel, zeer goed.

lo intendo &c. benissimo. Ik versta hem zeer wel, ik begrype of bevatte zeer wel wat hy zegt.

Benissimamente. V. Benissimo.

BENEDETTO, V. benedire, &c.

BENEDIRE. Zegenen, wijen, wel, of voordeelig van iemand spreken, iemand pryzen, loven.

Moise benedisse il popolo (al popolo.) Mozes zegende, of sprak den zegen over 't volk.

Benedicite, il benedicite. 't Gebed dat gesproken word voor 't middag of avondmaal.

dir' il benedicite. 't Gebed voor 't middag of avondmaal spreken. *V. Benedizione.*

Benedetto. Gezegend, gelooft, gewyd.

Iddio sia benedetto. God zy gelooft of gezegend.

fiata benedetto. Zyt gezegend, zyt gelooft of geprezen, dat is, gy hebt zeer wel gedaan, gy zyt lovens of pryzenswaardig.

anima benedetta. Gezegende, dat is, vroome, oprechte ziel.

pan benedetto. Gewyd brood.

acqua benedetta. Gewyd water, wywater.

candela, &c. benedetta. Gewyde kaars.

Benedetto. Vervloekt, verfoeyd, (word uit gramfchap en verdriet gezegd.)

sempre mi travagliano con queste benedette novelle, &c. Zy quellen of plagen my geduurig met die vervloekte tydingen.

Benedizione. Zegeninge, wijinge, gelukwenschiage, enz. Ook oorlof, verlof.

la benedizione del Signore. De zegen des Heeren.

dar la benedizione ad uno, al popolo, &c. Aan iemand, 't volk, enz. den zegen geven.

far la benedizione. Den zegen spreken, zegenen.

far la benedizione della tavola. Voor 't middag- of avondmaal bidden, voorbidden.

con mille benedizioni. Met duizend zegeningen, met alle geluk, heil en voorspoed.

con benedizione del padre si parti. Met de zegen, dat is, met verlof zyns vaders vertrok hy.

BENEFATTORE, benefattore. Weldoender.

mio gran benefattore. Mijn groote weldoender.

pregar' Iddio per gli amici e benefattori. God voor de vrienden en weldoenders bidden.

BENEFICIO. Weldaad, dienst, enz.

far beneficio ad uno. Iemand weldaden bewyzen, iemand wel doen, iemand verpligten, goede diensten doen.

render, (portar) beneficio ad uno. Iemand wel of goed doen, dat is, veel van iemand verdienen, iemand verpligten, verbinden.

portò beneficio segnalato (grande) alla causa publica. Hy heeft het gemeene best zeer bevordert, behartigt, beyvert, veel goeds bygebragt.

ricever beneficii da uno. Weldaden van iemand ontfangen, genieten.

esser grato per i beneficii (ringraziar, render grazie.)

Voor de ontfange weldaden iemand bedanken, dank zeggen, dank weten.

queste medicina, &c. mi ha fatto gran beneficio. V. Bene, far bene.

Beneficio. Stoelgang, afgang, open lyf.
il beneficio (del corpo.) 't Open lyf, de stoelgang, afgang.
won haver' il beneficio. Geen afgang, of besloten lyf hebben.

Beneficio. Genade, gunst, hulp, bystand; ook voordeel, nut, winst, gewin, enz.
a beneficio, emaleficio comune. Op gewin of schade, op winst of verlies.

per divino beneficio mi trovo ancora sano. Door de genade Gods bevind ik my nog fris en gezond, vaar ik wel, enz.

per beneficio de i medici guari. Hy is door toedoen of hulpe der geneesheeren weder herstelt.

Beneficio, à beneficio, per beneficio, in beneficio. Totgevallen, tot liefde, ten besten, ten dienste.
a beneficio comune (publico.) De gemeente ten besten, of ten dienste van de gemeente.
in beneficio della Chiesa, Republica, dello Stato. Ten dienste van de Kerk, van de Gemeente, den Staat, enz.

Beneficio. Voorregt, voordeel, nut, gunst, genade, gift of gave.
haver' il beneficio di poter, &c. 't Voorregt of voordeel te genieten hebben, van te kunnen, enz.
habbero il beneficio del vento, della notte, &c. dell' ombra, &c. Zy hadden de wind, de nagt, de schaduwe, enz. te bate, tot voordeel.
goder' il beneficio della sanità. De gave van gezondheid genieten.

Beneficio. Kerkengoed of een kerkelijke inkomste, die iemand bezit of te genieten heeft.
procacciarsi, (acquistarsi) un beneficio. Een kerkelijke inkomste verkrygen, bekomen, verwerven.
conferir' un beneficio (Ecclesiastico.) Een Kerkelijke inkomste, opdragen, schenken.
privar' uno del beneficio. Iemand van zijn kerkelijke bediening of inkomste berooven, van zijn kerkenampt ontfeken, afzetten, verftooten, iemand zyn Kerkelyke bediening ontnemen.
beneficio vacante. Een ledig of openstaande geestelyke bediening..

Beneficiare, beneficare. Weldaden bewyzen, iemand begunstigen begenadigen; ook een geestelyke inkomst geven, opdragen, schenken.

beneficiato, beneficato. Dien weldaden bewezen zijn, die weldaden genoten heeft, of met weldaden begiftigd is, die begunstigd of begenadigd is; ook die eene geestelyke inkomste verkregen, bekomen, of verworven heelt.
esser beneficiato da uno. Van iemand begunstigd of begenadigd, of met weldaden begiftigd worden.
esser beneficiato dal Papa, Vescovo, &c. Van den Paus, den Bisschop, enz. een kerkelyke inkomst verkrygen, begiftigd of beschonken worden.

Beneficiata. Een geestelyk voorregt of vryheid.
haver la beneficiata. Een geestelyk voorregt of vryheid genieten.

Benefico. Weldoende, verpligtende, mild, milddadig, genegen tot goed doen.

Beneficenza. Mildheid, milddadigheid, neiginge om iemand goed, of goede diensten te doen.

BENEMERITO. Wel verdient, dat men verdient heeft.
esser benemerito di uno. Veel van iemand verdienen, iemand verpligten, verbinden.

BENEPLACITO. Welbehagen, goeddunken, wille.
farete a (vostro) beneplacito. Gy zult het naar uw welbehagen, goeddunken of wille kunnen doen.
conformarsi à i bene placiti di Dio. Zig met de wille Gods vereenigen, zig naar Gods welbehagen schikken of voegen, zig aan de wille Gods ten volle overgeven, opdragen.

BENESTANTE. Welstaande, vermogende, welgesteld, welhebbende.
un uomo ricco e benestante. Een welstaand, een welhebbend, dat is, een ryk, vermogend, welgesteld man, een man van groote middelen.

BENEVOLENZA, benivolenza. Goedwilligheid, goedaardigheid, vriendschap, goede gunst, genegenheid om goed te doen. *V. Favore.*
portar benevolenza ad uno. Iemand gunstig of genegen zyn, gunnen, gunst toedragen, begunstigen.
acquistarsi la benevolenza de' sudditi, &c. De gunst of genegenheid van de onderdanen gewinnen, verdienen; de onderdanen zig gunstig of genegen maken, verpligten.
cattivare la benevolenza de' gli auditori, (ascoltanti.) De gunst of genegenheid van de toehoorders gewinnen, verdienen, de toehoorders gunstig of genegen maken.

BENI. V. Bene.

BENIGNO. Mild, milddadig, goedig, goedhartig, goedaardig, goedgegunstig, genegen.
Dio è benigno. God is goedig, barmhertig, genadig, goedertieren.

Benignissimo. Zeet goedig, goedhartig, goedaardig, goedgegunstig, genegen.

Benignamente. Goediglijk, goedgegunstiglijk, beleefdelyk, goedhartiglijk, milddelijk, milddadiglijk, goedaardiglijk.
lo accolse, ascolto, &c. benignamente. Hy heeft goediglijk, in der minne, in goedheid, beleefdelyk, goedgegunstiglijk opgenomen, aan- of toegehoord.

Benignità. Goedheid, goedhartigheid, beleefdheid, heusheid, gunst.

BENNOLA. Een wifch, wrong, of wrongel, die men op 't hoofd leid als men iets draagt.

BENNERVITO. V. Bene, &c.

BENVEDUTO. V. Vedere, &c.

BENVENUTO, benvenuta, &c. V. Venire, &c.

BENVOLUTO. V. Volere.

BERONE, &c. V. Bevère, Bevisore, &c.

BERBENA, Verbena. Strooikruid, yzerkruid, yzerhard, kerkruid.

BERBERO, berberi. Haagappelen, wilde pruimen.

BERE, &c. V. Bevère.

BERGAMO. Bergamo, een zekere Stad in Italien.
Bergamasco. Van Bergamo, van Bergamo geboortig; ook plomp, bot, onwetende.
egli è da Bergamo. Hy is van Bergamo van daan, dat is, hy is bot, onwetende, hy is groen.

B E R G A M O T T A, *bergamotte*. Bergamotte, een soort van een limoen; ook een zekere soort van peeren.

B E R G A N T I N A, *bergantino, bregantina*. Een Jagt, jachtſchip.

B E R G H I N E L L A, *bergumella*. Een hoer, ſtraathoer, gemeene of openbare hoer, een ſnor, eerloos, onkuiſch vrouwenſch.

Berginellare. De hoer ſpeelen, een gemeene, openbare hoer zyn.

B E R G O L O, *bergola, bergolone*. Een botterik, botmuil, dommekragt; een gek, zot, dwaas, bot, plomp, dom menſch.

B E R I C C O C C O L O, *bericuocolo*. Peperkoek, een koek, of ſoort-van brood in een pan gebakken. Ook een Abrikoos, Abrikoosboom.

B E R I L L O. Een edele ſteen, Beryl genaamd, kristal gelyk. De meeft geagte, komt naaft aan de verw van de zee.

B E R L I N A. Hals- en voetboeijen, halsband, halszyer, kaak.

legar (attaccar) uno alla berlina. Iemand op de kaak zettar' alla (sulla) berlina. Op de kaak ſtaan. [ten.

B E R L I N G A R E, *berleggiare, berlengare*. Klappen, ſnappen, babbelen, kallen, praten, den ſnater roeren, onbedagt ſpreken, gelyk de braſſers, ſlemmers of dronkaarts gewoon zyn te doen.

berlingacciare. Vaſtenavond houden, braſſen, ſlempen, gulzig eeten en drinken, onmatig vreten en zuipen.

Berlingaccio. Vaſtenavond, een dag tot braſſen en ſlempen, tot gulzig eeten en drinken gewyd, een ſlempdag; ook een braſſer, ſlemper, een gulzig menſch, een vraat, een ſlokop, hoerjager.

Berlingatore, berlinghiero, berlingo. Een ſnapper, een kakelaar, een babbelaar, een raasbol, een onbedagt ſpreker.

B E R L I N G O Z Z O. Een koekje, een eyerſtruiſje, een mandelkoekje; ook een vuift- of kinnebakslag; ook de lugt- of ſtrotpp, lugtader, adempyp.

B E R N I A, *V. Sfernia*.

B E R N O C C O, *bernocolo, brugnocolo*. Een knoeft, harde quaſt, knop, of rak van een boom.

Bernocco, bernocchi, bernoccoli. Met. Slagen, ſtokſlagen, ſtooten. *V. Bernocco, &c.*

Bernoccare, bernoccolare. Iemand ſlagen of ſtooten geven, iemand aſſmeren, aſtossen. *V. Barnoccare.*

Bernoccoluto. Knoeftig, vol knoeften of quaſten, vol rakken, takryk, takken hebbende.

un baſton bernoccoluto. Een knoeftige ſtok, een ſtok vol takken.

B E R R E T T A, *beretta*. Een pronkmuts, manſkapje, hoedje, bonnet, zeker hoofdcierraad.

far di berretta (cavar la beretta) ad uno. Ter eere van iemand den hoed aſnemen, het hoofd ontblooten, ontdekken.

beretta da Prete, Dottore. Een Prieſters of Leeraarsmuts, pronkmuts.

beretta da marinaro, alla turcheſca, &c. Een ſchipperskap, een Turkiſche muts, bonnet.

baver il cervel sopra la berretta. De herſenen boven de muts hebben, dat is, dwalen, doelen, zig ver-

T O M . I .

giſſen, miſtaſten, een miſſlag hebben.

Berrettino. Een kapje, mutsje, mytertje, bonnetje, een kleine kap.

Berrettone. Een groote muts, of kap.

Berrettajo, berettaio, berettiere. Een mutſemaker, bonnet- of kappemaker, hoedemaker.

Berrettare, &c. V. Imberrettare.

Berrettata. V. Sberrettata.

B E R R E T T I N O, (*color*) *berrettino*. Graauw, grys, aſgrauw.

B E R R I N A. Een lardeerpriem, of vleeſchvork.

B E R R O U I E R E. Een beurzfnyder, gaauwdief, die eens anders zak of beurs luift; ook een ſtadſdienaar, ſtadſbode.

B E R S A G L I O, *berzaglio*. Doel, doelwit, daar men na ſchiet.

faettar' (sitar') al bersaglio. Naar het doelwit ſchieten.

dar nel bersaglio. Den doel raken, in 't doelwit ſchieten.

Bersagliare, berzagliare. Naar den doel ſchieten; ook den doel raken.

bersagliar le mura col cannone. De muuren met het grof geſchut ſterk beſchieten, raken, met het geſchut daar op ſpelen.

B E R T A. Jok, ſcherts, boertery, korswyl, klugt, ſuakery, ſchimp, ſpot. *V. Beffa, Burla, Baia, &c.*

dar la berta ad uno. Iemand een pots ſpelen, beſpotten, begekken, uitlachen, met iemand de gekſchieren, den draak ſteken.

mettiamo la berta in gabbia. Laat ons die pots ſtaken, agterlaten, uitſtellen, dat is, laat ons met, of in ernſt, zonder lachen van de zaak ſpreken.

Berteggiare. Jokken, boerten, ſchertſen, klugten of ſnakeryen vertellen, bedryven.

berteggiar una persona. Iemand begekken, beſpotten, uitlachen, met iemand de gekſchieren, den draak ſteken. *V. sopra.*

Berteggiatore-trice. Een jokker of jokſter, een boeter, beſchimper, beſpotter, klugbedryver, potsemaker; ook een kakelaar, ſnapper, klapper.

B E R T E S C A, *baltreſca*. Een valpoort, die men optrekt en laat vallen als men wil; ook een houte borſtweering op de ſtadſmuur.

Bertescare, imbertescare. Met valpoorten, of dusdanige borſtweeringen voorzien, verſterken.

B E R T I N A. Een Exter, zeker vogel.

B E R T O L A. Een zak, knapzak, reiszak, bedelzak. *cuot contento, e la bertola al collo*. Een geruſt hart, en de knap of bedelzak aan den hals, dat is, wat deert het iemand, of hy ſchoon bidden gaat, als hy maar vergenoegen te vreden is?

Bertoletto, bertolina, bertolotto. Een zakje, knapzakje, reiszakje, bedelzakje, een kleine bedelzak.

Bertolotto a bertolotto. Om niet, voor niet, gelagvry.

Bertolare. Met de knapzak of bedelzak aan den hals loopen bedelen; ook op ſchuim loopen, ſchuiſelen, ſmarotſen.

andar bertolando. Bedelen gaan.

B E R T O N E. Die van een eerloos, onkuiſch vrouwenſch in oneer bemind word: een pol, die een byzit onderhoud, met een bywyf huis houd.

P

Berto-

Bertonare, *bertoneggiare*. Hoereren, ter hoer loopen, nalooopen, overspel begaan, plegen, bedryven.

Bertonare, *imbertonare* (*uno*). Iemand bekooren, verleiden, aanlokken, verzot en verliefd maken.
ella sà imbertonare gli huomini con quei atti. Zy weet de mannen met zoodanige gebaarden of gelaat te bekooren, aan te lokken, te verleiden, verzot en verliefd te maken.

Bertonarsi, *imbertonarsi* (*di uno*) Zig op een persoon in oneer verlieven, op een persoon verzot en verliefd worden.

Bertonato, *imbertonato*. Verliefd, verzot.
esser', (*star'*) *imbertonato di una*. Op een persoon verzot en verliefd zyn.

BIRTONELLO. Een visch- of visscherskorf, van teen.

BERTUCCIA. Een Aap, een Sim.

BESCIO, *besso*. Boersch, bot, ongemanierd, ongeschikt, grof, plomp van zeden; ook stamelende, hakkende, lispende, verwardelyk sprekende, babbelende.

buomo bescio, *ezotico*. Een bot, plomp, ongeschikt mensch, een botterik, plompaart, botmuil.

Bescizza, *bessa*. Boersheid, botheid, plomphheid, ongeschiktheid; ook stamelinge, quade uitsprake.

Besciare, *bessare*. Stamelen, hakkelen, lispelen, verwardelyk spreken, babbelen. *V. Balbettare, Taraggiare*.

BISTEMMIA, *biastema*. Lasteringe, godslasteringe, vervloekte taal.
dir bestemmia. Godslasteren, vloeken.

Bestemmiare, *biastemare*. Lasteren, godslasteren; ook vloeken, vervloeken.
bestemmiar la sua fedeltà &c. Zyne trouwe en opregtheid vervloeken, dat is, berouw daar over hebben.

Bestemmiatore. Lasteraar, godslasteraar, vloeker.

BASTIA. Een beest, een onredelyk dier, vee.

BASTIA da soma. Lastdier, lastdragend beest, lastvee.

una povera bestia. Een arm dier, een arm beest.

stalla, *biada*, *berbà &c. per le bestie*. Stal, voeder, gras, enz. voor beesten.

Bestia, *grau bestia*. Een Eland.
l'ungbia della gran bestia. Elandsklaauw.

Bestia. *Met.* Een bot, plomp, grof, ongeschikt; ook een beestagtig mensch, een beest.
egli è una gran bestia. Hy is een bot, plomp, ongeschikt, onbeschaamd mensch.
egli è una bestia (una gran bestia) Hy is een botten, plompen ezel; ook een beestagtig mensch, hy leeft gelyk een beest.
oh bestia che sei! Gy beest, als gy zyt!
egli è una bestia, quando si mette. Hy is een beest, als hy begint.
giuoco della bestia. Een zeker kaarten spel, zoo genaamd.
far la bestia, esser (diventar) la bestia. Beest worden.

Bestia. *Met.* De vleeschelyke, ongeregelde driften van den mensch.
mortificare la bestia, (fare star giù la bestia) 't Beest,

dat is, 't vleesch temmen, overwinnen, bedwingen, t'onderbrengen, den prikkel des vleeschs verdryven, uitroeijen.

entrar' in bestia. Uitzinnig, razend, dol worden.

Bestiaccia. Een loos, listig, leelyk, mismaakt dier, een groot beest.

Bestiuola, *bestiuolo*, *bestiolina*. Een beestje, een dierkje. *Met.* Een kleine guit, moedwillige schelm.
contra li forci, e simili bestiuole. Tegens de muisen en diegelyke beestjes of diertjes. *V. Animaletto*.
ah bestiuolo, che sei! O gy schelm, gy looze, doortrapte guit, als gy zyt!

Bestiale. Beestelyk, beestagtig.
un huomo fiero e bestiale. Een wild, woest, ruw, beestagtig mensch.

menar' una vita bestiale. Een beestagtig leven leiden, of voeren.

un' appetito (voglia) &c. bestiale. Een beestelyke, beestagtige drift, begeerte of lust.

Bestialità. Beestagtige aart of wyze; ook een beestagtige daad, bestaan.
o che bestialità! O wat een beestelyk, beestagtig bestaan, wat beestagtige maniere of wyze van doen.

Bestialmente. Beestelyk, beestagtig, op een beestelyke, beestagtige wyze; ook gruwelyk, vervaarlyk, als een beest.

viver &c. bestialmente. Op een beestelyke, beestagtige wyze leven, een beestelyk leven leiden.

lo bastonò, tratò &c. bestialmente. Hy heeft hem yfselyk, vervaarlyk, als een beest afgeroost, afgesmeert, afgryfselyke slagen gegeven.

inamorarsi, invogliarsi &c. bestialmente. Zig op een beestelyke, beestagtige wyze verlieven, laten bekooren of aanlokken.

Bestiame. 't Vee, allerhande vee, een hoop of meeninge van vee.
pascer, abbeverar, congregar &c. il bestiame. 't Vee hoeden, weiden, drenken, vergaderen.

innumero bestiame. Een ontelbare menigte van vee.
ogni sorte di bestiame. Allerhande vee.
ricco di danari, e di bestiame. Ryk van geld en vee, veel geld en vee hebbende.

BETTOLA. Een wynhuis, herberg of kroeg, een drinkwinkel.

Bettolaro, *bettoliere*. Een herbergier, een waard.

Bettolare, *bettologgiare*. In kroegen en drinkwinkels loopen.

Bettolante. Een kroeglooper.

BETTONICA, *betonica*, *Vettonica*. Betonie, genoffelen, een zeker soort van kruid.
sfropo di bettonica. Betoniesap, vogt of sap uit Betonien geparft.

BETOLA, *betulo*. Een Berkeboom.

BEVACCHIARE, *bevazzare*. *V. Più abbasso*.

BEVERE, *bere*. Drinken, opdrieken; ook zuipen, in of opzuipen; ook verdrinken, verzuipen.
egli non sa che mangiar' e bevere. Hy doet niets dan eeten en drinken, vreten en zuipen.
bever' una volta, bever' un bicchiere di vino. Eens drinken, een glaasje wyn drinken.

bever' i suoi danari &c. Zyn geld verdrinken, verzuipen, doorbrengen.
egli beve volentieri. Hy drinkt gaarne, hy is gretig, begeerig, lustig genegen tot het drinken, hy is een liefhebber van den drank.
dammi, (versami) da berevere. Geeft my te drinken, schenkt of giet my eens in.
bever tutto. Uitdrinken, uitzuipen.
bever' ad uno. Iemaud toedrinken, brengen, toe-
 brengen.
bever' alla salute di uno. Op iemands gezondheid drinken, iemands gezondheid instellen.
Bever, bere. Met. Drinken.
bever' uno con gli occhi, (sguardi.) Iemand gelyk als met oogen inzuipen, indrinken, dat is, iemaud met onverdraaide, standvastige, gestadige en verliefde oogen aanzien, zig aan iemand verkyken, vergapen, zig zelfs over 't aanschouwen van iemaud vergeten.
Bevuto. Gedronken, gezopen.
Bevuta. 't Drinken in een teng.
un boccale in una bevuta. Een mingele in een teng udrinken, inzwelgen.
Bevitore, bevone, beone, beverone. Een zuiper, een zwelger, een groote dronkaart, een nathals. *V. Bevacchiare, bevacchiome &c.*
un gran bevitore. Een groote dronkaart, groote zuiper of zwelger.
Bevitrice, bevona, beona, beverona. Een zuipster, drinkster, liefhebster van sterke dranken.
Bevanda. Drank.
Bevanda, beveraggio. Een drank of drankje voor een zieke, artzneydrank, gemaakte drank.
in forma di bevanda. Gelyk een drauk, by maniere van een drank.
una bevanda amatoria. Een liefdedrank, die verliefd maakt, deliefde verwekt, onsteekt.
Beverone. Drank of spoeling voor de varkens, honden, enz. ook een zuiper, een zwelger, een dronkaart, een nathals.
Beveria, bevimento. V. Bevacchiamento.
Bevimento, ilbevere. 't Drinken, de drank.
Bevacchiare, sbevacchiare, bevazzare, sbevazzare. Zuipen, opzuipen, inzwelgen, dikwils drinken, in 't rood drinken, brassen en slempen.
Bevacchiome-a, bevacchiatore, trice. Een zuiper of zuipster, volzuiper, voldrinker, groote dronkaart, nathals, zwelger.
Bevacchiamento, sbevacchiamento, sbevazzamento. Zuipery, brassery.
BEVERO. Een Bever. Dit dier onthoud zig op 't land en in 't water.
BEZOAR. Een soort van artzneygesteente.
BEZZICARE. V. Becco, beccare &c.
BEZZO, bezzotto. Een soort van slegte munt in Lombardye, omtrent twee duiten en een derde waardig.
Bezzi. Geld.
mi costa de' bezzi. 't Kost my goed geld, 't komt my goed geld te staan.
egli ha de i bezzi. Hy heeft geld, hy heeft penningen,

dat is, hy is ryk, van groote middelen, wel gesteld.
ci vuol de i bezzi. Daar behooren penningen toe, daar toe worden penningen vereischt, zyn penningen van noden; dat is geld.
BIACCA. Witte verwe, loodwit, blanketfel.
non emal da biacca. 't Is geen wonde die met loodwit kan geholpen of genezen worden, dat is, 't is geen kleine schade.
BIADA, biade. Allerhande ongemaaid of staande koren.
la gragnuola ha atterrato, e la pioggia ammonta le biade. De hagel heeft het koren op 't land neer of ter aarde geslagen, en de regen heeft het overstromt.
le biade ondeggiano per i campi. 't Koren waggelt golfgewyze op 't land, staat zeer schoon.
Biade. Allerhande vrugten, en koren.
egli mi manda ogni anno del suo grano, e delle sue biade. Hy stuurd my jaarlyks van zyn koren of vrugten.
Biade. Allerhande ryp of tydig koren.
raccorre, segar, mieter le biade. 't Koren maaijen, oogsten, affnyden, inzamelen.
metter la falce nelle biade altrui. Zyn zikkel aan 't koren van andere zetten, dat is, zig eens anders goed aanmatigen, toe-eigenen.
batter le biade. 't Koren dorfschen.
venditor di biade. Korenverkooper, korenkoopman, korenhandelaar.
Biada. Haver; ook gemengd voeder voor lastdragen-
 de beesten.
venti staja di formento, ed altrettante di biade. Twintig mudden tarwe, en zoo veel haver.
dar la biada al cavallo. Aan 't paard voeder geven.
Biadume. Allerhande koren by of door malkander gemengd, verzamelt.
BIANCHEGGIARE, biancheria, bianchezza &c. V. Più abbasso.
BIANCO. Wit; ook zuiver, rein, blank.
drappo, panno, coloro &c. bianco. Wit laken, witte verwe, enz.
sela, cera &c. bianca. Wit linnen of lynwaat, wit walch, enz.
fazzoletto &c. bianco. Witte, schoon gewassche, heldere neusdoek.
vino bianco, vini bianchi. Witte wyn, witte wynen.
mani &c. bianche. Witte, heldere, blanke, reedere handen.
collo &c. bianco. Blanke, schoone hals, enz.
monaco bianco. Een witte monnik, dat is, met een witte kap gekleed.
carta bianca Wit papier.
fava, biglietto bianco. Een witte boon, een wit briefje, dat in de verkiezing, enz. niets geld.
ella su bianca, la fava, biglietto &c. De boon of briefje is wit geweest, dat is, averegts of verkeert uitgevallen.
arme bianche. 't Blanke, schynende, blinkende of schitterende geweer, dat is, den degen of het zwaard.
vennero all' arme bianche. Zy grepen ten laatsten na den degen, dat is, na dat zy 't schieten vermoed, of moede waren.

- bianco come neve, alabaſtro, avorio &c.* Sneeuw wit, zoo wit als sneeuw, albaſt, yvoor, enz.
- bianco verdeggiante.* Wit groen.
- bianco come acqua.* Watergrauw.
- Bianco.* Graauw, ysgrauwverwig, grys.
- un vecchio già tutto bianco (bianco canuto)* Een oud, ysgrauw man, een gryzaard.
- Bianco.* Bleek, ongedaan, bedroefd van wezen.
- divenne tutto bianco nel viso.* Hy wierd ganſch bleek in zyn aangezicht, hy veranderde van verwe.
- Bianco.* 't Wit, witheid.
- il bianco dell' uovo.* Het wit van een ey.
- il bianco dei pollastri &c.* Het witte vleefch van hoenders, enz.
- il bianco dell' occhio.* 't Wit in 't oog.
- il bianco del bersaglio.* Het wit daar men na ſchiet: in Duitſchland ('tzwarte.)
- sirar' al (toccar' il) bianco.* Op 't wit (of 't zwart) ſchieten, mikken, 't wit treffen, raken.
- vestito di bianco.* Wit gekleed, een wit kleed aan hebben. [bende.]
- Bianco.* Een wydte of tuſſchenwydte, die men, oorzakshalven, in 't ſchryven ledig of open laat.
- laſciar' una parola &c. in bianco.* Voor een woord wydte of tuſſchenwydte laren, leedig of open laten.
- Bianco, bianca.* Wit, witheid, kalk, pleiſter.
- dar' il bianco alle mura (pareti.)* Een muur, enz. witten, wit maken.
- Bianchetto, bianchiccio.* Wit, witagtig; ook loodwit.
- di color bianchetto.* Half wit, witagtig, witverwig.
- Bianchetta, bianchina.* Een witte ſloop of overtrekſel van een oorkuffen, enz. Ook een wit, helder, ſchoon overbed.
- Bianchiſſimo.* Zeer wit, zeer blank, sneeuw wit.
- marmo bianchiſſimo.* Zeer witte, blanke marmer.
- sovaglie, lenzuoli &c. bianchiſſimi &c.* Schoone, witte, heldere tafellakens, beddelakens, enz.
- Bianchezza, biancore, biancura.* Witheid.
- la bianchezza della neve &c.* De witheid van de sneeuw.
- la bianchezza delle mani, denti, corpo &c.* De witheid van de handen, van de tanden, van 't lichaam, enz.
- Biancare, imbiancare.* Witten, wit maken; ook bleeken, wit of blank maken; ook pleiſteren, met kalk beſtryken.
- biancar tele, panni lini, cere &c.* Linne of lynwaat, waſch, enz. bleeken, wit of blank maken.
- biancar la parete, la casa &c.* De muur, 't huis witten, pleiſteren, met kalk beſtryken.
- ch' imbianca la casa, la vuol appigionare.* Die 't huis wit, of pleiſtert, wil het gaarne verhuuren, dat is, die zig blanket of opſmukt, wil gaarne een vryer of minnaar hebben.
- Biancare, imbiancare, imbiancarsi.* Wit of blank worden.
- V. Bianchire &c.*
- il mare imbiancava per li ripercossi marosi.* De zee wierd ganſch wit, dat is, ſchuimde wegens 't aanſpoelen der golven of baren tegens de klippen.
- egli imbiancò (imbianchi) a tal propoſta.* Hy wierd ganſch wit, als men hem dat voorhield, voordroeg, te voren leide.

- Biancato, imbiancato, bianchito &c.* Gewit, wit gemaakt, gepleiſtert, met kalk beſtreken, wit, bleek geworden.
- ſepolcro imbiancato.* Gewit graf. *Met.* Een veinzer, geveinsde of ſchynheilige, ſchyndeugd.
- Biancatore, imbiancatore.* Bleeker, die 't linnen of lynwaat wit of blank maakt.
- Biancatura, imbiancatura.* Wittinge, wit of blankmakinge, bleeking, enz.
- Biancarsi.* De bleek, of plaatſe daar men het linnen of lynwaat bleekt.
- Biancheria, biancaria.* Wit goed, wit linnen of lynwaat; ook de plaatſe daar 't bewaard word.
- belliſſima, odorifera, (odorosa) biancheria.* Schoon, helder, welriekend lynwaat.
- Biancheggiare, bianciare.* Wit zyn, witagtig ſchynen, gelyk als sneeuw, enz.
- ſi vede biancheggiare li monti, e tutte le campagne d'attorno.* Men ziet alle bergen en 't ganſche land rondom ganſch wit ſchynen.
- i gigli biancheggiano per i giardini.* De lilien ſtaan of ſchynen wit in de tuinen.
- Biancheggiante, biancante, bianciardo.* Wit, witagtig, witſchynend.
- color biancheggiante.* Witſchijnende verwe.
- Bianchire, imbianchire.* Wit of blank; ook graauw of grys worden. *V. Biancare.*
- i capegli cominciano ad imbianchire.* De hairen beginnen wit, dat is, gryste worden.
- Bianchire, biancheggiare.* Wit kooken, van zilver geſproken.
- B I A S C I A R E.** Kaauwen, knaauwen, gelyk de oude mannen en vrouwen.
- biaſciava il cibo come una vecchia ſientata.* Hy kaauwede ſpyzen als een oude, tandelooze vrouw.
- B I A S I M A R E.** Laſteren, ſchelden, ſchenden, te na of qualyk ſpreken, onteeren, laken, veragten.
- biaſimar' uno, una cosa &c.* Iemand ſchelden, ſchenden of laſteren, iemand laken, veragten, te na ſpreken, onteeren; een ding veragten, miſpzyzen.
- Biaſimato.* Gelaakt, gelaſtert, geſchonden, veragt, te na geſproken, onteert.
- eſſer biaſimato da alcuno.* Van iemand gelaakt, gelaſtert, geſchonden, onteert of veragt worden.
- Biaſimatore-trice.* Een laſteraar, ſchender, of ſchendſter.
- Biaſimévole.* Straffens en ſcheldenswaardig, berispe-lyk, beſtraffelyk, 't gene verdient berispt of beſtraft te worden.
- Biaſimo.* Schande en ſpot, berispinge, beſtraffinge, lakinge, ſchendinge of laſteringe, enz.
- riportar biaſimo di qualche cosa.* Schande en ſpot van iets dragen, verdienen, niets dan ſchande en ſpot tot zyn loon krygen.
- B I A S T E M A, biaſtemare &c. V. Beſtemmia, beſtemmiare.**
- B I B I A, Bibbia, Biblia, la Bibbia.** De H. Schriftuur, de Bijbel.
- legger, ſtudiar, meditar, eſporre &c. la ſagra Bibbia (le ſagre Bibbie,)* De Bybel lezen, overpeinzen, overwegen, overdenken, overleggen, onderzoeken.

allegar,

allegor, (*adurr*) *un passo della fagra Bibbia*. Een spreuk uit de Bybel toe-eigenen, bybrengen, aanhalen.

BIBLIOPOLA. Een Bockverkooper, een Koopman in boeken.

Bibliopola. Boekwinkel.

BIBLIOTECA. Een boekzaal, een boekkamer, boekvertrek.

Bibliotecario. Opziender van boeken, dien de opzigt ofzorge over de boeken bevolen is, bewindhebber over de boekzaal.

BICA, BICCA, Een hoop, schoof, schoove, bondel, stapel, enz.

rastellar, *ammacchiar* *il fieno in bicche*. Het hooy op een hoop leggen, ophoopen, stapelen, op den anderen leggen.

Bicare, *bicare* &c. *V. Abbiccare* &c.

BICCHIACCHI, *bicchiacchi*, *chiacchibicchiacchi*. Gekal, gefnap, gepraat, gebabbel, geklap, koutinge, wyvenpraat.

Bicchiacco. Een snapper, prater, kouter, babbelaar, klapper, enz.

BICCHIERE, *bicchiero*. Een beker, kroes of kop om uit te drinken, een drinkglas, drinkbeker, een wynglas.

bicchiere d'argento. Een zilvere beker.

un bicchier di vino. Een glas wyn.

vasciacuar (*sciacuar*) *i bicchieri*. De glazen, kroezen, koppen uitspoeken, reinigen, uitwassen.

affogar *in un bicchier d'acqua*. In een glas water verdrinken, dat is, door een beuzeling of wisjewasje in de uiterste nood of gevaar komen, geraken, vervallen.

giocar di bicchieri. Met de glazen spelen, dat is, lustig in't rond drinken, de glazen in't rond laten gaan, gezondheden instellen, enz.

Bicchierajo, *bicchieraro*. Glasblazer, glasverkooper, koopman in glazen, kroezen, enz.

BICOCCA. Een klein roofnest, een klein steedje, of kasteel, dat onsterk, of niet wel versterkt is.

il Generale non volle perder tempo avanti a certe bicocche di poco conto. De Veldoverste wil voor eenige stegte plaatsjes geen tyd verspillen, verliezen, of vrugteloos laten voorby gaan.

BICOCCHI. De wicken, vleugelen, vlerken van een valk.

BICOLLO, *bigolo*. Een stok of dwarshout, daar men de emmers mede draagt, gelijk in Holland en Italien gebruikelijk is.

BICORNIA. Een aanbeeld met twee hoornen.

BICORNE, *bicornuto*. Tweehoornig, dat twee hoornen heeft.

BIDELLO, *bellio*. Een zwarte, dog zeer welriekende boom, zoo groot als een olyfboom; welkers vrugtwilde vygen gelijkt.

BIDELLO, *bedello*, *Pedello*. Huissier of bedel, een bodc op een Hoogeschool of Universteit.

BIDETTO. Een klein paardje.

BICO. Scheel, by- of stikziende.

Biccamente. Scheelagtig.

mirar uno biccamente. Iemand met scheele oogen

(te weten boosaardiglijk) aanzien, aankijken.

occhi biecci. Scheele, by- of stikziende oogen.

vifo bieco. Een scheel, stikziende aangezigt, gelaat.

Met. Toornig, verbitterd, gram, enz.

far un vifo bieco. Scheele, stikziende oogen, een scheel aangezigt maken. *Met*. Onwillig, toornig, verbitterd, gram; ook nydig, haatdragende, mis- of wangunstig zijn.

guardar una cosa con occhio bieco. Iets met een scheel oog aanzien. *Met*. Een nydig, haatdragend, misgummend hart of gemoed; ook iets niet gaarn zien, met groot verdriet aanzien, een misnoogen scheid.

BIERA, *birra*. Bier. [peu.]

BIE TA, *bietola*. Biete (hoefkruid) of bete.

Bietolone: *Met*. Een gek, zot, dwaas, botterik, botmuil, enz.

BIETTA. Een beitel, wegge, of kegge, om iets te klooven.

BIFERA. *V. Buffera*.

BIFOLCO. Een landman, landbouwer, boer.

Bifolca. Een bunder lands, zoo veel als twee ossen op een dag kunnen ploegen, in lengte 240, en breedte 120 voeten.

Bifolcheria. Landbouw, landwerk, de konst van land te bouwen of bewerken, landbouwinge, akkeringe; ook de byeenkomst, vergaderinge, verzameling van boeren en landbouwers; ook het ampt van de opperste der boeren.

BIFORCATO, *biforcuto*. Gevorkt, dat twee vorken heeft, geklooft, gespleten. *V. Forcuto*.

camino biforcuto. Scheidweg, byweg.

unghia, piede biforcuto (biforcato) Gekloofde, gesplete klauw of voet.

BIFRONTI. Diet twee voorhoofden of aangezigten heeft, als Janus.

BIGA, *bigbe*. Een wagen of karos met twee paarden.

BIGAMIA. Huwelijk met twee vrouwen.

Bigamo. Die zyn tweede huwelijk gedaan heeft.

BIGATTO, *bigattolo*. Een Zydworm.

Bigattello. Een kalanderworm, een gekorve diet, die het koren knaagt.

BIGIO. Afschverwig, afschgrauw.

drappo, panno &c. *bigio*. Afschverwig, afschgrauw laken.

Bigastro, *bigiaccio*. Graauwligt.

BIGLIARDO. *V. Billiaro*.

BIGLIETTO, *viglietto*. Een briefje.

scrivere, mandar &c. *un biglietto*. Een klein briefje schryven, stuuren, enz.

BIGONCIA, *Bigoncio*. Een tobbe, om de druiven in tedragen.

misurar i dinari a bigonci. 't Geld met tonnen uitmeten. [ten.]

Bigonciuola, *bigoncietta*, *bigonzolo*. Een kleine wynkuip, kopje, tonnetje of pypje.

BIGOTTIERA. Een band om de knevelbaard daar mede staande te maken, tot het staan gewennen.

BILANCIA, *balancia*. Een weeg, of weegschaal, een schaal; ook't waag of weeghuis; ook de waag aan een koets of wagen.

- Bilancetta*, *bilancina*, Een kleine weeg- of weeg-schaal.
- bilancetta da orofice*. Goudsmids gewigt, goudweeg-schaaltje.
- Bilanciare*. Wegen, in de weegschaal zetten, in evenwigt of in den evenaar houden. *Met*. Overwegen, overdenken, overleggen, onderzoeken.
- bilanciar bene una cosa*. Een ding wel overdenken, overleggen, overwegen.
- bilanciar le spese che ci vogliono*. De noodige kosten overleggen, overdenken.
- bilanciar una cosa coll' altra*. 't Een tegen het ander houden, vergelyken, tegens malkander opwegen, overleggen.
- bilanciar un conto*. Een rekeninge fluiten, ontfangft en uitgifte tegens malkander houden, vergelyken, opwegen.
- Bilanciere*. Waag of weegmeester.
- Bilancio*, *bilanzo*. Een gelijkoptellinge, oprekeninge van ontfangft en uitgift.
- il bilancio non batte*. De optellinge komt niet over een.
- BILCOMO**, *bilconi*. Welkomftdrank, de welkomft-*far*, *bever* 'i *bilconi*. Den welkomft drinken, inftel- [len.]
- BILB**. Gal, galagtige vogtigheid in 't lichaam.
- avra bile*. Zwarte gal, zwart bloed, door zwarte gal veroorzaakt, zwaarmoedigheid.
- Bilioso*, *bilare*, *atrabilare*. Zwartgallig, zwartbloedig, galagrig, vol gal, zwaarmoedig, treurig.
- humor bilioso*. Galagtige vogtigheid, zwart bloed.
- BILINGUE**. Tweetongig, twee tongen hebbende, *Met*. Een bedrieger, een leugenaar, een geveinsde, een dubbelhartig menfch, die met twee tongen spreekt.
- BILLIARDO**. Een troktafel; ook het fpeel zelf; ook de kolf.
- giuocar' ad biliardo*. Op de troktafel fpeelen.
- Billora*, *per ifcherzo*, *che non piaccia a chi lo riceve*. Een befpofting, die misagt aan die gene tegen welk 't word gedaan, overtollig gefcherts.
- BINDELLO**, *binda &c.* *V.* *Bendello*, *benda &c.*
- BIONDO**. Goudverwig, goudgeel, geelagtig, na goud gelykende, blond (word eigentlyk van hair gezegd.)
- capelli biondi*. Goudgeel, geelagtig, blond hair.
- di capellatura bionda*. Goudverwig, blond van hair.
- zazzera*, (*perruca*) *bionda*. Goudgeele, geelagtige, blonde paruik.
- treccie bionde*. Goudgeele lokken, of tuiten hair.
- Bionda*. Een loog om het hair goudgeel, geelagtig of blond te maken, of te verwen.
- dar la bionda alli capegli*. Het hair goudgeel, geelagtig, of blond maken, of verwen.
- Biondella*. Kleine fantory, een kruid, waar mede men 't hair goudgeel en blond verwd.
- Biondare*, *imbiondare*, (*i capegli*) Het hair goudgeel en blond maken of verwen.
- Biondeggiare*. Goudgeel zyn of fchynen, naar goud gelyken, goudverwig of rood zyn.
- Biondeggiante*. Goudverwig, goudgeel, geelagtig, na goud gelykende.

- Biondezza*. Goudverw, geeleverw.
- BIPARTITO**. In twee gedeeld, verdeeld, gefcheiden.
- BIPEDS**. Tweevoetig, die twee voeten heeft.
- BIRBO**, *birbone*. Een bedelaar, een fchamel, arm menfch. *V.* *Barone*.
- Birbare*, *birbeggiare*. Met lift bedelen.
- BIRREB**. Een roeyfchip met twee ryen riemen.
- BIRRA**. *V.* *Biera*.
- BIRRO**, *birreria*, *birresco*. &c. *V.* *Sbirro &c.*
- BISA**. De noordewind; by andere de noordoofte wind.
- BISACCIA**, *bisaccie*. Een zak met twee beursjes. Anderstwee zakken aan een.
- Biscazziere*. Die in fpeelhuizen verkeert.
- BISAVOLO**, *bisavola*. Oud grootvader, grootvaders vader; oud grootmoeder, grootmoeders moeder.
- BISBETICO**. Zeldzaam, wonderlyk, wonderbaar.
- buomo*, *cervello &c.* *bisbetico*. Een zeldzaam hoofd, een wonderlyk menfch.
- BISBIGLIARE**, *pisbigliare*. Mompelen, zoetjes of zaktjes binnen 'smonds fpreken, prevelen, stillerjes morren, knorren.
- bisbigliava alcuni Paternoftri*. Hy mompelde of fprak binnen 'smonds eenige onzen vader.
- Bisbiglio*, *pisbiglio*. Mompelinge, geruiſch, gedruifch, een klein gerugt.
- me udri gia un certo bisbiglio*. Ik heb al een kleine mompeling, een heimelyk geruiſch daar van gehoord of vernomen; ik heb al iets daar van hooren mompe- [len.]
- il bisbiglio me venne alle orecchie del Rè*. De Koning was al iets daar van ter ooren gekomen, de Koning had al iets daar af hooren mompelea.
- Bisbiglione*. Een mompelaar; preutelaar; ook een vleyer, een pluimftryker, een die door geveinsde ftreken zig in eens anders gunft wikkelt; een gatlukker, een fikflooyer.
- BISCA**. Een openbaar fpeelhuis.
- Biscare*, *biscazzare*, *biscacciare*. Altyd in de fpeelhuizen zitten, de fpeelhuizen dikwils bezoeken, dikwils na fpeelhuizen loopen. *V.* *Barattare*.
- Biscazziere*, *biscazza*. Een die fpeelhuis houd, een deugniet, een quaad, ondeugend menfch.
- BISCHERO**, *bifcheri*. Steeken of houte nagels aan een luit, of aan eenig ander fnaarfpeeltuig.
- densi fatti à bifcheri*. Tanden gelyk ſteeken of ſpien aan een luit, dat is, groote en wyd van malkander ſtaande tanden.
- BISCIÀ**. Een slang.
- andar a qualche cosa, come una biscia all' incanto*. Tot een ding ſtappen of treden, gelyk een slang op 't bezweten, dat is, een zaak ongewillig, tegens wil en dank aanvaarden, ondernemen.
- caminar a biscia*. Slangsgewyze voortgaan.
- fatto a biscia*. Slangsgewyze geftingerd.
- Bifciare*, *bifciaggiare*. Slangsgewyze gaan, flingeren of draayen.
- BISCOTTO**. Biskuit, tweebak, fcheepsbrood.
- andar in mare senza biscotto*. Iets ondernemen zonder het noodige gereedschap.

direbbe

direbbe ch' il biscotto non haveffe crosta. Hy kan zoo liegen, dat hy zeggen zoude dat de biskuit geen korsjes had.

Biscotello, biscotelli, biscottino, biscottini. Zuikerbrood, kleine biskuitjes, tweebak.

Biscottare. Biskuit of tweebak maken, bakken.

BISDOSSO, a bisdosso. Op de bloote rug, zonder zadel. *V. Bardosso.*

carvalcar' una bestia a bisdosso. Een beest zonder zadel ryden.

BISLUNGO, bislungo. Langwerpig, langagtig. *us bacino bislungo.* Een langwerpig bekken.

BISMALVA. Witte maluwe of witte heemst.

BISOGNARE, abbisognare. *V. Più abbaso.*

BISOGNO. Nood, gebrek, nooddruft, noodwang, enz.

il bisogno mi stringe. De nood perst, drukt, prangt my. *proporr' il suo bisogno.* Zyn nood, gebrek of nooddruft ontdekken, voortellen.

venir' a bisogno. Gebrek lyden of hebben, arm en behoefstig worden.

più per capriccio, che per bisogno. Meer uit eigenzinnigheid, als wel uit nood of gebrek.

Bisogno, bisogni, bisogna. Nood, nooddruften, noodige dingen.

far i suoi bisogni. Zyn nooddruft verrigten, volbrengen, in 't werk stellen; ook kakken.

abbondonar' uno nelle sue bisogne. Iemand in zyn nood verlaten, begeven, de hulpzame hand onttrekken.

ho già i miei bisogni. Ik heb al myn nooddruft, dat is, 't geen ik van nooden heb.

bisogno, (bisogni) argenti, estremi, stringenti &c. Perleude, pramende, prangende, drukkende, uiterste nood of nooddruft.

Bisogno. Noodzakelyk, noodwendig, van nooden. *non è (fa) bisogno.* 't Is niet noodzakelyk of van nooden.

baver bisogno di quakbecosa. Iets van doen of van nooden hebben, behoeven.

baver bisogno di una persona. Iemands hulp of bystand, voorspraak, gunst, enz. van nooden hebben.

se fosse di bisogno, (al bisogno) Als het van nooden was, als het de noodzakelykheid vereischte.

al bisogno poi mancano. Als de nood perst of prangt, als het de noodzakelykheid vereischt, als het 'er op aankomt, is 'er niemand te vinden, zyn ze alle zoek.

Bisognevole. 't Geen men van nooden heeft, 't geen noodwendig of noodzakelyk is.

ivi nasce ogni cosa bisognevole alla vita humana. Daar walt of groeyt alles 't geen tot 's menschen leven noodzakelyk of van nooden is.

Bisognoso. Nooddruftig, behoefstig, arm.

un povero bisognoso. Een arm behoefstig mensch.

esser bisognoso di danari, aiuto &c. Arm, gebrekkelyk van geld zyn, geld, hulp, enz. van doen of van nooden hebben.

Bisognare, abbisognare. Noodzakelyk, noodwendig, van nooden zyn.

mi bisognano danari &c. My is geld van nooden, ik

moet geld, enz. hebben, ik ben gebrekkelyk, behoefstig van geld.

non bisogna legger più avanti. 't Was vorders niet noodzakelyk te leezen.

Bisogna. 't Is van nooden, 't is noodwendig, noodzakelyk, men moet.

non bisogna &c. Men moet niet, men durft niet, men zal niet, enz.

non bisogna far' in questo modo. Men moet, durft, zal zoo niet doen, te werk gaan.

Bisognante, abbisognante. 't Geen van nooden, noodwendig, of noodzakelyk is.

BISONTE. Een dier in Zweden en Polen, van groote als een paard, een Rendier, een Das of Reebok.

BISONTO, bisontone. *V. Bisunto, bisuntone &c.*

BISSTO, bisesto. De dag die men in de Schrikkeljaren, te weten alle vier jaren by de Sprokkelmaand voegt.

Bissestile, bisestile. Schrikkeljaar, het jaar als men een dag meer in de Sprokkelmaand telt.

Bisso. Zyde.

Bisno. Zyde, van zyde.

BISTENTARE. Groote en zware, dubbelde moeite of arbeid hebben. *V. Stentare &c.*

Bistento. Groote, dubbelde moeite, zwaren arbeid.

BISTICTO, è variar le vocali dalle parole, di maniera, che restano le medesime consonanti, babbiano tra di loro quasi corrispondenza di suono, ma diversità di senso, come amor' amaro come toro tira. Woordenspelinge, gelijkheid van woorden van een verscheide zin.

Bisticcio. *Met.* Twist, tweedragt, verschil, oneenig-

Bisticcetto. Een kleine zinspelinge in gelyke woorden en lettergrepen.

Bisticciofo. Een die in dusdanige zinspelingen vermaakschept, dezelve gebruike, gaarn daar mede omgaat of te doen heeft; word ook gezegd van schriften, die met dusdanige zinspelingen verciert, verrykt zyn. *concetti, composizioni &c. bisticciofo.* Zinspelende vaerzen, boerteryen, of klugten.

Bisticiare. Zinspelen in woorden en lettergrepen, met gelykende woorden, maar verscheiden van zin, boerten of schertsen; ook kyven, twisten, krakkelen, geschil of verschil met iemand hebben, oneenig of tweedragtig met iemand zyn, niet wel overeenkomen.

bisticiar con uno. Met iemand twisten, krakkelen, geschil of verschil met iemand hebben, enz.

bisticiar' uno. Met iemand spotten, boerten, spelen, 'c gek of spot met iemand steken, dryven. *V. Proverbiare.*

BISTORTA. Drakenkruid, Naterwortel.

BISTORTOLO, Vistorzolo. Een kraantje aan een schenkvat, enz.

BISUNTO, bisunto. Vuil, morsig, smeurig.

unto bisunto. Overal morsig, vuyl, smeurig, stinkend.

un cuoco (cuoca) unto, bisunto. Een vuile, morsige kok, (keukenmeid.)

le tovaglie li sciugamani &c. vi erano unti, bisunti. De tafellakens en handdoeken waren morsig en vuil.

Bi-

- Eisuntone, bisuntone-a.* Een die vuil, morsig, en flordig in zyn kleederen is.
- BITORZOLO.** Een knobbel; ook een gezwel.
- Bitorzoluto.* Knobbelig.
- BITUMI.** Hars, Jodenlym.
- Bitumoso, bituminofo.* Vol hars, gelyk hars, harsagtig.
- Bitumare, abbitumare.* Met hars bestryken.
- Bitumato, abbitumato.* Met hars bestreken.
- Bituro, per butiro, quella parte più ontuosa del latte, che può servire in vece d'oglio nei cibi.* Boter.
- BIZZARO.** Zot, dwaas, koddig, zeldzaam, wonderlyk, ongewoon, ongemeen, enz. *V. Bisbetico, Capriccioso, Stravagante &c.*
- Spirito bizzarro.* Een zeldzame of wonderlyke geest.
- una testa (un capriccio) bizzarro.* Een wonderlyk, koddig, zeldzaam hoofd; wispelturig, koddig, gek van hoofd.
- un' uomo bizzaro.* Een gek, dwaas, koddig, aardig mensch.
- habito bizzarro.* Een zeldzaam, wonderlyk, aardig kleed.
- Bizzarramente.* Op een aardige, gekke, dwaze, wonderlyke wyze, aardiglyk, koddiglyk, wonderlyk.
- vestirsi, (comparir vestito) bizzarramente.* Gekkelyk, zottelyk, wonderlyk gekleed gaan, zeldzame, wonderlyke klederen aan hebben, of dragen.
- Bizzarrìa. V. Capriccio.*
- la bizzarrìa de gli abiti.* Zeldzame kledinge of maniere van klederen.
- per bizzarrìa.* Uitzotheid, gekheid, dwaasheid, inbeeldinge.
- gli montò la bizzarrìa.* Hem quam zyne gekheid of dwaasheid, zyne zotte inbeeldinge of grillen in 't hoofd.
- Bizzarrine, imbizzarrive.* Gek, dwaas, zot, dol, zeldzaam of wonderlyk worden.
- Bizzarrito, imbizzarrito.* Gek, dol, dwaas, zot worden.
- BIZZOCCO,** *spigoliffo.* Een die voorgeeft van een vroom mensch te wezen.
- BLANDO.** Vleijende, bekoorlyk, lieffelyk, vriendelyk.
- Blandimento, blandimenti.* Gevley, liefkozinge, gestreel. *V. Lusinghe.*
- Blandire, addolcire, aquettare.* Payen, streelen, verzoeten, verzagten.
- Blandire il dolore con pronti rimedii.* De pijn verzoeten, verzagten, met gereede artzennmiddelen.
- Blandire, accarezzare, lusingare.* Streelen, pluimstrijken, vleyen.
- BLINDE,** *blinde.* Takkebossen in leder gewonden, om de Bolwerkers en Schansgravers te dekken, ten einde zy van de vyanden niet beschadigt worden.
- BLOCCARE.** Blokkeeren, dat is, een stad rondom bezet houden, besluiten, berennen, omringen, omcingelen, bezetten, bennaauwen, zoo dat 'er niets uit of in kan.
- Bloccato.* Geblokkeerd, rondom besloten, omringd, bezet, bennaauwd, belegerd.

- tener' una città bloccata.* Een stad geblokkeerd, of rondom bezet houden.
- Bloccamento, bloccatura.* Blokkeeringe, besluitinge, omringinge, bezettinge, belegeringe.
- BLUMERANO.** Bleekblauw, blaauw, gelyk de pruimen, en zwarte druiven als zy ryp of tydig worden.
- taffetà &c. blumerano.* Bleekblauwe tafas, enz.
- BOA,** *boazza.* Osse of koemest.
- BOARO,** *buaro, boattiere. V. Buc, Buaro, Buattiere.*
- BOCCA.** De mond.
- non ha dente in bocca.* Hy heeft geen tanden in de mond.
- baciari' in bocca.* Iemand op de mond zoenen of kuffen. [sen.]
- visciaquarsi, (lavarsi) la bocca.* Den mond wasschen of spoelen, met water reinigen.
- cavallo duro di bocca.* Een paard hard van mond, of gebit.
- bocca vermiglia, picciotta, piccina.* Een roode mond, klein mondje. *V. Boccuccia.*
- far la bocca piccina.* Een kleine mond, een mondje maken of trekken, zig teeder en vies aanstellen, gelaten.
- bocca bavosa, e fetida.* Een quyleude, qualyk riekende, stinkende mond.
- esser largo di bocca, e stretto di mano.* Wyd van mond, en naauw van hand, dat is, veel beloovende en weinig houdende.
- bocca bugiarda, mentitrice, mala.* Een leugenagtige, boosaardige mond.
- egli è (ha) una mala bocca.* Hy heeft eene boosaardige, lasterende, schendende of quaadsprekende mond.
- bocca torta (storta.)* Een kromme of scheeve mond.
- far bocca torta (la bocca storta) sopra qualche cosa.* Den mond over iets scheef trekken, rimpelen, dat is, iets laken, berispen, bestraffen, veragten; ook zig iets laten verdrieten, of verdriet in iets scheppen.
- una bocca da ridere.* Een lacher, dien de mond gedurig tot lachen staat, die genegen is tot lachen.
- parlar' a bocca con uno.* Met iemand mondeling spreken.
- por (metter) bocca al fiasco &c. (il fiasco &c. alla bocca)* De flesch voor de mond zetten, uitvegen, uitdrinken.
- por (metter) bocca in qualche cosa.* Van iets praten, den mond in iets steken of hebben.
- metter qualche cosa in bocca.* Iets in den mond steken.
- spalancar la bocca.* Den mond wyd open doen, open sperren, gapen.
- aprir la bocca.* Den mond openen, open doen. *Met.* Zyn zaken rond uit zeggen, ontdekken, naakte-lyk voorstellen, geen doekjes daar om winden; ook een geheim bekend maken, openbaren.
- aprir la bocca nel congresso.* In den Raad, vergaderinge, enz. den mond open doen, geen blad voor den mond houden, onbeschroomd, zonder vreeze of schroom uit de borst spreken.
- poi ancor' io aprirò la bocca.* Naderhand zal ik den mond ook roeren, of open doen, dat is, zal ik ook spreken.
- star con bocca aperta.* Met open mond staan gapen. *Met.*

Met. Zig zeer verwonderen, over iets verfeld of verwonderd zyn ofstaan.

chiuder (ferrar) la bocca ad uno. Iemand den mond stoppen, iemand doen zwygen.

in bocca chiusa non entra masca. In een gesloote mond komt geen mugge vliegen, dat is, die den mond niet open doet, verwerft of verkrygt niets.

tratt, (cavar) qualche cosa di bocca ad uno. Iemand iets uit den mond halen, iemand de tong schrapen, dat is, uit iemand iets uitvisschen, iets uithooren, uithalen.

uscir' ad uno di bocca qualche cosa. Iemand iets uit de mond vallen, dat is, onbedagteleyk, onvoorzigtiglyk, zonder oordeel of overleg iets praten.

egli si lasciò uscir di bocca, ebe &c. Hy heeft zig uit den mond ontvallen laten, of te kennen gegeven, dat enz.

parlar a mezza bocca. Met halve mond, dat is, met afgebroke of halve woorden spreken.

parlar colla bocca della discrezione. Met bescheidenheid spreken.

venir colla parola in bocca. Met de woorden in de mond knomen, dat is, met voorbedagte, overwoege, overleide woorden.

a bocca baciata, ciò è facilmente, e d'accordo. Ligteleyk overteenkommende, ook zeer te vreden.

baver buona bocca. Wel van taal, of vaardig van tonge zyn, wel kunnen praten; ook een lekkere mond hebben.

vider' a bocca aperta. Met volle mond, dat is, luids keels lachen, lachen dat het schartert.

lasciar' uno a bocca dolce. Iemand met een zoete mond laten.

portar' in bocca una cosa. Iets altyd in de mond hebben of voeren, dat is, iets plegen of gewoon zyn te zeggen of te zingen.

egli porta (ba) sempre questa sentenza in bocca. Hy draagt, voert (heeft) deze spreuk altyd in de mond, is daar aan gewend, enz.

venir nelle bocche de gli buomini. De menschen in de mond komen, in 't gesprek van de menschen komen, rugbaar worden.

gli puse la bocca. De mond stinkt hem, dat is, den adem; of, hy heeft een stinkende adem.

far buona bocca. Een goede mond, dat is, een welriekende adem maken. Ook zig; tot iets te verdragen, gereed maken.

mangiate di questi coriandoli per far buona bocca. Eet van deze korianders, om een welriekende adem te kry- [gen.]

dolce alla bocca. Zoet en aangenaem in de mond, dat de mond wel smaakt, van goede smaak, smakeleyk, of lekker is.

provision di bocca. Levensmiddelen of voorraad, mondkost, lystogt.

mantener la bocca. De mond door den tyd brengen, onderhouden, de kost winnen, levens-onderhoud beschaffen.

pensar' alla bocca. Op de mond, dat is, op leeftogt, levensmiddelen, of onderhoud bedagt zyn, voor levensmiddelen bezorgt of bekommerd zyn.

T O M. I.

Bocca, bocche. Mond, monden, dat is, huisgenooten, enz.

habbiamo dieci bocche a tavola. Wy hebben tien monden of menschen te onderhouden, te spyzigen, de kost te geven.

quanto bocche sate. Hoe veel zyn uwer, hoe veel zyt gy in 't getal, hoe groote meenigte is uwer.

Bocca. (By maniere van spreken) Mondgar.

bocca del forno (della fornace, fornello) 't Gar, of de mond van den oven.

far la bocca al forno. Aan de mond van den oven werken of arbeiden, dat is, een zake ontrent afgedaan, volbragt, voltooid, of ten einde gebragt hebben.

bocca del pozzo. De mond van een bron of fontein.

bocca della grotta, del sepolcro &c. De ingang van een spelonk, van een groef, graf, enz.

bocca dello stomaco. De mond of ingang van de maag.

bocca del fiume. De mond van een rivier, de plaats daar de rivier in zee loopt, zig outlaft, enz.

bocca della strada. In of uitgang van een straat.

bocca dell'inferno, (abisso) De mond of ingang van de hel, van de (afgrond) enz.

bocca della botte. De mond of opening van een vat.

bocca del vaso, del boccale. De mond van een beker, of kroes, enz.

bocca da fuoco. Een busse, een roer, enz.

bocca del cannone, artiglieria, archubugio. De mond van een geschut, van een roer.

Boccaccia. Een groote mond; ook een grootmuil, een plompaart, een botmuil, een vlegel. *V. Boccuto.*

Boccaccio, boccaccioni. Iemand die een groote mond [heeft.]

Bocchina, bocchetta. Een kleine mond, een mondje.

con una boccuccia piccina. Met een kleine, aardige mond, mondje.

Boccuto. Wel gemond, eene groote mond hebbende, met een groote mond voorzien.

Boccale. Een beker, een kroes, een kelk of kop om uit te drinken, een drinkvat, drinkkop; ook een maat of mate, kanne, enz.

boccale di argento, stagno, terra &c. Een zilvere, tinne, aarde beker, kelk of kop, om uit te drinken.

un boccale di vino. Een maat of kanne wyn.

baver' al (dal) boccale. Uit de kroes, uit de kan drinken.

egli è scritto per i boccali. Dat ding staat op alle kroesen of drinkkoppen geschilderd, dat is, is elk een bekend.

Boccalitto, boccalino. Een kleine kroes, kroesje, kelkje, bekertje, drinkkopje.

egli ama il boccalitto. Hy bemind 't kroesje, dat is, hy drinkt of zuipt gaarne, hy is een zuiper, een zwelger, een dronkaart, een nathals.

Boccalone. Een groote beker of kroes, een berkemeyer.

Boccalajo, boccalaro. Een potsbakker, een aardewerker, die aarde vaten of potten maakt. *V. Pignatajo.*

Boccata. V. Bocone.

Boccone, boccata, bocconata. Een klein stukje, brokje, mondvol.

Q

117

- un boccon di pane.* Een stukje of brokje brood.
il boccon d' Adamo. Adams beet, de knobbel aan de strot of kele van mansperfoonen.
far di una ciriegia tre bocconi. Van een kerse of kriek drie stukjes of beetjes maken, of in drie stukjes of brokjes deelen, dat is, zig ganfch teder of tenger houden, gelaten.
tagliar' a bocconi. In stukjes of beetjes snyden.
mangiaremo un boccone. Wy zullen een stukje, dat is, iets met malkander eetén.
un buon boccone. Een goed stukje, dat is, een lekker geregt, of kostelyke spyze.
cento mila fiorini sono un buon boccone. Honderd duizend guldens is een goede, of lekkere brok, dat is, een schoon stuk gelds.
boccon rimproverato non affogd mai nessuno. Van een verwete brok is nog niemand verftikt, dat is, van een tegengeworpe of verwete weldaad is nog niemand omgekomen, of dood gebleven.
pigliar' uno al boccone (dar' sboccone ad uno) Iemand met een lekker beetje, brokje, of lokaas vangea, dat is, door giften en gaven, door beloften en goede woorden, trekken, verleiden, aanlokken, tot zyn wille krygen, winnen, bewegen.
baver preso il boccone. 't Aas of lokaas al op- of ingeflokt, verzwolgen of ingenomen hebben, dat is, met geld bestoken of omgekogt zyn.
Boccone. Mondelings, op de mond, dat is, op 't aangezigt.
giaceva boccone in terra. Hy lag met zyn aangezigt op de aarde.
cader boccone sopra qualche cosa. Met het aangezigt op iets storten of vallen, den mond op iets in stukken slaan of stooren.
Bocconello, bocconcino. Een klein stukje, beetje, brokje, korreltje enz.
gli diede un bocconcino di sofco. Hy heeft hem een korreltje rottekruid ingegeven.
Bocconcellare, sbocconcellare, bocconeggiare. In kleine stukjes, beetjes of brokjes snyden, byten, enz.
Boccheggiare. Den mond wyd open doen, gapen als een visch. *Met.* In doods benaauwdheid zyn, worstelen.
BOCELLATO. Een krakeling.
BOCCIA, boccio, boccolo. De knop of botte van een bloem of gewas; ook het kloen van een zydworm, als hy 'er nog in legt. *V. Baco.*
Boccia. Een flesch of kruik; ook een distilleerkolf; ook een kegel.
giocar' alle bocchie. Kegelen, met de kegels spelen.
Bocciolo, bocciuolo, bucciuolo. Kolf van een musket of roer; ook het mondstuk van een trommel.
BOCCOLA. Een gespe. *V. Bolla Borchia &c.*
BOCCONE, bocconello, bocconcino. *V. Bocca &c.*
Bocaccia. Een kleine mond.
BOCB. *V. Vocc.*
BOEMIA. Bohemen. Een Ryk in het Keizerryk.
Rè di Boemia. Koning van Bohemen.
Boemo. Een Bohemer, van Bohemen geboortig.
BOFFETTO &c. *V. Buffetto &c.*

- BOGLIENTE, bogliantissimo.** *V. Bollire, Bollente.*
BOGLIONE. Vleeschfop, een warme sop, om te drinken of op te storten.
BOGNA, bognone. *V. Bugnone.*
BOIA. Een scherpregt, een beul. *Met.* Wreed, onmenschelyk, enz.
far' il boia. Een scherpregt of beul zyn.
una manigolderia da boia. Een beulse wreedheid.
Boiaccio. Een wreed beul.
Boiesco. Beuls. *Met.* Wreed, onmenschelyk.
BOLASCO. Een baars, zeker riviervisch.
BOLCELLO, bolcelletto. Een ziertje, een wormtje, tusschen vel en vleesch; ook een myt of maaije in de kaas.
BOLCONE, bolcionare. *V. Bolzone &c.*
BOLDONE, boldo. Een worst of beuling, een leverworst, bloedbeuling.
Boldomaccio, Boldone grasso. Een groote worst of beuling. [ling.
Boldomaro, boldomiere. Een worst- of beulingmaker, een gare-keukhouder van worsten en varkensbeulingen.
BOLDRONE, boldra. Een dekbed, overbed, een deken of sprey van een bed.
BOLETO. Gele kampernoelje, duivelsbrood.
BOLGIA. Een ledere zakje of zak, reiszak, knapzak, bedelzak. *V. Tascia.*
bolgie da pistolefi (da arcione) Pistoolzakken, zadeltassen, knapzak.
Bolgietta, bolgetta. Een kleine tas, reiszakje, knapzakje, geldkasje, kistje of koffertje.
Bolgiaro. Een zadelmaker, beurse of taffemaker.
BOLINO, bulino, boletta. Streenbeitel; ook een steek- of graveeryzer. *V. Borino.*
BOLLA. Een waterblaasje, bobbel op 't water, door den regen veroorzaakt.
bolla acquaiwola. Een watersblaasje, bobbel op 't water; ook eene groote brandblaar.
Bolla. Een blaar door 't branden, arbeiden, of sterken loop veroorzaakt, of voortgekomen. *V. Vesica.*
Bolla. Een puist of blaar van de Fransche pokken, schurft, schurftigheid, krauwadje.
Bolletta, bollicina. Een kleine puist, puistje, blaartje, enz.
Bollare, ballarsi. *V. Imballarsi.*
Bollato, Imballato. *V. Bollare.*
Bollicare, bullicare, buficare. Opbobbelen, bobbelen opwerpen, een bobbel of blaasje maken; ook sterk koken, of zieden. *V. Borbogliare.*
Bollicame, bullicame, buficame. 't Koken, of zieden van 't water; ook een uit de natuurziedend heet water, gelyk op eenige plaatsen, als in Japan, of Abano in Italien, enz.
BOLLIRE. Zieden, koken, opborrelen, ook overzieden, overkoken, overlopen. *V. Bollicare.*
alla pentola, che bolle non s'arvicimano le masche. Tot een ziedende of kokende pot genaken geen muggen, dat is, die wigtige zaken te verrigten heeft, of met zaken van groot belang belemmert is, word van geen ydele gedagten bestreden of aangevogten.

fatelo bollire per due bers. Laathet twee uren zieden of koken.
qualche cosa bolle in pignatta. Daar zied, broeyt of kookt iets in de pot, dat is, daar schuilt iets verborgen onder.
Bollire. *Met.* Zieden, koken, opzieden, opborrelen, pruislen.
questi rancori mi bollivano nell' animo. Deze wrok of haat kookte my in het binnenste van 't hart of ingewand.
Bollire. Zieden, afzieden, koken; ook broeden of broeijen.
bollite queste berbe in acqua piovana. Kookt deze kruiden in regenwater.
bollir' il bucato. De vuile kleeren doen broeijen, van linnen gesproken.
bollir capponi, galline &c. Kapoenen, hœnders, enz. koken. *V. Bronare.*
Bollente, bogliante. Ziedend, kokend, ziedend heet. *acqua bollente.* Ziedend heet water.
pece, oglio &c. bogliante. Ziedende, kokende pek, oly, enz.
Bollito. Gezoden, gekookt.
bevete dell' acqua, dove habbia bollito artemisia &c. Drinkt van 't water, daar in Byvoet of St. Janskruid gekookt is.
Bollito, bollita. Een dikke, kragtige sop van een gekookt hoen.
Bollitura. Een drank, of drankje voor een zieke, arzenydrank, het sap van veele onder een gekookte dingen. *V. Bollo.*
Bollimento, bollizione. Ziedinge, kokinge, opborlinge. *Met.* Munitery, oploop, oproer, opstand, opschuddinge. *V. Bollone.*
bollimento del sangue. Opziedinge, opkokinge van 't bloed door hute of warmte.
bollimento dell' animo. Onttekinge of blakinge des gemoeds, van toorn of gramschap, enz.
la città &c. era in continoui bollimenti. De stad was in een gedurig oproer, opschuddinge, beroerte, oploop, opstand, enz.
Bollo, bollitura. 't Zieden of koken, 't opzieden, 't overzieden, 't overlopen, overziedinge, overlopinge, enz.
ti cavoli non vogliono che quattro bolli. De kool behoeft maar drie of vier malen op te koken, dan is ze gaar.
Bollone. 't Opborrelen of opzieden, opborrelinge, opziedinge van 't kokende water, enz. *Met.* Oploop, oproer, opschuddinge, opstand, munitery. *V. Borbagia.*
bollori dell' hostilità. De vyandyke beroertens of opschuddingen.
i bollori dell' animo, dell' ira &c. De ongerustheid of beweginge van 't gemoed, toorn of gramschap, enz.
BOLLA, bollo. Een gesp, een haak tot cieraad van een gordel, beslag, enz. Ook een brandmerk. *V. Borchia, Boccola.*
Bolla. Een aan- of afhankelijk zegel.
Bulla. Een Pauslyke brief of bevel (zoo genoemd om de hangende loode zegels.)

bolla Pontificia. Een Pauslyke brief of bevel, dat is, een geley, genade of Afaatsbrief.
spedir &c. una bolla. Een brief of bevel afvaardigen.
Bolletta, bollettino, bullettino, bollicina, bollicino. Een klein briefje. *V. Polizza, Polizzino.*
Bollare. Met gespen vercierren. Ook 't zegel aanhangen, zegelen, toezegelen, sluiten.
ollar' una patente, privilegio, breve. Een bevel, of geleybrief vervaardigen, verzegelen.
ollar le lettere (con cera di Spagna) De brieven verzegelen, toezegelen, sluiten (met Spaansch lak).
ollar ad uno le spalle di tre gigli &c. Iemand de schouders met drie elien verzegelen, dat is, brandmerken, een brandmerk geven.
BOLLICARE. *V. Bolla, Bollato &c.*
BOLLIRE, bollito, bollimento. *V. Bolla.* Een bobbel, of blaas op 't water.
BOLLO, bollone. *V. Bolla.*
bolo armeno. Armenische aarde.
Bologna. Bolonje, of Boulogne, een stad in Italie. Men viind een andere van dezelve naam in Vrankryk.
Bologna la grassa, ma Padua la passa. Boulogne de vette, spaar Padua gaat haar te boven.
Bolognese. Van Boulogne, van Boulogne geboortig, of daar toe behoorende.
Bolognino. Geld of munte Boulogne gangbaar.
BOLSO. Aamborstig, kuggende, kortzaamig, longzugtig, enz. (word eigentlyk van een paard gezegd.)
un cavallo bolso. Een kortzaamig, longzugtig, kuggend paard.
Boljaggine. Aamborstigheid, korte adem, kug van een paard. *V. Asma.*
Boljaggiare. Kuggen, adem halen, gelyk een kortzaamig of kuggend paard.
Boljeggiate. Kuggende.
BOLZONE, bolcione, una sorte di freccia armata di capocchia in vece di punta, che si tira con balestra. Een ongewapende pyl of spies.
Bolzomare, bolcomare, bolzomaggiare. Met ongewapende pylen schieten.
Bolzomata, bolcionata, ò balestrata. Werpinge, gooijinge met een ongewapende pyl, het schieten van een ongewapende pyl.
Bolzomata, percossa, ò colpo di bolzone. Een slag van een ongewapende pyl.
BOMBA. Een bombe, vuurige, of gloeiende kogel. *lanciar, (far' volar, giuocar) una bomba.* Bomben of vuurige kogels inwerpen of spelen laten.
travagliar gli assediati con bombe, granate &c. De belegerde met bomben en vuurige kogels prangen, benaauwen.
Bombeggiare. Gloeiende kogels inwerpen, met bomben werpen aanhouden.
BOMBAGE, bombaggia, bombagina. *V. Bambace &c.*
BOMBARDA. Gelchut, kanon.
Bombardare, Sbombardare. Dikwils schieten, teffens schieten, enz.
bombardare ad honor di uno. Ter eere van iemand 't

geschut lossen, iemand met musket of kanoufchooten vereeren, onthalen.

Bombardaro. Buffesmid, buffemaker, 'geschut of kanongierter.

Bombardiere, bombardiero. Busmeester, buffchieter.

Bombardiera. Schietgat.

BOMBERACA. Een soort van gom, 't welk de vrouwspersoonen tot het optoijen van hun haar gebruiken.

BOMBILARE, bombare. Dommelen, rommelen en ruiffchen gelyk de byen doen. *V. Rombare.*

BONACCIA. Kalmte, stilte van de zee. *V. Calma, geder la bonaccia.* De kalmte of stilte van de zee genieten.

Bonaccia. *Met.* Gerustheid, eenparigheid, vrede des gemoeds; ook standvastigheid, bestendigheid van geest; ook een algemeene rust en vrede in wereldsche dingen.

poco durò questa bonaccia. Dit goede, stille weer, dat is, vrede en eenigheid duurde niet lang.

Bonacciarfs. *V. Abbonacciarfs.*

BONIFICARE &c. *V. Buono.*

BONO, bonamente, bonissimo. *V. Buono &c.*

BONTA. *V. Buono &c.*

BORACCHIA, borracchia, borruccia. Een ledere wynflesch of zak, van een bokke of geitevel.

Boracchiere. Zuipen, brassen, slempen, goede cier maken, optrekken. *V. Abborracchiare &c.*

Boracciarfs. Zig dronken en zat drinken, vol zuipen, smoor dronken drinken. *V. Abboracciarfs &c.*

BORACE, borrace. Boras, berggroten, soudeersel van goud.

Boraciere, borraciere, boraciera, borraciera. Borasdoosje of kasje.

BORASCA, borrasca, burasca. Onweder, storm; ook een buy. *Met.* Rampen of ongevallen, die ons drukken en benaauwen.

bisogna scorrer questa burasca. Deze storm moet men door- of uitstaan, ten einde verdragen of uithouden. *passata questa burasca.* Deze storm of onweder, dat is, deze beroerte of opschuddinge overgegaan of bedaard zynde.

Borascofo. Vol stormen of onweder, stormagtig, ongestuimig.

il borascofo mare. De ongestuime zee.

tempo borascofo. Een stormagtig, buyig, of windrig weder.

BORBOGLIARE. Zieden, koken, borrelen, opborrelen, gelijk een kokend of ruiffchend water. *V. Bollire, Bollicare.*

Borbuglio, borbogliamento. 't Zieden, koken, borrelen, opborrelen van 't water.

BORBOTTARE, barbottare. Morren, knorren, miompelen, preutelen. *V. Brontolare, Mormoxare.* *la moglie borbottava sempre.* De vrouw knorde, morde, preutelde gestadig, zonder ophouden, enz.

ogni uno ne borbotta. Elk een mompelt, mort of knoot daar over.

Barbottamento. Een gemor, geknor, gemompel of mompellinge.

BORCHIA, borchiella. Een gesp of haak, beslag, halve maan, vergulde spijkers, roosjes, en andere cieraadjen, waar mede de zetels, toomen, karossen, wagens, en diergelijke huisraad beslagen worden. *V. Bolla, Boccola.*

una sedia con borchie dorate. Een zetel met vergulde spijkers, roosjes beslagen.

Borchiars, Imborchiars. Met vergulde spijkers of cieraadjen beslaan.

Borchiato, Imborchiato. 't Geen met vergulde spijkers en andere cieraadjen beslagen of vercierd is.

carrozza, lettica, sedia &c. imborchiata di oro. Een karos, een wagen, een zetel met verguld beslag.

Borchiatura, Imborchiatura. Beslaginge, of (beslag) met vergulde spijkers en andere cieraadjen.

BORDA, bordina. Een zekere soort van zeilen.

BORDAGLIA. *V. Bordello &c.*

BORDARE. Boorden, borduuren, met borduursel of boortfel omzetten, zoomen of hoorden. *V. Lem-*

bo &c.

Bordate. Met boortfel bezet, geborduurd, geboord, gezoomt.

Bordatura. Bezettinge met borduursel of boortfel, borduuringe, boordinge of zoominge (van een kleed.)

BORDELLO. Bordeel, hoerhuis.

tener bordello. Hoerhuis of bordeel houden.

esser, (star) al bordello. De gemeene of openbare hoer spelen, voor hoer zitten, enz.

andar al bordello. Hoereren, ter hoer loopen, hoerejagen; ook voor openbare hoer zitten, de hoer spelen, enz.

andate al bordello. Vestrek, loop aan de galg.

mandar uno al bordello (alle forche.) Iemand na de galg wijzen of stuuren, dat is, met schande, en in toorn of gramfchap wegzagen, verftoeten.

Bordellare, bordellaggiare. Ter hoer loopen, hoerejagen, hoereren; ook de openbare of gemeene hoer spelen.

Bordellaro, bordelliere. Een hoerewaard, of bordeelhouder; ook een hoereerder, hoerejager, die in openbare hoerhuizen loopt.

Bordelliera. Een openbare of gemeene hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouwenfisch, straathoer.

Bordaglia. Uitschot van volk, het quaad geboeft of gespuis in een bordeel of hoerhuis.

BORDONE. Een palsterstok, pelgrimsstok of staf. *la rasca ed il bordone.* De knap- of bedelzak, en de pelgrims- of palsterstok.

Bordone, bordoni. Een gestarnte, de Jacobsstaf genoemd.

BORDONE. Een zekere stem (volgarmente *Tenor*) in de Zangkunst.

tener il bordone alla musica, (tener il sermo) Den *Tenor* in de Zangkunst houden, zingen.

falso bordone. Wildzang, zekere ongeregelde zang. *far (falso) bordone ad uno.* *Met.* Iemand in zyn redenvallen, tusschenfpreken.

Bordoneggiare. In 't wild zingen.

- BORDONI**, *bordoni*. De eerste schaften of vederen die aan de vogels, voornamentlijk de jonge valken, uitsleken of voortkomen.
- BORSA**. De Noordewind; by anderen de Noord-oostewind. *V. Settentrione, Arctico &c.*
- Borale**. Noord, noordsch.
- BORGO**, *borgbi*. Een voorstad; ook een dorp, vlek. *Star' al borgo*, (*nei borgbi*.) In de voorstad woonen.
- Borgbese, borgese, borgbigiano*. Een die in de voorstad woond; ook een burger, een inboorling van een [stad.
- Borghetto*. Een kleine voorstad, voorsteedje of steedje; ook een klein dorp of vlek, dorpje of vlekje.
- Borghinella, borginotta*. Een openbare of gemeene hoer, een snor, die zig in de voorsteden onthoud.
- Borgomastro*. Een Burgermeester.
- BORGOGNA**. Borgonje. Een gewest in Vrankrijk.
- Borgognone, Borgognese*. Een Borgonjer, of die van Borgonje geboortig.
- Boria*. Hoogmoedigheid, trotsheid, vermetelheid, laadunkentheid, voornamentlijk in boeren, en menschen die van een geringe, slechte, nederige afkomst of staat zyn.
- una boria villanesca*. Een boersche, onverstandige, plompe vermetelheid, laadunkentheid, trotsheid.
- levarsi in boria*. Trots, vermetel, laadunkend worden. [den.
- Boriose*. Trots, vermetel, laadunkend, hoogmoedig.
- Boriosetto, boriofuccio*. Een weinig vermetel, hoogmoedig, laadunkend.
- Boriofità*. Hoogmoedigheid, trotsheid, boersche, plompe hoovaardigheid. *V. Boria*.
- BORINO**, *burino, stromento di ferro, che serve ad intagliare in rame, è albero*. Een steek- of graveeryzer; ook een goudsmids gereedschap; ook een yzerje om de drukletters uit te halen; letterzetters els. *V. Bolino, bovini da lettere*. Yzers om de drukletters uit te halen; letterzetters ellsen.
- BORRA**. Scheerwolle, scheerhair tot het voeren of uitvullen.
- Borrare, Imborrare (un cuscino, una coltre, una sella &c.)* Een kussen, een deken, een zadel met scheerwolle of scheerhair invullen, voorzien. *V. Abbor-* [rare.
- Borrato, Imborrato*. Met scheerwolle gevoerd of ingevult.
- Borratura, Imborratura*. Voeringe of invullinge met scheerwolle.
- BORRACCIA &c.** *V. Boraccia*.
- BORRAGINE**, *boragine, boragini*. Bernagiekruid.
- fiori di borragine*. Bernagiebloemen.
- insalata di borragini*. Bernagiesalaat.
- BORSA**. Een beursje of zakje. *Met*. Goederen, rijkdom, geld en goed, middelen.
- metter in borsa*. In de beurs steken, dat is, voor zig houden.
- tener la borsa stretta*. De beurs sluiten, vast toe houden, dat is, niet gaarn geld uitgeven, vasthoudend [zijn.
- aprir la borsa*. De beurs open doen, openen, dat is,

- zig mild, milddadig willen toonen.
- tagliar la borsa*. De beurs afsnijden.
- taglia borsa*. Beurzesnijder, gaauwdief, een schelm.
- baver buona borsa*. Een goede zak of beurs hebben, dat is, rijk, groot van middelen zyn, veel geld hebben.
- far buona borsa*. Een goede beurs maken, dat is, geld ophoopen, verzamelen, vergaderen, opleggen.
- voler lavar la borsa*. Zijn beurs willen wasschen of zuiveren, dat is, ziju geld milddadiglijk ten besten geven, of op eenmaal verteeren, doorbrengen, enz.
- Borsfa*. Een tas of tasse; ook een kokker, huisje of kasje.
- borsfa del corporale*. Een korporaals tas of tasse.
- borsfa dei bicchieri &c.* Een huisje of kasje tot drinkglazen, enz.
- Borsetta, borsella, borsellina*. Een beursje, zakje, buideltje, tasje, een kleine tas, enz.
- dalla stringetta si viene alla borsetta*. Van 't nestelingje komt men tot het beursje, dat is, van kleine dieven worden eindelijk groote, van kleine milddaden vervalt men eindelijk tot groote.
- Borsotto*. Een goede zak, beurs of buidel.
- Borsaro*. Een zak- of beursmaker.
- Borsiere*. Een penningmeester, kassier, schatbewaarder, schatmeester. *V. Cassiere*.
- BORSA**. De beurs, of vergaderplaats van Koopluiden. *V. Piazza*.
- la borsa di Amsterdam, Londra, Colonia &c.* De beurs tot Amsterdam, Londen, Keulen, enz.
- BORZACCHINO**, *borzacchini*. Een hooge schoen; ook boere laarsen, enz.
- calzarfi borzacchini*. De laarsen aantrekken.
- BOSCAGLIA**, *boscacrescio &c.* *V. Bosco*.
- BOSCHETTO**, *boscherccio*. *V. Più abbasso*.
- BOSCO**. Een bosch, bosschaadje of woud. *V. Boscaglia, Foresta*.
- un bosco bello e folto di alberi*. Een schoone welbeplante bosch, bosschaadje of woud.
- bosca (sagro)* Een bosch, gewijde bosschaadje, beplant dal, (daar de Ouden den Goden offerhande deden, en 't welk men uit eerbiedigheid nooit afkapte.)
- boschi oscuri, opachi*. Donkere, duistere bosschen.
- paese pieno di boschi*. Een boschrijk land, vol bosschen, of bosschaadjen.
- nella più solta macchia del bosco*. Daar het bosch op zyn dikste is.
- venir dal bosco*. Uit het bosch komen, dat is, grof, plomp, ongeschikt, onbeschaafd zijn.
- bosco di quercie, saggi &c.* Een eike of beukebosch.
- Boschetto*. Een boschje, bosschaadje.
- bellissimo, amenissimo boschetto*. Een zeer lustige, aangename en schoone bosschaadje.
- tra colline e boschetti*. Tusschen heuveltsjes en kleine bosschaadjes.
- Boscaglia*. Een bosch of woud.
- Buscuiuolo*. Een boschswagter, boschbewaarder, houtvester, enz.
- Buscacrescio, boscherccio*. Boschagtig; ook boersch, bot, plomp, 't geen op zijn boersch, of volgens der boeren manieren en zeden is. *V. Contadino*.

una canzonetta (villanella) boscareccia &c. Een bosch-
woud of boerenlied, boerenduntje, wijsje, enz.
bullo boscareccio. Boerendans, boerenrey.
modi, costumi &c. boscherecci. Plompe, botte, boer-
sche, ruwe maniere of zeden.
vita boschereccia. Een eenvoudig, slecht, boersche leven.
V. Rustico.
Boscho. *boschigno.* Boschrijk, vol boschen of bos-
schaadjen: boschagrig, woudagtig, met boschen
bedekt.
paese boscho. Een boschrijk, boschagrig land.
Boscheggiare. In de boschen omzwerven, dikwils door
boschen of boschaadjen reizen, gaan.
B O S I M A. Klyster of pap, strijkbry, waar mede de
Linnewevers 't linnen sterken.
dar la bosima. Strijken.
Bosmato, imbosmato. Gestrykt, gestreken.
Bosmatura, imbosmatura. Strijkinge.
B O S S O, busso. Een bos- of palmboom.
piantar di bosso. Met bos- of palmboomen bezetten,
beplanten.
cimar il bosso. Den bos- of palmboom besnoeien.
pettine &c. di bosso. Een kam van palm- of bosboom,
van bosboomenhout gemaakt.
Bossetto, bussetto. Een schoenmakers glathout, dat ge-
meenlijk van bosboomenhout gemaakt is.
B Ó S S O L O, bussolo. Een kasje of doosje.
bussoli da specie. Een kruiddoosje, kruidkasje.
Bussolo, bussola (da compasso.) Zeekompas.
Bussolo. Een lotbus, waar in de namen der genen, die
loten moesten, geworpen wierden.
Bussolo (dell'osso.) De holte van 't been, waar in de
knobbel van 't andere been gehegt is.
Bussola. Een geslote plaats in de kerk, waar in iemand
niet gezien word.
Bossoletto, bussolino. Een klein kasje of doosje.
B O T I N O, bottino. Roof, buit, prooy.
far botino di qualche cosa. Iets tot buit maken, rooven,
met geweld wegnemen, plonderen.
far grosso botino (grossi botini) Groote, ryke buit ma-
[ken.
metter' una città &c. a botino. Een stadten roof, of
ten prooy geven, laten uitplonderen, berooven,
verwoesten.
Bottinare, bottinare &c. V. Abbottinare.
B O T O, botare, botarsi &c. V. Voto, Votare &c.
B O T O L O (can botolo.) Een zekere soort van kleine
honden.
B O T T A. Een padde.
botta grande, velenosa. Een groote, vergiftige, of
veerynige padde.
botta scudaia. Een schildpad.
B O T T A. Een slag, een stoot.
tivar' una botta. Een slag slaan.
non andar di notte, se non vuoi beccar su delle botte. Die
zyn hait niet vol slagen of stooten wil dragen,
moet hem des avonds buitens huis niet wagen.
di botto. Met een slag of stoot, dat is, aanstonds, met
den eersten, op staande voet, terstond, ten eersten.
B O T T A N G A. V. Botanga.

B O T T E. Een vat, ton, okshoofd.
una botte di vino. Een vat of een stukvat wyns.
una botte da vino. Een wynvat of ton.
spinar (manomettere) una botte. Een vat opsteken.
cercbiar' (incercbiar') una botte. Een vat binden, met
hoepels of reepen omleggen, voorzien.
fregar, nitjar, rienspir &c. le botti. De vaten schoon
maken, zuiveren, reinigen, wasschen, opvul-
len, volmaken.
dar' un colpo alla botte, ed un' altro al cercbio. Een slag op
't vat, en een ander op den hoep of reep geven, dat is,
een zaak op veelrehande manieren weten te red-
deren of te helpen, hier ontkennen, daar bevesti-
gen, tot dat iemand zyn oogmerk bereikt.
il peggior cercbio della botte crepa il primo. De slechte hoep
kraakt of springt ten eersten in stukken, dat is, de
ongeschiedte wil altyd 't eerste woord voeren, of
de eerste den snater roeren.
la botte non può dar se non di quel vino, ch'ella tiene. Het
vat kan geen andere wyn geven, als 't geen daar in
is, dat is, gelyk den mensch inwendig geschapen
is, zoo spreekt of doet hy uiterlyk, of daar 't hert
van vol is, loopt den mond van over.
Botte (della ruota.) De tuit, velge, nave van een rad.
Botticella, botticello, botticino. Een vaatje, een tonne-
tje, enz.
un botticello di buon vino. Een vaatje goede wyn. *V. Ba-
rile, bariletto, Caratello.*
Bottaccia, bottaccio. Een wynvat of ton.
piove à bottacci. 't Regent als of 't met emmers goot.
Bottame, bottume. Een menigte van ledige vaten,
vaatwerk.
Bottaio, bottaro. Een kuiper.
il mestiere del bottaio. 't Kuipers ambagt, handwerk.
B O T T I G L I A, bottiglio. Een vaatje of vaatje, klein
tonnetje, pyp, flesch of kruik. *V. Caratello.*
Bottigliere, bottigliero. Een keldermeester, bottelier, hof-
meester, die spys en drank bestelt en bewaard.
Bottiglieria, bottigliera. Een kelder, een voorraad of
spyskelder, botelary, een kasje, of plaats daar
men de glazen en flessen bewaard; ook een wyn-
keldertje die men mede op reis kan nemen; ook 't
ampt, bediening of woonplaats van een bottelier
of keldermeester.
B O T T I G A. Een winkel, een kraam; ook een open
winkel daar werklieden in arbeiden.
bottega da calzolaio &c. Schoenmakers-winkel.
aprir bottega. Een kraam, een winkel openen, dat
is, opregten, opzetten.
ferrar la bottega. De kraam, de winkel sluiten, dat
is, opzeggen, enz.
far bottega. Een kramer of winkelier zyu, open win-
kel hebben, enz.
far bottega di qualche cosa. Winkel van iets houden, iets
verkoopen in een winkel.
*far bottega sopra una cosa, è mandar in lungo un negotio
per proprio interesse.* Zijn voordeel in een ding zoe-
ken, een handel lang uitstellen, om zyn eigen
voordeel.
esser' a bottega (star' a bottega, star. col capo a bottega) In de

de winkel zyn, dat is, zyn zaken in agtnemen of gadeslaan, op zyn zaken passen, zorge daar over dragen, enz.

ogni bottega non ne vende. Men heeft 't niet overal te koop, dat is, deze zaak is zoo gemeen niet.

servitor di bottega. Een kramer of winkelknegt.

lavorante di bottega. Een arbeids of ambagtsman.

Bottegaio, bottegaro, botteghiere. Een kramer een winkelier.

Bottegaruccio. Een ellendig, slegt, jammerlyk, bedorve kramertje, winkeliertje.

Botteghino, botteguccia. Een kleine kraam of winkel, kraamtje, winkeltje.

Botteghino. Een marschkraam of winkel, die iemand aan den hals draagt.

Bottegone. Een groote, deftige, wel opgeschikte winkel.

POTTIGLIA, botiglia, bottigliere &c. *V. Botte* &c.

BOTTINO &c. *V. Botino* &c.

BOTTO. Een slag, een plof, die geschied, als iemand ter aarden valt, of stort.

fecit un botto furioso. Hy heeft een afgryfselyke slag, of plofgedaan.

BOTTONE. Een knoop; ook een gesp, of cieraadjc aan de toom of breidel van een paard.

bottoni d'argento, oro, seta &c. Zilverc, goude, zyde knoopen.

allacciar' i bottoni. De knoopen toemaken, toeknoopen. *V. Bottonare.*

allaccia mi questo bottone. Maak my deze knoop toe: een spreekwijze in Italien gebruikelijk, om iemand uit te lachen.

stacciar' i bottoni. De knoopen opmaken, opknoopen.

spatar bottoni. Knoopen spuwen, dat is, dikke en taaye vogtigheeden, of sluimen, uitspuwen, uitrochelen. *Met.* Onbedagtelyk, zonder oordeel, grof, plomp uit de borst spreken, al te zeer iemand bespotten, hekelen, over den hekel halen, enz.

Bottonne. Botten, knoppen van bloemen of andere gewassen.

bottoni di rose &c. Botten, knoppen van roozen, rozeknopen of botten.

la vigna getta (fa) già bottoni. De wijnstok krijgt botten, krijgt knoppen, begint uit te botten, knopen te schieten.

Bottoncello. Een kleine knoop, knoopje.

Bottonaio, bottoniere. Knoopmaker.

Bottoniere, bottoniera. Knoopgaten en knoopen te samen

Bottonare, abbottonare. Knoopen, toeknoopen, de knoopen toemaken; ook knoopen aan iets zetten.

Bottonare, bottoneggiare. Botten, of knoppen krijgen, voortbrengen, enz. botten schieten, uitbotten.

Bottonarsi, abbottonarsi. Zig toeknoopen, de knoopen toemaken.

Bottonato, abbottonato. Toegeknoopt; ook met knoopen bezet.

Bottonatura, abbottonatura. Toeknoopinge; ook de meenigte of rey knoopen aan een kleed.

una robba di velluto con bottonatura d'argento. Een fluweele rok met zilvere knoopen.

BOVARINA. Een Quikstaartje. Dus genoemd om dat het geduriglijk de staart beweegt. *V. Codisquassola, Squassacodola* &c.

BOVILE. Een ossestal, koestal, veestal.

BOVE, bovazzo, bovino &c. *V. Bue.*

BOZZA, bozzetta. Een gezwel, buil of bult; ook een knobbel of quast in een boom, stok, enz. *V. Bernoccolo* &c. *Bottonne* &c.

gettar bozze, (bozzette) Botten of knoppen krygen, botten schieten, uitbotten.

Bozzuto, bozzoluto. Vol gezwellen, builen of bulken, vol knoopen, knobbelen, of quasten, builagtig, bultagtig, knoopagtig, enz.

BOZZACCHIONE, bozzacchioni. Ondeugende, bedorve vrugten, gelijk dikwils op eike- of beukeboomen plegen te wassen; ook vrugten die geen pit nog vleesch hebben, maar water en wormen, gelijk eenige pruimen, enz.

Bozzacchire, imbozzacchire. Vergaan, bederven, verrotten, van vrugten gesproken.

Bozzacchito, bozzacchiuto, imbozzacchito. Vergaan, bedorven, leeg, hol geworden.

BOZZO. Een ongehouwe of ruwe steen.

BOZZO. Een hoorndrager, koekeok, dubbelde jan.

esser bozzo della sua moglie. Een hoorndrager, of koekeok zijn.

esser bozzo. Een bastaard, of hoerekind zijn.

BOZZOLO. Een zydworm in zijn webbe, een kluwe van een zydworm. *V. Baco, Bacherozzolo.* Ook een schepel van een Molenaar.

BOZZOLATO. Een koeke, mandelkoeke, een taart, en diergelijke.

BRABANTE, (il Brabante.) Brabant. Een Hartogdom onder de Kroon van Spanje behoorende.

Brabantino. Een Brabander, van Brabant geboortig.

Bracche, brache, braghe, bragoni, ua paio di bragoni. Een soort van broeken, lang en wyd; ook een broek in 't gemeen.

bracche (calze) foppanti alla Svizzera. Een wijde broek, Zwitfers broek.

portar le bracche. De broek dragen, of aan hebben.

Met. Als een vrouw over de man heerscht of gebied.

abbassar, (mandar giù) le bracche. De broek afstrijken. *Met.* Onbeschaamt, schaamteloos zyn, spreken of schrijven.

metter le bracche a qualche composizione, o pittura lasciva. Een onkuisch geschrift of schildery de broek aandoen, dat is, verbeteren, beschaven, bedekken, eerbaarder voor den dag brengen.

Bracchetta, brachetta, bragbeta, brachette, brachette bragbette. Een kleine broek, broekje.

tenere la bragbeta allacciata. De broek netjes of traaytjes opgebonden hebben, dat is, zig zedig en ingetogen houden.

Bracchettone, brachettone, bragbettone, bragoni. Groote Zwitfers broek, wyde broek.

Bracchiere, brachiere, bragbiere, braghiere, fasciatura di ferro, di cuoio per sostenere gl'infestini, che cascano per crepatura. Broekband; ook een schorf of voorschoot, onderkleed, onderbroek.

Brac-

Braccieraio, bragheraio. Broekbandema'ler.
Braccare, braccare. Stellen, planten, opregten.
braccar un pezzo d'artiglieria. 't Geschut planten, stellen, opregten.
Braccata, braccata, (da ruote) Een yzere scheen of band omeen rad.
Bracciale, bracciate, bracciello, bracciatello &c. V. Braccio &c.
Bracciere. V. Braccio &c.
Braccio, braccia. De arm, de armen.
romper, (scavezzar) un braccio. Een arm breken.
recarsi una cosa in braccio. Iets in den arm of in de armen nemen of vatten.
ricever, (accogliere) uno a braccia aperte. Iemand met nitgestrekte armen ontfangen, omarmen, omvatten.
getuarsi nelle braccia di uno. Iemand in de armen vallen. *Met.* Zig aan iemand overgeven, zig iemands magt onderwerpen.
portar' in braccio. In den arm dragen.
tener' un bambino in braccio. Een kind in de armen houden, (hebben)
strappar' il bambino di braccio alla madre. Het kind uit des moeders armen rukken, ontrukken, nemen, enz.
distender le braccia. De armen uitspannen, uitrekken, uittrekken, uitbreiden.
una Ninfa a braccia nude e panni succinti. Een woudgodin met bloote armen en opgeschorte kleederen.
far' alle braccia con uno. Met iemand worstelen, vechten.
il mio braccio destro. Myn regten arm, dat is, myn toevlugt, myn beste hulp of bystand, myn stut, of myn steun of steunfel.
a forza di braccia. Met menschen magt, of geweld, met menschen handen, met menschen kragten, of sterkte, dat is, met geen paarden, winden of andere werktuigen.
i poveretti volgono questa ruota a forza di braccia. De arme menschen draayen dit rad met kragt van armolimo a (da) braccio. Handmolen. [men.]
spender a braccia quadre. Mild, milddadig zyn in 't gelt te verteeren.
Braccio, braccia. De voorste voeten van een geoeffend of afgeregt paard.
Braccio. Een elle, de mate zelfs.
un braccio di velluto &c. Een elle fluweel, enz.
ci vogliono 10 braccia di tela. Tien ellen linnen behouren daar toe.
una casa alta cinquanta braccia. Een huis vyftig ellen hoog.
Braccio. Hulp, bystand, sterkte, magt en geweld.
il braccio di Dio. Den arm, dat is, de kragt, sterkte, magt Gods.
gli cavò di Egitto nel suo braccio forte. Hy heeft hun in of met zyn sterken arm uit Egyptenland gevoert, uitgeleid, enz.
invocar lo braccio secolare. Den wereldlyken arm aanroepen, dat is, de wereldlyk overheid om hulp en bystand verzoeken of aanspreken.
Braccio. Met. Arm van een rivier, een inham, een boezem of kromte.

un braccio del Danubio, Reno &c. Een arm van den Donauw, den Ryn, enz.
un braccio del mare. Een zeeboezem of kromte. *V. Golfo.*
Bracciale. Een zeker gereedschap om de bal te slaan; ook een armstuk, armharnas, armwapen.
Bracciale, bracciolare. Een elle, de mate zelfs.
Braccialetto. Een kandelaaar met een arm; armkandelaaar; ook 't hegt of handvat van allerhande gereedschap.
Braccialetto, braccialetti. Een armring, of cieraad aan de armen.
Bracciate. Een arm vol, zoo veel men in een arm houden of dragen kan.
apportar' una bracciata di legna in cucina. Een arm vol houts in de keuken brengen, dragen.
Bracciatello, bracciello. Een krakeling, een soort van gekronkelde koek.
Bracciere. Een hoveling, die een staatjuffer by de hand voert, of de hand bied, als zy in of uit de karos treed; een handleider.
Braccinoto, braccietto, bracciolino, braccialetto, bracciolo, bracciuletto. Een kleine arm, of armtje.
Bracciolo, bracciolo, braccio, bracciola. Een leuning, stur of steunfel, stoel of trap; ook 't hegt of handvat van allerhande gereedschap. *V. Appoggio.*
una sedia &c. a braccioli. Een leunstoel, kraakstoel, enz.
Braccione, braccioni. Groote, sterke armen.
Braccione, braccioni. Op de handen en voeten.
andar (caminar) braccioni. Op de handen en voeten kruipen.
Bracciolare. Een boot of schuit met de riemen om draaijen, omwenden, omkeeren.
B R A C C O, cane. Een brak, een jagthond, hazewind, spoorhond.
bracco da quaglia. Een quakkelhond.
bracco da femine. Een spoorhond op de hoeren, dat is, een hoerejager, hoerevoogd, hoereerder.
sciorr' i bracci (haver sciolti i bracci) De brakken of spoorhonden los laten, dat is, gekkelyk, dwaze-lyk doen, woeden, razen, dol uit of ourziinnig, buiten zig zelven, of zyn verstand zyn.
bracco da manigoldo. Des beuls brak of spoorhond, dat is, een scherpregrt of beul.
Bracchetto. Een brakhondje, kleine jagt, of spoorhond met een opgeworpe neus, (brakjes neus)
Bracberia. Hondenhok, hondekot, plaats daar de honden staan of opgesloten worden.
Bracchiere. Hondewagter, die de opzigt over de honden heeft; ook die de honden op de jagt leid.
B R A G E, bragia, braggia. Een geglomme, gevonkte, gloeiende kole, enz.
cuocer sopra la brace (le bragie) Iets op de kolen roosten of braden.
viva brace, (bragia) Levendige, dat is, gloeiende kolen.
Braciera, braciere, bragiera. Een vuurtel of pan; ook een vuurschop.
Braciola, bragiola, brasciula, brasuola, bresuola, brisvola, briscivola. Een roostgebrad, een lang stukje vleesch op de rooster of aan 't spit gebraden.
Braciola,

Braciula erofita. Een gebrade ribbe.
Braciare, *bragiare*, *abbraciare*. Tot koolen branden, verbranden, gloeiend maken.
Braciato, *wagiato*, *abbragiato*. Tot koolen verbrand.
 BRACHI, *brachiero* &c. *V. Bracce*, *bracciero* &c.
 BRACO, *brago*. Slijk, drek, modder, vuiligheid.
Bracof. Beslijkt, bemoddert, slijkagtig, slykerig, vol slijk, vuil, modderagtig, enz.
camini bracofi. Slijkagtige, modderige, vuile straten.
 BRADO, *bradame*. Allerhande jong hoornvee, of hoordragende beesten.
 BRAGHE, *bragette*, *bragettone*, *bragoni*. *V. Bracce* &c.
 BRAGIA, *bragie*, *bragiola* &c. *V. Bracce*, *Bragia*.
 BRAMA, *bramito*. Ritzigheid, of togt van een dier, als het wijfe 't mannetje zoekt. *Met.* Groote begeerte, zugt, verlangen tot iets.
brama del cervo. Ritzigheid of togt van een hart.
entrar in brama. Loops, ritzig, togtig of heet worden.
brama (bramiso) del toro. Ritzigheid of togt van een stier of bul.
con gran brama. Met groot verlangen, met een vierige begeerte.
ambelante brama. Een hakende, vierige begeerte of verlangen.
brame benefite. Eerlijke begeertens.
brame focze. Vuile begeertens.
Bramar. Loops, ritzig, togtig of heet zijn. *Met.* Heviglijk, vieriglijk wenschen, verlangen.
bramare qualche cosa. Iets zeer hevig of vierig verlangen, wenschen.
bramare la morte. Zig den dood wenschen.
Bramoso. Loops, ritzig, togtig, heet, enz. *Met.* Begeerende, wenshende, verlangende, begeerig, lustig, enz.
cervo bramoso. Een ritzig of togtig hart.
cagna bramosa. Een ritzige teef.
bramosa voglia. Een vierige begeerte.
offer bramoso di qualche cosa. Iets hevig- of vieriglijk wenschen, met groote lust of begeerte verlangen.
Bramosissimo. Zeer ritzig, togtig, heet, enz.
 BRANCA. Een nagel, een klauw, een poot; ook een tak van een boom. *V. Zampa*.
branca di leone. Leeuws klauw.
branca di orfo. Beere poot, beere klauw.
brancosina (branca orfina). Beereklauw, (een zeker kruid.)
branche della forcina. *Met.* De tanden of punten van een gaffel of vork.
a belle branche, *a (branchiglio)*. Met de klauwen, dat is, met alle kragt en geweld.
Brancare, *abbrancare*. Aanklauwen, met de klauwen of pooten aanvatten, aangrijppen, aantasten.
Brancaglie. Gestookten goed.
Brancata, *abbrancata*. Aanklauwinge, aanvattinge, aangrijpinge, aantastinge met de pooten of klauwen; ook een arm vol; ook een gerve of schoof koreus.
raccor il grano &c. segato in brancate. 't Afgesnede koren in gerven of schooven binden. *V. Fascello*, *Manipolo*, *Manella*.

T O M. I.

Brancolare (caminar brancolando). Op handen en voeten kruipen.
Brancolone, *brancoloni*, *brancione*. Kruipende, op handen en voeten gaande.
caminar &c. brancoloni. Op alle vier, dat is, op handen en voeten kruipen.
Brancuto. Klauwen of pooten hebbende, met klauwen of pooten voorzien.
 BRANCO. Een hoop of kudde vee; ook een hoop, menigte, schare van menschen, enz.
un branco di pecore. Een kudde schapen.
un branco di animali. Een hoop of kudde vee of beesten.
divider il bestiame in branchi. 't Vee in hoopen of kudden verdeelen.
venivano a branchi intieri. Zy quamen by troppen, by hopen, by benden, of scharen.
 BRANCOLARE. Waggelen, zwikken, schudden, schokken, of daveren.
Brancola, *brandola*. Waggelinge, schuddinge, daveringe, schokkinge, enz.
 BRANDO. Een groot zwaard, een slagzwaard.
Brandire, *brandolare*. Schieten, steeken, werpen, en bewegen met kragt.
brandir la picca. De pick of spies zwenken, bewegen, enz.
brandir un dardo. Een schigt of pijl werpen, of schieten. [ten.
Brandire, imbrandire. Aangrijpen, aantasten, aanvatten.
brandir la spada, (lo stocco). Na den degen grijpen, den degen vatten of trekken.
 BRANDISTOCCO. Een springstok; ook een schigt, pijl of spies.
 BRANLA. Een ronden dans of rey, zoo genoemd.
 BRANO. Een brok, stuk, of spaan van iets dat gebroken is. *V. Striscia*.
brano a brano. In stukken breken of scheuren.
Branare, *branato* &c. *V. Sbranare*, *sbranato* &c.
 BRASSARE. Brouwen, bier brouwen.
Brassaria. Brouwhuis, brouwery.
Brassatore, *brassero*. Brouwer, bierbrouwer.
Brassata, *brassatura*. Brouwiel.
 BRASUOLA, *brasciola*. *V. Bracce*, *Bragia* &c.
 BRATTO. Pik, teer.
 BRAVO. Fraay, lustig, moedig, edelmoedig, dapper, heldhaftig; ook poffende, pocchende, snorkende, zwetsende, grootsprekende.
huomini bravi. Fraye, lustige, edelmoedige, dappere, heldhaftige mannen.
egli fu sempre bravo nelle sue imprese. Hy is altijd edelmoedig en dapper in zijne ondernemingen geweest.
Bravo. Een moedig, edelmoedig, dapper, heldhaftig [man.
far, combatter &c. da bravo. Doen, vegten of strijden, als een dapper, heldhaftig man.
far il bravo (del bravo). Snorken, poffen, pocchen, zwetsen; ook grootspreken, zijn daden hooglijk roemen en prijzen. *V. Bravo*, *Bravaccio*.
far del bravo sotto il camino (al buccale, in casa). Agter den oven, by 't glas, enz. weten te snorken, te poffen of pocchen.

R

Bravo,

Bravo. Een trawant, lyfbewaarder, lyfwagter, lijfknecht; ook die met iemand gaat om hem tegens zijne vyandente beschermen, of om door hun wraak te nemen, zig te wreken.

ogli vi andò assistito (spalleggiato) da otto bravi ben' armati. Hy ging vergezelschap met acht welgewapende lijfwagters.

fu ucciso, ferito &c. da bravi. Hy wierd van de lyfswagt vermoord, om hals gebracht, gewond of gequetst.

Bravo, bravaccio, bravazzo. Een poecher, een roemer, snorker, snoeover: een verwaande, opgeblaze, waanwijze, grootse nar.

Bravissimo. Zeer moedig, heldhaftig, dapper, braaf, enz.

Bravamente. Edelmoediglijk, heldhaftiglijk, grootmoediglijk, moediglijk, dapperlijk.

portarsi, difendersi, combattere &c. bravamente. Zig braaf houden of dragen, zig dapper quytten, dapper verweeren, kloekmoedig strijden of vegten.

ribattarono, (respinsero) il nemico bravamente. Zy hebben den vyand kloekmoedig en dapper afgeslagen, afgewezen.

Bravissimamente. Zeer moediglyk, heldhaftiglyk, kloekmoediglyk, dapperlyk, enz.

Bravaro. Poffen, pocchen, roemen, snoeven, groot spreken, opsnijden.

bravar uno. Iemand tarten, trots bieden.

bravar tutto il mondo. Elk een tarten, voor niemand vreeze of ontzag hebben, niemand in de wereld ontzien of vreezen.

bravar gli nemici. Den vyand tarten, trots bieden.

Bravare, braveggiare, sbraveggiare. Hard en streng zyn, met hoogmoed, hoovaardy, trotsheid en dreigementen gebieden, toegraauwen, toefnaauwen. *V. Aspreggiare.*

bravar i sudditi, servitori, ministri, &c. De onderzaten, dienstknechten, beamp ten toegraauwen, toefnaauwen, hard en streng houden.

Bravare, bravazzare, braveggiare. Zig beroemen, snorken, pocchen, opnyden, breed van zig zelve opgeven. *V. Bravo.*

Bravata. Beroeminge, snoevinge, opsnydinge, hoog opgevinge, pocchinge; ook groote smaad, hoon, spyt of ongelyk doen, 't zy met woorden of daden. *V. Bravura.*

far bravata. Roemen, snoeven, opnyden, snorken, groot spreken, hoog opgeven, pocchen.

mi fece tante bravate. Hy heeft my zoo groot ongelyk of gevoelige smaad aangedaan.

far qualche cosa per bravata. Iemand iets tot hoon of spyt doen.

Bravura. Edel- of grootmoedigheid, heldhaftigheid, heldenmoed, moedigheid, dapperheid; ook pocchinge, roeminge, snoevinge, verwaandheid, opgeblazendheid, enz. *V. Bravata.*

gli assalò con gran bravura. Hy heeft hun met een groote heldenmoed en dapperheid besprongen of aangerast.

mastrar la sua bravura. Blyken van zyn moed en dapperheid geven; zyn kloekmoedigheid toonen.

posso io, frrire le bravure di costui? Zoude ik deze

grootsprekers pocchen of snorken langer konnen verdragen?

Bravura, bravoria. Beroeminge, snoevinge, opsnydinge, hoog opgevinge, pocchinge, enz.

non fate caso della bravura di costui. Wilt u aan zyn pocchen of snorken niet stooren, wilt zyn snoeven niet agten.

BRECCIA. Bresse, dat is, een scheur, gat, of een stuk van een vervalte, ingestorte muur of bolwerk.

far breccia (aprir' una breccia) col cannone. Bresse schieten, een stuk van de Stads muur omverre of overhoop schieten, een scheur of gat maken tot stormen. *Met.* Bewegen, vermurven.

queste parole si efficaci fecero breccia nell' animo mio. Deze zoo kragtige en doordringende woorden hebben bresse in myn harte geschooten, dat is, hebben het zelve vermurwt, beweegt.

racciociar le breccie. De bresse hermaken, herstellen: tot den vorigen staat brengen.

Breccioso. Vol scheuren en gaten van 't sterk schieten.

le brecciose mura. De half ingestorte, omverre of overhoop geworpe, vervalte muuren.

Brecciare, abbreviare. Bresse schieten, omverre, of overhoop schieten, neervellen.

brecciar le mura (a forza di cannonate) Door 't sterk schieten de muuren overhoop werpen, ter neer vellen.

BRENTA. Een houte var, om wyn, enz. te dragen.

Brenta fiume. Brenta, een voorname rivier in Italien.

Brentatore, brentadore, brentaro. Een wynroeijer, of meeter, enz.

BRESCA. Honigraat.

BRESCIA. Bressia, een stad, en Bisdom van Venetien afsnakelyk.

Bresciano. Die van Bressia geboortig, of tot Bressia behoorende.

BRESUOLA. *V. Bracc, Braciola.*

BRETAGNA, bertagna. Groot Britanje, Engeland, ook *Bretagne*, een gewest nu tot Vrankryk behooren.

BREVE, brieve. Kort, dat kort duurt. [*de: il tempo è breve.* Den tyd is kort, duurt niet lang.

la vita è breve. 't Leven is kort.

in breve (tempo) In 't kort, in korten tyd.

saremo brevi. Wy zullen kort en beknopt, dat is, niet wydoopig zyn.

camineremo per la più breve (strada &c.) Wy zullen den kortsten weg nemen, (gaan) inslaan.

cercheremo la più breve (maniera &c.) Wy zullen 't kortste middel by der hand nemen, aanvaarden: wy zullen ons van 't kortste middel bedienen.

toccar' in breve (disorso) Met korte, beknopte, bondige woorden aanraken, melden, verhalen.

Breve. In 't kort, in een korte tyd, in weinig nuzen, in een korte wyl; ook kortelyk, in of met weinig woorden, in een woord of twee, beknoptelyk, bondiglyk.

per far (farla) breve. Om 't kort te maken.

per dir (dirlo) breve. Om kortelyk, in 't kort, in of met weinig woorden, in een woord of twee te zeggen.

scriver, rispander etc. breve. Kortelyk, met weinig woorden, beknoptelyk (schryven, antwoorden).
Brevissimo. Zeer kort, bondig, beknopt.
Breviario. Brevier, getyboek.
dar, (recitar) il breviario. De Brevier of getyden lezen, of bidden.
Brevemente, brevemente. Kortelyk, beknoptelyk, bondiglyk.
dar brevemente. Ik zal kortelyk, in 't kort of met weinig woorden verhalen.
vi misiterò brevemente. Ik zal u in 't kort, kortelyk toonen.
Brevissimamente. Zeer kort, beknoptelyk, bondiglyk.
Brevità. Kortheid.
parlar con brevità. Met korte, beknopte, woorden spreken.
amar (gradir) la brevità. De kortheid beminnen, een liefhebber van een bondig en kort verloop zyn, gaarne in, of met weinig woorden spreken of schryven.
BREZZA. Een niet al te sterke, dog koude wind, een wervel- of dwarlwind.
BRICA, bricca. Een hooge, oneffe, ruwe, steile berg of rots.
BRICCIO, bricciole. Een morzel, een krippel, een brokje of korreltje. *V. Mica.*
Bricciare, briciolare. Kruimelen, brokkelen, in stukjes of brokjes breken.
Bricciolar etc. il pane etc. 't Brood, enz. brokkelen, kruimelen, in stukjes, of brokjes breken.
BRICCONI, bricco, briconazzo. Een boef, schark, bedrieger, deugniet, schelm, ondeugend, quaad, snood mensch. *V. Furfante, Barone etc.*
azzioni de briccone. Schelmagtige, looze strecken of daden.
Bricconazzo. V. Briccone.
Bricconello. Een ondeugend, quaad, snood schelmtje, boefje, kleine guit, looze fielt, enz.
Bricconare, briconeggiare. Met boevary omgaan, schelmery bedryven, een ongeregeld leven voeren, optrekken.
Bricconeria, briconerie. Quaad- of boosaardigheid, snoodheid, ongeregeld leven, optrekkinge, schelmery, boevary, ligtmissery.
BRICOCCOLO. Een Abrikoos.
Bricocolaio, bricocolaio. Een Abrikoosboom.
BRICOLLARE. Wederom stuiten, te rug springen, enz. *V. Balzare.*
a briccollo. Door 't te rug springen, wederom stuiten. *V. Rimbalzo.*
la palla lo colpi a briccollo. De kogel heeft hem in 't te rug springen, of wederom stuiten getroffen, geraakt.
BRIEVI, brevemente etc. V. Breve, Brevemente.
BRIFALDA. Een onbeschaamd, schaamteloos, ligtvaardig, vermetel en stout vrouwmensch.
BRIGA. Last, moeite, overlast, zwarigheid, onrust.
dar briga ad akzo. Iemand lastig of moeilyk vallen, quellen, overlast aandoen.
baver briga, molestia, è noia. Moeite hebben, overlast verdragen.

i poteri non hanno briga di ferrar le loro porte. De arme menschen behoeven hunne deuren niet te sluiten.
Briga, brighe. Werk, bezigheid; 't geen onrust en zwarigheid baart, veroorzaakt.
baver molte brighe in testa. Veel kousen te wasschen hebben, veel zaken te verrigten hebben, met veel bezigheden belemmerd zyn.
Briga, brighe. Gekyft, twist, krakkeel, oneenigheid, tweedragt, tweespalk.
mover, (far) briga. Twist of krakkeel baren, verwekken, stooken.
baver briga con uno. Met iemand kyven, twisten, krakkeelen, met iemand twist of tweedragt hebben.
cercar briga con uno. Met iemand twist of krakkeel zoeken, met iemand willen twisten, krakkeelen.
chi briga cerca, briga trova. Die twist en krakkeel zoekt, vindze ten laaften, maar tot zyn eige schade.
comprar le brighe a dinari costanti. Twist of tweedragt met gereed geld koopen, dat is, op allerhande wyze de twist of tweedragt zoeken.
Brigante. Een persoon, die zig in allerhande zaken weet te schikken en te voegen, die met menschen weet te verkeeren of om te gaan. Ook een moeinemaker, ophitser, opstooker, oprooier, belhamel, die gaarne twist of tweedragt stookt, of zelfs daar toe genegen is; ook een struikroover, straatschender, roover.
BRIGANTINO. Een klein scheepje.
BRIGATA. Gezelschap, een hoop volks; ook een vergaderinge of byeenkomst van vrienden; ook 't volk zelfs. *V. Radunanza, Compagnia etc.*
una brigata di buomini e donne. Een gezelschap of byeenkomst van mannen en vrouwen.
una buona brigata. Een goed gezelschap.
bonesta, lieta brigata. Een eerbaar, vrolijk gezelschap.
per questa strada vi vanno di male brigate. Door deze straat zwierd in 't gemeen loos of boos volk.
trattener la brigata. Het gezelschap met bequame reden onderhouden.
ritrovarsi in brigata. In de vergadering of 't gezelschap (onder 't volk) zyn.
far brigata in casa sua. Vergaderingen of byeenkomsten in zyn huis houden.
esser della brigata. Ook een van 't volk zyn, daar onder behooren, medemakker zyn.
poca brigata, vita beata. Hoe minder volk, hoe meerder vreugde, een eenzaam leven is een gelukkig leven.
Brigata. Een rot of bende, een troep, een hoop of meenigte, een schare volks. *Met.* Een zwarm of vlugt.
distribuir la soldatesca in brigata. De krygsknegten in rotten of benden verdeelen.
una brigata di stiarne, sordi etc. Een zwarm of vlugt van lysters, enz.
Brigata, (la brigata, le brigate.) Alle menschen, de weerd, 't geheel al.
non si deve dar noia alla brigata. Men moet de menschen niet

niet lastig of moeilyk vallen ; niet quellen , geen overlast aan doen.

dar da ridere alla brigata. Het gezelschap doen lachen , gelag , of lachen verwekken , veroorzaken.

Brigatella. Een gezelschap van weinig menschen of huisgenooten.

una povera brigatella. Een arm , gering , slegt huisgezin.

Brigataccia. Een hoop of menigte van quade , snoode ondeugende menschen , uitdrot van volk , quaad geboeft of gespuis.

B R I G L I A . 't Gebit , een toom , teugel of breidel ; *Met.* 't Geeneen teugel , of breidel gelykt.

metter (por) la briglia al cavallo. 't Paard toomen , teugelen , breidelen , den teugel of breidel aanleggen.

correre a tutta briglia , (a briglia sciolta) Met volle , losse , of vrye toom jagen , rennen.

correre nella scivie a briglia sciolta. Met volle loop , met losse of vrye toom , dat is , zonder schroom , zonder de minste vreeze voor God en de menschen in de weelde of welluft jagen , rennen.

dar , (lasciar , rallentar) la briglia. Den toom , den teugel of breidel laten volgen. *Met.* Te veel toegeven , te groote vryheid geven , te veel toelaten , in alles opvolgen.

tener in briglia. Inden toom houden , wederhouden , intoomen , beteugelen. *Met.* Onder de tugt houden.

tener in briglia le sue passioni disordinate. Zyne onmatige driften wederhouden , intoomen , beteugelen.

gettar la briglia sul collo ad uno. Iemand den teugel of breidel aan den hals gooijen , aandoen , dat is , zyn hand van iemand afrekken , zyn vrye wil geven , enz.

voltar briglia. 't Paard wenden of keeren.

briglia indorata non migliora il cavallo. Een goude toom maakt een slegt , ondeugend paard niet beter , dat is , rykdom , hoovaardy enz. laat den mensch als hy is , doet hem niet verbeteren.

Brigliame , Briglamenti. Allerhande toomen en gebitten voor de paarden.

Brigliaio. Een intoomer , betengelaar , bedwinger.

Brigliare , brigliato &c. V. Imbrigliare.

B R I L L A N T E , brillarino &c. V. Più abbasso.

B R I L L A R E . Glinsteren , sikkereen , schitteren , stralen , stralen werpen. Ook uit- of opspringen gelyk de versch ingeschonk wyn in 't glas , enz. Ook van vreugde opspringen , opgetoogen zyn van vreugde of blydschap.

gli occhi le brillano in capo. De oogen sikkereen haar in 't hoofd.

come brillano i diamanti in questo gioiello , anello &c. Hoe sikkereen of stralen de Diamanten in dit juweel , deze ring , enz.

il vino brilla nel bicchiere. De wyn springt in 't glas.

Brillante , brillarino. Blinkende , glinsterende , schitterende , spelende , stralende , enz. *V. Frizzante.*

occhi vivaci e brillanti (brillarini) Flikkerende , stralende , spelende oogen.

gioiello &c. brillante. Een stralend , schitterend , glinsterend juweel.

stelle , astri brillanti. Schitterende , glinsterende , blinkende starren.

Spiriti brillanti e vivi. Levendige , kragtige , en gelyk als opspringende , of huppelende geesten.

Brillo , Brio. 't Schitteren , 't glinsteren , 't stralen of spelen : de glans of schyn. *Met.* Geschiktheid , beschaafdheid , aardigheid , liefalligheid , cierlykheid.

il brio de gli occhi , diamanti &c. 't Stralen , 't schitteren of spelen der oogen , diamanten , juwelen enz.

il brio delle parole , dei gesti &c. De geschiktheid , beschaafdheid , aardigheid , liefalligheid van woorden , manieren of zeden.

far le cose sue con un certo brio. Zyne zaken met een schoone liefalligheid verrigten.

dar un brio alle sue azioni. Aan zyne zaken een schoone luister of glans geven.

Brillo. Half dronken , half vol.

egli è brillo. Hy is half dronken , hy heeft zyn maag half vol.

B R I N A , brinata. Nevel , mist of quaad weder : de ryp . *le tenere e fresche brine.* De teedere en versche ryp .

cotto , (bruciato) dalla brina. Verdorven , verstikt door de ryp , nevel , mist of quaad weder.

Brinoso. Rypagtig , mistagtig , nevelagtig ; vol ryp , met ryp bedekt.

brinoso prati , berbe brinose. Met ryp bedekte weiden of kruiden.

Brinare. Rypen , nevelen , misten.

B R I N D A R E , brindizzare. Toedrinken , een glas brengen , voordrinken.

brindare ad uno. Iemand eens brengen , voor- of toedrinken.

Brindata , brindizzata. Voordrinkinge , toedrinkinge , brenginge van een glas. *V. Brindes.*

Brandeggiare. Dikwils in 't rond drinken , toedrinken , toebrengen , gezondheid in stellen.

brindeggiavano l'uno l'altro alla Tedesca. Zy dronken of bragten elkander toe op de Duitsehe maniere.

Brindato , brindeggiato. De geen die toegedronken , of gebragt word.

esser brindato (brindeggiato) da uno. Van iemand met een glaasje te brengen vereerd , of toegedronken worden.

Brindes , brindis , brindisi. Een toegebragte dronk .

far brindes , (un brindis , brindisi) ad uno. Iemand eens brengen of toedrinken.

B R I O . V. Brillo.

B R I O N I A . Witte wijngaard , alspape , quartelbeziën , (een kruid.)

B R I S U O L A , brisciola . V. Bracc , Braciola.

B R O A R E , brouare , brullare. Broeijen , overbroeijen , overkoken , overzieden ; ook in de ryp of koude hangen , door de koude laten bevriezen , en murw worden.

broar capponi , galline , &c. Kapoenen , hoenders , enz. met heet water broeijen.

broar porci. Varkens broeijen , branden.

broar un faggiano &c. alla brina (al gelo) Een faisantvogel , enz. in de ryp of koude hangen.

Broada , brouata , brullata. Broeijinge , overziedinge , overkokinge.

dar' una broata ai cavoli &c. De kool eens overzieden of koken laten. *V. Bollo.*
dar' una broata ad un cappone, al porco &c. Een kapoen, een varken, enz. broeijen.
BROCCO. Een waterkruik; ook een aarde kroes of drinkvat.
Rebecca calò subito la sua brocca dalle spalle. Rebekka nam aanstonds haar waterkruik van de schouder.
tanto va la brocca al pozzo fino che vi lascia il manico. De kruik gaat zoo lang te water tot dat zy breekt, dat is, dikwils gepleegde zonden worden ten laatste ontdekt en gestraft.
Broccetta, broccatella. Een kleine waterkruik, waterkruikje of vaatje.
BROCCATO. Gebloemde of gestikte zyde stoffen. Ook een goud- of zilverstuk, een stoffe van goud en zil ver gewrogt.
tapezzarie di broccato. Gestikt tapijwerk.
broccato d'oro. Goude stof.
broccato d'argento. Zilverse stof.
Broccatello. Een soort van zyde, goud- of zilver stoffe
BROCCO, brocchio, brocchia. Een spijker, een tap, of spit, houte pen, gesp, enz. Ook een knobbel of quast in een boom. *V. Brocchetta, Brochia, Chiodo.*
brocco della mira. De houte pen of pinne aan 't doel.
dar nel brocco. Den spijker raken of treffen.
una carrozza, sedia &c. à brocchie dorate. Een karos, stoel, enz. met vergulde spijkers, enz.
Brocchetto, brocchettino. Een spijkertje, een kleine spijker.
batter brocchetti. Kleine spijkers smeden, dat is, van koudetrollen, of beeven.
Broccare, imbrioccare. Spijkeren, met spijkers of nagelen vast maken. *V. Imbroccare.*
Broccato, brocchettato, broccuto, broccoso. Gespijkerd, genageld.
Broccato, broccatello. V. Broccato.
Broccare. Botten, uitbotten, knoppen voortbrengen, knoppen schieten, krijgen. *V. Bottomare, Gettare &c.*
Broccare, imbroccare. Uitbotten, uitspuiten, uitschieten, (word eigentlijk van de afgesnede koolstruiken gezegd.)
BROCCO, broccolo, broccoli. De nieuwe scheuten of spruiten aan de koolstruiken.
un buon piatto di broccoli. Een goede schotel vol kool-spruiten.
BRODA, brodò. Sop, sauce.
una caldaia di broda. Een ketel vol sop.
un buon brodo. Een goede sop of sauce.
lamentarsi di brodo grasso. Zig over een vette sop, dat is, over goede dageu, of 't geen zoet en aangenaam is, beklagen.
versar la broda adosso ad un' altro. Aan een ander de sop over 't hoofd gieten, dat is, op iemand anders de schuld leggen, werpen, een ander beschuldigen, de zaak te last leggen.
Broda. Vuil, stinkend water, spoelwater, zamenvloeiende vuiligheid, slyk, modder, enz.
Brodaglia, brodame, brodame. Een menigte van sop, al te veel sop. Ook 't keukenvolk (om dat hunne

kleederen en voorschoten met sop en spoelwater overgooten, besmet en vuil gemaakt word.) Ook 't kanaalje, 't uitschot van volk, Jan-hagel.
Brodetto. Een sopje of sausje over vleesch, visch, enz.
accocciar' una vivanda in brodetto. Iets (in een sauce) toemaken, toebereiden, inzulten, pekelen.
carne &c. in brodetto. Gesaut, toegemaakt vleesch, enz. in een sauce, om in te doopen.
andar' in brodetto. Van lust en vreugde, gelijk als overvloeijen, smelten, vergaan.
Brodaiuolo-a. Een sopeeter of eester: een slokaart, gulfigaart, slokster, gulzige vrouw; ook een vuile, morsige kok.
un frate brodaiuolo. Een morsige leekbroeder.
Brodare, brodolare. V. Imbrodare, Imbrodolare &c.
Brodoso, brodososo. Vet, smeetig, morsig van sop, enz. *V. Imbrodato, Imbrodolato.*
BROFFOLA, broggia, broggiotta, broffole, broggie, broggiotte. Puistjes of blaartjes; ook sproeten in 't aangezigt.
Broffoletta, broffolina. Dusdanige kleine puistjes of blaartjes
Broffolare, broggiare, sbroffolare, imbroffolare. Puistjes, blaartjes, of sproetjes in 't aangezigt krijgen, uitstaan enz.
il viso gli sbroffola dal caldo del fegato. 't Aangezigt staat hem uit (hy slaat uit in 't aangezigt) van de koken-de lever.
Broffolato, broffolato. Vol van dusdanige puistjes, of sproetjes, ganseh uitgeslagen in 't aangezigt.
BROGLIARE, broglio, &c. V. Imbrogliare, Imbroglio, &c.
BROGNO, brognolo, brugno. V. Prugno.
BROLO, bruolo. Een plaats met Fruitboomen beplant.
BROMCO. De stam, of romp van een boom.
accomandò un capo della corda ad un fortissimo bronco. Hy maakte het einde van 't touw aan een sterke stam vast.
tra stespi e bronchi. Tusschen heggen en struiken, tusschen hangen en worgen.
Bronco. Een tak. *V. Branca.*
BRONFARE, bronfave. Snuiven, opblazen, morren; knorren, prullen; ook ronken, snorken. *V. Ronfare, Buffare.*
bronfar di colera (sdegno, orgoglio) Van toorn, of gramschap snuiven, enz.
Bronfante, bronfante. Snuivende, ronkende, snorkende.
BRONTOLEARE. Morren, knorren, zaft spreken, mompelen van toorn of gramschap.
se ne andò via brontolando. Hy ging morrende, knorrende weg.
Brontolamento, brontolamenti. Gemor, geknor, gemompel.
BRONZO. Metaal, van geel koper, rood koper, enz. klokspys.
le campane se fondono di bronzo. De klokken worden van metaal gegoten.
artiglierie di bronzo. Metaal geschut, metaal kanon, metale stukken.

statua, &c. di bronzo. Een kopere of metale beeld.
Bronzino. Een pot, mortier of vyzel van metaal of koper gegoten.

BROUARE, brouata, &c. V. Broare, Broate.

BROZZA, brozze. Puistjes, blaartjes, sproeten, enz. *V. Broffola, broffole, &c.*

BRUCARE. De groene overtollige ranken, de o-
 vervloedige bladeren van boomen, wynstokken,
 enz. snyden, snoeijen of plukken.

brucar levisti. De groene, overtollige ranken, de o-
 vervloedige bladeren van een wynstok afsnyden.

brucar li mori (morari) De overtollige bladeren van de
 Moerbeziëboom plukken, snyden, snoeijen.

**BRUCCIARE, bruciare, brugiare, bruciare, abbruci-
 are, abbruciare, abbrugiare, abbruciare.** Branden,
 afbranden, verbranden. *V. Ardere, &c.*

bruciar legna. Hout branden.

bruciar candele, &c. Kaarsen branden.

bruciar incensi. Wierook ontsteken.

bruciar castagne. Kastanien roosten, of braden.

bruciare le case, &c. Huizen, enz. in vuur en vlam
 zetten, afbranden, verbranden.

bruciar' uno vivo. Iemand levendig op 't vuur wer-
 pen, verbranden.

**Bruciato, bruciato, brugiato, bruciato, abbruciato,
 abbrugiato, abbruciato.** Gebrand, verbrand, afge-
 brand, door de vlam verteerd.

esser bruciato vivo. Levendig op 't vuur geworpen,
 verbrand, door de vlam verteerd.

abbruciato dal sole, caldo, &c. Door de hitte of warm-
 te van de zon verbrand, gebrand, gebraden.

sangue nero ed abbruciato. Zwart, ontstoken, ver-
 brand bloed.

(castagne) bruciate. Gebrade, gerooste kastanien.

Bruciata. Een schotel met versich gebrade en hee-
 te kastanien.

aspettar la bruciata. Wagten, vertoeven tot dat de
 heete kastanien komen, dat is, bequame gelegent-
 heid afwagten.

Bruciaticcio, bruciaticcio, abbruciaticcio, &c. Een
 weinig verbrand, aangebrand, naar aangebrand
 smakende of riekende. *V. Arscicio.*

an sapor bruciaticcio. Een aangebrande smaak.

Bruciore, bruciore, bruciore, brusore. 't Branden,
 brand. *Met.* Een droevige, jammerlijke brand-
 ding; ook 't jeuken en byten; ook 't branden, die
 naar 't kraauwen, krabben of wryven volgt; ook
 't strammen, door de opgedroogde wonden ver-
 oorzaakt. *Met.* Groote angst, pyn of smert. *V.*
Cociore.

sento un bruciore indicibile. Ik lyde of gevoele een on-
 verdragelijke brand, pyn en smert.

un bruciore nella gola. Een brandinge in de keel.

che bruciore era di vedere, che &c. Wat hartzeer, wat
 pyn en smert was het te zien, dat, enz.

Bruciatura, bruciatura. 't Branden, 't blaken, brand,
 [enz.]

BRUCIOLO, brucioli. Vezeltjes, hairtjes aan wor-
 telen van planten; ook een hagedoornbosch, een
 kreupelbosch.

BRUCO, brucolo. Vliegende worm; die de vrugt
 van de boomen versind: kever, meulenaar.

BRUFFARE, bruffare, sbruffare. Besprengen, be-
 sproeijen, bevoigten, sprengen of sprenkelen,
 spuiten uit de mond, enz. Ook de mond spoelen,
 wasschen, zuiveren of reinigen. *V. Spruzzare.*

bruffare, (sbruffar') un fazzoletto di acqua rosa, &c. Een
 neusdoek met roozewater sprengen of sprenkelen.

sbruffar l'acqua nel viso ad alcuno. Iemand 't water in
 't aangezigt spuiten, sprengen, iemand besproei-
 jen, enz.

venne meno e subito la sbruffarono di aceto rosato. Zy
 wierd flauw, zwak, onmagtig, en aanstonds
 besproeide men haar met roozenazyn.

sbruffar' i fiori, &c. De bloemen besprengen, be-
 sproeijen, bevoigten. *V. Inaffiare.*

Bruffato, sbruffato. Besprengd, besproeid, bevo-
 gtd.

Bruffatoio, sbruffatoio. Een naauw spuitglasje, ge-
 lijk de hair- of baardscheerders tot roozewater ge-
 bruiken; ook een spuitje om de kamer, bloemen,
 enz. te besproeijen.

**BRUGIARE, bruggiare, &c. V. Brucciare, Bru-
 ciare, &c.**

BRUGNA, Brugnata, brugnoola. V. Prugno, &c.
BRUIRE. Razen, bulderen, tieren.

l'appetito mi fa bruir le budella (il ventre.) De honger
 doet my den buik, de darmen of ingewand ra-
 zen of tieren.

Brullare. V. Broare, &c.

BRULOTTO. Een brander, een brandschip, om
 brand te stigten.

BRUMA. De winter, de wintertyd.

Brumale. Van de winter, wintersch, tot de winter
 behorende.

tempo, (stagione) brumale. Wintertyd.

BRUNIARE. Bruinieren, glat, effen slypen, of ma-
 ken, polysten. *V. Lisciare.*

Brunitoio, brunitore. Bruineerstaal of tand; ook een
 slyper, gladmaker, beschever.

BRUNO. Bruin, donker, duister. *Met. en Poët.*
 Donker, donkerligt, schemerligt.

di color bruno. Bruin van verwe, donker van kleur.

la bruna notte. De donkere of duistere nagt.

Bruno. Bruine kleeding en verwe; ook rouwklede-
 ren, treurklederen.

vestito di bruno. Een bruin kleed, rouwkleed, treur-
 [kleed.]

il bruno non guasta il bello. De bruine kleur deert de
 schoonheid niet.

Brunastro, brunazzo, brunetto, brunotto. Wat bruin,
 bruinligt dat naar 't bruine zweemt, gelijkt, enz.
occhi brunastri (brunetti, brunotti.) Zwart-bruine
 oogen.

Brunetta, brunotta, brunastra, (donzella, dama.) Een
 zwartbruin meisje of vrouwsperfoon.

Brunezza. Bruine kleur, bruinheid, zwartheid.

**Brunare, brunire, &c. V. Abbrunare, Imbrunare, Ab-
 brunire, &c.**

BRUSCA, brusca, bruscolo, bruscolino, bruschetto.
 Een

Een splinter, een hairtje of vezeltje, een spaantje, een stroohalmkje, een scheutje, plantje of spruitje, een takje of rysje.

ogni bruscolo gli pare una trave. Alle splintertjes (shy-
men hem balken te zyn, komen hem als balken te
vooren, dat is, alles valt hem te moeijelijk en
te zwaar.

Bruscaglia, brusciaglio. Alterhande drooge takjes of
rypjes, die heen en weer op de aarde leggen.

BRUSCIARE, brusciato, brusciare, &c. *V. Brus-*
ciare, &c.

BRUSCO. Heet, vietrig, brandend.

vino brusco e gagliardo. Een brandende, sterke, krag-
tige wyn.

Brusco. Scherp, hard, ruw: van smaak, in zeden,
enz. *V. Aspro.*

vino brusco. Een scherpe, zuure, onrype, groene,
wrange wyn.

am tempo brusco. Een ruw, ongestadig, buiagtig weer.

parole brusche. Harde, scherpe, strenge, barf-
woorden.

un risponder brusco. Een stuurs, trots, ruw, streng,
bars antwoord.

buomo brusco e fero. Een hard, straf, streng, stuursch
mensch.

Bruscetto. Wat heet, scherp, ruw.

un sapor' agro e bruschetto. Een zuure, scherpe, wran-
ge smaak.

frutti bruschetti e non maturi ancora. Ontydige, onry-
pe, groene, wrange vrugten.

Bruscamento. Scherpelijck, straffelijck, bitterlijck, stren-
gelijck, ruwelijck.

ripofe bruscamento. Hy antwoorde straffelijck, trots-
lijck; hy gaf bars, streng, trots antwoord.

mi guardo bruscamento. Hy zag my straf en stuursch
aan, hy toonde my een straf, stuursch gelaat.

Bruscare, brusciare. *V. Imbruscare, Imbruscire, &c.*

BRUSCOLO, brusolino, &c. *V. Brusca, &c.*

BRUSTOLARE, bruscare, abbruscare, abbrustire,
abbrustolire. Braden, roosten, branden, aanbran-
den; ook blaken, zengen en branden.

brustolare una fetta di pane. Een snede broods roosten
of braden.

abbruscar, &c. pali, &c. Palen in de brand steken,
zengen, verbranden. *V. Arsciogre.*

abbruscar una ferita, &c. Een wonde, enz. met vuur
gezenen.

Brustolare, abbrustolire. Branden, aanbranden, naar
brand en rook smaken of rieken, onsmakelijck
worden. *V. Arsciogre.*

Brustolato, bruscato, abbruscato, abbrustito, abbrusto-
lito. Gebrand, geroost, gezengd, gebraden; ook
aangebrand, naar brand en rook smakende, of
riekende. *V. Arscio.*

Brustolatura, abbrustolatura, &c. Brandinge, blakin-
ge, zenginge, enz.

BRUTTO. Onredelijck, dom, onvoorzigtig, onver-
standig.

come gli animali bruti. Gelijck de onredelijke, domme
beesten of dieren.

Brutale, brutesco. Beestelijck, beestagtig. *V. Bestia,*
bestiale.

un uomo brutale. Een beestelijck, beestagtig mensch.
atti brutali. Beestelijke, beestagtige werken.

voglia, &c. brutale. Een beestelijke lust of begeerte.

menar' una vita brutale. Een beestelijck, beestagtig
leven leiden of voeren.

Brutalmente. Beestelijck, beestagtig, gelijck de beesten.

Brutalità, brutalità. Beestelijke levensaart, beestagtige
maniere van leven.

BRUTTO. Leelijck, mismaakt, schandelijck, dat
is, niet schoon, niet mooy. *Mos.* Onbetamelijck,
onbehoorlijck, ongevoegelijck, niet wel staande of
passende.

una brutta vecchia. Een leelijck, mismaakt wyf.

un brutto mostaccio. Een vervaarlijck, schrikkelijck, af-
schuwelijck gelaat of aangezigt.

ella non è brutta. Zy is niet leelijck, dat is, zy is ta-
melijck of redelijck mooy, schoon.

brutte e buone (pere.) Een zekere soort van peeren,
die niet mooy, maar lekker en van goede smaak
una brutta cosa. Een leelijck ding. [zyn.]

la più brutta cosa del mondo. 't Schandelijckste, 't snoo-
dste ding van de weereld.

un brutto costume. Een schandelijke gewoonte of ma-
niete.

un brutto errore. Een leelyke fout of misflag.

fa brutto vedere. Dat staat leelyck, mismaakt (niet
fraay, niet mooy)

brutte parole, (parole brutte) Onkuifche, vuile, snoo-
de woorden.

Brutto. Onzuiver, onrein, vuil, morsig, leelyck. *V.*
Sporco.

panni brutti. Vuil, morsig linne of lynwaad.

un tempo brutto. Een vuil, sordig weder.

fa brutto camminare. 't Is vuil, sordig gaan.

piazze brutte di fango. Vuile, morsige straten, of
wegen.

Brutto. Onrein (de ware als zy in haar zelfs is, niet
uitgelezen)

Brutto. Onrein in ('t geen aan kostelyke steenen nog
ruw en onbeschaafd is.)

un diamante &c. brutto. Een diamant, enz. die nog
ruw en ongeslepen is; ook die eenige mangel of
gebrek heeft.

Bruttissimo. Zeer leelyck, vuil, morsig, sordig.

Bruttamente. Op een schandelyke, vuile, snoode, on-
eerlyke wyze; ook onreinelyck, onzuiverlyck, on-
kuifchelyck.

errar bruttamente contro la Grammatica. Een leelyke
misflag tegens de Spraakkunde begaan.

casar &c. bruttamente. Yselyck vallen, een afgryze-
lijke val doen.

parlar bruttamente. Schandelijck, snoodelijck, dat is,
onkuifchelijck spreken, vuile en leelijke taal voeren.

toccarsi abbracciarfi, &c. bruttamente. Zig onbehoor-
lijck, onbetamelijck, onkuifchelijck aanraken, beta-
sten, enz.

peccar bruttamente. Schandelijck, zwaarlijck zondigen,
schandelijke, zware zonden begaan, bedrijven.

fuggir bruttamente. Schandelijk de vlugt nemen, met schande vlugten gaan.

il nemico fu posto bruttamente in fuga. Den vyand wierd schandelijk op de vlugt gedreven, gejaagt.

Bruttissimamente. Op de leelijkste, schandelijkste, snoodste wijze of maniere.

Bruttezza. Leelijkheid, mismaaktheid, schandelijkheid, snoodheid, enz.

la bruttezza della faccia. De leelijkheid, mismaaktheid des aangezichts.

la bruttezza del peccato. De gruwelykheid, schrikkelijkheden, verwaarlykheid der zonden.

la bruttezza delle parole lascive, delle cose carnali &c. De vuiligheid van onkuische woorden, vleeschelyke dingen, enz.

Bruttura. Drek, vuiligheid, onreinheid, onzuiverheid, morsigheid. *Met.* Onkuisheid, hoerery, geilheid. *V. Sporcbezza &c.*

non posso levar questa bruttura dalla dita. Ik kan deze vuiligheid, deze drek niet van de vinger krygen.

nettiamci da ogni bruttura della carne e dello spirito. Laat ons van alle besmettinge des vleesch en des geests ons reinigen, zuiveren.

cafid in una fossa piena di bruttura. Hy viel in een kuil vol modder en slyk.

acconsensir' alla bruttura. In de onkuisheid of hoerery bewilligen, toestaan.

Bruttare, imbruttare. Besmetten, bezoedelen, vuil maken. *V. Imbruttare &c.*

Bruttarsi, imbruttarsi. Zig besmetten, bezoedelen, vuil maken. *V. Imbruttarsi &c.*

Bruttire. *V. Imbruttire.*

BUAGGINE, buazzo &c. *V. Bue.*

BUBBOLA, bubela. Een nagtuil, een kerkuil, een uil.

Bubulare, bubare. Een geluid slaan als een pitoor of nagtuil, schreeuwen gelyk de uilen.

BUCA. Een kuil, een hol. *Met.* Een graf of grafstede. *V. Buco.*

far' una buca. Een kuil of hol maken.

buca di vaivolo. Een pokdaal.

andar' alla buca. In de kuil gaan, dat is, allengskens naar 't graf gaan.

Bucchetta, bucalina. Kleine kuil of hol, kuiltje, holletje.

Bucare, buccerare, buccchiare. Booren, doorbooren, vol gaatjes maken.

Bucherato, bucato. Vol gaatjes geboort, doorgeboort; ook vol mazelen of pokdalen, gemazeld, enz.

bucherato, bucato di vaiuoli. Een pokdalig aangezigt.

un viso tutto bucherato di vaiuoli, (vaiuole) Eenganfch pokdalig aangezigt, een aangezigt vol pokdalen.

BUCATO, bucata, bugata. Loog om 't lynwaad of linne goed, te wasschen, of de wafch zelfs.

bollir' un bucato. Idem.

non si fece bucato di notte, che non si tendesse di giorno. Nooit is iets by nagt gewasschen, of het is by dag opgehaugen. (Wy zeggen) nooit is iets zoo fyn gesponnen, of het komt voor de zonnen, dat is, alle schelmstukken komen ten laatsten aan 't ligt.

Bucato. 't Nieuwgewassche linnegoed of lyuwaad (nat of droog.)

tender' (stender') il bucato. 't Linnegoed, de natte kleeren ophangen, droogen.

di bucato. Nieuwgewasschen, wit, zuiver, rein van de wafch.

lenzuoli di bucato. Nieuwgewassche witte, zuivere, reine lakens.

grembiale, servietta &c. di bucato. Een nieuwgewassche witte voorschoot, servet, droogdoek, enz.

Bucataio, bucataia, bugandiero, bugandiera. Een wasscher, wafchster.

BUCELLATO, bucellato. Een soort van krakelingen of koeken.

BUC CIA, buccio. De schors of bast van een boom, plant, enz. Ook de buitenste groeneschors van de knop van een roos, enz. *Met.* Aart, natuur, eigenschap. *V. Buccinolo, Guscio.*

tutti siano d'una medesima buccia. Wy zyn alle uit een knop gesprooten, dat is, wy zyn van dezelve natuur of eigenschap.

Bucciare. V. Sbucciare.

Bucioso. Schorsig, vol van groote of dikke schorsen, of basten: 't geen dikke schorsen of basten heeft.

BUC CINA, bucina, buccino. Een soort van schulpvisch, een hoorn gelykende; ook een trompet, of bazuin, een krom of andere blaashoorn.

Buccinare, bucinare, sbuccinare. Met een hoorn, bazuin, of trompet uitblazen; den hoorn blazen, de trompet of bazuin steken. *Met.* Verkondigen, verspreiden, verbreiden, weereldrugtig of gemeen maken.

buccinar nelle orecchie ad uno. Iemand in de ooren bla-
[zen]

buccinar, (sbuccinar) un secreto per tutto. Een geheim, verborge zaak openbaren, verbreiden, gemeen maken.

buccinar qualche cosa nella orecchia a ad uno. Iemand een zaak dikwils in 't oor spreken, zeggen. *Met.* Dikwils herhalen, wederom zeggen, hervatten.

bisogna buccinarglielo nelle orecchia. Men moet hem in de ooren tuiten of blazen, dat is, hard toefschreeuwen, toeroepen.

Buccinare, abbuccinare, (uno) Met. Voor-tegen-of by roepen, schreeuwen; iemand door sterk roepen of schreeuwen doof maken; ook verbluffen, verschrikken, verbaasd maken, zot of razende ma-
[ken]

abbuccinar' uno colle ciancie. Iemand met zyn gekakel de ooren doof maken.

abbuccinare le orecchie di uno. Iemand sterk in de ooren blazen.

Buccinare, bucinare. Klinken, klank geven.

sento buccinarmi le orecchie. My tuiten of klinken de ooren.

Buccinamento, bucinamento, abbuccinamento. Hoornblazinge, trompet of bazuinstekinge, uitblazinge; ook verschrinkinge, verbaaftmakinge, zot makinge; tuitinge in de ooren.

BUCIVOLO, bucciolo, (di canna) De langte van een riet, tot aan de knobbels; ook de hals van een kanne of kroes.

Buccintoro, *bucintoro*. 't Groot en kostelyk schip tot Venetien, waar op den Hartog alle jaten op Hemelvaartsdag de zee trouwd; of een groot schip, daar een Halfpaardman agter op stond.

Buchirame. Een soort van dun, fyn lynwaad, Trentyn.

Buchirare, *bucherato*. V. *Buca*.

Bucina, *bucinare*, *bucinamento*. V. *Buccina* &c.

Buco. Een gat of opening.
il buco dell'uscio. Een gat onder aan de deur.
il buco del federe (culo) 't Aarsgat.
il buco del focome. Gaatje aan een laatpanne van een vuurtoer.
spicciol buco. Een gaatje, een klein gaatje.
far un buco nell' aqua. Een gat in 't water willen maken, dat is, te vergeefs werken.
salvarse per il buco della chiave. Naauwelijks uit een gevaar schadeloos komen, byna daar in blyven.
far un buco nel capitale. Een gat in de hoofdsom maken, te weten, een gedeelte daar van qualijk verteeren.

Bucino, *buccherattolo*, *bucherto*, *Buccettino*. Gaatje, klein gaatje.

Bucone. Een groot gat.

Bucina, V. *Buccherame*.

Bucare, *bucherare*. Booren, steken, doorbooren, doorsteken, gaten maken.

Bucato, *bucherato*. Geboort, gesteken, doorboort, doorgesteken.

Budello, *budella*. Een darm; ook de darmen, 't ingewand, de naveldarm van een nieuwgebore kind. V. *Beliconchio*.

legar', tagliar' &c. il budello ai bambini. De kindertjens den Naveldarm binden, afsnyden, enz.

mi bruiscorno le budella. De darmen of 't ingewand razen of tieren my in 't lichaam.

perder le budella. De darmen, 't ingewand, dat is, alles verspelen, verliezen, qnyt raken.

il budello grosso. De aarsdarm, agterdarm. V. *Budellone*.

il budello grosso. De groote darm, gaande van de rechter na de linker zyde.

Budellone. Een groote darm; ook de aarsdarm, veldarm, agterdarm.

Budellone. Met. Een groote vraat, een slokop.

Budellame, budellami, quantità di budella insieme. Gedarmte, 't ingewand, een meenigte van darmen.

Bue, *buoi*. Een os of koe.

buemano. Een zee-os.

Bue, *boaccio*, *buasso*, *buazzo*. Met. Een ossekop, een dom, plomp, ongeschikt mensch.

egli è un gran boaccio. Hy is een groote ossekop, een plompaart, een dommert, enz.

Buaggine, *buassaggine*. Boersheid, dorperheid, botheid, domheid, plompheid.

Buaro, *boaro*. Een ossenhoeder, een ossedryver.

Buattiere, *boattiere*. Een ossenhoeder, ossedryver; een die ossen houd, een koopman of handelaar in ossen of koejen, een veehandelaar.

Buime, *bovino*. Van ossen, of tot ossen behoorende. V. *Vaccino*.

carne bovina. Ossenvleesch, koevleesch.

T O M. I.

Bovino, *buino*, (*andar buino*.) Als een os gaan, word gezegd van een paard dat de voeten buitenwaarts *Bovina*. Ossemeest, koemest. [zer.

Buffera, *buffera*, *biffera*. Een wervel- of dwarlwind.
si levò una buffera. Daar ontfond een sterke, hevige wervel- of dwarlwind.

Buffoso, *Buffoso*, *bifferoso*. Wervel- of dwarlwindig, vol wervel- of dwarlwinden.

Bufarare, *bufferare*, *bifferare*. Wervel- of dwarlwinden.

Buffa, *bassa*, *buffe*, *baffe*. Beuzelingen, wiswasjes, zotternyen, enz.
ciò che viene di buffa e bassa, se ne va di ruffa e raffa. 't Geen met *buffa*, *bassa* werd gewonnen, gaat met *ruffa*, *raffa* wederom verlooren, dat is, qualijk gewonnen, qualijk verteerd: zoo gewonnen, zoo verteerd.

Buffa. Het vizier van een helm.
strar giù la buffa. De schaamte verliezen, aan een zyde zetten.

Buffalo. Een Buffel. Een dier uit Africa gekomen, zwartagtig, hebbende een kop gelijk een [koe.
carne, pelle, &c. di buffalo. 't Vleesch, de huid, of vel, 't leder van een buffel, buffelsvel, buffelsvleesch, enz.

Buffalo, *buffalaccio*, *buffalone*. Een buffel, een botterik, een onbeleefd mensch. V. *Bue*, *buazzo*.

Buffalino. Van een buffel, of van buffelsvel.
carne, pelle &c. buffalina. Buffelsvleesch, buffelsvel, buffels huid, enz.

esser della casa Buffalini. Van 't geslacht Buffalini afkomstig, of uit 't geslacht Buffalini gesproeten zyn.

Met. Een onbeleefd en ongeschikt mensch zijn.

Buffalaggine. Met. Botheid, ongeschiktheid, onbeleefdheid.

Buffalajo, *buffalajo*. Een buffel- of ossenhoeder, of weider.

Buffalare, *buffalaggiare*. Bot, onbeleefd, ongeschikt zijn, zig onbeleefd gelaten of aanstellen.

Buffare, *sbuffare*, *sbuffeggiare*. Poffen, pocchen, snorken, snuiven, van toorn of gramschap ontfsteken worden. V. *Bronfare*.

sbuffare (di colera, sdegno, stizza &c.) Snorken, pocchen, poffen, snuiven, razen of woeden.

Buffante, *sbuffante*. Snorkende, pocchende, poffende, snuivende, razende of woedende, van toorn of gramschap ontfstekende.

Buffamento, *sbuffamento*. Snorkinge, pocchinge, poffinge, snuivinge, woede, groote hevigheid of gramschap.

Buffera, *bufferare*, *bufferoso &c.* V. *Bufera &c.*

Buffetto, *buffetto*, *buffestone*. Een knip met de vinger; ook een vuist of kinnebakslag, oorvyg, enz. ook een blaasbalg.
dar' un buffestone. Iemand een knip, een vuist of kinnebakslag, een oorvyg geven.

Buffettare, *buffettare*, *buffetteggiare*, *sbuffettare*. Knippen met de vingers, afknippen; ook een vuist of kinnebakslag, een oorvyg geven; ook met de blaasbalg blazen.

Buffetto, *buffetto*. Een scheuktafel, geregtfel,

fel, daar men glazen, goude of zilvere vaten opzet, enz. tot cieraad van een kamer, van een zaal, of ten dienst van de tafel. Een leye of schrijfbord.

B U F O N E. Een gek, nar, potsnar, potsemaker, klugtbedrijver, enz.

far' il buffone. Voor gek of nar, voor potsnar, voor potsemaker, of klugtbedrijver spelen.

un habito, ciera &c. da buffone. Een narrekleed, gekskap, zotskap, potsmakers klugten of bedrijven.

buffone piacevole, solazzevole, scherzoso. Een lustige, vrolijke, kortswijlige, klugtrige, vermakelijke gek, of nar.

buffon satirico, mordace, cattivo. Een schimpende, hekelende, looze, stekende nar, dat is, die een anders zeden lastert, beschimpt, bespot, enz.

buffone di palazzo (di corte) Hofnar, klugtbedrijver, potsemaker.

buffone di comedia. Een tooneelspeler, een potsmaker, of klugtbedrijver.

Buffoneggiare. Klugten of snakeryen bedrijven, voor gek of nar spelen.

Buffoneggiare, sbuffoneggiare, (uno) Iemand voor gek houden, iemand bespotten, uitlachen, foppen, tergen: met iemand de gek scheren, of den draak steken. *V. Bessere, Burlare.*

Buffoneria, buffonaria, buffonerie. Jok, scherts, boertery, kortswijl, klugt, snakery, enz.

dir qualche buffoneria. Een klugt of snakery voortbrengen, vertellen, verhalen.

far buffonerie, (buffonarie) Klugten, of snakeryen bedrijven.

Buffonesco. Aardig, snaaks, klugtig, koddig, boertig, vermakelijk, geuengelijk, enz.

parole, (atti scherzi) rivi &c. buffoneschi. Snaaksche, klugtige woorden, aardige gebardeu, vermakelijke klugten, boerteryen, enz.

habito, capuccio &c. buffonesco. Narrekleed, narrekap, gekskap, zotskap.

Buffonescamente. Aardiglijk, koddiglijk, boertelijk, gekkelijk.

parlar, rider &c. buffonescamente. Aardiglijk, koddiglijk praten, lachen.

B U C A N Z A, buganza. Exterooogen aan de voeten; ook kakhieren.

B U G A N D I E R A, bugata, bugato &c. V. Bucato &c.

B U G I A. Een zekere soort van een kandelaar, in de kerken voor een Bisschop gebruikelijk.

B U G I A. Een leugen, leugentje.

dir' una bugia, (delle bugie) Een leugen zeggen, of liegen, een leugen verhalen.

dir la bugia. Liegen.

finger' (inventar') una bugia. Een leugen verdigten, verzinnen, verciereu.

Bugiaccia, bugiazza. Een kleine leugen, leugentje.

Bugiaccia, bugiazza. Een leelijke, grove leugen.

una bugiaccia che sarebbe crepar le travi. Een leugen, dat de balken daar van kraken, spijten, barsten, of scheuren zouden.

Bugiardo. Leugenagtig, valsch, bedriegelijk, vermeend, gewaand.

scuse bugiarde. Leugenagtrige, valsche verschooninggen, ontschuldigingen, voorwendzels, uitvlugten.

una gravidanza &c. bugiarde. Een vermeende, gewaande zwangerheid, vrugbaarheid, enz.

Bugiardo. Een leugenaar, een leugenmond.

un gran bugiardo. Een groote leugenaar.

al bugiardo non vien creduta la verita. Een leugenaar vind geen geloof, al zegt hy de waarheid.

Bugiardello, bugiardetto. Een kleine leugenaar, leugenaartje.

Bugiardone, bugiardaccio. Een groote, grove, plompe leugenaar.

B U G L O S A, búglossa. Bernasie, Olfetong (een zeker kruid.)

B U G N O, bugnolo. Een byekorf. *V. Arnia, Cupila.*

B U G N O N E, bugno, bognone. Een wiat, gezwel; ook een bloedvinn, ettergezwel.

B U G N O L O, bugnuolo, bugnola. Een kleine maat, maatje.

un bugnolo di avena. Een maatje haver.

B U I O, Donker, duister.

la buia notte. De donkere, duistere nacht.

Buio, il buio. Duisternisse, donkerheid van de nacht.

al buio. In 't duister, in 't donker, zonder licht.

comar, levarsi &c. al buio. In 't donker (zonder licht) het avondmaal eeten, opstaan, enz.

far le cose sue al buio. Zijne zaken in 't donker doen, verrigten, dat is, in 't verborgen, in 't heimelijk; ook zonder aandagt, zorgvuldigheid, naarstigheid, of opmerkinge.

su 'l buio. Tegens den avond, als het donker word.

venir &c. su 'l buio. Tegens den avond komen, tusschen licht en donker komen.

Buiore. Donkerheid, duisterheid.

Buiarsi. V. Abbiarsi &c.

B U L A, pula. Kaf, vuiligheid, die na 't reinigen van 't koren overblijft.

B U L B O. Chalotte, en allerhande ronde wortelen, die veele schellen, de eene op d'andere hebben.

bulbi di tulipani, gigli &c. Chalotten, ajuinen, of wortels van tulpen, lelien, enz.

pianar' i bulbi. De ajuinen, wortels of bolletjes van bloemen, planten.

cavar i bulbi. De ajuinen, wortels of bolletjes van bloemenuitdelven, uitspitten, uitgraven.

Bulboso. Dat veele bolletjes in de wortel heeft.

radice bulbosa. Een wortel die veele ronde, kleine, vezelagtige bolletjes heeft.

B U L D R I A N A. Een hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouwmensch. *V. Bagascia, Bergbinella, Squaldrina, &c.*

B U L E T T I N O. V. Bulla, bollettino. [na, &c.]

B U L I C A M E, bullicame. V. Bollicame.

B U L I N O. V. Bolino.

B U O N O, bono. Goed, goedaardig, vroom, barmhartig.

buon' Iddio. De goede God. [tig, enz.]

buoni costumi. Goede zeden, manieren.

buona gente. Goed volk.

una buon' anima (un buon' uomo) Een vroomc ziel, een goedaardig mensch.

buone opere. Goede, deugdzaamc werken.

buona vita. Een goed leven.
un buon compagno. Een goed medegezel, die goed van ommegezug is.
buon giorno a V. S. Goeden dag myn Heer.
buon di e buon' anno. Goeden dag, en goed jaar.
buona sera, buona notte. Goeden avond, goeden nacht.
buono come il pane. Zoo goed als brood, dat is, zeer goed; best, allerbest.
buona robba. Goede ware of Koopmanschap, Kóóp-mans goed.
l'alto cœli mandò buona. God wil ons gelukkig, vóór-spoedig maken, zegenen, geluk of voorspoed ver-kekenen.
io l'ho scappata buona. Ik ben een groot gevaar out-komen, te boven gekomen.
Buono. Goed, dat is, geschikt, bequaam, bestand, sterk, kragtig, magtig genoeg, vermogend, enz.
li miei occhi non sono più buoni. Mijnne ooggen deugen niet meer, beginnen te schemeren.
egli non è buono ad un' affare di questa sorte. Hy is tot zoodanige zaken niet bequaam.
tu non sei buono a cosa veruna. Gy zijt nergens toe bequaam, men kan u nergens toe gebruiken.
egli non farà buono a torti un patto di terra. Hy zal niet bestandig, niet magtig genoeg zyn, om my een hand breed te doen wyken.
Buono. Goed, vroom, enz.
ab buon' uomo! Och goede maat, goede kameraad!
buon uomo. se hai troppo bevuto, va a casa &c. Mijn goede maat, als gy te veel gedronken hebt, of als gy beschonken zyt, zoo gaat na huis, enz.
Buono, (bell' è buono) Goed genoeg, bestaande, enz.
V. Bello.
Buono. Goed, groot, aanzienlijk, tamelijk, of redelijk groot, volkomen, bequaamelijk, sterk, kragtig, magtig, vermogend, in allerhande spreekwyzen
dategliene un buon pezzo. Geeft hem een goed stuk daar van.
un buon pezzo della notte era già andato. De nacht was meerendeels verstreken, voorby gegaan.
così stette per buono spazio. Hy stond aldus een goede wijle of tijd.
ne prenderai un buon cucchiaro. Gy zult een goede lepel vol daar afnemen.
una buona quantità (somma) di danari. Een groote somme gelds, een aanzienlijk stuk gelds.
un buon bicchier di vino. Een goed glas wijn.
una buona parte del canino. Een goed stuk wegs.
se me morì in buona età. Hy is in een redelijke, bequame ouderdom gestorven.
un buon bastone. Een goede knuppel, of stok.
buone bastonate. Goede, hard stoksflagen of stooten.
gli diede delle buone. Hy heeft hem goede harde slagen of stooten gegeven, hy heeft hem wakker afgerolt, afgesmeert.
Buono. Goed, dat is, digt, vast, sterk.
un buon muro. Een goede (sterke muur.)
buona siepe. Een goede (dijte of vaste) hegge.
buoni pali &c. Goede (dikke, sterke) palen, enz.
Buono. Goed, dat is, dapper, konstrijk, enz. Ook

ernstiglijk, ernsthaftiglijk, enz.
un buon soldato. Een goed (dapper) soldaat of krijgs-knecht.
egli è buon musico &c. Hy is een goed (konstrijk) zanger, enz.
egli ha buon giudizio. Hy heeft een goed (scherpzin-nig, schrander) verstand.
di buon senso. Ernstiglijk, ernsthaftiglijk, met of in ernst.
Buono. Goed, dat is, gemakkefijk, ligt.
ella è buona da intendere. De zake is gemakkefijk, ligt te verstaan, te bevatten, te begrijpen.
Buono. Heilzaam, gezond, dienstig.
la teriaca è buona contro il veleno. De Teriakel is goed, gezond tegen 't vergift of venijn.
buoni pascoli, buone acque &c. Goede weiden, goed water, enz.
arrivar' a buon porto. In verzekerde haven komen, gelukkig aan land treden, aanlanden.
Buono. Goed, dat is, van goede smaak, smakelijk, lekker, uitgelezen.
un buon boccone, buoni bocconi. Een goede beet, een goed stukje, een lekker brokje. *V. Bocconi.*
una buona insalata. Een lekkere salaat.
Buono. Goed, dat is, gelukkig, voorspoedig, ge-wenscht, lustig, vriendelijk, enz.
buon vento. Goede, gewenschte, voordeelige wind.
che buon vento vi mena quà da noi? Wat voor een goede, voordeelige wind voert u herwaarts?
buon tempo, (goder' il buon tempo) Goede, gemakkelijke dagen hebben, goed cier maken, lustig en vrolijk zyn.
dar buone parole. Goede woorden geven.
trattar con le buone (parole) In der minne, in vriend-schap handelen.
far buon viso (buon volto) Een vriendelijk gelaat, zig vriendelijk toonen.
tornar' in buona (affezione) Weder goed worden; zig verzoenen, verzagten, ter neer zetten of bevrede-igen laten.
con buona grazia. Met een goede (schoone, aangena-me) bevalligheid, cierlykheid, enz.
far' una cosa con buona grazia. Een ding met een aardige cierlykheid of bevalligheid doen.
con buona grazia di V. S. Met (goed) verlof, met toelatinge of wille van U. E.
raccomandarfi alla buona grazia di uno. Zig in iemands gunst en genegenheid bevelen.
buon mancia. Een goede handgift, schenkaadje.
dar la buona mancia ad uno. Iemand een goede hand-gift, of schenkaadje geven.
buon mercato (a buon mercato) Goed koop, niet dier, van slegten prys of waarde.
comprar' vender' a buon mercato. Goed koop geven, of verkoopen,
portar la buona nova. De goede (aangename, blyde) tydinge brengen, boodschappen.
buon bora, in buon' bora, alla buon' bora. Ter goeder uure, of tyd (met geluk en zegen)
sia in buon' bora. Laat 't zoo zyn, in Gods naam.

buon' hora, a buon' hora, a buonissima hora. Vroeg, by tijds.
levarsi, venir' &c. a buon hora. Vroeg, vroeg tijds, enz. opstaan, komen.
buon pro' faccia a V. S. Wel moet 't U bekomen.
buons pro' faccia in buono stato, (in buona salute) Zigt in een goede staat, in goede gezondheid bevinden.
esser, (trovarsi) in buono tempo 't Is helder, klaar, schoon, mooy, goed weder.
fa buono (fa buon tempo) 't Is helder, klaar, schoon, mooy, goed weder.
fa buon caminare, buon viaggiare &c. 't Is goed gaan, goed reizen, enz.
fa buon vivere in questo paese. 't Is hier te lande goed leven.
tu hai buon dire, fare &c. Gy hebt goed zeggen, maken, doen, enz.
Buono. Goed, dat is, voornaam, edel, doorlugtig; ook eerlijk, eerbaar, eerzaam, deugdelijk, vroom.
esser di buona casa, (casata, famiglia) &c. Van een goed (voornaam, edel, doorlugtig) huis of geslagt zyn.
buon nome, buona fama. De goede (eerlijke, vroome) naam, faam.
Buono. Goed, dat is, gaarne, gewilliglijk, goedwilliglijk, van goeder harten.
di buon cuore (di buona volontà) Van goeder harten, uit goeden wille, gaarne, gewilliglijk.
di buona voglia Gaarne.
star di buon cuore, (di buon' animo, di buona voglia.) Goeden moed hebben, moed houden, goeds moeds [zyn].
star a buona speranza, (haber buona speranza) Goede hoope hebben, 't beste hoopen, verwagten.
alla (buona) fe. In der daad, in waarheid, waarlijk, zekerlijk.
alla buona. Vriendelijk, in vriendschap, in der minne, zonder twiift of tweedragt. *V. sopra: Colle buone &c.*
trattar' alla buona. Vriendelijk, minnelijk, in der minne, in vriendschap met iemand handelen.
alla buona. Getrouwelijk, opregtelijk, zonder veel woorden, ter goeder trouw.
viveremo alla buona insieme. Wy zullen getrouwelijk met malkander leven, wy willen opregtelijk met malkander handelen.
di buona fede. Op goed geloof, ter goeder trouwe.
posseder, consegnar &c. qualche cosa di buona fede. Iets ter goeder trouw, op goed geloof bezitten, een ander ter hand stellen, overleveren.
di buona mano. Van goeder hand, dat is, uit genegtheid, uit goeden wille, uit vriendschap, enz.
dar qualche cosa di buona mano ad uno. Iemand iets uit genegtheid, uit goeden wille, uit vriendschap, uit liefde, uit eengengen hart geven.
in buona parte. Ten besten, voor lief.
prender qualche cosa in buona parte. Iets voor lief nemen, met iets te vrede zyn; ook iets ten besten opvatten, opnemen.
Buono. Goed, 't goed; ook 't best, allerbest (heeft verscheide spreekwijzen.)
farà buono cherisormiano. 't Zal goed, raadzaam, nut,

dienstig zyn, dat wy weder, wederom, ofte rug keeren.
non è buono, che l'buono stia solo. 't Is niet goed, dat den mensch alleen zy.
avanti che arriviamo a tal segno, ci vorrà del buono. Eer wy daar toe geraken, zal 't nog veel moeite en goede arbeid kosten.
su 'lbuono. Op 't best, op 't allerbest, op 't best van allen.
V. Bello.
mori &c. su 'lbuono il poveretto. De arme (goede) mensch is in zyn beste jaren, in 't bloeijen, in 't friste van zyn leven gestorven.
dar del buono. Van 't goede geven, dat is, goede woorden, 't best dat iemand heeft of vermag.
il buono resta nel piatto. 't Beste, 't lekkerste van allen blijft in de schotel.
adesso verrà il buono. Nu zal 't best van allen, 't allerbest komen.
Buono. Wel.
buono a se! Wel voorzeker, in waarheid wel!
buono buono, abbuono! Wel, wel, ô zeer wel! zeer uitstekende.
far buono ad uno qualche somma, spesa &c. *V. Bovi-*
Buonissimo. Zeer goed, zeer nut, zeer dienstig of voordeelg, zeer sterk, zeer ligt, zeer gemakke- [sicare].
liki, enz.
buonissimi vini, buonissimi vivande &c. Zeer goede of sterke wijnen, spijsen, enz.
Buonamente. Goediglijk, minnelijk, vriendelijk; ook ernstiglijk, ernsthaftiglijk, met of in ernst.
Bontà. Goedheid, goedigheid, enz. ook vroomheid, opregtigheid, enz.
la bontà infinita di Dio. De oneindige goedheid Gods.
bontà di Dio, come vanno le cose del mondo! Goede God, hoe gaat het in de weereld!
buono di intierg bontà. Een innerlijk goed, goedaardig mensch.
la bontà d'un cavallo consisto principalmente in &c. De deugd of goedheid van een paard bestaat voornamentlijk in, enz.
Bontà. Door hulpe, door toedoen, ter oorzaak, om [enz].
bontà del mio cavallo scampai dalle loro mani. Door hulpe of toedoen van mijn paard ben ik uit hunne handen, geweld of magt ontvlugt, ontsnapt.
bontà del zio non sù applicato a tal mestiere. Hy heeft het zyn Neeftedanken, te wyten, dat hy by zulk een handwerk niet gedaan is.
bontà di costui mi sono rovinato. Door hem ben ik bedorven, hy is oorzaak van mijn bederf.
Bonificare, (far buono) Vergelden, vergoeden, goed maken; ook goedspreken, verzekeringe of borgstellen.
bonifisar le spese. De onkosten vergoeden, goed doen, wederom geven. *V. Abbonare.*
bonificar un pagamento, un credito &c. Voor een betalinge of schuld goedspreken, verzekeringe of borgstellen.
Bonificato. Vergoed, goed gemaakt, vergolden.

Bonificazione. Goedmakinge, vergoedinge, vergeldinge, borge, verzekeringe, zekerheid, borgstellinge.

BORASCA. *V. Borasca.*

BORATTO. Een zift, teems of zeef, meelbuidel, enz.

BORAZIËLO, burazzino. Een klein zift een ziftje, teemsje of zeefje. Ook een potsemaker, klugtbedryver, potsnar.

Boratore, burattore, abburatore. Buidelen, ziften.

buratore la farina. 't Meel buidelen, ziften.

abburattar' uno. Iemand te bitter, ruwelyk of onbeledfelyk handelen, bejegenen.

BURCHIO. Een foort van een schuit.

Burciello. Een scheepje, een boot, schuit. *V. Batello.*

Burciella. Een vat, kuip, bekken om in te baden.

BURELLA. Een hol, gewelf, kuil, kelder of onderaardsche diepte.

BURINO. *V. Borino.*

BURLA. Jok, scherts, boertery, kortswyl, klugt, snakery; ook een groote schimp, spot. *V. Baia, Bessa. da burla (per burla)* Uit scherts, uit boertery, uit kortswyl, uit snakery,

dar la burla ad uno. Iemand bespotten, uitlachen, foppen; met iemand de gek schereren, of den draak steken.

voller a burla con uno. Iemand voor de gek willen houden, hem willen bespotten.

star sulle burle. Altyd jokken, boerten, kortswylen, schertzen, klugten of snakeryen vertellen, bedryven.

far' una burla ad uno. Iemand uit kortswyl bedriegen, foppen; ook iemand zoodanigen klugt spelen, dat hy langen tyd daar aan gedenkt, geheugt, niet ligtelyk vergeet.

una burla solenne. Een aardige klugt, dat is, schimp of spot.

Burlare, burlearsi. Jokken, boerten, schertzen, kortswylen, klugten of snakeryen bedryven; zig foppen, uitlachen, bespotten, met elkander de gek schereren. *V. Bessere, Ridere, Scherzare.*

alhora burlavamo. Toenmaals sopten wy, toenmaals was 't geen ernst, wy scheerden de gek, enz.

ab burlate. Ey gy jokt, gy schertst, gy scheert 'er de gek mede.

non burlo certo. Ik jokte, ik boerte zekerlyk niet, ('t is in waarheid zoo) ik scheer 'er de gek niet mede.

burlearsi di uno. Iemand bespotten, uitlachen, foppen; met iemand de gek schereren, den draak steken.

me ne burlo. Ik lag 'er maar om (ik geef 'er niet om) ik vraag 'er niet na.

Burlevole. Aardig, snaaksch, klugtig, koddig, boertig, vermakelyk, geneugelyk, vrolijk. *V. Ridicolo.*

un buomo faceto, e burlevole. Een aardig, klugtig, koddig, vermakelyk, vrolijk mensch, die allerhande klugten of snakeryen weet te verhalen.

Burlesco. Aardig, klugtig, koddig, boertig, vermakelyk in 't spreken en schryven. *V. Faceto.*

composizioni, versi, canzoni &c. burleschi. Een schimphekel- of steekdig, vaers, rym, liedje of deuntje, om gelag of lachen te verwekken, te veroorzaken.

una burlesca (composizione) Een klugt, een vermakelyk, geestig gedigt. *V. Farfa.*

Burlescamente, burlevolmente. Aardiglyk, koddiglyk, geneugelyk, vermakelyk, boertiglyk.

Burlière, burione. Een potsemaker, een klugtbedryver, een beschimper, bespouter, die met de menschen de gek scheert. *V. Satirico.*

BURRA. De staart of handvat van de ploeg.

BURRO. *V. Butiro.*

BURRONE, burrato. Een steilte, een afgrond, een valley met veele doornen en wilde boomen bewassen.

BUSBACCARE. Op zyn luimen leggen, loeren, op allerhande looze treeken bédagt zyn, de menschen bedriegen, te kort doen.

Busbaccheria, busbaccherie. Allerhande looze treeken of schelmstukken.

Bushaccòne. Een bedrieger, een schelm; een deugniet.

BUSCALFANA. Een schindmerry, een leelyk, mismaakt, mager paard. *V. Rozza.*

BUSCARE. Naarstig, met aandagt onderzoeken, ondervragen, naspeuren, uitvorschen, navorschen; ook doorzoeken, doorsnuffelen, dat is, op rooven en stelen toeleggen; ook over al loopen, omzwerfen, omschuimen, dat is, bedelen.

Busca. Onderzoekinge, ondervraginge, naspeuringe, uitvorschinge, navorschinge; ook doorzoekinge, doorsnuffeling; ook bedeling; gebedel.

andar' in busca. Op rooven en stelen uit zyn, toeleggen.

Buscatore. Een onderzoeker, ondervrager, naspeurer, uitvorscher; ook een doorzoeker, doorsnuffelaar, bespieder; ook een bedelaar.

Busca-orecchie. Een oorworm.

BUSCO, buschetto, buschetti. Een splinter, stokje, spaantje, spuitje, scheutje of plantje van een boom, stroohalm, enz. *V. Bruscolo.*

tirar, (alzar, girar) buschetti. Splinters of spaanders trekken, opnemen, om draaijen, dat is, met zorgen, of gedagten niet beladen zyn, ledig, zonder werk of bezigheid zyn, niets te doen, of geen tijdverdrijf hebben.

BUSECCHIE, ventresche, e budellame d'animali. 't Gedarmte, de pens en al de darmen van eenig dier.

BUSO. *V. Buco.*

BUSSA, busse. Stooten, slagen. *V. Bastonata.*

dar busse ad uno. Iemand harde slagen of stooten geven, iemand afmeeren, aflossen.

baver delle busse. Afgesmeert, afgerost worden, harde slagen of stooten krijgen.

torre, (pigliar, bescar) su &c. delle busse. Harde slagen of stooten krijgen.

Buffare. Aankloppen (aan de deur.) *V. Picchiare, Battere.*

chi buffa alla porta? Wie klopt daar?

ecco ch'io sto alla porta e buffo &c. Zie, ik sta voor de deur, en kloppe, enz.

Buffatoio. Een klopper, een hamer, een klopring. *V. Battaglio, bastacchio.*

BUSSO, buffetto. *V. Buffo, bossotto &c.*

BUSSOLO, *buffola*. V. *Bossolo* &c.

BUSTO, *imbusto*. Deromp van 't lichaam, zonder hoofd, armen en voeten.

spiccar la testa dal busto ad uno. Iemand onthalzen, onthoofden, 't hoofd afslaan, afhouden.

Busso. De romp van een kleed, borststuk, borstrok, rijglif; ook een borstkleed, hembdrok zonder mouwen.

ciò che non va nel busto, va nelle maniche. 't Geen tot de romp niet in gaat, gaat tot de mouwen, dat is, 't geen in 't een niet verlooren gaat, gaat in 't ander verlooren.

ella va in busto alla moda Francese. Zy gaat raet een borststuk of rijglif na de Franche zwier gekleed.

BUTIRO, *bótiro*, *burro*. Boter.

butiro fresco. Versche boter.

butiro salato. Gezoute boter.

butiro frutto, (*colato*) Gesmolte boter.

un guazzetto a butiro fresco. Een sauce van versche *butiro e cacio*. Boter en kaas. [ter.

Butiroso. Boteragtig, vol boter.

Butirare. Boteren, boter maken, boter kernen.

Butirare, imbutirare. Met boter sincereen; ook met boter koken, toebereiden, bakken.

Butirato, imbutirato. Met boter gesmeerd, in boter gekookt, gebakken, toebereid.

BUTTARE. Uitgieten, uitstorten, uitwerpen, wegwerpen, weggooijen, wegsnijten. V. *Gettare*.

buttar (via) Wegwerpen, wegsnijten. Met. Verspillen, verquisten, onnuttelijk doorbrengen, verbrassen en verzuipen.

io non ho da buttar via. Ik heb niets om weg te smyten, dat is, ik heb geen overvloedigheid van goederen, enz. ik moet sparen.

buttar per terra. Ter aarde werpen, smijten, gooijen, vallen. V. *Abattere*.

buttar' uno (qualche cosa &c.) giù per le finestre. Iemand iets uit 't venster smijten, gooijen.

buttar giù le porte, (*luscio*) De deuren inslaan, insmijten, instooten.

buttar fuoco nelle case &c. Vuur in de huizen werpen of gooijen, het huis in de brand steken, in vuur en vlam zetten.

butta fuoco. Een moordbrander, brandstijger.

buttarfi in letto. Zig in 't bed werpen, dat is, met 'er haast in 't bed gaan; ook schielijk in een ziekte vervallen, ziek worden.

buttarfi ammalato. Schielijk ziek worden, in een ziekte vervallen. V. *Cascare*.

buttarfi innocchiuni a piedi di alcuno. Zig voor iemands voeten werpen, een voerval doen. V. *Gettarfi*.

buttarfi adosso a qualche uno. Iemand om den hals vallen; ook iemand bespringen, aanvallen, aangrijpen.

Buttare. Botten, uitbotten, botten, of knoppen schieten, krijgen.

le viti, gli alberi &c. cominciano a buttare. De wijnstok, de boomen, enz. krijgen botten of knoppen, beginnen botten of knoppen te schieten, te krijgen.

Butto. Een bot of knop van een boom, of wynstok. V. *Bottone*, *Getto*.

C.

CABALA, *cabala*. Der Jooden verborgen leere van Goddelijke dingen, uit de woorden, lettergrepen en letteren van de H. Schriftuur, en deszelfs verholentheden getrokken.

Cabála, *cabále*. Met. Fyne bedriegelijke overlegginge, streken.

con questa vestre cabale. Met deze uwe sijne bedriegelijke overlegginge, streken.

Cabalista. Iemand die zyn tyd in dusdanige verborge wetenschap besteed, zig daar in oeffent.

Cabalistico. Van dusdanige verborge wetenschap, of daar toe behoorende.

arte Cabalistica. De bovengezeide geheime, of verborge konst.

Cabalisticamente. Volgens de geheime of verborge leerwijze, of maniere van leeren.

investigar' un senso della scrittura. In de schriftuur de geheime of verborge wetenschap onderzoeken, nasporen.

Cabalizzare. In de verborge wetenschap, of in dusdanige leerwijze zig oeffenen.

CABINETTO, *gabinetto*. Een boek-oeffenkamer, boek-oeffenplaats, een geheime binnekamer; ook een konstkamer; ook een geheim vertrek van groote Heeren, die hunne brieven daar in opluizen en bewaren, en verborge zaken of ondernemingen overleggen, overwegen, beraadslagen; ook de geheimen zelfs; ook de geheime raad.

ritirarsi al gabinetto. Zig in zyn geheime binnekamer opluizen, zig na zyn boek-oeffenplaats begeben, vertrekken.

praticar i cabinetti de i grandi. De geheimen van groote Heeren gewaar worden, vernemen.

buomo di gabinetto. Iemand die van alle geheimen, die by groote Heeren voorvallen of omgaan, bewuft is, of kennisse heeft; ook een raadsman, of raadsheer, een geheime raadgever.

intr'odurr' uno nel gabinetto. Iemand tot zyn geheimen toelaten, dezelve mededeelen, te kennen geven.

Nota. 't Geen men niet vind in *ca*, *co*, *cu*, moet men zoeken in *ga*, *go*, *gu*. In tegendeel, 't geen men niet vind in *ga*, *go*, *gu*, moet men zoeken in *ca*, *co*, *cu*, om de groote overeenkomst van deze twee letteren.

CACARE. Zijn behoef doen, kakken, op 't gemak of huisje zitten, schijten.

cacar' adosso a qualche cosa. Op iets kakken, schijten, dat is, iets veragten, versmaden, verwerpen, misprijzen, enz.

ti vedrò un giorno andar a cacar senza lume. Ik zal u nog eens zonder ligt zien kakken gaan, dat is, ik zal u nog zoo arm en behoefstig zien, dat gy tot dit werk niet eens een kaars zult kunnen te weeg brengen.

cacabaldola, *cacabaldole*. Zoete, aangename, teedere, schoone, streelende woorden, waar mede men de kinderen aan- of toespreekt; ook vleijende, liefkoo-

koozende woorden, voornamentlijk in verliefde zaken, minneren, enz.

caca-rosso, coca-sangue. Roode loop, bloedgang.

Cacare, cacarsi sotto. Zig bekakken, beschyten, vuil maken, dat is, *Met.* Zeer vreezen, zeer bedugt of bevreesd zyn.

cacarsi sotto di paura &c. Uit vrees zig bekakken.

Cacavola, cacavella, cacaruola, caccherella. Dunne kak, dunne stromt.

Cacoria, cacberie, cacaria, cacberie. Schytklugten, schyteren, wisjewasjes; dus noemt men de spelen der kleine kinderen, de strelende woorden der vrouwen, enz.

ella fece (diffe) tante cacarie. Zy bragt zo veele zoete en strelende woorden voor den dag, zy quam met zo veele wisjewasjes te voorschijn.

Cacaria, cacarinola. Beuzelingen, wisjewasjes, dingen van niet. *V. Bagatella.*

per ogni cacarinola va in tanta rabbia. Om elke geringe beuzeling is hy zoo gebelgt, word hy zoo gram of toornig.

Cacberella, cacberillo, cacavello, cagola, cagolo. Drek, of stromt van muggen, muizen, en diergelijke ge-diertens: een keutel, keutels.

Cacato. Bekakt, bescheeten, vuil gemaakt. *Met.* Te teeder, of te teer.

porale, vezzi, lusinghe &c. troppo cacate. Al te teedere, zoete, strelende woorden.

Cacatamente. Te teederlijk.

parlar &c. cacatamente. Te teeder, dat is, langzaam, zagjes of zoetjes, met een zekere aangenome teederheid praten, enz. vleijen, streelen, liefkoozen.

Cacata. Afgang, stoelgang.

baver fatto una buona cacata. Goeden afgang gehad hebben.

Cacatoio. Een kakhuis.

andar' al cacatoio. Op 't huisje gaan, kakken gaan.

cacatoio publico. Een gemeen huisje. *Met.* Een gemeene openbare hoer, straatwoer, enz.

Cacatura. 't Kakken, 't schijten; ook 't keutelen van muggen, muizen, enz. ook 't keutelen van geiteu, schapen, enz.

CACCHERA. Gekakel van hoenders, als zy willen leggen.

Caccherare. Kakelen, leggen willen.

CACCHINNARE. Schateren van lachen, luidkeels lachen, lachen dat het schaterr.

Cacchimno. Onmatig, luid, schaterend of groot gelag.

CACCHIONE, cacchioni. De eerste schagten of vederen die aan de vogelen tevoorschijn komen.

V. Caluginoni.

CACCIA. &c. *V. Più abbasso.*

CACCIARE, scacciare. Voort- of wegdrijven, stooten, jagen, verdrijven, uitdrijven, uitjagen, verjagen, verbannen; ook opjagen, verjagen.

cacciar' uno via, (cacciar fuori) Iemand wegdrijven, wegdryven.

cacciar' uno fuori di casa. Iemand uit het huis jagen of stooten.

le bastonate cacciamo li cani dalle nonze. V. Cano.

cacciar le mosche, gli uccelli &c. De muggen, vogels, enz. verjagen, opjagen.

caccia mosche. Een mugge- of vliegclap.

cacciar diavoli (spiriti maligni) Duivelen, (booze geesten) uitjagen, uildryven, uitwerpen.

scacciar' i giribizzi dalla testa. De grillen uit 't hoofd bannen, verjagen, verdryven.

cacciar' uno in prigione. Iemand in de gevangenis, of in 't gat smyten, gevangen zetten.

cacciar' una figliuola nel monasterio. Een dogter in 't klooster jagen, dwingen te gaau, (steken.)

scacciar la paura. De vreeze verdryven, verjagen, afleggen.

scacciar' la vergogna &c. De schaamte afleggen, aan een kant zetten, laten varen.

scacciar' uno dal regno, dalla corte, dalla città, compagnia, conforto &c. Iemand uit 't gansche koningrijk, 't hof, de stad, enz. bannen, jagen, uit 't gezelschap stooten, verdryven, enz.

scacciar' uno dal mondo. Iemand uit de weereld jagen, bannen, dat is, ombrengen, dooden.

Cacciare. Jagen, wilde dieren jagen, opjagen.

cacciar' alle lepri, a i cinghiali &c. Hazen, wilde varkens, enz. jagen, vervolgen.

cacciar' a gli uccelli. Vogels schieten, vogels vangen.

chi due lepri caccia, l'una non piglia, e l'altra lascia. Die twee hazen teffens jaagt, vangt geen van beiden, dat is, die alles teffens onderneemt, voert weinig of niets uit.

Cacciare. Uildryven, uitjagen; ook voortdrijven.

cacciar' il bestiame a pascere. 't Vee op de weide dryven.

cacciar' il bestiame avanti di se. 't Vee voortdrijven, voor zig heen dryven.

cacciar' i cavalli. De paarden voortdrijven, aandryven.

Cacciare. Vervolgen, najagen, nazetten, naloopen, afjagen.

cacciar' il nemico, (i nemici) De vyanden vervolgen, najagen, nazetten.

Cacciare. Verdryven, afweeren, verjagen.

questi panni cacciano il freddo. Deze kleederen verdryven de koude.

questa medicina caccia la febbre, il catarro &c. Deze artzney of geneesmiddel verdryft de koorts, zinkingen, enz.

Cacciare. Metaf. Haastiglijk, spoediglijk, ras, met een vaart iets insteken, induwen.

cacciar dentro. Met'er haast insteken.

cacciar fuori. Haastiglijk, spoediglijk uitrukken, uittrekken.

cacciar' uno stilo in pancia ad uno. Iemand een degen in 't lyf jagen of steken.

cacciar' qualche cosa in testa. Zig iets in 't hoofd jagen, dat is, inbeelden, willen hebben, enz.

cacciar' il naso in ogni cosa. Zijn neus in alles steken, zig met een anders zaken bemoeien.

cacciar' l'ago nel panno. De naalde in 't laken steken.

cacciar' un chiodo nel muro (nel artiglieria) Een spyker in de muur, in 't geschut jagen of drijven, dat is, diep inslaan.

cacciare un occhio di capo ad uno. Iemand een oog uit het hoofd jagen, dat is, uitsteken, slaan, of smyten. *ella caccia ogni cosa insieme in un cesto.* Zy gooyde metter haalt alles in een mandje t'zamen.

ella caccia fuori un bel diamante. Zy bragt aanstonds een schoone diamant voor den dag, te voorfchyn, zy trok metter haalt een kostelijke diamant uit de zak. *cacciare un riso (un risotto)* Een lachende mond maken. *cacciare uno strido borrendo.* Roepen, schreeuwen: groot geroep, geschreeuw, misbaar of getier maken.

cacciarsi i panni d'addosso. De kleederen van 't lyf af trekken, dat is, zig metter haalt ontkleeden, de kleederen uittrekken, uitdoen.

cacciare i dadi. De dobbelsteenen uitwerpen, uitgooijen.

cacciare mano alla spada. Na den degen tasten of grypen, den degen uit de scheede rukken, trekken.

Cacciare. In plaats van *Cavare*. (tot Romen)

cacciare vino (dalla botte) Wynverlaten, wyu uit een vattappen, afsteken.

cacciare sangue (della vena) De aderlaten.

Cacciato, scacciato. Gejaagd, verjaagd, uitgejaagd, verdreven, afgeweerd, afgekeerd, enz.

Cacciatore-trice. Een jager of jaagster, liefhebber van de jagt; een weiman.

Caccia, la caccia, le caccie. De jagt, 't jagen, jagery. *andar a caccia, (alla caccia)* Op de jagt, of uit jagen gaan. *Met.* Op rooven en stelen, op de hoerejagt gaan, hoerejagen. *V. Buscare.*

far la caccia. Jagen, 't vermaak van de jagt nemen.

caccia di cinghiali, cervi &c. Zwijnejagt, hartejagt, enz. *diportarsi, (divertirsi) colle caccie.* Zig met de jagt of 't jagen vermaken, 't vermaak van de jagt nemen.

for' intendente delle caccie. Jagermeester, opperste jagermeester.

dar la caccia a i nemici. De vyanden jagen, najagen, nazetten, vervolgen.

dar la caccia ad una galera, ad un vascello nemico. Een galey najagen, nazelen, nastryken, daar op jagt maken.

Cacciagione. Wildbraad.

fedi, mangia della mia cacciagione, &c. Zit en eet van myn wildbraad.

C A C I O, cacio. Kaas.

mangiar cacio e pane. Kaas en brood eten.

costoro sono pane e cacio Zy zyn als kaas en brood, dat is, zy zyn zeer gemeenzaam onder malkander, zy zyn hard of boezemvrienden, groote vertrouwlingen.

(cacio) ravignuolo. Een soort van vette kaas in Toskanen, die varfch gegeten word.

confessar' il cacio. Den gegete kaas bekennen, dat is, zyn misdaad belyden, bekennen.

grattar; (tritar) il cacio. Kaas ryyen.

gratta-cacio (gratta-cacio) Een kaasryf, om kaaste mede te ryyen.

Cacciotto, caciolo, caciuolo. Een kaasje, kleine kaas.

Caciara, caciara. Een kaaskamer, een plaats, daar men kaas maakt of bewaard.

Caciaro, caciaro. Een kaasmaker, kaaskooper of verkoper.

Cacioso, cacioso. Kaasagtig, geronnen, gestremd. *latte cacioso.* Geronne, gestremde melk.

Cacità. Borst-weedom der vrouwen, als hun de melk in de borsten geronnen of gestremd is, als zy de drop in de borsten hebben.

Caciare, caciare &c. V. Incasciare, incasciarsi.

C A C O C H I M I A. Een ziekte die uit quade vogtigheden ontstaat.

C A C U M E. De top, de kruin, de punt, het tipje, het spitsje, het hoogste van een berg, boom, enz. *V. Cima.*

C A D A V E R O. Een lyk, een doode romp.

C A D A U N O, Ciascuno &c. Een ieder, ieder een, elk een.

C A D E N A, cadenzazo, cadenella &c. V. Catena, Catenaccio &c.

C A D E R E. Vallen, omvallen, nederstorten. *V. Cascare &c.* *cader da alto.* Van een hoogte vallen, afvallen, nederstorten.

l'acqua cade giù perle balze. 't Water stroomt, vloeit, loopt, zakt, valt van de klippen en steenrotsen.

a cader va, chi troppo sale. Die te hoog klimt, valt hoog, die zig te veel verheft, word vernedert.

al primo colpo non cade l'albero. V. Albero. *cader qualche cosa adosso ad uno.* Iemand iets op 't lyf, op 't hoofd vallen.

cader dalle mani. Uit de handen vallen, ontvallen.

cader in pezzi. In stukken vallen.

lasciarsi cadere &c. Zig vallen of zakken laten, zig nederlaten.

cader ammalato, (malato, in una malattia) In een ziekte vallen, ziek worden.

cader morto. Sneuvelen, blyven, verslagen worden. *molti de' nostri caddero in quel confitto.* Van de onze zy der veele in die slag of 't gevegt sneuvelt, gebleven, verslagen.

Cadere. Met. Geschieden, gebeuren, voorvallen; ook vervallen, enz.

cader in pensiero (animo &c.) Invallen, in de gedagten komen, indagtig worden.

non mi saria mai caduto nel pensiero (nell'animo, nella mente) 't Zoude my nooit zyn ingevallen, in den zin of gedagten gekomen zyn, ik zoud' er nooit aan of op gedagt hebben, of indagtig geworden zyn.

cadde in un crudel pensiero. Hy verviel tot gruwelyke gedagten, dat is, hy nam een schrikkelijke daad voor, of, hy had by zig valt gesteld een gruwzame daad te bestaan of uitvoeren.

cader' in peccato, in errore. In een zonde vervallen, een misflag begaan.

cader' in una follia. Een dwaasheid begaan, bedryven, tot een dwaasheid vervallen.

cader' in disperazione. Tot wanhoop vervallen, wanhoopen, hoopeloos zyn, niet meer hoopen, de hoope of moed verlooren hebben.

cader' in questione. Tot twist of krakkeel, tot harde woorden vervallen.

caddero in questione, chi di loro dovesse entrar' il primo. Zy

Zy begonnen te twisten en te kyven, wie de eerste van hun zoude na binnen gaan of treden.

cadere in questione qual fosse il piu nobil animale. Daar ontfond een vrage ('t was de vrage) welk 't edelste was van de gediertens.

cadere in discorso. By geval, tot zekere praar, tot zekker voorwerp treden.

cadere nella giurisdizione di alcuno. In (onder) iemands regtsgebied, iemands magt of geweld vervallen, geraken.

cadere nelle mani. In de handen vallen, geraken.

cadere in bocca al lupo. De wolf in de mond, dat is, tot zijn bederf of ondergang vervallen, geraken.

Cadere. Opvallen, invallen.

la finestra cadeva nell'orto &c. 't Venster viel buitenwaarts in de ruïn.

cosi il lume cadeva a meglio su 'l quadro. Zoo zal het ligt beter op de schildery vallen.

Cadere. Te gronde gaan, dat is, vallen, vergaan.

cadere a quella bellezza, cadere quel fior giovanile &c. Die schoonheid zal eens vergaan, verwelken.

all'ora gli cadette la rabbia, la voglia &c. Toen stilde, bedaarde zyn toorn of gramschap, lust, enz.

vi cadde la disciplina, il buon governo &c. Alletugt, alle goede regel of orde was daar vergaan.

Cadere. Vallen, dat is, betamen, voegen, passen, welltaan.

se cadeste a me il riprenderti. Als het my betaamde u te bestraffen, te berispen.

susta la beredità cadere a in lui. De gantsche nalatenschap zal op hem vallen, (zal hem toevallen) hy zal alleen erfgenaam zijn.

Cadente. Vallende, vervallende, vergankelijke. *V. Caduco.*

una cadente bellezza. Een verwelkende, verdwynende, vergankelyke schoonheid.

età cadente. Dalende levenstyd, afgaande jaren, zwakke ouderdom.

esser già (vecchio) cadente. Oud en koud zijn, verflappen, afgaan, afnemen, stok-oud zijn.

Cadenza. Een maat, of regel in de zangkonst. *V. Battuta, Misura.*

ballar &c. in cadenza. Na de maat of regel dansen.

ogni cosa va in cadenza. Alles gaat na de maat of regel, dat is, met een goede orde, met een goed beleid.

Caduco. Vallende, bouwvallig, 't welk niet langer staan kan, zwak, ydel, vergankelijk. *V. Cadente.*

caduca bellezza. Een verwelkende, verdwynende, schoonheid.

caduco di memoria. Zwak van geheugenisse.

il mal caduco. De vallende ziekte.

cosa caduce, e transitorie. Vergankelijke, ydele dingen.

Caduto. Gevallen, afgevallen, omgevallen, ingevallen, nedergevallen, ingestort, nedergestort.

una casetta antica e quasi caduta. Een oud, bykans vervalde, woest huisje.

flore caduto. Vallende, afgevalle bloem.

caduto l'albero ogni uosa legna. Elk een gaat hout afkappen van een gevalle boom, dat is, wanneer iemand in ellendigheid valt, word hy van niemand

T O M. I.

ondersteunt, ja ieder zoekt hem te verdrukken.

la disciplina era caduta. De tugt en zedigheid was vervallen, vergaan, verdweenen.

il cavallo ha la groppa troppo caduta, (in dentro) 't Paard heeft een al te diepe, ingevalle, dat is, ingebogde, kromme rug.

con un' animo caduto. Met een nedergevalle, dat is, verflage, nederslagtig, kleinmoedig hart of gemoed.

Caduta, cadimento. Val, instorting, nederploffing.

la caduta su grande, e spaventevole. De val was groot en schrikkelijk.

far' una caduta. Een val doen, vallen, nederstorten.

la caduta di quel gran Ministro. De val, het bederf en ondergang van die groote staarsbediende.

Caso. V. Ordine.

CADITTO. De jongste of kleinste broeder.

CADINO. V. Catino.

CAD MIA. Een zekere foort van aarde, waar mede men 't bergkoper of latoen maakt.

CADREGA, carrega. Een leunstoel.

Cadregajo. Een stoelmaker.

CAFFETANO, caffano. Een Turksch kleed, een Turksch gewaad, een Turksche rok of mantel.

CAFFO. Oneffen.

giucar pari, è casso. Effen of oneffen spelen.

CAGIONE. Oorzaak, reden of oorspronk, gelegenheid, voorwerp. *V. Causa &c. Ragione &c.*

esser cagione di qualche cosa. Oorzaak, aanrader, aanporrer van iets zijn.

dar cagione ad uno. Iemand reden of oorzaak geven.

baver cagione di far qualche cosa. Reden of oorzaak tot iets hebben.

domandar la cagione. Oorzaak, reden vragen, waarom.

non senza cagione. Niet zonder reden, niet zonder oorzaak niet te vergeefs.

ecco la cagione del vostro male. Zie daar de reden, den oorspronk, van uw quaad.

per questa cagione. Daarom, om dieswille, dienthalven, te dier oorzake, om dat.

per cagion (causa) mia, tua, sua, nostra, vostra, loro. Uit inzicht van, of liefde tot my, u, hem, ons, uw, hun, enz.

cagione giusta, honesta, legitima, colorata &c. Billyke, regtmatige, eerlijke, wettige oorzaak of reden, schyffreden.

alta cagione. Hooge, dat is, gewigtige, kragtige oorzaak, reden van groot belang, of aangelegenheid.

infinger (trovar) qualche cagione. Een oorzaak, verfooninge, of voorwendzel uitvinden, verzinnen, verdigten.

Cagionare, causare. Oorzaak zijn, veroorzaken.

la ubbriacchezza cagiona (causa) molti mali. De dronkenschap veroorzaakt veel quaads.

il ghiaccio si cagiona dal freddo. 't Ys word veroorzaakt of voortgebracht door de koude.

Cagionare, accagionare. Besculdigen, aanklagen, betigten, enz. *V. Accusare.*

accagionar' uno di qualche fallo. Iemand van een misdad deed betigten, besculdigen, aanklagen.

n'è stato cagionato a torto. Hy is ten onrechte betigt,

T

be-

- befchuldigd, aangeklaagd.
- Cagionato.** Veroorzaakt, voortgebracht; ook betigt, befchuldigd, aangeklaagd.
- le calamita cagionate dalle turbulenze civili.* De ellendige, droevige staat, die door de burgerlijke beroerten ontftaan, of veroorzaakt is.
- esser' accagionato da uno di qualche delitto.* Van een misdaad betigt, befchuldigd of aangeklaagd zijn.
- CAGLIO, cagliare.** *V. Quaglio, quagliare &c.*
- CAGNA.** Een teef. *V. Cane &c.*
- cagna bramofa.* Een loopfe, ritzige teef.
- Cagna, fagnarda.** Een hoer, eerloos, onkuifch vrouwenfch.
- Cagnaccia, cagnazza.** Een leelijke, mismaakte teef, dat is, een leelijke, vuile hoer.
- Cagnetta, cagnuola, cagnuolella, cagnuolina.** Een kleine teef, teefje. *V. Cane, Cagnazzo, Cagnuolo, Cagnolino, Cagnotto &c.*
- Cagnotta.** Een middelmatige teef.
- Cagnesco, cagnaccio, cagnazzo.** Hond's, een hond gelijkende.
- vifo (ceffo) cagnesco.* Een hond's aangezigt, hond's-
[neus.]
- guardar' uno in cagnesco.* Iemand hond's, gelijk een hond, dat is, ftuurfch aanzien.
- Cagneggiare.** Loops, ritzig, of togtig zijn, gelijk een teef.
- Cagnolare, cagnolare.** Honden werpen, jonge honden voortbrengen.
- CAIRELLO.** Een zoom of boord om den hoed, enz.
- Cairellate.** Zoomen of boorden.
- Cairellato.** Gezoomd, geboord.
- CALABRIA, Calavria.** Kalabrie, een gewest in 't Ryk van Napels.
- Calabriefe, Calavrefe.** Van Kalabrie, of daar van geboortig.
- CALABRONE, calavrone.** Een hommelf, een koevlieg, een brem; ook een horfel, een groote wesp; een vleyer, een pluimftryker, een gatlikker, een fikflooyer, een overdrager.
- CALAMAIÒ, calamario.** Schryftuig, fchryfge-reedschap, inkt-koker; ook een zekere vifch, die een zwarte vogt uitwerpt als men hem vangen wil, waar door hy zig voor de oogen der vifchers verbergt.
- CALAMENTA.** Neppe, nippe, kattedruid.
- CALAMISTRO.** Een hairpriem, een tuig, of yzer om 't hair mede te krullen, en in fcheelen mede te fchikken.
- Calamiftrato.** Gekruld (met zoodanige hairpriem.)
- CALAMITA.** Zeilsteen. *Met.* 't Geen kragt heeft na, by, of tot zig te trekken, te bekooren of aan telokken.
- la calamita prende (tira) il ferro.* De zeilsteen trekt het yzer.
- toccar di calamita.* Met de zeilsteen ftryken, aan de zeilsteen ftryken.
- calamita di bastonare.* Een zeilsteen van flagen, of ftooten, dat is, die byna altijd geflagen word, of die van elk een word geflagen.

- CALAMITA'.** Ellende, ongeval, ongeluk, ramp. *sottoposto a calamità.* Ramp, ellende of ongeluk onderhevig, onderworpen.
- Calamitofe.** Rampzalig, ongelukkig, ellendig, mee: ongevallen en rampen omringd.
- vita calamitofa.* Een ellendig, rampzalig, jammerlyk, moeilyk leven.
- povero calamitofe.* Een ellendig, rampzalig, ongelukkig menfch.
- CALAMO, (odorato)** Riekende lifch, kalmus.
- CALANDRA, calandrino.** Een distelvink, een peter. *V. Cardellino.*
- CALAPPIO.** Een ftagkooy, een val, een hol om vogelen of beesten in te vangen.
- dar nel calappio.* In de val geraken.
- Calappiare, accalappiare, incalappiare.** Met de val, ftagkooy of het net vangen. *Met.* Vangen, bedriegen, verfchalken, opligten, verfloeken, misleiden, verwarren. Ook in de val, in 't net geraken, vervallen. *Met.* Bedrogen, misleid worden.
- accalappiar' (calappiar') uno.* Iemand in de val, in 't net brengen, vangen, bedriegen.
- CALARE.** Laten dalen of zakken, nederlaten, af-laten; ook nederleggen.
- calar le vele.* De zeilen nederlaten, de zeilen ftryken. *V. Ammainare.*
- calar il cane (dell' archibugio)* De haan van een roer op-zetten (overhalen, overtrekken.)
- calar' il capuccio.* De Monnik'skap afzetten, laten zakken, enz.
- calar le gambe, le braccia.* De beenen, de armen laten hangen, zakken.
- calar le armi.* De wapenen nederleggen.
- calar' i remi.* De riemen laten vallen of zakken, beginnen te roeyen.
- calar' uno giù nella fossa, nel pozzo, fonte &c.* Iemand in een kuil, bron of put nederlaten.
- Calare.** Dalen, van een plaats ueder komen, aftreden, afklimmen, afvaren; ook afzakken, afkomen.
- calar le scale.* Detrap afgaan, afklimmen.
- calar la montagna.* De berg afgaan, afklimmen, enz.
- calar giù nella fossa.* In den kuil dalen, zakken.
- il Papà calò in Vaticano.* De Paus begaf, vervoe-gde zig naar 't Vatikaan.
- NB.* 't Woord **Calare** word eierlyk gebruikt, als men fpreekt van een af hangende plaats.
- Calare, calarsi.** Zig nederlaten.
- il falcone cala.* De valk valt, daalt.
- calarsi al fischio, al ludero.* Op 't fluiten of 't aas af-komen, toefchieten. *Met.* Ligtgeloovig, voor-barig in 't gelooven zyn, zig ligtelyk laten bedriegen, misleiden.
- il sole cala i raggi.* De zon laat zyne ftralen na bene-den fchieren.
- calarsi di una finestra &c.* Zig uit een venfter nederla-
[ren.]
- calarsi all' orecchia di uno.* Zig tot iemands oor buigen, neigen, om hem iets in 't oor te luiften, in 't geheim te zeggen.
- Calare.** Afnemen, geringer worden, verminderen;
ook

ook korten, korter worden, beter koop worden, in prys afnemen, verminderen. Ook te licht zyn,

[enz.]

le forze calano nella vecchiaia. De kragten gaan, of nemen in den ouderdom af.

calar (di forze, di autorità &c.) In kragten, sterkte, gezag, en aanzien afgaan, afnemen, geringer worden, vervallen.

questa casata &c. sta nel calare. Dit huis (geslacht) vervalt, gaat te gronde, vergaat.

il giorno era sul calare. De dag begon afte nemen, den avond begon te genaken, te vallen, enz.

i giorni, le notti calano. De dagen, de nagten nemen af, worden korter, korten, enz.

andar calando. Allengskens afnemen, minder of kleinder worden, verminderen, beter koop, minder van prys worden.

calar (di prezzo). Beter koop, minder van prys worden, afflaan, verminderen.

il pepe cala (è calato) De peper word beter koop, word minder van prys, slaat af, is afgeslagen.

calar (di peso) In gewigt afgaan, afnemen, verminderen, zyn gewigt niet hebben, te licht zyn.

questo ongaro cala due grani. Deze Dukaat is twee greinen te licht.

Calante. Afnemende, afgaande, te licht, enz.

'trovai il peso calante. Ik heb 't gewigt te licht bevonden.

[den.]

un vecchio &c. calante. Een afgaand, afnemend, oud man. *V. Cadente.*

Calato. Nedergelaren, afgelaren.

dar audienza a portiere calato. Met nedergelate voorhangdeuren ter gehoor laten, een geheime gehoorgeving. *V. Portiera.*

Cala. Een afgang, of plaats daar men af klimmen of treden kan, voornamentlyk aan den oever, enz.

Calamento. Afneming, mangel, gebrek; ook afflag, vermindering, verkorting.

calamento di forze, prezzo &c. Afneming, mangel, gebrek aan kragten, afflag, vermindering, verkorting in prys, enz.

calamento del peso &c. Vermindering, afgang in gewigt, enz.

CALAVERNI Zekere planken, die in 't midden van de riemen vast gemaakt of gespykert worden, op dat zy niet bederven of verslyten.

CALAVRONE. *V. Calabrone.*

CALCA, &c. *V. Calcare.*

CALCAGNO, *calcagna.* De hiel.

e tu gli servirai il calcagno. En gy zult hem in de verzen steken.

la veste gli arriva fin alle calcagna. 't Kleed hangt (gaat, berijkt) tot beneden aan de hielen.

sederisi sulle calcagna. Op de hielen zitten, nederhukken. *V. Accosciarsi.*

dar delle calcagna al cavallo. 't Paard de hielen of verzen, dat is, de sporen geven, met de spoor aanprikkel, aanporren.

dar delle calcagna ad uno. Iemand aanprikkel, aanporren, opwekken, noopen, aannoopen, aanmoedigen.

pagar di calcagna. Met de verzen betalen, de hielen wyzen, dat is, vlugten, ontloopen, wegloopen. *la baldanza gli casò nelle calcagna.* Zyn hart zonk hem in de schoenen, hy gaf den moed verloren.

dove baverebbe egli tal' avdite &c. nelle calagna forse? Waar zoude hy zoo veel moeds hebben, waar zoude hem 't hart zitten, misschien in de hielen (wy zeggen) in de ellebogen?

Calcagno, calcagnino, calcagnetto, calcagnuolo. Een hiel of houtje van de schoen.

scarpe a calcagna alte. Schoenen met hooge hielen of houtjes.

Calcagnone. Groote hiel of verze; ook een hooge hiel of houtje.

Calcagnare. De hielen wyzen, vlugten, ontvlugten, ontloopen, wegloopen.

Calcagnata. Een stoot op de hiel, een verzenstoot, een stoot met de verzen.

Calcagnata, calcagneria. Vlugtinge, vlugt.

Calcagnuoli; la parte della scarpa, che cuopre il calcagno. De quartieren van de schoenen.

CALCARE. Treden, vertreden, met voeten schoppen, stooten, stampen; ook trappen, gelyk de haan de hoenders, enz. *Met.* Veragten, versmaden, verwerpen, enz. *V. Calpestare.*

calcar' adosso ad uno. Iemand op 't lyf treden, trappen. *la terra, che calchiamo.* De aarde, die wy betreden.

calcare (il mondo.) De wereld doorreizen, doortrekken, doorloopen, dat is, bedelen gaan, rooven en stelen.

calcar' ai piedi. Met voeten treden, trappen, met voeten schoppen.

calcar' il mondo e le cose mondane. De wereld en alle wereldsche dingen met voeten trappen, versmaden, veragten.

ci calcavamo quasi l'uno l'altro. Den een vertrad byna den ander.

calcar' le scarpe da una banda. De schoenen affloopen, op een zyde gaan.

calcar' l'uva nel tino. De druiven in een groote tobbe persen, trappen.

calcar' qualche cosa in una botte, sinaccio &c. Iets vast in een var instampen, instooten.

calcar' la carica. 't Laadkruid in de busse stampen, of stooten.

calcar' l'artiglieria (un pezzo,) *V. Sopra.*

calcar' la misura, lo stajo &c. Den schepel of mate stampen, dat is, voldrukken, schudden, stooten.

calcar' la pasta. Het deeg treden of trappen, dat is, met de voeten kneden.

calcar' i mantici. De blaasbalgen treden.

Calcabile, calchevole. 't Geen men betreden, bewandelen kan; gangbaar, wandelbaar.

la terra non vi era calcabile per l'estremo caldo. De aarde kon wegens de groote hitte niet betreden, bewandelt worden.

Calcante. Een blaasbalgtreder, die de blaasbalgen van 't orgel treed.

Calcante. Een landlooper, bedelaar, bedelbrok, landdief, zwever, omzwerper, enz.

una frotta di calcanti. Een rot of bende van landloopers, omzwerfers, bedelaars, enz.
Calcato. Getreden, bewandelt, gebaad.
strade calcate, e battute. Gebaande, gemeene wegen of straten.
una misura piena e calcata. Een volle, opgepropte, opgehoopte maar.
Calcatore-trice. Een treder, betreder, vertreder, vertreesster.
calcatore, calcatolo. Een laadstok, een stamper van een snaphaan of pistool.
Calcata. Een tred, trede, tredinge.
dar' una calcata (calcatella) di denti sopra un beccafico arroffo. In een gebrade snerpe een smakelyke beet doen.
Calcatura, calcamento. Tredinge, vertredinge.
Calca. Een gedrang, een meenigte, groot getal, groote vergaderinge, toeloop van volk, die mal-kander dringen, beuaauwen, en gelyk als met voeten vertreden.
una gran calca di gente. Een groote toeloop, een groot gedrang van volk.
con grandissima calca se gli appressarono. Zy naderden met groote meenigte, groote schare tot hem.
gli si moltiplicò la calca adosso V. Sopra.
appena si può per la calca. Men kan naauwlyks door 't gedrang, door de meenigte van 't volk.
romper la calca. Door 't volk dringen.
venivano (accorrevano) in calca (a calca.) Zy liepen met hoopen, by meenigte, enz.
Calca, andar (correre) in calca, calcheggiare. Op den bedelzak loopen, bedelen gaan, omzwerfen, landloopen, rooven en stelen.
Calco. V. Calcante.
CALCATREPPPO, calcatréppolo. Een doorn of stekend, spits kruid, een soort van distelen.
CALCIDÓNIO, calcidonio. Een zeker soort van edele gesteentens.
CALCETTA, Calcette. V. Calzetta, calzette.
CALCIARE, calca piede. V. Calzare.
CALCINA, kalk.
calcina viva. Levendige, ongebluschte kalk.
stemprar calcina con arena. Kalk mengen, met zand roeren.
Calcinaccio. Leertouwers, leerbereiders uitgebluschte, gemengde kalk.
Calcinaccio. Kalkgruis, kalkscherven, drooge, oude mortel van oude, vervalle muuren.
disfar la casa per vender' il calcinaccio (i calcinacci.)
 't Huis omverre smijten, afbreken, onder de voeten halen, om de mortel te verkoopen, dat is, om een kleine winst een groote schade niet agten.
Calcinata, calcinatoio. Een kalk-oven.
Calcinato, calcinaro. Een kalkbrander; kalkmaker, die in kalk werkt.
Calcinoso. Kalkagrig, vol van kalk.
Calcinaro. Tot kalk branden; ook met kalk mengen; ook met kalk bestrijken, smeeren; ook met kalk weeken, murw, zagt of zacht maken.
calcinar pietre. Steenen tot kalk branden.

calcinar' un muro. Een muur met kalk bestrijken. **V. Insonicare.**
calcinar pelli. Vellen of huiden in kalk weeken, murw, zagt of zacht maken.
Calcinaro. Zuiveren, reinigen.
calcinar metalli. De metalen zuiveren, reinigen.
Calcinato. Met kalk gemengd, bestreken, gesmeerd.
Calcinato. V. Calcinaccio.
Calcimazione, calcinatura, calcinamento. Zuivering, reiniging van metalen, of bergstoffen.
CALCIO, calci. Eigentlijk de hiel of verze, anderszints betekend het de ganfche voet.
esser con un calcio in sepoltura. Met het eene been in 't graf gaan, dat is, zeer oud, stokoud zyn.
metter (porre) un calcio in sul collo ad uno. Iemand een voet op den nek zetten, dat is, willen overheerschen, gebiedten, magt hebben, den baas spelen.
Calcio. Een schop, slag of stoot met de voet, hiel of [verze].
tirar (sparar) calci. Met de hiel agter uitflaau, gelyk de paarden.
giuocar di calci. Met de hiel en verzen spelen, dat is, agter uitflaau.
il cavallo, mulo, asino &c. tira calci. 't Paard, den muilezel schopt, of slaat agter uit.
dar' un calcio, (dar calci.) Met een voet schoppen of stooten.
bustar' una cosa da se con un calcio, (dar de calci a qualche cosa.) Iets met de voet schoppen, wegstooten.
Met. Verwerpen, wegwerpen, ganfch niet hebben willen.
Calcio, calce. 't Hegt of handvat, de dikte van een spies.
Calcitrare, ricalcitrare. Schoppen, agter uit flaan, gelyk de paarden, ezels, enz. **V. Calcio. Met.** Tegenstryden, tegenstaan, tegenstreven, ongehoorzaam zyn.
ti sia duro di ricalcitrare contro gli stimoli. 't Zal u hard en moeijelyk vallen den prikkel tegen te staan.
Calcitrante, ricalcitrate, calcitroso. Schoppende, agteruitflaande. **Met.** Hardnekkig, halfstarrig, wederspannig, stijf koppig.
Calcitrato, ricalcitrate, calcitroso. Schoppinge, 't agter uitflaan van een paard, enz. **Met.** Hardnekkigheid, halfstarrigheid, wederspannigheid.
CALCO. V. Calcare, Calca &c.
CALCOLA. Een schamel van een draaijer of slijper.
CALCOLE. De schamelen van wevers.
menar (calcar) le calcole. De schamelen treden, trappen.
CALCOLO. Rekening, optelling, oprekening; ook steen, graveel of zand in de blaas. **V. Computo.**
far (tirar) un calcolo. Rekeningen opmaken, oprekenen, optellen, rekenen, een overslag maken. **V. Calcolare.**
patir di calcolo. Van de steen, 't graveel gequeld of geplaagd worden.
Calcolare, calcularo. Rekenen, optellen: rekeningen opmaken, oprekenen, een overslag maken.
calcolare le spese per una fabrica. Een rekening of overslag maken van onkosten om een huis te timmeren, de onkosten van een gebouw oprekenen, optellen.
Calcolato. Gerekend, opgerekend, opgeteld.

Calcolatore. Een rekenaar, opteller, opmaker van rekeningen, of een rekenmeester, een meester die leerd rekenen.

Calcolazione. Rekening, oprekening, optelling, opmaking van rekeningen. *V. Calcolo.*

CALDAIA, caldaio, caldara, caldaro. Een ketel.

Caldainola, caldarino, calderino, caldarello, caldaretto. Een kleine ketel, keteltje.

Calderajo, calderaro, caldaruolo. Een ketellapper, koperfager, koperfmid.

Caldroue. Een groote ketel.

CALDO. Heet, warm, kookende, brandende.

bagno caldo, bagni caldi. Warm bad, warme baden.

acqua calda. Heet, warm, kookend water.

pan caldo. Warm, heet brood.

allegrezza di pan caldo. V. Allegrezza.

cibo caldo, cibi caldi. Warme kost, warme spijzen.

tenersi caldo. Zich warm houden.

tempo caldo. Warmetijd, heet weder.

complexione, natura, temperamento caldo. Een warme, heete, hittige natuur.

ferro caldo. Heet (gloeijend) yzer.

caldarroste (castagne) Heet gebrade kastanien.

Caldo. Heet. *Met.* Geil, hittig, loops, ritzig, togtig, enz.

una nazione è più calda dell'altra. Het eene volk is geiler, ritziger, togtiger als 't ander.

una cagna calda. Een loopse, ritzige teef.

cavallo caldo. Een heete, togtige merry.

Caldo. Heet. *Met.* Hevig, driftig, vierig, haastig, ernstig, ernstelijk, innerlijk.

caldo desiderio. Een hevig, driftig, vierig verlangen.

calda preghiera, intercessione. Een vierig gebed, ernstig verzoek.

caldi sospiri, calde lagrime. Innerlijke zugten, heete tranen.

mi supplicò a caldi occhi. Hy bad my met heete, dat is, schreiende, weenende oogen.

calda scaramuccia. Een hevig, scharp, bloedig gevegt.

Caldo, caldi. Hitte, warmte.

il caldo era grande. De hitte of warmte was groot.

per il gran caldo (per il sovrchio caldo) Wegens de groote, onverdragelijke hitte.

il caldo del sole, dell'està, del letto &c. De hitte of warmte van de zon, 't bed, enz.

i caldi di Levante. De hitte of warmte van 't Oosten, of de Oosterfche landen.

fa caldo boggi. 't Is heden warm, heet.

il caldo naturale. De natuurlijke hitte of warmte.

un caldo oltraturale. Een onnatuurlijke hitte, of warmte.

baver caldo. Heet zyn, warm zyn.

Caldo. Hitte, dat is, het gestadig schieten der vyanden, of 't onophoudelijk vuur van de musketten.

tu mi fai venir caldo. Gy maakt my te heet, gy maakt my boos.

stavano sotto il caldo della moscettaria nemica (del moschetto nemico) Zy stonden in de hitte, in 't vuur van de vyandlijke musketten, dat is, in 't onophoudelijk, gestadig schieten of losbranden.

Caldo. Geilheid, vleeschelijke lust, drift, begeerte.

venir' caldo. Geil worden, tot vleeschelijke lusten vervallen, vervoert worden.

esser' in caldo. Geil zyn, togtig, driftig, genegen zijn tot vleeschelijke lusten.

Caldo. Heet.

caldo caldo! Heet, heet!

Caldissimo, caldo caldo. Zeer heet, zeer warm.

caldissimo tempo. Zeer warm, of heet weder.

caldissimo desiderio, caldissima voglia. Zeer hevig, driftig, vierig verlangen.

caldissime preghiere. Zeer vierige geboden, zeer ernstig verzoek.

Caldamente. Vieriglijk, driftiglijk, ernstiglijk, met yver, vaardiglijk, zorgvuldiglijk, naarstiglijk.

velo raccomandando caldamente. Ik wil hem aan u ernstiglijk, zorgvuldiglijk bevelen hebben.

mi pregò caldamente. Hy bad my zeer vieriglijk.

parlar, trattar &c. caldamente di qualche affare. Van een zaak zeer ernstiglijk praten, handelen, enz.

lagrimar, pianger &c. caldamente. Zeer sterk en bitterlijk schreien, weenen.

Caldissimamente. Zeer vieriglijk, driftiglijk, ernstiglijk.

Calda, caldo. Hitte, gebak, enz.

batter due chiodi in una calda. Twee spijkers in een hitte smeden, dat is, twee dingen op een ryd doen.

batter' un ferro in due calde. Een hoefyzer in twee hitten smeden, vervaardigen.

li formai di quà fanno due calde al giorno. Onze bakkers bakken tweemaal op eenen dag, (maken twee bakzels, enz.)

tener' un' arrosto in calda. 't Gebrade vleesch warm, dat is, in de keuken, op een warme plaats houden.

Caldána. De middagfche zonne-hitte, of warmte van de zon; ook *Met.* De onnatuurlijke groote hitte of brand der gene, die met een brandende, of heete koorts gequeld zyn. *V. Scalmana, &c.*

caminar per la caldana. In de middagfche hitte of warmte gaan, of reizen.

Caldezza. Hitte, vierigheid, drift, ernst, yver, enz.

raccomandar, pregar, sollicitar, &c. una cosa con gran caldezza, (con ogni caldezza.) Iets vieriglijk, ernstiglijk, met alle vlyt, zorgvuldiglijk aanbevelen, bidden, enz.

CALFARE, calefattare, calfattare. Schepen kalfaten, kalfateren, vermaken, herstellen.

calefattare una galera, un vascello, &c. Een galey, een fchip, enz. kalfateren, vermaken, herstellen.

Calfatto, calefattato, calfattato. Gekalfaterd, vermaakt, hersteld (word van een fchip gezegd.)

Calefattore, calfattino. Een versteller, vermaker van fchepen; ook een fcheepstimmerman.

CALGARO. Een fchoenmaker.

CALENDE. De eerste dag van alle maanden.

Calende d'Agosto. De eerste dag van Augustus, of Oogftmaand.

Calendario. Een almanak, een maandboek, register, of rekenboek, daar men de dag van ontfangten en uitgifte in ooptekende.

CALENDOLA, calendula. Goudsbloemen.

CALERE. Aangelegen zijn , aangaan , raken , ter harte gaan.
se vi cale di me. Als gy my bemind , als gy my lief hebt , als ik u ter harte ga , als ik u lief en aange-naam ben.
metter' una cosa in non cale. Zig aan een zaak niet laten gelegen zijn , een zaak niet bevorderen . niet behartigen , niet beeyveren , een zaak verwaarloozen , verzuimen , niet agren.

CALESSA, calefesta. Een wage , kar , (chaise.)

CALFAROTTO, calfarotti, scalfarotto, scalfarotti. Groote laarsen van vilt gemaakt , vilte laarsen die men in huis draagt tegens de koude ; ook een grove boere hoed van vilt gemaakt.

CALIA, scaglia. Affnydaels , spaanders , splinters of afgesnede stukjes of brokjes van iets ; ook 't veilsel of stof van goud , zilver , enz. ook den afval , 't verlies en afgang van eenig ding , dat men verfmelt of bezigt.

CALIBRO, calibrío, colibrío. De wyde van een loop van 't geschut ; ook een werktuig om af te meten , hoe veel ponden yzer , loot of steenen een geschut draagt of schiet.
questo pezzo porta trenta lire di calibro. Dit geschut draagt of schiet dertig ponden yzer , steenen , of loot , enz.

CALICE. Een beker of kelk. *Met.* 't Geen 'er in is. *porgar' il calice.* Den kelk uitreiken.
prender' il calice. Den kelk nemen of aanvatten.
negar' il calice. Den kelk weigeren , niet willen uitreiken.

CALIDITA' V. Calore.

CALIGARE. Donker , duister worden of zijn , (wordeigentlich van de oogen gezegd.)
gli occhi caligavano a Isaac. De oogen waren Isaak donker geworden.

Caligine. Duisterheid , donkerheid , duisternisse , dikke wolken , nevel of mist.
Moisè s' accostò alla caligine nella quale era Dio. Moses naderde tot de duisternisse , daar God de Heere in was.

Caliginoso. Duister , donker , vol duisterheid , vol nevel of mist.

CALLA, callàia. De opening van een hegge , om daar door op 't veld te komen.

CALLE. Een steeg of straat.
Calliuola, callefella. Een kleine straat , een straatje.

CALIDO. Doorsleepen , loos , scherpzinnig , doortrap , behendig , gaauw. *V. Afuso, Scaltro.*

Callidamente. Louzelijk , listiglijk , doortrapelijk , behendiglijk , verstandiglijk , schrandelijk.

Callidità. Loosheid , list , doortraptheid , bedrog , behendigheid , gaauwheid.

CALLO. Hardigheid , hardheid , vereeltheid of eelt van vel , harde knobbel door arbeid , enz. eelt , een weer.
far callo. Een harde huid of eelt krygen van 't werken of gaan.
zaghar' i calli. De exteroogen of harde , vereelte huid affnyden.

Calliso. Hard , celtig , vereelt.

mani, piedi callosi. Harde , vereeltige handen of voeten.

Callosità. Hardigheid , hardheid , vereeltheid , eelt.

Callire, &c. V. Incallire, &c.

CALMA. Kalmte , dat is , stilte van de zee , van de wind.
Met. Rust , gerustheid , vrede , stilheid , vreedzaamheid. *V. Bonaccia.*
il mare è in calma. De zee is stil , kalm.
ogni cosa stà in calma. Alles staat in goede rust en vrede , alles is in een geruften of goeden staat.
calma di pensieri, &c. Kalmte , stilte van gedagten en zorgen , dat is , gerustheid , rust en vrede.

Calmare, calmarfi. Stil , kalm worden in zee. *Met.* Zig in vrede of te vrede stellen , gerust worden , bedaren.
il mare (la burasca) si calma. De wind , (de storm) legt zig in zee , houd op , bedaar , word stil.
calmossi lo sdegno del Rè. De gramschap des Konings bedaarde , wierd gestilt , verzaft , vermurwd.
doppo la tempesta vien la calma. Na de stormi word de zee stil , dat is , na een ongeluk komt het geluk.

Calmare, calmato, &c. V. Incalmare, Incalmato.

CALONNIA, calonniare, &c. V. Calunnia, Calunniare, &c.

CALORE. De warmte , hitte. *Met.* Liefde , hevigheid , heftigheid , drift , hartstogt , enz.
il calor della febbre. De hitte , de brand van de koorts. *V. Caldana, &c.*
il calor naturale. De natuurlijke hitte of warmte.
il calor della gioventù. De hitte , dat is , de jeugdelyke drift , 't vyer van de jeugd.
dar calore ad uno. Iemand hitte of warmte geven , dat is , iemand opwekken , aanprikkelén , aanporren , aannoopen , aanmoedigen.

Calore. Yver , vlyt , ernst in staatzaken ; ook gunst , liefde , genegenheid.
dar calore alle sue pratiche, maneggi, negoziazioni, commissioni, &c. Zyne zaken , zijn aانبrengen met een ongemeene vlyt , met alle ernst bevorderen , behartigen , beeyveren.
egli nel congresso parlava con gran calore. Hy sprak met een groote drift , met grooten ernst of yver in den Raad , dat is , met gevoelige woorden.
baver' (goder') il calor Regio, (del Prencipe.) De warmte , dat is , de gunst , genegenheid van den Koning (de Landsheer) genieten.
viver sotto il calore di qualche Grande. Onder de warmte , dat is , de bescherminge van een groot Heer leven of schuilen.

Calore. Het losbranden van veele musketten of grof geschut. *V. Caldo.*
sotto il calor del muschetto, del canone, &c. In 't gestadig vuur van 't losbranden der musketten , of grof geschut.

Caloroso. Heet , hittig , warm. *Met.* Hevig driftig , vierig , enz.
calorosi maneggi. Hevige , driftige , vierige bezigheden.
calorosa instanza. Een vierige , ernstige bede of verzoek.
Calorine, Calorito, &c. V. Incalorire, Incalorito, &c.

CALPESTARE, calpestrare. Treden , trappen ; ook met voeten schoppen , slooten , vertreden. *Met.* Veragten , versmaden , verwerpen. *V. Calcare.*

calpestar' uno sotto i piedi. Iemand onder de voeten treden of trappen.

calpestar le ricchezze, le delizie, &c. del mondo. De rykdommen, de wereldse lusten of vermakelijkheden onder de voeten trappen, dat is, versmaden, veragten.

Calpestare, calpestrare, scalpestare, scalpestrare. Treden, trippen, trappen, trippelen, dat is, als veel menschen teffens gaan.

Calpestato, calpestrato. Getreden, vertreden, met voeten getreden, dood getrapt, verplet.

esser calpestato dalla calca del popolo da i cavalli. Van 't volk, de paarden vertreden, dood getrapt, verplet worden.

Calpestio, scalpestio. Gedruis, geraas met de voeten. *seno un gran calpestio (un furioso calpestio) di gente, di cavalli.* Ik hoore een groot gedruis of geraas van menschen en paarden.

nel Tempio viddero le orme del calpestio fatto da buomini, donne e fanciulli. In de Tempel zagen zy de voetschappen van mannen, vrouwen en kinderen.

CALPICCIARE, calpiccare, scalpicciare, scalpitare, scalpitare. Struikelen, stroukelen, slibberen; ook met de voeten trappen of treden. Ook trappelen, trippelen. *V. Scapucciare, Traballare.*

Calpiccio, scalpiccio, scalpito. Struikelinge, stronkelinge, slibberinge; ook tredinge, trappinge.

CALTA. Een Goudbloem; ook een zekere foort van peeren.

CALTE RIRE. Scheuren, ryten, de huid in stukken scheuren, opscheuren, opryten, iets wonden of quetsen. Ook tegens malkander wryven, slaan of stooten. *V. Scalpire.*

calterire la pelle a qualche cosa. De huid aan iets af- of in stukken scheuren, ryten.

calterire le catene. De ketenen tegens malkander smyten, slaan, met de ketenen gedruis of geraas maken.

Calterio. Gescheurd, in stukken gescheurd, gequetst, gewond.

pelle calterita. Gescheurde, af opgescheurde huid.

Calterimento, calteritura, calterigione. Openrytinge, openscheuringe van de huid; ook 't gedruis, 't geraas van de ketenen.

CALTO. De weg tot een rivier, als zy droog is.

CALUGINI. 't Eerste haar van den baard, melkbaard, de eerste poddebaard.

Caluginoni. De eerste pluimen, of zafte vederen van vogelen, enz. *V. Caccibione.*

CALUMARE. De scheeps touwen los maken of opbinden, 't schip los maken.

CALUNIA. Een valsche beschuldiging, lastering, laster, lasteraal.

dar' una calunnia ad uno. Iemand valschelyk beschuldigen, lasteren, aanklagen, schenden.

sono calunnie. 't Zyn valsche beschuldigingen, lasteringen, quade schend of lastertongen.

Calunniare, calunniare. Valschelyk beschuldigen, lasteren, schenden.

Calunniato, calunniato. Valschelyk beschuldigd, geschonden, gelasterd.

Calunniatore-trice. Een valsche beschuldiger, een lasteraar, een scheuder van iemands goeden naam, een verciender van beschuldigingen; ook een valsche beschuldigster, een schendster van iemands goeden naam.

Calunnioso. Valschelyk, lasterlyk, valschelyk beschuldigende, lasterende, scheurende.

Calunniosamente. Valschelyk, lasterlyk, schendender of lasterender wyze.

CALVO. Kaal, dien 't hair uitgevallen, of afgeschoren is.

capo calvo. Kaalkop, glatklop, kaaloor.

divenir calvo. Kaal worden, een kaal hoofd krygen.

Calvezza, calvizie. Kaalheid, verlies of uitvallinge van 't hair, kaalte.

Calvare, decalvare. Kaal maken, glatk maken, 't eenemaal afscheeren.

Calvato, decalvato. Kaal of glatk gemaakt, 't eenemaal afgeschoren.

Calvire, incalvire. Kaal worden, dun hair krygen, 't hair verliezen.

CALVARIA. Een doodshoofd zonder vleesch (word in een geestelyke zin gesproken.) *V. Teschio.*

Calvario (monte), monte Calvario, il Calvario. De Berg van Kalvarie.

CALZA, calze. Een broek; ook kousen. *V. Bracche, Calzone, calzoni.*

calze strucite e rotte. Gescheurde kousen.

tirar le calze. De kousen uit-rekken. *Met.* Sterven, overlyden, om dat de stervende de voeten uit-rekken, uitstrekken.

calze a bracche. Groote, wyde broek, Zwitser broek. *V. Bracche.*

calze a staffa. Rydkousen of laarzen.

sopracalze. Bovenkousen; ook slykkousen of laarzen, daar men mede in de modder of slyk gaat.

stoccalze. Onderkousen.

nuove da calze. Tydingen om een paar nieuwe kousen te verdienen, dat is, een aangename gewenschte tydinge.

non guadagnerai le calze, non porti nuove da calze. Gy zult de nieuwe kousen niet verdienen, gy brengt geen goede tydinge, enz.

Calzetta, calzette. Kleine kousen, of kinder kousjes. *V. Calzare.*

trar, (cavar) le calzette ad uno. Iemand de kousen uittrekken, dat is, iets uitvisschen, uit iemand iets uithooren, uithalen, uitpolsen, peilen.

cavar le calzette. De kousen uittrekken, dat is, onbeschaamde, onbehoorlyke taal voeren; ook twist en krakkeel baren, verwekken, stoken.

Calzettina, calzettino. Kleine kousen, kousjes, halve kousen.

Calzettaio. Een koussewever, koussebreyer, koussemaker, een koopman of handelaar in kousen.

Calzino, calzini. Slykkousen, bovenkousen, linnene overtrekzels, die de voermannen dragen of gebruiken.

Calzare, calzarsi. De kousen; ook de schoenen aandoen, aantrekken.

lo fece vestir, e calzar di nuovo. Hy heeft hem van de voeten aflaten kleden, in nieuwe klederen steken, dat is, hy heeft hem nieuwe klederen, kousfen en schoenen laten maken.

calzar' (un paio di) stivali, borzacchini &c. Een paar laarzen of halve laarzen aandoen, aantrekken.

egli calza pulitamente. Hy draagt nette schoenen en kousfen, hy heeft nette schoenen en kousfen aan.

Calzare. V. Più abbasfo.

Calzante Schoeiende, of tot iets dienende, dat is, *Met.* Overtuigende, onwederleggelijk, onwederfprekelyk. *V. Stringente.*

una conseguenza, conclusione &c. calzante. Een onwederleggelijk, onwederfprekelyk gevolg, besluit.

argomenti calzanti. Overtuigende, onwederfprekelyke bewijsredenen, of oorzaken.

Calzato. Geschoeit, geschoent, die schoenen en kousfen aan heeft.

ben vestito, e ben calzato. Wel gekleed, wel geschoeit, enz. net om 't lyf, de voeten, enz.

Calzone, calzoni. Kouffen; ook bovenkouffen, ftyk-kouffen, enz.

calzoni a liste. Kouffen met banden of nestels.

Calzare, calzamento, calzari, calzamenti. Schoenen; ook kousfen en schoenen teffens.

appena ne posso pagar' i calzari. Ik kan naauwlijks daar schoenen en kousfen voor koopen verfcchaffen.

Calzavetto, calzavino, calzavetti, calzarini. Fyne, aardige, kleine kousfen, kousjes.

ella portava certi calzavetti delicati. Zy droeg zekere nette kousjes, zy hadde zekere nette kousfen aan.

Calzatoio, calzatoia, calzapiede. Een aantrekker: een werktuig om de schoenen gemakkeliker aan te krygen, aan te trekken.

Calzolaio, calzolaro. Een schoenmaker.

Calzolaria. Schoenmakers winkel, werkplaats. *Met.* Vodden, vodderyen, zaken van niets.

tratto dalla calzolaria. Die van de schoenmakers winkel opgeraapt of genomen is; ook die van een geringe, flegte afkomst, van zeer geringe geboorte is: ook onbeleefd, dorper, bot, plomp, ruw, onbedreven.

CALZOPPARE. Hinken, huppelen, op een been gaan, dat is, willens, met vlyt; ook met een voet hinken, kreupel of mank gaau.

Calzoppo. Een huppelaar; ook een kreupele, manke, hinkende.

il giuoco del calzoppo. Een zeker kinderspel, zoo genoemd.

Calzoppo, a calzoppo, calzoppone. Huppende, huppelende, hinkende.

caminar (andar) calzoppone. Huppende, huppelende gaan.

le cose caminano calzoppone, vanno zoppe. De zaken hinken, gaan kreupel of mank, dat is, gaan niet regt, gaan langzaam voort, vorderen niet, gaan de kreesftgang.

CAMALDOLO, camaldoli, (l' Eremo di Camaldoli.) Een vermaard Monnik klooster op 't Appennynsche gebergte gelegen, niet verre van de hoofdstad

Florence, in 't Groothartogdom van Toskane.

Camaldolese, camaldolo. Van dusdanige plaats geboortig of daar toe behoorende.

CAMARRÒ, camarrone. Een toom, bit, of halfter van een paard.

CAMBIARE, scambiare, cangiare. Veranderen, verwisselen, wisselen, ruilen.

cambiar' il nome, (il soprano) Zyn naam veranderen, een andere naam aannemen.

cambiar la stanza, l' habitazione, il paese, (di stanza &c.) Zyn woonstede of woonplaats veranderen, dat is, verhuizen, verrekken, in een ander huis of land trekken.

cambiar dinari. Geld wisselen (inwisselen, verwisselen, omwisselen.)

cambiar un' ongaro con (contro) moneta. Een dukaat tegens ander geld uitwisselen (wisselen.)

cambiare, (cambiarfi) nel viso. De verwe of kleur van 't aangezigt veranderen, van kleur in 't aangezigt veranderen.

cambiar di costumi (i costumi) Zyne zeden, zyn voorige leven veranderen, verwisselen, een ander leven leiden, beginnen, aanvangen.

gli ucelli cambiano le penne ed i cavalli il pelo. De vogels veranderen van vederen, de paarden van hair.

cambiar proposito, parere, pensiere (di proposito, di parere, pensiere &c.) Zyn voornemen of gedagten veranderen, van andere gedagten worden.

cambiar di proposito, (discorso) Zyn voornemen (zyn reden) veranderen.

Cambiare, scambiare. Omwisselen, met beurten, beurt om beurt iets doen. *V. Alternare, Cangiare.*

Cambiare. Een wissel voeren, wissel maken, wisselen.

Cambiato, scambiato, cangiato. Veranderd, verwisseld.

cambiato, di faccia (ciera) Van verwe of kleur veranderd, fchaamrood geworden. *V. Mutato.*

Cambiatore. Een wisselaar, een bankier. *V. Bancchiere.*

Cambievole &c. V. Scambievole.

Cambio, scambio. Wissel, wisseling, verwisseling, omwisseling, inwisseling, veranderinge, ruilinge, *havete fatto un buon cambio.* Gy hebt een goede ruilinge gedaan.

in cambio (in i scambio.) In plaats, daar tegen, daar voor.

datemi il vostro libro e togliete il mio in cambio. Geeft my u boek, en neemt het mijne daar tegen, in de plaats, (daar voor, enz.)

in cambio di questo. In de plaats van dit of dat.

Cambio, contracambio. Vergeldinge, looninge. *V. Pariglia.*

in contracambio di tanti favori. In vergeldinge, (tot erkerenisse, ten aanzien) van zoo groote weldaden.

render' ad uno il cambio (contracambio) di qualche favore, o di qualche affronto &c. Iemand een weldaad, of vriendschap vergelden, een gelede schimp, of aangedaan ongelijk wreken, met gelijke munt betalen.

Cambio. Een wissel; ook wisselgeld. *V. Agio.*

lettera di cambio. Een wisselbrief.

la mia prima, seconda, sola (lettera) di cambio. Mijn eerste, tweede, eenigste wisselbrief.

far rimesse, tratte &c. per via di cambio (lettere di cambio) Geld

Geld by wissel, of wisselbrieven zenden, overma *cambio alto, basso*. Hooge, lage wissel. [ken. *Cambiotto. V. Scambietto.*

CAMBRA, Cambrai. Kamerijk, een stad in Vlaanderen. *Cambrai (tela, resto di Cambrai.)* Kamerijks doek, zeer fijn of dun lynwaad.

CAMBRO. Een kruid, geheeten Chamedre, of Gamandree.

CAMELO, camello. Een kemel, of kameel. Een groot tam dier in Africa en Asia.

Camelotto, ciambelotto. Kamelot, een stoffe van kemels hair gewerkt.

САМБРА. Een kamer, slaapkamer, leger, legerplaats, slaapplek, slaapplek.

camera da dormire. Een slaapkamer.

entrar in camera. In de kamer leiden, voeren, binnen brengen.

far la camera ad uno in qualche luogo della casa. Iemand een kamer, of slaapplek bereiden, gereed maken, vervaardigen.

Camera. Een kamer, vertrek, stove; ook een wooning, woonstede, woon- of verblijfplaats.

camera fornita, addobbata &c. Een gestoffeerde, opgeschikte, opgepronkte, versierde kamer.

entrar in camera. In zijn kamer treden, of gaan.

camera locanda. Een huurkamer; ook een vrouw die kamers te verhuuren heeft.

baver molte camere, belle camere. Veele kamers, schoone, lustige vertrekken hebben.

ferrarsi, (risirarsi, raccogliersi) star' &c. in camera. Zig in zijn kamer of vertrek opsluiten, onthouden, zig na zijn kamer begeven, vertrekken.

spazzar, acconciar, raffettar, addobbare, profumar &c. la camera. De kamer uitvegen, oppronken, opschikken, met reukwerk doorrooken.

camera terrena. Een kamer om laag, of beneden in ['t huis.

camera d'audienza, di presenza. Een gehoorzaal, plaats, of kamer om een goede vriend te ontfangen, of te onthalen.

camera segreta. Een geheim vertrek; ook een heimelyk gemak, een kakhuis.

camera della proda, della poppa &c. Een voor- en achterkamer in een schip.

Camera. Een Vorstelyke zaal, vertrek, woonplaats.

gentiluomo di camera. Een hoveling, kamerjonker of edelman.

musico &c. di camera. Een kamerzanger, gelijk de Princen onderhouden, om in hunne kamers, tot hoo vermaak, te doen zingen.

aiutante di camera. Een kamerdienaar, dat is, kamerlakey.

Camera. Geregtkamer, staats- raad- schat- rentkamer.

camera Imperiale. Kamergeregt des Keizers, of Keizerlyks.

camera Imperiale di Spira. Kamergeregt tot Spiers.

camera Apostolica. Apostolyke kamer, Paufelyke schatkamer, rentkamer.

camera di finanze. Schatkamer, rentkamer, kamer van den ontfangst.

camera di giustizia (civile, criminale) Geregtkamer; ook 't halsgerecht: 't Ampt van Opperschout, of opperregter in balsaken

camera di consiglio. Raadkamer.

camera alta e camera bassa. 't Hooger en Lager Parlement ('t Hooger en Lagerhuis) tot Londen.

camera di giustizia. De geregtkamer.

baver un assegnamento dalla camera. Soldy, jaarlyk loon of inkomste van de kamer hebben, genieten.

Cameralo. Van de kamer, of tot de kamer behoorende; ook een bedienaar of amprenaar van de kamer, als Advocaat, enz.

li camerali di Roma, Spira &c. De bedienaars of amprenars van de kamer tot Rome, Spiers, enz.

Camerala, e. Een gezel, medegezel, makker, kameraad of spitsbroeder. Die van iemands gezelschap is, enz.

un mio camerata. Een van myn makkers, medegezellen, kameraden of spitsbroeders.

una mia camerata. Een van myne medgezellinnen.

Camaretta, camerella, camerina, camerino, cameruccia. Een kleine kamer, vertrek, of stove, een kamertje, vertrekje; ook een klein kakhuis, kakhuisje, enz.

una camerata oscura, piccola ed isolata. Een kleine, donkere, duistere, ongemakelyke kamer, vertrek, enz.

Camaretta, camerotto. Een kamertje, vertrekje, dat is, een gevangenis, gevangenhuis, donker gat.

fa cacciato in un camerotto. Men heeft hem in een donker kamertje, dat is, in een donker gat gesmeten, gevangen gezet.

Camariere. Kamerling, kamerheer; ook een kamerdienaar, enz.

camariere di Sua Maestà Cesarea. Kamerheer van zyn Keizerlyke Majesteit.

camariere della chiave d'oro. Kamerheer van de goude sleutel.

camariere maggiore (supremo) Opperste kamerheer, opperste kamerling. *V. Ciambellano.*

camariere segreto. Geheime kamerheer, geheime raad.

Camariere. Een kamenier of dienstmaagd, die haar juffrouw volgt.

Camarlengo, camerlingo. Kamerling, kamerheer, dat is, een rentmeester of schatmeester (in 't Venetiaanse gebied, tot Rome, Florence enz.)

Camarlengato. Schatkamer of 't ampt der schatbewaarder. [ders.

САМІСЬ. Een soort van Priersterlyk gewaad, 't witte hembd, waar mede de Prierster gekleed is, als hy den dienst der Misse doet.

САМІСІА, camiscia. Een hembd. *Met.* 't Laatste goed of have van een mensch.

camiscia bianca. Een schoon, rein, wit, versch hembd.

cungiar di camiscia. Een schoon, rein, wit, versch hembd aandoen.

spogliarsi in camiscia (sin alla camiscia) Zig tot 't hembd uitdoen, uittrekken, uitkleeden.

non gli lasciarono la camiscia. Zy hebben hem 't hembd aan zyn lyf niet gelaten, dat is, zy hebben hem uitgeschud, alles ontrooft, afgenomen.

non ha camiscia indosso. Hy heeft geen hembd om aan te doen, dat is, hy is zeer arm en behoeftig, hy is naakt en bloot, hy heeft niet in de wereld.

mi stringe più la camiscia che la gonnella. 't Hembd is my nader als de rok, dat is, ik moet my zelve voor alle anderen helpen, ik moet my eerst voor al bezorgen, ik moet myn eige voordeel zoeken, bevyeren, behartigen.

nettarsi il culo colla camiscia altrui. Zig 't gat met een anders hembd vegen, of schoon maken, dat is, de schuld op een ander leggen, werpen, een ander beschuldigen, een ander iets te last leggen.

in camiscia. In 't hembd, dat is, *Mis.* Niet gereed, onvoorziens, onverwagt.

caglier' uno in camiscia. Iemand in 't hembd aantrefsen, overvallen, betrappen, dat is, ongereed, onvoorziens, onverwagt.

cacciar via uno in camiscia. Iemand in 't naakte hembd, dat is, naakt en bloot weggagen.

Camicia, camiscia. Heruakinge, veruakinge, herstellinge, verstellinge, versterkinge van een muur.

Camisciato, camisciada, incamisciata. Een onverwagte, schielijke overval, of aanval der vyanden.

per' una camisciata a i nemici. De vyanden des nagts op 's onvoorziens of onverwagt bespringen, overvallen, aanvallen, overrompelen.

Camisciara, camisciara. Een maaffer, linnenaaffer. Ook een linnerkoopster.

Camicietta, camicietta. Een klejn hembd, een half hembd.

camicietta, camicietta da battesimo. Een doopluyt, doophembd, dat men over de kinderen hangt, als zy na de kerk gebragt worden, om gedoopt te worden. *V. Vesticiuola.*

Camiciuola, camiciuola. Een hembdrok, wolle hembd of onderkleed.

Camiclone, camiclone. Een grof hembd.

Camiciotto, camiciotto. Een linne kiel, linne overtrekfel, enz.

CAMINARE, camminare. Gaan, te voet gaan, wandelen, kuyeren, spanferen. *V. Andare.*

voi potete ben camminare. A che un cavallo? Gy kont wel te voer gaan, waar toe verlangt gy een paard?

sb via, caminate! Wel aan, kom aan, ga maar voort.

caminar per il mondo. Door de wereld wandelen, omreizen, omzwerven.

sa buon camminare. 't Is goed gaan, goed wandelen of kuyeren.

caminar per la via (strada) de' carri. De vaarweg, de gemeene of gebaande weg gaan, dat is, na het algemeen gebruik of manier leven, de gemeene wyze of maniere opvolgen.

caminar su 'l ventre. Op de buik gaan, dat is, kruipen.

le cose hanno da caminar per i suoi piedi. De zaken moeten op hunne voeten gaan, dat is, op haar behoortlyke orde of wyze.

le cose camminano bene con altro piede, (di buon piede &c.) De zaken gaan of staan tegenwoordig op andere voeten (op goede voeten,) dat is, gelukken na wensch, vallen na wensch uit, enz.

Caminante. Een reizende of reiziger, die van 't een land in 't ander trekt; ook een dwalende, zwervende, landlooper, bedelaar. *V. Calcanse.*

Caminata. Wandeling, kuyeringe, reize te voet; ook een wandelplaats, laan, galery. *V. Spasseggiata.*

far' una caminata. Een kuyerweg doen, wandelen of kuyeren gaan.

Caminiatore. Een wandelaar, een voetganger.

un buon (gran) caminiatore, di buona gambe. Een goede voetganger, die wel ter been is, die vlug en ras in 't gaan is; ook een, die geduurig gaat, altyd op de been is.

Camino. De gang; ook de weg, straat, togt, reize te voet. *V. Strada, Sentiero, Via.*

baver' un camino storto, (torto.) Een kromme gang hebben: krom en gebogen over de straat gaan.

il vero camino. De rechte straat, de rechte weg.

il camino della virtù, dell' onore. De weg of trap tot de deugd, tot eer, enz.

camino stretto, aspro, tortuoso, inuguale, lungo, largo &c. Een enge, naauwe, ruwe, kromme, oneffe, ongelyke, ongebaande, lange, breede weg, of straat.

camini buoni, uguali. Goede, effe, gelyke, gebaande wegen, of straten.

stanco dal camino. Vermoed, afgemat van de reize, van 't gaan.

per camino, (su 'l camino.) Onderwegs, op de reis, op de weg.

fuori di camino. Buiten, van den weg af.

metterfi in camino (per camino) entrar' in camino. Zig op den weg, (op de reis) begeben.

rimetterfi in camino. Zig weder op den weg, op de reis begeben.

cosa necessarie al camino. Dingen tot de reis noodzakelyk, noodwendig, van nooden.

far' un camino. Een reis of landtogt doen, reizen.

esser' in camino (per camino.) Op den weg, op reis zyn.

andar' il (al) suo camino. Zyn weg of reis vervolgen, voortzetten.

mostrar' (additar') il camino ad uno. Iemand de weg toonen, wyzen.

tever' il dritto camino. De rechte, gebaande, gemeene weg houden, (gaan) volgen, instaan.

uscir del camino, distornarsi (distornarsi, allontanarsi) dal vero camino. Van de rechte weg afwyken, dwalen, doolen.

rimetter (rivolver') altrui al dritto camino. Iemand weder op den rechten weg brengen, helpen, leiden.

seguir' (prender') altro camino. Een andere weg nemen, instaan.

CAMINO. Een schoorsteen.

spazzar' il camino. De schoorsteen vegen, schoon ma-

spazza-camino. Een schoorsteenveger. [ken.

Camino, caminata. De haart of haartstede in een keuken, in een kamer, enz.

far' un buon fuoco su 'l camino. Een goed vuur op den haart aanleggen, maken.

CAMISCIA, camicietta, camiciuola &c. *V. Camicia, camicietta &c.*

- CANOMELLA.** Witte Kamillebloemen (een zeker kruid.)
- CAMOZZA, cambocia.** Een wilde geit, een klipgeit. *Met.* Een hoer, een eerloos, onkuisch vrouw-mensch.
- pelle di camozza.* 't Vel of de huid van een wilde geit, wilde geitevel, of leder.
- Camozzo.** Wilde geitevel, wilde geite leder.
- CAMPAGNA, campagnuola &c.** *V. Campo.*
- CAMPALE.** *V. Campo.*
- CAMPANA.** Een klok.
- gitar' (fondar) una campana.* Een klok gieten.
- sonar (tirar) le campane.* De klok luiden, trekken.
- il suono delle campane.* 't Klokken luiden, klokken geluy, 't geluid, galm of klank van de klok.
- toccar la campana.* De klok luiden, dat is, eenige sla-gen geven, eenige reizen aantrekken.
- un tocco della campana.* Een klokslag, een slag of geluid van de klok.
- una cosa fatta à campana.* Iets, dat op de wyze van een klok gemaakt of gevormt is, dat de vorm of gedaante van een klok heeft, of gelyk vormig is. *V. Campana &c.*
- Campano, (metallo.)** Klokspys, vermengd metaal tot het klokgieten.
- Campanella, campanello, campanino.** Een kleine klok, een klokje, bellerje; ook een soort van breidels, gebitten of toomen met belletjes verciert. *V. Sonaglio.*
- al suono della campanella.* Als 't klokje luid, als 't klokje slaat.
- una campanella d' argento.* Een zilver klokje.
- (fiori rossi e neri volti in giù a forma di campanelle.)* Rood-agtige bloemen, die gelyk klokjes na beneden of alwaarts hangen; klokbloemen.
- Campanaccio.** *V. Campanaccio.*
- Campanone.** Een groote klok.
- Campanaccio, campanuzzo.** Een koebelle, koeschelle, een bellerje die men de kocyen aan de hals hangt; ook een kleine klok, een klokje.
- egli sta sempre col campanuzzo in mano.* Hy staat altyd met het klokje in de hand, dat is, hy is een groot prater, een kakelaar, een snapper, een kalkevaar, [enz.]
- Campanio, campaniro.** Een klokkluder; ook een ko-ster, kerkbewaarder; ook een klokgieter. *V. Sa-* [griffa]
- Campanile.** Een kloktoren, een kerktooren.
- il campanile di san Marco.* De kloktoren van S. Marcus tot Venetie.
- cosa vera, come li campanili del comando.* Dat is zoo zeldzaam of ougemeen als de kloktorens op de dorpen: (want gemeenlijk in elk dorp maar een kloktoren te vinden is.)
- Campanere, accampanere, (uno)** Iemand met 't klokken luiden vereeren, inhalen: ter eere van iemand de klokken luiden.
- campaner la venuta d' un Grande.* De aankomste van een groot Heer met klokken luiden verwelkommen.
- accampanar' un defunto.* Over een doode de klokken

luiden.

Campanare, scampanare. Bombatmen; sterk luiden. *Met.* Hard, luid keels, of uit de borst spreken; ook wederdingen, wedergalmen, *egli scampana quando parla.* Hy wedergalmt, geeft geluid, als hy spreekt.

mi scampanano le orecchie. My tritert of klinken de ooren.

scampanar' uno. Ietsand schimpelyk, spottelyk nareken.

Campaneggiare, scampaneggiare. Alle klokken t'zamen luiden, dikwils, of altyd luiden; beveren, bommen, gelyk in de kerkmisse of kerkwydinge pteegte geschieden.

Campanato, accampanato, campanato. Op de wys of manier van een klok gemaakt, de gedaante van een klok hebbende, een klok gelykende.

Campanata, scampanata, campaneggiamento, scampaneggiamento, campaneria. 't Geluy, 't beveren, 't bommen met de klokken.

CAMPARE, &c. *Campareccio &c. Campeggiare &c. Campestre. V. Campo.*

CAMPIDOGGIO, capitolio. 't Capitofium, een sterke in 't Oude Rome, op den berg van Saturnus, dus genoemd, om dat men in 't graven der grondlegginge een menschen hoofd vond.

CAMPO. Een veld, een vlak, open veld, of vlakte. *il campo di Flora.* 't Veld, de vlakte, 't plein van Flora (tot Rome.)

il campo della nave. 't Ruime, of ruimte van een schip.

un campo aperto. Een vlak veld, een open plaats.

batter' il campo. 't Veld slaan, dat is, vlugten, de vlugt nemen, loopen, de hiel wyzen.

Campo. 't Veld in 't gemeen. *V. Campagna.*

Campo. Een akker, of veld dat men bouwd of beateid, een stuk lands.

inletamare (ingrassar) il campo. Den akker, 't land melten, vet maken.

purgar (nettar) romper &c. un campo. Een akker, of land zuiveren, reinigen, ploegen, enz.

lavorar' (arar, coltivar) un campo. Een stuk lands, een akker, of veld bouwen, bewerken, bearbeiten, beploegen.

seminar' un campo. Een akker of stuk lands bezaayen.

mietar' (segar) un campo. Een akker of stuk lands afmaayen, oogsten, inzamelen.

campo fertile, buono, lavorato &c. Een vrugtbare, goede, welbebouwde, bewerkte, bearbeide akker.

Campa. Een slagveld, vegtplaats; ook 't veld, leger of legerplaats; ook 't heit of heitleger zelfs. *V. Campagna.*

condarsi (andar) in campo con uno. Met iemand op 't strydkamp of vegtplaats komen, verschynen, dat is, met iemand vegten, handgemeen worden.

corcar campo franco. Een vrye, ruime vegtplaats uitzoeken, uitkippen.

fallar' in campo contro di uno. Iemand op de strydkamp of vegtplaats weder- of tegenstaan, tegengaan, 't hoofd bieden, te keer gaan.

scacciar' uno dal campo. Iemand uit het veld slaan, op de vlugt dryven, op de vlugt jagen, verjagen, verdryven.

entrar' (saltar') in campo. In 't veld komen, te velde gaan, of trekken; zig in 't veld begeven.

por, (metter) campo. Legeren, 't leger neder slaan.

metter in campo. In 't veld brengen, stellen.

perder' il campo. 't Veld, dat is, de slag verliezen, op de vlugt gedreven, uit het veld geslagen worden.

mutar campo. 't Leger, 't veld veranderen, 't leger elders neder slaan.

esser padron del campo. Meester van 't veld zyn, 't veld behouden.

lasciar' (abbandonar') il campo. 't Veld ruimen, verlaten, 't leger opbreken.

star' (esser') al campo. In 't veld leggen, te velde zyn, in 't veld staan.

morire nel campo (restar morto sul campo) Op 't slagveld blyven, sneuvelen, verslagen worden.

mover campo (il campo) levar' il campo. 't Leger opbreken, van legerplaats veranderen, vertrekken.

un campo volante. Een vliegend heir, vliegend leger.

romper' il campo. 't Leger of de vyanden verstrooyen, op de vlugt slaan, op de vlugt jagen.

Generale del campo. Een veldheer, veldoverste, generaal.

Maestro (Maresciallo) di campo. Veldmaarschalk.

Campo. 't Veld, de grond in een wapen of schild.

portava un candido armellino in campo verde. Hy voerde een witte ermyne of armelyne in een groen veld.

Campo. Met. Middel, weg, gelegenheid, ruimte.

dar campo ad uno di far &c. qualche cosa. Iemand middel, of gelegenheid geven om iets te doen.

bover campo di fuggire, di ragionare &c. Gelegenheid, (middel, of ruimte) hebben om te vlieden, de vlugt te nemen, te spreken, enz.

pigliar campo adosso ad uno. Gelegenheid krygen, of vinden om iemand tegen te gaan, 't hoofd te bieden, te wederstaan.

por' in campo una questione. Een vrage voorstellen, voordragen, voorlaau, voorhouden, te berde brengen.

ful campo. Aanstonds, met den eersten, op staande voet, terstond, ten eersten.

Campagna, campo. 't Veld, 't open, vlakke veld, het ruime, wyd uitgestrekte veld of vlakte, 't land, landschap, gewest, landstreek.

fi vede biancheggiar già tutta la campagna. 't Veld is overal wit tot den oogst.

una bellissima campagna. Een zeer schoon, aangenaam, vlak, effen veld of landschap.

rasa campagna. Een vlak, ruim, effen veld, of land- [schap.

scorrer &c. per la campagna, (per le campagne) Door 't veld loopen, zwerfen, omzwerfen.

in aperta campagna (in campagna aperta) in rasa campagna. In 't open, vlakke veld, in 't ruime wyd uitgestrekte veld.

star, (viver) alla campagna. Op 't land leven, op 't land zyn leven verslyten, doorbrengen.

buono (persona) di campagna. Een landman, die op 't land woond, die altyd op 't land is of reist.

un vestito, capello &c. da campagna. Een reiskleed, een kleed op de reis, enz.

carrozza da campagna. Een postwagen, landkoets, veldkoets.

Campagna, campo. 't Leger, 't heirleger, of legerplaats: ook de veldtocht, 't jaargety van de veldtocht.

uscir (metter) in campagna. Te velde gaan, in 't veld trekken, zig in 't veld stellen.

star in campagna, (alla campagna) Te velde leggen, in 't veld staan.

adesso principiano le campagne. Nu begint de veldtocht, nu trekt men in 't veld, nu gaat men te velde.

le campagne finiranno in breve. Men zal in 't korte de veldtocht eindigen, naar huis gaan.

Campagnardo. Een landman, die op 't land woond, van 't land komt, enz.

Campicello, campavello. Een kleine akker, een klein stuk lands, klein veld: een akkertje, veldje, stukje lands. Ook een klein landgoed.

un mio piccolo campicello. Myn klein akkertje, veldje, stukje lands.

lavorar il suo campicello. Zyn akkertje, zyn veldje bouwen, bewerken, bearbeiten, ploegen, dat is, *Met.* Zig by zyn eige wyf houden, geen overspel begaan, plegen, bedryven.

Campestre. Veldagtig, wild, woest, effen, vlak land; ook 't geen op 't veld, den akker of 't land geschied.

V. Campareccio, Boscareccio, Rustico.

vita campestre. Een landleven, een boete leven, een wild, woest leven.

luoghi campestri. Een plaats vol velden, een effen, vlak land, een vlakte.

battaglia campestre. V. Campale.

Campale. Veldagtig, tot 't veld of 't land behoorende, 't geen op 't veld, of 't land geschied.

battaglia campale. Een veldslag.

Campareccio. 't Geen in de weide of beemde gaat.

vitello campareccio. Een kalf dat altyd in de weide of beemde gaat, dat nooit de uyers zuigt.

Campareccio. Boersch, dorpsch, dorpagtig, tot het veld of 't land behoorende. *V. Bosco, Boscareccio.*

vita campareccia. Een boersch, wild, woest leven, een landleven.

traffulli, giuochi, passa tempi, usanze &c. campareccie. Een boere of huismanspel, boere klugten of snakeren, boersche wyze of maniere.

con una astuzia campareccia. Met een boersche doortraperheid, behendigheit.

Campione. Een stryder, vegter, kamper; ook een oorlogsheld, een strydbaar, kloek, dapper soldaat.

un valoroso campione. Een doorlugtig, dapper, kloek [held.

Campiona, campionesa. Een heldin, een doorlugtige, dappere, voortreffelyke vrouw.

Campare, accampare. In 't veld leggen, te velde zyn, in 't veld staan. *V. Campaggiare.*

Campare, camparsi, campato &c. V. Accamparsi.

Campare, scampare. Bevryden, verlossen, ontslaan, redden.

campar' uno da qualche pericolo. Iemand uit een gevaar redden, helpen.
campar' uno dalla morte. Iemand van de dood bevryden, verlossen.
campar (scampar) la vita ad uno. Iemand 't leven redden, behouden, van de dood bevryden, verlossen.
Campare, scampare. Zig genceren, zyn leven onderhouden, of doorbrengen, leven, enz.
i contadini di quelle bande campano la più parte di castagne e noci. De boeren leven daar meerendeels van kastanien en nooten (onderhouden meereudeels hun leven met kastanien en nooten.)
Campare, scampare. Ontvlugten, ontsnappen, ontkomen, ontloopen, de vlugt nemen. *V. Scappare &c.*
gran ventura farà la vostra, se camparete (scamparete) le forche. 't Zal een groot geluk voor u zyn, als gy de galg ontsnapt, ontkomt, ontloopt.
campar (scampar) la morte, il pericolo &c. De dood, 't gevaar ontsnappen, te boven komen.
non camparà persona. Geen van allen zal 'er af komen, niemand zal 't ontgaan, ontkomen, ontsnappen.
non ne scampò per uno. Niet een is 'er overgebleven, daar van gekomen.
farianso campati, se &c. Zy zouden 't nog zyn ontsnapt, ontkomen, by aldien, enz.
O se scampassimo per questa volta! Och of wy 't voor dit maal mogten ontkomen, ontsnappen!
appena sono scampato. Ik ben 't ter naauwer nood ontsnapt, ontkomen.
sei pure scampato. Gy zyt 'er evenwel zoo genadig af gekomen.
vedete che la vittoria non vi scampò dalle mani. Ziet dat u de zegen niet uit de handen ontsnappe, ontcome.
il prigioniero è scampato. Den gevangen is uit de gevangenis ontkomen, ontsnapt, uitgebroken.
Campato. V. Accampato.
Campato, scampato. Ontvlugt, ontsnapt, ontkomen, ontloopen.
Campeggiare. Legeren, 't leger neder slaan, ergens post met een heir vatten of gypen. *V. Campare &c.*
per la crescence delle acque il Rè non potè campeggiare. Wegens 't opzwellen der wateren konde zig de Koning niet legeren, zyn leger niet neder slaan.
Campeggiare. Met. Aftteken, uitsteken, uitmunten, zig schoon in 't gezigt, of de oogen vertoonen, verheven staan, enz.
il bianco campeggia molto bene sul nero. Het witte steekt uitmuntende op 't zwarte af, staat verhevender, schynt mooyer in 't oog, vertoond zig beter, enz.
campeggia molto ben quel colore. Die verwe steekt uitmuntende af, vertoond zig schoon voor de oogen.
far campeggiare il suo valore. Zyn heldenmoed, zyn dapperheid toonen, laten blyken: blyken van zyn dapperheid geyen.
Campeggiante. Uitstekende, uitmuntende, uitschynende, uitblinkende.
Campire. Een wapen verbeelden, uitbeelden, uitschilderen, uitdrukken. *V. Armeeggiare.*
campir bene un' arma. Een wapen uitbeelden, uitschilderen.

C A M U F F A R E, scamuffare. Mommen, vermommen, bedekken, verstoppen, toefoppen, zig omkeeren, 't gezigt afwenden, dat is, van iets dat walgende is.
Camuffarsi, scamuffarsi. Zig vermommen, 't momaangezigt voor doen.
scamuffarsi il viso. 't Gezigt dekken, bedekken.
scamuffarsi il naso per la puzza. De neus toefoppen; ook rimpeleu, fronsien, by een trekken wegens eenige stank, vieze reuk.
Camuffare, coprirsi la testa per celarsi. 't Hoofd bedekken, om zig te verschuilen.
C A M U S S O, camusso. Platneus, breedneus, die een vlakke of platte neus heeft, die kort en gedrongen van neus is.
C A N A G L I A. Uitschot van 't volk, het quaad geboeft of gespuis, janhagel, het graauw of het gering volkje.
lasciamo questa canaglia. Laat ons met dit gespuis, met dit geboefte niet te doen hebben, geen gemeenschap houden, niet verkeeren of omgaan.
impacciarsi colla canaglia. Zig met quaad geboefte of gespuis inlaten, gemeenschap houden, verkeeren.
C A N A L E, canalito &c. V. Canale, canaletto &c.
C A N A P A, canape; canapo, canave. Hennip of kennip, zeker kruid. Ook een touw, koord, of [reep]
Canapaccia, canapaccio, canavaccia, canevaccio, canovaccio. Kanifas; ook grof lynwaad van hennaip of kennip gemaakt, ook een hembd of riel van zoodanig grof lynwaad; ook een haire zak of kleed.
questo canevaccio gli caccierà le mosche dalle reni. Dit grove, ruwe hembd zal hem de muggen van de nieren jagen, dat is, zal u de dertele of geile lusten, den prikkel des vleesch, verdryven.
tela canavaccia. Kanifas, lynwaad van hennip gemaakt, hennipdoek.
Canapeto. Een akker of plaats met hennip bezaaid.
Canapino, canavaruolo. Een zeker vogel, die zig in 't gemein in de hennip onthoud.
Canapolo. De stam, stronk of wortel van hennip, hennipstronk.
Canapuccia. Hennipzaad.
C A N A R I A. Een zeker dans, (kanariedans) ook hondsgas, lyngras.
Canarino, canario, (uccello) Een zekere vogel, (kanarjevogel.)
C A N A V A C C I A, canavaccio. V. Canapaccia &c.
C A N C A R O, canbero. Kanker, zeker opeetende wonde. *V. Fistola.*
Cancaroso, cancheroso. Kankeragtig, van de kanker opgegeten.
Cancarire, cancherire, incancarire, incancherirsi. Kankeragtig, of van de kanker opgegeten worden, rot vleesch in de wonden wassen. *V. Infistolire.*
provvediamo per tempo, e prima che il mal' incancherisca. Laat ons by tyds voorzien, eer dat de kanker daar in staat.
Cancarito, cancherito, incancarito, incancherito. 't Geen kankeragtig of van de kanker opgegeten is, of word.

una poppa incancherisa. Een kankeragtige, of van de kanker opgegete borst.

CANCELLO, *cancelli.* Tralieu, baren, grenzen, land- of scheidpalen, palen. *V. Graticie.*

cancelli di ferro, legno &c. Yzere, houten tralieu. *V. Ferriata.*

Cancellare, *incancellare.* Maken, schikken gelijk tralieu, of overde warze baren.

Cancellare, *scancellare.* (Schriften) in 't geheel, of ten deele uitschrappen, uisdoen, uitwischen; ook vernietigen; te niet doen, kragteloos maken, voor nietig en van geener waarde verklaren.

cancellare un debito. Een schuld uitschrappen, uisdoen, uitwischen.

scancellar' il nome. Den naam uitschrappen, doorhalen, uisdoen, uitvegen.

cancellami dal tuo libro, che tu hai scritto. Schrap my uit uw boek, dat gy geschreven hebt.

canceliar' un testamento. Een uiterste wilke vernietigen, of te niet doen.

Cancellato, *scancellato.* Uitgeschrap, uitgeveegt, uitgedaan, uitgewischt, doorgehaald.

Cancelliere. Oppergeheimschrijver, of Kancelier.

Cancelliere dell' Imperio. Kancelier van 't Rijk, Rijkskancelier.

Archi-cancelliere. Aartskancelier.

Vice-Cancelliere. Onderkancelier.

Cancellaria, *cancellaria.* Kancelery, daar men openbare rollen, blafferts, handvesten, enz. bewaart.

Cancellaresco, *cancellaresco.* Van de Kancelery, tot de Kancelery behoorende.

CANCERO, *canceroso &c.* *V. Cancaro, Cancaroso &c.*

CANGIOLA. Een zeker gezwel in de schouder, of lenden; ook een peltige, vergiftige buil of bult.

che canciola ti venga, che ti venga il cancro. Dat y de kanket overkomt.

CANCRO. De Kreeft: een Hemelsteeken.

sotto il segno del Cancro. Onder 't teeken des Kreefts.

il tropico del Cancro. De Zonnekeer, kring.

CANDELA. Een kaars, ligt, kaarsligt.

candela di cera. Een waschkaars, waschligt.

una candela accesa. Een aangestoke, brandende kaars.

al lume della candela. By 't licht, by de kaars.

ne donna, ne tela, comprar' al lume della candela. Nog vrouw nog linne doeken, wilt ooit by de kaars zoeken.

egli è come la candela. Hy is gelijk een kaars, dat is, hy ligt andere, en verteerd zig zelfs, hy helpt andere, en laat zijn eigen verlooren gaan.

Candelitta, *candeluccia, candelina.* Een kleine kaars, of ligt; een kaarsje, ligtje.

Candelotto. Een klein stukje kaars; ook *Met.* Een ysdrup of kegel.

Candelone. Een groote kaars, een dikke kaars, of ligt.

Candelario, *candelario.* Een kaarsmaker.

Candelaria. Een kaarsmakers winkel; ook een kas of kamer om de kaarsen te bergen of te bewaren.

Candeliera. Een kandelaar.

un paio di candelieri d'argento. Een paar zilvere kandelaars.

Candelierotto. Een kleine kandelaar, kandelaartje.

Candelierone. Een groote, dikke kandelaar.

CANDIA, (*l'isola di Candia*) Kandia, 't Eiland Kandia.

vino di Candia. Wyn in 't Eiland Kandia gewassen.

Candiano, **Candiotto.** Van Kandia, uit Kandia geboortig.

CANDIDATO. Iemand, die een ampt of waardigheid verzoekt, of daar na staat of dingt.

CANDIDO. Wit, blank, sneeuw wit, helder, schijnende, blinkende.

candidi lini. Sneeuw wit, helder, schoon lynwaad.

candide mani, braccia &c. Sneeuw witte, blanke handen, armen, enz.

il biondo crine, le cadea sopra li candidi e delicati bomeri. De blonde, goudgeele hairen hangen haar over de sneeuw witte en tedere schouders.

Candido cigno. Een witte zwaan.

Candido. *Met.* Openhartig, opteegt, vroom, vriendelyk, vryborstlyk, goedgunstig. *V. Sincero. Leale.*

buomo sincero e candido. Een oprecht, trouw, redelyk, vroom, openhartig mensch.

Candidissimo. Zeer wit, zeer blank, zeer helder of schoon.

le candidissime membra, il candidissimo corpo. De zeer witte, blanke, sneeuw witte leden, lichaam, enz.

Candidamente. *Met.* Opregtlyk, openhartiglyk, ter goeder trouwe, goedhartiglyk, zaftmoediglyk. *V. Lealmente.*

Candidezza, *candore.* Witheid, helderheid, blankheid. *Met.* Opregtheid, openhartigheid, vryborstigheid, goedaardigheid. *V. Lealtà.*

la candidezza, delle membra, dei lini &c. De blankheid der leden, witheid, helderheid, schoonheid van 't lynwaad, enz.

il candore dell' animo. De opregtigheid van imborst, dat is, openhartigheid, vryborstigheid, goedaardigheid des gemoeds.

CANDIRE, *canditare.* De zuiker reinigen, zuiveren, helder en schoon maken; ook met zuiker overdekken, overtrekken, overzuikeren.

la brinata candisce gli alberi. De ryp maakt de boommen wit, doet ze blinken, of schynen.

Candito, *candito.* Gewit, wit gemaakt, gezuiverd; ook met zuiker overdekt, overtrokken, overzuikert.

zucchero candito. Witte zuiker, kandyszuiker, zuikerbroodjes.

Candito, *canditi.* Overzuikerde, in zuiker gemaakte, overtrokke zaken, confijt, enz.

CANDORE. *V. Candidezza.*

CANE. Een hond, reu of teef. *V. Cagna &c.*

un bel cane. Een schoone hond.

can rabbioso (fizzoso) Een dolle hond.

cane barbone. Een waterhond.

can bracco. Een spoorhond; ook een hond met een gekloofde neus, een brak, brakhond.

can botolo. Een klein hondje, een schoothondje, patrijshondje.

can levriere (da caccia) Een jagthond, hazehond, hazewind.

can segugio. Een spoorhond.

can mastino. Een dogge, (Engelsche dogge;) ook een slagers hond, een harders hond.
canes da catena, da villa. Een ketenhond, een huis-hond, een hond die op zijn meesters grond of werf past: een hoefwagter, een boere hond.
can forastiere, da piazza. Een straathond, een vreemde hond, tot het huis niet behoorende.
fizzare (sizzar) i cani. De honden hitfen, aanhitfen, ophitfen.
castrar cani. De honden lubben, snijden, ontmannen.
castra cani. Hondelubber, hondeluijder.
al can che lecca lo spiedo (le coneri) non gli fidar l'arresto. De hond die 't spit lekt, is 't gebræad niet te betrouwen, dat is, de geen die in 't minste ontrouw is, mag men 't meerdere niet aanbetrooven.
non deflar' i cani che dormono. Slapende honden moet men niet wakker maken, dat is, haastige en gramsteurige menschen moet men ongetergt laten.
can che abbaia, morde poco. Een ballende hond byt zelden, dat is, een pocher, een snorker, of snoever behoeft men niet te vrezzen.
can vecchio non abbaia in vano. Een oude hond bast niet te vergeefs, dat is, de vermaningen der Ouden moet men in agtnemen, gadeslaan, opvolgen.
molti cani sono la morte del lepre. Veel honden zyn den haas zyn dood.
canes marino. Een zeehond.
Canes. Met. Een onbeschaamd, geil, onkuifsch mensch, een deugniet, ook een veinzert, geveinsde of schijnheilige, een afvallige, die van zyn geloof afvalt, of verlaat; ook een godloos, boos, reukeloos mensch.
date adesso a quel cane. Slaat toe op den hond, smeert of roft den hond af.
fazzo can vituperoso, che foi. Gy vuilen, stinkenden hond als gy zijt.
o can pazzolente! O gy stinkenden hond!
o can rinegato! O gy afvalligen hond!
Canes. Met. Een tandbrekers tang, of gereedschap.
Canes. Een kuipers werktuig, of gereedschap, om de hoepen op te slaan.
Canes. De haan van een zeng- of vuurroet.
tirar' il cane. De haan overtrekken, overhalen.
Canes (celeste). Het hondje, een gestarnte zoo genaamt.
V. Canicola.
Canetto, cagnolino, cagnolotto. Een kleine hond, een hondje.
cagnolino da Bologna. Een zeker schoothondje, patrijshondje.
Canaccio, cagnaccio. Een groote, vuile, stinkende [hond].
Canotto, cagnotto. Een middelmatige hond.
il cagnotto del baia. Een scherpregrers of beuls hond, dat is, beuls knegt, medemakker of helper.
Canicola, canicula. De hondstarre, een starre die in de hondsdagen schijnt.
Canicolaris, canicularis. Als de hondstarre schijnt. *V. Sollione*.
giorni (tempi) caniculari. De hondsdagen.
Canino. Hondsch, tot honden behoorende.
canina rabia. Woede, verwoedheid, dolheid, ra-

zerny van dölle honden, hondsche verwoedheid, razerny.
dentis canino. Hondstand, oogtaand; ook hondsdistel (een zeker kruid.)
Canattiere, canettiere. Honds jongen, hondewagter, die op de honden past. *V. Cagnattiere*.
Canile. Hondkot, hondehok.
CANELLA. V. Cannella.
CANESTRO, canestra. Een korf of mande van reenen of wiffen, een broodmand. *V. Sports*.
Canestrella, canestrino, canestrucio. Een kleine korf of mande, een kortje of mandje.
Canestrone. Een groote korf of mande.
Canestraio, canestraro. Een korf of mandemaker.
CANEVA, canevajo. V. Cávova, Camovajo &c.
CANFORA. Kampher.
CANGIARE. Veranderen, anders worden, vaa gedaante veranderen, een ander wezen of aart aannemen. *V. Cambiare &c.*
cangiar' il pelo, il colore, il vezzo, la natura, i costumi &c. Van hair, van kleur, van aart, van natuur, van zeden veranderen.
il lupo cangia il pelo, ma non il vezzo. De wolf verandert wel van hair, maar niet van aart (word eigentlijk van een booswigt gezegd, wanneer hy oud zijude, in zijn boosheid volhard.)
cangiar faccia. Van gezigt, van gedaante veranderen, een andere gedaante krijgen.
le cose cangiano faccia. De zaken zyn van gedaante verandert, krijgen een andere gedaante of aanzien, (word eigentlijk van een Staat of regeeringe gezegd.)
cangiar stato, religione &c. Zyn staat of geloof veranderen; een andere staat of geloof aanvaarden, aannemen.
cangiarfi di humore, aspetto &c. Van wezen of aart, van gezigt veranderen, een ander wezen of aart; een andere gedaante krijgen.
cangiar di proposito. Van voornemen veranderen, op een andere reden komen, van iets anders beginnen te spreken.
Cangiante. Tweeverwig, gekleurd, gesprenkeld; ook een gekleurde, gesprenkelde stoffe.
drappo, bindello &c. di color cangiante. Gekleurde, gesprenkelde stoffe, tweeverwig liud.
Cangiato. Veranderd, verwisseld.
esser cangiato di faccia, aspetto &c. Van gezigt, van gedaante veranderd zyn. Een ander aanzien of gedaante hebben.
Cangiamento. Veranderinge, euz.
CANI, li cani. De witte of gryze haren. *Met.* Ouderdom, hooge jaren. *V. Canuto*.
disdicono bormas a questi cani, simili leggerezze. Deze gryze haren betamen zoodanige ligtrvaardigheden niet.
Canizie. Grijsheid, ouderdom.
di veneranda canizie. Van eerwaardige grysheid, oude menschen.
CANNA. Een riet, een rotting; ook een fluit, pijp, rietpijp; ruischpijp.

un bucciolo di canna. Een stukje riet, de langte van een riet, van knobbel tot knobbel. *V. Buccivolo.*
un pantano pieno di canne. Een moeras met riet bewa-
 sen, vol van riet, enz.
esser pieghevole come la canna al vento. Zig buigen, of
 krommen, als een riet van de wind gedreven, dat
 is, wankelbaar, onstandvastig, veranderlijk, wif-
 pelturig zyn.
una canna di Spagna. Een Spaansche rotting; een
 Spaansch riet.
canna odorosa. Riekend lisch, kalmus.
canna negra, (canna fistola) Kalfie.
Canna. Dat is, 't geen inwendig hol is, en een pyp
 gelykende; ook een stok, roede of rysje.
canna della gola. De hals, strot- of zwelgpyp, waar
 door de spys en drank in de maag zakt.
canno del camiso. De pyp van een schoorteen.
canna dell' organo. Een orgelpyp.
canna dell' archibugio. De loop van een roer.
canna della chiave. De pyp, 't gat of opening van een
 sleutel.
canna da pescare. Een vischroede.
canna da sbottare. Een pomp of hevel om wyn uit
 een vat te krygen.
canna da misurare. Een erfscheiders roede, een land-
 meeters roede, een stok van tien voeten lang, om
 't land mede te meten.
misure a canne. Met een erfscheiders roede meten.
Cannale, canale. Een goot of waterloop, een buis of
 [pyp.
cannal della fontana. De buis of pyp van een fontein,
 waterbuis.
canal del tetto. Een dakgoot, dakgote.
Cannale, canale. De boezem, den arm of oever van
 de zee, rivier, enz. Ook de vloed, stroom of
 loop van wateren.
navigar per il canale. Door 't kanaal varen.
la casa risponde sopra il canale. 't Huis loopt regt op
 den oever of strand uit.
Canaletto, canalino. Een kleine goot, een kleine buis
 of waterloop, een gootje of buisje. *V. Cannelletta.*
Cannasuola. Een vogelheijn, een kropvogel.
Cannella, cannaccia, cannetta. Een klein riet of pyp,
 rietje, pypje.
Cannella. Kaneel.
Cannella. Een pomp of hevel; ook een kraan of tap.
Cannella. Een groeve, keep of streep van een pilaar;
 ook een keep of streep in een zeng, of vuuroer.
*Cannelletta, cannellina, cannellino, cannelluccio, can-
 noncello.* Een rietpypje, groefje, keepje of streepje,
 een tapje, kraantje, enz.
Canello. Een stukje riet, van de eene knoop tot de ande-
 re; ook een schryspenne.
Canello, cannuola, cannuolo. De pyp van 't scheenbeen.
Cannellare, cannellato &c. *V. Incannellare, incannel-
 lato &c.*
Cannellare. Met kaneel bestrooijen.
Cannellato. Met kaneel bestrooid.
Cannellata, (vivanda) Een zekere spyze tot Romen.
Cannetto, cannetto, cannaio, cannariccia, cannariccio.

Een plaats met riet beplant, daar veel riet groeit
 of walt.
Canniccio, cannariccio, cannaia. Een gevlogte deken
 of tralie van riet of wiffen; een horde van ryzen,
 of wiffen.
Cannocchiale, cannocchio. Een verrekijker.
Cannone. Een groote pijp of buis.
cannoni di piombo. Groote loode pijpen of buifen.
Cannone, il cannone, li cannoni. Kartouwen, geschut,
 grof geschut, enz. *V. Artiglieria.*
montar 'il cannone. 't Geschut gereed, of klaar maken,
 toestellen, toerusten, op de affuiten leggen.
condurr' il cannone. 't Geschut op de wallen voeren,
 brengen.
piantar, (braccarr') il cannone. 't Geschut planten,
 rigten.
sparar' il cannone. 't Geschut lossen, los schieten,
 losbranden.
inchiodar, dismontar' &c. il cannone. 't Geschut ver-
 nagelen, omverre smijten, onbruikbaar maken.
un tiro, (colpo) di cannone. Een kanonschoot, een
 schoot uit een stuk geschut.
esser (star) sotto 'il cannone. Onder 't geschut of kanon
 zyn of staan.
cannone semplice, mezzo. Een heele, een halve kar-
 touwe.
Cannonnare. Met het geschut spelen, schieten.
cannonnar' una città. Een stad beschieten.
Cannonata. Een schoot uit een stuk geschut, of kar-
 touw; een kanonschoot.
abbatter le mura a forza di cannonate. De muuren met
 kartouw- of kanonschooten ter nedervellen, om-
 verre schieten.
furiose cannonate. Schrikkelijk, gestadig, onophoude-
 lijk schieten.
Cannoniéra. Een schietgat in de muur; ook 't laad-
 gat aan een geschut.
Cannoniére. Buschbieter, buschmeester.
 C A N O N I, *li canoni.* Pauzelijke regels of inzettin-
 gen, de geestelijke of kerkelijke regten.
li sagri canoni. *V. Sopra.*
studiar' i canoni. In de geestelijke regten zig oeffenen.
Canone. Een regel of rigtsnoer in de Zangkunde.
Canonista. Die zig in de geestelijke regten oeffend,
 die dezelve beharrigt, beyveert, betragt.
Cánonico. 't Geen met de Pauzelijke inzettingen of
 regels overeenkomt, 't geen volgens de kerkelijke
 regten gemaakt, of daar toe behoorende is.
il Jus Canonico. 't Geestelijk Regt.
libri canonici della Bibbia. De regelmatige, of kano-
 nyke boeken des Bybels,
elezione Canonica. Een wettige verkiezing in kerke-
 lijke zaken.
i libri Canonici della sacra scrittura. Kanonijke boe-
 ken van de H. Schriftuur, of die de Kerk voor boe-
 ken van de H. Schriftuur heeft aangenomen.
Canónico. Een Domheer, Kanonnik.
Canonicamente. Volgens de Pauzelijke regels of inzet-
 tingen, met de inzettingen van de Paus overeenko-
 mende, wettiglijk, regtmatiglijk, enz.

esser' elotto canonicamente. Wettelyk, regtmatiglyk, volgens de regels of inzettingen van den Paus gekozen zyn.

Canonicato. Ampt of bediening van een Domheer, of Kanonnik.

conferir' un canonicato ad uno. Iemand een Domheers plaats geven, of opdragen.

Canonizzare. Iets volgens de geestelyke regten oordeelen, vonnissen, verklaren.

canonizzar' un santo (uno per santo) Iemand voor heilig verklaren, in 't getal der heiligen zetten.

canonizzar' uno per matto &c. Iemand voor een gek houden, verklaren.

Canonizzabile. Die voor heilig kan of mag verklaart worden, die in 't getal der heiligen mag gezet worden.

Canonizzato. Geheiligd, voor heilig verklaard, in 't getal der heiligen gezet.

CANOPPO. Een bergknape, een bergstofgraver, die de bergstoffen uit de aarde graaft, spit, of delft.

CANORO. Welluidend, aangenaam van klank, zoet van geluid, aangenaam, helder.

voce canora. Een heldere, klinkende stem.

CANOVA, cáneva. Een kelder, een voorraad- of spyskelder. *V. Cantina &c.*

Canovetta, canovetta. Een kleine kelder, een keldertje.

canovetta da campagna. Een reiskeldertje, om mede op reis te nemen.

Canovaro, canovario, canovario &c. Een keldermeester, bottelier, hofmeester, die spys en drank besteld en bewaard.

CANSARE, scansare. Myden, vermyden, ontwyken, ontvlugten, ontgaan, ontloopen, ook te rug trekken, te rug wenden of keeren.

cansar' il pericolo. 't Gevaar ontwyken, ontgaan, ontloopen.

scansar' il colpo. Zig zelve van een slag te rug wenden, keeren, een slag ontwyken.

scansar' (cansar') il cimento. De slag vermyden, ontwyken, niet willen veygen.

scansar la testa, la mano &c. 't Hoofd, de handen, enz. te rug trekken, wegdoen.

non cansate. Trekt niet te rug, houd maar stil.

Cansare, scansare. Redden, bevryden, verlossen, ontheffen, behoeden.

cansar' uno dal pericolo. Iemand uit een gevaar redden, helpen, verlossen.

Cansatoio, scansio, canso. Een open plaats daar uit men ontvlieden of loopen kan. Ook een uitvlugt, of middel om te ontkomen.

per mio scansio. Tot myn uitvlugt, tot myn verschooning, tot myn redding, tot myn behoudenis.

cercar cansatoi. Uitvlugten, dat is, verschooningen, of voorwendfels zoeken, bedenken.

CANTACCHIARE. V. Cantare.

CANTARE. Zingen, liedjes of deuntjes queuen. Ook *Poët.* Een vaars of gedigt maken.

cantar' una canzone. Een liedje of deuntje zingen, queuen.

cantar' una voce (in musica) Eene stem zingen of houden.

T O M. I.

den, overeenstemmen, volgens de zangkunde. *cantar' il soprano, tenore &c.* Den Discant, Tenor, enz. zingen.

cantar' un poema. Een vaars of gedigt maken, opzeggen.

sentir a cantar gli ucelli. De vogelen hooren zingen.

far cantar l'orbo. De blinde laten zingen, dat is, geld verspillen, verquisten, onnutteyk uitgeven.

cantar' in banco. Guichelen, potfen of klugten bedryven. Ook nieuwe liedjes openlyk op straat zingen.

cant' in banco, cantimbanco. Een guichelaar, tooneel-speelder, klugten of potfemaker.

Cantare. Zingen. *Met.* Luiden; ook iets melden, vertellen, verhalen.

cosi canta la lettera. Zooluid, of meld den brief, dit is den inhoud van den brief.

vedremo come canta la lettera. Wy zullen zien den inhoud van den brief, wat dezelve luid, verhaald, [meld.]

qui non si canta altro. Hier zingt, dat is, spreekt men niets anders, dit is de gemeene roep, spraak, enz.

ogne uno ne canta. Elk een zingt (spreekt of praat) daar van, elk een is 'er de mond vol van, 't is ieder een bekend.

eccitar' (incitar') uno a cantare. Iemand zingende maken, aan 't zingen helpen, doen zingen, dat is, iemand door list verleiden, dat hy bekenne, of de geheimen ontdekt, openbaart.

egli canta. Hy zingt, dat is, zegt, meld, verhaalt, spreekt; ook hy fluit, of pypt, dat is, hyliegt; geeft breed op, enz.

cantar favole. Snakeryen, nieuwe maren of klugtjes zingen, dat is, voor den dag brengen, vertellen, verhalen.

canta-favole. Een jokker, een boetter, een schertser, snakery of klugtbedryver, verteller, verhalen.

chi reca su queste canta-favole? Wie vertelt, of verhaalt deze klugtjes? wie heeft deze leugens bedagt, verzonnen of uitgevonden?

Cantare. Zingen, dat is, kraayen; ook quakken, enz.

il gallo canta. De haan kraayt. *V. Cano.*

al cantar dal gallo. Als de haan kraayt, tegens 't hangekraay.

le rane cantano. De kikvorschen zingen, dat is, quakken.

Cantare, (andar cantando) Vrolyk, blyde, verheugd, lustig zyn; ook in ruste en vrede leven, niet te vrezzen hebben.

Cantare. Klinken, klingen.

non vi canta pur uno. Niet een klinkt'er (in de beurs) dat is, de beurs is ledig.

chi vuol bevere, bisogna che canti. Die mede wil drinken, moet ook mede klinken, de beurs trekken.

Cantacchiare, canterellare. In zig zelfs zaftjes of zoetjes zingen of spreken.

cantacchia tutto 'l di, (sta cantacchiando tutt' il giorno) Hy spreekt, mort of zingt den ganschen dag in hem

[zelfs.]

Cantante. Zingende; ook vrolyk, blyde, lustig, verheugd.

X il

il vino fa'l buono cantante ed allegra. De wyn doet den mensch zingen, lustig en vrolyk zyn: verheugd, vrolykt den mensch, maakt hem verheugd, blyde of vrolyk.

Cantarella. Een lokvogel; ook een goudgroene boomworm, een kever, een Spaansche vlieg. *V. Cantaride.*

Cantarino, (oro cantarino) Ratelgoud, klatergoud.

Cantato. Gezongen.

officio cantato. Gezongne liederen.

Cantatore, cantore. Een zinger, die zingt, een voorzanger.

Cantatrice, cantrice. Een zangster, zangmeestresse, zangeresse.

Cantico, (propriamente.) Een lied, gezang: (eigentlyk) een geestlyk liedje, deuntje, wysje. *V. Canzone.*

cantici (spirituali) Geestlyke liedjes.

Cantica, la Cantica (di Salomone) 't Hoogelied Salomons.

Cantilena, cantilene. Een liedje, een deuntje, een wysje, dat is, schoone, aangename of streelende woorden, uitvlugties, verschooningen, voorwendfels. *V. Canzone.*

vieni sempre colle medene cantilene. Hy komt geduurig met dezelve liedjes of (woorden) voor den dag.

Canto. Een gezang; ook een liedje of deuntje om na de maat of zangkunde te zingen; ook een vaars of gedigt.

con canti, balli, suoni ed altri solazzi. Met zingen, dansen, springen, snaren spelen, en diergelyke vermakelykheden.

canto amoroso. Een liefdegezag, minneliedje, enz. *canto de gli uccelli.* Het gezang of gequeel der vogelen.

canto figurato (cromatico, musicale) Een maatgezag, met veranderinge of verscheidenheid van stemmen.

canto pieno. Een onderling, overeenstemmende maatgezag, overeenstemming van gezang of speeltuigen. *V. Sinfonia.*

canto primo, secondo, terzo &c. 't Eerste, tweede, derde lied, dat is, vaars of gedigt.

maestro di canto. Een zanger, zinger, zangmeester.

al canto del gallo, (al gallicantò) Tegens 't hanengekraay.

il canto delle rane. 't Quakken der kikvorschen.

Canzone. Een lied, liedje of deuntje, gezang; ook een deuntje om na de maat of zangkunde te zingen; ook *Met.* Praatjes, leugens, leugentaal, nieuwe maartjes.

bellissima canzone. Een zeer schoon, aangenaam, vermakelyk lied.

canzone spirituale. Een geestlyk liedje.

canzone amorosa. Een minneliedje.

canzoni disoneste. Ydele, oneerlyke, onkuifche, vuile liedjes.

cantar' una canzone. Een liedje of deuntje zingen.

dar canzoni ad uno, pagar di canzoni. Iemand in plaats van betalinge met goede woorden en ydele hope paayen of streelen.

sono canzoni queste. Dat zijn liedjes, dat is, leugens, praatjes, fabeltjes, quakjes, enz.

dar canzoni ad uno. Iemand iets voorzingen, dat is, iets wijs maken, op de mouw spelden.

Canzonetta. Een liedje, deuntje, wijsje.

Canzoniero, canzoniere. Een liedboekje, een zangboekje.

CANTARIDE, cantaretta. Een goudgroene boomworm, een kever, een Spaansche vlieg.

CANTARO. Een wijnkruik, stoop, kan, een wijnkanne; ook een pot die men in of onder een stillerje, of kamergemak zet: een kakpot, schijtpot.

CANTINA. Een kelder. *V. Canova.*

baver (tener) vino in cantina. Wyn in de kelder hebben.

Cantináio, cantiniere. Een keldermeester, bottelier, hofmeester.

Cantinetta, cantinella. Een kleine kelder, een keldertje; ook een draagkeldertje, fleskeldertje, veldkeldertje; reiskeldertje.

CANTO. Dezyde, of kant.

a canto (accanto.) Ter zijde, aan kant.

accanto di me (a me) Ter zijde van my, aan mijn zijde.

baver (portar) la spada a canto (accanto) Den degen op zyde dragen.

vi morirò a canto (accanto) Ik zal naaft u, of ter zyde van u sterven.

da canto, d'accanto, daccanto. Van ter zyde.

metter da canto. Aan kant of ter zyde leggen; ook wegleggen, dat is, besparen, rijkdommen vergaderen, verzamelen, ophoopen, enz.

levarsi una cosa da canto (d'accanto) Iets wegdoen, wegnemen, wegleggen, ter zijde leggen.

egli mi sta sempre a canto (accanto) Hy staat geduurig aan mijn zijde, hy staat altijd by, of naaft myn [zijde.

dal canto mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro &c. Van mijn, uw, zijn, onze, uwe, hare zijde, kant, of deel, dat is, wat my, uw, enz. aangaat, belangt.

da diversi canti. Uit verscheide, menigvuldige redenen of oorzaken.

Canto. Een winkel; ook een hoek. *V. Cantone.*

in ogni canto. In alle winkels, in alle hoeken, dat is, overal.

in un canto della camera. In een hoek van een kamer.

in un canto della strada. In een hoek van de straat.

Cantone. Een hoek; ook een winkel.

in un cantone. In een winkel.

star' in un cantone. In een hoek zitten, dat is, niet geagt, versmaad worden, enz.

buttar' una cosa in un cantone. Iets in een hoek gooien, schuiven, dat is, niet agten, verwerpen; ook een geruime tijd uitstellen, verschuiven.

cantone dell'occhio. Een hoek van 't oog. *V. Coda.*

Cantone, cantoni. De dertien plaatsen of steden van 't Zwitserse Eedgenoodschap of Gemeenebest (in 't gemeen de Zwitserse Cantons.)

li cantoni de i Suizzeri. *V. Sopra.*

cantoni Cattolici, Protestanti. De Katholijke en Protestantse plaatsen in Zwitserland.

Cantoncello, cantoncino, cantuccio. Een kleine hoek, of winkel, een hoekje of winkeltje.

Cantonale. 't Welk in hoeken staat, hoekagtig, dat hoeken heeft, vol hoeken.

pietra cantonale. Een hoeksteen. *V. Angolare, Cantoniere.*

Can-

Cantoniera. Een hoeksteen; ook een straatlooper, straatlijper; ook een sluiper, bordcelbrok, hoerjager, ligtmis, dief.

Cantoniera. De hoeken of einden van een bed, enz. ook een straatloopster; ook een sluiphoer, smots, ligvaardig vrouw mensch.

Cantonnare, incantonnare. Hoekig, hoekagtig, vol hoeken maken. *V. Cantucciare.*

Cantonnarsi, incantonnarsi. Zig in een hoek verbergen, verstoppen, verschuilen.

Cantonato, incantonato. Hoekig, hoekagtig, vol hoeken gemaakt.

Cantonata, cantoniera. Een hoek van een gebouw, of straat, een hoek of einde van 't bed, enz. Ook een hoeksteen.

Cantucciare Hoekig, hoekagtig maken, dat is, vol kleine hoekjes.

Cantucciato, cantucciato. Met kleine hoekjes gemaakt, hoekig, hoekagtig.

un' basta da cinghiali cantucciata (cantucciata.) Een knobbelige spies, om swijnen te jagen.

CANTÓRE. *V. Cantare.*

CANUTO. Graauw, grijs, zeer oud, bedaagt.

vecchio canuto. Een oude gryzaart, een zeer oud, bedaagt man.

un vecchio canuto e bianco. Een oud, grijs mannetje.

Canuto. *Met.* Voor- of omzigtig, bedagt, wijs, kloek, verstandig, schrandere.

persieri canuti in giovanil' etade. Graauwe of grijze, dat is, wijze, kloeke, verstandige gedagten in zoo jongen ouderdom.

Canutello. Wat of tamelijk graauw, grijs.

Canutamente. *Met.* Voor- of omzigtiglyk, wijsfelijk, met verstand of beleid.

procedeva canutamente, giovane che fusse. Zoo jong als hy was, ging hy nograns zeer omzigtig, zeer wijsfelijk, met groot verstand of beleid te werk.

Canutezza. Grijsheid, ouderdom. *Met.* Voor- of omzigtigheid, wijsheid, verstand.

Canutare, canutato &c. *V. Incanutare, Incanutato.*

CANZONE, canzonetta. *V. Cantare &c.*

CAPA, cappa, cappe. Een soort van zeemosselen.

CAPACE. Ruim, wijd, breed, daar wat in gehouden kan worden.

pigliate un boccale assai capace. Neemt een groote, wijde pot.

esser capace. Wijd of breed genoeg zijn.

la chiesa non era capace di tante persone. De kerk was niet ruim, groot of wijd genoeg voor zoo veel menschen.

il cuore humano non è capace di tante consolazione. Des menschen hart is niet ruim genoeg, om zulken troost in zig te houden, te bevatten.

Capace. Bequaam, schrandere, verstandig, van goed begrip; ook leerzaam, gaauw, die wel of ras leert; ook kragtig, magtig, bestand, gewassen, geschikt genoeg, enz.

diventar capace di qualche cosa. Tot een zaak geschikt, of bequaam worden.

far' uno capace di qualche cosa. Iemand iets doen bevat-

ten, begrijpen; iemand iets onderwijzen, onderreggen.

farfi capace di qualche cosa. Iets leeren, bevatten, begrijpen;

un giovane assai capace. Een bequaam, geschikt, leerzaam jongeling.

esser capace. Leerzaam, gaauw, ras in 't leeren zyn.

esser capace di qualche cosa. Geschikt en bequaam tot iets zyn; ook bevoegt en gerechtig zyn.

esser capace di qualche dignità, grado &c. Tot een waardigheid of verheftaat bevoegt of gerechtig zyn; ook daar toe geschikt, en bequaam zyn.

capace di esser dottore &c. Hy is geschikt en bequaam tot leeraar (of Doctor) verheven te worden.

questa cosa farebbe capace di rovinarmi. Die zaak was bestand of magtig genoeg om my ten onder te brengen, te bederven, enz.

non esser capace. Niet bestand, niet magtig of kragtig genoeg, ongeschikt, onbequaam zyn. *V. Incapace.*

egli non è capace di consumar' il matrimonio. Hy is niet bestand; niet magtig of kragtig genoeg; ook, hy is ongeschikt, onbequaam tot het huwelyk te voltrekken, volbrengen.

egli non è capace di far' un discorso in lingua Italiana &c. Hy heeft geen kennis of wetenschap, hy is onbequaam, onbedreven om in het Italiaansch te redenkavelen, te redeneren, enz.

Capacissimo. Zeer geschikt of bequaam, zeer schrandere, zeer verstandig.

Capacità. Wydte, begrip, groote, uitgestrektheid, ruimte van een plaats, vat, enz. Ook bequaamheid, verstand, groote geest, schrandereheid; ook leerzaamheid, rasheid of gaauwigheid in 't leeren.

la capacità della chiesa, del luogo &c. Wydte, breedte, groote, ruimte van de kerk, plaats, enz.

la capacità dell' intelletto, cuore &c. Bequaamheid, schrandereheid des geests of vernuft, 't hart, enz.

buomo, giovane &c. di gran capacità. Een man, een jongeling van groot verstand, schrandere geest, enz.

secondo la capacità de gli ascoltanti. Volgens 't begrip, verstand of kennis der toehoorders.

non vi è capacità. Daar is geen verstand, geen schrandereheid des geests, of natuurlyke begaaftheid te vinden.

Capacitare, accapacitare. Wijd of breed genoeg maken, uittrekken, verwyden, ruimen; ook iemand schrandere, verstandig, bequaam of wys genoeg maken, onderwijzen, onderreggen, leeraren.

capacitar' un luogo. Een plaats opruimen, verwyden, wyder of ruimer maken.

capacitar' una persona. Een persoon iets doen bevatten, begrypen, duidelyk onderreggen, verwittigen, verstandigen. Ook tot iets geschikt of bequaam maken.

Capacitarfi, accapacitarfi. Den regten zin, verstand, begrip of kennis van iets krygen, iets uit de grond leeren, regt bevatten, begrypen; ook zig tot iets geschikt of voegen, bequaam maken, bequamen.

Capacitato, accapacitato. De geen die geschikt of bequaam gemaakt is, de geen die onderregt of onderwezen is.

CAPANNA. Een hutje, harders of vogelvangers huisje. *Met.* Een ellendige, slegte, jammerlyke woonstede, woonplaats.

capanna di loto. Een huisje of hutje van slyk of potaarde gemaakt.

capanna di fronde. Een hutje van loof of bladeren gemaakt: een loof hutje.

povere capanne da pastori. Arme, slegte harders hutjes of huisjes.

abitavano in capanne. Zy woonden in hutjes, zy hadden hunne woon- of verblyfsplaats in huisjes of krotjes.

Capannella, capannuccia. Een kleine hutte, een hutje, een krotje. *Met.* Een standplaatsje of kring van menschen.

far capannelle nella piazza. Op de straat huisjes, of hutjes bouwen; dat is, kringsgewyze, of rondom iemand staan, iemand omringen.

far capannella attorno ad uno. Een hutje om iemand maken of bouwen, dat is, kringsgewyze om iemand staan, iemand omringen.

CAPARBIO. Een hardnekkig, halstarrig, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdryvend mensch, een styfkop, styloor.

testa caparbia. Een eigenzinnig, hardnekkig, halstarrig, dwarsdryvend hoofd.

Caparberia, caparbità, caparbieta. Hardnekkigheid, halstarrigheid, styfkoppigheid, eigenzinnigheid, dwarsdryvinge.

Caparbare &c. V. Incaparbare.

CAPARE, cappare. Uitkiezen, verkiezen, uitkippen, uitzoeken.

capar (cappar) le migliori. Het beste uitkippen, uitzoeken.

capar, infalata, ceci, piselli, lenti &c. Salaat, kekers, erweten, linzen uitkippen, uitlezen, zuiveren, reinigen.

Capato, cappato. Uitgekipt, uitgelezen, uitgezocht. **granelli &c. capati.** Uitgeleze, uitgekipte, uitgezochte granen of korrels.

CAPARRA, Arra. Een pand, onderpand, teeken, verzekeringe; ook een Godspenning, pandpenning. **dar caparra (dar qualche cosa per caparra)** Iets tot een Godspenning, of onderpand geven, om de koop te verzekeren.

Caparrare, Incaparrare. Een Godspenning, een pandpenning op hand geven; ook opzetten, inleggen, in de wedde zetten, verwedden.

caparrar' un' affitto, una compra, vendita, contratto &c. Een huur, een koop, verkoop, verdrag, enz. met een Godspenning op hand te geven verzekeren.

incaparrar la persona. Zig zelf, zyn persoon ten onderpand stellen, verpanden.

Caparrarsi, incaparrarsi. Zig tot onderpand stellen; ook opzetten, in de wedde zetten, verwedden.

Caparrato, incaparrato. Met een Godspenning verzekerd, verpand, verzet, opgezet, verwed.

CAPRECCIO. Allerhande goed van vlas of hennip gemaakt.

CAPEGLI. Het hoofdhaar, het hair. *V. Capello, Capegli.*

CAPELLA, cappella. Een kerkje, kapelle; ook een huiskerk, huiskapel.

Capella. Met. Alles dat tot den dienst der Misse behoort; ook de geheele Godsdienst by den Paus, en andere Groote Heeren. Ook 't Koor der Zangers in de Kerk, gedurende den Godsdienst.

far capella. Openbare Godsdienst houden by groote Heeren.

andar' alla capella del Papa &c. Na de kerk gaan, alwaar de Paus de Misse doet, of bywoond.

maestro di capella. Kapelmeeester, koormeester, zangmeester.

Capelletta, capelluccia. Een kleine kapelle, kleine kerk, een kapelletje, kerkje.

Capellano. Een kappellaan.

capellano d' honore. V. Honore.

Capellania, capellanato. Een kapellaansplaats, ampt of bedieninge.

CAPELLARE. V. Capello.

CAPELLETO, capellina &c. V. Capello.

CAPELLIERA. V. Abbasso.

CAPELLO, capegli, capei. Het hoofdhaar, het hair. *V. Crine, Chioma.*

un capello del vostro capo non perirà. Niet een hair van uw hoofd zal'er verlooren gaan.

tagliar' i capegli. Het hair afsnyden, afscheeren.

tirar, (strappar, stracciar') i capegli. De hairen uittrekken, scheuren.

rabbuffar', aviluppar', auvolger', raccogliere' i capegli. Het hair opkammen, opbinden, t'zamen binden.

attorcere, intrecciar' i capegli. 't Hair opwinden, vlegten.

tirar (prender') uno per i capegli. Iemand by 't hair nemen, vatten of grypen.

tirar', (stracciar', un senso, una rima per i capegli. Een zin of uitlegginge, een vaars of gedigt by 't hair slepen, dat is, met geweld dwingen, verwarren, verdraayen.

tornar bianchi, (farsi bianchi, andarsi facendo bianchi) i capelli ad uno. Het hair iemand beginnen wit, of grys te worden.

mi sento raccapricciar' i capegli. Het hair ryst my te berge, staat my over end.

far' a capegli. Zig het hair uittrekken.

capegli lunghi, copiosi, spessi. Lang, dik hair.

capegli ricci (ricciuti) crespi, inanellati &c. Gekruld, kronkelend, gekronkeld, krullend hair.

capegli biondi, (biondeggianti.) Blond, goudgeel hair.

capegli neri, bianchi, canuti &c. Zwart, wit, graauw of grys hair.

capegli intrecciati (raccolti in treccia). Gevlochten, opgevlochten, opgewonden hair.

capegli sparsi all' aura, svolazzanti, sciolti, scarmigliati, rari. Hangend, los gemaakt, ontvlochten, ontward, dun hair.

capegli avolti, aviluppati, raccolti, rabbuffati &c. Opgewonden, opgebonden, ongekemd hair.

Cappellatura, capelliera. Het hoofdhaar, het hair.

di capellatura bionda, crespa, rara &c. Blond, goudgeel, gekruld, dun van hair.

Capelliera. Valsch, gemaakt hair, een paruik. *V. Zazzera.*

capelliera frontale. Hairtoppen, hairlokken voor 't voorhoofd hangende.

Capellino. Hairverwig, hair gelykende.

Capellato. Gehaird, behaird, hairig, of die lang hair draagt.

testa capellata. Een gehaird, behaird hoofd.

Capellvenere. Vrouwenhair (eenzeker kruid.)

CAPIGLIARSI. V. Accapigliarsi.

Capello, Cappello. Een hoed.

un buon capello di feltro. Een goede vilthoed.

capello di paglia. Een stroohoed, een groote hoed, een breede vilthoed.

la piega, (la testa, l'orlo) del capello. De kap, rand of opslag van een hoed.

fondar' il capello in capo. Den hoed in 't hoofd drukken, vast op 't hoofd zetten.

carverfi il capello. Den hoed afnemen, afzetten, afdoen.

va a casa, se non hai capello. Gaat naar huis als gy geen hoed hebt, dat is, wilt u nergens mede bemoeien, of inlaten, als gy niet met eere bestaan, of roem en eere behalen kond.

Capello, il Capello. Met. Een Kardinaals plaats, 't ampt of bedieninge van een Kardinaal.

dar (conferir) il capello ad uno. Een Kardinaals ampt aan iemand geven, opdragen; iemand tot Kardinaal maken, verheffen.

aspirar' al capello. Na 't Kardinaals ampt staan, dragen of dingen.

acquistar' il capello. 't Kardinaals ampt bekomen, erlangen, verwerven, verkrijgen.

Capellotto, capelluccio. Een kleine hoed, een hoedje.

Capelletto, capelletti. Zekere Albaansche krijgsknegten, de Venetianen dienende.

Capellino, capellina. Een kleine hoed, een hoedje.

buono della capellina. Een loos, doortrap, behendig, schrandere, verstandig, bedreven, ervaren mensch, die zig by elk een weet te schikken of voegen, die met elk een weet te verkeerren, of om te gaan.

O tu mi raccocci la capellina su 'l'capo. Gy zet my het hoedje weder te regt, dat is, gy stelt my weder gerust, geeft my goeden moed, spreekt my een hart in 't lijf, ontlast of verligt mijn gemoed.

capellina da falcone. Een valkenhuisje, of kappruin.

Capellaccio. Een oude, lelijke, bedorve, verslete hoed.

Capellone, capellotto. Een groote hoed, een breede vilt.

Capellaio, capellaro. Een hoedemaker. [hoed.]

Cappellare. V. Incapellare &c.

Capellare, (uno) Iemand een hoed op 't hoofd zetten, dat is, iemand hekelen, over den hekel halen, iemand berispen, bestraffen, beschaamd maken.

V. Capello, Vestro &c.

Capellata, capellata. Een verwijt, bestraffinge, berispinge.

dar una buona capellata ad uno. Iemand een bestraffinge, berispinge geven; iemand de waarheid zeggen, over den hekel halen.

Capellato. V. Incapellato, Capelluto.

Capelligola. Een soort van leeuwerken.

Capelluso, capellato. Met een hoed, muts of bonnet gedekt; een hoed, muts, of bonnet dragende.

CAPISTRO. Een muilband, een halfter, een muilkorf; ook een koord of strop.

metter' il capestro al cavallo. 't Paard den halfter aandoen, 't paard muilbanden.

trav' il capo del capestro. 't Hoofd uit de halfter trekken, de halfter afsmijten, afwerpen.

condannar' uno al capestro. Iemand tot de koorde, of strop verdoemen, verwijzen, veroordeelen.

haver' il capestro alla gola (al collo.) De strop om den hals hebben.

haver meritato il capestro. De strop verdiend hebben, waardig zijn.

egli hà (pizzica) del capestro. Hy dingt na de strop, dat is, hy is een looze, doortrapte guit, een deugniet, een galgenbrok, een dief.

Capestrello, capestrino. Een kleine halfter, een halftertje, muilbandje, muilkorfje.

Capestraria, capestrarie, Capestraggine. Misdaden of schelmstukken die de dood verdiend hebben: halsmisdaden, schelmeryen, schelmstukken, guitstukken, dieffche trekken, enz.

Capestrare. V. Incapestrare.

CAPEVOLE. V. Capire &c.

CAPEZZA. V. Cavezza.

CAPEZZALE. Een oorkussen, een hoofdkussen, een kussen.

sotto 'l'capezzale. Onder 't hoofdkussen.

al capezzale. By 't hoofdkussen, dat is, in de laatste ure, in de ure des doods, op 't sterfbedde, als de dood genaakt, of nakende is.

al capezza le tene pentirai. In de laatste ure des doods, op 't sterfbedde, zal 't u berouwen, zult gy'er berouw of leedwezen over hebben.

Capezzale. Een oorkussen, een hoofdkussen. *Met.* Een opgespaard, weggelegd stuk gelds, om zig in zijn ouderdom daar van te bedienen, zijn gemak of rust te nemen, enz.

farfi un poco di capezzale per la vecchiaia. Zig een oorkussen naayen voor hooge jaren of ouderdom, dat is, iets tot ziju onderhoud, tot ziju rust en gemak opleggen, opsparen.

Capezzaletto. Een klein oorkussen, oorkussentje, hoofdkussentje, kussentje.

CAPEZZOLO. Een wrat, tepel der borsten.

CAPIGLIARE, capigliarsi. V. Accapigliare, Accapigliarsi.

CAPINERO. V. Caponera.

CAPIRE. Daar in gaan, houden, of vatten, dat is, plaats of ruimte in iets hebben.

non capiscono tanti in una casa. Een huis begrijpt zoo veel menschen niet.

non capiranno tre boccali in questo fiasco. In deze fles zullen geen drie mengelen gaan, deze fles zal geen drie mengelen houden.

egli non capen (capiva) nella pelle, (nel cuoio, in se stesso) di allegrezza (di gioia) Hy kon zig in zyu vel niet

houden, of bergen, dat is, hy sprong of barste byna van vreugde of blijdschap uit zijn vel.

Capire. Verstaan, begrijpen, bevatten, bezeffen, kennen, weten.

non la capisco, vorrei capirla meglio. Ik versta, of begrijp het niet, ik zoude het gaarn beter weten, of verstaan.

voi non la volete capire. Gy wild het niet verstaan, niet vatten, niet begrijpen, daar helpt of baat geen zeg-
[gen.]

non lo caperiano i semplici. De eenvoudige zouden dat niet verstaan, bevatten, begrijpen.

Capévole. Wyd, breed, ruim, of groot genoeg. *V. Capace.*

C A P I R O T A, capiroxada. Gehakt kalfsvleesch, frikkadel, (eenzekere spijze.)

C A P I T A, cappita! Jemeni wat zegty! wat hoor ik! *V. Capuzzoli, Capperi.*

C A P I T A L E. Van 't hoofd, of tot het hoofd behoorende.
[rende.]

imposizione capitale. Hoofdschattinge, hoofdgeld.

Capitale. Hoofdzakelijk, voornaamst, wigtig, gewichtig, enz.

i sette peccati capitali. De zeven hoofdzonden.

Capitale, (città.) Een Hoofdstad.

Amsterdam capitale d'Hollanda. Amsterdam, de hoofdstad van Holland.

nemico capitale. Een doodvyand, een onverzoenlijke vyand, een hoofdvand, die iemand belaagt, na 't leven staat, enz.

Capitale. Hooge, zware, of halsstraffe, levensstraffe.

delitto capitale. Een zware, of halsmisdad, misdad die de dood verdiend.

Capitale. Een hoofdsomme; ook baar geld.

possede cento milla fiorini di capitale (un capitale di cento milla fiorini) Hy bezit een kapitaal van honderd duizend guldens.

investir' (applicar') un capitale ad' interesse. Een kapitaal, een hoofdsomme (baar geld) op rente doen, (besteden, aanleggen.)

francar, (liberar', risfrancar') un capitale. Een aangeleide, op rente gedane hoofdsomme, of kapitaal, weder invorderen, opzeggen.

Capitale. Met. Waarderinge, agtinge.

far capitale di una persona. Iemand hoog agten, groote agtinge, of genegenheid voor iemand hebben.

far capitale di una cosa. Iets op geld, na waardye van geld waarden, agten, schätzen.

Capitalissimo. Zeer gewichtig, zeer wigtig, van zeer groot gewigte, voornaamst.

Capitalmente. Hoofdzakelijk, gewigtiglijk, voornaamst.
[melijk.]

C A P I T A N O. (Eigentlich) een Hopman; ook een kapitein over honderd krijgsknegten. Ook een Veldheer, veldoverste, overste; ook een Oorlogs- of krijgsheld, een kloekmoedig, dapper soldaat in 't gemeen.

capitano di provincia. Een Landvoogd, landhopman.

capitano di guardia. Een Wagmeester.

capitano di cavaleggieri (di cavalli) Een Ritmeester.

capitan d'artiglieria. Een Tuigmeester.

capitan di squadra (brigata) Een Rotmeester.

capitan di galera (vascello) Een Zeekapitein.

capitano di giustizia. Opperste regter in halszaken, halsregter.

capitano di birri. Schout of opperste der geregtsdien-
[naars.]

Carlo V. fu un gran capitano. Karel de V. was een doorlugtig, dapper oorlogsheld (een kloekmoedig, braaf soldaat.)

vice capitano (capitano tenente.) Kapitein-lieutenant, onder-kapitein.

Capitana, capitaneffa. Een heldin, een doorlugtige, dappere, voortreffelijke vrouw.

Capitanato. Kapiteins of Hopmans plaats, ampt of bedieninge.

C A P I T A R E. Naderen, aankomen, bykomen, genaken, zig vervoegen, komen.

bieri capitai in casa del Signore N. Gisteren quam ik in den Heer N. zyn huis.

vi capitano delle volte cavallieri e dame. Daar komen, of vervoegen zig somwijlen groote Heeren en Juf-
[fers.]

capitar nelle mani (nelle unghie) di uno. In iemands handen of (pooten) geraken, vervallen, onder iemands magt of geweld komen. *V. Cadere, Dare, Intoppare &c.*

hoggi capitarà l'Ambasciadore. Heden zal den Afgezand aankomen.

far capitar le lettere. Een brief ter regter tijd doen aankomen, regt bestellen, overleveren, behandigen.

capitar male. Qualijk, of ongelukkig aankomen, (aanloopen, varen) dat is, in 't verderf of onderspit komen, geraken, vervallen; een slegt einde nemen.

sono capitati male. Zy zijn ongelukkig aangekomen, (aangelooopen, gevaren) zy zijn te kort geschooten; 't is hen qualijk gegaan.

Capitare. Afdoen, afmaken, eindigen, voltooyen, voltrekken, volbrengen; ook bestellen, overleveren, behandigen, ter hand stellen, byleggen, enz.

capitar' una lettera &c. Een brief overleveren, behandigen, enz.

capitar' una lite &c. Een geschil, of (oneenigheid) byleggen, afmaken, eindigen.

Capitato. Qualijk aangekomen, aangelooopen, gevaren, enz. Ook besteld, overgeleverd, behandigt.

esser capitato male. Qualijk aangekomen, aangelooopen, gevaren zijn.

le lettere furono capitate De brieven zyn overgeleverd, behandigt geworden.

C A P I T A T O. Gehoofd, een hoofd, of kop heb-
[bende.]

C A P I T E L L O, (di una colonna.) Een klein hoofd, een hoofdje; de kruin van een pilaar.

C A P I T O L I O. V. Campidoglio.

C A P I T O L O, capitulo. Een hoofddeel, hoofdstuk (gemeenlijk) een kapittel, of verdeelinge.

al primo capitolo. Aan 't eerste kapittel, eerste hoofd-
[stuk.]

legger' un capitolo della santa Bibbia. Een kapitel (een hoofd-

hoofdstuk) uit de H. Schriftuur of Bijbel lezen. *distinguer' (compartir') un libro in certi capitoli*. Een boek in zekere kapitels, hoofdstukken, of hoofd-deelen afdeelen, verdeelen.

Capitolo. Een punt, hoofdstuk, of hoofddeel van een verdrag. *V. Articolo*.

la pace è fatta, e consistè in trenta capitoli. De vrede is gesloten, getekend, bestaande in dertig punten, of artikelen.

Capitolo. 't Kapittel, dat is, alle de Domheeren, of Kanonniken. Ook alle de Monniken van 't Klooster. Ook *Mes*. De plaats daar 't Kapittel gehouden word, Kapittelhuis; ook de Kapittelheeren zelfs.

far (tener) capitolo. Kapittel houden, over een zaak raadplegen.

dir la colpa in capitolo. Zijn schuld voor 't Kapittel, voor de geheele vergaderinge belijden, bekennen.

dar la sua voce (ballottar') in capitolo. Zijn stemme in 't Kapittel, in de vergaderinge geven.

baver (non baver) voce in capitolo. Een (of geen) stemme in 't Kapittel hebben.

il capitolo di Magorza, Colonia, Liegi &c. 't Domkapittel tot Ments, Keulen, Luik, enz.

capitolo generale, provinciale, conventuale &c. 't Algemeene Kapittel, of vergaderinge (van de ganse Orde) 't Kapittel, of byeenkomst van een ganse provincie of landschap, 't Kapittel van een Klooster alleen.

Capitolo. De gemeene boete of straffe, die in 't Kapittel bepaald, opgelegd, of toegewezen word.

dar un capitolo ad uno. Iemand kapitellen, bekijken, iemand berispen, bestraffen.

in pieno capitolo. In 't volle Kapittel, in de geheele vergaderinge, of byeenkomste.

Capitolare. Een Kapittelheer, die een stemme in 't Kapittel heeft, die magt heeft om in 't Kapittel te spreken, zijn stemme te geven, enz.

radunar' i capitolari. De Kapittelheeren vergaderen, by een laten komen.

Capitolare, Van 't Kapittel, of tot 't Kapittel behoorende; ook 't geen in 't Kapittel verhandeld of be-raadslaagt is, of geworden.

atticapitolari. Besluiten, keuren of stellingen die in 't Kapittel zijn verhandeld, of voorgevallen.

presentazione, elezione &c. capitolare. Een voorstel-linge, verkiezinge, enz. door 't Kapittel geschied.

Capitolamente. Van, of door 't Kapittel geschied.

elesto &c. capitolarmente. Van 't Kapittel verkoo- ren, enz.

Capitolare. In punten of hoofddeelen verdeelen; ook ahandelen, afspreken, overeenkomen, verdragen.

V. Articolo.

capitolare la resa d'una piazza. Wegens de overgave van een sterke of vesting overeenkomen, eens worden, verdragen.

capitolare una provincia, una città &c. Wegens een landschap of stad de accoord- of verdragspunten opstellen, opzetten, enz.

capitolare un partito. Een accoord of verdrag met iem- and sluiten, bedingen.

capitolare la pace. De vrede of verdragpunten opstel- len, van de vrede handelen. *V. Progettare*.

Capitolare. Openlijk in 't Kapittel, voor alle Kapitelheeren straffen, kastijsen, (kapituleren.)

Capitolato. Overeengekomen, verdragen, bedongen, afgesproken; ook gekastijd, gestraft, in 't Kapittel, of elders.

Capitolazione, capitulazione. De overeengecome punten, of bedonge artikelen van een verdrag.

venir' alla capitulazione. Tot een verdrag komen, zig willen overgeven, verdragen.

la piazza si rese per capitulazione. De sterke of vesting is met verdrag overgegaan, heeft zig op zekere bedingen overgegeven.

CAPITOMBULO. Een val hol over bod, hals over kop. *V. Balzare &c.*

far un capitombolo. Een val hals over kop doen, nederstorten, nederploffen, tuimelen.

Capitombolare. Tuimelen, hals over kop vallen.

CAPITONE. Die een groot hoofd heeft, een groothoofd, dikkop.

Capitone. Een groorkop, (een zekere visch.)

Capitone. Een soort van grove zyde.

CAPITOSO, capocchio. Koppig, eigenzinnig, korzelig, hardnekkig, halfstarrig. *V. Caparbio*.

Capitofesto. Wat, of een weinig koppig, halfstarrig, korzelig.

Capitofista. Koppigheid, eigenzinnigheid, harduek- kigheid, halfstarrigheid, wederspannigheid.

cavoli, lattuce &c. ben capitute. Kabuiskool, sluit- kool, lartouw, enz.

porri, cipolle, capitute. Dikke ajuinen, of knoplook.

CAPPO. Dekop, 't hoofd. *V. Testa*.

il mal del capo. Hoofdpijn hebben, met hoofdpijn gequelt, geplaagt worden.

mi duole el capo. 't Hoofd doet my zeer, ik heb pijn in mijn hoofd.

portar &c. qualche cosa in capo. Iets op 't hoofd dragen.

baver qualche cosa in capo. Iets in 't hoofd, dat is, in de zin of gedagten hebben.

metter qualche cosa in capo ad uno. Iemand iets in 't hoofd, dat is, in den zin praten, iets aanraden, iemand overreden, bepraten, bewegen.

chi non ha in capo, babbia in gambe. Die geen hersenen in 't hoofd heeft, mag ze in de voeten hebben, dat is, die zwak van geheugenisse is, moet te meerder loopen.

cosa fatta capo ha. Een begonne zaak vind een einde.

rimaner col capo rotto, baverne la peggio. Het slegts hebben.

romper' (stordir') il capo ad uno. Iemand 't hoofd bre- ken, dat is, iemand lastig of moeyelijk vallen.

romper il capo, il collo ad alcuno. Iemand den nek of hals breken, ombrengen, doodslaan.

romperfi il capo sopra qualche materia. 't Hoofd over iets breken, dat is, sterk over iets bezig zijn, iets onderzoeken.

rompicapo, rompicipi. Hoofdbrekende, dat is, ver- drietige, zware, moeyelijke zorgen, bezigheden, enz.

baver molti rompicipi. Veele zware, verdrietige en moeye-

moeyelijke zaken op den hals hebben, met veel, zware en moeyelijke zaken belemmerd zyn.

vompere il capo ad uno con una sassata. Iemand met een steen het hoofd aan stukkend goojien.

il vino mi dà nel capo. De wijn vliegt of stijgt my na 't hoofd, de wijn bevangt my.

il capello mi cascò di capo. De hoed viel my van het [hoofd.

O gran capo sè, ma senza cervello. Wat een groot, dik hoofd, maar zonder herfenen, zonder verstand, of kennis!

tagliar' il capo ad uno. Iemand 't hoofd afslaan, afhouden.

col capo scoperto. Met blooten, ongedekten hoofde, zonder hoed.

far capo ad uno. Iemand 't hoofd bieden, dat is, iemand weder, of tegenstaan: iemand te keer gaan.

far capo con uno. Hoofd met iemand maken, dat is, met iemand bekend worden, iu iemands kennisse komen, geraken.

alzar' il capo. 't Hoofd opheffen, opsteken. *Met.* Vorderen, voorwaarts komen, opkomen; ook hoogmoedig, hoovaardig, opgeblazen, trots worden.

da capo a piedi (dal capo fin' alle piante) Van 't hoofd tot de voeten.

chinar, (inclinat', abassat') *il capo.* 't Hoofd buigen, neigen.

grattar il capo. 't Hoofd krabben. *Met.* Zorgen, beangst, bekommert zyn, een zwaar hoofd, zwaarmoedige gedagten hebben; ook bedroefd, droevig of treurig zyn; ook berouwen, berouw, of leedweezen over iets hebben.

grattacapo, grattacapi. Zorg, kommer, angst, ongerustheid, moeilijkheden, enz. *V. Rompicapo.*

baver molti gratta-capi. Veel zorg op den hals hebben, met zorg beladen zyn.

dar grattacapi ad uno. Iemand met veel zorgen beladen, veel moeite en arbeid op den hals leggen, iemand outrufften.

ella non ba in capo altr' occhio che lui. Zy heeft geen ander oog in 't hoofd, dat is, zy bemind hem boven maten, zeer teederlijk, als zig zelfs.

questa cosa ritornerà in tuo capo. Dat zal u zelfsover 't hoofd, op den hals komen, wedervaren, treffen: ontrouw loond zijn eigen Heer.

urtar' il capo al muro, dar capo (del capo) nel muro. Het hoofd tegens de muur stooten, met het hoofd tegens de muur loopen. *Met.* Wanhoopen, de moed verlooren geven; ook onmogelijke dingen aangaarden, ondernemen.

non vi sò trovare nè capo nè coda. Ik weet nog hoofd nog staart. *Met.* Nog aanvang nog einde daar aan te vinden.

tener la mano in capo ad uno. Iemand de hand boven 't hoofd houden, dat is, iemand bystaan, beschermen, beschermen, beschutten, behoeden, bewa- [ren.

se Dio non ci tenesse le mani sul capo. Zoo ons God de hand niet boven 't hoofd hield, dat is, zoo ons God niet behoedde en bewaarde.

dar' ad uno del V. S. del V. Eccellen. &c. per il capo. Iemand met de tijtel van zijn Heerlijkheid (zyn Excellentie) naar 't hoofd gooyen, dat is, zoo noemen.

Capo. Hoofd, dat is, *Met.* Verstand, kennis, wetenschap, ervarentheid, schrandere geest, enz. *V. Cervello.*

baver' un buon capo. Een goed hoofd, dat is, een schrandere geest, een goed verstand hebben.

un capo duro (quadro.) Een onleerzaam, dom, bot [hoofd.

capo scemo. Een schaaaphoofd, een botterik.

Capo Hoofd, dat is, zin, gemoed. *V. Testa.*

metter' (porr') ad uno qualche cosa nel capo, (in capo.) Iemand iets aanraden, aanpraten, in 't hoofd praten; iemands gemoed tot iets bewegen.

metterfi qualche cosa in capo. Zig iets in 't hoofd prenten, drukken, dat is, zig iets in, of verbeelden; ook iets voornemen, vaststellen.

mi corromo certe cose per il capo (pel capo.) Zekere dingen malen of zweven my in 't hoofd.

venir (entrar) qualche cosa in capo ad uno. Iemand iets in 't hoofd, dat is, in de zin of gedagten komen.

trar (levar) qualche cosa di capo ad uno. Iemand iets uit het hoofd, of uit de zin praten.

Capo. Hoofd, dat is, wille, zin, neiginge, zinnelijkheid. *V. Capriccio, Cervello, Testa.*

viver di suo capo. Na zyn hoofd leven, zyn hoofd opvolgen.

un giovanetto di suo capo. Een jongeling na zyn hoofd, dat is, een ongehoorzame, halstarrige, hardneigige, die zig niet laat gezeggen of gebieden.

far le cose a suo capo, e non a capo d'altrui. Iets na zyn eigen, en niet na een anders zin doen.

costui è di mio capo (secondo mio capo, al mio capo.) Die persoon is na mijn zin, na mijn wensch, komt met mijn aart of zinnelijkheid wel over een.

capo duro. Een styfkop, een koppig, eigenzinnig, korzelig, halstarrig mensch, die van zijn zin, of voornemen niet te verzetten, of te bewegen is. *V. Caparbio, Ossinato.*

Capo. *Met.* Opperhoofd, Vorst, Overste, eerste of voornaamste; ook 'terste, voornaamste stuk of [punt.

il capo della chiesa. 't Opperhoofd, bestierder van de [Kerk.

Roma fù già capo del mondo. Romen was voor dezen 't hoofd van de wereld.

il capo di ribellione. Het hoofd, de aanlegger, de voornaamste oorzaak van de beroerte.

capo del parlamento, consiglio &c. Een voorzitter, regent, bestierder van 't Parlement, den raad, enz.

il capo dell' armata. Opperste Veldheer.

il capo di fila. De eerste in een reye of gelid.

il capo della famiglia. Een vader of 't hoofd eens huisgezins.

il capo i capi, capimastri di qualche mestiero. De overluiden, of bezwoore beëdigde van een handwerk.

capo di latte. De beste melk, dat is, de pit, de room van de melk.

questo è il capo. Dat is het eerste, of voornaamste stuk, het zwaarste punt.

Capo. Het bovenste deel, hoofdeinde, de eerste of voornaamste rang, stand, of plaats.

sedes in capo della (di) tavola. Boven aan de tafel zitten, de eerste of voornaamste plaats aan de tafel hebben.

in capo della scala. Boven aan de trap.

capo del letto (capo-letto.) 't Hoofdeinde van 't bed.

marciar', combatter', metter' uno &c. in capo dell' essercito (dell' armata) della fila. Voor aan, of aan 't hoofd van 't leger gaan, de voortocht hebben, voor aan 't hoofd staan en vegten; iemand voor aan 't hoofd des heirlegers, van de ree stellen, of plaatsen. *V. Testa.*

far capo in un luogo. Op een plaats byeenkomen, zig verzamelen, vergaderen.

Capo. Hoofd. *Met.* Begin, beginsel, aanvang. Ook het einde of 't uiterste van iets, de buitenste rand, of boord van iets, de hoek. Ook het begt of handvat van iets.

cominciar da capo. Van boven aanvangen, van nieuws beginnen.

un buon capo dell' anno nuovo. Een goeden aanvang, of begin van 't nieuwe jaar.

il capo della lettera &c. 't Beginsel van de brief, enz.

il capo (i due capi) della corda, fune, filo, refe &c. De beide einden van 't touw, van de draad, enz.

i quattro capi del lenzuolo. De vier einden van 't laken.

i quattro capi della casa. De vier hoeken van 't huis.

il capo della sega &c. 't Hegt, of handvat van een zaag. *far un capo al refe.* Een knoop, of een einde aan 't garen maken.

venir' a capo, à a fine di qualche negozio. Ten einde van een zaak komen, een zaak voltooyen, volbrengen, volvoeren, voltrekken, ten einde brengen.

Capo. Een kop (hoofd) dat is, een stuk; als by voorbeeld:

trecento capi d'animali. Drie honderd stuks vee.

Capo. Hoofd, dat is, een kaap, of berg aan een eiland, in zee uitstekende.

capo di Buona Speranza. De Kaap van Goede Hoop.

Capo. Hoofd, dat is, al het geen een hoofd of hoofdje gelykt, of gelykende is.

capo del chiodo &c. Het hoofd, of de kop van een spyker.

capo del tralcio. Het einde van een wyngaardrank.

far capo. Een puist of blaar (eter) krygen, ryp worden; ook oogen, dat is, botten krygen, of schieten, uitbotten.

Nota. De woorden van **Capo** afkomende, gelyk *Capenzaale &c. Capozolo &c. Capitale &c. Capitone &c. Capitofo, &c. Capitato of Capitato, Capocchia, Capocchio &c. Capolino, Capitello, Capone &c. Caporale &c.* Ook de 't zamengestelde woorden van **Capo**, en een zelfstandig naam- of werkwoord, gelyk *Capo-caccia, Capo-dieci, Capogatto, Capogirlo, Capolento, Capolvare &c. Capomaestro, Capopiede, Capovione, Caposoldo, Caposquadra, Capostorno, Capovolare &c.* moeten onder 't woord, daar ze van daan

T O M. I.

getrokken zyn, gezogt worden, dewijl ze andersints, om dat ze zeer verscheiden ziju, in 't naflaan niet dan met groote moeite zouden gevonden kunnen worden.

CAPO-CACCIA. Jagermeester, opziender van de Jagt.

CAPOCCHIA. 't Hoofd, of dikte van een knodze.

CAPOCCHIO, capoccio, capocchiere. Een koppig, korzellig, hardnekkig, hallstarrig mensch: een styfkop. *V. Caparbio.*

Capocchiera. Koppigheid, korzelligheid, hardnekkigheid, hallstarrigheid.

CAPO-DIECI. Een hoofdman, of bevelhebber over tien ruiters.

CAPO-GATTO. Zwindelinge, hoofdraaijinge der paarden.

CAPO-GIRLO, capogiro, giracapo, capogirli. Zwindelinge, suizelinge, draaijinge van 't hoofd.

Capogirlare. Zwindelinge, suizelinge, draaijinge in 't hoofd hebben.

Capogirloso. Zwindelagtig, suizelagtig; zwindelinge, suizelinge, draaijinge in 't hoofd hebben.

CAPO-LETTO, capiletti. Het hoofdeinde van 't bed; ook een behangsel of gordijnen van een bed.

CAPOLIVARE. Aan 't einde oprijzen, om hoogrijzen; ook 't hoofd opregten, opheffen, met het hoofd om hoog zyn.

la tavola capolevo, ed egli balzò nel Reno. De plank rees om hoog, en hy tuimelde in den Rijn.

gli animali capolevano notando. De beelten regten, heften het hoofd om hoog als zy zwemmen.

Capolevo, à capo levato. Met opgeregtten hoofde, met het hoofd om hoog.

correre, caminar, (andar) nuotar &c. a capolevo. Met opgeregtten hoofde, met het hoofd om hoog loopen, gaan, zwemmen, enz.

CAPOLINO. *V. Capo.*

CAPOMASTRO. Oppermeester, meester: ook een opperbouwmeester, stiger, of metselaar.

esser capo-maestro in qualche cosa. In een zaak oppermeester, dat is, de vermaardste konstenaar, werkbaas, of meester zyn.

CAPONE. *V. Cappone.*

CAPONERA, caponero, capinera. Een grasmusch. Een vogeltje, dat de koekoeks eijeren als haar eigen uitbroeid.

CAPOPIEDE, capo piede, capopiedi. 't Onderste boven, verkeerdelijk, verwardelijk, zonder orde of schikkinge.

voltar' uno capo-piedi. Iemand met de voeten over 't hoofd, hol over bol rollen, wentelen.

CAPORALE. Een korporaal, een rotmeester. *V. Caposquadra.*

Caporalato. Een korporaals of rotmeesters plaats.

CAPORIONE. Een wyk- of quartiermeester in een stad; voornamentlyk tot Romem.

CAPOSOLDO. Een soldaat of krygsknecht, die dubbelde soldy of befolding geniet.

CAPO-SQUADRA. Een korporaal, een rotmeester, een wagtmeester.

CAPOSTORNO. Zwindelinge, suizelinge, draaijinge

Y

- jinge in 't hoofd. *V. Capogirlo.*
- C A P O V E R S O**, *capovolto*. 't Onderste boven gekeerd, verkeerd, verward. *V. Capopiedi.*
- Capovoltare**, *capovolgere*. 't Onderste boven keeren, verkeeren, verwarren.
- Capavoltato**, *capovoluto*. Daar 't onderste boven gekeerd, verkeerd, verward is.
- C A P P A**. Een kap, Monnikskap; ook een mantel.
- Cappa**, *(del camino) Met.* De schoorsteenmantel, kleed.
- Capparone**, *capperone*. Een boerekap, boeremantel, vilt of regenmantel: een kovel, of keuvel, een kaproen.
- Capperuccia**. Een korte boere, of kapucynmantel, een een regenmantel, met een kap, keuvel of kaproen.
- Cappotto**. Kapot, mantel met mouwen.
- Cappuccio**. Een kovel, of keuvel, een kaproen.
- capuccio da pastore**, *frate &c.* Een harders, of monnikskap, keuvel, enz.
- abbassar'**, *alzar' il capuccio*. Den keuvel afzetten, of overtrekken.
- capuccio da Cardinale**, *Vescovo, Abbate &c.* Een Kardinaals, Bisschops, of Abts muts, myter, zeker hoofdcierraad.
- Cappucietto**, *capucietto*. Een kleine kovel of keuvel, kleine kaproen; een kovelkje, kaproentje, kapje, of mutsje.
- cappucietti buffoneschi**. Een narrekap, zotskap.
- Cappucciare**, *cappuciatto*. *V. Incappucciare, incappuciatto.*
- Cappuccino**, *capuccino*. Een kapucyn. Een monnik van de Orde van den H. Franciscus.
- Cappuccinesco**, *cappuccino*. Van, of tot de kapucynen behoorende.
- C A P P A**, *cappetta, capperuola, capperocchiola, capperozzola, cappe, cappette, capperuole, capperocchiole, capperozzole*. Alderhande mosselen of mosselschelpjes; voornamentlijk zeemosselen, oesters, enz.
- C A P P A R E**, *cappato*. *V. Capare, Capato.*
- C A P P A R O**, *cappero, cappari, capperi*. Kappers.
- C A P P A R O N I**, *capparuccia &c. V. Cappa &c.*
- C A P P E L L A**, *cappellano &c. V. Capella, Capellano &c.*
- C A P P E L L E T T O**, *cappellino &c. V. Capelletto, Capellino &c.*
- C A P P E L L O**, *cappellaccio, cappellaio &c. V. Capello, Capellaccio &c.*
- C A P P E R I**! *Capita! Cappita! Capuzzoli &c.* Jemy, is 't mogelijk!
- C A P P E R O**, *capperi*. *V. Capparo, cappari.*
- C A P P E R O N I**, *capperuccia &c. V. Cappa.*
- C A P P I O**. Een slinger, een strik. *V. Nodo.*
- cappio scorrente** (*scorfoio*) Een slinger, een strik, die door het trekken open en toegaat.
- far' un cappio**. Een slinger, of strik maken.
- Cappiare &c.** *V. Accappiare &c.*
- C A P P O N I**, *capone*. Een kapuin, kapoen, of gelubde haan. *Met.* Een ontmaude, gelubde.
- un buon cappone**. Een goede, vette kapuin.
- un cappon aleffo**, *arrostito &c.* Een gezode of gebrade kapuin.
- brodo di capponi**. Sop van kapuinen.
- egli non è punto delicato; mangiarla un cappone senza*

- scorticarlo*. Hy is niet lekker of vies, hy zoude een kapuin zonder de huid daar af te doen, opeten.
- Capponetto**, *capponotto*. Een kleine kapuin, kapuintje, kapoentje.
- Capponaia**, *capponara*. Een kapuinhuisje of hokje.
- Capponata**. 't Kapuinen feest, dat is, een Boere-kindermaal in Italie, waar op zy kapuinen plegen te diffen.
- Capponare**, *caponare*. Ontmannen, lubben. *V. Accapponare.*
- C A P P O T T O &c.** *V. Cappa.*
- C A P R A**. Een geit, geite. *Met.* Een metsclaars schrage of steunfel.
- latte**, *formaggio &c. di capra*. Geitemelk, geitekaas.
- Capraio**, *capraggio*. Een geitehoeder.
- Capranico**. Een groote geitebaard, die een baard heeft als een geit; ook een dommekragt, een botterik, een piompe boer.
- cervello capranico**. Een bot, dom, plomp verstand, een zot, dwaas hoofd.
- Capreggiare**. Huppelen, springen gelyk de geiten; ook overspel begaan, plegen, bedryven: egtbreken, hoeren.
- Capretto**, *capretta, cavretto*. Een jonge geit, een geitje.
- pelle di capretto**. Geitevel.
- carne di capretto**. Vleesch van een jonge geit, geite vleesch.
- Capricorno**. Een steenbok; ook een hemelsteeken zoo genaamd. *Met.* Een hoorndrager, een koekoek.
- nato sotto il segno del Capricorno**. Onder 't hemelsteeken de Steenbok geboren. *Met.* Een koekoek, een hoorndrager.
- Caprifoglio**. Mannetjenskruid, geiteblad.
- Caprigno**, *caprino*. Van een bok of geit: tot een bok, of geit behoorende.
- sterco caprigno**. Geitedrek, geitekeutel, geitestronde.
- lezzo caprigno**. Sterke, vieze reuk der oxelen, bokke- [stank.]
- da lui viene l'odor caprigno**. Hy stinkt als een bok, hy heeft een sterke, vieze reuk gelyk een bok.
- Caprile**. Een geitentaf.
- Capriolo**, *cavriuolo, capriola, cavriola*. Een klein reebokje, een wild geitje.
- Capriola**, *capriole*. Een kaprioolspiong, een spiong gelyk een reebok, of geite doen.
- far (spiccar) capriole**. Kaprioolspongen, of opspringen van vreugde doen.
- Caprioletta**. Een klein kaprioolspiong, een lugtsprongetje.
- Capriolare**, *caprioleggiare*. Lugtige sprongen maken, huppelen, of springen gelyk een geit.
- Caprone**, *capro*. Een groote bok. Ook een dommekragt, een botterik, een plompaart, een deugniet, een onbeschaamt, schaamteloos mensch.
- Capronaggine**, *caprugine*. Domheid, botheid, plompheid, boersche, plompe, bokagtige wyze.
- CAPRICCIO**. Eigenzinnigheid, een klugtige, schrandere, diepzinnige gedagte: een aardige, zeldzame inbeeldinge, verzinninge of uitvindinge in de zingschilder- of digtkonst; ook die zulke gedagten, of grilleten

grillen dikwils in 't hoofd heeft. *V. Bizzarro &c.*
un leggiadro capriccio. Een aardige, klugtige vond.
bellissimi capricci. Schoone, fraaye, aardige gedagten,
 of uitvindingen.
questi sono capricci. Dat zyn grillen of inbeeldingen.
intrecciar qualche suo capriccio. Een aardige, klugtige
 vond laten invloeyen, daar onder laten loopen.
egli ha i suoi capricci. Hy heeft zyn eige grillen of in-
 beeldingen.
Capriccio. Eigenzinnige wyze, zinnelykheid, zotte,
 dwaze gedagten, grillen of inbeeldingen.
viver' a suo capriccio. Na zyn eige hoofd leven, zyn
 eige hoofd, of zinnelykheid opvolgen.
un capriccio bizzarro. Een zeldzaam hoofd, een won-
 derlyke geest.
quando lo prendono i suoi capricci. Als hem zyne grillen
 in 't hoofd komen.
un capriccio della fortuna. Een geval, dat is, een won-
 derlyk toeval van 't geluk of noodlot.
Capriccioso. Zeldzaam, wonderlyk, wonderbaar;
 ook onvermoed, onverwagt; ook aardig, koddig,
 drollig; ook koppig, eigenzinnig, korzelig, enz.
V. Bizzarro.
concesso, stile &c. capriccioso. Een aardige bevattinge,
 of begrip, een wonderlyke styl, of maniere van
 schryven.
buono, (cervello) capriccioso. Een koppig, eigenzin-
 nig, korzelig, hardnekkig, halfstarrig mensch.
esser troppo capriccioso. Al te koppig en eigenzinnig
 zyn, te veel zyn eige zinnelykheid opvolgen.
Capricciosissimo. Zeer wonderlyk, zeer koddig, of
 zeldzaam.
Capricciosetto. Wat, of eenigzins koppig, eigenzin-
 nig, halfstarrig.
Capricciosamente. Wonderlyk, koddiglyk; ook hard-
 nekkiglyk, halfstarriglyk, eigenzinniglyk, op een
 hardnekkige, halfstarrige wyze.
esser capricciosamente innamorato. Op een persoon
 verliefd of verzot zyn: een persoon hertelyk be-
 minnen, zeer groote liefde en genegenheid toe-
 dragen.
difender' una cosa capricciosamente. Iets hadnekkiglyk,
 halfstarriglyk beweren, staande houden.
Capricciosità. Wonderlyke, zeldzame, koddige wyze.
CAPRICCIO. Bevinge, zidderinge, trillinge van
 schrik of vreeze.
Capricciosi. *V. Raccapricciosi &c.*
CAPRUGGINE, *intaccatura delle doghe, nella quale*
i incastrano i fondi delle botti. De ingesnede kring
 aan een vat, daar de bodem ingelegt word.
Caprugginar' una botte. Een vat rondom insnyden, om
 de bodem daar in te hegten.
CAPTARI, *cattare. V. Cattivare.*
captar (cattar) la benevolenza de gli ascoltanti. De gunst
 of geuegenheid der toehoorders zoeken, winnen,
 verwerven.
CAPTIVARI, *captivarsi. V. Cattivare, cattivarsi &c.*
Captività, cattività, (nella captività Babilonica) Ge-
 vankelykheid, slaverny, gevangenis (in de Ba-
 bilonische gevangenis.)

CAPUCCIO, *capuzzo.* Gehoofd, een hoofd of kop
 hebbende. *V. Capito.*
cauoli capucci (capuccini, capuzzi) Gehoofde kool,
 kabuiskool, sluurkool.
lattuca &c. cappuccia. Kroplatuw, kropfalaat.
*Capucciare, capucciarfi &c. V. Accapucciare, accapuc-
 ciarsi &c.*
CAPPUCCINO, *Capuccino &c. V. Cappa.*
CAPUZZOLI! *V. Capita! Capperi!*
CARABATTOLA. Een pekdraat, schoenmakers draad.
Carabattole. Met. Allerhande oude, versleten lompen
 of voddens.
CARABINA. Een kort roer.
Carabino. Een soldaat te paard, met een kort roer
 gewapend: een dragonder.
Carabinata. Een schoot uit een kort roer, (karabyn-
 schoot.)
Carabina (uno) Iemand met een kort roer of (ka-
 rabyn) dood schieten, nedervellen.
CARACCA. Een soort van een schip, dat rond en
 van groote wydte is. Een krake.
CARACOLLA, *caracollo.* Omkeeringe, wendinge
 of draaijinge van een paard in 't rond.
Caracollare. Een paard in 't rond draaijen, wenden of
 keeren.
CARAFFA, *garaffa.* Een glaze flesch met een enge
 of naauwe hals.
Caraffetta, caraffina. Een kleine glaze flesch, een
 fleschje.
Caraffone. Een groote flesch.
CARAMELA, *chiaramela.* Een schalmey, een soot
 van een sluit.
Caramelare, chiaramelare. Op de schalmey spelen.
Met. Klappen, snappen, babbelen, enz.
CARATELLO. Een vaatje, omtrent van een halve
 emmer.
un caratello di vino &c. Een vaatje wyn.
CARAMENTE, *cavissimamente. V. Caro.*
CARATO. Karaat. Een gewigt by de *Essayeurs* ge-
 bruikelijk, om het gehalte van 't goud, of zilver
 te weten.
oro di carato (di 24. carati.) Fyn goud, gezuiverd, ge-
 louterd goud: proefgoud.
un soggetto di carato. Een beproefd, gelouterd per-
 soon, dat is, een persoon van aanzien, van groote
 begaaftheid, van ongemeen verstand, of kennis.
Caratare, (l'oro.) Goud door 't vier zuiveren, louse-
 [ren.
CARATTERE. Een letter; ook een handteekeninge,
 handschrift, een geschrift van iemands hand.
 Ook een teeken, kenteeken, uitgedrukt beeld,
 merkbeeltenisse, merkbeeldsel, afdrukfel, merk.
carattera (caratteri) grande, minuto, bello, leggibile &c.
 Een groote, kleine, schoone, leesbare letter; ook
 een groot, klein schrift, handschrift.
caratteri da stampa. Drukletters.
menar' un bel carattere. Een schoone letter maken,
 (een schoone hand schryven) of een goede hand
 van schryven hebben.
carattere dell' animo, delle passioni &c. Een merk, of
 Y 2 kcu.

kenteeken van den aart, of inborst in de menschen.
Carattere. Met. Ampt, of bedieninge, enz.
baver (portar) caratter (il carattere) di Legato, Ambasciadore &c. 't Merk, of teeken (Character) dat is, het ampt, of bedieninge, den naam, of tijtel van een Afgezant voeren, of hebben.
Caratterizzare. Teekenen, merken; een merk, of teeken indrukken, inprenten.
CARAVANA, carovana. Een tot, troep, hoop, schare, of meenigte.
una caravana di viandanti, banditi &c. Een hoop, schare, of meenigte van reizigers, vlugtelingen, enz.
una caravana di muli carichi. Een groot getal van gelade muilezels.
Caravella. Een boeyer, of karveel. Een zeker schip.
CARBONCHIO. V. Abbasso.
CARBONE. Een doove kole, houtskole, een kole.
carbone di terra (di pietra.) Aarde kole, steenkole.
le puttane sono come il carbone; o brugiano, o tingono.
 De hoeren gelijken de kolen: of zy branden, of zy besmetten, dat is, zy brengen den menscha of in schade, of in schade.
Carboncello. Een kleine kole, kooltje.
Carbonaia, carbonara. Een plaats daar de kolen gemaakt of gebrand worden.
Carbonare. Mer kolen schetzen of teekenen; ook kolen branden; ook op de kolen roosten, of braden.
Carbonaio, carbonaro. Een kolebrander.
Carbonata. Een stuk vleesch op de kolen geroost, gebraden.
CARBONCHIO, carboncello, carboncolo. Een karbonkel, een robyn; een edel gesteente. Ook een vinne; ook een pestkole, een zeer vierige zweer.
CARCAME. 't Geraamte, de romp, 't gebeente van een dood lichaam.
carcama di capone &c. De romp, 't geraamte van een kapuin.
egli è un carcama, (come un carcama) Hy is als een geraamte, dat is, gantsch mager en uitgeteerd, hy ziet 'er uit als de dood, aan hem is niet dan vel en
CARCASSO. V. Turcasso. [been.
CARCERE. *le carceri.* Een gevangenis, een gevangenhuis, een kerker, een boeye, een gat. *V. Prigione.*
metter' uno in carcere. Iemand in 't gevangenhuis, den kerker of 't gat smyten, gevangen zetten.
condannar' uno alla carcere (alle carceri) Iemand tot de gevangenis verwyzen, verdoemen, veroordeelen.
condannar' uno alle perpetue carceri. Iemand voor eeuwig gevangen zetten, opsluiten.
esser' (star') in carcere &c. In de gevangenis of kerker gevangen leggen.
lungo carcere. Langduurige gevangenis.
carcere oscuro, puzzolente, humido, horribile, &c. Duistere, stinkende, vogtige, afgryzelyke gevangenis.
Carcerare, incarcerare. In 't gevangenhuis, den kerker of 't gat smyten, gevangen zetten.
lo fece carcerare. Hy liet hem in den kerker of 't gat smyten, gevangen zetten.
Carcerato, incarcerato. In den kerker gesmeten, gevangen gezet, enz.

i poveri carcerati. De arme gevange, gebocide menschen.
poner' uno carcerato. Iemand in de gevangenis smyten, gevangen zetten, in hegtenis nemen.
tener' uno in carcere. Iemand in hegtenis, of gevangen houden, opsluiten.
Carcerazione, incarceratione. Gevangenneming, gevangenzetting.
Carceriere, carceriero. Een Cipier, gevangenhuisbewaarder, stokbewaarder.
CARCIOFFO, carciocco, articiocca. Een Artichok, gulde distel.
CARCO. V. Caricare, Carico.
CARDAMOMO, cordonomo. Paradykoren. Een welriekend kruid, waar van men verscheide soorten in Arabie vind.
CARDARE, cardassare, scardassare, cardeggiare. (*la lana, lino &c.*) Kaarden, de wolle kammen, ophalen, hekelen.
cardassar (scardassar &c.) la lana, i drappi &c. De wolle kammen, hekelen, ophalen, de lakens of stoffen kaarden.
Cardasso, cardassone, scardasso. Een wolkamme of kaard, een hekel.
Cardassino, scardassino, scarda lana, scardassiere, cardatore, scardatore. Een wollekammer, of kaarder, een hekelaar.
Cardassuolo, scardassuolo. Een wolkammer, of kaardemaker, een hekelmaker.
CARDELLINO, cardavino, carduello. Een distelviuk, een petter.
CARDIACO. Die pijn voor 't hart onderhevig is; die pijn in de maag onderworpen is.
CARDINALE. Een Kardinaal.
Cardinale di Santa Romana' Chiesia. Kardinaal van de heilige Roomsche Kerk.
crear, (nominar, far, dichiarar) uno Cardinale. Iemand tot Kardinaal maken, tot een Kardinaals ampt verheffen.
Cardinale in pettore (peffore) Een Kardinaal, die niet in 't openbaar, maar in 't geheim van den Paus bestemd en gekozen is.
il sacro Collegio de Cardinali. De H. Vergaderinge der Kardinalen.
Cardinale. Hoofdzakelyk, voornaamst.
le virtù cardinali. De voornaamste, of hoofddeugden.
li venti cardinali. De voornaamste winden.
Cardinare. Iemand tot Kardinaal maken, verheffen.
Cardinalarsi. Kardinaal worden, tot een Kardinaals ampt verheven worden.
Cardinalato. Tot Kardinaal gemaakt, verheven.
conferir il Cardinalato. De Kardinaals plaats, het ampt of waardigheid van een kardinaal aan iemand opdragen, iemand tot Kardinaal maken, verheffen.
Cardinalismo. 't Ampt of bedieninge van de Kardinalen; Kardinaalschap; ook 't verhaal of beschryvinge van hunne pligt, enz.
Cardinalizio, cardinalesco. Van, of tot een Kardinaal behoorende.
capello cardinalizio. Een Kardinaals hoed, zeker
 dig-

dignità cardinalizia. De verhevenheid of waardigheid van een kardinaal.

CARDINE, *cardini*. Het hangfel van een deur, een spille, waar op iets draair.

cardini della porta. Hangfels van de deur, deur-hangfel.

Cardini del mondo. De afpunten des werlds.

CARDO, *cardine*. Een hekel of kaarde, een wolkamme; ook gulde distel, artichok.

dar il cardo a i drappi &c. De wolke van de lakens ophakken, ophalen.

dar il cardo ad uno. Iemand hekelen, dat is, iemand agter den rug te na spreken, overliegen.

Cardo benedetto, *cardo santo*. Cardio-benedictus kruid.

Cardo pinto. Everwortel, Pestilentiekruid, Dokkebladeren.

Cardo stellato. Starredistel, starrekruid. Hebbende lange bladeren, en een bloem een starre gelykende.

Cardoncello. Grindkruid, kruiskruid, kruiswortel.

Cardonessa. Zwarte Everwortel.

Cardare, *cardassare &c.* *Cardasso &c.* *Cardellino &c.* V. *Sopra*.

CARILLO. Een kussen, een zitkussen, een vierkant kussen.

CARENIA. De bodem, of kiel van een schip.

CARESTIA. Dierte, schaarsheid, hooge prys; ook mangel, gebrek, armoed.

tempo di carestia. Schaarshe, of diere tyd.

vi è carestia di gente, di danari, di legna, di ogni cosa &c. Daar is groot gebrek, mangel, schaarsheid aan volk, geld, hout, alle dingen, enz.

ricchezza di danari, e carestia di ferro. Rykdom, of overvloed aan geld, en mangel, of gebrek, aan verstand of kennis.

CAREZZA, *Carezza*. Vleyery, gevley, streeling, gediensstigheid, vriendelykheid; ook vriendelyke onthalinge, bejegeninge, allerhande uitwendige teekenen van liefde, genegenheid, vriendschap, enz.

far carezze ad uno. Iemand vriendelyk, met alle teekenen van liefde ontfangen, alle genegenheid en vriendschap bewyzen. Ook iemand deftig onthalen.

mi fece molte carezze (le maggiori carezze del mondo) Hy heeft my groote eere en vriendschap bewezen, aangedaan; (hy heeft my de grootste beleefdheid van de wereld aangedaan, bewezen.)

far carezze al cavallo. Het paard streelen.

Carezzare, accarezzare. Vleyen, streelen, liefkozen, wgl doen, weldaden bewyzen, beminnen, gediensstig zyn.

carezzar' (accarezzar') uno. Iemand vleyen of streelen, liefkozen, alle vriendschap bewyzen.

carezzar' un cavallo. Een paard streelen.

Carezzato, accarezzato. Gevleyd, gestreeld, geliefkoofd; ook deftig onthaald, vriendelyk ontfangen, bejegend.

CARICARE. Laden, last opleggen, belasten, beladen. V. *Incaricare*.

caricar l'asina. Den ezal laden, last opleggen.

caricar un vascello (un legno &c.) Een schip, enz. laden, bevrachten.

caricar l'archibugio, le pistole. De busse, de pistoolen laden.

caricar' il cannone (l'artiglieria) 't Geschut laden.

caricar' a palla. Met scharp laden, met een kogel laden.

caricar' a polvere, a scartoccio. Met los buskruid laden.

caricarla ad uno. Iemand iets wys maken, op de monw spelden. V. *Accoccare*.

Caricare. Aangrypen, aantasten, aanvallen, bespringen.

caricarono gl' Inglese con trenta vascelli. Zy hebben de Engelschen met dertig oorlogschepen aangerast, besprongen.

caricar gl' inimici. Op de vyanden aanvallen, de vyanden bespringen, op de vyanden los gaan.

Caricarfi. Zig beladen, overladen, bezwaren.

caricarfi di troppo mangiar' e bevete. Zig met gulzig eten en drinken overladen; bezwaren.

Caricato, *carico, carico*. Geladen, beladen, belast, bezwaard; ook vol.

asini carichi. Gelade, belade ezels.

caricato di debiti. Met schulden beladen, vol schulden.

caricato di anni. Met jaren (of ouderdom) beladen, oud, hoog van jaren, bejaard, bedaagd zyn.

vascello &c. troppo carico. Een al te zwaar gelade, bevracht schip.

haber lo stomaco carico. De maag overladen (bezwaard) hebben.

haber la balestra carica. V. *Balestra*.

Carica, *carico, carico, cargo*. Ladinge, een last of vracht; ook tol, accys, lastgeld, schattinge.

il carico della nave. De scheepsloadinge, scheepsvracht.

una lista delle cariche (carichi) Aanteekeninge van de scheepsloadinge, of vracht.

imporr' il carico all' asino, sulle spalle &c. Denezal laden, last opleggen, belasten, bezwaren.

bustar' il carico. Den last afwerpen.

cascar sotto 'l' carico, (col carico) Onder den last (met den last) omvallen, leggen blyven, bezwyken.

un gran carico. Een groote, zware last, overlast.

nuovo carico. Nieuwe last, of belastinge, dat is, nieuwe schattinge, lastgeld, tol, accys.

carico di coscienza. Last of pak van 't gewisse, dat is, 't geen iemand gewissens halven oplegt, waar toe iemand 't gewisse verpligt, verbind, waar toe iemand gewetens halven verpligt of verbonden is.

ci è in carico di coscienza. Wy hebben 't in ons gewisse te verantwoorden, wy zyn in 't gewisse daar toe verpligt, verbonden.

Carica. Aanval, storm.

dar la carica a' nemici. Devyanden aangrypen, aantasten, bespringen, op de vyanden aanvallen.

Carica, *carica*. De ladinge of vracht; ook een voer, [dragt].

haber l'intiero (pieno) carico. De volle ladinge of vracht hebben.

una carica di legna. Een voer; ook een last of dragt houts. V. *Carrata*.

una carica di polvere. Een lading buskruid.

la giusta carica. De regteladinge.

un carico di legname. Een last stokslagen.
Carico. Last, dat is, *Met.* Bedieninge, bestieringe, bewind, zorge, moeite.
import (dar) il carico di qualche cosa ad uno.* De bestieringe, bewind van een zaak aan iemand opdragen, overgeven, iemand met een zaak belasten, bezwaren.
Carica. Een last, belastinge, bezwaringe, dat is, de regering, bestieringe, bewind van een zaak: een ampt of bedieninge.
conferir (dar) una carica ad uno.* Iemand een ampt of bedieninge geven, opdragen.
una carica copiosa, riguardevole &c. Een aanzienlyk, treffelyk, verheven ampt of bedieninge.
una carica di confidenza. V. Confidenza.
CARITA, *caritativo, caritativo &c. V. Caro.*
CARLINA. Everwortel.
CARLINO. Zeker Napelsch geld.
CARLONA, *alla carlona, viver alla carlona.* Boersch, bot, plomp, ruw, wild, woest, onbedwongen, dat is, zonder kommer of zorge leven, een gerust leven leiden.
CARME, *carmi.* Een vaars, gedigt, stuk Poëtisch werk, digtery, een lied of rym; ook betooveringe, belezinge.
CARMELLA, *carmelle.* Vlokken of noppen van wolle.
CARMINE, *Carne. V. Più abbaso.*
ifrati del Carmine (Carne) V. Più abbaso.
CARMELO, *Carne, Carmine.* De berg Karmel, in Palestijne.
Carmelita, carmelitano. Een Karmeliter Monnik.
i padri Carmelitani (del Carmine, Carne) De Karmeliten, Vrouwenbroërs.
i padri Carmelitani scalzi. De barveoeter Karmeliten, Terefianen.
CARNACCIA, *carnacciolo, carnacciuto. V. Carne &c.*
CARNAGGIO, *carnagione &c. V. Carne &c.*
CARNALE, *carnaliente, carnalita &c. V. Carne &c.*
CARNE, *carni.* Vleesch, (eigentlyk van dieren die warm gebloed hebben; oueigentlyk van vischen, vrugten, enz.)
(carne di) munzo, vitello, porco, capretto, castrato &c.
 Osse, kalfs, varkens, geite, schape-vleesch, euz.
una libra di carne. Een pond vleesch.
mangiar della carne. Vleesch eten.
famo di carne e sangue. Wy zijt van vleesch en bloed.
carne viva, morta, marcia, putrida, puzzolente &c.
 Levendig, dood, verrot, stinkend vleesch.
carne fresca. Versch (groen) vleesch.
carne salata (in sale) Pekelvleesch, gezouten vleesch.
carne fumata (secca al fumo.) Gedroogt, gerookt vleesch.
carne di cotogni, prugne, cerieggie &c. Queepeerenvleesch, vleesch van kersen en pruimen. *V. Polpa.*
far carne. Vleesch maken, dat is, lyvig, dik, vet, welgezet van lichaam worden.
tener un cavallo ben in carne. Een paard wel in 't vleesch houden, dat is, wel voederen.
tra carne & unghia, nessuno vi punge. Tusschen nagel en vleesch zal men niet steken, dat is, tusschen

bloedyrienden zal men geen krakkeel of verschiel verwekken, of zaayen.
non resta carne in beccaria per trista che sia. Daar blyft geen vleesch in de hal, hoe slecht het ook zy, dat is, geen mensch is zoo leelyk of mismaakt, of hy komt ten laatsten te trouwen. (Wy zeggen) Daar is geen pot zoo scheef of krom, of men vind 'er een deksel toe.
Carne, le carni. 't Naakte lyf, 't lichaam.
appena può coprirsi le carni. Hy kan ter naauwer nood 't naakte lyf (wy zeggen 't gat) bedekken, bekleden. [den.
bellissime, bianchissime carni. Een zeer schoon, blank, wit lichaam.
mostrar le carni. 't Naakte, bloote lyf zien laten.
portar un cilicio sulla (nuda) carne. Een haire kleed op 't bloote lyf dragen.
egli è della mia carne. Hy is van myn vleesch, dat is, hy is myn bloedverwant, bloedvriend.
Carne. Vleesch. *Met.* Menschelijke broosheid, zwakheid; ook vleeschelyke begeerte, de onredelijke mensch, de zinnelykheid, zinnelyke lusten, enz.
la fragil carne, la fragilità della carne. 't Broosche, zwakke vleesch, de broosheid des vleesch.
la feida carne. 't Verrotte, stinkende vleesch.
esser dato alla carne. Tot de vleeschelijke lusten of begeerlijkheden genegen, geneigd; tot wellusten gezind ziju.
peccar nella carne. In 't vleesch zondigen, dat is, onkuisheid plegen, bedryven.
peccato di carne. Een vleeschelijke zonde, dat is, van onkuisheid.
piaceri (diletti) sporchezze, opere della carne. Vleeschelijke lusten, onzuiverheden, vuligheden, werken des vleesch.
tentazioni, pruriti, stimoli, concupiscenze, ribellioni di carne. Aanvegingen, bekooringen, lusten, begeerlijkheden, prikkels, tegenstrevinge, wederspannigheden des vleesch.
mortificare, domare, soggiogare, castigar la carne &c.
 't Vleesch dooden, versterven, overwinnen, 't onder brengen, kastyden, enz.
viver, giudicare &c. secondo la carne. Na 't vleesch leven, na 't vleesch, dat is, menscheliker wyze oordeelen, vleeschelijk gezind ziju, enz.
CARNACIA. Een boos vleesch. *Met.* 't Boosaardige, looze, onredelijke, bedriegelyke vleesch; vleeschelijkheid, zinnelijkheid.
Carnacciolo, carnacciuto. Gevleescht, wel in 't vleesch, dik en vet. *V. Carnoso &c.*
Carnacciolo, carnacciere. Die gaarne vleesch eet, die een lief hebbet van vleesch is.
CARNAGGIO. Allerhande eetbaar vleesch; ook een bloedbad, groote bloedstorting, nederlage.
fecero un carnaggio horribile. Zy hebben een groote bloedstorting of nederlage aangeregt.
CARNAGIONE, *carnagione.* 't Uitwendige gelaat of gedaante van 't menschelijk lichaam, 't vleesch.
fresco e di bella carnagione. Kloek, sterk, en schoon van lichaam.

di carnagione brunetta &c. Bruin van aangezicht, bruin van gestalte, of gedaante.
di statura comune, con viso fresco e di carnagione bianca. Van gemeene grootte, van een vrolijk ge-
 laar, blaak, of wit van aangezicht.
Carnai. Vleeschkamer, voorraad- of spijskamer, bo-
 telary, schapraay; ook een doodsbeender-huisje.
Carnale. Vleeschelijk. Ook *Met.* Genegen, geneigt,
 gezind tot vleeschelijke lusten.
appetito carnale. Vleeschelijke driften, begeerlijk-
 heden.
piaceri (diletti) sporbezze &c. carnali. Vleeschelijke
 lusten, onzuiverheden, onreinheden, vuiligheden.
penfieri (pensamenti) desiderii carnali. Vleeschelijke
 gedagten, begeertens, verlaagen.
prudenza, vita, amor &c. carnale. Vleeschelijke
 wijsheid, vleeschelijk leven, vleeschelijke liefde.
esser carnale. Vleeschelijk (vleeschelijk gezind; zijn.
Carnale. Van een vleesch voortgekomen, geboren.
fratello &c. carnale. Vleeschelijke, lichamelijke broe-
 [der.
Carnaluccio. Zeer vleeschelijk, zeer genegen tot het
 vleesch.
Carnalente. Vleeschelijk, na 't vleesch, vleeschelij-
 ker wijze.
viver, amar &c. carnalente. Vleeschelijk leven,
 vleeschelijk beminnen.
intender una cosa &c. carnalente. Iets vleeschelij-
 ker wijze, na den vleeschelijken zin bevatten, be-
 grijpen.
conoscer una, congiungersi (usare con una) Een per-
 soon vleeschelijk bekennen, dat is, beslapen.
Carnalità. Vleeschelijkheid, zinnelijkheid; ook de
 vleeschelijke lusten, zonden, onkuisheid.
darfi ad (voltoarsi in) ogni carnalità, e sporcizia. Zig
 in alle vleeschelijke lusten, of onkuisheden om-
 wentelen, omkeeren.
Carnale, carnale. Een hoop of meenigte van vleesch.
Carnale, carnaccio, carnasio. Een pry, of doode
 kring. *V. Carogna.*
Carnasciale, carnovale, V. Carnevale &c.
Carnesce, carnifice. Een scherpregeter, een beul. *Met.*
 Een wreedaart, een moordenaar, of doodslager,
 een schelm.
Carnificare, scarnificare. In stukken kappen, houwen,
 verscheuren; ook pijnigen, folteren, wreedelijk
 handelen, dooden, gelijk de beul doet.
Carnificato, scarnificato. In stukken gekapt, gehou-
 wen, gescheurt; ook gepijnigd, gefolterd, wreed-
 delijk behandeld, gedood.
Carnificina, scarnificina. In stukken scheuringe, hou-
 winge, kappinge. *Met.* Pijniging, quellinge, fol-
 teringe.
carnificina delle coscienze. Angst, quellinge, benaauwd-
 heid van 't gewisse.
Carneggiare. Genegen, geneigt tot vleeschelijke lusten,
 zijn vleeschelijke driften den vryen toom geven,
 hoereren, hoerejagen.
Carnero, carnitto, carniera. Een vleeschkorf of man-
 de, om 't vleesch in te dragen; ook een toene korf

of mande. *V. Canestro, Paniere, Sporta &c.*
Carneruolo, carnioretta. Een korfje of mandje, een
 kleine korf of mande.
Carnevale, carnovale, carnasciale. Vastenavond.
far carnevale. Vastenavond houden, vieren.
Carnevaleggiare, carnevaleggiare, carnascialeggiare.
 Vastenavond houden.
Carniccio, carnizzo, carnuccio. Het taaye vleesch al-
 lernaast de huid; ook de stukjes van huden of vel-
 len, waar van men de lym kookt.
Carnicella, carnicina. Jong, teer, tenger vleesch.
Carniero, carniera. *V. Sopra Carnero.*
Carnivoro. Een vleescheter, een liefhebber van vleesch
 te eten, die veel vleesch eet.
Carnoso, carnuto. Gevleescht, wel in 't vleesch, dik
 en vet.
Carnosità. Vleeschagtigheid; ook vetheid.
Carnovale, carnevaleggiare. *V. Carnevale, carnevaleg-
 giare, &c.*
Carogna. Een pry, of doode kring, een aas. *Met.*
 Een mager, lelijk, mismakt paard, een oude
 schindmerrie; ook een garstige, vuile, stinkende
 hoer, karonje.
carogna puzzolente. Een stinkend aas of kring.
passersi sopra una carogna. Zig op een kring of aas
 weiden, verzadigen. *Met.* Met een garstige, vui-
 le hoer te doen hebben, in onkuisheid leven.
praticar le carogne, andar (corre) dietro alle carogne.
 Hoereren, ter hoer loopen, hoerejagen.
C A R O. Dierbaar, lief, bemind, aangenaam; ook
 dier, van groote prys of waarde, 't welk voor veel
 geld of goed gekogt, of verkogt word.
caro mio bene. Myn waarde, mijn beminde.
caro voi, fatemi una grazia, &c. Ey lieve, beminde,
 doet my de vriendschap.
caro Signore! Lieve Heer, mijn lieve Heer.
caro amico, amico caro. Beminde, of waarde vriend.
caro amante. Zeer beminde, liefste minnaar.
cara compagnia. Lief, aangenaam gezelschap.
la vostra cara moglie, innamorata. Uw liefste vrouw,
 of minnaresse.
la cara vostra lettera. Uw aangename brief.
bo caro a saperlo. Het is my lief of aangenaam, dat
 ik weet.
baver qualche cosa a caro (cara) Iets lief hebben, iets
 verlangen, begeeren, lust of begeerte tot iets heb-
 [ben.
baver (tener) uno caro. Iemand beminnen, lief heb-
 ben, veel van iemand houden.
cari modi, care maniere. Liefelijke, minnelijke, aan-
 gename, fraaije manieren of zeden.
ella è una cara donna. Zy is een minnelijke, minzame
 liefstallige, vriendelijke vrouw.
Caro. Dier, dat is, van groote prys of waarde; ook
 kostelijk, dierbaar.
comprar a caro prezzo. Dier inkoop, voor een
 groote prys, of waarde koopen.
il grano, vino, &c. è caro. Het koren, de wyu is dier.
far caro vivere in questi paesi. Hier te land is het dier
 teeren, is alles dier en kostelijk.

cari diamanti, caregioie. Kostelijke diamanten, edele gesteenten, kleinoodien, juweelen van grootte prys of waarde.

Caro. Dier.

vi costerà caro. Het zal u dier te staan komen, het zal u veel kosten.

comprar' una cosa cara. Iets dier, voor een diere prys koopen.

Caramente. Vriendelijk; ook dier.

salutatelo caramente da parte mia. Groet hem vriendelijk mynent halven, doet hem de groetenis uit mynen naam.

per fine vi baccio caramente le mani, mi raccomando alla vostra gratia. En voor 't laatste zoene of kusse ik uw zeer vriendelijk de handen, (beveele ik my zeer vriendelijk in uwe gunst.)

egli la prese caramente per mano. Hy nam of vattede haar zeer vriendelijk by de hand.

Carissimo. Zeer lief of lieft, zeer aangenaam; ook zeer dier, zeer kostelijk, zeer dierbaar.

carissimo fratello, figliuolo, &c. Zeer beminde broeder, zoon, enz.

la vostra carissima. Uw liefste, zeer beminde; ook uw zeer aangename, beminde schryven.

sener' uno, (una cosa) carissima. Iemand, of iets zeer, of uit der herten beminnen, lief hebben, in waarde houden.

anzi vene prego, e savammi carissimo. Ja zelf bidde, of smecke ik uw daarom, en 't zal my zeer lief en aangenaam zijn.

carissimi! Zeer beminde! zeer lieve of waarde!

Carissimamente. Zeer lief, zeer aangenaam, hertelijk, uit der herten lief.

Carità. De liefde tot God om God zelfs, en tot zijn evennaasten om Gods wille. *V. Amore.*

un' atto (opera) di carità. Een werk van liefde.

esercitar la carità. De liefde oeffenen, in 't werk stellen.

haver carità. De liefde hebben, medelydende, ontfermende, genadig, barmhertig zyn.

acceso(mosso, spinto) da carità. Aangedreven, bewogen door de liefde.

esser' (star') incavità, haver la carità. In liefde, in de genade Gods zijn.

perder la carità. De liefde verliezen.

carità vera, santa, perfetta, non, finta, &c. De ware, heilige, volmaakte, opregte liefde.

far (peccar) contro la carità. Tegen de liefde handelen, zondigen.

viver' (star') in carità insieme. Onder malkander in liefde en vriendschap leven, met elkander vriendelijk omgaan, verkeerren.

trattar, riprender &c. con (in) carità. In liefde, in vriendschap met iemand handelen, iemand minnelijk berispen.

carità finta. Een valsche, geveinsde liefde.

Carità. Een uitwerkfel der liefde, gelijk aalmoessen, [enz.]

far carità ad un povero bisognoso. Aan een arm of behoeftig mensch een aalmoes geven, mededeelen.

un poco di carità, Signore. Ik verzoek of smeek om een kleine aalmoes, mijn Heer.

far carità con uno. Zig uit liefde tegens iemand mededogend, milddadig betoonen, medelyden of deernis met iemand hebben.

Caritatevole, caritèvole, caritativo. Medelydende, mededogende, barmhertig, vriendelijk.

un' uomo molto caritativo. Een medelydend, mededogend, barmhertig mensch, die de arme en behoeftige menschen gaarne bystaat, te hulp komen, of byspringt.

ajuto (sussidio) caritatevole (caritativo) Hulp of bystand, die uit liefde, uit mededogentheid geschied.

Caritatevolmente, caritevolmente, caritativamente. Uit liefde, om de liefde.

CAROBBA, carobba, caròbbola. Zekere soort van peulvrugt, aan een geboomte, dat men St. Jansbroodboom noemd.

Carobio, carobaro. St. Jans-broodboom.

CAROGNA, &c. V. Carne, &c.

CAROLA. Een rey, dans, dansrey.

far' (danzar') una carola. Een rey dansen.

menar la carola. Den rey voeren.

Caroletta. Een kleine rey, dansje.

Carolare. Dansen, springen, lustig en vrolijk zyn, in 't rond dansen, omspringen.

CAROLO. Een worm, die 't hout van schepen knaaagt en doorboort. *V. Taruolo, Tarma, &c.*

Caroliccio, caroloso. Wormagtig, wormig, wormstekig, vol wormen.

Caroline, incaroline. Wormagtig, wormig, wormstekig worden, verrotten.

CAROSSELLO. Paardespel (tournoy) allerhande Ridderlijke oeffeninge te paard.

CAROTA, carrota, carrosta. Roode wortel, karoorwortel, bietwortel. *Met.* Een leugen, leugentaal.

cacciar carote ad uno. Iemand roode wortels insteken, inplanten, dat is, iemand leugens wys maken, iets op de mouw spelden.

Carotaio. Een leugenaar, een gietleugen.

Carotare, carrotare, carostare. Liegen, leugens verhalen.

CAROVANA. V. Caravana, Carava, &c.

CARPICCIARE, carpignare. Onvoorziens, of snellijk wegnemen, met de klauwen vangen, wegrukken, stelen, rooven.

Carpiccio, carpigno, (dar' un carpiccio) Een gryp of toeraft doen.

CARPINO. Den ahorn, of mastboom, ahornhout, mastboomenhout.

Carpineto. Een ahornbosch, boschaadje of woud; een plaats met ahornboomen beplant.

CARPIO, carpione. Een karper, zeker visch.

Capioncello. Een kleine karper, een karpertje.

Carpionare, carpionato. V. Accarpionare, Accarpionare. [naso.]

CARPIRE. Plukken, lezen, vergaderen, zafstjes aftrekken of nemen.

carpir fiori, gigli, &c. Bloemen, lelien, enz. plukken, lezen, aftrekken.

carpir un pomo dall' albero. Een appel van de boom plukken, afrekken.
Carpire. Plukken, lezen. *Met.* Steelen, rooven, *V. Carpicciare, &c.*
Carpire. Iemand berispen, bestraffen, lasteren, schenden.
CARPONE, carponi. Op alle vier, op handen en voeten gaande, kruipende.
andar, (caminar) &c. carpone. Op alle vier, op handen en voeten gaan, kruipen.
Carponare, carponeggiare. V. Sopra.
CARRAIA, carraiuola, Cartareccia. V. Carro.
CARRAIO, carraro, carrata &c. V. Carro.
CARREGGIARE, carreggiata &c. V. Carro.
CARRETTA &c. Carrettiere, carrettone, carriaggio &c. V. Carro.
Carriera, carrera. 't Loopen, rennen, of springen der paarden; ook een loop- of renplaats, renbaan, renpark.
fornir la sua carriera. Zijn loop volvoeren, voltrekken, volbrengen, eindigen.
restar' a mezza carriera. Midden in 't loopen of rennen stil houden, blijven staan.
dar la carriera al cavallo. Het paard doen loopen, de sporen geven, met de sporen aanprikkelen.
in una carriera. In een loop of ren.
la carriera del sole &c. De loop van de zon, zonneloop.
CARRIOLA, carriuola, carriuolo, &c. V. Ab-
 [basso]
CARRO, i carri, le carro. Een wagen, karos, koets, enz.
un carro di legna, &c. Een wagen of voer houts.
carro trionfale. Een zegepraalwagen, een wagen om in zegepraal mede te ryden.
attaccar' al carro. Voor de wagen of karre spannen, inspannen.
tirar' il carro. De wagen of karre trekken.
cbi sia il carro lo sà disfare. Die de wagen maakt of te zamen voegt, kan hem ook breken of maken, dat is, die 't alles heeft gegeven, kan 't u weder afnemen, namentlijk God.
Carraia, carraiuola, cartareccia, carreggiata. Het spoor van een rad of wiel; wagenspoor.
Carraia. Een wagenhuis, een plaats om de wagens te bergen.
Carraro, carraro, carraiuolo. Een wagenaar, voerman, wagenmaker; ook een wagenmeester, opziender over de wagens; ook een karreman, karredryver.
Carrata. Een voer, zoo veel men met vier paarden op eenmaal voeren kan.
una carrata di legna, fieno &c. Een voer hout, hooy enz.
condur' il fieno &c. a carrate. 't Hooy by voeren, by hoopen, voersgewyze tezamen brengen, vergaderen.
Carratella, carratina, carrettata. Een klein voer, een voertje.
Carratiere, carratiere. V. Carrettiere.
Carreggiare, carrettare. Met de wagen of karre ryden, de wagen mennen of voeren, enz.
carreggiare uno con belle parole in un gran pericolo. Ie-

mand met schoone woorden tot een groot gevaar leiden.
saper ben carreggiare. De wagen wel kunnen mennen, de wagen wel kunnen bestieren; ook de wagen weten te draaijen, te buigen, uit te zetten.
Carreggiata, carrettata. Het ryden met de wagen, of karre. *V. Carreggio.*
far' una carreggiata. Een wielje maken met de koets of wagen.
Carreggio, carraggio. Een meenigte van wagens of karren met allerhande tuig; ook de bagagie, den tros, oorlogstuig.
Carretta, carretto. Een kleine wagen, kleine karos, koets of kar; een wagentje, karosje, koetsje, karretje.
Carrettina, carrettino. Een kinderwagentje, kinderkoetsje, karosje.
Carrettare. V. Carreggiare.
Carrettiere, carrettone. Een koetsier, een wagenaar, een voerman, een karreman.
Carriaggio. V. Carreggio.
Carrino. Een wagenburg, wagenschans.
Carriola, carriuola. Een kruiwagen; ook een storkarre, een soort van een lastwagen; ook een rolle onder 't bed; ook een rolbedde, rolzetel of stoel met rollen; ook een rolwagen, kinderwagen.
Carriolare, carriulare. Kruyen, de kruiwagen voeren; ook met de rolzetel of rolwagen heen en weer ryden.
Carriolaro, carriolaro, carrivolaio. Een kruyer, of die met een storkarre vaart.
Carriolata. Een kruiwagen vol, zoo veel als op een kruiwagen of storkarre gaat.
Carozza. Een karos, een koets, enz.
andar' in carozza. In de karos of koets ryden.
montar' (jalir') in carozza. In de karos stygen, in de koets stappen of treden.
smontar (scender) di carozza. Uit de karos stygen, stappen, of treden.
una carozza a sei (cavalli.) Een karos of koets met zes paarden.
tener carozza. Een karos (koets en paarden) houden.
cavalli da carozza. Koetspaarden.
Carrociare. De karos of koets mennen, voeren.
Carrozzetta, carrozzina. Een kleine karos, kleine koets: een karosje, koetsje.
Carrozziere. Een koetsier.
Carruca, carrucola. Een rolle met al zijn toebehooren, daar men iets mede ophyft, een karrol.
Carrucolare. Iets met een karrol ophyffen. *V. Corda.*
Caruccio. Een kleine kinderwagen, kinderwagentje. *V. Carvetina &c.*
CARTA. Papier.
carta da scrivere. Schryfpapier.
carta da stampa, (stampare) Drukpapier.
carta sugberina, (succbia) Papier, dat deurslaat of vloeijt.
carta straccia. Graauw papier, pakpapier, kladpapier.
carta reale, mezzana &c. (Reaal, Mediaan) groot, middelmatig papier.
carta pecora, (carta pecorina) Parkement.

- carta non nata*. Zeer dun parkement.
carta bianca. V. Bianco.
metter (distender) una cosa in carta. Iets op 't papier zetten, schryven, opzetten, opstellen, outwerpen, maken.
di carta. Papieren, van papier gemaakt.
una lanterna, finestra di carta. Een papiere lantaarn, papiere venster.
Carta. Een kaart. V. *Mappamondo*.
carta Cosmografica, Geografica, Hidrografica &c. Wereldkaart, landkaart, zeekaart.
appuntar' il sentiero sulla carta. Den weg of reize op de landkaarte afmeten, verbeelden.
Carta. De zyde van een blad, de bladzyde van een boek.
Carta. Een brief; ook een schrift.
Carta, carte. Kaarten, speelkaarten, ook schriften.
giuocar' alle carte. Met de kaart spelen.
giuoco di carte. Kaartspel.
carte false. Valsche (vervalschte) kaarten.
scambiar le carte in mano ad uno. Iemand de kaarten in de handen veranderen, vervalschen, dat is, iemand met ziende oogen bedriegen, docken, of blindhokken.
la carta è di cuori &c. Harten is troef.
Cartuccia, cartolina. Een papiertje, een blad papier, een briefje, blaadje.
scrivere sopra una cartuccia. Op een klein papiertje schryven.
Cartella, cartello. Een papiertje, een briefje; ook een gevouwe, gerolde opschrift.
Cartello. Een uitdaagbrief om tegen malkander te slaan, te vegten.
inviar' un cartello. Een uitdaagbrief zenden of sturen, dat is, uitdagen om tegen malkander te slaan, te vegten.
Cartellare. De bladeren van een boek van blad tot blad omkeeren; ook een uitdaagbrief zenden of sturen.
Cartaccia. Een slegt papiertje, een stukje vuil papier, kladpapier; ook een slegte kaart.
involver qualche cosa in una cartaccia. Iets in een vuil papiertje, pak- of kladpapier winden of rollen.
dar cartaccie ad uno. Iemand met goede woorden paayen, streelen, enz.
Cartoccia, cartoccio, scartaccia, scartoccio. Peperhuisjes der kramers; ook een kardoes.
scartocci da carica. Een kardoes om een pistool te laden.
caricar' a scartoccio. Met een kardoes laden.
Cartone. Bordpapier, kaartpapier, enz.
Principe, Duca &c. di cartone. Een Vorst of Hartog van kaartpapier, dat is, zonder magt of rykdom.
Cartabello. V. *Scartabello*.
Cartafaccio, cartafoglio. V. *Scartafaccio, Scartafoglio*.
Cartaio, cartaro, cartiere. Een papiermaker, papierverkooper; ook een kaartemaker, speelkaartemaker.
Cartaia, cartara, cartiera. Een papiermole, papierhuis.

- Carateca*. V. *Scarteca*.
Carteggiare. Boeken doorlezen, doorloopen, doorbladeren, met land- of zeekaarten omgaan, zig daar in offenen, zijn tyd daarin besteden; ook dikwils met de kaart spelen; ook brieven met iemand wisselen, briefwisseling met iemand houden.
CARTILAGINE, cartilagine. Kraak of knarsbeen. Deeltjes van 't lichaam, harder als 't vleesch, en zafter als been.
Cartilaginoso. Kraak- of knarsbeenagrig, vol kraak of knarsbeentjes
C A S A. Een huis, een wooning.
casa mia, casa mia per piccola che tu sia, tu mi pari una Badia. Myn huis, myn huis, hoe klein gy ook magt zyn, schynt my dog een Abdy te ziju, (wy zeggen) eigen haart, is geld waard.
casa bella, grande, ben fornita, agiata, comoda, da Prencipe &c. Een schoon, groot, aanzienlijk, gestoffeerd, bequaam, gelegen, Vorstelijk huis.
casa a tre solari (compartimenti) Een huis drie zolders of vertrekken hoog.
casu povera, disagiata, disabitata, rovinate, cascante, cascata &c. Een arm, onbequaam, woest, bouwvallig, vervallen huis.
casa propria. Een eigen huis, eigen wooning.
casa ad affitto (a pigione) Een huurhuis, dat voor zeker jaargeld verhuurd word.
padron di casa. Huisheer.
maestro di casa. Regeerder of meester van 't huis, huismeester.
a casa, (in casa) Te huis, in huis.
esser', star' (starsene) restar' a casa. Te huis ziju, of blyven.
esser a casa. Te huis ziju, dat is, zig en ziju zaken in agt nemen, op ziju en ziju zaken agt slaan of geven, op ziju hoede ziju.
andar' a casa, (alla volta di casa) Naar huis gaan, vertrekken, zig naar huis begeven.
di casa. Van huis (buiten 's huis.)
venir di casa. Van huis komen.
cacciar uno di casa. Iemand uit het huis jagen, of stooten.
esser di casa di qualcheduno. Van iemands huis ziju, dat is, van iemands knegten of huisgenoten ziju, tot iemands huisgenoten behooren.
esser di casa (a casa) in qualche luogo. Ergens, of op een plaats te huis ziju, ergens woonen of geboren ziju.
quei di casa. De huisgenoten.
massarizie di casa. Huisraad.
i servigi di casa Huislijke werken of bezigheden, huizaken.
travagli di casa. Huiskruis, huisplage.
il governo (maneggio) di casa. Huishouding, bestiering van 't huis.
Falso della casa. V. *Alto*.
fortir (uscir) cacciar &c. fuor di casa. Uit, of van huis gaan, enz.
tener' uno in casa. Iemand in huis hebben, of houden.
 [den.
entrar'

entrar', *ritirarsi* (*ferrarsi*) *in casa*. In huis gaan, zig in huis begeven, wegteken, verbergen, verschuilen. [len.]

fabricar', (*far'*) *una casa a tre solai*. Een huis van drie zolders, vertrekken, of hoogtens bouwen, of timmeren.

pigliar (*metter*, *aprir*) *casa in qualche luogo*. Gehuisvest worden, zijn woon- of verblijfplaats ergens nemen, zig ergens nederstaan, nederzetten.

appigionare (*pigionare*, *affittare*) *la casa* (*una casa*). Een huis verhuuren, verpagten, in, of te huur geven. Ook een huis huuren, te huur nemen.

imbiancare (*rimuovere*) *la casa*. Een huis witten, (vernieuwen) ophelderen.

cb' imbianca la casa, *la vuol appigionare*. *V. Bianco*.

Casa. Huis, dat is, huishoudinge, huisgenoten, vrouw en kinderen, have en goed; ook het huisgezin, te weten, knechten, en dienftmaagden, dienftboden, enz.

questo non sarebbe l'utile della casa. Dat zoude tot nut of voordeel van 't huis niet strekken, dat zoude aan 't huis geen voordeel toebrengen.

rimetter la casa in buono stato. Het huis, dat is, de huishoudinge weder in goeden staat brengen, herstellen, verbeteren.

come sta la casa? Hoe staat het huis? hoe gaat het met de huishoudinge?

dijponer della casa sua. Zyn huis bestellen, beschikken, dat is, zijn uiterste wille maken.

Casa. Huis, dat is, *Met*. Een geslagt, stam, afkomste. *V. Casata*.

L'Augustissima casa di Austria. 't Doorlugtigste huis van Oostenryk.

casa Reale di Savoia &c. 't Koninglijke huis van Savoyen, enz.

maritarsi in qualche casa. Aan een huis, dat is, aan een geslagt of stam trouwen, uigehuwelijkt worden. [den.]

Casa. Huis, dat is, Vaderland, geboorteland, eige land en lieden.

non è stato mai fuor di casa. Hy is nooit buiten 's huis geweest, gekomen, dat is, buiten zijn vaderland.

in casa mia vi sono altre usanze. In myn huis, dat is, in mijn vaderland zijn andere manieren of gewoontens, gaan andere manieren in zwang, worden andere manieren onderhouden.

ritornar' in casa. Weder naar huis gaan of keeren, zig naar huis begeven; ook weder tot zijn bereik of voornemen komen, geraken, keeren of treden.

i Suedesi &c. si ne ritornano a casa, (*alle case loro*) De Zweden trekken of keeren weder te rug, naar huis.

vivarsi la guerra in casa. Den oorlog in huis, dat is, in zijn land slepen, overbrengen.

Casaccia. Een elkendig, slegt, onbequaam huis.

Casale. Eenige huizen by een op 't land: een dorpje, een hoeve of bos op 't land.

Casalengo, (*casalingo casulano*, *casareccio*, *casereccio*) 't Geen te huis is opgevoed of opgetrokken, gewassen, gemaakt; ook 't geen tot het huis behoort of behoort ende is; ook 't geen zig te huis onthoud of

blyft. *V. Domestico &c.*

pipioni casalinghi. Huisduiven, gehoofde duiven.

bestiame casalingo. Huisvee, tam vee.

tela casalinga, *panno* (*drappo*) *casalingo*. Lynwaad of laken tot het huis behoorende, huislynwaad.

la moglie sia casalinga. De vrouw moet huisselijk zijn, haar huishoudinge behartigen, beyveren, met allen yver voortzetten; ook gaarne te huis blyven, zig in huis houden.

buomo casalingo. Een, die altyd te huis agter de kachel zit, een huisbengel, die nooit van huis gaat. *V. Casaliere*.

Casalingo. Een huisman, die te huis zit, of in een huurhuis woond. *V. Casalengo*.

Casaliere, *casaliere*. *V. Casalingo*.

Casamatta, (*casa matta*) Heimelijke huizen onder de muuren van een stad.

Casamento, *casale*. *V. Casone*.

Casare, *casarsi*, *casato* &c. *V. Accasare*, *accasarsi*, *accasato* &c.

Casareccio, *casereccio* &c. *V. Casalengo* &c.

Casarella, *casarella*, *casetta*, *casettina*, *casuccia*. Een klein huis, een huisje, een hut.

Casata, *casato*. Een geslagt, stam of huis. *V. Casa*. *di casata illustre*, *nobilissima*, *patricia*. Van een adelijk, doorlugtig huis of stam geboren, geboortig, gesproten.

Casella, *casellina*, *casellino*, *casalino*. Een klein huis, of huisje, een hutje; ook kleine vakjes, of kasjes, om iets in te leggen. *V. Casupola*.

Casetta, *casettina*. *V. Casarella*.

Casiero. Een goede huishouder, of bestierder van een huisgezin. *V. Economo*, *Massaio* &c.

Casiera. Een dienftmaagd of meid; ook een huishoudster, die het huis houden bestiert of regeert.

egli si sposò una moglie, bella nò, ma buona casiera. Hy heeft een vrouw getrouwt, die niet mooi, maar evenwel een goede huishoudster is. *V. Massaja*, *Economia*.

Casino. Een klein huis, een huisje; ook een waakhuisje.

Casolare, *casolaraccio*. Een woest, vervalte huis, van dak ontbloot, beroofd. *V. Casale*.

Casone. Een groot, aanzienlijk huis; ook een groot huis met meer gevels voorzien. *V. Casale*.

Casuccia. *V. Casarella*.

Casupola. Een oud, bouwvallig huisje; ook de gaarjes in de byekorven; ook kleine huisjes, winkeltjes of vakjes.

CASACCA. Een rok met mouwen; ook een rydrok; wyde rok, wapenrok, kazak.

una casucca Turchesca. Een Turkische rok. *V. Casano*.

metterfi la casacca. Een kazak, of rydrok aandoen, aantrekken.

tornar casacca. Den rok omwenden, omkeeren, dat is, zijn voornemen of gedagten veranderen, verwisselen; ook zijn woorden verkeeren, verdraaijen, anders praten gelijk te voeren; zig tot een andere party voegen, een andere party kiezen.

Cascabetta, cascabina. Een kleine rydrok, wapenrok, kazak, rydrokje, kazakje.

CASCARE, Vallen, afvallen, uitvallen, ontvallen, nedervallen, nederstorten, nederploffen, vervallen, omvallen.

cascar nelsango, in una fossa &c. In de front, in een graft vallen.

cascar' in terra. Op de aarde vallen, nederstorten.

cascar' in errore. In een dwalinge of doolinge vervallen.

cascar' in miseria. In ellenden geraken, vervallen, ellendig, ongelukkig, rampzalig worden.

cascar da alto. Van boven nedervallen, nederstorten.

cascar da cavallo. Van 't paard vallen.

gli casò il cappello, un guanto &c. Den hoed, een handschoen, enz. is hem ontvallen.

mi cascarono i peli. Het hair is my uitgevallen.

lasciar cascare. Laten vallen.

cascar' ammalato (infermo &c.) In een ziekte vallen, vervallen, ziek worden.

cascar morto. Dood ter aarde vallen, op de plaats nedervallen, dood blyven, sterven, overlyden, suuvelen.

Cascante. Vallende, zwak, bouwvallig, na de aarde zakkende, hellende, neigende, enz.

casa quasi cascante. Een byna vallend, zakkend, hellend, bouwvallig huis.

bellezza, età &c. cascante. Een afgaande, afnemende, verslennende, verwelkende schoonheid, zwakke, slappe, quynende ouderdom.

vecchio cascante. Een vallende, dat is, afgaande, quynende ouderdom, afgaande jaren.

dirupi strabocchevoli e cascanti. Afhellende, uistekende, afgaande, dalende, steile klippen of steenrotzen.

Casca-peli. Uitvallinge van 't hair. *V. Alopecia, Pelarella.*

Cascato. Gevallen, ingevallen, ingestort, omverre of overhoop gevallen, afgevallen, enz.

un muro cascato. Een omgevalle, ingestorte, ingevalle muur.

casa, fabrica &c. cascata. Een omverre, of overhoop gevalle, woest huis of gebouw.

occhi cascati Ingevalle, diep in 't hoofd staande oogen.

schiena, groppa cascata. Een kromme, ingeboge rug.

animo cascato ed abbattuto. Een verbaakt, verslagen, ontstelt gemoed.

Cascata. Een val.

far' una cascata. Een val doen.

cascata di acqua, (di acque) Een waterval.

Cascaticcio. 't Geen in 't kort staat af- in- omverre, of overhoop te vallen; na de grond zakkende, hellende, neigende.

pmi, frutti &c. cascaticci. Overrype, of tydige appelen, peeren, enz. die in 't kort staan af te vallen.

fabrica cascaticcia. Een voorover hellend, neigend, bouwvallig gebouw.

età lassa e cascaticcia. Een zwakke, slappe, quynende ouderdom, afgaande jaren.

CASCIO, *casciara, casciaro &c. V. Cacio &c.*

CASSELLA, *cafesta, casino &c. V. Casa &c.*

CASO. Een val, toeval, geval. *V. Accidente.*

caso (dato caso, posto il caso) &c. Bygeval dat, is 't zake dat, enz.

caso che non volesse. Is 't zake dat, by geval dat hy niet wilde, dat hy weigerde.

in caso di necessita. In geval van noodzakelijkheid, bygeval van nood.

in caso di morte &c. In geval van sterven, (dat hy quam te overlyden.)

poniamo caso, poniamo (mettiamo) il caso, &c. &c. Laat ons vaststellen, dat, enz.

in ogni caso. By alle geval, by voorval.

in tal caso; non sarete obligati &c. In dat geval zult gy niet verpligt of verbonden zyn.

tre sono i casi, ne i quali siamo obligati di &c. Daar zyn drie voorvallen, die ons verpligten, verbinden, noodzaken: waar door wy zyn verpligt of verbonden [den].

sopragionano delle volte casi, che si deve &c. Daar vallen somtyds eenige zaken of omstandigheden voor, dat men moet, enz.

a caso (per caso.) By geval, toevallender wyze, toevalliglijk.

a caso pensato. Met op- of aanmerkinge, met overleg, met vlyt of aandagt, voorzigtiglijk, bedagtelijk. *V. Studio, Postia.*

fate caso, come se foste a morire. Beeld u in, laat u voorstaan, stelt vast, als of gy nu zoo aanstonds zoud moeten sterven.

Caso, cas. Een geregtzake, een geschil, een geding, pleirzaak.

caso civile. Een burgerlijke stads geregtzake.

caso criminale. Een halsgeregtzake.

caso, (casi) di coscienza. Gewetenszaken, gebreken van 't gewisse.

un caso da forza, da fuoco &c. Misdaden of schelmslukken, die met de galg, het vyer, enz. gestraft worden.

Caso, cas. Verloop, geval, geschiedenisse, uitslag, gevolg van zaken, die gebeurt, geschied of overgevallen zyn.

caso di fortuna. Het geval van de fortuin, noodlot, of lot.

caso strano, grande, inaudito, horribile. Een zeldzame wonderlijke, ongehoorde, vremde, nieuwe, schrikkelijke, onverwagte zake of voorval.

questo è un gran caso. Dat is een groote of wigtige zake, voorval.

vi racconterò tutto il caso seguito. Ik zal u de gansche zaak, de gansche geschiedenisse, of voorval van de zake verhalen, vertellen.

egli, sentito il caso, se ne dolse forte. Hy den ganschen loop van de zaak verstaan hebbende, wierd daar over niet weinig ontruff, ontsteld.

Caso. Geleghetheid, middel of weg.

la fortuna mi apparecchiò il caso di poter &c. 't Geval, 't noodlot heeft my geleghetheid of middel aan de hand gegeven, van te kunnen, enz.

Caso, i casi miei, i casi tuoi, i casi suoi &c. Myne toevallen, dat is, iken myne zaken, gy en uwe, enz.

e non si pensa (bada) a i casi miei! En is men myner niet indagtig! gedenkt men aan my niet! is men myner vergeten!

Cáso. Hoogagtinge, waardhoudinge, enz.

far caso di qualche cosa. Zig aan iets laten gelegen zijn, iets behartigen; ook iets inagt nemen, gade slaan, waarnemen, betragten.

ma egli sene andò senza farne caso. Maar hy ging weg zonder eens daar op te letten, of agt te slaan, zig daar aan te kreunen.

non fa caso di lui. Men greeft weinig om hem, men agt hem niet, men maakt weinig werk van hem.

Casuale. Toevallig, 't geent by geval, of toevalliger wyze gebeurt, geschied.

il diavolo non tiene piena notizia di tutte le cose casuali e contingenti. De duivel heeft geen volkomen kennis of wetenschap van de toekomstende en omtrent voorvallende dingen.

Casualmente. By geval, voorvallender wyze, toevalliglijk.

Casista. Een voorsteller van gevallen, welke daar na de uitlegging van doet, hoe men in dezelve zig moct dragen.

CASOLANA, casolane (mele) Kruyeling, St. Jansappe!

CASOLARE, casolaraccio &c. *V. Casa &c.*

CASONI. *V. Sopra.*

CASSA. Een kist of koffer; ook een doodkist, een doodberry, een doodbaar.

lo misero in una cassa d'argento. Zy leiden hem in een zilvere kist.

Cassa. De kasse, of geldkist. *Met.* De hoofdfomme, 't kapitaal, 't baar geld van een koopman, 't geen een koopman aan baar geld bezit of vermag.

tiene 200000. fiorini in cassa. Hy heeft twee honderd duizend gulden by kasse.

resto di cassa. Het overschot, de rest in de kasse of geldkist.

Cassa, cassa banca. Een kist gelijk een bank gemaakt, een bankkas of lade.

Cassa, casse. *V. Casse.*

Cassa. Affluit, lade; ook een kasje, koker of huisje.

cassa dell' archibugio. De lade van een roer, busse, enz.

cassa del letto. Een bedstede, bedspoude.

cassa dell' orologio. Een orgelkas, de kas van 't orgel.

cassa da reliquie. Een Heiligdomskasse. *V. Reliquiario.*

Cassa, cassone, (della pietra) Het hoofd van den zing, daar 't gesteente in is.

Cassina, cassinina. Een kasje, koffertje, kistje, laadje, doosje.

cassina &c. da reliquie. Heiligdomskasje.

cassina &c. da gioie, anelli, scudi &c. Kasje of kistje om juwelen, kleynoodien, ringen, geld, enz. te bergen; een geldkistje.

cassette da caratteri (da stampa) Een letterkasje.

Casseta, cassetto. Een lade, die men schuiven en uittrekken kan.

Cassolesta. Een rookvat, wigrookvat; ook *Met* Een kostelijk reukwerk om te branden.

Cassone. Een groote kas, kist, of koffer, enz.

Cassiere, cassero. Een kassier die de geldkas houdt, een rentmeester.

Cassare &c. *V. Incassare &c.*

CASSARE. Afdanken, afschaffen, verbreken, vernietigen, te niet doen.

cassar soldati (le truppe) Soldaten uitmonsteren, afdanken.

cassar un servitore. Een dienstknecht afschaffen, weggagen, uit zijn dienst zetten, verstoeten.

cassar una scrittura, un testamento. Een uiterste of laatste wil breken, vernietigen, te niet doen.

cassar una legge, un decreto. Een wet, een bevel afschaffen, vernietigen, te niet doen.

Cassato, casso. Afgelchaft, afgedankt, vernietigt, te niet gedaan. Ook berooft, ontbloot, dien iets ontnomen, of ontroofd is.

casso e privo. Ledig, hol.

noce cassa, e vuota. Een ledige, dove, looze noot.

CASSO, casso. De romp van een lichaam, 't geraamte. *V. Carcame, Carcasso.*

Casso, casso. De muur om een sterkte, of vesting; ook 't bloote schip, dat met geen berderen of planken bekleed of voorzien is.

CASSE. Een wevers gang of trede.

menar le calcole, e sivar le casse, per far' il panno serrato. *V. Calcole.*

CASSIA. Cassie, de vrugt van een boom.

CASSIERE, cassero. *V. Cassa &c.*

CASSOLETTA, cassone &c. *V. Sopra.*

CASTAGNA. Kastanje, kastanien. *V. Marone.*

castagne bruciate (arrostate, cald' arroste) Gebrade kastanjen.

castagne aleste (succiole, cald' aleste) Gezode, gekookte kastanjen.

come la castagna, di fuori è bella, e dentro ha la magagna. Gelijk een kastanje, van buiten schoon, van binnen verrot of bedorven. *Met.* Een veinzer, een schynheilich, schyndeugend, geveinsd mensch.

Castagnaccio Kastanjebruin.

Castagnão, castagno. Een kastanjeboom; ook kastanjehout.

tavole di castagno. Berderen of planken van kastanjehout.

Castagnaia, castagnaro, castagnetto. Een kastanjebosch, een plaats met kastanjeboomen beplant.

Castagnetta, castagnette. Kleine kastanien.

Castagno, castagnato, castagnuolo, castagnato. Kastanjebruin.

un caval castagno. Een kastanjebruin paard.

CASTALDO, Gastaldo. Een pagter, of huurder van een pagthoeve of landhuis; ook een huishouder of bestierder van een huisgezin; ook een ontfanger, innemer, of tollenaar; ook een bode, of voeknecht van de Kancelery.

Castalda, Gastalda. Een huishoudster, of bestierster van een huisgezin. *V. Casiera, Massaia.*

Castalderia, Castaldia. Huishoudinge, bestieringe van een pagthoeve, of landhuis.

CASTELLANO, castelletto &c. *V. Castello.*

CASTELLO, castelli, castella. Een kasteel, slot, burgt;

burgt; ook een schans, sterkte of vesting; ook een pagrhoeve, of landhuis.

ricoverarsi in un castello. In een slot, kasteel, of burgt vlugten, vlieden.

far, (fabricar) castelli in aria. V. Aria.

Castello. Het voorkasteel van de schepen.

Castelletto, castello, castelluccio. Een klein kasteel, slot of burgt; een kasteeltje, slotje.

castelletto della serratura. De kassé van een slot.

Castellano. Een kastelein, of bewaarder van een kasteel. Een burgtvoogd, slotvoogd; ook die in een slot, of kasteel woond.

Castellano, castellani. Die in een slot, of kasteel woenen, burgers.

Castellania. Bevelhebberschap, droffschap, voogdy- [schap]

Castellare, castellato. V. Incastellare, incastellato.

CASTIGLIA, (Regno di Castiglia) Kastilien, 't Koninkrijk van Kastilien, onder de kroon van Spanjen behoorende.

Castigliano. Een Kastiliaan, die in Kastilien geboren is.

CASTIGARE, Castigare. Kattijden, straffen, geesselen.

castigar' (castigar) uno di qualche delitto. Iemand wegens een feit, of misdad straffen, kattijden.

castigar' (castigar) colla verga. Met de gard, of roede straffen, geesselen.

castigar' (castigar) un cavallo. 't Paard met de zweep, geesl, of roede slaan.

castigar' (castigar) un libro. Een boek volkomenlyk verbeteren, beschaven, van alle mislagen zuiveren. *V. Correggere, Castrare.*

Castigato, Castigato. Gekattijd, gestraft, gegeesselt. *i rebelli furono castigati.* De oproertige, of muitende ziju gekattijd, getemd, gestraft.

libro castigato. Een boek van alle onkuisheid gezuiverd, gereinigd.

Castigazione. V. Più abbasso.

Castigo, Castigo. Straffe, lijfstraffe, kattijdinge.

castigo, aspro, crudele &c. Een scharpe, wreede, gruwzame, onmenselijke straffe.

dar severo castigo. Iemand hard kattijden of straffen, harde straffe aandoen, een zware straffe opleggen.

Castigatore, Castigatore-trice. Een bestraffer, kattijder, straffer, of straffter.

C A S T O. Kuisch, eerbaar, zuiver, eerlijk, opregt.

occhi casti e pudichi. Kuische en zedige oogen.

mense casta. Een kuisch, rein, zuiver gemoed.

casta povera, sobrietà. Kuische armoed, kuische matigheid, nugterheid, dat is, behoedster, of bewaardster van de kuisheid, of zuiverheid.

river casto. Kuisch, rein leven; een onbesproken leven leiden, of voeren. *V. Castamente.*

Castissimo. Zeer kuisch, zeer zuiver, of rein; zeer zedig of ingetogen, zeer vroom, zeer eerlijk en op- [regt]

Castamente, castissimamente. Zuiverlijk, zeer kuische-lijk, reinelijk, eerlijk.

se non castamente almeno cautamente. Zo niet kuische-lijk, ten minste voorzigtelijk.

Castità, castimonia. Kuisheid, reinheid, zuiverheid, eerbaarheid, opregtheid.

offervar la castità. De kuisheid behoeden, bewaren, zig eerlijk en opregt dragen, een onbesproken leven leiden.

far voto di perpetua castità. Een belofte van eeuwige kuisheid, of zuiverheid doen.

C A S T O N E, Castonave. V. Cassa, Incastonare &c.

C A S T O R E. Een bever.

capello di castore. Een hoed van beverhair gemaakt: een beverhoed.

Castoreo, castorio. Reuk van een bever, dat is, een sterke hoofdpijn veroorzakende reuk.

C A S T R A R E. Ontmannen, lubben, snijden, snoeien, afsnijden.

castrar' un'buomo. Een mensch ontmannen, lubben.

castrar' un vitello, porcello, agnello &c. Een kalf, varken, lam, snijden, versnijden, lubben.

castra-porcelli &c. Die de varkens snijd of lubd: een varkensnijder, varkenlubber.

castrar' un capone. Een kapuin lubben, snijden. *V. Accapponare.*

cast: ar' un cane. Een hond lubben, ontmannen, uitsnyden.

castra-cani &c. Een hondesnijder, of lubber.

castrar cavalli. Paarden ruinen, of lubben.

castrar' un libro. Met. Een boek besnoeien, dat is, een gedeelte uitlaten; ook 't geen tegen de eerbaarheid, 't geloof, goede zeden, of staat strijdende is, verwerpen, wegdoen. *V. Castigare.*

castrar la borsa. De beurs snoeien, dat is, 't geld daar uit nemen.

bai castrato le api, hor leccati le dita. Hebt gy de byen versneden, nu kund gy de vinger lekken, (wordt tot iemand gezegt, die in plaats van profijt of voordeel te doen, grooteschade komt te lijden.)

castrami questa. Snijd my dezen uit, (wy zeggen) maakt my dezen knoop eens los; dat is, als men iemand de vygen wijft.

Castrato. Ourmand, gelubd, gesneden, gesnoeid, afgesneden, geruind.

un caval castrato. Een ruïn, een gelubd paard.

Castrato. Een ontmande, gelubde, versnede (een kapuin.)

Castrato. Een gelubde, outmande, versnede hamel; ook hamelvleesch.

carne di (castrato) Hamelvleesch, vleesch van een outmande, gelubde hamel.

Castrone. Een gelubde, versnede hamel.

Castrone. Met. Een botterik, een plompaart, een eenvoudig, boersch mensch.

Castronaggine, castroneria. Botheid, plompheid, boers- [heid]

Castroneggiare. Zig als een gek, of dwaas aanstellen, gedragen, gekke kuuren aanregten of bedrijven.

C A S U A L E, casualmente &c. V. Casu.

C A T A F A L C O. Een bloedrooncel, verheve stellaadje, schavot; ook een praalgraf.

un superbissimo casafalco. Een heerlijk, pragtig praalgraf.

CATAFASCIO, *a catafascio*. Een hoop, een stapel; by hoopen, hoopsgewijze, zonder order of schikkinge, onschikkelijk, verwardelijk.

CATALITTO. Een doodbaar, of berry.

CATALOGNA. Katalonie. Een Vorstendom in Spanje.

Catalano. Van Katalonie geboortig, een Katalouier.

CATALOGO. Een naamrolle, register, lijst, of naamlijst.

catalogo di libri &c. Een register van boeken, boekregister.

CATAPECCHIA. Een wildernis, een eenzame, of woeste plaats, woestijne.

CATAPLASMA. Een zekere plaaster, of sap, artzenysap, een pap.

Cataplasma. Een plaaster opleggen.

CATAPUCCIA, *catapuzza*. Springkruid, springwortel, schijwortel, sporye, spurgie.

CATAPULTA. Een oud krijgswerp- of schiettuig, om steenen, schigten, enz. te werpen.

CATARRATTA, *cateratta*. Een verheve plaats daar 't water met gedruis afvalt, een hooge waterval, of storting op rotsen. Ook barstinge of scheuringe der wolken; een wolkbreuk. Ook een schietgat in de muur, om met geschut daar door te schieten.

le catarratte del cielo. De vensters des hemels deden zig open, of openden zig, de wolken borsten of scheurden van malkander.

CATARRO. Vogtigheid, komende uit de neus of hersenen, zinkinge, de snof, loop der neuze, verkoudheid.

haber' il catarro (esser travagliato dal catarro) De snof hebben, met de snof gequeld, of geplaagd worden, verkoud zyn, met zinkingen onderworpen zijn.

Catarro. Met zinkingen gequeld, geplaagd, met zinkingen onderworpen.

CATASTA. Een hoop of stapel houts, houtstapel; ook een verheve stelladje op de markt, een tooneel of schouwburg, een schavot. *V. Stipa.*

un catasta di legna. Een houtstapel, een hoop, stapel of meenigre houts.

far' brugiar uno vivo sopra una catasta. Iemand op een houtstapel levendig laten verbranden.

catasta di teschi e di ossa. Een hoop, een stapel, of meenigre van doodshoofden, doosbeenderen.

amontar' in cataste. Op een hoop leggen, ophoopen, stapelen.

Catastare, *incatastare*. *V. Sopra.*

Catasto, *incatastato*. Op een hoop gelegd, opgehoopt, gestapeld.

CATASTO. Tol, accys, lastgeld, ongeld, schattinge.

CATASTROFE. 't Einde van een tooneelspel, allerhande uitkomst van zaken.

CATECHISMO. Onderregtinge, onderwyzinge voor de jeugd, daar de artikelen des geloofs in staan; kort begrip der Christelijke leere.

Catechista. Een leeraar, onderwijzer, onderregter in de Christelijke leere, die de jeugd in de artikelen des geloofs ondervraagt, onderregt, of onderwijft.

Catechizzare. Iemand in geloofszaken mondeling met vragen onderregten.

Catechmeno. Iemand die in geloofszaken door vragen onderwezen word.

CATEDRA. Een leeraars zetel, een stoel, gestoelte, om op te zitten; een kanzel, of preekstoel.

catedra del Vescovo. Bisschoplijke stoel.

Catedrale, *chiefa catedrale*. Domkerk, Bisschoplijke kerk, hoofdkerk.

Catedratico, *catedrante*. Een openbare hoogleeraar.

catedratico di Salamanca. Een hoogleeraar van Salamanca. [manca.]

CATEGORIA. Een uitspraak, of besluit van iets.

Categorico. Uitdrukkelijk, klaarlijk, nadrukkelijk, zonder omstandigheid.

risposta, risoluzione &c. categorica. Uitdrukkelijke, klare, duidelijke, grondige antwoord, ja of neen, een zeker, of vast besluit, hoe, of wanneer.

Categoricamente. Uitdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk, nadrukkelijk, kortelijk.

risponder categoricamente. Uitdrukkelijk, duidelijk antwoorden, neen of ja zeggen.

CATELLO, *catelli*. Jonge katten, of honden.

Catellare. Katten of honden werpen.

Catellon, *catellone*. Zajtjes, zoetjes, langzaamlijk, alleugskens, gelijk de honden of katten.

CATENA, *cadena*. Een keten, ketting, yzere boey of band.

catena di ferro, oro, argento &c. Yzere, goude, zilvere keten, of ketting.

cane da catena. Een ketenhond, een hond aan de keten of ketting leggende.

un pazzo da catena. Een gek of dwaas, die men in kettingen sluiten, ketenen, of boeijen zoude.

uscir di catena. Uit de kettingen komen, losgeraken. [ken.]

le catene amoroze. De liefdeketenen of banden, dat is, de liefde zelfs.

Catena. *Met.* Aanhang, nasleep, gezelschap.

una catena di furbi, ladri &c. Een grooten aanhang, een rot of schare van quaad gespuis of geboeste, een gansch gezelschap van dieven of moordenaars.

Catenella, *catenina, catenuccia*. Een kleine keten, een ketentje.

Catenuccio, *catenacci*. Een klink, grendel, of boom om een deur te sluiten; ook een slot, hangslot, bout.

mangiar' i catenacci. De grendels knagen of byten.

Met. Hardnekkig, halfstarrig, ongebonden, weder-spannig zijn. *V. Catena.*

mangia-catenacci. Een grendelbyter. *Met.* Een pocher, een roemer, snorker, snoever, grootspreker: een verwaande, opgeblaze, waanwyze, groote nar.

Catenone, *catenona*. Een groote keten, of ketting.

Catenare, *catenato &c.* *V. Incatenare, incatenato &c.*

CATERVA. Een hoop of bende voetknegten, of voetvolk; ook een meenigte, een schare, een 't zamenvloeiingje van volk.

CATEVO, *catveco*. Een regraafgaande lyn.

CATINO. Een klein bekkjen, een schotel, een [kop. Ca.]

Catinello. Een klein bekken, kleine schotel, kleine kop; een bekkentje, schotelrje, kopje.

CATOLICO. Algemeen, Katholijk.

la fede (religione) Cattolica. 't Algemeen (Christelijk) Katholijk geloof.

il Rè Cattolico. De Katholijke Koning, dat is, de Koning van Spanje.

Catholicamente. Op zyn Katholijks, na de algemeene, Christelijke leer.

CATTARE, &c. V. Accattare &c.

CATTARE. Iets zoeken, trachten, pogen te verkrijgen, zyn best doen om te bekomen, winnen, verwerven, (word eigenlijk in de volgende zin gebruikt.)

cattar la benevolenza da gli ascoltanti. De gunst of genegenheid, de liefde der toehoorders zoeken, winnen, tot zig trekken, of lokken.

CATTIVARE, cattivarfi, accattivarfi, captivarfi, catturarfi, incatturarfi. Vangen, gevangen nemen, of stellen: zig gevangen, of ten onderen geven.

cattivare gli animi, gli affetti, (la benevolenza) di tutti. De goederen van alle gevangen nemen, dat is, de gunst of genegenheid van alle zoeken, tot zig trekken, of lokken: zig in de genegenheid van alle wikkelen.

cattivarfi, catturarfi, incatturarfi dell' amore, delle bellezze di qualche persona. Zig aan de liefde of schoonheid van een persoon gelijk als gevangen geven, overgeven, onderwerpen.

Cattività, cattura. V. Captività.

CATTIVO. Ellendig, rampzalig, ongelukkig, arm. Ook slegt, slim, verwerpelijk, versmadelijk, hatelijk. Ook onnut, ondeugend. Ook godloos, ongodvrugtig, boos, snood, schelmagtig.

questo cavallo, questo cibo &c. non è cattivo. Dat paard, deze spijze, of kost is niet quaad, niet te veragten.

panni, scarpe &c. cattive. Oude, onnutte, gefcheurde, verslete kleederen, of schoenen.

un buono cattivo, (di cattiva vita.) Een godloos, boos, snood, schelmagtig, ondeugend mensch.

herbe cattive. Onnutte, ondeugende kruiden.

cattiva femina (femina cattiva) Een quaad, boos wijf.

cattiva lingua: egli ha (è) una cattiva lingua. Een booze tonge: hy heeft een quade tonge, een laster-
[tonge.]

non hebbi pur' una cattiva parola da lui. Ik heb geen quaad woord van hem gehoord, bekomen, hy heeft my geen quaad woord gegeven.

Cattivo. Arg, loos, dat is, arglistig, behendig, doortrap, gaauw, snedig. *V. Accorto, Astuto, Scaltro, Furbo.*

sei pur cattivo. Gy zyt evenwel een slimme, doortrapte gast, een looze vos.

Cattivello. Iemand die qualijk gevaren is, een kleine schelm, een deugniet; ook een weinig arg, slim, loos, doortrap.

ahi cattivello che sei. O gy looze, doortrapte guit, als gy zyt.

Cattivamente. Qualijk, niet wel, zeer slegt.

mangiar, vestir, dormir &c. cattivamente. Niet wel

of qualijk eeten, kleeden, slapen, slegt te eeten, te kleeden, of te slapen hebben.

Cattiveria, cattiverie. Arge, slimme, slegte zaken, of daden.

Cattivare, incattivire. Arg, boos, slim, loos, listig, behendig, doortrap worden.

Cattività. Arghheid, loosheid, listigheid, doortraptheid, Boosheid, snoodheid.

CATTO, catta. V. Gatto, gatta.

CATTURA. Gevankelijckheid, slaverny, gevangenisse.

CAVA &c. V. Cavo &c.

CAVA-DENTI, Cava-fango, Cava-palle, Cava-pozzi, Cava-macchie, Cava-pietre, Cava-stracci &c. V. Cavo, Cava, Cavare &c.

CAVALCARE, cavalcatore, cavalcatura &c. V. Cavallo &c.

CAVALLA, cavallaccio, cavallaro &c. V. Cavallo.

CAVALLEGGIERE, cavalletto, cavallerizzo &c. V. Cavallo.

CAVALLIERE, cavallierefco, cavalleria &c. V. Più abbaso.

CAVALLO. Een paard van geringe waarde, een hengst.

razza di cavalli. Een soort van paarden.

baver (tener) cavalli. Paarden houden.

cavallo da razza, da coprire. Een paard dat de merrien bespringt: een springhengst.

la persona ovvero taglia del cavallo. De gansche gestalte en aard van een paard.

cavallo buono, vivo, suocoso, ardente, aereo, leggiadro, scarico, ubidente, sincero &c. Een goed, levendig, vyerig, hittig, fluks, aardig, ligt, getemd, berede, geoeffend, frisch en gezond paard.

cavallo magro, pigro, vestio, ombroso, terrestre, (ter-rigno) duro, sboccato, sfrenato, scappato, disubidente, infidele, balzano. Een mager, luy, steeg, halstarrig, schuw, zwaarmoedig, hardbytig, ongetemd, onberede, ongeoeffend, tukkig paard.

cavallo di portante. Een telle.

caval Barbaro, Morefco, Turco, Napolitano. Een Barbaarsch, Moorsch, Turksch, Napelsch paard.

cavallo da carrozza. Een koetspaard.

cavallo da soma (da carico) Een lastdragend paard.

cavallo da carro (tiro) Een wagenpaard, trekpaard.

cavallo da sella. Een zadelpaard, rydpaard.

cavallo da mano. Een handpaard.

cavallo da maneggio. Een schoolpaard, tuimelpaard, om in de rydschool te gebruiken.

cavallo castrato. Een ruïn gesneden, of gelubd paard.

cavallo a vettura (a nolo) Een huurpaard.

cavallo da posta. Een postpaard.

cavallo di ritorno. Een postpaard dat wederkeert, te rug komt.

cavallo da guerra, da caccia &c. Een oorlogspaad, jagtpaad, enz.

cavallo di rispetto. Een schoon, destig paard.

cavallo del Gonella. 't Paard van Gonella, dat alle gebreken onderworpen was, dat is, een leelijk, mismaakt paard, een schindmerrie.

egli è come il cavallo dell'ungia bianca. Hy gelijkt het paard met de witte hoef, dat is, hy laat den mensch in nood steken, hy is een onbarmhertig, onmeedoogend, ongevoelig mensch.

scozzar', cavalcar', asscurar', domar' un cavallo. Een paard temmen, beryden, oeffenen.

maneggiar', drizzar' un cavallo. Een paard omdraaijen, doen steigen, om en wederom springen: een paard beryden, oeffenen, temmen, mak of tam maken.

dar la biada al cavallo. Het paard voederen, voeder [geven]

abbeverar', sguazzar' &c. il cavallo. Het paard te water ryden, doen zwemmen.

frigliare, nettar' &c. il cavallo. Het paard roskammen, zuiveren, vercierren.

servar' un cavallo. Een paard beslaan.

moragliar' (immoragliar') un cavallo. Een paard de sporen geven, met de sporen steken, prikkelen, porren.

incbiolar' un cavallo. Een paard veruagelen, de hoefzwers aanslaan.

seller, imbrigliar', &c. il cavallo. Een paard zadelen, toomen, teugelen, breidelen; den toom, teugel of breidel aandoen.

attaccar' i cavalli. De paarden inspannen.

bar dar' un cavallo. Een paard vercierren.

monsar' a cavallo. Te paard zitten, te paard stygen, te paard klimmen.

far ben' a cavallo. Wel te paard zitten of ryden.

andar' a cavallo. Te paard ryden.

desti, eggiar' (stefeggiar') servir' uno a cavallo. Iemand te paard, of aan den stegelroep dienen.

spomar' il cavallo. Het paard de sporen geven, met de sporen aanprikkelen.

baccettar' (toccar') il cavallo. Het paard met de zweep slaan, geesselen.

accarezzar', palpeggiar' il cavallo. Het paard streelen, met de hand strijken.

betteri' a cavallo. Te paard stryden of vegten.

fmontar da cavallo. Van 't paard stygen.

casar da cavallo. Van 't paard vallen.

getter' uno da cavallo. Iemand uit den zadel zetten, van het paard smyten.

il cavallo si adombra, zoppica, intoppa, (inciampa) s'ajuta colla schiena, naviga i lombi, s'inarbora' &c. Het paard is schuw, hinkte, gaat mank, struikelt, kromt of buigt zig, schud de lenden, steigert zig.

freno indorato non migliora il cavallo. Een goude toom maakt het paard niet beter, dat is, schoone kleederen en rijkdommen verbeteren den mensch niet.

le malattie vengono a cavallo, (per le poste) ma se ne vanno a piedi. De ziekten komen te paard, (op de post) en vertrekken te voet.

Cavallo. Een ruiter, een man te paard.

il Generale si scagliò in quella parte con 3 mila cavalli.

De Generaal trok in allerhaast met drie duizend paarden, dat is, ruiters daar heen.

Cavallo, leggero, cavalleggiere. Een ligt gewapende ruiter, spiesruiter.

T O M. I.

Cavallo. Een merrie.

Cavalletto. Een klein paard, een paardje; ook een kren [kel.

Cavalletto, cavalletti. Met. Een timmermans schrage, bok, of steunfel.

cavalletto da pittore. Een stellagie bok, of ezelt der schilders.

Cavallino. Een jong of klein paard, een paardje.

Cavallino. Van een paard, of tot een paard behoorende..

dente cavallino. Paardetand; ook een kruid zoo genaamd.

mosche cavalline. Paardehorfel of paardevlieg.

stereo cavallino. Paardemest, paardeltront.

Cavalluccio. Een klein paard, een paardje. *V. Cavallino, Cavalletto.*

Cavallosto. Een goed, aanzienlijk, dog niet te groot paardje.

Cavallone. Een groot paard.

Cavallaccio. Een leelijk, mismaakt, mager paard.

Cavallaio, cavallaro. Een paardemeester, paardehoeder.

Cavalcare' &c. V. Più abbaso.

Cavalleria. De ruitery, het paardevolk, de ruiters en dragonders. *V. Cavalleria.*

bellissima cavalleria. Een schoone, uitgeleze ruitery, of paardevolk.

Cavallerizzo. Paardenberyder.

Cavallerizza. Een rydschool, tuimelplaats; ook een paardestal van een groot Heer.

Cavalliere, cavalliero, cavagliere. Een ruiter, een man te paard, een ryder; ook een ridder, iemand van een ridderlijke orde; ook een hoveling, hofjonker of edelman; ook iemand die van een adellijk geslacht geboren of gesproten is.

un cavallier' a piedi. Een ruiter te voet, een voetknecht.

un cavallier da basto. Een ezeltrijder, of ruiter.

ordine di cavallieri. Ridder-orde.

armar' uno cavalliere. Iemand tot ridder maken.

cavallier di Malta, del Tosone, del Santo Spirito &c. Een Ridder van Malta, van 't Gulde Vlies, van den Heiligen Geest, enz.

il cavallier dalla croce d'oro &c. De Ridder van 't goude kruis.

cavallier errante, (di fortuna, ventura) V. Avventura.

bravo, valoroso, (prode) compito, virtuoso, discreto &c.

cavalliere. Een braaf, dapper, volkomen, geschikt, deugdzaam, verstandig ridder.

partarsi da cavalliere. Zig als een ridder, dat is, dapper dragen of quyteu, blyken van ridderlijke daden geven.

a sé di cavalliere. Op ridders trouw, belofte, enz.

Cavalliere. Een Landvoogd, Stad- of Stedehouder.

il cavalliere della terra. De landvoogd van dat gewest, of landstreek.

Cavalliere, cavallieri. Spaansche ruiters, stukken houts met yzere punten voorzien, beslagen.

cavallieri portatili. Spaansche ruiters, die men van de eene plaats naar de andere overbrengen of voeren kan.

A a

Caval-

- Cavalliere, cavallieri.* Zyd wormen.
- Cavalliera, cavallieressa, cavallieressa.* Een ridders of Edelmans vrouw, dat is, een heldin, een doorlugtigitte, dappere, voortreffelijke vrouw.
- Cavallieretto, cavallierotto, cavallieruccio.* Een kleine hof-jonker of hoveling, dat is, een slegt edelman, die niet veel ten besten heeft.
- Cavallieresco, cavalleresco.* Ridderlijk, adelijk, dapperlijk.
- giuochi, studii, effercizii, cavalliereschi.* Ridderspel, ridderlijke oeffeningen.
- Cavallierescamente, alla cavallieresca.* Op zijn ridders, ridderlijk, na de ridderlijke gewoonte, adelijk.
- Cavallierato.* De ridderlijke staat; ook de Ridder-orde.
- Cavalleria, cavalleria.* De ridderlijke staat; ook ridderlijke zaken.
- libri di cavalleria.* Boeken, gedigten of vaarzen van ridderlijke daden of bedryven.
- Cavalcare.* Ryden, beryden; ook op iets schreijslings zitten.
- cavalcar' un barbaro, una ginetta di Spagna &c.* Een (op een) barbarisch paard een Spaansche telle rijden.
- cavalcar' una mula, un' asino.* Een (op een) muilezel, of ezel ryden.
- cavalcar' il paese.* Door 't land rijden, dat is, op party, of om te verspieden uitryden. *V. Battere la strada &c.*
- cavalcar' (a bisdoffo) a bardosso.* Zonder zadel ryden.
- Cavaliere.* Met. Opleggen. *V. Montare.*
- cavalcar' un pezzo (di cannone)* Een stuk of grofgeschut op de affuiten leggen, planten.
- Cavalcare.* Met. Schreijslings op iets zitten; ook volkomentlijk heerschen, regeeren.
- Cavalcata.* Een hoop of meenigte van rydende personen, een party ruiters of mannen te paard.
- ordinar', far' una cavalcata.* Een hoop of meenigte van ruiters of mannen te paard doen vergaderen, byeenkomen.
- una bellissima cavalcata.* Een schoone bende ruiters of mannen te paard.
- andar' in cavalcata.* Mede ryden, mede te paard zitten, op party ryden.
- Cavalcature.* Een paardebereider, die de paarden temt, mak of tam maakt, oeffent.
- Cavalcatura, cavalcature.* Een paard of eenig ander beest daar men op ryd.
- mi diede viatico e cavalcatura.* Hy gaf my reisgeld en een paard om te reizen.
- tenere cavalcatura.* Paarden op stal houden.
- ricevette amichevolmente noi, i nostri servitori, con tutta la cavalcatura.* Hy ontving ons niet alleen zeer vriendelijk, maar ook onze knechten, paarden, en al de bagagie.
- Cavalcioni, a cavalcioni.* Schreijslings.
- feder, (star) cavalcioni sopra qualche cosa.* Op iets schreijslings zitten.
- Cavalcionare.* *V. Sopra.*
- CAVARE. *V. Cava &c.*
- CAUDATARIO. Sloopdrager, sloophouder. *V. Coda, Strascico.*

- ilcaudatorio del Papa, di un Cardinale &c.* Sloopdrager of sloophouder van den Paus, van een Kardinaal, enz.
- CAVERNA, *cavernoso &c. V. Cava &c.*
- CAVEZZA, (*di moro*) *Cabessa di moro.* Een moorkop, dat is, een donkergrauw paard met een zwart hoofd.
- CAVEZZA, *capezza.* Een halfter of halter.
- metter la cavezza all' asino.* Den ezel de halfter aanleggen, den toom, teugel of breidel aandoen.
- Cavezzana, cavezzone.* Een toom om wilde paarden te teugelen.
- Cavezzina.* Een kleine halfter, een halftertje.
- Cavezzina, cavezzine.* 't Gebit, de toom, teugel of breidel.
- romper le cavezzine.* De teugel of breidel scheuren, in stukken trekken. *Met.* Hardnekkig, halfstarrig, wederspanning zijn, zig niet willen buigen, onderwerpen, naar een ander niet willen luisteren, enz.
- CAVIALE, *caviare, caviaro.* Gezoute en in oly gekookte visch-eijer.
- CAVICCHIA, *caviglia, cavicchio, caviglio.* Een houte wegge, kegge of beitel; ook een spyker, houte nagel; ook een spoel.
- cavichio del piede.* De enkel, de koot, de knokkel aan de voet.
- Cavichietto, cavichiuolo, caviglietta, cavigliuolo.* Een houte weggetje, keggetje, beitelte, kleine houte nagel.
- cavigliuoli dell' uito &c. V. Bisbero.*
- Cavichione, caviglione.* Een groote wegge, kegge of beitel; ook een pakstok.
- Cavichiare, accavichiare, incavichiare, cavigliare, accavigliare, incavigliare.* Met houte nagels vast maken, vernagelen, enz. ook styf en vast binden. *V. Cavichionare.*
- Cavichionare, accavichionare, caviglionare. V. Sopra.*
- cavichionare la carica, la balla &c.* Een pak of bale styf en vast binden, pakken.
- Cavichiato, accavichiato, accavigliato, cavichionato &c.* Met houte nagels vast gemaakt, styf en vast gebonden.
- Cavichiatura, accavichiatura &c.* Vastmakinge met houte nagels; vastbindinge.
- CAVIGLIA, *cavigliare &c. V. Cavichia &c.*
- CAVILLARE. Vermakelijk praten, kouten; zoete loopjes, quinklagjes en spreukjes verhalen. *V. Bessa, Berta &c.*
- cavillar' uno, le parole di uno.* Iemand berispen, bestraffen, met iemands woorden spotten.
- Cavillatore-trice.* Een vermakelijke prater, of praatster, een zoete kouter, een snaak, een vrolykaart. *V. Satira, Pasquinata &c.*
- Cavilloso, cavillatorio.* Snaaksch, klugtig, vermakelijk.
- Cavillanza, cavillazione, cavillazioni.* Vermakelijke praat, quinklag, vrolijke scherts, geneuglijke boerterye, snakerytjes, zoete loopjes.
- CAVO, *cavato.* Hol, vol holen of gaten, uitgehold. *V. Cavato, Incavato.*

le carme sono cave da dentro. De rieten zijn van binnen
vena cava. De holle of leverader. [hol.
vetro, (specchio) concavo. Een hol of diep geslepe
 glas of spiegel.
Cavo, concavo, scavo. Hol.
il cavo (lo scavo) della mano. De holte van de hand.
il cavo (lo scavo) dell'osso. De holte des beens.
cavo da fendere. Een tregter.
il concavo della Luna. De holte van de halve maan,
 dat is, als de maan in 't afnemen is.
Cavo, di cavo, in cavo, all' in cavo. Hol, uitgegra-
 ven, uitgespit, uitgedolven.
lavorar di cavo. Hol, hol uitgraven, uitspitten, uit-
 [delven.
arruotar' una lama in cavo (all' in cavo) Een kling hol
lama arruotata in cavo. Een hol geslepe kling. [slippen.
Cava. Een hol, kuil of kelder. *V. Cantina, Caneva.*
cava di conigli. Konynholen of sluipgaten.
cava di metalli. Een ertzgroeve, mijn- of bergstof-
 [groeve.
baver buoni vini nella cava. Goede wynen in de kel-
 der hebben.
Cavare. Uithollen, hol maken, uitgraven.
cavar' un' pozzo, una buca (fossa) Een put, een groe-
 ve, of (gragt) graven, spitten of delven.
cavar la terra. De aarde graven, spitten of delven.
cavar (incavar, scavar) sigilli. Sigbotten snyden,
 graveeren.
Cavare, (cavar fuori) Uittrekken, uitrukken, uitbre-
 ken, uitnemen; ook uit de grond arbeiden, uit-
 of afdoen, afleggen.
cavar' pietre, (macigni) Steene breken, houwen, graven.
cava-pietra (cavapietra) Een steenhouwer.
cavar metalli, tesori &c. Ertz, bergstoffen of schatten
 graven, delven.
cavar' un dente dalla bocca. Een tand uittrekken, uit-
 [breken.
cava-dente (cavadenti) Een tandtrekker, tandbreker.
cavar' arena, terra, fango &c. Zand, aarde, drek
 of modder spitten, delven, graven.
cavar radici. Wortelen uitspitten, uiddelven, uit-
 [graven.
cavar' i testicoli. De klootjes uitnemen, uitsnyden,
 ontmannen, lubben. *V. Castrare.*
cavar' un' occhio ad uno. Iemand een oog uitsteken.
cavar due occhi a se, per cavarne uno al compagno. Om
 iemand een oog uit te steken, zig zelfs beide de oo-
 gen benemen, dat is, zig met grooteschade of ver-
 lies van iemand wreken.
cavar gli occhi ad uno coi lampanti. Iemand met schoo-
 ne dukaren de oogen uitsteken, dat is, iemand met
 geld omkopen, op zijn zyde trekken.
cava l' occhio, cavalocchio. Een soort van muggen of
 vliegen, die de menschen in de oogen vliegen.
cavar la palla, lo straccio, dall' archibugio. Een kogel
 of prop uit een snaphaan halen of trekken.
cava-palla, cava-straccio. Een kogel-trekker, kogel-
 schruive. Een werktuig om kogels en proppen uit
 het geschut te halen.
cavar' una macchia dal drappo. Een vlak, of smette uit

het laken wasschen, of spoelen.
cavar' il sugo di qualche herba &c. 't Sap uit een zeker
 kruid persen of drukken.
non so cavar sugo da questo tuo parlare. Ik kan geen sap,
 dat is, geen begrip of verstand uit deze uwre reden
 trekken, of krygen.
cavar le spine, à'rische dal pesce. De graten uit de visch
 [halen.
cavar le penne. De vederen uittrekken, uitrukken,
 uitplukken.
cavar le penne maestro ad uno. V. Maestro.
cavar' acqua dal pozzo. Water uit de bron putten of
 scheppen. *V. Attignere.*
cavar sangue, (farfi cavar sangue) De ader laten, de
 ader openen, bloed aftappen.
cavar vino dalla botte. Wyn uit een vat tappen, laten.
cava-vino. Een pomp of hevel, om wyu uit een vat
 te krygen.
cavare (cavarfi) i panni. De kleederen afleggen, of
 uittrekken, uitdoen, uitkleeden.
cavar (cavarfi) la camiscia, le scarpe &c. 't Hembd uit-
 trekken, de schoenen uitdoen, of uittrekken.
cavar (cavarfi) il capello, (la berretta) Den hoed af-
 doen, afnemen, afzetten, 't hoofd ontdekken,
 ontblooten.
cavare, (cavarfi) la maschera. 't. Momaangezicht af-
 trekken, wegdoen. *Met.* Den schalk ontdekken,
 laten zien; ook niet meer veinzen, de geveinstheid,
 of schynheiligheid afleggen.
cavar (cavarfi) la fame, la sete. Den honger stillen,
 den dorst lesschen, verflaan.
cavar (cavarfi) la voglia, (il capriccio la fantasia) Zijne
 lust boeten, zijne zotte grillen in 't werk stellen,
 werkstellig maken, uitvoeren.
cavar qualche cosa di mano ad uno. Iemand iets uit de
 hand rukken of nemen; ook door list iemand
 iets uit de hand spelen.
cavar le parole, le segretezze di bocca ad uno. Iemand
 de woorden of geheimen uit de mond halen, dat
 is, iemand pollen, uithooren.
cavar' uno del cervello. Iemand buiten zijn zelfs bren-
 gen, van zijn zinnen berooven, de zinnen bene-
 men, dat is, iemand op hol helpen, dol en uit-
 zinnig maken.
cavar' (ricavar') utile di qualche cosa. Nut of voordeel
 uit iets trekken.
cavar' uno dal fango. Iemand uit de drek of vuilig-
 heid trekken. *Met.* Iemand uit de armoede en el-
 lende ophelpen, iemands armoede onderstand
 doen, ondersteunen; ook een arme en behoeftege
 herbergen, huisvesten, huisvestinge geven, in
 zijn huis ontfangen.
cavar uno dal pericolo, da i travagli &c. Iemand uit het
 gevaar redden, helpen, van moeite en arbeid bevry-
 den, verlossen, ontslaan.
cavarfi un servitore &c. di casa. Een knecht uit zijn
 huis jagen, verstoeten, uit zijn dienst zetten.
*cavar' (ricavar') il senso, la conseguenza di qualche mas-
 sima.* De zin, het vervolg uit een hoofdspreuk be-
 sluiten, bemerken, afnemen.

da questo si cava, che &c. Hier uit volgt; kan men afnemen, besluiten, bemerken, dat, enz.

cavar' (ricavar') una copia da qualche lettera originale. Een afschrift uit een origineele brief trekken, maken; iets uit een origineele brief afschryven, uitschryven.

questo vino &c. mi cava l'anima. Deze wyn trekt my de ziel uit het lichaam, dat is, smaakt my uitstekend wel.

Cavato, incavato, incavo, scavato, scavo. Uitgehold, hol gemaakt, geboort. *V. Cavo.*

colonna &c. cavata di dentro. Een inwendig holle, of uitgeholde zuil of pilaar.

lama incavata (incava) Een holle gellepe kling.

occhi scarati, (scavi) Holle of diepe oogen.

Cavatore, incavatore, scavatore. Die iets hol maakt, uitholt of boort.

cavatore di pozzi (cava-pozzi) Een putgraver, putdelver, of maker.

cavatore di metalli (minere) Een bergwerker, een bergstofgraver, die in de mijnen werkt, of graaft.

cavatore di denti (cava-denti) Tandbreker, tandtrek-

[ker.

cavatore di macchie, cava-macchie. Een vlakwafcher, die de vlakken uit de kleederen wafcht, of spoelt.

incavatore di sigilli. Een signetsnyder, graveerder, een plaatsnijder.

cavatore (scavatore) di trombe (canali, docci) da acqua. Een pompemaker, een boorder van waterpompen, waterpypen, gooten, enz.

Cavità, concavità. Een hol, kuil, holte of diepte, de natuurlijke holte van iets.

Cavatura, incavatura, scavatura. De holte of diepte, dat is, gemaakte holte van iets, uitholling, holmakinge, gravinge, uitstekinge, uitsnydinge.

Caverna. Een hol, gewelf, kuil, kelder, of onderaardsche diepte, een spelonk. *V. Grotta.*

Cavernare, incavernare. Spelonken maken, hollen spitten, of graven.

Cavernato, incavernato, cavernoso. Spelonksgewyze gegraven, uitgehold, hol of diep gemaakt.

occhi cavernati (cavernosi) Holle en diepe oogen.

Cavernoso. Vol gaten en hollen.

luoghi, dirupi &c. cavernosi. Holle, diepe, onderaardsche plaatsen, klippen of steenrotzen, vol gaten of holligheden.

voce roca, e cavernosa. Een heesche of schorse stemme, een sehor geluid.

CAUOLO, cauoli. Kool, koolsteel, koolstek, koolstruik.

cauoli capucci (capuccini) Kabuiskool, sluitkool.

cauoli salati (cranti) Koolfalaat, zuure of ingeleide

cauoli fiori. Bloemkool. [kool.

cauoli rossi. Roode kool.

cauoli rape. Koolrapen of knollen.

cauoli fronzuti (crespi) Gekronkelde of krulool.

gambo di cauolo. Koolsteel, koolstek, koolstruik.

non baverai da mangiar' il cavolo co' ciechi. Gy zult de kool niet met geen blinde eten, dat is, gy zult niet met menschen omgaan die verstand of kennis van de zaak hebben.

Cauolata, (una cauolata) Een groote schotel vol kool of kruid.

Caulino, caulini. Jonge kool.

C A V R A, cavretto, cavriolo &c. *V. Capra, Capretto, Capriolo &c.*

C A U S A. De oorzaak, de oorspronk, de bronader, het begin. *V. Cagione.*

causa prima, originaria. De eerste en voornaamste oorzaak of rede.

causa, (cause seconde) De tweede rede of oorzaak.

causa finale, efficiente, materiale, formale. De eindoorzaak, de werkende, materiele, formeel oor-

[zaak.

per causa vostra mi sono rovinato. Om uwent wil ben ik tot het uiterste verderf of ellende gekomen, gy zyt de oorzaak van mijn verderf en ellende.

Causa. Een geregtzake, een zake, een geschild, een geding, pleitzaak. *V. Processo, Lite.*

causa civile. Een burgerlijke geregtzake.

causa criminala. Een halszake.

guadagnar (vincer) la causa. Een zaak of geding winnen.

perder la causa. Een geding of geregtzake verliezen.

agitar' (dibatter') una causa. Een zaak of geding bepleiten, verdedigen.

servir' (acudir') alla causa commune, universale, pubblica &c. De algemeene zaak, dat is, 't gemeene best zoeken, bevorderen.

Causare. Veroorzaken. *V. Cagionare.*

Causidico. Een voorspreker, iemand die een geding verdedigt, bepleit. *V. Avvocato.*

C A U S T I C O. Brandende, verhittende, dat een brandende kracht heeft.

empiafro &c. caustivo. Een brandende, verhittende, bytende pleister.

C A U T E R I O. Een heet of gloeiend yzer, om iets mede te branden of merken; een brand- of merk- yzer; ook een fontein.

farfi, applicar' (far') un cauterio di fuoco. Zig een fontein branden, of zetten laten.

Cauterizzare. Met een brand- of merk yzer branden, brandmerken, met een brandmerk teekenen, een brandmerk geven; ook een fontein branden of zetten.

cauterizzar' uno sulla fronte, sulle spalle. Iemand een brandmerk op 't voorhoofd, de rug drukken, zetten, (brandmerken.)

Cauterizzato. Gebrandmerkt, met een brandmerk geteekend, met een yzer gebrand.

baver la coscienza cauterizzata. Een gebrandmerkte gewisse, een verbrande gewisse hebben, dat is, een godloos geweten.

C A U T O. Voor- of omzigtig, zorgvuldig, welbedagt, wys.

esser molto cauto (ben cauto) in qualche impresa. Zeer voor- of omzigtig in een zaak zijn.

esser stato poco cauto. Niet voor- of omzigtig genoeg geweest zijn.

andar cauto nel parlare &c. Voor- of omzigtig in 't spreken, enz. gaan.

star cauto nelle risposte &c. Voor- of omzigtig, welbedagt, wys zyn in 't antwoorden, wel overwegen, overleggen, wat men zal antwoorden.

diventar cauto. Voor- of omzigtig, wys, verstandig of welbedagt worden.

Cautissimo. Zeer voor- of omzigtig, zorgvuldig, bedagt of wys.

Cautamente, cautissimamente. Zorgvuldiglijk, voor- of omzigtiglijk, wyfelijk.

proceder cautamente in qualche cosa. Voor- of omzigtiglijk in een zaak handelen, te werk gaan, voor- of omzigtiglijk, wysheid in een zaak gebruiken.

dimandar, parlar, spiar &c. cautamente. Voor- of omzigtiglijk, wyslijk vragen, spreken, onderzoeken, enz.

Cautele. Voor- of omzigtigheid, bedagtzaamheid, wysheid, list, schalkheid.

con gran cautela (molta cautela.) Met groote voor- of omzigtigheid, met groote bedagtzaamheid, met groote wysheid.

Cauzione. Verzekeringe, zekerheid, borgtocht; ook een borg; ook een handschrift, handteekeninge van iemands hand.

dar, (prestare) cauzione. Verzekeringe of borge stellen; ook een handteekeninge of handschrift van zyn hand geven.

Cauzione, precauzione. Voor- om omzigtigheid, zorgvuldigheid, tydelijke voorzorge, bedagtzaamheid. *haber (usar) le debite precauzioni.* De pligtige voor- of omzigtigheid gebruiken.

Cauzionare, precauzionare. Borgtocht, verzekeringe of borge stellen; ook voor- of omzigtigheid gebruiken, by tyds voorzien, zorge dragen.

CAZZA. Een lepel, een potlepelkje.

cazza di cucina. Een keukenlepel, kokslepel, op-disch- of opscheplepel.

cazza forata (da schiumare) Schuimlepel, schuim- [spaans.]

cazza da polvere. Een laadschop, zeker gereedschap om 't grof gelucht te laden; ook een buskruid- [maatje.]

caricar' a cazza. Met de laadschop laden; ook 't buskruid inschudden, ingieten, dat is, met geen kardoezen laden.

Cazzuola, cazzetta, cazzarella. Een kleine lepel, potlepelkje, enz.

cazzuola da muratore. Een truweel, troffel; metselaars gereedschap.

sotto dalla cazzuola. Van 't truweel genomen, dat is, uit de drek opperaapt.

Cazzuolata. Een lepel vol; ook een koks of opscheplepel vol.

Cazzafrusto. Een soort van schigten of pylen, zeker werpgeveer.

CAZZO. De manlijkheid, de manlijke roede, de schamelheid.

CE. (Welluidentheid halven, in plaats van 't persoonlyk byvoegende voornaam *Ci*; als wanneer *la, le, li, gli, lo, ne* daar by komt) *Ons, in Dat.* en in *Acc.* beduidende. **V. Ci.**

CE. Daar.

sono pesci al mercato? Resp. non cene sono. Zijn der vischen op de markt? (Antwoord.) Daar zyn'er geen.

CECCA, Zecca. De munte, of plaats daar men 't geld munt.

CECI. Kleine, platte erweten, kekers, kichers. *mangiar ceci (del cece)* Kicher-erweten eten.

ceci rossi. Roode kichers: een klein peulgewas.

CECO, cecità &c. V. Cieco &c.

CECOTIRE. Byna blind zyn, schemerende oogen hebben, zeer weinig zien.

L' intelletto humano cecutisce a questi splendori. Des menschen verstand is byna blind, dat is, te zwak, om zulk een glans te verdragen of uit te staan, dat is, zulke geheimen te doorgronden, te begrypen, te bevatten, of zulk een heerlijkheid te bespiegelen of aan te schouwen.

CEDER. Wyken, aftrekken, weggaan, plaats schicken, vlugten.

ceder' ad uno. Iemand wyken, plaats schicken.

ceder qualche cosa ad uno. Iemand iets opgeven, overlaten, afstaan, laten volgen.

cederla ad uno. Iemand iets overgeven, overlaten, dat is, iemand gewonnen geven, toegeven, bekenen dat hy gelijk heeft, gelijk geven.

di dottrina &c. non la cedeva a nessuno. In geleerdheid week hy niemand, ging hem niemand te boven, overtrof hem niemand, enz.

ceder luogo ad uno. Iemand plaats maken, of schicken, iemand wyken.

ceder luogo (il luogo) ad uno. Iemand plaats maken of schicken, overgeven, overlaten, inruimen.

ceder la piazza all' esercito nemico. Aan de vyanden de plaats opgeven, overgeven, overlaten, inruimen.

ceder' il campo a i nemici. Aan de vyanden het veld rui- men, overlaten, vlugten.

ceder la vittoria. De overwinninge of zege opgeven, overgeven, overlaten.

ceder la mano, la precedenza ad uno. Iemand de voor- rang, voortocht, hooger hand, eerste plaats, enz. laten, overlaten.

ceder la sua ragione (il suo dritto, il suo jus) Van zyn regt afstaan, zyn regt overgeven.

ceder' (a) i beni, (al) l' heredità paterna. Van de vaderlijke goederen, of erfdeel afstaan: de vaderlijke goederen overgeven, overdragen, enz.

far un cedo bonis. Bankerot spelen, met de noorder- zon verhuizen.

Cedimento, cessione. Aftand, overlatinge, overdragt, vervremdinge.

far' una cessione ad un suo creditore. Aan een schulde- cisser afstand doen, zyn goederen verlaten, overgeven.

CEDEOLA, cédula. Een stukje papiers, een briefje.

CEDEO, cedrone. Een cederboom; ook een groote citroen of limoenboom; ook een citroen of li- [moen.]

tavola di cedro (cedrigna) Een tafel, enz. van ceder- hout gemaakt.

agro di cedro. Citroen- of limoenlap.

- sorta &c. di cedro.* Een citroen of limoentaart.
- Cedrolino, cedroncello, cedronello, cedrangolo.* Een kleine cederboom; cederboomtje; ook de vrugt van den cederboom; ook een soort van citrullen. *V. Cedriuolo.*
- Cedrolino, cedrolina.* Met. Een siegt, eenvoudig mensch, een vroomen hals, een gek of nar.
- eb cedrolina, cbe sei.* O, gy zortin, als gy zyt.
- Cedroglio, (oglio di cedro)* Cederoly, uit de vrugten van cederbomen geperst.
- Cedrangola, cedromella.* Melissekruid.
- Cedronata.* Consiyte citroenen.
- CEDRIUOLO.** Een citrul.
- CESALICO, (cesalica vena) &c.** Hoofdader.
- CESALO, cesalo.** Een harder; een zeevisch.
- CESSO.** Een hondsmuil, hondsneus. *V. Muso.*
- cesso da braccio (da cane.)* Een hondsneus.
- clar di cesso ad una cosa.* Zijn neus in iets steken, zig in een ding mengen, zig met een zaak bemoeijen.
- far cesso, (forcer' il cesso) sopra qualche cosa.* Met. De mond over iets trekken, de neus krommen, of kronkelen, dat is, iets laken, veragten.
- Cessone, cessionaccio.* Een groote, leelijke suuit.
- Cessata.* Een vuist- of kinnebakslag.
- dar una cessata ad uno.* Iemand een vuist- of kinnebakslag geven.
- CELAARE.** Verbergen, bedekt houden, bedekken.
- celare qualche cosa ad uno.* Iets voor iemand verbergen, geheim of bedekt houden, iets niet bekend maken.
- celarsi ad alcuno.* Zig van of voor iemand verschuilen, verbergen, verborgen houden; zig verstoppen, verschuilen; ook zig of zyn gemoed verholpen, verborgen of geheim houden, niet ontdekken of openbaren.
- celar l'amore, la collera, lo sdegno la passione &c.* De liefde, toorn of gramschap, begeerte, enz. verbergen, niet laten blyken, inkroppen.
- celar la verità, il segreto.* De waarheid sparen, zwygen; een geheim verbergen, verholpen, verborgen, of geheim houden.
- Celato.* Verborgen, verholpen, bedekt.
- tener qualche cosa celato.* Iets verholpen, verborgen, geheim houden, niet openbaren, ontdekken, of bekend maken.
- Celatamente, in celato.* Heimelijk, in 't verborgen, in 't heimelijk, in 't verholpen, bedektelijk.
- far una cosa celatamente, (in celato)* Iets heimelijk, in 't verborgen, in 't heimelijk, in 't verholpen, bedektelijk of steelswyze doen.
- partirsi &c. celatamente.* Heimelijk vertrekken, weggaan, enz.
- CELATA.** Een helm, een helm, een stormhoed.
- CELEBRARE.** Vieren, onderhouden; ook iemand pryzen, loven, verheffen, zyn lof verbreden, enz.
- celebrar' una festa.* Een dag vieren, onderhouden; een feest-, vier- of heilige dag houden.
- celebrar' i divini officii.* Den goddelijken dienst houden, de godsdienst vieren, bywoonen.
- celebrar le nozze &c.* Bruilofst houden.
- celebrar' una dieta, l' elezione, la coronazione &c.* Een

- Ryks- verkiezings- kroonings- dag houden, bywoonen.
- celebrar' l'adio salmeggiando &c.* God met Psalmen te zingen, enz. loven, pryzen, verheffen, den lof Gods verkondigen.
- celebrar' uno con encomi, lodi, panegirici, poesie, versf.* Iemand door gedigten en lofspreuken verheffen, iemands lof door vaarzen of gedigten verbreden.
- Celebrante, il celebrante.* De Priester, die de Misse of Goddelijken dienst doet.
- Celebrazione.* De dienst der Misse, de goddelijke dienst; ook de plegtigheid, plegtige vieringe; ook lof, prys, roem, enz.
- Celebre, celebrato.* Geloofd, geroemt, geprezen; ook beroemt, vermaard, roemrugtig, loffelijk.
- esser celebre in qualche arte &c.* In een konst beroemt, berugt, vermaard zyn.
- materia celebre.* Een verheve, vermaarde, berugte stoffe, dat is, daar over veel geredeneert en getwist word.
- Celeberrimo, celebratissimo.* Zeer beroemt, vermaard, berugt.
- Celebrità.* Een hooge feest- of vierdag; ook beroemtheid, vermaardheid, berugtheid.
- CELEBRO. V. Cerebro, Cervello &c.**
- CELEBRARE, celebrato &c. V. Accelerare &c.**
- Celerità.* Snelheid, gezwindheid, radheid, vlugheid, lustigheid, haast, naarstigheit, behendigheit.
- con gran celerità.* Met groote radheid, vlugheid, met groote haast.
- CALISTE, celestiale. Adj.** Hemelsch, van den hemel, uit den hemel gekomen.
- il Padre celeste.* De hemelsche vader, God de Vader.
- la gloria celestie.* De hemelsche glorie.
- le cose celestiali.* De hemelsche dingen.
- bellezze celestiali.* De hemelsche glans, luister of schoonheid, hemelschoone gestalte.
- sopraceleste, sopracelestiale.* Bovenhemelsch.
- CELESTRO, celestrino.** Hemelsblauw.
- CELIBE.** Ongetrouwd, ongehuwd, vryer of vryster zijnde, of blyvende.
- Celibato.* Ongehuwde, ongetrouwde vryer en vrysterlijke staat.
- viver' in celibato.* In de ongehuwde, vryer of vrysterlijke staat leven, ongetrouwd zyn.
- CELLA.** Een celle, een kamer, vertrek of kamertje, een Monniks woning of verblyfplaats.
- far' ritirarsi, (raccolgersi) in cella.* In zyn celle opgesloten zyn of blyven.
- Cellata.* Een kleine celle, kleine kamer, klein vertrek; een celletje, vertrekje of kamertje.
- Cellerario, il Padre Cellerario (Celleraio)* Een keldermeester, keukenmeester, die spys en drank bestelt en bewaard. Ook een proviant of keldermeester in een Convent of klooster.
- CELOMA.** Een bevel of teeken, 't welk de bevelhebber aan matroozen en roeijers met monde, of een sluitje gaven, om dit of dat scheepswerk te doen.
- CIMBALO, gravicimbalo, cimbalo.** Een cymbaal, een bel.

Cembalista, cembaliere. Die op een cymbaal slaat of [speelt.]

CENA. Een avondmaal, onthaal, gastmaal, maalyd.
la Cena del Signore (la sagra Cena) Het H. Nagtmaal of Avondmaal van Jesus Christus; ook het Nagt- [maal.]

haber qualche cosa da cena. Iets tot het avondmaal [hebben.]

ordinar, (far, apparecchiare, accomiare) qualche cosa a cena, (da cena.) Iets tot het avondmaal bereiden, toeregen, vervaardigen, gereed maken.

andar a dormire senza cena. Zonder avondmaal, zonder iets gegeten te hebben naar bed, of slapen gaan.

cena di Salvinio. Salvinus zyn avondmaal, dat is, piffen en slapen gaan.

star' (esser') a cena. 't Avondmaal eten, nuttigen; over 't avondmaal zitten.

invitar' (chiamar' attender') uno a cena. Iemand tot het avondmaal noodigen, verzoeken.

cena bella, nobile, buona, magnifica, splendida, sontuosa &c. Een schoon, deilig, pragtig, heerlijk, kostelijk avondmaal.

cena magra, piccola &c. Een mager, slegt avondmaal.

Cenarella, cenetta, cenina. V. Sopra.

Cenare. 't Avondmaal eeten, nuttigen; het avondmaal houden.

cenar' al fresco, nel giardino, all' osteria. Onder de heldere, blaauwe hemel, in de tuin, in de herberg het avondmaal houden, nuttigen.

cenar magnificamente, splendidamente. Een heerlijk, kostelijk avondmaal, een deftig avondmaal houden.

cenar' un capone &c. Een kapuin des avonds op tafel brengen, opdissen, eeten, tot zyn avondmaal hebben.

Cenacolo. De eerzaal, de kamer, het vertrek, alwaar Christus het laatste avondmaal heeft gehouden.

CENCI. Oude, verslete doeken of voddën; vetgdoeken, sletten, lorren, gescheurde kleederen, rommelry. *V. Straccio.*

una balla di enci. Een pak of bondel van oude verslete doeken of voddën.

ogni encio vuol entrar' in bucato. V. Bucato.

uscir di enci. Uit de sletten, uit de lorren of voddën komen, zig uit de lorren schudden, dat is, alrengskens op de been komen, opkomen, vorderen.

il fuoco va al encio. Het vuur ontsteekt ligtelijk in lompen of voddën, dat is, rampen en ongelukken treffen, overkomen zeer dikwils de armen.

Cenciaccio, cencione. Een oude verslete lorre of voddë, enz.

Cenciarello. Een voddetje, lorretje, sletje, enz.

Cenciaia, cenciaria. Een voddëkamer, een plaats om oude lompen of voddën te bergen.

Cenciaio-a, cenciario-a. Een vergadelaar van oude lompen of voddën; een voddëwyf, die de voddën verzamelt of opzoekt voor de papiermakers; ook een luizemarkskramer, die oude waren oppronkt, verciert, verstek, om ze des te beter te verkoopen.

Cenciofo. Lompig, voddig, slettig, gescheurt, versleten, bedorven; een lompe bedelaar, bedelbrok. *V. Stracciofo.*

un (mendico) cenciofo. Een lompe (luizige) bedelaar.

CENERE, cenere. Afsche.

ridurr' in cenere (in cenere) Tot afsche branden, in de afsche leggen, verbranden.

color di cenere. V. Cenericcio.

far cenere. Afsche branden, maken.

Ceneri, il giorno (mercoledì) delle cenere, le cenere. Afschdag, of Afschenwoensdag.

Ceneraccio, ceneracci. Loogafsche, die tot loog gebruikt is.

Cenerata. Afschloog, om lynwaat mede te wasschen.

Cenericcio, cenerino. Afschverwig, afschgrauw.

Ceneroso. Afschagtig, vol afsch, met afsch bestoven.

CENNO. Een wenk, wink of blik met de oogen; ook een teeken met de oogen: een leus, kenteecken.

i vostri cenni mi saranno comandi. Uwe wenken zullen my tot bevelen dienen of strekken.

far cenno ad uno. Iemand met de oogen wenken, een wenk geven, toewenken.

far cenno di dormire, scrivere &c. Zig gelaten of veimzen te slapen, te schryven. *V. Vistia, Mostra, Sem-* [bianse.]

comandar', parlar' &c. a cenni - come sonno i mutoli ed i Grandi. Met een wenk belasten, bevelen, spreken, gelijk stomme en groote Heeren doen.

star' a cenno. Op den wenk agtgeven, of slaan; op den wenk passen, gereed staan, dat is, gehoorzamen, onderdanig en willig zyn.

haber già qualche cenno di una cosa. Van een zaak kennis of wetenschap hebben, van een zaak vermoeden, of agterdocht hebben.

al cenno della campana grossa. Als de groote klok luid, als 'er een teeken met de groote klok gegeven [word.]

dar' il cenno della battaglia con alcuni tiri d' artiglieria. De leus, het teeken tot den slag geven met eenige kanonschooten.

Cennare. V. Accennare &c.

CENSO. Schattinge, inkomst, jaarlijkse rente, accys, laltgeld. *V. Fitto, Interesse.*

dar, imprestar, pigliar qualche cosa a censo. Iets op rente zetten, geven, leenen, nemen.

pigliar dinari a censo. Geld op rente nemen.

pagar' il censo. De jaarlijkse renten afdoen, betalen, voldoen.

Censale, Sinsale. Een ontfanger van jaarlijkse renten of inkomsten: een pagter, een hoevenaar, een tollenaar; ook een makelaar, die eens anders dingen waarneemt, (een factoor.)

Censuale. Schattinge onderhevig, onderworpen of betalende.

Censuario. Iemand die schattingen onderhevig, onderworpen is, die lasten of schattingen dragen of betalen moet.

CENSOR. Een schat- of rugtheer; ook een bediller, berisper; een opziender, iemand die iets naziet of verzekert; een bestraffer van cens anders daden en zeden; een rugmeester.

cenfore di libri. Een keurder, oordeeler van boeken, die de boeken naziet, voor quaad keurt, verbied.

- Censura.** Schattinge, keuringe; ook bestraffinge, berispinge, lakinge, verbeteringe van iemands zeden, onderzoekinge, enz.
- con aspra e rigorosa censura.* Met scherpe en strenge onderzoekinge, berispinge, bestraffinge.
- Censura**, (*Ecclesiastica.*) Een kerkelijke straffe of boete, kerkelijketugt, enz.
- incurrer le censure.* In de kerkelijke straffe vervallen, de kerkelijke straffe op den hals halen.
- proceder contro alcuno con censure.* Tegens iemand met kerkelijke straffen voortvaren; iemand volgens de kerkelijke wetten straffen.
- Censurare.** Schatten, keuren, onderzoeken, bestraffen, berispen.
- censurar' un libro, una composizione.* Een boek keuren, oordeelen, naauwkeurig onderzoeken.
- voler censurar tutti.* Ieder een willen bedillen, berispen, bestraffen, laken; op ieder een iets willen te zeggen hebben.
- censurar' li fatti, (le azioni) altrui.* Een ander zijn doen of laten bedillen, berispen, bestraffen, laken, veragten.
- Censurato.** Gefchar, gewaardeerd, berispt, bestraft, gelaakt.
- esser censurato da uro.* Van iemand berispt of bestraft worden.
- CENTAURIA.** Santorye. Een zeker kruid.
- CENTAURO.** Een vercierd gedrogt, half mensch, half paard.
- CENTO.** Honderd.
- cento scudi.* Honderd kroonen.
- miglio è cento besse, che un danno.* 't Is beter honderd malen spot en schaude, als eens schade te lyden.
- ben cento volte.* Wel honderd malen, dat is, dikmaals, veele reizen.
- cento mila combattenti.* Honderd duizend man, honderd duizend koppen of zielen.
- cento mila fastidi.* Honderd duizend verdrieten of zwarigheden.
- pagar &c. sei per cento.* Zes ten honderd (voor honderd) geven, betalen, uitkeeren.
- guadagnar cento per cento.* Honderd voor honderd winnen, dat is, onbehoorlijke, woekeragtige winst hebben, trekken.
- Centenario, centenaro, cento.** Honderd pond; ook honderdjarig, honderd jaren oud.
- un vecchio centenario.* Een honderdjarige ouderdom, een ouderdom van honderd jaren.
- Centesimo.** Honderdste.
- la centesima parte.* Het honderdste part of deel.
- Centifoglio.** Honderd bladeren hebbende, van honderd bladeren.
- rose centifoglie.* Een roos met honderd bladeren.
- Centigambe.** Honderd voet, dat is, een hairagtige worm met veele voeten.
- Centinodia, cent'occhi, centocchio.** Varkensgras, krenpelgras, duizend knoop. Een kruid dus genoemd, om dat het vol knoopen is.
- Centuria.** Een bende, hoop of rot van honderd mannen; honderd koppen of zielen.

- Centurione.** Een hoop of hoofdman, een bevelhebber over honderd koppen.
- Centuplicare.** Honderdvoudig maken, honderd malen verdubbelen, vermenvigvuldigen.
- Centuplicato.** Honderdvoudig, honderd malen dubbel. [bel.]
- guadagno centuplicato.* Honderdvoudige, honderd malen dubbele winst.
- Centuplicatamente.** Honderdvoudiglijk, honderdderley [wyze.]
- ricompensar &c. centuplicatamente.* Honderdvoudiglijk, honderdderley wyze vergoeden, wederom ge[ven.]
- CENTRO.** Het middelpunt, het midden van een kring of diergelijk.
- nel (bel) centro di Germania.* Regt in 't midden, in 't hartjen van Duitschland.
- nel centro della terra.* Midden in de wereld, in 't middelpunt van de aardbodem, enz.
- toccar' il centro.* Het midden of middelpunt raken.
- Met.* De zaak regt treffen, enz.
- CENTURA, centurino &c. V. Cingere, Cintura &c.**
- CEPPO.** Een stok, blok, stam, klos.
- chi ha ceppi, puo far delle scabbie.* Die blokken of houten heeft, kan spaanders maken (wy zeggen) Die leder heeft kan riemen snyden, die geld heeft, kan alles koopen, of voor geld is alles te koop.
- ceppo da fendere, da spaccare &c.* Een houwblok, houwklos.
- ceppo da incudine.* Een blok daar 't aanbeeld op staat of rust, aanbeeldblok.
- Ceppo.** *Met.* Stam, geslagt, afkomst, huis.
- prodotto (uato) dal medesimo ceppo.* Uit het zelve geslagt of huis gesproten, van dezelve stam geboren.
- Ceppo, ceppi.** Stok, halszyser; ook banden of boeijeu, voetyzer.
- metter' uno ne' ceppi.* Iemand ketenen, in de kettingen, yzete banden of boeijen slaan, smyten, sluiten, [zetten.]
- le catene ed i ceppi d' amore.* De ketenen of banden der [liefde.]
- Ceppo, (infame)** Een schandzuil, of kaak, die tot schande van iemand word opgeregt.
- Cepparello, cepperello.** Een stokje, kaakje.
- CERA.** Wasch.
- candela di cera.* Waschkaars, waschligt.
- lavorar di cera (in cera)* In wasch uitdrukken, uit[beelden.]
- cera bianca, gialla, verde, rossa &c.* Wit, geel, groen, rood wasch.
- cera di Spagna.* Spaansch wasch, brief-lak, zegel-lak, daar men de brieven mede zegelt.
- cera vergine.* Wit of maagdewasch.
- Cera, cere.** *Met.* Waschkaars, waschligt.
- brugiar cera (cere)* Waschkaarsen, waschligten [branden.]
- Cerare, incerare.** Iets met wasch bestryken, wryven, overdekken.
- incerar corami, tele &c.* Leder, doek, enz. met wasch bestryken, overdekken, overwaschen.

Cerato, incerato. Met wasch bestreken, gewreven, overdekt, overwacht.
tela incerata. Gewascht doek, waschdoek.
Ceraiuolo, ceraiio, ceraro. Een waschmaker, waschwerker, waschligtmaker, waschkaarsmaker, waschverkooper.
Cerco, cerco Pasquale. Een Paaschkaars, Paaschligt.
Cerigno. Waschgeel, zoo geel als wasch, van verve als wasch, waschverwig.
Ceritto. Een waschplaafter, of zalve van wasch.
CERABOTTANA, cerabottana, cerbottana. Een blaasroer, blaaspyp, spreekroer: zeker ding, om door te blazen of te spreken.
parlar per cerabottana. Door een blaas- of spreekroer spreken, enz.
CERABELLA, chiarabella. Een schalmey, schalmeypypje; ook een stroohalm, strooppyp.
CERASTO, cerasta. Een slang met horens gelijk een ram, en klein van lichaam.
CERBERO. De driehoofdige helhond, van de Digtens vierciard.
CERBIO, cerbia, cerbiatto &c. *V. Cervo, Cervio, Cerviatto &c.*
CERBONE. *V. Cercone.*
CERCARE. Zoeken.
cercar la sua fortuna. Zijn fortuin of geluk zoeken.
cercar' impiego, condizione &c. Gelegenheid, dat is, een amt of bediening zoeken.
andar cercando qualche cosa. Iets gaan zoeken.
cercar paese. 't Land bezigtigen. *V. Ricercare.*
cercar brighe, questioni, la sua rouina, il suo precipizio &c. Twist of krakkeel, zijn bederf of ondergang zoeken.
cercar' i cinque piedi al montone. Vyf voeten aan een Ram zoeken, dat is, vergeeffen arbeid doen.
chi cerca, trova. Die zoekt, die viuid.
Cercare. Zoeken, dat is, zig benaastigen, bevlytigen, beyveren; ook onderzoeken, naspeuren, navorschen.
io cercarò di trovar modo. Ik zal my bevlytigen, benaastigen, beyveren, om een middel uit te vinden, enz.
Cercare. Zoeken, dat is, navragen, omvragen, opzoeken.
cercare di qualche persona. Een persoon navragen, naar een persoon vragen, een persoon opzoeken.
non cercate altro. Gy behoest vorders niet te vragen, dat is, doet het geen ik gezegt hebbe, en daar mede, enz.
cercar di medaglie &c. Naar oude penningen, enz. zoeken.
Cercare. Zoeken, dat is, smaken, proeven; ook haken, tasten, voelen, beproeven.
cercate questo vino s'è buono. Smaakt, proeft deze wyn, of ze goed is.
cercar' il polso all' ammalato. Een zieken de pols tasten of voelen.
Iddio cerca il cuore. God zoekt, dat is, beproeft het hart van den mensch.
Cercare. Zoeken, dat is, willen, begeeren, wens-

T O M. I.

sehen, verlangen, tragten, streven, dingen, haken.
V. Ricercar.
io non cerco altro. Ik zoeke, wensche, begeere, of verlange niet anders.
io non cerco questo. Ik wil, ik begeere dat niet.
cercar' honori, dignità &c. Naar eer en waardigheid staan, dingen, tragten, haken, streven, enz.
Cercare. Bedelen, bedelen gaan; het brood zoeken.
andar cercando di uscio a uscio. Van deur tot deur bedelen gaan.
Cercatore, cercatrice. Een zoeker of zoekster.
Cerca. Zoeking, opzoeking, navraging, omvraging; ook zameling, byeenzameling, byeenzoeking.
far cerca di qualche cosa. Naar iets zoeken of vragen, opzoeken, omzoeken, omvragen, navragen.
andar' alla cerca. Bedelen gaan, bidden gaan, ommevang doen.
andar' alla cerca del pane, vino, candele, oglio &c. Brood, wyn, kaarsen, oly, enz. bedelen, byeen zoeken, zamelen.
CERCHIO. Een kring, kreits, rondte, ring, of rondeel. *V. Circolo &c.*
cerchio intorno alla luna. Een kring om de maan.
cerchi da ruota. De randen of yzere banden van een rad.
il cerchio delle mura. De kringmuur, ringmuur,
cerchio da portar' in testa, (cercine) Een wrongel, of stroowisch, 't welk men op het hoofd leid, als men 'er iets op dragen moer.
il cerchio dell' occhio. De oogappel. *V. Pupilla.*
cerchio da taverna, (cerceglia) De krans of uithangbord, of bord van een herberg.
far' un cerchio. Een kring maken, dat is, kringsgewyze, of in het rond staande 't zamen spreken, kouten, praten.
far cerchio intorno ad uno. Een ronde kring om iemand maken, dat is, rondom iemand staaen, iemand omringen, insluiten, omvangen. *V. Capanna.*
Cerchio. Hoep, of hoepel.
una botte à cerchi di ferro. Een vat met yzere hoepen of banden.
crepò un cerchio alla botte. Daar sprong een hoepel van 't vat.
il più tristo cerchio della botte crepa. De onsterkste, of zwakste hoep barst of springt het eerst van 't vat, dat is, de ongeschikste wil het eerste woord hebben, eerst den snater roeren, enz.
metter' un cerchio alla botte. Een hoep of hoepel om 't vat leggen.
dar' un colpo al cerchio, ed un altro alla botte. Den eenen slag op de hoepel, den anderen op het vat geven, dat is, op beide schouders dragen, ieder een te vriend houden, tot dat men zyn oogmerk berykt.
Cerchiello, cerchiello. Een kringetje, kreitsje, kleine kring of kreits; ook een kleine hoep of hoepel, een hoepje, een hoepeltje.
Cerchiome. Een groote hoep of hoepel.
Cerchiare, accerchiare, incerchiare. Omringen, omcingelen, omvangen; ook hoepen of hoepels omleggen, met hoepels beslaan, voorzien.

B b

l'Oceano

- l' Oceano accerchia tutto il mondo.* De zee omringt, omvangt, besluit de gansche wereld.
- cerchiav' una città di assedio.* Een stad belegeren, een stad berennen, blokkeren, besluiten.
- accerciar le strade con soldatesche.* De straten met krygsknegten bezetten.
- cerchiare, (accerciare, incerchiare, accerchiellare) una botte, un mastello &c.* Een vat, ton of tobbe met hoepels beslaan, beleggen, hoepels om leggen.
- Cerchiato, accerchiato, incerchiato.* Omringt, omvangen, omleggen, met hoepen of banden belegt, enz.
- una botte cerchiata di ferro.* Een vat met yzere banden belegt, beslagen.
- CERONE, circone.** Bekaaide of bedorve wyn.
- dal mal pagatore, o aceto, o vin cercone.* Van een quade betaalsman neem azyn of bedorve wyn voor betalinge: (wy zeggen) van een quade betaalder neemt men haverstroo.
- Cerconire, incerconire, incirconire.* Bekamen, bederven, beschimmelen (word eigentlijk van wyn ge [zege.] *il vino cerconisce.* De wyn bekaamt, bederft, beschimmelt, enz.
- CEREBRO, cerebello. V. Cervello.**
- CERETANO, ceretaneria, ceretanerie. V. Cerratano.**
- CERFOGLIO, ceresfoglio.** Kervel: een kruid.
- CERIMONIA, cerimonia, cerimonie.** Kerkzeden, kerkplegthheid; of gewoonte, kerkgebruik, of plegthheid; ook een uiterlijke zwier met woorden en gebaarden. *V. Complimento, &c.*
- cerimonie sacre della chiesa.* De geestelijke ceremonien, kerkgebruiken of plegthheden.
- maestro delle cerimonie.* Ceremoniemeester, die de kerkgebruiken of plegthheden verrigt, in 't werk stelt, enz.
- far' un' atto publico con le debite cerimonie o solennità.* Een gemeen voorval met behoortlike plegthheden verrigten.
- far' cerimonie.* Ceremonien, dat is, veel beleeftheid gebruiken.
- non facciamo tante cerimonie, (senza cerimonie)* Laat ons geen plegthheden gebruiken, laat ons alle beleeftheid aan een kant zetten.
- Cerimoniale, ceremoniale.** Een boek der ceremonien, een ceremonieboek.
- Cerimoniere, ceremoniere.** Een Ceremoniemeester; ook die veel beleeftheid, een groote zwier in woorden en manieren gebruikt.
- Cerimonioso, ceremonioso, cerimoniosissimo.** Te beleeft, al te beleeft, te veel beleeftheden gebruikende.
- esser troppo cerimonioso.* Te veel beleeftheden bewyzen, al te groote zwier in woorden en manieren gebruiken.
- Cerimoniosamente, cerimoniosissimamente.** Zeer plegtelyk, met groote pragt of zwier van woorden, manieren of zeden, enz.
- CERNIRE, cernere.** Uitkippen, uitlezen, zuiveren, reinigen.
- cernir legumi.* Peulvrugten, enz. uitlezen, zuiveren, reinigen

- cernir' i capegli.* 't Hair scheiden, verdeelen, kammen.
- Cernito, cernuto.** Uitgelezen, gezuiverd, gereinigd.
- granelli &c. cerniti.* Uitgeleze, uitgezifte granen of korrels.
- farina cernita.* Gezift, geteemst meel, bloem van uitgezifte, uitgeleze korrels.
- genso, soldatesca cernita.* Uitgeleze, uitgezogte soldaten of krygsknegten; ook de uitschot van burgers of landvolk.
- vento cernito.* Een uitgekozen of voorspoedige wind.
- Cernicchio.** Een hairnaald, scheidnaald.
- Cernite, cerna, cernitura.** Lezinge, 't geen uitgekijpt, uitgezogt, uitgelezen, gereinigd, of gezuiverd is; uitkippinge, uitlezinge, enz.
- cerna (cernita) di pedoni.* Uitschot van knechten.
- cernita di farina.* Uitgezift meel, bloem van gezifte graueu of korrels.
- pan di cernita.* Brood van uitgezifte bloem of meel, zeer blank of wit brood.
- CEROTTO. V. Cera.**
- CERRETANO, ceretano.** Een guichelaar, guichel- of goochelspeler: een tooneelspeler, potfemaker, of klugbedryver.
- Cerretaneria, cerretanerie.** Bedriegeryen, guichelaryen, begoochelingen.
- CERRO.** Een soort van een eiken boom, die eikelen draagt, en van groot gebruik in gebouwen is; een hesterboom, een eerdveilboom; ook een beukenboom.
- Cervaia, cervato.** Een boukenbosch of boschaadje, een plaats met hester- of beukenboomen beplant. [plant.]
- Cervato.** 't Geen met hester- of beukenboomen beplant, of bewassen is.
- cervuti colli.* Heuvels, of hoogtens met hester- of beukenboomen bewassen, beplant.
- CERTARE.** Stryden, vegten, slag leveren; wedden, twisten, krakkeelen.
- certar' infame della bellezza, delle ricchezze, qualità &c.* Met elkander krakkeelen of twisten over de schoonheid, rijkdommen, enz. dat is, wie van beiden de mooiste, of de rijkste zy.
- Certame.** Stryd, gevegt, slag, veldslag, geschil, oucenigheid.
- CERTO.** Zeker, verzekerd, ongetwyffeld, klaar, baarblykelyk, openbaar; ook bestemd, beraamd, bepaald.
- esser certo di qualche cosa.* Van een ding zeker, gewis, verzekerd zyn.
- far' render' uno certo di qualche cosa.* Iemand een zaak bekeud maken, te kennen geven, daar van ver-wittigen, verstandigen.
- far' una cosa certa.* Iets verzekeren, verstandigen, ver-wittigen, bekeud maken.
- egli è certo, che &c.* 't Is zeker en gewis, 't is ongetwyffeld, klaar, baarblykelyk, dat, enz.
- baveremo cavalli certi.* Wy zullen zekere, dat is, bes-chikte, bestelde paarden hebben.
- un segno certo.* Een zeker merk of kenteecken.
- un certo rimedio.* Een zeker genesmiddel.

affittar' un podere a tempo certo. Een landhoeve opzekerere, bestemde tyd afstaan, verlaten, overgeven.

Certo, un certo, certi. Een zeker, zekere, eenig, eenige, (welke); ook een zaak die wy niet regt bevesten of uitspreken kunnen.

un certo Dottore scriffa, che, &c. Een zeker leeraar heeft geschreven; dat, enz.

un certo mi disse già. Een zeker mensch heeft my van te voren gezegt, verteld, verhaald.

certi vollero, che non si facesse. Eenige van hun wilden, dat men het zoude staken, laten blyven.

certi Cavalieri, certe Dame. Eenige Hovelingen, (Hofdames) of Juffrouwen.

di quei frutti, certi erano dolci, certi amari. Van die vrugten waren welk zoet, en welke bitter, dat is, eenige zoet, en eenige bitter.

diceva certe orazioni, parole, &c. Hy sprak zekere gebeden of woorden.

una certa composizioni. Een zeker vaars of gedigt.

egli ha certi doni naturali. Hy heeft zekere of eigen begaaftheden.

egli fa ogni cosa con un certo brio, con una certa grazia. Hy verrigt zijne zaken met een zekere bevalligheid, op een zekere aangename wyze of maniere.

io vi scuopro un certo che, ch' intenerisce l'anima. Ik bevindende of bespeure daar in een zekere kragt, die de ganfche ziele ontroert, beweegt.

Certo Zekerheid, verzekeringe, gewisheid.

non sappiamo ancora il certo. Wy weten nog de waarheid of zekerheid niet, wy zyn nog niet verzekerd, dat is, of het zeker en gewis zy.

non prender giamai l'incerto per il certo. Wil nooit het wisse voor 't onwisse, 't zekere voor 't onzekere aannemen.

abbiamo (crediamo, teniamo &c.) per certo che &c. Wy houden het voor gewis, wy zyn verzekerd, wy weten gewisselijk dat, enz.

Certo, per certo, di certo. Zekerlijk, gewisselijk, voor zeker, zonder twyffel, voorwaar, waarlijk.

io so certo. Ik weet gewisselijk, ik weet zekerlijk, voorzeker, voorwaar, ik ben verzekerd.

io non lo farò certo. Ik zal het gewisselijk, zekerlijk, voorwaar, waarlijk niet doen.

Certissimo. Zeer gewis, zonneklaar, baarblijkelijk, enz.

è cosa certissima. De zaak is gewis, ongetwyffeld, baarblijkelijk, klaar.

un certissimo segno, (indicio) Een gewis, zeker, onfeilbaar teeken of kenteecken.

esser certissimo di qualche cosa. Iets voor gewis houden, gewisselijk weten, daar van verzekerd zyn.

Certamente, certissimamente. Zekerlijk, gewisselijk, waarlijk, voorzeker, zonder twyffel, voorwaar.

credere, saper &c. certamente. Voor gewis, voor zeker geloven, gewisselijk weten, verzekerd zyn.

Certezza, certitudine. Zekerheid, verzekeringe, gewisheid.

baver, portar certezza (la certezza) di qualche cosa. De gewisheid of zekerheid, gewisse narigt of tydinge van iets hebben, of brengen.

piana (intiera) certezza. Volle gewisheid of zekerheid, gewisse narigt.

Certificare. Verwittigen, bekend maken, verzekeren, verftendigen. *V. Accertare.*

Certificato. Verwittigd, bekend gemaakt, verzekerd, verftendigt.

Certificazione. Verwittiginge, bekendmakinge, verzekeringe, verftendiginge.

CERTOSA. Een Kartuizer Monnikelooster.

la gran Certosa di Granoble. 't Groote, vermaarde Kartuizer klooster tot Grenoble.

Certosino, Monaco certosino. Een Kartuizer, Kartuizer Monnik. Van de orde van den H. Bruno.

CERVELLO, cerebello, cerebro, cervella. Het brein, de hersenen van een mensch of beest.

corroborar' il cervello. De hersenen sterken, versterken.

le cervella di pollastri &c. 't Brein van jonge hoenders.

Cervello, cervelli. Met. Wysheid, verftand, kennis, wetenschap, geleertheid, ervarentheid, geheug[nisse].

baver cervello. Hersenen, dat is, verftand in 't hoofd hebben, van groote kennis of wetenschap zyn.

chi non ha cervello, suo danno. Die geen verftand of kennis gebruikt, die zonder overleg te werk gaat, moet de schade zelfs dragen, zig zelfs wyten, te last leggen, enz.

a chi ha cervello, non manca mai capello. Die hersenen in 't hoofd heeft, ontbreekt nooit geen hoed, dat is, die zig in de wereld weet te schikken of te voegen, die in alles voor- of omzigtig te werk gaat, zal het nooit aan levensmiddelen ontbrecken, of gebrek lyden.

un gran cervello. Groote hersenen, dat is, een zeer wys, voorzigtig, verftandig, geleerd man; een man van groote kennis of wetenschap.

poco cervello, un buono senza cervello. Een man van geringe kennis of verftand: een onverftandig, onervaren, onbedreven, onvoorzigtig mensch, die geen verftand of kennis weet te gebruiken.

perder' il cervello. De hersenen verliezen, quyt raken, dat is, uitzinnig, dol, dwaas of gek worden.

lambiccarfi (stillarfi) il cervello. Zig de hersenen smelten, week maken, dat is, sterk over iets bezig zyn, iets naauwkeurig onderzoeken, overwegen, overleggen, zig de hersenen over iets breken, enz.

star' in cervello. In de hersenen of gedagten staan, dat is, by zig zelfs overpeinzen, overdenken, overwegen, voor- of omzigtig zyn, op zijn dingen agt geven of slaan.

tenere uno in cervello. Iemand in de hersenen, dat is, onder de tugt houden, dat hy niet uitpat, niet brooddronken, dattel of weelderig word.

chi non ha cervello, babbia gambe. Die geen verftand, of geheugenisse heeft, moet goede voeten hebben, dat is, die een ding uit nalatigheid heeft vergeten te doen, moet niet klagen, dat hy daarom moet heen en weer loopen.

chi ha il cervel di vetro, non vada a combatter co' sassi. Die een hoofd van glas heeft, moet zig niet geen

- steen staan, dat is, die krank is van hersenen, moet geen verheve dingen ondernemen, doorzoeken, doorsnuffelen.
- Cervello, cervellaccio.** Een hardnekkig, halstarrig, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdryvend hoofd: een styfkop, styloor, dwarsdryver; ook, de eige wille, eigen hoofd, enz.
- un huomo di suo cervello.* Een hardnekkig, halstarrig, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdryvend mensch, die naar zyn hoofd leeft, een dwarsdryver, enz.
- cervello da statuti.* Een hoofd, 't geen alles wil beter weten, ieder een berispen, bedillen.
- egli e un cervellaccio.* Hy is een hardnekkig, halstarrig, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdryvend mensch: een styfkop, styloor, enz.
- Cervellino.** Een zot, gek, dwaas, ontzinnig, hersenloos, dwarsdryvend, eigenzinnig hoofd.
- sete una cervellina.* Gy zyt een zotte, dwaze, eigenzinnige vrouw.
- CERVILLO, cerbiatto, cerviotto, &c. V. Ceruo, &c.**
- CERVIERE. V. Ceruo.**
- CERVIERE.** De nek, de hals, het agterste van de hals, het hoofd.
- piegar la cervice.* Den nek, het hoofd buigen, dat is, zig onderwerpen, onderdanig, of gehoorzaam zyn, zig ten anderen geven.
- dura cervice.* Harde nek, een styf, onbeweeglijk, onverzettelijk hoofd, dat is, halstarrig, hardnekkig, styfkoppig, eigenzinnig, enz.
- Cervicofa. V. Cervello, cervellaccio.**
- Cervicofità.** Hardnekkigheid, halstarrigheid, styfkoppigheid.
- CERVO, cervio.** Een hart: een wild dier.
- Cervato, cerviatio.** Bruine, geele verwe, vaalgeel als een hart, (wordt eigenlijk van paarden gezegt.)
- Cerviatio, cerbiatto, cerviotto, cerbiotto.** Een klein hart, een hartje, een ree of hinde.
- Cervino.** Van een hart of hinde, daar toe behoorende.
- Cerviere, (lupo cerviere)** Een losch of wilde katte van een luipaart.
- CERULO.** Blaauw, azuurverwig, azuurblaauw, hemelsblaauw. *V. Azurro.*
- CERVOGIA, cervosa, cervigia.** Bier. *V. Biera.*
- Cervogiaro, cervosaro, cervigiario.** Een brouwer, bierbrouwer.
- CERUSICO &c. V. Cirugico.**
- CERUSSA.** Witte verwe, loodwir, blanketsel. *V. Biacca.*
- CESARE.** De Keizer.
- Cesareo.** Van de Keizer, of daar toe behoorende, Keizerlijk.
- sua Maestà Cesarea.* Zijn Keizerlijke Majesteit.
- CESPO, cespuglio.** Een groene aarde, zode, turf. *V. Teppa, Zolla.*
- cavar cespì.* Zoden graven, delven of spitten.
- il cavallo inciampa ad ogni cespuglio.* 't Paard struikelt over ieder heuvelkje of zootje.
- Cespuglioso.** Van groene zoden, of daar van gemaakt, ook oneffen, raw, steil.

- torreno cespuglioso.** Een grond vol zoden.
- CESARA.** Ophouden, uitscheiden, nalaten, laten staan, stil staan, rusten, eindigen.
- non cessava di lodarlo.* Hy hield niet op, liet niet na hem te loven, te pryzen, te verheffen.
- cessar dalle opere manuali &c.* Ophouden te werken, den arbeid staken, afbreken, luyen ledig zittende, vertooven.
- cessar di essere.* Ophouden te zyn, dat is, niet meer zyn.
- sia egli povero non cessa però di esser gran virtuoso.* Of schoon hy arm en behoeftig is, zo houd hy dog niet op van zig in de deugden te oefenen, een deugdzaam leven te leiden, vroom en deugdzaam te leven.
- un' Ambasciadore, trovato di machinar contro al suo Principale, cessa di esser' Ambasciadore.* Een Afgezant, byaldien hy bevonden wierd tegens zyn Heer en Meester te misdoen, of aan te spannen, houd op een Afgezant te zyn, dat is, word van zijn ampt of bedieninge ontslagen, ontslagen, afgezet.
- Cessare.** Verzaften, verzoeten, stillen, wenden, keeren, wegnemen, verdriven.
- questo empiastro cesserà il dolore.* Deze plaasterzal de pijn of smart verzaften, verzoeten.
- cessar la febbre, il parossismo.* De koorts, de hitte, de toevallen verdriven, wegnemen.
- Cessante.** Ophoudende, uitscheidende, stil staande, rustende, eindigende.
- Cessazione, cessamento.** Ophoudinge, stilzittinge, ledigheid, rust.
- CESIONE. V. Cedere, &c.**
- CESSO.** Een gemeen kakhuis, of schythuis, een huis van gemak.
- andar' al cesso colle bilancie.* Met de weegschale op 't kakhuis gaan, dat is, ook de geringste zaken met een zekere maat of orde verrigten, in al zijn doen en laten naauwkeurig en oplettend zyn.
- mettar' (ripulir', curar') il cesso.* 't Schythuis vegen, schoon maken.
- un cesso ripulito.* Een geveegt, schoon gemaakt huis, dat is, een lelijk, mismaakt wyf, geblanket en opgesmukt.
- CESTO, cesta.** Een korf of mande van teenen of wilsen gemaakt, een paander. *V. Canestro, Paniere, Sporta, &c.*
- Cestello, cestella, cestarello.** Een kleine korf of mande, een kortje of mandje.
- Cestono.** Een groote korf of mande, sluitmande, sluitben.
- Cestaio, cestaiuolo.** Een korf- of mandemaker.
- CESTO.** Een bondeltje, bosje, een hand vol.
- un bel cesto di sabvia &c.* Een schoon bondeltje of bosje salie, enz.
- far cesto.** Dik opschieten, opwassen, opgroeijen, dikboschagtig worden.
- il grano fa cesto.* 't Koorn schiet in de airen, krygt airen, enz. *V. Granire, Spica.*
- Cestire, inceffire. V. Sopra.**
- Cestuto.** Dik, opgeschoten, opgewassen, dik geworden, in de dikte gegroeit, gewassien.

CITRA, *etra*. Een harp , luit, either, of ander speeltuig met suaren.

CESTRANGOLO, *etro, etrone &c. V. Cedrangolo, Cedro, Cetrone.*

CEVOLA, *civola, civolo*. Een harder : zeker zeevisch.

CHAOS, *chaosso, caosso*. Een beyert, mengelklomp: verwarde eerste t'zamenmenginge van alles: verwarde, woefte klomp, algemeene duisternisse.

questo è un chaos. Dat is een verwarde, donkere, duistere zaak, die niemand bevatten, begrypen of agterhalen kan.

CHE. *Pron. Relat.* Dewelke, wat, wie, welk. *V. Quale.*

il compagno poi, ch'era buono scaltro. Maar de makker of medegezel, dewelke, of (die) een slimme doortrape, doorslepe, looze gast was.

la donna, ch'era persona da bene. De vrouw, welke, of (die) een vroom, opregt, deugdzaam persoon [was.

ciò, che vi disse ieri. 't Geen dat ik u gisteren zeide.

L'amore, che vi porto. De liefde, welke, of (die) ik t'uwarts drage.

gli affari, di cui vi parlai ieri. De zaken, waar van, of (van dewelke) ik u gisteren gesproken hebbe.

Che. In welken, aan welken, met welken, welk, enz.

benedetto il giorno, benedetta la notte, che &c. Gezegend zy de dag, gezegend de nacht, in dewelke, welk, enz.

io mi diletto di ciò, che egli si diletta. Ik heb mijn welbehagen in de geen, in dewelke hy zyn welbehagen heeft.

egli beve con quell' appetito l'acqua, che altri bevverebbe il vino. Hy drinkt met zulk een lust of begeerte het water, met dewelke een ander de wyn zoude drinken, enz.

confesserommi di quei peccati, che mi ricordo. Ik zal die zonden belyden, dewelke my voorstaan, die ik geheuge of indagtig ben, die ik herdenke of agterhalen kan.

Che, *il che*. Dat, 't geen, 't welk, enz. Ook iets of eenig ding.

incanutò havendo 25. anni; il che non avviene così di leggieri a giovani. Hy wierd grijs, maar vyfentwintig jaren oud zijnde, 't geen van jonge menschen zeer zelden gebeurt of geschied.

questo sarebbe un bel che. Dat zoude iets mooy zyn, dat zoude iets schoons wezen.

un certo che. Zoo iets, dat is, iets, ik weet niet wat.

V. Certo.

non haveva di che pagare. Hy had niets, waar mede hy voldoen of betalen konde.

Che? *che cosa?* Wat? wat ding of zake?

che volete? (*che cosa volete*) Wat wilt gy hebben? wat begeert gy? wat is uw verzoek?

che avete Signore? Wat hebt gy? wat scheelt of deert u, myn Fleer?

e' babbiamo di nuovo? Wat hebben wy nieuws? wat nieuws is 'er? wat is 'er nieuws voorgevallen?

&c. (che cosa) vuol dir questo? Wat wildat zeggen?

wat beduid dat? wat eigenschap heeft dat? wat geeft dat te kennen?

a che serve questo? Wat baat dat? waar toe dient dat? waar toe is dat dienstig?

da che faranno questi vostri travagli? Wat baten, wat helpen u deze moeiten? waar toe zal deze u moeite dienen? wat voordeel zullen ze u toebrengen? waar toe zullen ze u dienstig zijn?

Che. Een antwoord op 't *Pron. Rel. Che.*

entrai in pensiero, che voleste dir questo. Ik dagte by my zelve, wat dat mogte beduiden, wat voor eigenschap dat het hadde, enz.

gitarono non so che nel pozzo. Zy smeten, zy wierpen of gooiden, ik weet niet wat in de put.

mormoravano non so che parole. Zy mompelden, ik weet niet wat voor woorden.

vorrei mangiare, ma non so che. Ik hadde wel lust of trek tot eten, ik was wel begeerig of gretig tot eten, ik wilde wel gaarn eten; maar ik wilst niet

Che. Wat? [wat.

laddio sà, che dolore io sento. God weet het, God is 't bekend, wat een smerte ik lyde, hoedanigen smerte ik gevoele, verdrage.

che professione è la vostra? Wat is uwe handteeringe? wat hebt gy by der hand? wat doet gy? hoedanig is u beroep?

di che paese? Uit wat voor een land? wat voor een landsman? waar van daan?

che hora è? Wat uur is 't? hoe laat is 't?

o che dolci accoglienze, o che saporiti buci, o che amorevoli abbracciamenti! O wat zoete onthalingen! wat smakelijke kusjes of zoenctjes! wat liefdelijke omhelzingen, omarmingeng!

o che pazzia &c. O wat dwaasheid of zotheid!

Che, che, che? Wat, wat ding of zaak? enz.

che si fa (che che si fa) Wat het ook zijn mag, 't zy wat het wil; ook 't zy daarom hoe 't wil.

chi che fa. Hy mag ook zijn wie hy wil.

dove che fa, quando, come &c. che fa. 't Mag ook zijn, waar, wanneer, of hoe het wil.

dove ch'egli vada, o donda ch'egli torni, sempre &c. Waar heen hy ook gaat, of waar van daan hy ook komt, zoo is hy altyd, enz.

brutta o balla, che io mi fa, forse &c. Ik mag nu keulijk of mooy zijn, misfchien, enz.

la grazia vostra, concessa o tolta ch'ella mi fa, poco m'importa. U genade mag my vergunt of geweigerd zijn, daar vraag ik niet na, daar geef ik niet om.

L'amore, malattia, o pazzia, che vogliamo dire. De liefde, ziekte of dwaasheid, of hoe dat wy willen zeggen.

Che. Dat.

si dice, che la flotta sia approdata. Men zegt, dat de vloot aangekomen is.

prima che si venga a questo termine. Eer dat men zooverre komt, zijn oogmerk berykt, daar toe geraakt.

egli credea che questa burlesca fosse fatta alla sua persona. Hy meende, dat deze schimp hem zelf gebeurt of wedervaren was, dat hem zelfs deze schimp was aangedaan, dat hy zelfs deze schimp hadde geleden.

per santo, dotto, savio, ricco &c. che sia. Hoe heilig, hoe vroom, hoe geleerd, hoe wys of verftandig, hoe rijk dat hy ook zy.

egli piange, ma egli ha di che. Hy weent, hy fchreyt, maar hy heeft reden om te fchreijen, hy heeft oorzaak om te weenen.

di che il paese restò abbandonato. Weshalven, daarom dan 't gantfche land verlaten, van volk ontbloot en verwoeft bleef.

Che. Dat, op dat. *V. Accioche.*

a fin che. Op dat, ten einde dat, dat.

disegli che venga. Zegt of belaft hem, dat hy komt.

fatelo accostar' al fuoco, che si riscaldi. Laat hem by 't vuur zitten, dat hy zig verwarme.

per tema che non lo risapeffe il marito. Uit vreeze dat het de man mogt hooren, of gewaar worden, dat het de man mogte ter ooren komen.

dove potrò io star questa notte, ch' io non muoia di freddo? Waar zal ik dog deze nacht blyven, waar zal ik my bergen, verfteken, verfchuilen, dat ik niet verkoude, dat ik niet dood vrieze?

la menò in camera che nessuno se ne accorse. Hy leidde, hy bragt haar in de kamer, dat het niemand zag, dat het niemand gewaar wierd, dat 'er niemand van wift, of agt op gaf.

Che. Kan door cierlijkheid in een verhaal uitgelaten worden: als

prego (che) mi facciate una grazia. Ik verzoek dat gy my een gunft of vriendfchap wilt bewyzen.

dubito (che) non m'inganni questo forsante. Ik sta in zorgen, ik ben bedugt, bekommert, bezorgt, dat deze looze, doortrapte vos my zal bedriegen, misleiden.

Che, se, che, tale, che. Zoodanig dat, zoo dat, zulks dat. *egli è si leale che io non dubito di questo.* Hy is zoo redelyk, zoo vroom, zoo opregt, dat ik daar aan geensints kan twyffelen, de minste agterdogt hebben,

[enz.]

purche li vostri comandi siano salii, che io li possa eseguire. By aldien u bevelen zoodanig zyn, dat ik ze volbrengen, volvoeren kan.

Che. Als.

egli è più eloquente di Cicerone, (che non fu Cicerone) Hy is welsprekender als Cicero, hy is cierlijker, bevalliger in 't spreken als Cicero.

questo è un peso da altri homeri, che da tuoi. Dat is een andere last, als die uwe fchouders zoude paffen, die uwe fchouders bequaam zyn te dragen.

vi fu mosso più da necessità, che da zelo. Hy is meer uit nood, als wel door yver of liefde bewogen, aangeport, aangedreven.

Che, als altro che. Anders als.

sono altro che baie. V. Altro.

Che, non che. Niets dan, als alleen, dan dat; ook ik zwyge, ik wil niet zeggen, enz.

non haveva che una stanzetta piccolina. Hy heeft niets dan een klein kamertje of vertrekje.

gli levò la camiscia non che altro. Hy heeft hem het hemd, ik zwyge dan iets anders, weggenomen, gestolen. *V. Altro, Non.*

Che. Ten deelen, voor een gedeelte, deels.

gli diede, che in gioie, che in danari contanti, che in altre cofarelle di prezzo, da 50. milla scudi. Hy heeft hem de waardy van vyftig duizend kroonen gegeven, deels aan juwelen, deels aan baren gelde, deels aan andere kostelikheden.

Che. Wanneer, als.

la riputazione, una volta che si perda, non si riacquista mai intieramente. Wanneer de eer en goede naam eens is gefchonden of verlooren, is dezelve voor eeuwig en altyd verlooren.

Che. Dat.

che venga. Dat hy come, dat is, laat hem komen.

che viva! Dat hy leve! dat is, God geve hem een lang leven, God spare hem gezond.

che possa esser' impiccato. Dat hy mag opgehangen worden, laat hem opgehangen worden.

che possa vederlo in paradiso. Dat ik hem in 't paradyf mag zien.

Che? Waarom? uit wat redenen? *V. Perché.*

che non andiamo? Waarom gaan wy niet voort? uit wat redenen vertoeven wy? waarom bevorderen wy onze reis niet? waarom staan wy stil?

che non gli do di questo ciottolo nelle calcagna? Waarom smyt ik hem met deze steen niet aan zijn voet? dat is, wat wederhoud my, wat houd my tegen, dat ik hem niet? enz.

che non rispondi? Waarom antwoord gy my niet? uit wat reden geeft gy geen antwoord? waarom zwygt gy stil?

Che. In de plaats van *Perché*, want.

dillo sicuramente, che ti prometto ogni segretezza. Zegt my in vrygheid, ter goeder trouwe: want ik belove u te zwygen, niets daar van te reppen, niets daar van te melden, enz.

Signor Iddio: fa di me ciò che tu vuoi, che tuo volere è il mio.

Lieve God, doet met my wat gy wilt, naar uwe Goddelijke wille, naar u welbehagen, zoo 't u belieft: want uwe wille is mijn wille, wat gy wilt, dat wil ik ook.

prese il suo arco e la sua spada; che altre arme non haveva. Hy nam zijn boog en zijn degen; want hy hadde, of gebruikte geen ander geweer of wapenen.

io non mène do fastido; che si mangia anche del pane altrove. Ik geef 'er niet een ziet om, ik vraag 'er niet na: want elders word ook brood gebakken.

Che. Tot dat, zo lang als, voor dat, eer dat, voor [aleer.

non riposò, fin che non hebbe finito le sue orazioni. Hy ging niet slapen voor aleer hy gebeden hadde, hy ging niet te bedde, voqr dat hy zijn gebed gedaan hadde, hy begaf zig niet ter rust, hy leide zig niet neder, zoo lang hy zijn gebeden niet verrigt, of gestort hadde.

non passerà questa generazione, fin che tutte queste cose siano non auvenute. Dit geslagt zal niet vergaan, voor al eer dit alles gefchiede.

Che, da che. Na dat.

da che non posso far di meno. Nademaal, dewylk niet anders, niet minder kan.

da che venni in questa città. Van die tyd af, na dat ik in deze stad gekomen ben.

Cbe, Word door cierlijkheid gebruikt, daar men 't anderints wel zoude kunnen uiclaren: als *dico (che) si.* Ik zeg van ja.

forse (che) si, forse (che) no. Misschien wel, en misschien ook niet.

quanto (che) volete. Zoo veel gy wilt, zoo veel gy wenscht, zoo veel gy begeert of verlangt.

quanto (che) basta. Zoo veel als genoeg is.

bora si (che) io vi credo. Nu wel, nu geloof ik u.

ecco (che) viene. Zie daar komt hy aan.

mangiato mentre (che) è fresco. Eet ter wyl het versgh is. *(che) per fine le bacio le mani.* Tot besluit, of voor het laatste zoen of kusse ik de handen.

Cbe. Dat, by een bywoord, of by een mededeelend woord; als *Accioche, Attosche, Da che, Ancorche, Avanti che, Benche, Dopoche, Fin che, a Fin che, Infino che, Giacche, Oltreche, Ove che, Perche, Piu che, Pochiache, Poiche, Primache, Purche, Quando che, Si che, Senza che, Solo che, Contutto che &c.* Zoek naar vervolg.

CHELIDONIA, celidonia. Helmkruid, goudkruid, of goudwortel.

CHERICO, cbericato &c. V. Chierico, Cbiericato.

CHERMISI, cremes. Karmozyn, karmozyn verwe. *furto in chermisi (cremes)* Een looze, doortrapte guit, een denguiet, een schelm in zyn hart.

Chermisino, cremisino. Karmozynen, karmozynverwig.

CHERUBINO, cberubini. Een Cherubyn, de Cherubynen.

Cherubico. Cherubynsch, vol van Goddelijke weten-

CHETO, chieto. Gerust, stil, vreedzaam. [schap. *ogni cosa è cheto.* Alles is stil, in goede rust en vrede: *il mare è cheto.* Dazee is stil, kalm.

star cheto. Stil zyn, stil staan; ook stil houden.

state cheto. Staat stil, wacht, blyft staar; ook houd stil.

non si può parlar si cheto, ch' egli non lo senta &c. Men kan zoo zaftjes of zoetjes, zoo stilletjes niet praten, kouten of spreken dar hy het niet en hoord.

Chetamente, chietamente, Adv. Stilletjes, zaftjes, of zoetjes; ook in stilte; ook heimelijk, in 't geheim, in 't verholen, in 't byzonder, afzonderlijk, of alleen.

parlar, caminar &c. Zaftjes of zoetjes, stilletjes praten, kouten, spreken, gaan, enz.

far i fatti suoi chetamente. Zyn zaken stilletjes, alleen, in stilte of eenzaamheid afdoen, verrigten.

Chetezza, chietezza. Stilheid, gerustheid, vrede.

Chetanza, chietanza. Voldoening, te vredestelling, bevreding; ook een quitantie, quyttschelding. *dar una quitanza.* Iemand een quitantie of handteekening geven, quiteeren.

CHI, chiunque. Dewelke, de geen, die, enz.

chi non ha cervello, suo danno. Die geen verstand in 't hoofd heeft, is tot zyn eige schade, moet de schade zelfs dragen, zig zelf toeschryven:

chi persevererà fin al fine, sarà salvo. Die volhard zal hebben, die ten einde toe standvastig gebleven zal zyn, die zal zalig worden.

chi ha moglie, ha doglie. Die een vrouw heeft, heeft droefheid en hartzeer.

chi ha orecchie da ascoltare, ascolti. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.

chi ha amor nel petto, ha sproni a' fianchi. Die liefde in 't hart voed, heeft sporen ter zyde, dat is, beminnen doet loopen.

Chi. De geen, die, de gene die, enz.

in terra de' ciechi beato chi ha un' occhio. In 't land der blinden, is zalig de geen die maar een oog heeft. *egli era buon conoscitore di chi fosse savio ond.* Hy was een goede kennet, onderzoeker, beproever der gene, die geschikt of ongeschikt waren.

iddio misericordioso perdona volentieri a chi si pente. De barmhartige, genadige God, vergeeft, verschoond gaarn den geenen, die berouw of leedwezen hebben over hare zonden, die boetvaardigheid plagen of oeffenen.

costoro, da chi non le conoscono tenute per honestissime donzelle. Deze worden van de gene, die haar niet kennen, voor de allereerlykste vrouwsperfoonen gehouden.

Chi, chiunque. Al wie, wie, of welk het ook zy.

chi che si fa, chi che si fa, chiunque si fa. Wie hy ook zy, hy zy ook wie hy wil.

Chi. Welk, welke, de eerste, de tweede, derde, of den een, den ander, de derde.

vennero molti a servir' il Re, chi a soldo, chi di volontà. Veel quamen om den Koning te dienen, den een voor geld, den ander vrywillig.

chi è Francese, chi Spagnuolo, chi di qualche altra nazione. De een is Fransch, de ander Spaansch, de derde is anders gezind.

Chi? Wie?

chi è questo Signore, questa Signora? &c. Wie is dezen Heer, deze Vrouw? enz. wat voor een Heer, of vrouw is deze?

chi sono questi Signori, queste Signore? Wie zijn deze Heeren, deze Vrouwen? wat voor Heeren of Vrouwen zijn deze?

non sai tu chi io sono? Weet gy niet wie ik ben? kend gy my niet?

chi vorrebbe resistere alla volontà del supremo fattore?

Wie zoude de wille des Oppersten Scheppers durven wederstaan, tegenstreven?

io non so chi sia costui, nè di cui (chi) sia figliuolo. Ik weet niet, wie; nog wiens zoon hy is.

CHIACCHERA, chiacchere. Gekal, gesnap, gepraat, gebabbel, geklap, koutinge; ook de taal of spraak.

egli ha una chiacchiera viva, pronta &c. Hy heeft een gaauwe, rasse, vaardige, vlugge, kakelagtige bek; hy heeft veel snaps of praats, hy is gaauw of snedig ter taal, hy is gaauw, ras, vlug in de bek.

Chiacchiarare, chiacchiarare. Klappen, snappen, babbelen, kallen, praten, kouten.

Chiacchierone. Een snapper, kallevaar prater, kouter, babbelaar, klapper.

egli è un gran chiacchierone. Hy is een groote snapper, een babbelaar, een klapper, enz.

CHIAMA RE. Roepen, byroepen, aanroepen; ook schreeuwen.

chiamar' uno, mandar' a chiamar' uno. Iemand roepen,

byroepen, doen komen of ontbieden, laten halen.

chiamar' uno per testimonio. Iemand tot getuige roepen, om getuigenis aanroepen, verzoeken.

chiamar' uno in ajuto. Iemand te hulp roepen, iemand om hulp of bystand verzoeken, iemand aanroepen om te helpen.

chiamar' uno da parte (in disparte) Iemand ter zyde of alleen roepen.

chiamar' uno avanti la giustizia, (in giudizio) Iemand voor 't gerecht roepen, iemand dagvaarden om voor 't gerecht te verschynen. *V. Citare.*

chiamar' uno a consulta. Iemand om raad verzoeken, iemand raad vragen, tot raadsman verzoeken.

Iddio lo chiamò a questo ministero. God heeft hem tot deze dienst geroepen, gekozen.

chiamar' mercè, misericordia, Om genade, om barmhartigheid roepen of schreeuwen, om vergiffenis vragen, verzoeken.

chiamar' quartiere. Om pardon roepen of schreeuwen, om verschoning bidden of vragen.

Chiamare. Roepen, dat is, begeeren, willen, hebben willen.

chiamar la pace; la guerra &c. Vrede, oorlog begeeren, of naar oorlog roepen, wenschen, verlangen. *chi cerca pace, chiama guerra.* Die de vrede zoekt, naar de vrede staat, die roept en schreeuwt naar oorlog.

Chiamare. Iemand of iets noemen, heeten, een naam geven.

chiamar' uno pe'l suo nome proprio. Iemand by zijn eigen naam noemen; iemand zijn regte naam geven.

Chiamare, chiamarsi. Heeten, zig noemen, genoemd worden, zig schryven, den naam of tytel geven of voeren; ook zig verklaren, bekennen.

mi chiamo N. N. Ik heete (ik noeme of schryve my) ik voere den naam van N. N.

come si chiama questa cosa in Tedesco? Hoe heet dat op zijn Duitsch? hoe word dat op zijn Duitsch genoemd, enz.

mi chiamo sodisfatto da lui. Ik verklaar of bekenne van hem voldaan te zijn.

egli si chiama offeso, mal sodisfatto, affrontato &c. da lui. Hy bekend, geeft voor, van hem beledigt te zijn, op hem kwalijk vergenoegt te zijn, enz.

mi chiamo vinto &c. Ik heete of noeme my overwonnen, gevangen, dat is, bekenne my overwonnen te zijn.

Chiamato. Geroepen, beroepen, geheeten, genoemd. *esser (venir) chiamato N. N. N. N.* geheten of genoemd worden, den naam van N. N. hebben of voeren.

esser chiamato a qualche ministero dignità &c. Tot een amt of bedieninge beroepen of gekozen worden. *farà a chiamato Figliuol dell' Altissimo.* Hy zal een Zoon des Allerhoogsten genoemd worden.

era un' huomo chiamato Tobia. Daar was een man Tobias geheeten, Tobias genoemd.

Chiamata. Ukdaginge, uiteiffchinge, uittartinge, ter-

ginge tot den stryd.

far la chiamata, suonar, batter la chiamata. De uiddaginge tot den stryd, of tot de oergave slaan, het teeken tot den stryd of oergave geven, (de chamede slaan.)

CHIANA. Een moeras, maras of broek; ook een zekere moerassige plaats in 't Hartogdom van Toskanen.

CHIAPPA. Een natuurlijke spleet, scheur, kloof of reet van iets; ook een hegt of handvat van alderhande gereedschap.

Chiappa, chiappe. De billen (om dat zy schynen gespleten of gekloofd te zyn.)

Chiappette, chiappettine. Kleine billen, billetjes.

Chiappato. Die dikke of vette billen heeft, die dik of vet van billen is.

Chiappare. Klooven, van malkander spalken, splyten.

chiappar legna. Hout klooven, hout hakken, hout kappen.

Chiappare, accchiappare, inchiappare. Vatten, grypen, betrappen, vangen, agterhalen.

accchiappar' una mosca, una pulce, un forcio, &c. Een mugge of vlieg vangen, een vloog grypen of vatten, een muis betrappen, overvallen.

accchiappar' uno su 'l fatto (nel flagrante.) Iemand op heeter daad betrappen, overvallen.

Chiappare, chiappeggiare. Op de billen slaan.

Chiappata, chiappeggiata. Een houw of snede, een kloof of spleet, een slag op het houw, om hetzelfde van malkander te spalken, te klooven; ook een slag op de billen.

dar' una chiappata. Een kloof of spleet houwen; ook een slag op de billen geven.

Chiappato, accchiappato, inchiappato. Gekloofd, gespleten, gereten; ook gevat, gegrepen, gevangen, betrappt, agterhaald.

CHIAPPO. De haak aan een gebit of toom.

CHIAPPOLA, *chiappolo.* Een gek of nar; ook een potsmaker, klugtbedryver. *V. Balocco &c.*

Chiappoleria, chiappolerie. Gekkernyen, snakeryen, klugten, enz.

CHIARAMELLA. *V. Ceramella.*

CHIAREA, *chiavello, chiaretto.* *V. Chiaro.*

CHIARIRE, *chiarirsi, chiarito, &c.* *V. Abbasso.*

CHIARO. Klaar, helder, schynende, blinkende, mooy, schoon, rein, zuiver.

vin chiaro. Heldere, klare, zuivere wyn.

acqua chiara. Klaar, schoon, zuiver, rein, helder [water.

egli è già giorno chiaro. 't Is al helder, klaar dag.

egli fa chiaro. 't Is ligt, 't is dag; ook 't is schoon, helder weder, een aangename, heldere lugt.

bicchieri chiari. Zuivere, schoone, heldere, gespoelde glazen.

chiari cristalli. Klaarblinkende, helschynende kristal.

occhi chiari. Heldere, klaroogen.

stanza chiara, e luminosa. Een heldere ligte, lugtige kamer.

Chiaro. Mooi, schoon, helder.

un chiaro viso. Een helder, schoon, deftig aangezigt.

Chiaro.

Chiara. Dun, fyn, helder, klaar; ook los, onsterk, niet digt doorwrogt, doorwerkt.
panno, tela chiara. Dun laken, los lynwaat.
tela troppo chiara. Al te los, te dun laken, dat niet digt genoeg doorwrogt, doorwerkt is.
carta chiara. Fyn, (dun) papier.
fio (refe) chiaro. Klar, dat is, dun, fyn garen.
brodo (brodetto) chiaro. Dunne saus, duinne sop.
Chiario. Klar, dat is, *Met.* Duidelijk, verstaanlijk, onderscheidentlijk, ligt.
favella chiara. Klare, duidelijke uitspraak.
uno stile chiaro e facile. Een klare, nette, onderscheidene styl of maniere van schryven.
voce, suono &c. chiaro. Een klare, heldere, doordringende stemme.
Chiario. Klar, dat is, regt, opregt.
fatto chiaro, amico caro. Duidelyke voorwaarde onderhoud de vriendschap, of, voorteen bescheid, baart daar na geen stryd.
far patti chiari. Zekere en vaste verbonden maken, ingaan.
un' animo chiaro e leale. Een opregt, vroom, zuiver, redelijk, ongeveinst, onvervalscht gemoed.
Chiario. Klar, dat is, doorlugtig, vermaard, roemrugtig, aanzienlijk, beroemd.
buomo chiaro per libri dati alla luce. Iemand, die wegens veele in 't ligt gegeve boeken vermaard, beroemd, berugt is.
buomo chiaro per sangue (nascita.) Iemand, die wegens zijn geslacht of afkomst roemrugtig, vermaard of berugt is.
di chiara fama. Van een klare, dat is, doorlugtige, aanzienlijke, berugte naam.
Chiario. Klar, dat is, zeker, gewis, ongetwyffeld, baarblykelijk, openbaar, bekent.
ragioni, argomenti &c. chiari. Klare, dat is, zekere en gewisse redenen, bewyzen.
adesso è chiara la mia rovina. Nu is mijn bederf of ondergang klar, dat is, zeker en gewis, oogschynelyk, baarblykelijk.
egli sta chiaro, ebe, &c. 't Is klar, 't is zeker en gewis, 't is ongetwyffeld, dat, enz.
esser chiaro di qualche cosa. Van een ding zeker en gewis, verzekerd, veritendigt, verwittigd zijn.
adesso ne sono chiaro. Nu ben ik zeker en gewis, nu ben ik verzekerd, nu weet ik voor gewis.
far' uno chiaro di qualche cosa. Iemand iets verwittigen, bekend maken, verzekeren, veritendigen.
far chiara una cosa. Een ding helder en klar (zeker en gewis) maken, verklaren, bevestigen, verzekeren, bewyzen, door getuigenisse bekrachtigen.
Chiario. 't Klare.
il chiaro (la chiara) dell' uovo. 't Klare van een ey, eijerklar, 't wit van een ey.
venir' in chiaro di qualche cosa. Van een ding verwittigd, verzekerd, veritendigt worden; een ding verstaan, vernemen.
metter' una cosa in chiaro. Iets verklaren, uitleggen, ontvouwen, ontkenoopen, verzekeren, bevestigen. Ook iets schriftelyk opstellen; ook iets betoonen,

T o m. I.

betuigen, bewyzen, door getuigenisse bekrachtigen.
scriver' (descriver') una cosa in chiaro. Iets zeer netjes, fraaitjes, afschryven.
Chiario, il chiaro. 't Ligt in de schildery.
Chiario. Klarlyk, baarblykelijk, onderscheidentlijk, openbaarlyk, duidelyk, opentlijk; ook dunnetjes, sijntjes.
parlar chiaro. Openhartiglyk, klarlyk, regt uit, zonder omwegen of geveinstheid spreken.
parlar chiaro con uno. Openhartiglyk, regt uit, zonder omwegen of geveinstheid met iemand spreken, de waarheid zeggen, geen blad voor de mond houden.
comoscer (veder) chiaro una cosa. Een ding klarlyk, duidelyk, openbaarlyk zien, erkennen.
adesso si vede chiaro. Nu ziet men klarlyk, baarblykelijk, onderscheidentlijk, openbaarlyk, duidelyk, enz.
teffer chiaro. Dunnetjes weven, dat is, niet digt of vast.
scriver chiaro. Dunnetjes, dat is, sijntjes schryven, ook ruim en wyd van elkander.
seminar chiaro. Dunnetjes zaaijen, dat is, hier en daar.
Chiariissimo. Zeer helder of klar, zeer mooy, zeer schoon. *V. Clarissimo.*
acqua chiarissima. Zeer klar, zeer helder en schoon [water.
tempo (giorno) chiarissimo e senza nuvole. Zeer heldere, ligte dag, zeer schoon en mooy weder.
il chiarissimo viso. 't Klarblinkend, het zeer helder, zeer schoon en deftig aangezigt.
persona di chiarissima nobiltà. Een persoon van een doorlugtig huis, van een aanzienlijk geslacht, van zeer beroemden, vermaarden Adel.
Chiaramente, chiariissimamente. Klarlyk, baarblykelijk, onderscheidentlijk, openbaarlyk, duidelyk, opentlijk.
veder, comoscer &c. chiaro. Klarlyk, duidelyk, onderscheidentlijk zien, erkennen. *V. Chiaro.*
mostrar, raccontar &c. chiaramente. Klarlyk, duidelyk aanwyzen, bewyzen, betoonen, vertellen, verhalen.
Chiarezza, chiavello, chiareto, clavetto. Bleeker-wyn.
Chiarezza, clarità. Klarheid, helderheid, ligt of schyn; ook vermaardheid, roem, groote naam, grootheid, edelheid, roemrugtigheid. *V. Chiarore.*
chiarezza dell' acqua &c. Klarheid, helderheid, schoonheid, zuiverheid van 't water.
chiarezza del giorno, cristallo, vetro &c. Klarheid, zuiverheid, helderheid van den dag, 't krystal, glas, enz.
la chiarezza del volto di Moisè. De klarheid, klarblinkendheid, helderheid, de glans van Moses aangezigt.
chiarezza dello stile, della pronuncia &c. Klarheid, onderscheidenheid, netheid van styl of uitspraak.
chiarezza di nascita, di fama. Vermaardheid, edelheid, doorlugtigheid van naam, luister.
scriver, parlar &c. con chiarezza. Met klarheid, dat is, duidelyk, onderscheidentlijk, netjes schryven, spreken.

C c

baver

- baver chiarezza di qualche cosa.* Zekere tydinge, gewisse narigt van iets hebben, van iets verwittigd, verftendigt, onderregt zijn.
- Chiarire.** Klar, helder, fchoon, zuiver en rein worden, of maken, opklaren, ophelderen. *V. Rifehiarire, Schiarire.*
- Chiarare, chiarire, fchiarire.** Helder of klar maken, verklaren, ontdekken, openbaren. *V. Rifehiarare. chiarire (fchiarire) il suo animo pensare &c.* Zijn gemoed, of gedagten verklaren, ontdekken, openbaren, te kennen geven.
- chiarir' uno di qualche cosa.* Iemand iets verwittigen, bekend maken, verzekeren, verftendigen.
- Chiarirfo, (di qualche cosa)** Zig van iets verzekeren, dat is, zig van iets laten onderregten, iets in oogfchyn nemen, bezien, bekyken.
- andervi fin là per chiarir' m'ene &c.* Ik zal heen gaan om regte kennis of wetenfchap daar af te hebben, om daar van verzekerd te zyn.
- Chiarito.** Helder of klar gemaakt, verklaard, ontdekt, geopenbaard, bekend gemaakt; ook zeker, verzekerd, openbaar.
- offer (restar) chiarito di qualche cosa.* Van iets ten volen verzekerd, onderregt, verftendigt of verwittigd zijn: van iets genoegzame kennis of wetenfchap hebben.
- bora ne sono chiarito.* Nu ben ik daar van verzekerd, verwittigd; ook nu bevat of begryp ik het regt. *V. Chiaro.*
- Chiarimento.** Verklaringe, vertooninge, verzekeringe, bewyzinge.
- Chiarore.** Klarheid, helderheid, ligt of fchyn. *V. Chiarezza.*
- apparì un certo chiarore.* Daar verfcheen een zekere klarheid, daar verfpreade zig een zeker ligt of [fchyn.
- Chiarificare, clarificare, chiarificato, clarificato &c.** Verklaren, verklaard.
- corpo chiarificato (clarificato.)* Verklaard lichaam.
- CHIASSO.** Een enge, naauwe steeg zonder uitgang; ook een hoerhuis, bordeel, hoerekot, hoere- of fluijpwinkel, fluijgar.
- andar' al chiaffo.* In 't hoerhuis gaan, ter hoer loopen, hoerejagen, hoereeren.
- praticar' i chiaffi.* De hoerhuizen dikwils bezoeken; een hoerejager, hoerevoogd, hoereerder zijn.
- predica la castità e tiene il culo nel chiaffo.* Hy predikt van de kuisheid, en zit gefteadig in 't hoerhuis, dat is, hy wil andere bekeeren, op de regte weg helpen, en is zelfs een deugniet, een godloos, ondeugend mensch.
- Chiaffetto, chiaffellino, chiaffuolo.** Een kleine steeg, een eng en naauw steegje; ook een klein hoerhuis, hoerhuisje, bordeeltje, hoerekotje, fluijppaatje.
- CHIAVARDO.** Een ziekte der paarden.
- CHIAVARINA, chivarina.** Een foort van wapenen als een piek; een javelijon of handpyk.
- CHIAVE.** Een fleutel.
- chiave mafchia.* Een fleutel, die niet geholt is.

- chiave femina.* Een fleutel, die geholt is.
- chiave a croce.* Een kruis-fleutel.
- chiave a ingegni, (ingegnosa)* Een konftige fleutel, een fleutel van grootte konft, van grooten arbeid.
- chiave maeftra.* Een hoofdfleutel, die alle sloten opent, ontfluit.
- chiave falsa (contrafatta)* Een valsche, nageboortte, nagemaakte fleutel, een dief-fleutel.
- fermar' (fervar'), aprir' a chiave (colla chiave)* Met de fleutel toefluiten, ontfluiten, openen.
- tener la robba sotto chiave.* De waren of koopmanfchappen opgefloten, of onder bewaringe van een fleutel hebben.
- la chiave d'oro.* De goude fleutel.
- cameriere della chiave d'oro.* Kamerling, of Kamerheer van de goude fleutel. *V. Cameriere.*
- volger (fuolger) la chiave.* Den fleutel verdraaijen, verkeert omdraaijen.
- Chiave, le chiavi.** De fleutels, dat is, *Met.* Heerfchappy, bewind, magt, beftieringe; ook de fleutels of frontieren van een Koningrijk.
- presentar le chiavi.* De fleutels overgeven, overleveren, ter hand stellen, dat is, de ftad, sterkte of vefting aan de vyanden overgeven, overleveren, inruimen.
- le chiavi Apostoliche.* De fleutels, de Apostolijke fleutels, het ampt van de fleutels.
- portar le chiavi.* De fleutels dragen, dat is, heerfchappy, magt en geweld hebben.
- chiave di qualche cifra, scritto figurato.* De fleutel, dat is, de verklaringe of uitlegginge van verholde, verborge, geheime fchriften.
- baver la chiave del cuore di alcuno.* De fleutel van iemands hart of gemoed hebben, dat is, geweld of heerfchappy over zijn wille hebben.
- questa fortezza e la chiave della cristianità.* Deze sterkte of vefting is de fleutel, dat is, de ingang, de pas of opening van 't gantsche Christenryk.
- Chiave, (chiavetta)** Een anker, om balken en muuren vast te maken.
- Chiave.** Een fleutel (by maniere van gelijkenis.)
- chiave (della volta)* Een muurfleutel, een anker om de muuren vast in een te fluiten, te hegten; een fluitsteen, een pilafter.
- chiave (della botte)* Een sparre of fluitbalk van een vat.
- chiave (dell' archibugio.)* Een buffelfleutel, zeker gereedschap.
- chiave nella musica.* Noten in de Muzyk.
- Chiavetta, chiavicina.** Een kleine fleutel, een fleutelje.
- Chiavistello.** Een klink, grendel of boom, om een deur agter toe te fluiten.
- fermar la porta a chiavistello.* De deur toefluiten, toefdoen.
- Chivarare, inchivarare.** Met een slot of fleutel toefluiten, toedoen, toegrendelen.
- chivar la porta.* De deur met een slot toefluiten, toegrendelen.
- chivar la robba.* De waren of koopmanfchappen op-

opsluiten, onder bewaring van de sleutel hebben.
Chiavàio, chiavaro, chiavarino. Een slotemaker.
Chiavainola, chiavaruola. Een draayboom.
CHIAVO, chiavocchio, chiavello. Een speek of spie, houte nagel, om de tenten, enz. mede vast te maken. *V. Chiado, Cavicchio.*
Chiavare, chiavellare, inchiavare. Spykeren, nagelen, vernagelen. *V. Cavicchiare, Inchiodare &c.*
Chiavato, chiavellato, inchiavato. Gespykert, gena-geld, vernageld.
Chiavatura, inchiavatura. Spykeringe, nagelinge, vernagelinge.
CHIAVICA. Een riool, een goot; ook een kak-huis, schyhuus.
CHIAVISTELLO &c. V. Chiave &c.
CHIAZZA. De korst of rove van een zweer of et-tergezwell, van schurft of kraauwaadje, enz. *pieno di chiazze di scabbia.* Vol schurft, vol roven.
CHIEDERE. Verzoeken, vergen, eischen, vra-gen, begeeren, bidden. *V. Richiedere, Inchiedere &c.*
chieder qualche cosa da uno. Iets van iemand verzoeken, eischen, begeeren.
chieder qualche cosa in dono, in grazia. Iets tot een schenkaadje of vereeringe, iets als een bijzondere genade of vriendschap verzoeken, vergen, eischen, vragen.
chieder mercè, perdono, ajuto, giustizia. Om genade, hulp, vergiffenis bidden, verzoeken, geregtig-heid eischen, begeeren. *V. Chiamare.*
Chiesta. Vrage, bede, verzoek, eisch, begeerte. *V. Richiesta.*
CHIEPPA, chièpa. Een zekere visch, die een zwarte vogt uigwerpt als men hem wil vangen, waar door hy zig voor de oogen der visschers verbergt.
CHIERICO, cherico. Een klerk, dat is, een jonge, aankomende geestelijk persoon, die nog geen Priester is; ook een gewyde persoon, of Priester in 't gemeen.
Chierica. De kruin van een Klerk, Priester, of Monnik.
far la chierica. De kruin scheeren.
Chiericato. 't Ampt of bediening van een Klerk, of gewyde persoon; ook de gansche geestelijkheid, (de Cleresie.)
Chierichetto. Een jonge Priester, die niet te zeggen heeft, die nog weinig gezag heeft.
Chiericuccio, chiericuzzo, chiericante. V. Chierichetto.
CHIRSA. Een kerk, of vergadering van geloovigen. *andar alla chiesa.* In of naar de kerk gaan.
chiesa catedrale (maggiore) De Domkerk, hoofdkerk.
Chiesa. Met. Een bisschopdom, bisdom.
risorno alla sua chiesa. Hy keerde wederom naar zijn kerk, dat is, naar bisdom.
una povera chiesa. Een arme, slegte kerk.
Chiesa. Vergadering der geloovigen, gemeente der Christenen.
la santa chiesa di Gierusalemme. De heilige kerk, de vergadering, of gemeente tot Jeruzalem.

la primitiva chiesa. De eerste kerk, de eerste verga-dering of gemeente der Christenen.
la chiesa di Dio, di Cristo, catolica, apostolica. De kerk Gods, de kerk van Christus, de Katholyke, of algemeene Apostolyke kerk.
Chiesa, (Romana) De Roomsche kerk, het Pausdom.
la santa chiesa, (la santa madre chiesa) De heilige kerk, (onze moeder de heilige kerk.)
il grembo della chiesa. De schoot der kerke.
li sacramenti precetti, cerimonie, riti, della chiesa. De sacramenten, geboden, ceremonien, gebruiken, gewoontens of plegtigheden van de kerk.
lo Stato della chiesa. Den kerkelyken Staat, dat is, de Pauselijke, of tot het Pausdom behoorende lan-den.
fece guerra contro la chiesa. Hy heeft tegens de kerk, dat is, tegens de Paus geoorlogt, den oorlog ge-voert.
scommunicato dalla chiesa. Van de kerk, dat is, van de Paus in den ban gedaan.
Chiesetta, chiesuola, chiesuciuola. Een kleine kerk, een kerkje, kapelle. *V. Capella, Oratorio.*
CHIESTA. V. Chiedere, Richiedere &c.
CHILLO. Gyl, maagsap, waar van 't bloed gemaakte word.
CHIMERA, chimere. Een wanscheppel, een gedrogt of monster van de Digtens vercierd of uitgevonden; ook iets dat nooit te voren geweest, nog tegenwoordig gevonden word. *Met.* Grillen, ydele, of gekke gedagten, quakjes, praatjes, fabeltjes.
far chimere. Allerhande ydele gedagten of grillen in het hoofd hebben (wy zeggen, almanakken maken.) *V. Aria.*
Chimérico. Wanschikkelyk, vercierd, verdigd, zeldzaam, wonderlyk.
animal chimérico. Een vercierd, verdigd gedrogt, schrikdier of monster.
disegni chimèrici. Gekke, zotte, aanslagen, die niet kunnen in 't werk gestelt of uitgevoerd worden.
Chimerizzare, chimereggiare. Zeldzame en wonderlyke dingen vercieren, verdigten, verzinnen of uitvinden.
in ogni forma che l'uomo può chimerezzarsi. In allerhande gedaantens, die een mensch verzinnen, verdigten of uitvinden kan.
CHIMIA, Alchimia, arte. Stoffcheikonst.
Chimia, Alchimia, mistura di metalli. Zamenmenging van metalen.
Chimico, Alchimico. V. Chimista, Alchimista.
argomenti, medicine, magisterii chimici. Stoffcheikundige artzouwen of geneesmiddelen.
Chimista, Alchimista. Een stoffcheider, stof brander.
CHINARE. Buigen, neigen, krommen, enz. *V. Inchinare.*
chinar la testa (il capo.) 't Hoofd buigen, neigen. *Met.* Groeten, begroeten.
chinar la brocca, (il boccale.) De waterkruik neigen.
Rebecca chinò la (sua brocca) Rebecca neigde hare waterkruik.

- Cbinato**, **chino**. Gebogen, geneigd, gekromt. *col capo chino*. Met gebogen, geneigden hooft. *andar*, (*caminar*) *chino*. Krom en gebogen gaan.
- Cbina**, **cbinata**. Afhang, steilte, afhellende, afgaande, steile plaats.
- alla cbina**. Nederwaarts, naar beneden, om laag.
- lasciar correr l'acqua alla cbina**. 't Water nederwaarts stroomen, vloeijen, of loopen laten; (wy zeggen) Gods water over Gods land laten loopen, dat is, zig na zijn zaken niet omzien, om zijn zaken weinig bekommerd of bezorgt zijn, zijn zaken niet waarnemen.
- Cbinévole**. 't Geen zig laat buigen of krommen, buigzaam, dat men kan buigen of krom maken.
- CHINIA**. Een Spaansche of Engelsche Telle; ook een schoon deftig paard.
- CHINTANA**. *V. Quintana*.
- CHIOCCARE**. Klepperen, gelyk de oeyevaars. *la cicogna chiocca*. De oeyevaar kleppert.
- Chiocco**, **chioccamento**. Het geklepper; 't klepperen, gelyk de oeyevaars, enz.
- CHIOCCIA**, (*gallina*) Een klokken; ook een leggende hen.
- Chioccare**. Klokken, kakelen, gelyk de hoenderen als ze willen leggen; ook een weinig ziek, krank, onpasselijk zyn, ziek of ongesteld van lichaam zyn of worden.
- Chioccio**. Klokkende, kakelende. *Met*. Heesch, schor. *voce chioccia*. Een heesche, schorre stem.
- far chioccio**. Een weinig ziek, krank of onpasselijk zyn, wat ongesteld van lichaam zyn.
- Chioccio chioccio**. Nederhukkende als een klokken op hare kiekens of eijeren.
- CHIOCCIOIA**. Een sek of slak, een schulpvisch. *V. Lamata*.
- scala a chiocciola*. Een wendeltrap.
- Chiocciolina**, **chioccioline**. Kleine sekjes of slakjes, schulpvischjes.
- Chioccio**, **chioccio**. Ganschte zamen, in of by een getrokken, in of opgekrompen, gelyk een slak.
- CHIODO**. Een spyker, een nagel. *batter due chiodi ad una calda*. *V. Caldo*.
- chiodo a capo**. Een spyker met een groote knop of hoofd.
- chiodo a uncino**. Een haaknagel, latnagel.
- ficcar** (*cacciar*) **un chiodo**. Een nagel of spyker inslaan, indryven.
- fermar** **a chiodi**. Spykeren, nagelen, met nagelen vast maken, vernagelen.
- baver fisso il chiodo**. Den spyker eens vast geslagen of ingedreven hebben, by zig vast besloten of voorgenomen hebben.
- chiodare**, **chiodato**. *V. Inchiodare*, *inchiodato*.
- Chiodaia**, **chiodara**, **chiodara**. Een spyker- of yzerwinkel; ook de plaats, of raam daar 't laken word opgehangen, om te bereiden.
- Chiodaruolo**, **chiodaio**. Spyker, of nagelmaker, spyker-verkooper.
- CHIOMA**. Het hoofdhaar, haar.
- le aurate cbione e bionde*. Blond, goudgeel haar.

- la bionda cbiona e per gli candidi bomeri sparta*. 't Blonde, goudgeele haar over de succuwitte schouders hangende.
- la cbiona della cavallo*. 't Lange halshair van 't paard, de manen van 't paard.
- la cbiona del cometa*. De baard, 't hair of staart van een Komeestarre.
- stracciar* (*arruffar*) **la cbiona**. 't Hair uitrukken, nittrekken.
- Cbiomato**. Gehaird, die lang of dik hair heeft.
- CHIOMAZZOLO**, **chiomazzoli**. Stoute sprongen van een Paard.
- il Cavallo fa chiomazzoli*. 't Paard wil zig niet laten toomen, teugelen of breidelen, 't paard verweert zig.
- CHIOSA**. Een verklaringe, uitlegginge, ontvouwinge van iets.
- Chiosare**. Uitleggen, ontvouden, verklaren. *Met*. Bestrafen, bedillen, berispen.
- chiosar il testo*. Den Text verklaren of uitleggen.
- chiosar ogni cosa*. Alles ontvouden, alles verklaren of uitleggen, dat is, alles willen bedillen of oordeelen, alles willen berispen, bestraffen. *V. Confutare*, *Criticare*.
- CHIOSTRA**. Een kluis, een wilde, woeste eenzame plaats, tusschen bergen en boomen leggende.
- CHIOSTRO**. Een klooster.
- un chiostro da Monache*. Een Begyne of Nonne-klooster.
- vivere nel chiostro*. In 't klooster leven, zijn leven doorbrennen, eindigen.
- Chiostro**. Een park, een hegge of heining, beslore, afgeschore plaatsen, waar in men menschen of beesten insluit; een schuthok.
- far un chiostro di sepe viva, di pali &c.* Een park of plaats met een hegge of heining besluiten, afschieten, omringen.
- CHIOTTO**, **chiotto**, **chiotto**. Stil, stil, stil, als een muisje, zoo stil, zoo zoet als een muisje.
- far chiotto (tenersi chiotto)* Zig stil en ingetogen houden, geeu geraas maken.
- CHIOVARDA**, **chiovarda**. De sporten, de specken van wielen of raders.
- CHIRAGRA**. Jigt aan de handen, hand-euvel.
- CHIRIBIZZO**, **chiribizzoso** &c. *V. Giribizzo*, *giribizzoso* &c.
- CHIRINTANA**, **chirinzana**. Een zeker dans of rey.
- CHIROMANZIA**. Handkykery-kunde, konst van iets te voorzeggen uit de strepen in de handen.
- Chiromante**. Een handkykery wichelaar, een waarzegger uit het bekyken der handen.
- Chiromantico**, (*arte chiromantica*) Handkykery-kundig (handkykery-kunde) konst van iets te voorzeggen uit de strepen in de handen.
- CHIRURGIA**. Wond-artzeykonst, wond-heelkonst.
- strumenti chirurgici*. Wondhealers gereedschappen.
- Chirurgico**. Van de wondheelkonst, of wondhealers, of daar toe behoorende.
- con mano chirurgica*. Met de wondhealers hand, met de

de hand van een wondheeler.
Cbirurgicamente. Na, of volgens de wondheelkonst.
Cbirurgo, cbirurgico, cibrurgico. Een wondheeler. *Abuf. Barbier*.
CHITARRA. Een eithar, zeker speeltuig met snaren.
fomar la chitarra. Op de eithar slaan of spelen.
Chitarrista. Een snaren of eitherspeler; iemand die op de eithar speelt.
CHIUDA. *V. Abbasso*.
CHIUDERE. Sluiten, insluiten, toesluiten, toedoen; ook begrypen, in zig houden, onthouden; ook stoppen, toestoppen, vermaken, toemaken. *V. Serrare, Fermare*.
chiuder l'uscio (la porta) la finestra &c. De deur, het venster, enz. toesluiten, toedoen.
chiuder le lettere. De brieven zegelen, verzegelen, toezegelen, sluiten.
chiuder gli occhi, le mani &c. De oogen toedoen, de handen sluiten, t'zamen doen. *Met.* Niet willen zien, niet geven of mededeelen.
chiuder la bocca ad uno. Iemand den mond stoppen, doen zwygen.
chiuder il nemico. De vyanden insluiten, omringen, beëaauwen, prangen.
chiuder i passi le strade, i camini. De wegen, straten, in of toegangen, doortogten, sluiten, beleggen, ontoegankelijk, ongenakelyk maken.
chiuder uno fuori di casa. Iemand uit of buiten 's huis sluiten, houden, den ingang beletten.
chiuder un giardino di siepe, una città &c. di muro. Een tuin met een hegge besluiten, versterken, omringen, een stad met een muur omvangen, omringen, een muur rondom een stad maken, met een muur voorzien, versterken.
sotto ciò che l'universo chiude nel seno. Alles het geen de gansche wereld in zig begrypt, bevat.
Chiudersi. Zig ergens binnen of insluiten, zig opsluiten, toemaken; ook zig bedekken, dekken. *V. Rinchiudersi*.
il cielo si chiuse di oscuri nuvole. Den hemel bedekte zig met donkere wolken; de hemel wierd met donkere wolken bedekt, bekleed, overtrokken.
i fiori si chiudono. De bloemen sluiten zig, doen zig [toc.
chiudersi in camera. Zig in de kamer sluiten, opsluiten, enz.
Chiuso. Gesloten, besloten, binnen of ingesloten, opgesloten, toegesloten, toegedaan.
in un luogo chiuso. In een geslote, vaste plaats.
porta, mano, lettera &c. chiusa. Een geslote deur, hand, brief, enz.
a occhi chiusi. Met toegedane, geslote oogen.
a porta chiusa. By toegemaakte, geslote deur.
Chiuso. Een bestote, afgeschote, omheinde, omtuinde plaats; een schuthok, een park.
un chiuso di tavole, di siepe, di muro, di rastrello, di palificata, di alberi &c. Een hegge of heining, een afschutfel van planken, muuren, palen, boomen, enz.

Chiuso, chiusa, (di montagna, tra le montagne) Een kluis, een wilde, woefte of eenzame plaats, met hooge bergen omringt, omvangen, besloten. *V. Chiostra*.
Chiusa. Een sluis om 't water af en toe, op en af te laten loopen, om het water te doen zwellen of te laten zakken.
Chiusura. *V. Clausura*.
Chiuda. Een dwarshout, een sparre aan een vat.
CHIUNQUE. *V. Chi*.
CHORO, *Christo, Chriftiano &c. V. Coro, Cristo, Cristiano &c.*
CI, [*Pron. Person. Relativ. à Congiunt. nel Dat. & Accus.*] Ons, onze.
tu non ci dovevi far questo torto. Gy had ons dit ongelijk niet moeten aandoen, gy had ons zoo niet moeten hoonen of verongelyken.
egli ci rimproverò la nostra povertà. Hy wierp ons onze armoede voor, hy verweet ons onze armoede.
ci condusse in un suo giardino. Hy geleide of bragt ons in een van zyne tuinen.
CI. (*Part. Rel.* Vande plaats en zake, by dewelke, om welke, tot welke enz.) Daar, aldaar, hier, derwaarts, daar op, daar aan, daar by, daar over, daar in, enz.
sarete boggi a casa? Resp. ci sarò. Zult gy heden te huis zyn? *Antw.* Ja ik zal daar zyn.
ci perderai. Ik zoude daar aan verliezen, schade ly- [den.
ci potrei giurare. Ik zoude daar op kunnen zweeren, ik zoude daar een eed op kunnen doen.
non ci anderò più. Ik zal 'er nooit meer heen gaan, ik zal 'er in 't toekomende van daan blyven.
CI, *Pron. Personal. Relat. Coniunt.* Dog, in de beteekenisse van een *Pron.*
che ci portate di nuovo? Wat brengt gy ons nieuws? wat voor een nieuwe mare of tyding brengt gy ons?
noi (ci) viviamo alla buona. Wy leven (ons) zoo vertrouwlyk heen, wy leven onderling in een goed vertrouwen, in goede rust en vrede.
a Roma ci è una legge. Tot Romem (aldaar) is een wet, 't gebruik, de gewoonte.
che (c') è? Wat is (daar) ter plaats?
CIABATTA, *ciabatte, Ciavatta, ciavatte*. Een oude lap, schoenlap, oude, verslete schoen; oude voddem, lorren, oud yzer, verslete kleederen, oude rommelery.
Ciabattajo, ciabattaro, ciabattiere, ciabattino, ciavattino. Een schoenlapper, een versteller, hermaker van oude schoenen; ook een lapper van oud en verslete huisraad; ook die zijn handwerk niet ter degen verstaat, die slegt, onsterk, ondeugend goed maakt.
Ciabattino, ciabattinesco. Schoenlapper; ook van of toe de schoenlappery behoorende. *Metaph.* Lompig, lompagtig, slegt, veragtelijk, verfmadelijk. *V. Ciabatta*.
Ciabatteria. Schoenlappers winkel, of werkplaats.
Ciabatteria, ciabatterie. Schoenlapperyen. *Met.* Lompig, vodderyen, al te slegt, veragtelijke zaken

- voor een edel en voortreffelyk gemoed.
- Ciabattare, ciavattare, racciabattare.** De schoenen lappen, verstellen, hermaken; ook een schoenlapper zijn, een schoenlappers winkel doen.
- CIACCHERARE.** Rocchelen, uitrocchelen, spuwen. *V. Bava &c.*
- CIACCHERELLA, ciaccherelle.** Een soort van amandelen, die dunne schellen of schorsfen hebben.
- CIACCO.** Een Zwyn, een ongelubd varken.
- CIALDA, cialde, cialdóne.** Een wafel; ook een pastey, kaak of koek. *V. Frittola. &c.*
- Cialdáo, cialdonao.** Een wafel- of koekbakker, wafelkramer.
- CIALTRONE-A.** Een rabaut, schoyer, of schooyster, deugniet, fielt, bedelaar, lanterfant, enz.
- Cialtrone, cialtroneggiare.** Lanterfantten, schooijen, omzwerven, landloopen, bedelen.
- CIAMBELLA, ciambello.** Een krakeling, een soort van gekronkelde koek, een kersteling.
- Ciambollajo, ciambellaro.** Een krakeling- of koekbakker, of kramer.
- CIAMBELLANO, ciambellano.** Een kamerling, kamerbewaarder.
- gran Ciambellano (Ciambellan maggiore) di S. M. C.* Opperkamerling van zyn Keizerlijke Majesteit.
- CIAMBELLOTO.** Kamelot, een gewaterde [stofte].
- CIAMORRO, ciamurro, ciamorra.** Strengel: Een ziekte der paarden.
- Ciamorrato, (cavallo)** Een snotterig, snottig paard. *V. Inciamorrato.*
- CIANCIA, ciancie.** Een verdigtsel, vercierfel, vertellingje, maartje, quakje, praatje, fabeltje. *sono ciancie.* 't Zijn maar quakjes, praatjes of fabeltjes.
- non è ciancia.* 't Is geen maartje, geen praatje of fabeltje, dat is, 't is zeker en gewis, 't is de waarheid, ook, 't is ernst, 't is geen scherts of kortswijl.
- prender qualche cosa à ciancia.* Iets in scherts of kortswijl opnemen, voor een klugt of snakery houden.
- tanti vezzi, tante ciancie, tante morbidezze a che voleano battere?* Waar toe strekten alle die streeklingen? waar toe dienden zoo veele liefkozinger, vleyeryen?
- Ciancierella, ciancierella.** Een kleine mare of maartje, quakje, praatje of fabeltje.
- Cianciare.** Jokken, boerten, kortswijlen, schertzen, klugten of snakeryen vertellen, bedrijven, ydele of onnutte praatjes voeren.
- cianciar con uno.* Met iemand boerten, schertzen, of kortswijlen.
- cianciar di qualche cosa.* Iets uit jok, kortswijl, of boertsgewijze verhalen.
- cianciarono dell' accommunar le mogli.* Zy hielden een kortswijlig praatje, zy prateden uit kortswijl, of boertsgewijze van de gemeenmakinge der vrouwsperfoonen.
- Cianciatore, cianciónne.** Een kallevaar, een prater, een kouter; ook een snaak, een potsemaker, een klugtbedrijver, potsnar.

- CIANCIARE.** Mompelen, kazuwen, gelijk de oude vrouwen.
- cianciar paternoftri.* Het Onze Vader zonder opletentheid of aandagt, binnens monds, of in zig zelfs mompelen.
- CIANFRUSAGLIA.** Overblyfsels van spijze, of mondkost, overgeschote stukjes of brokjes van alerhande kost.
- CIANO.** Korenbloemen, roggebloemen, blaauwe bloemen, die onder het koren wassen.
- CIANTELLLO, ciantellino, ciantolino, censellino.** Een teugje, een dronkje, een sloepje van drank, enz. *V. Sorfo, Sorfetto.*
- bever' a ciantellini, (ciantolini.)* Sloepen, met kleine teugjes of sloepjes drinken, opslorpen.
- Ciantellare, ciantolinare, ciantelleggiare. V. sopra.*
- CIARLA, ciarle.** Gekal, gesnap, gepraat, gebabbel, geklap, koutinge; ook een spreekwijze, een maniere van spreken, een uitspraak. *V. Ciancia, Chiacchiera.*
- ella ha una ciarla viva &c. arguta, piena di moti e facezie.* Zy heeft een levende, en spitsvinnige maniere van spreken; zy is zeer aardig, snaaksch, klugtig, koddig, boertig, vermakelijk in het praten; zy is ras, vlug in de mond, zy is snedig ter taal.
- Ciarlare.** Klappen, snappen, babbelen, kallen, praten, kouten, iets vertellen, verhalen. *V. Cian-*
[ciars.
egli stesso non sa ciò che ciarla. Hy weet zelfs niet wat hy praat, vertelt, of verhaalt.
- Ciarlatóre, ciarlóne, ciarlière.** Een snapper, kallevaar, prater, kouter, klapper, babbelaar, die ras, gaauw, vlug in de mond, die snedig ter taal is. *V. Ciarlatanno.*
- Ciarlatáno.** Een potsemaker, klugtbedrijver, potsnar; ook een quakzalver, plompaart, enz.
- Ciarleria, ciarlerie, ciarle.** Gekal, gesnap, gepraat, geklap, koutinge, ydele of onnutte praat.
- Ciarlatanare.** Voor gek, potsnar, quakzalver spelen.
- Ciarlataneria, ciarlatanerie.** Quakzalverij, potsmakery, gekfscheerdery, narrery, enz.
- CIARPA, ciarpe.** Oude rommelery, oude lorren of vodden, verslete kleederen, enz. Ook een voddewyf, verkoopster van oude lorren of vodden, een morskonkel, een vuil, morsig, of stinkend vrouwmensch. *Met.* Een hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouwmensch, een straathoer, goothoer.
- CIASCUNO, ciaschedúno.** Een iegelijk, ieder een, elk een. *V. Cadauno.*
- ciascuno s'ingegnava di esser' il primo.* Ieder een zocht de eerste te zyn, elk een tragtede de voortogt te hebben, de eerste van allen te zyn.
- di pari volontà di ciascuno.* Met eens ieders wil, of consent, met eenparige toestemminge van alle.
- cominciarono ciascuno a dire.* Ieder een van huu begon te zeggen, of zy begosten eenparig te zeggen.
- darete ciascuno trescudi.* Gy zult ieder een, of elk een van u al drie kroonen geven.
- CIAYATTA, ciavatte &c. Ciavattino &c. V. Ciabatta, ciabattino &c.**

CIBIBO, *cibibi*. Rozynen, gedroogde druiven.
CIBO. Spys, kost, voedsel, mondkost.
cibi delicati, grossi, varii. Lekkeren, smakelijke, grove, verscheide spyzen of mondkost.
cibo casalingo, (*cibi casalinghi*.) Huisselyke kost, burgerlyk eten.
È buono non può sempre mangiare un cibo. Men kan niet aktyd eenderley spyze of kost eten, of nuttigen.
cibo proprio per un animale. De regte, natuurlyke spyze, of voedsel van een beest.
questo non è mio cibo. Dat is myn kost niet, dat is myns doens niet, met diergelyke dingen bemoeye ik my niet, enz.
prender' il cibo. De spyze nemen, dat is, eten, nuttigen, enz.
esser di poco cibo. Matig, klein, gering, tenger van eten zijn, dat is, weinig eten of nuttigen.
arvezzarsi a qualche cibo. Zig tot een zekere spijsz gewennen, een zekere spijsz gewend worden.
Cibare. Spijszigen, voeden, kost geven. Ook *Met.* Bevredigen, te vrede stellen, vergenoegen, voldoen, vermaken.
cibar' uno. Iemand spijszigen, voeden, de kost geven.
Met. Iemand bevredigen, te vrede stellen, vergenoegen.
cibar gli occhi, orecchi, la mente. De ooggen, 't gemoed voeden, vermaken.
Cibarfi, *venir cibato*. Zig voeden, gespijsz of gevoed worden. *Met.* Zig vermaken, zijn vermaak schepen, zijn genoegen nemen.
Cibato, *ben cibato*. Gespijsz, wel gespijsz, wel gevoed, wel gegeten en gedronken.
Ciborio. De Beker (of Ciborie) uit de welke de Priester in de Roomsche Kerk aan 't volk het Nagtmaal uitreikt.
CIBRIO. Klein gehakt of gekapt vleesch of moes: bakzel (een zekere spijsz.)
CICALA, *cicada*. Een krekkel. *Met.* Een kakelaar, snapper, of snapster, klapper, kaller, babbelaar, prater.
le cicale vi facevano a gara. De krekels zongen'er elk op zyn best in de wedde.
Cicalare. Zonder ophouden, of geduurig kakelen, klappen, snappen, babbelen, praten, gelijk de oude wijven. *V. Ciallare, Chiaccherare.*
Cicalatore, *cicalone, cicaliere*. Een kakelaar, snapper, klapper, kaller, babbelaar, enz.
Cicalamento, *cicalaria, cicalarie*. Snappery, geklap, gesnap, gekakel, gekal, gepraat, babbelry.
CICATRICE. Een lidteeken, een wondteeken.
CICCIO, *ciccione, ciccismo*. Een bloedvinne, een heet gerwel in vleeschagtige deelen van 't lichaam, een harde baile of zwere. Een puist of puistje.
CICERCHIA. Kleine, platte erwteten, kekers, kichers. *V. Ceci.*
CICIGNA. Een soort van een slang.
CICILIA, *ciciliano. V. Sicilia, Siciliano.*
CICLAMINO. Varkens brood, aardbrood, aardappel. Een veldgewas.
CICOGNA. Een oeyvaar. Ook een kraan, dat is,

zeker konstuig, om groote zwaartens mede op te winden. *V. Grù.*
CICÓREA, *cicorella, cicoria*. Chikoreye of Sikorye. Een kruid. Ook Endyvie.
Cicoreata, *cicoriata*. Een Chikoreyefalaat, een falaat van Sikorye, endyviefalaat.
CICUTRA. Scheerlinkkruid, dulle kervel of petercely, winterling-pijpkruid, (een vergift.)
CIECO, *ceco*. Blind, van gezigt berooft, een blinde. *Met.* Onbedagt, roekeloos, onvoorzigtig.
bisogna esser cieco à fondo in molte cose. Men moet in veele dingen blind zyn, men moet in veele dingen nog zien, nog hooren.
diventar cieco. Blind worden.
il ciecomondo, la cieca gioventù. De blinde weereld, de blinde jeugd.
lanterna cieca. Een blinde, dat is, geflote lantaarn.
obbedienza cieca. Een blinde gehoorzaamheid, dat is, die of 't geen aanstonds, zonder eenig uitstel of agterdogt gehoorzaamt, of gehoorzaamt word.
in terra de' ciechi, beato chi ha un'occhio. In 't land der blinden is zalig die geen, welke maar een oog heeft, dat is, onder de ongeleerde is de halfgeleerde een aanzienlijk man, of is hoog geagt die geen, welke de zaken maar half verstaat.
giuocar' alla cieca. De blinde muis spelen.
Ciecamente, (*alla cieca*) Blindelyk, op een blinde wyze, of blindsgewyze. *Met.* Onbedagtelijk, onvoorzigtiglyk, roekelooslyk, zonder eenige aan- of opmerkinge, zonder overweging of overleg.
cominciar, trattar una cosa alla cieca. Iets onbedagtelijk, roekelooslyk, onvoorzigtiglyk, zonder overleg of oordeel beginnen, te werk gaan, enz.
ubidir, creder' a Dio alla cieca. God blindelyk, op een blinde wyze gehoorzamen, onderdanig zyn, geloven.
Ciecità, Blindheid, mangel van gezigt.
ciecità del cuore (dell' intelletto) Blindheid des herten, verblindheid van verstand, onwetenheid.
CIELO, *cieli*. Den hemel, de hemelen.
alzar le mani al cielo. De handen naar den hemel opheffen, uittrekken.
alzar' uno fin al cielo, (sopra il cielo del forno) Iemand ten hemel toe, of hemelhoog verheffen, dat is, zeer loven of pryzen, iemands lof hemelhoog verheffen.
stette otto anni in prigione senza veder' il cielo. Hy heeft agt jaren lang in de gevangenis gezeten, zonder het hemels licht gezien te hebben.
Cielo. De lugt of lugtstreek, het weder.
il cielo si vasserena. De lugt heldert of klaart op, de lugt word helder en klaar, het word schoon, mooy weder.
l'oscuro cielo. De donkere of duisteste hemel, de donkere lugt.
sotto il cielo. Onder den hemel, dat is, in de weereld, onder de zonne of lugtstreek.
sotto miglior cielo. Onder een beter hemel, dat is, onder een gezonder lugtstreek. *V. Clima.*
cangiar cielo (il cielo). Den hemel, dat is, de lugt of landstreek veranderen, elders vertrekken.
Cielo.

Cielo. Het verhemelte, gewelf, of de holte van een boogsgewys gebouw.

cielo del letto, della carrozza &c. Het verhemelte van een bed, koets, enz.

Cielo. *Met. e Poet.* De Goddelijke wil, de voorzienigheid, het geschik of noodlot; ook God [zelfs.

conforme che il cielo vorrà. Zoo als het den hemel behagen of believen zal, zoo als het den hemel voorzien zal, dat is, zoo als Gods wille of welbehagen is, zoo als het met Gods wille overeenkomt, zoo als het God schikt of voegt.

predestinato, chiamato &c. dal cielo. Van den hemel (van God) voorzien, geroepen.

O cielo! O hemel! ô God in den hemel!

lodato sia il cielo! De hemel, (God) zy geloofst en gedankt.

CIERA, ciera. Het aangezigt, gelaat, het wezen, aanschyn, trony, gedaante, gestalte, gelaat, gebaarden van een persoon.

una ciera allegra, ridente, festosa. Een lustig, lachend, vrolijk aangezigt, gelaat.

ciera amorosa, graziosa, gentile. Een beminnyke, liefelijke, minzame, aardige, hoffelijke, edele gestalte of aanschyn.

ciera divota, bumile. Aandagtige, ootmoedige, nederige gestalte of gebaarden.

una ciera brusca, malinconica. Een stuursch, norsch, straf, streng aangezigt; een droevig gelaat.

baver la ciera da qualche cosa. Het aanzien, de gestalte, of gedaante tot iets hebben, dat is, tot iets geschikt bequaam of genegen zyn.

non ha ciera da cid. Hy heeft geen gelaat, geen gestalte of gedaante daar na, dat is, hy gelykt 'er niet na, om dit of dat te kunnen weten of doen.

la ciera lo dimostra. 't Aangezigt, de trony, het gelaat geeft het te kennen, getuigt het klaarlijk.

baver la ciera da galant' uomo, da ladro, puttanieve &c. Als een eerlijk man, als een dief of hoereerder uitzien; een eerlijk man, een dief of hoereerder gelyken, enz.

ciera da forsante, (furbo) &c. Een schelmsch, diefsch gelaat.

buona ciera. Goede gestalte, dat is, goede gezondheid, goede gesteltenisse of welstand des lichaams.

far buona ciera. Goed ciera maken, lustig en vrolyk zyn, wellevē, enz.

far buona ciera in cattivo giuoco. Een blyde gestalte, een lustig gelaat maken, en dog een quaad spel hebben, dat is, zig anders gelaten of veinzen als het hem om 't hart is.

far cattiva ciera. Een quade gestalte of gelaat maken, *Met.* Mullen of prullen; ook toornig, gram, haastig zyn. Ook bedroeft, treurig of droevig worden.

far mala ciera ad uno. Iemand een quaad aangezigt toonen, hem qualyk ontfangen.

CIFERA, cifra, ciffra, ciffre. Getal, cyffergetal, of letteren. *Met.* Geheimen, verborge schriften of redenen, gelyk in zaken van groot belang pleegt te geschieden.

parlar, scriver' in cifra. (*per cifrere*) Met cyfferletteren schryven of spreken, dat is, met geheime en verborge letteren of woorden iets beduiden of te kennen geven.

questo non è parlar' in cifra. Dat is niet door cyffers spreken, dat is, klaar, duidelyk of verstaanbaar genoeg.

spiegar la cifra. Cyffers, dat is, geheime en verborge schriften uitleggen, verklaren *V. Discifferare &c.*

Cifferare, ciffrare. Cyfferen, met cyfferletters of geheime maniere van schryven iets schryven of te kennen geven.

CIFOLARE, Zifolare. Met de mond pypen of fluiten; ook op de pyp of fluit spelen. *V. Fiscbiare &c.*

cifolar (zifolar) dietro a qualcheduno. Iemand nappē, nasmuuten. *Met.* Iemand naropen, begekken, bespotten, uitlacchen.

Cifolo, Zifolo, cifolamento. Een gepyp of gefluit met de mond; ook een fluit of pyp om op te spelen.

Cifoleto, Zifoleto. V. sopra.

CIGLIO, le ciglia. Het hair aan de oogen, oogbrauwen, wenkbrauwen.

aguzzar le ciglia. V. Aguzzar.

inarcar le ciglia. De oogbrauwen boogsgewyze krommen, vertrekken. *Met.* Zig zeer verwonderen, zeer verwondert zyn, of staan, van verwondering zulk een bars, straf, of stuursch gezigt maken. [ken.

Ciglio. De oogen; ook het gansche aangezigt, aanschyn of trony.

alzar' il ciglio. De oogen opheffen. *Met.* Hoogmoedig, opgeblaze, hoovaardig of trots zyn of worden. [den.

ciglio turbato e fosco. Een verbaast, verslagen, verschrikt, ontsteld, bedroeft gelaat of aanschyn.

allegro e libero ciglio. Een blyde en vrolyk aangezigt.

altero ciglio. Een hoogmoedig, opgeblaze, hoovaardig gelaat of aangezigt. *Met.* Hoogmoed, hoogmoedigheid, opgeblazentheid, trotsheid, hoovaardigheid.

Cigliuto, ciglioso. Die groote en sterke oogbrauwen [heeft.

CIGNERE, cingere. Gordē, omgorden, aangorden; ook schorten, opschorten, voorschorten, omdoen; ook omringen, omvangen, besluiten.

cignere (cingerfi) la spada. Den degen of zwaard op de zyde gorden of steken.

cignerfi un lenzuolo. Een voorschoot omdoen, voordoen. *V. Precingere.*

cigner' una città di mura &c. Een stad met muuren of wallen omringen, omvangen, versterken.

cigner' una città di assedio. Een stad belegeren, berennen, blokkeren, besluiten.

Cingbia. De buikriem van een paard; ook een sterke gordel of riem.

Cingbiare. Gordē, omgorden, zoodanigen gordel aan, of om 't lyf doen.

cingbiar' il cavallo. 't Paard de buikriem omdoen, omgorden, omspannen.

Cinghiale, (*vna di cavalli vicina al luogo, dove si cinghiano*) De buikader (van een paard) de gordader, spoorader.

Cinghiato. Gegord, omgord (een paard, enz.)

Cinghiatura. Gording, omgording (eens paards.)

Cingolo. De gordel of riem van een Priester of Monnik. *Mes.* De kuisheid, zuiverheid, tugt, zedigheid, ingetogenheid.

perder' il cingolo della castità (cominenza.) De gordel of riem van de tugt en kuisheid verliezen, dat is, tegens de kuisheid zondigen, zig met vleeschelyke zonden besmetten, in zonden van onkuisheid vervallen.

Cinto. Gegord, omgord; ook opgegord, opgeschort; ook omringd.

luogo cinto di mura, di siepe &c. Een plaats met een muur of hegge omringd.

Cinto. Een plaats rondom, van alle kanten omringd, bestoet. *V. Recinto.*

una fortezza cinta di mura, fosse &c. Een sterkte met muuren, gragten, enz. omringd, versterkt, bewaard.

il cinto (la cinta) della ruota. 't Beslag van een rad.

Cinto. Een schort, schortdoek, voorschoot; ook een schootkleed, schootsvel. *V. Grembiale, Sciale.*

Cinta, cinto, cintola, cintolo, cintura. Een gordel of riem. *portar qualche cosa alla cinta (cintola.)* Iets aan de gordel dragen.

fin' alla cinta. Tot de gordel toe, dat is, tot het half lichaam.

Largo in cintola (cintura.) Ruim, los in de gordel, niet sterk gegord, dat is, mild, milddadig.

stretto in cintola (cintura.) Vast, digt, naauw, eng in de gordel, dat is, gierig, karig, wrek, geldzugtig.

Cintolo, cintolino. Een kousseband.

mi stringono i cintolini. De koussebanden persen, of knellen my, dat is, *Mes.* De nood prangt of praamt my, ik werd gedwongen, ik moet wel.

Cintura, cintura. V. Cinta, Cintola &c. Ook de lenden.

stretto in cintura. Eng of naauw in de zyde, dat is, mager, dun, tenger, rank van lichaam, smal van lenden.

Cinturino, centurino. Een kleine gordel of riem, een gordeltje, of riemtje.

Cinturajo, cinturaro, centurajo. Een gordelmaker.

CIGNO. Een zwaan.

CIGOLARI, cicolare. Kraken, gelijk een ongemeerde wagen; ook piepen gelijk een nat of groen hout aan 't vyer; ook razen, knarssen, gelijk 't koper als wanneer het geschaafd of gevyld [word.]

il cigolare delle ruote. Het kraken der raderen, het gekraak der raderen.

il cigolar mi rintuzza i denti. Het knarssen doet my in de tanden zeer, maakt my de tanden bot of stomp. *V. Criccare &c.*

Cigolamento, cicolamento. Een gekraak, geraas, knarssen [singe.]

CILICCA, è una beffa, che si fa, col mostrare una cosa come se si volesse dare, e non si dà. Spottelyk bedrog; gekkerny, spotterny, plaginge, quellinge.

T O M. I.

Cileccare, (uno) Iemand hegekken, bespotten, met iemand de gek schereren.

CILICIO, ciliccio. Een kleed van het hair van een reebok, of eenig ander dier, een stoffe van hair geweven: een boetkleed.

portar' il cilicio sulla carne. Een haire kleed op het bloote lichaam dragen.

con ruvidi cilicci, ed aspre discipline. Met harde, ruwe boetkleederen, en scherpe kastydinge.

CILINDRO. Een groote, lange rol van hout, steen, of andere stoffe.

Cilindrico, (in forma cilindrica) Gelijk een ronde, lange rollsteen gemaakt, van maakzelgelyk een rollsteen.

CIMA, cimola, cimetta. De gevel, de top, de kruin, de punt, het tipje, de spits, het hoogste van een berg, boom, enz. Ook het teeder topje van een tak van een boom.

la cima del monte, della torre, casa &c. De kruin of top van een berg, de spits, of knoop van de tooren, de gevel van 't huis, enz.

cima della testa. De kruin van 't hoofd.

le cime (cimette, cimelle) della cicorea &c. Het topje van Sikory, enz.

le cime de gli alberi. De toppen der boomen.

caminar sù per le cime de gli alberi. V. Albero.

la cima del panno. De bovenste wolle van het laken, die afgeschoren word.

Cima. Mes. Het beste, het uitgekijpte, het uitgelezene van iets.

cima di farina. Het beste meel, de bloem van meel. *V. Cernita, Fiore &c.*

cima di arrosto, (cimarrosto) Het beste, het lekkerste van een gebraad, het Papenbeetje.

cima di giudizio. Een uitmuntend, deestig, schoon verstand, een uittekende, schranderere geest.

cima di poltroni &c. Een aartschelm, aartsdeugniet, ondeugende guit.

esser (esser venuto) sulla cima di qualche cosa. Op de spits, dat is, tot den hoogsten top van iets geklommen, of gekomen zijn.

montar nella cima di superbia. Met een ongemeene hoogmoed, of hoovaardy ingenomen zyn, van hoogmoed zwellen, zig tot den hoogsten top van hoovaardy verheffen.

Cimare, cimolare, accimare, (il panno, buffo &c.) 't Laken droogscheeren; ook palmbloemen, enz. snoeien, scheeren, de onnutte takjes afsnyden.

farfi cimar' il cervello. Zig de herfenen scheeren, (wy zeggen) zig van de worm laten snyden.

cimar qualche cosa. Iets afscheeren, dat is, iets afsnoeien, afsnyden, afnemen.

Cimare, (uno) Wyd over iemand zijn, dat is, iemand overwinnen, overtreffen, verre te boven gaan.

egli lo cima. Hy is hem verre te boven, dat is, hy overwind, overtreft hem, hy gaat hem verre te boven.

Cimarfi, accimarfi, (a qualche cosa) Zig tot iets bereid, gereed of klaar maken, toerusten, vervaardigen.

D d

Cimato,

- Cimato**, *accimato*, *decimato*. Besnoeyd, afgeschoren, afgesneden, afgekapt.
un' huomo cimato. Een beschaafd, dat is, een geleerd, verstandig, schrander mensch.
- Cimatore**, *accimatore*, *decimatore*. Een Lakendroog-scheerder; ook een besnoeijer van boomen, enz.
haber dato il cervello al cimatore. *V. Cervello*.
- Cimatura**, *accimatura*, (*della lana*) Scheerwolle; ook dat afgeschoren of gesneden word.
- CIMAZIO**. Zeker loofwerk of cieraad van timmeragie.
- CIMIERA**, *cimiera*. *V. Più abbasso*.
- CIMBALO**, *cimbalista &c. V. Cembalo, cembalista &c.*
- CIMBELLO**, *cimbellare &c. V. Zimbello*.
- CIMBOTTOLO**. Tuimelinge, getuimel. *V. Capitolombolo*.
- Cimbottolo**, *il colpo, che si da in terra da chi casca*. De slag op de aarde of grond van iemand die valt.
- Cimbottolare**. Een val hals over kop doen, tuimelen.
- CIMENTO**. Een toetssteen, proefsteen. Ook een proeve of 't goud t'eenemaal gezuiverd of gelouterd is. Ook een instrument, waar mede de vaten en maten gemeeten worden, of zy hare behoorlyke grootte hebben; ook Cement.
argento, oro &c. di cemento. Proefzilver, fyn zilver, zuiver of louter goud.
venir' al cemento di qualche cosa. Een zaak bestaan, wagen, blyken van een zaak geven, tot de proef van een zaak komen.
- Cimento**. *Met.* Het beiderzyds bestaan of wagen: namentlyk als men stryd of slag leveren wil, daar van daan ook de stryd of slag zelfs *Cimento* genoemd word.
- venir' al cemento con uno, (co i nemici)*. Met den vyand handgemeen worden, slaags zyn, den vyand slag leveren. *V. Cimentare &c.*
- Cimentare**. Beproeven, een proef nemen, toetsen; ook yken, enz.
- cimentar l'oro, l'argento, i metalli*. Het goud, zilver, koper, enz. beproeven, toetsen.
- cimentar i pesti, le misure, le staja &c.* Het gewigt, de maten, de schepels yken.
- cimentar una botte &c.* Een vat yken.
- cimentar la vita, l'onore &c.* Het leven, de eere en faam wagen, in de weegschaal zetten.
- Cimentarsi**, (*con uno*) Met iemand handgemeen worden, slaags zyn; met iemand veyten of stryden, de kans met iemand wagen.
- cimentarsi cogli nemici*. Met de vyanden handgemeen worden, de vyand slag leveren, slaags zyn, enz. *V. Cimento*.
- CIMICE**, *specie d'animaleto noto di pessimo odore*. Een weeg of wandluis.
- CIMIERE**, *cimiero*. De pluim op de helm of stormhoed. *Met.* De hoornen.
portar il cimiere di Cornovaglia. Den helm of stormhoed van *Cornovaglia* dragen, dat is, een hoorn-drager, een kokkoek zyn.
- CIMINO**, *climino*. Komyn.
- CIMITARRA**. *V. Scimitarra*.

- CIMITERRIO**. Een kerkhof, grafstede, een plaats daar men dooden begraaft.
piatir' i cimiterii. Met het kerkhof pleiten, dat is, doodziek, krank, of onpasselyk zyu, de dood verwagten, of te vermoed zien.
- CIMOSSA**. De zelfkant, de boord of rand van wolfe of linne goed. *V. Vrivo*.
- CINABRO**, *cinabrio*. Vermilioen, Bergroot.
- CINCISCHIARE**. Zajtjes, zoetjes, lieffelyk, liefstalliglyk, minnelyk praten: gelyk de reedere vrouws personen en verliefde plegen te doen.
- Cincischiato**. Teedere, zoete, vleijende of streelende woorden, minnelyk gesprek, enz.
- Cincischiare**, *tagliare malamente. e disugualmente con coltello, ò forbice*. Slegt en oneffe met een mes, of schar snyden, hakkelen.
- Cincischio**. Een slegte en oneffe snee.
- CINGALLEGRA**, *cingallegola*. Een Mees: zeker zwart en geel vogeltje.
- CINGANO**, *Zingano; cingana, cingaro, zingaro, cingara*. Een Egyptenaar, een waarzegger, of waarzegster.
leale come un cingaro. Zoo trouw en opregt als een Egyptenaar, (wy zeggen) zoo trouw als een molenaar.
- CINGERE**, *cingersi &c. V. Cignere, cignersi &c.*
- CINGHIALE**, (*porco*) Een zwijn.
- Cingbialetto**, *cingbiahino*. Een jong varken of zwijn, een varkentje, zwijntje.
- CINGHIA**, *cinghiare, cinghiatura &c. V. Cignere &c.*
- CINGUETTARE**. Stamelen, hakkelen, gelyk de kinderen, als zy beginnen te spreken; ook klappen, snappen, babbelen, kallen, praten, kouten.
- CINQUE**, *cinquecento &c.* Vyf, vyfhonderd, enz.
buttar cinque, e levar sei. Vijf uit de hand gooijen, en zes weder opnemen, dat is, rooven, stelen.
- Cinquesoglio**. Vijfvinger, of vlooi kruid.
- Cinquanta**. Vijftig.
- Cinquantina**. Een half honderd, het getal van vyftig.
- CINTA**, *cinto, cintola, cintolina &c. V. Cignere &c.*
- CINTURA**, *cinturaio, cinturino &c. V. Cignere &c.*
- CIO**, *Pron. Demoftras*. Dit of dat. *V. Questo*.
sarò tutto ciò che vi parerà bene. Ik zal doen al het geen, dat gy zult goed vinden, of voor goed keuren [zult.
in fede di ciò. Tot een teeken, kenteeken, blijk of bewijs van het zelve.
in ciò mostrò egli la carità sua. Hier in heeft hy zijn liefde bewezen, of blyken van zijn liefde gegeven, enz.
ciò fu, perche egli era grandissimo Astronomo. Dat was de reden of oorzaak, dat quam daar van daan, om dat hy een zeer groote Starrekijker, een zeer groote Starreloop- of Starrekragt-kundige was.
per ciò furono eletti li quattro, &c. Daarom wierden de vier gekozen, enz.
oltre a ciò. Boven dat, daar en boven, buiten of behalven dat.
con tutto ciò. Met al dat geen, niettegenstaande, des niet tegmin, evenwel.

Acciò, Accioche, Perciò, Percioche &c. V. Più abbasso.
Ciò, ciò è, Congiunt. dichiaras. Dat is, namentlijk, te weten.
habbiamo da caminer con gli occhi in capo, ciò è cautamente. Wy moeten met de oogen in het hoofd gaan, te weten, voor- of omzigtig, wijselijk, met voor- of omzigtigheid, enz.
CIOCCA. Een bosje, een bondeltje; ook een hairlok, hairtuit, bosje hair, een vlok of nopje vlas, enz. *V. Ciuffo.*
una ciocca di capelli, della barba. Een hairlok, hairtuit, baardhair.
stracciar' i capelli a ciocca a ciocca. 't Hair by lokken, of loksgewijze uitrukken, uittrekken.
una ciocca di saliva, di smocchio, di cirieggie. Een bosje of bondeltje salie, venkel, kerfen, enz.
una ciocca di lino. Een vlok of nopje vlas.
Ciocchetta. Een klein bos of bondel, een bosje, bondeltje, lokje, tuitje, vlokje of nopje.
Cioccare, accioccare. By de lokken of tuiten, by het hair vatten of grijpen.
accioccare la comocchia. De spinrokken bekleeden, vlas daar om doen, omwinden.
Cioccarsi, accioccarsi. Zig by het hair vatten, by het hair grypen. *V. Acciuffarsi.*
CIOCCIA. Een kinder woord, als zy de mamme, of borst begeeren.
Ciocciare. De mamme of borst begeeren, verlangen.
CIONCARE, cioncolare. Brassen, zig dronken en volzuipen, zig tot barstens toe vol drinken.
Cioncatore, cioncolatore-trice. Een zuiper, een zwelger, een zuipster of zwelgster, een dronkaart, een nat- [hals].
CIONDOLARE. Bommelen: iets in de lugt hangende heen en weer stooten; ook talmen.
Ciondoloni. V. Dondoloni &c.
Ciondolone, ciondolomi. Een vallende drup waters, een ydrup of kegel.
CIONNO, da poco. Een onbequaam mensch.
CIOOTTO, ciottolo. Een steentje, een keytje.
dar' ad uno di un ciottonelle calcagna. Iemand met een steentje na de hielen werpen, gooijen of smijten.
Ciottare, ciottolare. Steenigen, met steenen werpen, gooijen of smijten.
Ciottare, acciottolare. Met keysteenen, enz. playeyen, bestraten, beleggen, bevoeren.
Ciottato, acciottolato. Met keysteenen, enz. geplaveyt, bestraat, belegt, bevoerd.
Ciottata, ciottolata. Werpinge, gooijinge, smijtinge. met schroot of steenen.
CIOTTOLA. Een beker, kelk, kroes, of kom, om uit te drinken, een vlak of ondiep drinkvat, drinkbeker; ook een schotelje dat door arme menschen gebruikt word.
CIPERO, cipro. Lisch, blaauwe Lelykruid. Het heeft purperblaauwe bloemen, en bloeyt in Mey of Bloeymaand.
CIPERLIO, per guardatura di adirato. Een boosaardige aankykinge.
CIPOLLA. Ajuin; ook de ajunin van bloemen.

un mazzetto di cipolle. Een bos of bondel ajunin, enz.
cipolle di tulipani &c. Ajuinen van tulpen, enz.
vestito come una cipolla. Gekleed of aangedaan gelijk een ajuin, dat is, tegens de koudewel voorzien of bewaard zyn.
Cipollata. Ajuinsop, gekookte ajunin.
Cipollate, cipolline. Versche, kleine ajunin.
CIPRESSO. Een cypresseboom, een cypresse.
Cipressare, cipressato. Een bosch, boschastje of woud met cypresseboomen beplant.
CIPRI, (Isola di Cipri) Cyprus. Een eiland van Afe, in de Middellandsche zee.
Cipriano, Cipriota. Van Cyprus, of in het Eiland Cyprus geboren.
Ciprigna. De Godinne Venus.
CIPRIGNIRE, inciprignire. Geil, dattel, weeldrig, onkuisch worden, in weelde of dattelheid leven; het word ook gezegt van een wonde, dewelke onsteken word, of daar de koude brand in staat.
Ciprignito, inciprignito. Geil, dattel, onkuisch of weeldrig geworden; ock onsteken, met de roos, of St. Antonis vyer geplaagd, gequeld.
CIRCA. Aangaande, betreffende, rakende, wat betreft of aangaat.
circa questa materia. Deze materie rakende, betreffende, wat deze stoffe betreft of aangaat.
Circa, in circa. Om trent, by, nevens, om en by, digt by.
quattro anni in circa, (quattro anni o circa) Om trent vier jaren geleden.
CIRCOLO. Een kring, kreits, rondte, ring of rondeel.
circoli dell' Imperio. De kreits van 't Roomsche Ryk, Ryks-kreits.
circulo Vestfalico, Franconico &c. (di Vestfalia, Franconia &c.) De Westsaalsche Frankische kreits, enz.
Circolare. Rond, of tot een kring behoorende, een kring gelykende, kringvormig.
figura circolare. Een ronde kring, of kreitsvormig (figuur) of gedaante.
riverenza circolare. Een neiging of eerbiedigheid in 't rond, dat is, aan alle omstaande personen.
lettere circolari. Kreits brieven, dat is, brieven, die aan alle onderhoorige laudzaten afgevaardigt, of gezonden worden.
disciplina circolare. Een kloosterlijke straffe, te weten als een Monnik, die eenig seif of misdaad begaan heeft, in het kapittel van alle Monniken een slag met de zweep of geesfel ontlangt.
dieta circolare. Kreitsdag, Ryksdag.
Circularmentè. Kreits of kringsgewyze, by maniere van een kreits of kring, rondom in 't rond.
Circolare. Kreits of kringsgewyze, rondom draaijen, omkeeren, omwenden.
Circolazione. Omloopinge.
circolazione del sangue. Omloop des bloeds. De vloed des bloeds uit de slagaderen, in, en uit de aderen in de slagaderen.
CIRCONCIDERE. Besnyden, aan de voorhuid besnyden.

Circonciso. Aan de voorhuid besneden.
Circoncisione. Befnydenis aan de voorhuid,
CIRCONCIGNERE. Gordien, omgorden, omringen, omvangen, besluiten. *V. Cignere*.
Circoncinto. Gegord, omgord; ook omringd, besloten.
Circoncimento. Omgordinge, omringinge, omvanginge, besluitinge.
CIRCONDARE. Omringen, omvangen, besluiten, berennen, belegeren.
CIRCONDURRE. Iemand rondom leiden, geleiden, brengen, alles laten zien.
Circondotto. Rondom gevoerd, geleid.
CIRCONFRENZA. De rondte of kring van iets, de omloop eens cirkels.
CIRCONLOCUZIONE. Omspraak, uitbreidinge, uitspraak met veel woorden of bewimpelingen.
CIRCONSCRIVERE. Rondom schryven, beschrijven; ook bepalen, insluiten, besluiten, vaststellen. *V. Limitare*.
Circonscritto. Rondom geschreven, beschreven, opgeschreven, aangetekend, bepaald, besloten, vastgesteld.
ogni cosa mondana è circonscritta e limitata. Alle wereldsche dingen zyn bepaald, beschreven, dat is, alles heeft zyn zekere mate of einde.
termini circonscritti. Uitgestrekte, ingeslote, bepaalde grenzen of landpalen.
Circonscrizione. Uitstrekkinge, insluitinge, bepalinge; de uitgestrektheid, de kring, de kreits, de palen of grenzen van iets. *V. Limitato, Limitazione*.
CIRCONSPETTO. Voor- of omzigtig, wys, welbedagt, zorgvuldig, schuw.
Buono cauto, e circonspecto. Een wys, voorzigtig, welbedagt mensch.
Circonspessione. Omzigtigheid, toezigt, om- of voorzigtigheid, opmerkinge, zorgvuldigheid.
CIRCONSTANTE, *circofante*. Rondomstaande, ommestander, die iemand omringt; ook rondom leggende, om en by gelegen.
piangevano tutti gli circostanti. Alle de omstaande schreiden of weenden.
i luoghi circostanti. De omleggende, om en by gelegte plaatsen.
Circonstanza. Omstandigheid, byzonderheid van iets, 'tzy van een persoon, tyd, of plaats. enz.
le circostanze aggravano il peccato. De omstandigheden bezwaren de zonden, maken de zonden zwaar[der].
raccontar un fatto con tutte le circostanze. Iets omstandiglyk, uitdrukkelyk, klaarlyk, duidelyk, nadrukkelyk, met alle omstandigheden vertellen, verhalen.
Circonstanziale. Omstandiglyk.
Circonstanzialmente. Omstandiglyk, uitdrukkelyk, klaarlyk, duidelyk, nadrukkelyk, met alle omstandigheden.
Circonstanziare, (*una cosa*) Iets omstandiglyk, nadrukkelyk, klaarlyk, met alle omstandigheden

beschryven, vertellen, verhalen.
Circonstanziato. Omstandiglyk, klaarlyk, duidelyk, met alle omstandigheden beschreven, verteld, verhaald.
un racconto &c. ben circonstanziato. Een omstandig, klaar, uitdrukkelyk, duidelyk verhaal, vertelling.
CIRCONVALLARE. Rondom beschanfen, versterken, met bolwerken en schansen voorzien, met sterkens, schansen, of buitenwerken omringen. *V. Bloccare*.
circonvallar' una città. Een stad rondom beschanfen, versterken, met bolwerken en schansen voorzien, met sterkens, schansen, of buitenwerken omringen.
Circonvallazione. Beschanfing, versterking met bolwerken, omringing met schansen of buitenwerken [ken].
drizzar la linea di circonvallazione. De linie van de belegeringe of (circumvallatie) trekken, dat is, den gantschen kring of omtrek afsteken; ook zig beschanfen, bebolwerken, met schansen of bolwerken voorzien, versterken.
CIRCONVENIRE. Van alle zyden omringen, insluiten, bezetten, omzetten; ook bedriegen, opligten, misleiden, verschalken.
circonvener' alcuno. Iemand bedriegen, opligten, misleiden, verschalken.
Circonvenzione. Bedrieginge, bedrog, opligting, misleiding, verschalking.
CIRCONVICINO. Aangrenzende, aanpalende, nabuurig, naastgelegen, rondomleggend. *V. Confinante*.
il paese circonvicino. Het aangrenzende, naastgelegde, nabuurige, rondom leggende land.
le montagne, villaggi &c. circonvicini. De rondom leggende, naastgelege bergen en dorpen.
CIRCONVOLGERE. Rondom wentelen, winden, draaijen.
Circonvolto. Omgewenteld, omgewouden, omgedraayd.
Circonvolgimento, circonvoluzione. Omwenteling, omwinding, omdraaiing.
CIRCUITO. Een omtrek, ommeloop, oingang, omweg.
paese di gran circuito. Een land van grooten omtrek, dat is, een groot, wyd, breed, uitgestrekt land.
CIRREGIA, *ciregie, cireggia &c.* Kerfen of krie[ken].
ciregie, vischiole (agriotte, amarine). Groene, outrype, zuure, bitteragtige kerfen of kriecken.
li discorsi sono come le cireggie. De redekavelingen gelyken de kerfen: want de een gedurig aan de andere hangt.
Ciregio, ciregìo, ciregiaio. Een kerse of kriekeboom.
CIRURGICO, &c. *V. Chirurgo &c.*
CISCILLA. Een zwaluw.
CISELLO, *cifelli*. Een kleine schaar, een schaarje.
Cisellare. Mer zulk een schaarje snyden.
CISPA, *cispita*. Leepheid van, of in de ooggen, oogonistekinge.

- Cispo, cispofe.* Leepoogig, leepe of druipende oogen hebbende.
- occhi cispì, (cispofe)* Leepe of druipende oogen.
- C I S S A.** Lust, trek, begeerte der zwangere vrouwen. *Met.* Lust, trek, groote genegenheid tot wonderdingen.
- Ciffare.* Zulken vrouwenlust, zulken trek of genegenheid hebben; gretig, begeerlyk zyn gelyk de zwangere vrouwen.
- C I S T E R N A.** Een regenbak.
- Ciffernetta.* Een kleine regenbak, regenbakje.
- C I T A R E.** Voor 't geregt eiffchen, ontbieden, dagvaarden, om voor den regter te verschynen.
- citar' uno in giudicio, (a corte, a ragione.) V. Citare.*
- Citare.* Bybrengen, aantrekken, noemen, aanhalen. *V. Allegare.*
- citar' un' Autore, la fagra scrittura.* Een fchryver, de H. Schrifteur, bybrengen, aantrekken, aanhalen. [len.]
- Citatore.** Een geregtbode, kantzelrybode, een voet- [knecht.]
- Citazionne.** Uitdaginge, eiffchinge, dagvaardinge, ontbiedinge voor het geregt; ook bybrenginge, aantrekkinge, noeminge, aanhalinge.
- C I T E L L A, zitella, zittella.** Een huwbare dogter; ook een jong meisje of dogtertje.
- bella zitella.* Een fchoon, mooy meisje of dogtertje.
- C I T R A C E, citracca.** Steenvaren, of mildkruid, hertentonge, (een zeker kruid.)
- C I T R O N E, citronata, citraggine &c. V. Cedro &c. Limone &c.**
- C I T T A, cittade.** Een stad of burgerschap, verzameling, of t'zamenwooning van menschen, onder een en dezelve wetgevinge.
- esser (travarfi) in città.* In de stad zyn, dat is, niet op 't land.
- fuor di città (della città)* Buiten, of uit de stad.
- città antica, bella, grande, famosa, principale, superba, popolata, abbondante, forte, ben governata &c.* Een oude, fchoone, deftige, groote, vermaarde, voorname, pragtige, volkryke, bemande, gewapende, sterke, wel geregeerde stad.
- la città di Roma &c.* De stad Rome.
- al nobile città di Venezia.* De edele Itad Venetie.
- città capitale.* De Hoofdstad. *V. Capitale.*
- città libera, Imperiale, (dell' Imperio)* Een vrye Rykstad, een stad tot het Ryk behoorende.
- città marittima.* Een zeeftad, een stad digt aan de zee gelegen.
- città Anafatica.* Vry, vrye Rykstad, of Hanseftad.
- città mercantile.* Een handel- of koopftad, een plaats daar groote koophandel gedreven word.
- di Signori della città.* Den raad, vroedschap, alle de raadsheeren, de vergaderde raden van een stad. *V. Senato, Magistrato.*
- casa della città.* Raad- of Stadhuys, Vierschaar. *V. Palazzo.*
- Cittadella.** Een kleine stad, een stedetje; ook een slot, kasteel, of vesting aan een stad, om den burgerlyken oorlog te ftuiten, enz.

- Cittadino, cittadino.** Een burger of inboorling van een stad; ook *Poët.* Een inwoonder.
- farfi, esser cittadino di Roma &c.* Het regt van een Roomsch burger verkrygen, een Roomsch burger zyn of worden.
- il jus (il dritto, la ragione) de' cittadini.* Het burgerlyk of Roomsch regt.
- amor mi fece cittadino de' boschi.* De liefde heeft my tot een bewoonder der wouden en bosfchen gemaakt, heeft my tot binnen de wouden en bosfchen getrokken. [ken.]
- cittadino del cielo.* Een burger, dat is, een inwoonder, of erfgenaam des hemels.
- Cittadino, cittadino.** Van den burger, of daar toe behoorende: burgerlyk, dat is, gemeenzaam, niet na de uiterlyke zwier.
- pulitezza, creanza &c. cittadino.* Een burgerlyke zuiverheid, nettigheid, rugt, of eerbaarheid.
- donne &c. cittadine.* Burgerlyke vrouwen, stadsvrouwen. [wen.]
- Cittadinamente, cittadinescamente, (alla cittadino)** Burgeragtig, burgerlyk, op de burgerlyke wyze en maniere. *V. Cittadinesco &c.*
- vestirsi &c. cittadinescamente.* Zig burgerlyk, na de burgerlyke manier kleeden, of gekleed gaan.
- Cittadinesco, Cittadinescamente.** *V. Cittadino, Cittadinamente &c.*
- piaceri, modi, usanze &c. cittadinesche &c.* Burgerlyke vermakelykheden, manieren, gebruiken of gewoonte, enz.
- brighe cittadinesche.* Burgertwift, krakkeel.
- Cittadinescamente.** Burgerlyk.
- Cittadinare.** Met burgers voorzien, met burgers bevolken; ook iemand tot burger maken, of aannemen, iemand het burgerregt opdragen, geven.
- Cittadinanza.** Het burgerschap; ook de burgers in 't gemeen; ook het burgerregt.
- comprar, acquistarfi &c. la cittadinanza.* Het burgerregt koopen, verkrygen, bekomen, erlangen.
- tutta la cittadinanza stava in arme.* Alle de burgers stonden in 't geweer, waren, of stonden in de wapenen. [penen.]
- CITTO, zitto!** Stil, houd de mond, zwygt, [spreekt geen woord!]
- far citto (zitto)* Stil zyn, de mond houden, zwygen, geen woord spreken.
- far citto.* Iemand doen zwygen, ftill zyn, den mond houden.
- citto ti dico.* Stil, zeg ik u, zwijgt, houd de mond.
- il citto nella musica.* Het ophouden, het ftill houden in de Muziek.
- Cittire, zittire.** Stil zyn, de mond houden, zwijgen, ftilzwijgen, niet een woord spreken.
- C I V A D E R A.** Het voorste zeil van een fchip.
- C I V A I A.** Allerhande peulvrugten, gelijk erweten, boonen, enz.
- C I V E T T A.** Een nagruil, een kerkuil, een nil. *Met.* Een botterik, grovzaart, plompaart, een boer.
- Civettare, civetteggiare. V. Far la civetta.*
- far la civetta.* Omgapen, omkijken, gelyk de nagt-

- nagtuilen plegen te doen; ook een (Dame) of Juffrouw oppassen, op wagten, en dienft staan, [dienen].
- Civetta**, *civettino*, *civettone-s.* Een gaper of gaapster, een gaapstok. Ook een lakey, juffrouws kaegeje, die zy'n juffrouw volgt of oppast.
- CIUFFO**, *ciuffetto*. De blese, de voorste hairlokken; ook de kam of knif der vogelen. *V. Creska pigliar*, (*prender tener la fortuna*, (*ventura*) *l'occasione pe' l'ciuffetto &c.* Het fortuin, het geluk, de gelegentheid by het hair, of in de handen hebben, dat is, wel in agt nemen, waarnemen, niet verwaarloozen, of met de voet schoppen, enz.
- CIUFFOLO**, *zuffolo*, *suffolo*, *ciuffoletto*, *ciuffolotto*. Een sultje of pijpje, om op te spelen.
- Ciuffolare**, *zuffolare*, *suffolare*. Pypen, fluiten, op de fluit of pijp spelen. Ook met de mond fluiten.
- mi ciuffolano (zuffolano) le orecchie*. De ooren tuiten, [my].
- Ciuffolarie**, *ciuffole*. Kinderspellerjes, narreporten, zotternyen, beuzelingen, wisjewasjes.
- CIVIERA**. Een doodbaar, draagbaar, berrie.
- CIVILE**. Burgerlyk; ook vriendelyk, beleefd, heusch, geschikt, wel gemanierd, wel opgevoed, hoffelyk, enz.
- foro civile*. Stadsgeregt, geregt in burgerlijke zaken.
- causa civile*. Een burgerlijke geregtzake.
- buono*, *persona civile*. Een beleefde, heusche, geschikte, hoffelyke, wel opgetrokke persoon.
- poco civile*. Niet te hoffelyk, niet te beleefd, wat of redelyk ongeschikt, onbeleefd.
- Civilissimo**. Zeer beleefd, zeer hoffelyk, zeer geschikt. [schikt].
- Civilmente**. Beleefdelijk, heuschelyk, hoffelyk, geschiktelyk, manierlyk.
- parlar*, *portarsi &c. civilmente*. Beleefdelijk, heuschelyk, hoffelyk, manierlyk praten, zig gedragen.
- Civilità**, *civiltà*. Beleefdheid, heuschheid, hoffelykheid, manierlykheid, geschiktheid, vriendelykheid, welleventheid.
- CIURMA**. De roeijers, roeyknegten van een galey.
- Ciurma**, *ciurmaglia*. Boorsvolk, matrozen. *Met. Uitschot of schuim van 't volk, het quaad geboeft of gespuis, wild, woest, ruw volk.*
- rinforzare la ciurma*. De roeyknegten van een galey versterken; ook vermeerderen, en verdubbelen.
- Ciurmave**. Zwelgen, brassen, slempen. Ook iemand bedriegen, opligten, misleiden, verschalken, gehijk het quaad geboeft, of gespuis gewoon is te [doen].
- Ciurmatore**, *ciurmatrice*. Een zwelger, brasser, slemper of slemptster, een vraat, een stokop, valsche speler, landlooper, bedrieger; ook die gaart met zulk geboeft omgaat, verkeerdt. *V. Ceretano.*
- Ciurmeria**, *ciurmerie*. Zwelgery, brassery, slempery, dronkenschap, schelmery, bedriegery, boevy.
- CIZZA**, *cizze*. De tepel der borsten. *V. Zinna, Zizza, Zizze.*
- CLAMORE**, *clamori*. Geroep, geschrey, geraas, getier uit ongenogte.

- clamori del popolo**. Het geroep, 't geschrey van 't volk, dat is, wegens groote bezwaringe of persingje.
- CLANDESTINO**. Geheim, verborgen, bedekt.
- matrimonio clandestino*. Een geheim, verborge huwelyk, dat niet openbaar of gemeen is.
- conventiculo clandestino*. Geheime, verborge byeenkomst een beraadslaginge in geestelyke en wereldsche zaken, zonder kennis, of wetenschap van de overheid.
- Clandestimente**. In 't geheim, heimelyk, in 't verborgen, bedektelyk.
- spodar' una &c. clandestimente*. Een persoon in 't geheim, heimelyk, in 't verborgen trouwen.
- CLARETTO**. *V. Chiaretto, Chiarretto.*
- CLARIFICARE**, *clarificato*. *V. Chiarificare, Chiarificato &c.*
- CLARINO**. Een klaroen of trompette. Een zeker speeltuig tot de Zangkunde behoorende.
- CLARISSIMO**. Hoog-edel, zeer agtbaar, hooggeleerd.
- Clarissimo Signore, V. S. Clarissima*. Hoog-edele, zeer agtbare, hooggeleerde Heer.
- CLARITA**. *V. Chiarezza.*
- CLASSE**. De orde, rang of waardigheid van een seest; ook de graad der schoulen.
- sesta doppia, di prima classe*. Een hoog, voornaam seest, een plegtelyke dag, vierdag, een der voornaamste seest- of vierdagen.
- sesta di seconda classe*. Een heilige of seestdag, een vierdag van minder plegtigheid, die geen van de hoogste of voornaamste is.
- seder nella prima classe*. In de eerste school zitten, een leerling van de eerste schoole ziju.
- carica &c. di prima classe*. Een ampt of bediening van de eerste rang of waardigheid, dat is, een der voornaamste of verhevenste bedieningen.
- soggetto di prima classe*. Een persoon van de eerste rang, dat is, *Met.* Een voornaam, deftig, verstandig, hoogbegaafd persoon. Ook een aanzienlyk, hooggeagt persoon, een persoon van groot gezag of aanzien.
- Classico**. Agtbaar, vermaard, deftig, zeer geleerd, verstandig.
- Autore classico*. Een vermaard, deftig, zeer geleerd, geloofwaardig, net schrijver, die een ander tot een voorbeeld van schrijven of spreken strekt: een schrijver van agtbaarheid.
- CLAVA**. Een knodze, strijdkolf, strijdhamer. Een stok, welke na 't eind altijd dikker word.
- CLAVICEMBALO**, *clavicordio, clavicordo*. Een klavecimbel, klavekoorde.
- CLAUSOLA**, *clausula*. Het einde of besluit van een reden, of zin in een gebod, verdrag, of uiterste wille, enz.
- colle debite clausole*. Met behoorlyke woorden en omstandigheden. *V. Solemità, Articolo, Punto.*
- Clausolare**, *clausulare*. Het slot of einde van een zaak, de ware omstandigheden van iets opstellen, opzetten.
- CLAUSTRO**. Een klooster. [ten].
- Claustrale**. Van een klooster, of daar toe behoorende. *dif.*

disciplina, regula, vita &c. kloofstregt, kloofsterregel, kloosterleven.
CLAUSTRUM. Een besloten plaats, sluiting van een klooster, enz. Ook een gelofte van in een gesloten klooster te leven, zija leven daar in te eindigen, of door te brengen.
offervat, romper &c. la clausura. In een klooster, of besloten plaats blijven, of uitbreken.
CLEMENTE. Goedertieren, zachtmoedig, zachtzinnig, goedaardig, beleefd, vreedzaam van geest, barmhartig (voornamentlijk in 't oordeelen en straffen.)
Clementissimo. Zeer goedertieren, zeer genadig, zeer zachtmoedig, zachtzinnig, goedaardig, barmhartig, goedgunstig.
Clementia. Goedertierenheid, zachtmoedigheid, goed-aardigheid, goedgunstigheid, vreedzaamheid, genade, barmhartigheid.
CLERO, clericus, clericale &c. V. Chierico &c.
dignitas clericale. De geestelijke waardigheid, verhevenheid van de geestelijke staat.
habito clericale. Een geestelijk gewaad, Priesterlijk [kleed.
CLIENTE. Een onderdaan, dienaar, of aanhanger van een groot Heer, diè deszelfs gunst en bescherming verzoekt. Ook een Leenman, die goederen van een Heer te leen bezit. Ook iemand, die by een voorspraak raad vraagt, of daar een voorspraak voor pleit.
CLIMA. Lugtstreek, gewest, streek, lugtgesteltenisse.
la diversità, la temperie &c. del clima. De onderscheid, gematigheid van de lugt, lugtgesteltenisse.
per la distanza del clima. Wegens de verre afgelegentheid of tusschenwydte des lands.
mutar clima. Van lugt of landstreek veranderen, elders vertrekken, uit het land verhuizen.
sotto implacido clima. Onder een scherpe, ruwe, on-aangename lugtstreek.
Climatico, climático, (anno) Het klimmende, of trapswyze geklomme jaar, of yder zevende, of negende jaar van iemands leven, en wel voornamentlyk het drie en zestigste jaar.
CLOACA. Een riool, een goot. *V. Chiavica.*
CLORIONE. Een Spegt: zeker vogel.
COADIUTOR. Een helper, voorstander in een ampt of bediening.
COADUNARE. Weder vergaderen, verzamelen, byeenbrengen. *V. Rannare, Radunare &c.*
Coadunato. By malkanderen vergaderd, weder byeen gebragt.
Coadunanza. Vergadering, byeenbrenging.
COAGULARE. Dik maken, doen runnen, strem- [men.
COAMANTE. Medevryer, medeboeter: die een vrouwsperfoon ten huwelyk verzoekt, daar een ander over vryd.
COAZZARE. Quakken, gelyk een kikvorsch.
COCAGNA, cucagna. Een zeker land van de malle digters verzonnen, daar van alles de meenigte, of

overvloed is, daar de heggen, enz. met braadworsten gevlogten zyn.
qui è una cucagna. Hier is 't goed te leven, hier is van alles de volheid, hier is alles in overvloed.
COCCA. De kerf of snede aan een pyl.
Coccare, incoccare, (una freccia) Een pyl inkerven, insnyden. *V. Accoccare.*
COCCHIARE, cocchiaro. V. Cucchiaro &c.
COCCHIO. Een karos, koets, hangende wagen. *V. Carrozza &c.*
andar, montar &c. in cocchio. In de karos ryden, in de koets stygen, treden, enz.
Cocchiavella, cocchiesto. Een kleine koets, kleine karos, koetsje, karosje, wagentje.
Cocchiere. Een koetsier, een voerman of wagenaar.
COCCHIO, cocchio. Een mond of opening van een var.
tener su dalla spina, o spander dal cocchio. By het tappen niet laten storten; maar door het mondgat laten gieten, dat is, zuinig en spaarzaam op wis-jewasjes zyn; maar op groote dingen geen agt ge- [ven.
COCCIA, cocciola. Een dunne schorsse, een velletje of vliesje, als van een ey enz. Ook een gezwelletje, bultje of builtje van het steken der byen, enz. Ook een puilt, blaar, zweer, blein, door scherpe vogten veroorzaakt.
COCCIO. Scherf of scherpe van gebroke potten of [vaten.
COCCO, cocco. Het graan, daar men scharlaken van verwt. Dit is eigentlyk een graan, waar van men een zeer heldere roode verwe maakt, welke het scharlaken gelykent.
COCCOLATA, cioccolata. Chocolade. Een drank van Cacaou, Zuiker en Kancel gemaakt: in Spanje zeer gemeen.
COCCOLA, cocciola, coccole. Beziën van laurier- of lauwerboomen, enz. *Met.* Listen, bedriegeryen, enz.
Coccolare. Beziën krygen, voortbrengen.
COCCOLARE, accoccolarsi. Zig op de heupen nederzetten, nederhukken, nederhurken.
Coccoloni. Op de heupen nederzittende, nederhukkende, nederhurkende.
COCCONE. *V. Cocchiurne.*
COCCERE, cocente, cocimento, cocitura &c. V. Cuocere &c.
CUCINA, cocinare, cociniere &c. V. Cucina &c.
COCIOR. Een brandende smert, van het branden, geesselen, krabben, enz. voortkomende.
COCODRILLO, cocodrillo. Een krokodil.
lagrime di cocodrillo. Krokodils tranen, dat is, valsche, geveinsde tranen, hoere of gaauwdiels tra- [nen.
COCOLLA, cocolla. Een keuvel of kaproen, een Monnikskap.
Cocollato. Iemand, die een keuvel, kaproen of monnikskap draagt: een Monnik.
COCOMA. Een aarde of koper vat of ketel, om water in heete maken.

- COCOMERO**, *cocimero*. Een komkommer.
COCOVEGGIA, *coccoveggia*, *etc.* V. *Cuccoveggia*.
COCOZZA, *cucozza*, *cocuzzolo*. Een soort van kauwoerde. *Met.* De kruin van het hoofd; ook de kruin of top van iets.
CODA. De staart van een dier, lange sleep van een mans of vrouwe tabbaard.
coda di cavallo, *cane*, *gatta*, *forcio* *etc.* Een paarde, honde, katte, muize staart.
egli sa, dove il diavolo tiene la coda. Hyf weet waar de Duivel zyn staart heeft, dat is, hy is een looze, doortrapte, doornaaide gast.
moglio è esser capo di gatta, che coda di leone. V. *Capo*.
guastar la coda al fagiano. De saizantvogel den staart bederven, dat is, de slotreden, het einde in het verhaal van een voorval, of geschiedenis uitlaten.
Coda. *Met.* De sleep of slippe van een kleed. Ook *Met.* Het einde, agterdeel, aanhang, nasleep van iets.
portar la coda. Den sleep of slippe dragen.
chi ha del panno, può menar la coda. Die lakens genoeg heeft, kan een lange sleep dragen of nasleepen, dat is, die ryk is, heeft goed te schenken of te vereeren.
un discorso *etc.* *senza capo e senza coda*. Een redenering van hoofd en staart beroofd, dat is, zonder begin of einde.
la coda dell'armata. Denatogt van een heir, de hindertogt, agterhoede.
marciar' alla coda delle truppe. Agter aan trekken, de hindertogt hebben, het heir sluiten.
baver i nemici alla coda. De vyanden van agteren, agter zig hebben.
assaltar' il nemico alla coda. De vyanden in de staart dat is, van agteren aangrypen, bespringen.
coda dell'occhio. De hoeken van de oogen.
riguardar' uno colla coda dell'occhio. Iemand van ter zyden aanzien, dat is, heimelyk, onbemerkt. Ook iemand min agten, geen werk van iemand [maken].
coda di rondine. Zwaluwestaart, dat is, de insnydinge die men maakt als twee planken hoeksge wyze aan malkander gevoegt worden.
Codale, *codali*. 't Agtertuig van een paard, de staart- [riem].
Codatario. Een sleepdrager, die de Kardinalen tot Rome den sleep nadraagt. V. *Caudatario*.
Codasquassola, *codatremola*, *codacciobla*. Een quikstaartje. Dus genaamd, om dat het geduriglyk de staart beweegt.
Codilongo, *codilungo*. Dat een langen staart heeft.
Codimozzo, (*can* *etc.* *codimozzo*.) Stomp-staart, een hond, enz. met een stompe staart, gekorte staart.
Codione, *codivone*, *coderizzo*. De stuit van een vleugel.
Codivosso. Een roodstaartje. Dus genoemd, om dat hy een roode staart heeft.
Coduto, *codacciuto*. Het geen een staart, ook een grooten, of langen staart heeft.
CODARDO. Vreesagtig, bloo of bloode, beschroomd, vervaard, bedugt.
uomo codardo. Een bloo, beschroomd, vervaard, bedugt mensch.

- Codardissimo**. Zeer vreesagtig, zeer bloo of bloode, zeer beschroomd, zeer bedugt.
Codardamente. Met vrees, met angst of schroom, lafhartig, kleinmoedig.
Codardia, *codardaggine*. Blooheid, vreesagtigheid, mangel van moed, lafhartigheid.
CODICE. Wetboek van den Keizer *Justinianus*. Zeker boek.
studiar' il codice. In het Wetboek studeren, zyn tyd verslyten.
CODICILLO. Een onvolkome uiterste wille, byvoegzel, of vervolg van een uiterste wille, (*volgarmente*) een Kodiciel.
CODOGNO, *codognata*. V. *Cotogno*, *cosognata* *etc.*
COSTANEO. Van de zelve ouderdom, even oud.
COETERNO. Die mede eeuwig is.
Cofano, *coffano*, *confanesto*. Een gevlogte korf of mande, een teene korf, een mande van teenen of wifsen gemaakt. V. *Sports*, *Canestro*, *Paniere*.
COGLIA. Het kloozakje, de manlykheid.
COGLIONE, *cogliomi*. De balletjes of klootjes.
tagliar (cavar') i cogliomi. De klootjes uitsnyden, lubben, ontmannen.
COGLIONE, *coione*, *cuione*. Een botterik, grovaart, plompaart, luyaart, een traag, luy, vadzig, laf of slaauwhartig, bloo, vertzaagd mensch, een lobbes, een schoft of schurk.
un grau coglione. Een groote lobbes, een luyaart, plompaart. Een schoft, of schurk, deugniet.
Coglionar' coionar' (uno) Iemand als een schoft, schurk, of deugniet, plagen, quellen, mishandelen; ook bedriegen.
Coglionaria, *coglioneria*, *coioneria*, *coglionerie*. Grove, botte, plumpe, onbeschofte, onbehouwe, dingen.
Cogliomesco, *coionesco*. Grof, bot, plomp, onbeschoft, onbehouwen, enz.
Coglionescamente. Op een grove, botte, plumpe, onbeschofte, onbehouwe wyze.
COGLIERE, *corre*. By een verzamelen, vergaderen, plukken, enz.
coglier herbe, fiori, frutti *etc.* Kruiden vergaderen, bloemen plukken, vrugten inzamelen, plukken.
coglier frutto di qualche cosa. Vrugt, dat is, nut, profyt, voordeel uit iets scheppen, genieten, trekken.
Cogliere. Treffen, agterhalen, inhalen, verkrygen, bekomen, erlangen. Ook vatten, grypen, overvallen, op de daad betrappen. Ook aantreffen.
una sceggia di fasso mi colse in un occhio. Een spaan of splinter van een steen heeft my in 't oog getroffen, is my in het oog gesprongen, enz.
lo colse una palla di moschetto. Hy wierd van een musketkogel geraakt, getroffen.
andate pur avanti, vi coglieremo bene. Gaat maar voor uit, wy zullen u wel agterhalen, inhalen.
coglier' uno su 'l fasso (in flagranti) Iemand op heeter daad betrappen, overvallen, vatten of grypen.
coglier' in adulterio, nel furto, (col furto in mano *etc.)* Op overspel, dievery, enz. betrappen.
si ho colto pure. Ik heb u immers eens betrapt.

ei colse la pioggia, la notte &c. De regen, de nagt, enz. overviel ons.

cogliere un' uccello, una fiera. Een vogel, een dier of wild betrappen, dat is, vangen.

Colto. Uitgelezen, uitgekijpt. Ook gevangen.

parole &c. colte. Uitgeleze, uitgekijpte, uitstekende, schoone woorden.

Colto, alla prima. Met de eerste slag of stoot geraakt, getroffen.

dar (alla palla) di colta. Den bal ter vlugge, met een vaart te rug slaan.

dar bastonato di colta. Harde stooten of stokslagen geven; iemand deftig afroffen, afmeeren.

Colta. Schattinge, tol, accys, lastgeld. *V. Raccolta.* *metter colte ed imposizioni sopra i sudditi.* De onderdaneu met tol of schattingen belasten, bezwaren, tol of schattingen opleggen.

COGNATO. Zwager, dat is, vrouws broeder of zusters man.

Cognata. Zwagerinne, dat is, broeders vrouw of mans zuster.

Cognazione. Maagschap, bloedverwantschap, zwagerfchap, vriendschap. *V. Consanguinità.*

COGNIZIONE. Kennis of wetenschap.

haber cognizione di qualche cosa. Kennis of wetenschap van iets hebben, een zaak wel verstaan, kennen of weten.

haber cognizione di qualche persona. Narigt, kennis, of wetenschap van iemand hebben, iemand kennen. *V. Conoscenza.*

la cognizione di questa causa s'appartiene a lui. Hy behoort kennis of wetenschap van deze zaak te hebben; hem komt het onderzoek of verhoor in deze zaak toe; hy is als regter over deze zaak gestelt.

COGNO. *V. Cugno.*

COGNOME. Een toenaam, bynaam, of Van.

Cognominare. Iemand een toenaam, bynaam of Van [geven].

Cognominato. Toe- of bygenaamd; in de wandeling geheten.

Simone, cognominato Pietro. Simon toe, of bygenaamd Petrus, met de toe- of bynaam van Petrus geheten.

COGNOSCERE &c. *V. Conoscere.*

COHABITARE. Bywoonen, by malkander woenen, te zamen woenen.

cohabitar' ad uno. By, of naast iemand woenen.

Cohabitante. Bywoonder, te zamenwoonder, buurman, nabuurig, geuurig.

Cohabitazione. Bywooning, te zamenwooning, by of naast malkander wooning.

COHERERE. Een mede-erfgenaam, die met een ander iets erft.

Cohereditare. Mede erven, mede erfgenaam zijn.

COHERENTE. Aanklevende, te zamenhangende, gehegt, vereenigt, overeenkomende; ook medgezel, deelgenoot, maat, kameraad. *V. Adherente.*

Coherenza. De nette t'zamenhanginge, agtervolginge, vervolg; ook deelgenootfchap, maatschappy, gezelschap, vriendschap, gemeenzaamheid.

COIO &c. *V. Cuoio &c.*

Coiatolo, coiastolo. Een afnydfel, afgesnede stukje of brokje van leder, schoenlap.

COITTO. De t'zamenvoeginge, vereeniginge, t'zamenkomst, vleeschelijke vermenginge; t'zamenmenginge.

far' troppo (usar') il coito. Zig al te veel met vrouwen vermengen.

snervato per troppo coito. Door overmatige vermenginge zwak, magteloos, kragteloos geworden.

CO', Col, Collo, Colla, Colli, Cogli, Colle &c. In plaats van *Con il, Con lo, Con la &c.* Met het, metde, nevens, mitsgaders, mede.

COLA'. *V. Là.*

COLARE, scolare. Kleinzen, doorkleinzen. Iets door een zift of doek persen, laten zypen, druppelen. *Neut.* Afdruppelen, afhoopen, vlieten, afvlieten, doorvlieten, lekken, afzypen, met druppelen afvallen.

colar qualche cosa per un setaccio, per stamigna. Iets door een haire zift kleinzen, persen, laten zypen.

il naso gli cola. De neus druipet hem.

i tetti colano. De daken druipen, druppelen, enz.

il capo'lo cola. De hoed slaat door, (houd geen water.)

la carta cola. Het papier vloeyt, (slaat door.)

per tutto colava il sangue. Het bloed stroomde of vloeyde overal.

il vaso, la botte &c. cola. De kanne of kroes lekt, het vat zypt door, is lek.

la polvere colando dimostra l'ora. Het zand wyft door het afhoopen de uren aan.

Colare, scolare. Smelten, week maken, doen zinken; stryken of vloeyjen, vloeyend maken. *V. Struggere.*

colar piombo, metalli, cera &c. Loot, metaal, wasch enz. smelten.

colar lardo, grasso, butiro &c. Spek, vet, boter, enz. smelten. *V. Struggere.*

Colato, scolato. Gekleinft, doorgekleinft, door een doek of zift geperft, doorgezypt, doorgevloeyd; ook gesmolten, week of vloeyend gemaakt.

lardo &c. scolato. Gesmolten, of week spek.

Cola, colatoio, scolatoio. Een zift, teems, of zeef; een kleins of persdoek, een teems; ook een tobbe tot looge, een waschtobbe.

cola da vino. Een ledere wynfles of zak, van een bokke of geitevel.

cola (scolatoio) da liscia. Een loogtobbe, waschtobbe.

cola da speciale. Een kleins, een teems gelijk de Apothekers gebruiken.

colatoio, scolatoio, colatore. Een goot, riool, watersteen, geutsteen, dakgoot, dakgoote; ook de bak of plaats, daar het water invloeyt, af, of in [druipet].

scolatoio delle montagne. De goot, buis of waterloop van de bergen.

Colamento, scolamento, scolazione. Vloeyingje, vlietinge, druipingje, zypingje; het zypen, of druipen; ook de druipert, koude pis.

Colatura, scolatura. Druipingje, vloeyingje; ook smeltinge; ook het geen afgedroopen, gezypt, of

gesmolten is; ook een spleet, scheur of reet in een schip, enz.

COLCARS, *colcarsi*. V. *Coricarsi*.

Colcato. Diep, ingebogen, gekromt.

la schiena (groppe) di questocavallo è troppo colcata. De rug (het kruis) van dit paard is te diep ingebogen; of dit paard heeft al te diepen, krommen of ingebogen rug, kruis.

COLLI, *ella*. Zy, die.

COLINDO, *colendissimo (Padrone)*. Een naam of eertytel, die men in de brieven gewoon is te geven. *al molto Magnifico Signore, Padron Colendissimo, il Signore N.* Aan de voorname en zeer eerwaardige Heer N.

COLERA, *collera*. Geele gal, verbrande gylzwerfing, overloop van de gal, de boorts; ook toorn, gramschap, haastigheid, grimmigheid.

purgar la colera. Het lichaam van de geelgallige vogtheid zuiveren; reinigen.

andar' (entrar', montar') in colera. Gram, grimmig, haastig, korzel, knorrig, verstoord worden, door gramschap ontstoken worden, iemand de gal overloopen.

lasciarsi vincere dalla colera. Zig van de toorn of gramfchap overheeren of innemen laten, zig zelfs niet magtig zijn; ook haastig, korzel, ligt geraakt, opvliegende zijn.

far' andar' uno in colera. Iemand vertoornen, quaad of toornig maken, tot gramfchap bewegen, beledigen.

voi mi sarete andar' in colera. Gy zult my ten laatsten quaad of toornig maken.

vinto (soprafatto, trasportato) dalla colera. Van toorn of gramfchap overheerd of ingenomen, door gramfchap ontstoken, overvallen.

Coltrico, *coltrico*. Geelgallig, die met de overloop van de gal gequeld is. *Met*. Gramfchap, haastig, grimmig: tot toorn of gramfchap geneigen.

COLLETTIONE, *colattione, quel breve cibo, che tal hora suol prenderfi da fanciulli, e da giovani, avanti il desinare*. Een klein ontbyt, die somtyds de kinderen of jonge luiden voor het middagmaal gewoon zyn te nemen.

COLICA, *colica (passione)* Kolyk, dat is, darm-pyn, darmwee, krimpings of snydinge in de darmen: darmwinden.

dolori colici (male di colica). V. *Colica*.

patir di colica. Darmpynig zijn, darmwee hebben, met darm-pijn gequeld of geplagt zijn, aan de darm-pijn onderhevig zijn.

COLISIO. Het groot schouwburg te Rome, daar in over de 25000 menschen konden zitten, en zien spelen: door den Keizer Vespasian gemaakt.

COLLA. Lym, soudeerzel; ook pap, klyster. Ook touw. V. *Corda*.

dar la colla a qualche cosa. Iets lymen, souderen, met lym overstryken.

dar la colla alle carte stampate. Boeken of drukpapierren, (planeeren) effen, of glat maken.

Collare, *incollare*. Lymen, t'zamen lymen, aan malkander plakken, pappen, te zamen hegren.

Collatura, *incollatura*. Lyminge, t'zamenlyminge, pappinge, aanplakkinge, t'zamenhegringe.

COLLAGRIMARE. Te zamen weenen, schreien, traunen storten, beklagen.

COLLANA, *collanella, collanetta &c.* V. *Collo &c.*

COLLARE, *collaretto, collarino &c.* V. *Collo*.

COLLATERALE. Zydelyk; ook een gezet, medgezet in een ampt, een amptgenoot, medehelper, deelgenoot, maat, kameraad.

Regio collaterale. De opperste Straatsbediende, Bewindhebber of geheime Raad van een Koning.

linea collaterale. Wederzydsche linie in de trappen van bloedvriendfchap.

COLLAZIONE. Een te zamenhoudinge, te zamenstellinge, vergelykinge, overziening; (collationeeringe.)

far la collazione di una copia col suo originale. Een kopy tegens het origineel houden, stellen, met het origineel overzien, (collationeeren.)

Collazionare (una copia) V. Sopra.

collazionar' un libro. Een boek overzien, doorbladeren, doorloopen, (collationeeren) om te zien, of het zelve geheel en volmaakt is.

COLLAZIONE. Overgevinge, opdraginge, ver-eeringe.

far la collazione di qualche dignità, o beneficio ecclesiastico a' uno. Iemand een (prebende, beneficie) geeltelijke bediening of waardigheid opdragen, schenken, vereeren.

COLLAZIONE. Een (collatie) dat is, een ontbyt, het ogend eten, voor-middagmaal: want het gene na 't middagmaal genomen word, word eigentlijk *Merenda* genoemt. V. *Colettione* en *Meranda*. Ook een geregt van confyturen: als ingelegd ooft, kruiden, wortelen, enz. Ook een gastsmaal, banketteringe, gelag, drinkgelag des avonds.

far collazione. Ontbyten, het ontbyt houden, een dronk doen, een stukje brood eten, het avondmaal houden, nuttigen.

dar la collazione. Iemand een ontbyt voorzetten, opdissen, een gelag ten besten geven.

Collazioncina, collazioncella. Een kort voor- of namiddagmaal, ontbyt, gelag.

Collazionare. Het ontbyt houden, ontbyten; ook het avondmaal eten, houden, nuttigen.

COLLE, *collina*. Een heuvel, hoogte, verheve stuk lands, bergje.

verdeggianti colli. Groene bergjes of heuvels.

Collicello, collinetta. Een kleine heuvel, een heuveltje, [bergje.]

COLLEGA. Een stoelbroeder, een medgezet in een ampt, een amptgenoot, kameraad.

Collegio. Een gezelschap, vergaderinge, byeenkomst; ook een gemeene school.

il sagro Collegio de Cardinali (Cardinalizio) Het hoogwaardig (Collegie,) of de heilige Vergaderinge der Kardinalen.

il Collegio de' Principi Elettori. De Vergaderinge of (Col-

(Collegie) der Keurvorsten, alle de Keurvorsten te samen.

il Collegio di Canonici. De byeenkomst, vergaderinge (Collegie) van Domheeren.

un Collegio di Accademici. Een (Collegie) Vergaderinge, of byeenkomst der studenten, of geleerden.

far (tenor) Collegio Teologico, Filosofo &c. Een afzonderlijk school, byeenkomst of vergaderinge houden over Godgeleerde, Wyskundige zaken, enz.

Collegiale, collegiato, (Chiesa collegiata) Een Dorn- of Kanonikaal-kerk. Dit word van de kerken gezegt, daar Kanoniken in zyn, die een Abt, of Prioor tot haar hoofd hebben.

COLLIGARE, colligare, collegarsi. Zig te samen verbinden, met malkanderen een maatschappij of verbond maken, aangaan, sluiten, t'zamen spannen.

collegarsi con qualche Potentato. Zig met een Mogentheid verbinden, een maatschappij of verbond aangaan, sluiten; met een Mogentheid t'zamen spannen.

Collegato, colligato. Verbouden, (geallieerd,) vereenigd.

Collegato, i collegati. De bondgenooten, (geallieerde) vereenigde.

Colleganza, colliganza. Bondgenootschap, verbindinge, vereeniginge, maatschappij, verbond, verdrag. *V. Lega &c.*

COLLIPOLARE, collepolarfi, (di allegrezza) Van vroegde om- of opspringen, van groote blydschap tieren, razen, zig schudden.

COLLETTA. Verzamelinge, ingaderinge, schot; ook de kerkelyke renten, inkomsten, enz.

far le colletta. De kerkelyke renten of inkomsten in zamelen, invorderen, ineischen.

Collettizio. Het geen heen en weer by een geschraapt, vergaderd of verzameld is. *V. Accogliaccio, Raccoltuccio.*

gens colletizia di paesani, e di persone di mestiero. By een verzameld, vergaderd, opgeraapt volk van boeren of ambagtslieden.

COLLETO. Een kolder, lodere kolder.

un colletto di dante. Een kolder van Elandsleder.

COLLIGARE, colligato, colliganza &c. *V. Collegara.*

COLLINA, collinetta &c. *V. Colle.*

COLLIRIO. Oogwater of oogenzalf.

COLLISIONE. Wryvinge, stootinge, t'zamenstootinge, verplettinge tegen iets. *V. Urtere &c.*

COLLO. Den hals, den nek.

portar qualche cosa al collo. Iets aan den hals dragen, of hebben.

portar qualche cosa in collo. Iets op de nek dragen.

avventarsi (gestarsi) al collo di uno. Iemand om den hals vallen, dat is, omhelzen, in de armen omvangen, sluiten, drukken, omarmen, omvatten.

saltar' al collo di uno. Iemand na den hals springen, dat is, iemand aangrypen, aanvallen, bespringen, overvallen.

vecarsi una cosa in collo. Iets op den nek (tuschen de armen nemen.)

tender' (presentar') il collo. Den hals uitreiken, uitrekken, uistrekken.

ritrar' il collo dal giogo. Den hals uit het jok trekken, het jok van de schouderen werpen, dat is, *Met.* Hardnekkig, halstarrig, wederspannig zyn, zig niet willen onderwerpen, niet willen gehoorzaam of onderdaanig zyn.

zitar' (torcer') il collo ad un' uccello, piccione &c. Een vogel, duif, enz. den nek omdraaijen.

fiaccarsi, (scavezzarsi, romper') il collo. Den hals breken, in stukken (verbreken,) breken.

scavezza collo. Een stout, vermetel, onbedagt, roekeloos mensch: een waaghals, een ligtmis.

a rompocollo. Hals over kop.

arma-collo. Een wapenriem, of gordel, een draagband, (bandelier) enz.

collo torto, (un collo torto) Een kromme ingebogde hals, dat is, een veinzer, geveinsde, of schynheilige, die om zyn eige profyt zig uiterlijk gelaat, vroom en godvrugtig te zyn.

colloporco. Een zekere paardeziekte.

Collo. Met. Hals (by gelijkenis gesproken.)

il collo del fiasco, bocale, dell' alembico &c. De hals van een fles, kroes, distilleerkolf, of ketel, enz.

un fiasco a collo lungo. Een fles met een lange hals.

collo del piede. De kniefchyf.

Collana. Halsketen of ketting.

collana d'oro. Goude halsketen, ketting van goud.

Collanetta, collanuccia. Een kleine halsband of keten, halsbandje, halsketentje.

Collanone. Een groote halsband of keten.

Collare. Een halsband, halskrage; ook een krage of besje; ook een krage van een wambais, hembd of kled.

collar' a lattuce. Een gekrulde kraag of lobbe.

Collaretto, collarino. Een kleine kraag, kraagje, besje; ook een kleine zoom, rand, kant of boord.

Collarimo. De ringkrage. Een klein lid in 't vierkant tegen 't einde boven aan een colomme. *V. Capitello.*

Collarone. Een groote halsband of krage; ook het gaecel der paarden.

COLLO. Een bale van eenige koopmanschap; ook scheepsladinge. enz.

COLLOCARE. Plaatsen, schikken, bestellen, nederzetten, of stellen: uitzetten, uithuwelyken, besteden.

collocar' il suo amore (i suoi affetti) la sua speranza, i suoi talenti in qualche cosa. Zijne liefde, zijn hope op iets stellen, vesten, staat op iets maken; zijne natuurlyke gaven in een zake besteden, aanwenden, aanleggen, zig t'eenemaal tot een zake begeben.

collocar la figliuola (in matrimonio con uno.) Zijn dogter aan iemand uithuwelyken, besteden, ten huwelyk geven, met iemand laten trouwen.

Collocazione. Plaatsinge, schikkinge, bestellinge, nederzettinge, uitzettinge, bestedinge, uithuwelykinge.

COLLOQUINTIDA, coluquintida. Koloquint, quintappel, bitterappel.

COLLOQUIO. t'Zamenpraak, onderhoud, t'zamen-

menkoutinge, praatje, gesprek, gezelschap, onderhandeling.

baver colloquio coi nemici. Met den vyand in gesprek zijn, dat is, bedingen, een verdrag of verbond maken, overeenkomen, zig vergelijken of verdragen willen.

far' un colloquio sopra i punti di Religione. Van, of over de geloofspunten spreken, in gesprek zijn, t'zamenpraak houden, dat is, zintwisten, redenkavelen, redeneeren, de geloofspunten verhandelen, beweeren.

colloquii secreti, notturni, &c. Geheime, verborge t'zamenpraken, die in 't geheim of verborgen, of des nagts gehouden worden.

COLLORA, *sizza*, Boosheid, razerny.

COLLOTTOLA. De nek, het agterste van de hals.

COLLUDERE. Te zamen spelen, dat is, met iemand te zamen spannen, heulen, verstand houden, om een ander op teligen, (wy zeggen) onder het hoedje spelen, onder een dek leggen.

Collusione. t'Zamenpanninge, heulinge: heimelijk verstand met iemand, om een ander te bedriegen.

COLLUVIE. Een zamenvloeiing van vuilnis, een hoop van vuiligheid, een misthoop, een hoop slyks, een goot of riool. *Met.* Een hoop schelmen, quaad geboefte of gespuis.

COLMARE *empir a sommo.* Hoopen, ophoopen, op een hoop schudden, vergaderen, vervullen, opvullen, vol maken (word eigentlijk van drooge waren gezegt.)

colmar' lo stajo. De mate of schepel opgehoopt vol maken, vullen, opvullen.

colmar' uno di gioia, allegrezza, consolazione, di afflizione, &c. Iemand met vreugde of trooft, met kommer of droefheid ophoopen, opvullen, dat is, iemand zeer verblyden, bedroeven, vreugde of droefheid veroorzaken.

Colmato, colmo. Gehoopt, opgehoopt, op hoopen geschud, vergaderd, vervuld, opgevuld, vol gemaakt.

stajo colmo, (misura colma) Volle, opgehoopte schepel of mate.

misurar' uno a stajo colmo. Iemand met volle, opgehoopte mate inmeten, dat is, iemand deerlyk lasteren, schenden, ten toon stellen. Ook harde stokslagen geven, afroffen, affmeeren.

baver lo stajo colmo. Den schepel opgehoopt vol hebben, dat is, tot den hoogsten trap der zonden gekomen zyn, de mate der zonden vervuld hebben, de schroomelykste zonden begaan of bedreven hebben.

Colmo, a colmo. Gehoopt, opgehoopt, vol. [ben.]

misurar' a colmo. Gehoopt, dat is, met volle, opgehoopte mate inmeten.

venir' a colmo. Overvloeijen, overloopen, tot het hoogste of uiterste gekomen, vervallen zyn.

Colmo. Het hoogste, het bovenste, dat is, het spits, de kruin, de top of hoogte van iets.

il colmo del tetto, torre, &c. De kruin, de top of spits van een dak, toren, enz.

venir sul (al) colmo di qualche cosa. Den hoogsten trap of top van iets bereiken, tot de hoogste volmaaktheid van iets komen.

il colmo della perfezione, &c. De top, dat is, de hoogste trap van de volmaaktheid.

per colmo della mia disgrazia. Tot myn grootste ongeluk.

Colmezza. Hoopinge, ophoopinge, opvullinge, volmakinge, volheid.

COLOGNA, *la città di Cologna.* Keulen, een stad in Duitschland, aan den Rhyn.

Colognese, da Cologna. Een Keulenaar, van Keulen geboren.

COLOMBA, *colombo.* Een duif, een doffer.

pigliar due colombi ad una sava. Twee duiven met een boon vangen, dat is, dubbelde winst of profyt doen, trekken.

tirar' a suoi colombi. Na zyn eige duiven schieren, dat is, zyn eige ongeluk veroorzaken, op den halshalen, te weeg brengen.

Colombo subvatico. Een wilde duif, houtduif.

colombo domestico, (casalingo, casareccio.) Een tamme of huisduif, grooter en vetter als de gemeene duiven.

colombo terraiuolo (terrigiano) Een veldduif.

colombo torraiuolo. Een torenduif.

Colombello, colombetta. Een kleine, jonge duif, een [duifje.]

Colombaia, colombaio. Een duiveplat, duivekot, of nest, een duifhuis, een til, duivetil.

Colombino. Die de aart van een duif heeft, van aart gelyk een duif. Ook van verwe gelyk een duif, een duif gelykende, duifverwig.

un cuore colombino. Een duive hart, dat is, *Met.* Opregt, eenvoudig, vroom, enz.

occhi colombini. Duiveoogen, dat is, *Met.* Vroom, eenvoudig, opregt, enz.

(di color) colombino. Van verwe gelyk een duif, een duif gelykende, duifverwig.

Colombino, colombina. Duivedrek, duivestront, duive [mest.]

COLOFONIO, *colfonio, colofonia.* Een soort van hars: waar mede men de stryktokken van speeltuigen strykt.

COLONELLO, *collonello.* Een veldheer, veldoverste, hopman, overste van een regiment krygsknegten.

Colonel tenente. Een overste Licutenant.

Colonnellato, (la carica di Colonello.) Het ampt of bediening, de plaats van een overste of veldheer.

COLONIA, *colonie.* Een volkplanting, eenig volk, 't welk men zend om een land te bouwen. Ook een volkplanting, een land nieuwelyks beplant. Ook een pagt of landhoeve, een wooning.

dedur colonie. Nieuwe volkplantingen in 't werk stellen, werkstellig maken, nieuwe steden bevolken, met volk beplanten, enz.

COLONNA. Een zuil, een pilaar, een post, een schrage of steunfel.

colonna di marmo. Een marmersteene zuil, een pilaar uit marmersteen gehouwen.

base, zocco, capitello, &c. della colonna. De grond of steunfel, de stok of staf, de kruin van een pilaar.

Colonna. De zuil, steunfel, stut, stutfel, cieraad, cer

eer van een huisgezin of geslagt, van een Staat of Gemeene best, enz.

colonna della repubblica, verità, fede &c. De zuil, stut, of steunsel van het gemeene best, van de waarheid, van het geloof, enz.

colonna, (colonnella) d'un libro. Kolom, halve blad- [zyde.

colonne deboli. Zwakke, onsterke zuilen, dat is, zwakke, magtelooze beenen.

Colonnata, colonnato. Een gebouw doorgaans met boogen, zuilen of pilaren voorzien, gelyk te Rome *la Colonnata di San Pietro.* Ook een rey zuilen of pilaren.

Colonnella, colonneta, colonnina. Een kleine zuil of pilaar, een klein stut of steunsel, een kleine kolom of kleine halve bladzyde, een zuiltje, pilaartje, stukje of steunselkje, halve bladzydje.

COLORS, colori. Verwe, kleur, verwen.

color naturale (nativo, nazio.) Natuurlyke, eige, aangebore verwe.

un color vero. Een opregte, ware, regtschape, niet gemaakte of aangename verwe.

color vivo, acceso, alto. Een levendige, hooge verwe.

color morto, (smorto) pallido. Een bleeke, ontschote, vervalte, ongedane, doodsche kleur.

color bianco, negro, rosso, vermiglio, incarnato, azzurro, verde, pavonazzo, bruno, grigio, giallo, piombino, pagliato, biondo, castagno, cenericcio, cedronato, cangiante, scarlato, muschio, forcigno, tannè, &c. Een witte, zwarte, roode, vleesch of hemelblauwe, groene, bruine, graauwe, geele, stroogeele, witgeele, kastanje bruine, aschgrauwe, citroen, scharlake, muskusverwige, muisvale, donkerbruine kleur.

color di rose, di piombo, di ciarani, di centro, di oro, di zaffrano, di foglia morta, di rose secche, di fuoco. Een roze of loodverwige, citroen-goud-zaffraangeele, bladbleeke, ongedane, verwelkte, of drooge roze of vyerige kleur.

color miscbio (miscbiato) vario. Een gemengde, gesprenkelde, verscheide, bonte kleur.

di color bianco &c. (*bianco &c. di colore.*) Wit, blank, schoon, helder, sneeuw wit van kleur of verwe.

mutar colore (cangiar di colore.) Van kleur of verwe veranderen, een andere gedaante krygen, zyn verwe verliezen.

dar colore (il colore.) Verwen, een kleur geven.

prender colore. Bruin worden, een bruine kleur krygen (word eigentlyk van een stuk vleesch of gebrad gezegt.)

Colore, di colore. Dit word van alle verwen of kleuren gezegt, uitgenomen wit en zwart.

drappo di colore. Kleurd laken, dat is, laken van geen witte of zwarte, maar van een ander kleur.

Colore, colori. Verwe, kleur, verwen, cieraad, glans, luister of schyn.

colori Retorici. Rethorische verwen, dat is, schoone (figuren) spreek wyzen. *V. Fiore, Fioretto.*

colori musici. Musikale verwen, dat is, schoone manieren, trekken, (en figuren) in het zingen.

sotto colore d'andar' a spasso, &c. Onder de verwe, dat is, onder den schyn, of voorwendfel van wandelen of kuyeren te gaan.

dar buon colore a qualche impresa. Een voorgenomen daad of bedryf met een heldere kleur, dat is, met een schynbare, waarfchynlyke reden bemantelen, bedekken, of een schyn van waarheid geven.

non ha, nè anche colore di bonestà, &c. Hy heeft gansch geen kleur, hy heeft al zyn kleur, dat is, alle schyn van eerbaarheid verlooren, de palen van eerbaarheid overtreden, te buitengegaan.

Coloretto, coloretti. Een dunne verwe of kleur, een kleurtje. *Met.* Cieraden.

Coloraccio, coloracci. Slegte, leelyke, mismakte kleur of verwen.

Colorare, colorire. Verwen, een kleur of verwe geven, opleggen, aanstryken, overstryken, overschilderen. *Met.* Verbloemen, een kleurtje geven, een schyn of voorwendfel verzinnen, verdiggen, uitvinden, een pleister opleggen, bemantelen, bedekken.

egli disegna, ma non colorisce. Hy schetst wel, maar schildert niets, dat is, hy neemt veel goeds voor, maar hy voert weinig of niets uit.

la vergogna le colorava le bonestissime guancie. De eerbaarheid dede haar schaamrood worden, of blozen de wangen, of kaken krygen.

sotto varii pretesti colorava la sua partenza. Hy verontschuldigde, verschoonde of verbloemde, onder verscheide voorwendfels, zyn schielyk vertrek; hy bragt allerhande reden van zyn vertrek by; hy wist zyn vertrek met de schyn van waarheid te bedekken, te beleggen.

Colorare. De stemme op allerhande wyze buigen, of dwingen, schoone manieren in 't zingen maken.

Colorarsi, colorirsi. Van verwe veranderen, schaamrood worden of zyn. Ook ryp of tydig worden.

Colorato. Geverwd, geschilderd, dat veelere verwen heeft. Ook verbloemd, bemanteld, bedekt, eenige schyn van waarheid hebbende.

colorato in (di) rosso, giallo, &c. Rood of geel geverwd, geschilderd, aangestreeken, met een roode of geele verwe overtrokken.

un dire colorato e retorico. Een geverwd, verbloemd, geschilderd, dat is, opgeraapt, verzonnen, verdiggt zeggen, of gepraat.

con ragioni, pretesti, &c. finti, e colorati. Met verzonne, verdigte, verbloemde reden of voorwendfels, in den uiterlyken schyn.

una bellezza vera, e non colorata. Een ware, regtschape, onbedriegelyke verwe of schoonheid, die door geen blanketfel gemaakt of veroorzaakt is.

Coloratamente. Uitwendig, uiterlyk, in den uiterlyken schyn.

Coloratura. De opgeleide verwe of kleur, aanstrykinge, oplegginge der verwen. Ook de (figuren) manieren der zangkunde.

Colorito. Geverwd, schoon, blozend van aangezigt, blozende wangen of kaken hebbende.

fresco, grasso e colorito. Klock, dik, vet, blozend

van aangezicht, een gezonde, dikke, vette, tronic of aangezicht hebbende.

colorite guancie. Roode, schoone, blozende wangen of kaken.

Colorita, colorito, coloriti. De schoone opgeleide, gemengde verwen van een schildery.

bellissimo colorito. Zeer schoone, levendige verwen (van een schildery.)

coloriti vari, (pellegrini) esquisiti, &c. Rare, zeldzame, buit of ongemeene, uitgeleze, uitstekende, uitmuntende verwen.

COLORO. *V. Loro*.

COLOSSO. Een overgroot beeld, een beeld van wonderlyke grootte. De vermaarte was de Colofus van Rhodus.

COLPA. Schuld, misflag, feit, misdaad.

che colpa ha la gatta, se la serva è matta! Wat kan'er de kat tegen, hoe kan het de kat gebeteren, als de meid niet voorzigtiger is, als het de meid verwaarlooft, als'er de meid geenagt op slaat, dat is, veel zouden tot geen diefstal of misdaad vervallen zyn, als'er andere geen gelegenheid toe hadden gegeven, dat is, de gelegenheid maakt een dief, of, was'er geen heeler, daar was ook geen steeler.

che colpa ne ho io! Wat kan ik het helpen, of gebeteren!
dar (adossar) la colpa ad uno. De schuld op iemand leggen, werpen: een ander beschuldigen, de zake te last leggen.

esser' in colpa. Schuld hebben, schuldig zyn, ongelijk hebben.

senza colpa sua. Zonder schuld te hebben, zonder daar aan schuldig te zyn, op een onnozele, onschuldige wyze.

imputar qualche cosa a colpa ad uno. Iemand iets wyten, verwyten, te last leggen, de schuld van iets geven.

colpa, è non colpa. Hy mag'er schuldig aan zyn of niet, hy mag het verdient hebben of niet.

dir, confessar, pianger la sua colpa (le sue colpe). Zyn schuld, zyn zonden bekennen, belyden, beweenen, beklagen, beschreijen.

punir' (castigar') uno delle sue colpe. Iemand wegens zyn feiten of misdaden kastyden, straffen.

gravissime colpe. Zwarte, overgrooten zonden of misdaden.

Colpare, incolpare. Beschuldigen, de schuld geven of opleggen, betigten.

colpar' (incolpar') uno di qualche delitto. Iemand wegens een misdaad beschuldigen, (aanklagen) betigten, iemand een misdaad opleggen, te last leggen.

Colparsi, incolparsi. Zich zelfs schuldig bekennen, aanklagen, beschuldigen, zyn feit of misdaad belyden, bekennen.

Colpato, incolpato. Beschuldigt, aangeklaagt, betigt, bestraft, berispt.

esser' incolpato di qualche misfatto. Van een misdaad beschuldigt, betigt, aangeklaagt worden.

Colpevole, colpabile. Schuldig, betigt, aangeklaagt. *V. Reo*.

esser' colpevole di (in) qualche cosa. De schuld van iets hebben, aan iets schuldig zyn.

COLPO. Een slag of stoot. *Met*. Een geval, toeval. *al primo colpo non cade l'albero. V. Albero*.

dar, (menar', tirar') un colpo. Iemand een slag of stoot geven, aan, of bybrengen, voeren.

schivar' (evitar', sfuggir', romper', ribatter', parar')
il colpo. Den slag of stoot myden, vermyden, ontwyken, ontvlugten, ontgaan, afkeeren, uitslaan. *dar' un colpo alla botte, ed un' altro ad cerchio. V. Cerchio, Botte*.

un colpo di folgore (saetta) Een blixem of donderslag.

un colpo mortale. Een doodelyke slag, die de dood veroorzaakt, of medebrengt, daar de dood na volgt.

un colpo da maestro. Een aardige of konstige slag, een meester-slag. Ook een konst- of meesterstuk.

il colpo di fortuna. Het geval, het noodlot, of lot van de fortuin.

questo sù un bel (buon) colpo. Dat was een schoone slag, dat is, in het kaatsen, kaatspelen, ryden, en diergelyke oeffeningen.

il colpo andò in vano. Die slag of stoot is mis, is mislukt, is qualyk uitgevallen.

Colpo. Een slag, dat is, een daad, een vond, een konststuk, een konstgreep, een aanslag, enz.

un colpo (di Stato) Listige, looze vonden of treken in Staatszaken, Staatstreken, (Staatsfeinten) of grepen.

un bel colpo sù questo. Dat was een schoone daad, dat is, *Met*. Een schoone vond, aanslag, enz.

il colpo andò in vano (in sinistro) De slag, dat is, de staatsaanslag, (of dessein) is mislukt, qualyk uitgevallen, vrugteloo gewest.

colpo sinistro. Een misflag, mischoot, een vergeefsche, ydele, vrugtelooze aanslag.

far' un colpo sinistro. Een misflag begaan (in Staatszaken, enz.) in het wild schieten, mis raken of treffen.

Colpo. Slag, dat is, maal, reis.

in un colpo (ad un colpo) Op een slag, dat is, op een maal, op een reis, teffens.

al primo colpo. Zoo ten eersten, zoo in het begin, aanstonds.

di colpo. Slaags, dat is, aanstonds, met den eersten, op staande voet, terstond, ten eersten.

Colpire. Slaan, smyten, raken, of treffen, toetreffen, met de slag of stoot aanraken.

colpir' uno di spada. Iemand met den degen raken of treffen, houwen, stooten, enz.

colpir nel segno. Het wit raken of treffen.

non colpì questo ufficio. Deze voorspraak, bede, of verzoek is mislukt, afgeslagen, qualyk uitgevallen, of vrugteloo gewest.

egli colpìce un poco nel semplice, nell' ignorante, nel furbo &c. Hy slaat wat na den eenvoudigen, enz. dat is, hy is wat slegt, eenvoudig, bot, onwetende, slim, enz.

Colpeggiare, colpire. Slaan, boken, slagen of stooten geven, of voeren.

Colpito. Geraakt, getroffen.

egli sù colpito da una palla di cannone. Hy wierd met een kanon kogel geraakt, getroffen, neergevelt, dood gefchoren.

COLTA, di colta, colto &c. V. Cogliere, Colto &c.

COLTELLO, *coltella*. Een mes, een knyf. Ook een houwer, houwdegen, rapier.
la costola del coltello. De rug van het mes, mesrug, de stompe zyde van het mes.
coltello affilato, appuntato, ignudo &c. Een geslepe, gescherpte spits, bloot mes.
fatto a coltello. Het geen met een mes, of als een mes gemaakt of gewerkt is.
compasso &c. a coltello. Een passer, snypasser, die in plaats van de eene voet een snymesje heeft.
servir' uno di coltello. Iemand voorfnyden, een voorfnyder zyn, ter tafel dienen.
ferir di coltello. Met een mes steken, wonden, quetsen.
far' alle coltellate. Met messen vegten.
Coltellaccio, (*coltellazzo*.) Een oud, roestig, versleten mes. Ook een kleine houwer of kromme fabel. *V. Spadaccia*.
coltellaccio, (coltellazzo) da calzolaio. Een schoenmakers mes.
coltellaccio, (coltellazzo) da bottaio. Een kuipers mes, een stopmes.
Coltelletto, *coltellino*. Een klein mes, een mesje.
Coltellone, (*da cucina*) Een groot keuken of kookmes.
Coltellone, (*da beccaro*) Een slagmes, slagmes, steekmes.
Coltellaio, *coltellaino*. Een mesmaker, meskramer.
Coltelliera. Meskoker.
Coltellata. Een snee of wonde met een mes. Ook een bouw met een houwdegen.
far' a coltellate. V. sopra Coltello.
Coltelleggiare. Met messen vegten, stryden. *V. Accoltellarsi*.
COLTIVARE, *cultivare*. Bouwen, dat is, akkeren, landbouwen, bearbeiden. *Met*. Oeffenen.
coltivar' il giardino, il campo &c. Den tuiu, den akker bouwen, bewerken, bearbeiden.
coltivar' una lingua, uno studio &c. Een taal of spraak, een wetenschap oeffenen, beharrigen, beyveren, betragten.
Cultivo, *colto*. Bebouwt, bewerkt, bearbeid, behartigt, beyverd, betragt.
campi, vigne &c. coltivato. Bebouwde, bewerkte, bearbeide akker of wyngaard.
Cultivatore, *cultivatrice*. Een arbeider, een landman, akkerman, bouwman, boer of boerin.
Cultivazione, *coltura*. Bouw, bouwinge, landbouw, landbouwerij, arbeid in wyngaarden, op het land, enz. Ook oeffeninge, behartiging, beyveringe.
cultivazione de' campi, vigne &c. Akkerbouw, wynbouw; bouwinge van een akker of wynberg.
coltura dello stile, dell' animo &c. Oeffening der Ichryfaart, des gemoeds, enz.
COLTRI. Een beddeeken.
Coltrice. Een onderbed, vederbed, vlokbed, bultzak, matras.
Coltriccetta. Een klein onderbed, onderbeddetje, matrasje.
Coltrina. Een behangsel voor het bedde. *V. Cortina*.
Coltrinaggio. *V. Cortinaggio*.
COLTURA. *V. Coltivare, Coltivazione*.

COLUBRINA, *colubrina*. Een veldslange. Een zeker lang geschut.
Colubrinare. Met veldslangen spelen of schieten.
COLUI, *egli*. Hy, die (mensc.)
COLUMELLA. De huid in de keel.
COLURO, *colari*. De twee groote Kringen in de Wereldkloot, die den Middellyn, of Evenaar, en de Zonne-keerkring in gelyke deelen verdeelen.
COMANDARE, *comandamento, comando &c. V. Comandare, Comando &c.*
COMADRE, *commadre, commare*. Dooppeet, meter die het kind ten doop houdt.
COMANGIARE. t'Zamen eeten, het middagmaal met malkander houden, genieten.
COMBACIARE, *combaciarsi*. Malkander kussen, zoenen, streelen, kusjes of zoenjes geven. Ook *Met*. Malkander aanraken, digt by malkander staan, aan den ander stooten.
le pagnotte si combaciano nel forno. De brooden stooten in den bakoven tegens malkander.
COMBATTERE. t'Zamen vegten, stryden, slaan, handgemeen zyn, slag leveren.
combattere cogli nemici. Met den vyand slaan, vegten, stryden, handgemeen zyn; den vyand slag leveren.
combatter' uno. Iemand bevegten, bestryden, aantasten, aangrypen, bespringen, overvallen.
combatter' una città. Een stad bestryden, aantasten, aangrypen, bespringen, op een stad aanvallen. Ook bestormen, enz.
combatter' per la vita. Voor zyn leven vegten of stryden; zyn leven verdedigen, beschutten, beschermen, behoeden, zig ter weer stellen, het hoofd bieden, iemand te keer gaan.
combatter' insieme. t'Zamen vegten of stryden, krakkeelen, twiften, kyven, malkander in het hair vliegen, by het hair trekken, smyten, slaan, enz.
combatter qualche cosa ad uno. Iemand iets berwiften, bestryden, van iemand iets eiffchen of vorderen.
Combattuto. Aangevogten, bestreden, geplaagt, gequelt, gestooten, gedreven, enz.
combattuto da mille tentazioni, pensieri, contrarietà, miseria. Van duizenderley aanvegingen, gedagten, ellenden, tegenspoeden, rampen of ongevallen gequelt, geplaagt, bestreden of aangevogten.
una nave combattuta da venti, e dalle onde. Een schip van de winden heen en weer gedreven, gestooten, gesolt en geslingert.
Combattente. Een dapper, strydbaar man, die tot den stryd bequaam of genegen is; een krygsman of krygsknegt, een soldaat.
dieci mila combattenti. Tien duizend soldaten of krygsknegten.
Combattitore. Een krygsman of krygsknegt, een soldaat. Ook een vegter of smyter, een kyver, twifster, krakkeeler. *V. Combattente*.
Combattimento. Een stryd, gevegt, slag. Ook gekyf, twift, krakkeel, oneenigheid, tweedragt, tweespalt.
un combattimento generale. Een generale veldslag, een gevegt of stryd van 't gros van beide de legers.
COMBIVERE. t'Zamen drinken, zuipen, braken of slempen. Com-

Combevatore. Een drinkgezel, een herberg- of kroegmakker, een likkebroer.

COMBRICCOLA; *Compagnia di conversazione, ma con maldisegno, d'intentione.* Een vergadering, of byeenkomite van gemeenschap, maar met quade voornemens.

COMBUSTIBILE. 't Geen branden kan, of verbrand kan worden.

Combustione. Brandinge, verbrandinge.

COME, si come. Gelyk, gelyk als, gelyker wys.

Cristo mangiava, beveva, dormiva &c. come un' altro uomo. Christus at, dronk, sliep, enz. (gelyk) een ander mensch.

come ne gli tempi passati. Gelyk voorheen, voordezen, van ouds.

così vergine, come uscì del corpo di sua madre. Zoo maagd, zoo zuiver en rein als van 's moeders lichaam gekomen is.

si tacque come un agnello. Hy was zoo stil, hy zweeg als een lam, hy sprak niet een woord, hy repte of verroerde zig niet.

si come la rosa non nasce senza spine, così &c. Gelyk de rozen niet zonder doornen opwast, of groeyt, zoo, enz.

come in questa, così in ogni altra cosa si ha da star nei debiti termini. Men moet, gelyk in dit, zoo ook in alle andere dingen een zekere mate gebruiken, dat is, nog in het een, nog in het ander te buiten [gaat.

egli finse come se bavesse d'andar più oltre. Hy geliet zig, hy veinsde als of hy nog verder gaan wilde.

le cose non stanno come voi forse credete. De zaken zyn anders geschapen, hebben een andere gedaante, als gy u misschien laar voorstaan.

egli si rivestì come seppe meglio. Hy herkleedde zig, hy dede zig aan, zoo net als hy konde.

come sarebbe a dire, come per esempio. Gelyk men zoude zeggen, als by voorbeeld, gelyker wyze, enz.

amore, o pazzia, come dir vogliamo. Liefde of dwaasheid, gelyk wy ze heeten of noemen willen.

Come. Als, gelyk als.

nissuna cosa s'ha da stimar tanto, come la virtù. Men moet niets zoo hoog agten, wardeeren of schatten als wel de deugd; men moet niets zoo waard of aangenaam houden, als wel de deugd.

Come? Hoe, op wat maniere of wyze?

come Signore? Hoe, wat is dat, myn Heer?

come si domanda (chiama) questa herba? Hoe heet dit kruid? hoe word dit kruid genoemd? wat naam heeft dit kruid?

come dire? come a dire? Hoe, op wat maniere of wyze verstaat gy dat? hoe bevat of begrypt gy dat?

come puoi tu negar questa cosa? Hoe, op wat wyze kond gy dat ontkennen, of loochenen?

come è possibile, che &c.? Hoe is het mogelyk, hoe kan het geschieden, dat, enz.?

come le grù non hanno più d'una gamba? Hoe, hebben de kraanvogels maar een been? dat is, hoe gaat dat toe, hoe gaat dat in zyn werk, is het laken zoo geschooren? is het om de zake zoogestelt? enz.

io non so come uscir di questi intrighi. Ik weet niet hoe ik my uit deze zaken redden, ontwarren, of helpen zal; hoe ik my daar van ontlasten, ontslaan bevryden zal; op wat wyze ik my buiten belemmeringe dezer dingen stellen zal.

Come? Hoe? in een zekere maniere van spreken.

io non vi entrò. Come non vi entrare? Ik zal niet binnen gaan. Hoe, zult gy niet na binnen gaan? lo conoscete? *come se io lo conosco?* Kend gy hem, of hebt gy kennis aan hem? Hoe, (vraagt gy) of ik hem kenne?

Come! Hoe! hoe!

come i contadini son furbi! O hoe loos, hoe doortrap, hoe schelmagtig zyn de boeren!

come si vede solitaria la città piena di popolo! &c. come è oscurato l'oro, ed ha mutato colore il buon oro fino! &c. Hoe woest legt de stad, hoe legr de stad over hoop, die te voren zoo bevolkt of volkryk was! Hoe is het goud zoo verandert! hoe is het fyne goud zoo leelyk geworden!

in come breve diletto si perdono le gioie eterne! Door hoe korte lust of vermaak verliest men de eeuwige vreugde, hoe korte wellust baart een eeuwige droefheid.

come facesti bene a venire! O hoe wel hebt gy gedaan, dat gy gekomen zyt!

Come, come Dio ve 'l dica. Dat God het u zeggen mag, dat is, onuitsprekelyk, onuitsprekelyk.

la straziò &c. come Dio ve 'l dica. Hy heeft haar zoodanig gequelt, gekastyd, gepynigt, dat God het u zeggen mag, dat is, onuitsprekelyk.

Come, come che. Hoe 't ook zy, op wat wyze of maniere 't ook zy. *V. Comunque. &c.*

come (come che) ci siano cari i figliuoli; con tutto ciò bisogna castigarli quando trascorrono. Hoe lief, hoe aangenaam ons ook de kinderen zyn, hoe zeer ons ook de kinderen ter harten gaan, zoo moet men hun dog straffen als zy het verdienen.

come che mi sarà duro questo passo, con tutto ciò mi renderò per amor di Dio. Hoe hard, hoe zuur, hoe bitter het ook zyn mag, ik zal het dog om God wille lyden, onderstaan, op my nemen, aanvaarden, my daar toe begeven, schikken.

come ch'egli sia uomo molto bizzarro. Hoe koppig, hoe eigenzinnig, hoe kriegelig, hoe korzelyk hy ook zyn mag.

come grande &c. che sia. Hoe groot, enz. hy ook zy.

vecchio come lo vedete, egli prese questi giorni una fanciulla di quindici anni. Hoe oud gy hem ook ziet, zoo hy heeft even wel voor eenige dagen een meisje van vyftien jaren getrouwd.

Come. Hoe dat, dat is, op wat maniere of wyze.

io non so nè il come, nè il quando. Ik weet nog hoe, nog wanneer, dat is, ik weet nog deze nog geene tyd, of ik weet nog tyd, nog uure.

ho già pensato il come. Ik ben al op de wyze (op middel,) bedagt geweest, ik ben al bedagt of bekommerd geweest, op wat wyze en maniere, of door wat middelen, enz.

Come. Als, zoo haast als, toen, wanneer.

come mi senti parlare, fuggi subito. Zoo dra hy my hoorde spreken, liep hy ten eersten weg; zoo haast had hy my niet hooren spreken, of hy ging aanstonds loopen.

come le hebbi domandato &c. Toen ik hem gevraagd hadde.

come sarò morto. Wanneer ik zal dood zyn; zoo haast als ik zal gestorven of overleden zyn.

come sarò mezzo di, mandate a chiamarmi. Wanneer het middag is, of, zoo haast als het middag is, laat my roepen.

come tu mi senti, così aprimi subito. Wanneer, of zoo haast als gy my hoord, maakt my aanstonds de deur open, laat my ten eersten in, enz.

Come, come prima, come più tosto. Hoe gaauw, in hoe korten tyd; hoe gaauwer hoe eerder, hoe vroeger hoe beter.

come prima potrai. Zoo haast, zoo gaauw als gy zult kunnen; zoo haast het mogelyk zal zyn.

Come? Waarom? uit wat redenen?

come non sei tornato subito? Waarom, uit wat redenen, zyt gy niet aanstonds wedergekeerd, te rug gekomen?

Come. Indien, is't zake, by aldien, zoo, als.

come manca la forcina, suppliscano le mani. Indien men geen vork heeft, moet men de handen gebruiken.

come non sia impedito. Indien hy maar geen hinder of belet heeft; zoo hy maar niet belet, of verhindert is.

Comunque, comunque si sia, come si sia, come che si sia. Op wat wyze of maniere het ook zy, hoe het ook zy, bet zy hoe't wil. *V. Come, come che.*

COMEDIA. Een blyspel, klugt, klugtspel, schouwspel. *(giuocar, rappresentar)* una *comedia.* Een blyspel of klugt maken, houden, spelen.

questo sarebbe una bella comedia. Dat was een aardige klugt, dat is, een schoone kortswyl, scherzts, snakery.

Comediante, comico-a. Een blyspeler, schouwspeler, klugtspeler, of speelster, klugthedryver.

Comediantesco. Van of tot een blyspel, klugt of klugtspel behoorende.

ba'isto &c. comediantesco. Bly- of klugtspelige kleederen, dat is, zotte en narre kleederen, die de eigenaar niet wel passen of voegen.

Comediantescamente. Op zyn bly- of klugtspels, by maniere van een bly- of klugtspeler, blyspels-wyze, vermakelyk, met gebarren van een blyspeler.

Comico. Van een blyspel, blyspelig, tot een klugt- of blyspel behoorende. *V. Teatrale.*

opere comiche. Blyspelige, klugtge, vermakelyke daden, bedryven.

tragi-comico. Van, of tot een half bly- en half treurspel behoorende; half bly- en half treurspelig.

COMENDA, comendatore. *V. Commenda, Comendatore, Comendatorio &c.*

COMENDATIZIO, commendatizio, commendatorio. *V. Raccmandatizio &c.*

COMENSABE. *V. Commensale.*

COMMENTARE, commento &c. *V. Commentare, Com-*

mento, Commentario &c.

Nota. 't Geen men niet vind in *Com. Con.* moet men zoeken in *Comm. Com.* en zoo in tegendeel.

COMESTIBILE. Eetbaar, goed om te eten, dienstig tot voedzel.

cofe, rabbe &c. comestibili. Eetbare zaken, of eetwaren, die goed of dienstig zyn om te eten.

COMETA. Een hairstarre, staartstarre, een starre met een staart.

appar' una cometa. Daar verscheen of vertoonde zig een staartstarre.

cometa codata, comata &c. Een hairstarre, een staartstarre, een starre met een lange baard of staart.

COMICO. *V. Comedia, Comediane &c.*

COMIGNOLO, comignuola. Het spits, de toppunt, kruin, dak, gevel, of hoogte van een gebouw. *V. Cima.*

Comignolare, accomignolare. De gevel opregten, optimmeren, om hoogvoeren, met een gevel voorzien. *[zien.]*

Comignolato, accomignolato. Met een gevel, of spits voorzien, gebouwd, getimmerd.

COMINCIARE, incominciare, cominciare. Beginnen, aanvang nemen, aanvangen, ondernemen. *V. Principiare.*

qui comincia la prima giornata del Decamerone del Boccaccio. Hier begint de eerste dag van de tiendaagse verrellingen van Boccacius.

cominciar' a dire, a fare &c. qualche cosa. Iets beginnen te zeggen; een begin of aanvang maken van iets te doen; enz.

cominciar' a dar principio a qualche impresa, faccenda &c. Beginnen of aanvangen, een begin of aanvang van iets maken.

Cominciato, incominciato. Begonnen of aangevangen, ondernomen.

Cominciamento, incominciamento. Een begin, aanvang, beginfel; aanvanginge, beginninge, onderneming. *V. Principio.*

nel cominciamento. Van het begin, van eerst af aan.

dar cominciamento a qualche cosa. Iets beginnen of aanvangen, iets ondernemen; een begin, of aanvang van iets maken; iets in't werk stellen, werkstellig maken.

Cominciante, incominciante. Een beginner, aanvaanger, ondernemer, die eerst begint of aanvangt, die een begin of aanvang van iets maakt.

COMINO, cumino. Komyn.

Cominata, cuminata. Komyn-poeijer, gestampste komyn.

COMINISTRO, coministro. Een stoelbroeder, een medgezel in een amt; een amptgenoot.

COMITIVA. Sleep, trein, gevolg van groote Heeren of dienaren.

comparse bieri il Duca di N. con gran comitiva. Gisteren verscheen hier den Hartog van N. verzelt van een groote sleep, trein, of gevolg van Hovelingen en dienaren.

COMITO. Een galey of galeotvoogd, die de galey boeven tot roeijen aandryft, die het bestier of be-

wind over de galeijen heeft, en de trage of onwillige kaltyd en straf.

sopracomiso, sottocomiso. Opper-of ondervoogd van een galey, enz.

COMMANDARE, comandare. Bevelen, gelaften, gebieden, heten, opleggen, bevel geven, beftieren, het gebied voeren, geleiden.

commandar qualche cosa ad uno. Iemand iets bevelen, gelaften, gebieden.

commandar' assolutamente. V. Assoluto &c.

commandar' un' essercito, una compagnia, le truppe. Een leger geleiden, gebieden; het bevel over een heir voeren.

commandar' il consiglio, la dieta &c. Den raad byeen roepen, verzamelen, vergaderen, ontbieden; een Ryks- of Landdag uitschryven.

commandar la nobiltà &c. Den Adel doen opzitten, ontbieden, byeen roepen, vergaderen.

la piazza commanda tutt' il paese circonvicino, tutt' il mare &c. Die sterkte of vesting gebied, overheerd, bedwingt het gantsche land, of, heeft het gantsche land, de zee, enz. onder haar magt en geweld.

Commandante, comandatore. Een overfte, bevelhebber, hopman, (commandeur, gouverneur) [enz.

commandante d'una fortezza (piazza) De (commandeur) opper-hopman, overfte, bevelhebber in een stad of vesting.

Commandato. Geregeert, bestierd, overheerd.

la piazza vien commandata dalla collina ivi vicina. Die plaats (sterkte of vesting) word van de naastgelege heuvel overheerd, gedwongen, dat is, kan van dezelfde beschoten, bennaauwd of ingestoten worden.

Commandatore, comandatore. Een gereeder, stadhouder, bestierder, bevelhebber, overfte, (gouverneur, commandeur.) Ook een verheve ampt of bedieninge by de Ridder-orde. *V. Commendatore &c.*

commandatore del consiglio dieta. Die den raad vergaderd, verzameld, by een roept, ontbied, die den Ryks- of Landdag belegt, beroept, beschryft; vergaderaar of uitschryver van een Ryksdag.

Commandamento, comandamenti. Een gebod, bevel, [last.

i comandamenti di Dio. De geboden Gods.

per comandamento del Rè, del Senato. Uit last of bevel des Koniings, de Heeren van den raad.

Commando, commandi. Last, bevel, magt, geweld, gebied, bestier, bewind, (ordre.) *V. Ordine.*

dar commando. Gebieden, bevelen, belaften; bevel, last of (ordre) geven.

haber' (tener') il commando delle truppe (de gli esserciti.) Overfte of opperhoofd van een leger zyn, een heir gebieden, geleiden, het bewind of gebied over een leger hebben.

haber' commando (espresso commando.) Uitdrukkelyke last, bevel, (ordre) hebben, belast zyn, enz.

haber' commando limitato, assoluto. Bepaalde, beschre-ve, onbepaalde, volkome magt en geweld hebben.

baston del commando. De generaalsstaf, de staf van bewind of (commando.)

marciarono le truppe &c. sotto il commando del Generale N.N. De troepen trokken (marcheerden) onder het bewind of (commando) des Generaals N.N. of wierden door den Generaal N. N. bestierd en ge-

COMMARE. V. Comadre. [leid.

COMMEMORARE. Gewag van iemand of iets maken; iemand of iets melden, iets vertellen, verhalen, in gedagten brengen, erinneren, bybrengen.

Commemorazione. Verhaal, erinneringe, vertellinge, gewag.

far la commemorazione di qualche Santo. Gewag, of erinneringe van een Heilige maken.

Commemorevole. V. Memorabile, Memorevole.

COMMENDARE, comendare. Iemand, of iets loven, pryzen, verheffen; iemands lof verkondigen. *V. Pregiare.*

commendar la diligenza, industria &c. di uno. Iemands vlyt, yver, of naartligheid loven, roemen, pryzen, bekend maken, verbeiden, verkondigen.

Commendato, comendato. Geloofft, geroemd, geprezen. *V. Acclamato.*

persona di commendata prudenza &c. Een persoon van een berugte, wydberoemde, uitnemende, schrandere geest of verstand.

persona commendata di molta prudenza &c. V. Sopra.

Commendatore, comendatore, commendatario. Bevelhebber of overfte van een zekere vergaderinge van zommige, die eenderley kleedinge dragen, en van een klooster onderhouden moeten worden. Ookeen stigter van zoodanige vergaderinge.

Commenda, comenda. Inkomste van zommige, die eenderley kleedinge dragen, en van een klooster onderhouden moeten worden.

COMMENSALE, comensale. Commezaal, disgehoor, tafelgast, tafelgenoot, kostganger.

COMMENTARE, comentare. Iets uitleggen, ontvouwen, verklaren.

commentar sopra qualche testo. V. Sopra.

Commentatore, comentatore. Uitlegger, verklaarder, ontvouwer van iets.

Commentaria, commento, comento. Ontvouwinge, uitlegginge, verklaringe van iets.

far' un commentario sopra qualche autore. Een uitlegginge of verklaringe over een schryver maken. Een schryver verklaren of uitleggen.

COMMERCIO, comercio. Koophandel, handel, verhandelinge van waren of koopmanschap.

città &c. piazza &c. di gran commercio. Een stad van grooten handel of koopmanschap; een vermaarde handel- of koopstad.

far commercio con una Provincia. Met een landschap koophandel of koopmanschap dryven, voeren.

il commercio (li commerci) sono in mal' bora (abasso) De handel of koopmanschap is gestaakt, afgebroken, houd op, staat stil, legt ter neer.

Commercio. Ommegang, gezelschap, broederschap, gemeenschap, onderhandeling, verstand met iemand, gemeenzaamheid.

haber' commercio (dishonesto) con una. Met een vrouw oneerbare gemeenschap houden, in oneer ver-

ke-

keeren of ommegeaan.

non voglio haver commercio con simili gente. Ik mag niet zulke menschen niets te doen hebben, geen gemeenschap houden, niet verkeeren of ommegeaan.

COMMESCIARE. *V. Mescolare.*

COMMESAZIONE, *commesazioni.* Gulzige steenperly, brassery, ongebonde galkmaal.

COMMESCIONE &c. *V. Commissario* &c.

COMMESSE, *commessura* &c. *V. Commettere* &c.

COMMISCIABILE. Dat gemengd, tezamen of onder een gemengd, vermengd kan worden.

COMMITTERE. Vertrouwen, betrouwen, aanbevelen, bevelen, overgeven, opdragen, in bewaringe geven.

commettere qualche negozio &c. *ad alcuno (alla cura di uno.)* Iemand iets betrouwen, bevelen, aanbevelen, opdragen, overgeven, in handen stellen.

commetter il governo ad uno (in uno.) Iemand de regeringe, bestieringe, het bewind of gebied opdragen, betrouwen of aanbevelen.

commetterfi a Dio (alla protezione di Dio.) Zig aan God overgeven, bevelen; zig onder de bescherminge Gods begeven. *V. Raccomandare.*

Commettere. Belasten, gebieden, bevelen, dat is, last, bevel, of (ordre) geven.

il podestà commise al barigello di menarlo prigione. De Bailliu beval, belaste, gaf ordre aan de onderschout hem gevangen weg te voeren, in hegtenis te nemen, vast te zetten.

Commettere. Een schelmstuk of misdaad begaan, bedryven, plegen.

commetter un peccato, un furto, homicidio &c. Een misdaad, of schelmstuk, een diefstal, een moord of doodslag begaan, bedryven, plegen.

Commettere. Te zamen voegen, voegen, aan een hegten, vast maken.

commetter tavole, travi, doghe, incastri &c. Planken, balken, duigen van een vat, enz. te zamen voegen, aan een hegten.

commetter li pezzi insieme. De stukken in een, of te zamen voegen, aan een hegten.

Commettere, *scmmettere*. Met iemand wedden, krakkeelen of twispen over een zaak; iets verdedden, in de wedden stellen, opzetten, verbeuren.

io commetterò (scmmetterò) dieci scudi. Ik wil om tien kroonen wedden; ik wiltien kroonen verdedden, in de wedde stellen, opzetten, verbeuren.

Commettere. Te zamen of by een laten zetten, plaatsen, om te teelen.

commetter uccelli, cani, cavalli &c. Vogels laten paren, honden t'zamen laten loopen, een paard bespringen laten, enz.

Commettere &c. Met iemand wedden, verdedden, een weddenschap aangaan. *V. Scmmettere.*

Commesso. Vertrouwd, betrouwd, aanbevolen, bevelen, overgegeven, opgedragen. Ook te zamen gevoegd, aan een gehegt. Ook een Commissaris. *V. Commissario.*

fidecomesso, fidecomesso, fidecomissario &c. Ziet op zyn plaats.

tavole, doghe &c. *maestrevolmente commesso insieme.* Meesterlyk, konstiglyk te zamen gevoegd, aan een gehegt, gelast.

Commesso, *di commesso.* Gevoegd, te zamen gevoegd, aan een gehegt.

lavori di commesso. Stukwerk, dat men in en uit malkander nemen, voegen, of schicken kan.

tavola, scrigno, lettiera &c. *di commesso.* Een tafel, een kist, een ledekant van t'zamen gevoegde stukken, die men in en uit malkander nemen, schicken of voegen kan.

Committore. Beveler, aanbeveler, betrouwer, aan- of toe-vertrouwer; ook die iets begaat, bedryft.

Committura, *commessura*, *commissura*. Byeenvoeging, voegsel, vereeniging, t'zamenpykeringe, of heginge. Van een deur, enz. gesproken.

committura (commessura) del doglio. De byeenvoeging van een vat, enz.

committura (commessura) del cranio. De byeenvoeging van de hersenpan, van het bekkeneel.

commessura (committura) del panno. De byeenvoeging van een stuk, of lap lakens in een kleed.

Commessario &c. *V. Commissario* &c.

Commessione &c. *V. Commissione* &c.

COMMEZZARE, *accommizzare.* In twee gelyke deelen verdeelen, midden door snyden. Ook in het midden byeen of t'zamenvoegen, aan een hegten, vast maken.

Commezamento, *spartimento.* Afdeeling, scheidinge.

COMMIATO. Verlof, vrygeleide, afscheid, afsdan-

[kinge.

cbieder commiato. Verlof, vrygeleide verzoeken; begeren, om zyn afscheidbrief aanhouden.

dar (conceder) commiato ad uno. Iemand een afscheidbrief, verlof, vrygeleide geven of toestaan, be-willigen.

Commattare, *accommattare*, *V. Sopra.*

Commattarsi, *accommattarsi.* Afscheid nemen.

Commattato, *accommattato.* Afsgedankt; ook die afscheid gekregen heeft.

COMMISCHIARE, *commischiato, commischianza.* *V. Mischiare, Mischiato* &c.

COMMISERARE. Ontfermen, erbermen; medelyden of mededoogen, deernis met iemand hebben. *V. Compatire* &c.

commiserar uno. Over iemand ontfermen, erbermen, mededoogen of medelyden met iemand hebben.

Commiserato. Ontfermt, erbermt, mededoogen, of medelyden gehad hebbende.

egli è in istato da esser commiserato più tosto, che irvidiato. Hy is in een staat, daar in men zig eerder over hem ontfermen, mededoogen, of deernis met hem hebben, als wel benyden mag.

Commiserazione. Medelyden, ontferminge, erberminge, mededoogen, mededoogentheid, deernis. *V. Compassione* &c.

haver commiserazione di uno. Over iemand ontfermen, erbermen, mededoogen of medelyden met iemand hebben.

degno di commiserazione. Ontfermens, beklagens waardig, te beklagen, waardig om beklaagt te worden, om mededoogenheid of deernis met iemand te hebben.

COMMISSARIO, commessario, commesso. Een bevelhebber, bewindhebber, bestierder, regeerder, (commissaris;) ook een weesbezoerger, een voogd.

deputar commissarii (Commissarissen) of bevelhebbers aanstellen, benoemen.

commissario di corte &c. Hof-Commissaris, bevelhebber of (gedeputeerde van 't Hof.)

commissario di guerra di vetrouaglio. Proviantmeester in den oorlog; ook een Quartiermeester.

Commissariato, commessariato. (Commissaris) of bevelhebbersplaats, het ampt of bediening van een (Commissaris) of bevelhebber.

COMMISSIONE, commessione. Bevel, beveling, belasting, (commissie.)

dar, baver &c. commissione. Last, bevel geven, hebben, gebieden, belasten, bevelen.

negoziar' (trafficar') in commissione. In (commissie) handelen, voor andere handel of koopmanschap dryven.

COMODO. Nut, voordeelig, goed, bequaam, oorbard, voegende, eigen; ook welgesteld, welbemiddeld, van groote middelen.

do differiremo ad un tempo più comodo. Wy zullen het tot een bequamer, gunstiger, gelegener tyd uitstellen, verschuiven.

una stanza &c. comodo. Een bequaam, gelege, goed, wel gemaakt, gemakkelijk huis.

un luogo &c. comodo. Een bequame, gelege, goede, voordeelige plaats.

un' uomo comodo. Een ryk, welgesteld man; een man van groote middelen.

l'Imperator comodo. Den Keizer Commodus, dat is, die zijn gemak te zeer zoekt, behartigt, beyvert, die alleenlijk op zijne eige voordeel bedagt is, die niemand goed doet als zig zelven.

Commodo. Gemakkelijk, ligtelijk, zeer wel; met gemak, op zijn tyd, of pas.

star comodo. Ryk, welgesteld, welbemiddeld, van groote middelen zijn; ook wel of gemakkelijk zitten.

Commodo. Gemak, goede gelegenheid, gemakkelijkheid, bequame tyd. *V. Agio, Commodità &c.*

a vostro comodo (col vostro comodo) Met, (op) uw gemak, als gy tyd of gelegenheid hebt.

pigliar' (prender') baver' i suoi commodi. Zyn gemak nemen, gebruiken; zig van zyn gelegenheid bedienen, gemakkelijk leven, zyn gemak te genieten hebben.

tornar' a comodo. Gelegen of te pas komen, gelegen zyn, tyd of gelegenheid hebben.

quando vi tornerà a comodo. Als het u zal gelegen of te pas komen; als gy tyd of gelegenheid hebben zult; als het u niet t'onpas of ongelegen zyn zal.

non mi torna a comodo bora. Het is of komt my tegenwoordig niet te pas of gelegen; ik heb tegenwoordig

dig geen tyd of gelegenheid.

egli è un gran comodo di poter &c. Het is een groot gemak, een schoone gelegenheid, dat men, enz. *baver' il comodo.* Goede gelegenheid, bequame tyd, ruimte, of middel tot iets hebben.

vi si serve anche in piatti d'argento a chi ha il comodo. Men onthaalt, men discht daar op in zilvere vaten, die de middelen heeft, (die het doen of betalen [kan.]

Commodamente. Gemakkelijk, bequamelyk, met gemak, zeer wel, enz. Ook tamelyk, redelyk.

passarsi, viver, (star) commodamente. Zeer wel of gemaklyk staan, op zyn gemak leven, welgesteld zyn, een gerust of gemaklyk leven voeren, zyn gemak hebben, genieten.

egli parla, scrive &c. commodamente. Hy spreekt of schryft tamelyk, redelyk; hy heeft een bequame uitspraak, een redelyke styl of maniere van schryven.

Commodità. Bequaamheid, gemaklykheid, gemak, bequame tyd. Ook goede gelegenheid. *V. Commodo.*

commodità del luogo. Gelegenheid, stand van een [plaats.

baver buona commodità a qualche cosa. Een goede bequame gelegenheid tot iets hebben. *V. Destro.*

a vostra commodità. Met, (op) uw gemak, als gy best kond, als gy tyd of gelegenheid hebt. *V. Commodo.*

baver (goder) le sue commodità. Zyn gemak hebben, genieten, gebruiken, zig van zyn gemak bedienen.

Commodare, commodato &c. V. Accommodare, Accommodato.

COMMOVERE, commuovere, scommuovere. Bewegen, verbazen, bedroeven, ontrusten, vertoornen, tergen. *V. Muovere &c.*

commuovere uno, (l'animo di uno) Iemand bewegen; iemands gemoed ontrusten, bewegen.

commuovere uno a pietà, (compassione, tenerezza.) Iemand tot mededoogen, tot deernis of medelyden bewegen.

mi sentii tutto commuovere. Ik wierd door mededoogen, door liefde of aandagt inwendig ontsteld, ontroerd, bewogen.

Commuoversi, scommuoversi, (di qualche cosa) Zig over iets onstellen, ontrusten; over iets ontsteld of verbaasd staan; over iets gram of toornig worden, van toorn of gramschap onsteken.

Commozzo, scommozzo. Bewogen, verhit, gram, hevig. Ook vervaard, bedroefd, ontsteld, verzer.

Commozione, commovimento, scommozione. Beweeging, ontsteltenis, onrust, muniterie, beroerte, oproer, oploop, opschudding, droefheid, gevoelen, hartstogt, gramschap.

commozione di guerra, dello stato. Krygs-onrust, oorlogsberoerte, staats-lands-opstand, oproer, oploop, opschudding.

commozione del popolo. Opstand, oproer, oploop, opschudding des volks.

commozione de gli animi. Beweeging, ontsteltenis, ontroering, verbittering des gemoeds.

COMUNE, comune. Gemeen, verscheide luiden toebe-

behoorende, algemeen. Ook slegt, gering.

cosa commune. Een algemeene zaak.

il comunum proverbio. Gemeene of algemeene spreekwoord.

la commune disgrazia, sciagura. Gemeene noodlot, noodschikkinge, noodwang; het geval of ongeluk, dat by alle gemeen is, daar aan alle deel hebben, of deelagtig zyn.

far, haver &c. qualche cosa commune con uno. Iets met iemand gemeen maken, hebben, enz.

esser commune a tutti. Onder alle gemeen, of algemeen zyn.

di comunum consentimento. Eenpaarlyk, eenmoediglyk, eendragtiglyk; met algemeene toestemminge, of bewilliginge van alle.

Commune, comune, comuniero. Gemeen, slegt, gering, niet veel byzonders.

robba commune. Gemeene, slegte waren of koopmanschappen. *Met*. Een gemeene of allemans hoer, smots, of snorre.

vivande &c. communi. Gemeene, slegte spyzen of mondkost.

i communiari. Het gemeene volk, het graauw of jan [hagel].

Commune, Comunità. De gemeente. Ook de burgerschap, het gemeene best, enz.

metter dar' il suo in commune. Zyn have of goed tot het gemeene best, of in 't gemeen geven, gebruiken.

vrer' in commune. In 't gemeen leven, uiet bezonders of eigen hebben.

posseder &c. in commune. Iets gezamentlyk, of in 't gemeen bezitten, hebben, enz.

il commune di Firenze. De gemeente, dat is, de gemeene stad, den Raad tot Florence.

convocar' (radunar') il commune, (la comunità) De gemeente, de burgerschap, de inwoonders byeen roepen, verzamelen, vergaderen, ontbieden.

la casa del commune. Het huis der gemeente, dat is, Raad of Stadhuis.

Comunale, comunale. Gemeen, gewoonlyk, dikwils voorvallende.

era grande come una communal mela. Het was zoo groot als een gemeene appel; het was van groote eens gemeenen appels.

un buono di statura &c. comunale. Een mensch van gemeene, dat is, middelmatige langte of grootte.

una prudenza, scienza &c. comunale. Een algemeene, dat is, geen zonderlinge wysheid, verstand, of wetenschap.

Communemente, comunemente, communalmente. In 't gemeen, doorgaans, gewoonlyk, gemeenelyk.

s'ammalano comunemente nell' inverno. Zy worden gemeenlyk des winters ziek. Zy zyn gemeenlyk des winters aan een ziekte onderhevig.

santo si pratica comunemente. Zoodanig word het doorgaans in 't gemeen, of gemeenlyk onderhouden; dit is 't gemeene gebruik of manier by allen.

si dice comunemente che &c. Men zegt gemeenelyk, dat, enz. men is gewoon te zeggen, dat, enz. men heeft voor een gemeen spreekwoord, dat, enz.

Communita, comunità, comunanza. De gemeenschap, maatschappy, vereeniginge, verbintenisse. Ook de gemeente, het gemeene best, Burgerschap. *V. Commune*.

Communare. V. Accomunare.

Comunanza &c. V. Comunità.

Communicare, comunicare. Iemand iets mededeelen, deelagtig maken, gemeen maken; iets openbaren. Ook met iemand gemeenschap houden, verkeeren of ommegaan.

communicar' i suoi beni &c. con uno. Zyn goederen met iemand gemeen maken, mededeelen, gezamentlyk genieten, gebruiken; iemand van zyn goederen deelagtig maken.

communicar' i suoi consigli, segreti, concetti &c. ad uno, (con uno) Iemand zyn raadslagen, zyne geheimen of voornemens mededeelen, te kennen geven, openbaren, daar van verwittigen.

Communicare, comunicarsi. Het H. Avondmaal ontfangen, genieten, nuttigen, (communicereen.)

Communicare, (uno) Het H. Avondmaal aan iemand uitreiken, uitdeelen, geven.

Communicante. Die het H. Avondmaal ontfangt, geniet, nuttigt, (een Communicant.)

Communicato. Die het H. Avondmaal ontfangen of genooten heeft.

esser comunicato. Het H. Avondmaal ontfangen of genooten hebben.

Communicabile, comunicativo, comunichevole. Dat men gemeen maken, of mededeelen kan, mededeelagtig.

Communicabilmente, comunichevolmente. By maniere van medegeedeeld of deelagtig gemaakt te worden, mededeelagtiger wyze, mededeelagtiglyk.

Communicabilità, comunichevolezza. Mededeelagtigheid.

Comunicazione, comunione. Mededeelinge, gemeen of deelagtigmakinge.

comunicazione de i consigli, segreti &c. Mededeelinge, bekenntmakinge, ontdekkinge, openbaring des raads, der geheimen.

Comunicativo. Een kleine hostie

Comunione, la santa comunione. De Heilige (Communie) het H. Nagt- of Avondmaal.

andar, (accostarsi) alla santa comunione. Tot de H. (Communie) tot het Nagt- of Avondmaal, tot de Tafel des Heeren gaan.

ricever la santa comunione. De H. (Communie) het H. Nagt- of Avondmaal ontfangen genieten, nuttigen. **COMMUOVERE. V. Commovere &c.** [gen.]

Nota. 't Geen men niet vind in *uo*, het zy in 't begin, in 't midden, of aan 't einde des woords, moet men zoeken in *O*, en zoo in tegendeel.

COMMUTARE. Iets voor iets anders verwisselen, verruilen, veranderen. *V. Permutare*.

commutar la pena in un' altra più leggiera. De straffe in een verdraaglyker (ligtere) veranderen, verwisselen. *Commutato*. Verwisseld, veranderd, verruild. [len.]

Commutabile. Wisselbaar, wisselvallig, veranderlyk, wispelturig, ongestadig.

Commutabilmente. Wisselvalliger, veranderlyker wyze; op een ongestadige, veranderlyke wyze; wisselvalliglyk, veranderlyk.

Commutabilità. Wisselvalligheid, veranderlykheid, ongestadigheid.

Commutazione, commutanza. Verwisseling, veranderinge.

COMO, Lago di Como. De stad Como, 't Meer van Como.

Comasco. Van, of uit de stad Como geboortig.

COMPAGINE, compage. Een verzameling, hoop, een t'zamenvoeging.

compagini delle ossa. De t'zamenvoegsels of band der beenen.

Compaginare. Met t'zamenvoegsels of banden by een voegen, heggen.

Compaginato. t'Zamenveoegt, gebonden, aan een gehegt.

Compaginazione, compaginatura. t'Zamenvoeging, bindinge, aaneengegtinge.

COMPAGNO, compagna. Een medgezel, maat, makker, kameraad, gespan, enz.

buon compagno. Een goed kameraad, makker, maat of medgezel.

egli è un buon compagno. Hy is een goed kameraad, een trouwhartig (gespan) medemakker of medgezel. Ook hy maakt gaarne mede, hy ontzegt geen kansje, enz.

eercar, (baver &c.) compagno. Een kameraad, een medemakker of medgezel zoeken, hebben.

esser compagno di (in) qualche cosa. Iemands kameraad, medemakker of medgezel, iemands gespan, maat of makker in iets zyn.

compagno di tavola, stanza, letto, scuola, viaggio &c. Tafelgenoot, teutgenoot, slaapmaat, school, of reis-

compagno del fiasco, del pasto &c. Kroes, flesch-gezel, dat is, vroet of zuipgezel, zuipbroer, enz.

compagno nella carica, d'ufficio. Een stoelbroeder, een medgezel in een ampt of bediening; een amptge-

far' il compagno ad uno. Iemands maat of makker, iemands kameraad of medgezel zyn. Ook Met. zig met een persoon van hooger staat te gemeen maken, te vrypostig verkeer en of ommegean.

Compagno. Paar, gelyk (in alle dingen, van de welke twee zamen zyn of behooren.)

queste scarpe, questi guanti speroni &c. sono compagni. Deze schoenen, deze handschoenen, sporen, enz. zyn paar, behooren t'zamen.

bo perduto il compagno. Ik heb den anderen verloren, dat is, handschoen, schoen, spore, enz.

Compagnone. Gezel, maat, kameraad, makker, medgezel. Ook een lustige, vermakelyke gast, aardige of koddige snaak.

tu sei un compagnone. Gy zyt een likkebroer, een goede kameraad of spitsbroeder, een rôtsgeszel.

Compagnia. Vergadering, gezelschap, gespanschap, byeenkomst van volk.

lieta, allegra, honesta, amichevol, grata, cara &c. compagnia. Een vermakelyk, vrolyk, lustig, eerlyk,

vriendelyk, aangenaam gezelschap.

cattive compagne. Quade, ondeugende gezelschappen, byeenkomsten van quaad geboeste of gespuis. **amar, cercar, trovar, praticar la compagnia (le compagnie)** Het gezelschap beminnen, zoeken, vinden, bywoonen, begeeren; gaarne in gezelschappen zyn, een liefhebber van byeenkomsten of gezelschappen zyn.

far (tener) compagnia ad uno. Iemand byblyven, gezelschap houden.

smarrir, abbandonar &c. la compagnia. Het gezelschap verliezen, quyt raken, verlaten (zitten laten); zig uit een gezelschap onttrekken, begeven.

di compagnia, in compagnia. In gezelschap, verzeld, vergezelschapt.

egli è di buona compagnia. Hy is van goede gezelschap, hy is een vermakelyke, lustige, vrolyke gast; hy is vermakelyk van ommegean.

esser di compagnia. Van het gezelschap zyn, tot het gezelschap behooren.

trafficar' (negoziar') in compagnia. In (compagnie) of gezelschap handelen, de koophandel met malkander dryven.

andar in compagnia (di uno) Met iemand in gezelschap gaan; iemand verzellen, vergezelschappen, gezelschap houden, geleiden, volgen.

mangiar, dormir, viaggiar &c. in compagnia (di uno) Met malkander in (compagnie) of gezelschap eten, slapen, reizen, enz.

per compagnia. Gezelschaps halven, van wegen, of ter oorzaak van het gezelschap, het gezelschap ten gevalle.

compagnia Orientale, Occidentale. De Oost-, de West-Indische Maatschappij (Compagnie)

Compagnia. Een (Compagnie) een bende, hoop of rot van honderd man; honderd koppen of zie-

tre compagnie di soldati (fanteria) Drie (Compagnien) of benden voetvolk; drie vaandels voetknechten.

una compagnia di cavalleria. Een (Compagnie) of bende paardevolk; een standaart of vaandel van een drom paarden.

Compagnare, compagnato, compagnevole &c. V. Accom-

pagnare, accompagnato, accompagnevole.

COMPANATICO, companaggio. Allerhande spyze of mondkost, die met brood gegeten, of genuttigt word.

COMPARARE &c. V. Comperare, Comprare &c.

COMPARARE. By, of met een ander gelyken, vergelyken, nevens malkander houden of stellen.

comparar' una cosa all'altra (coll'altra.) Iets by, of met een ander gelyken, vergelyken; een ding nevens malkander houden, gelyk stellen.

Comparabile. Vergelykelyk, gelykende, gelyk, dat men vergelyken, of gelyk stellen kan.

Comparativo. De vergelykende trap, de trap van vergelykinge.

Comparativamente. Volgens de vergelykende trap, na de trap der vergelykinge.

Comparazione. Vergelykinge, gelykenis, gelykheid.

non vi è comparazione (oltre ad ogni comparazione, senza comparazione. Het is onvergelykelyk, weergadeloos, zonder weerga; het kan 'er niet by vergeleken, of nevens gestelt worden.

senza comparazione più bello &c. Onvergelykelyk schoonder.

bella, leggiadra, inetta, assurda, imperfetta &c. comparazione. Een schoone, aardige, ongerymde, belacchelyke (plompe, onverstandige) onvolmaakte, krenpele gelijkenis.

far comparazione di una cosa all' (coll') altra. Iets by of met een ander gelyken, vergelyken. Iets nevens malkander houden of stellen.

in (a) comparazione (di) a questo. By, of met dit of dat te vergelyken, of nevens te stellen, in vergelykinge of nevenstellinge van dit of dat, enz.

questo è niente (è una bagatella) in comparazione di quell' altro. Dat is gantsch niet tegens het ander te rekenen, te vergelyken, te stellen; dat komt met het andere gantsch niet over een, heeft gantsch geen gelykenis of overeenkomst met het ander.

per comparazione io per me eleggerei costui. Als het zoodanig, op die wyze, of insgelyks toeging, zoude ik deze kiezen.

COMPARARE, comparare. (Compere) gevader, pater. *comparare dell' anello.* Bruilofts-vader, diede bruid in de kerk geleid.

COMPARARE. Verschynen, te voorschyn of voor den dag komen, zig vertoonen, aangeven of aanbieden.

comparar' in giudicio (innanzi al giudice, avanti la giustizia) Voor hergeregt of den Regter verschynen; zig voor den Regter stellen, vertoonen.

sù citato perentoriamente; ma non comparse. Hy is voor de laatste reis uitgedaagd, verdagvaard, maar niet verscheenen, te voorschyn of voor den dag gekomen.

hier' comparfero tre vascelli di Levante. Gisteren zyn drie schepen uit het Oosten aangekomen.

non comparse ancora. Hy is nog niet gekomen, aangekomen, verscheenen, te voorschyn, of voor den dag gekomen.

far comparire le sue ragioni Zyne redenen of uitvlugten, zyue verschooningen, te voorschyn brengen of komen laten, dat is, bekragtigen, bevestigen bewyzen, beweerden.

comparir' in scena, (teatro) pulpito, ballato &c. Op het tooneel komen, verschynen, zig vertoonen, den kanzel beklimmen, ten dans verschynen, te voorschyn of voor den dag komen.

doppo questo comparse, S. M. C. a cavallo. Naderhand verscheen, vertoonde zig haar Keizerlyke Majesteit te paard.

non ardisce comparire tra gli altri cavalieri. Hy durft onder andere Hovelingen niet verschynen, te voorschyn komen, zig laten zien, vertoonen.

non comparisce in alcun luogo. Hy verschynt nergens, hy is nergens te vinden.

Compariscenza. *V. Apparire, Appariscenza.*

Comparso. Verscheenen, te voorschyn, of voor den dag gekomen, aangekomen, genadert.

Comparsa. Verschyninge; ook aankomste, komste, naderinge, tegenwoordigheid. Ook opkomste of vertooning in een blyspel.

la sua comparsa sarà boggi. Heden zal hy verschynen, komen, aankomen, enz.

comparsa di teatro. Verschyninge of komste op het tooneel.

comparsa horribile. Een schrikkelyke, vervaarlyke, ysselyke verschyninge, vertooninge, tegenwoordigheid.

la varietà delle comparse. Verscheide komsten, verschyningen, vertooningen op het tooneel.

COMPARTICIPARE, comparticipante &c. V. Parte, Partecipare &c.

COMPARTIRE, partire. Deelen, uitdeelen, verdeelen, op zyn plaats schikken of voegen, zyn plaats aan- of toewyzen. *V. Distribuire.*

compartir le stanze. De kamers of vertrekken uitdeelen, verdeelen, ieder een zyn plaats aan of toewyzen.

compartir' i fiori in una ghirlanda, mazzetto &c. De bloemen in een kraus of bosje (dat men binden wil) netjes verdeelen.

compartir le perle, le pietre in un gioiello. De paarken en kostelyke steenen in een kleinodie verdeelen, op zyn plaats schikken of voegen.

compartir' i letti in un giardino. De rainbeddetjes netjes of ordentelyk afdeelen, afteekenen, afmeten, onderscheiden.

compartir' grazie (favori) &c. Gunsten uitdeelen, schenken.

Compartimento, compartamento, compartimenti. Deeling, uitdeeling, uitmeetinge. Ook afdeeling van een huis, verdiepinge, of solderinge van een huis. *V. Appartamento.*

casa à tre compartimenti. Een huis van drie solders of verdiepingen.

Compartimento, comparto. Verdeeling; ook een klein bedde of beddetje in een hof of tuin; een tuinbeddetje.

bellissimi comparti da fiori. Schoone bloembeddetjes, tuinbeddetjes met bloemen beplant.

COMPASSO. Een kompas, of passer. *V. Sesto.* **Compassare.** Meeten, of passen, met de passer meeten.

COMPASSIONE, compassionare, compassionevole &c. V. Compatimento &c.

COMPATIRE. Medelijden, ontfermen, erbarmen; medelijden, of mededoogen, deernis hebben, betreuren, beweenen, beklagen. Ook zig malkander verdragen, lijden. *V. Compassionare.*

compartir' alcuno. Iemands ongeval beweenen, beschreijen, over iemands ongeluk bedroeft zijn; iemands noodlot beklagen, betreuren, medelijden met iemand in zijn ongeval hebben.

V. S. compatisca, (mi compatisca.) Den Heet verschoonne, verontschuldige my, hebbe geduld, of mededoogen met my.

questo

questo due cose non compatiscono insieme. Deze twee dingen verdragen of lijden malkander niet, konpen niet t'zamen staan, komen gantsch niet over een, strijden tegens malkander, enz. *V. Compatibile.*

Compatibile. Verdragelijk, lijdelijk, dat zig malkander lijden of verdragen kan.

amor e signoria non sono compatibili insieme. Liefde en heerschappy konnen niet t'zamen staan, zijn regelrecht strijdende; liefde kan geen heerschappy verdragen of lijden. *V. Incompatibile &c.*

Compatito. Ontfermt, beweend, beschreid, beklaagd, betreurd; ook verdragen, geleden, geduld. *V. Compassionato.*

esser compatito. Beweend, beschreid, beklaagd, betreurd; ook geleden, verdragen of geduld worden.

Compatimento, compassione. Medelijden, ontferminge, erbarminge, mededoogen, mededoogentheid, deernis; beweeninge, beschreijinge, beklaginge, betreuringe, enz.

baver, (portar, sentir, mostrar) compassione di alcuno. Iemand beschreijen, beklagen, beweenen, betreuren, medelijden of mededoogen met iemand hebben, gevoelen, betuigen; over iemand treurig of bedroeft zijn.

far, (dar, mover) compassione. Tot medelijden, tot deernis of mededoogentheid bewegen.

mi vien compassione de i casi vostri. Ik hebbe medelijden of deernis met u, ik betreure of beklage u, het jammert my uwer; u ongeval smert of trest my zeer, gaat my ter harten.

lagrimar di compassione, esser vinto (mosso) da compassione. Uit medelijden, of mededoogentheid weenen, schreijen; door medelijden ingenomen, bewogen worden.

per compassione. Uit deernis, uit mededoogentheid, uit mededoogen of medelijden.

egli è una compassione di veder queste rime &c. Het is een jammer deze vaarzen, enz. aan te zien; of, deze vaarzen zijn jammerlijk en ellendig om te zien, dat is, zijn jammerlijk en ellendig gemaakt, zijn lompe en kreupele vaarzen.

senza alcuna compassione. Zonder eenige ontferminge, zonder eenige deernis of medelijden, zonder de minste meedoogentheid.

Compassionare. Ontfermen, beschreijen, beklagen, betreuren, beweenen. *V. Compatire.*

compassionar' alcuno. Iemand beklagen, beweenen, betreuren, deernis of medelijden met iemand hebben, over iemand treuren, treurig of bedroeft zijn.

Compassionato. Ontfermt, beschreid, beklaagd, betreurd, beweend.

egli è meglio esser invidiato che compassionato. Het is beter benijd als beklaagd; beter benijder als medelijder.

Compassionevole. Barmhartig, medelijdende, mededoogende, ontfermende; ook het gene dat tot medelijden of mededoogen beweegt; dat jammerlijk, ellendig, of bedroeft is om te zien, beklagens of betreurens waardig, enz.

buomo molto compassionevole. Een milddadig, barmbar-

rig, meedoogend mensch.

casti, accidenti compassionevoli. Jammerlyke, rampzalige, ongelukkige, ellendige, droevige ongevallen, die te betreuren of te beklagen zyn. *V. Lagrimevole.*

Compassionevole. Jammerlyk, erbarmelyk, ellendiglyk, rampzaliglyk, ongelukkiglyk, beklagelyk, beweenclyk, beschreijelyk; te beweenen, te beklagen, te beschreijen.

COMPATRIOTA. Landsman, landsgenoot, van het zelf gewest. *V. Patriota.*

COMPENDIO. Verkortinge, kort begrip, korten inhoud.

ridurr' ogni cosa in un (breve) compendio. Alles kortelyk, in het kort bevatten, begrijpen, in een kort begrip brengen.

egli è un compendio di tutte le buone qualità. Hy is een kort begrip van alle goede gaven, dat is, hy bezit alle goede gaven, hy is met alle goede gaven vercierd, begaafd, verrijkt.

l'huomo è un compendio di tutte le cose create. Den mensch is een kort begrip van alle geschape dingen; den mensch bezit of geniet alles dat geschapen is, heeft alle geschape dingen tot zyn dienst of gebruik.

Compendioso. Kort, beknopt; bondig; netjes en beknoptelyk t'zamen gesteld, byeen gebracht.

una cosa molto compendiosa. Iets dat net en beknopt is, een nette behendige zaak.

questo è più compendioso. Dat is veel korter, veel beknoper, bequamer.

la strada &c. più compendiosa, più corta. De kortste, de regste weg.

Compendiosamente. Kortelyk, beknoptelyk, bondiglyk, in een kort begrip.

parlar, concepir &c. compendiosamente. Kortelyk, beknoptelyk, bondiglyk, met weinig woorden spreken, iets opstellen.

Compendiare. Kortten, verkorten, in het kort bevatten, begrypen; een kort begrip maken.

in Dio si compendia ogni humana felicità. In God word alle menschelyke gelukzaligheid begrepen; van God komt alle menschelyke gelukzaligheid voort, is van hem alleen afhankelijk.

Compendiato. Kortelyk, beknoptelyk, in het kort bevat, begrepen.

in lui erano compendiate tutte le qualità sublimi. In hem waren alle hooge gaven kortelyk begrepen, dat is, hy bezat alle hooge gaven, was met alle hooge gaven verrijkt, vercierd, begaafd. *V. Epilogare, Epilogato.*

COMPENSARE, ricompensare. Vergelden, vergelyken, gelyk maken, verevenen, erkennen. Ook herstellen, vergelden, goed maken, vergoeden. *compensar' il danno.* De schade herstellen, goed doen, vergoeden.

ricompensar' un servizio, una grazia, un beneficio &c. Een dienst, een gunst, een weldaad vergelden, goed maken, vergoeden, erkennen, beloonen.

Compensabile, ricompensabile. Dat hersteld, goed gemaakt of vergoed kan worden; dat men weder herstellen, goed maken, of vergoeden kan.

Com-

Compensazione, ricompensazione, ricompensa. Vergeldinge, vereveninge, gelijkmaking, vergoedinge, erkenninge, belooninge.

per (in) ricompensazione, (per ricompensa) del danno.

Tot vergeldinge, tot erkentnisse der genote weldaden; tot herstellinge, goedgeoeninge, goedmaking, vergoedinge der schade.

COMPENSARE, comperato &c. V. Comprare &c.

COMPETERE. Strijden, oneenig zijn, twisten, krakkeelen over een zaak; te zamen na iets staan, dingen; te zamen iets eischen, verzoeken.

competere nella precedenza &c. Om de hooger plaats of voorrang twisten, krakkeelen; te zamen na de hooger plaats dingen of staan, nevens een ander na een ampt staan. Ook behoorlijk, wettig, onderhoorig zyn. *V. Competire.*

vogliamo competere più tosto che combattere. Zy willen liever elk haar best daar na dingen, als wel met den vyand strijden.

competere nell' amore di una. Om de liefde van een persoon twisten, krakkeelen; te zamen een persoon ten huwelijk verzoeken, vryen.

competere nell' acquisto di qualche grado, o carica. Te zamen een ampteischen, verzoeken, bekuipen; te zamen na een bediening (staan, dingen).

Competere. Betamen, voegen, passen, welstaan, toebehooren, behoorlijk of betamelijk zyn. *a lui non competisce tal titolo &c.* Zulken titel betaamt, voegt of past hem niet, zulk een titel komt hem niet toe, het betaamt hem niet zulken naam of titel te voeren.

Competente. Behoorlijk, wettig. Ook voor *competitore*, Een medeverzoeker, medebegeerder, die met een ander iets verzoekt, ergers na ding of staat.

vi sono molti competenti (competitori) di quella carica, dignità, dama. Daar zyn veele van hun, die nevens andere dit ampt of deze waardigheid eischen, verzoeken, bekuipen, na deze waardigheid dingen of staan, die deze persoon beminnen, vryen, of hebben willen; daar zyn veele verzoekers of mede-
[vrijers.]

Competenza. Bequaamheid, gevoegelijkheid, toebehoorlijkheid, medevrijery, medeverzoekinge; ook stryd, twist, krakkeel, wie dit of dat hebben zal. *V. Gara, Emulazione.*

c'è gran competenza tra loro di (per) per questo honore. Daar is ouder hun wegens deze eere, deze naam of titel, groote stryd, twist, krakkeel; zy krakkeelen of twisten ouder hun over deze waardigheid.

entrar' in competenza con uno della precedenza &c. Met iemand over de voortogt of voorrang in twist, of krakkeel komen, geraken; met iemand over de voortogt twistredenen, woorden hebben, krakkeelen, twisten.

COMPETIRE. Betamen, voegen, passen, welstaan, toestaan, toebehooren, toekomen, behoorlijk, of betamelijk zyn. *V. Convenire &c.*

a lui non competisce tal titolo &c. Zulk een certytel betaamt, voegt of past hem niet; zulk een eernaam komt, behoort hem niet toe.

T O M. I.

questi passatemi &c. non competiscono ad un'buomo grave come egli è. Deze boertery of kortswyl betaamt, voegt of past een man van aanzien, gelyk hy is, niet, staat een aanzienlijk man niet wel.

Competente. Betamende, betamelijk, welvoegende, gevoeglijk, passende, welstaande.

esercitarsi in cose competenti al suo stato. Zig in zaken, die zyn staat wel voegen of passen, die met zyn staat overeenkomen, betamende, welvoegende of passende zyn, oeffenen, benaarstigen, beyyveren.

Competente. Magt hebbende, wettig, bevoegd, regtmartig, onderhoorig, enz.

giudice competente. Een wettige, bevoegde, regtmartige, onderhoorige regter. *V. Incompetente.*

Competente. Behoorlijk, regtmartig, op een behoorlijke, regtmartige wyze; ook betamelijk, gevoegelijk, welgevoegelijk.

accusar' &c. uno competente. Iemand behoorlijk, dat is, op gevoegelijke of behoorlijke plaatsen aanklagen, beschuldigen.

competente vestita, addobbata &c. Fraaitjes, netjes, behoorlijk gekleed, of opgeschikt, behoorlijke welvoegende kleederen aan hebbende.

Competenza, (del Giudice) Behoorlijke, regtmartige, genoegzame magt en geweld van een regter.

Competitore &c. V. Competente.

COMPITARE. Iemand ten dienst of wille staan; iemand gedienschtig zyn; iemand gehoorzamen, believen, involgen, toegeven; aangenamen dienst doen, bewyzen.

compiacer' ad uno di qualche cosa. Iemand in een zaak ten dienst of wille staan, gedienschtig zyn, believen. *per piccolo prezzo compiacere ad ogni buomo.* Voor een geringe loon was zy ieder een gedienschtig, stond zy ieder een ten dienste of wille.

far qualche cosa compiacer' altrui. Aan een ander iets ten gevalle doen; iets ten dienste van een ander doen.

farò sempre prontissimo a compiacervi. Ik zal altyd willigen gered zyn om u te gehoorzamen, te believen, te dienen; ik zal nooit niet weigeren aan u gedienschtig te zyn, u ten dienste of wille te staan, u te dienen of op te passen.

Compiacersi. Zig laten believen, willigen vaardig toonen: ook aan zig zelfs innerlijk behagen, welgevallen, zig innerlijk verheugen, vermaken, verblyden.

compiacersi di qualche cosa (in qualche cosa.) Zig zelfs in iets behagen, voldoen; zig zelfs in iets vermaken, verheugen, verblijden; ook zig iets laten behagen, welgevallen, zyn behagen of welgevallen, zyn vermaak in iets nemen. *V. Compiacenza.*

compiacersi in qualche pensiero carnale. Zig in een vleeschelijke gedagte vermaken, kittelen, zyn vermaak nemen.

Compiacciuto. Gehoorzaam, liefd, gediend, ingevolgt, ten dienst gestaan, toegegeven.

esser compiaciuto di qualche cosa. In een zaak liefd, gediend, geholpen worden; een zaak erlangen, verwerven, verkrygen.

farete compiaciuto. Gy zult gediend, liefd, ingevolgt worden, gy zult uwen wensch, of verzoek

G g

erlan-

- erlangen, verwerven, verkrygen, te vrede gesteld worden.
- Compiacevole, compiacente.** Gehoorzaam, goedaardig, milddadig, willig, gediensig.
- Compiacevolezza.** Goededienst, gediensigtheid, involginge, believinge, verpligtinge van iemand.
- Compiacenza, compiacimento.** Gehoorzaamheid, gediensigtheid, involginge, believinge; ook inwendig behagen, vermaak of blydschap over iets.
- baver compiacenza in (di) qualche cosa.* Zig over iets inwendig vermaken, verblyden; een inwendige vreugd, vermaak, of blydschap over iets hebben.
- Compiacimento.** Behagen of welgevallen, believen, wensch, begeerte, verlangen, enz.
- a vostro compiacimento.* Na u behagen of welgevallen, na u wensch en begeerte, na u verlangen; ook volgens u bede en verzoek, ten gevalle, ten dienste van u.
- lo feci a compiacimento vostro.* Ik heb het op u bede en verzoek, volgens u begeerte en verlangen, gedaan; ook ten gevalle, ten dienste van u.
- COMPIANGERE, compiagnere.** Beweenen, betreuren, beklagen, beschrijven; ook t'zamen weenen of schreijen.
- Compianto.** Beweend, betreurd, beklaagd, beschreid.
- fu molto compianto la sua morte.* Zyn dood is zeer beweend, betreurd, beklaagd, beschreid; over zyn dood is groote rouw, rouwklagte, geweend, geschrey, of droefheid geweest.
- COMPIETA, completorio.** De (Compleet) het laatste tydebed, dat des avonds in het koor gehouden word.
- COMPILARE.** Vergaderen, by een rapen, te zamen of by een schryven, brengen.
- compilar' un dizionario.* Een woorden-boek uit verscheide schryvers vergaderen, by een rapen, te zamen of by een brengen.
- compilar le scritture di qualche processo.* De stukken of schriften van een geding te zamen of by een vergaderen, by een rapen.
- compilar l'istoria del suo tempo.* De geschiedenissen van zyn tyd te zamen, of by een vergaderen.
- Compilatore.** t'Zamenstelder of schryver van een boek.
- Compilazione.** Vergaderinge, byeenrappinge, t'zamen of by een schryvinge.
- COMPIRE, accompire, compire.** Vervullen, voltrekken, voltooijen, volvoeren, ten einde brengen. *V. Empire.*
- compir le sue voglie.* Zyn lusten, begeertens, of driften opvolgen, (boeten) volbrengen, voldoen.
- compir di far qualche cosa.* Iets voltrekken, voltooijen, volvoeren, ten einde brengen, volmaken, volkomen maken. *V. Finire.*
- compir' il voto &c.* De belofte vervullen, voltrekken, volbrengen, nakomen.
- compir li venti anni.* Twintig jaren leven, oud zyn; het twintigste jaar volbrengen, eindigen, ten einde brengen.
- compir' (il coito)* De vleeschelyke lusten volbrengen, voldoen, opvolgen.

- Compito, compiuto.** Vervuld, voltrokken, volmaakt, voltooid, gecindigt; ook heusch, beleefd, geschikt.
- ha già li sette anni compiuti (compiti)* Hy is al volle zeven jaren oud; hy heeft al zeven jaren geleefd, overgebracht; hy is ouder als zeven jaren; hy is al in het agtste jaar getreden; hy heeft het zevende jaar al gecindigt, ten einde gebracht.
- un libro &c. compiuto (compiuto)* Een gansch, geheel, volmaakt boek, daar niets aan mangelt of ontbreekt.
- un giovane compiuto (un compiuto giovane.)* Een beleefd, heusch, geschikt jongeling; een braaf, hupsch, hoffelyk jongman.
- una dama molto compita.* Een wakkere (Dame) een zeer heusch, beleefd, hoffelyk persoon.
- Compitamento, compiutamento.** Ten vollen, t'eenemaal, volkomenlijk, volmaaktelijk. Ook beleefdelyk, heuschelyk, hoffelyk, hupsjes, cierlijk.
- far le cose sue compitamente, e bene* Zijn zaken ten vollen, t'eenemaal, of volkomenlijk afdoen, verrijten, volcinden.
- portarsi compitamente in ogni cosa.* Zig in alle dingen sijn, netjes en cierlijk gedragen, zig beleefdelyk in alles toonen.
- Compimento.** Vervulling, voltrekking, voltooijing, volvoering, volcindinging, volmaking, volbrenging.
- V. Complimento.*
- dar' intiero compimento all' opera &c.* Het werk voltooijen, voltrekken, volvoeren, volmaken, volcinden, ten einde brengen.
- Compitezza.** Beleeftheid, heusheid, hoffelykheid, geschiktheid, wellevendheid, cierlijkheid.
- con tanta compitezza e con tanta grazia.* Met zoo groote beleeftheid, heusheid, hoffelykheid, cierlijkheid.
- Compitura.** Het mannelijke zaad.
- COMPITARE, (legger' a compito.)** Spelden, de letters spellen.
- mangiar', bever' &c. a compito.* t'Eeten of drinken gelijk als letters spellen of spelden, dat is, langzaam, zachtjes, of zoetjes ceten en drinken.
- COMPLESSIONE.** (Complexie) gesteltheit, geschapenheid, eigenschap, nature of aart des lichaams.
- esser di complessione calda, tenera, debole &c. (caldo, debole &c. di complessione.)* Van een heete, teere, zwakke natuur zijn; een heete, teere, zwakke natuur hebben, teer van aart zijn.
- di buona &c. complessione.* Van goede aart of gesteltenisse zijn, gezond van natuur zijn; een gezonde, frisse natuur hebben.
- guastar la complessione.* De natuur of gesteltenisse misbruiken, de gezondheid bederven.
- Complessionare, complessionarsi, complessioneggiare.** *Met.* Zig naar iemands aart, natuur of eigenschap voegen, schikken, enz.
- Complessionato, complessato.** Van nature geschapen of gesteld (genatureerd) geaard, enz.
- ben, mal complessionato (complexato.)* Wel, of qualijk gesteld, van nature wel, of qualijk geschapen, of gesteld zijn; een goede of quade aart, of natuur hebben.
- COMPLICI.** Medehelper, medemakker, medeschul-

schuldig, medepligtig, maat, kameraad, medgezel in een boos feit.

esser complice di qualche delitto. Deelagtig, medepligtig in een feit of misdaad zijn, medeschuldig zijn, of mede schuld hebben aan een misdaad, mede daar toe geholpen hebben.

si cercano i complici. Men zoekt de medgezellen, kamerads, medemakkers, medehelpers; die daar aan deelagtig, medepligtig of schuldig zijn, die daar toe geholpen of bewilligt hebben.

Complicità. Deelgenootschap, medepligtig in een boos

Complimento, complimentare &c. V. Più abbasso. [feit.

C O M P L I R E, compire. Vervullen, volbrengen, voldoen, nakomen. *V. Empire.*

compir' (compir') il voto, la promessa. By zijne belofte blijven, zijne belofte houden, nakomen, volbrengen, voldoen, vervullen.

compir (compir) con uno. Zijn pligt of schuldige eerbiedigheid, eerbewijzinge, betuiging van liefde of vriendschap tegens iemand met heufche en beleefde woorden afleggen, voldoen, volbrengen.

compir coll' appetito. Zig met zijn lusten of begeertens verdragen, vereenigen, dat is, aan zijn begeertens voldoen, zijne lusten opvolgen, boeten, volbrengen.

compir colla gola. Zijn lust, genegenheid, trek tot het eeten voldoen, boeten, enz.

compir coll' usanza. Volgens de gemeene manier of gebruik leven, dezelve op, of navolgen, nakomen.

Complire. Dienen, nut of dienstig zijn, tot voordeel, nut of dienst trekken, baten.

compir', non complir' ad uno qualche cosa. Iemands iers nut of onnut, dienstig of ondienstig zijn, tot profijt of schade strekken, baten of schaden.

non comple all' Ottomano la grandezza del Transilvano. Het dient de Turken niet, het is hun niet goed of dienstig, niet (gelegen) dat de Zevenbergers te magtig worden, te zeer in magt en sterkte aangroeyen.

Complimento, compimento, complimenti. Vervulling, volcinding, volmaaktheid. Ook volmagt. Ook woordewisseling, uiterlijke zwier in woorden, (complimenten) beleeftheden, heufche en beleefde woorden, manieren, enz. *V. Cerimonia.*

baver', il complimento (compimento) d'un negozio. Volle magt, bestieringe, of opzigt over een handel of koopmanschap hebben.

per complimento. Uit beleeftheid, uit voldoening van beleeftheid.

lasciamo i complimenti. Laat ons deze beleeftheden, (complimenten) deze heufche en beleefde woorden ter zijde, of aan een kant stellen.

passar complimenti con uno. De beleeftheden (complimenten) voor iemand afleggen, met heufche en beleefde woorden iemand bejegenen, voorkomen, dat is, vriendschap of dienstbewijzingen aanbieden, opdragen. *V. Complimentare.*

far' i suoi complimenti con uno. V. Sopra.

Complimentofo. Zeer heufch, zeer beleef, zeer hoffelijk, zeer manierlijk in woorden.

Complimentare. (Complimenteeren) heufche en beleef-

de woorden gebruiken, zwierig en uitwendig in woorden en manieren zijn; ook bedingen, een verdrag of verbond maken, overeenkomen, verdragen.

complimentar' uno, (un Grande.) Voor iemand zijn beleeftheden (complimenten) afleggen, groote Heeren (complimenteeren) met heufche en beleefde woorden ontfangen, opnemen; ook iemand geluk wenschen, vreugde over deszelfs voorspied betuigen.

complimentar la vesa d'una piazza. Wegens de overgave van een sterkte of vesting bedingen, een verdrag of verbond maken, overeenkomen, verdragen, woorden wisselen, enz. *V. Capitolare, Accordare.*

Complimentato. Met beleeftheden, met heufche en beleefde woorden vereerd, ontfangen, onthaald, of opgenomen (gecomplimenteerd.)

esser complimentato. Met zulke (complimenten) of beleeftheden vereerd, ontfangen of opgenomen zijn of worden.

fa complimentato da' Regii ministri. Hy is van de Koninklijke bedienden of beampten met statige beleeftheden of (complimenten) ontfangen.

Complimentario, complimentario (d'un negozio.) Een bestierder, regeerder, opziender van een handel of koopmanschap; die het volle bestier, opzigt, of bewind heeft over een koophandel, dien de koophandel alleen bevolen of toevertrouwd is.

C O M P O N E R E, comporre. Te zamen schikken, zetten, stellen, voegen, byeen, of tegens malkander houden.

comporre' una cosa coll' altra. Het een by het ander doen, zetten, stellen, voegen; het een tegens het ander [houden.

comporre le lettere da stampa. Letterszeten, tezamen schikken, byeen voegen.

comporre' una ricetta, una medicina &c. Een artzeny, of geneesmiddel onder een mengen, bereiden.

componer' una bevanda. Een drank mengen, ouder malkander doen, of gieten.

comporre veleni, acque odorifere, belletti &c. Vergift mengen, welriekende wateren maken, bereiden, vervaardigen.

Componere, comporre. Maken. *V. Costituere, Formare.* *tanti vascelli da guerra compongono una flotta, & tanti reggimenti un' armata.* Zoo veel oorlogschepen maken een vloot, en zoo veel regimenten een heirleger.

Componere, comporre. Zetten, te zamen, of byeen zetten, schikken, stellen, voegen; ook iets maken, opzetten, opstellen, schryven.

comporre versi, canzoni, comedie, un trattato &c. Vaarzen, klugten, liedjes, enz. maken, een verdrag, of verbond beschrijven, opstellen.

comporre' in musica, (sulle note, a ragion di contraponto.) Stukjes of liedjes na de zangmate opzetten, maken.

Componere, comporre. Iets netjes in orde stellen, schikken, plaatfen of voegen. *V. Assettare, Rassetare.* *componer' ogni cosa in camera.* Op de kamer alles netjes in orde stellen, opruimen, op zijn plaats schikken of voegen.

comporre' i veli in testa, i ricci, i capegli. De sluyers op het hoofd verzetten, verschikken, de krullen of haren gelyk opschikken.

componer' il letto. Het bed spreijen, maken, opschudden.

componer' i costumi. Zijn zeden matigen, beteugelen, intoomen; zig zedig en ingetogen houden, zig in de tugt en eerbaarheid oeffenen.

componer' una lite. Een geschil of oneenigheid byleggen, afmaken; zig onder malkander verdragen, vereenigen.

componer gli animi, i litiganti. De gemoederen stillen, doen bedaren; tweedragtige, oneenige vergelijken, verzoenen, bevredigen, te vrede stellen, vereenigen, hereenigen.

componer le cose publiche, le rivoluzioni. De beroertens in het gemeenebelt, staat of statendom dempen, stillen, byleggen.

Componere, comporre. Met iemand aanleggen, beraadslagen, raad plegen, afspreken, overeenkomen, eens worden, besluiten, vaststellen.

compor seco una cosa. Zig iets voornemen, by zig iets besluiten of vaststellen; zig over iets beraadslagen, iets by zig overwegen, overdenken.

compor qualche cosa con uno. Iets met iemand overleggen beraadslagen, vast stellen, besluiten, eens worden.

composero insieme di andar quella notte &c. Zy beraadslaagden, overleiden, beslooten met malkander, nog dezelve nagte gaan, enz.

venne, si come ella barava composto con lui. Zy quam, gelijk zy met hem was eens geworden, overeengekomen; gelijk zy met hem hadde afgesproken.

Componicchiare. Iets ligtjes, onagtzaamlijk, zonder ernst of yver schrijven of opstellen.

Compositore, compositore, compositore. t'Zamensteller, schrijver, opsteller van een boek, enz.

compositon' in musica. Een opsteller, maker, digter, of uitvinder in de Zangkunde. *V. Contrapunto.*

compositore (di stampa.) Een letterzetter op een Druk[kery].

Componimento, composizione. t'Zamenstellinge, voeginge, schikkinge van verscheide dingen; ook een opstellinge. Sprekende van een werk des verstands. *V. Opera.*

componimento di Francesco Sbarra, del Smelzer &c. Een opstellinge, een werk of gedigt van Franciscus Sbarra, Smelzer, enz.

leggiadra, bella &c. composizione. Een fraaije, nette opstellinge, een schoon werk, gedigt, vaars, enz.

Composizione, componimento, compositura. t'Zamengevoegde, onder een gemengde stukjes in een artzney of geneesmiddel.

far' una certa composizione di herbe stillate. Een zeker t'zamengevoegde van gedistilleerde kruiden maken, bereiden.

ne sò la composizione. De bereidinge of makinge van dat geneesmiddel is my bekend, ik weet hoe het bereid, of gemaakt moet worden.

Composizione, componimento. Een beding, verdrag, vergelijk, verbond, overeenkomst.

venir' a composizione. Tot een verdrag of vergelijk komen, een verbond maken of treffen, overeenkomen, verdragen.

rendersi a composizione. Zig met verdrag of actoord overgeven, onderwerpen.

aggiustar le differenze per via di composizione amichevole. De geschillen, of oneenigheden door een goed verdrag byleggen, afmaken.

Composizioncella. Een kleine opstellinge, een klein werk, vaars of gedigt; een werkje, vaarsje, gedigtje.

Composto, composito. t'Zamengevoegd, gesteld, gezet, van verscheide dingen gemaakt; ook opgesteld, geschreven, gemaakt.

architettura composta (di ordine composito.) De t'zamengestelde, byeengevoegde bouwkonst, dat is, van allerhande sieraden.

acque composte. Gebrande, of door konst gedistilleerde wateren.

bellezza &c. composta e finta. Een gemaakte, valsche, opgesmukte schoonheid.

parole &c. composte e premeditate. Voorbedagte, te voren overwoege, uitgekijpte, uitgeleze, welbedagte, zinrijke woorden.

animo composto. Ecu ingetoge, geruist, stil, vreedzaam gemoed.

la camera, stanza, letto, abiti, persona ben (mal) composta. Een wel of qualijk opgeschikte, opgeruimde kamer; een welgespreid, of gemaakt bed, kleed, enz. een gematigde, bedaarde, omzigtige, ingetoge persoon.

Composto, composta. Dat van stukken of brokken t'zamengesteld, of gevoegd is; dat uit, en in malkander kan gezet of gevoegd worden. *V. Composizione: e.*

Compositamente. Geschiktelijk, zediglijk, zachtelijk, matiglijk, zaftzinniglijk, bedaarlijk, met ingetogenheid.

caninar compostamente. Zedig en ingetogen over de straat gaan.

Compostezza. Zedigheid, gematigheid, ingetogenheid, bezadigheid, bedaartheid.

compostezza di costumi, de' gli abiti &c. Zedigheid, gematigheid, ingetogenheid der zeden, eerbaarheid in kleederen, enz.

COMPORRE &c. V. Componere.

COMPORTARE. Verdragen, lijden, dulden, uit-of doorstaan. *V. Sopportare.*

comportar' uno. Iemand verdragen, lijden of dulden.

comportar qualche cosa. Iets verdragen, lijden, dulden, toelaten, toestaan, gehengen, gedogen.

comportar ogni travaglio. Alle moeite en arbeid met lijdzaamheid verdragen, uit-of doorstaan.

il padre lo comporta. De vader verdraagt, lijd, duld het, laat het toe, gedooft het. *V. Sopportare, Tolerare.*

non poter comportar la spesa, l'aria, il mare, le fatiche, &c. De onkosten, de lugt, de zee, de moeite en arbeid niet kunnen verdragen, lijden, dulden, uit-of doorstaan.

secondo che l'età tenera comportava. Na dat het de teere jeugd verdragen of lijden konde; na dat de teere jeugd magtig of sterk genoeg was het zelve te lijden, te verdragen, uit of door te staan.

non comporta il dovere, che &c. Het betaamt, het voegt of

of past niet, het is onlijdelijk, onverdragelijk, niet oorbear dat, enz.

il paese &c. lo comporta. Het land lyd, duld, verdraagt het; het land staat het toe, geduld of gedooft het.

Comportarsi. Zig malkander verdragen, lijden, dulden; met malkander overeenkomen, eens zijn, in rust en vrede onder malkander leven; ook zig houden, gedragen. *V. Compatire.*

comportarsi bene. Zig eerlijk en wel houden, zig vroom en wel gedragen; ook welvaren, fris en gezond zijn. *V. Portarsi.*

comportarsi bene (insieme.) Zig wel verdragen, met malkander eens zijn, wel onder malkander leven.

Comportato. Verdragen, geleden, geduld; uit- of doorgestaan.

esser comportato. Verdragen, geleden, geduld, toegelaten, of gedooft worden.

queste vostre insolenze e leggerezze non faranno comportate. Uw moedwilligheid, ligtvaardigheid, derdelheid zal niet geleden, geduld, gedooft, verdragen of toegelaten worden, zal men u niet toestaan, toegeven.

Comportabile, comportevole. Verdragelijk, lijdelijk; dat men verdragen of lijden kan; ook regt, billijk. *V. Compatibile.*

il prezzo è comportabile. Die prijs is nog lijdelijk, verdragelijk; die prijs gaat nog heen, is nog billijk, enz.

il freddo &c. è (non è) comportabile. Die koude is onlijdelijk, onverdragelijk; is niet om te verdragen, te lijden, uit of door te staan.

Comportabilmente, comportevolmente. Verdragelijk, lijdelijk, billijk, redelijk, dat te lijden of te verdragen is.

Comportabilità, comportevolezza. Verdragelijkheid, lijdelijkheid; ook redelijkheid, billijkheid.

Comportamento, comportanza. Verdraginge, geduld, verdraagzaamheid, lydzzaamheid. Ook goed gedrag.

COMPOSIZIONE, compofitura. V. Componere.

COMPOSTO, compofitura. V. Sopra.

COMPRA. V. Più abbasso.

COMPRARE, comparare. Koopen, inkoopen, verkrijgen, verwerven.

comprar qualche cosa. Iets koopen, inkoopen.

comprar la gatta nel sacco. De kat in de zak koopen, iets onbezien, op eens anders woord koopen.

comprar una cosa a danari contanti. Iets voor baar geld koopen, iets met gereed geld betalen; ook iets met vlyt zoeken, navorschen, naspeuren.

comprar le brighe a danari contanti. De gedingen of pleitzaken voor baar geld koopen, met gereed geld betalen.

comprar a tempo. Iets op een tijd koopen, inkoopen.

comprar una cosa cara, (caro) a buon mercato (a buona derrata.) Iets voor een hooge, of geringe prijs inkoopen; iets dier, voor veel of min geld inkoopen, goed koop hebben.

un pazzo solo può comprare più di quanto fanno vendere dieci savi. Een gek kan alleen meer inkoopen, als tien wijze menichen weten te verkoopen.

Comprato, comperato, compro. Gekogt, ingekogt.

Compratore, comperatore. Een kooper, inkoop, die geen die koopt; ook een kalant, die gewoon is te koopen.

Compra. Koop, koopinge.

far una compra. Een koop doen.

fu bruttamente ingannato nella compra di quella casa. Hy is in het koopen van dat huis schandelijk misleid, bedrogen geworden.

cavallo &c. da compra. Een paard dat te koop is, een koop-paard, enz.

Comprabile, comperabile. Te koop staande, het geen men kan of mag koopen, veil.

Compra-vendi. Een die iets koopt om weder te verkoopen, die oude dingen ophaalt, opboeft, vernieuwd, om uit te veilen; een verkooper van oude lorten of vodden.

COMPRENDERE. Bevatten, begrijpen, bezeffen, verstaan, bemerken, weten, kennen, leeren; ook aannemen, ontvangen.

lo stomaco comprende il cibo. De maag neemt of ontfangt de spijze.

comprender il vero senso di qualche concetto. De ware zin en verstand van een ontwerp bevatten, begrijpen, verstaan.

comprender gli ammaestramenti. De lessen verstaan, bevatten, begrijpen.

l'uomo non può comprendere che cosa sia Iddio. Den mensch kan met zijn verstand niet agterhalen, of doorgronden wat God is; kan het Goddelijk wezen niet bevatten, begrijpen.

per quanto che ho potuto comprendere. Zoo veel als ik heb kunnen begrijpen, bemerken, of verstaan.

da questo egli comprese che &c. Hier uit verstond, bemerkte of giste hy, dat enz.

adesso comprendo che Dio ha mandato il suo angelo &c. Nu zie, erkenne, bespeure, bemerk ik klaarlijk, dat God zijnen Engel gezonden heeft.

Comprendere, comprenderfi. Bevatten, in zig begrijpen, of houden, daar onder bevat of begrepen zijn, daar onder verstaan, geteld of gerekend worden.

comprender li numeri in una somma. De getallen in een somme bevatten, begrijpen, verstaan.

tra questo si comprendono ancora i mobili. Hier onder worden ook de tilbare goederen en huisraad begrepen, verstaan, gerekend.

vi sono 20000 anime, senza comprendervi le donne ed i fanciulli. Daar zyn twintig duizend zielen binnen, zonder vrouwen en kinderen daar onder te begripen, te rekenen, (ongetekend de vrouwen en kinderen.)

questo circuito comprende ancora la vostra casa. In deze kring is u huis mede begrepen.

questa definizione comprende ogni cosa. Deze beschrijvinge begrypt, bevat alles in zig, of is een begrip van alles.

che cosa comprende questo libro, questa lettera? Wat bevat of begrijpt dit boek, deze brief in zig? welk is den inhoud van dit boek, deze brief? enz. wat word in dit boek of deze brief bevat, begrepen?

- waat van handeld of spreekt dit boek, deze brief? [enz.]
- Comprendere.** Betrappen, grijpen, vangen, agterhalen. *V. Cogliere.*
- comprender' uno su 'l fatto.* Iemand op heeter daad betrappen.
- comprender' uno nell' adulterio.* Iemand in overspel betrappen, overvallen.
- Comprendere.** Verkrijgen, bekomen, erlangen, bereiken de eeuwige zaligheid; ook de Christelijke volmaaktheid.
- Compreso.** Bevat, begrepen, verstaan, gerekend.
- haver ben compreso una cosa.* Iets wel bevat, begrepen of verstaan hebben.
- esser compreso tra (fra) complici.* Onder de makers of medehelpers geteld of gerekend worden, daar onder begrepen zijn.
- esser compreso nella lega, nella pace.* Mede in het verdrag of vredensverbond bevat, of begrepen zijn, mede daar aan part of deel hebben, deelagtig zijn.
- compresovi li marinari erano 300. persone.* Het bootsvolk mede gerekend, waren zy drie honderd in 't [getal.]
- Compreso, compresa.** Begrip, kring, omtrek, kreits; ook inhoud.
- tutto 'l compreso della città.* De gansche omtrek of begrip van de stad.
- in si piccol compreso?* In zoo een klein, of kort begrip?
- il compreso della lettera &c.* Begrip of inhoud des briefs, [enz.]
- Comprensibile.** Begrypelyk, bevattelyk, dat men bezeffen, verstaan of bevatten kan.
- Comprensibilità.** Begrypelykheid, bevattelykheid; gemakkelykheid om te begrypen.
- Comprensivo.** Die bequaam is om te begrypen, te bevatten; of 't geen men bezeffen, verstaan of bevatten kan.
- facoltà, (potenza) comprensiva.* De kragt, of vermoegen om iets te begrypen, te bevatten.
- Comprensiva.** Verstand, begrip, kennisse, wetenschap.
- Comprensione, comprendimento.** Begrip, bevattinge, bezeffinge, kennis van iets.
- Comprensive.** Een die al volmaakt, volkome en zalig is, die de volmaaktheid en zaligheid bezit, geniet.
- viatore (corritore) non comprensore.* Een reiziger, looper, maar geen bereiker; dat is, een die omzwerft en loopt, maar zyn doelwit niet bereikt, tot zyn oogmerk niet geraakt, of komt.
- COMPRESSARE.** Perffen, drukken, in een dringen, duwen, sluiten, benaauwen, prangen.
- comprestar la mano.* De handen t'zamen drukken, in een sluiten, vouwen.
- Compreato, compreso.** Hard geperft, t'zamen gedrukt, in een gedrongen, geduwt.
- Comprensione, compressamento, compressura.** Perffinge, drukkinge, t'zamendrukkinge, duwinge.
- COMPRO,** in plaats van **Comprato.** *V. Comprare, &c.*
- COMPROBARE, comprovare.** Bewyzen, aantoonen; ook goedkeuren, goedvinden, toestemmen. *V. Provare, Approvare.*

- Comprobato, comprovato.** Bewezen, getoond, goedgekeurt, goedgevonden, toegestemd.
- Comprobazione, comprovazione.** Bewyzinge, aantooninge; ook goedkeuringe, goedvindinge, toestemminge.
- COMPROMETTERE.** Iets aan goede mannen verblyven, iets aan goede mannen, of afscheidsluiden stellen.
- comprometterfi in una persona disinteressata. V. Sopra.* *queste cose compromettono alla mia libertà.* Deze dingen benadeelen, krenken myn vryheid, strekken myn vryheid tot nadeel of schade, zyn aan myn vryheid nadeelig of schadelijk.
- il legger libri lascivi compromette molto alla purità del cuore, che professiamo.* Het lezen van onkuifche boeken is zeer nadeelig of schadelijk aan de zuiverheid des harten, strekt tot groot nadeel of schade, doet de zuiverheid des harten, die wy verpligt zyn te bewaren, omverer smyten, krenken, enz.
- Compromesso.** Onder malkander afgesproken, over een gekomen, eens geworden, enz.
- Compromesso, compromessa.** Een verblyf. Een geschrift, waar door men wederzijds iets aan goede mannen steld, om uitspraak te doen, met belofte van zig daar aan te zullen gedragen.
- entrar' in compromesso. V. Compromettere.*
- metter' una differenza &c. in compromesso.* Een geding of pleitzaak aan goede mannen, of afscheidsluiden stellen, aan eens anders vonnis of uitspraak over- [geven.]
- metter' in compromesso la libertà &c. altrui.* Iemand's vryheid krenken, benadeelen, beschadigen; iets tot nadeel of schade doen, nadeelig of schadelijk [zijn.]
- costoro sono vivaldi, e venuti da te rimetteranno in compromesso tutta la casa.* Dat zijn looze, doortrapte gassen, en byaldien gy ze tot u in huis neemt, zult gy'er geen voogd meer in zijn, zullen ze u overheeren, ten onder brengen.
- Compromessario, compromettitore, compromessarii &c.** Een regter door wederzyds verblyf aangesteld, door partyen verkooren, om hun zake te beslegten.
- COMPUNGERE (il cuore.)** Het hart doorsteken, doorgrieven, doorbooren, vermurwen, verbryzelen, ontroeren, raken, treffen; tot een inkeer brengen, tot berouw of leedwezen over de zonden, tot godvrugtigheid en ootmoedigheid bewegen, buigen.
- Compungerfi.** Een inwendig berouw of leedwezen over zyn zonden gevoelen, inwendig ontroerd, geraakt worden, een inkeer krijgen, tot godvrugtigheid bewogen worden.
- Compunto.** Inwendig ontroerd, geraakt, getroffen, tot berouw en leedwezen bewogen.
- esser (sentirsi) compunto (sutto compunto.)* Inwendig ontroerd of geraakt zyn, een berouw of leedwezen gevoelen, tot een inkeer gebragt of bewogen zyn.
- cuore contrito e compunto.* Een vermorzeld, verbryzeld hart, dat zyn zonden beschreid, beweend, dat berouw of leedwezen over zyn zonden heeft.

Compunzione, compungimento. Inwendige ontroeringe, beweginge, berouw of leedwezen over de zonden, innerlijke trek tot aandagt en godvrugtigheid. *compunzione del cuore, dello spirito. V. Divozione.*

lagrimar (pianger) &c. di compunzione. Uit overgroot berouw en leedwezen, uit innerlijke aandagt schreijen, weenen, tranen storten, enz.

COMPUTARE. Oprekenen, optellen, rekenen, tellen, uitrekenen, overrekenen, overslaan, een overslag maken. *V. Calcolare &c.*

computar le spese &c. De onkosten oprekenen, optellen; een overslag van onkosten maken.

Computare. Mede daar onder rekenen, of tellen, bystellen, byvoegen, mede onder begrijpen, bevatten.

computar' uno tra i suoi figliuoli &c. Iemand mede onder zijn kinderen rekenen of tellen, mede onder 't getal zyner kinderen stellen, voegen. *V. Riputare &c.*

Computato. Daar onder geteld, gerekend, bygeteld, bygevoegd.

non vien computato. Het word'er niet onder gerekend of geteld; 't word'er niet onder begrepen, bygesteld of bygevoegd.

Computatore, computista. Een rekenaar, opteller, opmaker van rekeningen, of een rekenmeester, een meester die leert rekenen. Ook een huishouder, bestierder van een huisgezin, een outfanger, of reutmeester.

Computo, computatione. Optellinge, oprekeninge, opmakinge van rekeningen, overslag, enz.

far un computo, i computii. Een rekening of overslag maken, overrekenen.

COMUNE, comunità, comunicare, comunione &c. *V. Comune &c.*

COMUNQUE. V. Come.

COMUTARE &c. V. Commutare &c.

CON. Propos. Met, nevens, mitsgaders, mede.

con un coltello. Met een mes.

con buone parole, (colle buone) Met goede woorden, in der minne, in goedheid, in vriendschap.

con questa condizione però. Dog met deze voorwaarde of beding.

con uno scudo ne sà guadagnar tre. Hy kan met een rijksdaalder drie winnen. Hy kau van een rijksdaalder drie maken.

con esso lui &c. V. Esso.

con arte. Met, of door konst, op een aardige, schoone wijze en maniere.

meco, seco, seco. V. Me, te, se.

con Dio. Met God, met de hulp en bystand Gods, in de name Gods.

andarfi (andarvene) con Dio. Met God, in Gods naam weg gaan, weg loopen.

rimansi con Dio. Blijft met, of by God, dat is, God zy met u, God geleide en beware u, God zy uw beschermmer, bewaarder.

esser (star) con uno. Met, of by iemand zijn, of staan; ook iemand toebehooren of eigen zijn, iemand raken.

co' lui non è meco. Deze mensch bestaat my niet, gaat

my niet aan, raakt my niet, is van mijn vrienden niet, hy is met my niet, enz.

col fratello, colla sorella. (In plaats van *con il, con la*) Met de broeder, met de zuster; of, mitsgaders de broeder, of zuster.

collo scudo in braccio. (In plaats van *con lo*) Met de schild aan den arm.

cogli occhi proprii. (In plaats van *con gli*) Met (mijn) eigen oogen.

co' cavalli. (In plaats van *con*) Met paarden.

egli se scusò con dire. Hy verschoonde, verontschuldigde zig met te zeggen, zeggende.

egli fece testamento col farmi bevede di tutt' il suo. Hy maakte een testament, of uiterste wille, en stelde of benoemde my erfgenaam van alle zijne goederen.

con tutto ciò. Met al dit, niettegenstaande, des niet te min, egter, evenwel. Ook hoewel, schoon, alhoewel.

con tutto ciò che le fosse fratello. Hoewel, niettegenstaande, schoon dat hy haar broeder was.

con tutto che. V. Sopra.

CONCA, conbiglia. Een schelp of schulp, of de vis in de zelve.

Conca. Met. Een groot aarde vat, een kruik.

conca da lavare. Een waschkniip, waschbalie, waschtobbe.

conca da lavare i piatti. Een spoelkomme, spoeltobbe, spoelvat.

conca da far la pasta. Een trog, of houten vat gelijk een trog uitgehold. *V. Madia.*

Concarella. Een kleine schelp of schulp, een klein vat; een schelpje of schulpje, een vaatje.

CONCATENARE. t'Zamen in de ketenen sluiten. *Met.* Aan malkander hegten, enz.

Concatenato. t'Zamen in ketenen gesloten, aan malkander gehegt.

Concatenamento, concatenazione. t'Zamenluitinge in boeijen of ketenen.

CONCAVO, concavità. V. Cavo, cavare &c.

CONCEDERE. Toestemmen, toestaan, toelaten, vergunnen, verleenen, dulden, gehengen, gedogen, willen dat iemand, enz.

lo concedo volentieri. Ik stemme, ik late het gaarne of gewillig toe, ik heb 'er niets tegen, ik mag het wel lijd.

le leggi concedono. De wetten vergunnen of laten toe, de wetten gedogen, dat enz. de wetten verbieden niet, dat, enz.

ciò che concederà il tempo, la stagione &c. Zoo veel als den tijd, of den tyd van 't jaar zal toelaten, vergunnen.

conceder' un privilegio ad uno. Iemand eenig voorregt geven, verleenen, vergunnen, toestaan, enz.

se Dio mi concede la grazia. Als my God de genade geeft, verleend; zoo ik de genade van God erlange, verwerwe, verkryge.

egli mi concessa li suoi bomeri. Hy verleende, vergunde my zijn schouders; hy gaf my zijn schouders ten besten.

Concesso. Toegestemd, toegestaan, toegelaten, vergund,

gund, verleend, geduld. *V. Lecito.*
è concesso di andarvi liberamente. Het is toegelaten, toegestaan, vergund om vry en onverhindert te mogen gaan.
Concessione. Toelstemminge, toelatinge, vergunninge, verleeninge, verlof, oorlof.
per concessione fattani dal Papa. Uit verlof of toelstemminge, toelatinge, vergunninge aan my door den Paus gedaan.
CONCENTO. Maatgezag, t'zamenzinginge, overeenstemmend gezang. *V. Concerto, Harmonia.*
CONCENTRARE. t'Zamen in, of byeen trekken, in het middelpunt, of midden by een of t'zamen trekken.
Concentrarfi. Zig t'zamen in, of byeen trekken, in, of opkrimpen.
Concentrato. t'Zamen in, of by een getrokken, in, of opgekrompen.
Concentratione. t'Zamentrekkinge, in, of byeen trekkinge, krimpunge, inkrimpunge.
CONCEPIRE. Ontfangen, teelen.
concepir (nel ventre) In 's moeders lichaam ontfangen, teelen.
Concepire. Met. Bedenken, uitvinden, verzinnen, verciereu, smeden. Ook begripen, bevatten, bezeffen, bevroeden, zig verbeeld, verstaan, vatten.
V. Comprendere.
concepir una cosa. Iets bedenken, uitvinden, verzinnen, verciereu, smeden.
concepir una cosa molto bene. Iets zeer wel begripen, bevatten, verstaan.
Concepire. Scheppen, genieten, ontfangen.
concepir un desiderio. Een begeerte of verlangen scheppen, door begeerte of verlangen branden, blaken.
concepir uno sdegno, un odio mortale contro alcuno. Tegen iemand een doodelyken haat opvatten, voeden, koesteren, behouden; iemand onverzoeu-lyk, doodelyk haten.
Concepito, concetto. Ontfangen, geteeld.
concepito (concepto) in peccato originale. In deersfonde ontfangen, voortgebragt, met de erfsonde besmet.
Concetto. Een gedagte, meeninge, begrip, enz. Ook een voorfchrift, plegtiglyke woorden of taal, in openbare ftukken gebruikelyk.
esprimer bene i suoi concetti. Zyn gedagten, zyn meening of gevoelen wel uitdrukken, te kennen geven, openbaren, verklaren.
distender (formar) un concetto. Een (concept) een gedagte of meening opstellen, uitbreiden, verklaren.
un bel concetto. Een aardig, net, schoou (concept) schoone gedagte of inbeeldinge.
concetti alti, leggiadri, belli, polleggrini, capricciosi &c. Verheve, aardige, nette, zeldzame, wonderlyke, ongemeene, koddige, rare (concepten) of gedagten.
questi erano i concetti di quel cavalliere. Dat was de meening, het besluit of voornemen, dat was de rede, de woorden van dien Hoveling.
proruppe in questi concetti. Hy brak of borst in deze woorden uit, hy begoft deze woorden te spreken.

esser in buon (alto) concetto appresso alcuno. In een goede of groote meening, gevoelen, agtinge, naam of aanzien by iemand zyn, by iemand voor een vroom en deugdzaam mensch geagt, gehouden of versteren worden, te boek staan, enz.
esser in cattivo (basso) concetto appresso alcuno. In een slechte meening, gevoelen, naam of aanzien by iemand zyn, voor een quaad of ondeugend mensch aangezien, geagt, gehouden of versteren worden, by iemand zwart te boek staan.
perder il concetto. De goede meening, gevoelen, naam of aanzien by iemand verliezen, quyt raken, of varen laten.
un maligno concetto. Een quade of boosaardige, goddelooze gedagte. Ook een quaad of boosaardig bestaan of voornemen.
prender concetto di voler &c. By zig besluiten, vaststellen of voornemen dit of dat te doen.
Concettoso. Vol van schoone gedagten of inbeeldingen, veele schoone gedagten of inbeeldingen hebbende, met veele schoone gedagten opgepropt of ingenomen zynde.
Concettare, concettizzare. 'Allerhande (concepten) of gedagten, verzinnen, verdigten, verciereu, smeden.
Concessione, concessione, concepimento. Ontfanginge, ontfangenis, teeling.
nell instante della concessione. In het punt of oogenblik der ontfangenis, op dezelve tyd of oogenblik dat men ontfangen word.
CONCERNENTE. Aangaande, rakende, betreffende, belangende.
proporrò cose concernenti l'interesse publico. Ik zal dingen voorstellen, die het gemeene best aangaan, raken, betreffen; daar van het gemeene best bestaat, beruust, zyn voordeel of belangen heeft, waar door het gemeene best aangroeit, aanwast, vermeerdert.
CONCERTO. t'Zamenstemminge, overeenstemminge, overeenkomst.
un concerto di musica. Een eenstemmig gezang of gespeel, overeenkomst, zoetluidentheid of maatgezag van verscheide stemmen of speeltuigen.
Concerto. Eenmoedigheid, eensgezindheid, eendragtigheid, overeenkomst, verdrag, eenparig besluit of voornemen.
di concerto. Eenpariglyk, eenmoediglyk, eendragtiglyk, eenstemmiglyk, volgens accoord of afspraak.
andar (caminar) di concerto in qualche cosa. Te gelyk, dat is, eenpariglyk, eenmoediglyk, eendragtiglyk (volgens accoord of verdrag) in een zaak te werk gaan, vervaren, een lyn trekken, eens zyn.
V. Concertare.
concluder, risolver, proporr &c. una cosa di concerto. Iet eenmoediglyk, eenpariglyk onder malkander besluiten, vaststellen, voornemen.
Concertare. Overeenkomen, overeenstemmen, t'zamen spannen, eens zyn. *V. Concerto.* Ook iets voornemen, vaststellen, besluiten. Ook overleggen, overwegen, bedenken, beraden, overpeinsen.
V. Deliberare &c.

concertar una cosa tra di se. Iets onder malkander vast stellen, besluiten, eenpariglyk overleggen, overwegen.

concertar il modo, il tempo &c. De wyze of maniere, den tyd beramen, vaststellen, besluiten, overleggen, overwegen, zig daar over beraadslagen, te radegaan, raad plegen. *V. Deliberare.*

Concertato. Overeengekomen, afgesproken, vastgesteld, besloten.

cofe già concertate. Zaken, die eenpariglyk, van alle besloten, vastgesteld, overlegt, overwogen zyn.

Concertatamente. Eenstemmiglyk, eenmoediglyk, eendragtiglyk, eenpariglyk, tegelyk (volgens accoord of besluit.)

andar (caminar) concertatamente. Te gelyk, eenmoediglyk, eendragtiglyk, eenpariglyk gaan, eens zyn, verdragen. *V. Pari.*

Concertamento. *V. Concerto.*

CONCESSO, concessione. *V. Concedere &c.*

CONCESSIONE &c. *V. Concepire.*

CONCETTO. *V. Concepire.*

CONCHIGLIA. *V. Conca.*

CONCLUDERE, conchiuso &c. *V. Concludere &c.*

CONCIARE. Bereiden, vervaardigen, toestellen, toerigten, arbeiden, wecken, murw, zagt of zacht maken. *V. Acconciare.*

conciar corami, pelli. Leertouwen, leerbereiden, vellen bearbeiden, gereed maken.

conciar guanti &c. Handschoenen (parfumeeren) welriekende maken, een reuk of geur geven.

conciar olive, capperi &c. Olyven, kappers, enz. inmaken, inzulten, pekelen.

conciar cedri, limoni, limoncelli, naranzi, ciregie &c. Citroenen, limoenen, oranje-appelen, kerfen of kriecken inmaken, inzouten.

conciar pesci, arenge, orate. Visschen, haringen, zeebraaflens, enz. in azyn, zout, enz. inmaken, inzouten, pekelen. *V. Marinare.*

conciar in brodetto &c. In een sauce inmaken, toebereiden, smakelyk maken, saucen. *V. Acconciare.*

conciar il vino. Wyn meuyeren, slyden, mengen, vervalschen, brouwen.

conciar un corpo morto. Een dood lichaam wasschen, balzemen. *V. Acconciare.*

Conciare. Afregten, onderregien.

conciar falconi. Valken afregten, onderregten, mak of tam maken, temmen.

Conciare, acconciare. Qualyk houden, deerlyk handelen, mishandelen, toerigten, digt aflossen, afsmeeeren, harde stokslagen geven.

io ti concierò in maniera tale che &c. Ik zal u zoo deerlyk handelen, toerigten, dat gy, enz.

guardate, come questa sella ha conciato quel povero cavallo. Ziet, hoedanig deze zadel dit arme paard gedrukt en bedorven heeft.

come egli mi concì tutta la notte, il mio scombiantè ve 'l dica. Hoedanig hy my de gantsche nacht handelt, quelt en plaagt, zal u myn gelaat te kennen geven, openbaren.

conciar uno pe 'l di delle feste. Iemand voor den vierdag

TOM. I.

toerigten, dat is, deerlyk aflossen, affmeeren, harde stokslagen geven, mismaken, mishaudelen.

Concia-Acconcia met een *Soft.* beteekend verscheide arbeids- of ambagts-lieden, in plaats van *Conciatore, Acconciatore di &c.*

concia-corami, acconcia-corami. Een leertouwer, leerbereider.

concia-lavezzi &c. Een pannelapper, een hersteller, hermaker van oude potten of pannen.

concia-tusto. Her- of vermaker, her- of versteller van allerhande dingen, die alles weet te hermaken, of te herstellen.

Conciato, concio. Bereid, vervaardigt, toegesteld, toegerigt, bereid, bearbeid; ook ingemaakt, ingeleid, ingezouten, ingezult, gepekelt.

PELLI concie, corami &c. conciatì (conci.) Bewerkte, bearbeide, bereide huiden of vellen.

noci, cedroni &c. conciatì. Ingeleide, geconsfyte noten, citroenen, enz.

vino conciato (concio.) Gemuyerde, gefnede, gemengde, vervalschte wijn.

falconi conciatì. Afgeregte, getemde, mak of tam gemaakte valken.

mal concio. Deerlyk toegeregt, mishandelt, afgeroost, afgesmeerd, enz.

Conciamente. *V. Acconciamente.*

Concia, conciatura. De saufe, zulte, pekël; ook de stoffe en materialen, waar in, of waar medeiers geperst, geweekt, bereid, gearbeid, ingemaakt, ingeleid, gezult, gepekeld, of gebalsemt word. Ook de inpekelling, zultinge, inzoutinge zelf. Ook de plaats daar het leer getouwt, bereid of gemaakt word; leertouwery.

una concia preziosa. Een kostelyke balsen, of reukwerk, (om handschoenen daar mede een zoete reuk, of geur te geven, welriekende te maken.)

una buona concia. Een lekkere saufe of vogt (om in te doopen.)

concia di pesci, cedroni, naranzi, olive &c. De saufe, of pekël van visschen, citroenen, oranje-appelen, olyven, enz.

cedri, naranzi, olive &c. in concia. Ingezoute, ingeleide, citroenen, oranje appelen, olyven, enz.

dar la concia alle pelli. Huiden of vellen touwen, wecken, bereiden.

dar la concia alli guanti. Handschoenen balsen, een aangename reuk of geur geven, welriekende maken. [ken.]

dar la concia alle parole. Zijn woorden een zoete geur geven, welriekende maken, dat is, vleyen, pluimstrijken, sikkfleyen, zoete woorden geven.

dar la concia ad una bugia. Een leugen welriekend maken, een zoete geur geven, dat is, verciëren, verbloemen, een schijn van waarheid geven, bedekken, bemantelen.

Conciatore, conciere, Conciatrice, conciera. Een toemaker, toebereider van spijs of saucen; een zuikerkaar, een inzulter; iemand die de spijs smakelyk maakt, een kok; ook een vercierder, opschikker, verciërster of opschikster; ook een stoffeerder

H h

der

- der of schoonmaker van kerken, kamers, enz. *V. Acconciatore.*
- conciatore delle chiese, delle sale, camere &c.* Een vercierder, opschikker, oppronker, stofteerder van kerken, kamers, enz.
- Concio, in concio.* Vaardig, gereed, bereid, bequaam. gelegen. *V. Acconcio.*
- esser' in concio.* Vaardig of gereed zijn.
- esser ben' in concio.* Welstaan, wel voorzien zijn, zig wel bevinden, gevoelen, enz.
- esser' in concio di partirsi &c.* Bereid, vaardig, gereed zijn om te vertrekken, reisvaardig zijn. *V. Acconcio.*
- metter' in concio qualche cosa.* Iets bereiden, vervaardigen, gereed maken, toerusten, toestellen, (om op zijn tijd klaar en gereed te zijn.)
- venir' in concio a qualche cosa.* Te regter tijd tot iets komen.
- mi venne in concio di vederlo.* Het quam my net te pas hem te zien, het was te regter tijd, dat ik hem [zag.
- Concime.* Mestginge van land, mest, drek.
- Concimare.* Het land mesten, ver maken.
- CONCILIARE.** Verzoenen, vereenigen, bevredigen, te vrede stellen. *V. Raccogliare, riconciliare.*
- conciar gli Autori.* De strijdende of tegenstrijdige Schrijvers vergelijken, vereenigen, op een en dezelfde zin uitleggen, verklaren.
- conciar due cose contrarie.* Twee tegens malkander strijdende dingen vergelijken, vereenigen.
- conciarfi il favore di tutti.* De genegenheid, vriendschap of gunst van altemaal bekomen, verkrijgen, verwerven, tot zig trekken.
- Conciliazione.* Verzoeninge, vergelijkinge, vereeniging, bevrediging, overeenkomst, verdrag.
- CONCILIO.** Een verzameling, vergadering, Raads, of Kerkelijke vergadering.
- radunar un concilio generale, (universale)* Een algemeen (Concilie) Kerkenraad, Kerkelijke vergadering of byeenkomst beleggen, beroepen, beschrijven.
- celebrar' (far') un concilio.* Een Kerkenraad, Kerkelijke vergadering, (Concilie) of byeenkomst houden, of bywoonen.
- appellar al concilio.* Tot, of op de Kerkenraad, of (Concilie) beroepen. Als men meend door een lager regter verongelijkt te zijn.
- il Concilio di Trento.* Het Concilie van Trenten, de Kerkvergadering tot Trenten gehouden.
- Conciliabolo, pseudoconcilio.* Een onwettig, onregtmattig (Concilie) Kerkvergadering; ook een kleine vergadering, een verzameling van weinig luiden; ook een vergader- of verzamelplaats. *V. Conventicolo.*
- CONCINNARE.** Fraay maken, toerusten, toestellen, bereiden, aanregten, opschikken, optooijen, vercierden, beschaven, opquikken.
- Concinno.* Schoon, fraay, aangenaam, welgemaakt, aardig, mooy, bevallig, minnelyk. Sprekende van een aangezigt. Ook beschaafd, net, sierlijk, aan-

- genaam, hoogdravend, deftig, fraay. Sprekende van een vaars, of reden.
- Concinnità.* Fraayheid, reinheid, zinnelykheid, netheid, schoonheid, aangenaamheid, aardigheid, bequaamheid, properheid, beschaafdheid.
- CONCIO.** *V. Conciare, conciato.*
- CONCIONATORE.** Een reden of verhoog-voerder, een predikant. *V. Predicatore.*
- CONCIOSIACOSACHE.** Nademaal, dewyl. Dit woord is niet meer in 't gebruik. *V. Poiche, Giache, &c.*
- CONCISO.** Kort, beknopt, bondig. Word van een verhoog of reden gezegt.
- stile, modo di parlar &c. conciso.* Een korte, beknopte, bondige schryfaart, spreekwyze, verhoog, enz.
- CONCISTORIO, concistoro, confistorio, l'adunanza de Cardinali.** (Consistorie) Kerkenraad, geestelyk geregt, voor 't welk alle zaken die de kerk aangaan, gesliffen en bygelegd worden.
- in pieno confistoro.* In de volle (Consistorie) of Kerkenraad.
- far concistoro di tutti li Cardinali.* Met alle de Kardinalen raad, of geregt plegen, houden.
- Concistoriale.* Van of tot het (Consistorie) of Kerkenraad behoorende.
- Concistoriale.* Iemand die een lidmaat, byzitter of mederegt in het (Consistorie) of kerkelyk geregt is, die in des regters afwezen voorzit.
- CONCITARE.** Aanporren, ophitsen, verwekken, aanprikkeljen, aanmoedigen, bewegen, tergen, aanzetten; ook opstoken, opruijen, oproer maken, verwekken.
- conciar' uno, (l'animo di uno) a qualche cosa.* Iemand tot iets aanporren, ophitsen, aanprikkeljen, aanmoedigen; iemands gemoed tot iets opwekken, aanmanen, opwakkeren.
- conciar' il popolo a ribellione, rivolte.* Het volk tot opstand aanporren, opstoken, ophitsen, opruijen, opschudding onder het volk verwekken, het volk doen muiten, tegen zyn overheid opstaan.
- conciar gli animi.* De gemoederen bewegen, aanprikkeljen, aanporren, aannoopen, tergen, aanzetten. [ten.
- conciar romori.* Oproer, oploop, opschudding verwekken, zaaijen, veroorzaken, brouwen.
- conciar l'uno contro l'altro.* Den een tegens den ander opruijen, opstoken, ophitsen, oneenigheid onder malkander verwekken, stoken, zaaijen.
- conciarfi l'indignazione di qualcheduno adosso.* Zig iemands gramschap op den hals halen, zig by iemand doen gehaat of benyd worden.
- Concitato.* Aangeport, opgehitst, verwekt, aangeprikkel, aangemoedigd, bewogen, getergt, gezard, verbitterd.
- addolcire, (appacificare, ratchetare) gli animi concitati.* De oproerige gemoederen doen bedaren, stillen, bevredigen, te vrede stellen, ter neer zetten.
- Concitamento, il concitare.* Aanporringe, ophitsing, opstokinge, aanmoediging, aanprikkeling.
- CONCITADINO.** Een medeburger, een landsman,

man , die in hetzelfde land getogen of geboren is. *Concittadinanza*. Medeburgerfchap. landmanschap. **C O N C L A V E**. Een geheime, beflote plaats of kamer, (het Conclave) waar in de Kardinalen in, of opgefloten worden, om een nieuwe Paus te verkiezen. Ook *Met.* 't Geen in het (Conclave) is voortgeval-

[len. *entrar' in Conclave*. In de geheime kamer of het (Conclave) gaau , vertrekken, zig daar in opsluiten.

il Conclave di Clemente decimo. Historie of verhaal van het gene by de verkiezinge van Clemens de X. in het (Conclave) is voorgevallen.

Conclavista. Iemand, die een Kardinaal in het (Conclave) bedient of oppaft.

C O N C L U D E R E, *concludere*. Besluiten, insluiten, opsluiten, een besluit maken, een gevolg uit iets [trekken.

Iddio concludere ogni cosa in se stesso. God bevat, begrypt, besluit alles in zig zelfs.

quindi si concludere, che &c. Hier uit bemerkt of besluiten, dat, enz.

concluder' un negozio, un' affare, un processo. Een zaak eindigen, besluiten; een geschil beflissen, byleggen, vereffenen, besleggen.

concluder la pace. De vrede teekenen, sluiten; den oorlog eindigen, besleggen.

concluder' un matrimonio, un contratto. Een huwelyksverbond, band of verdrag sluiten, treffen, ma-

[ken. *consultano tutti' i ddi, e concludono nulla*. Zy beraadslagen, overleggen, overwegen, bedenken, beraden den gantschen dag, en besluiten ten laatsten [niets.

borsa per concluderla, (concludiamola) Nu wel aan, op dat wy 't besluiten, volbrengen, voleindigen, laat ons afbreken, een einde maken.

Concluso, concluso. Besloten, gesloten, geëindigt. *non vi è per bona conclusionente nella dieta*. Tot hier toe is nog niets op den Ryksbesloten, of vastgesteld, geen besluit gemaakt, genomen.

la pace (sta) conclusa. Het vredeverbond is al geteekent, gesloten; den oorlog is bereids geslegt, geëindigt.

Concluso. Het einde of besluit, dat is, het geen is besloten of vastgesteld; het vonnis, gewysde of beflote uitspraak.

secondo (conforme) il concluso (li conclusi) dell' Imperio. Volgens de Ryksbesluiten, met de Ryksbesluiten of (constitucien) overeenkomende.

Conclusione, conclusione. Een besluit, het einde of oogmerk, of slot van iets; het vonnis, gewysde of uitspraak.

la conclusione è che &c. Het einde of besluit, de laatste meening, vonnis of uitspraak is, dat, enz.

questa è la conclusione. Dat is het besluit, dat blyft vastgesteld, daar by zal het berusten, verblyven.

far la conclusione. Heteinde of besluit maken, sluiten, eindigen.

dedurr' una conclusione da qualche proposizione. Een besluit of gevolg uit een voorstel maken of trekken.

venir' a (alla) conclusione di qualche affare. Tot het einde of besluit, tot het laatste vonnis of gewysde van een zaak komen, geraken, het laatste vonnis verkrygen, erlangen.

conclusione vera, evidente, certa, infallibile. Een zeker, gewis, onfeilbaar besluit of gevolg.

conclusione falsa, sofistica. Een valsch, bedriegelyk besluit of gevolg.

in conclusiones. Ten einde of besluit, in het einde, eindelyk, ten laatsten; als het voorder komt.

in conclusione che cosa sarà? In het einde, eindelyk, ten laatsten wat zal het zyn?

C O N C O C R E, *concuocere*. Verkooiken, verduwen, verteeren. Word eigentyk van spyze gezegt. *V. Digerire, Smaltire*.

Concosto. Verkookt, verduwt, verteerd.

Concozzione. Verteeringe, verkookinge, verduwinge van spyze.

far buona concozzione. Wel verkooiken, verduwen, verteeren.

i vimi gagliardi aiutano la concozzione. De sterke wyenen doen de spyzen verteeren, verkooiken, verdu-

[wen. **C O N C O L L A**. Een beemde of weide, een groene tusschenwydte tusschen twee velden of stukken lands gelegen.

C O N C O M I T A N T E. Dat met een ander ding gaat of komt, verzelt, vergezelschapt, volgt.

Concomitantemente. Verzellender, vergezelschappender, geleidender, volgender wyze, by maniere van gezelschap, gevolg, geleide.

Concomitanza. Verzellinge, vergezelschappinge, geleidinge, gevolg, geleide, gezelschap van iets.

C O N C O R D A R E. Overeenkomen of stemmen, eensgevoelig zyn. Ook verzoenen, vergelyken, vereenigen. *V. Accordarsi*.

il nome concorda col fatto. De naam komt met de daad over een, gelijk de naam is, is ook de daad, of, de naam beantwoordt de daad.

tutti concordano in questo. Alle zynze hier in eens, alle komenze hier in overeen.

non li potiamo concordare. Wy kunnen hen niet vergelyken, verzoenen, vereenigen, tot geen verdrag of vergelyk brengen, bewegen.

Concordarsi. Zig vereenigen, met een ander eens worden, zig vergelyken, verdragen, overeenkomen.

Concordante. Overeenkomende of stemmende, eensgevoelig zynde.

Concordanza. Overeenkominge of stemminge, vergelykinge, vereeniginge, verdrag, overeenkomst. Ook eendragt, eenigheid, vrede, goed verstand, vriendschap.

la concordanza della sacra scrittura. De overeenkomste der spreuken in de Heilige Schriftuur, zoo na de woorden als na den zin.

Concorde. Eendragtig, vreedzaam, goed verstand houdende, wel overeenkomende, van een hart, zin en wille.

vissero sempre concordi. Zy zyn met malkander altyd wel overeengekomen, zy hebben vriendelyk, gemeen

H h 2

meenzaam, of eendragtig onder malkander geleest, zy hebben altyd goed verstand of vriendschap onder malkander gehouden, enz.

Concordemente. Eendragtiglyk, cenpariglyk, vriendelyk, gemeenzaamlyk.

Concordi vole. Het geen nog kan vergeleken of vereenigt worden, het geen nog in der minne kan gestift of bygelegd worden.

Concordia. Eendragt, eenigheid, eensgezindheid, eenmoedigheid, eendragtigheid, vrede, goed verstand, vriendschap.

viver' in pace, e concordia. In vrede en eenigheid leven, een gerust en eenzaam leven leiden.

vidurr' i litiganti a concordia. De strydende of twiftende vereenigen, verzoenen, vergelyken, tot vrede en eendragt brengen, bewegen.

per la concordia crescono le cose piccole. Eendragt brengt magt, vrede en eendragt zegend, verrykt, of vervuld alles.

di concordia. Eendragtelyk, eenmoediglyk.

CONCORRERE. Loopen, te zamen loopen, verzamelen, met hoopen byeen komen.

vi si concorre da ogni banda. Men loopt of vloeyt daar van alle plaatsen na toe, men loopt daar uit alle plaatsen te zamen.

in questo giorno vi suol concorrer gran popolo. Op dezen dag pleegt daar een groote meeuigte volks te zamen te loopen, te verzamelen, na toe te vloeyen, is daar een grooten toeloop van volk.

concorsero tutti li paesani. Alle de boeren liepen te zamen, verzamelden, of quamen byeen.

quando concorrono due giorni festivi. Als twee seeltdagen te zamen komen, agter een volgen, enz.

vi concorrono molte ragioni. Daar komen veele redenen of oorzaken byeen, of te zamen, daar komen veele redenen of oorzaken te voorschyn, daar veropenbaren zig meer redenen als eene.

a buon contratto hanno da concorrere le seguenti condizioni. By een goed verdrag of verbond moeten alle volgende bedingen of voorwaarden te zamen komen, gevonden worden.

in lui concorrono tutte queste belle virtù. In hem komen alle deze schoone deugden te zamen; in hem worden alle deze schoone deugden gevonden; hy bezit alle deze schoone deugden, of hy is de schatkamer van alle deze schoone deugden.

concorrere in una opinione. In een meening overeenkomen, of stemmen, van een zinn of gevoelen zyn; eensgezind zyn.

concorrer' in un disegno, proposito &c. Een en het zelve voornemen hebben, eensgezind zyn, van voornemen onverschillend of eenmoedig zyn.

concorrer' in uno col voto. In de verkiezing van een zeker persoon overeenkomen of stemmen.

concorrer' alla spesa. De kosten helpen dragen, verlighten, zyn part of deel geven, byleggen.

concorrer' alla divina grazia. Met de Goddelyke genade ook medewerken, dezelve niet te vergeefs of onnuttelyk ontfangen, misbruiken.

Concorrere. Te zamen loopen, dat is, om de voor-

togt vegten, of stryden, de voorrang of voortogt betwiften, niet willen wyken of toegeven:

concorrer' con uno nella bellezza, ricchezza, nobiltà &c. Iemand in schoonheid, rykdom, adeldom niet willen toegeven of wyken, zig willen gelyk stellen of te boven gaan, daar in, willen overtreffen, uisteken, uitmunten.

concorrer con uno nell' amore di una. Met iemand over een persoon vrijen, ten huwelyk verzoeken, beminnen, medevrijen, na een persoon dingen of [staan.

concorrer con uno nell' acquisto di qualche dignità. Nevens een ander na een ampt of waardigheid dingen, staan, te zamen een ampt eischen, verzoeken.

Concorrente. Loopende, te zamen loopende, verzamende, met hoopen by een komende.

per questa, e per altre ragioni concorrenti. Wegens deze en andere daar bykomende redenen, of oorza- [ken.

Concorrente. Medeminnaar, medevrijer: die een vrouwspersoon ten huwelyk verzoekt, daar een ander over vrijd. *V. Competente.*

vi sono molti concorrenti a questa carica. Daar zyn veele die na dit ampt of deze waardigheid tragten, dingen, staan, of streven.

Concorrenza. Te zamenloopinge, toevloeiinge, byeenkomste, verzameling. Ook medevrijery, nayver tusschen medevrijers. *V. Competenza.*

concorrenza di opinioni, pareri. Overeenkomste, overeenstemminge van gevoelen.

concorrenza di voti. Gelykheid, gelykmatigheid, gelykvormigheid van stemmen.

vi è gran concorrenza tra questi due. Daar is een groote nayver, poginge, stryd tusschen deze twee; of deze twee yveren, pogen, tragten of dingen zeer. *esser' in concorrenza con un' altro a qualche cosa.* Te zamen iets eischen, verzoeken, na iets dingen of [staan.

Concorso, concorrimento. Toeschietinge, byspringing. Ook hulp, bystand.

vi è gran concorso. Daar is een groote toeloop, toevloeiinge, byeenkomste of meeuigte van volk; daar loopt of vloeyt veel volks te zamen, daar verzamelt; of komt het volk met hoopen byeen.

concorso generale, particolare di Dio all' azione dell' uomo. De algemeene, byzondere hulp of bystand Gods in de werken der menschen.

CONCUBINA. Een byzit, bywyf, byslaapster, concubyn.

concubina (d'un uomo maritato) Een bywyf, een hoer (van een getrouwd man.)

tenerfi una (concubina) Een bywyf onderhouden, met een byzit huis houden.

Concubinário, concubino. Die een byzit onderhoud, die met een byzit huis houd, een Pol.

Sacerdote concubinario. Een Priester, die een byslaapster, concubyn of (bedmeid houd.)

Concubinatio. Byzitschap, bywyffschap, 't onegte byzitten of bywoonen van een concubyn of hoere, onderhouding van een bywyf.

viva *

viver' in concubinato. In onegte staat een vrouws-
perfoon byflapen, byzitten, bywoonen. Ook in
den huwlyken staat een byzit onderhouden, met
een bywyf huis houden.

Concubinare. V. Sopra.

Concubito. Byflapinge, bylegginge.

concupito illecito. Onbehoorlyke, onbetamelyke, on-
geoorloofde, niet toegelate, verbode byflapinge
of vermenginge.

CONCULCARE. Met de voeten vertrappen, ver-
pletten, vertreden. Iemand de voet op de nek zet-
ten, onder de voeten treden.

CONCUCERE &c. V. Concocere.

CONCUPIRE, concupiscere. Iets gretiglyk begee-
ren, ernstig wenschen, naiets haken.

Concupiscenza. Begeerlykheid, wellust; ook drift,
vleeschelyke lust, of begeerte.
concupiscenza carnale. Begeerlykheid des vleeschs;
vleeschelyke lusten of begeerte.

Concupiscibile. Begeerlyk, waardig om gezogt of be-
geert te worden, wenschelyk.

la parte, facoltà, appetito concupiscibile. 't Begeerlyke
gedeelte, dat is, de kracht der ziele, waar door zy
het goede najaagt, zoekt of begeert.

CONCUSSARE. Het volk persen, prangen, be-
naauwen, schenden, schaven, villen, het vel o-
ver de ooren halen, uitzuipen, naakt en bloot
maken, bezwaren, verdrukken.

Concussione. Persfinge, prainginge, benaauwinge,
uitzuiginge, uitzuipinge, onderdrukkinge, ver-
drukkinge, bezwaringe.

Concussore. Een schender, schaver, viller, perser,
pranger, benaauwer, uitzuiger, uitzuiper, on-
derdrukker, verdrukker, die al te veel schattin-
gen doet geven, asperfsen, afknevelen.

CONDANNARE, condannare, Dannare. Iemand
doemen, verwyzen, veroordeelen, vonnistegens
hem vellen. *V. Dannare.*

*condannar' uno alla (a) morte, al fuoco, alla prigione, all'
esilio &c.* Iemand ter dood, het vier, de gevange-
nis, kerker of ballingschap doemen, verwyzen.
condannar' uno alla (nella) testa, apena capitale. Iemand
tot de halsstraffe, of ter dood doemen, verwyzen,
het vonnis des doodstegen iemand vellen of stry-
[ken.

condannar' all' inferno, al purgatorio &c. Ter hellen
of vagevier doemen, verwyzen, veroordeelen.

Condannare, dannare. Verdoemen, dat is, uitschrap-
pen, uitdoen, uitwiffen, uitvegen, te niet doen,
vernietigen.

condannar la ragione del debito. De schulden uit-
schrappen, uitvegen, te niet doen, uitwiffen,
vernietigen.

condannar l'obligazione. Een (obligatie) of handschrift
ontzenuwen, kragteloos maken, te niet doen,
vernietigen.

condannar' una porta. Een deur of poort verdoemen,
dat is, toemaken, toefluiten, tocnagelen, toe-
spykeren, toemetfelen, enz.

Condannato, darnato. Veroordeeld, verwezen, ver-

doemd, gedoemd.

una porta condannata (dannata) Een vernagelde, toege-
metfelde, toegeslote deur, daar door niemand uit of
ingaan zal.

Condanna. Een boete, geldboete.

Condannazione, Condannazione. Doeminge, verdoe-
minge, verwyzinge, veroordeeling.

CONDECENTE. Betamende, betamelyk, wel-
voegende, gevoegelyk, passende, welstaande.

Condecemente. Betamelyk, gevoegelyk, behoor-
lyk, welgevoegelyk, gevoeglyker wyze.

Condecenza. Betamelykheid, behoorlykheid, ge-
voeglykheid, welgevoeglykheid.

CONDIGNO. Verdienende, na verdiensten, ver-
diend, waardig, regtmatig, billyk. *V. Degno.*

condegna penitenza, condegno castigo. Waardige, regt-
matige boete, welverdiende straffe, een boete
of straffe met de zonden overeenkomende.

Condegno. Regtmatigheid, behoorlykheid, billyk-
heid; 't geen regtmatig, behoorlyk, billyk, of
na verdiensten geschied.

di condegno, e di congruo. Uit verdiensten, uit waar-
digheid of genade.

Condegnamente. Regtmatiglyk, billyk, behoorlyk,
na verdiensten, na waarde, welverdienender,
regtmatiger, behoorlyker wyze, met regt, ten
regte.

CONDENNARE &c. V. Condannare &c.

CONDENSARE, densare. Verdikken, dik maken,
doen stremmen, ronnen of runnen, in een, of op
een hoop dringen, of pakken.

Condensare, condensarsi. Dik worden, t'zamen loo-
pen of runnen.

Condensato. Dik gemaakt, verdikt, in een, of op een
hoop gedrongen, gepakt.

aria &c. condensata. Een donkere, duistere, dikke,
betrokke lugt.

Condensazione, condensamento. Dikmakinge, verdik-
[kinge.

CONDESCENDERE. Toestemmen, toestaan,
vergunnen, inwilligen, overeenkomen, bewil-
ligen, goedkeuren, overeenstemmen, van een
gevoelen zyn, toegeven, believen, toelaten, op-
volgen. *V. Compiacere.*

condescendere alle offerte di uno. Iemands aanbiedinge
(of presentatien) aannemen, toestaan, inwilligen,
ontfangen.

condescender' alla debolezza, fiacchezza di uno. Iemands
zwakheid iets toegeven, ten besten houden, ver-
schoonen. Iemands zwakheid aanzien, enz.

condescender' a' prieghi, pretensioni &c. altrui. Iemands
verzoek of begeerte toestaan, inwilligen, vol-
[doen.

condescender' a far qualche cosa. Zigtot iets veritaan,
iets toestaan, toelaten, vergunnen, inwilligen,
believen.

condescender' al parere altrui. Iemands gevoelen of
meening toestaan, inwilligen, goedkeuren, met
iemands gevoelen overeenkomen, van een gevoe-
len zyn.

condescender al volere altrui.* Zig na eens anders goeddunken schikken, bequamen; zig door een ander laten regeeren, zig na iemands neiginge voegen, schikken, dragen.

Condescendente, condescendevole. Gediensfig, goedaardig, willig, gereed, vaardig, toegevend, involgende, believende, vreedzaam, vredelievende, zagzinnig.

un'huomo molto condescendevole, (conscendente) Een gediensfig, goedaardig, heusch, beleefd mensch. Ook die vreedzaam, vredelievend, zagzinnig, tot geen twist of tweedragt genegen is.

Condescenso. Toegeftemd, toegestaan, vergund, ingewilligd, bewilligd, goedgekeurt, toegegeven, toegelaten, opgevolgt.

esser (venir) condesceso in qualche cosa. In een zake opgevolgt, beliefd worden.

Condescendenza. Gediensfigheid, wilvaardigheid, involginge, believinge, toegevinge.

CONDESTABILE. *V. Contestabile.*

CONDIO, *averbio composto di, e Dio, vale in buon hora.* In Gods naam.

và con Dio. Gaat in Gods naam.

rimanti con Dio. Blyft in Gods naam.

CONDIRE. Spyzefaucen, smakelyk maken, toebereiden: Ook inzulten, pekelen. *V. Conciare, Acconciare.*

condir la minestra. De sop of warmoes smakelyk maken, toebereiden.

condir le sue parole. Zyn woorden faucen, een liefse-lyke geur, of smaak geven, in zuiker inleggen, innaken, doorzuikeren, dat is, bevallig en aangenaam maken, netjes en sierlyk voortbrengen.

condir le sue cose ed azzioni con qualche grazia e dolcezza. Zyn dingen en werken met een zoetheid, aangenaamheid, bevalligheid gelyk als innaken, inzuikeren, confyten.

Condito. Ingemaakt, ingeleid, geconfyt, ingezuikerd, doorzuikerd, in zuiker gemaakt, geleid, enz.

Condito, conditi. Gekonfyte, ingemaakte, doorzuikerde, in zuiker geleide dingen, als citroenen, quepeeren, enz.

Condimento, condito, condimenti. Zout, pekelen, sauce, kruiden, zuiker, en diergelyke tot het innaken van eenige dingen behoorende of diensfig.

CONDISCEPOLO. Een medeleerling, schoolgezel.

CONDIZIONE. Een afkomst, geslagt, stam, huis, oorspronk; ook de staat, gesteltenis, toestand of gelegenheid van zaken.

buomo di bassa (infima, vile, vilissima servil) condizione. Een mensch van een lage, nederige, slegte, geringe, veragtelijke staat, of afkomst.

esser di alta condizione. Van een hooge, doorlugtige stam gesprooten of afkomstig zyn.

viver &c. secondo la sua condizione. Volgens zyn staat of gelegenheid leven, zyn leven naar zyn staat schikken of voegen.

vi dirò la mia condizione. Ik zal u myn staat, toestand of gelegenheid vertellen, ontdekken, verhalen.

esser di miglior (peggiore) condizione dell' altro. In een slegter of beter staat zyn als den ander, slegter of beter gesteld zyn als den ander.

dura condizione. Een harde, ellendigē, slegte, rampzalige toestand.

Condizione. Gelegenheid, gesteldheid, gesteltenis, toestand.

informarsi della condizione del paese, della robba. De gelegenheid, gesteldheid, gesteltenis of toestand van een land, waren of koopmanschappen onderzoeken, ondervragen; zig van de gelegenheid of toestand des lands laten onderregten, berigt, of kundschap krygen.

Condizione. Een gelegenheid, dat is, een ampt of bedieninge, bezigheid, werk, enz. *V. Impiego.*

haver trovato buona condizione. Een goede gelegenheid, ampt, bedieninge, bezigheid of werk vinden, hebben.

migliorar, peggiorar, cambiar la sua condizione. Zyn dienst of gelegenheid verbeteren, verslimmeren, veranderen.

cercar, (buscar) condizione. Gelegenheid, dienst zoeken, navragen, naar een gelegenheid omhoo- [ren.]

entrar' in condizione. In dienst treden, zyn dienst aannemen, aanvaardden.

Condizione, condizioni. Voorwaarde, beding, aanbiedinge, wet, besprek, onderhandeling. *V. Accordo, Appuntamento, Articolo.*

dar, por, offrir condizione, (condizioni) Bedingen of voorwaarden voorstellen, voordragen, voorstaan, voorhouden; iets bedingen, voor uit stellen, aanbieden.

con (a) questa condizione però. Dog met deze voorwaarde, beding, enz.

per nessuna condizione. Op geenerley wyze of manie- [re.]

renderli a condizione. Zig met accoord, met zekere voorwaarde, beding of verdrag overgeven, onder- [werpen.]

condizioni certe, buone, vantaggiose, svantaggiose &c. Zekere, goede, voordelige, nadeelige, schade-lyke bedingen of voorwaarden.

le condizioni del giuoco, del contratto, della pace &c. De bedingen, voorwaarden of (conditien) van een spel, verdrag, enz. de hoofdpunten, artykelen der vrede, enz.

Condizione, condizioni. Deugden, wetenschappen, gaven des verstands, gemoeds enz. *V. Parte, Talento, Dote, Qualità.*

tiene buonissime condizioni. Hy heeft uitstekende, uitmuntende, schoone, deftige gaven, hy is met zeer schoone gaven verciert, verrijkt.

eccelle condizioni. Hooge, verheve, schoone, deftige gaven des verstands, zeden, enz.

Conditionella. Een geringe, slegte bedieninge of gelegenheid.

Condizionare. Bedingen of voorwaarden maken, voorstellen: bedingen, verdragen, overeenkomen, afspreken.

condi-

condizionar' una pace, un contratto, negozio &c. Van een vrede handelen, verdragen, de overgaafs-punten of artykeien opstellen, een verdrag of verboud maken, treffen, sluiten.

Condizionarsi. Een gelegenheid vinden, een ampt of bedieninge verkrygen, verwerven, bekomen, erlangen.

Condizionato. Geschapen, van nature gesteld, geaard; ook verdragen, bedongen, gesloten, overeengekomen.

robba, mercanzia ben, (mal) condizionata. Wel of qualyk gestelde, geschape, bevonde waren of koopmanschappen.

Condizionato, condizionale. In zekere punten of conditien bestaande, met zekere voorwaarden bepaald, vastgesteld, bezet.

egli ha il comando, non assoluto, ma condizionato (condizionale.) Hy heeft geen volle, maar alleen (in zekere punten of conditien) bepaalde, onbepaalde magt of geweld. *V. Limitato.*

Condizionatamente, condizionalmente. Met zekere bedingen, voorwaarden of conditien; op een bedonge, verdrage, overeengekome wyze of ma[n]iere.

CONDOLERE, condolerfi. Medelyden, meedogen, deernis met iemand hebben, over iemand ontfermen, erbermen, over iemands ongeval bedroeft zijn, smart of leedwezen betuigen, iemand beklagen, betreuren.

condolerfi con uno della morte di uno &c. Over iemands dood, enz. droefheid of leedwezen betuigen, iemands dood beweenen, beschreijen, betreuren, beklagen, zig over iemands dood bedroeft of gevoelig toonen.

Condoglienza, condoglienze. Rouwklagte, leedwezen, berouw, medelyden, mededoogend, mededoo-gendheid, deernis, enz.

passar (far) l'ufficio (gli uffici) di condoglienza con alcuno. By iemand de rouwklagte doen, afleggen, smert of leedwezen betuigen, over iemands dood of ongeval zig bedroeft of gevoelig toonen.

lettere di condoglienza. Rouwklagts-brieven, of, brieven van rouwklagten.

CONDONARE. V. Perdonare.

CONDOTTO, condotta, conduttore. V. Conducere &c.

Condotta, -aquidoccio. Waterleidinge. *V. Condotta, Condotto.*

CONDUCITORE, conduttrice. V. Più abbasso.

CONDURRE. Medeleiden, voeren, heen voeren, brengen, geleiden.

condurr' uno a qualche luogo. Iemand naar een plaats medeleiden, voeren, brengen, geleiden.

condurr' uno per honore, per rispetto. Uit agting, uit eerbiedigheid iemand verzellen, vergezelschap-pen, gezelschap houden, geleiden, volgen. *V. Accompaniare, Scortare.*

laddio vi conduca. God wil u geleiden, verzellen, be-waren, op de rechte weg brengen, God zy u leids-man, u bestierder, bewaarder.

condurr' il bestiaime. 'tVee dryven, hoeden, weiden, enz.

condurr' un esercito. Een leger geleiden, gebieden, 't bevel over een heir voeren.

condurr' uno a morte. Een misdadige naar de geregt-plaatse, ter dood voeren, brengen, geleiden.

condurrsi a qualche luogo. Zig naar een plaats begeven, vervoegen, naar een plaats gaan, vlugten, wyken. *V. Trasferirsi.*

condurrsi a far qualche cosa. Iets gaan doen, iets begin-nen of aanvaarden; ook tot iets gepraamt, ge-dwongen, of genoodzaakt worden.

condurrsi al lastrico, al sacco. Tot den bedelzak komen, geraken, tot de grootste armoede vervallen.

Condurre. Leiden, voeren, brengen.

condur le acque (per canali) 't Water door pypen of waterbuizen leiden.

condurr' approcci. Loopgragten trekken, maken.

Condurre. Voeren, dat is, *Met.* Regeeren, bestieren.

condurr' un negozio, un' impresa. Een zaak, een heer-lyke daad voeren, regeeren, bestieren.

condurr' una ribellione, una fazione. Een muit-of-op-roermaker, een belhamel, een stigter of aanrader zijn tot opstand; de oproerige aanleiden, aanvoe-ren, gebieden; zig tot opperhoofd der muitende stellen.

condurr' un' armata. Een leger geleiden, gebieden, 't bevel over een heir voeren. *V. Commandare.*

condurrsi saggiamente in qualche affare. Voor-of om-zigtig, wijlsijk in een zaak te werk gaan, een zaak wijlsijk aanleggen, in 't werk stellen, werkstellig maken, overwegen, overleggen.

Condurre. Huuren, diingen, voor eenig geld of loon aannemen.

condurr' una casa &c. Een huis, enz. huuren, voor geld in huur nemen.

Condotta, condotto. Gevoerd, geleid, aangevoerd, aangeleid; vervoerd, misleid.

esser malcondotto. Qualijk aangevoerd, of aangeleid zijn of worden, vervoerd, of misleid worden.

Condotta, condotto. Vrygeley, geleybrief, paspoort. *salvo condotto.* Geleybrief, paspoort (van een Land-heer of Vorst.)

condotta delle acque. Een waterleidinge, (door een buis, goot of gragt.) *V. Aquidotto, Doccia.*

Condotta. Leidinge, aanleidinge, aanvoeringe, beleid, bewind, opzigt, bestier.

condotta delle acque. Een waterleidinge, water-pijp of goot.

condotta de gli eserciti. Leidinge, aanvoeringe van een leger.

marciò l'esercito sotto condotta del Generale N.N. Het leger is opgebroken, vertrokken, voortgerukt onder het geleid of gebied van den Generaal N.N. *V. Comando.*

Condotta. Geley; ook de vragt of voerloon. *V. Vet-tura, Porto.*

Condotta. Houdinge, draginge, gedrag, levensaart, wijze of maniere van leven, zig zelfs te bestieren, of te regeeren.

la condotta di costui non mi piace. Zijn wijze of maniere van leven staat my niet aan, zijn gedrag of levens-aart

aart behaagt my niet; ik heb geen behagen in zyn doen en laten.

Condottare. Leiden, afscheiden.
condottar le acque. 't Water leiden, afscheiden.

Condottiere, conduttiere. Aanvoerder, aanleider, leidsman; ook een geley-koetzier, die het geley voerd.

Conducitore, conducitrice. Idem. Ook een huurder, iemand die iets voor eenig geld of loon aanneemt te doen.

Conducimento. Brenginge, leidinge van water, enz.

CONESTABILE, contestabile, condestabile *anticamente per capitano.* Een veldheer, veldoverste, overste, hoofd, kapitein.

CONFABULARE. Te zamen spreken, praten, kouten; iets vertellen, verhalen; malkander onderhouden.

confabular con uno. V. Sopra.

Confabulazione. Te zamenkoutinge, t'zamenpraak, onderhouding, praatje, gesprek, enz.

CONFACEVOLE, &c. V. Confare.

CONFALONE &c. V. Gonfalone &c.

CONFARE, confarsi. Nut, voordeelig, goed, dienstig zyn; helpen, baten; ook betamen, voegen, passen, welstaan.

questa medicina confarà molto a quella malattia. Deze artzeny of geneesmiddel zal in deze ziekte groot nut of voordeel bybrengen, veroorzaken; zal daar tegens zeer goed of dienstig zyn, veel helpen, baten, enz.

a me non si confanno boggimai queste leggierezze. Deze ligtvaardigheden betamen, voegen of passen my niet meer, staan my niet wel aan, zyn onbehoorlyk, onbetamelyk.

Confacévole. Nut, voordeelig, goed, heilzaam, dienstig; ook behoorlyk, betamelyk, gevoeglyk, welvoegende, welstaande, betamende, passende.
una grandezza, trattamento &c. confacévole ad un tanto Signore. Een grootheid, een onthaal, enz. aan zoo een groot Heer wel passende, voegende.

Confacévolezza, confacimento. Nut, voordeel, dienstigheid, betamelykheid, behoorlykheid, gevoeglykheid.

CONFEDERARE, confederarsi. Zig verbinden, vercenigen, een verdrag of verbond met iemand aangaan, maken, treffen, verdragen, overeenkomen.
V. Collegarsi.

confederarsi con uno. Een verdrag of verbond met iemand aangaan, maken, treffen, overeenkomen, verdragen.

Confederato. Verbonden, verbondgenootschap, bondgenootsch: met een verbond verbonden, een bondgenoot.

gli confederati. De (geallieerden) of bondgenooten.

Confederazione. Verbond, vrede-verbond, verdrag, maatschappij. *V. Lega.*

CONFERRARE. Een ampt of bedieninge geven, vergunnen, verleenen, opdragen; ook te zamen, of by een dragen, brengen, voeren.

conferrir beneficii Ecclesiastici. Kerkelyke bedieningen, (beneficien) vergunnen, verleenen, aan iemand opdragen.

conferrir un Vescovato, un' Abbazia, Parocchia, un feudo &c. ad uno. Iemand een Bisdom, Abdye, Parochie, leen, enz. verleenen, vergunnen, opdragen.

conferrir un Principato, Ducato, Contea &c. ad uno. Iemand een Vorstendom, Hartogdom, Graaffchap te leen geven, vergunnen, verleenen.

conferrir i suoi dinari in commune. Zyn geld in 't gemeen toe of bybrengen. Om koopmanschap of anders mede te doen.

Conferrire. Met iemand spreken, zamenpraak houden, iets overleggen, overwegen; met iemand beraadslagen, raad plegen, iets verhandelen, enz.

conferrir qualche cosa (di qualche cosa) con uno. Een zaak met iemand verhandelen, beraadslagen, overleggen, overwegen, over iets met iemand raad plegen.

Conferrire. Baten; dienen, helpen; nut, dienstig of voordeelig zyn, tot nut of voordeel strekken.

questa sua diligenza hà conferrito assai al bene publico. Deze zyn vlyt, zyn yver heeft tot het gemeene best veel geholpen, groot nut of voordeel bygebragt, is het gemeene best zeer dienstig, zeer nut of voordeelig geweest.

questo bagno &c conferrirà molto alla sua sanità. Dit bad, enz. zal tot zyn gezondheid veel helpen, baten, groot nut of voordeel bybrengen, zal zyn gezondheid zeer nut, heilzaam of dienstig zyn, zal hem in zyn voorige gezondheid weder herstellen, enz.
V. Contribuire.

Conferrito. Gegeven, vergunt, verleend, medegedeeld, opgedragen; overwogen, overleid, beraadslaagt; ook gediend, geholpen, gebaat.

Conferribile. Dat aan iemand gegeven, vergunt, verleend of opgedragen kan worden, dat iemand bekomen, erlangen, verwerven of verkrygen kan.

carica conferribile a qualsi sia galant' uomo. Een ampt of bedieninge, dataan yder eerlyk man gegeven, vergunt, verleend of opgedragen kan worden.

Conferenza, conferenze. t'Zamenpraak, onderhoud, t'zamenkoutinge, praatje, gesprek, gezelschap, onderhandeling, overweginge, overlegginge, beraadslaginge, raadpleginge, raadvraginge van eenige personen.

far, (tener) conferenza. Gesprek, t'zamenpraak houden, raad plegen, raad vragen, beraadslagen.
conferenza segreta. Geheime t'zamenpraak, gesprek, onderhandeling, raadpleginge, raadvraginge, beraadslaginge, raad, overweginge, overlegginge.
trattenersi a lunghe conferenze. Zig met langdurige t'zamenpraak, onderhandeling, raadpleginge ophouden; langen tyd met iemand in gesprek zyn, enz.

Conferrimento. Vergunninge, verleeninge, opdraginge, enz. *V. Collazione.*

conferrimento d'una carica. Vergunninge, verleeninge, opdraginge van een ampt of bedieninge.

CONFERMARE. Bevestigen, verzekeren, bewyzen, door getuigenis bekrachtigen, beweeren, goedkeuren, goedvinden, toestemmen.

conferr-

confermar' un privilegio, un decreto, una legge, un' ordine &c. Een voorregt of handvest, een wet, bevel of instelling, enz. bevestigen, bekrachtigen.

confermar' uno nella sua carica. Iemand in zyn ampt of bediening vaststellen, bevestigen, bekrachtigen.

confermar' un Vescovo, Abbate &c. Een Bisschop, Abt, euz. in zyn beroep of waardigheid bekrachtigen, bevestigen, enz.

confermar' uno ne' buoni proponimenti. Iemand in zyn goed voornemen sterken, bevestigen, aanmoedigen, opwakkeren, moed geven.

confermar' una scrittura, un contratto, una lega, con la propria mano. Een schrift of opstelling, een verdrag of verbond met zyn eige hand onderteekenen, bekrachtigen.

confermar' uno nel favore del Principe. Iemand in de gunst van de Prins versterken, bevestigen.

confermar' una proposizione con sode ragioni &c. Een voorstel met gezonde redenen bewyzen, aantoonen, beweren, bekrachtigen, bevestigen.

confermar' una cosa con giuramento. Iets met een eed bekrachtigen, bevestigen, beweren.

Confermato. Bekragtigt, bevestigt, beweerd.
la pace, la vittoria &c. vien confermata. De vrede, de overwinning, enz. word door nieuwe tydingen bevestigt, verzekerd.

Confermativo. Dat men verzekeren, bekrachtigen, bevestigen kan. Ook bevestigende, verzekerende, bekrachtigende, bewijzende.

Confermativone, conferma. Bevestiging, verzekering, bekrachtiging, bewys, getuigenisse.

dar, (far) ottenere la confermazione delle franchigie, de i privilegi della carica &c. Bevestiging, bekrachtiging der voorregten of handvesten, van een opgedrage ampt, enz. geven of mededeelen.

andar dal Papa per la conferma, (confermativone) del suo Vescovato, della sua Abbazia. Om de bevestiging van zyn Bisdom, Abdy, enz. by den Paus [gaan.

dar (conferir) la Confermativone (il sacramento della Confermativone) ad uno. De vorming ('t Sacrament van 't Vormzel) geven of mededeelen.

C O N F E S S A R E. Belyden, bekennen, toestaan, erkennen, biegten, vertellen, verhalen.

confessar' un delitto, la verita. Een misdaad belyden, bekennen, de waarheid zeggen, bekennen, niet verbergen, niet geheim of bedekt houden.

confessar' il debito. Zyn schuld belyden, bekennen schuldig te zyn.

confessar' il cacio. V. Cacio.

lo confesso. Ik sta het toe, ik beken het; ik loocheue, of ontken het niet.

Confessare, confessarsi. Biegten, bekennen, belyden.
confessar li suoi peccati, (confessarsi de' suoi peccati) Zyne zonden biegten, bekennen, belyden.

andar a confessarsi. Ter biegt, of om te biegten gaan, om zyn zonden te belyden, te bekennen, zig van zyn zonden te ontlasten, enz.

mi sarei confessato da costui. Ik zoude aan deze mensch gebiegt, dat is, myn ziele aan- of toevertrouwt

hebben, het binnenste van myn hert ontdekt of geopenbaart hebben (wy zeggen) ik zoud' er een huis opgetimmerd of gebouwd hebben.

confessarsi ad (da) un Prete, al (dal) Paroco. Aan een Biegtvader, of Priester zyn zonden biegten, bekennen, belyden.

Confessare. Biegt hooren, ter biegt zitten.

confessar' un penitente. Iemands biegt of belydenis hooren, luisteren.

Confessato, confesso. Die gebiegt, bekent of beledeu heeft: bekend, beledeu.

convinto e confessato fu sentenziato al fuoco. Na dat hy van zyn feit of misdaad was overtuigt, en het zelve bekent of beledeu hadde, wierd hy tot het vuur gedoemd, verwezen, met het vuur gestraft, enz.

contrito e confesso de' suoi peccati mori. Hy stierf, na dat hy beroow en leedwezen over zyn zonden gehad, en de zelve gebiegt en beledeu hadde.

Confessore, confessario. Een bekenner, belyder. Ook een Biegtvader, die de biegt hoort, ter biegt zit, enz.

piu tosto martire che confessore. Liever een Martelaar als een bekenner of belyder, dat is, liever de folter uit- of doorstaan, als het feit of misdaad belyden, bekennen.

andar dal confessore. Tot den Biegtvader, dat is, te biegt gaan.

trovarsi a' piedi del confessore. Aan de voeten van den biegtvader, dat is, in de biegtstoel zyn, zyne zonden biegten, bekennen; belyden.

Confessione. Belydenis, bekentenis, erkenenis. Ook belydenis van het geloof. Ook de Biegt, of belydenis der zonden.

confessione auricolare. De oorbiegt, of belydenis der zonden.

Confessione Augustana. De Augsburgsche (Confessie) belydenis.

sentir (udir) la confessione di alcuno, (sentir' uno in confessione) Iemands biegt hooren, aan- of toehooren, op iemands belydenis letten, agt geven of slaan; oplettende, opmerkzaam zyn.

far la confessione al (col) sacerdote. Voor den Priester zyn biegt, bekentenis of belydenisse doen, zyn zonde biegten, belyden.

andar' (venir') a confessione. Ter biegt gaan of komen, in de biegtstoel verschyuen.

confessione generale. Een algemeene biegt, of belydenis van alle zonden, den tyd van zyn leven begaan, bedreven.

gridar confessione. Om een biegtvader schreijen, of roepen, om een biegtvader verlegen zyn, in doods gevaar, of benaauwdheid zyn.

udir qualche cosa in confessione. Iets in de biegt hooren, dat is, in 't geheim of in 't verborgen, om het zelve te zwygen, onder het geheimzegel der biegt te bewaren, niet te ontdekken of te openbaren.

dir qualche cosa in confessione (come in confessione) ad uno. Iemand iets onder de wet of het verbond der biegt ontdekken of openbaren, dat is, onder het zegel van stilzwygentheid, met beding van het zelve geheim of verborgen te houden, niet te openbaren.

in atto di confessione. Onder het biegten; ook op een manier als een biegtende doet.

segreto (sigillo) di confessione. Het geheim-zegel, dat is, het stilzwygen, dat een biegtvader gezworen heeft om te houden, of na te komen.

sornar' a confessione. Wederom boete of (penitentie) doen, berouw of leedwezen over zyn zonden verwekken, een inkeer krygen, zig bekeeren, zyn leven beteren, vroom en godvrezend worden. *V. Penitenza.*

Confessionale. Een biegtstoel.

CONFETTARE. Confyten, in of doorzuikeren, in zuiker inleggen. *V. Candire, Condire.*

confettar' in zucchero, miele &c. In zuiker, in honing, enz. inleggen, in- of doorzuikeren, enz.

confettar di zucchero, &c. Met zuiker bedekken, o. vertrekken, inzuikeren, doorzuikeren, in zuiker inleggen.

Confettato, confetto. Ingeleid, ingeconfyt, bedekt, overtrokken.

confettato (di zucchero) In- of doorzuikerd, in zuiker ingeleid, met zuiker bedekt, overtrokken.

Confetto, confetti. Banket, zuikerwerk, allerhande ingeleide dingen, gelyk ooft, kruiden, wortelen, enz. maar eigenlijk word het genomen voor geconfijte amandelen, anys, coriander, enz. *V. Rinfreschi, Confettura.*

confetti preziosi, rari, delicati &c. Kostelyk, zeldzaam, lekker, aangenaam, welmakend banket of zuikerwerk.

face venir confetti. Hy liet banket, zuikerwerk, allerhande ingeleide dingen opdisschen.

face venir' i confetti. Laat het banket of nageregt opdisschen, opdragen.

una bella collazione di confetti. Een schoon ontbyt van banket of zuikerwerk. *V. Collazione.*

Confettino, confettini. Kleine ronde zuiker balletjes.

Confettura, Confettura, e confettione si dicono tutte le cose confette. *V. Confetto.*

Confettaro. Banket, zuikerwerk eeten, snoepen.

Confettaro, confettiere, confetturiere. Een zuikerbakker, bankerbakker, banketkramer, confytmaker.

Confettiera. Een banket- of confyt-dooze, of schotel, daar men de banket in opdifcht.

Confessione, confessioni. Ingemaakte, ingeleide, kostelyke zaken tot de artzeny dienende.

CONFICCARE. Spykeren, nagelen, met nagelen vast maken. Ook met planken toefpykeren, toenagelen.

conficcar (con chiodi.) Met nagelen vast maken, vast heggen, vast spykeren. Ook inslaan, enz.

conficcar di tavole. Met planken toenagelen, toefpykeren.

conficcar' una porta. Een poort vernagelen, met spykers aanslaan. *V. Condannare, Dannare.*

Conficcato. Gespykert, genageld, met nagelen vast gemaakt, gehegt, vernageld.

egli si conficcato in una croce. Hy wierd aan het kruis gellagen, genageld, gehegt.

CONFIDARE. Iets aan iemands trouwe bevelen,

iets te bewaren geven, aan- of toevertrouwen. *V. Fidare.*

confidar' un segreto &c. ad uno. Iemand een geheim, enz. aan- of toevertrouwen, ontdekken, openbaren.

confidar i suoi beni ad uno. Iemand zyn goederen betrouwen, te bewaren geven, aan- of toevertrouwen. [wen.]

Confidare, confidarsi. Zig op iemand betrouwen, vertrouwen, verlaten; op iemand of iets staat maken, steunen. *V. Fidarsi, Affidarsi.*

confidar in uno (sopra di uno) Op iemand zyn hoop of betrouwen stellen, zig op iemand betrouwen, verlaten.

confidar' in qualche cosa. Zig op iets betrouwen, vertrouwen, verlaten.

confidar nelle (sulle) sue proprie forze &c. Zig op zyn eigene kragten betrouwen, vertrouwen, verlaten, op zyn eige kragten steunen.

Confidato. Betrouwende, vertrouwende, zig verlatende, steunende. *V. Affidato.*

egli, confidato nelle proprie destrezze &c. Hy, op zyn eige bequaamheid steunende, zig daar op betrouwende, vertrouwende, verlatende.

Confidato. *V. Sotto.*

Confidente, confidato. Een vertrouwling of boezemvriend, die men alle geheimen aan- of toevertrouwd, die men alles ontdekt of openbaart.

confideri tutto l'negozio con un suo confidente, confidato. Hy overwoeg, overleide, beraadslaagde zig over deze zaak met een van zyn vertrouwlingen of boezemvrienden.

Confidentemente. Vertrouwlyk, met betrouwen, gewisselyk, zekerlyk, met een vaste hoop of vertrouwen.

ricoverr confidentemente a Dio. Met een stantvastig betrouwen, met een vaste hoop tot God om hulp en bystand loopen, (roepen.)

Confidentissimo. Een zeer vertrouwling.

Confidenza. Een vertrouwen, betrouwen, zekere en vaste hope.

haber gran confidenza in uno. Groote hope of vertrouwen op iemand stellen, hebben. Zeer op iemand steunen, zig zeer op iemand betrouwen, verlaten. *confidenza in Dio.* De hope of betrouwen op God.

Confidenza, confidenza. Een groot vertrouwen of gevoelen dat een groot Heer van een dienaar heeft. Ook de geheimen zelfs. Ook heimelyk verstand. Ook verdrag of verbond.

esser' ammeso alle confidenze del Rd. Tot de geheimen des Konings toegelaten worden. Ook des Konings geheime raad of vriend worden. *V. Cabinetto.*

carica &c. di confidenza. Een toevertrouwd ampt of bediening, waar in iemand veele Staats-zaken, bevelen of geheimen aanbevolen of toevertrouwd worden. Ook de bediening van geheime raad, raads-ampt, enz.

carica di prima confidenza. Een ampt van de grootste geheimen, dat is, te geen aan de vertrouwste vrienden van een Vorst verleend, vergund of opgedragen word.

vi è confidenza. Daar word heimelyk verstand gehouden, daar word verraad gebrouwd, gefmeed, men spaart of heult t'zamen, men speelt onder den hoed of dekmantel t'zamen. *V. Intelligenza.*

barbar (tener) confidenza (straniere). Heimelyk verstand met uitheemfche hebben of houden, met uitheemfche aan of t'zamen spannen, verraad brouwen of smeden. Ook *Met.* Uitheemfche verbonden aangaan, maken, treffen, zig daar mede verbinden, enz.

Confidenziale. Vertrouwlyk, vriendelyk, openhartig, opregt, vroom, die het wel met iemand meend, die aan iemand getrouw is.

Confidenzialmente. Vertrouwlyk, met een vaste hope, met een goed vertrouwen.

C O N F I G G E R E. Slaan, aanflaan, spykeren, nagelen, met nagelen vast maken, heggen. *V. Inchiodare, Conficcare.*

configge una casa al muro. Iets aan een muur vast maken, nagelen, spykeren.

lo flagellarono e lo confissero in una croce. Zy geesfelden hem, en floegen hem daar na aan het kruis.

Confitto. Aangeilagen, aangehegt, aangenageld, gespykert, vast gemaakt.

esser confitto in casa, in letto &c. In het huis, het bed, enz. vast gehegt of gespykert zyn, dat is, niet buitens huis komen, ziek te bedleggen. *V. Inchioda- [to.]*

C O N F I N E, confini. De landpalen, greazen, fcheidpalen, (frontieren.) *V. Frontiera.*

confini di Francia, Alemagna &c. De (frontieren) grenzen, of landpalen van Frankryk, Duitsland, enz.

guardar i confini. De (frontieren) grenzen, of landpalen behoeden, bewaren, op de grenzen van het land wagt houden, op zyn hoede zyn.

Confinare, confinarsi. Aangrenzen, aanpalen, naburig, aangrenzende, aanpalende, rondom of digt by gelegen zyn. Ook byeen of t'zamenkomen, vergaderen, verzamelen.

questo paese confina alla Francia. Dit land grenst aan Frankryk, is digtaan Frankryk gelegen.

la Francia si confina colla Lorena. Frankryk grenst of stoot aan het Hartogdom van Lotteringen, is digt by Lotteringen gelegen.

in lui si confinano la clemenza e la giustizia. In hem grenzen, stooten, of (komen) goedertierenheid en gerechtigheid te zamen; in hem word de goedertierenheid en gerechtigheid gevonden.

Confinare. Verwyzen, verzenden, bannen, in ballingschap zenden, jagen, verdryven. Ook afzonderen, fcheiden, vast houden.

confinar uno in qualche paese lontano. Iemand in een verre afgelege land bannen, in ballingschap zenden, jagen, verdryven.

Augusto confina Ovidio in paese remotissimi. Augustus heeft Ovidius naar zeer verre landen gebannen, in ballingschap gezonden.

confinar uno in casa. Iemand in het huis afzonderen, opsluiten, verdoemen, gelyk als gevangen houden.

Confinnare. Gebuur, naburig, aangrenzende, aanpalende, rondom of digt by getegen.

Domini confinnati allo stato Ecclesiastico. De Heerlykheden of landfchappen aan het Pautelyke gebied aangrenzende, aanpalende, digt aan het Pautelyk gebied gelegen.

Confinnato. Gebannen, in ballingschap gezonden, Ook afgezonderd, vast gehouden.

esser confinnato in casa &c. In zyn huis afgezonderd, vast gehouden of bewaard worden.

Confinanza. Aangrenzinge, aanpalinge, aanstootinge.

C O N F I R M A R E, confirmato, confirmazione. *V. Confermare &c.*

C O N F I S C A R E. Verbeurd maken, verklaren, aanslaan, (confisqueren.)

confiscar i beni d'alcuno. Iemands goederen verbeurd verklaren, aanslaan.

Confiscato. Verbeurd-verklaard, aangeilagen; (gconfisqueert.)

Confiscazione. Verbeurd-verklaringe, aanslaginge van goederen, enz.

sotto pena di confiscazione. Onder de straffe van verbeurd-verklaringe der goederen.

C O N F I T E M I N I. Een Latynsch woord, dat in de volgende zin gebruikt word.

esser al confitemini. De dood naderen, op sterven leggen, in dobbs nood zyn. Ook voor het geregt genoodzaakt of gedwongen worden om te bekennen, Ook op heeter daad bekennen, belyden.

Confistente. Een biegtende, een biegtkind, die zyn zonden biegt, bekend, belyd.

C O N F I T T O. *V. Configgere &c.*

C O N F L I T T O. Een gevegt, ftryd, slag, veldslag. *V. Battaglia, Combattimento.*

mori (vesti) in un confitto. Hy is in den slag gefneeveld, gebleven.

venir al confitto. In gevegt treden, handgemeen worden, slag leveren.

C O N F L U I R E. Na een plaats toevloeiich, stroomen, te zamen vloeijen, loopen.

là confluiscono li due fiumi. Daar vloeijen of loopen de beide rivieren in een, daar komen de beide stroomen te zamen.

Confluenza. Toevloeiingje; stroominge, te zamen-vloeiingje.

confluenza di fiumi. Daartwee rivieren byeen komen, in een loopen, t'zamenvloeijen (gelyk tot Coblentsen elders.)

C O N F O N D E R E. Te zamen gieten, meugen, florten, doormengen, vermengen, verwarren. *V. Imbrogliare.*

confonder i vini. De wynen onder malkander gieten, mengen, brouwen.

confonder il vino colla biera. Wyn en bier onder malkander gieten, mengen, florten.

confonder le materie, le questioni, i trattati. De vraagstukken, de opgegeve stoffen door malkanderen gooijen, vermengen, verwarren.

questo atto non si deve confonder con quell' altro. Deze zaak moet met de andere niet vermengt of verwacht worden, deze zake moet in 't byzonder afgedaan worden.

confonder le lingue. De talen of spraken onder malkander mengen , verwarren.

egli confonde il Francese coll' Italiano. Hy verwacht, (vermengt) het Fransch en Italiaansch, onder malkanderen, hy spreekt Fransch en Italiaansch onder malkander.

confonder gli animi. De gemoederen verwarren, verwilderen, verbysteren, verward of byster maken.

Confonderfi. Zig verwarren, verbysteren, stooren, verward of byster worden.

Confondere, sconfondere. Iemand zoodanig overtuigen, dat hy gelyk als stom word, niet een woord meer kunnen of spreken kan. Ook met woorden bestraffen, berispen, hekelen, over den hekel halen, onthutst of beschaamd maken, beschamen, enz. *V. Convincere, Riprendere, Mortificare.*

confonder' uno con vive ragioni. Iemand met klare en gezonde redenen overtuigen, overwinnen, beschaamd maken.

confonder' uno pubblicamente, in presenza di tutti. Iemand opentlyk, voor alle de wereld overwinnen, overtuigen, beschamen, onthutst of beschaamd maken, enz.

Iddio suol confonder li superbi. God is gewoon de hoovaardigen te vernederen, te verootmoedigen, enz.

Confuso. Te zamen gegoten, gemengd, gestort, vermengd. Ook verward, onthutst of beschaamd gemaakt.

una bevanda confusa di vari liquori. Een drank van allerhande uat of vogt door malkander gegoten, gemengd.

ogni cosa vi era confusa. Alles was daar verward, beklemmerd, onder een gemengd, vermengd.

un discorso etc. confuso. Een verwarde, vermengde redeneeringe, een mengelmoes, een redekaveling van allerhande zaken door malkander gemengd.

gridi confusi di donne e fanciulli. Een vermengd geschrey van vrouwen en kinderen.

un suono confuso. Een verward, vermengd, onbegrypelyk geluid, dat men niet begrypen of onderscheiden kan.

oenti sogni confusi. Zekeze, duistere, verwarde droomen.

restar (rimaner) partirsi confuso. Onthutst of beschaamd staan, schande en oneer inleggen, behalen, met schande en oneer bestaan, een beschaamt bakkes daar van dragen, met schande vertrekken.

restar confuso (tutto confuso) Gantsch verbaafd, verslagen, verschrikt, ontsteld, verward, onthutst of beschaamd worden.

far' uno restar confuso. Iemand overtuigen, overwinnen. Ook iemand ten onder brengen, onthutst of beschaamd maken, doen beschamen.

Confusamente. Verwardelyk, in wanorde, of wan-schikkelyk, overhoop, onder malkanderen.

parlar confusamente. Verwardelyk spreken, een verwarde, vermengde, onbegrypelyke taal voeren, niet verstaanlyk, duidelyk of onderscheidentlyk

spreken, alles onder een mengen, verwarren. *insender confusamente.* Ten halven, ten gedeelte, nu en dan iets begrypen, verwardelyk bevatten, verstaan.

Confusione. Verwarringe, menginge, gietinge van veele zaken onder malkander, wanorde. Ook verbaafdheid, verschriktheid, verwarringe, beschaaminge, schande, oneer, smaad.

confusione di vini, vivande etc. Een mengelmoes van wyuen of spyzen, door malkander gebrouwde, gemengde wyuen of spyzen, enz.

confusione di parole. Een verwarringe, vermenginge van allerhande woorden.

confusione di lingue. Verwarringe, vermenginge der talen of spraken.

metter' in confusione e scompiglio. Alles onder malkander, of over hoop gooijen of smyten, alles verwarren, vermengen, in wanorde brengen.

esser' in confusione. Ontsteld, verward, beklemmerd, verlegen zyn, niet weten wat men eerst of laatst beginnen of aanvatten zal.

a vostra confusione. Tot u smaad, tot u schande en oneer.

Confondimento. Menginge, vermenginge, verwarringe.

CONFORMARE. Schikken, voegen, gelykvormig maken, evenaren, vergelyken.

conformar' una cosa all' altra. Het een naar het ander schikken of voegen, gelykvormig maken, vergelyken.

Conformarsi. Zig gelykvormig maken, zig vergelyken, zig schikken, of voegen.

conformarsi alla volontà di Dio. Zig naar de wille Gods voegen of schikken, zig met de wille Gods verenigen, zig aan de wille Gods gelykvormig maken, overgeven.

conformarsi all' humor di uno, al piacer di uno. Zig geheel na eens anders wille, of gedagten schikken, voegen, dragen. Eens anders neiginge, en oogmerk opvolgen, zig door een ander laten regeeren.

Conformato. Geschikt, gevoegd, gelykvormig gemaakt.

Conforme. Gelykmatig, gelykvormig, gelykende, gelyk, het een als het ander. *V. Uniforme.*

gli abiti, la case, i letti, e tutte le altre massarizze vi erano conformi. De kleederen, het huis, bedde en gantschen inboel was gelykvormig, gelykende, een en dezelve; was onverschillend, gelyk.

esser conforme ad uno in qualche cosa. In een zaak iemand gelyken, gelykvormig zyn, enz.

i loro costumi sono in tutto conformi. Hunne zeden zyn onverschillend, gelyk; zy zyn malkander in manieren en zeden gelyk, zy verschillen in manieren en zeden niet.

questa cosa è piu conforme al mio genio. Dat ding is meer na myn zin, komt meer met myn zin over een.

Conforme. Volgens, na.

conforme (a quello) ch' io vi dissi bieri. Volgens het geen ik u gisteren gezegt hebbe.

conforme alle (le) leggi. Na of volgens de wetten.

conforma la scrittura. Volgens de Schriftuur.

non forme al proposito. Volgens ons voornemen, gelyk wy hebben bestoren of vastgesteld.

conforme al solito. Volgens de gemeene manier of gebruik, na gewoonte; gelyk het gewoonelyk, of gebruikelijk is, gelyk het in gebruik is, in zwang [gaat.

Conformemente. Gelykvormig, op een gelyke maniere of wyze, op dezelve wyze.

Conformazione. Gelykmatigheid, gelykvormigheid, gelykheid, schikkinge, voeginge, gedaante, gesteltenis.

la conformazione della nostra volontà a quella di Dio. Gelykvormigheid van onzen wille met de wille Gods, schikkinge of voeginge van onzen wille na de wille Gods.

Conformità. Gelykmatigheid, gelykvormigheid, gelykheid.

buon conformità (gran conformità) a (con) qualche cosa. Een groote gelykvormigheid, overeenkomst, gelykheid. Ook een groote trek of genegenheid tot of (mer) iets hebben; met iets grootelyks overeenkomens, gelykvormig zyn, gelyken. Ook tot iets zeer geneigd of genegen zyn.

conformità di umori &c. Gelykvormigheid, gelykheid der naturen of eigenschappen. *V. Simpatia.*

in conformità di questo &c. Daarom, om dies wille, dienshalven, te dier oorzaak, ten aanzien van dat, enz.

in questa conformità &c. By deze gelegenheid, gedaante, gesteltenis, geschapenheid der zaken.

CONFORTARE, Riconfortare. Sterken, versterken, verquikken, verfrissen. Ook troosten, vertroosten, verblyden, aanmoedigen, moed in 't lyf spreken, iemands moed opwakkeren. Ook opwekken, aanprikkelen, aanporren, aannoopen, aanmoedigen, overreden, bepraten, bewegen.

consortar' uno con qualche cosa. Iemand met iets sterken, verquikken, verfrissen.

consortar' uno con aglietti. V. Aglietto.

consortar' il cervello, il cuore, lo stomaco &c. De hersenen, het hart, de maag versterken, scherpen, graag maken.

consortar' us' ammalato. Een zieke verquikken, verfrissen, versterken.

consortar' un cadardo. Een kleinmoedige, vreesagtige, beschroomde sterken, aanmoedigen, moed of hart in 't lyf spreken, opwakkeren.

consortar' un malfattore, che va alla morte. Een misdadiger, die ter dood geleid word, sterken, aanmoedigen, moed in 't lyf spreken.

consortar' uno alla virtù, a qualche impresa. Iemand tot de deugd opwekken, aanprikkelen, aannoopen, aanmoedigen, opwakkeren.

Consortarfi, riconfortarfi. Zig wederom sterken, verquikken, verfrissen, laven, verhalen, tot verhaal komen, sterkte of kragten krygen, herwinnen. Ook weder vervrolykt, verblyd of getroost worden, wederom bedaren, moed scheppen.

consortarfi con una buona collationcina, buoni vini, consetti, rinfreschi &c. Zig met een goede (collatie) of

outbyt, met goede wynen, banket, enz. verquikken, verfrissen, sterken.

mangiato che hebbe, si confortò tutto. Zoo haalt hy dat gegeten of genuttigt hadde, bequaam hy weder, verkreeg hy zijn voorige kragten, wierd hy verquikt, weder hersteld, enz.

sentito che hebbe questo, tutto si confortò. Als hy dat gehoord of verstaan hadde, was hy weder gantsch gerust, getroost, te vrede, liet hy alle vrees en benaauwdheid varen, was hy zeer verblyd, verheugd.

consortatevi. Zyt getroost, zyt gerust, of te vrede, hebt goeden moed, zyt goeds moeds, laat alle zwaarigheid varen, wilt u niet ontrusten of stooren.

Confortato, riconfortato. Gesterkt, verquikt, verfrist.

Confortativo. Dat een versterkende kragt heeft, versterkende, verquikkende, verfrissende; ook een kragt artzney, een versterkende artzney of geneesmiddel.

case confortative dello stomaco, del cuore &c. Zaken, die de maag, het hart, enz. sterken, scherpen, graag maken, maag- of hartsterkende dingen.

odori, specie, balsami &c. confortativi della testa, del cerebro &c. Geurige, welriekende zaken, balsam, enz. die het hoofd, de hersenen versterken, scherpen, kragt geven.

un buon confortativo. Een versterkende, kragtige artzney of geneesmiddel. *V. Conforto.*

parole confortative. Vermogende, kragtige, doordringende woorden, die een mensch aanmoedigen, versterken, moed of hart in 't lyf spreken: woorden van groote kragt en vermogen.

Confortatore. Een versterker, vermaner, vertrooster, aanmoediger, zieketrooster, die den mensch opwekt, aanmoedigt, moed of hart in 't lyf spreekt, ook die de misdadigers ter dood geleid, versterkt, vertroost.

a niun confortatore dolce mai la testa. Geen vermaner of trooster heeft ooit het hoofd zeer gedaan, dat is, indien de vertrooster even eens gesteld was als de bedrukte, zoude hy wel anders praten.

Conforto, confortamento, riconforto. Sterkinge, versterkinge, vermaninge, vertroosting, troost; ook verquikkinge, verfrissinge, kragtige artzney of geneesmiddel.

dar conforto. Sterken, versterking geven, verquikken, vertroosten, opwekken.

prender conforto. Lavenis krygen, zig verquikken, verhalen, tot verhaal komen, bekomen, bedaren, hart of moed scheppen.

baver bisogno di conforto. Troost, versterkinge, vertroosting van nooden hebben.

Confortino, confortini. Kruidkoekjes, zuikerkoekjes, maagkoekjes, zuikerbroodjes, enz.

confortini da Norimberga. Neurenberger koekjes.

Confortinaio. Een bakker van maagkoekjes.

Confortamento. Sterkinge, versterkinge. *V. Conforto.*

Confortazione. V. Confortamento.

CONFRATE. Een medebroeder, dat is, medemonnik in een klooster.

CONFRATELLO. Een medebroeder, gildebroeder. *Confratellare, confratellarfi, fratellarfi (con uno)* Broederschap met iemand aangaan, maken, broeder met iemand worden, zig als broeders met iemand verbinden.

confratellarfi con uno. Broederschap met iemand aangaan, maken. *V. Affratellarfi.*

Confratellanza, fratellanza. Broederschap, medebroederschap, gilde. *V. Affratellanza &c.*

Confraternità, confrateria. V. Sopra. Odk een geestelijke broederschap in een klooster; ordens broederschap; ook een gezelschap of broederschap van wereldlyke personen. *V. Sodalità.*

CONFRONTARE. De voorhoofden of aangezichten tegens malkander stellen, overeen, of by malkander stellen, overeen, of by malkander brengen, enz.

confrontar' i testimoni. De getuigen overeen of tegen malkander stellen, verhooren.

confrontar' i rei, le parti. De gedaagde partyen overeen of by malkander brengen, stellen, den een tegen den ander stellen.

confrontar' i testimoni col reo. De getuigen over, of by de gedaagde brengen, tegenstellen.

confrontar' i conti. De rekeningen by, of nevens malkander houden, overzien, overleggen.

confrontar le Scritture. De schriften by, of nevens malkander houden, overflaan, overzien, (collationeeren); ook overleggen, of zy gelijkvormig, overeenkomende, of volmaakt zijn. *V. Collazionare.*

Confrontato. Overeen, of by malkander gebragt, gehouden, gesteld.

Confrontamento, confronto. Overeen, of by malkander bringinge, houdinge.

far' un confronto de i testimoni col (al) reo &c. Een voor- of tegenstellinge, verhoor van getuigen en beschuldigde ondernemen, de getuigen en beschuldigde overeen of by malkander brengen, stellen, verhooren.

CONFUSO, &c. Confusione &c. V. Confondere &c.

CONFUTARE. Wederleggen, tegenspreken, antwoorden, beantwoorden, oplossen.

confutar' un testimonio. Een getuigenisse wederleggen, tegenspreken, beantwoorden.

confutar le ragioni d'un' opponente. De redenen of gronden van een tegenparty oplossen, wederleggen.

Confutato. Wederlegt, tegengesproken, beantwoord, opgelost.

Confutazione. Wederlegginge, tegensprekinge, beantwoordinge, oplossinge.

CONGEDO. Afscheid, verlof; ook een vry- of geleibrief, paspoort.

dar congedo ad uno. Iemand oorlof of afscheid geven, van zijn dienst ontslaan, uit zijn dienst zetten, af danken, verstooren. *V. Licenziare.*

pigliar congedo. Oorlof of afscheid van iemand nemen, goede nacht of (adiu) zeggen.

li congedi estremi. De laatste afscheid, oorlof, enz.

Congedare (uno) Iemand oorlof of afscheid geven, (adiu) of goede nacht zeggen.

congedar le trappe. De krygsknegten af danken, verlof geven om na huis te keeren. *V. Cassare.*

Congedarsi (da uno) Van iemand scheiden, iemands gezelschap verlaten, van hem afgaan of vertrekken, oorlof of afscheid van hem nemen, (adiu) of goede nacht zeggen.

Congedato. Afgedankt, uit zijn dienst gezet, van zijn dienst ontslagen, verstoopen.

CONGEGNARE. Netjes by een, of t'zamen schicken, voegen, hegeu, vast maken.

congegnar due tavole &c. Twee berderen of planken t'zamen voegen, aan malkander lymen, hegen, of vast maken.

congegnar le doghe. De duigen van een vat by een of t'zamen schicken, voegen.

Congegnato. Netjes by een of t'zamen geschikt, gevoegt.

Congegnamento, congegno. t'Zamenvoeginge, aaneenhegginge.

Congegnevole. Dat men by een, of t'zamen schicken, voegen, of hegen kan.

CONGELARE. Bevriezen, vriezen, stremmen, ronnen of runnen, stollen; ook styf of hard maken, verdikken.

congelar' il Mercurio. Het Quikzilver hard maken, verdikken.

congelar'. *V. Sopra.*

Congelato. Bevrozen, toegevrozen, enz.

CONGRIB. Een hoop, stapel, verzameling, opstapelinge (van veelhande zaken.)

CONGETTURA. Gissinge, radinge, vermoedinge, meeninge.

per congettura. Door gissinge, radinge, vermoedinge, meeninge.

CONGIO, congo. Een zekere mate of yke.

CONGIONGERE, congiuntura &c. V. Congiungere &c.

CONGIUNGERE, congiugnere, congiungere. t'Zamen schicken of voegen, by een zetten of plaatsen, t'zamen stooten.

congiunger' una cosa all' (col) altra. Het een by het ander schicken of voegen, zetten, plaatsen.

congiunger le lettere, le sillabe. De letters of lettergrepen by een, of t'zamen schicken of voegen.

congiunger le armi. De wapenen by een rukken, t'zamen stooten, by een brengen.

Congiungerfi. Zig by of nevens malkander zetten, te zamen schicken of voegen, enz.

congiungerfi con uno (una) Zig by of nevens iemand voegen, zig met iemand verzellen, in iemands gezelschap treden, gezelschap, maatschappy, gemeenschap, vennootschap met iemand aangaan, maken, zig in iemands gezelschap begeven.

congiungerfi con uno per lega (alleanza) Met iemand een verdrag of verbond aangaan, maken, treffen, sluiten, zig met iemand verbinden.

le armate si congiungeranno. De legers zullen by een verzamelen, by een trekken, een leger maken, vereenigen.

congiungerfi con una amorosamente, carnalmente. Zig met een vrouw door liefde verbinden, een liefdesverbond aangaan, maken; ook zig vleeschelijk ver-

ver-

vereenigen, byslapen.
congiungersi con uno per parentado, matrimonio &c. Zig door het huwelijk aan iemand verknogten, verbinden, vermaagtschappen.
congiungersi con uno per amore, per vicinanza, simpatia, costumi &c. Zig door liefde, door nabuurschap, door overeenkomst of gelijkheid der zeden, aart, enz. tot iemand begeven, vervoegeu, met iemand gezelschap of maatschappij aangaan, maken, iemand vertellen, vergezelschappen.
Congiunto, congiunto. By, of nevens malkander gezer, te zamen gevoegd, verknogt, gehegt, verbonden, vereenigd, verzelt, vergezelschapt.
esser congiunto ad uno per amore, vicinanza, parentela (per sangue) &c. Met iemand door liefde, door nabuurschap, door verwantschap verknogt, of verbonden zijn.
queste due cose sono congiunte fra di loro. Deze twee dingen zijn aan malkander gehegt, gesliakelt, gebonden, behoosen te zamen.
Congiuntamente, congiuntamente. Te zamen, te gader, te gelijk, met malkander, gezamenlijk, eemodiglijk, eenpaarlijk.
Congiungimento. Te zamenvoeginge, te zamenfchikkinge of zettinge, byeen rukkinge, byeen stootinge, vereeniginge, te zamenbindinge, heginge.
congiungimento corporale (del corpo de' corpi). Te zamenvoeginge der lichamen, lichamelijke verknogtinge, vereeniginge.
congiungimento carnale, amoroso. Vloeschelijke vereeniginge, byslapinge.
congiungimento spirituale (dello spirito,) de gli animi. Vereeniginge des geests, der zielen, der gevoeden, enz.
Congiunzione, congiunzione. Verbintenis, eendragt, eenigheid, hand, verknogtinge, vereeniginge; ook maagtschap, bloedverwantschap.
per congiunzione di sangue. Door maagtschap, bloedverwantschap, bloedvriendschap.
per congiunzione di spirito. Door vereeniginge des geests (geestelijke verwantschap.)
la congiunzione (congiunzione) de' pianeti. De t'zamenloopinge der (planeten); of dwaalstaren.
la congiunzione di armi (delle armi) Byeen verzameling, byeen rukkinge, byeenstootinge, vereeniginge der wapenen, legers, enz.
Congiuntura, congiuntura, congiuntura. Byeen, of t'zamenvoeginge der leden; ook de tegenwoordige tijd, de geschapenheid, de aart of eigenfchap, de omftandigheden in wereldfche dingen, enz.
le presenti congiunture. De tegenwoordige (congiunturen); of tijden, de tegenwoordige geschapenheid of gefteleenis der wereldfche zaken.
in queste congiunture. By, done tegenwoordige tijden, by dusdanige gefchapenheid, of gefteleenis der zaken.
congiunture propizie, (favorevoli) &c. Gunftige, gelukkige, voorspoedige tijden, gewensche staat, gefteleenis, of gefchapenheid der zaken.
congiunture scabrose, spinose, periculose &c. Moeij-

lijke, zware, bitere, gevaarlijke, bedroefde, bedrukte tijden.
servirsi della congiuntura. Zig van den tijd of gelegentheid bedienen, den tijd waarnemen, niet verzuimen, of verwaarloozen.
C O N J U R A R E, congiurare. Te zamen zweeren, met eede beloven, zig onderling met eede tot iets verbinden, te zamen aanspannen, een vloekverbond aangaan. *V. Cospirare.*
congiurare contro alcuno. Tegen iemand te zamen zweeren, aanspannen, een vloek- of eedverbond aangaan, te zamen spannen tot zijn verderf.
congiurare a far qualche male. Zig onderling met eede verbinden, beloven, t'zamen zweeren om iets quaads te stigten, of uit te voeren.
Congiurare. Bezweeren, uitjagen, uildryven, bannen; ook bezweeren, dat is, om al het geen dat heilig is, bidden, smeeken.
congiurare uno spiritato. Een bezetene bezweeren, uitbannen.
congiurare gli spiriti. De geesten bezweeren, uitjagen, uildryven, uitbannen.
congiurare uno a dir la verità. Iemand bidden, bezweeren om de waarheid te zeggen, iemand tot getuige der waarheid roepen.
congiurare uno a farci qualche grazia. Iemand met ernst, zonder ophouden bidden, bezweeren, om ons een vriendfchap, een gunst of genegenheid te bewijzen. *V. Scongiurare.*
Congiurato. t'Zamengezwoeren, vloekverwant, t'zamenzweerder: medepligtig in een toeleg.
egli a li suoi congiurati. Hy en de t'zamengezwoerene, medepligtige (rebelen) oproef- of muitemakers.
Congiura, congiurazione, congiuramento. Een t'zamenzweeringe, vloekverwantschap, eedgeftan, heimelijke verbintenis, vloekverbond, onderlinge bezwore toeleg, verraad. *V. Cospirazione.*
far congiura contro il suo Principe naturale. Tegen zijn eige Vorft, of Landheer, t'zamenzweeren, een vloek- of eedverbond aangaan, te zamen spannen tot zijn verderf of ondergang.
guidar la congiura. Verraad smeden, brouwen; een aanrader, aanvoeder, aanleider, hoofd der t'zaamgezwoerene zijn.
C O N G L O B A R E, t'Zamen pakken, ophoopen, digt in een dringen, t'zamen brengen.
Conglobato t'Zamen gepakt, opgehoopt in eengedrongen, t'zamen gebragt.
un corpo di aria conglobato (conglobato di aria) Een lichaam van dikke of grove lugt gemaakt.
C O N G R A T U L A R E, gratulare. Geluk wenschen, bieden; zig over iemands geluk verheugen, iemand geluk, heil en zegen wenschen.
congratular' ad uno (uno) di qualche cosa. Iemand over iets geluk wenschen. *V. Congratularsi.*
Congratularsi. Zig geluk wenschen, zig over zijn eige geluk verblyden, verheugen; ook geluk, heil en zegen wenschen.
congratularsi con uno di qualche cosa. Iemand over iets geluk

- geluk, voorspoed, heil of zegen wenschen, zig daar verheugen, verblyden.
- Congratulazione.** Gelukwenschinge, betuiging van vreugde of blydschap.
- passar l'ufficio di congratulazione con uno di qualche cosa.* Zyn gelukwenschinge by iemand over iets afzeggen, iemand zyn vreugde over desselfs voorspoed betoonen.
- lettere di congratulazione.* Gelukwenschings brieven, brieven van gelukwenschinge.
- CONGREGARE.** Vergaderen, verzamelen.
- Congregazione.** Vergaderinge, verzameling, byeenkomst, kerkelijke vergaderinge.
- una Congregazione di Regolari.* Een verzameling, vergaderinge, gezelschap, byeenkomst van monniken, een Order.
- la sacra Congregazione.* De Heilige vergaderinge (der Kardinalen tot Rome, die in Klooster- en Kerkelijke zaken geregeld houden, het bewind of bestier over de geestelijke zaken hebben.)
- CONGRESSO.** Staatswyze vergaderinge, byeenkomst, onderhandelinge, onderredinge, raadpleginge, beraadslaging in staatszaken; ook een ryksdag, landdag, ryksvergaderinge.
- far un congresso.* Een vergaderinge, of byeenkomst, zittinge der Staten, onderhandelinge, raadpleginge in diergelijke zaken houden.
- esser presente, assistere' (acudir' &c.) al congresso.* Mede in den raad of vergaderinge zijn, de raad of vergaderinge bywoonen, een byzitter, raadsman of raadgever zijn.
- congresso de gli Elettori &c.* Een vergaderinge of byeenkomst der Keurvorsten.
- congresso per la pace pubblica* Een landdag, ryksdag, ryksvergaderinge, die om de algemeene vrede te bevorderen is aangesteld.
- CONGRIO, congruo.** Een meer- of zee-aal.
- CONGRUO.** Gevoegelyk, bequaam, tamelyk, redelyk, behoortlyk, volgens de mate of regel.
- Grammatica congrua.** Bequame, tamelyke, redelyke, opregte spraak, taal, of letter-komst, die slegten regt heen, zonder eenige vercierde spreekwyzen is opgesteld.
- un parlar congruo.* Een bequame, tamelyke, redelyke taal.
- Congruamente.** Gevoegelyk, bequamelyk, tamelyk, redelyk, behoortlyk.
- parlar &c. congruamente* Wat of eenigzins bequamelyk, redelyk praten.
- Congruità, congruenza.** Gevoegelykheid, bequaamlykheid, geschiktheid.
- dalla Grammatica sola non caviamo che la sola congruità nel parlare.* Van de letter-kunde hebben wy niets anders als de bequaamheid in het spreken.
- CONIGLIO.** Een konyn.
- esser timido come un coniglio.* Vreesagtig zijn als een konyn.
- haver conigli nel corpo.* Konynen in het lyf hebben, dat is, vreesagtig, bloot of bloede, beschroomd, verwaard, verslagen zyn, enz.

- Coniglière.** Een konyn-groeve of hol, een plaats daar de konynen zig onthouden.
- CONIO, coniare &c. V. Cugno &c.**
- CONJUGALE.** Van 't huwelyk of den trouw, daar toe behoorende.
- amor conjugale, matrimoniale.* Egtelijke liefde, die man en vrouw malkander schuldig zijn te bewyzen of toe te dragen.
- Conjugio.** Huwelyk, Trouw, Egte staat.
- CONNESO.** Tezamen geknoopt, gebonden, geschakeld. *V. Amesso, Accluso.*
- Comessione.** Tezamen knoopinge, bindinge, voeging, schakeling, gevolg, vervolg.
- haver comessione con, o dipendenza da qualche cosa.* Een gevolg, nasleep, of aanhang van iets hebben.
- CONNIVERE.** Oogluiken, over het hoofd zien, ongemerkt laten heenen gaan, door de vingers zien, gelaat maken als of men het niet zag, veinzzen van het niet te zien.
- Connivente.** Oogluikende, over 't hoofd ziende, door de vinger ziende, veinzende, gelaat makende van iets niet te zien.
- Connivenza.** Oogluikinge, gedoginge, veinzinge van iets niet te zien, al te groote goedacid, zagzinnigheid, goedaardigheid.
- CONO.** Een kegelvormige gedaante, onder rond, en boven smal opgaande, gelijk een kegel.
- Cono.** Kegelvormig, gelijk een kegel.
- di figura comica, V. Sopra.*
- CONOCCHIA.** Een spinrok.
- trav, (filat) la conocchia,* Spinnen, den spinrok afspinnen.
- vestir, (isvestir) la conocchia.* Den spinrok aandoen, bekleeden, omwinden.
- Conocchiata.** Een nieuw aangedane, bekleede, omwonde spinrok.
- CONOSCERE.** Kennen, erkennen, onderkennen, onderscheiden.
- conoscer' uno.* Iemand kennen, erkennen, van andere personen onderscheiden, iemands aangezicht en gebaarden onderkennen.
- conoscer uno alla voce, alla cierva, a' panni &c.* Iemand aan zyn stem, gelaat, kleederen, enz. kennen, erkennen, van andere onderscheiden, onderkennen.
- conoscer' uno per veduta (vista) esperienza &c.* Iemand van aanzien, door ervarentheid kennen.
- lo conosco per fama.* Ik kenne hem zeer wel, ik heb hem meermaals gezien, enz.
- lo conosco per fama.* Ik kenne hem door het gerugt, door de gemeene spraak, de faam, of verhaal van hem.
- egli conosce un bue fra cento persone.* Hy kent een os onder honderd menschen, hy weet een os van honderd menschen te onderscheiden, te onderkennen, dat is, het geen niet openbaar of gemeen is, kan hy niet bezessen, bevatten, begrypen.
- face semblante di non conoscerlo.* Hy veinsde van hem niet te kennen; hem nooit gezien te hebben; hy geliet zig als of hy geen kennis van hem hadde, als of hy gansch vreem van hem was.
- forse conoscere.* Zig ontdekken, te kennen geven, bekend

kend maken, openbaren, bloot stellen.
far conoscere uno, dar uno a conoscere. Iemand openbaren, te kennen geven.
conoscere il pelo nell' uovo. Een hair of vezeltje in een ey kennen of zien, dat is voor- of omzigtig, welbedagt, wijs zijn.
buon apertamente conosco, che &c. Nu kenne, of zie ik opentlijk, klaarlijk, dat, enz.
conoscio (imparo) a conoscere lo adesso. Nu leere ik hem kennen, nu zie ik wat voor een man hy is, nu ondervind ik van wat aart of imborst hy is.
conoscere l' dadio, se stesso. God, zig zelfs kennen.
conoscere uno savio (per savio) &c. Iemand voor een wijs of voorzigtig man aanzien, houden, kennen, erkennen.
ognuno lo prende per un gran savio, ma io non lo conosco per tale. Ieder een houd hem voor een groot, wijs en verstandig man, maar ik erkenne hem voor zoodanig een niet. *V. Tenere.*
Conoscere. Erkennen, bekennen (word van de vleeschelijke vermenginge gezegt.)
conoscere carnalmente una donna. Een vrouw vleeschelijker wijze erkennen, bekennen, dat is, beslapen.
Conoscere. Erkennen, dat is, weten, verstaan.
conoscete meglio di me. Gy weet of verstaat het beter als ik, gy hebt'er meerder kennisse van als ik.
l' dadio conosce ciò, che fa di bisogno all' buono. God weet het best, God alleen is bekend, wat de menschen behoeven, van nooden hebben.
Conoscere. Ervaren, verzoeken, beproeven, een prof nemen, bezoeken.
Isaac lo toccò per conoscere, s'egli era Esau, è no. Isaac betaalde hem, om te ervaren, of hy Esau was of [niet.
Conoscere. Onderscheiden, onderscheid maken, onderkennen.
conoscio un violino da una carrozza, io conosco il bruscolo dalla trave. Ik weet al een viool van een koets, een splinter van een balk te onderscheiden; of, ik weet al een onderscheid tusschen een viool en een koets, splinter en een balkte maken; (wy zeggen) ik weet al wat wit of zwart is.
Conoscere. Hooren, verstaan, begrijpen.
facciamoci meglio in là, per conoscere, più distintamente le parole. Laat ons digter bykomen, of naderen, op dat wy de woorden duidelijker, klaarlijker en onderscheidentlijker hooren, verstaan.
Conoscere. Verhooren, aan- of toehooren, erkennen, oordeelen; ook navragen, onderzoeken, doorgronden, navorschen.
conoscere le cause de i sudditi. De gedingen of pleitzaken der onderzaen verhooren, onderzoeken, oordeelen.
conoscete le ragioni dell' uno e dell' altro. Beide de partijen geregteijk ondervragen, onderzoeken, verhooren.
conoscere la verità del fatto. De ware gedaante, geschapenheid, gesteltenisse of gelegenheid van een zake ondervragen, onderzoeken, navorschen, naspeuren.
Conoscersi (di qualche cosa.) Zig op iets verstaan, ken-

T O M. I.

nis of wetenschap van iets hebben.
conoscarsi di pietre pretiose &c. Zig op edele gesteentens, enz. verstaan, verstand, kennis of wetenschap daar van hebben.
Conosciuta. Erkend; ook bekend.
egli è conosciuto come la betonica (come il pane, come l'ortiva catruva.) Hy is zoo bekend als Betonic, als brood, als onkruid; (wy zeggen) gelijk een bonte, gevlaakte hond.
il bene non è conosciuto, se non perduto. Het goede is niet bekend, dan wanneer het verlooren is, of (men weet niet dat de bezem goed is, dan wanneer hy is versleten.)
buomo di conosciuta integrità (bontà) &c. Een man van een bekende, berugte heiligheid, een zeer heilig, godvrugtig man.
esser conosciuto per buono da bene, per furbo &c. Voor een vroom, heilig, godvrugtig man; voor een schelm, voor een quaad, ondeugend mensch, voor een deugniet gehouden worden, te boek staan.
egli è una mala cosa l'esser furbo; ma peggio è l'esser conosciuto per tale. Het is een leelijk ding een quaad, ondeugend mensch, een schelm of deugniet te zijn; maar nog leelijker voor zoodanig een te boek staan, of gehouden worden.
Conoscibile. Dat men bevatten, begrijpen, verstaan, leeren, of weten kan.
Conoscitore. Een ervaren, bedreven, geoëffend mensch, die verstand of kennisse van iets heeft.
ancor' io sono conoscitore del buono. Ik ben ook een kenner van 'tgeen dat goed en schoon is; ik weet ook wat goed en schoon, (wy zeggen) wat wit of zwart is, ik hebbe ook verstand of kennisse van 't gene goed en schoon is.
Conoscete. Kennende, erkennende, dankbaar.
conoscete del suo errore, de i beneficii ricevuti &c. Zijn gebrek, de ontfange of genote weldaden erkennende, daar voor dankbaar zijnde, of dankbaarheid bewijzende, betoonende.
mal conoscete di tanti favori. Zoo groote gunsten, of weldaden niet wel beloonende, niet erkennende, daar voor ondankbaar zijnde, ondankbaarheid bewijzende, betoonende. *V. Sconoscete.*
Conoscete. Geleerd, verstandig, ervaren, bedreven, geoëffend.
conoscete di molte, e varie cose. In veele en verscheide zaken ervaren, bedreven, geoëffend, zeer geleerd; van groote geleerdheid of ervarentheid.
Conoscete. Een bekende, een goed bekend vriend.
baver un conoscete, conoscenti. Een bekende, bekenden, goede vrienden hebben.
amici e conoscenti. Vrienden en bekenden.
addare da qualche vostro conoscete. Gaat tot iemand van uwe bekenden, of (goede vrienden.)
Conoscenza, conoscente. Verstand, kennis of wetenschap. *V. Conoscimento, Notizia.*
baver conoscenza di qualche persona, cosa. Iemand of iets kennen, kennis of wetenschap van iets hebben; ook iets verstaan, daar in ervaren, bedreven, of geoëffend zijn.

K k

baver

haver conoscentza con uno. Kennis met iemand hebben, bekenden of vrienden met malkander zijn.

non ho veruna conoscentza in questa città. Ik heb geen bekenden of vrienden in deze stad, ik ben hier niet bekend.

haver molte conoscentze. Veele bekenden of vrienden hebben, met zeer veele menschen kennis of vriendschap hebben.

acquistar, haver conoscentza di molte cose (haver molte conoscentze.) In verscheide dingen ervaren, bedreven, geoëffend zijn, veele dingen verstaan, daar van kennis of wetenschap hebben; ook zeer geleerd, of van groote geleerdheid, kennis, of ervaertheit zijn.

Conoscimento. Kennis of wetenschap; ook verstand, wijsheid, schranderheid.

haver conoscimento di qualche cosa. Verstand, kennis of wetenschap in, of van een zaak hebben, een zake wel verstaan, daar in ervaren of geoëffend zijn.

haver' il vero conoscimento di Dio, di se stesso, e delle cose mondane. Ware, oprechte kennisse van God, zig zelfs, en wereldsche dingen hebben; God en zig zelfs opregtelijk kennen; verstand, kennisse, of wetenschap in, of van goddelyke, en wereldsche dingen hebben.

A vecchi comunemente hanno più conoscimento che non i giovani. De ouden hebben gemeenelyk meer verstand als de jongen, zijn meer ervaren of bedreven als de jongen, zijn van grooter kennisse of verstand als de jongen, gaan in verstand de jongen te boven.

bravar' (abbagliar') il conoscimento. Van verstand of kennisse beroven, het verstand benemen, verduisteren, verblinden.

COMPRIIONE, compriogione. Een medegevangen. *Compriogione.* Mede-gevangenschap.

CONQUASSARE, sconquassare, squassare. Schudden, aan stukken slaan, verbreken, verdelgen, verwoesten, verbryzelen, vermorzelen. *Met.* Doorbrengen, verquisten. *V. Squarciare.*

sconquassar' il capo ad uno. Iemand het hoofd verpletteren, aan stukken slaan, verbreken, verbryzelen.

sqassar la coda. Den staart schudden, bewegen, verroeren.

sqassar' i pennachi. De vederen, den vederbos schudden, verroeren, bewegen.

sqassa-coda, sqassa-codola, codasquassola. Een quikstaartje. Dus genoemd om dat het geduriglijk de staart beweegt.

sqassa-pennachi. Een pluimdrager, die een pluim of vederbos draagt, dat is, een hoogmoedig, trots, laatlunkend, bars, hoovaardig mensch.

conquassar la robba. Het geld of goed verspillen, verquisten, onnuttelijk doorbrengen, verbrassen en verzuipen. *V. Conquasso.*

Conquasso, sconquasso. Aan stukkenstootinge, verpletteringe, verbrijzeling, vermorzeling, verbrekinge, verdelginge, verwoeking; ook verspillinge, verquistinge, doorbrenginge, verbrassing, verzuipinge.

metter la robba in conquasso (sconquasso.) Het goed ver-

spillen, verquisten, onnuttelijk doorbrengen.

andar' in conquasso. Vergaan, verlooren gaan, verspild, verquist, onnuttelijk doorgebracht worden.

Conquassatura, squassatura, conquassamento. Aan, of in stukkenstootinge, verbrekinge, vermorzeling, verbrijzeling, verpletteringe.

CONQUIDERS. Iemand quellen, ontruffen, overvallen, verdrucken, vervolgen, bedroeven.

CONQUISTARE. Veroveren, winnen, innemen, overwinnen, overweldigen. Van een stad, sterke, huis, enz. gesproken. *V. Acquistare.*

conquistar' una provincia, città, piazza etc. Een landschap, stad, sterke of vesting veroveren, winnen, innemen, overwinnen, overweldigen.

Conquistato, conquisto, conquiso. Veroverd, gewonnen, ingenomen, overwonnen, overweldigd, ten onder gebracht. Van een stad of sterke gesproken.

Conquistevole. Overwinnelyk, winbaar, gemakke-lyk om te winnen, in te nemen.

Conquistatore. Een overwinnaar, overweldiger, veroveraar. Een oorlogsbeld die alles inneemt, overweldigd, veroverd, onder zijn magt of geweld

[brengt.] *Conquista, conquisto, conquista.* Inneeminge, winninge, veroveringe van een stad, ook de veroverde landen, steden of plaatsen zelfs.

fer conquista d'una provincia etc. Een landschap innemen, winnen, veroveren.

il conquisto (li conquista) del Rè di Francia sopra i paesi bassi. De ingenome, veroverde landen, steden, plaatsen van den Koning van Frankrijk in de Nederlanden [den].

CONSACRARE, consecrare, consagrare. Wyen, inwyen, heiligen, zegenen, toeheiligen, toewyen, toeëigenen; ook opdragen, opofferen.

consacrar qualche cosa a Dio, (al servizio di Dio.) Iets aan God toeheiligen, toewyen, toeëigenen, opdragen, opofferen.

consacrar' una chiesa, un altare. Een kerk, een altaar wyen, inwyen, heiligen.

consacrar' il Papa, un Vescovo, un' Abate. Een Paus, Bisschop of Abt wyen, inwyen, inzegenen.

consacrar se stesso al servizio di Dio, è di qualche persona etc. Zig zelt ten dienste van God, of van eenig persoon opdragen, opofferen, verloven.

Consacrato, consecrato, consagrato. Gewijd, ingewijd, gezegend, geheiligd, toegeheiligd, toegewijd, opgedragen, opgeofferd, verloofd. *V. Sagro, sagrato. cosa consagrada (a Dio.)* Iets, dat aan God toegeheiligd, toegewijd, toeëigend, opgedragen of opgeofferd is.

persona consagrada (a Dio.) Een aan God verloofde, toegewijde, toegeheiligde, geestelijke persoon.

Consacrazione, consecrazione, consagracione. Wijinge, toe- of inwijng, toeheilnginge, toeëigeninge, opdraginge, opofferinge.

consagracione del Papa, d'un Vescovo etc. Inzegeninge, inwijng van een Paus, Bisschop, enz.

de parole della consecrazione. De woorden van de (con-sacratie) of zegen.

CONSANGUINOS. Iemand van maagſchap, bloedverwant of bloedvriend.

Consanguinità. Maagſchap, bloedverwantschap, bloedvriendſchap.

CONSAPERRE. Met iemand iets weten, bewust van iets zijn, kennis of wetenſchap van iets hebben of dragen.

Confaptole. Met iemand iets wetende, bewust, medewetende, kennis of wetenſchap hebbende, dra-

effeſſe confapevole di qualche coſa. Met iemand iets weten, van een zake bewust zijn, kennis of wetenſchap van iets hebben of dragen.

CONSCENDERE, *conscendere.* Opgaan, opklimmen, opſtijgen, opklauteren, na boven gaan.

Conſeſo, *coſeſo.* Opgegaan, opgeklimmen, opgeſtegen, opgeklauterd, enz.

Conſeſa, *coſeſa.* Opklimminge, opgang, opſtygin-

CONSCIO. Medepligtig, medeſchuldig, bewust, kennis van iets hebbende, dragende.

offerſi ben (mal) conſcio. Zig wel of qualijk bewust zijn, gevoelen.

Conſcienza, *coſcienza.* Gewiſſe, medeweten, geweten, gehengenis van binnen, of iets goed of quaad is. Ook de vreeze Gods.

buona, pura (netta, monda) &c. conſcienza. Een goetd, zuiver, rein, onbevlekt gewiſſe.

coſcienza mala (cattiva) imbrattata, incallita &c. Een quaad, onzuiver, onrein, beſtekt, verhard, verſteend gewiſſe.

coſcienza larga. Een vry; ruim, los gewiſſe; goddeloosheid, ongodvrugtigheid, boosheid.

coſcienza ſtretta, delicata, ſcrupuloſa, timida, dubia. Een eng, naauw, teeder, beſchroomd, benaauwd, vreesagtig gewiſſe.

coſcienza errante. Een doolende, of dwalende (conſcientie) of gewiſſe, welke het goede voor quaad, en het quade voor goed keurt of aanziet.

caſo (coſa) di conſcienza. Een gewetens-zaak, gebrek of mangel van conſcientie of gewiſſe.

rimorſo, (rimordamento) ſcrupolo di conſcienza. Een geweten-dwang, knaginge, of wroeginge van het geweten.

aver conſcienza. Een geweten hebben, gewetenagtig, godvrugtig, vroom, heilig zijn, God vreezen.

non aver conſcienza. Geen geweten hebben, God niet vreezen, ongodvrugtig, godloos zijn.

farſi (non farſi) conſcienza di qualche coſa. Zig een of (geen) geweten over iets maken, iets voor een, of (geen) zonder rekenen, houden.

in conſcienza, in buona conſcienza. Op of (met) een (conſcientie) of geweten, in (met) een zuivere (conſcientie) of gewiſſe.

effaminar la conſcienza, far un eſſame di conſcienza. Het gewiſſe of (conſcientie) onderzoeken, zijn zonden overpeinzen, overdenken, zig zijn zonden erinneren, te biunen brengen, in zigzelfs gaan, bedenken.

aprir, ſcoprir, ſcaricar la conſcienza. 't Gewiſſe ont-

dekken, openbaren, ontlaſten, bevryden, dat is, biegten, zijn zonden bekennen, belyden, zijn hart regt uitſpreken,

buono ſenza conſcienza. Een menſch die geen (conſcientie) of geweten heeft, een gewetenloos, ongodvrugtig, godloos menſch.

lo rimorde la conſcienza. Het gewiſſe wroegt of knaagt hem, hy heeft een wroegende, of knagende gewiſſe, hy is zig niet wel bewust.

torner a conſcienza. Een inkeer krygen, zig bekeeren, zijn leven verbeteren, boete of (penitentie) doen, betrouw of leedwezen over zijne zonden verwekken.

Conſcienzioſo, *coſcienzioſo, conſcienzato.* Gewetenagtig, (conſcientieus) godvrugtig, vroom, heilig, die een zuivere (conſcientie) of geweten heeft.

Conſcenzioſamente. Gewetenagtig, godvrugtiglijk, vromelijk, heiliglijk.

CONSCRIVERE. Schryven, beſchryven, opſtellen.

Conſcritto. Geſchreven, beſchreven, opgeſteld.

Padri conſcritti. Beſchreve vaderen van het vaderland.

Dus wierden te Rome de vergaderde Raadsheeren genoemd.

CONSECUTIVO. Volgende, vervolgende, van iets ahangende.

Conſecutivamente. Vervolgens, bygevolge, gevol-

gelijk.

CONSIGNARE, *conſignare.* Overgeven, leveren, overleveren, overantwoorden, behandigen, ter hand ſtellen.

conſignar (conſignar) qualche coſa. Iets overgeven, overvryken, overleveren, overantwoorden, behandigen, enz.

conſignar, (conſignar) una lettera. Een brief overgeven, overleveren, overantwoorden, ter hand ſtellen.

conſignar, (conſignar) la robba. De waren, of koopmanſchappen overleveren, overantwoorden, [ren.

Conſegnato. Overgegeven, geleverd, overgeleverd, overantwoord, behandigt, ter hand geſteld.

Conſegnazione, *conſegna, conſegnamento.* Overgevinge, leveringinge, overantwoordinge, behandiginge, ter handtellinge.

far la conſegna della robba venduta, amminiſtrata, &c. De verkogte waren of verhandelde koopmanſchappen leveren, overleveren, overantwoorden; de leveringinge der verkogte waren of verhandelde koopmanſchappen doen, in het werk ſtellen.

CONSEGUIRE. Volgen, vervolgen; ook iets bekomen, verkrijgen, magtig worden, hebben, genieten, verwerven, erlangen. Sprekende van eer-amp ten, roem, wetenſchappen, enz.

conſeguir una carica. Een ampt of bedieninge bekomen, erlangen, verwerven, verkrijgen, daar toe verheven worden, daar toe geraken.

conſeguir perdono. Genade, vergevinge, vergiffeniſſe krijgen, verwerven, erlangen.

Conſequeſe. Volgende, vervolgende, uit iets beſloten, 't geen men ergens uit beſluit of trekt.

per conseguente. Vervolgens, bygevolg, gevolgelijk, door een noodzakelijk gevolg.

Consequentemente. V. Sopra.

Consequenza, conseguenza. Het vervolg, gevolg, besluit, slot van een redenvoering of vertoog, sluitreden, enz. Ook gewigt, zwaarwigtigheid, aan gelegenheid van een zake.

tirar' (far', formar') una consequenza. Besluiten, een besluit maken, of gevolg uit iets trekken.

questo se ne tira per buona consequenza. Dit besluit volgt noodzakelijk hier uit; dit besluit of gevolg maakt ontstaat, of trekt men hier uit; dit besluit men onfeilbaar hier uit.

consequenza certa, irrefragabile, calzante, infallibile, &c. Een gewis, zeker, vast, onwedersprekkelijk, onfeilbaar besluit of gevolg.

consequenza falsa, cattiva, soffistica. Een valsche, bedriegelijke sluitrede.

non vien concesso per le cattive conseguenze, che ne nasceranno. Het is om het quaad gevolg, dat daar uit te vreezen of te vermoeden is, niet geoorloofd of toegelaten.

cosa di gran consequenza. Zaken van een groote nasleep of gevolg, dat is, van een groot gewigt, belang, zwaarwigtigheid, aangelegentheid, daar veel aan gelegen is. *V. Importanza, Considerazione.*

cosa di poca consequenza. Zaken van weinig belang, van klein gewigt of aangelegentheid, daar niet veel aan gelegen is.

CONSENTIRE, assentire, acconsentire. Toestemmen, toestaan, vergunnen, inwilligen, overeenkomen, bewilligen, goedkeuren, overeenstemmen, van een gevoelen zyn.

tutti gli autori consentono. Alle schrijvers stemmen toe, komen over een, zijn van gevoelen.

il peccato è dilettevole, consento; ma è misero diletto! Ik bekenne, ik sta het toe, de zonde is vermakelijk, aanlokkelijk, aantrekkelijk, bekoorlijk; maar och ellendige, rampzalige lust of vermaak!

consentir' una cosa ad alcuno. Iemand iets toestaan, toelaten, inwilligen, vergunnen.

consentir' una domanda ad alcuno. Iemands verzoek of bede verhooren, toestemmen, toestaan, inwilligen, voldoen.

consentir' una somma di danari ad alcuno. Iemand een somme gelds toestaan, toelleggen, inwilligen.

consentire (acconsentire) alle tentazioni, instigazioni del Demonio e della carne. De verzoeking des Duivels, de bekoeringen des vleesch opvolgen, voldoen, toestemmen, inwilligen.

consentir' alle preghiere (richieste) di uno. Iemands verzoek of begeerte toestaan, inwilligen, voldoen.

Consentire. Toelaten, toestaan, gehengen, dulden, gedogen.

non volve consentir' ch'io andassi solo. Hy wilde niet toelaten, niet geheugen, gedogen, dat ik alleen mogt gaan; hy wilde niet toestaan, dat ik mogt vertrekken, zonder van iemand verzeld te worden.

Consentire. Lijden, dulden, verdragen, toelaten, gehengen, gedogen.

quanto consentiva il luogo. Zoo veel de plaats lijdend of verdragen konde, zoo veel de plaats vergunde of toeliet.

il luogo non consentiva a capir tanti. De plaats konde zoo veel menschen niet dragen; was niet ruim genoeg om zoo veel te bevatten.

Consentiente, assentiente, acconsentiente, Toestemmende, toeltaande, toelatende, vergunnende, bewilligende, inwilligende, gehengende, gedogende. *consentiente il padre &c.* Met de wille, toestemminge, bewilliging des vaders.

Consentito, assentito, acconsentito. Toegestemd, toegestaan, vergund, ingewilligd, oversteengekomen, bewilligd, goedgekeurd.

la domanda proposta &c. fu subito consentita. 't Verzoek is aanstonds toegestaan, of ingewilligd.

non furono consentiti quei 100000 scudi. Die honderd duizend Rijksdaalders wierden niet toegestaan, of ingewilligd.

Consentimento, consenso, assentimento, assenso, acconsentimento. Toestemminge, bewilliging, goedkeuringe, ook toelatinge, gehenging, gedoging, verlof, oorlof.

dar' (presentar') il suo consentimento (consenso, assenso &c.) in (a) qualche cosa. Zijn wille, toestemminge, bewilliging tot iets geven, iets toestemmen, toestaan, inwilligen, goedkeuren.

col (di) consentimento del Padre. Met toestemminge, bewilliging of (consent) des vaders.

di commun (pari) consentimento, (consenso) Met algemeene toestemminge, bewilliging, goedkeuringe; met (consent) of toestemminge van alle.

CONSERVARE. Bewaren, behoeden, beschutten, beschermen, behouden, bevryden. *V. Mantenerre.*

conservar' la pace tra le Corone. De vrede onder de kroonen, dat is, koningen behouden, bewaren. *conservar' la vita, la sanità, la vista, l'onore, la castità &c.* Het leven, de gezondheid, het gezigt, de eere of goede naam, de kuisheid, enz. behoeden, bewaren.

conservar' le leggi, gli statuti. De wetten onderhouden, betragten, handhaven, beschutten, beschermen, verdedigen.

conservar' la patria, la religione, lo stato. Het vaderland, geloof, staat, enz. bewaren, behouden, beschutten, beschermen, verdedigen.

conservar' una cosa in essere. Iets in zijn wezen behouden, bewaren.

conservar' una cosa in memoria. Iets in zijn geheugnisse bewaren, onthouden, opkeggen, iets geheugen, gedenken, indagtig zijn.

qui si conserva il corpo di san N. Hier ter plaatse word het lichaam van de Heilige N. bewaard.

conservar' i frutti, le rose, le carni. Vruchten, rozen, vleesch, enz. voor het bederven behoeden, bewaren; bezorgen, dat zy niet verstikken, verwelken, verrotten, bederven.

cusi si conservano meglio. Zoo doende verstikken of bederven zy niet, worden zy beter behouden, bewaard.

waard, namentlijk de vrugten, enz.
conservarsi sano, bello, casto, &c. Zig gezond, zig net en zuiver houden, bewaren, zijn gezondheid, zijn schoonheid of zuiverheid, in agt nemen, behoeden, bewaren.
Conservato. Bewaard, behoed, beschut, beschermd, bevryd.
Conservativo. Dat behoed, beschut, beschermd, bewaard; behoedende, beschattende, beschermende, bewarende.
virtù conservativa del sale &c. De behoudende kragt, de inwendige kragt van het zout, enz. die voor de verrottinge of verteeringe beschut en bewaard.
Conservabile, conservevole. Dat men behoeden, behouden, beschutten of bewaren kan, dat zig behouden of bewaren laat.
Conservatore, trice. Een behoder, behoeder, beschermmer, bewaarder, behoedster, beschermster, bewaarster.
Signori Conservatori. De schuts-, of beschermheeren (is een hoog ampt of waardigheid tot Venetie.)
Conservatori della pace, della sanità, della salute publica. De schut- of beschermheeren, beschutters, beschermers, verdedigers, behouders, bewaarders van de vrede, de gezondheid, het gemeene beste.
Conservatori delle leggi, dei i privilegi, della religione &c. Bescherm- of schuts-heeren, handhavers, beschermers, behouders, bewaarders van de wetten, voorregten, het geloof, enz.
virtù conservatrice dell' humana società. De deugd, die een behoudster, beschermster, bewaarster is van 's menschen gezelschap.
Conservazione. Behoudenis, bewaringe, behoedinge, bescherminge, verdediginge.
Conserva, conservatio. Een voorraad- of spyskelder, botelary, schapraay.
zener qualche cosa in conserva. Iets behouden, behoeden, bewaren, bezorgen dat het niet bederft of verloren ga.
conserva di rose, di zenzero &c. Conserve van rozen, rozen-zuiker, ingemaakte, ingeleide, geconfyte gengber. *V. Conditio.*
rose, zenzero &c. in conserva. V. Sopra.
Conserva. Een vloot of scheepsmagt, een meenigte van schepen byeen, ofte zamen.
una conserva di galere, ò navi mercantili &c. Een vloot van galeyen of koopvaardyschepen, een groote menigte van galeyen of koopvaardyschepen byeen.
andar di conserva. Te gelijk en vloots-gewyze varen, in het zailen zig vereenigen, by malkander houden, bewaren.
Conservatio. V. Conserva.
CONSERVIRE. Teffens, en te zamen dienen, met iemand in dienst zijn, mededienen, enz.
Conservente. Medeknegt, mededienaar, die met iemand diend, of in dienst is; ook een mede-dienstmaagd of meid, die met een ander in dienst is, of te zamen diend.
Conservo, conservitore. Mede-knegt, mede-helper, me-

de-dienaar, die met iemand diend, enz.
Conservitù. Medediens of dienstbaarheid.
CONSENSO. Zittinge, byeenkomst, raadsvergaderinge, ryksdag, zittinge der Staten, Staatswyze vergaderinge.
CONSIDERARE. Op- of aanmerken, overleggen, overwegen, bedenken, bespiegelen, onderzoeken.
V. Ponderare.
considerar bene una cosa. Iets by zigzelve rypelijk overleggen, overwegen, bedenken, onderzoeken, naspeuren.
consideratelo bene. Bedenkt, overweegt, overlegt; onderzoekt het wel.
considerar' una cosa per diversi rispetti. Iets op veelhande wyzen of manieren op- of aanmerken, aan-
 [zien.
considerar' un' uomo &c. da capo a' piedi. Een mensch van 't hoofd tot de voeten beschouwen, bespiegelen, op- of aanmerken, bezien, aanschouwen, bezigtigen.
considerar' il sito, la disposizione del luogo. De gelegentheid van een plaats naauwkeurig overwegen, overdenken, betragten.
considera le stelle, le berbe, pietre, minerali, animali, infetti &c. De starren kyken, bezien, op- of aanmerken; de kruiden, steenen, bergstoffen, gediertens, gewormte, de gedaante of eigenschap der zelve naauwkeurig bezien, aanmerken, betragten, bespiegelen.
considerar' i costumi, le condizioni di uno. Iemands zeden, hoedanigheden of eigenschappen overwegen, overdenken, betragten, bespiegelen, op- of aanmer-
 [ken.
Considerare. Geloven, voor waarheid aannemen, daar voor houden. Ook iemand volgens zyn staat aanzien, vereeren; ook iemand hoog agten, groote agtinge of genegentheid voor iemand hebben, veel van iemand houden.
qui si considera maggiore il pericolo. Hier ter plaatse geloofd men, verzekerd men, houd men voor gewis dat het gevaar grooter is; hier word het gevaar voor grooter gehouden, aangemerkt.
questo Stato considera il Rè di N. come persona dipendente da esso, e da cui poco, ò niente possa ragionevolmente temersi. Deze Staat merkt of ziet den Koning van NN. aan als een persoon, die van hem afhankelijk, en ten halven onderworpen is, en voor wie hy zig weinig of niet te vreezen heeft.
il Principe stesso lo considera. De Vorst zelf merkt of ziet hem aan, dat is, agt hem hoog, heeft groote agtinge of genegentheid voor hem, ontziet of vereert hem.
Considerabile. Aanmerkelijk, bemerkelijk, aanmerkenswaardig, datoverleid, of daar op gelet moet worden; ook zwaarwichtig, gewichtig, van groot gewigte, voornaam.
punto, materia considerabile. Een aanmerkenswaardig, zwaarwichtig punt, een stoffe van groot belang, gewigte, aangelegentheid, daar veel aan hangt of gelegen is.

piazza considerabile. Een aanmerkelijke, aanzienlijke, voorname plaats, een sterkte of vesting van groot belang, van groot gewigte of aangelegentheid, daar zeer veel aan gelegen is, om te bemagtigen of te veroveren.

persona considerabile. Een deftig, aanzienlijk, agtbaar, voornaam persoon; een persoon van groot aanzien.

dignità, ufficio, carica &c. considerabile. Een zwaarwigtig, voornaam, aanmerkelijk, aanzienlijk ampt of bediening.

Considerato. Bedagt, overlegt, overwogen, onderzocht, op- of aangemerkt; ook geagt, ontzien, vereerd.
Il Principe di N. vien considerato da quella Corte come uno de i più valorosi Capitani del suo secolo. De Vorst van N. word van dit Hof aangezien, betragt, of aangemerkt als een der dapperste kryghshelden van zijn tijd.

queste minacce della Porta non vengono considerate. Deze dreigementen van de Porte (de Turk) word weinig geagt, niet aangemerkt; men geeft 'er niet om, men maakt 'er geen werk af.

soggetto molto considerato in quella Corte. Een persoon die aan het zelve Hof zeer hoog geagt, of ontzien is. Een deftig, voornaam, aanzienlijk persoon, die een groot gezag of vermogen heeft, die van een groot aanzien of vermogen is.

soggetto poco considerato. Een slecht, veragtelijk mensch, die niet veel geagt word, daar men weinig om geeft.

Considerato. Voor- of omzigtig, zorgvuldig, welbedagt, wys, verstandig.

buomo accorto, e considerato. Een voor- of omzigtig, wel bedagt, wys mensch.

Consideratamente. Zorgvuldiglijk, voor- of omzigtiglijk, welbedagtelijk, wyselijk.

proceder consideratamente. Zorgvuldiglijk, voor- of omzigtiglijk, wyselijk handelen, te werk gaan.

Considerazione. Aan- of opmerkinge, overleg, overweging, voor- of omzigtigheid, bedagzaamheid, aandagt; ook reden of oorzaak, nadenken, af-

far considerazione sopra qualche cosa. Een raad of bearaadslaginge over iets houden, iets in bedenken nemen, iets overwegen, overleggen, onderzoeken. [zien.]

haver considerazione a qualche cosa. Op iets zijne gedagten of inzicht hebben, iets in overweging of bedenken nemen, op iets agt geven of slaan, bemerken. *V. Ristesso.*

in considerazione di questo s'è fatto assai. Ten aanzien, ten opzichte van dat heeft men veel gedaan om zynent wille, van zynent wegen, om dat, ter zake van dat heeft men veel gedaan.

una considerazione particolare. Een bijzondere reden, oorzaak, inzicht, bedenken.

con gran considerazione. Met groote voor- of omzigtigheid, zorgvuldigheid, bedagzaamheid.

senza gran considerazione. Zonder groot overleg of oordeel, onbedagtelijk; onvoorzigtiglijk, op een onbedagtzame, onvoorzigtige wijze.

lo farò per considerazioni vostre. Ik zal het doen uit inzicht, ter zake, uit hoofde van u, om uwent wille. *per questa considerazione.* Ten aanzien van dit, daarom, om dies wille, dienhalven, ter diert oorzake, om dat.

per molte e giuste considerazioni. Uit veelen gewigtige redenen of oorzaken.

Considerazione. Bedenken, dat is, belang, aangelegentheid, gewigt, gevolg van een zaak, gezag of aanzien. *V. Conseguenza, Importanza, Stimma.*

affari di considerazione. Zaken van groot belang, van groot gewigt of gevolg; zaken van groote aangelegentheid, daar veel aan gelegen is; zware, gewigtige zaken.

un'buomo, persona di considerazione. Een mensch van groot vermogen, van een groot gezag of aanzien.

venir' (non venir') in considerazione. In overweging genomen, of niet genomen worden, dat is, geagt, gewaardeert, of niet gewaardeert worden.

esser' in considerazione appresso di uno. In groot gezag, of aanzien by iemand zijn, groot gezag of aanzien by iemand hebben, hoog van iemand geagt of gewaardeert worden.

Consideratore, consideratrice. Aan- of opmerker, overlegger, overweegster, zorgdrager of zorgdraagster.

CONSIGLIO, configli. Een raad- of aanslag, voorstellinge, voorstel, voorslag, onderneming, toelag, voornemen, beleid, oogmerk.

Spirito del consiglio, consiglio dello Spirito (spirituale.) Geest des raads, raad des geests, geestelijken raad, of aanslag.

consiglio carnale (della carne.) De raad des vleeschs, vleeschelijken raad.

configli Evangelici. De Evangelische raden, (gelijk kuisheid, armoed, gehoorzaamheid.)

consiglio buono, prudente, savto, discreto, maturo, sano, fedele. Een goeden, wijzen, voorzigtigen, behendigen, rijpen, gezonden, getrouwen, oprechten, welmenenden raad, of aanslag.

consiglio disperato, folle, pazzo, malvagio, cattivo, cupo. Een vertwijfelden, gekken, dwazen, boozen, snooden, listigen raad, of aanslag.

di (con) vostro consiglio. Met u raad, toestemminge, goedkeuringe, bewilliging.

senza consiglio. Zonder raad, radeloos, van alle raadgevinge ontbloot, beroofd.

di common consiglio. Uit algemeenen raad, toestemminge, goedkeuringe, bewilliging, voornemen, toelag of aanslag.

con miglior consiglio. Met beter raad, dat is, met meerder voor- of omzigtigheid, bedagzaamheid, wijsheid, beleid, enz.

di buon consiglio. Met goeden, rijpen, gezonden rade, dat is, voor- of omzigtiglijk, wijfselijk, met verstand, bedagzaamheid, enz.

dar (porger) consiglio. Iemand raden, raad geven, met goeden raad helpen, byspringen, behulpzaam

andar, ricorrer per consiglio. Om raad gaan, om raad vragen, verzoeken. [zyn.]

comandar, vicerar, chieder configlio. V. Sopra.

prender, accotrar, seguir, lodar i buoni configli altrui.

De goeden raad van andere menschen aannemen, goedkeuren, agtervolgen, loven, pryzen, roemen.

oreder, accordarsi, attenerfi al configlio di uno. Zig be- raadslagen, raad plegen, raad vragen, verzoeken; ook iemands goeden raad volgen, gebruiken, niet veragten, verimaden, niet in de wind slaan.

appropiarfi servirsi (valersi) del configlio altrui. Zig van iemands raad bedienen, den zelven gebruiken, agtervolgen.

sprezzar (disprezzar) il buon configlio di altrui. Iemands goeden raad verimaden, veragten, verwerpen, in de wind slaan.

mutar configlio. Den raad of besluit; ook het voorne- men veranderen, verwisselen.

servimar' il configlio. Den raad of voornemen beslui- ten, vaststellen, daar by blyven, niet verande- ren, enz.

Configlio. Met. Den Raad, Vroedschap, alle de Raads- heeren, de vergaderde Raden, Raadsvergaderinge, (Parlement.) Ook de Raadkamer, een plaats daar de Raadsheeren of Vroedschappen vergaderen, om raad te plegen.

chiamar a configlio, radunar' il configlio. Den Raad vergaderen, verzamelen, byeen roepen.

andar, venir a configlio. Tot, of (na) den Raad gaan, in den Raad komen.

entrar, venir in configlio. In den Raad komen, ver- schijnen, den Raad bywoonen.

esser, seder, assider in (assistar al) configlio. Mede in den Raad zitten, by zitten.

far (tener) configlio. Raad houden, raad plegen.

esser di configlio. Een byzitter in den Raad zyn, een Raad of Raadsheer zyn.

tornar a configlio. Wederom tot, of (na) den Raad gaan, in den Raad verschijnen, den raad gaan by- woonen, hervatten.

in pieno configlio. In den volten Raad, in de regen- woordigheid van alle de Raden of Raadsheeren.

fuori del configlio. Buiten den Raad, of Raadsverga- deringe.

Configlio. Het beraadslagen, of raadplegen zelfs, de stoffe of het verhandelde waar over beraadslaagt, of geraadpleegt word, dat in den raad overlegt, of overwogen word.

il configlio segreto, intimo, privato. De geheime, ver- borge raad, raadpleginge, beraadslaginge.

configlio di corte, di camera. Hofraad, Kamerraad.

configlio di stato. Staatsvergaderinge, zittinge der Staten, Staatsraad, Ryksraad.

configlio di governo, reggimento. V. Sopra.

configlio di guerra. Krijgsraad.

Configlio. Het verstand, het vernuft, de reden, of re- delijkheid; ook de wille, het voornemen, besluit, oogmerk.

il natural configlio. De natuurlijke reden, vernuft, verstand.

solle configlio de i giovani. De gekheid, zotheid, dwaas-

heid, gekke wijze of maniere der jeugd. *povero di configlio.* Arm van vernuft of verstand, on- redelijk.

prender configlio di far qualche cosa. By zig zelfs voor- nemen, vast stellen, besluiten om iets te onderne- men, of uit te voeren.

Configlio. Gesprek, geheime of verborge zamen- spraak, raadpleginge, beraadslaginge.

trovai la moglie mia con un' altra à stretto configlio. Ik betrapte mijn vrouw met een ander in een geheim en ernstig mondgesprek.

Configliere, configliero. Een Raadsman of Raadsheer, een Raadgever, Raad.

configliere intimo, segreto, privato. Een geheime Raad.

configliere di corte, di camera, di guerra, di stato, &c. Een Hofkamer, een Krijgs-, Staats-raad, enz.

configliere di S. M. Cef. Raad van zyn Keizerlijke Majesteit.

configliere nel configlio di S. M. C. Tegenwoordige Raad van zyn Keizerlijke Majesteit.

configliere d'una città. Een Raadsheer in een stad, of (gemeente) *V. Senatore.*

Configliera. Een Raadgeeffter; ook een Raadheers vrouw.

Configliare, aconsigliare. Raden, raad geven, aan- raden.

configliar' uno. Iemand raden, raad geven, aanraden.

mi configliano, che &c. Zy raden my, dat, enz.

io non vi configlierei. Ik zoude u niet raden, aanraden.

non si lascia configliare da nessuno. Hy laat zig van niem- and raden, hy wil niemands raad volgen.

Configliare. Raadslagen, beraadslagen, raad geven, overleggen, overwegen.

configliarvotra di loro, chi &c. che &c. se &c. Zy be- raadslaagden, raadpleegden, overweegden, over- leiden onder malkander, wie, wat, of, enz.

Configliarsi, aconsigliarsi. Zig beraadslagen, te rade gaan, raad plegen, raad vragen, beraden.

configliarsi con uno. Met iemand raadslagen, raad plegen, raad vragen, te rade gaan, overleggen.

aconsigliossi colla sante. Zy beraadslaagde, raadpleeg- de, overleide, overweegde met haar dienstmaagd.

e configliatifi un poco &c. En na dat zy zig een wenig beraadslaagd, met malkander overleid, overwo- gen hadden, enz.

configliarsi meglio. Zig beter beraden, van gedagten veranderen; ook zig beteren, zyn leven verande- ren; een ander leven leiden, enz.

Configliato, aconsigliato. Geraden, raad gevraagd, beraadslaagd, overleid, overwogen, enz.

esser (venir) configliato. Iemand raden, raad geven, met goeden raad helpen; behulpzaam zyn.

esser stato ben' aconsigliato. Wel geraden, met goeden raad geholpen of bygesprongen zyn.

esser stato mal' aconsigliato. Qualijk geraden, niet wel geraden zyn.

ma egli, meglio configliato, non vi and. Maar hy zig beter beradende, van gedagten veranderende, heeft zyn voornemen geltaakt, is niet heen ge- gaan, enz.

configliato dallo Spirito Santo. Van den Heiligen Geest geraden, aangemaand, opgewekt.
Consultare, consulta &c. V. Ordine.
CONSIGNORRE. Een mede-heer, mede-heerscher, mede-regeerder, medestander in de regeeringe, die nevens een ander regeert.
Consignoreggiare. Mede-heerschen, mede-regeeren, medestander in de regeeringe zijn, nevens een ander regeeren, de heerschappy voeren.
Consignoreggiante. Mede-heerschende, mede-regeerende, nevens een ander regeerende, enz.
Consignoreggio. Mede-heerschappy, heerschinge, regeeringe.
CONSIGNARE &c. V. Consegnare &c.
CONSIMILE, consomiglianza. V. Simile.
CONSISTERE. In een zaak volharden, standvastig, bestendig blijven, vast op een ding blijven staan; ook in een zaak bestaan, in iets gesteld, gevest, op iets gegrond zyn, rusten, steunen.
consister fermamente in un proposito. In een voornemen standvastig, bestendig blijven, daar in volharden, vast blijven staan, zyn voornemen of gedagten niet veranderen, van zyn voornemen niet afstaan, afwyken.
non consisterà lungo tempo. Het zal niet lang kunnen bestaan, stand houden, staande blijven; het zal moeten vergaan.
la beatitudine consiste nell' unione col sommo bene. De zaligheid bestaat, berust in de vereeniging met het hoogste goed; de zaligheid is gevest, gegrond op de vereeniging met het hoogste goed.
la cosa non consiste in altro che, &c. De zaak bestaat, berust in niets anders als, enz. of, die zaak is op niets anders gevest, gegrond als, enz.
consistono in mercanti ed artigiani. Zy bestaan in koop- en handwerks-lieden, het zijn niet als koop- en handwerklieden.
Consistense. Bestaande, berustende.
uomo di età consistense. Een mensch in het beste van zijn leven, in zyn bestendige ouderdom, in zyne vaste jaren.
Consistenza. Volhardinge, duurzaamheid, vastigheid, bestandigheid.
questo non avrà lunga consistenza. Dat zal niet lang duuren, stand houden, staande blijven; dat zal ligtelijk veranderen, geen duurzaamheid of vastigheid hebben, niet standvastig of bestendig blijven.
Consistenza. Dikheid, dikte.
bolliselo fin alla debita consistenza. Kookt het tot dat het zijn behoorlijke dikte krygt, dik word.
Consistoro &c. V. Concistoro.
CONSOBRINO. Een volle of eigen neef, een zusters zoon.
Consobrina. Eige, of volle nigt, oom's of moeye's dogter.
CONSOLARE. Troosten, vertroosten, troost geven; ook te vreden stellen, bevredigen, de bede verhooren, de begeerte of verlangten vervullen, voldoen.
consolar' uno. Iemand troosten, vertroosten, verblijden.

favete consolati in breve. Gy zult in 't kort getroost worden, gy zult in 't kort uwen wensch erlangen, verwerven; uw bede zal in 't kort verhoord worden; men zal uwen wensch en begeerte vervullen, voldoen.
non vi fu modo alcuno di consolarvi. Daar was geen middel om u te troosten, dat is, om u te vreden te stellen, te bevredigen, u begeerte te voldoen.
Consolarfi. Zig troosten, getroosten, te vreden zyn; ook zig verheugen, verblijden.
consolarfi di qualche perdita. Zig zijns schade getroosten, met zijn verlies of schade te vreden zijn.
consolarfi insieme. Malkander troosten, opwekken, verblijden, moed geven.
consolarfi honestamente. Zig eerlijk vermaaken, vermaak of geneugte aandoen, vermaak scheppen, nemen.
Consolato. Getroost, te vreden, vergenoegd, blyde, vrolijk.
restar (esser) consolato. Getroost, vertroost, opgewekt, verblyd worden.
il più consolato uomo del mondo. De getrooste, vergenoegste, blydste mensch op aarde.
morir consolato. Gerust, getroost, wel vergenoegd, blyde sterven.
Consolatamente. Gerustelijk, troostelijk, blydelijk, met vreugde, blijdschap of vrolijkheid.
Consolatorio. Troostelijk, 't welk diend om te vertroosten.
parole consolatorie. Troostelijke woorden, die den mensch vertroosten, of eenige troost aubringen.
lettera consolatoria. Troost-brief, troost-schrift.
Consolatore-trice. Een trooster, vertrooster.
consolazione, consolazioni. Troost, vertroosting, verzaftinge, verzoeting van hartzeer; ook vreugde, blijdschap, vergenoegtheid.
dar (porger) consolazione ad uno. Iemand troost geven, troosten, vertroosten, opwekken, moed geven, verblyden.
levar' ogni consolazione. Iemand van alle troost ontfeken, berooven, alle troost benemen, bedroeft, troosteloos, ongetroost laten.
mi farà gran consolazione, di poter &c. 't Zal my een grooten troost zijn, een groote vreugde of blijdschap aubringen, veroorzaken, het zal my ongemeen troosten, verblyden, als ik zal kunnen, [enz.
dar qualche consolazione a' figliuoli &c. De kinderen een klein vermaak, verheuginge geven, toelaten, vergunnen.
voglio e' habbiare questa consolazione. Ik wil dat gy deze vreugde of blijdschap genieten zult, dat gy dit vermaak scheppen of nemen zult.
consolazione, consolazioni spirituali, nell' orazione. Geestelijken, hemelschen, goddelijken troost en zoechtigheid in 't gebed.
CONSOLDATO. Een spitsbroeder, rotsgezel, een medekrygsknecht, soldaat van dezelve bende, of het zelve leger.
CONSOLB, consolo. Een burgermeester; ook een ge-

gestelde regter over de kooplieden, en het geen den
koophandel betreft.

Consolare. Van een Burgermeester, daar toe behoorende,
Burgermeesterlijk, tot het Burgermeesters
of Consuls-ampt behoorende.

persona consolare. Burgermeester of Raadsverwante,
die bequaam is om in den Raad te zitten, den Raad
by te woonen, enz.

Consolato. Burgermeesterschap, Burgermeesters-ampt.
Ook de tyd van het Burgermeesters-ampt; Con-
sultaat by de Kooplieden.

CONSOLIDARE. Hegt, vast, digt maken, heg-
ren. Ook heelen, genezen, t'zamen heelen.

consolidar' un' osso rotto. Een gebroke been hegten, we-
der vast maken, of aan een doen groeijen.

Consolidato. Hegt, vast, digt gemaakt, gehegt.

Consolidazione. Hegt-, vast-, digtmakinge, hegtinge.

Consolida. Ridderspore. Een zeker kruid.

CONSONARE. Medeklinken, luiden, galmen,
stemmen; wederklinken, wedergalmen.

Consonante, consono. Medeklinkende, luidende, gal-
mende, stemmende; wederklinkende, weder-
galmende. Ook een medeklinker, medeklinklet-
[ter.

Consonanza. Goed geluid, overeenkomst, maat of
val van een stem of geluid, maatgezag, t'zamen-
zinginge, overeenstemmend geluid. *V. Harmonia, Concerto.*

bella, grata consonanza. Een aangename t'zamenzin-
ginge, overeenstemmend geluid, zoetluidenheid
of maatgezag van verscheide stemmen of speel-
[tuigen.

CONSONTO, consonazione. V. Consumere.

CONSORTE. Een egtgenoot, bedgenoot, man,
gemaal. Ook een medgezel, deelgenoot, maat,
kameraad.

il mio consorte. Myn egtgenoot, bedgenoot, myn
man, gemaal.

la mia consorte. Myn egtgenoot, bedgenoot, myn
vrouw, gemalin, enz.

**che cosa fa la Signora vostra consorte? Wat maakt u
vrouw liefste? wat heeft u vrouw om de hand?**

Consortio. Maatschappy, gemeenschap, gezelschap,
vriendschap, gemeenzaamheid, ommegeg. *V. Conversazione.*

baver consortio con uno. Met iemand ommegean, ge-
meenschap houden, verkeerren. Ook byslapen, in
oneeren met een persoon verkeerren, of omme-
gean, onegterlyk leven. *V. Commercio.*

consorzio illegitimo, disonesto. Oneerbare, eerlooze,
schandelyke verkeeringe, bywooninge of omme-
[gang.

CONSOSTANZIALE, consustanziale. Medewezent-
lyk, eenwezentlyk, dat met iets een wezen heeft.

Consostanzialmente. Eenwezentlyk, eenwezentlyker
wyze, op een eenwezentlyke wyze of maniere.

Consostanzialità. Eenwezenheid.

CONSPETTO &c. V. Cospetto.

CONSPICUO, cospicuo. Schoon, deftig, aanzien-
lyk, treffelyk, verheven, voornaam.

T O M . I .

carica cospicua. Een aanzienlyk, treffelyk, hoog,
verheven, voornaam ampt of bedieninge.

questo personaggio fa la più cospicua figura in quella corte.
Deze persoon is de verhevenste, hoogste, voor-
naamste aan het zelve Hof; bekleed de voornaam-
ste plaats aan het Hof, is naast de Vorst de aanzien-
lykste, verhevenste, enz.

Conspicuamente, cospicuamente. Aanzienlyk, voor-
treffelyk, deftiglyk, heerlyk, op een voortreffo-
lyke, uitnemende, uitstekende, uitmuntende wy-
[ze.

Conspicuità, cospicuità. Aanzienlykheid, uitnement-
heid, voortreffelykheid, treffelykheid, deftigheid,
verhevenheid.

CONSPIRARE, conspirare. Te zamen aassmen,
dat is, *Met.* Overeenkomen, zig vereenigen, een-
dragtig zyn. Ook t'zamenzweeren, aanspannen,
een vloek-verbond aangaan. *V. Congiurare &c.*

conspirar' (conspirar') alla difesa, alla pubblica quiete. Tot
tegenweer, tot de algemeenerust t'zamen spannen,
zig vereenigen, eendragtig besluiten, enz.

conspirar' (conspirar') contro alcuno. Tegen iemand t'za-
menzweeren, een vloek- of eed-verbond aangaan,
te zamen spannen tot zyn verderf.

Conspirante, conspirante, conspirato, conspiratore. Een
t'zamengezworene, een vloekverwant.

Conspirazione, conspirazione. Een t'zamenzweeringe,
eed- of vloek-ge-span, een vloekverbond, onderli-
nge bezwore toelag. In een goeden en quaden zin.
Ook t'zamenzwinginge, heulinge, heimelyk ver-
stand tegen iemand.

vi è gran conspirazione. Daar is groot verstand tus-
schen beiden, zy spannen of heulen te zamen, zy
houden heimelyk verstand, spelen onder den hoed
of dekmantel t'zamen.

CONSTANTE, costante. V. Abasso.

CONSTARE. Zeker, verzekerd, ongetwyffeld,
klaar, baarblykelyk, bekend, openbaar zyn,
blyken, bewust zyn.

quando pienamente consta del fatto. Als de daad volko-
mentlyk bewezen, baarblykelyk, klaar, be-
kend of openbaar is; als de zake wereldkundig, en
genoegzaam bekend is.

di questo non mi consta pienamente. Daar van ben ik
niet ten vollen verzekerd, dat weet ik niet voor
vast, dat is my niet ten vollen bekend, bewust.

io sarò constar' (constar') al mondo che huomo io sia. Ik zal
aan de wereld bekend maken, aantoonen, bewy-
zen wie, en wat voor een ik ben.

CONSTANTE, costante, Costante. Standvastig,
bestendig, volhardende.

esser, restar costante. Standvastig, bestendig zyn,
of blyven, volharden.

il color resterà costante. Die kleur zal bestendig, ou-
veranderlyk blyven, duuren, niet veranderen.

Constantemente. Standvastiglyk, bestendiglyk, ge-
stadiglyk, geduuriglyk.

Costanza, costanza, Costanza. Standvastigheid, be-
stendigheid, gestadigheid, duurzaamheid, vol-
hardinge, vastigheid, zekerheid.

L I

C O N .

CONSTELLAZIONE, costellazione. t'Zamenstering, een gesternte, daar veel sterren t'zamen in eenteeken zyn.

CONSTIPARE, costipare. Te zamen in, of by een trekken, stoppen, verstoppen.

Constipato. Verstoppt, hardlyvig. *V. Stitico.*
esser constipato. Verstoppt, hardlyvig zyn, geen afgang hebben, niet kounen kakken.

Constipazione. Verstoppinge des lichaams, hardlyvighheid.

CONSTITUIRE, costituire. Zetten, stellen, plaatsen, inzetten, instellen, vaststellen, bevelen, belasten. *V. Statuire.*

constituir' (costituir') una legge. Een wet instellen, geven, maken.

constituir' (costituir') una pena. Een geldboete opzetten, een straffe of boete op iets zetten.

constituir' (costituir') uno sopra qualche cosa. Iemand over een zake stellen, het bewind of bestier van een zake geven.

per la divina providenza si costituiscono i regni &c. Door de voorzienigheit Gods worden de ryken bestierd, geregeerd.

constituir' uno herede. Iemand tot erfgenaam maken, aanstellen, nalaten, noemen.

Constituire, costituire. Stellen, daarstellen, voorstellen, maken.

L'anima rationale ed il corpo costituiscono l'uomo. De redelyke ziele en het lichaam maken eene mensch, of den mensch bestaat uit ziele en lichaam.

l'obbligo grande, che, un tempo ha, mi costituisce debitore, anzi servitore di V. S. &c. De groote verbintenisse, die my al overlang tot een schuldenaar, ja tot een dienaar van myn Heer maakt; tot zyn dienst verpligt, verbind, enz.

questi venti quattro costituiscono il Parlamento, il Capitolo. Deze vrientwintig maken het Parlement of Kapittel, of uit deze vrientwintig bestaat het Parlement, enz. *V. Formare.*

non il solo habitò, nè la tonsura costituiscono il monaco. De kap en kruin alleen maken geen Monnik, of, tot den Monnik word meerder dan de kap en kruin vereischt, is meerder als de kap en kruin van noden.

Constitutivo, costitutivo. Gezet, gesteld, geplaatst, ingezet, ingesteld, vast gesteld, enz.

Constituzione. Scelling, vaststellinge, inzettinge, instellinge; ook de stand, gelegenheid, gesteltenisse, geschapenheid.

secondo la costituzione dei pianeti. Volgens de stellinge, stand, gelegenheid der planeten of dwaalsterren.

la costituzione del luogo. De stand of gelegenheid van de plaats.

in questa costituzione delle cose. By deze gesteltenisse, geschapenheid, gelegenheid of toestand van zaken. *V. Congiuntura.*

la costituzione corporale (del corpo). De natuur of aart, gedaante, gesteltenisse, geschapenheid des lichaams; lichamelijke gesteltenisse, geschapenheid. *V. Complessione, Temperamento.*

costituzione debole, fuaca &c. Een zwakke natuur, of aart, teedere (complexie) geschapenheid des lichaams.

Costituzione, costituzione, Costituzioni. Een keure, gebod, bevel, inzettinge, instellinge. *V. Statuto, costituzioni Imperiali (dell'Imperio.)* Inzettingen (ordonnantien) van het Roomsche Ryk; Ryks-(constituten) enz.

Costituzioni del Regno, della Provincia, (Provinciali.) Ryks-(constituten) of inzettingen, wetten van het land; landsregten.

secondo le costituzioni. Volgens de regels, de wetten, (constituten) of inzettingen.

regola, e costituzione. De regels, de wetten of (constituten)

CONSTRINGERE &c. V. Costringere.

CONSTRUIRE, costruire. De woorden in een vertoog of reden in rang schikken, stellen. Ook ftigten, bouwen.

Construtto, costrutto. Netjes, fraajtjes in rang geschikt, gesteld, by een, of t'zamen gevoegd, gesteld. Word van woorden in een vertoog of reden gesproken. Ook gestigt, by malkander gesteld.

Costruzione, costruzione. Nette t'zamenvoeginge, stellinge, ofschikkinge der woorden in een vertoog.

CONSUETO. Gewoon, gewend, gemeen, gewoonelyk.

ritornar' a i consueti esercizi. Weder tot zyn gewoonelyken arbeid keeren, den gewoonelyken arbeid hervaren, zig op nieuw tot den gewoonelyken arbeid begeben.

CONSUETUDINE. Gewoonte, gebruik, gemeene manier.

CONSULTARE. Beraadslagen, raadplegen, te rade gaan, overleggen, overdenken, overwegen; ook raad vragen, tot raadsman gebruiken. *V. Consigliarsi, Deliberare.*

consultar' sopra una materia. Over een stoffe of materie beraadslagen, raadplegen, te rade gaan; een stoffe of materie overleggen, overdenken, overwegen.

consultar' uno sopra (di) qualche cosa. Iemand over een zake raad vragen, tot raadsman verzoeken; met iemand over een zake beraadslagen, raadplegen, raad houden, een zake overleggen, overwegen.

Consultarsi (con uno) Zig met iemand beraadslagen, met iemand te rade gaan, raadplegen, raad houden.

Consultante, consulente, consultore, (advocato consultante.) Een raadsman, raadgever.

Consultato. Beraadslaagd, verhandelt, overwogen, overleid. Ook de raad of raadgevinge zelf. Ook de zake die verhandeld, overlegt, overwogen is. *il consultato (i consultati) dei ministri, medici &c.* De raadslagen, raadsbesluiten der staats-bedicenden, geneesheeren, t'geen in hinnen raad is besloten of vastgesteld.

Consulta, consultazione. Raadslaginge, beraadslaginge, raadpleginge, raadvraginge, overlegginge; overdenkinge, overweginge, oordocl, vonnis, enz.

V. Sentenza, Parere.

consulta

consulta (*consultazione*) *de' medici &c.* Raadpleginge, beraadslaginge, overweging der artzen of geneesmeesters.

consulta (*consultazione*) *de' legghisti, Canonisti, Avvocati &c.* Raadslaginge, beraadslaginge, overlegginge, overweging der Regtsgeleerden. *Advocaten, enz. consulta segreta.* Geheime beraadslaginge, raadpleginge, overlegginge, overweging.

ricercar la consulta de' medici &c. De genees- of heelmeesters over iets raad vragen, tot raadsmanneuz verzoeken.

metter (porre) una cosa in consulta. Over iets raadslagen, raad plegen, raad houden, beraadslagen.

venir in consulta di una cosa. Over iets raad vraagt, raad gepleegt, raad gehouden, beraadslaagd *Consultore. V. Consultante &c.* [worden.]

CONSUMARE. Verteeren, vernielen, verdelgen, verwoesten, verslinden, doorbrengen. *V. Logorare. consumar dinari.* Geld verteeren, verdoen, uitgegeven, verspillen, verquisten.

consumar il suo, mangiar, e berevere ogni cosa. Het zyne verteeren, opeten endrinken, doorbrengen, verquisten; alles vernielen, verdelgen, verwoesten. *consumar il tempo (le hore.)* Den tyd doorbrengen, verslyten.

consumava la notte in pregar' Iddio. Hy bestede, of bragt de nagt in 't gebed door, by versleat den nagt door bidden en smeken tot God.

consumar la vita in pellegrinaggi &c. Het leven door pelgrimagie verteeren, verslyten, doorbrengen. *consumar le forze.* Zyn krachten verliezen, verteeren, verzwakken.

consumar le candele, l'olio &c. Kaarsen, oly verbranden, verdoen.

consumar i cavalli. De paarden afryden, afmatten, vermoeijen.

consumar gli abiti, le scarpe. Kleederen, schoenen verslyten, bederven. *V. Logorare.*

consumar mercanzie, robbia assai. Veele waren of koopmanschappen aan de man brengen, verkopen.

Consumare, consumere, consumarsi. Teeren, verteeren, verzielen, verkooiken, verminderen.

cosetelo fin a tanto che consumi un terzo. Kookt het zoo lang tot dat het derde deel verkooikt of verteerd is. *il vino si consuma nelle botti.* De wyn teerd, verteerd in de vaten.

Consumare, consumarsi. Teeren, verteeren, quynen, vergaan, zig bederven, uitputten, arm maken, of worden, verarmen. Ook *Met.* Zig afmatten, vermoeijen, magteloos maken, verzwakken, afnemen, verminderen, enz.

consumarsi in liti, processi, spese, lussi &c. Zig door geregtzaken of gedingen uitputten, bederven, ten onderen brengen, daar door in armoed vervallen, arm worden, verarmen.

star consumandosi all'osteria. Zig in de herberge verteeren, al zyn geld in de herberge moeten uitgeven, verdoen, doorbrengen, verteeren, verspillen, verquisten.

si consumano tante candele &c. Daar gaan zoo veel kaarsen op, daar worden zoo veel kaarsen verteerd, verbrand.

sen op, daar worden zoo veel kaarsen verteerd, verbrand.

consumare (consumarsi) di travagli &c. Zig afmatten, uitmergelen, vermoeijen, magteloos maken, verzwakken.

consumarsi a poco a poco. Allengskens uitteeren, uideogen, verdrogen, uitgemergeld worden, quynen.

la candela per allaminar' aterni consuma se stessa. De kaars verteert zig zelf om een ander te lichten.

consumarsi, sentirsi consumare, andarsi consumando a poco a poco per l'età, per li travagli, (disagi) cure, e continue applicazioni &c. Allengskens door ouderdom, zorgen, ongemak, letterblokken uitteeren, afgaan, afnemen, quynen, enz.

consumarsi di passione, d'invidia, di rabbia, di amore, dolore (cordoglio.) Door liefde, toorn, nydigheid, smerte, droefheid afnemen, afgaan, uitteeren, quynen, zig uitmergelen, magteloos maken, enz.

consumarsi per uno (una,) per (nell) amore di uno. Door de liefde tot een persoon gansch uitteeren, magteloos worden, afnemen, afgaan, quynen. *V. Struggere.*

lo consuma l'invidia lo vedo consumare dall'invidia &c. Den mensch quynt, vergaat, verdwynt, teert uit door nydigheid, enz.

si consuma l'anima mia e si strugga nella contemplazione del sommo bene. Myn ziele neemt af, versmagt, verdooft, word magteloos door de bespiegeling van het hoogste goed.

amor mi consuma a lento (dolce) fuoco. De liefde verteerd, verslind my door een zoet, langzaam vyer.

Consumare, consummare. Volmaken, voltrekken, volbrengen, volvoeren, eindigen, ten einde brengen, voltoojen. Sprekende van een werk, gebouw, enz.

consumar (consummar) l'impreza, l'opera. Het begonne werk voltoojen, volbrengen, volvoeren, ten einde brengen, eindigen.

consumar (consummar) il peccato. De zonde volbrengen, volvoeren, begaan, bedryven.

consumar (consummar) il matrimonio. Het huwelyk voltrekken, volbrengen, volvoeren, bekragigen, bevestigen.

O vecchietto tuo; io grandemente dubito che questo vostro matrimonio consumi voi, prima che voi consumiate il matrimonio. O lieve oude (vader) ik vrees zeer dat dit huwelyk u eerder, als gy het huwelyk volbrengen, (verteeren) zal.

Consumato, consumato, consumato. Verteerd, uitgeteerd, uitgemergeld, afgegaan, asgenomen. Ook verteerd, verquikt, verdaan, verspild, doorgebracht. Ook versleten, bedorven. Ook volmaakt, voltrokken, volbragt, volvoerd, ten einde gebracht, geeindigt.

consumato (consumato) di vecchiezza da anni, travagli &c. Door ouderdom, door moeite, arbeid, enz. uitgeteerd, uitgemergeld, zwak, magteloos geworden, verzwakt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

consumato di fame, sete, disagi &c. Door honger, dorst, kammer, harteer, enz. vergaan, versmagt, uitgeteerd, uitgedroogt.

magro, e consunto. Mager en uitgeteerd, uitgedroogd, uitgemergeld.

consunto che sarà un terzo, levatelo dal fuoco. Als het derde deel verkookt of verteerd is; neemt het van het vier.

pietre già consunte dall' antichità. Steenen door ouderdom uitgeeten, verteerd, versleten. *V. Roso.*

Consumato. Een dikke saufe van gestoote en gekookte hoenders, vleesch, enz.

Consumabile, consumévole. Dat men verteeren, verslyten, of verdoen kan.

Consumativo. Dat verteerd, of verteeren kan.

Consumo, consumamento. Vertieringe, slete, afstrek. enz. *il consumo n'è grande.* De vertieringe, slete of afstrek daar van is zeer groot.

egli ha gran consumo del pepe &c. Hy heeft een groote vertieringe of afstrek van peper, hy verslyt, vertiert, verkoopt een groote meeninge van peper. *V. Effito, Spaccio.*

Consumazione, consumazione. Verteeringe, verslytinge, verdoeninge, vernielinge, verquistinge, verspillinge. Ook verzedinge, verkookinge, verteeringe. Ook voltrekkinge, volbrenginge, volvoeringe.

fin alla consumazione del terzo. Tot dat het derde deel verkookt of verteerd is.

Consumatore. Een verdelger, verslinder, vernielcr, doorbrenger, verquister. Ook een volbrenger, volvoerder.

O gelosia consumatrice de' cuori. O gy hartverteerende jaloezy of jaloersheid.

CONSUMERE, consunto &c. *V. Consumare.*

CONTADO. Het land rondom een stad, met de dorpen, sloten, tuinen, velden, enz. Ook een dorpschap, boerschap.

il contado di Roma &c. Het land rondom Romen gelegen. *V. Campagna.*

viver' in contado. Op het land leven, op een dorp of by de boeren wonen, zijn verblijf hebben, zig onthouden.

buomo del contado. Een huis- of dorpman, boer, landman.

Signor del contado. Een Heer die op het land woond, een land- of dorpheer.

Contadino. Een landman, boer, huis- of dorpman. *V. Villano.*

Contadinaccio. Een looze, suoode, doortrapte boer.

Contadnuccio. Een arm, slegt, gering boertje.

Contadina. Een boerin.

Contadinella, contadinetta. Een jonge boetin, boertmeisje, boerinnetje.

Contadinanza. Boerschap, dorpschap, het land- en boere-volk tezamen.

Contadinante. Een hoop of meeninge van boeren, huis- of dorp-luident, het land-volk.

Contadino, contadinesco. Boeragtig, boersch; ook van, of tot de boeren behoorende. *V. Boscareccio, Villano.*

un' amor (amoraccio) contadino (contadinesco.) Een boersche, plompe liefde, een boere liefde, dorp-liefde, rivande &c. *contadine.* Boere-kost, huismans-kost,

dorpspyze; slegte en gemeene kost.

Contadinamente, contadinescamente. Op zyn boersch, huis- of landmans, op een boeragtige, plompe, boersche wijze; bottelijk, plompelijk.

CONTAGIO, contagio, contagione. Besmettelijkheid, smet, besmettelijke ziekte, pest.

la città era quasi spopolata per il contagio, che grassava. De stad was byna door de besmettelijke ziekte, die daar in zwaagging, gansch volkloos, van al 't volk beroofd, ontbloor.

Contagioso, contagioso. Besmettelijk, besmettende, mal contagioso, *infermità contagiosa.* Een besmettelijke, overgaande, besmettende ziekte.

un' huomo contagioso. Een besmettend; *Met.* Een ver- of misleidend, bedriegend, snood, boosaardig mensch, voor welk men zig wagen moet.

Contagionare. Met een vergiftige, besmettelijke ziekte besmetten. *V. Infettare.*

Contagionato. Met een vergiftige, besmettelijke ziekte besmet.

CONTAMINARE. Bevlecken, besmetten, bezoedelen, onteeren, bezwalken, scheuden. (Word alleen *Met.* gebruikt.)

contaminar la fama, bonestà. De goede naam, eer, agtiuge bevlecken, besmetten, bezoedelen, dat is, onteeren, schenden.

Contaminato. Bevlekt, besmet, bezoedeld, onteerd, bezwalkt, geschonden.

contaminato della medesima bruttura. Met dezelve vuiligheid, dat is, laster of schande, bevlekt, bezoedeld, besmet.

Contaminazione. Bevlekkinge; besmettinge, bezoedeling, onteeringe, bezwalkinge, schendinge.

CONTANTE, contanti. *V. Abbasso.*

CONTARE. Rekenen, tellen, by of toetellen, uittellen, optellen, oprekenen.

contar dinari &c. Gereed geld tellen, betalen.

contar' (accostar') uno tra inobili &c. Iemand onder het getal der edelen, enz. tellen, rekenen, stellen.

Contarsi, accostarsi. Zig daar by stellen, byvoegen, onder rekenen, stellen.

Contare. Rekenen, agten, waardeeren, schatten.

chi vive comando, vive cantando. Die rekenende leeft, leeft zingende, dat is, die zijn huishouding naar zijn vermogen of middelen schikt, of den ontfangst en uitgifte tegens malkander steld, leeft stil en gerust.

il vino lo contiamo per niente. De wyn rekenen, agten, waardeeren of schatten wy voor niets.

Contare. Verhalen, vertellen, melden. *V. Raccontare.*

contar' una novella. Een nieuwe mare of fabeltje vertellen, verhalen.

Contato, conto. Gerekend, geagt, gesteld; ook verhaald, verteld, gemeld.

esser contato (accontato) tra letterati &c. Onder het getal der geleerden geagt, gesteld; gerekend worden, by de geleerden gevoegd, gesteld worden.

Contante, contanti. Telbaar, dat men tellen of rekenen kan, baar, gereed.

(dinari) contanti. Baar, geteld, gereed geld.

ci vuol il costante. Daar behoort baar, gereed geld toe, daar toe word gereed geld vereischt, daar toe is gereed geld van noden.

bei contanti. Schoon, baar, gereed geld.

ricco di (in) contanti. Rijk van geld, die veel baar en gereed geld heeft, bezit.

comprar', vender', pagar' &c. a (in) contanti. Met baar, gereed geld koopen, verkoopen, betalen, beleggen.

Contezza. Narigt, berigt, kennis of wetenschap. *haber contezza di qualche cosa.* Narigt, berigt, kennis of wetenschap van iets hebben, van iets verwittigd of verstedigt zijn.

dar contezza di qualche cosa ad uno. Iemand iets verwittigen, bekend maken, verzekeren, verftendigen. *V. Parte.*

Conto, conti. Optellinge, oprekeninge, rekeninge. *conti chiari, amici cari.* Effe, en klare rekeninge maakt goede vrienden, behoud de vriendschap.

conti spessi, amicitia lunga. Dikwils gemaakte, geslote rekeninge, gestadige, langduurige vriendschap.

Libri di conto. Een rekenboek, schuldboek, koopmansboek.

conti delle entrate, spese (uscite) &c. Optellinge, oprekeninge, rekeninge van ontfangst en uitgifte.

notar' (meister') a conto. Op rekening stellen, in rekeninge brengen.

far' il conto (i conti) con uno. Met iemand rekenen, afrekenen, rekeninge houden, effen maken, sluiten.

far' il conto senza l'hoste. Het gelag of rekeninge zonder de waard opmaken, oprekenen, dat is, zijn zaken niet wel overleggen, op zijn zaken geen agt geven of slaan, zijn zaken verwaarloozen.

far' il conto col capezzale. Zijn rekeninge met het hoofdkussen opmaken, dat is, op het bed of legerplaats iets bedenken, overleggen, zijn gedagten over iets laten gaan.

far' già il suo conto sopra qualche cosa; di haver già qualche cosa. Zijn gissinge, zijn staat of rekeninge op iets al maken, op iets aan- of toeleggen, dat is, zig iets voor vast beloven, verspreken, toezeggen; ook by zig vast gesteld, bestoten of voorgenomen hebben om iets te doen, of uit te voeren.

far male i suoi conti. Zijn rekeninge qualijk opstellen, opmaken, zig mistaften, misgrypen, een misslag begaan.

saldar' il conto (i conti). De rekeninge effen maken, effenen, sluiten.

(conto) saldo. Geslote, geëffende, effen gemaakte, of gestelde rekeninge.

veder' (rivader') i conti. De rekeningen overzien, tegens malkander stellen of houden, (om te zien of zy overeenkomen, effen en klaar zijn.)

tener conto di qualche cosa. Over iets rekeninge houden, iets berekenen, overzien, overrekenen, een overflag over iets maken.

maestro di conti. Een rekenmeester, een meester die leerd rekenen; een rekenaar, opteller, opmaker van rekeningen.

far conto. Zig inbeelden, laten voorstaan, voor uitstellen.

fate conto (fate il conto, fate il vostro conto) come se fosse a morire. Beeld u in, laat u voorstaan, als of gy nu aanstonds sterven moest.

trovar' il suo conto in qualche mercanzia, professione, luogo &c. Zijn rekeninge, dat is, zijn opkomst, zijn nut of voordeel in een koopmanschap, hantceeringe, plaats, enz. vinden.

tornar' a conto. Nut, oorbaar, dienstig, voordeelig, goed zijn.

non mi tornarebbe a conto. Dat zoude my niet voordelig of dienstig zijn, dat zoude my geen nut of voordeel bybrengen.

Conto, à conto. Op rekening.

ricever (risquoter) dinari a conto (a buon conto.) Geld op rekening ontfangen.

a nuovo conto (a conto nuovo.) Op nieuwe rekeninge; op nieuws.

a vostro conto. Op uwe rekening, op uw.

a conto del Signore N. Op rekening van de Heer N.

Conto. Rekenfchap, rekeninge, oprekeninge, optellinge. *V. Ragione.*

dimandar &c. conto. Rekenfchap, rekeninge eischen, verzoeken.

vender conto (presentar i suoi conti) di qualche amministrazione &c. Rekenfchap geven (zijne rekeninge open leggen) over een zaak.

vender conto di se (di sua persona) con una spada in mano. Rekenfchap, voldoeninge van zijn persoon met de degen in de hand geven, dat is, op de uitdaginge van iemand ten strijd verschijnen.

Conto, per conto. Betreffende, rakende, aangaande, enz.

per conto di questo. Betreffende, rakende, aangaande dit; wat dit raakt of aangaat.

per vostro conto &c. Uwent wegen, ter zake, uit hoofde van uw, uwent halveu.

a questo conto. Zoodaniglijk, dusdaniglijk, op zalk een wijze.

Conto. Hoogagtinge, waardeeringe, op prysstellinge, schattinge.

far conto (gram conto) di qualche cosa. Iets hoog agten, waard houden, waardeeren, schatten, op prys itellen, groot werk van iets maken.

far poco conto di qualche cosa. Iets weinig agten, weinig werk van iets maken.

una persona di conto. Een agtbaar, aanzienlijk persoon, een persoon van groot gezag of aanzien, een erbare, bedreve, geoeffend persoon.

un cavalliere, una dama di conto. Een heer, een dame van aanzien, een deftig, aanzienlijk, voornaam heer of vrouwsperfoon.

tener conto di qualche cosa, tener qualche cosa a conto. Iets te rade houden, besparen, niet verspillen, of verquisten. *V. Mano.*

Conticello. Een kleimerekening, een rekeningje; een schuldbriefje, uittrekzeltje uit een schuld- of reken- [boek.

mandar' un conticello. Een uittrekzel uit een schuld- of rekenboek zenden, stieren.

Contista, contatore. Een rekenaar, opmaker van rekeningen, of een rekenmeester, een meester die leerd rekenen.

CONTE. Een Graaf.

viver da Conte. Als een Graaf, dat is heerlijk leven, een Graaflijk leven voeren.

Conte Palatino. Paltsgraaf.

Contestabile. V. *Contestabile.*

Contessa. Een Gravinne.

Contea, comitato. Een Graaffchap.

la Contea (il Comitato) di Hanau &c. Het Graaffschap van Hanau.

la Contea Franca. Het vrye Graaffschap. Een gewest in Vrankrijk.

conferis' ad uno la contea di Cornovaglia. Iemand het Graaffschap van Cornovaglia opdragen, in bezit geven, dat is, ten aanreij maken.

CONTEGNO. Byeen, of t'zamenhoudinge. *Met.* Zedigheit, ingetogenheit, bezadigheit, bedaardheit, ernsthaftigheit.

star', andar' &c. in contegno. Zedig, ingetoge, bezadigd, bedaard, ernsthaftig zijn.

Contegnofo. Zedig, ingetogen, bezadigd, bedaard, ernsthaftig.

CONTEMPERARE, contemperare &c. V. Temperare, Distemperare &c. Stemprare &c.

CONTEMPLARE. Bespiegelen, beschouwen, op-, of aanmerken, aanschouwen, bezien, bezigtigen. *contemplar la divina essenza, le cose celestiali.* Het Goddelijk lezen, de hemelsche dingen beschouwen, bespiegelen, overpeinzen, overdenken.

Contemplatore. Een beschouwer, bespiegelaar, overdenker, overpeinzer van Goddelijke dingen.

Contemplativo. Bespiegeland, beschouwig, dat in bespiegeling of beschouwinge bestaat.

vita contemplativa. Het beschouwend leven, het geestelijk leven.

star' alla vita contemplativa. Zig in het beschouwend of geestelijk leven oefenen, het zelve behartigen, beveren.

un contemplativo. Iemand, die zig aan het beschouwend of geestelijk leven overgeeft, die tot het geestelijk leven geneigt of genegen is, die daar toe grooten trek en genegenheit heeft.

icontemplativi. De geestelijke, verligte menschen, die tot het gebed grooten trek of genegenheit hebben, daar toe zeer geneigt of genegen zijn.

Contemplazione. Bespiegeling, beschouwing, aanschouwing, aandagt, op-, of aanmerkinge, overdenkinge, overpeinzinge, overweging.

gustar la dolcezza di Dio nella contemplazione. De Goddelijke zoetigheit in de bespiegeling proeven, smaken, genieten.

star' in contemplazione (della bontà divina.) In de geestelijke bespiegeling, met overweging der Goddelijke goedertierenheit bezig zijn, de Goddelijke goedertierenheit by zig overwegen, overpein-

[zen.] **Contemplatione à contemplazione** Ten aanzien, ter oorzaak, van wegen, wegens, ter zake, uit hoofde,

om, uit. *V. Riguardo, Rispetto.*

gli vuol bene a (sola) contemplazione del gusto, e dell'utile che ne cava. Hy wil hem wel, hy is hem zeer genegen, of toegedaan, ten aanzien van, of wegens het vermaak, nut of voordeel, dat hy van hem trekt, geniet.

Contender e. Kyven, twisten, krakkeelen, oneens zijn. *contender con uno.* Met iemand twisten, krakkeelen, oneens zijn.

Contender e. Bevegten, betwisten, bestryden, strydig maken, bewerken, staande houden, verdedigen, niet willen toelaten, toestaan, toegeven; ook iets willen hebben, eischen, vorderen.

contender la precedenza &c. ad uno. De voorrang of hooger plaats iemand betwisten, bestryden, over de voorrang met iemand twisten, krakkeelen, zig de voorrang of hooger plaats aanmatigen, toeig-

[nen.] **contender' il passaggio a gli esserciti.** De legers de (passagie) of doortogt betwisten, weigeren zig daar tegen aankanten, niet willen laten (passeren) of doortrekken.

contender qualche cosa ad uno. Van iemand iets eischen of vorderen, iets willen hebben.

il monte ci contende il prospecto della città. De berg betwist, bestryd, dat is, *Met.* Belet, verhindert, dat wy de stad niet zien kunnen, beneemt ons het gezicht van de stad, is ons in de weg dat wy de stad niet kunnen zien.

Contendere. Al zyn magt gebruiken, inspannen, al zyn vermogen aanwenden, trachten, pogen, alles in het werk stellen, met allen vlyt zig bemoeijen, benaarftigen, bevlytigen, bevereren, geen moeite of arbeid sparen.

contender' a venir per tempo &c. Zig bemoeijen, bevlytigen, pogen, trachten by tyds te komen, zyn komste verhaasten.

Contendente. Die met iemand stryd of questie heeft, een strydende of strydige party, partydig.

le parti contendenti. De strydende of strydige partyen.

Contenditore. Een twistig, hevig, strydig, krakkeelagtig, twistziek mensch, die tot stryd of krakkeel geneigt, of genegen is; een kyver, twister, krakkeelder, een liefhebber van twist of krakkeelen.

Contendimento, contendenza. Twist, stryd, oneenigheit, twistreden, zintwistinge, redenstryd, redneringe, redekavelinge.

Conteso. Dat betwist, bestreden, of strydig gemaakt [word.]

la precedenza &c. gli sarà conteso. De voorrang of hooger plaats zal hem betwist, bestreden worden.

Contesa. Twist, stryd, kyvaadje, krakkeel, oneenigheit, tweedragt, tweespalt.

dopo lunga contesa. Na veel twist of krakkeel.

amar le contese. Het twisten of krakkeelen beminnen, tot twist en tweedragt geneigt of genegen zyn, een liefhebber van twist of krakkeel zijn.

la contesa dell'aria e dell'acqua. De stryd tusschen de lugten het water.

Contenzioni &c. V. Sopra.

CONTENERE, continere. Inhouden, begrypen, bevatten, sluiten, houden, vervatten.

tutto ciò che contiene l'universo. 't Geen de gansche wereld in zig houd, bevat, begrypt.

che cosa contiene la lettera? Wat houd de brief in zig? welk is den inhoud des briefs? wat zegt of meld de brief.

amar' lddio contiene ogni santità e virtù. God te beminnen, bevat of begrypt in zig alle deugd en heiligheid; of, de liefde Gods is een begrip van alle deugd en heiligheid.

Contenere. Houden.

contener' uno in disciplina, (nell' ufficio) Iemand onder de tugt houden, intoomen, beteugelen.

Contenersi, continersi. Zig wederhouden, beteugelen, intoomen, bedwingen, binnen houden, onthouden, houden, zedig en ingetogen houden.

non potea più contenersi Gioseffo. Toen konde zig Joseph niet langer onthouden, bedwingen.

contenersi ne' debiti termini. Zig binnen de palen van tugt en eerbaarheid houden, zig zedig en ingetogen houden, gedragen; de palen van eerbaarheid niet overtreeden, zig niet te buiten gaan.

il contenersi alle occasioni nelle tentazioni del peccare, è impresa da uomo costante. Zig in alle aanvegingen en bekooringen der zonden wederhouden, beteugelen, intoomen, bedwingen, is een stuk van een itantvuldig mensch.

Continente. Inhoudende, bevattende, begrypende, sluitende, houdende, vervattende.

ricevo una lettera, contenente, che &c. Ik ontvang een brief inhoudende, (die in zig houd, welker inhoud is) die zegt of meld, dat, enz.

Continente, contenente. Ingetoge, matig, sober, nugter, kuisch, bezadigd, zuiver, zedig; ook het vaste land.

buomo, donna &c. continente. Een ingetoge, zedig, bezadigd, matig man of vrouw.

star su'l continente. Zig bezadigd en ingetogen houden, gedragen; ook zig zedig en ingetogen veinzen, gelaten.

Contenente, continente. Het vaste land. *V. Terra Firma.*

Continente, in continente. Aanstonds, op staande voet, ten eersten.

Continentissimo. Zeer ingetoge, zedig, bezadigd, matig. [tig.]

Continentemente. Zediglyk, met ingetogenheid, matiglyk, soberlyk, kuischelyk, zuiverlyk.

Continenza. Matigheid, ingetogenheid, onthouding van wellusten, bezadigheid, zedigheid, zuiverheid, kuisheid.

continenza religiosa, conjugale, vedovile. De geestelijke, egelijke, weduwlyke kuisheid, ingetogenheid.

viver' in continenza. In kuisheid leven, een kuisch leven leiden; matiglyk, ingetogen, geschikt, wel of deugdzaam leven; ook egteloos, vry en ongetrouwd leven.

Contenuto, contento. Daar onder bevat, begrepen, ingesloten. *V. Incluso.*

esser contenuto nella lega, pace &c. Mede in het verdrag of verbond, in de vrede-handelinge gesloten, begrepen zija.

Contenuto, il contenuto. Den inhoud, begrip.

il contenuto d'un libro, d'una lettera &c. Den inhoud van een boek, brief, enz.

Contenuto. V. Ordine.

CONTENTO. Te vreden, voldaan, vergenoegd; ook blyde, vrolijk, gelukkig.

esser contento. Te vreden, voldaan, vergenoegd zyn. *esser contento della sua sorte.* Met zyn geluk, zyn staat te vreden, vergenoegd zyn.

sete contento? Zyt gy te vreden, voldaan, vergenoegd? *sono contento* Ik ben wel vergenoegd, te vreden, ten vollen voldaan.

povero sì, ma contento. Wel arm en ellendig, dog vergenoegd en te vreden.

poverità contenta. Een geruste, vergenoegde, blyde, vrolijke armoed.

cuor contento e la bertola al collo. V. Bertola.

viver, star, esser, morir contento. Wel vergenoegd; te vreden, gerust leven, zyn, of sterven; een gerust leven leiden, in ruste en vrede leven, of sterven.

ella lo pregò che fosse contento di venir, far &c. Zy bad hem dat hy geliefde te komen, te doen, enz.

molto contento. Zeer wel te vreden, voldaan, vergenoegd. *V. Sodisfatto.*

far' uno contento. Iemand te vreden stellen, bevredigen, voldoen; ook iemand vervrolijken, vrolijk maken, verblyden; ook iemand zalig of gelukkig maken, enz.

chiamarsi (tenersi) contento. Zig vergenoegd, zig zalig en gelukkig agten, schatten, zig onder het getal der gelukkigen rekenen, tellen.

non mi terrò contento, fin che io non &c. Ik zal niet eerder rusten, op houden te vreden zyn, ik zal my niet eerder in gerustheid stellen, begeven, tot dat ik niet, enz.

il più contento uomo del mondo. De gelukkigste, vrolijkste, blydste, vergenoegde op aarde.

tutto contento. Vol van vreugde, met vreugde opgehoopt, gansch blyde en vrolijk, gansch voldaan, vergenoegd, enz.

mal contento, i malcontenti. Niet wel, of qualijk te vreden, onvoldaan, onvergenoegd; ook weder-spannig, oproerig, muitende. *V. Male.*

Contento. V. Sopra.

Contentissimo. Zeer wel te vreden, voldaan, vergenoegd; ook zeer blyde, verheugd, verblyd, vrolijk,

restar contentissimo. Zeer wel te vreden, voldaan, of vergenoegd zyn; ook zeer blyde, zeer verheugd of verblyd, zeer vrolyk zyn.

Contentezza. V. Contento.

Contentare. Te vreden stellen, bevredigen, vermaak aandoen, verblyden, vorkdoen; vergenoegen. *V. Contento, Sodisfazione.*

contentar' uno. Iemand te vreden stellen, bevredigen, voldoen, vergenoegen; ook iemand vermaak aandoen, verblyden.

contentar' i creditor. De schuldeiffchers te vreden stellen, voldoen, betalen.

contentar la moglie. Zyn vrouw de egtelijke pligt betalen, voldoen.

contentar un amante. Een vryer of minnaar vertroosten, verblyden, te vreden stellen, bevredigen, tot zyn willezyn, vergenoegen, voldoen.

contentar il popolo. Het volk te vreden stellen, bevredigen, vergenoegen; ook het volk eenig vermaak aandoen, toelaten, vergunnen.

chi potrebbe contentar ogniuno? Wie zoude ieder een konnen te vreden stellen, voldoen, vergenoegen? Wie zoude naar een ieders wille of goeddunken konnen leven, ieder een genoegen konnen geven? enz.

contentar il suo desiderio. Zyn wensch of begeerte vervullen, volbrengen, voldoen.

difficile a contentare. Dien men bezwaarlyk te vreden stellen, dien men niet wel voldoen of vergenoegen kan, die niet wel te bevredigen of te vergenoegen [is.

Contentarsi. Zig te vreden stellen, bevredigen, vergenoegen; te vreden, voldaan, of vergenoegd zyn.

contentarsi di qualche cosa. Met iets te vreden, of vergenoegd zyn, zig met iets bevredigen, of vergenoegen laten, zig met iets te vreden stellen.

contentarsi di poco. Met weinig te vreden of vergenoegd zyn, zig met weinig bevredigen, vergenoegen.

mi contento. Ik ben te vreden, ik mag het lyden, ik sta het toe, ik heb 'er niet tegen.

non mi contento di questo. Ik heb daar mede niet genoeg, ik ben daar mede niet vergenoegd, voldaan; ik geve my daar mede niet te vreden.

beato (ricco) chi si contenta (chi si contenta gode.) Gelukzalig en ryk is die vergenoegd en te vreden geeft, in vreugde en blydschap leeft.

contentatevi di questo. Zyt daar mede vergenoegd, en te vreden, laat u daar mede vergenoegen, laat u dat genoeg zyn.

contentarsi di far qualche cosa. Vaardig, gereed, gewillig zyn om iets te doen, zig believen laten, zig getroosten om iets te doen.

V. S. si contenti di venir meco fin' in piazza. Den Heer believe met my tot op de markt te gaan.

Contentato. Bevredigd, te vreden gesteld, vergenoegd, voldaan. *V. Contento.*

esser contentato da uno. Van iemand vergenoegd, te vreden gesteld, voldaan worden.

Contentabile, contentevole. Die men te vreden stellen, bevredigen, voldoen of vergenoegen kan, die zig te vreden stellen, bevredigen of vergenoegen laat, die nog wel te bevredigen of te vergenoegen is.

Contentamento. Te vredenstellinge, bevrediging, vergenoeging, voldoening; ook vreugde, blydschap, vrolykheid, genoegen. *V. Contento.*

contentamento de i creditori &c. Vergenoeging, bevrediging, afbetaling, voldoening der schuld-eischers.

per contentamento del popolo. Tot vergenoeging, voldoening, genoegen des volks; ook tot lust, vermaak, enz.

Contento, Contentamento, contentezza, contenti, contentezza. Vergenoeging, vergenoegheid, lust, vermaak; ook vermakelykheden, klugten, boerteryen, kortswylen, enz. *V. Gusto, Sodisfazione, poco romor' e molto contento.* Weinig geroep en veel vreugde.

dar contento ad uno. Iemand bevredigen, te vreden stellen, voldoen, vergenoegen; ook iemand vermaak aandoen, verblyden.

haber contento di qualche cosa, o persona. Met een zake of persoon wel te vreden, voldaan of vergenoegd zyn; ook zyn lust en vermaak daar aan hebben, daar over verheugd of verblyd zyn.

trovar contento in qualche cosa. Zyn lust en vermaak, zyn genoegen in iets vinden.

haber i suoi contenti (le sue contentezze) Zyn lusten vermaak, zyn genoegen hebben.

i vostri contenti faranno li miei. Uw vreugde, uw lust en vermaak, uw genoegen zal het myne zyn, uw wil en de myne zal eens zyn.

purche habbia questo contento. Mits dat ik deze vreugde, deze lust of vermaak hebbe, geniete.

CONTENZIONE. Twist, stryd, kyvaadje, tweedragt, tweespalt, krakkeel, oneenigheid; ook bemoeijing, bevltyginge. *V. Contesa, Brigas, risse e contenzioni.* Twist en tweedragt, tweespalt, krakkeel.

contenzione di spirito. Bemoeijing, bevltyginge, benaarstiging, ernst, yver des geests.

Contenzioso. Twistig, hevig, strydig, kyfagtig, twistagtig, krakkeelagtig, twistziek, genege tot stryd.

foro contenzioso. Een geregtshof of bank, de vierfschaar, pleitzaal.

Contenziosetto. Wat of eenigzins twistig, strydig, krakkeelagtig.

Contenziosamente. Twistagtig, kyfagtig, krakkeelagtig, twistender, krakkeelender wyze, met twist of tweedragt.

Contenziosità. Krakkeel- of twist-ziekte, genegetheid tot twist en tweedragt.

Contesa. V. Contendere.

CONTESSA. V. Conte.

CONTESSERE. Iets aan een ander ding weven, t'zamenweven, vlegten, voegen, hegten.

Contessuto. Te zamengeweven, gevlogten, geschaakeld, gevoegd, gehegt.

CONTESTARE. Tot getuige nemen, roepen, verzoeken, bekragtigen, bewerken, getuigen. Ook kyven, twisten, krakkeelen, stryden.

Paulo contestava che &c. Paulus beweerde, getuigde dat, enz.

Contestazione. Getuiging, getuigenisse, bekragtiging, bewering, bewys, twist, tweedragt. *V. Protestazione.*

CONTEZZA. V. Contare &c.

CONTIGUO. By, naaft, ofaan malkander leggende, den andere rakende, by een staande, geuurig. *le case non vi sono contigue come altrove.* De huizen staan daar ter plaatse niet by, ofaan malkander, raken den

den anderen niet, gelyk elders.

Contiguamente. By, naast, of aan malkander leggende, stootende, den anderen rakende, by een staande, naburiglijk, aanpalende.

Contiguità. By, naast, of aan malkanderlegginge, stooringe, naburigheid.

C O N T I N E N T E, *continenza* &c. *V. Contenere*.

C O N T I N G E N T E. Rakende, betreffende; ook toevallig, het geen ontrent, by geval, of toevalliger wyze gebeurt, gelchied.

le cose contingenti. Toevallige dingen, die ontrent, by geval voortvallen, gebeuren.

il mio contingente. Myn deel, dat my toebehoort, dat my aangaar, raakt, betreft.

Contingentemente. Ontrent, by geval, toevalliger wyze.

esse che accadono contingentemente. Zaken die ontrent, by geval, toevalliger wyze gebeuren, voortvallen, geschieden.

Contingenza, *contingenza*. Geschiedenis, voorval, teval, geval; ongevallen, ongelukken, rampen, gevallen, toevallen, die iemand overkomen. *V. Accidente*, *Congiuntura*

contingenza funeste. Droevige ongevallen, ongelukken, gevallen, toevallen.

in questa contingenza. By deze gedaante, gelegenheid, gesteltenisse, geschapenheid van zaken; deze zaken zoo gesteld of geschapen zynde. *V. Occasione*.

C O N T I N U O, *continuo*. Dat maar uit een, en geen meerdere stukken bestaat; ook duurzaam, gedurig, volhardende, aanhoudende. Spreekende van vermaak of smart. *V. Assiduo*.

continui travagli. Gedurige, aanhoudende plagen.

fabbr continua. Gedurige, aanhoudende, gestadige koorts.

continue istanze. Volhardende, gedurige, gestadige aanhoudinge, verzoek.

continue orationi (*pregbiere*) Volhardend, gestadig, vlytig, yverig gebed tot God.

continua prosperità. Gedurige, aanhoudende, onveranderlijke, gestadige welland.

esser continuo in qualche cosa, facenda. In een zaak volhardende, aanhoudende, vlytig, yverig zyn; in een zake volhardend, een zaak geduriglijk, gestadiglijk, zonder ophouden, met alle ernst en yver voortzetten, bevorderen.

esser continuo in qualche carica. Voor eeuwig, voor altoos, voor altyd, dat is, zyn levens tyd, zonder ophouden, niet by beurten in een ampt of bedieninge volharden, verblyven.

Continouamente, *continuamente*, *di* (*del*) *continuo*. Geduriglijk, gestadiglijk, zonder ophouden, voor altoos, voor altyd, voor eeuwig.

Continouare. Duren, volharden, voortvaren, aanhouden, niet afaren, niet ophouden, vervolgen, voortzetten, bevorderen.

continuar una facenda &c. Een werk, enz. voortzetten, bevorderen, vervolgen, daar in voortvaren, volharden, aanhouden. *V. Proseguire*.

continuar una nella carica. Iemand voor altoos, voor altyd in een ampt of bedieninge bevestigen.

T O M. I.

Continuabile, *continuabile*. Dat men bevorderen, voortzetten, vervolgen kan, dat zig bevorderen of voortzetten laat.

Continuato, *continuante*, *continuato*. Duurzaam, gedurig, durende, volhardende, aanhoudende, gestadig; ook hervat, herhaald.

esser continuato nella carica. In zijn ampt of bedieninge voortvaren, volharden, daar in bevestigt worden.

una continuata istanza. Een gedurig, gestadig, aanhoudend, en dikmaals herhaald verzoek.

Dio la mantenga in continuata prosperità. God wil dezelve in eeuwige, langdurige welland behouden, bewaren.

Continuamente. Geduriglijk, gestadiglijk, zonder ophouden, voor eeuwig, voor altoos, enz.

Continuazione, *continuità*. Volhardinge, voortzettinge, bevorderinge, voortvaringe, aanhoudinge, vervolginge.

C O N T O, *conticello*, *contista* &c. *V. Contare*.

C O N T O R C E R E, *scontorcere*. Keeren, wenden, rondom draaijen, verdraaijen; ook buigen, krommen. *V. Astorcere*, *Astortigliare* &c.

Contorcersi, *scontorcersi* &c. Zig keeren, wenden, draaijen, zig buigen, of krommen.

contorcersi di dolore &c. Zig van pijn en smart wenden en keeren, buigen, krommen, byeen trekken.

contorcersi lascivamente. Zig wild en hoeragtig draaijen en wenden, hoeragtige gebaarden maken, zig als een hoer gelaten, gedragen.

contorcersi per orgoglio. Hoogmoedige, hoovaardige, opgeblaze, trotze gebaarden maken, het lichaam hoogmoediglijk slingerend, draaijen.

scontorcersi per la colica. Zig van darmpijn, darmwee, buikpijn krommen, byeen trekken, in een krimpen; darmwee of darmpijn hebben, gevoelen, met buikpijn gequeld of geplaagd worden.

caminar &c. *scontendosi*. Zig in het gaan wenden en draaijen, het lichaam van weertzide slingerend.

Contorto, *scontorto*. Gewend, gekeerd, rondom gedraayd, omgerold, gekromt, gebogen.

Contorcimento, *scontorcimento*. Draaijinge, verdraaijinge, wendinge, keeringe, omdraaijinge, buiginge, kromminge.

Contorsione. *V. Sopra*. Ook t'zamentrekkinge, in- of byeen trekkinge, krimpinge, inkrimpinge.

contorsione di nervi, *delle interiora* &c. Een t'zamentrekkinge, in- of byeen trekkinge, krimpinge, inkrimpinge, kramp in de senuwen, ingewanden, enz. *V. Convulsione*.

C O N T O R N O, *contorni*. Grensen, landpalen, de naburige plaatsen. *V. Contrada*.

in questi contorni. Op deze grensen, in deze naburige plaatsen.

Contornare, *contornarsi*. Zig aangrensen, aanpalen, rondom of digt by gelegen zyn.

Contornato. Aangrensende, aanpalende, rondom of digt by gelegen, gebuur, naburig.

C O N T R A, *contro*. Tegen.

contra (*contro*) *la* (*alla*) *legge di Dio*. Tegen de wet, het gebod Gods.

M m

con-

contra l'opinione commune. Tegen het algemeen gevoelen, oordeel, of (opinie.)
contra (contro) di me, di lui &c. Tegen my, tegen hem, enz.
vale contra la febbre. Het is goed, zeer nut of dienstig tegen de koorts.
esser, far &c. contro (ad) alcuno. Tegen iemand zijn, handelen, enz.
parlar contro se stesso. Tegen zig zelfs spreken, of zig zelfs tegen spreken.
contro ogni ragione e dovere. Tegen alle recht en billijkheid, met alle recht en billijkheid strijdende.
contro la sua usanza ordinaria (il suo solito.) Tegen zijn gewoonte, met zijn gewoonte niet overeenkomende, strijdende.
far guerra contro (ad) alcuno. Tegen iemand oorlogen, krijg voeren, iemand beoorlogen, bevegten, belstriden.
mettete il vostro contro il mio. Steld het uwe tegen het mijne.
contra (contro) contro la casa. Tegen over, recht over het huis, aan de overzijde van 't huis.
egli vien contro di noi. Hy gaat of (komt) recht na ons toe, hy gaat ons tegen of te gemoet.
contro la finestra. Tegen het venster.
contro il muro (al muro.) Tegen de muur, by, of naast aan de muur.
contra a questo non si faccia. Tegen dit (of dat hier mede strijdig of strijdende is) zal men niets doen, of handelen.
far, dir, (parlar) disputar, scriver, esser, giuocar, ballottar, (votar) schermir, metterfi &c. contra (di uno, ad uno.) Tegen iemand handelen, spreken, redeneren, schrijven, zyn, spelen, de stemme geven, vegten, zig stellen, enz.
melo diede contra. Hy heeft zijn stemme tegen my gegeven, hy is my in de verkiezinge tegen gevallen.
esser, parlar pro e contra. Iemand voor- of nadeelig zyn, voor- of tegen spreken, nut of schadelijk zyn.
far contra. Het (contrarie) of tegendeel doen.
farfi contra (in contra, incontro.) Iemand te gemoet, of tegen gaan.
Incontra, Incontro, Incontrare, Incontrarsi &c. V. Abbasso.
Contrada V. Abbasso.
Contrario, Contrariare &c. V. Abbasso.
CONTRALTO, *contralto.* Den Alt, altstemme. Een zekere stemme in de Zangkunde of Muzyk.
CONTRAASSALB. De scheenen, of yzere band om deas.
CONTRABANDO. 't Geen tegen het aangestage placcaat, verbod, of (ordinantie) stryd, verboden goed.
far contrabando (contro l'bando,) introdur robbe &c. di contrabando. Tegen het verbod doen, het verbod overtreden, veragten, versmaden; verboden waren of koopmanfchappen in 't land brengen. Ook heimelyk verstand houden, met iemand t'zamen spannen; heimelyk, steels gewys, ter sluik of in het verborgen

iets uit het huis dragen, gelyk ontrouwe knechten en dienstdieiden plegen te doen;
robbe &c. di contrabando. Verbode goederen, verbode waren of koopmanfchappen.
mostaccio di contrabando. Een verbode, dat is, leelyk, mismaakt aangezigt.
contrabandi notturni. Heimelyke, verborge overtredingen, dat is, vergaderingen of byeenkomsten tegen het bevel, kennisse of wetenschap van de Overheid.
Contrabandiere. Die tegen het verbod handeld, het verbod overtreed, veragt, versmaad; die verbode waren of koopmanfchappen verkoopt, uitveilt, verhandeld. Een overtreder, veragter, versmaader van het verbod. Ook een overspeelder, egtbreker, hoereerder, hoerejager.
Contrabandiera. Een persoon die verbode goederen inbrengt of voert. Ook een overspeelster, egtbrekster. Ook een hoer, eerloos, onkuifsch, vrouwenfch.
CONTRABASSO. Basconter, den allerlaagsten en grofften toon of geluid in de Zangkunde, of Muzyk.
far il contrabasso. Den Basconter houden. *Met.* Helpen of aanspannen tot lasteringe, schendinge, te nasprekinge van iemand.
CONTRABATTERE. Iemand tegen- of wederstaan, streven. Zig tegen iemand kanten, stellen, zetten, tegenstryden of vegten.
Contrabatteria. Tegen-gevegt, tegen-stryd, tegen-battery.
Contrabattuta. Tegen-maat of slag in de Zangkunde of Muzyk.
CONTRACAMBIO. *V. Cambiare, Cambio.*
Contracambiare. Vermangelen, verwisselen, veruilen. *Met.* Vergelden, goed maken, vergoeden.
contrucambiar' uno di qualche beneficio, d'favore. Iemand een weldaad of vriendschap vergelden, beloonen, vergoeden.
CONTRACAVARE. Tegen-mineeren, onder de aarde tegengraven. *V. Contraminare.*
Contracava. Tegen-gravinge, tegenmineringe.
CONTRACOLPO. Weer- of tegenflag, stoot, enz.
CONTRACUORE. Weerwillens, met weerwil of tegenzin, onwillig, ongaarn.
CONTRADA, *contrade.* Een buurt of gebuurte, voornamentlyk in een stad, een weg of straat.
habitava in una contrada chiamata N. Hy woond in een straat met name N. of die N. heet of genoemd word.
CONTRADIRE. Tegen spreken, antwoorden, beantwoorden, wederleggen, reden van het tegendeel geven. Ook ontkenen, loochenen.
contradir' alcuno (ad alcuno.) Iemand wederleggen, tegen spreken, beantwoorden.
contradir' a se stesso (contradirsi) Zig zelf tegen spreken, tegenstrydige zaken zeggen, vertellen, verhalen.
queste due cose contradicono tra di loro (si contradicono.) Deze twee dingen weder spreken malkander, zyn tegen malkander strydig of strydende, kunnen niet t'zamen staan.

contradir le ragioni di uno. Iemands redenen of oorzaken wederleggen, tegenspreken, beantwoorden, betwisten, bestryden.
contradir qualche cosa. Iets ontkennen, loochenen.
Contradetto. Wederlegd, tegengeproken, beantwoord, betwist, bestreden.
esser contradetto nella sua opinione. In zyn meeninge of gevoelen tegengeproken, beantwoord, betwist, bestreden worden.
Contradetto, un contradetto. Een wederlegginge, beantwoordinge, tegenspraak.
Contradicente, contraddittore. Een wederlegger, beantwoorder, tegenspreker, betwistler, bestryder.
Contradistorio. Strydig, tegenstrydig, zig tegensprekende, tegenstrydende, tegenstrevende, niet t'zamenstaande, elkander uitsluitende. Ook onmogelyk.
questi sono due contradistorii. Dit zyn twee strydige, tegenstrydige, tegenstrydende, tegenstrevende, niet t'zamenstaande, onmogelyke dingen.
Contradizione. Tegensprekinge, beantwoordinge, wederlegginge, strydigheid, tegenspraak; Ook een onmogelykheid van beide te konnen zamen staan. *V. Contradetto.*
Spírito di contradizione. Een tegenspreker, betwistler, bestryder, een twistig, strydig, krakkeelagtig, twistziek mensch, een liefhebber van twist en tweedragt, die alles wil wederleggen, betwisten, bestryden.
casar in contradizione manifesta. Zig zelf onwederlegglyk tegenspreken, tegenstrevē.
senza contradizione di alcuno. Zonder eenige beantwoordinge, wederlegginge, of tegenspraak.
CONTRADIVIETO. Een verbod. *V. Contrabando.*
CONTRAFARE Het tegendeel doen, overtreden; Ook nadoen, namaken, naâpen, nabootsen, na-teekenen of schilderen.
contrafar alla legge, a gli ordini. Tegen het gebod, bevel of (ordinantie) doen, de wet overtreden, tegen de wet zondigen, misdoen.
contrafar la mano, il sigillo &c. di uno. Een anders hand-schrift of teekeninge nabootsen, het zegel namaken, vervalschen.
contrafar le chiavi &c. De sloten namaken, nabootsen, vervalschen, valsche sleutels maken.
contrafar la voce, i gesti, i costumi &c. di un altro. Iemands stem, gebaarden en zeden nabootsen, naâpen, voorstellen, verbeelden.
contrafar uno (il) stroppiato, l'ammalato, il matto &c. Een lammen of kreupelen, een zieken, een gek of uurre naâpen, nabootsen, verbeelden; den kreupelen, zieken, gek of narren spelen, zig gelaten of stellen als een, enz. veinzen lam of kreupel, ziek of gek te zyn. *V. Fare.*
contrufar un morto. Een dooden nabootsen, verbeelden, den dooden spelen, dat is, zonder kommer of zorge tebedde of slapen gaan, alle zorgen ter zyde stellen, aan kant zetten, gerust slapen.
contrafar il soprano. Den Discant (sistuleeren) dat is, de stem sierlyk, netjes en konstglyk dwingen, buigen.

Contrafarsi. Zig stellen, zig gelaten, veinzen.
contrafarsi in qualisfia forma, d'figura. Zig op allerhande wyze gelaten of stellen, allerhande gelaat of gedaante aannemon, nabootsen, verbeelden.
Contrafacere. Een nabootser, namaker, misdoender, overtreder.
i contrafacenti saranno castigati severamente. De misdoenders, overtreders zullen scherplyk gekastyd of gekraft worden.
Contrafacevole. Dat men namaken, nabootsen, naâpen of vervalschen kan, of dat zig namaken, nabootsen of vervalschen laat.
Contrafatto. Door konst nagemaakte, nagebootst, nageaapt. Ook getovert, bovennatuurlyk.
una voce contrafatta. Een nagemaakte, verdigte, oneige, aangename, gedwonge stem.
un soprano contrafatto. Een nagemaakte, verdigte, oneige, aangename, gedwonge discant.
anello, chiave, sigillo, mano &c. contrafatta &c. Nagemaakte, vervalschte ring, sleutel, zegel, handschrift, enz.
frutti e vivande contrafatte. Van zuiker of andere materie gemaakte, nagebootste ooft of spyzen.
palazzi, giardini, boschi &c. contrafatti. Door tovery gemaakte, getoverde paleizen, tuinen, wouden, (van dewelke in de Romeinsche schriften gewag gemaakt of vermeld word.)
Contrafatto, difforme. Ongeftalt, versteld, leelyk, mismaakt, ruw, zonder vorm of gedaante. *V. Sfigurato.*
un viso tutto squalido e contrafatto. Een ganzsch leelyk, mismaakt, ongeftaltaangezigt.
Contrafatto, mutato. Verandert.
Contrafuga, termine di musica. Een weergalm, weerklink, of weergeluid in 't zingen.
ella divenne dopoi si sozza e contrafatta nel viso. Zy wierd daar na zoo leelyk, mismaakt, ongeftalt van aangezigt.
Contrafatto della persona. Leelyk, mismaakt, ongeftalt van lichaam.
Contrafacimento. Misdoeninge, overtredinge. Ook namakinge, nabootsinge, naâpinge, vervalschinge.
contrafacimento delle chiavi &c. Namakinge, vervalschinge van sleutels, enz.
CONTRAFIZO. Dwars of tegen de draad.
tagliar la carne, il legno &c. (a) contrafilo. Het vleesch, hout, enz. dwars, of tegen de draad klieven, kappen of snyden.
CONTRAFODERA. Een overtrekfel van een scheede, een valsche scheede.
CONTRAFORTE. Een tegen schiet-schans, tegenbattery. Ook een steenen pylaar, die men aan de muur stelt, om dat hy te valter staan zoude.
CONTRAFUOCO. Een vuur-plaat, schoorsteen.
CONTRAHERE. *V. Contrarre.* [plaat.
Contrabente. *V. Contrarre.*
CONTRALESSINA. *V. Lessina.*
CONTRALITTERA. Tegenbevel, tegenbrief, wederroepinge, herroepinge, afschaffinge, verbrekinge, vernietinge van 't eerste bevel, of brief.
CONTRALUMI. Weerschynd, weerligt, tegen het licht.

far, guardar contralume. Tegen het ligt staan, schouwen, enz.

CONTRAMANDARE. Tegen-bevelen, een tegen-bevel geven, wederroepen, herroepen; het eerste bevel afschaffen, verbreken, te niet doen, vernietigen.

contramandar' una cosa. Iets wederom ontbieden, bevelen, bevelen; een bevel afschaffen, verbreken, te niet doen, vernietigen.

contramandar' un' Ambasciadore, messaggero &c. Een Afgezant opontbieden, wederom ontbieden, te rug roepen.

contramandar' un' armata. Een leger wederom ontbieden, (contramaudeeren.)

Contramandato. Wederom ontboden, bevolen, herroepen, afgeschapt, verbroken, te niet gedaan, vernietigt.

Contramandato, contramandamento, contramando. Tegenbevel, wederom-ontbiedinge, opeischinge, opontbiedinge, herroepinge.

ebbe un contramando. Hy is wederom te rug ontboden, hy heeft tegenbevel gekregen.

CONTRAMANICA. Stroopmouwen, overmouwen. *V. Soprmanica.*

CONTRAMANO. Tegen de hand, niet ter hand, averegts, verkeerdt.

mi è contramano. Dat is of staat my niet ter hand (tegen de hand.)

far' una cosa contramano. Iets averegts, verkeerdt, met weerwil of tegenzin, ongaarne doen.

CONTRAMARCARE, mettere la contramarca. Teekenen tegen teekenen, een tegenteekenen ergens opzetten.

CONTRAMARCIA. Een tegentogt, een optogt strydig met de gene die men eerst deede.

CONTRAMINA. Tegengravinge, tegenmyninge. *Met.* Tegenlift.

Contraminare. Tegenmineren, onder de aarde tegen-graven. *V. Contracavare.*

contraminar' altrui disegni e machine. Een anders voornemen of aanslagen tegenmineren, tegen-graven, dat is, beletten, verhinderen, doen verdwynen, veydelen.

Contraminatore. Een tegenminderder, tegenspitter, tegengraver.

CONTRAMONTE. Van onderen opwaarts.

far contramonte. Om hoog, opwaarts staan.

navigar, vogar contramonte. Opwaarts, dat is, tegen stroom, stroom-op varen, roeijen.

CONTRAMURO, contramurale. Een tegenmuur, voormuur, gevel of borstweering. *V. Antemurale.*

Contramurare. Tegenmetselen, tegenmuuren, een voormuur, gevel of borstweering maken.

CONTRAPASSARE. Tegen gaan, overtreden.

contrapassar le leggi. De wetten overtreden, tegen de wetten zondigen, misdoen.

Contrapasso. Tegengang, tegentrede, pas of stap. Ook een valsche pas of trede, mis-trede in het dansen.

CONTRAPELO, à contrapelo. Tegen-hair.

pettinarsi (a) contrapelo. Het hair opwaarts, averegts kammen, tegen't hair kammen.

far una cosa a contrapelo. Iets verkeerdt of averegts, met weerwil of tegenzin, ongaarne doen.

prender' insender' una cosa a contrapelo. Iets averegts, verkeerdt, onrege, qualyk, in een quade zin opvatten, verstaan.

CONTRAPESO, contrapesi. Tegen-gewigt. Ook een gewigt-stange of passlood der koordedansers.

contrapesi dell' orologio. Tegen-gewigt aan een orlogie of uurwerk.

per contrapeso. Tot tegen-gewigt. *Met.* Tot tegenstelling, tegenhoudinge, gelykinge.

far' (dur') il contrapeso a qualche cosa. Het tegen-gewigt by iets houden, stellen (geven,) met iets eften maken, gelyken.

dar' il contrapeso a qualche furberia, inganno, bugia &c. Het tegen-gewigt in een schelmery, bedrog of leugentaal houden, dat is, daar toe helpen, mede aanspannen, dezelve voeden, onderhouden.

Contrapesare. Tegen-wegen, het tegenwigt hebben of houden.

CONTRAPIEGA. Tegen-vouwe.

Contrapiegare. Tegen-vouwen, een tegen-vouw maken.

CONTRAPONERE, contraporre. Voor- of tegen-aanzetten, tegenstellen.

contraponere (contraporre) una cosa, all' altra. Een ding tegen't ander stellen, houden.

Contraporfi, contraporfi. Zig daar tegen zetten, tegenstellen, tegen aan kanten; weder- of tegenstaan, weder- of tegenstreven, iemand te keer gaan.

Contraposto, contraposto. Tegen-gezet, tegengesteld, tegen over gesteld. Ook stelliuge zettinge van iers voor of tegen een ander ding; tegenzettinge, tegenstellinge, strydigheid tusschen twee of meer dingen.

parte contraposta. Tegendeel, tegenparty.

dalla parte contraposta. Van de andere zyde, van den anderen kant, tegen over. Ook van het tegendeel, tegenparty.

Contrapositione, contrapositione, contraposta. Tegenstellinge, tegenzettinge, strydigheid tusschen twee of meer dingen.

CONTRAPONTO, contrapunto. Tegen-steek, stip of punt. Ook den tegentoon in de Zangkunde of Muzyk, de kennis of wetenschap van iets volgens de Zangkunde op noten te brengen.

comporre, metter qualche canzone &c. à ragione del contrapunto. Een liedje volgens de Zangkunde opstellen, op noten brengen.

Contrapuntista, contrapuntatore. Een t'zamensteller, uitvinder, opsteller, die iets volgens de Zangkunde uitvinden of opstellen kan, die kennis of wetenschap heeft van iets volgens de Zangkunde op te stellen, op noten te brengen.

Contrapuntare. Pikkeren, tegensteken. Ook iets nauwkeurig onderzoeken, teekenen. Ook volgens de Zangkunde opstellen, op noten brengen.

CONTRARIO. Tegenstrevig, tegengesteld, stry-
dende, strydig, tegenstrydig, nadeelig, schade-
lyk. *V. Avversario.*
prendere una cosa in contrario senso (*sensu contrario*) Iets
qualyk, verkeerdelyk, in een verkeerden of quaden
zin opratten, duiden, uitleggen, verstaan.
parte contraria. Tegendeel, tegenparty, vyand,
tegenstrever.
opinione contraria. Strydende, of strydige gevoelens.
umor contrario. Verscheide, of strydende aart of
natuur.
vento contrario. Tegenwind, nadeelige, schadely-
ke wind.
fortuna contraria. Tegenspoed, ongeval, ramp, el-
[lende.
le parole e la vita sono cose contrarie in lui. De woorden
en levensaart komen in hem niet over een, zyn
strydende regens malkander, hy leeft niet volgens
zyn woorden, hy beantwoordt zyn woorden niet.
questa cosa, vivanda &c. mi è contraria. Deze zake of
spyze is my tegen, ik hebbe een walginge of afkeer
van deze zake of spyze.
far qualche cosa di contrario ad uno. Iemand benadee-
len, nadeelig of schadelyk zyn, schade doen of
toebrengen.
esser contrario ad uno. Iemand tegen of wederstaan,
streven: zig tegen iemand aankanten, stellen,
zetten. Iemand's vyand, tegenparty, tegenstrever
[zyn.
esser contrario a se stesso in qualche cosa. Zig zelf weder-
of tegenstaan, tegenstreven, tegen spreken, zig
zelf benadeelen, nadeelig of schadelyk zyn. *V.*
Contradire &c.
farfi contrario ad uno (uno contrario.) Zig iemand tot
vyand maken, iemand vertoornen, verbitteren,
gram of toornig maken.
contrario al mio disegno. Tegens myn voornemen;
niet overeenkomende; strydig, of strydende met
myn voornemen.
Contrario. Het tegendeel, het wederspel.
si vede però il contrario. Zo ziet men dog het tegendeel.
anzi se ne cava il contrario. Ja het tegendeel volgt daar
[uit.
provar, (dimostrar) il contrario. Het tegendeel bewy-
zen, aantoonen.
tu sai sempre l' contrario di quel che dico io. Gy doet altyd
het tegendeel van het gene dat ik u zeg, gy doet
altdy anders als ik u zeg.
mutarsi tutto in contrario. Zig t' eenemaal omkeeren,
anders worden, veranderen.
volger' uno in contrario Iemand op een andere weg of
gevoelen brengen; een ander gevoel inprenten,
indrukken. Iemand anders overreden, bepraten;
ook iemand verleiden, vervoeren, op de verkeer-
de weg brengen.
parlar' in contrario. Het tegendeel spreken.
Contrario contrarii. Strydende of strydige zaken of
gevoelens. Ook tegenspoed, ongeval, ramp, on-
geluk. *V. Contrarietà.*
passarono il mare, senza alcun contrario. Zy zyn over

zee gevaaren, zonder het minste ongeval of ongeluk
te ontmoeten, dat is, gelukkig, voorspoedig.
combattuto da tanti contrarii. Van zoo veele strydige
gevoelens. Ook van zoo veele rampen of ongeluk-
ken bestreden of aangevogten.
in contrario, al contrario. Daar tegen, in het tegen-
deel, anders, andersins.
anzi, al contrario egli è mio grand' amico. Hy is anders,
of andersins myn grootte, vertrouwde vriend.
Contrariissimo. Zeer strydende, strydig, tegenstry-
dig, nadeelig, schadelyk.
Contrariamente. In het tegendeel, verkeerdelyk, stry-
[diglyk.
Contrarietà. Tegenstrydigheid, tegenstrevinge, te-
genstrydinge.
*contrarietà della fortuna, del vento, delle opinioni, delle leg-
gi, operazioni, umori, nature, inclinazioni &c.* Tegen-
strevinge van 't geluk, van de wind, der gevoelens,
der wetten, werkingen, natuur, ueiging, enz.
Contrarietà. Tegenspoed, ongeval, ramp, ongeluk.
Ook tegenstrevinge, strydigheid, tegenstellinge,
afkeer, heimelyke vyand'schap, weerzin, weerwille.
V. Contrario.
sopportar con pazienza le contrarietà del mondo. De
rampen of ellenden des werlds geduldglyk, met
geduld of lydzaamheid verdragen.
Contrariare. Tegen- of wederstaan, streven. Zig te-
gen aankanten, stellen, zetten, weethouden, be-
letten, verhinderen, weigeren. *V. Contradire.*
contrariar' a se stesso. Zig zelf tegen- of wederstaan,
tegenstreven, benadeelen, nadeelig of schadelyk
zyn. Ook zig zelf tegen spreken.
questo cibo &c. mi è contraria. Deze spyze is my tegen,
doet my walgen, of ik hebbe een walg of afkeet
van deze spyze.
contrariar' uno, (ad uno.) Iemand tegen- of weder-
staan, streven: zig tegen iemand aankanten,
stellen, zetten.
contrariar qualche cosa ad uno. Iemand iets weigeren,
afsaan, ontzeggen, betwisten, bestryden. Ook
tegen spreken, outkennen, loochenen. *V. Con-
tendere, contraddire.*
contrariar l'impresa ad uno. Iemand's voornemen of
(iemand in zyn voornemen) wederhouden, tegen-
staan, beletten, verhinderen. *V. Attaversare.*
egli mi è contraria ad ogni disegno. Hy wederhoud, belet,
verhindert my in al myn voornemens, hy weder-
streeft my in al myn doen, hy staat my tegen, enz.
CONTRARONDA. Tegen-wagt.
CONTRARRE, contrabere. Te samen, in of by
een trekken, in- of opkrimpen; Ook met iemand
verdragen, overeenkomen, een verdrag of over-
eenkomst aangaan, maken, sluiten.
contrar con uno. Met iemand verdragen, overeenko-
men, een verdrag of verboud maken, aangaan,
[sluiten.
contrar parentado, amicizia. Verwantschap, vriend-
schap met iemand aangaan, maken. Zig in ie-
mand's vriend- of verwantschap inlaten, zig met
iemand bevrienden.

contrar debiti. Schulden maken, zig in schulden ste-
ken, zig niet schulden beladen.
contrar qualche macchia. Een schande, schandvlek of
oneer behalen, begaan.
contrar un habito cattivo &c. Een quade gewoonte
aannemen, in een quade gewoonte vervallen.
Contrabente, li contrabenti. Een verbonde, een bond-
genoot, die mede in het verdrag of verbond staat,
daar onder begrepen is, die mede tot het verbond
behoord. *V. Contrattante*.
Contratto. Te zamen in-, of byeen getrokken, in-, of
opgekrompen, vermindert, verkort.
un habito contratto. Een aangenome wyze, manie-
re, gewoonte, enz.
contratto e paralitico. Beroerd, geraakt, lam. *V. At-*
tratto.
Contratto. Een accoord, verdrag, verbond, over-
eenkomste, vergelyk, beding, afspraak.
contratto di compra e vendita. Een verdrag van koop of
verkoopinge.
contratto di società. Een verdrag of verbond, over-
eenkomste van een maatschappij, of gezelschap.
contratto matrimoniale (di maritaggio). Huwelyks-ver-
drag, huwelyks-verbond, huwelyks-belofte.
contratto d'affitto. Een huur-cedel.
contratto lecito, honesto, leggitimo &c. Een billyk,
geoorloofd, wettig, regtmatic, eerlyk, oprecht
verdrag of verbond.
contratto usurario, illegitimo &c. Een woekeragtig,
onbillyk, onregtmatic verdrag.
far, stabilir, fermar, passar' un contratto con uno. Met
iemand verdragen, overeenkomen; een verdrag
of verbond aangaan, maken, sluiten.
annullar, disfar &c. un contratto. Een accoord of
verdrage niet doen, breken, vernietigen.
Contrattare. Bedingen, een verdrag of verbond ma-
ken, overeenkomen, verdragen.
contrattar con uno. Met iemand handelen, bedingen,
overeenkomen, verdragen, een verdrag of ver-
bond maken, sluiten.
Contrattante, li contrattanti. V. Contrabente.
Contrazione. Te zamentrekkinge, in, of byeen trek-
kinge, krimpinge, in- of opkrimpinge. *V. Attraz-*
zione.
contrazione de' nervi. Te zamentrekkinge, in, of by
een trekkinge, opkrimpinge, verkortinge, ver-
minderinge, kramp of krimpinge der senuwen.
V. Granso.
CONTRASCARPA. Een borstweeringe, halve
maan, binnen-dyk, (contrescarp.)
inimici s'impadroniscono della (si alloggiano nella) con-
trascarpa. De vyanden hebben zig van de halve
maan of (contrescarp) al meester gemaakt, dezelve
bemaagtigd of ingenomen.
Contrascarpare. Met halve manen, borstweeringen,
binnendyken of (contrescarpen) versterken, sterck
maken, voorzien, omringen.
CONTRASCRIVERE. Antwoorden op, beant-
woorden, wederleggen een brief of boek. Ook te-
genschryven, tegenboekhouden.

Contrascritto, controscritta. Antwoordinge op, be-
antwoordinge, wederlegginge van een brief of
boek. Ook een tegenschrift, tegenschryvinge, te-
genboekhouding.
CONTRASIGNO *contrasignale*. Een tegen- of na-
gemaakt teeken, kenteeken, merk, merkteeken.
mostrar' i contrasigni. De merk- of kenteekenen wy-
zen, toonen.
Contrasignare. Iets teekenen, merken of zegelen:
zekere merk of kenteeken ergens op stempelen,
drukken, prenten.
CONTRASSENSO, *in contrasenso*. Averegts, qua-
lyk, verkeerdelyk, in een verkeerden zin of ver-
stand.
intender' una cosa in contrasenso &c. Iets qua-
lyk, verkeerdelyk, in een quaden of verkeerden zin op-
vatten, begrypen.
CONTRASTARE. Weder- of tegenstaan, weder-
of tegenstreven, stryden. Ook met iemand over
iets twistredenen, woorden hebben, twisten,
krakkeelen. *V. Contrariare*.
contrastar' uno (ad uno, alla volomà di uno) Iemand
of (iemand's wille) tegenstaan, tegenstreven.
contrastar al destino. Het geval of noodlot weder- of
tegenstaan, tegenstreven, wederhouden.
contrastar con uno. Met iemand twistredenen, woor-
den hebben, twisten, krakkeelen, vegten.
contrastar con uno della bellezza &c. Met iemand over
de schoonheid twisten, woorden hebben, krak-
keelen.
le imprese alte sempre contrasta fortuna. Het geluk we-
derstaat, wederstreeft, belet, verhindert altyd de
hooge ondernemingen, dat is, hebben altyd een
slegten, gevaarlyken uitgang.
non potrà contrastare. Hy zal 'er niet tegenstaan, te-
genstreven of spreken kunnen, hy zal niets voor-
wenden of voorgeven kunnen.
Contrastante. Een twister, krakkeelder, een liefheb-
ber van twist of krakkeelen.
Contrasto, contrasti. Tegenstrevinge, weerwil, te-
genheid, tegenstribbelinge, tegenweer, tegen-
stand. Ook twist, stryd, krakkeel.
lebbero la piazza con poco contrasto. Zy hebben die
plaats met weinig tegenstand of tegenweer bema-
gtigd of ingenomen, zy hebben in het bemaagtigen
of inneemen van die plaats weinig tegenstand ge-
vonden.
borsu non più contrasti. Wel aan, laat ons niet meer
twisten of krakkeelen, laat ons alle twist en tweed-
ragt laten varen.
viver' in contrasti e dispute. In twist of tweedragt le-
ven, oneenigzyn.
CONTRASTOMACO. Tegen de maag, dat is,
een atkeer, walg, walginge. Ook een hals- of
borstdoek, borstlap. *V. Guarda-stomaco, Guarda-cuore*.
CONTRATENORE. Hoogen Tenor in de Zang-
kunde, of Muzyk.
CONTRATOSSICO. Een tegengift tegen eenig vergif
of venyn: een artzeny of geneesmiddel om vergif
of venyn te verdryven. *V. Contraveleno*.

CONTRATTO. *contrattare &c. V. Contrarre &c.*
CONTRAZIONE. *V. Contrarre.*
CONTRATEMPO. Tegen-tyd, dat is, ontyd, onrege, onbequaame tyd.
far' una cosa (a) contratempo. Iets by ontyde, te onregetyd, (niet op zyn tyd) ontydiglyk, te vroeg, te haaltig, voor den tyd doen.
CONTRATENBRE. Wederhouden, tegenhouden, beletten, verhinderen, belemmeren.
CONTRAVELENO. Eeuartzney of geneesmiddel tegen eenig vergif of venyn. *V. Contratoffico.*
CONTRAVENIRE, controvenire. Tegenkomen, tegengaan, ontmoeten, tegen of wederstaan, tegenstreven; ook overtreden. *V. Contrapassare, Trasgredire.*
contravenir' alle leggi, a gli ordini, precetti &c. De wetten, geboden, bevelen of ordonnantien weder- of tegenstaan, tegenstreven, overtreden, zig daar tegen aankanten, stellen, zetten.
Contraveniente, controveniente. Een tegenstrever, tegenstryder, overtreder, zondaar.
Contravenzione, controvenzione. Tegenstrevinge, tegenstrydinge, overtredinge, zonde.
CONTRIBUIRE. Mededeelen, tezamen geven, op-, by-, of toebrengen (contribueren) schattinge geven, opbrengen, betalen. *Met. Mede by-, of toeleggen, helpen, van het zyne daar by doen, byvoegen, toebrengen, geven.*
contribuir' ajuti. Mede helpen, behulpzaam zyn, byspringen, daar toe geven, op- of bybrengen, toebrengen, middelen aan de hand geven, beschikken, verschaffen.
contribuir' allo scotto, alla spesa. Het gelag betalen, het gelag helpen betalen. *V. Concorrere.*
contribuir' a qualche affare, cosa. Tot iets op-, by-, of toebrengen, geven, bydoen, byvoegen, by-, of toeleggen, (contribueren.)
questo ha contribuito molto a i progressi, ed alla vittoria di Cesare. Dat heeft veel tot den voortgang en zegen der Keizerlyke wapenen geholpen, dat heeft veel daar toe gebragt.
questo non contribuisce niente. Dat helpt of baat weinig daar toe, doet niets ter zake, brengt weinig nut of voordeel, is niet nut of dienstig.
Contribuzione. Mededeelinge, toe-, op-, of bybrenging, last, schattinge, brandschattinge, impost, (contributie.) *V. Tributo.*
esiger, pagar &c. contribuzione. Schattinge, brandschattinge, lasten, (contributien) opbrengen, betalen.
metter una città, provincia &c. à contribuzione. Een stad of land onder (contributie) zetten, brand-schatren, tol of schattinge opleggen, met tol of schattinge belasten, bezwaren.
metter contribuzione sopra i poveri popoli. De arme menschen tol of schattinge opleggen, met tol of schattinge belasten, bezwaren, de arme menschen zware lasten of schattinge aspersen, aseischen, afvorderen, met tol of schattinge quellen, plagen, enz.

gravar, angriar i sudati di contribuzioni. De onderdanenzware rollen of schattingen aspersen, afknerven, aseischen, afvorderen, met zware imposten of schattingen quellen, plagen, laltig of moeijelyk vallen.
CONTRISTARE Bedroeven, bekommeren: bedroefd, bekommerd maken, quellen, hartzeer aandoen.
contristar' uno. Iemand bedroeven, bekommeren: bedroefd, bekommerd maken, quellen, hartzeer aandoen.
Contristarsi. Zig bedroeven, bekommeren, zig bedroefd, droevig, treurig, bekommerd maken, zig quellen, hartzeer aandoen. *V. Attristarsi.*
Contristato. Bedroefd, bekommerd, droevig, treurig.
CONTRITO. Door berouw of leedwezen bedroefd, boetvaardig, bedrukt, rouwig.
cuor contrito & humiliato. Een vermorzeld, rouwig, en verootmoedigt hart.
esser contrito del suo peccato. Een inkeer krygen, berouw of leedwezen over zyn zonden hebben, verwekken.
contrito e confesso (confessato) Die berouw of leedwezen over zyn zonden gehad, en gebiegt heeft, zyne zonden bekend of beleden heeft.
Contrizione. Vermorzeling, vernedering, verootmoediging, berouw of leedwezen over zyne begane of bedreve zonden.
un'atto di contrizione. V. Sopra.
baver, mostiar contrizione. Berouw en leedwezen over zyne zonden hebben, bewyzen, toonen, betuigen.
CONTRIO &c. V. Contra.
CONTROVERSARE, controvertire. Betwisten, bestryden, twillig of strydig maken, in twyffel of geschiltrekken, tegenspreken. *V. Disputare, Contrastare, contradire.*
controversar' una materia, un punto &c. Over een stoffe of punt twisten of stryden, verschillen, een stoffe of punt betwisten, bestryden, twillig of strydig maken, in twyffel of geschiltrekken.
questo non si controverte adesso. Dat word tegenwoordig niet gevraagd, daar over is geen verschil, geen twist of stryd, dat word in geen twyffel of geschilt getrokken.
Controversato, controversito, controverso. Dat nog twillig of strydig is, daar over nog getwist of gestreden word, dat nog betwist, tegengesproken, in twyffel of geschilt getrokken word, dat nog onzeker, twyffelagtig, of ongewis is (word eigentlyk van vraagstukken gezegt.)
una materia molto controvertita (controversa.) Een zeer twillig of strydige stoffe of materie, waar over groote twist of stryd is, die zeer betwist of bestreden word.
Controvertibile. Waar over men nog twisten of stryden kan, dat men nog betwisten, bestryden, in twyffel of verschil trekken kan, dat nog onzeker, ongewis, twyffelagtig of verschillende is, daar nog geschilt of twist over is.

Controversia, controversie. Een geschil, verschil, twist, stryd; ook strydzaken, twistfchriften, strydige punten, strydigheden.

controversie Theologica in materia di religione, e di fede. Religie of geloofs-verschillen, strydigheden; onzekere, twyfelagtige, strydige punten van hetge-

[loof.
metter un punto in controversia. Een punt in twyffel of verschil trekken, voorstellen om betwist of bestredende worden.

i dottori vi assentono senza alcuna controversia. De (doctoren) of leeraars keuren het goed, zonder enige twist of verschil daar over te hebben, zonder het zelve te betwisten, te bestryden of tegen te spreken, zonder het zelve in twyffel of verschil te trekken. *V. Contraddizione.*

decide una controversia. Een strydige vrage beslissen, beslegten, byleggen, uitspreken, afdoen, verres-

[neu.
esser in controversia con uno. Met iemand twist, geschil of verschil hebben, in twist of stryd zyn; met iemand twisten of stryden.

studiar, legger le controversie. Zig in de twist of strydpunten oeffenen, benaarstigen, bevytigen; de twist of stryd-punten behartigen, beyveren, betragten.

Controversista, Tedlogo controversista. Een Godsgeleerde, die de strydige geloofspunten betwist, bestryd, oplost, enz.

CONTUMACE. Hardnekkig, halstarrig, koppig, onverzettelyk, wederspannig, ongehoorzaam.

esser contumace al superiore. De overheid wederspannig, of ongehoorzaam zyn, weder- of tegenstaan, streven: zig daar tegen aan kanten, zetten, stel-

[len.
esser contumace alla giustizia. Den regter ongehoorzaam of wederspannig zyn, op zyn uitdaginge niet willen verschynen, zig daar tegens aankanten, zetten of stellen.

esser (resist) contumace della (dalla) corte. Van het hof als een ongehoorzame of wederspannige verdreven, verjaagt of verstooten worden.

Contumacemente. Hardnekkiglijk, halstarriglijk, koppiglijk, wederspanniglijk.

resister contumacemente. Hardnekkiglijk, halstarriglijk weder- of tegenstaan, streven: zig daar tegens zetten of stellen.

Contumacia. Wederspannigheid, hardnekkigheid, ongehoorzaamheid, halstarrigheid, koppigheid. *per contumacia.* Uit koppigheid, hardnekkigheid, halstarrigheid, wederspannigheid.

esser condannato per contumacia. Wegens ongehoorzaamheid of wederspannigheid verwezen, of veroordeeld worden.

CONTUMELIA. Groote smaat, hoon, spyt of ongelijk. 't Zy met woorden of daden.

Contumelioso. Hoonende, versmadende, spytig, bits in woorden, lasterende, smadelijk, lasterlijk. Sprekende van personen en zaken; ook een lastertongge, schientongge.

parok contumelioso. Smadelijke, eerroovende, lasterlijke woorden.

CONTURBARE. Verstooren, quellen, verbazen, ontrusten, verschrikken, beroeren, verwarren, over hoop werpen, in wanordre brengen. *V. Turbare, Disturbare.*

conturbar l'animo. Het gemoed verstooren, quellen, verbazen, ontrusten, verschrikken; beroeren.

queste cose conturbano il cerebro. Deze dingen verstooren, verwarren, ontroeren de hersenen.

Conturbato. Verstoord, verschrakt, verbaast, ontrust, ontfeld, beroerd, verward, enz.

severamente conturbato. Zeer verstoord, verschrakt, verbaast, ontroerd, ontfeld.

Conturbamento, conturbazione. Verstooringe, ongerustheid, quellinge van geest, ontroeringe, beroeringe.

CONTUSIONA. Kneuzinge, blutzinge, verbryzeling.

CONVALESCENTE, riconvalescente. Die weder gezond word, in zyn voorige gezondheid of kragten hersteld word, zyn voorige kragten verkrygt, herwind.

Convalescenza, riconvalescenza. Gezondwordinge, verkryginge, herwinninge van gezondheid of kragten.

CONVENIENTE, conveniente &c. V. Abbasso.

CONVENIRE. 't Zamen of byeen komen, vergaderen, verzamelen.

convenir in qualche luogo. In een plaats 't zamen, of byeen komen, vergaderen, verzamelen, zig vervoegen.

convenir con uno. Zig met iemand vergelijken, verdragen.

convenir co i creditori &c. Zig met de schuleisschers vergelijken, verdragen, de schuldeisschers voldoen, betalen.

convenir del prezzo &c. Wegens de prys overeenkomen, eens worden, zig vergelijken, verdragen.

convenir di fuggir insieme &c. Met malkander eens worden, overeenkomen, verdragen, afspreken om te gaan loopen, de vlugt te nemen.

Convenire, convenirsi. Betamen, voegen, passen, wel staan, oorbaar, nut of dienstig zyn; ook moeten.

non conviene che &c. Het betaamt, voegt of past niet; het staat niet wel, dat enz.

queste cose non convengono ad un pari suo. Deze dingen betamen, voegen, of passen u, en uws gelyken niet, staan u en uws gelyken niet aan, zyn niet betamelyk.

il ferraiuolo non conviene coll' habito. De mantel voegt of past by het kleed niet, komt met het kleed niet overeen.

Convenire. Moeten.

adesso mi conviene di andar &c. Nu moet ik, (zal ik moeten) zal ik genoodzaakt of gedwongen worden te gaan, enz.

gli convenne partirsi. Hy heeft zig moeten weg maken, hy is genoodzaakt geworden te vertrekken, hy heeft zig moeten 't zoek maken.

conviene che Plurimo s'appatienti in molte cose. Den mensch moet zig in vele dingen geruft en te vrede stellen, begeven, lydzaamheid en geduld hebben, doorstaan, verdragen.

Convenire. Overeen komen, t'zamenstemmen, in een treffen.

convenir con uno in costumi, nel nome &c. Met iemand in zeden en manieren, naam, enz. overeenkomen, iemand in zeden en manieren gelyken, evenaren, van dezelve zeden en naam zyn, dezelve zeden en naam hebben.

i testimoni non convenivano. De getuigen quamen of stemden niet over een, verschilden onder malkander, gaven verschillende en strydige getuigenissen.

le parole non convenono cu i fatti. De woorden komen, of stemmen met de werken niet over een, beantwoorden de werken niet, zyn niet gelykmatig, gelykvormig met de werken, zyn van de werken verschillende.

Convenire. Dagvaarden, roepen, ontbieden, bespreken. *convenir uno avanti al giudice.* Iemand voor den regter dagvaarden, roepen, ontbieden, voor het gereg met iemand verschynen, spreken.

Conveniente, convenente, convenevole. Betamende, betamelijk, welvoegende, gevoegelijk, passende, billijk; ook gelykmatig, gelykvormig, gelykende.

tempo, prezzo &c. conveniente, (convenevole.) Bilyke, oedelijke prys, regte, behoorlijke ryd.

modi, termini, mezzi &c. convenienti (convenevoli) Wel aanstaande, welvoegende, gevoegelijke wyzen, manieren, middelen, enz.

erbe, nutrimento convenienti. Behoorlijke, noodige mondkost, of spyze.

stile conveniente (convenente.) Een bequame, behoorlijke, gevoegelijke, nette, redelijke styl, spreek- of schryf-aart.

vestito (habito) conveniente (convenente) ad un pari suo. Een kleed, dat uws gelyken wel aan staat, wel voegt of past.

cosa conveniente alla natura, stato &c. Een zaak, die met de natuur of staat overeen komt, gelykmatig, gelykvormig, of gelykende is, die volgens de natuur of staat is.

Conveniente, convenevole. Convenienti, convenevoli. Dat regt of billijk is; dat behoort, of betaamt, betamende, betamelijk, welvoegende, gevoegelijk, passende, welstaande.

oltre al convenevole (conveniente.) Boven alle regt en billijkheid, boven alle regtmatigheid, redelijkheid.

far i convenevoli officii ad un morto. Een doode zijn behoorlijkheid geven, zijn regt doen, uitvaart of lijdendienst houden.

Convenientissimo, convenientissimo, convenevolissimo. Zeer betamelijk, gevoegelijk, behoorlijk, billijk, redelijk.

Convenientemente, convenentemente, convenevolmente. Betamelijk, gevoegelijk, behoorlijk, welvoegelijk; behoorliker wyze, gelyk het behoort, betaamt, zig voegt of past, enz.

T O M. I.

convenientemente ricco, dotto, bello &c. Wat of eenig-
sins, redelijk, tamelijk ryk, |gelceerd, mooy. *V.*
Honestamente.

operar convenientemente alla natura, all' attivita propria &c. Volgens ziju natuur en vermogen werken, te werk gaan.

Convenienza, convenienze, Convenevolezza. Betamelijkheid, behoorlijkheid, gevoegelijkheid, welgevoegelijkheid; ook gelykmatigheid, gelykvormigheid, gelykheid; ook overeenkomst, overeenstemminge; ook merk- of kenteekenen, die overeenkomen, gelykmatig en gelykvormig zyn.

fuor d'ogni convenienza. Boven alle regt en billijkheid, redelijkheid, regtmatigheid, gevoegelijkheid.

egli è di convenienza che &c. Het is billijk of redelijk; het behoort, betaamt, voegt of past, dat enz. het is de billijk- of redelijkheid, dat enz.

L'anima nostra ha gran convenienza col sommo bene. Onze ziele heeft groote overeenkomste, gelykmatigheid, gelykvormigheid, gelykheid met; ook groote liefde en genegtheid tot het hoogste goed. *lo conosco alle convenienze, che io ne ho.* Ik kenne hem aan de merk- of kenteekenen, die ik daar van hebbe, dewelke met hem overeenkomen, gelykmatig of gelykvormig zyn, gelyken.

Convenuto. Afgesproken, verdragen, vergeleken, overeengekomen, eens geworden.

s'è già convenuto del prezzo &c. Wegens de prys is al afgesproken of vergeleken geworden, wegens de prys is men al overeengekomen, eens geworden, enz.

Convenzione, convenimento. Vergaderinge, verzameling, byeenkomst, gezelschap van zeer eerlijke luiden; ook een beding, verdrag, overeenkomst, accoord, vergelijk, verbond, handeling.

Convento. Vergaderinge, gezelschap, byeenkomst van volk; ook een klooster.

convento di Principi, Elettori (Elettorale) a Francfort. De vergaderinge of byeenkomste der Keurvorsten tot Frankfort, Keurvorstelijke vergaderinge of byeenkomste, enz.

convento generale. Algemeene Ryks- of Landdag, Staatswyze vergaderinge, zittinge der Staten. *V.* *Dieta.*

convento di Fratini, di Cappucini &c. Een Franciscaner, Capucyne Klooster.

Conventuccio. Een kleine vergaderinge of byeenkomste van weinig volk.

Conventicolo. Een bezondere, ongeoorlofde, verbode vergaderinge of byeenkomste, in dewelke booze en gevaarlijke zaken en raadslagen verhandeld worden.

conventicolo notturno, segreto. Geheime, verborge vergaderingen of byeenkomsten, die des nagts in het verholen, of stillerjes gehouden worden.

far (tener) conventicoli. Geheime, verborge vergaderingen of byeenkomsten houden.

Conventuale. Van, of tot het kloosterlijk leven behoorende, kloosterlijk.

messia conventuale. Algemeene, Kloosterlijke diet ft

N n

der

der Miffc, die in het gemeen, of openbaar gehouden worden.

vita conventuale. Het Kloosterleven in 't gemeen, het algemeen Kloosterlijk leven.

vivande conventuali. Klooster-kost in 't gemeen, algemeene Kloosterlijke spyze of mondkost.

Conventuale, conventuali. Een Ordens-broeder, Ordens-perfoon, (voornamentlijk een Minderbroeder van de order van den H. Franciscus.)

CONVERSO, *conversa.* Een Leekbroër, Leekzuster, die de anderen dienen, Kloosterlijken arbeid waarnemen.

un frate converso. V. Sopra.

CONVERSARE. Met iemand ommeaan, gemeenschap houden, verkeeren, handelen.

conversar' in qualche parte. Zig ergens onthouden, zyn woon- of verblyfplaats hebben, leven, ommeaan, verkeeren.

conversar con uno. Met iemand ommeaan, gemeenschap houden, verkeeren.

Conversevole. Spraakzaam, gespraakzaam, minzaam, beleefd, vriendelijk, heufch, meêgaande, wellevende.

Conversazione. Ommegang, gemeenzaamheid, vriendschap, kennis met menschen; ook t'zamenpraak, onderhoud, t'zamenkoutinge, praatje, gesprek.

buomo di santa, buona, allegra &c. conversazione. Een mensch van een heilig en ouberisfelijk leven, van opregten handel of wandel, van vrolijk en bly gezelschap, verkeeringe of ommeegang.

star' in conversazione con uno. Met iemand spreken, kouten, praten, in gesprek zijn, met iemand ommeaan of gemeenzaam zijn.

baver conversazione con uno. Met iemand ommeaan, gemeenschap houden; gemeenzaam zijn, verkeeren.

la sua conversazione non mi piace. Zyn levens-aart, zyn gezelschap of gemeenschap, zyn handel en wandel, zyn vriendschap mishaaft my, staat my niet aan, gevalt my niet wel.

la continua (spessa) conversazione coi letterati e buoni ci farà letterati e buoni. De gestadige verkeeringe, gemeenschap of ommeegang met de geleerde en vrome zal ons in geleerdheid en vroomheid doen vorderen, of toenemen, geleerd en vroom doen worden, zal ons geleerd en vroom maken.

cercar la conversazione di uno. Iemands gemeenzaamheid of vriendschap zoeken, najagen; zig by iemand vervoegen, verzellen.

lunga conversazione. Langdurige t'zamenpraak, onderhoud, t'zamenkoutinge, praatje, gesprek.

saremo scherzo di tutta la conversazione. Wy zullen van het ganche gezelschap uitgelagt, beget of bespot worden; wy zullen allen tot smaad en spot zijn.

far qualche cosa per conversazione. Iets ter eere, ten gevalle, ten aanzien, van wegen het gezelschap doen.

rubbar &c. per conversazione. Ter oorzaak, ten gevalle, ten aanzien van het gezelschap mede rooven, of ste-

[len.
ando in galera per conversazione. Hy is ten gevalle, ten

aanzien, ter oorzaak, uit hoofde, van wegens het gezelschap mede op de galey gegaan; heeft zig mede tot het roeyen begeven.

CONVERSO, *conversione. V. Abbassò.*

CONVERTIRE, *convertirsi.* Veranderen, verwandelen, verwandeld worden, verwisselen, omwenden, omkeeren, omdraaijen.

convertir l'amore in odio. De liefde in haat en nyd veranderen, verkeeren, verdraaijen, verwisselen.

convertir le lagrime in riso. De tranen, het gehuil, of gekerm in een lachen veranderen, verwisselen.

l'amore si converti' in odio. Uit de liefde ontstond een haat, uit de liefde quam een haat voort, de liefde wierd in een haat veranderd, verwisseld, verkeerd, de liefde baarde een haat, bragte een haat voort.

convertir' i metalli. De bergstoffen veranderen, verkeeren, een andere aart, gedaante, of eigenschap geven. *V. Trasmutare.*

lo sopra convertir' in tanto oro. Hy zal het in louter goud konnen veranderen, by zal 'er louter goud uit weten te trekken of maken.

Batto su convertito in un sasso. Battus wierd in een steen verkeerd, veranderd; Battus nam de natuur of eigenschap van een steen aan, wierd in een steen veranderd.

Convertire. Wenden, te kosten leggen, aanwenden, besteden, aanleggen, uitgeven.

convertir i danari in (a) qualche cosa. Geld in of aan eenige dingen besteden, te kosten leggen, uitge-

[ven.
ne convertirò la metà nè miei bisogni. De helft wil ik tot myn behoefkens of nooddriften besteden, te kosten leggen, aanwenden, uitgeven.

convertir' una cosa publica in suoi usi privati. Iets tot het gemeene best behoorende zig zelfs aanmatigen, toe-eigenen, voor zig zelfs gebruiken, tot zyn eigen nut of voordeel besteden, aanwenden, te kosten leggen.

convertir la mente a qualche cosa. Zyn zin en gedagten op iets wenden, leggen, hegten, vesten; iets met aandacht overwegen, bedenken.

Convertire. Bekeeren, tot God bekeeren, wenden, geleiden; ook daar toe brengen, overreden, bepraten, bewegen.

convertir' i pagani, gli heretici &c. alla fede, i peccatori a penitenza. De heidenen en ketters tot het ware geloof, de zondaars tot boete en (penitentie) bekeeren, brengen.

convertir' uno (una) alle sue voglie. Iemand, of (een persoon) tot zyn wille brengen, overreden, bepraten, bewegen.

Convertire, convertirsi. Zig bekeeren, van leeu veranderen.

convertirsi a Dio, alla fede. Zig weder tot God, het geloof, enz. bekeeren; zyn toevlugt weder tot God nemen, het verzaakt geloof weder aannemen.

Convertibile, convertibile. Wisselvallig, ongestadig, veranderlijk; het geen verwisseld, veranderd, af, of omgekeerd, bekeerd, aangelegt, aangewend kan

WOR.

- worden: Ook dien men nog bekeeren, overtreeden of bewegen kan.
- Questa proposizione è convertibile.* Deze spreuk kan gewonden omgekeerd worden, is voort- en agterwaarts waar.
- Convertito, converso.** Verwiffeld, veranderd; ook besteed, te kosten gelegd, uitgegeven, aangewend; ook bekeerd, overreed, bepraat, bewogen.
- esser (essersi) convertito.* Zig bekeerd hebben, van leven verandert of bekeerd zijn.
- Convertito, convertita.** Een nieuwbekeerde tot het geloof, tot boete, of (penitentie) die het geloof eerst heeft aangenomen, boete of (penitentie) gedaan.
- le convertite.** Een zeker slag van vrouwen, die na gepleegde en bedreve hoerery zig bekeeren, boete of (penitentie) doen, de oude driften en genegentheden afleggen, verzaken, afzweeren.
- andessene alle convertite.* Zy ging tot de nieuwbekeerde, om haar leven te beteren, om boete te doen.
- Convertente.** Die iets verwiffeld, verandert; verwisselaar; ook een bekeerder, die het volk op de rechte weg helpt, geleid, bekeerd.
- Conversione.** Bekeeringe, geleidinge tot God, enz.
- CONVESSO.** Hol van boven, hol gewelfd, overwelfd, halfkogel-rond, rond.
- vetri concavi e convessi.* Holle en half-ronde glazen.
- CONVIANDANTE.** Een medereizende, reisgezel, reisbroeder.
- CONVIARE.** Verzellen, vergezelschappen; gezelschap houden, geleiden, volgen.
- Convitato.** Verzeld, vergezelschapt, geleid, gevolgd worden.
- CONVICINO. V. Kicino, Circonvicino.**
- Convicinare.** Geburig, naburig zijn, aangrenzen, aanftooten, aanpalen, rondom of digt by leggen.
- Convicinante.** Gebuur, naburig, aangrenzende, aanpalende, rondom, digt by gelegen.
- CONVINCRE.** Overtuigen, overwinnen, openlijk bewyzen, aantoonen.
- convincere uno co' testimonii, per le sue proprie parole.* Iemand met getuigen, met zijn eige woorden overtuigen, overwinnen.
- Convinto.** Overtuigd, overwonnen.
- esser convinto.* Overtuigd, overwonnen zijn.
- convinto e confessato.* Iemand die overtuigd en overwonnen is, die al bekend en beleden heeft.
- Convincimento.** Overtuiging, overwinnige.
- CONVITTO.** Een gastsmaal, gastery, maaltyd. *V. Bancetto &c.*
- far un convitto, convitti.* Een gastsmaal houden, aanregten, vervaardigen, laten bereiden.
- Convitare, convitare.** Gastsmaal houden, aanregten, opdissen, destig onthalen; ook op, of tot een gastsmaal nodigen, verzoeken, laten nodigen. *V. In- [vitare.*
- Convittato.** Op het gastsmaal, of ten eeten genodigd, verzogt; ook te galt of ten eeten gehouden, destig onthaald.
- esser convittato da uno.* Van iemand te galt, of ten eeten gehouden, destig onthaald worden.

- Convittatore, convittante.** Galthouder, gastheer, galtmaal-houder, aaregter of gever van een maaltyd. [ryd.
- CONVIVERE.** Met iemand te zamen wooncu, eeten, of leven.
- Convivenza.** Een t'zamenwooninge, ommegang, gemeenzaamheid, onderlinge kennis, of vriendschap.
- Convivio.** Een gastsmaal, maaltyd.
- CONVOCARE.** Byeen of te zamen roepen, verzamelen, vergaderen, ontbieden, beschryven.
- convocar' un concilio, un sinodo.* Een kerkenraad, kerkelijke vergaderinge, beleggen, beroepen, beschryven.
- convocar' una dieta, assemblea.* Een Ryks- of Land-dag, Staats-vergaderinge beleggen, beroepen, beschryven.
- convocar' il capitulo, il consiglio.* Het Kapittel byeen roepen, den Raad vergaderen, verzamelen.
- convocar gli Stati.* De Staten vergaderen, verzamelen, byeen roepen, ontbieden, beschryven.
- Convocazione.** Te zameuroeping, volkvergaderinge, byeenkomste der Staten, beroepinge, beschryvinge.
- convocazione de gli Stati &c.* Staatsvergaderinge, verzameling; zitting of byeenkomste der Staten.
- convocazione della dieta &c.* Beschryvinge, beroepinge, belegginge van een Ryks- of Land-dag, Staatswyze vergaderinge, enz.
- CONVOLVULO.** Een worm, die zig in de wyngaard bladeren oprolt, en de druifschend; ook een winde, wrange, klokjes winde, klok-bloem, klok-kruid. (Zeker kruid.)
- CONVULSIONE.** Opkrimpinge, kramp in de nuwen. *V. Granfo, Granbio.*
- convulsione dello stato, della patria.* De kramp, dat is, de ellendige en bedroefde staat of verdrukkinge, van het Vaderland.
- COOPERARE.** Medewerken, medehelpen, medearbeiden.
- cooperar' a qualche cosa.* Mede tot iets helpen of arbeiden, iets helpen bearbeiden, voortzetten, bevorderen. [deren.
- cooperar' alla grazia di Dio.* Met de geuade Gods medewerken, medearbeiden, de geuade Gods waarnemen, gadeslaan, niet misbruiken, niet verwaarloozen.
- Cooperatore.** Een medewerker, medearbeider, medehelper.
- Cooperazione.** Medewerkinge, medearbeidinge, hulpe. *per cooperazione del Demonio.* Door medewerkinge, door hulpe en bystand des Duivels.
- COPPELLA. V. Coppella.**
- COPERCHIO.** Een dekfel.
- sfoverchio rompe il coperchio.* Te veel of overtollig breekt het dekfel. (Wy zeggen, te veel scheurt den zak.)
- coperchio da pignata.* Een potdekfel.
- vetro da coperchio.* Een dekfelglas, een glas met een dekfel bedekt, overtoelpr.
- Coperchiello, coperchino.** Een klein dekfel, een dekfeltje. *Met.* Ook konstgrepen, looze vonden,

streken of trekken.
coperchino del focone. Den opslag of dekfeltje van de laarpanne aan een vuur-roer.
Coperchiare, incoperchiare. Met een dekfel toedekken. *coperchiar la pignata &c.* Den pot toedekken.
Coperchiato, incoperchiato. Met een dekfel toegedeekt. *vetro coperchiato*. Een dekfel-glas, een toegedeekt glas, een glas met een dekfel.
C O P E R T O, *coperta, copertoio, copertura &c.* V. *Coprire*.
C O P I A. Overvloed, rykdom, volheid; ook gelegentheid, vryheid, oorlof, verlof, magt, vermogen. V. *Quantità, Abondanza*.
in copia, in gran copia. In overvloed, by meenigte, overvloediglijk, rykelijk.
haber copia di qualche cosa (qualche cosa in copia.) Van iets de volheid, meenigte, of overvloed hebben.
copia di parole. Overvloed, rykdom van woorden, welspreketheid, bevalligheid van taal.
far (dar) copia di se ad alcuno. Zig aan andere vertoonen, zig laten zien, te voorschyn komen, verschynen, de vryheid of gelegentheid verschaffen met zig te spreken.
haber copia di veder &c. qualche cosa. Gelegenheid, vryheid, oorlof, verlof, magt hebben van iets te zien.
Copioso. Ryk, overvloedig, overvloeiende, wel of ruim genoeg van iets voorzien, *Monasterio copioso (di frati)*. Een Mennik-ryk klooster, een klooster daar veel Monniken in zijn.
indise copioso (di vocaboli.) Een woordenryk, wydloopig register, dat overvloedig van woorden is.
città copiosa (di viveri.) Een neeringryke stad, een koop- of handelstad, daar alles in overvloed, of meenigte te krygen is.
esser copioso nel parlare, scrivere, concepire &c. Ryk, overvloedig, breed, wydloopig zijn in het spreken, schryven, enz.
Copiosissimo. Zeer ryk en overvloedig, zeer wydloopig.
Copiosamente, copiosissimamente. Overvloediglijk, rykelijk, ruim genoeg, ten overvloede, in meenigte en overvloed, wydloopig.
distribuir, parlar &c. copiosamente. Overvloediglijk, rykelijk uitdeelen, wydloopig, uitvoeriglijk, in het breede spreken.
Copiosità. Overvloed, rykdom, volheid, wydloopigheid, uitvoerigheid.
copiosità di parole &c. Overvloed, rykdom van woorden, wydloopigheid, uitvoerigheid in woorden.
C O P I A. Een oopy of afschrift; ook overzettinge, overdragt van een brief, naschrift.
far (tirar, cavar, ricavar) una copia (copia) di qualche originale (sia) scrittura, pittura, scoltura, fabrica &c. Een copy of afschrift van een brief, schildery, beeld, of gebouw maken, afteekenen, schetsen, ontwerpen, een bestek of ontwerp daar na maken.
haber, voler la copia di qualche cosa. Een copy of afschrift, schets, ontwerp, bestek van iets hebben, of hebben willen.

copia d' un autore. Een copy, dat is, overzettinge, overdragt van een schryver in een andere taal.
Copiare, ricopiare. Afschryven, naschryven, uitschryven, namaken, afteekenen, schetsen, ontwerpen, besteken.
copiar' una scrittura, un quadro &c. Een brief, een schildery afschryven, afteekenen, schetsen, ontwerpen.
copiar' una persona. Een persoon afschetsen, ontwerpen, dat is, nabootsen, naäpen, gelijkvormig zijn, gelijken.
Copiare. Gecopieerd, nagemaakt, nageschreven, uitsgeschreven, afgeteckend, gescheit, ontworpen, besteken.
Copista, copia-lettero, copiatore. Een copieerder, uitschryver, namaker, schetser, ontwerper, belteker.
Copistare, copisteggiare. Copieren, uitschryven, een schryver of copieerder zijn; ook overal uitkippen, uitschryven, byeen brengen, dat is, t'zamen of byeen schryven.
C O P I L E, *copiglio*. Een byekorff. V. *Cupile*.
C O P P A. De Nek.
C O P P A. Een beker, kelk, kroes of kop om uit te drinken; ook een bord daar men de glazen opdift. *servir di coppa ad alcuno*. Iemands schenker zijn. *servir di coppa, e di caltello*. Iemands schenker en voorsnyder zijn; ook *Met.* In alles dienen, ten dienst staan.
presentar la coppa. Den drinkbeker overgeven, toeriken.
sottocoppa. V. *Abbasso*.
Coppa, coppe. Koppglas; ook beker (een zekere kaart in het Italiaansche kaartspel.)
metter (far) metter le coppe. Zig koppen, koppen zetten, kleine openingen in het vel snyden laten.
accennar' in coppe, e dar' in danari. V. *Accennare*.
accennar in coppe, e dar in bastoni. Den beker wyzen, maar den stok op laatst gebruiken, dat is, iemand zoo lang vleyen, of streelen, tot dat men hem vangt, en daar na stokslagen geven, afstossen, afsmeren.
dar coppe ad uno. Iemand leedige bekere, dat is, niets geven, niet te wille zijn.
Coppetta, coppella. Een klein beker, kelk, kroes, kop, een bekertje, kelkje, kroesje, kopje.
Coppiere. Een schenker, wynschenker, mondschenker [ker-
coppiere di sua Maestà. Een mondschenker van zyn Keizerlijke Majesteit.
C O P P E L L A, coppella. Een proefkopje, proefpotje, gelijk de Zilvermeden gebruiken.
tener' alla coppella, sopportar la coppella. De proef houden, uit- of doorstaan.
oro, argento di coppella. Wigtig, fyn, zuiver, louter, onvermengd zilver of goud.
uomo di coppella. Een looze, snoode, doortrapte gast. Ook een ervaren, volkomend, welbeproefd [man-
Copellare l'oro, l'argento &c. Zilver, goud, enz. louteren, zuiveren, reinigen, proeven.

COPPAKS, *copparsi*. Den hals of nek breken.

COPPIA. Een paar (word van die dingen verstaan, waar van twee altyd byeen of zamen behooren.) Men zegt al evenwel niet *una coppia di guanti, calzette*. Maar *un paio &c.*

una coppia di amanti, di maritati. Een paar verliefde, getrouwde, een paar jonge luiden.

amoroſa coppia. Een verhefd paar, een paar door liefde verbonden, verknogt.

una coppia di calci &c. Een paar slagen van een paard.

COPPO. Een ticchelsteen, een ticchel, of tegel.

non m'impaccio da' coppi in ſe. Ik beſta, of onderneem niet het geen boven de ticchelſteenen is, dat is, omhemeliſche of goddelijke zaken te doorgronden of na te ſpeuren.

COPPOLA. *V. Cupola*.

COPRIE. Dekken, bedekken, overdekken, toedekken.

la nebbia cuopre il cielo. De miſt of nevel bedekt, verdonkerd, verduiſtert den hemel.

coprir' il tetto. Het dak dekken.

copri-tetto. Een dakdekker, lydekker.

gli errori de' medici cuopre la terra. De gebreken of miſſlagen der artzen bedekt de aarde.

coprir' il capo. Het hoofd dekken, den hoed opzetten. *V. Copriſi*.

Coprire. Kleeden, bekleeden, dat is, tot mooddruſt, niet tot hoovaardy.

coprir' gl' ignudi. De naakten kleeden, bekleeden, kleederen om of aan geven.

Coprire. Dekken, bedekken. *Met.* Beſpringen.

lo ſtallone copre la giumenta. De ſpring-hengſt bedekt, dat is, beſpringt de merrie.

far' coprir' una giumenta &c. Een merrie beſpringen laten.

Coprire. Dekken, bedekken, dat is, *Met.* Beſchermen, verdedigen, beſchutten.

coprir' la ſanteria colla cavalleria, e la cavalleria colle picche. Het voetvolk met de ruitery of paardevolk, en de ruitery met piekeniers dekken, beſchutten, beſchermen.

coprir' l'artiglieria. Het geſchut dekken, dat is, beſchutten, beſchermen.

coprir' una città. Een ſtad dekken, dat is, in de buitenwerken en paſſen zig verweeren, het beleg ſtuiten, afkeeren, beletten, verhinderen, verydelen.

coprir' uno di ſua autorità. Iemand door zijn magt, gezag of aanzien beſchutten, beſchermen, verdedigen. [gen.]

Coprire. Bedekken, dat is, *Met.* in den zin als volgt.

coprir' uno di vergogna, di confuſione &c. Iemand met ſchaamte bedekken, dat is, onthut of beſchaamd maken, beſchamen.

coprir' li difetti ſuoi. Zyn fouten of gebreken bedekken, bemaantelen, dat is, bedekt houden, verbeteren. [gen.]

coprir' li ſuoi concetti con figure di coſe corporali. Zyn gedagten met lichamelijke figuren bedekken, dat is, door gelijkeniſſen voortbrengen, openbaren, te kennen geven.

Copriſi. Zig dekken, bedekken, toedekken.

copriſi. Den hoed opzetten, het hoofd dekken.

copritevi Signore. V. S. ficopra. Den Heer zy gedekt, dekke zig, den Heer zette den hoed op.

appena haveva onde copriſi le carni. Hy had ter naauwer nood zoo veel, dat hy het bloote lichaam bedekken, dat is, bekleeden konde.

copriſi da tiri, colpi &c. Zig tegens alle ſchooten en ſlagen wapenen, dekken, beſchutten, beſchermen, bewaren; alle ſchooten en ſlagen doen ſtuiten, afwenden, afkeeren, beletten.

Coperto, coverto. Gedekt, bedekt, overdekt, toegedekt, verdekt.

ſtar coperto. Gedekt, met gedekten hoofde ſtaan, den hoed op het hoofd houden, den hoed niet afnemen, afzetten.

un tetto coperto di piombo &c. Een dak met lood bedekt, bekleed.

un mangiar (un piatto) coperto. Een overdekte ſpyze, verdekt geregt. *Met.* Een geheime, verborge aan- of voorſlag.

Jervir' uno a piatti coperti. Iemand met overdekte gerechten of ſpyzen dienen, onthalen, de ſpyzen in overdekte ſchotelen opdifſchen, opdragen, op tafel zetten.

ſtradone (camino) coperto. Een bedekte, geheime, verborge, verhole weg.

un parlar coperto. Een bedekte, dat is, geheime of verborge; ook een geheimenis-ryke, duistere, verborge reden.

ben coperto. Wel gedekt, bedekt, toegedekt; ook wel gekleed, bekleed; ook wel beſchut, beſchermd, behoed, bewaard, verdedigd.

tener la moglie ben coperta. De vrouw wel bedekt houden, (andere zeggen) de kleine huishoudinge van alles wel voorzien, verzorgen.

coperto di ſangue, di ſango, bruttura, piaghe, marcia &c. Gansch bedekt, dat is, bebloed, bemorſt; vol bloed, drek, vuiligheid, vol zweeren of etterbuilen.

Coperto, al coperto, ſotto coperto. Onder het dak. *Met.* In zekerheid, veiligheid.

ſtar (metterſi, reſtarſi al coperto) (ſotto al coperto) Onder het dak ſtaan; ook *Met.* In een zekere, of veilige plaats ſtaan, zig naar een veilige plaats begeven, vervoegen; naar een veilige plaats vlugten, de vlugt nemen.

metter' i ſoldati al coperto. De ſoldaten bergen, (inquarteren) in bezettinge leggen; ook beſchutten, beſchermen, bewaren. *V. Abbaſſo*.

ſtar' al coperto del cannone, delle picche &c. Onder de beſchuttinge, beſcherminge van het geſchut, piekeniers, enz. ſtaan, dat is, daar van beſchut, beſchermd, of bewaard worden.

Coperto, copertamente, alla coperto. Heimelijk, in het geheim of verborgen, bedektelijk, op een bedekte, geheime, verborge, verhole wyze of maniere.

ſur, parlar' qualche coſa &c. copertamente &c. Opeen bedekte, duistere, verborge, verhole maniere; bedektelijk, duisterlijk ſpreken, iets heimelijk, in

- het geheim of verborgen, steedsgewyze doen.
- Coperta*, *coverta*, *copertura*. Een deeken, dekfel, dekkleed, windfel, omslag, overtrekfel, ook een dak.
- una coperta da letto*. Een bedde-kleed, deeken, dek-bed.
- coperta da tavola*, *sedia &c.* Een kleed of overtrekfel van een tafel, stoel, enz.
- coperta da cavallo*. Een paarde-deeken, paarde-kleed.
- coperta di libro*. De band of omslag van een boek.
- coperta di lettera*. Omslag van een brief.
- far la coperta sopra una lettera*. Een omslag om een brief maken, een brief insluiten.
- coperta di rame &c.* Een dak met koper gedekt, be-
[kleed.
- sotto coperta*. Onder het dekfel, dat is, onder een omslag. *Met.* Heimelijk, in het geheim of verborgen; ook in schyn.
- morder come la pulce; cioè sotto coperta*. Gelyk de vlooyenbyten, dat is, onder de deeken. *Met.* Heimelijk, in het geheim of verborgen.
- mandar' una lettera sotto coperta d' un' altro*. Een brief onder het (couvert) of omslag van een ander zen-
[den.
- far qualche cosa sotto coperto (sotto coperta) di qualche bene*. Ietwys in schyn van iets goeds of loffelijks doen.
- Coprimento*, *copertura*. Een dekfel, dekkleed, alles dat diend om iets te dekken. *V. Coperta.*
- copertura (coprimento) delle cavalle (giumente) &c.* Bespringinge van een merrie.
- Copertio*. Een dekfel. *V. Copercchio &c.*
- copertoio da pozzo*. Een bron- of put-dekfel.
- un vil copertoio*. Een slegt dekfel, iets slechts om mede te dekken.
- Copercchio &c. V. Al suo luogo.*
- Coprilesto. V. Coprire &c.*
- C O P U L A.** Verbindinge, vereeniging, koppeling, band.
- copula carnale*. Vleeschelijke vermenginge.
- Copulare*. Verbinden, vereenigen; ook te zamen geven, trouwen.
- Copulazione (matrimoniale.)* De huwelyks verbindinge, vereeniging, t'zamengevinge, trouw, (copulatie)
- C O R R E &c. V. Cogliere &c.**
- C O R A G G I O.** Kloekmoedigheid, moed, onvertzaagdheid, dapperheid, heldenmoed.
- prender coraggio*. Hart of moed scheppen, wel gehart of gemoed zyn, niet verslaauwen, bezwyken.
- l'assalto con gran coraggio*. Hy overviel, besprong hem met een groote kloekmoedigheid, dapperheid, heldenmoed.
- coraggio Signore*. Zyt goeds moeds, wel gemoed, myn Heer, vat, grypt moed, myn Heer.
- Coraggióso*. Gemoedigd, moedig, edelmoedig, kloekmoedig, dapper, heldhaftig.
- Coraggiosamente*. Moediglijk, kloekmoediglijk, edelmoediglijk, dapperlijk, met een groote heldhaftigheid.
- C O R A L L O, coralli.** Korallen.
- filavazzo di coralli*. Een snoer, of ketting korallen.
- Corallina*. Hoppe; (een zeker kruid.)

- Corallare, incorallare*. Met korallen optooijen, opronken, vercierren, bezetten.
- C O R A M E.** Leder, het vel, de huid. *V. Cuoio-vestito &c. di corame.* Lederekleederen, kleefren van leder gemaakt.
- corame da suola*. Zoolleder, dienende tot het verzoender schoenen.
- C O R A T A.** Ingewand, gewey.
- Coratella, coratelle. V. Sopra.* Ook 't ingewand, gewey van vogelen.
- C O R A Z Z A.** Harnas, borstharnas, een borstgeweer van leder, yzer of staal.
- con la corazza in dosso*. Met een harnas gewapend, gekleed, een harnas aan hebbende.
- si spinse verso di là con due mille corazze*. Hy vertrok aansonds da r na toe met twee duizend gewapende krygsknegten.
- Corazzina, corazzetta*. Een klein harnas, borstharnas, borstgeweer, een harnasje, borstharnasje.
- Corazzare, incorazzare*. Met een harnas of borstgeweer wapenen.
- C O R B A.** Een teene korf of mande, een paander, een ben, sluitben, enz.
- Corbetta, corbella, corbellino*. Een kleine korf, of mande, een paander, een korse, mandje, paan-
[dertje.
- Corbello*. Een handkorfje of mandje, dat men aan den arm kandragen.
- C O R B A C C I O, &c. V. Corbo. Corvo.**
- C O R B I T T A, corbittare. V. Corvetta.**
- C O R B E Z Z O L A.** Een haagappel.
- Corbezzolo, corbezzuolo*. Een haagdoorn.
- C O R B O &c. V. Corvo.**
- C O R B O N A, & corbona.** De schatkist des Tempels, Tempel-schat.
- metter' in corbona*. In de schatkist leggen, dat is, ter zyde of aan een kant leggen (word van onregtvaardige winst gesproken.)
- C O R C A R E. V. Coricare.**
- C O R D A.** Een seel, touw, strik, koord of reep; ook regtsnoer der timmerlieden, of pasloot; ook het merk of teeken daar van.
- non si ba da parlar della corda in casa dell' impiccato*. In het huis des opgehangene moet men van de strop niet praten, dat is, van iemands schande of oneer ophalen.
- (cintura di) corda*. Een gordel, gord-riem.
- baver condotto la corda in sulla noce*. Het touw of strik ten laafsten op de notebloom gebragt, dat is, de waarheid eindelijk uitgehoort of uitgevischt heb-
[ben.
- passar la corda*. Over de snoer gaan of treden. *Met.* Alte hoog gaan, overtreden, zig zeer te buiten gaan. *V. Termino.*
- corda (colla) folterzeel, foltertouw.*
- dar la corda ad uno*. Iemand uitrekken, folteren, pynigen, pynlijk ondervragen, op te folter of pynbank brengen.
- il vino è una dolce corda*. De wyn is een zoet en aangenaam

naam foliერთო, dat is, doet den mensch goedwillig belyden, bekennen, de waarheid zeggen.

confessor senza corda. Zonder pyn of folter, dat is, vrywillig, gaarne, ongedwongen belyden, bekennen.

dice il tutto senza corda. Hy zegt alles zonder pyn of folter, dat is, hy is een groot prater, spreeker (twister.)

le corde del collo. De senuwen of peezen in de hals, hals-aderen.

Gorda. De senuw of pees.

corda dell' arco. De pees van een boog.

Corda, corde. De snaren van speelruigen.

corde da liuto, violino &c. De snaren van een luit, viool, enz.

strumenti da corde. Snaar- of speelruig.

Cordella, cordicella, cordicina. Een koordetje, een touwtje; ook bindgaren, seelgaren.

Cordella, cordellina, cordelle. Band, lint, boordfel.

cordella di seta &c. Zyde lint, zydeband, boordfel van zyde gewrogt of geweven.

Cordaiuola. Een meetsnoer, regtsnoer.

Cordame, cordami. Strik, seel- of touwwerk aan een schip.

Cordellame. Lint- of bandwerk, boordfel.

Cordone. Een snoer, lint of band.

cordone del capello. Een hoedband, hoedsnoer, een lint op den hoed.

egli è un gran cordone, (cordonnaccio.) Hy is een grooten bengel, een groven, ongeschikten buffel, een grovaart, plompaart.

Cordoncino, cordoncello, cordonuccio. Een klein snoer, band of lint, een snoertje, een bandje of lintje.

Cordiglio. Een koorde met knoopen, gelijk de Franciscaner Monnikken dragen.

Cordigliere, cordigliero. Een Barvoeter Monnik, een Minnebroeder, Franciscaner.

Cordávo, cordaio, cordaruolo. Een seel, koord- of touwdraayer, eentouwslager, lyndraayer.

C O R D I A L E. Hartelijk, van harten, opregt, ongeveinsd; ook hartsterkende, versterkende, kragtgevende.

amor, affetto &c. cordiale. Hartelijke, innerlijke, opregte, ongeveinsde liefde, genegenheid.

medicina cordiale. Hartsterkende, versterkende, kragtgevende artzney of geneesmiddel.

amico cordiale. Opregte, ongeveinsde hart of boezem-vriend.

Cordialissimo. Zeer hartelijk, van ganscher harten, zeer vroom en opregt.

cardialissimo servitore. Een zeer vroom, getrouw en opregt dienaar.

Cordialmente. Hartelijk, van ganscher harten, uit een getrouw en opregt hart, getrouwelijk, vroomelijk, opregtelijk.

amar cordialmente Iemand hartelijk, van ganscher harten lief hebben, beminnen, een opregte, ongeveinsde liefde tegens iemand dragen, van harten of teedertlijk beminnen.

Cordialità. Hartelijke, opregte, ongeveinsde liefde en genegenheid.

C O R D O G L I O. Pyn of wee, aan of voor het hart, hartzeer, hartwee; ook droefheid, drnk, hartzeer, getreur.

gran cordoglio. Groote droefheid, hartzeer, kommer, leed.

sentir grave cordoglio. Groote droefheid of hartzeer gewaar worden, gevoelen.

C O R D O N E, cordoncino. V. *Corda.*

C O R D O U A N O. Het bovenleder van de schoenen, droogleder. Een zekere soort van leder. *Met.* Een eenvoudige, bot, plomp, dom mensch.

scarpe di cordouano. Schoenen van droog leder gemaakt, droog-leere schoenen.

tirar il cordonano. Het droog leder uitspannen, uittrekken, dat is, vergrooten, grooter maken als het is.

icordouani son rimasti in Levante. Het droog leder is in 't Oosten gebleven, dat is, gy zult wesen, dat ik geen gek of nar ben.

Cordouaniere. Een droog ledertouwer, leerbereider, verkooper, koopman of handelaar van droog-leer.

C O R E. Het hart. V. *Cuore.*

C O R E G G I A. V. *Correggia.*

C O R N I A, corniola, cornio, corniolo, cornuola, cornuolo. Cornoelien; ook een Cornoelien-boom.

C O R I A N D R O, coriandolo. Koriander: een zeker kruid; ook een Koriander-boom.

Coriandoli. Overtrokke, ingezuikerde, in zuiker gemaakte, ingeleide koriander.

C O R I C A R E, coricare, coricarsi con uno. Zig nederleggen, leggen, te bed of slapen gaan.

coricarsi con uno. Zig by iemand nederleggen, leggen, te bed of slapen gaan.

coricarsi appresso (a lato) di uno. By iemand slapen, ter zyde iemand leggen, (slapen.)

il sole si va coricando. De zon gaat leggen, daald, gaat, onder.

coricar le viti &c. De wynranken, enz. onder graven, spitten of delven.

C O R I N T O. Korinthen, een stad in Peloponnesus.

Corintio (ordine corintio.) Korintische bouwkunde.

C O R N A C C H I A, cornacchiave. Een kraay. *Met.* Een snapper, kallevaar, prater, kouter, babblaar, klapper.

Cornacchiere, Scornacchiare. Schreyen gelijk een kraay.

Met. Klappen, snappen, babbelen, kallen, praten, kouten. V. *Gracchiare.*

Cornacchiamento. Gekal, gefnap, gepraat, gebabbel, geklap, koutinge.

C O R N A M U S A. Een zakpyp, zeker spelruig.

suonar di cornamusa. Op de zakpyp spelen, blazen.

Cornamutare. V. *Sopra.*

C O R N E T T A, cornetto. V. *Corno.*

C O R N I C E. Een lyst of raam.

Cornicetto. Een kleine lyst, kleine raam, een lystje, raamtje.

Cornicione, cornicibione. Een groote lyst of raam.

C O R N I O, corniolo. V. *Cornuolo.*

C O R N O, corna. Een hoorn, hoornen; ook van hoorn, van hoorn gemaakt; ook een hoorn gelijk-

lijkvormig, gelijkmatig, gelijkende.
cozzar del (col) corno, di corna. Met de hoorens stooten, aanvalleu, bespringen.
metter le corna al marito (porghiese in testa.) De man hoorens opzetten, dat is, tot haanrey maken.
baver, (portar) le corna. Hoorens hebben, dragen, dat is, een haanrey zijn.
baver (portar) le corna in capo. De hoornen op het hoofd hebben, of dragen, dat is, een vermaarde, opeubare, bekende koekoek, of haanrey zyn.
baver (portar) le corna in seno. De hoornen in den boezem of schoot dragen, dat is, een geheime, verborge, onbekende haanrey, of koekoek zyn.
moglio corna che croci. Beter hoornen, als rampen en ongelukken, dat is, beter een haanrey zyn, als kruis en ellende verdragen.
alzar le corna. De hoornen opzetten, opsteken, wyzen, toonen, dat is, trots en hoogmoedig worden. *V. Cresta.*
abbassar le corna. De hoornen laten vallen, dat is, den hoogmoed laten zakken, nederig en oormoedig worden, zig vernederen, verootmoedigen.
abbatter le corna ad uno. Iemand de hoornen afslaan, dat is, iemands hoogmoed breken, intoomen, beugelen; iemand vernederen, of zyn trotsheid wat verminderen.
corno (da caccia) corni. Een tromp- of blaashoorn een veld, of jagthoorn.
suonar' il corno Op den hoorn blazen, den hoorn stek-
corno dell' unghia. De hoef van een uagel. [ken.
corno del piede. De klaauw aan de voet, enkel des voets, d'enklaauw.
le corna della lumaca. De slekhoortjes, de hoortjes van een slek of slak.
il corno del Doge di Venezia. De hoorn, dat is, de hoornvormige kroon, of muts des Hertogs van Venetie, een hoorn gelykende.
il corno destro, sinist'ro dell' armata. De regter en linker hoorn, dat is, de regter en linker vleugel van een leger. *V. Ala.*
le corna della nuovaluna. De hoornen of spitze punten van de wassende Maan.
Cornetto, cornicello, cornicino. Een kleine hoorn, een hoortje.
cornetto da postiglione. Een posthoortje.
Cornetta. Een hoorn daar men op blaast.
Cornettista. Een hoornblazer, een speelder op de krom-hoorn.
Cornetta. Een standaard of vaandel van een bende paarden; ook een vaandrager, kornet, vaandrig. *Met.* Een haanrey, koekoek, hoorndrager.
di capitano diventar cornetta. Van een hoofdman kornet of vaandrig worden, dat is, een haanrey worden. [den.
cornetta di cavalleria. Een standaard, vaandel, of bende ruiters.
Cornatura. Het gehoornte, gewigte. Word van een hart gesproken.
cornatura del bue. De hoornen, het gehoornte van een os.

cornatura del arvo. Hart-hoornen, de kroon, het gewigt van een hart.
di bella cornatura. Van schoone hoornen, gehoornte of gewigte; schoone hoornen of gewigte hebbende. *Met.* Een schoonen, fynen, geduldige of lydzaam haanrey.
di grossa cornatura. Van groot gehoornte of gewigte; groote hoornen of gewigte hebbende. *Met.* Een openbare, bekende haanrey.
Cornocopia, cornucopia. De hoorn van overvloed, dat is, in de oneigentlijke zin, overvloed van alles.
Cornovaglia. (Een verdigte naam van een zeker gewest of land(schap) Hoornland, Hoornberg, Hoornland. [nek.
mandar' (spedir') il marito in Cornovaglia per le poste. De man op de post naar Hoornland zenden, dat is, tot koekoek of haanrey maken.
dar' (conferir') ad uno la Contea di Cornovaglia. Iemand het Graaffschap Hoornberg te leen geven, overlaten, overgeven.
Cornesce. Een hoorumaker, dat is, een overspeelder, egtbreker.
Cornelio. Een *Nom. Prop.* Cornelius. *Met.* Een haanrey, koekoek, hoorndrager.
Cornelio Tacito, Cornelius Tacitus. Een geheime, verborge, onbekende haanrey.
Cornelio publico. Een opeubare, bekende, berugte haanrey. [rey.
Cornuto. Gehoornd, dat hoornen draagt of heeft. *Met.* Een haanrey, koekoek, hoorndrager.
beccocornuto. V. Sopra.
Cornuta. Is een zekere geflote mande, waar in aan de Kardinalen tot Romen, wanneer zy in het (Conclave) zyn opgesloten, de spyzen gebragt worden; ookeen sluitben, sluitmande.
Cornaro, cornaio. Een blaas-hoornmaker; ook een edel, doorlugtig geslagt tot Venetie; ook *Met.* Een haanrey, koekoek, enz.
esser di casa Cornara. Uit het edel en doorlugtig geslagt of huis Cornaro geboren, gesproten, afkomstig zyn; ook een hoorndrager zyn.
Cornare. Den hoorn blazen, den hoorn steken.
mi cormano le orecchie. De ooren zuizelen, klinken of tuiten my.
Cornata. Blazinge, steking des hoorus, een stoot of tuit in den hoorn, een slag met den hoorn.
Cornatore. Een hoornsteker, hoornblazer.
Corneggiare. Beginnen hoorens te krygen, hoorens gewinnen.
la Luna comincia a corneggiare. De Maan begint hoornen te krygen, te wassen. *Met.* De Maan zal allengsjes tot een haanrey gemaakt worden.
C o r o. Een dans, rey, een gezelschap van zingers en danfers.
andar' al coro (frequentar' i. coro.) Te koor gaan, het koor bywoonen.
dir, (cantar) l'ufficio in coro. Den dienst in 't koor, (den koordienst) houden, bywoonen.
dir' (cantar) un Salmo a cori. Een Psalm koors-gewyze bidden of zingen.

Cori della Tragedia. De kooren of reijen in het treurspel, die de zedelessen over ieder vertooninge lieds-gewyze opzingen.
un coro di musici, ninfe &c. Een koor zangers, een rey van berggodinnen, enz.
Corale. Van, of tot het koor behorende.
canto corale. Koorgezang.
Corista. Een die in 't koor zingt; een koorzanger.
CORONA. Een kroon, een kraus. Ook de kruin der priesters of monniken, dat is, de geschoore hair-kraus.
corona Imperiale, Reale, Ducale &c. De Keizerlyke, Koninglyke, Hartoglyke kroon, de kroon des Keizers, Konings, Hartogs, enz.
corona d'oro, di perle &c. Een kroon van goud, van paarlen gemaakt, gestikt, doorwrogt, doorar-
 [beid.
ricca corona. Een kostelyke, pragtige, heerlyke kroon.
far la corona ad un frate. Een monnik de kruin of plat scheeren.
Corona. *Met.* De koninglyke majesteit. Ook het Koningryk. *V. Scettro.*
metter la corona in testa ad uno. Iemand de kroon op 't hoofd zetten, dat is, *Met.* Iemand tot Koning maken, tot de kroon verheffen.
metter la corona in testa. De kroon op het hoofd zetten, dat is, *Met.* Zig zelfs voor Koning opwerpen, door krygsmagt zig den weg tot de kroon banen.
giurò per la sua corona. Hy zwoer by zyn kroon, of koningryk.
s'appiccò un'astroce guerra tra queste due corone. Daar ontstond een fellen, bloedigen oorlog tusschen die twee kroonen.
meritava una corona. Hy verdiende een kroon, hy was een kroon waardig, dat is, een Koningryk.
vecar, procacciav acquisiarsi la corona. De kroon, dat is, het koningryk, de heerschappy, het oppergezag eischen, zoeken, erlangen, verkrygen, naar het zelve dingen of staan.
Corona, corone. Kroonwerken, kroonschanten.
Corona. Een roozenhoedje, een rooze kraus, (pater-noster.)
dir la corona. Den rooze kraus bidden of lezen.
corona di ambr. Amber, dat is, een streng of snoer van barnsteen, brandsteene snoer.
Corona. Een kreits of kring, dat is, *Met.* Een rey, of een vergaderinge, verzameling, gezelschap, byeenkomst.
una corona di nobilissime dame &c. Een kring of kreits, dat is, een gezelschap, byeenkomst van de voor-naamste hoidames.
Corona. De kroon.
corona del piede. De kroon aan de voet of hoef van een paard. *V. Coronella.*
Coronella, coroncina. Een kroontje, krausje, roozenhoedje, plaatje of kruintje, enz.
coronella del piede. De kroon aan de hoeft des paards.
Corona per cerchio. Kring.
menti, che fanno corona ad una città. Bergen, die een kring rondom een stad maken.

T O M. I.

Coronale. Kroonvormig, van gedaante als een kroon, een kroon gelykende, enz.
vena coronale. De slag- of hart-ader.
ferro coronale. Een kroonschanse, kroonwerk. *V. Corona.*
Coronière, coroniera. Een kroon-ruiker- of kraus-maker, of verkooper, een krausmaakster, verkoopster.
Coronare, incoronare. Kroonen, de kroon op het hoofd zetten, bekransen, bekroonen.
coronar' (incoronar') uno Rè (un Rè) Iemand tot Koning kroonen, verheffen, (een Koning kroonen, de kroon op het hoofd zetten.)
coronar' (incoronar') d'uliva, alloro. Iemand met olyf- of laurier-takken kroonen, bekransen.
Coronato, incoronato. Gekroond, be kroond, bekransd, die een kroon of kraus op het hoofd heeft.
fu coronato Rè de Romani. Hy is tot Roomsch Koning gekroond geworden.
testa coronata. Een gekroond, (bekroond) hoofd.
Met. Een Koning. Ook een hooge Vorst, die uit Koninglyk bloed gesproten, of afkomstig is.
Coronazione, incoronazione. Krooninge, be krooninge, bekransinge, opzettinge van een kroon, of kraus.
Coronamento, incoronamento. *V. Sopra.*
Coronamento, coronamenti. Cieraden, loof- of lofwerk, en diergelyke aan pilaren. Ook aan hartshooren, enz. *V. Festone.*
Coronatura, coronature. *V. Sopra.*
Coronario. Dienstig, of bequaam om kroonen, rui- kers, of krausen te maken.
berbe coronarie. Welriekende, geurige kruiden, krauskruiden, die bequaam of dienstig zyn om kroonen of krausen van te maken.
CORPO. Alles dat men zien, tasten, of voelen kan, dat zichtbaar of tastelyk is, een zienlyk wezen; Ook een lichaam, lyf. (Spreekende van menschen en beesten.)
corpo organico. Een gemaakt lichaam, dat leden heeft, of in zyn leden verdeeld is.
corpo animato. Een bezielde lichaam, dat ziel en leven heeft.
li corpi celesti, superiori. De hemelsche, bovenaardsche lichamen.
corpo humano. Het menschelyk lichaam.
sano, bello di corpo, infermiccio, debole &c. di corpo. Schoon, gezond, zwak, krank van lichaam; een schoon, gezond, sterk, zwak, krank lichaam hebbende.
un corpo santo. Een heilig lichaam.
corpo morto. Een dood lichaam, een lyk.
corpo bianco, delicato, morbido, bello, nudo &c. Een blauk, wit, teeder, zaft of zagt; schoon, naakt of bloot lichaam.
haver' il diavolo nel corpo. De duivel in 't lyf hebben, dat is, woeden, tieren, dol of ontzinnig zyn.
difender' il suo corpa. Zyn lyf, dat is, zyn leven verdedigen, verweeren, beschermen.
andar di corpo. Afgaan, ter stoel gaau, het lichaam zuiveren, kakken, op het gemak, of huisje zitten.

O O

caccia

cacciar l'anima dal corpo. De ziele uit het lyf jagen, verdryven, bannen, dat is, dooden, doodflaan, om 't leven brengen.

vender il suo corpo, dar (far) copia del suo corpo. Zyn lichaam verkoopen, ten besten geven, overgeven, dat is, de hoer spelen.

corpo fasollo & anima consolata, dicesti di chi subito mangiato si pone a giacere. Een verzadigt lichaam en een getrootste ziel, zegt men van die gene, welke zoo dra als hy gegeten heeft, gaat leggen.

far corpo. Lyvig, dik en vet worden.

al corpo di me. (Een eedzweeringe) by myn lyf en leven.

e poi corpo tuo, spirito tuo. En daar na uw lichaam, uw geest.

ti portai nove mesi nel corpo. Ik heb u negen maanden in myn lichaam gedragen.

vergine, come uscì del corpo di sua madre. Een maagd zoo zuiver en rein, als zy uit haar moeders lichaam geboren, of voortgekomen is.

sono nati di un corpo. Zy zyn uit een lichaam, (een moeder) geboren, of voortgekomen.

combatter corpo a corpo. Lyf om lyf vegen of stryden.

Corpo. Lichaam. *Met.* Klomp, allerhande stoffe.

prenderai fugo di limoni &c. e ridurrai il tutto in un corpo. Gy zult limoenlap nemen, en alles in een klomp en lichaam t'zamen brengen.

il corpo di qualche cosa. Alles, dat tot een zake behoort, het (corps) of lichaam van alle dingen.

il corpo del discorso. Het hoofddeel, hoofdstuk van een verhaal of redeneeringe.

fate che il brodo habbia un poco di corpo, e non sia così chiaro. Maakt, dat de sop een weinig dik word, en niet zoo dun zy.

questo drappon non ha corpo. Dit laken heeft gansch geen stoffe of wolle, dat is, is gansch los en dun.

Corpo. Een lichaam, maatschappy, vergaderinge, gemeenschap.

un corpo di compagnia. V. *Sopra.*

un corpo di guardia. Een schare, rot, hoop of bende voetknegten of voetvolk. Ook een waghuis.

(il corpo) del la battaglia. Het middelste heir, het (corps), de slagorde.

il corpo di Ecclesiastici (Ecclesiastico) De geheele vergaderinge der geestelyken, het geestelyk (corps), de geestelykheid.

il corpo della Nobiltà. Het gezelschap, het (corps) of lichaam der adelyken, den gantschen adeldom.

far corpo con altri. Een (corps) of lichaam met elkan- der maken, (formeeren) dat is, een lid of ledemaat zyn.

l'Elettore di Bobemia non fa corpo con gli altri Elettori. De Keurvorst van Bohemen behoort niet onder het (corps) of lichaam der andere Keurvorsten, of is geen lid van het Keurvorstelyke (Collegie) Vergaderinge.

un corpo di vascelli, di galere. Een (corps) of lichaam, dat is, een vloot of scheepsmagt.

il corpo della ragion civile, canonica. 't (Corps) of lichaam, dat is, alle byeen of t'zamengebragte lcf-

seu of leerstukken van wereldlyke en geestelyke [regien-
il corpo d'un traffico. 't (Corps) of lichaam, dat is, de bare en gereede hoofdsomme in een handeling of koopmanschap.

por il suo corpo nel negozio. Zyn lyf in de handel zetten, dat is, in plaats van het capitaal of hoofdsomme zyn moete en zorg in de handeling brengen, in plaats van het capitaal de handelingge voorstaan, voortzetten, bevorderen.

Corpiccino, corpiccuolo, corpicello. Een lichaamtje, klein lichaam. *Met.* 't Zwakke, gebrekkelyke, broosche, zondigelichaam van den mensch.

Corpaccio. Een groot, dik, vet lyf.

Corpacciata, Scorpacciata. Een buik vol, het lyf vol.

far una corpacciata di una cosa. Een goede buik vol van een ding eten. Zig dik en vol in een spyze of mondkost wreten, den buik daar mede opvullen.

Corpacciuto, corputo. Lyvig, dik, vet, welgesteld van lichaam, kloek, welgezet.

Corpulento, corpulento. V. *Sopra.*

Corpulenza, corpulenza. Lyvigheid, welgezetheid, vetheid, welgesteldheid van lichaam.

Corporatura. De uitwendige gestalte of gedaante des lichaams, maakfel, stal van het lichaam of 't lyf.

una corporatura leggiara, leggiadra, bella &c. Een nette, aardige, schoone, welgemaakte gestalte, of gedaante des lichaams.

Corporale, corporeo. Lichamelyke, dat een lichaam of lyf heeft.

bellezza corporale. Lichamelyke (lyfs-) gestalte of schoonheid.

la morte corporale. Lichamelyke dood, dood des lichaams.

Corporale. ('t Corporaal) of liune doek, daar de H. Hostie in de Misse op legt.

Corporale. Een Corporaal, een Rotmeester.

Corporalmente. Lichamelyk, zienelyk, tastelyk, dat men zien, tasten, ofvoelen kan.

veder, apparir &c. corporalmente. Lichamelyk, in lichamelyke gestalte of gedaante zien, verschynen, enz.

C O R R E &c. V. Cogliere &c.

C O R R E D O, Arredo, corredi, arredi. Toestel, toerustinge, toebereidfel, gereedschap van iets. Word eigentlyk van de zee of scheepvaart gezegt.

corredi, arredi (da naviglia, vascello) &c. Scheepstuig, scheepsgereedschap.

Corredare, arredare. Toestellen, toerusten, ter zee uitrusten, gereed, en klaar maken, met alles voorzien.

corredar un vascello, una galera &c. Een schip, een galey ter zee uitrusten, gereed en klaar maken, met alle nooddrift voorzien.

Corredato, arredato. Toegesteld, toegerust, uitgerust, gereed en klaar gemaakt, vervaardigd.

una nave, flotta ben' armata e corredata. Een gewapend, bemand, en uitgerust schip, vloot of scheepsmagt.

C O R R E G G E R E. Beteren, verbeteren, berispen, bestraffen.

corregger' i figliuoli, discipoli. De kinderen, scholieren of leerlingen verbeteren, over haar misdagen bekyven, berispen, bestraffen.

corregger' uno in carità. Iemand uit liefde berispen, bestraffen.

corregger gli errori, i vizii &c. De feilen of misdagen verbeteren, berispen, bestraffen. *V. Emendar.*

voler corregger' il magnificat. Het Magnificat, dat is, het geen volkomen en volmaakt is, of geen verbetering van nooden heeft, willen verhelpen, verbeteren; ook alles willen laken, berispen, bestraffen.

corregger la vita, i costumi. Het leven, de zeden, manieren beteren, een beter leven leiden.

corregger l'acqua &c. Het water, enz. verbeteren, dat is, de scherphheid of raauwheid benemen.

Correggersi. Zich beteren, zyne fouten of gebreken afleggen, een ander leven aanvaarden.

Corrigibile. Dat men herstellen of verbeteren kan, herstelbaar, verbeterlijk.

Corrigibilità. Herstelbaarheid, verbeterlijkheid, bequaamheid om hersteld of verbeterd te konnen worden.

Correggimento. Beteringe, verbeteringe, kastydinge, berispinge, bestraffinge.

correggimento di costumi, di vita. Beteringe, beternisse der zeden, des levens, enz.

Correato. Gebeterd, verbeterd, hersteld.

libro ben corretto. Een verbeterd (van alle misdagen of feilen gezuiverd) boek.

costumi corretti. Goede, zedige, gematigde, bezadigde, bedaarde manieren of zeden.

Correatore. Een berispen, bestraffer van personen of hun misdagen: een verbeteraar (*Corrector.*)

correatore di costumi. Een tugmeester.

correatore di stampe. Een (corrigeerder) verbeteraar van drukfouten.

Correatura. Beteringe, verbeteringe, berispinge, bestraffinge. *V. Correzione.*

Correzione. Berispinge, bestraffinge, verwytinge. *dar la correzione ad uno.* Iemand berispen, bestraffen, hekelen, over den hekel halen; een (correctie) of lesse geven, de waarheid zeggen. *V. Capellata, Capitolo, Riprensione &c.*

dategli una buona correzione. Geeft hem een scherpe lesse of (correctie). haalt hem wakker over den hekel, bestraft, berispt hem lustig, zegt hem lustig de waarheid.

la nostra correzione. Behoudens onze verbeteringe, ons beter gedrag voorbehouden; ook onze straf of beternisse ondersteld zynde, enz.

correzione fraterna, amichevole &c. Een broederlyke, vriendelyke berispinge, bestraffinge, die uit broederlyke of vriendelyke liefde geschied.

correzione troppo aspra, importuna, indiscreta. Een al te scherpe, ontydige, onbeschofte, onbescheide lesse, een onbehouwe plomp verwyt, berispinge, bestraffinge.

CORREGGIA. Een ledere riem, ook een scheet, veest, (agterwind.)

tagliar correggie. Riemen snyden.

tirar' una correggia. Een wind laten, schyten, vyften.

Correggia, Scorreggia. Een ledere geesfel of zweep.

Correggiuolo, corroggiuolo, corroggina. Een kleine ledere riem, bindriem, of nesteling; ook een kleine scheet, veest, agterwind; ook een zekter kruid Vogelzong genaamd.

corroggine del libro. Bandjes of riemtes van het boek.

Correggiato. Een dorsvlegel, een vlegel om mede te dorssen.

Correggiato. Een riemmaker, riemsnyder; ook een schyter, vyfter, kakker.

Correggiare, scorreggiare. Met de zweep slaan, geesfelen. *Met.* Wind lozen, schyten, vyften.

Correggiata, Scorreggiata. Een geesfel of zweepslag. *dar delle scorreggiate ai fanciulli.* De kinderen in het school geesfelen, geesfel- of zweepslagen geven.

CORRELATIVO, Relativo. Dat aanzien heeft, dat ziet of slaat op iets anders, gelyk een zoon op den vader, en een vader op den zoon.

Correlativamente. Op iet anders ziender of staander wyze, medebetrekelyker wyze.

CORRENTE &c. *V. Abbasso &c.*

CORRERE. Rennen, loopen, zich haasten, spoeden, rasgaan.

correre a far qualche cosa. Vlug en ras loopen, zich haasten of spoeden om iets te doen.

andar correndo. Ras, vlug, met haast loopen, zich haasten of spoeden.

la nave corre velocissimamente. Het schip loopt (zeild) zeer ras, vliegt gelyk als door de baren.

le acque corrono all' in giù. De rivieren, of vloedstroomen, vloeijen, loopen af- of nederwaarts.

il sudore gli correva pe' viso. Het zweet liep hem druppelsgewys over het aangezigt, viel hem met druppelen van het aangezigt.

lasciamo correr questa. Laat ons dit voorby gaan, laten loopen, laat ons dit overslaan, laten varen, enz.

corr' uomo, a corr' uomo, gridar' a corr' uomo. Roeppen, of schreeuwen dat de menschen komen toeschieten, toelooopen, toevloeyen, dat is, afgryfelyk, luidkeels schreeuwen, of roepen, groot geroep, geschreeuw, misbaar of getier maken.

far' correr' uno. Iemand doen loopen, rad en vlugter been maken, dat is, uit de eene plaats naar de andere vlieden; ook iemand geschillen of oneenigheden verwekken, veroorzaken; iemand bekooren, verliefd maken; ook iemand doen (purgeren) loslyvig worden.

questa medicina fa correre. Deze artzeny of geneesmiddel doet een (mensch) loopen, dat is, afgang krygen, afgaan, loslyvig worden.

correr farsi uno dietro. Maken dat iemand een ander moet nalooopen, agtervolgen.

far' correr il cavallo. Een paard spooren, de spooren geven, met de spooren aanprikkelcn, doen rennen of loopen.

correre dietro ad uno. Iemand nalooopen, najagen, ver- volgen.

Correre. Loopen, dat is, zich haasten of spoeden, ras, vlug, met haast loopen.

non bisogna correre in questo negozio. Men moet niet te haaltig, te voorbarig of voortvarende in deze zake zyn, men moet niet al te grooten haast in deze zake maken.

noi corriamo tutti alla morte. Wy gaan of loopen alle de dood te gemoet, wy naderen alle de dood.

corse a fargli una burla. Hy liep met'er haast om hem een pots te spelen, om hem te bedriegen, te verschalken, enz.

far le cose sue correndo. Zyne zaken met een vaart, ter loops, al te schielijk verrigten.

Correre. Loopen.

dalla chiesa fin' al palazzo correva un ponte di legno. Van de kerk af tot aan het paleis liep, dat is, was een houtse brug opgeflagen, de kerk was door een houtse brug aan het paleis gehegt.

dal campo fin' alla città correvano due leghe. Van het leger af tot aan de stad liepen, dat is, waren twee mylen wegs.

Correre. Loopen, dat is, vervolgen, najagen, nazetten of loopen.

correre le poste. Te post loopen.

correre palii (il palio) lancia (la lancia) Naar het kleinoedie jagen of rennen, met de lancia of spies rennen of jagen.

correre la giostra. Steekspelen, steekspel spelen, (tour noyen.)

correre tori, corvi, cavalli &c. Ossen, harten jagen, vervolgen, paarden met de spooren aandryven, porren, jagen.

Correre. Doorgaan, doorloopen, dat is, stroopen, vernielen, verdelgen, verwoesten, bederven. *V. Scorrere.*

correre la terra, la provincia, il paese &c. Landloopen, zwerven, omzwerven; ook doorstroopen, doorloopen, alles vernielen, verdelgen, verwoesten, bederven.

correre il mare. De zee doorkruisen, doorzeilen, doorvaren, doorstroopen, doorzwerven, onveilig maken. *V. Corso, Corseggiare.*

correre la strada, il camino. Op party gaan of loopen, verspieden, bekruipen, bespringen.

Correre. Loopen. Als

correre fortuna. Zyn fortuin loopen, dat is, zyn kans zoeken of wagen.

correre la medesima fortuna. Het zelve gevaar of geluk loopen in 't zelve gevaar of geluk zyn of staan, het zelve gevaar of geluk te gemoet zien, verwagten.

correre pericolo (rischio) Gevaar loopen, in gevaar zyn of staan, het zelve gevaar onderhevig zyn, aan het eigenste gevaar bloot staan.

correre pericolo di perder la vita &c. Hy is of staat in gevaar van zyn leven te verliezen, hy loopt gevaar van zyn leven.

correre un beneficio, una carica &c. Een ampt of bediening najagen, dat is, naar een ampt dingen of [staan]

Correre. Loopen, gaan.

corre intelligenza fra loro. Onder hen loopt, (gaat) heimelijk verstand in zwang, zy houden heimelijk verstand met malkander.

Correre. Loopen, gaan, in gebruik zyn, in zwang gaan, gemeen zyn.

questa usanza, lingua, moda &c. corre per tutto 'l mondo. Dit gebruik, deze taal, zwier, enz. is door de geheele wereld gemeen, in 't gebruik; gaat door de geheele wereld in zwang.

questo dinaro con corre. Dat geld gaat of deugt niet, is niet gangbaar, is valsch.

il negozio (traffico) non corre. De handel of koopmanschap gaat niet, is gestaakt of afgebroken, legt ter neder.

le rendite (interessi) corrono, non corrono. De renten of inkomsten worden gerekent of niet gerekent, betaald of niet betaald.

così corrono i cambii. Dusdanig gaan of loopen de wissels, dit is den loop van de hedendaagfche wissels.

l' anno che corre. Dit tegenwoordige, loopende jaar.

corrono adesso due anni. Het zijn nu twee jaren, daar zijn al twee jaren verstreken, verloopen, het is al twee jaren geleden.

la fama (il grido) corre, che &c. Het gerugt loopt, de sprake gaat, dat enz.

Corrente. Loopend, verlopend, voorbygaand; ook gangbaar, gebruikelijk.

il mese corrente. De loopende, tegenwoordige maand.

al primo (del mese) corrente. Op den eersten dag dezes tegenwoordigen, loopenden maands.

dinaro (moneta) corrente. Loopende, goede, gangbare munte, die niet is afgekeurd of afgezet, stadgeld, landmunte.

cambio corrente. Loopende wissel, dat is, gelyk de (cours) of loop nu gaat.

Pufanza, moda, lingua &c. corrente. De hedendaagfche, tegenwoordige, gemeene wyze, zwier, taal of spraak.

Corrente. Een loopend, stroomend, vloeyend water, een vloed of stroom. *Met.* Een gebruik, een maniere of wyze die nu gemeen is, in zwang gaat, de hedendaagfche, tegenwoordige loop.

il corrente del fiume. De vloed of stroom van een rivier.

secondo il corrente del fiume. Volgens of (met) de vloed, of stroom van de rivier; afwaarts, stroom af.

seguir la corrente degli altri. De algemeene, loopende, hedendaagfche, tegenwoordige loop, maniere, of wyze opvolgen.

Corrente, corrente. Een zekere dans.

Correntemente. Haaltiglijk, spoediglijk, ras, met een vaart, met der haast, vaardiglijk, snelijk.

Correria, correrie. Strooperij, plondering, verwoesting, roovery. *V. Scorreria.*

far correria, (correrie) Stroopen, uitplonderen, land verderven, verwoesten, roovery plegen, verwoestingen aanregten.

Corriere, corriere. Een loopende bode, een postiljon, post of bode te paard.

mandar' inviar', spedir' un corriere espresso. Een zekere (expresse) bode of (courier) afzenden, afvaardigen.

Corritore. Een looper, renner, voetlooper. In een renbaan of andersins.

corritore di cavalli, tori. Iemand die paarden of ossen los laat, jaagt, vervolgt.
Corritore, corridore. Een gallery of wandelgang in een huis of paleis.
Corso, corsa. De loop, ren, het loopen of rennen.
Met. Gebruik of gewoonte, maniere of wyze.
di tutto corso, a tutta corsa, di tutta corsa. Met volle loop, in volle ren, spoorstygts.
il corso de i cavalli. De loop of ren der paarden.
fermar' il corso. Met loopen inhouden, blyven staan, ophouden van 't loopen.
dar' una corsa ad un luogo. Naar een plaats rennen of loopen, zig met'er haalt naar een plaats begeven.
il corso del fiume. De loop, strooming of vloed der rivieren. *V. Decorso.*
contro 'l corso dell' acqua. Tegens den loop der wateren, stroom op, opwaards.
il corso delle stelle. De loop of omloop der starren.
il corso della natura. De loop van de natuur.
il corso delle cose, del negozio, traffico &c. De loop der zaken, handel, of koopmanichap, enz.
il corso della vita. Levensloop, of den loop van de levens-tyd.
il corso della Filosofia, Teologia, de gli studii. De loop, dat is, de leertyd van de Wysgeerte, Godsgelceertheid, de oeffeninge, enz.
seguit' il corso commune. De algemeene loop, gebruik, maniere of wyze opvolgen, zig na het algemeen gebruik of gewoonte schikken of voegen.
il corso de cambii, dinari. De loop, prys of waarde der wissel, van 't geld of munte.
Corso. 't Zeerooven, het kaapen ter zee, zeerooverij.
andar' in corso. Zeerooverij begaan, zeerooven, de zee onveilig maken, doorkruiffen.
vascello da corso. Een rooiffchip, een kaapfchip.
Corfaro, corsale. Een kaper, zeeroover.
Corfeggiare. Zwerven, omzwerven, omloopen, omvaren, kruiffen.
corfeggiar' il mare (nel mare.) In de zee omzwerven, omvaren, kruiffen, kapen, zeerooven.
Corfivo. Vloeyende, loopende.
carattere corfivo. Vloeyend, loopend schrift (by de Boekdruckers Curfijf of Italiaanfche letters.)
Corfiere, corfiero. Een rad, vaardig, snel, vlug looper; ook een goed oorlogs-paard, tot rennen of loopen dienende. *V. Defriere.*
un nobil corfiere. Een kostelyk, deftig, uitstekend paard
Corsa. De gang in een huis, enz. Ook de afgang, afloop, goot of rioel, daar het water door loopt.
Corfoio, Scorfioio. Loopende, afloopende.
Corfure (del fagro Palazzo.) Een pedel of voetknegt, een Canzelerybode, een bode aan het Roomfche Hof, enz.
CORRETTO, correittura, correzzione &c. V. Correggere.
CORRIERE. V. Corriere.
CORRIGIBILE. V. Correggere.
CORRISPONDERE. Van wederzyde, of wederzyds antwoorden, (correspondentie) hebben; met elkander handelen, gemeenzaamheid of verftand houden, brieven wiffelen, onderhandelen, over-

eenkomen; ook voldoen, volbrengen, nakomen.
corrisponder con uno. Met iemand gemeenzaamheid of verftand houden, brieven wiffelen, handelen, overeenkomen, te doen hebben.
corrisponder' ad uno con ogni dimostrazione d' affetto, e termini di civiltà. Iemand alle beleefdheid en vriendschap betuigen, bewyzen, met alle teekenen van liefde en vriendschap bejegenen, beantwoorden.
Corrispondere. Overeenkomen, gelyken, in een, of op malkander staan, treffen, zig beantwoorden.
V. Accordare, Concordare, Convenire, Riscontrare.
i segnali, nomi &c. non corrispondono. De merk- of kenteekenen, de namen komen niet over een, zyn verschillende.
il principio non corrisponde col fine. De aanvang en 't einde komen niet over een, zyn verschillende, verscheide.
Corrispondente. Overeenkomende, gelijk, gelijkmatig, gelijkvormig, gelykende, op malkander voegende of passende.
un valor corrispondente alla nascita. Een heldenmoed of dapperheid, die met het edele bloed overeenkomt, gelykt, gelykmatig, gelykvoormig is.
un ferraiuolo corrispondente all' habito. Een mantel met het kleed overeenkomende, gelykende, schikkende, voegende of passende.
Corrispondente. Iemand die elders woond, gemeenzaamheid of verftand met iemand houd, brieven wiffeld, handelt, enz.
Corrispondenza. Overeenkomst, gelijkmatigheid, gelykvoormigheid; ook gemeenzaamheid of verftand door brieven, briefwiffelinge, onderhandeling, (correspondentie.)
baver (passar) corrispondenza con uno. Met iemand gemeenzaamheid of goed verftand houden, brieven wiffelen, iemand met brieven onderhouden.
passa segreta (gran) corrispondenza tra loro. Zy houden een groote gemeenzaamheid, of heimelyk verftand met malkander, zy onderhouden malkander met brieven, enz.
viver' in buona corrispondenza con alcuno. Met iemand wel overeenkomen, vriendelyk, gemeenzaam, eendragtig leven, goed verftand houden. *V. Intelligenza.*
Corrisposto. Beantwoord, vergeld
esser corrisposto da uno. Van iemand beantwoord; ook met gelyke liefde en vriendschap bejegend, beantwoord worden.
savete da me corrisposto sempre con ogni ossequiosa dimostrazione. Gy zult van my altyd met alle betuiginge van liefde en vriendschap beantwoord worden.
CORRITORE, Corridore. V. Corriere.
CORRIVALE, Rivale, Corrivo. Een medevryer; ook *Met.* Iemaud, die na 't zelve ampt, enz. staat, of dingt.
baver molti rivali (corrivali, corriivi.) Veele medevryers hebben, die na het zelve ampt of bedieninge dingen of staan.
CORROBORARE, Roborare. Sterken, versterken, sterk maken, sterkte of kragt geven. *V. Confortare.*

corroborar' il cerebro. De hersenen sterken, verquikken, verfrischen.
corroborar le gambe &c. De beenen sterken, versterken, kragt geven, bevestigen.
Corroborante, corroborativo. Sterkende, versterkende, sterk makende, sterkte of kragt gevende, bevestigende.
Corroborato. Gesterkt, versterkt, sterk gemaakt, bevestigt.
Corroborazione. Sterkinge, versterkinge, sterkmakinge, bevestiginge.
C O R R O D E R E. Rondom knagen, afknagen, afeten, invreten, doorvreten, doorbyten, doorëten. *V. Rodere.*
Corroso. Rondom geknaagt, afgeknaagt, afgegeten, ingevreten, doorgevreten, doorgebeten, doorgeëst.
Corrosione, corrodimento. Rondom knaginge, afknaginge, afetinge, invretinge, doorvretinge, doorbytinge, doorëtsinge.
Corrosivo. Bytende, scherp, dat kragt heeft van uit te byten, of uit te knagen; ook een scherpe, bytende materie of pleister.
virtù corrosiva. Scherpe, bytende kragt.
far' un rottorio corrosivo Een fontenel met een (corrosyf) of bytende pleister zetten.
C O R R O M P E R E, corrompersi. Bederven, schenden, vervalschen, veranderen; ook verderven, verrotten, verteeren. *V. Guastare, Marcire.*
corromper la natura. De natuur bederven, verkeeren.
corromper' i costumi, la mente. De zeden, het gemoed bederven, verkeeren, veranderen.
il puzzo corrompe (dal puzzo si corrompe) l'aria. De stank bederft, dat is, vergiftigt of besmet de lugt.
il loro cadaveri in tre giorni corrompono (si corrompono.) Hunne lichamen verteeren, verrotten binnen drie dagen.
Corrompere. Onteeren, schenden, schofferen, den maagdom benemen.
corromper' una ciella. Een maagd of dogter onteeren, schenden, schofferen.
Corrompere. Met geld besteken, omzetten, tragten te winnen, omkoopen, de handen smeeren, de oogen uitsteken.
corromper la guardia. De schildwagt met giften besteken, omzetten, omkoopen.
corromper' i giudici &c. Den Regter met geld besteken, omzetten, omkoopen.
Corrompersi. Verderven, bederven, verrotten, verteeren. *V. Marcire.*
corrompersi in otio. In luiheid of ledigheid verstikken, vergaan, verrotten, bederven.
Corrompersi. 't Mannelijk zaad vergieten, storten (het geschiede met of tegens wille.)
Corrotto, corrotta. Verdorven, bedorven, verteerd, verrot. *Met.* Verleid, misleid, vervoerd. *V. Guasto &c.*
il puzzo de i corpi corrotti. De stank van de bedorve, verrotte, vuile, stinkende lichamen.
humori corrotti. Verrotte, bedorve, vuile, stinkende vogtigheden.

fangue, seme &c. corrotto. Verrot, bedorven, vervuilt bloed, zaad, enz.
acque corrotte. Verrotte, bedorve, stinkende wateren.
appetito, gusto, odorato, memoria &c. corrotta. Een bedorve, valsche lust of graagheid tot eeten, bedorve smaak, reuk, geheugenis, enz.
una giovane (ciella) corrotta Een onreerde, geschonde, geschoffeerde vrouw of maagd.
giudice, guardia &c. corrotta. Een bestoke, omgezette, omgekogte Regter.
natura corrotta. Bedorve, verkeerde, quade natuur.
costumi, vita corrotta. Verdorve, bedorve, booze zeden, een quaad, bedorve, schandelijk leven.
intenzione, mente corrotta. Een quade, boosaardige, valsche, verkeerde meeninge, een bedorven, boosaardig gemoed.
Corrotto. Rouwkleed. *V. Corruccio.*
Corrotto, corrompitore, corrotto. Een verderver, bederver, schender, verleider, enz.
corrotto de i giovani, buoni costumi. Een verleider, verderver, bederver der jeugd, goede zeden, enz.
corrotto delle cielle. Een vrouwelichender, onreeder van een dogter, schoffeerder.
Corrutibile, corrompevole. Verderffelijk, bederffelijk, vergankelijk, dat verderven, verrotten, of vergaan kan.
cofe, sostanze &c. corrutibili. Verderffelijke, bederffelijke, vergankelijke, ongestadige, veranderlijke dingen.
Corrutibile. Verderffelijk, bederffelijk, door verdervinge, verdervender wyze.
Corrutibilità. Verderffelijkheid, bederffelijkheid, vergankelijkheid, ongestadigheid, veranderlijkheid.
Corruzione, corrompimento, corrotta. Verdervinge, bedervinge, verrottinge, verteeringe. *Met.* Verleidinge, vervoeringe.
corruzione de i corpi morti, cadaveri, carogne &c. Verrottinge, verteeringe, bedervinge; ook gestank van doode lyken, enz.
corruzione dell'aria, delle acque &c. Verdervinge, bedervinge, besmettinge, vergiftiging des lugts, rivieren of wateren, enz.
venir' a corruzione. Verderven, bederven, verrotten, verteeren.
corruzione carnale. Vergietinge, storting des mannelijken zaads; ook schendinge, onteeringe, schofferinge der vrouwen, enz.
corruzione della natura, vita, costumi, mente &c. Verdervinge, bedervinge der natuur, verkeeringe der zeden, des levens, enz.
C O R R O S O, corrosivo &c. V. Corrodere.
C O R R O T T O. V. Sopra.
C O R R U C C I O. Hartzeer, kommer, droefheid, ongeneugte, leed, quellinge des gemoeds; ook toorn, gramschap, onwille.
scoprive l'interno suo corruccio. Zyn inwendige droefheid, hartzeer, leed, ongeneugte te kennen geven, ontdekken, openbaren.

muover' uno a corrucchio. Iemand tot toorn of gramfchap verwekken, bewegen.

Corrucchio, corrotto, scorrotto. De rouwklagten over een overlede of afgestorve vriend, leed, hartzeer, rouwkleedinge.

prendre' il corrotto (scorrotto, corucchio.) Den rouw aannemen, rouwkleederen aandoen, zig in den rouw steken.

portar' il corrotto (scorrotto, corucchio.) Rouw of leed dragen, in den rouw gaan, rouwkleederen aan hebben.

deporre (dismettere) il corrucchio (corrotto, scorrotto.) Den rouw of rouwklagte afleggen.

corrotto intero, corrotto grande. Volle rouw of leed, groote rouw of droefheid.

mezzo corrotto. Halve rouw, klein leed, hartzeer of droefheid.

Corrucchiofo, crucciofo. Innerlijk bedroefd, gequeld, geplaagd, bedrukt, droevig, treurig; ook toornig, gram, onwillig, enz.

Corrucchiare, corrucciare. Bedroeven, bekommeren: bedroefd, bekommerd, bedrukt, treurig. Ook gram of toornig maken, beledigen, vertoornen.

Corrucchiarsi. Zig bedroeven, bekommeren: bedroefd, treurig. Ook gram, haastig, verbitterd of toornig worden.

corrucchiarsi con uno. Met iemand twisten, kyven, krakkeelen, tegens iemand verbitterd, gram of toornig worden.

Corrucchiato, corrucciato. Bekommerd, bedrukt, bedroefd, treurig. Ook gram, haastig, toornig, verbitterd.

esser, mostrarfi corrucciato con uno. Zig op iemand gram, toornig, verbitterd aanstellen.

CORRUZZIONE. V. Corrompere.

CORSALS, corsare &c. V. Corriere.

CORSALETTO, corsetto. Een borstgeweer, borstharnas, krygskolder. *V. Corazza.*

CORSIA. V. Corriere.

CORSICA. Het eiland Korfica, in de Toskaansche zee.

Corfo. Van 't eiland Korfica, daar geboren. (*vino*) *corfo.* Korfische wyn.

Corfo peloso. Een aart van wyn van die naam.

CORSIERI, corsiera. V. Corriere.

CORSO. V. Corriere, Corsia.

CORSOIO. V. Sopra.

CORTALDO. Een korten dik paard, met korte en stompe ooren, een klepper of rydpaard.

CORTE. Een hof of koninglyk paleis, een Konings of Princen Hof. Ook de hofhoudinge. Ook de hovelingen, hof-jonkeren, 't hofgezin, gevolg van 't hof.

alla corte (a corte) Ten hove, by 't hof.

la corte dell' Imperadore. Het Keizerlyke hof of paleis.

la corte di Roma. Het Roomsche Hof.

corte (del Rè di) Francia, Spagna, Inghilterra, Suecia &c. Het Fransche, Spaansche, Engelsche, Zweedsche Hof.

la corte celeste (celestiate) 't Hemelsche Hof, dat is, het geheel hemelsch heir.

andar' alla (a) corte. Ten hove gaan.

cbiamar' a (alla) corte. Ten hove roepen.

vivor' in corte (alla corte) Aan 't hof, by 't hof leven; zig outhouden.

baver la tavola (la bocca) in corte. Zyn tafel aan het hof hebben, aan het hof eeten, vrye kost hebben.

chi vive in corte, mora sulla paglia. Die aan of by 't hof leeft, sterft gemeenlyk op het stroo, dat is, ellendig.

praticar la corte (usar nella corte.) Het hof betreden, bewandelen, aan of by het hof leven, omgaan, verkeerren, dikwils ten hove gaan.

baver' amici a corte (far bene in corte.) Goede vrienden aan of ten hove hebben, aan het hof groot gezag of vermogen hebben.

tener corte. Hof houden.

splendida, bella corte. Een schoone, deftige, kostelijke hofhoudinge.

tener corte bandita. Ope, vrye tafel houden, open hof houden.

far la corte in qualche luogo. De hofhoudinge op een plaats nederstaan, op een plaats hof houden.

il Principe viene con tutta la corte. De Vorst komt met zyn gansche hof, hofstoet, hofgezin.

far la corte ad un gran Signore. Een groot Heer oppassen, opwagten, dienen, ten dienste zyn of staan. Ook hem weten te vleijen, te streelen, te pluimstrijken, te sikkloojen, zig in zyn gunst en genade te behoeden, te bewaren.

far la corte ad una dama. Een dame oppassen, opwagten, ten dienste staan, haar vleyen, streelen, liefkozen; ook haar vryen, ten huwelyk verzoeken.

far (formar) la corte ad un nuovo Principe. Voor een nieuwe Prins de hofhoudinge bestellen, gereed maken, vervaardigen.

la corte ne mormora, ne sta gelosa &c. Het hof is daar over gebelgt, t'onvrede, mort daar over.

buomo di corte. Een hoveling, hof-jonker, hofbediende.

gente di corte. Hovelingen of hofbedienden

favorito, ben veduto, regalato &c. dalla corte. Van het hof begunstigt, beschonken, gezien, of vereerd.

Corte. Het Raad- of Stadhuis, Vierschaar, Hof, Paleis. *V. Palazzo.*

Corte. De wagt, hoofdwagt, archiers, hellebaardiens, *corte (di guardia) V. Sopra.*

fu arrestato dalla corte, la quale lo menò prigionero. Hy werd van de wagt aangehouden, die hem gevangen weggevoerd heeft.

Corte. De hof, tuin, of plaats van een huis. *V. Cortile.*

le galline gradano per la corte. De hoenders klokken of kakelen door den hof.

viera una gran corte fornita di pozzo ed altri commodi Daar was een groote hof met een put, en andere gemakkelijkheden wel voorzien.

Corticella. Een kleine hof, tuin of plaats van een huis, een hofje, tuintje, plaatsje.

Cortile. Een voorplaats of voorhof van een huis; ook

ook een portaal, galery of wandelgang.
il cortile del Tempio, del Tabernacolo. De Voorhof des Tempels, van het Tabernakel of Arke des Ver[bonds].
il gran cortile del Palazzo imperiale. De voorplaats of voorhof van het Paleis tot Weenen.
Cortése. Hoffelijk, vriendelijk, beleefd, heusch, zedig.
un' huomo assai cortese. Een beleefd, hoffelijk, vriendelijk man.
cortese dimanda. Een beleefd, hoffelijk, vriendelijk verzoek.
cortese affetto. Hoffelijke, vriendelijke genegenheid.
cortese forza. Hoffelijke, heusche, vriendelijke geweld of bedwang.
far' una cortese, forza ad uno. Iemand hoffelijk, beleefd geweld aandoen, hoffelijk, beleefdelyk, vriendelijk, met heusche en beleefde woorden bedwingen, intoomen, beteugelen.
esser cortese del suo amore ad uno, (una) Iemand of een persoon van zyn liefde deelagtig maken, zyne liefde waardig agten, zyne liefde mededeelen, laten genieten. *V. Amore.*
esser cortese di qualche cosa. Iets gaarne, met alle heusheid en beleefdheid toestaan, toestemmen, aangaan, bewilligen, mild, milddadig in 't geven zyn.
cortese in donare. Mild, milddadig in 't geven.
il cielo gli si cortese. Den hemel is hem gunstig en genadig geweest, God heeft hem in genade aangezien, heeft zig over hem ontfermt, medelijden of mededogen met hem gehad, enz.
Cortessimo. Zeer beleefd, zeer heusch, hoffelyk, zedig, vriendelyk.
Cortessimamente, cortessimanamente. Beleefdelyk, heuschelyk, hoffelyk, op een verpligtende wyze.
toccar', pugner', riprender' alcuno cortessimamente. Iemand beleefdelyk, heuschelyk, hoffelyk, op een heusche, beleefde wyze berispen, bestraffen.
risponder cortessimamente. Beleefdelyk, heuschelyk, hoffelyk, met heusche en beleefde woorden antwoorden.
ricever', accoglier' &c. uno cortessimanamente. Iemand zeer beleefdelyk, heuschelyk, hoffelyk, vriendelyk, op een zeer heusche, verpligtende wyze ontfangen, onthalen.
Cortesia. Beleefdheid, heusheid, hoffelykheid, vriendelykheid, vriendschap.
far cortesia ad uno. Iemand een gunst of vriendschap bewyzen, oopen heusche, beleefde wyze onthalen, beleefdelyk, kostelyk houden.
usar cortesia (ogni cortesia) con uno. Iemand alle kostelykheid, en vriendschap, alle gunst en genegenheid bewyzen, betoonen, met alle heusheid en beleefdheid voorkomen, bejegenen.
far qualche cosa per cortesia, e non per obbligo. Iets uit beleefdheid, hoffelykheid, vriendschap, en niet uit schuldige pligt doen.
per cortesia, ditemi Signore. Uit beleefdheid, hoffelykheid, geneigtheid of vriendschap zegt, openbaart my myn Heer.

questa è (non è che) la vostra corteria. Dat is maar uw beleefdheid, hoffelykheid, uw loutere gunst of genegenheid.
Corteggiare. Zig beleefd, heusch, hoffelyk en vriendelyk bewyzen, betoonen. Ook mild, milddadig, edelmoedig zyn.
Corteggiare. Opwagten, oppassen, dienen, ten dienst staan, vleijen, streelen, liefkoozen.
corteggiar' il Principe. De Vorst verzellen, vergezelschappen, volgen, opwagten, oppassen.
Corteggiare. Weldoen, uit liefde ter oorzake van iets opwagten, oppassen, dienen. Ook heuschelyk, beleefdelyk ontfangen, onthalen.
corteggiar' una Dama. Een Dame vleijen, streelen, liefkoozen, opwagten, oppassen, dienen, ten dienst staan, haar-vrijen, ten huwelyk verzoeken.
corteggiar un ministro. Een beampie, of staatsbediende opwagten, oppassen, ten dienst staan, (om iets door hem te verwerven, te erlangen, te verkrygen.)
corteggiar l'uscio di una. De deur van een vrouwspersoon begroeten, liefkoozen, dat is, dikwils voorby gaan, tragen binnen te treden.
Corteggiato. Opgewagt, heuschelyk, hoffelyk, beleefdelyk ontfangen, onthaald, geerd, gediend, verzelt, vergezelschapt, gevolgt.
esser corteggiato da uno. Van iemand heuschelyk, hoffelyk, beleefdelyk ontfangen, onthaald worden.
compari corteggiato da più di 200. Cavallieri e Dame. Hy verscheen van meer als tweehonderd Edellieden en Hofdames verzeld, vergezelschapt, gevolgt, bediend of opgewagt, hy quam met een stoet of trein van meer als tweehonderd Edellieden of Hofda- [mes].
Corteggio. De voortogt; sloop, trein of stoet, gevolg van diennaren, enz. Opwagtinge, oppassing, bedieninge, dienst, verzellinge, vergezelschappinge, gezelschap, geleide.
lo vidi entrar con gran corteggio di Cavallieri e Dame. Ik heb hem zien intreden met een groote sloop, stoet of trein van Edellieden en Hofdames, ik hebbe hem zyn intreden zien doen, verzeld of gevolgt van veele Edellieden, enz.
far corteggio ad una Dama. V. Corteggiare.
far corteggio ad un ministro. V. Sopra.
far corteggio ad un' uscio. V. Sopra.
Corteggiano, cortegiano, cortigiano. Een hoveling, hofjonker, hofvolger.
un gran corteggiano. Een groote hoveling, gezag- of bevelhebber aan het hof, die het hof-leven zeer wel verstaat.
Cortegiana, cortigiana. Een hofdame; ook een hoer, die in schyn voor een eerbaar en voornaam persoon wil doorgaan, een hoovaardig, laardunkend persoon, die zig veel inbeeld, of zig iets bezonders laat voorstaan.
Cortegiano, cortigiano, cortigianesco. Hooffch, van het hof, tot het hof behoorende, hoffelyk.
invidia, miseria, vanità, apparenza, pompa &c. cortigianesca. Hof-nyd, ellend, ramp, ongeluk, ydelheid, die aan de hoven gemeen, of in zwang gaan, hoof-

hooffche zwier, pragt, enz.
titoli, cerimonie &c. riverenza cortigianesche. Eertytels, ceremonien of pleggheden aan de Hoven gemeen, hof-tytels, hooffche ceremonien of pleggheden.
Cortegianesto. Een slegte, ellendige hofjonkertje, een kalis, die niet veel ten besten heeft.
un cortegianesto spelatello. Een arme, slegte, ellendige jonker, een kale edelman, die niet veel ten besten heeft, een kale Jonker.
Cortigianamente, alla cortigiana, cortigianescamente. Op zyn hovelingen, op de hooffche wyze of maniere, hofselijk.
Cortigianare, cortigianare. Een hoveling of hofjonker zyn, voor hoveling dienen; ook hoereeren, de hoer spelen.
Cortigianeria, cortigianerie. Het ampt of bedieninge van een hofjonker, hovelingen plaats, ydele hofstoot, hooffche zwier, wyze of maniere.
C O R T E G G I A, cortecia. Een schelp of schulp van een noot, enz. een schil, schaal, bast, de schors of bast van een boom, plant, enz. *V. Scorza.*
cortecia del pomo. Appel-schelle, de schil van een appel. [pel.
cortecia dell' albero. De schors of bast van een boom.
contentarsi della cortecia. Zig met de schellen of schillen bevredigen, vergenoegen, dat is, een ding slegts been, maar van buiten, van aanzien kennen.
Corteciabla. Een kleine schelp of schulp, een kleine schil, schaal, bast, schors, een schelpje of schulpje, een schillerje, schaalteje, bastje, schorsje.
Cortecioso. Vol van groote of dikke schorsen of basten; 't geen dikke schorsen of basten heeft.
C O R T E G G I A R E, corteggio &c. V. Corte.
C O R T E G I A N O, cortigiano &c. V. Corte.
C O R T E L L O, cortellaccio &c. V. Coltello.
C O R T E S E, cortesia &c. V. Corte.
C O R T I L L E, V. Abbasso.
C O R T I N A. Een gordyn, voorhang, behangsel van een bed, schouwburg of tooneel; ook de muur tusschen twee schantfen of bôlwerken.
corsina (corsine) da letto. Behangfels of gordynen voor 't bed.
bersagliar la cortina. De gordyn, dat is, de muuren of wallen beschieten, om verre of overhoop schieten, het onderste boven werpen.
Cortinetta. Een kleine gordyn, voorhang, behangsel, eengordyntje, behangselteje, enz.
Cortinaggio. De gordynen, voorhangen, behangfels van een bed, enz.
cortinaggio de i letti &c. Gordynen, voorhang, behangfels voor het bed.
Cortinare, cortinato. V. Incortinare &c.
C O R T O. Kort, beknopt, dat niet lang is; ook dat kort, of niet lang duurt, van kleine uitgestrektheid, eng, gesloten, kort gemaakt, verkort, verandert. *V. Breve.*
mantello, veste &c. corta. Een korte mantel, kort kleed.
tempo &c. corto. Kortentyd, die niet lang duurt.

T O M. I.

un parlar corto. Een korte, afgebroke reden.
esser corto. Kort, bondig, beknopt zyn.
un corto vivere. Een kort leven, korte levens-tyd.
corta vista. Een kort, zwak gezigt, zwakke of kranke oogen.
corto respiro. Kortentadem, kortademig.
strada piu corta. De kortste of regste weg.
fede corta. Een kort, zwak geloof.
corte spese. Kleine, geringe, spaarzame kosten.
venir' alle corte col nemico. Met de vyand handgemeen worden, in gevegt treden, slag leveren.
Corto. Korttelijk, beknopttelijk, bondiglijk.
parlar corto (tagliarla corta.) Kort, bondig, beknopttelijk spreken, kort en bondig in 't spreken zyn.
legar' uno corto. Iemand kort en straf houden, geen wille laten, wederhouden, bedwingen, intoomen, beteugelen.
tener' uno corto. Iemand kort, straf, onder de tugt houden, kastyden, straffen.
voltar corto. Kort (met de wagen) omwenden, keeren of draaijen.
di corto. In 't kort, dat is, over een luttel tyds.
Cortissimo. Zeer kort, kortst.
Cortezzu. Kortheid.
Cortare, corciare. Kort maken, korten, verminderen, affnoeijen, besnoeijen, stampen. *V. Accorciare, Scorcicare.*
cortar (corciar) le alia i polli &c. De hoenders, enz. de vleugels korten, korter maken of stampen.
cortar (corciar, le ali ad uno. Iemand de vleugels korten, dat is, de magt benemen, gevangen zetten, hard houden, bedwingen, intoomen, beteugelen.
C O R V E T T A, corbetta, corvette. Zekere ronde sprongen der paarden op de rydschool, ronde paard-sprongen, (corvetten) genemtd.
maneggiar' un cavallo in corvette, eraddoppie. Een paard in zoodanige ronde sprongen wenden of draaijen.
Corvettare. V. Supra.
Corvettara. Wendinge of draaijinge in zoodanige ronde sprongen; ook de paarde-sprong zelfs.
C O R V O, corvo. Een rave: een vogel.
aspettar' il corvo. De rave verwagten, dat is, op hoop der Goddelijke voorzorge leven; (wy zeggen) zoo lang wagten, tot dat iemand de gebrade duive in de mond komt vliegen.
Corvino. Van of tot een rave behoorende.
Corbaccio. Een looze, diefstagige rave. *Met.* Een dief, een galgvoegel.
C O R V O, curvo. Krom, gebogen, boogswyze gemaakt.
Corvezza, curvità. Kromte, kromheid.
Corvare, incurvare, incurvare. Krommen, krom maken, buigen, krom buigen.
Corvarsi, incurvarsi. Zig buigen, krommen, neigen; ook zig diepen eerbiedig neigen of buigen.
Corvato, incurvato. Gekromt, krom gemaakt, geueigt.
Corvatura, incurvatura. Kromminge, kromte, kromheid, krombuiging.
le incurvature de i fumi. De kromte, kromheid, krom-

P p

men

men inham van een stroomende rivier. *V. Serpeggiare.*

C O S A, *cofe*. Een ding, een zaak, dingen, handel of zaken; ook huisraad, enz.

ogni cosa. Alles, alle dingen of zaken.

ogni cosa è piena di travagli. Alles is vol moeite en arbeid, alles is moeyelijk en zwaar.

ogni cosa farei, non che questo. Ik zoude niet alteen dat, maar alles willig en gaarne doen; ik zoude tot alle dingen willig en gereed zyn, ik late staan, of ik zwyge dan tot dat, enz.

ogni gran cosa farei più volentieri. Ik zoudeliever alles ik weet niet wat doen.

gran cosa! che &c. Een groote, gewigtige zaak! dat, [enz.

poca cosa farebbe. Het zoude een flegte zaak zyn.

non è gran cosa (non vi paia gran cosa,) se &c. Het is geen groote zaak, het is niet nieuws of bezonders, laat het u niet wonder of zeldzaam voorkomen, indien, enz.

bella cosa certo! Waarlyk een groote zaak!

una bella cosa. Een schoon ding. *Met*. Een schoon, mooy, uistekend vrouwenfch.

ella era la più dolce cosa del mondo. Zy was het liefste, aangenaamfte ding des werlds. *V. Cofetta.*

una brutta cosa. Een leelyk, fchandelyk, woest ding; ook *Met*. Een leelyk, mismaakt vrouwenfch.

la cosa è pervenuta à sale. De zaak is zoo verre gekomen, zoo verre gebragt.

dura cosa. Een harde zaak, een zwaar, moeylyk ding.

le cose mondane (del mondo.) De wereldfche zaken, de wereldfche dingen.

le cose celesti, spirituali, (di spirito.) De geestelyke zaken, de geestelyke dingen.

le cose passate. De voorige, gewezen, voorbygegane dingen, die verftreken of voorbygegaan zyn.

le loro cose. Hunne zaken, hun huisraad, have; ook hunne gedagten of inbeeldingen, enz.

una cosa nostra. Onze zaak, dat is, onze eenigste, vertrouwde vriend, onze hart-of boezem-vriend.

tutte le cose. Alles, alle dingen of zaken.

come va la cosa (vanno le cose.) Hoe gaat, of staat het met dezake, hoe is het met de zake gelegen.

vouinar (guastar) le cose sue. Zyne zaken bederven, verzuimen, verwaarlozen, niet waarnemen.

ose di guerra, di stato, di amore &c. Oorlogs- staats- liefdezaken, die den oorlog, staat of liefde raken, aangaan.

certe cose. Zekere, gewiffe zaken.

cose preziofe, rare, varie, necessarie, maravigliofo &c. Kostelyke, zeldzame, verfcheide, noodwendige, wondere dingen.

cose nuove. Nieuwe dingen, dat is, nieuwigheden, die onlangs zyn opgekomen, of ingevoerd, voornamentlyk in staatszaken.

esser' inclinato alle cose nuove. Genegen zyn tot nieuwe maren of tydingen, een liefhebber van nieuwigheden zyn, gaarne iets nieuws hooren, nieuws-gierig zyn.

le cose d'Italia, Francia, Germania &c. De zaken, dat is, den tegenwoordigen staat of toestand van Italic, Frankryk, Duitfchland, enz.

egli è molto inclinato alle cose nostre. Hy is onze zaken, dat is, onzen staat zeer toegedaan, genegen, hy heeft groote liefde en genegenheid voor onzen staat.

Cosa, qualche cosa. Iets, of eenige zake.

Cosa che cosa? Wat? wat ding, of zake?

cosa (che cosa) volete? Wat wilt of verlangt gy? wat wilt gy hebben?

Cosa, nessuna cosa, niuna cosa, cosa. Niets, niet met allen, geeu ding of zake.

non ho da far cosa del mondo. Ik hebbe niets ter wereld te doen, ik hebbe niet met allen te doen, of te verrigten.

non lo farei per (nessuna) cosa del mondo. Ik zoude dat om alle de goederen van de wereld niet doen, ik zoude geen geld of goed zoo lief hebben dat ik dat zoude doen, geen goederen van de wereld zouden my daar toe bekooren, verleiden, bewegen.

senza dir cosa a persona del mondo. Zonder het aan eenig mensch van de wereld te zeggen, te openbaren, bekend te maken.

Cosa, cosa alcuna. Iets, eenig ding of zake; ook niets, niet met allen, geen ding of zake.

senza dir cosa alcuna a persona del mondo. Zonder een mensch een woord daar toe te zeggen of te antwoorden.

non sono da cosa alcuna. Zy zyn tot niets nut, dienftig, gefchikt of bequaam; men kan ze nergens toe gebruiken.

Cosa. Met een *Adjet.* in plaats van een Latynfch *Nou-trum*.

la prima cosa che farò. Het eerste dat ik doen, begiunen of ondernemen zal.

egli è cosa chiara, manifesta. Het is klaar, baarblykelyk, openbaar, het is zeker en gewis.

la cosa amata. Het geen dat iemand lief heeft, be-mind, het lieve en aangename.

l'amante tende sempre alla cosa amata. Den liefhebber tragt, dingt of staat altyd naar het geen dat lief en aangenaam is.

cosa grave. Een zware, gewigtige, ernftige, groote, merkelyke zake.

cosa bella. Een aardige, fchoone zake.

nelle cose auverse. In wederwaardigheden, in ftrydige, tegenftrydige zaken.

mangiar cose buone. Iets goeds, lekkers, smakelyks eeten, of nuttigen.

ftimo cosa viliffima un uomo senza virtù. Ik oordeel een mensch, zonder deugd, het verwerpelykfte (ding) te zyn.

vi parerà cosa grave al principio. 't Zal u in 't begin zwaar en moeyelijk vallen.

conciofia cosa che. Na dat, nademaal, dewyl.

cosa, che io veramente non haberei mai creduto. Iets, dat ik my nooit hadde verbeeld (een ding of zaak die ik nooit hadde geloofd.)

per la qual cosa &c. Waarom, weshalven.

ottima cosa stimerei, che &c. Ik houde het voor goed, nut, dienftig, oorbaar, raadzaam, dat enz.

buonana cosa è l'aver compassione. Medelyden, deer- nis, mededogen met iemand hebben, is mensche- [lyk.]

strana cosa. Een wondere zaak, een zeldzaam [ding.]

per ogni picciola (leggiera) cosa erano gastigati. Zy warden over alle geringe zaken of beuzelingen gekastyd, gestraft.

facciamo una cosa. Laat ons een ding of zake, (eens) doen, verrigten.

dir questo e cascare era una cosa. Dit zeggen en vallen, was een ding.

Cosa, la cosa. Dat ding, (als men by voorbeeld iets niet noemen kan of wil.)

dove havete quella cosa? Waar hebt gy dat? waar hebt gy dat gelaten?

fecero quella cosa (quella brutta cosa.) Zy deden, be- dreven dat schandelijke ding.

Cosetta, cosettina, cosettine, Cosarella, cosarelle, Co- fuccia, cosuccie. Kleine dingen of zaken, beuze- lingen; ook allerhande kleine, dog kostelijke za- [ken.]

comprai alcune gioie, anella e simili cosarelle. Ik kocht eenige kleinodien, ringen, en diergelyke.

ella è una dolce cosetta. Zy is een lief, aangenaam dingje; dat is, een aardig, zoet wyfje.

C O S C I A. Het been, de schonk of schinkel, heupe, dikte des beens van de buik af tot aan de knien.

rompersi una coscia. Een been of schinkel breken, af- breken.

una coscia di montone. Een schape-bout, hamelen- bout.

una coscia di cappone &c. Een boutje, het agter deel van een kapuin, enz.

Cosciale, cosciali, cosciami. Beenharnas, beenstukken.

C O S C I E N Z A &c. *V. Conscienza.*

C O S C I N O, *coscino, cossino.* Een kussen.

Coscinetto. Een klein kussen, een kussentje.

C O S T T A, *cosarella &c.* *V. Cosa.*

C O S T. Zoo wel, aldus, dus, zoo, op die, ofde- ze wyze.

si come il paragone l'oro; così l'auverità mostra l'amico. Gelyk het goud door de toetssteen beproefd word, zoo insgelyks een vriend door ellende en tegen- spoed, of gelyk de toetssteen het goud beproeft, zoo een vriend de ellende en tegenspoed.

ne muorono così giovani come vecchi. Daar komen zoo wel jongen als ouden te sterven, de jongen zyn zoo wel de dood onderhevig als de ouden, de jongen zyn niet minder van de dood bevryd als de ouden.

così per appunto. Even zoo, van gelyken, op een gely- ke maniere of wyze, op de zelve wyze.

egli disse così. Hy sprak even zop, hy zeide van ge- lyken, op dezelve wyze.

anticamente non era così. Voorheen, voor dezen was het zoo niet, was het anders.

così vivono i santi, così ne parlano i maestri. Aldus, op

deze wyze leven de heiligen, zoo spreken de mee- sters daar van.

Così. Zoo, dat is, zoo zeer.

così ummalato. Zoo (zoo zeer) krank, of ziek.

parole così dolci. Zoo (zulke) zoete, aangename woorden.

Così, così fatto. Zoodanig, dusdanig, diergelyk, zulk, zulk een; ook zoo groot.

gli è un uomo così fatto. Hy is zoodanig, zulk een mensch, hy is van die aart of natuur.

ella è una cervellina così fatta. Zy is zulke een koppig, eigenzinnig, korzelig vrouwmensch.

così fatti ragionamenti disidicono ad un religioso. Zooda- nige, dusdanige, zulke, diergelyke redenen be- tamen een geestelijke niet, voegen of passen hem niet.

una barba &c. così fatta. Een zoo grooten, langen baard.

V. Fatto.

così fattamente. Zoo, aldus, op die, of deze wyze.

Così, così così. Bezonders, eigentlijk niet, zoo heen, zoo tamelijk, zoo redelijk; ook zoo en zoo, al- dus, op deze wyze of maniere.

la giovane non era così bella. Het meisje was eigentlijk niet mooy, was de schoonste niet.

la cosa ando così e così. De zaak is zoo en zoo, aldus, op deze wyze geschied, gebeurt, voorgevallen; zoo staat de zaak, zoo is de zaak gelegen, ge- schapen.

Così. Zoo, alzo, alzoodanig.

questo pane (così) nero mi dà l'anima. Dit brood, het geen zoo zwart is, verquikt, versterkt my myne ziele.

dopo questo egli si tacette (così) un poco. Als hy dit ge- sproken hadde, zweeg hy (zoo) een weinig stil.

appoggiato (così) al muro &c. (Zoo) aan de muur leu- nende, steunende, rustende.

come l'ebbe veduto, così corse ad abbracciarlo. Zoo haast zy hem zag, liep zy hem tegemoet, en om- helsde hem.

così fessi io Re. Och was ik zoo een Koning!

così fesse egli impiccato! Dat hy mag opgehangen of opgeknoopt worden!

così fessimo noi in paradiso! Och waren wy zoo in den Hemel!

Così, come, così. In plaats van zoo haast; ook in plaats van och of! och of God gaf! 't was te wen- schen! enz.

C O S M O G R A F I A. Wereldbeschryvinge.

Cosmografo. Een aardryks- of wereldbeschryver.

C O S P E T T O, *Cospetto.* Gezigt, aanschyn, tegen- woordigheid; ook een manier van vloeken en zweeren.

Cospettone, Cospettaccio. Een soort van vloeking.

Cospettare, Cospettomare. Vloeken, zweeren.

C O S P I C U O &c. *V. Conspicuo &c.*

C O S S I N O. *V. Coscino.*

C O S P I R A R E, *Cospirazione &c.* *V. Conspirare &c.*

C O S T A. Hier, alhier; ook hier te lande; ook op, of in deze plaatse.

costà non sene trova. Hier te lande vind men dat niet,

hier ter plaatse is dat niet te vinden, te krygen.
io mi vado costa dal Dottore. Ik ga daar na de Doctor.
costa sù, costà, giù &c. Daar boven, daar onder, enz.
lo pagarò costà. Ik wil daar ter plaatse myn schuld af-
 doen, betalen.

COSTA, Costola. Een ribbe.

se gli può annoverar le costa. Men kan hem de ribben
 tellen, onderscheiden.

Costa, Costola Dat gelykenisse heeft met een ribbe,
 dat een ribbe gelykt, een ribbe gelykende.

costola di coltello. De rug van een mes, mesrug.

costa della spada. De rug van een degen, degenrug.

un colpo di costa. Een slag met de rug van een degen.

coste, costiere, (dei cauoli &c.) De steelen of stronken
 van de kool, enz. koolstronken,

coste (costole) della botte. De duigen van een vat. *V.*
Dogbe.

coste della barca. De ribben, knyen, binnehouten of
 zyden van schepen, enz.

di costa. Aan, of ter zyde, nevens, naast by.

Costa, Costiera. Een kust of streck van de zee, een zee-
 kust, zeestrand, oever van de zee.

le coste d'Inghilterra, Barberia &c. De Engelsche,
 Barbaarsche, enz. kusten of stranden.

Costato. De zyde des menschen, daar de ribben zyn.
un soldato gli aprì il costato colla lancia. Een soldaat of
 krygsknecht opende hem de zyde met een spies of
 lancie.

Costeggiare. Nevens, aan, of ter zyde gaan; ook
 niet verre van de wal, langs de kust of strand va-
 ren, zeilen.

costeggiar' uno sempre. Altyd ter zyde, of nevens iem-
 and gaan, iemand altyd verzellen, vergezelschap-
 pen, volgen.

costeggiar' il nemico. Den vyand altyd aan of ter zyde
 zyn, hem (observeren,) volgen.

costeggiar' (il paese) Nevens, of dicht by de wal, langs
 de strand of zee kust varen, zeilen.

andavamo costeggiando tutta la Barbaria. Wy voeren
 alle de Barbaarsche kusten voorby, wy zeilden langs
 alle de Barbaarsche kusten.

Costereccio. Het vleesch aan de borst der vogelen.

carne costereccia. Het vleesch aan de ribben, ribben-
 vleesch.

Costiero. Nevens, aan, of ter zyde; ook nevens de
 wal, langs de kust of strand.

sirar costiero. Aan of ter zyde varen; ook dicht, langs de
 wal, niet verre vanden oever of strand, langs de
 kusten zeilen, de kusten voorby zeilen, varen.

Costola. V. Costa.

Costolare. Met ribben, duigen, knyen, binnehou-
 ten te zamen hegten of voegen.

Costoliere Welgeribt, die groote ribben heeft; ook
 van ribben, duigen, knyen of binnehouten te
 zamen gehegt of gevoegt.

Costura. Geribde; ook de naad. *V. Cucire.*

trovare la costura. Het geribde vinden, raken of
 treffen; dat is, iemand dicht aflossen, afsmee-
 ren, stokslagen geven.

COSTANTE, Costanza &c. V. Costante &c.

COSTARE. Kosten, gelden, dier of duur zyn, te
 staan komen.

mi costa mille scudi. Het kost my duizend kroonen, het
 komt my duizend kroonen te staan.

quanto costa. Wat kost het? hoe dier is het? hoe veel
 komt het te staan? hoe veel geld het?

vi costerà caro. Het zal u veel kosten, dier aan, of
 te staan komen.

non vi costerà niente. Het zal u niets kosten, te staan
 komen.

voi mi potete far' una grazia, ed a voi non costerà niente.
 Gy kond my een genegenheit of vriendlichap doen,

bewyzen, zonder u het minste te kosten, dat is,
 zonder de minste moeite of onkosten.

le buone parole vagliono molto, e costano poco. De goede
 woorden gelden, vermogen veel, en kosten dog
 weinig.

costerà molto sangue. Het zal veel bloeds kosten, een
 groote bloedstortingete weeg brengen, veroorza-
 ken.

le lagrime &c. non le costano niente. De tranen kosten
 haar niets, zyn by haar goed koop, zyn niet dier,
 dat is, zy kan weenen of schreyen als zy wil.

un bel concetto, un buon consiglio &c. non gli costa niente.
 Een schoone vond, een goede raad, cuz: kost hem
 niets, komt hem niet dier te staan, dat is, hy is
 daar in ervaren, bedreven, gaauw.

le lettere &c. costano. De brieven, enz. kosten veel,
 zyn dier, komen dier te staan.

Costo. De prys, of waarde, kosten, onkosten.

una cosa di gran costo. Een zake van groote prys of
 waarde, een kostelyke zaak, die veel kost, dier
 te staan komt.

senza costo. Zonder de minste kosten, vry van on-
 kosten, voor niet, zonder geld.

il costo de gli abiti &c. De kosten van de kleederen,
 dat is, het geen zy gekost hebben, de prys van de
 zelve.

e caro costo (a gran costo.) Met groote kosten, onkosten,
 zeer dier.

a costo di sangue. Door groote bloedstorting, met
 vergietinge van veel bloed.

Costoso. Dier, van groote prys of waarde, het welk
 voor veel geld gekogt of verkogt word, kostbaar.

COSTATO. V. Costa.

COSTEGGIARE &c. V. Costa.

COSTEI. V. Costui &c.

COSTELLAZIONE. V. Costellazione.

COSTI, Lici. Aldaar, op, of in die plaatse, dat is,
 daar zig iemand onthoud, zyn verblyf, of woon-
 plaats heeft.

COSTIERA, Costiere &c. V. Costa.

COSTINCI. Daar van daan, van daar, van die
 plaats.

COSTITUIRE, Costituzione &c. V. Constituire &c.

COSTO. V. Costare.

COSTOLA, Costolare, Costoluto &c. V. Costa.

COSTORO. Deze (Mannen of Vrouwen.)

COSTRINGERE, Costringere, Costrignere. Byeen
 of t'zamen drukken, sluiten, t'zamentrekken, dwin-
 gen,

gen, in malkander duwen, dringen, persen; ook dwingen, dringen, noodzaken.

costringere due cose insieme. Twee dingen te zamen drukken, byeen trekken, dwingen.

costringere uno a qualche cosa. Iemand tot iets dwingen, dringen, noodzaken.

costringer' uno per giustizia. Iemand door geregtswang persen, noodzaken, dwingen, aandryven.

costringere gli spiriti. De geesten dwingen, uitbannen, bezweeren.

Costringersi, Constringersi. Met. Zig persen, dwingen, dringen, noodzaken; ook zig verplichten, verbinden.

costringersi a qualche cosa. Zig tot iets dwingen, noodzaken, verplichten, verbinden.

Costringente, Constringente. Byeen, of t'zamen drukkende, sluitende, trekkende, dwingende, in malkander duwende, dringende, persende; ook aantrekkende, verstoppende, hardlyvig makende. *V. Astringente, Constrictivo, Stittico.*

medicines costringenti. Trekkende, verstoppende, hardlyvig makende artzneyen, of genesmiddelen.

Costrutto, Construtto. Byeen of t'zamen gedrukt, gefloten, getrokken, gedwongen, in malkander geduwt, gedrongen, geperst; ook genoodzaakt, gedwongen.

esser costrutto a qualche cosa dalla necessità, dalla fame &c. Tot iets door nood, honger, enz. gepraamt, geperst, genoodzaakt, gedrongen, gedwongen worden.

Costringimento, Constringimento. Byeen, of t'zamen drukkinge, sluitinge, trekkinge, in malkanderduwinge, dringinge, persinge; ook nood, nooddwang.

C O S T U I. Deze (mensch.) Het Fem. is *Costei*, deze (vrouw) in plur. *Costoro*.

che favemodi costui? (costei?) Wat zullen wy met dezen (mensche) met deze (vrouw) doen, beginnen?

io poco mi curo di costui, costei, costoro &c. Ik vrage weinig na hem, na haar, na hen; ik agte hem enz. weinig, ik geve niets om hem, enz.

C O S T U M E. Gewoonte, gebruik, gemeene wys of manier van leven.

per antico, lungo, santo, lodevole, costume. Dooroude, lange, heilige, loffelyke gewoonte, gebruik, maniere of wyze.

vi è un' antico costume. Het is daar ter plaatse een oude gewoonte, gebruik, maniere of wyze.

contra l'universal costume di quel paese. Tegens de aloude gewoonte, gemeen gebruik of maniere van 't land, tegens de wyze of maniere van 't land strydig of strydende.

il mio costume è &c. Myn gewoonte, myn gebruik, myn manier of wyze is, enz.

secondo il costume de viandanti &c. Volgens het gebruik, de gewoonte of maniere der reizigers.

conforme'l suo costume. Volgens zyn gewoonte, gebruik, maniere of wyze; met zyn gewoonte, maniere of wyze overeenkomende.

costume domesco, fratesco &c. Gewoonte of gebruik

der monniken, vrouwen, enz.

baver' in costume. In gebruik, of gewoonte hebben, gewoon of gewend zyn.

seguir il costume. Volgens de oude gewoonte, het gemeen gebruik of maniere leven.

mutar' il suo costume. Zyne gewoonte, zyne maniere of wyze afleggen, veranderen.

Costume, costumi. Manieren, zeden, aart, inborst, neigingen.

costumi lodevoli, degni, buoni, santi. Loffelijke, goede, vroom, heilige zeden of manieren.

costumibestiali, spiacevoli, fastidiosi, nuovi, bizzarri, strani, rozzi, rustici, villaneschi &c. Beestagtige, walgende, afkeerige, nicuwe, ongemeene, doller, zeldzame, wonderlijke, grove, plumpe, boersche zeden, aart of inborst.

costumi corrutti, disordinati, sregolati, sconci, viziosi &c. Bedorve, ongeschikte, onbetamelijke, lasterlijke manieren of zeden.

offervar (considerar) i costumi altrui. Iemands manieren, zeden, aart of inborst in agt nemen, gade slaan; op iemands doen en laten agt geven, opletende zyn. *V. Andamento, Portamento.*

apparar costume (costumi.) Hoffelijkheid, heusheid, beleefdheid, goede manieren of zeden leeren, zig in goede manieren of zeden oeffenen, zig tot goede zeden en manieren begeven.

comporre' &c. i costumi. Zyne zeden schikken of voegen, zig in goede zeden oeffenen.

Costumare. Gewennen, gewend of gewoon maken, oeffenen, in gewoonte van iets brengen, ook goede zeden en manieren onderreggen, onderwyzen, leeren. *V. Accostumare.*

costumar' un giovane. Een jongeling in goede zeden en manieren, in tugt en hoffelykheid onderreggen, onderwyzen, goede zeden en manieren leeren, inprenten.

Costumarfi. In gebruik of gewoonte zyn, in zwang gaan. *V. Usare, Usarsi.*

cosi' costuma in questo paese. Dat is het gebruik of gewoonte van 't land, zoo word het hier te lande gehouden.

Costumato. Bezadigd, bedaard, zedig, beleefd, heusch, hoffelijk. *V. Accostumato.*

un costumato (ben costumato) giovane. Een zedig, geschikt, heusch, hoffelijk, beleefd, gematigd, ingetoge, wel opgevoede jongeling.

Costumatamente. Beleefdelijk, heuschelijk, hoffelijk, geschiktelyk, zediglyk.

Costumatezza. Beleefdheid, heusheid, hoffelijkheid, wellevendheid, zedigheid, ingetogenheid, gematigdheid.

C O S T U R A. *V. Cucire, Cucito, Cucitura.*

C O S U C C I A. *V. Cosa.*

C O T A L E. Zoodanig, dusdanig, diergelyk, zulk, zulk een; ook veel, eenige. *V. Tale.*

C O T A N T O &c. *V. Tanto &c.*

C O T E, *Cotaio.* Een slyp- of wetsteen; ook een wetsteens komme, die de hoy of grasmaayers aan de gordel dragen.

- Cotatoio**, *Cotato*. *V. Sopra*.
Cotare, *Coseggiare*. Wetten, slypen, scherpen, spitsen, scherp of spits maken.
cotare un coltello &c. Een mes wetten of slypen, scherpen, scherp of spits maken.
COTALB. Zoodanig, dusdanig, diergelijk, zulk, zulk een. *V. Tale*.
COTANTO &c. *V. Tanto* &c.
COTENNA. *V. Cotica*.
COTESTO &c. Die daar is daar gy bent.
COTICA, *Cotenna*, *Coticagna*. De huid van een menschen hoofd.
Coticone. *Met.* Een schinder of schabber, een schraper, dat is, een gierigaart, een wreck, een karige [fielt.
vecchio coticone. Een ouden gierigaart, een ouden wreck, die een luis schind om zyn buik te verzadi- [gen.
COTIDIANO. Alle dagen voorvallende, dagelyks.
pane cotidiano. Dagelyks brood.
peccati cotidiani. Dagelyks zonden, bedryven of misdaden dagelyks begaan.
febbre cotidiana. Dagelyks koorts.
Cotidianamente. Dagelyks, alle dagen.
COTIGNO. Een queeappel; ook een queeappelboom.
mela cotogna. Queeappelen.
pera cotogna. Queepeeren.
Cotognato. Dat van queeappelen gemaakt is.
vino cotognato. Queepeeren-wyn, wyu van queepeeren gemaakt, geperst.
Cotognato, *Cotognata*. Queepeeren-vleesch, confyt van queepeeren gemaakt.
Cotognino. Van smaak of verwe als queepeeren, queepeeren verwe gelykende, een queepeeren smaak hebbende,
COTONE &c. *V. Cottona*.
COTTA. Een kap, koorkap, monnikskap; ook een linne koorrok, koorhembd.
con la cotta (sopracotta) estola. Met een linne koorrok of koorhembd en stool gekleed, aangedaan.
cotta da femina (donna.) V. Sottana.
cotta di miglia. Een pantsier, pant-zyer.
Cottarella. Een kleine kap, koorkap, koorrok, koorhembd; koorkapje, koorhembdje.
COTTO, *Cottame* &c. *V. Cuocere* &c.
COTONE, *Cotone*. Katoen, boomwolle. *V. Bambagia*.
Cottonaio. Een katoenboom; ook een handelaar of koopman in katoen; ook een katoenwever. *V. Fustagno*.
Cottonare, *Accottonare*, *Incottonare*. Met katoen of boomwolle vullen, voeijeren.
cottonare un materazzo &c. Een matras met katoen of boomwolle vullen, voeijeren.
Cottonarsi, *Accottonarsi*. Zig op, of om hoog werpen, oprigten, opryzen (word eigentlijk van laken, enz. gezegt.)
il drappo si cottona (accottona) Het laken werpt of ryst op.

- Cottonato.** Merkatoen of boomwolle gevult, gevoeijerd.
COTURNIC. Een quakkel of quartelzeker vogel.
COTURNO, *Cothurno*, *Coturni*. Een brooske of hooge schoen, by de ouden zoo voor mannen als vrouwen; ook een soort van laarsjes, welke de treurspelers gebruikten, en hun langer deed schy- [nen.
COVARE. Jongen uit de eyeren broeijen, uitbroeijen, kippen. Sprekende van vogelen.
covare le uova. Op de eyeren zitten, broeijen.
covare il fuoco, le bragie. Op het vyer zitten (gelyk de oude wyven of vrouwen.)
la gatta cova le ceneri. De kat zit of legt in de asche.
covare delle novità. Iets nieuws (nieuwigheden) uitbroeijen, ontdekken, uitvinden, verzinnen, opbrengen, of invoeren willen.
Covare, *Covarsi*, *Accovare*, *Accovarsi*. Hurken, nederhurken, nederhukken, zig bukken. *V. Accosciarsi*, *Coccolarsi*.
covarsi in qualche luogo. Zig op een plaats nederzetten, nederleggen.
questa fabrica cova. Dit huis helt voor over, dat is, heeft zyn rege, behoorlyke hoogte niet; ook ziinkt of zakt in de grond.
Covare. Zitten. *Met.* Niet kunnen afdooopen, geen afgang hebben, zig zetten, stoppen. (Word eigentlijk van water gezegt.)
l'acqua vi cova, nè ba effito. Het water heeft zig daar gezet, is verstop, heeft geen afgang.
Covante. Broeijende, uitbroeijende. *Met.* Hukkende, hurkende, bukkende.
Covata, *Covo*. Zoo veel op eenmaal kan uitbroeoyt worden, een broey.
una covata di uova. Een broey-eyeren.
Covaticcia (gallina.) Een henne die broeyen wil, een broeyhenné.
Covaticcio (uovo.) Gebroeyt, uitbroeoyt; ook van of tot het broeijen behoorende.
Covatura. Broeijinge, uitbroeijinge, de broey-eye- [ren.
Covacciolo, *Covo*, *Cova*, *Covile*, *Coviglio*. Een broeynest; ook een leger van gediertens in de Bosschen, enz.
Coviglio, *Copiglio*. Een byekorf. *V. Copile*.
COVILLA. Niets, een hoop niets. (Is niet meer in 't gebruik.)
COVERTA &c. *V. Coprire*, *Coperta* &c.
COVERTO, *Covertaio*, *Covertura*. *V. Covertura*.
COVONE. Een garve, een bos of bondel koorns, enz.
COZZARE. Met de hoornen of hoorens stooten.
cozzare col (del) corno. V. Sopra.
non sapeva ancora la semplicita con che corno gli buomini cozzano. De zottin wist nog niet met wat hoornen de mannen stooten.
cozzare le muraglie. De muuren stooten, dar is, beschieten, overhoop werpen, nedervellen, vernielen.
cozzare con uno. Zig met iemand stooten. *Met.* Kyven, twisten, krakkeelen.

le acquicelle cozzavano colle pietre. De beekjes of riviertjes streeden of krakkeelden met de steenen, dat is, ruischten in het aanstooten, of maakten een geruisch door het aanstooten der steenen.

Cozzare, Cozzarsi. Zig maskander stooten, met de hoornen aanvallen, bespringen. *V. Accozzarsi.*

Cozzata, Cozzo. Een stoot met den hoorn, een hoornstoot.

dar una cozzata. Een hoornstoot geven, met den hoorn stooten.

dar di cozzo in qualche cosa. Een slag of stoot op iets geven, tegens iets aanloopen, rennen of stooten.

COZZONE, Scozzone. Een paardebereider; ook een rostuifcher, een paarde-makelaar, een handelaar of koopman in paarden.

Andreuccio, cozzone (di cavalli) De Andreuccio, een rostuifcher of makelaar in paarden, een paardehandelaar.

cozzone di matrimoni. Een koppelaar, een stigter van huwelyken.

cozzona di puledre, cid è puttane. Een hoerwaardin, een koppelaarster, verleidster van de jeugd.

Cozzonare, Scozzonare. Afryden, bereiden, afregten, oefenen, temmen, tam maken.

cozzonare un puledro. Een veulen afryden, bereiden, temmen, tam maken.

Cozzonato, Scozzonato. Afgereiden, bereden, getemd, tam gemaakt. *Met.* Afgeregt, onderwezen, geoefend, beschaafd, gequeld, geplaagd, bekeven, berispt, bestraft.

egli fu ben scozzonato in Italia. Hy is in Italie ter dege afgeregt, geoefend, beschaafd, gequeld, geplaagd geworden.

Cozzonatura, Scozzonatura. Afrydinge, bereidinge, temminge, afregtinge, onderwyzinge, oefeninge, beschaavinge, enz.

CRA, trà. De stemme of geschrey van een rave.

CRA NIO. De hersenpan, het bekkeneel.

si ruppe il cranio. Hy verbryzelde, vermorzelde zig de hersenpan, hy sloeg zig de hersenpanne in stukken.

CRA POLA. Brassery, slempery, dronkenschap, gulzig eeten en drinken.

Crapolare. Braffen, slempen, opslokken, zwelgen, gulzig eeten en drinken, onmatig vreeten en zuipen.

crapolare buoni cibi. Lekkere spyzen vol op eeten, opslokken, inzwelgen, zig tot barstens toe oppropen, opvullen, verzadigen.

Crapolone. Een brasser, slemper, een gulzig mensch, een vraat, een slokop.

CRA VATA, Caravata. Een halsdoek, een das die men om de hals draagt.

cravata a merli. Een halsdoek met kanten, een kantendas.

CRA TICCIA, Craticcio &c. *V. Grata, Graticcio &c.*

CREANZA, Crianza. Tugt, zedigheit, gematigheit, eerbaarheid; ook beusheid, beleefdheit, hoffelijkheid, wellevendheit.

haver creanza. Zedig, gematigd, ingetogen, bezadigd, bedaard, heusch, hoffelijk, beleefd, geschikt, manierlijk, wel opgevoed, enz.

bella creanza certo. Dat is waarlijk een schoone beleefdheit, hoffelijkheid.

CREARE. Scheppen, voortbrengen, teelen; ook maken, kiezen, verkiezen.

in principio creò Iddio il cielo e la terra. In den beginne schiep God Hemel en Aarde.

creare Cardinali, Dottori, Ambasciatori, Cavalieri, Baroni, Nobili, Magistrati, Senatori &c. Kardinalen, Doctoren, Afgezanten, Ridders, Edellieden, Vryheeren, Overheden, Raadsheeren, enz. maken, kiezen.

Creare. Geschapen, gemaakt, tot eenig ampt verheven.

Creatore. De schepper, maker, kunstenaar, werkmee-ster van iets.

Creatura. Een schepsel, dat geschapen is.

amar più le creature che il Creatore. 't Schepsel meerder als den Schepper lief hebben, beminnen; grooter liefde tot het schepsel als den Schepper hebben, dra- gen.

Creatura. Met. Een mensch, voornamentlijk een vrouwsperfoon; ook een mensch in 't gemeen.

la più bella creatura del mondo. De schoonste mensch, de mooyste vrouwsperfoon van de wereld.

o che brutta creatura! O wat is dat een leelijk, mis- maakt dier! (vrouwsperfoon.)

vi sono ottomilla creature in circa. Daar in zyn by de agt duizend menschen of zielen. *V. Anima.*

Creatura. V. Abbasso.

Creatura. De lyfsvrugt, of nieuwgebore kind, zoo eerst ter wereld gekomen, of geboren is.

la creatura non era ancora perfetta. 't Kind was nog niet volkomen, volmaakt, volwassen.

provedasi alla madre &c. alla creatura. Laat ons de moeder en ook het kind helpen, verlossen.

ammazzò la sua creatura. Zy heeft hare lyfsvrugt, (het kind) gedood, om hals gebragt.

all'uscir della creatura. Als de vrugt (het kind) te voor- schyn quam, (zoude ter wereld komen of gebo- ren worden.)

Creaturina. Een klein nieuwgebore kindje, dat zoo eerst ter wereld gekomen, of geboren is.

Creazione. Scheppiinge, makinge van alles uit niets. Ook aanstellinge, verheffinge, verkiezinge, noem- inge tot een ampt, enz.

creazione del mondo. De Scheppiinge des werelds.

creazione dei magistrati &c. Aantellinge, verkiezi- inge van overheden.

CREATO. Opgevoed, opgebragt, opgetrokken, onderhouden.

un giovane ben creato &c. Een welopgetrokke, op- gebragte, opgevoede, zeedig, geschikt, heusch, beleefd, hoffelyk jongeling.

un giovane mal creato. Een ontaart, niet wel opge- voed, onbeleefd, ongeschikt, onheusch, onma- nierlyk, onbeschaafd, niet wellevend, boersch, plomp jongeling.

mal creato che sei. Gy onbeleeftden, ongeschiktu, plompen vlegel als gy zyt.

il mio creato. Myn leerling, myn scholier, myn leerjongeling, leerknapp. Ook myn jonge of dienstknecht.

Creatura. Die onder iemands zorg of opzigt van iemand opgevoed, opgebracht, opgetrokken; ook van iemand onderrept, onderwezen, of tot den huwelyken staat gekomen is.

creatura del Papa. Een (Creature) van den Paus N. dat is, van dezelve tot Kardinaal gemaakt, verheven, aangesteld.

creatura del Cardinal N. Een (Creature) van de Kardinaal N. dat is van dezelve bemind, gezagt, verheven. *promosse le sue creature.* Hy heeft zyne (Creaturen) aangesteld, gekozen, tot eer-ampten benoemd.

CREDENTE, Credenza, Credenziale &c. V. Abbasso.

CREDERE. Gelooven, voor waarheid aanuemen, vertrouwen, aanbevelen. Ook meinen of oordeelen, van gevoelen zyn.

credere (credersi) qualche cosa. Iets gelooven, voor waarheid aannemen, daar niet aan twyffelen.

credere in Dio. Aan eenen God gelooven, vertrouwen dat 'er een God is.

credere un Dio. Aan God gelooven, gelooven dat 'er een God is.

credere ad uno. Iemand of zyn woorden gelooven, vertrouwen. Ook iemand borgen, leenen.

credere ad uno qualche cosa. Iemand iets gelooven, vertrouwen. Ook iemand iets aan- of toevertrouwen.

credere una cosa fermaente, certamente, veramente &c. interamente. Iets voor vast, voor zeker, voor waarheid aannemen, gelooven.

credere incontanente, mattamente, scioccamente, di leggieri &c. Terstond, zoo voort, ligtelyk, voorbariglyk, zonder oordeel of nadenken gelooven, ligtgeloovig zyn.

credimi che &c. Geloofd my, ik beloove u dat, enz. *non credete ad ogni spirito.* Geloofd of betrouwd ieder een niet, wilt aan ieder een geen geloof geven.

appena ho ardire di crederlo. Ik mag of kan het qualyk gelooven, ik kan 'er geen geloof aan slaan, ik kan het voor waarheid niet aannemen, my niet laten voorstaan.

credere, esser qualche cosa &c. Iets gelooven, vertrouwen, zig vastelyk laten voorstaan, niet twyffelen iets te zyn, enz.

dar si a credere qualche cosa. Iets voor vast, voor zeker aanuemen, gelooven, zig vastelyk inbeelden, als of het gewis en zeker was.

dar a credere (sar credere) qualche cosa ad uno. Iemand iets aanpraten, iets wys, vroed, of dicts maken. *alla selo credette subito.* Zy geloofde het aanstonds, zy sloeg 'er zoo voort geloof aan, zy nam het aanstonds voor waarheid aan.

vi posso credere? Kan ik u gelooven, vertrouwen? kan ik op u vast gaan, betrouwen?

voi non volete credere. Gy wilt het niet gelooven, geen geloof daar aan slaan, daar op niet betrouwen.

Credere. Oordeelen, denken, agten, daar voor houden, meenen, van meeninge of gevoelen zyn.

non credete voi che &c. Meend of oordeeld gy niet, zyt gy niet van die meeninge of gevoelen, dat enz. *io non credo che verrà hoggi.* Ik geloove niet, ik denke niet dat hy van daag hier zal komen.

ho creduto che &c. Ik heb gemeend, ik ben van meeninge of gevoelen geweest, dat enz.

lo credevo morto &c. Ik meende, ik geloofde dat hy dood was.

dove credeva cavar profitti, cavò la sua rovina. Daar hy meende uut of voordeel te doen, eenigen winst of profyt te trekken, bragt hy zig zelfs in schade, of in plaats van winst of voordeel te doen, heeft hy zig zelfs in het verderf gebracht, geholpen.

credi tu che io creda à costui? Meend gy, of zyt gy wel van gevoelen dat ik deze kaerl geloof?

io mi credevo d' haver fatto un gran guadagno. Ik meende, ik dagte een groote winst of profyt gedaan te hebben.

queste parole lo facevano credere huomo di lettere &c. Deze woorden bragten te wege, of maakten dat men hem voor een geleerd man hield, agte, of aanzag.

il Credere. Het geloof, het gelooven. Ook meeninge, gevoelen, gedagten, oordeel.

lettera del credere. Brief van geloof.

al mio credere. Volgens myn meeninge, of gevoelen, na myn gedagten of oordeel.

Credente. Geloovende, vertrouwende. Ook een geloovige.

la salute di tutti li credenti. Het heil aller geloovigen. **Credenza.** Geloof, betrouwen. Ook borg.

haver (portar) ferma credenza, che &c. Vastelyk gelooven, betrouwen, een vast geloof of betrouwen hebben, dat enz.

superiore ad ogni Credenza. Boven al het geloof, boven al dat men betrouwen of gelooven kan.

dar credenza ad uno. Iemand gelooven, vertrouwen, geloof geven; in iemands zeggen geloof stellen. Ook iemand leenen of borgen.

non gli date credenza. Geloofd, betrouwd hem niet; ook leend of borgt hem niet.

voler, comprar, tor qualche cosa à credenza. Iets op geloof, dat is, te borge of op (credit) willen hebben, koopen, nemen.

vender, dar a credenza. Op geloof, op borg of (credit) verkoopen, geven.

giuocar' a credito. Op borge, of (credit) spelen, geen geld inzetten, te berde brengen.

lavorar a credenza. Op borge, of (credit) arbeiden, dat is, voor niet werken, geen loon verdienen.

lettere di credenza. Opene brieven, bulle, magtbrief, brief van een Vorst. **V. Credenziale.**

tener qualche cosa in credenza. Iets dat iemand toevertrouwd of geopenbaard is, verzwigen, niet melden, by zig houden.

falsa credenza. Valsche meeninge, valsch vermoeden, valsch geloof.

Credenza. Een voorproevinge, proefneming van spyze of drank by een voornaam Heer.

far

far la credenza di qualche vivanda, d bevanda ad un Principe. Een Vorst de spys of drank te voren of voor proeven, de proef daar af nemen, verzekeren dat 'er geen vergift, of gift in gemengd is.

Credenza, Credenziera. Schenktafel, geregttafel, daar men glazen, goude of zilvere vaten opzet, enz. tot cieraad van een kamer, van een zaal, of ten dienste van de tafel.

metter l'argenteria sopra la credenza. De zilvere vaten op de schenk- of geregttafel zetten, plaatsen.

un messo di credenza. Een geregt of spyze van de geregttafel, dat is, confituren, enz.

servir uno di cucina e di credenza. Iemand met keuke of (creduce) spyzen, enz. ontbalen, (tracteren.)

V. Cucina.

Credenziero. Een voorproever, een proever, een proefnemer; ook een voorfnyder, tafeldekker, tafeldienaar.

Credenziale. Dat verzekerd, beweerd, bevestigd, doet gelooven.

lettere credenziali. Opene brieven, bullen, magtbrieven, die de Afgezanten van hunne Meesters ontfangen.

Credibile. Gelooffelijk, geloofwaardig, waarfchynelijk, dat wel te gelooven is.

gli è molto credibile, (ba del credibile.) Het is zeer gelooffelijk, geloofwaardig, waarfchynelijk.

Credibilmente. Gelooffelijk, waarfchynelijk, geloofwaardiglijk.

Credibilità. Waarfchynelijkheid, geloofwaardigheid.

Creditore. Een schuldeiffcher.

andar (esser) creditore di tanto. Van iemand zoo veel moeten hebben.

pagar, (sodisfar, contentar, achetar) i creditori. De schuldeiffchers voldoen, betalen, te vreden stellen, bevredigen.

Creditare, Accreditare. (Credit) of geloof geven, vertrouwen; ook (credit) of geloof maken, in (credit) of geloof zetten, aanbevelen, (aanpryzen, recommanderen;) ook in groot gezag of aauzien brengen.

creditare uno. Iemand in (credit) of geloof zetten, aanbevelen, aanpryzen, (recommanderen.)

creditare qualche cosa. Iets beweren, iets loven of pryzen.

Creditato, Accreditato. Die geloof of (credit) heeft, die voor een opregt, getrouw man te boek staat; ook die in groot gezag of aanzien is, veel vermag, groot gezag of vermogen heeft, hoog geagt word.

buono di accreditata esperienza. Een man van beweerde kennis of ervarenheid, een man in alles beproefd, ervaren, bedreven, geoeffend; die alles wel verstaat, groote kennis of ervarenheid heeft.

Credulo. Ligtgeloovig, voorbarig in het gelooven, die alles voor waarheid aanneemt, ligt geloof.

troppo credulo, (un crederello.) Te ligtgeloovig, te voorbarig in het gelooven.

Credulità. Ligtgeloovigheid, voorbariggeloof.

troppa credulità. Te groote ligtgeloovigheid, te voorbarig geloof.

T O M . I .

Credito. Geloof, betrouwd; geloof, of (credit) hebbende.

esser credito. Geloof worden, goed geloof of (credit) hebben, genieten.

non gli è creauto. Men geloof of betrouwd hem niet, men heeft flegt geloof, betrouwen of vermoeden van hem.

non è credito. Men leend of borgt hem niet, hy heeft geen geloof of (credit.)

Credito. Geloof, (credit) borg; ook *Met.* Gezag of aanzien, goeden naam, enz.

metter 'a credito. In het schuldboek aanschryven, aantekenen, te boek zetten.

dar credito. Geloof of (credit) geven, leenen, borgen; ook iemand in zyn schuldboek aanschryven, aantekenen, te boek zetten, iemand tot schuldenaar maken.

pagliar, comprar, vender, &c. a credito. Te borg, op geloof en (credit) opnemen, koopen, verkoo- [pen.]

riscuoter' i crediti. De schulden inmanen, invorderen, opeiffchen, de schuldenaars van wegens de schulden aanpreken, manen.

esser' in credito (baver credito) Geloof of (credit) hebben, in geloof of (credit) staan, in gezag of aanzien zyn, geloof worden.

questo libro &c. non ha credito. Dit boek word niet geloof, heeft geen geloof of (credit.)

metter' uno in credito. Iemand in geloof of (credit,) in gezag of aanzien brengen; iemand aanbevelen, aanpryzen, (recommanderen.)

acquistar credito. Geloof of (credit;) ook gezag of aanzien, vermogen, goeden naam, enz. verwerven, verkrygen.

mantener' il credito. Het geloof of (credit;) ook het gezag of aauzien, goeden naam, enz. by iemand houden, bewaren, niet verliezen, of verwaarloo- [zen.]

perder' il credito. Het geloof of (credit;) ook goeden naam, aanzien, agtinge, enz. verliezen.

C R E M A. Een stad in Lombardyen zoo genoemd.

Cremafc. Van Crema geboortig.

C R E M E S I, Chermefi. Karmozynverwe. *V. Chermefi.*

furfante in cremesì. Een zeer ondeugend, quaad, snood mensch, een boef, eendegniet, een galgenaas, galgbrok.

Cremafcino, Chermefino. Karmozynverwig, van verwe als karmozyn, karmozyn gelykende.

C R E M O R E, Crema (di latte) Room van melk.

crembre di tartaro. Gebrande wynsteen.

C R E N A. Een kerf, fneede, spleet, fcheur, kloof of reet.

C R E P A. De hersenpan, het bekkeneel (om dat het fchynt van malkander gefprongen of geborften te zyn.)

C R E P A C C I O &c. V. Abbaffo.

C R E P A R E, Creparfi. Van malkander springen, open springen, fplyten, berften, fcheuren, ryten.

V. Crepacciare.

il peggior cerchio crepa. V. Cerchio.

Q 9

ii

- al ghiaccio crepd.* Het ys brak, of scheurde van malkander.
- igranelli crepano immolliti.* 't Koorn berst of springt op als het geweeft word.
- il vetro cre. crepd nel fuoco.* Het glas sprong in stukken, reet, borst of scheurde in het vuur.
- far crepar' una cosa.* Iets door kragt of geweld doen springen, van malkander scheuren, enz.
- le castagne crepano.* De kastanien bersten of springen van malkander.
- Crepare, Crepitare.* Kraken, razen, gedruis of geluid maken, knappen.
- il ghiaccio crepa.* Het ys kraakt.
- queste legna crepano nel fuoco.* Dit hout knapt of kraakt in het vuur.
- far crepar li nodi delle dita.* De vinger, dat is, de kuelkels doen knappen.
- Crepare.* Van een, of in stukken springen, bersten, omvallen, verrekken, vergaan, bederven. (Word in den eigen zin van dieren. *Met.* Ook in een veragtelijken zin van menschen gezegt.)
- suisto l'bestiame crepd.* Al het vee viel ter neder, viel dood ter aarde, verrekte, stierf, enz.
- bisogna che crepi.* Hy moet verrekken, vergaan, bederven.
- crepar di risu.* Van gelach of (lachen) gelyk als springen, bersten, scheuren.
- crepar di fame, dolore &c.* Van honger vermagten, vergaan, van smert of droefheid sterfen, quynen, omvallen, verrekken.
- crepar d' invidia, dispetto &c.* Van, of door nyd, misgunst, smaadheid, enz. van een bersten.
- crepar d'avarizia &c.* Van, of door gierigheid, enz. bersten.
- crepi l'avarizia.* Laat de gierigheid bersten of springen, dat is, laat ons niet gierig zyn, laat ons de gierigheid laten varen, enz.
- crepi l'invidia.* Laat de nyd springen, dat is, laat ons niet benyden, laat ons niet nydig, nyddragende, mis- of wangunstig zyn.
- far uno crepar in prigione.* Iemand in de gevangnisse laten sterfen, vergaan, bederven, verrekken, (creperen.)
- se dovessè crepare.* Al was 't dat hy daar van zou moeten sterfen, verrekken, vergaan.
- Crepaccio.* Een groote spleet, schreve, scheur, kloof of reet; geraas, gekraak, geluid, gedruis van iets dat breekt.
- Crepacio, Crepacci.* Een zekere paardeziekte, zeker mangel of ziekte der paarden.
- Crepaciore.* Van een, of in stukken springen, open springen, ryten, splyten, scheuren. *V. Crepare, Crepolare.*
- Crepacciato.* Van een, of in stukken gesprongen, open gesprongen, gereten, gespleten, gescheurd; vol spleten, scheuren, klooven of reten. *V. Crepolato &c.*
- Crepacuora.* Droefheid, hartzeer, leed, smert, angst, kommer, benaauwdheid des harten.
- Crepacigato. V. Sopra.*

- Crepananza, Crepanacia, a crepananza.* Opspringinge, berstinge, scheuringe des buiks, tot dat de buik zoo vol is, dat zy byna zoude uitersten.
- mangiar' a crepananza.* Vreten tot bersteus toe, tot dat hem de buik berst of springt, scheurt, dat is, gulzig, onmatig eeten, inslokken, inzwelgen.
- Crepaggine.* Zulk een toorn of gramschap, zulk een verdriet, dat iemand daar van bersten zoude.
- o che crepaggine è il vedere, l'aspettare &c.* O wat een verdriet, wat moeijelijkheid is het om te zien, te wachten, enz.
- Crepato.* Van een, of in stukken gesprongen, geborsten, gebroken, gescheurd, gespleten, gereten; ook wat een breuk, scheur of spleet heeft, gescheurd, of gespleten is; ook die gescheurd of gebroken is, die het scheurtfel heeft.
- Crepaticio.* Breekbaar, brekelyk, lichtbrekelyk, brosch, dat ligt gebroken word; ook vol spleten, scheuren, klooven of reten. *V. Crepacciato.*
- legna crepaticcie.* Hout, dat ligt breekt of ligtelyk uitbarst.
- mani crepaticcie.* Gesplete, gekloofde handen, die vol spleten, of klooven zyn.
- Crepativa.* Een spleet, scheur, kloof of reet.
- crepatura del muro.* Een spleet, scheur, of reet van een muur.
- crepatura dell'ungbia di un Bue.* Een kloof in de hoef van een Os.
- Crepatave. V. Crepare.*
- Crepito.* Geraas, gekraak, geluid, gedruis van iets dat breekt; ook (agterwind) een scheet of veest.
- far un crepito.* Een geraas, gekraak, geluid maken, kraken, wind loozen, vlysten, schyten.
- Crepolare, Screpolare.* Openspringen, van een bersten, ryten, splyten of scheuren, vol scheuren, klooven of reten worden.
- Crepolato, Screpolato.* Open gesprongen, van een geborsten, gereten, gespleten, gescheurd, vol scheuren of reten.
- Crepolatura, Screpolatura.* Openspringinge, vaneen berstinge, rytinge, splytinge, scheuringe.
- CREPUSCOLO.** Dendageraad, het krieken van den dag; ook de schemeravond.
- crepusculo matutino, vespertino.* Morgens- of avondschemeringe, den dageraad, schemer-avond.
- CRESCENTE, crescenza &c. V. Abbasso.**
- CRIBBENA.** Groeijen, aangroeijen, wassen, opwassen, aanwassen, toenemen, groot worden. *V. Accrescere.*
- l'albero, la pianta &c. cresce.* De boom, de plant, enz. walt of groeyt, neemt toe, word groot.
- la malattia &c. cresce.* De ziekte neemt toe, word dagelyks erger, gevaarlyker, slimmer
- gli crebbe la paura.* De vreeze nam toe, wierd grooter by hem; by begon nog meer te vreezen, bedugt of bevreesd te zyn.
- al crescore della Luna &c.* By toesemend, wassend ligt van de Maan.
- mi cresce il desiderio, la voglia &c.* Myn begeerte of ver-

verlangen word altyd grooter, heviger, vieriger; ik wensche of verlange altyd meer.

far crescere. Doen wassen, aanwassen, aangroeijen, toenemen, grooter worden, enz.

crescer di entrate. Ryk worden, op de been komen.

crescer di bellezza, età, grazia, valore, &c. In schoonheid, ouderdom, gunst, genade, dapperheid enz. toenemen, vorderen, aanwassen; dagelyks schooner, ouder, enz. worden.

Crescere, Crescersi. Opgroeijen, opwassen, groot worden.

egli s'è cresciuto co' miei figliuoli. Hy is met of (by) myn kinderen opgewassen, opgevoed, opgebracht, opgetrokken, groot geworden.

Crescere. Vermeerderen, vergrooten, grooter maken.

V. Accrescere.

questo mi cresce la voglia, la vergogna &c. Dat vermeerdert my de lust, de smert, schaamte, dat is, verwekt of veroorzaakt in my grooter verlangen, enz.

Crescente. Wassende, aanwassende, aangroeiende, toenemende, grooter wordende.

a Luna crescente. By de wassende of toenemende Maan of ligt.

Crescente. Aanwas, oploop, opzwellinge, vloed.

la crescente della marea, dell'acqua &c. De aanwas oploop, opzwellinge, overvloeiing van watervloeden, of water.

per la crescente de fiumi non può campeggiare. Wegens den aanwas, oploop, opzwellinge, overvloeiing, overstroming der rivieren konde hy zig niet legeren.

Crescenza, Crescimento. Wasdom, aanwas, aangroey, vermeerdering, vergrootinge. *V. Accrescimento.*

CRESCIONE. Tuinkers, sterkers, kerstkruid.

CRISIMA. Het vormsel, het heilig Olyfel tot vormen.

dar la crisima. Het vormsel geven, vormen, bevestigen.

prender la crisima. Het vormsel ontfangen, gevormd worden.

Crisimare. Vormen, bevestigen.

Crisimato. Gevormd, bevestigt.

CRISPO. Gekruld, kronkelend, gekronkeld, krullend; ook rimpelagtig, vol rimpelen.

capellatura crespa. Gekruld, krullend hair.

foglie crespe. Gekrulde, gekronkelde, krullende bladeren.

canulo crespo. Gekronkelde of krulkool.

Crespa, crespe. Een vouw, kreuk, plooy, rimpel of frons.

crespe della fronte, faccia. Rimpels of fronsen op het voorhoofd, in 't aangezigt.

crespe del ventre (pancia) Rimpels in de buik.

Crespezza. Vouwinge, rimpelinge, fronsinge, rimpelen of fronsen.

Cresposo. Rimpelagtig, vol rimpelen.

Crespare, Increspare, Accrespare. Krullen, kronkelen; ook rimpelen, fronsen, kreuken, vouwen; rimpelagtig, vol rimpels maken of worden.

crespare i capelli. Het hair krullen, kronkelen.

crespare la pelle. De huid rimpelen, fronsen, in een

trekken; rimpelagtig, vol rimpels maken of worden.

crespare (accrespare) le ciglia, la fronte. De oogleden, het voorhoofd rimpelen, fronsen, in een trekken, dat is, zig verwonderen, verbaasd of versteld staan.

Ook gram, grimmig, haaltig of toornig worden.

V. Inarcare &c.

Crespatura, Increspatò, Accrespatò. Gekruld, gekronkeld, gerimpeld, gefronst, rimpelagtig, vol rimpelen.

Crespatura, Increspatura, Accrespatura. Krullinge, kronkelinge; ook rimpelinge, fronsinge, kreukinge, vouwinge.

Crespina, uva crespina. Kruisbeziën.

Crespinare (una vivanda.) Een (pyze in een sauce van kruisbeziën toemaken, toebereiden.

CRESTA. De kam of kuif der vogelen; ook *Met.* Een vederbos, pluim of top van een helm. *V. Ciuffo.*

cresta del gallo. De hanekam, de kuif of kam van een haan.

alzar la cresta (le creste.) Den kam opregten, uitrekken, opheffen, dat is, hoogmoedig, opgeblazen, hoovaardig of trots worden.

cresta, (creste) nell'ano, cresliero. Een zweert: een soort van ettergezwel, een vyg gelykende. *V. Fico, Morice.*

cresta della celata. De vederbos, pluim of top van een helm.

Crestoso. Vol zweeren of ettergezwellen, een vyg gelykende.

Crestuto. Gekamd, dat een kam of kuif heeft, gekuifd.

CRETA. Kryt, witte en vette aarde; ook potaarde, leem. *V. Argilla, Terra.*

la creta de gli osti non è sempre discreta. De kryt der waarden is altyd niet bescheiden, dat is, zy schryven of rekenen dikwils onredelyk.

Cretoso. Krytagtig, vol, overvloedig van kryt.

CRETA. Het eiland Kreta; thans Kandia, in de Middellandsche zee.

Cretico. Van Kreta, of Kandia geboortig.

un buon Cretico (vino.) Een goede wyn op het Eiland Kreta of Kandia wassende.

CRICCA. Een kudde of hoop, meenigte, enz.

una cricca ai vacche &c. di ocche, femine &c. Een kudde koeyen of gansen, een hoop of meenigte van snappers of wyven.

CRICCH. Het geluid, gekraak van het ys als het breekt, scheurt, of ryt.

il ghiaccio fece cricch. Het ys maakte een geraas, gekraak, geluid, dat is, brak, scheurde of kraakte.

Criccare, Cricchiare, Scricchiare, Scricchiolare. Geluid maken, kraken, scheuren; ook knirren, knarren, knarsen, knarselen, knerssen, krijsseltanden.

il vetro crica (cricchia) al caldo. Het glas krikt of kraakt in de hitte.

criccar di denti. Op de tanden knarsen, knarselen.

far criccar' i denti. De tanden doen knarsen.

cricchiare rasando. Doorfchrappen, schaven, vylen, een scherp geluid; ook geraas, of getier maken.

Cricchio, Cricco. Eenscherp, scheel geluid: geraas, gekraak, getier, gedruis, knarringe, knarsinge; ook een schrik of sprong.

haber in cricchio. Een schrik of sprong hebben.

Cricchiofo, Criccofo. Dat kraakt, geraas of geluid geeft, dat ligetelyk schrikt of springt.

C R I M E. Een misdaad, euveldaad, schelmstuk, hals of lyfstraffelijke daad of zake, sneed feit.

crime di lesa maestà. Misdad van gequetste overhoogmogenheid.

imporre, incarcicare qualche crime ad uno. Iemand van een misdaad beschuldigen, betigten, aanklagen.

Criminoso. Ondeugend, quaad, sneed, boos, lasterlyk, schandelyk; ook een quaaddoender, misdadoender, misdadiger, boosdoender.

Criminale. Lyf- of halsstraffelyk, van, of tot het halsgerigt behoorende *V. Capitale.*

foro, camera criminale. Lyf- of halsgeregt-kamer.

questione, causa criminale contro alcuno. Lyf of halsstraffelyk geding tegens iemand.

giudice criminale. Een regter over lyf- of halsstraffelyke zaken; een halsregter.

Criminalmente. Lyf- of halsstraffelyk, dat het lyfen levensstraffe verdient.

accusato &c. criminalmente. Op lyf en leven beschuldigt, betigt, aangeklaagd, enz.

C R I N S. 't Hair, hoofdhair, hairbosch; ook de manen der paarden.

il crine (li crini del cavallo.) V. Sopra.

Crinale. Een hairnaald.

Crinato. Gehaird, die hair heeft.

C R I S I, Crisi. Een afscheidinge, schielijke veranderinge of toeneming van een ziekte.

Critico. Oordeelig, het oordeel onderhevig, onderwerpen; ook een woorden of taalzifter, een bedieler, oordeelaar.

Critica, la critica. Schriftoordeeling, taalziftinge, grondige kennis van schryvers en hunne werken.

giorni critici. Kentekendagen, oordeeldagen, dagen als de artsen de teekenen van leven of dood aanmerken.

gran critico (criticone) Een groote woorden, of taalzifter.

Criticamente. Op zyn taaloordeelende, spraakziftende wyze, met een te scherp, en diepzinnig onderzoek.

Criticare. Taaloordeelen, spraakziften in schriften, enz. scherp en naauwkeurig onderzoeken.

criticare sopra qualche materia. V. Sopra.

C R I S O L I T O. Een soort van een Jaspissteen, blinkende als goud.

C R I S T A L L O. Kristal.

crystallo di montagna. Bergkristal.

un vaso di crystallo. Een kristalyne vat, een vat van kristal gemaakt.

Cristallino. Kristalyn, van kristal gemaakt.

cielo cristallino. Een kristalyne hemel, een hemel zoo helder en klaar als kristal.

humor cristallino. Kristalyne vogtigheid in het oog, zoo genoemd.

C R I S T O, Cristico. Een spuitartseny, spuitge-neesmiddel, van agteren gezet, om stoelgang te veroorzaken.

C R I S T I A N O &c. V. Abbaso.

C R I S T O (Gesù Cristo.) Christus, Jesus Christus. *il corpo e sangue di Cristo.* 't Lichaam en bloed van Christus.

i poveri di Cristo. De arme en behoefte van Christus.

la passione, i meriti, i benefici di Cristo. 't Lyden, de verdiensten, de weldaden van Christus.

egli spera in Cristo &c. Hy hoopt, of betrouwd op Christus, dat, enz.

star' in Cristo. In Christus staan, op Christus grondvest zyn, dat is, vroom, zedig, ingetooogen, wellevend zyn.

Cristiano. Christelyk; ook een Christen mensch.

anima Cristiana. Een Christelyke of Christene ziel.

la fede Cristiana. Het Christelyk geloof.

un buon Cristiano. Een goed Christen.

da Cristiano. Als een Christen, of Christen mensch; ook zoo waaragtig als ik een Christen ben.

viver da Cristiano. Als een Christen (Christelyk) leven, een Christelyk leven leiden of voeren; zig als een Christen mensch houden, gedragen; ook wel te vreden of vergenoegt zyn, zig vergenoegen.

morir da Cristiano. Als een Christen mensch (Christelyk) sterven.

divenir, (diventar, farsi) Cristiano. Een Christen worden, het Christen geloof aannemen, belyden.

Cristiano ringato. Een afvallige, wederspannige Christen; een weglouper, die zyn geloofsgenooten of vrienden afvalt, verlaat, een (renegaat.)

cattivo Cristiano. Een boos, slegt, traag, godloos Christen, een Naam-christen, die maar den naam van een Christen voert.

Cristianissimo. Allerchristelykft.

il Rè Cristianissimo. De Allerchristelykste Koning (van Vrankryk.)

Cristianamente. Als een Christen, of Christen mensch, (Christelyk) op een Christelyke wyze.

viver, morir, trattar, operar &c. Cristianamente. Als een Christen, Christelyk leven, sterven, handelen, doen, enz.

Cristianità, Cristianismo, Cristianesimo. De gansche Christenheid, dat is, alle Christenen in 't gemeen; ook het Christendom, Christenryk, dat is, het Christen geloof in 't gemeen of bezonder.

tutta la Cristianità. De gansche Christenheid, dat is, alle Christenen in 't gemeen.

il vero Cristianesimo. Het ware, opregte Christendom.

Cristianarsi. Een Christen worden, het Christen geloof aannemen, zig laten doopen.

C R I T I C O &c. V. Crisi.

C R I V E L L O. Een zift, teems of zeeff, een buidelzak. *V. Vaglio.*

passar per un crivello. Door een buidelzak, zift, zeeff of teems slaan; teemfen, ziften, buidelen.

Crivellino. Een kleine zift, teems, zeeff, of buidelzak;

ccn

een ziftje, teemsje, zeeffe, buidelzakje.
Criovellatio, Criovellaro. Een zift of zeeffmaker; ook een zifter, teemfer, enz.
Criovellare. Ziften, teemsen, buidelen.
Criovellato. Gezift, geteemft, gebuideld.
Criovellatura. Ziftinge, teemfinge, buidelinge; ook de dek of vailigheid die in de zeeff blyft.
CROCCARE, Crocchiare. Klapperen, los zyn, zig fchudden, beroeren, ftooten.
gli crocchia un ferro. Hem is een yzer los, hem klappert een yzer. *Met.* Hy is niet regt wys, of verftandig, hy is de voorzigtigfte niet; ook hy vreeft of fchroomd; hy is bedugt, bevreesd, befchroomd; hy is vertfaagd, lafhartig, kleinmoedig.
il ferro non gli crocchia. Hem klappert geen yzen, dat is, hy is stoutmoedig, onvertfaagd, moedig; hy ontziet geen mensch, hy is niet bevreesd, befchroomd, enz.
faccva croccar la lettiera. Hy maakte dat het ganfche bed zig fchudde, beefde, zig beweegde, verroerde.
V. Collare.
Crocchiante, Croccante. Klapperende; ook los, zig verroerende, bewegende, fchuddende, bevende.
Crocchiamento, Crocchio. Het klapperen; ook lofheid, fchuddinge, bevinge, beweginge, verroeringe.
CROCCIA. V. Crucia.
CROCI. Kruis. *Met.* Ook plage, quellinge, ellende, droefheid, wederwaardigheid, ramp, ongeval.
la fanta croce. Het heilig kruis.
egli è più nemico del digiuno &c. che il diavolo della croce. Hy haat het vaften, enz. meer als de duivel het kruis.
alla croce di Dio Criſto. By het kruis van Chriſtus.
inchiodare (conficcare, configger') in una croce. Aan een kruis hegten, nagelen, op een kruis leggen.
far la croce, (il segno della croce.) Een kruis, (of teeken des kruis) maken, zig kruisigen, (zegenen.) *Met.* Zig verwonderen, zig ergens over verwonderen.
far delle braccia croce. De armen kruisgewijze ſtellen, fchikken, verdeelen. *Met.* Godvrugtiglijk, aandag: elijk, devotelijk bidden; ook ledig zitten, zonder werk of bezigheid zijn.
in croce, a croce. Kruisgewijze, by maniere van een kruis gelegd, gemaakt, gevouwen.
poner', (metter) in croce. Kruisgewijze leggen, kruisgewijze over malkander fchikken of voegen.
formar' (far, fabricar &c.) qualebe cosa in croce (a croce.) Iets kruisgewijze, by maniere van een kruis maken, bouwen, enz.
colle mani (colle braccia) in croce. Met kruisgewijs gevouwe, over malkander geflage handen, armen.
Met. Ledig, luy, traag, vadzig, langzaam.
tagliar' in croce (a croce.) Kruisgewijze, op de wyze van een kruis fnijden.
chiave &c. a croce. Een kruisſleutel.
volto a croce. Een kruisgewelf, een boog kruisgewijze gemaakt, gebouwd.
frada a croce. Een kruisweg, kruisſtraat, een vierſprong, een opene plaats, daar meer wegen of ſtraaten in een loopen.

parlar' in croce. Aan het kruis geweldiglijk ſpreken; ook om geld aanhouden, bidden, verzoeken; ook kruisgewijze, dat is, *Met.* Trotsfelijk, hoogmoediglijk ſpreken, geen goede woorden geven.
reſponder in croce. Kruisgewijze, dat is, trotsfelijk antwoorden.
Croce. Kruis, kruisvaart, bedevaart, ommegang.
portar la croce. Het kruis dragen.
andavano proceſſionalmente con la croce avanzi. Zy gingen twee en twee, paar en paar, met het kruis voor [aan.
non ſi può portar la croce, e ſuonar la campana ad un tempo. Men kan niet teffens het kruis dragen, en met een de klokken luiden, dat is, men kan op twee plaatsen niet teffens zijn, verſchijuen.
Croce. Het kruis, dat is, de Pauſelijke ontbiedinge der geestelijke en wereldſche magten tot den Turfſchen oorlog. **V. Crociata.**
predicar la croce. Het kruis, dat is, den Turfſchen oorlog verkondigen, en daar toe alle ontbieden.
pigliar, (prender) la croce. Het kruis, dat is, den oorlog tegens den erfvyand beginnen, aanvaarden, op zig nemen; ook de Ridderorde aannemen, zig onder de Ridderorde begeven.
dar la croce. De kruisvaan, de ſtaandaard des kruices geven, verliezen.
Croce. Kruis. *Met.* Ellende, plage, ramp, ongeluk, ongeval, wederwaardigheid, tegenspoed.
poner' uno in croce. Iemand in kruis en ellende zetten, brengen.
Crocetta, Crociola. Een klein kruis, een kruisje.
crocetta di oro, diamanti &c. Een kruisje van goud, diamanten, enz.
Crocitra. Het kruis van een gewelf, kruisgewelf, kruisboog, de kruis- of dwarsbalken van een gewelf.
Crocione. Een groot kruis, ook een Genucefche kroon, zilvers kroon, kruiskroon, enz.
Crociare. Kruiffen, in zee varen, zwerfen; ook kruiffen, quellen, plagen; ook met het heilige kruis teekenen, zegenen, enz.
crociar' il mare. In zoe kruiffen, ter kaap varen.
crociar colle cannonate. Met het geſchut of kanon onder de vyanden kruiffen, ſpelen.
Crociarſi. Zig kruiffen, (zegenen) het kruis of teeken des kruifes maken; ook op de ontbiedinge des Pauſtot den Turfſchen oorlog willig en gereed zyn, verſchynen.
Crociato. Gekruift; ook gequeld, geplaagd; ook *Subst.* een vrywillige of (volontair) in den Turfſchen oorlog, een kruisridder, een ridder van 't H. kruis.
Crociata. Een kruifinge; ook het ganfche heir der Chriſtenen tegens de Turken.
bandir' (publicar) la crociata. Alle Chriſtenen de tegenweer, oorlog of tegenſtand tegens de Turken aanzeggen, bekend maken.
Crocicchio. Kruisweg, kruisgang, kruisfigure, gedaante of figure des kruifes.
Crocchiare, Incrocchiare. Kruisgewys vouwen, over malkander ſlaan.

- crociolare le braccia.* De armen kruisgewyze vouwen, over malkander slaan.
- crociocchiare (incrociocchiare) le gambe.* De beenen kruisgewyze over malkander slaan.
- crociocchiare il mare, il paese.* De zee doorkruiffen, doorzeilen, doorvaren, het land doorloopen, zwerfen.
- crociocchiare col cannone.* Met het geschut of kanon kruiffen, kruisgewyze schieten.
- Crociocchiato, Incrociocchiato.* Kruisgewyze, dwars over malkander gelegd, gevouwen.
- braccia &c. incrociocchiate.* Kruisgewys gevouwe, over malkander geflage armen.
- Crocifiggere.* Kruiffigen, aan een kruis hegten, op een kruis leggen. *Met.* Pynigen, quellen, plagen.
- crocifiggere uno.* Iemand kruiffigen, dat is, quellen, plagen.
- tu mi crociffiggi tanto.* Gy queld of plaagd my zoo zeer.
- la tosse, la sete &c. mi crociffigge.* De hoeft, de dorst, enz. kruiffigt, dat is, queld of plaagd my zeer.
- Crocifisso.* Gekruiffigd, aan een kruis gehegt, op een kruis gelegd; ook een kruisfiksbeeld.
- come un crocifisso.* Gelyk een kruisfiks, dat is, mager, uitgemergeld, uitgeteerd, uitgedroogd tot de huid en gebeente toe.
- porger, baciar, portar &c. il crocifisso.* Het kruisfiksbeeld geven, kussen, dragen.
- Crocifisso.* Een kruiffiger, die iemand kruiffigt, aan een kruis hegt, enz.
- Crocifissione, Crociffigimento.* De kruiffinge, hegtinge aan het kruis, legginge op het kruis.
- CROCCIA, Cruccia.** Een kruk, een leunfok.
- CROCCIO &c. V. Carruccio.**
- CROCIDARE, Crociare.** Schreeuwen, gaffen als een rave.
- Crocidente, Crocitante.* Schreeuwende, gaffende als een rave.
- CROCIFIGGERE, Crocifisso &c. V. Croce &c.**
- CROCODILLO. V. Cocodrillo.**
- CROCIUOLO, Crociuolo.** Eenteiltje of kroesje om in te smelten, smeltteiltje, smeltkroesje.
- Crogiolare, Crogiare.* In een smeltteiltje of kroesje louteren, zuiveren, scheiden; ook roosten of braden.
- CROGIARSI.** Zig by het vuur verwarmen, zig by het vuur roosten of braden.
- CROGLIARE.** Schreeuwen gelyk een Indiaansche haan.
- Croglia.* Een geschreeuw van een Indiaansche haan.
- CROIO.** Taay, hard gelyk leder dat nat of vogtig gemaakt en wederom gedroogt is; ook ongeschikt, onbeleeft, dorper, bot, plomp, boerfch.
- una voce, un parlar croio.* Een grove; ook een heesche, schorre, scherpe, ruwe stem.
- Croiare, Incroiare, Incroiarsi.* Taay en hard worden; ook fchor en heefch spreken, een scherpe of ruwe keel hebben.
- ROLLARE, Dirollare, Scrollare.** Schudden, fchokken, doen daveren of beven, zig verroeren, bewegen.

- collare la nocce.* Den noteboom fchudden, follen, verroeren, bewegen.
- il vento scrolla (colla) gli alberi.* De wind fchud, verroerd de boomen.
- collare le vele, le corde, (la fune)* De zeilen of touwen fchudden, ftingeren, verroeren, bewegen.
- collare la testa.* Het hoofd fchudden, bewegen.
- il capoglia colla.* Hem waggeld het hoofd, dat is, hy heeft, of zal iets beftaan of ondernemen, dat hem zyn hoofd zal kosten, dat hy met zyn hoofd zal moeten boeten, betalen.
- cominciarono a crollar le case, e palazzi.* De huizen en palefzen begofften zig te verroeren, te bewegen, te fchudden, te zidderen, te beven, te dreunen, enz.
- Crollante.* Waggelende, zig verroerende, bewegende, fchuddende, zidderende, bevende, dreunende, daverende, los.
- Crollato, Scrollato.* Gefchud, gefchokt, geflingerd, verroerd, bewogen.
- crollato (scrollato) dal vento &c.* Van de wind gefchud, geflingerd, verroerd, bewogen.
- Crollo, Scrollo, Crollata.* Schuddinge, fchokkinge, follinge, ftingeringe, verroeringe, beweginge, daveringe, bevinge.
- dar un crollo (scrollo.)* Eens fchudden, verroeren; een ftoot geven.
- dar l'ultimo crollo (scrollo) ad uno (a qualche cosa)* Iemand of iets den laaften slag of ftoot geven, (dat het om verre of overhoop vald) dat is, in den grond verwoeften, bederven.
- esser sul crollo.* Op de laafte fprong of ftoot ftaan, naar de grond hellen, zakken, voorover hangen, haaf om verre of overhoop vallen, of inftorten.
- Crollamento, Scrollamento, Scrollata.* Schuddinge, fchokkinge, bevinge, dreuninge, daveringe, waggelinge.
- ogni piccolo crollamento lo farà cadere.* De geringfte fchuddinge, fchokkinge of daveringe zal het om verre of overhoop werpen, fmyten, nedervellen.
- Crolloso.* Een fchrickelijke en fterke beweginge, verroeringe, ftingeringe, ontroeringe, fchuddinge, fchokkinge.
- CRONICA, le Croniche.** Jaar- of tydboeken. *V. Annali.*
- Cronista.* Een jaarboek-fchryver.
- Cronografia.* Tydrekenkunde, tydrekening, befchryvinge van jaarboeken.
- Cronografico.* Tydrekenkundige, befchryver van jaarboeken.
- CROSCIARE, Scrosciare.** Ruiffchen gelyk een slag of stort-regen; ook in het vuur pypen, vyften; ook opwellen, ophorren, pruiffen in het zieden of kooken. *V. Borbogliare.*
- ti crosciaranno buoni colpi adosso.* Het zal goede flagen of ftooten op u regenen, daar zal een groote plas- of stortregu van flagen of ftooten op u nederval- [len.
- le legna verdi crosciano nel fuoco.* Het groene hout pypt of vyft in 't vuur.
- l'acqua croscia nella pignata.* Het water welt, borlt, pruift, zied of kookt in de pot.

Croscio, Scroscio. Ruisschinge, geruisch. gepyp in het vuur; ook opwellinge, opborrelinge, pruislinge in het zieden of kookken.

C R O S T A. De schors- of korst van iets; ook de korst of rove van een zweer of etterpezwel.

crosta del pane. De Korst van het brood.

crosta (del mal) Francese. De korst of rove van de Franse pokken.

Croflare. V. Incroflare.

Croflato, Crofluto, Crostoso. Met een korst of schors bedekt, dat een korst heeft, schorsagtig, korstagtig.

Croflata, Croflatella, Croflatina. Een soort van een pastry, koek of taart.

C R O T O. Een vogelhein, een kropvogel. Zekere vogel gelyk een zwaan, dus genoemd, om dat hy zyn kop in het water stekende een geraas maakt als een kryssenden ezels.

C R U C C I O *gr. V. Cornucio.*

C R U D E L E, *Crudelità gr. V. Abbasso.*

C R O D O. Raauw, ongekookt.

carne cruda. Raauw, ongekookt vleesch.

pellà cruda. Raauwe, dat is, nieuwyks gevilde, onbereide, onbearbeide huden of vellen.

berbe cruda. Raauwe, dat is, ongezode, ongekookte kruiden.

insalata cruda. Salaax van raauwe kruiden, raauwe kruidsalat.

insalata cotta. V. Cotto of Insalata.

buneri crudi. Raauwe, dat is, onverduwde, onverterde, scherpe vogtigheeden.

vino crudo. Raauwe, dat is, nieuwe, ruwe, onrype, groene, wrange, onbelege wyn.

seta cruda. Ruwe, onbewerkte, ongekamde zyde.

nudo e crudo. Naakt, bloot en arm.

lo mangiavemo crudo. Wy zullen het raauw, dat is, ongekookt eeten.

un campo crudo. Een ruwe, dat is, nooit bearbeide, bewerkte, bebouwde, beploegde akker.

Crudo. Wreed, onmedoogend, onmenschelyk, ruw, wild, woest, straf, hard, enz. *V. Crudele.*

perche mi sei crudo? Waarom zyt gy zoo verbitterd op my? waarom zyt gy zoo hard of ongevoelig tegens my?

crudo amore! Oy gy wreedde, onbarmhartige, ongenadige, ongevoelige liefde.

crude parole, castumi. Ruwe, dat is, grove, plompe, onbeleefde, onheufche, onbeschaafde, onvriendelyke, onaangename woorden of zeden.

Crudissimo. Zeer raauw. *Met.* Zeer wreed, straf, hard, onmedoogend, onmenschelyk.

Crudamente. Wreedelyk, onmenschelyk, onbarmhartiglyk.

Crudezza, Crudità. Raauwheid, zwakke kookinge of verduwinge van de maag; ook wreedheid, strafheid, onbarmhartigheid, onmenschelykheid.

accidente generato da crudità dello stomaco (che sono nello stomaco) Een ziekte uit raauwe en scherpe vogtigheeden van de maag ontstaan, veroorzaakt of voortgekomen.

digerir le crudetze. De raauwe en scherpe vogtigheeden van de maag verduwen, vreeeren.

Crudèle. Wreed, onbarmhartig, onmenschelyk, barbaarsch, straf, hard, streng.

buono crudèle. Een barbaarsch, onbarmhartig, onmenschelyk, wreed of woedend mensch.

sentenza (sentimento) crudèle. Een schrikkellyk, gruwelyk, streng vonnis of oordeel.

supplicio, morte crudèle. De schrikkellyke, vreesche-lyke dood.

pestilenza, guerra crudèle. De schrikkellyke, gruwzame, afgrysselijke, felle pest, oorlog, enz.

ab bellezza crudele, amor crudele. Oy onbarmhartige schoonheid, wreedde liefde.

esser (mostrarfi) crudele contro alcuno. Wreed, straf, of hard tegen iemand zyn.

Crudelissimo. Zeer wreed, streng, straf, hard, enz. *crudelissimi tormenti.* De allerwreedste, gruwzaamste pyben en tormenten.

Crudemente. Wreedelyk, onmenschelyk, onbarmhartiglyk, straffelyk, strengelyk.

uccider, batter (bastonar) trattar, crudemente. Iemand wreedelyk ombrengen, vermoorden: afgrysselyk affmeeren, harde itokslagen geven.

Crudeltà. Wreedheid, strafheid, strengheid, onbarmhartigheid, onmenschelykheid.

usar crudeltà. Wreedelyk, onmenschelyk, onbarmhartiglyk, straffelyk handelen.

farebbe una crudeltà. Het zoude een wreedheid, onmenschelykheid wezen.

C R U N A. Het naalden-ooge, het oog of gat van een naalde.

la cruna (dell'aco.) V. Sopra, Crema.

passar il filo per la cruna, infilzar la cruna. Een naald vademen, vessemen, den draad in de naalde steken.

C R U S C A. Zemelen. *V. Semola.*

fiuciar la crusca. De zemelen seemsen, ziften, buidelen.

Accademia della Crusca. De zoo genaamde Hoogeschool, of Academie in Italie, om dat zy tragten de vreedde woorden en spreekwyzen als zemelen te ziften en uit te roeijen.

Accademico della Crusca. Een ledemaat van zoodanige Hoogeschool of gezelschap.

Cruscante. Een lid of ledemaat van de Hoogeschool of Academie (*della Crusca.*) Wordt schimpsgewijze gesproken van iemand die alle woorden te naauwkeurig doorzift.

Cruscata. Gekneede zemelen voor hoenderen, enz. ook een stukje of deeltje van de Hoogeschool of Academie (*della Crusca*) een Cruscanten-stukje. *V. Cruscario.*

Cruscario, cruscario, Cruscata, cruscate. Cruskilche of Cruscantische onderzoekinge, naspeusinge, of ziftinge van woorden.

Cruscato. Zemelagtig, vol zemelen.

Nota. 't Geen gy niet vind in *Cu*, moet gy zoeken in *Co*, om dat veele woorden op beiderley maniere geschreven worden.

CUBATTOLO, Cubia. Een zeker tuig of gereedschap

VAN

van de vogelvangers, om des winters de vogelen daar mede te vangen. Een zeker vogelnet, vogelgaren.

CUBBIA. Een zeker Drogerij.

CUBITO. Een elle, een elleboog, dat is, de maat en niet het lid zelf.

Cubitale. Een elleboog lang, hoog, dik of breed.

CUBO. Een getal dat van vierkanteu opgeteld zynde evenveel uitkomt. Een net vierkant, vierhoek.

Cúbico. Vierkantig, vierhoekig.

figura, forma cúbica. Een vierkantige, vierhoekige figuur.

CUCAGNA. *V. Cocagna.*

CUCCHIAIO. Een lepel om mede te eten.

un cocchiario pieno. Een lepel vol.

imboccar uno col cucchiario vuoto. Iemand met een ledige lepel voeden, dat is, met een valsche of ydele hope voeden, ophouden.

Cucchiarello, Cucchiarino. Een kleine lepel, een lepekje.

Cucchiarone. Een groote lepel, een potlepel.

Cucchione. De mond of opening van een vat. *V. Cocchioma.*

CUCCO. Een soort van kleine honden.

Cucco, Cuccolo, Cuculo. Een koekoek. Zeker vogel. *Met.* Een gek of nar, een zot, een dwaas; ook een moeders zoonkje, een troetelkind.

fareste rider i cucchi, che sono in cima de' peri. Gy zoud de koekoeken in de top van de ptereboomen zittende, doen lachen, of lachende maken.

il cucco della mamma. Het lieve moeders zoonkje, troetelkind, lieveling.

nel paese de' cucchi. In het koekoeks land, daar alle gekken t'huis zyn.

CUCCOVEGGIA, Coccoveggia. Een berguil, een nagtuil, een kerkuil.

CUCCU! De stemme of geschreeuw van een koekoek; ook een tuschenwoord, om na bespeurde of bemerkte valsheid, den genen te bespotten of uit te lachen, die ons heeft willen bedriegen.

CUCUZZA, Cucuzzolo, Cucuzza. *V. Cocozza.*

CUCINA, Cucinere, Cuciniere &c. *V. Cuocere.*

CUCIRE. Naaijen, aannaaijen, toennaaijen.

Cucito. Genaayd, aangenaayd, toegenaayd.

Cucitore, Cucitrice. Een naaijer, een naayster.

Cucitura, Costura. De naad, naaijinge.

trovar, agguagliar (spianar) le costure ad uno. Iemand de naad weten te vinden of uit te strijken, dat is, harde stokslagen geven, dechtig afstossen, afsmeeën.

CUCULO, Cuccolo. *V. Cucco.*

Cuculare, Cucolare. Koekoek schreeuwen, het geschreeuw van een koekoek naboorfen.

CUCUMERO, Cucumero. Een komkommer.

CUCURIRE, Cucuriare. Schreeuwen of kraayen (gelijk de hanen.)

Cucurito. De stem, 't geschreeuw, of gekraay van een haan, haungeschreeuw, haungekraay.

CUFFIA. *V. Scuffia.*

CUGINO. Een neef, een bloedvriend, bloedverwant. **Cuginarfi (Accuginarfi) con uno.** Zig met iemand vermaagschappen, in bloedverwantschap treden.

CUGNO, Cugno, Cúnio. Een wegge, kegge of beitel, om iets te klooven. *V. Cugno.*

un cugno (comio) di soldati. Spits of (front) van een leger, spitse slagorde, in vorm van een kegge of driehoek gesteld, keggevormige heirspits. *V. Cavicchio &c.*

Cugno, Cugno. De stempel om geld mede te munten, te slaan; ook de munte of slag zelf; ook word de nature der vrouwen van de straatboeven zoo genoemd.

falsar' il cugno, (cugno.) De stempel, de munte valschen, valsche munt slaan.

ne ho mille del medeno cugno (cogni.) Ik heb duizend van dezelve slag of munte, die met dezelve munt geteekend zyn,

moneta senza cugno, (cugno) Een munt zonder beeld of teeken; ook *Met.* Een man zonder vrouw.

Cugnare, cognare, Coniare. Met een beitel, wegge, of kegge klooven: een wegge, beitel of kegge inslaan, ook munten, geld slaan.

Cugnato, Cugnato, Coniato. Met een beitel, wegge of kegge geklooven; ook gemunt, geslagen.

Cugnatore, Cugnatore, Coniatore. Een geldmunt.

CUI, a cui, da cui. Van Cui: aan 't welk, door de welke, enz.

un cuium pecus. Een grove, plompe, ongeschikte vlegel, een grovaart, een plompaart, een boer.

haver pochi cuius. Weinig Cuius, dat is, weinig geld hebben, niet wel by geld zyn.

CULATA, e Culacciare, Culattare &c. *V. Culo.*

CULLA. Een wieg, of gelyk zommige zeggen, de zwagels of luieren van een kind.

dalla culla. Van de wieg af, dat is, van de kindsheid af.

Cullare. Wiegen.

cullar' un bambino. Een kind wiegen.

CULO. Den aars, het gat, enz.

mostrar' il culo. Den aars wyzen, dat is, naakt en bloot gaan, slegt gekleed zyn, gescheurde kleederen aan hebben.

culo del pollo &c. De stuit of stiet van een kuiken, enz.

Culata. Een slag of plak op den aars, het gat, enz. *V. Culatta &c.*

Culatta, culatte, culaccie. De billen; ook de agterste schroef aan het geschut.

la culatta dell' artiglieria. De agterste schroef aan het geschut.

Culattare, Acculattare, Culacciare, Sculacciare. Op den aars, de billen, het gat slaan.

culattar' un bambino. Een kind op den aars, het gat, de billen slaan.

Culattata, Sculacciata. De slag die iemand op den aars, het gat of billen slaat.

CULPA, Culpevole &c. *V. Colpa &c.*

CULTIVARE, Cultivato. *V. Coltivare &c.*

CULTO. Aanbiddinge, vereeringe, godsdienst, godsvrugt, godvrezenheid.

il culto divino. De godsdienst, den dienst Gods.

CUMULO. Een hoop of stapel.

Cumulare, Accumulare. Ophoopen, stapelen, op een hoop vergaderen, vermeerderen, opvullen.

CUMU-

accumular (accumular) dinari &c. ricchezza. Geld, rykdommen ophoopen, optapelen, verzamelen, vergaderen, byeen leggen.

CUNA, le cune. Een wig. *V. Culla &c.*

Cunare. Wiegen.

CUNIO. V. Conio, Cugno.

CUOCO. V. Abbasso.

CUOCIRE, Cocere. Koken; ook zieden, afzieden, afkoken; ook rooſten of braden; ook bakken, enz.

cuocer il pesce. De viſch koken.

cuocer il caualo. Kool koken, zieden.

cuocer bue (manzo.) Ofſveleſch koken, (zieden.) *Met.* Een onwetenden, onbeſchoften, dommen, plompen os of buffel, een botmuil of dommekragt zyn.

cuocer (aleſſo.) Zieden, afzieden, of koken.

cuocer (arroſto.) Rooſten of braden.

cuocer paſſicci. Paſteyen bakken.

cuocer ſulle bragie. Op gloeyende koolen rooſten of braden.

cuocer mattoni, pignatte &c. Tichel, tichelſteenen, aarde vaten, potten en pannen branden.

Cuocere, Cocere. Branden, verbranden.

cuocere il dito alla candela. Den vinger aan de kaars of het ligt branden

il Sole coſſe la carni. De Zonne verbrande of ſchroei-de haar de huid, of brande haar op de huid.

le ortiche cuocono. De netelen ſteken of branden.

L'acqua di vita cuoce ſu la piaga. De brandewyn byt op de wonde.

cuocere, digerire. Koken, verteeren, verduwen.

lo ſtomaco cuoce i cibi. De maag verteert de ſpyzen.

cuocere uno. Iemand blaken of branden, aanbranden, aanſteken, ontſteken; ook iemand bekooren, verlied maken, tot liefde aanporren; ook voldrinken, volzuipen.

Cuocerci, Cocerci. Zig branden, verbranden; ook zig laten bekooren, zig op een perſoon verlieven, op een perſoon verzet of verliefd worden; ook zig voldrinken, volzuipen, dronken worden.

Cuocente, Cocente. Brandende, heet, kokend of ziedend heet.

cuocenti ſtimoli della carne Brandende, hevige, geweldige prikkels, dat is, begeerlykheden des vleefch.

cuocenti ſoffiri. Heete, vierige, brandende zugten.

Cuocentiſſimo. Zeer heet, huttig, hevig, vierig, brandend of kokend heet

Cuocito. Ligt om te koken, 't geen gemakkelyk gekookt of gezoden kan worden.

Cuocimento. Ziedinge, kokinge, verkokinge, verteeringe; ook hitte, hevigheid, brandinge, brand.

cuocimento del caldo, delle ortiche &c. Braudinge of ſtekinge van de hitte, de netelen, enz.

Cuciere. Bytinge.

Cucitura, Cottura. Kokinge, ziedinge, afkokinge, afziedinge, kookfel, ziedfel; ook brandinge, verbrandinge.

Cotto. Gekookt, gezoden, afgekookt, afgezoden,

T O M. I.

verkookt, verteerd; ook gebrand, verbrand.

inſalata cotta. Gezode of gekookte ſalaat.

pomi &c. cotti. Gekookte, gezode appelen, enz.

pelle cotta dal Sole. Een van de Zonne geſchroei-de, verbrande huid.

eſſer cotto, mezzo cotto. Gekookt, gezoden, halfgekookt, halfgezoden. *Met.* Gausch of half zat of dronken zyn.

Cotto. Gezode, gekookte, warme ſpyze, of mond-
[koſt,

mangiar di cotto. Gezode, gekookte, warme ſpyze etten, nuttigen.

di Venerdì non mangia d'cotto. Hy eet des Vrydags geen gekookte of warme ſpyze.

Cotta. Zoo veel men op eenmaal zieden, koken, braden, bakken of branden kan: een kookfel, ziedfel, braadfel, brandfel, enz.

una cotta di biera (cervoſa) &c. Een kookfel of brouw-fel bier.

una cotta di caſtagne. Een braadfel kaſtanien.

una cotta di mattoni, pignatte. Een bakfel, een brand van pannen of tichelſteenen, aarde potten, of vaten.

Cottame. Allerhande gezode of gekookte ſpyzen.

Cottura. V. Cocimento.

Cuoco, Coco. Een kok, of houder van een garekeuken. *V. Cuciniere.*

il mio cuoco non mi ſerve. Myn kok dient my niet gelyk hy behoord, dat is, *Met.* Ik hebbe een zwakke maag.

Cuocastro. Een ellendige, ſlegte, jammerlyke, onervare, onbedreve kok.

Cuoca, Coca. Een keukenmeid.

Cuoccheggiare. Koken, voor kok dienen, een kok of keukenmeid zyn.

Cucina, Cocina. Een keuken. *Met.* Eeten, ſpys of mondkoſt; ook onthaling of (tracteeringe) in 't gemeen.

robbe (meſſi) di cucina. Geregten of ſpyzen van de keuken, dat is, warme, gekookte ſpyzen.

cucina piccola ſu la caſa grande. Een kleine, ſobere keuken maakt een groot, aanzienlyk huis, dat is, ſpaarzaamheid brengt rykdom.

à graſſa cucina povertà è vicina. Na een vette keuken volgt de armoede, een vette keuken veroorzaakt de armoede, dat is, overvloed brengt armoede

cucina magra. Een ſchrale, magere keuken, daar in niet veel ten beſten, *Met.* Weinig te etten, of gebrek van ſpyze is.

far la cucina. De keuken bedienen, voor kok dienen, de ſpyzen toebereiden.

l'arte di cucina. De kookkonſt, de konſt of wetenſchap van te koken, de ſpyzen te bereiden.

ajutante di cucina. Onderkok, keukenknegt, keukenjonge, koksmaat.

guattero-a (ſguattero-a) di cucina. Keukenjonge, keukenknegt, keukenmeid.

ſtovigli, maſſavizie &c. di cucina. Keukengereedſchap of tuig.

Cucina, le cucine. Al het keukengereedſchap of tuig, keuken.

R r

keukenfpyze, keukenkoff; ook een koude keuken, gekookte fpyze voor reizigers; ook het keukenvolk, keukengezin.

la cucina dell' Imperadore &c. De Keizerlyke keuken, dat is, al het keukengereedschap of tuig daar toe behoorende.

maestro (sopraffante, forintendente) della cucina (delle cucine.) Keukenmeester, die het bewind, bestiering of opzigt over de keuken heeft.

mandar la cucina avanti. De Keuken, dat is, het keukengezin, en 't geen tot de keuken behoord, vooruit zenden.

portaremo la cucina con esso noi. Wy zullen ons eeten, de koude keuken of spijzen mede brengen.

Cucinaglia, cocinaglia. Het kenkenvolk.

Cucinetta, Cocinetta. Een kleine keuken, een keukentje.

Cucinone, Cocinone. Een groote, ruime, aanzienlijke, deftige Heerkeuken.

Cuciniere, Cuciniero. Een kok.

l'arte del cuciniere. De kookkonst, de konst of wetenschap van wel te koken.

Cuciniera, Cociniera. Een keukenmeid.

Cucinare, Cocinare. Spijze koken, toebereiden, toeregen, smakelijk maken.

cucinar' una vivanda. Een spijze koken, toebereiden. [den.

Cucineria, cucinerie. Kokery; ook keuken-zaken.

Met. Wisjewasjes of beuzelingen die onder 't keukengezin, en diergelijke in zwang gaan.

C U O I O. Leder; ook het vel of de huid van een dier.

V. Corame.

vestito di cuoio. Een ledere kleed, een kleed van leder gemaakt.

ognuno è pe' l' suo cuoio. Een ieder is voor zijne huid, dat is, voor zig zelfs bezorgt, bekommerd.

(Wy zeggen) eenieder draagt zijn eigen huid te [markt.

cuoio di leone, bue &c. Een leeuwe of osse vel, het vel of de huid van een leeuw, van een os, enz.

ammazzerebbe i pidocchi per vender le cuoia. Hy zoude de luizen dooden, om het vel te verkoopen, dat is, hy is een gierigaart, een gierig, karig, wrek, geldzugtig mensch.

Cuoiare, Cuoiarfi, Accuoiarfi, Incuoiarfi. Tot leder worden, in leder veranderen, zoo hard worden als leder.

Cuoiattole. Affnyffel, stukjes of brokjes van leder.

C O R E. Het hart. *Met.* Het gemoed, de wille, het leven, de geest, de ziele, enz. Ook de mensch

V. Anima, Animo, Spirito.

cuore mio, cuor mio dolce! Myn hart, myn zoete hartje lief.

battimento, tremore del cuore. Hartkloppinge, kloppinge of bevinge van 't hart.

mal di cuore. Pyn of wee voor 't hart, hartwee.

ferrar' il cuore. Het hart sluiten, toefluiten, dat is, geen mededoogen, deernis of medelyden met iemand meer hebben willen.

far' una cosa a due cuori. Iets met een dubbelzinnig hart, dat is, onwillig, ongaarn doen.

travar (cavar, toglier) il cuore ad uno. Iemand het hart steelen, ontrooven. *Met.* Bekooren, aaulokken, verzot of verliefd maken.

misi scianta (scoppia, crepa) il cuore di cordoglio, di compassione. Het hart berst of springt my van deernis of medelyden in stukken.

crepa cuore, crepa cuori. Hartbrekinge, hartzeer, hartwee, hartenlead.

o che crepa cuore! Ô Wat pyn of hartzeer! hoe groote smart of droefheid!

mi duole fin' al cuore che &c. Het smart my, het is my leed, ik ben bedroefd, het doet my zeer, dat, enz.

baver un cuor fiero e duro, cuor di marmo (di pietra, di macigno &c.) Een hard, ongevoelig, onmededoo-gend, onmenschelijk, wreed, wild, woest, steenen hart hebben.

cuor dolente. Een bedroefd, treurig, barmhartig, mededoo-gend, gevoelig, weemoedig hart.

cuor gentile e nobile. Een edel of grootmoedig, heldhaftig, onvertsaagd hart of gemoed.

cuor divoto. Een vroom, aandagtig, godvreezend hart (gemoed.)

un huomo secondo il cuore di Dio. Een mensch naar het harte en (wille) Gods. Een vroom, oprecht, lydzaam, regtvaardig mensch.

affligger il cuore. Het hart pramen, benaauwen, quellen.

trapassar' il cuore di dolore, amore &c. Het hart met pyn of smart, met liefde, enz. doorgrieven, doorsteken, doorbooren.

aprir, mostrar il cuore ad uno. Iemand het hart of gemoed, dat is, zyn gedagten, enz. ontdekken, openbaren.

riдер col cuore, e pianger e' gli occhi. Met het hart lachen, en met de oogen weenen, huilen.

prender', pigliar qualche cosa a cuore. Iets ter harten nemen, trekken, iets behartigen, beyveren, zorge over iets dragen.

metterfi (ponerfi) qualche cosa in cuore, baver qualche cosa in cuore. Iets by zig besluiten, vaststellen, voor-nemen, besloten of voorgenomen hebben.

di buon cuore. Van goeder harten, van harten, dat is, gaarne, gewilliglijk, goedwilliglijk, vaardiglijk.

di mal cuore. Ongaarne, tegen wil of dank, ongewilliglijk, door dwang.

tutti d' un cuore. Alle eendragtelijk, eenpariglijk, eenmoediglijk, eensgezind, enz.

amar di tutto cuore &c. Van ganzcher harte liefhebben, beminnen, enz.

esser' a cuore qualche cosa ad uno. Iemand iets ter harten gaan, aangelegenzyn.

accender, infiammar, affezionar' &c. il cuore. Het hart ontsteken, ontvonken, bekooren, verliefd maken, verlieven, enz.

vi leggo il cuore nella fronte. Ik zie, ik bespeure het aan u, uw gelaat of aangezigt geeft het te kennen.

toccar' il cuore ad uno. Iemand het hart of gemoed raken, iemand in zyn gemoed raken of tasten.

purgar, nettar, lavar' il cuore. Het hart, dat is, het geweten zuiveren, reinigen, wasschen.

unir' il cuore a Dio. Het hart of gemoed met God vereenigen, zig naar Gods wille voegen of schikken.
dar il cuore ad uno, ad una cosa. Aan iemand of iets het hart geven, dat is, zig geheel aan iemand overgeven.

baver' il cuore a qualche cosa. Gedagten; ook liefde en genegenheid tot iets hebben, of dragen.

venir' in cuore ad alcuno. Ter harten, dat is, in de gedagten, in den zin komen, invallen, te binnen komen.

metter qualche cosa in cuore ad alcuno. Iemand iets ter harten, dat is, in de gedagten brengen, erinneren.

Cuore. Hart, dat is, edelmoedigheid, grootmoedigheid, heldenmoed, enz. *V. Animo, Coraggio.*

prender', riprender' il cuore. Moed vatten of grijpen, weder moed scheppen, den moed hervatten.

perder' il cuore. Den moed op- of verloren geven, den moed verliezen, het hart laten vallen, in de schoenen zakken.

baver' il cuore nelle budella. Het hart in de ingewanden: (wy zeggen) in de schoenen of elleboogen hebben.

star di buon cuore. Goeden moed hebben, moed houden, goeds moeds zyn.

baver' (bassar ad uno) il cuore. Het hart, den moed hebben, harts of moeds genoeg hebben, stout genoeg zyn, moed hebben om iets te bestaan of uit te voeren. *V. Animo.*

come vi può soffrir il cuore di? &c. Hoe kon gy 't over het hart brengen van? enz.

vi darebbe (basterebbe, patirebbe) il cuore di vederlo, farlo &c? Zoud gy wel het hart hebben, zoud gy wel durven, den moed hebben om te zien, te bestaan? enz. zoud gy 't over het hart kunnen brengen?

povero cuore, cuore basso. Een arm slegt, nederig, laf, verwyfd hart of moed.

cuore intrepido e grande. Een onverschrikt, onvervaard, onbeschroomd, onvertsaagd hart of heldenmoed.

viltà del cuore. Lafheid, verwyfdheid des harten (gemoeds) enz.

Cuore. Met. Het middelpunt, het midden van een kring of diergelyk. *V. Centro.*

nel cuore dell' inverno. Midden in de winter, in 't hartje van de winter.

nel cuore d' Alemagna, della Francia, del paese. Midden, in het hartje van Duitschland, Vrankryk, enz. midden, of in 't hartje van het land.

Coricino, Coratello. Een klein hart, een hartje.

Coraggio, Coraggioso &c. V. Sopra.

Corata, Coratella &c. V. Sopra.

Cordiale, Cordialmente &c. V. Sopra.

CORROTTO. V. Corruccio &c.

CUPIDO. De minnegod, de God der liefde.

CUPIDO. Begeerlyk, genegen, belust, lustig.
cupido di honore. Eerzugtig, eergierig, roemzugtig
begeerlyk, zugt tot eer of roem.

Cupidissimo. Zeer begeerig, zeer genegen, zeer belust, zeer lustig.

Cupidamente, cupidissimamente. Zeer graag, gretiglyk, blydelyk, gaarne, driftiglyk, vieriglyk, met groote begeerte en verlangen.

Cupidità, Cupidigia. Begeerlykheid, begeerte, lust; ook gierigheid, karigheid, wrekeid, geldzugtigheid, begeerlykheid tot geld en goed.

raffrenar la cupidità (cupidigia.) De begeerlykheid, lust, drift; ook de gierigheid wederhouden, intoomen, beteugelen, matigen.

cieca cupidità. Blinde begeerlykheid, blinde drift, onmatigen yver.

CUPILE, Cupolo. Een byekorf.

CUPO. Diep, gelyk een schotel. *Met.* Diepzinnig, arglistig, doortrapt, gauw, loos.

un vaso cupo. Een diep vat of komme.

color cupo. Hooge, verheve, diepe verwe.

buomo cupo e scalbro. Een diepzinnig, arglistig, doortrapt, loos mensch, die niet te doorgronden is.

cupi consigli. Diepzinnige, arglistige, behendige, looze, lustige raden of aanslagen.

Cupezza. Diepte. *Met.* Diepzinnigheid, arglistigheid, doortraptheid, behendigheid, bedrog, gauwigheid.

CUPOLA, Cuppola, Coppola. Het bovenste gewelf of dak van een kerk of tooren; ook de kerk of kloktrooren zelf.

la cupola di san Pietro. Het gewelf of dak van S^t. Pieters tooren tot Rome.

Cúpola. V. Cupile.

CURA. Zorge, gedagten; ook bewind, op- of toezigt over iets.

baver cura di qualche cosa. Het bewind, zorge, op- of toezigt over iets hebben, iets te bezorgen hebben.

cura della casa. De huishoudinge bezorgen, waarnemen.

prenderfi (darfi) cura di qualche cosa. Een zake op zig nemen, bezorgen, waarnemen, zorge over iets dragen.

poca cura si dava di questo. Hy vraagde daar weinig na, hy was daar weinig voor bezorgt, of bekommerd, hy kreunde zig daar niet aan, hy gaf daar weinig om, hy liet zig daar weinig aan gelegen zyn.

commetter (appoggiar) la cura di qualche cosa ad uno. Iemand de zorge, het bestier of bewind, de op- of toezigt over een zake opdragen, bevelen, aan- of toevertrouwen.

porre (metter) cura a (in) qualche cosa. Zyn vlyt en zorge in iets besteden.

lasciar la cura di qualche cosa ad un' altro. De zorge, op- of toezigt over een zake aan een ander overlaten, opdragen.

molta sollecita, gran &c. cura. Grootte zorge, zorgvuldigheid, vlyt, naarstigheid.

cure domestiche, familiari &c. Huisselyke zorgen.

Cura. De (cure) geneezinge, heeling, artzney of geneesmiddel.

cominciar' una cura generale, (medica.) Een gemeene, ordentelyke (cure) of geneezinge ondernemen, beginnen, aanvaarden.

prolongar la cura. De (cure) of geneezinge verlengen, uurtellen.

far la cura. (Cureren) genezen, heelen, met de (cure) of geneezinge bezig zyn.

cura di anime. Zielzorge, geneezinge der zielen.
Curare, Curarsi. Zorgen, agten, hoog agten, (naar iets vragen,) veel om iets geven.
curare qualche cosa, curarsi di qualche cosa. Iets agten, naar iets vragen, veel om iets geven.
io non curo il freddo. Ik agte de koude niet, ik geve om de koude niet.
non curare, (curarsi di 'a) far qualche cosa. Weinig of niets agten van iets te bestaan of uit te voeren.
non mi sono curato di lasciar' ogni cosa per lui. Ik heb 'er niets na gevraagd, ik heb het niets geagt, niets daar om gegeven, om zynent wegen alles te staken, te agterlaten, enz.
non si cura più di lei. Hy vraagt niet meer na haar, hy geeft niet meer om haar, hy agt haar niet meer, hy laat zig aan haar niet meer gelegen zyn.
non mi curo, (poco m'ene curo.) Ik vrag niets daar na, ik geve 'er weinig om, ik agte het niet.
Curare. (Cureren,) genezen, heelen. *V. Medicare.*
curar la malatia, l'animalato, l'infermo. De ziekte, den zieken, genezen, heelen.
curar la febbre. De koorts verjagen, verdryven.
curar le anime. De ziele bezorgen, voor zyn ziele bezorgt of bekommerd zyn.
Curarsi. Zig genezen of heelen laten.
Curare. Vegen, zuiveren, reinigen, schoonmaken.
curar' il destro. Het huisje vegen, ruimen, zuiveren, schoonmaken.
curar' le orecchie, i denti &c. De ooren, de tanden zuiveren, schoonmaken.
curar' i lini &c. Het linnegoed of lynwaat wasschen, reinigen, zuiveren, schoonmaken.
curar' un pesce, una gallina. Een visch, een hoen schoonmaken, het ingewand uitnemen.
cura-destri. Een kak- of schyhuusveger, een nagtwerker, nagtarbeider.
cura-orecchie. Een oorlepel.
cura-netta. Een yzer daar men de paarden de voeten mede schrabt, of schoon maakt. (Is een zeker werktuig of gereedschap der smeden.)
Curandaio. Een bleeker van lynwaat.
Curante. Zorgende, zorge over iets dragende.
un giovane non curante. Een onagzaam, zorgeloos jongeling, die zyn eige hoofd en driften opvolgt.
Curabile. Geneezelyk, dat men genezen of heelen kan.
Curato. Bezorgt, voorzien; ook genezen, geheeld.
esser ben (mal) curato. Wel of qualyk bezorgt; ook voorzien; ook genezen, geheeld worden.
Curato. Een harder, een priester, een zielzorger, een paltoor of predikant.
beneficio curato. Een (beneficie) of prebende van een harder of zielzorger, dien de zorge der zielen is aanbevolen.
Curatore-trice. Een bewindhebber van iets: een bezorger, toezienner, verzorger, een genees- of heelmeeester; ook een veger, opruimer, schooemaker, schoonmaakster, een weesbezorger of voogd, weesbezorgster of voogdes.
Curativo. Genezende, heelende: dat kragt of deugd heeft om te genezen.

Curazione. V. Cura.
Curioso &c. V. Abbasso.
CURBA. Een gebrek dat de paarden agter de knyschryve krygen van stooten, en stokslagen, waar door zy mank gaan.
CURIA. Raad- of stadhuis, vierfschaar.
Curiale. Van het stad- of raadhuis; ook van, of tot de cancellary behorende; ook een amptenaar of bediende van het geregt, voornamentlyk tot Rome; ook een schryver aan 't Hof.
CURIOSO. Nieuwsgierig, driftig of begeerig om iets te weten.
esser curioso di saper, far qualche cosa. Nieuwsgierig zyn; ook zeer verlangen om iets te weten of te doen.
troppo curioso. Al te nieuwsgierig, al te driftig.
un (uomo) curioso, un gran curioso. Een nieuwsgierig mensch, die zeer driftig of begeerig is om al het nieuws te weten; ook die begeerig is om alles te zien en zig toe te eigenen.
vi sono pochi curiosi. Daar worden weinig nieuwsgierige, dat is, weinig liefhebbers van deze konst gevonden.
Curioso. Dat van nieuwsgierige zaken of tydingen handeld; ook dat eenige nieuwsgierigheid wekt, veroorzaakt.
libro curioso. Een nieuwsgierig boek.
Curiosissimo. Zeer nieuwsgierig, zeer begeerig om iets te weten.
Curiosamente. Nieuwsgieriglyk, met een groote nieuwsgierigheid; ook zorgvuldiglyk, naarstiglyk.
guardar, ascoltare, domandar, toccar &c. curiosamente. Nieuwsgieriglyk, met een groote drift of begeerte; ook naauwkeuriglyk, met groote vlyt of aandagt aanschouwen, toehooren, toeluiseren, vragen, enz.
occuparsi curiosamente. Zig met aardige dingen bemoeijen, bezig houden.
Curiosità. Nieuwsgierigheid, begeerte om iets te weten.
domandar con curiosità. Nieuwsgieriglyk vragen.
pascer la curiosità. Zijn nieuwsgierigheid voeden.
egli è una troppa curiosità di voler &c. Het is een al te groote nieuwsgierigheid te willen, enz.
curiosità di libri, habiti &c. Nieuwsgierigheid in boeken, zinlijkheid in kleederen, enz.
CURLO, Curvo. Een Rolle, die men op den oever van de zee hellende legt, om schepen in 't water te brengen, of die men gebruikt om groote zwaartens of lasten te bewegen.
CURSORE. V. Correre.
CURTO &c. V. Corto.
CURVO &c. V. Corvo &c.
CUSCINO, Cusfimo. Een oorkussen, een kussen.
V. Cossino.
Cuscinetto. Een klein kussen, een kussentje.
CUSTODE. Een bewaarder, voogd, opziender, hoeder.
Custodire. Bewaren, behoeden, gade slaan, zorg voor iemand of iets dragen.
custodir' un secreto. Een geheim bewaren, by zig houden.
Custodito. Behoed, bewaard. Ook *Met.* Heimelyk, geheim, verborgen. *lepid.*

la più custodite notizie. De geheimste, verborgenste kennissen of wetenschappen.

Custodia. Hoedinge, bewaringe, beschuttinge, bescherminge.

pigliar qualche cosa in custodia. Iets in bewaringe, bescherminge of behoedinge nemen.

tener uno, o qualche cosa in custodia &c. Iemand of iets in zijn beschuttinge, bescherminge houden.

tener (barre) custodia di qualche cosa. Iets hoeden, behoeden, bewaren.

CUTICAGNA. V. Coticagna.

D.

DA, een Voorstelwoord (*Prepositio*) afkomende van het Latijn *a, ab, ex,* word ook by de Artikel *il, lo, la,* en in plur. *li (ij) gli, le* gevoegt, gelijk *dal, dallo, dalla, Plur. dalli (dai, da')* *da gli, dalle,* in plaats van *da il, da lo, &c.*

da Dio procede ogni bene. Van God komt al het goede voort.

vengo da Roma. Ik come van Rome.

da Roma a Napoli. Van Rome naar Napels.

cominciamo dal più vecchio &c. Laat ons van de oudste beginnen, een begin of aanvang maken.

costretto dalla necessità. Van de nood gepraamt, geperst, gedwongen.

vi è gran differenza da questo a quello. Daar is een groot verschil of onderscheid van dit tot dat.

Da, heeft anders de beteekenis van vele Duitse *Prepositiones* (Voorstelwoorden) en spreekwijzen, namentlijk van, weg, uit, tot, by.

d'adosso (da dosso, daddosso.) Van de hals, van het lyt. V. *Dosso.*

da lontano, (da lungi.) Van verre.

da vicino, (da presso, d' appresso.) Van na, of digte by.

da giovanetto, da puttino (da piccolo.) Van zijn kindsheid af, van zijn teedere jaren af, van zijn jeugd af.

senza far distinzione dalle cose buone alle disbuone. Zonder dat hy onderscheid tusschen eerbare en oneerbare dingen maakte.

sete ben' un' altro buono da quello che foste per lo passato. Gy zijt tegenwoordig een gansch ander mensch als gy voor dezen waart.

da vero, daddovero, da senno. Uit ernst, ernstiglijk, met of in ernst.

da scherzo, da burla. Uit scherts, uit kortswijl, uit boert, jok, enz.

da bieri in quà. Zedert gisteren.

da poco in quà, da quel tempo in quà. Voor een luttel tijds, van die tijd af, zedert dien tijd.

da indi inanzi. Van die tijd af, zedert dien tijd.

da qui in poi. Hier na, namaals, naderhand, na dezen tijd, hier namaals.

al d' sezzo. Ten laatste, eindelijk, laatstelijk.

case da sera. Dingen van den avond, die by den avond geschieden, gebeuren of voorvallen; ook die men by avond behoort te doen.

da principio (da capo.) Van aanvang, van 't begin; ook van nieuws, op nieuws, enz.

da per me, da per te &c. Van my, van u zelve, uit eigen beweginge, ougedwongen.

Da (in plaats van 't voorstel *a*) tot, by, na, voor, enz.

venite da me. Komt, nadert tot my.

andarò dal Dottore. Ik zal na de (Dofstor) Geneesmeester gaan.

vi menerò da lui. Ik zal u tot hem voeren, brengen, geleiden.

da noi non si vive in questo modo. By ons leeft men zoo niet; by ons is men gewoon anders te leven.

lasciar da parte. Ter zyde stellen, aan een kant zetten.

metter da canto. Ter zijde, of aan kantstellen, leggen.

tenetemi da quello, che io sono. Houd my voor de geen die ik ben; draagt my die eer toe die my toekomt.

lo mangierò da collazione. Ik zal het tot een (collation) of avondmaal eeten; nuttigen.

Da, by een zelfstandige naam; ook by een onbepaalde wyze van een werkwoord gevoegt, stelt verscheidene schoone spreekwijzen voor, dewelke in de Duitse taal worden uitgedrukt door het voorstel *ut,* en by de byvoegende namen of bywoorden door een van de voorstellen *gelyk als, als of,* enz.

Da, om eene bequaamheid, eigendom, of toeëingeninge tot iets, te beteekenen.

panno da mantello. Laken of stof tot een mantel.

corame da scarpe. Leder tot schoenen, schoen-leder.

case da mangiare &c. Zaken tot eeten, eetwaren, spijs, of mondkost.

acqua da bere. Water om te drinken, drinkwater.

vaso da oglio &c. Een vat, kanne of kruik tot oly, een olyvat, olykan, olykruik.

boccal da vino. Een beker, kroes of (kanne) tot wyn, een wijnkroes, wijnkanne.

guanti da buona, da donna &c. Mannen- of vrouwenhandschoenen.

vestito da festa. Feest-, heilige- of vierdags-kleed.

viola da gamba. Een basviool.

molino da vento. Een windmolen.

donna da marito. Een huw- of manbaar vrouwsperson, bequaam om een man te trouwen.

polvere da denti. Een tandpoeijer, bequaam om de tanden te zuiveren, of schoon te maken.

orologio da sole. Een zonnewijzer, bequaam om de uren of getijden van den dag aan te wijzen.

viso da fermi ridere. Een zeldzaam, koddig, mismaakt aangezigt, 't gene laching veroorzaakt.

dinari da pagarlo. Geld om hem te betalen.

non baver da pagare, da vivere, da vestirsi &c. Niets hebben om te betalen, te leven, zig te kleeden, [enz.]

haver, far da cena, da pranzo &c. Iets ten middag- of avondmaal hebben, toebereiden; enz.

una cosa da niente. Een niets waardig, verwerpelijk ding, een ondeugende, slechte zake.

un' uomo da niente. Een niets waardig, onbequaam, ondeugend mensch, die men uergens toe gebruiken kan.

un'buomo da poco. Een onnut, onbequaam mensch.
egli non è da tanto, (da ciò.) Hy is hier toe niet nut,
 of dienstig, gelchikt of bequaam genoeg toe.
io non sono donna da questo. Ik ben geen vrouw die
 zulks doet, bedrijft, begaat.
vi farebbe da discorrerme tutto boggi. Men zoude den
 geheelen dag daar van kunnen praten, redeneren.
sono persone da potervi far del bene. Zy zijn menschen
 die u veel goeds bewijzen, of doen kunnen.
un'buomo da riprender'ogni uno. Een mensch die maar
 andere berispen, of bestraffen kan.
egli è ben da aliro (da troppo più) che da si vil mestiere. Hy
 is bequaam om iets anders by der hand te vatten, of
 aan te vaarden, als zulk een slegt ambagt te drijven.
baver da fare. Te doen hebben, niet ledig zijn.
abbiamo da morire &c. Wy moeten steruen, wy zyn
 de dood onderhevig, onderworpen, enz.
i peccati sono da suggire, (suggirsi.) De zonden moet
 men schuwen, vlieden, mijden.
questo non è da tacere. Dat moet niet verzwegen wor-
 den, dat moet voor den dag of aan 't licht komen.
dammi da bevore &c. Geef my te drinken, enz.
dar da mormerare &c. alla gente. Aan de menschen
 reden of oorzaak tot knorren en morren geven.
Da. Om de gelijkenis, gedaante of eigenschap van
 een zake te beteekenen.
star da Principe. Als een Prins of Vorst leven; een
 Vorstelijk leven leiden of voeren.
amar uno da fratello. Iemand als zijn broeder bemin-
 nen of lief hebben.
Da. Om verscheidene bespiegeling van een persoon te
 beteekenen.
mangiar da porco. Vreten als een varken, alles gulzig
 op- of inslokken.
il Papa fa guerra, non da Papa, ma da Principe secolare.
 Den Paus voerd den oorlog of krijg niet als Paus,
 maar als een wereldlijk Vorst of Prins.
parlar &c. una cosa da Medico &c. Iets praten als een
 arts of geneesmeester.
star da fantesca &c. in casa di uno. By iemand als een
 dienstmeid woonen, voor meid dienen.
Da. Om iemands zeden, gebaarden, enz. te betee-
 kenen.
viver da Cristiano. Als een Christen leven, een Chri-
 stelijk leven leiden.
vestir da par suo. Zig kleeden als iemand van zyns
 gelijken betaamt, wel aanstaat.
combatter da soldato. Stryden of vegten als een soldaat.
far da medico &c. Zig voor heelmeeester of geneesheer
 uitgeven.
cofe da ragazzi. Boeveryen of schelmstukken, wis-
 jewasjes, zotternyen of kinderspel.
azione da furbo. Een listig boef- of schelmstuk.
servir da paggio &c. Voor pagie of hoveling dienen.
cofe da penfarci ben sopra. Zaken van groot gewigt of
 aangelegenheid, zware en gewigtige zaken, die
 wel te overwegen of te overdenken zyn.
Da. Om een waardigheid of verdienste; ook een man-
 gel of overvloed te beteekenen.
boccon da Cardinale, da prete. Een Kardinaal- of Pa-

penstukje, een lekker beetje dat een Kardinaal of
 Paap eeten of nuttigen zoude.
un pasto &c. da Principe. Een Vorstelijke maaltijd,
 daar zig geen Vorst of Prins behoest te schamen.
un arte da grandi. Grooter heerenkonst; ambagt of
 wetenschap van groote heeren.
buomo da robba. Een man die geld heeft, die ryk van
 geld, van groote middelen of welgesteld is.
buomo da bel tempo. Een mensch die in brassen en stem-
 pen zyn leven versty, goede dagen heeft, enz.
buomo da bene. Een vroom, eerlijk, opregt man.
V. Bene.
Da. Om een benaminge, bynaam of Van te beteekenen.
l'buomo dagli occhiali. Een man die brillen verkoopt,
 een brilverkooper, een koopman in brillen.
Marcuccio dal naso grande. De Marcuccio met de groo-
 te neus, de grootneufige Marcuccio.
la donna da' libri. De bockevrouw, die boeken te
 koop heeft, verkoopt.
il cavaliere dalla croce nera. De Ridder van het zwart-
 te kruis, die het zwarte kruis in zijn wapen voert.
Da, in de plaats van het bywoord outrent, wel, ten
 naasten by, byna, bykans.
venero da cento lupi. Daar quamen wel honderd wol-
 [veu.
baveremo da dodici compagni. Wy zullen outrent, of
 ten naasten by twaalf medgezellen hebben.
ci sono stato da sci volte. Ik ben outrent, byna, wel ses
 malen daar ter plaatse geweest.
Da, da che. Van dien tyd af, dat, zedert dat; ook
 nademaal, dewyl, vermits, doordien.
da che venni in questa città. Zedert, of van dien tyd af
 dat ik in deze stad ben gekomen.
da che lddio così vuole. Dewyl het God dan zoo hebben
 wil, vermits het dan de wille Gods is.
 D A B E N E, Dabbene, Da bene, Dabenaggine &c.
V. Bene.
 D A D O, daai. Dobbellsteenen, teerlingen.
giocar a dadi. Dobbelen, met dobbellsteenen spelen.
scambiar' falsar &c. i dadi. De dobbellsteenen verkeer-
 ren, verwisselen, verruilen, vervalschen.
dadi falsi. Valsche dobbellsteenen.
Dadeggiare. Met dobbellsteenen spelen, dobbelen.
 D A D O S S O, Daddosso. *V. Doffo.*
 D A D O V E R O, Daddovero. Ernstelijk, met, of
 in ernst. *V. Da.*
 D A G A. Een pook, moordprijem, dagge. *V. Stilo &c.*
Daghetta. V. Sopra.
 D A I N A, Daino. Een wilde geit, een klipgeit.
 D A L, dallo, dalla, dalli, dalle. Van den, van de, van die.
 D A L L A T O, d'allato. *V. Lato.*
 D A L M A T I C A. Een Leviteurok, een witte Prie-
 stersrok; ook de lange koorrok, welken de Kei-
 zers aan hebben als zy gekroond worden.
 D A M A. Een dame, hofdame, een adellijke vrouw,
 een Juffrouw, een Princesse of Vorstin. Ook *Mes.*
 Een meestersse, beminde, liefste, vryster.
le dame. De dame, hofdamen of juffrouwen.
una bella dama. Een schoone dame, een mooye juf-
 frouw.

una gran dama, dama di qualità. Een vrouw van de eerste rang, een voornaam, aanzienlijke juffrouw. *cavallieri e dame.* Hovelingen, hofjonkers en damen. *dama di corte (di honore.)* Een hofdame, hof-kamer-vrouw, staatjuffrouw.

la dama della Regina. De dienaar, dienstmaagd of kamermeid van de Koningin.

andar' a visitar la sua dama. Zyn beminde, zyn liefste of vrylter gaan bezoeken.

Damigella. Een jonge dame of juffrouw, juffrouw tje.

Dama, Madama. V. Abbaso.

D A M A, Dame. Damspel.

giuocar' a dame. Op het dambord spelen, danamen.

Damiere. Dambord.

D A M A S C O. Damascus, thans Scham, een stad in Syrie; ook een zyde stoffe met veel groote bloemen doorwrogt: damast.

robbia di damasco. Een damasten rok of kleed.

Damascino, Damascino. Van Damascus, daar toe behoorende.

prugne damascine. Pruimen van damast: zekere pruimen naar dien naam geheten.

acciaio fino damascino. Staal van Damascus, of zoo syn als te Damascus gewerkt word.

Damascare. Op de wyze of aart van damast maken, met bloemen of loofwerk doorwerken.

damascar tele. Lynwaat met bloemen of loofwerk maken, doorwerken.

D A N A I O, Danaro, Denario, Denaro. Een penning of een zeker stuk gelds't welk rien alles, dat is, rien kopere stukjes waardig was; ook een gewigt van ses granen.

non ho pur un danario adosso. Ik hebbe geen penning geld by my.

Danaro, danari, Denaro, denari, Dinaro, dinari. Geld in 't gemeen.

danaro pronto, danari pronti, (constanti.) Baarschap, baar, gereed geld.

i danari fanno correr' i zoppi, cantar i ciechi (gli orbi.)

Het geld doet de lammen en krepelen loopen, en de blinden zingen, dat is, het geld verzoet den arbeid.

per il danaro si fa ogni cosa. Om, ter oorzaak, uit liefde van het geld doet men alles.

haver (portar) danari allato. Geld by zig hebben of dragen.

gran danario, una gran somma (quantità) di danari. Een groote somme gelds, een meenigte gelds.

de' miei danari. Van myn geld, dat is, van myn middelen.

a forza di danari. Met geld, door geld, door kragt of middel van 't geld

foruito a danari. Met geld rykelijk voorzien.

far (ammassar) danari. Geld verzamelen, opbrengen. *cavar, riscuoter, guadagnar danari.* Geld lossen, geld ontfangen.

investir, prestar (imprestare) danari. Geld ergens aan besteden, te kost leggen, geld leenen,

gettar, scialacquare, buttar, dissipar, consumar, giuocar, bever, perdere &c. i danari. Het geld onnut-

telijk doorbrengen, verquisten, verteeren, verbrassen, verzuipen, verspelen, verliezen, enz. *comprar', procacciarsi una cosa a danari &c.* Iets voor geld koopen, te wege brengen, verkrygen, bekomen. *Danaruzzo, Demaruccio.* Een kleine penning, een klein stukje gelds.

Danaoso, Adanaosato. Van, of met geld rykelijk voorzien.

D A N I E L E. Daniel.

D A N N A R E. Iemand verwijzen, veroordeelen, verdoemen, een zaketegen wyzen. *V. Condannare &c.*

Dannare. Berispen, bestraffen, veragten, versmaden, verwerpen.

dannar le azioni altrui. Iemands doen en laten veragten, versmaden, berispen, bestraffen.

dannare. Uitschiffen, uitschrapen, vernietigen, te niet doen, afkeuren, afschaffen.

dannar la lettera. De brief uitschiffen, te niet doen, vernietigen.

dannar la obbligazione. De schuldbrief of (obligatie) te niet doen, vernietigen.

Dannarsi. Verwezen, veroordeeld, verdoemd worden.

Dannato. Verwezen, veroordeeld, verdoemd; ook een verdoemde.

un'anima dannata, un dannato. Een verdoemde ziel. *li dannati.* De verdoemden.

una porta dannata. Een vernagelde poort.

Dannabile. Verdoemelijk, verdoemens; ook berispens waardig.

vita, dannata. Een verdoemelijk, godloos leven.

Dannatamente. Op een verdoemelijke, godlooze wijze.

peccar dannatamente. Verdoemelijk, dat is, zeer grovelijk en doodelijk zondigen.

Dannazione. Doeminge, verdoeminge, verdoemenisse. *L'eterna dannazione.* De eeuwige verdoemenisse.

D A N N O. Schade, nadeel, verlies.

danno grave, irreparabile. Een groote, onherstelbare schade.

patir, haver il danno. Verlies of schade hebben of lyden moeten.

chi ha il danno, ha le beffe. Die het verlies of schade heeft, heeft den schimp of spot nog daar by.

far danno. Iemand schade doen of toebrengen.

il troppo bevere fa danno alla sanità. Het onmatig drinken is schadelijk aan de gezondheid.

ristorar', bonificar' compensar' il danno. Het verlies of schade vergoeden, goed maken, herstellen, verzetten.

mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro &c. (è il) danno. Myn, uw, zyn verlies of schade, de schade is myn, uwe, zyn, onze, uwe, hunne enz. daar mag ik,

gy enz. voor zorgen of instaan.

se poi non riuscirà, vostro danno. Maar zoo het naderhand averegts uitvalt of mislukt, zoo zal het verlies of de schade voor uw reekeninge zyn.

chi non ha cervello suo danno. Die geen verstand of kennis heeft, moet zig zelve de schade wyten.

questa cosa riuscirà a vostro danno. Dat zal tot uw eigen nadeel of schade uitvallen.

ven' avedrete, ma col vostro danno. Gy zult het ten laaftzien, maar met uw groote fchade.
a danno, (a' dammi.) Tot nadeel of fchade.
macbinar, difegnar' a' danni di qualcheduno. Op iemands nadeel of fchade bedagt zyn, op wat wyze men iemand fchade doen of toebrengen kan.
Dannoso. Schadelyk, nadeelig, verderfelyk.
riufcir, effe' dannoso. Schadelyk, nadeelig zyn.
Dannosiffimo. Zeer nadeelig of fchadelyk.
Danneggiare, Dannificare. Benadeelen, befchadigen, fchade doen, fchade toebrengen, afbreuk doen.
danneggiar' alcuno. Iemand benadeelen, befchadigen.
danneggiar' i nemici. De vyanden afbreuk of fchade doen.
Danneggiato. Benadeeld, befchadigt, tot fchade gekomen.
effe' danneggiato sopra i beni, l'honore &c. Aan zyn goederen, zyn eer en faam, verlies of fchade geleden hebben.
danneggiato oltre la metà. Over de helft benadeeld, befchadigt zyn, meer als de helft verlooren hebben.
Danneggiamento, Danneggio. Benadeeling, befchadiging.
D A N T E. Een Eland. Een diereenhart gelykende. Ook gevende, fchenkende, vereerende, die gevende of fchenkt; een gever, fchenker, weldoender.
colletto di dante. Een kolder van Elands leder.
D A N Z A. Een dans, rey, dansrey.
far una danza. Danfen, fpringen.
menar la danza. Den dans of rey leiden of voeren.
maestro di danza. Een dansmeester.
entrar' in danza. Den dans of rey aanvangen, beginnen te danfen.
effe' in danza. Mede in den dans, dat is, in 't fpel zyn.
Danzare. Danfen, fpringen.
Danzatore, Danzario. Een danfer, fpringer.
Д А П О С О, Depocaggine. V. Poco.
D A P O I, Dapoiche. V. Poi.
D A R D O. Een pyl, fchigt, fpies, en allerhande werpgeveer.
brandir (lanciar) un dardo. Een fchigt of pyl werpen, fchieten.
Dardeggiare. Met fpiefen, fchigten of pylen fpielen, fchigten of pylen werpen, fchieten.
D A R E. Geven, afgeven, uitgeven, uitdeelen, leveren, overleveren, medegeven, overgeven; ook fchenken, vereeren, mededeelen; ook vergunnen, verleenen, toefaan, brengen, veroorzaken.
dar qualche cosa ad uno. Iemand iets geven, fchenken, vereeren.
fe lddio mi da la grazia. Zoo my God de genade geeft, vergunt, verleend.
dar da mangiare, da bere, da beccare &c. Iemand te eeten, te drinken geven, fpyzigen, voeden, de koft geven.
dar' da mangiare a polli &c. De hoenders te eeten geven, voeden.
dar delle bastonate (buffe, delle buone) ad uno. Iemand hardeftokflagen geven, afroffen, afsmereu.

dar' uno sciaffo (una guanciata) ad uno. Iemand een oorvyg, vuift of kinnebakflag geven.
baver' a dare ad alcuno. Iemand geven of opbrengen moeten, dat is, iemand fchuldig zyn, aan iemand verpligt of gehouden zyn.
dar le carte. De kaarten geven, uitdeelen.
dar le lettere. De brieven uitgeven, uitdeelen. V. *Dispensare.*
dar licenza, podestà. Verlof, magt of geweld geven.
dar per Dio, per limofina. Om Gods wille, om de liefde Gods geven, tot een aalmoes geven.
dar gusto, consolazione, contento (sodisfazione &c. ad uno.) Iemaud luft, trooft, vreugde, genoegen geven, brengen, veroorzaken.
dar fastidio, noia, impaccio, disgusto, mortificazione &c. ad uno. Iemand verdriet, ongelegenheid, betet, onluft, moete of overlast aandoen, brengen, veroorzaken.
dar parole, canzoni ad uno. Iemand goede woorden geven, met goede woorden paaijen, ftrcelen.
dar' una collazione, banchetto &c. Een outbyt, een maaltyd, enz. ten beften geven.
dar' impreffito. Leenen, verleenen, uitleenen.
dar timore, spavento &c. Iemand fchrik of vreeze aanjagen, verfchrikken, verfchrikt of verbaasd maken.
una cosa terribile, che da timore (spavento) Een fchrikkelijk, vreesfelyk ding, dat fchrik of vreeze aanjaagd, verfchrikt, verbaast, enz. V. *Mettere.*
dar a credito. Borgen, te borge geven, leenen.
dar' ad usura. Op woeker geven, leenen.
dar' in dono. Tot een gefchenk of vereeringe geven, fchenken, vereeren.
dar' il Battesimo, la Confermazione &c. Het Doopfel of Vormfel geven, verleenen, doopen, vormen.
dar l'assoluzione. De (absolutie) vergiffenis, of quyticheldinge der zonden geven.
dar la Communione. De (Communie) het Nagtmaal uitdeelen, uitreiken.
dar la sua benedizione. Zyn zegen geven, zegenen.
dar l'acqua benedetta. Met wywater befprengen, besproeijen.
dar la sentenza. Een vonnis of oordeel uitspreken, geven.
dar principio, cominciamento, mano. Een begin van iets maken, aanleidinge tot iets geven, de hand aan iets slaan.
dar fine, compimento, termine ad una cosa. (Een ding) voltrekken, voltooijen, volvoeren, ten einde brengen, voleindigen.
dar testimonio (testimonianza.) Getuigenis geven, getuigen, verklaren.
dar legge. Een wet instellen, geven, maken.
dar fede, credenza. Geloof geven, voor waarheid aannemen, gelooven.
dar la sua parola. Zyn woord geven, toezeggen, beloven.
dar risposta, (la risposta.) Befcheid of antwoord geven; antwoorden.
dar' in luce un libro. Een boek uitgeven, in 't licht geven, gemeen maken.

dar Pacqua alle mani. Water geven om de handen te wasschen.

dar la baia (la burla) ad uno. Iemand een pots spelen, doeken, bespotten, uitlachen.

dar buon' esempio ad uno. Iemand een goed voorbeeld geven, met een goed voorbeeld voorgaan.

dar' ordine. Belasten, bevelen, gebiedten, last, of bevel geven.

dar avviso. Berigt of antwoord geven, berigten.

dar segno, dimostrazione. Een teeken geven, toonen.

dar' il segno (il motto) della guardia. Het woord, de leus

dar conto. Rekenſchap geven. [geven.]

dar cagione. Reden of oorzaak geven.

dar mancia, caparra &c. Drinkgeld, oppgeld, een pandpenning geven.

dar fuoco alla macchina. V. Machinar.

dar grazia, lustro &c. a qualche cosa. Een ding ophelderen, vertieren, opprouken, een glans of luister geven.

dar' animoad alcuno. Iemand moed of hart in 't lyf ſpreken.

dar la morte, la vita &c. ad uno. Iemand ombreugen, vermoorden, het leven geven, ſchenken.

dar' il contrapeso a qualche affare. Het tegendeel, of tegen party in een zake houden, tegenſtreven, tegenſpreken, wederſtreven, zig tegenſtellen, tegen aan kanten.

dar l'ultimo crollo ad uno. Iemand den laaſten ſlag of doodſteek geven.

dar' il sacco alla città. De ſtad plonderen, uitplonderen.

dar qualche cosa in preda 'a bottino.) Iets tot roof, ten prooy of buit geven.

dar' il colpo mortale ad alcuno. Iemand dood ſlaan, dooden, vermoorden. een doodelijke ſlag of ſtoot geven.

dar' una mentita ad uno. Iemand heeten liegen.

dar la caccia ad uno. Iemand vervolgen, najagen, nazetten.

questo podere mi da mille scudi all' anno. Dit erf- of landgoed brengt my jaarlyks duizend kroouen op.

il cuore mi daria ben di far questo. Ik zoude het hart of moed wel hebben om dat te doen.

dar battaglia. Vegten, ſtryden, ſlaan, handgemeen zyn, ſlag leveren.

dar dell' eccellenza, dell' illustrissimo &c. ad uno. Iemand den naam of titel van zyn Doorlugtigheid, Genaden, of Hoogheid geven.

me da à cani ed a porci. Zy geeft aan honden en zwynen.

io vi ho dato un buon maestro &c. Ik hebbe u een goede, ervare, bedreve meeſter gegeven, aan- of toegegewen.

dar' una cosa per facile ad uno. Iemand een ding ligt eu gemaklyk verbeelden, opgeveu, ligt doen (ſchynen, ligt maken.

dar' a credere qualche cosa ad uno. Iemand iets wys, vroed of diets maken, verbeelden, iets op de mouw ſpellen, voorpraten, enz.

dar' ad intendere, a sapere &c. ad uno, qualche cosa. Iemand iets te kennen geven, verwittigen, verſtendigen, bekend maken.

T O M. I.

dar parte ad uno di qualche cosa. V. Parte.

non si può dar mostro più pernicioso. Daar kan geen ſchadeliker gedrogt of monſter gevonden worden.

dar da parlare, dire, mormorare, da ridere alle brigate.

De menſchen reden of oorzaak tot morren, tot knorren, tot lachen, enz. geven.

dar' a vedere (a diroedere.) Te kennen of te verſtaan geven. [ven.]

dar da correr' ad uno. Iemand genoeg te loopen en te rennen geven.

Dare. Toeſtaan, toelaten, gebengen, dulden, gedoogen; ook toeſchryven, wyten, verwyten, te laſte leggen.

questo si dà à gli amanti di poter &c. Dat word de minnaars toegegeven, dat zy konnen, enz.

dammi Signor Iddio ch' io ti ami. Geef, vergun, verleen my Heere eu God, dat ik u liefhebbe, be-minne.

dare questo alla sua ignoranza. Schryf dit zyn onwettenheid, zyn onkunde toe.

Dare. Geven, dat is, bewyzen, aanwyzen, aantoonen, ontdekken, enz. *V. Dire.*

la tua ciera lo dà. Uw gelaat of gezigt wyft het aan, geeft het te kennen.

Dare. Geven, dat is, ſlaan, ſmyten, toeſlaan, toeſmyten; ook treffen, raken, ſtooten, aanvallen, beſpriegen, overvallen.

dar ad uno. Iemand ſlaan, ſmyten.

chi ti ha dato? Wie heeft u geſlagen, geſmeteu?

da gli, da gli. Sla, ſmyt toe, ſla daar op.

dar' nel bianco. Het wit raken of treffen.

dar nel tamburo. De trommel ſlaan of roeren.

dar' all' arma. Alarm ſlaan, blazen, makeu.

dar battaglia. De ſlag leveren.

dar d'un ciottolo nelle calcagna ad uno. V. Ciottolo.

dar d'un bastone &c. Iemand ſtokſlagen geven, aſtroſſen, afmeeren.

dar sopra la testa ad uno. Iemand op het hoofd ſlaau, ſmyten, treffen; ook iemand doodſlaan.

se gli può dar nel capo. Hy heeft een harden kop, meu kan 'er op ſlaan.

dar sopra i nemici (dar adosso a' nemici.) Op den vyand los gaan; ook op den vyand aanvallen, ſtorten.

questo vino dà in testa. Deze wyn ſlaat (of ſtygt) in 't hoofd.

dare nella ragna, rete. In het net of de ſtrik vallen, daar in verwart of gevangen worden.

dar nel muro, nella parete. Aan of tegens de muur ſtooten, loopen.

qual l'afino dà in parete, tal viceve. V. Afino.

la spada mi dà nelle calcagna. De degen ſlaat of ſtoot my agter, aan of tegen de hielen.

la saetta diede in un' albero. De blixem ſloeg in een boom.

il vento &c. dà in quel luogo. De wind ſlaat, waayt ſchriklyk daar ter plaatſe.

il Sole, la Luna, il lume dà ne gli occhi. De Zon, de Maan, het licht ſchyn't my regt in de oogen.

dar dentro. Daar in ſlaan, ſmyteu, treffen, daar op aanvallen, indringen, los gaan; ook begin-nen,

S C

n i c h ,

- nen, aanvangen (dog op een verwoede, onbezonne wyze of maniere.)
- dar giù.* Alles onder en over, het onderste boven laten gaan, dat is, brassen, stempen, vreten en zuiven. [pen.]
- dar' in un dirottoissimo pianto.* Erbarmelyk, bitterlyk beginnen te huilen, te weenen, te schreien, tranen te storten.
- dar ne gli spropositi, assurdi, inconvenienti.* Ongerymde, zotte dingen voor den dag brengen, praten; ook een oneerlyke, onbetamelyke handel drijven. [ven.]
- dar nell' humore, nel genio &c. di uno.* Zig naar iemands aart of genegenheid schikken of voegen; ook iemand welaanstaan, gevallen, behagen.
- Dare.* Geraken, vervallen, komen.
- dare nelle unghie, mani di uno.* Iemand in de klauwen of poren, handen, enz. geraken, vervallen.
- dar nell' opinione di uno.* Tot iemands gevoelen of meening overgaan, vervallen, dat is, met iemands gevoelen over een stemmen, van het zelve gevoelen zyn.
- dar in terra.* Aankomen, landen, belandden, aan land varen.
- de gutera dietro in terra.* De galcyen stooten aan land; ook quamen of voeren aan land.
- dar la scalata.* De stormladders aanhegten, aanslaan.
- darle tutte vinte.* Alles verlooren geven, zig overwonnen geven.
- darè di occhio a qualche cosa.* Iets aanblikken, een oog, een blik op iets werpen of gooijen.
- dar di becco, naso, cesso, muso in qualche cosa.* Zyn mond, zyn neus, bakkes in iets steken.
- dar del capo nel muro.* Met het hoofd tegen de muur loopen, stooten.
- darè del pie in terra.* Met de voet tegen de grond stampen, stooten.
- dar de i remi nell' acqua.* De riemen in 't water laten vallen, wegvaren, voortdrceijen.
- dar di orzo (di urto) in qualche cosa.* Tegen iets stooten, of aanstooten.
- dar de' calci.* Agteruit schoppen, agteruit slaan, (gelyk de paarden, ezels, enz.)
- dar de' calcagni, (delle calcagna.)* Met de hielten stampen, trappen of stooten.
- dar di perna, lingua &c.* Een linie, trek of streep met de penne, met de tonge, enz. doen of maken.
- dar' una volta, una spasseggiata.* Een kuyertje, een wandelingtje doen, wandelen, kuyeren, spassieren.
- Dare, Darfi.* Zig geven, zig overgeven, onderwerpen, begeven.
- darfi ad uno.* Zig geheel en al aan iemand overgeven.
- darfi à credere (ad intendere.)* Zig inbeelden, zig laten voorstaan; ook meenen, oordeelen, gelooven, van gevoelen of meeninge zyn.
- darfi à qualche cosa.* Zig tot iets overgeven, begeven, toewenden.
- darfi a far qualche cosa.* Iets aanvaarden, iets ondernemen, iets beginnen of aanvangen te doen.

- darfi in preda a qualche cosa.* Zig aan iets ten roof of prooy geven, dat is, zig geheel aan iemand onderwerpen, zig 't eenemaal aan iemand overgeven.
- darfi a correre, fuggire.* Beginnen of aanvangen te vlugten, te vlieden, weg te loopen.
- senito questo, si diede a ridere, correre &c.* Dit gehoord of verstaan hebbende, begon hy te lachen, te vlieden, weg te loopen. *V. Mettersi, Prendere.*
- darfi fastidio, impaccio di qualche cosa.* Zig wegens een ding bekommeren, ergens over bekommerd, benaauwd, bedugt zyn.
- non vene date fastidio, impaccio.* Laat u die zake niet bekommeren of stooren.
- darfi pace.* Zig tot rust en vrede begeven.
- Dato.* Gegeven, overgegeven, onderworpen, geneigt, genegen tot iets; ook het gegeve, dat gegeven, geschonken of vereerd is.
- esser dato a qualche cosa.* Tot iets geneigt of genegen zyn.
- esser dato al giuoco, alle donne &c.* Tot het spelen, tot de vrouwen geneigt of genegen zyn.
- Dato (in buon dato.)* In goede, redelyke meeninge, in een redelyk getal, in overvloed.
- prendemmo ucelli in buon dato.* Wy hebben vogels by meeninge, in overvloed gevangen.
- dato, che &c.* In of by geval dar, enz.
- Dato, Data.* Het (datum) dat is, de gewisse dag van de maand, op welken de brief geschreven is.
- Datas e (una lettera.)* Een brief (datereen,) dagteekenen, den dag of datum daar by zetten.
- Datario.* Een zeker hedendaags hooffsch amptenaar te Rome, die de bullen dagteekent.
- Dataria.* Het ampt of bedieninge van dusdanigen amptenaar te Rome.
- Dazio.* Tol, accys, schattinge, lastgeld.
- impor, metter dazio.* Tol, accys, schattinge of lastgelden opleggen.
- pagar' il dazio.* Den tol, de schattingen voldoen, betalen.
- questa robba non paga dazio.* Deze was of koopmanschap is tolvry.
- Datiere.* Een tollenaar, een ontfaenger van tollens en lastgelden.
- Datore.* Een gever, schenker, weldoender.
- DATTILO, Dattolo.* Een dadel, de vrugt van een dadelboom; ook een dadelboom.
- alla fine ti paverà un dattero* Het zal u ten laasten gelyk een dadel, dat is, zeer zoet en aangenaam, voorkomen.
- DAVANTI &c. V. Avanti.*
- DATTORNO &c. V. Attorno.*
- DAVANTAGGIO &c. V. Vantaggio &c.*
- DAVANTINO.* Een voordoeck, voorfchoot, schortdoeck, schorte.
- DAZIO &c. V. Dare &c.*
- De'.* In plaats van *Dei*, of *Delli*, gelyk *a'*, in plaats van *ai*, of *alli*. Van de.
- DEA, Deessa.* Een Godin. *V. Dio.*
- una Dea di bellezza.* Een Godin van schoonheid.
- Dei.* Valsche Goden, afgoden; ook *Mes*. De Engelen

len, Profeten, en van God verligte menschen.
Deafiro. Een valſche God, een afgod.
DEBELLAR' (uno) Iemand overwinnen, onderbrengen, verſlaan.
DEBILI, *Debilitare &c. V. Debole*.
DEBITO, *debiti*. Een ſchuld, inſchuld, agterwezen; ook ſchuldige pligt, pligt, ſchuldigheid. *V. Dovere*.
pagar', *riſcuoter' &c. i debiti*. Zyn agterwezen, zyn agterſtellige ſchulden afdoen, betalen.
far debiti. Schulden maken, zig met ſchulden beladen.
baver' (effer carico di) debiti. Schuldig zyn, met ſchulden bezwaard of beladen zyn, vol ſchulden ſteken. *uſcir di debito*. Uit de ſchulden geraken.
far' il ſuo debito (il debito ſuo). Doen het geen men ſchuldig of verplicht iſte doen, zyn pligt of ſchuldigheid aſteggan, afdoen.
vender', *negar il debito matrimoniale*. De egtelyke pligt voldoen, of weigeren te betalen.
Debito. Schuldig, behoorlyk, betamelyk, regtmatig. *V. Dovuto*.
efferuar' il debito tempo e luogo. De behoorlyke tyd en plaats in agt nemen, waarnemen.
con i debiti modi. Met behoorlyke wyze.
una debita quantita'. Ecu behoorlyke, daar toe behoorende, noodige quantiteit of meeninge.
la debita pena. De ſchuldige, verdiende ſtraffe.
reſtituir' una coſa a' debiti poſſeſſori. Iets aan den eigenaar, of regtmatige bezitters wederom geven, ter hand ſtellen.
Debitamente. Schuldiger, behoorlyker, billyker wyze, op een behoorlyke, betamelyke, regtmatige wyze. *richieder' &c. una coſa debitamente*. Iets behoorlyker wyze, gelyk het behoort en beraamt, verzoeken, begeeren.
portarſi debitamente. Zig behoorlyk, gelyk het behoort en beraamt, houden, gedragen.
Debitore-trice. Een ſchuldenaar, ſchuldenaarſter.
effer (andar) debitore ad uno di mille ſcudi. Aan iemand duizend gulden ſchuldig zyn.
Debitarſi. *V. Indebitarſi*.
DEBOLE, *Debile*. Zwak, ſlap, krank, onmagtig, kragteloos, magteloos, bloot of bloode, vreesagtig, beſchroomd, vervaard, laſhartig, kleinmoedig, verſaagd.
troppo debole. Al te zwak, te ſlap, te onmagtig, te kragteloos, te magteloos, enz.
mi ſento debole. Ik gevoelt my zwak, vreesagtigen bloode.
Deboluccio, *Deboluzzo*. Wat of eenigſins zwak, ſlap, krank, magteloos, kragteloos, wat vreesagtig of bloode van aart.
Debolezza, *Debita'*. Zwakheid, ſlapheid, krankheid, onmagt, magteloosheid, bloetheid, vreesagtigheid. *peccar per debolezza e non per malizia*. Door zwakheid, broosheid, en niet door boosheid zondigen, in zonden vallen.
Debolmente, *Debilmente*. Zwakkelyk, ſlappelyk, kragt- of magtelooslyk, bloedelyk, vreesagtiglyk, beſchroomdelijk.

Debilitare. Verzwakken, magteloos maken. *V. In-debolire*.
debilitar' il cervello &c. De herſenen breken, zwak maken, verzwakken.
Debilitato. Verzwakt, kragteloos gemaakt, magteloos geworden.
DECADERE. Vallen, afvallen, vergaan, aſgaan, afnemen, dalen, oud worden, verminderen, in magt, rykdom, enz.
ne' ſtati decaderanno al fratello. Die landen zullen op den broeder vallen, zullen de broeder erfelykeigen toevallen.
Decaduto. Gevallen, afgefallen, toegefallen.
Decadente. Afgaande, afnemende, oud wordende. *età decadente*. Een afgaande, afnemende ouderdom.
Decadenza. Afgang, afneminge, dalinge, verminderinge, vervallinge; ook ouderdom, hooge jaren. *andar in decadenza*. Afgaan, afnemen, vervallen, verminderen; ook oud, bejaard, bedaagd worden; ook bouwvallig zyn, enz.
effer' venuto in decadenza. In afgang geraakt of gekomen zyn, oud, hoog van jaren zyn; ook bouwvallig zyn, voorover hellen.
decadenza dello ſtato &c. Afgang, afneminge, vervallinge van een ſtaat of gemeente.
DECALOGO. De tien geboden Gods.
DECAMERONE. Een zeer vermakelyk boek van Boccaccius zoo genoemd.
DECANO. Een deken; ook een hoofdman of bevelhebber over tien.
il decano de' palafrenieri &c. Opper-ſtalknecht.
Decanato. Dekenplaats, 't ampt van een deken.
DECANTARE. Zingen, opzingen; ook *Met*. Verheffen, hooglyk pryzen, loven, dikwils van iets praten, of gewag maken.
decantar' uno. (le lodi di uno). Iemand verheffen, hooglyk pryzen, loven.
Decantato. Hooglyk geloofd, geroemd, geprezen; ook daar dikwils van geſproken of verhaald word. *quella tanto decantata Troja &c.* Het zoo vermaande, beroemde, berugte Troje.
non era la vittoria così grande come vaniva decantato. De zege was zoo groot niet, gelyk daar van verſpreid of geroemd word, gelyk daar van geſproken of verhaald word.
DECAPITARE. Onthalzen, onthoofden, het hoofd aſſaan, aſhouwen.
lo fece decapitare. Hy deed hem onthalzen, (het hoofd aſſaan.)
Decapitato. Onthalf, onthoofd.
Decapitazione. Onthalinge, onthoofdinge.
ДЕСЯМЪЯ. De wintermaand, de maand van December.
nel meſe di Dicembre. In de wintermaand, in de maand van December.
ДЕСЯТЬ. Betamende, welvoegende, paſſende, welſtaande, welgevoegelyk, eerlyk, eerbaar. *V. Decrook*.
di grandezza &c. decante. Van tamelyke, redelyke groote.

un' habito schiesso e decente. Een effe, dog welstaand, eerlyk kleed.

Decentemente. Betamelyk, gevoegelyk, behoorlyk, welgevoegelyk, eerlyk, eerbaarlyk.

decentemente vestito &c. Eerbaarlyk, eerlyk gekleed.
decentemente grande &c. Van tamelyke, redelyke groote.

Decenza. Betamelykheid, behoorlykheid, gevoegelykheid, eerlykheid, eerbaarheid, eer, welstand.
con piu decenza. Met grooter eerbaarheid.

Decevole, Dicevole, Decente. V. Sopra.

D E C E Z I O N E. Bedrog, bedriegery, opligtinge.

DECIDERE. Beslissen, beslissen, byleggen, vereffenen.
decider' una questione, lite, differenza. Een vrage, een zake beslegten, beslissen, byleggen, vereffenen.

Deciso. Beslegt, beslist, vereffend, bygelegd.

Decisivo. Dat men beslegten, beslissen, of byleggen kan.
Decisivamente. Besleggender, beslissender wyze, door uitspraak, vonnis, of oordeel.

Decisione. Beslegtinge, beslissinge, vereffeninge, afdoeninge, bylegginge van een geschil.

DECIMA, le decime. Het tiende gedeelte van iets, als de tiende van koren, enz.

pagar le decime. De tienden geven, betalen.

Decimare, Addecimare. De tienden nemen; ook de tienden geven, betalen.

decimar' i beni, le rendite &c. De tienden van de renten of inkomsten nemen, de tienden van zyn goederen of inkomsten geven, betalen.

Decimato, Addecimato. Daar de tiende weg genomen is.

Decimazione, Addecimazione. Afneming van de tiende.

DECIMARE. V. Ibid. in Cima, Cimare.

DECIMO. De tiende.

la decima parte. Het tiende gedeelte, de tiende part.

il decimo. De tiende.

la Luna è in quintadecima. De Maan is vol.

Decina, una Decina, Diecina, Dezina. De tiende part, het tiende gedeelte.

Decuplicare, Diecuplicare. Tienvoudig verdubbelen, vergrooten, tienmaal zoo groot maken.

DECISO, Decisano. V. Decidere.

DECLAMARE. Uitschreeuwen, uitroepen, afkondigen; ook een opentlyke reden of vertoog doen.

declamar' in publico, in ringhiera &c. Een openbare reden of vertoog doen.

declamar' un' editto. Een last, bevel, of gebod afkondigen, verkondigen, aflezen, bekend maken.

declamar contro alcuno. Heviglyk tegens iemand klagen, zig beklagen.

Declamator. Een uitschreeuwer, uitroeper, afkondiger, verkondiger; ook een redenvoerder, een redenaar.

Declamazione. Een reden, redenvoeringe of vertoogde oeffeninge van een redenvoerder.

DECLARARE, Declarazione &c. V. Dichiarare.

DECLINARE. Afwenden, afwyken, afbuigen, afkeeren; ook schuwen, vermyden, ontgaan; ook afgaan, afnemen, vergaan, verdwynen, vervallen.

ander declinando. Allengsjes afgaan, afnemen, vervallen, ond, bouwvallig worden.

il Sole declina. De Zonne daalt, gaat onder.

al declinar del Sole. Als de Zonne begint te dalen, onder te gaan.

declinar dal (il) male, i'vizii. Van het quade afwyken, het quade schuwen, vermyden.

Declinante. Neigende, hellende, buigende, af- of ondergaande, afnemende.

Declinato. Dat zig gebogen heeft.

Declinazione, Declino, Declinamento. Neiginge, buiginge, afwykinge, ontwykinge.

andar in declinazione (declino &c.) Afgaan, afnemen, vergaan, bouwvallig worden.

esser su'l declino. Afgaan, afnemen, vervallen.

questo stato, questa famiglia, va, (sta, è) su 'l declino.

Die staat, dit geslagt of stam vervalt, vergaat, vermindert, neemt af.

DECOLLARE. Onthalzen, onthoofden, 't hoofd afslaan, afhouden.

Decollazione. Onthaltzinge, onthoofdinge (word weinig of niet gebruikt als in de volgende zin.)

la decollazione di S. Giovan Battista. De onthoofdinge van den H. Johannes de Dooper.

DECORO, il decoro. Eerlykheid, eerbaarheid, gevoegelykheid, bevalligheid: 't geen dat iemand betaamt, voegt, past, wel aan staat.

servar' il suo decoro. Zynen stand in agr nemen.

con poco decoro della sua persona &c. Met weinig cieraad, met geringe eer of luister van zyn persoou.

per più decoro. Tot meerder cieraad, tot grooter glans of luister.

Decoroso. Cierlyk, welvoegende, passende, wel aanstaande.

Decorosamente. Met groote eer of roem, met groote glans of luister.

Decorare. Vercieren, oppronken, optooijen, ophelderen, opluisteren, cieraad toebrengen.

Decorato. Vercierd, opgepronkt, opgetooyd, opgehelderd.

Decoramento. Vercieringe, opschikkinge, oppronkinge, ophelderinge.

DECORRERE. Loopen, nederwaarts vloeijen, stroomen, afloopen; ook verlopen, verstryken, voorbygaan.

le acque decorrono. De wateren stroomen, vloeijen of loopen afwaarts.

Decorso. Af, of nederwaarts gestroomd, gevloeid, geloopt; ook vergaan, verstreken, vervallen.

gli anni &c. decorso. De verlope, verstreke jaren.

li frutti, interessi, pagamenti &c. decorso. De vervalle, verscheene renten of inkomsten.

Decorramento, Decorzione, Decorso. Loop, aloop, afloopinge, afstroominge, verloop van jaren, enz.
decorso delle acque. Loop, aloop, afloopinge, afstroominge van wateren.

decorramento de gli anni &c. Verloop van jaren.

decorramento de gli interessi. Verval van renten of inkomsten.

DECOTTO. Het sap van veel onder een gekookte din-

dingen, een gekookte artzeny of geneesmiddel. *V. Scotto.*

Decoazione. V. Sopra.

DECREPITO. Zeer oud, stokoud, afgeleest. *vecchio decrepito.* Een zeer oud, stokoud man. *età decrepita.* Stok-ouderdom, zeer hooge ouderdom.

Decrepitazza. Zeer hooge, uiterste, stok-ouderdom.

Nota. Dat gy niet vind in *dec, ded, deg, del, dem, den, dep,* enz. zoekt in *dic, did, dig* &c. en zoo in 't tegendeel (om dat het dikwils naar ieder een zyn goeddunken geschreven word.)

DECRESCERE, Dicescere. Verminderen, afnemen, kleinder worden, vervallen. *V. Scemare.*

L'acque decrescano. De waeren nemen af, worden kleinder, zakken, verminderen.

il mare cresce e decresce. De zee wast en neemt af, word groot en klein, valt.

La Luna decreset. De Maan neemt af, valt, enz.

Decrescente. Verminderende, afnemende.

Decrescenza. Verminderinge, afneminge.

Decrescinto. Afgenomen, verminderd.

DECRETO. Een willekeur, keure, gebod, bevel, besluit, oordeel, gewysde.

far, publicar' &c. un decreto. Een raadsbesluit maken, afkondigen, verkondigen.

li decreti del Parlamento, Senato, &c. De besluiten des Parlements, des Raads, enz. Parlements of Raadsbesluiten.

Decretale, li decretali. Een zeker gedeelte in het (*Corpus Juris Canonici*) of geestelijk regt.

Decretare. Besluiten, oordeelen, vonnissen, uitwyzen, een gewysde of vonnis geven, een besluit maken, enz.

decretar' un memoriale. Op een verzoek- of smeekschrift bescheid geven.

decretar' una stanza, un solaro &c. per uno. Iemand een kamer beschikken, aan- of toewyzen, een zeker jaarloon geven, toelleggen. *V. Assignare.*

Decretato. Besloten, geoordeeld, gevonden, uitgesproken, goedgekeurt, enz.

DEDICARE. Opdragen, opofferen, toewyzen, toeheiligen. Sprekende van een altaar, tempel, enz.

dedicar' una chiesa a Dio. Een Kerk wyzen, toewyzen, aan God toeheiligen.

dedicar' un libro a qualche padrone. Iemand een boek opdragen, toeeigenen, toeschryven.

Dedicato. Opgedragen, opgeoffert, toegewyd, toegeheiligd.

Dedicazione. Opdragt, opofferinge, toewijninge, toeheiligunge, toeëigening, toeschryvinge.

la dedicazione della chiesa. Toewijninge, toeheiligunge van de kerk: kerkwijdinge.

dedicazioni di un libro. Opdraginge, toeëigening van een boek.

DEDITO. Genegen, geneigt, gezind, toegedaan. *esser dedito a qualche cosa.* Tot iets zeer genegen, geneigt of gezind zyn.

DIDURRE, Dedotto &c. V. Didurre &c.

DEFENDERE, Defendente &c. V. Difendere &c.

DEFERRERE. Toeschryven,

io deferisco ogni cosa alla grazia di Dio & alla degli amici diligenza. Ik schryve alles de genade Gods, en aan de naartigheit der vrienden toe.

DEFICIENTE. Afgaande, afnemende, ontbrekende, mangelende, schaars.

se venisse ad esser deficiente la linea masculina. Byaldien het mannelijk geslacht ontbreken zoude.

Deficienza. Afneminge, vervallinge, ontbrekinge, mangeling.

in deficienza della linea masculina. V. Sopra.

in deficienza di oglio di gessomino prendasi oglio commune. By gebrek of mangel van jasmynoly laar men boomoly gebruiken.

DEFILARE &c. V. Diffilare &c.

DEFINIRE, Definire, Definito &c. V. Diffinire &c.

DEFLORARE. Een jonge dogter schofferen, ontceeren, schenden.

Deflorato. Geschofferd, onteerd, geschonden.

Defloramento, Deflorazione. Schofferinge, onteeringe, schendinge van een dogter, enz.

DEFLUERE. Nederwaarts stroomen, vloeijen, loopen. Sprekende van een rivier, enz.

Deflusso. Loop, afloop, afstroming, afvloeijinge.

deflusso del mare, delle acque &c. De vloed der zee, afvloeijinge, afstroming der wateren, enz.

Defussione. Zinking, katar, vogtigheit, komende uit de neus of herflenen.

DEFORME, Deformare, &c. V. Difforme, Difformare &c.

DEFRODARE, Defraudare. Bedriegen, opligten, te kort doen.

Defrodato, Defraudato. Bedrogen, opgeligt, te kort gedaan.

Defrodazione, Defraudazione, Defraudamento. Bedrieging, bedriegery, bedrog, te kortdoeninge.

DEFUNTO, Defunto. Dood, overleden, gestorven. *V. Morto.*

missa per i defunti. Een misse voor de overledene, een zielmisse.

DGENERARE. Ontaarden, verbafterd worden, zyn geslagt niet navolgen.

degenerare dalla virtù paterna. Van de deugd zyns vaders ontaarden, verbafteren, afwyken.

Degenerante, Degenerare, Degenero. Ontaard, verbafterd, die zyn geboorte en voorouders schande aanwryft.

Degenerazione. Ontaarding, verbaftering, afwyking van de deugd zyners voorzaten.

DEGNO, Digno. Waardig, verdienende; ook regt, billijk.

esser degno. Waardig zyn, verdiend hebben.

come è degno. Gelijk hy waardig is, of gelijk hy verdiend heeft; ook gelijk het behoort, betaamt, regt en billijk is.

degno di fede. Geloofwaardig, waardig om geloofd te worden.

degno d'onore, riverenza, amore. Eerwaardig, groote agtiuge of liefde verdienende.

degno di morte. De dood schuldig, waardig.

Degno. Waardig, dat is, gevoegelijk, behoortlijk, betamelijk, eerbaar, eerlijk.

habito degno. Een eerlijk, eerbaar, behoorlijk kleet.
persona degna. Een waardig, dat is, voornaam persoon.
amor degno. Eerbare, kuische, reineliefde.
così è degno. Zoo behoort of betaamt het.
Degno. Aanzienlijk, hooggetagt, agtbaar, voornaam; ook geschikt, bequaam.
della qual arte egli era degno maestro. Van welke konst hy een schrandere, verstandig, voornaam, beroemd meester was.
dare il primò luogo al più degno, cominciate dal più degno. Geeft de hoogere plaats aan de voornaamste, bezint van de aanzienlijkste.
Degnevole, che si degna. Gemeenzaam, die zig gewaardigd, die niet hoovaardig is.
Degnissimo. Zeer waardig, wel verdienende.
Degnamente. Waardiglijk, na waarde of verdiensten; ook eerlijk, eerbaarlijk, met eere, enz.
acostarsi degnamente alla santa Comunione. Waardiglijk, dat is, met een goede voorbereidinge tot de tafel des Heeren gaan.
non può degnamente comparir' in piazza. Hy kan niet met eere op de straat komen, verschynen, of voor den dag komen.
Degnissimamente. Op het allerwaardigste, billijkste, behoorlijkste, op de allerwaardigste, billijkste, opregtste wyze of maniere.
Degnità, Dignità. Waardigheid, aanzienlijkheid; ook waardigheid, dat is, een verheven ampt of bedieninge.
la degnità della sua persona. De waardigheid; ook het gezag, of aanzien van zyn persoon.
dignità ecclesiastica, secolare. Geestelijke, wereldsche waardigheid, ampt of bedieninge.
aspirar' a qualche dignità. Naar een verheven ampt, bedieninge of waardigheid tragten, dingen, staan.
Degnarsi, Degnarfi, Dignarsi. Zig verwaardigen iets te doen, de moeite nemen van iets te doen; ook iemand waardig houden, agten of oordeelen.
degnarsi di far qualche cosa. Zig verwaardigen iets aan iemand te doen.
degnarsi di far qualche cosa. Zig verwaardigen, dat is, zig verootmoedigen, zig vernederen, zig niet te goed agten om dit of dat te doen.
non degnarsi (non degnar) di guardare, salvar' &c. uno. Iemand niet zoo waardig agten, kennen, houden, of oordeelen om hem aan te schouwen, te groeten.
Degnato, Dignato. Gewaardigd, waardig geagt.
esser (esserfi) degnato di far qualche cosa. Zig verwaardigd, dat is, zig verootmoedigd, vernedert, klein geagt hebben om iets te doen.
DEGRADARE, Digradare. Afzetten, van zyn ampt ontslaan, berooven, verstoeten, verjagen, verdryven; het ampt of bedieninge benemen.
degradar' un sacerdote. Een Priester ontwijen, zyn Priesterlijke waardigheid benemen.
degradar' un nobile, graduato cavaliere, da' titoli, da gli honori &c. Een edelman zyn naam of titel benemen, van zyn eere of waardigheid berooven.
degradar' un soldato. Een soldaat uitmonsteren, tot schelm maken.

Degradato. Afgezet, ontslagen, ontwyd, onteerd, geschonden.
Degradazione, Degradamento. Afzettinge, ontslaginge, ontwijinge, onteeringe.
DEH! Ach! och my! ach ik bidde! enz.
deh! deh! Ach ja! och ja! och ja dog!
deh sa piano! Ach my! och ik bidde u doet het zagt, zyt zoo hard of wreed niet.
deh signore! deh pietà per Dio. Ach myn heer! ach genade en barmhertigheid! om Gods wille.
d b speranza mia! Ach myn eenige hope!
deh! perche non &c. Ach! ik bidde u waatom niet, enz.
deh andate! Och ik bidde u gaat dog!
DEI, Dei. Goden, valsche goden, afgoden.
un convitto de gli Dei. Een maalyd der Goden.
DEI. In plaats van *Delli*, van die.
DEIFICO. Vergodende, heiligmakende. *V. Deificante*.
la deifica unione dell' anima col Sommo Bene. De gelijk als vergodende of heiligmakende vereeniging der zielen met het Hoogste Goed.
Deificare. Vergoden, gelijk als tot een God maken.
l' amor di Dio ci deifica. De liefde Gods maakt ons gelijk als tot Goden.
Deificarfi. Gelijk als tot een God gemaakt, vergodet worden.
Deificante. Vergodende, heiligmakende. *V. Deifico*.
Deificato. Vergodet, heilig gemaakt.
Deificazione. Vergodinge, heiligmakinge.
DEIFORME. Aan God gelijkmatig, gelijkformig, met Gods wille overeenkomende.
Deiformente. *V. Sopra*.
DEITÀ. Godheid, Goddelijkheid.
negano la Deità di Cristo e dello Spirito santo. Zy ontkennen, loochenen, verwerpen de Godheid van Christus en den H. Geest.
Deità, le Deità. Godheden, dat is, valsche Goden, Afgoden.
Deità di mare, de' boschi &c. Zee- woud- of boschgoden.
DEL. *articolo del genetivo*. Van de.
DELEBILE. Uitwisselijk, 't welk ligtelijk uitgedaan, of uitgewischt kan worden.
DELEGARE. Aanbevelen, opdragen, overgeven; ook iemand volle magt, last of bevel tot iets geven.
delegar' un' altro in suo luogo. *V. Sopra*.
Delegato. Aanbevelen, opgedragen, overgegeven; ook afgevaardigt, afgezonden, weggezonden; ook een volmagtigde, lasthebbende. *V. Commissario*.
inviar' un delegato. Een volmagtigde afzenden.
guidice delegato. Afgezonde, afgevaardigde, volmagtigde regter, die van andere is aangesteld.
Delegazione. Afzendinge, afvaardiging, overgevin-
 [ge.
DELFINO. Een dolfyn. Zeker visch. Ook word de oudste zoon van den Koning van Frankrijk zoo genoemd.
il Delfino di Francia. *V. Sopra*.
Delfinato, il Delfinato. Het Dauphiné; een gewest in Frankrijk.
DELIBERARE. Sluiten, besluiten, vaststellen; ook voornemen, voorhebben, by zig besluiten; (maar

(maar zelden overleggen, overwegen, beraden, enz. volgens de Latynsche beteekenis) *V. Determinare.*

domani sapremo ciò che ne havrà deliberato il Senato sopra questo particolare. Morgen zullen wy weten wat den Raad hier over zal hebben besloten.

deliberò (deliberò fece) di amazzarlo. Hy was van voornemen, van zins hem om te brengen.

Deliberato. (Geresolveerd) gezind, gemoed, onvertsaagd, dapper. *V. Determinato, Risolto.*

un' uomo deliberato. Een welgemoed, dapper mensch.

Deliberatamente. Opzettelijk, voorbedagtelijk.

Deliberatezza. Edel- of grootmoedigheid, heldhaftigheid, dapperheid, onvertsaagdheid.

Deliberazione, Deliberamento. Voornemen, besluit. *deliberazione del Senato, Parlamenti, Consiglio &c.* Raads-, Parlements-besluiten.

le Regie deliberazioni. De Koninglijke besluiten of voornemens.

DELICATO, Delicato. Wellustig, teeder, weelderig, in weelde en overvloed of overdaad opgevoed, lekker, smakelijk, uitgelezen; ook aardig, lieflijk. *colla sua delicata mano.* Met hare teedere, zachte hand. *amor tenero, delicato.* Teedere liefde.

esser troppo delicato. Al te teeder en lekker zijn; ook ligtelijk iets gevoelen.

di complessione molto delicata, (delicato di complessione.) Van zeer teedere, zengere aart of natuur.

vivande delicate, cibi delicati. Lekkeren, smakelijke, uitgelezen spijsen; lekkere beetjes.

un boccon delicato. V. Sopra.

bocca delicata. Een lekkere, vieze mond.

affari delicati. Teedere, dat is, zware, gewigtige zaken, die van groot gewigt of aangelegentheid zijn.

parole comparazioni, concetti, componimenti delicati. Teedere, lieflijke, zoete, aangename woorden, gelijkenissen, gedigten.

Delicatello. Een teederling, een lekkertand, lekkertong.

Delicatissimo. Zeer teer, vies of lekker.

Delicatamente, Delicatissimamente. Lekkerlijk, smakelijk, teederlijk, wellustiglijk; ook aardiglijk, konstiglijk, zindelijk.

nudrir, viver delicatamente. Zeer teederlijk, wellustiglijk opvoeden, leven.

far qualche cosa delicatamente. Iets zeer aardiglijk, netjes, sierlijk verrigten, doen.

Delicatezza, delicatezza. Teederheid, wellustigheid, weelde, lekkerny; ook een lekker, smakelijk beetje. *V. Delizia.*

allevato in delicatezza. In teederheid, wellustigheid, weelde en overdaad opgevoed, opgetrokken.

delicatezza del corpo, del cibo, della complessione, de gli habitus &c. Teederheid van 't lichaam, de nature, spijsen, kleederen, enz.

delicatezza dello spirito. Aardigheid, scherpszinnigheid, schrauderheid des geests.

delicatezza de gli affari, della materia. Teederheid, dat is, gewigt of aangelegentheid van zaken, stoffe.

DELINARE, Dilinare. Afteekenen, ontwerpen, schetsen, een bestek of ontwerp van iets maken.

delinear' un quadro, una figura. Een schildery of figure afteekenen, ontwerpen, schetsen.

dilinear' il piano per una fabbrica. De plaats tot een gebouw teekenen, afteekenen, besteken, enz.

delinear' una sceleraggine, tradimento. Een schelmstuk, verraad, enz. voorhebben, verzinnen. *V. Disegnare.*

Delineato, Dilineato. Afgeteekend, ontworpen, geschetst, afgestoken, geteekend.

Delineazione, Dilineazione, Delineamento. Afteekeninge, ontwerpinge, schetsinge, bestek.

DELINQUENTE. Een quaadoender, misdadige, die eeuwig schelmstuk begaan of bedreven heeft.

punir, castigar i delinquenti. De quaadoenders, misdadigers kastijden, straffen.

DELIQUIO. Hartzwijs, hartvang, bezwijminge.

DELIRARE. Suffen, raaskallen, buiten het spoor treden; buitensporig, ouzinnig, gek of dwaas zyn.

Deliramento, Delirio. Suffinge, suffery, dwaasheid, zotheid, nitzinnigheid, bysterheid, raaskallinge.

DELITICANTE, Dileticante. Keielende, kittellende.

Deliticofo, Dileticofo Ketelagtig, kittelagtig.

Deliticare, Dileticare. Ketelen, kittelen.

DELITTO. Een misdaad, euveldaad, schelmstuk.

commetter' un delitto. Een laster- of schelmstuk begaan, bedrijven.

in flagranti delitto. Op heeter daad.

DELIZIA, Dilizia, delizie. Vermaak, wellust, vreugde, blydschap, vermakelijkheden, aangename, vermakelijke dingen.

questa è una delizia. Dat is een vermakelijk, lieflijk, aangenaam ding.

schifar' ogni delizia, abbracciando le rividezze ed austerità. Alle wellusten en bekoorlijkheden des vleeschs schuwen, en de kastijdingen omhelzen, beminnen.

viver' star' in delizie e morbidezze. In wellusten, in weelde en overvloed of overdaad leven.

amar le (esser dato alle) delizie. Tot wellusten geneigt of geneegen zyn.

allevato, immerso &c. in delizii. In weelde, in wellusten en vermakelijkheden opgevoed, opgetrokken.

delizie della carne, carnali, corporali. De wellusten, bekoorlijkheden des vleeschs.

delizie dello spirito (spirituali.) Geestelijke zoetigheid, troost, wellust, vermaak des geests.

snervarsi, struggeresi, cascar di delizie. Door al te grootte wellusten magt- of kragtelooz worden.

Delizioso. Vermakelijk, lustig, lieflijk, aangenaam, geneugelijk, teeder, lekker, weelderig.

giardino, luogo &c. delizioso. Een zeer lustige, vermakelijke, aangename tuin, plaats, enz.

vivande, cibi, vini deliziosi. Goede, smakelijke, lieflijke, aangename wyren, lekkere, welmakende, uitgelezen spijsen.

Deliziosissimo. Zeer vermakelijk, zeer lieflijk, aangenaam, geneugelijk, enz.

Deliziosamente, Deliziosissimamente. Wellustiglijk, teederlijk, weelderig, enz.

vivere &c. deliziosamente &c. Wellustiglijk, teederlijk leven, een weelderig, dartsel leven leiden.

Deliziare, Deliziarfi. Zig vermaken, verlustigen, lust

of

of vermaak zoeken, hebben, genieten.
deliziare, deliziasfi in(a, intorno a) qualche cosa. In, aan, of met iets zijn vermaak nemen, zig vermaken, enz.
DELUDERS. Iemand bespotten, uitlachen, met iemand de gek scherpen; ook iemand bedriegen, misleiden.
Deluso. Bespot, uitgelacht, bedrogen, misleid.
vestar deluso dalla speranza. In zijn hope bedrogen, of te leur gesteld worden.
DEMANDARE &c. *V. Domandare* &c.
DEMERGERE. In 't water dompelen, duwen, zinken, stooten, plompen.
Demerso. In 't water gedompeld, gedruwt, gezonken, gestooten, verdronken.
DEMERITARE, Dimeritare. Aan iemand qualijk verdienen, iemand nadeel, quaad of ongelijk doen, zig schuldig en onverdiend maken.
demeritar nella grazia di uno. V. Sopra.
Demerito. Schuld, verdienst der quaden.
DEMOCRAZIA. Een volk regeeringe, een Republijk, daar uit het gemeene volk worden gekooren tot de Overheids bediening.
Democrático (Stato.) Een (Democratische) staat of regeeringe, een volk regeeringe.
Democraticamente. Volk regeerings wijze, na de wijze of maniere van de volk regeeringe.
Democratizzare. De volk regeeringe invoeren.
DEMONIO, il demonio, demoni. De duivel, booze geest, wederspannige, afgevalle Engel.
Demoniato, Indemoniato. Met de duivel bezeten.
DEMONSTRARE &c. *V. Dimostrare* &c.
DENAIIO, Denario, Denari &c. *V. Danaio* &c.
DENEGARE, Dinegare. Ontzeggen, weigeren, afslaan *V. Negare, Rifutare.*
denegare qualche cosa assolutamente ad uno. Iemand iets 'cenemaal weigeren, afslaan, ontzeggen.
Denegato. Ontzeid, geweigerd, afgeslagen.
la vostra grazia mi è denegata. Uwe gunst en genade is my ontzeid, geweigerd, afgeslagen, dat is, ik kan dezelve niet erlangen.
Denegazione. Ontzegginge, weigeringe, aflaginge.
DENIGRARE. Zwart maken, verduisteren.
denigrar' uno (la fama di uno.) Iemand's goeden naam zwart maken, iemands eet en faam rooven.
DENOMINARE, Dinominare. Noemen, benamen, iets een naam geven. *V. Nominare.*
Denominante. Noemende, benamende, een naam gevende.
Denominativo. Noemelijk, benamelijk, ook benaamd.
Denominato. Genoemd, genaamd, benaamd.
Denominazione. Noeming, benaminge.
denominazione del Rè. Op de benoeming, dar's, eige verkiezing des Konings. *V. Nominazione.*
DENONCIARE &c. *V. Denunciare.*
DENOTARE, Dinotare. Aanwyzen, aantoonen, beduiden.
questo denota che &c. Dat beteekend, beduid, dat enz.
denotar' uno successore, bereede. Iemand tot zyn naaste erfgenaam noemen, verklaren.
Denotato, Dinotato. Aangewezen, getoond, betee-

kend, beduid, verklaard, uitgelegd.
Denotazione, Dinotazione. Aanwyzinge, aantooninge, beteekeninge, beduidinge, outvouwinge, verklaringe.
DENSO. Dik, grof.
denso nebbia. Dikke, grove, zware mist of nevel.
Denfissimo. Zeer dik, zeer grof, enz.
tenebre densissime. Zeer dikke, nare duisternisse.
Denfissà. Diktheid, dikte, grofheid.
Denfare &c. *V. Condensare.*
DENTE. Een tand.
questo non è cibo da miei denti. Dat is geen spys voor myne tanden, dat is geen ding voor my, dat is myn kost niet, dat dient my niet, dat is my niet nut of dienstig.
non ha denti in bocca. Hy heeft geen tanden in de mond.
cavar, tirar' un dente. Een tand uittrekken, uitbreken.
aguzzar' i denti. De tanden weten, slypen, scherpen.
Met. Zig te weer stellen, zig tegen aaukanteu, zetten, stellen.
infortar' i denti. De tanden wyzen, bassen, keffen.
Met. Gram, grimmig, haastig of toornig worden, weder- of tegeultaan, tegenstreven, iemand te keer gaan, tanden.
parlar tra i denti. Tusschen de tanden, dat is, vreesagtig, bloode, bescroomd, binnen 'smonds spreken, mompelen.
tener una cosa a belli denti. Iets met de tanden vast houden.
tuccato col dente. Met de tanden gequetst, gewond, dat is, gebeten.
haber buoni denti. Goede tanden hebben.
mal (dolor) di denti. Tandpyn, pyn in de tanden.
polvere &c. *da denti.* Tandpoeijer.
l'ordine dei denti. De reije der tanden, de tandstok.
gli mori la parola tra i denti. Het woord stierf hem tusschen de tanden, dat is, hy verstomde, wiert stom, konde geen woord meer spreken.
senza denti. Tandloos, tandeloos, zonder tanden.
batter' il tamburo coi denti, (batter' i denti.) Tandklappen. *V. Battere*
crizzare far' cricciar' i denti. Op de tanden knerssen.
denti buoni, bianchi, candidi, fermi, massicci, ben' ordinati ed uniti, aguzzi &c. Goede, witte, blanke, vaste, digte, welgeschikte, digt aan malkander staande, spitse, scherpe tanden.
denti guasti corrotti, fraciati, marci, gialli, negri, mal composti, rugginosi, logori, laidi, corrotti, guasti, cavi, puzzolenti. Vuile, verrotte, bedorve, geelle, zwarte, ongeschikte, verroeste, looze, holle, stinkende tanden.
denti fatti a bischeri. Lange, wyd van malkandes staandetanden; ook spitse, scherp snijdende tanden, gelijk de honden, enz. hebben.
denti lattaiuoli, primi. De eerste tanden, melktanden.
denti mascellari. Kiezen, maal- of baktanden.
(denti) scaglioni del cavallo. Maal- of baktanden der paarden.
denti di sopra. De bovenste tanden, het overgebit.
denti di sotto. Het ondergebit, onderste tanden.

far

far (metter) i denti. Tandem krygen.
metter i denti. De tanden verwisselen, nieuwe tanden krygen.
rimetter i denti. Weder tanden, nieuwe tanden krygen.
croccar i denti ad uno. Iemand detanden waggelen, loszyn.
castrar (castr) i denti. Tandem uitvalten.
curar, mettar, stuzzicar i denti. De tanden stoken, reinigen, schoon maken.
cura-denti, stuzzica-denti. Een tandstoker.
fregar, (stroppicciarfi) i denti. Zig de tanden wryven.
Dento, denti. Tand, tanden (gelykenis wyze, of by gelykenis gesproken.)
denti del pettine. Tandem van een kam.
denti della sega, erpice &c. Tandem van een zaag, egge, enz.
denti da ruota di oriuolo. Tandem aan een rad van een uurwyzer.
denti del coltello. Tandem, dat is, scharden aan een mes.
una cosa fatta a denti. Dat tandsgewys gemaakt, getand is, of tanden heeft.
Dentello, Dentarello. Een kleine tand, een tandje.
Dentello, dentelli. Getand werk, lyfwerk, een stuk van getand bouwerk. Ook kanten.
Dentello. Kanten, spellewerk.
Dentare, Dentellare. Tandem maken, tanden kerven, snyden; tand- of lyfwerk maken; ook spellewerk. [ken.
dentar pettini, seghe. Kammen of zagen tanden, tanden daar aan maken.
Denticchiare, Denteggiare. Tandem; ook weinig lust of trek tot het eeten hebben, kieskauwen.
Dentato, Dentellato. Getand, tanden hebbende.
Dentatura. De gansche rey der tanden, 't gansche gebit, de gansche tandstok.
buona dentatura, bianca, spessa &c. Een goed, sterk, vast gebit, witte, schoone tanden.
Dentaruola. Het tanden krygen der kinderen.
patir di dentaruola. Tandem beginnen te krygen.
Dentato, Dentato. Getand, tanden hebbende.
DENTRO, d'entro. V. Entro.
DINUDARE. Berooven, ontblooten, ontrooven, plonderen, uitschudden, naakt uitkleeden, uittrekken, ontkleeden. *V. Spogliare.*
Denudarsi. Zig ontblooten, zig naakt uitkleeden, uittrekken, uitschudden, ontkleeden.
Denudato. Ontbloot, naakt uitgekleed, nitgetrokken, uitgeschud, ontkleed.
Denudamento. Beroovinge, ontroovinge, ontblootinge, plonderinge, uitschuddinge.
DENUNCIARE, Dimunciare. Verklaren, uitlegen, beduiden, aanzeggen, iemand iets te kennen geven, doen weten, aandienen, nieuwe tydingen zenden; ook iemand aanwyzen, aanbrenge, aangeven, aandienen, verklagen, aanklagen.
denunciar la guerra. Den oorlog verklaren, aanzeggen, verkondigen.
denunciar uno. Iemand aaubrenge, aangeven, aandienen, aanklagen.

T O M. I.

Denunciato. Verklaard, beduid, aangezegt, aangediend, aangegeven, aangebragt, aangeklaagd.
Denunciamento, Denuncio, Denuncia. Verklaringe, be-
duidinge, aanzegginge, aandieninge, aangevinge, aanbrenge, aanklaginge.
denuncia segreta. Heimelyke aandieninge, aanbrenge.
DENUMERARE, Dinumerare. Tellen, optellen, een getal oprekken. *V. Numerare.*
DEPASCERE. Afecten, afweiden, enz.
DEPENDERE, Dipendere. Hangen, keunen, op een zyde keunen, af hangen.
dependere da uno (da un altro) Van iemand af hangen; ook onder iemands magt en geweld zyn; ook iemand onderdanig of onderworpen zyn.
da Dio dipende ogni nostra salute. Al ons heil en geluk hangt van God af.
ciò non dipende dall' industria dell' uomo. Dat hangt niet af van de naarfstigheid en vlyt van den mensch.
vi servirò in tutto ciò, che dipenderà da me. Ik zal u dienen, te wille of ten dienste staan in al het geen in myn magt of vermogen zyn, of van my af hangen [zal.
questo non dipende da me. Dat legt of staat aan my niet, dat is in myn magt of vermogen niet, dat hangt van my niet af.
DEPENDENTE, Dipendente. Hangende, af hangende, in iemands magt of geweld staande; ook onderdanig, onderworpen.
una persona, cosa dependente da lui. Een persoon, of zaak, die van hem af hangt, in zyn magt of geweld staat, hem onderdanig of onderworpen is.
DEPENDENTE, Dipendente. Een onderdaan, onderzaat, die onder een anders magt en geweld staat.
il mio dependente. Myn aan- of toevertrouwde, myn onderdaan, onderworpe.
DEPENDENTEMENTE, Dipendentemente. Van een ander af hangender, of in een anders magt en geweld staander wyze, af hankelyk.
DEPENDENZA, Dipendenza, Dipendenza. Aanhang, afhankelykheid, onderdanigheid; ook 't geen van een ander af hangt; ook omstandigheden, toebehoor, geregrigheden, voorregten.
haber dipendenza da uno. Van iemand af hangen, of afhankelyk zyn, iemand onderdanig of onderworpen zyn.
la città, e tutte le sue dipendenze. De stad met al haar toebehooren, en geregrigheden.
DEPLORARE. Beweenen, beklagen, beschrijven.
Deplorabile, Deplorando. Beklagelyk, beweentlyk, beschreiens waardig, te beweenen, te beklagen, te beschrijven.
caso, stato &c. deplorabile. Een ellendige, bedroefde, beklagelyke toestand, die te beweenen, te beklagen, of te beschrijven is. *V. Lagrimevole.*
DEPONERE, Deporre. Nederleggen, afzetten, iets plaatsen, iets op een plaats nederleggen; ook voor 't geregt getuigen, betuigen, verklaren.
deponer il peso, la soma. Zig ontlasten, een last nederleggen, nederzetten.

T t

dep-

- deponer la vergogna &c.* De schaamte afleggen, aan kant, of ter zyde stellen, enz.
- deponer (depor) la maschera.* Het momaangezigt af trekken, afleggen.
- deponer (deporr) il corrotto.* Den rouw afleggen.
- deponer uno dalla carica, dall' ufficio, dal mestiere.* Iemand van zyn ampt of bedieninge afzetten, van zyn dienst berooven, ontslaan.
- deponer dinari, pegni &c. appresso alcuno.* Geld, onderpand, enz. iemand in bewaring geven, in handen bevelen.
- deponer una querela, un testimonio (contro alcuno) in giudicio.* Een beklag of getuigenisse tegens iemand voor het geregt doen, inbrengen, iets tegens iemand voor het geregt getuigen, verklaren.
- egli depose.* Hy heeft voor (het geregt) getuigt, verklaard.
- Deponente.** Een getuige.
- Deposto.** Afgelegt, verlaten, nedergelegt, gesteld; ook afgezet, van zyn dienst beroofd, ontslagen.
- esser deposto dall' ufficio &c.* Van zyn ampt of bedieninge afgezet, beroofd worden.
- haber deposto in giudicio.* Iets voor het geregt tegen iemand getuigt of verklaard hebben.
- Deposito.** Een bygelegt, aan-, of toevertrouwd, aanbevole goed.
- metter, dar, pigliar, haver qualche cosa in deposito.* Iets in bewaring geven, nemen, hebben, enz.
- Deposito.** Een plaats of kelder, daar in een lyk tot de tyd van de begravenisse gedragen of bygezet word.
- il corpo fu messo in un deposito.* Het lyk wierd middelerwyl begraven of bygezet.
- Depositare.** By iemand iets nederleggen, te bewaren geven, iemand iets toebetrouwen, in bewaring geven, iets in iemands handen bevelen.
- depositar un capitale, un pegno in mano di alcuno.* Een kapitaal of onderpand iemand toevertrouwen, in bewaring geven, in iemands handen bevelen.
- depositar un segreto appresso alcuno.* Iemand een geheim aan- of toevertrouwen.
- depositar un corpo morto.* Een lyk byzetten, begraven.
- Depositante, Depositatore.** Die iets te bewaren geeft of brengt: een bewaarder.
- Depositario.** Die iets te bewaren heeft; ook die een ander een ding te bewaren heeft gegeven.
- depositaro delle sue segretezze.* Een opregt, getrouw bewaarder van zyne geheimen.
- Deposizione.** Nederlegginge of zettinge, afzettinge, ontslaginge van zyn ampt; ook verklaringe of getuigenisse voor 't geregt, enz. ook byzettinge, begravinge, enz.
- deposizione dalla carica.* Afzettinge, beroovinge, ontslaginge van zyn ampt of bedieninge.
- deposizione contro alcuno in giudicio.* Verklaringe of getuigenisse tegens iemand voor het geregt.
- deposizione d'un corpo morto.* Byzettinge, begravinge van een lyk.
- DEPRAVARE.** Bederven, verkeeren, veranderen, vervalschen.
- depravar il testo &c.* Den text veranderen, vervalschen.

- Depravato.** Bedorven, verkeerd, veranderd, vervalscht.
- Depravatore.** Bederver, verkeerder, vervalscher.
- Depravazione.** Bedefvinge, verkeeringe, veranderinge, vervalschinge.
- DEPRIDARE &c. V. Predare &c.**
- DEPRESSARE.** Verdrücken, drukken, onderdrukken, bezwaren, grieven. *V. Deprimere.*
- Depressato, Depresso.** Verdrukt, gedrukt, onderdrukt, bezwaard, gegrief.
- Depressamento.** Verdrückinge, drukkinge, onderdrukkinge, bezwaringe, grievinge. *V. Depressione.*
- DEPRIMERE.** Verdrücken, onderdrukken, dempen; ook vernederen,
- deprimer l'orgoglio di uno.* Iemands hoogmoed breken, of dempen; iemand vernederen, beteugelen.
- deprimer le lodi altrui.* Een anders lof verkleinen, vernederen, enz.
- Depresso.** Onderdrukt, verdrukt, vernederd; ook nederig, slegt, gering, gemeen.
- forze depresse.* Gebrooke, verzwakte, verminderde kragten.
- Depressione.** Vernederinge, verdrückinge, onderdrukkinge.
- DEPUTARE, Diputare.** Afzenden, schikken, bestemmen.
- deputar qualche cosa à qualche uso.* Iets tot een zeker gebruik schikken, bestemmen.
- deputar uno a qualche cosa.* Iemand tot iets schikken, aanstellen.
- deputar qualche salario &c. ad uno.* Iemand een zekere soldy of loon toeleggen.
- deputar i ministri, i giudici, commissarii, ambasciadori, inviati &c. a qualche maneggio, trattato.* Een volmagtigde, regter of atgezant tot een onderhandeling of staatszaak schikken, aanstellen.
- deputar il tempo &c. a qualche affare.* Een zekere tyd tot iets noemen, bestemmen.
- Deputato, Diputato.** Geschikt, bestemd, aangesteld, afgezonden, afgevaardigt.
- al giorno deputato.* Op de genoemde, bestemde dag.
- Deputato, Diputato.** Een volmagtigde, lasthebbende; ook een zeker soldy of gezette loon.
- li Signori diputati.* De Heeren volmagtigde.
- assegnar un deputato ad uno.* Iemand een zeker loon of jaarlykse inkomste toeleggen.
- Deputazione.** Bestemminge, benoeminge, bescheidinge, enz.
- far la deputazione de ministri.* De volmagtigde benoemen, bestemmen, bescheiden.
- DERETANO, Derretano.** Agter, dat van agteren is. *porta, parte deretana.* De agterdeur, agterdeel.
- DERIDERE.** Met iemand spotten, boerten, spelen, iemand veragten, bespotten, uitlachen, de gek of spot met iemand steken, dryven. *V. Irridere.*
- Deriso.** Veragt, bespot, uitgelacht.
- esser deriso.* Veragt, bespot, uitgelacht worden.
- Derisione.** Veragtinge, bespotinge, uitlachinge.
- Derisore.** Een spotter, uitlacher, schalk.
- DERIVARE.** Leiden, doen komen, afsceiden; ook af-

afkomen, zyn oorsprong nemen, ontspringen, ontstaan.

da questo fonticello deriva (si deriva) un gran fiume. Uit deze fontein ontspringt, ontstaat een groote rivier.

derivate le acque. Het water leiden, afscheiden.

ogni vizio deriva dalla superbia. Alle laster komt of spruit voort uit de hoovaardy.

Derivate, Derivativo. Een afgeleid, afkomend woord. *bei derivati.* Schoone, afgeleide, gemaakte woorden.

Derivazione, Derivamento, Derivo. Afsidinge van wateren uit een rivier: Een ander loop, dien men een vloed doet nemen.

DEROGARE. Afbreken, verminderen, verkorten, te kort doen, afbreuk doen, enz.

derogar' alla legge, all' autorità di un' altro. De wet, het gezag van een ander vernietigen, verminderen, benemen.

Derogante. Vernietigende, verminderende, verkortende, afbreuk of schade doende.

una legge derogante a quella del suo predecessore. Een wet, die de wet van zyn voorzaten vernietigt, verbroekt, te niet doet.

Derogativi. V. Sopra.

Derogazione. Inbreuk, schade, vernietiginge van een wet, enz.

DERRATA. Allerhande kleine waren of koopmanschappen, koopgoederen, enz.

a buona derrata. Welveil, goed koop, niet dier.

agran derrata. Niet welveil, dier, van groote prys of waarde, 't welk voor veel geld gekogt, of verkogt word.

le buone derrate vuotano la borsa. Welveil, goed koop veegt, of besnoeit den buidel, doet de beurs ledig of kaal worden.

guardati dalle buone derrate. Wagt u voor slechte welveile waren of koopmanschappen, die voor een slechte prijs uitgeveilt of verkogt worden.

DESCENDERE, Discendere, Scendere. Afstyggen, afklimmen, afgaan, afzeden, afvaren, nederdalen. *V. Smontare.*

descender' un monte, la scala &c. Een berg, trap, enz. afstyggen, afklimmen.

egli discese dal cielo. Hy is uit den Hemel afgeklommen, nedergedaald, enz.

egli discese nell' inferno. Hy is ter helle nedergedaald, gevaren.

descender' in terra dal naviglio, dalla carrozza &c. Aan land, uit het schip, de karos, enz. treden.

descender' in una grotta sotterranea. In een spelouk afstyggen, afklimmen, afvaren.

un' acqua limpida, che discende da una montagna. Een klaar, helder water, 't welk van een bergje vloeyde of stroomde.

descender fin' a gl' individui. Tot den laatsten of eenigsten (in het verhaal) komen.

Descendere, Discendere. Ontspringen, ontstaan, spruiten, afkomen, geboren worden.

discende dalla schiatta di Pompei e Fabricii. Hy komt, of spruit uit het geslagt der Pompeien en Fabricien.

da Faramondo discessero i Rè di Francia. Uit Pharamoud zyn de Koningen van Vrankryk voortgekomen, gesproten, afkomstig, geboren.

Descendere, Discendere, Scendere. Neder of om laag doen zakken, laten, aflaten. *V. Calare.*

lo discessero giù nel pozzo. Zy lieten hem om laag, naar beneden, in den put zakken.

Descendente, Discendente, Scendente. Afklimmende, afgaande, afstygende; ook voortkomende, spruitende, afkomstig of geboortig zynde.

una famiglia discendente da Romani. Een geslagt van de Romeinen afkomende, spruitende uit het geslagt der Romeinen.

i suoi discendenti. Zyne nakomelingen, navolgers, nazaten; ook zyn kinderen, geslagten of stammen.

Discendenza, Discendenza. Geboorte, afkomst, navolginge van kinderen, geslagten of stammen, het geslagt, bloed, enz.

restò infame lui, e tutta la sua discendenza. Hy en zyn gansche geslagt wierd onteerd, geschonden, verduistert, ging ten onder, enz.

discendenza masculina, feminina. Het mannelijk of vrouwelyk geslagt, stam of linie.

Disceso, Disceso, Sceso. Afgeklommen, afgegaan, afgestegen; ook geboren, gesproten, afkomstig, ontstaan.

ella era discesa da padri nobilissimi. Zy was uit doorlugtige en voorname ouders en voorouders gesproten, geboren.

Discesa, Discesa, Scesa. Afgang, afklimminge, afstygginge, nederdalinge; ook een steile plaats aan een berg, een steile of afgrond; ook een kataract of zinking.

DESCRIVERE. Afschryven, uitschryven, overschryven, iets beschryven.

descriver' in carta. Op papier afschryven, schryven.

descriver' una cosa, un' historia. Iets beschryven, een geschiedenis of historie schryven.

descriver' uno, le fattezze e costumi di uno. Iemands natuur of aart, iemands zeden en manieren beschryven, uittekenen, uitschryven.

Descritto. Afschreven, uitgeschreven, beschreven, geschreven, enz.

historia di Leopoldo Cesare descritta dal Sign. Conte Galeazzo Gualdo Priorato. De geschiedenißen des Keizers Leopoldus door den Heer en Grave Galeazzo Gualdo Priorato beschreven.

Descrittore. Een schryver, overschryver, beschryver.

Descrizione. Beschryvinge, bepalinge of uitlegginge van een zake, afschryvinge, uitschryvinge, overschryvinge.

far la descrizione di qualche cosa, successo &c. Iets, een geschiedenis, enz. beschryven, vertellen, verhalen.

DESERTARE. Verlaten, begeven, ook verwoesten, verheeren, bederven, verdelgen, vernielen, woest en bedorven leggen laten.

desertar' un paese, un luogo. Een land of plaats verlaten; ook verwoesten, verdelgen. *V. Devastare.*

desertar' l'armata, il partito. Het leger verlaten; dat is, (deserteren) overloopen.

Desertato, Deserto. Verlaten; ook verwoest, bedorven, vernield, verdelgd.
paese desertato. Een verstoord, verwoest land.
luogo deserto, luoghi deserti. Een wildernis, eenzame of woeste plaats, woestyne.
Deserto. Een woestyne, wildernis, eenzame of woeste plaats.
nel deserto. In de woestyne of wildernis.
Desertore, Desertatore. Verlater, die laat vaten; ook een overlooper, (deserteur) enz.
Desertazione, Deserzione. Verlatinge, overlooppinge, verwoestinge, vernielinge, verdelginge.
D E S E R V I R E; *Diseruire.* Qualyk dienen, slegten dienst doen.
diseruir' uno. Iemand qualyk dienen, slegten dienst doen.
in vece di servirmi mi bavete di servito. In plaats van my wel te dienen hebt gy my qualyk gediend.
D E S I D E R A R E, *Desiderare.* Begeeren, wenschen, verlangen.
desiderar qualche cosa. Iets begeeren, wenschen, verlangen, naar iets tragen, dingen of staan.
desiderar di viver lungo tempo, di morire &c. Wenschen, of begeeren lang te leven, te sterfen, enz.
niuna cosa desiderava tanto. Hy wenschte, begeerde, verlangde niets zoo zeer.
io desidero vederlo, gli desidero parlare &c. Ik wensche, ik begeere, of verlange hem te zien, met hem te spreken, enz.
Desiderabile, Desiderabile. Aangenaam, wenschelyk, 't geen ons begeerlyk voorkomt.
Desiderato, Desiderato. (Desiato.) Begeert, gewenscht, verlangt.
la cosa desiderata. 't Geen dat men begeert, wenscht, of verlangt.
Desideratissimo. Zeer begeert, zeer gewenscht of verlangt, zeer aangenaam.
Desiderio, Desiderio, (Desio, Disio, Desire.) Begeerte, wensch, verlanginge, hakinge.
baver desiderio di qualche cosa. Een begeerte of verlangen tot iets hebben, iets begeeren, wenschen, of verlangen.
entrar' in desiderio. Een lust of begeerte krygen.
secondo il desiderio. Na zyu wensch, volgens zyn begeerte of verlangen.
aprir' il desiderio. Zyn begeerte, of verlangen te kennen geven, openbaren.
esser tirato, mosso, spinto da gran desiderio. Door grootte lust en begeerte getrokken, of aangedreven worden.
arder struggersi di desiderio. Door begeerte of verlangen branden, blaken, vergaan.
aguzzar, accender, destar' il desiderio, metter desio nel petto. Een begeerte of verlangen verwekken, veroorzaken.
dar compimento al (metter' ad effetto il) suo desiderio (desio) Zyn verlangen, zyn wenschen begeerte volbrengen, voldoen.
desiderio folle, e vizioso. Een zotte, dwaze, onbetamelijke begeerte of verlangen.

desiderio (desio) amoroso, acceso, caldo. Een hevige, driftige, vierige begeerte of verlangen.
Desideroso, Desideroso. Begeerig, beluft, genegen.
esser desideroso di far, veder &c. qualche cosa. Begeerig, genegen zyn om iets te doen, te zien, iets begeeren, of verlangen te doen, te zien.
tutto desideroso. Gansch begeerig, beluft, geneigt of genegen.
Desiderosissimo. Zeer begeerig, beluft of genegen.
Desiderosamente. Begeeriglyk, vieriglyk, met grootte lust of begeerte.
lo strinse desiderosamente in braccio. Hy omhelsde, omarmde hem zeer vieriglyk, hy drukte hem met grootte drift en begeerte in de armen.
D E S I D I A. Luiheid, slofheid, zorgeloosheid, onagzaamheid, vadzigheid, traagheid, ledigheid.
D E S I G N A R E &c. *V. Disegnare &c.*
D E S I N A R E, *Disinare, Descinare.* Het noen- of middagmaal houden, eten.
desinare con uno. Met iemand het noen- of middagmaal eten, houden.
far da desinare. Het middagmaal bereiden, toeregten.
hora da desinare. Middag- of noen-eevens-tyd.
Desinare. Het noen- of middagmaal.
dopo desinare. Naar het noen- of middagmaal, naar den middag.
apparecchiar' il desinare. Het noen- of middagmaal bereiden, toeregten, gereed of klaar maken.
un magnifico desinare. Een heerlyk, pragtig, kostelyk, noen of middagmaal.
portaremo il desinare con esso noi. Wy zullen ons noen- of middagmaal met ons brengen.
D E S I S T E R E. Uitscheiden, eindigen, stil staan, ophouden, astaten, rusten.
desister' dall' impresa, dal tentativo. Zyn voornemen staten, laten varen, van gedagten veranderen.
desister dalla querela. Ophouden van klagen.
D E S O L A R E, *Disolare.* Verwoesten, vernielen, verdelgen, verheeren; ook troosteloos maken, mistroosten, verlaten. *V. Desertare.*
Desolato, Disolato. Verwoest, vernield, verdelgd.
Desolazione. Verwoestinge, vernielinge, verdelginge, verheeringe, bedervinge; ook mistroostinge, bedroeftheid, verlatenheid.
D E S P I C A B I L E. Vragtelijk, mispryzelijk.
D E S S O, *Deffi.* Hy zelf.
egli è desio, ella è deffa. Hy is 't, hy is 't zelf, hy is dezelve, zy is 't.
non mi pare desso, non è deffo. My dunkt niet dat hy 't zy, hy is 't niet, hy is dezelve, de eigenste niet.
se vi è mai stata persona al mondo di queste sciochezze schisa; egli è desso. Zoo iemand ooit van deze zotternyen afkeerig of vyand geweest is, zoo is hy het.
temevano grandemente che fosse desso. Zy zyn zeer bedugt, bekommerd geweest, of hy 't ook mogte zyn.
questi libri, per simili che siano a' miei, non sono però deffi. Deze boeken, hoe zeer zy ook de myne gelyken, of daar mede overeenkomen, zoo zyn zy dog dezelve of eigenste niet.
Deffissimo. Hy is 't zelf, hy is dezelve met ziel en lichaam.

DESTARE, *Addestare*. Wakker, opwakker, wakker maken, opwakkeren, aannoopen, aanmoedigen, aandryven, aanstookten; ook verwekken, veroorzaken.

destar' uno dal sonno. Iemand uit de slaap opwakken, wakker maken.

non destar' i cani, che dormono. Wekt een slapende hond niet op, slapende honden zal men niet opwakken of wakker maken, dat is, baaltige of toornige menschen zal men niet tergen, tot toorn of gramschap verwekken.

destar' l'appetito, la voglia, il desiderio d'alcuno &c. Iemand lust, begeerte of verlangen verwekken, veroorzaken.

destar la mente a cose spirituali. Het gemoed tot geestelijke dingen opwakkeren, aanporren, aannoopen. [pen.]

destar i carboni spenti. De uitgedoofde kolen weder ontsteken, doenglimmen, aanbranden.

Destarsi. Ontwaken, wakker worden.

Destato, Desto. Opgewekt, ontwaakt, wakker gemaakt, enz.

esser' desto, star' desto. Wakker zyn, ontwaakt blijven.

m'buomo desto. Een wakker, vlug, vaardig mensch.

Destatore-erice. Een wakker, opwakker, aanmoediger, aannooper, aannoopster.

povertà destatrice de gli spiriti. De armoede, welke een opwekkter of aannoopster der geesten is.

Destatùo, Destatùolo. Een wakker of horlogie om te wakken. *V. Svegliarino*.

DESTIRATA' &c. V. Destro.

DESTIRATO, *Desterrato*. Uit het land gebannen, verbannen, gejaagt, verdreven, in ballingschap gezonden. *V. Disterrare*.

DESTINARE. Voorfchikken, bestemmen, kiezen, aanstellen, bepalen, beramen, voorzien, besluiten, vaststellen. *V. Determinare, Appostare*. - *ciò che il Cielo m'ha avrà destinato*. 't Geen dat my de hemel, (God) toegeschikt, vergunt, verleend zal hebben.

destinar' un giorno &c. a qualche cosa. Een dag tot iets bestemmen, bepalen, beramen, vaststellen.

destinar' uno Ambasciadore a qualche Corona. Iemand tot Gezant aan een Kroon aanstellen, benoemen.

Destinato. Bestemd, benoemd, aangesteld; ook besloten, vastgesteld.

al luogo, segno &c. destinato. Tot de bestemde, benoemde, besproke plaats of teeken.

fu destinato Ambasciadore. Hy wierd tot Afgezant gekozen, benoemd, aangesteld.

a lui fu destinata la carica di Maggiordomo maggiore. De Opperhofmeesters plaats wierd voor hem geschikt, bestemd.

Destino Bestemminge, schikkinge; ook noodlot, noodfchikkinge, toelatinge, schikkinge, voorzieninge Gods.

ciò che alto destino mi diede in sorte. Dat my door de schikkinge des Allerhoogsten is te beurt gevallen.

per destino. Door schikkinge van 't noodlot.

contro il destino celeste non si può, nè si deve. Tegens de

voorzieninge, schikkinge of wille Gods kan, moet men niets doen.

DESTITUIRE. Verlaten, ontblooten, berooven.

Destituito, Destituito. Ontbloot, onvoorzien, beroofd.

Destituzione. Ontblootinge, beroovinge.

DESTO. V. Destare, Destato.

DESTRIERE &c. V. Destro &c.

DESTRO. Regts, dat aan de regter hand of zyde is.

man destra, la destra (mano) la mano (destra). Deregter hand.

a man destra. Ter regter hand, aan de regter zyde.

sedere alla (man) destra di Dio. Ter regter hand Gods zitten.

occhio, orecchio, braccio, piè destro. Het regter oog, oor, arm, voet.

ala destra, corno destro dell' armata. De regter vleugel van een leger.

parte, banda, lato, canto destro. De regter zyde.

Destro. Gaauw, gezwind, handig, vlug van geest of lichaam; ook gelukkig, voorspoedig.

destro ad ogni cosa. Tot alle dingen handig, geschikt, bequaam, in alle dingen gelukkig, voorspoedig.

un buomo destro ed accorto. Een handig, geschikt, bequaam, kloek, verstandig mensch.

mal destro a far qualche cosa. Tot iets qualyk geschikt of, niet wel bequaam zyn.

con destre maniere. Met aardige en geschikte maniere.

destra fortuna. Goed geluk.

Destro. Bequaamheid, gelegentheid, nette, geschikte, bequame plaats; ook de kakstoel, privaat, kakhuis, enz.

haver' il destro da qualche cosa, da far qualche cosa. Een goede gelegentheid, een bequame, gelege plaats tot iets hebben.

secondo che gli veniva il destro (più il destro). Na dat het hem gelegen kwam, dat hem niet lastig of moeijelijk viel, niet bezwaarde, dat geen ongemak toebragt.

non vedo il destro a ciò fare. Ik zie geen bequame plaats of gelegentheid om dit te doen.

andar' al destro. Op het privaat of kakhuis gaan, zyn gevoeg doen.

Destrissimo. Zeer handig, gaauw, gezwind, rad, vlug, vaardig, geschikt, bequaam.

Destramento. Behendiglijk, gaauwelijk, vaardiglijk, geschiktelijk, gevoegelijk; op een goede, behendige wyze of maniere.

far destramento una cosa. Iets handiglijk, geschiktelijk doen.

Destrezza. Behendigheid, gaauwheid, gezwindheid, vaardigheid, handigheid, vlugheid van geest of lichaam.

far una cosa con destrezza (con gran destrezza). Iets met groote geschiktheid, konst en behendigheid doen.

perder la destrezza. De gewoonte, geschiktheid, bequaamheid, handigheid verliezen.

Destriere. Een in den oorlog en andere exercitien wel afgeregt, of geoeffend lyspaard.

deftroye nobile, poderofo, fchiuante, fiero. Een edel, magtig, moedig, fchiuwend oorlogspaar.
Defreggiare, Defreggiarsi. Behendiglijk; gefchiktelijk handelen; ook zig bequaamen, gefchikt en bequaam maken, gaauw, rad, vlug, handig worden.
defreggiar' in qualche affare. Iets behendiglijk, gefchiktelijk, handiglijk aanvatten, doen.
DETENZIONE. Aanhoudinge, vafhoudinge, op-houdinge, (arrest.) *V. Arresto.*
DETERIORE. Quader, erger, boozer, flimmer.
Deteriorare. Erger, flegter, flimmer maken, verflimmeren, verergeren.
Deteriorato. Verergerd, verflimmerd, flegter of flimmer geworden.
Deterioramento. Verflimmeringe, verergeringe.
DETERMINARE, Determinare. Uitspreken, befliffen, byleggen, vereffenen, beftemmen, noemen, benoemen; ook eindigen, befluiten, bepalen, vafstellen. *V. Appoftare, Destinare.*
determinar' un giorno. Een dag beftemmen, benoemen, vafstellen.
determinar' un dubio, una questione, difficoltà. Een dubbelzinnige, twijffelagige zake of vrage oplossen, ontledigen, wederleggen.
determinar' in qualche cosa di fede, di stato. Een verfchil of twist in geloofs- of ftaatszaken uitwijzen, befliffen, beftegen, byleggen, afdoen, vereffenen.
determinare (determinarsi) a far qualche cosa. By zig voornemen, befluiten, vafstellen om iets te doen.
Determinato. Beftemd, benoemd, beflooten, beflift, beftegt, vereffend; ook voorgenomen, vafgesteld.
determinato giorno, luogo &c. Beftemde, benoemde, bepaalde, uitgefchreve dag, plaats, enz.
un' uomo determinato e rifoluto. Een dapper, kloekmoedig, manhaftig, onvertfaagd mentfch.
esserfi determinato. By zig befloten, of vafgesteld hebben.
Determinatamente. Beftemder wijze, bepaalder wijze, ook dapperlijk, kloekmoediglijk, onvertfaagdelijk.
Determinazione. Beftemminge, behoeminge, bepalinge; ook een befluit, oordeel, uitspraak, befliffinge, bylegginge van een gefchil.
DETESTARE. Vervloeken, verfoeijen, fchuwen, myden, een afkeer, of fchrik hebben.
detestar' il peccato. De zonde vervloeken, verfoeijen.
Detestabile. Vervloekelijk, verfoeijelijk, fchrikkelijk.
un' azione &c. detestabile. Een verfoeijelijke, vervloekelijke, fchrikkelijke daad.
Detestazione. Vervloekinge, verfoeijinge, afkeer, fchrik.
DETO, Detale &c. V. Dito, Ditale &c.
DETRARRE, Ditrarre, Detrattare. Aftrekken, afkorten, verminderen; ook van iemand quaad fpreken, iemand lafteren, fchenden, te na fpreken.
detrarr' dal prezzo. Van de prys verminderen, afrekken, afkorten.
detrarr' ad uno. Iemand lafteren, fchenden: zyn goeden naam te na fpreken, krenken.
Detrattore. Een agterklapper, fchender, lafteraar.
Detrazione, Ditrazione. Agterklap, lafteringe, fchendinge; ook afrekkinge, kortinge, verminderinge.

DETRIMENTO. Verlies, fchade, nadeel.
con gran detrimento. Met groot verlies, fchade, nadeel.
in detrimento della mia fatica. Tot nadeel of fchade van mijn moeite en arbeid.
DETTARE. Een ander iets voorzeggen om te fchrijven; ook leeraren, ingeven, mede brengen.
dettar la pena. De ftraffe zeggen, uitspreken.
dettar lettere. Brieven opgeven, voorzeggen om te fchrijven, fchrijven lazen.
quallo che detta la ragione, la natura, coscienza. 't Goet dat de reden, nature, of gewiffe leert, ingeeft, medebrengt.
Detto. Ingevinge.
detto della coscienza. De ingevinge, het licht, de leere van het gewiffe.
Detatore. Opgever, voorzegger om iets te fchrijven; ook een oppergezaghebber, een opper of oube-paald bevelhebber tot Rome. *V. Dittatore.*
Detatura. Opgevinge, voorzegginge om iets te fchrijven; ook de fchryfaart, ftijl of maniere van fchrijven; ook 't oppergezag, opperheerfchappy tot Rome.
la detatura vi è molto leggiadra e vaga. De fchryfaart, de ftijl of maniere van fchrijven is zeer fraay, net, aardig, enz. *V. Diceria.*
DETTO. Gezezt, gefproken, verhaald, verteld, gemeld, gewaand; ook een fpreuk.
non vi ho detto io? Heb ik 't u niet gezezt?
al primo del detto mese. Op den eerften van de voorgezeide maand.
nel detto luogo, capitolo &c. In de gezeide, gemelde, gewaande plaats, kapittel, enz. *V. Sopradetto, Sudetto &c.*
due balle &c. di dette robbe. Nog twee balen van gezeide waren of koopmanfchappen.
Detto. Een woord, een rede, een fpreekwoord, fpreuk.
un bel detto. Een fchoone, nette fpreuk.
detti arguti. Spitsvinnige, fcherpzinnige redenen.
dal detto al fatto vi è gran tratto. Zeggen en doen is tweederley, daar is een groot onderscheid tuffchen zeggen en doen.
i detti e fatti di Alessandro. De fpreuken en daden van Alexander.
DETURPARE. Schenden, mismaakt en leelijk maken.
DEVASTARE. Verwoeften, verdelgen, vernielen, bederven.
DEVIARE &c. V. Diviare.
DEVOLVERE, Divolvere. Iets van boven neder rollen, wentelen, doen wimelen, storten.
li beni (gli stati) si divolveranno in mano del fratello. De goederen en landen zullen den broeder te beurt vallen, toevallen.
la causa poi si divolverà ad un' altro giudice. De zaak zal een andere Regter toe komen.
Devoluzione, Divoluzione, Divolvimento. Van boven neder rollinge, wentelinge, stootinge.
DI. Van.
Di. Kan met de *Artykel il, lo, la, en li, (i) gli, le* vereenigt worden, maar om beter te doen klinken woord

di in de verandert, en de letter *i* van *il* weg geworpen; dog de letter *l* in *lo* en *la* verdubbeld, gelijk: *del, dello, della, delli, (de i, de) degli, delle*, in plaats van *di il, di lo, enz.*

Di. Word gebruikt na veel Werkwoorden, 't geen in de Duitſche taal genomen word voor 't woordje van of over, als by voorbeeld:

non parliamo di questa cosa. Laat ons van deze zake niet ſpreken.

una relazione della corte di Roma. Een historie of verhaal van 't Roomſche Hof.

farete avvifato di tutto il ſucceſſo. Gy zult van den ganſchen verloop onderregeet worden, of kennis krygen. *maravigliarſi, rallegrarſi, dolerſi &c. di qualche coſa.* Zig over, of wegens een zake verwonderen, verblyden, bedroeven.

far penitenza di qualche peccato. Over een zonde boete doen.

conſigliarſi (acconſigliarſi) di qualche coſa. Zig ergens over beraadlagen, raad plegen, raad vragen, raadſlaan.

chiarirſi, informarſi, accertarſi di qualche coſa. Een zake navragen, onderzoeken, ondervragen, navorſchen, naſpeuren.

vergognarſi, vantarſi, valerſi, ſervirſi, impadronirſi &c. di qualche coſa. Zig ergens over ſchamen, beſchaamd zyn, roemen, beroemen, zig daar van bedienen, meeſter maken.

curarſi, non curarſi di qualche coſa. Een ding hoog agten, niet agten, verſmaden, veragten.

ſcandalizzarſi, dilettarſi di qualche coſa. Zig ergens om, of over ergeten, verheugen, verblyden.

ridarſi, burlearſi di qualche coſa. Ergens om, of over lachen, jokken, ſcherſten, kortſwylen.

eſſer ſollecito di qualche coſa. Ergens over bezorgt, bekommerd, benaauwd zyn.

pregar' uno di qualche coſa. Iemand ergens om bidden, verzoeken.

riſentirſi, pentirſi di qualche coſa. Berouw of leedwezen over iets hebben.

Di. Van; ook uit, in eenige van de volgende ſpreekwyzen.

vengo di caſa, di corto &c. Ik kome van huis, van 't hof.

eſſer di partenza, di ritorno &c. Reisvaardig zyn, weder te rug keeren, komen.

eſſer di gran famiglia. Van; uit een groot, voornaam geſlagt geboortig of afkomſtig zyn.

andar ogni giorno di mal' in peggio, di ben' in meglio. Alle dagen ſlimmer of beter worden, verſlimmeren, verbeteren.

il capello gli caſcò di capo, di mano &c. Den hoed viel hem van het hoofd, uit de hand, enz.

dar', vender', participar' &c. ad uno di qualche coſa. Ergens van iets geven, verkoopen, mededeelen.

mangiar, beber, viver di qualche coſa. Ergens van eeten, drinken, leven, enz.

morir di qualche coſa. Ergens van ſterven.

vi vò della riputazione. 't Gaat van myn eere en goeden naam, myn eer en goede naam hangt daar af, myn eer word daar door verminderd, gekrenkt.

odorar di muſchio, puzzar di aglio &c. Na muskus rieken, na knoflook ſtinken.

Di. Van, uit, in den zin als volgt:

fabricar' una caſa di pietra. Een huis van ſteenen bouwen, timmeren.

una caſa (fabricata) di pietre. Een huis van ſteenen gebouwd, getimmerd.

una collana di oro. Een ketting van goud.

piatto d'argento &c. Een ſchotel van zilver.

colonna di marmo. Een marmerſteene pilaar.

vino di Spagna. Spaanſche wyn.

panno di Francia. Franſch laken.

conſerva di roſe. Conſerv van roozen.

ſiropo di Betonia. Betonie ſap, ſiroop van Betonie.

mineſtra di riſo &c. Sop, melk, of iets anders met rijs gekookt.

acqua (di) roſa. Roozewater.

il giorno d'hoggi. Dezen dag, deſdag van heden.

il vino d'hieri. De wyn van gisteren.

roſo &c. di colore. Rood van kleur of verwe.

venerabile di aſpetto. Eerlyk, vroom van aanzien.

giovane di età. Jong van jaren.

negro &c. di pelo. Zwart van hairen.

colerico &c. di temperamento &c. Haafſtig, grimmig, toornig van aart.

Italiano di nazione. Een Italiaan van (natie) of geboorte.

ſarto di profeſſione. Een ſnyder van zyn ambagt.

ricco di denari. Ryk van geld, geldryk.

povero di ſenno. Arm van verſtand.

ſollecito di lui. Zorgvuldig over hem.

lieto del preſente. Over het geſcherk verheugd, verblyd.

allegro del ſuo ritorno &c. Over zyn wederkomt verheugd, verblyd.

attonito di maraviglia. Van verwonderinge ontleth.

carico di figliuoli, di debiti &c. Met kinderen, met ſchulden belaſt, beladen, veel kinderen of ſchulden hebbende.

fornito di libri &c. Met boeken voorzien, enz.

veſtito di ſeta. Met zyde ſtoffe gekleed, aangedaan.

coronato di roſe &c. Met roozen gekroond.

conſento della ſua ſorte. Met het zijne vergenoegd, te vreden.

Di, beteekend ook van, in de volgende zin:

eſſer (ſtar) di compagnia. Een medegezel of makker van 't gezelschap zyn.

eſſer (ſtar) d'accordo. Eenmoedig, eensgezind zyn.

eſſer di peſo. Zwaar, zwaarwigtig, van gewigt zyn.

ſtar di buona, mala voglia. Wel, of qualijk vergenoegd of te vreden zyn, onwillig zyn.

cangiarſi di ciera, abiti &c. Van gelaat veranderen, andere kleederen aandoen

perſona di conſiderazione &c. Een perſoon van gezag of aanzien, een aanzienlijk of voornaam perſoon.

coſe di prezzo (valuta.) Zaken van groot gewigt, prijs, koſtelyke zaken.

buomo di corte. Een hoveling.

buomo di ſcuola. Een ſcholier of leerling.

ſemina di mondo. Een hoer, ſnor, cerloos, onkuifſch vrouwmensch.

buomo d'orazione. Een godvrugtig, godzalig mensch, die veel bid of gebeden doet.

buomo di suo cervello. Een koppig, eigenzinnig hardnekkig, halstarrig mensch.

figliuolo della pontualità, dell' ubidienza &c. Een naauwkeurig, zorgvuldig, zinlyk, onderdanig, gehoorzaam mensch.

Di. Beteekend ook van, by, in, over, in de volgende zin:

di rado. Zelden, niet dikwils, maar nu en dan.

di presente. Nu, thans, tegenwoordig, op dezen tyd, op dit uur of pas.

di fresco. Onlangs, niet lang geleden.

di già. Reeds, bereids.

di questo punto. Nu, zoo even, op dit punt.

di dentro, di fuori. Van binnen, binnewaarts, van buiten, buitenwaarts.

di quà, di là. Hier, alhier, op, of in deze plaats; ook hier van daan, van hier, van deze plaats, daar, aldaar, in, of op die plaats.

di sopra, di sotto. Van boven, onder; ook boven, boven op, onder, beneden.

di dietro, d'avanti. Van agteren, van voren.

di traverso. Dwars, dwarfelyk, over dwars.

di più, di meno. Meer, minder, weiniger.

di soverchio. Overvloedig; ook boven maten, zeer.

di bando. Vergeefs, te vergeefs, vrugteloos.

deltutto. Geheelyk, ganschelyk, t'eenemaal.

di sorte di maniera, di modo tale. Aldus, dus, zoo, op die of deze wyze.

esser di bisogno, di mestieri. Noodzakelyk, noodwendig, van nooden zyn.

di questa sorte. Dus, aldus, zoo, op die of deze wyze.

di nuovo. Van nieuws, op nieuws.

di grazia. Uit gunst, uitgenade.

di leggieri. Ligtelijk, gemakkelyk, zonder moeite.

di giorno, di notte, d'està, d'inverno. Des daags, des nagts, in de zomer, in de winter.

di mattina, di sera 's Morgens, 's avonds.

di fiso meriggio. Regt op den middag.

di subito. Ten eersten, met den eersten, aanstonds.

di passo. Allengsjes, met der tyd, langzaamlyk, ook aanstonds, terstond, ten eersten, met den eersten.

di corso, di salto, di volo &c. Loopende, rennende, springende, vliegende, haastiglyk, ras.

di balzo (rimbalzo.) Door te rug springen, wederstuiten, enz.

Di. Word gebruikt by de vergelykende namen als, of dan.

egli è più dotto di me &c. Hy is geleerder als ik.

miglio di prima. Beter als te voren.

Di. Beteekend zoo veel als uit, tot, in.
non abbandonar' uno di occhio. Iemand gedurig in het gezigt hebben.

egli è uno di quelli. Hy is een uit, of (van) henlieden.

di tutto cuore. Van, (uit) ganschert harte.

di buona voglia. Uit goeden wille, van goeder harte.

di sua propria testa. Uit zyn eigen hoofd.

venne di Sicilia. Hy kwam uit Sicilie

uscir di casa, di mente, d'intrighi. Uit het huis gaan,

uit den zin of gedagten komen, verdwynen, uit de verwarring komen, geraken.

cavar di mano. Uit de hand rukken, nemen.

di mano in mano. Uit de eene in de andere hand.

di giorno in giorno. Van dag tot dag.

Rè di Francia &c. Koning van Vrankryk.

Dottor di Medicina &c. Heelmeeester in Artzeny of geneeskunde.

Di. Voor, om.

quanto volete di questo capello? Hoe veel eischt gy voor dezen hoed? voor wat prys is dezen hoed te koop?
la prego di una grazia. Ik verzoek den Heer om een gunst.

morir di freddo di fame, di dolore &c. (Voor) vankoud, honger, pyn of smarte (sterven, vergaan.

arrossir di vergogna. Uit (van) schaamte rood (schaamrood) worden.

temar di paura. Uit (van) vreeze, beven, zidderen.

scoppiare di risa. (Voor) van lachen bersten of springen.

crepar di disagi. Uit (van) ongemak omvallen, versmagten, vergaan.

baver scifo, paura, borrove di qualche cosa. Voor iets walgen, een walg, schrik of afkeer hebben.

Di. Beteekend op, gelyk in de volgende zin.

suonare di fiuto, harpa, violino &c. Op de luit, harp slaan of spelen, op de viool stryken.

toccar del tamburo. De trommel roeren of slaan.

Di. Kan ook gebruikt worden in plaats van met.

fornir di libri. Met boeken voorzien.

caricar di palla. Met een kogel laden.

scrivere di propria mano. Zelfs, met eige hand schryven.

contentarsi di poco. Zig met weinig vergenoegen laten.

batter della mano. Met de hand slaan.

ricamar di perle. Met paarden bezetten, vertieren.

empir di vino. Met wyn opvullen, vol maken.

colmar d'allegrezza. Met vreugde ophopen, overstelpen.

che farete di tante vivande? Wat zult gy met zoo veel geregten of spyzen doen?

quel cavivello di Andreuccio &c. De slimme schelm Andreuccio.

quel matto del mio patrone. Myn heer die zotte en dwaze gek of narre.

quella volpe di Herode. Herodes de looze, doortrapte vos.

un diavolo di cavallo. Een duivel van een paard.

un forsante di ragazzo. Een schelm van een jonge, een schelmse, snood, ondeugende jonge.

un furbo di procedere. Een schalk of bedrieger in al zyn werken.

far di occhi con una. Een (vrouw) lief koozen, streelen, troetelen, met lonkende oogen aanzien.

Di. Beteekend te, voor een onbepaalde wys gesteld: als, *spero (di) venire.* Ik hope te komen.

prometto (di) non abbandonarvi. Ik belove u niet te verlaten, u altyd te helpen of by te staan.

cessa di piovere. 't Houd op van te regenen.

vi consiglio (di) non partire. Ik waarschouwe of rade u niet weg te gaan, niet te vertrekken.

mi ricordo d'avervi detto più volte. Ik erinnere my tot u meermaals gezegd te hebben.
meritava d'esser' impiccato. Hy was waardig, hy verdienende opgehangen te worden.
finse (di) esser' ammalato &c. Hy veinsde ziek te zyn.
Nota. Dit woordje *di* word by de werkwoorden pleegen en weten uitgelaten, als:
suole dormire dopo pranzo. Hy pleeg, hy is gewoon naar de maaltijd te slapen, te rusten, enz.
non sò nominarlo. Hy weet hem niet te noemen.
 (Daar en tegen word het in 't Italiaans gebruikt, daar het in 't Nederduits word uitgelaten, als:)
città di Roma, isola di Malta &c. De stad Rome, het Eiland Malta.
 (Ook word het agter eenige woorden cierlyk en netjes uitgelaten, als:)
castello (di) sans' Angelo. Het Kasteel van St. Angelo (te Rome.)
ponte (di) Sisto. De brug van Paus (Sixtus.)
piazza (di) san Pietro. St. Pieters plaats.
dico (di) sì, egli dice (di) no. Ik zeg ja, hy zegt neen.
 Ook by *altrui, cui*, als:
Iddio, la di cui bontà è infinita. God, wiens goedheid en goedertierenheid oneindig is.
involar i beni (di) altrui. Een anders goederen rooven.
 Di, beteekend te, voor een onbepaalde wijs gesteld; gelijk als,
tempo di mangiare. Tyd om te eeten, eetens tyd.
ragione di lamentarsi. Reden of oorzaak om zig te beklagen.
l'onore di vedervi. De eere van u te zien.
licenza di partirsi. Verlof om te vertrekken, of weg te gaan.
 Di, eenteeken van *genitivus*, als:
la gloria di Dio. De eeren heerlijkheid Gods.
padron di casa. Heer van 't huis.
moglie di Pietro. Pieters vrouw.
Ri de' Romani. Koning der Romeinen, Roomsche Koning.
Ministro di Stato. Staats-Minister, bediende van Staat.
maestro di cucina. Keukenmeester.
stampatore di libri. Een boekdrukker.
dolor di denti. Tandwee, tandpyu.
atto di carità. Een werk van liefde.
giorno di festa. Een feest of vierdag, een heilige dag.
piazza di berbe. Een groenmarkt.
fiere di Francoforte. De Frankforder Misse.
cbiave della porta. Poort-sleutels, de sleutels van de poort, van de deur.
cofe di Stato, di guerra &c. Staats-, oorlogs-zaken, enz.
occhi di aquila. Arends oogen.
un pezzo di pane. Een stuk broods.
una fetta di prescinto. Een sneede of stukje van een ham.
un palmo di terra. Een handbreed aarde.
una parola di consolazione. Een woord van vertroosting.
una libra di pepe. Een pond peper. [stinge.
uno dei ministri. Een van de beambten of bedienden.
un' ongaro di mancia (la mancia d'un ongaro.) Een duikaar speel- of drinkgeld.
un paio di guanti &c. Een paar handschoenen.

T O M. I.

una compagnia di soldati. Een bende, of (compagnie) soldaten.
un' paradiso di delizie. Een parady of lusthof van wel lusten.
un poco di pazienza. Een weinig geduld of lydzaamheid.
poco di buono, bello. Weinig goeds, mooy, niets bezonders.
punto di creanza, gentilezza. Gansch geen hoffelykheid, niet de geringste beleefdheid.
usar' un poco di arte. Een weinig konst en geschiktheid gebruiken.
assai (di) altro. Veel van andere dingen.
niente (di) altro. Niets anders.
manco (di) parole. Minder woorden.
più (d') honore &c. Meerder eere.
liberale dell' altrui. Mild, milddadig van een anders goed.
prodigo del suo. Een verslinder, verquistter, doorbrenger van het zyne.
vecchio di setant'anni. Een zeventig jarigen ouderdom, een ouderdom van zeventig jaren.
dammi del pane di formento. Geef my wat tarwenbrood.
voglio della carne di vitello. Ik wil, ik begeerte wat kalfsvleesch.
mangiaremo delle ostriche, delle uova, dei frutti, di varie sorti. Wy zullen oesters, eijeren, oost of fruiten van verscheide soorten eeten.
io bevo del mio vino di Vicenza. Ik driuk van myn Vicentynse wyn.
ebbe delle bastonate. Hy heeft slagen of stooten bekomen, gekregen.
egli ha de' quattrini &c. Hy heeft geld, hy heeft penningen, enz.
vi sono di quelli, che &c. Daar zyn lieden die, enz.
vi erano de' valent' huomini. Daar waren eenige voorname, dappere mannen.
egli ha (tiene, mostra) dell' asino &c. Hy is wat ezeltig, onbedreven, bot, plomp, ongeschikt, enz.
egli ha del Cicerone, del Boccaccio &c. Hy is wel spreken de van taal, hy spreekt als een Cicero, als een Boccacius, enz.
egli ha (tiene) del savio, del discreto, del semplice &c. Hy is redelyk wys, beleefd, bescheiden, eenvoudig, enz.
il vino ha del piccante, del garbo &c. De wyn is wat wrang, zuur, scherp, versh, enz.
egli ha (sente) del porco, del furbo &c. Hy is wat vuil, morsig, stordig, arglistig, snood, enz.
egli ha di Astrologia. Hy is een halve starrekijker, starreloophkundige.
far del bene, del male. Iets goeds of quaads doen.
dar di (del) cesso, di becco, del naso in ogni cosa. Zyn mond, zyn bek of neus in alles steken, zig met alle dingen bemoeien.
dar del piede in terra. Den voet, (met de voet) op de aarde stampen, stooten.
dar di piglio a qualche cosa. Iets haastiglyk grypen of aanvatten, een greep of stoot op iets doen.
dar dell' eccellenza, del matto, &c. ad uno. Iemand den

V v

den

den naam van Excellentie geven, of noemen; voor gek of narre uitroepen, schelden.

Di. Dag. *V. Giorno.*

un di. Een dag; ook eens, eenmaal, t'eeniger tyd. *buon di e buon' anno.* Goeden dag (goedetyd.) *il di seguente.* Des volgenden daags, des daags daar aan. *nostri di.* In onze dagen, ten tyde van onse leven. *fotof il di chiaro.* Als het licht of dag geworden was. *indugiare di di in di.* Van dag tot dag uitstellen. *tutto il di.* Den ganschen dag, den geheelen tyd, enz. *mezzodi, fulmezzodi.* De middag tyd, op den middag. *boggi di, il di d'oggi.* Den huidigen dag, den dag van heden.

il di del giudizio. De laatste of jongste dag, de dag des oordeels.

Lunedì, Martedì &c. V. Abbasso.

Dieta. V. Abbasso.

DIABOLICO. Duivelsch, van den duivel of booze geest.

un' uomo diabolico. Een duivelsch, vervloekt mensch. *una malizia, invenzione, politica &c. diabolica.* Een duivelsche vond, vervloekte, duivelsche staatregels.

Diabolicamente. Vervloekter, duivelscher wyze, op een goddelooze, duivelsche maniere.

DIACONO Een (Diaken) kerkendienaar.

Diaconato. Het amt of bediening van een (Diaken) of kerkendienaar.

DIADEMA. Een koninglyke muts, een kroon, hoed muts of tulband van een Koning.

il Regio diadema. V. Sopra.

DIAFANO. Doorschynend, doorblinkend, klaar, helder.

corpo diafano. Dat doorschynend, doorblinkend, helder of klaar is.

DIAGRAMMA Het middelschot of middelrife.

DIAGRIDIO. Een zekere artzeny of geneesmiddel om te (purgeren,) afgang te krygen, enz.

DIALETTICA. Redeneerkonst. *V. Logica.*

Dialettico. Een redeneerkonstige, een goed redekavelaar.

Dialetticare. Volgens de redeneerkonst zintwiften, redeneeren, redekavelen.

Dialetto. Een bezondere spreekwyze, taal of spraak van een land.

DIALOGO. Te zamenpraak, ommegang, onderhouding.

Dialogare, Dialogizzare. t'Zamenpraak of reden voeren, opstellen.

DIAMANTE. Een Diamant, edel gesteente.

un cuore di diamante. Een hert van diamant, dat is, hard, onbeweegelyk, onverzettelyk, dat niet te vermurwen is.

Diamantino. Van Diamant.

DIAMETRO. De middeltyn, lyn of streep midden door eenig rond.

DIANA. De Godin Diana; ook de dag of morgenwagt.

batter la diana. De trommel slaan van de vierde schildwagt.

batter la diana coi denti. V. Dente.

DIANZI. *Dinanzi. V. Innanzi.*

DIARRIA. Buikloop, loslyvigheid, schytery.

DIABOLO. De duivel, booze geest. *V. Satanaasso. dar' uno al Diavolo.* Iemand aan den duivel overgeven, dat is, iemand vloeken, vervloeken, in den ban doen.

darfi al Diavolo. Zig aan den duivel overgeven, dat is, wanhopen.

baver il diavolo adosso (in corpo.) Den duivel by zig hebben, met den duivel bezeten zyn, dat is, woeden, razen gelyk de duivel.

vada al diavolo. Hy mag naar den duivel gaan of va-

[ren. *baver' il diavolo nell' ampolla (nella saccochia) V. Ampolla. egli sa dove il diavolo tiene la coda. V. Coda.*

Diavolo, Met. Een quaad of boosaardig, godloos, ook een bedriegelyk, arglistig, snood; ook een woedend, razend, dol of uitzinnig mensch.

un gran diavolo è costui quando comincia. Die kaarl is een grooten duivel (als hy begint.)

un diavolo incarnato. Een lichamelijke duivel.

un diavolo dell' inferno, un diavolo scatenato. Een duivel in de helle, een ontbonde, losgelate duivel.

un diavolo di femina, di cavallo &c. Een duivel van een vrouw, van een paard, enz.

Diavolo! Duivel!

che diavolo è questo? Wat duivel is dat?

che diavolo fa costui? Wat duivel doet die mensch?

questo è il diavolo, che non si può &c. Dat is de duivel, dat is, het slimste dat men niet kan, enz.

Diavoletto, Diavolino. Een kleine of jonge duivel, een duiveltje, dat is, een kleinen boef, een deugniet, een kleine guit of schelm.

Diavolone, Diavolaccio. Een groten duivel, dat is, een grooten schelm, een deugniet.

Diavolaria, diavolarie. Duivelrye, dat is, schelmerye, boeverye, guiterye, lichtmisserye, schelmstukken, enz.

Nota. t' Geen gy niet vind in *dib, dic, did &c.* zoekt in *deb, dec, ded. &c. & vice versa.*

DIBATTERE, Debattere. In stukken slaan, kloppen, beuken. *Met.* Betwiften, bestryden.

Dibatterfi. Zig mat en moede werken, afstlooven, afmatten, vermoeijen.

dibattere delle uova. Eijeren kloppen, enz.

dibatter' una questione, una materia. Een vraag, een materie of stoffe betwiften, bestryden.

Dibattuto. In stukken geslagen, geklopt, gebeukt. *Met.* Betwift, bestreden.

questa materia fa ben dibattuta. Deze stoffe is wel onderzocht, betwift, bestreden.

Dibattimento. In stukken slaginge, kloppinge, stootinge; ook betwifling, bestrydinge.

DICACITA'. Boertery, scherzinge, genuegelyke, vrolyke praat; genegenheid om te scherpsen.

DICAPITARE &c. V. Decapitare.

DICERIA, Dicerie. Een woord, een rede, een spreekwoord, gezeg, spreuk; ook de red-aart, styl, maniere van spreken. *V. Dettatura, Retorica.*

con se lunga diceria. Met een zoolang, wydloopig verhaal, uitvoerlyke rede.
la diceria vi è bellissima. De styl, of maniere van spreken is 'er zeer fraay, zeer net, cierlyk, enz.
ven'è gran diceria per tutto. Daar is overal een groot gesprek of geroep van.
DICEVOLS. Betamende, betamelyk, behoorlyk, wel voegende, gevoegelyk, passende, welstaande.
cosa molto dicivole. Een betamelyke, welvoegende zaak.
Dicivolmente. Betamelyk, gevoegelyk, behoorlyk.
Dicivolezza. Betamelykheid, behoorlykheid, gevoegelykheid, welgevoegelykheid.
DICHIAREARE, Verklaren, uitleggen, ontdekken, openbaren; ook oordeelen, het vonnispreken, ook verkiezen, benoemen.
dichiarar' un testo. Een text verklaren, uitleggen, ontvouwen.
dichiarar' uno assolto, innocente, beato, santo, scomunicato. Iemand vryspreken, onnoozel, zalig, heilig verklaren, in den ban doen.
dichiarar la guerra ad uno. Iemand den oorlog verklaren, aanzeggen, verkondigen.
dichiarar' uno Re, successore. Iemand tot Koning, zyn navolger verklaren, aanstellen, verkiezen, benoemen.
Dichiararsi. Zig zelve uitdrukken, uiten, zyn gevoelen te verstaan geven.
mi dichiaro vè. Zie, ik uite of verclare my, ik geve myn gevoelen te verstaan.
Dichiarato. Verklaard, uitgelegt, ontvouwd, geoordeeld, uitgesproken; ook gekozen, benoemd.
esser dichiarato innocente &c. Onschuldig verklaard, vrygesproken of erkend worden.
esser dichiarato Re &c. Koning verklaard, tot Koning aangesteld, benoemd of gekozen worden.
Dichiaratore, Declaratore. Een verklaarder, ontvouwer, uitlegger, enz.
Dichiarazione, Declarazione. Een verklaringe, ontvouwinge, uitlegginge, oordeel, uitspraak.
dichiarazione sopra un testo. Verklaringe, uitlegginge, over een text.
far la dichiarazione. Een verklaringe, uitspraak, enz. doen.
DICROLLARE &c. V. Crollare.
DIDURRE. Leiden, afkorten; ook afcheiden; ook besluiten, uithalen.
didurr' da una somma. Van een som afkorten.
didurr' un conto. Een rekeninge opmaken, optellen.
didurr l'origine. Den oorsprong, stam of geboorte ergens afcheiden, van nemen.
didurr' una conseguenza. Een gevolg of besluit van iets maken, uekken.
didurr' un vocabolo. Een woord afcheiden, trekken. *V. Derivare.*
Didotto. Geleid, gebragt, gevoerd, afgeleid.
Didotta, Diducimento. Leidinge, afcidinge, voeringe, trekkinge.
DIECI. Tien.

alli dieci di Settembre. Den tienden van September.
Diecifate, Dieciotto (Diecidotto) Diecimove &c. Zeventien, agttien, negentien, enz.
DIEITA. Land- of ryksdag, staatsvergaderinge.
la dieita di Ratisbona. Deryksdag tot Regensburg.
convocar' , far' una dieita. Een ryks of landdag beschryven, een staatsvergaderinge beleggen, be-roepen.
Dieta. Orde, geregeltheid of schikkinge in 't eeten en drinken, slapen, enz.
osservar' (far) una buona dieta. Een goede orde, mate of regel in 't eeten en drinken houden.
Diético. Van, of tot zulk een orde of geregeltheid van leven behoorende.
Dieticamense. Volgens de orde of geregeltheid van leven.
DIETRO. Agter, na.
dietro alla (la) colonna. Agter de zuile of pilaar.
gettar una cosa dietro le spalle. Iets agterwaarts, agter rugs gooijen of smyten.
venir dietro ad uno. Iemand volgen, navolgen.
correr (tener, tirar) dietro ad uno. Iemand najagen, nazetten, nalopen, vervolgen.
esser dietro a qualche facenda. Agter, dat is, over een werk bezig zyn, zitten, arbeiden.
consumar' il tempo dietro a qualche cosa. Den tyd met (in) iets toebrengen, verslyten, besteden.
Dietro (Drieto) a Dietro, Addietro, di Dietro, in Dietro, di Dietro via. Terug, agter uit, van agteren, agterwaarts.
per addietro, per di dietro. V. Sopra.
farfi (ritirarsi) in dietro. Te rug of agter uyt wyken, deinzen, treden, gaan.
tornar in dietro (a dietro) Weder te rug of agterwaarts gaan, treden.
dietro-camera. Agterkamer.
dietro-pasto. Nageregten van een maaltyd.
Fuscio, la porta &c. di dietro. De agterdeur.
lipiedi &c. di dietro. De agtervoeten.
andar dietro. Agter aan gaan of volgen.
restar dietro, (indietro, a dietro) Te rug blyven, agter blyven.
alcuni anni a dietro. Voor eenige jaren.
alcuni giorni a dietro. Voor eenige dagen.
il giorno dietro, questi giorni dietro (addietro.) Dezez dagen, onlangs, niet lang geleden, kortelings.
le parti, (li quarti) di dietro. De agterstukken of panden van een kleed, harnas; ook agterste vic-rendel.
mostrolli il dietro. Hy wees hem den aars.
Dietrarfi, Addietrarfi, Indietrarfi, (beter) Arrettrarfi.
 Te rug of wederom gaan, afwyken, weggaan, vertrekken.
DIFALCARE &c. V. Diffalcare.
DIFENDERE, Diffendere, Defendere. Beschermen, verweeren, verdedigen, de hand boven 't hoofd houden, beschutten.
difender la sua vita, l'onore, la sua causa &c. Zyn leven beschutten, beschermen, verdedigen, zyn eere, zyn zake enz. verdedigen, voor spreken.

difender la patria, la fortezza, piazza. 't Vaderland, een sterkte, een plaats beschermen, verweeren, verdedigen.

difender una proposizione, una dottrina, l'azione di uno. Een voorstellinge, een leere beweeren, staande houden, verdedigen, iemands daad verschoonen, verontschuldigen.

difender uno al suo padrone. Iemand by zyn heer of meester voorpreken, verschoonen, verontschuldigen.

Difendere. Bewaren, behoeden, verschoonen; ook afweeren, beletten, verjagen, verdryven.

questo serve per difender la veste &c. che non si rompa o macchi &c. Dat bewaard het kleed, dat het zoo haast niet scheurt, morsig of vuil word.

Difendere. Verbieden.

difender il vino all' annalato &c. De zieken den wyn verbieden.

Difendersi, Diffendersi, Defendersi. Zig verweeren, verdedigen; ook zig verschoonen, verontschuldi-

[gen.

Difensibile, Diffensibile, Difendevole. Beschermelyk, dat men beschutten, beschermen of bewaren kan, verschoonelyk, verschoonbaar, vergeeffelyk.

Difensivo, Diffensivo, Defensivo. Tot de beschuttinge, en bescherminge behoorende.

guerra difensiva. Oorlog om zig te verweeren, te beschutten, als men besprongen, of overvallen word. *V. Offensivo.*

linea difensiva. Een postteerings-linie, om zig te verweeren, te verdedigen, enz.

star sulla difensiva. Zig verweeren, op zyn hoede zyn.

Difensivamente, Diffensivamente. Beschut-, bescherm-, verdedigender wyze.

portarsi, andar, guerreggiar difensivamente. Zig beschermender wyze houden, gedragen, oorlogen; dat is, niet aangrypen, aanvallen, zig alleen verweeren, beschermen, verdedigen.

Difensione, Diffensione. Bescherminge, verdediginge, beschuttinge. *V. Difesa &c.*

Difeso. Verdedigd, beschat, beschermd.

una città difesa dalla cittadella. Een stad, die van 't kasteel beschermd, verdedigd word.

Difesa, Difesa, difese, difese. Weer, tegenweer; ook verdediginge, bepleitinge in regtszaken; ook een wal, gragt, borstweer of schans.

mettersi, disporfi in (alla) difesa. Zig ter weer stellen, zig verweeren, beschutten of verdedigen willen.

star alla difesa. Zig alleen verweeren, in de weert staan; ook zig in agt nemen, op zyn hoede zyn.

dir. far qualche cosa in (per) sua difesa. Iets tot zyn verdediginge of verschooninge in, of voorbrengen.

digitar le difese per uno, entrar alla difesa di uno. Iemand verdedigen, beschermen, voorstaan, voorspreken, iemands party handhaven.

le fortificazioni non erano per anche ridotte in difesa. De schansen of bolwerken waren nog zoo verre niet gebragt, dat men zig daar uit konde beschermen of verdedigen.

difese del cinghiale. De slagranden of wapenen van een wild zwyn.

Difesa, Difesa, difese. Bezettinge (guarnitioen;) ook de schansen of bolwerken.

levar le difese da una città, piazza. De bezettinge van een stad of vesting opligten, weg nemen; ook de schansen of bolwerken sleggen, omverre of overhoop werpen.

Difetto, Difetto. Mangel, gebrek, faute, misslag, voornamentlyk in zeden; ook verlies, schade, na-deel.

commetter un difetto. Een faut of misslag begaan.

rinfiacciar ad uno li suoi difetti. Iemand zyne fouten of gebreken tegenwerpen, verwyten.

senza difetto. Zonder gebrek of mangel; ook zonder verlies of schade.

sopportar, corregger, scusar &c. li difetti altrui. Eens anders gebreken, of misslagen verdragen, verontschuldigen, verbeteren.

in difetto di vino havete dell' acqua. By gebrek of mangel van wyn, zoo hebt gy water.

Difettoso, Diffettoso. Gebrekkelyk, onvolmaakt.

un libro &c. difettoso. Een gebrekkelyk, onvolmaakt boek.

Difalcare, Difalcare. Aftrekken, afkorten, verminderen.

difalcar dalla somma. Van de hoofdsomme verminderen, aftrekken, afkorten.

Difalco, Difalca. Aftrekkinge, atkortinge, verminderinge.

per (in) difalco del mio debito. Tot verminderinge, aftrekkinge, afkortinge van myne schulden.

Difalta, Difalta. Mangel, gebrek, verlies enz. *V. Difetto.*

Difamare, Difamare. Lasteren, schenden, ont-eeren, tena spreken.

difamar uno appresso qualche uno. Iemand by een ander lasteren, schenden, van zyn eer berooven, uitkryten.

difamar uno di qualche cosa. Iemand ergens van betigten, beschuldigen; aanklagen.

Difamato, Difamato. Gelastert, geschonden, onteerd, te na gesproken, betigt, beschuldigd.

Difamatorio (libello.) Een hekel- of schimpdig.

Difamatore, Difamatore. Een lasteraar, schender, onteerder, eerrover, betigter, beschuldiger.

Difamazione, Difamazione. Lasteringe, schendinge, onteeringe, eerrovinge, betigtinge, beschuldiging.

Difendere &c. V. Difendere &c.

Diffferente, Differenza &c. V. Abbasso.

Diffferire. Verschillen, verschelen, verscheiden of ongelyk zyn, enz.

un ricco avaro ed un povero non differiscono. Daar is geen onderscheid tusshen een ryken gierigaart en arm, behoefstig menschen.

Differente. Verscheiden, onderscheiden, verschillende.

esser una cosa molto (ben) differente. Van malkander zeer verschillend, verscheiden of ongelyk zyn.

l'umor mio ed il suo sono ben differenti l'uno dall' altro. Myne en zyn aart zyn zeer verschillende, of ongelyk.

Differente. Twist, tweedragt, verschil, geschil, stryd, oneenigheid

vi sono molti differenti tra loro. Onder hun gaan veel verschillen of strydigheden in zwang. *V. Differenza.*
Differenzamenti. Verscheidenlyk, ongelyk, op een strydige of verscheide manier.
giudicazo differenzamento lddio agli buomini. God en de menschen oordeelen verscheidenlyk, op een strydige of ongelyke manier, de een oordeelt niet gelyk den ander.
Differenza. Onderscheid, verscheidenheid, verschil, ongelykheid; ook twist, tweedragt, verschil, oneenigheid.
vi è gran differenza tra loro due. Daar is een groot verschil tusschen hen beiden.
senza far' alcuna differenza. Zonder eenig verschil of onderscheid te maken.
accipero alcuna differenza tra di loro. Onder hen rezen, ontstonden eenige verschillen of strydigheden.
decider le differenze. De verschillen beslissen, besleggen, byleggen.
accordar le differenze. De verschillen byleggen, verdragen, vergelyken, vereffenen.
Differenziare. Onderscheiden, een onderscheid maken.
Differenziato. Onderscheiden, byzonder.
DIFFERIRE. Uitsstellen, verschuiven, verlangen.
differir' un' affare ad un tempo più proprio. Een zake tot een bequamer tyd uitsstellen, verschuiven.
differir' il pagamento &c. De betalinge uitsstellen, verschuiven, verlangen.
Differire, Differire. Dat uitgesteld, verschoven of verlangt is.
Differimento. Verlanginge, verschuivinge, uitstellinge, uitsstel. *V. Dilazione.*
DIFFESA, Difeso &c. V. Difendere &c.
DIFFETTO, Diffetto &c. V. Difetto.
DIFFIBBIARE, Disfibiare. Ontmaken, ontgespen, open doen; ook ontknoopen, de knoopen los maken.
DIFFICILE. Duister, moeijelyk, verward, zwaar te verstaan; ook korzelig, warkoppig, wonderlyk van hoofd, eigenzinnig.
questione, materia difficile ad investigarsi. Een duistere, zware, moeijelyke vrage, een stoffe die zwaar te verstaan of te doorgronden is.
non è difficile ad intender' il resto &c. Het overige is niet zwaar, moeijelyk, te verstaan.
mostrarfi difficile in conceder qualche cosa, nel pagare, nello spendere. Zig bezwaarlyk, ongewillig, ongenegen toonen om iets toe te laten, te betalen, geld uit te reellen, enz.
non sarà difficile in concederlo &c. Hy zal het gaarne toestaan, hy zal 'er niets tegen hebben.
questa materia ha del difficile. Deze stoffe is redelyk zwaar.
il respiro difficile. Zware en ongemakkelyke ademhalinge.
Difficilissimo, Perdifficile. Zeer moeijelyk, zwaar, bezwaarlyk, enz. *V. Difficoloso.*
Difficilmente. Moeijelyk, bezwaarlyk, ongemakkelyk, met groote moeite en arbeid.

difficilmente vi arriverete. Gyzult bezwaarlyk daar toe komen, of geraken.
Difficoltà, Difficoltà. Moeite, zwaarigheid; ook een duistere, zware, moeijelyke vrage.
far difficoltà in qualche cosa. Zwaarigheid over iets maken, zig over iets bezwaren.
non farà difficoltà. Hy zal geen groote moeite of zwaarigheid maken.
senza difficoltà alcuna. Zonder eenige moeite of zwaarigheid.
uscir, spedirsi, svilupparsi, sbrigarfi di qualche grande difficoltà. Een groote zwaarigheid te boven komen, zig uit een zware, moeijelyke zake redden.
difficoltà del respirare, orina &c. Zwaarigheid, ongemakkelykheid van 't adem halen, zware, moeijelyke ademhalinge.
Difficolare, Difficolare. Zwaar, moeijelyk; ook zwaarigheid maken.
difficoltar qualche cosa. Iets moeijelyk en zwaar maken, iets ongaarne, ongewillig, bezwaarlyk toelaten.
difficoltà in (di) concederlo &c. Hy maakte zwaarigheid van dat toe te staan, enz.
Difficoltà. Moeijelyk en zwaar gemaakt, niet gaarne of gewilliglyk toegestaan, toegelaten.
gli vien difficoltà il passaggio &c. De doortogt word hem moeijelyk en zwaar gemaakt, betwist, bestriden.
Difficoloso. Moeijelyk, zeer zwaar, bezwaarlyk, ongemakkelyk, enz.
Difficolosamente. Met groote moeite en zwaarigheid, naauwelyks, ter naauwer nood.
DIFFIDARE, Diffidarsi. Wanhopen, wantrouwen, mistrouwen, de moed verlooren geven.
diffidar di uno. Iemand wantrouwen, mistrouwen, verdagt houden.
diffidar di se stesso. Zig niet betrouwen, wanhopen van zig zelve.
Diffidare. De hope benemen, hopeloos maken.
la vostra dappo caggine mi fa diffidare. Uwe traagheid beneemt my alle hope, doet my wantrouwen.
Diffidante. Wanhopende, wantrouwende, mistrouwende; ook onbetrouwelyk.
Diffidenza, diffidenza. Mis- of wantrouwe, onbetrouwelykheid, enz.
baver diffidenza di uno. Een mis- of quaad betrouwen op iemand stellen; iemand mistrouwen, verdagt houden.
diffidenza di (in) se stesso. Een mistrouw van zig zelve.
DIFFINIRE, Diffinito &c. V. Definire &c.
DIFFONDERE, Diffondere. Iets uitgieten, sprenken, plengen; ook uitbreiden, uitspreiden.
senza diffondermi d'avantaggio. Zonder dat ik my wydloopiger uite, verklare.
Diffuso. Gegoten, uitgegoten, gestort, geplengt; ook breed, wydloopig, uitgebreid.
la Cavità è diffusa ne' nostri cuori &c. De liefde is gestort of uitgegoten in onze harten.
la Chiesa di Cristo è diffusa per tutto 'l mondo. De Kerke van Christus is door de gantsche wereld verspreid.
 V 3
 Diffu-

Diffusamento. Uitvoeriglyk, omftaudiglyk, wydloopig, in 't breede.
wattar, parlar, discorrer &c. diffusamento d' una cosa. Wydloopig van iets handelen of spreken.
Diffondimento, Diffusione. Gietinge, uitgietinge, storting, plenginge, uitspreydinge, uitbreydinge.
DIFORME, Deforme, Diforme. Leelyk, mismaakt, afzienlyk, vervaarlyk, wanftallig, wanschapen.
persona, volto difforme. Een wanschape persoon, een leelyk, mismaakt aangezigt.
voce grossa e difforme. Een grove, leelyke stem.
Difformemente, Deformemente. Plompelyk, leelyk, mismaaktelyk.
Diffornità, Deformità. Leelykheid, mismaaktheid, afgryzelykheid, vervaarlykheid, enz.
diffornità del volto, delle membra &c. Leelykheid, mismaaktheid van 't aangezigt, der leden, enz.
diffornità del peccato &c. Leelykheid, afgryfelykheid van de zonde, enz.
Difformare, Disformare, Sformare. Mismaken, leelyk maken, ontciere, schenden. *V. Sfigurare.*
questa malattia l'ha diffornato (sformato) assai. Deze ziekte heeft hem deerlyk mismaakt, geschonden.
Diffornato, Disformato, Sformato. Mismaakt, leelyk, leelyk gemaakt, geschonden, ontcierd.
di persona piccola & sformato. Klein en zeer mismaakt van persoon.
imagini sozze e sformate. Leelyke, afschuwelyke, vervaarlyke beelden.
una sformata tempesta. Een schrikkellyke storm of onweer.
Diffornamento, Disformamento, Sformamento. Mismaktheid, leelykheid, leelykmakinge, schendinge, ontcieringe.
DIGERIRE. Verkoken, verduwen, verteeren.
digerir' il cibo. De spyzen (in de maag) verkoken, verduwen, verteeren.
vivanda difficile a digerire. Spyze hard om te verduwen, harde kost.
digerir bene una cosa. Iets overpeinzen, overleggen; overwegen, herknouwen.
Digerito, Digesto. Verduwd, verkookt, verteerd.
levarsi ben digerito (digesto) De spys wel verteert hebben als men van de bed op staat.
Digeribile, Digestibile. Verduwelyk, dat men verteeren, verkoken of verduwen kan.
Digeritivo, Digestivo. Dat een verduwende, verteerende, verkookende kragt heeft.
facoltà digeritiva (la digestiva) De verduwende, verteerende kragt van onze maag.
Digerimento, Digestione. Verduwinge, verteeeringe, verkookinge.
far buona digestione. Wel verduwen, verteeren; ook doen of helpen verduwen.
questo vino aiuta la (fa buona) digestione. Deze wyn doet de spyzen wel verkoken, verteeren.
cibo di dura digestione. Spyzen hard om te verduwen, verteeren.
DIGIONGERE, Digiongere. Scheiden, afzonderen, verdeelen, ontkoppelen.

Digiungerse. Zig scheiden, afzonderen.
Digiunto. Verdeeld, afgescheiden, afgezonderd.
Digiunzione, Digiungimento. Scheidinge, afzonderinge.
DIGIUNARE. Vasten, den vasten houden.
digiunar' in pane & acqua. Met water en brood vasten.
digiunar da' vizii. Van de zonden vasten, dat is, Met. Zig van de zonden onthouden.
Digiunante. Valtende, nog nugter.
Digiunatore. Een vaster, een die vast, een liefhebber van 't vasten.
Digiuno. Vastinge, vastendag, de vasten.
far un (offervar il) digiuno. Vasten, een vastendag houden.
romper il digiuno. Den vasten breken, overtreden.
un digiuno di precetto, comandato. Een gebode vastendag.
digiuno quaresimale. Veertigdaagsen vasten; de vasten van veertig dagen.
macerarsi con lungbi digiuni. Zig door langdurigen vasten quellen en uitmergelen.
Digiuno. Vastende, nugter, matig.
esser ancor digiuno. Nog nugter zyn, nog niet hebben gegeten.
à digiuno, a corpo digiuno. Met een nugtere maag, bever' à digiuno (stomaco) Nugter drinken.
DIGNITA &c. V. Degno, Degnità &c.
DIGRADARE, Digradato. V. Degradare &c.
DIGREDIRE. Afwyken, afdwalen, uitweyden, een omweg nemen.
Digreffióne. Afwykinge, afdwalinge, uitweydinge van zyn rede of voorwerp.
far lungbe digreffiuni. Veele redenen of omsprake maken, gebruiken.
DIGRIGNARE, Digrignire. Knarssen, rimpelen, fronsen.
digrignar' i denti. Op de tanden knarssen, byten.
Digrignamento. Knarlinge der tanden.
DIGUAZZARE. Omhuftelen, onder een mengen; ook in stukken staan, kloppen, enz.
diguazzar le uova. De eijeren kloppen.
DILACERARE &c. V. Lacerare &c.
DILANIARE. Verscheuren, in stukken houwen, kappen, vierendeelen.
DILAPIDARE. Verspillen, verquisten, onnutte-lyk doorbrengen, verbrassen en verzuipen.
DILARGARE, Dilargare. V. Allargare &c.
DILATARE. Breed maken, uitstrekken, verwyden, vergrooten, openen, uitbreiden; ook uitstellen, verschuiven, opschorten, verlangen. *V. Differire.*
dilatar l'imperio. 't Ryk uitbreiden, vermeerderen, verwyden vergrooten.
dilatarfi in qualche concetto. Zig uitbreiden, dat is, in een (concept) of opstel uitvoerlyk, wydloopig zyn.
dilatar un' affare &c. Een zake uitstellen, verschuiven, opschorten, verlengen.
Dilatato. Uitgestrekt, uitgebreid, verwyderd, vergroot, geopend.
cuer dilatato. Een verwyderd, dat is, van God getroost hart.

Dilatamento, Dilatazione. Uitsprekkinge, uitbreidinge, verwyderinge, vergrootinge; ook uitsfel, verschuivinge, verlenginge, opschorzinge, *dilatamento d'un concetto.* Uitbreidinge van een (concept) of opstel.
dilatamento d'un affare &c. Uitspellinge, verschuivinge, opschorvinge van een zake. *V. Differire.*
DILAVARE. Wasfchen, reinigen, afwasfchen, doorwasfchen; ook wegwasfchen, wegspoelen. *il fiume dilavò tutta la buona terra.* De stroom heeft al de goede aarde weggewasfchen, weggespoeld, mede genomen.
Dilavato. Gewasfchen, gereinigt, afgewasfchen, doorgewasfchen, weggespoeld.
color dilavato. Bleeke, verbleekte verwe.
Dilavamento. Wasfchinge, reiniginge, afwasfchinge, wegspoelinge.
DILAZIONE. *V. Differire.*
DILAGGIARE. Iemand doeken, bespotten, begekken, uitlachen, met iemand de gek scheeren, den draak steken.
Dilaggiato. Bepot, begett, gedoekt, uitgelagt, enz.
Dilaggiamento. Bepottinge, scherps, spot, uitlagchinge, doekinge, begekkinge.
Dilaggiatore. Een spotter, bespotter, spreek, schermer, uitlagcher, schalk.
DILIGARE, Diliguarfi. Smelten, week worden, vergaan, dooijen, ontdooijen; ook verdwynen.
la neve &c. si diligua al Sole. De sneeuw smelt, vergaat voor de Zonne.
il gelo, il ghiaccio, il tempo si diligua. Het ys dooyt, outdooyt, vergaat, verdwynt.
diliguarfi in lagrime. In tranen gelyk als smelten, vergaan.
si diligua come il fumo al vento. 't Vergaat, verdwynt, gelyk als rook in de wind.
Diliguato. Gesmolten, week geworden, outdooyt, vergaan, verdweenen.
Diliguamento. Smeltinge, ontdooijinge, verdwyninge.
DILITARE. Vermaken, vermaak of geneugte aandoen, vervrolyken, verblyden.
Dilitarfi. Zig vermaken, verblyden, vermaak in iets scheppen, nemen.
dilitarfi di (in, con) qualche cosa. Vermaak in iets scheppen, nemen, zig in iets vermaken, groot genoeg in iets nemen, een liefhebber van iets zyn.
questa herba si diletta nè stagni e laghi. Dit kruid wast of groeit lustig in poolen en itaande wateren.
Dilittuale, Dilittoso. Lustig, vermakelyk, aangenaam.
un giardino, luogo dilittuale. Een lustige, aangename, vermakelyke tuin.
 cose dilittuodi. Lustige, lieflyke, aangename, vermakelyke dingen.
un bene dilittuale. Een lustig, aangenaam, vermakelyk goed, dat in lust en vermaak bestaat.
Dilittuolmente. Lustiglyk, vermakelyk, lieflyk.
Dilittamento, Dilittazione. Vermaak, geneugte, genoegten, lust, wellust, vreugde, vermakinge, verblydinge. *V. Abbasso.*

dilittazione carnale. Vleeschelyke lusten (lust of vermaak in vleeschelyke dingen.)
Diletto. Vermaak, lust, wellust, vreugde.
con gran diletto. Met groote lust en vermaak.
prender, pigliar diletto di, (in) qualche cosa. Een lust of vermaak in iets hebben.
egli è un diletto a farlo. Het is een lust of vermaak om te doen, 't is lustig en vermakelyk om te doen.
à diletto. Na lust, na wensch of begeerte, zoo lang iemand gelust, en beliest.
quivi la potrai rimirar' a diletto (a tuo diletto.) Hier zult gy haar na wensch, na lust en believen kunnen aanschouwen.
sozzi diletti della carne. De vuile, onkuische vleeschelyke lusten des vleesch.
diletto dello spirito (spirituale) Geestelyke lust, vreugde.
DILETTO. Bemind, lief, waard; beminde, waarde, getrouwe.
diletto sposo, prediletto sposo. Zeer beminde, uitverkore bruidegom.
un' anima unita al suo Diletto. Een ziele, die met haar beminde bruidegom vereenigt is.
il Diletto parla alla sua diletta. De liefste spreekt met zyn beminde.
Dilissimo. Hertiefste, liefste, zeer beminde.
Dilezione di Dio, e del suo prossimo. De liefde van God en den evennaasten. *V. Carita.*
DILIBERARE &c. V. Deliberare &c.
DILICATO, Dilicatezza &c. V. Delicato &c.
DILIGENTE. Naarstig, vlytig, zorgvuldig.
esser diligente. Naarstigen vlytig zyn.
Diligentemente. Naarstiglyk, vlytiglyk, naauwkeuriglyk, zorgvuldiglyk, met yver.
ascoltar &c. diligentemente. Vlytig, naauwkeurig, met aandagt toehooren, luisteren.
Diligenza, diligenze. Naarstigheid, vlyt, zorgvuldigheid, naauwkeurigheid, aandagt; ook konststukjes of greepjes.
con gran, estrema &c. diligenza. Met grooten yver, met alle mogelyke vlyt, en naarstigheid.
con queste & altre diligenze a poco a poco venne, a guadagnarlo. Door deze en diergelyke middelen en konstgreepjes ontstal hy hem allengskens het hart, won of verkreeg hy zyn gunst en genade.
usar diligenza. Zorge of vlyt aanwenden, dragen.
far le sue diligenze in qualche maneggio &c. Alle zorge en vlyt in een zake aanwenden; zig in een staat zaken uitersten bevllytigen, benaarstigen.
in diligenza, con ogni diligenza, in tutta diligenza. Met vlyt, met aandagt, met alle zorgvuldigheid, naarstigheid, yver.
Diligentare, Diligentarfi. Zig benaarstigen, bevllytten, zorgvuldig en naarstig zyn.
diligentar' in qualche affare. Zig ergens in benaarstigen, bevllytigen, alle zorge en vlyt in een zake aanwenden besteden.
DILOGGIARE &c. V. Disloggiare, Sloggiare.
DILONGARE, Dilongarfi &c. V. Dilungare &c.
DILUCIDARE. Verklaren, ophelderen, ontro-
 wen

wen, uitleggen, klaarlyk bewyzen, betoonen.
Dilucidamento, Dilucidazione. Verklaringe, ophelderinge, ontvouwinge, uitlegginge.
DILUNGARE, Dilungare. Vertrekken, verre afleggen, verre afscheiden, afzonderen; ook uittellen, verschuiven, verlangen. *V. Allungare, Elongare.*
il peccato dilunga l'uomo da Dio. De zonde vervremd, of scheid den mensch van God.
dilungar' un negozio. Een zaak uittellen, verschuiven, verlangen. *V. Differire, Dilatare.*
Dilungarsi, Dilungarsi. Zig van iemand afscheiden, afzonderen, iemaands gezelschap schuwen, myden.
dilungarsi da qualche luogo, compagnia. Zig uit een plaats begeven, vertrekken; zig uit een gezelschap onttrekken.
dilungarsi da qualche usanza, costume. Een gewoonte of maniere afleggen, verlaten.
Dilungato, Dilungato. Afgezonderd, afgescheiden, vervremd.
Dilungamento, Dilungamento. Afzonderinge, afscheidinge, vervremdinge; ook uittel, uittellinge, verschuivinge, opschortinge, verlanginge.
DILUVIO. Een zundvloed, hoogevloed; water-vloed. *Met.* Een slag- of stortregen, overloopinge, overvloeiing, overstroming; ook overvloed, rijkdom, meenigte, volheid.
avanti il diluvio. Voor de zundvloed.
un diluvio di lagrime, di sangue. Overloopinge, overvloeiing van tranen, een bloedbad, enz.
diluvio di benedizioni. Een rijke, overvloedige zegen.
Diluviare. Overvloeijen, overloopen, overstromen; iterk regenen; ook brassen, slempen.
DIMAGRARE V. Smagrire.
DIMANDARE &c. V. Domandare &c.
DIMANI. V. Domani.
DIMENARE. Schudden, schokken, stooten, bewegen.
dimenar' uno che dorme per svegliarlo. Een slapende door het schudden en stooten opwekken, wakker maken.
dimenar le uove. De eijeren in kloppen, klutten.
Dimenarsi. Zig heen en weer wenden en keeren.
chi non cena tutta la notte si dimena. Die des avonds niet en eet, rolt of wenteld zig de gantsche nagt in't bed.
Dimenamento. Schudding, beweging.
Dimensione. Maat, meting, afmeting.
DIMENTICARE, Dimenticarsi, Dismenticare, Dismenticarsi, Smenticare, Smenticarsi. Vergeten, in't vergeetboek stellen.
dimenticarsi di qualche cosa. Iets vergeten, in vergetenheid stellen, niet meer gedenken.
Dimenticato, Dimenticato, Smenticato. Vergeten, uit de geheugenisse geschoten, ontvallen.
l'ho dimenticato, (mene sono dimenticato.) Ik heb het vergeten, het is my uit de geheugenisse geschoten.
Dimenticbevole, Dismenticbevole, Smenticbevole, Smenticoso. Vergeetragtig, die iets ligtelijk vergeet.
Dimenticaggine, Dismenticaggine, Smenticaggine. Vergetelijkheid.
Dimenticanza, Dismenticanza, Vergetenheid, vergeting.

DIMETTERE &c. V. Dismettere &c.
DIMESTICO, Dimesticare &c. V. Domesico &c.
DIMINUIRE, Sminuire, Disminuire, Diminuirsi. Verminderen, kleinder maken, verkleinen.
diminuir la fama altrui. Iemands eere en goede naam veragten, verminderen, verkleinen, krenken.
Diminuito, Diminuto. Verminderd, kleinder gemaakt.
Diminuzione. Verminderinge, afneminge, verkleininge.
DIMORARE. Woonen, zijn verblijf of woonplaats hebben, verblijven, vertoeven, zig ophoudeu.
dimorar' in qualche luogo. Zig ergens op een plaats ophouden, vertoeven, verblijven.
dimorare (dimorarsi) con alcuno. By iemand woonen, zig ophouden, gehuisvest zijn. *V. Stare.*
dimorare senza moglie &c. Zonder vrouw, ongehuwd, ongetrouwd, vryer zijn of blijven.
Dimora, Dimoramento, Dimoranza. Verblijf, wooning, woonplaats.
far dimora in qualche luogo con uno. Zig ergens met iemand ophouden, vertoeven, verblijven.
lunga dimora. Lange wyl, langen tijd.
DIMOSTRARE, Dimostrare. Betogen, klaarlijk aanwijzen, of betoonen, van iets overtuigen.
dimostrar' una cosa con ragioni sode. Iets met vaste en bondige redenen aanwijzen, of betoonen.
Dimostrabile, Dimostrabile. Betogelijk, aanwijzende, betoogbaar, bewijzelijk, baarblijkelijk, klaar.
Dimostrato. Klarlijk betoond, bewezen, betoogd.
Dimostrativo. Aanwijzende, bewijzende, betogende.
ragioni dimostrative. Klare, onwidersprekelijke, bondige redenen, die een zake klaarlijk bewijzen.
Dimostrativamente. Klarlijk, betogelijk, bewijzelijk, met gezonde, overtuigende redenen.
Dimostratore-trice. Bewijzer, betoger, betoogster.
veste dimostratrice d'animo effeminato. Een kleed, het welk een laf, verwijfd gemoed te kennen geeft.
Dimostrazione, Dimostranza. Betoging, blijklijk bewijs, betooning, aanwijzinge, vertoog.
dimostrazioni d'affetto, onorevoli &c. Bewijzinge, betooning van zijn liefde en genegenheid, eerbiedigheit, enz.
DINANZI, d'innanzi. V. Innanzi.
DINDO, dindi. (Een kinderwoord) Geld.
Dindonare. Het geklank of het klinken van geld.
DINEGARE &c. V. Denegare &c.
DINOMINARE, Dinonciare, Dinotare &c. V. Denominare, Denunciare, Denotare &c.
DIO, Iddio, Dei, Dii. God, goden, (afgoden.)
il grand' Iddio, il buon' Iddio. De groote, genadige, barmhartige God.
Dio padre omnipotente, God Vader de Almagtige.
o Dio santo! o Dio buono! bonà di Dio! O genadige, goedertiere, barmhartige God!
ma Dio grande! Maar ô groote, oneindige God!
lodato Dio, grazie a Dio. God zy geloofd, gedankt, geprezen; God zy lof en dank gezegd.
mercé, (bonà, grazia,) di Dio. Door Gods genade, met de hulpe en bystand Gods.
faccia (voglia) Iddio. God gave, of dat God gaf, enz.
voleffe,

volosse, (piacesse,) a Dio che &c. Behaagde 't God dat, enz. och wilde God dat, enz.
non piaccia a Dio, che noi &c. Behoede God, God wil ons daar voor behoeden, bewaren, God wil het afwenden of afkeeren dat wy, enz.
fallo Iddio. Dat weet God, dat is God bekend.
se Dio m'ajuti (salvi) questo è mal fatto. God help my, voorwaar, in waarheid, dat is qualyk gedaan.
possar Iddio? Is het mogelyk, hoe kan het Gods mogelyk zyn?
se uno (che Dio non voglia) ammazzasse. Indien iemand, (dat God verhoeden wil) ombragte, vermoorde, enz.
pregar Iddio. God bidden, smeeken, aanroepen, aanbidden.
pregar (Iddio) per uno &c. God voor iemand bidden, smeeken, aanroepen.
servir' a Dio (Iddio) God dienen.
Iddio vi conservi. God behoede, beware u.
egli è, Dio me'l perdoni, una gran bestia. Hy is (God vergeve my) een grof, ongeschikt beest.
spéro (in Dio) che &c. Ik hope, of betrouwen op God, ik heb de hope of betrouwen tot God, dat hy, enz.
com' egli mi trattasse poi, Dio ve'l dica per me. Maar hoedanig hy naderhand met my geleest of gehandelt heeft, mag u God klagen, dat is, ik kan u niet verhalen, of uitspreken, is onuitsprekelyk.
egli morì poi come Dio volle. Hy is naderhand overleden, zoo het God belieft heeft, dat is, hy is naderhand zoo heen gevaren, God weet werwaarts.
egli è un'buomo come Dio vuole. Hy is zulk een mensch, God weet het, wat zal ik zeggen, dat is, hy is een quaad, Godvergeten, ondeugend mensch.
in nome di Dio, horsù in nome di Dio. Nu wel aan, in Gods name.
coll' ajuto di Dio. Met de hulpe en bystand Gods, door Gods gunst.
vimanti con Dio. God spare, God behoede en beware u.
V. Abbasso.
a Dio, addio. Ik bevele u God, zyt God bevolen, God behoede en beware u; goede nacht, of goeden dag, vaart wel tot God.
dir' a Dio. Goede nacht of goeden dag zeggen, zyn afscheid nemen.
sene andò senza dir' a Dio. Hy is zonder verlof, zonder zyn afscheid tenemen, zonder (adien) te zeggen, weg gegaan, vertrokken.
quanto al Pontificato per lui, a Dio. Dat deze tot Paus niet aangesteld of gekozen zal worden, is vast en zeker, is ongetwyffeld.
con Dio. Met God, door Gods genade en bystand.
risornar' a Dio. Weder tot God keeren, dat is, een inkeer krygen, zig weder tot God bekeeren, zyn toevlugt tot God nemen.
mandar' un povero con Dio. Eenen bedelaar afvaardigen, ongetrooft gaan laten, van zig wyzen, God help u zeggen.
andate con Dio. Gaat heen in Gods naam; ook gaat voort in vrede, in der minne, in goedheid.

T O M. I.

per Dio, per amor di Dio. Om Gods wille, uit liefde tot God.
deb per amor di Dio! Ey lieve! ach ik bidde u om Gods wille, uit de liefde tot God!
allevar' uno &c. per Dio (per amor di Dio) Iemand ter eere Gods, om Gods wille, uit liefde tot God onderhouden.
dar ogni cosa per Dio. Alles om Gods wille verlaten, aan den armen geven.
bor' tanto l'amò Iddio, che non si fecemal' alcuno nel cadere. Nu God heeft hem nog zoo lief gehad, dat hy zig in het vallen niet bezeerd of beschadigt heeft, dat is, hy is nog zoo gelukkig geweest dat, enz.
bor come piacque a Dio, -il buon'buomo &c. Nu hoe het God schikte of voegde, de goede mensch, enz.
posciache a Dio piacque &c. Na dat het God alzo behaagt, of belieft heeft, God alzo lief en aange-naam geweest, enz.
Iddio cela mandi buona. God geve ons geluk, God verleen ons goed geluk of voorspoed.
un gran servo di Dio. Een grooten dienaar Gods.
il Dio Giove, Vulcano &c. De Afgod (valsche God) Jupiter, Vulcanus, enz.
Divino. Goddelyk, van God; ook buiten gemeen, volmaakt, wonderlyk, uitstekende, treffelyk, deftig, heerlyk.
sua Divina Maestà. Zyn Goddelyke Majesteit.
persona divina. Goddelyke persoon.
per divina ispirazione, rivelazione. Door Goddelyke ingevinge, aanblazinge, instortinge.
la legge divina. De goddelyke wet, de geboden Gods.
Spirito Divino. De Geest Gods, de Heilige Geest.
una voce divina. Een goddelyke, dat is, uitstekende, treffelyke, deftige stemme.
bellezza divina. Goddelyke, dat is, buiten gemeene, volmaakte, treffelyke schoonheid.
ingegno &c. divino. Een goddelyk, buiten gemeen, uitmuntend verstand.
Divinamente. Goddelyk. *Met.* Voortreffelyk, zeer aardiglyk, konftiglyk, fraaities.
scrive, canta &c. divinamente. Hy schryft, zingt, enz. goddelyk, dat is, treffelyk, konftiglyk, netjes, hy heeft een goddelyke, dat is, uitstekende, treffelyke hand, stemme, enz.
Divinare. V. Indovinare.
Divinità. De Godheid, Goddelykheid. *V. Deità.*
vi sono molti, che negano la divinità del Figlio. Daar zyn veelen die de Godheid van de Zoon ontkennen, loochenen.
adorar la divinità. De Godheid, dat is, God aanbidden.
le divinità pagane. De Godheden, dat is, valsche godden, afgoden der heidenen.
D I O C E S I. Een Bisdóm, een Stift.
Diocesano. De Bisschop; ook een onderdaan, onderzaat, onderhoorige van een Bisdóm of Stift.
D I P A R T I R E. *Dispartire.* Verdeelen, uitdeelen, deelen, scheiden, afzonderen.
dipartir' una cosa dall'altra. 't Een van het ander scheiden, afzonderen, verdeelen.

X x

Di-

Dipartimento, Dipartita. Verdeeling, afdeeling, afzondering, scheidings, vertrek.

DIPENDERE, Dipendente &c. V. Dependere.

DIPENNARE. Met een penne doorhalen, uitschrappen, uitdoen.

dipennar' un debito. Een schuld met de penne doorhalen, uitschrappen, uitdoen, uitwischen.

dipennar' un errore. Een faute doorhalen, uitschrappen, uitdoen.

DIPIGNERE, Dipingere. Schilderen, uitschilderen, uitbeelden, afmeten.

dipigner' una battaglia, historia &c. Een slag, een historie of geschiedenis uitschilderen, uitbeelden, vertoonen.

dipigner' le muraglie. De muuren of wanden overschilderen, overstryken, witten, wit maken, enz.

dipigner' in fresco (a guazzo) Met water of leemverwe schilderen, malen.

dipigner a oglio. Met olyverwe malen, schilderen.

dipigner' una stanza, galleria, à caccia, à battaglia, à historia &c. Een kamer of galery met jagen, veldslagen en geschiedenissen verciere, schilderen.

dipinger' uno. Iemand uitschilderen, uitbeelden, afmalen: iemands beeltenis of schildery maken; ook iemand beschryven, vertoonen, voorstellen. *V. Ritrarre &c.*

malo dipingono per santo &c. Zy schilderen of beelden, dat is, zy beschryven my hem of hy een heilige was.

Dipignerfi, Dipingerfi. Zig verwen, blanketten, opsmukken.

Dipinto. Geschildert, gemaald, uirgebeeld, uitschildert; ook geblanket, opgesmukt, enz.

questo vestito &c. vi sta dipinto indosso. Dit kleed staat u aan als of 't u aan het lyf geschildert was.

domma fregiata e dipinta. Een geblanket, gesmeert, opgesmukt vrouw mensch.

Dipintore, Pintore, Pittore. Een schilder.

Dipintoresco. Van een schilder of daar toe behoorende, volgens de schilderkonst. *V. Pintoresco, Pittoresco.*

Dipintorescamente, Pintorescamente, Pittorescamente. Op zyn schilderagtig, schilderagtig wyze, volgens de schilderkonst.

Dipintura, Pintura, Pittura. De schilderkonst; ook een schildery.

Dipinturare, Pinturare, Pitturare. Met verscheide verwen schilderen, aanstryken, (illumineren.)

Dipinturato, Pitturato &c. Met verscheide verwen geschilderd, aangestroken, (geillumineerd.)

DIPLOMA. Opene brieven, bulle, magtbrief, brief van een Vorst.

DIPORTARE, Diportarsi. Zig houden, gedragen; ook zig vermaken, wandelen, kuieren, enz.

diportarsi prudentemente. Zig wys en voorzigtig houden, gedragen.

diportarsi con soavità, rigore &c. Vriendelyk, zoetjes, scherpepelyk, straffelyk, wreedelyk dragen. *V. Portarsi, Proceder &c.*

diportarsi in un giardino &c. Zig in een tuin, enz. vermaken, zyn (plaisier) of vermaak nemen.

diportarsi alla (colla) caccia, con gli amici. Zig met jagen vermaken, met goede vrienden zig verlustigen, vermaken.

Diporto. Vermaak, lust, scherts, kortswyl.

per diporto. Uit lust, boert, scherts of kortswyl.

prendersi diporto. Zig vermaken, vermaak of geneugte aandoen, (plaisier) of vermaak nemen.

un bel diporto. Een schoone, aardige klugt of vermaak.

DIPUTARE &c. V. Deputare &c.

DIRAMARE, Diramare. Snoeien, besnoeien, de takken afhouden, afsnyden, afkappen.

diramar gli alberi. De boomen snoeien, de overtollige takken afkappen, afhouden, afsnyden.

Diramare, Diramarfi. Zig uitbreiden, uitspreiden, verspreiden (gelyk takken van boomen.)

il fiume si dirama in molti rivi. De vloed verspreid of verdeeld zig in veele rivieren of stroomen.

DIRANCARE. Van den anderen doen of breken.

dirancar le gambe. De beenen wyd van een ander doen, of zetten.

DIRB. Zeggen, spreken, uitspreken, vertellen, verhalen; ook een reden voeren, een verhoog doen.

dir qualche cosa, dir di sì, di no, il contrario &c. Iets zeggen, ja of neen zeggen, het (contrarie) of tegendeel zeggen.

dir' a Dio. Goede nagt of goeden dag zeggen.

si dice (dicono) che &c. il Papa sia morto. Men zegt (geeft voor) zy zeggen, verhalen dat de Paus overleden is.

che vuol dir questo? Wat wil dat zeggen? dat is, wat beduid dat?

come sarebbe a dire. Als of men zeggen wilde, gelyk by voorbeeld.

questo è tanto a dire &c. Dat is zoo veel als zeggen, enz.

vi sarebbe ben da dire. Daar af was veel te vertellen, te spreken, te verhalen.

come dire? By voorbeeld, hoe? hoe meend gy dat?

così dice la lettera. Zoo zegt, zoo (luid) de brief, dat is den inhoud van de brief.

andar dicendo. Heen en weder gaan zeggen, overal uitstrooien, verhalen.

mandar' a dire, (dicendo) Zenden, afvaardigen om te zeggen, zeggen laten.

« chi dich' io? Aan wie zeg ik?

va via, ti dico. Gaat voort, vertoef niet lang zeg ik u.

vi so dire, che &c. Ik kan ook zeggen dat, enz. dat is, ik kan u verzekeren, verklaren, getuigen, dat enz.

dir bene, male di alcuno. Goed of quaad van iemand spreken.

dir villania ad uno. Iemand lasteren, schenden, te na spreken.

dir bugie. Liegen, leugens verhalen.

egli si lasciò dire. Hy heeft zig ontvallen, ontgleden of verluijen laten, hy heeft eenigzins te verstaan gegeven.

dar da dire al popolo. Het volk reden of oorzaak geven te zeggen, (te spreken, te knorren,) enz.

presso che no l'essi. Ik zoude haast iets hebben gezegd, (dat is, wanneer men eerbaarheids halven het woord niet zeggen of uitdrukken mag.)

se ne forbiranno, presso che no'l dissi. Zy zullen zig daar mede vegeu, ik hadde haast iets gezegd, dat is, den aars.

egli non ha da dir niente. Hy heeft niet te zeggen of in te brengen, dat is, hy is weinig geagt, hy vermag niet veel, is van klein gezag of vermogen.

dir la Messa. Misse lezen, houden.

dir l'ufficio, il rosario &c. De koorgetyden, het rozenhoedje, enz. bidden, lezen.

dir un'orazione. Een gebed, enz. spreken.

dir il vero, (la verità) De waarheid zeggen, niets verbergen, verzwegen.

per dirvela (a dir il vero) Om u de rechte waarheid te zeggen, om u niets te verbergen, enz.

ditela pure. Zegt het maar rond uit; spreekt maar uit de borst, veinfd maar niet.

dir le sue ragioni. Zyne oorzaken tot zyn verschooninge bybrengen, zig verschoonen, regtvaardigen.

dir seco, (frase) In of by zig zelf spreken, dat is, denken, overwegen.

dir in ringhiera, in pulpito, in publico. In het openbaar spreken, een reden voeren, een vertoog doen.

dir un'orazione, un panegirico &c. Een lofrede doen. *la scienza del ben dire.* De konst van welsprekendheid, van beschaafdelyk, net, cierlyk te spreken.

che dite di questo vino? Wat zegt gy, wat dunkt u van deze wyn?

Dir. Noemen, heeten; ook verhalen, vertellen, melden.

novelle, à historie, che dire le vogli amo. Nieuwe maartjes, historien of geschiedenissen, gelyk men ze heeten of noemen wil.

questi tali sarebbono più tosto da dirsi seduttori che predicatori. Zulke menschen zoude men liever verleiders als predikers noemen, heeten.

dirsi nobile. Zig voor een edelman uitgeven, zig edelman heeten of noemen lateu.

dir novelle, delle belle. Nieuwe maartjes, zoete klugtjes of loopjes vertellen, verhalen.

dir per ordine ogni cosa. Alles ordentlyk of vervolgens verhalen, vertellen, melden.

io direi di venir con voi, ma io non ho tempo. Ik zoude gaarne met u gaan, maar ik heb geen tyd, de tyd laat het niet toe.

Detto. Gezegd, gesproken, uitgesproken, verhaald, verteld.

vien detto, che &c. Daar word gezegd, uitgestrooid, verteld, verhaald; men geeft voor, men wil dat, enz.

si fa detto. U zy gezegd, verteld, verhaald.

Detto. V. A suo luogo.

Dicaria, Dettare &c. V. A suo luogo.

DIRITTO, Direzione &c. V. Sotto.

DIRIGERE. Regten, rigten, slegten, effenen.

diriger qualche cosa a buon fine. Iets tot een gewenscht einde brengen, rigten.

Diritto. Geregt, gerigt.

Diritto. Regt, of lynregt, in een rechte lyn of streep geschikt, regtmatig, natuurlyk, eigen.

V. Dritto.

Enna diretta. Rechte, effe, gelyke linie. *V. Retto.*

per modo diretto od indiretto. Regt, effen of oneffen, gelyk of ongelyk.

padrone diretto. Regte, regtmatige, eige heer.

Dirattamente. Regt uit, regelregt, zonder omwegen, *V. Drittamente.*

dirattamente contrario. Regelregt strydende, srydig.

governar dirattamente. Onmiddelyk, regt uit regeeren, dat is, een onbepaalde magt of heerschappy voeren, van niemand afhangen.

Direttore. Een regeerder, bevelhebber, bestierder, opziender, voorstander.

direttore del consiglio, collegio, coro &c. Opziender, voorstander, bevelhebber, regeerder van den raad, (collegie) 't koor, enz.

Direzzione. Regeeringe, bestieringe, het bewind, beleid, opzigt.

haber la direzzione di qualche affare. De opzigt, het bewind over eenzaak hebben.

setto la mia direzzione. Onder myn magt, bestieringe, zorge of opzigt.

Dirigibile. Dat men regten, bestieren kan.

DIRIMERE. Afzonderen, scheiden, verdeelen, af breken.

dirimer' il matrimonio &c. De egt scheiden, 't huwelyk vernietigen, ontbinden, breken.

DIRITTO, Drittura &c. V. Dritto, Drittura &c.

DIRIZZARE &c. V. Drizzare.

DIROCCARE, Dirocciare. Af, omverre, of overhoop werpen, slegten, verdelgen, verwocsten.

diroccar' una fortezza, città, casa &c. da i fondamenti.

Een sterkte, stad, huis, enz. met de grond gelyk maken, slegten, verdelgen, verwocsten, omverre smyten.

Diroccare. Van een hooge plaats nedervallen, storten, ploffen, nederdalen.

Diroccato. Omverre, ter neder, overhoop geworpen, geslegt, verdelgd, verwoest.

Diroccamento. Omverre, ter neder, of overhoop werpinge, slegtinge, verdelgiinge.

DIROMPERE. Breken, verbreken, verbryzelen, van een of in stukken slaan, scheuren, bersten.

V. Rompere.

Dirotto, Dirottissimo. Van een gescheurt, geborsten, uitgeborsten, gebroken.

diede in un dirottissimo pianto. Hy begon bitterlyk te weenen, te schreijen, overvloedige tranen te storten.

Dirottamente, Dirottissimamente. Geweldiglyk, bitterlyk.

pianger, lagrimar dirottamente. Bitterlyk, geweldiglyk, met afgebroke zugten weenen of schreijen.

DIRUGGINARE, Srugginare. Den roest afvegen, afvylen, van roest zuiveren, den roest wegnemen.

DIRUPO. Een rots, steenrots, rotssteen, klip. *V. Rupe.*

Dirupare, Diruparsi. Van een hooge klip of steenrots nedervallen, storten, ploffen, nederdalen.

dirupar da uno scoglio. V. Sopra.

Dirupato. Hoog, steil, klippig, rotfig.

luogo alto e dirupato. Een hooge, steile, rotfige plaats.

Dirupato (un Dirupato,) V. Sopra.

DISACCOMODARE *etc. V. Discommodare etc.*
DISAFFANNARE. Uit angst en kommer helpen, redden, verlossen, bevryden.
DISAFFEZZIONARE. De liefde, en genegenheid stooren, vergramd, verbitterd, afkeerig maken, vervremden.
Disaffezionato. Ongeneigt, ongenegen, afkeerig, misgunstig, haatdragend, vreemd.
DISAGEVOLE, *Disagevole etc. V. Malagevole etc.*
DISAGGIUSTARE. Oneffen maken, in wanorde brengen, verwarmen.
DISAGIO, *disagi*. Ongemak, ongelegenheid, mangel, gebrek, schade, nadeel.
patir mille disagi. Duizende schade of ongemak lyden, verdragen, doorstaan.
tener' uno a disagio. Iemand met zyn ongelegenheid langen tyd ophouden, beletten.
star' a disagio. Ongemaklyk staan; ook schade of ongemak lyden, verdragen.
schifar' il disagio. 't Ongemak, de ongemaklykheid schuwen, vermijden, ontgaan, ongaarne iets lyden of verdragen.
patir disagio di qualche cosa. Iets van nooden, van doen hebben, van iets gebrek of mangellyden.
ricever disagio. Ongemak lyden of verdragen, ongemak onderhevig, onderworpen zyn.
creparono di fame e di altri disagi. Zy zyn van honger en andere ongemak verfmagt, vergaan.
Disagiare (*uno*.) Iemand quellen, plagen, ongemak, moeite, of schade aandoen, ongelegenheid veroorzaken.
Disagiato. Met ongemak gequeld, geplaagt, schade of ongemak geleden hebbende; ook arm, nooddruftig, gebreklydende, behoefstig.
povero e disagiato. Arm en behoefstig, nooddruftig, gebrekkellyk.
star disagiato. Qualyk gesteld zyn, geen ruste of gemak hebben; veel ongemak onderhevig of onderworpen zyn.
Disagiamente. Ongemakkelyk, met schade of ongemak, kommerlyk.
DISAMMONIRE. Ontraden, afraden, afmanen.
DISAMORE. Onvriendfchap, wangunft, haat, nyd, vyandschap.
Disamortvole. Vyandig, nydig, haatdragend, misof wangunftig.
Disamorevolezza. Onvriendelykheid, nydigheid, haatdragentheid.
Disamorare, *Disinamorare*. Hatën, niet beminnen, onlief hebben, vyand zyn.
disamorar' uno, *far disamorar' uno*. Iemand doen haten, benyden, verbitterd, verstoord, vergramd, vyand worden.
DISANIMARE. Verbaaft maken, verschrikken, schrik of vreeze aanjagen, den moed benemen.
Disanimato. Verschrikt, verbaaft gemaakt, bevreest, moedeloos.
DISAPPROVARE. Niet voor goed houden of goed keuren, verwerpen.
DISARBORARE, *Disalberare*. De mast uit het

schip nemen, 'tzeil ftryken.
disalberar' un bosco, un vascello. Een woud of bosch omverre houwen, kappen; een schip ontmasten, masteloos maken, den mast uit het schip nemen.
un sirocco disalberò il vascello. Een sterke zuidooste wind ontmafte het schip, sloeg de mast omverre, brak de mast in stukken, maakte ons masteloos.
DISARMARE. Ontwapenen, geweerloos maken, de wapenen ontnemen; ook afdanken, verlos geven om na huis te keeren.
disarmar' i cittadini, una città. De burgers, een stad ontwapenen, geweerloos maken, van wapenen ontblooten, de wapenen ontnemen.
disarmar' i soldati. Soldaten afdanken, verlos geven om na huis te gaan, weerloos maken.
Disarmarsi. Zig ontwapenen, de wapenen afleggen zyn volk afdanken.
Disarmato, *Inerme*. Ontwapend, bloot, zonder wapenen.
tutto disarmato. Gansch ongewapend, gansch bloot, zonder wapenen.
il Rè sta disarmato. De Koning is ongewapend, geweerloos, heeft geen volk.
trovomi amore del tutto disarmato. De liefde trof my gansch geweerloos, of ongewapend aan, dat is, op 't onvoorzienste of onverwagtfte.
Disarmamento. Ontwapeninge, geweerloos makinge, ontblooting van geweer of wapenen.
DISASTRO. Ongeluk, ongeval, ramp, elleude, ongemak.
tanti disastri ho patito. Ik heb zoo veel rampen en ellenden uit-of doorgestaan, verdragen.
Disastroso. Ongelukkig, rampzalig, ellendig, ramp, elleude onderhevig, onderworpen.
carvallo disastroso. Ongelukkig, rampzalig, ellendig paard.
DISAVANTAGGIARE, *Disvantaggiare*, *Svantaggiare*. Benadeeld, beschadigt worden of maken, nadeel, verlies of schade hebben of lyden.
disvantaggiar' in qualche cosa. Ergens aan verliezen, verlies of schade lyden.
Disvantaggio, *Disvantaggio*, *Svantaggio*. Schade, nadeel, verlies. *V. Disavanzo*.
Disvantaggioso, *Disvantaggioso*, *Svantaggioso*. Schadelyk, nadeelig, verderffelyk.
una pace disvantaggiosa. Een schadelijke, nadeelige vrede.
in un posto molto disvantaggioso per loro. Op een zeer nadeelige, schadelijke plaats.
Disvantaggiosamente, *Disvantaggiosamente etc.*. Nadeelig, schadelyk, op een nadeelige of schadelijke wyze.
DISAVANZO. Nadeel, verlies, schade.
haber disavanzo. Verlies, of schade lyden.
metter' a disavanzo. Onder het verlies of schade rekenen, stellen.
Disavanzare. Verlies, schade, nadeel hebben of lyden.
DISAUVERSI. Zig verzien, misgrepen, geen agt gegeven, niet bezorgt of gade geflagen, niet waargenomen, verzuimt, of verwaarlooft hebben.

Disavveduto, Inavveduto. Onvoorzigtig; onbedagt.
Disavvedutamente, Inavvedutamente. Onvoorzigtiglyk, onbedagelyk.

Disavvedutezza, Inavvedutezza. Onvoorzigtigheid; onbedagzaamheid.

DISAUVENIRE. Niet betamen, voegen of passen, niet wel aanstaan, onbehoorlyk of onbetamelyk zyn.

se le disavviene molto, che &c. Het betaamt, voegt of past haar niet, het staat haar niet wel aan dat, enz.

Disavvenente. Onbetamelyk, ongevoegelyk, onbehoorlyk, niet wel staande of passende.

Disavvenenza. Onbehoorlykheid, ongevoegelykheid, onbetamelykheid.

DISAUVENTURA, Disventura, Sventura. Ongeluk, ramp, ellende.

Disavventurato, Disventurato, Sventurato, Disavventuroso. Ongelukkig, rampzalig, ellendig.

Disavventuramento, Disventuramento, Sventuramento &c. Ongelukkiglyk, rampzaliglyk.

DISAUVERTIRE. Ontraden, afraden; afmanen.

Disauvertenza. Ontradinge, afradinge, afmaninge.

Disauvertito. Ontraden, afgeraden, afgemaand; ook onvoorzigtig, onbedagt.

DISAUVIZZARE &c. V. Disvezzare &c.

DISAUTORIZZARE. Het gezag of aanzien bemmen, verminderen, van zyn gezag of vermogen berooven, van zyn dienst ontslaan, afzetten, verstoppen, verjagen.

Nota. Dat gy niet vind in *Disb, Disc, Disa, Disf &c.* zoek in *Sb, Sc, Sd, Sf*, en zoo in tegendeel, om dat de letter *S* niet anders als een verkorting van *Dis* is; kond ook zomtyds in *Mis* naaflaan.

DISBRIGARE, Disbrigarfi, Disbrogliare &c. V. Sbrigare, Sbrigarfi, Sbrogliare &c.

DISCACCIARE. Dryven, verdryven, bannen, wegjagen. *V. Scacciare.*

il Sole discaccia le nuvole. De Zon verdryft de wolken, doet de wolken vergaan, verdwynen.

il ceto spirituale discaccia l'affezione dell'animo. De geestelyke lofzangen verjaagd, verdryft de droefheid van de ziel.

DISCADERE &c. V. Decedere, Scadere &c.

DISCALCIARE, Discalzare &c. V. Scalzare.

Discalciato, Discalzo. V. Scalziato, Scalzo.

DISCAPITARE, Scapitare. Zyn kapitaal daar by inschieten, inbrokken, verliezen, te kort schieten, in het verderf of schade komen, vervallen; ook de gunst of genade verliezen, quyt raken.

discapitar' il suo. Het zyne daar by inschieten, inbrokken, verliezen.

Discapitato, Scapitato. Die te kort geschoten, verlooren, verlies of schade geleden heeft.

tu sei scapitato assai. Gy zyt veel vervallen, ten anderen gekomen, gy hebt 't geloof of gunst merkellyk verlooren.

Discapito, Scapito. Verlies, schade, nadeel. *V. Pregiudicio.*

col mio scapito. Met myn verlies of schade.

con discapito della riputazione &c. Met verlies of schade van myn eere en goede naam, met krenkinge of quetsinge van myn goede naam, myn eere tot nadeel of schade.

Discapitare, Scapitare. Uit het net of strik trekken, helpen, redden, verlossen.

DISCAPRICCIARE, Scapricciare, Discapricciarfi, Scapricciarfi. Zyn lust of begeerte boeten,

verzadigen, zyn onmatige drift opvolgen, den vollen toom geven, volbrengen; ook zoodanige lust en begeerte verliezen, niet meer gevoelen, enz.

discapricciarfi, scapricciarfi con una. Zyn lust met een persoon boeten, volbrengen, voldoen.

mi sono hora scapricciato (discapricciato) di simili legierezze. Ik heb de lust of begeerte tot zoodanige wulpheden t'eenemaal verlooren, ik gevoele de drift tot zoodanige ligtvaardigheden niet meer.

DISCAPPUCCIARE &c. V. Scapucciare.

DISCARCERARE, Scarcerare. Iemand uit de gevangenis, boeijen of banden slaken, ontslaan, verlossen, vry laten, op vrye voeten stellen, laten gaan.

Discarcerato, Scarcerato. Uit de gevangenis geslaakt, verloft, op vrye voeten gesteld, vry gelaten.

Discarcerazione, Scarcerazione. Ontslatinge, verlossinge, vrylatinge, loslatinge.

DISCARICARE, Discarico &c. V. Scaricare, Scarico &c.

DISCARO. Onaangenaam, mishagelyk.

non vi doverà esser discaro. Het zoude u billyk, niet onaangenaam, of mishagelyk moeten zyn, het zal u billyk behagen, gevallen.

se non vi è discaro. Als het u niet onaangenaam, mishagelyk, of tegen is, als het u niet mishagel of qualyk gevalt.

DISCATENARE, Scatenare. Ontketenen, ontbinden, ontboeijen, uit de boeijen of banden slaken, ontslaan, verlossen, vry laten.

Discatenato, Scatenato. Ontketend, ontboeyt, ontbonden, uit de boeijen en banden verloft, vry gelaten.

come un diavolo scatenato. Moedwillig, stout, gelyk een ontbonde, los, of uitgelate duivel.

alla discatenata. Moedwilliger, stouter, vermeteler wyze.

DISCAVALCARE &c. V. Scavalcare &c.

DISCENDERE &c. V. Descendere, Scendere.

DISCEPOLO. Een leerling, scholier, leerjongeling, die een konst, ambagt, wetenschap leerd.

Discipolato. Leerlingschap, scholierschap, leerlinge van een konst, ambagt of wetenschap.

Disciplina &c. V. A suo luogo.

DISCERNERE. Onderscheiden, onderscheid maken, ontvouwen.

discerner l'uno dall'altro. 't Een van 't ander onderscheiden, een onderscheid tusschen 'teen en 't ander maken.

discerner' il vero dal falso. De waarheid van de leugentaal onderscheiden, een onderscheid tusschen de waarheid en leugentaal maken.

Discernimento. Onderscheid, onderscheidinge, enz.
Discernitore. Een onderscheider, die een onderscheid tusschen iets maakt.

DISCREVELLARS. Zig de herffenen over iets breken, het hoofd over iets verward of krank maken, iets te diep navorschen, onderzoeken, doorgronden.

DISCESO, Discesa &c. V. Descendere &c.

DISCHIERARE. Ontschikken, verwarren, in wanorde brengen.
dischierar' le truppe. Het volk ontschikken, in wanorde brengen.

Dischierarsi. Uit de reije of orde treden, in (confusie) of wanorde geraken, niet meer troepsgewyze staan.

DISCHIODARE, Schiodare. Ontnagelen, de nagels uittrekken.

DISCIPHERARE. Ontcyfferen, de cyffers, dat is, geheime of verborge schriften uitleggen, ontvouwen, verklaren.

DISCIGNERE, Discingere, Discingbiare. Ontgorden, den gordel afdoen.

Discinto. Zongord, zonder gordel.

DISCIOGLIERE &c. V. Sciogliere &c.

DISCIPLINA. Tugt, leer, onderwyzinge, leerstuk; ook een konst of wetenschap; ook een gezintheid, aanhang.

Disciplina religiosa, domestica. Geestelyketugt, orde of regel, huis-tugt, nette manier of wyze van huishouden.

disciplina militare. Krygstugt, krygskunde, konst van oorlogen.

allevato sotto la disciplina del padre. Onder de tugt des vaders opgevoed.

le arti e le discipline. De konsten en wetenschappen.

Disciplina. Kastydinge, straffe; ook een tugtroede, een geesfel of zweep van koorden om zyu lichaam te kastyden.

con cilicii e discipline. Met haire kleederen, tugtroeden, tugtgeesfelen, en zweepen.

aspra disciplina. Harde tugtroede, tugtgeesfel of zweep.

ricever, dar la disciplina. Geesfel- of zweepslagen ontfangen, geven.

Disciplinare. Leeraren, onderwyzen, onderregten, leeren; ook onder de tugt houden, bedwingen, beteugelen; ook kastyden, geesfelen, geesfel of zweepslagen geven.

Disciplinarsi (dar si la disciplina per devotione.) Zig uit godvrugtigheid kastyden, geesfelen.

giovane ben (mal) disciplinato. Een wel of (qualyk) opgevoede, opgetrokke, onderweze, onderregte, zedige, ingetoge jongeling.

Disciplinato. Gekastyd, berispt, bestraft, zedig, ingetogen; ook wel opgevoed, opgetrokken, wel of (qualyk) onderregt, onderwezen.

Disciplinevole. Dien men nog onderregten, onderwyzen, bedwingen of tugtigen kan; leerzaam, die gaarne wil leeren of onderwezen worden.

DISCOCCARE &c. V. Scoccare &c.

DISCOLO. Los, ongebonden, ligt, enz.
ubidite a' vostri Padroni, et andio discoli. Zyt onderdanig of gehoorzaam aan uwe Heeren, al zyn zy ondeugend of ongebonden.

DISCOLORARE, Discolorare &c. V. Scolorare &c.

DISCOLPA. Onschuld, onnozelheid; ook verschooninge, ontschuldiging.
portar, produr le sue discolpe. Zyne onschuld of onnozelheid voorbrengen, voorstellen, zyn verschooninge aan den dag brengen, ontdekken, openbaren.

Disculpate, Discolparsi, Scolparsi. Onschuldig, onnozel erkennen, verklaren; zig verschoonen, verontschuldigen, zyn onnozelheid beweerden, bewyzen.

Disculpato, Scolpato. Verschoond, verontschuldigd, geregtvaardigt.

Discolpevole, Scolpevole. Verschoonelyk, verschoonbaar, die verontschuldigd kan worden.

DISCOMMETTERE, Scommettere. Ontleden, ontvoegen, uit, of van malkander slaan, breken, enz.
discommetter' una lettiera &c. Een bedstede ontleden, van, of uit malkander slaan.

Discommeso, Scomesso. Ontleed, uit malkander geslagen.

Discommettimento, Discommesura. Ontleding, ontvoeginge, aflaginge, afbrekinge.

DISCOMMODARE, Disaccomodare, Scomodare, Incommodare. Bezwaren, ontrusten, ongemak of moeite aandoen, beletten, verhinderen.
discommodar' uno Iemand ontrusten, bezwaren, beletten, verhinderen, belet, moeite of ongemak aandoen, veroorzaken.

senza discommodarvi. Zonder u eenig belet of hinder aan te doen, zonder u eenige moeite of ongemak te veroorzaken, zonder u te ontrusten of te bezwaren.

discommodar se stesso per accomodar' un' altro Zig zelf, om een ander te helpen, moeite of ongemak aandoen, op den hals halen, veroorzaken.

Discommodarsi, Disaccomodarsi, Scomodarsi, Incommodarsi. Zig moeite of ongemak aandoen, veroorzaken, zig zwaarigheid, onruste, kosten, enz. maken, op den hals halen.

V. S. non si discomodi (scomodi, incomodi.) Den heer gelieve zig geen moeite of ongemak aan te doen, geen zwaarigheid te maken, zig niet te ontrusten.

Discomodato, Disaccomodato, Incomodato, Scomodato, Discomodo, Scomodo. Ongemakkelyk, moeijelyk, lastig, onrust, bezwaard.

esser discomodato (scomodato) da qualche cosa. Ergens door onrust, bezwaard zyn of worden.

Discomodo, Incomodo, Scomodo. Ongelegenheid, last, zwaarigheid, moeite, ongemak.
questo è un gran discomodo. Dat is een groote last of zwaarigheid, groote moeite of ongemak, groote ongelegenheid.

Discomodamento, Discomodità, Scomodità, Incomodità. V. Sopra.

DISCOMPAGNARE *etc.* *Scompagnare*. Verdeelen, afzonderen, scheiden, afscheiden.
Discompagnarfi, *Scompagnarfi* (*da uno*). Zig van iemand afzonderen, scheiden, iemands gezelschap verlaten, schuwen, vermyden.
Discompagnato, *Scompagnato*. Afgezonderd, gefcheiden, afgecheiden.
Discompagnevole, *Scompagnevole*. Ongezellig, gezelschap hatende, ftrydig, afkeerig.
DISCOMPORRE, *Scomporre*. Ontvoegen, van of uit malkander doen, slaan, afslaan, losmaken. *Met.* In wanorde brengen, verwatren. *V. Discommettere*, *Scompigliare*.
discompor' una lettiera *etc.* Een bedstede uit malkander slaan, zetten, losmaken.
discompor' la republica *etc.* De Republyk in wanorde brengen, verwatren.
Discomposto, *Scomposto*. Ontvoegd, verdeeld, uit malkander gezet, los gemaakt.
camera discomposta. Een vuile, overhoop leggende, niet opgepronkte, ongeschikte kamer.
ogni cosa vi era discomposta. Alles lag daar overhoop, verftrooit, verward.
discomposto nè gli habitii. Slordig, niet net, of cierlyk in kleederen.
un giovane discomposto (*scomposto*) Een moedwillig, ftout, onbefchaamd, vermetel; ook een onbeleid, bot, plomp, ongeschikt jongeling.
cost'uni discomposti (*scomposti*) Onaardige, grove, plompe, boersche zeden.
Discompostamente, *Scompostamente*. Grovelyk, bottelyk, plompelyk, ongeschiktelyk; ook zonder orde, rang, ofschikkinge, verwardelyk.
Discompostezza, *Scompostezza*. Boersheid, dorperheid, ongeschiktheid, wanschik, wanorde, verwardinge.
Discomponimento, *Scomponimento*. Outvoeginge, uit malkander doeninge, zettinge, flaginge, afslaginge. *Met.* Verwardinge.
DISCOMMUNARE *etc.* *Scommutare*. Uit de gemeente jagen, verftooten; voor geen lid van de gemeente aannemen, erkennen.
discommunar' uno. Iemand nit de gemeente bannen, jagen, verftooten.
Discommunarfi, *Scommutarfi*. Zig uit de gemeente begeben, onttrekken, de gemeente verlaten; ook op roerig, wederftannig worden, tegens de gemeente opstaan.
Discommutato, *Scommutato*. Uit de gemeente gebannen, gejaagd, verftooten; ook niet meer gemeen.
Discommunamento, *Scommutamento*. Uitbanninge, verjaginge, verftootinge uit de gemeente.
DISCONCERTARE *etc.* *V. Sconcertare* *etc.*
DISCONCIARE *etc.* *V. Sconciare* *etc.*
DISCONFORME. Ongelyk, verſcheiden, niet gelykmatig, gelykvormig, enz.
Disconformente. Ongelykvormig, ongelyk, op een ftrydige, verſcheide manier.
Disconformità. Ongelykheid, ongelykvormigheid, ftrydigheid, onderscheid.

DISCONFORTARE. Miftrooftig, mismoedig, verftaagd maken, de moed ontnemen, verzwakken, verſchrikken.
DISCONGEGNARE. Ontvoegen, los maken, van of uit malkander slaan, breken. *V. Discommettere*, *Discomporre*.
DISCONSIGLIARE. Ontraden, afraden, afmanen.
DISCONTENTO, *Scontento*. Onluft, ongeneugte, onvrede, misnoeginge, verdriet.
Discontento, *Scontento*. Qualyk (niet wel) vergenoegd of te vrede, onvoldaan, misnoegd. *V. Discontentato*.
Discontentare, *Scontentare*. Niet wel voldoen, vergenoegen, of te vrede ſtellen, ongeneugte, verdriet, misnoegen verwekken, veroorzaken, de ongeneugte of luft benemen.
Discontentarfi, *Scontentarfi*. r'Ouvrede, qualyk vergenoegd of te vreden zyn, misnoegen.
Discontentato, *Scontentato*. Niet wel voldaan, qualyk vergenoegd of te vreden gefteld.
Discontentezza, *Scontentezza*, *Discontentamento*, *Scontentamento*. Misuoeginge, onvrede, ongeneugte, verdriet.
DISCONVENIRE, *Sconvenire*. Niet wel overeenkomen, niet voegen of paſſen, niet betamen, onbetamelyk, onbehoorlyk, ongevoegelyk zyn.
molto se disconviene al vostro stato. Dat komt niet uw ſtaar niet over een, dat voegt of paſt uw ſtaar niet.
Disconveniente, *Sconveniente*, *Inconveniente*, *Disconvenevole*. Onbetamelyk, onbehoorlyk, ongevoegelyk, niet voegende of paſſende; ook *Soft.* onbetamelykheid, onbehoorlykheid, ongevoegelykheid; ook onheil, ongeluk.
Disconvenientemente, *Disconvenevolmente*, *Inconvenientemente*. Op een onbetamelyke, onbehoorlyke, ongevoegelyke wyze.
Disconvenienza, *Disconvenevolezza*, *Sconvenienza*, *Sconvenevolezza*, *Inconvenienza*. Onbetamelykheid, onbehoorlykheid, ongevoegelykheid; ook onheil, ongeluk, ongeval; ook twiſt, tweedragt, oneenigheid.
ne proveranno molti disconvenienti, (*inconvenienti*, *disconvenevoli*) Daar uit zal groot onheil, veel twiſt of tweedragt, groote oneenigheid ryzen, ontſtaan.
prevenir, remediar' etc. a gl' inconvenienti. 't Onheil voorkomen, ſtuiten, afkeeren, wederhouden.
DISCOPPIARE. Ontparen, ontkoppelen, afzonderen, verdeelen.
discoppiar' cani *etc.* De honden ontkoppelen, ontbinden, los maken.
DISCOPERCHIARE, *Scoperchiare*. Ontdekken, het deksel afnemen.
discoperchiar' il fiasco, la pignatta. De ſleſch openen, het deksel van de pot weg nemen, de pot openen, ontdekken.
DISCOPRIRE, *Discoperto* *etc.* *V. Scoprire*, *Scoperto* *etc.*
DISCORCIARE, *Discorcio* *etc.* *V. Scorcicare*, *Scorcio* *etc.*

- DISCORDARE**, *Scordare, Disc concordare, Sc concordare*. Geschild of verschil met iemand hebben, met iemand oneinig zyn of niet wel overeen komen, met iemand tweedragtig, oneenig zyn; ook niet wel over een of zamen stemmen, van verscheidene gevoelens zyn.
- Discordante, Scordante, Disc concordante, Discorde, Discordevole*. Tweedragtig, oneenig, verschillende, niet overeen komende, ongelijk, twistig. *V. Discordato*.
- Discordato, Scordato*. Niet overeen komende, verschillende, oneenig.
- Discordanza, Scordanza, Disc concordanza, Sc concordanza*. Twist, tweedragt, verschil, geschild, oneenigheid.
- Discordia, discordie*. Twist, tweedragt, oneenigheid, strydigheid, verschil.
- DISCORRERE**. Hier en daar, over en weder, of over al loopen, gaan en komen.
- Discorrere, Met*. Met het verstand arbeiden, werken, bezig zyn; ook t'zamen spreken, kourten, praten, gesprek of t'zamenpraak houden.
- discorrer col' intelletto. V. Sopra.*
- discorrer di qualche materia*. Van een materie of stoffe spreken, vertellen, verhalen, (discoureeren.)
- seno discorre diversamente*. Men spreekt, of verhaald daar verscheidentlyk van, daar van yallen verscheidene (discoursen) of praatjes voor.
- Discorrimento*. Een loop, omloopinge, omloop.
- Discorritore*. Een looper, omlooper; ook een liefhebber van (discoursen) of t'zamenpraken.
- Discorso, discorsi*. (Discours) t'zamenpraak, onderhoud, t'zamenkoutinge, praatje, gesprek.
- un bel discorso*. Een schoone; ook een net en sierlyk (discours) of t'zamenpraak.
- entrar' in discorso*. In (discours) of gesprek komen, een praatje beginnen, aanvangen te praten.
- formar' menar' un discorso*. Een (discours) of t'zamenpraak houden, voeren, een praatje beginnen.
- cadere in discorso*. In gesprek komen, geraken, ergens van praten, vertellen, verhalen.
- questo non cade in discorso*. Dat is ons gesprek (discours) of praatje niet, hier van praten wy nu niet.
- finir' il discorso*. Het (discours) of gesprek afbreken, staken, eindigen.
- cangiar' il discorso*. t'Gesprek veranderen, op een andere praat komen, ergens anders van praten, (discoureeren.)
- discorso politico, teologico &c.* Een staatkundig, godgeleerd (discours) of t'zamenpraak.
- sono discorsi*. Dat zyn maar praatjes, wisje wasjes, fabeltjes.
- buomo senza discorso*. Een spraakloos mensch, die niet veel praats heeft, die niets weet te vertellen of te verhalen.
- Discorsivo*. Dat men vertellen of verhalen kan, dat bequaam is om daar van te spreken.
- DISCORRETTO** &c. *V. Scorretto &c.*
- DISCORTARE** &c. *V. Scortese &c.*

- DISCOSSESO**, *Scosceso*. Hoog, steil.
- una rupe discoscesa (scoscesa)*. Een hooge, steile klippe.
- DISCOSTARE**, *Scostare*. Ter zyde, of aan kant zetten, wegdoen, nemen of leggen, verplaatsen, verleggen.
- Discostarsi, Scostarsi*. Zig weg maken, afwyken, weggaan, vertrekken.
- discostarsi dal dritto sentiero, dalla cattiva compagnia*. Van de rechte weg afwyken, dwalen, doolen; zig van quaad gezelschap onthouden, het quaad gezelschap verlaten, schuwen, vermyden.
- Discostato, Scostato, Discosto, Scosto*. Afgeweken, weggegaan, vertrokken, afgeleggen.
- star molto discosto*. Verre afgeleggen zyn.
- Discostamento, Scostamento*. Afscheidinge, afwykinge, vertrekkinge.
- DISCOTENNARE**, *Scotennare*. Het vel af trekken, afvellen.
- DISCREDERE**, *Scredere, Miscredere*. Niet geloven, misgeloven, geen geloof aan slaan, voor geen waarheid aannemen, ook niet betrouwen, mistrouwen, wantrouwen.
- discruder qualche cosa*. Iets niet geloven, voor geen waarheid aannemen, geen geloof aan iets slaan.
- discruder ad uno*. Iemand geen geloof geven, niet geloven; ook iemand wantrouwen, verdagt houden, geen staat op hem maken.
- non molo sarete discruder giamai*. Gy zult my dat nooit uit den zin praten, die gedachten nooit benemen, enz.
- Discredente, Scredente, Miscredente*. Een ongelovige, misgelovige, ook mis- of wantrouwende, mis- of wantrouwelyk.
- Discredenza, Miscredenza, Scredenza*. Ongelove, misgelove, mis- of wantrouwe.
- DISCREPARE**. Verschillen, verschelen, verscheiden, onderscheiden of ongelijk zyn.
- Discrepante*. Verschillende, verschelen, verscheiden, onderscheiden, ongelijk.
- Discrepanza, discrepanze*. Onderscheid, verscheidenheid, strydigheid, verschil; ook twist, tweedragt, oneenigheid.
- DISCRESCERE**. Verminderen, afnemen, kleinder worden, vervallen.
- Discresciuto*. Verminderd, afgenomen, kleinder geworden, vervallen.
- Discrecemento*. Verminderinge afneminge, vervalinge.
- DISCRESPARE**, *Screspare*. Ontrimpelen, effen of glad maken.
- discrepar la fronte, le rughe*. t' Voorhoofd onttrimpelen, glad maken.
- discrepar la pancia*. De buik onttrimpelen, dat is, zig dik en vol eeten, den buik opvullen, opproppen.
- DISCRETO**. Beleefd, bescheiden, hoffelyk, wys, voorzigtig, verstandig; ook middelmatig; ook een wys, voorzigtig, verstandig, bescheiden man.
- un'buomo costumato e discreto*. Een beleefd, heusch, en hoffelyk mensch.

il più discreto Cavaliere &c. del mondo. De bescheidenste, geschikste, wijste Ridder (Cavallier) van de wereld.

discreto consiglio. Een wyze, voorzigtige, verstandige raad.

zelo discreto. Een bescheide, wyze, voorzigtige, verstandige yver.

la cosa venne decisa da 5. discreti. De zaak werd van vijf wyze en verstandige mannen (scheidsmannen) beslist of bygelegd.

Discretissimo. Zeer bescheiden, zeer wys, voorzigtig, verstandig.

egli, che discretissimo era, disse. Hy, die een zeer wys en verstandig man was, zeide.

Discretamente. Bescheidelyk, wysselyk, voorzigtiglyk, verstandiglyk, met verstand, enz.

operar, risponder &c. discretamente. Bescheidelyk, wysselyk, voorzigtiglyk te werk gaan, antwoorden, bescheid geven.

amandola egli discretamente senza che altri se ne avvedesse. Om dat hy haar met verstand (heimelyk) beminde, zonder dat het iemand gewaar werd.

Discrezione, Discretezza. Bescheidenheid, wysheid, voorzigtigheid, verstand.

la discrezione è madre delle virtù. De wysheid is de moeder van alle deugden.

con discrezione. Met bescheidenheid, met verstand, met voorzigtigheid, kennis, of wysheid.

usar, baver discrezione. Bescheidenheid, verstand, kennis of wysheid gebruiken, hebben.

gli anni della discrezione. De jaren van bescheidenheid, van verstand of kennis, dat is, daar in men goed en quaad onderscheiden, of weten kan wat goed of quaad is.

star' a discrezione di alcuno. In iemands wille of (discretie) staan, van iemands wille ahangen, onder zyn magt en geweld staan.

rimetter qualche cosa alla discrezione di alcuno. Iets aan iemands wille of goeddunken overgeven, bevelen.

rendersi a discrezione. Zig op (discretie) op genade en ongenade overgeven, onder iemands magt en geweld buigen, ten onder geven.

per discrezione. Uit (discretie) door de kennis of verstand.

intender' una lingua &c. per discrezione. Eentaal of spraak door het verstand of kennis bevatten, verstaan, dat is, een woord uit het ander afnemen, bemerken.

dar qualche discrezione ad uno. Iemand een bescheide, dat is, een vereering naar zyn goeddunken of believen geven.

giucar qualche discrezione. Om een bescheide, dat is, een behooryke penning spelen.

DISCROSTAR, Scrostar. De korst wegdoen, afnemen, afsnyden, van korst ontblooten, ontkorsten.

discrostar' il pane. De korst van het brood snyden, wegnemen, het brood van korst ontblooten, ontkorsten.

discrostar' (scrostar') il muro. De mortel of kalk van een muur wegdoen, wegnemen.

Discrostarfi, Scrostarfi. Zig ontkorsten, korsteloos worden.

Discrostaro, Scrostaro. Ontkorst, korsteloos, van korst ontbloot.

il pane si discrosta. 't Brood ontkorst zig, word korsteloos.

DISCRUDERE. Nalaten wreed te zyn, zyn wreedheid afleggen, ophouden te woeden, te razen, te stormen: uitwoeden, uitrazen.

DISCUCIRE, Scucire. Ontnaaijen, ontarnen, los snyden.

Discucio. Onttarnd, los gesneden.

Discucitura. Onttarninge, los snydinge.

DISCUFFIARE, Scuffiare. Onthullen, de hul of kap afzetten.

DISCUTERE. Onderzoeken, navorschen, naspeuren, doorgronden; ook overwegen, beraadslagen.

discutar' una materia, questione, difficoltà, dubbio &c. Een stoffe, (materie) een vrage, enz. onderzoeken, navorschen, naspeuren, doorgronden.

Discussione. Onderzoekinge, navorschinge, naspeuringe, doorgrondinge, beraadslaginge, overweging.

dopo lunga discussione. Na langdurige onderzoekinge, navorschinge, enz.

DISDIRI. Ontkennen, loochenen, weigeren, afslaan, ontzeggen; ook opzeggen.

non sapevo disdirlo. Ik konde het niet tegenspreken, ontkennen, loochenen.

non mi disdir questa ultima grazia. Wild my deze laatste gunst niet weigeren, afslaan, ontzeggen.

disdir la ragione. Iemande (correspondentie) onderhandelinge, maatschappy in handel- of koopmanschap opzeggen.

disdir un deposito. Een vertrouwd goed opzeggen.

disdir la compra. Den koop opzeggen.

disdiv. Verbieden, ontzeggen.

ci disdisse di uscir di casa. Hy belette, verbood ons het uitgaan.

Disdirsi. Zyn woord herroepen, weder in den hals halen, tegenspreken.

Disdire, Disdirsi. Niet betamen, voegen of passen, niet wel, (qualyk) aanstaan, onbehooryk of onbetamelyk zyn.

disdice (si disdice assai) alla vostra gravità. Dat betaamt, voegt of past uw (graviteit) of aanzien niet, dat staat uw (graviteit) of aanzien niet wel aan, dat komt met uw gezag of aanzien niet over een.

Disdetto. Ontzegt, verboden.

ci fu disdetto di &c. Ons werd ontzegt, verboden te enz.

Disdetta. Ontkenninge, loocheninge, wegeringe, ontzegginge.

senza alcuna disdetta. Zonder eenig hinder of beletsel, zonder wegeringe of tegenspreking.

esser' in disdetta nel giuoco. Ongelukkig in 't spelen zyn, geen geluk in het spelen hebben, altyd verliezen.

- DISDICIVOLE**, *Sdicevole*. Onbehoorlyk, onbetamelyk, oncerlyk, schandelyk.
- Disdicivolmente**. Onbehoorlyk, onbetamelyk.
- DISIGNARE**, *Designare*. Teekenen, alteekenen, ontwerpen, schetsen; ook meten, afmeten; ook merken. *V. Delineare, Sbozzare, Schizzare.*
- disignar' una figura**. Een beeld teekenen, ontwerpen, schetsen.
- egli disigna, ma non colorisce**. Hy ontwerpt of schetst wel, maar schildert niets uit, dat is, hy onderneemt veel, maar voert niets uit.
- disignar l'altezza d'una fabrica**. De hoogte van een gebouw afmeten.
- io disignai ben' il luogo**. Ik hebbe de plaats wel gemerkt, geteekend.
- Disignare**. Verkiezen, benoemen, verklaren.
- disignar uno Vescovo, suo successore**. Iemand Bisschop benoemen, verklaren, tot Bisschop, tot zyn navolger aantellen, verkiezen.
- disignar' di far qualche cosa**. Iets voornemen, besluiten om te doen.
- disignar' una sceleraggine**. Een schelmstuk voorhebben, voornemen.
- Disignatore**. Een ontwerper, schetser, teekenaar.
- Disegno**, **Disegnamento**. Afteekeninge, schets, ontwerp, bestek.
- far, sbozzar, figurar' un disegno**. Een schets, ontwerp of bestek maken.
- disegno della fabrica, pittura**. Een schets, ontwerp, bestek of schikkinge van een gebouw, schildery, enz.
- un bel disegno**. Een fraay, schoon, deftig ontwerp, bestek.
- Disegno**. Inzicht, afzien, toeleg, oogmerk.
- far disegno sopra qualche cosa**. Zyn afzien, zyn staat of oogmerk op iets maken, hebben, dat is, om het zelve te erlangen.
- v' ingannate, se vi fate disegno sopra**. Gy misleid, bedriegruw zelve, als gy staat daar op maakt, daar op toelagt, uw oogmerk daar op hebt.
- Disegno**. Een voornemen, toeleg, aanslag.
- haber disegno di far qualche cosa**. Iets bestoten, of voorgenomen hebben om te doen, of uit te voeren.
- questo è il mio disegno**. Dat is myn voornemen, myn besluit.
- haber' canciar' il disegno**. Zig voorgenomen hebben, by zig besloten of vastgesteld hebben, van voornemen veranderen.
- DISENTERIA**, *Disenteria*. Roode loop, bloedgang, bloedloop.
- DISERRORE**. Een boek van mislagen of feilen zuiveren, de mislagen in een boek verbeteren, verhelpen.
- DISERTARE** &c. *V. Desertare.*
- DISERVIRE**, *Diservire* &c. *V. Deservire* &c.
- DISFABRICARE**, *Sfabricare*. Ontstigten, ontbouwen, dat is, afbreken, overhoop werpen, vernielen.
- disfabricar' una casa**. Een huis afbreken, overhoop werpen, vernielen.
- DISFACENDARE**. *V. Sfacendare* &c.

- DISFAMARE** &c. *V. Sfamare.*
- DISFAMARE**. Afbreken, uit malkander doen; ook slegten, verwoesten, vernielen, verdelgen.
- disfar' una casa, città**. Een huis afbreken, overhoop werpen, een stad slegten, verwoesten, verdelgen.
- disfar' un' argomento**. Een spreuk, een bewys ontlenen.
- disfar' un' orologio, una lettiera, un carro**. Een uurwerk, bedstede, wagen, enz. uit malkander doen, los maken, breken.
- disfar' un' habito**. Een kleed ontrarnen, los slyden.
- disfar' un' esercizio**. Een heirleger verstrooijen, op de vlugt jagen.
- disfar' oro, argento, cera** &c. Goud, zilver, wasch, enz. smelten, week maken.
- disfar' una legge, usanza** &c. Een wet, gebruik, enz. breken, afschaffen, teniet doen, vernietigen.
- Disfarsi, Sfarsi**. Smelten, vergaan.
- disfarsi in lagrime e sospiri**. In overvloedige tranen en zughten smelten, vergaan.
- io mi struggo e disfaccio (sfaccio)**. Ik smelte en verga, ik verniel my.
- la dieta de' Polacchi si disface (s'è disfatta)**. De Ryksdag in Polen is afgebroken, gestaakt.
- la grandezza di questo mondo si disfarà come fumo, come nebbia**. De pragt van deze wereld zal gelyk als rook of nevel vergaan, verdwynen.
- Disfacévole**. Dat men afbreken, uit malkander slaan, verdeelen of smelten kan.
- Disfacitore, Disfattere**. Die iets afbreekt, uit malkander slaat, verdeeld; een vernieler, verdelger, verwoester, bederver.
- Disfacimento**. Afbrekinge, uit malkander slaginge, vernielinge, verwoeltinge, verdelginge; ook een nederlage van een leger. *V. Disfatta.*
- Disfutto**. Afgebroken, vernield, verwoest, verdelgd.
- una città, casa** &c. **disfatta**. Een afgebroken, omverre gesmeten of gehaald, vernield huis, een geslegte verdelgde, verwoeste stad.
- esercito disfatto**. Een vernield, gesmolte, bedorve leger.
- un' uomo disfatto**. Een leelyk, mismaakt mensch.
- a mercato disfatto**. Om een spot, om een stukje brood, tot een lage prys.
- a prezzo disfatto**. *V. Sopra.*
- oro, argento, cera** &c. **disfatta**. Gesmolte goud, zilver, wasch, enz.
- Disfatta**. Een nederlage in een slag.
- Disfazzionarsi, Sfazzionarsi**. Zig van alle gezelschap ontslaan, ontrekken, alle gezelschap verlaten, schuwen, vermyden.
- DISFARINARE** &c. *V. Sfarinare.*
- DISFASCIARE** &c. *V. Sfasciare.*
- DISFAVORE**, *Sfavore*. Wangunst, ongunst, misgunst, nyd.
- Disfavorévole, Sfavorévole**. Wangunstig, afkeerig.
- Disfavorire, Sfavorire (uno)**. Iemand misgunnen, afgunstig, wangunstig zyn, niet begunstigen.
- Disfavorito, Sfavorito**. Niet begunstigd, in (disgratie) of ongenade.

disfavorito dalla fortuna, dalla dama. Van 't geluk niet begunstigd, door de mande gevallen, dat is, in wangunst of ongenade by zyn lieffte.

DISFERRARE, Sferare. Het yzer; ook 't hoef-yzer afflaan, afbreken, yzer-loos maken, enz. *disferrare un cavallo.* Een paard ontzagelen, de hoef-yzers afflaan, afbreken.

disferrare un vascello. Een schip ontankeren, ankerloos maken.

Disferrarsi, Sferarsi. Zig ontzyzeren, ontankeren, yzer of ankerloos maken.

il cavallo si sferra. Het paard word yzerloos.

il vascello si sferra. Het schip word ankerloos.

Disferrato, Sferato. Yzer of ankerloos.

Disferamento, Sferamento, Disferratura &c. Afslagginge, afbrekingevan yzers, enz.

DISFIBBIARE, Sfibbiare. Onthaken, ontgespen, de haken of gespenlos maken.

Disfibbiato, Sfibbiato. Onthaakt, ontgespt.

DISFICCARE, Sficcare. Onthegten, ontbinden, los maken.

DISFIDARE, Sfidare. Utdagen, uiteiffchen, voor den degen vorderen of eiffchen; ook ten stryde utdagen, een slag aanbieden.

disfidare (a duello) V. Sopra.

disfidare (a battaglia) V. Sopra.

Disfidante, Sfidante. Een uitdager, uiteiffcher, tarter, terger.

Disfida, Sfida. De uitdaginge, uiteiffchinge, tartingge, terginge; ook een uitdagings, uiteiffchings brief.

far la disfida ad uno. Iemand ten stryde utdagen, uiteiffchen, of vorderen laten, een stryd of gevegt aanbieden.

accettare la disfida. De uitdaginge, uiteiffchinge aannemen, goed keuren, verschuynen willen.

DISFIGLIOLARE, Sfigliolare. Van kiuderen berooven, kinderloos maken.

DISFILARE, Defilare, Sfilare. Ontdraaijen, ontvademen, uitravelen; ook uit de ryen of leden doen, verwarren.

Disfilarsi, Defilarsi, Sfilarsi. Zig ontdraaijen, ontvademen; ook uit de ryen of leden gaan, treden.

il panno &c. si disfila. Het laken ravelt uit.

i soldati si disfilano, (sfilano) De soldaten treden uit hunne ryen of leden, gaan zonder orde of schikkinge.

Disfilato, Defilato, Sfilato. Ontdraayd, onvademt, uitgeravelt.

marciar (andar) alla disfilata (defilata, sfilata) Buiten de leden of ryen, zonder orde of schikkinge, verwardelyk gaan; ook man voor man, de een na de ander, enkelt gaan, om de naauwte van de weg.

Disfilamento, Defilamento. Ontdraaijinge, ontvademinge, uitravelinge.

DISFORCARE, Sforcare. Van de galg nemen.

DISFORMARE. Mismaken, leelyk maken, ontciere, schenden.

Disformato, Sformato. Mismaakt, leelyk gemaakt, ontcierd, gefchonden. *V. Difforme.*

Disformatezza, Sformatezza. Mismaaktheid, leelykheid, leelykmakinge, schendinge, ontcieringe.

DISFRANGIARE, Sfrangiare. De franjen of boorden wegdoen, wegnemen.

DISGANGHERARE &c. V. Sgamberare &c.

DISGEGNARE, V. Disconsegnare.

DISGLARE, Sglare. Dooijen, ontdooijen, ontvriezen.

Disgelato, Sgelato. Gedooyt, ontdooyt, ontvrozen.

Disgelamento, Sgelamento, Disgelo. Dooijinge, ontdooijinge, ontvriezinge.

DISGELOSIRE, Disingelofire. De nayver, of jaloersheid benemen; ook niet meer yveren, geen yver meer hebben.

Disgelosito, Disingelofito. Dien de nayver of jaloersheid benomen; ook die niet meer yvert of jaloers is.

DISGHEMBO, Sghembo, in Disghembo. Dwars, krom, van ter zyde, schuins.

DISGHIACCARE, Sghiacciare. Dooijen, ontdooijen, ontvriezen.

Disghiacciato, Sghiacciato. Gedooyt, ontdooyt, ontvrozen.

Disghiacciamento, Sghiacciamento. Dooijinge, ontdooijinge, ontvriezinge.

DISGIOGARE, Sgiogare. Het jok afnemen, van het jok ontlasten, bevryden.

Disgiogarsi, Sgiogarsi. Het jok afleggen, zig van het jok ontlasten, bevryden. *Met.* Zig niet meer willen onderwerpen, nietgehoorzaam of onderdanig zyn, hardnekkig, halstarrig, wederspannig zyn.

Disgiogato, Sgiogato. Van het jok ontlast, bevryd, verlost.

DISGIUNGERE, Disgiungere. Scheiden, afzonderen, verdeelen, ontkoppelen.

disgiungere una cosa dall' altra. Een ding van den ander doen, scheiden.

Disgiungerfi, Disgiungerfi. Zig van iemand afzonderen, scheiden, van iemand gaan, vertrekken.

dimani si disgiungeranno gli Stati Generali. Morgen zullen zig de Generale Staten scheiden, van malkander gaan, vertrekken.

Disgiunto, Disgiunto. Afgezonderd, gefcheiden, verdeeld, ontkoppeld.

Disgiungimento, Disgiungimento. Afzonderinge, scheidinge, ontkoppeling.

Disgiuntura, Disgiuntura. V. Sopra.

DISGOMBARE, Disgombare &c. V. Sgombare &c.

DISGRADARE, Sgradare. Mishagen, qualyk gevallen, onaangenaam zyn, nier aanstaan. *V. Sopra.*

Disgradare. Quaad keuren, qualyk opnemen, niet voor goed houden, verwerpen.

DISGRATO &c. V. Ingrato &c.

DISGRAVARE, Sgravare. Ontlasten, ontslaan, bevryden, verlossen, niet meer bezwaren, verligten, ontheffen, last helpen dragen, ondersteunen.

disgravare uno di qualche cosa. Iemand ergens van ontlasten, ontslaan, verlossen, bevryden.

Disgravato, Sgravato. Ontlast, ontslagen, bevryd, verlost, verligt, ondersteund.

Disgravio, Sgravio, Disgravamento, Sgravamento. Ontlastinge, ontlasinge, bevrydinge, verlossinge, verligtinge, ontheffinge.

per disgravio della coscienza. Tot ontlastinge, verligtinge, dat is, bevrydinge van 't gewisse.

D I S G R A V I D A R E, Sgravidare. Ontzwangeren, een miskraam doen krygen, de vrugt afdryven, een miskraam veroorzaken; ook een miskraam krygen, misdragen, voor den tyd baren.

for disgravidar' una. V. Sopra.

Disgravidar'si, Sgravidar'si. V. Sopra.

Disgravidato, Sgravidato. Ontzwangerd, om de vrugt gekomen, voor den tyd bevallen, enz.

Disgravidanza, Sgravidanza, Disgravidamento, Sgravidamento. Ontzwangeringe, afdryvinge van de vrugt; ook een miskraam, misval.

D I S G R A Z I A. Ongunst, haat, ongenade; ook ongeluk, ongeval, ramp, ellende, mangel, gebrek. *venir, esser in disgrazia di alcuno.* In iemands haat, of ongenade gekomen of vervallen zyn, iemands ongenade op den hals gehaald hebben.

per disgrazia. Door ongeluk, ongeval, door ramp en ellende.

se per disgrazia accadesse. Als het door ongeluk of ongeval gebeuren zoude.

una disgrazia della natura. Een ongeluk of ongeval; een mangel of gebrek van de natuur.

m'è arrivata (forvenuta) una disgrazia. My is een ongeluk overgekomen, my heeft een ongeluk getroffen.

Disgraziare, Sgraziare (uno) In haat of ongenade van zig schikken, weggagen, verstooteu; ook vernietigen, verdolgen, verdiven.

una bellezza da disgraziar quella di Venere. Een schoonheid, die de grootheid of waardigheid van Venus t'eenemaal over hoop werpt, vernield, verdelgd.

Disgraziato, Sgraziato, Disgrazioso. In haat of ongenade; ook leelyk, mismaakt; ook ongelukkig, rampzalig, ellendig.

esser disgraziato dal Principe. By de Vorst in ongenade zyn, de Vorst beledigd of vertoornt hebben.

modi Sgraziati, (disgraziati) Ongeschikte, ongergelde, boersche, plompe zeden en manieren.

eb disgraziato che sei! O gy ongeschikten, onbeledenden, plompen vlegel als gy zyt! *V. Disgraziatello.* *disgraziato dalla natura.* Gebrekkelyk, ongelukkig, ellendig van aart, of geboorte.

disgraziato nel giuoco &c. Ongelukkig in het spelen.

Disgraziatello. Een ondeugende, snoode, doortrapte, looze guit, boef, deugniet.

eb disgraziatello che sei! O gy looze, doortrapte, ondeugende schelm als gy zyt!

Disgraziatamente, Sgraziatamente, Disgraziosamente. Zonder cierlykheid, zonder aart of eigenschap, zonder geschiktheid; grovelyk, plompelyk. *V. Disgraziato &c.*

D I S G R E G A R E. Afzonderen, afscheiden. *V. Segregare, Separare.*

D I S G R O S S A R E, Sgrossare. Uit het grootste arbeiden, beschaven, polyften.

disgrossar' una persona. Een persoon beschaven, dat is, oeffenen, ondetregten, onderwyzen.

Disgrossato, Sgrossato. Uit het grootste gehouwen, gearbeid, belchaafd, gepolyft.

Disgrassamento, Sgrassamento. Beschavinge, polyftinge, bearbeidinge, bewerkinge.

D I S G U S T A R E. Den smaak of appetyt doen verliezen, doen walgen en spuwen; ook den lust doen vergaan, benemen; onlust, verdriet veroorzaken; ook iemand ergeren, beledigen, qualyk vergenoegen.

Disgustato. Vies, onlustig, zonder smaak, walgende, walg hebbende, afkeerig van iets, geen smaak in iets hebbende.

esser disgustato da alcuno. Van iemand geergerd, gehoord, beledigd worden.

egli è il più disgustato. Hy is de geen, die grootelyk geergerd, gebelgd, of beledigd is.

Disgustevole, Disgustoso, Disgustante. Dat walg, verdriet, onlust maakt, veroorzaakt, doet walgen en spuven.

Disgusto, disgusti. Walg, afkeer van eten; ook onlust, verdriet, ergernis, belediginge, vyandschap.

dar disgusto ad uno. Iemand onlust, verdriet aandoen, toebrengen, veroorzaken; ook iemand ergeren, beledigen, enz.

ricever disgusto. Van iemand geergerd, gehoord of beledigd worden.

dar motivo à nuovi disgusti. Gelegentheid, reden of oorzaak tot nieuwe vyandlykheden geven.

D I S H A B I T A T O. Onbewoond, eenzaam, woest, verlaten.

luogo, paese, casa &c. disabitata. Een onbewoonde, eenzame, woeste plaats, land, huis, enz.

D I S H E R B A R E. Het onkruid uitroeijen, uitwieden.

disherbar' il giardino. Den tuin van onkruid zuiveren, uitwieden.

D I S H E R E D A R E. Onterven, bastaard maken, van zyn erfdeel berooven.

Disheredato. Ontersd, bastaard gemaakt, van zyn erfdeel beroofd.

Disheredazione. Ontervinge, beroovinge van erfdenia, bastaard makinge.

D I S H O N E S T O, Inonesto. Oneerlyk, oneerbaar, eerloos, schandelyk, vuil; ook onkuifsch, geil, hoeragtig.

amore, atto &c. dishonesto. Oneerlyke, oubetamelijke, onkuifche liefde, daad, enz.

un parlar dishonesto. Een onkuifche, schandelyke, oneerlyke, vuile taal.

parole dishoneste. Onkuifche, oneerbare, vuile, schandelyke woorden.

Disonestamente, Inonestamente. Oneerlyk, schandelyk, op een oneerbare, vuile wyze.

viver, parlar &c. dishonestamente. Oneerlyk, onkuifchelyk leven, praten, een oneerlyk, onkuifsch leven leiden; schandelyke, vuile praat voeren.

scoprirs, soccarsi &c. dishonestamente. Zig onkuifchelyk,

lyk, oneerlyk ontblooten, aanraken.
viver, *usar disonestamente con uno*. Met een persoon oneerlyk, onkuischelyk leven, in oneerbaarheid of onkuisheid omgaan, verkeeren.
Disonestà. Oneerbaarheid, onkuisheid.
le sue disonestà. Zyne oneerbaarheden, onkuisheden, schandelyke, snoode, vuile daden, enz.
Disonestars. Ontteeren, schande aandoen, schenden; ook onteeren, schenden, schoffteeren. *V. Disonestare*.
disonestar' una vergine. Een dogter onteeren, schenden, schoffteeren.
Disonestato. Onteerd, geschonden.
Disonestamente. Onteeringe, schendinge.
DISONORE. Schande, oneer, schandvlek, eerloosheid.
retarsi una cosa à disonore. Iets voor een schande of oneer houden, rekenen.
far disonore alla sua famiglia (casa). Zyn huisgezin of geslagt onteeren, schande of smaad aandoen.
Disonorare. Onteeren, schenden, ontheiligen.
disonorar le cose sagre. Heilige dingen schenden, ontheiligen.
Disonorato. Onteerd, ontheilgd, geschonden.
Disonorévole, **Disborrévole**. Oneerlyk, eerloos, schandelyk, onbetamelyk.
Disonorevolmente, **Disborrevolmente**. Oneerlyk, schandelyk: op een eerlooze schandelyke wyze.
Disonorevolezza, **Disborrevolezza**. Oneerbaarheid, schandelykheid, eerloosheid.
DISHUMANO &c. Onmenschelyk, wreed; ook onvriendelyk, stuurs. *V. Inhumano*.
Disimbararsi. Alle menschelykheid afleggen, verwerpen, verzaken, dol en uitzinnig worden.
DISIMBARAZZARE, **Disimbarazzarsi**. Zig redde, ontwarren, ontwikkelen, ontlasten, ontslaan, bevryden, buiten belemmeringe of moeite stellen. *V. Disimpacciarsi*.
Disimbarazzato. Ontward, ontwikkeld, ontlast, ontslagen, bevryd.
Disimbarazzo. Ontwarringe, ontwikkelinge, ontlastinge, ontslaginge, bevrydinge.
DISIMPACCIARSI. *V. Disimbarazzare*.
Disimpacciato. *V. Disimbarazzato*.
Disimpaccio. *V. Disimbarazzo*.
DISIMPARARE. Ontleeren, agterwaarts leeren, vergeten.
DISIMPEGNARSI. Zig ontpanden, dat is, zig ontbinden, niet meer willen gehouden of gebonden zyn, zig van zyn pligt ontlasten, ontslaan, bevryden. *V. Disobligare*.
disimpegnarsi dalla guerra &c. Den oorlog ontgaan, ontvlugten, vermyden, dat is, de zaken zoo schikken, dat men zig in geen oorlog wikkele, of geen oorlog op den hals hale.
disimpegnarsi di qualche spesa &c. Eenige onkosten, (die men anderzints genoodzaakt was om te doen) ontgaan, vermyden.
disimpegnarsi da qualche cosa &c. *parola* &c. Zig met een zake gansch niet meer willen bemoeijen, de-

zelve t'eenemaal begeben, zig daar van ontlasten, ontslaan, bevryden.
disimpegnarsi della promessa, della parola data &c. Aan zyn woord of belofte niet meer willen gehouden of gebonden zyn, zig van zyn belofte ontslaan, bevryden.
Disimpegnamento, **Disimpegnato**. Ontpandinge; ook ontbindinge, ontlastinge, ontslaginge, bevrydinge.
DISINNAMORARE &c. *V. Disamore* &c.
DISINARE, **Disinare** &c. *V. Desinare*.
DISINGANNARE, **Disgannare**, **Sgannare** (*uno*)
 Uit een doolinge of droom helpen, beter onderregten, onderwyzen.
Disingannarsi, **Disgannarsi**, **Sgannarsi**. Uit den droom komen, beter onderregt of onderwezen worden.
Disingannato, **Disgannato**, **Sgannato**. Uit den droom geholpen, beter onderregt, onderwezen.
Disinganno, **Disganno**, **Sganno**. Helpinge uit den droom, onderregtinge, onderwyzinge, betere kennis of gevoelen.
DISINTERESSARE. Zyn eige nut, of voordeel niet meer zoeken, behartigen, beyveren, zyn eige bate niet meer betragten, bevorderen; ook ergens geen part of deel aan hebben, of zig daar mede bemoeijen, of te doen hebben willen, zig het zelve begeben.
Disinteressato. Zonder eige bate of voordeel, zyn eige profyt niet zoekende, niet behartigende; ook ergens geen part of deel aan hebbende, onpartydig.
persona disinteressata. Die zyn eige bate niet zoekt, zyn eige profyt niet behartigt, beyvert; ook die met een zake niets te doen heeft, zig daar mede niet bemoeyt, een onpartydig mensch.
Disinteressamente. Onpartydig, op een onpartydige wyze, zonder baatzugt, of behartiginge van zyn eige profyt.
Disinteressatezza. Onpartydige wyze of maniere van leven.
DISINVOIGERE. Ontwinden, outwarren, ontwikkelen, uitwikkelen.
Disinvolto. Ontward, ontwikkeld, uitgewikkeld, onverward, onbelemmerd. *Met*. Ongebonden, vry en frank.
persona babile e disinvolta ne maneggi. Die in zyn doen en laten gefchikt, vry en ongebonden is, dat is, niet verward of belemmerd.
con un certo modo libero e disinvolto. Met een zekere, vrye en ongebonde maniere, dat is, niet verward of verstoord in den geest.
Disinvoltura. Ontwarringe, ontwikkelinge; ook vryheid, ongebondenheid van geest en gemoed.
con gran disinvoltura. Met groote vryheid van gemoed, zonder verwarringe; belemmeringe.
DISLACCIARE &c. *V. Slacciare* &c.
DISLEALE, **Sleale**, **Misleale**. Ongetrouw, trouwloos, valsche.
Dislealmente. Ongetrouwelyk, trouwloozelyk, verraderlyk, valschelyk, op een valsche, trouwlooze wyze.
Dislealtà. Ongetrouwheid, trouwloosheid, verraad, ontrouw.

DISLEGARE &c. *V. Slegare &c.*
DISLOCARE, *Dislogare &c. V. Slogare, Slocare.*
DISLOGGIARE, *Sloggiare*. Vertrekken, verhuizen, van woonplaats veranderen, elders gaan wonen; ook opbreken, vertrekken, (marcheeren) word van een leger gezegt.
disloggiar (dal campo.) Opbreken, elders vertrekken, (marcheeren) van legerplaats veranderen.
disloggiar' (far disloggiar) il nemico da qualche posto vantaggiofo. De vyand uit een post of voordeelige plaats jagen, verdryven.
Disloggiamento, Disloggio. Afgogt, vertrek, opbrekinge van een leger, enz.
DISMAGLIARE &c. *V. Smagliare &c.*
DISMENTICARE &c. *V. Dimenticare &c.*
DISMETTERE. Affchaffen, afkeuren.
dismetter una legge, usanza. Een wet, een gebruik of gewoonte affchaffen, vernietigen, te niet doen, breken.
dismetter un servitore &c. Een dienaar affchaffen, uit zyn dienst zetten.
dismetter alcune parole. Eenige woorden uitlaten, overflaan.
Dismettersi. Zig ergens van ontlasten, ontslaan, bevryden.
dismetter una gamba. Een been verstuiken, verrekken. *V. Slogare &c.*
dismettersi di qualche cosa. Zig ergens van ontlasten, ontslaan, bevryden.
dismettersi dalla carica &c. Zig van het ampt of bedieninge ontlasten, ontslaan, bevryden; ook het zelve opzeggen, verlaten, laten varen.
Dissimo. Afgelchaft, afgekeurd, vernietigt; ook bloot, lafhartig, neerslagtig, gering, nederig; ook verstuikt, verrekt.
Dismessamente. Stilletjes, in stilte; ook demoediglyk, ootmoediglyk, nedertig, onderdaniglyk.
Dismettimento, Dismessa. Afzettinge, verdryvinge, verftootinge, outslaginge van zyn dienst; ook verstuikinge, verrekkinge.
DISMIDOLLARE &c. *V. Smidollare &c.*
DISMISURA, *a Dismisura.* Zonder mate, bovenmaten, zeer.
bello, buono, &c. a dismisura. Zeer, bovenmaten fchoon, goed, enz.
Dismisurato, Dismisuratamente, Dismisuratezza &c. V. Smisurato, Smisuratamente, Smisuratezza.
DISMOGLIARE &c. *V. Smogliare &c.*
DISMONACARE, *Smonacare.* Uit het klooster gaan, loopen, het kloosterleven verlaten. *V. Sfrattare.*
Dismonacare, Dismonacarsi, Smonacarsi. Zig uit het klooster begeven, ontvlugten, ontsnappen, ontloopen, het kloosterleven verlaten, de kap op den tuin hangen, enz.
Dismonacato, Smonacato. Uit het klooster geloopt, ontvlugt, ontkomen, ontsnapt, ontloopen.
DISMONTARE, &c. *V. Smontare &c.*
DISMORBARE, *Smorbare.* Genezen, heelen, van de ziekte verlossen, bevryden; ook de stank weg-

nemen, daar van zuiveren, reinigen.
DISNEBBIARE, *Snebbiare, Disnebbiarfi.* Ophelderen, opklaren, helder of klaar worden.
il tempo, l'aria si disnebbia. De nevel trekt op, vergaart, verdwynt, het heldert of klaart op, het word helder en mooy weer.
DISNODARE &c. *V. Snodare.*
DISOBEDIRE, *Disobbediente &c. V. Disubidire &c.*
DISOBLIGARE. Niet verpligten of verbinden, geen vriendschap doen, bewyzen, geen gunst of genegenheid toonen, ongedienftig, onbeleefd tegens iemand zyn.
mi disobligherete a questo modo. Gy zult my op deze manier niet verpligten of verbinden, (flegte vriendschap doen, bewyzen.)
Disobligante. Ondienstbaar, ongedienftig, niet verpligtende, onbeleefd, niet heufch, niet hupfch.
Disobligato. Niet verpligt of verbonden, ongedienftig, enz.
esser disobligato ad uno. Iemand niet verpligt of verbonden zyn.
Disobliganza, Disobligazione, Disobligo. Ongedienftigheid, onbeleefdheid, flegten dienst, enz.
DISOCCUPARE. Van alle moeite en arbeid ontlasten, ontslaan, bevryden, alle zorge benemen; ook ruimen, ledig maken.
disoccupar la casa. Het huis ruimen, ledig maken.
Disoccuparsi. Zig van alle moeite en arbeid ontlasten, ontslaan, bevryden, alle zorge ter zyde stellen.
Disoccupato. Vry van zorg, kommer, moeite of arbeid; ook ledig, zonder werk of bezigheid; ook ledig, ontbloom.
esser, star disoccupato. Ledig, zonder werk of bezigheid zyn, niets te doen hebben.
casa disoccupata. Een ledig huis, dat van alles ontbloom is.
DISOLARE, *Disolato &c. V. Desolare &c.*
DISORBITARE, *Disorbitante &c. V. Efforbitare &c.*
DISORDINE, disordini. Wanorde, ongefchiktheid, verwarringe.
metter in disordine. In (confusie) of wanorde brengen, verwarren.
far disordini. (Confusie) of wanorde maken, begaan, onordentlyk leven, een ongeregeld leven voeren.
Met. Gulzig eeten en drinken, onmatig vreten en zuipen.
dar nei disordini. V. Sopra.
esser in disordine. In (confusie) of wanorde. *Met.* Arm en behoeftig zyn.
Disordinare. In (confusie) of wanorde brengen, verwarren.
Disordinato. In (confusie) of wanorde gebragt, verward; ook onordentlyk, ongeregeld, onmatig, onkuifch.
capegli &c. disordinati. Verwarde, loshangende, verspreide hairen.
gli esserciti restarono disordinati e posti in fuga. De legers wierden in wanorde gebragt, gebroken, verward, op de vlugt gejaagd.

amore, vita, affezione disordinata. Ongeregelde, onbehoorlyke, onmatige, onkuifche liefde, genegeentheid.

passioni, appetiti disordinati. Ongeregelde, onmatige driften, begeertens.

Disordinatamente. Onordentelyk, onmatiglyk, onschiklyk, zonder orde of schikkinge, verwardelyk.

amar disordinatamente. Op een onbehoorlyke, ongeschikte, onkuifche maniere lief hebben, beminnen, ongeregelde, onbehoorlyke, onkuifche liefde plegen, bedryven.

mangiar, bever, orver &c. disordinatamente. Ongefhiklyk, onbehoorlyk, onmatig, gulzigeten en drinken, enz.

Disordinanza, Disordinatezza. (Confusie) wanorde, onbehoorlyke, onkuifche maniere van leven.

metter in disordinanza. In wanorde brengen, verwarren.

DISOSSARE. Ontbeenen, het gebeente uit of ontneemen.

DISPACCIARE &c. V. Sbrigare, Spacciare.

DISPARARE. Afzonderen, afdeelen, verdeelen, scheiden; ook *Met.* Wederom schoppen, agteruit slaan met de hiel. *V. Sparare.*

disparar calci. Schoppen, agteruitslaan (gelyk de paarden, enz.)

DISPAREGGIARE. Ongelyk maken, ontscheiden, onderscheiden, een onderscheid maken.

Dispareggiante, Dispareggiato. Verscheiden, verschillende, ongelyk.

DISPARERE, dispareri. Verscheide, niet over een komende, verschillende, strydige meeninge of gevoelen, oneenigheid, verschillentheid van gevoelens.

DISPARIRE, Sparire. Vergaan, verdwynen. *Met.* Heimelyk, steelsgewyze weggaan, vertrekken.

disparue (sparue) come fumo. Hy is gelyk als de rook vergaan, verdwenen.

Disparuto, Sparuto &c. V. Al suo luogo.

Disparimento, Disparizione. Verdwyninge.

DISPARITA'. Ongelykheid, verscheidenheid, strydigheid, onderscheid.

DISPARTIRE &c. V. Dispartire, Spartire &c.

DISPARTE, in Disparte. In 't byzonder, afzonderlyk, aan een kant, ter zyde. *V. Parte.*

menar, tirar' uno in disparte. Iemand ter zyde, in 't byzonder, byzonderlyk of alleen voeren.

parlar &c. in disparte con uno. Met iemand ter zyde, byzonderlyk, in het byzonder of alleen praten, enz.

DISPARUTO, Sparuto. Leelyk, mismaakt, afzienlyk, afschuwelyk, verbaarlyk, wanstallig, wanschapen.

un buomo molto sparuto nel viso. Een leelyk, mismaakt, wanstallig, wanschapen mensch van aangezigt.

piccolo di persona e sparuto. Klein, gering, en mismaakt van persoon.

habito disparuto e vile. Een wanstallig en veragtelyk [kleed.

Disparitissimo, Sparitissimo. Zeer leelyk, mismaakt, afzienlyk, afschuwelyk, wanstallig, wanschapen.

Disparutuzzo, Sparutuzzo. Wat of eenigzints mismaakt, wanstallig, wanschapen, leelyk.

Disparutezza, Sparutezza. Leelykheid, mismaakt, wanschapenheid.

DISPENDERE. Verdoen, verteeren, verquisten, verspillen, uitgeven, besteden; ook in de waagschaal stellen, daar aan wagen, daar by opzetten, ten besten geven.

Dispendio. Onkosten, gevaar; ook schade, nadeel, verlies.

con dispendio della sua vita. Met gevaar, met kosten van zyn leven.

Dispendire. In gevaar stellen, daar by opzetten, ten besten geven, daar aan wagen, ook daar by inschieten, schade lyden, verlies of schade doen, verliezen.

dispendiar la vita, l'onore &c. Het leven, de eer en goede naam daar aan wagen, daar by opzetten, ten besten geven; ook daar by inschieten, verliezen.

Dispendioso. Schadelyk, nadeelig, verlies veroorzakende, gevaarlyk.

DISPENSARE. Uitdeelen, uitgeven, wegschenken, vereeren.

dispensar' il suo a' poveri. Het zyne aan de armen geven, schenken, uitdeelen.

dispensar grazie, favori. Gunsten en genaden uitdeelen, schenken

dispensar' la paga ai soldati. De betalinge aan de soldaten uitdeelen.

dispensar lettere. Brieven uitgeven, uitdeelen.

Dispensatore, Dispensiere. Een uitdeeler; ook een spysmeester of bottelier; ook een huis of hofhouder, hofmeester, rentmeester, bewindhebber, bestierder.

dispensatore dei misterii di Dio. Een uitdeeler of (dispensier) over de geheimen en verborgentheden Gods.

egli mi è dispensiere, paggio, cuoco &c. Hy is myn spysmeester, pagie, kok, enz.

Dispensa. Een spyskamer, voorraad of spyskelder, botelary, schapraay.

baver cura della dispensa. Het bestier, bewind, of opzigt over de spyskamer hebben, dezelve bestieren, regeren.

DISPENSARE. Van de wet ontlasten, ontslaan, bevryden; de onbequaamheid, letfel, of hinderpaal door de oppermagt wegnemen.

dispensar' uno di qualche legge. Iemand van een wet ontlasten, ontslaan, bevryden, verlossen, ontbinden.

dispensar con uno in qualche difesto canonico. Met iemand in een grove fout door de vinger zien, hem toegeven, verschoonen.

dispensar (con) uno del (nel) grado dell' (nell') età &c. Iemand bloedverwandschaps, of ouderdoms halven toegeven, toelaten, verschoonen, met hem door de vinger zien, de onbequaamheid, hinder of letfel des ouderdoms wegnemen.

dispensar li (ne i) voti solenni. Iemand van de kloosterbeloften ontlasten, ontslaan, bevryden.

non sene dispensa nessuno. Hier van is niemand vry, ontlast, ontslagen, bevryd, uitgenomen: hier in word niemand ontzien, verschoond; dit is algemeen.

dis-

dispensar' ad uno il digiuno &c. Iemand van het vasten ontslaan, bevryden; de vasten opheffen, het vleesch eeten op gebode vastendagen toestaan, toelaten, vergunnen.

Dispensabile. Wettig, geoorloft, enz.

Dispensato. Toegelaten, toegestaan, geoorloft.

esser dispensato. Toegelaten, toegestaan, geoorloft zyn.

Dispensazione, Dispensa. Schikkinge, bestieringe; ook ontlastinge, ontslaginge, bevrydinge, verlossinge (van de wet;) ook toelatinge, verlof, oorlof.

per dispensazione del Papa solse moglie, ordinossi sacerdote &c. Door oorlof, verlof, vergunninge of toelatinge van den Paustrouwde by een Vrouw, wierd hy tot Priester gewyd, enz.

per dispensazione di Dio. Door de schikkinge, bestieringe of toelatinge Gods.

Dispensa. V. Sopra.

mandò al Papa per la dispensa. Hy heeft naar den Paus gezonden om verlof of oorlof te erlangen.

D I S P E R A R E, *Desperare, Disperarsi.* Wanhopen, hopeloos zyn, de hope of moed verloren hebben, mistroostig zyn.

disperar (disperarsi) di qualche cosa. Van iets wanhopen, de hope, den moed van het te zullen uitvoeren of bekomen, verloren geven.

disperar (disperarsi) della misericordia di Dio &c. Aan de barmhartigheid Gods wanhopen, wantrouwen, de hope van de barmhartigheid Gods te erlangen, verloren geven.

mi farete disperare. Gy zult my (desperaat) moedeloos, wanhopig, mistroostig maken.

Disperare (uno.) Iemand doen wanhopen, wanhopig, mistroostig maken, tot wanhope brengen; ook iemand voor (desperaat) of wanhopig agten, houden.

disperar' della cosa, della vittoria &c. Aan de zake, de overwinninge, enz. wanhopen, de hope of moed van de overwinninge te behalen, verloren geven.

disperar' il ritorno &c. di uno. Aan iemands wederkomst wanhopen, de hope van iemand weder te zien verloren geven.

Disperarsi. Klagen, weklagen, treuren, kermen.

perche ti disperì? Waarom klaagd, treurd of kermde gy zoo? waarom zyt gy zoo bekommerd of ongerust?

Disperato. Hopeloos, verloren, daar men geen hope meer van heeft, ongenezelyk, verlaten; ook een wanhopend mensch, die wanhoopt, een dolle, razende, die niets vreest of hoopt.

esser disperato da' medici. Van de artzen verlaten, voor ongenezelyk of verloren geagt worden.

viver, morir &c. disperato. Als een desperaat, wanhopend n' ensch leven, sterven, enz.

gittarsi disperato (per disperato) Wanhopen, niet meer hopen, de hope of moed verloren hebben.

inferno disperato. Een zieke aan wiens opkomst of gezondheid men wanhoopt, dien men voor ongenezelyk of verloren agt.

malatia (male) cosa disperata. Een ongenezelyke ziekte, verlore staat.

rimedi, mezzi, cura disperata. Een vergeefs, ydel,

verlore hulp- of geneesmiddel, aan wiens kragt of uitwerkinge men wanhoopt.

difesa disperata. Een desperate, dat is, uiterste tegenweer of tegenstand.

con disperato coraggio. Met een desperate, ongemeene, uiterste dapperheid, kloekmoedigheid.

da disperato. Als een wanhopend, razend, dol en uitzinnig mensch, wanhopeuder wyze, mistroostelyk. *V. Disperatamente.*

viver, gridar &c. da disperato. Als een wanhopend, dol en uitzinnig mensch leven, weenen, schreien.

Disperatamente, alla disperata. Wanhopender wyze, mistroostelyk, door wanhope, zonder hope.

viver' alla disperata (disperatamente.) Gansch desperaat, mistroostig, hopeloos; ook als een wanhopend mensch leven.

combatter alla disperata (disperatamente.) Onverstaagdelijk, verwoedelyk, wanhopig, desperaat vechten, zig ten uitersten verweeren, verdedigen.

giuocar disperatamente. Desperaat, moedeloos, wanhopig spelen.

buttarsi là alla disperata. Wanhopen, den moed vallen of zakken laten, den moed verloren geven, zig wederwerpen alsoe wanhopende, of desperate.

Disperata. Een treurig weemoedig liedje, vol van desperate en mismoedige bewegingen.

Disperazione. Wanhope, vertfaginge, desperatheid, mismoedigheid.

per disperazione. Door wanhope, desperatheid, mismoedigheid.

condur, recar', metter' uno a disperazione. Iemand tot wanhoop brengen, wanhopig, mistroostig, mismoedig maken; doen wanhopen, mismoedig worden, vertfagen.

cader, venir' in disperazione. Tot wanhoop vervallen, wanhopen, de hope of moed verloren geven.

D I S P E R D E R E. Bederven, vernielen, verdelgen; ook verquisten, verdoen, verteeren, onnut doorbrengen.

disperder gl' inimici. De vyanden bederven, dat is, slaan, in de pan hakken.

disperder' i danari. 't Geld verquisten, verspillen, verdoen, verteeren, onnut doorbrengen.

Disperdere, Spederere, Sperdersi. Om de geboorte, het kind komen, miskramen, een miskraam krygen, voor den tyd bevallen, in de kraam komen.

Disperduto, Disperso, Sperso. Bedorven, vernield, verdelgd; ook verquilt, verspild, verteerd, onnuttelyk doorgebracht; ook voor den tyd bevallen, in de kraam gekomen.

(una donna) dispersa. Een vrouw die een miskraam gekregen, voor den tyd bevallen, of in de kraam gekomen is.

Disperdimento, Sperdimento. Bedervinge, vernielinge, verdelginge; ook verquistinge, verspillinge, verteeringe; ook een miskraam, misval.

Disperditore. Een bederver, vernieler, verdelger; ook een verquister, verspiller, brasser of zuiper.

D I S P E R G E R E. Verspreiden, hier en daar zaaijen, verspreijen.

Disperso. Verstrooid, verspreid, verbreed.
si sono dispersi qua e là. Zy hebben zig hier en daar verspreid, verstrooid.

Dispersione. Verstrooiingje, verspreidinge, verbredingje.

andar in dispersione. In verstrooiingje gaan, dat is, verstrooid, verquilt, verspild worden.

DISPETTO, dispetti. Spyt, schimp, spot, hoon, smaad, veragtinge, versmadinge.

far dispetto a qualcheuno. Iemand hoonen, beschimpen, bespotten; smaad, hoon of spijt aandoen, verongelijken.

fappiamo il dispetto, che fanno all' honor di S. D. M. Wy weten wat smaad zy hare Goddelijke Majesteit aandoen; hoe dat zy God ontceeren, schenden, lasteren.

far qualche cosa a (al, in, per) dispetto di uno Iemand iets tot spijt, tot hoon of smaad doen.

a vostro dispetto, (a vostro marcio dispetto) lo farete. Gy zult het moeten doen, ook tegens u wil en dank, door dwang, tot spijt van u zelve.

a tuo dispetto (a dispetto di te) sò cid che tu hai fatto. Tot uw spijt weet ik wat gy gedaan hebt, dat is, schoon gy het my niet hebt willen zeggen of openbaren.

baver' uno in dispetto. Iemand versmadelijk, veragtelijk houden, groot ongelijk of gevoelige smaad aandoen.

baver qualche cosa a dispetto. Iets veragten, versmaden.
Dispettoso. Trots, hoogmoedig, laatlundkend, bars; ook hoonende, versmadende, spijtig, bits in woorden.

una donna dispettosa e fiera. Een hoogmoedig, trots, en laatlundkend vrouwmensch.

superbo, dispettoso & ardito. Hoovaardig, trots en vermetel.

Dispettoso. Wat, of eenigzints hoogmoedig, trots, laatlundkend, bars, hoovaardig.

ella è bella e leggiadra sì, ma un poco dispettosa. Zy is wel schoon, en aardig, maar een weinig trots en hoovaardig.

con una ciera alquanto dispettosa. Met een weinig spijtig en trots gelaat.

Dispettosamente. Versmadelijk, smadelijk, hoogmoediglijk, spijtiglijk, veragtelijk, verwaandelijk, vermetelijk.

far ogni cosa dispettosamente. Alles versmadelijk, spijtiglijk, trotselijk, met hoon of smaad doen.

parlar, risponder &c. dispettosamente. Hoogmoediglijk, trotselijk, veragtelijk spreken, antwoorden, enz.

licenziar uno dispettosamente. Iemand veragtelijk, versmadelijk, schandelijk, met spot of schande afwijzen, uit zijn dienst zetten, verjagen, verstoeten.

Dispettare (uno.) Iemand hoonen, trotsen, veragten, versmaden, bespotten.

Dispettevole. Veragtelijk, versmadelijk, gering. *V. Sparuto.*

d'una presenza bassa e dispettevole. Van een kleine, en veragtelijke gestalte, of tegenwoordigheid.

DISPIACERE, Spiacere. Mishagen, qualijk gevallen, onaangenaam, leed zijn.

T O M. I.

mi dispiace, (spiace.) Het mishagt my, 't is my leed, ik zie het niet gaarne.

questo mi dispiace. Dat mishagt my.

Dispiacere, Spiacere. Verdriet, ongemak, zwaarigheid, onlust, mishagen.

baver, sentir dispiacer di qualche cosa. Ergens over misnoegd, niet wel voldaan, of te vreden zijn, groot verdriet of mishagen in iets scheppen, hebben.

far, portar, recar, dispiacer' ad uno. Iemand ongenoegte, leed, verdriet aandoen, veroorzaken.

Dispiacere, Spiacere. Zwaarigheden, ongemakken.

Dispiacevole, Spiacevole. Moeijelijk, zwaar, bezwaarlijk, ongemakkelijk, lastig, verdrietig.

costumi, atti &c. dispiacevoli. Verdrietige, lastige, moeijelijke gewoontens, gebardeen, enz.

fetor, strepito, strillo, cigalamento dispiacevole. Een bezwaarlijke, lastige, vieze stank, geraas, getier.

Dispiacevolezza, Spiacevolezza. Verdriet, last, zwaarigheid, moeijelijkheid, ongemak.

Dispiacimento. Ongenoegte, mishagen. *V. Dispiacenza.*

DISPIEGARE &c. V. Spiegare &c.

DISPIETATO &c. V. Spietato &c.

DISPLICENZA, displicenze. Quaadheid, gramfchap, vyandschap, mishagen.

dar motivo alle displicenze. Reden of oorzaak tot quaadheid, gramfchap, haat of vyandschap geven.
quando cominceranno le displicenze. Als de oneenigheden of vyandschappen zullen beginnen, een aanvang nemen, uitbarsten.

DISPOLVERARE, Spolverare. Afstuiven, afstoffen, uitstoffen, de stof afvegen, afdoen.

DISPONERE, Disporre. Schikken, in rang stellen, plaatsen, verzetten, bestieren, beleggen; ook bezorgen, beschikken, bestellen.

disponer' i fiori nella ghirlanda, le gioie in un'anello. De bloemen in een krans, de steenen in een ring netjes voegen, schikken, verzetten.

disponer laccioli. Strikken leggen, spanuen.

dispor le guardie. De wagt beschikken, bestellen.

disponer qualche cosa a suo modo. Iets na zijn maniere of gewoonte beschikken, bestellen.

Disponere, Disporre. Schikken, beschikken, bestieren, zorg over iets dragen, bestellen, beleggen.

dispor de' suoi beni, (del suo) per testamento. Over zijn goed schikken, beschikken, een testament of laatste wille maken.

V. S. disponga liberamente del suo servitore e di tutto cid che mi trovo baver. Den Heere heerfche gebiede naar zijn believen over my, als zijn dienaar, en al het geen dat ik hebbe

disporr' ogni cosa. Alles beschikken, bestellen, beleggen.

disponer cid che si babbia da fare. Alles bestellen, beleggen, gebieden dat men doen zal.

dispor la (della) sua casa avanti la morte. Zijn huis, dat is, zijn zaken voor zyn dood beschikken, bezorgen, bestellen, zijn laatste wille daar over maken.

Disponere, Disporre. Schikken, bequaam maken, bereiden, voorbeireden, gerced maken, vervaardigen.

Z Z

dispo-

disponer la materia à ricever la forma. De materie of stoffe tot een zekere gedaante bereiden, voorbereiden, geschikt of bequaam maken, om een gedaante te krygen.

disponer il suo corpo alle cose dure. Zijn lichaam tot harde, zware, moeilijke dingen schikken, bequaam maken, bereiden.

disponer l'animo à far qualche cosa. Zyn gemoed tot iets schikken, bereiden, geschikt, of bequaam maken.

disponer l'anima a ben morire &c. De ziele tot een zalige uur bereiden, voorbereiden.

io lo disporrò ben' a questo. Ik zal hem hier toe brengen, overreden, bepraten, bewegen.

Disporre. Voornemen, vaststellen, besluiten.

dispor (dispor seco) di far qualche cosa. Iets by zig besluiten, vaststellen, voornemen om te doen.

Disporre, preparare. Voorbereiden, bereiden, toebrengen.

lo dispoje a questo. Hy heeft hem daar toe gebragt.

Disponersi, Disporfi (a qualche cosa) Zig tot iets schikken, bequaam maken, bereiden, zig in staat stellen om iets te beginnen; ook zig tot iets begeven.

disponersi alla morte, alla confessione &c. Zig ter dood, tot de biegt, enz. bereiden.

non mi saprei disponer' a questo. Ik konde my hier toe niet schikken, bequaamen, bereiden.

finalmente si dispoje a farlo. Ten laatsten heeft hy zig om het te doen, daar toe geschikt, begeven.

sono disposto a far quello che volete voi. Ik ben vaardig, gereed, bereid om te doen het geen gy wilt, belast, begeert.

Disponimento. Schikkinge, plaatfinge, zettinge, stellinge; ook beschikkinge, bestellinge, belegginge, bestieringe. *V. Disposizione.*

disponimento delle cose. Schikkinge, plaatfinge, stellinge van zaken of dingen.

disponimento delle figure su'l quadro. De plaatfinge of stellinge der verbeeldingen of (figuren) in een schildery.

Dispositore. Schikker, die iets in orde stelt: beschikker, besteller, bezorger; ook een bestierder.

Disposizione. Schikkinge, plaatfinge, stellinge, beschikkinge, bestellinge; ook gedaante, gesteltenis, geschapenheid; ook bestieringe.

la disposizione delle figure. De schikkinge of stellinge der verbeeldingen of (figuren) in een schildery.

egli sapea la disposizione del luogo, della casa &c. del tempo &c. dell' aris &c. Hy wist de gelegenheid, de gedaante, gesteltenis van de plaats, het huis, enz. de geschapenheid van den tyd, de lugt, enz.

disposizion del corpo. Gesteltenis des lichaams.

disposizione dell' animo. Gesteltenis of geschapenheid des gemoeds.

far la disposizione de' suoi beni. Over zyn goed beschikken, bestellen.

baver la disposizione di qualche cosa. 't Bewind, zorg of opzigt over iets hebben.

lasciar (commetter) ad uno la disposizione di qualche cosa. Aan iemand 't bewind, de bestieringe, beschikkinge,

ge, bestellinge, zorg of opzigt over iets opdragen, overlaten.

per disposizione di Dio. Door de schikkinge, toelatinge, voorzienigheid Gods.

disposizioni testamentarie. Een testament, laatste of uiterste wille.

a vostra disposizione. Na uw (dispositie) of bevel, zoo gy het belasten, gebieden of schikken zult.

questa cosa è a vostra disposizione. Dit staat in uw believen, gy hebt daar over te belasten, te gebieden.

baver buona disposizione a qualche cosa. Ergens toe geschikt of bequaam zyn, bequaamheid tot iets hebben.

disposizione naturale (innata) Natuurlyke, aangebore geschiktheid of bequaamheid, innerlyke drift of egenegenheid.

esser, trovarsi &c. in buona disposizione (del corpo &c.) Wel varen, frisch en gezond zyn, zig in goede gezondheid bevinden.

morir &c. in buona disposizione. Met goede voorbereidinge, welbereid sterven.

Disposto. Geschikt, besteld; ook net, fraay, hupfch, knap, behendig, wakker, fluks, welgezet, welgestelt van lichaam.

baver ogni cosa ben (mal) disposta (in) casa. Alles wel, of (qualyk) geschikt, opgeschikt, netjes, op zyn orde in huis hebben.

baver già disposto ogni cosa (d' ogni cosa.) Alles besteld, beschikt, bezorgt hebben.

cosi sta disposto nelle leggi, nel testamento &c. Zoo is 't in de wetten gesteld, zoo luid het testament, dit is den inhoud van de laatste of uiterste wille.

star ben, (mal) disposto. Wel, of (qualyk) varen, in goede gezondheid zyn, zig niet wel bevinden, ziek of ongezond zyn; ook *Mer.* Wel of qualyk geltelt, van groote of slegte middelen zyn.

di corporatura ben disposta. Hupfch, wakker, fluks, welgezet, welgestelt van lichaam; ook fris en gezond.

ben disposto della persona. V. Sopra.

un disposto giovane. Een wakker, fluks, kloek, fris jongman.

disposta dama. Een wakkere, hupfche dame of vrouws-perfoon.

disposta donzella. Een knap, behendig meisje.

Disposto. Bereid, voorbereid, gereed, vaardig, geschikt, bequaam.

star ben disposto a morire, a confessarsi, &c. Ter dood, tot de biegt, enz. welbereid zyn.

donna disposta a compiacer per denari a qualunque uomo. Een vrouw vaardig en gereed om yder een voor geld te dienen, op te passen, ten dienst te staan.

esser disposto a partire, a mal fare, a peccare &c. Bereid, vaardig, gereed zyn om te verrtekken, quaad te doen, te zondigen; tot de reiz, het quaad, de zonde, enz. vaardig en gereed zyn.

materia disposta à ricever la forma. Een materie of stoffe bereid om een gestalte of gedaante te ontfangen.

Dispositissimo. Zeer geschikt, bequaam, net, enz.

Dispostamente. Netjes, zinlyk, aardiglyk, gevoegelyk,

be-

bequamelyk, geschiktelyk, op een aardige, fraaije wyze of maniere.

Dispostezza, Dispostezza. Netheid, geschiktheid, bequaamheid, aardigheid, schoonegestalte.

dispostezza della persona, delle membra &c. Schoone gestalte van persoon, de leden, enz.

DISPORRE, Disposto &c. V. Disponere &c.

DISPREGIARE, Spregiare, Spreziare, Disprezzare, Sprezzare &c. Mispryzen, dat is, veragten, versmaaden, laken, gering agten.

Dispregiato, Spregiato, Disprezzato, Sprezzato. Misprezen, verage, versmaad, verworpen; ook veragelyk, versmadelyk, mispryzylyk.

habiti disprezzati e vili. Veragtelyke, en slegte kleederen.

Dispregiatissimo, Spregiatissimo, Disprezzatissimo, Sprezzatissimo. Zeer veragelyk, zeer versmadelyk, verwerpelyk.

buomo dispregiatissimo. Een zeer veragtelyk, verwerpelyk, inood mensch.

Dispregiatore, Spregiatore, Disprezzatore, Sprezzatore. Een mispryzer, veragter, versmader, laker.

Dispregievole, Disprezzabile, Sprezzabile, Disprezzevole &c. Veragtelyk, versmadelyk, mispryzylyk, verwerpelyk.

per disprezzo. Door veragtinge, versmadinge, kleinagtinge.

tratti di dispregio (sprezzo) Veragtelyke, verwerpelyke, slegte daden, gebaarden van veragtinge.

haber' alcuno in dispregio. Iemand veragten, versmaden, weinig eere of (respect) voor iemand hebben, slegte eere bewyzen.

Dispregevolmente, Disprezzatamente, Sprezzatamente. Veragtelyker wyze, mispryzylyk, veragtelyk, versmadelyk.

Dispregio, Spregio, Disprezzo, Sprezzo. Veragtinge, versmadinge, verwerpinge, lakinge.

DISPREZZARE, Disprezzabile, Disprezzato, Disprezzatamente &c. V. Dispregiare, Dispregievole, Dispregiato, Dispregevolmente &c.

DISPROFITTO, Sprofitto. Verlies, schade, nadeel.

Disprofitare, Sprofitare. Schade lyden, verlies of schade doen.

Disprofitante, Sprofitante. Schadelijk, nadelig, verderfelyk, verlies of schade toebrengeende, veroorzakende.

DISPROPORZIONI, Disproporzionato &c. V. Sproporzione &c.

DISPROPRIARE &c. V. Spropriare &c.

DISPROVEDERE, Disproveduto &c. V. Sprovedere, Sproveduto &c.

DISPUTARE. Twistredenen, zintwisten, redekavelen, redeneeren, krakkeelen, twisten, vegten.

disputar di qualche materia. Met iemand over iets twistredenen, zintwisten, redekavelen, redeneeren; een zake verhandelen, beweeren.

disputar' una materia. V. Sopra.

disputar per una cosa da niente, (di lana caprina, dell'ombra dell'asino, &c.) Over de wol van een geit, over de schaduw van een ezels, dat is, over een zake

van weinig of geen belang twisten, krakkeelen.

disputar ad uno qualche cosa. Iemand iets betwisten, bestryden; onzeker, twistig of strydig maken.

disputar il passo (passaggio) la pesca &c. ad uno. Iemand de weg, de visschery betwisten, bestryden, niet willen toelaten, verbieden.

Disputabile, Disputevole. Betwistelyk, onzeker, twyffelagtig.

questo è disputabile ancora. Dat is nog betwistelyk, onzeker, twyffelagtig; dit zoude men nog kunnen betwisten, bestryden, bevegten.

Disputante. Zintwistende, redekavelende, redeneerende, krakkeelende, twistende.

Disputato. Betwist, bestreden, bevogten; onzeker, twyffelagtig, twiltig of strydig gemaakt.

materia molto disputata. Een materie of stofte die zeer betwist of bestreden word; daar over groote twist en krakkeel is, daar veel van gesproken of geredeneerd word.

il mare Baltico vien disputato da Danesi a Suezesi. De Oostzee word den Zweden van de Deenen betwist, bestreden.

Disputatore. Een redeneerder, twister, krakkeelder.

Disputatorio (Metodo &c.) Een leerwyze die in het redeneeren, zintwisten of redekavelen bestaat.

Disputa, Disputazione. Een zintwistinge, redenstryd, redeneeringe, redekavelinge.

far una disputa di qualche materia. Over een stofte spreken, zintwisten, redekavelen, redeneeren, redenstryd aanvaugen.

metter qualche cosa in disputa. Iets voorstellen om te verhandelen, te betwisten, te bestryden.

entrar' in disputa (in dispute) con uno. Met iemand in (disputatie) of woordenstryd komen, geraken.

dopo lunghe dispute. Na langdurige redeneeringe, twist of krakkeel.

DISQUAGLIARE, Squagliare. Smelten, nat of vogtig worden, vloeien.

Disquagliarsi, Squagliarsi. V. Sopra.

Disquagliato, Squagliato. Gesmolten, nat of vogtig geworden.

DISRADICARE &c. V. Sradicare &c.

DISROZZARE &c. V. Strozzare &c.

DISSAGRARE, Dissacrare. Ontwijken, onteeren, ontheiligen, ontreinigen, schenden.

dissagrar' un tempio, un luogo sacro. Een tempel (een kerke) een heilige plaats onteeren, ontheiligen, schenden.

Dissagrato. Ontwyd, onteerd, ontheilgd, ontreinigd, geschonden.

DISSALARE. Ontzouten, dat is, in het water leggen, hetzout benemen.

dissalar' arenghe &c. Haring, enz. wateren, in het water leggen.

Dissalarfi. Zig ontzouten, het zout verliezen, zoet worden.

Dissalato. Ontzout, in het water gelegd.

Dissalamento. Ontzoutinge, legginge in 't water.

DISSICCARE, Disseccarsi. Droog of dorre worden, verdroogen, verwelken.

D I S S E L L A R E. Den zadelafnemen, ontzadelen. *Dissellato.* Ontzadeld.

D I S S E M I N A R E. Zaaijen, uitstrooijen, verspreijen, verbreiden.
diffeminar la parola di Dio. Het woord Gods verkondigen, verspreijen, verbreiden.

D I S S E N T I R E. Niet over een komen: oneens, van andere gedagten, of strydig van gevoelen zyn.
dissentir da alcuno. Met iemand niet over een komen: oneens, van andere gedagten, of strydig van gevoelen zyn.

D i s s e n t i e n t e. Oneens, van andere gedagten, strydig van gevoelen, andersgezind, enz.

D i s s e n s i o n e , D i s s e n t i m e n t o , D i s s e n s o &c. Strydige meeninge, andere gedagten of gevoelen; ook oneenigheid, twist, tweedragt, verdeeldheid, geschil.
viver' in continoua dissensione. In gedurige stryd of oneenigheid leven, altyd twisten, krakkeelen.

D I S S E P E L I R E. Ontgraven, dat is, weder opgraven.
disselir' un morto. Een doode weder opgraven.

D I S S E R R A R E , D i s f e r r a r e. Ontsluiten, open doen, openen, open maken.
disserrar' l'uscio, la carcere &c. De deur, den kerker, of het gevangenhuis openen, open doen, ontsluiten.
non se le potevano disserrare le mani. Men konde haar de handen niet openen, open doen, ontsluiten, los krygen.
disserrar' gli ordini, le file. De leden, de orde of reijen scheiden, verdeelen.

D i s f e r r a r s i. Zig openen, open doen, ontsluiten.
li fiori si disserrano al Sole. De bloemen ontsluiten of openen zig by de Zon.
li soldati si disserrano. De soldaten scheiden of breken hare leden of reijen.

D i s f e r r a t o , D i s f e r r a t o. Ontsloten, open gedaan, geopend, open.

D i s f e r r a m e n t o , D i s f e r r a m e n t o. Ontsluitinge, openinge.

D I S S E T A R E , D i s s e t a r s i. Den dorst lesschen, verstaan.

D I S S I G I L L A R E. Ontsluiten, ontzegelen; ook den zegel afdoen of opbreken.
dissigillar' una lettera. Een brief ontzegelen, ontsluiten, opbreken.

D i s s i g i l l a t o. Ontzegeld, ontsloten, opgebroken.

D i s s i g i l l a m e n t o. Ontzegelinge, ontsluitinge, opbrekinge.

D I S S I M I L E. Ongelyk, niet gelyk, verscheiden.
matrimonio dissimile. Een ongelyk huwelyk, ongelyke trouw.
humor dissimile. Ongelyke, verscheide aart of natuur.
tra' dissimili non può star' amicitia. Tusschen strydige of ongelyke kan geen vriendschap bestaan.

D i s s i m i l i t u d i n e. Ongelykheid, verscheidenheid, strydigheid, onderscheid. *V. Dissimiglianza &c.*

D i s s i m i g l i a r e , D i s s i m i g l i a r e. Ongelyk zyn, niet gelyken, verschelen.

D i s s i m i g l i a n t e , D i s s i m i g l i a n t e. Ongelyk, niet gelyk, verschelende
dissimiglianza di costumi, stato, nascita &c. Ongelykheid van zeden, staat, geboorte, enz.

D I S S I M U L A R E. Ontveinsen, veinsen, gelaat maken als of men iets niet zag, wist, enz.
dissimular con uno. Met iemand ontveinsen, door de vinger zien, zig gelaten als of men het niet wist.
dissimular' il dolore, la noia, l'odio, l'allegrezza &c. De smerte, het verdriet, de haat, vreugde, enz. opkroppen, ontveinsen, verbergen, niet laten blyken.

D I S S I P A R E , D i s s i p a r s i. Verjagen, verdryven, verstrooijen.
il Sole dissipa (va dissipando) le tenebre, la nebbia &c. il vento dissipa il fumo. De Zonne verdryft de duisternisse, de nevel, enz. de wind doet de rook vergaan, verdwynen.
dissipar gli humori grossi con medicine. De dikke vogtigheden door artzeny of geneesmiddelen wegnemen, verdryven.

D i s s i p a r e. Verquisten, verspillen, verteeren, doorbrengen, verbrassen, verzuipen.
dissipar' il suo. 't Zyne verquisten, verspillen, onnutte lyk doorbrengen, verteeren.

D i s s i p a t o. Verquist, verspild, verteerd, doorgebracht, verbrast, verzopen.

D i s s i p a t i v o. Verdryvende.
virtù dissipativa de gli humori peccanti. Een kragt die de ongezonde vogtigheden verdryft.

D i s s i p a t o r e. Een verquister, verspiller, doorbrenger, brasser, slemper of zuiper.

D i s s i p a z i o n e. Verjaginge, verdryvinge; ook verquistinge, verspillinge, verteeringe, verbrassinge, verzuipinge.

D I S S O L A R E , D i s s u o l a r e. Ontzolen, de zolen afryten, afscheuren, afbreken.
dissuolar le scarpe. De zolen van de schoenen afryten, afscheuren, afbreken.
dissolar' un cavallo. Een paard de hofzyer afslaan. *V. Sferrare.*

D i s s o l a r s i , D i s s u o l a r s i. Zig ontzolen, zolenloos worden.
le scarpe si dissolano. De schoenen ontzolen zig, worden zolenloos, verslyten, bederven.

D i s s o l a t o , D i s s u o l a t o. Ontzoold, zolenloos geworden, versleten, afgedragey.
scarpe dissolate. Zolenlooze, afgedrage, verslete, bedorve schoenen.

D i s s o l a m e n t o , D i s s o l a t u r a , D i s s u o l a m e n t o &c. Ontzolinge, aflaginge der hofzyzers, afrytinge, afscheuringe der zolen.

D I S S O L V E R E. Ontbinden, los maken, ontknopen, scheiden, breken, smekten.
dissolver' una compagnia, amicizia &c. Een gezelschap, een vriendschap afbreken, opzeggen, laten varen.
dissolver' il matrimonio. Het huwelyk ontbinden, breken, scheiden.
dissolver l'osservanza. De kloostertugt afschaffen, laten varen.
dissolver la legge. De wet afschaffen, vernietigen, te niet doen, breken.
il Sole dissolve le nevi. De Zonne doet de sneeuw smelten, vergaan. *V. Dileguare.*

la gomma si dissolve nell' acqua. De gom smelt in het water.

dissolva la cera, il ferro, grasso &c. Het wasch, smeer, talk, enz. smelten.

dissolva l'oro, argento, metalli &c. Goud, zilver, metaal, enz. smelten, gieten, scheiden.

Dissolubile. Ligt om te ontbinden, los te maken, of te smelten.

Dissolto. Ontbonden, los gemaakt, ontknoopt; ook los, ongebonden, ligt, moedwillig, roekeloos.

vita dissoluta. Een los, ongebonden, moedwillig, roekeloos leven.

costumi dissoluti. Moedwillige, roekelooze, verbasterde zeden.

osservanza dissoluta. Vervalle kloostertugt.

buomo, giovane dissoluto. Een los, ongebonden, ligt, ongeschikt jongeling.

Dissolutivo. Dat kragt heeft om te ontbinden, te scheiden, los te maken of te smelten.

virtù dissolutiva. V. *Sopra.*

Dissolutamente. Onagzaamlyk, moedwilliglyk, stoutelyk, op een ongebonde, losse maniere.

Dissoluzione. Ontbindinge, losmakinge, brekinge; ook smeltinge, verdeeling, scheidinge.

dissoluzione del matrimonio. Ontbindinge, scheidinge van 't huwelyk.

dissoluzione dell' oro, argento &c. della cera &c. Smeltinge, scheidinge van 't goud, zilver, wasch, enz.

Dissoluzione, Dissolutezza. Moedwilligheid, stoutheid, roekeloosheid, onbeschaamdheid, vermetelheid, verwaandheid, brooddronkenheid, dardelheid.

dissoluzione di vita, costumi. Moedwilligheid, ongebondenheid, roekeloosheid, verwaandheid van leven of zeden.

viver in mille dissolutezze. In duizenderhande moedwilligheden leven.

DISSOMIGLIARE &c. V. *Diffimile, Diffimigliare &c.*

DISONARE, Disconsonare. Geen geluid, klank, wederklank of wedergalm van zig geven, niet wel overeenkomen, of t'zamenstemmen.

Dissonante, Disconsonante. Doof, zonder geluid of weerklink, zonder wedergalm, niet wel overeenkomende of t'zamenstemmende, qualyk luidende, van verscheiden toon.

Dissonanza, Disconsonanza. Ongelykheid, verscheidenheid van stemmen, ongelyk geluid, galm of klank.

DISSUADERE. Afraden, ontraden, afmanen.

dissuade qualche cosa ad uno. Iemand iets afraden, bewegen om iets te staken, afmanen.

Dissuasivo. Afgeraden, ontraden, afgemaand.

gli si dissuasivo. 't Is hem afgeraden, ontraden.

egli si dissuasivo. Hy wierd daar van afgeradeu, ontraden, afgemaand.

Dissuasivo. Dat kragt heeft om te ontraden, dat afraden of afmanen kan.

Dissuasivo. Afradinge, ontradinge, afmaninge.

DISTACCARE &c. Door list of bedrog iemand iets afhaudig maken, ontnemen, enz. V. *Staccare.*

DISTARE. Afgelegen, afgezonderd, verre van malkander zyn.

distar poco l'uno dall' altro. Het een verschilt weinig van het ander, het een is het ander gelyk.

Distante. Afgelegen, afgezonderd; verre van malkander.

poco distante. Weinig of niet afgelegen, niet verre.

essere distante, lontano da un loco. Van een plaats afgelegen zyn.

essere egualmente distante. Even ver afgelegen zyn.

Distanza. Afgelegentheid, tusschenwydte.

distanza del clima. Afgelegentheid van de luststreek.

DISTEMPERARE, Distemperare, Stemperare. Behoorlyk onder een mengen, vermengen, mengen, onder een doen, roeren; ook smelten.

distemperar, (stemperar) qualche cosa con (in) acqua rosa &c. Iets met roze water mengen, vermengen, roze water daar onder doen of gieten.

stemprar, (distemperar) la calcina, la malta. Den kalk blusschen, dooven, den mortel roeren, slaan.

distemperar veleni. Vergift of sennyu mengen, onder een doen.

distemperar cera, piombo &c. Wasch, loot, enz. smelten.

Distemperarsi, Distemperarsi, Stemperarsi. Smelten, vergaan.

distemperarsi in lagrime. Zig in tranen baden, in tranen zwemmen, smelten, vergaan.

il cuore si stempra di dolcezza. Het hart smelt, vergaat van zoetheid.

Distemperato, Distemperato, Stemperato. Gemengd, vermengd, gemengeld, onder een gedaan, gegoten, geroert.

Distemperamento, Distemperamento, Stemperamento &c. Menginge, vermenginge, onder een gietinge, roeringe, enz.

DISTENDERE, Stendere. Uitstrekken, uitrekken, spannen, uitbreiden, openen.

distender la mano, il braccio, il piede &c. De hand, den arm, de voet uitstrekken, rekken.

distender una pezza di tela. Een stuk lynwaad uitspannen, uitrekken.

distender uno sulla gramigna. Iemand op het gras nederleggen; ook *Met.* Iemand doodslaan, ombrengen.

distender panni (il bucato) nel giardino. Het lynwaad in de tuin uitspreiden, nederleggen.

distender il corame &c. Het leder uitspannen, rekken, uitrekken. V. *Tendere.*

distender un discorso. Een reden of (discours) uitrekken, dat is, uitbreiden, in 't breede verhalen.

distender (stender) il suo concetto (in carta) Zyn begrip of (concept) op 't papier zetten, opstellen, schryven.

distender gli articoli dell' accordo. De verdragspunten op 't papier zetten, opstellen, schryven, aantekenen. V. *Progettare.*

Distendere, Stendere. Opblazen, doen zwellen. *questa bevanda distende il ventre.* Deze drank blaast den buik op, doet den buik zwellen.

Distendere, (Stendere.) Ontspannen, loslaten. *distender (stender) l'arco.* De bogen ontspannen, loslaten.

Distendersi, Stendersi. Zich strekken, uittrekken, uittrekken; ook zich nederleggen, enz.

distendersi (di pigrizia, sonnolenza.) Zich van traagheid of vadzigheid uittrekken, nederleggen, rekken.

distendersi in terra, sopra un letto &c. Zich op de aarde, op een bedde; enz. uittrekken, nederleggen.

la sua giurisdizione si stende fin a N. Zyn land of (jurisdictie) strekt of breid zich uit tot N.

la sua scienza non si stende più oltre. Zyn kennis of wetenschap strekt niet wyder, gaat niet verder, is niet grooter.

distendersi (stendersi) in molte parole, lunghi complimenti, &c. Zich in veele lange, wydloopige woorden en beleefdheden uitbreiden, veel heufche woorden en beleefdheden gebruiken.

le truppe &c. si distendevano per le campagne, e ville. De troepen spreidden zich uit in de velden en dorpen.

Distendimento, Distensione. Uittrekkinge; uitbreidinge, uitgestrektheid.

Disteso, Steso. Uitgerekt, uitgestrekt, uitgebreid. *stava tutto disteso in terra, in letto &c.* Hy lag ganfch uitgestrekt, op der aarde, in het bedde, enz.

distesa campagna. Een breed, ruim, wyd, uitgestrekt veld.

distesa voglia. Een groote, hevige, vierige lust of begeerte.

con distese capriole. Met klugtige sprongen.

Disteso, alla distesa. Standvastiglyk, bestendiglyk, geduriglyk.

correre' disteso. Ras, schielik, snellyk, ter vlugt, in een adem loopen.

Distesamente. Uitvoerlyk, breedelyk, wydloopig, in het breede.

raccontar &c. una cosa distesamente. Iets uitvoerlyk, wydloopig, in het breede vertellen, verhalen.

D I S T E R M I N A R E. Bederven, verwoesten; ook scheiden, afzonderen.

D I S T E R R A R E, Desterrare. Bannen, in ballingschap zenden, jagen, verdryven.

Disterrato, Desterrado. Gebannen, in ballingschap gezonden, gejaagd, verdreven.

Disterramento. Ban, ballingschap.

D I S T E S S E R E. Ontweven, outtwynen, ontwinden, onttwernen.

D I S T I L L A R E &c. V. Stillare.

Distillatoio. Een distilleer oven, een distilleer ketel.

D I S T I M O R I R E. De vreeze benemen, hart of moed in het lyfspreken.

D I S T I N G U E R E. Onderscheiden, een onderscheid maken.

distinguere alcuno dal popolo. Iemand van 't volk onderscheiden.

distinguere il vero dal falso. Het valsche van 't ware onderscheiden.

bisogna distinguere. Men moet onderscheiden, een onderscheid maken.

distinguere l'uno dall' altro, (dall' uno all' altro.) Het een van het ander onderscheiden, een onderscheid tusschen het een en het ander maken.

distinguere' in parti. Iets in zekere deelen afleelen, verdeelen, scheiden.

distinguere alcuno dal numero della gente bassa. Iemand uit het getal van mindere luiden onderscheiden.

distinguere uno da un' altro. Iemand onderscheiden van een ander.

Distinto. Onderscheiden, verdeeld; ook klaar, duidelyk, verstaanbaar, ligt te begrypen.

un parlar distinto. Een klare, duidelyke, verstaanbare reden.

una distinta relazione. Een onderscheidentlyk, klaar, duidelyk verhaal.

Distintivo. Onderscheidentlyk, dat men kennen of onderscheiden kan.

risposta distintiva. Een klare, duidelyke, onderscheidentlyke antwoord.

Distintamente. Onderscheidentlyk, klaarlyk, ordentelyk, netjes.

parlar, scrivere, raccontar &c. distintamente. Onderscheidentlyk, klaarlyk, duidelyk, ordentelyk, netjes spreken, schryven, vertellen, enz.

Distintivamente. Onderscheidentlyk, met onderscheid.

risponder distintivamente. Onderscheidentlyk, met onderscheid antwoorden.

Distinzione. Onderscheidinge, onderscheid, verschil, verscheidenheid.

far distinzione da una cosa all' altra. Het een van 't ander onderscheiden, een onderscheid tusschen 't een en 't ander maken.

senz' alcuna distinzione. Zonder eenig onderscheid.

Distinzioncella. Een klein verschil of onderscheid.

trovar (campar con) qualche distinzione cella. Een klein verschil of onderscheid vinden, om daar door zyn verschooninge of uitvlugt (in het disputeeren) te zoeken. *V. Stirare.*

D I S T I R A R E &c. Van malkander trekken.

distirar il corame. 't Leder uittrekken.

D I S T I V A L A R E. Delaarsen uittrekken.

D I S T O R C E R E, Distorcere, Distorre. Afwenden, afkeerig maken, afhouden, aftrekken, afbrengen. *V. Distornare, Storcere.*

distorcere' uno dal suo proposito. Iemand van zyn voornemen afbrengen, doen afstaan; afraden, afmanen.

Distorto. Afgewend, afgetrokken, afkeerig gemaakt, wederhouden.

Distorcimento. Afwendinge, afkeeringe, aftrekkinge, wederhouding.

D I S T O R N A R E, Stornare. Afwenden, afkeerig maken, aftrekken, afbrengen.

distornar' uno dal suo proponimento. Iemand van zyn voornemen afwenden, aftrekken, afbrengen, van voornemen doen veranderen, afstaan.

Distornato, Stornato. Afgewend, afgetrokken, afkeerig gemaakt.

Distornamento, Distorno, Distorsione. Atwendinge, af-

afkeeringe, afrekkinge, wederhoudinge.
DISTORRE *etc. V. Distorcere.*
DISTRARRE. Van een trekken, of rukken, gints en weder trekken, verrukken, vervoeren; ook verkoopen.
distrar la mente. 't Gemoed verdeelen, gints en weder vervoeren, verrukken.
distrar gli animi. De gemoederen verdeelen, vervoeren, afkeerig maken.
distrar le mercanzie. De waren vertieren, verkoopen, aan de man brengen. *V. Spacciare, Effitare.*
Distratto. Afkeerig gemaakt, verdeeld, verrukt, vervoerd.
Regno distratto in tante fazioni. Een Koningryk, dat in veel partyen verdeeld of gefcheurt is.
oper distratto nell' orazione. In het gebed verftrooid, verrukt, of vervoerd zyn.
Distrativo. Dat afkeerig maakt, verftrooid, verdeeld.
cofe distrativo della mente. Zaken, die het gemoed afkeerig maken, verftrooijen.
Distrazione. Afwendinge, afkeeringe, verrukkinge, vervoeringe, verftrooijinge, belemmeringe, letfel of hindernis.
distrazione dell' animo nell' orazione. Verftrooijinge, verwarringe van gemoed, verftrooidheid, verruktheid in 't gebed.
DISTRETTO. Streng, straf, fcherp.
distretta proibizione. Een streng, straf, fcherp verbod.
Distretto. Een buurt, grensplaats, landscheidinge; ook een gewest, land, landfchap, landftreek.
in questo distretto. In deze buurt, grenze.
il distretto di Firenze. 't Gebied of landftreek van Florence.
DISTRIBUIRE. Verdeelen, uitdeelen, deelen, geven, aan- of toewyzen.
distribuir la limofina a' poveri. De aalmoes onder de armen verdeelen, uitdeelen.
distribuir li foldati a' quartieri. De foldaten in de quartieren leggen, verdeelen; de quartieren aan- of toewyzen.
Distributo. Verdeeld, uitgedeeld, gegeven, aan- of toegewezen.
Distributivo. Uitdeelende, verdeelende, dat in gelyke uitdeelingef beftaat.
giustizia distributiva. Uitdeelende regtvaardigheid, die yder een het zyne geeft, aan- of toewyft.
Distruzione. Verdeelingef, uitdeelingef.
DISTRICARE, DISTRIGARE. V. Strigare etc.
DISTRINGERE. Ontbinden, los maken.
DISTRUGGERE, DESTRUGGERE. Vernielen, over hoop werpen, verdelgen, 't onderfte boven werpen, verwoeften, verdelgen, te niet doen, vernietigen.
distruger una fabrica. Een gebouw afbreken, over hoop werpen, onder de voeten halen.
distruger la republica. 't Gemeene beft verdelgen, verwoeften, uitroeijen.
distruger il parere altrui. Eens anders gevoelen 't onderfteboven werpen, dat is, wederleggen, beantwoorden.

distruger un reggimento. Een bende krygsvolk, (een regiment) bederven, overhoop werpen.
Distruito. Vernield, omverre, overhoop, 't onderfte boven geworpen, verwoeft, verdelgd, bedorven.
il libero arbitrio non fu distruito in noi dopo il lasso. De vrye wil is in ons na den val niet gekrenkt of bedorven.
Distruivo. 't Geen dat vernield, bedestf, te niet doet, vernietigende.
cofe distruivo de' loro disegni. Zaken die huu voornemen omstooten, overhoop werpen, beletten, verhinderen, verydelen.
Distruitor, Distruigitor. Een vernielcr, verwoefter, verdelger, uitroeijer.
Distruzione, Distruigimento. Vernielinge, verwoefstinge, verdelgingef, bedervingef, enz.
in distruzione del genere humano. Tot bedervingef, uitroeijinge, of ondergang van het menschelyk geflacht.
con distruigimento totale. Met verwoefstinge, verdelgingef, vernielinge, bedervingef van alles.
metter a distruzione. 't Eenemaal omverre, of overhoop werpen, verwoeften, vernielen, verdelgen.
ad edificazione, e non a distruzione. Tot ftigtingef, en niet tot bedervingef of ondergang.
DISTURBARE, STURBARE. Beletten, hinderen, verhinderen, belemmeren, stooren, verftooren, ontruften.
disturbar qualche impresa. Een voornemen stooren, beletten, verhinderen.
Disturbato, Sturbato. Belet, verhinderd, belemmerd, ontruft, geftoord, verftoord.
Disturbamento, Disturbo, Sturbamento. Belettingef, verhinderinge, ontruftinge, ftooringe, verftooringe.
vi sono mille disturbi. Daar zyn duizenderley beletsels of hinderpalen.
metter disturbi in casa. Onruft, oneenigheid, twist, tweedragt in huis brengen, verwekken, veroorzaken.
Disturbatore. Een ontroerder, ontruster, ftoorder, verftoorder.
disturbator della pace altrui. Een ontruster of verftoorder van de vrede: een oproer of muitemaker.
DISSUADERE. Ontraden, afraden, afmanen, bewegen om iets te ftaken.
Dissuaso. Ontraden, afgeraden, afgemaand.
egli fu dissuaso. Het is hem afgeraden, ontraden.
Dissuasione. Ontradingef, afradingef, afmaningef.
DISVANTAGIO etc. V. Disvantaggio etc.
DISVALUTARE. Geringer agten, fchatten, waardeeren, van minder waardy of prijs houden, enz.
DISVARIARE, Disvario etc. V. Svariare, Svario etc.
DISUBIDIRE, Disubbidire, Disobedire. Ongehoorzaam, halftarrig, hardnekkig, wederftannig zyn, niet gehoorzamen.
disubidir ad uno (uno) Aan iemand ongehoorzaam, wederftannig zyn, niet gehoorzamen.
Disubidiente, Disubbidiente, Disobediente. Ongehoorzaam,

zaam , halfstarrig , hardnekkig , wederspannig.
V. Inobediente &c.
Disubidientemente, Disobidientemente. Ongehoorzaam-
 lijk , halfstarriglijk , wederpanniglijk.
Disubidienza, Disobediencia. Ongehoorzaamheid , bal-
 starrigheid , wederpannigheid.
DISSUAFARE, Disasvufare. Ontwennen , af-
 wennen , een gewoonte laten varen.
Disvufarfsi, Disasvufarfsi. Zig iets ontwennen , af-
 wennen.
Disvufatto, Disasvufatto. Ontwend , die een ge-
 woonte heeft afgewend.
DI SVEGLIARE &c. V. Svegliare &c.
DISVELLERE, Divellere. Uitrusten , uitrusten ,
 uitroeijen . *V. Svellere.*
disveller' una pianta. Een plant uitrusten , uitrusten ,
 uitroeijen.
Disvelto, Divelto, Svelto. Uitgerukt , uitgetrokken ,
 uitgeroeid ; ook afgetrokken , afgehouden .
non può esser divelto (divolto) dal giuoco &c. Hy kan
 van 't spelen niet afgetrokken , afgehouden , af-
 gewend worden.
DISVENIRE, Disvenimento &c. V. Svenire &c.
DISVEZZARE, Divezzare. Ontaarden ; ook ont-
 wennen , afwennen .
disvezzar' un bambino dalla poppa. Een kind ontwen-
 nen , afwennen , speenen .
Disvezzarfsi, Divezzarfsi. Zig iets ontwennen , afwen-
 nen , een andere manier of gewoonte aannemen .
Disvezzato, Divezzato, Divezzo. Ontaard , ontwend ,
 afgewend .
Disvezzamento, Divezzamento. Ontaardinge , ont-
 weninge , afwenninge , ongewoonte .
DISUGUALE, Disugualmente &c. V. Inuguale &c.
Disuguaglianza. V. Sopra.
DISVIARE, Deviare, Sviare, Traviare. Een
 omweg nemen , een andere weg inslaan , zig
 van , of buiten de weg begeven , treden , van de
 weg afwijken , dwalen , doelen .
disviar' &c. dalla vera strada, dalla natura de gli altri,
dal proposito &c. Van de rechte weg , de natuur of
 aart van andere , zijn oogmerk of voornemen af-
 wijken , afdwalen .
Disviarfsi, Sviarfsi, Traviarfsi. V. Sopra.
disviarfsi (sviarfsi &c.) dietro le lusinghe del senso. De
 vleeschelijke lusten opvolgen , najagen .
Disviare, Sviare. Vervoeren , ontvoeren , onttrekken ,
 verleiden , afrekken , afkeeren , enz .
disviar' il servitore &c. ad uno. Iemand zijn dienaar
 ontvoeren , onttrekken , verleiden , zijn meester
 doen verlaten .
disviar' uno dal suo proposito. Iemand van zijn voorne-
 men afwenden , afkeeren , van gedagten of voor-
 nemen doen veranderen .
disviar' uno al peccato. Iemand tot zonde brengen ,
 verleiden .
Disviante, Sviante. Vervoerende , ontvoerende , ont-
 trekkende , verleidende , afwendende , afkeerende .
Disviato, Sviato. Vervoerd , ontvoerd , onttrokken ,
 verleid .
figliuolo sviato (disviato.) Een vervoerd , verleid ,

verlore , bedorve , ontaard kind .
Disviatore, Sviatore. Een vervoerder , ontvoerder ,
 verleider .
Disviamento, Deviamento, Sviamento. Vervoeringe ,
 ontvoeringe , onttrekkinge , verleidinge , afwen-
 dinge , afkeeringe ; ook afwijkinge , afdwalinge .
DISVIGORIRE, Svigorire. Verzwakken , zwak ,
 slap , kragteloos maken of worden ; de kragten
 benemen ; ook den moed verliezen .
Disvigorito, Svigorito. Verzwakt , zwak , slap , krag-
 teloos geworden .
DISVILUPPARE, Disinviluppare, Sviluppate.
 Ontwarren , ontwinden , los maken , ontknoopen ,
 ontbinden .
Disvilupparfsi, Svilupparfsi. Zig ontwarren , ontwin-
 den , los maken . *Met.* Bevryden , verlossen , ontslaan .
Disviluppato, Disinviluppato, Sviluppato. Ontward ,
 ontwonden , los gemaakt , ontknoopt , ontbonden .
Disviluppamento, Disinviluppamento, Sviluppamento.
 Ontwarringe , ontwindinge , losmakinge , ont-
 knoopinge , ontbindinge .
DISVINCHIARE, Disvincolare, Svinchiare. Ont-
 binden , los maken , van de banden verlossen , be-
 vryden .
DISVITICCHIARE, Sviticchiare. Iets ontwin-
 den , ontbinden , los maken .
DISVNIRE, Disvnirfsi. Geen vriendschap meer hou-
 den , de vriendschap breken , scheiden , tweedrag-
 tig , oneinig worden , niet wel overeenkomen .
Disvnito. Tweedragtig , oneinig geworden , afge-
 scheiden , niet meer vereenigd , vershillende .
Disvnione. Twist , tweedragt , verschil , geskil , one-
 eenigheid .
DISVOGLIARE &c. V. Svogliare &c.
DISVOLERE. Niet willen , onwillig zyn .
m'è solto il volere, e disvolere. Willen en niet willen is
 my benomen , dat is , ik ben myn zelve niet mag-
 tig , ik sta onder een anders wille , ik hange van een
 anders wille of goeddunken af .
Disvolto. Misgunt , gehaat , benyd .
esser disvolto. Misgunt , gehaat , benyd worden .
Disvolontà. Onwille , haat , nyd , misgunst .
DISVOLGERE &c. V. Svolgere &c.
DISUSARE. Ontwennen , afwennen .
disusar' uno di qualche cosa. Iemand iets ontwennen ,
 afwennen .
Disusare, Disusarfsi. Zig ontwennen , afwennen , een
 gewoonte laten varen .
disusar' di qualche cosa. Zig iets ontwennen , afwennen .
Disusato. Ontwend , afgewend ; ook ongewend , on-
 gewoon ; ook ongewoonlyk , ongemeen , zeld-
 zaam , raar , in ongebruik geraakt .
esser disusato di far qualche cosa. Ongewend , ongewoon
 zyn om iets te doen .
mode (foggie) antiche, e disusate, disusitate) Oude
 en niet meer in ongebruik geraakte dragten van
 kleederen .
Disusatamente. Ongewoonlyk , op een ongewone ,
 ongebruikelyke , zeldzame wyze .
Disusanza, Disuso. Ongewoonte , ongebruik , af-
 gang .

venir'

venir in disusanza. In ongebruik komen, geraken, vervallen.

DISUTILE, *Inutile.* Onnut, onvoordeelig, vergeefs, ydel; ook onbequaam, onbruikbaar, niet nut.

spese, fatica disutile. Onnutte, vergeeffche kosten, vrugellooze moeite of arbeid.

parole inutili. Onnutte, vergeeffche woorden.

tagliar li rami disutili. De onnutte, overtollige, droog rakken alhouwen, af kappen.

huomo inutile. Een onnut, onbequaam mensch.

render una cosa inutile. Iets onbequaam maken, bederven.

questa cascata mi rese il braccio affatto inutile. Deze val heeft my den arm t'eenemaal bedorven, onbruikbaar gemaakt.

Disutibente, *Inutilmente.* Onnuttelyk, zonder voordeel, te vergeefs, om niet, vrugeloos.

spender il tempo, i danari, i passi &c. disutibente. De tyd, het geld onnuttelyk, (te vergeefs, vrugeloos, enz.) doorbrengen verteeren, om niet rennen en loopen.

Disutilità, *Inutilità.* Onnuttigheid, onvoordeeligheid, schade.

DITELLO, *ditella.* De oksels.

DITO, *dita.* Een vinger, de vingeren.

metter l'anello in dito, carverlo di dito &c. De ring aan de vinger steken, van de vinger trekken.

mostrar a dito, esser mostrato a dito. Met vingeren wyzen, met vingeren gewezen, getoond worden.

dar del dito nell'occhio ad uno. Iemand met de vinger in 't oog stooten. *Met.* Zeer ergeren, beledigen, groote ergernis of aanstoot geven.

dito piccolo (mignuolo). De pink of oorvinger.

dito grosso. De duim.

le dita de' piedi. De teenen aan de voeten.

dita lunghe e sottili. Lange, smalle, dunne vingeren.

nodii delle dita. De knokkels aan de vingeren.

legarsi una cosa al dito. Zig iets aan den vinger binden, dat is, onthouden, in zyn geheugen bewaren.

non sà quante dita ha nelle mani. Hy weet niet hoe veel vingers hy aan de handen heeft, dat is, hy is zeer ongeleerd, onwetend, onbedreven, eenvoudig.

beccarsene le dita. De vingeren daar na lekken of likken, dat is, naar meer begeeren, verlangen, lust of trek daar toe hebben.

toccar il cielo col dito. Den Hemel met de vinger aanraken, dat is, vol vreugde en blydschap zyn, zig voor gelukkig agten, rekenen.

Ditale, *Detale.* Een vingerhoed, naarying.

DITARRI &c. *V. Detarri.*

DITAMO, *Diptam.* Dit is een kruid zeer heilzaam tegen 't vergift en quetsuren van pylen (gemeenlyk Wilde Palyc.)

DITTONARIO, *Dizionario.* Een woordenboek.

DIVA, Een godin. *Met.* Liefste, vryster.

DIVAGARE &c. *V. Vagare.*

DIVAMPARE &c. *V. Suampare &c.*

DIVIDERE, Erkennen.

dar a dividere. Te erkennen; ook te verstaan geven.

TOM. I.

DIVELLERE, *Divolto &c. V. Suellere, Disvellere, Disvolto &c.*

DIVENIRE, *Diventare.* Komen, geraken; ook worden, werden; ook verandert, verkeerd worden.

poi divenimmo ad un certo scoglio. Daar na quamen wy aan een zekere klip of steenrots.

divenir (diventar) ricco &c. Ryk worden, middelen bekomen, geld winnen.

divenir (diventar) dottore &c. suo proprio &c. Een doktor, zyn eige heer of voogd worden.

Dafni divenne alloro, e Siringa una canna. Dafnis wierd in een laurierboom, en Siringa in een riet verandert.

Divenuto, *Diventato.* Worden, geworden.

di quel Moisè non sappiamo che cosa ne sia divenuto. Wy weten niet wat dezen Moses gefchied is.

DIVERSO, Verscheiden, onderscheiden, ongelijk, verschillende.

diverse cose, diversi casi, accidenti. Verscheide zaken, voorvallen, enz.

diversi colori &c. Verscheide kleuren, of verwen.

questa cosa fù da diversi diversamente intesa. Dit wierd van verscheide; ook verscheidentlyk, op een verscheide, byzondere wyze verstaan, opgevat, enz.

mi fecero discorsi molto diversi dal vostro. Zy hebben daar van anders gesproken, al gy; zy hebben geheel andere reden gevoerd als gy.

non è molto diverso dall'altro. Hy is van de andere zeer niet verschillende, verscheiden of ongelijk.

Diversamente, Verscheidentlyk, op een verscheide, byzondere of andere wyze.

se ne parlò diversamente. Men spreekt 'er verscheidentlyk, op veelerhande manieren van.

fù inteso diversamente. 't Is verscheidentlyk, op veelerhande manieren verstaan of opgevat.

qui si vive diversamente da quello, ch'io ho inteso. Hier leeft men gansch anders, hier heeft men een gansch andere aart of maniere van leven als ik gehoord of verstaan hebbe.

Diversità, Verscheidenheid, onderscheid, verschil, strydigheid.

diversità delle voci; opinioni &c. Onderscheid van stemmen, strydigheid van gevoelen, enz.

diversità delle vivande, colori &c. Verscheidenheid, onderscheid van spyzen, verwen, enz.

Diversare, *Diversificare.* Onderscheiden, een onderscheid maken.

l'intenzione diversifica le opere. De meininge onderscheid en verandert de werken.

le diversità de' climi diversificano i corpi. De verscheidenheid van 't land brengt een verscheidenheid tuschen de lichamen.

DIVERTIRE, Afwenden, afwendig maken, afkeeren, afhouden, afstrekken.

divertir uno dal suo pensiero, proponimento &c. Iemand van zyn gedagten of voornemen afwenden, afhouden, afkeeren, van voornemen doen veranderen.

divertir i nemici. De vyanden afhouden, afweeren, afwyzen, dat is, hen een (diversie) maken, elders te doen geven.

A a a

di-

divertir' i disegni, proponimenti altrui. Eens anders voornemen beletten, verhinderen, verydelen.

Divertirsi. Zig van gewigtige zaken afwenden, afkeeren, gewigtige zaken ter zyde stellen; ook zig een weinig vermaken, zyu geneugte of vermaak nemen.

divertirsi da' noiosi pensieri. V. Sopra.

divertirsi con gli amici, colle caccie &c. Zig met goede vrienden vermaken, in het jagen, enz. vermaak scheppen, nemen.

per divertirmi un poco. Om my een weinigte vermaken, om eenig vermaak of geneugte te scheppen.

Divertito. Afgewend, afgekeerd; ook vermaak genomen hebbende.

Diversione. Afwendinge, afkeeringe, afhoudinge. *far una diversione a' nemici.* Aan de vyanden een (diversie) maken, elders te doen geven.

Divertimento, Divertimenti. Vermaak, geneugte, genoegen, lust, wellusten, vreugden.

bover' i suoi divertimenti. Zyn lust of vermakelijkheden hebben, genieten.

Diverticolo, diverticoli. Een verschooninge, uitvlugt, voorwendfels.

cercar diverticoli. Verschooningen, voorwendfels, of uitvlugtjes zoeken, zig ergens op beroepen.

D I V E Z Z A R E &c. V. Disvezzare &c.

D I V I D E R E. Verdeelen, uitdeelen, deelen, scheiden, afzonderen. *V. Separare, Spartire &c.*

divider qualche cosa in parti. Iets in deelen verdeelen, afdeelen.

il muro divideva una casa dall' altra. De muur scheidt (onderscheidt) 't eene huis van 't andere.

divider' i bottini. Den roef of buit uitdeelen.

Dividersi. Zig deelen, verdeelen, scheiden, afzonderen; ook zyu afscheid nemen, vertrekken.

dividersi da uno. Zig van iemand scheiden, afzonderen, iemands gezelschap verlaten, met iemand oneenig worden.

nel dividerci l' uno dall' altro. In het scheiden, als wy afscheid van malkander namen.

dividersi in fazioni e parzialità. Zig in partyen en rotten verdeelen (zig scheiden.)

dividersi nel negozio. Zig in een handel of koopmanschap scheiden, niet meer in compagnie of gezelschap handelen, koopmanschap doen of dryven.

Divisibile, Divisivo. Deelbaar, deelzaam, scheidelyk, dat gedeeld of gescheiden kan worden.

l' anima de gl' infetti è divisibile. De ziele der wormen is deelbaar of scheidelyk.

Divisione. Verdeelinge, afdeeling, uitdeeling, scheidinge; ook twiſt, tweedragt, verskil, oneenigheid.

divisione de' beni, dell' eredità. Uitdeeling, deeling der goederen, nalatenschap, enz.

una gran divisione nacque fra 'l Rè e la Regina madre. Daar ontstond een groote oneenigheid of vyandschap tusschen den Koning, en de Koningins moeder.

divisioni intestine. Inwendige, innerlyke, verborge oneenigheden of vyandschappen.

Diviso. Verdeeld, afgedeeld, uitgedeeld, gedeeld, verdeeld.

esser diviso in se stesso. In zig zelve verdeeld, dat is, strydig of oneenig zyn.

il popolo era diviso in fazioni. Het volk was in partyen of rotten verdeeld, gescheiden.

D I V I E T A R E, Divieto &c. Verbieden, een verbod. *V. Vietare &c.*

Divieto. Een gewysde of gebod.

publicar' un divieto. Een gebod aflezen, gemeen maken, verkondigen.

D I V I N C O L A R E &c. V. Divinchiare &c.

D I V I N O, Divinità &c. V. Dio &c.

D I V I S A. Wapen-kleur; ook het wapen zelf; ook de spreuk van 't wapen; ook de levreije; ook de dragt, zwier, wyze of maniere.

la divisa dell' Imperator Romano è nera e gialla. De levrey of wapenkleur van de Roomsche Keizer is zwart en geel.

la sua divisa era: Plus ultra. Zyn wapenspreuk was: Altyd hooger. *V. Impresa.*

paggi e staffieri colla divisa rossa trinata d' oro. De pagien en lakeyen met roode levreye, met goude kantengeborduurd, gestoffeerd of uitgemaakt.

con focchi e svolazzi della medesima divisa. Met hangende quaften van de zelve kleur of levreye.

la divisa Francese. De Fransche dragt, zwier, (mode.) *V. Moda.*

Divisare. Bedenken, overleggen, overwegen, verzinnen, uitvinden, voorhebben, voornemen, vaststellen; ook vertellen; ook afspreken, overeenkomen, besluiten, voorstellen.

andar divisando diverse cose. Verscheide zaken gaan overdenken, overleggen, overwegen.

divisar di far qualche cosa. Iets voorhebben, voornemen te doen; ook afspreken, overeenkomen, besluiten om iets te doen.

diviso pienamente, che cosa si haveſſe a fare. Hy heeft ten vollen voorgesteld wat men doen zoude.

divisar' una livrea. Een levrey bedenken, verzinnen, uitvinden, uitzoeken, uitkiezen.

divisar' un' arma &c. Een wapen (volgens de wapenkunst) ontwerpen, schetsen, afteekenen.

Divisato. Afgesproken, overeengekomen, besloten; ook volgens de nieuwe zwier of mode gemaakt.

vennero, si come egli divisato haveva. Zy quamen, verschenen, gelyk hy met hen afgesproken of overeengekomen was.

un habito divisato. Een kleed of levrey van een pagie; ook een kleed op de nieuwe zwier, of mode gemaakt.

un habito berrettino divisato di rosso. Een graauw kleed met rood gestoffeerd, geborduurd of uitgemaakt.

D I V I S I B I L E, Divisione &c. V. Dividere.

D I V I Z I A, Diviziofo &c. V. Dovizia &c.

D I V O L G A R E, Divulgare. Verkondigen, openbaren, wereldrugtig of gemeen maken. *V. Publicare.*

divolgar' una cosa per tutto. V. Sopra.

D I V O R A R E. Verflinden, opflokken, nederzwellen, opeeten.

divorar le sostanze altrui, le case delle vedove, de gli orfani. De goederen van andere verslinden, opstokken; de huizen van weduwen en weezen opeeten, verteeren.

divorar uno co' gli occhi. Iemand gelyk als met de oogen opeeten, dat is, gestadig en verliefd aanzien.

divorar il suo. Het zyne verspillen, verquisten, verdoen, onnuttelyk doorbrengen, verbrassen, verzuipen.

divorarsi il cuore. Zig het hart opeeten, verteeren, dat is, zig pynigen, quellen, ontrusten, bekommeren.

Divorato. Verslonden, opgeflokt, ingezwolgen, opgevreten.

esser divorato dalle bestie, da' cani. Van wilde dieren, van honden, enz. opgevreten, verslonden worden.

Divoratore. Een gulzig mensch, een vraat, een slokop, een brasser, een slemper, een verspiller, verquist.

divorator de' libri. Iemand, die zeer gretig en yverig de boeken leeft, veel en zeer ras in boeken leeft.

Il fuoco divoratore la (fiamma divoratrice) Het verslindend, verteerend vuur, vlamme.

Divoramento. Vretinge, opvretinge, opstokkinge, inzwelginge, verslindinge; ook verbrassing, verzuipinge, verteeringe, verspillinge, verquistinge, enz.

DIVORZIO. Egtscheidinge, vernietiging van een huwelyk, scheidinge van man en vrouw.

far divorzio colla moglie. Zig van zyn vrouw af laten zetten: zyn huwelyk laten vernietigen.

far divorzio dal mondo &c. De wereld verlaten, laten varen, enz.

DIVOTO, Devoto. Godzalig, aandagtig, godvrugtig, vroom, naarstig of yverig in de godsdienst.

devote preghiere, (orazioni) Aandagtige, godvrugtige, vierige, kragtige gebeden.

esser devoto di (a) qualche santo. Een heilige zeer toegedaan of genegen zyn, dat is, in het auroepen en naarvolgen van dezelve.

un' uomo devoto e spirituale. Een heilig, godvrugtig, en geestelyk mensch.

vita devota. Een vroom, heilig, godvrugtig leven.

Devoto. Een biegtkind; ook een godminnend, aandagtig, godvreezend, vroom mensch.

gli venne mandato ogni aiuto da' suoi devoti, e penitenti. Alle hulpe en onderstand wierd hem van zyn biegtkinderen gezonden.

un gran devoto. Een zeer vroom; aandagtig, heilig, godvrugtig mensch.

far' il (del) devoto. Veinsen, zig als een vroom, godvrugtig mensch gelaten, gedragen, aanstellen.

Devoto. Dat tot aandagt, godvrugtigheid, heiligheid aannoopt, opwekt, beweegt.

un' imagine, luogo &c. devoto. Een aandagtig, dat is, tot aandagt, godsvrugt aannoepend, opwekkend, bewegend beeld, plaats, enz.

Devoto. Aandagtiglyk, godvrugtiglyk, heiliglyk, ootmoediglyk, onderdaniglyk.

devoto se gli gittò a' piedi. Hy wierp zig ootmoediglyk aan zyn voeten.

Devotissimo. Zeer aandagtig, godvrugtig, heilig, vroom; ook zeer ootmoedig, onderdanig.

devotissima orazione. Een zeer vierig, aandagtig, godvrugtig gebed.

devotissimo servitore di V. S. Uw ootmoedigste, onderdanigste dienaar.

Devotamente, Devotissimamente. Aandagtiglyk, godvrugtiglyk, met aandagt, zeer aandagtiglyk.

viver &c. devotamente. Aandagtiglyk, godvrugtiglyk, heiliglyk, vroomelyk leven; een heilig, godvrugtig leven leiden of voeren.

celebrar' una festa, udir &c. la messa &c. devotamente. Met godvrugtigheid, met aandagt een feestdag houden, vieren, een misse hooren, enz.

confessarfi, ingiocchiarsi, baciare la terra &c. devotamente. Godvrugtiglyk, met aandagt biegten, knielen, de aarde zoenen, enz.

Divozione. Innerlyke devotie, godvrugtigheid, aandagt, yver; ook opletentheid, opmerkzaamheid in het gebed, enz.

un' atto di divozione. Een aandagtig, godvrugtig werk, een werk van godvrugtigheid.

mover, (a) divozione. Tot aandagt aanmanen, opwekken, bewegen.

sentir divozione. Aandagt, yver, lust tot den godsdienst gevoelen, gewaar worden. *V. Compunzione.*

con gran divozione. Met groote godvrugtigheid, aandagt, yver, devotie.

senz' alcuna divozione. Zonder de minste aandagt, opletentheid, opmerkzaamheid.

digiunar &c. per divozione. Uit devotie of aandagt vasten, enz.

haber divozione speciale a qualche santo, religione &c. Een zonderlinge aandagt of devotie tot een zeker heilige, tot een zekere orde, enz. dragen.

un giorno di divozione. Een aandagtige, devote, dat is, tot aandagt opwekkende, bewegende dag, een dag van devotie.

un' imagin, un' luogo &c. di gran divozione. Een beeld, een plaats van groote aandagtigheid, godvrugtigheid, enz.

Divozione, divozioni. Geestelyke, aandagtige, godvrugtige oeffeningen, als gebed, openbare godsdienst, enz.

far le sue divozioni. Zyne devotie of aandagt, dat is, gebed, enz. verrigten.

affister, ritrovarsi a tutte le divozioni. Alle devotien, dat is, openbare godsdiensten bywoonen.

Divozione. Onderdanigheid, gehoorzaamheid.

li rebelli d'Ungheria si resero finalmente à divozione di Cesare. D'Ongarische rebellen hebben zig ten laatste weder onder de gehoorzaamheid van den Keizer begeben, hebben zig weder aan den Keizer onderworpen.

DIURETICO. Dat de kragt heeft om te doen pissen.

DIURNO. Van den dag, by dag gebeurd, dagelyk sch.

Diurnale, Diurno. Een dagetyd-boek.

DIUTURNO. Duurzaam, langdurig, langwylig.

DIVULGARE &c. V. Divolgare &c.

DOANA, dogana. Een tollhuis, daar de tollen en lastgel-

gelden betaald worden, een koophuis, gemeene hoop of stapel van allerhande koopmans goederen.

Doaniere, Doganiere. Een tollenaar, een ontfanger van tollén en lastgeldeu.

DOBBLA, &c. V. Doppia.

Dobbleta. Een zeker tuig of gereedschap.

Dobblare, Doblare. Dubbelen, verdubbelen, eens zoo groot maken. *V. Duplicare.*

dobblar gli ordini, le guardie &c. De gelederen, de schildwagten, enz. verdubbelen.

D O C C I A, Doccia. Een buis, een pyp van lood; ook een goot, riool, waterloop.

condur l'acqua à doccie. 't Water door buizen, of pypen leiden, afleiden.

Doccione. Een groote, houte pyp, buis, goot om het water af te leiden; ook een grep, gragr, sloot; ook eendak, goot; dakgote.

Docciane. Buis of pypwerk.

Docciare, Sdocciare. Door buizen, pypen of gooten loopen, druipen.

D O C I L E. Leerzaam, gaauw, die wel of ras leerd, of gaarne wil leeren, of onderwezen worden.

Docilità. Leerzaamheid, genegtheid, lust, bequaamheid om te leeren.

Docilitare. Iemand leerzaam maken, dikwils onderregten, onderwyzen, ligt doen bevatten, begrypen.

D O C U M E N T O. Leere, onderwyzinge, les, regel, vermaninge; ook bewys, getuigenis.

documenti autentichi. Kragtige, geloofwaardige bewyzen, getuigenissen.

Documentare. Met goede lessen voorgaau, onderregten, onderwyzen.

D O D E C I, Dodici. Twaalf.

Dodicésimo. De twaalfde. *V. Duodecimo.*

Dodicina &c. V. Dozzina &c.

D O G A. De duigen van een vat.

Dogbeta. Een kleine duige, een duigje van een vat.

D O G A N A, Doganiere &c. V. Doana &c.

D O G E, il Doge di Venezia. De naam van de Hertogen van Venetie.

Dogato. De plaats of waardigheid van de Hertogen van Venetie.

D O E M A, Dogmi. Een besluit, grondregel, les, leerstuk, een nieuwe, besondere leering.

dogmi falsi. Valsche leeringen.

D O G L I A, doglie. Smart, pyn, weedom.

chi ha moglie ha doghe. Die een vrouw heeft, heeft ook kommer en hartzeer.

le doglie di parto. Geboortepynen of smarten.

Dogliuicia, Dogliuizza. Een kleine, geringe pyn, smart, weedom.

Dogliúso. Pynlyk, smartelyk, klagelyk, jammerlyk, dat iemand smart of zeer doet.

Dogliare, Dogliato &c. V. Adogliare, Addogliato &c.

Doglianza, doglianze. Klagte, geklag, beklag, klagginge.

una lettera piena di doglianze. Een brief vol van klagten, met klagten opgevult.

portar le sue doglianze. Zyne klagten en zwarigheden voordragen, te kennen geven, openbaren.

D O G L I O. Een vat, ton, okshoofd, enz.

D O L A, Doladora. Een schaaf. *V. Piolla.*

Dolare. Schaven, affschaven, glad of effen schaven.

D O L C E. Zoet, lieffelyk, aangenaam, bevallig, aanlokkelyk, bekoorlyk, beminnelyk.

vin dolce. Zoete, aangename wyn.

parole dolci. Zoete, aangename, minnelyke, liefstallige woorden.

dolce amore. Zoete, aangename liefde.

dolci affanni, dolci tormenti. Zoete en aangename smarten of pynelyke zoetigheden.

bocca mia dolce, mio cuore, mio angelo, mio caro! Myn zuikermondje, myn hartje, myn engel, myn lief!

dolce mio Gesù, dolce riposo dell'anima mia! Myn zoetste Jesu, gy zoete en aangename ruste myner ziel.

dolce di conversazione. Zoet, dat is, vriendelyk, lieffelyk, minnelyk van ommegang.

Dolce. Ongezouten; te zoet, niet genoeg gezouten, of besprengt.

troppo dolce di sale. V. Sopra.

Dolce. Zagt, zacht, week, handelbaar, niet hard.

dolce nel toccare. Zagt, zacht, week in 't aanraken.

legno dolce. Week, zacht of zagt hout.

pietra dolce. Weeke, gemakkeleke steen.

corame dolce. Week, zacht, of zagt leder.

terra, (terreno) dolce. Gemakkeleke, zagte of zachte grond of aarde.

taglio (intaglio) dolce. Weeke, gemakkeleke snede, dat is, graveringe, plaatsnydinge.

Dolcissimo. Zeer zoet, zeer minnelyk, zeer aangenaam, alderzoetst, allerminnelykst, aangenaamst.

dolcissimo Gesù. Allerzoetste, allerminnelykste Jesu.

dolcissimi accenti &c. Zoete, aangename, minnelyke woorden.

i dolcissimi figli. De alderzoetste, dat is, liefste, aangenaamste kinderen.

Dolcigno. Een weinig zoet, wat lieffelyk of aangenaam.

Dolcemente. Zoetjes, zagtsjes, aangenaamlyk, lieffelyk, op een zoete, aangename, lieffelyke wyze of maniere.

cantar, sonar, parlar &c. dolcemente. Lieffelyk, aangenaamlyk zingen, slaan, bevalliglyk, lieffelyk praten, aangenaam van taal zyn.

mi sento strugger dolcemente (di amore) Ik gevoelde my allengsjes van liefde vergaau.

toccar dolcemente. Zagtsjes, zoetjes aanraken.

aprir la porta &c. dolcemente. De deur zagtsjes, zoetjes, stilletsjes openen, open doen.

riprender uno dolcemente. Iemand zagtsjes, zoetjes, dat is, met bescheidenheid, in der minne berispen, bestraffen.

Dolcezza. Zoetheid, aangenaamheid, lieffelykheid, goedheid, mildheid. *V. Soavità.*

dolcezza del zucchero, miele &c. Zoetigheid van de zuiker, honig, enz.

dolcezza delle parole, della lingua &c. Bevalligheid, lief-

lieffelykheid van woorden, taal, enz.
dolcezza (della natura, de' costumi, della conversazione, nel procedere) Lieffelykheid, bevalligheid, vriendelykheid van natuur, zeden, ommegang, handeling, enz. *V. Savità.*
con rigor' e dolcezza. Met hardheid, strafheid, strengheid en goedheid, zagtheid, zaftzinnigheid.
egli è una dolcezza a vederlo. Het is een lust, een vrcugd of vermaak om hem te zien.
dolcezza, dolcezza spirituali nell' orazione. Geestelyke zoetigheden, en vertroostingje in het gebed.
Dolcissime, Dolciore. Zoetheid, lieffelykheid van smaak.
Dolcire, Dolcificare, Dolciare. Zoet maken, verzoeten. *V. Addolcire.*
Dolcimela, Dolcina, Dolzaina. Een schalmey, schalmeypp.
D O L E R E. Smarten, zeer of wee doen, pyn hebben; ook iemand smarten, leed zyn, spyten, enz.
mi duole la testa, mi dogliono i denti &c. Het hoofd doet my zeer, ik heb pyn in de tanden, enz.
la vostra sciagura mi duole forte. Uw ongeluk is my zeer leed, gaat my zeer ter harten, bedroeft my zeer, ik ben zeer bedroeft over uw ongeval, enz.
mi duole d' averlo fatto. Het is my leed, ik ben bedroeft, het smart my, dat ik het gedaan hebbe.
mi duole di te. Het is my leed, het smart, het jammer doet my van uwent wegen, ik hebbe medelyden of deernis over u.
Dolere, Dolerfi. Zig beklagen, t'onvrede zyn, klagen; ook leed zyn, beweenen, beschteijen, be-treuren.
dolere (dolerfi) di qualche cosa con uno (ad uno) Zig ergens over beklagen, zyn klagte aan iemand doen, aan of by iemand klagen.
se n' è amaramente doluto con Sua Maestà. Hy heeft zig daar over by zyne Majesteit zeer t'onvrede, of gevoelig getoond, beklaagd.
(mi) doglio di te. Het is my leed, het doet my zeer, het smart my van uwent wegen, ik ben bedroeft om u, ik hebbe medelyden of deernis over u.
(mi) doglio di non esservi stato. Het is my leed, het smart of spyt my, dat ik daar niet geweest ben.
alla fi mise tutta soletta a dolerfi de' suoi falli. Zy begaf zig ganfch alleen, zy vertrok in een eenzame plaats om hare zonden of fouten te beweenen, te beschreijen.
Dolente. Treurende, treurig, droevig, bedroeft; ook ellendig.
esser, star, viver dolente di qualche cosa. Over iets treuren, bedroeft of treurig zyn.
dolente del caso seguito. Bedroeft of treurig over het ongeval, dat 'er gebeurd of voorgevallen is.
tutto sconsolato e dolente. Ganfch troosteloos, treurig, droevig, bedroeft.
sopra modo (oltre misura) dolente. Zeer treurig, bovenmaten bedroeft.
ti farò il più dolenti' buono del mondo. Ik zal maken dat gy de ellendigste, rampzaligste mensch van de wereld zult zyn.

Dolenza. Hartzcer, droefheid, smart, druk. *V. Indolen-Doglia, Doglioso &c. V. Abnaffo.* [za.
Dolore, dolori. Smart, pyn, weedom; ook leed, hartzcer, droefheid.
dolor di testa, di denti &c. Hoofd-, tandpyn, enz. *V. Duolo.*
sentir, patir dolore. Smart of pyn gevoelen, lyden.
recar (apportar) dolore. Pyn of smart verwekken, veroorzaken.
sensito questo venne (calette) in tanto dolore, che &c. Als hy dat gehoord of verstaan hadde, wierd hy zeer treurig, bedroeft, dat enz.
esser preso (sorpreso) da subito dolore. Van onverwagte pynen of smarten aangetaft, aangegrepen, overval-leu worden.
vinto dal dolore incominciò a gridare. Door de smarte overwonnen, gedwongen, door groote pyn en smarte begon hy te kryten, te schreijen.
mitigar, sfogar il dolore. De pyn of smarte verzagten, verzoeten, verminderen.
spasimar, sconsorcesi, morir &c. di dolore. Van pyn of smarte zig buigen, krommen, in of by een trekken, sterven, enz.
mori' con grandissimo dolore di tutti. Hy stierf tot groote droefheid, en hartzcer van alle. *V. Cordoglio*
dolori acuti, sensibili, intolerabili, (insopportabili) cocenti, borrendi, grandi, gravissimi, lunghi, inestimabili, indicibili. Scherpe, gevoelige, onlydelyke, onverdragelyke, brandende, schrikkelijke, zware, groote, langdurige, geltadige, onuitsprekelyke pynen of smarten.
dolori colici. Darmpyn, darmwee, het krimpen in de buik.
Doloroso. Pynelyk, smartelyk, bedrukt, bedroeft, treurig.
la dolorosa passione e morte di Giesù Cristo. Het bitter, droevig lyden en dood van Jesus Christus.
madre dolorosa. De bedrukte, bedroefde moeder.
una cosa molto dolorosa. Een smartelyke, pynelyke, droevige zaak.
quando venne a quel doloroso passo. Als hy tot dezen droevigen gang quam, naderde.
una vita dolorosa. Een bedroeft, pynelyk, dat is, ellendig, rampzalig leven.
dolorosi accenti, sospiri, pianti. Bedroefde, droevige, klagelyke woorden, zugten, bittere tranen.
doloroso avvenimento. Een smartelyk, dat is, droevig, jammerlyk, klagelyk voorval.
Dolorosamente. Smartelyk, pynelyk, jammerlyk, klagelyk, met groote pyn of smarte.
Dolorosissimo. Zeer pynelyk, smartelyk, met over-groote pyn of smarte.
Giesù morì dolorosamente in sulla croce. Jesus stierf met groote pyn en smarte aan het kruis.
Duolo. Beteekend het zelve als *Dolore*, dog by de dig-ters gebruikelek.
chi brama figliuoli brama duoli. Die na kinderen haakt, dezelve wenfcht of begeert, wenfcht niet anders als droefheid en hartzcer.
Duolo. Rouwe, rouwklagte, getreur, geween, ge-
 A a a 3 fchrey,

fehrey, droefheid, leed over een overledene.

V. Corrotto.

habito, carrozza, addobbamenti &c. da duolo. Een rouwkleed, rouwkoets, rouwciersels, enz.

portar' il duolo. In de rouw gaan, rouw dragen, den rouw aannemen.

dimetter il duolo. Den rouw afleggen, niet meer rouw dragen.

Dolorare, Dolorato &c. V. Addolorare &c.

D O M A N D A R E, Dimandare, Addomandare, Ad dimandare. Vragen, naar (iemand of iets) vragen; ook verzoeken, eischen, begeeren, vorderen, bidden, smeken.

domandare, (dimandar') uno. Iemand onder- of afvragen, vragen.

domandate i vecchi. Vraagt de ouden.

domandar (dimandar) uno (ad uno, da uno) qualche cosa.

Iemand vragen, iets van iemand vragen, verlangen te weten, te vernemen.

domandar, (dimandar') uno di qualche cosa. Iemand ergens om vragen.

non accate domandare. Dat is onnoodig om te vragen, dat is niet vragens waardig.

dimandar, (domandar') uno. Naar iemand vragen, iemand zoeken.

chi domandate? Naar wien vraagt gy? wien zoekt gy? far dimandar' uno. Iemand laten roepen, ontbieden, gaan halen of zoeken.

dimandar (domandar) la strada. Naar de rechte weg vragen, de rechte weg zoeken.

come si dimanda tal cosa? Hoe heet of noemd men dit? domandar (dimandar') ad uno qualche cosa. Iets van iemand verzoeken, eischen, begeeren.

domandar limosina, aiuto, soccorso. Een aalmoeste, hulpe, bystand verzoeken, begeeren.

domandar licenza. Verlof verzoeken, begeeren.

domandar giustizia. Gerechtigheid eischen, vorderen, begeeren, om gerechtigheid aanhouden, bidden, verzoeken.

domandar' audienza, consiglio, il parere &c. Gehoor verzoeken, zoeken, of verzoeken verhoord te worden, gerechtigheid zoeken, plegen. *V. Chiedere.*

domandar misericordia, pietà, perdono. Om barmhartigheid of genade, om vergiffenis bidden, smeken, verzoeken.

domandar quartiere, la vita, grazia. Om quartier of lijfs genade, het leven, genade bidden, verzoeken.

domandar' il pagamento ai debitori. De betalinge eischen, vorderen, de schuldenaars manen.

dimandar cautamente. Wyzelyk, voor- of omzigtiglyk vragen, verzoeken, begeeren.

dimandar vergognosamente, instantemente con pietosi prieghi. Beschaamdelyk, met vreeze of schroom verzoeken, begeeren, ernstelyk om iets bidden, smeken, aanhouden.

Domandare Vereiffchen. V. Commandare.

così domanda il giusto. Dat vereiffcht alle regten bilykheid.

questa materia dimanda più ampio discorso. Deze (materie) of stoffe vereiffcht een breeder redenceringe.

Domandato, Dimandato, Addomandato. Gevraagd.

un Filosofo domandato (addomandato &c.) che cosa fosse amore, rispose &c. Een Wysgeer, als hy gevraagd wierd wat de liefde was, antwoorde, enz.

esser domandato, (dimandato, addomandato) da uno. Van iemand gevraagd worden.

Domanda, Dimanda. Een vrage, ondervraginge; ook verzoek, bede, smeeking.

risponder, solisfar' alla domanda di uno. Op iemands vrage antwoorden, antwoord geven, beantwoorden. *far' una domanda ad uno di qualche cosa.* Iemand een (questie) of vrage voorhouden, voorstellen.

domanda sciocca, impertinente &c. Een zotte, ongegerymde (questie) of vrage.

domanda honesta, concedibile, impossibile &c. Een eerlyk, billyk, onmogelyk verzoek of vrage.

D O M A N I, domare, Dimani. Morgen, tegens morgen.

domani è Venerdì. Morgen is het Vrydag.

tornate dimani. Komt morgen weder.

doman mattina, doman da sera. Morgen vroeg, morgen ogtend, morgen avond.

oggi è domani. Heden of morgen.

aspetteremo sin' a domani. Wy zullen tot morgen wagten.

domani a otto giorni. Morgen over agt dagen.

doman l'altro (posdomani) Overmorgen.

D O M A R E. Temmen, mak of tam maken, beteugelen, bedwingen, in toom houden.

domar' un puledro, asino, bue &c. Een veule, een ezel, muilezel, os, enz. temmen, mak of tam maken, beteugelen, bedwingen.

domar' i suoi appetiti &c. Zyne driften beteugelen, bedwingen, in toom houden.

domar' il paese. 't Land onder 't jok of jak brengen, onder zig brengen.

Domabile. Lige om te temmen, of tam te maken: tembaar.

Domato, Domo. Getemd, mak of tam gemaakt, beteugeld, bedwongen.

bestie dome. Mak of tam vee, huisvee.

Domatore. Een temmer, overwinnaar, bedwinger; ook een beryder, of temmer van paarden.

domator di cavalli. Een paardebryder of (pikcur.) *V. Cozzone.*

domator di spiriti. Een duivels-banner.

Alessandro domator del mondo. Alexander, een bedwinger, dat is, overwinnaar des werlds.

D O M A T T I N A, di mattina. Morgen ogtend. *V. Mattina.*

DOMENEDIO, Messer Domenedio. Onzen Heere God.

D O M E N I C A, Dominica. Zondag.

il di della domenica. V. Sopra.

alla domenica. Des zondags, op den zondag.

in una domenica. Op een zondag.

domenica mattina. Des zondags vroeg, des zondags ogtend.

la domenica delle palme, (dell' ulivo.) Palmzondag. **Domenicale, Dominciale.** Van of tot den zondag behoorende, zoudags.

in habito &c. domenicale. Een zondags kleeid, een kleeid voor den zondag.
orazione domenicale. 't Gebed des Heeren: Het Onzen Vader.
lettera domenicale. Zondags letter.
Domenicano, Frate Domenicano, Dominicano. Een Monnik van de Orde van S. Dominicus, een Preekdik-beeren-monnik.
DOMESTICO, Dimeffico. In huis opgevoed, mak, tam, niet wild.
animali domestici (bestiame domestico) Mak, tam vee, huisvee.
piccioni domestici. Huisduiven.
piante, herbe domestiche. Tuinkruiden, tuingewas.
rimedi, medicine &c. domestiche. Huis-artzeny of geneesmiddel.
le bisogne domestiche. Huislyk werk, huisarbeid.
farfi una cosa domestica. Een dagelyks werk doen, zig iets aauwennen, gewennen, gewend of gewoon maken.
Domestico. Een huisgenoot, in iemands huis woonende. *Met.* Een hart of boezemvriend, een vertrouwling.
il quale era suo grand' amico e domestico. Dewelke zyn grootste vriend, en vertrouwling was.
divenir domestico di uno. Iemands huisgenoot en boezemvriend worden.
egli è molto mio domestico. Hy is zeer gemeenzaam met my.
imiei domestici lo fanno tutti. Mync huisgenooten weten 't al te zamen.
Domesticamente, alla domestica. Vertrouwlyk, gemeenzaamlyk, vriendelyk.
viver, trattar &c. domesticamente insieme. Vertrouwlyk, gemeenzaamlyk, vriendelyk met malkander leven, handelen, enz.
perche non wistarci &c. alla domestica? Waarom komt gy niet vertrouwlyk, vryelyk tot ons?
Domestichezza. Vertrouwlykheid, gemeenzaamheid, gemeenzame ommeegang, boezemvriendschap.
far, pigliar, prender domestichezza con uno. Met iemand een vertrouwlyke vriendschap, boezemvriendschap aangaan, maken.
ella non volle tener domestichezza con lui. Zy ontzeide, of weigerde zyne vriendschap, zy sloeg zyn vriendschap af, zy wilde met hem geen vriendschap houden.
domestichezza intima, stretta, sospetta, pericolosa, scandalosa, troppa &c. Innerlyke, gemeene, verdagte, gevaarlyke, aanstoorelyke, te groote gemeenzaamheid.
Domesticare, Addomesticare. Temmen, mak of tam maken, beteugelen, bedwingen, enz.
domesticar' animali fieri e salvatici. Wilde dieren temmen, mak of tam maken.
domesticar' una ritrosa. Een haltarrig, hardnekkig, wederspannig vrouwenfch temmen, beteugelen, in toom houden, op den regten weg brengen.
Domesticarsi, Addomesticarsi. Zig in iemands ommeegang, of gemeenzaamheid wikkelen, indringen,

zig gemeen maken, inuerylyke gemeenschap met iemand maken, aangaan.
domesticarsi con uno. Met iemand broederschap, groote gemeenschap maken, aangaan.
domesticarsi con una. Met een persoon ommeegaan, gemeenschap houden, verkeerren.
Domesticato, Addomesticato. Getemt, mak of tam gemaakt, betengeld, bedwongen, in toom gehouden.
Domestichevole, Addomestichevole. Ligt om te temmen, of mak te maken, tembaar.
DOMICILIO. Woonplaatse, verblyf, wooninge, huis, maalftede.
prender', haver il domicilio in qualche luogo. Ergens ter plaatse zyn verblyf of woonplaats nemen, hebben.
DOMINO. Een heer, heerscher, meester, voogd, baas.
il Domino facitore d'ogni cosa. Den Heer die alles gemaakt en geschapen heeft.
in Domino. In den Heere, in de vreezè Gods.
far' ogni cosa, solazzarsi &c. in Domino. Alles in den Heere, dat is, met God, in de vreeze Gods doen, zig in den Heere vermaken, verheugen, verblyden.
Domine, il Domine. Zoo noemen de boeren en landsluiden den Paftoor of Priester.
invitarremoci ancora il Domine. Wy zullen onzen Paftoor of Priester ook daar toe noodigen, verzoeken.
che Domine vuol esser questo? Wat duizend goede jaren zal dat zyn?
Domine Dio, Messer Domine Dio. Onzen Heere God.
Domine aiutaci! Heer help ons, sta ons by, verlaat ons niet!
Domine fallo tristo. O Heere maakt hem ellendig, bedroeft, straft hem.
Dominare. Heerschen, gebieden, regeeren, oppervoogd zyn.
dominar' uno. Over iemand heerschen, gebieden, heerschappy voeren.
vi domina l'avarizia (vi lasciate dominare dall'avarizia) &c. De gierigheid overheert, regeert u, gy laat u door de gierigheid overheeren, regeeren, innemen.
dominar' il paese, il mare, la città. Over het land, de zee, de stad heerschen, gebieden, regeeren, heere van het land, meester van de zee, van de stad zyn.
egli vuol dominare. Hy wil heerschen, gebieden, regeeren, den baas spelen.
fabricòvi una fortezza, è cittadella per poter meglio dominar tutta la città. Hy stigte een slot of kasteel op dat hy de gansche stad zoude konnen beteugelen, bedwingen, onder zyn magt of geweld houden.
il qual monte dominava tutta la loro città. Welken berg hare gansche stad overheerde.
Dominante. Heerschende, gebiedende, met ontzag regeerende, overheerschende, overheerende.
una città dominante molti castelli. Een stad daar in men veele slooten of kasteelen overzien kan, een hoog gelege, verheve stad.
luogo alto e dominante. Een hooge, hooggelege, verheve plaats.
Dominatore-trice. Heerscher, oppervoogd, oppervorst,

vorst; oppervoogdesse, oppervorstin, heerscherse, volstage meesteresse.

Dominator del cielo, e della terra. Heer, heerscher, regeerder van den hemel en van de aarde.

Dominato. Overheerscht, overheerd, overmeesterd; overlegen, magtig.

esser dominato da uno. Door iemand overheerscht, overheerd, geregeerd worden, onder iemands magt, of geweld staan, iemand onderdanig, of onderworpen zyn.

città dominata dalla montagna. Een stad die aan de voet van den berg legt, van den berg overheerscht, overheerd word.

Dominazione, dominazioni. Heerschinge, regeeriuge, gebiedinge, overheeringe; ook in *Plur. Dominazioni*, een zeker koor der Engelen door de Godsgeleerden zoo genoemd.

Domínio. Heerschappy, gebied, oppervoogdyschap; ook land en luiden. *V. Stato.*

have: l'assoluto dominio. De onbepaalde, volstage magt of heerschappy hebben of voeren.

dominio limitato, subordinato. Een bepaalde, onderstelde magt of heerschappy.

il Dominio Veneto. De heerschappy, het gebied of land der Venetianen.

in tutto 'l domino di S. A. In het gansche gebied of land van Zyn Hoogheid.

D O M O. *Duomo.* Dom, Domkerke.

D O N. Heer. Is eigen aan menschen van groot gezag of aanzien; ook aan monniken en papen, uitgenomen de Bedelmonniken.

Don Giovan di Austria. De Heer Jan van Oostenryk.

Don Diego di Moncada. De Heer Diego van Moncada

Donna. Een mevrouw, meesteresse, of vrouwe.

Donna Margherita di Austria &c. Mevrouw, Vrouw Margareta van Oostenryk, enz.

Donna Olimpia &c. Mevrouw Olimpia, enz.

una gran Donna. Een groote, dat is, voorname, aanzienelyke vrouw.

Donna &c. V. Abbasso.

D O N A R E. Schenken, geven, vereeren, begiftigen.

donar' qualche cosa ad uno. Iemand iets schenken, geven, vereeren.

donar' il suo amore ad uno. Iemand zyn liefde schenken, dat is, beminnen of lief hebben willen.

donarsi ad uno. Zig aan iemand schenken, t'eenemaal overgeven, onderwerpen.

a voi tutto mi dono. Ik onderwerpe, geve my t'eenemaal aan u over.

Donato. Gegeven, geschonken, vereerd.

esser donato e regalato da uno. Van iemand met giften en gaven beschonken, vereerd worden.

a caval donato non si guardi in bocca. Een geschonken paard zal men niet in den mond zien.

Donazione. Gevinge, schenkinge, vereeringe.

Dono, Donativo. Gifte, gave, gescheuk, schenkeadje, vereeringe. *V. Presente.*

dar', mandar' un dono ad uno. Iemand een gescheuk of vereeringe geven, schikken, brengen.

Dono, per talento. Gave, (talent) bequaamheid, be-gaaftheid.

presentar' (portar') un dono ad uno. V. Sopra.

dono magnifico, ricco. Een heerlyk, kostelyk, deftig geschenk.

in dono. Tot een gifte, gave, schenkeadje, vereeringe.

presentar, proferir, dar qualche cosa in dono ad alcuno. Iemand iets tot een geschenk of vereeringe geven.

chieder &c. qualche cosa in dono ad (da) uno. Iets van iemand tot een geschenk of vereeringe verzoeken, begeeren, iets willen geschonken of vereerd hebben.

have qualche cosa in dono da uno. Iets tot een schenkeadje of vereeringe bekomen of bekomen hebben.

Dono, doni. Gave, genade van God, of van de natuur.

V. Dote.

voi havrete un gran dono da Dio. Gy hebt een groote gave en genade van God.

se altri haveffe quei doni. Als iemand anders deze gaven bezat, met deze gaven verrykt of vercierd was.

doni naturali. Natuurlyke gaven, gaven van de natuur.

Donuccio. Een kleine gifte, gave, schenkeadje, vereeringe.

D O N D I. *V. Onde &c.*

D O N D O L O, *Dondolone.* Een afhangend ding, dat zig altyd verroerd en beweegt; ook akers, oorhangsel, bagge die aan de ooren hangen; ook allerhande kinderspel of poppegoed.

un fazzoletto à dondoli. Een kleine neusdoek met akers.

dondoli da collari. Akers voor beffen.

Dondolo, Dondolone. Een oud, afgeslooft, zwak, kragteloos man, voornamelyk in egtelyke dingen; ook een botterik, botmuil.

vecchio dondolone. Een oud, afgewerkt, afgeslooft, onmagtig, kragteloos man.

Dondolone, Dondoloni. Hangende, wiggelende, zig verroerende, bewegende.

Dondolare, Dondoleggiare. Hangen, wiggelen, zig verroeren, bewegen; ook kinderspel dryven, kortswylen.

D O N N A. Een vrouwe, bazinne, ook een huisvrouw, een vrouw of wyf van een man; ook een liefste, meesteresse, die men ten huwelyk verzoekt; ook een vrouwsperfoon in 't gemeen, getrouwd of ongetrouwd.

donna di casa. De huisvrouw, de vrouw van het huis.

la fante ubidi alla sua donna. De meid was haar vrouw onderdanig, gehoorzaam.

tu sarai donna di tutto 'l mio. Gy zult vrouw, dat is, meesteresse, voogdesse zyn over al het myne.

l'anima hà da esser donna del corpo. De ziele moet een heerscherse of meesteresse over het lichaam zyn.

Donna. Een huisvrouw, gemalinne.

la donna del Signor N. De vrouw of gemalinne van de Heer N.

la donna hà da amar' e riverir' il suo marito. De vrouw moet haren man lief hebben, beminnen, eeren, eerbiedigheid of eere bewyzen.

donna di quattro mariti. Een vrouw die al vier mannen gehad heeft, die al viermaal, of voor de vierde reize getrouwd is.

domina novella. Een jonge vrouw, die onlangs getrouwd is.

Donna. Een vrouw, wyf, of vrouwspersoon in het gemeen; ook een vryster, liefste, enz.

la donna. De vrouwen, het vrouwvolk, de vrouwspersonen.

conversar, impacciarsi con donna. Met vrouwspersonen ommegeaan, gemeenschap houden, verkeerden.

praticar, servir, governar, regger, amar &c. donna. Wyven of vrouwspersonen oppassen, ten dienste staan, regeeren, lief hebben, beminnen.

ella è una cara donna. Het is een zoet, lief, aange-naam wyfje.

andar alle (dalle) donne. Tot de vrouwspersonen gaan, zig na vrouwspersonen vervoegeu, be-geven.

giacerfi (dormir boven da far, usar) con donna. By een vrouwspersoon leggen, slapen, zig met een vrouwspersoon vermengen, dezelve gebruiken, daar mede te doen hebben.

buomini e donne. Mannen en vrouwen.

esser nato di donna. Van (uit) een vrouw geboren.

non ha' mai conosciuto donna. Hy heeft nog geen vrouw bekennt, zig met geen vrouw vermengt, geen vrouw beslapen.

guanti, vestito &c. da donna. Vrouwe handschoenen, vrouwe kleederen, enz.

cosa, ufficii, servizii &c. da donna. Vrouwelijke zaken, bedieningen, handteringen, verrigtingen, enz.

un monasterio (convento) di donne. Een vrouwe-klooster, een begyne of nonne-klooster.

la quale era l'unica mia donna. Die myn eenigste vrouw, dat is, vryster of liefste was.

donna bella, delicata (tenera, morbida) giovane, fresca, vaga, leggiadra, graziosa, piacevole, amorevole, amabile, amorosa, timidetta, pietosa, benigna &c. Een schoon, teeder, jong, kloek, aardig, lief, aangenaam, vriendelijk, lieflijk, minnelijk, wat bloo, goedaardig, milddadig wyf of vrouwspersoon

donna valente, valorosa, nobile, gentile, di grand'animo, gagliarda. Een wakkere, flukse, dappere, edele, grootmoedige, sterke vrouw.

donna honesta, costumata, buona, santa, discreta &c. Een eerbare, zedige, ingetoge, hoffelijke, yroomze, heilige, beleefde, bescheide vrouw.

donna rane, sciocche, goffe, pazze, cervelline, capricciose, bizzarre, avara, superbe, sporche, (porche) sozze, borde, fastidiosa, carnalaccie, maliziosa, lusinghiere, falsa, bugiarda, miliarde, streghe &c. Ydele, zotte, dwaze, eigenzinnige, koppige, geldgierige, hoo-vaasjige, opgeblaze, vuile, morsige, stinkende, geile, booze, vleiagtige, valsche, leugenagtige, krakkeelagtige, boosaardige wyven of vrouwspersonen.

Donnetta, Donnicella, Domina. Een klein, jong, aardig wyfje.

Donnuccia, Donnicciuola. Een klein, arm, ellendig wyfje.

T O M. I.

Donna. Een groote, welgezette vrouw, een dik, vet wyf; ook een meesteresse, of vrouwe, bazinne.

Donzella &c. V. Abbasso.

Donneggiare, Donneare. De meesteresse, bazinne of vrouw spelen; ook ter hoer loopen, de hoer spelen.

scovenevol cosa, che la donna fanteggi, e la fantedonneggi. Het staat leelyk dat een vrouw de meid, en de meid de vrouw speeld.

andar donneggiando (donneando.) Ter hoer loopen, de hoer spelen.

Donnesco. Vrouwelijk, wyfagtig, van een vrouw of wyf. *V. Feminesco.*

pensieri, costumi, esercitii, occupazioni &c. donneschi. Wyfagtige, verwyfde, wyfliche gedagten, zeden, manicen, werken, oeffeningen, enz.

lagrime donnesche. Vrouwelijke tranen, misbaar, gekerm.

piacevolezza, pietà, honestà, modestia &c. donnesca. Vrouwelijke liefstalligheid, vriendelijkheid, mildheid, eerbaarheid, zedigheit, tugt, enz.

con bell'attitudine donnesca. Met een aardige vrouwelijke behendigheid, geschiktheid, vaardigheid.

Donnescamente, alla donnesca. Gelyk de wyven of vrouwspersonen, na de wyze of maniere der vrouwen.

parlar, caminar &c. donnescamente. Wyfagtig praten, gaan, enz. wyvepraat uitslaan, voeren, een wyfagtige gaug hebben, enz.

Donnetto. Een vergaderinge of byeenkomste van wyven of vrouwspersonen.

DONNOLA. Een wezelteje.

DONO. *V. Donaro.*

DONZELLA, *femina vergine d'età da marito.* Een klein meisje, dogtertje, vrystertje; ook een jonge, dog huwbare vrouw. *V. Citella.*

bella donzella. Een schoou, mooy meisje, vrystertje.

donne e donzelle. Vrouwen en meisjes.

donzella (verGINE.) Een maagd.

Cristo nacque di donzella. Christus wierd van een maagd geboren.

Donzellina, Donzelletta. Een klein meisje, dogtertje, maagdetje, vrystertje.

era donzella? Resp. donzellissima. Was zy nog maagd? Antw. Een opregt, zuiver meisje, jonge dogter.

Donzellefco. Van een meisje, maagd, jonge dogter of vryster, dezelve toebehoorende.

Donzello, per servo. Een kneegt.

Donzellefamente. Gelyk een meisje, maagdetje, jonge dogter of vryster: op de maniere van een meisje.

DOP. Na.

dopo di me. Na my.

dopo le feste. Na de feest-, heilige- of vierdagen.

dopo la predica, dopo pranzo, dopo cena &c. Na de predicatie, na het noen- of middagmaal, na 't avond-eeten, enz.

dopo la morte. Na de dood, naar 't aftenven, overlyden.

dopo a questo. Na dezen, na dezen tyd, voortaan, in het toekomende.

Bbb

dopo

dopo haver bevuto, mangiato &c. Na gegeten, en gedronken te hebben, enz.
questo dopo pranzo. Dezen namiddag.
Dopo. Agter.
dopo la colonna. Agter de zuile of pilaar.
gettar' una cosa dopo le spalle. Iets agter zig werpen.
Dopo. Na, naaft.
dopo Dio tu mi sei il più caro uomo del mondo. Gy zyt my naaft God de liefste en aangenaamste van de wereld, is my geen liever of aangener als gy.
Dopo. Daar na, naderhand.
piccolo spazio dopo. Een weinig of luttel tyds, daar na.
un poco dopo. V. *Sopra.*
Dopo che. Naar dat.
Dopo. V. *Da poi.*
dopo che haveremo cenato, andremo. Naar dat wy het avondmaal zullen gehouden of genutrigt hebben, zullen wy gaan, vertrekken.
Nota. Dit woordje *Dopo che* moet men onderscheiden van *Da poi che*, 't geen betekend Na dat.
DOPPIA &c. V. *Doppio.*
DOPPIERE. Een toortsje, fakkeltje, brandhoudtje.
DOPPIO. Dubbeld, tweevoudig.
doppio castigo. Dubbelde boete of straffe.
adulterio doppio. Dubbeld, tweevoudig egtbreuk, overspel.
a uso doppio. Op dubbeld *Uso.* (Is een koopmans woord.)
doppio sarà il piacere. De lust zal dubbeld, nog eens zoo groot zyn.
setta doppia. Een dubbelde feest-, heilige- of vierdag.
parole doppie. Dubbelde, dat is, dubbelzinnige woorden.
suonar' à doppio. t'Zamen slaan, t'zamen luiden.
Doppio. Dubbeld, dat is, dubbelhartig, schalk, loos, doortrap, geveinsd, listig.
un' uomo doppio e finto. Een dubbelhartig, valsch, geveinsd mensch.
Doppio a doppio, al doppio. Dubbeld, nog eens zoo veel.
pagar' il doppio. Dubbeld, nog eens zoo veel uitkeeren, betalen, geven.
egli era il doppio più ricco di lui. Hy was nog eens zoo ryk, welgesteld, bemiddeld.
suonar' un doppio. t'Zamen luiden, t'zamen slaan, ten heilige of vierdag luiden.
haver una cosa à doppio. Iets dubbeld, in meenigte of overvloed hebben.
pagar a doppio. Iets dubbeld betalen, voldoen.
un lavoro a doppio. Een dubbeld werk, dat is, een heimelyke, listige, looze strek.
Doppia, Doppione. Een goude pistool, dubbloen.
 V. *Dobbla.*
doppia di Spagna. Een Spaansche dubbloen, pistool.
pagar' una cosa a (belle) doppie. Iets met schoone dubbloenen of pistoolen betalen.
Doppiamente. Op twee manieren, optweederhande wyzen, tweezins, dubbeld, tweevoudig.
peccar' &c. doppiamente. Op twee manieren, optweederhande wyzen zondigen, een dubbelde zonde begaan, enz.

doppiamente santo. Dubbeld, nog eens zoo veel.
Doppiezza, Duplicità. Dubbelzinnigheid, duisterheid; ook dubbelhartigheid, schalkheid, loosheid, doortraptheid, geveinsdheid, listigheid.
doppiezza di parole &c. Twyffelagigheid, dubbelzinnigheid, duisterheid van woorden.
caminar con doppiezza (doppiezza.) Dubbelhartigheid, loosheid, listigheid, geveinsdheid gebruiken, op beide schouders dragen, den mantel naar de wind haugen, draaijen.
Doppiare, Addoppiare. Dubbeleu, verdubbelen, eens zoo groot maken.
doppiare le guardie. De schildwagten verdubbelen, vermeerderen, vergrooten. V. *Doppiare, Raddoppiare.*
Doppiato, Addoppiato. Dubbeld, verdubbeld, vergroot.
Doppiatura, Doppimento, Addoppiamento. Dubbelinge, verdubbeling, vergrootinge, vermeerderinge.
DOPPO. V. *Dopo.*
DORARE, Dorato &c. V. *Indorare &c.*
DORICO. Dorisch, volgens de Dorische bouwkunde.
DORMIRE. Slapen, sluimeten, rusten.
andar' a dormire. Slapen gaan, zig tot de rust begeven. [ven.
dormir' i suoi sonni. Wel, of ter deegte uitslapen, uitrusten.
dormir' allato di uno (con uno.) By, of nevens iemand slapen, rusten.
va dormi (a dormire) Ga slapen, vertrek naar bedde.
potete andar' a dormire con queste vostre bagatelle. Gy kond met uw kinderspel slapen gaan, vertrekken, dat is, 't is tegen het andere niet te vergelyken.
star' a dormire. Te slapen, te sluimeren, te rusten leggen.
levarsi da dormire. Uit den slaap opstaan, opryzen, overend staan.
di questi fratelli alcuni ne dormono. Van deze broeders slapen of rusten al eenige, dat is, zyn al eenige gestorven, overleden.
dormir forte, bene, soavemente, male &c. Sterk, wel, zachtjes of zachtjes, qualyk, ongemakkelyk slapen.
mi dorme un piede &c. Een voet slaapt my.
Dormire, Mes. Luy, traag, vadzig, langzaam, loom zyn.
non bisogna dormir' adesso. Men moet tegenwoordig niet slapen, dat is, luy, traag, vadzig of loom [zyn.
egli non dormiva in questo affare. Hy sliep in deze zaak niet, hy was niet luy, traag of loom in deze [zaak.
non dormiamo, no. Wy slapen niet, wy zyn over- [end.
il diavolo non dorme. De duivel slaapt of sluimerd niet, is altyd wakende.
Dormiglione, Dormitore. Een slaper, een droomer, een luy, slaperig, vadzig mensch.
leva su dormiglione. Staaf op, ryst overend, gy huijen ezel, gy slaapos.
Dormitorio. Een slaapkamer of vertrek.

D O S E. De groote van een drankje, die den Medicyn den Apoteker ordonneerd, om den zieke, of (patient) op een reize in te geven.

D O S S O. De rug, de schouders; ook het lighaam, het lyf.

volger' il dosso ad uno. Iemand den rug toe keeren, gaan loopen.

la lingua non ba offo, però rompe il dosso. De tong heeft geen beu, en slaat dog veelen den rug in.

accomciar' un vestito al dosso di uno. Iemand een kleed aan het lyf passen, vermaken.

questo vestito non è fatto al vostro dosso. Dit kleed is naar uw lyf niet gemaakt, past u niet.

raffettarsi le membra su' l' dosso. Zig syn, zedig en ingetogen aantellen, gelaten, gedragen, zyn lyf daar na schikken of voegen.

dosso di montagna. De kruin of top van een berg.

il dosso del coltello. De rug van een mes.

Dosso, dossi. Ruggen, dat is, bewerkte, bearbeide rugstukken van dieren vellen.

soderato di bei dossi di volpi, &c. Met kostelyke vosse vellen gevoerd.

Dosso, a Dosso, Adosso, Addosso. Op den rug, op de schouders, op het lyf.

adosso a me. Op my, my, op het lyf, my tot laste.

V. Indosso.
andar, saltar, venir, correr, uscir adosso ad uno (una) Iemand op het lyf, op den hals gaan; springen, komen, loopen.

non volse eb' il carnesce gli ponesse mano adosso. Hy wilde niet toelaten dat hem den beul aanraken, of de handen aan hem slaan zoude.

dar' adosso ad uno. Iemand den rug aanvallen, aantallen, bespringen, dat is, tegen iemand zyn, handelen, iemand tegenstreven, tegenspreken.

costui mi da sempre adosso. Deze is altyd tegen my, tegenspreekt of wederstreeft my; is my geltadig vyand.

al Demonio gli entrò adosso. De duivel voer hem in't lijf.

i cani gli abbaiano adosso. De honden basen hem aan.

per mano adosso ad uno. De hand aan iemand slaan, iemand aantasten, aanvatten, aangrypen.

esser, star sempre adosso ad uno. Iemand gedurig op den hals leggen, of moeilijk vallen.

baver, portar, provar &c. qualche cosa adosso. Iets aan het lyf hebben, dragen, verzoeken, beproeven.

baver danari &c. adosso. Geld by zig hebben, dragen, met geld voorzien zyn.

non ho danari adosso. Ik hebbe geen geld by my, ik ben slegt met geld voorzien.

baver un gran peso adosso. Een groote last of zwaarigheid op den hals hebben, een groote last onderhevig of onderworpen zyn.

baver bei panni, un bel farsetto di velluto &c. adosso (in dosso.) Schoone kleederen, een fluweele rok aan hebben.

baver il diavolo adosso. Den duivel in 't lyf hebben, met de duivel bezeten zyn.

mi si arricciano i peli adosso. De haren staan my omhoog, of te berge.

impor qualche cosa adosso ad uno. Met. Iemand over iets betigten, beschuldigen, aanklagen.

porr, (metter) le mani, le unghie, gli occhi &c. adosso ad uno. De handen, pooten, oogen aan of op iemand slaan, dat is, iemand aanvatten, aangrypen, aanzien.

far, formar un processo, conto &c. adosso ad uno. Iemand een geding of pleitzaak aan den hals hangen, op het lyf dringen, persen of dwingen om rekenenschap te doen, rekenenschap van iemand eischen of vorderen.

metterfi qualche cosa adosso (indosso) Iets om ofaandoen, aanleggen.

con le armi indosso. Met de wapenen of harnas aangedaan, omhangen.

Da Dosso, Daddosso. Van den hals, van de schouders, van het lyf, enz.

trarsi, levarsi, gettarsi &c. qualche cosa &c. daddosso. Iets van den hals of schouders werpen, zig ergens van ontlasten, bevryden.

stracciar li panni da dosso ad uno. Iemand de kleederen met geweld van het lyf halen, ryten, scheuren.

gettarsi il ferraiuolo &c. da dosso. Den mantel afleggen, van de schouders werpen.

D O T E, Dota. Huwelijksgoed, bruidschat.

far la dote al marito. Den man het huwelijksgoed of bruidschat geven, bybrengen.

dar (recar) una cosa in (per) dote. Iets ten huwelijk of bruidschat geven.

ella fu maritata senza dote, supplemento la bellezza. Zy heeft hare schoonheid ten huwelijk of bruidschat mede gebragt: zy is getrouwd zonder bruidschat mede gebragt te hebben; want hare schoonheid heeft haar daar toe gebragt.

Dote, doti. Gaven, hoedanigheden van lighaam, gemoed of geluk.

doti naturali, soprannaturali. Natuurlijke, bovennaatuurlijke, ongemeene gaven.

Dotale. Van de bruidschat, tot de bruidschat behoorende.

patti dotali. Een huwelijkscontract of verbond, een verdrag of overeenkomst wegens het huwelijksgoed, den bruidschat.

Dotare. Een bruidschat of huwelijksgoed geven; ook met gaven verryken, vercierren.

dotar la figliuola. De dogter uithuwelijken, haar huwelijksgoed, of bruidschat geven, uithuwen.

dotar' una chiesa &c. di beni stabili. Een kerk, enz. met goederen of inkomsten verryken, begiftigen, goederen in een kerke stigen, beleggen.

Dotato. Uiteghuwelijkt, uitgehuwd; ook begiftigt, begaaft.

dotato di bellezza, grazia e virtù. Met schoonheid, genade en deugd begaaft, verrykt.

D O T T O. Geleerd, verstandig, schrandert, vol wetenschap, bequaam.

homini dotti. Geleerde, verstandige, schrandere mannen.

Dottissimo. Zeer geleerd, zeer verstandig, zeer schrandert.

[der.
Dot-

Dottamente. Geleerdelijk, schrandelijk, met wetenschap of kennis, verstandiglijk.

difcorrer, scrivere &c. dottamente. Verstandiglijk, met wetenschap of kennis ergens over redueeren, schrijven.

Dottore. Een leeraar, onderwyzer, leermeester; ook een Doctoor, een Arts of geneesmeester.

il grado di Dottore. De Doctoorplaatse, het ampt of waardigheid van een Doctoor.

Dottor di Teologia, Leggi, Medicina &c. Een Doctoor in de Godheid, in de Regten, in de artzeny of geneeskunde.

Dottor della necessità. Een Doctoor van de nooddruct, dat is, een ellendige, slegte Doctoor.

i Dottori della Chiesa. De Leeraars der Kerken, de Kerkenleeraars.

farfi Dottore, passar Dottore. Een Doctoor worden.

far del (il) Dottore, Dottoreggiare. Zig voor een Doctoor uitgeven, te geleerd willen zyn.

Nota. By de Nederduitfche zegt men tegen een medicijnmeester of geneesheer gemeenlijk Doctoor, maar zeer zelden tegen een Advocaat.

Dottorello, Dottoretto, Dottoruccio. Een slegte, ellendige, jammerlijke Doctoor, die weinig ervaren of bedreven is, slegte kennis of wetenschap heeft

Dottoreffa. Een geleerde, schrandere, verstandige vrouw; ook een Doctoorvrou of gemalin.

Dottorale. Van een Doctoor, of daar toe behoorende dignità, grado **Dottorale.** Een Doctoorplaatse, het ampt of waardigheid van een Doctoor.

Dottoralmente. Volgens de wyze of maniere der Doctoren, op zyn Doctoorfch.

Dottorare, Addottorare (uno) Iemand tot Doctoor maken, verheffen, (promoveeren.)

Dottorarfi, Addottorarfi. Tot Doctoor gemaakt of verheven worden, Doctoor worden.

Dottorando. Bequaam tot Doctoor gemaakt, verheven, of (gepromoveerd) te worden.

Dottorato. Doctoor gemaakt, verheven, (gepromoveerd.)

Dottorato. Doctoorplaatse, 't ampt of waardigheid van een Doctoor.

acquistar' il grado del Dottorato. Een Doctoor worden, zig tot Doctoor verheffen of (promoveeren) laten.

Dottrina. Geleerdheid, kennis, verstand, wetenschap; ook gevoelen.

baver sufficiente dottrina. Geleerd of verstandig genoeg zyn; genoegzame kennis of wetenschap hebben.

In dottrina di Cristo. De leere van Christus.

bellissime dottrine. Schoone lessen, of leerftukken.

portar nuove dottrine. Nieuwe leeren, nieuwe secten of ketteryen verzinnen, uitvinden, opbrengen.

Dottrinare &c. V. Addottrinare.

D O V E, Ove? Waar? ook werwaarts, waar na toe; ook daar, aldaar, in of op die plaats.

Adamo dove 'ove' sei? Adam waar zyt gy?

dove, (ove) verso dove, (per dove) andate? Waar gaat gy na toe? werwaarts strekt uw weg?

anderonmi in un paese dove non mi conosco à nessuno. Ik wil naar een land of gewest reizen, daar my niemand zal kennen.

andava senza saper dove. Hy giug, en wiste niet werwaarts.

ove è hora l'amore a me mostrato? ove &c. Waar is tegenwoordig de liefde, die gy my bewezen hebt? waar, enz.

staremo à vedere al luogo dove (ove) passano. Wy willen blyven staan ter plaatse daar zy moeten voorby gaan.

andate dove vi piace. Gaat, werwaarts het u belieft.

dove bastarebbe uno, vi sono sei à sette. Daar maar een genoeg was, zyn 'er van hun wel zes of zeven.

Dove, Ove. Daar dog, daar dog in tegendeel.

vai mi rubbate dove (ove) altri mi dona. Gy beroofd of besteelt my, daar my andere in tegendeel met giften en gaven beschenken, vereeren.

Dove. Daar, in plaats.

dove io credevo dar mi bel tempo mi convenne digiunare. In plaats dat ik myn genoeggeu meende te nemen, moefte ik vasten.

Dove, Ove. Indien, is het zake dat, byaldien, zoo.

dove vi pare così, sia. Zoo het u belieft, indien het u zoo behaagt, laat het zoo wezen.

dove (ove) mi facciate questa grazia. Indien gy my deze vriendschap doet, of bewyft, zoo gy my deze gunst of genegenheid laat genieten.

dove così andasse la faccenda. Byaldien deze zake zoo gebeurde, voorviel.

ove così non fusse. Indien het niet waar was, byaldien het anders bevonden wierd.

Dove, Ove. V. Dovunque.

era lecito ad ogni uno di andare dove (ove) gli piaceffe. Het was yder een toegelaten om te gaan werwaarts het hem beliefte.

Dove, Ove. Waar, alwaar, in, of op welke plaats.

venimmo poi al luogo dove (ove) eravamo. Wy quamen daar na ter plaatse daar zy waren.

i giardini, dove (ove) sono alberi, devono ben purgare de spini &c. De tuinen moeten ter plaatse, daar boomen staan, van doornen wel gezuiverd worden.

la tomba, dove era rinchiuso il cadavero. De doorkist, daar het lyk in lag.

egli si scagliò col grosso verso quella parte, dove (ove) il bisogno appariva maggiore. Hy begaf zig aauftonds met het geheele leger derwaarts, daar het de grootste nood vereifchte.

vivo in quelle fiamme ove (dove) io ardo. Ik leve in die vlammen, in dewelke ik dog brande.

Dove che, Ove che, Dovunque, Ovunque. Waar, of op wat plaats het ook zy.

dove (dovunque, ovunque,) anderete, sarete colti. Werwaarts gy ook gaat of vlieden zult (gaat waar heen gy wilt) gy zult dog gevangen of betrappt worden.

dove che nascono asparagi grossi, nascono in Italia. Indien 'er ergens dikke asperges wasschen of groeijen, zoo groeijen ze in Italic.

mi tira ovunque (dovunque) vuole. Hy sleept of trekt my waar heen hy wil.

iforestieri sono mal visti ovunque si trovano. De vreemde zyu niet wellekom of aangenaam, op wat plaatse zy ook komen.

Dove che sia, Dove si voglia. Waar, of op wat plaats het ook zy; ook ergens, op eenige plaats.

non potrebbe costui vivere dove che sia? Zoude deze niet ergens middelen om te leven vinden?

Dove, là dove. Maar, daar, in plaats dat, wanneer. *cercò su luogo là dove io possa honestamente vivere.* Ik zoek een plaats, dāar ik myn leven in eerbaarheid doorbrengen, of een eerlijk leven leiden of voeren kan.

tu perseguiti un' amico, là dove dovevisti aiutarlo. Gy vervolgt of onderdrukt een vriend, in plaats dat gy hem helpen of byspringen zoud, daar of wanneer gy hem behoorde te helpen of by te staan.

che importa questo, là dove io non ci perda. Wat is daar aan gelegen, als ik maar geen schade daar door kome te lijden, als ik maar daar by niet kome te verliezen.

Dove. Waar.

non sappiamo nè il dove nè il quando &c. Wy weten nog waar, nog waudeer, dat is, nog plaatse, uog tyd.

Dovunque, Ovunque. V. Dove che.

D O V E R E. Zullen, moeten (en heeft dit woord zeer aardige spreekwyzen.)

non devi far questo. Gy moet dat niet doen.

non si deve far così. Men moet (zal) zoo niet handelen, te werk gaan.

voi non dovevate dir questo. Gy had dat niet moeten zeggen, gy had dat behooren te zwygen.

i religiosi doverebbero esser divoti. De geestelijken behoorden aandagtig of godvreezend te zyn. *V. Volere.*

egli accennò a' ministri che dovevono andar seco. Hy gaf zyne dienaren een kenteecken, dat zy met hem gaan, of volgen zouden.

dovera considerare che &c. Hy hadde moeten denken dat, enz.

tu non devi conoscerlo. Gy moet hem zekerlijk niet kennen.

dovera esser' un valent' uomo colui. Hy moet voorzeker een deftig, uitstekend man geweest zyn.

che cosa dove mai esser questo? Wat moet dat dog voor een ding zyn?

egli mi vuol indurre a dover' far' una cosa, che &c. Hy wil my daar toe overreden, bepraten, dat ik iets doen zal, dat enz.

egli temette di non dovervi esser ben venuto. Hy was bezorgt, bevreesd, dat hy daar niet wellekom of aangenaam zoude zyn.

ascoltate quello che debbo dir' adesso. Luistert wat ik tegenwoordig zeggen zal.

devo farlo o no? Zal ik het doen of niet?

di questo fallo non debbo esser' incolpato io. Over deze misflag moet men my niet betigen, beschuldigen, deze misflag moet men my niet verwyten, te last leggen.

non vi deve esser' discaro &c. se jo &c. Het moet u niet mishagen, of onaangenaam zyn, als ik, enz.

che cosa vi ho fatto io, che io debba esserne così amaramente

ripreso? Wat heb ik u gedaan, waar in heb ik tegens u misdaan, dat ik daar over zoo zeer berispt en bestraft worde?

che ne dourà dire al padre mio? Wat zal myn vader hier van wel zeggen?

chi debba esser' il primo di noi altri a morire? Wie zoude van ons wel de eerste moeten sterven?

non posso credere che mai debba andar' in paradiso chi muore in cotai proposito. Ik kan my niet inbeelden, dat de geen, die in zulk een voornemen komt te overlijden, ooit in den hemel komen zal.

Dovere. Schuldig, verschuldigd, gehouden of verplicht zyn; ook behooren, betamen, toekomen. *egli mi deve mille scudi.* Hy is my duizend kroonen schuldig, hy moet my duizend kroonen geven, betalen.

l'ubidienza, che dobbiamo a' nostri superiori. De gehoorzaamheid, die wy aan onze overigheid verplicht of schuldig zyn te bewyzen.

a me si deve ogni biasimo ed a Dio solo la gloria. My behoort maar schande en spot, en God komt alleen de eere toe.

questo honore si deve a' vostri meriti. Deze eere betaamt, komt overeen met uwe verdiensten, komt uwe verdiensten toe, is eigen aan uwe verdiensten.

Dovère, doveri. Pligt, schuldige pligt.

far il suo dovere. Zyn pligt afleggen, doen wat men verplicht of schuldig is.

questo è il mio dovere. Dat is myn pligt of schuldige pligt.

egli è ben il dovere che &c. Het is wel regt en billijk, de pligt, of schuldige pligt vereischt het, dat enz. *pagard una parte del mio dovere.* Ik wil een deel van myn pligt afleggen, ik wil ten deele myn pligt nakomen, voldoen.

mancar' al suo dovere. Zyn pligt niet waarnemen, verzuimen, verwaarloozen.

più del dovere. Meer als regt of billijk.

render' far' gli ultimi doveri ad un morto. Een overledene de laatste eere of schuldige pligt bewijzen, zyn uitvaart of begraaffnisse vereeren, verzellen, bywoonen.

Dovuto. Behoorende, betamende, toekomende, schuldige. [dig.]

esser dovuto qualche cosa ad uno. Iemand iets toe behooren, toekomen.

questa cosa è dovuta a' meriti vostri. Dit komt met uwe verdiensten over een, het komt u toe, gy verdient het.

D O V E R O, da dovero, Daddovero. Ernstiglijk, ernstig, ernstiglijk, met of in ernst.

una cosa fatta da dovero. Iets dat in ernst geschied.

matto &c. daddovero. Een regte gek of narre, enz.

D O V I Z I A, Divizia. Rykdommen, groote middelen of goederen.

baver dovizia di qualche cosa. Iets in overvloed hebben, meenigte of overvloed van iets hebben.

il Corno di dovizia. Den hoorn van overvloed, de Amaltheische hoorn, gemeen by de Poëeten.

Dovizioso, Divizioso. Ryk, overvloedig. *V. Sopra.*
Doviziosoamente. Overvloediglijk, rykelijk, in overvloed.

DOVUNQUE &c. *V. Dove.*

DOVUTO &c. *V. Dovere* &c.

DOZZENA, Dozzina. Een dozyn.

mettersi in dozzena. Zig in alle dingen mengen, wikkelen, steken, zig met alle dingen bemoeijen. *V. Dozzinare.*

una dozzena (dozzina) di bottoni &c. Een dozyn knopen, enz.

vender qualche cosa à dozzena. Iets by dozynen verkoopen.

Dozzinale, Dozzinale. Dat by dozynen verkogt word, dat by dozynen te koop is; ook gering, slegt, gemeen. *V. Sopra.*

materie dozzenali. Geringe, slegte, gemeene, materie of stoffe.

Dozzinare, Addozzinare. Tot dozynen maken, vergrooten; ook by iemand in de kost gaan.

Dozzinante. Een kostganger, die zig by iemand in de kost bedongen heeft.

DRAONE &c. *V. Drago* &c.

DRAGANTE, Draganto. Een zekere gomme, zogenoemd.

DRAONE, Dracone, Drago. Een draak.

dragon volante. Een vliegende draak.

Dragonite, Draconite. Draaksteen. Zekere steen, die men in het hoofd van een Draak vind.

Dragonéa. Drakenkruid.

DRAONE. Een dragonder, een soldaat die te voet en te paard strydt.

una compagnia di dragoni. Een bende (compagnie) dragonders of soldaten, die te voet en te paard stryden.

DRAMMA. Een drachme, een gewigt van het zesde deel van een once.

le malatie vengono à libre e se ne vanno a dramme. De ziekten komen by ponden, en verdwynen by drachmaas.

DRAMMA. Een klein en kort schouwspel zoo genaamd.

drama musicale. Zulk een spel dat volgens de zangkunde gezongen word.

DRAPPELLO, Drappiere &c. *V. Abbasso.*

DRAPPO. Laken. stof.

drappo fino. Fyn laken of stof.

drappo di lana, seta &c. Wolle laken, zyde stof.

drappo d'oro. Een goud stuk, stoffe met goud doorwrogt.

drappo di Francia, Inghilterra, Olanda. Fransch, Engelsch, Hollandsch laken.

gestore di drappi. Een lakenmaker, lakendrapier.

mercante di drappi. Een lakenverkooper, een handelaar of koopman in laken of stoffen.

Drappo, drappi. Laken, stoffen; ook kleederen. *vestirsi di drappi grossi, neri, nuovi* &c. Grove, zwarte, nieuwe kleederen aandoen, aantrekken.

drappi monacali (di religione) Monnikskleederen, monnikskap.

drappi bianchi. Wit, gebleekt linnen of lynwaat.

drappo damortorio. Een doodkleeed.

Drappello. Een klein vaandel of vaandeltje; ook een vaandel, of bende voetvolk, een rot, troep of schare volks.

un drappello di cavalleria. Een vane of bende ruiters. *raccolti in un drappello.* In een rot, troep, hoop of schare byeen getrokken.

Drappetto. Fyn, dun laken of stof; ook zyde stof.

Drapperia. Een draperye, of plaatse daar men laken maakt of verkoopt.

Drappamenti, drappamenta. Allerhande laken of stof.

Drappiere. Een lakenbereider, lakendrapier, lakemaker; ook een lakenverkooper; een handelaar of koopman in laken en stoffen.

Drappeggiare Laken, dat is, kleederen malen, schilderen. *V. Panneggiare.*

DRIITTO, Dritto. Regt; ook regt, niet krom, gelijk; ook eerlijk, opregt, vroom, ongeveinst. *V. Ritto.*

occhio dritto. 't Regter oog.

man dritta, piè dritto &c. De regter hand, de regter voet, enz.

lasciar la (man) dritta ad uno. Iemand de regter hand geven, vergunnen, verleenen.

la strada dritta (la dritta strada) De regte weg of straat.

tener la dritta (strada) Den regten weg houden gaan, inslaan, volgen.

legno &c. *dritto.* Regt, gelijk hout.

tener (portar) la testa dritta & alta. Het hoofd regt om hoog dragen, houden.

caminar (andar) dritto. Regt uit, de regte weg heen, langs de regte weg gaan.

levarsi dritto. Opstaan, opryzen, zig opregten, overend gaan staan.

buomo dritto e leale. Een eerlijk, vroom, opregt man.

Dritto, dritti. De regte zyde; ook dat regt en billijk is, het regt, gerechtigheid; ook last, tol, [schattinge.]

il dritto del panno &c. De regte zyde van het laken, enz.

prender' una cosa pe'l suo dritto. Iets op de regte zyde aanvatten, dat is, wel overleggen, overweggen; ook regt aangrypen.

maneggiar' un cavallo in dritti e volte. Een paard regt, en in de ronde tuimelen, draaijen.

usurpar' il dritto (i dritti) altrui. Eens anders regt zig onregtvaardiglijk toeigenen, aanmatigen, gebruiken.

restituir' i dritti ed honoro pristini ad alcuno. Iemand zyn vorige gerechtigheden en eeren weder geven, in zyne vorige gerechtigheden en eeren herstellen, enz.

il dritto delle genti. Het regt der volkeren, het gemeene regt.

pagar' i dritti della doana &c. De lasten of tollen op het tolcomptoir brengen.

Dritto. Regt uit, de regte weg heen, langs de regte weg; ook opregtelijk, eerlijk, vroomelijk. *V. Dritto.*

[tura.] *star, caminar* &c. *dritto.* Regt overend staan, enz. regt uit of de regte weg gaan. *Met.* Opregtelyk, vroomelyk.

manderù

manderò di itto in casa vostra. Ik zal regt naar uw huis zenden of stieren.

Drittura, à Drittura, a Dirittura. V. Sopra.
andar, mander, venir' &c. a drittura. Regt uit gaan, zenden, komen, enz.

Drittamento. V. Sopra.
drittamento contrario. Regelregt strydig, tegenstrydig, strydende.

Drizzare, Dirizzare. Regt maken, regten, rigten, opregten.

drizzar' una cosa torta. Iet dat krom is weder regt maken, buigen.

drizzar' altari, colonne, epitaffi. Autaren, zuilen, grafchriften opregten, stigten, bouwen.

drizzar' un forte, una batteria. Een schans of bolwerk opwerpen. *V. Rizzare.*

drizzar' i canoni contro le mura. 't Geschut of kanon tegen de stads muuren planten, stellen.

drizzar' i passi, il vinggio, il corso, la strada verso qualche luogo. Zyn gang, zyn weg, of loop, het schip regt naar een plaats toe stieren, wenden, rigten, daar op aan-, of toecleggen. *V. Indrizzare &c.*

Drizzarsi. Zig opregten, regt overend gaan staan. *V. Rizzarsi &c.*

Drizzato. Opgeregt, opgeworpen.

Drizzamento. Opregringe, opwerpinge.

DROG A. Drooge waar of medicyne voor de Apothekers; ook Speceryen.

Drogeria, Drogeria. Een Drogistery, specerywinkl.

Drogista. Een Drogist, Kruidenier.

DROMEDARIO, Dromedario. Een Dromedaris, een soort van zeer snelle kemels.

DRUCCIO LARI &c. V. Sdruciolare &c.

DRODO. Een minnaar of liefhebber, een pol.

la serva aveva un drudo. De meid hadde eenen minnaar, eenen pol.

solo per piacer' a' suoi drudi. Maar tot gevalle van hare minnaars of liefhebbers, alleenlijk om hare minnaars of liefhebbers te behagen, te bekoren, of aan te lokken.

Druderia. Roffianery, hoerery.

DUBBIO, Dubio. Een twyffel, twyffeling, beraad.

Ook twyffelagtig. *V. Dubbiofo.*

aver un dubbio di (intorno, circa) qualche cosa. Een twyffel of zwarigheid over een zaak hebben; ergens aan twyffelen.

mi venne, rimase &c. un dubbio. Daar quam my een twyffeling over, ik bleef in twyffel.

esser (star) dimorar in dubbio. Twyffelen, in beraad of twyffel staan, blyven; ook twyffelagtig, ongewis, onzeker zyn.

questa cosa venne in dubbio. Hier aan wierd getwyffeld, dit wierd in twyffel getrokken.

mover, proporre, metter su qualche dubbio. Een twyffel, dat is, een strydige, twyffelagtige vrage voorstellen, voordragen.

metter una cosa in dubbio. Iets in twyffel stellen, trekken, ongewis, onzeker maken.

scoglier (solver) un dubbio. Een twyffel oplossen, wederleggen.

levar, cacciar' ogni dubbio ad alcuno. Iemand allen twyffel of zwarigheid benemen.

trarr' ad uno li dubbii di capo. Iemand de zorgen of zwarigheden uit het hoofd praten, wegnemen, dat is, met geweld tot iets brengen, overreden, bepraten, bewegen.

senza dubbio, senza alcun dubbio, non vi è dubbio. Zonder twyffel, zekerlijk, gewisselijk, voor zeker, voorwaar, daar is geen twyffel aan.

Dubbiofo, Dubiofo, Dubiofo, Dubio, Dubbio. Twyffelagtig, ongewis, onzeker.

cosa dubbiofo. Twyffelagtige, ongewisse, onzekere; ook gevaarlijke, wonderc, zeldzame dingen.

un parlar dubbiofo (dubbio) Een twyffelagtige, dubbelzinnige rede.

le cose stanno in termini dubbiofi. De zaken zyn nog twyffelagtig, ongewis, onzeker, daar aan word nog getwyffeld.

render' una cosa dubbiofa. Iets twyffelagtig, ongewis, onzeker maken, in twyffel stellen.

un buono dubiofo. Een beschroomd, bedugt, bevreesd, wantrouwend mensch.

Dubbiofamente. Twyffelagtig, zonder zekerheid, ongewisselijk, onzekerlijk, op een twyffelagtige maniere; ook dubbelzinnig, duisterlijk.

parlar &c. dubbiofamente. Twyffelagtig, dubbelzinnig praten, dubbelzinnige of duistere taal voeren.

Dubbiozza. Twyffelagtigheid, ongewisheid, onzekerheid.

Dubitare, Dubitare. Twyffelen, in beraad, of twyffel staan; ook vreezen, dugten, schroomen.

dubitar di qualche cosa. Aan iets twyffelen, wantrouwen, ergens over in beraad of twyffel staan.

io dubito forte in ciò. Ik twyffele zeer, ik twyffele hard daar aan.

io m'avevo dubitato. Ik twyffelde al, ik dogt het wel, het stond my te voor.

io dubito che non s'accorga. Ik vreeze of ben bang dat hy'er agter mag komen, het gewaar worden, bemerken.

non dubitare. Twyffeld maar niet, zyt niet bedugt of bevreesd.

non dubitar di far qualche cosa. Niet twyffelen, in geen beraad of twyffel staan om iets te doen.

Cristo non dubitò di morire per noi altri peccatori. Christus heeft niet geschroomd voor ons arme zondaren den dood te ondergaan, te lijden, of door te staan.

Dubiofole. V. Dubbiofo.

Dubitamento, e dubioanza, per dubbio. Twyffel, twyffeling.

Dubitante. Twyffelende, in beraad of twyffel staande, vreezende, schroomende.

Dubitamente. Twyffelagtig, ongewisselijk, zonder zekerheid, onzekerlijk.

Dubitato. Daar men aan twyffeld, ongewis, onzeker, twyffelagtig.

una materia molto dubitata. Een zeer twyffelagtige, strydige materie of stoffe.

Dubiofo &c. V. Dubbiofo &c.

DUC A. Een Hertog.
il gran Duca di Fiorenza (Toscana) De groot Hertog van Florence.
Duca di Ferrara &c. Hertog van Ferrare, enz.
Duchessa. Een Hertoginne.
gran Duchessa. Groot Hertoginne.
Ducde. Van, of tot een Hertog of Hertogdom behoorende. *V. Sopra.*
Ducato, Ducca. Een Hertogdom; ook het Hof, Paleis, verblyfsplaats of Residentie van een Hertog.
Ducça. *V. Ducato.*
Duchetto, Ducatuccio. Een arme, geringe, slegte, ellendige Hertog.
Duchino, Ducchetto. Een jonge Hertog.
DUCA TO. Een ducaat, een stuk gelds.
un ducato d'oro. Een goude ducaat, een ducaat van goud. *V. Ongaro.*
Ducatoine. Een ducaton.
DUCENTO, Dugento. Twee honderd.
DUCERE, V. Addurre, Condurre, Didurre, Indurre &c.
DUE, Duo, duoi. Twee.
due, (duoi) fratelli. Twee broeders.
due sorelle. Twee zusters.
alle due &c. Tegen twee uren, ontrent twee uren.
ogni due volte. Alle twee malen, beide reizen.
due parole, mele, noci &c. Twee, dat is, eenige woorden, appelen, nooten, enz.
a due, a due. Twee aan twee, met paren.
DUELLO. Oorlog, slag, of stryd tusschen twee, een tweestryd.
disfidar' uno a duello. Iemand ten stryde uitdagen, uireiffchen, noodigen.
entrar' in duello con uno. Met iemand in een gevegt treden, handgemeen worden.
far duello. Met iemand vegten, stryden, slaan, handgemeen zyn.
combatter, (battersi) in duello. V. Sopra.
Duellare. Vegten, stryden, enz.
Duellante. Een vegter, stryder, kamper.
DUGENTO &c. V. Ducento.
DUMILLA, due milla. Twee duizend.
DUNQUE, Adunque. Der of dieshalven, daarom, dan, weshalven.
venite dunque. Komt dan.
adunque (dunque) non dipende da voi questa cosa? Zoo is dan dit van u niet afhankelijk? zoo hangt dan deze zake van u niet af?
fare adunque per acquistar' il paradiso cid che sareste per accumular ricchezza. Doet dan om den hemel te verkrijgen, 't geen gy zoude doen om rykdommen te vergaderen.
dunque ho da perder' io quel danaro? Zoo moet ik dan dat geld missen, verliezen?
se quaggiu si gustano dolcezze simili che sarà dunque in paradiso? Indien men hier op der aarden zoodanige zoetigheden geniet, wat zal men dan in den hemel niet gewaar worden, geuieten, gevoelen?
DUOLO &c. V. Dolere.
DUOMO &c. V. Domo.

DUPPLICARE. Dubbelen, verdubbelen, eens zoo groot worden, of maken.
Duplicato. Gedubbeld, verdubbeid, eens zoo groot geworden, of gemaakt.
Duplicatamente. Op tweederhande wyzen, tweezins, op twee manieren, dubbel.
Duplicità. Dubbelinge, verdubbelinge.
duplicità di animo. Dubbelzinnigheid, geveinsdheid, valsheid van gemoed.
DURARE. Duuren, blyven staan.
la battaglia &c. durò fin' alla notte. De slag duurde toe in den nagt.
non durerà lungo tempo. Het zal niet lang duuren, aanhouden.
mentre ch' il mondo durerà. Zoo lang de wereld zal blyven staan, duuren.
queste calze non durano. Deze kouffen duuren niet lang, zyn onsterk.
questi frutti non durano. Deze vrugten blyven niet goed, vergaan, bederven.
Durare. Verdragen, standvastig blyven, verduuren, doorstaan, zig niet laten vervoeren, bewegen, verleiden.
durar' a' vezzi d' una femina. De lief koozeryen, de vleyeryen of streelingen van een vrouwmensch verdragen, doorstaan, zig daar door niet laten verleiden, vervoeren, bewegen.
io non ci potrei durare. Ik zoude het niet langer kunnen verdragen, doorstaan, dulden.
Durare. Lyden, verdragen, dulden, uit-, of doorstaan.
durar fatica, pena, disagi. Moeite en arbeid verdragen, uit-, of doorstaan, wel tegen den arbeid kunnen.
durar' il freddo, caldo, la fame &c. Koude, hitte, honger lyden, verdragen; ook verdragen of lyden kunnen, gewend of gewoon zyn.
durar la spesa. De onkosten kunnen dragen.
Durante. Duurende, gedurig.
durante la predicacoe &c. Gedurende de predicacie, den ganschen tyd van de predicacie.
durante la vita. Den tyd van het leven, gedurende het leven.
Durabile, Durevole, Durativo. Duurzaam, gedurig, dat duuren kan.
Durabilmente, Durevolmente. Geduriglijk, gestadiglijk.
Durabilità, Durevolezza. Duurzaamheid, gedurigheid, langdurigheid.
Duracino. Dat lang duuren of goed blyven kan, duurzaam.
frutto, frutti duracini. Duurzame vrugten, die lang duuren of goed blyven, niet vergaan, of bederven.
Durata. Gedurigheid, langdurigheid.
di durata. Van duur of langdurigheid.
di lunga, poca durata. Van lange of korte duur, of langdurigheid.
Durazione. V. Sopra.
DURENGO. Een stieren ledere bolpees. Een soort van geessel of zweep van een stiere huid gemaakt.
DURO. Hard, valt, hegt; ook sterk.

pan duro, carne dura. Hard brood, hard vleesch, dat hard om te verduwen is.

roste dure. Harde, zware, moeilijke dingen; ook ongemak, zwaarigheid, moeite en arbeid.

uova dure. Harde, hard gekookte eieren.

sulle dure pietre, sulla dura terra. Op de harde steenen, op de harde (bloote) aarde.

mori sopra una dura croce. Hy stierf op een hard kruis.

dura complessione. Een harde, dat is, sterke natuur.

Duro. Hard, streng, onbarmhartig, wreed, woest, [straf.

un buono duro e spietato. Een hard, streng, onbarmhartig, onmededoogend, wreed mensch, die niet te bewegen is.

un buono duro di costumi. Een hard, streng, straf, stuurfch mensch.

capo duro, testa dura, (duro di testa.) Een koppig, eigezinnig, kriegelijk, korzelig, hardnekkig, halfstarrig mensch; ook een onleerzaam, onbequaam om te leeren, dom, bot mensch.

un cuor duro. Een hard, versteend hart.

tenersi (star) duro. By zyn meening vast blyven staan, van zyn voornemen niet afwyken, van voornemen niet veranderen.

un cavallo duro di bocca. Een hardmondig paard, dat hard van mond of gebit is.

Duro. Hard. *Met.* Moeijelijk, zwaar, bezwaarlijk, ongemakkelijk.

dura questione. Een zware, moeilijke vrage.

una cosa dura da intendere. Een ding duister, moeilijk, zwaar om te verstaan.

questo mi par duro. Dat dunkt my zwaar te zyn, dat komt my moeilijk voor.

questo è pur il duro passo. Dat is wel een harde gang.

dura condizione. Een harde, zware, moeilijke staat.

dura legge. Een strenge, harde, straffe wet.

vita dura. Een ruw, hard, streng leven.

dura penitenza. Een harde, strenge, zware boete.

una dura ed aspra salita. Een harde, bezwaarlijke, moeilijke, ongemakkelijke trap.

questo cavallo ha un trotto duro. Dit paard heeft een harden, zwaren, moeilijken draf.

dura battaglia. Een hardnekkig, scherp gevegt.

Duro, duri. Moeite, zwaarigheid, ongemakken.

sopportai tanti duri. Ik hebbe zoo veel moeite en ongemakken uit of doorgestaan, geleden, verdragen.

Durissimo. Zeer hard, zwaar, moeilijk, streng, straf, scherp, enz.

Durotto, Durotto. Een weinig hard, wat hard, ruw, enz.

carne durotta. Vleesch dat een weinig hard, ongaar of raauw is.

Duramente, Durissimamente. Hardelijk, moeilijk, bezwaarlijk, ongemakkelijk; ook *Met.* Strenge, strafelijk, scherpelijk, bitterlijk, wreedelijk, enz.

riprender uno, proceder con uno &c. duramente. Iemand scherp berispen, bestraffen, over den hekel halen, strengelijk, strafelijk met iemand handelen.

batter uno &c. duramente. Iemand deerlijk afstoffen, afsmieren, harde stokslagen geven.

T O M. L.

apprendere duramente qualche cosa. Iets met groote moeite en arbeid leeren, bevatten, begrypen.

Durezza. Hardheid, ruwheid, strengheid, wreedheid, onmenselijkheid, onbarmhartigheid.

durezza del cuore &c. Hardheid, wreedheid, onbarmhartigheid, versteentheid des harten.

durezza della terra. Hardheid van aarde, land of grond.

D U R R I &c. V. D u c c e r e .

E.

E. En, ende.

qui si può veder e sentirlo. Hier kan men hem zien en hooren.

nell' amor sono e bene e contenti. In de liefde is smert en vreugde begrepen, te vinden.

io vi darò e libri e dinari. Ik zal u boeken en geld geven, verschaffen, bezorgen.

qui si discorre e della guerra, e della pace, e d'ogni materia di stato. Hier redeneerd men van oorlog, en vrede, en van allerhande staatszaken.

E. Word ook cierlijk en uitdrukkelijk gezet in de volgende en diergelijke spreekwyzem. *V. G.*

se voi non l'avete, e voi andate per esso. Als gy het niet hebt, zoo gaat 'erom.

come essi passavano, ed egli cominciava a ridere. Als zy voorby gingen, begon hy te lachen.

quando avranno fatto questo, ed io ti dirò il rimanente che a fare avranno. Als gy dat gedaan zult hebben, zal ik vorders zeggen wat gy doen zult.

egli si ammalò e gravemente. Hy wierd ziek, en dat zwaarlijk: hy viel in een ziekte, en dat in een zware ziekte.

tu ti dai buon tempo ed io mi sto penando. Gy neemt eenen gerusten, gemakkelijken dag, en ik moet lyden.

oime lasso! e quando fia quel giorno? Helaas! wanneer zal dog die dageens komen, verschynen?

Nota. Somwylen (voornamentlijk in *Prosa*) word *E* voor een *Vocalis* (om beter uitspraak) in *Es* of *Ed* verandert.

tu ed io. Gy en ik.

un buono savio et (ed) esperto. Een wys, en wel ervaren, bedreven, geoeffend man.

egli l'amava ed (e) alla lui. Hy beminde haar, en zy hem wederom.

Dog dit is geen vaste regel; want *E* kan ook blyven, zoo het misschien beter zoude kluiken.

E, Ei, in plaats van *Egli. V. Egli*

E' in plaats van *Ed i* of *E li.*

gli tolse la moglie e figliuoli. Hy heeft hem zyn vrouw en kinderen genomen: hy heeft hem van zyn vrouw en kinderen beroofd.

E B A N O, Ebbano. Ebbenhout.

Ebano arbore. Een Ebbenhoutboom.

E B B R I A C O, Ebro. V. Ubriaco &c.

E B O L L I R E. Op, of overzieden, overloopen, pruisen, opborrelen, gieten.

E B R I O, Ebraico &c. V. Hebreo, Hebraico &c.

C c c

E c -

E C C E D E R E. Van de weg afwyken, dwalen, treden; ook overgaan, overtreeden, overstappen. *ecceder' i termini.* Buiten de palen gaan, de palen overtreeden, boven de maat of regel doen, zig te buiten gaan. *ecceder' in qualche cosa.* Zig in een zake te buiten gaan, de palen, de maat of regel overtreeden. *Eccedente.* Overdadtig, onmatig, overtreedende, te zeer doende. *V. Eccessivo.* *spese, pompe &c. eccedenti le sue facultà.* Onkosten, pragt, enz. die zyne middelen te boven gaan, overtreffen, overdadige, onmatige, onnodige kosten. *Eccesso, Eccedenza.* Overdaad, overvloed. *eccesso ne gli habitii.* Een overdaad, al te groote pragt in kleederen. *far' eccessi.* Zig te buiten gaan, boven de maat of regel doen, overtreeden. *dar negli eccessi V. Sopra.* *questo è un eccesso di gentilezza, cortesia, di bontà &c.* Dat is een overvloedigheid, overvloed van beleefdheid, goedheid, mildheid. *un eccesso d'amore costrinse Cristo a morir per noi.* Een overgroote, onuitsprekelijke, onuitdrukkelijke liefde heeft Christus gepraamt om den dood voor ons te ondergaan, of te sterven. *Eccessivo.* Onmatig, overvloedig, overgroot, onuitsprekelijk, onuitdrukkelijk, enz. *eccessiva bontà &c.* Onmatige, overvloedige, ongemeene, groote goedheid. *Eccessivamente.* Onmatiglijk, overvloediglijk, bovenmaten, te veel. **E C C E L L E N T E.** Uitmuntende, uitnemende, overtreffende, treffelijk of overtreffelijk, uitnemende, deftig. *libri &c. eccellenti.* Uitmuntende, uitnemende, treffelijke, deftige boeken. *vino &c. eccellente.* Uitmuntende, uitnemende, treffelijke wyn. *formaggio &c. eccellente.* Een uitstekende, goede, smakelijke kaas. *un scrittore, pittore &c. eccellente.* Een uitstekend, uitnemend, voortreffelijk schryver, schilder, enz. *offer' eccellente in qualche cosa.* In een zaak uitmuntende, uitstekende, byzonder bequaam zyn. *Eccellentissimo.* Zeer uitstekende, uitmuntende, treffelijk, goed; ook de naam of tijtel van een vryheer; ook van een Advocaat, en genesmeester. *eccellentissimo Signore.* Zeer uitmuntende Heer. *Eccellentemente, Eccellentissimamente.* Voortreffelijk, deftiglijk, uitnemende of uitstekende wel. *Eccellenza.* Uitmuntendheid, deftigheid, voortreffelijkheid, uitstekendheid; ook de naam of tijtel van (Excellentie.) *haver eccellenza in qualche cosa.* In een zaak voortreffelijk, uitmuntend, uitstekend, beroemd of vermaard zyn. *vostre eccellenza.* Uw Genade, uw (Excellentie.) *acquistar' il titolo d'eccellenza.* De naam of tijtel van uw Genade of (Excellentie) erlangen, verkrygen. *dar dell' eccellenza ad uno.* Iemand den naam of tijtel

van Genade of Excellentie geven, Genade of Excellentie noemen, heeten. *in (per) eccellenza.* Voortreffelijk, uitstekende, uitmuntende, in alle voortreffelijkheid, uitmuntendheid, boven maten, zeer. *bello, buono &c. in eccellenza.* Boven maten, zeer schoon, goed, enz. *Eccellenziare (uno.)* Iemand de naam van Excellentie geven, Excellentie heeten, noemen. *Eccellenziarsi.* De naam of tijtel van Excellentie erlangen, verkrygen. **E C C E L S O.** Hoog, uitstekend, uitnemend, treffelijk, deftig, voornaam. *eccelse conditioni.* Hooge, uitnemende, treffelijke, schoone gaven. **E C C E S S O, Eccessivo &c. V. Eccedere &c.** **E C C E T T A R E, Eccettuare.** Uitnemen, uitdigen, uitzonderen, voorbehouden. *Eccettato, Eccettuato, Eccetto.* Uitgenomen, uitbedongen, uitgezondert, voorbehouden. *Eccetto.* Uisgenomen, uitgezondert, voorbehouden. *eccetto i cattivi.* De quaden uitgenomen, uitgezondert. **E C C E Z Z I O N E.** Uitminginge, uitzonderinge, voorbehoudinge, (exceptie.) *senz' alcuna eccezzione.* Zonder eenige (exceptie) of voorbehoudinge. **E C C I D I O.** Ondergang, verwoeftinge, vernielinge, uitroeiingje. *eccidio totale.* De geheele verwoeftinge, vernielinge. **E C C I T A R E.** Opwekken, wakker maken. *Mot.* Aanporren, aannoopen, aanmoedigen, aandryven, aanstooken. *eccitar' una tempesta, rivolta.* Een ouweder verwekken, veroorzaken. *la sua virtù ha eccitato l'invidia di molti.* Zyn deugd heeft zig by veelen nydig of hatelijk gemaakt, heeft den haat of nyd by veelen verwekt, veroorzaakt. *eccitar' uno alla virtù, alla divozione &c.* Iemand tot de deugd, aandagt, enz. opwekken, aannoopen, aanporren, aanmoedigen. *eccitar' divozione &c. in uno.* Aandagt in iemand verwekken, veroorzaken, iemand doen aandagtig worden. **Eccitante.** Opwekkende, aanporrende, aannoopende, aamoedigende, aandryvende, aanstookende. *la grazia eccitante.* De opwekkende, aannoopende, dat is, de eerste en inwendige genade Gods tot de boete of (penitentie.) **Eccitativo.** Dat een opwekkende, aannoopende kragt heeft; dat opwekken, aannoopen, aamoedigen kan. **Eccitatore-trice.** Een opwekker, aannooper, aanporrer, aamoediger, opwekker, aannooperster. **Eccitatorio.** Een wekker of orlogie om te wekken. **E C C L E S I A S T I C O.** Geestelijk, van of tot de kerke behoorende; ook Jesus Sirach. *persona ecclesiastica.* Een geestelijk persoon. *gli ecclesiastici.* De geestelijken, de geestelijkheid. **E C C O.** Zie daar, aanschouw, zie hier, kyk eens.

ecco il vostro fratello. Zie daar is , daar komt uw broeder.
ecco il bel soggetto, eccolo, guardatelo ben' in viso. Zie daar dien wakkeren, sluksen kaerl, kyk hem regt of ter degen aan.
ecco che viene. Zie daar komt hy.
Ecco, ed Ecco, quando Ecco &c. En zie daar, wanneer door, enz.
appena hebbe detto questo, ed ecco entrar nella camera tre spiriti. Naauwlijks hadde hy dat gesproken, en zie daartraden drie geesten binnen.
io me ne stavo in orazione, quando ecco, soprapiunse. Ik was bezig met bidden, en zie daar quam, enz.
eccolo, eccola &c. eccome. Zie daar is hy, zie hier is zy, zie daar heb gy, enz.
eccomi, (eccomi qui) Zie hier, kyk hier ben ik.
eccoti venire una strale di fuoco per aria. Zie daar quam een vierige pyl door de lugt vliegen.
ECHO. Eco. Wedergalm, wederklank.
Echeggiare. Wederklinken, wedergalmen.
Echeggiante. Wederklinkende, wedergalmende.
ECLIPSE, *Eclisse, Eclissi.* Een mangel, gebrek, dat is, Zonne of Maan-zwym, verduisteringe van Zon of Maan, Zon- of Maan-duister.
eclisse (eclisse) del Sole, della Luna. Zonne- of Maan-zwym, verduisteringe van Zon of Maan, Zon- of Maan-duister.
Eclissare, Eclissarsi. Verduisteren, verduistert worden; ook afgaan, afnemen, verminderen.
il Sole s'eclissò. De Zon wierd verduistert, verdonkert, vergong, verdween, leed eclipsis.
Eclittico, Eclittico, la (linea) eclittica. De Zonne-kring, daar de Zon door loopt.
ELOGA, *Egloga.* Een harders praatje, koutinge of t'zamenpraak.
ECONOMIA. Huishouginge, bestier of bewind van een huis of huizezin: huishoukunde.
per la poca loro economia diventaron proverissimi. Door haar slechte huishouginge wierden zy arm, vervielen zy tot armoed, verarmden zy.
far buona economia. De huishouginge wel voorstaan, wel bestieren, een goeden huishouder zyn.
ECONOMO. Een huishouder, een bestierder van een huizezin.
un buon economo. Een goeden, verstandigen huishouder, die zyn zaken te rade houd, wel in agt neemt, niet verwaarloost.
ECONOMICO. Huishouging, huishougingkundig: dat van huishouginge handeld of spreekt.
EDACE. Opetende, verteerende, verslindende, vernietigende.
tempo edace. De alles verslindende, vernietigende, verteerendetyd.
Edacità. Overgrooten honger, gulzigheid, onverzadelijke lust tot eeten.
EDIFICARE. Bouwen, opbouwen, stigten, stigtig of stigtelijk zyn ten goeden, dat is, tot het goede vermanen, opwekken, aanporren, aanmoedigen, noopen.
edificar uno col suo esempio. Iemand door zyn voorbeeld

stigten, stigtig of stigtelijk zyn, ten goeden opwekken, vermanen.
Edificato. Gebouwd, opgebouwd, gestigt, opgewekt, vermaand.
restar' edificato dalla vita, esempio &c. altrui. Door iemands stigtig leven en voorbeeld opgewekt, vermaand, gestigt worden.
Edificante, Edificativo, Edificatorio. Opbouwelijk, stigtig, stigtelijk.
parole &c. edificanti (edificative.) Stigtelijke, stigtige woorden.
Edificazione. Bouwinge, opbouwinge, stigtige, opwekkinge, vermaninge ten goeden.
esser di gran' edificazione. Zeer stigtig of stigtelijk zyn.
prender' edificazione. Gebouwd, gestigt, opgewekt, vermaand worden, een goed exempel of voorbeeld nemen, zig ergens aan spiegelen.
Edificio. Een gebouw, gestigt.
EDITTO. Een wet, gebod, bevel, keure, waar-schouwinge. Sprekende van een Vorst, Overheid, enz.
per editto publico, regio. Door een openbaar, koninglijk bevel, gebod, ordonnantie.
far publicar un editto. Een gemeen gebod, bevel, ordonnantie atkondigen, gemeen maken, openbaren, uitgeven.
EDIZIONE. Uitgevinge, gemeenmakinge, in 't ligtegevinge.
far l'edizione di qualche libro. Een boek uitgeven, in 't ligt geven.
EDUCARE. Opvoeden, opbrengen, optrekken, onderhouden.
Educazione. Opbrenginge, opvoedinge, optrekkinge, onderhouding.
per la buona, mala educazione. Wegens de goede of quade opvoedinge, optrekkinge.
EFFEMERIDE, gli Effemeridi. Een dagboek, dagregister. Daar men dagelijks het gebeurde in opschryft.
EFFEMINARE, Effeminarsi. Verwyfd, laf, laf hartig, kleinmoedig maken of worden, ook een wyfagtige, verwyfde aart of natuur aannemen.
le troppe delizie carnali effeminano ogni animo virile. De al te onmatige lusten des vleeschs doen alle mannelijke gemoederen verwyfd worden, verslaauwen.
Effeminato. Verwyfd, verstaagd, verbaast, verslagen, laf, lafhartig, kleinmoedig.
una pronuncia, voce effeminata. Een wyfagtige spraak of stemme.
modi effeminati. Laffe, lafhartige, verwyfde, wyfagtige manieren of zeden.
un'effeminato. Een teederling, die zeer teeder of tener is, die niet veel lyden of verdragen kan.
Effeminatamente. Verwyfdelijk, wyfagtig, lafhartiglyk.
Effeminatezza. Verwyfvinge, verwyfmakinge.
EFFETTO, Effettivo &c. V. Abasso.
EFFICERE. Werken, uitwerken, te wege brengen, beschikken, enz.
però per la continuata sua industria egli ha effettuato tanto.

santo. Dog heeft hy door zynen gestadigen arbeid zoo veel uitgewerkt, te weeg gebragt, uitgevoerd.

Efficiente. Uitwerkende, uitvoerende, te weeg brengende, veroorzakende.

causa efficiente. De uitwerkende oorzaak.

Efficienza. Uitwerkinge, uitvoeringe, te weeg brenginge, veroorzakinge. *V. Abbasso*.

Effetto. Uitwerkfel, uitwerkinge, kragt; ook het begin of aanvang van een zake; ook de vrugt, baat, voordeel, nut.

eco il vero effetto &c. Zie daar is de rechte kragt, uitwerkfel, enz.

senza effetto, con poco effetto. Zonder kragt, of uitwerkinge, met weinig vrugt of voordeel, vrugteloos.

promesse, parole senza effetto. Beloften, woorden van weinig vrugt of uitwerkinge; vrugteloos, ydele beloften of woorden.

far' effetto. Zyn kragt of uitwerkinge doen, gewinnen.

haver' effetto. Wel uitvallen, gelukken.

queste risoluzioni non hebbero effetto. Deze besluiten zyn quaalyk uitgevallen, mislukt, verydelt.

l'effetto seguirà (succederà) alle parole, alle speranze. Op de woorden zal de hoope, de uitwerkinge, het werk of (effect) volgen. De woorden, de hope zullen haren (effect) of einde bereiken.

mostrar' in effetto (negli effetti). Inderdaad zelve bewyzen, betoonen.

andar' ad effetto. Wel uitvallen, gelukken; ook zyn (effect) of uitwerkinge hebben.

venir' all' effetto. Aan het werk gaan, komen, het werk beginnen, ondernemen.

mandar (metter, recar) qualche cosa in (ad) effetto. Iets in het werk rigten, stellen, werkstellig maken.

dar' intiero effetto a qualche cosa. Iets ten vollen in het werk stellen, uitvoeren.

Effetto, effetti. Bare, gereede middelen, geld of goederen, voornamentlyk die elders ter plaatse gelegen zyn.

li miei effetti in Italia. Myne leggende middelen, of goederen die in Italic gelegen zyn.

il Rè fece arrestar (confiscar) tutti li loro effetti. De Koning heeft alle hare leggende goederen aangehouden, (geconfisqueert) verbeurt verklaard.

buoni effetti. Bare, gereede gelden.

Effetto. Een merk of kenteecken, een proefftuk.

eco un effetto della vostra industria, gentilezza. Zie daar, dat is een staaltje of kenteecken van uw vlyt of naarftigheid, van uwe beleefdheid, enz.

Effetto, a tal effetto, a questo effetto. Ten dezen einde, om dieswille, dienthalven, te dier oorzake.

a tal' effetto si fecero grosse levate per tutto. Ten dezen einde dede men overal sterk werven, volk ligten.

in effetto. Eindelijk, ten laastten, inderdaad zelve.

in effetto poi non era nulla. Maar naderhand was het nietmetal, eindelijk was het inderdaad niets.

egli è così in effetto. Het is inderdaad zoo geschapen, met de zaak zodanig gelegen, enz.

Effettivo. Werkende, uitwerkende, dat de kragt heeft om iets uit te werken.

causa effettiva, virtù &c. effettiva. Uitwerkende oorzaak, kragt, enz.

cinquanta mila buomini effetti. Reeds, op staande voer, tegenwoordig vyftig duizend mansen.

Effettivamente. Inderdaad zelve.

Effettuare. Uitrigten, uitwerken, uitvoeren.

Efficace. Kragtig, sterk, magtig.

rimedii, parole &c. efficaci. Kragtige, sterke middelen, woorden, enz.

grazia efficace. Kragtige, magtige, uitwerkende genade.

il più efficace ministro di quella corte. De magtigste, vermogendste Staatsbediende van het zelve hof.

Efficacissimo, fortissimo, potentissimo. Zeer kragtig, sterk, magtig.

Efficacemense, con efficacia. Kragtiglyk, kragtadiglyk, met kragt.

Efficacia. Kragt, vermogen, uitwerkfel, deugd, nadrukkelijkheid, nadruk.

efficacia delle parole. Kragt, klein of nadrukkelijkheid van woorden.

haver' efficacia. Kragt of vermogen hebben, doordringen.

E F F I G I E. Beeld, afbeeldfel, evenbeeld, schildery, nabootfinge.

la vera effigie. Het ware, opregte afbeeldfel, evenbeeld, beeld.

Effigiare. Afbeelden, schilderen, conterfeyten.

E F F I M E R O, (*Febbre effimera*). De dagelyksche koorts.

E F F O N D E R E, *Effundere*. Uitgieten, storten, plengen. *V. Profondere*.

Effusione. Uitgietinge, vergietinge, storting, plenginge.

effusione del sangue, seme &c. Vergietinge, storting van het bloed, maunelyk zaad, enz.

E G L I, *ei, e', e', e'*, *Pron. Person. masc.* Hy, in *Plur.* *Eglino*, zy, in de andere gevallen *Lui*, en in *Plur.* *Loro*.

egli non mi vuol credere. Hy wil my niet gelooven, hy wil my geen geloof geven, of vertrouwen.

bora guardate che huomo egli è. Nu ziet wat voor een mensch hy is.

s'io fossi ricco tom' è egli. Als ik ryk en bemiddeld was gelijk hy, als ik hem in rykdommen gelijk was.

egli stesso (medesimo). Hy zelf.

non si credeva ch' ei fosse deſſo. Men geloofde niet dat hy 't was.

s' il vivesse ancora. Als hy nog leefde, als hy nog in het leven was.

Egli. Het.

(*egli*) è *freddo* (*egli*) *fa gran caldo*. Het is koud, heet, zeer warm.

egli &c. era (habitava) anticamente in questo luogo un mercante. Voor dezen woode hier ter plaatse een koopman.

egli (e') non sono ancora quindici di che lo viddi. 't Is nog geen veertien dagen geleden, dat ik hem gezien hebbe.

Eglimo. *V. Egli*.

EGRIGIO. Voortreffelijk, deftig, uitstekende, uitmuntende, uitnemende, volkomen, volmaakt; ook heerlijk, kostelijk.

azzioni egregie. Heerlijke, deftige, roemrugtige daden.

buomo egregio. Een braaf, uitstekend, uitmuntend man.
Egriamente. Treffelijk, voortreffelijk, uitnemender, uitstekender wyze, uitmuntende, deftiglijk; ook heerlijk, dapperlijk, moediglijk, heldhaftiglijk.
portarsi, difendersi &c. egriamente. Zig edelmoe-diglijk, heldhaftiglijk, dapperlijk verweeren.

EGUALE &c. V. Uguale &c.

EH. Ebi. Ey; ook, hoort gy 't?

queste donne eb! Deze vrouwen, ey!

eb (ebi) Signore, sareste meglio di &c. Ey myn Heer, gy zoud beter doen, enz.

eb ribadito. O gy schelm, gy fielt, gy gnit of deugriet.
alla chiesla non potete andare, ma ben si alla taverna, eb?

Na de kerk kond gy niet gaan, maar wel in de kroeg, ey?

eb sentite, ascolta eb, odi eb. Ey, hoort eens hier, een woord, luistert, komt hier, hey!

ebi non ti vergogni tu? Ey, schaamt gy u niet?

vi ricordaveste del suo nome? Resp. s'io mi ricordo eb! Zoud gy u wel zyn naam erinneren kunnen? Antw. Of ik my dien mogelijk erinneren konde, dat is, is dat ook vragenswaardig?

eb eb? a questo modo eb, così si tratta eb? Zoo, op-zoo een manier, ey! gaat het zoo toe?

EI &c. V. Egli.

ELCA, Elice. Een steen-cyke.

Eliceto. Een steen cykewout, een boschaadje met steen-cykeboomen beplant.

ELFANTE, Elefanto. Een Olifant.

ELEGANTE. Mooy, fraay, schoon, proper, zinnig, net, cierlijk, beschaafd, bevallig, aangenaam, (voornamentlijk in woorden.)

parole frasi eleganti. Cierlijke, fraaije, schoone woorden en spreekwyzzen.

un parlare, un discorso elegante. Een cierlijke, nette, beschaafde, bevallige redeneringe.

un corpo elegante. Een schoon, welgemaakt lichaam.

Elegantemente. Mooy, schoon, netjes, fraaytjes, cierlijk, beschaafdelijk, bevalliglijk.

Eleganza. Schoonheid, fraayheid, bevalligheid, beschaafdheid, hupsheid.

Eleganza delle parole, delle membra. De cierlijkheid, netheid, beschaafdheid, deftigheid van woorden, leden, enz.

Elegantare. Net, cierlijk, fraay maken, versieren, opschikken, beschaven.

abgantar' il discorso con belle parole, e frasi &c. De reden of vertoog met schoone woorden, en spreekwyzzen versieren, opschikken.

ELIGGER. Uitkiezen, verkiezen, uitkippen, uitzoeken.

elegger' i migliori. De besten verkiezen, uitkippen, uitzoeken.

elegger' uno stato di vivere. Een staat van leven verkiezen.

elegger' uno Imperadore. Iemand tot Keizer verkiezen.

elegger, (eleggerfi) una per moglie, per singolar donna.

Een perfoon tot zyn vrouw, of liefste uitkiezen, uitzoeken.

elegger seco di far qualche cosa. Iets voornemen, vaststellen, besluiten om te doen.

Eligibile. Verkiezelijk, keurlijk, dat men kan, moet, of mag verkiezen.

Elitto. Verkoren, uitverkoren, uitgelezen, uitgekipt, uitgezogr.

esser eletto. Verkoren worden.

eletto per sorte, per voti. Door het lot, of stemmen verkoren worden.

robba eletta. Uitgeleze, uitgekipte, schoone waren.
gente &c. eletta. Uitverkore, uitgeleze volk.

Elesto. Een uitverkore, uitgeleze.

del numero de gli eletti. Iemand van de uitverkoren, van het getal der uitverkoren.

pochi sono gli eletti. Van de uitverkoren zyn weinige, het getal der uitverkoren is klein, gering.

Elettivo (regno.) Een ryk, wiens koning t'elkens gekozen word, dat geen erkoning heeft, of erkend.

Elettore-trice. Een verkiezer, uitkipper, verkiefter.

Elettore (Principe Elettore.) Een Keurvorst van het Roomsche Keizerryk.

il collegio (convento, confesso) degli Elettori. Het (collegie) byeenkomst, vergadering van de Keurvorsten, het Keurvorstelijk (collegie)

Elestorale. Keurvorstelijk.

dignità Elestorale. Keurvorstelijk ampt of waardigheid.

collegio Elestorale. Het Keurvorstelijk collegie, byeenkomst, vergadering van de Keurvorsten.

Elestorato. Keurvorstelijke plaats, ampt of waardig-

Elezzióne. Verkiezinge, keur, keure. [heid.]

elezzione del nuovo Imperadore. De verkiezinge van een nieuwe Keizer.

far lezione de' magistrati. Nieuwe heeren of overigheden verkiezen, benoemen, aanstellen.

far l'elezzione di armi nel duello. In een stryd of gevegt uit gelijke wapenen, eenskiezen, uitkippen, uitzoeken.

per via d'elezzione. Door de stemmen of keursteen.

baver l'elezzione libera. Den vryen wille of verkiezinge hebben.

per elezzione. Uit eige, vrye wille, niet genoodzaakt of gedwongen.

non per elezzione, ma per destino. Niet uit eige of vrye wille, maar door 't geschik of noodlot.

ELEGIA. Een treurdigt, treurzang, of treurgezang.

ELEMENTO. Element, hoofdstoffe.

esser nel suo proprio elemento. In zyn eigen element zyn, dat is, wel varen, alles naar wensch hebben, genieten.

Elementare, Elementale. Dat het element aangaat, van of tot het element behoorende.

Elementato. Uit de elementen gemaakt of t'zamen-gevoegd.

ELEMOSINA. V. Limosina. Een aalmoessenier, dien-

de zorg over de aalmoessen is aanbevolen, die de aalmoessen bezorgt of uitdeeld.

un gran elemosiniere. Een groot Aalmoessenier, dat is, die mild, milddadig of vrygevig is tegens de armen, die gaarne veel aalmoessen geeft.

ELITTO, *Elettore, Elezione &c. V. Eleggere.*

ELITTUARIO, *V. Lattouaro.*

Elevare &c. V. Levare.

Elevazione. Opheffing, verheffing; ook de hoogte, verhevenheid.

all' elevazione. By de opheffing.

elevazione del polo. De hoogte van de aspunt.

ELITROPIA, *Helitropia.* Een soort van edele gesteentens, groen van kleur; ook een zonne-

[bloem.

ELLA, *Zy, in plur, Elleno of Elle zy, in de andere gevallen Lei, en in plur. Loro.*

ella non mi crederà. Zy zal my geen geloof geven, zy zal my niet gelooven.

nissuna virtù è uguale alla carità, ella è Regina e forma di tutte le altre. Geen van alle deugden is de liefde Gods gelijk, zy is een Koningin en voorbeeld van alle andere deugden.

Ella, Neut. beteekend cierlijk het, in plaats van *la cosa, il fatto*, gelijk dan ook *La* op die wyze gebruikt word.

se c'ingravidissimo, come andrebbe ella? Maar, zoo wy bevrugt of zwanger wierden, hoe zoude het gaan?

ella va bene, (male) per noi. 't Gaat wel, of slegt voor ons.

ella va daddovero per la cosa va daddovero. 't Word ernst, het gaat ernst.

ella non anderà così. Het zal zoo niet gaan.

ELLEBRO, *Eleboro, Helleboro.* Nieskruid, een zuiverend kruid.

ELLERA, *Hellera.* Eppe, juffrouwmerk.

Nota. Dat gy niet vind in *Eb, El, Em, En, Er, Et &c.* zoekt in *Heb, Hel, Hem, Hen, Her, Het.* Om dat de Italiaen de letter *H* voor een vocalis in het begin van een woord dikwils uitlaten.

ELMO, *Elnetto.* Een helm of stormhoed.

ELOGIO, *Opfschrift, lof, prys, getuigenis van iemand,*

ELONGARE, *elungare, elungarsi.* Weg gaan, vorder gaan, vertrekken, hem vervremden, afwyken, verre gaan.

Elongato, elungato. Weg, of vorder gegaan, vertrokken, vervremd, verre afgelegen.

Elongamento, elungamento. Weggang, wegfschikkinge, vervremdinge, afwykinge.

EQUOQUENTE, *Wel of cierlijk sprekende, bevallig van taal.*

Eloquentemente. Zeer welsprekende, zeer cierlijk, zeer bevallig van taal.

Eloquenza. Welsprekendheid, cierlijkheid, bevalligheid van taal.

ELUDERE, *Bespotten, bedriegden, opligten, doeken, bedotten; ook iets verydelen, te niet doen, vernietigen.*

ELU. ELS. EMA. EMB. EME. EMF. EMI.
render' eluforio il negozio. Den handel verydelen, te niet doen, vernietigen.

ELSA. Een handvat van een degen.

EMANARE. Uitvloeyen, uitvlieten, uitzypen, uitkomen, uit ontstaan, spruiten.

emanò un decreto. Daar quam een bevel of gebod uit, daar wierd een bevel afgekondigt, gemeen gemaakt.

far' emanar' un decreto, un ordine. Een vonnis uitwerken, doen uitkomen, te weeg brengen, bezorgen.

quindi emanarono molti disgusti. Hier uit zyn veele oneenigheden gerezen, ontstaan, voortgekomen, gesproten.

Emanato. Uitgevloeyd, uitgevloten, uitgekomen, uit ontstaan, gesproten.

un decreto emanato dal Papa, da configlio (Sento.) Een bevel van den Paus, den Raad.

EMBLEMA. Een zinnebeeld.

Emblemático. Zinnebeeldsch.

Emblematizare. Zinnebeelden maken, zinnebeeldscher wyze voorstellen.

EMBRICE. Een ticchelsteen, een ticchel of tegel.

Embricare, Embriciare. Met ticchelsteenen dekken, voorzien.

EMBRIONE. Een onvolwasse vrugt in de baarmoeder.

EMENDARE, *Amendare.* Verbeteren, overzien, herstellen. *V. Correggere.*

emendar' un errore. Een fout overzien, verbeteren.

Emendarfs. Zig beteren, een andere maniere van leven aannemen, een beter leven leiden of voeren.

emendarfs di qualche vizio. Zig van een laster onthouden, een laster schuwen, vermyden, zig beteren.

Emendabile, Emendevole. Verbeterlijk, dat men verbeteren kan, herstelbaar.

Emenda, Ammenda. Verbeteringe, herstellinge; ook een geldboete, straffe.

Emendazione, Emendamento. Verbeteringe, beteringe.

EMERGERE. Uitkomen, voortkomen, ontstaan, spruiten, ryzen.

Emergente. Uitkomende, voortkomende, ontstaande, spuitende, ryzende.

Emergente, emergenti. Dat ergens uit spruit, ontstaat, voortkomt; ook een geval, voorval, staat.

nuovi emergenti. Nieuwe zaken of voorvallen.

Emergenza, emergenze. V. Sopra.

emergenze spinose, nuove. Nicuwe, zware, verwarde zaken of voorvallen.

EMFASI. Nadruk, nadrukkelijkheid, klemreden.

Emfático. Nadrukkelijk, kragtiglijk.

Emfaticamente. Nadrukkelijk, met een nadruk, nadrukkelijkheid.

Emfaticare. Nadrukkelijk maken, een klem of nadruk geven.

emfaticare alcune parole. Eenige woorden nadrukkelijk maken, klem of nadruk geven.

EMINENTE. Buiten uitstekende, vooruit staande, hoog, verheven. *Met.* Uitmuntende, uitstekende, voortreffelijk, deftig.

in un luogo eminente. Op een hooge, verheve plaats. *grado, dignità &c. eminente.* Een hoog, verheven ampt of waardigheid.

figgetto di qualità eminenti. Een persoon van hooge, verheve, voortreffelijke, uitstekende, uitmuntende gaven, met voortreffelijke gaven verciert, begaafd, vertrykt.

Eminentissimo. Zeer hoog, zeer verheven, voortreffelijk, uitstekend, uitmuntend, uitmuntendst.

Eminentemente. Uitmuntender, uitstekender wyze, voortreffelijk, in de allerhoogste trap, boven alle andere, enz.

Eminenza. Uitmuntendheid, verheventheid, hoogte, hoogheid, voortreffelijkheid, uitnemendheid. *eminenza del luogo, monticello &c.* Hoogte, hoogheid, verheventheid van een plaats, berg, enz.

Eminenza dell'osso &c. Uitstekinge, uitstaniinge van het been, enz.

Dio è buono &c. in eminenza, (eminente.) God is goed, of barmhartig in de allerhoogste trap of graad.

Eminenza. Hoogte, hoogheid, verheventheid, uitstekendheid boven alle andere.

vostre Eminenza. Uwe Eminentie, (is de tytel van een Kardinaal.)

sue Eminenze montarono in conclave. Hare Eminentien, dat is, de Kardinalen traden in het (Conclave) of de verkieszaal.

Eminenziare (uno.) Iemand Eminentie heeten of noemen, den tytel van Eminentie geven.

E M I S S I O N S. *Latinge, uitlatinge, openinge. emissione del sangue, del seme.* Ader of bloedstoringe, stortinge, vergietinge van het zaad.

E M O L O, *Emulo.* Yverig, jaloers, nydig, nyddragende, mis-of wangunstig.

le due emole potenze, Francia e Spagna. De twee nydige of strydige Mogentheden, namentlijk Frankryk en Spanje.

Emolo, Emulo. Een yveraer, dat is, een nydig, nyddragend, mis-of wangunstig mensch, benyder. *haber molti emoli.* Veele vyanden, benyders; ook medevryers hebben. *V. Rivale.*

abbatter gli emoli. Zyne vyanden of benyders ten onder brengen, overweldigen.

Emolare, Emulare. Nayverig zyn, benyden, nyd of haar toedragen, misgunnen, afgunstig, wangunstig zyn, navolgen.

emolar' uno per la fortuna, che ha. Nayverig of nydig zyn over iemands geluk, iemand zyn geluk of welvaren misgunnen, benyden. *V. Gelosia.*

emolar' uno (con uno.) Met iemand vryen, yveren; ook iemand ergens in navolgen, op het spoor volgen, pogen om hem in iets te overtreffen, tragten om hem te overwinnen.

Emolazione, Emulazione. Yver, nayver, benydinge, belginge, ongeneugte, haat, nyd, nydigheid, wan-of afgunst, misgunninge.

nacque emolazione tra loro. Onder hun ontstond een grooten haat of nyd, groote oneenigheid.

E M O L U M E N T O. Winst, voordeel, nut, baat, belang.

cavar (ricavar) emolumento da qualche cosa. Groote winst of voordeel ergens uit trekken, genieten.

E M P I A S T R O. Een pleister.

Empiastrare. Pleisteren, bepleisteren, een pleister opleggen; ook bestryken, besmeeren.

Empiastrato. Bepleisterd; ook bestreken, besmeerd.

Empiastricciare. V. Sopra.

E M P I R E &c. V. Empire.

E M P I O, *Impio.* Godloos, ongodvrugtig, boos, wreed, suood, schelmagtig.

buomo empio. Een ongodvrugtig, godloos mensch.

Empiamente. Goddelooselijk, ongodvrugtiglijk, wreedelijk, oumenschelijk.

Empietà, Impietà. Goddeloosheid, ongodvrugtigheid, boosheid.

E M P I R E, *Empiere.* Vervullen, opvullen, vol maken. *V. Adempire, Riempire.*

empir' un boccale di vino. Een kanne met wijn vullen.

empir la pancia. Den buik vullen, opproppen, verzadigen.

empir la borsa. Den buidel vullen, vol maken.

Empito, Empiuto. Gevuld, aangevuld.

Empimento. Vervullinge, opvullinge, volmakinge.

E M P I R I C O (Medico.) Een Arts of geneesmeester, door oefeninge of ervarentheid. Ook een Quakzalver.

E M P I T O &c. V. Impeto.

E M U L O &c. V. Emolo &c.

E N C O M I O, Lof, lofspraak, prijs, verheffinge.

Encomiare. Iemand loven, prijzen, verheffen, met lofspraken vereeren.

Encomiaste. Lofspreker, die iemands lof verkondigt, verbreid.

E N D I C O, *Endica.* Een zekere soort van verwe zoogenaamd.

E N D I V I A. Andivie, (een zeker kruid.)

E N E R G I A. Een nadruk, klem, kragt in woorden. *V. Emsafe.*

Energético, Energico. Kragtig, nadrukkelijk in woord- [den]

E N F I A R E. Opblazen, doen zwellen; ook zwellen, opzwellen, opgeblazen worden.

ensiar' il ballone. Een dans spelen, opblazen.

questa bevanda ensia il ventre. Deze drank blaast den buik op, doet den buik zwellen.

Enfiarsi. Zwellen, opzwellen, opgeblazen worden.

Enfiata. Opgeblazen, gezwollen, opgezwollen.

haber le gute, le gengive &c. ensiate. Opgeblaze wang, opgezwolle tandvlesch hebben.

ensiato d'orgoglio. Van hovaardy opgeblazen, hoogmoedig, trots.

Enfiatura, Enfiagione. Een gezwel, opblazinge, zwellinge.

E N I M M A, *Enigma.* Een raadsel, een duistere, onbegrypelijke reden. Een zinspreuk die moeylijk is te bevatten, daar men na raden moet.

Enimmatizzare. Een raadsel verzinnen, verdigten.

E N O L A. Alandswortel.

E N O R M E. Uitermate of geweldig groot, grof, zwaar.

peccato, caso enorme. Een zeer grove (grootte, gruwelijke) zware zonde, geval.

Enormemente. Onmatiglijk, geweldiglijk, grootelijks, buiten gemeen, uitermaten.

Enormità. Grootheid, grofheid, gruwelijkheid, zwaarte van de zonde, enz.

enormità del peccato &c. De grootheid, gruwelijkheid der zonde, enz.

commise tante enormità. Hy heeft zoo veele grove fouten, zware zonden begaan, bedreven.

ENTRARE. Het wezen, het geen dat wezentlijk is.

ente di ragione. Een gedagte, begrip.

Entità. Wezenheid.

Entitativo. Wezenagtig.

ENTRARE. Ingaan, intreden.

entrar' in qualche luogo. In een plaats gaan, treden.

entrar' in porto. In de haven loopen, zeilen.

entrar' in camera, nel bagno, in letto. In de kamer gaan, in 't bad klimmen, in 't bed gaau of treden.

V. S. entri. De Heer ga, trede (kome) na binnen.

entrar' al Papa, al Rè (all' audienza del Papa, del Rè.) Tot den Paus, den Koning (na binnen) gaan, treden.

entrar' in una religione. In een klooster gaan, een kloosterlijk leven aanvaarden.

entrar' in una compagnia. In een gezelschap treden, zig in een (compagnie) of gezelschap begeven, inlaten.

entrar nel partito, nella lega, negl' interessi, nella confidenza d'uno. Een verdeeling, een verbond met iemand treffen, maken, een belang, vertrouwen met iemand aangaan.

entrar' a parte di qualche duno. V. Sopra. Iemand ter zyde gaan, treden, met iemand aanspannen, zig vereenigen, of willen houden.

entrar' alla difesa di uno. Iemand beginnen te verdedigen, te beschutten, te beschermen, iemands verdediging onder handen nemen, een begin maken van iemand te beschermen.

entrar' in un medesimo sentimento. Van dezelve meening of gevoelen zyn, eens worden.

entrar' nei secreti di qualche Grande. Tot de geheimen van een groot Heer toegelaten, of dezelve deelagtig worden.

entrar' in duello. Met iemand handgemeen worden, den stryd beginnen, aanvangen.

entrar nel ballo, (a ballare) Ten rye of dans gaan, beginnen te dansen, den dans beginnen, aanvangen.

entrar in discorso, in parole. Met iemand in gesprek komen, (geraken,) met iemand beginnen te praten.

non entriamo in questi ragionamenti, (discorsi) Laat ons tot deze redekavelinge niet komen, laat ons hier van geen gewag maken, niet praten, laat ons deze reden niet ophalen, beginnen.

entrar' a parlare (discorrere) trattare qualche cosa. Ergens over beginnen te praten, te handelen, een zake beginnen te beweeren, te verhandelen.

entrar' a disputare &c. Een disputatie of zintwift met iemand beginnen, van, of over een zake met iemand beginnen te spreken, te redeneeren.

entrar' in qualche cosa. Zig in een zake mengen, steken, zig daar mede bemoeijen.

in questo non voglio entrar' io. Daar in menge of steke ik my niet, daar mede bemoeije ik my niet, ik wil niets daar mede te doen hebben.

entrar' full' honore di uno. Iemand aan zyn eere en faam beginnen te raken, zyn goeden naam te krenken, te lasteren, te schenden.

entrar' su qualche materia. Tot een materie of stoffe komen, daar van beginnen te praten, te handelen.

egli entrava su' volermi per moglie. Hy quam te praten dat hy my tot zyn vrouw begeerde.

entrar' adosso ad uno. Iemand op den hals komen, overvallen, bespringen.

entrar' in collera, in bestia, sulle furie. Gram, grimmig, haastig, toornig worden; woeden, dol of uitzinnig worden gelijk een beest.

entrar' in gelosia. Yverig, nydig, jaloers worden, beginnen te yveren, te benyden.

entrar su' gigante. Hoogmoedig, hoovaardig, opgeblazen, trots worden.

entrar' in concorrenza (competenza.) Met iemand naar iets dingen, staan, medevryen. *V. Rivale.*

entrar' in qualche cosa. Iets beginnen te bevatten, te verstaan, te begrijpen, verstand of kennis van iets beginnen te krijgen.

adesso mi si fate entrare. Nu maakt gy dat ik het versta bevaate, begrijpe, dat ik verstand of kennis daar af kryge.

questa cosa non mi entra. Dat ding wil in myn hoofd niet, dat is, staat my niet aan, behaagt my niet; ook ik kan het niet bevatten, begrypen.

la faccenda (cosa) mi entra. Dat ding staat my wel aan, dat behaagt my; ook dat kan ik bevatten, begrypen, verstaan.

gli è entrato nell' animo (nel capo, nella fantasia) di &c. Het is in den zin of gedagten gekomen van, enz.

vi entra del pepe, fior di noce moscata &c. Daar toe behoort, (komt) peper en foelie in.

di questo podere gli entrano mille scudi all' anno. Van dit erf of landgoed geniet hy jaarlijks duizend guldens rente, of brengt hem jaarlijk duizend guldens aan rente op.

entrar mediatore della pace. Een middelaar des vredes worden, twee strydige partyen vergelijken, verzoenen, vereenigen.

entrar' in servizio. In dienst gaan of treden, dienst nemen, zig in den dienst begeven.

entrar ne gli affari publici. Het bewind van de staatszaken aanvaarden, aannemen; de staatszaken beginnen te bestieren, te regeeren.

entrar mallevadore, intercessore &c. Een borg, een patroon of voorspraak worden, enz.

entrar Console &c. in una carica. Het Burgermeesters ampt aanvaarden, op zig nemen.

Entrante. Ingaande, in- of binnen tredende.

un giovane entrante. Een jongman die zig by yder een weet te gedragen, bemind te maken, yder een zyn gunst te winnen, enz.

Entrato. Ingegaan, ingetreden, ingekomen.

Entrata. Ingang, intredinge; ook rente, inkomste. *questa casa ha una bella entrata.* Dit huis heeft eenen schoonen ingang.

entrata occulta, (segreta) Een geheime, verborge ingang, openinge.

conceder, victar ad uno lentrata, qualche luogo, persona &c. Iemand den ingang, een plaats, persoon toestaan, vergunnen, verbieden, iemand toelaten na binnen te gaan.

alla prima mia entrata in questa stanza. Als ik voor de eerste reize in deze kamer trad.

far lentrata publica. Zyn openbare intrede doen, houden.

lentrata della predica, comedia &c. De inleidinge, den aanvang van de predikatie, blyspel, enz.

entrata del (ballo) balletto &c. Ingang, dat is, den aanvang van een ry of dans.

Entrata, entrate. Inkomste, renten.

haber molte entrate. Veele renten of inkomsten hebben.

Entro, di Entro, d'Entro, Dentro. Prep. & Av. In, binnen, van binnen, inwaarts, binnen in.

giacque questa notte entro (dentro, il mio letto. Hy heeft deze nacht in myn bedde gelegen.

dentro le (alle) mura. Binnen of tussen de muuren.

dentro (entro) ad una botte. Binnen in het vat.

più dentro terra. Beter landwaarts in, meer binnen 's lands, dieper in het land.

quedi dentro (d'entro.) Die van binnen.

la parte (di) dentro. Het binnenste deel, binnen in, van binnen, inwaarts.

ferar la porta di dentro (a dentro.) De deur van binnen toedoen. toefluiten.

gli occhi erano cavati in dentro. De oogen waren ingevallen, lagen diep in het hoofd.

a dentro, addentro. Van binnen, inwaarts.

passai tanto addentro in quel burrido bosco, che venni in una &c. Ik begaf my zoo diep in dat yffeljk bosch, tot dat ik ten laafsten quam, enz.

più a dentro. Beter na binnen, of inwaarts.

qui dentro (quà dentro.) Hier in, hier binnen.

ioi dentro, là dentro, là entro. Daar binnen.

di quà dentro, di là dentro. Hier uit, van hier uit.

come potè io usciv di quà dentro? Hoe zal ik hier uit geraken of konnen komen?

entrar dentro. In of binnentreden, gaan.

metter, chiuder &c. dentro. In, of binnen doen, opsluiten.

dar dentro in qualche cosa. In een zake onvoorzigtig, blindelings voortgaan.

entro (dentro) in una oscurissima grotta. In een duistere spelouk.

entro (dentro) nel cuore. Inwendiglijk, binnen in, van binnen, in 't hart.

per entro i giardini e' fiori. Onder de tuinen en bloemen.

portommi una scatolina entrovi tre anella. Hy bragt my een klein doosje met drie ringen (daar drie ringen in waren.)

addentrarsi (indentrarsi) in una cosa. Zig in een zake

T O M. I.

te zeer inwikkelen, mengen, verwarren.

EPICURO. Een zoo genoemde wysgeer of gulzige Filosoof, die de ziel der menschen voor sterffelijk hield.

Epicureggiars. Een (Epicurisch) of gulzig leven voeren, dat is, gulzig eteen en drinken, onmatig vreten en zuipen, zwelgen, van zyu buik een God maken.

EPIFANIA. Den dag van de Driekoningen.

EPILESSIA. De vallende ziekte.

EPILOGO. Slotreden, sluitreden, beslot, slot, of einde van een boek of reden.

Epilogare. Sluiten, een slot of einde maken; ook een kort begrip maken, in weinig woorden vervatten, met weinig woorden uirdrukken.

in lui sono epilogate tutte le belle qualità. In hem zyn alle goede gaven te vinden, begrepen; of hy is een kort begrip van alle goede gaven.

EPISCOPALE. Bisschoplijk, van of tot een Bisschop behoorende.

dignità Episcopale. Een Bisschoplijk ampt of waardigheid.

EPISTOLA. Een brief, een zendbrief een (missive.) *l'epistole di San Paolo.* De Zendbrief van de H. Apostel Paulus.

EPITALAMIO. Een bruiloftsdigt of lied.

EPITAFIO. Een grafchrift, een opschrift van een graf.

EPITETO. Een bynaam, bywoord.

bei. galanti epitesi. Aardige, schoone bywoorden.

EQUATORE. Den middellyn, den evenaar.

EQUESTRE. Van, of tot een ridder behoorende, ridderlijk.

ordine equestro. De ridderorde, ridderschap.

EQUIDISTANTE. Even wyd van een ander staande, leggende.

Equidistanza. Gelijke tusschenwydte, of afgelegenheid.

EQUILIBRO. Evenwigtigheid, als de weegschaal aan gene zyde overhangt.

EQUINOZZIO. Nagtevening, als nacht en dag even lang is.

Equinoziale (linea.) Den evenaar, de nacht en dag eveneide streep.

EQUIPAGGIO. Bereidinge of toerusting; ook huisraad, have.

equipaggio grande e superbo. Een heerlijke, kostelijke uitrustinge.

EQUIPOLLENTE. Even gelijk, even groot, even magtig, even veel vermogende.

Equipollenza. Gelijkheid van magt, even groot vermogen.

EQUITA. Billijkheid, regtvaardigheid, opregtigheid, enz.

per equità. Volgens alle regt en billijkheid.

EQUIVALENTE. Even veel waardig zyn, gelden.

Equivalentente. Even waardig, van een waarde; ook de gelijke prys of waarde van een zake.

render &c. l'equivalente. Gelijk met gelijk vergelden, met gelijke munte betalen.

D d d

EQUI-

EQUIVOCO. Dat twee dingen berekend, dubbelzinnig; ook een misflag, feil, vergrypinge in het schryven; ook een verschil, strydigheid.
una parola, un parlare equivoco. Een twyffelagtig, dubbelzinnig woord, een duistere, dubbelzinnige reden.
un equivoco di penna, di stampa. Een feil of misflag in het schryven, een drukfout.
per equivoco. Door misflag, vergrypinge, onwetenschap, misverstand.
far' un equivoco. Zig misgrypen, een feil of misflag begaan in het schryven, spreken, enz.
accorgersi dell' equivoco. De fout waarnemen, daar op letten, verbeteren.
Equivocamente. Twyffelagtig, dubbelzinnig, duisterlijk, dubbelzinniger wyze.
Equivocare. Met dubbel verstand spreken; ook een fout of misflag begaan, zig misgrypen in het schryven, spreken. *V. Bisticcio.*
Equivocazione. Twyffelagtigheid, dubbelzinnigheid, duisterheid, misgrypinge, feil of misflag in het schryven.
ERARIO. Lands of stadsgeld of schatkist, schatkas, schatkamer, openbare schatkamer van een land of stad.
Erario è esauisto. De geld of schatkist is ledig, uitgeput.
EREGGERE. *Ergere.* Opregten, bouwen, stigten. *ergerger' un nuovo Regno, Vescovato, Reggimento.* Een nieuw Koningryk, Bisdom, Regiment opregten, stigten; den grond tot een nieuw Koningryk leggen.
erger statue Beelden opregten, over end zetten, stellen. *ergerfi in piedi.* Zig regt op de voeten zetten, regt over end gaan staan.
Erretto, Erto &c. V. Abbasso.
EREMO. Een woestyne, wildernisse, zeereenzaame plaats.
Eremo di Camaldoli. De kluis (het Heremyte klooster) van Camaldoli (in Toskanen.)
Eremita, Romita, Romito. Een heremyt, kluizenaar. *un santo eremita.* Een heilige heremyt of kluizenaar.
eremita Camaldolese. Een heremyt of kluizenaar van Camaldoli.
Eremitano, Romitano, un frate Eremitano. Een Augustyner monnik, of kluizenaar (van de orde van den H. Augustinas.)
Eremitaggio, Romitaggio. Een kluis, eenzame plaats, enz.
Eremitorio, Romitorio. V. Sopra.
Eremitico. Van, of tot een heremyt of kluizenaar behoorende: heremytisch, eenzaam. *V. Ermo, Romito.*
menar vita eremitica. Een eenzaam, kluizenaars leven leiden of voeren.
ERGASTOLO, ergastoli. Het tughuis, de plaats of gevangenis, alwaar men de geboeide slaven deed werken: Een werkhuis, rasphuis, spinhuis.
condannar' uno a gli ergastoli. Iemand tot het tughuis verdoemen, verwyzen.
ERGERE. Opregten, overend zetten, stellen. *V. Ereggere.*

Erretto. Opgeregt; ook regt, regel- of lynregt.
flar eretto. Regt, opgeregt, overend of op zyn beenen staan.
Errezione. Opregtinge, regt overend zettinge, stigtinge, bouwinge.
errezione de' nuovi Vescovati, Reami, Reggimenti &c. Opregtinge, stigtinge van nieuwe Bisdommen, Koningryken, Regimenten.
ERMELLINO. V. Armellino.
ERMO. Woest, wild, eenzaam.
luoghi solinghi ed ermi. Wilde, woeste, eenzame plaatsen.
ERPICE. Een egge.
Erpicare. Eggen, de kluiten of klompen van geploegd land breken.
ERRARE. Dwalen, doolen, zig vergrypen, misflag hebben; ook zondigen, een misdaad of misflag begaan.
io ho errato, lo confesso. Ik heb gezondigt, ik heb een misflag begaan, ik bekenne het.
s'io non erro. Indien ik geen misflag hebbe.
errar la strada, la porta &c. Den weg, de deur, enz. missen, voorby gaan, misgaan, misloopen.
errar può. chi erra i fogli, anco i consigli. V. Foglio.
andar errando. Zwerfen, dwalen, doolen.
Errante. Dwalende, zweruede, doolende.
un cavallier errante. Een dwalende, doolende, omzweruende ridder.
all' huomo errante su data la legge. Aan de dwalende of doolende mensch wierd de wet gegeven, voorgescreuen.
stelle erranti. Een dwaalsterre, (planeet.)
spirito vagabondo ed errante. Een dwalende, wankelbare, onstaudvastige, veranderlyke, wispelturige geest.
Erróneo. Dwalende, boos, quaad, verkeerd, bedorven, enz.
coscienza erronea. Een dwalend, boos, quaad, bedorve gewisse.
parere erroneo. Een dwalend, onzeker, valsch, twyffelagtig gevoelen.
Erráta, errate, errata. Plur. Drukfouten, feilen of mislagen in het drukken.
leuar, (corregger) le errate. De drukkouten, mislagen of feilen verbeteren.
Erróre. Dwalinge, doolinge, vergrypinge, feil, misflag, zonde, misdaad; ook valsche leeringe.
far (commetter) un' errore. Een feil of misflag begaan, zig vergrypen; ook een zonde begaan, bedryven.
riconoscer, corregger, (emendar) un' errore. Een feil of misflag erkennen, verbeteren.
commise un poco d' errore. Hy heeft een kleine feil of misflag begaan, hy heeft iets gestigt, uitgevoerd.
auvedersi (far penitenza) del suo errore. Zyne zonde beklagen, beweuen, berouw over zyne zonden hebben.
casçar (cader) in errore. Tot een misflag komen, vervallen.
esser' in errore. In een dwalinge of onwetenschap steken, zyn.

error di Grammatica. Een fout tegens de letterkonst. *far un' error in Grammatica.* Een fout tegens de letterkonst begaan. *Met.* Een grove feil in staats- of andere gewigtige zaken goedkeuren, besluiten. *un error di stampa, di penna.* Een feil, misflag of vlak in het drukken, schryven, enz. Een schryf- of drukfout.

error di (ne') conti. Een feil of misflag in het rekenen, een misstellinge, mistrekeninge.

far un' error di penna, di conto &c. Een feil of misflag in het schryven, rekenen begaan, mischryven, mistellen, misrekenen.

prender' errore. Zig vergrypen, misflag hebben.

sparger' errori. Valsche, nieuwe leeren uitstrooijen, verspreiden, verkondigen.

errori giovanili. Kindsche zonden, mislagen of overtredingen in de kindsheid begaan, bedreven. *questo sù un' error grande.* Dat is een groot misflag geweest.

Erroruccio, Erroruzzo. Een geringe, kleine fout of misflag.

E R T O. Hoog, verheven.

un luogo erto. Een hooge, verheve plaats.

non sia troppo erto, nè troppo colcato. Het moet nog te hoog, nog te laag omgekromt of gebogen zyn.

E R T A. Een ruwe, steile, moeijelyke weg tot een berg, een hooge, verheve plaats, bergstrate, enz.

grader l'erta. Zigna de bergstraat wenden of keeren; ook een hoogte innemen, bezetten, vermeesteren.

star' all'erta. Op een hooger, verhevener plaats staan. *Met.* Het voordeel hebben, bezitten; ook op zyn schans agt geven, de zelve bewaren, beschutten, beschermen.

Ertezza. Hoogte, verhevendheid.

E R U C A. Een rupsc, een grasworm. Een gekorve dier.

E R U D I R E. Iemand iets leeren, lecraren, ergens in onderwyzen, onderregten.

Erudito. Onderwezen, onderregt, geleerd.

Eruditamente. Geleerdelyk.

Erudizione. Geleerdheid, wetenschap, bequaamheid. *uomo di grand' erudizione.* Een zeer geleerd, verstandig, bequaam, wys mensch.

E R V O. Een soort van wikken, erteu, of erweten.

E R U T A R E. Braken, overgeven, spuwen.

E S A L A R E. &c. *V. Essalare &c.*

Nota. Dat gy niet vind in *Esa, Ese, Esi, Eso, Esu*; zoekt in *Essa, Esse, Essi, Esso, Essu*, en zoo in tegendeel; om dat beide goed is, als *Esame, Esempio, Eseguire, Esercizio &c.* en *Essame, Essempio, Esseguire, Essercizio*.

E S C A. Aas, lokaas, om visschen en vogelen te vangen; ook tonder, vuurdoek, de stoffe tot, of het voedsel van het vuur.

por l'esca. Aas, lokaas leggen.

por l'hamo nell' esca. Den angel in het aas steken, verbergen.

mangiar l'esca, e cacar su'l hamo. Het aas inslokken, en op den angel schyten, dat is, het geld, giften of gaven aannemen, en zig dog niet misleiden of bedriegen laten.

tirar' uno all' esca. Iemand door het lokken vangen, door goede woorden misleiden, bedriegen.

il fuoco s' apprese all' esca. Het vuur begon te branden of te glimmen aan het tonder of tindel.

E S C A T U, *Escato.* De plaats daar het aas of lokaas gelegd word.

E S C A N D E S C E N Z A. Ontstekinge, gloeiende hitte, gram(schap die ras komt en gaat, hevigheid.

E S C L A M A R E. Uitroepen, uitschreeuwen, luid roepen, (voornamentlijk van toorn of gram(schap.)

isuddisi esclamano. De onderdanen roepen of schreeuwen (ten hemel,) beklagen zig zeer.

cominciò ad esclamare. Hy begon van toorn of gram(schap te roepen, te schreeuwen, te woeden, te razen, hy wierd zeer grimmig, haastig of toornig.

Esclamazione, Esclamazioni. Een geroep, geschreeuw, uitschreeuwinge, luidroepinge.

l' esclamazione del popolo. Het geroep, geschreeuw, gekerm van het volk.

E S C L U D E R E. Uit of buiten sluiten, niet verkiezen, niet dulden, niet verdragen of aannemen willen.

escluder' ogni rimedio' el suo aiuto. Alle hulpmiddelen verwerpen, veragten, versmaden.

vogliono escludere gli Hollandesi (dalla lega &c.) Zy willen de Hollanders buiten het verbond of (Alliantie) sluiten, niet toelaten, aannemen, enz.

Escluso. Uit- of buiten gesloten; ook uitgezondert, uitgenomen, enz.

Francia resta esclusa (dalla lega, dall' elezzione) Vrankryk blyft (buiten het verbond of alliantie, buiten de verkiezinge enz.) gesloten.

nissuno vi è escluso. Niemand word uitgezondert, uitgenomen, buiten gesloten.

Esclusivo. Uit- of buitensluitende, uitzonderende, uitnemende.

voto esclusivo Buitensluitende, verwerpende stemme.

Esclusiva. Uitsluitinge.

dar l' esclusiva ad uno. Iemand buiten sluiten, niet verkiezen, zyn stemme niet geven.

Esclusivamente. Uitsluitender wyze.

Esclusione. Uitsluitinge, buitensluitinge, uitzonderinge, uitneminge.

fecero la lega con esclusione di Francia. Zy hebben het verbond of (alliantie) getekend, gesloten, met uitsluitinge van Vrankryk.

E S C O G I T A R E. Bedenken, uitvinden, verzinnen, verciereu.

Escogitabile. Bedenkelyk, verziunelyk, dat men verziinnen of uitvinden kan.

E S C O M M U N I C A &c. *V. Scommunica &c.*

Nota. Dat gy niet vind in *Esb, Esc, Esd, Esf, Essg, &c.* zoekt in *Sb, Sc, Sd, Sf, Sg &c.* Als *Escusare, Espedire &c.* zoekt *Scusare, Spedire &c.* ook in *Is,* als *Ispeidire, Isquisito,* in plaats van *Espeidire, Esquisito &c.*

E S C R E M E N T O. Uitwerpsel, allerley vuiligheid, of onreinigheit, die 't lichaam natuurlyk uit-

Escrementale, Escrementizio. Drekagtig, dat den aart van zoodanigen drek of vuiligheit heeft.

ESCRIBESCRIBER. Uitwassen, nitgroeyen.
Escrescenza. Uitwassing, een gewas dat uit de huid groeit of walt, gelijk wratten, enz.
ESPEDIENTE, espediente. Een heilzaam, voordeelig, nut of dienstig middel.
farebbe più espediente. Het was heilzamer, voordeelijker, nutter of dienstiger.
un grand' espediente. Een zeer heilzaam, nut of dienstig middel.
consultar gli espedienti. Goede, heilzame, nutte of dienstige middelen bedenken, uitvinden, op goede en heilzame middelen bedagt zyn.
ESPEDIRE &c. V. Spedire &c.
ESPERIENZA, Sperienza. Ervarentheid, ondervindinge, proeve, beproevinge, bevindinge.
per lunga, anzi cotidiana esperienza. Door langdurige, dagelijksche ondervindinge, ervarentheid.
far' esperienza. Iets verzoeken, bezoeken, beproeven, ondernemen.
uomo di grand' esperienza. Een man van groote ervarentheid, ondervindinge, die veel bezogt, beproefd, of ondervonden heeft.
soggetto di lunga accreditata, tutta esperienza. Iemand van een lange, wel erfare, bedreve, geoeffende ervarentheid of ondervindinge.
baver esperienza de gli affari. In zaken goede kennis of ervarentheid hebben, daar in bedreven of geoeffent zyn.
Esperimento. Ondervindinge, ervarentheid, beproevinge, proeve, bevindinge.
Esperimentale, Sperimentale. Dat in ondervindinge, beproevinge, ervarentheid bestaat.
la Sapienza ovvero Teologia mistica è una cognizione sperimentale di Dio. De wysheid of verborge Godsgeleerdheid is een kennis of wetenschap van God en goddelijke dingen, die in de uiterlijke beproevinge en ervarentheid bestaat.
Esperimentare, Sperimentare. Ondervinden, ervaren; ook verzoeken, beproeven, een proef nemen, bezoeken; ook lijden, verdragen, uit- of doorstaan.
esperimentar' una cosa. Iets bezoeken, beproeven ondernemen.
esperimentar di gran disagio. Groot ongemak lyden, verdragen, uit- of doorstaan.
Esperimentato, Sperimentato. Wat ervaren, bedreven, geoeffent.
esperimentato ne gli affari. In zaken wel ervaren, bedreven, geoeffent zyn.
baver esperimento di molte e varie cose. Veele en verscheide diingen ondervonden, beproefd hebben.
Esperito. Ervaren, bedreven, geoeffent, beproefd, onderzocht, ondervonden hebbende.
si come esperito. Als iemand die het onderzocht of ondervonden heeft.
solo dico per cosa da me esperita, esperimentata. Ik verhaale het u als een zaak die ik zelfs bezogt of ondervonden hebbe.
ab esperito (experto) Van of door ervarentheid, ondervindinge, bezoeke.
dura ab experto consilio. Nu weet ik het door de, er-

rentheid zelve, nu heb ik het zelfs ondervonden, ervaren.
Esperissimo. Zeer wel ervaren, bedreven, geoeffent.
Esperiamente. Uit, of door ondervindinge, met ervarentheid.
Esperienza. Ervarentheid, ondervindinge, bevindinge, beproevinge. *V Esperienza.*
ESPIARRE. Verzoenen, voldoen, boeten, reinigen, zuiveren, uitwischen.
Espiabile. Dat men verzoenen of uitwischen kan, dat uitgewischt of verzoend kan worden.
Espiatorio, (sacrificio.) Een zoen-offer.
Esposizione. Zoen, verzoeninge, voldoeninge, boete.
ESPLICARE. Uitleggen, ontvouwen, verklaren; ook ontdekken, openbaren.
esplicar' una difficoltà. Een zwarigheid, dat is, een zware, duistere, moeyelijke vrage uitleggen, ontvouwen, oplossen, verklaren.
esplicar' i suoi pensieri, disegni. Zyne gedagten of voor-nemen ontdekken, openbaren, te kennen geven.
Espliarfi. Zig verklaren, zyn gevoelen uiten, te verstaan geven, enz.
Espliable. Licht, gemakkelijk om te ontvouwen, uit te leggen, te verklaren.
Esposizione. Ontvouwinge, uitlegginge, verklaringe.
ESPLORARE. Onderzoeken, naspeuren, op of aanmerken, bezigtigen, verspieden, ontdekken.
Esploratore. Een onderzoeker, kondschapper, bezigtiger, bespieder, spion.
ESPORRE, Esporre, Sporre. Buiten zetten, stellen, voordocu, uitzetten, iets te koop zetten, ten toon stellen; ook uitleggen, verklaren, ontvouwen. [ven.
esponer una cosa à gli occhi di tutti. Iets yder een voorhouden, voor oogen stellen.
esponer' il Santissimo Sacramento. Het Alderheiligste Sacrament uitzetten, ten toon stellen.
esporr' un bambino. Een kind te vondeling leggen.
Esponere, Esporre. Met. Uitleggen, verklaren, ontvouwen; ook voordragen, voorbrengen, te kennen geven.
esponer' (esporr') il testo della scrittura. Een text of plaats uit de Schriftuur uitleggen, ontvouwen, verklaren.
esporr' i suoi gravami, le sue pretensioni &c. Zyn zwarigheden, zyn eischen voordragen, te kennen geven. [ven.
hieri l' Ambasciador di Suavia hebbe audienza, il quale espone che &c. Gisteren is de Zweedsche Afgezant tet gehoor gelaten, wiens aanbrengen was, dat enz.
Esposi. Zig bloot stellen, overgeven.
esposi à rischio, (a pericoli) a colpi di fortuna. Zig aan't gevaar, het geval of noodlot bloot stellen, overgeven.
Espositore. Een uitlegger, verklaarder, ontvouwer van iets.
Esposizione, Esponimento. Uitzettinge; ook uitlegginge, verklaringe, ontvouwinge.
esposizione di S. Agostino sopra i Salmi. Verklaringe of uitlegginge van den Heiligen Augustinus over de Psalmen.

Esposito. Uit of buiten gestelt, gezet, gelegd, voor oogen, ten toon gestelt.
un luogo esposto al vento, alle pioggie, al sole &c. Een plaats die aan wind en regen bloot, open legt, daar de wind en regen doorstaat, de zon over al doorschynen kan.
una cosa esposta alla vendita. Iets dat te koop gezet, of ten toon gestelt is.
faranno esposti alle schiate (risate) di tutti. Wy zullen aan alle menschen ten toon, ten spot gestelt worden, wy zullen van alle gehoort, bespot of uitgelacht worden.
esposto alla vista. Voor oogen, ten toon gestelt.
il più esposto ministro che sia in quella corte. De aanzienlijkste, dat is, voornaamste staatsbediende die aan het zelve hof mag zyn.
ESPORTARE. Uit, ver, of weg voeren, uit of weg dragen, vervoeren.
esportar la roba, le vettouaglie &c. fuori del paese. De waren of mondkost uit het land voeren, vervoeren.
ESPRIMERE. Utdrukken, persen, duwen, wringen; ook uitdrukken, uitspreken.
esprimer bene le parole. De woorden wel en duidelijk uitspreken.
Esprimerfi (con uno.) Zig zelve uitdrukken, uiten, zyn gevoelen te verstaan geven.
esprimerfi con scrittura. Zig schriftelijk verklaren, zyn gevoelen schriftelijk uiten, te kennen geven.
Espressione, espressioni. Utdrukkinge, uitspraak; ook gemoeds-, voornamentlijk eer en liefde-betuiginge, bewyzinge, (complimenten) beleeftheden.
con bella espressione. Met een schoone, cierlijke, fraaye, deftige uitspraak, of maniere van spreken.
espressioni di affetto, riconoscenza &c. Utdrukkinge, bewyzinge, betuiginge van liefde, dankbaarheid, enz.
le mie espressioni verso V. S. Mijne eerbiedigheit, onderdanighe diens, pligt of schuldigheid tegen den Heere.
Espresso. Utdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk uitgesproken.
parole espresso. Utdrukkelijke, klare, duidelijke woorden.
in termini espresso. Met utdrukkelijke, klare, duidelijke woorden.
con senso espresso. Utdrukkelijke toestemminge, goedkeuringe, bewilliginge.
commandamento espresso. Utdrukkelijke last of bevel.
una forsanteria &c. espresso. Een utdrukkelijke, dat is, openbare, bekende schelmery.
Espresso. Een (expresse) dat is, zekere (courier) post of bode te paard.
invid un espresso. Hy zond een (expresen) of zekeren courier, postbode, enz.
Espresso. Utdrukkelijk, voorbedagtelijk, met vlyt of (studie.)
inviar un uomo espresso. Iemand voorbedagtelijk, met vlyt of (studie) wegzenden.
wifi può legger espresso. Men kan daar ter plaace utdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk lezen.

Espressissimo. Zeer duidelijk, klaarlijk, utdrukkelijk.
Espressamente. Utdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk, met zekere woorden.
nominar &c. espressamente. Utdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk, met name noemen.
Espressivo. Zeer utdrukkelijk, klaarlijk, duidelijk, nadrukkelijk.
on parole, (termini) molto espressivo. Met zeer utdrukkelijke, klare, duidelijke, kragtige, nadrukkelijke woorden.
caratteri, accenti, termini, espressivi della sua divozione &c. Geschriften en woorden die zijne ourzag of eerbiedigheit utdrukken, bewijzen, betoonen, te kennen geven.
Espressivo. Utdrukkinge, uitspraak, maniere van spreken.
egli tiene una espressiva molto leggiadra e distinta. Hy heeft een zeer aardige, nette, cierlijke uitspraak; hy is zeer bevallig, en wel ter taal.
ESPUGNARE. Veroveren, winnen, innemen, overwinnen, overweldigen. Van een stad, sterkte, huis, enz. gesproken.
Espugnabile (piazza.) Een winbare plaats, die wel overwonnen, overweldigd of ingenomen kan worden.
ESPULSIONE. Utdryvinge, uitstootinge, uiterjaginge.
Esposito. Dat kragt heeft om te verjagen of uit te drijven.
facoltà espulsiva (espultrice.) De verjagende of uiterjagende kragt in 't lichaam van een dier, enz.
ESPURGARE. Reinigen, schoon maken, zuiveren.
ESQUISITO, Isquisito, squisito. Uitgezogt, uitgelezen, uitgekijpt, zeldzaam, ongemeen, uitmuntende, treffelijk, uitnemende, kostelijk, deftig.
coste, vivande, vini &c. esquisite. Ongemeene, uitnemende, uitstekende, uitmuntende zaken, uitgezotte, uitgeleze, deftige, smakelijke spyzen, zeer goede en kragtige wyne, enz.
parole esquisite. Uitgeleze, uitstekende, uitmuntende woorden.
buomo di esquisite prudenza &c. Een man van een ongemeen, uitstekend verstand, enz.
Esquisitissimo, Isquisitissimo. V. Sopra.
Esquisitamente, Isquisitamente. Uitmuntender, uitstekender wijze, heerlijk, treffelijk, kostelijk, deftiglijk.
Esquisitezza. Voortreffelijkheid, kostelijkheid, deftigheit, uitmuntendheid, uitnemendheid.
esquisitezza di parole. Voortreffelijkheid, netheid, cierlijkheit, beschaafdheit van woorden, enz.
parole, vini, vivande, confetti &c. di tutta esquisitezza. Uitgeleze, uitstekende, uitnemende, uitmuntende, deftige woorden, wyne, spyzen, confituren, enz.
Esquisture. Uitzoeken, uitkippen, uitlezen, uitmuntend, uitstekend maken, beschaven.
esquistare le parole, le frasi. De woorden en spreekwijzen uitkippen, uitlezen, de beste, uetste, fraayste en cierlijkste gebruiken.
ESSACERBARE. V. Essasperare.

ESSAGGERARE. Uitbreiden, grooter maken, verheffen, vergrooten, vermeerderen.
essaggerar' una cosa, un racconto, le lodi di uno. Een ding, verhaal, lof uitbreiden, grooter maken, vergrooten, vermeerderen.
Essaggerazione. Uitbreidinge, verheffing, vergroo-
 tinge, vermeerderinge.
senza essaggerazione. Zonder de zake te verheffen, uit-
 te breiden, te vergrooten, te vermeerderen.
ESSAGITARE. Tergen, quellen, moede ma-
 ken, plagen.
ESSALTARE, Esaltare. Verheffen, verhoogen.
Met. Loven, pryzen.
essaltar' Iddio. God verheffen, verhoogen, dat is,
 Gods lof verbreiden, verkondigen, God loven,
 en pryzen.
essaltar' uno (al Papato.) Iemand tot Paus verheffen,
 dat is, benoemen, verkiezen.
Essaltato. Verheft, verhoogd; ook tot Paus geko-
 zen, benoemd.
Essaltazione. Verheffing, verhooging, verkiezinge,
 benoeming (tot het Pauselijk ampt of waar-
 digheid.)
essaltazione del Cardinal Altieri. De verheffing, dat
 is; verkiezing, benoeming van den Kardinaal
 Altieri tot het Pauselijk ampt, of waardigheid.
ESSALARE, Esalare. Utdampen, uitwaasfemen,
 waasfem, damp uitwerpen.
essalar le sue passioni, il suo cordoglio, che gli rode le viscere.
 Zijn toorn of gramfchap, begeerte, enz. zijn pyn
 of smert openbaren, te kennen geven.
Essalazione, Essalazioni. Utdamping, uitwaasfem-
 inge, damp, waasfem.
essalazioni focose &c. Vierige, enz. dampen, uitwaasfe-
 mingen.
Essalatio. Een ademgat, een lugt- of roeggat.
ESSAME, Esame. Onderzoek, nafpeuringe, naar-
 ftige ondervraging, ondertaltinge, beproevinge.
esame di coscienza. Onderzoeking van 't gewiffe.
esame publico, rigido, rigoroso &c. Een openbaar,
 fcherp, streng onderzoek, ondervraging.
far un esame. Een (examen) of onderzoek houden,
 aanstellen.
Essaminare, Esaminare. Onderzoeken, nafpeuren,
 naauwkeurig ondervragen, ondertasten; iets met
 aandacht overwegen, overdenken, overleggen, enz.
essaminar la sua coscienza. Zijn gewiffe onderzoeken.
essaminar' un reo, i testimoni &c. Een fchuldige, de
 getuigen verhooren, onderzoeken, ondervragen.
essaminar' ogni cosa bene. Alles wel overwegen, over-
 leggen, overdenken, betragten.
essaminar' le minime parole. Ook de geringfte woer-
 den overwegen, overleggen, overdenken, betragten.
essaminar fra se (feco.) By zig zelve overwegen, over-
 leggen.
essaminar qual cosa si può atta &c. Onderzoeken, over-
 leggen, overwegen wat het beste of bequaamfte zy.
Essaminatore. Onderzoeker, nafpeurer, ondervrager.
ESSANGUE, Esangue. Zonder bloed, bloedeloos,
 van bloed beroofd; ook bleek, ongedaan, bedroeft

van wezen; ook uitgehongerd, uitgeteerd, uit-
 gemergeld, verzwakt.
ESSASPERARE, Esasperare. Iemand verbitteren,
 tergen, farren.
ESSATTO, Esatto. Naauwkeurig, zorgvuldig,
 naarfzig.
cura &c. essatta, Naauwkeurige zorg, enz.
Essattamente. Naauwkeuriglijk, zorgvuldiglijk, naar-
 ftiglijk, met groote vlyt of naarfzigheid.
Essatezza. Naauwkeurigheid, zorgvuldigheid, vlyt,
 naarfzigheid.
con grand' essatezza. Met ongemeene vlyt of naarfzig-
 heid, met groote zorgvuldigheid, naauwkeurig-
 heid, oplettendheid.
ESSATTORE. Een inmaner, gaarder, verzamelaar,
 invorderaar van 's lands of stads geld.
Essazione, essazioni. Maning, invordering, in-
 maning, perfing, afkneveling, pranginge.
esser' oppresso da essazioni. Met fchattingen, met
 ligitingen van geld, met tollen of invorderingen
 van lasten geperft, geprangt worden.
ESSAUDIRE. Verhooren, aanhooren.
essaudir' i priegbi. Iemands gebeden verhooren, gun-
 ftiglijk aanhooren.
Essaudito. Verhoord, aangehoord.
esser' essaudito. Verhoord, aangehoord worden, ge-
 hoor krygen.
ESSAUSTO, Esausto. Uitgeput, uitgefchept, ge-
 ledigt, ledig.
erario esausto. Een uitgeputte, ledige fchatkift.
ESSCRABILE, Essecrando. Vervloekelijk, ver-
 foecijelijk, vervloekt, verfoeyt, gruwzaam, af-
 gryzelijk, gruwelijk.
Essecrabimente. Vervloekter, verfoeylijker, gruwza-
 mer, afgryzlijker, gruwelijker wijze.
Essecrazione. Vloek, vervloeking, vloekced, gru-
 wel, gruwelijkheid, afgryzelijkheid.
ESSGUIRE, Eseguire, Essequire. Uit- of volvoe-
 ren, volbrengen, voldoen, voleindigen, in 't werk
 stellen. *V. Essecutare.*
essequir la sentenza &c. Het gewysde of vonnis vol-
 voeren, volbtengen, in 't werk stellen.
Essequibile. Dat ligt om uit te voeren, te volbrengen,
 te voleindigen is.
Essecutare. Verrigten, volvoeren, volbrengen.
essecutar la sentenza. Het gewysde of vonnis volvoe-
 ren, volbrengen.
essecutar' un malfattore. Een misdadiger straffen, ter
 dood brengen.
essecutar' un testamento, commissione. Een testament of
 laafte wille, een bevel in 't werk stellen, volvoe-
 ren, volbrengen.
essecutar' un debitor. Een schuldenaar panden, (exe-
 cuteeren.)
Essecutore. Een uitvoerder, volbrenger, volvoerder.
essecutor del testamento. Een uitvoerder, volbrenger
 van een testament.
essecutor di giustizia. Een uitvoerder van 't geregt, een
 fcherpregt, beul.
Essecuzione. Uitvoeringe, volbrenging, volvoeringe.

metter' in (mandar' ad) esecuzione. Uit- of volvoeren, volbrengen, in 't werk stellen.

venir' , proceder' all' esecuzione. Aan 't werk gaan, het werk aanvaarden, ondernemen, volbrengen.

far' esecuzione della sentenza. Het vonnis of oordeel uitvoeren, volbrengen, in 't werk stellen.

far l' esecuzione d' un malfattore. Een misdadiger straffen, ter dood brengen.

Effacuario. (*lettere effacatorie.*) Brieven van volvoeringe, volbrenginge, (*executie brieven.*)

ESSAMPIO, Esemplio. Een spiegel of voorbeeld, (*exempel*) enz.

dar buon' esemplio. Een goed voorbeeld of (*exempel*) geven.

offer fatto esemplio. Iemand tot een voorbeeld of (*exempel*) worden, strekken.

fiatur' un' esemplio. Een voorbeeld of (*exempel*) geven, voorstellen.

prender' esemplio. Een voorbeeld of (*exempel*) nemen, zig ergens aan spiegelen.

raccontar' , allegar' , addurr' , &c. un' esemplio. Een gelykenisse of (*exempel*) vertellen, verhalen, bybrengen, enz.

dicbiar' una cosa con un' esemplio. Iets door een gelykenis of (*exempel*) uitleggen, bewyzen, verklaren.

per esemplio (come per esemplio.) Gelyk als tot een voorbeeld of *exempel*, voorbeeldelijk, by voorbeeld.

Esemplare. Sost. Een afschrift of dubbeld (*copie.*)

esemplare d' un autore, scrittura, figura &c. Een aldrukfel, afschrift van een schrijver, schrift, beeld, enz.

Esemplare. Voorbeeldelijk, dat is, deugdzaam, vroom, opregt.

vita, buono &c. esemplare. Een opregt, vroom, deugdzaam, een goed, vroom, eerlyk man.

Esemplamento. Voorbeeldelijk, tot een voorbeeld of (*exempel.*)

viver &c. esemplamento. Een goed en opregt leven leiden of voeren.

castigar' punir' uno esemplamento. Iemand tot een spiegel of voorbeeld van andere kastyden, straffen.

Esemplare, Esemplificare. Door voorbeelden en gelykenissen uitleggen, verklaren; ook nabootsen, namaken.

ESSENTO, Essenzione. V. Essere &c.

ESSINZA, Essenziale &c. V. Essere.

ESSEQUIE. Een uitvaart, lijkdiens, begraafenis.

far l' esequie. Iemands uitvaart vieren, bywoonen, houden.

pompa di esequie. De lijkstatie.

ESERCITARE. Oeffenen, hanteeren, dryven.

esercitar' un' arte, professione &c. Een konst, ambagt, hanteeringe oefnenen, dryven, plegen.

esercitar' una lingua. Een taal of spreekwyze oefnenen, betragten.

esercitar' il corpo, le forze, le membra. Het lichaam, de kragten, de leden oefnenen, gewinnen, behendig of bedreven maken, verroeren, bewegen.

esercitar' la carità, l'humiltà &c. De liefde, de ootmoedigheid oefnenen.

esercitar' una carica. Een ampt bedienen, bekleeden, waarnemen.

esercitar' il suo ufficio, la sua autorità, s'prestà &c. Zyn ampt of bedieninge waarnemen, zyn magt of geweld oefnenen, volgens zyn bedieninge te werk gaan, zyn ampt betragten, behartigen.

esercitar' il comando, la giustizia, un' atto di giurisdizione. Het opperbewind hebben of voeren, de gerechtigheid plegen, een daad van regtsgebied oefnenen, vonnissen, oordeelen.

esercitar' uno. Iemand oefnenen, onderregten, onderwyzen; ook iemand quellen, plagen, moede maken, ontrusten, moeite aandoen.

esercitar' uno nelle armi, nella lingua &c. Iemand in de wapenen, in een taal of spraak oefnenen, onderregten, onderwyzen.

Esercitar'si. Zig in iets, of het betragten van iets, of tot iets oefnenen: zig tot iets begeven, stellen: zig daar aan te werk stellen.

esercitar'si in qualche cosa. Zig in iets oefnenen, zig tot iets begeven.

esercitar'si con uno. Zig met iemand oefnenen, tot iets begeven, gewinnen.

Esercitato. Geoeffent, bedreven, ervaren, gewend.

esercitato nelle armi, nella lingua &c. In de wapenen, taal of spraak geoeffent, bedreven, ervaren.

Esercitazione. Oeffeninge, gewenninge, onderregtinge, onderwyzinge.

Esercizio, Esercitio. Oeffeninge, gewoonte, arbeid, bezigheid, ervarentheid, hanteeringe.

far qualche esercizio. Een oefninge, arbeid of bezigheid verrigten, volbrengen; ook een handwerk dryven.

far' un poco d' esercizio. Zig een weinig bewegen, verroeren.

non haver' esercizio. Geen oefninge, geen werk of bezigheid hebben, ledig, zonder werk of bezigheid zyn.

tener uno in esercizio. Iemand gestadig oefnenen, moeite of werk geven.

haver l' esercizio della lingua, dello stile, dell' arte &c. In de taal of schryfaart, in de konst, enz. zig oefnenen, de taal, schryfaart, konst, enz. behartigen, beyveren.

esercizio manovale, corporale, del corpo. Een oefninge of beweginge van 't lichaam, werk, bezigheid, handwerk.

esercizio spirituale, (dello spirito,) mentale. Een geestelijke oefninge, een gebed, een inwendige devotie.

far gli, attendere a gli esercizi spirituali. De geestelijke oefningen behartigen, beyveren, tot het gebed geneigt of genegen zyn.

esercizio di armi. Oeffeningen in de wapenen, wapen-oeffeninge.

esercizii (cavallereschi) Ridderlijke oefningen of (*exercitien,*) ridder-spel, tournoy-spel.

apprendere gli esercizi. De ridderlijke oefningen of (*exercitien*) leeren.

maestro di esercizi. Een oefenaar, onderwyzer of leermeester in ridderlijke oefningen (*exercitien.*)

luogo di esercizio. Een plaats daar men zig oefent, een (exercitie) of oefenschool.

procaacciarsi il vivere di qualche bonesto esercizio. Een eerlijke hauteeringe, neeringe of handwerk dryven, om zyn kost te winnen.

un esercizio disonesto, infame. Een schandelijke, oneerlijke hanteeringe, neeringe, enz.

l'esercizio publico della religione. De openbare, gemeene godsdienst, (exercitie) of oefeninge van religie.

esercizio di qualche virtù, humilità, carità &c. Een oefeninge of (exempel) van eenige deugd, van ootmoedigheid, van liefde, enz.

ESSERCITO, Esercito. Een leger, heir, heirleger, krygsvolk. *V. Armata.*

Dio, (Iddio) de gli eserciti. De God der heirscharen. *radunar un esercito.* Een heirleger of krygsmagt by een, of op de been brengen, werven, ligen.

un grandissimo, numeroso, poderoso esercito. Een zeer groot, talryk, magtig heirleger.

condur, ordinar &c. gli eserciti. Een leger geleiden, gebiedē, het bevel over een heir voeren.

ESSERE. Zyn.

Nota. t' *Verbum Essere* is ook een *Verbo Auxiliare*, of hulpwoord, en helpt zeer veel tot de zamenstellinge van de *Tempora Compos.* in de *Passiv. Neutro-passiv. en Reciprocis.*

io sono colui, che sono, tu dirai, colui ch'è m'ba mandato a voi. Ik ben, (zal zyn) die ik ben (zyn zal) zeg de geen, die daar is, (zyn zal) heeft my tot u gezonden.

egli è un gran soldato, letterato &c. Hy is een dapper, braaf soldaat; een zeer geleerd man, of een man van groote geleerdheid.

egli è una vergogna veramente. Het is, in waarheid, een schande, of oneer.

egli non è a casa e non vuol esserci. Hy is niet t'huis, of hy wil niet t'huis zyn.

esser con uno By iemand t'huis zyn, woonen, dienen. *non sia (fia) mai vero che &c.* Dat zy (word) nooit waar, dat enz.

che c'è di nuovo? Wat is 'er nieuws?

saperci essere. Weten daar tegenwoordig of by der hand te zyn, dat is, zig in de zaken weten te schikken, te voegen, wys of voorzigtig zyn.

questo mondo è un bel mondo per chi ci si sa essere. Deze wereld is een hupsche en fijne wereld, voor wie maar verstand of kennis heeft om regt daar in te leven.

Essere. Zyn; ook heen gaan of komen.

bor' hora farò a voi. Ik zal aanstonds by u zyn, tot u komen.

appena arrivato, subito fu a visitarlo. Zoo aanstonds, als hy was aangekomen, ging hy om hem te bezoeken.

furono a me due cavallieri. Twee (cavalliers) zyn tot my gekomen of by my geweest.

non ci stanno ancora. Wy zyn daar nog niet, wy zyn daar nog niet aangekomen.

mi è un fratello. Hy gedraagt zig als een broer met my.

egli mi è peggio, servitore &c. Hy is myn pagie, myn dienaar, enz. hy dient my voor pagie of knecht.

Essere. Worden, en met het *Verbum Essere* en het *Participium*, van een *Verbum Activum*, kan een *Verbum Passivum* omgeschreven worden.

esser amato, servito, abbandonato, tradito &c. da uno. Van iemand bemind, gedieud, verlaten, verraden, overgeleverd worden.

farete da me ragguagliato del successo. Gy zult van my den uitslag vernemen, daar van verwittigt, verftendigt worden.

mi si fu resa la vostra cara. Uw aangename schryven is my ter hand gekomen, overgeleverd of behandigt geworden.

fu molto sospirato dalla donna sopra il caso di Andreuccio. Het droevig geval van Andreuccio wierd van de vrouwen zeer beweend, belichreyd, beklaagd.

mi fu detto, riferito &c. Het is my gezegt, verteld of verhaalt, het is my ter ooren gekomen.

Essere. Zyn, worden. (taan, enz. (in verlichide spreekwyzen,) als by voorbeeld:

non si sa ancora che cosa ha da essere. Men weet nog niet, wat daar uit worden zal, hoe het afloopen, of wat einde het nemen zal

non si seppe giamai che cosa fosse di lui. Men heeft nooit zekere narigt gekregen, of te weten kunnen komen, waar hy gebleven, of hoe het met hem afge-loopen zy.

che cosa è del vostro fratello? Hoe staat het met uwen broeder?

vedete un poco che cosa c'è del mondo e delle cose humane. Ziet dog eens, betragt, overpeinst wat dog de wereld en wereldsche dingen zyn.

gli è ben di queste ciaricie. Hy is met zulke praatjes of vertellingtjes gedient, hy heeft behagen of vermaak in zulken praat.

Essere. *Sost.* Wezentlijkheid, den aart van eenig ding. *il Padre, il quale, doppo Dio, vi ha dato l'essere.* De Vader, die u, naast God, uw leven en wezen gegeven heeft, aan wiengy naast God uw leven en wezen schuldig zyt.

il suo divino Essere è incomprendibile. Zyn Goddelijk wezen is onbegrypelijk.

per il vostro ben essere. Tot uwen dienst, tot uwen beste, op dat het u wel gaat, op dat gy voorspoedig en gelukkig zyt, enz.

egli s'informò del suo essere. Hy onderzogte, ondervraagde wie het dog was.

scoprir' il suo essere. Ontdekken, openbaren, te kennen geven wie hy zy.

Essenza. Wezendlijkheid, wezen.

la divina essenza. De wezendlijkheid Gods, het goddelijk wezen.

tirare la quint' essenza. De (quintessentie) de beste en kragtigitte geest uittrekken.

la quint' essenza. De (Quintessentie.) *Mes.* Het beste, de pit of kern daar uit trekken.

essenza di rose, di fiori di naranzi &c. (Essentie,) dat is, de oly of geest van roze of oranjebloemen.

Essenziale. Wezentlijk.

cibi &c. essenziali. Wezentlijke, dat is; kragtige, kragt veroorzakende, versterkende spzyen.

Essenzialmente. Op een wezentlyke maniere of wyze.

ESSIBIRI. Opdragen, aanbieden, voor den dag of te voorschyn brengen, vertoonen, toonen, doen zien.

essibir una lettera. Een brief overgeven, overleveren, ter hand stellen, behandigen.

essibir un testimonio. Een getuigenisse bybrengen, vertoonen, verschaffen.

essibir li suo i servigi &c. Zyn diensten opdragen, aanbieden.

Essibirsi. Zig opdragen, aanbieden, vertoonen.

essibirsi ad uno. Zig tot iemands dienst opdragen, aanbieden; ten dienste van iemand gereed staan.

essibirsi grato &c. Zig dankbaar toonen, bewyzen.

Essibitoré. Tooner, aantooner, wyzer.

essibitor della presente. De tooner of brenger dezes, enz.

Essibizione, essibizioni. Opdraginge, aanbiedinge (van zyn dienst,) eerbewyzingen, dienstvaardigheden, eerbiedigheden.

Essibizioni grandi, che mi fece. De grooteer, en dienstbewyzingen, die hy my betoond of bewezen heeft.

ESSIGERS. Iumanen, invorderen, opeiffchen; ook vereiffchen.

essiger tributi, dazii, debiti &c. Tollen, schattingen, schulden, enz. inmauen, invorderen.

essigendolo il giusto e la ragione. Door dien het de reden en billykheid vereiffcht.

Essigibile. Dat men eiffchen of vorderen kan

Essigenza. Vorderinge, eiffchinge, vereiffchinge.

secondo l'essigenza de gli affari. Voor zoo veel het de zake vereiffcht, voor zoo veel het noodzakelyk of van nooden is, volgens de noodzakelykheid of vereiffchinge van zaken.

ESSIGLIO. Ballingschap, ban.

mandar, andar &c. in essiglio. Iemand in ballingschap dryven, zenden, jagen: iemand bannen.

star' (esser) in essiglio. In ballingschap zyn of leven, balling of gebannen zyn: balling's lauds zwerfen.

V. Essulare.

Essigliare (uno.) Iemand in ballingschap zenden, jagen, dryven, iemand bannen.

Essigliato. Gebannen, verbannen, in ballingschap gezonden.

ESSILARARE. Vervrolyken, vrolyk maken, verblyden, verheugen.

ESSIMERE. Uitnemen, uitsluiten, uitzonderen, verlossen, bevryden, ontheffen, in vryheid of op vrye voeten stellen, vry maken.

essimer uno da qualche gravezza, dazio &c. Iemand van een last, tol of schatting, enz. verlossen, ontheffen, bevryden.

Essimerfi. Zig zelve verlossen, bevryden, in vryheid, of op vrye voeten stellen, vry maken.

Essento, Esento. Uitgenomen, uitgezondert, ontheft, verloft, bevryd, vry, los, enz.

Monasterio, Prelato &c. essento. Een vry klooster, Abt of kerkheer, enz.

T O M. I.

esser' essento dal tributo, dalla gabella, dalla guardia &c. Van de last, tol of schatting, togt of wagt onlast, bevryd zyn, schat, of lastvry zyn.

Essentare. Verlossen, ontheffen, bevryden, vry maken, enz.

essentar' uno dalla gabella, dalle guardie, gravetze, dalla carica &c. Iemand van de last, tol, wagt, van het ampt, enz. verlossen, ontheffen, bevryden.

Essenzione, Esenzione. Vrymakinge, bevrydinge, ontheffinge, verlossinge.

senza essenzione di alcuno. Zonder dat iemand uitgezondert, uitgenomen, of buiten gesloten word, zonder uitsluitinge van iemand.

ESSISTENZA. Wezentlykheid, wezen. **V. Suffistenza.**

Essso, Essa. Pron. **Demostat. Person.** Hy, zy.

Esso, Essa, in plaats van **Egli** en **Ella**, hy, zy.

esso poi tutto solo si mise in cammino. Hy begaf zig dan gansch alleen op weg, hy nam de reize alleen aan.

essa veniva spesso in casa nostra. Zy quam dikwils tot ons in huis, zy bezogt ons dikmaals.

essa stesso (medemo) non voleva. Hy wilde zelfs niet, hy was zelfs onwillig, weigeragtig, enz.

Esso, al qual niuna cosa è occulta, essaudirà le nostre lagrime. Hy, (de geen) wien alles bekend, niets geheim of verborgen is, zal onze tranen verhooren.

Esso, Indeclinabile by Con en een **Pronom. Personal.** als **Meco, Teco, Seco.**

con (esso) lui, con (esso) lei, con (esso) loro &c. Met hem, met haar, met hen, enz.

con (esso) meco &c. Met my, enz.

Esso, In plaats van **Vi, Cien lui.**

andò alla Chiesa e fece le sue orazioni in essa. Hy ging na de kerk en storte daar zyn gebed.

egli ha buone parti, ma non sà prevalersi di esse. Hy heeft goede gaven, hy is met goede gaven vercierd, verrykt, begaafd; maar hy weet dezelve niet te gebruiken.

vi trovai i panni, e con essi molti danari. Ik vond aldaar de kleederen, en by dezelve ook veel geld.

di questa savia cose una foglia e con essa commincio a stropicciarsi li denti. Hy brak van deze salie een blaadje, en begon daar mede de tanden te wryven.

ESSORABILE. Verzoenelyk, verbiddelyk, verzettelyk, die men verbidden, bewegen of verzetten kan.

ESSORBITARE, Esorbitare. Van de rechte weg dwalen, buiten het spoor gaan, de palen overtreden, uitsporig, overtollig zyn.

Esorbitante. Onmatig, overtollig, buitensporig, te groot, ongemeen, vreemd.

esorbitanti somme. Onmatige, ongemeene, overgrootte sommen gelds, die men niet bybrengen, voldoen of betalen kan.

Esorbitanza, esorbitanze. Onmatigheid, overtolligheid, buitensporigheden, enz.

ESSORCISMO. Bezwinginge van geesten, spoken, enz.

Esorcista. Een bezweerder, die den duivel bezweerd, uitband, uitjaagd, uiddryft.

E e e

Essor-

Efforcizzare. Bezweren, uibannen.
ESSORDIO. Een voorreden, begin, of aanvang van een reden.
Effordire. Een reden of vertoog beginnen, aanvangen, ondernemen.
ESSORTARE. Iemand tot iets aanmanen, aanporren, opwekken, aannoopen, aanmoedigen, vermanen.
Effortatore. Een aanmaner, aanporrer, opwekker, aannooper, aanmoediger, vermaner.
Effortatorio, Effortativo. Dienende tot aanmoediging, vermaninge, opwekkinge, aanporringe, aannoopinge.
Effortazione. Vermaninge, aanmaninge, opwekkinge, aanporringe, aannoopinge.
far l'effortazione. Een kort vertoog of vermaninge doen.
ESSOSO. Gehaat, hatelijk.
questi modi &c. lo rendono effoso a tutti. Deze gebruiken of manieren doen hem by allen hatelijk worden, laden hem den haat van allen op den hals.
ESSULARE. Balling 'slands, of in ballingschap leven, zwerven; in ballingschap gezonden, gejaagd of verdreven zyn. *V. Effuglio.*
Effulante, Effule. Een balling, gebannene, in ballingschap gejaagde, verdrevene.
ESSULTARE. Van vreugde opspringen, dansen: uitgelaten, opgetogen zyn van vreugde.
lo spirito mio effulsa in Dio mio Salutare. Myn geest verheugd, verblyd zig in God myn Zaligmaker.
ESTATE, Estate. De zomer, zomertyd.
un giorno d'està. Een zomerse dag.
di està. In de zomer, in de zomertyd, in de tyd van de zomer.
far l'està in qualche luogo. De tyd van de zomer ergens doorbrengen, verflyten.
Estivo. Zomeragtig, van de zomer, tot de zomer behoorende.
giorni estivi. Zomerse, heete, warme dagen
ESTASI, Estase. Vervoeringe des geests, opgetogenheid, zinverrukking.
andar' in estasi. In den geest opgetogen, vervoerd, verrukt worden.
esser rapito (fatto) in estasi. V. Sopra.
Estático. Dat de vervoeringe des geests onderhevig is, dat dikwils in den geest opgetogen of verrukt word.
Estático Dottore San Paolo. De in den geest opgetooge, vervoerde, verrukte leeraar S. Paulus.
vita estatica. Een in God gelijk als opgetogen, verflonden, dat is, van alle vergankelijke dingen vreemd, eenzaam leven.
Estáticamente. In den geest opgetogener, vervoerder, verrukter wyze.
Estendere &c. V. Distendere &c.
ESTENUNARE. Verkleinen, verdunnen, klein, teer of dun maken.
Estenuato. Verkleind, verminderd, verdund; ook mager, dun, uitgeteerd, uitgemergeld, uitge-droogd.

ESTERIORE. Uitwendig, uiterlijk, buitenst, dat buiten is. *V. Esterno.*
l'uomo esteriore. De uitwendige, uiterlijke mensch.
fortificazioni, lavori esteriori. Buitenwerken, schansen of bolwerken buiten de stad gelegen.
atto esteriore. Een uitwendig, uiterlijk werk.
esteriore, l'esteriore. Het uitwendige, uiterlijke, buitensfe, dat van buiten gezien word.
caminar bene nell'esteriore. Zig uitwendiglijk, uiterlijk wel houden, gedragen.
l'uomo non vede che l'esteriore. De mensch ziet maar het geen dat uiterlijk, of uitwendig is.
il suo esteriore non mi piace. Zyn uiterlijk, uitwendig gelaat, gedrag, ommegang behaagt my niet.
l'esteriore di una cosa, di qualche altra cosa. Het uitwendige of buitenste van een huis, enz. het huis van buiten.
Esteriormente. Uitwendiglijk, uiterlijk, van buiten.
Esteriorità. Uitwendigheid, het uitwendige, uiterlijke, buitenste, enz.
Esteriorarsi. Zig te veel ontglippen of ontvallen laten, te veel openbaren, te kennen geven; ook zig te veel in uitwendige zaken mengen, steken, zig met uiterlijke dingen te veel bemoeijen, de inwendige oeffeningen des geests verwaarloozen, niet behartigen, beyveren, waarnemen.
ESTERMINARE, Sterminare, Bannen, verban-
nen, uibannen, in ballingschap zenden, ver-
dryven, uildryven, uitjagen; ook uitroeijen,
verdelgen, verwoesten, vernielen, verderven.
Esternato, Sterminato. Uitgebannen, verbannen, gebannen, uitgedreven, verdreven, uitgejaagd, uitgerooid, verdelgd, verwoest, vernield, verdorven.
Esternatore. De uitroeijer, verwoester, verdelger, vernielcr, verdraver.
Esternio, Sterminio. Uitbanninge, verbanninge, uildryvinge, verdryvinge, uitjaginge, uitroei-jinge, verdelginge, verwoestinge, vernielinge, verdervinge.
l'ultimo esternio. Het uiterste bederf of ondergang.
ESTERNO. Uitwendig, uiterlijk, zichtbaar, zienlijk.
l'apparenza esterna. De uitwendige, uiterlijke schyn of gedaante.
cosa esterna. Uitwendige, uiterlijke dingen.
Esternamente. Uitwendiglijk, uiterlijk, in schyn.
Esternità. Uitwendigheid, het uitwendige, uiterlijke, enz.
ESTERO. Buitenlandsch, uitheemsch, vreemd.
estere nazioni. De uitheemsche, vreemde, verafgelegene volkeren.
ESTINGUERE. Uitbluschen, smooren, uiddooven, verdooven; ook vernietigen, verdelgen, verderven. *V. Spegnere.*
estinguere una religione &c. Een orden uitroeijen, vernietigen, afschaffen, verdelgen.
estinguere il somite. De begeerlijkheid, bekoringe der zonden uitdooven, uitbluschen, dempen.
Estinto. Uitgebluscht, uitgesmoord, uitgedoofd, vernietigd, verdelgd, verdorven.

una religione estinta. Een uitgeroeide, vernietigde, afgeschafte orden.
una famiglia, casata &c. estinta. Een uitgestorve, vervallgeflagt of stamme, enz.
pretensione, lite, guerra &c. estinta. Een beslegte, beslisse, afgedane, vereffende, twist, strydgheid, oorlog, enz.
Estintivo. Dat de kragt heeft om uit te blusschen, uit te dooven, enz.
Estinzione. Uitblusschinge, uit- of verdoovinge, ook vernietiging, verwoestinge, verdelginge.
ESTIRPARE, Stirpare. Uitroeijen, wortelings of met wortel en al uitrekken, uitrukken. (Spreekende van een kruid, plant, enz.)
estirpar una selva &c. Een bosch uitroeijen, van boomen berooven, ontbloeten.
il vento ha estirpato molti alberi. De wind heeft een menigte van boomen met wortel en al uit de grond gerukt, nedergeveld.
estirpar l'eresie, i vizii &c. De ketteryen, de fouten, enz. wortelings uitroeijen.
Estirpatore. Een uitroeijer.
Estirpazione. Uitroeijinge, uittrekkinge, uitrukkinge met wortel en al.
ESTOLLERE. Opnemen, optillen, opheffen, heffen, tillen. *Met.* Verheffen, pryzen, loven, verheerlijken.
ESTORTO. Uitgewrongen, uit- of ontruk, ontweldigd, afgeperst, afgekneveld.
cosa estorta co' prieghi e minacce. Een zaak die door geloften en dreigementen afgeperst, afgedwongen is.
Estorsione, estorsioni. Afdwingingen, aspergingen, afknevelingen.
commettere estorsioni sopra la plebe. Het arme volk met onbillijke, overvullige lasten of schattingen prangen, pramen, bezwaren; ongemeene lasten of schattingen asperfen, afknevelen.
ESTRARRA. Uittrekken, uitrukken, uithalen.
estrarr' (una copia.) Dubbeld schryven, overschryven, (copieten), een copy of afschrift maken.
estrarr' un privilegio. Een (privilegie) vryheid of voorregt verkrygen, erlangen, uitwerken, te weeg brengen.
Estratto. Een uittreksel, copy, dubbeld of afschrift van een geschrift.
cavar' (far') un estratto dal protocollo, dal libro &c. Een copy of afschrift, een uittreksel uit het Protocol of schryfrol van een beampschryver ligten, trekken.
Estrazione. Uittrekkinge, uitrukkinge, uithalinge; ook afkomst, geslagte, stam.
far' estrazione di armi. Soldaten werven, benden ligten.
di gran, nobil' estrazione. Uit een edel geslagte geboren, gesproten, van een hooge, verheve staat of stam zyn.
Italiano d' estrazione. Een Italiaan van geboorte, uit Italic geboortig.
di bassa estrazione. Van geringe afkomst, van slegten staat.

ESTRAVAGANTE &c. V. Stravagante &c.
ESTREMO. Laaft, uiterst.
l'estreme sue parole, estremi sospiri. Zyne laaftte woorden, zugten, enz.
l'estrema unzione. Het laaftte olyzel.
l'estrema rovina. Het uiterste verderf of ondergang.
estrema povertà, miseria, vecchiaia &c. Uiterste, grootste armoede, ellende, stok ouderdom, gryze ouderdom, zeer hooge ouderdom, enz.
li congedi estremi. De uiterste of laaftte scheidinge, afscheide.
Estremo. Uiterst. *Met.* Zeer groot, hevig, heftig, geweldig, sterk.
l'estrema necessità. De uiterste, grootste nood.
estrema voglia. Hevige, heftige, driftige, vicrige begeerte.
estrema diligenza. Uiterste, dat is, hoogste, grootste vlyt.
Estremo, estremi. Het uiterste, het laaftte.
su' l'estremo della vita. Het uiterste, op het tijpe van zyn leven, op de laaftte levenstyd.
all'estremo (su' l'estremo, verso l'estremo) Op het uiterste, ats de grootste nood voor handen is.
esser, divenir' all'estremo. Tot het uiterste of laaftte komen, vervallen, geraken.
ridurr' uno all'estremo. Iemand in de uiterste, grootste ellende of armoede brengen, storten, zetten.
egli è in estremis. Hy is in doods benaauwdheid, hy worstelt met de dood.
dar negli estremi. De zaken te veel of te weinig doen, het middelpunt niet weten te houden, niet weten te geven of te nemen, buyten spoor gaan.
tutti gli estremi sono viziosi. Dat te veel of te weinig is, deugd niet.
non vi è mezzo termine tra questi due estremi. Onder deze beide dingen is geen middel te treffen of uit te vinden.
Estremamente. Ten uitersten, op het hevigste, kragtigtste; beviglijk, kragtiglijk.
amar &c. estremamente. Ten uitersten, zeer heviglijk, vieriglyk liefhebben, beminnuen.
Estremità, stremità. Het uiterste, het laaftte van een ding; ook het einde, het tijpe. *Met.* Armoede, nood, ellende.
estremità della veste &c. Het einde, de zoom of boord van een kleed.
l'estremità del dito, piede &c. Het uiterste of tipje van een vinger, voet, enz.
venir in estremità. Tot de uiterste, grootste nood of armoede komen, vervallen, geraken.
venne finalmente in tanta estremità. Hy verviel ten laaftten tot zoo groote armoede, zulk een ellendigen staat.
disfenderfi fin' all'estremità. Zig tot den laaftten man, tot den laaftten druppel bloeds verdedigen, beschermen, verweeren.
ESTRINSECO. Uitwendiglyk, uitwaarts, buitenwaarts, uiterlijk, van buiten.
cagione (causa) estrinseca. Een uiterlijke, uitwendige oorzaak.

l'huomo estrinfeco. De uiterlijke, uitwendige mensch. *per i sensi corporali non comprendiamo, se non l'estrinfeco.*
 Door de zinnen des lichaams verstaan wy niets als het geen dat uitwendig of uiterlijk is.
Estrinfecamente. Uitwendiglijk, uiterlijk, van buiten, uitwaarts, buitenwaarts.
Estrinfecbezza. Uitwendigheid, dat uitwendig, of uiterlijk is.
Estrinfecare. Uiterlijk, uitwendiglijk aantoonen, betuigen, te kennen geven.
estrinfecar le sue allegrezze, le sue gioie. Zyn vreugd en blydschap uiterlijk betuigen, laten blyken.
E T. *Conjunct.* In de plaats van *E*, voor een (*Vocalis*) of klinkletter, of *H. V. E &c.*
E T A. *Etade.* Ouderdom, levenstyd, of tyd des levens. *esser d'età di trenta tre anni.* Drie en dertig jaren oud zyn, het drie en dertigste jaar bereikt hebben.
di che età siete voi? Hoe oud zyt gy? hoe veel jaren hebt gy?
huomo di età. Een oud, bedaagd man, die al by zyn jaren is.
minore di età, in età minore. Jong van jaren, minder-jarig.
huomo di mezza età. Een mensch middelmatig van jaren, een volwasse jongman, die uit zyn jongeling-schap getreden of groot geworden is.
età puerile, giovanile, virile, decrepita. Kind-sche ouderdom, kindsheid, een mannen ouderdom, stok ouderdom, gryze ouderdom, zeer hooge ouderdom, uiterste ouderdom.
età tenera. Teedere, jonge jaren, teedere, zeer jonge ouderdom.
età matura, adulta. Een tydige, rype, volwasse ouderdom, jaren.
E T E R N O. Eeuwig, onsterfelijk, gedurig, eeuwigdurende.
la vita eterna. Het eeuwige leven.
le pene eterne. De eeuwige, eeuwigdurende pyn.
habbiamo eterni travagli. Wy hebben gestadige, gedurige plagen, die altyd duuren, nooit ophouden.
vi baverò obligo eterno. Ik zal met u een eeuwig verboud hebben, ik zal u altyd verplicht of verbonden zyn.
io farò eterno nel vostro servizio. Ik zal altyd, zo lang ik leve, tot uwē dienst verplicht of verbonden zyn.
Eterno, ab Eterno. Van eeuwigheid.
l'Idio è ab eterno. God is van eeuwigheid, zonder begin of einde.
Eterno, in Eterna. In eeuwigheid, eeuwig, eeuwiglyk.
viver in eterno. Eeuwig, eeuwiglyk, in alle eeuwigheid leven.
Eternamente. V. Sopra.
dannato eternamente. Eeuwig, eeuwiglyk, in eeuwigheid verdoemd.
vestireò eternamente obligato. Ik zal altoos, ten allen tyde, eeuwig verbonden blyven.
Eternità. Eeuwigheid, tyd zonder begin of einde, eeuwig duurzaamheid.
l'eternità dell'anima. De eeuwigheid van de ziel.
per ogni eternità. In alle eeuwigheid, in alle eeuweu, eeuwiglyk.

Eternità, eternità, chi si considera! O eeuwigheid, ô eeuwigheid, die u wel overweegt, overpeinst, overdenkt, betragt!
Eternare, Eternizzare. Vereeuwigen, onsterfelijk maken.
eternar' il nome, la gloria di uno. Iemands naam en roem vereeuwigen, onsterfelijk maken, in zyn schriften vergoden, maken dat men altoos van hem denkt of spreekt.
questa carica eternerà sopra di lui e sopra i suoi discendenti. Dit ampt of bedieninge zal hy en zyn nakomelingen eeuwig beërven, bekleeden, waarnemen, zal by hen gedurig of naar vervolgt blyven.
Eternarsi. Zig en zyn naam onsterfelijk maken, vergoden, vereeuwigen.
Eternato. Onsterfelijk gemaakt, vergood, vereeuwigd.
E T I A M. Ook, insgelijks, zelf, ja ook zelf.
nelle lingue etiam-orientali. Ook in de oosterse talen.
Etiandio, Etiandio. Hoewel, alhoewel nog.
etiandio se fosse mio fratello. Alhoewel, al schoon gy myn broeder zyt, al was gy myn broeder.
li fatti cattivi sono dannabili, etiandio che fossero stati indirizzati a buon fine. De booze werken zyn verdoemelijk, alhoewel zy uit een goede inzigt geschied of gedaan zyn.
la virtù sa ricchi etiandio i poveri. De deugd verrijkt ook de armen zelve, doet ook de armen zelve magtig of ryk worden.
E T I C A. De zedekunde, zedelijke wysbegeerte.
Etico. Een zedenmeester, een onderregter, onderwyzer in goede manieren of zeden.
E T I C A. De teering, ziekte waar door 't lichaam word uitgedroogt, een quynende ziekte.
Etico, Ettico, Hettico. Die de teeringe, de quynende ziekte heeft.
E T I M O L O G I A. Woord-oorspronkelijkheid, of oorspronks kennis van woorden.
E T R A. De lugt.
E V A C U A R E. Ledig of ydel maken, ledigen, uitgieten.
Evacuazione. Ledigmakinge, uitgietinge.
E V A N G E L I O, Vangélio. Het H. Evangelie, goede of blyde tydinge of boodschap.
predicar, cantar, legger l'Evangelio. Het Evangelie verkondigen, prediken, zingen, lezen.
voi dite l'Evangelio. Gy spreekt het Evangelie, dat is, de regte waarheid.
Evangelico. Evangelisch, volgens het Evangelie, met het Evangelie overeenkomende; van of tot het Evangelie behoorende.
la dottrina Evangelica. De Evangelische leer.
li consigli Evangelici. De Evangelische raden.
Evangelicamente. Evangelischer wyze.
Evangelista. Een Evangelist, prediker, verkondiger van het Evangelie.
Evangelizzare. Het Evangelie prediken, verkondigen.
Evangelissante. Een prediker, verkondiger van het Evangelie.
E V A P O R A R E, Saporare. Uitwaassenen, uitdampen, zyn sap of kragt verliezen. *K. Svanire. il vino.*

il vino &c. evapora. De wyn verwaayt, verschaald, bederft, verliest zyn geur of kragt.

Evaporato, Saporato. Uitgewaasfemd, uitgedamp, verwaayd, verschaald, bedorven.

vino &c. evaporato. Verschaalde, bedorve wyn, lekwyn.

Evaporazione, Saporazione, Evaporamento. Uitwaasfeming, uitdamping, verwaaijinge, verschalginge, bedervinge.

EUCARISTIA. Een van de verbondteekenen van de Christelijke kerke, het Nagtmaal.

Eucaristico. Van of tot het Nagtmaal behoorende.

EVENIRE. Gebeuren, geschieden, voorvallen.

Evenimento. Uitkomst, uitflag, gevolg.

Eventi. V. Sopra.

Eventi dimostrò il contrario. De uitflag heeft het tegendeel bewezen.

EVERSIONE. Omkeeringe, omverre werpinge. *Met.* Verwoefing, vernieling, verdelginge, uitroeiing.

EUFONIA. Welluidentheid, aangenaamheid, lieflijkheid van getuid, klank of gefchal in de uitpraak van woorden.

EUFRASI A. Oogentrooft, klaarooge, (een kruid.)

EVIDENTE. Baarblykelijk, klaar, openbaar, onwederfprekelijk.

miracolo evidente. Een baarblykelijk, klaar, openbaar wonderwerk.

argomento evidente. Een klaar, onwederfprekelijk be- [wys.]

Evidentemente. Baarblykelijk, klaarlijk, in het openbaar, onwederfprekelijk, opentlijk.

Evidenza (del fatto.) Baarblykelijkheid, klaarheid, onwederfprekelijkheid.

EVINCERE. Winnen, iets dóór gebeden en verzoeken verwinnen, verwerven, erlangen, bekomen, verkrygen.

EVITARE. Myden, vermyden, ontwyken, ontvlugten, ontgaan.

evitar il pericolo &c. Het gevaar vermyden, ontwyken, ontvlugten, ontgaan.

Evitabile. Vermydelyk, 't gene men vermyden, myden, ontwyken of ontgaan kan.

EVUOCO. Een gelubde, ontmande.

F.

FABRO, Fabro. Een werkmeester of baas, een konstenaar, handwerksman, een bouwmeester, huistimmerman, een yzerfmid; ook een konstenaar, stigter of uitvinder van iets.

il mestier del fabbro. Het handwerk of ambagt van een fmid, fmid's-ambagt.

egli fu fabbro delle proprie sciagure. Hy heeft zig zelve zyn eigen ongeluk gefmeed, op den hals gehaald, hy heeft zig zelve een roede voor zyn eigen aars gebonden, enz.

Fabbric (arte.) Smid's-ambagt, konst van in yzer te werken; ook een fmid's winkel of werkplaats.

Fabbricare, Fabricare. Smeden, in yzer werken; ook stigten, bouwen, timmeren; ook doen bouwen,

of timmeren; ook maken; ook werken; voornamentlijk (met de handen.)

fabbricar' una chiesa, palazzo, casa. Een kerk, paleis, huis, enz. stigten, bouwen, optimmeren.

qui si fabbricano ogni sorte di calzette, drappi &c. Alhier maakt men allerhande kouffen, lakeneu, enz.

fabbricar' inganni, calunnie &c. Bedriegeryen, lasteringen, enz. smeden, verzinnen, bedenken, uitvinden.

fabbricarsi la sua fortuna. Zijn geluk of fortuin smeden, maken, vinden.

cercava un posto, dove potesse fabbricarsi miglior fortuna. Hy zocht een plaats om zyn geluk te bevorderen, te maken, of voort te zeten.

Fabbricato. Gemaakt, gewrogt, gesmeed, gestigt, gebouwd.

calzette di seta &c. fabricate a Milano. Zyde kouffen die te Milanen gemaakt of gebreed zijn.

Fabrica. Een gebouw, gestigt; ook het maakfel, werk, arbeid of meesterstuk.

alzar' una fabrica. Een gebouw stigten, bouwen, optimmeren.

fabrica stupenda, superba, magnifica &c. Een wonderlijk, heerlijk, pragtig, kostelyk, deftig gebouw.

una pezza &c. della medema fabrica. Een stuk laken van dezelve slag, maakfel; van dezelve hand gewrogt, gemaakt.

fabrica di Milano, Parigi, Norimbergo. Milaanfch, Parysch, Nurenberger werk of arbeid; waren tot Milanen, Parys, Nurenberg gewrogt, gemaakt.

una nuova fabrica di buomini. Een nieuw maakfel, gedaante, dat is, slag of aart van menschen.

falsiccie &c. della miglior fabrica di questa città. Een braadworst van de beste soort of maakfel die in deze stad te vinden zyn, die van de voornaamste meester gemaakt zijn.

Fabbricatore. Een werkbaas, meester, konstenaar, enz.

FACCINO, Facchino. Een zakdrager, pakdrager, lastdrager; ook een pakker, een sjouwer.

un giuoco &c. da facchino. Een zakdragers spel, dat is, dat al te zwaar en moeijelyk is.

lavorar &c. da facchino. Slooven, wroeten, werken gelijk een zakdrager, dat is, gestadig, zonder ophouden: (wy zeggen) gelijk een paard.

Facchineria, facchinerie. Zakdragery, dat is, schelmery, ligtmissery.

FACCIA. Het aangezigt, gelaat, wezen, aanschijn, trony; ook de gedaante, gestalte; ook de eerbaarheid, zedigheid, ingetogenheid, fchaamte.

V. Ciera, Volto.

dir' ad uno qualche cosa in faccia. Iemand iets in het gelaat, in zyn tegenwoordigheid zeggen, verwyten.

coprir la faccia. Het aangezigt bedekken, verbergen.

vedremo Dio a faccia, a faccia. Wy zullen God van aanschyn tot aanschyn, dat is, klaarlijk zien.

a faccia scoperta. Met ontdekten aangezigt, dat is, opentlijk.

un buono di due faccie. Die twee aangezichten heeft, dat is, een valsch, dubbelhartig, loos, doortrapt, geveinsd menschen.

alla prima faccia. Op het eerste aanzien, als men het eerst aanziet, aanschouwt, bezigtigt.

in faccia della moglie. In het gezigt, dat is, in de tegenwoordigheid van zijn vrouw.

in faccia della Chiesa. In 't gezigt, dat is, in de tegenwoordigheid van de Kerk.

ferrar la porta in faccia ad uno. Iemand de deur voor de oogen, het gezigt, (de neus) toedoen, toefluiten.

non baver faccia. Onbetschaamd, geen schaamte hebben, zig niet schamen.

far faccia. Weder- of tegenstaan, weder- of tegenstreven, iemand te keer gaan.

faccia allegra, ridente, serena, bella, pietosa, lagrimosa. Een blyde, vrolyk, lachend, helder, klaarblinkend, schoon, mededogend, treurig gelaat of aangezicht.

baver faccia. De gestalte, gedaante of aanzien hebben, schynen.

questo racconto ha faccia di menzogna. Dit verhaal schijnt zoo leugenagtig te zijn, met de waarheid niet over een te komen.

mutar, (cangiar) faccia. Het gezigt; ook de gestalte of gedaante veranderen, een ander gelaat, schijn, of aanzien krygen.

le cose mutano (cangiano) faccia. De zaken veranderen van gedaante, krygen een anderen schyn.

Facciata. De gevel, het dak, de hoogte van een gebouw; ook de bladzyde, het tytelblad. *V. Frontispicio.*

la nobile facciata della Chiesa di S. Pietro. De heerlijke, prachtige gevel of voormuur van S. Pieters Kerk (te Rome.)

FACE, Facella. Een toortsje, fakkeltje.

FACENDA. Werk, bezigheid, verrigting.

baver molte facende. Veel te doen hebben, met veel bezigheden belemmerd zijn.

metter uno in facenda. Iemand te werk stellen, te werken, te doen geven, iemand bezighouden.

Facendola, Facenduccia. Kleine zaken of bezigheden, verrigtingen, bezuelingen, wisjewasjes.

Facendiere, Facendoso. Die gaarne arbeid of werkt, die grooten lust of trek heeft tot den arbeid; ook die altyd bezig is.

Facendare. Zig kreupel en lam werken, aflooven, afmatten, afwerken, vermoeijen.

FACETO, Facezioso. Aardig, snaaksch, klugtig, koddig, boertig, vermakelijk, geneugelijk, vrolijk.

Facetamente. Aardiglijk, koddiglijk, geneugelijk, vermakelijk, vrolijk, boertiglijk.

Facezia, facezie. Boerteryen, klugten, koddigheden, aardigheden, snakeryen, zoete loopjes, enz.

dir, raccontar facezie. Aardige klugten, snakeryen vertellen, verhalen.

FACILE. Gemakkelijk, ligt om te doen, daar geen moeite, arbeid of zwartigheid in is.

mi farà poi facile di giungertlo &c. Het zal my naderhand ligt en gemakkelijk vallen hem te agterhalen, of by te komen.

dar una cosa per facile. Iemand iets ligt maken, verbeelden.

egli sarà facile a concederlo &c. Hy zal het gaarne toestaan, toelaten, hy zal'er niets tegen hebben.

esser troppo facile a condescendere. Zig al te gereed, gewillig, geneigt of genegen toonen, gaarne iets inwilligen, toestemmen, toegeven.

Facilissimo. Zeer ligt, zeer gemakkelijk.

Facilmente. Ligtelijk, gemakkelijk, zonder moeite of arbeid.

Facilità. Gemakkelijkheid, gemak, ligtheid; ook rekkelijkheid, zagtzinnigheid, minzaamheid, toegevendheid, believinge, meegaandheid.

Facilitare. Ligt maken, verligten.

facilitar l'impresa. Het werk ligt maken, verligten.

facilitar' il parto. De geboorte helpen, ligt maken, bevorderen.

FACITORE. Maker.

il sovrano Facitor del Mondo. De opperste Maker of Schepper des Werelds.

Facitura. Makinge, maaksel. *V. Fabrica, Fattura.*

FACOLTA. De kragt, deugd, eigenschap, magt, vermogen.

la facoltà astrattiva, retentiva, espulsiva &c. De aantrekkende, behoudende, verdryvende kragt, deugd, eigenschap.

questa polvere ha facoltà di superar' i veleni. Dit poeiertje heeft de kragt, uitwerkfel, deugd van het venijn te verdryven.

Facoltà. Verlof, toelatinge, vergunninge; ook een konst of wetenschap.

baver facoltà, conceder la facoltà. Verlof hebben, verlof geven, toelaten, vergunnen.

studiar' una facoltà. Een konst of wetenschap oeffenen, benaarstigen, bevllytigen.

Facoltà. Rijkdom, middelen, goederen, vermogen.

ricchissime facoltà. Heerlijke, kostelijke, schoone, deftige middelen, goederen of rijkdommen.

Facoltoso. Rijk, van groote middelen, welgesteld.

FACONDO. Welsprekend, bevallig, aangenaam, cierlijk, beschaafd van taal.

egli ha la favella faconda e pronta. Hy is welsprekend, bevallig, aangenaam, cierlijk van taal, hy is rijk, overvloedig van woorden.

facondo oratore. Een welsprekend, cierlijk, beschaafd redenaar.

Facondamente. Met welsprekendheid, cierlijk, beschaafdelyk, in deftige woorden.

Facondia. Welsprekendheid, cierlijkheid, aangenaamheid, bevalligheid, beschaafdheid van taal.

FAGGIO. Een beukeboom.

San Bernardo hebbe per maestri, le quercie ed i faggi. Den heiligen Bernardus heeft eike en beukeboomen, dat is, God alleen in de wildernis tot meester gehad.

FAGGIANO. Een fazant, fazantvogel, een berghaan, berghenue, uurhaan, enz.

grido del faggiano. Het geroep of geschreeuw, het gekraay van de fazantvogel.

gunstar la coda al faggiano. De fazant den staart bederven, dat is, het beste in een historie of verhaal overflaan, uitlaten.

Faggiuotto, Faggianotto. Een fazantje, fazantvogeltje.
Faggianare, Affaggianare. Trotsefelijk, hoovaardiglijk; ook gelijk een fazant toemaken, roebereiden; ook in azyn weken, leggen.
andar, caminar faggianando. Trotsefelijk, hoovaardiglijk gaan, (mer lange kleederen en fleepen zwieren.)

FAGIUOLO, fagiuali. Roomsche boontjes.
FAGOTTO. Een bundel of pak; ook een fagot, (zeker musikaal instrument.)

ogni cosa in un fagotto. Alles in een bundel of pak.
suonar di fagotto. Op de fagot blazen of spelen.

Fagotino. Een klein bundel of pak, een bondeltje, pakje.

Fagottista. Een fagotblazer, die op de fagot blaast, speelt.

Fagotare, Infagottare. Inpakken, in een pak of bondel schikken, binden.

FAINA. Een marter, zabel, enz.

FALANGE. Een bende voetvolk op zyn Macedonisch (bestaande uit zestien duizend mannen.)

FALAVESCA. 't Geen dat van verbrand papier of lynwaar in de lucht vliegt.

FALBO. Vaal; ook bruinrood, leverbruin.

(cavallo) falbo. Een vaal of leverbruin paard.

FALCB. Een sikkel, een zeissen, (om gras, hooy, koren, enz. te maaijen.)

metter la falce nell' altrui biade. Zyn sikkel in 't koren van andere zetten, dat is, demagt of geweld van andere zig aanmatigten, toeëigenen.

grani vicini alla falce. Ryp, tydig koren, dat bequaam is om afgemaaid te worden.

Falcina, Falcina, Falcino, Falcinello. Een kleine sikkel of zeisse, een sikkeltje, zeissentje; ook een krom sny- of snoeymes.

Falcastro, Falcione. Een groote zeisse; ook een groot sny- of snoeymes, (om de boomen van de overtollige takken te zuiveren, te besnoeyen.)

Falcare &c. V. Difalcare.

Falcato. Krom gelijk een sikkel of zeisse, gelijk een sikkel gemaakt.

FALCONI. Een valk, (zeker roofvogel.)

conciar, governar falconi. Valken afregten, leeren, onderhouden.

uccellar' a falconi. Met valken jagen, een vogeljagt houden, aanstellen.

lasciar' il falcone. Den valk opschieten, laten vliegen.

falcone di cucina. Een keukenvalk, dat is, een schuimlooper, panlikker, tallioorlikker, schuifelaar, schuifelschrappay, smarotser, die iemand geelyk geeft en vleid om mede te smullen, en de vrye hok te hebben.

Falconello, Falconetto. Een jonge valk, een valkje.

Falconetto, Falcone. Een valkenet, (een zekere soort van geschut, dat in 't gemeen zes pond yzer schietten of dragen kan.)

Falconeria. Valkenjagt, vogeljagt, vogelvangst.

Falconiere. Een valkenier, valkenmeester.

Falconiera. Een valkenhok, of plaats daar de valken opgesloten en bewaard worden.

Falconare, Falconeggiare. Met valken jagen, vogelen vangen, jagen.

FALDA. Een vouw, kreuk of plooi.

falda della veste. De vouwen, kreuken of plooyen in een kleed.

falda del monte. Een boven of voor uit stekend, voor uit strekkend, voor over hellend gedeelte of stuk van een berg.

Faldella. Een kleine vouw, een vouwtje, kreukje, plooitje.

Faldiglia. Een Spaansche vrouwerok.

Faldare, Faldellare, Infaldellare. Vouwen, kreuken, plooyen, vouwtjes of plooitjes maken.

faldar le serviette &c. a figure. De servetten op veelhande wyze vouwen, in verscheide figuren of gedaantens veranderen.

Faldellato. Gevouwd, gekreukt, geplooit.

Faldellatura. Vouwinge, kreukiuge, plooiing.

Faldistoro. Het dekfel of kleed van een lessenaar; ook de lessenaar zelve.

FALDE (di neve.) Groote sneeuwvlokken; ook een groote hoop of meenigte sneeuw.

Faldare, Faldellare. Sterk sneeuwen.

Faldato, Faldellato. Besneuwd, met sneeuw bedekt, vol sneeuw.

un pane &c. faldato (faldellato) di muffa. Een verschrommeld, vermuft brood, dat met schimmel bedekt of overtrokken is.

FALLEGNAME. Een timmerman.

falegname di cocchio. Een wagenmaker.

FALIMBELLO, Falimbelluccio. Een ydel, ligtrinnig, ligtvaardig, ongestadig, veranderlyk mensch.

FALLACE. Bedriegelyk, valsch, leugenagtig.

buomo fallace. Een valsch, leugenagtig, bedriegelyk mensch: een bedrieger.

mondo fallace. De valsche, bedriegelyke wereld.

speranze fallaci. Ydele, valsche, vergeeffche hope.

un colpo fallace. Een feil of mislag.

Fallacemete. Valschelyk, bedriegelyk, door bedrog.

Fallacia. Bedrog, bedriegerij, valsheid, enz.

fallacia del fillogisimo. Bedrog, valsheid van de slotredenen.

FALLARE. Dwalen, doolen, zig vergrypen, een mislag hebben; ook zondigen, een mislag be- [gaan.]

fallar' in qualche cosa. Zig ergens in vergrypen, een mislag hebben.

fallar la strada, il cammio, la porta &c. De weg, de straat, de deur, euz. missen, misloopen, voorby gaan.

fallar' il colpo, il tiro. Den slag of stoot, den schoot missen, mis slaan, mis schieten, niet raken of treffen.

questo non falla mai. Dat mist, mislukt nooit, dat gaat nooit mis, enz.

poco fallò che non fusse balzato giù in quel fesso. 't Had weinig gescheelt, gemist of hy had in de gragt gesprongen.

Fallare. Bedriegen, opligten, doeken.

fallar la giustizia. De overigheid doeken, bedriegen.

Fallato. Gedwaald, gedood; ook gezondigd.

kaver fallato. Gedwaald, gedood, zig vergrepen, of een misflag begaan hebben.

F A L L I R A. Bedriegen, doeken, opligten; ook mislukken, niet lukken, niet aangaan, verkeerd uitvallen.

mi fallirò i disegni &c. Mijn voornemen is my mislukt, niet wel uitgevallen, niet voortgegaan, enz. *fullisce la speranza &c.* De hope, enz. bedriegt ons dikwils, stelt ons dikmaals te leure.

fallar uno di qualche promessa (la promessa.) Zijn woord, zijn belofte niet houden, nakomen, volbrengen.

Fallire (a' creditor del pagamento.) De schuldeiffchers opzettelijk of willens bedriegen, opligten; ook niet kunnen voldoen, betalen, bankrot spelen.

Fallito. Een bankrottier, een bankrotspeler.

dichiararsi fallito. Zig bankrot (gefaillceerd) verklaren.

andar fallito. Bankrot spelen.

il negozio va fallito. Den handel of koopmanschap gaat flegt, heeft geen voortgang, staat stil.

il mestiere è (vò) fallito. Het ambagt staat stil, is vervallen, bedorven.

il pensiero disegno andò fallito. Het voornemen is mislukt, niet wel uitgevallen, is veydeld.

mandar' uno fallito. Iemand ten onder brengen, bederven, in armoede zetten.

questa vostra superba moglie vi manderà in breve fallito. Deze uwe trotsche en hoogmoedige vrouw zal u wel haast ten onder brengen, bederven.

una bella &c. fallita. Een gefaillceerde, dat is, vervalle, bedorve schoonheid.

Fallimento. Een bankrot.

Fallo. Een feil, fout, misflag, vergrypinge; ook eenzonde, of misdaad; ook trouwloosheid, ontrouw.

far (commetter) un fallo. Een misflag begaan, zig vergrypen; ook een zonde begaan, bedryven.

un gran fallo. Een groote fout, misflag, een groote zonde of misdaad.

viprender' &c. uno del suo fallo. Iemand over zijn fout, misflag, misdaad of zonde berispen, bestraffen.

avvedersi del suo fallo. Zijn zonde of misdaad belyden, zig beteren, van zyn zonden afstand doen, de zonden schuwen, vermyden.

pentirsi de' suoi falli. Berouw over zyue zonden hebben. *coprir (ricoprir,) scoprir' i falli altrui.* De zonden van andere bedekken, bemauteleu, verbergen, openbaren, ontdekken, bekend maken.

trovar' uno in fallo. Iemand op een zonde, trouwloosheid of ontrouw betrappen.

trovò la moglie in fallo. Hy betrapte zyn vrouw op trouwloosheid, ontrouw, (overspel.)

far fallo ad uno. Iemand ongetrouw, trouwloos zyn, ontrouwlyk tegen iemand handelen.

in fallo. Misvattelijk, verkeerdelijk.

tivar' &c. in fallo. Feilen, mischieten, niet raken, of treffen.

in fallo di questo. By gebrek of mangel van dat; ook, byaldien dat niet lukken of aangaan zoude, of by geval het anders gebeurde, of niet wel uitviel, enz.

senza fallo. Zonder fout, dat is, zekerlijk, gewisfelijk, voorzeker, zonder twijffel, voorwaar. *verrò senza fallo.* Ik zal zonder fout, zekerlijk komen. *torr, pigliar' uno in fallo.* Den verkeerden of onregten voor den regten houden, aanzien.

per mio fallo. Door myn schuld, door myn bedryf. *Falluccio.* Een kleine, geringe fout, gebrek, misflag, vergrypinge.

F A L O. Een groote fakkel, of lantaarn.

F A L S O. Valsch, nagebootst, nagemaakt, valscht, verdigte, verwisseld, verandert.

oro falso. Valsch goud.

diamante falso. Een valsche, nagebootste, nagemaakte diamant.

moneta falsa. Valsch geld, valsche munt.

sigillo, testimonio &c. falso. Een valsch zegel, valsche, onwaaragtige getuigenisse.

stadera stajo, peso &c. falso. Valsche weegschaal, valsche munt, valsch gewigt.

falso promessa. Ydele, valsche belofte.

speranze false. Een valsche, ongegronde, ydele hope, carezze, lusingue false. Valsche, geveinsde vleyeryen, liefkoozeryen, pluimstrykeryen.

lagrime false. Valsche, geveinsde, bedriegelyke tranen.

buomo, amico falso. Een valsch, trouwloos, ontrouw, dubbelhartig, geveinsd mensch.

frate, prete &c. falso. Een valsche, godlooze monnik, priester, die zyn beroep niet na komt, die volgens zyn beroep niet leeft.

Falso. Valsch (in gemaakte dingen) dat volgens den uiterlijken schyu iets gelykt te zyn, en dog niet is.

V. Posticcio.

porta falsa. Valsche, blinde, geheime, verborge poort.

finestra falsa, scala falsa. Een valsch, blind venster, blinde trap.

redini &c. false. Valsche, blinde teugel.

falsa all' arma. Valsche, blinde, dat is, gemaakte, geveinsde alarm.

riga, linea &c. falsa. Valsche, dat is, blinde regels.

falsa quarta. Een valsche, gemaakte, verdigte quart.

falso bordone. Een valsch gezang.

falsa braga. De laagste weg of gang beneden aan de wal.

Falso. Soff. Een feil, fout, misflag, valsheid, bedriegery.

metter' il piede &c. in falso. Misgaan, mistreden.

provar' il falso. Bewyzen dat iemand bedriegelyk of valschelyk gehaudelt heeft, iemand van valsheid of bedriegery overtuigen.

crime di falso. Het laster van vervalschinge, namakinge, nabootsinge van schriften, getuigenissen, handteekeningen, zegelen, enz.

Falso. Soff. Een valsche, gemaakte, verdigte discant.

cantar' in falso. Een discant namaken, nabootsen.

Falsamente. Valschelyk, onwaaragtiglyk, ten onregte, zonder reden of oorzaak.

accusar, testimoniar &c. falsamente. Valschelyk aanklagen, beschuldigen, getuigen, valsche getuigenis geven.

Falsita.

Falsità. Valsheid.

Falsare, falsificare. Valschen, vervalschen, namaken, nabootsen.

falsar (falsificar) la moneta. De muut vervalschen, namaken, nabootsen.

falsar (falsificar) la mano, il sigillo, le lettere. De handteekeninge, zegel, schrifteu, enz. vervalschen, namaken, nabootsen.

falsar (falsificar) le chiavi &c. De sleutels namaken, nabootsen, vervalschen.

Falsato, falsificato. Vervalscht, nagemaakt, nage-
[boottst.

Falsificatore, falsario, falsardo, falsatore. Een vervalscher, namaker, nabootser (van geld, schriften,) enz. (gemeenlijk) een falsaris.

Falsificazione. Valschinge, vervalschinge, namakinge, nabootsinge.

FALTA, Diffalta. Gebrek, mangel.

in falta di questo &c. By gebrek of mangel van dat, of in geval dat quam te ontbreken, te mangelen. *V. Difetto, Falto, Mancanza.*

Faltare. Ontbreken, mangelen.

F A M A. Een gerugt, mare, tydinge, gemeene spraak, de faam, ook goede naam, eer, agtinge, aanzien. *corre la fama (è fama, la fama porta.)* Het gerugt loopt, het gerugt brengt mede, de spraak gaat, men geeft voor, men zegt openlijk.

fama della virtù, santità, dottrina. Het gerugt, of geschrey, de roem, de lof van de deugd, heiligheid, geleerdheid, enz.

egli visse, morì con fama di santità. Hy heeft volgens het gerugt, de gemeene spraak geleefd als een heilig man, hy is met roem van een heilig man gestorven.

bever fama di galant' uomo &c. De naam van een eerlijk en opregt man dragen, voor een eerlijk en opregt man te boek staan, gehouden worden.

acquistarsi fama. Zig een goeden naam in de wereld maken, vermaard, beroemd worden.

venir, salir' in fama. V. Sopra. metter' in fama. Iemand vermaard, beroemd, berugt maken.

levar, toglier, violar, minuir la fama altrui. Den goeden naam van andere rooven, stelen, krenken, te naspreken, andere lasteren, schenden.

purgar, diffender, conservar, accrescer la fama. Zyn eer en faam redden, zyn goeden naam verdedigen, beschermen, behouden, vermeerderen.

fama publica, gloriosa, eterna, buona, cattiva. De gemeene roep, spraak, gerugt; vermaarde, roemruchtige, eeuwige, goede, veragtelijke naam.

Famoso. Berugt, beroemd, welbekend.

famoso maestro. Een vermaard, beroemd meester.

famosa republica. Een vermaarde, beroemde doorlugtige Gemeenebest.

diventar famoso in qualche arte &c. In een konst beroemd, berugt, vermaard worden.

F A M B. Honger, graagheid of lust tot etten.

baver fame. Honger hebben, graagheid of lust tot etten hebben, hongerig zyn.

Т о м. I.

morir di fame. Van honger sterven, vergaan; ook gebrek of nood lyden.

baver fame di qualche cosa. Naar iets hongeren, lust of trek tot iets hebben.

in tempo di fame. In de hongersnood, ten tyde van hongersnood.

fame rabbiosa, crudele, grande insopportabile. Dol en onzinnig makende, gruwzame, groote, onydelijke, onverdragelijke honger.

per fame. Uit honger, uit hongersnood.

Famélico. Hongerig; ook *Met.* Begeerig.

F A M I G L I A. Een huisgezin, huishoudinge.

tener famiglia. Huis houden.

padre, figlio &c. di famiglia. De vader, de zoon van 't huis.

esser di famiglia in qualche luogo. Ergens een huisgenoot zyn, in een plaats woonen, zyn woon- of verblyfplaats hebben.

vi sono più, che 30000. famiglie. Daar zyn meer als dertig duizend huisgeziinen.

fiamo dodici di famiglia. Wy woonen met ons twaalfen in een huis, wy zyn met ons twaalfen in een huis.

commando alla sua famiglia. Hy beval of belaste aan zyn huisgezin.

famiglia della signoria. De wagers, hellebaardiens, byldragers, itads- of geregtis-dienaars.

Famiglia. Een geslagt, stam of huis.

esser di buona famiglia, d'illustre famiglia. Van goeden, voornaamen, aanzienelijken geslagt of stam zyn, uit een voortuame stamme gesprooten, afkomstig zyn.

Famigliuola. Een klein huisgezin, een arm, slegt, gering huisgezin.

povera sua famigliuola. Zyn arm, en behoefstig huisgezin.

Famiglio, famiglio. Knecht in huis, huisknecht, dienstbode, dienaar, huisgenoot.

famiglio di casa, di stalla &c. Stalknecht, koetsier.

Famigliare, familiare. Van het huisgezin, van den huize, gemeenzaam; ook huisfelijk, naarstig, vlytig, gaauw, behendig; ook gespraakzaam, gemeenzaam, vriendelijk.

esser famigliare di uno. Iemands huisgenoot; ook met iemand zeer bekend of gemeenzaam zyn, met iemand kennis of vriendschap houden.

farfi famigliare con uno. Zig met iemand gemeen maken, zig in iemands ommegang of gemeenzaamheid wikkelen.

farfi una cosa famigliare. Zig iets aanwennen, gewend of gewoon maken.

mostrarfi, esser &c. famigliare. Zig gemeenzaam, vertrouwelijk, vriendelijk toonen.

troppo famigliare. Te gemeen, te vriendelijk.

un nemico famigliare. Een huisvyand, een innerlijke, inwendige vyand.

queste sono cose a me famigliari e domestiche. Dat zyn gemeene, dagelykze zaken, die my dagelyks voorkomen.

questo modo di parlare, fusodel tabaco da fumo &c. è molto
fff
fa-

- familiare a quella nazione.* Deze spreekwyze, het tabakrooken is by dit volk zeer gemeen, gebruikelijk, gaat onder deze natie zeer in zwang.
- Familiarmente.** Gemeenzaamlijk, vertrouwelijk, in vertrouwelijkheid, vriendelijkheid.
- parlar, trattar, viver &c. familiarmente infieme.* Vertrouwelijk (in vertrouwelijkheid, ter goeder trouwe) met malkander praten, leven, ommegeaan.
- accostarsi &c. familiarmente ad uno.* Ganfch vertrouwelijk, in vertrouwelijkheid of vriendschap tot iemand gaan, naderen, genaken.
- Familiarità.** Gemeenzaamheid, gemeenzaame omme-gang, boezemvriendfchap; ook vriendelijkheid.
- troppo gran familiarità.* Al te groote gemeenzaamheid, vertrouwelijkheid, vriendschap.
- prender, haver familiarità con uno.* Gemeenzaamheid, boezemvriendfchap met iemand krygen, hebben, onderhouden.
- stretta familiarità.** Naauwkeurige, innerlijke gemeenzaamheid, boezemvriendfchap.
- FAMOSO &c. V. Fama.**
- FANALE.** De lantaarn, of het licht van een fchip, fcheeps-lantaarn, havenlantaarn.
- FANATICO.** Dol, maanziek, uitzinnig, bezeten, razende.
- Fanaticare.** Razen, tieren, razende, dol en uitzinnig zyn.
- FANCIULLO.** Een kind van twee jaren af tot den ouderdom van twaalf jaren, *quando ero fanciullo parlavo da fanciullo &c.* Als ik een kind was, fprak ik als een kind.
- dar nel fanciullo.* Kindfche dingen uitvoeren, bedryven, als een kind doen.
- giuochi &c. da fanciullo.* Kinderfpiel.
- a guisa di fanciullo.* Gelijk een kind, als een kind.
- fu da fanciullo.* Van kindsheid, van kindsbeen af, van de wieg af.
- Fanciulla.** Een klein meisje, dogtertje, vryftertje.
- piccola fanciulla. V. Sopra.*
- Fanciulletto fanciullino.** Een kindje, een nieuwgeboore kindje, enz. *V. Bambin.*
- Fanciullefco.** Kinderlijk, kinderagrig, kindfch.
- giuochi fanciullefchi.* Kinderfpiel.
- Fanciullefcamente.** Kinderlijk, op een kindfche, kinderagtige wyze.
- Fanciullezza.** Kindsheid, kinderlijke ouderdom.
- fu dalla mia fanciullezza.* Van myn kindsheid, van kindsbeen af, van de wieg af.
- Fanciullaggine.** Kindsheid, dat is, kindfche aart of maniere.
- Fanciulleggiare.** Kindfch doen, zig kinderlijk aanftellen, kindfche dingen uitvoeren, bedryven.
- FANDONA.** Gekal, gefnap, gepraat, geklap, koutinge.
- Fandonare.** Klappen, fnappen, kallen, praten, kouten.
- FANELLO.** Een vlasvink, (zeker vogeltje.)
- FANFALUCA, fanfalucbe.** Afch van gebrand papier of lynwaat.
- fano fanfalucbe.* Het zyn ydela, vergeeffche, dingen,

- het zyn grootfprekeryen, pocheryen, snorkeryen.
- Fanfaluca, fanfalarre.** Klappen, fnappen, ydel-dingen praten, vertellen, verhalen; ook grootfpreken, pochen, snorken, opfnyden, breed opgeven.
- Fanfalucone, fanfarone.** Een gek, zot, dwaas, nar, ook een grootfpreker, pocher, snorker, opfnyder, bohamaker.
- FANFARONATA.** Snoevinge, opfnydinge, grootfprekery, snorkery, hoog opgevinge, pochinge.
- FANGO.** Modder, ftront, drek, milt.
- cafcara nel fango.* Inde modder of drek vallen.
- uscir del fango.* Uit de drek, dat is, uiteen ellendige, bedroefde ftaat opkomen.
- raccogliere uno dal fango.* Iemand uit den drek halen, dat is, uit een ellendige, bedroefde ftaat ophelpen, byftand doen, onderftennen.
- far fango delle fue parole.* Drekk uit zyn woorden maken, dat is, zyn woorden moeten herroepen: (wy zeggen) zyn mond tot een leugenaar maken; ook zyn woord niet houden, nakomen.
- Fangaccio.** Slijk, modder, vuiligheid.
- Fangoffo.** Vol mest, ftront of drek, drekagtig, flykagtig, modderagrig.
- frade fangofe.* Slykagtige, modderagtige, vuile ftraten.
- FANTASIA.** Inbeeldinge, droomgezigt; ook begerce, wille.
- entrar in fantasia.* Zig iets in- of verbeelden.
- cavarfi la fantasia.* Zyn moed koelen, wreken, wrakenemen.
- secondo la fantasia.* Volgens de fantasie of inbeeldinge, naar dat het iemand in het hoofd komt, infchiet, invalt.
- metterfi qualche cosa in fantasia.* Zig iets in- of verbeelden, voorftellen.
- viver alla fua fantasia.* Na zyn fantasie of inbeeldinge, na zyn eige hoofd of zinnelijkheid leven, zyn eige hoofd volgen, naar niemand luifteren.
- Fantasia, fantasia.** Wondere, zeldzame gedagten, grillen.
- Fantafiacia.** Een vervloekte, booze, verkeerde wil.
- FANTASIMA, Fantasma.** Een inbeeldinge, droomgezigt; ook een fpoek, verfhynfel, geest.
- Fantastico.** Zeldzaam, wonderlijk van zinnen, (fantastyk.)
- un corpo fantastico.* Een vercierd, bedagt, verdigt, zeldzaam, wonderlijk lichaam.
- un (buomo) fantastico.* Een zeldzaam, wonderlijk mensch, een halve gek, zot of narre.
- Fantasticamente.** Op een wondere, zeldzame maniere, inbeelder wyze, (fantastyk.)
- Fantasticare.** (Fantasieren) wonderlijke gedagten of grillen in het hoofd hebben; ook iets overwegen, overleggen, bedenken.
- Fantasticaggine, fantasticheria.** (Fantastyery) wondere, zeldzame, gekke otdwaze maniere.
- FANTE.** Een knegt, dienstknegt; ook een landknegt, foldaat te voet, voetknegt; ook een voetganger, of bodete voet.

Immerend per il fonte ordinario. Ik zal het door de gemeene bode stieren of overzenden.

Fante (*a piedi.*) Een voetknegt, voetganger.

dieci mila fanti. Tien duizend voetknechten, voetgangers, soldatente voet.

Fante, fantesca. Een dienstmaagd of meid.

dormir con la fante fin' a trenta anni. Tot dertig jaren by de meid slapen, dat is, niet wel by verstand zyn, van verstand of kennis berooft zyn.

Fantoccino. Een knegt of soldaat te voet, een voetganger, voeknegt; ook de boer in het kaartspel.

V. Fante.

Fanteggiare. Als meid dienen, oppassen, flooven en waken gelijk een meid.

una cortisane che la fante donneggi e la donna fanteggi.

V. Donna.

Fanteria, fantaria, Infanteria. Het voetvolk, voetknechten, soldaten te voet.

Fantesca. V. Fante.

Fanticella, fantina. Een kleine of jonge meid, een dienstmeisje.

Fantocio. Een pop. *V. Bamboccio.*

giuoco di fantocci. Een poppel.

Fantociera, fantocierie. Poppewerk, poppewerk.

Fantolino. Een klein kind, een kindje. *V. Bambino &c.*

Fantolinare. Een kindje baren, voortbrengen, in de kraam bevallen.

FARDA. Fluim, slym, suot; ook smeer, drek, vuiligheid.

FARDELLO. Een bondel, pak.

far fardello. Den bondel pakken, opkramen, gereed staan om te vertrekken.

far fardello di qualche cosa. Iets by een- of t'zamen pakken, vergaderen.

Fardellino. Een klein bondel of pak, een bondeltje, pakje.

FARE. Maken, doen, verrigten, handelen.

Nota. Dit *Verbum*, of *Werkwoord*, heeft veele schoone betekenissen en gebruiken, naar dat het by andre woorden gevoegt word, als:

face ciò ch' io vi dico. Doet wat ik u zeg.

io non so che fare. Ik weet niet wat ik maken of doen zal.

io non ha da far niente. Ik heb niets te doen, ik ben ledig, zonder werk of bezigheid.

non avete da far' altro. Gy hebt niets anders te doen, gy zyt nergens anders mede belemmerd, dit is u gemeene of dagelyk sch werk.

non mi resta a far' altro. Tegenwoordig heb ik niets vorders te doen.

io non so che fare. Ik weet niet wat ik daar mede beginnen, maken, of doen zal.

che si fa? Wat maakt of doet men? waar mede is men bezig?

non posso far di meno di voi. Ik kan zonder uw niets doen of uiswerken; ik kan uw niet missen, derven, ontbeeren, ik heb uwe hulpe altyd van nooden, van doen.

potremo ben far senza voi. Wy zullen het wel schik-

ken of stellen buiten u, wy kunnen uw wel missen, derven, ontbeeren, wy hebben uwe hulpe niet van doen, van nooden.

non posso far di meno. Ik kan niet anders, ik moet wel, ik ben genoodzaakt, gedwongen.

lasciate far' a me. Laat my doen, begaan; sloor my niet, belet of verhinder my niet.

haver da far con uno. Met iemand te doen hebben.

haver da far con una. Met een persoon te doen hebben, zig vleeschelijk vermengen, in onkuisheid leven.

haver da far di uno. Met. Met iemand bevriend of vermaagschap zyn, iemand in maagschappy of vriendschap bestaan.

io farò, dirò &c. Ik zal 't doen of zeggen, dat is, een maniere van dreigen of trotsen.

Far' a gara. Iets in de wedde doen, in ergens niet wyken of nageven.

la cicale, rane &c. vi facevamo a gara. De krekets, kikvorschen, enz. quakten daar in de wedde, elk op zyn best.

far (farfi) la croce. Het teeken des kruis maken, zig zegenen. *Met.* Zig zeer verwonderen, verwonderd zyn of staan.

far le sue divozioni. Zyn devotie of aandagt houden, verrigten.

far' una burla, uno soberzo (un tiro, un bel giuoco) ad uno. Iemand een pots spelen, iemand doeken, bespotten, begekken, met iemand de gek scheeren, den draak steken.

chi tela fa, faghela. Zoo u iemand een pots speelt, speel hem weder een, betaal hem met dezelve munt.

chi la fa, l'aspetta. Wie onregt doet, die moet het zelve verwagten, te gemoet zien.

haver da fare con una. Met een persoon te doen hebben, zig vleeschelijk vermengen, in onkuisheid leven.

far bello &c. Schoon maken, vertieren.

far' honore, accoglienza, grazia, favore, piacere ad uno. Iemand eere aandoen, bewyzen, iemand onthalen, minnelijk ontfangen, dienst of vriendschap doen, bewyzen.

far festa ad uno. Iemand met vreugde ontfangen, onthalen. *V. Festa.*

far riverenza ad uno. Iemand eerbiedigheid of eere bewyzen, toonen, aandoen, zeer hoog agten of eeren; zig voor iemand neigen of buigen; ook iemand seestelijk groeten, begroeten.

far' omaggio ad uno. Iemand hulden, trouwe toezeggen, beloven.

far' offerta ad alcuno. Iemand aanbieding doen, aanbieden.

far torto (ingiuria) disprezzo, smacco ad uno. Iemand ongelijk of onregt doen, verongelyken, beledigen, hoonen, veragten, beschimpen, bespotten, hoon of spot aandoen.

far la barba. De baard scheren, barbieren.

far la barba ad uno. Iemand barbieren, hem bedriegten.

far dispetto, vergogna &c. V. *Sopra*.
far carezze, vezzi. Iemand vleijen, streelen, liefkozen, goede woorden geven, pluimstryken.
far bene (del bene, beneficio) male (del male) ad uno. Iemand wel of (goed,) zeer of (quaad) doen.
far compagnia ad alcuno. Iemand verzellen, gezelschap houden, bywoonen.
facciamo una cosa. Laat ons iets doen, ondernemen.
far palese. Bekend maken, verwiitigen, verftendigen, laten weten.
far il fondamento di qualche fabrica. De grond, grondvestinge van een gebouw leggen.
far uno chiaro di qualche cosa. Iemand iets uitleggen, verklaren, maken dat hy het begrypen of vatten kan; ook iemand iets verwittigen, verzekeren, verftendigen.
far una predica, un' orazione. Een predikatie, een redenvoering doen, houden.
far contro la legge. Tegens de wet doen, de wet overtreden, veragten, verfmaden.
far peccato, infolenze &c. Zondigen, zonde doen, begaan, bedryven, plegen; zig onbetamelijk houden, gedragen.
far penitenza. Boete doen, boeten, voldoen, betalen.
egli le fa tutte. Hy doet van alles, dat is, hy heeft geen gewille.
far indugio, (dimora) in qualche luogo. Zig ergens ter plaatse ophouden, blyven, vertoeven.
far si uno amico, nemico. Zig iemand tot een vriend of vyand maken.
far uno Vescovo, Sacerdote, Capitano &c. Iemand Bisschop, Priester, Capitein, euz. maken, benoemen, verklaren.
far le fusa sorte al marito. V. Fuso.
non facciamo niente con questo buomo. Wy voeren met deze man niets uit, wy winnen of vorderen met de man niets.
deb fate piano! Ey lieve, doet zagtjes, zoetjes.
fate, che io sia pagato. Maakt, bezorgt, dat ik betaalt, voldaan worde, draagt zorge dat ik myn geld kryg.
fa che ritorni subito. Maakt, draagt zorge dat hy in 't kort wederkomme, niet lang uitblyve.
Fare. Maken, werven, ligten op de been brengen.
far soldati, gente, levante. Soldaten, volk werven, ligten, op de been brengen.
far dinari, robba. Geld en goed verzamelen, vergaderen, by een brengen.
far mucchio, (gruzzolo.) V. Sopra. Ophoopen, opstapelen, vergaderen, verzamelen, ryk worden.
far acqua, legna &c. (Zoet) water, hout vergaderen, by een rapen, verzamelen.
far cenervi, gusci, scheggia &c. Afschen branden, hout klooven, spaanders hakken, maken.
far carne. Vleesch krygen, dat is, vet worden.
far sangue. Bloeden, bloed laten, bloed storten, vergieten.
far progresso, profeto, frutto. Vorderen, voortgang, winst, vrugt doen.

Fare. Maken.
far parola, motto, menzione di qualche cosa. Ergens van spreken, gewagen, gewag maken, melden.
non mi fece parola di questo. Hy heeft tegen my geen woord hier van gezegd, gesproken.
non vene baverei fatto parola se &c. Ik zoude tegen u geen woord daar van gezegd of gesproken hebben, zoo euz.
non ne fate motto alcuno. Spreekt of rept geen woord daar van.
far la sottoscritta (sottoscrizione) alle lettere. Een brief onderschryven, onderteekenen, zyn hand onder een brief zetten.
far resistenza. Weder- of tegenstand doen, weder- of tegenstaan.
far principio, fine. Een begin maken, beginnen, een einde maken, eindigen.
far cattivo, (buon) fine. V. Fine.
far tradimento. Verraden, overleveren.
far effetto, (buon) effetto. V. Effetto.
far danno. Schade doen, of toebrengen, beschadigen.
far amicizia. Vriendschap maken, aangaan.
far lega insieme. Een verbond onder malkanderen maken, aangaan, sluiten.
far contra ad uno. Tegen iemands wille doen, iemand weder- of tegenstrevten.
far incommodo. Ongelegenheid maken, veroorzaken, ongemak of moeite aandoen.
far vendetta. Zig wreken, wraak nemen, oeffenen.
far beneficio ad uno. Iemand wel doeu, weldaad bewyzen. V. *Beneficio*.
far giustizia, (ragione) ad uno. Iemand recht doen, gelijk geven.
far querela (questione, briga.) Krakkeel, twist of tweedragt stigten, stooken, zaaijen, verwekken.
far distinzione (differenza.) Een onderscheid maken, onderscheiden.
far rumore, grida, strepito. Een geraas, gedruis, geruis of getier maken; razen, tieren, bulderen.
far la mostra delle truppe. Het volk monstren, schouwen.
far brindis ad uno. Iemand toebrengen, toedrinken.
far gambetta ad uno. Iemand een voet zetten, doen struikelen, of vallen. V. *Gambe*.
far voto a Dio. God een belofte doen, toezeggen, beloven.
far fede di qualche cosa. Iets getuigen, bevestigen, bewyzen, door getuigenisse bekrachtigen. V. *Fede*.
far giuramento, promessa &c. Een eed doen, een belofte zweeren.
far un convitto, banchetto. Een gastsmaal aanregten, bereiden, houden.
far tavola rotonda (bandita, franca.) Vrye, ope tafel houden.
far nozze. Bruiloft houden, vieren.
far dieta. Een geregtisdag houden, aarstellen, uitschryven.
far un bagno. Een bad aanregten, bereiden.
far digiuno. Vasten, zig van spyze onthouden.

far

far orazione. Bidden, zyn gebed doen, storten.
far guerra. Oorlogen, oorlog voeren, stryden.
far la guerra ad uno. Iemand den oorlog aandoen, beoorlogen, bevegten, bestryden.
far battaglia. Vegten, stryden, slag leveren.
far un' ambasciata. Een boodschap doen, verrigten.
far consiglio, conferenza. Beraadslagen, raad plegen, raad houden.
far una vita santa. Een heilig leven leiden, of voeren.
far rotta cor: uno. Met iemand oneens worden, de vriendschap breken.
far il suo ufficio, il debito suo. Zyn pligt waarnemen, zyn schuld voldoen.
far il conto. De rekening maken. *V. Conto.*
fare, (farfi) beffe di qualche cosa. Iets belpotten, uitlachen, de gek met iets schereren, met iets kortswylen, boerten, schertsen.
farla bene, male. Zyn zake wel of qualijk aanstellen, het wel of qualijk trefsen.
far complimenti. Bekeftheden of zwitcr van woorden maken, gebruiken.
far il corrotto (il bruno &c.) per uno. Over iemand den rouw aandoen, in de rouw gaan.
far il saggio, la (credenza) ad uno. Iemand de spyze of drank voorproeven, de proef daar van nemen.
far una buona, cattiva morte. Wel of qualijk sterven.
far le sue fortune. Zyn fortuin of geluk maken.
far la scintinella. Wagrt houden, op schildwagt staan.
far figura alla corte. *V. Figura.*
Fari. Maken, bereiden, vervaardigen.
far il pane. Brood maken, bakken.
far frielle &c. Koekjes, enz. maken, bakken.
far la cucina. De keuken voorzien, bedienen, waarnemen, koken.
far buona tavola. Een goede tadel houden, goede spyze en drank nuttigen.
far la bottega. Een winkelier zyn, een ope winkel hebben, houden.
far bottega di qualche cosa. Iets in 't openbaar te koop hebben, verkoopen.
far il forno. Een bakker zyn.
far la barba (il pelo) ad uno. Iemand den baard schereren, barbieren.
far il capo (la testa) ad una Dama. Een Juffrouw het hoofd kemmen, vercierren, optooijen, opschikken.
far la minestra &c. De sop, enz. toebereiden, smakelijk maken
far professione (mestiere) di qualche cosa. Ergens zyn werk af maken, iets by der hand hebben, dryven, oeffenen.
far un mestiere. Een handwerk dryven, oeffenen.
far un pesce in guazzetto, in butiro &c. Een visch in een sausse, in boter, enz. inmaken, toebereiden.
far una carne arrosta, aleffa. Vleesch rooften, braden, koken.
far collazione, pranzo, merenda, cena. Ontbyten, het ontbyten, het woen- of middagmaal houden, het avondmaal eeten, nuttigen, des avonds eeten.
far buona ciera, insieme. Ouder malkander lustig en

vrolijk zyn, goed ciet maken, zig gezamentlijk vermaken.
far' il letto. Het bedde spreijen, maken.
far orecchie da mercante. Koopmans ooren hebben, dat is, niet willen hooren, geen gehoor geven, niet willen luisteren, doof, of hardhoorende zyn.
far breccia. Bresse schieten, een gat of openinge in de muuren of wallen maken. *V. Breccia.*
far capo con uno. Gemeenschap, maatschappij, kennisse met iemand maken, aangaan, opregten. *V. Capo.*
far dinari ad uno. Iemand geld te leen doen, geven, leenen.
far una buona presa. Een goeden, gelukkigen vangst doen.
far numero. 't Getal vergrooten, vermeerderen.
far' apparenza. Maar een schyn, aanzien maken, geven.
far' ombra ad alcuno. Iemand een schaduwe maken, dat is, iemands gezag of aanzien, roem, enz. verkleinen, verminderen.
far ogni diligenza. Alle vlyt en naarstigheid aanwenden, besteden.
far festa. Een feestdag houden, vieren. *V. Festa.*
far caso di qualche cosa. *V. Caso.*
far le fiche ad uno. *V. Fica.*
far testa ad uno. Iemand weder- of tegenstaan, tegenstreven, het hoofd bieden, enz. *V. Testa.*
far spalla ad uno. Iemand helpen, bystaan, bystand doen, te hulp komen.
far lume ad uno. Iemand ligten, maken dat iemand zien kan.
far gambe ad uno. Iemand voeten maken, dat is, iemand doen loopen, zig haasten of spoeden.
far largo, (piazza) ad uno. Iemand plaats maken, de weg banen, opruimen.
far vela. Zeil maken, 't zeil gaan.
far doni (presenti) ad uno. Iemand iets schenken, vereeren.
far presente di qualche cosa ad uno. Iemands iets geven, schenken, vereeren.
far sacrificio. Een offerhande doen, offeren.
far l'amore ad una, con una. *V. Amore.*
far' alla lotta, a' capegli. Worstelen, plukharen, vegen.
far' a gli occhi (di occhi) con una. Een persoon lief koozen, lonkjës toefschieten.
far' a due mani al piatto. Met beide handen in de schotel grypen, tasten.
far alle gambe. Vlughten, vlieden, weg loopen, de vlucht nemen, de hielen wyzen.
far di arma. Vegten, stryden, slaan, handgemeen zyn. *V. Arme.*
far di musica. Muzyk maken, zingen, spelen.
far di berretta ad uno. Ter cere van iemand den hoed afnemen.
far di capo ad uno. Iemand toeknikken, toeweuken, zig voor iemand neigen of buigen.
far vista (sembiante) Zigelaten, aanstellen, veinzen, docu als of, enz.

face vista (sembiante, mostra) di non conoscermi &c. Hy stelde zig aan, hy geliet zig, hy deed alsof hy my niet kende.

far viaggio. Een reis, of landtocht doen, reizen.

far un gran camino. Een grooten reek wegs gaan; ook een verre reize of landtocht doen.

far una montagna, una scala. Een berg, een trap opgaan, oplygen, opklimmen.

queste scale le faccio mal volentieri. Die ladder beklim ik niet gaarne, ik ga niet gaarne op die trap.

far l'inverno &c. in qualche luogo. De wintertyd ergens verslyten, doorbrengen, ergens ter plaatse overwinteren.

far una cosa in pezzi. Iets in stukken breken, slaan, verbryzelen.

far buon (mal) prò ad uno. Iemand wel of qualijk bekomen, dienstig of schadelijk zyn.

buon prò faccia a V. S. Wel mag 't u bekomen.

faccia l'adio, che &c. God geve, vergunne, verleene, dat enz.

può fare (l'adio) che &c. Kan het God maken of doen, dat is, is het mogelijk, doenlijk, dat enz.

come fate ad esser così grasso? Hoe maakt gy 't, hoe komt het dat gy zoo vet zyt?

far un cuor duro. Een hard, versteend hart krygen.

far buono stomaco. Een gezonde, goede maag krygen.

far buona bocca. Een goede, dat is, welriekende, zuivere mond of aaslem krygen.

far capo, callo. Een puist, of eelt krygen.

Fare. Bekleeden.

far il (del) Dottore &c. Zig voor een Doctor uitgeven, voor een Doctor spelen, de persoon van een Doctor aannemen, bekleeden.

far il matto, (goffo) il santo, il devoto &c. De gek of heiligen spelen, zig gelaten of veinzen een gek of heilig mensch te zyn.

far il grande. Den grooten spelen, zig aanstellen, gelaten, een groot, of aanzienlijk Heer te zyn.

far il ruffiano, la spia &c. ad uno. Iemand voor koppelaar, bespieder, enz. dienen, zig tot een koppelaar of spion laten gebruiken.

Fare. Maken, doen.

far pianger uno. Iemand doen weemen of schreijen; geschrey, geweent veroorzaken.

far correr uno &c. Iemand doen loopen, of rennen; iemand voeten maken.

far entrar uno in collera. Iemand gram of toornig maken.

far venir voglia ad uno (l'acquarella a denti.) Iemand lust maken, veroorzaken, de tanden doen wateren, enz.

far impazzare uno &c. Iemand zot, hersenloos, gek maken; doen gek of zot worden.

questa medicina fa correre, questo vino fa cantare. Deze artzeny doet den mensch loopen, dat is, zuivert den mensch; deze wyn doet den mensch zingen, lustig en vrolijk zyn.

Fare. Maken, dat is, laten (maken,) toelaten; ook zorg dragen, bezorgen, verschaffen dat iets geschiede; ook dwingen, dringen, noodzaken.

far havere qualche cosa ad uno. Iemand iets ter hand stellen, overgeven, overleveren, behandigen laten.

far (far) un habito nuovo. Een nieuw kleed laten maken.

far sapere ad uno qualche cosa. Iemand iets laten weten, bekend maken, verwittigen.

far credere ad uno qualche cosa. Iemand iets wys maken, doen geloven.

l'ho fatto avvertire. Ik heb hem laten waarschouwen, vermanen, verwittigen.

la necessità l'ha fatto mendicare. De nood of nooddrift heeft hem geperst, gedwongen, tot de bedd-zak gebragt.

questo sarebbe recer' i possi. Dat zoude de kiekens doen spuwen of overgeven, (want zy alle vuiligheid inslokken.) V. Recere.

far morire uno. Iemand doen sterven, dat is, laten regten, het leven benemen.

far metter uno in prigione. Iemand doen gevangen zetten, in den kerker of gevangenis smyten.

far appiccar' uno. Iemand laten ophangen, opknoopen.

farci far uno. Iemand doen zedig en ingetogen zyn, maken dat zig iemand zedig en ingetogen houd.

sece fabricar un superbissimo palazzo. Hy liet een kostelijk paleis bouwen, timmeren.

Fare, Fà, egli fà. 't Is, het geeft.

fa bel tempo. 't Is helder, schoon weder.

fa freddo, caldo &c. 't Is koud, warm, enz.

fa lume (chiaro) di Luna. 't Is een heldere, klare lugt, het is maanschyn, maanligt.

fa Sole. De Zon schynt.

fa di mestieri (di bisogno.) 't Is noodzakelijk, noodwendig, van nooden.

fa buon vivere in questo paese. 't Is goed om te leven in dit land.

questa cosa non fa per me. Dat is niet goed voor my, dat dient my niet.

questo non fa à proposito. Dat doet niets ter zake, dat raakt de zake niet, dat gaat de zake niet aan.

Fare. Brengen, voortbrengen.

questo albero non fà frusti, non fa che foglie &c. Deze boom brengt geen vrugten, brengt maar bladeren voort.

questo paese fà buoni vini. Dit land brengt goede wy- nen voort, in deze landen wassen goede wy- nen.

la pianta fa già. Dit gewas groeit lustig aan, schiet lustig om hoog.

questa herba fà meglio ne' luoghi humidì. Dit kruid wast of groeit liever op vogtige plaatsen.

sul far della Luna. By 't wassen van de Maan, by waf- lenden Maanligt.

far figliuoli. Kinderen baren, voortbrengen.

far uova. Eijeren leggen.

questo fa molto. Dat doet, helpt veel tot de zaak, dat brengt groot voordeel tot de zaak.

questa cosa mi fa bene. Dat ding doet my wel, dat helpt my veel.

un pezzo fà. 't Is al lang geleden, 't is al een gerui- men tyd.

poco fa. 't Is niet lang, 't is een kleine wyl geleden.
egli è morto, tre mesi fa. Hy is voor drie maanden overleden, 't is drie maanden geleden dat hy gestorven is.

Fare. Maken, zyn zake schikken of voegen.
egli seppe far sì (fede sì bene) che &c. Hy heeft zyne zaken zoo wel weten te schikken, hy deede zoo wel, dat enz.

tanto seppe fare, (tanto fece) che &c. V. Sopra.

Fare. Doen, maken.

che fai? Risp. stommi su due piedi come (fanno) lo occhio.

Wat maakt of doet gy? Antw: ik sta op twee beenen gelijk de gansen.

nel passar (che feci) per la Francia. In myn doorreize of doortogt (die ik gedaan heb) door Frankryk.

egli lavora meglio che (non fa) suo fratello. Hy werkt beter als zyn broeder (doet,) hy is naarstiger en vlytiger als zyn broeder.

quel gridar che fate sempre colla famiglia. Het razen en kyven dat gy altyd doet met het huisgezin.

lavorate come (faccio) io. Werkt en arbeid, zyt bezig gelijk ik (doe.)

ho mangiato più hoggi che (non ho fatto, feci) bieri. Ik heb van daag meer gegeten als ik gisteren gedaan hebbe.

io sentiva piangere, ma non sapevo chi 'l faceffe. Ik hoorde schreijen, weenen, maar ik wist niet wie het deed.

non m'ingannate come havete fatto ad altri. Bedriegt, bedot my niet, gelijk gy andere gedaan hebt.

per Ambasciadore sene va hora, come prima faceva per Cameriere. Tegenwoordig gaat hy voor Afgezant, gelijk by certyds voor Kamerheer gedaan heeft.

Farsi. Zig maken, bezorgen.

farsi amici. Zig vrienden maken.

farsi male. Zig zeer doen, bezeeren, quetsen.

Farsi. Zig (iets doen of maken) laten, dat is, verschaffen, bezorgen.

farsi amare, ubidire, odiare, servire &c. da ogni uno. Zig doen beminnen, gehoorzamen, haten, dienen, enz. maken dat men van alle bemind, gehoorzaamd, gehaat, gedient word.

farsi qualche cosa adosso. Zig iets aan 't lyf verschaffen, bezorgen, een kleed, enz. maken laten.

farsi conoscere. Zig bekend maken.

farsi far un habito. Zig een kleed laten maken.

Farsi. Worden, (dat is, dat iemand worden kan als hy wil;) ook zig gelaten of aanstellen, veinzen.

farsi soldato, frate &c. Een soldaat, een monnik, enz. worden.

farsi da qualche cosa. Zig tot iets schikken of voegen, geschikt of bequaam maken, zig tot iets gewennen.

farsi matolo, ammalato &c. Zig gelaten, aanstellen stom, krank, enz. te zyn.

farsi parente, fratello &c. di uno. Zig voor iemands vriend, broeder, enz. uitgeven.

Farsi. Zig begeven, verwoegen.

farsi alla finestra, alla porta &c. Naar het venster gaan, zig naar het venster verwoegen.

farsi verso un luogo. Ergens na toe gaan, zig naar een plaats begeven, verwoegen.

farsi avanti, indietro, da banda (da parte.) Voor- of agterwaarts gaan, voortgaan, te rug gaan, ter zyde of uit de weg gaan, zig weg maken, ver- trekken.

fatevi un poco in là. Maakt u wat derwaarts, rukt wat voort.

farsi con Dio. Afscheid nemen, vaar wel zeggen.

si va facendo giorno, notte. 't Begint dag, nagt, enz. te worden, de dag begint te naderen, enz.

i miei capelli si vanno facendo bianchi. Myne hairen be- ginnen wit of gryste worden.

che si fa signore? Wat maakt of doet myn Heer?

Fatto. Gemaakt, gedaan, gepleegd, bedreven, uit- gevoert.

la cosa è fatta. De zaak is geschied, gedaan.

che havete fatto? Wat hebt gy gedaan, bedreven, of uitgevoert?

chi ha fatto questa cosa? Wie heeft dat gedaan? wiens bedryf is dat?

egli mi ha fatto sur questo eccesso. Hy heeft my deze wan- orde of overdaad doen maken, begaan.

credo che sarà ben fatto che &c. Ik geloof dat het wel ge- daan, niet onaangenaam zyn zal, dat enz.

sarà fatto. Het zal geschieden, gebeuren.

esser fatto Cardinale, Papa &c. Kardinaal, Paus ge- maakt, verkoren worden.

gli si fatto vedere che &c. Men heeft hem bewezen, aangetoond, dat enz.

Fatto (venir fatto.) Aangaan, gelukken, wel uit- vallen.

gli venne fatto, che &c. Het gelukte hem, hy had het geluk, dat enz.

se mi venisse fatto che &c. Als het my aangaan of ge- lukken zoude, als ik het geluk hadde dat, enz.

non ti verrà fatto, no. Het zal met u niet aangaan, gelukken.

Fatto. Geschied, gedaan; ook vaardig, gereed; ook ryp, tydig; ook volkomen, volwassen.

borsù questo è fatto. Nu wel aan, dat is ook geschied, gedaan, vaardig, gereed.

il mio habito nuovo non è fatto ancora. Myn nieuw kleed is nog niet gedaan, niet gereed.

far fatto. Vervaardigt, gereed leggen, gemaakt of gedaan zyn.

questi pomi &c. sono troppo fatti. Deze appelen zyn te ryp.

un'buomo fatto, una donna fatta. Een volwassen, vol- komen man, vrouw.

un cavallo &c. fatto. Een schoon, volwassen, vol- komen, aanzienlijk paard.

Fatto, si fatto. Gemaakt, zoodanig, zulkeem.

così (si) fatto huomo, (un' huomo si fatto.) Zoodanig of: zulk een mensch.

una testa di tal fatto. Zoodanig, zulk een hoofd.

le donne sono così fatte. De vrouwen zyn van zooda- nigen of zulken aart.

egli portava una barba sì fatta (tanto fatta.) Hy hadde zoodanigen, of zulk een langen baard.

Fatto,

Fatto, *ben fatto*, *mal fatto*. Schoon, mooy, welgemaakt, leelijk, mismaakt, wanſchappen, wanſtallig, afzienlijk, enz.
un buono ben fatto. Een ſchoon, mooy, welgemaakt, aanzienlijk menſch.
una vecchia brutta, e mal fatta. Een leelijke, mismaakte oude vrouw.
Fatto. Gemaakt, geſchappen, dat is, geſchikt, bequaam.
egli è fatto à questo. Hy is hier toe gelijk als gemaakt, geſchappen, dat is, zeer geſchikt, bequaam.
fatto alle maniere di tutti. Hy weet zig naar yders zin te ſchikken, te voegen; hy weet yder een zyn genoegen te geven, te behagen.
fatto fatti a conoscer' ed amar' l'adio. Wy zyn gemaakt, geſchappen om God te kennen, en te beminnen.
le cerimonie sono fatte per gli occhi ed orecchi, e non per il cuore. De heuſche zwier van woorden, de hoffelijke zeden en manieren zyn maar voor de oogen en ooren, maar niet voor het hart (gemaakt, verzint, of uitgevonden.)
Fatto, *fatti*. Een daad, daden, werken, bedryven.
si vede in fatti. Men ziet het in der daad.
in fatti egli stà così. De zaak is zoodanig, zoo geſchappen, met de zaak is het zoodanig gelegen.
cogliet' uno sul (in su) fatto. Iemand op heeter daad betrappen.
di fatto (de fatto, isso, ipso fatto). In der daad zelve, met de daad.
al fatto (veniamo al fatto). Aan 't werk, laat ons aan 't werk gaan, laat ons werken, arbeiden.
come va questo fatto? Hoe gaat dat in zyn werk?
vi dirò tutto 'l fatto. Ik zal u de geheele zake openbaren, vertellen, verhalen.
quando consta della verità del fatto. Als de daad zelve bekend of openbaar is, als de waarheid van de zake baarblykelijk is.
qui sta il fatto. Hier in beruſt, beſtaat de zaak, hier in is de zaak gelegen.
non sarebbe gran fatto. Het zoude geen groote zaak wezen, het zoude niet nieuws, byzonders, enz.
sarebbe forse gran fatto che se &c. Was het miſſchien een groote zaak, dat wanneer, enz.
gran fatto, *Av*. *egli non si fida gran fatto di lui*. Hy betrouwd hem weinig, hy heeft een ſlegt betrouwen of vermoeden op hem.
Fatto, *un fatto d'armi*. Een gevegt, ſlag, ſtryd, ſchermtſeling.
egli morì (restò) in un fatto d'armi. Hy is in een ſlag gebleven, geſneuveld.
Fatto, *fatti*. Zaken.
il mercante haveva già spacciato ogni fatto suo. De koopman heeft al zyn goed verkogt.
gli messe tutti li suoi fatti per le mani. Hy heeft hem alle zyne zaken (zyn have en goed) aan- of toevertrouwd, in zyne handen gegeven.
acconciar' i fatti suoi. Zyne zaken beſchikken, beſtellen, dat is, zyn laaſte of uiterſte wille maken.
guastar' i fatti suoi. Zyne zaken verwarren, bederven.

andar per (far) i fatti suoi. Gaan om zyne zaken te doen, te verrigten, enz.
far' i fatti suoi. *V. Sopra*.
andate a far' i fatti vostri. Gaat heen, en ziet wat gy te doen hebr.
il fatto mio, (i fatti miei,) il fatto tuo (i fatti tuoi) il fatto suo (i fatti suoi) &c. Myne zaken, uwe zaken, *il fatto suo non è stimato (i fatti suoi non sono stimati) in questa città*. Zyne zaken, dat is, hy is weinig geagt of gezien in deze ſtad.
non si sa niente del fatto suo, (de fatti suoi). Men weet niets van zyne zake, dat is, van hem; men hoort niet hoe het om zyne zake, dat is, hoe het met hem gelegen zy.
Fatta. Geſtalte, gedaante, aart, natuur.
cervello di tal fatta. Herſenen, of hoofd zoo geſchappen, van zulken aart, natuur of verſtand.
questo è d'un' altra fatta. Dat is van een andere gedaante, ſoort, aart.
Fattamente, *si fattamente*. Zoodaniglijk, dusdaniglijk, op zulk een wyze, zoo; ook zoo, zoo zeer.
udendo costei parlar si fattamente. Als ik deze dusdaniglijk hoorde ſpreken.
questa cosa mi diede si fattamente nel genio. Dit ding heeft my zoodaniglijk behaagt, vermaakt.
Fattezza. Uiterlijke geſtalte, gedaante, gelaat, wezen.
fattezze bellissime e divine. Schoone, welgemaakte, gefatſoeneerde leden, gelijk als goddelijke ſchoonheid.
Fattibile. Doenlijk, mogelijk.
vi ubidirò sì, ma in cose fattibili. Ik zal u gaarne onderdanig of gehoorzaam zyn, ik zal my gaarne onderwerpen, maar in mogelijke dingen.
Fatticcio. Door konſt of met de hand gemaakt, gewrogt, niet zoo gewaſſen, niet natuurlijk of eigen, maar gemaakt.
oro &c. fatticcio. Gewrogt, gemaakt goud.
Fattivo. Doenlijk, dat in doen of werken beſtaat.
habito fattivo. Een aart of eigenschap die iets geſchikt of bequaam maakt om te doen.
Fattore. Een maker of dader, doender van iets, een konſtenaar; ook een bezotger, verſchaffer.
V. Facitore.
Fattore del cielo, e della terra. Maker, dat is, ſchepper van hemel en aarde.
Fattore. Een factoor, dat is, een voogd of beſtierder in een zake; ook een landvoogd, enz. *V. Gastaldo*.
Fattoreſſa. Een regeerſter, beſtierſter, voogdeſſe.
Fattoria. Een factory, voogdyſchap, beſtieringe, regeeringe.
Fattúra. Het maakſel, het werk, de arbeid; ook het maakloon; ook de geſtalte, gedaante.
chi sposa donna brutta si, ma ricca, guarda al peso e non alla fattura. Die een leelijke, dog ryke vrouw trouwd, ziet niet zoo zeer op de zwarigheid, als wel op den arbeid.
tanto per la fattura. Zoo veel voor maakloon.
questo sarà fattura del Signor N. Dat zal des Heere N, zyn bedryf zyn, dat zal den Heer N in het werk geſtelt hebben.

terroba trovai conforme (tornante) alla fattura. Ik heb de waren, de factuur gelykvormig bevonden.

Fattura, *fattuccheria*, *fattuccherie*. Toovery, hexery, betooveringe.

Fatturare. *V. Affatturare.*

Fattucchiere. Een hexe, tooveresse.

Fattucchiere, *Affattucchiere*. Behexen, betooveren.

Fazzione. Een aanhang, t'zamenrottinge, t'zamenpanninge, oproer; ook gevegt, slag, stryd, schermutseling. *V. Fatto.*

farsi, esser capo di fazzione. Zig tot een hoofd van een rot of aanhang aanstellen, een oproermaker, muitemaker, belhamel, stooker, stigter, of aanrader tot muitery zyn.

fazzione Spagnuola, *Francese*. De Spaansche, Fransche party, aanhang.

vi sono (ardono) molte fazzioni. Onder hen zyn veele rotten of scheuringen, zy zyn in veele rotten of parteyen verdeeld.

fazzionarsi, *Infazzionarsi*. t'Zamenrotten, t'zamenpannen, zig scheuren, zig in parteyen of rotten verdeelen, wederspanning worden, oproer maken, smuiten.

10000. buomini da fazzione. Tien duizend strydbare mannen.

fazzionario. Een aanhanger, deelgenoot.

FARRA. Een pylkoker.

FARFALLA. Een zomervogel.

semprice come una farfalla. Zoo eenvoudig als een zomervogel.

correr dietro alle farfalle. De zomervogeltjes navolgen, naloopen. *Met.* De ydelheden najagen.

Farfallotta. Een kleine zomervogel, een zomervogeltje.

Met. Een slegte, eenvoudige vrouw; ook iemand die somtyds een geringe fout of misflag begaat.

Farfallone. Een groote zomervogel; ook een wespe; ook *Met.* Rochel, fluim, speeksel.

spatar farfalloni. Dikke zomervogels, dat is, dikke rochels of fluimen uitpouwen.

FARFARA, *Farfaro*. Hoefbladeren, hoeflattouw, brandlattouw, paardsklaauw, (zeker kruid.)

FARINA. Meel.

fiore di farina. Fyn meel, bloem van meel.

farina grossa. Graauw, grof meel.

andar per farina e lasciarvi il sacco. Om meel uitgaan, en de zak daar laren, dat is, in plaats van winst schade lyden, verliezen.

questo non fa farina. Dat geeft geen meel; (wy zeggen) dat brengt niets in de keuken, dat maakt de keuken niet vet.

Farinaccio. Wryfbaar, dat men ligt in stukken of tot stof wryven of verbryzelen kan.

Farinare. *V. Infarinare &c.*

Farinata. Meelbry, waterbry.

Farinão. Een molenaar, meelverkooper, meelkramer.

Farinella. Grof, slegt meel; ook stofmeel, bloem van meel.

FARISIO. Een schynheilige, geveinsde.

FARMACO. Allerhande artzeny.

FARNETICO. Razend, krankzinnig, uitzinnig, dol; ook *Soft*. Een razende ziekte, krankzinnigheid, razerny, dolheid, uitzinnigheid. *V. Frenesia.*

Farneticare. Woeden, razen, dol, uit, of ontzinnig, buiten zyn zelven of verstaand zyn, vervoerd zyn.

Paolo tu farneticibi. Paulus gy raast, gy zyt dol en uitzinnig.

farneticar di una. Uit liefde tot een vrouwsperfoon gelyk als razende, dol en uitzinnig zyn. *V. Infarneticarsi.*

FARO. Een vuurbake, wagtrooren, waar op een lantaarn, tot narigt aan alle zeevarende luiden word aangestoken.

il Faro di Messina. De wagtrooren of vuurbake tot Messina.

FARRO. Grof, gemeen koren, spelt.

Farraina, *farrana*, *farraggine*. Gort; ook gemengd voeder voor de paarden.

una farraggine di negozii, materie &c. Veele zaken onder malkander, zonder orde of schikkinge.

FARSA, *farza*, *farfata*. Een klugt, guichelary; guichel of goochelspel.

FARSETTO. Een wambais, een hembdrek.

spogliarsi in farsetto. Zig uitkleeden, en maar het hembdrek en broek aanhouden.

acconciar' il farsetto a suo dosso. Het hembdrek naar zyn lyf maken of passen, dat is, alles tot zyn eige bate of voordeel schikken, voegen.

esser ridotto in farsetto. Tot het hembdrek toe uitgeschud, uitgekled worden, dat is, tot armoed vervallen, in nood of verlegenheid zyn.

FASCIA, *fascie*, *fascie*. Een zwagtel, bondel, luer, band of windsel; ook een gordel, riem.

fin dalle fascie. Van de zwagtel, van de luere, van de wieg, van kindsbeen af.

involver' un bambino in fascie (fascie) Een kind zwagtelen, in de luere of windsels doen, winden.

Fascia. Een bint aan een zuil; ook in een wapen.

Fasciuola, *fasciuolo*, *fasciuolo*. Een band, snoet; bandje. *V. Fazzoletto.*

Fasciare, *Infasciare*. Met banden binden, zwagtelen, omzwagtelen, omwinden.

fasciar' un bambino &c. Een kind zwagtelen, in de luere doen, winden.

fasciar' una piaga. Een wonde verbinden.

fasciar' il corpo. Het lichaam inbinden, gorden.

Fasciarsi. Zig gorden, omgorden, den riem of gordel om doen, het lichaam inbinden.

Fasciato. Met banden, of bindsels gezwagteld, omzwagteld, omwonden, verbonden.

Fasciatura. Zwagteling, omzwagteling, omwindinge.

FASCIO, *Fascetto*. Een bondeltje, bosje en pakje. *V. Fardello, fascello.*

fascio di legna, herba, fieno, paglia &c. Een bos hout, een takkebos, een bondeltje hooy, stroo, enz.

fascio di spighe. Een garve, of schoof, een bosje korenairen.

fascio di frecchie, baobette &c. Een bos pylen, een bosje of handvol roeden.
far d'ogni herba fascio. Van alle kruiden een bosje maken, dat is, uit alle dingen, door regt of onregt, zyn nut of voordeel zoeken, trekken.
fringer' ogni cosa in un fascio. Alles in bondeltjes of bosjes binden, verzamelen. *Met.* Alles met weinig woorden uitdrukken, in korte woorden vervatten, met korte en bondige woorden te kennen geven.
Fascetto. V. Sopra.
far fascetti. Bosjes of bondeltjes binden, verzamelen.
Fasciuolo, Fasciatello, Fastello. V. Sopra.
Fastellare, Infastellare. In bondeltjes of bosjes binden, verzamelen.
F A S C I N A. Een takkebos, fasyne.
legar fascine. Takkebossen binden, fasyne maken.
fascina mal legata. Een qualyk gebonde takkebos.
Met. Een onbeleefd, dorper, bot, plomp, boersch mensch.
accender, metter una fascina. Een takkebos aanleggen, in brand steken.
Fascinare. Met fasyne of takkebossen bebolwerken, verschanffen, versterken.
Fascinata. Een schans of bolwerk van fasyne of takkebossen gemaakt.
F A S C I N O. Betoveringe, behexinge, toovery.
Fascinare, Affascinare. Behexen, betooveren.
fascinar' uno. Iemand behexen, betooveren.
fascinar gli occhi di uno. Iemand door hexery of toovery de oogen verblinden, betooveren.
F A S T I D I O. Verdriet; ook walg, walginge, afkeer, onlust, tegenzin.
dar, recar, porger fastidio. Iemand lastig, moeilijk, verdrietig zyn, ook verdriet of onlust verwekken, veroorzaken.
pigliarsi, (prenderfi) il fastidio. De moeite, het verdriet of ongemak op zig nemen.
se V. S. si vuol prender tanto fastidio. Als myn Heer deze moeite of ongemak wil op zig nemen.
egli è un fastidio a sentirlo. Het is een groot verdriet 't is zeer hard of moeilijk hem te hooren.
generar fastidio, prender a fastidio. Walgen, een walg of afkeer veroorzaken, ergens van schrikken, gruwen, een affchrik hebben.
la carne mi s'è convertita in fastidio. Ik heb een walg of afkeer van het vleesch.
nettifi prima la piaga da ogni fastidio. Laat ons de wonde eerst zuiveren van alle etter en vuiligheid.
levatemi il fastidio dal naso e da gli occhi. Neemt my de onlust, het stinkend goed voor de neus en uit het gezicht weg.
Fastidioso. Verdrietig, moeilijk, lastig; ook afkeerig, onwillig, ongeduldig, hardnekkig, halstarrig, wederspanning, styf koppig; ook walgagtig, vies.
buomo &c. fastidioso. Een ongemakkelyk, koppig, eigenzinnig, wonderlyk, vies man, vies hoofd.
levammi dinanzi. fastidioso che sei. Gaat, vertrekt uit myn aangezicht, gy verdrieuige overlact als gy zyt.

cofe fastidiose e lorde. Afkeerige, walgelijke, vieze, stinkende, leelyke dingen.
Fastidiosamente. Walgelyk, met walg of afkeer, wederwaardiglyk.
Fastidire. Moeijelyk vallen, quellen, ontruffen, verdriet of ongemak aandoen, veroorzaken.
fastidir' uno. Iemand lastig of moeilijck vallen, ontruffen, bezwaren.
fastidir' il cibo &c. Een walg of afkeer van spyze of mondkost hebben.
Fastidire, Infastidire. Verdrietig, afkeerig, zat worden; ook walgen, een walg krygen, den walg steken.
fastidir (di) qualche cosa. Iets verdrietig of zat worden, niet langer kunnen gedogen, verdragen; ook van iets walgen, een walg hebben, den walg steken.
lo stomaco infastidisce a cose simili. Van dusdanige zaken steekt my de walg, ik walge van zoodanige dingen.
Fastidito, Infastidito. Verdrietig, moede worden, een walg of verdriet krygen.
egli, fastidito della sua lunga diceria &c. Hy, zyn overtollige praat verdrietig of moede geworden zynde, of als hem zyn overtollige praat verveelde, verdroot, enz.
alla fine infastidito di lei. Ten laatsten, als hy hun verdrietig en moede geworden was.
Fastidume. Allerhande stont of vuiligheid die den mensch doet walgen, gruwen, een afkeer hebben.
F A S T O. Grootsherd, hoogmoed, opgeblazendheid, hoovaardig, trotsheid, vermetelheid, barsheid, verwaandheid.
con gran fasto. Met een groote hoogmoed, opgeblazendheid.
fasto Spagnuolo. Spaansche hoogmoed, pragt, groote staat.
Fastoso. Hoogmoedig, opgeblazen, hoovaardig, groots, trots, bars, verwaand, vermetel.
Spirito, animo &c. fastoso. Een hoogmoedige, opgeblaze geest, een trots, hoovaardig gemoed.
Fastosamente. Hoogmoediglyk, trotsefelyk, vermetelyk.
F A T A R E, Fasato &c. V. Fato &c.
F A T I C A, Fatiga, fatiche. Arbeid, werk, moeite.
nato, auvezzo, atto alla fatica. Tot den arbeid geboren, gemaakt, gefchlikt, bequaem.
durar fatica in qualche cosa. Ergens groote moeite en arbeid over hebben.
partir le fatiche. Den arbeid verdeelen.
prender, (pigliar) fatica per uno. Voor iemand moeite en arbeid op zig nemen, doorstaan, verdragen.
poca, continoua, dura fatica &c. Kleine, gestadige, gedurige, zware, moeilijke arbeid.
senza fatica. Ligtelijck, gemakkelyk, zonder moeite en arbeid.
con (a) fatica, a gran fatica. Met groote moeite, naauwelyks, ter naauwer nood.
hebbe fatica a ritirarsi &c. Hy heeft naauwelijks, ter naauwer nood kunnen te rug gaan of wyken, hy heeft moeite gehad om zig te bergen.

de fatica s'è qui. Hier in is de zwaarigheid gelegen, hier in bestaat de moeite; (wy zeggen) hier is de knoop, hier legt de hond begraven.

Faticare, Affaticare. Moeijen, vermoeijen, afmatten, moede of mar maken, plagen, quellen.

faticar' il cervello, lo spirito &c. De hersenen, den geest ontruften, ontstellen, quellen, vermoeijen, verzwakken.

faticar' un cavallo. Een paard afryden, afmatten, moede of mar maken.

Faticare, Affaticare, Affaticarsi. Plage, onruste, moeite en zwaarigheid op zig nemen, zig quellen, plagen, ontruften.

affaticar' volentieri, indarno. Zig gewillig, om niet, te vergeefs bemoeijen.

affaticar, (affaticarsi) in qualche cosa. Zig in een zaak bemoeijen, benaartigen, bevllytigen, een zaak zeer behartigen, bevereren.

Faticante. Een arbeidsman, werkzaam mensch die geen arbeid ontziet, die gedurig; ook gaarne werkt en arbeid; ook die moeite en arbeid door- of uitstaan kan.

Faticato, Affaticato. Benaartigt, bevllytigt, beyverd; ook vermoeid, moede, afgemat.

Faticoso. Moeijelijk, lastig, ongemakkelijk, zwaar.

Faticosamente. Met grooten arbeid, grootte moeite.

F A T O. 't Noodlot, de wille, het besluit of voorzienigheid Gods. *V. Fatalità.*

fato duro, inevitabile. Een hard, onvermydelijk geschik, geval, noodlot.

Fatale. Van (God) voorzien, bestoten.

giorno bora &c. fatale. Van (God) voorzienne, bestemde dag, uur, enz.

cosa fatale. Iets dat van (God) voorzien, bestemd, bepaald, of vastgesteld is.

questo gli sù fatale. Dat is hem van (God) voorzien, opgelegd.

Fatalemente. Door de gehengenis, schikkinge of voorzienigheid (Gods.)

Fatalità. V. Fato.

non sò per che fatalità. Ik weet niet door wat schikkinge of voorzienigheid (Gods.)

Fatare, affatare. Door duivels konsten hard, onquetsbaar maken.

Fatato, Affatato. Door duivels konsten hard en onquetsbaar gemaakt. *V. Gelato.*

F A T T O, *fattivo, fazione, fazzofo &c. V. Fave.*

F A T T U C C H I A R E, *faturare &c.* Tooveren, be-tooveren. *V. Sopra.*

F A V A. Een boon.

pighiar due colombi ad una fava. Twee duiven met een boon vangen, dat is, dubbelde winst trekken.

ajutarfi (vendicarsi) colle fave. Zig met boonen wreken, dat is, aan iemand, die ons beledigd heeft, de stemme weigeren.

Favetta, fava menata. Een moes van boonenmeel; ook een soort van boonenbry.

F A U C E, *fauci, foci.* De muil, de kaken, de mond van een dier.

F A V E L L A. Een taal of spraak; ook een spreek-

wyze, styl, of maniere van spreken, land-spraak.

questo m'impedisce la favella. Dat wederhoud, belet, verhindert, belemmerd my de spraak.

trarr la favella di bocca ad uno. Iemand de tong schrapen, de woorden uit de mond halen; ook iemand tot de belydenis dwingen, noodzaken om te be-kennen.

perder la favella. De spraak verliezen, sprakeloos worden.

lo spavento gli tolse la favella. De schrik heeft hem de spraak benomen, doen stom worden, verstommen, hy kon van schrik en vreeze niet spreken.

riconscer uno alla favella. Iemand aan de spraak kennen.

la favella Latina, Toscana. De Latynsche, Toskaan-sche taal, spraak.

Favellare. Praten, kouten, spreken, kallen.

favellar con uno (ad uno.) Met iemand praten, kouten.

F A V I L L A. Een vonk vuur.

F A V O. Honigraat; ook het huisje, hollerje, vakje van een honigraat, daar de byën de honig in maken.

F A V O L A. Een verdigtfel, verciersfel, vertellinge, quakje, praatie, fabel, maartje.

favole d'Esopo. De Fabelen van Esopus.

favole Poetiche. De Poëtische verdigtfels, verciersfels, fabelen.

dir, raccontar una favola. Een fabel of maartje vertellen, verhalen.

sono favole. Het zyn fabeltjes, dat is, leugens, quakjes, praaties.

far favola di uno. Iemand bespotten, uitgekken, met iemand de gek scheren, den draak steken.

esser fatto favola del volgo (popolo.) Alle menschen toe hoorn en spot worden, van alle bespot, begekt, uitgelacht worden.

non credere alle favole di costui. Geloofd zyn fabeltjes, of praaties niet, slaat geen geloof aan zyne snaker-ryen of kortswylen.

dar favole ad uno. Iemand met praaties of fabeltjes, dat is, met goede woorden paaijen, streelen.

cantafavole. Maattjes, snaker-ryen, klugten, kortswylen, leugens. *Met.* Ydele dingen.

occuparsi &c. in cantafavole. Zig met praaties, fabeltjes, ydele dingen bemoeijen.

Favolare, Favoleggiare. Uitvinden, verziinnen, verciieren, verdigten; ook praten, kouten, spreken, kallen.

così favoleggiano i, Poeti, e Pittori. Zoo verdigten, verciieren de Digtters en Schilders.

favolar di qualche cosa. Ergens van praten, kouten, spreken, kallen.

Favolatore. Een maker van verdigte vertellingen of fabelen; ook een verteller, verhalen van nieuwe maattjes of fabeltjes, een leugenaar; ook een kouter, prater.

Esopo prudente e faceto favolatore. Esopus de wyze en klugtige digter of uitvinder van verdigte vertellin-gen of fabelen.

Favoloso. Verdigt, vertierd, verzonnen, bedagt; ook leugenagtig, valsch.
quel favoloso Cerbero, Deucalione &c. By de Poëten verdigte, vertierde Cerberus, Deucalion, enz.
Favolofamente, Valschelijk, op een verdigte, vertierde wyze.
FAVONIO. De zuidweste wind.
FAVORE. Gunst, genegenheid, genade, weldaad, goededienst.
col favor di Dio, e del Signor N. Met de genade, hulpe en bystand Gods, en van den Heere N.
haver, godev il favor' (esser in favore) di uno. Iemands gunst, genade genieten, by iemand in groot gezag of aanzien zyn, veel vermogen.
haver' il favor del popolo. De gunst of genegenheid van het volk hebben, genieten, het volk zig getrouw en verplicht hebben, in groot gezag by het volk zyn.
lettere &c. in favore, Brieven, die ten dienste, ten besten van iemand geschreven zyn.
parlar a (in) favore di uno Ten goede, ten besten, ten dienste van iemand spreken, voor iemand spreken, voor iemand aanhouden, bidden, smeken.
dar la sentenza in favor di uno. Iemand een genadig vonnis of oordeel geven, toewyzen.
frustrarono &c. a favor della notte, vento &c. Zy vertrukken onder de gunst of voordeel van de nacht, van de wind, enz.
alto favore. Een hooge, zeer groote gunst en genade.
far favore ad uno. Iemand een gunst, vriendschap, dienst doen, bewyzen.
domandar' un favor' ad uno. Een vriendschap van iemand verzoeken.
Favoraccio. Een kleine vriendschap, dienst, enz.
Favorevole, favorabile Gunstig, genegen, toegedaan.
esser favorevole ad uno. Iemand gunstig, genegen, toegedaan zyn.
la fortuna gli fu favorevole. Het geluk was hem gunstig, diende hem.
vento favorevole. Gunstige, voordeelige wind.
congiunture favorevoli. Gewenschte, gelukkige tyden, goede geschapenheid, gesteltenis van het gemeene wezen.
risposta, voto, sentenza &c. favorevole. Een goede, gewenschte, voordeelige antwoord, belofte, vonnis, gewysde, enz.
voto favorevole. Een keurstemme ten besten, ten voordeele, dat is, tot de verkiezinge.
Favorevolmente. Voorspoediglijk, gelukkiglijk, ten goede, ten besten, ten voordeele.
Favorire (uno.) Iemand begunstigen, begenadigen, gunst en genade bewyzen, toonen.
favorir gl' interessi d'uno. Iemand in zyn zaken bystaan, ten besten raden, helpen, bevorderen.
favorir' uno di qualche cosa. Iemand ergens mede dienen, ten dienste staan, helpen, begunstigen.
Favoreggiare. V. Sopra.
Favorito. a. Begenadigd, begunstigd, die een groot gezag of aanzien by iemand heeft, veel vermag.
un' gran favorito dell' Imperadore &c. Een grooten ver-

trouweling, hart of boezemvriend van de Keizer, dien de Keizer zeer lief heeft, zeer beminde, die by de Keizer zeer veel vermag, die in groot gezag of aanzien by de Keizer is.
vanno a spasso colle favorite. Zy gaan met hare liefstens of vrysters wandelen, keyeren, een keyertje doen.
FAUSTO. Gelukkig, voorspoedig, geluk medebrengende, gunstig, voordeelig.
fauste acclamazioni. Gelukkige toeroepinge, toejuichinge, vreugde-galm of geschreeuw.
FAUTORE-trica. Een gunner, begunstiger, voorstander, beschermmer, verdediger; een gunstdraagster, een bescherm-vrouw, die iemand begunstigd, verdedigd, beschermd.
fantor de gli heretici, ribelli &c. Een begunstiger, voorstander, beschermmer, verdediger van de ketters, wederspannige, die met de ketters, wederspannige aanspand.
FAZIO. Een dwaas, gek, zot of nar.
far uno fazio. Iemand voor een gek of nar houden.
FAZZOLETTO. Een kleine neusdoek, neusdoekje.
FE. V. Fede.
FEBBRAIO, Febraro. De Sprokkelmaand, February.
FEBBRE. De koorts.
febbre continua. Gestadige, gedurige, byblyvende, doorgaande, dagelykche koorts.
(febbre) terzana, quartana. Een derden- of vierden-daagche koorts, die yder derde of vierde dag komt.
(febbre) etica. Een quynende, nitteerende koorts.
febbre maligna, ardente. Een giftige, brandende koorts.
esser' assalito dalla febbre. Van de koorts overvallen, aangetaft worden.
haver la febbre. De koorts hebben, met de koorts gequeld worden.
gli venne un poco di febbre. Hem overviel een koortje, hy gevoelde een kleine beweginge of aanval van de koorts.
accesso della febbre. Aankomste, aanval, (access) van de koorts.
Febbriciuola, febbriella. Een koortje, kleine beweginge of aanval van de koorts.
Febbricitare. De koorts hebben, met de koorts gequeld worden.
Febbricitante. Koortsig, de koorts hebbende, met de koorts gequeld.
Febbrile, febrile. Van de koorts, tot de koorts behoorende.
FEC CIA. Droessem, moer, droef, grondsoep, dikke vogt.
feccia del vino. Wynmoer, droef van wyn.
il vino posa sulle feccie. De wyn legt op zyn moer.
feccia dell' oglio. Het grondsoep of dikke van de oly.
V. Morchia.
feccia del popolo, della città. Het schuim van 't volk, het graauw, jauhagel, het geringste of slechte volk van de stad.

feccia.

fenia dei vizii. De leelykheid, vuiligheid, gruwlykheid van de zonden of gebreken.
trarr' il vino dalle seccie. De wyn van de moer laten, afsteken.
la faccia del calice di Dio. De droeffem van de kelk Gods, dar is, de eeuwige verdoemenisse.
Facciso. Vol droef, moer of droeffem, dik, troebel; ook vol stont, drek, of vuiligheid; ook verdrietig, onaangenaam.
vino &c. seccioso. Droeve, onklare, dikke wyn.
i modi suoi secciosi. Zyn verdrietige, onbeleefde, plompe, botte, boersche, ruwe manieren.
F E C O N D O. Vruchtbaar, veel of overvloedig in het dragen, of voortbrengen van kinderen.
Fecundità. Vruchtbaarheid van een vrouw.
Fecundare. Vruchtbaar maken, bevruchten.
F E D S. Fè. Getrouwigheid, trouwe, opregtigheid, gelove, vertrouwen.
persona di fede, (degna di fede, fededegna.) Een geloofwaardig, getrouw, opregt persoon.
prestare (porre, dar, attribuir) fede (intiera alle parole di uno.) Iemands woorden geloven, geloof geven, vertrouwen.
perder la fede. Het geloof quyt raken, verliezen, geen geloof meer hebben, niet meer gelooft of vertrouwd worden.
Fede. Een teeken, kenteeken, blyk, bewys.
procurar le sedi di sanità. Het teeken of blyk van zyn gezondheid halen.
far fede. Getuigen, betuigen, verklaren.
a se, (alla se, ò fede) di Cristo. Om 't geloof van Christus.
a se di Cavaliere, di galanti' buono. Op ridders trouwe, geloof, by myn eere, woord, trouwe, zoo waaragtig als ik een eerlyk man ben.
alla se giusta, alla buona se. By myn trouw, op goede trouw.
Fede, Fè (la fede Cristiana, Cattolica) di Cristo. 't Christelyk geloof; ook een ware en valsche religie of godsdiens.
abbracciar la fede. Het Christen geloof aannemen, een Christen worden.
ammestrar uno nella fede. Iemand in het geloof onderregten, onderwyzen.
articoli della fede. De artykels of punten van het geloof, geloofspunten.
vinegar la fede. Het geloof loochenen, verzaken.
la fede di Lutero, di Calvino &c. Het geloof, dar is, de leere van Lutherus, Calvinus, enz.
la fede Maomettana. De Mahometaanische sekte.
esser di fede. Een artykel van het geloof, een geloofspunt zyn.
errar nella fede. In zaken van geloof, in geloofszaaken dwaalen, doolen.
Fede, Fè. Vertrouwen, betrouwen; ook trouwe, woord, toezegginge, belofte, getrouwheid, opregtigheid.
porre (baver) fede (gran fede) in uno. Een groot betrouwen op iemand zetten, zig op iemand vertrouwen, verklaren.

con somma fede gli serviva. Hy diende hem zeer getrouwelyk, met de grootste trouwe.
incaricar la sua fede. Zyne trouwe verbinden, zyn woord geven, zig verbinden.
trattar &c. a buona fede. Op goed geloof, ter goeder trouwe, getrouwelyk, opregtelyk handelen.
dar fede ad uno, prometter la fede. Iemand zyn trouwe toezeggen, beloven.
servar, tener fede ad uno. Iemands trouwe of geloof houden, getrouw blyven, niet te leur stellen of bedriegen.
mancar di fede, romper la fede data ad uno. Iemand zyn trouwe of belofte niet houden, breken, zyn woord niet volbrengen of nakomen, ontrouw, trouweeloos worden.
provar (tentar) la fede di uno. Iemands trouwe, opregtigheid, standvastigheid ondertasten, beproeven.
buomo senza fede e senza coscienza. Een ongetrouw, trouw- of gewetenloos mensch.
esser tradito sotto se d'amore &c. Onder de schyn of dekmantel van liefde verraden worden.
sopra la fede vostra. Op uw trouw, op uw woord, op uw belofte.
assicurarsi della fede di uno. Zig op iemands trouwe en opregtheid verlaten, zig van iemands trouwe verzekeren.
condursi a qualche luogo, sotto la fede publica. Zig ergens naar een plaats onder geleibrief van de Landsheer begeven, vervoegen.
Fede-commisso &c. V. Fide-commisso.
Fedele. Getrouw, trouw, standvastig, opregt, zeker, vast. *V. Fido.*
fedel compagno. Een getrouw medgezel, maat, maker, kameraad.
li fedeli Commissarii del Testamento. De getrouwe beftierders, die over een Testament of laatste wille gestelt zyn.
esser fedele ad uno. Iemand getrouw zyn.
autor fedele. Een getrouwe, geloofwaardige schryver, een goede, getrouwe raadgever.
Fedele, i fedeli. Een gelovige, de gelovigen.
i fedeli di Cristo. De geloovigen van Christus.
egli tiene certi suoi fedeli. Hy heeft zekere vertrouwelingen, dar is, goede vrienden.
Fedelmente. Getrouwelyk, trouwelyk, opregtelyk, standvastiglyk.
servir, consigliar, insegnar &c. uno fedelmente. Iemand getrouwelyk, trouwelyk dienen, raden, onderregten, onderwyzen.
copiar, tradurre &c. fedelmente. Getrouwelyk, ter goeder trouwe vertalen, overbrengen, overzetten.
Fedeltà, fede. Getrouwheid, trouwheid, goede trouwe, opregtheid, standvastigheid.
giurar, prometter fedeltà ad uno. Iemand de trouwe toezeggen, beloven, zig aan iemand verbinden.
giuramento di fedeltà. De eed van getrouwigheid.
tentar (provar) la fedeltà di uno. Iemands trouwe, standvastigheid beproeven, ondertasten, polfeu.
corromper la fedeltà di uno. Iemands trouwe bederven, vervalschen.

FEDERA. Een beddekleed, of overtrekfel van een bed.
Federare, Infederare (un guanciale &c.) Een hoofdkussen, euz. overtrekken, bekleeden.

FEGATO. De lever.
risfaldar' il segato. De lever verwarmen.
haver' il segato guasto, d' marcio. Een verrotte, bedorve lever hebben. *Met.* Alles qualijk duiden, uitleggen, nemen.

Fegatello, (*le fegatella de i pollastri, lucci &c.*) Een levertje, de kleine levertjes van hoenderen, snoeken, euz.

Fegatella. Levermoes, klein gehakte lever; ook leverkruid.

FELCE, Varenkruid.
felce quercina. Boomvaren, eikenvaren, wederdood, engelzaad.

FELICE. Gelukkig, gelukzalig, voorspoedig, zegentyk: dien alles wel gelukt of uitvalt.
esser felice in qualche cosa. Ergens in gelukkig, voorspoedig zyn; geluk of voorspoed hebben.
stato felice, giorno felice. Een gelukkige, gelukzalige, gezegende, gewenschte staat, dag.
felice colui, che ha, felice chi ha. Gelukkig is de geen die daar heeft, enz.

o me felice! O my gelukzalige!
andate felice. Gaat, reist in Gods naam, God zy uw leidzman, geluk op den weg.

Felicissimo. Zeer gelukkig, voorspoedig.
Felicemente. Gelukkiglijk, met geluk, voorspoediglijk.
viver &c. felicemente. Een gelukkig, gelukzalig leven leiden of voeren.

lo tradusse &c. assai felicemente Hy heeft het gelukkig, dat is, wel vertaald, overgebracht, overgezet.

Felicità. Geluk, gelukzaligheid, zegen, voorspoed.
Felicitare. Gelukkig maken.

felicitar' ad uno il viaggio &c. Iemand geluk, heil, zegen, voorspoed op de reize wenschen.

Iddio wifeliciti. God geve, verleen u geluk en zegen.

FELLO, *Fellone.* Quaad, boos, arg, ongetrouw, trouwloos; ook fel, wreed, gruwzaam.

Fellonesco. *V. Sopra.*

Fellonia, *Felonía.* Ontrouw, trouwloosheid van een leenman tegen zyn Heer.

committer fellonia. Zulk een ontrouw of misdaad begaan, ongetrouw, trouwloos, meinedig worden.

FELTRO. Een vilt of reismantel tegen de regen maakt.
un buon cappello di feltro. Een goede vilthoed.

FELTRARE, *Infeltrare.* Met vilt voorzien, gevoeyerd.

FELUCA. Een soort van een roeyfchuitje of roofschepje met vyf of zes riemen op yder zyde.

FEMINA, *Femmina.* Een vrouw, een wyf, een vrouwmensch, een vrouwsperfoon; ook een hoer, suor, eerloos, onkuifsch vrouwmensch; ook een wyf van een man, een getrouwde vrouw; ook het wyfje onder de dieren.

nato di femina. Uit, (van) een vrouw geboren.

un parlar &c. da femina. Wyfagrige praat, wyvenpraat.

vifo, aspetto, tratti &c. da femina. Een vrouwelijke,

wyfagtige trony of aangezigt, vrouwelijke, wyfagtige gebaarden, manieren, enz.

una povera femina. Een arme, flegte vrouw.
femina malvagia, scelerata, scaltra, disonestá &c. Een boosaardige, lasterlijke, eerlooze, onkuifche vrouw.

andammo alla casa della buona femina. Wy gingen, of vervoegden ons tot de goede vrouw in huis.

femina di mondo. Een wereldsche, ydele vrouw, dat is, een hoer, suor, eerloos, onkuifsch vrouwmensch.

andar' alle femine. Hoereeren, ter hoer loopen, hoerjagen.

tra femine e maschi ha 5. figliuoli. Hy heeft met meisjes en jongetjes vyf kinderen.

è femina, d' maschio? Is 't een meisje of jongetje? is het een dogtertje of zoontje?

la palma femina (femella) Het vrouwtje of wyfje onder de palmboomen.

femina (dell' oncinio) Een gefp, een haak, het oog daar de haak ingaat, vast hegt.

femina dell' arpiome. Een ring daar de haak of kramme ingaat.

Feminaccia. Een veragtelijk; ook quaad- of boosaardig wyf.

Feminella, *feminuccia.* Een vrouwtje, wyfje.

Feminetta. Een klein, dog aardig wyfje.

Feminóna. Een groote, sterke, welgezette vrouw, wyf.

Feminesco. Vrouwelijk, wyfagtig, van een vrouw of wyf. *V. Feminile.*

asti, tratti &c. femineschi. Vrouwelijke, wyfagtige daden, zaken, enz.

aspetto, animo, spirito feminesco. Een vrouwelijke wyfagtigetrony of aangezigt, een verwyfd, laf, laf hartig gemoed, geest, enz.

Feminescamente. Op een vrouwelijke, wyfagtige maniere, op zyn wyflich.

Feminile, *Feminino, Femineo. Adj. V. Sopra.*

il genere femminile, feminino. Het vrouwelijk geflagt, (in de Grammatica.)

linea feminina. De vrouwelijke linie (in de maagfchappy of bloedvriendfchap.)

servigi, uffici, facende &c. femminili. Vrouwelijke, vrouwsampren, bedieningen, zaken, enz.

habito femminile. Een vrouwekleed, een kleed van een vrouw.

aspetto &c. femminile. Een vrouwelijk, wyfagtig gelaat, gestalte.

Feminilmente. Vrouwelijker, wyfagtiger wyze, op een vrouwelijke, wyfagtige maniere.

Feminilità. Wyfliche aart, vrouwelijke aart of natuur.

FENAIÓ, (*falce fenaió.*) Een fikkel, een zeiffen om gras, hooy, koren, enz. te maaijen.

Fenaio, *Fenaruólo.* Een hooymaaijer; ook een hooydrager, hooyverkooper.

FENDERE, *Sfendere.* Klieven, klooven, fplyten.
fender la testa ad uno. Iemand het hoofd van malkander klooven, in stukken houwen.

uno vento acuto, che fende le narici, le labbra. Een fcherpe, selle wind, die iemand de neusgaten open fcheurt,

fcheurt, de lippen doorsnyd, kloofd, splyt.
fender' un campo. Een akker of land ploegen, bouwen, enz.

Fenderfi, *Sfenderfi*. Open scheuren, breken, zig klooven, splyten, ryten, van malkander spalken.
il monte, la parete &c. si fende. De berg, wand, enz. berst, scheurt, ryt, kloofd, spalkt zig van malkander. *V. Crepare*.

li piedi, le mani mi si fendono. De handen, en voeten bersten, scheuren, breken my op.

Fendente, Sfendente. Klievende, kloovende, splytende, scheurende; ook een kloof, spleet, reet of openinge; ook een houw of slag.

dar' un fendente sù per la testa ad uno. Iemand een houw over het hoofd geven.

Fenditura, fessura, fessa. Een kloof, spleet, reet of openinge.

fenditura (fessura) del monte, della terra, parete, muro, porta (uscio). Een kloof, reet, spleet, scheure van een berg, in de aarde, in de wand of muur, deur, enz.

guardava per la fenditura (fessura). Hy keek door de reet. Spleet of openinge.

fenditura delle mani e piedi. Klooven, scheuren in handen en voeten. *V. Crepaccio, Crepatura*.

Fenduto, fesso. Gekloofd, gespleten, gereeten, gescheurt.

anghie fesse. Gekloofde, gesplete klauwen.

Fesso, fessolimo. Een spleetje, scheurtje, kloofje of reetje.

FENESTRA &c. V. Finestra &c.

FENICE. Een phenix, (die de eenigste van zyn soort is, gelyk de digters verdigten.)

FENILE. Een hooyzolder, hooyberg.

FENOCCHIO, Finocchio, herba. Venkel. Zeker kruid.

mangiar di fenocchi. Versche venkel eten, nuttigen.

FERRACE. Vruchtbaar, veele vruchten dragende, vrugtryk.

FERRAIUOLO, Ferraiuolo. Een mantel.

FERIA. Een vierdag, vrydag, feest of heilige dag; ook vieravond, heiligavond, rust van arbeid.

giorno di feria. Vierdag, vrydag, rustdag; ook werkdag.

haver ferie. Vieravond, heilig avond hebben, van den arbeid rusten; ook vacantie of oorlof hebben.

feria seconda, terza, quarta, quinta, sesta &c. Maandag, dingsdag, woensdag, donderdag, vrydag, enz.

Feriale, feriato. Dagelyksch.

giorno feriale. Een dag in de week, een werkdag.

giorni feriali. Werkdagen.

vestito &c. feriale. Een dagelyksch kleed.

Ferialmente. Dagelyksch, alle dagen.

vestirsi &c. ferialmente. Zig op zyn dagelyksche kleederen aandoen.

Feriare. Ledig zyn, rusten, vieten, feest houden, oorlof, vacantie hebben.

Feriato. V. Feriale.

FERRIGNO. Vancen wild dier, beestagtig, beestig, wild, wreed, gruwzaam.

FERRILE. Wonden, quetsen.

ferir' uno di spada. Iemand met een degen wonden, quetsen.

ferir' a morte. Iemand doodelyk wonden, quetsen, een doodsteek geven.

Ferito. Gewond, gequetst.

esser, restar ferito. Gewond, gequetst worden.

ducento ne restarono morti e cinquanta feriti. Van hen zyn tweehonderd gesnevelt, en vyftig gequetst.

ferito a morte. Doodelyk gewond, gequetst, een doodelyke wonde hebbende.

Ferita. Een wonde, een quetsure.

dar' una ferita. Een wonde geven, toebrengen.

egli ha dato una gran ferita alla sua dignità. Hy heeft zyn cere en goede naam gequetst, geschonden.

ricever delle ferite. Gewond, gequetst worden, een wonde of quetsure ontfangen.

fasciar, curar, saldar &c. la ferita. Een wonde of quetsure verbinden, genezen, heelen, enz.

FERRA. Een kruk, een stokje om op te leunen. *V. Cruccia*.

FERRINO. Een rekenpenning.

FERMO. In plaats van *Fermato*. Vast, hegt, styf, sterk; ook standvastig, bestendig, onwrikbaar, onveranderlijk, gestadig.

fermo proposito. Een vast, bestendig, standvastig, styf voornemen.

ferma fede, credenza. Een vast, standvastig geloof.

ferma speranza. Een vaste, sterke hope.

punto fermo. Een stip of punt in 't schryven.

fermo destino. Een vast, onveranderlijk, onvermydelijk geschik, lot, geval.

fisso e fermo. Sryf, vast, zeker en gewis.

patti fermi. Vaste, dat is, vastgestelde, beflote, bedongne voorwaarden, conditien.

terra ferma. Vast, gehegt land.

porto fermo. Een vaste, dat is, zekere, gewisse haven.

occhi fermi. Onwrikbare, onbeweeglijke, onverdraaide, standvastige, gestadige oogen.

con occhi fermi (viso fermo) senza vedere, senza piangere. Met een ernstige, ernsthaftige, statige trony of gelaat, zonder lachen; ook met drooge oogen, zonder weenen of schreien, zonder ontferminge of medelyden.

animo fermo. Een vast, styf, standvastig, onwrikbaar, bestendig gemoed.

con un piede fermo. Met een vaste, sterke, styf gezette of staande voet; ook met een vaste, welgeleide grond.

canto fermo. Een gestadig, gedurig koorgezang.

haver (tener) casa ferma. Een vaste, dat is, eige wooning, huisveltinge.

entrate ferme. Valte, dat is, zekere, gewisse renten, of inkomsten.

legar fermo. Vast, sterk hegten of binden.

esser, star fermo. Vast staan. *Met*. Standvastig, bestendig, onveranderlijk zyu; ook blyven staan, stil staan, wagen.

star fermo colle mani. Stil houden met de handen, de handen t' huis houden, niet uitsteken, dat is, niet rooven of stelen.

- tener fermo.* Vast houden; ook gedurig, gestadig houden.
- baver, (tener) per fermo che &c.* Vastelijk, voor zeker geloven, aannemen, houden.
- la pace è ferma.* De vrede is vast, dat is, zeker, gesloten.
- baver fermo il chiodo.* Den spyker vast gehegt of geslagen hebben, dat is, iets voorgenomen, vastgeftelt of besloten hebben.
- fermo questo punto.* Als nu dit punt vastgesteld en besloten was.
- Fermamente.* Vastelijk, zekerlijk, gewisselijk, voor zeker, zonder twyffel, voorwaar.
- creder fermamente.* Vastelijk, voor zeker geloven, aannemen.
- tener fermamente nella memoria.* Vastelijk, in zyn geheugenisse bewaren: iets geheugen, gedenken, indagzig zyn.
- Fermezza.* Vastheid, hegtheid, sterkheid, standvastigheid, bestendigheid.
- fermezza d'animo, proposito. V. Sopra.*
- non baver fermezza.* Geen standvastigheid hebben; wankelbaar, onstandvastig, ongestadig, veranderlijk, wispelturig.
- Fermare.* Verzekeren, bevestigen, vast maken, hegten; ook sluiten, toeluiten, toedoen.
- fermar, ferrare la porta.* De deur sluiten, toeluiten, toedoen.
- fermar il passo.* Stil staan, blyven staan.
- fermar le armi, il colpo, la penna &c.* Met de wapenen, met de slag, met de pen inhouden, ophouden te slaan, te schryven, enz.
- fermar la carrozza, la nave &c.* De koets, het schip op- of tegen houden, doen stil staan; ook voordagtelijk, met vlyt stil houden.
- fermar uno per strada.* Iemand op de straat tegenhouden, docu stil staan, tegenhouden.
- fermar l'orologio.* Het uurwyzer hegten, vast maken, weder- of tegenhouden, in haar loop verhinderen, beletten.
- fermar il fiume.* Devloed stutten, stoppen, weder- of tegenhouden, den loop beletten, verhinderen.
- fermar la fiera.* Het wild ophouden, tegenhouden, vast houden.
- fermar ben' il piede in qualche cosa.* De voet ergens in vast zetten, een vasten voet ergens in zetten, dat is, een vaste grond leggen.
- fermar qualche cosa nella memoria.* Iets vast in de gedagtenis zetten, in zyn geheugenisse bewaren.
- fermar la speranza in qualche cosa.* Een vaste hope of vertrouwen op iets zetten, itellen; op iets vastelijk hopen, vertrouwen.
- fermar la vista sopra qualche oggetto.* Zyne oogen vast op iets hegten, slaan, iets sterk, onbewegelijk, gestadig, gedurig aanzien, zyn oogen ergens op vast houden, iets met gretige oogen aanzien.
- fermar una deliberazione, un partito.* Iets verzekeren, bevestigen, besluiten, vaststellen, een vast besluit nemen, maken.
- Fermarsi.* Stil houden, stil staan, blyven staan, wagten.

- fermarsi sopra i suoi piedi.* Zig vast stellen, vastop zyn koten staan.
- fermarsi col pensiere in (sopra) qualche cosa.* Iets sterk by zig overleggen, overwegen, betragten, op iets met zyn gedagten blyven staan.
- fermarsi sù qualche opinione.* Op een zeker gevoelen vast staan, steunen, vertrouwen.
- l'orologio &c. sta fermo.* Het uurwerk of orlogie staat stil.
- fermarsi a vedere, sentire &c.* Stil staan, blyven staan om te zien, te hooren, enz.
- ferma, fermati, fermatevi.* Houd stil, sta stil, blyf staan, wagt; ook houd op, laat staan.
- nè qui si fermarono le nostre sciagure.* En hier mede had ons ongeluk geen einde, hield onsellende niet op, was onze ellende niet geindigt, gedaan.
- Ferma.* Stilhoudinge, stilstand.
- Fermabile.* Licht om te verzekeren, te bevestigen, dat men vast houden, of maken kan.
- Fermaglio.* Een gespe, ring, slot, enz. om iets mede te sluiten.
- fermaglio da libri.* Gespen, sloten van een boek.
- Fermagliare.* Met gespen of sloten voorzien, beslaan.
- Firmamento, firmamento.* Den hemel, het firmament.
- le stelle nel firmamento.* De starran aan den hemel of firmament.
- Fermato, fermo. V. Fermo.*
- F E R M E N T O.** Deessem, zuurdeessem, hevel, gift.
- Fermentare.* Ryzen, zaft worden, zwellen.
- Fermentato.* Gedeessem, daar zuurdeessem, hevel, of gift in is, geheveld, gezuurdeesemd.
- pan fermentato.* Gedeessem, geheveld, gerezen brood.
- consagrar nel (pane) fermentato.* Gedeessem, geheveld brood opdragen, offeren, wyen.
- Fermentazione.* Deesseminge, hevelinge, deessem, zuurdeessem, hevel, gift.
- F E R O C E.** Fier, opgeblazen, hoogmoedig, hoovaardig, trots, bars, verwaand, vermetel, laatlundkend, moedig, ook gramsteurig, haastig, grimmig, wild, hoogmoedig.
- feroci desfrivieri.* Een wilde, hoovaardige, moedige, fiere, hoogdravende hengsten.
- animo feroce.* Een trots, hoovaardig, opgeblazen gemoed.
- feroce cinghiale.* Een wreede, ongetemde, wilde beer.
- Ferocemente.* Hoogmoediglijk, moediglijk, vermetelijk, verwaandelijk, op een trotse, barse, opgeblaze wyze, op een fiere, verwaande, laatlundkende maniere.
- Ferocità, ferocia.* Fierheid, hoogmoed, trotsheid, opgeblazentheid, barsheid, vermetelheid, verwaandheid, laatlundkendheid, hoovaardy, moedigheid; ook wilde, woefte aart.
- F E R R A I N A, Ferrara. V. Ferraina.**
- F E R R A R A.** Ferrare, een stad en Hartogdom in Italie.
- una lamma fatta a Ferrara, e temprata a Piombino.* Een kling tot Ferrare gemaakt, en tot Piombino gehard, dat is, van yzer of loot.

Ferrarisfe. Van Ferrare geboortig.
F E R R O. Yzer; ook een zwaard, degen, de wapenen, de kling, enz.
batter' il ferro. 't Yzer smeden.
ferro caldo, rouante. 't Gloeiend yzer.
esser di ferro. Van yzer, van yzer gemaakt zyn.
ferro bianco, (stagnato.) Blek, blik.
palla etc. di ferro. Een yzere kogel, kanon bal, enz.
uno stamaco di ferro. Een yzere, dat is, een goede, sterke, gezonde maag, die alle spyzen verduwen en verteeren kan.
su cavallo di ferro. Een yzeren paard, een paard zoo hard als yzer, dat is, een sterk paard.
vendicarsi, abolir l'affronto col ferro. Zig met de kling, dat is, met de degen wreken.
metter' un paese a ferro e fuoco. Een land te vuur en te zwaard zetten, verwoesten, verdelgen.
Ferro. Yzer. *Trop.* Een hoef-yzer; ook een anker.
al cavallo crocchia un ferro. 't Paard is een hoefyzer [los.
star su 'l ferro. Ten yzer, dat is, ten auker leggen, ryden, verre uit leggen.
atar' il ferro. 't Yzer ploegen, dat is, met het anker slepen; (word gezegt wanneer het anker aan de grond niet vast blyft.)
Ferro, ferri, ferramenti. Yzere boeien, banden, ketenen, yzere gereedschappen.
metter ne' ferri. Ketenen, in kettingen, yzere banden of boeien slaan, smyten, sluiten, zetten.
questo sarebbe un voler correr co' ferri a' piedi. Dat zoude zyn als of iemand geboeyt, geketend, met boeien of banden aan de voeten gaan of loopen wilde, dat is, onmogelijk, ondoenlijk.
Ferro, ferri. Yzer, allerhande yzer gereedschap of tuig.
alla gli parva terreno da ferri suoi. Zy scheen hem een land, bequaam om door zyn spade of schep bebouwd te worden, dat is, een persoon die hy ligtelijk bedriegen of verleiden konde.
guzzar' i suoi ferri. Zyn yzer wetten, slypen, dat is, ergens op bedagt zyn, zyne gedagten ergens over laten gaan; ook zig bereiden, vaardig, gereed maken. *V. Ferretto.*
venir' a ferri con uno, una. Met iemand veyten, slaan, handgemeen worden; ook met een persoon onkuisheid plegen, dryven.
ferri da bottaio, chiaivao, ortolano etc. Kuipers, slotemakers, tuiniersgereedschap of tuig.
ferri vecchi. Oud yzer- of yzerwerk; ook oude loren, verbruikte, verslete huisraad.
ferri vecchi. Een verkooper van oud yzer; ook een persoon, die oude waren opbootst, hersteld, omzede te beter te verkoopen, een luizemarkts-kramer.
Ferrara, ferriera, ferraria, ferreria. Een yzer groeve, (volgarm:) yzermyn; ook een yzerwinkel.
Ferrame, ferrami. Allerhande yzer gereedschap of tuig.
Ferramenti. *V. Ferro, ferri.*
Ferrare. Met yzer beslaan, voorzien.
ferrar cavalli. Paarden beslaan.
ferrar carri, carrozze etc. Wagens, karten, koetsen, enz. met yzer beslaan, voorzien.

T O M. I.

ferrar pali, scarpe etc. Palen, schoenen, enz. met yzer beslaan, voorzien.
Ferrato. Met yzer beslagen, voorzien.
ruote, scarpe etc. ferrate. Raderen, schoenen, enz. met yzer beslagen, voorzien.
acqua ferrate. Water na 't yzer smakende.
Ferratore. Een yzersmit, smit.
Ferratura. Yzer beslag.
Ferrato, ferrajo. Een yzer-verkooper, yzetkramer.
(fabro) ferrajo. Een yzersmit, slotemaker.
Ferrata, ferriata. Yzere tralien.
Ferreo. Van yzer, van yzer gemaakt.
Ferretto, ferruccio. Een klein yzer, yzertje; ook een spitsje, kleine punt, stekertje, stiftje.
ferretto da strenga. Een vedernaald om iets mede te rygen. *V. Aguzzare.*
Ferriata. *V. Ferrata.*
Ferrigno. Yzerhard, zoo hard als yzer; ook yzer-verwe.
color ferrigno. Yzer-verwe, een yzeragtige, duistere verw.
animo ferrigno. Een yzer, onbeweeglijk, onverzettelijk gemoed.
Ferruccio, ferrucci. *V. Ferretto.*
Ferruggine. Roest van yzer, yzerroest.
FERTILE. Vruchtbaar, vrugtryk, wel of veel dragende, overvloedig.
terreno fertile. Een vruchtbaar, vrugtryk, weldragend land.
anno fertile. Een vruchtbaar, overvloedig, rykelyk, gezegend jaar.
Fertilita. Vruchtbaarheid (van een stuk lands.)
FERVENTE, fervido, fervoroso. Heet, kokend of ziedend heet. *Met.* Yverig, naarstig, vlytig, vierig.
esser fervente (fervoroso) in qualche cosa. In een zake yverig, naarstig of vlytig zyn, een zake zeer behartigen, beyveren.
Ferventissimo. Zeer heet, hittig, hevig, brandend; ook zeer yverig, naarstig, vlytig, driftig.
Ferventemente. Heviglijk, vieriglijk, geweldiglijk, driftiglijk.
Fervore. Hitte, hevigheid, brand; ook yver, vlyt, naarstigheid, drift.
il fervore del Sole. De hitte of warmte van de Zon.
con gran fervore. Mer een groote yver, met een groote vlyt of naarstigheid.
su' l' primo fervore. In de eerste hitte, drift of hevigheid.
servori giovanili. Hevigheid, hitte, dat is, een vierige drift van de jeugd.
nel fervore di questi sconvolgimenti. Als deze beroerten op 't hevigitte waren, in 't hevigitte van deze beroerten.
Fervorare etc. *V. Infervorare etc.*
Fervoroso etc. *V. Fervente etc.*
FERZA, Ferrare etc. *V. Sferza, Sferzare etc.*
FESSO, Fessura etc. *V. Fendere etc.*
FESTA. Een feest, een feest-, heilige dag of vierdag.
giorno di festa (dalla festa) V. Sopra.
dimani è festa. Morgen is het heiligedag, vierdag.

M h h

xvflito

vestito &c. del di delle feste. Een vierdags, zondagskleed, dat men op vier- en zondagen gebruikt.
conciar uno per il di delle feste. V. Conciare.
in Coro festa, in cucina seria festa. Heilig of vierdag in de kerke, vrydag in de keuke.
festa del Natale, di Pasqua, di Pentecoste. Kerstyd, Paasschen, Pinxter, Paasch- of Pinxterfeest.
festa della Madonna. De feestdag van onze Lieve Vrouwe.
festa di qualche Apostolo, Santo &c. Een vierdag, feestdag van een Apostel, Heilige, enz.
dimani è la mia festa. Morgen is 't myn feestdag, naamdag, enz.
celebrar, guardar (far) una festa. Een feest-, vier- of heiligen dag vieren, onderhouden.
suonar a festa. Ten feest, heilig- of vierdag luiden, 't zamen luiden.
ogni di von è festa. 't Is alle dageu geen kerkwijngje of kerkmisse.
dar' (augurar) le buone feste ad uno. Iemand gelukzalige, of goede feestdagen wenschen.
festa solenne, grande, principale. Een hoog feest, hoogtyd, plegtelijke dag, vierdag, heilige dag.
Festa. Kerkwijngje, kerkmisse; ook de kermisgiften, gaven, geschenken, schouwspel, vreugdenspel, vreugdenmaal; ook kortswyl, blydschap, vrolijkheid, goede cier; ook een gastaal, maaltyd.
invitar' uno alla festa. Iemand op, of tot een gastaal, op de kermisse noodigen, verzoeken, laten noodigen.
festa delle nozze, del battesimo &c. De bruiloft, doopdag; ook bruilofismaal, kindermaal.
festa a cavallo. Een vreugden-feest te paard, dat is, een tournoy- of ridderspel.
assister' ad una festa. Een gastaal bywoonen, te gast, of op een gastaal zyn.
star' in feste, solazzi, e piaceri. Gedurig in lust en vreugde leven, altyd schertsen, kortswylen, alle dagen lustig en vrolijk zyn.
imatii fanno la festa ed i savi la godono. De zotten regten gastaalen en vrolijkheden aan, en de wyzen genieten of nuttigen dezelve.
tutti li Cavalieri e Dame concorsero a quella festa. Alle ridders en dames verscheenen op dit gastaal of vreugdenfeest.
Festa. Vreugde, blydschap, vrolijkheid.
far festa di qualche cosa. Zig ergens in of over verheugen, verblyden, een groote vreugd of blydschap ergens over hebben, betoonen.
far festa insieme. Met malkander lustig en vrolijk zyn, goedciet maken.
ricever, (accogliere) uno con gran festa. Iemand met groote vreugd en blydschap onthalen, outfangen, verwelkomen.
far festa ad uno. Iemand vriendelijk, deftig onthalen, herbergen, huisvesten, in zyn huis ontfangen; ook iemand streelen, liefkoozen, vriendschap aandoen.
lo raccolse in casa e gli fece gran festa. Hy ontfing hem in zyn huis, en onthaalde hem deftig,

il fanciullo faceva festa al padre. Het kind streelde, liefkoozde zyn vader, deed zyn vader groot vermaak en liefkoozeryen.
tener' la brigata in festa. Het gezelschap vermaken, vermaak aandoen.
Festante, Festivo. Vrolijk, verheugd, blyde, vol vreugde en blydschap, juichende, zingende.
i cori angelici festanti. De juichende, zingende Koorren der Engelen.
con una ciera festante. Met een blyde, vrolijk gelaat of aangezigt.
buono allegro e festivo. Een aardig, klugtig, boertig, vermakelijk, genoegelijk, vrolijk mensch.
Festivolente. Blydelijk, met vreugde, blydschap, of vrolijkheid.
Festeggiare. Feestdag houden, lustig en vrolijk zyn, juichen; ook dikwils te gast, of op een gastaal zyn, dikwils een gastaal bywoonen.
lo spirito mio essula e festeggia in Dio mi Salvatore. Myn geest springt op en verblyd, verheugd zig in God myn Zaligmaker.
festeggiar' uno. Iemand deftig onthalen, ontfangen, enz.
festeggiar' uno con bancchetti, musica, comodie, suochi d'artificio. Iemand met gastaalen; muzyk, blyspelen; vreugdevuuren onthalen, outfangen, herbergen.
Festeggiante. V. Festante.
con un viso lieto e festeggiante. Met een blyde, vrolijk gelaat of aangezigt.
Festeggiato. Deitig onthaald, ontfangen, geherbergd. Ook geheiligd.
Festeggiamento, festeggiamenti. Vermakelijkheid, vrolijkheid, gejuich, gezang.
Festereccio. Feestelijk, heilig of vierdag(sch). *V. Festivo.*
habiti &c. festerecci. Vier- of heiligidag(sch) kleedren, die men op vier- of heilige dagen aandoet, gebruikt.
apparecchi festerecci. Toebereidingen, toestellingen, roeruldingen tot de feest- of heilige dagen.
Festino. Dans, gastaal, stemmaal, brasmaal, vreugdenmaal.
Festivo. Van, of tot de feest- of heilige dagen behoorende, vierdag(sch).
giorno festivo. Feest-, heilige dag of vierdag.
Festività. Feest-, hoogtyd, heilige dag, vierdag.
F A S T O N E, festoni. Cieraden, loof, loofwerk, snyderwerk om een wapen, zuil of pilaar.
Festoncello. Kleine cieraaden, cieraadjes.
F E S T U C A. Een stroohalm, splinter, spaandje. *V. Sveco, Fuscellino.*
F E T E N T E, fetido. Stinkend, qualijk riekend, vuil, vies van reuk. *Mat.* Veragtelijk, leelijk, vuil, onkuisch.
la fetente carne. 't Vuile, stinkende vleesch.
per un fetido diletto si vende la grazia di Gesù Cristo, e le gioie sempiterno! Om een' vuile, stinkende lust verkoopt men de genade van Jesus Chriitus en de eeuwige vreugde.
eh can fetente. Och stinkende hond als gy zyt.

parole &c. fetide. Stinkende, dat is, leelijke, vuile, onkuische woorden.

Fetentissimo; fetidissimo. Zeer leelijk, yuil, stinkend.

una fetidissima (fetentissima) carogna. Een afgryzelyk, stinkend aas.

Fetore. Stank, quade, vieze, onaangename reuk.

gettar fetore. Stinken, qualijk, leelijk, of vuns rieken, een slechte reuk van zig geven.

F I T O. De jongen, dragt, vrugt van menschen en dieren.

cacciar un fetto morto. Een doode vrugt afdryven.

F E T T A. Een snee; stukje, brokje.

fetta di pane, formaggio, prescinto, melone &c. Een snee of stukje broods, kaas, ham, meloen, enz.

tagliar a fette. In stukjes of brokjes snyden.

parlar a fette. Afgebrokener wyze, met stukken en brokken praten, dat is, langzaam.

Fettolina. Een kleine snee, sneedje, stukje, brokje.

Fettuccia. V. Sopra. Ook lint, band, boordfel, galon.

fettuccia di seta. Zyde lint, zyde band, galon, boordfel.

Fettucciato, fettucciato. Een lintkramer, liutverkoop-
per, lintwerker.

F E U D O. Een leen, of leengoed.

aver un feudo dal Principe. Een leengoed van lands-
heeren bezitten, onder hebben.

feudo mascolino, femino. Een mannelijk, vrouwelyk
leen of leengoed.

dar in feudo. Te leen geven.

Fendile. Van, of tot het leengoed behoorende.

figuoria feudale. Een heerschappy aan een leen onder-
werpen.

Foudatario. Een leenman, onderzaat.

FIACCARE. Mat, moede maken, afmatten, ver-
zwakken, magteloos maken, breken.

fiacar (fiaccarsi) il collo. Den nek breken, in stukken
vallen.

fiacar' una gamba, un braccio. Een been, een arm
breken, in stukken vallen.

Fiaccarsi. Zig vermoeijen, afmatten, moede, mat,
kragteloos worden.

Fiaccato, fiacco. Vermoeid, afgemat, afgesloofd,
moede, mat, kragteloos; ook zwak, slap, uit-
geteerd, nitgemergeld.

Fiaccamento. Zwakkelyk, slappelyk, kragtelooslyk,
magtelooslyk.

Fiaccatura. Vermoeijinge, afmattinge, verzwakkin-
ge, brekinge.

Fiaccbezza. Vermoeitheid, matheid, zwakheid,
slapheid, kragteloosheid, magteloosheid.

FIACCOLA. Een fakkel, kaars, tootsligt.

Fiaccolare. Branden, slikeren gelijk als een toots
of fakkel.

FIADONE. Honigraat; ook eijerkock, eijerstruif,
eijermelk of een vlade.

FIAMMA. De vlam; ook het vuur in 't gemeen.

fiamma accesa. V. Sopra.

gettar fuoco e fiamma. Vuur en vlam uitspuwen, uit-
braken, dat is, woeden, razen, van toorn of gram-
schap razende, dol zyn, door grimmigheid ontsfe-
ken, vervoerd zyn.

arder' in vive fiamme. In heldere, ligte vlamme
staan, branden.

dar' (coflagrar) un libro &c. alle fiamme. Een boek,
enz. aan de vlam opofferen, overgeven, dat is,
in het vuur werpen, verbranden.

spegner il fuoco. Het vuur uitblusschen, uitdooven.

amorosa fiamme. Liefdevlammen, minnevuur.

esser fuoco e fiamma nel viso. Louter vuur en vlam in 't
aangezigt zyn, dat is, ganfch vierig, rood; ook
gram, grimmig, haaltig of toornig zyn.

Fiammella, fiammetta. Een kleine vlam, een vlam-
metje, ligtje.

Fiammare, fiammeggiare. Vlammen, ontvlammen,
in vlam of vuur geraken, ontvonken, ontsfoken
worden.

le case fiammeggiavano d'ogni intorno. De huizen brand-
deden rondom, stonden in ligten vuur en vlam.

le comete fiammeggiano. De staartstarren slikerden,
glinsterden, enz.

il Diamante fiammeggia. De Diamant speelt, dat is,
glinstert, schittert.

Fiammante, fiammeggiante. Vlamrende, brandende;
ook blinkende, ghlinsterende, slikerende, enz.

un ongaro (nuovo e) fiammante. Een nieuwe, schoone,
blinkende ducaat.

FIAMINGO, Fiamengo. Een Vlaming, uit Vlaande-
ren geboortig, afkomstig; ook een Nederlander,
Nederduitfcher.

FIANCO, fianchi. De zyde, (flanke) van een wal of
borftweeringe.

un dolor di fianchi. Pyn of smart in de zyde.

colla spada al fianco. Met den degen aan de zyde, met
het zwaard of degen omgord.

largo nei fianchi. Breed, dik van heupen, breede heu-
pen hebbende.

atrar' il fianco. V. Akzaro.

Fiancata, Soft. Een steek, slag of stoot in de zyde.

dar delle fiancate col moschetto. Met de musquet in de
zyde slaan, stooten.

dar fiancate al cavallo. 't Paard spooren, de spooren
geven, met despooren aanprikkelen.

Fiancare, Fiancheggiare, Sfiancheggiare. 't Lichaam
schudden, slingeren, draaijen in het gaan; (wy
zeggen) de pereboom schudden; ook wallen of
borftweeringen maken, opwerpen, versterken,
sterk maken, met bolwerken voorzien, omringen.

caminar, (andar) fiancheggiando. Ter zyde, agter-
waarts gaan, (op dat men een perfoon van aanzien
den rug niet toe keer.)

fiancheggiar la cortina di qualche piazza. De gordyn of
ringmuur aan de zyde met wallen of borftweerin-
gen voorzien, versterken.

fiancar' una muraglia di baluardi ed altri lavori. Een
ringmuur aan de zyde met bolwerken voorzien,
omringen.

muraglia fiancheggiata di quattro baluardi reali. Een
ringmuur met vier hoofdschanfen of bolwerken
aan de zyde versterkt.

una città fiancheggiata alla moderna. Een stad aan de zy-
de op de hedendaagfche wyze versterkt, bebol-
werks.

Fiancheggiato. Aan de zyde versterkt, sterk gemaakt, bebolwerkt, met bolwerken voorzien, omringt.

F I A N D R A. Vlaanderen; ook Nederland (de Nederlanden) in 't gemeen.

Governator di Fiandra. Een Overste, Gouverneur in Vlaanderen, in de Spaansche Nederlanden.

drappo, tela, merlo &c di Fiandra. Hollandsch, Nederlandsch laken, Vlaamsch linnen, doek, lynwaat.

F I A P P A, *fiappe, fiapperie*. Een soort van laarsjes, kousfen of hozen; ook beroeming, snoevinge, opfnydinge, snorkery, hoog opgevinge, pocchinge.

Fiappare. Grootte, ruime laarsen aan hebben; ook beroemen, snoeven, opfnyden, snorken, hoog opgeven, pocchen.

F I A P P O &c. V. Fiappare, Fiappa &c.

F I A S C O, *fiasca*. Een fles of kruik.

un fiasco di vino. Een fles wyn.

empir, votar' il fiasco. Een fles vullen, ledig maken, uitgieten.

Fiaschetto, fiaschetta. Een kleine fles, een flesje.

fiaschetto da polvere. Een kruiddoosje, kruidflesje.

Fiascone. Een grootte fles of kruik; ook allerhande flessen of kruiken.

Monte fiascone. Een zeker Berg in Iralie zoo genoemd.

F I A T A. Een reis, maal, keer, werf. *V. Volta.*

una fiata. Eens, eenmaal, eene reis.

due &c. fiats. Twee malen, twee reizen, ofkeeren, tweewerf, twee werven.

F I A T O. De adem, ademhaling of schepping, ademtoegt, lugt; ook 't leven; ook *Met.* Een mensch of vee.

fiato fetido, puzzolente, corrotto, buono, odorifero &c.

Een vuile, stinkende, goede, welriekende adem.

baver il fiato puzzolente. Een vuilen, stinkenden adem hebben, leelijk uit de mond ruiken of rieken, stinken.

far buon fiato. De adem welriekende maken, een goeden geur of reuk geven.

gli puzzo il fiato. Hem stinkt den adem, hy rickt leelijk, of stinkt uit den mond. *Met.* Hy voert leelijke, vuile, onkuifche taal.

nanto baveffe il fiato. Dat hy zoo weinig adems of lugts, dat is, levens hadde.

raccogliere il fiato. Ademen, adem halen, scheppen.

tener, (ritener) il fiato. Den adem ophouden, binnē houden.

non ha fiato. Hy heeft geen lugt, dat is, geen geld.

in un fiato. In eenen adem, (van een reden gezegt;) ook in een oogenblik.

simsa se, scampò con dieci fiati solamente. Hy is maar met tien mannen overgeschoten, overgebleven, ont-komen.

tanti fiati di bestiame. Zoo veel stuks vee, zoo veel beesten.

fiatare. Ademen, adem halen, scheppen.

F I B B I A. Een gesp, haak, ring, malie.

Fibbiesta. Een kleine gesp, haak, ring; een gespje, haakje, ringetje.

Fibbiare, fibbiarsi. Zig snoeren, rygen. *V. Affibiare &c.*

F I B R A, *fibre*. Een vezeltje, hairtje aan wortelen van planten, dun adertje in 't vleesch.

F I C A. Een vyg; ook (in der boeven gemeene taal) de vrouwelijke schaamte.

far, (mostar) le fiche ad uno. Iemand de vygen wyzen; (wy zeggen) met iemand de gek scheren, den draak steken.

F I C C A R E. Insteken, induwen, intoen, indryven, inslaan. *V. Figgere.*

ficcar pali. Staken of palen indryven, inslaan, heijen.

ficcar' (figger) gli artigli in qualche cosa. De pooten ergens in steken, zig in eens anders mans dingen mengen, steken, zig met eens anders zaken bemoeijen.

ficcar' un chiodo nella trave. Een spyker in de balk slaan, dryven.

ficcar due ducati nel pugno ad uno. Iemand heimelijk een paar ducaten in de hand steken, duwen.

ficcar' la spada in panza ad uno. Iemand den degen in het lyf steken, duwen, (jagen.)

ficcar' (figger) il naso in ogni merda. Zyn neus in alles steken, zig in alle dingen mengen, zig met alle dingen bemoeijen.

ficcar' (figger) gli occhi, il pensiero &c. in qualche cosa. De oogē, gedagten, enz. insteken, dat is, iets naauwkeurig bezien, by zig overwegen, overpein-sen, overdenken.

ficcar carote ad uno. Iemand met leugens berigten, leugens verhalen, iets wys, vroed of diets maken, op de mouw spelden.

ficcarfi qualche cosa in succoccia &c. Iets met 'er haast in de zak steken.

Ficca pali, ficcatoio. Een heij, zeker tuig of gereedschap om palen mede in de grond te heijen, te dryven of in te slaan.

Ficcata. Een slag of stoot met de heij, of heijblok.

F I C O. Een vygeboom; ook een vyg, een gezwel gelijk een vyg.

un bel fico maturo, primaticcio. Een schoone, rype vyg, van de eerstelingen.

un bel piè di fico. Een schoone vygeboom.

ficchi secchi. Drooge, dorre vygen.

coglier' uno su' fico. Iemand op de vygeboom, dat is, *Met.* Op heeter daad betrappen.

fici brogiotti, lardaruoli &c. Honig-vygen, spek-vygen.

beccafico. Een vygvogel: een vogel die gaarne vygen eet.

Ficcia, ficcio. Een vygeboom.

Ficheto, ficheto. Een tuin met vygeboomen beplant.

F I D A T E. Trouwen, vertrouwen, aan- of toevertrouwen; ook leucur, borgen.

fidar' ad uno. Iemand trouwen; ook borgen.

fidar' ad uno. Iemand iets aan- of toevertrouwen, een goed geloof of vermoeden van iemand hebben.

Fidarfi. Zig betrouwen, ondernemen, onderstaan.

fidarsi di uno, (ad uno, in uno, sopra di uno.) Iemand betrouwen, op iemand steunen, zig op iemand ver-laten.

laten, zyn vertrouwen op iemand zetten.
da chi mi fido mi guardi l'adio, da chi non mi fido mi guarderò ben'io. God behoeft my voor den gene op wien ik my verlate of betrouwe, ik zal my voor den gene op wien ik geen vertrouwen hebbe zelf weten te wagen.
fidarsi troppo di se stesso. Zig zelve al te veel vertrouwen, op zig zelve te zeer steunen, of te stout of vermetel zyu.
io mi ci fido. Ik steune, ik betrouwe, of verlate my daar op, ik make daar staat op, enz.
Fidato. Secruwende, betrouwende, verlatende, verzekerd zynde.
sopra di cose fidato bene andò. Waar op hy zig betrouwende, vertrouwende, zig verlatende weg gong.
Fidato. Betrouwd, vertrouwd, verzekerd, zeker.
un fidato suo compagno, amico. Een van zyn beste, getrouwste vrienden, een van zyn hart of boezemvrienden.
fidata scorta, (guida.) Vertrouwde geleide.
venir, comparir &c. fidato dall'Imperadore. Onder 't geleide, of bescherminge van zyn Keizerlijke Majesteit komen, verschynen, enz.
Fidatamente, Vertrouwelijk, dat is, onbeschroomd, onvertsaagdelyk, kloekmoediglyk, dapperlyk, zonder vreeze of schroom.
dir fidatamente, confidatamente le sue ragioni &c. Zyne zaken, zyne redenen met een goet vertrouwen voorbrengen.
Fidanza. Vertrouwen, betrouwen, geloof, vermoeden.
V. Confidenza, Fiducia.
haber fidanza in uno. 't Vertrouwen op iemand hebben, iemand betrouwen, vertrouwen.
Fide-commisso, fede-commisso. Erfmakinge, erfenis over de hand, verbonde erfenis of makinge.
far un fidecommisso della casa, robba &c. altrui. Een erfmakinge over de hand, een (fidecommis) van iemands huis of goederen maken, dat is, te groote vryheid daar in nemen, gebruiken.
Fide-commisario. Een erfgenaam over de hand, iemand dien een erfenis of makinge by uiterste wille word toebetrouwd, om aan een ander over te leveren.
Fido. Getrouw, trouw, een getrouwe, opregte, standvastige.
il pastor fido. Dettrouwe, getrouwe harder.
fido compagno &c. Een trouwe, getrouwe makker, kameraad.
fida cameriera. Een trouwe kamermeid.
sa dunque, o miei fidi &c. Nu wel aan myne getrouwe, standvastige medegezellen, vrienden, onderdanen.
V. Fedek.
Fiducia. Vertrouwen, betrouwen, geloof, vermoeden, enz.
F I S T E. Galle, de gal van alle dieren. *Met.* Gramschap, toorn.
non haver fiele. Geen galle. *Met.* Geen toorn of gramschap hebben.
F I E N O Hooy, afgemaaid gras.
segar, mieter, racorra, rastellar, obbicar, ammutchiar

&c. il fieno. Hooy maaijen, afflaan, affnyden, by een rapen, op hopen zetten, vergaderen.
Fieno-grecco, Fien-greco. Fenigriek (een zeker kruid.)
F I R O. Wild, wreed, onmedoogend, onmenschelyk; ook schrikkellyk, gruwelyk, gruwzaam.
fiero leone. Een wreede, gruwzame leeuw.
un'buomo fiero. Een wreed, onmededoogend, onbarmhartig mensch.
animo, &c. fiero. Een wild, wreed, straf; ook een hevige, vierig, driftig gemoed.
vista, voce, fera. Een wreed, schrikkellyk aangezigt, vervaarlijke, vreeselijke stem.
fera tempesta. Een schrikkellyk, gruwelyk onweer.
fiero proponimento. Een wreed, onmenschelyk voor-nemen.
Fiera. Een wild beest.
esser divorato dalle fiere selvatiche. Van wilde dieren verflonden, verscheurd worden.
fiera horribile. Een schrikkellyk, gruwelyk, vervaar-lyk, afgryfslyk dier.
non è buomo, ma fiera. Hy is geen mensch, maar een wild, woest dier.
Fieramente. Wreedelyk, onmenschelyk, schrikkellyk, gruwelyk, vervaarlijk, op een gruwzame wyze; ook hevighlyk, driftighlyk.
proceder fieramente contro alcuno. Schrikkellyk, wreedelyk, onmenschelyk tegen iemand aangaan.
batter fieramente alla porta. Heviglyk, geweldighlyk, met geweld tegen de deur kloppen, stooten.
inamorarsi, (accendersi) fieramente di uno. Op iemand schrikkellyk, dat is, te zeer verliefd of verzot zyn.
puzzava fieramente. Het stouk afgryfslyk, vervaarlijk, schrikkellyk.
Fierazza, ferità. Wildheid, woestheid; wilden, woesten aart; ook wreedheid, onmenschelykheid.
perder la fierazza. De wilde aart of natuur afleggen, laten varen, mak of tam worden.
Ferigno, Ferino. *V. Sopra.*
F I R A. Markt, jaarmarkt, kermis.
fiera franca. *V. Sopra.*
fiera di Francoforte &c. De Frankforder kermisse, jaarmarke.
Fierante. Een jaarmarktskramer.
F I E T O. Schimmel, verschimmeldheid, vermustheid; ook stank, quade, vieze, onaangename reuk.
prender' il feto. Verschimmelen, verschimmeld of vermust worden.
sentir di feto. Na schimmel, beschimmeldheid of vermustheid rieken, stinken.
F I E V O L E. Zwak, mat, kragteloos, magteloos.
con una voce fiavole, e languente. Met een zwakke, kragtlooze stemme.
Fievolemente. Zwakkelyk, mattelyk, kragtelooslyk, magtelooslyk.
Fievolezza. Zwakheid, matheid, makheid, kragteloosheid, magteloosheid.
F I G G E R E. Insteken, inslaan, induwen.
figger gli occhi &c. in uno (una) in qualche cosa. De ooggen op iemand of (een persoon) slaan, velten, dat is, iemand sterk aanzien, zig op iemand vergapen.
 H h h } *figger*

figger un bacio. Een en sterken kus geven, kussen, zoenen.

figger l'animo, il pensiero in qualche cosa (figgerfi in qualche cosa.) Zyn ziunen en gedagten op iets hegten of vesten, iets met aandacht overwegen, bedenken. *dove t'eri fiso?* Waar bleef gy? waar op was gy gehegt, gevest?

Fisso, fiso, fiso. Ingestoken, ingeslagen, gehegt, vast gehegt, vastgemaakt; ook vast, styf.

di (su l') fiso meriggio. Regt op den middag, op den vollen middag, in de grootste hitte van den middag.

vela fissa, drappo &c. ben fisso. Digt, vast, welgeslagen, geweven doek, lyuwaar, enz.

teffer fisso. Digt, vast weven, de webbe wel slaan.

seminar, piantar, cucir &c. fisso. Digt, dik zaaijen, planten, naaijen.

tener fisso (fisso) gli occhi. De oogen stil houden, niet verdraaijen.

mirar uno fisso ne gli occhi. Iemand sterk aanzien, een gestadig oog op iemand hebben, houden.

stelle fisse. De valte, stilstaande starren, die zig niet bewegen.

baver fissa la mira in qualche cosa. Zyn oogmerk meere deels bereikt hebben, tot zyn voornemen gekomen zyn; ook vast by zig bescloten of voorgenomen hebben.

baver fissa gli occhi, la mente in qualche cosa. Zyn oogen sterk op iets geslagen, zyn gedagten op iets gehegt of gevest hebben.

Fissamente, Fittamente. Sterk, styf, vast, gestadiglijk, geduriglijk, enz.

guardar (mirar) uno fissamente. Iemand sterk, styf, gestadiglijk aanzien, een gestadig oog op iemand [staan].

Fissare, Affissare. Hegten, vesten, vast maken, styf aanhegten, styf maken.

fissar, affissar una cosa fluida, il Mercurio. Iets, dat vloeijende is, hart, styf, staande maken, styven, het quikzilver (fixeren), doen hard of styf worden.

FIGLIO, Figliuolo. Een zoon.

FIGLIA, Figliuola. Een dogter, een kind.

fa, come dico figliuol mio, (figliuola mia.) Doet het geen dat ik zeg, myn zoon, myn kind, myn dogter.

figli di tulipani. De nieuwe spruitjes aan de wortel van een tulp.

figliuolo d'ubidienza, di puntualità &c. Een kind der gehoorzaamheid, der geregtheid, dat is, een zeer onderdanig, gehoorzaam, opregt mensch.

mi dond un quadro veramente figlio dell'arte. Hy vereerde my een schildery, die in waarheid een zoon van de konst, dat is, een uitmuntend meesterstuk was.

esser carico di figli. Ryk van kinderen, of met kinderen beladen zyn.

generar, far (partorir) educar &c. figliuoli. Kinderen teelen, baren, voortbrengen, opvoeden.

figliuolo (maschio.) Een zoon, een jonge zoon, manlijke erfgenaam.

addottar, stratter (tener) uno come figlio. Iemand in

kinds plaatse aannemen, voor zyn kind houden.

figliuol leggitimo, bastardo (naturale.) Een egt of onegt kind, eige, natuurlijke zoon.

figlio primogenito (grande, maggiore.) De eerstgeborene, de oudste zoon of kind.

figliuol minore (cadetto.) De jongere zoon of dogter, de naaltgeborene.

figlio unico, diletto. De eenig geborene, eenigste, beminde zoon of kind.

figlio putativo. De vermeende zoon of kind.

Filiastro, Figliastro. Een stiefzoon.

Figlioccio, Figlioccia. Een zoon, een dogter ten doop gehouden.

Figliuolo, Figliuolo, Figliuola, Figliuola. Een zoon, dogtertje, een jonge zoon of dogter.

Figliuolini, Figliuolini. Kleine kinderen, jongetjes.

Figliale, Filiatale. Kindsch, kinderlijk.

timor, riverenza, amor, ubidienza &c. figliale. De kinderlijke vrees, eerbiedigheid, liefde, gehoorzaamheid.

Figliare, Figliolare. Teelen, voortteelen, baren, word gemeenlijk van beesten gezegt, gelyk uitschudden, werpen, jongen voortbrengen, uitbroeijen.

figlia due volte all'anno. Zy werpt, broeyt, jongt tweemaal 's jaars.

Figliastro Baringe, uitschuddinge, werpinge (van jonge beesten gesproken.)

FIGURA &c. V. Fico &c.

FIGURA. Gestalte, gedaante, het uiterlijke van iets dat men ziet, ook een beeltenis, afbeeldsel, uitbeeldinge, verbeeldinge, verbeeld.

dar figura alle cose. De zaken een gestalte of gedaante geven.

figura humana. De menschelijke gestalte, gedaante.

figura di Christo, della Madonna, di qualche Santo. Een figure, dat is, beeltenis, afbeeldsel van Christus, van onze lieve Vrouw, van een Heilige, enz.

vi manderò la sua figura. Ik zal u zyn beeltenis, (afbeeldsel) zenden, oversturen. *V. Ritratto.*

boggi in figura, dimani in sepoltura. Heden in gestalte, morgen oud, heden rood, morgen dood.

figura retorica. Een nette, cierlijke redenkonst, spreekwyze.

parlar per figure. Door gelijkenissen of voorbeelden spreken, op een verbloemde wyze iets voortbrengen, te kennen geven.

parlar sotto figure come i Profeti. Door gelijkenissen of voorbeelden spreken, gelyk de Profeten.

figura matematica, cio è circolare, angolare, cilindrica &c. Een figure in de wiskonst, namentlijk een kring, hoek, kegel, rond, enz.

la figura del cielo. De loop of figure des hemels, dat is, der planeten. *V. Tema.*

Figura. Magt, vermogen, aanzien, ampt, waardigheid.

far figura in corte. Aan het hof groot gezag of aanzien hebben, veel vermogen, een verheven ampt of bedieninge hebben, bekleeden.

il Principe di Lobkowitz, il quale faceva la figura del primo

primo Ministro. De Vorst van Lökkowits, die het ampt of waardigheid van eerste Staatsminister bediende, bekleede.

egli fa la più cospicua figura in corte, in quel congresso &c. Hy is de vooruaamste aan 't hof, hy bekleede de hoogste plaats in den raad, hy heeft het grootste gezag of aanzien, hy vermag zeer veel.

egli vi fa poca figura. Hy heeft een klein gezag of aanzien, hy vermag niet veel, hy is weinig geagt.

Figuretta, Figurina. Een kleine figure of afbeeldsel, een figuurtje.

figurette (figurine) miniate, illuminate. Gemaalde, geschilderde beeldjes, printjes.

Figurak, Figuramente. V. Figurato.

Figurista, Figurajo. Een printerkoopman, een koopman in beelden of kopere platen, een konsthandelaar, of kunstkoopman.

Figurate. Iets ver- of uitbeelden, schetsen, afteekenen, een gestalte of gedaante geven.

figurar' in oro, argento &c. In goud, zilver snyden, graveeren, uitbeelden.

figurar la superbia, la vanità, la carità &c. per oggetti corporali. De hoovaardigheid, de ydelheid, de liefde, enz. door levendige figuren voorstellen, beteekeken, verbeelden.

Figurarsi. Zich iets in- of verbeelden, een denkbeeld van iets maken.

figurarsi qualche cosa coll' immaginazione, colla fantasia. In de zin of gedagten iets verbeelden.

figurarsi qualche cosa in tale e tal modo. Zich iets op dus- of zoodanige wyze verbeelden.

la sua presenza, la sua fisonomia mela figura per un' uomo da bene. Volgens zyn ommevang, volgens zyn gelaat of uiterlijke gedaante schynt hy my een vroom en eerlijk man te zyn.

figurati, come se fosti a morire. Verbeeld u, als of gy aanstonds sterven zoud.

Figurate, Figurak. Figuurlijk, in figuren of gelijkenissen bestaande, door figuren of gelijkenissen verbeeld.

senso figurato (figurak) della S. Scrittura. De zin van de H. Schriftuur door figuren of gelijkenissen verbeeld, uitgedrukt.

un parlar figurato. Een in figuren of gelijkenissen bestaande (spreekwyze).

musica, canto figurato (figurak.) Een gefigureerd, gemaakt gezang van veelerhande stemmen en andere cierlijkheden.

Figuratamente, Figuramente. Figuurlijk, door figuren of gelijkenissen.

FILA &c. V. Fila.

FILIALI. V. Figliuolo &c.

FILLO. Een draad, garen: een snoer; ook *Met.* Alles een draad gelijkende. *V. Accia.*

fila di stoppa, di seta &c. &c. Zyde draad of garen.

fila di paglia. Een stroohalmte, stroopypje.

fila d'oro, argento, rame, ferro. Goud, zilver, koper, yzer.

un filo di perle &c. Een snoer paarlen. (draad.)

il filo della carne, del legno &c. De draad of vlies van het vleesch, hout, enz.

il filo (filone) della miniera. De draad, loop of ader van een myn of ertsgruove.

a filo, (per filo.) Regel of lyuregt, volgens de draad.

tagliar la carne, il legno &c. per filo. Het vleesch, het hout, enz. na de draad snyden.

secondo il filo della riviera. Volgens de stroom, de loop van de rivier.

contro-filo. Tegen de draad.

il filo della sinopia. Een regtsnoer der timmerlieden, of pallood.

il filo della spada, del coltello &c. De scherpre, of punt van een zwaard, mes, enz.

mandar' ogni cosa a filo di spada. Alles in stukken houwen, hakken, in de pan hakken, aan de scherpte des zwaards overgeven.

passar per il filo di spada. Over de kling doen springen, door het zwaard laten dooden, ombrengen.

dar' il filo al rasoio &c. Een scheermes wetten, slypen, scherpen.

il filo della schiena. Den ruggegraat.

il filo del discorso &c. De draad of styl van een vertoog, reden, enz.

preseguir, romper' il filo del discorso &c. Een vertoog of reden vervolgen, voortzetten, afbreken.

il filo della vita. De levensdraad. *Met.* Het leven.

tagliar' il filo della vita. De levensdraad in stukken snyden, dat is, 't leven verkorten, den dood verhaasten.

un filo d'aceto &c. Eenige droppeltjes, dat is, een weinig edik of azyn.

a filo, a filo. Runnende, vlietende, dat is, niet dropfelsgewyze, by droppels afzypende, druppelende.

il sangue correva a filo, a filo. Het bloed vloede zeer sterk.

Fila. Een ry, rye, rang.

una fila di panotti (pagnotte.) Een rye broodjes.

seder' caminar' &c. alla fila, (a fila.) Volgens de rye, na de rang of orde zitten, gaan.

Fila, file. Een gelid, geleder. Van soldaten gesproken.

metterli in fila, drizzar le file. Zich gelidsgewyze stellen, schikken of voegen.

raddoppiar le file. De gelederen verdubbelen, vergrooten.

marciar' in fila, a file. Gelidsgwyze gaan, voorttreden, (marcheren.)

Filare. Een ry, rye, orde, schikkinge, rang.

un filar d'alberi, d'ombrii &c. Een rye boomen, tichelsteenen, enz.

un filar di case. Een rye huizen.

Filaccio, sfilaccio, sfilacci. Velseltjes, haitjes; ook wondheclers snymes, een vlym, een wieke in de quetsuren of wonden.

Filacciarsi, sfilacciarsi. Zich ravelen, uitravelen.

Filamenti. Velseltjes, haitjes-aan wortelen van planten. *V. Fibra &c.*

Filastrocca, Filastroccola. Een lange rye, of orde; ook een langduurige praar, of een onophoudende, on-eindige zamenpraak.

una filastrocca di sedie &c. Een lange rye stoelen of banken.

f. v. d. r.

si vede una filastrocca di boccalis, scudelle, &c. nelle case di Germania. Men ziet in de meeste huizen van Duitſchland langeren kannen of kroelen, ſcho-telen, enz.

ſece una filastrocca d'un hora e passa. Hy heeft een lange, wydloopige praat gevoerd, dat langer als een uur geduurd heeft.

Filare. Spinnen:

filar lino, lana, cotone, cannapa &c. Vlas, wolle, katoen, enz. Spinnen.

la puttana fila. Dehoer ſpint, dat is, leid een arm, behoefteleven, gebrek, enz.

filar sangue &c. Sterk bloeden, dat is, niet droppels-gewyze.

il vino fila. De wyn is taay.

Filato. Gesponnen.

seta, oro, argento &c. filato. Gesponne zyde, goud, zilver, enz.

Filato. 't Gesponne, 't garen dat gesponnen is.

Filaticcio (vino.) Een taaije wyn.

Filatore-trice. Een ſpinder, ſpinſter.

Filatatio, Filatorio. Een ſpinnewiel, ſpinrad.

Filetto, Filello. Fyn, duun garen, of draatjes; ook een net of garen.

il filetto della lingua. De draad onder de tong.

sciogliet' il filetto della lingua. De tongriem ſnyden, loſſen.

filetto a pescare, uccellare. Een viſſchersnet, vogel-garen.

Filiera. Een draadtrekkers yzer, trekyzer (zeker tuig of gereedschap.)

FILZA &c. V. Abbasso.

FILOMENA. Een nagtegaal. *V. Rosignuolo.*

FILOSOFO. Een wysgeer, (filofoof).

egli è un gran Filosofo. Hy is een groot (filofoof) of wysgeer; ook een groote gek of nar, een bot-terik.

Filosofo, Filosofale. Van de wysgeerte of wysgeeren: daar toe behoorende.

pietra filosofica (filosofale.) Den ſteen der (filoſofen) of wysgeeren.

Filosoficamente, filosofalmente. Volgens den aart der (filoſofen) of wysgeeren, op zyn filoſoofſch, filoſooffcher wyze.

Filosofia. De wysgeerte, filoſofie.

studiar, apprendere filosofia. Zig in de wysgeerte oeffenen, de wysbegeerte behartigen, betragten, be-yveren.

Filosofare. V. Sopra.

FILTRO. Een ſoort van minnedrank.

FILZA. Een ſtreng, ſnoer, ſpitje, enz.

filza di perle, corali. Een ſtreng of ſnoer paarden, koralen.

filza di scabi, tordi &c. Een ſpitje vygen, lyſters, enz.

Filzare &c. V. Inflare, Inflzare.

FIMBRIA. De zoom, de boord of franje onder aan een kleed.

fimbria della veste &c. De zoom of boord van een kleed.

fimbria del piviale. De zoom of boord van de koorrok.

FINANZA. (Des Kónigs van Vrankryks) ſchat-kamer, ſchatkift, zyn jaarlykſche renten of in-komſten.

camera di finanze. V. Sopra.

sopraintendente delle finanze. Rentmeester, ſchat-meester, theſaurier.

Finanziere. V. Sopra.

FINI. Het einde of uiterſte van iets; ook het einde, het oogmerk, het doelwit, de oorzaak, de reden, waar om iets gedaan word.

fine della vita, dell' opera &c. Einde van het leven, den arbeid, enz.

venir, (giunger') a fine di una faccenda. Ten einde van een zaak komen, getraken, 't einde van een zake bereiken.

far fine (dar, per) fine a qualche opera. Een werk ten einde brengen, eindigen, volbrengen, voltooijen, volvoeren, afdoen.

far, dir &c. qualche cosa a buon fine. Iets tot een goed einde, uit een goede inzicht, om reden of oorzaaks halven doen, ſpreken, enz.

far buon fine. Een goed einde hebben, wel en geluk-zalig ſterven.

egli farà cattivo fine. Hy zal een ſlegt einde hebben, ongelukkig, ellendig ſterven.

fine buono, felice, desiderato, onorato, glorioso, lodevole, lieto. Een goed, gelukkig, gewenſcht, verlangd, eerlijk, deſtig, roemwaardig, vrolijk einde.

fine infelice, cattivo, tragico, lagrimevole &c. Een on-gelukkig, quaad, rampzalig, treurig, droevig einde, enz.

senza fine. Oneindig, eindeloos, zonder einde.

baver' i suoi fini particolari &c. Zyn byzondere inzicht, oogmerk, reden of oorzaak hebben; iets byzon-ders voor hebben, op iets byzonderts 'toog hebben, mikken, zien.

per i suoi reconditi fini. Om zyn geheime, verborge re-den of oorzaakshalve, om zyn heimelijk inzicht.

nudriv ambiziosissimi fini. Eerzugtige, eergierige ge-dagten en inzigten hebben, na hooge ampten of waardigheden tragten, dingen, ſtaan.

per fine. Ten laatſten, eindelijk, laaſtelijk, enz.

e per fine vi bacio le mani. Eu hier mede, ten laaſtten kus ik u de handen.

alla fine (in fine.) Eindelijk, ten laaſtten, laaſtelijk.

alla fine (in fine) non sarà niente. Ten laaſtten zal het niet met al zyn.

alla fine che sarete? Wat zult gy eindelijk doen? wat wilt gy ten laaſtten aanvangen, beginnen?

a fine (a fine.) Ten einde, om djes wille, te dier oor-zake dat, om te, enz.

fine (a fine) di dormire &c. Ten einde om te ſlapen, enz. *lo dico a fine di bene.* Ik zegge het ten goeden, ten be-ſten, beſtens halven, tot een goed einde.

lo dico affinché voi vi riviediate. Ik zegge 'u ten dien einde, dat gy u betert.

condurr' (recar') una cosa a fine. Iets eindigen, ten einde brengen, volbrengen, voltooijen, volvoe-ren, enz.

non baver fine. Geen einde hebben, eeuwig duuren.

atten-

attendere il fine. Op 't einde letten, 't einde verwagten.
riuscir' a lieto fine. Tot een blyde en vrolijk einde uitvallen, gelukken.
riguardar' (tender', tirar') ad un medesimo fine. Naar het zelve doelwit mikken, het eigenste beoogen, naar het zelve tragten, dingen of staan.
il fine ultimo dell' huomo è Dio. Het laatste einde of doelwit van den mensch is God.
il fine per il (al. quale fu creato l'huomo è il conoscer ed amar' Iddio. Het einde waar toe den mensch geschapen of geboren is, is God te kennen en te beminnen.
Fino, Fino, Infino, Infino. Tot aan.
fin' al mio ritorno. Tot myn wederkomste, tot dat ik wederkom.
fin' all' ultimo mio spirito. Tot den laatste snik of adem toe, tot dat ik sterve.
dal capo fin' a piedi. Van 't hoofd tot de voeten.
dall' Oriente fin' all' Occidente. Van 't Oosten tot den Westen.
essaltar' uno fino alle stelle. Iemand tot de starren toe verheffen, zeer loven of pryzen:
terrò stretto il mio dolce Padre, fin' che mi benedica; non lo lascerò, fin' a tanto che io non lo meni nella camera di mia madre. Ik zal myn Vader vast houden, tot dat hy my zegene, ik zal hem niet laten varen, voor dat ik hem in de kamer van myn Moeder gevoerd of gebragt zal hebben.
fin' al (in) capo della scala. Tot boven aan de trap.
Finche, finebe, Fin a tanto che, Infinitanto che. Tot dat.
aspettate fin' a tanto che io mi vesta che io ritorni &c. Wagt zoo lang tot dat ik my aankleede, wedercome, enz.
fin che durerà il mondo. Zoo lang de wereld zal staan, dauren.
fin che io ci sarò. Zoo lang ik daar zyn zal, dat is, zoo lang ik leve.
fin qui, fin là. Tot hier toe, tot daar toe.
fin hora. Tot nu toe, tot dezer ure toe.
Fino, Infino, Fino, Infino. Zoo ook.
volle ogni cosa infino ad una zingoa. Hy wilde alles, ook tot den laatste schoenriem toe.
lo struzzo digerisce fino il ferro. De struisvogel kan ook 't yzer inslokken, verduwen, verteeren.
mi venne fin' in casa. Hy quam tot in myn huis.
Finale. Eindelijk, laatste.
causa finale. Eind oorzaak, laatste reden.
sentenza finale. Eind, oordeel, 't laatste vonnis.
giudizio finale. 't Laatste of (jongste) geregt, oordeel.
risposta finale. Eind antwoord, laatste antwoord.
remedio finale. 't Laatste, uiterste middel.
final perfezione, beatitudine. De laatste, hoogste volkomenheid, de toekomende zaligheid.
Finalmente. Eindelijk, ten laatste, laatste, tot besluit.
Finire. Eindigen, ten einde brengen, voltooien, volbrengen, volvoeren; ook ophouden, staken, eindigen.
finir' il discorso, l'opera, la vita, i giorni suoi &c. Een

redeneringe of zamenpraak afbreken, eindigen, een werk voltooien, volvoeren, 't leven, zyn dagen ten einde brengen.
qui finisce il primo libro. Hier eindigd het eerste boek, hier houd het eerste boek op, hier neemt het eerste boek een einde.
prima che finisca questo mese. Voor al eer dat deze Maand verloope, voorby gaa, eindige.
quando finiranno queste miserie? Wanneer zullen deze rampen of ellende een einde nemen, ophouden, eindigen?
li giorni canicolari finiranno in breve. De hondsdagen zullen haast voorby zyn, een einde hebben, eindigen.
finir di mangiare, di scrivere &c. Ophouden van eeten, van schryven; het eeten, schryven, enz. staken, eindigen.
finir d'ammazzar &c. uno. Iemand 't eenemaal ombrengen, dooden.
finir di perire. 't Eenemaal bederven, ten onder komen, vervallen, verarmen.
quando si finirà di stampare questo libro? Wanneer zal dit boek afgedrukt, volkomen, voltooyd, volmaakt, voleindigd, gereed zyn?
Finire. Sterven, overlyden, ontslapen.
finir' in letto &c. Op zyn bed sterven, den geest geven.
Finito. Geeindigd, volmaakt, volbragt, voltooyd, volvoerd, afgedaan, ten einde gebragt.
la predica, la messa &c. è finita. De predikatie, de misse is geeindigd, gedaan.
finita la predica, finito il pranzo. Als de predikatie geeindigd, gedaan is, naar de predikatie, het middagmaal, enz.
la linea mafcolina è finita. De mannelijke linie is uitgestorven, houd op, eindigd.
questo è finito. Dat is geeindigd, gedaan, dat houd op.
Finimento, Finimenti. Zoom, boorden.
con finimenti di perle. Met boorden of vercieringen van paalen.
FINESTRA, Fenestra. Een venster, luik of opening van een huis, om licht te scheppen; ook de ruiten, schyven, glaze vensters.
farvi (affacciarvi) &c. alla finestra. Aan of voor het venster staan.
guardar per la finestra. Uit het venster kyken, zien.
aprir,errar (chiuder) le finestre. De ventfels open of toedoen, sluiten.
gettar qualche cosa dalla finestra (dalle finestre.) Iets uit het venster goojen, werpen.
romper le finestre. De glazen, de ruiten in stukken slaan, breken.
(finestra) invetriata. Een glaze venster.
(finestra) impannata. Een papiere of linne venster, van papier of lynwaat gemaakt, geplakt.
Finestrare. Bevensteren, met vensters voorzien.
Finestrata, Finestrato. Een rye vensters.
Finestrella, Finestrina, Finestrino. Een klein venster, een venstertje. *Met.* Een gat of scheur in het kleed, enz.

Finefrone. Een ruim, groot veuster, een groote luik of opening.

FINGERE. Verdigten, verzinnen, uitvinden; ook zig aanstellen, zig gelaten, veinsen. *V. Infingersi. finger qualche cosa*. Iets verdigten, verzinnen, uitvinden.

finger la voce &c. di uno &c. Iemands stem nabootsen, namaken, veinsen.

finger l'ammalato, pazzo &c. Zig ziek, gek, onwetende aanstellen, gelaten; veinsen ziek, gek of onwetende te zyn.

finger d'esser pazzo &c. V. Sopra.

finger la fuga &c. Zig aanstellen, gelaten, als of men de vlucht nemen wilde, veinsen te vlugten, te vlieden.

finger di non conoscer' uno. Zig aanstellen, gelaten, veinsen iemand niet te kennen.

finger con uno. Valschelijk, niet opregt, niet openhartig met iemand omgaan, verkeeren.

l'arte del fingere. De digtkonst, digtkunde, dat is, de kunst van geveinsdheid, valsch gelaat of gedrag.

Finto. Verdigt, verzonnen, valsch. *V. Affettato, Simulato. cose finte*. Verdigte, verzonne, valsche zaken.

un' uomo finto. Een valsch, dubbelhartig, dubbelzinnig, geveinsd mensch, een veinzer, geveinsde of schynheilige.

amar di finto. Valsche, geveinsde, gemaakte, verdigte liefde, schyn-liefde.

humilia, divozione, penitenza &c. finta. Een verdigte, aangename, valsche, geveinsde, uiterlijke ootmoedigheid, aandagt, berouw, enz.

finte &c. lagrime. Valsche, geveinsde, bedriegelijke tranen.

il Rè &c. finto. De valsche, gemaakte, gewaande Koning. *V. Bessa.*

li finti paesani. De valsche, verkleede, gewaande boereu.

non finto. Niet verdigt, onvervalscht, waaragtig, opregt.

carità &c. non finta. Ware, waaragtige, regtschape, opregte liefde.

le non finte lagrime. De waaragtige, ware, opregte, ongeveinsde tranen.

Finta. Een valsche, gemaakte, geveinsde, uiterlijke gebaarde, loosheid, list, schalkheid, bedrog, enz.

far finte. Listen, looze vonden, streken verzinnen, bedenken.

con finte. Met valsche, geveinsde, uiterlijke gebaarden.

Fintamente. Geveinsdelijk, met geveinsdheid, onwaaragtiglijk, op een valsche, bedriegelijke wyze.

Finteggiare. Geveinsdelijk, valschelijk, bedriegelijk handelen, met valsheid omgaan, listen gebruiken.

Fingimento. *V. Abbasso.*

Finzione, l'inzioni. Vercleringe, verdigtinge, verdigtsel; ook valsheid, geveinsdheid, list, bedrog.

Andiar le finzioni. Zig tot de valsheid, geveinsdheid, list, bedriegerij begeven, looze vonden of streken gebruiken.

venne con mille finzioni. Hy kwam met duizenderley valscheden, looze vonden of streken voor den dag.

FINIRE, Finimento, Finito &c. V. Fine &c.

FINO, Infino. V. Abbasso.

FINO, Fyn, zuiver, rein, goed, opregt, uitmuntend, uitstekend, uitmennend, uitgelezeu.

robba fina. Fyne, onvervalschte, opregte, uitmuntende, uitgeleze, uitmennende, goede waren.

oro, argento fino. Fyn, zuiver, wigtig goud, zilver.

acciaio fino. Fyn, schoon, blinkend staal.

tela fina. Fyn, duu, klaar, helder lynwaat.

drappo fino. Fyn, zuiver, duulaken.

zucchero fino. Fyne, witte zuiker.

amor fino Fyne, dat is, teedere, vierige liefde.

parole &c. fine. Fyne, dat is, cierlijke, uitgeleze, uitmennende, deftige woorden.

Fino. Fyn, dat is, doorslepen, loos, doortrapt; ook spitsvinnig, scherpzinnig, diepzinnig, schrande, enz.

un uomo fino e scaltro. Een doorslepen, loos, doortrapt mensch.

Finissimo. Zeer fyn, schoon, goed, uitgeleze, enz. *V. Suprafino.*

finissimi vini. Voortreffelijke, kostelijke, zeer goede wyuen.

Finezza, finezza. Fynheid, dunheid, teederheid; ook looze vonden, streken, arglistigheden, doorslepenheid, loosheid, scherpzinnigheid, doortraptheid.

FINOCCHIO, Fenocchio. Venkel. Zeker kruid.

un finocchio. Een steel of stronk venkel.

mangiare finocchi. Venkel eeten, nuttigen.

vender finocchio ad uno. Iemand venkel verkoopen, dat is, iets wys, vroed of diets maken, naar de mond praten.

FINTA, Finto &c. V. Fingere.

FIO. V. Fitto.

FIOCCO. Een vlok, lok of nop; ook een vlagge; ook een bosje, topje hair.

fiocco di neve. Een sneeuwvlok.

fiocco di seta, lana &c. Een vlok of nop van zyde, wol, enz.

fiocchi, e svolazzi. Vlaggen en vliegende quasten.

li fiocchi del manzo. De nederhangende quabben van de os.

Fiocchetto, Fioccolo (di capelli &c.) Een bosje of vlok hair, enz.

Fioccare. Sterk sneeuwen; ook vliegen, van de wind gedreven, gejaagd worden gelijk een vaan, enz. *qui fioccano gli ungari, (li dinari.)* Hier sneeuwen de dukaren.

le bastonate ti fioccheranno su'l dosso. De slagen of stooten zullen u als op den rug regenen, sneeuwen.

FIORE. Een bloem, een bloesem.

bei fiori bianchi, vermigli, varii &c. Schoone, witte, roode, verscheide bloemen.

un fior solo non su ghirlanda (primavera.) Een bloem alleen maakt geen kraus, (lente.)

mazzo (mazzetto) di fiori. Een bosje of bondeltje van bloemen.

effr' (viver) tra i fiori. Onder de bloemen weiden, dat is, in lust en vreugde leven, een gerust leven voeren.

fior di noce moscata, di naranzi &c. Bloesem van notemuskatene, oranjeappelen, enz.

la donna de' fiori &c. De klavere vrouw, (in 't kaartspel.)

Fiore. De bloem, dat is, het geen mooy schynt voor de oogen van de menschen.

il fiore della veste nuova &c. De cieraad, de luister of glans van een nieuw kleed.

fior del frutto. 't Blaauwe aan de vrugten, als by voorbeeld, op de pruimen, druiven, enz.

keur il fiore (della virginità.) De kuische, zuivere bloem of maagdebloem plukken, den maagdom benemen, outrooven, steelen.

fior (fiori) del vino. Kaam, kaan van de wyn.

fior di rame. Het schuim of 't grootste in bergstoffen of berg-ertsen.

fiori, mestruu delle donne. De bloem, dat is, de maandstonden of stonden der vrouwen.

Fiore. De bloem, dat is, *Met.* 't Beste, 't uitgelezenste van iets.

fior di farina. 't Beste, fynste meel, bloem van meel.

fior di latte. De beste melk, room.

fior di piume. De beste, uitgelezenste vederen, dons.

fior di lana, lino &c. De beste, fynste wolle, vlas.

fior di robba. De beste, uitgelezenste, uitmuntenste, deugnste waren.

fior di gente, di cavalleria &c. 't Beste, uitgeleze volk, schoone ruitery of paardevolk.

su' il fior' degli anni, dell' età, della bellezza. In zyn bloeienden ouderdom, in zyn beste jaren.

fiori retorici, delle parole. Verbloemde, nette, cierlijke spreekwyzen.

Fiorame, forami. Gewerkte, gewrogte, geweve bloemen, bloemwerk.

drappo à forami. Gebloemde stoffe.

cucir' a forami. Bloemen, bloemwerk stikken, borduren.

Fioresso. Kleine bloemen, bloemtjes; ook aardige, fraaije, konstige stukjes; ook floret-zyde.

fioretti retorici. Verbloemde, nette, cierlijke spreekwyzen.

Fiorive, Fioreggiare. Bloeijen, in den bloesem staan, in den bloey zyn; ook *Met.* In zwang gaan, bloeijen.

anticamente fiorivano la belle lettere. Eertyds bloeyden de vrye konsten, gingen dezelve in zwang, wierden ze hoog geagt.

Fiorito, Florido. Bloeiende, in den bloesem staande.

giardino, prato &c. fiorito. Een bloeiende, groene tuin, beemde of weide.

stile fiorito. Een bloeiende, schoone, deftige styl of schryfaart.

nell' età florida. In den bloeienden ouderdom, in de bloeiende jeugd, in het beste van 't leven.

Fioritissimo. Zeer schoon, bloeiende.

Floridezza, Floridezza. De bloeiende, groen ende, levende schoonheid.

floridezza del Regno &c. De bloeiende welstand van 't Ryk, enz.

Fiorenza, Firenze. Florence. De hoofdstad van 't Groothartogdom van Toscane.

Fiorentino, Fiorentino. Van Florence, te Floren ce gebo-

Fiorino. Een Floryn, dat is, een gulden. [reu. *fiorino d'oro.* Een goudgulden.

F I O T T A, Fiottare &c. V. Flotta.

F I R M A M E N T O. V. Fermo &c.

F I S C H I O. Een fluit of pyp om op te spelen; ook het fluiten met de mond, gepiep, gefluit, 't gezyffel, van slangen, 't suizen van een roede.

ubidir' (correr') al fischio. Op het fluiten gereed zyn, toeloopen, dat is, een berugte, schandelijke hoer of snor zyn.

il fischio della bacchetta, frombola &c. 't Suizen van een roede, slinger, enz.

uccellar col fischio. Met de lokpyp vogels vangen.

Fischietto. Een kleine fluit of pyp, een fluitje, pypje.

Fischiare. Fluiten; ook suizen met een slinger of roede; ook zyffelen, schuiffelen.

fischiar' ad uno. Iemand toefluiten.

mi fischiano gli orecchi. My suizen, tuiten, pypen de ooren.

Fischiate, fischiate. Een gepiep; ook gefuis van een harde oorvyg; ook uitlachinge, uitjouwinge, bespottinge, beschimpinge.

dar' una fischiate ad uno. Iemand een harde, zuizende oorvyg geven.

far le fischiate dietro ad uno. Iemand uitpiepen, dat is, beschimpen, bespotten, uitlachen, schimpfchooten, schimpwoorden geven.

scornato con publiche fischiate. Door openlijke schimpredenen, schimpwoorden beschimpt, bespot worden.

F I S C O. Een ryks of lands schatkamer, een schatkist van een Koning, Prius, of Gemeenebest, daar de gelden der boeten, enz. inkomen.

la metà sarà attribuita al fisco regio. De helft zal in de koninglijke schatkamer gebragt of toegewezen worden.

Fiscále. Een Fiscaal, rentmeester, opziender van de ryks of lauds schatkamer.

F I S I C A. Natuurlijke of natuurkundige dingen.

Fisico. Een natuurkundige; ook een arts of geneesmeester; ook natuurlijk, eigenaardig; van de natuurkunde, daar toe behoorende.

ragione &c. fisica. Natuurlijke reden of oorzaak.

Fisicamente. Natuurkundiglijk, als een natuurkundige.

F I S I O N O M I A, Fisonomia. De aangezigt of gelaatkunde, de konst van iemands aart uit zyn wezen te bespeuren; ook 't gelaat, gestalte, aangezigt.

la sua fisonomia non mi piace. Zyn uiterlijk wezen, gelaat, gestalte behaagt my niet.

Fisonomico, Fisonomico. Van de aangezigt of gelaatkunde, daar toe behoorende.

Fisionomo, Fisionomo, Fisionomista. Een aangezigt of gelaatkundige: die iemands aart uit zyn wezen bespeurt.

- F I S S O.** *V. Figgere.*
Fissura, Fessura. Een kloof, spleet, reet of opening.
guardar per le fissure. Door de reeten, scheuren of openingen kyken.
- F I S T O L A,** *Fistula.* Een diep en zeer of naauw ertergat of holte.
Fistolare. V. Infistolare.
- F I T T O &c.** *V. Figgere, Fisso.*
F I T T O, *Assitto, Fio.* Pagt, huurloon, inkomsten of jaarlijkse renten.
prender' pigliar' una casa &c. a fitto (assitto, in assitto.)
 Een huis, enz. huuren, te huur nemen, enz.
pagar' il fitto (l'assitto) della casa &c. De huishuur betalen, voldoen.
pagar' il fitto di qualche cosa. De pagt, de boete betalen, boeten, dat is, gekraait worden.
vincarimmi il fitto. Hy mag my de pagt verhoogen, opsteigeren, dat is, hy mag my al't quaad doen dat hy maar bedenken of uitvinden kan.
casa &c. d'assitto. Een huurhuis, een huis te huur.
cavallo d'assitto. Een huurpaard.
- Fittaiuolo, Fittaruolo, Fittuario, Assittaiuolo &c.** Een verhuurder, verpagter, die iets te leen of te huur geeft; ook een huurling, die iets te huur heeft, die iets voor eenig geld of loon aanneemt.
- Fittare, Assittare.** Verhuuren, verpagten, in of te huur geven.
- Fittatore, Assittatore.** Een verhuurder, verpagter, die iets in of te huur geeft.
- F I U M E.** Een vloed, stroom of rivier.
passar, varcar, tragittar' &c. il fiume. Over de rivier varen, zetten, overvaren, overzetten.
inondazione, traboccamento del fiume. Opzwellinge, overloopinge van een rivier.
fiume grande, piccolo, principale, grosso, alto, basso, largo, rapido, navigabile &c. Een groote, kleine, voorname, diepe, breede, sterk stroomende, snelle, loopende, schipryke rivier of water.
letto del fiume. 't Bedde, het leger, de vaart van een ribaccio del fiume. *V. Braccio.* [vier.
- Fiumano.** Van een rivier, stroom of vloed.
acqua fiumana (di fiume.) Rivierwater, water uit een rivier.
- Fiumana, Fiumara.** De vloed of stroom; ook daar veele rivieren in een loopen; ook daar een rivier het land overstroomd.
- Fiumicello.** Een kleine stroom, rivier, vlietend water; een stroomtje, riviertje, watertje.
un fiumicello puro e chiaro. Een helder, klaar riviertje, stroomtje, watertje.
- F I U T A R E.** Rieken, aanrieken, berieken, besnuffelen, gelijk als de honden, paarden, enz.
Infino assetato andava futando ogni cosa. De dorstige ezel snuifde alles aan.
il cane futa la cagna. De hond beriekt, besnuffelt het teefje.
il veltro futa le orme. De spooft hond riekt het spoor, krygt het spoor in de neus.
- Fiumamento, fiuto.** Riekinge, aanriekinge, beriekinge, besnuffelinge.

- F L A C C I D O.** Quynende, zwak, slap, verslekt, last, kragteloos.
- F L A G E L L O.** Een zweep, geesfel. *Met.* Straffe, kastydinge, bezoeking Gods.
Attila flagello di Dio. Attila de geesfel of roede Gods, dat is, kastyder, straffer.
Aretino flagello de' Principi. Aretinus een roede of geesfel, dat is, straffer, kastyder, tugmeester van groote Heeren en Vorsten.
ceflui e 'l mio flagello. Die mensch is myn plage, quellinge, straffe.
per mio flagello. Tot straffe, tot kastydinge van my, om my te kastyden, te straffen, te quellen.
- Flagellare.** Geesfelen. *Met.* Straffen, kastyden, plagen, quellen.
flagellar' uno colle sue proprie lodi. Iemand met zyn eigen lof plagen, quellen.
- Flagellante.** Iemand die zig uit boetvaardigheid kastyd, geesfelt.
una flia di flagellanti. Een rye der gene die zig kastyden of geesfelen.
- Flagellazione.** Geesfeling.
la flagellazione di Cristo. De geesfeling van Christus.
- F L A G R A N T E,** *acchiappar' uno nel (in) flagrante.* Iemand op heeter daad betrappen.
- F L A T O,** *flati.* Beslote winden in het lichaam, geblaas.
sono flati. 't Zyn maar beslote winden. *S. V.*
- Flatso, Flatuso, Flatulento.** Windig, windagtig, dat winden in het lichaam verwekt, veroorzaakt.
cibi flatulenti &c. Spyzen die winden in het lichaam verwekken, veroorzaken.
- Flatofità, Flatofità, flatulenza.** Windigheid, windagtigheid, geblaas in het lichaam.
- F L A T O.** De fluit of pyp om op te spelen.
- F L E B I L E.** Beweenelyk, beschreyelyk, betreurlyk, betreurens waardig; ook klagelyk, jammerlyk, weemoedig.
Febilente. Beweenelyk, droeviglyk, treuriglyk, op een klagelyke wyze.
- F L E M M A.** Fluim, slym, taaije vogtigheid in 's menschen lichaam. *Met.* Langmoedigheid, lydzaamheid, geduld.
purgar' flemme. De fluimen verdryven, van fluimen zuiveren.
baver gran flemma (esser di gran flemma.) Langmoedig, lydzaam zyn, geduld hebben, lang kunnen verdragen, niet ligt vergramd of vertoord worden.
con flemma Signor mio. Met geduld, of lydzaamheid, niet zoo haastig, zoo schielijk, zoo hevig of driftig.
- Flemmatico.** Fluimagtig, slymagtig van natuur; ook langmoedig, geduldig; lydzaam, enz.
- F L E S S I B I L E.** Buigzaam, dat men kan buigen of krom maken.
- F L O R I D O &c.** *V. Fiore, Fiorito &c.*
- F L O T T A,** *fiotta.* Een vloot, oorlogs-vloot, scheepsvloot navale. *V. Sopra.* [magt.
uscirono in mare con una poderosa flotta. Zy staken met een magtige vloot in zee.

allestir, corredar, armar, comporr' una flotta. Een vloot uitrusten, gereed maken.

Flottare, Fiottare. Dobberen, vlotten, vlieten, op 't water dryven.

Flottante, Fiottante. Dobberende, vlottende, vlietende, dryvende op 't water.

F L U I D E . Vloeiende, vlietende, stroomende, loopen.

Fluente, Fluido. Vloeiende, vlietende, stroomende; ook met zinkingen gequeld, zinkingen onderhevig.

Flusso, Flussione. Devloed, stroom, loop van wateren; ook een zinkinge. *V. Destussione.*

flusso di ventre. Buikloop, loop, loslyvigheid.

flusso di sangue &c. Roodde loop, bloedgang, rood melizoen.

flusso mestruo. De maandstonden of stonden van vrouwen.

flusso e riflusso del mare. Ebbe en vloed, 't af- en oploopen van de zee.

Fluito, flutti. Een golf of baar van de zee.

flutti di mare. V. Sopra.

Flutrufo. Outoerd, onstuimig, vol groote golven of baren.

Fluttare, Fluttuare. Dobberen op de golven; door de baren of golven gedreven worden; wankel of twyffelmoedig zyn, twyffelen, in beraad staan.

andar fluttuando. V. Sopra.

Fluttante, Fluttuante. Dryvende op het water, dobberende, vlot. *Met.* Wankelende, twyffelende, in beraad staande.

animo fluttuante. Een wankel of twyffelmoedig gemoed.

F O C A C C I A , F o c a c c i u o l a . Een eijervlade, eijerstruif, dunne koek in den oven of onder de asche gebakken.

F O C I , f o c i . De muil, de kaken, de mond; *Met.* De engte, naauwe (passagie) der valleyen; ook de uitvloeiinge of loop der rivieren. *V. Bocca.*

F O C O , F u o c o . Een vuur.

fuoco di carbone. Een vuur van kolen.

capifuoco. Een vuur-tekst of pan; ook een vuurschop.

bocca di (a) fuoco. V. Bocca.

far fuoco. Een vuur maken, aanleggen, aansteken.

prender, apprendere fuoco (appenderse, appiccarsi il fuoco.) Branden, glimmen, aanglimmen.

s' apprese (appiccò) il fuoco in casa d'un fornaio. By een bakker ontstond brand, een bakkers huis raakte in brand.

metter, buttar fuoco in qualche luogo. Ergens vuur leggen.

metter (porr) ogni cosa a fuoco e fiamma. Alles met vuur verteeren, in brand steken.

metter' al fuoco. By het vuur zetten.

accender, spegner' il fuoco. Het vuur aansteken, uitblussen, uitdooven.

dar fuoco (all' archibugio.) Vuur geven, schieten, los branden.

dar fuoco alla girandola, alla macchina, alla mina. Het vuurwerk, de myn laten springen, opvliegen, dat is, het voorgenoemde schelmstuk uitvoeren, in het werk stellen, bedryven.

buttar' oghio nel fuoco. Oly in het vuur gieten. *Met.* De zake verargeren, slimmer maken.

cuocer' a fuoco lento. Allengsjes by een klein vuur branden. *Met.* Iets rydelijk overleggen, overwegen, met voorzigtigheid aanvatten, aangrypen.

condannar, sentenziar' uno al fuoco (alla pena del fuoco.) Iemand tot het vuur verdoemen, verwyzen.

fuoco chiaro, grande. Een helder, groot vuur.

fuoco di san Lazzaro. Roos, galgezwel, St. Anthonis vuur. *V. Sopra.*

fuoco volante. Vliegend vuur. [vuur]

fuochi artificiali, (d'artificio) d'allegrezza. Vreugdevuur, konst-, lustvuur.

vi sono ben centomilla fuochi. Daar zyn wel by de honderd duizend haartsteden, dat is, wooningen.

Focaccia, Focacciola. V. Sopra.

Focajo, (pietra focaja) Van of tot het vuur behoorende, bequaam om vuur te maken, een vuursteen.

Foco, Fuoco. Vuur. *Met.* De liefde, begeerte, toorn, gramschap, gunst, genegenheid, zugt.

arder di honesto, divino fuoco. Van kuische, goddelijke liefde branden, blaken.

diventar foco nel viso. Als vuur in 't gezigt of aangezigt worden, branden, blozen als vuur.

costui ha più fuoco dell' altro. In deze steekt meer vuurs, dat is, geests of moeds, enz. als in de andere.

stemprar' il suo fuoco. Zyn vuur, dat is, zyn onmatige drift koelen, opvolgen, voldoen.

metter fuoco in campo. Vuur, dat is, krakkeel, twist, tweedragt stookken, zaaijen, veroorzaken.

esser' in fuoco. In het vuur, dat is, heet, zeer warm zyn.

questo vino non ha fuoco. Deze wyn heeft geen vuur, dat is, geen kragt.

costoro sono tutti foco. Zy zyn louter vuur, dat is, volmoeds.

questo è un bever fuoco (farebbe fuoco per voi.) Deze drank zoude vuur voor u zyn, dat is, te vierig, zeer schadelijk.

Fuoco, fuochi. Vuuren, dat is, 't los branden, het schieten.

il fuoco del cannone, del moschetto. 't Gedurig schieten, los branden van 't kanon, der musketten. *V. Caldo, Calore.*

per riparar la cavalleria dal fuoco nemico. Om de ruitery van 't geschut der vyanden te beschermen, te dekken.

far gran fuoco. Sterk vuur geven, sterk schieten.

Focarello. Een klein vuur, een vuurtje.

Focile, fucile. Een key of vuursteen, vuurtuig.

archibugio a focile (fucile.) Een snaphaan.

Foccolare. Een haart, haartstede.

Focene, focarone. Een groot vuur; ook een koolpan, vuurteft, konfoort.

Focoso. Vuurtig. *Met.* Heet, hevige, driftig.

focoso desiderio, appetito &c. Een hevige, driftige begeerte, vierig verlangen.

di natura veemente e focoso. Van een hevige, driftige, vierige aart of natuur.

Focosamente. Heviglijk, vieriglijk, geweldiglijk, driftiglijk.

FODERA, *fodra, fodero, fodro*. Voering, schede. *fodera del vestito*. Voering van 't kleed.
fodra (fodera) del guanciaie. Een sloop van een kussen.
rimetter la spada nel fodero. 't Zwaard weder in de schede steken.
Foderare, fodrare. Voeren, met voering voorzien of beleggen. *V. Soffoderare*.
foderar' un habito di pelli. Een kleed met pels voorzien, onderleggen, voeren.
Foderarò. Die iets voerd, met voering voorziet; ook een kasje of schedemaker; ook een koopman in vellen of pelsen; ook een bontwerker.
Foderato, fodrato. Gevoerd.
Foderatura. Voeringe.
FODERS. Graven, delven, spitten.
FOGA, *Foia*. Hevige, vierige begeerte, drift, hitte, ritzigheid, togt.
con grandissima foga. Met zeer groote, vierige drift of begeerte.
entrar' in foga. Loops, ritzig, togtig of heet worden. [den.]
FOGGIA. Manier, wys, wyze; ook dragt, zwier.
in (a) questa foggia. Op deze wyze of maniere.
in altra foggia. Anders, andersins, op een andere manier of wyze.
una nuova foggia (di abiti). Een nieuwe dragt, zwier, maniere van kleederen.
foggia strana, disusata, antica. Een zeldzame, ongewoone, ouwerwetsche dragt, aart of manier.
inventar &c. nuove foggie. Nieuwe dragt of maniere van kleederen uitvinden.
Foggiano, foggiatore. Een uitvinder van een nieuwe zwier, dragt of maniere van kleederen; ook gegengen tot een nieuwe zwier van kleederen.
Foggiare, Sfoggiare. Pronken, pochen, groots zyn in kleederen die op de nieuwe zwier of mode maakt zyn.
FOGLIA. Een blad van een boom, kruid of bloem.
foglia, le foglie dell' albero. Een blad, de bladen, het loof van een boom.
una foglia di salvia &c. Een blad salie, enz.
foglia di latta &c. Een plaat, of blad van blek.
foglia d'oro, d'argento &c. Een dun plaatje van goud, zilver, enz.
Foglia. Een zekere loort van visch.
Fogliame, fogliami. Bladwerk, loofwerk; ook bloemwerk. *V. Fiorame*.
cucir', scolpir' &c. a fogliami. Met loofwerk stikken, borduuren, snyden.
Fogliare, Infogliare. Groenen, groen worden, loof voortbrengen, bladeren of bladen schieten, voortbrengen, krygen.
Fogliato, foglioso. Bladryk, vol bladeren of loof, met bladeren en loof wel voorzien.
Foglio. Een blad.
foglio di carta. Een blad papier.
un libro in foglio (folio) un fogliante. Een boek in folio.
Foglio, fogli. Een schrift, brief, schriften, brieven, boeken, enz.

il foglio della Sibilla. 't Boek, de schriften. *Met. Voorzeggingen*, Profecyen der Sibillen.
Foglietta, foglietto. Een klein blad, een blaadje.
Fogliofo, V. Fogliata.
FOGLIETTA. Een pintje, half pintje, een vierling, zekere drinkmaat.
una foglietta di vino. Een pintje wyn.
FOGNA. Een goot, riool, waterloop; ook een kakhuis of schythus. *V. Cbiavica*.
Fognare. Gooten of rioolen maken.
Fognaro, fognario. Iemand die gooten of rioolen maakt; ook een kakhuis-veger.
FOIA, V. Foga.
FOLCIRE, soffolcire. Stutten, ondersteunen, ondersteunen, onderschragen.
Folcito, soffolto. Ondersteund, onderschraagd, enz.
Folcimento, soffolcimento. Ondersteuninge, onderschraginge, enz.
FOLG'ORE. Glans, schyn, luister.
FOLGORE. Weerligt, blixem; ook donder, onweder, donderslag, dondersteen.
Folgorare, Sfolgorare, Folgoreggiare. Blixemen, weerligten. *Met. Schitteren*, glinsteren, blinken.
Folgorante, Sfolgorante. Blinkende, schynende, glinsterende, schitterende.
FOLICA, Fòlega. Een meerkool. Zeker watervogel, geelagtig van bek en zwart van vederen.
FOLLA, Fola. Toevloeiing, toeloop, meenigte, gedrang van volk; ook een gevegt, slag, stryd, schermutseling van veele onder malkander. *V. Calca*.
folla del popolo, V. Sopra.
folla de' nemici. De groote meenigte (gedrang) der vyanden.
romper la folla. Door het volk dringen, openinge maken, doordringen, doorbreken.
in folla. Hoopsgewyze, met hoopen.
FOLLE. Gek, dwaas, zot, ontzinnig, berfeloos, buitenspoorig; ook wankelbaar, onstandvastig, veranderlyk.
folle garzone. Een gek, dwaas, onbedagt, onvoorzigtig jongman.
pensier' &c. folle. Een zotte, dwaze, ydele gedagte.
amor &c. folle &c. Gekke, zotte, dwaze, ydele, ongestadige liefde.
Follemente. Zottelijk, gekkelyk, dwazelyk, op een onbedagte, onverstandige wyze.
inamorarfi &c. follemente. Zig ergens zottelijk, dwazelyk op verlieven.
Folleggiare. Zottelijk, gekkelyk doen, dwaze, ydele gedagten voeren.
Folletto (Spirito folletto). Een bietebeu, nagtspook, nagtmerrie.
Follia. Zothed, gekheid, dwaasheid, zotterny, onverstand. *V. Capriccio*.
cader' in una follia. Tot zothed, gekheid, dwaasheid vervallen.
commetter, far' una follia, V. Sopra. Gekheid, zothed, dwaasheid, een onbedagt, onbezoune feit begaan, bedryven.

farebbe

sarebbe una follia di etc. 't Zoude een groote zotheid wezen zulks te doen.

FOLLONE, *follaro*. Een voller, volder, lakenvolder.

FOLLE, *folli*. Een blaasbalg.

FOLTO. Dik, digt, donker, duister.

bosco folto, setva folia. Een dikke, digte, donkere, duistere, zwarte woud.

bosco folto di alberi. V. *Sopra*.

barba nera e folia. Een zwarte, grove, ruwe baard.

folto pelo. Dik hair.

folta nebbia. Een dikke, duistere nevel.

folte schiere. Digt aan malkander staande, verdubbelde krygsknegten.

Foltezza. Dikheid, digtheid.

Foltare, **Insultare**. Dik, digt maken.

FOMENTO. Een artzennytoovinge, pap, enz. om een woude, enz. te verzagten, te stoooven, koesteren.

dar fomento al male. De woude of schade stoven, koesteren, warm houden. *Met.* Voeden, onderhouden; ook vergrooten, vermeerderen.

fomenti segreti. Heimelijke stookinge, onderhoudinge van oorlog, beroerte, enz.

Fomentare, **Soffomentare**. Verwarmen, stoooven, koesteren. *Met.* Heimelyk voeden, onderstutten, ondersteunen, onderhouden; ook bewegen, aanprikken, aanporren.

fomentar un male, un membro stroppiato. Een bezeerd, beschadigd lid stoooven, koesteren, verzagten.

fomentar la guerra, la ribellione, l'eresia. Den oorlog, beroerte, kettery heimelyk voeden, onderhouden, sloopende houden.

questo solo motivo mi fomenta allo scrivere etc. Dit eenigste onderhoud; ook port my aan, beweegt my tot het schryven.

Fomentato. Verzagt, gestoofd, gekoesterd. *Met.* Gevoed, onderstut, ondersteund, onderhouden.

Fomentazione. Verzagtinge, stooovinge, koesteringe, verwarminge *Met.* Voedinge, onderhoudinge.

Fomite. De stooker, aannooper, dat is, de natuurlijke aart, drift, genegtheid tot het quade, de booze lusten, enz.

il fomite del peccato, V. *Sopra*.

il basteismo non spegne il fomite. 't Doopfel beneemt de mensch de natuurlijke, aangebore drift of genegtheid tot de zonde niet.

FONDACO. Een kraam, winkel; ook een pakhuis, enz. V. *Magazeno*.

aprir un fondaco. Een kraam of winkel opzetten, dat is, neeringe doen, beginnen, aanvangen.

il fondaco (fontego) de tedeschi. De zoo genoemde handelwooninge der Duitschen tot Venetie.

Fondacajo, **fondacchiere**. Een koopman, handelaar.

FONDO. De grond, bodem.

andar a fondo. Te gronde gaan, zinken, zakken, verdrinken.

dar fondo. 't Anker werpen, laten vallen.

dar fondo (col vascello) V. Sopra. Met het schip ten anker komen, belanden.

dar fondo alla robba. 't Goed verspillen, verquisten, onnuttelyk doorbrengen.

il fondo del boccale, della botte etc. De bodem van een beker, kroes, vat, enz.

il fondo dell'acqua, del pozzo, della torre. De grond van 't water, bron, toren, enz.

il fondo del diamante. De dikte van een diamant.

il fondo (pedone) del carcioffo. De pit of kerne van een aartisjok.

far crepar uno in un fondo di torre. Iemand in een diepe toren laten sterven, vergaan.

nel fondo di savola. Beneden aan de tafel.

veder il fondo. De grond of bodem zien.

non haver fondo, senza fondo. Geen grond of bodem hebben, grondeloos zyn.

castrar nel fondo della miseria. Tot de grond toe, tot de uiterste ellende of armoede vervallen.

il fondo del cuore, della volontà etc. De grond van 't hart, wille, enz.

gestar (mandar) a fondo un vascello. Een schip in de grond booren, schieten, doen zinken, vergaan.

metter uno in (a) fondo. Iemand onder de voet helpen, uit al zyn goederen en middelen zetten, in de grond bederven.

Fondo. De grond, 't veld; ook een landgoed, erf, dat is, vaste goederen.

il fondo era oro. De grond, 't veld was van goud.

fondo della pittura etc. De grond van een schildery.

egli ha venduto li suoi fondi. Hy heeft zyn goederen verkogt.

Fondo. Een grond, dat is, een kapitaal, hoofdsom, baar, gereed geld.

un fondo di cento mila fiorini. Een kapitaal van honderd duizend guldens.

Fondo, **fondato**. Diep. V. **Profondo**.

Fondaccio, **fondigliuolo**, **fondume**. Grondsp, hef, modder, slyk.

Fondello. Een schotel-ring, om de schotels daar op te zetten.

Fondamento etc. V. **Sotto**.

Fondare. De grond of grondvestinge van iets leggen, iets grondvesten, stigten, bouwen.

fondar una Chiesa, un monasterio etc. Een Kerk, een Klooster stigten, bouwen.

fondar una rendita, limosina. Jaarlykse rente of inkomste, een zekere aalmoes, enz. stigten, beleggen.

fondar le sue speranze etc. sopra qualche cosa. Zyn hope of vertrouwen ergens op vesten, gronden, zetten.

fondar la sua ragione sopra qualche cosa. Zyn verschooninge, zyn reden ergens op vesten, gronden.

Fondarsi. Zig ergens op gronden, bouwen, ergens op vast gaan.

fondarsi sull'esperienza etc. Zig op de ervarenheid gronden, enz.

Fondato. Gegroundvest, gestigt, gebouwd; ook vast, ook diep.

mi sono fondato sopra di voi. Ik heb my op u beroepen, verlaten; ik heb staat op u gemaakt, ik heb op u gesteund.

dottrina fondata. Een welgegronde leere.

ragioni etc. fondate. Welgegronde, kragtige, onwederprekelijke redenen.

esser fondato. Gegroundvest, gegrond zyn.
esser ben' o malfondato. Wel of qualijk gegrond zyn, wel of qualyk bestaan.
Fondatamete. Tot de grond toc, grondelijk.
Fondatore-trice. Een grondlegger, stigter, bouwer, stigtster.
egli è fondator di quella chiesa, rendita, limosina &c. Hy is de stigter van deze kerke, van deze renten of inkomsten, van deze aalmoes, euz.
Fondazione. Een grondlegginge, stigtinge, bouwinge, gebouw.
avanti la fondazione di questa città. Voor de grondlegginge, stigtinge van deze stad.
far una fondazione. Iets stigten, gronden.
Fondamento, fondamenti. De grondlegginge, grondvesting, de grond of grondslag. *Met.* Rede, oorzaak, bewys.
gettar (porre, far) li fondamenti. De grond, grondslag of grondvesting leggen.
cavar il fondamento. De grond of fundament graven.
far fondamento sopra qualche cosa. Zig ergens op verlaten, betrouwen; ergens op steunen.
far fondamento sopra (di) una persona. Zig op iemand verlaten, betrouwen; ook veel van iemand houden.
fondamenti vani, aerei. Ydele, vergeefliche, grondlooze redenen, bewysredenen.
fondamenti sodi, fermi. Kragtige, bondige, waar-schynlijke redenen.
cofe, ragioni &c. con senza fondamento. Bondige, krachtige, grondlooze dingen, bewysredenen.
parlar, discorrer &c. con, senza fondamento. Met of zonder grond of fundament spreken.
imparar', insegnar' i fondamenti (i primi fondamenti) di qualche scienza, lingua &c. De eerste grondregels van een konst of taal leeren.
metter, (far) buon fondamento in qualche arte &c. Een goede grond of fundament in een konst leggen.
Fondamento. De grond, 't fundament. *Met.* De aars, 't aarsgat.
baver qualche malore al fondamento. Een zweer of schade aan den aars hebben.
Fondamentale. Grondig, wel gegrond, daar de grond van de zake in bestaat.
ragioni &c. fondamentali. Grondige, bondige, (fondamenteele,) kragtige redenen.
legge, massima fondamentale di qualche stato. Een hoofdbod, een vaste, stete wet.
Fondamentamente. Grondelijk, uit de grond.
Fondamentare. Gronden, grondvesten, grondvesting leggen.
Fondamentarsi sopra qualche cosa. Zig ergens op verlaten, betrouwen, ergens op bouwen, euz.
Fondamentato. Gegroundvest, gegrond.
Fondola. Een grondel: zeker rivierfisch.
FONGO, fungo. Kampernoelje, duivelsbrood, spons.
Fonghiera. Een plaats daar veel kampernoelje wast.
Fonghino, funghino. Een kleine spons, een sponsje, kampernoelje.
fonghino (fonghetto) del lucignuolo. Een knobbelte in 't lemmer van een kaars.

fungbi al fondamento. Aanbeijen. *V. Cresta*.
Fongófo, fungófo. Sponsagtig, ligt, vol gaten, (gelyk de kampernoelje.)
carne, pane &c. fongoso. Sponsagtig, lugtig, gerezen brood.
Fongófo, fungófo. Sponsagtig, dat gelykheid heeft met een kampernoelje.
FONTANA &c. V. Abbasso.
FONTE. Een bron, springader, fontein; ook de vonte van den Doop. *Met.* Bron, oorspronk, oorzaak. *V. Fontana*.
levar' uno dal sacro fonte. Iemand uit de heilige vonte heffen.
tener' uno al sacro fonte. V. Sopra. Iemand ten heilige doop houden.
Dio è la fonte e l'origine d'ogni bene. God is de fontein en oorspronk van alle goed.
profuse un fonte di lagrime. Hy storte een vloed van tranen, hy vergoot overvloedige tranen.
fonte del ben parlare &c. De fontein of oorspronk van de welsprektheid.
Fonticello. Een fonteinje.
Fontale. Van een bron of fontein, daar toe behoorende.
Fontana. Een fontein, dog eigenlijk die door pypen of waterbuizen gemaakt is, een kanaal; ook een springbron.
Fontana bell' acqua (fontainebleau). Een lusthuis des Konings van Vrankryk, (ontrent Parys gelegen.)
fontana chiara, limpida, freschissima. Een klare, heldere, versche, koele fontein, bron.
quivi sorgeva una fontana. Daar ter plaatse sprong een fontein.
acqua di fontana. Bronwater, springend, opborrelend water.
Fontanico, Fontanaro, Fontaniere, Mastro di fontane. Een Bronmeester, die den oorspronk der wateren zoekt.
Fontanella. Een fontenelle. *V. Rottorio*.
farfi far' (metter') una fontanella. Zig een fontenelle laten zetten.
FORAGGIO. Voeder, gras voor beesten, (voeragie.)
andar per foraggio (far foraggio). Uitgaan, vertrekken om voeder te halen.
impedir' il foraggio. Het voeder halen, 't (voorageeren) beletten, verhinderen.
Foraggiare. Voeder halen, om voeder uitgaan, (voorageeren.)
foraggiar la campagna. 't Veld afweiden, afeeten.
Foraggiere. Een voederhaalter, die uitgaat om voeder te halen.
ogni casa vi è già foraggiata. Alles is daar ter plaatse al afgegeten, afgeweid.
FORARE, Perforare. Booren, steken, doorbooren, doorsteken.
forar perle &c. Paarlen doorbooren, doorslypen.
fora-siepe. Een netelkoningje. Zeker vogeltje.
fora-terra. Een zeker tuig om mede te planten.
fora-succo. Een oorluis, oorsworm.
Forame, foro. Een gat of opening.

forame dell' ago. 't Oog van een naald, naaldenoog.
Foraminofo. Vol gaten.
Forato. Geboord, doorboord; ook hol.
cucchiaro forato. Een potlepel, schuimspaan.
canna forata. Een hol riet.
Foratore. Een boor, steekboor.
Foro, forello, forellino. Een gat, gaatje. *V. Forame.*
riturar'isori. De gaten stoppen, toemaken.
Foracchiare, Foracciare, Sforacchiare, Sforicchiare.
 Veel gaten booren; ook ergens mede dikwils in
 een gaarje stooten.
Foracchiato, forato. Gegaat, gatig, vol gaten.
formaggio &c. foracchiato. Gatige, losse kaas.
cucchiaro &c. foracchiato. Een schuimspaan.
FORBICE, forbici, forfici. Een schaar, schare.
V. Tenaglia.
Forbicista, forbicine. Een kleine schaar, een schaar-
 tje.
Forbicciaro. Een scharemaker, schareslyper.
FORBIRE, Risorbire. Schuuren; schoon maken,
 polysten, slypen, zuiveren, reinigen, wasschen.
forbirsi. Zig zuiveren, schoon maken, wasschen,
 reinigen.
forbir (risorbir) gli ottenti, stagni. 't Koper en tinne-
 goed schuuren, schoon maken.
forbir' una lama. Een kling polysten, schoon maken.
Forbita. Gefchuurd, schoon gemaakt, gepolyft, ge-
 veegd, enz. ook net, aardig, behendig.
spada luftra e forbita. Een blinkende, en gliufte-
 rende degen.
donzelle vaghe e forbite. Een behendig, en net opge-
 schikt meisje.
Forbitore, forbicciaro. Een schoon-maker, schuur-
 der, polyfter; ook een zwaardveger.
Forbitrice. Een schuurfter, schoonmaakfter.
Forbitorio. Een wifchdoek of vodde, eendweil, een
 potdoek, vaatdoek; ook een tuig of gereedschap
 tot het polysten of schoon maken.
FORCA. Een vork, gaffel met twee of meer pun-
 ten, een hooyvork.
forca da feno. Een hooyvork.
Forca, forche. Een galg.
condannar, appiccar alle forche. Iemand tot de galg
 verdoemen, verwyzen, ophangen, opknoopen.
morir su una forca. Aan de galg sterven.
andate alle forche. Loopt aan de galg, vertrekt, maakt
 u van hier.
se tu campile forche se fortunato. Zoo gy de galg ont-
 gaat, ontloopt, zyt gy gelukkig.
Forcare, forcettare, forceggiare. Gaffelvormig, ge-
 lijk een vork maken; ook klooven, splyten; ook
 schelmagtig, diefagtig leven, een ondeugend le-
 ven leiden of voeren.
forceggiar' il crine. 't Hair scheelen.
Forcato, forcuto, forcelluso. Gaffelvormig, gelijk een
 vork gemaakt, gekloofd, gespleten.
strada (camino) forcata. Een fcheidweg, tweeweg.
piedi forcuti. Gesplete klauwen.
Forcatura, forcata. Kloovinge, splytinge gelyk een
 gaffel of vork.
Forchetta, forcina, forcilla. Een tafelvork.

T o m. I.

Forberia, forberis. Schelmagtige daden, dievestukken.
Forcone. Een groote vork, gaffel.
FORSE, Foresano. Een boer, landman; ook een
 vreemdeling, uitheemfch, uitlandfch man.
miltzie (forefi.) Vreemde, uitheemfche volkeren,
 ook landvolk.
una foresana. Een boerinne.
FORSTA. Een bosch, bosfchaadje, woud.
mi trovai in una gran foresta. Ik bevond my in een
 groot woud.
sopraftante alla foresta. Een boschwagter, houtvester,
 boschbewaarder.
Forestaro, forestiere. V. Sopra. Ook een vreemd, uit-
 heemfch, uitlandfch man.
FORESTIERE, Forestiero, Forastiere. Een uit-
 heemfch, uitlandfch, vreemd; ook een vreemde-
 ling, uitheemfch man.
esser forestiero in qualche luogo. Ergens vreemd, of een
 vreemdeling zyn.
can &c. forestiero (forastiere.) Een vreemden, on-
 bekenden hond.
habiti &c. forestieri. Vreemde, uitheemfche zwier
 of dragt van kleederen.
cittadini e forestieri. Borgers, en vreemde, uitheem-
 fche, uitlandfche.
star da forestiere in qualche luogo. Ergens alseen vrem-
 den gast, of (vreemdeling) woonen.
mangiar comi (vegalar, far del bene a i) forestieri. Met
 vreemde, uitheemfche eeten, dezelve onthaken,
 (tracteren.)
Forestiera. Een hoop of meenigte van vreemde luiden;
 ook een herberg, een galthuis, een huis om vrem-
 de te huisvesten.
Forestiaro, forestiaro. Een herbergier, een waard,
 die de vreemden herbergt, opneemt, oppast.
FORFARE. Misdoen, qualijk doen, zondigen.
Forfante, surfante. Een ondeugend, quaad, inood
 mensch, een schelm, een dief.
ationi &c. da surfante. Schelmery, ligtmiffery,
 schelmstukken.
Forfantaccio, surfantaccio, surfantons. V. Sopra. Een
 groote schelm, boef, deugniet.
Forfantaggine. Schelmery, ligtmiffery, dievery, schelm-
 agtige, diefsche wyze.
Forfantaglia, surfantaglia. Een hoop schelmen of
 dieven.
Forfantaria, forfanterie. Schelmstukken, dievestuk-
 ken, guitery, ligtmiffery, schelmery.
Forfanteare. Allerhande schelmstukken begaan, be-
 dryven.
Forfantello. Een loos, doortrapt guitje, boefje,
 deugnietje.
Forfantefco. Schelmfch, schelmagtig, diefagtig, on-
 trouw, trouwloos.
Forfantecamens. Schelmfcher, diefagtiger wyze, op
 een schelmfche, diefagtige maniere.
FORFICI &c. V. Forbice &c.
FORFORA, forfore, Forforaggine. Hoofdzemelen,
 witte schelers die van 't hoofd vallen.
forfore del capo. V. Sopra.

K k k

For.

Forforfo. Vol zemelen.
capo forforfo. Een hoofd met schelferen.
FORIERE. Een fourier.
forier maggiore. Een Opper Quartiermeester.
FORMA. De vorm, gedaante, gestalte van iets; ook de schoonheid, bevalligheid, mooyheid.
la materia e la forma. De materie en de gedaante.
forma corporea, incorporea. Lichamelijke, onlichamelyke, onzienlijke gestalte of gedaante.
dir qualche cosa ad uno in propria (in buona) forma, in ottima forma. Iets regt, gelijk het behoort, zondet schroom uitspreken, geen blad voor de mond nemen.
un' argomento in forma. Een bewysreden volgens den aart of vorme vanzintwistinge.
una commissione &c. in forma. Een regtmatic, gelykvormig bevel.
forma humana. Een menschelijke gestalte, gedaante.
comparsa in forma di donna, di cavallo &c. Hy verscheen in de gedaante van een vrouw, van een paard, enz.
gli apparivano sotto brutte forme. Zy verscheenen voor hem in een leelijke, afgryzelijke gestalte, gedaante.
dar forma a qualche cosa. Een zake een vorm, gestalte, of gedaante geven.
egli disegnò la forma delle stanze, loggie, corridori &c. Hy heeft de gedaante, de groote der kamers, galeryen, gangen, enz. afgeteekend.
piatta forma. De grond van een schans of bolwerk.
di forma bellissima. Zeer mooy of schoon van gestalte, gedaante.
pro forma (questo non è che pro forma.) Dat is maar in schyn.
Forma. Een vorm, model, monster, fatsoen, enz.
forma da scarpe. De leest van een schoenmaker, een schoenmakers leest.
forma di abiti, di capelli. Een vorm, model, fatsoen van kleederen, hoeden, enz.
una forma di cacao &c. Een vorm van een kaas; ook een kaas.
forma di processi &c. Een manier, wyze (formulier) van een geding, enz.
forma di lettere. De vorm, de trekken van letteren.
una forma di stampa. Een vorm om te drukken, een drukvorm, dat is, een halfvel.
Forma. Gestalte, gedaante, voorbeeld; ook maniere, aart, wyze; ook weg, middel.
questa forma di procedere non mi piace. Die wyze of maniere van doen behaagt my niet.
forma di vivere, studiare, scrivere, parlare, trafficare &c. Een aart, wyze of maniere van leven, studeren, schryven, spreken, handelen.
forma di governare (di governo) di repubblica. Een aart, wyze of maniere van de gemeente te regeeren, regeerings-aart, een staat, gelegenheid van staatszaken.
dar &c. nuova forma al governo, alle cose publiche. Een nieuwe regeeringe opbrengen, invoeren, den staat veranderen.

introdor nuove forme di governo, nel governo &c.
V. Supra.
non vi è forma di sfentor quella piazza. Daar is geen middel meer om deze vesting te behouden.
Formala. Vormelijk, gestalt gevende. *V. Formato.*
una formal guerra. Een formelen, opregten oorlog.
parole formali. Eige, klare, duidelijke, uitdrukkelijke woorden.
Formalmente. In goeder vorm, eigenlijk, uitdrukkelijk, klaarlijk; ook na de gemeene loop, wyze, maniere, gebruik.
Formalità. De aart, wyze, maniere; ook de eige, uitdrukkelijke woorden.
guardar (osservar) le formalità usate. De geregtsvormen en manieren onderhouden.
vi dirò tutte le formalità. Ik zal u de eige woorden zeggen, verhalen, hoe alles toegegaan is.
le formalità Scotistiche. Scotistische spitsvinnigheden.
Formalizzare. Een gestalte of gedaante geven; ook iets maken, opstellen. *V. Formare.*
Formalizzato. Gemaakt, gevormd.
Formare. Vormen, gestalte of gedaante geven, maken, bootseren, verbeelden.
Iddio formò l'huomo dal limo della terra. God schiep (maakte) den mensch uit slyk der aarde.
formar una statua in bronzo &c. di legno. Een beeld uit metaal vormen, gieten, bootseren, uit hout maken, snyden.
formar un corpo, una compagnia, armata, flotta. Een gezelschap maken, een heitleger by een, of op de been brengen, werven, ligten, een vloot toerusten.
di tutti questi formarono un corpo. Van dezen alle maakten zy een lichaam.
questi venti quattro formano il Parlamento, Consiglio &c. Deze vierentwintig maken (stellen) 't Parlement den Raad, uit deze vierentwintig bestaat 't Parlement, den Raad.
tutto quel contorno forma (vien a formar) una bellissima isola. Dit gantsche land maakt een schoon Eilandje.
formar le parole. De woorden uitspreken, voor den dag brengen.
non poteva formar parola. Hy konde geen woord spreken, voor den dag brengen.
formar un discorso, un concetto. Een rede voeren, redeneeren, redenkavelen, iets maken, opstellen.
formar un processo adosso a qualche dano. Tegen iemand aantal doen, iemand in regten betrekken.
Formarsi. Werden, worden, gemaakt worden.
Formabile. Lig, of gemakkelijk om gemaakt, gevormt te worden.
Formato. Gevormd, gemaakt, gebootserd; ook volmaakt, opregt, vol.
persona ben, mal formata. Een welgemaakt, leelyk, mismaakt persoon.
uomo di corpo assai ben formato. Een welgezet, welgemaakt mensch.
una guerra formata. Een opregten, vollen oorlog.
una ribellione, rivolta, congiura formata. Een regten, vollen opstand, baroete.

un' affedio &c. formato. Een opregte, volle beleving.
Formatamente. Ten vollen, t'eenemaal, volkomenlyk.
Formella. Een klein model, monfter, monftertje.
Formoso. Schoon, gelyk, fraay, liefvallig, bevalhg, mooy.
formoso di aspetto. Schoon van aangezigt.
Formosità. Schoonheid, gelykheid, bevalligheid, mootheid, fraayheid.
Formula, formola. Een (formulier) voorschrift, monfter; ook een maniere van fchryven, fpreken.
Formulario. Ecu formulier-boek.
FORMAGGIO. Een kaas. *V. Cascio.*
formaggio Parmiggiano. Parmefaan kaas.
formaggio d' Hollanda &c. Hollandfche kaas.
formaggio di vacca, pecora, capra &c. Koeje-, fchape-, geite-kaas.
Formaggiotto. Eep kleine kaas, een kaasje.
Formaggiara. Een kaas-winkel, kaas-kamer, kaas-makery.
Formaggiaro. Een kaasmaker, kaasverkooper, kaas-kramer.
Formaggiare, Informaggiare. Met kaas beftrooijen, toemaken; ook tot kaas worden.
Formaggiata. Een kaas-vlade, kaas-taart.
FORMENTO. Tarw.
Formestone. Turkfche tarw.
FORMICA. Een mier.
Formicaio. Een hoop mieren, een miere-nest.
fuzzicar il formicaio. De mieren stooren, verjagen, verdryven. *Met.* Iemand argeren, beledigen, grimmig of toornig maken.
Formicare, formicolare. Krielen, zoo overvloedig zyn als mieren in hun hooien.
Formicòne. Een groote mier.
FORMIDABILE. Vreesfelijk, vervaarlijk, ontzagchelyk, fchrikkelijk, vefchrikkelijk.
un' effercito, un' armata formidabile. Een vervaarlijk, fchrikkelijk heirleger.
forze formidabili. Schrikkelijke, vervaarlijke, ontzagchelyke krygsmagt.
FORNACE. Een oven, vuur-oven, stook-oven.
Formaccio. Een pottebakker, een aarde-werker, tichelbakker.
Fornaia. V. Furno.
FORNICARE. Hoereren, ter hoer loopen, hoer-jagen.
Fornicatore. Een hoerejager.
Fornicazione. Hoerery.
FORNIRE. Eindigen, volmaken, voltooijen, volbrengen, voleindigen, ten einde brengen.
fornir' un' opera, una facende. V. Sopra.
questo è fornito. Dat is gedaan, voltooyd, voleindigt.
Fornito. Geeindigt, volmaakt, volbragt, voltooyd, volvoerd, afgedaan, ten einde gebragt.
un' opera fornita. Een volmaakt, voltooyd, gedaan werk.
FORNIRE. Voorzien, verciereren, opfchikken, oppronken, stoffeeren.

fornir' una casa di massarizie, mobili &c. Een huis met huisraad en inboel voorzien, opfchikken, verciereren.
fornir' uno di (a) danari &c. Iemand met geld voor- [zien].
Forniso. Voorzien, vercierd, opgefchikt, opgepronkt, gestoffeerd.
fornito di (a) danari, di libri &c. Met geld, met boeken, enz. wel voorzien zyn.
ben fornito di carne. Gevleefcht, wel in 't vleefch, wel gezet, dik, en vet.
Fornimento. Vercieringe, opfchikkinge, oppronkinge, stoffeeringe, huisraad, inboel, enz.
fornimento (fornimenti.) Huisraad, inboel; ook cicraden, vercierfels, enz.
fornimenti da (di) Cavalli &c. Paarde-cicraden.
fornimenti da tavola. Tafelgoed, tot de tafel behoorende.
fornimenti da letto &c. Beddegoed.
fornimenti (fornitura) da abiti &c. Vercieringe, oppronkinge, stoffeeringe, cicraad van een kleed.
FORNO. Een oven, bakoven.
questo direbbe la bocca del forno. V. Bocca.
scaldar' il forno. Den oven stooken, heet maken.
far' il forno. Bakkers winkel of neeringe doen.
Fornaggio. Bakkersgeld, bakkersloon, ovengeld.
Fornaio, fornaro. Een bakker.
Fornata, (di pane &c.) Een bakfel broods, een oven vol broods.
Fornello. Een kleine oven; ook een distilleeroven; ook een myn met kruid geladen, voorzien.
FORO. V. Forare, Forame &c.
FORO. Geregthof of bank, de vierfchaar, pleitzaal.
nel foro eterno, secolare. In 't wereldfche gereg.
nel foro, Ecclesiastico. In 't geestelijke gereg.
nel foro di coscienza. In 't inwendige gereg, in 't hart, dat is, in 't gewiffe of in de biegt.
foro criminale, civile. Lyf- of halsstraffelijk gereg, 't Burgerlijke Regt, Stads gerecht.
foro legitimo, competente. Een behoortlyk, regtmatic gereg.
FORSE. Misschien, mogelijk; ook byna, bykans, ten minsten by, ontrent.
forse avanti che fosse nato. Misschien voor nu geboort, te, of eer gy geboren waart.
forse che sì, forse che nò. Mogelyk ja, mogelyk neend
forse che io non sono huomo da poter &c. Mogelyk ben ik geen mau van vermogen, enz.
di età forse di otto anni. Van ouderdom ontrent acht jaren.
non m' è lecito forse di guardarvi? Misschien is my niet toegelaten u aan te zien?
forse non ho ragione di lamentarmi? Mogelyk heb ik geen reden genoeg van my te beklagen?
forse saprò far sì che restarete sodisfatti. Mogelyk zal ik t zoo weten te fchikken, dat gy vergenoegd of te vrede zyt.
in forse cento anni non è arrivato un caso tale. Zulks is misschien in hondert jaren niet gebeurt, of voorgevallen.

forse una balestrata lontano. Ontrent een boogschoot verre of afgelegen.

Forse, in forse. In twyffel, in beraad, in onzekerheid, ongewisheid.

esser, star' in (su'l) forse. In beraad of twyffel staan, twyffelen, onzeker zyn, niet weten.

tener, (lasciar) uno in forse. Iemand in twyffel houden, laten.

metter qualche cosa in forse. Iets in twyffel stellen, niet verzekeren, niet voor vast toezeggen, beloven.

entrar' in forse. Beginnen te twyffelen, twyffelagtig worden.

questa infermità mette la sua vita in forse. Deze ziekte stelt zyn leven in twyffel, doet aan zyn opkomste wanhopen, twyffelen.

F O R S E N N A T O. Gek, dwaas, zot, onzinnig, herfenloos.

parlar &c. da forsennato. Als een gek of nar praten, gekke of zotte praat voeren.

Forsennatamente Zottelijk, gekkelijk, dwazelijk, als een gek of nar.

F O R T E. Sterk, kragtig, duurende, duurzaam.

un cavallo forte. Een sterk paard.

un lavorator forte e robusto. Een sterk, en kragtig akkerman.

una trave (un bronco) forte. Een sterke balk, stok.

forte. Sterk, dat is, vast, versterkt, vast gemaakt, wel voorzien.

una piazza, una città, un' castello forte. Een sterke, vaste plaats, stad, kasteel, sterkte of vesting.

forte. Sterk, dat is, scherp.

wino forte. Een sterke, kragtige wyn.

formaggio forte. Sterke, dat is, scherpe kaas.

mostarda forte. Sterke, kragtige mostaart.

aceto forte. Sterke, zuure, bytende azyn.

un sapor forte. Een sterke, scherpe smaak.

forte. Sterk, ook kloekmoedig, heldhaftig, dapper.

un' argomento forte, una ragione forte. Sterke, kragtige, bondige reden, bewysreden.

d'animo forte, costante, e generoso. V. Forte.

con un viso forte ed intrepido. Met een sterk, en onbewegelijk gezicht.

parole forti. Sterke, dat is, strenge, straffe woorden.

forte. Een schans of bolwerk, een fortreffe, sterkte of vesting.

assalir' i nemici nel loro forte. De vyanden in de linie, of sterkte aanvallen, aantasten, aangrypen.

forte. Sterk, vast; ook zeer, heviglyk, geweldiglyk, enz. *V. Fortemente.*

tener, legar', baster' &c. uno forte. Iemand sterk houden, binden, aflossen, afsmeeeren.

pianger' gridar forte. Sterk, luids keels weenen, schreijen.

lamentarsi &c. forte. Zig zeer (ten hoogsten) beklagen.

mi piace, dispiace &c. Het is my zeer lief, zeer leed, enz.

mi duol (rincesce) forte. Het berouwt my zeer, het spyt my niet weinig.

amar &c. forte. Sterk, dat is, zeer hevig, of vartig beminnen.

parlar forte. Sterk, met luider stemme praten.

non parlate, gridate &c. così forte. Praat of roep zoo hard niet.

dubitar forte, tener forte. Sterk, zeer twyffelen, vreezen, bedugt of bevreesd zyn.

immaginarsi forte una cosa. Zig iets sterk, vast inbeelden.

dormir &c. forte. Sterk, vast slapen.

caminar &c. troppo forte. Te sterk, te ras, te schielijk gaan of loopen.

Fortetto, forticello. Wat of eenigzins, redelijk, tamelijk sterk, scherp.

Forticello, fortino. Een kleine schans, fortje, schansje, reduit.

Fortissimo. Zeer sterk, zeer vast, kloekmoedig, dapper, enz.

legami fortissimi. Zeer vaste of sterke banden.

i fortissimi buomini, non che le tenere donne. De sterkste mannen, ik wil niet zeggen, de teedere vrouwsperfonen.

aceto &c. fortissimo. Zeer sterke, zuure azyn.

Fortemente. Sterk; ook moediglyk, dapperlyk, kloekmoediglyk.

vincer fortemente se medesimo. Zig zelve kloekmoediglyk overwinnen, bestryden, zig zelve groote kragt of geweld aandoen.

Fortezza. Sterkte, zuurheid, scherpeheid, kragt; ook iterkte, moed, dapperheid, kloekmoedigheid.

fortezza del corpo, dell'animo &c. Sterkte, kragten des lichaams, gemoeds, enz.

fortezza del vino, aceto &c. Sterkte, kragt van de wyn, zuurheid van de azyn.

assediar, disender, conquistar &c. una fortezza. Een sterkte of vesting belegeren, beschutten, beschermen, veroveren.

Fortificare. Sterk, vast maken, versterken, verschanfelen, wapenen.

fortificare la casa con pontelli. Een huis met dubbelde balken onderfchragen, onderfsluten.

fortificar la città, il campo &c. De stad vast maken, versterken, 't leger begraven, verschanfelen.

fortificar' il suo partito contro di uno. Zyn party of ahang tegens iemand versterken, sterker maken.

fortificar' uno a qualche cosa. Iemand ergens toe versterken, aandryven, aanporren, aannoopen, aannoedigen.

fortificar' il cuore, l'animo contro le tentazioni. 't Hart tegens de bekooringen sterken, wapenen.

Fortificarfi. Zig sterk maken, versterken; ook bevestigen, begraven, verschanfelen; ook sterker worden, aangroeijen, toenemen.

fortificarfi in qualche luogo. Zig ergens versterken, begraven, verschanfelen.

il male, la rivolta si fortifica di giorno in giorno. 't Quaad, de beroerte neemt van dag tot dag toe, word dagelijks grooter, groeit aan.

Fortificato. Sterk gemaakt, versterkt, begraven, bevestigt, verschanft.

piazza &c. ben fortificata. Een wel versterkte, vaste plaats.

fortificato da gli amici e partigiani (partitanti.) Door vrienden en makers geholpen, verdedigd, beschut, beschermd.

For-

Fortificazione, fortificazioni. Versterkinge, versterkinge; ook de wallen, borstweeringen, schanffen of bolwerken.

le fortificazioni d'una piazza &c. De wallen, schanffen of bolwerken van een plaats.

Fora. V. Abbasso.

FORTUITO. Gevalliglijk.

casu, accidentis fortuito. Een onvoorziene, onverwagte toeval.

FORTUNA, fortune. De fortuin, het geluk, het geval, het noodlot, of lot.

calpi, casi, accidenti, ingiurie &c. della fortuna. Gevallen of toevallen van 't geluk en ongeluk.

invidia della fortuna. De goederen, de fortuin, dat is, het ydelijke, geld, rykdom, have en goed.

fortuna buona, amica, favorevole, benigna, prospera, ridente, seconda, lieta. Een goede, voorspoedige, gunstige, gelukkige, vrolijke fortuin.

fortuna nemica, contraria, disfavorevole, dura, misera. Tegenspoed, ongeluk, ramp, ellende.

fortuna instabile, mutabile, fallace, ingannevole, lusingante, invidiosa, cieca e fonda. Een ongeftadig, verandertlijk, bedriegelijk, nydig, blind en doof geluk.

esser guidato dalla fortuna. Door de fortuin, 't geluk of noodlot gevoerd worden.

la fortuna mi è stata (favorevole) benigna, 't Geluk is mygunstig, goedaardig geweest.

baver, (non baver) fortuna. Voorspoedig, gelukkig of ongelukkig zyn, geen geluk of ongeluk hebben.

esser in cubmo (in cima) della fortuna. Tot de hoogste trap van 't geluk gekomen zyn, de gelukkigste van allen zyn.

cercar, tentar, procacciar, fabricar, avanzar, far &c. la sua fortuna (le sue fortune.) Zyn fortuin maken, zoeken, zyn geluk of welstand bevorderen.

baver speranza di miglior fortuna. Beter fortuin of geluk hopen, verwagten.

esser degno di miglior fortuna. Een beter fortuin of staat waardig zyn, verdienen.

si volge la fortuna. De fortuin, 't geluk wend, of keerd zig, verandert.

accettar quanto fortuna manda (la fortuna, che l'adio manda.) De fortuin, 't geluk van den hemel met dank aannemen, verwagten.

habbe fortuna di ritirarsi &c. Hy heeft het geluk gehad zig 't'zoek te maken, te vertrekken.

Fortuna. Ongeluk, ongeval, ramp, ellende; ook een storm of onweêr op zee.

abbattuto, assalito, balestrato, bersagliato dalla fortuna. Door ongeluk of ongeval nedergeslagen, bevogeten, bestreden.

vader in fortuna ed estremo bisogno. Tot de uiterste armoede en ellende vervallen.

dolerfi della sua fortuna (maledir la sua fortuna.) Zig over zyn ongeluk of ongeval beklagen, zyn ongeluk berreuren, bewenen, beschreien.

Fortuna (di mare.) Een storm of onweêr (op zee.)

per fortuna (di mare) furono sospinti all' Isola di Lesbo. Door storm en onweêr zyn zy aan 't Eiland Lesbos gejaagd, gedreven.

fortuna horribile. Een gruwzame storm of onweêr.

levossi una fortuna. Daar ontstond een groote storm of onweêr.

le fortune nel popolo. Met. De oproer, oloop, opschuddinge, beroerte des volks.

Fortunato. Gelukkig, voorspoedig.

esser fortunato. Gelukkig, voorspoedig zyn.

Fortunatamente. Met geluk, gelukkiglijk, voorspoediglijk.

Fortuneggiare, fortunare. Ongeluk, rampen, ellende; ook storm en onweêr op zee hebben, uit of doortaan.

Fortuneggiante. In perykel van storm en onweêr zynde; perykel van storm en onweêr loopende.

fortuneggiante vascello. Een schip dat perykel loopt van te vergaan.

FORVIARE &c. V. Diviar &c.

FORVOGLIA &c. V. Stravolere &c.

FORZA, forze. Kragt, kragten, sterkte, magt, geweld, vermogen; ook krygsmagt, krygsvolk.

forza, forze corporali (del corpo.) Kragt, sterkte des lichaams, lyfs-kragten.

forze spirituali (dello spirito) dell' animo. Kragt, vermogen, standvastigheid, bestendigheid van gemoed, kragten des geests.

forza dell' amore &c. Kragt, magt, geweld, sterkte van de liefde, enz.

questo vino non ha forza. Deze wyn is niet sterk, heeft geen kragten.

forza delle ragioni, de gli argomenti. Kragt, klem, drang van de bewysreden (argumenten.)

forza poche, perdute, sinarrite. Weinig verlore, verzwakte, verminderde kragten.

con tutta la sua forza e, à tutta forza, di tutta forza. Met al zyn magt, geweld, kragt, vermogen, met allen vlyt, yver, naarstigheid.

a forza di braccio humano. Door menschelijke kragten.

a forza di cavalli. Door de kragt of sterkte der paarden.

a forza di danari. Met geld, door kragt, vermogen van het geld.

scemar la forza. De kragten verliezen, verzwakken, verminderen.

dar forza. Kragt of sterkte geven, versterken.

baver forza assai. Magt, sterkte of kragt genoeg hebben.

questa parola hebbe forza di farlo tornar' indietro. Deze woorden hebben zoo grooten kragt gehad, hebben zoo veel uitgewerkt, dat hy weder omkeerde, enz.

impiegar tutte le sue forze. Alle zyne kragten, en vermogen inspannen.

misurar le sue forze. Zyn kragt en vermogen in 't werk stellen, beproeven.

perder le forze. De kragten sterkte verliezen, magt of kragteloos worden.

prender, riprender, ricuperar, ripigliar, ra ccogliere le forze. Zyne kragten weder krygen, herw innen, herhalen.

si scagliò verso quella parte con tutte le sue forze. Hy dwong, wierp zig derwaarts met zyn ganfche magt. *forze nemiche.* Krygsmagt, des vyands magt. *Forza.* Dwang; nooddwang, kragt, geweld. *per forza, per via di forza.* Met geweld, door nooddwang. *per (a) viva forza. V. Sopra.* Uit louter dwang. *usar (adoperar) la forza.* Magt, geweld gebruiken, oeffenen. *entrar &c. per forza.* Met kragt en geweld binnen gaan, treden. *far forza ad uno.* Iemand geweld aandoen, dwingen, dringen, noodzaken. *far forza ad una donna.* Een vrouw geweld aandoen, dat is, noodzaken, ootereen, schenden. *farfi forza.* Zig dwingen, geweld aadoen. *V. Morzificarsi.* *Forza.* Geweld, dat is, noodzakelijkheid, noodwendigheid. *mi fu forza di restare, di credere, di ritirarmi &c.* Ik heb wel moeten, ik beu genoodzaakt, gedwongen geweest te blijven, te geloven, te vlugten, te wyken. *Forzare, Forzato &c. V. Sforzare, Sforzato &c.* *Forzato.* Een die op de galey gebauncu, verwezen is. *Forzuto.* Sterk, kragtig, magtig. *forzute assistenze.* Sterke, kragtige hulpe, bystand. **FORZIERE.** Een kist of koffer. *Forzieretto, forzierino.* Een kistje, kasje, koffertje. **FOSCO.** Donker, duister, bruin, zwartagig. *color fosco. V. Sopra.* *per questi boschi, tenebrofi, e foschi.* Door deze zwarte, duistere, donkere, dikke bosschen. **FOSSA, Fosso.** Een gragt, sloot; ook een kuil; ook een graf, grafstede. *cader in una fossa (fosso.)* In een gragt of sloot vallen. *empire le fosse (i fossi)* De gragten vullen. *gettar' in una fossa.* In een gragt werpen, gooijen, smyten. *saltar' una fossa col cavallo.* Met het paard over een gragt springen, zetten. *V. Francare.* *fin' alla fossa.* Tot in 't graf. *Fossetta, fossetto, fossellino.* Een gragtje, slootje, kuiltje. *fossatine delle guancie, del mentone delli, gombiti &c.* Een kuiltje, kloofje in de wang, de kin, elleboog, enz. *Fossicella, Fossicello. V. Sopra.* *Fossare.* Een gragt of kuil maken, graven. *fossar le viti, gli alberi.* De wynranken, de boomen om verre hakken, kappen, omfipitten, omgraven, delven. *fossar' intorno (d' attorno) agli alberi &c. V. Sopra.* *Fossata, fossato.* Een gragt, of kuil. *Fossatella, fossatello.* Een gragtje, kuiltje. *Fossatore.* Een graver, delver, spitter; ook een boer, huisman, landman. *Fossettare, fossolare.* Een gragtje of kuiltje maken, graven. **FRA. V. Frate.** *Frà, Trà.* Tussen, onder, in 't midden;

egli possiede tra dimari e robba 20000. scudi. Hy bezit aan gereed geld en koopmanschappen twintig duizend kroonen. *una sera fra le altre.* Eenen avond onder andere. *viver &c. trà surbi, trà lupi rapaci &c.* In 't midden van schelmen en dieven, tussen grypende wolven euz. leven. *viver trà sospiri e pianti.* In treuten en weenen zyn leven doorbrengen, verslyten. *chi è il più costumato trà loro due?* Wie van beiden is de zedigste onder hen? *una gran sala era in mezzo trà la camera ael Rd, e quella della Reina.* Daar was een groote zaal in 't midden van 's Konings en Koningins vertrek. *fra verdi berbeite e fiori.* Onder de groene kruiden en bloemen. *cader &c. fra via.* Onderweegs ter aarde ploffen, vallen. *parlar &c. fra 'l sonno.* In de slaap, midden in de slaap praten. *frà santo.* Middelerwyl, ondertussen, immiddels. *frà poco.* Over een luttel tyds. *frà tre giorni.* Na verloop van drie dagen. *star trà paura e speranza.* Tussen hope en vreeze leven. *pensare, dire frà (trà) se stesso (medesimo.)* In zig zelve praten, mompelen. *frà (trà) le altre cose, che disse, fu &c.* Onder anderen zeide hy ook. *frà huomini e donne ne sono 10000.* Tusschen mannen en vrouwen zyn tien duizend. **FRACASSARE, Sfracassare.** Kraken, razen, aan stukken breken, slaan, smyten, verbryzelen. *fracassar (sfracassar) la porta.* De deur aan stukken slaan, breken. *fracassar' una donna.* Een vrouwsperfoon door onkuisheid schenden, bederven. *Fracasso, Sfracasso.* Geraas, gekraak, geluid, gedruis. *casarono le case ed i palazzi con un fracasso terribile.* De huizen, en de paleizen zyn met een ysselijk gekraak, gedruis ingestort. *far gran fracasso.* Een groot geraas, gedruis maken, verwekken, veroorzaken. *far gran fracasso di qualche cosa.* Een groot geraas ergens over maken, ergens over razen en tieren. **FRACASSA, Fracassa, Fricassa.** Vleesch, enz. in de pan gebakken, geroost, gebraden. **FRACIDO.** Beurs, rot, verrot, bedorven, of te ryp, beschimmeld, garstig. *pomo &c. fracido.* Een verrotte appel. *legno fracido.* Verrot, bedorven hout. *dente fracido.* Een verrotte, stinkende tand. *osso, membro fracido.* Een verdort, verrot, dood been, lid. *panni stracciati, e fracidi.* Gescheurde, verrotte kleederen. *parole fracide e puzzolenti.* Vuile, stinkende. *Met.* Onkuische woorden. *esser fracido del fatto d'uno.* *Met.* Een verdriet of afkeer van iemand hebben. *Fracidicio, Fracidiccio.* Wat of eenigfins verrot; bedor-

bedorven, dat zeer ligt verrot, bederft; ook *Soft*. 't Geen ergens aan verrot of bedorven is.

Fracidezza. Rot, rotheid, verrottinge, vervuilinge, bedervinge.

Fracidare, Infracidare, Infracidiare. Doen verrotten, rot worden; ook in eenige vogt weeken, murw, zagt maken.

fracidar il lino, la canapa. 't Vlas, den hennip dyken, in 't water leggen.

qualte humidità infracidano le travi. De vogtigheid doet de balken rot worden, verrotten.

infracidiar uno. Met. Iemand op een persoon doen verrot of verliefd worden.

Fracidire, Infracidire. Rotten, rot worden, verrotten.

ipali, frutti infracidiscono. De palen, 't fruit word rot, verrot, bederft.

Fracidito, Infracidito. Rot geworden, verrot, bedorven. *V. Fracido.*

FRAGA &c. V. Fragola.

Fragaria. 't Loof van aardbeziën, aardbeziëbladen.

FRAGILE. Broofsch, brofch, zeeder, zwak, bloot of bloode, gebrekkelijk; ook breekbbaar, brekkelijk, of lichtbrekkelijk, dat ligt gebroken word.

seffo fragile. 't Zwakke vrouwe geflagt.

uomo fragile. Een broofsch, zwak, gebrekkelijk mensch.

femo fragili. Wy zyn zwakke, gebrekkelijke.

beni fragili. Bederfelijke, vergankelijke goederen.

pietra &c. fragile. Een wecke, murwe, brekkelijke steen, die ligt gebroken word.

Fragilità, Fralezza. Broosheid, broosheid, zwakheid, gebrekkelijkheid, blootheid.

l'umana fragilità e' grande. De menschelijke broosheid, zwakheid is groot.

fragilità naturale delle donne. De natuurlijke zwakheid, blootheid van 't vrouwe geflagt.

peccar per fragilità. Uit zwakheid zondigen.

Fragmento. Een brok, stuk of fpaan, van iets dat gebroken is.

FRAGOLA, Fraga. Een aardbezië.

corri fragile. Aardbeziën lezen, plukken.

Fragolaro. Iemaud die aardbeziën te koop heeft, verkoopt.

Fragolata, Fragata. Een meenigte aardbeziën.

Fragoloso. Vol aardbeziën.

FRAGORE. Gekraak, gekrak, geraas, zwaar gedruis, geluid. *V. Fracasso.*

Fragoso. Oneffen; ook ruw, fcherp, heefch, fchor.

un suono fragoso, e rauco, è roco. Een ruw, heefch, fchor geluid.

FRAGRANTE. Welriekend, geurig, liefdelijk van reuk.

Fragranza. Welriekendheid, goede reuk, deffige geur.

la fragranza de' vestimenti di Efa. De goede reuk of geur van Efaus kleederen.

ERALE. V. Fragile &c.

FRAMMETTERS, Tramettiere, Inframettere. Tuffen, of in fteflen, zetten, leggen.

Frammettersi. Inframettersi, Inframetterfi. Zig ergens in wikkelen, fteken, zig met iets bemoeijen.

frammettersi in una differenza. Zig in twist of ftrid van andere fteken, mengen, zig daar mede bemoeijen, dezelve zoeken te fiffen of by te leggen.

frammettersi ne gli affari altrui. Zig in een ander mans dingen mengen, fteken, zig met een anders zaken bemoeijen.

Framesso, Inframesso. Tuffen gefteled, tuffen gezet, tuffen gelegd.

FRAMEZZARE, Tramezzare. Doorsnyden, in tweeën verdeelen, affchutten, afdeelen, onderfiaan; ook midden door breken, dringen, fiaan.

framezzar una stanza con tavole. Een kamer met planken affchutten, afdeelen.

framezzar una squadra (schiere) di nemici. Door de vyanden breken, fiaan, dringen.

Framezzato, Tramezzato. Door gefneden, in tweeën verdeeld, afgefchut, afgedeel, enz.

Framazzo, Tramezzo. Een fchutfel, affchuttinge, afdeeling.

FRANCARE, Franchigia &c. V. Franco &c.

FRANCIA, la Francia. Vrankryk.

Rè di Francia. Koning van Vrankryk.

Barone di Francia. V. Barone.

far una lega con Francia (colla Francia.) Een verdrag of verbond met Vrankryk maken, aangaan, fluiteu.

Met. Franfche pokken krygen, daar mede befmet worden.

andar in Francia. Naar Vrankryk reizen. *Met.* De Franfche pokken krygen.

Francefe. Op zyn Franfch; ook een Franfchman.

lingua Francefe. De Franfchetaal, fpraak.

nazione (nome) Francefe. De Franfche natie.

alla Francefe. Op zyn Franfch.

mal Francefe. De Franfche ziekte, de Franfche pokken.

i Francefi. De Franfchen.

Francefarsi, Infrancefarsi. Franfchgezint worden, de Franfche aart of natuur leeren, aannemen. *Met.* De Franfche pokken krygen.

Francefato, Infrancefato. Franfchgezint, die de aart of natuur der Franfchen heeft. *Met.* Die de Franfche pokken heeft, of daar mede befmet is.

Francefano. Een Franfchicaner of Barveoeter monnik.

frate Francefano. V. Sopra.

FRANCO. Vry, vrank.

esser franco, disobligato e libero. Vry, vrank en ongebonden zyn.

città franca. Een vrye ryksftad.

campo franco. Een ruim, wyd uitgeftek veld.

dar, conceder campo franco à duellanti. De kampvegters een vrye plaats vergunnen, toelaten.

fiera franca. Vrye, openbare, jaarmarkt, Miff.

vender alcuno franco. Iemand vry maken, bevryden.

franco d'ogni gabella. Vry van alle laften en tollen, tollvry, onbelaft, onbezwaard.

mandar una lettera franca. Een brief postvry (franco) overzenden.

Franco. Vry, vrank. *Met.* Eerlijk, regtschapen, openregt; ook vaardig, ftout, moedig, dapper, overvtaagt, onvervaard. *V. Disinvolto.*

un homo invitoe franco &c. Een kloekmoedig, dapper, eerlijk, regtschapen, en opregt mensch.
spirito franco, mente franca, disinvolta. Een vrye, sterke, ongebonde geest, gemoed.
an caminar, trastar &c. franco. Een eerlijke, regtschape, opregte handel, ommevang.
franco nel parlare, un parlar franco. Vry, openhartig, vryborstig in 't praten, vryborstige, vrymoedige, stoute, vermetele praat.
una povertà &c. franca. Een vrye, geruffte, verge-noegde armoede.
franco. Vry, frank, vryelijk, vryborstiglijk, openhartiglijk.
parlar &c. franco. Met een vry hart, vryborstiglijk, openhartiglijk praten.
franco per tutto, franco. T'eenemaal vry, postvry.
mandar qualche lettera franca. Een brief (franco), dat is, postvry verzenden.
francamente. Vryelijk, vaardiglijk, moediglijk, dapperlijk, stoutelijk, vermetelijk; ook vryborstiglijk, vrymoediglijk, openhartiglijk.
parlar &c. francamente. Vry ras, met gemak, zonder aanstoot; ook vrymoediglijk, zonder schroom kouten, praten.
entrar &c. francamente. Vry, onbeschroomd binnen treden.
assalir' il nemico francamente. De vyand kloekmoediglijk, dapperlijk aantasten, aangrypen.
franchezza. Vryheid, ongebondeheid; ook opregtheid, redelijkheid; ook kloekmoedigheid, dapperheid. *V. Franchigia.*
franchezza d'animo &c. Vryheid, opregtigheid van gemoed.
con gran franchezza. Met groote vryheid, kloekmoedigheid.
Franchigia. Vryheid, dat is, vrymakinge, bevrydinge, ontflaginge, ontlastinge; ook een vryplaats, een toevlugt, schuilplaats.
dar franchigia. Van alle lasten en tollen vry maken, ontlasten, ontslaan.
dar la franchigia ad uno schiavo. Een slaaf vry laten, op vrye voeten stellen.
baver goder la franchigia. Schat-, last- en tolvry zyn, onbelast, onbezwaard zyn.
mantener le franchigie della Città &c. De stads vryheden, geregtigheden onderhouden, handhaven.
città di franchigia. Een vrystad, vryplaats.
francare, Affrancare. Vry maken, bevryden, verlossen; ook aflossen, ontlasten, ontslaan.
francar' il paese da ladri. 't Land van de dieven en roovers bevryden, zuiveren, de wegen veilig maken, beveiligen.
francar l'entrata &c. ad uno. Iemand de vrye toegang toestaan, vergunnen, toelaten.
francar' uno da ogni gabella. Iemand schat-, last- en tolvry maken, van alle lasten bevryden.
francar' una lettera. Een brief post-vry (franco) verzenden.
francar' un servo, schiavo. Een knecht of slaaf vry laten, van zyn dienst ontslaan, op vrye voeten stellen.

francar, risfrancar' un capitale. Een kapitaal, of somme gelds intrekken, inlossen.
francar' una fossa, barriera &c. col cavallo. Met een paard over een gragt of slagboom springen, jagen, zetten.
Francato. V. Franco.
Francamento. Vrymakinge, bevrydinge, verlossinge.
FRANCOLINO. Een hazelhoen.
FRANGIRE. Breken, in stukken breken, slaan.
Frangibile. Breekbaar, brekelijk, dat ligt gebroken word.
Frangiloffo. Een zekere soort van Arenden aldus genaamd.
Frangi-petra. Een steenbreker. *Met.* Een suorker, poccher, opsnyder, grootspreker.
Franto. V. Infrangere, Infranto.
Frantume, frantumi. Een brok, stuk of spaan van iets dat gebroken is.
Frantumare, Infrantumare, Sfraccellare. Breken, verbryscelen, in stukken slaan, vermorselen.
FRANGIA, frangie. Franje, zoom of boord.
Frangiare, Infrangiare. Met franjen of boorden bezetten.
Frangiato. Met franjen of boorden bezet.
Frangiamento. Bezettinge met franjen of boorden.
FRAPONERE, Fraporre, Infraporre, Interporre, Interporre. Tussen of inzetten; stellen, leggen, doen vloeijen. *V. Framettere &c.*
fraponer delle menzogne, delle cose ridicole. Leugens, klugten daar onder laten loopen of vloeijen, daar onder mengjen.
interporre la sua austerità, la sua mediazione intorno a qualche differenza. Zyn gezag, zyn bemiddeling in een verschil stellen.
fraponer li suoi ufficii &c. Ergens in ten besten spreken, tussen komen, iets helpen beslissen, byleggen.
Fraponersi, Infraponersi, Interporfi, Interporfi. Zig tussen beiden stellen, zetten, enz.
la Terra interpone (si frapone) tra'l Sole e la Luna. De Aarde stelt zig tussen de Zonne en Maan.
interporfi (fraporfi) per mezzano (mediatore) per l'acomodamento in qualche differenza. Zig als een middelbaar tussen beide stellen, een zake helpen byleggen, beslissen.
Fraponimento, Interponimento, Interposizione. Tussenstellinge of zettinge.
per interposizione della terra. Wegens tussenstellinge van de aarde.
per fraponimento &c. del Rè. Doortussenkominge, bemiddeling, voorprake des Konings.
Frappato, Trappato, Infrappato. Tussengefteld, tussengetzt, tussengeplaatst.
FRAPPA, Frapperia, frapperie. Snoevinge, opsnydinge, snorkery, hoog opgevinge, pocchinge; ook pronkery in kleederen.
Frappare, Frappeggiare. Suorken, pocchen, opsnijden, grootsprecken, breed opgeven, pronken in kleederen.
Frappeggiar con gli abitii. In de kleederen pronken, hoovaardig gaan.

Frappato. Gespikkeld, gepikkeld, (word van kleederen gesproken.)

Frappatore, frappone. Een pocher, een roemer, snorker, suover, grootpreker, opslayder.

Frapparia, frapperie. V. *Frappa*.

F R A S C A, Frasa. Een groene tak, stam, struik, spruit, loot of scheut; ook een opgehangen kraan voor een herberg; ook *Met.* Een ligvaardige, moedwillige, stoute, onbeschaamde boef.

al bun vino non occorre frasca. Goede wyn pryft zig zelf, behoeft geen wyzor. *Met.* Een deugdzaam mensch heeft geen ander mans lof van nooden.

egli è una frasca. Hy is een stoute, ligvaardige, moedwillige guit.

impacciarsi con frasca. Met domme, botte, onbedreve, moedwillige jongens aanleggen, te doen hebben.

Frasche, frascherie. Zotternyen; kinderpotten, snakkeren, ligvaardigheden, zotheden, ongerymdheden.

andar dietro alle frasche. De zotternyen of kinderpotten najagen, daar toe geneigt of genegen zyn.

passarsi di frascherie. Kinderpotten dryven, zyn vermaak daar in nemen, scheypen.

Fraschetta. Een kleine stam, struik, spruit; ook een kleine schelm, boef, guit.

Frascone. Een afgekapt groene tak om te branden. *Met.* Een groote gek, bengel, lobbos.

Frasconia. Een loofhutte om vogels te vangen.

Frascato, frascata. Een loofhutte, groen luthuis, een zomerhuis.

star, comar &c. sotto la frascata. In de loofhutte, het zomerhuis zitten om het avondmaal te eeten.

Frascheggiare. De zotternyen of kinderpotten najagen, daar toe geneigt of genegen zyn.

F R A S S I, Frasi. Spreekwyze, maniere van spreken, styl.

Frasologia. Een boek waar in alle woorden of spreekwyzen zyn begrepen, te vinden.

F R A S S I N O. Een essenboom.

Frasnella, frasnello. Wilde palye.

Frasneto. Een essen-bosch, essen-woud.

F R A S T A G L I A R E. Aan stukken snyden, houwen, kappen.

frastagliar gli babisi. De kleederen uithouwen, (pikkeeren.)

frastagliar te parole in bocca. De woorden in de mond afkorten, afbreken, dat is, stamelen, hakkelen, verwardelijk spreken, babbelen.

Frastagliato. Aan stukken gehouwen, gesneden, gekapt.

Frastagliamento. Stuks-gewyze; ook stamelende, hakkende, babbelende.

parlar frastagliatamente. Stamelen, hakkelen, verwardelijk spreken, babbelen.

Frastagliatore. Een stamelaar, hakkelaar, babbelaar.

Frastagliatura, frastagliamento, frastaglio. Aan stukken houwinge, snydinge, kappinge; ook stamelinge, hakkeling, babbeling, slechte uitspraak.

F R A S T O R N A R E. Doen wyken, wederkeeren,

te rug jagen, te rug dryven; ook beletten, verhinderen, weder-tegen-of ophouden.

frastornar' un' sposulizio, un' elezzione &c. Een huwelijk omstooten, beletten, verhinderen.

frastornar' uno dalla sua risoluzione. Iemand van zyn voornemen athouden, afraden, afmanen.

Frastornato. Te rug gejaagd, gedreven, belet, verhinderd, weder-of tegen-gehouden.

Frastornamento. Te rugjaginge, te rugdryvinge, belettinge, verhoudinge, wederhoudinge.

F R A T E. Een monnik, bedelmonnik, ordens-broeder. V. *Fratello*.

frate Stefano. Broeder Steven.

frat' Andrea. Broeder Andries.

frate di san Francesco. Een barrevoeter, een Franciscaner monnik, van de Orde van S. Franciscus.

frate minore. Een minder- of minnebroeder.

frate laico. Een lekebroeder.

frate frate (fratarfi, infratarfi.) Een monnik worden.

fratuccio, frataccione, frataccione, fratoe. Een dikke, vette monnik, die zyn beroep niet nakomt, overreed.

Fratello &c. V. Abbasso.

Fratello, fratetto. Een kleine monnik, een broedertje.

Frateria, fraterie. Monnikkeren, monnikken-leven.

Fratisco. Van of tot de monnikken behoorende, monnikagtig.

una &c. ciera fratisco. Een monniksgelaat, gestalte, gedaante van een monnik.

modi, tratti &c. fratiscbi. Monnikke wyze, manieren of handelingen.

alla fratisco. Op zyn monniks, als de monnikken.

Fratacciare, frateggiare. De monnik spelen, de monnikken aart hebben, 'gelijk de monnikken gezind zyn.

F R A T E L L O. Broeder.

fratello carnale (germano.) Een eige, of volle broeder, een broeder van dezelve vader en moeder.

amar' uno &c. da fratello. Iemand als een broeder lief hebben, beminnen.

amico come fratello. Een vriend als een broeder.

fratello caro, vi ammonisco in carità. Zeer beminde broeder, ik vermane u uit liefde.

fratel cugino. Zusters kinderen, neveu.

fratelli. Broeders.

Fratellastro. Een ltief broeder, halve broeder van een vader, of moeder.

Fratellino. Een broedertje, een klein of jonge broeder.

Fratellanza. Broederschap.

far fratellanza con uno. Broederschap, broederlijke vriendschap met iemand aangaan, maken.

Fratarfi &c. V. Affratellarfi.

Fraterno, fraternal. Broederlijk, van een broeder.

carità fraterna. Broederlijke liefde.

correzione fraterna. Broederlijke berispinge, bestraffinge.

domestichezza fraterna (fraternale.) Broederlijke vertrouwelijkheid.

Fraternamente. Broederlijk, met broederlijke liefde of geuegentheid.

Fraternità. Broederschap. *V. Confraternità*.
Fratricida. Een broedermoorder.
Fratricidio. Een broedermoord.
F R A T T A, *Frata*. Een haag of hage.
egli è per le fratte, cioè è, è condotto a mal termine. Hy is in een slechte stand of staat.
F R A U D E, *Fraudare &c. V. Frode &c.*
F R E C C I A, *Frezza*. Een schigt, pyl.
Frecciare. Met pylen schieten.
Frecciata, frezzata. Een pyl-schoot.
F R E D D O. Koud, koel.
acqua fredda. Koud water.
tempo freddo. Koud, koel, regenagtig weder.
vento freddo. Koude, koele wind.
esser freddo in qualche cosa. Koud, koel, traag, nalatig, onagtzaam ergens in zyn.
esser freddo a qualche cosa. Tot iets traag, nalatig, niet gaauw of behendig genoeg zyn.
Freddo, freddi. Koude, vorst, koelte.
freddo grande, eccellivo, aspro, rigidissimo, veemente. Groote, scherpe, strenge, geweldige of selle koude.
baver, sentir, patir freddo. Koud zyn, koude hebben.
cacciar il freddo, disenderfi dal freddo. De koude verdryven, zig tegens de koude kleeden, voorzien.
morir di freddo. Van koude vergaan, sterven.
erano freddi grandi. De koude was groot, fel.
assiderar (intirizzir) di freddo. Styf van koude zyn of worden.
Fredda. Verkoudheid; ook bevinge, trillinge, hui-veringe, killinge, yzinge, koorts. *V. Freddura*.
Freddissimo. Zeer koud, koel, traag, slaperig, nalatig.
Freddamente. Koudelijk, koellijk, tragelijk, langzaamlijk, luijelijk, loomelijk.
andar freddamente in qualche negozio. Ergens in traag, langzaam voortgaan, vorderen.
risponder &c. freddamente. Traag, koel, flauw, langzaam antwoorden.
Freddira, freddizza. Koude, koelte, vorst. *Met*. Traagheid, luyheid, onagtzaamheid.
Freddure. Koude, koele, onnoozele praat.
Freddare, Affreddare, Infreddare. Koud of koel maken, verkoelen. *Met*. Laf, flauw, traag maken of worden, verslappen, verslaauwen.
Freddarsi, Affreddarsi, Infreddarsi. V. Sopra.
Freddato, Affreddato, Infreddato. Koud of koel geworden, verkoud; ook verslaauwd, verslapt, laf, flauw, traag geworden.
F R E G A R E. Ryven, wryven, schuuren, veggen; ook krabben, jeuken. *V. Affregare*.
fregar' una cosa all' altra. 't Een aan 't ander ryven, wryven.
fregar' (fregarfi) i denti colla salvia. Zig de tanden met salie ryven, wryven.
fregar' (rifregar') i stagni, gli onni &c. 't Tin of koper-goed schuuren, schoon maken.
un frega-piatti. Een schotel-wascher, dat is, een keukenjonge.
Fregarfi. Zig wryven, krabben, kraauwen.
Fregatrice. Een wachter, schoonmaakster, keukensmeid; ook een bad-bezorgster.

Fregatura, fregamento. Ryvinge, schuuringe, wryvinge, schoonmakinge.
Fregata, fregatima. Een ryve, raspe.
dar' una fregata. Eens over ryven.
Fregagione, fregagioni. Ryvinge, krabbinge, kraauwinge, itrykinge.
far le fregagioni ad un' ammialato. Een zieke kraauwen, itryken.
far le fregagioni ad una. Met een vrouw onkuisheid plegen, dryven, in ontugt leven.
Frega, fregola. De prikkel, stekel, kitteling, begeerte, togt, ritfigheid.
con grandissima frega. Met een groote togt, of begeerte.
andar' (entrar') in frega (fregola). Loops, ritfig, togtig, heet zyn of worden.
Fregagnuolo, fregolina, fregona. Een koopse, ritfige teef; ook een geil, onkuisch vrouwenfch.
Fregna. De schamelheid, de baar- of lymmoeder van een vrouw.
F R E G A T A. Een fregat.
F R E G I O, *Sfregio*. Een lyst, zoom, kant of boord, loof of snywerk, cieraden van pilaren, enz.; ook een snee, wond; ook een lidteken, een wondteken. *V. Festone*.
fregi della veste. Zoomen, boorden, snoeren, koor-den, galonnen, cieraden van kleederen.
fregi di perle, e bottoni d' argento. Cieraden, snoeren van paalen en zilvere knoopen.
fregi di parole &c. Heufche zwier van woorden.
dar' un fregio (sfregio) sul mostaccio ad uno. Iemand een houw of snee over zyn bakkes geven.
fregio della ferita. Een lidteken, wondteken. *V. Sfregio*.
Fregietto. Een lystje, kanje, boordje, cieraadje, syn loof of snywerk.
Fregiare, Sfregiare. Met lyften, boorden, loof of snywerk vercierren; ook met boorden, galonnen stoffeeren, opschikken.
fregiar' un' babito &c. Een kleed opschikken, stoffeeren, vercierren.
fregiar' (sfregiar') uno sul mostaccio. Iemand een houw of snee over zyn bakkes geven.
Fregiato, Sfregiato. Met boorden en andere cieraden gestoffeerd, opgeschikt.
un ritratto, babito &c. fregiato di perle, e diamanti. Een conterfeitfel, een kleed met paeren en diamanten bezet, geborduurt.
parole &c. fregiate. Cierlijke, opgeschikte, gepronkte woorden.
Fregiamento, Sfregiamento, Fregiatura Sfregiatura. Op-schikkinge, vercieringe, stofferinge met boorden of loofwerken.
F R E G O L A, *Fregolina*. Een krippel, een brokje, een korrelje, krummeltje.
fregola di pane. Een brokje, of krummeltje brood.
Fregolare, Sfregolare. Brokkelen, krummelen.
Fregolarfi, Sfregolarfi. Zig brokkelen, krummelen, in brokjes of krummeltjes vallen.
F R E M E R E, *Fremire, Fremitare*. Gedruis, groot ge-tier of geraas maken, razen, bulderen, teren, gebulder maken, knerslen op de tanden, enz.

Frenito. Geruis, gedruis, geras, getier, gebulder.
Freniere. V. *Frenere*.
FRENARE, &c. V. *Freno*.
FRENATA. Een razende ziekte, krankzinnigheid, razerny, dolheid, uitzinnigheid.
Frenicare &c. V. *Fornicare*.
FRENO. Een toom, teugel, of breidel; ook wederhoudinge, intoominge, betengeling, tugt, bedwang. V. *Briglia*.
mor la lingua, le passioni &c. in freno. Zyn tonge, driten, enz. wederhouden, intoomen, bedwingen.
per freno alle dissolutezze, insolente, scorderie. Den moedwil temmen, de strooperen belotten, verhanderen, stuiten, enz.
allargar' (rallentar') il freno a qualche passione &c. Een drift of hartstogt den vryen toom geven.
allargar' il freno alle lagrime &c. De tranen den vryen toom geven, overvloedige tranen storten, zonder ophouden weenen of schreien.
moderarsi &c. col freno del timor di Dio, della ragione, discrezione, vergogna &c. Zig door de vreeze Gods, de reden, zedigheid, schaamte, enz. bedwingen, beteugelen, intoomen.
stringer' il freno. Den toom, teugel of breidel aandoen.
Frenello. Een toomtje, teugeltje, breideltje.
Frenare, infrenare. Toomen, teugelen, breidelen, den toom, teugel of breidel aandoen.
frenar' il cavallo. Een paard toomen, breidelen; den toom, teugel of breidel aandoen.
frenar la lingua, le passioni. De tonge, drift, hartstogt intoomen, beteugelen, bedwingen.
FREQUENTE. Naarfzig, vlytig, yverig; ook overvloedig, te veel; ook dikwils voorvallende of gebeurende.
esser frequente in chiesa, alla predica &c. Dikwils, zeer veel in de kerke of predikatie zyn.
imendicanti sono troppo frequenti. De bedelaars zyn te overvloedig, te veel.
vi sono frequenti congressi &c. Daar zyn menigvuldige, gestadige byeenkomsten.
Frequentemente. Dikwils, menigwerf, veelmalen, veelvuldiglijk.
Frequentare. Dikwils op of in een plaats komen, of zyn: een plaats dikwils bezoeken, bewandelen.
frequentar la piazza, la chiesa &c. Dikwils na de markt, in de kerke gaan.
frequentar le taverne, i bordelli, le feste &c. Dikwils in de herbergen, hoerhuizen komen, de herbergen, hoerhuizen menigmaal bezoeken.
frequentar le scuole. Vlytig ter school gaan.
frequentar' il consiglio. Mede in den raad gaan, den raad bywoonen.
frequentar qualche luogo, congresso. Dikwils op of in een plaats komen, een plaats dikwils bezoeken.
frequentar le instanze. Dikwils aanhouden, zyn verzoek dikwils herhalen.
frequentar' una (la casa d'uno.) Dikwils tot iemand gaan, iemand d dikwils bezoeken.

Frequentato. Dikwils bezogt, betreden, bewandelt.
esser frequentato da molti. Van veele dikwils bezogt, betreden worden.
zoerwa, chiesa, bottega, molto frequentata. Een herberg, kerke, winkel, die dikwils betreden, bezogt word, ahwaar een grooten toeloop, of toevloed van menschen is.
Frequentazione. Veelmalige, verscheide, menigvuldige, gestadige bezoeking.
Frequenza. Een menigte, een schaar of hoop volks, een raltyke vergaderinge, sterk gezelschap.
frequenza di popolo. V. *Sopra*.
vi è gran frequenza. Daar is een groote toeloop.
la frequenza (frequentazione) della S. Comunione. De dikwils ontfanginge of genietinge van 't H. Nagtmaal.
FRESCO. Versch, nieuw, koel.
acqua fresca. Versch, koel water.
aria fresca. Een versche, gezonde lugt.
un ventarello fresco. Een versche, koele wind.
vin fresco. Nieuwe, koele wyn.
pan fresco. Versch, nieuwgebakke brood.
un uovo fresco. Een versch, nieuwgeleid ey.
carne fresca, pesce fresco. Versch vleesch, visch.
come una fresca rosa. Alseer versche, nieuw geplukte roos.
stanza fresca. Versche, koele, lugtige kamers.
fresche novelle. Jonge, nieuwe tydingen.
freschi dolori. Versche, dat is, nieuwe pyne of smarten.
erbe, fiori &c. freschi. Versche, (groene) kruiden, bloemen.
cavalli freschi. Een versch, nieuw paard.
fresca memoria. Versche geheugenisse.
Fresco. Jong, frisch, kloek; ook levend, levendig.
un giovane bello e fresco. Een schoon, kloek, en frisch jongeling.
una giovinezza leggiadra e fresca. Een aardig, gaauw, en behendig meisje.
color fresco. Versche, hooge, levendige verwe.
Fresco. De koude, vorst, koelte; ook lym- of water-verw.
egli fa fresco. 't Is koel, 't is redelijk koud.
levarsi &c. al fresco. 's Morgens vroeg, in de koelte opstaan.
spasseggiar, cominar', viaggiar' al fresco (per lo fresco.) In de versche, gezonde lugt; ook in de koelte gaan wandelen, reizen.
pigliar' (goder' il) fresco. Versche lugt scheppen.
metter' il vino nel fresco. De wyn in 't koude, koele water zetten.
dipinger' in fresco (a fresco) in fresco. Met lym- of water-verwe malen, schilderen.
Fresco, di fresco. Zoo even, flusjes, jongst, onlangs, kortelings.
un bambino, un uovo &c. nato, fatto di fresco. Een eerst gebore kind, eeney zoo even gelegd.
ritornato &c. di fresco. Onlangs, kortelings wedergekomen.
frutti &c. colti di fresco. Versche, nieuw-geplukte vrugten.

Freschissimo. Zeer nieuw, versch.
freschissimi vini. Gansch versche, nieuwe wyneu.
Frescolino. Wat versch of nieuw.
Frescamente. Eerst, onlangs, kortelings, niet lang geledeu.
arrivato &c. frescamente. Eerst onlaugs, kortelings wedergekomen.
Freschezza, Frescura. Versheid, koelte, frisheid.
freschezza del vino &c. Frisheid, koelte van de wyn.
freschezza del volto (ciera) colore. Helderheid, klaarheid, schoonheid van 't aangezigt, verwe.
F R E T T A. Haastighe, haast, haastigheid, voortvarentheid, spoed.
baver fretta. Haasten, haast hebben, spoeden.
far qualche cosa in fretta. Iets haastiglijk, spoediglijk, met 'er haast doen.
partirsi, andarsene &c. in fretta. Zig haasten, spoeden, haastiglijk voortgaan.
Frettoloso. Haalt makende, spoedende, voortvarende, te haaltig, te spoedig, te voorbarig.
Frettolosoamente. Haastiglijk, spoediglijk, met haast.
F R I C A S S E A. V. *Fracassea*.
F R I G G E R E, *Frijs, Fritto*. Rooften, fruiten, braden; ook de mond rimpelen, snoeren, by een trekken.
frigger' il pesce. De visch bakken, braden.
Fritto. Gebakken, gerooft, gebraden.
pesce &c. fritto. Gebakke, gebrade visch.
Frittola, frittella, frittuletta. Een pannekoek, struif, eijerstruif.
Frittata. Een eijervlade, eijerstruif, eijerkoek.
rivoltar la frittata. Den pannekoek omkeeren. *Met*. De woorden verkeeren, verdraaijen.
frittatella, frittatina. Dunne pannekoeken, eijervladel, eijerstruiven.
F R I G I D O. Koud, koel, traag; ook onmagtig, magteloos.
Frigidamente. Koedlijk, tragelijk, slappelijk.
Frigidità, frigidezza. Koudheid, koelheid, traagheid, onmagt, magteloosheid.
F R I G N O C C O L O. Een knip met de vingeren.
Frignoculare. Een knip met de vingeren geven, met de vingeren knippen geven.
F R I N G U E L L O, *Fringuello, Fringuello*. Een vink.
Fringuellare, fringuellare. Pypen als een vink.
F R I P P A R O. Een oude kleerverkooper, een luizemarkts-kramer.
Fripperia. Oude kleermarkt, voddemarkt; ook oude, verlete huisraad.
F R I S A, *Frisada, Frisetta*. Baay, gefriseerd laken.
Frisaro. Een baaywever, baaywerker.
Frisare. Krullen, kronkelen.
F R I S C O L O. Een buidelkist.
F R I S I A. Vriessland, een gewest in de Nederlanden.
Frisone. Een Vries, van Vriessland geboortig.
F R I S S O R A. Egn braadpan.
Frissoare. In de braadpan bakken, braden.
F R I T T O, *Frittata, Frittella &c. V. Friggere*.
F R I V O L O. Onnut, ydel, slegt, beuzelagtig.
cofe frivole. Onnutte, ydele, slegte dingen.
ragioni &c. frivole. Onnutte, slegte redenen.

F R I Z Z A R E. Scherp stecken, byten, branden.
frizzar sulla lingua. Op de tonge byten, branden.
Frizza. Een pyl, schigt. V. *Freccia*.
Frizzante. Stekend, brandend, bytend. *Met*. Nadrukkelijk.
un dolor frizzante. Een stekende, brandende pyn of smart.
vino frizzante. Een wrange, zuure, scherpe, op de tong bytende wyn.
frizzante di aromati. Al te heet of te brandende van kruiden.
parole, concetti frizzanti. Stekende, bytende; ook nadrukkelijke woorden.
F R O D E, *Fraude*. Bedrog, arglistigheid, loosheid, doortraptheid; ook schade, nadeel, verlies.
far, usar frode ad uno in qualche tratto, contratto &c. Bedriegelijker, schelmagtiger wyze met iemand handelen, iemand bedriegen, opligten.
teffer frodi. Op bedrog toeleggen, bedagt zyn, met bedriegerij omgaan, listen en lagen gebruiken.
una frode pia, coriuse. Een beleefd, heusch bedrog, die uit Christelijke liefde of vriendschap geschied.
Frodolento, fraudolento. Bedriegelijk, loos, listig, schalk, arglistig, slim.
consiglio &c. frodolento. Een valsche, op bedrog toegeleid, looze raad.
Frodolentemente, Fraudolentemente. Bedriegelijk, arglistiglijk, looslijk, met bedrog, schalkheid, arg of list.
Frodolenza. Bedrog, valsheid, bedriegerij.
Frodare, Fraudare, Defrodare, Defraudare. Bedriegen, opligen, ontvremden, te kort doen, verschalken, verkloeken, bedotten, doeken.
fraudar (defrodar, defraudar) qualche cosa ad uno. Iemand iets door bedrog, of valschelijk onttrekken, onthouden, niet geven dat iemand toebehoord of toekomt.
fredar' (defraudar') il commune, Ferario. De gemeene geld- of schatkist berooven, bestelen.
frodar' (defraudar') un lavorante, un servitore del suo salario &c. Een arbeider, een knegt zyn loon onttrekken, onthouden, niet willen geven.
F R O G E, *Frogia*. Openinge van de neusgaten; ook de neusgaten zelfs.
Frogiato, sfrogiato (naso). Een opgeschorte, gekreukte neus, met wyd openstaande neusgaten, gelijk de moedige paarden.
F R O L L O, *Frolle*. Los, dun, broofsch, murw, halfverrot, bedorven; ook in eenig vogt geweekt, murw, zagt of zagt-gemaakt.
panno &c. frollo. Los, dun laken.
carne &c. frolla. Murw, halfverrot, stinkend vleesch; ook vleesch in azyn gelegd, murw, zagt of zagt geworden.
puttana frolla. Een vuile, garstige, stinkende hoer.
Frollare, Infrollare. Murw, week, zagt of zagt maken, weeken.
frollar carni. Vleesch weeken, murw, zagt of zagt maken.
frollar capponi & altri volatili. Kapoenen en gevogelte in de lugt hangen, murw laten worden, enz.

Brollire, Infrrollire. Murw, week; ook half verrot, vuil, stinkend worden.

FROMBA, Frombola, Fronda. Een slinger.

tremilla frombe (fionbole.) Drie duizend slinger-aars.

Frombare, frombolare, frondare. Slingeren, met een slinger werpen; ook luizen gelijk een slinger.

Frombata, frombolata. Een worp met een slinger.

FROMENTO &c. V. Formento.

FRONDA, Fronde. Een blad, 't loof van een boom; ook een tak van een boom.

Fronfoso, fronzato, fronduto. Vol loof of bladeren, loofryk.

befcheto tutto fronzato. Een groen, donker, dik bewasse bosfchagie.

ma ghirlanda di fronzuta quercia. Een krans van gekronkelde, of gekrulde eikebladen.

caulifronzuti. Gekronkelde of krul-koolen.

Fronzire, Infrondarf. Bladeren krygen, voortbrengen: groenen, groen worden.

Fronziggante. Groenende, vol loof of bladeren, loof-Fronzura. Groenwordinge. [ryk.]

FRONTE. Het voorhoofd. *Met.* 't Gezigt, aangezigt, trony.

a fronte scoperta. Opentlijk, openbaarlijk, in 't openbaar, in 't gezigt van de gantsche wereld.

con fronte ardita. Met een stoute, onbefchaamde trouw of gelaat.

fronte rugosa, fiscia, polita &c. Een gerimpeld, gefronst, glad, zuiver, voorhoofd.

fronte serena, lieta, sicura. Een vrolijk, blyde, onverschrikt gelaat of aangezigt.

io velo veggo nella fronte. Ik zie het aan uw trony, gelaat of aangezigt.

far fronte ad uno. Zig tegen iemand zetten, stellen: iemand weder of tegenstaan, iemand te keer gaan. *V. Testa.*

Fronte. Het voorhoofd. *Met.* 't Voorste, enz.

in fronte del libro &c. Voor in 't boek, in den eersten opslag, in het begin van 't boek.

a fronte (affronte, alla fronte.) Regt tegen over.

a fronte della casa mia &c. Regt tegen myn huis over.

far a fronte de nemici. Regt tegen over den vyand, in 't gezigt van den vyand staan.

ordinar la battaglia a quattro fronti. Den slag met vier (fronten) of voorhoeden (schikken).

fronte della battaglia. Voor in de slag, de voorste, in de voorste rye of gelid.

marciar alla fronte dell' armata. Voor aan, in de voorste rye, in het eerste gelid gaan, (marcheeren.)

Frontale. Een bandje daar men 't hoofd mede verbind, een ftep; ook een riem of gesp aan het paards voorhoofd.

Fronteggiare (uno.) Iemand in 't gezigt, onder de oogen komen.

fronteggiar' il nemico. Den vyand in het gezigt, onder de oogen, te keer gaan.

Frontiera, frontiere. De palen (of frontieren) van een landfchap; ook een voormuur, gevel.

disfenderfi alle frontiere. Zig op de grenfen verweeren, den vyand afwyzen, niet in 't land laten.

piazza di frontiera. Een frontierplaats, een sterke of velting, die op de frontieren gelegen is.

città frontiera. Een frontierstad, een grensvelting.

Frontispicio. Een gevel of voormuur van een gebouw.

Frontuto. Die een groot voorhoofd heeft.

Fronzirfi. Zig opfchikken, optooijen, verciere.

FROTTA. Een hoop, menigte, groot getal van volk, fchare, troep.

caminar in frotta. Met benden of hoopen, met menigte, troeps-gewyze gaan.

FROTTOLA, frottolo. Ongerymde gedigten of vaeren, fchimp- of steekdigten, straatliedjes; ook bruiloftliedjes, oneerbare, onkuifche liedjes.

Frottolare. Dusdanige liedjes zingen.

Frottolante. Die dusdanige vuile, onkuifche straatliedjes maakt of zingt.

FRUGALE. Zuinig, sober, matig, spaarzaam.

Frugalità. Zuinigheid, fpaarzaamheid, matigheid in eeten en drinken.

FRUGARE. Aandryven, aanprikkeljen; ook doorzoeken, naauwkeuriglijk, zorgvuldiglijk zoeken, enz.

frugare i buoi. De offen dryven, aanprikkeljen.

Frugabio. Een prikkel, stekel om aan te dryven.

Frugone. Een aandryver, aanprikkelaar; een stoot met de prikkel, of stekel.

FRUIRE. Genieten, tot zyn wille, begeerte of dienft hebben.

Fruirivo. Dat men genieten kan, dienftig om te genieten.

Fruizione. Volle genietinge.

FRULLARE. Ruiffchen, fuizen, snorren, snarren, enz.

FRULLO. 't Suizen, ruiffchen, snorren van een slinger; ook een wervel.

FRULLO. Een buidelzak.

Fruillone. Een buidel, buidelzak.

FRUSTA. Een zweep, geffel, of roede.

Fruflare. Met den zweep of roede ftaan, geffelen.

Fruflato. Met de zweep of roede geflagen, gegeffeld; ook een zeker getal zweepflagen.

Fruflatore. Een geffelaar, kafftyder, ftraffer.

FRUSTO. Een ftuk, brok.

Fruflare. Gebruiken, verflyten, afdragen.

frufiar le scarpe, panni &c. De fchoenen, kleederen gebruiken, verflyten, afdragen.

Fruflato, frufia. Gebruikt, verflyten, afgedragen.

FRUTTO, frutti, frutta. Vrucht, fruit, ooft.

far frutto. Vrucht dragen, vrucht voortbrengen.

un frutto maturo &c. Een rype, tydige vrucht.

il frutto dell' albero. De vrucht des booms.

raccor' (coglier) i frutti. De vruchten, het fruit, 't ooft opzamelen, oplezen.

mangiar frutta. Fruit of ooft eeten, nuttigen.

i frutti. De vruchten.

dar le frutta. 't Fruit, 't ooft opdragen, opdiffen.

Frutto, frutti. Vruchten, dat is, inkomsten, renten; baten, voordeelen, die men van de lauderyen, enz. trekt.

goder i frutti, viver de i frutti della poffeffione. De ten-

ten of inkomsten van zyn landgoed trekken, genieten, van zyn renten leven.
gustar' i frutti dell' amore. De zoete vrugten der liefde genieten.
goder' i frutti d'un capitale. De renten, inkomsten van een kapitaal trekken, hebben te genieten.
Frutto. Vrugt, dat is, voordeel, winst, baat, nut, gemak.
senza frutto, con poco frutto. Zonder vrugt, met weinig vrugt of voordeel.
far frutto. Winst, gewin, baat of voordeel doen, winnen.
le mie ammonizioni fecero poco frutto. Myne vermaningen hebben weinig geholpen, zyn vrugteloos geweest, hebben weinig vrugt of voordeel bygebragt.
cauar (cavar) sentir, frutto (il frutto) di qualche cosa. Het nut of voordeel uit iets trekken.
esso il frutto del pazzo amore. Zie dit is de vrugt van de dwaze liefde.
Fruttaiuolo a. Een fruitverkooper, fruitverkoopster.
Fruttaria, fruttoria. Een zolder of plaats om herfstvrugten in te luiten, te bewaren.
Fruttiera. Vrugt of fruitschaal.
Fruttifero. Vrugtbaar, vol vrugten, weldragende.
alberi fruttiferi. Vrugtdragende boomen.
Fruttuoso. Vrugtbaar, voordeelig, nut, dienstig.
Fruttuosamente. Nuttelijk, voordeliglijk, met voordeel.
spender il tempo &c. fruttuosamente. Den tyd nuttelijk doorbrengen, verslyten, besteden.
Fruttare, frutteggiare. Vrugt dragen, voortbrengen, nut of voordeel brengen.
la terra non fruttò quell' anno. Het land heeft in het zelve jaar geen vrugt gedragcu, is onvrugtbaar geweest, enz.
lemia possessioni mi fruttano 12000 scudi all' anno. Myne landgoederen brengen my jaarlijks twaalf duizend kroonen op.
Fruttante, fruttévole. Vrugtdragende, vrugtbaar, nut, voordeelig, dienstig.
Fruttificava. Vrugt dragen, voortbrengen.
FU. Gewezen, overleden, geltorven.
il fu Vice Rè di Napoli &c. De geweze Onderkoning (of Vice-Roy) van Napels.
FUCINA. Een smisse of smidswinkel; ook een smelthutte.
FUCILE, Focile. Een vuurslag, vuurstaak, ook een snaphaan.
FUCO. Blanketfel, opsmukkinge. *Met.* Bedrog, bedriegerij, valsheid, arglistigheid.
senza fuco. Zonder geveinsdheid, bedrog, arg of list, opregtelijk.
Fucare. Verwen, blanketten, opsmukken, vervalschen.
Fucato. Geblanket, opgesmukt, geverwd, geveinsd, gemaakt.
bellezza &c. fucata. Valsche, gemaakte schoonheid.
FUGA. De vlugt nemen, vlugten, wyken, deinsen.
darfo alla fuga. V. Sopra.
fuga precipitosa, vergognosa. Een radde, snelle, schielijke, schandelijke, eerlooze vlugt.
Fugace. Vluchtig, vergankelijk, ydel, kort, voorbygaande, verdwyende.

bellezza &c. fugace. Vergankelijke, ydele schoonheid. *V. Fuggitivo.*
Fugare. Op de vlugt dryven, in de vlugt jagen, doen vlugten, verjagen, verdryven, doen vlieden.
fugar' il sonno, il tempo &c. Den slaap, den tyd korten, verdryven.
FUGACCIA, fugaccia. Een ronde platte koek.
FUGGIRE, Fuggire, Fuggirsere. Vlughten, vlieden, deinsen, wyken, de vlugt nemen, loopen, wegloopen, ontkomen.
fuggir' vilmente (vituperosamente.) Schandelijk vlughten, gaan loopen, de vlugt nemen.
deliberò di fuggire. Hy was van voornemen de vlugt te nemen, te gaan loopen, te vlieden.
fuggir da' nemici. Tot de vyanden overgaan, overloopen.
prese (cominciò) sì mise a fuggire. Hy begon te vlieden, hy nam de vlugt, hy gong door.
le fuggi l'animo. Haar vergong, ontviel de moed, dat is, zy bezwykte.
mi fuggi il sangue e la forza. Het bloed en de kragten begaven my, verminderden.
un fuggi-fatice. Een luy, traag, loom mensch, die den arbeid schuwte, vlied, vermyd.
Fuggire. Schuwen, myden, vlieden, ontvlieden.
fuggir' il peccato &c. De zonden schuwen, vlieden, myden.
fuggir' il pericolo, lo scorno, la fatica. Het gevaar, den schimp en spot, de moeite en arbeid vlieden, schuwen, myden.
fuggir uno. Iemand schuwen, myden.
perche mi fuggi? Waarom schuwte gy my? waarom vliedte gy voor my?
la vera gloria fugge da chi la cerca, ed a chi la fugge corre dietro. De ware lof en eer vlied den geen die zy zoekt, en volgt den geen die zy ontgaat, veragt.
Fuggire. Vlughten, vlieden.
ogni uno fuggiva i più preziosi mobili nelle città forti. Een yder vlughte met de beste middelen naar devalste steden.
Fuggito. Vergaan, verdwenen.
una bellezza &c. fuggita. Ecu vergane, verwelkte, schoonheid.
Fuggitivo. Vluchtig, vlughtende, balling.
fuggitivi diletta, (piacere.) Vergankelijke, korte, voorbygaande, ydele lusten.
Fuggitore, fuggitivo. Een vlugter, een bloed, luf, luf hartig, kleinmoedig mensch.
FUINA. Een foret, of fret. Zeker beestje dat men in konyne holen zet, om die daar uit te jagen.
FULCIRE, Fulcimento. V. Fulcure.
FULGORE &c. V. Folgore &c.
FULIGINE, Fuligine. Roet (van een schoorsteen, enz.)
FULIBELLO. Een zyde kluwe van een zyd worm.
FULMINE. Blixem, donderslag.
Fulminare. Blixemen, blixem uitwerpen; ook door den blixem raken, treffen.
fulminar le mura, li baluardi, i ripari (col cannone.) Op de muuren en wallen met het geschut blixemen, dat is, beschieten.

fulmi-

fulminer' una scomunica, una sentenza di morte contro alcuno. Het oordeel of vonnis van de geestelijke bantgens iemand uitblijzen, uitdonderen, dat is, vellen, stryken.

Fulminare (contro alcuno.) (Tegen iemand) woeden, razen, op iemand zeer vergramd of verstoord zyn.

Fulminante. Blixemende, blixem uitwerpende.

Fulminato. Van den blixem geslagen, getroffen.

FUM O. Rook; ook damp; ook de reuk. *Met.* Eer zugt, staartzugt, hoovaardy.

alzoss (levoss) un gran fumo. Daar ontstond een groote rook.

fumo grosso, spesso. Een dikke rook, smook.

prender il tabacco in fumo. Tabak rooken, smooken.

il fumo della candela spenta. De rook, stank of reuk van een uitgebluste kaars.

offogar nel (di) fumo. In de rook vergaan, verstikken, vermooren van de rook.

questo vino &c. ha fumo. Deze wyn is te dampig, vliegt na 't hoofd.

quei semi che montano dallo stomaco, al cervello. De dampen die uit de maag in de hersenen opstygten, opvliegen.

sentir il (di) fumo. Naar rook stinken, rieken.

far fumo. Rooken, rook maken.

haber fumo di qualche cosa. Den reuk of geur van iets hebben.

andar &c. in fumo. In rook opgaan, verdwynen.

Met. Toc niet worden, vergaan.

ogni nostra risoluzione è andata (s'è convertita, tornata) in fumo. Ons gantsch voornemen is in rook verdwenen, verydeld.

passerli di fumo, e lasciar, l'arrosto a gli altri. Met de reuk verzadigd, of vergenoegd zyn, en 't gebrad aan andere overlaten, dat is, maar ydele eer en glorie zoeken, en aan andere de winst en voordeel geven.

il fumo della vittoria. De rook, dat is, de hoogmoed, hoovaardy, opgeblazentheid wegens de behaalde overwinning.

render fumo per vento. Rook voor wind geven, verkoopen, dat is, gelijk met gelijk betalen.

Pumadio, fumaiolo. Een schoorsteen of schoouw, een rookplaats om iets te rooken; ook een rookende kole, die niet uitgebrand is.

Fumare, fumicare. Rooken, dampen, rook of damp uitwerpen, smooken, glimmen.

la cucina fuma. De keuken rookt, dat is, 't rookt in de keuken.

i camini fumano d'ogni intorno. De schoorsteenen rooken rondom.

fumar tabacco. Tabak rooken, smooken.

fumar carne, arenghe &c. Vleesch, haring, enz. rooken, in de rook ophangen, droogen.

Fumante, fumicante. Rookende, rook uitwerpende; ook een schoorsteen.

tutto caloroso e fumante. Gantsch heet, rookende.

vifono cento fumane. Daar zyn honderd schoorsteenen of haardsteden, dat is, zoo veel huishoudingen, zoo veel huizen, of wooningen.

Fumato. Gerookt, in de rook opgehangen, gedroogd.

carne fumata. Gerookt vleesch.

arenghe fumate. Gerookte haringen.

fumato, fumati. Gerookt vleesch en mondkoft.

Fumetto. Een kleine rook, damp; een rookje, dampje.

Fumoso. Rookende, rook makende, uitwerpende, vol rook.

spirito fumoso. Een dampige, dat is, troetse, hoovaardige, opgeblaze geest.

Fumosità. Damp, vogtigheid.

FUNDACO. V. Fondaco.

FUNDO, Fundare &c. V. Fondo, Fondare.

FUNE. Een koord, touw of seel. *V. Corda.*

i due capi della fune. Beide de enden van het touw.

Funicello, funicella, funicolo. Een koordje, touwtje, seeltje.

FUNEBRE. Van een uitvaart, lykstatie of begraffenis, daar toe behoorende.

pompe funebri. Een lykstatie, begraffenis.

Funerale. V. Sopra.

FUNERALE, funerali. Een uitvaart, lykdienst, begraffenis,

pompe funerali. Lykstatie, begraffenis.

uffici funerali. Uitvaart, lykdienst, zielmisse.

far' i funerali ad uno. Iemands uitvaart, lykdienst, zielmisse bywoonen, houden.

accompagnar' i funerali. Iemands uitvaart of begraffenis verzellen, bywoonen, met iemands lyk ter begraffenis gaan.

FUNISTO. Bedroeft, droevig, treurig, ongelukkig, jammerlijk, ellendig.

funesto accidente, caso &c. Een ongelukkig, droevig geval.

funesto contingenze. V. Sopra. Bedroefde, ellendige, jammerlijke overvallen.

Funestamente. Ellendiglijk, deerlijk, ongelukkiglijk, jammerlijk.

FUNGO &c. V. Fongo &c.

FUNZIONE, funzioni. Een bedieninge, waarneminge, betragttinge, bekleedinge van een ampt, enz.

assistere alle funzioni. Kerkelijke en andere plegtigheden vieren, bywoonen, houden.

questa è la propria funzione de gli Ambasciatori. Dat is het ampt of bedieninge van een Afgezant.

FUOCO &c. Foco &c.

FUORI, Fuora, di fuori. Van buiten, buiten, uit, uitwaarts, uiterlijk, uitwendiglijk.

fuora, fuora. Naar buiten, naar buiten.

uscir, trar, cacciar &c. fuori (fuora.) Uit of nabuiten gaan, vertrekken, uitjagen, enz.

fuori non esprimeva il cordoglio interno. Hy gaf zyn inwendige smart uiterlijk niet te kennen, hy liet zyn innerlijk hartseer niet merken.

colla testa, lingua fuori (in fuori) Uit met het hoofd, met de tong.

di fuori vivo, per di fuori. Uitwendiglijk, uitwaarts, buitenwaarts, uiterlijk, van buiten.

dar fuori un delinquente. Een misdadiger overgeven, overleveren.

di fuori, e di dentro. Uit- en inwendig, van buiten en binnen, uit- en binnenwaarts.

far,

star, *aspettar di fuori*. Buiten staan wagten.
gli atti di fuori mostrano quelli di dentro. De uitwendige zeden geven de inwendige te kennen.
il di fuori. 't'Uitwendige, 't'uiterlijke.
in fuori, fuorche. Uitgenomen, uitgezonderd, buiten, behalven.
da Dio in fuori (fuorche Iddio &c.) God uitgenomen, buiten, behalven God. *V. Poi, in poi*.
fuori di questa, habbiamo ben' altre ragioni. Buiten, behalven deze hebben wy nog andere redenen of oorzaken.
Fuori, fuora. Buiten, buitenwaarts; ook uitgezonderd, uitgenomen, behalven.
fuor del sentiero &c. Van of uit de weg.
fuori della porta, della città &c. di casa. Buiten de poort, de stad, 't huis.
fuor di mano. Uit of verre van de hand, verre gelegen, afgelegen.
esser fuori d'intrighi, di pericoli, di errore. Uit de belemmeringe, buiten gevaar, uit de dwalinge zyn.
parlar &c. fuori di proposito. Van de voorgaande materie afdwalen, scheiden, enz.
fuori di ragione, fuor' di usanza, fuor' d'ordine. Buiten, dat is, tegens alle redenen en billijkheid, buiten orde, gewoonte.
fuor di modo, fuor di misura. Buiten of boven maten, buiten de schreef, buiten de maat.
fuor di tempo. Buitens tyd, te ontyde, te ongelegener tyde, ontydiglijk.
fuor d'ogni credenza. Ongelooffelijk, boven alle geloof of vermoeden.
fuor d'ogni speranza. Buiten of tegen hope.
fuori di Dio, fuori solamente Iddio. Buiten, behalven God alleen; God alleen uitgenomen, uitgezonderd.
esser fuori di se. Uit of buiten zyn zelve, uitzinnig, dwaas of gek zyn.
fuori di senno, forsennato. Uitzinnig, dol, dwaas of gek zyn.
Fuoruscito, foruscito. Een vlugtige, vlugtende, balling.
F U R A R E. Stelen, rooven, steelsgewyze ontnemen, onttelen, ontdragen.
furar qualche cosa ad uno. Iemand iets onttelen, ontnemen.
furarsi segretamente da qualche luogo. Heimelijk uit een plaats wegsluipen, ontsluipen.
Furacciare. Heimelijk ontsnappen, ontkomen; ook stelen, afsnemen.
Furace. Diefagtig, dieffsch, genegen, trek hebbende tot stelen.
Furato. Gestolen, geroofd, diefagtig weggenomen, ontdragen.
Furatore. Een steler, een roover, een dief.
Furaria, furerie. Dievery, dieffstal.
Furetto, furoncello. Een kleine of jonge dief, een diefje; ook een foret of fret.
Furettare. Heimelijk stelen, ontdragen.
Furettone, furettone, furon, furone. Steelsgewys, diefagtiglijk; ook heimelijk, ter sluik of in 't verbor-

[gen.
Furto. Dieffstal, dievery; ook 't geroofde, 't gestole goed.

far furto. Een dieffstal begaan, bedryven.
coglier uno col furto in mano. Iemand met het gestole goed in de hand. *Met.* Op heeter daad betrappen.
Furtivo. Gestolen, geroofd, diefagtig weggenomen; ook heimelijk, geheim, verborgen.
cofe furtive. Geroofd, gestolen goed.
furtivi amori, diletti, baci &c. Heimelijke, geheime, verborge liefde, lusten, zoenen, enz.
parole furtive &c. Heimelijke, geheime, verborge, gestole woorden.
Furtivamente. Diefagtiglijk, steelswys, heimelijk, in 't verborgen.
F U R B O. Een boef, schurk, bedrieger, deugniet, schalk, looze, doortrapte sielt.
fese furbo. Gy zyt een looze, doortrapte guit.
Furbetto, furbaccio, furbaccione, furbacchiotto. Een kleine schelm, een looze, doortrapte guit, gultje, boefje.
Furbaria, furberia, furberie &c. Schalkheid, boevery, lichtmissery, schelmstukken, enz.
Furbeggiare, furbacciare. Schelmstukken begaan, bedryven, liegen en bedriegen.
Furbesco. Doortrap, schalk, listig, loos; ook schelmagtig.
Furbescamente. Schelmagtiger wyze, doortraptelijk, schalkelijk, listiglijk.
FURFANTE, Fursanteria &c. V. Forsante &c.
FURIA. Woede, razerny, geraas, getier. *Met.* Hevige gramschap; ook vervoeringe, groote hevigheid. *V. Furore.*
far' una cosa &c. in furia, a furia. Iets in dolheid, razerny; ook toorniger wyze, al te hevig en haastig doen.
menar furia. Woeden, razen, dol, uit, of ontzinnig, buiten zyn zelve, of zyn verstand zyn, vervoerd zyn.
furia Francese. Een Fransche drift, (furie) razerny.
montar (entrar) in furia (sulle furie.) Ontrust, vergramd, verstoord worden, grimmig, gram, toornig, razende dol worden.
non tanta furia. Niet zoo hevig, zoo haastig.
una furia infernale. Een helliche godinne of godin der razerny; ook een dol, uitzinnig mensch door woede vervoerd.
effagitato, tormentato dalle furie infernali. Van de helliche godinnen of eerder van zyn eige gewisse gequeld, geplaagd worden.
Furietta. Een kleine toorn of gramschap.
Furibondo. Woedende, razende, dol, door woede vervoerd.
Furioso. Woedende, razende, dol of uitzinnig. *Met.* Grimmig, gram, toornig, vergramd, verstoord; ook heftig, haastig.
diventar furioso. Razende dol, uit- of ontzinnig worden.
un buomo furioso. Een razend, dol, uitzinnig. *Met.* Een grimmig, gram, toornig, haastig mensch.
un' assalto. Een sterke, hevige storm, aanval.
un dolor &c. furioso. Een dulle, en uitzinnig makende pyn.

prezzi, *sonne &c. furioso*. Sterke, ongemeene, groote pryzen, geldsommen.
in fiume &c. furioso. Een woedende, dat is, een sterkstroomende rivier.
Furiosamente. Uit- of ontzinniglijk, op een razende, woedende wyze; ook haastig, grimmig, toornig, gramsteurig; ook geweldiglijk, bovenmaten, uitermaten, zeer.
assai, *andar adosso &c. furiosamente*. Sterk, verwoedelijk aanvallen, bespringen.
amer una &c. furiosamente. Een en geweldiglijk, bovenmaten, zeer beminnen.
Furire &c. V. Insuriare.
Furire. Het woeden, razen, tieren; groote hevigheid, gramschap.
furioso giovanili. De woede, ongebondenheid, moedwil, moedwilligheid van de jeugd.
passar i primi furori. Uitwoeden, uitrazen, zyn eerste woede den vryen toom geven, en daar mede ophouden.
FURTO, **Furtivo**. *V. Furare*.
FURUNCOLO, **Furuncolo**. Een blaas of heet gewel in vleeschagtige deelen van 't lichaam: een puist of puistje.
FUSCELLO. Een krul, splinter, spaan.
tu vedi il fuscello nell'occhio del tuo fratello senza veder la nave nel suo. Gy ziet de splinter in uw broeders oog, maar den balk in uw oog ziet gy niet.
Fusellino. Een kleine spaan, een spaantje, splintertje. *V. Sopra*.
FUSO, **fusa**. Een spille van een spinnewiel.
Fuso. De stok, stam.
Fusio, **Fusaruolo**. Een spildraayer; ook spilvormig, gelijk als een spil.
gambe fusaruolo (affusolare, trasfusolare). Spilvormige, dat is, zeer dunne, magere beenen, spillebeen.
Fusolo. De scheen, het scheenbeen.
FUSTA. Een suaauw of ligt zee-vaartuig.
fusta della ruota. De tuit, velge, nave van een rad.
FUSTAGNO. Faetaan of fultein, bombazyn.
Fustagnetto. Fyn, dun fustein, bombazyn.
Fustagnajo. Een fustein of bombazynwever.
FUSTERIA. Overgroote spaarzaamheid, kargigheid.
FUSTO. De stam, steel of stronk van een gewas; ook een schaft, lade; ook een stok, een knuppel.
il fusto del giglio. De steel van de lely.
fusto del cannone, archibugio. De schaft, of lade van het geschut, musket, enz.
fusto della colonna. De stam of tronk van de pilaar.
fusto della scala almanca. De boom van de wendel [trap].
FUTURO. Dat zyn zal, toekomstende, aanstaande.
la futura settimana. De aanstaande, toekomstende week.

G.

GABBANO. Een ryrok, wyde rok, ook een regemantel, reismantel.
Gabbarella. Een kleine rok.
GABBARE. Iemaud bedriegen, opligten, verschalken, verkloeken, tekort doen.
gabbacristo, gabbasanti. Een veiuizer, geveinsde, schynheilige.
Gabbavillani, **Gabbafursanti**, **Gabbe**, **Gabbatelle**. Een zekere soort van peeren, die uitwendig schoon, maar inwendig ondeugend zyn; ook peeren die zeer laat ryp of tydig worden; ook nooten die inwendig doof zyn.
Gabbato. Bedrogen, opgeligt, verschalkt, verkloekt, enz.
Gabbatore. Een bedrieger, een schalk, enz.
Gabbamento. Bedrog, bedriegerij.
GABBIA. Een kooy of keyve; ook een muilband, een halster, een muilkorf; ook een kuil, hol, gevangenisse.
gabbia da uccelli. Een vogelkooy, vogelhuisje.
gabbia da galline, pollami &c. Een hoenderkorf, hoenderkooy.
gabbia da asini, cavalli, &c. Een muilkorf, muilband van ezelen, paarden, enz.
chiuder' uno in qualche gabbia. Iemand in een kooy, dat is, in een hondchok, kerker, of gevangenisse opluizen.
Gabbiaata. Een kooy, keyve, of korf vol.
una gabbiaata di uccelli, piccioni, galline, pollastri &c. Een kooy, huisje of hok vol vogels, duiven, hoenders, enz.
Gabbietta, **Gabbuola**, **Gabbolina**. Een kleine kooy, keyve, huisje.
Gabbione. Een groote kooy, keyve, hok, enz.
Gabbione, **gabbioni**. Schanskorven.
trinciera &c. di Gabbioni. Loopgraven van schanskorven gemaakt.
Gabbionare. Met schanskorven bezetten, versterken.
Gabbionata, **gabbionata**. Een schans, bolwerk, loopgrave van schanskorven.
GABBO. Gekfscheerdery.
prender una cosa a gabbo. Iets voor gekfscheerdery opnemen.
GABELLA. Tol, accys, lastgeld, ongeld.
gabella del vino &c. Tol, accys van de wyn.
pagar la gabella, riscuoter &c. la gabella. Den tol betalen, invorderen, inzamelen.
pagar la gabella di qualche insolenza. Den tol, (wy zeggen) de zegen wegens eenig bedreve moedwil betalen, betalen.
Gabelliere, **Gabelliere**. Een Tollenaar; ook een Rentmeester, outfanger van tollens of ongelden.
GAGLIARDO. Sterk, kragtig, magtig, fors, geweldig; ook moedig, dapper, kloek, manhaftig, kloekmoedig, heldhaftig, enz.
un'buomo gagliardo. Een sterk, kloek kerel.
un cervel gagliardo. Een sterk hoofd, dat is, dat iets lijden of verdragen kan.

vin gagliardo. Een sterke, kragtige wyn.
far del gagliardo. Zig sterk, manhaftig, kloekmoedig houden, gedragen, enz.
gagliardo assisenze. Sterke, magrige hulp of bystand van volk.
gagliardi tentativi. Sterke, kragtige aauzoekingen, verzoekingen.
spese gagliarde. Sterke, groote uitgiften.
alla gagliarda. V. *Gagliardamente.*
Gagliardamente, alla gagliarda. Kragtiglijk, moediglijk, dapperlijk, kloekmoediglijk, heldhaftiglijk, kloekelijk, ook veel.
spender' bever' &c. gagliardamente, (alla gagliarda.) Zeer veel geld uitgeven, groote kosten maken; ook sterk zuipen.
Gagliardezza, Gagliardia, Gagliardaggine. Kragt, sterkte; ook kloekmoedigheid, dapperheid, enz.
G A G L I O. V. *Caglio.*
Nota. Dat niet gevonden word in *Ga, Ge, Gi, Go, Gr, Gs, &c.* zoekt dat in *Ca, Ce, Ci, Co, Cr, Cu, &c.* om dat het somtyds op beiderley wyze gefchreven word, als by voorbeeld *Gofante* en *Cofante*, *Galauro* en *Calaurone*, *Gastigare* en *Castigare.*
G A G L I O F F O. Een botterik, grovaart, plompaart, botte vlegel, rabaut, bedelaar, deugniet; ook bot, grof, plomp, onbeschoft. V. *Baromo, Furfante.*
Gaglioffacio, Gaglioffone. V. *Gaglioffo.*
Gaglioffamente. Bottelijk, grovelijk, plompelijk, enz.
Gagliofferia, Gaglioffaggine. Botheid, grofheid, plompheid, onbeschoftheid.
Gaglioffare, Gaglioffeggiare. Guiterye, schelmerye, ligtmifferye begaan, bedryven, sterk bedelen.
G A G L I U O L O. Peul of fchelle van erweten, boonen, enz.
G A G N O L A R F. *Gagnolira, Sgagnolire.* Huilen gelijk de honden; ook janken, keffen als de Vossen.
G A L A, *gale.* Staatf- en vreugde-kleederen; ook hoofdsche zwier, maniere.
vestir di gala, comparir con gala. Opeen algemeen vreugdefeest de staatf-kleederen aandoen.
Galante. Fraay, hupsch, mooy, aardig, cierlijk, gefchikt, beleefd, (galant) ten Hove, enz. Ook lustig en vermakelijk om te zien.
modi cose, materie &c. galanti. Fraaye, hupsche, aardige, cierlijke hof-manieren, zaken, enz.
un vestito galante. Een schoon, net, cierlijk kleed.
un concetto, complimente &c. galante. Een fraaye, nette, cierlijke gedagte (concept of compliment.)
un galante principio &c. Een net, cierlijk begin.
poeste, opere galanti. Fraaye, cierlijke, beschaafde gedigten of werkeu.
un galant' uomo. Een braaf of wakker kerel.
vi parlo, giuro, prometto &c. da galant' uomo. Ik spreke, zwoere, belove, verzekere u als een eerlijk, braaf man.
Galante. Een minnaar, liefhebber, vryer, galant; *il mio galante.* Myn vryer, myn liefste, myn (galant.)
il galante colla vaga. De vryer met zyn vryster, de galant met zyn liefste, schoonste.
Galanteggiare. De vryer spelen, vryen.

Galantemente. Nettelijk, fraayelijk, aardiglijk, sierlijk; Ook op een hupsche, aardige, sierlijke wyze of maniere. V. *Sopra.*
Galantino, Galantetto. Fyn, net, fraay, hupsch, sierlijk.
Galanteria, galanterie. Galanteryen, dat is, deffige, schoone kleederen en sieraden, voornamelijk van minnaars en hovelingen.
Galone, galoni. Zoomen, boorden of franjen aan kleederen.
G A L A S S I A. De melkweg de S. Jacobs-straat aanden Hemel.
G A L E A N G A. Galang: een zeker kruid.
G A L B A N O. Galbanum: een welriekend sap.
G A L E A, *Galera.* Een galey.
armar' (corredar', allestir') una galea. Een galey toorusten, van alles voorzien.
mandar' in galea. Iemand op de galey bannen.
andar in galea. Op de galey gebannen, verwezen zyn.
Galeazza, Galeone. Een galjoen, groot oorlogschip.
Galeotta. Een galiot, langagtig, snel zeeroovers schip.
Galootto. Een galiot-roeyer.
haver fede &c. da galeotto. Trouwe en belofte houdend, enz. alseen galiot roeyer.
G A L E T T A, *gallette.* De klors van zydwormen.
G A L L A, *galle.* Een galnoot, gal-appel; ook de knobbels of bulken aan paarde-schenkels.
andar' nuoter' a galla. Boven op zwemmen, dryven, gelijk een galnoot. *Met.* Zegepralen, de overhand hebben.
eser', star' a galla. V. *Sopra.*
venir, tornar a galla. Weder om hoog schieten, opryzen, weder boven op zwemmen, dryven.
Gallare, Galleggiare. V. *Sopra.*
la carne galla (galleggia) nella pignata. Het vleesch zwemt, dryft boven in de ketel.
Galloso, gambogalloso. Paarde-schenkel, vol knobbels en bulken.
Galluzzola, Gallozza, Galstazza. Allerhande gezwel len, bulen of bulken. V. *Sopra.*
G A L L E R I A. Een portaal, galery of wandelgang.
G A L L I C O (morbo gallico.) De Fransche pokken: zekere ziekte.
G A L L I N A. V. *Abbasso.*
G A L L P. Een haan.
al cantar del gallo. Als de haan kraayt, op het hane gekraay.
gallo d' India. Een Indiaanfche, kalkoensche haan.
sa come il gallo; canta bene, ma ruspa male. Hy doet gelijk de haan, hy kraayt wel, maar krabt qualijk, dat is, hy predikt wel, maar leeft qualijk.
in quella casa epoca pace dove la gallina canta ed il gallo tace. Daar is weinig rust en vrede, waar de hennede (de vrouw) kraayt, en de haan (de man) zwygt.
Gallare. Treden, vohelen, als den haan tredt of de hennede vohelt.
Galletto. Een kleine, jonge haan, een haantje; ook een kraan daar iets uit loopt, als water, koffie, bier, enz.
Gallina. Een hoen of hen.
gallina chioccia. Een hen, klokken.

di gallina si fa, la volpe lo mangia. Die zig tot een hennē maakt, word van de vos gegeten.

Gallinai, Gallinaro, Gallinaria. Een hoenderhuis, of korf.

Gallina-a. Een hoenderkoopt, of verkooper, een hoendervrouw.

Gallinella. Een jonge, kleine hennē, een heuuetje.

Gallinella. De klokhenne, de zeven-sterren aan den hemel, enz.

Gallina. 't Op springen of schudden van vreugde, gelijk de heuue, een ongemeene, overtollige vreugde.

Galliano, Gallato. Wakker, frisch, gaauw, vlug, rad, vaardig.

di troppo gallata. Zy is al te gaauw, frisch; ook al te stout, vermetel.

Galluciar, Galluzzare, Ingalluciarfi, Ringalluciarfi, (di maraviglia &c.) Zig van vreugde schudden, gelijk de hanen.

GALLOCCIA, Galloccie, Gallozze. Klumpen, klompen; ook stelken.

star sula gallozze. Met. Brassen, zwelgen, stempen, vreten, zuipen. V. *Sguazzare.*

GALLON &c. V. Gala.

GALOPPO. Den tred, draf van een paard.

andar di galoppo. Draven, den draf gaan (galopperen.)

dar' il galoppo al cavallo. 't Paard op een draf of gallop laten gaan.

gli vi corse più che di galoppo. Hy is zeer rad of vlug heen gegaan, gelooopen.

Galoppare. Den draf ryden, (galopperen.)

GALUPPO. Een smodder-kok, keukeujonge in den oorlog.

GAMA, Gamma. De (scala) zingladder in de zangkunst.

cantar la gama ad uno. Iemand de scala voorzingen, dat is, iemand lasteren, schenden, over den hekel halen, iets verwyten.

GAMBA, Gambe. De scheen, de schinkel.

romper, (romperfi) una gamba. Een been breken, in stukken breken.

infino a mezza gamba. Tot aan het midden van het been, tot aan de schinkel.

viola da gamba. Een Tenor-viool.

cento-gambe. Een schieter of mortte.

stender le gambe. De beenen uittrekken, nitrekken.

dolerfi (lamentarfi) di gamba sana. Zig over een gezond been beklagen, dat is, over iets goeds; (wy zeggen) iemand leed zyn dat de bruid te mooy is.

metterfi la via tra le gambe. De weg onder de beenen of voeten nemen, dat is, voortgaan.

andar' a gambe alte (a gambe levate.) Met hoog opgeheve voeten gaan, dat is, vlugten, loopen, de vlugt nemen.

far gambe ad uno. Iemand beenen of voeten maken, dat is, weggagen, verdryven.

le gambe gli stanno molto bene in sulla persona. De beenen staan hem zeer wel aan 't lyf, hy staat regtop zyn voeten.

le cose non vanno di buone gambe. De zaken gaan op geen goede voet. V. *Piede.*

guardar la gamba. Het been, de schinkel in agt nemen.

Met. Zig wagten, op zyn hoede zyn.

guarda la gamba. Zyt voorzigtig, wagt u, zyt op uw hoede.

Gambata. Onderstellinge, onderzettinge, schop of stoot van een been of voet.

dar la gambata. Iemand een been of voet zetten, doen struikelen, ter aarde vallen.

Gambetta, Gambettina. Aardig, net; ook gemaakt beentje, voetje.

dar il gambetto ad uno. Iemand een been of voet zetten, doen vallen, struikelen.

sdar' à gambetto. Zitten, en een been over de knie leggen.

Gambettare, Gambeggiare. Allerhande sprongen maken, met de beenen in het springen of dansen trillen, enz.

Gamberuolo, Gambiera, gambiere, gambali. Een beenharnas.

Gambo. Een groote, dikke steel, stromk; ook een ham.

dar gambone. Een schelm-voet zetten; ook de kinderen in plaats van te berispen, loven, pryzen, in haar boosheid styven, sterken.

Gambuto. Een steel of stromk hebbende.

GAMBARO, Gambéro. Een zee-krabbe; ook een kreeft.

Gambaretto. Een garnaal of garnaat.

GAMMURRA, Gammurino. Een zekere soort van vrouwe rokken.

GANASCIA, Ganassa. De kinnebak, het kake-been, kake van een dier, mensch; enz.

Ganascione. Een vuist of kinnebakslag.

GANFO &c. V. Granchio, Gramfo.

GANGHEGGHIARE. (Word van de hengsten gezegt, wanneer zy de merrien aanruiken.)

GANGHERO, gangheri. 't Hangsel van een deur, de harren; ook kniegespen, kniebanden.

star ne' gangheri. Binnen de harren of voegen blyven, het middelpunt houden, zig intoomen, niet te buiten gaan, enz.

uscir de gangheri. Uit de harren of banden komen. *Met.* Gram, grimmig, haastig, toornig, verstoord worden.

esser fuor de gangheri. Uit de harren of banden gaken, dat is, toornig, ontruff, ontfeld, verstoord worden.

dar gangheri (un ganghero.) Heimelijk ontsnappen, ontgaan, ontvlugten.

Gangberare. In de harren hangen, vast maken.

GANGOLA. Een gezwel in de keel, amandelgezwel.

Gangoloso. Vol gezwellen of klieren.

GANGRENA. De kanker, het vuur.

GARA. Weddinge, spel, twist, yver, strydspeel. *a gara.* In de wedde.

far' a gara con uno. Met iemand iets in de wedde doen, willen overtreffen, te boven gaan.

le cicale fanno a gara. De krekelsoepen of schreyen in de wedde.

Gareggiare, Garire, Garrire (con uno.) In de wedde doen, iemand ergens in overtreffen, te boven gaan.

Gareggiatore. Een yveraar, die alle wil overtreffen en te boven gaan. M m m 2 Ga-

- Garofa. V. Sopra.* Ook een hardnekkig, halftarrig, styfkoppig mensch.
- G A R A N Z I A**, *Guaranzia*. Borge, verzekeringe, zekerheid.
- G A R B I N O**. Zuidweste wind.
- G A R B O**. Scherp, zuur, wrang, bytende op de tong. *vino &c. garbo*. Een zuure, wreede wyn.
- Garbetta**, *Garbotto*. Wat of eenigzins scherp, zuur, wreede.
- G A R B O**. De smaak; ook behendigheit, aardigheit, geschiktheid; fijne, aardige, hupsche maniere. *con belgarbo*. Op een aardige, hupsche, fijne maniere. *haver garbo*. Hupfch, fijn, net, geschikt zyn, fijn, netjes voor den dag komen. *questa cosa non ha garbo*. Dat heeft geen luister of aanzien, dat komt niet wel voor den dag, enz.
- Garbezza**. Scherpheit, zuurheit, wreedheit, wrangheit, enz.
- Garbare**. Scherp, zuur, wreede, wrang zyn; ook wel smaken, lekker of smakelijk zyn. *questo vino non mi garba*. Deze wyn smaakt my niet. *dopo haver mangiato cose dolci, non garba il vino*. Op zoete spyzen smaakt geen wyn. *questa cosa non gli garba*. Dat ding staat hem niet wel aan, misstaat hem.
- Garbare**, *Garbeggare*, *Aggarbare*. Een luister of aanzien geven, opschikken, ophelderden, doen schynen.
- garbar'** (*garbeggiar'*) *un lavoro, un vaso &c.* Een werk volbrengen, voltooyen, volvoeren, voleindigen.
- Garbato**. Fyn, aardig, hupfch, geschikt, cierlijk, wakker.
- un'buomo garbato*. Een hupfch, wakker man.
- un garbato giovane*. Een wakkere, hupsche jongeling.
- abgarbato!** Ey hoe net! hoe cierlijk!
- Garbatamente**. Fraay, netjes, aardiglijk, cierlijk.
- Garbatezza**. Fraayheit, aardigheit, netheit, cierlijkheit.
- Garbatura**, *Garbeggiatura*. Volmaaktheit, deftigheit, schoonheit van een werk.
- G A R B U G L I O**, *garbugli*. Verwarringe, verwarde zaken, donkere of duistere rede, enz. *che garbugli sono questi?* Wat verwarde zaken zyn dat?
- metter garbugli*. Verwardé zaken, booze dingen aanregten, begaan, bedryven.
- Garbugliare**, *Ingarbugliare*, *Barbugliare*. Verwarren, ondermalkander doen.
- garbugliar' una cosa, le parole*. Iets verwarrén, ondermalkander mengen; verwardelijk praten, gelijk als droomende of dronke menschen doen. *non mela garbugliare ti dico*. Ik zeg u, verwar myne zaken niet.
- mi s'ingarbuglia il cervello*. Het hoofd draayt, loop my om; ook ik word dolen uitzinnig.
- G A R E S S**. De boeg boven aan de schouders van een paard.
- G A R E T T O**, *Garretto*. De kniefchyf.
- Garettiera**. Koufseband, beencieraad.
- G A R G A N T I G L I A**. Een halsband of keten.

- G A R G A R I S M O**. Gorgelwater, gorgeldrank.
- Gargarizzare**, *Gargarizzarsi*. Gorgelen, de mond wasschen, verfrischen, spoelen.
- G A R I G L I O**, *garigli, garigli*. De pit of kern van groene noten.
- G A R O F A N O**. Een kruidnagel-boom, een boom die genoffel-nagelen draagt; ook een kruidnagel, genoffel-nagel.
- Garofanare**, *Ingarofanare*. Met genoffel-nageltjes vercierén; ook in een sauce van kruidnageltjes innaken.
- G A R R I E (uno)**. Iemand uitschelden, uitkryten, uitroepen, met woorden berispen, bestraffen; ook klappen, snappen, zingen gelijk als de vogelen; ook babbelen, kallen, praten, snappen.
- Garrimento**. Uitscheldinge, uitkrytinge; ook gekal, gelnap, gepraat, gebabbél, geklap.
- Garrito**. Uitsgescholden, uitgekreten, enz. *esser garrito da uno*. Van iemand gelasterd, uitgescholden, uitgekreten worden.
- Garruto**. Snapagtig, praatagtig, snateragtig.
- Garrullia**. Gekal, gelnap, gepraat, gebabbél, enz.
- G A R Z A**, *Garzulia*. Een Exter. Zekervogel.
- G A R Z O N E**. Een jonge, jong borst; ook een knegt, dienstknegt, huisknegt.
- garzone di bottega, stalla &c.* Een winkelknegt, een stakknegt, koetlier.
- Garzoncello**, *Garzonetto*. Een jongeling, boef, jonge.
- Garzonastro. V. Sopra.**
- Garzoneggiare**. Voor jonge of knegt dienen.
- Garzonile (età)**. Jongen ouderdom, bloeiende jeugd.
- G A R Z U O L O**. Een zekere soort van hennip; ook de pit of kern; het hart of binnenste van de salaad.
- G A S T A L D O &c. V. Castaldo.**
- G A S T I G A R E &c. V. Castigare.**
- G A T T A**, *Gatto*. Een kat, of kater.
- Gatto Gatto**, *Gatton Gattone*. Heimelijk, steelsgewyze, sluipende.
- giuocar' alla gatta orba cieca (giuocar' alla gattorbola)*. De blinde muis. Met. Onder den dekmantel spelen.
- pigliar (prender) una gatta a pelare*. Een kat tot krabben opnemen, dat is, een gevaarlijke zake op den hals halen.
- far la gatta morta*. De doode kat spelen, dat is, veinzen, zig gelaten iets niet gade te slaan, in agt te nemen; ook veinzen.
- far la gatta di Masino*. Masijns kat nabootsen, die de oogen toesloot, om de muizen niet te zien.
- gatta ci covva*. Daar legt een kat, dat is, daar is iets quaads onder verborgen, daar schuilt iets quaads onder.
- comprar la gatta nel sacco*. De kat in de zak koopen, dat is, onbezien; ook onbedagtelijk, onvoorzigtelijk iets aangaan.
- gatta quantata non prende forci*. Een kat, die handschoenen aan heeft, vangt geen muizen, dat is, een reederling is onbequaam om groote daden uit te voeren.
- menar la gatta allardo*. De kat tot het spek voeren, dat is, een quadaardige aauleidinge of gelegentheid.

heid geven om quaad te doen, iemand misleiden, vervoeren.

de colpa ha la gatta, se la serve à matta. V. Colpa.
andar alla gatta per lardo. By de kat om spek gaan, dat is, van iemand iets begeeren, dat hy voor zig zells behouden wil.

ci penso come la gatta all' infalata. Ik denk daar aan gelijk als de kat aan de salaad, dat is, nooit.

Gattiera. Kattekruid, kattenstaart. Zeker kruid.

Gattivola. Een kattergat in een deur.

Gatticcio. Het rammelen van de katten, 't krullen.

andar in gatticcio. Rammelen, loops, ritzig zyn.

Gattigiare. V. Sopra. Des nagts op de straten loopen krollen gelijk als de katten.

Gattisco. Van een kater of kat.

Gatticiuolo, gattuccio, gattino, gattoncino. Een kleine, jonge kat, een katje.

igattucci hanno aperto gli occhi. De jonge katten hebben de oogen open, dat is, ik heb eens geleerd, ik heb eens leergeld gegeven.

Gatticiars, Gattilare. Jonge katten werpen; ook maanwen, lollen als de katten.

Gatto mammoone. Een wilde kat.

Gatto-zibetto. Een muskeljaat-kat.

Gattolare. Maauwen, lollen; ook klauteren gelijk als de katten.

Gattone. Een groote kat. *Met.* Een looze, doortrapte schelm.

Gattomare. Maauwen, lollen; ook klauteren, krabben gelijk als een kat.

GAVAGNA. Een zekere soort van manden of korven.

GAVARDINA. Een boere of harders kiel, gewaad.

GAVETTA (di corde.) Een bondeltje, bosje snoeren of koorden van een Viool.

GAVELLI, Gattigli. Tand en raderen.

GAVILLO. Een stuk houts of vaatje, dat aan het ankerstouw vast gemaakt zynde, boven op het water dryft, om te zien waar dat het legt.

GAVOCCIOLO. Een pestig, venynig, besmettelijk gezwel.

GAVOTTA. Een zekere dans, zoo genaamd.

GAZZA, Gazzuola. Een exter. *Met.* Een snapper, kallevaar, prater, kouter, babbelaar, klapper.

pela la gazza, ma si che non strilli. Pluk de exter, maar dat zy niet schreije; (wy zeggen) men zal de schapen, dat is, de onderzaten scheeren, maar niet ichenden of villen, dat zy oproerig worden.

Gazzo, caval gazzo. Een bont, gevlaakt, gesprenkeld paard; ook een paard hebbende graauwe of karte-oogen.

Gazzolare. Klappen als een Exter.

GAZZARRA, Gazzeria. Een vreugden schieten, een zegenvinge.

GAZZETTA. Een Venetiaansche munt.

GAZZETTA. Nieuwe tydinge, posttydinge, (Courant.)

legger la gazzetta, (le gazzette.) De nieuwe tydinge, post-tydingen lezen.

Gazzettante, Gazzettiere. Een courantschryver, verkoper van nieuwe tydingen.

GELAMINA, Calamina. Een zekere bergstoffelijke steen.

GELIO. Vorst, ys; ook een dikke gezette sauce. *V. Gelata.*

Gelare. Vriezen, toevriezen, bevriezen. *V. Congelare.*

Gelarsi. Vervriezen, toevriezen, bevriezen.

Gelato. Bevrozen, toegevrozen, door de vorst gestremt; ook vast, onquetsbaar, die niet gewond of gequetst kan worden.

Gelata, Gelatina, Gelo. Dikke, gezette, gestremde sauce.

Gelamento. Vriezinge, toevriezinge, bevriezinge.

Géido. Koud, koel.

GELOSO. Yverende, yverig, jaloers; ook agterkousig, agterdögig; ook begeerig.

Dio geloso. De yverende, jaloerle God.

esser, divenir geloso di qualche cosa amata. Iets aange-naams behartigen, beyveren, daar na tragten, haken, verlangen.

far' uno geloso. Iemand doen yveren, yverig maken.

affari, materie gelose. Gevaarlijke, grievende, dat is, gewigtige zaken.

le piazze, i pusti, i passaggi più gelosi. De gevaarlijkste, gewigtigste sterktens, posten, plaatsen, doortogten.

V. Gelofo.

esser geloso della sua salute &c.. Zyne zaligheid zeer behartigen, beyveren.

esser geloso contra di uno. Iemand niet wel toegedaan of genegen zyn, een haat tegens iemand dragen.

Gelosaccio, gelosissimo. Zeer yverende, yverig, jaloers.

Gelosamente. Met grooten yver, jaloersheid.

Gelosia. Minnenyd, nayver, jaloesie; ook zorg, zorgvuldigheid; ook voor-of omzigtigheid in staatszaken, enz.

gelosa figliuola o sorella d'amore. Jaloesie een dogter, of liever, een zuster van de liefde.

entrar' in gelosia. Yverig, minnenydig, jaloers worden.

prender (pigliar) gelosia di qualche cosa. Een zake behartigen, beyveren, nevens andere daar na dingen of staan.

dar gelosia ad uno. Iemand yverig, jaloers maken, doen agterkousig zyn, agterdög hebben, enz.

baver gelosia. Yveren, yverig, jaloers zyn.

accecato dalla gelosia. Door de nydige, wangunstige liefde verblind.

cacciar la gelosia di capo (uscir di gelosia.) De nydigheid, wangunst laten varen, ophouden te benyden, of wangunstig te zyn.

far qualche cosa per gelosia. Iets door yver of nydigheid doen.

tener' uno in gelosia continua. Iemand in een gestadig vermoeden of agterdenken houden.

un posto, passaggio &c. geloso. Een gevaarlijke, gewigtige plaats, doortogt.

ne pusti di maggior di gelosia. Op de gevaarlijkste posten, die van groot gewigt of aangelegenheid zyn.

Gelosia. Met. Een zeker venster, van houten tralien gemaakt.

GELSO. Een witte moerbezien boom.

Gelsa. Witte moerbezien.

GELSO MINO. Jasmyn.

cinto di rosi bianchi e vermigli, di odorosi gelsomini. Met roode en witte roozen en 'trickende jasmynen omcिंगelt.

oglio, manica di gelsomino. Jasmyn-o., uit jasmynen geperft.

GIMELLO, gemelli. Eentweeling, tweelingen. *far due gemelli.* Tweelingen baren, voortbrengen.

GIMERE, gemire. Zugten, (steenen: zugten laten. *Gemente.* Zugtende, steeneude. *Met.* Treurig, bedroefd. *Gemito, gemiti.* Gezugt, zugtinge. *V. Sospivo.* *trar gemiti dall' intimo del cuore.* Diepe zugten, uit het diepste van 't hart laten, geven, zugoen, kermen, wecklagen.

viver tra gemiti e sospiri. In zugten en kermen zyn leven verslyten, doorbrengen.

GIMINT (segno de' Gemini.) Tweelingen: Zeker hemels-tecken.

GIMMA. Een edelgesteente, een juweel, kleinoodje; ook een bot of kuop van een wynstok.

preziosa gemma. Een kostelijk juweel, gesteente, 'kleynoodje.

Gemmare, Ingemmare. Met edele gesteentens bezetten; ook botten, uitbotten, botten of knoppen schietten, krygen.

GENALOGIA. Een geslagtrekening, stamregister, geslagregister.

GENRE. Een geslagt, soort, aart, natuur. *il genere humano.* 't Menschelijk geslagt. *in genere.* Gemeenlijk, in 't gemeen, doorgaans. *parlar &c. in genere.* In 't gemeen praten. *V. Generale.* *in ogni genere di scienza &c.* In allerhande wetenschapen, enz.

Generale. Algemeen, gemeen. *un costume generale.* Een gemeen gebruik, gewoonte. *opinione, mente &c. generalis.* Een gemeen gevoelen, klagte.

una guerra generale. Een algemeenen oorlog. *concorso generale di Dio.* Algemeene hulpe of bystand Gods.

parole &c. generali. Gemeene, algemeene woorden, die in 't gemeen gesproken worden.

ordini generali. Algemeene bevelen, die in 't gemeen, of aan alle, gegeven worden.

confessione generale. Een generale biegt, dat is, van den geheelen levensloop.

commando generale. Algemeen gebied, gezag. *V. Assoluto.*

parlar &c. in generale. In 't gemeen spreken. *V. Generalmente.*

combatimento, assalto &c. generale. Een algemeene (generale) slag, storm, enz.

quartier generale. Hoofdquartier, generaalquartier. (*Capitan*) *Generale.* Een Overste, (Generaal.) (*ammiraglio*) *Generale di mare.* Een Zeevoogd, (Admiraal.)

Tenente Generale. Generaal Lieutenant.

Generale dell' artiglieria. Opper-Veldtuigmeester.

Generale di Fanteria. Een Overste te voet.

Generale di cavalleria. Een Overste of Ritmeester te paard.

Generale delle caccie. Een Opper-jagermeester.

il Padre Generale de' Padri Gesuiti &c. De Opperste of de Pater Generaal van de Paters Jesuiten.

Generalissimo. Veldheer, veldoverste, opperbevelhebber.

Generalmente. Gemeenlijk, in 't gemeen, algemeen, doorgaans. *V. Genere, Generale.*

parlar &c. generalmente. In 't algemeen spreken.

generalmente parlando. In 't algemeen, doorgaans, in 't gros daar van spreken.

egli è amato generalmente da tutti. Hy word in 't gemeen, doorgaans van allen bemind, hy is by allen zeer liefen aangenaam.

confessarsi &c. generalmente. De algemeene, (generale) biegt doen, spreken.

questa nazione è generalmente codarda. Dit volk is gemeenlijk, doorgaans laf, slaauwhartig, verstaagd.

Generalarsi, Ingeneralarsi. Een overste of generaal worden, tot generaal verheven worden.

Generalato, il generalato. Generaals plaats, 't ampt of bedieningevan een generaal.

Generalità. De algemeenschap, al het volk.

Generare, Ingenerare. Teelen, voortteelen, voortbrengen, gewinuen, baren. *Met.* Verwekken, veroorzaken.

generar' (ingenerar') un figliuolo. Een zoon teelen, gewinnen, voortbrengen.

ingenerar qualche virtù, vizio &c. ad uno. Iemand een deugd, een laster of schelmstuk inplanten, indrukken, enz.

questi cibi generano sete, molte malattie &c. Deze spyzen verwekken, veroorzaken dorst, veel zickten, enz.

i frutti crudi generano la scabbia, cattivi humori &c. Groene, onrype vrugten brengen scharst en ongezonde humeuren voort, veroorzaken quade vogtigheden, enz.

generar fastidio, sospetto, &c. ad uno. Iemand een walg of af keer verwekken, doen walgen, een quaad vermoeden geven, veroorzaken.

Generarsi. Geteeld, voortgeteeld of gebragt worden, groeyen, wassen, toenemen, groot worden.

questi animali, queste pietre, herbe &c. si generano in Oriente. Deze dieren, steenen, kruiden, enz. wassen of groeyen in 't Oosten, komen uit het Oosten.

Generativo, Genitivo. Dat kragt heeft om te teelen.

la potenza, (facoltà) generativa. De voortteelende kragt, de kragt van te baren of voorn te teelen.

Generato, Genito. Geteeld, voortgeteeld of gebragt, gewonnen, geboren; ook verwekt, veroorzaakt, gesproten.

(figliuolo) unigenito. De eerstgeborene, de oudste zoon.

Generatore, Genitore. Voortteeler, vader, gewinuer, ook verwekker, veroorzaker, oorspronk.

il mio genitore. Myn vader.

l'igenitori. De Ouders.

Generatrice, Genitrice. De moeder, voortbrengster. *Met.* Verwekster, veroorzaakster.

Generazione. Teelinge, voortteelinge, voortbrenginge; ook aart, soort, natuur; ook geslagt, stam, nakomeling, nazaat; ook vriendschap, bloedverwantschap. Dio

Dio geloso castiga i suoi rebelli fin alla terza e quarta generazione etc. De jaloeuse God straft zyne wederpanninge tot in het derde en vierde geslagt.

io conosco tutta la sua generazione. Ik kenne zyn gansch geslagt, afkomst.

membra destinate alla generazione. Mannelijk lid, mannelijkheid.

la generazione umana. 't Menschelijk geslagt.

la generazione delle bestie. Voortteeling der beesten.

una generazione pessima. Een verkeerde aart of geslagt.

molte generazioni d'uccelli, pesci. Veelerhande soorten van vogels, vissen.

de generazione di formaggio etc. è questa? Wat voor aart of soort van kaas is dat?

Generoso. Edel, hooggeboren, doorlugtig, van hoogen af komt; ook edel, of grootmoedig, heldhaftig, moedig, dapper, braaf.

di nascita generoso. Van edele af komste, uit een edel geslagt gesproten, geboren.

uomo generoso. Een heldhaftig, braaf, dapper man.

vino generoso. Edele, voortreffelijke, deftige, deugdzame wyn.

animo, spirito generoso. Een dapper, onvertsaagd gemoed, een uitstekende, uitmuntende geest.

cavallo etc. generoso. Een braaf, moedig paard.

discesa, sortita etc. generosa. Een heldhaftige, kloeke, dappere tegenweerc, een onverfchrokken, moedigen, stouten uitval.

risoluzione, atto etc. generoso. Een heerlijke, dappere, grootmoedige daad.

Generosamente. Edelmoedighijk, heldhaftighijk, grootmoedighijk, moedighijk, dapperhijk.

portarsi, difendersi, risolverfi, essibirsi etc. generosamente. Zig edelmoedig, heldhaftig, dapper geyten, gedragen, verweeren.

Generosità. Edel- of grootmoedigheid, heldhaftigheid; heldenmoed, moedigheid, dapperheid.

Genitale, Genitura. V. Abbasso.

GINERO. Een schoonzoon, een dogters man.

GENESI. De geboorte. 't Eerste boek Moïsis zoo genaamd.

sta scritto nella Genesi. Het staax in 't eerste boek Moïsis geschreven.

GINISTA. V. Gimista.

GINGIBRO, gengiavo, gengebro. Gingiber, gengber.

Generosità. Een sause van gingiber gemaakt.

GINGIDIO. Zuikerwortel.

GINGIVA. Het tandvleesch, kakebeen.

GENIO. By de Heidenen, de goede of quade engel; ook de aart of neiging van iemand.

genio naturale. V. Sopra.

conforme, contrario al mio genio. Met myn aart of neiging overeenkomende, strydende. *V. Humore.*

questo è il suo genio. Dat is zyn aart, zyn natuur.

de fraudar' il genio. Zyn aart of natuur, (wy zeggen) zyn mond iets onttrekken.

dar nel genio ad uno. Met iemand's natuur, aart of neiging overeenkomen.

questa cosa etc. mi da nel genio, è secondo il (conforme al) mio genio. Dat komt met myn hoofd (humeur)

overeen, dat behaagt my wel, dat is na myn wensch en verlangen.

conosco il suo genio. Ik kenne zyn aart of natuur, ik weet hoe hy 't gaarne hadde.

il genio della lingua Italiana. De aart of eigenschap van de Italiaansche taal.

Geniale. Van, of tot den aart of neiging van iemand behoorende.

GENITALE, (membra genitali.) De mannelijkheid, het mannelijk lid.

GENITIVO. V. Generativo.

GENITO, genitore etc. V. Genera etc.

Genitura. Teeling, voortbrenginge, voortteeling; ook het mannelijk zaad.

GENNAIO, Gennaro, Genaro. Louwmaand, (January) de eerste maand van 't jaar.

nel mese di Gennaro. In de Louwmaand.

di bel gennaio. Regt midden in de Louwmaand, dat is, in het selste of hartje van de winter.

GENSOLO, gensola. Jujuben, jujubenboom.

GENTE. Een volk, geslagt, landaart, krygsvolk, krygsknegten, soldaten, dienstvolk, huisgezin.

molta gente (gran gente.) Veel volk, veele menschen.

vi era tanta gente. Daar was zoo veel volk, zoo veele menschen, zulk een hoop of meenigte van volk.

dar da mormorar' etc. alla gente (alle genti.) 't Volk reden of oorzaak tot morren geven.

comparir tra (fra) le genti. Onder het volk, de menschen verschynen, komen.

sono buona gente. 't Is goed volk, 't zyn goedaardige menschen, luiden.

levar. (far) gente. Volk, soldaten, enz. werven, ligten, op de been brengen.

bella, nobil, fiorita, eletta, nuova gente. Schoon, wakker, deftig, uitgeleze, nieuw-geworve volk.

gente minuta, bassa, vile, volgare, commune, popolare. 't Gemeene volk, de arme, siegte, geringe menschen.

povera (misera) gente. 't Arme, siegte, gemeene volk.

la gente semplice. 't Eenvoudige, gemeene volk.

gente straniera. De uitheemsche, uitlandsche, vremde menschen.

gente armata, di armati. Krygsknegten, krygsvolk, soldaten.

gente a cavallo. De ruytery, het paardvolk.

gente à piedi. 't Voetvolk, voetknegten, dienstknegten.

la mia gente (di casa.) Myn dienstvolk, huisgezin.

la gente del barigello, di corte. De beulsknegten, gerechtsdienaren, hellebaardiers, bydragers.

gente della contrada. Landzaten, volkeren of inwoonders van 't land.

gente di mestiere, bottega etc. Ambagtskasten, handwerksluiden.

Genaccia, gentaglia, gentume. Uitschor van 't volk, het quaad geboeft of gepuis.

Genarella, gensuocia. 't Arme, siegte, gemeene volk.

Gentile. Edel, adelijk, doorlugtig, hooggeboren.

gentiluomo, gentildonna. Een edelman, jonkheer, adelijke vrouw.

gentiluomo di Camera. Een kamerheer, kamerjonker, hoveling.

- gentilhuomini*, *gentildonne*. Edelluiden, lieden van adellijke afkomst, uit een edel geslacht gesproten, geboren.
- il gentile*, *sangue*. 't Edele bloed, zaad, geslacht. *di sangue gentile*. Van edel, of adelijk bloed, afkomst.
- Gentile*. Edel, dat is, beleefd, geschikt, heusch, hoffelijk, vriendelijk; ook schoon, aardig, fyn, hupsch, net, cierlijk, fraay; ook teeder, teer; ook wel, cierlijk, netjes, konstig gemaakt.
- molto (assai) gentile*. Zeer heusch, beleefd, hoffelijk, vriendelijk.
- animo, spirito, cuor &c. gentile*. Een edel, dat is, schoon, vroom, deugdzaam, opregt, ongeveinsd hart of gemoed.
- un parlar &c. gentile*. Een aardige, nette, cierlijke, beschaafde reden.
- una stanza, tavoleta &c. molto gentile*. Een nette, aardige, cierlijke, welgebouwde, gemaakte kamer, tafel, enz.
- Gentile, i gentili, le genti*. De Heidenen, Afgodendienaars.
- Gentileto*. Klein, aardig, net, cierlijk.
- Gentilissimo*. Zeer geschikt, beleefd, vriendelijk.
- la gentilissima sua di 10. passato &c.* Zyn zeer beleefde brief van den tienden voorleden.
- Gentilizio*. Van, of tot dezelve afkomst, geslacht, of stamme behoorende.
- armi gentilizie*. Geslacht of stamwapen.
- Gentilmente*. Beleefdelijk, heusselijk, hoffelijk, cierlijk, geschikt, enz.
- Gentilezza*. Edelheid; ook beleefdheid, heusheid, hoffelijkheid, vriendelijkheid.
- gentilezza di sangue, nascita*. Edel van bloed, geboorte, geslacht, stam, afkomst.
- gentilezza di costumi, di animo, spirito*. Beleefdheid, heusheid, geschiktheid van manieren, gemoed, zeden.
- colla, solita sua gentilezza*. Door zyn gewoone beleefdheid, geschiktheid, vriendelijkheid.
- Gentilità, gentilismo*. Heidenschap, heidendom.
- Gentilire, ingentilire*. Edel, een edelman; ook hoffelijk, heusch, beleefd, geschikt, vriendelijk maken, worden.
- voleva ingentilire per via di matrimonio*. Hy meende door een huwelijk een edelman te worden.
- Gentilito, ingentilito*. Die edel (een edelman;) ook hoffelijk, heusch, beleefd geworden is.
- Gentilizzaro*. De manieren der Heidenen opvolgen, volgens de manieren der Heidenen leven.
- GENUFLATTERE**. Knielen, de knien buigen, op de knien vallen.
- Genustesso, genustesso*. Knielende, de knien buigende, op de knien vallende.
- far genustesso*. Knielen, op de knien zitten, leggen.
- Genustessone*. Knielinge, nederknielinge.
- far la genustessione*. Knielen, nederknielen, de knien buigen, op de knien zitten, of vallen.
- GENUINO**. Eigenaardig, aangeboren, eigen.
- GENZIANA**. Gentiaan. Zeker kruid.
- GEOGRAFIA**. Aard- of landbeschryvinge.

- Geografo*. Een aard- of landbeschryver.
- GEOMANTO**. Landwikker, waarzegger uit de aarde.
- Geomanzia*. Landwikkery, waarzeggerij uit de aarde.
- GEOMETRIA**. Een landmeter.
- Geometria*. Landmetinge, landmetery, landmeerkunde.
- Geometrave*. Landmeten, de landmetery oeffenen.
- Geometrica*. Van de landmetinge, van het landmeten, daar toe behoorende.
- GERANIO**. Oyevaarsbek. Zeker kruid.
- GERGO**. Een zekere schelmen, of boeve-taal, een byzondere, verborge aart of maniere van spreken, de schelmen en gaauwdieven eigen.
- parlar in gergo*. Een boeve-taal voeren, op zyn gaauwdeffsch praten.
- Gergare, gergonare. V. Sopra*.
- GERMANIA**. Duitschland, Hoogduitschland.
- Germáno*. Een Duitscher; ook opregt, rechtshapen, waaragtig, eigen.
- (fratel) germano*. Een heele of volle broeder.
- (sorella) germana*. Een heele of volle zuster.
- Germaneggiare*. Op de Duitfche maniere, opregtelijk, broederlijk, als een broeder handelen, leven.
- Germánico*. Van of tot Duitschland behoorende.
- GERME, Germinare**. Een spruit, bot of telg. *V. Germoglio*.
- Germinare, germogliare*. Botten, uitbotten, uitspruiten, uitschieten: spruiten, botten, telgen krygen.
- Germoglio*. Een kleine spruit, bot, of telg.
- Germogliare. V. Germinare*.
- Germogliante*. Bottende, uitbottende, uitspruitende, uitschietende, telgen of knoppen krygende.
- GEROGLIFICO**. Geheime, verborge schrift en betekenis door beelden by de Egyptenaren.
- GESSO**. Gips, kalk, pleister. *V. Stucco*.
- Gessare, Ingeffare*. Met gips of kalk bestryken.
- Gessaiuolo*. Een gipswerker, een arbeider in gips, pleister en kalk. *V. Stuccatore*.
- GESTO, gesti**. De gebaarden, het gelaat; ook daden, bedryven.
- far gesti*. Gebaarden maken.
- con bel gesto*. Met schoone, cierlijke gebaarden.
- gesti di Leopoldo I. Imperadore*. De heerlijke daden van Leopoldus de eerste, Roomsche Keizer.
- Gesteggiare, gestive*. Schoone, aardige, cierlijke gebaarden maken.
- con un gestir galante, berapisce l'anima*. Met zoo aardige, cierlijke, aangename zielroovende gebaarden, manieren.
- Gesteggiamento*. 't Maken van gebaarden.
- Gesticolare*. Pofsen of klugten bedryven, guichelen. Iets met gebaarden opzeggen.
- Gesticolatore*. Een guichelaar, tooneelspeler, klugtpotfemaker.
- GETO, gesti, gestti**. De riem aan de voeten van een vogel.
- beccar i gesti*. De riem in stukken byten, dat is, niet willen gehoorzamen, wederspannig zyn.
- GETTARE, Gittare**. Werpen, gooijen, smyten, weggooijen, wegsmyten, verwerpen, toegooijen, toefmyten. *Met*. Verspillen, verquiften, doorbrengen. *V. Buttare*.

gettar a terra. Teraarde, tegens de grond werpen, gooijen, smyten.
gettar con forza. Met kragt gooijen, smyten.
gettar (le merci in mare) per tempesta. De waren of koopmanschappen wegens selle storm in zee werpen, overboord gooijen, smyten.
gettar le forti. Het lot gooijen, werpen; loten.
gli alberi &c. gettano (bottomi.) De boomen botten uit, krygen knoppen of botten.
gettar il lardo a' cani. Het spek voor de honden-gooijen. *Met.* Een verquist, verspill, doorbrenger van zyne goederen zyn.
gettar una pietra nel pozzo. Ecu steen in de put gooijen, werpen.
gettar via. Weggooijen, wegwerpen, wegsmyten.
gettar via le robbe. De waren weggooijen, dat is, *Met.* Voor een geringe prys verkoopen.
gettar via il ferraiuolo, la camiscia &c. Den mantel, het hembd weggooijen, wegsmyten, dat is, ten eersten uitdoen, uittrekken.
gettar (via) il suo. 't Zyne weggooijen, wegsmyten, dat is, verspillen, verquisten, doorbrengen.
gettar i dinari, l'oro. 't Geld, het goud wegwerpen, weggooijen, wegsmyten, dat is, onnutteijk doorbrengen, verspillen, verquisten.
gettar l'onesta, l'onore (nelle scarpe). De eer en verbaarheid in de schoone schoeutyjes werpen, dat is, de hoer spelen.
gettar la fede &c. De trouw, het geloof, enz. wegsmyten, dat is, geen geloof houden, trouwloos zyn.
gettar le parole, il tempo &c. De woorden, den tyd verwerpen, dat is, qualijk besteden, onnutteijk doorbrengen, verslyten.
gettar il cibo. De spyzen weder uitwerpen, overgeven, dat is, uitbraken, spuwen.
gettar la colpa sopra di uno. De schuld op iemand werpen, leggen; iemand betigten, beschuldigen.
gettar fuoco e fiamma. Vuur en vlam uitwerpen, uitbraken, uitspuwen. *Met.* Gram, grimmig, haaltig, toornig worden, woeden, razen.
gettar a fondo. In de grond zakken, booren, schieten.
gettar un vascello in mare. Een schip in zee werpen, dat is, voor de eerste reize in het water brengen.
gettar un palliscatno. Een sloopje, schuitje in het water brengen, uitwerpen.
gettar i fondamenti d'una fabbrica, la prima pietra &c. De grond, de eerste steen van een gebouw leggen.
gettar un ponte. Een brugge maken, of leggen, slaan.
gettar le scale alle muraglie. De stormladders aan de muur hegen, slaan.
vi era una fontana che gettava vino. Daar was een fontein, die wyn op- of uitwierp, uitbortelde, uit welke wyn vloeide, enz.
gettar in cera, piombo, sabbia, creta &c. In wasch, loot, zand, kryt, enz. gieten.
questa fontana getta grosso. Deze fontein springt, borrelt sterk, werpt overvloedig water uit.
gettar sospiri. Zugten, steenen: zugten laten, geven.
gettar odore. Rieken, een geurigen reuk van zig geven, welrickeud zyn.

T O M. I.

gettar fetore, lezzo, leppo, puzza &c. Een leelijke, vieze reuk van zweet, vet, enz. van zig geven, dat is, stinken, qualijk, leelijk of vuus rieken.
gettar materia, marcia &c. Etteren, etter geven.
Gettarfi. Zig werpen, nederwerpen, iets met'er haalt, met een vaart doen.
gettarfi nel fuoco per uno. Zig voor iemand in het vuur werpen, dat is, alles willen liiden, verdragen.
gettarfi sopra i nemici. Zig in het midden van de vyanden werpen, dringen, dat is, kloekmoedig den vyand aantasten.
gettarfi in letto. Zig in het bed werpen, dat is, met'er haalt te bed gaan; ook *Met.* Schielijk krank worden, in een ziekte vallen.
gettarfi di letto. Zig van het bed werpen, dat is, met'er haalt over end ryzen, opstaan, uit het bed springen.
gettarfi da cavallo. Zig van het paard werpen, dat is, ras, met een vaart van het paard stygen.
gettarfi giu per le scale. Zig boven van de trap werpen, dat is, ter sprong na beneden loopen, van boven affspringen.
gettarfi a nuoto (nell'acqua, nel mare.) Zig in het water werpen, dat is, in het water springen.
gettarfi sopra un paliscatno. Zig in een schuitje werpen, dat is, met'er haalt in een schuitje springen; zyn leven redden.
gettarfi sopra qualche cosa. Zig op iets werpen, dat is, met'er haalt tot iets begeben.
gettarfi in ginocchioni (a piedi d'alcuno.) Zig voor iemands voeten werpen, iemand te voet vallen.
gettarfi nelle braccia ad uno. Iemand in de armen vallen, in de armen omvangen, dat is, iemand omhelzen, omarmen, omvatten.
gettarfi al partito di uno. Zig tot iemands party begeben, voegen, dat is, een party kiezen.
gettarfi una cosa dietro le spalle. Iets agter rugs, agterwaarts gooijen, dat is, uitstellen, verschuiven, verlangen, verwaarloozen.
gettarfi la. Zig daar heen werpen, dat is *Met.* Wanhopen, de hope of moed verlooren geven; ook zig tot onkuisheid aan iedert een overgeven.
Gettato, gittato. Geworpen, gegooyt, gesmeten, weggevoeren; ook verquist, verspill, doorgebracht.
ogni industria, spesa &c. era gettata. Alle arbeid en onkosten was in de drek gegooyt, dat is, vergeefs, ydel.
Gettata. Een worp, werpinge, gooijinge, smytinge.
Gettatore. Een werper, gooijer, smyter. *Met.* Ecu verquist, verspill, doorbrenger; ook een gieter.
Getto. Een worp; ook uitwerpinge, overboordsmytinge van goederen in een storm of onweer; ook oengoot of afloop.
getto delle mercanzie in mare. Uitwerpinge, overboordsmytinge, onlastinge van goederen in de zee.
far il getto in cera &c. Een goot in wasch maken.
getto (di getto) Gegoten, uitgegoten.
arte del getto. Gietkonst, gietkunde, gietery.
far la compensa del getto. De schade, wegens de uit-

N U N

ge-

geworpe, overboord gefmete goederen vergoe-
den, dat is, op alle behouden gebleven koop-
manschappen beleggen.

G H E M B O. *Sgbembo.* Scheef, krom, gebogen.
in Sgbembo. V. Sopra.

Gbembaré, Sgbembaré. Scheef of krom maken.

G H E P P I O. *Fottivento.* Een kiekendief of wouw.
Zeker roofvogel.

G H E R M I R E. Sterk aantasten, aangrypen, aanvatten.
gbermir (co' gli artigli.) Met de pooten aanvatten,
aangrypen.

Gbermito. Aangevat, gevat, aangegrepen, enz.

Gbermitore. Ecu aanvatter, aangryper. *Met.* Een
hoereerder, hoerejager.

Gberminella, gberminelle. Greepjes, klugtjes, narre-
porfen; ook bedriegeryen, guichelaryen.

G H E R O N E. Een gier, vouw van een kleed.

G H E T T O. De Jodenstraat tot Venetic of elders.

G H I A C C I O. Ys.
somper' il ghiaccio. 't Ys breeken; ook *Met.* De eerste
zwartigheid overwinnen, te boven komen; ook
een vrouw of dogter onteeren, schenden,
schofferen.

bever di (a) ghiaccio. Zoo koud als ys, ys-koud, in
ys gekoelt, of koud gemaakt drinken.

ferrar' un cavallo a ghiaccio. Een paard scherpen,
scherp beslaan.

Ghiacciata, ghiacciata. Een ysgroeve, yskelder.

Ghiacciare, Agghiacciare. Vriezen, toe- of bevrozen;
ook doen vriezen.

Ghiacciato, Agghiacciato. Bevrozen, door ys of koude
gestremd, toegevrozen.

Ghiaccini. Schaatsen, ys-schoenen.

Ghiacciofo. Ysagtig, vol ys.

Ghiacciuolo. Een ysdrup of kegel; ook een yschotse.

G H I A D A R E. *Agghiadare (di freddo.)* Styf van koude
zyn of worden.

G H I A G G H I U O L O. Waterlisch, kandelaars.
Een kruid.

G H I A I A. *Ghiara.* Dryfzand, graveel, grof of
steenagtig zand.

Ghiarone. Grof of steenagtig zand, gruis.

Ghiarella, ghiarelle. Kleine steentjes in de rivieren.

Ghiasiofo. Vol dryf of steenagtig zand, vol graveel.

Ghiarare, Ingghiare. Met gruis of steenen beleggen,
bevoeren.

G H I A N D A. Een akker, eikel.

ghianda di quercia. V. Sopra. Een akker, of eikel van
een eikeboom.

ghianda di faggio. Een akker of eikel van een beu-
keboom.

ghiande di fazzoletti, collari &c. Akers van neus-
doeken of kragen.

fatto a ghiande. Akker of eikelvormig, gelijk een akker
of eikel gemaakt.

Ghiandola, ghianduccia. Een vergiftig gezwel, buil,
of zweer.

Ghiandole. Gezwollen, zweren, builen.

Ghiandoso, ghiandosofo. Vol gezwollen, vol zweren.

G H I A R A &c. V. Ghiara &c.

G H I A T T I R E. Janken, keffen gelijk een vos
of hond.

G H I A Z Z A R I N O. Een borstharnas, krygskolder,
panfier.

G H I E R A. Een beslag van yzer, een yzer beslag.

G H I G N A R E. *Sogghignare.* Heimelijk, innerlijk
lachen, grimlachen! *V. Sgghignare &c.*
egli sogghignando rispose. Maar hy antwoorde grim-
lachende.

Gbigno, Gbignetto, Sogghigno, Sogghino. Een grim-
lachen, een heimelijk gelach.
con un sogghigno (gbignetto.) Met een grimlachje.

G H I O S A. Een uitlegginge of verklaringe. *V. Cbiofa.*

Gbiofare. Uitleggen, verklaren, een uitlegginge of
verklaringe ergens over maken.

gbiofare sopra i precetti overo ordini dati. De gedane
bevelen anders uitleggen, verklaren, weder- of te-
genpreken.

G H I O T T O. Lekker, keurlijk, snoepagtig, weel-
derig.

bocconi ghiotti. Lekkere, goede, smakelijke beetjes.
spender' il dinaro in cose ghiotte. Het geld versnoepen,
verfmullen, verbrassen, verflempen.

sguardi &c. ghiotti. Geile, onkuifche, hoeragtige
lonkjes.

esser, divenir ghiotto di qualche cosa. Begeerig, lustig,
gretig tot iets zyn, ergens op beluft zyn of worden,
lust of trek tot iets hebben.

Ghiotto, ghiottone. Een brasser, slemper, een gulzig
mensch, een vraat, een slokop, een lekkerbek;
ook een boef, deugniet.

ghiotto segreto. Een heimelijke snoeper, smuller,
slemper.

un gran ghiottone. Een lekkerbek, een vraat, een
slokop, een gulzig mensch.

Ghiottoncello, ghiottarella. Ecu lekkerbekje, een snoe-
pertje.

Ghiottamento, ghiottoscamento. Lekkerlijk, gulziglijk,
op een snoepagtige wyze.

Ghiottare, ghiottonare, ghiottoneggiare. Snoepen, smul-
len, brassen, slempen; ook op schuim loopen,
schuifelen, smarofsen.

Ghiottoneria. Brassery, gulzigheid, snoepery, slem-
pery; ook allerhande lekkere beetjes; ook boe-
very, schelmery, ligmiffery.

G H I O V A. Een groene, aarde zode, een turf; ook
een zekere soort van kleine visschen.

G H I R I B I Z Z O &c. V. Giro, Giribizzo &c.

G H I R L A N D A. Een krans.

ghirlanda di fiori, alloro &c. Een bloemen- of lau-
rier-krans.

Ghirlandella, ghirlandetta. Een kransje, een kleine
krans.

Ghirlandare, Ingghirlandare. Bekranssen, een krans
om doen.

Ghirlandato, Ingghirlandato. Bekransst, bakroond.

G H I R O. Een veldmuis, relmuis. Een soort van
een rat.

G I A, di già. Reeds, bereids.

già era il Sole inchinato al vespro. De Zon begon reeds

onder te gaan, het begon al avond te worden.
egli è già vecchio. Hy is al oud, bedaagt.
io vedo già la città. Ik zie de stad al, ik heb de stad reeds in het gezigt.
questa cosa io non feci, è già gran tempo. Dat heb ik al over lang getaakt, niet meer gedaan.
Già, non già. Ja, ja niet.
non siamo già fanciulli noi altri. Wy zyn tog wel ge- ne kinderen.
non dico già questo per vana gloria. Ik zeg dat tog niet uit ydele roem of eer.
non vi sarà già discomodo, discaro &c. 't Zal u tog niet ongelegen, verdrietig of lastig zyn.
Già, 't En zy, indien niet.
nissuno farebbe tal cosa se non fosse (già) matto. Niemand zoude dat doen, 't en zy hy gek of zot was.
Già. Voorheen, voordezen, van ouds; ook van nu afaan, in 't toekomstende, voortaan.
fu già un Rè. Voor dezen, of eertyds was 'er een Koning.
figliuolo del già gran Cancelliere di &c. Een zoon van de onlangs overleden Cancellier. *V. Fà.*
già vena pensirete. 't Zal u tog berouwen.
Già che, Giacche. Nademaal, dewyl. *V. Poiche.*
già che siamo incaminati. Nademaal, dewyl wy al op weg zyn, begonnen hebben.
già che V. S. così vuole. Dewyl 't de Heer zoo begeert, belieft.
Già mai, Giamai Giammai. Ooit, immers, ja.
il più contento homo, che giamai fosse. De vergenoegste mensch die 'er ooit geweest was.
quando tornerà egli giamai? Wanneer zal hy dog eindelijk komen?
più che giammai. Meer alsooit te voren.
a (per) giammai. Ooit, op eeuwig en altyd.
se giamai provasse amore. Zoo gy ooit de liefde gevoelt hebt, zoo gy ooit gevoelen van de liefde gehad hebt.
Giamai, giammai. Nooit, nimmermeer, nooit meer.
non lo farò, non vi vedrò &c. giammai. Ik zal dat nooit, nimmermeer doen, ik zal u nooit weder zien.
come fosti si folle di confessar cosa, che tu non facesti giammai, andandovi la vita? Hoe waart gy zoo zot 'en misdaad, die gy nooit begaan of bedreven hebt, te bekennen, te belyden?
non verrà giammai. 't Zal nooit, nimmermeer komen.
GIACCHIO. Een net, werpnet, om visschen te vangen.
gettar' il giacchio. 't Net uitwerpen.
menar' il giacchio rotondo. 't Net fyn rond uitwerpen, dat is, geen mensch ontzien, verschoonen.
Giacchiare. V. Sopra.
GIACCO, Giaco. Een borstharnas of pansier van yzer, als een net gewerkt.
GIACERE. Leggen, liggen.
giacer' in terra. Op de aarde leggen.
giace questa terra in un contorno tra &c. Dit land legt in een landstreek tusschen, enz.
giacerfi con una. By een persoon leggen, byleggen, byslapen, dat is, met een persoon in onkuishheid leven.

Giacente. Leggende, liggende.
Giacimiento. Legginge, ligginge, 't leggen.
Giacitura. De wyze of maniere van leggen; ook de aart of gedaante in het leggen.
GIACINTO. Een Hyacinth, witte of blaauwe Meybloem; ook een Hyacinth-steen, een edele steen van verw gelijk een blaauwe Meybloem.
GIALAPPA. Een zekere wortel Jalappa genaamd.
GIALLO, Gialo. Geel, goudgeel, bloud.
cera gialla. Geel wasch.
rape gialle. Geele rapen of knollen.
giallo pagliato (pagliccio.) Stroo-geel, bleek-geel.
Giallastro, gialletto, gialliccio. Geelagtig, geel- lykende, wat of eenigfins geel.
Giallezza, giallore, giallume. Geele verw of kleur; ook de geelzugt.
Gialleggiare. Geel schynen; ook geel worden; ook geel maken of verwen, een geele verw of kleur geven.
GIAMAI. V. Già &c.
GIANICCO. Een frissche, koele lugt.
GIANIZZERO. Janitser, een lyfwagter van den grooten Turk.
GIARDA, Giardone, Giardoni. Een zekere paar- de-ziekte.
GIARDINO. Een tuin of hof.
giardino dilettevole, bellissimo. Een vermakelijke, schoo- ne tuin.
lavorar' il giardino. De tuin bouwen, bearbeiten, diportarf' pe' giardino. In de tuin wandelen, kuye- ren, spansieren.
Giardinaggio. Tuinwerk, tuinarbeid.
Giardinare, Ingiardinare. Tot een tuin maken, in een tuin veranderen.
Giardineggiare. Hovenieren, tuinwerk doen.
Giardinato, Ingiardinato. Tot een tuin gemaakt, in een tuin verandert.
Giardiniere. Een tuinier, een tuinman, een hovenier.
GIAVELOTTO. Een werpschigt, spies of pyl.
GICHERO, Gigaro. Kalfsvoet, papekullerjes: zek- er kruid.
GIESÙ. Jesus, (de waaragtige Zoone Gods, Pro- feet, Hoogepriester en Koning.)
Giesù! Giesù Maria! Jesus! Jesus Maria! (word Ver- wonderings wyze gezegt.)
il dolcissimo Nome di Giesù. De alderzoetste Naam van Jesus.
i Padri della compagnia di Giesù. De vaders (Patets) van 't Gezelschap van Jesus. *V. Giesuita.*
Giesuato. Een zekere orde zoo genaamd.
Giesuita. Een Jesuït, of Ordenspersoon van 't Gezel- schap van Jesus.
Giesuitico, Giesuitesco. Van of tot de Jesuïten behoo- rende.
tratti Giesuiteschi. Jesuïtische scherpzinnigheden, spitsvinnigheden, vonden.
Giesuiticamente, Giesuitescamente, alla Giesuitesca. Op zyn Jesuïtisch, Jesuïtischer wyze.
GIGANTE. Een reus.
far su' il gigante. Hoog, verheven als een reus staan, dat

datis, hoogmoedig, opgeblazen, hovaardig of trots zyn.

Gigantesco. Van een reus, toteen reus behoorende.

statura gigantesca. De lengte, gestalte, gedaante van een reus.

Giganteggiare. Een reus, dat is, groot van gedaante willen zyn, hoogmoedig, opgeblazen zyn.

Gigantessa. Een reuzin.

G I O L I O. Een lely: zeker bloem.

giglio azzuro, (paonazzo.) Blauwe lely, violet-lely.

l'igligli di Francia. De Fransche lilien.

il Diletto pasce (si pasce) tra gli. De Beminde weid, vermaakt zig onder de lilien.

Giglieto. Een lelyveld, een veld met lilien beplant.

Gigliotino. Lelyverf of kleur.

G I O T T O. Een dye, boutje.

gigotto di montone. Een schapenboutje, een dye van een schaap.

G I N E P R O. Een geneverboom.

coccole di ginepro. Geneverbezien.

Ginepraio, ginepréto. Geneverbosch.

entrar' nel ginepraio. In het geneverbosch treden, dat is, zig vergrypen, een mislag begaan.

G I N E S T R A, Ginestra. Een bremboomtje, brem.

Ginestraio, ginestriera. Een plaats daar bremmen wassen of groeijen.

G I N E T T O. Een Spaansch paard.

G I N O C C H I O, Ginocchio, genocchia. Een knie.

far' al ginocchio. Totaan de knie.

poner le ginocchia à terra, piegar le ginocchia. De knien buigen, knielen.

Ginocchiali. De knieschyven.

Ginocchiare. V. *Inginocchiare &c.*

Ginocchione, Inginocchione, Inginocchioni. De knien buigende, knielende.

gettarsi (bustarsi) ponerli ginocchione (ingnocchione.) Op de knien vallen, nedervallen, knielen.

far' inginocchioni. Knielen, op de knien zitten, liggen.

G I O C O, giocare, giocolare &c. V. Giuoco &c.

G I O C O N D O. Zoet, aangenaam, lustig, vermakelijk.

Giocondità. Geneugte, vermaak, aangenaamheid.

G I O G A I A, giogna. De kofsem, de quabben van een os.

G I O G O. Een jok; ook de top, de kruis van een berg.

Met. Slaverny, dienstbaarheid.

giunger' al giogo (aggiogare.) Aan het jok spannen, onder het jok brengen.

metter sotto il giogo. 't Jok opleggen, onder 't jok brengen. V. *Sopra.*

disgiunger., disgioglier dal giogo (disgiogare, sgiogare.) 't Jok afleggen, zig van 't jok ontlasten, ontslaan.

astro, duro giogo., giogo insopportabile, grave. Een hard, zwaar, lastig, onverdragelijk jok.

scuoter il giogo dal collo. 't Jok van de hals smyten, werpen, zig van het jok ontlasten, ontslaan.

alpestri gioghi. Hoge, verheve toppen.

G I O I A. Een edelgesteente, een juweel, kleinoodje.

gioire care, carissime, preziose, finissime, bella. Schoone, kostelijke juweelen of kleinoodjen.

Goiello, gioiella. Kleinood, rooze van edelgesteente.

gioiello di diamanti, rubini. Een rooze, een kleinood van diamanten, robynen.

Gioiellare, Ingioiellare. Met edelgesteente, juweelen of kleinoodjen bezetten.

Gioiellato, ingioiellato. Met edelgesteente, juweelen of kleinoodjen bezet.

spada, ritratto &c. gioiellato. Een degen, een conterfeit met edelgesteente bezet.

Gioiellere. Een juwelier.

Gioielleria. Een menigte van allerhande juweelen; ook een juweliers winkel.

G I O I A. Blydschap, vreugde, vrolijkheid, geroep, geschreeuw van vreugde.

viver' in gioie e contenti. In vreugde en blydschap leven.

Gioire. Verheugd, blyde, vrolijk zyn, zig verheugen, verblijden.

gioir' in Dio. Zig in God verheugen, verblijden.

Gioioso, giolivo. Blyde, verheugd, vrolijk.

Gioiosamente. Blydelijk, met vreugde, blydschap of vrolijkheid.

G I O L I T O. De ruste, ververschinge der zeeluiden.

G I O M A, Giomella. Zoo veel als men in beide handen teffens vatten of houden kan.

G I O N C O &c. V. Giunco.

G I O N G E R E, Gionta &c. V. Giangere &c.

G I O R N A. Een kap zonder mouwen, en aan beide zyden open.

affibbiarsi alto la-giornea. V. Affibbiare.

G I O R N O. Dag; ook het dagligt.

buon giorno Signor mio. Goeden dag, myn Heer.

dar' il buon giorno ad uno. Iemand goeden dag wenschen.

avanti giorno. Voort den dag, 's morgens vroeg, in den morgenstond.

di giorno. By den dag, terwyl 't dag is.

mezzo giorno. Op den middag, ontrent den noon, middagtyd.

di giorno, in giorno. Van dag tot dag.

al far, apparir, scbiarir del giorno. Als de dag aanbreekt, als de dageraad aankomt, by 't aanbreeken van den dag.

giorno di Domenica, di festa, di lavoro. Zondag, seestheilig of vierdag, werkdag.

un giorno d'està. Een zomerse dag.

venuto il giorno. Toen het dag was, toen den dageraad aangekomen was.

tre giorni sono. Voor drie dagen.

finir' i suoi giorni. Zyne dagen, zyn leven eindigen.

su gli estremi giorni. In zyn laatste dagen, op 't einde van zyn levenstyd.

d'ivi a pochi giorni. Weinige dagen daar na, na verloop van weinig dagen.

egli è (sà,) già giorno chiaro, grande. 't Is al helder, ligt dag, de dag schynt, enz.

egli è ancor giorno. 't Is nog lang geen avond, de zon is nog hoog.

il giorno di domani. Morgen, den dag van morgen.

l'altro giorno. Dezer dageu, kortelings, oulangs.

al giorno seguente. De volgende dag, de dag daar aan.
fin' al giorno seguente. Tot de volgende dag, tot den dag daar aan.
poner', appostar', determinar' il giorno. Den dag be-
 noemen, beramen, vaststellen.
un bel giorno. Een schoone, heldere dag.
lieto, fortunato giorno. Een blyde, gelukkige dag.
tutto 'l giorno. Den ganschen dag; ook altyd, gedurig.
un giorno. Eenendag, dat is, eens, cenmaal.
verrà un giorno. Ik zal op een tyd eens komen.
è vede il giorno per quella fessura. Men ziet den dag, dat is, het daglicht door de reeten schyven.
giorno grasso (di grasso). Vleeschdag, dat is, geen vastendag.
giorno di magro. Vastendag.
giorno di consiglio &c. Raadsdag, vergaderingsdag.
giorno di riposo. Rustdag.
al primo (giorno) di Gennaio. Op den eersten dag van Louwmaand (January).
giorni canicolarì. Hondsdagen.
Giornale. Dagboek, dagregister, handboek.
Giornaliere. Van den dag, by den dag gebeurt, dagelijksch; ook onzeker, ongewis, ongestadig, onstandvastig, wankelbaar, wisselvallig, veranderlijk.
la fortuna giornaliera. 't Ongestadige, onstandvastige, wisselvallige, veranderlijke lot.
le vittorie &c. sono giornaliere. De overwinningen zyn onzeker, ongestadig, wisselvallig.
Giornate. Ledig gaan; straatstyten; ook zottelijk doen.
Giornone. Een ledigganger, straatstyper, een gek, zot, of nar.
Giornata. Een dag lang; ook den arbeid, moeite of werk van eenen dag; ook de reis van een dag, dagreize; ook een strijd, gevecht, slag, veldslag.
alla giornata. Den eenen dag om den anderen, alle dagen.
quello che passa (occorre) &c. alla giornata. 't Geen (dagelijks) alle dagen gebeurt.
come porta la giornata. Gelijk het den dag medebrengt, gelijk het dagelijks voorvalt, gebeurt.
viver' &c. alla giornata. Van den eenen dag tot den anderen leven (wy zeggen) uit de hand in den tand.
compir (sornir) la giornata avantsera. Zyn dagreize nog voor den avond volbrengen, volcinden, dat is, Met. In zyn bloeiende jeugd sterven, overlyden.
pagar la giornata. Daghuur, dagloon geven, betalen.
far buone giornate, (caminar' a gran giornata). Groote, sterke dagreizen doen, afleggen.
presentar' una giornata. Een slag leveren.
vincer, perder la giornata. De slag of strijd winnen, verliezen.
G I O S T R A. Een steekspel, tournoy.
far giostre e tornei. Steekspelen, steekspel houden, tournoyen.
Giostrare. Steekspelen, tournoyen.
Giostatore. Een steekspeler, tournoyer.
G I O V A N E, Giovine. Jong; ook een jongeling, jongman, jonge borst.

esser giovane. Jong, nog jong van jaren zyn.
buomo, frate, medico giovane. Een jong mensch, monnik, arts.
donna giovane. Een jonge vrouw, jong wyf.
giovani donne. Jonge wyven of vrouwsperfoonen.
il più giovane. De jonger of minder van jaren.
il più giovane di tutti. De jongste van allen.
troppo giovane d'età. Te jong, te teder van jaren.
nella troppo giovane età. In al te jongen ouderdom.
un giovane. Een jongeling, jongman, jong borst.
una giovane. Een jong, teder meisje, een jonkvrouw.
due giovani. Twee jongelingen, jonge gezellen.
i giovani. De jonge luiden, de jeugd, jonkheid.
un giovane garbato, compito, agiato, discreto, costumato, valoroso &c. Een aardig, beleefd, geschikt, heusch jongeling of jongman. V. *Giovanetto*.
una giovane fresca, vezzosa, leggiadra, delicata, bellissima, vaga, vergognosa, honesta, casta &c. Een jong, frisch, aangenaam, teder, tyn, handig, zeer mooy, beschaamd, kuisch meisje, jonkvrouw. V. *Giovanetta*.
una giovane, altera, dura, cruda, ritrosa. Een trots, hoovaardig, hardnekkig, ruw, wederspanning jonkvrouw.
una giovane di quindici anni. Een meisje, jonkvrouw van vyftien jaren.
Giovanaccio-a. Een witmuil, melkbaard, die zig veel inbeeld, zeer stout en vermetel is.
Giovanastro, Giovinastro-a. Een frisch, wakker, fluk jongman, een jong frisch karel.
una donna giovanastra. Een redelijk jong wyf of vrouwsperfoon.
che cosa fa quel giovanaastro del vostro fratello? Wat doet de jonge borst, de flukse karel, uw broeder?
Giovanaglia. De botte, domme, onverstandige jeugd.
Giovanello. Een zeer jong mensch van jaren.
Giovanetto, a, Giovinetto, a. Een jong, redelijk groot geworden of opgeschoten jongman, meisje, enz.
penna &c. giovanetta. Een jonge, onbedreve, ongeoeffende penne, styl, of maniere van schryven.
Giovanile, Giovenile, Giovanesco. Jong; ook jeugdige, van de jeugd, de jeugd voegende; ook boefagtig.
nella età giovanile. In de jonge, tedere jaren of jeugd.
appetito, capriccio &c. giovanile. Kindische, kinderagtige lusten; ook boefagtige trek of begeerte, gedagte.
errori, falli &c. giovanili. Fauten, gebreken, mislagen van de jonkheid, jeugd.
aspetto &c. giovanile. Een jong, boefagtig gelaat; gezigt, enz.
Giovanilmente. Gehijk de jeugd; jeugdelyk.
Giovanilità. De maniere, wyze of aart van de jeugd.
Giovanezza. De jonkheid, jeugd.
dalla prima giovanezza. Van de jonge jaren of eerste jeugd af:
gli errori, peccati della giovanezza. De fouten, gebreken, of mislagen van de jeugd.
Gioventù. Jonkheid, jeugd, jonge lieden.
nella gioventù. In de jonkheid of jeugd.
il fiore della gioventù. De bloem der jonge jeugd.
una bella gioventù. Een schoone, bloeiende jeugd.

informar la gioventù. De jonkheid, de jeugd onder-regren, onderwyzen.

GIOVARE. Helpen, bystaan, bystand doen, te hulp komen; ook nut, voordeel of dienstig zyn, tot voordeel, nut, of dienst strekken, baten.

Nota. Dit woord *Giovare* word niet onderscheiden van *Ajutare*, gelijk de volgende spreekwyzen te kennen geven.

le medicise non mi giovano. De artzemyen of hulpmiddelen helpen of baten my niet.

se le parole non giovano. Byaldien de woorden niet helpen willen, zoo men na de woorden niet luisteren wil.

giova però molto l'averlo letto. Het helpt dog veel zulks gelezen te hebben.

che mi giova di? &c. Wat helpt, of baat het my dat ik, enz.

mi giuva a credere. Ik gelove het gaarne, ik kan 't geloven.

mi giuva a sentirlo. Ik hoor het gaarne.

mi giuva a dire. Ik moet zeggen, bekennen, toe- [staan.

questa vita &c. mi giuva. Dit leven staat my aan, be- haagt my zeer wel.

il che mi giuva per avviso &c. 't Geen my tot narigt dient, strekt.

Giovole. Nut, oorbaar, dienstig, voordeelig, goed.

questo farà molto giovole a questo. Dat zal zeer veel hier toe helpen of baten.

Giovamento. Hulpe, bystand.

porger, far, dar giovamento. Hulpen bystand doen, helpen, bystaan, te hulp komen.

GIOVE. De God Jupiter; ook een van de zeven Planeten.

Giovedì. Donderdag.

giovedì grasso. Vette donderdag, als wanneer wy vasten-avond houden, vierden.

giovedì santo. Heilige donderdag.

Gioviále. Lustig, vrolijk, vriendelijk.

buomo gioviale, (di natura, temperamento gioviale)
V. *Sopra.*

Gioviamente. Lustig, vrolijk, vriendelijk.

GIOVENCO-A. Een jongen os, jonge koey.

GIRAFFA. Een soort, of slag van een dier. *Met.* Een geut of straathoer, een suor, eerloos, onkuifsch vrouwmensch.

GIRARE &c. V. Giro.

GIRASOLE. Een zonnebloem.

GIRO. Rondheid, kring, kreits, rondte, omkring, omkreits.

i stellati giri. De starre-kring, kreits, dat is, den Hemel.

in giro. In het rond, in een kreits of kring, rondom. *namar, voltarfi in giro.* Zig in de kring omdraayen, wenden, keeren.

andar &c. in giro. Kringswyze omgaan, omloopen. *le tazze vanno in giro.* De glazen gaan in 't rond, rondom.

300. *miglia in giro.* Drie honderd mylen in 't rond.

voltar gli occhi in giro. De oogen rondom draayen, wenden.

far' un giro. Een weinig rondom gaan, wandelen, kuyeren.

dar' i giri al cavallo. 't Paard in een kring, rondom keeren, draaijen.

il giro della mur. De omkring van de muur, de ring- [muur.

Girare, Girarsi. In een kring, kringswyze omkeeren, omdraaijen, in de rondte, rondom gaan; ook zig wenden, keeren, draaijen.

girar la trottola. De tol omslaan, dryven.

in un girar di ciglia. Zoo gaauw als iemand de oogen verkeert, verdraayt, in een oogenblik.

i cieli (si girano.) De hemelen draaijen zig in de rondte, gaan rondom.

mi gira la testa. Het hoofd draayt my rondom, loopt my in het rond.

far girar la cavalleria. De ruitery doen wenden, keeren, zig omdraaijen.

girar' il canto (cantone.) Zig om den hoek van een straat wenden, keeren, draaijen, de hoek van een straat inslaan.

girar' attorno per la testa (mente) qualche cosa ad uno. Iemandiets in 't hoofd malen, omdraaijen.

in Toscana gira 700. miglia. Het Hartogdom van Toscanen heeft zeven honderd mylen in zyn om- trek, omkreits.

Giramento. Omwendinge, omkeeringe, omdraaij- ge; ook *Met.* Bedrog, bedriegery.

Girandola. Een dwaalligt, konstvuur; ook een vuur- pyl. *Met.* Een omzwerfer, landlooper; ook een dwaalgeest.

dar fuoco alla girandola. V. Fuoco.

Girandolare. Zuiselen, zwindelen. *Met.* Omwegen zoeken; ook fantasyen, wonderlijke grillen in het hoofd hebben.

Girasole. Zonnebloem.

Girata, Giravolta. Een draay, keer, omgang, kuyering.

far' una piccola girata. Een kuyerweg omdoen, om een kuyertje gaau, of wat gaau wandelen.

far', dar' una giravolta. V. Sopra.

un giardino a giravolte. Een tuin met omwegen, een doolhof.

Giravento. Een windmole van papier gemaakt. Zeker kinderspel.

Girello, Girella. Een kleine kreits, kring; ook een wervel; ook een windmole van papier gemaakt.

Girellare. Omwenden, omkeeten, omdraaijen.

girellar colla testa. Met het hoofd zwindelen, wonderlijke grillen in het hoofd hebben.

girellar collo spirito. Met de geest zwindelen, dat is, dwalen, doolen, buiten 't spoor gaan.

Girivole. Dat men draayen of omkeeren kan.

Giribizzo, Ghibizzo, Chiribizzo, Giribizzi &c. Fan- tasyen zotte inbeeldingen, grillen, wondere gedag- ten, dwaal-geest.

baver giribizzi &c. in testa. Wondere grillen, gedag- ten, of inbeeldingen in het hoofd hebben.

Giribizziate, Ghibizzare. V. Sopra.

Gir-

Giribizzoso, *chiribizzoso*. Zeldzaam of wonderlijk van zinnuen.

Girifalco. Een gier. Zeker roofvogel.

Girigoro, *Chirigoro*, *Girigori*. De omtrekken, die de schryfmeesters met de pen maken.

Girol, *Capogiro* &c. Zuifeling, draaijinge van het hoofd. *Met*. Een dwarlgeest, ylhoofdijg mensch.

V. Capo &c.

Girone. Een groote kring, kreits, omtrek; ook een wervel of dwarlwind.

gironi. Kringswyze, rondom, in de rondte.

andar colla testa à gironi. Met het hoofd draaijen, wonderlijke grillen maken.

GITARE, &c. *V. Gettare*.

GIRE, *Ire*. Gaan. *V. Andare*.

GIO, *Io*. Gegaan.

dove sei gito? Waar zyt gy heen of na toe gegaan?

la lettera, cosa &c. *è gita (isa) in finistro*. De brief, dat ding is verloren gegaan, bedorven.

GIO, *Giuso*. Af, van boven, van om hoog; ook onder, daar onder, beneden, om laag.

butter qualche cosa giù dalla finestra. Iets van boven uit het venster goojen, smyten.

egli stà giù nella corte. Het staat beneden in den Hof.

là giù (laggiù). Daar onder, daar benedeu, om laag.

quà giù (quaggiù). Hier onder, hier beneden, om laag.

all'in giù (in giù). Afwaarts, nederwaarts.

la pietra naturalmente ama l'andar' in giù. De steen daalt uit de natuur na beneden, nederwaarts.

tutte le acque vanno in giù (all'ingìù). Alle rivieren, loopen, vlieten of stroomen afwaarts.

disender, calar giù. Neder komen, afstyggen, afklimmen, atreden.

poner giù. Afleggen, nederleggen of zetten.

meter giù (poner giù) le armi &c. De wapenen afleggen, nederleggen.

poner giù l'odio, lo sdegno &c. Den haat of vyandschap afleggen, zig verzoenen.

tirar (trar) giù. Afrekken, nemen, rukken. *Met*. Zig beroemen, pochen, snorken, opstyggen, breed opgeven van zig zelve.

GIUBBA. Een rok, een kiel, schort, een vrouwe-taard boven de andere kleederen, (een huik.)

Giubbone, *Giuppone*. Een wambais, borstrok.

spogliarsi in giubbone. Een mantel of bovenkleed afleggen, en zyn wambais alleen blyven.

Gubbonaio, *Giubboniere*. Een wambaismaker; ook een snyder of kleermaker.

GIUBILO. Een geroep of geschreeuw van vreugde.

con gran giubilo. Met groot vreugden-geschreeuw, geroep, gejuich, met groote vreugde of blydschap.

Giubilare. Juichen, van vreugde geschreeuwen, roepen, verblyden.

Giubilante. Juichende, van vreugde schreeuwende, roepende, verblydende.

Giubileo. Een jubeljaar, afaat die alle honderd jaren eens gegeven word.

GIUDA. Judas, een Zoon van Jacob; ook de Ver-rader van Iesus Christus.

Giudaico. Joodsch, van Jodenland.

Giudaicamente, *alla Giudaica*. Op zyn Joodsch.

Giudaismo. 't Jodendom.

Giudaizzare. Der Joden manieren, gebruiken.

Giudéo. Een Jood; ook Joodsch.

GIUDICARE. Oordeelen, vonnissen, uitwyzen; ook gevoelen, denken, oordeelen: van gedagten, gevoelen of oordeel zyn.

giudicar' uno a morte. Iemand ter dood vonnissen, verwyzen, verdoemen, veroordelen.

giudicar le azioni altrui. Van iemands doen of laten oordeelen, zyn oordeel vellen of stryken.

io giudico che sì. Ik oordeel, ben van gedagten, van gevoelen van ja.

giudicar' una cosa buona &c. Iets voor eerlijk houden of agten.

giudicavo che fossi un lupo. Ik meende dat het een wolf was.

Giudicato. Gevonnist, geoordeeld; ook het vonnis, oordeel of gewysde.

star' al giudicato. Zig by het vonnis, de sententie of uitspraak houden.

Giudicatore, *Giudice*. Een regter, oordeelaar.

andar, appellar, ricorrer' al giudice. Tot den regter gaan, regt zoeken, voor het geregt komen, verschynen.

giudice legitimo, competente. Een wettige, bevoegde regter.

constituir, far, nominar, delegar &c. *uno giudice*. Iemand tot regter aanstellen, iemand regter maken.

giudice della città &c. Stads regter, regter der stad.

Giudicio. Geregt; ook het vonnis, oordeel of gewysde.

chiamar, citar, comparir' in giudizio. Iemand voor het geregt of den regter roepen, dagen, dagvaarden, voor het geregt verschynen.

giudicio particolare. Een byzonder geregt.

giudicio estremo, univrsale. Her laatste, jongste, algemeen geregt of oordeel.

per giudizio di Dio. Door 't geregt, (regtvaardigheid,) dat is, oordeel en straffe van God.

giudicio giusto, temerario, falso. Een regtvaardig, regtmatig, valsch, ligtvaardig oordeel.

far un' giudizio temerario di una. Een onbedagt, roekeloos, vermetel, ligtvaardig oordeel over iemand vellen, stryken: iemand onbedagtelijk, ligtvaardig oordeelen.

star' al giudizio. Voor het geregt staan, verschynen.

softener un riguroso, duro giudizio. Een hard, streng, straf, scherp oordeel verdragen.

Giudicio. Gevoelen, oordeel, gedagten, meeninge.

ricercar' il giudizio altrui. Eens anders meeninge, oordeel, gevoelen onderzoeken, ondervragen, hooren.

dir, dar il suo giudizio sopra qualche cosa. Zyn meeninge of gevoelen ergens over geven.

Giudicio. Oordeel, dat is, verstand, kennis, bescheidenheid.

buomo di buono, fermo, perfetto, finissimo, saldo, maturo &c. *giudicio*. Een man van een schoone, gezonde, volkome, ripe kennis of verstand.

buo.

buomo senza giudicio, di poco giudicio. Een man zonder verstand of kennis, die weinig kennis of verstand heeft; een onwys, onverstandig man.

se l'mio giudicio non m'inganna, secondo il mio giudicio. Als myn verstand of oordeel my niet bedriegt, volgens of na myn verstand, meening of gevoelen.

per mancanza di giudicio. Uit mangel, gebrek van verstand of oordeel.

perder' il giudicio. Het verstand verliezen, van verstand of kennisse beroofd worden.

Giudiciale. Van een rechtbank, vonnis of oordeel. Daar toe behoorende.

processo, atto giudiciale. Een regelmatig geding, proces.

termini giudiciali. Geregts-woorden, in Regten gebruikelijk.

Giudicialmente. Geregteijk, voor het geregt.

Giudicioso. Verstandig, van een goed, ryp verstand, kennis of oordeel, wys, voorzigtig.

un'buomo giudicioso. Een verstandig, wys, voorzigtig mensch.

Giudiciosamente. Verstandiglijk, wyselijk, voorzigtig.

GIUGGERO. Een bunder lands. Zoo veel als twee ossen op eenen dag kunnen ploegen.

GIUGNERE, Giungere. t'Zamen, by- of aan malkander voegen, vereenigen; ook bereiken, strekken; ook aankomen, belanden, komen.

L'acqua mi giunse fin' alle ginocchia. Het water gong, reikte my tot aan de knien.

questa cordicella giungerà ben si lontano. Dit snoertje zal wel zoo lang zyn, zoo verre strekken.

giugner le mani. De handen vouwen, t'zamen leggen.

giugner la mano al petto. De hand op de borst leggen, houden.

giugner' il fiore al naso. De bloem voor de neus voegen, houden.

giugner' (giunger') a (in) qualche luogo. Ergens ter plaatse belanden, aankomen.

appena giungo in Ferrara, che le ne dà parte. Zoo dra als ik in Ferrare aankome, belande, zal ik heraan myn Heer te keunen geven, bekend makeu, verwittigen.

per giunger più tosto. Om spoediger aan te komen.

Giungere. Agterhalen, inhalen, betrappen, betreden, vatten; ook iemand naderen, bykomen.

andate pur' avanti, io vi giungerò bene. Gaat maar voor uit, ik zal u wel agterhalen, inhalen, bykomen.

dovunque lo giungerò. Waar ik hem ook betrappe, grype of vange.

lo giungerò ben' all' uscir di casa. Ik zal hem wel vatten, grypen, betrappen als hy van huis gaat.

giunger' uno (ad uno) in scienza, (alla scienza di alcuno.) Iemand in wetenschap bykomen, gelyk zyn, niet wyken.

Giunge. e. In plaats van *Aggiungere*, by- of toedoen, byleggen; ook byzetten.

giunger legna al fuoco. Meerder hout aan, of by het vuur leggen.

giunger qualche cosa, alla derrata. Iemand iets toegeven, bydoen, byleggen, tot het geen dat hy gekogt heeft.

Giungerfi con uno. Zig by iemand voegen, iemands zyde of party kiezen.

Giunto, Gionto. Beland, aangekomen.

a che siamo giunti? Waar toe zyn wy eindelijk gekomen? waar toe zyn wy ten laaften geraakt?

à mani giunte. Met gevouwe, t'zamen gevoegde handen.

a piedi giunti. Met gelyke voeten, met de voeten by malkander gevoegt. *V. Pari.*

Giunta, Giunta. Vergaderinge, verzameling, byeenkomst.

la giunta del governo di Spagna. De Spaansche Staatsvergadering, byeenkomst van de Staten (of Grandes) van Spanjen.

Giunta, Gionta. Aankomste, komste.

la mia giunta fu bieri. Myn aankomste was gisteren, gisteren ben ik aangekomen, beland.

alla prima giunta non mi conobbe. In 't eerst kende hy my niet.

alla prima giunta si mise a sedere. Hy gong ten eersten, als hy aanquam, nederzitten.

Giunta, Gionta. Toegift; ook aanhangsel, byvoegsel. *V. A giunta.*

la giunta al primo capitolo, alla lettera. Het byvoegsel, aanhang tot het eerste hoofdstuk, een byvoegsel onder een brief (Postscriptum.)

a giunta de gli altri miei mali. Nog tot (boven) myn ongeluk.

per giunta bebbi un grand'osso. Ik heb een groot been tot toe- of bovengewigt bekomen.

val più la giunta che la carne. Het toe- of bovengewigt is beter als het vleesch zelve.

Giunta, Giuntata, Giuntarella. Een list, vond, greep om iemand te bedriegen, te bedotten, te misleiden. *V. Giunteria.*

Giuntare, Giuntare. Iemand bykomen, dat is; met list bedriegen, onderkruipeu, misleiden.

giuntar' uno nel giuoco &c. Iemand in het spel doeken, bedriegen.

Giuntato, Giuntato. Bedrogen, misleid, bedor.

esser giuntato da uno. Van iemand door list bedrogen worden.

Giuntatore. Een bedrieger, misleider.

Giuntaria, Giuntarie. Een bedrog, bedriegery, konstgreep om iemand te misleiden, te bedriegen.

Giuntura, Giuntura, Giuntura. By een- of t'zamenvoeginge, voegsel, band.

le giunture. t'Zamenvoeginge der leden.

GIULIBBO. Een zeker geneesmiddel zoo genaamd.

GIULIO. Zeker geld of munt in Italiën ontrent vyf stuivers bedragende; ook de maud van July, Hooymaud. *V. Luglio.*

GIULLARIS. Zorternyen aanregten, bedryven.

GIUMENTO. Een merry.

lo stallone copre la giumenta. De hengst dekt, dat is; bespringt de merry.

GIUNCO, Giunco. Bies, riet, schelp, lisch.

paniera &c. di giunchi giuncastro. Een mande van biezen gemaakt, gevlogten.

giunco odorato. Riekkend lisch, kalmus.

Giuncata. Een plaats daar veel biezen groeyen.

Giuncofo. Vol biezen, viesagtig.

GIUNGERE, *Giunco &c.* V. *Giugnere &c.*

GIUOCO, *Gioco*. Een spel; ook jok, fcherts, boertery, kortswijl, klugt, fnakery.

esser dato al giuoco. Tot het spelen geneigd of geneegen zyn, een liefhebber van het spelen zyn.

vincer, perder il giuoco. Het spel winnen, verliezen.

ogni bel giuoco vuol durar poco. Elk schoon spelmoet niet lang duuren.

troppo o poco, guasta il giuoco. Te veel of te weinig bederft het spel.

giuoco di (a) carte, dadi, scacchi &c. Een spel met de kaarten, dobbelsteenen, verkeer- of damfchyen.

giuoco di spada, scrimia. Een wapenspel, wapenoeffeninge, het vegten op het fchermfchool.

giuoco di palla. Het spelen of kaarten met de bal.

giuoco di mano (mani). Een guichel, of goochelspel.

Met. Dievery, diefstal; ook slagen of stooren.

giuoco di bandiera. Het zwaaijen, oeffenen, spelen met hervaandel.

un giuoco di poche tavole. Een spel van weinig steenen, dat is, een ligre zake, daar geen moeite in is.

giuoco di testa. Een hoofdspel, dat is, hoofdarbeid, schoone en klugtige uitvindingen.

o che giuoco, giuochiamo, eh? Wat voor een spel spelen wy? dat is, wat is dat? wie maakt u zoo stout?

tirar (trav) prender qualche cosa in giuoco. Iets in fcherts of kortswijl opvatten, aannemen.

parlar &c. a giuoco Schertswyze, in kortswijl praten.

tener uno, smetter uno a giuoco. Iemand foppen, plagen, met iemand de gek fcheren, den draak fteken.

prenderfi (pigliarsi) giuoco del fatto di uno. V. *Sopra*.

volar il giuoco d'uno, (con uno). V. *Sopra*.

non è giuoco, non vi paia giuoco. 't Is geen kortswijl, maakt 'er geen kortswijl of gekfcheerdery uit.

vedremo come riuscirà questo giuoco. Wy zullen zien wat einde dit spel nemen zal.

far un (bel giuoco) ad uno. Iemand een schoone pots spelen.

farotti un giuoco tale, che ti ricorderai di me. Ik zal u zoodanigen pots spelen, dat gy aan my gedenken zult.

far mal giuoco ad uno. Iemand een flegre pots spelen.

questo gli farà bel giuoco. Dat zal hem een goed spel (zyn spel goed) maken.

questo è un giuoco a quell altro. Dit is maar kinderspel tegen het andere te rekenen.

Giocare, giocare, giocare. Spelen; ook jokken, boerten, kortswijlen, fcherfjen; ook wedden; ook verfpelen.

giocar alle carte, a dadi, scacchi &c. Op de kaarten, met dobbelsteenen spelen, op het fchaak-, verkeer- of dambord spelen.

giocar alla palla (di racchetta). Met de kaats-bal spelen.

giocar alle bocchie, piramidi. Kegelen, met de kegels spelen.

giocar di mani. Guichelen, goochelen, potsen of klugten bedryven.

Met. Stelen, rooven; ook afroffen, affmeren.

T O M. I.

giocar di bicchieri. Met de glazen spelen, dat is, lustig in het rond drinken, zuipen.

giocar di bastone. Met de kluppel spelen, dat is, afroffen, affmeren, toeflaan, toefmyten.

giocar di calci. Met de hielen of versen spelen, dat is, fchoppen, agter uitflaan, gelijk de paarden.

giocar una collazione &c. Om een ontbyt spelen.

giocar uno scudo &c. Om een ryksdaalder spelen; ook om een ryksdaalder wedden, een ryksdaalder verwedden.

giocar di arme, picca, bandiera. Met de wapenen, piek, standaard of vaandel spelen, dat is, vegten, de piek, het vaandel zwaayen.

giocar col cannone, muschetto &c. Met het gefchut, met het musket spelen, fchieten, het kanon loffen.

far giocar una mina (un fornello). Een myn doen spelen, dat is, laten fpringen, om hoog vliegen.

giocarono tre mine. Drie mynen speelden, fprongen.

giocar i suoi dimari &c. Zyn geld, enz. verfpelen.

Giucatore, Giocatore. Een fpeelder.

Giucolare, Giocolare. Guichelen, guichel- of goochelspelen, potsen of klugten bedryven.

Giucolatore, Giocolatore. Een guichelaar, guichel- of goochelspeler, klugten- of potsfemaker.

Giucacchiare. Gedurig, en altyd spelen, een liefhebber van 't spelen zyn.

va giucacchiando per le taverne. Hy gaat altyd in de kroegen spelen.

Giucoso, Giocoso. Jokkende, boertende, fcherfende, kortswylig, klugtig, aardig, vermakelijk.

mendacio &c. giucoso. Een leugen uit jok, kortswijl.

GIUPPONE. Een wambais. V. *Giubba &c.*

vestir un giuppone di pietra (il giuppone di Beltramo). Iemand een steenen wambais aandoen, dat is, in een tooren gevangen zetten, werpen, fmyten.

GIURARE. Zweren, een eed doen; ook beloven, toezeggen.

giuro a Dio. Ik zwere by God.

vi giuro di non haver lo &c. Ik zwere, dat is, ik zegge, verzekere u dat ik het niet hebbe.

egli ha giurato di non farlo. Hy heeft beloofd, gezworen dat hy het niet doen zal.

Giurar contro alcuno. Tegen iemand zweren.

giurar fedeltà, castità &c. Trouw, kuisheid zweren, beloven, toezeggen.

Giuramento. Zweringe, eedzweringe, eed.

far, prestar, deporrr un giuramento. Een eed doen, afleggen.

affermar, confermar, prometter &c. con giuramento. Met een eed bekrachtigen, verzekeren, beloven.

giuramento falso, solenne. Een valschen eed, meinedigheid.

Giuramento della fedeltà. Een belofte, eed van getrouwigheid, enz.

afforver uno dal giuramento. Iemand van den eed ontfiaan, bevryden.

far far ad uno un giuramento. Iemand een eed afvergen, een eed afscheyden, doen zweren.

Giurato. Gezworen, een eed gedaan of afgelegd hebbende. *nota giurato*. Een gezwore Notaris. [bende

O o o

[bende

patti giurati. Bezwoore Verdrags-punten of voorwaarden.

fratel giurato. Een gezwoore, getrouwe makker, kameraat, broeder.

igiurati del mestiere. De gezwoore ambagtsluiden, overluiden.

Giuratore. Een zweerder, die een eed doet; ook een vloeker.

Giuracchiare. Dikmaals zweren en vloeken.

GIURISDIZIONE. Regtsgebied, regtsdwang, regtsban.

Giurisdizionale. Van of tot den regtsdwang behoorende.

Giurista, Giurisconsulto. Een regtsgeleerde, een leeraar in de regten.

GIUSTA, prepos. Na, volgens.

giusta le leggi, giusta il suo potere. Volgens de wetten, na zyn kragten en vermogen.

GIUSTO. Regtvaardig, regtmatig, geregtig, opregt, billijk; ook regt.

per giusto giudicio di Dio. Door het regtvaardig oordeel Gods.

vi par giusto che etc. Oordeeld gy, dat het billyk of regt zy, dat enz.

bilancia giusta. Regte, gelijke weegschaal.

giusta preghiera, domanda. Een regtmatig, billijk verzoek, begeerte.

giusto sdegno, giusto lamento. Een regtmatige toorn of gramschap, redelijke, billijke klagte.

guerra giusta, cagione, lite etc. giusta. Een regtvaardigen, regtmatigen oorlog, oorzaak, proces, enz.

per giusto titolo. Op een opregte, regtmatige wyze, met regt.

dar etc. giusta sodisfazione. Behoorlijk, billyk genoegen geven, opregtelijk voldoen.

casì vuole il giusto. Zoo vereischt alle regt en billijkheid.

domandar etc. il giusto. Verzoeken, begeeren het geen regt en billyk is.

Giusto. Regt, effen; ook knap, dat is, regt gemeten, uitgedeeld, enz.

un vestito giusto. Een regt, effen kleed, dat wel naar het lichaam gemaakt is.

al giusto tempo. Ter regter uure, ter regter tyd.

giusto numero, giusta quantità. Een regt, regtmatig, behoorlijk getal, menigte.

giusta distanza, grossezza, lunghezza, grandezza etc. Regte, behoorlijke wyde, dikte, lengte, groote.

giusta carica. Een regte ladinge.

giusto al corpo. Regt, effen aan het lijf.

Giusto, Giustamente. Regt, ja.

giusto (giustamente) così. Regt zoo, op dezelfde wyze.

giusto (giustamente) come un' angelo. Regt, gelijk als een Engel.

Giustamente. Geregtelijk, regtmatiglijk, behoorlijk, billijk; ook regt, gelijk.

viver giustamente. Opregt, regtmatig, behoorlijk, in geregtigheid leven.

proceder, patir etc. giustamente. Met regt, billijk, behoorlijk te werk gaan, handelen, lyden, verdragen.

ferò giustamente il cuore. Hy raakte, trof regt het hart.

avvenne giustamente com' egli prodetto barava. Het gebeurde geregtelijk als hy gezegt hadde.

Giustificare. Regt maken, regtvaardigen, verontschuldigen, verschoonen; ook goedkeuren, loven.

giustificare la sue ragioni. Zyne redenen of oorzaken regtvaardigen, verontschuldigen.

giustificar la cuse di qualchebeduno. Iemands verschooningen, ontschuldigen aannemen, goedkeuren.

Dio è che giustifica i peccatori. God is de geen die de zondaars regtvaardigt.

giustificar' una legge, un' impresa etc. Ecu wet, daad, enz. goedkeuren, loven.

Giustificarsi. Zig regtvaardigen, verontschuldigen, verschoonen, verantwoorden, verdedigen, enz.

Giustificato. Geregtvaardigt, verontschuldigd, verschoond, verantwoord, verdedigd.

giustificati per la grazia di Dio. Geregtvaardigt door de genade Gods.

Giustificazione. Regtvaardigmakinge, regtvaardiging, goedkeuringe; ook verantwoordinge, verdediging; ook ontschuldiging, verschooninge, voorwendfel.

la giustificazione dell' uomo. De regtvaardigmakinge, regtvaardiging van den mensch (door de genade.)

lecannoni della giustificazione. De grondregels van de regtvaardigmakinge.

portar avanti le sue giustificazioni. Zyne ontschuldigen, verschooningen, voortbrengen, zig verontschuldigen, verantwoorden, enz.

Giustificazione. Geregtigheid, dat is, regtvaardigheid, godvrugtheid, godsvrugt, heiligheid, vroomheid, opregtheid, onnozelheid.

la giustificazione originale. De oorspronkelijke regtvaardigheid, onnozelheid.

la giustificazione nostra avanti Dio. Onze regtvaardigheid voor God.

Giustizia. Geregtigheid, regtvaardigheid, regt.

la divina giustizia. De Goddelijke geregtigheid.

chieder, domandar giustizia. Regt, geregtigheid eischen, begeeren, om geregtigheid aanhouden.

giustizia distributiva. De regt uitdeelende geregtigheid.

giustizia commutativa. De regt verwisselende geregtigheid.

far giustizia ad uno. Iemand regt doen.

far la giustizia da per se. Zig zelfs regt doen, vuistregt gebruiken, zig wreken, wraak nemen.

essercitar (far) la giustizia. Regt doen, de geregtigheid oeffenen, doen wat regt is.

un atto di giustizia. Een werk van regtvaardigheid.

con giustizia (di giustizia) non può possederlo. Hy kan het niet regt, van regtswegen niet bezitten, enz.

senza giustizia. Onbillijk, ongeregtiglijk, onregtvaardiglijk, ten onrege.

la giustizia della causa. De geregtigheid der zake.

Giustizia. Geregt; ook de straffe, halsstraffe; ook de galg.

giustizia di sangue (criminale). Bled-geregt, halsgeregt.

giustizia civile. 't Burgerlijke regt, stads geregt.
chiama' uno, accusar' uno alla giustizia. Iemand voor
 het geregt dagvaarden, roepen, aanklagen.
andar alla giustizia. Naar of voor het geregt gaan.
ministro della giustizia. Een regter, geregtsdienaar.
esecutore della giustizia. Een uitvoerder, volbrenger
 van 't geregt: een scherpregger, beul.
esecuzione della giustizia. Regtspleginge, uitvoeringe,
 volbrenging der justitie.
rigor della giustizia. De strafheid, strengheid van 't
 geregt.
non vi è giustizia. Daar geschied geen regt, daar
 word geen regt gepleegd, geoeffend.
aspra, rigorosa, severa giustizia. Een scherp, streng,
 straf geregt.
il luogo della giustizia. Geregtsplaats, regtbank.
esser travagliato, perseguitato dalla giustizia. Van 't ge-
 regt geplaagt, vervolgd worden, dat is, dikwils
 gevangen, te regt gesteld, of gestraft worden.
per via di giustizia. Door geregtsdwang, geregteijk.
Giustiziare (uno.) Iemand regten, veroordeelen, von-
 niissen, ter dood verwyzen, verdoemen.
giustiziar' uno alla forca, spada, al fuoco &c. Iemand
 tot de galg, ten zwaarde, ten vyere verdoemen,
 verwyzen, veroordeelen.
Giustiziato. Geregt, gevonnist, geoordeeld, ver-
 doemd, verwezen.
esser giustiziato di spada &c. Met het zwaard geregt,
 ter dood gebragt zyn, worden.
Giustiziere. Een regter, regtspleger; ook scherpreg-
 ger, beul.
un gran giustiziere. Een straffe, strenge regter.
GLADIATORE. Een schermer, zwaardschermer,
 zwaardvegter.
Gladiolo. Lis, waterlisch, kandelaars: een kruid.
GLANDULE. Een kliertje, een zagt, kruimelagtig
 gedeelte van 't lichaam, gelijk een spons.
Glandulose. Vol klieren.
GLANGIRE. De stem of geschreeuw van een arend.
GLI. De (*Art. masc. Plur.* voor een *Naam*, dat met
 een *vocal*, *b*, of met *sb*, *sc*, *sf*, *sp*, *st*, begint.
*gli amici, gli antiebi, gli ornamenti, buomini, gli er-
 rori &c. gl' Indiani &c.* De vrienden, de ouden,
 de cieraden, de mannen, de fouten, de India-
 nen, enz.
gli honori &c. De eeren of waardigheden.
gli scudi &c. De schilden, kroonen, enz.
gli spiriti &c. De geesten, enz.
gli Stati &c. De Staten, enz.
Gli, pronom. Conjunt. Relat. Hem, hen.
gli credo tutto ciò ch' ei dice. Ik geloove hem in al 't
 geen dat hy zegt.
credetegli pure. Geloofd hem maar.
gli parve bene che andassero insieme. Hy heeft goedge-
 keurd, dat wy t'zamen of met malkander gingen.
Gliela, Gliele, Glielo &c. Glieni. Hem het, haar het.
chi tela fa, sughela &c. Die u een pots speelt, (speelt
 hem weder een, die u bedriegt, bedriegt hem weder.
GLOBO. Een bol, kloot, of iets dat rond is.
globo celeste, terrestre. Hemel of Aard-kloot.

Globofo. Klootig, kloot rond, rond gelijk een bol
 of kloot.
GLORIA. Roem, eer, lof, prys, luister, vermaard-
 heid, enz.
dar la gloria a Dio. Aan God de eere geven.
la gloria de' nostri tempi. De roem, de eer, luister van
 onze tyden.
o che gloria! O wat een lust, en vreugde!
la gloria eterna. De eeuwige vreugde, geluk-
 zaligheid.
lo stato della gloria. De staat der gelukzaligheid.
baver, voler, ambir, attribuirsi la gloria. De roem,
 de eer of glory zig aanmatigen, toeëigenen.
recarsi una cosa a gloria. Zig iets voor een groote
 roem, eer of glory rekenen, houden.
vana gloria. Ydele, vergankelyke eer.
per vana gloria, mosso da vana gloria. Uit ydele eer
 of glory.
perder, offuscar la gloria. De roem, eer, of luister
 verliezen, verduisteren.
Gloriare, Gloriarfi. Zig beroemen, roemen, pochen,
 snoeven, snorken of opnyden. *V. Vantarfi.*
gloriar (gloriarfi) di qualche cosa. Zig over of in iets
 beroemen, verheffen, pryzen, enz.
gloriarfi nel Signore. Zig in den Heere roemen.
senza gloriarvene. Zonder my te roemen, te pryzen.
vanagloriarfi. Zig ydel roemen, verheffen, pryzen.
Glorificare. Verheerlijken, roemen, loven, pryzen.
glorificar' Iddio. God verheerlijken, God loven en
 pryzen.
fa glorificato Iddio. God zy geloofd en geprezen.
un corpo glorificato. Een glorieus, klaarblinkend
 lichaam.
Glorificatore. Verheerlijker, verklaarder.
Glorificazione. Verheerlijkinge, verklaringe.
Glorioso. Glorieus; ook heerlijk, roemrugtig, deftig
misterio glorioso. Een glorieuse geheimenis.
la gloriosa ascensione di nostro Signore. De heerlijke
 Hemelvaart van onzen Heere.
vanaglorioso. Ydel, eerzugtig, eergierig-
atti gloriosi. Heerlijke, roemrugtige heldendaden.
un fine glorioso. Een glorieus, gewenscht, zalige einde.
*questi piccioni così ben stagionati daranno alla mia goletta
 una unzata molto gloriosa.* Deze jonge duiven, die
 zoo lekker gekookt zyn, zullen myn keel een
 heerlyke zalving geven.
Gloriosetto. Wat of eenighins ydel, eerzugtig, eergierig.
Gloriosissimo. Heerlijkt, roemrugtigst, deftigst.
Gloriosamente. Roemrugtiglyk, heerlijk, met lui-
 ster, eer, lof of roem.
viver, morir &c. gloriosamente. Heerlijk, roem-
 rugtiglyk, met luister, eer, lof of roem leven,
 sterven, een roemrugtig leven leiden of voeren,
 een heerlijke dood sterven.
acquistarsi una cosa gloriosamente. Iets met groote
 roem, luister en eer bemagtigen, verkrvgen.
vana gloriosamente. Met ydele, vergankelyke roem.
GLOSA. Een uitlegginge, verklaringe.
Glosare. Uitleggen, verklaren.
Glosatore. Een uitlegger, verklaarder.

- GNOCCO, Gnocchi.** Een zekere spyze van meel gemaakt.
- GOBBA.** Een bult, bochchel, een gezwel.
- Gobbo, gobbuto.** Gebult, gebochchelt; ook die een bult of bochchel heeft.
- Gobbito.** Een klein gebult, gebochchelt mensch.
- GOBIO, Gobbio, Gobbione.** Een grondel; zeker rivierfisch.
- GOC CIA, Goccia.** Een drup, drop, druppel of druppel. *una goccia d'acqua, vino, sangue &c.* Een druppel of druppel waters, wyns, bloeds, enz.
- fillar &c. a goccia a goccia.* Druppelen, druipen, met druppelen afvallen, afzypen.
- Gocciolina.** Een druppeltje, een druppeltje.
- Gocciolame, Sgocciolame.** Dat afdruipt, met druppelen afvalt, afzyp; lekwyn.
- Gocciare, gocciolare, Sgocciolare.** Druppelen, druipen, afdruipen, afzypen; ook bedruipen
- gocciar sangue.* Bloeden, bloed storten, vergieten.
- Gocciolamento.** Druppelinge, druiping, afdruiping, afzypinge.
- Gocciolatoio, gocciuolo.** Een goot; ook een gootsteen of watersteen.
- Gocciato, Gocciolato.** Afgedruppelt, afgezyp.
- Gocciolante.** Druppelende, afzypende.
- Goccioline.** Een botterik, grovaart, plompaart, botmuil; ook een gierigaart, sielt.
- Goccioloni.** Met druppelen, d'een druppel voor de andere na.
- GODERE.** Zig verheugen, verblyden, verheugd, blyde of wel in zyn schik zyn.
- goder d'una cosa.* Zig ergens in of over verheugen, verblyden, over iets wel in zyn schik zyn.
- godo che sete arrivato (del vostro arrivo.)* Ik verheuge, verblyde my over uw aankomste, dat gy gelukkig beland of aangekomen zyt.
- Godere.** Lustig en vrolijk zyn, in lust en vreugde leven; ook zig vermaken.
- chi si contenta gode.* Die wel vergenoegd, en te vreden is, heeft een goed, gewenscht leven.
- oggi goderemo.* Heden zullen wy vrolijk zyn, zullen wy ons vermaken, vermaak aandoen.
- goderfi i danari.* Voorgeld zig vermaken, lustig en vrolijk zyn.
- ee' l goderemo insieme.* Wy zullen het met malkander verteeren, ons daar voor vrolyk maken.
- Godere.** Willen: in de volgende zinnen.
- goder meglio.** Liever hebben, willen of wenschen.
- V. Amore.*
- godo meglio di star nella compagnia de' virtuosi che &c.* Ik ben liever in 't gezelschap van deugdzaame als, enz. ik wil liever met deugdzaame omgaan, als, enz.
- godo di caminar al fresco.* Ik wandele, kuyere liever in de koelte.
- Godere, goderfi.** Genieten: tot zyn wille, begeerte of dienst hebben.
- goder (goderfi) d'una cosa.* Iets genieten, iets tot zyn wille of dienst hebben.
- i matti fanno la festa, ed i savi se la godono. V. Festa.*

- goder' i suoi beni.* Zyne goederen genieten, gebruiken.
- goder dell' amore, della familiarità d'uno.* De liefdesgunst, of genegenheid van iemand genieten.
- Godévole.** Dat men genieten kan.
- Godimento, godimenti.** Vreugde, blydschap, vrolykheid; ook genietinge, geniet.
- GOFFO.** Gek, zot, dwaas, bot, plomp, dom, ongeschikt, boersch; ook leelijk, mismakkt; ook een grovaart, plompaart, botterik, botmuil.
- un (uomo) goffo.* Een gek, bot, dom kaerel.
- sete tanti goffi.* Gy zyt al te zamen gek, gekken en narren.
- egli fu il goffo per non pagar la gabella, (alla festa.)* Hy stelde zig aan, by geliet zig als een zot en dwaas mensch om den tol niet te betalen; (wy zeggen) hy is een nar in zyne zak.
- un vestito, un capello &c. goffo.* Een zeldzaam, mismakkt klee, hoed, enz.
- Goffacchione, goffone.** Een grovaart, plompaart, botterik, botmuil.
- Goffaggine, Goffezza.** Boersheid, dorperheid, bottheid, plompheid.
- Goffamente.** Zottelijk, dwazelijk, bottelijk, plompelijk; ook leelijk, mismakktelijk.
- una cosa, fabbrica &c. fatta &c. goffamente.* Een wonder zeldzaam, mismakkt ding, gebouw, enz.
- Goffeggiare.** Zig als een gek, zot, of dwaas aanstellen.
- Gofferia.** Boersche, botte, plompe maniere van doen.
- G O G N A.** Hals en voerboeyen, voor misdadigen.
- G O L A.** De strot, de keel, de zwelgpypp, waar door de spys en drank in de maag zakt. *Met.* Gulzigheid, overdaad in 't eten.
- appiccar' uno per la gola.* Iemand aan de hals of keel ophangen, opknoopen.
- mentir per la gola.* In zyn hals of keel liegen.
- empirfi sin' (infino) alla gola.* Zig tot de keel toe opvullen, oppropen.
- un brucchiere della gola.* Een brand in de keel, oprispinge van de maag.
- mortificar la gola.* Zyn gulzigheid intoomen, versterken, dooden.
- la gola miei tira.* De gulzigheid, de onverzadelijke lust port my daar toe.
- baver gola di qualche vivanda.* Tot een spyze een onmatige, onverzadelijke lust of trek hebben.
- sodisfar alla, (compir colla) gola.* De gulzigheid, graagheid opvolgen; zig aan de gulzigheid overgeven.
- Gola.** De keel van een gebouw.
- gola del bastione, baluardo &c.* De keel van een schans of bolwerk.
- Golata.** Een gretige, gulzige, lekkere keel.
- Goloso.** Gulzig, gretig, slok- of zwelgagtig.
- Goloso, Golosino.** Wat of eenigfins lekker, gulzig, gretig, slok- of zwelgagtig.
- Golossina.** Gulzigheid, graagheid, lust tot iets.
- Golofaccio.** Een groot oeter, een vraat.
- Golofamente.** Gulziglijk, gretiglijk, als een vraat.
- appetir, mangiar golosamente.* Met onverzadelyke lust een spyze nuttigen, gulziglijk inzwelgen.
- Golofisa.** Gretigheid, gulzigheid tot eten.

GOLFO. Golf, zeeboezem of kromte; ook een draaykolk.
Golfo di Venezia. De Golf of Zeeboezem van Venetic.
un golfo di pensieri, affari, travagli &c. Een golf, dat is, hoop of menigte van verwarde gedagten, zaken, plagen, enz.
GOLPI, &c. V. Volpe.
GOMBINA. De riem van een dorschvlegel.
GOMBITO, Gomito. Een elleboog.
Gombitare. Met den elleboog stooten.
Gombitare. Een stoot met den elleboog.
GOMINA, V. Gomona.
GOMITOLE, Gomitiuolo. Een kloen, of kluwe.
un gomitolo di rese &c. Een kloen of kluwe garen.
GOMMA, Gom. Een klevende vogt van zommige boomen.
Gommarabica. Arabische gom.
gomma traganta. Een zekere soort van gom zoo genaamd; gom dragant.
le gomme. Een zekere soort van Spaansche pokken.
Gomfo. Gomryk, overvloeyend van gom, gom leverende; ook vol Spaansche pokken.
Gommare, gommarfi. Gom uitzypen, uitvloeyen; ook vol Spaansche pokken worden.
GOMONA, Gomona, Anker-touw, scheeps-touw, trekzeel.
tagliar legomone. De anker-touwen afschappen.
GOMCIO, Gonzo. Een botterik, botmuil, domme-kracht; ook een lange en breede mouw.
GONDOLA, Gondolella. Een klein schuitje te Venetic.
Gondolere. Een matroos of varens gast op zoodanig een schuitje.
GONFALONE. Een vaandel, vaan, standaard, krygsbanier.
Gonfaloniere, gonfalone. Een vaandrager, vaandel of standaarddrager.
gonfaloniere di S. Chiesla. De banier van de H. Kerk.
gonfaloniere di giustizia in Firenze. Banierheer van 't geregt tot Florence.
GONFIARE. Opblazen, doen zwellen.
gonfiar, la cornamusa, la vesica, le gote &c. De zak-
 pyp, de blaas, de wangen opblazen.
gonfiar' uno colle sue proprie lodi. Iemand met zyn eige
 lof opblazen, dat is, hoovaardig, hoogmoedig,
 trots maken.
Gonfiare, gonfiarfi. Zig opblazen, opzwellen, zwel-
 len; ook hoogmoedig, hoovaardig, opgeblazen
 worden.
il mare, fiume si gonfia. De zee, de rivier walt, zweld
 op, word groot.
le vela si gonfia. De zeilen spannen zig.
Gonfiato gonfo. Opgeblazen, opgezwollen, gezwollen.
fiume gonfiato. Een opgelope, opgezwollerivier.
corpo, ventre gonfiato. Een gezwolle, opgezwolle
 buik, lichaam.
gonfiato d'orgoglio &c. Van hoogmoed opgeblazen.
Gonfiato, gonfiato. Een blaasbalg; ook een blaaspyp.
Gonfiare, gonfiarfi. Blazen om te leeren zwemmen;
 ook een hoovaardig, hoogmoedig, opgeblaze
 gek of nar.

Gonfiamento, Gonfiagione. Opblazinge, zwellinge,
 opzwellinge, gezwel; ook hoogmoed, hoogmoed-
 igheid, opgeblazentheid, trotsheid, enz.
GONFO. Een wisch, wrouk of wrongel, die men
 op het hoofd legt als men iets draagt.
GONGOLARE, Gongolacchiare. Blyde, lustig, en
 vrolijk zyn, lachen.
GONNA, Gonnella. Een schoof.
Gonnellina, gonnolluccia. Een schoofje, kleine schoof.
Gonnella, il gonella. Een zeker gek tot Florence.
il cavallo del Gonella. 't Paard van Gonella, 't geen
 allerhande gebreken onderworpen was, dat is, een
 ondeugend mensch, een deugniet.
come disse il gonella. Gelijk als Gonella gewoon waste
 zeggen: *cum quibus*, dat is, daar toe zyn pennin-
 gen (geld) van nooden.
GONORREA, Gomorra. De druypert. *V. Scolazione.*
GORA. Een goot of waterloop.
GORBIA, Sgorbia, gorbio, Sgorbio. Een beslag van
 een stok, enz. ook een kladder, inktvlak.
Gorbiare, Sgorbiare. Een stok, enz. ergens mede be-
 slaan; ook met inkt bekladden.
GORGA, Gorgia, gorgozzule, gorgozzuolo. De keel,
 strot, krop, gorgel.
ferrar, segar la gorga. Den hals, de keel toebin-
 den, afsnyden.
parlar per la gorga. Door de hals of keel praten.
la gorga (gorgia) Fiorentina. De Florentynsche spreek-
 aart, welke natie doorgaans door de keel praten,
 met een sterke ademhalinge.
pizzicar' il gorgozzule ad uno. Iemand aan den hals
 kittelen, dat is, ophangen, opkneopen.
Gorgiera, gorgieretta, gorgierina. De krage, halskraag
 van een kleed; ook 't halsnaras, halsband; ook een
 halsketen; ook een schouderlap; ook een hals-
 doek, das.
Gorgheggiare, gorgorizzare. Gorgelen.
gorgheggiar la favella alla Fiorentina. Op zyn Floren-
 tynsch door de keel praten.
GORGO. Een kolk, of draaykolk, een afgrond,
 grondeloze poel.
Gorgogliare, gorgolare. Wervelen, borrelen, barnen;
 ook pruttelen, zieden, kookten; ook hakkelen,
 stamien, verwardelijk praten; ook knorren,
 rotmelen.
mi gorgogliano le budella. De buik rommelt my.
Gorgoglio. Geruisch, opziedinge, opkookinge, op-
 borrelinge.
GORGOLIO, Gorgoglio. Een kalender-worm,
 een gekorve dier, dat het koren knaagt.
Gorgogliare. Wormagtig, wormsteekig worden,
 van de wormen opgegeten worden.
GOTA, Gote. De wangen; koonen.
le gote vermiglie, che parean due rose. Roozen-roode,
 bloozende wangen of koonen.
gonfiar le gote. De wangen opblazen.
gote gonfie, grosse, vizze, lasciate, distese &c. Dik-
 ke, opgeblaze, hangende wangen.
Gotata. Een kinnebakslag, kaakmeest.
GOTTA. Een drup, drop, druppel; ook de kramp
 of

of jigt, 't flerecyn of podagra; ook beroertheid, geraaktheid, lamheid.
affitto, gravato, travagliato dalla gotta. Met de jigt gequeld, geplaagd.
Gottare, Ingottare, Ingottarsi. 't Flerecyn of podagra krygen, met de jigt gequeld worden.
Gottato, Ingottato, gottoso. De jigt onderhevig, onderworpen, met de jigt gequeld, geplaagd.
mani, piedi, gottosi. Met de jigt gequelde, jigtige handen en voeten.
GOTTO. Een glas, drinkbeker.
GOVERNARI. Bestieren, regeren, het gebied voeren, beftellen, beleggen, bewind hebben, zorg dragen over iets.
Iddio governa il mondo. God regeerd, bestiert de wereld.
governar la republica, lo stato, il paese, la famiglia &c. 't Gemeenebest, den staat, het land, het huishouden voorstaan, regeren, bestieren.
governar la nave, il vascello, la galea. 't Schip, de galey stieren, regeren.
governar una guerra, una lite, un' affare &c. Een oorlog, proces, zake, enz. voeren, uitvoeren.
governar uno. Iemand bestieren, regeren, onder zyn tugt hebben; ook iemand onder zyn magt en geweld hebben; ook iemand t'eenemaal bezitten, of ingenomen hebben.
Diavolo lo governa. De Duivel bezit of regeerd hem.
Io lo governo. Ik regere, bestiere, onderregte, onderwyze hem.
governar fanciulli. Kinderen opvoeden, opbrengen.
governar i beni, le entrate &c. di uno. Opzigt over iemands goederen, renten of inkomsten hebben.
egli non governa bene questo negozio. Hy bestelt, beleid deze zake niet regt, hy weet zig in deze zake niet te schikken, te vinden, enz.
Governare. Akkeren, bouwen, bearbeiden, wel in agt nemen, bezorgen; ook bederven.
governar il campo, il giardino &c. Den akker, de tuin enz. bouwen, bewerken, bearbeiden.
governate bene questo arrostato, che non si brucci. Neemt dit gebrad wel in agt, draagt zorge dat het niet verbrand.
vedete come questo forsante mi ha governato il velo. Ziet hoe deze vlegel my den sluyer heeft toegeregt, bedorven. *V. Conciare.*
Governare. Bedienen, oppassen, ook voeden, te ceen geven; ook net en zuiver houden, opschikken, ophelderen.
governar cavalli, cani, bestiami &c. De paarden bedienen; ook honden en vee houden, opvoeden, onderhouden, te eeten geven.
governar polli, uccelli &c. Hoenders, kuikens, vogelen, enz. onderhouden, opvoeden.
governar i bicchieri, vasi, stovigli &c. De glazen, drinkbekers, vaten, enz. schoon houden; ook spoelen, uitspoelen, wassen, boenen, schoon maken, schuren. *V. Rigovernare.*
Governarsi. Zig regeren, bestieren, gedragen, houden.
governarsi bene, prudentemente. Zig wyslyk regeren, gedragen, houden.

questo accade a chi non sa governarsi. Zoo gaat het met de genen die zig zelve niet weten te regeren, te gedragen, te schikken, enz.
governarsi a suo modo. Naar zyn hoofd leven, zyn eige zinnelijkheid opvolgen.
governarsi a cenno, consiglio altrui. Zig na een ander schikken of voegen, een anders raad volgen, gehoor geven.
lasciarsi governar da uno. Zig van iemand regeren, overheerschen, voorichryven laten.
per saper governarmi. Op dat ik my daar na rigten, schikken of voegen kan; tot narigt.
Governante. Een regeerder, stadhouder, bestierder, overste van een staat of wingewest; ook een bestierster, regeester, meesteresse.
Governato. Geregeerd, bestierd, enz.
Governatore-trice. Een regeerder, bestierder, overste, regeester; ook een hofmeester, tugtmeester.
Governator d'una piazza. De overste (of Gouverneur) van een sterkte of vesting. *V. Commandante.*
Governator di qualche Provincia &c. Een landvoogd, stad of stedhouder.
Governator di giovani gentilbuomini &c. Een opziender, tugtmeester van jonge Edelluiden.
Governo. Regeringe, bestieringe, het bewind, opzigt; ook de staat, wyze of maniere van regeren; ook narigt, waarschouwing, enz.
il governo del mondo, della republica, dello stato, paese, famiglia, casa &c. De regeringe, bestieringe van 't gemeenebest, van den Staat, 't land, huishouden, enz.
baver' il governo di qualche cosa. De bestieringe, bewind, opzigt over iets hebben.
prender il (entrar nel) governo. Het bewind, de regeringe of bestieringe aanvaarden, op zig nemen, beginnen te regeren.
ho veduto il governo della Fiandra. Ik heb den staat, dat is, de wyze of maniere van de Nederlanden gezien.
le massime di quel governo sono tali. De grondregels, manieren van die Staatsregeringe zyn deze.
un' ingegno da governo. Een verstand bequaam tot de staatsregeringe.
attendere al governo. De regeringe behartigen, beveren, het bewind hebben of voeren.
sotto il governo del Signor. Onder het gezag, de regeringe, het gebied van de Heer N.
questo vi serve per governo. Dat dient u tot narigt of waarschouwing.
far mal governo d'una cosa. Iets verwaarloozen, niet te rade houden, iets laten bederven.
GOZZO. De krop of keelgat van vogelen, hoenders; enz. ook van menschen; ook de keel, strot, gorgel.
Gozzoviglia. Brassery, gulzigheid, stempinge.
far gozzo viglia. Een brassery of stempmaal houden.
Gozzovigliare. *V. Sopra.*
Gozzoviglione. Een brasser, stemper, een vraat, een flokop.
Gozzuto, gossuto. Dat een dikke krop heeft.
GRACCHIA. Een kraay.

Gracchiare. Schreeuwen, gaffen als een kraay. *Met:* Klappen, snappen; ook tegenspreken, morren, knorren.
del suo gracchiar mi rido. Met uw morren of knorren lache ik maar.
lasciatelo gracchiare. Laat hem maar schreeuwen, snappen of babbelen, laat hem maar knorren.
Gracchiatore, trice, graccione. Een schreeuwer, snapper, prater, klapper, een praatster, suapster, klapster, enz.
GRACCIDARE. Quakken gelijk een kikvorsch, brikkekikken.
il gracidar delle ranocchie. Het quakken van de kikvorschen.
GRACILE. Mager, tenger, rank, dun, teeder, klein, schraal, spigtig.
GRACIMOLE. Een afgebroke bosje of takje van een wyndruif.
GRADA, Grata, Gradella. V. Grata.
GRADIRE. Voor lief aannemen, waard of aangenaam houden, zig laten gevallen.
gradir un presente. Een schenkaasje voor lief aannemen, waard of aangenaam houden. *V. Aggradare &c.*
gradisco il buon volere. Ik ben met uwe goede genuechtheid vergenoegd, te vrede.
Gradito. Aangenaam, welgevallig, lief en waard: *esser poco gradito qualche cosa da uno.* Iemand iets niet alte welbehagen, gevallen, niet te lief of aangenaam zyn.
alhora seranno così gradite. Dan zullen zy zoo lief of aangenaam zyn.
Gradimento. Behagen, gevallen, welgevallen, dank, verbiutenis.
Grado. V. Sopra.
malgrado. Tegen myn wil en dank.
mal tuo &c. grado. Het mag tegen uw wil en dank zyn, gy zult evenwel moeten.
malgrado (di) loro. Tegen haar wil of dank, zy willen of willen niet.
mal grado della resistenza che faceffero. Onaangezien alle hare tegenstrevinge of tegenstand, dien zyn deden.
di grado, di buon grado. Zeer gaarne, gewillig, gewilliglijk.
a grado, (aggrado) &c. Met believen of welgevallen.
tener (aver) una cosa à grado. Zig iets laten gevallen, voor lief aannemen, waard of aangenaam houden.
tutto quello, che gli era à grado. Al 't geen dat hem mogte believen, gevallen, lief of aangenaam zyn.
mi è molto a grado. Het is my zeer lief en aangenaam, het behaagt my wel.
servir a grado. Naar wil en dank, vlytig dienen, oppassen.
risponder, parlar &c. a grado. Iemand naar zyn zin antwoorden, praten gelijk het iemand graag hoorde; ook vleyen, pluimstryken, slikslooyen.
in grado. Voor lief, aangenaam.
prender qualche cosa in grado. Iets voor lief aannemen, waard of aangenaam houden.

venir' ad alcuno in grado. Iemands gunst of genade verweven, verkrygen.
esser in grado appresso qualche uno. By iemand veel vermogen, iemand zeer lief en aangenaam zyn.
rimetter' uno in grado appresso a qualche uno. Iemand by een ander in de vorige gunst en genade herstellen.
Grado. Dank, schuldige pligt, verbintenis.
io non vi saprei grado di questa cosa. Ik zoude u dat geen dank weten, ik zoude u daar voor niet bedanken.
aver grado ad uno di qualche beneficio. Iemand voor genote weldaden dank weten, iemand verpligt of verbonden zyn.
GRADO. Een trap, stap, graad; ook staat, enz. ook eere-staat, aanzien, waardigheid.
montar &c. di grado in grado. Van den eenen trap op den anderen, (trapsgewyze) opklimmen.
questa herba &c. è fredda, calda nel secondo grado. Dit kruid enz. is koud, warm in de tweede graad.
il primo grado della pazzia. De eerste trap van zotheid of dwaasheid
i gradi della humiltà, superbia &c. De trappen van ootmoedigheid, hoovaardy, enz.
i gradi dell' affinità. De trappen (graden) van maagschappy of bloedvriendschap.
l'elevazione del polo vi è di 40 gradi. Daar is de hoogte van de Pool op veertig graden.
gli è parente in secondo grado. Hy is met hem in de tweede graad bevriend, vermaagschapt.
furbo &c. in sommo grado, in superlativo grado. Een schelm of deugniet in de hoogste graad, dat is, een aartschelm, aarts booswigt.
cuocer' una cosa secondo i gradi del fuoco. Iets na de trappen (graden) van het vuur koken.
ognuno secondo il suo grado, ò stato. Een ieder volgens zyn staat.
esser savio &c. in più alto grado. In een hooger graad wys zyn, grooter verstand of wysheid bezitten, met een verhevener verstand of wysheid begaafd zyn.
ascender al sommo grado di dignità. Den hoogsten trap van eer of waardigheid bekomen, verkrygen.
il grado di Dottore &c. Baccelliere &c. 't Ampt of waardigheid van een Doctoor, Doctors-plaatse, enz.
Gradeggiare. Met trappen, van trap tot trap, voet voor voet, allengsjes gaan.
Gradino, gradetto. Een kleine trap, een trapje, stapje, tredje.
Graduale. Dat trapsgewyze of met trappen gaat.
i salmi graduati. De trap of koor-psalmen.
il graduale della messa. Een zekere spreuk of gebed in de Misse.
Gradualmente. Met trappen, van trap tot trap, trapsgewyze.
Graduare. Met trappen, of trapsgewyze maken, iemand tot Doctoor maken, verheffen.
Graduato. Tot Doctoor gemaakt, verheven.
GRAFFIARE, Sgraffiare. Schrappen, krabben, kratfen; ook scherpen, scherp maken.
graffiar' (sgraffiar') il viso ad uno colle unghie. Iemand met de nagelen in 't aangezigt krabben.

Grassiato, Sgrassiato. Geschrapt, gekrapt, gekrast. *tutto grassiato (sgrassiato) da' spini e pruni.* Gansch van de doornen gekrapt.

Grassiatà, Sgrassiatà. Een kratser, een krab- of schaaf- yzer.

dar' una grassiatà. Een krabbe of schrap geven, krabben.

Grassiatà, Sgrassio, Sgrassiatura. Kratsinge, krabbinge, schrappinge.

Grassio, grassione, grassigno. Een yzere haak; ook een klamp.

Grassignare. Aanhaken, aanhangen, aanklampen; ook in stukken krabben, kratzen; ook toegrypen, steelen, rooven.

GRAGNUOLA. Hagel, hagelsteenen. *V. Grandine, Tempesta.*

sece (cadde) una gragnuola molto grossa. Daar viel een sterke hagelbuuy, groote hagelsteenen.

come la gragnuola, in su' l'secchio. Gelijk de hagel op een water-emmer, dat is, groot gekraak, maar weinig schade.

Gragnolare. Hagelen, hagelsteenen regenen.

GRAMIFO, Gramfo, &c. V. Granchio.

GRAME, Gramégna, Gramigna. Gras, hondgras; ook onkruid.

i matvagi sono come la gramigna. De goddeloozen zijn gelijk het gras, zy laten zig niet uitroeyen.

Gramigniso. Grazig, groen, grasryk.

GRAMMATICÀ. Spraak-, taal- of letterkonst, letterkunde.

studiar la Grammatica. De spraak- of taalkonst behartigen, beyveren.

Grammatica Italiana, Francese &c. De Italiaansche, Fransche spraak- of taalkonst.

Grammatica congrua. Een bequame, gevoegelijke, spraak- of taalkonst.

Grammatica ornata. Een nette, sierlijke, beschaafde spraak- of taalkonst.

Grammaticale. Taalgeleerdelijk, met de spraak- of taalkunde overeenkomende.

Grammaticamente. Volgens de regelen van de spraak- of taalkonst, als een spraak- of taalkundige.

parlar, scriver &c. grammaticamente. Volgens de regelen van de spraak- of taalkonst spreken, schryven.

Grammatico. Een spraak- of taalkundige, die de taalkunde verstaat of leeraart.

Grammaticuccio, Grammaticuzzo. Een ellendige taalkundige.

Grammaticare, Sgrammaticare. De regelen van de spraak- of taalkonst dikwils herhalen, enz.

GRAMO. Arm, ellendig, bedroeft, bedrukt, troosteloos. *povero gramo.* Een arm, ellendig mensch.

Gramaglia. Arm, ellendig volk.

Grammezza. Ellende, rampzaligheid.

GRAMOLA. Een zeker tuig of gereedschap om het vlas mede te braken.

romper' il lino, canupe &c. colla gramola. Het vlas, den hennip braken.

Gramolare. V. Sopra.

GRANA. Het graan daar men scharlaken van verwt; Couceuilje.

GRANATO. Een bezem, vloerbezem. *V. Scopa.* Ook een Graanaat-appel. *V. Grano.*

Granata, Granatina. Een kleine bezem, een bezemtje; ook graantjes, korreltjes.

GRANCHIO. Een Zee- kreeft of krabbe; ook een kreeft. *Met.* Een klamp, zeker gereedschap van timmerluiden.

prender un granchio a secco. Een kreeft op het drooge vangen, dat is, zig klemmen, zwikken.

li granchi vogliono morder le balene. De krabben willen de walvisschen byten, dat is, de zwakke willen de sterken overweldigen.

cavar' il granchio dalla buca per mano di altri. Een kreeft met eens anders hand uit de gaten trekken, dat is, zyn voordeel zoeken met eens anders schade.

baver' il granchio nella scarfella. Een kreeft in de zak hebben, dat is, niet gaarne in de zak tasten om geld uit te geven.

Granchio, gramfo, gramso, gramfo, gramso, gramso. De kramp, of opkrimpige der zenuwen of pezen.

il mal del granchio (gramfo &c.) V. Sopra.

mi prese il granchio &c. nelle dita. De kramp trekt my in de vinger.

Granchiare, Aggranchiare, gramfare, Aggramfare, Aggramfare. Aanbaken, aanklampen, met klampen hegten, vast maken; ook de kramp krygen.

aggranchiar di freddo &c. Van koude verstyven.

Granchiato, Aggranchiato, Aggramfato &c. Met de kramp gequeld, geplaagd; ook bevrozen, verstyft van de koude.

GRANDE. Groot, magtig, aanzienlijk.

grande scomodo. Groote ongelegenheid, ongemak.

casa, sala, palazzo &c. grande. Een groot, aanzienlijk huis, kamer, paleis, enz.

una gran famiglia, pena, &c. Een groot, voornaam gellagt, groote pyne of smarte.

gran dolore, piacere, contento, caldo, freddo, pericolo. Groote smart, vreugd, lust, hitte, koude, perykel.

gran festa, grand amore. Een groote, plegtelijke dag, vierdag, heilige dag, groote, hevige, sterke liefde.

un uomo grande. Een groot; ook lang, dik, welgezet mensch.

un vin grande. Een sterke, kragtige wyn.

il fratello più grande. De grooter, ouder broeder.

diventar, farsi grande. Groot worden, opschieten, opwassen.

voler gran bene ad uno. Iemand wel willen geneigd of genegen zyn.

gran merce. Grooten dank.

Grande. Groot, dat is, veel.

egli è già gran giorno. Het is al helder, ligt dag.

egli è ancora giorno. Het is nog lang dag.

gran carne &c. Veel vleesch.

Grande. Groot. *Met.* Treffelijk, voortreffelijk; magtig, heerlijk.

un grand' uomo, una gran donna &c. Een groot, dat is, treffelijk, voornaam, deftig man, een groote, aanzienlijke vrouw.

un gran letterto un gran musico &c. Een hooggeleerd, geletterd man, een ervaren, uitstekend, deftig zanger.

un gran Signore. Een groot, voornaam Heer.
Alessandro, Henrico &c. il grande. Alexander, Hendrik de Groote, dat is, in heldendaden.
un grand animo. Een groot, heldhaftig, dapper gemoed.
egli è mio grand' amico. Hy is myn groote, dat is, beminde, lieve, waarde vriend.
il gran consiglio. Den grooten raad.
il gran Duca. De Groot-Hartog (van Toskane.)
il gran Cam. De Groote (Cam der Tartaren.)
il gran Maestro dell' ordine Teutonico. De Groot Meester der Duitsehe Orde.
gran cosa che &c. Een groote zake, dat enz.
farebbe forse gran cosa. se &c.? 't Zoude misschien zoo groot een zake wezen, als enz.
alla grande. Heerlijk, deftiglijk, pragtiglijk, op zyn grootst.
fiar (viver) trattarsi, vestir &c. alla grade. Heerlijk, kostelijk leven, zig laten opdissen, zig pragtiglijk kleden.
Grande, Grandi. Een groot Heer, de Grootste, dat is, voornaamste.
un grande di Spagna. Een groot Heer (Grande) van Spanje.
li grandi. De Grooten of Heeren (van een land, ryk.)
fiar sul grande. Zig statig, ernsthaftig houden, gedragen.
far del grande. Den grooten Heer spelen.
Grandato, il grandato di Spagna. Alle de Grooten (Grandes) van Spanje.
Grandezziere. V. Sopra. Ook groot, enz. schynen.
Grandemente. Zeer, grootelijks, bovenmaten.
temo, dubito &c. grandemente. Ik vrez, twyffle zeer.
amar &c. grandemente. Zeer beminnen, lief hebben.
Grandezza. Grootheid; ook dikte, wyde.
vorrei un &c. di tal grandezza, della grandezza di un uovo. Ik zoude gaarne een, enz. van zulk een grootte, van de grootte van een ey.
un'buomo di mia grandezza. Een mensch van myn grootte, zoo groot als ik.
di grandezza maravigliosa, stupenda. Van een wonder, ongemeene grootte.
la grandezza del dolore, amore, caldo &c. De grootte der smarte, pyne, liefde, hitte, enz.
la grandezza di animo, ingegno, spirito &c. De grootmoedigheid, 't hoog, verheven, doorlugtig verstand, enz.
Grandezza, grandezze. Voortreffelijkheid, heerlijkheid, verhevenheid, waardigheid; ook Grootheid, (tytel of eernaam van een Groot-Hartog.)
come conviene alla sua grandezza. Gelijk het zyn Grootheid, waardigheid betaamt, toekomt.
V. Grandezza. Uwe Grootheid, Heerlijkheid, Hoogvorstelijke Doorlugtigheid. *V. Altezza*.
Grandicello, grandotto. Wat of eenigzins, redelijk groot.
un suo figliuolo già grandicello. Een van zyn zoonen, die al redelijk groot gewassen, opgeschoten was.
Grandissimo. Zeer groot, grootmagtig.
Grandone. V. Sopra. Ook een groot, aanzienlijk, voornaam Heer.

T O M. I.

Grandire &c. V. Ingrandire, Aggrandire &c.
Grandira. Grootheid, verhevenheid, voortreffelijkheid. *V. Grandezza*.
GRANDINE, Grandinella. Hagel, hagelsteenen. *V. Gragnuola*.
Grandinare. Hagelen, hagelsteenen werpen, regenen.
Grandinato. Van de hagel getroffen, geslagen.
biade, vigne &c. grandinate. Korn, wynbergen van de hagel bedorven, geslagen.
Grandiniso. Den hagel onderworpen, onderhevig: vol hagel, hagelagtig.
GRANELLO &c. V. Grano.
GRANFO, Granfo &c. V. Granchio &c.
GRANGIA. Een korenzolder, schuur of pakhuis.
GRANO, Granello. Een graan, korrel of grein, een bezië; ook een graan, grein, zeker klein gewigt.
un grano (granello) d'orzo, uva, incenso &c. Een korreltje garst, een korreltje wierook; ook een bezië van wyndruiven.
un grano di ginipro. Een geneverbezië, graan, korrel of grein. *V. Coccola*.
un grano di sale &c. Een korreltje zout. *Met.* Een weinig zout.
grano d'oro. Een graan gouds.
un'ongaro leggiero tre grani. Een dukaat drie granen te ligr.
Grano. Korn.
mieter, raccor' &c. il grano (i grani). Het koren maayen, oogsten, vergaderen.
vender' i suoi grani. Zyn koren verkoopen.
Grana (grana da scarlato.) V. Abbafo.
Grandio, Granaro. Een korenzolder, schuur.
Granaiuolo. Een korenmeester, opziender van het koren; ook een korenverkooper, een koopman in granen.
Granare, Granellare, Aggranare, Ingranare. Korrelen, dat is, korrelagtig maken.
Granar polveri, tabacco &c. Buskruid, snuiftabak korrelen, tot korrels maken.
Granato, Aggranato, Ingranato. Gekorrelt, tot korrels gemaakt.
Granato. Een granaat, kostelijk gesteente.
Granato (malo granato). Een granaatappel.
Granata. Een granaatkogel.
Granatiere. Die zoodanige granaten werpt (een granadier.)
Granello, Granello, Graneluccio. Een graantje, korreltje, greintje.
cavar' i granelli. De klootjes uitsnyden, ontmanen, lubben.
Granello, granelli. Met. Een balletje, klootje.
Granuccio (di piombo). Hagel, schroot.
le biade graniscono. Het koren graut, krygt zaad.
Granire, Ingranire. Granen, zaad krygen.
Granofo, Granellofo. Vol granen, of korrelen.
GRAPPA, Grappo. Een klaauw; ook een haak.
dar di grappo ad una cosa. De klaauw ergens aanslaan, iets met geweld aanvatten, aangrypen. *Met.* Ontrooven, ontnemen, stelen, enz.
Grappare &c. Aanvatten, aangrypen. *V. Aggvappare.*

P P P

G R A P

GRAPPOLO, *Grappolino (di uva &c.)* Een druif, wyndrnf, wynbezië.
Grappolare. Druiven krygen; ook druiven nazoeken, nalezen.
Grappolata. *V. Sopra.*
GRASCIA. Vet; ook smeer, roet; ook allerhande levensmiddelen, voorraad.
procuratore, soprastante alla grascia. Een proviantmeester, inkoop, verzorger van allerhande mondkost. *V. Abondanziera.*
Grascino, *Grasciere*. *V. Sopra*. Een die de voorraad van mondkost bezigtigt; ook een inkoop, verzorger, proviantmeester.
GRASPO, *Graspolo*, *Graspuglio d'uva*. De steel van wyndruiven.
Graspa, *Graspa*. Geperste wyn.
Graspave, *Graspolare*, *Graspugliare*. De druiven nazoeken, nalezen.
Graspugliare. Een die de overgebleve druiven naleest, nazoekt. *Met.* Een wreck, gierigaard.
GRASSO. Dik, vet, lyvig, welgesteld van lichaam, welgezet; ook gemest, vet gemaakt.
grasso colorito. Dik, vet, lyvig, gezond van kleur.
porco, montone, bue, cappone &c. grasso. Een dik, vet, welgemest, doorvoed varken, hamel, os, kapoen, enz.
vivanda, carne grassa. Vette spyze, vet vleesch.
terreno grasso. Vette, welgemeste aarde, grond.
Grasso. *Vet. Met.* Overvloedig, ryk, welgesteld, welbemiddeld; ook vrugbaar, wel, of veel dragende.
grassa cucina. Een vette keuken.
popolani ricchi, agiati e grassi. Vette, ryke welgestelde, welbemiddelde inwoonders, inwoonders van groote middelen.
un grasso paese. Een vet, dat is, vrugbaar, weldragend land.
un grasso patrimonio. Een vet, dat is, rijk vaderlijk goed, erfgoed, of middelen.
giorno grasso. Een vette, dat is, vleeschdag, op dewelke men vleesch eeten of nuttigen mag.
giovedì grasso. Vette donderdag.
un parlar grasso, parole grasse. Een vette, dat is, lispende; ook *Met.* Onkuische, vuile praat, geile woorden.
Grasso. Vet, roet, smeer, smout; ook vleeschwaren.
grasso di porca, cappone &c. Varkenssmout, vet van varkens, van kapoenen, enz.
mangiar di grasso. Van vet, dat is, van vleeschspyz eeten of nuttigen.
il grasso delle gambe. De kuit of het dikke van het been. *V. Polpa.*
Grassetto, *Grassotto*, *Grassottino*, *Grassolino*. Wat of eenigins, redelijk dik, vet, gezet.
mani &c. grassettine (grassottine) e morbide. Schoone, vette zachte, of zaffe handen.
Grassone. Een zwaarlyvig, dik, welgezet mensch.
Grassezza. Dikheid, grofheid, vetheid, gezetheid, lyvigheid.
appena reggevasti in piedi per soverchia, troppa, estrema

grassezza. Hy kon van ongemeene dikte of vetheid qualijk op zyn beenen staan.
Grassumo, *Grassa*, *Grassina*. Vet, roet, smeer, talk. *V. Grascia.*
GRATA, *Grada*. Een yzere tralie; ook een rooster.
Gradella, *Gratella*, *Graticola*. Een rooster.
Grasellare, *Graticolare*. Iets op de rooster braden.
Graticcio, *graticci*. Een horde van ryzen of wiffen.
Graticello, *graticciuolo*. Een hordetje of kleine horde, een kleine tralie.
Graticciare, *Agraticciare*. Tralieu, horden vlegten, binden; ook invlegten.
GRATIA. *V. Grazia.*
Nota. Dat gy niet vind in *atia, atione &c. etia, etione &c. itia, itione &c. otia, otione &c. utia, utione &c.* zoekt in *azia, azione, ezia, ezione*, enz. want het op tweederley wyze geschreven word. Dog wy gebruiken doorgaans *azia, azione*, enz.
GRATO. Dankbaar, erkennende; ook lief, waard, aangenaam; ook lieflijk, vermakelijk.
esser, dimostrarsi, esibirsi grato verso alcuno di qualche beneficio. Zigt voor genote weldaad jegens iemand dankbaar, erkennende toonen.
esser grato di qualche cosa ad uno. Iemand iets zeer lief en aangenaam zyn, welgevallen, behagen.
di grato odore, sapore &c. Van een zoete, lieflijke, aangename geur, smaak, enz.
Gratamente. Dankbaarlijk, ten danke, met dankbaarheid of erkentnisse.
gratificar' uno di qualche cosa. Iemand aangename dienst of weldaden doen, gunst bewyzen, verpligen.
Gratificare. Behagelijk of aangenaam maken; ook gunst bewyzen, verpligen.
Gratissimo. Zeer dankbaar, erkennende; ook zeer lief en aangenaam.
Gratis. Uit enkele gunst, om niet, voor niet, zonder hope of inzicht van vergeldinge.
spedir, servir &c. uno gratis. Iemand zonder loon, om niet, voor niet afvaardigen, dienen.
Gratitudine. Dankbaarheid, erkentnisse.
Gratuito. Uit gunst, om niet, voor niet bewezen, zonder hope van vergeldinge gedaan, geschonken.
Gratuitamente. Uit louter gunst, om niet, voor niet, zonder hope of inzicht van vergeldinge.
Grazia, *Gratia*. *V. Abbasso.*
GRATTARE. Krouwen, krabben, schubben, jeuken; ook ryven, in stukken ryven, raspen.
grattar la tigna, (la scabbia) ad uno. Iemand schurft, of krauwadje krabben. *Met.* Digt aflossen, afsmeeren.
grattar le orecchie ad uno. Iemand de ooren krouwen. *Met.* Iemand vleijen, pluimstryken, streelen.
grattar' (grattarsi) il capo. Het hoofd krouwen, krabben. *Met.* Zigt ergens over ergeren, iets zeer ter harten nemen.
grattacapo, grattacapi. Hoofd krauwinge. *Met.* Ramp, ellende, zorge, kommer.
gratta-culi. Eglantier, een boomtje vol doornen, met zoetrickende bladeren en kleine roosjes.
grattar formaggio, pane &c. Kaas, brood, enz raspen, ryven.
 grat.

una gratta cascio. Een kaasryf , rasf.
gratta puggia , gratuccia. Een draadborstel , krats.
 Zeker instrument of werktuig.
Gratta , Grattaruola ; Grattucchia , Grattuccia , Grattug-
gia. Eenryf , rasf.
Grattucchiare , grattuociare , grattuggiare. Ryven ,
 raspen ; ook zagtes of zoetjes krabben , krauwen.
Granchiato , grassato , grattuociato , Grattuggiato. Ge-
 reten , geraspt.
pane , formaggio &c. grattuociato. Gereven , geraspt
 brood , kaas , enz.
 GRATULARE &c. V. *Congratulare*.
 GRAVE , greve. Zwaar , gewigtig ; ook *Met*.
 Zwaar , moeylijk te begrypen ; ook lastig , moey-
 lijk , bezwaarlijk , ongemakkelijk.
peso grave. Een zware last , pak , enz.
fatica grave. Zware , moeyelijke arbeid.
non vi sarà grave a far , ad intender &c. 't Zal u niet
 zwaar , moeylijk vallen om te doen , te verstaan.
no dolor grave , una malitia grave. Een zware , groote,
 onverdragelijke pyn of smart , zware ziekte.
un caso , accidente , danno &c. grave. Een zware , groo-
 te schade of ongeluk.
un peccato , delitto grave. Een zware , grove zonde of
 misdaad.
 Grave. Gewigtig , van groot gewigt ; ook , geloof-
 waardig ; ook deftig , statig , ernsthaftig , aan-
 zienlijk , gestreng , agtbaar.
materia , negozio , maneggio &c. grave. Een zware ,
 dat is , gewigtige stoffe , zake : een zaak van groot
 gewigt.
un Dottor grave. Een geloofwaardig , beroemd , be-
 rugt , vermaard schryver.
con passi gravi. Met statige , hoovaardige schreden.
portamenti , gesti , atti , sguardi , parole &c. gravi.
 Ernsthaftige , zedige , statige , deftige gebaarden ,
 woorden , enz.
con un tuono &c. grave. Met een grove , ernsthaftige ,
 statige stemme.
 Grave. Statigheid , ernsthaftigheid , agtbaarheid.
star sul grave. Zigtatig , ernsthaftig gedragen.
far il grave. V. *Sopra*.
 Gravare , gravato , gravezza. V. *Abasso*.
 Gravicembalo &c. V. *Clavicembalo*.
 Gravissimo. Zeer zwaar , gewigtig , deftig , ernsthaftig.
gravissimo peccato. Een zeer zware , grove zonde ,
 of misdaad.
pena gravissima. Zeer zware , harde , scherpe straffe.
gravissime materie , parole. Zware , gewigtige mate-
 rien , woorden.
 Gravemente , gravissimamente. Zwaarlijk , bezwaar-
 lijk ; ook statelijk , ernsthaftiglijk , op een defti-
 ge , agtbare , ernsthaftige maniere.
ammalarfi , esser ferito &c. gravemente. Zwaarlijk
 krank worden , zwaarlijk , doodelijk gequest
 worden.
peccar &c. gravemente. Zwaarlijk , grovelijk zondigen.
 Gravoso. Zwaar , bezwaarlijk , lastig , moeyelijk ;
 ook zwaarhoofdig , zwaarmoedig.
arena gravosa. Zwaar , gewigtig zand.

età gravosa , cadente. Zwaren , zwakken ouderdom.
gravosa noia. Een groote , zware last of verdriet.
mi è gravoso. Het valt my zwaar , lastig , moeyelijk ,
 het komt my hard aan.
di natura terrestre e gravosa. Van een aardfche en
 zware natuur.
 Gravità. Zwaarheid , zwaarte , last , gewigt ; ook
 statigheid , ernsthaftigheid ; ook gezag , aanzien.
la gravità del peccato , delitto. Zwaarheid , groot-
 heid , grofheid der zonde , misdaad , enz.
gravità Spagnuola. De Spaansche hoogmoedigheid ,
 opgeblazentheid , trotsheid.
gravità domesca. De vrouwelijke zedigheit , inge-
 togenheit , eerbaarheid.
parlar , caminar &c. con gravità. Statelijk , deftiglijk ,
 ernsthaftiglijk praten , gaan , enz.
star sulla gravità. Zigt statelijk , deftiglijk gedragen.
 Gravare. Bezwaren , belasten , beladen ; lastig of
 moeyelijk zyn.
gravar uno di qualche cosa. Iemand ergens mede be-
 zwaren , lastig of moeyelijk vallen.
gravar la coscienza. 't Gewisse bezwaren , beladen.
gravar li sudditi di esazioni ed imposte. De onderza-
 ten met zware schattingen en lasten bezwaren.
questo mantello mi grava. Deze mantel bezwaard my ,
 is my zeer zwaar of moeyelijk.
la sua presenza &c. mi grava. Zyne tegenwoordigheid
 valt my zeer lastig , verdrietig , moeyelijk.
gravar' ad uno qualche cosa. Iemand ergens mede be-
 zwaren , lastig of moeyelijk vallen.
 Gravato. Bezwaard , belast , beladen.
occhi gravati di sonno. Oogen vol vaak , met de slaap
 bevangen , bezwaard.
sentirsi gravato dal qualche cosa. Zigt ergens mede be-
 lemmerd , belast , bezwaard vinden.
 Gravame , Gravamento. Bezwareinge , belastinge ,
 beladinge.
gravame della coscienza. Bezwareinge , zwaarigheid van
 het gewisse.
esporre &c. i suoi gravami. Zyne bezwaarnissen voor-
 dragen , te kennen geven.
 Gravella. Graveel of steen (te weten in de blaas.)
 Gravezza , gravezzo. Zware last , zwaarigheid ; ook
 impost , schattiinge , tol , accys , lastgeld. V. *Gabella*.
gravezza di capo. Zwaarte van 't hoofd.
imporre gravezza. Met lasten , tollen of schattingen
 belasten , beladen , bezwaren.
pagar &c. le gravezze. Den tol , accys , lastgeld vol-
 doen , betalen.
esente da tutte le gravezze. Van alle lasten en tollen
 bevryd , ontlast , ontflagen , tolvry.
 Grávido. Zwanger , zwaar , bevrugt.
donna gravida. Een zwangere , bevrugte vrouw.
far' una gravida. Een vrouwsperfoon bezwangeren ,
 bevrugten.
esser gravida di alcuno. Van iemand zwaar , zwan-
 ger , bevrugt zyn of gaan.
 Gravidare , ingravidare. Zwanger maken , bezwan-
 geren , bevrugten ; ook zwaar , zwanger , bevrugt
 zyn of worden.

gravidar' (ingravidar') una. Een vrouw bezwangeren, bevrugten.
gravidar (ingravidar) ð uno. Van iemand zwanger, zwaar, bevrugt worden.
Gravidata, Ingravidata. Bezwangerd, bevrugt.
Gravidamento, Ingravidamento. Zwaarmakinge, bezwangeringe, bevrugginge.
Gravidanza, Gravidanza. Zwangerheid, 'tzwanger gaan van een vrouw.
G R A U L O, Graulano. Een spegt. Zeker byeverflindende vogel.
G R A Z I A, grazie. Genade, gunst, weldaad, goede dienst; ook vergeving, quytſchelding; ook goede gunst of wille, vriendschap, genegentheid; ook dank, dankzegginge, bedankinge.
la divina grazia. De Goddelijke genade.
per la grazia di Dio. Door de genade Gods.
l'Idio mi concede la grazia. Zoo my God de genade geeft, vergunt, verleend.
Idio ci dia la sua grazia a tutti quanti. God geve ons allen zyn genade daar toe.
grazia preveniente ed ajutante o cooperante. De voorkomende en behulpzame of medewerkende genade.
grazia efficace, abondante, sufficiente. De kragtige, genoegzame, overvloedige genade Gods.
lo stato della grazia. De staat van genade.
chieder (domandar) (una) grazia da uno. Een gunst, genade, vriendschap van iemand verzoeken, begeeren.
grazia speciale, particolare, somma. Byzondere, ongemeene, hooge gunst of genade.
conceder (far) grazia ad uno di qualche cosa. Iemand aangename dienst of weldaad doen, gunst bewyzen, verpligten.
fatemi grazia di etc. Toond my de gunst, genegentheid, doet my de vriendschap, enz.
V. S. ci facci la grazia di restar etc. De Heer doe ons de eere, de gunst, de vriendschap, om te blyven, enz.
si sia fatta la grazia. Uwe wille, uw verzoek of begeerte gelchiede.
compassir grazie. Genaden, weldaden uitdeelen.
far ad uno la grazia di qualche cosa. Iemand ergens in, of met iets een aangename dienst doen, verpligten, gunst of vriendschap beoonen.
ricever molte grazie da uno. Groote gunst of genade van iemand ontfangen, genieten.
haver in (di) grazia, di partire etc. Voor een groote gunst of genade houden, dat men vertrekken kan, genoodzaakt wezen te vertrekken.
vai dovere to haverlo di grazia. Gy zult het nog voor een groote gunst of genade agten.
procacciarſi, acquistarſi la grazia (la buona grazia) di uno. Iemand gunst, genegentheid, vriendschap verwerven.
venir' in grazia di uno. In iemands gunst geraken, komen.
haver la grazia d'alcuno, effer in grazia, goder la grazia di uno. By iemand in aanzien zyn, by iemand veel vermogen.

perder la grazia di uno, cascar di grazia d'alcuno. Iemands gunst verliezen, uit iemands vriendschap geraken.
tornar' (ritornar') in grazia d'alcuno. Weder in iemands gunst geraken.
rimetter' (ritornar') uno in grazia di alcuno. Iemand in de vorige gunst herstellen.
vivo sotto l'ombra della sua grazia. Ik leve onder de ſchaduwe van zyn gunst en genade.
vender la sua grazia ad uno. Iemand weder in zyn vorige gunst of genade brengen.
vender grazie ad uno. Eenen bedanken, dank zeggen.
vender le debite, infinite grazie. Schuldigen, oncin digen dank zeggen.
ma (grazie a Dio) non sono di questi tali. Maar (God zy geloofd, gedankt) ik ben niet van die.
collu buon grazia vostra. Met uw verlof, toestemminge, believen.
raccomandarſi alla buona grazia (alle buone grazie,) raccomandarſi in grazia ad alcuno. Zig in iemands gunst en genegentheid bevelen.
Grazia, di grazia, per grazia. Uit enkele gunst, om niet, voor niet, zonder hope of inzicht van vergeldinge.
Grazia, buona grazia, grazie. Schoonheid, aangenaamheid, bevalligheid, fraayheid, bekoorlijkheid, cierlijkheid.
haver grazia nelle sue azioni. In alles 't geen iemand doet, aangenaam zyn, behagen.
far qualche cosa con buona (bella) grazia (dar grazia alle sue azioni.) Iets met een aangenaamheid, cierlijkheid, bevalligheid doen; zyu zaken een aardigheid of cierlijkheid geven.
o con che grazia! O met wat voor een aardigheid, bevalligheid, aangenaamheid!
quelle grazie celesti, che risplendono in quel delicato viso. Deze hemelſche bevalligheden, dewelke uitblinken in dat teder gezigt.
le tre Grazie. De drie bevalligheden. (Dit waren drie Godinnen by de Heidenen.)
Graziare, Aggraziare. Begenadigen, gunst en genade beoonen; ook net, fraay, cierlijk maken.
graziar' un malfattore. Een misdadiger vryſpreken, begenadigen.
Graziato. Begenadigt; ook vry geſproken, ontſlagen, enz.
ſu graziato. Hy wierd vry geſproken, ontſlagen.
Graziato. Dat uit gunst en genade geſchied.
Graziato, Aggraziato. Aardig, fyn, liefſelijk, aangenaam, vriendelijk.
aspetto grazioso. Een aardig, vriendelijk, liefſelijk gelaat, aangezigt.
modi, maniere grazioso (aggraziate.) Fraaye, aardige, heuſche, cierlijke manieren.
Graziosetto, Graziosino, Aggraziatino. Fyn, net, aardig, cierlijk, enz.
Graziosamente, Aggraziatamente. Aardiglijk, fraay, cierlijk, aangenaamlijk, bevalliglijk.
Graziosità, Aggraziatezza. Aardigheid, zoetheid, aangenaamheid, cierlijkheid, fraayheid.

G R E C I A. Griekenland: Een gewest in Europe.
Greco, Grecchi. Grieksch, van Griekenland.
la lingua Greca. De Grieksche spraak, of taal.
parole Greche. Grieksche woorden.
la Chiesa Greca. De Grieksche Kerk.
Greco (vino.) Grieksche wyn.
Greco, Greco. Een Griek, uit Griekenland geboortig; ook Noord-Oostewind.
Greco. De Grieken.
Greco tramontano. Noord-Noord-Oostewind.
Greco levante. Oost-Noord-Oostewind.
Grecoeggiare. Den Griek spelen; ook dikwils goede, sterke (Grieksche) wyn drinken.
G R E G G I A, Greggia. Een kudde of hoop.
gragge (greggia) di pecore, capre &c. Een kudde schapen, geiten, enz.
Isacar la greggia di Christo. De kudde van Christus weiden.
Greggiuola. Een kleine kudde.
G R E M B O. De schoot, den boezem.
bever un bambino in grembo. Een kind in de schoot hebben, dragen.
sur grembo col manto. Een schoot met den mantel maken, dat is, den mantel wyd ophouden.
steter, giacer in grembo ad uno. Op iemands schoot zitten, leggen.
nel grembo (grembio) della santa Madre Chiesa. In den schoot van de Moeder de Heilige Kerke.
Grembiata, Gremiale. Een schortekleed, schortdoek, voorschoot.
metterfi, cignerfi, baver &c. d'immanzi. Een schortdoek voordoen, ombinden, omhebben.
Grembiata. Een schortekleed of schortdoek vol, zoo veel men in een schortdoek houden of vatten kan.
à grembiata: Geheele schortdoeken vol.
G R E M I T O. Dik, digt, vast in een gestooten, geslagen.
G R E P P I A. Een kribbe.
G R E P P O, greppi. Een hooge, steile, gevaarlijke plaats, met rozen, en doornstruiken bewaflen; ook een scherpe van gebroke aarde potten of vaten.
far greppo. Een scherfje maken, dat is den mond by een trekken, gelijk de kinderen doen, als zy huilen willen.
G R E P P O L A. Het schuim of het grootste in bergstoffen, of bergertzen.
Greppolare. Schuimen, schuim zetten.
Greppoloso, Grepposo. Vol schuim, onzuiver, onrein.
G R E T O. Zandige en steenagtige grond aan den oever der zee.
G R E T O L A, gretole. Tientjes, draadjes daar vogelkooyen, tralien, enz. van gemaakt worden.
fatto, serrato a gretole. Met tientjes of draadjes gemaakt, kruisgewyze, op de maniere van tralien, gevlogten.
trovar la gretola. 't Draadje vinden, dat is, een ver-
 schooninge, voorwendfel of uitvlugt vinden, een gevaar ontgaan, ontvlieden.
G R E T T O. Mager, tener, uitgemergeld, uitge-
 teerd; ook gierig, karig, wreck, geldzugtig.

G R E Z Z O. Grof, bot, plomp, onbedreven, onbe-
 leefd, ongemanierd, onmanierlijk, onbeschaafd.
G R I C C I O L O, Griccio. Inbeeldinge, zorte ge-
 dagten, grillen; ook de bevinge, trillinge van
 de koofts.
Gricciolare. Wondere gedagten of grillen in 't hoofd
 hebben; ook van koude beven of trillen. *V. Ag-
 gricciolare.*
G R I D A R E. Roepen, schreeuwen: groot geroep,
 geschreeuw, misbaar of getier maken; ook knarst-
 sen, kraken, ruischen.
gridar forte (a corr' baomo &c.) Sterk schreeuwen,
 roepen: groot geroep, geschreeuw, misbaar of
 getier maken, dat de menschen toelooopen,
 toeschieten.
non gridare. Schreeuwt niet, gy moet niet roepen of
 schreeuwen, gy moet geen misbaar maken.
gridar per dolore. Van pyn en smart schreeuwen.
*gridar mercè, ajuto, soccorso, misericordia, compasse-
 one, confessione.* Omgenade, hulp, ontferming of
 barmhartigheid, medelyden, om een biegvader
 roepen, schreeuwen.
gridar vendetta. Om wraak roepen.
gridar all' armi. Alarm schreeuwen, roepen.
gridar quartiere &c. Om lijfgenade, enz. roepen,
 schreeuwen, bidden, smeken.
gridar i fatti altrui per tutto. Iemands daden over al
 uitkryten, uitroepen, gemeen maken, openbaren.
gridar castagne, novelle, &c. Kastanien, nieuwe
 tydingen roepen, enz.
gridar dietro ad uno. Iemand naroeppen, naschreeuwen.
li cordonami gridano. Het Turksch leer knarst, kraakt.
una ruota grida. Een rad kraakt.
Gridare. Schreeuwen. *Mit.* Kermen, klagen, ky-
 ven, twiften; ook gram, haastig, toornig zyn.
gridar con uno. Met iemand kyven, twiften, krak-
 keken. *V. Sgridare.*
egli gride sempre. Hy kyft, krakkeelt gedurig; hy is
 altyd gram, toornig, haastig.
Gridare, Sgridare uno. Iemand lasteren, schenden,
 uitroepen, uitkryten, enz.
Grido, grida. Roepinge, groot geroep, geschreeuw,
 misbaar, getier; ook toejuichinge, toeroepinge.
far (cacciar) un grido. Een geroep, geschreeuw ma-
 ken, roepen, schreeuwen.
levuffi un grido. Daar ontfond een groot geroep, ge-
 schreeuw, misbaar of getier.
a questo grido accorsero i cittadini. Na dit geroep, ge-
 schreeuw liepen, vloeden de burgers toe.
a grido del popolo fu eletto Rè. Met groote toejuichin-
 ge van volk wierd hy tot Koning gekozen.
Grido. 't Gerugt loopt, de gemeene roep, spraak, enz.
il grido corre. 't Gerugt loopt, de gemeene spraak
 gaat, het gemeen gevoelen is.
grido publico, commune, del popolo. Openbare, alge-
 meene roep, geschreeuw van 't volk.
il grido delle vostre virtù. 't Geroep, geschreeuw,
 lof, roem, luister van uwe deugden.
metterfi in grido. Zig een grooten naam of luister ma-
 ken, zig by ieder een beroemd, vermaard maken.

soggetto di grido. Een wydderoemd, berugt, ver-
maard persoon.
GRIFFO, *Grifo*, *Gruffo*. De snuit.
torcer' il grisso ad una cosa. Over een zake den mond
trekken, dat is, iets laken, verag'en, mispzyzen.
GRIFARE, *Gruffare*, *Griffolare*, *Gruffolare*. Met
de snuit woelen, kuorren.
Grifforotolo, *Gruffarotolo*. Een jong wild varken.
GRIFIA, *griffe*. Klaauwen, nagelen.
Griffagno, *Griffano*. Dat scherpe nagelen of klaau-
wen heeft.
un sparviere, *uccello griffagno*. Een sperwer, een
roofvogel.
Griffare. Met de klaauwen aanvatten, aangrypen.
Griffone, *Griffu*. Een griffioen. Zeker verdigte vogel.
GRIGIO. Grys, graauw, aschgrauwverwig.
pannogrigio. Grijs, aschgrauw laken.
ambra grigia. Amber de grijs.
Grigiello, *Grigietto*. Grijsagtig, graauwagtig; ook
een oud, grijs man, een grylaart.
GRILLO. Een wondere, zeldzame gedagte, gril.
baver grilli in testa. Wondere, of zeldzame gedag-
ten, grillen in het hoofd hebben.
prendersi il grillo (saltar' ad uno il grillo.) De grillen in
het hoofd krygen, haastig of toornig worden.
se gli salta il grillo. Als hem de grillen in 't hoofd kom-
men, als hy gram of toornig word.
Grillata. Een grillenveld, dat is, een magere, dor-
re grond of akker.
Grillare, *Sgrillare*. Zieden, koken, opborrelen,
barnen. *V. Brillare.*
il vino grilla nel bicchiere. De wyn zied, kookt, springt
in 't glas.
Grillante (vino.) Springende, opborrelende wyn.
Grigno. Een snuit, bek.
Grignare &c. V. Digignare &c.
GRIMALDELLO. Een valsche sleutel, een haaksleutel.
aprir una porta &c. col grimaldello. De deur met een
valsche sleutel opsteken, openen.
Grimaldellare. Valsche sleutels maken, dievery pleg-
gen, met dievery omgaan.
Grimaldelliere, *Grimaldiere*. Een die valsche sleutels
maakt; ook een dief die huisbraak doet.
Grimaldelleria, *grimaldellerie*. Dievery, diefstal.
GRINZA. Een rimpel of frons, kreuk, vouw.
le grinze della fronte, del ventre &c. De rimpels van
het voorhoofd, van de buik, enz.
cavar' il corpo di grinze. Den buik ontrimpelen, op-
vullen, opproppen.
Grinzo, *Grinzoso*. Rimpelagtig, vol rimpelen.
la pelle (grinzosa.) De rimpelagtige huid.
una vecchia grinza. Een rimpelagtige, oude vrouw.
Grinzare. Rimpelen, fronsen. *V. Aggrinzare.*
GRISO. Grof laken, grof, graauw, ongeverwt laken.
GROMMA, *Groma*. De drek of vuiligheid, die zig aan
de buizen of waterpypen vast hegt; ook wynsteen.
Grommare, *Grommarfi*. Een korst krygen, aanzetten,
aankleven, t'zamenrunnen.
Grommato, *Gromato*. t'Zamengetronnen, aangezet,
aangehegt, vauwynsteen, enz.

canale, botte &c. grommata di faccia, tartaro &c. Een
goot of waterbuis, een pyp met moer, of wyn-
steen bezet.
Grommoso. Vol droef, moer, wynsteen, enz.
Gromolo (di lattuca &c.) Het midden, het binnenste,
het hart van krop(salade).
GRONDA, *grondàia*. Een dakgoot, dakgote, over-
stek aan een dak of huis; ook een plaats daar het
in- of uitloopt.
Grondare. Van het dak druppelen, met druppelen af-
vallen; ook afvloeoen, afloopen.
le lagrime le grondavano da gli occhi. De tranen liepen,
vloeyden haar uit de oogen.
il sudore gli grondava dal viso. Het zweet liep hem met
druppelen van 't aangezigt.
per tutto grondava il sangue. Over al liep, vloeyde,
stroomde het bloed.
GROPPA, *groppata*, *groppone*. De stuit, het kruis,
kruisbeen (van een paard.)
cavalcar' in groppa. Agter op het kruis zitten, ryden.
portar' in groppa. Agter opzitten laten.
non portar' in groppa. Niet agter zig nemen, niet op-
zitten laten. *Met.* Zig niet laten foppen, geen korts-
wyl verstaan.
*montar, salir, getarsi, scagliarsi in groppa (in sulla
groppa.)* Zig agter op het kruis zetten, agter op
het paard springen.
guadagnar la groppa (groppiera.) Het kruis winnen,
bereiken.
Groppeggiare. Op het kruis zitten, agter iemand op
het paard zitten, ryden; ook agter op het paard ne-
men, opzitten laten.
Groppiera. Het agtertuig van een paard, de staart-
riem. *V. Pefolino.*
Groppone. De stuit of stiet van vogelen, enz.
Groppone, *gropalone*, *gropolini*. Op het kruis; ook
hukkende, hurkende, bukkende.
cavalcar groppone. Op het kruis ryden, agter iemand
op het paard zitten.
GROPPO, *gruppo*. Een gewonde, gevlogte, ge-
slingerde knoop; ook een hoop, pak, bondel.
farfi un gruppo al naso. Zig een knoop aan de neus ma-
ken, dat is, iets geheugen, gedenken.
sciogli' un gruppo. Een knoop ontbinden, ontknoo-
pen, oplossen. *Met.* Een zware, moeyelijke vrage
oplossen, verklaren.
baver fatto il gruppo. De knoop gemaakt hebben, dat
is, niet vorderen, niet vorder willen, niet meer
wassen, groeijen.
un gruppo (di capegli.) Een bos, top, lok hair, een
hairlok.
i gruppi sono venuti al pettine. De lokken of toppen
zyn ten laaften aan de kam gekomen, dat is, het
feit of schelmstuk is aan het ligt gekomen, gemeen,
openbaar geworden.
un gruppo di vento. Een wervel- of dwarlwind.
un gruppo di persone &c. Een hoop of menigte van
mensen.
tutti radunati, raccolti in un gruppo. Alle in een hoop,
of bondel t'zamen.

Grop-

Groppare &c. V. Aggroppare &c.

Groppetto, gropolino. Een kuoopje, pakje, bondeltje.
un groppetto di constanti. Een pakje, bondeltje met geld.
un groppetto d'avarizia &c. Een gebonde pakje, bondeltje van gierigheid, dat is, een karigen sielt, wreck, gierigaart.

Groppolone, gropoloni. Een konstige tred, draf van eenschoolpaard.

far un groppolone col cavallo. Het paard een nette cierlijke draf laten gaan, cierlijk laten draven, gaan.

GROSSO. Een stukje gelds, by de oude waardig ontrent negen Hollandie duiten.

GROSSO. Een onrype vyg.

GROSSO. Grof, dik, plomp, ongeschikt; ook dragende; ook opgelopen, opgezwollen.

panno grosso, tela grossa. Grof, sleglaken, grof, ruw lynwaat.

grosso grano. Zeker tuig zoo genaamd.

corda grossa. Grof, dik touw.

un baston grosso. Een groote, dikke knuppel.

are grosso e torbido. Dikke, donkere, en betrokke lugt.

humori grossi. Dikke, taaye slym, vogtigheden.

cibi grossi. Grove, ruwe, harde kost, spyzen.

un uomo grosso e grasso. Een dik, vet, lyvig en welgezet mensch.

voce &c. grossa. Een grove stemme, enz.

lettere &c. grosse. Groote, grove, kapitale letteren.

V. Majuscolo.

stamavano grossi dal dietro della montagna. Zy staken dik agter den berg voor uit.

una vacca grossa. Een dikke, dat is, dragende koe.

il mare, il fiume &c. grosso, le acque sono grosse. De zee, de rivier, de wateren zyn hoog opgelopen, opgezwollen.

grosso villano. Een grove, plompe boer.

di grosso ingegno. Grof, dom, bot van verstand.

un uomo grosso, rozzo è materiale. Een grof, bot onbedreven, onbeschaafd, ongeschikt mensch.

grosso di legname, di pasta, di grossa lana. Een die uit grof, ruw hout gehouwen, van grof deeg gekneet, uit grove, ruwe wolle gemaakt is.

GROSSO. Groot.

grosso salario. Groote, goede, aanzienlijke soldy.

grosse spese &c. Groote onkosten, uitgiften.

grossa usura, grosso guadagno. Groote, onredelijke, onbehoorlijke renten, woeker, winst.

GROSSO. Het grove, het dikke, de droesslem, moer, droef, grondlof.

il grosso sene va à fondo. Het dikke, de droesslem zakt, zinkt, zet zig op de grond.

andar (star) grosso con uno. Wat grof met iemand omgaan, handelen, dat is, op iemand gram, toornig zyn

il grosso della gamba. De kuit, of het dikke van het been.

il grosso del corpo. Het dikke, 't midden van het lichaam, de buik.

il grosso del fiume. 't Groote water, dat is, de volle stroom.

il grosso dell' esercito. Het dikke (het gros) van het leger, het gansche heirleger. *V. Grosso.*

venne, s'avanzo &c. col grosso. Hy zakte af, hy naderde met het groote, dikke, dat is, het gros van 't leger.

far' il grosso in qualche luogo. Op een plaats by een komen, vergaderen; den zamelplaats of rendezvous houden.

il grosso delle sostanze, facoltà, mercanzia. Het gros, dat is, het kapitaal, de hoofdsom der goederen of koopmanschappen.

in grosso al grosso, all' in grosso. In 't gros, dat is, by vaten, balen, pakken, enz.

trafficar (negoziar') in grosso. In 't gros handelen, geen winkelier zyn, by geen kleine partyen verkoopen.

rubbar, peccar, all' in grosse &c. In 't gros stelen, zondigen, dat is, groote dieftal begaan, grovelijk zondigen.

Grossamente, alla grossa. Grovelijk, wat grof.

pestar &c. grossamente (alla grossa.) Grof stooten, stampen, enz.

Grossetto, Grossellino. Grovelijk, wat grof; ook wat plomp, boersch, ongeschikt.

Grossa. Dat vol of compleet is; ook een gros, dat is, een getal van twaalf dozynen.

una grossa di bottoni &c. Een gros knopen.

la grossa del fiume. 't Wassen, oploopen, opzwellen van de rivier; ook de volle stroom.

Grossissimo. Zeer dik, grof, plomp, ongeschikt.

Grossezza. Grofheid, dikheid, grootheid.

grossezza del panno, corda &c. Grofheid, slegtheid, ruwheid van het laken, touw, enz.

grossezza del cibo. Grofheid, hardigheid der spyze.

grossezza delle acque. Grootte, hoogte, oploop der wateren, enz.

grossezza della voce &c. Grofheid, ruwheid der stemme, enz.

grossezza delle spese. Grootte of menigte der onkosten.

grossezza dell' ingegno, de' costumi &c. Domheid, botheid des verstands, ongeschiktheid, plompheid der zeden.

Grossolano, grossavello, grossolone. Grof, dom, bot, plomp, ongeschikt, onbeschaafd, ongemanierd.

un (uomo) grossolano. Een dom, bot mensch.

alla grossolana, grossolanamente. Op een plompe, botte, boersche, ruwe maniere.

Grossolagine, grossaggine. Grofheid, botheid, plompheid, ongeschiktheid, boersheid.

GROTTA. Grotte, een holte onder de aarde.

Grottesco. Op de maniere van een grotte.

Grottesca. Onderaardsche grotten, gewelven, groeven, hollen, enz.

lavorar alla grottesca. Onderaardsche gewelven, groeven maken, bouwen.

Grotoso. Hol, holagtig; ook diep, ingevallen.

grotose ciglia. Diepe, ingevalle oogbraauwen.

GRU, Grue. Een kraan. Zeker vogel.

Gruire. Schreeuwen gelijk een kraan.

Gruito. Het gefchreeuw van een kraan.

GRUCCIA, Cruccia, gruccie. Een kruk; ook een stelte; ook

ook een vogelstange; ook een handvat aan een trap.
caminar (veggefs) in sulle gruccie. Op krukken; ook op stelten gaan.

G R U F F O, *Gruffare, Gruffolare &c. V. Griffa &c.*

G R U G N O, *Grugnone.* Een varkenssnuit.
far grugno. Een varkenssnuit maken, den mond, de neus krom trekken, byeen trekken, een walg of af keer van iets hebben.

far grugno ad ogni cosa. Tegen alles den mond trekken, dat is, alles laken, veragten.

Grugnire. Knorren, schreeuwen gelijk varkens.

Grugnito. Het geknor, geschreeuw van een varken.

G R U P P O, *Gruppolo.* Een knoop; ook de kam of kuif der vogelen. *V. Groppo.*

un gruppo (gruppo) d'aironi. Een reigerbos.

G R U Z Z O, *Gruzzolo (di danari.)* Een hoopje, stapeltje geld.

far gruzzolo. Een hoopje maken, dat is, geld verzamelen, vergaderen, ryk worden.

G U A D A G N O. Winst, gewin.
far guadagno. Winst, gewin trekken.

guadagno honesto, dishonesto, sozzo, grosso, poco. Eerlijke, oneerlijke, schandelijke, groote, kleine, slegte winst.

attender, (esser inieso) al guadagno. Zeer op de winst gezet, verzot zyn.

dar dinari a guadagno. Geld op renten zetten.

guadagno di messer de Montefortino. De winst van de Heer van Montefortino, die zyn olijfboomen verbrande, om de kolen te verkoopen. *Met.* Verlies, schade.

guadagno del Zolla. De winst van Zolla, die twee zwarte hamels voor een witte ruilde. *V. Sopra.*

Guadagnare. Winnen, verdienen, verwerven, verkrygen, erlangen, bekomen.

guadagnar dinari di qualche cosa. Geld uit iets maken, lossen, verdienen.

guadagnar' il pane. Het brood, de kost verdienen.

guadagnar' un' anima. Een ziele winnen, bekeeren.

guadagnar' a oncie, perder' a libre. Met oncen winnen, en by ponden verliezen, schade lyden.

guadagnar le indulgenze, il giubileo &c. Den afaat verdienen, deelagtig worden.

guadagnar' (guadagnarfi) una malatia, catarro &c. un solennissimo mal Francese &c. Een ziekte, een zinkinge, de Fransche pokken krygen, daar mede besmet worden.

guadagnar' il titolo di Cavaliere &c. Den tytel of eer-naam van een Ridder (Cavallier) verwerven, verkrygen.

guadagnar' una città &c. Een stad veroveren, enz.

guadagnar terreno. Plaats, ruimte krygen, winnen.

guadagnar la groppa. V. Groppa.

guadagnar' (guadagnarfi) la stima, il favore &c. di uno. Iemands roem of luister, iemands gunst en genade verwerven, verkrygen, erlangen.

guadagnar l'animo, il cuore, lo spirito di uno. Iemands harte, gemoed, geest winnen, dat is, iemand t'eenemaal bezitten, innemen.

guadagnar' (acquistar') uno al suo partito. Iemand op zyn zyde trekken, brengen.

guadagnar' un ministro. Een bediende winnen, tot vriend maken.

Guadagnabile. Verwervelijk, dat men verwerven, verkrygen, of van iemand bekomen kan.

G U A D O. Weede, pastel. Zeker kruid, goed om wolle blaauw mede te verwen.

dar' il guado a' panni. De lakenen weeden.

G U A D O. Een droogte of ondiepre, daar men te voet of te paard kan doorwaden. *V. Guazzo.*

passar' il guado. Over, of door het water gaan, ryden.

passar' un fiume a guado. Een rivier doorwaden.

Guadare. V. Sopra.

guadar' il fiume. V. Sopra.

Guadabile, fiume &c. Dat men kan doorwaden. Van een rivier, enz.

G U A I. Ramp, ellende, droefheid, smarte, och en weetrar, mester guai. Och en wee roepen, kermen.

fastir mille guai. Duizenderley rampen en ellenvoelen, of lijden.

Guai! Och! och wee!

guai a te! Wee u!

Guai, Guaiolare. Janken, kermen, klagen, och en wee roepen, schreeuwen.

G U A I A C O. Fransch hout.

G U A I M E. Late koren, dat in 't laatste van het seizoen gemaayd word.

far' il guaime. Het late koren maaijen.

G U A I N A. Een schede.

G U A I C A, *Gualcberia, gualchiere.* Een pers, voldery.

Gualcare, Gualchire, Gualcire, Gualberare (i drappi.) De lakens vollen, perffen.

Gualcatore, Gualchiere, gualchierajo. Een voller, volder, lakenvolder.

Gualcatúra, Gualcítúra. Vollinge, perffinge.

G U A L D A N A. Woede der soldaten.

G U A L D R A P P O, *Valdrappa.* Een kleed of dekfel dat men op de paarden leid, een paardedek.

G U A N C I A, *Guancie.* De wangen, koonen.

Guanciade. Een oorkussen, hoofdkussen, kussen.

Guancialetto, Guancialino. Een klein oorkussen, kussentje.

guanzialetto da spille. Een naaldekussentje.

guanziaata. Een vuist of kinnebakslag.

dar una guanciata ad uno. Iemand een kaakmeet of oorvyg geven.

quanto, quanti. Een handschoen, handschoenen.

l'amor passa il guanto. De liefde gaat door de handschoen, dat is, gebruikt geen uitwendige zwier van woorden, of beleefdheden.

gettar' il guanto. Den handschoen wegsmyten, dat is, ten stryd uitdagen, vorderen.

un paio di guanti. Een paar handschoenen.

guanti di cane, capra, cervo &c. Handschoenen van honde-, geite-, hartevellen, enz.

guanti per fumati. Welriekende handschoenen.

guanto da buomo, da donna. Mans of vrouwe handschoenen.

candido, delicato, leggiadretto, caro guanto. Sneeuw-witte, tedere, lieve handschoenen (van myn beminde.)

guanti di maglia. Een pantzier of yzere handschoen.

dar

dar nel guanto ad uno. Iemand in de handschoen, dat is, in de handen vallen, geraken.

Guantajo, guantiere. Een handschoemmaker, verkoper, kramer.

Guantare, liguantare. De handschoenen aandoen, aantrekken.

guantare, aguantare. Vangen, vatten.

Guantiara. Een schale daar in allerhande geschenken gelegd worden, en voornamelijk handschoenen.

G U A R D A R E. Behoeden, bewaren, verdedigen, beschutten, beschermen.

guardar le pecore, le capre, il bestiame &c. De schapen, de geiten, het vee hoeden.

guardar la camera. De kamer hoeden, bewaren, dat is, ziek leggen, niet konnen uitgaan.

guardar uno in prigione. Iemand in den Kerker behoeden, bewaren, dat is, gevangen of opgesloten houden.

guardar la moglie in casa. De vrouw t'huis hoeden, bewaren.

Idiomene guardi. God behoede, beware my daar voor.

Dio guardi. God behoede dat, daar zy God voor.

Iddio vi guardi. God behoede, beware u, dat is, als men van iemand vertrekken of afscheid nemen wil.

guardar bene una lettera, reliquia, medaglia &c. Een brief, heiligdom, een penning, enz. wel bewaren.

Guardarsi. Zich hoeden, wagtten, voorzien, zich in gat nemen; ook zich onthouden.

guardarsi dal peccato, da uno &c. Zich voor een zonde of misdaad, voor iemand hoeden, wagtten, enz.

guardarsi di fare (non far) qualche cosa. Zich hoeden, wagtten van dit of dat te doen.

Guardare. Behouden, besparen, bezuinigen, bewaren.

guardar qualche cosa. Iets behouden, bewaren, besparen.

guardar i frutti. De vrugten besparen, bewaren.

Guardare. Kan- of opmerken, opletten, gade slaan, agt op slaan of geven, waarnemen.

guardate bene che non vi entri nessuno. Ziet vlytig toe, geeft agt, let wel dat niemand binnen ga.

guarda, quanto cara ti sia la vita. Ziet toe, geeft agt zoo lief of waard u het leven is.

guardate bene, a chi fidate il vostro secreto. Ziet wel toe aan wie gy uw geheimen openbaart, of vertrouwt.

io non guardo a questo. Ik zie 'er niet na, ik let 'er niet op, ik sla 'er geen agt op.

guardar in bagatelle, minuzie. Op wisjewasjes of beuzelingen zien, al te naauw of oplettende zyn.

senza guardar se fosse nobile. Zonder eens te letten, of agt te geven of hy een edelman was.

egli non guardava chi motteggiasse. Hy gaf 'er niet om met wie hy de gek scheerde.

Guardare. Aanzien, aanschouwen, aankyken, be- zien, bekijken, enz. *V. Mirare.*

guardar uno in viso. Iemand in de tronic of aange- zigt zien, iemand ter degen aanzien.

T O M. I.

guardar uno di mal'occhio, non guardar uno di buon occhio. Iemand met verkeerde of schiele oogen aau- zien, onvriend zyn, haten.

guardar uno colla coda dell'occhio. Iemand dwars, van ter zyde. *Met.* Scheelaanzien.

guardarsi allo specchio. Zich in de spiegel beziën, beky- ken, aanschouwen.

guardar per le fenestre. Uit de vensters zien, kyken.

guardar attentamente, fissa, bene. Wel, ter degen, naauw beziën, bekyken, bescbouwen.

guardar astorno, per tutto. Rondom zien, kyken, de oogen over al laten gaan.

guardate un poco come costui mi tratta. Ziet dog een wei- nig hoe deze met my leeft, omgaat, handelt.

la mia casa guarda sopra il mare. Myn huis ziet regt op de zee, (is digt aau zee gelegen)

Guarda, *Met een Sofst.* beteekend een bewaarder, voogd, opziender, hoeder, wagtter; ook een be- stierder, regeerder, bewindhebber.

guarda-braccio. Armwapen, armtuig, armharnas, enz.

guarda-casa. Een huishoeder, huusbewaarder, een afschevyster, die altijd agter de kachel zit, een luygaard.

guarda-cenere, guarda-suoco. Een zeker tuig of ge- reedschap om de asch of het vuur daar mede te dekken; ook een afschevyster, een luygaard.

guarda-corpo. Een lyf schut, lyf knegt, lakey, dienaar.

guarda-donne. Een kraambewaarder.

guarda-gioie. Een schatmeester, opziender, bewaar- der van kleinodien of juweelen.

guarda-nappa. Een pers om tafellakens en servet- ten mede te persen.

guarda-porci &c. Een varkenhoeder, varkendryver.

guarda-robba. Een kleerkas of kleerkamer.

guarda-sigilli. Een zegelbewaarder.

guarda-stomaco. Een borststuk, borstlap.

Guardato. Aanschouwt, bekeken, bewaart, enz.

esser, venir guardato. Aanschouwt, bekeken worden.

non vien guardato. Hy word niet gezien, geagt.

Guardia. Hoedinge, bewaringe; ook zorge, opzigt, agtgevinge; ook wagt of wake.

dar, commetter qualche cosa in guardia ad uno (alla guar- dia di uno.) Iemand iets te bewaren geven, aau- of toevertrouwen.

prender guardia di qualche cosa. Iets in agt nemen, iets behoeden, bewaren.

prender guardia di se, star sulle guardie di se. Zich in agt nemen, zich wagtten, op zyn hoede zyn.

tener una cosa sotto buona, stretta guardia. Iets in goe- de, naauwe bewaring houden.

baver qualche cosa nella sua guardia. Iets in zyn bewa- ring of bescherming hebben.

far la guardia in qualche luogo, all'uscio &c. Ergens ter plaats, aan de deur de wagt, schildwagt houden.

far la guardia, esser di guardia. Waken, op de wagt of schildwagt staan.

un corpo di guardia. Een wagt, of waghuis.

star alia guardia. Op schildwagt staan, wagt houden.

mettetevi in guardia. Steld u ter weer, zyt op u hoede.

metter, distribuir le guardie. De schildwagten of posten verdeelen, beschikken, bestellen.
rinforzar, mutar le guardie. De wagten versterken, verwisselen.
corromper, uccider le guardie. De wagten omkopen, omzetten, ombrengen.
la guardia di Suizzeri, guardie Suizzere. De wagt van de Zwitzers.
Capitano delle guardie. Overste-Wagtmeeſter.
van (avan) guardia. De voortogt van een heir.
retro guardia. De agterhoede van een heirleger.
salva-guardia. Schut, scherm, beschuttinge, bescherminge. *V. Salvo.*
guardie del morfo. De stangen van een toom of gebit.
Guardiano. Een hoeder, bewaarder, beschutter, enz.
guardiano di pecore, capre &c. Een veehoeder, schaapherder, enz.
guardiano di vigne, campi &c. Een opziender, hoeder van wyngaarden, velden, enz.
guardiano del convento. De Gardiaan of overste van een Convent, of Klooster.
Guardingo. Voor- of omzigtig, zorgvuldig.
GUARENIRE. (uno.) Borg blyven, borg staan, schadeloos houden, ergens voor instaan.
Guarentigia. Borge, verzekeringe; ook schut, scherm, beschuttinge, bescherminge.
GUARI. Lang, langentyd, een geruimen tyd.
igli non istette guarì. Het duurde niet lang.
ne stette poi guarì che costei morì. Het duurde niet lang, of zy stierf.
se tu lo terrai guarì in bocca. Zoo gy het lang in de mond houd.
GUARIRE. Genezen, heelen, gezond maken; ook *Nent. Pass.* Genezen, heelen, gezond worden.
guarir' un' ammalato (uno da qualche malattia) guarir una malattia. Een kranken genezen, gezond maken, een ziekte verdryven.
guarir del male, di qualche malattia. Van een ziekte opkomen, gezond, hersteld worden, weder kragt krygen.
Guarito. Heel, fris, gezond.
Guarigione. Genezinge, heeling, gezondmakinge, enz.
GUARNACCIA. Een lange rok, nagtrok, slaaprok.
GUARNALETTO, Guarnello. Een vrouwe nagtrok, tabbaard, met watten gevoeyerd.
GUARNIRE, Guernire. Voorzien, opschikken, stoffeeren, verciereren; ook bezetten, boorden, beslaan.
guarnir' una casa di mobili. Een huis met imboel of huisraad voorzien, opschikken, verciereren.
guarnir' un' habito. Een kleed opmaken, stoffeeren, verciereren.
guarnir d'oro, di perle &c. Met goud beslaan, boorden, met paalen bezetten.
guarnir' una piazza di soldati. Een plaats met soldaten bezetten.
Guarnito, Guernito. Voorzien, opgeschikt, gestoffeerd.
una casa, un habito &c. guarnito. Een gestoffeerd huis, opgemaakt kleed, enz.

Guarnigione. Bezettinge, (garnisoen.)
soldati di guarnigione. V. Supra.
metter guarnigione in una piazza. Bezettinge, krygknechten, (garnisoen) in een sterkte of vesting leggen.
star' a (in) guarnigione. In bezettingen (of garnisoen) leggen.
levar le guarnigioni. De bezettinge opbreken, het garnisoen doen uittrekken, ligten.
Guarnimento, Guarnitura. Opmaking, opschikking, stoffeering, verciering, cieraad.
guarnimento di habito &c. Opmaking, stoffeering van een kleed.
GUASTADA, Guastara. Een glaze fles, schenkan, enz. *V. Inghistara.*
Guastadetta, Guastaduccia. Een kleine fles, een flesje, glaasje.
GUASTARE. Verwoesten, verdelgen, vernielen, verstooren, verheeren, bederven, plonderen, rooven.
guastar' una casa. Iets vernielen, bederven.
guastar' il paese. Het land verwoesten, vernielen, bederven.
guastar' i suoi beni &c. Zyne goederen vernielen, bederven, dat is, verquisten, zottelijk doorbrengen, verslempen, verbrassen, versmullen, verslempen, enz.
guastar' un giovane &c. Een jongeling bederven, vervoeren, verleiden.
guastar' un cavallo &c. Een paard t'eenemaal afryden, bederven.
guastar' un membro. Een lid bederven, dat is, verstuiken, verrekken, onbequaam maken.
guastar' un discorso, un negozio, maneggio. Een verhaal, handel, handeling, enz. bederven, stoorren.
guastar' i fatti suoi. Zyne zaken, enz. bederven, verwarren.
guastar' il ballo. Den dans, dat is, eenen handel stoorren, bederven.
guastar' un mestiere. Een ambagt bederven, brodden.
guasta-mestiere. Een bederver van een ambagt, een brodder, broddelaar.
guastar' i disegni di uno. Eens anders voornemen bederven, dat is, emstooten, verydelen, verhinderen.
Guastarsi. (Zig) bederven, vermoeyen, een lid verstuiken, verrekken; ook een breuk krygen; ook verrotten, rot, stinkend worden; ook verwelken, verslissen.
il tempo &c. si guasta. De tyd, enz. word maar onnuttelijk doorgebracht, bedorven.
il legno &c. si guasta. Het hout, enz. bederft, verrot.
la carne &c. si guasta. Het vleesch, enz. bederft, verrot, word stinkende.
li fiori &c. si guastano. De bloemen bederven, verslissen, verwelken.
Guastarsi. Zig verrotten, bederven. *Met. Miskramen.*
senza guastarsi. Zonder zig te verrotten.
Guastarsi d'uno, d'una. Zig gelijk als van liefde tot een persoon bederven, dat is, zeer op iemand ver-zot of verliefd zyn.

Guafato, Guafto. Verwoest, vernield, verheerd, verstoord, bedorven; ook verrot, rot of stinkend geworden.

un corpo tutto guafato (guafato.) Een bedorve; ook verrot, stinkend lichaam.

mele fradice e guafte. Rotte, verrotte stinkende appelen.

baver' il segato, li polmoni tutti guafati (guafati.) Eene tenemaal bedorve, verteerde, verrotte aange-stoke lever en longen hebben.

magamba guafata. Een bedorve, verrot been.

esser guafato d' uno, (d' una.) Op iemand zeer verrot of verliefd zijn.

il paese è tutto guafato (guafato) Dat land is gansch, tenemaal bedorven, verwoest, vernield, uitgeplonderd.

Guafio. Verwoesting, vernieling, verdelging, enz. ook vertieringe.

dar' il guafio ad un paese. Een land verwoesten, vernielen, verheeren, bedorven.

mette' ogni cosa a guafio. V. Sopra. Alles verderven, vernielen, verdelgen, verwoesten, rooven en plonderen, zengen en branden.

far gran guafio di robba. Veele waren vertieren, ver-ligten. *V. Confamo.*

Guafatore. Een verwoester, verdelger, vernielcr; ook een verslinder, verquister, doorbrenger.

Guafatore, Guafadore. Een pionnier of schansgraver.

GUATARE. V. Guardare.

Guato, Guatone & V. Aguato &c.

GUATTARO, Guattero, Sguattero. Een keukenjonge, smodderkok, die het zwaarste en het veragtelijkste werk moet doen.

Guattara, Sguattara. Een keukenmeid, die het zwaarste en veragtelijkste werk moet doen.

GUAZZA, Guazzo. Dauw, vogt, vogtigheid; ook een vaart, doorwaadbare plaats.

tenere' il guazzo. Bezoeken of men doorwaden, of varen kan; ook de doortogt wagen, enz.

passar' a guazzo. Doorwaden, doorvaren.

passar' una cosa a guazzo. Een ding slegts heen doorwaden, doorloopen.

Guazzo, Sguazzo. Waterverw, lijm- of gomverw. *colori a guazzo, (sguazzo.) V. Sopra.*

disigner a guazzo, (sguazzo.) Met waterverw schilderen. *V. Fresco.*

Guazzare. Doorwaden, doorvaren, overzetten.

guazzar' un fiume, un' acqua &c. Een rivier een water, enz. doorwaden, doorvaren.

questo uovo guazza. Dit ey is niet vol.

il cervello gli guazza. De hersenen zullen hem, dat is, hy is niet wys, hy is zot, uitzinnig, gek.

il vino guazza nella botte. De wyn zolt in het vat, het vat is niet vol, is niet wel gevult.

guazzar nell' acqua. In het water plaffen, wasschen.

Guazzare, Sguazzare. Zwemmen, baden.

guazzar' (sguazzar') un cavallo &c. Een paard zwemmen, drenken.

guazzar il bestiame. Het vee zwemmen, baden, wasschen.

Guazzare, Diguazzare. Kloppen, roeren, omroeren. *guazzar (diguazzar) le uova in un catino.* De eijeren in een kom kloppen, roeren.

diguazzar' il vino, che fila. Een taaye wyn schudden, omroeren.

Guazzare, Sguazzare. Brassen, stempen, vreten, zuipen, hoeteren, dobbelen, spelen, enz.

guazzar' (sguazzar') i suoi dinari, il suo. Zyn geld verquisten, doorbrengen, verslempen, versmullen, enz.

Guazzabile. Dat men kan doorwaden. Van een rivier. **Guazzabuglio.** Een mengsel, samenmengsel, alles onder een gemengd.

Guazzabugliare. Alles te zamen, of onder een mengen, vermengen.

Guazzatoio, Sguazzatoio. Een drenkplaatse, daar men water houdt om de paarden te laten drinken, een wedde.

Guazzetto, guazzettimo. Een sausje, een spyze in een lekkere sauce toebereid.

guazzetto à specie. V. Sopra. Een gekruide, van kruid gemaakte, bereide sauce.

pesce &c. costo a guazzetto (fatto in guazzetto.) Een visch enz. met een lekkere sauce overgoten, toebereid.

Guazzarone, Guazzarone. Een slegt vrouwe kleed, schortekleed, schortdoek, boeselaar, om te wasschen, enz. ook een spoelvat, spoelbak.

Guazzoso, Sguazzoso. Nat, vogtig, slibberagrig. *tempo, stagione &c. guazzosa dell' inverno.* Nat, vogtig weer of jaargetyde, nat winter weder.

terra guazzosa per le pioggie cadute. Natte, vogtige, slibberige grond wegens de gestadige regen.

GUERCIO; Sguercio. Scheel, byziende.

GUERRA. Oorlog, kryg.

intimar, dichiarar, denunciar' la guerra ad uno. Iemand den oorlog aanzeggen, verklaren, aankondigen.

intraprender la guerra. Den oorlog beginnen, aanvangen.

far, mover guerra ad uno (contro ad uno.) Tegens iemand oorlogen, den oorlog tegens iemand voeren.

tirarsi la guerra in casa. Zig den oorlog op den hals halen, zig in een oorlog wikkelen, steken.

i pensieri &c. mi fanno guerra. Myne gedagten bestryden, quellen of plagen my.

menar, governar, condurr' una guerra. Een oorlog voeren, volvoeren, volbrengen.

haber' guerra con uno. Oorlog met iemand hebben, ook twist of tweedragt met iemand hebben.

dura, aspra, lunga, continua, atroce, mortal &c. guerra. Een sellen, lang- of eeuwigduurende, wreeden, bloedigen oorlog.

star' in continua guerra. In een geduurigen oorlog; ook gestadige huiskruis of plage steken.

rendersi &c. a (patti di) buona guerra. Zig op discretie overgeven.

rendersi &c. a mortal guerra. Zig op genade en ongenade overgeven.

case, faciche, usanze &c. da (di) guerra. Krygszaken, oorlogsmanieren, gebruiken.

consiglio, carica &c. di guerra. Krygsraad. Zekere bedieninge in den oorlog.

buomo di guerra. Een krygsman of krygsknecht, een soldaat.
prigion di guerra. Een krygsgevangen.
Guerreggiare. Oorlogen, oorlog voeren, sryden.
guerreggiar con uno. Met iemand oorlog voeren.
guerreggiar' uno, gli stati altrui. Iemand beoorlogen, bestryden, iemand in zyn land vallen.
Guerriere. Een ervare, bedreve, geoeffend krygsman, dappere held, enz.
un gran guerriere. V. Sopra.
Guerriero. Oorlogshafzig, srydbaar, in den oorlog ervaren, in den sryd geoeffend, dapper, heldhaftig, kloekmoedig.
animo, virtù, spirito guerriero. Een heldhaftig, dapper gemoed, srydbare geest.
destra guerriera. Een srydbare, dat is, in den sryd geoeffende hand.
cavallo &c. guerriero. Een moedig, geoeffend paard, een oorlogspaard.
G U F O. Een nagtuil, kerkuil, een uil.
G U G L I A. *V. Aguglia.*
G U I D A, *Guidone.* Een leidsman, wegwyzers, voorganger. *V. Scorta.*
esser guida di (ad) alcuno. Iemands leidsman, wegwyzers zyn, iemand geleiden, den weg wyzen.
certa, fidata, vera guida. Een zeker, getrouw, oprecht leidsman.
navicella senza timone, o guida. Een schip zonder roer of stuurman.
Guidare. Leiden, geleiden, voeren, voorgaan, den weg wyzen.
guidar' una brigata. Een rot of bende geleiden.
guidar' il carro. De karre mennen, voeren.
guidar' un negozio &c. Een handel voeren, bestieren, regteren.
guidar' una sazzione, una rivolta. Een zamenzweringe, oproer, opstand aanstookeu, voeren, een aanhiter, aanstooker van oproer zyn.
guidar' uno nelle lettere &c. Iemand in de konften aanvoeren, onderregren, onderwyzen.
Guidaggio. Tol, weggeld, (passagiegeld.)
Guidanolo. Een hamel die d'andere schapen voorgaat.
Guidato. Geleid, begeleid, gevoerd, enz.
esser guidato dalla fortuna. Door het geluk gevoerd, geleid worden.
Guidatore. V. Guida.
GUIDALESCO, Guidaresco, Guidaresco. De schouder van een lastdragend beest; ook een ope wonde, veroorzaakt door het drukken van de zadel.
GUIDERDONE, Guidardone. Wedergevinge, wedergift, dat is, vergeldinge, belooninge, erkentnisse.
Guidedonare. Vergelden, beloonen, erkennen.
GUIDONE. Een deugniet, sielt, bedelaar, luyen rekel, schoft, schurk, lanterfant, enz. *V. Barone, Furfante.*
Guidonesco. Fieltagtig, bedelagtig, lanterfantagtig.
GUINDO, Guindolo. Een winde, een haspe, haspel.
Guindolare. Winden, opwinden, haspen, haspelen.
GUINZARE. Met een riem of leyband t'zamen binden, koppelen.

guinzar' i bracci. De honden te zamen binden, koppelen.
Guinzaglio. De ledere of yzere band om de honden te koppelen.
G U I S A. Manier, wys, wyze. *V. Maniera, Foggia.*
in questa guisa. Op deze wyze, op deze maniere.
in mille guise. Op duizenderley wyze of maniere.
a guisa (in guisa.) Op die wyze, dat is, gelijk als, gelijker wys.
a guisa d'un angelo &c. Gelijk als een engel, enz.
G U I Z A R E, Sguizzare. Schieten, voortschieten, gelijk de visschen in 't water; ook ontglyden, ontslippen; ook ontvlugten, ontkomen, ontgaan, ontwyken.
i pesci sguizzano per le acque. De visschen schieten door het water.
sguizzar di mano ad uno. Iemand uit de handen ontslippen, ontsnappen, ontgaan.
sguizzar di sotto ad uno. Onder iemand ontsnappen, ontgaan, ontkomen.
Guizzante, Sguizzante. Schietende, voortschietende.
Guizzo, Sguizzo. Schietinge, voortschietinge.
il guizzo de' pesciolini. Het voortschieten van de visschen in het water.
dar un guizzo. Voortschieten. *Met.* Met behendigheit, met een vaart ontsnappen, ontgaan, ontwyken.
G U S C I O, Guscia, Guscio. De peul, of schelle, (van erweten, boonen; ook de schelle van nooten, de schale van eyeren;) ook een schip, dat met geen planken voorzien of bekleed is. *V. Arfib, Cussero.*
un guscio di fava. Een peul of schelle van boonen.
un guscio di nocce. Een schelle van een noot.
il piselli &c. nascono in gusci. De erweten wassen in peulen of schellen.
chi ha mangiato e noci, spazzi i gusci. Die de nooten gegeten heeft, mag de schellen ook wegvegen, dat is, die het quaad gestigt heeft, mag het boeten.
un guscio di vento. Een wervel of dwarlwind.
entrerebbe in un guscio di nocce. Hy zoude zig in een nootenschelle door vreeze verstenen, verbergen.
Gusciare, Gusciolare. Schellen, de schellen of schillen afdoen, pellen. *V. Sguscicare &c.*
G O A S T A R E. Smaken, proeven: een weinig van iets eeten of drinken.
gustar' il vino, una vivanda &c. De wyn, een spyze smaken, proeven.
gustar' ad'uno qualche cosa. Iemand iets smaken, wel smaken.
questa cosa mi gusta. Dat smaakt my. *Met.* Dat behaagt my wel, dat is my zeer aangenaam.
Gustare (qualche cosa.) Iets smaken. *Met.* Graag hebben, hilt of trek tot iets hebben, een zoete, inwendige smaak ergens in hebben, gevoelen.
gustar' Iddio, le cose spiritu ali. God en de geestelijke dingen inwendig smaken, proeven, gevoelen.
Gustevole. Van goede smaak, smakelijk, lekker; ook lieflijk, zoet, aangenaam. *V. Gustoso.*
Gusto. De smaak; ook lust, vreugde, vermaak.
il senso del gusto. De zin van de smaak.
baver il gusto guasto. Een leelijke, vieze smaak hebben.

placvole al gusto. Aan de smaak aangenaam.
cercar il suo gusto. Zyn smaak, zyne lust zoeken.
sodisfar al gusto, compir col gusto. Zyn smaak; zyn lust boeten, voldoen, opvolgen.
esser di gusto, a gusto. Smakelijk, zeer lief en aangenaam zyn.

una cosa di poco gusto. Een ding, dat iemand niet lief en aangenaam is.

L'Ambasciadore propose materie di poco gusto a S. Maestà.
 Den Afgezant droeg eenige dingen voor, waar in zyn Majesteit weinig vermaak of genoegen schiep.

o che gusto! O wat een lust en vermaak!

sentir, trovar gusto in qualche cosa. Lust, vermaak, genoegen; ook inwendigen smaak ergens in gevoelen.
aver, posseder un finissimo, buonissimo &c. gusto di qualche scienza, delle cose spirituali. Een zeer goede smaak, dat is, inwendige, rechtschap, volkome kennis of wetenschap in geestelijke zaken hebben.
V. Sapovito.

gusti carnali. Vleeschehijke lusten.

gusti spirituali, divini. Geestelijke, goddelijke lusten, vreugde, vermakelykheden.

Gustoso. Van goede smaak, smakelijk, lekker; ook

Met. Zoet, lieflijk, aangenaam.

cibi &c. gustosi. Lekker, smakelijke spyzen.

racconti, discorsi &c. gustosi. Vermakelijke, aangename vertellingen, redekavelingen, enz.

tu sei gustoso. Gy zyt een vermakelyk, pleisterig mensch.

Gustosamente. Met lust, vreugde, vermaak, genoegen.

H.

HABILE. Bequaam, geschikt; ook ras, gaauw, wakker, handig, behendig. *V. Atto, Sufficiente.*

esserabile a qualche cosa. Tot iets geschikt of bequaam zyn.

far, render unoabile. Iemand geschikt of bequaam maken.

divenir (diventar) abile. Geschikt of bequaam worden.

non è abile. Hy is niet geschikt, behendig, bequaam.

Habilità, Habitudine. Bequaamheid, geschiktheid, behendigheid, ervarenheid, enz.

habilità delle membra &c. Gezwindheid, gaauwheid, radheid der leden.

Habilitare. Schikken, bequaam maken, bequaamen.

HABITARE. In een plaats wonen, verblyven, zyn woon- of verblyfsplaats hebben.

habitar' in una casa, luogo. In een huis, of plaats wonen, verblyven.

habitar' in una casa. Een huis bewonen.

Habitabile, Habitable. Bewoonbaar, bewoond.

luogo, casa &c. habitabile. Een bewoonbare, bewoonde plaats, een huis dat men bewonen kan.

Habitacolo. Een woonstede of woonplaats.

Habitante, abitanti. Een inwoonder, de inwoonders.

gli abitanti lo chiamano N. De inwoonders noemen het N.

Habitato. Bewoond, bevolkt.

paesi, luoghi, case &c. habitate. Bewoonde landen, plaatsen, huizen, enz.

Habitato. Een bewoonde plaats.

alla fine tornammo su'l habitato. Ten laatsten quamen wy weder op bewoonde plaatsen, daar menschen woonden.

Habitazione. Wooning, woon- of verblyfsplaats.

Habituro. Een boerehuis, een huis van zoden, stroo, enz.

HABITO. Een gewaad, kleed of dragt: de maniere van kleeden.

habitostrato (stravagante, bizzarro) ridicolo, forestiero, povero, (ruzzo) contadino, (rustico) monacale (religioso &c.) Een dol, zot, koddig, belachelijk, slegt, arm, boersch, kloosterlijk gewaad, kleed of dragt.

un habito lugubre. Een rouwkleed.

un habito da (di) femina &c. Een vrouwekleed.

prender l'habito (religioso.) Het geestelijk kleed of kloostergewaad aannemen.

prender habito da villano. Een boerekleed aandoen.

prender, portar l'habito dalla confraternità della Madonna del Carmine &c. Het kleed; het gewaad, dat is, de Scapulier van het broederschap der Carmeliten aannemen, dragen.

andar' in habito [Term. di Cort. di Rom.] In het gewaad gaan, dat is, gelijk de Kardinalen in haar gewaad verschynen.

gli abiti. De kleederen, het gewaad.

habito da duolo (corrotto) &c. Een rouwkeeld.

cangiarsi di abiti. Het gewaad, de kleederen veranderen, zig anders kleeden, andere kleederen aandoen.

HABITO, Habitudine. Eene door dikmaals herhaalde werken, verkregen of aangenome gewoonte, gaauwheid, behendigheid.

far, acquistare, aver un' habito di qualche cosa. Een wyze of gewoonte; ook gaauwheid, behendigheid tot iets aannemen, bekomen, hebben.

aver habitudine a qualche cosa. V. Sopra. V. Habile.

Habituale. Dat in de verkregen of gemaakte gewoonte bestaat.

Habitualmente. Volgens de verkregen of gemaakte gewoonte.

Habituaré, habituarfi in qualche cosa. Zig allengsjes tot iets gewennen, gewend worden; ook zig tot iets geschikt, of bequaam maken.

Habituo. Aen of tot iets gewend.

HACCÀ. De letter H.

HAIÀ, l'Haia. 's Gravenhage, den Haag. (De Vergaderplaats van de algemeene Staten der Vereenigde Nederlanden.)

HAI DUCO. Een Hongarisch of Zevenbergisch Soldaat: een krygsknecht van de Hongarische of Zevenbergische natie.

HALITO, Alito. Adem, wind, aasem, ademhalinge.

far buon' halito. Een goeden adem of aasem krygen.

costui rubberia col' halito. Deze kaerl zoude met den aasem ontnemen, ontfelen, dat is, hy is een berugte, vermaarde dief.

Halitare, Alitare. Ademen, adem halen, scheppen.
baliar ad uno nel viso. Iemand in 't aangezigt ademen, blazen.

HALLUCINARE, Hallucinarsi. Schemeren, steek- of byziende zyn, schemerende oogen hebben, byna niet zien; ook dwalen, mistasten, zig vergiften, misgrypen.

HAMO. Een vishoek, haak of angel. *V. Esca.*

HAMATO, hamato. Geangeld, gehoekt, gehaakt, met een hoek, angel of haak gewapend of voorzien.

HARMONIA. Eenstemmig gezang, lieflijke zamenstemming.

Harmoniſo. Eenstemmig, zoetluidend.

Harmonizzare. Liefelijk te zamenstemmen.

HARPA, Arpa, Arpicordo. Een harp, luit, cither. *suonar dell' harpa.* Op de harp, luit, cither slaan, spelen.

Harjista. Een snarenspeler, een speelder op de harp, luit, cither.

HARPIA, Arpia. Een harpye, vercierte roofvogel. *affamata harpia.* Een harpye, dat is *Met.* Een die iemand zyn neeringe onttrekt, ontsteelt.

HARPIONE, Harpagone. Een haak, hoek, een dregge, een harpoen. *V. Aspicone &c.*

HASTA. Een pick of spies; ook de stange, stok, steel van een schop, hellebaard, enz.

Hasta (l' bastile) dell' alabarda &c. De stok of steel van een hellebaard, enz.

arme in (di)hast. Lang geweer, wapenen. *V. Arme.*

Hastata. Een stoot met de pick of spies.

Hastato. Met een pick of spies gewapend.

HAVERE. Hebben, houden, bezitten, bewaren, erlangen, verkrygen. *V. Tenere.*

Nota. Dit woord is zeer rijk van spreekwyzen, gelijk als *Andare, Fare, Stare, &c.* om dat veele woorden (die by de Italianen niet in gebruik zijn) met het zelve en een *Sost.* moeten omgeschreven worden: hier hebt gy de voornaamste; de overige komt gy by hare namen vinden.

baver qualche cosa. Iets hebben, bezitten; ook iets van natuur eigen, of aangeboren hebben, *io' b'd.* Ik heb u, dat is, ik versta, bevatte, begryp u wel.

baver' il modo di spendere, il commodo, l'agio, il tempo &c. De middelen, de tyd, of gelegenheid tot iets hebben.

baver bel tempo. Goede dagen hebben.

baver l'ardire. Durven, het hart, de moed hebben.

baver patienza. Geduld hebben, geduldig zyn.

baver male (qualche male, al braccio &c.) Iets quaads aan den arm hebben.

baver gusto di qualche cosa. Lust, trek, genegenheid tot iets hebben, gevoelen.

baver qualche cosa ad uno. Iets van iemand hebben, dat is, gehoord, verstaan of geleerd hebben.

donde hai tu questo? Van wie hebt gy dat? (gehoord, geleerd, enz.)

baver grand' intrinsechezza, familiarità &c. con uno. Groote, innerlijke vriendschap of gemeenschap met iemand hebben.

baver in uso. In gebruik hebben, gewoon zyn.

baver fastidiosi pensieri. Zwaarmoedige gedagten hebben.

baver principio, fine &c. Een begin, einde, enz. hebben.
baver ciera a galant' uomo &c. Het aanzien van een wakker en fluks karel hebben.

baver spirito, coraggio &c. Geest, hart of moed, enz. hebben.

baver torto, ragione. Ongelijk, gelijk hebben.

baver' un dono particolare da Dio. Een byzondere gave van God hebben.

il più galant' uomo che habbia questa città. De uitmuntendste, deftigste man die deze stad hebben mag.

baver vergogna. Zig schamen, beschaamd of schaamrood zyn.

baver paura di uno. Schroom of vreeze voor iemand hebben.

baver fame sete, freddo, caldo &c. Honger, dorst hebben of lijden, hongeren, dorsten, koud zyn, enz.

baver compassione di uno. Medelijden, mededoogen met iemand hebben.

baver molti cani, cavalli, uccelli. Veele honden, paarden, vogels hebben, houden.

quanti anni havete? Hoe oud zyt gy? wat ouderdom hebt gy?

baver caro (a grado, a caro.) Gaarne hebben, graag zien, willen.

baver per bene. Voor goed, voor raadzaam houden.

baver per male (a sdegno.) Voor quaad keuren, houden.

baver qualche cosa a noia, a schifo. Van een zake walgen, een af keer hebben, afkeerig zyn.

baver' in odio. Hatén, een haat hebben.

tutto ciò che mi trovo havere. Alles dat ik hebbe, bezitte.

baver' a mano qualche cosa a persona. Iets of iemand tot zyn dienſt, of ter hand hebben.

che cosa havete? Wat hebt gy? wat schort of deerd u?

che habbiamo? Wat hebben wy? wat is 'er nieuws?

baver' uno per galant' uomo. Iemand voor een eerlijk man houden, aanzien.

baver' uno per niente. Iemand voor niet agten, houden. *V. Tenere.*

babbiti il resto. Behoud het overige voor u.

egli baverà questa carica. Hy zal dit ampt of bediening hebben, dat is, erlangen, bekomen.

i nostri bebbero la vittoria. De onzen hebben de overwinnige behaald, bevochten.

egli hebbe un fendente sulla testa, hebbe buone bastonate, (ne hebbe sante.) Hy heeft een houw over het hoofd, harde slagen of stooten gekregen.

ebbe da essa tre figliuoli. Hy heeft by haar drie kindergeeteeld.

gli altri bebbero la testa tagliata. Den anderen heeft men het hoofd afgeslagen.

bavuto che baverò le mie lettere. Als ik myne brieven zal hebben bekomen, ontfangen.

Havere, met da; ook met *che* en een *Infinis.*

baver da vivere, da mangiare &c. Om te leven, te eeten hebben.

non ho da pagare &c. Ik hebbe niets te betalen.

non baver da fare. Niets te doen hebben, ledig zyn.

questo non ha da fare con quell' altro. Dat heeft niets te doen

doch met hem , dat is , is zeer verscheiden van hem.
baver da fare. Te doen hebben ; ook moete of
 zwaarigheid hebben.

baver da (a) far con uno. Met iemand te doen hebben.
baver da pagare, a dar' ad uno. Iemand te betalen heb-
 ben , iemand schuldig zyn.

baver' ad baverè da uno. Van iemand zullen hebben.
baver' a morire. Zullen ; ook moeten sterven.

chi ha da baverè? Wie moet hebben?

chi ha da dare? Wie zal geven?

hebbi ad affogar nel fumo, a morire, romper' il collo &c.

Ik was byna verstikt , gestorven , hadde byna den
 nek gebroken , het heeft weinig gescheelt of ik
 was verstikt , gestorven , enz.

hebbi a parlar' , a trovarmi &c. con questo cavaliere.
 Ik heb de gelegenheid , de eere gehad van met
 dezen Ridder te spreken , te verkeerem.

havere , mer del, en een Soff.

egli ha del soldato, del galant buomo, del furbo &c. Hy
 heeft iets van een goed soldaat , dat is , hy is een
 tamelijk goed krygsman , een eerlijk mensch , een
 schalk , enz.

questo vino ha del piccante, del dolce. Deze wyu is wat
 wreed , zoet.

questa cosa ha del mirabile, miracolo, credibile &c. Dit is
 wonderlijk , verwonderenswaardig , waarfehijuelijk ,
 geloovelijk.

Havere, Hà. Het heeft , 't geeft ; ook men heeft.
è buon vino in questa città. Het heeft , 't geeft goede
 wyu in deze stad.

non vi hà nè vigna nè campi. Het heeft , 't geeft daar nog
 wynbergen nog landtuyen.

da Italia si ha che &c. Uit Italic heeft men , dat enz.

Havere, is ook een behulpzaam woord , dienstig tot
 het 't zamenbrengen der werkwoorden.

baver detto. Gezegd of gesproken hebben.

baver dato parola ad uno. Iemand het woord gegeven,
 toegezegd hebben.

Havere, haveri. Have en goederen , geld en goed , mid-
 delen.

impegnò tutti li suoi haveri. Hy heeft alle zyn have en
 goed verpand , te pand gegeven.

Havuto. Dat men gehad heeft : gehouden , bezeten.

H A Z I E N D A. Have en goed , rykdom , middelen ;
 ook schar , scharkamer.

la hazienda regia. De Koninglijke schar , scharkamer.

H E B A N O &c. V. Ebano.

Nota. Eenige weinige woorden , die in *H* niet te
 vinden zyn , zoekt in *A. E. I. O. U.* gelijk als *Hario-
 lo, Heremita &c.* zoekt *Ariolo, Eremita, &c.*

H E B R E O, Ebréo. Een Hebreër of Hebreew , een
 Jood ; ook Hebreusch , Joodsch.

portar la veste &c. ad Hebraeos fratres. Het kleed , enz.
 by de Jooden brengen , dat is , verpanden , ver-
 koopem.

Hebraico, Ebraico, Hebréo. Hebreusch , Joodsch.
la lingua Hebraica, Hebrae. De Hebreusch , Jood-
 sche taal of spraak.

Hebraismo, Ebraismo. Een Hebreusch , Joodsche
 spreekwyze.

Hebraizzare. Op zyn Hebreusch of Joodsch praten.
H E D E R A, Helder. Veil , klim , klem , klimop,
 Eerdveile ; zeker kruid.

bede a spinosa. Hulst , steekpalm.

H E L E N I O. Winde , wrange , klokjeswinde , klok-
 bloem , klokkruid.

H E L I O T R O P I A. De Zonnebloem.

H E L L B O R O, Elleboro. Nieskruid , een zuiverend kruid.

H E L L E R A. V. Hedera.

H E L V E Z I A. Zwitserland.

H E M A T I T E. Een kostelijke steen gelijk bloed , die
 het bloed itelpt , en de roode loop verdryft.

H E M I C R A N I A, Emigrania. Hoofdpyn aan
 d'eene zyde.

H E M I S F E R O, Hemisperio. Een halve klood , kring
 of roudte.

Hemisferico. Dat de gedaante van een halve klood heeft.

H E M O R R O I D E, gli hemmorroidi. Bloedaderen ,
 goudadere , aanbeyen.

Hemorroidale. Van , of tot de aanbeyen , bloed- of
 goudaderen behoorende.

vene hemorroidali. Goudaderen , bloedaderen , aanbeyen.

sangue hemorroidale. Het dikke , zwartgallige bloed
 uit de goudaderen , aanbeyen.

H E P A T A R I A. Leverkruid.

H E R B A. Kruid ; ook groente , gras , groen kruid.
herbe odorifere, buone, fresche, salutifere, medicinali.

Welriekende , goede , versche , heilzame , gezon-
 de kruiden.

herbe cattive, triste. Ondeugende kruiden , onkruid.
questa non è herba dal tuo borto. Dat is geen kruid uit
 uwe tuin , dat kruid is in uwen tuin niet gewassen ,

dat is , dat hebt gy niet gemaakt of uitgevonden.

herba-gatta. Kattekruid. *V. Gattaria.*

herba lanaria. Wolle kruid , wolle bladeren.

herba fantamaria. Winde , klokjes winde , wrange,
 Zeker kruid.

herba latte. Wolfsmelk. Zeker kruid.

far fascio d'ogni herba. V. Fascio.

mangiarfi la raccolta in herba. Zyn koorn , enz. op-
 eeten als het nog onryp of groen is , dat is , zyn geluk
 verwaarloozen , niet in agt nemen.

herba da mangiare, da insalato &c. Tuinkruiden ,
 moeskruiden , salaat.

herbe da bagno &c. Badkruiden , stoofkruiden , enz.

herba da buoi. Kalfsvoet , papenkulletjes. *Met.* Een
 witmuil , melkbaart , enz.

assentarfi, riposarfi, distenderfi &c. sull' herba. In 't
 kruid , dat is , in 't gras , in 't groen , in de groente
 rusten , leggen.

non vi è herba per il bestiame. Daar is geen gras , groen-
 te , geen voeder voor het vee.

torta, minestra &c. di herbe. Een kruidkoek , kruidsof-
 piazza dell' herbe. Een groenmarkt , kruidmarkt.

Herbaccia. Een ondeugend kruid , onkruid.

Herbáceo, herbale. Kruid of groente gelijkende ,
 kruid- , grasverwig.

Herbaggio, herbaggi. Allerhande kruiden , kruidery-
tante sorti &c. d' herbaggi. Zoo veelerhande kruiden.

Herbáio. Een kruidhof , moestuin.

Herbauulo. a. Een kruid of groenverkooper, een groenman, groenwyf, die allerhande groente verkoopt. *V. Herbolao.*

Herbaria. Een kruidkamer; ook toovery, enz. door kruiden.

Herbário. Een kruidboek.

Herbetta, herbicina, herbicciúla, berbuccia. Een kruidge, spruitje, groen spruitfeltje. *V. Bieta &c.*

Herbette. Biete of bete.

Herbeggiane. Tot kruid worden, opwassen; ook kruiden zoeken, lezen.

Herbista, herborista. Een kruidkundige, een kenner of liefhebber van kruiden.

Herbolao. V. Herbauulo.

Herbolata. Een kruidkoek, kruidfop.

Herboso. Vol kruiden, gras of groente, met kruiden of groente bedekt, gras- of kruidrijk.

HEREDÉ. Een erfgenaam.

far, lasciar', instituir', nominar', dichiarar' uno bere de del suo. Iemand van de zynen erfgenaam maken, aanstellen, nalaten, noemen, verklaren.

rimaner divenir berede di uno. Erfgenaam van iemands nalatenschap zyn, iemands goederen erven.

morirsi senza beredi. Zonder erfgenamen of kinderen sterven, geen erfgenamen nalaten.

vero, dritto, legitimo berede. De ware, regte, wettige erfgenaam.

coberede. Mederfgenaam, die met een ander iets erfte.

Heredità, bereditaggio, Retaggio. Een erfenis, of erfdeel, erfgoed, nalatenschap.

beredità paterna, materna. Vaderlijk, moederlijk erfgoed, erfdeel, nalatenschap.

egli acquistò (in lui cadde) un' ampia beredità. Hem is een kostelijk erfgoed toegevallen, aangeerfen, enz.

entrar nell' beredità. De erfenisfe aanvaarden, aannemen.

Hereditare, beredare. Erven, erfelijk bezitten.

bereditar' ampie sucoltà. Kostelijke goederen erven.

Hereditário. Erfelijk, dat men geërft heeft, of erfelijk bezit.

paesi, beni &c. bereditarii. Erflanden, erfgoederen.

regno bereditario. Een erfryk, dat men erfelijk bezit.

vizio, male bereditario. Een aangebore, aangeërfd ondeugd, quale of ziekte.

HEREMO, Heremita &c. V. Eremita &c.

HERESIA. Kettery, valsche leere in geloofszaken.

infetto, sospetto di beresia. Besmet, verdagt van kettery of valsche leere.

estirpar l'beresia. De kettery uitroeyen.

Hereticarca. Een aartsketter, hoofdketter.

Herético. Ketterfch; ook *Suff.* Een ketter.

beretica pravità. De ketterfche boosheid.

libro heretico. Een ketterfch boek.

opinione &c. beretica. Een ketterfche leere, stelling, gevoele.

disputar &c. contro gli beretici. Tegen de ketters zintwiften, disputeren.

Hereticamente. Op de wyze der ketters, gelijk als de ketters.

HERMAFRODITO. Een manwyf: Een persoon, van beide kunnen.

HERMELLINO. Eeuarmelijn.

HERMODATILLO. Hermodactyle.

HERNIA. Gescheurtheid, breuk, uitpuilinge, uitzakkinge van 't ingewand of gedarmte, scheurfel.

Hernioso. Die gescheurt of gebroken is, die het scheurfel heeft.

HEROZ. Een held, een dapper, doorlugtig man, combatter, *superarsi &c. da heroe.* Als een held veyren, ftryden, zig als een held overwinnen, bestryden.

Heroico. Heldhaftig, helddading; van een held.

Heroessa, heroína. Een heldinne, een doorlugtige, dappere, voortreffelijke vrouw.

prodezze, imprese heroiche. Doorlugtige, heldhaftige daden, heldendaden.

atti, virtù heroiche. Uittstekende, heldhaftige, kloekedaden, deugden.

esercitar. le virtù in grado heroico. De deugden in een heldhaftigen, dat is, hoogsten graad oefenen.

Heroicamente. Heldhaftiglijk, kloekelijk, dapperlijk, gelijk een held.

vincerfi, superarsi heroicamente. Zig heldhaftig, dapperlijk, kloekelijk overwinnen, bestryden.

HESITARE. Twyffelen, in grooten twyffel staan, twyffelmoedig zyn, blyven fteken, verlegen staan, te kort fchieten; ook stamelen, ongemakkelijk uifpreken, een belemmerde tong hebben, hakkelen.

bestar nella predica, orazione &c. In de predikatie, in de redenvoering blyven fteken.

bestar nella fede. In 't geloof twyffelen, wankelen.

bestar nella favella, colla lingua. Met de tonge stooten, stamelen, hakkelen.

Hesitanza, bestiazione. Twyffel, twyffeling, haperinge; ook ftameling, belemmeringe, hakkeling.

HETERÓCLITO. Niet regelmatig of volgens den regel; ook zeldzaam, wonderlijk.

un cervello heterocrito, un humor heterocrito. Een zeldzame, wonderlijke aart of natuur.

HIACINTO, Giacinto. Een Hyacintsteen, een edele steen van verw gelijk een blaauwe Meybloem; ook een Hyacint, blaauwe of witte Meybloem.

HIDRA. Een waterfng. De verdigte fng Hydra.

HIDROGRAFIA. Befchryvinge of afmetinge van de zee.

Hidrografico, (carta hidrografica.) Een zeekaart.

HIDROMANTE. Een waarzegger, tooveraar, wichelaar uit het water.

Hidromanzia. Waarzeggery, toovery, wichelary uit het water.

HIDROPICO. Waterzugtig, die de waterzugt heeft.

Hidropisia. De waterzugt.

HIEMALE. Van de winter, wintersch, winteragtig.

HIERARCHIA. Den hoogsten staat over de gefteljkheid.

HIERI. Gifteren.

pur' bieri. Nog gifteren, op den dag van gifteren.

bieri l'altro, (l'altro bieri) avanti bieri. Voor gifteren avond, gifteren nagt.

HIROGLIFICO. Een zinnebeeld; ook dat door zinnebeelden berekend of uitgebeeld word.

segnì, note, figure hieroglyphiche. Zinnebeeldige teekenen, figuren.

HILARE. Vrolijk, blijde, verblyd, verheugd. *una faccia bilare e briosa.* Een blyde, vrolijk gelaat.

HILARITÀ. Vrolijkheid, vreugde, blydſchap, verblydinge, verheuginge, geneugte.

HIMENO. Een bruilofsſang of lied; ook de Bruilofsgod by de Dichters.

HINNO. Een geeftelijk of ftigtelijk lied, een lofzang.

HIPERBOLE. Grootſprake, vergrootende maniere van ſpreken.

Hiperbólico. Dat in een rede vergroot of bygevoegd is.

Hiperbolicamente. Grootſprekender, vergrootender wyze.

Hiperboleggiare, Hipe. bolizzare. Grootſpreken, grooter maken, vergrooten. *V. Effaggerare &c.*

HIPERICO, Hipericóne. S. Janskruid.

HIPOCONDRIA. Miltzugtigheid, miltziekte. *male d'hipocondria.* Pyn in de milt.

Hipocondriaco, mal'hipocondriaco. V. Sopra.

Hipocondriaco. Die met pyn in de milt gequeld of geplaaagd word.

HIPOCRISI, Hipocrisia. Geveinsdheid, ſchynheiligheid.

Hipocrita. Een veinzer, geveinsde, of ſchynheilige, geveinsd menſch.

far l'hipocrita. Veinzen, zig geveinsd houden, den hypoctyt ſpelen.

Hipocritóne. Een grooten veinzer, ſchynheilige, hypoctyt.

Hipocritico. Veinsagtig, geveinst.

Hipocriticamente. Veinsagtiger, geveinsder, ſchynheiliger wyze, gelijk een ſchynheilig, geveinsd menſch.

HIPOTECA. Een onderpand, (voornamentlijk van vaſte goederen.)

Hipotecare. Verpanden, te pand geven, ſtellen.

Hipotecario. Die onderpand of pand heeft.

HIRSUTO. *Hirto, biſpido.* Ruw, ruig, vol borſtels.

Hirſutezza. Ruwheid, ruigheid.

HIPOTESE. Een onderzetting van een zake of reden.

HISOPO. Yſſoop of hyſſoop.

HISTORIA, Storia. Een vertelling, een verhaal, geſchiedenis, een geſchicht- of gedenkboek, of historie.

vaccinar, ſcrivere l'istoria di qualche cosa. De historie of geſchiedenis van een zake vertellen, verhalen, beſchryven.

far biſtoria di qualche cosa per tutto. Een ding overal vertellen, verhalen, uitſtrooijen, verbreiden.

una lunga biſtoria. Een lang verhaal historie.

a che tante biſtorie? Waar toediend zulk een wydloopig verhaal? wat helpen zoo veel woorden of omſtandigheden?

di piúner una stanza &c. à biſtorie. Een kamer met historien, of geſchiedeniſſen beſchulderen.

Historietta. Een kort, beknopt verhaal, kleine historie; ook een nieuw maartje, fabeltje, enz.

Historiare. Historien ſchryven, in een historievertallen, in het geſchicht- of gedenkboek brengen;

T O M. I.

ook met historien of geſchiedeniſſen ſtofferen, borduren.

biſtoriar' uno. Iemand ten argſten beſchryven, uitſchulderen, uitbeelden.

Historiato. Met historien of geſchiedeniſſen afgebeeld geſtoffeerd, geborduurd.

tapazzarie &c. biſtoriate. Met historien of geſchiedeniſſen doorwerkte, geborduurde tapyten.

Historico. Van een vertelling, verhaal, geſchiedenis of historie, hiſtorisch.

ſtile biſtorico. Hiſtorische ſchryfaart, of maniere van ſchryven.

Hiſtorico, Hiſtoriografo. Een geſchicht-, gedenk- of hiſtoryſchryver.

HISTRIONE. Een tooneelſpeler, een potſemaker, of klugtbedryver.

Hiſtrionia. De konſt van tooneelſpelen, potſen maken of klugten bedryven.

HODIerno. Hedendaags, van heden of huiden.

HOGGI. Heden, op huiden, van daag, op dezen dag. *reſtaremo per hoggi.* Wy zullen voor van daag blyven.

tutto hoggi. Heden, den ganſchen dag.

Hoggi, Hoggidi. Hedendaags, te dezer tyd, te dezer ure.

le donne &c. d'hoggi. De hedendaagſche vrouwen, de wyven hedendaags.

hoggi mai, bomai. Nu, thans, tegenwoordig, op dezen tyd, op dit uur. *V. Hormai.*

hoggie tempo che &c. Nu, tegenwoordig is't tyd dat, enz.

HOLOCAUSTO. Een brandoffer, welke geheel verbrand wierd.

HOMACCIO, Homaccione, Homeſco, Hometto, Homiccianto, Homicida &c. V. Uomo &c.

HOMAGGIO. Huldinge, trouwbeloſte, eedzweringe, onderwerpinge aan zyn Landsheer; hulde, manſchap.

far, preſtar omaggio al ſuo Principe. Zyn Landvorſt, Prins huldigen, hulde doen, tot Landsheer aannemen, eed, dienſt, getrouwigheid toezeggen, beloven.

Homaggiare. V. Sopra.

HOMAI. V. Hora, Horamai, Hoggi &c.

HOMERO, gli homeri. Een ſchouder, de ſchouders van een menſch.

portar, ſteſtner sù gli homeri. Op de ſchouders dragen, torſſen.

ſoppor gli homeri al carico, peſo. De ſchouders onder de laſt zetten, ſtellen.

Homérale. De ſchouderlap: zeker gewaad van de Prieſters, als zy den dienſt der Miſſe doen.

HOMILIA. Leſſe van de Heilige Vaders.

HONESTO. V. Abbaſſo.

HONORE. Eere, agtinge, eerbiedigheid; ookeertytel, eernaam, eerampt, waardigheid; ook eerbaarheid, kuisheid, zuiverheid; ook lof, prys, roem, luifter

l'honore di Dio, divino. De eere of glorie Gods, de Goddelijke eere.

far honor ad uno. Iemand eeren, eere aandoen, eerbiedigheid bewyzen.

far honor ad uno di qualche cosa. Iemand ergens mede vereeren, eere aandoen, bewyzen.

R I T

far

far l'onor di berretta ad uno. Ter eere van iemand den hoed afnemen, het hoofd ontblooten.

ricever', accoglier' uno con honore. Iemand met eere, eerlijk ontfangen, onthalen.

farfi honore. Zig eere aandoen, milddadig betoonen, een goeden naam maken, verwerven, verkrygen.

ander honore, il debito honore. Iemand eeren, eere aandoen, schuldige eerbiedigheid bewyzen, betoonen.

esser' in honore. In eere of aanzien zyn.

ufficiale &c. d'honore. Amptenaar of bediende van eere of aanzien, die maar een eertytel voerd.

camerier, castellano d'honore &c. Een kamerling, kapelaan van aanzien.

dama d'honore. Een hofdame, Staatjuffrouw.

persona d'honore. Een eerlijk, eerbaar persoon.

questa cosa non vi sarà honore, (di honore.) Dat ding zal u flegte eere bybrengen.

benersi, recarsi qualche cosa ad honore. Zig iets voor een eere agten, houden, rekenen.

guardar il'esser geloso del suo honore. Zyn eer en faam in agt nemen, jaloets daar over zyn.

perder l'honore. De eere, goeden naam; ook de maagdom of zuiverheid verliezen, quyt raken.

lavar, lacerar l'honore ad uno. Iemands eere en goeden naam benemen, lasteren, schenden, iemands goeden naam te na spreken.

levar, torrel' honor' ad uno. Eenen (een persoon) de eer benemen, onteeren, schenden, schoffeeren.

reuder, riparar l'honore. Iemand zijn eer weder geven, eeren.

gettarsi l'honor nelle scarpe. V. Gattave. Wy zeggen de eer (maagdom) aan een spyker hangen.

per honore. Eershalven, uit eere.

per vostro honore. Ter eere of aanzien van u.

salvo l'honore. Behoudens de eer, met verlofte melden.

acquistar honore. Eer verkrygen, tot eere en ampten komen, geraken, bediuinge verkrygen.

con honore uscir di qualche impaccio &c. Met eere uit een zake of handel geraken.

honore grande, poco. Grootte, geringe, flegte eer.

il punto d'honore. Het punt van eere, agtbaarheid, of aanzien.

vi va del mio honore. Myn eer en goede naam hangt daar aan.

Honorando. Eerwaardig, dat men eeren moet, daar men eerbiedigheid voor moet hebben.

Honorare. Eeren, eere aandoen, bewyzen, betoonen.

honorar' uno di qualche cosa. Iemand ergens mede vereeren, eere aandoen, enz.

Honorabile &c. V. Honorato, Honorévole.

Honorario. Een geschenk, schenkaadje.

Honorato. Geëerd, hoog geagt, geprezen; ook heerlijk, eerbaar, eerzaam, eerwaardig; ook voor-naam, aanzienlijk, deftig. *V. Honorevole, Honefso, persona honorata.* Een eerlijk, eerbaar persoon.

il luogo &c. più honorato. De eerlijkste, eerbaarste, deftigste, voornaamste plaats van allen.

vestito &c. honorato. Een eerlijk, eerbaar kleed.

Honoramente. Eerlijk, eerbaarlijk, met eere.

Honorévole, Horrevole, Honorabile, Honorifico. Eerwaardig, eerzaam, eerlijk, eerbaar, loffelijk, pryfelijk, lovens of pryzens waardig. *V. Honorato &c. persona &c. honorevole, honorabile.* Een eerlijk, eerbaar persoon.

Honorevolmente, honorabilmente, horrevolmente, honorificamente. Eerlijk, eerbaarlijk, met eere, roem of luister; ook eerlijk, voortreffelijk.

Honorevolezza, horrevolezza. Eerwaardigheid.

Honorifico, honorificamente. V. Honorevole &c.

Honorificar' Iddio. God eeren, God loven, pryzen, danken.

Honefso. Eerlijk, eerbaar, eerzaam: deugdelyk, degelyk, vroom, gevoegelyk, betamelijk.

persona honesta. Een eerlijk, eerbaar; ook kuisch, vroom, zedig persoon. *V. Honorabile, Honorevole, Honorato.*

genste honesta, luogo &c. honesto. Eerlijke, erbare, vroomte, deugdelyke menfchen, een erbare plaats.

vestito &c. honesto. Een eerlyk, eerbaar kleed.

porzione honesta. Een eerlijke, dat is, tamelyke portie.

di honesta lunghezza. Van een eerlijke, dat is, redelyke, middelmatige langte.

amar l'honesto. De eerbaarheid, zedigheid lief hebben, beminnen; een lief hebben van de rugt en eerbaarheid zyu.

Honestamente. Eerlijk, deugdelyk, met eere, in eere en deugd; ook zediglyk, met ingetogenheid, matiglyk; ook redelyk, gevoegelyk, behoortlyk, betamelijk.

viver, parlar &c. honestamente. Eerlijk, deugdelyk, in eere en deugd leven, praten, enz.

sbrigarsi, licenziar' uno honestamente. Zig met eeren van iemand ontfiaan, iemand met eeren afschaffen, laten gaan.

una città honestamente forte. Een redelyk vaste, sterke, versterkte stad.

persona honestamente ricca, letterata &c. Een tamelyk ryk, bemiddeld, geleerd persoon.

Honestà. Eerlijkheid, eerbaarheid, eer, gevoegelykheid, kuisheid, zedigheid.

honestà di vita, costumi, atti &c. Eerbaarheid des levens, der zeden, gebaarden, enz.

Honestare, Cobonestare, Coonestare. Eeren, dat is, verontschuldigen, verſchoonen.

honestar la cagione del suo andare &c. con speciosi pretesti. De reden van zyn vertrek met ſchoone voorwenzelen verontschuldigen, verſchoonen.

H O R A, Ora. Een uur, ſtond; ook nu.

d'hora in hora l'attendiamo &c. Wy verwagten hem van uur tot uur, van het eene uur tot het andere, van ſtond tot ſtond.

che hora è? Hoe veel uur is het? hoe laat is het?

all' una (hora) o alle due &c. (bore.) Tegens een of twee uren.

non eruno ancora le quattro (bore) suonate. De klok had nog geen vier (uren) geflagen, het was nog geen vier uren.

all' una, e mezza. Tegens half twee.

non ho pur' un hora di riposo, contento &c. Ik heb geen uur rust, vermaak, enz.

non vedo l' hora, che &c. Ik zie niet wanneer dat, enz.

Hora, bore canonicha. Het stondebed, de getyden der geestelijken.

Hora. De tyd, uur of stond in 't gemeen.

apposar &c. l' hora. Den tyd, de uur zetten, bepalen, beramen.

venuta l' hora del desinare &c. Als het nu etenstyf was, als nu de tyd van te eeten gekomen was.

su l' hora del pranzo, dell' orazione &c. Ontrent eetens of biddens tyd.

l' hora della morte &c. Het laatste uurtje, de ure des doods.

le bore vacanti. De ledige stonden, dat is, tyden.

perche venire su quest' hora? Waarom komt gy te dezer uure, om deze tyd?

vennero tutti quanti ad un' hora. Zy quamen byna alle op een en dezelve tyd (te gelijk.)

da quell' hora che &c. Van die uure, van dien tyd af dat, enz.

a qualunque hora (qual' hora) l' uomo s' allontana da Dio, s' accosta al demonio. Op die uure, op die tyd, van stonden aan, als den mensch van God afwykt, komt de Duivel te naderen.

Hora, a buon' hora, ad hora. Vroeg, by tyds, ter goeder uure, op de regte tyd.

venite &c. a buon' hora. Komt wat vroeg, by tyds, enz.

fa dunque in buon' hora. Laat het zyn ter goeder uure, dat is in Gods naam.

Hora, ogni hora, tutte le bore, qual' hora. Altyd, eeuwiglyk, voor altoos.

ogni hora, che vi sia a grado. Ten allen tyde, als het u belieft.

Hora, mal' hora. Quade, ongelukkige uur; ook verderf, ondergang, ongeluk, ongeval.

fa con la mal' hora. Laat het zyn ter ongelukkiger uure.

per sua mal' hora. Tot zyn ongeluk, tot zyn verderf of ondergang.

andar in mal' hora. In verderf of onderspit geraken, verloren gaan.

Hora, al hora. Op dit uur, zoo even, nu.

en' agnello all' hora nato. Een lammetje zoo even geboren.

Hora, all' hora, all' hora sì, a tal' hora. Toeu ter tyd, toe.

all' hora disse Gesù &c. Toen zeide Jesus, enz.

all' hora sì che cominciai ad applicar mihi daddovero. Toen begon ik eerst met ernst my daar toe te begeven, *dopo il tempo d'all' hora.* Naderhand, daar na, na dien tyd.

Hora. Hora mai, Hormai, Homai. Nu, thans, althans.

bormai è tempo che noi ci leviamo dal sonno. Nu is het tyd, dat wy ontwaken, van de slaap opryzen.

egli diventa bormai vecchio. Hy begint nu oud te worden.

Hora, tal' hora, adhora, adhora. Zomtyds, bywylen, nu en dan.

ad hora dico trame. Zomtyds, bywylen spreek ik by my zelven.

seno adhora adhora un tremor di cuore. Zomtyds gevoel ik een hartklopping, of benaauwdheid des harten.

Horetta. Een uurtje, stondje.

HORA. Ora. Nu, tegenwoordig, op dit uur of pas.

V. Adesso.

bora nò, ma domani sì. Nu, tegenwoordig, thans niet, maar morgen wel.

bora si vede, bora nò. Nu (dan) ziet men het, dan ziet men het niet.

bor l' uno, bor l' altro. Nu (dan) deze, (dan) gene.

bora vide, bor piange &c. Nu (dan) lacht hy, dan weend hy.

non farmi bora il buffone. Maak my tegenwoordig geen potsen.

fin' ad bora, infin ad bora. Tot hier toe, tot dezer uure, tot dezen tyd toe.

da bora innanzi. Van dezer uure, van dezen tyd af, terstond, ten eersten, van stonden aan.

Hor, Hor' bora. Ten eersten, met den eersten, aanstonds, terstond, van stonden aan.

farò da voi bor' bora. Ik zal ten eersten, aanstonds by u zyn.

Hora, Ora. Nu, wel aan.

bora arvenne, che, trovandosi egli in camera. Nu het gebeurde dan, dat hy in de kamer zynde.

bora che faremo? Nu, wel aan, wat zullen wy doen?

bora mi dicono i Medici. Nu de geneesmeesters zeggen my.

or non vi bastava d'havermi &c. Nu, was het niet genoeg dat gy my had, enz.

bora che vorrà dir questo? Nu wat zal dat beduiden?

bor bene. Nu, wel aan dan.

bor via, veniamo alla cosa. Nu, (wel aan) laat ons eens tot de zake komen, treden *V. Horsù.*

bor vè e &c. Nu ga heen, enz.

bora bastasse questo. Nu, het ware te wenschen, dat het genoeg was.

bor fosti tu sì ardito &c. Nu zyt gy zoo vermeten geweest, enz.

Horsù, Orsù. Wel aan, nu wel aan; ook in 't kort; met een woord.

borsù dunque. Wel aan dan.

borsù, tanto è parlar' a voi altri di ciò quanto il parlar' ad un sordo. Nu, met een woord (om kort daar van te spreken) zoo is 't even eens, wanneer men met u daar van spreekt, als of men met een dove spreekt.

così voglio, a dispetto vostro, borsù. Zoo wil ik het hebben, zoo versta ik het, tot spyt van u, wat is het meer, wat zal het dan zyn?

Horivolo, Horologio. Een horologie, uurwyzer of uurwerk.

borivolo da mostra, da suono. Een uurwyzer, een slaguur.

borivolo da Sole. Een zonnewyzer.

borivolo da polvere &c. Een zandlooper, zanduur.

drizzar, montar l' borivolo. Het uurwerk stellen, opwinden.

Horivoláro, Horologiaro, Maestro di borivoli. Een Horologiemaker.

- Horivoletto.** Een zakhologie.
HORIZONT. De gezigteinder, de gezigtkring, de kimme.
Horizontale. Van of tot de gezigteinder behorende.
HOROSCOPO. Het uur of oogenblik van iemands geboorte: uurschouwing van iemands geboorte.
HORRENDO, Horrido. Schrikkelijk, gruwelijk, gruwzaam, vreeslijk; ook ruw, woelt, wild.
cosa horrenda, peccati &c. horrendi. Schrikkelijke, gruwzamedingen, gruwelijke zonden.
tutto alpestre e tutto horrido. Gansch bergagtig, en gansch ruw, woelt, wild.
HORREVOLE &c. V. Horrore.
HORRIBILE. Schrikkelijk, gruwelijk, gruwzaam, vervaarlijk, vreeslijk, ongehoord. *V. Horrendo.*
cosa horribile a vedere, sentire &c. Schrikkelijk, gruwelijk, vervaarlijk, yfelijk om te zien, te hooren, enz.
con una voce, con un suono horribile. Met een afgryfelijke, schrikkelijke stemme, geluid.
Horribilmente, Horrendamente. Schrikkelijk, gruwelijk, vervaarlijk, yfelijk.
Horrore. Bevinge, trillinge; ook schrik, vreeze, verbaastheid, ontsteltenis.
bauer horrore di qualche cosa. Een schrik, vreeze, afkeer van iets hebben.
bauer qualche cosa in horrore. V. Sopra.
un' horror sagro. Een heilige vreeze, schrik, die uit de vreeze Gods ontstaat, of voortkomt.
mi venne (prese) un' horrore. My quam een schrik of vreeze aan, ik wierd verschrakt, bevreesd.
HORSU'. *V. Hora &c.*
HORTO. Een tuin of hof, een kruid- of moeshof.
lavorar, cultivar, zappar l'orto. Den tuin bouwen, bewerken, bearbeiden, omspitten, omgraven.
Hortaggio, bortaggi. Een moes- of kruidtuin, kruid hot, ook bouwinge, toerusting van hoven.
Hortale, Hortali, Hortame. V. Sopra.
Horticello. Een tuintje, kleine tuin of hof.
Hortolano. Een tuinman, een tuinder, een hovenier.
andivia hortolana e salvatica. Hof- en wilde andyvie.
HOSPITE. Een gast, een vremdeling; ook een herbergier, een waard. *V. Hoste.*
offer, trovarsi, soggiornar' in qualche casa per hospite, (come hospite.) Zig ergens als een gast of vremdeling outhouden; verblijven.
Hospitale. Tot herbergen behorende, gastvry, daar vremdelingen wel ontfangen of gehandelt worden.
Hospitale, Hospedale, Spedale. Een gasthuis der bedelaars, een huis om vremden, armen of zieken te huisvesten.
ospitale di pazzarelli. Een Dolhuis.
ospitale di orfanelli, bastardelli &c. Een Weeshuis, Vondelingshuis.
ospitale di ammalati &c. Een ziekenhuis, gasthuis der zieken.
Hospitaliere, Spedaliere, Spedalingo. Een gasthuismeester.
Hospitalità. Gastvryheid, goede, gewillige, beleeftde ontfanginge of onthalinge van vremden.

- usar, far' hospitalità con alcuno.* Gastvryheid tegens iemand plegen, goed, gewillig tegen iemand zyn, iemand in zyn huis ontfangen, onthalen.
Hospitare, Hospiziar' alcuno. Iemand onthalen, herbergen, huisvestinge geven: in zyn huis ontfangen.
Hospizio. Een herberg, een gasthuis: Een huis om vremden te huisvesten.
HOSTAGGIO, Ostaggio. Borg, bergtoegt.
dar hostaggi. Borg stellen.
HOSTE. Een vyand, vyandin; ook een herbergier.
gli hosti sono hosti. Geen waard uw vriend word.
pagar l'hoste. De waard voldoen, betalen.
domandate l'hoste se egli ha buon vino. Vraagt de waard of zyn wyn goed is, dat is, de deelgenooten moeten van dergelijke dingen niet ondervragen.
far' il conto senza l'hoste. De rekening buiten de waard maken. *V. Conto.*
Hosteggiare. Een waard zyn, herberg houden.
Hosteria, hostaria. Een herberg, een gasthuis.
andar, star, viver, consumarsi all' hosteria. In de herberg gaan, blyven, leven, zig verteeren.
all' hosteria della croce d'oro. In de herberg van het goude kruis.
Hosterietta. Een kleine herberg of gasthuisje.
Hostessa. Een waardin, herberghoudster.
HOSTIA. Een offerhande, slagtoffer; ook ouwel.
l'hostia consagrada. De heilige, geconsecreeerde hostie.
sigillar la lettera coll' hostia. Den brief met een ouwelte toezegelen, sluiten.
HOSTILITA'. Vyandschap, vyandlijkheid.
atto, atti di hostilità. V. Sopra.
sospender le hostilità. De vyandlijkheden opschorten, staken, ter zyde stellen, een stilstand van wapenen treffen. *V. Tregua.*
riprender le hostilità. De vyandlijkheden hervatten, ondernemen.
Hostile. Vyandelijk, vyandig, van den vyand.
Hostilmente. Vyandelijk, op een vyandelijke maniere.
HUMANO &c. V. Uomo.
HUMIDO. Nat, vogtig; ook vogtigheid, vogt, nat.
vapori bumidi. Vogtige, natte dampen.
l'bumido radicale. De natuurlijke vogtigheid.
Humidare, Humettare. Bevogtigen, besproeyen, nat of vogtig maken.
Humidezza, bumidità, bumóre. Vogtigheid, natheid, vogt, nat.
bumidezza delle cantine, stalle, carceri &c. De vogtigheden van de kelders, stallen, gevangnissen, enz.
Humidire, Inbumidire. Bevogtigen, besproeyen, besprengen, nat of vogtig maken.
Humóre, bumori. Vogtigheid byzonder in het lichaam.
humor melancolico, seroso, salso, acquoso &c. Zwargallige, zoute, brakke, wateragtige vogtigheid.
humor grosso, flemmatico, viscoso. Dikke, grove, taaye, slymagtige vogtigheid.
humor vitreo, cristallino. Klare, heldere, kristallijne vogtigheid (in het oog.)
bumori cattivi, corrotti. V. Sopra.
purgar' il corpo da qualche humor peccante. Het lichaam

chaam van een schadelyke vogtigheid zuiveren, reinigen.
commover, purgar, scacciare gli umori. De vogtigheden roeten, bewegen, verdryven.
Humore. Vogtigheid. *Met.* De natuur, aart, gesteltenisse, neiginge van een mensch; ook de mensch zelve.
un humor bizzarro, stravagante, beterculoso, capranico, bestiale &c. Een wonderde, zeldzame, koddige natuur, een beestagtigen aart, iuborst.
gli è un humor sale. Hy is van zulk een aart.
un bell' humore. Een lustige, vrolijke, snaakse, klugtige geest; ook een wonder, zeldzaam, koddig mensch.
far il (del) bell' humore. Een lustigen snaak; ook den baas spelen, yder een willen foppen, plagen.
esser (trovarsi) in humore. Zig in goede gesteltenis (of humeur) bevinden, rechte lust of trek tot iets hebben.
questi due sono d'un medesimo humore. Deze twee hebben eene zin, natuur, genegtheid.
adesso mi trovo in altro humore. Ik ben tegenwoordig geheel anders geziut, van gedagten veranderd, ik heb tegenwoordig een ganfch andere natuur.
Humorista. Een wonder, zeldzaam, koddig mensch, die wonderde grillen in zyn hoofd heeft.
H U M I L S. Laag, nederig; ook ootmoedig, onderdanig; ook slegt, gering.
tutto humile Ganfch nederig, slegt, ootmoedig.
pregbiere, gesti, atti &c. humili. Ootmoedig, nederig, onderdanig verzoek, gebaarden, enz.
far l'humile. Zig nederig, ootmoedig aanstellen, gelaten, gedragen.
di humil condizione. Van geringe, nederige, slegte afkomst.
stile &c. humile. Een nederige, gemeene, slegte styl.
Humilissimo. Zeer ootmoedig, nederig, ootmoedigt, onderdanigt.
humilissimo servitore di V. S. Myn Heers zeer ootmoedige, onderdanige dienaar.
Humiliente. Diep, ter aarde; ook ootmoedigt, onderdanigt.
incbinarsi humilmente. Zig diep, ter aarde buigen.
pregar, chieder, risponder &c. humilmente. Ootmoedigt, onderdanigt bidden, smeken, antwoorden.
Humilità Nederigheid, ootmoedigheid, onderdanigheid.
Humiliare. Vernederen, verootmoedigen.
humiliar' uno, la superbia, l'orgoglio di uno. Iemand vernederen, verootmoedigen, iemands hoogmoed vloeren, breken.
Humiliarsi. Zig ter aarde buigen, vernederen, verootmoedigen.
humiliarsi a Dio, à piedi d'uno. Zig voer God vernootmoedigen, vernederen; zig voor iemands voeten nederwerpen, enz.
humiliarsi a far servigi bassi e vili. Zig tot den slegten, veragtelijken arbeid begeven, verootmoedigen.
Humiliato. Vernederd, verootmoedigt, ter aarde bukkende of gebogen.

Humiliazione. Verootmoediging, vernederinge.
H O M O, *Homo, buomini.* Een mensch, een mansperfoon, een iterveling. *Plur.* Menschen, luiden.
Iddio creò l'buomo. God fchiep, maakte den mensch.
un tanto per buomo. Zoo veel voor yder mensch.
V. Tifla.
Humo, l'buomo. De mensch, dat is, mansperfoon, iemand (in het gemeen.)
purche l'buomo voglia. Als de mensch (iemand, men) maar wil.
l'buomo non può star sempre allegro. De mensch (iemand, men) kan altijd niet blyde of vrolijk zyn.
Humo. (Eigentlijk) Een mansperfoon; ook een getrouwd man; ook een knegt, dienaar, luiden.
è buomo o donna? Is het een mans- of vrouwsperfoon?
gli buomini non entrano in quel monasterio. De mansperfonen durven in dit klooster niet komen.
buomo armato. Een krygsmann of krygsknegt, een soldaat.
cento milla buomini (armati). Honderdduizend mannen, (krygsknegten.)
ella non conobbe mai buomo. Zy heeft nog geen man bekend, of by geen man geflapen.
un bell' buomo, galant' buomo. Een fchoon, braaf, wakker, fluks kaerel, mensch, man.
un valent' buomo, un grand' buomo. V. Sopra.
un gentil buomo. Een edelman.
il buoni buomini. De goede mannen.
un' buomo fatto. Een volftandig, volwaffen, volkomen mansperfoon.
un' buomo accorto, scaltro, astuto. Een fnood, listig, loos, doortrapt man, mensch, kaerel.
un' buomo bestiale, bizzarro, fiero, fastidioso, indiscreto, impraticabile &c. Een beestagtig, wonder, zeldzaam, wreed, verdrietig, plomp, ongefchikt mensch.
buomo privato, ordinario, plebeo, grosso, tondo, goffo, codardo &c. Een afgezonderd, gemeen, grof, plomp, lomp, lafhartig mensch, kaerel.
buomobile, grave, discreto, leale, virtuoso, inventivo, industrioso &c. Een edel, aanzienlijk, opregt, deugdzaam, beleefd, kunftig man, mensch, kaerel.
buomo di confiderazione, condizione, vaglia, valore, conto, di alto affare, &c. Een man van groot gezag of aanzien, die veel vermogen, waar op men zig verlaten of steunen kan.
portarsi da buomo. Zig alseen man houden, gedragen, dat is, heldhaftig, moedig, dapper.
buomo da bene. Een vroom, opregt, deugdzaam man.
costui è il mio buomo. Dat is myn man, dat is, myn gelijken, met myn natuur overeenkomende; ook myn gefpan, makker, tegenparty.
un buon cavallo conosce il suo buomo. Een goed paard kend zyn man.
prender' buomo. Een man nemen, trouwen.
vi manderò il mio buomo. Ik zal u myn kaerel, dat is, knegt zenden.
venne co' suoi buomini. Hy kwam met zyn luiden, dat is, lyfknegten of dienaren aan.

Huomo. Een man, mensch (op een zekere maniere van spreken.)

buomo di corte, palazzo, di mondo. Een man van 't Hof, van de wereld, dat is, een hoveling, een man van staat, een wereldsch mensch.

buomo di stato, di governo. Een man van regeering, dat is, een man van staat, een bewindhebber, bevelhebber.

buomo di buon tempo. Een mensch van goede dagen, dat is, die in wellust leeft, een geneugelijk leven heeft, enz.

buomo di villa, di contado. Een man van het dorp, van het land, dat is, een boer, een laudman.

buomo di lettere, di scuola, di studio. Een man van studie, dat is, een geleerd, verstandig man.

buomo di armi, di spada, di guerra. Een man van wapenen, degen, oorlog, dat is, een kloekmoedig, dapper soldaat.

buomo di orazione, mortificazione. Een man van gebed, verstervinge, dat is, een aandagtig, godvrezend mensch, die zyn quade driften bedwingt, enz.

buomo di buona vita. Een man van een goed leven, dat is, een vroom, godvrezend man.

buomo di parola. Een man van woord, dat is, die zyn woord houdt, zyn belofte nakomt.

buomo di testa, di cervello. Een man van hoofd, van hersenen, dat is, een zeer wys, verstandig, voorzigtig man; ook een harduekkig, halstarrig mensch.

Homaccio, Homincaccio, Homaccione, Homone. Een groot kaerel, een wauſchappen, mismaakt mensch, een man van ongemeene grootte.

Homesco, Hominesco. Van of tot de mannen behoorende, mannelijk.

astuzia, prudenza &c. homesca. De mannelijke arglistigheid, verſlagenheid, wysheid der mannen.

Homeſſa, Homineſſa. Een maninne, dat is, een dappere, kloekmoedige, mannelijke vrouw.

Hometto &c. V. Abbaſſo.

Homiccivólo, Hometto, Homiccino, Homicsiatto, Homiccio, Homuncino, Homuncione. Een menſchje, of mannetje.

Homicida. Een doodſlager, een moordenaar, moorder, manſlagter.

Homicidiale, Mucidiale. Moordagtig, moorderiſch.

un' (buomo) micidiale. Een moordagtig menſch, een doodſlager, moordenaar.

occhi micidiali. Moordagtige, dat is, bekoorende, betoverende oogen.

Homicidio. Een dood- of manſlag, een moord.

Humano. Menſchelijk, van den menſche, tot de menſch behoorende; ook redelijk, met reden begaafd; ook beleefd, heuſch, wellevend, hupſch, goedaardig, goed of gulhartig, zaſtmoedig, ſpraakzaam.

il genere humano. Het menſchelijk geſlacht, de menſchen.

ſeme, corpo &c. humano. Menſchelijk zaad, lichaam; het zaad of lichaam van een menſch.

fragilità humana. De menſchelijke broosheid, zwakheid.

bellezza &c. ſeura humana. Eene bovenmenſchelijke, ongemeene ſchoonheid.

le lettere humane. De vrye konſten.

egli è tutto humano. Hy is ganſch beleefd, hupſch, ſpraakzaam, vriendelijk.

Humaniffimo. Zeer heuſch, beleefd, goedaardig, goed of gulhartig, ſpraakzaam, vriendelijk.

Humanamente. Menſchelijk, gelijk een redelijk menſch; ook beleefdelijk, heuſchelijk, gunſtiglijk, op een verpligtende wyze.

humanamente parlando. Redelijker, of menſchelijker wyze daar van ſprekende.

accogliere &c. uno humanamente. Iemand beleefdelijk, heuſchelijk, vriendelyk outhalen.

Humanità. De menſchelijkheid, den aart of ſtaat der menſchen; ook vrye konſten; ook beleefdheid, heusheid, goedaardigheid, gulhartigheid, ſpraakzaamheid.

l'umanità di Criſto. De Menſchheid van Chriſtus.

l'umanità (ſtudiar l'umanità). De vrye konſten (deſelbe behartigen, zig daar in oefnen.)

Humanarſi. Zig in een menſch veranderen, een menſch worden.

Humanato. In een menſch veranderd, een menſch geworden.

H U O P O &c. V. Uopo.

H U S S I E R E. Een deurwaarder, deurwagter, trauwant; ook een ſtadsbode, ſtadsdienaar.

I.

I (*Art. maſc. in Plur.*) in plaats van *li*. De.

i libri, i beni, i prati &c. De boeken, de goederen, de beemden of weiden.

i fiori vermigli ed i bianchi. De roode en witte bloemen.

I A C O M O. V. Giacomo.

Nota. Dat gy niet vind in *Ja, Je, Jo, Ju*, zoekt in *Gia, Gie, Gio, Giu*.

ICNOGRAFA. Het beſtek, of ontwerp, de afteekeninge van een gebouw.

IDDIO. V. DIO.

IDEA. Een denkkeeld, voorbeeld, evenbeeld, ontwerp, beſtek.

idea dell' ignoranza &c. Een voorbeeld, een monſter van onweteneid, dat is, zeer onwerende, onkundig.

baver l'idea. Het evenbeeld, voorbeeld, monſter van een ding (in zyn verſtand bevat of begrepen) hebben.

idee Platoniche. De voorbeelden van Plato.

IDENTITÀ. Eenerleyheid, zelfwezenheid.

IDIOMA. Een eige taal of ſpraak, eigenschap van ſpreken, moederlijke taal, byzondere maniere van ſpreken.

parla un idioma barbaro. Hy ſpreekt een vreemde, onbekende, onverſtaanlijke taal.

Idiota. Een weetniet, botterik, dommekragt.

Idio-

Idiogegine. Ongeleerdheid, onwetenschap, onervarenheid, botheid, domheid, enz.
Idiosifmo. Een slegte, gemeene maniere van spreken.
IDOLO. Een beeld, beeltenis, Afgod.
colui (colei) è il suo idolo. Hy (zy) is zyn Afgod, bemind hem (haar) ongemeen, zeer.
Idolatra, idolatro. Een Afgodendienaar.
Idolatrare. Afgodery bedryven, afgodeu dienen, offerhande opdragen, hen aanbidden.
idolatrare' uno (una) qualche cosa. Ergens afgodery mededryven, dat is *Met.* Iemand, of een persoon zeer beminnen, daar op verliefd, of verzor zyn, gelijk eenen God eeren, enz.
Idolatrico, culto idolatrico. Afgodendienst, afgodery.
Idolatría. V. *Sopra.*
IDONEO. Bequaam, geschikt, gevoegelyk. V. *Atto, Habile &c.*
esser' idoneo a qualche cosa. Tot iets geschikt of bequaam zyn, bequaamheid tot iets hebben.
Idoneità. Geschiktheid, bequaamheid.
IGNAVO. Traag, luy, vadzig, loom.
Ignavia. Traagheid, luyheid, vadzigheid, loomheid.
IGNITO, Igneo. Vyerig, gloeyend, brandende, zeer heet.
virtù ignita (ignei). Een vyerige, sterke kracht.
IGNOBILE. Onedel, onbekend, van slegten staat of afkomst.
Ignobilità. Onedelheid, geringheid van geboorte.
IGNOMINIA. Schande, oneer, smaad, schimp, spot.
Ignominioso. Schandelyk, oneerlyk, eerloos, smadelijk.
una morte ignominiosa. Een schandelyke, smadelijke, oneerlyke dood.
Ignominiosamente. Schandelyk, oneerlyk, sinadelijk, op een schandelyke, oneerlyke wyze.
IGNORANTE. Onwetende, onkundig; ook ongeleerd, onervaren; ook bot, dom, onbedreven.
Ignorante vulgo. Het onervare, onbedreve, ongeleerd, bot volk.
esser' ignorante di qualche cosa. Iets niet weten of kennen, onwetende of onkundig zyn.
un medico &c. ignorante. Een ongeleerde, onervare geneesmeester.
tu sei un' ignorante. Gy zyt een ongeleerden, onwetenden ezel, een botterik.
tacciar' motteggiar' uno ignorante. Iemand als een ongeleerde, onervare, onwetende uitschelden, uitslachten, enz.
Ignorantaccio. V. *Ignorantone.*
Ignorantaggine. Onwetenschap, onervarendheid, botheid. V. *Ignoranza.*
Ignorantemente. Uit onwetenschap, botheid, onervarendheid.
peccar' &c. ignorantemente. Onwetende, uit onwetenschap zondigen.
Ignorantisco. Bot, dom, onwetend, onervaren.
Ignorantone, Ignorantaccio. Een grooten onervaren, onbedreven buffel, een botterik, een dommekragt.
Ignoranza. Onwetenschap, onervarendheid, onkunde.
peccar' &c. per ignoranza. Uit onwetenschap zondigen.

allegar' ignoranza. De onwetenschap voorwenden, bybrengen.
IGNUDO &c. V. Nudo &c.
IL. De, het.
il Signore, il giardino &c. De Heer, de tuin, enz.
il cavallo. Het paard.
Il, in plaats van *nel* of *per il*.
due volte il giorno &c. Tweemaal daags, op een dag.
Il, in plaats van *uno*, 't geen ook van *lo, la*, moest verstaan worden.
(il) mio cavallo. Myn paard.
fiate (il) ben venuto. Zyt wellevom.
le corse (le) più grandi del mondo. De grootste beleeftheid van de wereld, die men verzinnen of bedenken kan.
portar (la) spada &c. Een degen dragen, met een degen omgord of gewapend zyn.
far (la) pace. Vrede maken, sluiten.
(l) Aristotele sarà ristampato (De) Aristoteles zal weder opgelegd, hetdrukt worden.
(la) Maddalena me lo disse. (De) Madelena heeft het my gezegd, verteld, verhaalt.
(il) Peru &c. Het (Eiland) Peru.
(la) Fiandra &c. Het (Graaffschap) Vlaanderen. V. *La.*
dar (il) buon giorno. Een goeden dag wenschen.
logar (il) un braccio. Een arm verstuiken, verrekken.
Il. Pron. Conj. nell' Accusat. Hem, het.
il vidi hieri. Ik heb hem gisteren gezien.
il credo. Ik gelove het.
io il (tel) dono. Ik geve, schenke, vereere u hem, het.
egli me lo, (me'l) donò. Hy heeft my hem of het geschonken, vereerd.
a chi tocca, il (se'l) pensi. Dien het raakt, mag 'er zorg voor dragen, zorgen, enz.
l'esperienza il ci (ce'l) dimostra. De ervarendheid leerd het ons, geeft het te kennen.
ILLACQUARE. In het net, of den strik verwarren, vangen; ook door goede woorden bedriegen, misleiden.
ILLACERARE. Aanlokkelijkheid, aanlofsel, bekoorlykheid, aangenaamheid, aantreklykheid.
ILLACETO. Ongeoorlofd, niet toegelaten, verboden, onbehoorlyk, onbetamelyk, ongevoegelyk.
concubito, amore, &c. illecito. Ongeoorlofsde, verbode, onbetamelyke, onbehoorlyke byslapinge, liefde, enz.
Illicitamente. Zonder verlof of oorlof, onbetamelyk, onbehoorlyk, ongevoegelyk.
ILLEGGITIMO. Onwettig, onregtvaardig, onregtmatic, ongeregtig, onbehoorlyk, onbetamelyk, ongevoegelyk; ook onegt.
contratto &c. illeggitimo. Een onregtmatic, onregtvaardig contract.
illeggitimo conforzio. Onbehoorlyke, onbetamelyke, oneerlyke byslapinge.
(sgliuolo) illeggitimo. Een onwettig, dat is, onegt [kind].
Illeggitimamente. Onwettelyk, onregtvaardiglyk, onregtmaticlyk, onbehoorlyk, onbetamelyk.
Illeggitimare. Iets onregtvaardig, onregtmatic, te-

gens de wet stryden, verklaren, afschaffen, te niet doen, vernietigen.

ILLESO. Ongequelt, ongewond, onbezeerd, onbeschadigt.

ILLETTERATO. Ongeletterd, onwetend, ongeleerd, een platert. *V. Idiota.*

Illetteratúra. Ongeleerdheid, onwetenschap.

ILLIBATO. Geheel, onbevlekt, ongeschonden.

ILLIBERALE. Vasthoudend, gierig, wreck, karig.

Illiberatità. Vasthoudendheid, gierigheid.

ILLIMITATO. Onbepaald, onomringd.

ILLUDERE. Uitgeekken, bespotten, uitlachen. *V. Deludere.*

Illusione &c. *V. Abbasso.*

ILLUMINARE. Verligten, licht geven.

illuminar' una stanza. Een kamer ophelderden, verligten, licht maken.

illuminar' un cieco. Een blinde verligten, dat is, doen zien, het gezigt weder geven, ziende maken.

illuminar (co' colori) Met eige levendige verwen overschilderen, licht en schaduw geven.

illuminar l'intelletto, il cuore. 't Verstand, het hart verligten, licht geven.

Illuminante. Verliggende, licht gevende.

grazia illuminante. De verliggende genade.

Illuminato. Verligt.

Illuminativo. Dat verligtinge geeft, verligt.

la via illuminativa. De verliggende weg, de weg van verligtinge.

Illuminazione. Verligtinge, licht.

per divina illuminazione Door verligtinge Gods, of Goddelijke verligtinge.

ILLUSIONI. Verblindinge, doeking, bedrog, list, schalkheid.

per illusione diabolica. Door verblindinge, bedrog, list, schalkheid des duivels.

foggetto alle illusioni. De verblindingen, bedriegeryen onderhevig, onderworpen.

Illusorio. Bedriegelijk, dat ligt bedriegen kan.

ILLUSTRI. Schynende, helder, klaar, blinkende; ook *Met.* Edel, deftig, voortreffelijk; ook doorlugtig, beroemd, roemrugtig, vermaard

il Sole è un corpo illustre. De Zon is een helder schynend, klaar blinkend lichaam.

persona illustre. Een doorlugtig, hooggebore, beroemd, vermaard persoon.

illustri imprese. Heerlijke, deftige, roemrugtige daden.

V. S. molto illustre. Uw edele, welgebore, weledele Heer.

Illustrissimo. Is de eernaam of eertitel van een Graaf.

illustriissimo Signore. Genadige Heer.

V. S. illustriissima. Uw genade

Illustrissimare, Illustrissimarsi. De naam of titel van uw Genade geven, bekomen, zig aanmatigen, toeigenen.

Illustrare. Klarheid geven, verligten, helderen, licht maken; ook *Met.* Heerlijk, deftig, voortreffelijk; ook doorlugtig, beroemd, roemrugtig, vermaard maken; ook ophelderden, oppronken, verciereu.

il Sole illustra la terra. De Zon verligt, schynd door de geheele wereld *V. Illuminare.*

illustrar' il cuore, l'intelletto. Het hart, 't verstand verligten, licht geven.

illustrar la sua fama, il suo nome. Zyn naam doorlugtig, beroemd, roemrugtig, vermaard maken, zig berugt, bekend in de wereld maken.

illustrar' un discorso con belle eleyanze, effempi &c. Een verhoog ophelderden, oppronken, verciereu met deftige spreekwyzen en voorbeelden.

quello che più illustrò questa ambasciata, sù che &c. Het geen dat dit gezantschap heerlijker maakte, was dat, en dat.

Illustrante. Verliggende, ophelderende, verklarende.

Illustrato. Opghelderd, verligt, verklaard.

Illustrazione. Ophelderinge, verligtinge, verklaring, enz.

Illustrare. *V. Lufrare.*

IMAGINE. Een beeld, beeltenis, gelykenis, evenbeeld, schildery; ook inbeeldinge, verbeeldinge; ook schyn. *V. Idea, Figura.*

l'immagine di Cristo, della Madonna &c. Het beeld, beeltenis van Christus, van onze Lieve Vrouw, enz.

l'uomo è fatto ad immagine di Dio. De mensch is na 't beeld Gods geschapen.

sotto immagine di bene. Onder den schyn van deugd.

V. Apparenza.

baver l'immagine di qualche cosa fuori della mente. De verbeeldinge van iets uit den zin vergeten.

Imaginare. Beelden, afbeelden, verbeelden.

Imaginarsi (qualche cosa.) Zig (iets) in- of verbeelden, een denkbeeld van iets maken.

Imaginabile, Imaginabile. Inbeeldelijk, verzienuelijk, bedenkelijk; dat men zig verbeelden, verzienuen of uitvinden kan.

queste non sono cose imaginabili. Dat zyn geen dingen, die men zig verbeelden of uitvinden kan.

vi era ogni cosa imaginabile. Daar was alles dat men zoude kunnen bedenken of uitvinden.

non vi sù offesa &c. imaginabile. Daar is niet de geringste aanstoet geweest, (dien men zig zoude kunnen verbeelden.)

Imaginario. Ingebeeld, verbeeld, verzonnen, bedagt, uitgedonden, vercierd.

cavaliere &c. imaginario. Een laatdunkend ridder (cavallier) die zig grootelijks inbeeld, veel laat voorstaan, enz.

spazii imaginarii. Verbeelde, vercierde plaatsen.

Imaginamente. Inbeeldender wyze.

Imaginativo. Dat een in- of verbeeldende kragt heeft.

Imaginativa. Een in- of verbeeldende kragt, inbeeldinge, fantasie. *V. Fantasia.*

baver buona imaginativa. Een goede verbeeldinge hebben.

Imaginazione, Imaginatione. Een inbeeldinge; ook de in- of verbeeldende kragt. *V. Imaginativa.*

questu è un' imaginazione. Dat is maar een inbeelding.

IMBACUCARE, Imbacuccarsi. Met een kleed of dekfel bedekken, zig in den mantel inwikkelen, toeslaan, zig verhullen.

Imbacuccato. Met een kleeft of dekfel bedekt, in den mantel gewikkeld, verhult.

IMBAGLIARE. Pakken, inpakken, t'zamen pakken.

Imbagliare. Pakkinge, inpakkinge, t'zamenpakkinge.

IMBALDANZIRE. Moedig, gemoedigd, wakker worden, moed grypen.

Imballanzito. Moedig, gemoedigd, wakker geworden.

IMBALLARE. Pakken, inpakken, in bondelen of pakken t'zamen binden.

Imballato. Gepakt, ingepakt, t'zamen gebonden.

Imballatore. Een pakker.

Imballamento, Imballaggio. Pakkinge, inpakkinge, t'zamenbindinge; ook pakkers loon.

IMBALORDIRE &c. V. Balordire &c.

IMBALSAMARE &c. V. Balsamare.

IMBAMBAGGIARE. Met katoen voeijeren, voorzien. *V. Bambaggiare.*

IMBAMBIRE. V. Rimbambire.

IMBANCARE, Impancare. Met banken bezetten.

IMBANDIRE &c. V. Bandire.

IMBARAZZARE. Verwarren, beletten, verhinderen.

Imbarazzarsi. Zig verwarren, inwikkelen; ook zig in verwarde dingen mengen, steken, zig met verwarde zaken bemoeijen.

Imbarazzato. Verward, ingewikkeld, belet, verhindert.

Imbarazzamento, Imbarazzo. Verwarringe, verwikkelinge, belettinge, verhinderinge.

con grand imbarazzamento, (imbarazzo.) Met groote verwarringe, letfel of hinderpaal.

un' imbarazzo di carrozze e di gente &c. Een verwarde hoop of menigte van karossen en volk.

un' imbarazzo (di affari.) Een hoop of menigte van allerhande verwarde zaken.

IMBARBARIRE. Barbaarsch, wild, woest, wreed, straf, onmenschelijk worden: verwilderen.

Imbarbarito. Barbaarsch, wild, woest, wreed geworden: verwildert.

IMBARCARE. Schepen, inschepen, te sloop doen of dragen.

imbarcar' uno. Iemand te sloop brengen, inschepen.

Met. Iemand in groot gevaar of onheil brengen.

Imbarcarsi. Te sloop gaan. *Met.* Zig in gevaarlijke dingen mengen, steken, zig daar mede bemoeijen.

imbarcarsi senza biscotti. Zonder beschuit te sloop gaan, dat is, zonder voorraad van noodige middeelen zig in een gevaarlijke zake mengen, steken.

imbarcarsi in imprese ardue. Zig in zware en moeilijke daden inlaten.

imbarcarsi con uno. Met iemand te sloop gaan, dat is, zig met iemand verbinden.

Imbarcato. Te sloop gegaan, gebragt, ingesloop. *chi ha imbarcato il Diavolo, è forza che lo meni.* Die den Duivel heeft ingesloop, moet hem ook overvoeren, dat is, *Met.* Die zig een gevaarlijke zake heeft op den hals gehaald, moet dezelve ook uitvoeren, volcinden.

Imbarco. Schepinge, te sloop doeninge; ook de plaats daar men te sloop gaat.

IMBARDARE &c. V. Bardare.

IMBARILARE. In vaten en tonnen doen.

IMBASCIADORE &c. V. Ambasciadore &c.

IMBASTARDIRE &c. V. Bastardire &c.

IMBASTARE, Imbastinare. Den pakzadel opleggen.

imbastar l'afino &c. Den ezel zadelen.

imbastar' un' puledro. Een veulen zadelen.

Imbasto. Zadelinge van een lastdragend beest of veulen.

IMBASTIRE &c. V. Bastire.

IMBATTERSI (in uno.) Iemand ontmoeten, in 't gemoed komen, tegenkomen. *V. Abatterfi.*

IMBAVAGLIARE, Abbavagliare, Bavagliare. Zig met een dekfel of kleeft bedekken, in den mantel toewikkelen, toeslaan.

Imbavagliarsi. Zig ergens mede bedekken, ergens in toewikkelen, toeslaan. *V. Imbacuccarsi.*

Imbavagliato. Bedekt, gedekt, enz.

IMBAVARE &c. V. Scombavare.

IMBECCARE. Met den bek pikken; ook het eten in de bek steken.

Imbeccata. Een pik met de bek, pikkinge.

Imbeccerare. Iemand ophitsen, opstoken, opmaken, oproyen, aanstooten om iets te doen of te zeggen.

IMBECCHIRE. Een bok. *Met.* Een hoorndrager worden.

IMBECILLE. Zwak, slap, magteloos.

Imbecillità. Zwakheid, slapheid, magteloosheid.

IMBELLE. Afkeerig van den oorlog, laf, lafhartig, bloot.

età, sesso imbello. Zwakke ouderdom, lafhartig, bloode geslagt, dat is, het vrouwvolk.

IMBELLETTARE &c. V. Bellettare &c.

IMBENDARE &c. V. Bendare &c.

IMBERBE. Ongebaard, zonder baard, baardeloos, die geen baard heeft.

IMBERCIARE. Het doelwit mikken, raken, treffen.

IMBERRETTARE, Berrettare. Een muts opzetten, het hoofd dekken.

Imberrestato, Berrettato. Die een muts draagt, met een muts gedekt.

IMBERTONARE &c. V. Bertonare, Bardare &c.

IMBESTIARE, Imbestiarsi, Imbestiare. Een beest, dat is, beestelijk, beestagrig; ook woedende, razende, dol; ook zeer grimmig, haastig of toornig worden.

IMBEVERE. Indriinken; ook innemen, inzuigen.

imbever' un' aff' onto. Een smaad of schande indriinken, dat is, opkroppen, verdragen.

imbever' uno (l'animo d'uno,) delle sue massime, opinioni. Iemand door zyne meuingen en gevoelens innemen, winnen, overreden, bepraten, dezelve indrukken, inprenten.

imbeverfi di qualche dottrina. Een zekere leere gelijk als indriinken, aanhangen, daar mede t'eenemaal ingenomen zyn.

far' imbever' il mondo di qualche dottrina novella, falsa. De ganse wereld een valsche leere doen aannemen, gelooven.

Imbevuto. Ingedronken, dat is, *Met.* Ingenomen, aangestoken, besmet.

imbevuto dall' opinioni, massime &c. di Ario, Pelagio &c. Met de gevoelens en leere van Arius, Pelagius, enz. ingenomen, besmet.

IMBIACCARE. Verwen, blanketten, opsmukken.
Imbiaccato. Geverwd, geblanct, gefmeerd, opgesmukt; ook valsch, bedriegelijk.
una bellezza &c. imbiaccata e finta. Geverwde, geblanctette, valsche en gemaakte schoonheid.
IMBIANCARE &c. V. Biancare &c.
Imbianchire &c. V. Bianchire &c.
IMBIASIMABILE. Onberispelijk, onbestraffelijk.
IMBIETTARE. Een wegge, beitel of kegge inslaan.
IMBIONDARE, Imbiondire. Goudgeel, blond maken of worden.
IMBISACCIARE. Zakken in de zak doen, steken.
IMBIZZARRIRE. V. Bizzarro &c.
IMBOCCARE. Voeden, de spyze in de mond steken.
V. Imbeccare.
Imbocar' uno. Iemand voeden. *Met.* Met geld omkopen; ook iemand de woorden in de mond geven.
cbiper mano d'altri s'imbecca, tardi si satolla. Die zig door een anders hand voeden laat, dat is, op gemade van andere leeft, word langzaam zat.
imbocar' uno col cucciar vuoto. V. Cucchiaro.
imbocar' un cavallo. Een paard den toom, teugel of breidel aandoen.
Imbocata. Voedinge; ook de over- of uitvloeijinge van een rivier.
bucar l'imbocata da uno. Zoeken van iemand gevoed, gespyst te worden, dat is, na giften en gaveuaken, verlangen. *V. Imbocata.*
Imbocatura, Boccatura. Voedinge, voedsel; ook een mondstuk aan een ding; ook de mond zelfs.
imbocatura del cavallo. 't Gebit, toom, teugel of breidel van een paard.
IMBOLARE. V. Involare.
IMBOLLARE. V. Bulla, Bollo, Bollare &c.
imbollar (bollar) drappi. De lakens merken, teekenen, het loot daar op zetten.
IMBOLLARE, Bollarfi. Vol Spaansche pokken worden, de Spaansche pokken krygen.
IMBOLSIRE. Aamborsitig worden, kuggen, (word eigentlyk van paarden gezegd.)
Imbulsito. Aamborsitig geworden, kuggende.
IMBORSARE. In de beurs steken; ook geld nemen, ontfangen.
Imborso. Neminge, ontfangst van geld.
IMBOSCARE, Imboscarfi. Zig in een bosch; ook *Met.* Anders verstecken, verbergen, in de hinderlaag leggen.
ioni imboscherò in questo nascondiglio. Ik zal my in deze sluipwinkel verstecken, verbergen.
Imboscata. Hinderlage, versteeking, verberginge (in een bosch, enz.)
far', tender', arizzar' una imboscata (imboscate). Hinderlagen, lagen leggen, bespicden, belagen, verstecken, verbergen.
Imboschire. Tor een bosch, boschaadje of woud worden: verwilderen.
IMBOSIMARE &c. V. Bosimare &c.
IMBOSSOLARE. In een bus of doos steken.
IMBOTTARE. In een vat doen, vaten.
imbottar' il vino &c. Den wyn in tonnen of vaten doen, vaten.

Imbottatio, imbottatore. Een trechter.
IMBOTTIRE. Stikken, stippen, gestikt werk maken.
Imbottitura. Stiksel, stikkinge, gestikt werk.
IMBOZZACCHIRE &c. V. Bozzo, Bozzacchiere.
IMBRACCIARE, Imbracciarfi. In den arm vatten, omarmen, omvatten, in den arm nemen, om den arm winden.
imbracciar (imbracciarfi) lo scudo, la cappa per sua difesa. 't Schild aan den arm doen, den mantel om den arm slaan om zig te verweren.
Imbracciatura (dello scudo.) 't Gedeelte van een schild, waar in men den arm doet.
IMBRATTARE. Aaustryken, aansmeeten; ook bevlakken, bezoedelen, besmetten, bekladden, bemorsen, vuil maken.
imbrattar' (imbrattarfi) i panni &c. Zyn kleedren bezoedelen, besmetten, bekladden, vuil maken.
imbrattarfi di fango, grasso, oglio, fuligine &c. Zig met drek, vet, oly, roet, enz. besmetten, bezoedelen, vuil maken.
Imbrattato. Aangestroken, aangefmeerd; ook bevlakt, bezoedeld, besmet, beklad, bemorst, vuil gemaakt.
baver la coscienza imbrattata. Een onzuiver, onrein, besmet gewissen hebben.
baver la camiscia imbrattata. Een vuil, onrein hemd.
Met. Een onzuiver gewissen hebben.
IMBRAVARE, Imbravire. Edel of grootmoedig, heldhaftig, moedig, braaf, dapper worden.
IMBRIACARE, Imbricare &c. V. Ubriacare.
IMBRICCONARE, Imbriconire. Een boef, schurk, bedrieger, deugniet worden.
IMBRIGARSI. Zig mede in zaken wikkelen, mengen, steken. *V. Intrigare.*
IMBRIGLIARE, Brigliare. Toomen, teugelen, breidelen: den toom, teugel, of breidel aandoen.
imbrigliar la pignata, il boccale. De kanne of kroes intoomen, dat is, een touw rondom binden.
Met. Bedelen, enz.
Imbrigliato, Brigliato. Getoomd, geteugeld, gebreideld.
Imbrigliatura. Toominge, intoominge, beteugeling, breideling.
IMBROCCARE, Imbrocciare. Spitten, aan het spit steken; ook het doelwit raken, treffen.
Imbroccata. Spittinge, steking aan het spit.
IMBRODARE, Brodare, Imbrodolare, Brodolare. Met een sauce; ook met vuil, stinkend water overgieten, bezoedelen.
Imbrodarfi, Imbrodolarfi. Zig met vuil, stinkend water, enz. overgieten, vuil maken, bezoedelen.
chisi loda s'imbroda. Die zig zelve roemt, besmet zig; (wy zeggen) eigen lof stinkt.
Imbrodato, Imbrodato. Met vuil, stinkend water overgoten, bezoedeld. *V. Brodoso &c.*
imbrodato di fango, di sangue &c. Met drek, stont, bloed, enz. besmet, bezoedeld, vuil gemaakt.
imbrodato delle medesime sozzure. Met dezelve vuiligheid besmet, bezoedeld, dat is, aan het zelve seer schuldig, pligdig, onderhevig, onderworpen.
IMBROGLIARE, Brogliare. Verwarren, onder malkander mengen, vermengen.

imbrogliar' una cosa, un' affare. Een ding, een handel, onder den ander mengen, verwarren.

Imbrogliarsi. Zig in verwarde zaken mengen, steken.

imbrogliarsi nel discorso. Zig in het discours of de redenering verwarren, dat is, verbylteren, nog agter- of voortwaarts kunnen, gestoot worden.

Imbrogliato. Verward, door malkander gemeugd, vermengd.

esser imbrogliato con uno, con qualche cosa. Met iemand of met iets belemmerd, gequeld, geplaagd zyn.

affari &c. imbrogliati. Verwarde, moeijelijke dingen.

discorso &c. imbrogliato. Een verwarde, duistere reden.

Imbrogliatamente, all' imbrogliata. Verwardelijk, onder malkanderen.

Imbrogliatore, Imbroglione. Een verwarder, brodder, broddelaar, die alles verward, vermengd, enz.

Imbroglione, broglione, imbroglione. Verwarringe, vermenging, wanorde, moeie, belemmering.

mirritivo intrigato in mille imbroglione. Ik bevin my in duizenderley zorgen en verwarringen.

IMBRUNARE. Bruin; ook donker, duister, zwartagtig maken of worden. *V. Brunire, Abbrunare &c.*

quando l'urva imbruna. Als de druiven bruin, dat is, ryp worden.

il Sole imbrunò il volto. De zon heeft my in 't aangezigt bruin gemaakt, gebrand.

Imbrunire, Imbrunirsi. V. Sopra.

imbrunir nel viso. Bruin in de tronie of 't aangezigt worden.

cominciò ad imbrunir' il giorno. 't Begon donker of duister, avond te worden.

Imbrunato, Imbrunito. Bruin, donker, duister, zwartagtig gemaakt of geworden.

IMBRUSCARE, Bruscare, Imbruscire, bruscare. Heet, hittig, hevig, vierig. *Met.* Streng, straf, ruw, hard stuurs, onvriendelijk maken of worden.

IMBRUTTARE. V. Brutto, Bruttare &c.

Imbruttare, Bruttare. Mismaken, leelijk maken, ontciieren, schenden.

IMBUCCARE. In een gat steken, verbergen.

Imbuccarsi. Zig in een gat verstoppen, verbergen, opsluiten, verschuilen.

IMBUCCARE i panni. Het linnen in de wasch doen, wasschen.

IMBURCHIARE (uno.) In een klein gedeelt scheepje doen, schepen, dat is, iemand een opstel helpen maken, iets voor zeggen om te schryven.

IMBUSTO. V. Busto.

IMBUTO. Een tregter.

IMBOTIRARE &c. V. Butirare.

IMITARE, Immitare. Nавolgen, nabootsen, nadoen, namaken, naäpen.

imitar' un' autore, lo stile, la mano &c. di uno. Een schryver, een schryfaart, handschrift, enz. namaken, nabootsen, vervalschen.

imitar la vita, i costumi &c. d' uno. Iemand's maniere van leven, zeden navolgen.

Imitatore, Immitatore-trice. Nавolger, nabootser, namaker, nadoener, naäper; navolger, nadoenster, nabootster, naäpster.

Imitazione. Nавolginge, namakinge, naäpinge, nabootsinge, nadoeninge.

Imitabile, imitabile. Nавolgelijk, dat men kan of behoort na te volgen.

IMMACCHIARESI. Zig in een dik bosch, boschaadje of woud verstoppen, verbergen.

IMMACOLATO, Immacolato. Onbesmet, onbevlekt, onbezoeeld.

Immacolamento. Onbevleker, ongeschouder wyze, zonder vlekke.

IMMAGINE &c. V. Imagine &c.

IMMAGRIRE. V. Smagrire.

IMMANENTE. Dat inwendig blyft.

IMMANE. Woest, wild, wreed, onmenscheijk.

Immanità. Woestheid, wildheid, wreedheid, onmenscheijkheid.

IMMANENTEMENTE, Immanente. Ten eersten, met den eersten, aanstonds, terstond, van stonden aan.

IMMARCHESIBILE. Onverwelkelijk, onversienlijk, onbedervelijk.

IMMARCHESARE &c. V. Marchese.

IMMARIUOLARE. Tot een boef, schelm, bedrieger, deug niet maken of worden.

IMMARZARE. Inten, enten, inenten.

IMMASCHIRE. Mannelijk, manhaftig, dapper, heldhaftig worden.

IMMASTELLARE. In een tobbe doen, gieten.

IMMATASSARE &c. V. Matassa &c.

IMMATERIALB. Zonder materie of stoffe, onmaterialisch.

IMMATICOLARE. In het register of rolle te boek zetten, stellen, inschryven.

Immatricolato. In het Register te boek gesteld, ingeschreven, aangetekend.

Immatricolazione. Inschryvinge, intekeninge in een register of rolle.

IMMATTIRE &c. V. Ammattare &c.

IMMATURO. Onryp, groen. Van vrugten gesproken.

frutto immaturo. Onrype, groene vrugt, oost.

configlio, risoluzione &c. immatura. Ontydige, onbezonne, voorbarige raad.

età immatura. Ontydigen, vroegen ouderdom.

IMMEDAGLIARE, Ammedagliare. Met peuningen behaagen, verciieren, opschikken.

IMMEDIATO. Onmiddelijk, onmiddelaar, dige of naast by leggende.

Immediatamente. Onmiddelijk; ook schielijk, ras, van stonden aan, terstond.

questa risposta hebbi immediatamente da lui. Ik heb dit antwoord onmiddelyk van hem zelfs bekomen.

IMMEDICABILE. Ongeneesselijk, ongeneesbaar, onherstelbaar.

IMMELARE &c. V. Melare &c.

IMMEMORABILE. Dat men niet kan erinneren, verhalen of vertellen, dat men niet kan zeggen: oneindig, ondenkelyk, al oud.

da tempi immemorabili. Oneindige jaren lang, by geen menschen geheugen.

IMMENSIO, Immensurabile. Ongemeten, ongemetelyk, geweldig, overgroot, zeer groot.

Immensità. Onmatige, geweldige grootheid.
I M M E R D A R E &c. Met drek besmeeten, bewerpen, bevuilen. *V. Merdare &c.*
I M M E R G E R E. In het water dompelen, doopen, duwen, steeken.
Immergersi. Zig verzuipen, verdrinken, onderdompelen, in 't water duwen.
immergersi nelle sensualità &c. Zig in de vleeschelijke wellusten verzuipen, verdrinken.
Immerso. In een rivier of water geworpen, gesmeten, gedompeld. *Met.* Zeer geneigd, genegen tot iets.
tutto immerso nelle delizie della carne, nelle sensualità. Zeer geneigd, genegen, gezind tot vleeschelijke lusten, in de vleeschelijke wellusten gansch verzopen.
I M M E R I T E V O L E, Immérito. Niet verdiend hebbende, onverdiend; ook onschuldig.
esser immeritevole di qualche grazia. Een genade niet verdiend hebben, onwaardig zyn.
Immeritivolmente, Immeritamente. Zonder verdienste, tot zyn onschuld, zonder oorzaak, ten onregte.
I M M E S C O L A R E &c. V. Mescolare &c.
I M M I N E N T E. Over 't hoofd hangende, aanstaande, voor of op handen zynde, genakende, naderende, aankomende; ook dreigende.
imminente pericolo. Het aanstaande, naderende, aankomende, dreigende gevaar.
I M M I S E R I C O R D I O S O. Onbarmhartig, onmededogend, ongevoelig, ongenadig.
I M M O B I L E. Onbeweeglijk, onroerlijk, onverwrikbaar; ook ontilbaar, onbeweeglijk vast, leggende. *Met.* Hardnekkig, halstarrig, standvastig, onverzettelijk; ook onbevreesd, onbeschroomd, zonder schroom of vreeze.
festa immobile. Een onverzettelijke, staande feestdag.
restar' immobile. Onbeweeglijk, onverzettelijk blyven, zig niet verzetten of bewegen laten.
beni immobili. Ontilbare, vaste goederen.
Immobilmente. Onbeweeglijk, onverzettelijk, standvastiglijk.
Immobilità. Onbeweeglijkheid; ook standvastigheid, halstarrigheid, hardnekkigheid.
I M M O D E R A T O, Smoderato, Snodato. Onmatig, ongeregeld, buitensporig.
immoderato affetto, smoderato uso di venere &c. Onmatige liefde, ongeregelde drift, vermenginge.
Immoderatamente, Smoderatamente, Snodatamente. Onmatiglijk, zonder maat, te veel, overtolliglijk.
amar', riprender', rider', bever' &c. immoderatamente. Onmatiglijk, buitensporiglijk beminnen, te veel berispen, bestraffen, tachen, zuipen.
Immoderatezza, Smoderatezza. Onmatigheid, ongeregeldheid, buitensporigheid.
I M M O D E S T O. Onzedig, onmanierlijk, onmatig, ongeregeld, ongeschikt, ongebonden, buitensporig.
Immodestamente. Onzediglijk, onmatiglijk, ongeschiktelijk, buitensporiglijk.
Immodestia. Onzedigheid, onmanierlijkheid, onmatigheid.
I M M O L A R E, Imolare. Offeren, opofferen, een offerhande of slagoffer doen.

I M M O L L A R E &c. V. Mollare &c.
I M M O L L I R E. Week, murw, zagt, zacht, teeder; ook een teederling, verwyfd, laf, lafhartig worden.
I M M O N D O. Onrein, vuil, onzuiver, morsig. *V. Sporco, Lordo, Sucido &c.*
tovaglie &c. immonde. Onreine, onzuivere, vuile tafellakens.
coscienza, cuore immondo. Een onzuiver, onrein, besmet gewisse, harte.
spirito immondo. Een onzuivere, onreinegeest.
Immondamente. Onreinelijk, onzuiverlijk.
Immondezza, Immondizia, Immondizie. Onreinheid, onzuiverheid; ook stront, drek, slijk, modder, vuiligheid.
immondezza carnale, spirituale. Vleeschelijke, geestelijke onzuiverheid.
peccar nell' immondizia. In onzuiverheid, dat is, in ontugt of onkuisheid zondigen.
immondizie della casa, cucina, città &c. Stront, drek, vuiligheid van een huis, keuken, stad, enz.
l'immondizie delle biade &c. De onreinheid, kaf, vuiligheid van het koren.
I M M O R A R E. In een plaats vertoeven, verblyven, wonen, zig onthouden.
immorar lungo tempo in qualche pensiero &c. Zig langentyd met een gedagte ophouden.
I M M O R S A R E. Het gebit, een toom, teugel of breidel aandoen; toomen, teugelen, breidelen.
I M M O R T A L E. Onsterffelijk, eeuwig levende.
Dio immortale &c. De onsterffelijke God.
ai ventar' immortale. Onsterffelijk worden, een eeuwig naam erlangen, verkrygen.
lole, gridò, fama immortale. Een onsterffelijke, eeuwigdurende lof, roem.
Immortalmente. Eeuwiglijk, onsterffelijker wyze.
Immortalità. Onsterffelijkheid.
immortalità dell' anima, fama, nome. Onsterffelijkheid van de ziele, roem, naam, enz.
Immortalare, Immortalizzare. Onsterffelijk maken.
Immortalarsi (per virtù.) Door eer en deugd zig onsterffelijk maken.
I M M O T O. Onbewogen, vast.
I M M U N I T A'. Vryheid, ontheffinge, ontlastinge, bevrydinge.
l'immunità ecclesiastica. De kerkelijke vryheid of vrydom.
goder l'immunità. De kerkelijke vryheid genieten.
I M M U T A R E. Veranderen, verwisselen. *V. Mutare.*
immutar le usanze, il governo. De gewoonten, de regeeringe veranderen.
Immutazione. Veranderinge, verwisseling.
I M M U T A B I L E, Immutevole. Veranderlijk, wisselvallig, ongestadig, onbestendig, weiffelig; ook onveranderlijk, geen veranderinge onderhevig, onderworpen.
Dio immutabile. De onveranderlijke God.
restar' immutabile. Onveranderlijk, standvastig, bestendig blyven, zig niet verzetten of buigen laten.
Immutabilmente, Immutabilmente. Onveranderlijk, standvastiglijk.

Immutabilità. Onveranderlijkheid, standvastigheid, bestendigheid.

IMPACCARE, Impaccettare. Pakken, inpakken, byeen of t'zamen pakken, inwinden.

Impaccamento, impacco. Pakkinge, inpakkinge, byeen of t'zamen pakkinge.

IMPACCIARE. t' Eenemaal innemen, bezetten, in de weg zyn, beletten, hinderen, verhinderen, belemmeren. *V. Imbarazzare, Ingombrare.*

impacciar tutta la casa di qualche cosa. Het gansche huis egens mede innemen, bezetten.

impacciar' uno. Iemand moeijelijk, hinderlijk, in de weg zyn, beletten, verhinderen.

questo mantello &c. mi impaccia. Deze mantel is my hinderlijk, in de weg, belet of verhinderd my.

Impacciarfi. Zig gelijk als innemen, overlaffen, overladen, belemmeren, zig in een ding mengen, steken, zig ergens mede bemoeijen.

impacciarfi di (con) qualche cosa. Zig ergens mede belemmeren, met een zake bemoeijen, enz.

impacciarfi con uno. Zig met iemand verbinden, in een zake mengen, wikkelen, steken.

impacciarfi ne' fatti altrui, (di quello che non gli tocca.) Zig in eens ander mans dingen mengen, steken, zig met een anders zaken bemoeijen.

Impacciato. Belet, verhinderd, belemmerd, enz.

esser, trovarsi impacciato a (di) far qualche cosa. Ergens mede belemmerd, of verhinderd zyn, in een zake bezig zyn.

camminar molto impacciato, (impacciatamente.) Zeer belemmerd; ook belast, beladen zyn, zeer veel te dragen hebben.

impacciato dal mantello. Met de mantel belemmerd, dien de mantel lastig of hinderlijk is.

questo doglio &c. tiene impacciata tutta la casa. Dit vat bezet het gansche huis, is over al in de weg.

V. Ingombrare.

Impacciamente. V. Impacciato &c.

Impacci, impacci. Belet, letsel, hinder, hindernis, hinderpaal, besommeringen, moeite, zorge, enz.

darfi impaccio di qualche cosa. Zig in een zake mengen, steken, zig met een zake bemoeijen.

non vi date impaccio di questo. Zyt daar voor niet bezorgd, bekommerd u daar niet over, laat u dat niet verdrieten, lastig of moeijelijk vallen.

trarr' uno d' impaccio. Iemand uit een besommeringe redden, helpen.

gl' impacci del mondo. De moeijeligheden, plagen, zorgen, besommeringen dezer wereld.

uscir d' impaccio. Van de zorgen en moeijeligheden bevryd, ontlast worden.

senza impaccio. Zonder letsel of hinderpaal; ook zonder werk of bezigheid, zorgeloos.

IMPADELLARE. In de panne leggen of doen.

IMPADRONARE, Impadronire. Een Heer worden, tot een Heer maken.

Impadronarfi, impadronirfi. Zig tot een Heer maken, beheerschen, bemagtigen.

impadronirfi di qualche città, piazza &c. Bevelhebber, regeerder van een stad of vesting worden.

Impadronito. Tot een Heer geworden.

IMPADULARSI, Impaludarfi. Tot een poel, meir, moeras worden, in een poel veranderen. *V. Apadulare, Impantanare &c.*

IMPAGABILE. Dat men niet kan betalen of voldoen.

IMPAGLIARE. In stroo winden, wikkelen, binden.

Impagliato. In stroo gewonden, gewikkeld, gebonden.

IMPALARE. Iemand aan een paal spieffen.

impalar' un traditore. Een verrader spieffen.

impalar le viti &c. Staken of palen in de aarde slaan, dryven, om de wyfstokken aan te binden. *V. Palare.*

IMPALIZZARE. Met palissaden verschanffen, versterken, voorzien.

IMPALLIDIRE, Pallidire. Bleek worden, verbleeken.

Impallidito. Bleek geworden, verbleekt.

IMPALFABILE. Onhandeljk, ontafeljk.

IMPALMARE. De platte hand opleggen, met de vlakke hand overstryken, ook de hand op trouw geven.

impalmar la destra ad uno. Iemand de hand daar op geven.

IMPANIARE. Met vogellijm smeeren, bestryken, ook in de vogellijm hangen blyven.

Impaniato. Met vogellijm gesmeert, bestreken, ook met vogellijm gevangen, ook met iets klevende gesmeerd, bestreken.

Impanio. Aanklevinge, t' blyven hangen aan de vogellijm.

IMPANNARE. Met lakenen behangen, bespannen, de kleederen aandoen, een raam bespannen.

Impannato. Met lakenen behangen, bespant; ook met veele kleederen gekleed, aangedaan.

Impannata. Een bespande raam, ook een venster raam van papier of linnen gemaakt.

Impannarazzare. Met tapyten behangen, bekleeden, vergieren, oppronken.

IMPANTANARE, Impantanarfi. In een meir, moeras of poel veranderen, tot een poel worden.

IMPAPPAFICARSI. Zig met een dekfel of kleed bedekken, verhullen, zig ergens in toeslaan, inwikkelen, verbergen.

impappaficarfi nel ferraiuolo. Zig in zyn mantel inwikkelen, toeslaan, den mantel om dea mond of aangezigt slaan. *V. Imbacuccarfi.*

IMPARADISARE. In het Paradyd brengen, plaatsen, stellen, dat is, *Met.* Met de hemelsche vreugde overstorten, vervullen.

diletti, vezzi &c. che imparadisano. Lusten, liefkozeryen, die een mensch gelijk als in het Paradyd vervoeren, dat is, met groote vreugde overstelpen, vervullen.

Imparadisarfi. In 't Paradyd komen, dat is, groote lusten vreugde genieten.

IMPARARE, Apparare. Leeren, bevatten, begrypen, verstaan.

imparar qualche cosa. Iets leeren, bevatten, begrypen.

imparar a leggere, a scrivere &c. Leeren lezen, schryven, enz.

imparar' a mente. Uitwendig, van buiten leeren.

imparar' à spese altrui. Door een anders schade leeren of wys worden.

IMPARENTASI &c. *V. Parentarsi* &c.

IMPARGOLIRE. Een klein kindje worden.

IMPARITA' &c. *V. Disparità.*

IMPASCIUTO. Ongevoed, hongerig, mugteren.

IMPASSIBILE, Impasibile. Onverdragelijk, onlijdelijk, duldeloos.

Impassibilità, impasibilità. Onverdragelijkheid, onlijdelijkheid, duldeloosheid.

IMPASSIRE &c. *V. Passire* &c.

IMPASTARE, Appastare. Tot deeg maken of werken, kneden; ook plakken, aanplakken, bstryken, besmeeren.

Impastar la farina. Het meel nat maken, mengen, tot deeg maken, kneden.

Impastar qualche cosa al muro. Iets aan de muur plakken, aanhegten.

Impastarsi, impastriciarsi, Appastarsi. Zig met deeg; ook met drek of vuiligheid bezoedelen, vuil maken; ook in deeg, drek, enz. veranderen; deeg, drek of lijm worden; ook aankleven, aanhangen.

Impastarsi le mani di qualche cosa. De handen ergens mede bezoedelen, morsig of vuil maken.

fi appasta quella materia alle muraglie. Dit ding kleeft aan de muuren, blijft aan de muuren hangen.

Impastato, Appastato, impastricciato. Nat gemaakt, gemengd, gekneed, doorwerkt; ook aangekleeft, vast gehangen.

ben, mal impastato. Wel of qualijk gemengd, doorwerkt, van een goeden of quaden aart of natuur.

tutto impastato (impastricciato) di merda, fango &c. Gansch of geheel beklad, bemorst, bezoedeld met stont, drek, vuiligheid, enz.

Impasticiare, Pasticiare. In een pastey toemaken.

IMPASTOCCHIARE &c. *V. Pastocchiare* &c.

IMPASTOIARE. De boeyen en banden aandoen, in boeyen en banden slaan, met ketenen vast binden. *Met.* Beletten, verhinderen, wederhouden.

impastoiar' un cavallo &c. *che pasce.* Een paard, dat in de weide gaat, de blokken aandoen.

Impastoiato. Aan handen en voeten gehoeyd, gebonden. *Met.* Belet, verhinderd, wederhouden; ook styf, stilstaande.

un cavallo impastoiato. Een styf, op stal staand; ook krom, kreupel, mank paard.

IMPATIENTE. Ongeduldig, onlydzaam, die niet verdragen kan; ook overheerd, vervoerd door gramschap.

esser', divenir' impatiente. Ongeduldig zyn of worden.

buomo impatiente. Een ongeduldig, haastig of toornig mensch.

eb impatiente che sei &c. Hoe zyt gy zoo ongeduldig, zoo opvliegende, zoo ligt geraakt.

cavallo &c. *impatiente del freno* &c. Een wederspannig, ongetemd paard, dat geen toom lijdend of dulden wil.

giovane &c. *impatiente della disciplina* &c. Een hardnekkig, hallstarrig, wederspannig, moedwillig jongeling.

Impatientemente. Ongeduldighijk, met ongeduld.

Impatienza, impatienza. Ongeduld, overduidigheid, onlydzaamheid; ook gramschap, toorn.

aspettare, desiderare &c. *con impatienza.* Met ongeduld, met smarte verwagten, verlangen.

dar nelle impatienza. Ongeduldig, gram, haastig, toornig, verstoord worden: woeden, razen. *V. Pazzia.*

Impatientare, impatientire. Met ongeduld, met smarte verwagten, verlangen.

IMPAVIDO. Onbeschroomd, onbevreesd, onvervaard, onversaagd, stout of kloekmoedig, dapper, heldhaftig.

IMPORIRE. Verschrikken, verbazen, verbaasd, vervaard maken; ook verschrikken, verbaasd, onsteld, bevreesd worden.

impaurir' uno. Iemand verschrikken, vreeze aanjagen.

far' impaurir' uno. *V. Sopra.* Iemand doen verschrikken, verbaasd maken.

Impaurito. Verschrokken, verbaasd, onsteld.

IMPAVONIRE. Een paauw worden, in een paauw veranderen. *Met.* Hoovaardig, hoogmoedig, opgeblazen, trots worden.

IMPAZZARE, Impazzire. Herffenloos, gek of zot maken; ook dwaas of gek worden.

Impazzato, impazzito. Gek of zot gemaakt, geworden.

all' impazzato. Gekkelijk, zottelijk, dwazelijk, als een gek of nar.

Impazzatamente. *V. Sopra.*

IMPECCABILE. Dat geen misflag kan begaan, of niet zondigen kan.

Impeccabilità. De genade of gave van niet te kunnen zondigen, of geen misflag te begaan.

IMPECIARE, Impegolare. Pekken, of pikken, met pek, of pik overgieten.

inpeciar' navigli. Schepen pekken of pikken, met pik bstryken.

Impeciato, impegolato. Bepekt, met pek gestreken.

Impeciatura, impegolatura. Bepekkinge, of bepikkinge, bstrykinge met pek.

IMPECORIRE. Een schaaap. *Met.* Een eenvoudigen hals, een schaaps hoofd worden.

IMPERIRE. Beletten, hinderen, verhinderen, stooren, in de weg zyn, ook wederhouden, stuiten.

imperir' qualche cosa. Iets beletten, verhinderen.

imperir' i progressi &c. *di uno.* Iemands voortgang, geluk, enz. beletten, verhinderen.

imperir' uno in qualche cosa. Iemand in een zake beletten, verbinderen, in de weg zyn.

imperir' uno da qualche cosa. Iemand van een zake afhouden, afwenden, afrekken.

questo accidente m' impedisce la favella, la vista, il moto della mano &c. Dit toeval belet, verhinderd, belemmerd my de spraak, 't gezigt, de beweging van de hand, enz.

Impedimento. Belet, letsel, hinder, hindernis, hinderpaal.

esser' d' impedimento. Iemand hinder of belet doen, aanbrengen: iemand belemmeren, verhinderen.

impedimento grande, leggitimo. Een groot, regtvaardig letsel, hinder, hindernis.

Impedito. Belet, verhinderd, wederhouden. *esser (star) impedito.* Verhinderd, belet zyn.

impedito dall' infermità, podagra, granfo &c. Door ziekte, roochevel belet, verhinderd, wederhouden.

Impeditivo. Dat hinder of belet doet, verhinderen of belemmeren kan.

cosa impeditiva del nostro progresso &c. Dingen, die onze voortgang beletten, belemmeren, verhinderen of stooren kunnen.

IMPIGNARE. Verpanden, verzetten, te pand geven, stellen; ook *Met.* Verbinden, verplichten, dwingen, dringen, noodzaken.

non è potere chi ha da impignare. Die is nog niet arm, die iets te verpanden of te verzetten heeft.

impignar le possessioni &c. la gonella. Zyne goederen, zyn rok verpanden, verzetten.

impignar qualche cosa à dinari &c. Ergens geld op nemen, voor geld te pand geven, stellen.

impignar la sua parola, (sede.) Zyn woord geven, zyn trouw te pand zetten, zig verbinden, verplichten.

impignar' uno a qualche cosa. Iemand tot iets verplichten, verbinden, houden.

questa perdita l'impignò a ritirarsi. Dit verlies heeft hem genoodzaakt om weder te keeren.

impignarsi (a qualche cosa.) Zig tot iets verplichten, verbinden, zig in een zake mengen, steken.

impignarsi in (a) qualche cosa, negozio. Zig in een zake, handel mengen, steken.

impignarsi in una guerra. Zig in den oorlog mengen, steken, zig tot den oorlog verplichten, verbinden.

impignarsi con uno Zig met iemand verbinden, iulaten.

V. Impacciare &c.

Impugnato. Verpand, verzet, te pand gegeven, gefeld; ook verplicht, verbonden, gedwongen, gedrongen, genoodzaakt.

aver impugnata la sua parola, sede &c. Zyn woord gegeven, zig verplicht of verbonden hebben.

esser' (essersi), impugnato a qualche cosa. Zig tot iets verpand, verplicht of verbonden hebben; ook tot iets genoodzaakt of gedwongen zyn.

Impugnamento, impegno. Verpandinge, verzettinge, verbintenis.

ritirarsi, liberarsi dall' impugnamento. Een verbond, breken, zig daar van onttrekken, ontlasten, ontslaan.

per non entrar' in un nuovo impegno. Om geen nieuw verbond aan te gaan, om zig op nieuws niet te verplichten of te verbinden.

IMPEGOLARE &c. V. Impeciare &c.

IMPELAGARE, Impelagarsi. Als een zee worden. overvloeijen, overstroomen of loopen. *V. Allagare, da piuggie ed inondazioni impelagò (impelagossi) tutta la campagna.* Door de regen en opzwelliuge der wateren is het gauſche land overstroomt, onder water gezet.

impelagarsi in un affare. Zig in een zake verdiepen, inwikkelen, verwarren. *V. Ingolfare &c.*

IMPELLIRE, Impelare. Hairig worden, hair krygen; ook hairig maken.

IMPELLICCIARE &c. V. Pellicciare &c.

IMPENETRABILE. Dat men niet doordringen, doorſteken, doorbooren of wonden kan; ook hard gevrozen. *Met.* Onbegrypelijk, niet bevattelijk, onverſtanclijk.

Impenetrato. Dat dus verre niet wel verſtaan, bevat of begrepen is: onbewuſt, onbekend, verholen, verborgen.

questa segretezza, causa &c. resta impenetrata fin' hora. Deze geheimenis, oorzaak, enz. blijft tot nu toe onbewuſt, verholen, verborgen.

IMPENITENTE. Onboetvaardig, die zonder berouw of leedwezen is.

morir' &c. impenitente. Zonder berouw of leedwezen, onboetvaardiglijk ſterven.

Impenitentemente. Onboetvaardiglijk, zonder berouw of leedwezen.

Impenitenza. Onboetvaardigheid.

impenitenzia finale. Eindelijke, laaſte onboetvaardigheid.

IMPENNARE. Vederen, vederen of pluimen krygen, enz.

impennar le frecchie. De pylen vederen, met vederen voorzien,

impennar' un clavicembalo. Een instrument vederen, met pennen voorzien.

impennar le ale ad uno. De vleugelen vederen. *Met.* Iemand tot verheve dingen geſchikt of bequaam maken.

quel deſio ch' il mio cuor' impenna. De begeerte of het verlangen 't geen myn harte ophelt, opwekt, vleugelen geeft.

Impennarsi. Zig vederen, vederen, wicken, vlerken, vleugelen of pennen krygen. *Met.* Zig tot verheve dingen geſchikt of bequaam maken.

Impennata. Een penne vol ink.

ne cavai una buona impennata. Ik heb 'er een goede penne vol uit gekregen, dat is, *Met.* Ik heb 'er grootte winſt van getrokken.

Impennacchiare &c. V. Pennacchiare.

Impennellare &c. V. Pennello &c.

IMPENSATO. Onvoorzien, onverwagt, niet voorgedagt.

un caso impensato. Een onvoorzien, onverwagt geval.

Impensamenti, all' impensata. V. Sopra. Op 't onvoorzienſte of onverwagtſte.

IMPEPARE. Peperen, met peper toebereden.

IMPERARE. Gebieden, bevelen, belasteu; ook regeren, heerſchen.

Imperante. Regerende, heerſchende.

Imperatore, Imperadore. Regeerder, heerſcher, heerſchappy voerder, (thans) Roomſche Keizer.

Leopoldo I. Imperadore de' Romani. Leopoldus (zoo genaamd) de eerſte Roomſche Keizer.

elegger' incoronar' uno Imperatore. Iemand tot Keizer verklaren, verkiesen, kroonen.

costui pare un' imperatore. Deze ſchijnt een Keizer te zyn, dat is, een heldhaftig, moedig, dapper man.

un pasto &c. da imperatore. Een Keizerlijke, dat is, zeer heerlijke en pragtige maalyd.

Imperativo (modo.) De gebiedende wys van een werkwoord.

Imperatorio &c. V. Imperiale.

Imperatrice, Imperadrice. Keizerin; ook regeester, heerscheresse, heerschappy voerster.

Imperatrice regnante. De tegenwoordig regerende Keizerin.

Imperatrice vedova. De Keizerinne Weduwe.

Imperio, Impéro. Regeringe, heerschappy, gebied; ook Ryk, Keizerryk.

l'imperio delle donne. Vrouwsregeringe, heerschappy.

esser sotto l'imperio di uno. Onder iemands gebied, regeringe of heerschappy leven.

sofferir l'imperio d'uno. Iemands gebied verdragen, lijden, dulden.

imperio assoluto, limitato. Volkome, onbepaalde magt en heerschappy.

l'imperio (Romano,) il sacro Romano imperio. 't Heilige Roomsche Ryk.

Principe, Conte &c. dell Imperio. Een Ryksvorst, Ryksgraaf; een Vorst of Graaf van het ryk.

Imperiale, Imperatorio. Keizerryk; ook van of tot het ryk behoorende.

Sua Maestà Imperiale. Zyne Keizerlijke Majesteit.

corona Imperiale, (Imperatoria.) Keizerlijke Kroon, Keizers Kroon; ook een bloem alzoo genaamd.

stato Imperiale. Ryksstand of staat, de Keizerlijke staat, enz.

armata &c. Imperiale. Het Keizerlijke leger.

gl'Imperiali. De Keizerse, Keizerlijke.

banchetto, vestito, stanza &c. Imperiale. Een Keizerlijk, dat is, zeet heerlijke, pragtige maalyd, kleed, vertrek of kamer, enz.

con una voce Imperiale. Met een Keizerlijke, dat is, heerlijke, statige stemme.

Imperialmente. Op zyn Keizersch; ook heerlijk, pragtiglijk, statelijk.

Imperioso. Heldhaftig, helddadig; ook gebiedende, bevelende, heerschende, gebied voerende.

con una cieva, voce &c. imperiosa. Met een heerschend, ernsthaftig, statig gelaat, stemme.

maniere imperiose. Heerschende, gebiedende wyze.

esser troppo imperioso. Te hoogmoedig of trots zyn, te veel heerschen, of gebieden willen.

Imperiosetto. Wat of eenigzins heerschende, gebiedende.

Imperiosamente. Trotselijk, strengelijk, heerschender, gebiedender wyze.

commandar', gridar' imperiosamente. Hoogmoediglijk, trotselijk, heerschender wyze gebieden, schreucen.

[wen.]

IMPERCETTIBILE. Onbevattelijk, onbegrypelijk, onverstaelijk, onverstaanbaar; ook ongevoelig, dat men niet kan bespeuren of merken.

Impercettibilmente. Onverstaelijk, onbevattelijk, onbegrypelijk, dat men niet verstaan of begrypen kan.

IMPERFETTO. Onvolmaakt, niet voltooyd, of volbragt; ook onvolkomen, gebrekkelijk.

lasciar l'opera imperfetta. Het werk onvolmaakt laten staan.

animali imperfetti. Onvolkome, gebrekkelijke dieren.

creatura imperfetta. Een onvolkome schepsel, (in de lijfmoeder.)

esser' ancor molto imperfetto. Nog zeer onvolkome, onvolmaakt, dat is, gebrekkelijk, veel gebreken onderhevig, onderworpen zyn.

virtù, carità imperfetta. Onvolmaakte, onvolkome deugd, liefde.

più che perfetto. Meer als volkomen, volmaakt.

naso &c. più che perfetto. Eene meer als volkome, volmaakte, dat is, groote, lange, keizerlijke neus.

Imperfettamente. Onvolkomelijk, onvolmaaktelijk, niet-wel, ten gedeelte, enz.

viver', copir' una cosa imperfettamente. Onvolkomelijk leven, iets maar ten gedeelte verstaan, begrypen.

Imperfezzione, imperfezzioni. Onvolmaaktheid, onvolkomenheid.

l'imperfezzioni quotidiane. De dagelykse onvolkomenheid, onvolmaaktheid, dat is, fouten, gebreken, zonden.

Imperfezzionare. Onvolmaakt, onvolkomen maken.

IMPERIALE, Imperioso &c. V. Imperare &c.

IMPERITO. Onervaren, onbedreven, ongeoeffend, ongeleerd, onwetende.

esser' imperito di qualche arte &c. In een konst onervaren, onbedreven zyn.

Imperitamente. Zonder ervarendheid of keurisse, onstandiglijk.

trattar' una cosa imperitamente. Iets zonder ervarendheid of keunisse, onverstandiglijk doen.

Imperizia, imperitezza. Onervarendheid, onbedrevenheid, onkunde, mangel van ervarendheid, onwetendheid.

IMPERLARE. Met paalen bezetten, behangen.

IMPERMESSO. Ongeoorlofd, niet toegelaten, verboden.

IMPERÒ, Imperoche. Want. *V. Perù.*

IMPERSEVERANTE. Onstandvastig, onbestendig, niet volhardende, wispelturig, wankelbaar.

Imperseveranza. Onstandvastigheid, onbestendigheid, veranderlijkheid.

IMPERSONALE. Onpersoonlijk.

IMPERTERRITO. Onverschrikt, onvervaard, onbeschroomd, onversaagd.

IMPERTURBABILE. Die zig niet laat ontroeren, beroeren, verstoeren, ontrusten.

Imperurbato. Onverstoord, onwrikbaar, onbeschroomd, onvervaard.

animo &c. imperurbato. Een onwrikbaar, onbeschroomd, onvervaard gemoed.

IMPERTINENTE. Ongeschikt, onbequaam, onbevoegd, ongerymd, onbehoorlijk; ook onbeleefd, onbescheiden, onredelijk. *V. Assurdo, Ridicolo, Improprio.*

una domanda &c. impertinente. Een ongerymd, onbevoegd, onregtmattig, onbillijk verzoek.

ragioni scuse &c. impertinenti. Ongerymde, onbevoegde, slechte redenen, voorwendfels, enz.

buono impertinente. Een onbeleefd, onbescheiden, plomp mensch.

io farei (un) impertinente se domandaSSI, voleSSI, preter-
de SSi.

derf &c. Ik zoude zeer onredelijk, en onbeleefd zyn, het zoude een groote onbescheidenheid zyn, als ik begeerde, wilde, eifchte, enz.

Impertinentemente. Onbehoorlijk, onbetamelijk, onbescheidenlijk, onbeschoftelijk, enz.

Impertinenza. Ongerymdheid, onbehoorlijkheid, onbetamelijkheid, onbeschoftheid, onredelijke, onbeschofte maniere van doen; ook moedwil, moedwilligheid.

questa farebbe un' impertinenza troppo grande. Dit zoude eenemaal te groote onbeleefdheid zyn.

IMPERVERSARE. Bederven, verleiden, doen ontaarden, verbafteren; ook bederven, veranderen.

Imperverfato. Verdorven, bedorven, veranderd, verbafterd.

tutto imperverfato. t'Eenemaal verkeerd, bedorven, veranderd.

IMPETARE. Met de pest of met een gruwelijke stank besmetten, aansteken. *V. Appellare.*

Impetato. Met de pest aangestoken, besmet.

IMPETIGINE. Vyerige schurftigheid, melaatsheid, droog kruissel, hairworm.

Impetigioso. Met vyerige schurftigheid, melaatsheid geplaagd, gequeld.

IMPETO, Empito. Geweld, hevigheid, kragt, aanval; inval. *Met.* Onstuimigheid, ontroerdheid.

V. Furia.

impeto del mare &c. Geweld, ontroerdheid, onstuimigheid van de zee, t'zamenflaginge der golven of baren.

con tanto impeto che &c. Met zoo groot een geweld, hevigheid, kragt, dat enz.

lasciamo passar il primo impeto. Laat ons het eerste geweld, hevigheid doorstaan, laten over gaan.

IMPETRARE. Verwerven, afbidden, verkrygen, bekomen.

Impetrabile. Verwervelijk, dat men verwerven, verbidden, verkrygen of bekomen kan.

IMPETUOSO. Geweldig, hevig, heftig, onstuimig. *vento &c. impetuoso.* Een onstuimige, geweldige, sterke wind.

un picciar' &c. impetuoso. Een geweldig, hevig, sterk aankloppen, aanstooren, enz.

Impetuofamente. Geweldiglijk, heviglijk, heftiglijk, onstuimiglijk.

Impetuofità. Onstuimigheid, storm, geweld.

IMPEVERARE. Peperen, met peper toemaken, toebereiden.

Impeverata. Een sauce van peper gemaakt, toebereid, een dikke, zwarte sauce.

IMPIAGARE &c. V. Piagare.

IMPIAGABILE. Onquetsbaar, die niet gewond of gequetst kan worden.

IMPIASTRO &c. V. Empiastro &c.

IMPICCARE &c. V. Appicare &c.

Impiccarfi. Zich hangen, op of verhangen, opknopen, met de strop het leven benemen.

come disse colui, che s'impiccò. Gelijk als hy zeide, die zich hing: Een yder doet zoo het hem belieft.

IMPICCIARE, Impizzare &c. V. Appicciare &c.

TOM. I.

IMPICCOLIRE, Impicciolare. Kleiner worden, verminderen; ook verminderen, kleiner maken, afdoen, aftrekken.

Impiccolito, impicciolito. Kleiner geworden, verkleind, verminderd.

IMPIEGARE. Te kosten leggen, besteden, uitgeven, onkosten doen, bekostigen; ook gebruiken.

impiegat' il tempo, il danaro &c. in qualche cosa. De tyd, t'geld ergens aan te kosten leggen, besteden, uitgeven.

impiegat' il suo amore à qualche cosa. Zyne liefde tot iets aanwenden, besteden.

impiegat' uno. Iemand aanwenden, gebruiken; ook iemand te werk stellen, te doen geven.

impiegat' uno qualche a carica. Iemand tot zeker ampt of bedieninge gebruiken, aanwenden.

impiegat' uno à, per ottener qualche cosa. Iemand tot hulpe of voorspraak gebruiken om iets te verkrygen.

Impiegarsi. Zich tot iets wenden, begeven, besteden, gebruiken laten; ook vlyt aanwenden, besteden.

impiegarsi a qualche cosa. Zich tot iets wenden, begeven, aan- of toeleggen.

impiegarsi per uno. Zich ten dienste van iemand besteden, gebruiken laten, iemand dienen, voor iemand spreken, iemands voordeel zoeken, behartigen, beyveren.

Impiegato ad affari grandi. Tot groote, gewigtige zaken gebruikt, aangewend.

Impiegbévole. Dat men tot iets gebruiken of aanwenden kan, dat tot iets nut, of dienstig is.

Impiego. Aanwendige, bedieninge, ampt, gebruik. *V. Risiego.*

buomo di grand' impiego. Een man tot groote en gewigtige dingen geschikt, bequaam, dien men in gewigtige zaken gebruiken kan; ook die een voordraam ampt of bedieninge heeft, of bekleed.

per vostro impiego ottenne quella grazia &c. Door uwe hulpe en voorsprake heeft hy die gunst verkregen.

baver gran d'impieghi. Groote en gewigtige zaken te verrigten hebben.

cercar', trovar' &c. impiego. Een ampt of bedieninge, gelegentheid, enz. zoeken, vinden.

IMPIETA. Godloosheid, ongodvrugtigheid, boosheid.

IMPISTRIRE. Een steen; ook zoo hard als een steen worden of maken.

Impiastro. Een steen, of zoo hard als een steen geworden.

IMPIGRIRE. Luy, traag, loom, vadzigh maken of worden.

Impigrito. Luy, traag, loom, vadzigh geworden.

IMPILLOLARE. Rond gelijk pillen, of, in gedaante van pillen maken, veranderen.

IMPILOTTARE &c. V. Pilotare &c.

IMPIOMBARE. Met lood souderen, vast maken, hegten.

Impiombato, saldato col piombo. Met lood gefoudeerd, vast gemaakt, gehegt.

IMPIUMARE, Impiumacciare. Met vederen of pluimen stoppen, vullen, voorzien.

IMPLACABILE. Onverzoenelijk, onverzagtelijk, onbewegelijk.

Tit

Im-

Implacabilmente. Op een onverzoenlijke, onbeweeglijke, onverzagtelijke wyze.

IMPLICARE. Invouwen, inwinden, inwikkelen, inwarren, verwarren, belemmeren, beletten, verhinderen.

implicar' il paese in qualche guerra. Het land in eenige oorlog wikkelen, verwarren.

queste due cose implicano (contradizione.) Deze twee dingen zyn strydig, konnen niet t'zamen staan, zyn malkander inde weg, belemmeren, verwarren malkander.

Implicarsi. Zig inwinden, inwikkelen, inwarren, verwarren.

implicarsi in liti, negozii. Zig in pleitzaken mengen, steken, verwarren; zig met pleitzaken bemoeien.

Implicante. Verwarring; ook onwaarheid veroorzakende.

un discorso implicante. Een strydige, tegenstrydige redenering, (discours.)

Implicanza. Verwarring; ook onwaarheid, die uit twee strydige of verschillende redenen ontstaat.

Implicato. Ingewikkeld, verward, belemmerd.

Implicito. Daar onder begrepen, gemengd, gewikkeld; ook inweudig, innerlijk.

Implicitamente. Verwardelijk, duisterlijk.

IMPLORARE. Aanroepen, aan- of verzoeken, bidden, smeken.

implorar' ajuto, grazia. Om hulpe, genade, bystand aanroepen, bidden, smeken.

IMPODERARI. Magtig worden, zig meester maken. *V. Appoderare.*

IMPOSTARI. Een Digter (of poët) worden.

IMPOLTRONIRE. Laf, lafharrig, bloo, vertlaagd; ook traag, luy, vadzig maken of worden.

Impoltronito. Laf, laf- of slaauwhartig, bloo, vertlaagd; ook traag, luy, vadzig geworden.

IMPOLVERARE, Impolverizzare. Met stof of poeder bestuyven, bestrooyn, vermengen.

Impolverato. Met stof of poeder bestoven, bestrooyd, vermengd.

Impolverire, impolverirsi, rimpolverirsi. Vol poeder of stof worden.

Impolverito. Vol poeder of stof geworden.

IMPOMICIARE. Met puimsteen wryven.

IMPONERE &c. V. Abbasso.

IMPORRE, Impondere. Iets ergeus opstellen, leggen, werpen; ook opleggen, gebieden, bevelen, aanbevelen, opdragen; ook iemand beschuldigen, betigten.

imporr' una cosa sopra un'altra. 't Eene ding op het ander leggen, werpen.

imporr' un carico, una soma all'afino &c. Den ezel een last opleggen, belasten, beladen.

impor carne. Vleesch opleggen, dat is, vet worden.

imporr qualche cosa ad uno. Iemand iets opleggen, dat is, gebieden, belasten, bevelen, aanbevelen.

il padre gli impose che &c. De vader heeft hem belast, bevelen, opgelegd, dat enz.

imporr' un' ambasciata. Een boodschap opleggen, belasten, bevelen.

impor gabelle, dazii, contribuzioni. Tollen of schattingen opleggen.

imporsilenzio. Stilzwygendheid opleggen, bevelen: iemand heten zwygen.

imporr' una penitenza, ammenda. Iemand een straffe, boete opleggen.

imporr qualche misfatto ad uno. Een misdaad op iemand leggen, werpen, dat is, iemand over een misdaad beschuldigen, een misdaad te laste leggen.

Imporsi, Imponerfi. Zig zelve opleggen.

Imposto. Opgelegd, belast, bevelen, aanbevelen.

adempir l'ambasciata, la penitenza, &c. imposta. De opgelegde, belaste boodschap, boete, enz. volbrengen, voldoen.

questo fatto sù imposto ad un' innocente. Deze daad is een onnoozele op- of te laste gelegd, dat is, een onnoozele is daar over betigt, beschuldigd.

Imposta, imposte. Een styl of post.

imposte della porta, delle finestre. Een styl of post van een deur, van een venster.

Imposta, Imposizione. Tol, accys, lastgeld, schattinge.

metter, far' imposte sopra i sudditi. De onderzaten tolleren of schattingen opleggen, met tolleren of schattingen bezwaren, belasten.

gravar' il popolo con imposte e dazii. 't Volk met tolleren of schattingen bezwaren, belasten.

Imposizione, Imposimento. Opstellinge, oplegginge, opzettinge; ook oplegginge, belastinge, beveling, gebod, bevel, last; ook beschuldiging, betigting, bestraffing; ook tol, accys, lastgeld, schattiige. *V. Imposta.*

l'imposizione delle mani sacerdotali. De oplegginge van de handen des Priesters.

Impostore. Een bedrieger, opligter, verleider, verrader.

Impostura. Bedrog, bedriegerij, opligtinge, arglistige streek of greep; ook valsche beschuldiging, betigting, klagte.

IMPORTARE. In- of vervoeren, in-, byeen- of t'zamen brengen, berekenen, beduiden, veel aan gelegen zyn, iets aangaan, raken, tot iets behooren; ook nut, voordeelig, dienstig zyn, baten.

importar le biade, i fieni &c. Het koren, het hooy inbrengen.

importar l'entrate nella camera. De renten of inkomsten in de kamer dragen, brengen.

che cosa importano quelle tre rose? Wat beteekenen die drie rozen, wat hebben die te beduiden, wat word door dezelve verstaan?

tutta la somma importa 20000 fiorini. De geheele somme bedraagt twintig duizend gulden.

questi vascelli importano molti milioni d'oro. Deze schepen bedragen veele tonnen gouds, dat is, zyn veele tonnen gouds ryk geladen.

importa assai. Daar is veel aan gelegen.

non importa. Daar is niet aan gelegen, het schaadt niet, enz.

poco importa. Daar legt weinig aan, daar is weinig aan gelegen.

questa cosa non mi importa niente. Dat ding gaat my niet aan, raakt my niet, daar is my niet aan gelegen; ook

ook het baat my niet, het brengt my geen nut of voordeel.
a di importa, ci pensi. Dien daar aan gelegen is, mag roezien.
Importante. Daar veel aan gelegen is, wigtig, gewigtig, van groot gewigt of aangelegentheid.
cosa, materie importanti. Gewigtige zaken, materien van groot gewigt of aangelegentheid.
negozio &c. importante. Een gewigtige zake, een werk van groote aangelegentheid.
una piazza &c. importante. Een sterkte van groote importantie, daar veel aan gelegen is.
importantissimo. Zeer wigtig, van zeer groote aangelegentheid, daar zeer veel aangelegen is.
Importanza. Gewigt, aangelegentheid.
una cosa, un caso d'importanza, di grande, molta &c. importanza. Een zake van groot gewigt, aangelegentheid, een gewigtige zake, daar veel aan gelegen is.
una cosa di poca importanza. Een zake van klein gewigt of aangelegentheid, daar weinig aan gelegen is.
IMPORTUNO, Disopportuno. Lastig, onbeschoft, moeijelijk, stout; ook ontydig, ongelegen, t' onpasse komende.
un buomo importuno. Een onbeschoft, onbescheiden, onredelijk mensch, die geen bescheidenheid gebruikt; ook een schaamteloos, onbeschaamd mensch.
esser' importuno. Onbeschoft, lastig, moeijelijk zyn, ongelegen, t' onpasse komen.
importuno nel domandare. Lastig, moeijelijk, onbeschoft, onbeschaamd, stout in het verzoeken.
un' grand' importuno. Een groote onbeschofte vlegel.
riprensione, discorso importuno. Een ontydige, ongelege bestraffinge, rede, die ten ontyde geschied.
Importunaccio. V. Sopra.
Importunamente, Disopportunamente. Onbeschoftelijk, op een moeijelijke, onhebbelijke, stoute wyze; ook ontydiglijk, ten ontyde, buiten tyds, t' onpasse.
far le cose sue importunamente. Zyne zaken ontydiglijk, buiten tyds, ten ontyde verrigten.
venir' importunamente. Outydiglijk, ten ontyde, t' onpasse komen.
domandar' &c. importunamente. Buiten tyds, ten ontyde; ook onbeschoftelijk, op een moeijelijke, onhebbelijke, stoute wyze verzoeken.
Importunita. Ongelegenheid, ongevoeglijkheid, overlact, onbeschoftheid, moeijelijke, stoute wyze van doen.
Importunare (uno.) (Iemaud) moeijelijk zyn, lastig vallen, quellen, enz.
Importunato. Gemocid, gequeld, geplaagd, ontruff.
esser' importunato da uno. Van iemand op een moeijelijke wyze, ten ontyde gequeld, ontruff worden.
IMPOSIZIONE &c. V. Imporre &c.
IMPOSSANZA, Impossente &c. V. Impotente.
IMPOSSESSARE, Possessere (uno.) Iemand in het bezit, of zyn eigendom zetten, inlaten, inruimen, wyken.

Impossessarsi, Possessarsi. Zig tot bezitter of eigenaar maken, in bezit nemen, innemen.
impossessarsi di qualche cosa. Een ding erflijk eigen bezitten, zig aanmatigen, toe-eigenen.
impossessarsi dell' animo, volontà &c. di uno. Iemand gemoeid, wille, enz. t' eenemaal bezitten, innemen, winnen, enz.
IMPOSSIBILE. Onmogelijk, ondoenlijk.
applicar le sue speranze a cose impossibili. Zyn hope op onmogelijke dingen stellen, vesten, hegren.
Impossibilità. Onmogelijkheid, ondoenlijkheid.
Impossibilitare. Onmogelijk, ondoenlijk maken.
impossibilitar' un negozio. Een handel onmogelijk, ondoenlijk maken.
impossibilitar la strada, li mezzi a qualche cosa. De mid-delen en wegen tot iets onmogelijk maken.
IMPOSTARE. Zweren, tot een gezwere worden, zig tot een gezwere zetten. *V. Apostemarsi, Apostemirsi &c.*
IMPOSTO, Imposta &c. V. Imporre &c.
IMPOTENTE, Impossente. Onmagtig, zwak, magteloos, kragteloos.
esser, rendersi impotente. Onmagtig, kragteloos zyn of worden.
Impotenza, impossanza. Onvermogen, magteloosheid, zwakheid, onmagt.
IMPOVERIRE. Arm, behoeftig worden, verarmen; ook arm maken, verarmen, uitputten, uitzuipen.
Impoverito. Arm, behoeftig geworden, verarmt.
IMPRATICABILE. Onmogelijk, ondoenlijk.
questo stimo impraticabile. Dat houd ik voor ondoenlijk, onmogelijk.
mezzi &c. impraticabili. Ondoenlijke, onmogelijke wegen of middelen.
strade, &c. impraticabili. Ongankbare, onbruikelijke, onvaarbare wegen of straten.
buomo &c. impraticabile. Een ongemeenzaam, straf, stuurs, onvriendelijk mensch, die met niemand omgaan of over weg kan komen.
IMPRECARE. Vloeken, vervloeken, quaad, rampen of ongevallen toewenschen.
Imprecazione. Vloek, toewenschinge van ramp of ongeval.
IMPREGNARE, Pregnare. Bevrugten, bezwangeren, zwaar maken.
Impregnare, Impregnarsi. Zwanger, zwaar, bevrugt worden.
Impregnata. Bezwangerd, bevrugt.
Impregnativo. Dat de kragt heeft van te bevrugten, bezwangeren, of zwaar te maken.
seme impregnativo. Bevrugtend, bezwangerend zaad.
Impregnamento, Impregnatura. Bevrugtinge, bezwangeringe.
Impregnabile. Dat bevrugt of bezwangerd kan worden.
IMPRENDERE. Leeren, vast leeren. *V. Apprendere, Imprendere.*
imprendere Filosofia &c. De Wysgeerte, enz. leeren.
Imprendere, Intraprendere. Zig onderstaan, onder-nemen, voornemen, beginnen, aanvangen.

impresder di grand' affari, alti maneggi. Groote, gewigtige zaken onderstaan, ondernemen.
impresder delle novità. Nieuwe dingen ondernemen, beginnen, aanvangen.
egli intraprende troppo. Hy onderwiud, onderneemt te veel zaken.
impresder (intrapresder) la difesa &c. di uno. Iemand willen verdedigen, beschermen.
intrapresder sopra la vita &c. Iemand naar het leven staan, iemand tragten het leven te benemen, te dooden.
intrapresder sopra qualche piazza &c. Zig onderstaan, onderwinden een vesting te belegeren, de belegering van een sterke ondernemen, een aanslag daar op maken.
intrapresdersi qualche autorità &c. Zig een magt aanmatigten, toe-eigenen.
Impresdimento, Intrapresdimento. Een voornemen, toeleg, aanslag, begin, aanvang, onderneming, onderwindinge.
Impresfa. Een heerlijke, dappere heldendaad.
mettersi all' impresfa. Het voorgenome werk ondernemen, aanvangen.
distornar' uno dall' impresfa. Iemand van het voorgenome werk afhouden, beletten, verhinderen.
lasciar (abbandonar) l' impresfa. Het werk, het voornemen staken, laten varen, van gedagten veranderen.
l' impresfa di Mustrick &c. De aanslag, beleg van Mustrick, enz.
Impresfa alta, heroica, magnanima, degna, grande, vittoriosa. Een hoge, heldhaftige, dappere, heerlijke, groote, victorieuse daad, onderneming.
impresfa matta, mal pensata, inconsiderata &c. Een zotte, dwaze, onbedagte, onvoorzigtige onderneming, aanslag, voornemen.
Impresfa Wapenspreuk; ook het wapen zelve; ook een zienebeeld, met een ziuryke spreuk of opschrift.
haveva per impresfa un leone d'oro in campo azzurro. Hy voerde in het wapen een goude leeuw in een blaauw veld.
ad un cornuto si dipinse per impresfa un diamante ammollito, cui motto era: Col proprio sangue. Een hoorndrager ter eere wierd' een zinnebeeld geschilderd, te weten, een weck gemaakte Diamant, met dit opschrift: Met eigen bloed.
IMPRESARE, Impresare. Indrukken, prenten, muntten, slaan.
impresar figure. Kopere platen drukken, prenten.
impresar moneta. Geld slaan, muntten.
Impresata, Impronta. Den druk, prente, slag, munte.
IMPRESARATO. Niet gereed, onbereid, zonder voorbereidinge.
IMPRESSIONE, Impresso &c. V. Imprimere.
IMPRESARE &c. V. Prestare.
IMPRESIONARE &c. V. Prigionare &c.
IMPRIMERE. Indrukken, inprenten. *V. Sopra.*
imprimer libri. Boeken drukken. *V. Stampare.*
imprimer' una effigie, figura. Een beeld, een figure drukken, prenten.
imprimer qualche cosa nell' animo di alcuno. Iemand iets

in het gemoed drukken, prenten.
imprimer' il sigillo in cera. Het zegel in wasch drukken, indrukken.
imprimer cattivi, buoni costumi nell' animo della gioventù. De jeugd goede, quade zeden indrukken, inprenten, leeraaren.
Imprimeresi. Zig indrukken, inprenten.
imprimeresi qualche cosa nell' animo, nella memoria. Zig iets in het gemoed, in de gehengenisfe drukken, prenten, dat is, behouden, in agt nemen.
Impresso. Gedrukt, geprent, ingedrukt, ingeprent.
libro impresso. Een gedrukt boek.
idea, figura, carattere &c. impresso nella cera, nell' animo. Een beeld, figure, letter, enz. in wasch, in het gemoed, enz. gedrukt, geprent.
un dolor' impresso nel cuore. Een smart in het hart gedrukt, geprent, een innerlijke, inwendige smart.
Impressore. Een drukker, boekdrukker.
Impressione. Indrukkinge, indruk, inprentinge; ook *Met.* Gedagte, inbeeldinge, quaad vermoeden. *V. Apprensione.*
l' impressione di qualche libro. De drukkinge, prentinge van een boek.
cattiva, falsa impressione. Valsche inbeeldinge, quaad vermoeden.
questa cosa mi fa grand' impressione. Deze zake maakt my wonderde gedagten, geeft my een quaad vermoeden.
levar qualche impressione della mente di uno. Iemand een quaad vermoeden benemen, iets uit den zin praten.
Impressonare. Wys, vroed of diets maken, overreden, overtuigen, bepraten.
impressonar' uno. Iemand iets wys maken, overreden, bepraten.
impressonar' una cosa. Zig iets vast in- of verbeelden.
Impressorato. Bepraat, wys, vroed, of diets gemaakt.
mal impressonato da' maligni. Van benyders en quadaardige menschen bepraat.
Impressura. Drukkinge, indrukkinge, drnk, inprentinge.
IMPROBABLE. Onbewyselijk, onwaarschynlijk.
IMPROBABILITÀ. Onbewyselijkheid, onwaarschynlijkheid.
IMPROBITA. Boosheid, quaadheid, oneerlijkheid, quaad- of boosaardigheit.
IMPROFITTEVOLE. Onnut, onvoordeelig, dat geen nut of voordeel brengt.
IMPRESARE &c. V. Impresare &c.
IMPROPORZIONE &c. V. Sproporzione &c.
IMPROPRIO. Oneigen, oneigentlijk; ook ongeschikt, ongerymd, onbequaam, zot, belagchelijk, mal. *V. Disproprio, Affordo, Inetto.*
parole, voce impropria. Een oneigewoord, dat iets niet eigentlijk beteekend.
una cosa molto impropria. Een ongerymd, ongeschikt, onbequaam ding.
mezzi &c. improprii. Onbequame middelen, enz.
la pretensione sua era impropria, anzi ridicola. Zyn eisch was ganfch ongerymd, zot, belachelijk.
sarebbe improprio il parlarne adesso. Het zoude ganfch

ongerymd, ongeschikt, malzyn, om nu daar van te praten.

scrive lettere molto improprie. Hy heeft veele ongerymde, ongeschikte, belachelijke brieven geschreven.
propofizione &c. molto impropria. Een ongerymde, ongeschikte, zotte, belachelijke voorftellinge. *V. Impertuno, Impertinente.*

Impropriamente. Oneigentlijk, in den oneigentlijken [zin.

parlar' impropriamente. Oneigentlijk, in den oneigentlijken zin fpreken.

Improprietà. Oneigentlijkheid, oneige zin.

IMPROTERRIBILE, Protervire. Hardnekkig, halftarrig, wederfpannig, ftykkoppig worden.

IMPROVARE, Improbare. V. Riprovare &c.

IMPROVIDO. Onvoorzigtig, onbedagt.

Improvvidamente. Onvoorzigtiglijk, onbedagtelijk.

Improvviso, Improvifto, Disprovifto. Onvoorzien, onverwagt.

caso, accidente improvviso &c. Een onvoorzien, onverwagt voorval.

all' improvviso (all' improvifto.) Op 't onvoorzienfte, onverwagfte.

Improvvisamente, Improvifamente. V. Sopra.

Improvvisata, un' Improvifata. Een onvoorzien, onverwagt voorval.

IMPRUDENTE. Onverftandig, onvoorzigtig, onbedagt, onwys, niet wys.

Imprudensente. Onverftandiglijk, onvoorzigtiglijk, onbedagtelijk, onwyffelijk.

Imprudenza. Onvoorzigtigheid, onbedagtheid, onverftand, onverftandigheid.

IMPRONARE. Met heggen influiten, omringen, affchieten.

IMPUDENTE. Onbefchaamd, fchaamteloos.

tu sei molto impudente. Gy zyt een zeer onbefchaamd, fchaamteloos mensch, gy fchaamd u niet.

Impudentemente. Onbefchaamdelyk, zonder fchaamte, zonder verbleken of bloezen.

Impudenza. Onbefchaamdheid, fchaamteloosheid.
baver' il dono dell' impudenza. De gave van onbefchaamdheid hebben, met fchaamteloosheid begraafdzyn.

IMPUDICO. Onbefchaamd, fchaamteloos; ook onkuisch, geil, hoeragtig.

donna impudica. Een onkuische, geile, hoeragtige, onbefchaamde vrouw.

fguardi, baci, toccamenti, &c. impudici. Onkuische, onbefchaamde, hoeragtige werken, zoenen, aanrakinge, enz.

Impudicissimo. V. Sopra.

Impudicamente. Onbefchaamdelyk, onkuischelyk, op een onbefchaamde, onkuische wyze.

Impudicizia, impudicizie. Onbefchaamdheid, onkuisheid, hoereryen, geilheden.

ogni sorte d'impudicizia. Allerley hoerery, onkuisheid, ontugt.

IMPUGNARE. Bevechten, beftryden, bestormen, aanasten, bespringen, weder- of tegenstaan, tegenftreven.

impugnare la sentenza; i consigli &c. altrui. Een anders gevoelen, raad, enz. bevechten, beftryden, tegenftreven.

Impugnato. Bevogten, bestreden, bestormd, aangestalt, besprongen.

Impugnatore. Een bevegter, beftryder, bespringer, aangryper, aantaster.

Impugnazione. Bevegtinge, beftrydinge, aanval, storm, aangrypinge, tegenftrevinge.

IMPUGNARE. In de vuift nemen, aanvatten, aantasten, aangrypen.

impugnare la spada, lo stocco, la lancia. Na de degen grypen, den degen uittrekken, uitrukken, de spies, enz. opvatten, aangrypen.

impugnare un falcone. Een valk op de hand zetten.

Impugnatura. Aanvattinge, aantastinge, aangrypinge; ook het hegt, handvat van eenig ding.

l'impugnatura dalla spada, lancia &c. Het hegt, handvat van een degen, spies, enz.

IMPULSO, Impulsione. Aanporringe, opwekkinge, aaprikkeling, aannoopinge, aannoediginge.

Impulsivo. Aanporrende, opwekkende, aanprikkelende, aannoopende, aannoedigende.

causa impulsiva. Aanporrende, aanprikkelende oorzaak.

Impulsore. Een opwekker, aanporrer, aaprikkelaar, aannooper, aannoediger.

IMPUNE, Impunito. Ongeftraft, vry van straf.

esser, restar impune. Een misdaad ongeftraft laten, niet straffen.

tu non scamperai impunito. Gy zult niet ongeftraft, zonder straf daar van komen, gy zult de straffe niet ontgaan, onvlieden.

Impunità. Vryheid van straf, genade, quyttschelding, vergevinge, vergiffenisse.

promettere &c. l'impunità. Vergiffenisse, genade, vryheid van straffe beloven, toezeggen.

IMPURO. Onzuiver, onrein, onkuisch.

vita, mente, coscienza &c. impura. Een onzuiver, onrein gemoed, gewiffe, enz.

Impuramente. Onreinelyk, onzuiverlyk, onkuischelyk.

Impurità. Onzuiverheid, onreinheid, onkuisheid.

IMPUTARE. Toerekenen, rekenen; ook iets wyten, verwyten, betigten, te laste leggen.

imputare qualche delitto, fallo &c. ad uno. V. Sopra.

imputare ad alcuno qualche cosa à difetto, à colpa, à disonore, biasimo. Iemand iets voor een zwakheid, zonde, sehande rekenen, duiden, uitleggen.

Imputato. Toegerekend, gerekend, betigt, beschuldigd, enz.

gli vien imputato un gran delitto. Hem wierd een grove misdaad verweren, te laste gelegd, hy wierd over een grove misdaad betigt, beschuldigd.

Imputazione. Toerekening, rekening, betigtiging, beschuldiging.

dar' imputazione sinistra ad uno. Iemand de schuld geven, betigten, beschuldigen; ook iemand iets qualijk duiden, uitleggen, nemen.

IMPOTRIDIRE. Verrotten, rot worden of zyn.

IMPUZZIRE, Impuzzolire. Stinkend worden, stinken.

I N. Beteekend *In*.
in nome di Dio. In de Name Gods, in Gods Name.
in principio. In het begin, in den aanvang.
andar' , entrar' in una Chiesa. In de Kerk gaan.
star' in Roma. In of tot Rome zyn.
casçar in una fossa. In een gragt vallen.
in quel punto. In den zelven oogenblik.
Nota. Wanneer na in een artykel volgt, dan verandert men in *nel, nello, nella, nelli &c.* als volgt.
glielo dirò in faccia. Ik zal 't hem in 't gezigt, in zyn tegenwoordigheid zeggen.
baver qualche cosa in bocca, in mano. Iets in de mond, in de hand hebben.
esser' , star' &c. in città. In de stad zyn, woonen, zyn woon- of verblijfplaats houden.
visitarfi in solitudine. Zig in de woestyne of wildernisse begeven, vertrekken.
andar' , entrar' in Chiesa. In de kerk gaan.
montar' in camera, sulle scale. In de kamer na boven, op de trappen gaan.
memar' il cavallo in istalla. Het paard in de stal brengen, voeren.
star' in letto &c. In het bed leggen, enz.
In, beteekend op, aan, tot, met, in. Word ook in plaats van veele andere Duitsche Voorstellen gebruikt, als in de volgende spreekwyzen te zien is.
fate in questo modo. Doet op zulk een wyze, zoodaniglijk, dusdaniglijk.
cavalcar in groppa. Op het kruis, (agter iemand) op het paard zitten, ryden.
portar' in dosso, in testa, in mano, in dito &c. Iets op den rug, de schouders, het hoofd, aan de hand, op de vinger.
portar scarpe in piedi. Schoenen aan de voeten hebben, dragen.
casçar in terra. Op de aarde vallen.
metter' in tavola. Op de tafel zetten.
in un luogo ameno. Op een vermakelijke, lustige plaats.
conficcar' in una croce. Aan een kruis hegten, op een kruis leggen, kruisigen.
scriver' , parlar' &c. in Latino, in volgare. In het Latyn, in de gemeene, moederlijke taal schryven, spreken, enz.
metter' distender' in carta. Op het papier zetten, brengen, schryven.
sperar' in Dio. Op God hopen, betrouwen.
donare dar qualche cosa in dono. Iets tot een geschenk of vereeringe geven, iets schenken, geven, vereeren.
tagliar' in pezzi &c. In stukken houwen, kappen.
ridurr' in polvere &c. Tot stof, enz. maken.
lasciatemi in pace. Laat my met rust, te vrede.
andar' in barca. In 't schip, te sloop gaan; ook bedrogen blijven.
dar qualche cosa in sua scusa. Iets tot zyn ontschuldiging of verchooninge zeggen, bybrengen.
dir qualche cosa in dispetto di uno. Iets tot spyt van iemand zeggen.
questa donzella gli toccò in sorte. Dit meisje is hem ten deel gevallen.

in una domenica. Op eenen zondag.
guardar' in uno. Op iemand, op wisjewasjes zien.
maritarfi in uno, con uno. Aan, of met iemand trouwen. [wen.]
abbatterfi in uno. Iemand tegen of te gemoed komen, ontmoeten.
fiamo in tre. Wy drie.
In. Word ook gebruikt om veele Duitsche Bywoorden te formeren, die in dit Woordenboek by hare hoofdwoorden te vinden zyn, gelijk als
in questo mentre, in tanto &c. V. Mentre, Tanto &c.
in circa. V. Circa.
in vita mia. V. Vita.
in continente. V. Abbafo.
in eterno. V. Eterno.
in scritto. V. Scritto.
in eccellenza. V. Eccellenza.
colle mani in croce. V. Croce. En zoo voort.
In, by een Byvoegende Naam, beteekend altemet *non*, niet: als,
INABILE &c. Niet bequaam.
INABISSARE, Inabissare. V. Abissare &c.
Nota. Dat gy niet vind in *Ina, Ine, Ini, Ino, Inu*. Zoekt in *Inna, Inne, Inni, Inno, Innu*, en zoo in te gedeel.
INACCESSIBILE. Ontoegankelijk, ongenakelijk, dat men niet kan naderen.
dirupi, montagne inaccessibili. Ontoegankelijke, ongenakelijke, steile klippen, bergen.
INACERBARE, Inacerbare, Acerbare. Scherp, ruw worden, maken.
INACTIRE &c. V. Acto.
INACQUARE &c. V. Adacquare.
INADEQUATO. Ongelijk, oneffen, niet gelijk.
INAFETTATO. Ongemaakt, eenvoudig, natuurlijk. *V. Affettato.*
modi &c. inaffattati. Een ongemaakte, eenvoudige, natuurlijke wyze.
INAFFIARE. Besprengen, besproeyen, bevoegigen, begieten.
inaffiar' l'orto, i fiori, la stanza. De tuin, de bloemen, de kamer besprengen, begieten.
Inaffiamento. Besprenginge, besproeijinge, bevoegtinge, begietinge.
Inaffiatoio. Een spuit.
INAGLIARE. Mer knoefloek toemaken, toebereiden.
INAGNELLARSI. Een lam, dat is, zaftmoedig, zaftzinnig, geduldig, lydzaam worden, gaarne lyden, verdragen.
INAGRIRE &c. V. Agrire &c.
INALBERARE, Inalberarsi, Inarborare &c. V. Alberare &c.
INALTERABILE, Inalterato. Onveranderlijk, standvastig, bestendig, volhardende.
la mia servità, affezione inalterabile. Myne onveranderlijke, bestendige, genegenheid, onderdanigheid.
INALZARE &c. V. Alzare.
INAMABILE. Onminnelijk, onbeminlijk, onaangenaam, niet waardig geliefd of bemind te worden.

Inamabilità. Onminnelijkheid, onbeminnelijkheid, onaangenaamheid.
INAMARIRE. Bitter worden, verbitterd, geftoord worden.
Inamarita. Bitter, verbitterd geworden.
INANE. Ydel, ledig, wan.
Inanis. Ledigheid, ydelheid, wanheid.
Inanisf. Zig ledigen, uiten, openbaren.
Inanizome. Lediging, uiting, openbaringe.
INANELLARE, Inanellare. Ringetjes maken, ringelen; ook krullen, kronkels maken.
inanellar' il crine, i capegli. De haren krullen, kronkelen. Gekruld, gekronkeld. [len.
capigli inanellati. Gekrulde, gekronkelde haren, haarlokken.
INANIMATO. Zielloos, zonder ziel, van ziel beroofd, onbezield.
corpo inanimato. Een onbezield lichaam.
INANIMIRE &c. V. Animare &c.
INANZI. V. Avanti.
INAPPELLABILE. Daar van men tot geen hooger regter beroepen kan.
foro, sentenza inappellabile. Een geregt, tot het geen men niet beroepen (of appelleren) kan.
Inappellabilmente. Onberoeplijker wyze.
INAPPROCCIEVOLE. Daar men met loopgraven niet by komen, genaken, of vorderen kan, ongenakelijk.
INARABILE. Dat men niet ploegen of bouwen kan.
INARBORARE &c. V. Albero &c.
INARCARÉ, Arcare. Boogswyze maken, krommen, buigen.
inarcare le ciglia. De oogbrauwen rimpelen, by een trekken *Met.* Zig zeer verwonderen, verbaasd of versteld staan.
inarcato. Boogswyze gekromd, gebogen.
collo &c. inarcato. Een kromgeboge hals.
Inarcatura. Buiging, kromminge, kromte, kromheid.
inarcatura del collo, del cavallo. De buiging, kromte van de hals van een paard.
inarcatura del volto. De boog, of kromte van een gewelf.
INARGENTARE. V. Argentare.
INARIDIRE, inaridare &c. V. Aridire &c.
INARTICOLATO. Niet wel onderscheiden, verdeeld, niet wel by een- of t'zamen gevoegd.
membra inarticolate. Ongelijke, niet wel voegende leden.
concetto &c. inarticolato. Een niet wel verdeeld begrip, (concept.)
voce inarticolata. Een niet wel onderscheide of verdeelde stemme.
INASCOLTATO. Onaangehoord, onverhoord.
INASINIRE. Een ezel. *Met.* Plomp, boersch, ongeschikt worden.
INASPARE &c. V. Aspare &c.
INASPETTATO. Onverwagt, onverhoopt, onvoorzien.
Inaspettamente. Op't onverwagste, onvoorzienste.
INASPIDIRE. Een slang, dat is *Met.* Haastig, grimmig, toornig, vergiftig, dol worden.

Inaspidito. Zeer haastig, grimmig, toornig, vergiftig geworden.
INASPRIRE. Ruw, straf, streng; ook heviger, scherper, strenger worden.
inasprire contro alcuno. Tegen iemand streng, straf, scherp worden of aangaan.
il freddo &c. inaspriſce. De koude word strenger, scherper, feller; de koude neemt toe.
Inaspriſto. Ruw, straf, streng; ook scherper, strenger, feller geworden.
INAUDITO. Ongehoord, vreemd, nieuw.
cosa &c. inaudita. Een nieuwe, vreemde, ongehoorde zake.
INAUVEDUTO &c. V. Disauveduto &c.
INAUVERTENZA. Onbedagzaamheid, onbedagtheid, onvoorzigtigheid; mangel van overleg of oordeel.
ſer' un fallo per inauvertenza, (inauvertentemete.) Onbedagtelijk, onvoorzigtiglijk een fout begaan.
INAUVERTITO. Ongewaarschouwd, niet vermaand.
Inauvertitamente. V. Sopra.
INAUGURARE. Verkiezen, maken, aanstellen.
inaugurar Dottori. Doctoren maken, bevorderen.
INCACARE. Op of inkakken, inschieten. *Met.* Versmaden, veragten, verwerpen, niet agten.
men' incaco. Ik schyt daar op, ik geef 'er niet om.
INCAGLIARE. Gestremd, geronnen. *Met.* Op de grond of het zand vaten, zeilen, vast blyven zitten.
incagliarſi il vaſcello. V. Sopra.
incagliar la ruota. Het rad op- of wederhouden, stil doen staan.
incagliar' il corso delle vittorie ad uno. Iemand den loopen voortgang van zyne overwinningen ſtooren, ſluiten, beletten, verhinderen.
INCAGNARE, Incagnire, Incagnire. Hondſch, dat is, *Met.* Razende, dol; ook wrek, karig, gierig; ook loops, ritzig of togtig worden.
INCALAPPIARE &c. V. Calappiare &c.
INCALCARE. Onder de voeten trappen, treden. *V. Calcare &c.*
incalcato. Onder de voeten getrapt, getreden.
INCALCINARE. Tot kalk branden; ook met kalk ſmeren, ſtryken.
INCALLIRE, Callire. Hard, celtig of vereelt worden.
Incallito. Verhard, vereelt.
mani, piedi &c. incalliti. Harde, celtige of vereelde handen, voeten, enz.
coſcienza incallita. Een verharde, verſtokte gewiſſe.
INCALMARE, Calmare. Enten, inenten.
Incalmatura. Entinge, inentinge.
INCALVIRE. Kaal worden.
Incaltito. Grys geworden.
INCALZARE. Op de hielenvolgen, najagen, nazetten of loopen. *V. Caccia.*
incalzar' il nemico. Den vyand najagen, nazetten, vervolgen.
incalzar' una galera. Een galey najagen, nazeilen.
incalzar le parole altrui. Eens anders woorden najagen, dat is, iemand in zyn reden vallen.
incalzo. Najaginge, nazettinge, vervolginge.

INCAMBRARE. De kamer toewyzen, inlyven, intrekken, in een kamer sluiten.
incamerar' uno stato, una piazza &c. Een land, of plaats de kamer toewyzen, inlyven.

INCAMINARE. Zenden, afzenden, afvaardigen, verzenden; ook te regt bestellen, verrigten. *V. Spedire.*
incaminar' una lettera. Een brief wegzenden, wegstieren, afvaardigen.
incaminar' un' affare &c. Een zake regt aanvangen, beschikken, beleggen.

Incaminarsi. Zig vervoegen, op weg begeven, zig ergens na toe wenden, of keeren.
incaminarsi alla volta di Roma. Na Rome vertrekken, reizen, zig op weg na Rome begeven.
incaminarsi altrove. Zig elders heenwenden, begeven, ergens na toe gaan.

Incaminato. Afgezonden, afgevaardigd, verzonden, beschikt, bestelt, begonnen.
megozio &c. ben' incaminato. Een handel die wel besteld, beschikt, begonnen is.

Incaminamento. Afzendinge, afvaardiginge, verzendinge, beschikkinge, bestellinge.

INCAMISCIARE. Een hemd aandoen, aantrekken; ook overtrekken, bekleeden.
incamisciar' una muraglia. Een muur overtrekken, bekleeden.

Incamisciata, Incamisada. V. Camicia &c.

INCANCARIRE, Incanberire &c. V. Canchero &c.

INCANESTRARE. In een korf of mande doen, steken.

INCANNARE, Incannucciare. Met riet of schelp dekken, bekleeden.

INCANNONARE. Op kloffen of spoelen wiiden, spoelen.

INCANNELLARE, Accannellare, Canellave, Strepere, keepen, groeven of voren in een pilaar maken; ook met kaneel overstrooyen, toebereiden. V. Canellare.

Incannellato, Accannellato, Cannellato. Dat strepen of keepen heeft; gestreept, gekeept.
colonna &c. incannellata. Gestreepte, gekeekte pilaren.
cavallo di dosso incannellato. Een gestreept paard, dat een streep langs den rug heeft.

Incannellatura. Het maken van langwerpige strepen of keepen in een pilaar, zuil, enz.

INCANOVARE, Incantinare. Kelderen, in de kelder doen.
incanovar' il vino. Wyn kelderen, in de kelder doen.

INCANTARE. Betoveren, behexen, bezweren, ook begoochelen, bedriegen, de oogen verblinden.
incantar le serpi, le bisce. De slangen bezweren, verwyzen, bannen.
incantar li vermini. De wormen bezweren.
incantar' uno. Iemand behexen, betoveren; ook *Met.* Op een persoon doen verlieven.
m' bai incantato. Gy hebt my betoverd, dat is; van myn zinnen beroofd, myn verstand benomen.
incantar la nebbia. De nevel bezweren, dat is, ontbyten, een vroegstuk eeten.

Incantato. Betoverd, behext, bezworen; ook dat door guichelary, bedriegery, enz. geschied.
una bellezza &c. che incanta. Eene betoverende, bekoorlijke, aanlokkelijke schoonheid.

palazzi, selve, giardini, luoghi &c. incantati. Door goochelaryen vertoonde paleizen, bosschen, tuinen, plaatzen, enz.

Incantatore-trice. Een bezweerder, toveraar, toveresse, hexe.

Incantamento, Incantesimo, Incanto. Bezweringe, betoveringe, toverye.
per via d'incanto (incantesimo, incantamento.) Door toverye, hexerye.

tirar' sforzar uno per via d'incantamenti. Iemand door toverye trekken, winnen.

vi va come la bisca all' incanto. V. Bisca.

guastar l'incanto. De beweringe stooren, bederven, dat is, het spel verliezen, de zake bederven.

incanti di bellezza. Betoverende, bekoorlijke, aanlokkelijke schoonheid.

Incanto. Openbare opveilinge, uitroepinge, verkoppinge.
vender', comprar' all' incanto. In het openbaar opveilen, uitroepen, verkoopen.
ufficiale dell' incanto. Een opveiler, uitroeper, verkoper.

INCANTINARE &c. V. Incannare &c.

INCANTONARE &c. V. Canzone &c.

INCANTIRE, Canutire. Oud of grysworden, gryze hairen krygen.

Incantito, Canutito. Oud of grysworden.

INCAPACE. Ongeschikt, onbequaam.
incapace del Magistrato (incapace d'esser di magistrato.) Onbequaam, ongeschikt tot de stads- of staatsregeeringe.
egli è incapace di tal carica, di tal officio &c. Hy is ongeschikt, onbequaam om dit ampt te bedienen, te bekleeden.

Incápacità. Ongeschiktheid, onbequaamheid.

Incapacitarsi. Zig ongeschikt, onbequaam maken.

INCAPARBIRE, Caparbire. Hardnekkig, halstarrig, styf koppig, eigenzinnig, dwarsdryvend maken of worden.

INCAPARE, Incaparsi in qualche cosa. Zig iets in- of verbeelden; ook iets opzettelijk, met opzet, halstarriglijk voortnemen, by zig besluiten. *V. Incapocchiarfi.*

INCAPARRARE &c. V. Caparrare &c.

INCAPELLARE, Capellare. Een hoed, een huive opzetten.
incapellar' il falcone. De valk huiven, de huive opzetten.

INCAPESTRARE, Capestrare, porre il capestro. Den toom, teugel of breidel aandoen: toomen, teugelen, breidelen.

INCAPOCCHIARI, Incaponarsi (qualche cosa.) Zig iets in- of verbeelden.

INCAPONARE, Incaponire. Hardnekkig, halstarrig, styf koppig, warkoppig, eigenzinnig worden.

INCAPPARE. In- of opvallen, vervallen, aantooten; ook ontmoeten, tegen komen. *V. Incappare.*
incappar ne' laccioli, nelle reti, nella trappola. In de strikken, netten, enz. vallen, getraken.
incappar in qualche sciocchezza. In een dwaasheid vallen, zot of gek worden.
incappar in disgrazia di uno. In iemands ongunste of ongenade geraten, vervallen.
il cavallo incappò in una pietra. 't Paard stoot aan een steen.
incappar nelle mani di uno. In iemands handen getraken, vervallen.
incappar (accappar) in una persona. Een persoon ontmoeten, tegen komen. *V. Intappare &c.*
Incappata, Incappo. Een aanstoot.
INCAPPARSI. Zig in den mantel wikkelen, toelaaun.
Incappato. In den mantel gewikkeld, toegeslagen.
INCAPPIARE. In het net, of den strik verwarren, vangen. *V. Accappare, Accalappare.*
incappiar le scarpe. De schoenen toebinden.
INCAPPARUCCIARSI. Het hoofd met een kaproen of kovel dekken.
Incapparucciato. Met een kaproen of kovel gedekt.
INCAPRICCIARE, Incapricciarfi. Zig iets vastelijk in 't hoofd voornemen, ergens op verlieven, verliefd of verzot zyn.
incapricciarfi d'una cosa. Ergens op verlieven, op iets zeer verliefd of verzot zyn.
incapricciarfi della caccia &c. Op het jagen zeer verzot zyn, een liefhebber van de jacht zyn.
incapricciarfi d'uno, (una.) Zig op een persoon zeer verlieven, zeer verliefd of verzot zyn.
egli s'incapricciò d'una povera sì, ma bella fanciulla. Hy verliefde op een arm, dog mooy meisje, hy was op een arm, dog mooy meisje verliefd, verzot.
incapricciato. Verliefd, verzot.
esserfi incapricciato di uno (una.) Zig op iemand of een persoon verlieven, zeer verliefd of verzot zyn, groote liefde of genegenheid tot iemand hebben.
INCAPUCCIARSI, Capucciarfi. Het hoofd met een kaproen of kovel dekken.
Incappuciato. Met een kaproen of kovel gedekt.
INCARBONARE. Iets met een kole schetsen, teekenen.
INCARCERARE &c. V. Carcerare &c.
INCARICARE. Laden, last opleggen, belasten, beladen; ook bezwaren, tot een last zyn, lastig of moeijelijk vallen. *V. Caricare.*
incaricar qualche cosa ad uno. Iemand iets opleggen, belasten, bevelen.
incaricar la coscienza (l'anima) di uno. Iemands gewilse bezwaren, iets op zyn gemoed bevelen.
incaricar i nemici, i vascelli nemici. De vyanden, de vyandlijke schepen overvallen, bespringen, aantasten, aangrypen.
Incárico, Incarco. Belastinge, beladinge, bevel, last, bezwaringe.
dar l'incarico ad uno di qualche cosa. Iemand over een ding lastig of moeijelijk vallen, bezwaren, iemand iets belasten, aanbevelen.

T O M. I.

baver l'incarico di qualche cosa. Van iemand' over een zake last of bevel hebben, door iemand iets belaft of bevelen zyn.
senza vostro incarico. Zonder eenige last of moeite, zonder schade of nadeel van u.
INCARIRSI. Duur worden, opslaan, ryzen, stygeren; ook liefen aangenaam worden; ook duur maken, doen opryzen, stygeren, opslaan. *V. Rinca-incarir (di prezzo.) V. Sopra.* [vire.
Incariato. Duur geworden, opgeslagen, gerezen, gestygerd.
INCARNARE. In het vleesch hakken, houwen.
incarnar le unghie. De klauwen, nagelen in het vleesch zetten.
Incarnare. Het vleesch doen wassen, aangroeijen; ook wild vleesch wassen, aanzetten; ook mesten, vet maken.
la piaga s'incarna. In de wonde wast of groeid wild vleesch.
incarnar capponi, cavalli &c. Kapuinen, paarden, enz. mesten, vet maken.
Incarnare. Het vleesch, dat is, het naakte lichaam konstiglijk schetsen verbeelden.
Incarnare, Incarnarsi (con una.) Een persoon vleeschelijk bekennen, zig met een persoon vleeschelijk vermengen.
Incarnare, Incarnarsi. Vleesch, dat is, mensch worden.
il Figliuolo di Dio volse incarnarsi per la nostra salute. De Zone Gods heeft om onze zaligheid willen geboren of mensch worden.
Incarnato. In het vleesch gehakt; ook vleesch, dat is, mensch geworden.
il Verbo incarnato. Het Woord is vleesch geworden. [den.
Incarnato, Incarnatino. Lijfverwe, roodagtige koleur.
rose incarnate, (incarnatine.) Lyfverwige, roodagtige roozen.
Incarnazione. Vleesch- of Menschwordinge.
il sacro misterio dell' Incarnazione. Het allerheiligste mysterie van de Geboorte, of Menschwordinge Christi.
l'anno dopo l'incarnazione del Figliuolo di Dio. In het jaar na de Geboorte of Menschwordinge van den Zone Gods.
Incarnative. Vleeschelijk; ook geil, onkuisch, geneigd of genegen tot vleeschelijke dingen worden, lust of trek tot vleeschelijke dingen krygen.
Incarnalito. Vleeschelijk, onkuisch, geil geworden.
Incarnire, Incarnirsi. In het vleesch hakken, diep in het vleesch wassen, groeyen.
l'avoltoio s'incarnisce con gli artigli. De gier hakt met zyn klauwen of pooten diep in het vleesch.
le unghie de' piedi s'incarniscono delle volte. De nagels aan de voeten groeyen zomwylen diep in het vleesch.
Incarnito. Dar diep in 't vleesch gegroeid of gewassen is unghie &c. incarnite. Diep in 't vleesch gewasse nagels.
Incarnarsi. Op een vuil en stinkend aas zig neder zetten. *Met.* Zig met een vuile, garstige hoere vermengen, in onkuishheid leven.

V V V

In-

Incarognire. Stinkend aas worden, verteeren.
Incarognito-a. Stinkend aas geworden, verteerd.
INCARRARE. Op de karre en wagen laden, zetten.
INCARRUCOLARE. In het windaas of katrol hangen.
incarrucolar la fune. Het touw op het windaas of katrol hangen.
INCARTARE. Met papier dekken, overtrekken, beplakken; ook in papier winden, wikkel, rollen.
incartar qualche cosa. Iets met papier overtrekken, beplakken.
incartar una finestra. Een papieren venster ergens voor maken, voor plakken.
incartar un paio di guanti. Een paar handschoenen in papier winden, rollen.
incartarla ad uno. Iemand een pots spelen, iemand bedriegen.
Incariato. Met papier overtrokken, beplakt; ook in papier gewonden, gewikkeld, gerold.
finestre incartate. Papieren, van papier gemaakte, geplakte vensters.
Incartocciare, Incartocciare. In schermutseling steken.
Incantonare. Met bordpapier omgeven, voorzien, in bordpapier binden, naayen.
INCASCARE. Invallen. *V. Cascare.*
Incasato. Ingevallen, vervallen.
occhi &c. incascati. Diepe, ingevalle oogen, enz.
INCASCIARE, Incacciare. Met kaas bestrooyen, overstrooyen.
INCASSARE, Incassare, Cassare. In een kist sluiten, op of wegleggen, invatten.
incassar dinari. Geld in een kist sluiten, verzamelen, op of wegleggen.
incassar (incassonar) pietre preziose. Edele gesteenten inzetten.
Incastato. In de kist gesloten, verzameld, opgeleid, ingevat, enz.
Incassatura, incasso, incassonatura. Opsluiting, oplegging, verzameling, invatting, enz.
INCASTELLARE, Incastellarsi. Volhoevig, volvoetig worden.
Incastellato (cavallo.) Volhoevig, volvoetig.
Incastellatura. Hoef, volvoetigheid van een paard.
INCASTIGATO. Ongetuigd, ongestraft.
INCASTONARE &c. V. Incassare &c.
INCASTRARE. Inleggen; ook voegen, heggen, byeen of t'zamen voegen. *V. Commettere.*
incastrar la suola al cavallo. Een paard den hoef berijden, snyden.
incastrar occhi di vetro. Ruiten inzetten.
incastrar una scatola. Een doos insnyden, kerven.
Incastratura, Incastro. Insnyding, kerving, kerf, snede; ook voeging, byenvoeging; ook een schaaf; ook het werktuig van een hoefsmid.
far l'incastro ad una scatola, &c. Een doos kerven, insnyden om vast te binden. *V. Incastrare.*
INCASTRONIRE. Een botmuil, botterik, dommekragt, schaapskop worden.

INCATASTARE, Catastare. Hoopen, ophoopen, op hoopen vergaderen. *V. Accatastare.*
INCATSNARE, Catenare. Ketenen, boeyen, in kettingen slaan, sluiten; ook met ketenen sluiten, toespinnen; ook inrygen, enz.
incatenar un furioso. Een razenden, dollen (menschen) ketenen, boeyen, in kettingen slaan.
incatenar la sua liberta. Zyn vryheid ketenen, boeyen, dat is, verliezen, quyt raken.
incatenar le piazze. De straten met ketenen sluiten, afluiten.
incatenar pater nostri. Een rozenhoedje, pateroster inrygen.
Incatenato. Geketend, geboeyd, in de ketenen, of kettingen geslagen, gesloten, in yzere boeyen en banden geklonken.
sciavo incatenato. Een geketende, geboeyde slaaf.
matto incatenato. Een dol en uitzinnig mensch in yzere boeyen en banden geslagen, geketend, geboeyd.
Incatenatura. Het ketenen, het boeyen, het slaan in yzere boeyen en banden.
INCATORZOLIRE. Niets winnen, niet vorderen.
Incatorzolo. Niets gewonnen of gevorderd.
INCATTIVIRE &c. V. Cattivire &c.
INCAVALCARE. Te paard ryden, ergens ryden, der wyze op zitten. *V. Cavalcare &c.*
incavalcar una cosa. Ergens op ryden, rydender wyze ergens op zitten.
incavalcar un pezzo di cannone. Het geschut op de affuiten leggen.
INCAVALLIRE. Een paard worden. *Met.* Weelderig, brooddronken, dartel, onkuifsch worden.
Incavallito. Weelderig, brooddronken, dartel, onkuifsch geworden.
INCAVARE. Uithollen, hol maken, uitbooren. *V. Cavare.*
Incavato. Uitgehuld, hol gemaakt, uitgeboord. *V. Cavo.*
lama &c. incavata. Een hol geslepe, hol gemaakte kling, enz.
Incavatura. Uitholling, holmaking, uitbooring.
INCAVERNARE. In een hol, kuil, kelder of onderaardsche diepte zetten.
INCAVICCHIARE, Incavigliare &c. V. Cavicchiare &c.
INCAUTO. Onvoorzigtig, onbedagt.
Incautamente. Onvoorzigtiglyk, onbedagtelijk.
incautamente s'innamorò. Hy heeft zig onvoorzigtiglyk verliefd, enz.
INCENDERE. Aan- of ontsteken, ontvonken, in brand steken, in vlammen zetten.
Incendio, Incendimento. Brandstigging, brand.
incendio grande, orribile. Een grootte, hevige, felle, schrikkelijke brand.
Incendire. Een brand of hitte, te weten, als iemand zig gebrand heeft; ook het byten van een wonde, als wanneer die met azyn gezuiverd of gewasschen word.
Incendiare. Aansteken, in brand steken, in vlamme zetten.

incendiare la città &c. De stad in brand steken, in vuur en vlammen zetten, enz.
Incendiario. Brandig; ook een brander.
nave incendiaria. Een brander, een brandschip, (om de schepen in brand te steken.)
un incendiario. Een brandstichter, moordbrander.
Incendiato, incensivo. Dat ligt branden, brand stigten af verwekken kan.
materie incendiatoe. Een stoffe, die ligtelijk brand, een brandende stoffe.
INCENERARE, Incenerire. Tot asch worden, in de asch leggen, verbranden.
incenerar un palazzo &c. Een paleis in de asch leggen, verbranden.
una bellezza ch'incenerisce i cuori. Een schoonheid die de herten ontsteekt, verbrand, dat is, *Met.* Bekoord.
Incenerirsi. Tot asch verteerd, verbrand worden.
Incenerito. Tot asch geworden, in de asch gelegd, verteerd, verbrand.
INCENSO. Wierook.
per l'incenso. Wierook opleggen om te rooken.
dar l'incenso. Met wierook berooken, met reuk of geur vervullen.
dar l'incenso a' grilli. *V. Grillo.*
Incensare. *V. Sopra.* Wierookken, bewierookken.
incensar uno. Iemand bewierookken. *Met.* Iemand vleyen, streelen, plaimstryken, liefkoozen.
Incensare, Incensario. Een wierookvat.
INCENTIVO, incentivivi. Aanporringe, aanprikkelinge, opwekkinge, aannoopinge tot iets:
incentivo della lussuria, libidine. Aanporringe, aanprikkelinge, prikkel tot wellust, enz.
INCERARE &c. *V. Gerare &c.*
INCERCHIARE &c. *V. Cerchiare &c.*
INCERTO. Onzeker, ongewis, twyffelagtig.
la morte è certa, ma l'hora incerta. De dood is gewis, maar het uur is onzeker.
pigliarsi pena certe da speranze incerte. Zekere plagen uit een onzekere hope of inzicht op zig nemen, verdragen.
prender' il certo per l'incerto. Het gewis voor 't ongewis nemen, stellen.
Incertamente. Zonder zekerheid, ongewisselijk, onzekerlijk, op een twyffelagtige maniere.
Incertezza, Incertitudine. Ongewisheid, onzekerheid.
Incettare (una cosa.) Onzeker, ongewis maken, in twyffel stellen.
INCESPARE. Struikelen, stronkelen.
INCESSABILE. Onophoudelijk, gedurig, gestadig. *V. Incessante.*
Incessabilmente. Geduriglijk, gestadiglijk, zonder ophouden. *V. Incessantemente.*
Incessante. Duurzaam, gedurig, gestadig, volhardende, aanhoudende.
incessanti maneggi, applicazioni &c. Gedurige, gestadige handelingen, vlyt, yver, naarstigheit, enz.
Incessantemente. Zonder ophouden, geduriglijk, gestadiglijk.
INCISTO. Bloedschande.
commetter l'incisto. Een bloedschande begaan, bedryven.

Incestare. *V. Sopra.*
Incestuoso. Die een bloedschande begaat, bedrijft; ook bloedschandig, bloedschendend.
concupito &c. incestuoso. Een bloedschande.
INCETTA. Koop, koopinge van waren of koopmanschappen, om dezelve weder te verkoopen.
far' incetta di qualche cosa. Iets koopen.
Incettare. *V. Sopra.*
Incettatore. Een inkoopster.
INCHIAVARE &c. *V. Chiavare.*
INCHIEDERE. Iemand naauwkeurig vragen, ondervragen, afvragen. *V. Chiedere.*
Inciesta. Een naauwkeurige vrage, ondervraginge.
far' inciesta. Onder- of afvragen, vragen, een vrage doen.
INCHINARE. Buigen, neigen. *V. Chinare, Inchinare.*
inchinar' il capo, il corpo. Het hoofd, het lichaam buigen, neigen.
inchinar' uno alle sue voglie. Iemand tot zyn wille schikken, trekken, bewegen.
inchinarsi. Zig buigen, zig neigen.
inchinarsi profondamente. Zig diep, ootmoedig neigen, buigen.
inchinarsi a qualche vil servizio. Zig tot een slaafschen, veragtelijken dienst buigen, begeven, dat is, zig vernederen, verootmoedigen. *V. Humiliarsi.*
Iddio s'inchinerà a' vostri prieghi. God zal zig tot uw gebed neigen, dat is, uw gebed verhooren.
Incinevole. Buigzaam, buigelijk, dat men neigen kan; ook geneigd, genegen.
gli buomini sono incinevoli ad ogni vicio. De menschen zyn tot alle quaad genegen, ligt te misleiden of te vervoeren.
Incinevolmente. Diep geneigd, gebogen; ook eerbiediglijk, met eerbiedigheid; ook ligt, gemakkelijk.
il cuore humano è tratto a' vizii. Des menschen harte kan ligtelijk tot ondegd, tot quaad bewogen, getrokken worden.
Incino. Buiginge, neiginge, hellinge.
con un profondo incino. Met een diepe eerbiedigheid.
con un bel (leggiadro) incino alla Francese. Met een fraaye, aardige, Franfche neiginge, beleefdheid, eerbiedigheid.
INCHIODARE, Chiodare. Aannagelen, aanheggen, aanfpykeren, met fpykers aanslaan, vastheggen; ook vernagelen.
inchiodar' un cavallo. Een paard vernagelen.
Inciodato. Aangenageld, aangehegt, aangefpykerd, met fpykers aangellagen, vast gehegt; ook vernageld. [geld.
una porta inchiodata. Een deur met fpykers doornageld, voorzien.
un cavallo inchiodato. Een vernageld paard.
Inciodatura. Aannagelinge, aanhegtinge, aanspykeringe; ook vernagelinge.
INCHIOSTRO. Inkt, fchryf-inkr.
scrivere di buon' inchiostro. Met goed inkt fchryven, dat is, iemand een scherpe, of straffe brief fchryven, iemand over den bekel halen, berispen, bestraffen.

raccomandare uno di buon' *incbiofro*. Iemand met goed inkt, dat is, zeer vlytig, op 't beste of kragtigste bevelen (recommanderen.)

Incbiofro, *incbiofri*. Met. en Poët. Concepten, schriften, vaarsen, gedigten.

lodati incbiofri. Fraaye, cietlijke vaarsen, gedigten.

Incbiofrare. Met inkt bekladden, bemorssen.

Incbiofrako, *Incbiofrriere*. Een inktverkooper, inkt-maaker; ook ceinrithoorn, of kooker.

INCHIUDERE. Binnen of insluiten, opsluiten.

V. Includere, *Rincludere*.

INCIAMMORARE. Vol snor, snotterig worden (word eigentlijk van paarden gezegd.)

Inciammorato (*cavallo*.) Een snotterig paard.

INCIAMPARE. Aanstooten, struikelen, stronkelen. Met. Zondigen, een misdaad of mislag begaan.

inciampar in un bronco, *sterpo* &c. Tegen een stam of struik aanstooten, daar over vallen, struikelen.

inciampa un buon cavallo. Een goed paard valt of struikeld wel.

Inciamo. Struikeling; ook 't geen daar iemand over vallen of struikelen kan, een aanstoot.

al cieco non ponerai inciampo. De blinde zult gy geen aanstoot of hinderpaal voorzetten.

INCIDERE. Invallen; ook insnyden, snyden, kerven.

Incisione &c. *V. Abbasso*.

Incidente. Het toevallige, byvallige van iets, een voorval, toeval, geval, aanhangsel, byvoegsel.

V. Incidenza.

un' incidente considerabile. Een gewigtig voorval; toeval, geschiedenis.

Incidentemente. Gevalliglijk, by geval of toeval.

parlar &c. *incidentemente di qualche materia*. By geval van iets praten.

Incidenza, *incidenze*. Geschiedenis, voorval, toeval, geval. *V. Incidente*.

incidenze varie. Verscheide voor- of toevallen.

INCIGNERE. Zwanger maken, bezwangeren, bevrugten.

INCIMBRARE. Een vederbos, of pluim opzetten.

INCINABRARE. Met meny of vermilioen verwen. *Poët. & Met.* Rood, roodagrig maken.

INCIPIENTE. Beginnende, aanvangende; ook iemand die begint of aanvangt.

INCIPOLLARE. Met ajuinen toemaken, bereiden.

INCIPRIGNIRE. Slimmer worden, verergeren; ook wellustig, geil, onkuifsch worden.

Imprignito. Slimmer geworden, verergerd; ook wellustig, onkuifsch, geil geworden.

INCIRCONCISO. Onbesneden, niet besneden.

INCISIONE, *Incisura*. Insnydinge, snede, snée, *per incisone*. Door insnydinge, snede.

Incisivo. Snydende, bytende, enz.

l'aceto ha virtù incisiva. Azyg heeft een snydende of bytende kragt.

INCITARE. Opwekken, aanprikkeljen, aanporren, aannoopen, aanmoedigen.

incitar uno a qualche cosa. Iemand tot iets aanprikkeljen, aanporren, aannoopen.

Incitante. Opwekkende, aanprikkelende, aanporrende, aannoopende, aanmoedigende.

Incitato. Opgewekt, aangeprikkeld, aangeport, aangenoot, aangemoedigd.

incitato dalla passione &c. Door zyn drift, begeerte, enz. vervoerd, aangeport, aangeprikkeld.

Incitamento. Opwekkinge, aanmoediging, aanprikkelinge, aannoopinge.

Incitatore-*trice*. Een opwekker, aanporrer, aanprikelaar, aanmoediger, opwekker, aannoopster.

INCIVILE. Onbeleefd, onheusch, ongemanierd, onmanierlijk, onbeschaafd, dorper, bot, plomp, boersch.

Incivilmente. Onbeleefdelyk, op een plomp, botte, boersche, ruwe maniere.

Inciviltà. Onbeleefdheid, ongeschiktheid, dorperheid, plompheid, boersheid.

Incivilire. Beleefd, heusch, hoffelyk, geschikt maken of worden, beschaven.

Incivilito. Beleefd, heusch, hoffelyk, geschikt geworden.

INCLEMENZA. Onbarmhartigheid, ongenadigheid, onmededoogentheid, strafheid, strengheid, wreedheid.

inclemenza del cielo. Ongenade des hemels, dat is, stegt, windig, woest, regenagrig weder.

INCLINARE. Buigen, neigen, bewegen; ook Neut. Geneigd af genegen zyn, lust of genegentheid tot iets hebben. *V. Inclinare*.

inclinare le orecchie a' priegbi altrui. Zyne ooren tot iemandsgebed neigen, dat is, het zelve verhooren.

inclinare gl' animi &c. a qualche cosa. De gemoederen tot iets buigen, neigen, doen hellen.

inclinare uno alle sue voglie. Iemand tot zyn wille brengen, overreden, bepraten, bewegen.

inclinare a qualche cosa. Tot iets neigen, geneigd of genegen zyn, lust of genegentheid tot iets hebben.

inclinare molto alla lussuria &c. Hy is tot de onkuisheid, geilheid, enz. zeer geneigd of genegen.

la maggior parte inclina alla pace. Het grootste gedeelte is tot de vrede genegen, verlangt, wenscht na de vrede.

egli inclina alla Francia &c. Hy is goed Fransch, enz. *non inclinare* (*disinclinare*) a qualche cosa. Tot iets ongeneigd, ongenegen zyn, geen lust of genegentheid tot iets hebben.

inclinare a qualche opinione, sentenza. Tot een zeker gevoelen neigen, hellen, geneigd of genegen zyn, overgaan.

Inclinante. Neigende, hellende, lust of genegentheid hebbende.

Inclinato. Hellende, geneigd, genegen.

esser inclinato a qualche cosa. Tot iets geneigd of genegen zyn, genegentheid tot iets hebben.

non esser inclinato (*esser disinclinato*) a qualche cosa. Tot iets ongeneigd, ongenegen zyn.

Inclinazione, *Inclino*. Neiginge, genegentheid.

baver (*portar*) *inclinazione a qualche cosa*. Een neiging of genegentheid tot iets hebben, tot iets geneigd of genegen zyn.

baver' inclinazione ad uno (una.) Liefde of genegenheid tot iemand of een persoon hebben, dragen.
non baver' (sentir') inclinazione, (sentir' disinclinazione) a qualche cosa. Geen lust of genegenheid tot iets hebben, tot iets onwillig, ongenoeigd, ongenegen zyn.
INCLUDERE. Binnen of insluiten, ergens laten invloeyen, vervatten, begrypen.
includer uno (nell' elezzione.) Iemand (in de verkiezing) sluiten, dat is, verkiezen, zyn stemme geven.
includer' uno (nella lega.) Iemand in het verbond (Alliantie) sluiten, dat is, daar onder bevatten, begrypen.
questo atto include l' affronto della sua persona. Deze daad sluit voor zyn persoon mede eenige schande of oer in, dat is, deze daad is teffens een schande of oer aau hem gewezen.
INCLUDENTE. Binnen of insluitende.
voto includente. Insluitende, dat is, verkiezende stemme.
INCLUSO. Binnen, of ingesloten, daar in vervat, begrepen.
non vi è incluso il Rè di Francia. De Koning van Frankryk is niet mede ingesloten, is daar in niet mede begrepen.
INCLUSA. De ingeslote brief, 't ingeslote schryven.
all' inclusa darrete buon ricapito. 't Ingeslote zult gy te regt bestellen, behandigen.
INCLUSIVO. Insluitende, mede ingesloten.
dar l' inclusiva (il voto inclusivo) ad uno. Iemand in de verkiezing sluiten, dat is, verkiezen, zyn stemme geven.
INCLUSIVAMENTE. Insluitender wyze, onder het slot of ingesloten zyn.
INCLUSIONE. Insluitinge.
fecero la lega con inclusione del Rè. Zy hebben het verbond of de alliantie gesloten met insluitinge van de Koning, zy hebben de Koning daar in mede begrepen. *V. Esclusione &c.*
INCOCCARE. Insnyden, inkerven.
INCODARDIRE. Laf of slaauhartig, bloo, zonder moed, verslaagd maken, of worden.
INCODARE. Een taart aanmaken; ook by de staarten vastbinden, t'zamen koppelen.
Simfone in cord cento volpi. Simfon bond hondert vossen by de staarten t'zamen.
INCOGLIBRE &c. V. Cogliere &c.
INCOGNITO. Onbekend, vremd. *V. Sconosciuto.*
esser' incognito. Onbekend, vremd zyn.
il cavaliere incognito. De onbekende ridder, dat is, die zig niet te keunen geeft, of openbaart.
Incognito. Op een vremde, onbekende wyze.
viaggiar', esser in qualche luogo incognito, (all' incognito,) Incognito. Onbekend reizen, zig irpensheimelijk onthouden, dat is, niet willen bekend zyn, zig niet te kennen geven of openbaren.
INCOIARE, Incoiarsi. Tot leder; ook zoo hard, taay, styf als leder worden.
INCOLERIRE. Grimmig, gram, haastig of toornig maken of worden.

INCOLLARE &c. V. Collare &c.
INCOLONNARE. Met zuilen of pilaren voorzien, bezetten, verciereren.
Incolonnato. Met zuilen of pilaren voorzien, bezet, vercierd.
Incolonnata. Een rye zuilen of pilaren.
INCOLORIRE. Met verwe schilderen, aanstryken.
Met. Vercieren, ophelderen, oppronken.
INCOLPABILE, Incolpato, incolpabile. Onschuldig, onnozel; ook onberispelijk, onstrafbaar.
Incolpabilmente, incolpabilmente, Incolpatamente. Onnozelijk, zonder schuld.
INCOLPARE &c. V. Colpare.
INCOLPATO. Onberispelijk, onstrafbaar.
menar (far) ana vita incolpata. Een onberispelijk, onstrafbaar leven leiden of voeren.
INCOLTARE. Met een vlok-, veder-, of pluimdecken voorzien.
Incoltarfi. Zig in een vedet- of pluimdecken wikkelen, toerollen.
INCOMBERE. Ergens op leggen, steunen, leunen of leunen.
questom' incombe. Dat rust of steunt op my, dat is myn ampt, myn pligt.
Incombenza. Dat iemand opgedragen, aan- of toevertrouwd word.
dar' incombenza ad uno di qualche affare. Iemand een zake aabevelen, aan- of toevertrouwen, belasten, bevelen.
baver' l' incombenza di qualche affare. 't Bewind, zorg, op- of toezigt over een zake hebben, iemand een zaak aabevelen, aan of toevertrouwd worden.
INCOMBUSTIBILE. Dat niet brauden of verbranden kan.
INCOMINCIARE &c. V. Cominciare &c.
INCOMITATO. Onverzeld, zonder gezelschap.
INCOMMODARE, Incommodo &c. V. Discommodare &c.
INCOMMUTABILE. Onveranderlijk; ook dat men niet verwisselen of verruilen kan.
INCOMPARABILE. Onvergelijkelijk, weergadeloos, zonder weerga.
bellezza &c. incomparabile. Onvergelijkelijke schoonheid, enz.
Incomparabilmente. Onvergelijkelijk, zonder weerga.
INCOMPATIBILE. Onlijdelijk, onverdragelijk, strydende, strydig, tegenstrydig.
queste due cose sono incompatibili. Deze twee dingen zyn strydende, tegenstrydig, komen met malkander niet over een, konnen niet t'zamen staan.
Incompatibilmente. Onlijdelijk, onverdragelijk, strydiglijk.
Incompatibilità. Onlydelijkheid, onverdragelijkheid, strydigheid.
INCOMPENSABILE. Dat men niet vergelden, of vergoeden kan.
INCOMPETENTE. Onregmatig, onbehoorlijk, onbequaam.
giudice &c. incompetente. Een onregmatige, onbehoorlijke, onbequame Regter.

Incompetentemente. Ontegmatiglijk, op een ontgematige, onbehoorlijke wyze.

Incompetenza. Onregmatigheid, onbehoorlijkheid, onbequaamheid van een Regter.

INCOMPORABILE, Incomportevole. Onlydelijk, onverdragelijk, duldeloos. *V. Inopportabile.*

Incomportabilmente. Op een onverdragelijke, onlydelijke wyze.

INCOMPOSTO. Niet wel gefchikt, verward; ook ongefchikt, ongeregeld van zeden. *V. Discomposto.*

Incompossibile. Dat niet wel gefchikt, of t'zamengefteld kan worden.

INCOMPRABILE, Imperabile. Dat niet gekogt kan worden, dat niet veil of te koop is.

INCOMPRESIBILE. Onbegrypelijk, niet bevattelijk, of te bezeffen.

Incomprensibilmente. Onbegrypelijk.

Incomprensibilità. Onbegrypelijkheid.

INCOMMUNICABILE, Incommunicévole. Dat men niet mededeelen kan, onmededeelbaar.

INCONCIBILE. Dat niet toegestaan, toegelaten of geoorlofd kan worden.

INCONCLUSO. Ongefloten, ongetroffen. *il trattato restò inconcluso.* Het verbond is ongefloten, ongetroffen gebleven.

INCONGRUO, Incongruente. Onbehoorlijk, niet voegende of passende.

Incongruamente. Onveogelijk, onbetamelijk, onbehoorlijk.

Incongruità. Onveogelijkheid, onbetamelijkheid, onbehoorlijkheid.

INCONOCCHIARE. De spinrokken aanleggen. *inconocchiar la rocca. V. Sopra.*

Inconocchiarfi. Zig in vrouwen zaken mengen, steken, zig met vrouwe zaken bemoeven.

Inconocchiata. Een spinrok. *V. Conocchiata.*

INCONOSCIBILE. Onkenbaar, onkennelijk.

Inconosciuto &c. V. Sconosciuto.

INCONSERVABILE. Dat men niet behouden of bewaren kan.

INCONSIDERATO, Sconsiderato. Onbedagt, onbedagtzaam, onvoorzigtig, dwaas.

Inconsideratamente, Sconsideratamente. Onbedagtelijk, zonder oordeel of overleg, onvoorzigtiglijk.

Inconsideratezza, Sconsideratezza, Inconsiderazione. Onbedagtzaamheid, onbedagtheid, onvoorzigtigheid: mangel van overleg of oordeel.

INCONSOLABILE, Sconsolabile. Onvertroofstelijk, die men geen troost kan geven of toebrengen.

Inconsolabilmente. Onvertroofstelijk, zonder troost. *ella piangeva inconsolabilmente.* Zy weende onvertroofstelijk, dat is, deerlijk, jammerlijk.

INCONSTANTE. Wankelbaar, onstandvastig, ongestadig, veranderlijk, wispelturig.

Inconstantemente. Onstandvastiglijk, ongestadiglijk, veranderlijk, wankelbaarlijk, wispelturiglijk.

Inconstanza. Onstandvastigheid, ongestadigheid, veranderlijkheid, wankelbaarheid, wispelturigheid.

INCONSUMABILE, Inconsumévole. Dat men niet verteeren kan.

INCONSUTILE. Ongenaayt, zonder naad, nadeloos.

tonica (veste) inconsutile del N.S. Gesù. Het ongenaayd kleed van onzen Heere Jofus Christus.

INCONTABILE. Ontelbaar, dat men niet optellen of rekenen kan.

INCONTAMINATO. Onbesmet, onbevlekt, onbezoedeld.

INCONTENTABILE, Incontentévole. Onvergenoegzaam, dien men niet vergenoegen, te vrede stellen, of bevredigen kan.

INCONTINENTE. Aanstonds, met deneersten, op staande voet, terftond; ten eerften.

INCONTINENTS. Ongebonden, wellustig, tot wellust of vermaak geneegen.

Incontinenza. Ongebondenheid, onmatigheid, ongeregeldheid, buitensporigheid van leven.

INCONTRO. Tegen; ook tegen over; ook tegen, te gemoed.

incontro a S. Pietro. Tegen over S. Pieter.

incontro al muro. Tegens de muur.

incontro alla città. Tegen over de stad, tegen de stad over.

io non credo quello che si dice incontro di lui. Ik geloove niet 't geen tegens hem gefproken word.

levarfs (farfi, uscir) in contro ad uno. Iemand tegen, of te gemoed gaan, gaan ontmoeten; ook weder of tegenstaan, tegenstrevu, iemand voorkomen.

farfi incontro ad uno a far qualche cosa. Iemand voorkomen, ten dienste van iemand iets doen, in een zake willen de voortogt hebben, de eerste zyn.

farfi incontro al piacere di uno. V. Sopra.

Incontro, all incontro. Daarentegen, ter contrarie, in tegendeel; ook voor, in plaats van, enz.

all incontro egli mi ha amato sempre. In tegendeel hy heeft my altyd bemind of lief gehad.

che cosa mi rechi incontro (all incontro) di tanti presenti ch'io ti sò sempre? Wat geeft gy my voor zoo veele giften en gaven, die ik u altyd geve, die gy van my geniet?

Incontrare, Rincontrare, Scontrare. Ontmoeten, te gemoed of tegen komen, aantreffen; ook iemand tegen of te gemoed gaan, ontmoeten.

incontrar uno, (ad uno) in piazza, per strada &c. Iemand op de straat ontmoeten, te gemoed of tegen komen, aantreffen.

incontrar' diffidatà, disgrazie. Zwartigheid, ongeluk ontmoeten, vinden.

incontrar buona fortuna (ventura.) Goed fortun of geluk ontmoeten, vinden, aantreffen.

baver la incontrata bene. 't Wel getroffen, gevonden hebben.

incontrar le soddisfazioni, il gusto, il genio di uno. Iemands vernoegen, vreugde, gunst en genegenheid mikken, treffen.

Incontrarsi, Rincontrarsi, Scontrarsi. Ontrent, by geval ontmoeten, tegen komen, vinden, aantreffen, enz.

incontrarsi &c. in (con) uno. Iemand ontmoeten, tegen komen, aantreffen, vinden.

bieri mi s'incontrò il Sognor tale. Gisteren ontmoete, quam my tegen de Heer N.

Incontrare, Rincontrare. Ontmoeten, voorkomen. *Mes.* Gebeuren, voorvallen, geschieden.

mi sono incontrati molti simili accidenti. Diergelijke voorvallen zyn my zeer veele voorgekomen, ontmoet.

questo incontro ben' alle volte s'è, ma di rado. Dit gebeurt, geschied altemet wel, dog zelden.

Incontro, Rincontro. Ontmoetinge, tegenkominge, geschiedenis, voorval, toeval, geval.

o che felice incontro! O wat een gelukkige ontmoetinge, voorval!

questi sono duri incontri. Dit zyn harde en bittere toevallen.

incontro sfortunato, disastroso. Een ongelukkig, droevig voorval, geschiedenis.

INCONVENIvole, Inconveniente. Onbehoorlijk, onbetamelijk. *V. Disconveniente. V. Sopra.*

Inconvenevolemente. Op een onbehoorlijke, onbetamelijke wyze: onbehoorlijk, onbetamelijk.

Inconvenevolezza. Onbehoorlijkheid, onbetamelijkheid.

INCORARE, Incoraggiare. Moed en couragie geven, aanmoedigen, opwekken, sterken.

INCORAZZARE &c. V. Corazzare &c.

INCORDARE. Met snaren bespannen; ook styf worden.

incordar' una spinetta, violino. Een clavecimbel, viool, enz. met snaren bespannen, voorzien.

Incordato. Met snaren bespant, voorzien; ook styf geworden.

baver' incordato il collo, le dita &c. incordate. Een styve hals, styve vingers, enz. hebben.

INCORONARE &c. V. Coronare &c.

INCORNARE. Met hoorens verciereu, opschikken. *Mes.* Toteen hoorndrager of haanrey maken.

INCORPORATO. Ingelyft, onder gemengd, geroerd.

incorporar' uno alla compagnia &c. Iemand in het gezelschap, broederschap innemen.

incorporar' qualche cosa in (con) un' altra. 't Een onder 't ander doen, mengen, roeren.

Incorporare. Inlyven, van veele dingen een lichaam maken; ook doormengen, vermengen, mengen.

Incorporazione, Incorporamento. Inlyvinge, vermenging.

Incorporeo. Onlichamelijk, zonder lijf of lichaam.

INCORRERE Inloopen; ook vallen, vervallen.

incorrer la pena. In de boete vervallen, strafbaar worden.

incorrer' una censura la scomunica. De kerkelijke straffe, den ban verdiend hebben, in de kerkelijke straffe vervallen.

incorrer' una disgrazia. Tot ongeluk komen, vervallen.

incorrer nell' infamia. In of tot een quaden naam vervallen, een quaden naam krygen.

incorrer pericolo. In gevaar komen, gevaar loopen.

incorrer' in qualche errore, dissetto, inconveniente &c. Tot een dwalinge, mislag, oneerbaarheid vervallen.

Incorsione, incorsioni. Aanloopinge, aanloop, aan-

of tegenstootinge; ook in- of aauval, strooipiuge, strooperye.

reprimer &c. le incorsioni de' Turchi, Tartari &c. Den inval, strooperyen van de Turken, Tarters stutten, stuiten, beletten.

affolver' uno dalla pena, e dalla scomunica incorsa. Iemand van de verdiende straffe, en van den kerkelijken ban verlossen, bevryden, ontslaan.

Incorso. Ingelooopen; ook verdiend.

INCORRETTO &c. V. Scorretto &c.

INCORRIGIBILE. Onverbeterlijk; ook een deugniet, van de welke geen verbetering te hopen of te verwagten.

Incorrigibilità. Onverbeterlijkheid, dat is verharde, verstokte wille, volharding in de boosheid.

INCORROTTO. Onverrot, onverteerd, onbedorven.

un corpo incorrotto. Een onverrot, onverteerd, onbedorve lichaam.

verginità incorrotta. Een ongeschonde, onbevleete zuiverheid, maagdom.

Incorruzione, Incorruzione. Onverrotheid, onbedorventheid; ook maagdom, maagdelijke staat; ook kuisheid, zuiverheid, reinheid.

Incorrutibile. Onbederffelijk, dat niet verrotten, verteeren of bederven kan.

INCORTINARE, Cortinare. Met gordynen of behangfels voorzien, behangen, bekleeden.

incortinar' il letto. Het bed met gordynen of behangfels voorzien, behangen, bekleeden.

Incortinato. Met gordynen of behangfels voorzien, behangen, bekleed.

Incortinaggio. V. Cortinaggio.

INCOSTANTE &c. V. Inconstante &c.

INCERTO. Ongeschapen, dat van zig zelve is, zelfstandig.

INCREDIBILE. Ongelooffelijk, ongeloofwaardig, daar men geen geloof aan geven of in kan stellen; ook *Mes.* Zeer groot, geweldig.

cosa incredibile. Een ongelooffelijke zake.

un' allegrezza &c. incredibile. Een ongelooffelijke, dat is, zeer groote, ongemeene vreugde.

questo ha dell' incredibile. Dat is byna ongelooffelijk.

Incredibilmente. Op een ongelooffelijke wyze.

Incredulo. Ongeloovig, niet geloovig.

Incredulità. Ongeloovigheid.

INCREMENTO. Aangroey, aanwas, vermeerdering.

INCRESCERE &c. V. Rincrescere.

INCRESPARE &c. V. Crespare &c.

INCRESTARE. Een kam of kuif opzetten.

INCRETARE. Met kryt wit maken, bestryken; smeeren.

INCRISTALLARE. Kristal ergens voor maken, met kristal verciereu, opschikken.

INCROCIARE, Incrocchiare &c. V. Crociare, Crocchiare &c.

INCROIARE &c. V. Croiare &c.

INCROSTARE. Bepleisteten, verglazen, met een korst bedekken. *V. Intonicare.*

incrostar' un muro. Een muur met kalk, enz. bestryken, pleisteren. *questo*

- questa cosa mi s'incrosta intorno alle dita.* Dat ding kleeft my aan de vinger, zet zig aan als een korst.
- INCRUSTATO.** Bepleisterd, verglaasd, met een korst bedekt.
- INCRUSTATURA, INCRUSTAMENTO.** Bepleisteringe, verglazinge, enz.
- INCRUDELIRE.** Wreed, onmededoogend, onmensschelijk, straf, hard, onverzoenlijk maken of worden.
- incrudelir contro alcuno.* Wredelijk, onbarmhartiglijk, straffelijk met iemand omgaau, iemand wredelijk handelen.
- incrudelir contro se stesso.* Tegen zig zelve woeden, razen, zig zelve geweld aandoen, enz.
- al male s'incrudelisce ogni di.* De ziekte neemt dagelijks toe, word dagelijks erger.
- INCRUDITO.** Wreed, onmededoogend, onbarmhartig, onmensschelijk, straf, hard, onverzoenlijk geworden.
- INCRUDIRE.** Raauw, hard; ook wreed, onmededoogend, onmensschelijk worden. *V. Rincrudire, Incrudelire.*
- INCRUMENTO.** Niet bloedig, niet bloeddorstig of bloedgierig.
- INCUBO.** De nagtmerry.
- INCUBO, INCUDINE.** *V. Ancudine.*
- INCULCARE.** Inprenten, indrukken, inscherpen.
- INCUCERE.** Zieden, koken, overzieden, overkoken; ook aanbranden.
- INCOSTO.** Gekookt, overgekookt, overgezoden; ook aangebrand.
- INCURABILE.** Ongeneeslijk, ongeneesbaar, onherstelbaar.
- paazzo incurabile.* Een gek of dwaas die niet te raden of te helpen is.
- gl' incurabili.* De ongeneeslijke zieken.
- INCURIOSO.** Niet nieuwsgierig, niet driftig of begeerig om iets te weten; ook zorgeloos, onagzaam, slof; ook luy, traag, vadzig, loom, niet naarstig of vlytig; ook slordig, niet net of zinnlijk.
- INCUROSAMENTE.** Onagzaamlijk, zorgloozelijk, op een luye, trage wyze.
- INCURIOSITÀ.** Zorgeloosheid, onagzaamheid, slofheid, luyheid, traagheid, loomheid, vadzigheid.
- INCURSIONE &c.** *V. Incorrere &c.*
- INCURSARE.** Aanloopen, aanranden, aanvallen; ook stroopen, een inval doen, opbuitloopen.
- INCURVARE &c.** *V. Curvare &c.*
- INDAGO, INDICO, INDIGO.** Indigo (zekere verwe.)
- INDAGARE.** Nasporen, onderzoeken, uitvorschen, navorschen; ook bedenken, uitvinden, verzinnen.
- indagar i mezzi &c.* De middelen bedenken, verzinnen, uitvinden, op middelen bedagt zyn.
- INDANATARI.** Ryk worden, middelen bekomen, geld winnen; ook vol vlakken of vlekken worden.
- INDANAIATO.** Geldrijk, veel geld hebbende; ook gevlaakt, vol vlakken of vlekken.
- INDARNO.** Vergeefs, te vergeefs, om niet.

- lavorar &c. indarno.* Vergeefs, om niet, vrugteloos werken, arbeiden.
- INDEBITO.** Onbehoorlijk, onbetamelijk, ongevoegelijk.
- INDEBITAMENTE.** Op een onbetamelijke, onbehoorlijke, ongevoeglijke wyze.
- INDEBITARE.** Met schulden belasten, beladen.
- INDEBITARSI.** Schulden maken, geld leenen, zig in schulden steken, zig met schulden beladen.
- INDEBITATO.** Met schulden beladen, in schulden stekende, vol schulden zynde.
- INDEBOLIRE.** Verzwakken, magteloos maken, de krachten verminderen, benemen. *V. Debilitare. questa cosa indebolisce (addebolisce) la vista, i nervi &c.* Dit verzwakt het gezigt, de zenuwen.
- INDEBOLIRE, ADDEBOLIRE, INDEBOLIRSI.** Zwak, krank, onmagtig, kragteloos, magteloos worden.
- gli spiriti indeboliscono pe' troppo studiare.* De geesten worden door onmagtig letterblokken verzwakt.
- INDEBOLITO, ADDEBOLITO.** Verzwakt, magteloos gemaakt.
- INDECENTE.** Onbetamelijk, onbehoorlijk, ongevoegelijk. *V. Indicevole, Disdicevole.*
- cofe, modi &c. indecenti.* Onbetamelijke, onbehoorlijke, ongevoegelijke dingen, manieren, enz.
- INDECENTEMENTE.** Op een onbetamelijke, onbehoorlijke, ongevoegelijke wyze.
- INDECENZA.** Onbetamelijkheid, onbehoorlijkheid.
- INDECISO.** Onbeslegt, onbessist, onafgedaan, niet vereffend of bygelegt.
- il dubbio, negotio &c. restò indeciso.* De twyfel, de vrage, de zake, enz is onbeslegt, onbessist gebleven.
- INDECLINABILE.** Onvermydelijk, dat men niet kan schuwen, ongaan of ontwyken; onverwrikt, onwrikbaar, standvastig.
- INDECORO.** Onbetamelijk, ongevoegelijk, onbehoorlijk, niet wel staande of passende.
- INDEFATIGABILE.** Onvermoeijelijk, onvermoeid.
- INDEFESSO.** Onvermoeid, die niet moede of mat word.
- indefesso ne gli studi, maneggi &c.* Onvermoeid, vlytig, naarstig, yverig in het studeeren, letterblokken, handelen.
- INDESSAMENTE.** Naarstiglijk, vlytiglijk, onophoudelijk, met vlyt, yver, ernst.
- INDEFICIENTE.** Dat niet afneemt, verzwakt, verminderd.
- INDEFINITO.** Onbepaald, duister, verward.
- INDEGNO.** Onwaardig; ook onbehoorlijk, onbetamelijk, oneerlijk, oucerbaar, schandelijk.
- indegno di tanto bene.* Zulk een goed onwaardig, niet verdienende.
- farfi, renderfi indegno di qualche grazia.* Zig een gunst of genade onwaardig maken, betoonen.
- non mi pare cosa indegna.* Het schynt my geen onbehoorlijk, onbetamelijk, schandelijk ding te zyn.
- modi &c. indegni.* Oneerlijke, schandelijke wyze.
- INDEGNAMENTE.** Onwaardiglijk, op een onregtmaticke wyze, onregtvaardiglijk, onbehoorlijk, onbetamelijk.

accostarsi indegnamente alla sacra comunione. Onwaardig tot het Heilig Nagtmaal gaan.

Indegnità. Onwaardigheid, onbehoorlykheid, onbetamelykheid, oneerlykheid.

Indegnarsi &c. V. Sdegnarsi &c.

Indegnazione. Verontwaardiging, gramschap, spyt.

INDELEBILE. Dat men niet uitdoen, wisschen of wryven kan, onuitwisschelyk.

carattere indelebile. Een onuitwisschelyk teeken, dat niet uitgeveegt of uitgewischt kan worden.

infamia indelebile. Een onuitwisschelyke, eeuwige schande, die niet bedekt of uitgewischt kan worden.

Indebilimente. Onuitwisschelyk, op een onuitwisschelyke wyze.

INDEMONIARE. Verduivelen, met de duivel bezeten worden.

Indemoniato. Verduiveld, met de duivel bezeten; ook een duivel, een schelm of deugniet geworden.

INDENNE. Schadeloos, geen schade gehad of geleden hebbende.

Indennità. Schadeloosheid, vryhouding van schade of verlies.

INDENTRARE, Indentrarsi. Zig dieper in begeven, dieper ingaan, iakomen, zig verdiepen.

V. Dentro.

indentrarsi nel bosco &c. Zig diep in het bosch begeven.

indentrarsi in un' affare &c. Zig in een zake verzenken, verdiepen. *Met.* Zig met ernst tot een zake begeven, een zake benaartigen, beeyeren.

INDEPENDENTE, Independente. Die aan niemand hangt, of niemand onderworpen is.

esser' indipendente da uno. Iemand onderdanig, onderworpen zyn.

Independente mente. Onafhankelyk, zonder onderdanig of onderworpen te zyn.

Independenza. Onafhankelykheid, (independentie.)

INDETERMINATO. Ongecindigd, onbeslegt, onafgedaan; ook onstandvastig, ongestadig, veranderlyk.

un' uomo indeterminato. Een onstandvastig, ongestadig, veranderlyk mensch; ook een traag, langzaam, slauwhartig mensch, die van geen vast voornemen (of resolutie) is.

Indeterminato. Zonder besluit, beslegtinge, beslissinge; ook tragelyk, langzaamlyk.

INDETTARE (uno.) Iemand voor zeggen, opgeven, leeraaren, onderregten wat hy zeggen of doen moct.

INDIVOTO, Indivota. Ongodvrugtig, ongodsdienschtig, die geen devotie heeft.

Indivotamente. Ongodvrugtiglyk, ongodsdienschtiglyk, zonder devotie.

Indevotizone. Ongodvrugtigheid, ongodsdienschtigheid, kranke devotie.

INDI. Daar van daan, van daar, van die plaats; ook vervolgens, naderhand.

si dico che indi non uscirà. Ik zegge u, dat hy van daar niet komen zal.

Cristo ascese al cielo & indi verrà a giudicare &c. Christ-

TOM. I.

stus is ten Hemel gevaren, van daar hy komen zal om te oordeelen.

indi procede. Daar van daan, hierom, om deze reden of oorzaak komt het.

indi a non molto. Niet lang daarna.

indi a pochi giorni. Weinige dagen daarna.

da indi inanzi. Hierna, namaals, naderhand, na dezen tyd, nu voortaan, hier namaals.

da indi in là si va per acqua. Daar van daan vaart men heen te water.

da indi in quà. Van daar tot hier.

indi passammo in un' luogo &c. Van daar, van die plaats gingen, begaven wy ons in een plaats, enz.

Indi. Daarom, dieshalven, om die reden of oorzaak.

indi, d'indi, da indi. Daar na, naderhand, boven dat.

da indi (indi) mi rispose. Daar na, hier op; ook daarom gaf hy my tot antwoord.

INDIA, l'Indie. Oost-Indie. Een zeer groot land in Asie.

gallo d'india. Een Indiaansche haan.

le Indie Orientali, Occidentali. Oost-, West-Indie.

Indiano. Een Indiaan.

gl' Indiani. De Indianen.

INDIAVOLARE, Indivolarsi. Verduivelen, verduiveld, met de duivel bezeten; ook een deugniet worden.

Indivolato. Verduiveld, bezeten; ook een schelm of deugniet.

INDICARE. Aanwyzen, aantoonen, te kennen geven, ontdekken.

questo indicò il suo poco amore. Dit gaf te kennen dat hy weinig beminde.

Indice. De voorste vinger; ook een naamrolle, register, lyst, of naamlyst. *V. Catalogo, Lista.*

indice de libri &c. Het bladwyzer van een boek.

Indicio, indicii. Een kenteecken, teeken, bewys, proeve.

manifesto, chiaro, certo &c. indicio. Een openbaar, klaar, zeker teeken.

dar' indicio di allegrezza &c. Tekenen van blydschap geven, blydschap betoonen, zig blyde aanstellen.

cavar qualche cosa da gl' indicii. Iets uit de teekenen besluiten, bemerken, afnemen.

Indiciare. Aanwyzen, aantoonen, beduiden, te kennen geven.

INDICEVOLE. Onbehoorlyk, onbetamelyk, ongevoegelyk. *V. Indecente. Disdicevole.*

INDICIBILE. Onuitsprekelyk, onuitdrukkellyk; dat men niet zeggen kan.

un dolor' &c. indicibile. Een onuitsprekelyke pijn of smart.

Indicibilmente. Onuitsprekelyk, onuitdrukkellyk, op een onuitsprekelyke wyze.

INDIETRO. *V. Dietro.*

INDIFFERENTE. Onverschillig, onverschillende.

una cosa, azione &c. indifferente. Een onverschillige zake, daad, enz. die in zig zelve nog goed, nog quaad is.

persona &c. indifferente. Een onverschillig persoon, die het niet scheelt of, enz.

esser indifferente in ogni cosa. In alle dingen onverschill-

schillig, even eensgezind zyn, geen verschil maken.
Indifferenmente. Op een onverschillige wyze, onverschilliglijk, doorgaans, zonder onderscheid.
portarsi indifferenmente. Zig onverschillig houden, even eensgezind zyn, geen verschil of onderscheid maken.
indifferenmente sens trova in ogni parte. Men vindt'er van over al, zonder onderscheid, doorgaans.
visi ammettono indifferenmente poveri e ricchi. Men neemt daar zonder onderscheid de armen en ryken aan.
io mangio indifferenmente d'ogni cosa. Ik eete of nuttige van alles, ik maak geen onderscheid in eeten en drinken, het scheelt my niet of, enz.
Indifferenza. Onverschilligheid, overeenkomst, gelijkheid.
INDIFFESO. Onverdedigd, onbeschut, onbeschermd, niet voorgesproken, onverhoord.
INDIGENZA. Behoeftigheid, mangel, gebrek, armoede.
secondo l'indigenza di ogni uno. Volgens nooddrift, gebrek, armoede van ieder een.
INDIGERITO, *Indigesto*. Onverduwt, overteerd, dat niet verkookt is.
Indigeribile, *Indigestibile*. Onverduwelijk, dat men niet verduwen, verkoken, of verteeren kan.
Indigestione. Onverduwelikheden, zwakheid, slapheid van de mage.
INDIGNANSI, *Indignazione*. *V. Indegno &c.*
INDILIGENTE Luy, traag, zorgeloos, onagzaam.
Indiligentemente. Onagzaamlijk, zorgelooselijk, op een luye, traag wyze.
Indiligenza. Luyheid, traagheid, onagzaamheid, zorgeloosheid.
INDIRETTO. Krom, niet regt.
linea indiretta. Een kromme lyn.
padrone indiretto. Onseige, onregte Heer.
per modo indiretto. Op een onseige maniere.
Indirettamente. Krommelijk, niet regtelijk, door omwegen.
domandar' indirettamente una cosa. Iets door omwegen, niet regt, of ronduit verzoeken.
INDIRIZZARE, *Indirizzare*, *Addirizzare*. Regten, rigten, onderregten, onderwyzen, oeffenen, toetsieren, beffellen.
indirizzar' una persona a qualche cosa. Een persoon in een zaak onderregten, onderwyzen, oeffenen.
indirizzar' una lettera, la deduzione ad u. o. Eenen brief tot iemand zenden, stieren, de opschrift aan iemand maken.
Indirizzarsi verso qualche luogo &c. Zig naar een plaats wenden of keeten, zyn reis, loop of schreden na een plaats rigten, regt na een plaats reizen, loopen, gaan.
indirizzar' il suo cammino verso qualche luogo &c. *V. Sopra.*
Indirizzo, *Indirizzo*. Regringe, rigtinge, oeffeninge, bestellinge.
INDISCIPLINABILE. Onleerzaam, onleertig, onbequaam om iets te leeren.
Indisciplinato. Onwetende, onbedreven, onetvaren, ongeoeffend.

INDISCRETO. (Indiscreet,) onbescheiden, onwetende, onvernuftig, onverftandig, bot, plomp, ook bovenmaten, tegens alle redenen, onmatig, te groot, scherp, enz.
buomo indiscreto. Een indiscreet, bot, plomp, ongechikt, onbescheiden mensch.
zolo indiscreto. Een onbescheiden, onverftandigen, onvernuftigen yver.
legge &c. indiscreta. Een onbescheide, onvernuftige, te scherpe, strenge wet.
penitenza, rigor' &c. indiscreto. Een onbescheide, te scherpe straffe, of strenge boete.
Indiscretemente Indiscreetelijk, onbescheidentlijk, op een onverftandige, onvernuftige wyze.
Indiscretenza, *Indiscrezione*. Indiscretie, onbescheidenheid, onverftand, onvernuft, onwetendheid, onvoorzigtigheid, onbedagtzaamheid, botte, plompe, onbescheide maniere.
che indiscrezione? Wat groote onbeleeftheid, onbescheidenheid?
INDISPENSABILE, *Indispensabile*. Die men niet bevryden of ontslaan kan.
INDISPOSTO. Nog niet geschikt, bequaam, ongeschikt, onbequaam.
esser' indisposto, (un poco indisposto.) Ongeschikt, onbequaam; ook een weinig onpaffelijk, qualijk te passe zyn.
Indisposizione. Ongeschiktheid, onbequaamheid; ook ongezondheid, krankheid, ziekte, zwakheid.
baver qualche indisposizione. Een ziekte hebben, qualijk te passe zyn.
Indisposizionella. Een kleine ziekte, zwakheid, onpaffelijkheid.
INDISSOLUBILE. Dat men niet ontbinden of ontkwoopen kan, onscheidbaar. *V. Insolubile.*
Indissolubilmente. Onontbindelijk, onoploffeljk.
INDISTINTO. Niet onderscheiden, verward, zonder rang.
Indistintamente. Zonder onderscheidinge, zonder schikkinge of rang, verwardelijk.
INDIVIDUO, *Indiviso*. Onverdeelbaar, dat men niet verdeelen kan, onverdeeld, ongedceeld; ook een eenig mensch, of ding.
congiunzione individuo. Een onverdeelde, onverbroke, standvastige maatschappij, vereeniging.
discender fin a gl' individui. Tot de laatste omstandigheden of byzonderheden komen.
non nominar' individui. De menschen niet noemen.
Individuare. Uit veelen een, of onverdeeld maken.
INDIVISIBILE. Ondeelbaar, onscheidelijk, dat men niet deelen kan.
Indivisibilmente. Ondeelbaarlijk, onscheidelijk, zonder te deelen of scheiden.
Indivisibilita. Ondeelbaarheid, onscheidelijkheid.
Indiviso &c. *V. Individuo &c.*
INDIZIONE. Jaargetal van de Romeinen.
INDOCILE. Onleerzaam, onbequaam om te leeren, dom, bot.
Indocilita. Onleerzaamheid, onbequaamheid om te leeren, domheid, botheid.

INDOGLIARE. Smart of har: zeer bybrengen, veroorzaken. *V. Addogliare &c.*

INDOLCARE, Indolcire. Zoet maken, verzoeten. *V. Addolcire &c.*

INDOLE. Een aart of inborst, voornamelijk van de jeugd.
eglisopora indole regia. Hy geeft een Koninglijken aart, geeft of verstaand te keimen.

INDOLENZA, indolenze. Hartzeer, droefheid, smart. *V. Doglianza &c.*

INDOMABILE, Inul.mévole, Indomito. Ontremmelijk, outembaar, niet tam of mak te maken, wild *bestia indomabile, (indomita)* Een outemmelijk, wild
[dier.
un cavallo indomabile. Een ongetemd, wild paard.
come un cavallo indomito. Als een ongetemd, ongetoomd, ongebreideld paard.

INDONNARSI. Een wyt; wysagtig, verwyfd, laf. lafhartig worden; ook tot een Heere maken.

INDORARE, Dorare. Vergulden, met goud overblazen.

Indorathre. Een vergulder.

Indoratura. Verguldunge, overblazinge met goud.

INDORMIRE. In- of oplapen; ook doen slapen in de slaap wiegen, slapend maken.
indormir' un fanciullo. Een kind in de slaap wiegen, slapend maken, doen slapen.

Indormentare. In de slaap wiegen, doen slapen. *V. Ad-dormentare &c.*

indormentar' un fanciullo. Een kind in de slaap wiegen, doen slapen. *V. Indormire.*

Indormito. Ingeslapen, slapende. *Met.* Luy, traag, onagrzzaam, zorgeloos.
membro indormito &c. Een slapend lid.

INDOSSO. V. Doffo.

Indossare. Aandoen, aantrekken; ook aanhebben, aangedaan, gekleed zyn.
S. M. indossava un vestito di finissimo broccato. Zyn Majesteit had een kleed van de fijnste goude stoffe aan, was met een kleed van de fijnste goude stoffe gekleed.
indossar' (indossarsi) un grave peso. Zig een zware last of op den bals laden, leggen.

INDOTATO-a. Geen huwelijks goed of bruidschat hebbende, zonder huwelijks goed of bruidschat.

INDOTTO. Ongeleerd, ouwetende, onbedreven, onervaren.

Indottamente. Ongeleerdelijk, zonder werenschap.

INDOTTRINABILE. Onleerzaam, onleedig, onbequaam om te leeren, dom, bot. *V. Indocile.*

INDOVINARE, Indovinarsi, Addovinare. Raden, gissen, vermoeden, voor- of waarzeggen, voor-spellen, voorbeduiden.
indovinar qualche cosa. Iets gissen, raden, vermoeden.
non sapevo indovinarlo. Ik konde het niet raden.
non so che cosa mi si indovina il cuore. Ik weet niet wat my het gemoed voor- of waarzeft, voorspelt.
l' baviere indovinata. Gy hebt het geraden, getroffen.
mezzo si legge, mezzo s' indovina. Ten deele leeft men het, ten deele moet men het gissen, raden.

Indovinare, Indovino. Een waar- of voorzegger, voorspeller.

Indovinello, Indovinella. Een raadfel; ook een slegte, onleesbare hand, die men giffen of raden moet.

Indovinamento. Waar- of voorzegginge, voorspellinge.

INDOZZARE. Niet toemenen, weinig wassen of groeijen (word voornamelijk van vee gezegt.)

INDOZZENARE. In dozyen verdeelen, by dozyen zetten, stellen. *V. Dozzenare.*

INDRAGARE, Indragiare. Een Draak. *Mos.* Gruwzaam, gelijk een Draak worden.

INDRAPPARE. Met lakens dekken, behangen, bekleeden. *V. Adrappare &c.*

INDRAPPELLARE. In rotten, benden, of hoopen van honderd mannen verdeelen.

INDRIZZARE &c. V. Indivizzare &c.

INDUBIARE, Indubbiare. In twyffel trekken, stellen, onzeker, twyffelagtig, ongewis maken.

INDUBITATO. Ongetwyffeld, outwyffelbaar, zeker, gewis.
tenere per indubitato. Voor ongetwyffeld, voor zeker of gewis houden.

Indubitamente. Zonder twyffel, zekerlijk, gewisselijk.

INDUCERE, Indurre. Inleiden, inbrengen, invoeren, bewegen, aanporren.
indurr' uno a qualche cosa. Iemand tot iets brengen, bewegen, aanporren, aannoopen, opwekken.
che cosa v' indusse a far questo? Wat heeft u bewogen om dat te doen?

indur qualche cosa su' l teatro &c. Iets op 't rooneel of schouwburg brengen, voeren.

indursi a far qualche cosa. Zig tot iets brengen, vervoeren, of bewegen laten, zig tot iets schicken, bequamen.

Inducimento. Brenginge, beweginge, aanporringe, opwekkinge tot iets.

Indulto. Aangedrongen, aangepord, aangenoopt, enz. *esser' indotto da altri.* Toc iets gebragt, vervoerd, bewogen worden.

INDUGIA, Indugio. Uitsstel, verschuivinge, verlenginge, opschorsinge.
metter' indugio a qualche cosa. Iets uitsstellen, verschuiven, verlengen, opschorsen.

senza indugio. Zonder uitsstel, zonder verteyninge.

Indugiare (una cosa.) Iets uitsstellen, verlengen, verschuiven, opschorsen.

Indugiare, indugiarsi (a far una cosa.) V. Sopra. Zig in een zake ophouden, vertragen.

Indugiare. Die uitsstel of uitvlugtjes zoekt, die telkens iets verschuift, of uitsfelt.

INDULGENTE. Believende, gediensig, eerbiedig, zachtzinnig, goedig; ook te veel toegevende of toelastende.
esser troppo indulgente co' figliuoli. Te zachtzinnig, te toegevende zyn tegens de kinderen, aan de kinderen te veel toelaten, toegeven.

Indulgenza. Groote roegeventheid, roegevinge, belevinge, zachtzinnigheid, goedheid.
per troppa indulgenza. Wegens al te groote belevinge, gediensigheit, of eerbiedigheid.

Indulgenza, *indulgenze*. Afsaat, vergevinge, quyt-scheldinge van zonden.
indulgenza plenaria. Volle afsaat, vergiffenis, quyt-scheldinge, ontfalinge van zonden, enz.
dar', *conceder indulgenza*. Afsaat geven, vergunnen, verleenen.
acquisitar, *guadagnar le indulgenze*. Den afsaat verdienen, quyt-scheldinge of vergiffenis van zonden verkrygen.
Indulgenziare. Den afsaat vergunnen, geven, verleenen.
Indulgenziato. Die den afsaat, vergiffenis of quyt-scheldinge verkregen heeft.
un' aliar' &c. indulgenziato. Een Autsaar, voor de welke afsaat te verdienen is.
INDULTO. Een genadenbrief.
INDURARE. Uitharden, volharden, harden, geduld nemen. *V. Durare*.
INDURARE, *Addurare*. Verharden, hard maken. *indurar' il ferro &c.*. 't Yzet harden, hard maken. *indurar' il cuore*. 't Hart verharden, verstokken. *Dio indurò il cuore di Faraone*. God verharde, verstokte het harte van Pharaon.
Indurare, *Indurire*, *indurar'si*. Hard of styf worden. *Mek.* Hard, verstoekt, hardnekkig; ook onbarmhartig, onmededogend, ongevoelig worden.
il solo indura (indurisco &c.) al Sole. De drek, leem word hard, droogt aan de Zonne.
quanto più supplico tanto più egli indura. Hoe meer ik bidde en smeekte, hoe oubarmhartiger, ongevoeliger hy word, hoe meer hy verhard of verstoekt word.
indurar contro alcuno. Tegen iemand hard, straf, onmededogend, onbarmhartig zyn.
Indurato, *Addurato*, *Indurito*. Verhard, verstokt, onverbiddelijk, onbeweeglijk; ook gewend, gewoon.
offer' indurato nei patimenti, fatico &c. Door allerhande ongemak en arbeid verhard, dat is, allerhande ongemak en arbeid gewoon zyn.
buomini indurati nelle battaglie. Menschen die door menigvuldige oorlogen en veldslagen verhard, dat is, dezelve gewend, of gewoon zyn.
indurata malizia. Verharde, verstokte boosheid.
Induramento, indurazione. Verhardinge, verstokkinge.
INDURRE &c. *V. Inducere &c.*
INDUSTRIA. Verstand, wysheid, konst, vlyt, naarstigheid; ook een werk dat veel moeite en arbeid gekost heeft; ook een wyze vond of middel.
con confilio ad industria. Met raad en onvermoeiden arbeid, of naarstigheid.
per industria humana. Door menschelijke vlyt, of naarstigheid.
al quale dedicati questa mia industria. Aan de welke ik dit werk opgedragen, toegeheiligd, toegewyd hebbe.
a questo fine praticai diverse industrie. Tot dit einde heb ik al verscheide middelen gebruik.
Industriarsi. Zig bemoeien, bevllytigen, benaarstigen, bearbeiten, beyveren.
Industrioso. Vlytig, naarstig, yverig, behendig, kloek;

ook iemand die geen moeite en arbeid ontziet, geen vlyt spaart, enz.
buomo &c. industrioso. Een naarstig, vlytig mensch; *con inauspicio mano*. Met een vlytige, arbeidzame hand.
Industriosamente. Vlytiglijk, naarstiglijk, vaardiglijk, met vlyt of yver.
INEBRIARE, *inebriarsi*. *V. Ubricarsi &c.*
INEDIA. Honger, hongersnood, gebrek of schaarsheid van spys en drank.
morir d'inedia. Van honger en dorst sterven, vergaan.
INEFFABILE. Onuitsprekelyk, onuitdrukkelijk, dat men niet zeggen kan.
misterio &c. ineffabile. Een onuitsprekelyk, onuitdrukkelijk geheim of verborgenheid.
per ineffabit providenza di Dio. Door onuitsprekelyke voorzienigheid Gods.
Dio ineffabile. Onuitsprekelyken, onbegrypelijken God.
Ineffabilmensu. Onuitsprekelyk, onuitdrukkelijk.
INEFFICACE. Vangeen kragt, kragteloos, dat nog magt nog kragt tot iets heeft.
Inefficacemente. Onkragtelijk, zonder kragt of magt.
Inefficacia. Kragteloosheid, magteloosheid.
INEGUALE &c. *V. Inuguale &c.*
INELEGANTE. Niet sierlijk, onbeschaafd, oncierlijk, onaardig, dat niet fraay is; onbevallig.
INEMENDABILE. Onverbeterlijk, dat men niet verbeteren kan. *V. Incorrigibile*.
INENARRABILE. Onuitsprekelyk, onuitdrukkelijk, dat men niet kan verhalen, uitspreken, of uitdrukken.
INERME. Wapen of geweerloos, ongewapend.
INERUDITO. Ongeleerd, onwetende, onbedreven.
INERZIA. Luyheid, traagheid, onagtzaamheid.
INSAUSTO. Onuitputtelijk.
Dio è un fonte inesaufo di ogni bene. God is een onuitputtelijke fontein van alle goed.
INESCARE. Met iokaas verleiden, aanlokken, winnen, bewegen. *V. Adescare &c.*
INESCOGITABILE. Onbedenkelyk, dat men niet bedenken, verzinnen of uitvinden kan.
INESCUSABILE. Onverschonelyk, dat men niet kan ontschuldigen, voerspreken of verschoonen.
INERCITATO, *Inesercitato*. Ongeoeffend, onbedreven, onervaren.
INESPERTO. Onervaren, onbedreven, die niet beproefd of bezogt heeft.
INESPIABILE. Onverzoenelyk, onverbiddelijk.
INESPLICABILE. Dat men niet kan ontvouwen, uitleggen of verklaren.
INESPUGNABILE. Onwinbaar, onverwinnelyk.
una piazza inespugnabile. Een onwinbare, onverwinnelyke plaats, die niet ingenomen kan worden.
INESISTENTE. Onwezenlyk, dat niet is of bestaat.
INESSORABILE. Onverbiddelyk, onbewegeelyk.
INESTIMABILE. Onwaardeerlyk, dat men niet schatten of waardeeren kan.
la bontà inestimabile di Dio. De onwaardeerlyke, on-schatbare goedheid Gods.

summa inestimabile. Onwaardeerlijke somme gelds.
INESTINGIBILE. Onuitblusschelijk, dat men niet kan uitblussen of lesschen.
INESTIRPABILE. Onuitroeibaar, dat men niet kan uitroeijen.
INSTRICABILE. Daar men zig niet kan uit redden.
INETTO. Ongeschikt, onbequaam; ook ongerymd, zot, belachelijk, mal. *V. Assurdo, Improprio, una proposizione &c. molto inetta*. Een ongerymde, belachelijke voorstellinge.
INETTAMENTE. Onbequaamelijk, zottelijk, ten ontyde of onpasse, ontydiglijk.
INEVITABILE. Onvermydelijk, dat men niet kan schuwen, ontgaan, of myden.
INEVITABILMENTE. Onvermydelijk.
INFACCENDATO. Vol bezigheden, zyn hals vol werk hebbende. *V. Affaccendato*.
INFACCHINARSI, Affacchinarsi. Een last- of pakdrager; ook een slegt, simpel mensch worden.
**INFAGOTTARE &c. V. Fagottare.
**INFALDELLARE &c. V. Faldellare.
INFALLIBILE. Onseilbaar, dat niet seilen of missen kan, zeker, gewis.
una conseguenza &c. infallibile. Een onseilbaar, klaar, zeker gevolg.
Infalibilitate. Onseilbaarlijk, gewisselijk, zekerlijk.
Infalibilita. Onseilbaarheid, gewisheid, zekerheid.
INFAMIA. Eerloos, snood, schandelijk, van een quaden naam.
messiere, ufficio &c. infame. Een oneerlijk, oneerbaar, eerloos, schandelijk ampt of bediëninge.
voglie infami. Oneerbare, schandelijke, vuile lusten.
uno infame. Een snood, eerloos, ondeugend mensch, een boef, deugniet.
render (dichiarar) uno infame. Iemand oneerlijk, eerloos, tot een schelm maken.
esser infame. Voor oneerlijk, snood, eerloos uitgeroepen, uitgekreten zyn, tot een schelm gemaakt, onteerd geschonden worden.
Infamemente. Oneerlijk, schandelijk, snoodelijk, op een oneerbare, schandelijke wyze.
Infamare (uno). Iemand oneerlijk, snood, eerloos maken, onteeren, schenden; ook uitroepen, uitkryten, lasteren, te na spreken. *V. Diffamare, Detrarre &c.*
Infamato. Onteerd, gelasterd, geschonden, uitgeroepen, uitgekreten, te na gesproken.
Infamatorio (libello). Een hekel- of schimpsehrift.
Infamia. Quade naam, oneer, schande.
notato di perpetua infamia. Met een eeuwige schande aangedaan, voor altoos onteerd, geschonden.
questa carcere &c. non induce (non apporta) infamia. Deze gevangenis strekt tot geen schande of oneer.
Infamità. Eerlooze, schandelijke, snoode daden.
consumisse tante infamità. Hy heeft zoo veele misdaden of schelmstukken begaan, bedreven.
INFANCIULLIA. Een kind, kindsch worden.
INFANGARE, Affangare. Kladden, bekladden, bemorffen, vuil maken.
inangar gli abiti. De kleederen bekladden, bemorffen, vuil maken.****

Infangato, Affangato. Beklad, bemorft, vuil gemaakt.
INFANTE, Infanta. De oudste, of eerstgebore zoon of dogter van de Koning van Spanje.
**INFANTERIA &c. V. Fanteria &c.
INFANTESCARSI. Een dienftmaagd of meid worden; ook met de meid in onkuisheid leven.
INFARDARE. Met snoot of quyl besmeren, bezoedelen, bemorffen, bespuwen; ook *Met*. Blanketten, opsmukken.
Infardato. Met snoot of quyl bezoedeld, bemorft; ook geblanket, opgesmukt.
INFARDELLARE, Affardellare. In bondels, by een of t'zamen binden, pakken.
INFARINARE, Farinare. Met meel bestrooyen, ook met meel wit maken, bemeelen.
infarinar' il pesce per friggerlo. De visch met meel bestrooyen, in het meel omwentelen, om te braden.
Infarinarsi. Zig met meel wit maken, bemeelen.
Infarinato. Met meel bestrooyd, bemeeld.
Infarinatura. Bestrooiing met meel, bemeelinge.
INFESTIDIRE, Iemand verdrietig, lastig of moeilijk vallen, quellen, ontrusten, verdriet aandoen, ook een walg of af keer verwekken, veroorzaken, doen walgen; ook van iets walgen, een walg hebben. *V. Fastidire*.
INFATIGABILE. Onvermoeijelijk, onvermoeid, onverdrietig, gestadig.
diligenza, applicazione &c. infatigabile. Onvermoeide, gestadige vlyt, arbeid.
Infatigabilmente. Onvermoeijelijk, zonder verdriet.
INBATTARE. Zot, herfenloos, gek maken.
infatuato' uno di qualibe opinione assurda. Jemand iets ongerymds op de mouw spellen, wys maken.
Infatuato. Zot, herfenloos, gek gemaakt.
sale infatuato. Doofzout, dat is, blinde leidsmannen, leeraars.
INFAUSTO. Ongelukkig, rampzalig.
INFCONDIO. Onvrugbaar.
INFIDELI, Infidèle. Ongetrouw, trouwloos; ook ongelovig, niet ligt gelovig; ook een ongelovige.
buomo infedèle. Een ongetrouw, trouwloos mensch.
gli infedeli. De ongelovigen, dat is, Heidenen en Turken.
Infedelmemente. Ongetrouwelijk, trouwloozelijk.
Infedélire. Ongetrouw, trouwloos worden.
Infedeltà, Infidelità. Ongetrouwheid, trouwloosheid, ontrouw, ongelovigheid, ongelove, ongelooft.
**INFEDERARE &c. V. Federare &c.
INFELICE. Ongelukkig, rampzalig.
esser infelice. Ongelukkig zyn, geen geluk hebben.
infelici amori &c. Ongelukkige, rampzalige liefde, enz.
infelice fine &c. Ongelukkig, rampzalig einde.
Infelicità. De allerongelukkigste, rampzaligste, zeer ongelukkig, rampzalig.
Infelicemente. Ongelukkiglijk, rampzaliglijk.
Infelicità. Ongeluk, ramp, ongeval.
Infelicitare. Ongelukkig, rampzalig maken.
INFELONIRE. Tegen zyn leenheer; ook anders ongetrouw, trouwloos, quadaardig; ook woedende, verwoed, gruwzaam worden.****

INFELPARE. Met fluweel, enz. voeieren, dekken.
INFELTRARE &c. *V. Feltrare &c.*
INFEMINIRE. Een wyf. *Met.* Ook verwyfd worden.
INFERIORE. Lager, ook *Met.* Minder, geringer, lager, nederiger van staat.
esser inferiore di nascita. Van een geringe of negter afkomste zyn.
di erudizione, bellezza &c. molto inferiore. Van geringer geleerdheid, schoonheid, enz. met geringer geleerdheid, schoonheid, enz. begaafd.
mostarfi affabile cogli inferiori. Zig tegens de minderen vriendelijk, minzaam toonen.
Inferimente. Lager, beneden, om laag.
Inferiorità. Nederigheid, minderheid, nederiger staat.
Inferiorarfi. Zig minder, geringer houden, agren.
INFERRIRE. Bybrengen, besluiten, een besluit maken, of gevolg uitiets trekken.
inferir' una conseguenza. Een besluit maken, besluiten.
che cosa volete inferir per questo? Wat wilt gy daar uit besluiten? wat gevolg wilt gy daar uit trekken.
INFERMIO. Onterk, dat is, zwak, flap, kragteloos, magteloos, ook ziek, krank, onpaffelijk; ook een zieke, kranke.
cascar, star, giacer' infermo. In een ziekte vallen, ziek worden.
servir, assistar &c. gl' infermi. De zieken bedienen, oppassen, bystaan.
Infermare, Infermarfi. Ziek, krank, onpaffelijk worden.
infermar gravemente, a morte. In een doodelijke ziekte vallen, doodkrank worden.
Infermeria, Infermaria. Een ziekenhuis, galthuis.
Infermiccio. Ziekelyk, wat ziek, krank.
Infermiere. Meester van het galthuis, bedienaar of oppasser van de zieken.
Infermità. Zwakheid, flapheid, kragt of magteloosheid
infermità della carne, spirito. Zwakheid des vleeschs, des geests.
infermità grave, incurabile, lunga, pericolosa &c. Een zware, ongeneesfelijke, langdurige, gevaarlijke ziekte.
INFERNO. De hel, helle.
condannar' all' inferno. Ter helle, tot de hel verwyzen.
precipitar, inabissar nell' inferno. In den afgroud van de helle werpen, storten.
un Diavolo dell' inferno. Een duivel in de hel. *Met.* Een verwoed, wreed mensch, een booswigt.
un' inferno di tormenti e di pene. Een helsche, dat is, onydelijke, onverdragelijke pyn.
Infernale. Helisch, onderaardsch.
furia infernale. Helische Furie- of Wraakgodin. *Met.* Een dwingeland, geweldenaar, tyran.
INFEROCE. Fier, opgeblazen, hoogmoedig, hoovaardig, trots, bars, verwaand, vermetel, laätdunkend, moedig worden.
INFERRARE. Beslaan; ook in yzere boeyen en banden slaan, smeden. *V. Ferrare.*
Inferiare. Met yzere traliën of galeryen affchutten, sluiten
INFERTILIRE. *V. Neut. & Alt.* Vruchtbaar worden; ook vruchtbaar maken.

INFERVORARE (uno.) Yverig, naarstig, vlytig, hevig, hittig of driftig maken, verhitten.
Infervorarsi, Infervorire. Hevig, naarstig, vlytig, yverig worden.
infervorarsi in qualche maneggio. In een zake naarstig, vlytig, yverig worden, zig daar in beoafftigen bevllytigen.
Infervorato, Infervorito. Verhit, vol vuur, zeer naarstig, vlytig, yverig.
INFESTARE (uno.) Bestryden, bevegten, pran-gen, benaauwen, quellen; ook beschadigen, bederven.
infestar le mura coll' artiglieria. De muren met het geschut beschadigen, nedervellen.
Infestato (da noiosi pensieri.) Met zwaarmoedige gedagten bestreden, bevogten, gequeld, benaauwd.
strada infestata da ladri ed assassini. Wegen door de roovers gevaarlijk, onveilig gemaakt.
Infestatore. Een queller, plager, benaauwer, verwoester, verdelger, itrooper.
Infestazione. Bevegtinge, bestrydinge, pranginge, quellinge, benaauwinge, verwoestinge, verdelginge.
Infesto. Schadelijk, verderffelijk; ook gevaarlijk, onveilig, onzeker.
INFETTARE (uno.) Met een besmettelijke ziekte aansteken, besmetten, vergiften. *V. Appettare.*
Infettato, Infetto. Met de pest besmet, aangestoken, vergiftigt.
luoghi &c. infetti. Met een besmettelijke ziekte aangestoken, besmette, vergiftigde plaatsen.
INFUDARE, Feudare. Tot een leen of leengoed maken; ook in het leengoed zetten, bevestigen.
Infudato. Tot een leen of leengoed gemaakt; ook in het leen gezet, bevestigd.
Infudazione. Inzettinge, bevestiginge in het bezit van een leen.
INFUACCARE &c. *V. Fiaccare &c.*
Infuacchire. Zwak, kragteloos, magteloos, moede of mat worden.
Infuacchito. Zwak, moede of mat, kragteloos, magteloos geworden, vermoeid, afgemat.
infuacchito di patimenti &c. Van allerhande ongemak zwak, kragteloos geworden.
INFIAMMARE. In vlammen zetten, ontsteken, ontvonken, branden. *Met.* Verlieven.
infiammar' uno del suo amore. Iemand door zyn liefde ontsteken, ontvonken, vervocren.
infiammarfi di qualche duno, (una.) Tegen iemand, of een persoon ontsteken, dat is, daar op verliefd, verzot worden.
il desio, che m'infiamma. De begeerte of het verlangen 't geen my ontsteekt, ontvonkt, enz.
infiammar' il cuore. Het harte (door de bespiegeling in de liefde Gods) ontsteken, ontvonken.
Infiammato, Infiammato. In vlammen gezet, ontstoken, ontvonkt. *Met.* Verhiefd, verzot.
esser infiammato d'uno, (una.) Op iemand of een persoon verliefd, verzot zyn.
Infiammativo. Dat een brandende, ontstekende kragt heeft; ook dat ligt verheven of bekooren kan.

Inflammasione, Inflammatione, Inflammatione. Branding, brand, ontsteking; ook roos, galgezwel, St. Antonis vier.
la cometa non è ch' un' infiammazione nella regione superiore dell' aria. De comect- of staartsterre is een ontsteking in de lugt.
Inflammasione de' polmoni. Ontsteking van de longen, longeziekte.
guardate che non vi nasca qualche infiammazione, (inflammatione.) Draagt zorge dat de roos, het koud vuur daar niet in sla.
INFIASCARE. In een slesch doen, gieten, storten.
INFICCARE. Insteken, indawen, indoen, indryven, inhaan. *V. Feccare.*
INEBOLIRE, Affievolire. Zwak, slap, kragteloos, magteloos worden.
Inferocito. Zwak, slap, kragteloos, magteloos geworden.
INFILARE. Gallen, de gal uit nemen. *Met.* Verbitteren, onaangenaam, wrang of bitter maken.
infilar il pesce. De visch gallen, de gal uit nemen.
Inficere. Bitter, zoo bitter als gal worden. *Met.* Haastig, grimmig, toornig, vergramd, verbitterd worden.
Infelito. Bitter geworden, verbitterd.
INFIERIRE. Wild, verwildert worden, verwikderen.
Inferire. Wild, verwilderd geworden, verwikderd.
INFILARE. Vessenen, invessenen, inrygen.
infilar l'ago. De naald vessenen.
infilar un discorso &c. Een redeneeringe (discours) beginnen, aanvangen.
Infizare, infilare. Snoeren, rygen, inrygen; ook spitten, aanspitten, aan het spit steken.
infizar perle Paerlen snoeren, rygen, inrygen.
infizar pater nostri. Een roozenhoedje, Pater noster inrygen. *Met.* Den roozenhoedje bidden; ook ydele, slegte dingen dryven, enz.
questo solo con questa sola non in filzeranno già pater nostri. Deze twee die daar alleen vergadert zyn, zullen zekerlyk den roozenhoedje niet bidden, dat is, zulk een heimelijke zamenpraak is zeer ver-
 [dagr.
le parole non s'infizzano come i pater nostri. Men rygt of snoett de woorden niet gelijk als een roozenhoedje (wy zeggen) de woorden vullen den zak niet.
infizar la forcina nel capone, la carne nello spiedo. De vork in een kapuin steken, het vleesch aan het spit steken.
un cervo s'infizza in un palo. Een hart spitte zig zelve in een paal, bleef in een paal vast zitten. *V. Impalare.*
Infizato. Gesnoerd, gerygd, ingerugd; ook gespit, aan 't spit gestoken.
Infizzatore. Een snoerder, inryger.
Infizzatore. Snoeringe, ryginge, inryginge, spittinge, aanspittinge.
INFIMO. Laagst, allerlaagst.
uomo d'infima condizione. Een mensch van een nederige, slegte, geringe afkomst.
INEINATTANTO. *V. Fine &c.*
INEINGERE, ingegnere, ingegneri &c. Vcinzen,

zig aanstellen, gelaten, *enz. V. Fingere &c.*
Infigardo. Eertyds een veinzer, maar tegenwoordig een luyen, traagen, laf of slaauhartigen, vertzaagden kaerel.
Infigardaggine, infingardigia, infingordia. Luyheid, traagheid, loomheid, vadzigheid.
Infigardire. Luy, traag, loom worden.
INFINITO. Oneindig, eindeloos; ook ontelbaar, ontallijk, zonder getal.
L'infinita bontà, misericordia, sapienza di Dio. De oneindige goedheid, barmhartigheid en wysheid Gods.
vi erano infinito persone. 't Was een oneindige, ontelbare, ontalliche meeninge van volk.
infinito dolore &c. Een oneindige, gedurige pyn of smart.
vi rendo infinite grazie. Ik zeg u oneindigen dank, ik blyve u ten allen tyden schuldig, verpligt, dankbaar.
proceder' in infinito. Geen einde van een zake maken, met een zake oneindelijk voortgaan.
questa cosa distendesi in infinito. Deze zake heeft een oneindige, groote inzicht.
Infinitamente. Oneindiglijk, zonder einde, palen of maten.
infinitamente più grande, (maggior.) Oneindiglijk grooter.
Infinità. Oneindigheid, eindeloosheid, ook een ontelbare, ontalliche meeninge.
un' infinità di anni, ringraziamenti &c. Een ontelbare, ontalliche meeninge van jaren, dankzeggingen, enz.
Infinitare. Oneindig, eindeloos, zonder einde maken.
Infinitipicare. Oneindiglijk vermenigvoldigen.
INFINOCCHIARE. Met venkel bestrooyen, toemaken, toebereiden.
infinocciar' una vivanda. Een spyze met venkel toemaken, toebereiden, venkel onder de kost doen, strooyen.
infinocciar' uno. Iemand met goede woorden afspyzen, paayen, streelen; ook iemand bekooren, verlieven; ook iemand iets wys, vroet of diets maken, overreden, bepraten.
Infinocciato. Met venkel bestrooyd, toegemaakt, toebereid; ook verliefd, bedrogen, *enz.* ook gemaakt, valsch, enz.
INFIORARE. Met bloemen verciereu; ook met bloemen bestrooijen.
la prima vera, ch' infiora i prati. De Lente, die de velden met bloemen verciert, bekleed.
Infiorarsi, infiorire. Zig met bloemen bestrooijen; ook zig met bloemen verciereu; ook bloeijen. *V. Fiorire.*
il prato s'infiora, (infiorisce.) De weide word vol bloemen.
gli alberi s'infiorano. De boomen bloeijen, krygen bloeifem, enz.
le dame s'infiorano. De vrouwsperfoen verciereu zig met bloemen.
le api s'infiorano. De byen verschuilen, verbergen zig in de bloemen.

INFISTOLIRE. Kankeragtig, ongeneesselijk, vuil, stiukend worden.

Infistolito. Kankeragtig, vuil, stinkend.

una piaga infistolita. Een kankeragtige, vuile, stinkende-wonde.

un male, un negozio &c. infistolito. Een kankeragtige, daris, verlore, bedorve zake, handel.

INFLESSIBILE. Onbuigzaam, dat men niet buigen of krom maken kan: onverzettelijk, onbewegelijk.

Inflessibilmente. Onverzettelijk, onbewegelijk.

INFLIGGERE. Slaan, treffen.

infligger il castigo. Straffen, een boete of straffe opleggen.

infligger un colpo. Iemand een slag geven.

INFLUIRE. Invloeyen, invlieten; ook werken, uitwerken, zyn uitwerkinge of kragt doen.

gli astri influiscono ne corpi inferiori. De starren vloeyen in, doen haar uitwerkinge of kragt in de onderaardsche lichamen.

Influito. Ingevloed.

influito da gli astri. Van de starren ingevloed.

Influenza, influenze. Invloeyinge, uitwerkinge, kragt.

influenza de gli astri. V. Sopra.

Influsso. V. Sopra.

influssi maligni. Quade invloeyingen, uitwerksels.

INFOCARE, Infuocare, Affuocare, Affocare. Vierig, gloeyend maken; ook *Met.* Verwarmen, warm of heet maken; ook heet, hevig, hittig, vierig, yverig, driftig maken.

infocar il ferro &c. Het yzer gloeyend maken.

Infuocato, Affocato. Vierig, gloeyend gemaakt; ook hevig, hittig, yverig, vierig.

ferro infocato. Gloeyend yzer.

spada infocata. Een vierig zwaard.

tutto infocato nel viso. Gansch vierig, of rood in 't aangezicht.

INFODERARE. In de schede, in de koker steken.

infoderar la spada. Het zwaard of den degen in de schede steken.

INFOGLIARE, Infogliarsi. Bladeren krygen, winnen, voortbrengen.

INFOLLARE. Met hoopen, hoopsgewyze t'zamen loopen, byeen komen, vloeyen.

INFONDARE. Uitelven, uitgraven, uitspitten, dieper maken, induwen, indrukken, instooten, ook te grond doen gaan, in de grond booren. *V. Affondare, Fondare.*

infondar il capello in testa. Den hoed in het hoofd duwen, drukken.

infondar un vascello. Een schip doen zinken, te gronde gaan, in de grond schieten, booren.

infondar canali. Goten of waterloopen uitgraven, uitdelven, dieper maken.

Infondato. Uitgegraven, uitgespit, uitgedolven, dieper gemaakt, ingestooten, ingedrukt, ingeduwd.

cavallo infondato. Een paard dat een diep ingebogen rug heeft.

occhi &c. infondati. Holle, diep in 't hoofd leggende oogen.

INFONDERE. Ingieten, instorten; ook *Met.* Leeren, inprenten, indrukken.

infondar qualche buona dottrina ad uno. Iemand een goede leer ingieten, instorten, inprenten, indrukken.

Dio infonde la grazia, la carità ne cuori de' suoi eletti. God giet, stort de genade, de liefde in de harten van zyn uitverkorene.

Infondibolo. Een tregter.

Infuso. Ingegoten, ingestort.

virtù, grazia &c. infusa. Een ingegote, ingestorte deugd, kragt, genade, enz.

Infusione. Ingietinge, instortinge.

infusione della grazia, dalla carità. De ingietinge, instortinge der genade, der liefde.

INFORCARE. Met de gaffel of vork nemen, vatten, grypen; ook aan de galg hangen, ophangen, opknoopen.

Inforcare. Met de vork vatten, grypen, nemen.

INFORMARE. Vormen, gestalte of gedaante geven, maken, bootseeren, verbeelden. *V. Formare.*

informar la materia. De stoffe of materie een gestalte of gedaante geven, vormen.

l'anima informa il corpo. De ziel vormt, geeft de gestalte, of gedaante aan het lichaam, dat is, doet het zelve leven, maakt het levendig, sterk, kragtig.

Informare. Bekend maken, verwittigen, verstandigen, laten weten; ook onderwyzen, leeraaten, onderregten.

v'informarò meglio di questo negozio. Ik zal u van deze zake, handel beter onderregten, nadere kennis of onderregtinge geven.

informar' uno nelle lettere, scienze &c. Iemand in de konsten, wetenschappen, enz. onderregten, onderwyzen.

Informarsi. Onderzoeken, ondervragen, navorschen, navragen, vernemen.

informarsi di qualche cosa pienamente. Zig van een zake teu vollen onderregten.

informarsi del fatto. V. Sopra.

informatevi meglio. Laat u beter onderregten, onderwyzen.

Informato. Gevormd, gebootseerd; ook verwittigd, bekeud gemaakt; ook onderregt, onderwezen; ook ervaren, bedreven, geoeffend.

esser pienamente informato. Ten vollen onderregt of verwittigd zyn, grondige kennis of onderregtinge hebben.

io non ne sono informato. Ik ben hier van niet onderregt, verwittigd, ik heb geen kennis hier van.

informato nelle (delle) cose del mondo &c. nelle scienze &c. In wereldsche dingen, in de wetenschappen ervaren, bedreven, geoeffend.

Informabile. Dar men niet vormen; ook niet onderwyzen, onderregten of leeren kan.

Informabile. Onleerzaam, dien men niet onderregten of leeren kan.

Informatore-trice. Een leeraar, onderwyzer, leermeester: leeraarster, onderwyfter.

Informativo, informante. Vormende, dat de gestalte of gedaante geeft.

virtù

virtù informante de' corpi. Gestalt of vormgevende kragt aan de lichamen.

Informazione. Gestalte, gedaante, navrage, onderzoekinge, navorschinge, verneming; ook onderregtinge, verwittiging, kennis; ook leere, onderwyzinge.

Avver piena informazione di qualche cosa da uno. Door iemand van een zake ten vollen onderregt, verwittigt zyn, grondige kennis of wetenschap hebben.

prender', pigliar', ricever' informazione di qualche cosa. Iets ondervragen, onderzoeken, naspeuren, vernemen, narigt of kennis van iets krygen.

dar' informazione. Narigt, onderregtinge geven.

buona, fedel informazione. Goede, getrouwe onderregtinge, onderwyzinge.

Informa. Zonder vorm of gedaante.

materia informe. Een ruwe, wanfchape, wanfallige klomp.

INFORNARE. In den oven schieten.

informar' il pane. Het brood in den oven schieten.

Informata. Een bakfel, een oven vol. *V. Fornata.*

INFORSARE. In twyffel stellen, onzeker, twyffelagtig, ongewis maken.

INFORTIRE. Sterk, zuur, garstig worden.

il vino &c. infortisce. De wyn word sterker, wranger.

infortito. Sterk, zuur, wrang geworden.

INFORTUNATO. Ongelukkig, rampzalig, ellendig.

Infortunio. Ongeluk, ongeval, ramp, ellende.

INFORZARE &c. *V. Rinforzare &c.*

INFOSCARE. Bruin of zwart maken, bruineren.

infoscire. Bruin of zwart worden.

INFOSSARE. Ingraven, inspitten, indelven, begraven, enz. *V. Infondare &c.*

Infossato. Ingegraven, gedolven, begraven.

occhi &c. infossati. Holle, diep ingevalle oogen.

INFRACIDIRE &c. *V. Fracidare &c.*

INFRAGNERE, infrangere. Verbreken, breken, verbryzelen, versmorfelen, in stukken slaan, stooten.

infragner' ulive &c. Olyven in stukken stooten, stampen.

infragner' il pepe. De peper maar grof stooten, stampen.

Infranto. Gestampt, gestooten, gebroken.

Infrantido. Een groote stamper; ook een stampmolen.

INFRAMETTERE &c. *V. Framettere &c.*

INFRANCESARE &c. *V. Francesare.*

INFRANGIARE &c. *V. Frangiare &c.*

INFRANTARE. Onderschryven, onderteekenen.

Infranotato. Ondergeschreven, ondergeteekend.

io infranotato confesso &c. Ik ondergeschreve bekenne, enz.

INFRASCARE, Infrascorare. Met loof, groene bladen en takken van boomen dekken, met looverhuten en prieëlen vercierden; ook te zamen of onder een menging, vermengen.

infrascar' ogni cosa in un libro. Alles in een boek onder een menging.

INERA. *V. Fra, Tra.*

INFRA SCRITTO. Ondergeschreven, ondergeteekend. *V. Infranotato.*

TOM. I.

io infrascritto confesso &c. Ik ondergeschreve bekenne, enz.

Infra scritta, infrascrizione. Onderschryvinge, onderteekeninge, onderschrift.

far l'infrascritta. Het onderschrift maken, onderschryven, onderteekenen.

INFRA TARI, Affratarfi. Een monnik worden.

Infratato, Affratato. Een Monnik geworden.

Infratellare &c. *V. Affratellarfi &c.*

INFREDDARE &c. Koud, koel. *Met. Laf, flauw-*hartig worden. *V. Freddarfi.*

Infreddire, infigidire. *V. Sopra.*

INFREGARE. Ryven, inryven; ook geil, ritzig, togtig of heet worden, rammelen, remmelen.

INFREGIARE. Met loofwerk vercierden. *V. Fregiare &c.*

Infregiato. Met loofwerk verciert.

Infregiamento. Vercieringe met loofwerk, enz.

INFRENARE. Toomen, teugelen, breidelen, den toom, teugel of breidel zandoen. *V. Frenare &c.*

INFREQUENTATO. Weinig bezogt, onbewandeld, onbetreden, ongankbaar.

luogo &c. infrequentato. Een plaats die weinig bezogt, bewandeld of betreden word.

Infrequente. *V. Sopra.* Ook dat weinig gebeurd, geschied of voorvalt.

Infrequenza. Klein getal van volk in een vergaderinge;

INFRESCARE &c. *V. Rinfriscare &c.*

INFRINGERE. Breken, verbreken; ook krenken, kreuken, benadeelen, verkorten, verminderen, tena spreken.

infringer l'autorità d'uno. Iemands gezag of aanzien krenken, verkoren.

infringer le leggi, statuti. De wetten, instellingen, verbreken, overtreden.

Infringimento. Verbrekinge, overtredinge.

infringimento della leggi, de gli articoli della legge, pace. Verbrekinge, overtredinge der wetten, der vrede, van het verbond, enz.

Infringitore. Breker, verbreker, overtredere.

infringitore della pace, lega &c. Een verbondbreker, overtredere van de wet.

INFRIZZARE, Infrizzare. Scherp, zuur, wrang, bytende op de tong worden.

INFROLLARE &c. Murw, zagt of zacht maken, weeken, enz. *V. Frollare &c.*

infrollar capponi, anatre &c. Kapuinen murw maken, enden, enz. weeken.

INFRONDARE, Infrondire &c. *V. Frondare &c.*

INFROTARE, Infrottarfi. Te zamen loopen, verzamelen, met hoopen byeen komen.

INFRUTTIFERO. Onvrugbaar, dat geen vrugt draagt. *alberi infruttiferi.* Onvrugbare boomen.

Infruttuoso. Onvrugbaar, vrugtelooz, zonder vrugt, vergeeffsch, ydel.

conferenza, congresso, pensiero infruttuoso &c. Een vrugtelooze zamenpraak, vergaderinge, vergeeffsche lauddag, ydele gedagten, enz.

maneggi, ufficii infruttuosi. Vergeeffche, vrugtelooze onderhandelingen, dienften, voor- of- inspraken.

Infruttuosamente. Vergeeffsch, onnuttelijk, vrugtelooz.

Y y y

spen.

spender' il tempo infruttuosamente. Den tyd vrugtelooſ, onnuttelijk doorbrengen.

affaticarſi &c. infruttuosamente. Zig vrugtelooſ, te vergeefs bemoeijen, bewerken, bearbeiden.

I N P O L A. Een Prieſters muts, een myter, zeker hoofdcierraad, gemaakt op de wyze van een Koninglijke muts.

I n ſ u l a r e. Den myter op het hoofd zetten.

I n ſ u l a t o. Den myter dragende, met een myter vercierd; ook een Biſſchop, of Abr.

I N F U B I G I N I R E. Vol roet worden.

I N F U M A R E. Rookken, in den rook droogen, be-rooken, inrooken. *V. Affumicare, Fumare &c.*

infumar carni &c. peſci. Vleech, viſſen rooken, in den rook droogen, ophangen.

I N F U O R A, *Infuori &c. V. Fuori &c.*

I N F U R B I R E, *Infurbarſi, Infurbacciarſi.* Een ondeugenden, ſnooden ſchelm, een boef, of deugniet worden.

Infurbatq, Infurbato. Een ondeugenden, ſnooden ſchelm, een boef, deugniet geworden.

I N F U R F A N T A R E, *Infurfantare, Infurfantarſi.* Een ſnooden ſchelm, boef of deugniet worden. *V. Furfante.*

Infurfantato. Een ſnooden ſchelm, een boef of deugniet geworden.

I N F U R I A B I E, *Infuriarſi, Furiarſi.* Woedende, dol of uitzinnig, vergramd of verſtoord worden, woeden, razen.

infuriar contro aluno. Tegen iemand woeden, razen, zeer vergramd of verſtoord zyn.

I N F U S I O N E &c. V. Infondere &c.

I N F U S T A R S I, *Infuſtire.* Een ſtengel of ſtronk krygen, tot een boom waſſen.

I N G A B B I A R E. In een kevie of kooy zetten.

ingabbiar' ucelli. Vogels in een kevie of kooy zetten.

I N G A G L I A R D I E. Moedig, dapper, kloek, manhaftig, kloekmoedig, heldhaftig, onvertſaagd worden, zig verſterken.

ingagliardito. Kloek, moedig, dapper, manhaftig, kloekmoedig geworden.

I N G A L L U C C I A R S I &c. V. Galluciare.

I N G A N G H E R A R E &c. V. Gangherare.

I N G A N N A R E. Bedriegen, opligten, misleiden, verſchalken, verſchalken, ondergaan, onderkruipen, enz. *V. Gabbare.*

ingannar alcuno con promeſſe falſe. Iemand met ydele beſoſten paaijen, ſtreelen, misleiden, bedriegen.

ingannarſi. Dwalen, miſtaſten, vergiſſen, vergrypen, bedriegen, een miſſlag hebben.

io non m' inganno. Zoo my regt duukt, als ik my niet vergiſſe, vergrype, zoo ik geen miſſlag hebbe, niet dwale, enz.

voi v' ingannate a crederlo &c. Gy dwaalt, vergiſt, vergrypt u zeer als gy het geloofd, enz.

I n g a n n a t o. Bedrogen, verſchalkt, misleid, beſcheten, onderkropen, enz.

reſtar' ingannato. Bedrogen, miſſeid; onderkropen, beſcheten worden.

I n g a n n a t o r e - t r i c e. Een bedrieger, misleider, bedrieg-
lter, enz.

I n g a n n e v o l e. Bedriegelijk, valſch.

I n g a n n o. Bedrog, bedriegerij, miſleidinge.

trarr' uno d'inganno. Iemand's wantrouwen, of quaat vermoeden beuemen, wel onderregten, enz.

per inganno. Door bedrog, valſheid.

con inganno. Met bedrog, argliſtigheid, looſheid.

I N G A R B U G L I A R E &c. V. Garbugliare &c.

I N G E G N O. Het verſtand, de geeſt, het vernuſt, ook den aart of inborſt.

ingegno buono, acuto, ſottile, eccellente, divino, grande, pronto. Een goed, ſcherpzinnig, ſpitsvinnig, voortreffelijk, goddelijk, groot, vlug verſtand.

ingegno groſſo, tarſa, duro. Een grof, dom, bot, langzaam, hardleerig hoofd of verſtand.

ingegno da governo. Een verſtand (een hoofd) bequaam om een gemeente te regeeren.

vi ſono certi ingegni bizzarri e beſtiali. Daar worden eenige zeldzame en beſtaagtige hoofden, dat is, menſchen gevonden.

io ho praticato certi ingegni. Ik hebbe met eenige hoofden te doen gehad.

I n g e g n o. Een konſtwerk, konſtuig of gereedſchap. *V. Macchina.*

con argani e ſimili ingegni. Met kranen en andere tuigen of gereedſchappen.

ingegno da guerra, da alzar, mover peſi gravi, da terchio, macina &c. Oorlogs-konſtuig, een konſtuig om zware gewigten mede te bewegen of opte tillen, om te perſſen, te malen, enz.

ingegno della ſerratura, dell' orologio. Konſt-tuig, konſtwerk van een ſlot, horologie of uurwerk, enz.

I n g e g n a r ſ i. Zig benaarſtigen, bevluytigen, alle zorgen vlyt aanwenden, beſteden.

ingegnariſi di ſur qualche coſa. Zig bevluytigen, benaarſtigen, wagen, allen vlyt aanwenden om iers te doen.

I n g e g n e t t o, **i n g e g n u c c i o.** Een gering, ſlegt verſtand; ook een klein konſtuig of gereedſchap.

I n g e g n i e r e. Een Ingenieur, een konſtuig of geteedſchapmaker.

I n g e g n o u e. Een groot, ſcherpzinnig, doordringend, ſchrander hoofd of verſtand.

I n g e g n o ſ o &c. V. Ingenioſo.

I n g e n i o ſ o, **i n g e g n o ſ a.** Verſtandig, aardig, volgeeſtig, vernuſtig.

invenzione, trovato &c. ingenioſo. Een aardige, konſtige greep.

I n g e n i o ſ a m e n t e. Vernuſtiglijk, volgeeſtelijk, ſchrande, verſtandiglijk, aardiglijk.

I N G E L O S I R E. Minnenydig, nayverig, jaloers maken of worden.

ingeloſr' uno. Iemand nayverig, jaloers maken.

I n g e l o ſ i t o. Minnenydig, nayverig, jaloers geworden.

I N D I M M A R E. Met paarden en juweelen bezetten. *V. Gemmare &c.*

I N G E R N A R E. Inſcheppen, inplanten, indrukken.

ingenerar' una virtù, un vizio in uno. Iemand een deugd, ondeugd, enz. inſcheppen, inplanten, indrukken.

I N G E N T I L I R E &c. V. Gentilire &c.

I N G E N O. Regtſchappen, vryborſtig, openhartig, opregt, enz.

Ingenuamente. Vryborstgelyk, openhartiglyk, opregtelijk.

confessar' ingenuamente. Vryborstgelyk, openhartiglyk bekennen, belijden.

Ingenuità. Vryborstgelykheid, openhartigheid, opregtheid.

INGEBIRE. Indragen, ingieten, inwerpen, indoen, inbrengen; ook inmengen.

ingerir' altri discorsi. Andere redenen inwerpen, invoeren, inbrengen.

Ingerirsi. Zich inlaten, inmengen, insteken; ook durven, ondervinden, bestaan.

ingerirsi ne' fatti altrui. Zich in eens ander mans dingen mengen, steken, zig met eens anders zaken bemoeijen.

INGESSARE &c. V. Gessare &c.

INGETTARE. Inwerpen, ingooijen, insmyten.

ingettar' un cristeo. Ecu klisteer inwerpen, inspuiten.

INGHIARARE. Met graveel, grof of steenagtig zand plaveijen, bevroeren.

INGHILTERRA. Engeland.

INGHIOTTIRE, Trambottire, Ingbiazzare. Op of inslokken, verzwelgen, verslinden. *V. Ingoinre, inghiottir' un boccone.* Een beet, stuk, brok inslokken, verzwelgen, verslinden.

inghiottir' un' ingiuria. Een schande of ongeluk opkroppen, verzwelgen, verdragen.

INGHIOTTONARSI. Lekker worden; ook ergens op belust zyn, lust of trek tot iets hebben.

inghiottonzarsi di qualche buon boccone. Op een lekker beetje belust, of gretig zyn, grooten lust of trek daar toe hebben.

INGHIRLANDARE &c. V. Ghirlandare &c.

INGHISTARA, Engbistara. Zekere wynmate in 't Venetiaanse gebied.

INGIALLARE, Aggiallare. Geel, goudgeel, blond verwen of maken.

ingiallire. Geel, goudgeel of blond worden; ook de geelzugt krygen, met de geelzugt gequeld, geplaaagd worden.

INGIARDINARE. Tor een tuin maken, bewerken, bearbeiden.

INGIGANTIRE. Een reus; ook zeer groot worden, in de hoogte groeijen, opwassen, opschieten.

INGIGLIARE. Met lelien opschikken, verciereen.

INGINOCCHIARE, Ingimocchiarsi. De knien buigen, op de knien vallen, kuieren, nederknien.

Ingimocchiata. Knielinge; ook een voetval.

far' una ingimocchiata. De knien buigen, een voetval doen.

Ingimocchiatio. Een voetbank, een bank om te knien.

Ingimocchiato, ingimocchioni. Knielende, op de knien. *V. Gimocchioni.*

INGIOIELLARE &c. V. Gioiellare &c.

INGIO &c. V. Giù.

INGIUNGERE, Ingiongere. Bevelen, gebiedten, belasten. *V. Imporre.*

ingiongere qualche cosa ad uno. Iemand iets bevelen, gebiedten, belasten.

ingiunger' una penitenza, lezione. Een boete opleggen, een kisse opgeven.

Ingiunto. Bevolen, geboden, belast, opgeleid, opgegeven.

la penitenza, carica ingiuntami. De boete, het amp, dat my is opgeleid.

INGIURIA. Onrecht, ongelijk, ongerechtigheid; ook lasteringe, laster, lastertaal.

far' ingiuria ad uno. Iemand ongelijk doen, aandoen.

dir' ingiuria ad uno. Iemand lasteren, schenden.

ricever' ingiuria. Van iemand verongelykt, geschonden worden.

soportar, perdonar, vendicar &c. l'ingiuria. Ongelyk, smaad, schimp lijden, verdragen, quetschelden, wreken.

recarsi qualche cosa ad ingiuria. Iets voor een schimp of smaad houden, opnemen.

ingiuria &c. del cielo (del tempo.) Onlastig, onaangenaam, ongestuimig, leelijk weer.

ingiuriare (uno.) Iemand ongelijk, onrecht of nadeel doen, schade doen, beledigen; ook iemand lasteren, schenden.

Ingiuriato. Gelasterd, geschonden, beledigd.

ingiurioso. Onrecht, onbillijk, lasterlijk, schimpig, smadig; ook die zyn evennaasten onrecht of ongelijk doet; ook een lasteraar, schender.

parole ingiuriose. Schimpcheuten, schimpwoorden, lastertaal.

Ingiuriosamente. Ten onrechte, onrechtmatiglyk, onrechtvaardiglyk, zonder rede of oorzaak.

INGIUSTO. Onrechtvaardig, onrechtmatig, ongerechtig.

buomo ingiusto. Een ongerechtig; onrechtvaardig mensch.

cosa ingiusta. Een onrechtvaardige, ongeregte zaak.

ingiustamente. Onrechtvaardiglyk, onrechtmatiglyk, ten onrechte.

doleri &c. ingiustamente. Zig onrechtmatiglyk, ten onrechte beklagen.

Ingiustizia. Onrechtvaardigheid, ongerechtigheid, onrechtmatigheid, onrecht, ongelijk.

questa farebbe grand' ingiustizia. Dat zoude een groote ongerechtigheid wezen, enz.

INGLESE. Engelsch; ook een Engelschman.

lingua &c. Inglese. Engelsche spraak of taal.

ad' Inglese. Op de Engelsche wyze, op zyn Engelsch.

INGOBBARE, Ingobbire. Gebult, gebocheld, bultig worden, een bult of bochel krygen.

INGOFFARE, Ingoffire. Een botterik, grovaart, plompaart worden.

INGOIARE. Op- of inslokken, verzwelgen, verslinden. *V. Ingbiottire.*

ingoiar bocconi anari. Bittere stukjes of beetjes inslokken, dat is, groot ongemak, ongelijk opkroppen, invreten, lyden en verdragen moeten.

INGOLFARE. Tot een golve of zeeboezem maken. *Met.* Zig in verwarde dingen mengen, steken, zig met verwarde dingen bemoeijen.

Ingolfarsi. Zig in verwarde zaken mengen, steken, verwarren, wikkelen, verzinken, verdiepen.

Ingolfato. In duizenderley zaken gewikkeld, verdiept, verzonken.

ingolfato in mille affari imbrogliati. V. Sopra.

INGOMBARE. Beschaduwen, met schaduw bedekken, verduisteren, verdonkeren, duister of donker maken, benevelen; ook innemen, bezetten, vervullen.

ingombrar' unluogo di alberi. Een plaats met boommen beplanten, bezetten, beschaduwen.

ingombrar' il cuore. Het harte bevangen, verduisteren, verdonkeren, beschaduwen.

ingombrar' una stanza &c. di molti mobili & altri inbarazzi. Een kamer met veel huisraad en andere dingen bezetten, innemen. *V. Impacciare.*

Ingombroso, ingombro. Beschaduw, verduisterd, verdonkerd, beneveld; ook bezet, ingenomen.

Ingombramento, ingombro. Beschaduwinge, verduisteringe, verdonkeringe, benevelinge, bezettinge, inneminge; ook *Met.* Een hoop of menigte van zaken, die een plaats innemen, vervullen, belemmeren.

senza troppo grand' ingombro della casa. Zonder dat het huis te veel daar mede belemmerd, bezet, of ingenomen word.

un' ingombro di gente, cavalli, carrozze &c. Zulk een menigte, groot getal van menschen, paarden, wagens, enz. dat 'er geen mensch door gaan of komen kan.

un' ingombro di robba. Een hoop of menigte van alrehande waaren onder malkander.

INGONNARE, Ingonnolare. Een vrouwenrok aan [doen].

INGORDO. Zeer begeerlijk, gierig, karig, wrek. *Met.* Onverzadelijk, gulzig; ook *Met.* Groot, overvullig, onmatig.

esser' ingordo di qualche cosa. Zeer begeerlijk, zeer gierig zyn, te veel willen hebben.

una dote ingorata. Een zeer grootte, ryke, kostelyke bruidschat.

spese, spesa ingorda. Onmatige, overvullige, overvloedige uitgiften, onkosten.

somme ingorde. Ongemeene, grootte somme gelds.

prezzo ingordo. Te hooge of diere prys.

Ingordamento. Zeer begeeriglijk, gieriglijk; ook *Met.* Te veel, overvulliglijk, onmatiglijk.

gandagnar', spender' &c. ingordamento. Sterk winnen, te veel geld uitgeven, overvullige kosten doen, enz.

Ingordigia. Onverzadelijke begeerte, gierigheid; ook overgrooten honger, gulzigheid, onverzadelijke lust tot eten.

INGORGARE, Ingorgiare, ingorgitare, ingurgitare. Inzwelgen, opvretten, in- of opslokken.

ingorgar buone vivande, buoni vini. Zig met lekkere spyzen, wynen opvullen, opproppen, zig vol zuipen, tot barstens toe vol eten.

INGOZZARE, Ingozzare. Mesten, vet maken. *Met.* In- of opslokken, inzwelgen, verslinden, invretten, inkroppen. *V. Ingoiare.*

ingozzar capponi, piccioni &c. Kapuinen, duiven, enz. mesten, vet maken.

ingozzar le parole. De woorden in zig vreten, opslokken, dat is, een slechte uitspraak hebben, slegt

ter taal zyn; ook van zugten en kermen de woorden afbreken, in den hals halen.

Ingozzata. Een slok, teug.

INGRAMIRE. Ellendig, rampzalig maken of worden.

INGRANDIRE, Aggrandire. Groot maken, vergrooten, doen groejen of groot worden.

Ingrandimento, Aggrandimento. Groommakinge, vergrootinge.

Ingrandito, Aggrandito. Groot gemaakt, vergroot.

INGRANIRE, Ingranellare. Granen, zaad krygen. *V. Granire.*

INGRASSARE. Mesten, vet maken; ook met vet smeren, zalven; ook 't land mesten, vet maken; ook dik, vet worden.

ingrassar porci, vitelli, ocche, capponi &c. Varkens, kalveren, gausen, kapuinen, enz. mesten, vet maken.

ingrassar le rose, la scarpe, gli stivali. De raderen, schoenen, laarsen, enz. smeren.

ingrassar' il campo. 't Land mesten, vet maken.

questo m' ingrassa. Dat doet my groeijen, dat doet my dik en vet worden, dat is, komt met myn zin overeen, enz.

Ingrassare, Ingrassarsi. Dik, vet, lyvig, gezet worden, zig mesten.

Ingrassante, Ingrassativo. Mestende, vet makende, dat dik en vet maakt.

porco, vitella, capponi &c. ingrassato. Een gemest, vetvarken, kalk, kapuin, enz.

Ingrassato. Gemest, vet gemaakt. *V. Grassa.*

Ingrassamento. Melting, vetmakiug.

Ingrassare, Ingrassare. Vet, smerig, morsig, vuil maken, met vet smeren.

Ingrassarsi. Vet, smerig, morsig, vuil worden.

INGRATICCIARE. Met horden afschutten, sluiten; ook in de horden slaan.

Ingraticolare. Op den rooster leggen, braden.

INGRATO. Ondankbaar.

esser, dimostrarsi, ingrato. Zig, ondankbaar tegen iemand toonen.

bestia ingrata. Ondankbaar beest.

Ingrato, Disgrato. Onaangenaam, mishagelijk.

questa ordinata confusione di voci non è ingrata all' orecchio &c. Deze nette en ordentlijke verwarring van stemmen is de ooren niet onaangenaam.

Ingratissimo. Zeer ondankbaar.

Ingratamente. Ondankbaarlijk, met ondankbaarheid.

Ingratitudine. Ondankbaarheid, ondank.

INGRAVIDARE &c. V. Gravidae &c.

INGREDIENTE, ingredienti. Dat mede onder de artzneyen gemengd word of behoort.

Ingredienza a. V. Sopra.

INGRESSO. Intredinge, ingang, toegang. *V. Adito.* *aver, conceder l'ingresso.* Den in- of toegang hebben, toelaten, toestaan, vergunnen.

INGRIGCIOLARE, Ingricciolare. Verschrikken, beven, zidderen, verbaalt, verschrikt, ontsteld worden, een schrik of grillinge over het lijf krygen.

INGROMMARE &c. V. Grommare &c.

INGROPPARE, Ingruppare, Ingrupparsi. Knoopen, ook,

ook, zig svingeren, verwarren, tot een knoop worden. *V. Agroppare.*

INGROSSARE, *Ingrossarsi, Aggrosso.* Groot, grover, dikker, grooter worden; ook bevrugten, zwaar maken, bevrugt of zwanger worden.

il fiume, il mare, ingrossa (s'ingrossa.) De rivier, de zee word groot, hoog, zwelt op, loopt over, walt.

il corpo, il ventre, s'ingrossa, (aggrossa.) Het lichaam, de buik zwelt op, word dik, grooter.

il popolo s'ingrossa. Het volk loopt dik byeen, vloeyt hoopsgewyze, met hoopen te zamen.

l'esercito s'ingrossa (si va ingrossando.) Het leger komt dik te zamen, vergadert, verzameld zig.

l'ingegno &c. s'ingrossa. Het verstand word botter, dommer, word meer en meer beneveld, verduisterd.

la vacca ingrossa. De koe word dragende.

gli alberi &c. a poco a poco ingrossano. De boomen worden allengsjes dikker, grover, grooter.

ingrossar le spese il salario. De onkosten, de soldy opsteigeren, grooter maken, vergrooten.

ingrossar una donna. Een vrouw bevrugten, bezwangeren, zwaar maken.

ingrossato, Aggrosso. Grover, dikker, grooter geworden.

ingrossamento, Aggrosso. Dikmakinge, vergrooing.

ingrosso, all'ingrosso. V. Grosso &c.

INGROTTARE &c. V. Aggrottare &c.

INGUANTARE &c. V. Guantare &c.

INGUAZZABILE. Ondoorwaadbaar, dat men niet doorwaden of gaan kan.

INGUFATO. In de vederen stekende, begraven als een tuil; ook in den mantel toegewikkeld, toegeslagen, roegerold.

INGUIDARESCATO. Op den boeg gewond, gequest door het drukken van den zadel.

INGUINAGLIA. De lies, de Eechenis.

INHABILE, Disabile. Ongeschikt, onbequaam, ongevoegelyk.

vender una inhabile a qualche cosa. Iemand ongeschikt, onbequaam maken tot iets.

inhabile a qualche ufficio, carica &c. Ongeschikt, onbequaam tot een ampt of bedieninge, enz.

Inhabilità, Disabilità. Ongeschiktheid, onbequaamheid, ongevoegelykheid.

duellu fin' all' inhabilità. Zoo lang vegten, tot dat men onbequaam is de wapenen te voeren.

Inhabilitare, Disabilitare. Ongeschikt, onbequaam maken.

INHABITARE. Inwoonen, woonen, bewoonen.

inhabitar un luogo. Een plaats bewoonen, in een plaats woonen, verblyven, zyn verblyf of woonplaats hebben.

Inhabitare. Een inwoonder, landzaat.

INHABITABILE, Disabitabile, Disabitabile. Onbewoonelyk, daar men niet kan woonen.

Inhabitato &c. Onbewoond, woest. *V. Disabitato.*

luogo &c. inhabitato. Een onbewoonde, woeste plaats.

INHAMARE. Met den hoek, haak, angel, of angelroedertangen.

INHASTARE. Aan, of op een spies steken, een stok, of stange ergens aan maken.

INHIARE. Gapen, de mond gretiglyk openen, opsparren. *Met.* Zeer naar iets haken, verlangen, tragten, staan.

inbiar' a qualche carica &c. Zeer naar een ampt of bedieninge tragten, dingen, staan.

INHIERIRE &c. V. Adherire &c.

INHIBIRE. Verbieden, ontzeggen.

Inibizione. Verbod, ontzegginge.

far' inibizione. Een verbod doen, verbieden, ontzeggen.

INHONESTO &c. V. Dishonesto &c.

INHORRIDIRE. Verschrikken, gruwelen, yzen, een schrik of vreeze op het lyf krygen, verschrikt, ontsteld, bevreesd worden, iemand de hairen over end of te berge staan.

inhorridir' a qualche cosa. V. Sopra. Van iets verschrikken, een schrik op het lyf krygen, enz. *V. Ingricciolare.*

inhorridisco a vederlo. Ik verschrikke, gruwele, yze, als ik het vertelle, ik sta verschrikt, ontsteld, bevreesd als ik het verhale.

INHOSPITALE. Onvriendelyk, ongenegen tot herbergzaamheid.

Inhospitalità. Onvriendelykheid, onbeltefdheid, stuursheid tegens de vremden.

INHUMANO, Dishumano. Onmenschelyk, wreed; onbeleefd, onmanierlyk, ruw, bot, plomp, woest, onbeschoft.

Inhumanamente, Dishumanamente. Onmenschelyk, wreedelyk, onmanierlyk.

Inhumanità, Dishumanità. Onmenschelykheid, wreedheid, onbeleefdheid, onmanierlykheid, ruwheid, woestheid, onbeschoftheid van manieren.

INHUMIDIRE. Nat, vogtig worden.

INIMAGINABILE. Onverbeeldelyk, dat men zig niet in- of verbeelden kan.

INIMICO. Vyandelyk, van een vyand; ook een vyand. *V. Nemico.*

Inimicare, Inimicarsi. Zig tot vyand maken, ver-vremden.

Inimicizia. Vyandschap, haat, spyt, twist. *V. Nemistà.*

INIMITABILE. Onnavolgelijk, onnadoenlyk, dat men niet navolgen of namaken kan.

ININTELLIGIBILE. Onbevattelyk, onbegrypelyk, onverstaunlyk, duisterlyk, moeyelyk om te bevatten, om te begrypen.

INIQUO. Onbillijk, ongeregtig, onregtmattig, onregtvaardig; ook zondig, tot zonden geneige of genegen. *V. Ingiusto.*

Iniquamente. Onbillijk, ongeregtiglyk, onregtvaardiglyk, onregtmattiglyk, ten onregte.

Iniquità. Onbillijkheid, onregtvaardigheid, onregt.

INIZIARE. Inwyen, ten dienste van God toeheiligen, toewyden, toeëigenen.

Iniziato. Ingewyd, ten dienste van God toegeheiligt, toegewyd, toegeëigend.

INLACCIARE &c. Toeslingeren, toestrikken, toerygen. *V. Allacciare.*

INLAGARE &c. *V. Allegare* &c.
INLANGUIDIRE. Beginnen te quynen, zwak, flauw, kragteloos; ook luy, traag, loom, vadzigh worden.
INLARDARE. Lardeeren, met spek bepriemen.
INLEGGIADIRE. Beleeft, eerlijk, fraay, hupfch worden.
INLEGNIRE. Zoo hard als hout worden, (word van vrugten der aarde gezegd.)
INLENDINARE, *Intendinare*. Volneten worden.
INLEPRARE, *Inleprare*. Een haas. *Met*. Vreesagtig, laf, of flauwhartig, verfaagd; ook melaats worden.
INLIVIDIRE. Bont en blaauw van geesfel, of zweepflagen; ook nydig, vol nyd, benydende, afguultig worden.
Inluidito. Bont en blaauw geworden van geesfel of zweepflagen.
inluidito dalle battiture. V. Sopra.
INLORDARE. Besmetten, bezoedelen, bemorfen, onrein, vuil, morfig, leelijk maken. *V. Lordare* &c.
Inlordaggine. Slordigheid, morfigheid, vuiligheid.
INNABBISSARE &c. *V. Abissare* &c.
Nota. Dat gy niet vind in *Inna, Inne, Inni, Inno, Innu*, zoekt in *Ina, Ine, Ini, Ino, Ina*, en zoo in tegendeel.
INNACQUARE. Wateren, met water vermengen. *V. Adacquare* &c.
innacquare il vino. Den wyn wateren, met water vermengen.
INNALBERARE &c. *V. Alberare* &c.
INNALZARE. Verheffen, verhoogen. *V. Alzare*.
innalzare uno a qualche posto. Iemand tot een aamt of waardigheid verheffen.
INNAMORARE. Iemand doen verlieven, bekooren, aanlokken.
innamorar' uno, una. Iemand, of een persoon bekooren, aanlokken, doen verlieven, verliefd of verzoet worden.
ella innamorarebbe fino le pietre. Zy zoude ook de steenen bekooren, aanlokken, dat is, zy is zeer schoon.
innamorate, *Innamorarsi, Amorsarsi*. Op iemand verlieven, verliefd of verzoet worden.
innamorate dello sguardo &c. *di una*. Op het gezigt van een persoon bekoord, verliefd worden.
veggendola, incoutanente innamorò (s'innamorò) di lei. Zoo aanstonds als hy haar zag wierd hy met liefde tot haar bevangen, of ingenomen.
innamoramenti segreti. Heimelijke liefde, geheime of verborge liefdepleginge, boeleringe.
non stanno bene ad un vecchio, come sete voi simili innamoramenti. Zoodanige boeleringen staan een oud man, als gy zyt, niet wel aan.
la prese per innamoramento senza dote. Hy heeft haar uit liefde (om dat hy op haar verliefd of verzoet was) zonder bruidfchat genomen.
innamorato. Verliefd; ook een minnaar of liefhebber.
esser' innamorato di uno, una. Op iemand verliefd of verzoet zyn.
una donna innamorata. Een verliefd vrouwsperfoon.
penfieri &c. *innamorati*. Verliefdgedagten.
la sua innamorata. Zyn vryfter, zyn liefste.

Innamoratamento. Op een verliefde wyze, gelijk als de verliefden, als vryfter en vryer.
Innamoracciarfi, *Innamoracciarfi* &c. Schandelijk, op een gering of veragtelijk persoon verliefd of verzoet worden. *V. Amoracciarfi*.
INNANIMARE. *Inanimare* &c. *V. Animare*.
INNANZI &c. *V. Avanti*.
Innanzarfi. *V. Dinanzarfi*.
INNAPPETENZA. Walg, afkeer van eeten, enz.
INNASCERE. Ingeboren, ingefchapen worden, natuurlijk zyn.
Innato. Ingeboren, ingefchapen, natuurlijk.
vizio innato, (connaturale.) Een ingeboore, ingefchape ondeugd.
innata bontà, clemenza, modestia &c. Ingebore, ingefchape, natuurlijke goedheid, goedaardigheid, gematigdheid, enz.
Innaturale. Onnatuurlijk, oneigen.
un caldo &c. *innaturale*. Een onnatuurlijke, ongemeene hitte.
Innaturamente. Op een oneige, onnatuurlijke wyze.
INNASPARE &c. *V. Aspere*.
INNAVIGABILE. Dat men niet kan bevaren, onbevaarbaar.
fiume innavigabile. Een onbevaarbare rivier, die men niet kan bevaren.
INNEBRIARE. Dronken, zat maken, vol zuipen, dronken drinken. *V. Ubbriaco* &c.
Innebriarfi. Zig dronken, zat drinken, zig vol zuipen.
Innebriato. Dronken, zat gemaakt, vol gezopen, beschonken.
Innebrimento. Dronkenmakinge, volzuipinge.
INNERSTARE. Enten, inenten.
Innestatura. Entinge, inentinge.
Innesto. Een ente, telgie of spuitje om te enten. *Met*. Een afkomst, gelfagt, ftam, huis, enz.
l'innesto reale. 't Koninglijke gelfagt, ftam, huis.
INNOCENTE. Onnozel, onfchuldig, eenvoudig, opregt; ook onervaren, onbedreven, ongeoeffend.
esser' innocente. Onfchuldig, onnozel zyn.
un fanciullo innocente. Een onnozel kind.
li santi innocenti. De heilige, onnozele (kindertjes.)
esser' innocente di una lingua. In een taal onervaren, onbedreven, ongeoeffend zyn.
Innocentissimo. Zeer onnozel, onfchuldig, zuiver, rein, godzalig.
innocentissima vita. Een zeer onnozel, zuiver, godzalig, godvrugtig leven.
Innocentemente. Onnozelijk, zuiverlijk, reinelijk, godzaliglijk, godvrugtiglijk.
viver innocentemente. Godzaliglijk, godvrugtiglijk, onnozelijk, zuiverlijk leven; een godzalig, godvrugtig, onnozel leven leiden, of voeren.
parlar' innocentemente. Onnozelijk, opregtelijk, eenvoudiglijk praten.
gastigar' &c. uno innocentemente. Iemand onnozelijk, onfchuldig straffen, kastyden, enz.
Innocenza. Onfchuld, onnozelheid, opregtheid, eenvoudigheid.
innocenza di vita, costumi &c. Onnozelheid, opregtheid,

heid, eenvoudigheid des levens, der zeden.
lo stato dell' innocenza. De staat der onnozelheid.
INNOMINATO. Ongenaamd, ongenoemd.
INNOSSERVABILE &c. *V. Inosservabile.*
INNOVARE. Vernieuwen, hernieuwen, iets nieuws
 inbrengen, invoeren, verzinnen, uitvinden: by-
 zonder in staatszaken.
senza innovar cosa alcuna. Zonder de geringste zaak
 te vernieuwen, of in te voeren.
Innovatre. Een vernieuwer, die iets nieuws inbrengt,
 invoerd.
Innovazione, Innovamento. Vernieuwinge, nieuwig-
 heid, iets nieuws.
INNUMERABILE. Ontallijk, ontelbaar, zonder getal.
Innumerabilemente. Zonder getal, ontelbare reizen.
INOBDIENTE &c. *V. Disobediante.*
INOCCHIARE. Met een ente, telgje of spruitje en-
 ten, inenten.
INOFFESO. Onbeledigd, onbeschadigd, ongequeest.
INOGLIARE. Met oly zalven, smeren; ook het
 laatste olyzel geven.
INOLTARE. Verder stieren, zenden, bevorderen,
 maken dat iets verder gevoerd of gebragt word.
inoltar la robba. De waren of koopmanschappen
 verzenden, verder zenden.
Inoltarsi. Verder gaan, vertrekken, zyne reize
 voortzetten.
Inoltaggio. Verdere verzendinge, bevorderinge,
 voortzettinge. *V. Spedizione &c.*
INOMBARE. Beschaduwen, met schaduwe be-
 decken. *V. Ingombrare.*
INONDARE, Inondarsi. Overvloeijen, overstroom-
 en of loopen; ook onderwater zetten.
i fiumi inondano. De rivieren zwellen op, worden
 groot, loopen over.
il cuore inonda di gioia &c. Het hart vloeit, loopt
 over van vreugde, enz.
inonder la campagna. Het land onderwater zetten,
 overstroomen.
*lo sboccamento del fiume, la rottura de gli argini inonda-
 rono tutto 'l paese.* De ooplopinge, opzwellinge
 der wateren, doorbrekinge van dammen en dy-
 ken hebben het gantsche land onderwater gezet,
 overstroomt.
Inondamento, inondazione. Ooplopinge, opzwellin-
 ge, overvloeijinge, overstroominge: groote wa-
 tervloed.
Inondazione de' barbari nel paese. Overstroming, e-
 inbrekinge, indringinge, inrukkinge, in- of
 aanval der wilde menschen of barbaren in 't land.
INOPIA. Armoede, gebrek, mangel, nood, enz.
patir inopia. Armoede, gebrek, mangel, nood lyden.
morir, perir d'inopia. Van armoede, van hongre en
 kommer sterven, vergaan.
INOPINATO. Dat onvoorziens of onverwagt
 voorkomt: onvoorzien, onverwagt.
caso, morte inopinata. Een onvoorziens, onverwagt
 voorval, schielijke dood.
Inopinatamente. Op 't onvoorziens, zonder daar op
 te denken: onverwagt, schielijk.

INOPORTUNO, Disopportuno. Ontydig, ongevoege-
 lijk, ongelegen, t' onpasse komende. *V. Importuno.*
Inopportunamente. Ontydiglijk, ten ontyde, buiten
 tyds, t' onpasse.
Inopportunita. Ongelegenheid, ongevoeligheid.
INORDINATO &c. Ongevoelig, zonder order
 of schikkinge, verwardelijk. *V. Disordinato &c.*
INORGOGLIARE, Inorgogliare. Hoogmoedig,
 hoovaardig, opgeblazen, trots maken of worden.
INORLARE. Zoomen, boorden, een zoom of
 boord maken. *V. Orlare.*
INORPELLARE, Orpellare. Met valsch goud ver-
 gulden, overblazen.
Inorpellato. Met valsch goud verguld, overgeblazen.
collana &c. inorpellata. Een ketting met valsch goud
 verguld.
INOSSARE, Inossarsi. Door merg en been gaau,
 dringen.
questo male, dolore s' inossa. Deze pyn, of smart gaat,
 dringt door merg en been.
INOSSERVABILE, Inosservabile. Dat men niet kan
 aan- of opmerken: onbegrypelijk, onbevattelijk.
legge &c. inosservabile. Een wet, die niemand onder-
 houden of volbrengen kan, een zware, moeielij-
 ke, onverdragelijke wet.
un' atomo inosservabile. Een stofje of vezeltje dat men
 niet zien of waarnemen kan.
Inosservante. Die de wet niet onderhoud, volbrengt,
 die de wet overtreed; ook onagtzaam, zorgeloos,
 onbedagt, los, ligt.
monaco inosservante. Een onagtzame, zorgeloze
 monnik, die zyne regels niet nakomt, niet onder-
 houd, overtreed.
Inosservantemente. Onagtzaamlijk, zorgelooselijk,
 op een onagtzame, zorgeloze maniere.
Inosservanza. Overtredinge, veragtinge, verma-
 ding van de wet; ook onagtzaamheid, zorg-
 eloosheid.
inosservanza delle leggi, costituzioni. Overtredinge,
 veragtinge, vermadinge der wetten, instellingen.
per inosservanza. Door zorgeloosheid, onagtzaam-
 heid.
IMPORCIRE, Imporcire. Een zwyn, dat is, zwyn-
 agtig, vuil, onrein, morsig worden.
INQUARTARE. In viere deelen, verdeelen.
INQUARTANARE. De vierdendaagfche koorts
 krygen.
INQUARTIERARE. In de quartieren leggen,
 in quartieren, de quartieren uitdeelen, aanwyzen.
INQUIETO. Een ongerust, rusteloos, oproerig,
 muitend, wederspanning mensch. *V. Malcontento.*
vi ha alcuni inquieti. Daar worden eenige ongeruste,
 oproerige, muitende, wederspanninge menschen
 gevonden.
Inquietare. Ontruffen, quellen, onrustig maken.
questo affare &c. m' inquieto. Dat ding plaagt, quelt,
 ontrufft my.
Inquietato. Ontrufft, gequeld, geplaagd.
esser inquietato da uno. Van iemand ontrufft, gequeld,
 geplaagd worden.

I N Q U I L I N O. Een huurder van een huis.
I N Q U I N A R E. Besmetten, bezoedelen, vuil maken, bevelken, bemorfen.
I N Q U I R I R E. Op- of onderzoeken, naspeuren, navragen.
inquirir' ne' complicit. Onderzoek na de medepligtige doen, naspeuren, navorschen.
Inquisitore. Een onderzoeker, navorscher; ook een inquisitiemeester.
inquisitor dell' heretica pravità. Onderzoeker van de ketterische boos- of quaadaardigheid.
Inquisizione. Onderzoek, navorsching, naspeuringe
far' inquisizione di qualche cosa. Onderzoek of navrage na iets doen.
il santo officio dell' inquisizione. De heilige inquisitie, het ampt van geloofspunten te onderzoeken, de kettery uit te roeien.
esser messo all' inquisizione. Voor de Inquisitie getrokken, gedaagd worden, redenen van zyn geloof moeten geven.
Nota. Dat gy niet vind in *lrr.* zoekt in *lrr.*
I N R A N C I D I R E. Stinkend, verrot, garstig, vermost, beschimmeld worden.
I N R I C C H I R E. Ryk worden, middelen bekomen, geld winnen. *V. Arricchire &c.*
I N R I G I D I R E. Wreed, straf, streng; ook hard of styf worden.
I N R I G O R O S I R E. Straf, streng, wreed, hard worden.
I N R O L L A R E &c. V. Arrolare &c.
I N R O Z Z I R E. Grof, plomp, boersch, onbeslepen, onbeschoft worden. *V. Arrozzare &c.*
I N R U G I A D A R E. Bedauwen, besproeijen, bevoegtigen, nat maken.
I N R U G I N I R E. Vol roest, verroest, met roest bedekt, van roest opgevezen worden. *V. Arruginire.*
I N R U V I D I R E, Arruvidire. Ruw, oneffen, steeuagtig worden.
I N S A C C A R E. Zakken, in een zak doen, steken.
Insaccociare. In de zak of beurs steken. *Mes. Stelen, rooven.*
I N S A F F R A N A R E, Inzaffranare. Saffranen, met saffraan toemaken, toebereiden, bestrooijen, verwen; ook bedriegen.
I N S A L A R E, Insalata &c. V. Salare, Salata &c.
I N S A L V A T I C C H I R E, Infelvatichire. Wild worden, verwilderd.
v'insalvatichirono i costumi. De menschen zyn daar ter plaatse t'eenemaal verwilderd, van zeden veranderd, verwilderd.
Insalvatichiso. Wild geworden, verwilderd.
I N S A N A B I L E. Ongenezelijk, dat men niet kan heelen of genezen. *V. Incurabile.*
I N S A N G U I N A R E. Bebloed maken, met bloed besmetten, bespatten.
Insanguinato. Bebloed, met bloed besmet, bespat, bloedig, rood van bloed.
I N S A N O. Uitzinnig, woedend, razend, dol, vervoerd, enz.
buomo infano. Een uitzinnig, razend, dol, verwoed mensch.

la plebbe infana. Het uitzinnig, razende, dolle, woedende volk.
furor' infano. Een dolle, uitzinnige woede of razerny.
il fuoco infano. Het razende, woedende, verslindende vuur.
Insanamense. Uitzinniglijk, op een razende, dolle, woedende wyze.
Insania. Uitzinnigheid, dolheid, woede, razerny; ook zotheid, dwaasheid.
questa sarebbe una insania. Dat zoude een razerny, zotheid, dwaasheid, uitzinnigheid wezen.
Insanire. Uitzinnig, dol, dwaas of gek zyn, of worden.
I N S A P O N A R E, Sapinare. Zeepen, iuzeepen, met zeep smeeren, wryven.
insaponar' uno, una (il cuore ad uno, a.) Iemand, of een persoon het hart zeepen, dat is, doen verlieven, verliefd, of verzet worden, bekooren.
Insaponarsi (di una.) Op eenen verlieven, verliefd of verzet worden.
Insaponato. Gezeept, ingezeept, met zeep gesmeerd, gewreven; ook verliefd, verzet.
I N S A P O R A R E, Assaporire. Lekker, smakelijk maken, een smaak of geur geven; ook een geur of smaak krygen, lekker of smakelijk worden.
I N S A R A C I N A R S I. Een Turk worden, in een Turk veranderen.
I N S A S S I R E. Tot een steen worden, in een steen veranderen. *V. Impietrire &c.*
Insassito. Tot steen geworden, in een steen veranderd.
I N S A T A N I R E. Verduiveld, een duivel, een schelm, een booswigt worden.
Insataniso. Verduiveld, een schelm of booswigt geworden.
I N S A Z I A B I L E. Onverzadelijk, niette vergenoegen.
Insaziabilità. Een onverzadelijke begeerte, onverzadelijkheid, gierigheid, wrekeid.
Insaziabilmente. Op een onverzadelijke wyze, onverzadelijk, zonder walginge.
I N S C A L A B I L E. Onbeklimmelijk, dat men met geen leer of leder beklimmen of overwinnen kan.
I N S C A M B I E V O L E. Dat men niet ver wisselen of veruilen kan,
I N S C H I D O N A R E. Het gebrad aan 't spit steken.
inschidonar l'arrosto &c. V. Sopra.
I N S C H I E R A R E. Het krygsvolk in benden en rotten verdeelen. *V. Schierare.*
I N S C I A T I C H I R E, Beroerd, geraakt, lam aan heupen en lendenen worden.
Insclaticchiso, insclaticato. Beroerd, geraakt, lam aan heupen en lendenen geworden.
I N S C I B I L E. Dat men niet weten of bewuft kan zyn.
Insclio. Onwetende, onbewuft, onervaren.
I N S C O L P I R E. In- of opsnijden, etsen, graveren. *V. Scolpire.*
I N S C R I V E R E. In- of opschryven, een opschrift maken.
inscriver' il suo nome in qualche libro. Zyn naam voor in een boek schryven.
inscriver' i marmi, epistafi &c. De opschriften op de gebouwen, op de graven, enz. maken.

inscriver' un libro &c. Voor in een boek den naam of titel zetten.
inscriver' un libro &c. ad alcuno. Aan iemand een boek opdragen.
Inscritto. In- of opgeschreven, enz.
Inscrizzione. Een opschrift.
Inscrizione antica &c. Oude opschriften, enz.
INSCRUTABILE, Inscrutabile. Dat men niet onderzoeken, nasporen of doorgronden kan.
INSCUDELLARE. In de schotel doen, aanregten, opdissen.
INSECCABILE. Dat men niet droogen of droog maken kan.
INSEGNA. Een teeken, schild, wapen, enz. *V. Arma, Impresa.*
la scriveria, bosteria, bottega &c. (all' insegna dell')
 N. N. De Apotheek, herberg, winkel by N. N. dat is, daar N. uithangt.
prender, baver, portar qualche cosa per insegna. Iets voor een schild of wapen nemen, hebben, voeren.
insegna antica de' gli Imperadori. Het oude schild of wapen van de Keizers.
Insegna. Een veldteeken, een standaard of vaandel.
insegna militare. Een krygsvaandel, oorlogsvaandel.
insegna maestra, reale. Het standaard of vaandel van een Veldoverste.
insegna spiegata. Vliegend vaandel.
Insegna, sopra-insegna. Veldteeken.
Insegna, porr' insegna. Een vaandrager, vandel of standaarddrager.
vidursi all' insegna. 'Zig onder zyn vaandel, of compagnie stellen, begeven.
Insegnare. Toonen, aanwyzen, wyzen, onderregten, onderwyzen, leeren.
insegnar' la strada &c. l'osteria ad uno. Iemand den weg, de plaats, de herberg wyzen, aanwyzen, aantoonen.
questo insegna la natura. Dat wyft, leerd de natuur, dat geeft de natuur zelfs te kennen.
insegnar' uno a leggere, a scrivere. Iemand leeren lezen en schryven, iemand in het lezen, schryven onderregten, onderwyzen.
insegnar' ad uno la Grammatica, la lingua, qualche scienza overo arte (in qualcoe scienza o arte.) Iemand een spraak of taal, een konst, wetenschap, enz. leeren, iemand in een spraak, konst, enz. onderregten, onderwyzen.
s' insegnar' che cosa sia, che s'abbia a fare &c. Ik zal 'u wyzen, leeren, zeggen wat het zy, wat gy doen moet, enz.
cbi altri insegna se stesso ammaestra. Die andere leert, onderwyft zig zelve.
Insegnamento, insegnamenti. Leeringe, les, regel, vermaninge, leerstukken, leerpuuten.
Insegnato. Geleeraard, onderregt, onderwezen.
Insegnatore. Een leeraar, onderwyzer, leermeester.
INSELCIARE. Met kyen playeyen, bevoeren, bestraten, met keysteen bezetten.
INSELLARE. Zadelen, opzadelen. *V. Sellare.*
INSELVARSÌ. Zig in een bosschaadje of woud

verstecken, verbergen; ook een bosschaadje of woud worden, verwilderen.
INSENSATO. Uitzinnig, razend, dol, dwaas, zot. *V. Insano, Stolido &c.*
buomo insensato. V. Sopra. Een uitzinnig, dwaas, zot mensch, een gek of nar.
Inseggime. Dolheid, razerny, zothed, dwaasheid, uitzinnigheid.
Insefatamente. Ontziuniglijk, gekkelyk, zottelyk, dwazelyk.
Insefibile. Ongevoelijk; ook een ongevoelig mensch. *Met.* Onbarmhartig, onmededoogend, onbeweeglijk, onverbiddelek, enz. ook hardneckig, halitarrig, wederspanning.
esser' insensibile alle divine ispirazioni, verso i poveri &c. Zig in de goddelijke ingevingen hard en ongevoelig toonen, tegens de armen geen deernis of medelyden hebben.
Insefibilmente. Ongevoelig, onbemerkt, op een ongevoelige, onbemerkte wyze.
Insefibilita. Ongevoeligheid, onbarmhartigheid, onmededoogentheid.
Insefualire. Zinnelyk, vleeschelyk worden; zyn zinnelykheid opvolgen.
Insefualito. Zinnelyk, vleeschelyk geworden.
INSEPARABILE. Onafscheidelijk, dat men niet verdeelen of scheiden kan.
proprio inseparabile. Een onafscheidelijke aart of eigenschap.
Inseparabilmente. Onafscheidelijk.
INSEPOLTO. Onbegraven.
INSERIRE, Insertare. In- of opzaaijen, zaaijen; ergens in zeiten, steken, doen, insteken, invoegen.
inserir qualche cosa gioconda &c. Iets lustigs onder mengen, invoegen, inzetten.
inserir' un foglio, capitolo nel volume. Nog een blad in een boek zetten, een kapittel byvoegen, inlassen.
Insertare &c. V. Inserire.
INSERRARE, Inserragliare. Binnen of insluiten, opluiten. *V. Serrare, Riserrare.*
INSERIRE. Met zyde doorwerken, doorarbeiden, vercierien.
INSETTI. Gewormte, en andere gekorve dieren en insecten.
INSEVARE. Met roet, smeer of talk smeerren. *V. Assevere, Gelare &c.*
INSEVERIRE. Streng, straf, hard worden.
INSIDIA, insidie. Hinderlagen, lagen.
far', parar' insidie ad uno. Iemand hinderlagen leggen, belagen, bespieden.
Insidiare. V. Sopra.
insidiar la vita, l'honore, la robba &c. di uno. Na iemands leven, eere en faam, goed, enz. tragten, staan.
Insidiato. Die lagen gelegd, of op iets geloerd heeft, bespied, belaagd.
esser' insidiato da uno. Van iemand bespied, belaagd worden.
Insidiatore. Een legger van lagen, een belager, die hinderlagen legt, een bespieder.
Insidiato. V. Sopra.

Infidiosamente. Listiglijk, bedriegelijk, met bedrog, arg, of list.

INSIEME, Insieme, Assieme. Te zamen, te gader, gelijkelijk, te gelijk, teffens, of tevens. *mangiar', parlar', dormir', andar', esser', habitar', viver', morir' &c. insieme.* Met malkander eeten, praten, slapen, gaan, wonen, wezen, leven, sterven. *tutti insieme.* Alle te zamen, alle te gelijk, niemand uitgenomen.

accordarsi &c. insieme. Zig met een ander vergelijken, vereenigen, onder malkander eens worden, over een komen.

abbracciarfi, visitarfi &c. insieme. Malkander omhelzen, omarmen, omvatten, bezoeken, vermaken.

sentir dolor', e piacer' insieme. Smart en vermaak teffens gevoelen, gewaar worden.

amarfi &c. insieme. Malkander lief hebben, beminnen, liefde tot malkander dragen.

INSIRPARE. Met een hegge in sluiten, omringen, afschutten. *V. Sirepare &c.*

insiepar di spini &c. Met doornstruiken omheinen, omringen, afschutten.

Insiato. Met een hegge ingeschoten, omringd, afgeschoten, omheind.

Insiata. Een hegge of heining.

INSIGNI. Voortreffelijk, deftig, uitstekende, uitmuntende, uitnemende; ook vermaard, beroemd. *libro &c. insigne.* Een uitstekend, uitmuntend, uitnemend, deftig, voortreffelijk boek.

azzione, valor' &c. insigne. Een uitstekende, uitmuntende, voortreffelijke daad, heldendaad, enz.

furbo, ladro &c. insigne. Een groandschelm, aartsdief, deugniet, enz.

Insignire. Voortreffelijk, deftig, uitstekend, uitmuntend, beroemd, vermaard maken. *V. Segnalare.*

INSIGNORIRE, Insignorirsi. Een heer worden; ook zig meester maken, overheeren, overmeesteren. *V. Impadronire.*

Insignorito. Een heer geworden.

INSINO, Insino. Totaan. *V. Fine, Fino &c.*

INSINUARE. In iemands kennisse heimelijk brengen of instellen, zaftjes indringen, wikkelen; ook in het kort vermelden, met weinig woorden te kennen geven, verwittigen, verftendigen, laten weten.

insinuar' una cosa con poche parole. Iets met weinig woorden te kennen geven, verwittigen, verftendigen, laten weten.

insinuar' uno nella mente di qualche Grande. Iemand in de gunst en genegenheid van een voornaam Heer dringen, bevelen.

Insinuarfi (appresso alcuno). Zig in iemands gunst en genegenheid wikkelen, dringen.

Insinuazione. Bybrenginge, vermeldinge, bekendmakinge met weinig woorden; ook beveling.

INSIPIDO. Zonder geur of smaak, smakeloos. *un' uomo insipido.* Een onaangenaam, verdrietig mensch.

materie, discorsi &c. insipidi. Ongertymde, ellendige, lege stoffen, redeneringen, enz.

Inspidemente. Ongertymdelijk, onsmakelijk; ook op een onaangename, verdrietige wyze.

Inspidezza. Smakeloosheid, onaangenaamheid, verdriet. *(driet.)*

Inspidire. Zonder geur of smaak, smakeloos worden.

Inspiente. Onwys, niet wys, dwaas, zot, uitzinzig, gek. *V. Insensato.*

INSISTERE. Leunen, steunen, vast op blyven staan. *insister su' piedi &c.* Vast op de voeten staan.

insister sul rigor della legge. Op de strengheid van de wet blyven staan, sterk op de wet dringen.

insister' appresso alcuno per haver qualche cosa. Sterk by iemand aanhouden, op zyn verzoek blyven staau, om iets te verkrygen.

gli altri insistevano di farlo morire. De andere hielden sterk aan, drongen zeer daar op, dat hy met de dood geltraft zoude worden.

Insistenza. Aanhoudinge, persinge, dringinge.

far' insistenza. Aanhouden, vast op blyven staan, zeer daar op dringen. *V. Instanza.*

INSITARE. In- of opzaaijen, planten, poten.

Insitato, insito. In- of opgezaayd, geplant, gepoot.

insito dalla natura. Van de natuur ingeplant, ingedrukt.

INSOAVE. Onaangenaam, niet lieflijk; ook bitter, wrang, zuur.

INSOAVIRE. Zoet, aangenaam, lieflijk worden.

INSOCCORREVOLE. Dien men niet helpen, te hulp komen, of bystaan kan.

INSOCIABILE. Ongezelliglijk, dat men niet vereenigen, of by malkander kan voegen.

Insociabilmente. Ongezelliglijk, op een ongezellige wyze.

INSOFFERENTE. Ongeduldig, onlydzaam, die niet kan verdragen.

Insofferente. Onverdragelijk, onlijdelijk. *V. Insopportabile.*

Insofferenza. Ongeduld, onverduidigheid, onlydzaamheid, moete om iets te kunnen verdragen.

INSOFFIARE. Blazen, aanblazen, inblazen. *Cristo insoffiò li suoi discepoli e disse &c.* Christus blies zyne Discipelen aan, en zeide, enz.

INSOEFICIENTE, Insufficiente. Ongenoegzaam, dat is, niet genoegzaam, onvergenoegd; ook onbequaam, ongeschikt, onvermogen.

Insofficientemente. Ongenoegzaam, niet te vergenoegen.

Insoffienza, insufficiente. Ongenoegzaamheid, onbequaamheid, ongeschiktheid.

INSOGNARE, Insognarsi. *V. Sognare.*

INSOLARE &c. *V. Assolare.*

INSOLDATARI. Een soldaat of krygsknecht worden. *V. Assoldare &c.*

INSOLENTE. Hoogmoedig, opgeblazen, trots, hoovaardig; ook vermetel, verward, moedwilkig, brooddronken.

Insolentaccio, insolentone. Een hoovaardig, opgeblazen, trots, vermetel, verwaand mensch.

Insolentone. *V. Insolentaccio.*

Insolentemente. Vermetelijk, verwaudelijk, hoogmoediglijk, trotsefelijk.

parlar, vanterfi &c. insolentamente. Hoogmoediglijk, trotfelijk, vermetelijk ſpreken, zig roemen, poechen, ſnorken.

Insolentare (uno.) Iemand hoogmoediglijk, trotfelijk weder- of tegenſtaan, tegenkreeven, bejegenen, trotſen, pochen.

Insolentato. Trotfelijk bejegeud, begekt, beſchimpt, verſmaad.

etter' insolentato da uno. Van iemand trotfelijk bejegeud, beſchimpt, verſmaad worden.

Insolentire. Vermetel, verwaand, hoogmoedig, trots, moedwillig, ſtout worden.

Insolenza, insolente. Vermoſtheid, verwaandheid, hoogmoed, trotsheid, hoovaardigheid, moedwilligheid, ſtouthed.

insolenza de' soldati, fanciulli, ragazzi &c. De moedwilligheid, hoogmoed, darselheid der ſoldaten, kinderen, jongens, enz.

far commetter' insolente. Moedwilligheid, hoogmoed begaan, bedryven, plegen.

INSOLFARE, infolferare, insoolfere. Zwavelen, met zwavel wit maken, met zwavel beſtryken, enz.

INSOLFARE. Op noten zetten.

INSOLITO. Ongewoon, ongemeen, zeldzaam. *cosa molto insolita.* Een zeer ongewoone, ongemeene, zeldzame zaak.

Insolitezza. Ongewoonheid, wonder, zeldzaamheid.

INSOLUBILE. Dat men niet ontbinden of ont-knoopen kan, onoploſſelijk. *V. Indiffolubile.*

questione, enigma &c. insolubile. Een onoploſſelijke, zwarc, moeilijke vrage, raadſel, enz.

INSOMMIGIBILE. Dat men niet onderdompelen of verdrinken kan.

INSONNARE. In den ſlaap brengen, wiegen, zingen. *V. Affonnare.*

INSOPORARE, Affoporare. Slaap aanbrengen, ſlaperig maken; ook in de ſlaap wiegen, zingen.

Insoporato, Affoporato. Slaperig gemaakt, in de ſlaap gewiegt, gezongen.

INSOPPORTABILE, Insopportevole. Onverdragelijk, onlijdelijk.

cosa insopportabile. Een onverdragelijk, onlijdelijk [ding]

fatica, freddo, caldo &c. insopportabile. Een onverdragelijke moeite, koude, hitte, die niet is te lyden of te verdragen.

Insopportabilmente. Op een onverdragelijke, onlydelijke wyze.

INSORBELLARI, Afforellarsi (con uno.) Zuſterſchap met eenen maken, aangaan.

INSORGIRE. Opſtaan, ontſtaan, ryzen.

insorgere contro alcuno. Tegens iemand opſtaan, op iemand aanvallen, iemand beſpringen, aantasten.

insorgono nuovi moti, turbolenze &c. Daar ontſtaan nieuwe beroertens (in het land.)

Insorto. Dat ontſtaar, opryft, gebeurt, voorvalt. *la differenza &c. insorta.* De ſtrydigheden die 'er ontſtaan, gerezen of voorgevallen zyn.

INSOSPETTIRE (uno.) Agterdocht, wantrouwen by iemand verwekken, veroorzaken.

Insospettito. Agterdochtig, agterkoudig, wantrouwend; ook bevreemd, beſchroomd geworden.

INSOSPETTO. Onverdagt, daar men geen vermoeden op heeft.

luogo &c. insospetto. Een onverdagte, oetlijke plaats.

INSOTTERRATO. Onbegraven.

INSOTTILIRE. Scherpzinnig, ſpitsvionig, ſchrande, doortrapt of doorſtepen, ſyn worden, of ma- [ken]

INSOVERTIBILE. Dat men niet omverre werpen, omſmyten, wederleggen, tegenſpreken of oploſſen kan; onwederleggelijk, onoploſſelijk.

argomento insovetibile. Onwederleggelijk bewys.

INSOZZARE, Sozzare. Vuil, morſig, ſelijk maken, bezoedelen, bemorſen.

INSPIAGARE. Met een koordtje of toutje binden.

INSPICIARE. Met kruiden of ſpeceryen toema-ken, toebereiden.

INSPERATO. Overhoopt, onverwagt.

fortuna, grazia &c. insperata. Een overhoopt, onverwagt geluk, genade, enz.

Insperatamente. Op 't onverwagte.

INSPISSARE. Dik maken.

Inspresso. Dik worden.

INSPISTOR. Een bewindhebber van iets; iemand die 't op- of toezigt over iets heeft, een bezorger, toezieder, verzorger.

Inspezzione. Zorge, bewind, toe- of opzigt over iets. *haber l'inspezzione sopra qualche cosa.* De zorge, bewind, toe- of opzigt over iets hebben.

INSPIRARE. Inblazen, aanblazen, ingeven, (word doorgaans in een goeden zin verſtaan.)

Dio c'inspirerà, (spirerà.) God zal het ons ingeven, inſtorten, inblazen.

Inspirante. Ingevende, inblazende.

Inspirato. De geen, wien van God iets ingegeven of ingeblazen is; ook die door den Geest Gods vervoerd of gedreven word.

inspirato da Dio. V. Sopra.

Inspiratore. Een ingever, in- of aanblazer.

Inspirazione, ispirazione, inspire. Ingevinge, in- of aanblazinge.

per divina ispirazione. Door de Goddelijke inge- [vinge]

dar' luogo corrispondere, ubidir' &c. alle buone, sante, divine &c. ispirazioni. De Goddelijke ingevingen volgen, gehoor geven, nakomen.

Inspirare, ispirare, ispirarsi &c. V. Spiritare &c.

INSPIRITUALARI, Inspirualire. Geestelijk, godvrugtig, godzalig, vroom, heilig worden.

Inspirualato. Zeer godvrugtig, godzalig, vroom, aandagtig geworden.

INSPORCARE &c. V. Sporcare &c.

INSQUADRONARE. De ruitery of paardevolk in eſquadrons verdeelen.

INSTABILE. Ongeſtadig, onſtandvaſtig, wan- kelbaar; wiſpelturig, veranderlijk.

tempo &c. instabile. Ongeſtadig, veranderlijk weer.

buomo &c. instabile. Een ongeſtadig, onſtandvaſtig, wiſpelturig, veranderlijk menſch.

fortuna &c. instabile. Een wankelbaar, ongestadig, onbestendig, onstandvastig geluk.
Instabilmente. Onstandvastiglijk, ongestadiglijk, veranderlijk, wankelbaarlijk, wispelturiglijk.
Instabilità. Ongestadigheid, onstandvastigheid, onbetsendigheid, wispelturigheid, veranderlijkheid, wankelbaarheid.
INSTALLARE. In de stal brengen, voeren; ook instellen, inzetten.
installar' un cavallo. Een paard in de stal brengen, voeren, zetten, stallen.
installar' uno in un beneficio, carica &c. Iemand in een amt of bediëninge zetten, bevestigen.
Installazione. Instellinge, inzettinge, bevestiginge in een amt of bediëninge.
INSTARE. Aanhouden, iemand persen, ernstig verzoeken. *V. Instanza.*
Instante. Standvastiglijk, volstandiglijk, geduriglijk.
instanti preghiere. Een standvastig, yverig, vlytig, volhardend gebed.
Instante. 't Oogenblik (dat nu is.)
in un' instante. In een oogenblik, in zeer kortetijd.
in quell' instante. In het zelve oogenblik, op den zelve tyd.
Instantissimo. Zeer standvastig, naarstig, yverig, vlytig.
Instantemente. Standvastiglijk, met aanhouden, met ernst of vlyt, naarstiglijk, vlytiglijk.
pregar, supplicar' &c. instantemente. Standvastiglijk, met ernst, yver of vlyt, zonder ophouden bidden, verzoeken.
Instantaneo. Oogenblikkelijk, dat in een oogenblik geschied, kort durende.
moto &c. instantaneo. Een oogenblikkelijke, korte beweginge.
Instantaneamente. In een oogenblik, schielijk.
Instanza. Standvastigheid, ernstige aanhouding, of verzoek, hevigheid, yver, ernst, enz.
pregar, sollicitar' &c. con grand' istanza. Met groote standvastigheid, hevigheid, ernst, yver of vlyt, zeer naarstig en vlytig, zonder ophouden bidden, persen, dringen.
moltiplicar' le istanze. Dikwils, zonder ophouden, bidden, in zyn bede volharden, gedurig aanhouden, niet nalaten om te bidden.
di prima istanza. In de eerste (instantie) of geregr.
ad istanza del Signore N. Op het verzoek, begeeren, aanhouden; ten aanzien van de Heer N. enz.
l'ha fatto ad istanza del Principe, ad istanza de' suoi benemeriti &c. Hy heeft het gedaan op het verzoek, of begeeren van de Vorst, ten aanzien van zyne verdiensten, van wegen zyne getrouwe diensten.
ad istanza vostra &c. Op het aanhouden van u, om uwent wille, ter eere of ten aanzien van u.
INSTAURARE. Vernieuwen, herstellen, weder beginnen, vermaken, hermaken.
instaurar' una fabrica. Een gebouw vernieuwen, herstellen, verbeteren.
Instauratore. Een vernieuwer, hersteller, vermaker, verbeteraar.

Instaurazione. Vernieuwinge, herstellinge, hermakinge, verbeteringe.
INTERCORARE. Mesten, vet maken. *V. Sterco &c.*
INSTERILIRE. Onvrugbaar maken, of worden.
INSTIGARE, istigare. Ophitsen, opstoken, opmaken, oprokknene, opruijen, quaad stoken, aanstoken.
instigar' uno a qualche cosa. Iemand tot iets ophitsen, opstoken, aandryven.
instigar' uno contro un' altro. Iemand tegens een ander ophitsen, opstoken.
Instigato, istigato. Opgehitst, opgestookt, opgemaakt, opgerokkent, aangestookt, aangedreven.
instigato dal Demonio. Door de duivel opgehitst, aangestookt, gedreven.
Instigatore. Een ophitsfer, opstoker, opmaker, oprokknenaar, quaadstoker.
Instigazione, istigazione, instigamento. Opruijinge, quaadstokinge, ophitsinge, opstokinge, opruakinge, oprokkneninge.
ad instigazione del Demonio, de' maligni. Op aandrijvinge, ophitsinge, opstokinge van de duivel, quade menschen, enz.
INSTILLARE. Doen druppelen, afzypen, indruppen, indruppelen, invloeijen.
instillar' oglio &c. nella piaga. Oly in de wonde gieten, laten druppen.
instillar' buoni ricordi alla (nella) gioventù. Goede lessen in de jeugd storten, gieten, dat is, van jongs af tot de deugd gewennen, de deugd inprenten, indrukken.
Instillato. Ingedropen, ingedruppeld, dat men heeft doen indruppelen of zypen.
Instillazione. Indruppinge, indruppeling, inzypinge.
INSTINTO. Aandryvinge, aanloopinge, aanporing.
per instinto naturale, proprio. Door natuurlijke, eigen aandryvinge of ingevinge.
instinto divino (di Dio.) Door Goddelijke trek of ingevinge.
INSTITUIRE, istituire. Inzetten, instellen, stigten, uitvinden; ook onderregten, onderwyzen, leeraren.
instituir' una festa. Een feestdag instellen, inzetten, stigten, verkondigen.
instituir' un' balletto &c. Een baal, een dans instellen, aanregten, houden.
instituir' una religione. Een orden, Religie stigten, instellen.
instituir' una legge &c. Een wet stigten, voorschryven, maken, geven.
instituir' uno berede. Iemand tot erfgenaam aanstellen.
instituir' uno nelle lettere, costumi. Iemand de vrye kunsten, zeden, deugden, enz. leeren, daar in onderregten, onderwyzen.
Instituto, istituto. Gestigt, ingezet, ingesteld, uitgevonden; ook een leere; ook een beroep, wyze of maniere van leven; ook een klooster-leven, orden.
una legge &c. istituta da' nostri maggiori. Een wet van onze voorouders ingesteld, gemaakt, gegeven, voorgescreven.

abbracciar un istituto. Een orden, een klooster-leven aanvaarden, aannemen.

Instituto e. Een inzetter, insteller, stigter, uitvinder; ook een leeraar, onderwyzer, leermeester.

il primo istitutore. De eerste stigter, insteller, uitvinder.

istituto dell' ordine de Zoccolanti. Stigter van de Barvoeter orden.

Istituzione. Inzettinge, instellinge, stigtinge, uitvindinge; ook onderwyzinge, leere.

la prima istituzione del &c. De eerste stigtinge, inzettinge, instellinge van, enz.

istituzioni imperiali di Giustimano della ragion civile. De inzettingen, willekeuren, lessen van Keizer Justinianus van de burgerlijke regten.

INSTIZZARE. Iemand sarren, tergen, tot gramschap verwekken; ook gram, toornig worden. *V. Stizzare.*

INSTOLTIRE. Zot, herffenloos, gek worden.

INSTRACCHIOLE. Onvermoedelijk, die niet moede, mat, vermoeyd kan worden.

ISTRUIRE. Onderwyzen, leeraren, onderregten; ook voorzien.

istruir' uno nelle lettere. Iemand de konsten leeren, in de konsten onderwyzen, onderregten.

far' istruir' un giovanetto. Een jongeling laten onderregten, onderwyzen.

istruir' Ambasciatori, Residenti, Ministri &c. De Afgezanten, Residenten, Raden van staat, enz, onderregten, dat is, noodige instructien geven, bevelen, voorschryven, gebiedten wat zy doen of spreken zullen, enz.

istruir' i giudici &c. De regters van een zake onderregten, onderrigtinge of kennis van de zake geven. *V. Informare.*

istruir' un processo. Een gerechts-zake of pleydoy opstellen, schicken, beleggen, enz.

istruir' uno a dir quale be cosa. Iemand onderregten, dat hy dit of dat zeggen moet.

istruir' uno di documenti necessari, ordini & autorità. Met noodige onderregtingen, bevelen, volmagt voorzien.

Istrutto. Onderwezen, onderregt; ook voorzien. *esser ben, mal' istrutto.* Wel of qualijk geleerd, onderregt, onderwezen zyn.

istrutto di motivi. Met gewigtige beweegredenen of oorzaken voorzien.

cosi era istrutto dal padrone &c. Aldus was hy van zyn Heer geleerd, onderregt, onderwezen.

Istruttivo. Dat kragtig is om iemand te onderregten, te-leeraren.

Istruttore. Een leeraar, onderwyzer, leermeester.

Istruzione, istruzioni. Leere, lesse, onderregtingen, onderwyzingen; ook bevel, (order.)

dar buone istruzioni. Goede lessen, (instructien) onderregtingen geven.

dar' istruzioni a gli Ambasciatori, Ministri. De Afgezanten, Staatsdienaren bevelen voorschryven, instructien geven.

vi ando carico d'istruzione. Hy is vertrokken, met allerhande bevelen of instructien voorzien.

STRUMENTO, Instrumento, Strumento. Allerhande werktuig, gereedschap, konstuig.

servir' d'istrumento. Als een werktuig of gereedschap dienen.

istrumento musicale. Een instrument tot de zangkunst behoorende.

strumenti bellici. Oorlogs-gereedschap, ofstuig.

strumenti da fabbro (fabbrile) da barbiere. Smids, barbiers-gereedschap of tuig. *V. Ferri.*

Strumento, istrumenti. Schriftelijke getuigenis, schrift en zegel; ook een testament of laatste wille.

istrumento autentico, legale, publico. Een geloofwaardig, regtmatic, openbaar schrift.

istrumento della pace. Verdragspunten of artykelen van de vrede.

Instrumentale (causa.) Een werktuig of gereedschap waar mede iets toebereid of vervaardigt word.

Instrumentarsi (con Scrittura.) Zig met schriftten mal-kander verbindten, verpligten.

INSTUPIDIRE. Dwaas, bot, plomp, dom worden; ook verbaasd, ontsteld, verschrikt, vervaard, bedeed worden.

Instupidito. Dwaas, bot, plomp, dom geworden; ook verbaasd, ontsteld, verschrikt, vervaard, bedeed geworden.

INSU, all' insù &c. V. Sù.

INSUBBIARE. Op een weversboom winden, rollen.

INSUCIDARE, Insucidiare. Vuil, morsig, leelyk maken, bezoedelen, bemorfen.

Insucidare. Vuil, morsig, leelyk worden, zig bezoedelen, bemorfen.

INSUFFICIENTE &c. V. Inofficiente &c.

INSULSO. Ongezout, onsmakelijk, smakeloos. *Met.* Ongeschikt, ongemantierd, onmanierlijk, plomp.

INSULTARE (uno.) Tegen iemand opstaan, iemand trotsen, veragten, versmaden, iemand in zyn ellende beschimpen, smadelijk handelen, toespreken.

INSUPERABILE. Dar men niet over of te boven kan komen, onverwinnelijk.

difficoltà &c. insuperabile. Een onverwinnelijke zwaarigheid.

INSUPERBIRE, Superbire. Hoogmoedig, hoovaardig, opgeblazen, trots worden of maken.

insuperbir' un' habito di trine di oro. Een kleed met goude kanten stofferen, borduren, een glans, luister of aanzien geven.

Insuperbito. Hoogmoedig, hoovaardig, opgeblazen, trots geworden, gemaakt.

INSUPPARE, Inzuppare. Indoopen, in vogt of sauce doopen, steken, nat maken, dat is, iets dat de vogtigheid in zig trekt, dyd, of opzwellt, als by voorbeeld brood in wyn, of sauce gedoopt.

insuppar la spugna nell' acqua. De spons in het water steken, met water vullen.

insuppar' il pane nel vino &c. Het brood in de wyn doopen, daar in dyden of opzwellen laten.

Insupparsi, inzupparsi. Eenig nat of vogt in zig trekken, daar van opzwellen.

Insuppato, inzuppato. Ingedoopt, nat gemaakt, gedryd, gezwollen.
pane &c. insuppato. Ingedoopt brood, enz.
straccio insuppato. Een natte (in water gedoopte, of nat gemaakte) doek of vodde.
I N S U R G E R E. Opstaan, ontstaan, opryzen. *V. Insorgere &c.*
Insurreziona. Een opstand, beroerte; ook opontbiedinge, t'zamenroepinge van het landvolk of Adeldom ten oorlog.
gente dell'insurreziona. V. Sopra.
instimar la insurreziona. Het landvolk, den adeldom opontbieden, t'zamenroepen, doen opzitten.
I N S U S U R R A R E. Iemand iets heimelijk in't oorblazen, te kennen of te verstaan geven, bekend maken, verwittigen.
I N T A B A C C A R E &c. *V. Tabaccare &c.*
I N T A B A R R A R E. Met een tabbaard kleeden, een tabbaard aandoen, in een mantel oomwentelen.
I N T A C C A R E, Taccare. Insnyden, inkerven; ook vol scharen maken; ook bont, gevlaakt, gesprenkeld, gespikkeld maken, besprenkelen, spikkelen.
intaccar' un coltello &c. Een mes vol scharen maken
intaccar' (taccar', tacceggiar') una cosa con macchie di diversi colori. Iets met verscheide verwen, bont, gevlaakt, gesprenkeld, gespikkeld maken, ergens medevlakken, sprenkelen, spikkelen.
Intaccato, Taccato. Gekerft, ingesneden; ook schartig; ook bont, gevlaakt, gesprenkeld.
coltello intaccato. Een schaar dig mes, een mes vol scharen.
intaccato, taccato (tacceggiato) di nero &c. Zwart gevlaakt, gesprenkeld, vol zwarte vlakken of plekken
Intaccatura. Kervinge, insnydinge, een kerf of snede.
Intacco. Een kerf of snede, inkervinge, insnydinge; ook *Met.* Een mangel of gebrek in de zeden.
baver qualche intacco. Een schaar, dat is *Met.* Een mangel of gebrek hebben, gebrekkelijk zyn; ook over een laster betrigt, beschuldigd, berispt zyn.
I N T A C C O N A R E, Tacconare, Rintacconare. Wederleggen, vermaken, herstellen, verstellen.
intacconar (tacconar, rintacconar) le scarpe, gli abiti &c. Deschoenen lappen, de kleederen vermaken, verstellen.
Intacconato, Tacconato, Rintacconato. Weder gelapt, vermaakt, hersteld, verfeld.
I N T A G L I A R E. Inetsen, etsen, snyden, houwen, graveren.
intagliar figure, caratteri in legno, marmo, rame. Figuren, letteren in hout snyden, in marmer houwen, in koper steken, snyden, graveren.
Intagliato. Ingeëts, ingesneden, gehouwen, gegraveert.
Intagliatore. Een beeldhouwer of snyder, een plaatsnyder, erzet, graveerder.
Intagliatura, intaglio. Inëtzinge, etzinge, snydinge, houwinge, gravinge.
opera, lavoro d'intaglio. Geëts, gehouwe, gesnede werk.
con diversi intagli adorno. Met verscheide gesnede beeldwerk versierd.

I N T A L E N T A R E &c. *V. Talentare &c.*
I N T A N A R E, Intanarsi. Zich in zyn hol verstoppen, verbergen, in zyn hol kruipen.
I N T A N G I B I L E. Onaanraakbaar, dat men niet aanraken, aantasten kan of mag.
I N T A N T O. *V. Tanto.*
I N T A P I Z Z A R E, Tapazzare. Met tapyzen behangen, bekleeden, stofferen, versieren.
I N T A R G A R E. Met een schild wapenen, voorzien. *V. Attargare.*
I N T A R L A R E. Wormagtig, wormig, wormsteking worden.
Intarlato (legno.) Wormagtig, wormig, wormsteking (hout.)
I N T A R M A R E, Incarolare. Vol motten, van de motten geknaagt, gegeten worden.
Intarmato, Incarolato. Vol motten, van de motten geknaagt, gegeten.
I N T A R S I A R A, Intarsiare. Snywerk, ingelegt werk maken.
intarsiar' uno scrigno &c. Een kist inleggen, met snywerk of ingeleide arbeid versieren.
Intarsiato. Ingeleid, met snywerk of ingeleide arbeid versierd.
una lettiera, cassa, scrittoio intarsiato di ebano e di altri legni opiate preziose. Een ledikant, kist, tafel, lessenaar, enz. met ebbe en ander kostelijk hout en steenen ingelegt, versierd.
Intarsiatore. Een kistemaker, die snywerk of ingeleide arbeid maken kan.
Intarsiatura. Snywerk, ingeleide arbeid.
I N T A S A R E. Den snof krygen, met de snof gequeld, geplaagd worden.
Intasato. Die met de snof gequeld, geplaagd is, die den snof heeft.
naso intasato. Een verstopte neus.
I N T A S C A R E. In de zak of beurs steken.
Intascar danari &c. Geld in de zak of beurs steken.
I N T A T T O. Ongeraakt, niet aangeraakt, aangeroerd, of aangetaast, rein, zuiver, onbesmer, onbevlekt, ongeschonden.
vergine intatta. Een zuivere, reine, ongeschonde maagd.
neve intatta. Ongeraakte, zuivere, witte sneeuw.
I N T A V O L A R E, Tavolare. Met planken beleggen, zolderen.
intavolar' una stanza. Een kamer met planken beleggen, zolderen.
intavolar' un luogo. Een plaats met planken beleggen, bezolderen.
Intavolare. [Term. Music.] In de Tablature zetten.
Intavolare Op de tadel zetten. *Met.* Een zaak in den raad op het tapyt brengen, daar van beginnen te spreken, dat is, voordragen, voorstaan, enz.
intavolar' un negotio. V. Sopra.
intavolar la pace &c. De vrede voordragen, voorstaan, daar van beginnen te spreken.
Intavolato. Met planken belegd, bezolderd.
una stanza &c. intavolata di noce. Een kamer met notenboome planken belegd, bezolderd.

maneggi, *affari già intavolati*. De zaken, tractaten, die al voorgedragen, voorgedragen, op het tapyt gebracht, verhandeld zyn.

Intavolatura, Tavolatura. Belegginge met planken, zolderinge, enz.

intavolatura (nella musica). De Tablature in de Zangkunst.

Intavolatura del negozio, maneggio. De voordraginge, voorflaginge van een zaak.

intavolatura della pace &c. Vredchanelinge, enz.

INTEGRO. Geheel, gaaf, ongeschonden.

Integrità. Zuiverheid, opregtheid, vroomheid.

integrità del corpo. Zuiverheid, reinheid van het lichaam.

integrità dell' anima. Zuiverheid, vroomheid van de ziele.

Integrare, Riintegrare. Vernieuwen, hernieuwen, weder begiinnen, hervatten, herhalen.

INTELLETO. Verstaan, begrepen, bevat, befeft; ook verstand, kennis, wetenschap.

le cose intellette già. De zaken die al verstaan, begrepen, bevat zyn.

uomo di grand' intelletto. Een kloek, wys, verstandig mensch.

intelletto divino, Angélico, humano. Een Goddelijk, Engelfch, menfchelijk verstand.

intelletto sano, chiaro, sottile, veloce, sagace &c. pronto. Een gezond, spitsvinnig, gaauw, vaardig, fiedig, fchrauder, doordringend verstand.

intelletto grosso, debole, poco &c. Een grof, dom, bot, zwak, flegt verstand.

Intelletto. 't Verftand, dat is, dezin. *V. Senfo.*

il vero intelletto della Sacra Scrittura. Het ware, oprechte verftand of zin van de H. Schriftuur.

Intellettuale, intellettivo. Vernuftig, verftandig, met vernuft of verftand begaafd; ook geestelijk, niet lichamelijk. *V. Ragionevole.*

potenza &c. facoltà intellettuale. Het natuurlijk verftand, de kragt of het vermogen van te verftaan, te begrypen.

creatura, sostanza intellettuale. Een verftandig, vernuftig, redelijk fchepfel.

cognizione &c. intellettuale. Kennis, bevattinge, begrypinge door het verftand.

virtù intellettuale, (intellettiva). Een deugd van het verftand, die in t verftand, maar niet in de wille bestaat.

Intellettuamenti, intellettivamente. Met verftand, vernuftiglijk, verftandiglijk, op een geestelijke manufsiglijk, verftandiglijk, op een geestelijke manufsiglijk [niere.

conoscere, veder &c. intellettivamente. Door het verftand, op een geestelijke maniere iets erkennen, [zien.

INTELLIGENTE. Verftaande, bevattende, begrypende; ook vernuftig, verftandig.

esser ben (mal) intelligente de gli affari &c. De zaken wel of qualijk verftaan, goed of flegt verftand van de zaken hebben.

Intelligentemente. Met verftand, wyffelijk, kloekelijk.

Intelligenza. Verftand, vernuft, kennis, wetenschap.

buon' buona intelligenza delle cose. Goed verftand of kennis van de zaken hebben.

cavalliere &c. di tutta intelligenza. Een zeer wys, kloek, verftandig edelman of ridder.

passar buona intelligenza con uno. Goed verftand, kennis, gemeenschap, vriendschap met iemand onderhouden.

mala (poca) intelligenza. Vyandfchap, flegt verftand, kennis of gemeenschap.

passar' intelligenza segreta con uno, con i nemici. Heimelijk verftand met iemand, met de vyanden houden, onder den dekmantel fpielen, met iemand heulen of t'zamen fpannen.

prender' una piazza per intelligenza. Een fterkte of vefting door heimelijk verftand, dat is, door verraad bemagtrigen, innemen.

Intelligenza, le intelligenze. De Verftanden, dat is, de Engelen.

Intelligibile. Verftaanbaar, bevattelijk, begrypelijk, klaar, duidelijk, dat men verftaan, bevatten of begrypen kan.

voce, lingua &c. intelligibile. Een klare, duidelijke ftem, spraak.

Intelligibilmente. Befcheidelijk, verftandelijk, klaarlijk, duidelijk.

parlar' &c. intelligibilmente. Befcheidelijk, verftandelijk, klaarlijk, duidelijk fpreken.

INTEMPERATO. Ongeschonden, onbevlekt, niet bezoedeld of ontheiligd.

INTEMPERANTE, intemperato. Ongematig, ongeregeld, buitenporig.

Intemperatamente, intemperatamente. Onmatiglijk, buitenporiglijk, onbefcheidelijk.

mangiar', bever', viver' &c. intemperatamente. Onmatiglijk, gulziglijk, buitenporiglijk eeten, drinken, leven, enz.

Intemperanza. Ongematigheid, onmatigheid, buitenporigheid, ongeregeldheid.

intemperanza nel mangiar' e bevero. Onmatigheid in eeten en drinken, enz.

Intemperie. Ongelijkheid, ongefteeldheid; ongematigheid.

intemperie dell' aria. Ongelijkheid, ongefteeldheid, ongematigheid van de lugt, dat is, een flegt, ongefteuimig weder, onweder.

INTEMPESTIVO. Ontydig, ongelegen.

Intemperivamente. Buitens tyd, ontydiglijk, te ongelegen tyd, t'onpasse, qualijk te paffe.

INTENDER. Verftaan, bevatten, begrypen; ook kennen, weten; ook verftaan, hooren, toehooren, toeluffteren.

intender' una lingua, un libro, un predicatore &c. Een fpraak, een boek, een prediker verftaan; ook aan- of toehooren, toeluffteren.

intender le armi, la spada, l'amore &c. De wapenen, den degen, de liefde verftaan; verftand of kennis van de wapenen, den degen, de liefde, enz. hebben, in de wapenen, enz. ervaren, bedreven, enz.

intender la sacra scrittura. De Heilige Schriftuur verftaan, kennis of wetenschap van de H. Schriftuur.

tuur hebben, daar in geoëffend, ervaren zyn.

intender' uno, la mente di uno. Iemand verstaan, de meininge of zin van iemand bevatten, begrypen.

intenderla. De zake grondig verstaan, grondige kennis van de zake hebben.

tu la intendi, và, che tu la intendi. Gy verstaat, bevat, begrypt de zake wel, ga maar heen, gy hebt de zake wel voor.

quelli che mangiano gal'ine in vece di polenta, mi pare che l'intendano. De gene die lekkere hoenders in plaats van een roggeubry eten, oordeel ik de zake regt te verstaan, of te besciffen.

mi hai inteso veb. Gy hebt my verstaan, gy hebt het gehoord.

io non intendo questo imbroglío. Ik versta deze verwarde handel nog niet, ik kan geen verstand of begrip daar in krygen.

intendo, s'fi. Jaja, ik versta, ik bevat of begrype het wel.

ella è buona da intendere. Het is ligt te verstaan, te bevatten of te begrypen.

dar' ad uno qualche cosa ad intendere. Iemand iets te kennen of te verstaan geven.

darfi ad intendere. Zig inbeelden, meinen.

farfi intendere. Klaarlijk, duideljk spreken dat men het verstaan kan; ook zig laten ontglippen, ontvliegen, verluiden.

lasciarfi intendere. V. Sopra.

eglifi lucidò intendere che &c. Hy gaf te kennen, by liet zig verluiden, dat enz.

chi mal' intende, peggio risponde. Die qualyk hoord (verneemt, verstaat) geeft nog slegter antwoord.

intendo parlare, cantare &c. Ik hoore spreken, zegen, enz.

intender novelle. Nieuwe tydingen hooren, vernemen.

Sua Maestà non intese bene questa azione. Zyne Majesteit heeft deze daad qualyk verstaan, dat is, qualyk opgenomen, opgevat.

Intendere. Agt geven, opletten, zyn gedagten inspannen, belteden, laten gaan, velten, ergens op bedagt zyn.

intender' a qualche cosa. Zyn zin en gedagten ergens op gehegt, gevelt hebben, ergens op denken, bedagt zyn.

intender' alle bogattalle, a qualche forsanteria. Zyn gedagten op gekkernyen of schelmstukken zetten, op niet anders als gekkernyen bedagt zyn.

intender' alla salute o rovina di alcuno. Op iemands heil of ondergang denken, bedagt zyn, iemands heil of ondergang in de zin hebben.

la natura intende a tutte le membra. De natuur staat alle leden voor, dat is, geeft agting op de zelve, regeerd of bestiertze, zoekt haar belt, is regeerster of bestierster van de zelve.

intender' alle parole &c. di uno. Op de woorden letten, agt geven, gadeliaan, daar na hooren, luisteren. *V. Attendere.*

Intendere. Voornemen, by zig vastgesteld, besloten of voorgenomen hebben, van dat gevoelen of meininge zyn, oordeelen, in den zin hebben, gezind of bedagt zyn.

adesso intendo di rimostrare. Tegenwoordig ben ik gezind, van gedagten of voornemen u te bewyzen, te toonen, enz.

qui intendo di morire. Hier ben ik van voornemen, van gedagten te sterven, hier wil of gedenk ik te sterven.

boggi intendo di mangiar teo. Heden heb ik voorgenomen, by my besloten by u te eten.

Intendere. Spannen, uitspannen, uitrekken, heviger of grooter maken, vergrooten, vermeerderen, versterken.

questo vento &c. suol far intender' il freddo. Deze wind doet de koude heviger of feller worden, vergroot, vermeerderd de koude.

Intendersi di qualche cosa. Verstaan, kennen, verstand, kennis of wetenschap hebben.

questo s'intende. Dat verstaat zig, dat is zeker en gewis.

intendersi di pietre preziose &c. Zig op edele gesteenten verstaan, verstand of kennis van edele gesteenten hebben.

io non m'intendo di queste cose. Ik versta deze dingen niet, ik heb geen verstand of kennis van deze zaken.

intendersi con uno. Zig met iemand vergelijken, met iemand overeenkomen goed verstand met iemand houden, eensgezind zyn.

costoro s'intenlono. Deze verstaan zig onder malkander, komen met malkander overeen, zyn eensgezind.

non intendersi bene con uno. Niet wel met iemand overeenkomen, oneens zyn, zig onder malkanderen niet wel verstaan.

Intendente. Kloek, wys, verstandig.

persona intendente ed accorta. Een kloek, wys, verstandig, voorzigtig man.

Intendenza. Verstand, kennisse. *V. Intelligenza.*

Intendimento. Verstand, vernuft; ook voornemen, meininge, gevoelen, enz. *V. Intelletto.*

alto intendimento. Een verheven, schrauder, doortlugtig, doordringend verstand.

scoprir' i suoi intendimenti. Zyne meningen of gevoelens ontdekken, openbaren, te kennen geven.

intendimento segreto. Heimeljk verstand.

Intenditore. Een verstandig, wys, geleerd man, een aan of toehoorder, die iets ligt bevat, begrypt.

a buon' intenditor poche parole. Voor een goed verstandige weinig woorden, (wy zeggen) voor geleerde is goed prediken.

Intenso. Hevig, zeer groot.

intensa voglia. Een hevige, zeer groote begeerte.

Intensissimo. Zeer hevig, zeer groot.

intensissimo freddo. Zeer hevige, felle koude.

Intensivo. V. Sopra.

Intento. Gespannen, aandagtig, vlytig, naarstig, oplettende. *V. Atento.*

animo, occhio, cuore &c. intento. Een ingespanne, aandagtig, yverig, vlytig gemoed, oog, hart, enz.

esser' star' intento a qualche cosa. Ergens op letten, aandagtig, naarstig, vlytig, oplettende zyn.

tutto

tutto intanto a mirarla e contemplarla. T'eenemaal daar op gespannen, gezet, gesteld, zeer genegen om haar te beschouwen en te bezien.

far' intanto al servizio di Dio &c. Tot Godes dienft aandagtig, yverig zyn. *V. Attento.*

Intento. Voornemen, verlangen, doel- of oogwit, oogmerk, aanslag. *V. Disegno, Intenzione.*

dichiarar, scoprir' ogni suo intento. Zyn voornemen, zyn zin ontdekken, openbaren, bekend maken hoe men gezind zy.

ottenere' &c. i suoi intenti. Verkrygen dat iemand gewenscht of verlangt heeft, zyn wensch verwerven, erlangen.

saper già l'intento di uno. Iemands zin en gedagten kennen, weten hoe iemand gezind zy, wat hy in den zin heeft, enz.

Intensissimo. Zeer aandagtig, vlytig, naarstig, oplettende.

Intensamente. Aandagtiglijk, met aandagt of opmerkinge, vlytiglijk. *V. Attentamente.*

contemplar' &c. intensamente. Aandagtiglijk, met aandagt of opmerkinge betragten, bespiegelen.

Intenzione. Een voornemen, toelag, aanslag, oogmerk, wille.

baver' intenzione di far &c. In den zin hebben, geziud zyn om te doen, enz.

con intenzione d'ammazzarlo. In meeninge, van voornemen om hem te dooden, of om te brengen.

buona, retta, pura intenzione. Een goede, opregte, zuivere meening.

dir, far qualche cosa con buona intenzione. Iets uit een goede, ware, opregte meeninge zeggen, doen.

persuasione dalle buone intenzioni del Rè. Van de goede, opregte meeninge, dat is, goed verstand van de Koning overreden, bepraat.

corrotta intenzione. Een valsche, bedorve meeninge, quade intentie of voornemen.

dir la messa &c. ad intenzione di alcuno. De Misse lezen tot de intentie of voornemen van de gene, die de Misse heeft laten lezen.

Intenzionale. Dát in de meeninge, intentie of voornemen bestaat.

Intenzionalmente. Volgens de meeninge, intentie of voornemen.

Intenzionato. Gezind, in meeninge, van gedagten, van voornemen, geneigt of genegen. *V. Animato.*

esser ben (mal) intenzionato verso (contro) alcuno. Tegen iemand qualijk gezind, ongeneigt of ongenegen zyn.

Inteso &c. V. Abbasso.

INTENEBRARE, Intenebrare. Duister, donker; ook verduisterd, verdonkerd worden; ook verduisteren, donker of duister maken.

INTESPIDIRE. Laauw, nog warm nog koud. *Met.* Luy, traag, vadzig, langzaam, loom maken of worden.

Intepidito. Laauw, luy, traag, vadzig, langzaam, loom geworden.

INTERCADERE. Vervallen, verdwynen, vergaan.

quando all' ammalato intercade il polso. Als de zieke de pols vervalt, vergaat, verdwynt.

Intercaduto. Vervallen, vergaan, verdwenen.

Intercadenna (di polso.) Vervallinge, verdwyninge van de pols.

INTERCADERE, Intervenire. Tusschen beide komen of zyn; ook *Met.* Aanhouden voor iemand, tusschenkomen, voorspreken, als voorspraak dienen.

intercedette gran tempo. Daar liep een geruime tyd tusschen beide.

intercede Cristo al Padre per i poveri peccatori. Christus diende als Advocaat, voorspraak by de Vader voor de arme zondaars, Christus bad, hield aan, sprak by de Vader voor de arme zondaars.

Interceditore, intercessore. Voorspraak, Advocaat, middelaar, tussenspreker.

egli è interceditore per i nostri peccati. Hy is een advocaat, middelaar, voorspraak voor onze zonden.

Intercedenza. Tussentyd, dat tusschen beiden komt. *per l'intercedenza di tanti mesi.* Om de ondertussenkominge van zoo veel maanden.

Intercessione, intervenzione. Tussensprekinge, voorsprekinge, voorspraak, enz.

l'intercessione de' santi. Voorbiddinge, tussensprekinge, voorspraak der heiligen.

per intercessione (intervenzione) del Padre &c. Door voorbiddinge, voorsprekinge, tussenkominge, bemiddeling des vaders, enz.

INTERRARE, interrare. Onderscheppen, opscheppen, opvangen, met verrassing nemen.

interrare le lettere, le spie. De brieven onderscheppen, opvangen, de bespieders, verraders vatten, vangen.

Intercettato, intercesso. Onderschept, opgevangen. *le lettere &c. furono intercettate, (intercesse.)* De brieven zyn onderschept, opgevangen.

Intercettazione. Onderscheppinge, opvanginge.

intercezione delle lettere. Onderscheppinge, opvanginge der brieven.

INTERRARE. Verbieden, ontzeggen.

interdir' il vino all' ammalato. De zieke den wyn verbieden.

interdir' una città, una chiesa. Een stad, een kerk ontzeggen, verbieden, dat is, den Godsdienst of straffe verbieden, een Pauselijk bevel gemeen maken, verkondigen.

Interdetto. Verboden, ontzeid; ook met het verbod van de Paus gestraft.

Interdetto (Papale.) Een Pauselijk verbod (interdict van de Paus.)

sottoposto all' interdetto del Papa. Het Pauselijk verbod onderhevig, onderworpen.

INTERESSE, interesse. Nut, gewin, voordeel, profijt, renten, jaarlijks inkomen.

dar', investir, prestar, prender, dinari ad interesse. Geld op rente doen, leenen, nemen.

riscuoter, cavar (interesse) gl'interessi del suo capitale. De renten van zyne kapitalen ligten, ontfangen.

gl'interessi ne corrono. De renten loopen.

Interesse, interessè. Nut, voordeel, profijt; ook aan-
gelegenheid, zaken die iemand raken, aangaan,
daar iemand aangelegen is.
cercar' il proprio interessè. Zyn eige profijt, nut of
voordeel zoeken, behartigen, beyveren.
haver' interessè in qualche cosa. Iemand ergens mede
aangelegen zyn, winst of schade daar by komen te
lyden, daar by te winnen of te verliezen hebben.
vi vâ del mio interessè. My is daar aangelegen, myn
winst of schade hangt daar af.
interessè publici. Gemeene profjiten; voordeelen,
aangelegenheden, zaken daar de gemeente aange-
legen is, waar door de gemeente voordeel of scha-
de komt te lyden.
interessè privati. Byzondere wjnften, profjiten, voor-
deelen, daar iemand in het byzonder aangelegen is.
portar &c. gl' interessè di uno. Eens anders profjiten,
of zaken voordragen, bevorderen, verdedigen, enz.
Interessarfi (in qualche cosa.) Zig ergens mede bemoci-
jen, in een zaak mengen, steken.
Interessato (esser' interessato in qualche cosa.) Iemand er-
gens aangelegen zyn; ook daar mede te doen hebben.
esser troppo interessato. Te zeer op zyn eigen voordeel
zien, te zeer behartigen, beyveren, te eigenbatig zyn.
Interessato, gl' interessati. De gene die mede daar aan-
gelegen is, die daar by te winnen of te verliezen
hebben, die winst of schade daar by komen te lyden.
INTERJEZZIONE, Interjezzione. Een (interje-
ctie) onbuigbaar woord in de spraakkonst.
INTERIORE. Innerlijk, inwendig; ook geestelijk.
V. Interno &c.
asse, essercizii interiori. Innerlijke, inwendige din-
gen, geestelijke oefeningen.
l'huomo interiore. Den inwendigen, geestelijken
mensch.
Intérieure. Het innerlijke, inwendige.
Dio vede l'intérieure. God ziet het inwendige, het
binnenste van den mensch.
Intérieure, interiora. 't Ingewand, de darmen, enz.
cavar le interiora. 't Ingewand uitnemen.
interiora de' pesci, animali &c. 't Ingewand van vis-
schen, dieren, enz.
Interiormente. Innerlijk, inwendiglijk.
Interiorità. De innerlijkheid, inwendigheid.
Interiorarfi. Meer in- of binnewaarts dringen; ook zig
tot de inwendige oefeningen begeven, een inner-
lijk of geestelijk mensch worden.
Interno. V. Abbasso.
INTERIZZARE &c. V. Intirizzare.
INTERLASCARE. Verpozen af- of nalaten, ag-
terlaten, afbreken, staken, ophouden, enz.
INTERLINEARE (glossa.) Dat tussen de regels
geschreven of geteekend is, de verklaringe of uit-
legginge, die tussen de regels van den text staat.
Interlineare. Met linien onderhaald, geteekend.
INTERLOCUTORE, interlocutori. Een tussenspre-
ker, t'zamenprekers.
Interlocuzione, interlocquio. Tussensprekinge, tussen-
spraak.
INTERLUCERE. Tussen beiden schynen, blinken, enz.

INTERMEDIO, Intermezzo. Dat tussen beiden of
in 't midden is, middelmatig.
INTERMETTERE. Agterlaten, afbreken, sta-
ken, ophouden, nalaten.
Intermittente (febbre.) Een ophoudende kóorts.
Intermissione. Agterlatinge, ophoudinge, nalatinge.
senza intermissione. Zonder ophouden, geduriglijk.
Intermeso. Agtergelaten, nagelaten, opgehouden,
gestaakt.
INTERMINABILE, Interminato. Onbepaald,
oneindig, eindeloos.
INTERMISTO. Ondergemengd, tussen gemengd.
INTERMURALE. Een tussenmuur, dat tussen
twee muren is, of staat.
Intermurare. Een tussenmuur maken.
INTERNASCERE. Tussen beiden geboren worden,
grocijen, wasfen, spruijen, voortkomen.
Internascente. Een gewas dat tussen beiden groeit,
wast, spruit, voortkomt.
INTERNO. Innerlijk, inwendig; ook het binnē-
ste, 't innerlijke, inwendige.
la pace interna dell' anima. De inwendige rust of vrede
der ziele.
Dio vede l'interno. God ziet het binnenste, inwendige.
Interiormente. Innerlijk, inwendiglijk.
Internarsi. Meer in- of binnewaarts dringen; ook een
innerlijk, geestelijk mensch worden, zig tot de
geestelijke oefeningen begeven.
Internità. Innerlijkheid, inwendigheid.
INTERNODIO. De plaats tussen twee knoopen,
of quaften, van een boom, riet, enz.
INTERNUNZIO. Een bode tussen twee of meer lui-
den; ook een koppelaar.
INTERO, Intiero. Geheel, gaaf, ongeschonden;
ook opregt, eerlijk, vroom; ook geheelijk, gan-
schelijk, t'eenemaal.
un' bora, giorno, mese &c. intiero. Een gansche,
geheele uur, dag, maand, enz.
d'un pezzo intero. Uit een stuk, niet uit veele stukken
t'zamen.
un' buono &c. d'un pezzo intero. Een mensch uit een
stuk, dat is, een opregt, vroom, deugdzaam
mensch.
buomo intero e leale. Een geheel, dat is, opregt,
vroom man, die zonder bedrog en valsheid is.
amicizia intera. Opregte, onvervalschte vriendschap.
vita, costumi &c. interi. Een ouberispelijk, vroom
leven, zeden, enz.
dar' interna fede alle parole d'uno. Iemands woorden
ten vollen geloof geven, geloven.
intera perfezzione. De opregte volkomentheid.
dar' intera sodisfazione. Volkomen genoegen geven.
dar' intero effetto a qualche cosa. Iets volkomentlijk in
't werk stellen, werktellig maken.
Interamente, pagare, sodisfare, rendere, intieramente.
Ten vollen, t'eenemaal af betalen, voldoen, we-
dergeven, vergenoegen.
esser' interamente sodisfatto. Volkomentlijk, ten vol-
len voldaan, of vergenoegd zyn.
abolir' una legge, bandir' uno interamente. Een wet t'ee-
uc-

nemaal te niet doen, vernietigen, afschaffen, iemand t'eenemaal verdryven.

Interezza, intierezza. Geheelheid; ook opregtigheid, onnoozelheid, vroomheid. *V. Integrità.*

INTERFARLARE. Tussenspreken, iemand in zyn reden vallen.

INTERPELLARE (uno.) Iemand in zyn reden vallen, iets voor een ander verzoeken, voor spreken. *interpellar per uno.* Iets voor een ander bidden, verzoeken, iemand voor spreken.

Interpellazione. Tussensprekinge, voorsprekinge, voortpraak, voorbiddinge.

INTERPONERE, Interporre &c. V. Trapovere, Traporre.

INTERPRETARE. Vertolken en verklaren. *interpretar la sagra scrittura.* De H. Schriftuur uitleggen, verklaren. *interpretar una cosa bene (male.)* Iets wel of kwalijk duiden, uitleggen, nemen.

Interpretativo. Heimelijk, ongemeld, dog verstaan, begrepen. *licenza &c. interpretativa.* Heimelijke, ongemelde toelatinge, verlof.

Interpretativamente Heimelijk, op een ongemelde, dog verstaanbare, begrepe maniere.

Interprete, interpretatore. Een tolk, vertolker. *parlar, demandar, risponder &c. per interprete.* Door een tolk spreken, vragen, antwoorden.

Interpretazione. Vertolkinge, uitlegginge, verklaringe.

INTERRARE. Onder de aarde begraven, delven, met aarde bedekken, overfelpen, begraven. *interrar un morto, un cadavero.* Een dooden, een lyk begraven. *interrar un tesoro.* Een schat begraven, verbergen, verfteken, met aarde bedekken.

Interrato. Ingegraven, begraven, met aarde bedekt.

Interramento. Ingravinge, begravinge, bedekkinge, overfelping met aarde; ook begravenis.

INTERRE. Een bestierder van een ryk als den zetel ledig is. Een tussen-Koning.

Interrigare. Een rijk bestieren, regeeren tot dat een ander Koning genoemd of gekozen word.

Interrigno. Een tussenryk: den tyd tussen de dood van de een, en de verkiezinge van een ander Koning.

INTERROGARE. Onder- of afvragen; ook onder vragen, polsen.

Intorrogato. Gevraagd, afgevraagd, ondervraagd. *interrogato, se non &c.* Ondervraagd, of by niet, enz.

Interrogatore. Een vrager, ondervrager.

Interrogato, interrogatorio. Een vrage, vraagstuk. *Jar, mandar &c. gli interrogatorii.* De vragen doen, voorstellen, ondervragen.

Interrogazione. Vraging, vrage, vraagstuk, ondervraging, afvraging.

INTERROMPERE. In het midden breken, afbreken. *Met.* Beletten, stooren of in de reden vallen. *interromper ad uno (il discorso, le parole ad uno.)* Een reden afbreken, stooren, iemand in de reden vallen. *interromper il camino &c.* Iemand den weg beloggen, in zyn reize stooren, beletten, tegenhouden.

interromper il fiato. Iemand den aassem beletten, iemand wurgen, verwurgen, verstikken.

interromper per qualche mese. Eeuige maanden afbreken, uittellen, verschuiven.

interromper i disegni di uno. Iemand's voornemen beletten, stooren, weder- of tegenhouden.

interromper gli aggiustati. 't Geen dat afgedaan en besloten is stooren, beletten, veydeden.

Interrotto. Afgebroken, gestaakt, nagelaten, gestoord, belet, ver hinderd. *voci, sospiri &c. interrotti.* Afgebroke stemmen, zuchten, enz.

Interrottamente. Op een afgebroke wyze, met stukken en brokken.

Interruzione, interrompimento. Afbrekinge, verschuivinge, uittellinge, agterlatinge, ophouding, stooringe, belettinge.

INTERSTIZIO. Een tussenwydte, een plaats tussen beiden. *V. Intervallo.*

INTERTENERE &c. V. Trattenere &c.

INTERTESSERE, Intessere. Tussen- of onderweven, stikken.

INTERVALLO. Tussenwydte, tussenyd.

Intervallare. Een wydte of plaats tussen beiden laten.

INTERVENIRE. Tussen, of schielijk op den afgang komen, onverwagt overvallen.

Intervenir a qualche trattato, congresso. Een zake mede bywoonen, helpen afdoen, enz. *egli non interviene nel consiglio, congresso.* Hy komt niet mede in den raad, hy behoort tot den raad niet.

Intervennero molti cavallieri. Veele ridders quamen daar by, lieten 'er zig viuden, stonden daar by. *ha da intervenire il consenso dell' Imperadore.* De toestemminge, of consent van de Keizer moet daar by komen.

Intervenire, intravenire. Tussenkomen, dat is, weder varen, overkomen, voorvallen, gebeuren, geschieden, openbaren. *non credeva che gli dovesse intravenire questa disgrazia.* Hy had niet gedagt, dat hem dit ongeluk zoude overkomen.

gl' intervenne una cosa. Hem wedervoer, gebeurde iets.

Intervennero alcuni impèimenti. Daar openbaarden zig, quamen eenige beletselen tussen beiden. *contro i casi varii che porrebbero intervenire alla giornata.* Tegen verscheide toevallen die dagelijks voorkomen, voorvallen, of gebeuren mogten.

Intervenire &c. V. Intercedere &c.

Intervenuto. Tussengekomen; ook weder varen, overgekomen, gebeurd, voorgevallen.

Intervenimento, intervenimenti. Tussenkoms, aankoms, bywooninge; ook geschiedenis, voorval, toeval, geval. *intervenimenti repentini, inaspettati, mirabili &c.* Ouworziehe, onverwagte, wonderlijke tussenkoms, geschiedenissen, voorvallen.

Intervenzione. Schielijke, onverwagte tussenkoms, aankoms; ook bykoms, bywooninge. *con intervenzione dell' Imperadore malefimo.* Met bywooninge des Keizers zelfs...

Intorrenzioms. Voorbiddinge, middeling, voor-
sprak. *V. Intercessione &c.*
INTESO &c. V. Inténdere.
INTESSERE &c. V. Intertessere &c.
INTESTABILE. Onbevoegd, verboden, onbe-
quaam om een uitterste wille te maken.
Intestato. Geen uitterste wille gemaakt hebbende,
wiens uitterste wille kragteloos en van geener
waarde is.
morir' intestato, (ab intestato.) Zonder uitterste wille
sterven.
INTESTARSI (una cosa.) Zig iets verbeelden, in
den zin of gedagten brengen; ook iets halftarrig-
lijk, hardnekkiglijk voornemen. *V. Incapricciar' si.*
INTESTINO. Een darm of ingewand.
intestino retto. Agterdarm, aarsdarm.
intestino d'un pesce &c. 't Ingewand, de darmen van
een visch.
Intestinamente. Inwendiglijk, innerlijk.
INTESTINO. Inwendig, innerlijk.
guerra, discordia intestina. Een binnenlandschen,
inheemschen of burgerlijken oorlog.
INTIBIDIRE &c. V. Intepidire &c.
INTIBRO &c. V. Intero &c.
INTIGNARE. *Intignire, Insignare.* Schurft of
schilfer op het hoofd krygen; ook gierig, karig;
wrek maken of worden.
INTIGRARE. Een tiger, dat is, gruwzaam,
wreed, onmededoogend, onmenscheijk worden.
Intrito. Wreed als een tiger geworden.
INTIMO. Inwendigst, innerlijk; ook geheim;
ook inwendigst, zeer lief, zeer gemeenzaam.
intimo amico, familiare. De geheime, zeer lieve, zeer
gemeenzaame, hart- of boezemvriend.
il mio intimo. V. Sopra.
intimo amore, dolore &c. Inwendige, innerlijke lief-
de, smart.
intimo lagrime &c. Innerlijke tranen, enz. die uit het
binnenste des harten voortkomen.
Intimo del cuore. Van 's harten grond.
Intimamente. Van gantscher harten, hartiglijk, uit
's harten grond.
amar &c. intimamente. Van gantscher harten, hartig-
lijk, uit 's harten gronde lief hebben, beminnen.
conoscer' uno intimamente. Iemand van binnenu en buit-
ten, zeer wel kennen.
Intimella, intimello. Een onderkleed; onderhemd,
hemdsrok; ook een sloop.
INTIMARE. Te kennen geven, aanzeggen, la-
ten weten, verwittigen. *V. Annunciare.*
intimar qualche cosa ad uno. Iemand iets te kennen
geven, laten weten, verwittigen, verkondigen.
intimar la guerra. Iemand den oorlog verklaren, aan-
zeggen, verkondigen.
intimar la sentenza della morte ad uno. Iemand de
dood aanzeggen, verkondigen, ter dood verwijzen.
intimar un processo, una lite. Iemand een proces aan-
zeggen, verkondigen, dat is, iemand voor den
Regter roepen, dagvaarden.
intimar una dieta. Een ryksdag uitschryven, de stan-

den van het Rijk byeen roepen, vergaderen.
intimar la battaglia, giornata. Een veldslag aanbie-
den, ten stryd uitdagen.
INTIMIDIRE. Vreesagtig, bloo, of blode, be-
schroomd, vervaard, bedugt maken of worden.
Intimidito. Vreesagtig, bloo, of blode, beschroomd,
vervaard geworden.
Intimorare, intimorire. Schrik of vreeze aanjagen, be-
schroomd, vervaard maken; ook vreesagtig, be-
schroomd, vervaard worden.
Intimorato, int'morito. Vol vreeze, vreesagtig, in-
schroom en vreeze.
INTINARE. In een tobbe of knip doen, schudden,
storten.
INTINGERE, intingere. Indooopen, in vogt of
sauce doopen, steken, nat maken.
intinger' il pane nel brodato. 't Brood in vogt of sauce
doopen, indooopen, nat maken.
Intingolo, intingoleto. Een lekkere sauce tot indooopen.
Intimo. Ingedoopt, gedoopt in een sauce.
*INTIRIZZARE, Intirizzare, intrizzare, inte-
rizzare.* Hard of styf worden, of maken, ver-
kleumen.
intirizzar &c. difreddo. Van koude styf worden,
verstyven, verkleumen.
Intirizzato, intrizzato. Hard of styf geworden, ver-
styft, verkleumd.
baver le mani &c. intirizzate. Verstyfde, verkleumde
handen hebben.
caminar' intrizzato. Hoogmoedig, opgeblazen;
hoovaardig gaan.
Intirizzamento. Verstyvinge, verkleuminge.
INTIACCARE. De longetering krygen, long-
zugtig worden.
Intificabile. Longezugtig, die de longetering heeft.
INTITOLARE. Noemen, benamen, een naam of
titel geven. *V. Titolare.*
intitolar un libro &c. ad uno. Iemand een boek op-
dragen. *V. Dedicare.*
Intitolato. Genaamd, genoemd.
Intitolazione. Noeminge, benaminge, naam of titel.
INTOCCATO, Intocco. Ongeraakt, niet aangeraakt.
un dolor &c. intollerabile. Een onverdragelijke, on-
lydelijke pyn of smart.
Intolerabilmente. Op een onverdragelijke, onlydelij-
ke wyze.
Intolerabilità. Onverdraagzaamheid, onlydzaamheid.
Intoleranza. Ongeduld, overduidigheid, onlijdzaam-
heid, onverdraagzaamheid.
INTONARE. Dentoon geven, voorzingen.
intonar un Salmo. Een Psalm voorzingen.
intonar alte doglianze. In hooge of hevige klagen
uitbarsten, dat is, zig zeer beklagen.
Intonato. Voorgezongen; ook Met. Hoogmoedig,
hoovaardig, opgeblazen, groots, laadunkend.
esser' molto intonato. Hoogmoedig, hoovaardig,
opgeblazen, groots, laadunkend zyn.
INTONICARE, intonacare. Met een rok beklee-
den; ook een muur met pleisterstoffe besstryken,
overdekken, overstryken. *V. Incamiciare.*

intonicar' il muro di calcina (malta.) De muur met kalk en mortel overstryken, overpleisteren, bestryken.
intonicar' una casa di loto &c. Een huis met leem bestryken, overstryken, besmeren.
Intonicato. Gekleed, aangedaan; ook bestreken, overpleisterd, overdekt, overstreken.
intonicato di loto, terra &c. Met leem, of met aarde overstreken, bestreken.
vesteintonicata di fango, merda &c. Een kleed met slijk, met stront, enz. vuil gemaakt, bezoedeld.
muraglia intonicata di quadrelli. Een muur met bak of richelsteen overdekt, bekleed.
Intonicatore. Een pleisteraar.
Intonicatura, intonico. Overpleisteringe, overstrykinge, bestrykinge.
INTOPPARE. Flikken, lappen, vermaken, verstellen, herstellen. *V. Rastoppare.*
INTOPPARE. Ergens tegen aanstooten, vallen; ook ontmoeten, tegenkomen.
intoppar' in qualche pietra &c. Tegen een steen stooten.
intoppar' (intopparsi) in uno per strada. Iemand op de straat tegenkomen, ontmoeten.
Intoppo, Intoppi. Aanstootinge, stootinge, beletsels. *haver molti intoppi.* Veel beletsels of hinderpalen hebben, zeer belemmerd zyn.
attraversar' intoppi ad uno. Iemand een ding hard, zwaar, of moeilijk maken.
superar gli intoppi. De beletsels of hinderpalen, alle zwarigheden overwinnen, te boven komen.
INTORBIDARE, Torbidare. Bedroeven, bekommeren, bedroefd, bekommerd maken, ontroeren, beroeren, ontruften; ook onklaar, vuil, dik, drabbig maken.
intorbidar' aqua. Het water roeren, onklaar, vuil maken.
intorbidar le cose publiche. Het gemeenebest ontruften, ontroeren.
intorbidar' un negozio. Een zake bedroeven, dat is, verwarren, bederven.
intorbidar gli animi. De gemoederen bedroeven, bekommeren, ontruften, quellen, bedroefd of bekommerd maken.
Intorbidare. Droevig. *Met.* Verward, ontruft worden.
Intorbidate, intorbidato. Bedroefd, bekommerd, gequeld, ontruft, outroerd geworden.
INTORNIARE Intornare. Omringen, omvangen, omgeven, besluiten. *V. Attorniare.*
INTORNO, Intorno &c. *V. Attorno.*
INTORTIGLIARE &c. *V. Attorcere, Attortigliare &c.*
INTRA. *V. Tra.*
INTRACCIARE &c. Tracciare. Nasporen, op het spoor gaan, op het spoor zoeken, vervolgen, najagen, nazetten.
intracciar' una lepre. Een haas nasporen, op het haas spoor gaan. *Met.* Verzinnen, bedenken, uitvinden.
intracciar' uno. Iemand vervolgen, najagen, nazetten, enz.
andar tracciando nuovi configli &c. Nieuwe voor- of aanlagen verzinnen, uitvinden.

INTRALCIARE. In een winden, wikkelen, verwarren.
INTRALASCIARE. Een tyd lang staken, ophouden, verschuiven, uitsstellen.
INTRAMBO. Beide, alle beide, beide te zamen. *V. Ambedue, Amandue &c.*
INTRAMETTERE, Intramettere. In- of binnen laten, brengen, docu, steken.
Intrametterfi, intrametterfi. Zig inlaten, innemen, insteken; ook een middelaar zyn, tusschen beiden komen.
intrametterfi in qualche affare. Zig in een zake mengen, steken, zig met een zake bemoeijen.
intrametterfi in cose grandi. Zig in verheve dingen mengen, steken, zig daar mede bemoeijen.
INTAMEZZARE &c. *V. Tramezzare &c.*
INTRAPONERE &c. *V. Traporre &c.*
INTRAPRENDERE &c. *V. Imprendere &c.*
INTRARE &c. *V. Entrare.*
INTRATTABILE. Onhandelbaar, dat men niet kan handelen, temmen of gedwee maken.
INTRAVARE. Een balk leggen.
INTRAVENIRE &c. *V. Intervenire.*
INTRICCARE &c. *V. Trecciare.*
INTRIGUARI. Een stilstand van wapenen met iemand aangaan, maken.
INTREPIDO. Onverschrokken, onverschrikt, onvertsaagd, manhaftig, kloekmoedig, stout, dapper.
Intrepidamente. Stoutelijk, kloekmoediglijk, op een onverschrokke, onvertsaagde, manhaftige wyze.
assaltar' il nemico &c. intrepidamente. Den vyand onvertsaagd, kloekmoedig aantasten, aangrypen.
Intrepidanza. Onvertsaagtheid, kloekmoedigheid, dapperheid.
INTRIDERE. Onder een roeren, mengen, inroeren, roeren; ook kneden; ook tusschen, in, of onder brokken, brokkelen.
intridar la farina per far la pasta. Het meel mengen, kneden, om het deeg te maken.
intridar' pane nella zuppa. Brood in de sop brokken inbrokkelen, inroeren.
intridarsi calcina viva con oglio. Men moet levendige kalk met oly mengen.
Intriso. Onder een geroerd, gemengd; in- of onder gebrokt, gebrokkeld; ook het gemengde, geroerde deeg.
INTRIGARE, Intricare. Verwarren, onder een mengen, inwikkelen.
intrigar' il filo &c. Het garen verwarren.
intrigar' un' affare. Een handel verwarren.
intrigarfi, intricarfi. Zig verwarren, verwikkelen, inwikkelen, innemen, insteken.
intrigarfi in mille garbugli. Zig in duizenderley verwardde handelingen mengen, steken.
intricarfi ne gli affari altrui. Zig in eens ander mansdingen mengen, steken.
Intrigato, intricato. Verward, verwikkeld, enz.
chi l'ha intrigato, la strigbi. Die het verwart heeft, mag het weder ontknoopen. *Met.* Die hier aanschuldig of pligtig is, mag het verantwoorden.

- esserfi intrigato con uno.* Zig met iemand ingelaten, vermengd hebben.
- esser' intrigato con uno.* Met iemand gequeld, geplaagt zyn, qualijk met iemand daar aan zyn, enz.
- un parlar &c. intrigato.* Een verwarde, duisterrede, enz.
- Intrigatamento.** Verwardelijk, duisterlijk.
- Intrigo, intrico, intrighi, intrichi.** Verwarde, moeilijke zaak, onder een gemengde, verwarde zaken, waar uit zig iemand bezwaarlijk reddend of ontwarren kan.
- uscir d'intrigo (esser fuor d'intrighi.)* Uit de verwarde en moeilijke zaken komen, geraken.
- la comedia hebbe begli intrighi.* Het blyspel heeft aardige, en schoone zaken onder malkander gehad.
- INTRINSECO,** Innerlijk, inwendig.
- dolor, male &c. intrinseco.* Een innerlijke, inwendige smart.
- amico &c. intrinseco.* Een innerlijk, vertrouwd boezemvriend.
- Intrinsecamente.** Inwendiglijk, binnen in, van binnen.
- Intrinsecarsi (con uno.)** Met iemand innerlijk, dat is, iemands vertrouweling, hart- of boezem-vriend worden.
- Intrinsechezza.** Innerlijkheid, inwendigheid; ook Innerlijke, inwendige vriendschap, gemeenzaamheid.
- baver' intrinsechezza con uno.* Met iemand eene inwendige, innerlijke vriendschap hebben.
- INTRISTIRE:** Iemand slim, arg, loos; ook bedroefd maken; ook slegter, arger, slimmer worden.
- Intristito.** Slegt, slim, arg, boos; ook arger, slegter of slimmer geworden.
- INTRODURRE.** In- of binnenleiden, brengen, voeren. *Met.* Iemand bekend maken, aanbevelen; ook aanvoeren; ook gelegentheid geven.
- introduurr' uno in qualche luogo.* Iemand in een plaats leiden, brengen, voeren.
- introduurr' un' ambasciador' all' audienza.* Een afgezant ter gehoor voeren, binnen leiden, brengen.
- introduurr' un' ombra parlante &c.* Een spook, geest, enz. op het tooneel als sprekende invoeren.
- introduurr' uno.* Iemand bekend maken, in de gunst brengen.
- introduurr' uno in qualche notizia.* Iemand iets grondig leeren, onderregten, onderwyzen, oeffenen.
- introduurr' una nuova foggia, usanza, moda &c.* Een nieuwedragt of zwier invoeren, opbrengen.
- introduurr' novità, bereffe, abusi &c.* Nieuwigheden, ketteryen, misbruiken invoeren, opbrengen.
- introduurr' uno a qualche cosa.* Iemand ergens toe aanvoeren, gelegentheid geven.
- Introduzzi.** Zig invoeren, vertoonen, voorstellen.
- Met.* Zig bekend maken, in iemands gunst of gemeenzaamheid wikkelen, indringen.
- introduzzi (alla conoscenza di uno.) V. Sopra.*
- un' buono che si sa' introduurre.* Een mensch, die zig weet bekend, bemind of geagt te maken. iemands gunst of genegentheid te winnen, verwerven, in iemands vriendschap te wikkelen of in te dringen.

- introduzzi in qualche luogo.* Zig ergens bekend, beroemd, geagt maken.
- introduzzi a parlar di qualche materia.* Op een aardige, sierlijke wyze van iets beginnen te spreken.
- introduzzi in qualche scienza, lingua, notizia.* Allengjes een wetenschap, spraak, enz. leeren, zig daar in oefenen, met 'er tyd bevatten, begrypen.
- Introdutto.** In- of binnengeleid, gebracht, gevoerd.
- Met.* Bekend gemaakt; ook geoeffend, onderregt, onderwezen, geleeraard.
- esser' (venir') introdotto da uno.* Van iemand ingevoerd, voorgesteld. *Met.* Bekend gemaakt (gerecommandeerd) worden.
- esser stato introdotto da altrui a far qualche cosa.* Van een ander geleerd, onderregt, onderwezen om iets te doen.
- un' buono molto introdottonelle lettere &c.* Een man in de konsten wel ervaren, bedreven, geoeffend, een geleerd, verstandig mensch.
- Introduttore.** Die iemand in- of binnen voerd, brengt; *Met.* Die iemand bekend maakt, beveelt, voor- [stek.
- introduttore de gli Ambasciadori &c.* Die de afgezanten ter gehoor brengt, voerd, binnenleid.
- Introducimento.** In- of binnenleidinge, voeringe, bren- ginge. *Met.* Bekendmakinge, bevelinge.
- Introduzzione. V. Sopra.** Kennis, toegang, gehoor (of audientie.)
- baver introduzzione a qualche luogo, persona.* Ergens ter plaatse kennis, den vryen toegang tot iemand hebben.
- far' introduzzione ad uno a qualche Grande o Ministro.* Iemand den vryen toegang, gehoor (audientie, enz. by een groot Heer of deszelfs bedienden verwer- ven, verschaffen, verkrygen, dat is, iemand be- kend maken, binnenvoeren, bevelen.
- Introduzzione.** Aanvoeringe, aanwyzinge, aanlei- dinge, onderregtinge, onderwyzinge.
- introduzzione alla vita divota, alla lingua Toscana, all' historia &c.* De aanvoeringe, aanleidinge, aanwyzinge tot een godvruchtig leven, tot de Italiaansche spraak, Historie, dat is, de eerste grond, begin- sels, aanvang tot dezelve.
- INTROITO.** Ingang, toegang; ook begin, aanvang.
- baver' introito.* Ingang, toegang hebben.
- all' introito.* In den beginne, ingang, aanvang.
- INTROMETTERE &c. V. Intramettere.**
- INTRONARE, Intuonare.** Door een sterk gedruis of geluid doof maken, verschrikken, ontstellen, ontsteld of verbaast maken, enz.
- intronare le orecchie ad uno con le martellate, gridi, co' prieghi importuni.* Iemand door de sterke hamer- slagen; ook door ongestuimig schreeuwen, bidden en smeken dom en doof maken.
- Intronato.** Dom en doof gemaakt, ontsteld, ver- schrikt, verbaast.
- Intronamento.** Doofmakinge, ontstellinge, verschrik- kinge, verbaastheid.
- INTRONARE, Intronizzare,** Op den throon stel- len, tot Koning maken, verkiesen, benoemen.
- Intro-

Intronato, Intronizzato. Op den Throon gesteld, tot Koning gemaakt, gekozen.

Intronazione, Intronizzazione. Den Throonstellinge, verkiezinge, benoeming tot Koning.

INTRUDERE (uno.) Iemand instooten. *Mes.* Door geschenken en onbehoorlijke middelen tot een ampt of bedieninge helpen, indringen.

Intruso. Ingestooten, ingedrongen.

esser intruso in qualche officio. Tegen alle recht en billijkheid, of door list en bedrog tot een ampt of bedieninge geholpen of ingedrongen zyu.

INTUITO. Aanzien.

ad intuito vostro. Ten aanzien van u, dat is, om uwent wille, uwent halven.

INTUMORIRE. Opzwellen, zwellen, zig tot een gezwel zetten, een gezwel worden.

Intumorito. Gezwollen, een gezwel geworden.

INVADERE. Met geweld overvallen, bespringen, aanvallen, aantasten, aangrypen.

invader' una provincia. Een landschap met geweld overvallen, bespringen, aanvallen, aantasten, *invaso.* Met geweld overvallen, besprongen, aangerast.

Invasione, invadimento. Overvallinge, bespringinge, aanvallinge, aantastinge, aangrypinge.

INVAGHIRE. Begeerlijk, belust maken.

invaghir' una persona &c. Iemand begeerig, verliefd, belust maken, doen begeeren, verlangen.

Invaghire, invaghirsi. Begeerig, verliefd, belust worden.

invaghire d'una cosa, persona, d'una bellezza. Begeerig, belust, genegen tot iets, tot een persoon, schoonheid, enz. op een ding, persoon, enz. verzot, verliefd worden.

Invaghiato. Begeerig, belust, genegen, verliefd geworden.

esser' invaghiato di qualche cosa, persona &c. Begeerig, belust, genegen tot iets, een persoon, enz.

INVAIOLARE, Invaiolare. De mafelen of kinderpokken krygen.

Invaiolato. Die de mafelen of kinderpokken heeft.

INVALICABILE, Invaicibile. Dat men niet doorwaden of bevaren kan.

INVALIDO. Zwak, kragteloos, nietig, onregmatig, onbehoorlijk. *V. Nullo.*

contratto, matrimonio &c. invalido. Een kragteloos, nietig verbond, huwelijk, enz.

professione &c. invalida. Een kragteloze, nietige professie of klooster-belydenis.

Invalidamente. Zwakkelijk, kragtelooselijk.

Invalidità. Kragteloosheid, nietigheid.

Invalidare. Breken, afschaffen, te niet doen, vernietigen.

invalidar' un contratto, una professione &c. Een verbond, een professie breken, vernietigen. *V. Annullare &c.*

Invalidato. Afschaft, te niet gedaan, vernietigd, verbroken.

Invalidazione. Afschaffinge, verbrekinge, vernietiging, ofte nietdoening.

Invalidare. Kragteloos, nietig worden; ook sterk, kragtig, magtig, vermogend worden.

INVARIABLE. Onveranderlijk, geen veran-

dering onderworpen, onderhevig: standvastig. *mio affetto e servitù invariabile.* Myne onveranderlijke, standvastige genegenheid, en gediensligheid.

Invariabilmente. Onveranderlijk, standvastiglijk.

INVASARE. Vaten, in vaten doen, gieten, storten.

invasar' il masto &c. Den most in vaten doen, storten.

Invasato. Gevaar, in vaten gedaan, gestort.

INVASIONE. V. Invadere &c.

INVECCHIARE, Invecchire. Verouden, oud of hoog van jaren worden.

quanto piu invecchia tanto piu impazza. Hoe ouder gy word, hoe zotter.

Invecchiato, Invecchito. Veroud, oud of hoog van jaren geworden.

INUBIDIENTE &c. V. Disubidente &c.

INVELENARE &c. V. Avvelenare &c.

Invelenire. Vergiftig, venynig worden. *Mes.* Zeer vergramd, verstoord, toornig, gram, haattig worden.

Invelenito. Vergiftig, venynig. *Mes.* Zeer vergramd, verstoord geworden.

INVEDIBILE. Onverkoopelijk, dat niet verkogt kan worden.

Invenduto. Onverkogt.

la robba' restò per la maggior parte invenduta. De waren blyven meestendeel onverkogt.

INVEDICATO. Ongestraft, ongewroken.

non lo lasciarò invendicato. Hy zal het niet ongestraft, ongewroken laten.

INVENIRE, Inventare. Vinden, uitvinden, verzinnen, bedenken.

inventar nuove foggie &c. Nieuwe dragten uitvinden, verzinnen, opbrengen.

inventir' un concetto. Een concept verzinnen, bedenken.

Inventare. Uitvinden, verzinnen, een lyst, of rolle van goederen maken.

Inventato, Invenuto. Uitgevonden, verzonnen, bedagt; ook een vond, uitvindinge, uitgevonde zaak.

questo è il suo inventato. Dat is zyn vond, dat heeft hy bedagt, verzonnen of uitgevonden.

Inventario. Een lyst, rolle van goederen.

far' drizzar d'ogni cosa un' inventario. Een lyst of rolle van alle goederen maken, alle goederen opschryven.

Inventariare. V. Sopra.

Inventivo. Scherpzinnig, schrande om iets te verzinnen of uit te vinden.

ingegno molto inventivo. Een scherpzinnig, schrande, snedig verstand.

Inventore-trice. Een vinder, uitvinder, vindster of uitvindster.

il primo inventor del &c. De eerste uitvinder van, enz.

Invenzione. Vindinge, vond, uitvindinge, vaars of gedigt.

questo è invenzione (dell' invenzione) del Signor N. Dat is een vond, uitvindinge van de Heere N.

queste sono invenzioni del Signor N. Dat zyn vonden, dat is, vaarsen of gedigten van de Heere N.

INVENTARE. In den buik doen, stooten, 'proppeu.
INVERO. In waarheid, waarlijk, waaragtiglijk.
V. Vero.
inverare. Waar maken, bevestigen, verzekeren.
INVERDIRE. Groenen, groen worden.
Inverdito. Groen geworden.
INVERMIGLIARE. Met meny of vermilioen schilderen, aanstryken. *Met.* Rood verwen; ook rood, roodagrig worden.
INVERMIRE. *Inverminire, Inverminarsi.* Wormagtig, vol wormen worden, wormen krygen.
INVERNICARE. *Vernicare.* Vernissen, met vernis stryken. *Met.* Vuil maken, bezoedelen, bemorfen.
invernica' un quadro &c. Een schildery vernissen, met vernis stryken.
invernica' (invernica'rsi) le mani di merda &c. Zyne handen met drek of vuiligheid bemorfen, vuil maken.
Invernicato. Gevernist, met vernis bestreken.
INVERNO. *Invernata &c.* *V. Verno.*
INVERTIRE. *Invertire, Inversare.* Omkeeren, verkeeren, omwenden.
invertir l'ordine naturale. De natuurlijke orde omkeeren, omwenden.
Inverso, invertito. Gekeerd, omgekeerd, omgewend.
Inversione. Omkeeringe, omwendinge, verkeeringe; ook verwoestinge, verdelginge, uitroeiing.
Inversibile. Omkeerder, omwender, verkeerder.
INVESTIGARE. Met vlyt onderzoeken, nasporen, uitvorschen.
investigar' una fera. Een wild dier navolgen, najagen, nasporen.
investigar qualbe (di qualbe) segretezza. Een geheim met vlyt onderzoeken, navorschen, nasporen.
investigar la verità del fatto. De regte waarheid van een zake onderzoeken, uitvorschen.
Investigabile. Dat men nog wel doorgronden, naspeuren of uitvorschen kan; naspeurlijk, doorgrondelijk.
questo secreto sarebbe investigabile. Dit geheim was nog wel te doorgronden of na te speuren.
Investigabile. Onnaspeurlijk, ondoorgrondelijk. enz. *come sono investigabili le vie del Signore!* Hoe onnaspeurlijk zyn de wegen des Heereu!
Investigazione. Vindinge, uaspoutinge, na- of uitvorsching.
INVESTIRE. Inkleeden.
investir' un novizzo. Een jongen monnik inkleeden, de kap aandoen. *V. Vestire.*
Investire. Op rente doen; ook te kosten leggen, besteden, uitgeven.
investir' una somma di danari ad interesse, a censo. Een somme gelds op rente doen, aanleggen.
investir' una somma di danari in tele et altre mercanzie. Een somme gelds op lyuwaaten andere waren te kosten leggen, besteden, uitgeven.
investir le sue industrie a qualbe facenda. Zyn vlyt in een werk besteden.
investir qualbe cosa ad uno. Iemand iets aanpraten, opdringen om het zelve te koopen.

Investire. Inzetten, stellen, bevestigen. *V. Installare.*
investir' uno in qualbe feudo, officio, carica &c. Iemand in een leengoed, ampt of bedieninge zetten, bevestigen.
investirsi negli affetti di uno. Zig iemand tot vriend maken, zig in iemands gunst of genegtheit wikkelen.
Invetire. Omringen, omvangen; ook roudom, van alle kanten overvallen, bespringen, aantasten, aangrypen.
investir una piazza, città, un vascello &c. i nemici &c. Een vesting, een stad belegeren, een schip, de vyanden, enz. aantasten, aangrypen, aanvallen, bespringen.
investir' uno co' pugni, bastonate &c. Iemand met sla-gen of stooten overvallen, aanvallen.
Investito. Ingekleed; ook ingezet, ingesteld, bevestigd; ook overvallen, besprongen, aaugetast, aangegrepen.
esser' investito in un' officio, feudo &c. In een ampt, of bedieninge, in een leengoed gezet, bevestigd zyn.
esser' investito da uno. Van iemand overvallen, besprongen, aaugetast, aangegrepen worden.
Investita, investitura. Inkleedinge; ook omringinge, omvanginge; ook aangrypinge, aantastinge, bespringinge, aanval; ook inzettinge, bevestiginge.
haver' investitura dall' Imperadore. In een leengoed van den Keizer gesteld, bevestigd worden.
INVETERARE, Inveterarsi. Oud worden, verouderen.
Inveterato. Verouderd, oud geworden, duurzaam, langdurig.
odio inveterato. Een oude, verouderde haat.
un' huomo d'inveterata prudenza, esperienza &c. Een mensch van een oude, lang geoeffende kloekheid, ervarenheid, enz.
INVESTRARE. Glazen, verglazen; ook glaze ruiten inzetten.
invetriar pignate &c. Potten en pannen, enz. verglazen.
invetriar finestre. Vensters met glazen voorzien, ruiten inzetten.
Invetriato. Geglaafd, verglaafd; ook met ruiten of glazen voorzien.
vaso, pentola &c. invetriata. Een glaze drinkbeker, kelk, enz.
finestra invetriata. Een vensterraam met ruiten voorzien, een glaze venster.
vaso invetriato. Een verglaafde, dat is *Met.* Onbeschaamde; ook geblankette tronic.
Invetriata. Een glaze venster.
INVESTITIVA. Een uitvatinge, bestraffinge, berispinge.
far' una investiva ad uno. Zeer scherpelyk tegen iemand uitvaren, kyven, iemand over den hekel halen, berispen, bestraffen.
INUGUALE, Ineguale, Disuguale. Ongelyk; ook oneffen,
matrimonio &c. inuguale. Een ongelyke trouw, huwelyk, enz.

Inugn.

Ingualmente, Disugualmente. Ongelijkelijc, verscheidentlijk.

Ingualità, Ingugaglianza, Disugualità, Disugugaglianza. Ongelykheid, oneffenheid.

INVIARE. Op den weg stieren, zenden, verzenden, af- of toezenden, afvaardigen, weggeschikken, wegstieren, enz.

inviar qualche cosa ad una persona, ad uno. Iemand iets, of een persoon toezenden, toestieren.

inviar uno in qualche maneggio. Iemand in een staatszake afzenden, afvaardigen, verzenden.

Inviarfi (verso qualche luogo) Ergens na toe gaan, reizen, vertrekken.

Inviato. Afgezonden, afgevaardigd, verzonden; ook op weg zynde.

esser' inviato verso qualche luogo. Op weg zyn, ergens na toe gaan.

ben', mal' inviato. Wel of qualijk gezonden, dat is, onderregt, geleerd, onderwezen.

Inviato. Een gezant, die in staatszaken gezonden of afgevaardigd word, maar den naam van een Afgezant niet voerd.

Inviamento. Afzendinge, afvaardiging, verzendinge.

INVIDIA. Nyd, nydigheid, wangunst, afgunst.

bever', portar' invidia ad uno. Iemand benyden, nyd of haat toedragen, misgunnen: afgunstig, wangunstig zyn.

crepar' d' invidia. Van nyd of afgunst barsten, vol haat en nyd zyn.

bello &c. fin' all' invidia. Schoon, enz. tot de nydigheid, dat is, zeer schoon, zoo schoon dat andere hem daar over benyden, of afgunstig zyn.

eccitar' (suscitar) l' invidia di tutti. Den haat of nyd van allen verwekken, veroorzaken.

Invidiare (uno.) Iemand benyden, haat of nyd toedragen, misgunnen: afgunstig, wangunstig zyn.

invidiar qualche cosa ad uno. Iemand iets misgunnen, niet toestaan, toelaten, vergunnen.

invidiar' i felici andamenti &c. ad uno. Iemand misgunnen, benyden; nydig, afgunstig zyn.

invidiarsi l' uno l' altro. Malkander haten, benyden, haat of nyd toedragen, afgunstig, wangunstig zyn.

Invidiato. Benyd, gehaat.

esser' invidiato ad uno. Van iemand gehaat, benyd worden.

meglio invidiato che compassionato. Beter benyd als beklagd.

Invidioso, invido. Nydig, nyd dragende, afgunstig, wangunstig; ook een benyder, haatdragend mensch.

Invidioso. Wat nydig, afgunstig, wangunstig.

Invidiosamente. Nydiglijk, op een nydige, wangunstige wyze.

INVIETATO. Niet verboden, niet belet of verhinderd.

INVIETARE. Beginnen sterk, garstig, stinkend, verrot, vermost, beschimmeld te worden.

INVIGILARE. Waken. *Met.* Vlytig agt geven, zorg dragen, oplettende zyn.

invigilar' a gli andamenti d' uno &c. Op iemands doen en laten vlytig agt geven, opletten.

T O M. I.

Invigilante. Agt gevende, zorg dragende, oplettende.

INVIGORIRE. Kragtig, frisch, sterk, levendig; ook grootmoedig, dapper, held- of manhaftig worden, maken; ook opwakkeren, aanmoedigen, sterken.

Invigorito. Frisch, sterk, wakker geworden; ook opgewakkerd, aangemoedigd, versterkt.

INVILIRE, Invilirsi &c. Slegt, snood, veragtelijk; ook goed koop; ook vertsaagd, laf, lafhartig maken of worden. *V. Avvilire &c.*

INVILLANIRE. Boersch, bot, plomp, ongechikt worden.

INVILUPPARE &c. V. Avviluppate &c.

INVINCIBILE. Dat men niet over of te boven kan komen, onverwinnelijk.

animo &c. invincibile. Een onverwinnelijk, sterk, standvastig gemoed.

ignoranza invincibile. Een onverwinnelijke onwetenschap, dat is, als iemand een ding onmogelijk heeft kunnen weten.

Invincibilmente. Onverwinnelijk.

ignorar' una cosa invincibilmente. Iets onbewust of onwetende zyn; ook onmogelijk hebben kunnen weten.

INVINCIDIRE. Murw, week, zacht of zagt maken, of worden.

il pane &c. invincidisce ne' luoghi humid. 't Brood word murw, week op vogtige plaatsen.

Invincidito. Murw, week, zacht of zagt geworden, geweekt of geweikt.

INVIOLABILE. Onschendbaar, dat men niet kan of moet schenden of verbreken, onverbrekelijk, onbederffelijk.

inviolabile osservanza &c. Een onverbrekelijke, onfeilbare onderhouding (van de wet.)

Inviolabilmente. Onverbrekelijk, onbederffelijk.

legge da essere inviolabilmente osservata. De wet, enz. die onfeilbaar en onverbrekelijk moet onthouden worden.

Inviolato. Onverbroken, ongeschonden, onbedorven.

INVIOLENTO, Inviolentato. Niet genoodzaakt, ongeperst, ongedwongen, vrywillig, gewillig.

INVIPERIRE. Een adder worden, in een adder veranderen. *Met.* Zeer gram, grimmig, haastig of toornig worden.

Inviperito. Vergramd, vertoornd, gram, toornig, haastig geworden.

INVIRILIRE. Een man; ook grootmoedig, dapper, held- of manhaftig worden.

Invirilito. Grootmoedig, dapper, held- of manhaftig geworden.

INVIRTUOSIRE. Dengdelijk, deugdzaam worden.

INVISCHIARE. Met vogelym bestryken.

Invischiarfi. Zig met vogelym smeeren, bestryken; ook ergens mede vuil maken, bemorsen.

Invischiato. Met vogelym gesmeerd, bestreken.

INVISIBILE. Onzichtbaar, dat men niet zien kan.

farfi invisibile. Zig onzichtbaar maken. *Met.* Heimelijk weggaan, vertrekken.

Invisibilmente. Onzichtbaarlijk, onzienlijk.

Invisibilità. Onzienlijkheid, onzichtbaarheid.

4 Blad. Yyy

I N

INVITARE. Noodigen, verzoeken tot iets; ook opwekken, aanprikken, aanporren, aanroepen, aanmoedigen; ook bieden, aanbieden.

invitar' uno a pranzo, a cena, alla festa, a nozze, a bever, al giuoco &c. Iemand tot het middag- of avondmaal ter feest, ter bruiloft noodigen, verzoeken, tot het drinken, spelen aanhitsen, aanroepen, enz. *il Principe l'invitò alla corte.* De Vorst heeft hem aan het Hof genoodigd, geroepen.

invitar' uno a qualche sceleraggine. Iemand tot een laster- of schelmstuk aanhitsen, noodigen, verzoeken.

invitar' una Dama a ballare. Een Juffrouw tot den dans noodigen, verzoeken.

invitar' dinari. In het spel bieden.

invitar' il vestito. Het overschot bieden, geven.

invitar' di falso. Op slechte kaarten veel bieden.

questa cosa m'invita a piangere, ridere. Dit ding port my aan tot weenen, lachen, dit doet my schreien, lachen, enz.

questo cibo m'invita a mangiare. Deze spyze lokt my aan. geeft my lust tot eten.

questi libri &c invitano alle lascivie. Deze boeken, enz. lokken tot onkuished, verwekken quade lusten, enz.

Invitante. Noodigende, verzokende.

Invitato. Genoodigd, verzogt tot iets.

esser' invitato. Genoodigd, verzogt, geroepen worden.

venir senza esser' invitato, (non invitato.) Onverzogt, ongenoodigd, ongeroepen komen, verschynen.

chi viene senza esser' invitato se ne va svergognato. Die ongenoodigd komt, moet met schande weder vertrekken, (wy zeggen) ongenoodigde gasten zet men gemeenlijk agter de deur.

gl' invitati. Verzogte, genoodigde gasten.

Invitatore. Een verzoeker, noodiger, aanspreker.

Invito, invitamento. Noodiginge, verzokinge, aanlokkinge, bekooringe, aanlokkelen.

far' un cortoso invito ad uno. Iemand beleefdelyk noodigen, verzoeken.

un' invito solenne. Een heufche, beleefde noodiginge.

accettar' l'invito V. Accettare.

aver l'invito V. Sopra. Staande houden het gene een ander in het spelen geboden heet.

senza aspettar gl' inviti, (altro invito) Zonder verder genoodigd te worden, zig niet lang noodigen laten

far' invito nel giuoco. In het spel bieden, noodigen.

questi non sono che inviti al male. Dat zyn maar bekooringen of aanlokkelstot het quade

INVITO. Ongewillig, iets tegen wille en dank

far soffrir &c. qualche cosa invito Iets ongewillig, ongaarne, tegens zyn wille doen, verdragen.

INVITTO. Onverwonen, onverwinnelyk; ook kloekmoedig, dapper, heldhaftig.

unimo &c. in tutto V. Sopra V. Invincibile.

INVIZZIRE. Verslessen, verwelken, slap worden, neder hangen, zyn kraeg, sap of glans verliezen; ook rimpelagtig, vol rimpels worden.

INVOCARE. Om hulp aanroepen, bidden.

invocar' Iddio. God aanroepen, aanbidden.

invocar' i santi. De Heiligen aanroepen.

invocar' i spiriti, i demoni. De geesten, de duivelen aantoeppen, bezweren.

invocar' il braccio secolare. De wereldsche magt of overigheid aanroepen.

invocar' l'aiuto, patrocinio &c. di uno. Iemand om hulpe, bystand, voorspraak aanroepen, bidden.

invocar' forze straniere. Vreemde krygsmagtr aanroepen, dat is, vreemde Mogentheden om hulp verzoeken.

invocar' uno per testimonio &c. Iemand tot getuige roepen.

Invocato. Aangeroeppen, aanbeden.

Invocazione. Aanroepinge, aanbiddinge.

l'invocazione de' santi &c. Aanroepinge der Heiligen, enz.

INVOLGIERE. Een lust, begeerte of trek verwekken, veroorzaken, bekooren, aanlokken, aanprikken (voornamentlyk tot vleeschelike dingen.)

Invogliare, Invogliarsi. Begeerig, wellustig, onkuifch, geil worden.

Invogliato. Begeerig, wellustig, geil geworden.

INVOLGIERE, Involgere. Inwinden, inwentelen, in- of optollen. *V. Arvolgere.*

invogliar qualche cosa in carta, panno &c. Iets in papier, laken, enz. winden.

Invogliarsi, involgarsi. Zig inwikkelen, inwinden, verwikkelen.

invogliarsi nella bandiera. Zig in een Vaandel wikkelen, inwikkelen, verwarren.

Involto. Ingewikkeld, verwikkeld, verward.

esser' involto in mille fastidi. In duizend zwarigheden, moeijelikheden verward, belemmerd, gewikkeld zyn.

Involgimento, Involtura. Inwindinge, inwikkeling, verwikkeling, verwarring, enz.

una grand' involgimento di parole. Een langdurige, wydloopige praar, een lange draaijinge van woorden.

Invoglio. Een pak, bondel, enz.

con un grand' invoglio sotto'l braccio. Met een groot pak onder den arm.

Invogliata. Allerhaude dekfel, windsel, omflag.

Invogliare. In een windfel, omflag wikkelen, rollen. *V. Involgere.*

INVOLARE. Ontrukken, ontrooven, ontnemen, stelen. *V. Imbulare.*

involar' i beni altrui. Het goed van andere rooven, stelen.

Involato. Geroofd, gestolen.

Involtura. Een dief, roover.

Involamento. Roofvinge, dieverye.

INVOLGARE &c. V. Involgere &c.

INVOLGARIO. Dat tegens wilen dank geschied.

INVOLPIRE. Een vos. *Met.* Doottrapt, behendig, gaauw, loos worden.

Involpito. Een doottrapt, loozen vos geworden.

INVOLTARE. Weiven, een gewelf of boog maken. *V. Voltare.*

INVOLTOLARE &c. *V. Voltolare* &c.
INURBANO Onbeleeft, onheufch, ongemanierd, onmanierlyk, oubetchaafd, ongefchikt, niet wel levend: boerfch, bot, plomp, enz.
Inurbanità. Onbeleeftheid, ongefchiktheid, plompheid, enz.
INUSITATO. Niet gebruikt, niet gebruikelijk, ongewoonlijk zeldzaam.
parole &c. *inusitate.* Ongebruikelijke, zeldzame woorden.
INUTILE &c. *V. Disutile* &c.
INVULNERABILE Onquetsbaar, die niet gewond of gequeeft kan worden. *V. Gelato.*
INZACCHERARE. Bekladden met flyk of drek vuil maken. bezoedelen, bemorfen.
INZAFFANARE &c. *V. Insaffanare* &c.
INZAVORARE. Met ballatt bezwaren, belaften.
INZAZZERARE. Een paruik opzetten, met valfche, gemaakte haren bedekken.
INZINGARIRE. Een Egyptenaar, looze fchalk, boef of deugniet worden.
INZOCCARE, Inzocchire. Een klos, blok, stok. *Met.* Grof, bot, plomp, ongefchikt worden.
INZOTICCHIRE. Zeldzaam, wonderlyk; Ook grof, bot, plomp worden.
INZUCCHERARE. Suikeren, met fuiker beftrooyen.
inzuccherarsi di uno, (una.) Zig in iemand of een perfoon verfuikeren, dat is, verheven, op een perfoon verliefd of verzot worden
inzuccherato. Gefuikerd, met fuiker beftrooyd. *Met.* Zoet, aangenaam, liefdelijk.
INZUPPARE &c. *V. Insuppave* &c.
 Jo. Ik.
JONICO (ordine.) Jonifche bouworder.
IRA. Toorn, gramfchap.
accisato dall'ira. Van de toorn of gramfchap verblind. ingenomen, overwonnen.
trasportato dall'ira. V. Sopra.
convertire l'ira in rabbia. De toorn in een woede en razetmy veranderen.
iracondo. Gramfteurig, haartig, grimmig, tot toorn of gramfchap genegen.
uomo iracundo. V. Sopra. Een gramfteurig, haartig, grimmig menfch.
iracondia. Gramfchap, toorn, haartigheid, grimmigheid.
irarsi, irato &c. Toornig, gram worden, zig vergrammen. *V. Adirarsi.*
irascibile. Begeerlyk, waardig om gezocht, of begeert te worden. *V. Concupifcibile.*
IRE. *V. Gire, Andare.*
IRIDI. *iri* Een regenboog.
IRONIA. Schimpfpraak, een redenkunftige fpraakwyze.
per ironia, (ironicamente.) Schimpende, fpooswyze fpreken.
IRRADIARE. Beftralen.
il Sole di giustizia irradia i cuori. De Zonne der gerechtigheid beftraakt de harten.

IRRADICARE, Irradicarsi. Inwortelen, zig inwortelen.
Irradicato. Ingeworteld.
IRRAGIONEVOLE. Onredelyk, van reden ontbloot.
animal irragionevole. Een onredelyk dier.
cosa irragionevole. Een onredelyk ding.
Irragionevolmente. Onredelyk, op een onvernunftige, onredelyke wyze.
IRRECOMPENSATO, Irrecompensato. Onvergolden, onbeloond.
Nota. Dat gy niet vind in *Irr.* zoekt in *Inr.* en zoo in tegendeel.
IRRECONCILIABILE. Onverzoenelyk.
nemico, nemista &c. *irreconciliabile.* Een onverzoenelyke vriend- of vyandfchap.
Irreconciliabilmente. Op een onverzoenelyke wyze.
IRRECUPERABILE, Irrecuperabile. Onverzettelyk, dat men niet weder krygen of herwinnen kan. *V. Irreparabile.*
danno &c. *irrecuperabile.* Een onverzettelyke fchade.
IRREFRAGABILE. Onwederfprekelyk.
verita, massima irrefragabile. Een onwederfprekelyke waarheid of grondregel.
Irrefragabilità. Zonder wederfpreken, onwederfprekelyk.
IRREGOLARE. Ongeregeld, dat de gemeene regel niet volgt; ongemeen.
fortezza &c. *irregolare.* Een fterkte die niet na de gemeene regel van de bouwkunde is opgevoerd.
verbo irregolare. Een ontergeld woord, dat de gemeene regel niet volgt.
Irregularmente. Onregelmatiglyk, op een ontergelde wyze.
fabricar', scriver', pastur' &c. *irregularmente.* Onregelmatiglyk bouwen, fchryven, praten, enz.
una fortezza fabricata irregularmente. Een onregelmatiglyke gebouwde vefting.
Irregularità. Ongeregeltheid
IRRELIGIOSO. Ongodvrugtig, ongodsdienftig, godloos.
Irreligiosamente. Ongodvrugtiglyk, godlooflyk.
Irreligiosità Ongodvrugtigheid, godloofheid.
IRREMEDIABILE. Ongenezelyk, onherftelbaar, niet te helpen.
male irremediabile. Een ongenezelyk quaad, dat niet te helpen is.
Irremediabilmente. Zonder eenige hulp of middel.
IRREMISSIBILE. Onvergevelijk.
peccato &c. *irremissibile.* Een onvergevelijke zonde.
IRREMUNERATO. Onvergolden, onbeloond.
IRREPARABILE. Onverzettelyk, onherftelbaar, dat men niet kan herftellen, of hermaken. *V. Irrecuperabile.*
danno &c. *irreparabile.* Een onverzettelyks, onherftelbare fchade.
IRREPENSIBILE. Onberifpelyk, onbeftraffelyk.
vita &c. *irrepensibile.* Een onberifpelyk leven.
esser' irrepensibile. Onberifpelyk, onbeftraffelyk zyn.
Irrepensibilmente. Onberifpelyk, onbeftraffelyk.

viver irreprensibilmente. Onberispelijk, onbestraffelijk leven.

IRRESOLUTO, *Irrisoluto*. Niet ontspannen. *Met*. Twyffelmoedig, wankelbaar.

Irresoluzione, *Irrisoluzione*. Dat niet ontspannen is; ook twyffelmoedigheid, wankelbaarheid.

IRRETIRE. In een net vangen, verwarrén, 't net over 't hoofd halen.

Irretito. In het net gevangen, verward.

IRREVERENTE, *Irreverente*. Oneerbiedig. *Irreverentemente*, *irreverentemente*. Oneerbiediglijk, zonderzedigheid.

Irreverenza, *irreverenza*. Oneerbiedigheid.

IRRETRATTABILE, *Irritrattabile*, *Irrevocabile*. Onwederroepelijk, niet te herroepen. *sentenza*, *parola* &c. *irretrattabile*. Een onwederroepelijke spreuk, woord, enz.

Irretrattabilmente, *irrevocabilmente*. Onwederroepelijk.

IRRIDERE. Uitslachten, bespotten, beschimpen. *V. Deridere* &c.

IRRIGARE. Besproeijen, bevoigten, nat maken. *V. Inaffiare* &c.

IRRISPETTATO. Ongêerd, geen eer bewezen.

IRRITARE. Aanprikkelen, aanporren, aannoopen, bewegen. *irritar' uno a qualche cosa*. Iemand tot iets aanporren, aannoopen, bewegen. *irritar' uno*. Iemand tergen, tarten, sarren, verbitteren. *non irritarmi*. Terg, sar, of tart my niet, maak my niet quaad.

Irritato. Aangeprikkeld, aangeport, aaugenoopt, getergd, getart, gefart, verbitterd.

Irritamento, *irritamenti*. Aarporringe, aannoopinge, aanprikkelinge.

IRRITO. Vergeefs, onnut, ydel, nietig, kragteloos.

Irritare. Vernietigen, teniet doen.

IROCARE, *Invocare*. Heefsch, schor worden. *V. Arrocare* &c.

IRROMPERE. Inbreken, met geweld invallen, stooten, rukken.

Irruzione. Inbrekinge, inval, inrukkinge. *far' un' irruzione*. Een inval doen, met geweld inrukken, indringen.

IRRUGINIRE. Verroesten, verroest worden. *V. Inruginire* &c.

Nota. Dat gy niet vind in *Isb*, *Isd*, enz. zoekt in *Disb*, *Disc*, enz. of in *Esc*, *Esc*, enz. of in *Sb*, *Sc*, enz. Ook in *Inst*. Ook in *Hist*, enz.

ISBOLLARSI. *V. Sbollarfi* &c.

ISCHIFO. *V. Schifo*.

ISOLA. Een Eiland. *un baluardo* &c. in *Isola*. Een Kasteel of bolwerk in een Eiland stigten, bouwen.

Isolano. Die in een Eiland gebooren is, of daar in woond.

Isolotta. Een klein Eiland.

Isolare. Tot een Eiland maken of worden.

Isolato. Tot een Eiland gemaakt, of geworden.

un luogo isolato dalmare. Een plaats rondom in Zee leggende, van de Zee omringd, tot een Eiland geworden.

ISQUISITO &c. *V. Esquisto* &c.

ISTANTE, *Istinto*, *Istituto*, *Istruire* &c. *V. Instance*, *Instinto*, *Instituto*, *Instruire* &c.

ISTORIA. Een verhaal, geschiedenis of historie. *V. Historia* &c.

ITALIA. Italie: een landstreek in Europe. *vino* &c. *d'Italia*. Italiaansche Wyn.

Italiano. Van Italie, Italiaansch; Ook een Italiaan. *lingua* &c. *Italiana*. De Italiaanse spraak. *all' Italiana* &c. Op zyn Italiaansch, op de Italiaanse wyze.

Italianarsi. Een Italiaan worden.

Italianaro. Een Italiaan geworden.

Italianeggiare. Op zyn Italiaansch doen, de Italiaanse maniere volgen.

ITERARE, *Reiterare*. Herhalen, ver- of hervatten, weder over doen, verdubbelen. *iterar le sue espressioni*. Zyn eerbiedigheid, zyn bidden en smeken herhalen, verdubbelen.

Iterato, *Reiterato*. Herhaald, ver- of hervat, weder over gedaan. *le mie reiterate, repliche instance* &c. Myne dikmaals herhaalde bede, ernstig bidden, smeken.

Iteratamente, *Reiteratamente*, *Iterativamente*. De tweemaal of teis, andermaal.

Iterativo. Dat men herhalen, hervatten of wedet over doen kan.

Iterazione. Herhaling, ver- of hervattinge.

ITINERARE. Vertrekken, weggaan, reizen.

Itinerante. Een Reiziger.

Itinerario. Een Landkaart, een reisboek.

ITTRICO. Geelzugtig, mer de geelzugt gequeld.

IVI. Daar, aldaar, in, of op die plaats; ook derwaarts, daar na toe. *il freno della ragione ivi non vale, ivi manca l'ingegno e l'ardire*. Daar helpt den breidel of room van het vernuft niet, daar geeft verstand en moed verlooren.

ivi appresso. Daar by, naast aan, naby.

ad un luogo ivi vicino. Op een plaats daar by, naast aan gelegen.

dove va l'amore, ivi va l'occhio. Werwaarts de liefde gaat, gaat insgelijks het oog.

ivi a pochi di. Weinig dagen daar na.

ivi a tre miglia. Drie mylen van daar.

JURISDIZIONE. Regtsgebied, regtsdwang. *V. Giurisdizione*.

JUS. Het regt, de geregtigheid, billijkheid. *il sommo jus*. Het hoogste regt. *il jus gentium*. Het regt der volkeren. *il jus statutario*, (*statutale*.) Het regt van 't Land, Stads-regt.

- L** A., *Art. Fem. Sing.* De, het. *V. Le.*
Genova la bella, Isotta la bionda. Genua de schoone, Isotta de blonde of goudgeelhairige.
Bologna la grassa. Bolonje de vette, het vette of vrugtbare Bolonje.
La. Word cietlyk in de volgende zinnen gebruikt, als ook *il*, alhoewel overvloedig.
la Fiammetta, la Cecca &c. De *Fiammetta*, de *Cecca &c.*
far la pace. Vrede, verdrag maken.
portar la spada &c. Den degen, of het zwaard dragen.
far la bottega. Winkeldoen, kramery of winkelwaren verkoopen.
ne fece un manicaretto (una vivanda) il (la) più gustoso, gustosa che seppe. Hy heeft 'er zoo goede spyze van toebereid als 't hem mogelyk was.
si ruppe la cofcia. Hy heeft zyn heup gebroken.
la Germania, la Spagna, l'Italia, la Francia, la Cina. Duitſchland, Spanje, Italie, Frankryk, China.
La. Word voor een klinkletter of *H* geapoſtropheert.
 Als
l'anima, l'ora &c. De ziel, het uur, enz.
dell'anima, dell'ora &c. Van de ziel, van het uur, [enz.]
La. Verſta daar onder (*cosa*) de zaak, enz. door overvloed in de reden.
chi la fa, la fa per ſe. Wie het doet, die doet het voor zig zelve.
fuiamola una volta. Laat 'er ons eens een einde van maken, laat ons eenmaal een eind emaken.
farla, accorcarla, accingerla ad uno. Iemand bedriegen, en iemand iets wijs maken, doen gelooven.
voi non volete intenderla. Gy wilt, of begeert het niet te begrypen, of te verſtaan.
non la cede ad Aristotele. Hy wykt in 't minſte niet voor Aristoteles.
perderla a tutte balle. De zaak geheel en al verliezen.
L A. *Pron. Person. Congiont. in Accusat.* Haar.
fattoſi più preſſo alla giovane cominciò a conſolarla, e confortarla. Zig naderende na de maagd, of jonge dogter, begon haar te trooſten, en te verſterken.
La. Met *me, te, ce, ve, ſe &c. glie.*
non m'imbrogliar ti dico. Verwar my niet, zeg ik u.
io tela perdono. Ik vergeef het u.
a chi tela fa, fagiela. Doet het weder aan die het u [doet].
cavarsi la (voglia.) Zyne begeerte, zyne luſt boeten, voldoen.
tra di loro ſela partano. Zy mogen het onder hun uitvoeren, ten einde brengen.
per dirvela. Om het u te zeggen.
cela metteremo in ſcarſella. Wy zullen het in de zak doen, of ſteken.
L A., *Colà, Averbio di loco.* Daar, aldaar, daar ter plaatſe.

- io andard fin' in Gierusalemme e là (colà) mi morirò.* Ik wil na Jeruſalem reizen, vertrekken, en daar, of aldaar wil ik ſterven.
quando faremo là. Wanneer zullen wy daar, aldaar, of daar ter plaatſe zyn.
tu vivereſti più commodamente là che non fai qui. Gy zult daar, aldaar of daar ter plaatſe veel gemakkeliker leven, als gy hier doet.
volgerſi hor quà hor là. Zig dan hier, dan daar wenden, of herwaarts en derwaarts keeren.
là entro. Daar binnen.
là alto, là baſſo. Daar boven, daar beneden.
là dove egli era. Derwaarts, daar hy was.
chi e là, chi va là? Wie is daar?
O là! Holla!
là ſopra. Daar boven.
là ſotto. Daar onder.
La. Daar heen, derwaarts, daar na toe.
egli cadde là. Hy viel daar heen.
recarſi là. Zig daar toe begeven, ſtrekken.
la giù, (laggiù, colaggiù.) Daar van boven neder, daar onder, om laag.
là sù (laſſu, colà sù.) Daar boven op. *V. Colà.*
Là, in là, per di là. Daar heen, derwaarts door.
tiratevi più in là. Schikt of ſchuift een weinig daar heen, derwaarts.
in quà ed in là. Hier en daar heen, herwaarts en derwaarts.
anderemo per di là. Wy zullen daar door, derwaarts [gaan].
da indi in là. Van daar, of daar van daan, tot dat men ginder, derwaarts, of daar heen komt. *V. Indi.*
da cinque anni in là. Vijf jaren van die tijd, tot daar en toe.
Di là. Beieekent het zelfde als *Là* alleen; ook aldaar.
verſo di là. Na die kant toe, derwaarts.
le anime ſante ſono di là benignamente accolte. De heilige zielen worden aldaar, dat is, in de andere wereld vriendelyk outfangen.
di là e di quà, (di quà e di là.) Hier en daar; ook hier en daar heen.
fuggivono chi di quà, chi di là. Zy vloten of vlogen de eene hier, en de andere daar heen.
eſſer più di là che di quà. Meer daar (in de andere wereld) als hier zyn, dat is, meer dood als levendig.
Di là. Van daar, daar van daan, daar van, of af. *V. Quà.*
il cuſtume di là. De gewoonte, manier of het gebruik daar af, daar van.
quel di là. Die daar van af komſtig is.
egli ritorna di là. Hy komt weder, of keert weder daar van daan.
Di là. Van de andere zyde, van de andere kant. *V. Quà.*
di là dal Reno, dal monte &c. Van de andere zyde des Rijns, van de andere kant des bergs, enz.
Là dove, là-dove. Aldaar, daar ter plaatſe.
uſcito di caſa venne là dove aſpettava il compagno (là venne dove il compagno aſpettava. Uit den huis komende, quam hy ter plaatſe daar zyn medgezel, of kameraad hem verwagte.

Là dove. Wanneer, daar dog, egter, daar evenwel, daar integendeel, byaldien. *V. Dove, Purche.*
la povertà e solertissima deſtatrice de gl' ingegni, là dove le ricchezze li addormontano. De armoede is een zeer kloeke opqueekſter des verſtands, daar in tegendeel de rijkdom de zelve in ſlaap wiegt, of brengt.
là dove io ti tenevo diſcreto, io t' haurò in avvenire per un gran ſciocco. Daar ik u dog te voren voor een beſeide man erkende of aanzag, zal ik u in 't toekomstende vooreen groote gek of nar houden.
egli ride, là dove doverebbe piangere. Hy lagt, (daar hy dog) wanneer hy liever zoude moeten weenen.
con queſte parole egli la irriò, là dove egli credea di radolcirla. Met deze woorden bragt, of verwekte hy haar tot toorn of gramſchap, daar hy haar meende te verzoeten, te verzagten.
la dove io beneſtamente viva, parli chi vuole in contrario. Byaldien ik maar eerlijk leve, zoo mag een iegelijk daar tegen praten of zeggen wat hy wil.
la dove io non vi paſſica. Wanneer ik geen ſchade of ongemak daar by komete lyden.
Là-onde. Derhalven, daarom, deswegen.
là onde conſapevole della mia baſſezza non volſi &c. Derhalven, deswegen ik mijne kleinheid of geringe ſtaat erkennende, wilde niet, enz.
L A B B R O, labbra. Lip, lippen.
le labbra vermiglie, roſate, incorallate come rubini, pendule, groſſe. De roode, roodverwige, als een robynkoleurde, hangende, dikke lippen.
morder, torcer le labbra. Op, of in de lippen byten.
Met. Uit gramſchap of toorn de lippen tot mal-kander nypen.
uno, a cui tremano le labbra. Eene die de lippen zidderen en beven. *Met.* Van gramſchap niet konnen ſpreken.
Labbro. Lip; ook *Met.* Rand, kant, boord, zoom.
labbro del vaſo &c. De rand van een vat, enz.
Labbreſciare. De lippen bewegen, op- en neerwaarts trekken; ook dezelve opwerpen of uitſteken als een geile hengſt.
Labbroſto, Labbruccio. Een kleine lip, lipje.
Labbrone, Labéone. Een groote lip; ook een die grove, of dikke lippen heeft.
Labbruto. *V. Sopra.*
L A B B N T E. Bouwvallig, dat vergaat, vervalt, of omver valt. *V. Cadente.*
L A B B R I N T O, Labirinto. Een doolhof; ook een verwarde handel of zaak.
entrar' in un laberinto. In een gevaarlijke of verwarde handel of zaak komen, of geraken.
uſcir d'un laberinto. Uit een verwarde handel of zaak komen, of geraken.
laberinto d'amore &c. Doolhof der liefde, de banden, de kluiſters, koorden der liefde.
L A B I L E. Zwak, ſtruikelig, onbeſtendig.
memoria &c. labile. Zwakke, kranke geheugenis.
L A B O R E. Werk, arbeid, moeite, ongeruſtigheid.
Laborioſo. Werkzaam, arbeidzaam, moeielijk, zwaar om gedaan te worden.

maneggi &c. laborioſi. Zware, moeielijke verrigtingen.
Laborioſamente. Moeielijk, dat met groote moeite en arbeid gedaan word.
L A B R U S C A (meglio) lambruſca. Wilde wyndruiven, of wyngaard.
L A C C A. Lak, een purper-verwe alzoogenaamt.
lacca Fiorentina. Florentijſche lak.
lacca roſonda. Lakballetjes, rond lak.
Laccare, inlaccare. Verlakken, met lak ſchilderen.
L A C C I A. Een witviſch, die ook *Alburno* genoemd [word.
L A C C I O. Een ſtrik, ſnoer, net. *Met.* Bedrog, liſt, hinderlaag.
prender (pigliar) a laccio. Met ſtrikken of netten vangen, verſtrikken.
prender' uno al laccio. Iemand in de ſtrik vangen, iemand misleiden; ook doen verlieven.
tender laccio ad uno. Iemand een ſtrik of hinderlaag leggen; ook misleiden, bedriegen.
incappar nel laccio. In de ſtrik vallen, bedrogen worden. [den.
uſcir di laccio. De ſtrikken, de liſten, lagen, 't bedrog ontgaan of ontwyken.
Lacciare. Knoopen, binden, rygen, neſtlen, ſnoeren.
Lacciarſi, Allacciarſi. Zig knoopen, bedwingen, intoomen, inbinden.
Lacciuolo, Laccioli. *V. Sopra.*
laccioli amorofi (d'amore, &c.) De banden, de ſtrikken der liefde.
L A C E R A R E, Dilacerare. Scheuren, verſcheuren, in ſtukken trekken.
lacerar la carta, una ſcrittura. Een papier, een geſchrift ſcheuren, of verſcheuren.
lacerar' uno. Iemand verſcheuren (gelijk de wilde dieren doen.) Ook laſteren, ſchelden.
la tempeſta lacerò gli argini, le navi &c. De ſtorm, het tempeſt of onweder heeft de dyken of dammen geſcheurt, de ſchepen verbriezelt (aan ſtukken geſtooten.)
lacerar l'onore, la fama, la riputazione di uno. Iemands eer, goede naam en faam verſcheuren, dat is, ſchenden, laſteren, ſmaden, beliegen; ook qualijk van iemand ſpreken, iemands eer aantasten, benadeelen,
lacerar' uno con ſatire. Iemand met ſmaad, ſchimp, en ſteekdigten, of ſchriften laſteren, ſchenden, benadeelen, enz.
Lacerato, Lácero, Dilacerato. Gereten, geſcheurt, verſcheurt, geborſten.
lacerato (dilacerato) da cani. Van de honden verſcheurt, aan ſtukken gebeten.
L A C E R T O, lacerti, parte del braccio, dove ſi congiungono più nervi infeme. Het gedeelte van de arm, daar veel ſenuwen te zamen loopen.
L A C H E. Een lakey, jongen, kneegt.
L A C O, Lacuna &c. *V. Lago &c.*
L A C C O N I C O. Kort, dog nadrukkelijk gegeven, kort afgebroken, kortbondig, beknopt beſchreven.
ſtilo concifo e laconico. Korte, kortbondige, beknopte wijze

wijze of maniere van schrijven.
essere troppo laconico nel parlare. Al te beknopt in 't spreken zijn.
Laconicamente. Kortelijk, kortbondiglijk afgebroken.
scrivere, parlare laconicamente. Kortelijk, kortbondiglijk, beknoptelijk schrijven, spreken.
Laconifino. Korte, kort-afgebroken, kortbondige, beknopte wijze van schrijven of spreken.
usare troppo il laconifino. De kortbondigheid al te veel gebruiken.
Laconizzare. Kortelyk, beknoptelijk, kortbondiglijk spreken of schrijven.
 L A C R I M A &c. V. *Lagrime* &c.
 L A D R O. Een dief, roover.
un gran ladro. Een groote dief.
gridar' al ladro. Houd den dief roepen.
divenir ladro. Een dief of roover worden.
 L a d r o. Diefagtig. *Met.* Godloos, valsch, bedriegelijk, schelmagtig.
Ladreria, ladrerie. Een hoop, of een meenigte dieven; ook schelmitukken, heillooze of godlooze daden.
Ladretto, Ladroncello, Ladruccio. Een kleine dief, een diefje.
Ladronc. Een beroemde, vermaarde, groote dief, struikroover, gauwdief.
Ladronccio. Diefstal; ook het gestole goed.
Ladronaggiare. Dievery, struikrooverij plegen.
Ladronesco. Diefagtig, schelmagtig.
Ladronescamente. Op een diefagtige wijze.
 L A G G I O &c. V. *Là* &c.
 L A G N A R S I. Weenen, klagen, schreien, zugten; ook zig beklagen, beweenen.
Lagno, lagni. Klagten, weeklagten, geschrey, gezugt, geweent.
 L A G O, *Laco.* Een meer, stilstaand water, poel.
Lago di Como, di Garda, &c. Het meer van Como, Garda, enz.
Laghetto. Een kleine meer.
Laguna, Lacuna. Een poel, meer, moer, moeras.
Lagunoso, Lacunoso. Poelagtig, moerasagtig, enz.
 L A G R I M A, *Lacrime, lagrime.* Tranen. V. *Pianto*.
versar, grondar &c. lagrime. Tranen storten, vergieten, zeer weenen of schreien.
lavar, bagnar di lagrime. Met tranen wasschen, nat maken, bevoegtigen, besproeien.
colle lagrime su gli occhi. Met tranende, weenende, of schreiende oogten, met traan stortende oogten.
consumarsi, struggersi di (in) lagrime. In tranen verdwijnen, vergaan, in tranen smelten, baden.
allargar' il freno alle lagrime. De tranen de volle toom geven, zig zat weenen of schreien.
baver pronte le lagrime. De tranen vaardig hebben, kunnen weenen of schreien als men wil.
ritener, tener (contener) le lagrime. De tranen, of het schreien en weenen ophouden, wederhouden.
Met. Zig verbijten, bedwigen.
raffrigar le lagrime. De tranen opdroogen, afdroogen. *Met.* Zig weder laten troosten, neerzetten.
questo spettacolo, atto &c. mi tirò le lagrime in su gli occhi.

Dit schouwspel heeft my doen weenen of schreien, de tranen uit de oogen gehaald, getrokken, ik heb daar over moeten weenen of schreien.
domandar, pregare, far' orazione &c. con lagrime. Met tranen begeeren, bidden, verzoeken, smeken.
lagrime abbondanti, pronte, amare, false, finite. Menigvuldige, vaardige, bittere, valsche, gemaakte, verdagte tranen.
dolci, devote, tenere, affettuose lagrime. Zoete, aangedagte, teedere, gemaakte, of geveinsde tranen.
lagrime di costrizione, compunzione, divozione, allegrezza spirituale, consolazione, compassione. Tranen die uit aangedagt, berouw en leedwezen der zonden, uit geestelijke vreugde en troost, uit medelyden, enz. worden gestort of vergooten.
Lagrime. Tranen. *Met.* Druppelen.
lagrime delle viti &c. De druppelen, tranen, sap des wijngaards, of druiven. Ook Bacchus tranen.
lagrime Christi. Christi tranen (een zoo genaamde goede wijn te Napels.)
baver la lagrime. Tranen driuken, dat is, zoodanige wyn drinken.
Laginnare, Lacrimare. Weenen, schreien. V. *Pianto*.
lagrimar d' allegrezza, tenerezza, dolore, compassione, compunzione, divozione. Uit vreugde, teederheid, smerte, medelijden, aanprikkeling, aangedagt, enz. weenen of schreien.
le viti, gli alberi &c. lagrimano. De wyngaarden, de boomen, enz. weenen of schreien. dat is, druppelen, geven sap; ook gom, harst, enz. van zig.
il muro lagrime. De muur weend, dat is, zweet.
il cielo lagrime. De hemel weend, dat is, het regend.
Lagrimante. Weenende, schreiende.
un viso lagrimante. Een weenend of schreiend gezicht, dat is, weenende oogten.
occhi lagrimanti. Weenende of schreiende. *Met.* Drijvende, natte oogten.
Lagrimetta, Lagrimuccia. Een traan, traantje.
una falsa lagrimetta. Een valsche of geveinsde traantje.
Lagrimévole. Beweenelijk, beschreielijk, betreurlijk, dat te beweenen, te beschreien, te betreuren is, 't welk iemand kan beweenen; ook treurig.
caso, accidente &c. lagrimevole. Een beweenelijk, beschreielijk, treurig geval, toeval, enz. 't welk te beweenen, of te betreuren is.
un' aria, voce &c. lagrimevole. Een treurig of droevig, en weenendmakend lied, stem, enz.
Lagrimevolmente. Beweenelijk, beschreielijk, beklagelijk, beweeglijk.
Lagrimoso. Weenende, vol tranen, uat, besproeid, of bedauwd van tranen; ook treurig, droevig, beweeglijk.
occhi lagrimosi. Tranende, natte, weenende, schreiende oogten, oogten die vol water of tranen staan.
lagrimose guancie. Natte, vogtige, besproeide, bedauwde wangen, die vol tranen zyn.
viso lagrimoso. Een weenend, schreiend, treurig, droevig gezicht.

vocelagrimosa, sospiri lagrimosi. Een treurige, droevige, beweeglyke stem, een beweeglyke zugt.

L A I. Wee klagen, och, en wee. Ook cilacy.

L A I C O. Een leek, een wereldlyk persoon. Ook tot den leeken of wereldlijken behorende. *V. Laicale. i chierici ed i laici.* De geestelyke en wereldlyke.

un frate laico. Een leekenbroeder.

L a i c a l e. Tot den leeken, of wereldlyken behorende. *habito &c. laicale.* Wereldlyk kleed.

L A I D O. Ongestalt, leelyk, ongedaan, hatelyk, affschuwelyk, schandelyk, woest, godloos, onrein, onzuiver, vuil, hoeragtig, stinkend, walgagtig.

un'buomo laido. Een leelyk, ongedaan, hatelyk mensch.

costumi, modi &c. laidi e sporchi. Leelyke, hatelyke, affschuwelyke, schandelyke, vuile gewoontens, of manieren.

deni, piedi &c. laidi. Onzuivere, hatelyke, affschuwelyke, onreine, onnutte, vuile, stinkende, leelyke tanden, voeten, enz.

cofelaiide. Leelyke, hatelyke, affschuwelyke, schandelyke, godlooze, vuile dingen, of zaken.

L a i d a m e n t e. Op een hatelyke, affschuwelyke, schandelyke, leelyke wyze.

L a i d e z z a, L a i d i r a. Leelykheid, ongedaanheid, hatelykheid, affschuwelykheid, woestheid, godloosheid, onreineheid, onzuiverheid, vuilheid.

laidezza di costumi &c. Hatelykheid, affschuwelykheid, godloosheid der gewoontens, of manieren.

L a i d i r e, I n l a i d i r e. Leelyk, ongedaan, hatelyk, affschuwelyk, schandelyk worden.

L A M A, L a m m a. Een kling, lemnet, plaat, blek, of blik.

lama di spada, coltello &c. De kling van een degen, het lemnet van een mes.

lama fina, buona, cava &c. Een fyne, goede, holle kling, enz.

venir'amezza lama. Ter halver kling komen. *Met.* Een ding maar ten halven verrigten, doen, uitvoeren.

L a m e l l a, L a m e t t a, L a m i g l i a. Een kleine kling, lemnetje, plaatje, blekje, of blikje.

lamella (lamiglia) d'oro &c. Goudblaadjens, dun geslagen goud, bladgoud. Ook klatergoud.

L A M B I C C O, A l e m b i c o. Een Distilleer kolf, klok, [ketel].

L a m b i c c a r e, A l e m b i c a r e. Distilleeren, overhalen.

lambiccarfi il cervello sopra qualche cosa. Zyn kop over eenzaak breken, moede maken, bekommeren.

L A M B I R E. Likken, lekken, te weten, als een hond. Ook streelen, vleijen, troetelen. *V. Leccare.*

l a m b i r' u n o. Iemand likken, lekken, vleijen, streelen, sikkloijen, troetelen. *Met.* De honing om de mond smeeren.

L a m b i t o. Gelikt, gelekt, gestreelt.

esser lambito da uno. Van iemand gelikt, dat is, de honing om de mond gesmeerd worden.

L A M E N T A R E, L a m e n t a r f i. Klagen, zig beklagen, betreuren, beweenen, beschreijen.

lamentar (lamentarfi) di qualche cosa. Zig ergens over beklagen, beweenen.

lamentarfi amaramente con uno (ad uno.) Zig bitterlyk tegen iemand beklagen, betreuren, beweenen.

mene lamentarò a Vienna. Ik wil my daar over te Weenen beklagen.

lamentarfi di gamba sana. V. Gamba.

se poi il mio consiglio non riesca. lamentatevi di me. Als myn raad daar na niet gelukt, zo geef my de schuld, beklaag u over my.

L a m e n t a n t e. Klagende, beklagende, treurende, betreurende.

L a m e n t a t o r e. Een klager, beklager, de gene die klaagt.

L a m e n t e v o l e, L a m e n t o s o. Klagelyk, beklagelyk, klagende, dat te beklagen is.

voce, strido &c. lamentevole, (lamentoso.) Een klage-lyke, beklagelyke, bedroefde, bedrukte stemme, geschreeuw, geroep, enz.

caso &c. lamentevole. Een beklagelyk, betreutlyk, beweenlyk, droevig geval

L a m e n t e v o l m e n t e. Op een klagelyke, beklagelyke wyze, of manier.

L a m e n t o, l a m e n t i. Beklag, klagen, beklagingen. Ook geweent, geschrey, gekerm, getreur, enz.

far lamenti. Klagen, zig beklagen, betreuren, beweenen, beschreijen. Ook geweent, geschrey maken.

L a m e n t o s o. Klagelyk, beklagelyk, beweenlyk, betreutlyk.

un'buomo lamentoso. Een klagend mensch, die altyd klaagt, kermt, treurt, enz.

L A M I A, L a m m i u. Een zeker verdigt gedrogt, of schrikdier, daar men kinderen mede vervaard maakt, een bullebak. Ook een zeehond alzo ge- [naamd].

L A M I N A. Een kling. Ook een plaat, blek, of blik.

V. Lamma.

L a m i n a r e, I n l a m i n a r e. Met platen, blek, of blik beslaan, bedekken.

laminar (inlaminar) la porta &c. di ferro. Een deur met yzere platen beslaan, bedekken, overtrekken.

L A M P A D A, L a m p a n a. Een lamp.

L a m p a d i n a. Een kleine lamp, lampje.

L a m p a d a i o, L a m p a d a r o. Een lampemaker. Ook een blek- of blikslager.

L A M P O. Blixem, weerligt, een ligt dat oogzienelyk en in een oogenblik verdwynt: een schemering. [ring].

con lampi e tuoni Iddio diede la legge. Met blixem en donder gaf God de Wet, de Tiengeboden.

egli mi spari' dinanzi come un lampo. Hy is voor myn gezigt, voor myne oogen verdwenen als een blixem.

il lampo de gli occhi. Schemering, of het schemeren der oogen.

L a m p a r e, L a m p e g g i a r e, A l l a m p a r e. Blixemen. Ook blinken, glausgeven, schemeren, schynen, ligten.

gli occhi le lampeggiavano nel capo. De oogen schemerden, glinsterde, blonken hem in 't hoofd.

L a m p a n t e, L a m p e g g i a n t e. Schynend, liggend, schemerend, glimmend, blinkend.

l a m p a n t i. Schoon blinkende, dat is, schoone duca-ten, rozenobels, enz.

abbagliar' il giudice con lampanti. Den regter met schoone

ne blinkende ducaten verblinden, dat is, besteken, bepraten, omkopen.

Lampeggiamento, Lampeggio. Het schemeren of de schemering der glans of schyn.

LAMPREDA. Een prikke, lampret (een visch alsoo genaamd.)

Lampriare. Een prikke of lamprettefop toerigten.

Lampriata. Een prikke of lamprettefop of zult.

LANA. Wol, wolle.

filar lana. Wolspinnen.

batter, pettinar, cardar &c. la lana. Wol slaan of vliken, kammen, kaarden, enz.

lana bianca, negra, lunga, morbida. Witte, zwarte, lange, geele wolle.

un bioccolo di lana. Een vlok wolle.

andossene per lana, ma tornossene tofato. Hy is om wolle uitgegaan; maar gelchoren wedergekeerd, dat is, hy heeft schade in plaats van winst gedaan.

io so bene quanto pesa la lor lana. Ik weet wel hoe zwaar huure wolle weegt, dat is, ik kenne de luiden, (wy zeggen) ik kenne de gast wel.

corte Romana non vuol pecora senza lana. Het Roomsche Hof begeert geen wolleloos schaap.

Lanaiuolo. Een wolhandelaar, of die met wol omgaat, wolkamner, wolbercider.

Lanavia. Wolkekruid.

Lanare, Inlanare. Met wolle vullen, opvullen, stoppen; ook wol krygen.

Lanato, Inlanato. Bewolt, met wolle bedekt, gestopt, gevult.

Lanificio. Het wolle-werk, wolle-arbeid.

Lano. Gewolt, bewolt.

panni lani. Wolle kleederen.

Lanoso. V. Lanuto.

Lanuggine. Pluimen, dons, stoppel-vederen, dat is, de eerste vederen die aan een vogel komen.

la prima lanuggine. De eerste dons, of melkhaair, een melk-, of stoppelbaard.

la lanuggine che nasce ne gli habitiportati. De dons, of wolle die in gedrage kleederen byeen verzamelt.

Lanuginoso. Wolhairig, stoppelig; ook vol vederen, pluimen, dons, wollig.

Lanuto, Lanoso. Wollig, vol wolle, dat wol heeft, of draagt; ook hairig, ruig.

LANCIA. Een pick, speer of spies; ook een speer- of piekdrager, piekenier.

correre la lancia. Met de spies of speer rennen of ryden, de ring steken.

correre una bella (buona) lancia. Wel rennen of ryden, een goede speer of spies voeren *Met.* Wel treffen.

romper' una lancia. Een spies of speer (in 't rennen of ryden) breken. *Met.* Een proef van zyne sterkte, kragt en dapperheid geven.

far' d'una lancia un fuso. Uit een spies of speer een spil draaijen, dat is, een goede zaak verderven, of in de war smijten, brengen.

portar bene la sua lancia. Zyn pick wel dragen, zyn spies wel voeren. *Met.* Fijn, slim, afgeregt zyn; ook zyne zaaken wel aanleggen, aanstellen.

sei milla lancia. zes duizend piekeniers of spiesdragers.

lancia spezzata. Een halve pick; ook een die een halve pick voert; ook een lyfwagt des Groot Hertogs van Florence.

una lancia da pozzo. Een galgespeer of spies, dat is, een strik, strop. *V. Annazzave.*

Lanciare, Slanciare. Met de spies of speer steken, schieten, werpen, met geweld werpen. *Met.* Iets schielijk, haastig doen of spreken.

lanciar' un dardo. Een pijl werpen, schieten.

lanciar' una cosa nel viso ad uno. Iemand iets in 't gezicht werpen, goojen; ook iemand iets in de neus wrijven, dat is, iets leeds of onaangenaams zeggen.

lanciar' companili. Klokke-torens omver werpen. *Met.* Groot spreken, pocchen, opblazen.

lanciar' un suspiro, &c. Een zugt schieten, uitwerpen, zugten.

lanciar' uno sguardo. Een lonk of lonkje toefschieten, toewerpen, iemand toelonken.

lanciar' un voto. Een verkiezinge toefstemmen, dat is, uitspreken.

Lanciare, slanciar' sopra qualche cosa. Ergens op toefschieten, vallen, aanvallen, iets bespringen, met schielijkheid aanvallen. *V. Auventarsi, Scagliarsi, i serpenti si lanciano.* De slangen (schieten, (kruipen) voort.

lanciar' sopra il piatto. Op de schotel, dat is, op eeten en wreeten schieten, dat is, zeer op eeten en wreeten gesteld zyn, gretiglijk, begeerlijk toefstaken, grijpen.

la scimia si lancia sopra le pere, e la gatta sopra i forci. De aap schiet met begeerte, of gretig op de peer, en de kat op de muis.

Lanciata. Een steek of stoot van een spies of speer.

Lancietta, Lancetta. Een kleine spies of speer, een spiesje, speertje; ook een lancet, vlym.

cavar sangue collu lancetta. Met het lancet, of de vlym aderlaten.

Lancio. Een scheut, een sprong.

dar' (far') un lancio sopra qualche cosa. Een werping, een sprong ergens op doet; ook ergens op aanvallen, toefschieten.

di tutto lancio. Met een volle sprong of werping.

Lancione, Lanciere. Een speer- of pickdrager, speer-ruiter.

Lanciotto. Een korte spies of speer, een halve pick.

LANDA. Een dorre, zandige, schrale, woefte plaats, of heide; ook een vlak, wyd, open veld.

LANDRA. Een hoer, smots, straatloopster.

LANFA. V. Nansa.

LANGUIRE. Verwelken, verdorren, dor worden; ook de kragten verliezen, onmagtig, ziek, krank, kragteloos, zwak, mat, moede worden, of zyn, afnemen. *Met.* Zeer verlangen, door verlangen, en liefde kragteloos worden.

i fiori &c. languiscono. De bloemen worden kragt-en saploos, verwelken, verdorren, deszelfs bladeren hangen, zyn dor.

i spiriti languiscono. De geesten nemen af, vergaan, zyn kragteloos, onmagtig, zwak.

languir di sete &c. Van dorst versmagten, mat worden.

languir, star languendo. Met groot verdriet en geweld wagten, volharden, uitstaan.
languir d'amore, di desio, di baver, di saper &c. qual che cosa. Door liefde, begeerte, verlangen, om iets te hebben, of te weten, geheel kragteloos, of onmagtig worden.
far languir' uno. Iemand lang plagen, quellen, afmatten, lang en verdrietig laten wagten, uitstaan.
non mi far languir tanto. Laat my zoo lang, zoo verdrietig niet wagten, houd my zoo lang niet op.
Languente, Languido. Afgeslooft, mat, moede, vermoeit, verwelkt, verdort, verslenst; ook zwak, kragteloos, onmagtig.
fiori &c. languenti. Half verwelkte, verdorpe, verslenste, hangende bloemen, enz.
occhi, spiriti &c. languenti. Moede, matte, zwakke oogen, kragteloos, zwakke geesten, enz.
cuor languente. Een kragteloos, zwak, afgemat hart.
languente d'amore. Mat en kragteloos van liefde
Languidetto. Een weinig moede, zwak, mat, magt- of kragteloos.
Languidezza. Magteloosheid, kragteloosheid, vermoeitheid, matheid.
Languidire, Inlanguidire. Verwelkt, verslenst, kragteloos; ook moede, mat, vermoeit, lui, traag, nalatig, enz. worden, zyn, of maken.
Languore. V. *Sopra.* Ook een kragteloosheid, zwakheid, en vermoeitheid wegens groot verlangen, groote begeerte en liefde tot iets
L A N O, *di lana.* Van wol, of wolle.
Lanoso, lanuto. Wolagtig.
L A N I B R O. Een quartel.
L A N T E R N A, *Laterna.* Een lantaarn.
mostrov luccioli per lanterne ad uno. V. *Lucciola.*
lanterna cieca. Een blinde, geslote lantaarn, een dieve lantaarn.
Lanternáio, Lanterniere. Een lantaarnmaker; ook een lantaarndrager.
Lanternetta. Een kleine lantaarn, lantaarntje.
L A N T E R N I N A. V. *Lanternetta.*
Lanternóne. Een groote lantaarn.
L A N U G I N E &c. V. *Lana &c.*
L A P I D A. Een steen, grafsteen, zark.
Lapidare. Steenigen, met steenen werpen, gooijen, smijten. *Met* Plagen, quellen, beangstigen, bang maken. V. *Flagellare.*
Lapidário. Een handelaar in edele of kostelijke steenen; een Juwelier.
Lapidato. Gesteenigd.
Lapidazione. Steeninging.
Lapis-lazzuli. Lazuursteen.
L A P P A, *Lappola.* Kliffen, klisse-kruid, kleefkruid, klitte; ook allerley onkruid.
Lappoloso. Kliffig, vol kliffen of klitten, vol onkruid.
Lappolone. Een groot klis, of klitte; ook *Met.* Iemand daar men niet wel mede over weg kan, daar men niet van ontflagen kan worden, iemand die aan de pan blijft hangen daar wat te eten valt; een pannelikker.
L A P P A R E. Lekken, likken.

L A P S O (*d'Adamo.*) Deval Adams.
L A R D O. Spek.
gettar' il lardo a' cani (per le finestre.) V. *Gettare.*
(lardo) strutto. Gesmolten spek. Ook varkens-vet, smout, reuzel.
Lardello. Een stukje, sneedje laardeerspek.
Larderino, Lardello, Lardarulo. Een spekvog.
Lardare, Inlardare. Lardeeren, met spek doorsteken.
Lardato, Inlardato. Gelardeert, met spek doorstoken.
Lardatío, Inlardatío. Lardeerpriem, naald.
Lardiere (brodo lardiere.) Een speksop; ook speknat.
L A R G I R E. Schenken, uitreiken, geven, rykelyk geven, vereeren, bezorgen.
Largitore. Een die rykelyk geeft, of mild is; een milde gever, schenker, verceder.
il fourano largitore. De opperste gever, dat is, de goede, milde God.
Largizione. Een vrywillig geschenk, gift, of verceding. [ring.
L A R G O. Wyd, breed, ruim, wydgestrekt, wydloopig; ook mild.
esser largo di bocca, e stretto di mano. Mild van mond, en gierig van handen zyn.
largo tre dita. Drievingeren breed.
vestito &c. largo. Een wyd, ruim kleed, enz.
strada, porta &c. larga. Een wyde, breede, ruime straat, deur, enz.
bocca larga. Een wyde, groote mond. *Met* Een zwetser, grootspreker, snoever, een onbeschaamde kakkelaar, wydbek.
largo di bocca. V. *Sopra.*
prender' una cosa, parola &c. in senso largo. Iets, of een zaak zeer ruim, en niet naauw bepaald opnemen, dat is, in een zeer ruim verstand of begrip nemen, of verstaan.
largo discorso. Een breede, wijdloopige, uitgestrekte reden, of redenkaveling.
troppo largo. Al te wyd, ruim, breed.
Largo. Breed, ruim, wyd, rykelyk, overvloedig; ook mild, rykelyk in 't geven.
tavola larga. Een breede tafel, dat is, daar alles vol op is.
larghe facultà. Ryke middelen, groote goederen.
un uomo largo. Een mild mensch, die iets rykelyk, vrywillig mededeeld.
esser largo del suo. Van het zyne, of van zyne eige middelen, of goederen mild zyn.
quello che il Ciel largo mi destinerà. Het gene my de vrywillige Hemel (goede God) gunnen, beschikken zal.
Largo. Ruim, wyd, breed; ook ruimelyk, breedelyk. [lyk.
per lo lungo e per lo largo. In de lengte en in de breedte.
far largo. Ruim, breed, wyd, effen, aan een kant, weg maken.
farfi largo. Zig groot en aanzienlyk maken.
farfi largo colla spada. Zig met den degen, het rapier, of zwaard ruimte, of ruimbanaan maken.
farfi largo per tutto. Zig over al groot geagt, dat is, aanzienlyk maken.

farfi largo in quakbe congresso. Zig geagt, groot, aanzienelyk, geagt in een gezelschap, vergadering, byeen, of t'zamenkomst maken.

largo, alla larga. Wyd, verre van malkander, breed, uitgestrekt; ook van verre; ook zeker, behouden.

mettevoi alla larga. (Een spreekwyze des oorlogs) verduut, opent u gelederen soldaten.

tagliar largo, (alla larga) Ruim, breed snyden; ook opsnijden, pocchen, snoeven, opgeven, groot-spreken, opblazen, blaas-kaken, snorken; ook mild, gastvry zyn.

parlar &c. largo (alla larga.) Wyd en breed spreken, enz. zweflen, onbedagt, en onbewust of onbezuifd spreken.

prender una cosa largo, (alla larga.) Iets breed en ruim (in een ruim verstand, of zin) nemen, of verstaan, dat is, niet alte naauwkeurig.

tirarsi alla larga Zig aan eenzyde houden, in agt nemen, opmerken, bedagt, en oplettend zyn.

giuocar largo. Om veel geld spelen, onbepaald wesen in zyn geld te spelen, buiten de maat spelen.

Largaccio. Het gene een onbehoorlijke breedte, of wydte heeft, zeer wyd, zeer breed.

Largamente, (alla larga.) Breed, wydloopig, wyd en breed; ook uitvoeriglijk; ook mild, rykelyk, overvloedig, enz. zeer veel, menigvuldig.

spender, prometter largamente. Mildelyk, rykelyk geld uitgeven, verteeren, verdoen, verquiltten, beloven of toezeggen.

discorrer &c. largamente. Uitvoeriglijk, wydloopig spreken, redenkavelen.

donar, ricompensar', premiar' uno largamente. Iemand rykelyk, mildelyk, beloonen, beschenken,

Largeggiare. Breed, wyd, uitgestrekt; ook breeder, wyder, uitgestrekter maken, zig verbreeden; ook mild zyn, of worden; ook uitvoeriglijk, treffelyk maken.

largeggiar' un prigiome. Met een gevangen genadiglyker handelen, dat is, op, of in een gemakkelijke plaats brengen, van banden of boeyens ontslaan, verlossen, beter spyzen, enz.

largeggiar' un discorso, (in un discorso) Een redenkaveling bondiger, uitvoeriglyker, en wydloopiger maken; ook in een redenkaveling, bondig uitvoeriglijk.

Larghezza. Breedte, ook wydte, ruimte; ook vrygheid.

Largiera. V. Sopra.

L A R I C E. Een lorkenboom, een boom alzoogenaamd.

L A R V A. Een gryns, mombakkus, monaanzigt; ook een gespook, gespuis, nagteest; ook een vermomming, verkleeding, een valsche schyn van eeniging. *V. Maschera.*

Larvare. Vermommen, verkleeden, gekskleederen aandoen.

L A S A G N A, lasagne. Een zekere spyze van dun beslagen of gekneet deeg.

lasagne badiali. V. Badiale.

come il brodo di lasagne. Dik en geronnen als 't sop van Lasanje.

altro cacio bisogna a tal lasagna. Tot deze Lasanje behoort andere kaas, dat is, men moet hier mede anders omgaan, te werk gaan.

Lasagnaio. Lasanjemaker, of verkooper.

Lasagnone. Een dikke Lasanje, een vettert, dikkert, een welgemeeste gast. Ook een eenvoudige, botte, grove, ongeschikte vleugel, of plompert, een botmuil.

Lasagnatore. Een walker, of het hout, de stok of rolltok daar men het deeg van de Lasanje mede kneed.

L A S C A. Een visch alzoogenaamd.

L A S C I A R E. Laten, dat is, toelaten, toestaan, toegeven, geschieden laten, leiden.

lasciar perder, andar male &c. Laten verderven, te gronde, of verlooren gaan.

lasciatelo andare, fare &c. Laat hem gaan, doen, enz.

lasciate andare (correre) per questa volta. Laat het voor deze reis varen, heenen gaan.

lascia dire. Laat maar zeggen, laat de luiden spreken en de honden baffen of blaffen.

lasciatemi stare (in pace) Laat my gaan, staan, laat my met rust, met vreden.

lasciar stare. Laten staan, toegeven.

lasciate stare queste cose, queste bagatelle. Laat deze slegte zaken, deze beuzelingen staan.

un'buomo, lasciamo star, mobile. Een man, laat staan, van adel.

lascia che dorma. Laat hem slapen.

lascia un poco. Stil (zagt) een weinigje, laat my een weinig begaan.

lasciate ch'io vi mostri il camino. Sta my toe, laat het geschieden, enz. dat ik u de weg wyze.

lasciami vedere, dormire. Laat my zien, laat my slapen, dat is, sta toe, dat ik zie, dat ik slape.

lascia che io ti cavi questo fuscellino dall'occhio. Houd of sta stil, dat ik u dit splintertje uit het oog trek.

vivi, e lascia vivere. Leeft en laat leven.

lasciarfi veder' in corte. Zig aan 't Hof laten zien, zig ten Hove vertoonen, na 't Hof begeven.

V. S. si lasci veder' boggi in casa mia. Laat den Heer zig dog van daag, heden, tot mynent zien, dat is, den Heer gelieft tot mynent, by my, aan myn huis te komen.

lasciarfi correggere, informare, ucellare, ingannare, svolgere, svoltare &c. Zig laten berispen, onderregien, mislyden, vervoeren, overwinnen, overtuigen.

non si lasciava toccare. Hy liet hem niet aanraken, dat is, hy konde het niet verdragen, niet lyden.

lasciarfi trasportar, vincer dalla colera dalla passione. Zig door toorn of gramschap, door hevigheid, oplopenhed laten overwinnen, vervoeren.

questo dolore &c. non lo lascia respirare, dormire, riposare. Deze smert, pyn, enz. laat hem niet ademen, slapen, rusten, enz.

lasciarfi uscire di mano. Uit de handen laten gaan, glyen, glippen.

lasci.

- lasciarfi intendere (uscir di bocca.)* Zig laten hooren of verstaan, uit de mond laten vallen.
- eglisi lasciò intendere che &c.* Hy gaf te kennen, te verstaan dat, enz.
- Lasciare.* Laten; agterlaten, afaten, laten staan, leggen, zijn, of varen, verlaten, afstappen; ook laten blyven, van zig afaten. Ook overlaten, overgeven.
- lasciar qualche cosa a dietro.* Iets agterlaten, laten staan.
- venne per farina, ma vi lasciò il sacco.* Hy is om meel gekomen, maar hy heeft de zak verlaten, dat is, in plaats van winst of voordeel, dat hy zocht, heeft hy 'er schade by gehad.
- tanto va la gatta al lardo, fin che vi lascia la zampa.* De kat gaat zoo dikmaals aan 't spek, tot datze eindelijk de poten agterlaat. *V. Brocca.*
- lasciarono a dietro il cannone.* Zy hebben het geschut agtergelaten, vergeten.
- lasciar' il pensiero, la cura di qualche cosa ad uno.* Iemand de zorge van een zaak overlaten, de zaak op iemand laten beruften.
- lasciatene il pensiero a me.* Laat my daar voor zorgen, laat my de zaak bevolen zyn.
- lasciar la pelle, il pelo in qualche luogo.* De huid, het hair op een plaats laten, dat is, bykans sterven, of omgebracht worden.
- lasciar' uno a bocca dolce. V. Bocca.*
- lo lasciò governatore di quella città (suo Tenente)* Hy heeft hem tot Gouverneur, Regent, Stadhouder van die Stad gelaten.
- lasciar' uno berede del suo.* Een erfgenaam van zyne goederen agterlaten, nalaten.
- lasciar qualche cosa in (per) testamento.* Iets by (Testament) of uitterste wille agterlaten, maken.
- lasciar figliuoli, robba.* Kinderen, geld en goed agterlaten, nalaten.
- lasciar la carica &c. ad un' altro.* Het ampt aan een ander overlaten, overgeven.
- lasciar' il debito &c. ad uno.* Iemand de schuld schenken, quydschelden, van de schuld ontslaan, ontlasten. *V. Rilassare.*
- lasciar le mani, le braccia.* De handen de armen laten hangen, loslaten, zig niet meer vast houden.
- lasciar' un prigione.* Een gevangen loslaten, ontslaan, vrylaten.
- lasciar la patria, i parenti, la moglie, il mondo, i vizii &c.* Het vaderland, de ouders, de vrouw of het wyf, de wereld verlaten, het lasteren laten, van lasteren afstand doen.
- lasciar l'habito, la professione, il mestiero.* Het kloosterkleed, zyn beroep, hantceering, bediening, zyn ambagt verlaten, daar van afstand doen, afstappen, afzien.
- lasciar' il pensiero di qualche cosa.* De gedagten, de zorge van eenig ding laten varen. *V. Abbandonare.*
- lasciar l'uno pe' l' altra.* Het een en het ander laten, verlaten, varen laten, agterlaten, laten staan.
- lasciar da parte.* Aan een zyde laten, aan een kant laten, laten staan, of blyven.

- lasciar la robba a tal, e tal prozzo.* De waren voor zulke en zulke prys laten, verlaten.
- e con questo vi lascio e mi raccomando.* Hier mede verlate, verbllyve ik u, en bevele my (een manier in 't sluiten der brieven gebruikelijk.)
- Lasciare (non lasciare.)* Blyven, volharden, niet na-
[laten.]
- la verità, benchè contrastata non lascia però d'esser la verità, e la virtù benchè oppressa, e perseguitata non lascia d'esser la virtù.* Schoon de waarheid weder- of tegengesproken word, zoo laarze egter niet na de waarheid te zyn, en de deugd, schoon zy onderdrukt word, zoo laarze niet na de deugd te bly-
[ven.]
- Lasciato.* Gelaten, losgelaten, ontslagen, verlaten, afgelaten.
- lasciata la fune si gettò nel pozzo.* Hy liet het touw los, en wierp zig haattelyk in de put, het touw verlaten hebbende, wierp hy zig in de put.
- lasciata la borsa in tavola se ne andò.* Hy liet de beurs op de tafel leggen en ging heenen, daar van daan.
- Lascio, Lascio, Lascita.* Nalaten-schap; ook een le-gaat, uitterste wille; ook het gantsche (Testament). of uitterste wille.
- far' un lascio ad uno.* Iemand iets by uitterste wille maken, iemand mede in het testament zetten, melden.
- L A S C I O.** Leiband, teugel-riem.
- lascio da veltro, levriere. V. Sopra.*
- L A S C I V O.** Weeldrig, onkuifsch, dartzel, brood-dronken, geil, moedwillig, ontugtig, ongebon-den, hoeragrig.
- buomo lascivo.* Een geil, onkuifsch, ontugtig, hoer-agtig, moedwillig mensch.
- donna lasciva.* Een geile, onkuifche, ontugtige, hoeragrige vrouw.
- parole, atti, gesti, habiti &c. lascivi.* Ontugtige, brooddronken, dartele, ongebondene woorden, kleederen, gebaarden, enz.
- Lascivamente.* Dartzelrijk, moedwilliglijk, ontugtig-lijk, onkuifschelijk.
- parlar, vestir, guardar, scoprir, toccar &c. lasciva-mente.* Onkuifsch, dartzel, ontugtig, ongebon-den, moedwillig, hoeragrig spreken, kleeden, aanzien, ontblooten of ontdekken, aanraken.
- Lascivetto.* Die een weinig onkuifsch, dartzel, weeldrig, brooddronken, geil, moedwillig, ongebonden, hoeragrig en los is.
- Lasciva, lascivie.* Onkuifheid, dartzelheid, brood-dronkenheid, geilheid, moedwilligheid, onge-bondenheid.
- Lascivire, Inlascivire.* Weeldrig, onkuifsch, dartzel, brooddronken, geil, moedwillig, ongebonden, ontugtig, hoeragrig zyn of worden.
- L A S C I V O L O.** Een soort van nagruilen.
- L A S C O.** Slap, versienst, slodderig, niet wel ge-slaagt.
- sela &c. lasca.* Slap lynwaar, linnen, dat slap, slod-derig, en niet wel geweven is
- L A S S A R E.** Nalaten, wyd open maken; ook het
hg-

- lichaam door stoel- of afgang, als andersints openen, ontsluiten.
- Lassativo.** Het gene dat open lyf maakt, stoel- of afgang verwekt of veroorzaakt, een drank om afgang, enz. te verwekken.
- berbo, polveri &c. lassative.* Afdryvende, of stoelgang verwekkende poederen of kruiden.
- virtù lassativa.* Afdryvende kragt.
- prender un buon lassativo.* Een goede stoel- of afgangverwekkende drank innemen, gebruiken.
- L A S S O.** Moede, mat, vermoeid, afgemat, afgeslooft.
- lasso e stanco.* Mat en moede, afgeslooft.
- abime lasso!* Och lacy!
- Lassazza, Lassitudine.* Matheid, vermoeidheid.
- Lassare.** Moede, mat, vermoeid, afgemat zyn, worden, maken, vermoeijen.
- Lassarsi.** Afmatten, vermoeijen, moede en mat worden. [den.]
- L A S T R A, Lastro.** Een vlakke dunne steen, vloersteen, playeysteen.
- Lastrone. V. Sopra.*
- Lastricare.** Bevloeren, playeyen, met steenen beleggen. [gen.]
- lastricar le strade.* De straten playeyen, maken, met steenen beleggen, bestraten.
- Lastricato.** Bevloert, geplaveyt, met steenen beleid, bestraat.
- strada, sala, corridore &c. lastricato di marmo.* Een straat, zaal, zolder met marmer beleid, bevloert.
- Lastricatore.** Stratemaker, playeyer.
- Lastrico.** De vloer, steene weg, steene straat.
- condursi allastrico.* Tot de straat, dat is, tot de bedelzak geraken.
- L A T E N T E.** Verborgen, geheim, bedekt, verholten.
- virtù latente, sensi latenti.* Verborgen geheime kragt, verstand.
- Latitelo, Látetra.** Een schuilhoek, of plaats, te weten een hol, kuil, enz.
- L A T E R E, Legato à latere.** Een Pauzelyke gezant.
- Laterale, Collaterale.** Dat van de zyde is, of komt.
- linea laterale.* De zydlinie.
- affinità laterale.* In de zydlinie vermaagschapt, in de zydlinie bestaande.
- L A T I N O.** Latyn.
- parola, lingua latina.* Een latynsch woord, de latynsche spraak, of taal.
- libro latino.* Een latynsch boek.
- parlar, scriver &c. latino, (in latino.)* Latyn spreken, schryven, enz.
- latino falso.* Valsch latyn. *Met.* Een fout, misflag, [enz.]
- Latinamente.** Op zyn latynsch, op de latynsche wyze, in goed latyn.
- Latinare.** In 't latyn maken, overzetten, vertalen.
- Latinismo.** Een latynsche spreekwyze, of eigenschap.
- Latinità.** De latynsche spraak, of taal. Ook schoon, treffelyk en goed latyn.
- Latinizzare.** Latyn spreken. Ook latyn ergens onder vermengen.

T O M. I.

- L A T O.** Zyde, hoek, winkel. *V. Canto.*
- giacer sopra il lato destro, manco.* Op de regter, linker zyde leggen.
- in uno de' lati della camera, arca &c.* In een hoek van de kamer, kiste.
- cercar &c. per ogni lato (in tutti i lati.)* In alle hoeken overal zoeken.
- assedio la città da quattro lati.* Hy belegerde de stad aan vier hoeken, aan vier zyden, op vier plaatsen.
- dalmio lato.* Van myne zyde, van myn kant, of deel. *V. Canto.*
- Lato, a lato, allato.** Aan de zyde, nevens, benevens, vast daar aan.
- allato della casa, camera, letto &c.* Nevens, benevens, naast het huis, de kamer, het bedde, enz.
- la sua camera è allato alla mia.* Zyne kamer is nevens, benevens, naast de myne.
- mestarsi allato di (ad) uno.* Zig benevens, aan de zyde van iemand zetten.
- entrar' al, a lato di uno.* Iemand op zyde gaan, treden, schieten. *Met.* Iemands party aanvaarden, kiezen, iemands bondgenoot worden, met iemand houden, aanspannen.
- vi federò, dormirò, morirò &c. allato.* Ik wil nevens, benevens, naast u zitten, slapen, sterven, enz.
- baver dinari, un libro &c. allato.* Geld, een boek, enz. by zig hebben.
- chi ha donna allato sempre è travagliato.* Wie een wyf of vrouw heeft op zyde, is altyd verzeld met groot lyden.
- lato, dalato.** Van de zydweg.
- levar (tor) qualche cosa da lato ad uno.* Iemand iets van de zyde weg nemen.
- Allato.** Tegen.
- questo non è niente a lato (allato) a quell' altro.* Dat is niet tegen het ander te rekenen, dat is niet tegen het ander te gelijken.
- L A T O.** Breed, wyd uitgestrekt.
- petto lato.* Breede borst.
- Latissimo.** Zeer breed, overbreed, alderbreedst.
- L A T Ó R E.** Brenger, overbrenger.
- illator di questa, (lettera.)* De brenger, overbrenger van deze (brief.)
- L A T R A R E.** Blaffen, bassen, keffen; ook wederom blaffen, keffen.
- Latrante.** Blaffende, bassende, keffende.
- Latrato.** Geblas, gebas, gekef.
- Latratore.** Blaffer, basser, keffer, wederom blaffer; wederspreker.
- L A T R I A.** De eer, die God alleen geschied, toekomst.
- L A T R I N A, ò laterina.** Een heimelyk gemak, een huis van gemak, kakhuis, (secret.)
- L A T T A.** Blek of blik.
- Lattonào.** Een blek- of blikflager.
- L A T T E.** Melk.
- latte di vacca, capra, pecora &c.* Koey-, geite-, schape melk, enz.
- latte di gallina, gode fin' il latte della gallina.* Hoendermelk, hy geniet tot de heenders melk toe, dat is, hy geniet alle dingen wat hy begeert.

A a a

lat

latte di mandole, meloni &c. Amandelmelk, meloenenmelk.
latte di pesce. Visch-melk, mild, hom.
vittello &c. di (da) latte. Melk-kalf, zuig- of zoogkalf.
bocca da latte. Een jonge melkmuil, latbek, snottolf.
nudrir' a latte. Met melk voeden, spyzen, onderhouden. [den.
levar dal latte. Van de melk ontwennen, speacen, afwennen. *V. Slattare.*
lasciar' il latte. De melk verlaten.
for di latte. De bloem van de melk, room.
una giovane latte e sangue. Een jong meisje als melk en bloed.
Lattáce. Duivels-melk (zeker kruid.)
lattaiuolo-a. Melkverkoper, melkman, of boer, melkwyf of vrouw, of boerin; ook de eerste tand of tanden die de kinderen krygen.
lattaiuolo. Zurgend, dat nog zuigt.
animal lattaiuolo. Een dier dat nog zuigt.
denti lattaiuoli. Melktranden.
Lattare, Allattare. Zuigen, de Borst zuigen.
lattar un bambino. Een kind zuigen.
come un bambino, che latta. Als een kindje dat zuigt.
Lattamento, Allattamento. Zuiginge.
Lattante. Zuigend. Ook een zuigeling.
Lattaria. Melk kamer, kelder, huis.
Lattarino (pesce.) Een melker, visch.
Lattatrice, Allattatrice. Zuigster, minnemoeder.
Látteo, (via latte.) De melk-ltraar, weg, Jacobsstraat.
Lattricini, Lattáme, Lattume. Melkspyze, als boeter, kaas, enz.
Lattónzolo, Lattanza. Een zuigeling (bezonderlijk van eenig vee.)
Lattiga, Lattica. Latuw, latouw; (een zeker soort van salaar.)
collar &c. a latughe. Een kraag, halsnoer, halsband.
L A T T I M E. Het berg, dat de jonge kinderen op 't hoofd hebben eer zy hair krygen.
L A T T O U A R O. Konfituren, die met zuiker, syroop of honing gekookt en bereid zyn.
L A V A N D O L A. Lavendel, een kruid zoo genoemd.
L A V A R E. Wassen, afwassen, uitwassen, spoelen, uitspoelen, zuiveren, logen, of met loog wassen.
lavari panni (pannili.) Kleederen, laken, liuncn wassen.
levar qualche cosa con acqua e sapone. Iets met water en zeep wassen.
levar di acque odorifere. Met welriekend water wassen.
levar il capo. Het hoofd wassen, logen.
levar il capo ad uno. Iemand het hoofd of de kop wassen. *Met.* Iemand digt uitschelden, den text lezen, zyne vuile daden, of schelmstukken en gebreken verwyten. *V. Capo.*
levar' il capo all' asino. Den ezel den kop wassen. *Met.* Vergeeffen arbeid doen.
levar la borsa. Den buidel of beurs wassen. *Met.* Geen geld meer hebben, geldeloos zyn.
levar (lavarsi) le mani. De handen wassen. *Met.* Onschuldig verklaren.

levar (lavarsi) la bocca. De mond wassen, uitwassen, spoelen, uitspoelen, reinigen.
levar' i piedi. Devoeten wassen.
levar la stanza. De vloer wassen, schrobben, vegen, schuren.
levar' i piatti, le scudelle. De (schotelen, de vaten wassen, afwassen, spoelen, affspoelen.
levar le colpe. De zonden, de schulden afwassen, dat is, boeten.
Lavacciare. Wassen, spoelen, uitspoelen, affspoelen.
Lava. De wasch, waschery, de algemeene waschplaats.
Lavacci. Afwaschwater, het spoelsel van afgewasche schotelen, vaten, en keukengereedschap.
Lavacciare, Slavacciare. Uitwassen, uitspoelen; ook wassen en plassen in 't water.
lavacciar' il bucato. De wasch uitspoelen.
Lava-ceci, Lava-cenci, Lava-fracci. Een snappert, kakelaar, een oude voddewaschter.
Laváera. Een bad.
il lavacro del Battefimo. Het bad des Doops.
Lava-mani. Een gietbekken, handbekken, handvat, gietvat.
Lavanda. Water om af te wischen, af te wassen, tot vercierfel, enz. *V. Lavamento.*
Lavandáio-a, Lavandaro-a. Een wascher, waschster.
Lavamento. Wasching, afwasching; ook een klisteer.
usar un lavamento. Een klisteer gebruiken.
Lava-fracci. V. Lava-ceci.
Laváto. Gewassen, afgewassen.
color lavato. Gewassen. *Met.* Verschote, verbleekte verwe.
pan lavato. Gewassen, dat is, in wyn geweekt brood.
Lavatóio, Lavatório. Waschhuis, waschkeuken.
Lavatrína. Watersteen, geutsteen.
Lavatura. De wasching; ook het waschwater, waar in iets gewassen word.
lavatura di mani. Wasching der handen.
lavatura de piatti. Spoelwater, vaatwater.
lavatura di panni. Loog, of zeepsof van gewasche kleederen.
Lavello. Een spoelbekken, spoelbak, spoelvat, spoelkuip.
LAVARE, lodare. Loven, pryzen, roemen, verheffen; ook voor raadzaam houden, goedkenren.
lodar laddio. God loven, pryzen, verheffen.
io lodarei che andasse a coricarvi. Ik zoude het voor raadzaam houden, ik zoude goed agien te zyn, dat gy ging slapen.
Laudarsi, Lodarsi. Zig loven, pryzen, roemen, verheffen.
Laudato, Lodato. Geloofd, geprezen, geroemd, verheven.
lodato laddio, Dio ne sia lodato. God lof, God dank, God zy daar over geloofd en geprezen.
fu da tutti lodato quel sonetto. Dit klinkdigt wierd van een iegelyk geloofd, geroemd, geprezen.
Laudábile, Lodábile, Lodévole. Loffelyk, pryffelyk, roemelyk.

vita, costume laudabile Een loffelyk, pryffelyk leven, gewoonte, zeden.
cibi laudabili. Loffelyke, dat is, gezonde spyzen.
Laudabilmente, Lodevolmente. Loffelyk, pryffelyk, roemwaardiglyk.
Lode, Lodi. Lof, prys, roem, eer.
degno di lode. Lofwaardig, prys en roemwaardig.
in lode di Dio. Tot Gods lof, tot Gods eer, ter eeren Gods.
in propria lode. Tot zyn eigen lof hooren.
Lodevole, Lodevole &c. V. Laudabile.
L A V E Z Z O, Lavéggio. Een ketel of kopere pot.
L A V O R A R E. Arbeiden, werken, bouwen.
lavorar di mano. Met de handen arbeiden, werken.
lavorar di marmo, stucco, intaglio &c. In marmer, gyps of pleister, in fnywerk arbeiden, of werken.
lavorar di paglia &c. Stroo-arbeid maken, in stroo arbeiden, werken.
lavorar di pipazzetti, merli &c. Spitsen, enz. maken, werken.
lavorar' il campo, l'orto, la vigna, la terra. Den akker, het land, de ruin of hof, de wyngaard, de aarde bouwen, bebouwen, bearbeiden, graven.
il vino lavora nella botte. De wyn werkt, arbeid in 't [var.
la medicina lavora. De artzney of geneesmiddel werkt, arbeid, dat is, werkt in 't lighaam
il martello lavora. De hamer werkt, arbeid, dat is, de eer of ieverzugt klimt hem in 't hoofd.
Lavorabile, Lavorazio. Arbeidzaam, werkzaam; ook het genee zig laat bearbeiden, bewerken, bebouwen.
Lavorante. Werkend, arbeidend; ook een arbeider; ook een werk of arbeidsman, een handwerker.
lavorante di bottega, di mestiere. V. Sopra
Lavorato. Gearbeid, gemaakt, gewerkt. Ook bewerkt, uitgewerkt. Ook gestikt.
lavorato di marmo &c. Van marmer, enz. gemaakt, gewerkt.
oviglieri &c. lavorati a maraviglia. Wonder konstiglyk uitgewerkt of bewerkt, gestikt hoofd- of oorkuffen.
collari &c. lavorati. Schoone uitgewerkte, gestikte daffen.
Lavoratio, Lavoratorio. Arbeidshuis, werkplaats; ook distilleerhuis, of plaats.
Lavoratore-trice. Een werkman of vrouw, werker, arbeider; ook een akkerman, boer.
un gran lavoratore. Een grootte, sterke arbeider, werkman, akkerman.
Lavoriere. V. Lavoro.
un gran lavoriera di fiori &c. Een konstryke arbeider in bloemen, enz. bloemen-werkster, vercierster.
Lavoro, Lavoro, Lavoraggia, Lavoriero. Arbeid, werk, ook gemaakt werk of arbeid; ook cieraden.
un lavoro maraviglioso, stupendo, artificioso, sottile &c. Een wonderlyk, zeer konstryk, treffelyk werk of arbeid.
far buon lavoro. Goed werk maken.

cerca, trovar lavoro, (lavorio.) Arbeid, werk zoeken, vinden.
fnir' il suo lavoro. Zyn werk, zyne arbeid voleinden, ten einde brengen, afwerken.
lavoro d'intaglio, di rilievo, mosaico. Uitgehouwen, verheven, mosaï's werk, arbeid. *V. Opera*.
far lavori: lavorii di seta, paglia, stucco, alabastrò &c. Zyde, stroo, pleister of gips, albafter, enz. werk maken.
lavori da fornace &c. Allerley gebakke werk maken.
lavori esteriori. Van buiten, uitwendig werken.
ci vuol tanto lavoro? Behoord hier zoo veel werk toe?
Lavoretti, lavorietti. Kleine, dog konstryke werkjes, konst-stukjes, enz.
in una camera, dove faceva certi suoi lavorietti. In een kamer, alwaar hy of (zy) eenige konstwerkjes bedreef of uitvoerde.
L A U R O &c. V. Alloro.
Lauvea. Een lauwer- of laurierkrans; of kroon. *Met*. Overwinninge, zegen.
Laureato. Met een lauwer- of laurierkrans bekransd, gekroond, omvlogten.
Laureto, Loréto. Een lauwer- of laurier bosch; ook een steedje Laurette genaamd, gelegen in Italie, by Ancona.
Laurino (oglio &c.) Laurier-olie.
L A U T O. Kostelyk, rykelyk, en weltoebereid, (werd van spyze gezegt.)
Lautamente. Kostelyk, treffelyk, heerlijk, en overvloedig outhaald.
Lauteggiare. Kostelyk eeren en drinken.
Lautizia, lautizie. Kostelyke, weltoebereide, goede, smakelyke, lekkere beetten.
L A Z Z A R O. Lazarus.
Lazaretto. Een lazarus-huis, ziekenhuis, melaats, en diergelyke vergiftige krankenhuis of gasthuis, ook een pesthuis.
L A Z Z O. Slec, wrang, te zamen trekkende als de see-pruimen en onrype vrugten.
L A. De, die, het.
le case, le spade &c. De huizen, de degens, enz.
Le. Word voor *e* en *be*, dog niet wel voor andere klinkletteren (bezonderlyk in 't spreken) geapostrofeert. Gelyk als
le anime, l'entrare, l'erbe, le impresse, le opere, le unzioni. De zielen, de ingangen, de kruiden, de daden, de werken, de zalvingen.
L E. Aan haar, en in meervoudig *accusativo* zylieden.
egli chiamò la madre, e le disse, scrijffe le lettere e le mandò alla posta. Hy riep de moeder, en zeide haar; hy schreef de brief, en stuurde die aan de post.
le donne, nel segreto loro, hanno per bestia ciascun' uomo, che le ama, le desidera, ò le segue. De wyven of vrouwsperfoonen houden een iegelyk voor een beest die haar bemind, die haar begeert, of die haar volgt of vryd.
L E A L E. Opregt, vroom, redelyk, getrouw.
un' uomo leale. Een opregt, redelyk, vroom, getrouw man.
leale come un' zingaro. Opregt als een huichelaar.

Lealmente. Getrouwelijk, opregtelijk, vroomelijk, redelijk.
trattar &c. lealmente. Opregtelijk, vroomelijk, getrouwelijk handelen.
Lealtà. Opregtigheid, redelijkheid, getrouwigheid, vroomheid.
L I A R D O, Liardo. Schimmel-graauw.
caval leardo. Schimmel-graauw paard.
leardo pomato, rosato. Appel-graauw schimmel, rosgraauw.
L E B B R A, Lepra. Melaatsheid.
Lebbroso, Leproso. Melaats, met melaatsheid besmet.
L E C C A R E. Lekken, likken; ook uitlekken. drup- [pen.
il lupo mangia ogni carne, e la sua lecca. De wolf eet allerley vleesch, dog het zyne lekt hy. *Met.* Een ieder bemind zig zelven, heeft zijn eigen zelf lief.
al can, che lecca lo spiedo non fidar l'arrostato. De hond die het spit lekt of likt, vertrouwd het gebrad niet, dat is, die in 't kleine ongetrouw is, wilt het grootte niet betrouwen.
leccarsi le dita. De vingeren lekken of likken, dat is, nog na meer wenschen of verlangen.
leccarsi su qualche malattia. Een ziekte aftikken, dat is, op den hals halen.
leccar uno. Iemand lekken of likken. *Met.* Streelen, vleyen, afsklooijen, den honing om de mond smeren, enz. met liefde en genegentheid spreken, doen, enz.
lecca-piatti, lecca-pignatto. Een schotel, een pot lekken of likken; (wy zeggen) taljoorlikker, pannelikker, schuimlooper.
Leccaggine, Leccardaggine. Lekkerny.
Leccato. Gelekt, gelikt; ook al te zagt, te teeder. *V. Cacato.*
quel parlar &c. leccato delle donne. Het al te zagt, teeder, smekend, kinderagtig-verliefd spreken der vrouwen.
Leccardia, leccardie, Leccame. Een lekker beetje, goede lekkere beetjes.
Leccardo. Een braadpan.
Leccardo. Een nathals, natmoel, natbuik, lekkerbek, slememper. *V. Ghiotto.*
due leccardi ad un tagliere. Twee slokkers of slemempers aan een tafelbord; (wy zeggen) twee honden aan een been; ook twee medevryers.
Leccatura. Lekking, likking. *Met.* Streeling, afsklooijing, vleiing, bedriegery.
L E C C I O. Een soort van een eikenboom, steeneikeboom.
Leccito. Een steen-eikeboomen-bosch.
L E C C O. Het doel, het wit, 't welk met geschut of steenen beschooten word.
L E C E, Lice. Het betaamt, het is geoorlofd, toegelaten.
Lécito, Licito. Geoorlofd, betamelijk, toegelaten. *non è lecito di &c.* 't Is niet geoorlofd, betamelijk, toegelaten, enz.
cosa lecita. Een geoorlofde, betamelijke, toegelate zaak.

farfi lecito. De vryheid nemen, onderwinden, onderstaan, te veel aanvaardn, ondernemen.
mi faccio lecito di &c. Ik ondersta, onderneme, onderwinde, neme de vryheid, enz.
Lecitamente. Geoorlofde, toegelatene, regtmatiger
L E G A. Een myl. [wijze.
tre leghe lontano. Drie mylen ver.
caminar' una lega. Een mijl wegs gaan.
L E G A. Het gehalte, de proef van 't zilver; ook de vermenging der metalen.
la lega di Augusta, Vienna &c. De Augsburger, Weener, enz. proeve.
argento di buona lega. Zilver van goede gehalte, opregt zilver, proef-zilver.
moneta &c. di buona lega. Goede munt, van goede gehalte.
argento di dodici leghe. Twaalf lodig zilver, zilver van twaalf loot.
argento &c. di bassa lega. Slegt zilver, enz. van slegte gehalte.
buono &c. di bassa lega. Een mensch van slegt alloy, dat is, van slegte of geringe afkomste; ook van slegte gaven of deugden, daar niet veel by te vinden of te zoeken is.
Legare (i metalli.) De ertsen, de metalen proeven, (probeerden) waardeeren; ook vermengen.
Legaggio. De proef, waardeering; ook de regte vermenging.
Legatore. Een proever (probeerder) waardeerder (een Essayeur.)
L E G A, Liga. V. Legare &c. Binden.
L E G A L E. Regtmatig, wettelijk, naar of volgens de wet; ook egtelijk geboren.
Notario legale. Een wettelijke (Notaris) beampt-schryver.
ceremonie, vivande legali. Wettige ceremonien, of plegtigheden, spijsen, dat is, volgens de wet van Moses.
Legalmente. Regtmatiglijk, na of volgens de wetten.
Legare. Door uitterstewille maken.
legare qualche cosa ad uno. Iemand iets by uitterstewille maken, iemand mede by uitterstewille erfgenaam verklaren.
Legato. Een legaat dat by uitterstewille gemaakt is, mede erfgenaam.
far' un legato ad uno. Iemand iets by uitterstewille maken.
Legatario. Die iets by uitterstewille of (testament) gemaakt is.
L E G A R E, Ligare, Allegare, Alligare. Binden, aanbinden, te zamen binden, enz. *V. Allegare.*
legar' qualche cosa con corde. Iets met touwen binden, vast maken.
legar' uno ad un' albero, palo &c. Iemand aan een boom, paal, enz. binden.
legar l'asino. Een ezel binden. *Met.* Volgezopen of dronken zyn.
legar le vigne. De wijngaard binden.
legar fascine. Takkebossen, enz. binden.
legar balle. Ballen binden.

lega la (balla) bene e lasciale andare. Bind (den bal) wel, en laat ze gaan, dat is, doet van uw kant wat gy kund, en laat het overige aan God bevelen.

legar' una botte. Een vat binden, kuipen. *V. Cercbiare.*

legar' un libro. Een boek binden, inbinden.

legar' pietre preziose. Edele, kostelijke gesteentens zetten, inzetten.

legarsi qualche cosa al dito, al cuore. Zig iets aan de vinger, aan 't hart binden, dat is, het wel outhouden, gedenken, ter harten nemen:

legar le mani ad uno. Iemand de handen aan malkander binden. *Met.* De magt en 't geweld benemen.

legar la spada ad uno. Iemand den degen binden; (wy zeggen) over de kling leggen.

legar' uno. Iemand binden. *Met.* Betoveren, dat is, verlieven, zeer vermaken; ook verbinden, verplichten.

questa musica, questa bellezza &c. mi lega il cuore, l'animo. Dit muzijk, deze schoonheid bind my het hart en de ziel.

il sonno lega i sensi. De slaap bind de zinnen.

Legare. Bot, effen, slegt, stomp maken.

legar' uno a matrimonio &c. Iemand in den egt, egrenstaat, enz. verbinden. *V. Obligare.*

Legarsi, Allegarsi (a qualche cosa.) Zig ergens toe verbinden, verplichten.

legarsi troppo alle parole &c. Zig al te zeer aan 't woord binden, verbinden, houden.

Legarsi, Ligar' (con uno.) Zig met iemand verbinden, in verbond, vriendschap, maagschap treden, een verdrag, verbond aangaan. *V. Collegarsi.*

Lega, Liga. Verbintenis, verbond. *V. Alleanza.*

far lega con uno. Met iemand een verbintenis, verbond, vriendschap maken, aangaan.

entrar' in lega con uno. Zig met iemand in verbintenis, in een verbond inlaten.

esser' in lega. Mede in een verbintenis, verbond begrepen zyn.

sottoscrivere la lega. Het verbond, het verdrag onderschryven, ondertekenen.

escluder dalla lega. Buiten het verdrag, het verbond sluiten.

disfar, romper la lega. Het verdrag, het verbond breken.

Legaccia, Legaccio, Ligaccia. Schoenriem, schoenband; ook knieband, koufseband.

Legacciolo. Nestel, riem, bandje.

Legame, legami. Bindriemen, een band; ook een binder, kuiper, hoepel, strik, enz. een bindsel.

Legamento. Binding, verbinding, enz.

Legato, Ligato, Alligato. Gebonden, aangebonden, vastgemaakt; ook verbonden, verplicht.

lo condussero legato a Roma. Zy voerden hem gebonden na Rome.

esser legato. Gebonden zyn; ook niet vry, niet ledig zyn; ook zijn eigen meester niet zyn.

pietre legate. Gebonde steenen.

Fibro legato. Een gebonden, ingebonden boek.

Legatore. Binder, kuiper.

legator di libri &c. Boekbinder, enz.

legator di balle &c. Ballenbinder, enz.

Legatura. Binding; ook band, verbond, verbintenis, inbinding; ook tovery, betovering.

tanto per la legatura. Zoo veel voor de band, het inbinden (des boeks.)

L E G A T O. Gezant, afgezant, bode, boodschapper, (Ambassadeur.)

Legato a latere, Apostolico. Een Pauselijke gezant, afgezant. *V. Numcio.*

Legato Veneto. De Venetiaansche afgezant.

Legazione, Legatura. Gezantschap, afgezantschap, de waardigheid of bediening van een gezant.

L E G G E, *leggi.* Inzetting, instelling, wetten; ook gebruik, gewoonte.

accettar la legge. De wet aannemen.

far legge d'una cosa. Een wet ergens van maken.

osservar la legge. De wet of instelling houden, nakhomen, in agting nemen.

trasgredir, romper, violar, far contro la legge. De wet overtreden of tegengaan, breken, schenden, mishandelen.

por, dar, (far) legge di qualche cosa. Een wet of instelling ergens over maken, geven, iets in de wet melden, verzorgen.

dispensar la legge, dalla legge. Van de wet bevryden, ontslaan.

lo studio delle Leggi. De oeffening van de Wetten, dat is, de Regten.

Dottor di (in) legge. Een (Doctor) een leermeester in de Regten.

legge naturale, (di natura.) De wet der natuur.

legge Mosaiica (di Mosè.) De wet van Moses.

legge Divina (eterna) legge humana &c. De Goddelijke, (eeuwige) menschelijke wet, enz.

legge evangelica, cristiana (di Cristo) della carità, grazia &c. De Evangelische, Christelijke wetten, de wet der liefde, der genade, enz.

legge giusta, ingiusta, dura, aspra, immutabile, buona, sana, universale, particolare. Een billyke, onbillyke, harde, scharpe of ruwe, onveranderlijke, goede, heilige, algemeene, besondere wet.

la legge dell honesto. De wet der eerbaarheid.

per legge. Als een wet; ook uit schuldige pligt.

esser sotto la legge (sottoposto, obligato alla) legge. Onder de wet, de wet onderworpen, onderhevig zyn.

quello che concedono le leggi. Het gene de wetten gestelt of geboden hebben.

Legislatore. Een wetgever of maker.

Leggista. Een Regtsgeleerde.

Leggitimo, Legitimo. Regt, geregtig, billijk, nut, oorbbaar, volgens de wet.

leggitimo matrimonio, concubito. Egte, wettelijke by-
[slaap]

leggitimo figliuolo, bercede &c. Wettelijke, egte zoon, regte, regtmatige erfgenaam.

leggitima moglie. Regte, egtelijke, getrouwde vrouw.

guerra &c. leggitima. Wettelijke, regtmatige oorlog, kryg.

sotto leggitimo titolo. Onder regtmatige, wettelijke voorwendsels.

moneta &c. legitima. Regte, gangbare munt.
Leggitima, parte, porzione. Het regmatige, wettelijke, geregtige deel, gelijk als een erfgenaam van de erfenis toekomt; erfregt.
dar la legitima ad uno. Iemand zyn erfdeel, zyu erfregt geven.
Leggitimamente. Volgens de wetten of regten, op een wettige, regmatige, geregtige wijze, met regt.
Leggitimare. Egtelijk, regmatig maken, regtvaardigen.
leggitimar' bastardi. Hoere of onegte kinderen egtelijk maken, egten.
leggitimar una scusa. Een ontschuldiging regtvaardigen, regmatig maken.
leggitimar una guerra &c. Een oorlog, een kryg, enz. regtmatigen, regtvaardigen.
Leggitimazione, Leggitimanza. Egting, egtmaking, regtvaardiging.
LEGGERE. Lezen, doorlezen, doorbladeren.
legger un libro, una lettera, le novelle &c. Een boek, een brief, nieuwetydig lezen.
legger qualche cosa in sulla fronte, ne gli occhi di uno. Iets op iemands voorhoofd, in iemands ooggen lezen, dat is, uit iemands ooggen klaarlyk zien, afnemen, bemerken.
si legge in su l' tuo libro. Men leest het in u boek, dat is, men spreekt van u.
legger a compito. Spelln, boekstaven.
legger a rilievo. Regt lezen, zonder spelln, of spel-
 [den].
legger in cattedra, pubblicamente. Van de predikstoel lezen, afkondigen, dat is, openlyk lesse doen, geven, leeren.
legger filosofia, medicina &c. De wysbegeerte, of wereld-wysheid, de heel- of geneeskonit leeren.
Leggenda. Legende, levens-beschryving, levensloop, verhaal, geschiedenis-beschryving.
leggenda di san Francesco &c. De legende, of levens-beschryving van den H. Franciscus, enz.
Leggendario. Een legende boek, een geschigt- of geschiedboek.
leggendario de Santi. Levens- of geschiedenis-beschryving der Heiligen.
Leggente. Lezend, een die leest; ook een hoogleeraar.
V. Professore.
Leggibile. Leesbaar, dat wel te lezen is.
scrittura leggibile. Leesbaar schrift.
Leggile, Leggio. Lees- of zinglessenaar.
Leggitore, Lettore. Een lezer, of voorlezer; ook een leeraar, hoogleeraar.
leggitore di Filosofia &c. Een leeraar der Wysbegeerte.
 [enz].
Lettra. Lezing; ook de stelling van de leeraar of hoogleeraar. *V. Lezione.*
la lettura de libri. De lezing van 't boek.
dar si alla lettura. Zig tot het lezen begeven.
buono di gran lettura. Een wel belezen, geletterd man.
Lezione. Lezing, doorlezing; ook de lesse in 't school, ook de leer, het leerstuk, regel; ook een voordeel

om iets te doen.
imparar, (apparar.) saper, recitar la sua lezione. Zyn lesse leeren, kennen, opzeggen.
dar lezione alli scolari. De scholieren een lesse geven, opgeven, voorzeggen of lezen; ook leeren, vermanen.
ricever lezione. Een lesse ontfangen, krygen.
lezione da maneggio, volteggio, della scrimia, delle armi, danza &c. De leerstukken, regels, lessen in het ryden, vegt- of scharm-, dans-school, enz.
lezione da menar' il rasoio, da trinciare &c. Lessen, handgreep, enz. om het scheermes wel te voeren, wel de baard te scheeren, te snyden, enz.
questa è una buona lezione. Dat is een goede leere, vermaning, onderregting.
LEGGIADRO. Snel, vaardig, rustig, lustig; ook bovenmaten aardig, schoon, lieffelyk, beleefd, spraakzaam, blygeestig. *V. Galante, Vago.*
persona bella, e leggiadra. Een beleefd, schoon en aardig, blygeestig, fyn; slim persoon.
cavallo leggiadro. Een suel, vaardig, gezwind paard.
viso, volto leggiadro. Een schoon, lieffelyk, blygeestig gezigt.
moti, atti, portamenti, modi, sdegni &c. parole leggiadre. Snelle, gezwinde, schoone, cierlyke, lieffelyke, aardige gebaarden, bewegingen, manieren, enz. versmadende, stekende woorden.
Leggiadro. Lief.
il mio leggiadro. Myn lieffte, myn schat, myn hartje lief, enz.
la mia leggiadra. Myne schoone, myne lieffte.
un motto, concetto, pensiero &c. leggiadro. Een aardige, schoone, lieffelyke spreuk, gedagte, enz.
una cinturetta, cuffietta, collarina, trecciata &c. leggiadra. Een aardige, cierlyke, aangename goidel, kappel, halsnoer, hairlok.
Leggiadramente. Gezwind, snel, aardig; ook lieffelyk en boven maten aardiglyk, met een lieffelyke aart en zwier.
Leggiadretto. Klein en te zamen cierlyk, aardig of lieffelyk.
candido leggiadretto, e caro quanto. Sneeuw witte, aardige, en zeer beminde aangename, lieve handschoen.
Leggiadria. Snelheid, vaardigheid; ook aardigheid, lieffelykheid, cierlykheid; ook aangenaamheid, manierlykheid, schoonheid. *V. Grazia.*
con tanta leggiadria. Met eene zoo fyne aart en cierlykheid.
leggiadrie. Schoone, aardige dingen, dragten, cieraden in kleederen, enz. zwierige diingen. *V. Galanterie &c.*
LEGGIERO, Leggiere, Lieve. Licht, dat niet zwaar is; ook gering, slecht, niet bijzonderlyk groot, gaauw, vaardig, behendig, gezwind, volvaardig.
leggiero come una piuma. Zoo licht als een pluim.
leggiere, snello come un capriolo. Gezwind, vaardig, behendig, gaauw en snel als een ree.
cavallo leggiero, cavalleggiero. Ligte ruiter. *V. Cavallo.*
 per

per un lieve furto. Om een slegte, geringe, onnozele diefstal.

un' ongaro &c. troppo leggiero. Een al te ligte ducaat.

vi farò leggiero à farlo. 't Zal u ook ligt, gemakkelyk, gevoegelyk zyn om te doen.

pena &c. leggiera. Een geringe, slegte, zagte, straffe, boete.

una leggiera offesa, ferita. Een geringe, slegte belediging, wonde, enz.

Leggiero. Met. Onstandvastig, onbestendig, wankelmoedig; ook ligtvaardig, dartzel, geil, onkuisch.

buono leggiero. Een lichtvaardig, wankelmoedig mensch.

cervello leggiero. Een licht hoofd, lighthoofdige mensch.

Leggieri, di leggieri. Licht, niet zwaar, gemakkelyk, zonder moeite.

Leggiermente. Vaardiglyk, gezwindelyk, snellyk, behendiglyk; ook slegtelyk, slegt en regt, onnozel; ook licht, niet zwaar, zonder groote moeite; ook zorgeloos, onbedagzaamlyk, lichtzinnig, onbezonnen.

far', passar una cosa leggiermente (alla leggiera.) Ergens over heen stappen, zien, slegt by zyn neus heen doen, slegtelyk overgaan.

credere, far qualche cosa leggiermente. Lichtelyk iets gelooven; lichtgeloovig zyn, iets onbezonnen, onbedagzaam, enz. doen.

cangiarsi leggiermente d' animo. Zyn zinnen of gedachten lichtelyk veranderen.

passer far leggiermente una cosa. Iets lichtelyk, zonder moeite kunnen doen.

viver leggiermente. Lichtvaardig, los leven.

Leggierrezza, Leggerrezza. Snelheid, gezwindheid, behendigheid of vaardigheid; ook onstandvastigheid, onbestendigheid, wankelmoedigheid; ook lichtvaardigheid, dartzelheid, brooddronkenheid.

V. Insolenza.

diede in mille leggierrezza. Hy viel wel in duizenderley lichtvaardigheden.

L E G I O N E. Een keurbende, (legioen) een krygshet, uitgelezen krygsvolk.

L E G N O, legna. Hout.

legno verde. Groen hout.

legno fruido. Onbequaam hout.

legna. Brandhout.

con poche legna por gran carne al fuoco. Met weinig hout veel vleesch willen koken; ook met weinig middel groote daden willen verrigten, uitvoeren.

tagliar, far legna. Hout hakken, kappen.

spaccar &c. legna. Hout kloven, klieven, splijten, hakken.

metter, aggiunger legna su 'l fuoco. Meer hout op 't vuur leggen. *Met.* Een aanklaging of nieuwetydig vergroeten.

un pezzo di legno. Een stuk houts; ook een bot mensch.

legno santo, guaiaco. Pokhout.

prender il legno. Het pokhout, het houtmiddel gebruiken, de Spaansche pokken zweeten.

martello, ponte &c. di legno. Een hout hamer, een hout brug, enz.

una gamba di legno. Een hout been.

passar sotto in ponte di legno. Onder een hout brug door varen. *Met.* Met stokken gellagen, gestooten worden.

dar della schiena su' un legno. Met de rug tegen een stuk houts stooten. *Met.* Stokslagen krijgen.

Legno, legni. Een schip, bijzonderlyk ter zee.

approdarono tre legni di levante. Daar zyn drie schepen uit het oosten aangekomen, aangeland.

mentar' su' un legno. Zig ter scheep, op een schip begeben, op een schip klimmen.

Legnaggio &c. V. Lignaggio.

Legnaiuolo, Legnaruolo. Een houtwerker, ook een timmerman.

ogni sorte di legname. Allerley hout.

ponte &c. di legname. Hout brug, enz.

maestro di legname, (fa-legname.) Een timmerman.

Legname. Hout, houtwerk, afgehal, afgekapt hout.

Legnamio. V. Legnaiuolo.

Legnata. Een slag met een hout, een stokslag.

Legnetto. Een houtje; ook een scheepje.

Legnoso. Houtagtig.

L E G U M E, legumi. Dat men van de aarde plukt, als erweten, boonen, enz.

Legumio. Groente, erweten, boonen, enz. verkoopen.

Legumare. Drinken, eeten.

legumar' i dinari. Het geld verdrinken, verteeren, verfmullen, verdoen.

per haver da legumar' qualche cosa per strada. Om onderwegen iet te eeten en te drinken hebben.

L E I. Haar.

la casa di lei. Haar huis.

il marito di lei (il di lei marito.) Haar man.

lo manderò a lei sola. Ik zal het haar alleen zenden.

egli ama lei. Hy bemind haar, heeft haar lief.

vengo da lei, per lei, con lei &c. Ik kome van haar, van harent wegen, met haar, enz.

Lei, Lui. Word ook zomtyds door onwetende in plaats van *ella* gebruikt; dog qualyk.

lei (ella) non verrà. Zy zal niet komen.

se lei (ella) vuole. Als zy wil, begeert.

essendo lei (ella) tutta dolente del caso. Vermits zy deswegens, wegens het geval, zeer bedroefd was.

L E M B O. Boord, kant; ook rand, zoom, borduurfel, boordfel, stikfel.

tembo della veste. De boord of zoom van 't kleed.

lombi (fanoni) della mitria. De afhangende slippen aan een Bisschops myter, of muts.

Lembare. Boorden, beleggen, omleggen, zoomen, omzoomen.

Lembato. Geboord, beleid, gezoomd.

veste, mantello &c. lembato di sangg. Een kleed, mantel met slyk of drek gezoomd of beleid.

Lembata. Een geheele boordfel, belegging, zooming.

Met. Een vlak.

una lembata di oglio di grasso. Een boordfel, belegging, dat is, een lange of groote vlak van olie, van vet.

L E N A. Den adem. *Met.* Kragt, sterkte.

perder, pigliar, (ripigliar) la lena. Den adem verliezen, uit den adem raken, weder adem scheppen.

baver buona lena. Een goede adem, dat is, kragt hebben, sterk zyn.

con gran lena. Met groote sterkte, met groote kragt.

à bastalena. Met volle adem, zoo veel den adem leiden kan, dat is, met volle kragt en geweld.

L E N D I N E, *lendini.* Een nete, (een ei van een luis.)

Lendinire, Inlendinire. Vol neten worden.

Lendinso. Netig, vol neten.

capegli lendinosi. Netig hair, hair dat vol neten is:

L E N I R E, *Lenificare.* Verzoeten, verzagten, vermurwen, zagt maken, te vreden stellen, verligten.

V. Mitigare.

Lenità. Zagtheid, zoetheid, zagtmoedigheid, goedheid.

Lenitivo, Levitivo. Verzoetend, verzagkend, een zagt en weekmakend heelmiddel, een verzagkende plaaster of zalve, een weekmakende of verzagkende artzney of geneesmiddel.

L E N O C I N I O, *lenocinii.* Roffaanschap, bordeelhoudinge, hoeragtige vleijinge, aanlokkinge tot oneerlykheid, onkuishheid, enz.

L E N T E, *Lenticchia.* Linse, vitse: een peulvrugt.

una minestra di lente. Een linse, vitse-sop of moes.

lenti di paludi. Water-linse.

Lentigine. Zonne-vlakken, sproeten, kleine rosagtige vlakken, die aan 'taangezigt komen als een neet.

Lentiginoso. Vol sproeten en zonnevlakken.

L E N T I S C O, *Lentiscio.* Een mastik-boom.

L E N T I C C H I A &c. *V. Lente. &c.*

L E N T O. Langzaam, traag, of traagjes, met gemak, vertoevinge, dralinge, uitsfel, verlenginge destyds, talmagtig, zukkelig; ook zaft of zagt; ook kleimoechtig, gemakkelijk.

esser lento in (a) qualche cosa Ergens in langzaam, traag, luy zyn, zig niet gaarn ergens toe begeven.

esser lento al combattere, alla colera. Langzaam, traag tot den stryd, tot toorn of gramschap zyn.

com lento passo. Langzaam, gemakkelyk, traag, voetje voor voetje.

cuocer a fuoco lento. V. Fuoco.

lenta pioggia. Een kleine, zachte regen, stof-regen.

una materia lenta e viscosa. Een zachte, klevende, lymagtige stoffe.

ogni cosa va si lenta (lentamente.) Alles gaat zeer langzaam, zeer traag, dat is, het gaat alles zeer slegt, de koophandel, enz. gaat zeer langzaam.

Lentamente. Langzaam, traag, allengsjes; ook heufch, beleefd, manierlyk.

stillar, piover &c. lentamente. Langzaam, traag, allengsjes druppen, vloeijen.

proceder, caminar lentamente. Langzaam, voetje voor voetje gaan.

Lentare. V. Allentare.

Lentezza. Langzaamheid, traagheid; ook zagtheid, weekheid.

lentezza nell' (all) operare, combattere &c. Langzaamheid, traagheid, enz. in 't arbeiden, stryden, enz.

lentezza di spirito &c. Langzaamheid, traagheid des geest, enz.

lentezza della materia. De zagtheid, weekheid der stoffe.

L E N Z A. Een visch-snoet van paardchair; ook een zwagtel, om te verbinden.

L E N Z U O L O, *lenzuola.* Een doek, een linne laken, bedlaken, slaaplaken. Dog beter een linnedoek.

involvero il corpo in un lenzuolo. Zy wonden het lichaam in een linnedoek.

un paio di lenzuola candide ed odorifere. Een paar sneeuw witte en welriekende slaaplakens.

distenderfi più che il lenzuolo non è lungo. Zig verder uitrekken als het slaaplaken lang is, dat is, meerder verquisten of uitgeven als de middelen of inkomsten kunnen leiden, of dragen.

egli si precipitò un lenzuolo. Hy schorste zig een linne kleed voor.

L E O N E, *Lione.* Een leeuw; ook de stad Lions, in Vrankryk.

Leoncino, Leoncello, Lioncello. Een jonge leeuw, een leeuwteje.

Leoneffa, Leona. Een leeuwin, het wyfje van een leeuw.

Leonato. Leeuwekoleur of verwe.

leona' oscuro. Donkerbruin.

Leonino, Lionesco. Leeuwagtig, van den leeuw.

pelle leonina. Leeuwenhuid.

animo leonino (lionesco). Leeuwenmoed, leeuwenhart.

Leopardo. Een luipaard.

L E P I D O. Kortswylyg, aardig, lustig, lieffelyk; fraaytjes, genoegeglyk.

L E P P O. De stank van vet, en brandende dingen, by voorbeeld, als oude potten of braadpannen branden en rooken; ook de stank van een uitgeblaze kaars of lamp.

gettàr leppo. Zoodanigen stank van zig geven.

L E P R A, *Leproso &c. V. Lebbra.*

L E P R E. Een haas.

Lepretto, Leproncello. Een jonge haas, een haasje.

Leporino. Haasagtig, van den haas.

Lepraio. De legerplaats van een haas.

L E R C I O. Vuil, hatelyk, onzuiver, onrein, walagtig.

terciare. Vuil maken, besmetten, bevuilen.

L E S I N A. Een schoenmakersels; ook de zuinige spaarzaamheid, goede huishouding.

praticar (usar) la lesina. De tegels der spaarzaamheid gebruiken.

questo non farebbe lesina (farebbe contro la lesina.) Dat zoude geen spaarzaamheid zyn, dat is, dat zoude tegen alle de regels van spaarzaamheid wezen, het zoude geen goede huishouding zyn.

studiar la lesina. De spaarzaamheid en huishouding betragten, benaarftigen, bevluytigen, gadeslaan.

Lesinaggine, Lesinaria. Vuile, luizige spaarzaamheid.

Lesinante. Een broeder uit het gezelschap der spaarzaamheid, een vuile gierigaart, eenkarigen sielt.

un buon lesinante. Een goede huishouder, een spaarzaam huishouder.

Lesinantesco. Spaarzaamig, zuinig.

Lesinantescamene. Naar of volgens de wijze der spaarzaamheid.

Lesnare, Lesneggiare. Spaarzaam zyn, volgens de regels van het gezelschap der spaarzaamheid leven.

LISO. Gequetst, beledigd; ook beschadigd.
reo di lesa Maestà. Schuldig aan gequetste Majesteit.
le parte lesa. Het beschadigde, gequetste deel.

Lesione. Quetsing, belediging; ook beschadiging, *senza alcuna lesione.* Zonder eenige quetsing, belediging, of beschadiging.
una lesione enorme. Een grove belediging.

LESSARE, Alessare. Koken, zieden, afkoken, heet afzieden. *V. Bollire, Cocere.*
lessar' (alessar') in, con acqua, vino Iets in water, in wyn, enz. zieden, koken, afzieden, afkoken.
lessar carni. Vleesch zieden, koken.

LESSO, Alesso. Gezoden, afgezoden, gekookt, afgekookt.
carne &c. lessa, (alessa.) Gezoden, gekookt vleesch, [enz.
pesce &c. alessò, (lesso) Gezode, gekookte visch, enz.
dar' un lessò a' cavoli. De kool eens laten opkoken, maar eens laten opwellen. *V. Bollo.*

LESSICO. Een woordenboek. *V. Dizzionario.*

LESTO. Lustig, kloek, knaphandig, behendig, vaardig, naarstig, bequaam, wakker, zorgvuldig, gezwind, frisch, ligtvaardig. *V. Agile, Leggiadro.*

un' uomo lesto. Een behendig, vaardig, frisch, wakker; ook een verstandig mensch, die zyne zaken kloek en wyselyk weet aan te leggen.
lesto e presto. *V. Sopra.*

lesto come uno scarafaggio. Lustig, behendig als een schalbehyter, dat is, langzaam, traag, plomp, ongeschikt.

voi sete ben lesto. Gy waard'er wel gaauw by, dat is, gy meende dat het zoo ligt te doen was.

Leffissimo. Zeer lustig, behendig, vaardig.

Leffimante. Behendig, lustig, vaardig, gezwind, enz. Ook kloek verstandig, scharpzinnig.

Leffezza. Behendigheid, gezwindheid, vaardigheid.

LETALE. Doodelyk.
ferita &c. letale. Doodelyke wond, enz.
Letamente. Doodelyk; de dood veroorzakende.

LETAME, Letame. Mest of mist, stont; ook slyk, drek, vullis, of vulnis. *V. Sterco.*
letame puzolente Stinkende mest of mist, drek, slyk, vulnis, of vulnis.
letame di vacca, cavallo pecora &c. Koeje, paarde-, schape-mest, enz.

LETAMAIÒ. Mestgroeve, mestkuil, mesthoop,
Letamare, Letaminare, Inletamare. Mesten, bemesten, met mest vet maken.
letamar' il campo. Den akker, het land mesten, bemesten, vet maken.

Letamato. Gemest, bemest.
Letamatura, Letaminatura. Mesting, bemesting.
Letaminoso. Mestig, drekkig, vuil, vol mest.

LETARGO. Slaapzugt, slaapziekte.

LETIFICARE, Vrolyk maken, vrolyk zyn, vrolyken, verlustigen.
Letizia, Leto &c. *V. Liato.*

LETTERA. Een letter, boekstaaf; ook schrift.
scrivere &c. a lettere d'oro. Met goude letteren schryven. [ven.
lettera minuta, grande, (maiuscola, grossa, bella.) Kleine, groote, schoone letteren.
lettera leggibile, da scatole, da speciali. *V. Sopra.*
lettera corsiva, corrente, cancellaresca. Cursyf, loopend, kancellaryschrift.
lettera bastarda. Bastard letteren, geïngt schrift.
Lettere. De vrye konsten, alle wetenschappen.
le belle lettere. *V. Sopra.*
lettere humane. De wereldsche wysheid.
lettere divine. De goddelyke wysheid, godgeleerdheid.
super lettere, (di lettere.) In de wetenschap geoëffend, geleerd zyn.
un' uomo senza lettere. Een man in de wetenschap ongeoëffend.

Lettera, lettere. Een brief.
scrivere, dettar, sottoscrivere, soprascrivere, sigillare, mandar (spedit) intercessare, capitare, ricevere, aprire, legger, risponder, struciare &c. lettere. Brieven schryven, voorzeggen, ondertekenen, het opschrift schryven, verzegelen, zenden, verzenden, onderfcheppen, ontfangen, overgeven, opmaken, of breken, lezen, beantwoorden, scheuren, enz.

lettera di cambio. Een Wisselbrief.
lettera amorosa, di complimenti. Een minnebrief, een brief van plegtelykheid.
lettera di raccomandazione, d'aviso, (di ragguglio.) Een brief van aanbeveling, van onderregting.
lettera di congratulazione, condolenza, (condoglianza.) Een brief van gelukwensching, van beklaging.
lettera d'offerta (d'invito) di consiglio. Een brief van aanbieding, van noodiging, beraadslaging.
lettera di ringraziamento, di progbiere. Een brief van bedanking, van verzoek.
lettera dedicatoria. Een opdracht-brief.
lettera di risentimento, effortazione &c. Een brief van beklag, van vermaning.
lettere satiriche, facete &c. Een steek-, schimp-, kortswillige brief.

Letterina. Een kleine letter, lettertje, een klein briefje.
Letterona. Een groote, lange brief.

Letterale, Litterale, Literale. Naar het begrip, verstand der letteren of woorden; den letterlyken zin.
il senso letterale. Den letterlyken zin.
Letteralmente, Literalmente. Naar het begrip, verstand der letteren of woorden; den letterlyken zin.
intender, esporre &c. letteralmente. Volgens de letteren of woorden, den letterlyken zin verstaan, uitleggen, enz.

Letterar', Alletterar' (uno.) Iemand in de vrye konsten onderwyzen, iemand leeren, geleerd maken.
Letterato, Literato. Geleerd; ook een geleerde.
un (uomo) letterato. Een geletterd, geleerd man.
un gran letterato. Een zeer geletterd, geleerd man.
Letteratuccio. Een halfgeleerde.
Letteratura. Letter- of taalkunde: geleerdheid.
di gran letteratura. Van groote geleerdheid.

L E T T O. Een bed, ofbedde, een slaapkoets.
andar' a letto. Te bedde, te slapen gaan.
andar, montar in letto. Te bedde gaan, op het bedde klimmen.
gettarsi (buttarsi) in letto. Zig op 't bedde werpen, smyten, dat is, haastig te bed gaan; ook krank, ziek worden.
far' in letto, (a letto.) Te bedde leggen; ook het bedde houden, dat is, krank, ziek leggen.
discender di letto. Van het bedde komen, afklimmen.
uscir di letto. Uit het bed geraken, weder gezond worden, genezen.
fondo, cielo &c. del letto. De onderlaag, het verhemelte van 't bedde, euz.
capo, piè del letto. Het hoofdend, het voetend van 't bedde.
le sponde del letto. De sponde of zyplanken van 't bedde.
un'letto di piume. Een bed van veeren, een veder-bedde.
un letto ben fornito. Een wel gestoffeert bed of bedde.
letto nuzziale, matrimoniale. Een bruids-bed, trouwbed. *Met.* De egt zels.
letto morbido (soffice) buono. Een zagt, week, goed bedde.
letto castivo, duro. Een slegt, hard bedde.
letto pomposo, da parada. Een heerlyk, pragtig bedde, een pronkbedde.
far', risar', acconciar' il letto. Het bedde maken, opmaken, schudden, vermaken.
dimenarsi, (volgersi, rivoltarsi) pe'l letto. Zig in 't bedde keeren en wenden, niet konneu slapen.
Letto. Een bed. *Met.* 't Strooysel voor paarden en beesten.
letto di cavalli, cani &c. Het strooysel voor de paarden, honden, euz. Een honde legplaats.
far' il letto a cavalli. Het bed voor de paarden strooeyen.
far' il letto a cani è difficile. De honden kan men bezwaarlyk het bedde wel maken, schudden, dat is, zeldzame luiden kan men bezwaarlyk wel dienen.
Letto. Bedde, een tuinde, ook de grond.
un' letto di fiori. Een bloem-bed, een bedde van bloemen.
letto del cannone. Het affuit of roopgaard van 't geschut.
letto del vino. Wynmoer, droef van moer.
far' il letto a colori. Gronden, de grond leggen, doodverwen.
Letto. Het bedde; ook de goot, gragt, buis, het leger, de vloed van een waterstroom tusschen deszelfs oevers.
il letto del fiume. V. Sopra.
il fiume uscì del suo letto. De waterstroom liep uit haar bedde, oever, liep, stroomde over.
Lettaccio. Een ellendig, erg, slegt bedde.
Lettiga, Lettiga. Een draagbedde, of rosbaar.
andar' in lettica. In een draagbedde of rosbaar gedragen worden.
Lettichiere, Lettichiere. Een rosbaardrager.
Letticello, Letticciuolo. Een klein bedde, een bedgetje.
Lettiéra. Beddewinkel.
Lettióne. Een groot, schoon, heetlyk bed.
L E V A R E. Heffen, opheffen, opligten, tillen, op-

tillen, opregten.
levar qualche cosa di terra. Iets van de aarde opheffen, opnemen.
levar' in alto, in aria. In de hoogte, in de lugt opheffen.
questa bilancia non leva tanto. Deze schaal ligt zoo veel niet op.
levar' il capo, il viso. Het hoofd, het gezicht opheffen.
levar le mani al cielo. De handen na den hemel slaan, opheffen.
levar' un bambino via dalla madre. Een kind van de moeder halen.
levar' uno di terra. Iemand opregten, oprillen, van de aarde opheffen; overend helpen.
levar la pasta. Het deeg doen rijzen.
levar il ponte. De brug ophalen.
levar' uno in collo, (... palla) Iemand op den hals, op de schouders nemen.
levar' un fanciullo, ò bambino in braccio. Een kind op den arm nemen.
levar' uno dal sacro fonte. Iemand over de voute, ten H. Doop houden.
levar' uno in palma di mano. Iemand op de handen dragen; ook iemand beminnen.
il vento levarva la polvere. De wind verhefte het stof.
levar genti in barca. Volk inschepen.
questo navilio non leva tanti. Dat schip voerd'er zoo veel niet.
Levare. Verheffen, opheffen, opbrengen, werven, te zamen brengen.
levar gente soldati &c. Volk, soldaten, of krygsknegten werven.
levar danari &c. Geld opbrengen, inmanen, ontfangen.
Levare. Nemen, wegnemen, wegdragen, opheffen, dat is, wegnemen, opnemen.
levar qualche cosa da qualche luogo. Iets van een plaats wegnemen, wegdragen.
levar' un dubbio, un scrupolo ad uno. Iemand een twyffeling, of vermoede benemen.
levar la vita ad uno. Iemand het leven benemen, om 't leven brengen.
levar' uno di vita, (di terra) V. Sopra.
levar l' honore, la carica, (l'impiego) &c. ad uno. Iemand de eet, het ampt, benemen, afnemen.
levar' uno da qualche luogo. Iemand van een plaats wegnemen, vervoeren.
levar robba da un mercante. Waren by een koopman nemen, ophalen, wegnemen.
levar le carte. De kaart afnemen.
lavar la tavola, (le tavole) De tafel ópnemen. *V. Sparechitare.*
levar' i mazzi, alzar i mazzi, andar con Dio. Weggaan, oppakken, afdoen, aftrekken.
levar il cappello, (la berretta,) la maschera. De hoed, de muts, het momaangezigt afnemen. *V. Larva.*
levarsi un peso &c. d'addosso. Zig een last van den hals, enz. brengen, schudden, (werpen.)
levar l' assedio. De belegering, het leger opbreken.
levar' il quartiere. Het quartier opbreken.

levar

levare le guardie, l'effecuzioni. De wagt afvoeren, de volbrenginge van een zaak te niet doen, opschorten.
levare l'arresto. Het beslag, (arrest) ontfaan, afne-
 [men.
levare una scrittura della cancellaria. Een geschrift uit de cancellery ligten.
levare una macchia. Een smet of vlak wegnemen, uitwasschen.
leva-marchie. Een vlakbal.
Levarsi. Zich heffen, opregten, opheffen, opstaan, zich verheffen, bewegen, verwekken, roefteken, beginnen; ook zich opwerpen, tegenkanten, oproerig worden.
levarsi (levare) di (dal) letto. Van 't bedde opstaan.
levare uno. Iemand opwekken, doen opstaan, opjagen.
levarsi a buon hora, tardi &c. Vroeg, laat opstaan.
levarsi (in pie.) Opstaan (van zitten)
levarsi (per levare) la pasta. Den deeg doen ryzen.
levarsi in furia, tutto spaventato. In razerny, heel verchrikt en verbaalt opstaan.
levarsi incontro ad uno. Tegen iemand opstaan, aankanten.
levarsi a volo. Opvliegen.
levare un vento, una burasca. Daar verheft zich een wind, een storm.
levarsi sopra gli altri. Zich boven anderen verheffen, dat is, grooter en meer willen zyn als anderen.
levarsi contro (di) uno. Zich tegen iemand verheffen, opstaan, aankanten, ten oorlog trekken.
levarsi a romore. Oproerig worden, oproer maken.
levare il romore tutta la città. De geheele stad wierd oproerig.
levarsi un romore, grido &c. Een oproer, een geschreeuw, enz. ontfaan.
al levare del Sole. Als de zon opkomt, opgaat, by zonnenopgang.
Levarsi. Zich wegpakken, weggaan, daar van daan gaan, heen gaan.
levati di qua. Pakt of maakt u hier van daan.
levatimi dinanzi. Vertrekt of gaat uit myn gezigt.
levarsi di qualche opinione. Een meening of gevoelen laten varen.
levarsi dall'assedio. Van de belegering aftrekken.
Leva, Lieva (alta lieva) Een windaas, katrol; ook werving; ook de afloegt, 't vertrek, 't anker ligten, het zeil gaan van een schip.
star leva leva. Gereed wezen om aanstonds af te varen, 't zeil te gaan, te vertrekken.
porre uno a leva lemaud noemen om verkooren te wor-
 [den.
Levamento. Heffing, opheffing, verheffing. *V. Levata*
Levante. Heffend, opheffend, enz. Ook het oosten, de opgang der zonne; ook de ooste-wind.
verso Levante. Tegen het oosten, oostwaart.
andar in levante. Tegen, naar 't oosten gaan. *Met*
Strelen.
Levantine. Van, of uit het oosten. Ook daar geboren. *Met.* Een dief.
Levata, Leva, levate, leve. Opbrenging, werving

van soldaten of krygsknechten, volk, enz.
sur levate (leve) Volk, soldaten of krygsknechten wet-
 [ven.
grasse, nuove &c. levate. Sterke, nieuwe wervingen.
batter', suonar' a levata. Tot den optoet of mars slaan, of blazen.
cosa di poca levata. Een zaak die niet zeer eerlyk, van weinig belang is.
buono di poca levata. Een ligtgeloovig, wispelturig mensch.
Levato. Opgeheven, verheven; ook opgetaan; ook opgetrokken, enz.
esser levato. Opgetaan zyn, op zyn.
levato il Sole. De zon opgegaan zynde.
a bandiere levate. Met opgestokene vlaggen, wimpels, vaandels, banieren.
Levatio (ponte.) Een wip of valbrug.
porta levatoia. Een ophaaldeur.
Levatura. Een hefboom, hefboom, handspaaak.
Levatrice, Allevatrice. Een anemoer, voedster, opbrengster.
Levatira. Opheffing; ook gest, zuurdeeg. *V. Abasso.*
buona di poca (piccola) levatura. Een veranderlyk, onstandvastig, wispelturig, ligtgeloovig wankelmoe- dig mensch.
Lévito, Lievito. Zuurdeeg, gift.
Levitare, Lievitare, Allievitare. Den deeg zuuren, doen ryzen.
L E V I. Levi, een zoon van Jacob.
de la tribu di Levi. Van de stamme Levi; ook een onstandvastig, wispelturig mensch.
un ferraiuolo &c. de tribu Levi. Een mantel, enz. van de stamme Levi, dat is, zeer dun en ligt.
Levitico. Het derde boek Mosis, zoo genoemd.
L E V I T I C O. Eppenkruid, of Lavas.
L E V I T A. Ligvaardigheid, ongestadigheid, onstandvastigheid, wispelturigheid, veranderlykheid. *V. Leggerezza.*
levità d'animo. V. Sopra.
L E V R I E R E. Een hazy-windhond, een hond die van nature jaagt, goede jagt-hond.
L E Z O, Lezia, lezi, lezie. De kinderagtige, jefkoozende, streelende woorden der vrouwen tegen de kleine kinderen, als anders.
Lezioso. Vol liefkoozinge, troetelinge, streelinge.
Leziosamente. Liefkoozender, streelender wyze.
L E Z Z I O N E &c. V. Leggere &c.
L E Z Z O. De stank des levende lighaams, aan de voeten, onder de oksels, enz. als naar zweert een diergelyke onzuiverheid; ook bokkestank. *Met.* Onkuisheid, onreinigheid, beestagtige, onrcine liefde.
lezzo de piedi &c. De stank der voeten, enz.
lezzo caprino (del becco.) Bokkestank.
lezzo del peccato carnale. De stank der vleeschelyke zonden.
saper di lezzo. Alzoo stinken, een diergelyke stank by zig hebben.
Lezzare, Inlezzare. Naar diergelyke dingen stinken, stinkend maken.

Lezzófo. Vuil en stinkende. *V. Lezzare.*

LI. De, hun.

Li sorgenti raggi del Sole. De opgaande zonne-stralen.

Li paesi &c. De landen.

vedeteli là abbasso. Zie hun daar beneden.

LI. De, hun.

se non li havete ancora comprati, comprateli. Indien gy ze nog niet hebt ingekogt, zoo kooptze nog in.

LI. Daar, daar ter plaatse; ook daar heen, daar na toe, derwaarts. *V. Là.*

quel prato che li davanti vedete. Die beemd, die weide, die gy daar voor u ziet.

chi vò li? Wie daar? wie is daar? wie gaat daar? egli m'havea menato lì. Hy had my daar heen, derwaarts, giuts heen gevoerd.

LIARDO. *V. Leardo.* Een oortje, tweeduitien.

LIBELLO. *V. Livello &c.*

libello infame, (infumatorio.) Een smaad-, steek- of schand-schrift.

LIBERO. Vry, vrymoedig, vranc; ook zonder smet of vlek; ook stoutmoedig, onbeschaamd, vertrouwende; ook wreed, hoovaardig, hoogmoedig; ook vroom, kloekmoedig, onvertsaagt, openhartig. *buomo libero, (nato libero.)* Een vry, vrygeboren mensch.

libero Barone. Een vryheer, Baron.

far, lasciar &c. uno libero. Iemand vry laten, geven, maken.

esser, viver libero. Vry leven; ook vry, en ongetrouwd zyn; ook zyn eigen meester en buiten bedwang zyn. *ti farà poi libero.* Gy zult daar na dan vry zyn, het zal u dan vry staan.

haver libera facoltà, licenza &c. di dire, fare &c. Vrye wil, volle magt, oorlof, enz. hebben om te zeggen, te doen, enz.

il libero arbitrio. De vrye wil, volle magt, willekeur.

la libera elezzione. *V. Sopra.*

alla libera. Vry, onverhuidert, onbeschroomd.

Libérale. Dat vrye luiden betaamt; ook mild, milddadig, goed, goedhartig; ook openhartig, redelyk, opregt, vroom.

arti liberali. Vrye konsten.

un'buomo liberale. Een mild, milddadig; ook redelyk, opregt, vroom mensch.

esser liberale di qualche cosa. Mild, milddadig met iets zyn, iets vrywillig geven.

Liberalmente. Mildelyk, rykelyk; ook wydlopend.

Liberalità. Mildheid, milddadigheid, rykelykheid; ook wydlopingheid.

usar liberalità con uno. Mildheid, milddadigheid aan iemand bewyzen, zig rykelyk en mild tegen iemand toonen.

Liberamente. Vry, vrymoedig; ook verstandiglyk, aardiglyk; ook onbeschroomdelyk, onvertsaagde-lyk; ook naar volle wensch en believen.

risponder, parlar, comandar &c. liberamente. Vry, stout, onbeschroomd, onvertsaagt antwoorden, spreken, bevelen.

Liberare. Bevryden, vry, los maken, laten, verlossen, op vrye voeten stellen, laten gaan, ontslaan.

liberar' uno dalla carcere, dal bando. Iemand uit de gevangenis, van de banden bevryden, verlossen, enz. *liberar' uno dal pericolo, affanno.* Iemand van 't gevaar, van de angst of benaauwdheid verlossen, bevryden, redden.

liberar' un capitale. Een kapitaal los, vry maken, dat is, weder invorderen van de gene die het op renten gehad heeft. *V. Rifrancare &c.*

liberarsi. Zig bevryden, los, vry maken, enz. Ook bevryd, verlost, ontslagen worden.

liberarsi dalla prigione, dall'arresto &c. Uit de gevangenis, het (arrest) verlost, ontslagen worden, weder losgelaten, op vrye voeten gestelt worden.

liberarsi da qualche cosa. Van een zaak ontslagen of vry worden, los raken, een zaak ontgaan.

Liberato. Bevryd, verlost, ontslagen, enz.

Liberatore. Een verlosser, bevryder.

Liberazione. Bevryding, verlossing, vrymaking.

Libertà. Vryheid; ook geweld, magt; ook vrymoedigheid; ook openhartigheid, stoutheid, vermetenheid, onvertsaagtheid; ook vrye wil, willekeur. *prenderfi (pigliarsi) la libertà &c.* De vryheid gebruiken of nemen; ook zig de magt en het geweld aannemen, onderstaan, onderwinden.

dar libertà ad uno. Iemand vryheid, magt, vrye wil geven, verleenen.

metter' uno in libertà. Iemand in vryheid, op vrye voeten laten, stellen, loslaten.

libertà di vita, costumi &c. Vryheid, al te groote vryheid van leven, gewoonte, enz.

con una libertà disinvolta. Met een aardige vrymoedigheid, op een eerlyke, dappere, aardige wyze. *troppa libertà.* Al te groote vryheid, vrijigheid, stoutmoedigheid, vermetelheid, vrypostigheid. *V. Licenza.*

non è più in mia libertà di farlo, ò di non farlo. Het staat niet meer in myn magt, wil, vryheid, enz. zulks te doen, of niet te doen.

zelar, difender la sua libertà, i suoi privilegi. Zyne vryheid, voorregten beyveren, beschutten, beschermen, staande houden.

Liberto. Een vrygemaakte, gevryde, verlostte slaaf.

Libertino. Vrygegeven, vrygelaten; ook al te vry, ongebonden, reukeloos.

vita &c. libertina. Een al te vry, ongebonden, reukeloos leven, enz.

LIBIDINE. Brooddronkenheid, onbetamelyke wellust, quade begeerte; ook dartelheid, geilheid, onkuisheid.

sfrenata, focosa libidine. Ongetoomde, ongebonde, brandende geilheid, onkuisheid.

acceso, tentato, mosso dalla &c. a libidine. Ontstoken, aangevogten, aangedreven tot brooddronkenschap, dartelheid, geilheid, onkuisheid.

mover', incitar, irritar', provocar' &c. a libidine. Tot geilheid, tot onkuisheid bewegen, aanhitsen, ontsteken, aanmoedigen.

Libidinoso. Brooddronken, dartel; ook geil, ontugtig, onkuisch, wellustiglyk, na zyn lust of begeerte, enz.

Libi-

Liquidamente. Dattelijk, onkuifschelijk, met een oubetamelijke wellust.

LIBRA, *Libbra*. Een weeg- of waag-schaal; ook een pond, of het gewigt van een pond. *V. Libra*.

Librare. Weegen. *Met*. Overleggen, overwegen, overdenken.

Libra ben' i suoi disegni. Zyne voorflagen, voornemens weloverleggen, overdenken, overwegen.

Librarsi. Zig weegen, dat is, naar zyne kragten en middelen. *V. Misurarfi &c.*

LIBRO. Een boek.

compor', scriver', stampar', publicar' &c. un libro. Een boek tezamen stellen, fchryven, befchryven, laten drukken, uitgaan, enz.

legar, legger &c. libri. Boeken binden, lezen, enz. *il libro della vita*. Het boek des levens.

libro di cavalleria, disonesto, lascivo, curioso &c. Een ridderlyk, of helden-gefchiedboek, een outugtig, nieuwsgierig boek, enz. *V. Romanzo*.

(libro) giornale, maestro, straccio, memoria'e. Een dagboek, hoofd- of fchuldboek, kladboek, denkboek.

tener' i libri. Boekhouden.

riverder' i libri. De boeken, dat is, het fchuldboek overzien (wy zeggen) de boeken vereffenen, gelyk stellen, (balanceren.)

Libraccio. Een flegt, onnut boek.

libraio, Libraio. Een boekverkooper, boekhandelaar.

Libreria, Libreria. Boekhandel, boekwinkel, boekzaal, boekenkamer. *V. Biblioteca*.

Libretto, Librestino, Libricciuolo, Libriccino. Een klein boekje, zakboekje.

Librone. Een groot boek (wy zeggen) een Foliant.

LICCI, *licci*. De draad die in't weven doorgetrokken word, het vulzel, den inflag.

Liciare. Inflaan, den draad doorschieten als de we-

[vers.

Liciatura, Liciata. Den inflag; ook het end van het geweven stuk.

LICENZA, *Licenzia*. Magt, verlof, oorlof om iets te doen; ook vrylating, affcheid, afdanking; ook vryheid.

chieder, (domandar) licenza. Magt, verlof, oorlof; ook vryheid, affcheid begeeren, vragen, verzoeken. *con licenza di V. S.* Met verlof van den Heer. *V. Permissione*.

dar, conceder licenza ad uno. Iemand magt, verlof, oorlof geven; ook vryheid, affcheid verleenen, afdanken, uit zyn dienft ontfiaan, laten gaan.

ottener, haver licenza. Oorlof, verlof krygen; ook vryheid, affcheid bekomen, afgedankt, outflagen wroden.

prender licenza. Affcheid, oorlof nemen; ook goede nagt zeggen.

andar bene &c. senza licenza. Zonder oorlof, verlof, affcheid weggaan, agter de deur affcheid nemen. *licenza espressa, piena, in scritto*. Uitdrukkelijke, volle, gefchreve magt, vryheid, oorlof.

Licenza tacita. Stilzwijgende bewilliging; of een heimelijke toeftemminge.

Licenza. De trap of graad der Licentiaten, of van de toelatene in de regten, of andere wetenfchappen.

Licenza (di costumi). Moedwillig, reukeloos, ongebonde, uitgelate leven.

usar troppolicenza. Al te vry, te stout, los, ongebonden, moedwillig, uitgelaten zyn.

Licenziare. Oorlof, verlof, magt, vryheid geven, afdanken; ook affchaffen, affcheid geven.

licenziar' un servitore, una serva. Een kneegt, een dienftmaagd uit den dienft laten gaan, zetten.

licenziar' un soldato, le truppe &c. Een soldaat, de volkeren, krygsbenden afdanken, affcheid geven.

licenziar' auditori, spettatori &c. De toehoorders. opzienders afdanken, dezelve bedanken.

licenziar' uno scolare. Een leerling bevorderen, dat is, Licentiaat verklaren, in de regten of andere wetenfchappen toelaten.

Licenziarfi. Affcheid, verlof, oorlof nemen, goede nagt zeggen. *V. Congedo &c.*

licenziarfi da uno honestamente. Eerlyk affcheid van iemand nemen.

Licenziato. Geoorlofd, afgedankt, afgefchaft; ook een Licentiaat, of in't regt toegelaten.

esser licenziato da uno. Van iemand afgedankt, afgefchaft worden.

licenziato delle leggi. Een toegelatene in de regten.

Licenzioso. Vrymoedig, stout, moedwillig, ongebonden, onbedwongen, uitgelaten.

Licenziosetto. Die een weinig moedwillig, ongebonden is.

Licenziosamente. Moedwilliglyk, stoutelyk, ongebondentlyk, op een al te stoute, ongebonde, uitgelate wyze.

Licito &c. V. Lecito.

LICORE &c. *V. Liquore*.

LICORNO. *V. Alicorno*.

LIDO, *lido, lidi, liti*. Den oever de strand van de zee, van een rivier, vloed, gragt; ook een kust. *appodar' al lido*. Inloopen, biunelopen.

lasciamo homai questi lidi. Laat ons deze kusten al verlaten.

LIENTERIA. Buikloop, buikvloed.

LIE TO. Blyde, verheugd, vrolyk, wel vergenoegd; ook lieffelyk, aangenaam, aanvallig, aanminnelijk.

lieto animo. Blyde, vrolyk gemoed.

far' lieto uno. Iemand blyde, verheugd, vrolyk maken, verheugen.

lieto giardino &c. Een vermakelyke tuin.

lieta novella. Vrolijke, blijde tijdinge.

lieto del presente. Vrolijk, blijde, verheugd, wel vergenoegd, wegens een gefchenk.

viver, star lieto. Blijde, vrolyk, in vreugde leven. *con lieto viso*. Met een blyd, vrolyk, vermakelyk aangezigt.

Lietamente. Blijde, vrolyk, met vreugde.

raccogliet' uno, cenar con uno lietamente. Iemand met vreugde, met blijdfchap ontfangen, met iemand in vreugde, blijdfchap avondmaal houden.

Lietizia, Letizia. Vreugde, vrolijkheid, blijdfchap.

Bbbb ;

Lic-

Lietiziarfi, Letiziarfi. Zig verheugen, verblyden, verheugd, blyde, vrolyk zyn.

L I E V A. *V. Leva.*

L I E V E &c. *V. Leggiero.*

L I E V I T O &c. *V. Levito.*

L I G A, *Ligaccia* &c. *V. Legare* &c.

L I G N A G G I O, *Legnaggio.* Geslagboom, ftamboom, verwantschap, maagschap van een ftam, geslagt.

also lignaggio. Hooge, adelyke ftam.

L I G U S T R O. Keelkruid, mondhou, rynwilge. (Een boomtje met witte bloemen.)

L I M A. Een vyl.

lima grande. Een groote vyl.

lima amandola. Een halfronde vyl.

lima dolce. Een gladde, zachte vyl.

lima stucca, sorda. Een stompe, dove vyl. *Met.* Een geveinst, valsch, bedriegelyk mensch, een ftilwater.

far lima, lima. Vyl, vyl maken; ook iemand met de vingers uitlacchen, dat is, met de vingers over malkanderen schrabben als de kinderen doen.

L i m a r e. Vylen, afvylen, bruinceren. *Met.* Beschaven, verbeteren.

limar una composizione un' opera. Een werk beschaven, verbeteren, over een werk de vyl laten gaan.

L i m a t o. Gevyld, vervylt. *Met.* Beschaaft, verbeterd.

L i m a t u r a. Vylfel, afvylfel; ook het vylen.

L i m e l l a, *Limetta.* Een kleine vyl, een vyltje.

L I M B E L L U C C I O, *Lembelluccio.* Afnydsel, afschraffel van huden, leer, parkement, enz. om lym te koken.

L I M B O. Het voorburgt der helle.

limbo de padri. *V. Sopra.*

limbo de fanciulli. De plaats daar de onnozele kinderen in komen.

merita più il limbo che l' inferno. Hy verdiend meer der kinderen als de rege helle, dat is, hy zoudigd meer door kindsheid als door boosheid.

L I M I E R E. Een spoor-hond, brak, die het wild op't spoor volgt.

L I M I T A R E. Afpalen, inbinden; matigen, bepalen, betralien, met tralien omzetten, zekere maat en deel zetten.

limitar la sentenza. Het vonnis uitschryven; ook verzagien.

limitar le spese. De onkosten bepalen; ook op zekere en gewisse zaken beschikken, bestellen.

limitar gli ordini, la autorità, potenza &c. De bevelen, het gezag, de magt bepalen, dezelve maar een zekere maat en deel geven.

L i m i t a r e. De drempel, de dorpel, ingang van 't huis.

L i m i t a b i l e. Dat zig laat bepalen, omzetten, en omfchryven.

L i m i t a t o. Bepaald, afgepaald, omringd, omschreven, omzet; dat een zekere maat en deel heeft. *V. Circoscritto.*

virtù &c. *limitata.* Bepaalde, beschreve kragt, dat een zekere maat en deel heeft.

governo, (commando,) ordine, autorità &c. *limitata.*

Een bepaalde, in zekere maat en deel omschreve, bezette regeering, bevel, magt, heerschappy, enz.

L i m i t a z i o n e, *Limito, Limite, limiti.* Bepaling, afpaling, omzetting, omschryving, voorbestemde maat en deel.

con certo limito. Met zekere maat en deel.

L i m i t e, *limiti.* Palen, landpalen, merksteen. *V. Limitazione.*

poner (porre) limite, (limiti.) Zekere bepalingen, omzettingen, maat en deel stellen.

L I M O. Lym, leem, slyk, vette of potaarde, kley.

L i m a c c i o. *V. Sopra.* Lym, leem, slyk, potaarde, kley; ook slym, drek, vuiligheid.

L i m o s o, *Limacciato.* Lymig, leemig, slykig, kleijig; ook slymig, drekkig, vuil.

L I M O N E, Een limoen.

L i m o n a r e, *Inlimonare.* Met limoenen berrieden, of toemaken.

L i m o n a i o, *Limonaro.* Een limoen-tuinier; ook kramer, verkooper.

L i m o n a t a. Limoeudrank, (limonade.)

L i m o n e l l a. Limoeudrank, (limonade); ook een kleine limoen, een limoentje.

L I M O S I N A, *Elemosina.* Aalmoessen, gifte voor den armen.

d o m a n d a r, *chieder limosina.* Vragen, bidden om een aalmoes.

viver di limosina. Van de aalmoessen leven.

far, dar limosina ad un povero bisognoso. Aan een arm, een behoefig mensch een aalmoes geven.

buona, larga, grossa gran limosina. Goede, milde, groote, rykelyke aalmoessen.

la buona limosina del tale, (della tale.) Dien armen dui-
vel; ook dien goeden hals, dien goeden slokkert,
van die zoodanig, enz.

L i m o s i n a r e. Om aalmoessen gaan, bedelen gaan.

L i m o s i n a n t e. Een bedelaar, die van aalmoessen leeft.

L i m o s i n i t r e. Die gaarne aalmoessen geeft, een aalmoessenier.

un gran limosiniere. Een groote aalmoessenier, aalmoessen gever, een bezondere vader der armen, uitdeelder.

L i m o s i n a r i o, *Elemosinatio.* Een uitdeelder der aalmoes-
[seu.

gran limosinario di sua M. Groot aalmoes uitdeelder, aalmoessenier van zyne Majesteit.

L I M P I D O. Helder, klaar, zuiver; ook blinkend, schynend; ook schoon, net, rein, enz.

a c q u a l i m p i d a, *e chiara.* Zuiver, helder, zilverblinkend water.

c i e l o l i m p i d o. Helderer, schynende, blinkende hemel, zonder wolken.

s p e c c h i o l i m p i d o. Een zuivere, heldere, klare spiegel.

t o v a g l i e &c. *nette, e limpide.* Zuivere en nette tafellakens, enz.

L i m p i d e z z a. Helderheid, klaarheid, zuiverheid; ook schoonheid, netheid, reinheid.

L I N C E. Een zeker Dier alzoo genaamd, van verscheide verwen, hebbende een gesprikkelde huid en zynde zeer scharp van gezigt. *V. Lupo cerviero.*

Lincro. Dat heldere oogen heeft, scharpziende.

LINDO. Schoon, gecierd, opgepoest, opgesmukt, net, zuiver, sierlijk, naar de zwier opgetooit. *tutto lindo e profumato*. Geheel net opgeschikt, en naar reukwerk ruikende.

vestito &c. lindo. Een kleed dat net en naar de zwier (mode) gemaakt is.

Linderza, *Lindiro*. Zuiverheid, sierlijkheid, aardigheid in klederen, enz.

LINBA. Linie, regel, streep, trek; ook geslaglinie. *trac' (driazar', tirar') una linea*. Een linie, een regel, streep maken, trekken.

linea di comunicazione. Linie, dat is, diepe loopgraven, daar den een by den ander schootvry kan komen.

linea di circonvallazione. Linie van omtrekking, de gantsche beschansinge rondom een belegerde plaats.

linea retta, (*dritta*) *flora*. Rechte, kromme linie.

linea defensionale, *poligona &c.* De linie van beschutting, verweering, schutlinie.

linea equinozziale. De middellyn.

linea ecclettica. Tekenkring, zonneweg.

linea masculina, *feminina*. Mannelijke, vrouwelijke geslaglinie.

linea collaterale. De zydlinie.

Lineale. Een lyn, liniaal.

Lineare. Linien, strepentrekken, linieren.

lineare la carta. Het papier linnen, linieren.

Lineato. Gelinieert, gelynt, met linien of strepen getrokken.

Lineamento, *lineamenti*. Linie, streep, trek; ook een linie van een bewerp of schets; ook een trek, of trekkinge van 's menschen aangezigt.

lineamenti nelle mani, *viso &c. pelle*. De linien, trekken, streepen in de handen, in 't gezigt, de huid, enz.

LINGUA. De tonge.

lingua castiva, *mala*, (*maladetta*), *maledica*, *satirica*, *serpentina*, *presuntuosa*, *venenosa*. Booze, quade, vervloekte, lasterlijke, stekende, kwalijksprekende, vermetele, vergiftige slangetong.

una lingua castiva. Een lastertong, lasteraar.

dominar, *frenar*, *raffrenar*, *tener la lingua*. Zyn tong bedwingen, intoomen, beteugelen, in den toom houden.

tocca la lingua dove il dente duole. De tong roert zig daar de tand zeer doet, dat is, een iegelijk praat gaarne van zyn iege doen.

snodar la lingua. De tong los maken, ontbinden, beproeven.

lingua di fuoco. Vuut-tongen. Een konstvuur zoogenaamd.

lingua di terra. Een half eiland, byna van alle zyde met water omringd.

armar, *aguzzar la lingua contro alcuno*. De tong tegen iemand wapenen, scherpen, wetten, slypen, op iemand spitzen.

lingua della balancia. De tong van een waag- of weegschaal. *V. Linguetta*.

prender lingua de gli andamenti del nemico. Gaan ontdekken wat de vyand doet, kondschap, narigt gaan halen of krygen van den handel der vyand.

apprendere, (*imparar*), (*apparar*) *una lingua*. Een spraak of taal leeren.

saper, (*posseder*), (*intender*), (*parlar &c. una lingua*). Een spraak of taal kennen, weten, bezitten, verstaan, spreken, enz.

scrivere, (*risponder*), (*parlar &c. in una lingua*). In een spraak of taal schryven, antwoorden, spreken, enz. *lingua Hebraea*, *Grecia*, *Latina*, *Tedesca*, (*Alemanna Italiana*, *Francese*, *Spagnuola &c.* De Hebreuwfche, Grieksche, Latynsche, Duitsche, Italiaansche, Fransche, Spaansche taal of spraak.

lingua vivente. De gemeene taal, een taal die overal gemeen is, in zwang gaat.

Lingua. Een spraak of taal. *V. Linguaggio*.

Linguaccia. Een booze, quade tong; ook een groote tong.

Linguacciare, *Linguettare*. Zwetsen, pocchen, groot spreken, snoeven, snappen, kakelen, enz.

Linguacciuto, *Allinguato*, *Linguardo*, *Linguolo*, *Lingui-potente*. Een zwetser, poccher, groot spreker, snoever, snapper, kakelaar, babbelaar, enz.

Linguacità. Pocchery, snoevery, kakelary, snappery, babbelary.

Linguaggio. Landspraak of taal; ook gemeene spraak of taal.

linguaggio materno. Moedertaal of spraak,

linguaggio barbaro. Barbarische, vremde, woeste, onbegrijpelijke taal.

il che in buon linguaggio vuol dire &c. 't Welk in goed landspraak (wy zeggen) in goed Neerduitsch zoo veel te zeggen is als, enz.

Linguattola. Een zeevisch, Tong genoemd.

Linguetta, *Linguella*. Een tongetje, een kleine tong. *linguetta della balancia*. De tong van een waag- of weegschaal.

Linguista. Een spraak- of taalmeester, een taalkundige, een liefhebber van alderhande talen.

LINO. Vlas.

filar lino. Vlas spinnen.

di lino. Linnen, lynwaat.

veste, *calze &c. di lino*. Linne kleed, linne kousen, enz.

lini, *candidi lini*. Een linnelaken, slzap-, bedlaken, of andere linne doeken.

Lino. Van vlas, van linnen, of lywaat.

panni lini. Linnedoek, linnegoed, lywaat.

esser ben fornito (a panni lini) Wel van lywaat of linnen voorzien zijn.

calze &c. lini. Linne kousen, enz.

pezza lina. Een linne doek, linne vodde.

Linzuolo &c. V. Lenzuolo.

LIONE &c. V. Leone.

LIQUARE, *Liquefare*. Smelten; ook week, dun vloeybaar maken.

Liquido, *Liquefatto*. Gesmolten; ook week, dun, vloeybaar; ook (by de Regtsgeleerde) klaar, geregigt, openregt, openbaar, onbetwistelyk, onwederprekelyk.

in forma liquida. Dun, vloeibaar, als een drank die men drinken kan.

cibi liquidi. Weeke, dunne, dat is, lepelspyzen.

pombo &c. liquefatto. Gesmolten loot, enz.

debito &c. liquido, entrata liquida. Een klare, geregtige, opregte, onwederprekelyke schuld, enz. vaste, geregtige inkomste.

Liquidamente. Klaarlijk, geregteeljk, opregteeljk, openbaarljk.

Liquidare. Geregtig maken, effenen.

liquidar' un debito. Een schuld effenen, vereffenen, afbetalen, voldoen. *V. Saldare &c.*

Liquidezza, Liquidità. Vloeibaarheid, weekheid.

Met. De geregtigheid.

liquidezza del debito &c. Geregtigheid of blijkbaarheld der schuld, enz.

Liquore, Licore. Sap, vogtigheid; ook drank.

quel soave liquore. Die aangename, zoete sap of drank.

un certo licore. Een zekere sap of drank.

L I Q U I R I Z I A. Zoerhout: zeker boomgewas.

L I R A. Een pond, of het gewigt van een pond.

lira piccola. Ligt gewigt.

L I R A. Een lier: een musicaal instrument zoo genoemd, by de digters gebruikeljk.

Lirare, Liveggiare. Lieren, op de lier spelen.

Lirico, Poeta lirico. Een digter die bequame vaarzen schryft, tot de lier gebruikeljk.

Lirista. Een lierspeler, lierman.

L I S C A. Een graat; ook een henniphalm, en ook water van de hennip en 't vlas afvalt.

L I S C I A. Loog, waschloog; ook blankersel; ook bedekt bedrog.

Lisciare. Logen, met loog wasschen; ook blanketen, reinigen, polijsten. *V. Liscio &c.*

Lisciato. Geblanket, gesmeert; ook valsch, bedriegeljk, niet opregt.

Lisciatrice. Een Kaminierster; ook een blanketster, optooyster, opsmukster, enz.

L I S C I O. Glad, effen, zonder cieraden; ook polyst.

pelle &c. liscia. Gladde huid, enz.

bottoni &c. lisci. Gladde, effe knopen, enz.

argenteria liscia. Glad zilverwerk, dat niet gedreven, gegraveert, geëist of bewerkt is.

parole &c. liscie. Gladde, gesmeerde, goede, vloeiyende woorden.

Lisciare. Glad maken, glans geven, polysten; ook oppoecten, optooyen, opschikken.

lisciar si la pelle come fanno i gatti. Zig poetsen, lekken als de katten.

lisciar la coda ad uno. Iemand den staart stryken. *Met.* Iemand smeken, vleijen, streelen, troetelen, den hoving om de mond smeeren.

lisciar tele &c. Lynwaat glad maken, mangelen.

lisciar un cavallo con uno strofinaccio, con un a mano bagnata. Een paard met een natte doek, of oude vodde, onatte hand overstryken of wasschen dat het gsimt.

Lisciatúra. Gladmaking, polysting, zuivering, versciering, enz.

L I S T A. Een lyst; ook boord, kant, zoom; ook een cedel, rol, register, aantekening.

habito &c. a liste. Een kleed, enz. met boorden, koorden en banden.

far la lista di qualche cosa. Een register, een aantekening ergens van maken.

Listà. Een lange witte bles voor het hoofd van een paard; ook een smalle streep of balk in een wapen.

Listello. Kleine lyst, een lystje; ook den omtrek of lyst van een zuil, pylaar of kolom.

Listare, Inlistare. Listellare. Met banden, koorden, randen; boorden, lysten omzoomen, versieren, bezetten.

Listato, Listellato. Met lysten bezet, met banden, koorden, enz. versiert.

habito &c. listato di seta. Een kleed met zyde banden, koorden uitgemonstert, bezet, geboord, omzoomt.

habito listato di fango. Een kleed met slyk of drek beslikt, beslykt.

L I T A R G I R I O. Zilver glit, schuim van zilver.

L I T E. Geschil, kyvaadje, twist, gekyf; ook een regtzaak. *V. Processo.*

far (muover) lite ad uno. Met iemand een regtzaak, een proces of geding aanvangen, met een geding, proces tegen iemand handelen.

baver lite con uno, star' in lite con uno. Met iemand twist, geschil, sryd, enz. hebben, met iemand regten, sryden, kyven, twisten, krakkeelen, iemand met regt aanspreken.

metter una cosa in lite. Een zaak geregteljk, van het regt of geregt afhangende maken.

Litigare. Sryden, twisten, kyven; ook regten, proces of geding voeren.

Litigante. Srydend, twistend, kyvend, enz. ook een die sryd, twist, of krakkeeld.

Ligatore. Een sryder, twistter, kyver, krakkeelder, enz.

Litigioso. Twistig, twistgierig, haatdragend; ook een twistter, sryder, krakkeelder.

L I T E R A L E, Litterale &c. V. Lettera &c.

L I V E L L A. Een gewigt van een pond; ook een stukje zilver gelds van kleine prys; ook een mefelsaars pasloot of rigtsnoer; ook een nyptang om groote steenen daar aan te hangen, en op, of uit te trekken.

Livellare. Volgens het pasloot of de rigtsnoer passen, schikken; ook met de rigtsnoer afmeten; ook steenen op, of uittrekken.

L I V E L L O, Libello. Boekje, brief, verzoekschrift, (memorie) daginge, een uitdrukkelyke beschryvinge van regtzaken of klagen.

Livellatico, contratto livellatico. Een contract of onderhandeling, 't welk op zekere tyd wettig is.

L I V I D O. Zwart en blaauw, bont en blaauw, van slagen of stoksragen. *Met.* Nydig, wangunstig, afgunstig.

occhi lividi. Donker-blaauwe oogen.

Lividamente. Op een nydige, afguntige manier, of wyze.

Lividare, Inlividare. Donker-blaauw, plekkig maken.

Lividezza, Lividura, Lividore, Livore. Donker-blaauwe striemen, streepen of gezwollen van slagen, geesfelingen, enz.

il lividore della pelle. De streepen, vlakken, tekens of lidtekenen op de huid.

Lividire, Inlividire. Donker-blaauw worden.

Livore. V. Sopra. Met. Afgunft, nyd, ieverzugt, jaloezheid.

LIVREA. Levrey, hofverwe.

portar la livrea. Levrey dragen.

adoperare la livrea di alcuno. Iemands levrey dragen.

LIUTO. Een luit: (een zeker instrument zoo genoemd.)

suonar di liuto, di violino. De luit slaan, op de luit, op de viool spelen.

Liutaro, Liutista. Een luitslager, luitspeelder.

LIZZA. Een wortelplaats, een steek- of renbaan, of plaats.

Lo. De. Voor de woorden die met een klinkletter of *b*, of met *sc. sf. sp. st* beginnen; ook voor een klinkletter en *b, i*; dog geapostropheert. Gelijk als *lo scudo, lo sfregio, lo spirito, lo stato.* De schild, de leelijkheid (van een lidteeken,) de geest, de stand of staat.

l'animo, l'essercito, l'Imperatore, l'ordine, l'uccello, l'onore. Het gemoed, het krijgshair, de Keizer, de orde, de vogel, de eer.

Lo, in plaats van *il*, word cierlijk na het voorstel *per* gebruikt. Als

per lo mondo. Door de wereld.

per lo passato. Voor dezen.

Lo. Hem, het.

lo dirò liberamente. Ik wil het vry, opentlijk uit zeggen.

ditemelo. Zeg het my.

glielo dirò. Ik zal het hem zeggen.

LOCALE &c. Locare &c. V. Luogo &c.

LOCCHETTO, Lucchetto. Een maalslot, hangslot.

LOCO &c. V. Luogo &c.

LOCOSTA. Een sprinkhaan. Een gekorve dier.

LOCUTIONE. Sprekinge, gesprek, spraak, mond-gesprek.

LODARE &c. V. Laudare &c.

LODI. Lodi. Een stad in Lombardien.

andar' a Lodi. Na Lodi gaan, dat is, gaarne gelooft, geprezen worden.

LODOLA &c. V. Allodola &c.

LODRA, Lodria. Een otter. Een viervoetig land-en waterdier.

LODRO, Lodro. Lok-aas of spys, fluimen, snot.

LOFFA, Soffa. Een veest, een wind van agteren zonder geluid.

Loffare, Soffare, Soffeggiare. Vysten, winden laten, schyten.

LOGGIA. Een gang, galdery, wandelplaats.

Loggiare &c. V. Alloggiare &c.

Loggiatta &c. Een gangetje, kleine galdery of wandelplaats.

LOGICA. De reden, of redeneerkonst.

Logicale, Logico. Volgens de reden, of redeneerkonst.

TOM. I.

Logicamente. Na de reden, of redeneerkonst, redeneerderwyze.

LOGIO. Dolik, harik, dronkaart: zeker kruid; ook allerley onkruid. *V. Zizania.*

Logioso. Vol harik, dolik, en onkruid.

LOGORARE. Beschadigen, afscheuren, afdragen; ook verslyten, verslenssen; ook verteeren, verquisten, verdoen; ook slap, dun, vadzig maken.

logorar gli abiti &c. De kleederen verslyten, verslenssen, afdragen

logorar le scarpe. De schoenen scheuren, afscheuren, afdragen, verslyten.

logorar il suo all'osteria. Het zyne, dat is, zyn goed in de herberg of kroeg verteeren, verdoen, verquisten.

logorar molte candele, cere, carta &c. Veel kaarsen, was, papier, enz. verbranden, verdoen.

Logorato, Logoro, logro. Versleeten, beschadigd, afgedragen, afgescheurt; ook slap, vadzig, verslensst. *vestito &c. logorato (logoro.)* Een versleete, gescheurd, afgedrage klee, enz.

scarpe &c. logore. Afgedrage, gescheurde, geborste schoenen, enz.

dente &c. logoro. Een slappe, weeke, holle tand, enz.

Logoratore. Een breker, scheurder, verslensser; ook een verquister, verteeder; ook een verslinder, vernielder, enz.

LOGORO. Een ding gemaakt als een vleugel, daar men de valken mede wederom lokt.

LOMBO, lombi. De lendenen, het onderste deel van de ruggegraat.

i lombi di un lepre. De lenden van een haas.

navigar' i lombi. De lenden schudden (word eigentlijk van paarden gezegt.)

Lombolo. V. Lombo.

LOMBRICO, Lombricello. Een aardworm. Men noemt dus ook de wormen, die in de ingewanden van menschen of beesten groeyen.

LONGO &c. V. Lungo &c.

LONTANO. Verre, wyd afgelegen.

acqua lontana non spegne fuoco vicino. Een ver afgelegen water lescht geen vuur dat naby is, dat is, een verre hulp helpt geen tegenwoordig ongeluk.

una vista lontana. Een gezigt dat verre zien kan.

esser molto lontano. Zeer verre, wyd afgelegen zyn.

tener' uno lontano da qualche cosa. Iemand ergens van afhouden.

Lontano, lontani. Een verre, wyd afgelegen plaats, dog zoodanig, dat men die kan zien; ook konstelijke verschieten in schilderyen, landschappen. *V. Lontananza.*

si scoprivano certi deliziosi lontani tra gli alberi. Men zag door de boomen eenige vermakelijke wyd-afgelegene velden en landeryen.

Lontano, di (da) lontano. Verre, wyd-afgelegen; ook van verre.

lontano dalla città. Verre, wyd-afgelegen van de stad.

lontano alla città. Nog verre tot de stad.

esser cento leghe lontano. Honderd mylen wyd, van daan zyn.

Cccc

esser

esser lontano da qualche cosa. Wyd, verre ergens af zyn.
Met. Geheel niet geneigd, genegen zyn tot eenig ding.
di lontano (da lontano.) Van verre, dat is, in schyn.
parlategliene così da lontano. Spreek 'er met hem van verre af.
venir, discernere, udire, veder di lontano. Van verre komen, onderscheiden, hooren, zien, enz.
Lontananza. De verte.
in lontananza. In de verte.
lontananze delle pitture. Konstlyke verschietsen in geschilderde landschappen.
Lontanare, Lontanarsi. V. *Allontanare &c.*
L O N T R A. Een otter. V. *Ludra.*
L O N T R O. Een klein scheepje, schuitje, bootje.
L O N Z A. Een panther-dier.
L O P P A. Kaf, vullis ofvuiligheid van koren.
L O Q U A C E. Snappig, praatagtig, die te veel praats heeft, kakelagtig, klapagtig.
Loquacemente. Met gesnap, gepraat, gekal of snappery.
Loquacità. Snappery, babbelary, kakelary.
Loquela. De reden, despraak.
L O R D O. Bezoedeld, verontreinigt, schandelyk, onzuiver, onrein, drekkig, vuil, smeerig, morsig.
loro di sangue, fango &c. Met bloed, met drek enz. besmet.
vita scelerata, e lorda. Een lasterlyk en schandelyk, vuil leven.
Lordamente. Op een schandelyke, vuile wyze.
Lordare, Inlordare. Bezoedelen, verontreinigen, besmetten, vuil maken, bemorsen.
Lordarello. Een tamelyk vuil, morsig, onguur mensch.
Lordarella. Een luy, loom, morsig, smeerig vrouw-mensch, een vuile slons; ook een zoetelaarster, die morsig met haar dingen omgaat.
Lordazza, Lordura. Onreinigheid, onzuiverheid, morsigheid; ook schandelykheid, oneerlykheid.
Lordone-a. V. *Lordarello.*
L O R N A. Lotteringen. Een Hartogdom.
L O R I C A. Krygskolder, borstharnas, pantsier; ook een borstweering.
Loricato. Met een krygskolder of borstharnas gewapend; ook een kurassier.
L O R O. Hare, hunne.
il che veggendo la madre di loro, (la loro madre, loro madre) &c. Dewelke hare moeder ziende, enz.
diedi a loro (loro diedi) un testimonia vero di &c. Ik heb hun een ware, opregte getuigenis gegeven van, enz.
lor' appare così. Het komt hun alzoo te voeren.
veggi te stesso per loro consiglio, e loro pe'l tuo. Regeer, bestier u zelfs naar hun raad, en laat hun zig naar de uwe bestieren.
i padri e madri abbandonarono i proprii figli, quasi loro non fossero. De vader en moeder verlieten hare eige kinderen, als of die haar niet toebehoorde.
gli amanti dalle donne amate sono tenuti loro. De vryers, of minnaars worden van de vrouwen, die zy be-minuen, als lyf-eigen gehouden.

per la salute di loro (stesso.) Voor haar eigen heil, welvaart, geluk, zaligheid.
havevano perduto il loro. Zy hadden het hare verloo-
 [ren.
L O S C O. Scheel; ook die maar een oog heeft; ook een scheele, mink-oog.
chi ha da far con Tosco non vuol esser losco. Die met een Toscaan te doen heeft, moet niet scheel zien, dat is, moet zyn oogen wel open doen, wel toe zien.
guardar losco. Scheel zien.
Loschetto. Een weinig scheel, van ter zyde ziende.
Loscheggiare. Scheel zien.
L O T O. Slyk, modder, vuiligheid, drek. V. *Fango.*
Losfo. Slykkelig, modderig, drekkig.
Lotare, inlotare. Beslykt, bemodderd, bevuilt, met drek besmeert.
L O Z I O N E. Wassing.
L O T T A. Een worsteling.
far alla lotta con uno. Met iemand worstelen.
Lottare. V. *Sopra.*
Lottatore. Een worstelaar.
L O T T O, Lottaria, Lotteria. Een gelukspot, geluksdoos of zak, lotery.
far' un lotto. Een gelukspot, lotery opregren.
tirar' un lotto. Een briefje uit de gelukspot, lotery trekken.
Lottare. V. *Sopra.*
L U B R I C O. Glad, slijberig, ongestadig; ook geil, onkuifsch.
questo conserva il corpo lubrico (i meati lubrici.) Dat houdt het lighaam open, en de gangen slijberig.
un uomo vano e lubrico. Een ydel, onkuifsch, hoeragtig, geil, en tot ontugtigheden overgegeven mensch.
Lubricità. Slijberagtigheid, gladheid; ook ongestadigheid; ook geilheid, onkuifschheid, ontugtigheid.
esser dato alla lubricità. Tot ontugtigheid, geilheid genegen zyn.
L U C A. Lucas, een naam van een man.
L U C C A. Luca, een zoo genaamde Republyk in Toscaan.
Lucchese. Van Luca, van Luca geboortig.
veluti &c. lucchesi, lucchesini (di Lucca.) Lukesche tryp, sulp, fluweel.
L U C A N I C A, Lucaniga. Een braadworst, of beuling.
Lucanicaro. Een worst-, beulingmaker, brader.
L U C C I O. Een snoek.
Lucchetto-otto. Een kleine snoek, een snoekje.
L U C C O, Lucchetto. Een hangflor, maalflor, een klein flotje. V. *Locchetto.*
L U C E. Het ligt. *Met.* Den dag.
luce del Sole. Het Zonnelyt.
chiara luce. Klaar, helder, schynend ligt.
luce del suo secolo. Een ligt zyns ouderdoms, van zyn tyd, eeuw.
luce dell' anima, intelletto. 't Ligt der ziele, des verstands.
luce della verità, della virtù. Het ligt der waarheid, der deugd.
metter' (dar') un libro in luce. Een boek in 't ligt ge-
 ven,

ven, uitgeven, laten uitgaan; ook met den druk gemeen maken.

dar luce ad uno. Iemand ligt geven, dat is, iets regtzinnig verklaren en te kennen geven.

luce, luci. Deoogen, het gezigt; ook de starren.

Lucere. Ligten, schynen, blinken; ook glans geven, [enz.

luce il Sole. De Zon schynt, geeft licht van zig.

ov' il bel viso di madonna luce. Alwaar het schoone gezigt van myne liefste of beminde schynd.

Lucente. Liggend, schynend, blinkend, glansgevend.

Lucerna. Een lamp, lantaarn. *V. Lanterna.*

accender la lucerna. Een lamp ontsteken.

vi arda sempre una lucerna. Dat'er altyd een licht, een lamp brand.

Lucernetta, Lucernina. Een kleine lamp, een lampje.

Lucernone. Een groote lamp.

Lucernaio. Een lampemaker; ook een blikslager, lantaarnmaker.

Lucerniere. Iemand die opzigt over de lampen heeft.

Lucido. Licht, klaar, helder, liggend, schynend, doorschynend, doorzigtig; ook glansgevend.

corpo lucido. Een klaarschynend; ook doorschynend lichaam.

nube lucida. Een heldere, klare wolk.

armi lucide. Heldere, schoone, blanke, blinkende wapenen, dat is, degens en diergelyke.

casa, stanza &c. lucida. Een licht, helder huis, gebouw, enz.

incenso cristallo, ambra lucida. Doorschynend kristal, barnsteen.

panno fino e lucido. Fyn en glansend laken.

Lucidissimo. Zeer licht, klaar, helder, schynend.

Lucidezza, Lucidità. Helderheid, klaarheid.

Lucifero. De morgenstar; ook lucifer, dat is, de duivel.

Lucignuolo, Lucigno. Een pit of lemmer van een lampje; ook zoo veel vlas als men op eenmaal op een spinrok draaid.

guardar nel lucignuolo e non nell' oglio. Op het pit of lemmer en niet op de oly zien, dat is, op slegte en geringe zaken naauwkeurig letten, en de voornameste over 't hoofd zien.

Luciolo, Lucciolo. Een schyn wormtje, St. Janswormtje, dat by nacht licht van zig geeft.

mostrar ad uno luciole per lanterne. Een schynwormtje in plaats van een lantaarn laten zien, dat is, iemand wys maken dat witzwart is.

Lucubrare &c. V. Na vervolg.

Luculento. Zeer licht, zeer helder, klaar, schynend, glinsterend. *Mes.* Zonneklaar, middagklaar, oogschynelyk, zeer bewyselyk; ook vermaart, groot.

Lume &c. V. Abbasso.

LUCERTA, Lucértola. Een haagdís.

LUCCHERA. Een lonk, een manier van over zyde, over dwars aanzien.

LUCO. Een dik bosch tot eenige godsdienst gewyd.

LUCRO. Gewin, winst, baat, voordeel. *V. Guadagno, Profitto.*

Lucroso, Lucrativo. Daar winst of gewin in is, dat winst, voordeel, of baat aanbrengt; ook daar

iets by te winnen is.

mestier &c. lucroso. Een voordeelig, winst aanbrengend ambagt, handwerk, enz.

effercizii lucrativi (lucrosi.) Voordeelige, gewin en winst-bybrengende oefeningen, handtoeringen.

LUCUBRARE. 's Nagts waken, by de kaars werken, oeffenen, schryven, enz.

Lucubrato, Lucubratissimo. Dat by 't licht, de kaars, of by nacht gewerkt, bearbeid word; ook wel en vlytig uitgewerkt.

opera ben lucubrata, (lucubratissima.) Een vlytig, beverd, uitgearbeid werk.

Lucubratore. Een die by nacht arbeid, werkt, zig oefend, enz.

Lucubrazione. Nacht-arbeid of werk, nacht-oeffening.

LUDIBRIO. Spot, hoon, smaad, schande.

con sommo ludibrio. Met de hoogste, smaad, schande, tot de grootste spot.

LUDRO, Ludrio. V. Lodro, Lodrio.

LUB. Een besmettelijke ziekte, quaal, of quade lugt.

lue venerea. Venusziekte, dat is, de Spaansche pokken.

LUGLIO, Giulio. De maand Julius, Hooymaand.

Lugliatico. Van of in de Hooymaand.

LUGUBRE. Treurig, rouwig, droevig; ook beklaglijk.

in habito lugubre. Een rouwkleed.

LUI. In alle gevalle gebruikelijk, behalven in *nominativo*, als volgt.

l'ingratitude di lui (la di lui ingratitude) verso Iddio. Zyne ondankbaarheid tegen God.

a lui commetteremo ogni cosa. Wy zullen hem alles opdragen.

io amo lui quanto egli ama me. Ik bemin hem gelyk als hy my bemind.

Phe da lui, e per lui. Ik heb het van hem, en door hem.

Nota. *Lui* word zomtyds in plaats van *Egli* gebruikt.

Nota. *Lui*; ook *Lei* word zelden ontrent andere zaken als menschen gebruikt, alwaar dan *Esso, Essa* beter voegt.

LUI. Een klein vogeltje, koningje of tuinfluipertje genoemd.

ti avrebbe ad un lui. Hy zou ook een tuinfluipertje schieten, (wy zeggen) hy zou een luisvillen om de huid, dat is, hy is een aards gierigaard, een karige siel.

LUIGI, Aluise. Lodewyk: een mans naam.

LUMACA, Lumaga. Een slak, of flek. *V. Cbiocciola, guscio di lumaca.* Een slak of flekke huis.

fatto &c. a lumaca. Op de wyze als een slak of flek gemaakt, gewonden, gedraaid.

Lumacónne. Een groote slak, of flek. *Mes.* Een dikke, vette, uitgespogen fluim of qualster; (wy zeggen) een oester.

LUMÈ. Licht; ook verklaring. *V. Luce.*

al lume della Lura, lanterna &c. By 't licht van de Maan, van de lantaarn, enz.

far lume ad alcuno. Iemand ligten, voorligten, uitligten.

dar lume ad alcuno. Iemand ligt geven. *Met.* Iemand iets regt verklaren, uitleggen, te kennen geven, openbaren.

lume dell' intelletto, cuore &c. 't Ligt des verstands, des harten, enz.

lume della grazia. Het ligt der genade.

Lume. Ligt, dat is, een kaars, lamp, fakkel, enz.

Met. & Poët. Een star; ook een oog.

con un lume in mano. Met een brandend licht in de hand.

accender', spegner', smoccoliar' &c. il (un) lume. Het ligt, een kaars, enz. ontsteken, aansteken, uitblusschen, uitblazen, snuiten, enz.

lumi del cielo. De hemelsche ligten, dat is, de starren.

lumi, due bei lumi. Twee schoone ligten, dat is, oog.

Lumeggiare. Ligten, ligt geven of van zig geven; ook schynen, blinken, glans geven, schemeren, glinsteren.

lumeggiar d'oro, argento, diamanti &c. Van goud, zilver, diamanten of edelgesteenteblinken, glinsteren, schemeren, glans geven.

Lumeggiante. Ligkend, glansgevend, schemerend, glinsterend.

Lumeria, Luminaria. Een hoop, veel ligten of kaarsen.

Lumetto, Lumicino. Een ligtje, een kaarsje.

Luminari, luminari. Grootte ligten, grootte wasligten; ook dagvensters.

con luminari alle finestre. Met grootte ligten, kaarsen aan de vensters, voor de vensters.

Luminare, Allumare, Alluminare. Ligt, glans of klaarheid geven.

luminar' un' altare, un catafalco. Ligten, kaarsen op een altaar zetten, een praalgraf met ligten, kaarsen vercier.

Luminoso. Volligt of glans, lugtig, helder.

stanza &c. luminosa. Een lugtige, ligte, heldere kamer, enz.

LUNA. De Maan; ook het Maan-ligt.

levarsi la Luna. Het opgaan der Maan.

su' l' far della Luna. Als de Maan nieuw word; by de nieuwe Maan.

Luna piena, (plenilunio.) Als de Maan vol is, een volle Maan.

a Luna scema (vuota) By 't afgaan van de Maan, het afnemendeligt.

a luna crescente. By 't toenemen, wassende licht (Maan.)

mezza Luna. Een halve Maan; ook een sterkte of bolwerk aan een vesting zoo genoemd.

fatto a mezza luna. Halve maanswyze gemaakt, geschild, of gestelt, als een halve maan.

tagliato, piantato &c. a buona, cattiva luna. By goed, quaad maanligt gehakt, of afgesneden, geplant, enz.

tagliato a cattiva luna. By quaad maanligt gehouden, gehakt, dat is, een nar, die de bolwurm heeft.

Lunare. Van de maan, tot de maan behoorende.

Lunaria. Maan-kruid, maan-ruite.

Lunario. Een maan-register, dat is, een Almanach.

Lunatico. Maanzugtig.

Lunaticare. Maanzugtig zyn, zyn kuren, grillen hebben, gekke daden uitregten.

Lunato. Gelyk als een halve maan, halve maanswyze.

Lunazione. De maneschynde tyd als de maan schynt.

Lunetta, lunette. Een vercierfel als een half maanzje gemaakt; ook brillen.

Lunedì. Maandag.

LUNGO. *Lungo.* Lang; ook langwerpig; ook uitvoeriglyk, wydlopig; ook langzaam, traag.

lungo cinque braccia. Vyf ellen lang.

naso &c. lungo. Een lange neus, enz.

mantello, veste lunga, traffico &c. lungo &c. Een lange mantel, lang kleed, een lange staart.

lungo tempo, giorno, notte, bora, miseria, frigione, dimora, fatica &c. Lange tyd-, lange dag, nacht, uur, ellende, gevangenis, vertoevinge, moeite, enz.

più lungo che la quar'esima. Langer als de vasten, dat is, zeer lang en verdrietig.

lungo tempo. Lange tyd, lang.

esser lungo ne' discorsi, ne' ragionamenti, nello stille &c. Lang, dat is, uitvoeriglyk, wydlopig, omstandig, twyffelagtig en duister in redekaveling, redevoering in manier van schryven, enz.

esser lungo nelle deliberazioni. Lang in 't besluiten, in 't overwegen, overleggen zyn, lang bezig zyn om te besluiten.

lungo farebbe il discorrerne. Daar zoude lang, veel van te spreken, te zeggen zyn.

menar' una cosa lunga. Iets lang verschuiven, verlangen, uittellen, ophouden, opschorten.

vestirsi &c. alla lunga. Zig lang kleeden, lange kleederen dragen.

a lungo. Wydlopig, uitvoeriglyk, omstandig.

parlar' &c. a lungo d'una cosa &c. Wydlopig, uitvoeriglyk, omstandig van een zaak spreken.

Lungo. De langte.

traver' sar' il mondo per lo lungo, e per lo largo. De wereld in de langte, dwars, kruiswys doorwandelen, doorreizen.

mandar', (stirar', portar', menar') una cosa in lungo, (alla lunga.) Iets in 't lang verschuiven, verlangen, opschorten, uittellen, opschorten.

Lungo, di lungo. Na malkanderen; ook straks, aanstonds; ook regt uit.

dimorar' due di lungo in un luogo. Twee dagen na malkanderen op een plaats blyven.

dar tre colpi di lungo. Drie streken, slagen na malkanderen geven.

se ne andò di lungo a casa sua. Hy ging straks, aanstonds, ras na huis.

Lungo, di lungo. Langs; ook aan.

lungo il fiume, la riva, la marina. Langs den oever, de rivier, de zeekant.

lungo di lungo il (al) muro, la strada, la via) Langs, aan de muur, de weg.

Lunga. Een lange noot, dat is, een geheele maat in de zangkonst.

una lunga nella musica. V. Sopra.

dar la lunga ad uno. Iemand een lange maat maken, dat is, lang ophouden.

di gran lunga. Wyder, wyd, verre na.

di gran lunga più dotto &c. Verre na geleerder, hooger geleerd.

dalla

dalla lunga. Van verre, wyd van een plaats van daan. *V. Lontano*.

domandar &c. così dalla lunga. Van verre vragen, met omwegen vragen, enz.

Lungara. Een lange straat te Rome alzo genaamd; ook een lange straat in 't gemeen.

Lungi, da lungi, da lunge. Van verre.

veder, accennar &c. da lungi. Van verre zien, wenken.

far da lungi. Zyne zaken van verre aanleggen, dat is, zekerlyk.

domandar &c. da lungi. Van verre vragen, dat is, met omwegen, zagzinnig, beschaamdelyk vragen.

da lungi pareva oro. Van verre schynd of blinkt het als goud.

Lungi, lungè, di lungi. Wyd, verre, afgelegen.

se lo fori lungi dalla radice tredita. Laat haar (de boom) drie vingeren verre van de wortel booren.

Lungamente; Longamente. Lang, lange tyd, langwylig, langdurig.

esser stato lungamente in qualche luogo. Lang op een plaats geweest zyn.

Lungano, Longano. De regte darm, aartsdarm, agterdarm.

Lunghetto. Tamelyk, een weinig lang.

Lungberia, lungberie. Verdrietelyke langdurigheden of langwyligheden, dralingen, verschuivinge, uitsellinge, ophoudinge, vertoevinge.

uscir di lungberie. Uit een verdrietelyke en langdurige handel komen, of geraken.

Lunghezza, lunghezza. Langte; ook langdurigheid, langwyligheid; ook verdrietelyke zukkeling, uitsstel, verschuiving, ophouding, draling, vertoeving.

un palmo di lunghezza. Een palm, of een hand lang.

lunghezza del tempo, discorso &c. Langte of langwyligheid destyds, der reden, enz.

queste lunghezze sono noiose. Deze verlengingen, vertoevingen, dralingen zyn verdrietelyk.

LUOGO, Luoco, Loco. Een plaats, staat, gelegentheid, oorzaak, spatie, tyd, wydte, stad; ook dorp, ordonnantie, schikking, bevel, regel; ook een kleine stad, steedje; ook een landgoed, klooster, enz.

a tempo e luogo. Ter gelegener tyd en plaats.

comprar' &c. una cosa su 'l luogo. Iets op bevel, regel, op de plaats koopen, enz.

appostar' &c. un luogo. Een plaats bestemmen, benoemen.

mettalo sopra il luogo offeso. Laat hem het op de beschadigde plaats; ook op de quetsuur of wonde leggen.

in qualche luogo. Ergens, op d'eën of d'andere plaats.

verso qualche luogo. Ergens na toe, na eenige plaats [toe].

in nessun luogo. Nergens, in of op geen plaats.

in questo luogo. Op deze plaats, hier, alhier.

farfi luogo in qualche arte, o scienza. Zig plaats of ruimte maken in eenige konst of wetenschap, dat is, voortreffelyk, uitmuntend daar in worden. *V. Largo*.

dar far, ceder luogo ad uno. Iemand plaats, ruimte

geven, maken. *Met. Gelegenheid, opening, oorzaak, redengeven. V. Campo*.

dar luogo ad altri discorsi, alle mormorazioni &c. Tot andere redenkavelingen, tot gedruis, getier, enz. oorzaak en gelegentheid geven.

dar luogo a' pensieri &c. De gedagten, enz. plaats geven, dat is, daar in bewilligen, toestemmen.

baver, trovar &c. luogo. Plaats vinden, hebben, enz. reden of oorzaak vinden, enz.

questa vostra scusa, ragione &c. non haverà luogo. Deze uwe ontschuldiging, reden, enz. zal geen plaats hebben, zal niet aangenomen worden.

e preghiere non hebbero (trovarono) luogo. Het bidden en smeeken heeft geen plaats gehad, heeft niet geholpen, is niet verhoord geworden.

la verità, la giustizia &c. babbia il suo luogo. Laat de waarheid, de gerechtigheid, enz. zyn plaats hebben. [ben.]

tener' il luogo di alcuno. Iemands bevel nakomen, iemands woord houden. *V. Luogo, Tenente*.

il primo luogo. Het opper-bevel, de overhand.

in primo luogo. Ten eersten, eerstelyk, in 't begin.

un buon luogo. Een goede plaats; ook een goede herberg, goede dienst, wooninge, enz.

l'ho da un buon luogo. Ik heb het van goeder (hand) plaats, dat is, van een vertrouwd, goed vriend.

egli è da un buon luogo. Hy is van een goede plaats, dat is, van goeden huize, van een goed gellagt.

tornò da un suo luogo. Hy quam wederom, weder te huis van een zynere landgoederen, plaatsen, enz.

un delizioso luogo fuori alla campagna. Een zeer vermakelyke plaats, dat is, hofstede, tuin, wooning buiten op 't land.

un luogo murato. Een bemuurde, beslote plaats, dat is, een kleine stad of steedje. *V. Terra*.

luogo aperto. Een open plaats, dat is, een dorp of vlek, gehugt.

l'Abbate, Priore &c. del luogo. Den Abt, de Prioer, enz. van deze plaats, dat is, van het zelve klooster.

(luogo) sagrato. Een gewijde, geheiligde plaats.

sepelir in (luogo) sagrato. Op een gewijde, geheiligde plaats begraven.

luogo deserto, solitario. Een woeste, verlate, eenzame, stille plaats, een woestyn.

luogo necessario, segreto, privato. Een noodwendige, noodzakelyke, geheime, bezondere plaats, dat is, het heimelyk gemak, kakhuis, (secret.)

luogo forte, popolato, alto, agiato, sano, ameno, piacevole, bello, frequentato. Een vaste, sterke, volkryke, hooge, verheve, bequame, gezonde, vermakelyke, aangename, bekoorlyke, schoone, veel bewandelde, betrede, bezogte plaats.

luogo disonesto. Een oneerlyke plaats, een hoerhuis, hoerwinkel, bordel.

allegar un' luogo della scrittura. Een plaats, dat is, een spreuk, spreekwoord, text uit de H. Schrift aanwyzen, bybrengen.

al luogo assegnato, allegato. Op de aangeweze, aange- trokke, gemelde plaats.

Luogo, in luogo. In de plaats.

- in luogo del suo fratello &c.* In plaats van zyn broeder, enz.
- in luogo di studiar', pregar' l'iddio &c. attende a vanità.* In plaats van zig te oeffenen, God te bidden, enz. verwagt hy de ydelheid af, begeeft hy zig tot ydelheid.
- Luoghetto.* Een kleine plaats, plaatsje, kleine ruimte; ook een kleine stad, steedje, dorpje, land-goedje.
- Locale.* Ter plaatse behoorende.
- distanza locale.* De tusschenwydte van de plaats.
- il Prior &c. locale.* Den Prioor van deze plaats, dat is, van 't zelve klooster.
- memoria locale.* Een gedagtenis, geheugenis van een plaats.
- Locare, Collocare.* Zitten, leggen, stellen, plaatsen.
- Dio ha locato (collocato) in lei tutte le grazie.* God heeft in hem alle de genade gezet, dat is, geplant, ingegoren.
- locar' i suoi beni.* Zyne goederen in verzekering geven, stellen, verpagten, verhuuren.
- Locatário.* Die iet verpagt, verhuurt, in verzekering neemt of geeft, dat is, pagter, verhuurder, verzekeraar, borg.
- Luogotenente &c. Locotenente.* Een stad- of stedehouder, luitenant. *V. Tenente.*
- Luogotenenza.* Stad- of stedehouderschap, luitenant- [schap]
- LUPO.** Een wolf. *Met.* Een vraat, een slokop.
- lupo fiero, e rapace.* Een wilde, verflindende, verſcheurende wolf.
- mangia da lupo.* Hy eet, hy vreet als een wolf.
- ogni carne mangia il lupo e la sua lecca.* De wolf eet, of vreet allerley vleesch; maar het zyne lekt of likt hy, dat is, niemand is zo gruwzaam, of wreed tegen een ander, dat hy tegen zig zelve niet goed, of goed-aardig zou zijn.
- non si grida mai al lupo ch'ei non sia nel paese, ch'ei non sia o lupo, o can bigio.* Men roept zelden wolf, wolf, 't en zy hy in 't land is, of dat het geen wolf of gruwzame hond zy, dat is, zelden is 'er over iets een algemeen geschreeuw, 't en zy dat het waar, of ten minsten dat 'er iets aan is.
- chi ha 'l lupo per compadre, porti il cane sotto il mantello.* Die de wolf tot gevader of medgezel heeft, die moet wanneer hy naar hem toe gaat, den hond onder de mantel nemen, dat is, een loze boef, of schalk moet men niet vertrouwen, schoon hy onze vriend ſchyn te zyn; ook op quade menschen moet men zig niet te veel vertrouwen.
- il lupo muta il pelo ma non il vezzo.* De wolf verandert wel van hair, maar niet van aart.
- chi pecora si fa, il lupo lo mangia.* Die zig tot een ſchaap maakt, die word door, of van de wolf gegeten, opgevreten.
- Lupo, lupo cerviere.* Een dier alzoo genaamd, of een ſoort van een hart van verſcheide verwen, dat een gefpikkelde huid heeft, en zeer ſcherp van gezicht is.
- Lupa.* Een wolvinne; ook een gemeene hoer, ſmots.
- Lupaccio, Lupaccino, Lupacciotto, Lupatto, Lupiccino.*

- Een jonge wolf, een wolfje.
- Lupanare.* Een hoerhuis, bordeel; een hoerekit.
- Lupardo, Lupone.* Een groote wolf. *Met.* Een vraat, een groote ſlokkert.
- Lupára.* Een wolfsgroeve, kuil, nest.
- Lupeggiare.* Zig aanstellen, gedragen, geaart zyn als een wolf.
- Lúpigno.* Van een wolf, wolfagtig, wolven aatr.
- LUPINO, lupini.** Vygboon, of boonen. Zeker peulvrugt.
- LUPOLO, lupoli.** Hop. Zeker kruid daar men bier mede brouwt.
- LUSIGNUOLO.** Een nagtegaal.
- LUSINGA, lusinghe.** *Met.* Teedere, zoete, en met een betoverende troetel woorden, liefkozingen, ſmeekingen, vleyende, goede, vriendelijke aangename woorden; ook aanmoedigende, verlydende en verliſſe dingen.
- con false lusinghe.* Met valſche, bedriegelijke liefkozingen.
- Lusingare.* Smeeken, bidden, liefkoozen, troetelen, aanlokken.
- lusingar' uno con false promesse &c.* Iemand met valſche beloften liefkozen, aanlokken, enz.
- Lusingatore.* Een ſmeeker, troetelaar, liefkozer, vleyer, enz.
- Lusinghevole.* Liefkozend, ligt bekorend en verliyvend, ſmekend.
- Lusinghevolute.* Liefkozender, ſmeekender, vleyender wyze, op een zoete, teedere wyze.
- Lusinghiere a.* Een ſmeekſter, liefkoſter, vleydſter, die iemand de honing om de mond ſmeerd, dat is, zoete, gezuikerde woorden geeft.
- Lusinghiero.* Smeekend, liefkozend, vleyend; ook al wat kracht en vermogen heeft om iemand te bekooren en aan te lokken; ook bedriegelijk, geveinst, valſch.
- ſperanze &c. lusinghiere.* Vleyende en bedriegende hoope, enz.
- occhi, parole &c. lusinghiere.* Aanlokkende, betoverende oogen, woorden, enz.
- LUSO.** Overdaad, of weelde in eeten, drinken, kleedinge, huisraad, enz. ook pragt, hoogmoed, hoovaardy wegens dergelijke overdaad.
- viver' in lusso.* In overdaad of weelde leven, groote pragten hoogmoed voeren, gebruiken, overtolige onkosten maken, zwelgen, brassen.
- Lussuria.** Overdaad. weelde, welluſt in koſt, kleederen, enz. ook onordentelijk wezen. Ook geilheid, onkuiſheid, ontugtigheid, hoeragtig; ook braſſery, ſlempery.
- accendersi di lussuria.* Onkuiſch, geil, ontugtig, hoeragtig worden.
- peccar' in lussuria.* Ontugtigheid, onkuiſheid bedryven. door ontugtigheid zondigen.
- ſfrenata, focosa, inſomabile &c. lussuria.* Ongebonde, ongetoomde, brandende ontugtigheid of geilheid.
- mungiar' alcuna cosa calda appo di loro, era riputata lussuria.* Zy agten dat warme koſt of ſpijzen te eeten, een welluſt was.

Lussurioso. Geil, dartzel, ontugtig, onkuifsch.
Lussuriosamente. Dartzelijk, ontugtiglijk, onkuifschelijk, in ontugt.
guardar, *baciare*, *toccar* &c. *lussuriosamente*. Ontugtiglijk, onkuifschelijk aanzien, zoenen, aanraken, enz.
viver lussuriosamente. Ontugtiglijk, onkuifschelijk, dartzelyk leven, in ontugt, weelde, wellust, overdaad leven.
Lussuriare, *Lussureggiare*. In ontugt, weelde, wellust, overdaad leven; ook te groote overvloed, of meeninge van takken en bladeren uitspruiten.
Lussurioso. In ontugt levende, zwellende, brassende, enz.
LUSTRO, *Lustrare*. Glans, schyn.
baver lustro. Glans hebben, glimmen, glinsteren, schynen, blinken.
baver un bel lustro. Een schoone glans of luister hebben. [ben.
dar lustro ad una cosa. Iets een glans, of luister geven. *Met*. Een cietsel, oppronking, optooying geven.
dar il lustro ad una pittura, (*quadro*) *drappo* &c. Een schildery, een doek luister of glans geven.
Lustrare, *Illustrare*, *Inlustrare*. Glinsterend maken, glans of luister geven. *Met*. Oppronking, cierraad, aart, enz. geven.
LUTERO. Marten Luther, een Mans naam; ook het hoofd der Lutheranen.
Luterano. Een Lutheriaan.
LUTTO. Rouw, beklag, leed, leedwezen; ook rouw en droefheid die men heeft over het ongeluk of de dood van een vriend.
portar il lutto. Leed, droefheid hebben, rouw dragen, in de rouw gaan.
vestito &c. *di lutto*. Een rouwkleed.
viver in lutto, e pianti. In treuren en weenen zyn leven doorbrengen.
Luttoso. Treurig, droefwig, rouwig, klaaglijk, beklaglijk.
Luttuosamente. Klaaglijk, beklaglijk, treuriglijk, droefwiglijk.

M.

MA. Maar, dog, edog.
ma che rispose? Maar wat antwoorde hy?
egli non volse, ma disse &c. Hy wilde, begeerde niet, dog zeide, enz.
ma ancora. Dog ook, maar ook.
ma che? Maar wat? dog wat is 't?
ma che giova? *ma che utile?* *ma che danno?* Maar wat helpt het? maar wat is 't nut? maar wat schaad het?
ma pure aspettarò ancor un quarto d' hora. Dog ik wil egter nog een vierendeel uurs wagten.
MACCABEO. Een Machabeër; ook een dapper man.
MACCARE &c. *V. Ammaccare* &c.
MACCARONE, *Maccherone*, *maccaroni*, *macche-*

roni. Makrounen, zeker zuikerwerk alzo genoemd.
un piatto di maccaroni. Een schotel met makrounen.
Maccarone, *Maccherone*. Een eenvoudig, vreesagtig mensch, een botterik, botmuil; ook een die de spraak verliest, die niet durft spreken (het komt van een snaakse Poët, die zig van diergelyke snakeryen bediende.)
Maccaronéa. Een gedigt of schrift, daar tweederley spraken of talen lekkerlijk onder malkanderen vermengt zyn.
Maccaronare, *Maccaroneggiare*. Met tweederley spraak of taal onder malkanderen vermengt spreken of schryven.
MACCHIA, *Macola*. Een vlak of vlek, een plek, smet; ook een quade naam, oneer, schande.
macchia di grasso, olio, untume &c. Een vlak of vlek, of vlakken van vet, oly, sineer, enz.
pieno di macchie. Vol vlakken, vlekkelig, bont.
macchia nell' occhio. Een vlak in 't oog.
cavar, purgar &c. *le macchie*. De vlakken, of vlekken, plekken uitdoen, uitwasschen.
Macchia. *Met*. Schandvlekken; ook zonde.
senza macchia (macola). Zonder smet, vlek, gebrek.
Macchiatta. Een vlekje, of schandvlekje, een kleine oneer of schande.
Macchiare, *Macolare*. Vlakken of vlekken, smetten; ook bezoedelen, bevuilden, bevlekken, besmeeren, verontreinigen.
Macchiarsi. Zig bevlakken, bevuilden, bemorssen, besmeeren, verontreinigen.
macchiarsi di peccato carnale &c. Zig met een vleescheelijke zonde bevlekken, bezoedelen, besmetten, verontreinigen.
Macchiato, *Macolato*. Bevlakt, bevlakt, bemorst, bezoedeld, besmeerd, bevuild, enz.
macchiato di fango. Met drek of stont bevuild.
macchiato di diversi colori. Bont, veelverwig, gespikkelt. [kelt.
Macchioso, *macoloso*. Vlakkig, bont, gespikkelt, gevlakt.
MACCHIA. Een dik, doornig bosch.
uscì un lupo d' una macchia. Daar sprong een wolf uit een bosch.
MACCO. Een boonen-brey of sop, een grove boere kost.
a macco, comprar, vender &c. *una cosa* &c. *a macco*. Iets voor een spot, dat is, zeer goedkoop koopen, verkoopen.
mangiar a macco. Zig zat, den buik vol eten, vreeten; ook den vrye slemp of simul hebben. *V. Scrocco*.
MACCHINA &c. *V. Macchina* &c.
MACE, *Macis*. Muscaatbloemen, soelie; bloemen van notemuschaat.
MACELLO. Vleeschhuis, slagthuis, slagbank, vleeschbank; ook de plaats daar men alderhande spys verkoopt. *Met*. Nederlaag, bloedbad.
menar uno al macello. Iemand op de slagbank voeren, brengen, leveren, dat is, oorzaak van zyn dood en verderf zyn.

furono tutti messi amacello. Zy wierden altemaal op de slagbank geleverd, alle verslagen, nedergehouwen, in de pan gehakt.

Macelláio. Een vleeschhouwer, slagter, beenhakker, vleeschverkooper.

M A C E R A R E. Mager maken, uithongeren, uitmergelen; ook wecken, in water te wecken zetten, zeer nat maken, doorwateren, byten, inbyten.

macera la carne, gli appetiti &c. Het vleesch uitmergelen, dooden, de begeerte, enz. bedwingen, kruifigen, breken, beteugelen, bedwingen, intoomen. *V. Mortificare.*

Macerarsi. Zig uitmergelen, zig quellen, pynigen, beangstigen, bedroeven; ook deteering zetten, quynen.

Maceráto, Macero. Mager gemaakt, uitgehongert, uitgemergelt, verzwakt; ook geweekt, murw gemaakt, doorwaterd, gebeten, ingebeten.

macerato da i digiuni &c. Gansch, geheel mager, verzwakt, enz. van vasten.

Mácerò. De kuip of het vat, daar iets in geweekt of verbeterd word, bijzonderlijk het vlas of hennip.

metter in macero. Te wecken leggen, murw, weck, nat maken.

lasciar star in macero. Een tyd lang in de week laten leggen, inwecken, doorwateren.

Macerazióne. Uitmergeling, verzwakking; ook wecking, doorwatering, indrinking.

M A C I R O N E. Een kruid alzoó genoemd; ook wilde Cichorey.

M A C H E R A. Een kort geweer; ook een mes, zwaard of degen.

M A C H I N A, Macchina. Een konstgereedschap, allerley werktuigen van konst- of handwerk. Ook schalkheid, arglist, bedrog, heimelijke vonden, aanslagen.

la machina mondiale. Het werelds gebouw, het wondergestel dezer wereld.

una gran machina. Een groot gebouw, een groot konstwerk.

una scena a machine. Een schouwspel daar alles met konstelijke gereedschappen te weeg gebragt, of uitgewerkt word.

Macbinare, Macchinare. Konstwerken, enz. maken; ook kloeke vonden en aanslagen bedenken, uitvinden, listigheid bedenken, iets in zyn verstand, of geest verzinnen.

macbinar' insidie. Iemand tragten te verraden of iemand bedriegen, op bedrog en schelmery bedagt zyn.

macbinar' una lega contro alcuno. Een verbond, bondgenootschap tegen iemand bedenken op te regten.

Macbinatore. Een uitvinder van eenig konstwerk, werkmeester; ook een voorstelder, vinder; ook een bedrieger.

macbinator di frodi &c. Een vinder, voorstelder van bedrog, list, enz.

Macbinazione, Macbinamento. Tragting, uitvinding, uitvinding van een schelmstuk of listige aanslag

tegen iemand, looze vond en listige middel; ook gereedschappen, werktuigen. *V. Machina &c.*

M A C I G N O. Een molesteen; ook een groote steen om te bouwen, vierkante steen.

duro macigno. Harde steen.

cuor di macigno. Een steenen hart, een onbeweeglijk hart.

M A C I L E N T O. Bleek, mager, tener, zeer uitgemergelt.

M A C I N A R E. Malen; ook klein wryven, stooten, stampen.

macinar' u ricolta. V. Ricolta.

macinare con due macine. Met twee gangen, twee steenen malen. *Met.* Aan beide de zyden van de mond eeten.

macinar' grani. Koren, granen malen.

quel mulino macina sempre. Die molen maald altyd, dat is, die mensch pocht, suoeft, en zwetst zonder ophouden.

macinar' colori &c. Verw malen, wryven, stampen.

Macina, Macinatoio. Een molen; ook de molesteen.

Macinato. Gemalen; ook klein gewreven, gestamp.

Macinata. Malinge, stootinge, stampinge, brekinge, verbryzeling.

Macinautra. Het maleu; ook het wryven, stampen; ook wat gemalen of klein gewreven, gestamp is.

Macinévole. Dat zig laat malen of wryven, stampen.

Macinella, Macinetta. Een klein molen, molentje.

macinella da pepe &c. Een pepermolentje, enz.

Macinio. Het geraas, gedruis, of kleppen in een molen.

M A C I U L L A. Een braak om hennip of kennip te breken. *V. Gramola.*

Maciullare. Breken met een braak; ook vermalen, knaauwen, aan beide de zyde van de mond eeten.

Maciullone. Een groote vraat.

M A C O L A, Macula &c. V. Macchia &c.

M A D A M A. Mevrouw, een cernaam van een vrouw van staat.

Madama l'Imperatrice. Mevrouw de Keizerin.

Madamofella, Madamigella. Mejuffrouw, een jonge vrouwspersoon van staat.

Madonna. Een cernaam die men aan geringe of burgers vrouwen geeft.

una madonna d'argento. Een zilvere vrouwebeeld.

Madonna. Een vrouwebeeldje.

M A D I A. Een trog daar men brood in kneed.

Madiata. Zoo veel als'er op een maal in een baktrog gekneet kan worden.

M A D R E. Moeder; ook de baarmoeder. *Met.* Oorspronk.

madre pietosa, dolce, vera, (propria.) Godvrugtige, goede, zoete, aangename, ware, eige moeder.

per madre. Door de moeder, van de moeder komen- [de

la gran madre antica, commune. De algemeene moeder, onzer aller moeder, dat is, de aarde.

madre degli altri rami (ramo madornale.) Een moedertak, uit de welken de andere takken, telgen, spruiten, voortkomen, groeijen.

madre

madre Silvestra, Caterina &c. Moeder Silvestra, Katherina, (Katrjn) enz. (titel der Nonnen.)
mal di madre (del madrone.) Moeder-wee.
madre perla. Paarlemoer.
madre setva. Geiteblad; (een kruid.)
dura, pia madre. Harde, zachte moeder, een velletje of huidje daar de hersenen in leggen.
madre vite. De moeder of moer in een schroef.
madre della stampa. De matrijs in de welke de drukletters gegoten worden.
madre del vino. Wynmoer of hef.
Madreggiare. Naar de moeder aarden; ook doen als de moeder.
Madricciola. Moedertje, grootmoedertje.
Madrigna, Madrigna, Matrigna. Stiefmoeder.
dura, aspra, spietata madregna. Harde, strenge, onbarmhartige stiefmoeder.
madregna della virtù. Stiefmoeder, dat is, vyandin van de deugd.
Madrignale. Stiefmoederlyk.
Madrignare, Madrigneggiare. Zig als een stiefmoeder, dat is, onbarmhartig toonen.
Madrina. Een meter, of vrouw als getuige over den Doop; ook een voedster of minnemoeder.
Madricida, Matricida. Moedermoorder of moordeenaarster.
Madricidio, Matricidio. Een moedermoord.
Materno, Matrice, Matricola &c. V. Abbasso.
Matrimonio, Matriona &c. V. Abbasso.
M A D R I G A L E. Een zoo genaamd poëtisch gedigt, bestaande in zekere versen, getallen en regelen, (een Madrigaal.)
M A E S T R E. Een braakveld, een braakakker, braakland. *V. Maggesi.*
M A E S T A. Majesteit; ook heerlijkheid, pragt, enz.
sua Divina Maesta. Zyne Goddelyke Majesteit.
sua Maesta. Zyne (Keizerlyke) Majesteit.
sua Cesarea Maesta. Hare Keizerlyke Majesteit.
la Maesta dell' Imperadore. De majesteit, de heerlijkheid van den Keizer.
Maesta Imperiale. V. Sopra.
per ordine di sua Maesta. Uit bevel van hare Majesteit.
Maesta Reale. Koninglyke Majesteit.
sagra Maesta. Heilige, allergenadigste (Majesteit) Keizer, Koning.
con maesta e con pompa. Met heerlijkheid en pragt.
vi erano tante vivande, ch' era una maesta. Daar wierden zoo veel spyzen opgedragen, opgebracht, dat het een heerlijkheid was te aanschouwen.
Maestoso. Majesteits, heerlijk, pragtig, groots.
Maestramento. Op zyn majesteits, op een pragtige, heerlyke wyze.
M A E S T R O. Meester; ook een kunstenaar.
maestro di scuola. Schoolmeester.
maestro in Teologia, Filosofia &c. Meester, Hoogleeraar in de Godgeleerdheid, Wysbegeerte, enz.
maestro di lingua. Spraakmeester, taalmeester.
maestro di esercizi, di danza, di scrimia. Oeffenmeester, dansmeester, vegt- of schermmeester.
maestro delle ceremonie. Ceremoniemeester.

T O M. I.

maestro di capella. Kapelmeester, kostler, voorzanger.
maestro di costumi, di virtù &c. Tugtmeester.
maestro di casa. Huismeester, huiswaard, hospes.
maestro di sala. Kamermeester; ook kamerdienaar.
maestro di stalla, cucina &c. Stalmeester, keukenmeester, enz.
maestro (maestro) di campo. Veldmaarschalk, veldheer.
maestro (maestro) di poste &c. Postmeester, enz.
il gran Maestro dell' Ordine Teutonico. De Grootmeester der Duitse Orde.
un buon, perito, ocellente, sofficiente maestro. Een goed, ervaren, voortreffelyk meester, een meester die zyne zaken volkomen verstaat.
esser 'un gran &c. maestro di (in) qualche arte. Een groot meester in een konst zyn, een groote konstenaar [zyn.
Maestro. Een meester, dat is, in handwerken, maker, man, enz.
maestro di vagli. Een Zeeffmaker.
maestro di legname, maestro di ascia. Een Timmerman.
Maestro. De noordweste wind; ook westelyke wind.
spirò il Maestro. Daar waaid een noordweste wind.
Maestro tramontana. Noord-noordweste wind.
Maestra. Een meesters, konstenaarster; ook een vrouw die eenig bevel heeft.
di quest' arte ella era una gran maestra. Zy was een groote meesters, konstenaarster van deze konst.
la natura, esperienza &c. maestra delle cose. De natuur, de ervarenheid is een meesters aller dingen.
la discrezione maestra delle virtù. De bescheidenheid is een meesters van de deugd.
Maestro. Meesterlyk, konstiglyk, konstryk, enz. Ook het voornaamste of beste van eenig ding.
con maestra mano. Met een meesterlyke, konstryke hand.
chiave maestra. Meester, (wy zeggen) hoofd-sleutel, die alle deuren open maakt.
strada maestra. Hoofdstraat, landstraat.
porta &c. maestra. De voornaamste poort, de hoofdpoort of deur, de groote deur.
vela, insegna &c. maestra. Opperzegel, hoofdvaan, hoofdvlag, enz.
libro maestro. Het hoofdboek, grootboek.
maestro cuoco. Opperkok, keukenmeester.
penne maestre. Slagveeren of pennen.
cavar le penne maestre. Iemand de slagpennen, slagveeren uittrekken, uitplukken, dat is, iemand zyn voornaamste goederen ontvremden, afnemen; ook iemands magt, hoogmoed temmen, bedwingen.
Maestràle, Magistràle. Meesterlyk, van, of tot een meester behoorende.
catedra maestràle. Meesters stoel, enz.
toga maestràle, (magistràle.) Meesters rok, leeraars rok, een rok met lange mouwen, lange rok.
Maestranza. Meesterschap, heerlichappy; ook een gild.
Maestria. V. Sopra. Konst, meesterschap, heerlichappy; ook een gild; ook een meester-stuk; ook konst, geleerdheid, ervarenheid, wetenschap.
maestria di lingue &c. De meesterschap, geleerdheid, d'ervarenheid der taal.

D d d d

con

con gran maestria. Met groote konst, en ervarenheid.
Maestreggiante. De meester spelen, voor meester willen gaan.
Maestrevole. Meesterlyk, konstiglyk, konstryk.
con maestrevole artificio, mano. Met meesterlyke konst, hand, met konst.
Maestrevolmente. Meesterlyk, konstiglyk, enz. voortreffelyk wel.
cansar, parlar, combattere, cavalcar &c. maestrevolmente. Meesterlyk, voortreffelyk, uitnemend, uitermaten wel zingen, spreken, vegen of tchermen, te paard ryden, enz.
rubar, mentir, ingannar &c. maestrevolmente. Meesterlyk stelen, liegen, bedriegen, enz.
Maestruccio, Maestrello. Een meestertertje, een onnozele, ellendige meester.
Maestruccio. Het zeel, het touw aan't vogelgaren of net.
M A G A N A. Mangel, fout, gebrek, nooddruft, armoede. Ook boosheid, quaadheid, laster. Ook bederving, schending, schade, smet.
magagna del cavallo &c. Het gebrek van een paard.
un' agnello senza magagna. Een lam zonder smet.
pieno di magagne. Vol gebrek, schade, smetten.
Magagnolfo, Magagnato. V. Sopra.
M A G A Z Z I N O, Magazzino. Koophuis, pakhuis, magazyn, voorraathuis.
magazzino di grani, pepi, vini &c. Korenhuis, peperhuis, wynhuis, wynkelder.
questa città è illoro magazzino. Deze stad is hun voorraadhuis, magazyn.
eriger un magazzino. Een voorraathuis, een magazyn opregten.
Magazzinetto. Een klein magazyn, een pakhuisje.
Magazziniere. Een magazyn, of pakhuisbewaarder.
Maggefe, terreno lassato sodo, per seminarlo l'anno avvenire. Een stuk land ledig of braak laten leggen, om't zelve het naaftvolgende jaar te bezaaijen. Een braakveld.
M A G G I O. Bloeyimaand, of de maand Mey.
nel mese Maggio. In de maand Mey.
al primo di Maggio. Den eersten Mey.
voi mi parete un Maggio. Gy komt my voor als de Mey, dat is, zeer uitnemend schoon.
M A G G I O R E. Grooter; ook hooger, beter, opperste, voornaamste, grootste, meeste. Ook magistraat, overigheid.
la maggior parte. Het grootste; ook het meeste deel.
ubidir' ai maggiori. De magistraat, of overigheid gehoorzamen.
il maggior' uomo del mondo. De voornaamste man van de wereld.
il maggior torto &c. del mondo. Het grootste onrecht, onglyk, enz. van de wereld.
il figliuolo maggiore. De grootste, dat is, oudste zoon.
maggior domo. Een hofmeester.
maggior domato. Hofmeesters bestelling, beschikking.
maggior domo &c. maggiore. Opperste, overste hofmeester.
cavallerizzo &c. maggiore. De opperste stalmeester.
Maggiormente. Des te meer, des te sterker, enz.

tanto maggiormente. Zoo veel te meer, des te meer.
Maggioranza, Maggiorità. De opper-wet, het opperbevel, de voortogt of voorrang des ouders, ouderdoms of aanzien wegen.
baver maggioranza sopra di uno. Het opper-bevel of de voorrang over iemand hebben.
Maggiurato, il maggiurato. V. Sopra.
M A G I S T R A T O. De overheid, stads- of staatsregeerders.
li magistrati. De overheid, stads- of staatsregeerders.
accusar' &c. al Magistrate. By de overheid aanklagen, beschuldigen.
M A G L I A. Een oogje, ooringetje. Ook een ringetje. Ook een pantfier-ringetje, haak; ook een malie of ruit van een net; ook een knoop in 't binden, een strop of knoop in 't binden der balen, enz.
cotta, calza di maglia. Een pantfier-hembd, wapenrok, pantfier-koussen, enz.
maglia della calzetta, rete &c. Een steek van een kous, een malie of ruit van een net, enz.
Maglietta, Magliuola. Een steek van een kous, een malie of ruit van een net, enz.
Magliare &c. V. Annagliare.
M A G L I O. Een knuppel, hamer, stamper; ook een groote hamer, besonderlyk die door waterraden gevoerd word; ook een werktuig daar men de straten, vloeren, enz. mede stampt om gelyk te [maken].
distender' il ferro col (al) maglio. Een yzer met den hamer smeden, plat slaan.
Magliuolo. Een kleine knuppel, hamer, stamper, enz. Ook een nieuwe wyngaard-rank, het hout dat men alle jaren aan de wyngaard laat als men die snyd, of de rank van een jaar; ook de scheuten met hare bladeren.
M A G L I U O L A, magliuole. Schroot of hagel om vogelen te schieten.
M A G N A N I M O. Gootmoedig, dapper, held- of manhaftig.
Magnanimità. Grootmoedigheid, dapperheid, held- of manhaftigheid.
M A G N A N O. Een Groffsmit.
M A G N A T I. De Grooten of Heeren van een Ryk, enz.
M A G N E T E. Een zeilsteen.
Magnetico. Van de zeilsteen, dat een aantrekkende kragt heeft.
virtù &c. magnetica. De deugd, kragt, of werking van de zeilsteen.
M A G N I F I C O. Grootdadig, treffelyk, heerlyk, pragtig, kostelyk, deftig; ook uitmuntend, aanzienelyk; ook overvloedig, wyd, breed, zeer groot.
magnifico Signore. Een voortnaam, zeer aanzienelyk Heer.
Rettor magnifico. Opper-rector of (regeerder) van een Universiteit, of Hoogeschool.
la magnifica fama. De heerlyke roem; ook de treffelyke, of groote naam.
un magnifico presente, regalo, convitto &c. Een treffelyk, heerlyk geschenk, een pragtig, kostelyk gastmaal, [enz. bijgna.

bisogna dargli il titolo di Magnifico. Men moet hem de naam van heerlijk, voortreffelijk, grootdadig geven.

Magnificamente. Op een heerlyke, pragtige, kostelyke, deftige wyze of manier.

trattar, premiare, regalare, esser servito &c. magnificamente. Treffelyk, heerlyk, pragtiglyk, kostelyk, deftiglyk onthalen, beschenken, gediend worden.

Magnificenza, magnificenza. Heerlykheid, kostelykheid, treffelykheid, pragt, aanzienelyke, groote onkosten die men aanwend ontrent treffelyke zaken.

vostra Magnificenza. Uw heerlykheid, grootheid of diergelyke.

Magnificare. Grootmaken, dat is, pryzen, roemen, verheffen.

magnificar' il Signore, il nome di Dio. Des Heeren, de name Gods grootmaken, dat is, loven, pryzen, verheerlyken, verheffen.

Magnificarsi. Zig grootmaken, dat is, zig roemen, pryzen, verheffen.

M A G O. Een waarzegger, een bezweerder, een voorzegger van geheime dingen; ook een toovenaar, zwarte konstenaar. *V. Negromante.*

un gran mago. Een groote, beroemde zwarte konstenaar.

li Magi vennero di Oriente. De Wyzen quamen uit het Oosten.

Magia. Tooverery, zwartekonst.

per magia naturale. Door natuurlyke, dog geheime konst.

Magico. Van tooverery, van de zwartekonst: tooverisch.

l'arte magica. De tooverkonst, zwartekonst.

per arte magica. Door tooverery, door toover- of zwartekonst.

Magicamente. Tooverende wyze, op de manier der tooverkonst.

M A G R O. Mager, dor, schraal, tenger, dun.

un' huomo magro, e scolorito. Een mager, tenger, bleek mensch.

un ronzin magro esgropato. Een mager en kruis- of heupeloos paardje.

terreno magro. Magere, dorre, onvrugtbare, schrale aarde, aardryk.

Magro. Mager, slegt. *Met.* Kaal, arm, ellendig; ook ongerymd, onsmakelyk.

uma &c. magra. Een mager, dat is, een slegt, armelyk, ellendig avondmaal, enz.

raccoba magra. Een slegte oogst, inzameling.

invazioni, scuse &c. magre. Slegte, arme, ellendige vonden, verschooningen, enz.

buffon magro. Een mager, dat is, een ellendige, onnozele, laffe, slegte nar, of klugtspeelder, die niemand doet lachen.

discorsi magri e senza spirito. Magere, ellendige, schrale, slegte, dorre, geestelooze redenkavelingen of redenen.

Magro. Vastenspys, spys die men in de vasten of op vastendagen eet, of gebruikt.

mangiar di magro. Vastenspys oeten, dat is, visch of diergelyke spyzeeeten.

giorno di magro. Een vastendag, dat is, vischdag.

Magretta, Magrimo. Tamelyk, een weinig mager, dor, schraal, dun, magertjes, dunnetjes.

Magrante. Op een magere, slegte, dorre, smake-looze wyze.

Magrezza. Magerheid, dorheid, schraalheid.

Magreria, magreria. Slegte klugten, ellendige, rampzalige handel.

Magrire &c. V. Smagrire &c.

M A I. *non mai.* Ooit, op eenige tyd, stond of uure; ook nimmermeer, nooit. *V. Giamaï.*

lo domandai se mai fosse stato a Venezia. Ik vroeg hem of hy ooit te Venetie was geweest.

più che mai. Meer alsooit.

il più grand' huomo, che mai haveffe l'Italia. De grootste mensch, of man, die Italie ooit mag gehad heb-

[*bea.*]

ritornò bella, come fu mai. Zy is weder zoo schoon geworden, als zy ooit geweest is.

io vo considerando, come mai &c. Ik ga overdenken, hoe dat ooit, enz.

mai vi sono stato (non vi sono stato mai.) Ik heb nimmermeer, of nooit daar geweest.

non credeva mai più ritornar' in patria. Ik dacht nooit, of nimmermeer weder in myn vaderland te keeren.

non lo farò mai più. Ik zal het nooit, of nimmermeer weder doen.

alle nozze, senza negarlo mai, volentieri se n'andava. Hy ging gaarne ter bruiloft, ter feest, en sloeg het nimmermeer, of nooit af.

mai non cessa, mai non riposa. Hy houd nooit op, hy rust nimmermeer.

se tu vegghi, io mai dormo, se tu ti affatichi, io non ho mai riposo. Als gy waakt, zoo weet dat ik nooit slaap, als gy u bekommert, zoo rust ik nimmermeer.

questo segreto mai ad alcuna persona fidar (non) volle. Dit geheim heeft hy nooit, of nimmermeer aan niemand willen vertrouwen, of bekend maken.

rade volte, è non mai si visitavano. Zy bezogten mal-kanderen zelden of nimmermeer.

qui si lavora sempre, nè si riposa mai. Alhier arbeid men altyd, en rust men nimmermeer.

ella, morto il marito, mai più rimaritarsi volle. Zy wilde, na dat haar man gestorven was, nooit weder trouwen.

Mai, Hoggi mai, Hormai &c. V. Hoggi, Hora &c.

Mai. Nog, nog wel.

quando mai sarà quel giorno? Wanneer zal ooit dien dag verschynen?

come, dove &c. sarà mai? Hoe, wanneer, enz. zal het nog wel zyn?

che sarà mai questo? Wat zal dat ooit zyn?

chi sarà mai, chi batterà mai su questa bora? Wie zal het nog zyn, wie moet nogte dezer uar aankloppen?

sarebbe egli mai un tal pazzo? Zou hy uog wel zoo een nar of gek zyn?

mai sempre, sempre mai. Altyd, alkoos, eeuwiglyk.

V. Sempre.

vi farò sempre mai (mai sempre) schiavo. Ik zal u altyd,

altoos onderdanig zyn.

mai sempre viene con queste baie. Gy komt altyd (eewiglyk) met deze gekke kuren voor den dag.

MAIALE. Een jarig zwyn, varken; ook een reinberger, dat is, een gesneden, gelubt zwyn, varken.

MAYO. Een May, voornamentlyk zoodanig als de Jongmans voor de deur van hunne Vrysters plan-

piantar' il Maio ad ogni uscio. De May voor alle deuren planten, dat is, op alle vrouwsperfonen, zonder onderscheid, verliefd zyn.

MAIOLICA. Porcelyn.

vasi &c. di maiolica fina. Fyne porcelyne vaten, enz.

MAIORANA. Marjolyn, Moederkruid.

MAIUSCULO. Grof, groot, zichtbaar; ook, bot, schandelyk.

lettera maiuscola. Grove, groote letter, kapitaal letter. *un error maiuscolo.* Een groote, botte, schandelyke misflag.

MALAGEVOLE, Disagévole. Niet wel doenlyk, niet ligt, zwaar, moeiljk, ondoenlyk.

egli è molto malagevole. Het is zeer zwaar, niet wel doenlyk, bezwaarlyk om te doen.

Malagevolmente. Zwaarlyk, bezwaarlyk, ondoenlyk, met moeite; ook bekommerlyk, lastig, met groote nood, bezwaarnis.

Malagevolare (una cosa) (Een ding) zwaar, zwaar om te doen maken.

Malagevolezza. Ondoenlijkheid, bezwaarlykheid, niet ligt om te doen.

MALANDRINO. Een straatroover, straatschender, dief; ook roofagtig, schelmagtig, diefagtig, gente *malandrina.* Schelmagtig, diefagtig, loos volk.

Malandrinesco. Roofagtig, diefagtig.

Malandrinescamente. Op een roofagtige, diefagtige wyze, of manier.

Malandrinare. Straatrooven, straatschenden, steelen, rooven.

MALANNO &c. V. Anno.

MALDIRE, Maledire, Maladire. Vloeken, vervloeken; ook lasteren, schelden, schenden, te naspreker.

maledir' uno (ad uno.) Iemand vloeken, vervloeken. *maledisse il giorno del suo nascimento.* Hy vervloekte zyn geboortedag, hy vervloekte den dag daar in hy geboren was.

Maldicente, Maldico. Een lasteraar; ook een valsche beschuldiger.

Maldicenza, Maledicenza, maledicenze. Woek, vervloeking; ook lastering, schending, enz.

aguzzar la lingua alle maldicenze. De tonge tot schendinge en qualyk spreken spitsen, scherpen.

Maldetto, Maledetto, Maladetto. Vervloekt.

che sia maledetto. Dat hy vervloekt zy.

quel maledetto buomo. Die vervloekte, godloze mensch.

Maldizione, Maledizione, Maladizione. Vloek, vervloeking.

tu ti siri ai mille maledizioni adosso. Gy zult duizend vloeken, of vervloekingen op uwen hals halen.

MALÉ &c. V. Malo.

MALFARE. Quaad doen, qualyk handelen, bededigen.

dato (intento) al malfare. Geneigd tot quade, booze stukken, seiten.

Malfatto. Qualyk gedaan; ook hatelyk, schandelyk, vuil, leelyk, mismaakt, oneerlyk.

questa cosa è malfatta. Dat is qualyk gedaan.

una donna brutta e malfatta. Een schandelyk, mismaakt, leelyk, hatelyk vrouwsperfoon.

Malfattore. Quaaddoender, misdadiger.

fece tagliar la testa a due malfattori. Hy liet twee misdadigers, quaaddoenders het hoofd afstaan.

MALFICIO. Een snoode, quade daad, misdaad; ook centoovery, betoovering.

Maleficiare. Betooveren. *V. Fajcinare.*

Maleficiato. Betooverd.

Maléfico. Een toovenaar; ook een quaaddoender, misdadiger.

MALGRADO &c. V. Grado.

MALHORA &c. V. Hora &c.

MALIA. Toovery door nestelknoopen en diergelyke. *far' una malia ad uno.* Iemand de nestelknoopen, betooveren.

Maliardo, Maliarda. Een toovenaar, tooveresse, heks.

vecchia maliarda. Een oude tooveres, toovenaarster.

Ma iare, Ammaliare. Betooveren. *V. Ammaliare.*

una bellezza &c. che ammalia. Eene schoonheid, enz. die iemand betooverd, of de zinnen beroofd.

L'avarizia &c. vi ammalia. De gierigheid, betooverd verblind u.

Maliato, Ammaliato. Betooverd.

restò maliato dalle di lei lusinghe. Hy wierd door bare liefkoozingen betooverd, dat is, gansch verliefd en ingenomen.

MALIGNO. Quaad, arg, quaad- of boosaardiglyk; ook nydig; ook een nydig, misgunstig, wan- of afgunstig mensch.

spirito maligno. Een booze geest.

febbre maligna. Een giftige, quaadaardige koorts.

aria maligna. Quadelugt.

maligno destino. Quaad noodlot, ongeluk.

maligne congiunture. Quade gerugten, arge, siegertyden.

influssi maligni. Quade invloeden of werkiugen der starren.

egli ha del maligno. Hy heeft wat van 't nydige, booze. *per non dar da mormorar' ai maligni.* Om de benydters, of afgunstige geen gelegenheid tot morren te ge-

ven.

Malignare, Malignarsi. Arg, boos, slim worden; ook nydig, afgunstig worden.

la febbre si malignò. De koorts wierd quaadaardig, daar sproot een quaadaardige koorts uit.

Malignità. Boos- of quaadaardigheid; ook nyd, afgunst.

per malignità. Uit enkele boos- of quaadaardigheid.

Malignuzzo. Een weinig af-, of wangunstig, nydig en boosaardig.

MALINCONIA, Malanconia, Maninconia. Zwarte gal, aangeboren droefheid, mismoedigheid, zwaar-

moe-

moedigheid uit overloed der zelve ontstaande , (melancholie.)

darfi malinconia di qualche cosa. Over een zaak treurig, zwaarmoedig, mismoedig zyn.

per passar la malinconia. Om de zwaarmoedigheid, mismoedigheid te verdryven.

Malinconico (Melancholico) Maniconico. Met zwaarmoedigheid, mismoedigheid behebt zyn; ook treurig, loom, onlustig van nature zyn.

MALIZIA &c. V. Malo &c.

MALLEVADORE. Een borg.

chi entra mallevadore, entra pagatore. Die borg word, moet gemeenelyk betalen.

Malleveria. Borgtoegt, borgblyvinge.

MALLO. De schil der noten, amandelen, enz.

MALMENARE. Qualyk bedienen, regeeren, beschikken, bestieren; ook verderven, vernielen; ook verquisten, verstrooijen, boosaardig houden, doorbrengen, qualyk met iemand omgaan, handelen.

malmenar' il suo. Het zyne verquisten, vernielen, vertereeren, qualyk daar mede huishouden.

malmenar' uno. Met iemand qualyk handelen of omgaan, mishandelen.

Malmenato. Qualyk bestiert, beschikt, bedient; ook qualyk, boosaardig gehandelt.

furonomalmenati da gl' Imperiali. Zy wierden van de Keizerlyke qualyk gehandelt, zy hebben quaad huis met hun gehouden, zy hebben qualyk met hun omgesprongen. *V. Cattivo.*

MALO. Quaad, arg, slim, boos.

il mal seme d' Adamo. De arge, quade, booze Adamsaart.

mala cosa. Een boos, arg, quaad ding.

buon cavallo e mal cavallo vuole sprone. Een paard, 't zy dat het goed of quaad is, moet evenwel de spooren vullen, dat is, een iegelyk heeft de tugt van nooden.

mala creanza, mal termine. Ongeschiedheid, onheuschelijckheid, onhoffelijckheid, onbeleeftheid.

malgrado. V. Grado.

dar il mal anno, la mala pasqua ad uno. V. Anno, Pasqua &c.

dar la mala notte ad uno. Iemand een slegte, quade nagt geven, dat is, alzooy plagen en bang maken, dat by weinigt rust kan hebben.

in mal hora, in mal punto. Een quaad, ongelukkig uur.

mal merito. Ondank, des duivelsdank. *V. Merito.*

mal talento, mala voglia. Onwilligheid, quaadwilligheid, boosheid; ook haat, nyd, heimelijcke vyandschap.

pieno di mal talento, (di mala voglia.) Geheel onwillig, nors, wrevelig.

di mala voglia, (di mal talento.) Ongaarne, niet met volle wil; ook onwillig.

con mal viso. Met een zuur gezigt.

malo spirito. Een booze, quade geest.

Male. Quaad, onheil, ongeluk; ook krankheid, smerten, weedom, ellendige toestand, schaden, enz. *questo è il male, che &c.* Dat is het slimste, quaadste, ergste, dat enz.

qui sta il male. Hier is het quaad (wy zeggen) hier leid den hond begraven.

il male non sta sempre dove si pone. Het quaad blyft niet altyd staan daar men het nederzet, dat is, het ongeluk komt dikmaal wonderlyk, en trest wonderbaarlyk.

far male ad uno. Iemand quaad doen.

far del male. Quaad doen.

manco male. Dat is nog goed, zoo veel te beter.

metter male. Moeite, onrust aanregten.

voler male ad uno. Iemand quaad willen.

dir male di alcuno. Van iemand quaad spreken, iemand te naspreken, lasteren.

baver per (a) male, prender per male. Voor quaad agten, qualyk opnemen, in een quaden zin opnemen.

ne nascer anno mali grandissimi. Daar zal groot onheil uit ontstaan, daar zal groot quaad uit spruiten.

conoscer' (distinguer, discernere) il bene dal male. Het goede uit het quade kunnen onderscheiden.

andar di male in peggio. Van quaad tot arger vervallen, *cercar il male come fanno i medici.* Het quaad zoeken gelyk de heelmeeesters doen.

Male. Krankheid, pyn, ellende, smert.

male di testa, di occhi &c. Hoofdpyn, pyn in de oogen, enz.

male di madre, di cuore, stomaco, reni &c. Pyn in de baarmoeder, moederwee, pyn voor 't hart, hartpyn, pyn in de maag, nieren, enz.

mal Francese. Venusziekte, de Spaansche pokken.

mal caduco. Vallende ziekte, St. Jansziekte.

mal ferruto. Zydewee, pyn in de zyde.

mal sottile. Quynende ziekte, teering, ziekte die een mensch doet uitdroogen.

mal contagioso, pericoloso fresco &c. Een aanstekende, giftige, gevaarlyke krankheid, nieuwe ziekten; ook een versche woude.

baver' un male all' occhio, alla gamba &c. Een woude, quaal aan het oog, aan 't been hebben.

mettete questo empiastro sopra il male. Legt deze pleister op de woude.

male fresco agevolmente si sana. Een versche woude is ligt te genezen.

Male. Qualyk, niet wel, niet regt, ouregt; ook bezwaard, dat is, bezwaarlyk.

parlar, intender, scriver &c. male. Qualyk spreken, verstaan, schryven, enz. bezwaarlyk gelooven.

voi havete fatto male. Gy hebt qualyk, niet wel gedaan.

farla male. De zaak uiet wel bestellen, grofsyk dwalen, zig verziinnen.

se noi altri servitori non giuocassimo delle volte di mani, potressimo farla male? Als wy dienaars zomtyds geen kromme vingers maakten, hoe zouden wy te regt komen?

convenirsi male. Zig qualyk schikken, dragen.

capitar, arriver male. Qualyk aankomen, inloopen.

mal arrivato. Qualyk aangekomen, ingeloopt.

voi potrete mal durar questa fatica. Gy zult deze arbeid, enz. bezwaarlyk kunnen uistaan, uithouden. *V. Malamente.*

mal per noi. Dat is arg, quaad voor ons.
se te lo dico, male, send, peggio. Indien ik het zegge, zoo is 't quaad, zoo niet, zoo is 't nog slimmer.
andar di male, (a male) Verderven, te gronde gaan, van quaad toerger gaan.
star male. Zig qualyk schikken, qualyk dragen; ook ziek, krank zyn.
star male di uno, (una.) Wegens een persoon ziek zyn, dat is, dezelve zeer sterk beminnen en innerlyk begeren, wenschen of verlangen.
egli è male di lei. Het gaat hem qualyk van haren 't wegen, dat is, hy is op haar tot de dood toe verliefd.
far male. Zeer doen, pyn hebben.
la testa &c. mi fa male. Het hoofd enz. doet my zeer, ik heb pyn in 't hoofd.
sentirsi male. Zig qualyk bevinden, op iemand quaad, boos zyn.
portarsi male. Zig qualyk houden.
mal volonsjieri. Ongaarne, onwillig, niet gaarn.
esser mal accorcio, accostumato, (avvezzo,) arrivato, avventurato, condizionato, condotto, contesto, creato, disposto, susto, fondato, guardato, in ordine, (in arnese,) menato, nato, preparato, sano, tenuto, trattato, vestito &c. Qualyk gestelt, gewend, qualyk aangekomen of bieneu geloopen, ongelukkig, qualyk geschapen, qualyk begeleid, aangevoert, qualyk te vreden, qualyk gebooren, ongeschikt, qualyk gedaan, gegrond, qualyk bewaard, qualyk beschikt, gestoffeert, toegerakelt, qualyk gevoerd, onbereid, ongezond, qualyk gehouden, geagt, onthaald, gekleed, enz. zyn.
Malamente. Qualyk; ook bezwaarlyk, naauwlyks, te naauwernood, bekommerlyk.
portarsi &c. malamente. Zig qualyk dragen, schikken.
malamente vi arriverete. Gy zult daar bezwaarlyk toe komen, geraken.
Malatia. Krankheid, ziekte.
cadere, cascar in malatia. In een ziekte vervallen, krank worden.
morir di malatia. Van ziekte, krankheid sterven, dat is, geen geweldige dood hebben.
Malato &c. V. Ammalato &c.
Malizia. Quaadheid, boosheid, schalkheid, quadaardigheid; ook list, arglist, bedrog.
la malizia dell' aere, dell' acqua &c. De quadaardigheid van de lucht, van 't water, enz.
levar' la malizia di qualche cosa. De quadaardigheid van iets weg nemen.
peccar per malizia. Door quaadheid, boosheid zondigen.
pensar' ad una malizia. Op een list, bedrog bedagt of uit zyn.
trovar una malizia. Een listige ontschuldiging, uitvlugt vinden; ook een listige strek uitvinden, bedenken.
Malizioso. Quaad, boos, snood, boos-, of quadaardig, listig, arglistig, schalkagtig, bedriegelyk.
Maliziosoetto. Een weinig quaad of boosaardig, bedriegelyk, arglistig.
Maliziosamente. Bedriegelyk, arglistiglyk; ook met

list, opzettelyk, met een boos voornemen, met een quaad gemoed.
Maliziosità. Bedriegelykheid, arglistigheid. *V. Malizia.*
Malore. Ongeluk, quade staat, of stand. Ook een woude, gezwel, buil, knor; ook opblazinge, zwelling.
baver un malore ad una gamba. Een woude aan een been, schenkel hebben.
M A L T A. Kalk met zand gemengd.
far, stemprare la malta. De kalk mengen, roeren, stampen, slaan, snyden, hakken.
Malta ruola. Een kalktrouweel, troffel; ook een kalkschuiter, kalkemmer, kalkmouw of bak; ook een kalkschup of schop.
Malta rore. Een kalkslager, kalkhakker, kalkmenger.
Malticcio. Kalkwerk; ook oude kalk.
M A L T A. Malta een eiland tusschen Africa en Sicilie.
l'Isola di Malta. V. Sopra.
avvallier di Malta. Een ridder van Malta. Ook een kalkslager, metselaar.
Maltése. Van Malta; ook daar geboren.
M A L T R A T T A R E (uno) Iemand qualyk onthalen, handelen, quaad- of boosaardiglyk met iemand omgaan, iemand mishandelen, misprezen, schenden, lasteren, enz.
Maltrattato. Qualyk onthaald, ontfangen, mishandeld, geschonden, misprezen, enz.
M A L V A. Maluwe: (een kruid.)
M A L V A G I A. Malveyz.
M A L V A G I O. Boos, quaad, boosaardig, bedriegelyk.
un (buono) malvagio. Een boos, quaad, bedriegelyk mensch, een schalk.
malvagia compagnia, vita &c. Quaad gezelschap, quaad, goddeloos, reukeloos leven.
Malvagia. Boosheid, quaadheid, bedriegelykheid, arglistigheid. *V. Malizia.*
M A M A L U C C O, Mammalucco. Een dienaar of soldaat der Turken, den Christenen afgenomen, en die zyn geloof verzaakt heeft.
M A M M A, Mammetta, Mammina. (Een kinderwoord) de moeder, de inamma, of memme.
Mammána. Een dooppeer (te Rome.) Ook een meesteres over jonge meisjes.
M A M M E L L A, mammelle. De mamme, borsten.
V. Poppe
dar, porger la mammella. De borst geven, zuigen.
mamme delicate, tenere, sode, tonde. Zagte, teedere vaste, ronde mammen, borsten.
mammelle vizze, pendenti, flappe &c. Lofte, hangende, flappe borsten.
Mammellare, Mammare, Mammacciare. Zuigen, de borst zuigen.
Mammolino, Mammolo. Een zuigeling, een kindje dat nog aan de borst legt en slaapt; ook moeders zontje, 't liefste kindje.
Mammolaggine. De teederheid van 't moeders zontje.
M A M M O N A. De geldgierigheid, de begeerte der tydelyke goederen; ook den geldduivel.
M A M M O N I (gatto.) Een meerkat.

MANAIA, Manara. Een handbyl, handbyltje.
Manaietta, Manaretta, Manarina. Een kleine hand-
byl, een handbyltje.

M A N C A R I. Ontbreken, mangelen, verliezen, of
afgaan, minderen, missen.

mancar qualche cosa ad uno. Aan iemand iets ontbre-
ken, mangelen; ook iets missen, iets verliezen.

mi mancano dinari &c. Het mangelt, ontbreekt my
aan geld, enz. ik heb geen geld.

vi mancano tre scudi. Daar ontbreken drie kroonen,
daar gaan drie kroonen af.

non mi manca altro, che &c. My ontbreekt niet anders
als, enz.

questo non può mancare. Dat kan niet ontbreken, dat
kan niet missen.

poco mancò ch'io non &c. Het had weinig ontbroken,
gescheelt, dat ik niet, enz.

Mancare. Nalaten, ontbreken, niet na komen.

mancar' al suo dovere, obligo &c. Zyn pligt nalaten,
in zyn pligt ontbreken, niet na komen.

mancar' ad uno. By iemand in gebreke blyven, dat is,
debelofte, toezegginge, het woord niet houden,
niet komen, niet geven, niet helpen, enz. gelyk
als beloofd was, enz.

mancar (di parola, di fede, di pagamento.) Zyn woord,
zyn belofte of toezegging niet houden, of nako-
men, in de betaling ontbreken.

mancar (di vita.) Het leven verlaten, missen; ook
sterfen.

egli mancò (di vita) a gl' otto di Novembre. Hy verliet
het leven, hy stierf den agtsten November.

vi mancai io? Heb ik u myn woord niet gehouden
of na gekomen? heeft het aan my ontbroken, of
gemangelt?

non mancherò (al mio dovere &c.) Ik zal in myn pligt
niet ontbreken, niet nalatig zyn.

non mancherò di venire, di farlo, dirlo &c. Ik zal niet
nalaten te komen, te doen, het te zeggen, enz.

la terra, il ghiaccio &c. gli mancò sotto i piedi. De aarde
ontbrak hem, verzonk onder hem, het ys brak,
zonk hem onder de voeten.

Mancare. Afnemen, vervallen, verminderen.

mancare, andar mancando. Al zagties afnemen, ver-
vallen, al zagties verdwynen.

mancar di fame, sete &c. Door honger, dorst, enz.
verfmagten, verhongeren, vergaan.

mancar (di forze.) Kragteloo, onmagtig worden.

mancar tra vis. Op den weg nedervallen, nederzy-
gen, verfmagten.

Mancante. Afnemende, verminderende, daar iet aan
mangelt of ontbreekt. *V. Cadente, Calante.*

peso, numero &c. mancante. Valsch, onregtvaardig ge-
wigt, daar iets aan ontbreekt.

una bellezza &c. mancante. Een nooit afgaande, ver-
gankelyke, verwelkende schoonheid, enz.

la natura, età già mancante. De afgaande, afnemen-
de, bezwykende natuur, de verzwakkende, ver-
vallende, afnemende ouderdom.

Mancato. Ontbroken, in gebreke gebleven.

questo mercante ha mancato. Deze koopman heeft in

gebreke gebleven, dat is, heeft niet kunnen, of
willen betalen.

questa casa, famiglia ha mancato. Dit huis, dit geslagte
heeft ontbroken, is in gebreke gebleven; ook dit
geslagt is uitgestorven.

un mercante mancato. Een in gebreke gebleven, be-
dorve koopman.

una famiglia (casa) mancata. Een vervalte, afgestor-
ve, uitgestorve huis, geslagt, stam.

Mancatore di fede, di parola. Een trouwbreker, woord-
breker, die zyn woord of belofsten niet houdt.

Mancanza, Mancamento. Gebrek, ontbreking, ver-
mindering, verval; ook bankerot.

per mancanza di coraggio, di dinari &c. By gebrek van
dapperheid, van geld, enz. vermits 'er geen moed
of hart in 't lyf, geen geld by kas was.

in mancanza di questo. By gebrek van dit.

Mancamento, mancamenti. Gebrek, misslag, dwa-
ling, zonde.

far', commetter' un mancamento. Een misslag, een zon-
de begaan.

non farò questo mancamento. Ik zal deze misslag niet
begaan.

Mancbevole, Manco. Gebrekkig, onvolkomen, on-
volmaakt.

Manco. V. Abbasso.

M A N C I A. Handgeld; ook drinkgeld, speldegeld,
vereering; ook pand- of godspenuing.

buona mancia. Een goede drinkpenning of vereering.

dar' (far') una buona mancia. Een goede vereering,
drinkpenning geven.

Manciata. Een goede vereering, drinkpenning; ook
een handvol. *V. Mano, Manata &c.*

M A N C I N O. Linksch, dat aan de linkerhand, of zyde is.

esser mancino. Linksch zyn.

M A N C I P A R I. Vry maken, vry stellen, handligten,
uit de magt laten.

Mancipato. Vry gemaakt.

Mancipio. Een lyseigen slaaf.

M A N C O. Weiniger, minder.

venir manco. In onmagt vervallen, kragteloo, wor-
den, bezwyken.

al manco. Ten weinigte, ten minste.

di manco. Weiniger, minder.

non posso far di manco. Ik kan niet minder doen, ik
kan niet anders, ik moet.

manco male. V. Male.

Manco, ne manco. Even zoo weinig, al zoo weinig.

manco (ne manco) su lo potevi fare. Gy kost het al zoo
weinig, al zoo min doen.

ne manco credo a te. Ik geloof u al zoo weinig, al zoo
min.

M A N D A R I. Schikken, zeuden, weg zenden, weg
schikken, heen zenden.

mandar' uno a qualche luogo. Iemand ergens heen zen-
den, schikken.

mandar' uno in essiglio, in galera. Iemand inballing-
schap, op de galey zenden.

mandar gente, dinari, aiuto, soccorso &c. Volk, geld,
hulp, bystand, enz. zenden.

- o Dio cola mandì buona.* God wil het ten besten, ten goede schicken.
- mandar' a chiamar' (a domandar') uno.* Heen zenden om iemand te roepen, ofte vragen.
- mandar dicendo (a dire) qualche cosa ad uno.* Heen zenden om iemand iets te zeggen.
- mandar qualche cosa a male.* Iets verwoesten, verderven.
- mandar' in pace un povero.* Een arm mensch (gaat voor by, God helpt u) zeggen.
- mandar qualche cosa in effetto, in esecuzione, in opera.* Iets of een zaak in 't werk stellen, werkstellig maken.
- mandar' in luce un libro.* Een boek laten uitgaan, in 't ligt geven.
- mandar scomuniche.* In den ban doen.
- mandar band sopra la testa di uno.* Op iemands hoofd of (lyf) geld zetten.
- mandar qualche cosa fuori per la bocca.* Iets uit de mond spuwen, laten loopen.
- mandar' fuori lo spirito.* Den geest geven, uitgeven, uitbraken.
- mandar giù.* Na beneden zenden; ook inslokken, inzwelgen.
- mandar giù le (la robba.)* Het goed verteeren, verdoen, verquisten, doorbrengen, verslempen, door de billen jagen.
- mandar giù le calze, le vela &c.* De kousen laten vallen, (uittrekken) de zeilen laten vallen, stryken.
- mandar' uno giù per le finestre.* Iemand ten vensteren uitstooten, laten vallen.
- mandar' a fil di spada.* Nederhouwen, nederhakken, nederfabelen, in de pan hakken.
- mandar' uno a spasso.* Iemand uit wandelen zenden, laten gaan.
- mandar per uno.* Om iemand zenden, sturen, iemand laten halen.
- mandar per vino &c.* Om wijn zenden, wyn laten halen.
- mandar via.* Weg zenden, verzenden, afschaffen.
- mandar' oltre.* Verder, voorders zenden.
- mandar' una figliuola a marito.* Een dogter uittrouwen, uithuwelyken, besteden.
- mandar' a terra.* Ter aarde werpen, verderven, sleeten.
- mandar' a fondo un vascello.* Een schip in de grond schieten, booren.
- mandar' in aria un bastione.* Een bolwerk in de lugt doen springen.
- Mandato.* Gezonden, geschikt, gestuurt; ook een gebod, bevel, last.
- per mandato del Papa.* Uit, of door bevel van den Paus.
- segretario &c. di mandato.* Geheimfchryver door bevel (der overheid.)
- mandati Imperiali &c.* Keizerlyke bevelen of brieven.
- M A N D O L A** &c. *V. Amandola &c.*
- M A N D O R A.** Een zoo genaamd musicaal instrument: een Mandor.
- M A N D R A G O L A,** *Mandràgora.* Alruin, alruine. (Een slaapverwekkend kruid.)
- M A N D R I A,** *Mandra.* Een Beeststal.
- mandria di vacche, pecore &c.* Een koece-, schapestal.
- Mandriale &c. V. Madrigale.*
- Mandriano.* Een harder, schaapharder.

- M A N G A N O.** Voldery, de werkstede; ook de konst der volders; ook een volmeuleu; ook een kraan daarmede uit de schepen hijft of [ligt.
- Manganare.* Vullen, vullen, kneden; ook pakken, enz. met de kraan uit de schepen liggen.
- Manganajo.* Een volmeester; ook een kraanmeester.
- M A N G I A R E,** *Mangiare.* Eeten, spyzigen; ook eten, teeren; ook knagen, afknagen, uiteeten, af-, of uitvreten, inbyten, ineeten.
- mangiar' e berevere.* Eeten en drinken, teeren, goede cier maken.
- mangiar carne, pesce, frutti, pane &c.* Vleesch, visch, vrugten, brood, enz. eten.
- mangiar della carne, del pesce &c.* Vleesch, visch, enz. eten.
- un mangia-pane.* Een broodeeter, broodvreter, dat is, een onnut mensch, die niet anders kan als inbrokken en opeeten.
- mangiar con uno.* Met iemand eten, by iemand te gast zyn.
- baver, trovar da mangiar.* Teeten vinden, dat is, te leven hebben.
- dar da mangiar' ad uno.* Iemand teeten, de kost geven, spyzen, voeden, onderhouden.
- far, apprestar &c. da mangiare.* Het eten bereiden, koken, gereed maken.
- mangiar' uno co' gli occhi.* Iemand met de oogen opeeten, opvreeten, dat is, sterk en verliefd aanzien.
- mangiar le parole.* De woorden opeeten, dezelve niet wel uitspreken, babbelen.
- mangiar' il pan pentito.* Het treur-, rouw-, tranenbrood eten, droevig zyn, leedwezen over iets hebben.
- tu mangiavi il pan pentito, surfante che sei.* Gy zult het treur-, het tranen-brood eten, vogel als gy zyt.
- un mangia pater nostri &c.* Een huichelaar, schynheilige, (een Onze Vader leezer, of babbelaar.)
- il cavallo, cane &c. mangia.* Het paard, de hond enz. eet, dat is, vreet.
- far' mangiar uno dalle bestie.* Iemand van de dieren of beesten laten opeeten.
- i corrosivi mangiano i metalli non che la carne.* De scherpe, bytende, ineetende dingen vreten, knagen, byten, verbyten niet alleen het vleesch, maar ook de metalen.
- il cancro le mangiava una poppa.* De kreeft of kanker vrat haar eene borst af.
- la ruggine mangia il ferro.* De roest vreet het yzer op.
- Mangiare.* Opeeten, opvreten.
- mangiar' i suoi poderi, (i suoi beni.)* Zyne goederen, opeeten, verslempen, verteeren, verdoen, verquisten, door de keel, billen lappen, of jagen.
- mangiar' il paese.* Het land opeeten, dat is, verderven, verarmen.
- Mangiare.* Eeten, spyzen.
- doppo mangiare.* Na den eten.
- il mangiar' e berevere.* Het eten en drinken, spys en drank.

in delicato mangiare. Een lekker eeten, een lekkere spyz.

visco mangiare, cibo diligentissimo di palpa di cappone, e zucchero. Een wit eeten, een zeer lekker spyz van kapornspieren en zuiker gemaakt. Spaansche pap.

diversi mangiari. Verscheide spyzen.

Mangiabile. Eetbaar, goed om te eeten.

cofe mangiabili. Eetwaren, eerbare spyzen.

Mangiato. Gegeten, gevreten.

baver mangiato il pan de' putti. Het kinder-brood gegeten hebben, dat is, geen kind meer zyn.

chi ha mangiato le noci, spazzii i gusci Die de nooten gegeten heeft, die mag de schillen weg vegen, dat is, die het quaad bedreven heeft, mag zien hoe hy het goed maakt.

pan mangiato. Gegeten brood.

mangiato da vermi, cani. Van de wormen, van de honden gegeten, gevreten.

mangiato da cancri, dalla ruggine &c. Van de kanker, van de roest opgegeten, opgevreten.

Mangiatoia. Een krebbe of kribbe.

Mangiatoia, Mangione. Een vreter, een vraat, flokop.

MANICA, Manicbetta, Maniglia, Manico &c. V. Mano &c.

MANICARE, Manicare. Eeten.

Manicaretto. Een goed lekker geregtje, beetje.

MANIERA, maniera. Manier, dat is, aart, wyze, gewoonte, zeden. *V. Mado, Foggia, Guisa.*

bella maniera. Een schoone manier, wyze, of gewoonte.

in questa maniera. Op deze manier, of wyze.

di maniera che &c. Alzoo, aldus, diermaten, in dietvoegen, diergestalte.

in nuna maniera. Op gene wyze, op gene manier.

il mille maniere. Op duizenderley wyze, manieren.

in un' altra maniera. Op een andere manier, wyze.

alla maniera Francefe. Op de Fransche manier, of zwier; ook na de Franfche aart.

tenor' un' altra maniera di vivere. Een andere wyze, manier, aart, gewoonte van leven houden.

non ha maniera Hy heeft geen maniere, beleefdheid, hoffelykheid, heusheid, of geschiktheid.

una nuova maniera di abiti. Een nieuwe manier of wyze van kleederen.

maniera di vivere, parlare &c. Wyze, manier, bedryf van leven, spreken, enz.

maniere honeste, lodevoli, graziofe, belle, amabili, gentili, galanti, vezzose, leggiadre, imperiofe, gravi, signorili, nobili &c. Eerbare, hoffelyke, pryzelyke, fynne, zindelyke, aardige, (schoone, lieftelyke, hoffelyke, geschikte, eerlyke, vrindelyke, bereidwillige, gebiedende, stemmige of stadige, overheerschende, adelyke manieren, zeden, wyze, gewoontens, enz.

Manieretta, manierette. Zindelyke of cierlyke, (schoone gebaarden en hoffelykheden, bijzonderlyk der vrouwsperfonen.

Manierfo. Zeer manierlyk, dat is, zeer heufch, zeer hoffelyk, die (schoone, heufche, hoffelyke manieren, gewoontens heeft.

T O M. I.

MANIFESTO. Openbaar, klaar, zeker, bekend, kennelyk, begrypelyk.

far manifesta una cosa. Iets kennelyk en openbaar maken.

è cosa manifesta. 't Is een openbare, klare, bekende zaak.

divenir manifesto. Openbaar, bekeud worden; ook voor den dag komen.

dar segno manifesto. Een openbaar, klaar, begrypelyk, handtatelyk teeken geven.

Manifesto. Een (manifest.) of een openbare bewee-ring, een verantwoordfchrift.

dar suori (publicar') un manifesto. Een (manifest,) of openbare bewee-ring uitgeven, afkondigen.

Manifestamente. Openbaarlyk, in 't openbaar, openlyk, in 't gezigt van de gansche wereld.

conofcer, dar' a veder &c. manifestamente. Openbaarlyk zien, klaarlyk te kennen geven.

Manifestare. Openbaren, bekend maken, te kennen geven, ontdekken, openbaar maken.

manifestar qualche cosa ad uno. Iemand iets bekend maken, openbaren, te kennen geven.

manifestar' i peccati, difetti, segreti altrui. Eens anders zonden, gebreken of mislagen, geheime dingen openbaren, bekend maken.

Manifestato. V. Manifesto.

Manifestazione. Openbaring, bekendmaking.

MANIGLIA, Manipolo &c. V. Mano.

MANIGOLDO. Een beul, fcherpregrer; ook een wreed, onbarmhartig menfch; ook een reukeloos menfch.

Manigoldone. V. Sopra.

Manigoldaggine, Manigolderia. Wreedheid, gruwelykheid; ook reukeloosheid.

MANINCONICO &c. V. Malinconico &c.

MANISCALCO &c. V. Marscalco &c.

MANNA. Manna, Hemelsbrood.

MANO, mani. Een hand, handen.

Mauo, mani. De voorfte voeten van een adelyk paard, dat in de ryfchool of renbaan geleerd word.

bo due mani anch' io. Ik heb ook twee handen, dat is, ik kan my ook nog verweeren.

portar' in mano. In de hand dragen.

trar, cavar, strappar &c. di mano. Uit de hand nemen, trekken, fcheuren, enz.

con armata mano. Gewapender hand.

allargar la mano. De hand uitreiken, dat is, mild of milddadig zyn.

stringer (refstringer) la mano. De hand toefluiten, dat is, ophouden met geven, of kariger of fpaarza-met beginnen te worden.

a larga mano. Met een uitgestrekte hand, dat is, mild, of milddadig.

menar' uno per (a) mano. Iemand by de hand leiden, voeren.

caftar, fcappar &c. di mano. Uit de hand vallen, uit de hand ontfnappen, enz.

non ti lafciaf fcappar di mano l'occasione. Laat u de gelegentheid niet ontfnappen, dat is, verzuimd, verwaarlooft die niet.

Eccc

a mani

a mani giunte. Met gevouwe handen.
prender' a man salva. Zonder wapenen, zonder slag of stoot, of zonder een eenig man te verliezen, veroveren.
ormar colla mani vuote. Met lege, ydele handen wederom of te rug komen.
scrivere di propria mano. Met eigener hand schryven.
tener (star) col le mani alla cintola. V. *Cintola.*
portar' uno in palma di mano. V. *Palma.*
dove tu nisi, tieni le mani nette, e le calze strette. Daar gy verkeert, moet gy reine, zuivere handen houden, en een wel toegeknoopte broek, dat is, zyt altyd vroom, zuiver, of eerbaar.
mandritta, prender, uccellar, mandritta e sberrettate. De regter hand nemen, de eerste, de hoogste plaats nemen; ook tragten om het eerst gegroet te worden.
comosola la sua mano. Ik ken zyne hand, (handschrift); ook zyue onderteekening.
scrive una bella mano. Hy schryft een schoone hand.
mani bianche, candido, pulite, nette, delicate, morbide &c. Witte, suiceuwitte, zuivere, zindelyke, teedere, zachte of zachte, gladdere handen.
mani rozze, nerbute, callose &c. Grove, aderagtige, harde, vereelde handen.
a mandritta, manca &c. Op de regter, linker hand.
toccar una cosa con mano. Iets met de hand grypen, vatten; ook handrastelyk, klaarlyk zien of begrypen.
vegger la mano ad uno. Iemands hand voeren, of lei- [den.
toccar la mano ad uno, (una.) Iemands hand aanraken, dat is, beloven, toezeggen, verloven, be- zonderlyk in den egtenstaat verloven.
porger (dar) la mano (dritta) ad uno. Iemand de regter hand toereiken, geven.
dar qualche cosa di buona mano. Iets tot een vereering, dat is, drinkgeld geven.
non ne volgerei la mano. Ik begeerde de hand des we- gen niet om te keeren.
dammi la mano. Geef my de hand, dat is, wy zyn eensgezind.
giuocar di mano. V. *Giucare.*
menar le mani. De hand roeren, dat is, wakker, lustig toeslaan of vegten; ook wakker toetasten en eeten; ook steelen.
secondo che cade per le mani. Zoo als 't in (voor) de handen komt of valt.
baver' una cosa per (tra) le mani. Iets onder handen hebben.
metter (por, dar) mano a qualche cosa impresa. De hand ergens toe leenen, ergens aanleggen. *Met.* Iets beginnen, ondernemen.
dar mano a negare. De hand tot liegen bieden, helpen liegen; ook beginnen te liegen.
(metti) mano a negare. Ontkent, liegt nu dapper.
mettere a mano una cosa. Iets beginnen te gebruiken, te snyden, te steken; iets berispen, over den hekel halen.
metter mano in pasta. De hand in het deeg steken, dat

is, de hand daar ook aanleggen, aanslaan, daar ook iets toe doen.
por mano a (in) qualche cosa. De hand ergens aanslaan; ook ergens aan helpen.
dar (capitar) nelle mani d' uno. In iemands handen vallen, geraken.
alle mani. Aan 't werk.
capitar' alle mani. Ter hand komen.
prender' a partito le mani. De handen ten raad trekken, dat is, vultregt gebruiken, vegten.
metter qualche cosa tra le mani ad uno. Iemand iets in de handen geven, dat is, toevertrouwen, opdragen, aanbevelen, te doen geven.
inger le mani ad uno. Iemand de handen smoeven, dat is, met giften omkopen.
lavarli le mani di qualche cosa. V. *Lavare.*
baver mano (le mani) a qualche cosa, trattato &c. De hand ook in een zaak steken, daar mede te doen hebben; ook daar in werken, arbeiden.
anco gli altri vi posero le mani. Daar hebben ook ande- re de handen aan gehad, dat is, daar toegelopen, geraden, gedaan.
tener mente alle mani di uno. Iemand naarstig, vlytig op de handen (op de vingers) zien, passen, dat is, wat hy doet of zal doen, op iemands doen of laten agt nemen; geven, hebben, gadeslaan.
tener mano ad uno. Iemand handhaven, de hand bie- den, de hand aan iemand houden, iemand onder- houden; ook beschutten, beschermen, verdedi- [gen.
tener mano coi nemici. Het met de vyanden houden, heimelyk verstand met hun hebben.
levar mano da qualche impresa &c. De hand van eenig werk afnemen, daar van afstand doen, zig daar van ontslaan, daar van afzien.
andar di mano in mano. Van de eene hand in de andere gaan, vervallen.
a mano a mano. Allengsjes, met 'er tyd.
alla mano. Ter hand, by der hand.
esser molto alla mano. Wel ter hand, dat is, gevoeg- lyk, bequamelyk zyn.
fuor di mano. Uit ter hand, dat is, weggedaan, ver- re, wyd afgelegen.
esser molto fuor di mano. Wyd afgelegen, en van de hand zyn; ook ongevoeglyk zyn.
tener qualche cosa a mano. Iets ter hand, by der hand houden. *Met.* Iets te rade houden, spaarzaam daar mede omgaan.
esser, cader, venir &c. in mano di alcuno. In iemands hand, dat is, geweld, magt zyn, vallen, ver- vallen, geraken, komen, enz.
baver qualche cosa in sua mano. Iets in zyn hand, dat is, geweld, of magt hebben.
metter, rimetter qualche cosa in mano altrui. Iets in eens anders hand, magt, goeddunken, vrye wil stel- len, overgeven.
dar l'ultima mano a qualche opera. Aan een werk de laatste hand leggen, dat is, voleinden, afmaken.
accordarsi, far la pace con la spada in mano. Met de de- gen in de hand vrede maken, dat is, niet uit nood, maar

maar zoodanig, dat men, byaldien de aangeboden voorwaarden niet voordeelig waren, die weder zoude kunnen breken.

accordarsi colla tazza in mano. Zig met het glas in de hand, dat is, onder den drank vergelyken.

parlar per qualche cosa colla speranza in mano. Iets met de ervarenheid in de hand spreken, doen, dat is, met goede ervarenheid, ondervinding.

dar il giuramento, far la professione, l'omaggio in mano di alcuno. Iu iemands hand zweeren, den eed, de belydenis, de hulding afleggen.

sotto mano. Onder de hand, dat is, heimelyk, in 't verbergen.

far una cosa &c. sotto mano. Iets onder de hand, dat is, heimelyk, in 't verbergen doen.

sopra mano. Overhands, by beurten.

cucir &c. sopra mano. Overhands, by beurten naaijen, enz.

un sopramano, dar' un sopramano. Een slag of steek overhands geven; ook afweeren.

far il sopramano ad uno. De meester over iemand spemendritto. Een slag, of steek voor de hand. [len.

dar un mandritto ad uno. Iemand een slag, of steek voor de hand geven.

mandritto. V. Sopra.

manoverficio. Een slag, of steek met een gedraayde hand.

Mano, mani. De voorste voeten van een adelyk paard dat in het ryfchool leerd.

mano della briglia. De voorste regter voet van zoodanig een paard.

mano della lancia. De voorste linker voet van zoodanig een paard.

Mano. Een hand, dat is, een yzere haak; ook een bende, of rot krygsknegten.

Manata, Manciatà, Manella. Een hand vol.

Manatella. Een kleine hand vol.

Mancia, Mancino &c. V. Abbasso.

Maneggiare. Behandelen, in de handen wentelen, om-draaijen, betasten, grypen, bevoelen. *Met.* Regeeren, bestieren, leiden, voeren.

maneggiar una cosa. Iets betasten. *Met.* Iets behan- [len.

maneggiar le armi, la penna. De wapenen, de penne voeren.

maneggiar i danari, interessi &c. di uno. Iemands geld, renten, enz. regeeren, iemands voogd, huis houder, enz. zyn.

maneggiar la coscienza di uno. Iemands gewisse bestieren, dat is, iemands biegtvader, of geestelyke vader zyn.

maneggiar la natura, volontà, animo &c. di uno. Iemands natuur, wil, of begeerte, gemoed regeeren, bestieren, dat is, iemands heel- of geneesmeester zyn; ook een heer of meester over iemands wil of begeerte, en gemoed zyn.

maneggiar una facenda, un negozio, un' affare. Een uitvoering, een handel te weeg brengen.

maneggiar gli affari publici. Den staat regeeren; bestieren, staatszaken onder handen hebben.

maneggiar' un cavallo. Een paard bereiden, leeren, oefenen.

maneggiar' un cavallo in volte, corvette. Een paard leeren draaijen, enz. opspringen.

maneggiarsi in qualche affare. Zig in een zaak laten gebruiken, daar in arbeiden, daar mede bezig zyn.

Maneggevole, Maneggianse. Dat zig laat betasten, bevoelen, handelen; ook dat zig laat draaijen, keeren, wenden.

un cavallo maneggiante e sincero. Een gewend, geleerd, geoeffend paard, daar men zig op kan vertrouwen, verlaten.

Maneggiatore. Een die dient of helpt, beschikt, bestiert, regeert; ook een bewindsman, meester, regent; ook die een last, of zaak op zig genomen heeft; ook een uitdeelder, die last heeft zyn meesters goed te besteden, of uit te geven; ook een overste over eenig ding of zaak, overheer, drossaart, enz.

Maneggio, maneggi. Bestiering, regering, behandeling; ook bezorging, bearbeiding, dog byna alleenlyk in staatszaken, die landen en lieden betreffen; ook hulp, bystand, regeering en dienst in diergelyke zaken.

baver' il maneggio di qualche cosa. De behandeling, de bezorging van iets hebben.

maneggi publici e laboriosi. Openbare verrigtingen die den staat betreffen, raken, en zeer moeylyk zyn.

Maneggio. Het draaijen en zwenken van een paard; ook het ryfchool.

caval di maneggio. Een paard dat in het ryfchool geleerd word.

Manetta, manette. Een kleine hand, een handje; ook yzere boeyens; ook een bonte rok of pels, een mof, brasselet of armring; ook mosjes die aan de handen of armen gedragen worden.

Mánica, maniche. Armring, mouw; ook een opslag. *maniche larghe, strette.* Wyde, naauwe mouwen.

alzarsi le maniche fin' al gomito. De mouwen tot aan de elleboogen optroopen. *Met.* Zig ernstig in een zaak beyveren, bevltyigen. *V. Sbracciarfi.*

questo è un' altro paio di maniche. Dat is een ander paar mouwen, dat is een andere zaak.

Manichetta. Kleine mouw, armring, een mouwtje, een armringetje; ook opslagen aan de mouwen; ook een artzenybereiders kous of hypokraszak.

Manichino, Manichina. Lobben, of lubben, voor-mouwen.

far' il manichino dietro ad uno. Met iemand de gek scheeren, dat is, hoonen, smaden, uitlachen.

Mánico. Een hegt, steel, handvatfel, oor, geveft, greep, handgreep.

manico del coltello, zappa, scopa &c. Het hegt van een mes, het handvatfel van een schaaf, een bezemsteel, of stok.

manico del caldaio, secchio. Het hengfel van een keetel, van een wateremmer, enz.

manico del liuto, della chitarra &c. De greep of hals van een liut, of cither.

trav' il manico dietro la mania. De steel na de byl werpen, dat is, als 't voornaamste verlooren is, het overig ook wegsmeyten. E c c c 2 *uscir*

uscir del manico. Uit het hegt, handvatfel, de steel, buiten den haak gaan. *Met.* Iemand de zaak niet aangaan; ook toornig, ongerust worden; zoo zegt men ook van iets dat buiten de gewoonte of manier gaat; ook iets te veel doen.

ebi compra la scopa, compri ancora il manico. Die den bezem koopt, moet ook de steel daar toe koopen, dat is, die het meerder geeft, moet ook het minst dar'er toe behoord, geven.

sentennar nel manico. In het hegt, of in de steel wankelen, rammelen. *Met.* Onbestendig of onstandvastig; ook vrees- of twyffelagtig in zyne zaken zyn.

ci manca il manico. Daar ontbreekt nog de steel, het handvatfel aan, dat is, het is nog op verre na niet gereed, daar behoord nog veel toe.

metter' il manico. De steel, het handvatfel ergens aan maken. *Met.* De dingen wel beginnen.

Manicotta, Manicottolo, manicottoli. Hangende mouwen; ook lobben, of lubben, mof, scheenborden, armringen.

cafacca a manicottoli. Een rok met lange of hangende mouwen.

Manifattura &c. V. Manofattura &c.

Maniglia, maniglie. Armbanden, armringen, armvercierfels der vrouwen.

Maniglietta &c. Armband, armring.

Manina, manicella, manuccia, manine &c. Een handje, een klein, aardig, lief handje. *V. Manetta.*

Manipolo. Een Manipel, gelijk de Priesters in den dienst der Misse aan den arm hebben.

Manizza. Een mof.

Manoale &c. V. Manouale &c.

Manofatto, Manufatto. Dat met de hand gewerkt of gemaakt word.

Manofattura, Manifattura, Manufattura. Dat met de hand gewerkt of gemaakt is, alderhande handwerk of waren.

trafficar di manofatture. Met handwerks waren handelen, koopmanschappen

ci vuol tanta manofattura (ci vogliamo tante manofatture?) Moet men zoo veel stoffe (materialen) daar toe hebben? moet men zo veel werk daar aan besteden?

Manomettere &c. V. Abbasso.

Manopola. Een handharnas, yzere handschoen.

Manopolata. Een slag met zoo een handschoen.

Manoualdo. Een die dient of helpt, die iets beschiikt, bestierd, regeert; bestierder, regeerder, meester, regent, die het bewind van een zaak op zig genomen heeft; een uitdeelder die last heeft zyn meesters goed te besteden, of uit te geven; ook een voogd, momboir.

Manoualderia. Voogdyschap, momboirschap.

Manouale, Manuále. Van de hand, dat met de hand geschied, gewerkt of gemaakt word.

opere manouali. Handwerk.

Manouale, Manuale. Een handlanger, knegt, noodhulp, voornamentlyk van een meselaar; ook een geheimfchryver; ook een handboek.

val più un colpo di maestro, che due di manouale. Een streek

van een meester, is beter dan twee streken van een knegt.

Manoualments, Manualmente. Met de handen, dat men met de handen vatten, grypen of werken kan.

lavorar manoualmente. Met de handen arbeiden, werken, verrigten.

Manouella. Een hand vol koornairen, een gerve, bos; ook een zeelmakers handrad, enz. Ook een karrol, windaas; ook een burry, draagbaar, handbaar.

manouella di spicche. Een gerve koornairen.

manouella di lino, canape &c. Een bosje vlas, hennip, [enz. den, maken.

far' in manouelle. Een gerve of bundel te zamen binden, maken.

Mantenere &c. V. Abbasso.

Mantile. Een tafellaken of doek.

Manuale &c. V. Manouale &c.

Manuduzzione. Handleiding, handvoering.

Manufattura &c. V. Manifattura &c.

Manuscritto. Een handschrift, met de hand geschreven; ook een boek dat met de hand geschreven is.

MANOMETTERE. Uit de hand laten, ontlasten, ontslaan. Ook overheeren, plunderen, verquisten.

manometter uno schiavo, servo. Een slaaf of knegt vry laten.

manometter' ogni cosa. Alles overmeesteren, verwoesten, verderven, vernielen, verstooren.

manometter' una botte, di vino. Een vat wyn opsteken, afstappen.

manometter' un pane, una pezza di drappo &c. Een brood, een stuk laken, enz. opsnijden.

Manomesso. Uit de hand gelaten, geteld, ontlast, ontslagen; ook overheert, overmeesterd, geplundert, verdorven, vernield; ook afgetapt, opgestoken.

baver manomesso una botte, di vino. Een vat wyn opgestoken, afgetapt hebben.

MANSUETO. Zagt, zagtmoedig, zagtzinnig, goedaardig, beleefd.

animo mansueto. Een zagtmoedig, zagtzinnig, goedaardig gemoed.

Manfuetudine. Zagtmoedigheid, zagtzinnigheid, goedaardigheid.

MANTELLO &c. V. Manto &c.

MANTENERE, Manotenerre. Handhaven, behouden, staande houden, beschutten, verdedigen, verweeren; ook onderhouden.

mantener' una sentenza &c. Een gevoelen, uitspraak handhaven, beschermen, verdedigen, enz. *V. Softenere.*

lo dissi e lo manterrò ancora. Ik heb het gezegt, en wil het ook staande houden, verdedigen, enz.

mantener la sua autorità, ragione. Zyn aanzien, magt, gezag of redenen handhaven, verdedigen, beschermen.

mantener la parola, la promessa. Zyn woord, zyn beloften houden.

mantener famiglia. Huishouden, zyn huisgezin onderhouden, handhaven, beschermen.

Mantenuto. Gehandhaafd, beschut, beschermd, verdedigd, verweerd, enz.

Mantenimento, Manutenzione. Handhaving, behouding, beschutting, verdediging, enz.
mantenimento de' privilegi &c. Handhaving, verdediging, bescherming der voorregten.
MANTICI, mantici. Een blaasbalg, windbuil, blaaspyl.
mener' i mantici. De blaasbalg trekken.
calcar' i mantici. De blaasbalg treden (van den orgel.)
Mánticello. Een blaasbalgje.
MANTO. Een mantel. *V. Mantello.*
manto Imperiale, Regio. Keizerlyke, Koninglyke mantel.
manto (manta) del camiso. Schoorsteenmantel.
manto del cavallo. De koleur of het hair van een paard. *V. Mantello.*
Mantello. Een kleine mantel, een manteltje. Ook een mantel in 't gemeen. *V. Capa, Ferravolo.*
portar mantello. Een mantel dragen.
sozzo 'l mantello. Onder de mantel, dekmantel. *Met.* Onder schyn of voorwendfel.
ricopirsi col mantello d' altri. Zig met eens anders mantel bedekken, dat is, met eens anders gebreken de zyne verſchoonen.
un mantello di pietra. Een steenen mantel, dat is, het gevangenhuis. *V. Giuppone.*
mutar mantello. De mantel veranderen. *Met.* Van godsdienst of party veranderen: (wy zeggen) het rokje omkeeren.
mantello da pioggia. Regenmantel.
bover mantello ad ogni acqua. Een mantel tot allerley regen hebben, dat is, overal en in alle voorvalende zaken een uitvlugt weten te vinden.
esser mantello ad ogni acqua. Een mantel in allerley regen zyn: (wy zeggen) in alles afgeregt wezen.
Mantello. Mantel, dat is, voorhangfel, behangfel.
mantello della carrozza. 't Behangfel van een koets, karos.
mantello del camino. 't Behangfel van een schoorsteen, een schoorsteenval.
mantello delle mura. Een borstweering aan een stads muur.
mantello del cavallo. De koleur of het hair van een paard.
Mantellaccio. Een voddige, oude, verslete mantel.
Mantelletto, Mantelletta, Mantellino, Mantellina. Een kleine mantel, een manteltje.
mantelletta. Een (Kardinaals) manteltje.
mantellina. Een jak, een beddejak van een vrouw.
Mantellone. Een groote, lange mantel.
Mantare &c. V. Ammantare &c.
Mantellare, Ammantellare, Immantare, Immantellare. Bemantelen, bedekken, bekleden, behangen.
MANTOVA. Mantua. Een stad in Italie.
Mantouano. Van Mantua, of tot Mantua behorende.
MANUALE &c. V. Mano &c.
MANZO. Een os, een rund. *V. Vaccina.*
carne di manzo. Rundvleesch, ossenvleesch.
un buon pezzo di manzo. Een goed stuk osse-, rundvleesch.
MAPPÀ. Een tafellaken, of tafeldoek. *V. Nappa.*

Mappamondo. Een wereldkaart.
MARANA. Een speelfchuit of schuitje, een open ſchip of ſchuit, een beſpieſcheepje, een jagt, jagtje.
MARANGONE. Een timmerman, ſchrynwerker.
MARANO. Een groote, stoute bedelaar, een ſtraatdief of roover, een ſchelm, ſchurk, ſchoft, plug. *V. Barone, Guidone &c.*
MARASCA. Een zure kers.
Marasco. Een zure kerſſeboom.
MARAVIGLIA, Meraviglia. Een wonder, verwondering.
egli è una meraviglia, che &c. Het is een wonder, verwondering, dat, enz.
non è meraviglia &c. Het is geen wonder, enz.
recar, generar &c. meraviglia. Verwondering veroorzaken, maken dat men zig moet verwonderen.
à meraviglia. Met wonder, verwondering, wonderbaarlyk.
bello &c. a meraviglia. Wonder, wonderlyk ſchoon, enz. zoo ſchoon dat het een wonder is.
pieno, soprapreso da meraviglia. Vol van verwondering, door verwondering bezet.
tanto bello, grasso &c. ch' era una meraviglia à vederlo. Zoo ſchoon en zoo vet, dat het een wonder was hem te zien.
per meraviglia. Voor een wonder.
Maraviglia, meraviglie. Wonderlyke dingen; ook een wonderwerk, wonderteeken.
raccontar &c. meraviglie. Wonderlyke, verwonderlyke dingen verhalen, vertellen.
far meraviglie. Wonder, wonderteeken, wonderwerk doen, uitregten.
Maraviglioso. Wonderlyk, verwonderlyk, wonderbaar, verwonderens waardig.
io mi meraviglio. Ik verwonder my, het geeft my wonder.
Maravigliare, Maravigliarsi, Meravigliarsi. Zig verwonderen, voor een wonder opnemen, verwondering baren, veroorzaken.
non ti maravigliare. Verwonderd u niet.
non è da maravigliarsi. Het is niet om zig te verwonderen, het is geen verwondering waardig.
Maravigliosamente. Wonderlyk, wonderbaarlyk; ook zeldzaam.
MARAZZO. Moeras, poel, broek.
Marazzofo. Moeraſſig, broekig.
fitti, passaggi marazzosi e stretti. Moeraſſige en enge gelegentheden, doorgangen, doortogten.
MARCA. Een landſtreek.
Marca d'Ancona, (Anconitana.) De landſtreek van Ancone. (Een gewest in Italie.)
Marca di Brandeburgo. De landſtreek van Mark-Brandenburg. (Een gewest in Duitschlaud.)
Marchese-a. Markgraaf, Markgravin.
Marchesato. Markgraafſchap.
Marchiano, Marcheggiano, Marchesano. Een die uit de landſtreek is.
MARCA. Een mark, te weten, van goud of zilver. *V. Marco.*
MARCA. Een teeken, merk, greuspaal.

E e e e ; MARCA

marca da mercatante, artigiano. Een merk, een teeken van een koop- of handwerksman.

Marcare. Merken, teekenen, opmerken, aanmerken. *V. Rimarcare &c.*

marcar la balla &c. De ballen merken of teekenen: (wy zeggen) de kaats teekenen. *V. Balla.*

marcar le spalle ad uno. Iemand de schouders merken, brandmerken.

M A R C A S I T A. Glit.

marcasita d'oro, d'argento. Goudglit, zilverglit.

M A R C H E S E. De maandvloed, of maandstonden der vrouwen.

Marchesare, Immarchesare. Met diergelyke vloed bevlecken, besmetten.

Marchesato-a, immarchesato-a. Met diergelyke vloed bevelkt; ook met zoodanige vloed bezet.

M A R C I A R E, marchiare. Voorttrekken, opbreken, optrekken, (marscheren.)

Marcia, marciata. De mars, het opbreken.

prender la marcia verso qualche luogo. Na een plaats voorttrekken.

continoue marciate. Gestadige mars der soldaten of krygsknegten.

M A R C I A, Marcio. Etter, Materie.

cavar la marcia (il marcio, ad uno. Iemand de etter uitdrukken, uitpersen; (wy zeggen) iemand mak of ram maken, dat is, zyn moedwil verdryven, temmen of intoomen; ook iemand digt uitschelden, uitmaken.

Marcio, marcido, marcioso. Etterig. Ook vuil, vervuild, verdorven, stinkend; ook verwelkt, versleut, bedorven

carne marcia. Vuil, stinkend, bedorven vleesch.

popolo marcio. Vuil, slegt, ondeugend volk.

scuse, bugie &c. marcie. Vuile, stinkende, botte verschooningen, leugens, enz.

marcie parole. Vuile, ydele, slordige, gekke woorden, (redenen.)

atuo marcio dispetto. Tot uwe vuile spytigheid.

un grammatico, pedante &c. marcio. Een vuile, borre, gekke schoolmeester, enz.

Marciamente. Simplyk, eenvoudigyk, onnozel, bespottelyk.

Marcezza. Traagheid, luiheid, ledigheid, lasheid.

Marciume. Allerley etter, drek, vuiligheid, vervuildheid en stank onder malkanderen.

Marcire, marcidire, Immarcidire. Vuil, luy, traag worden; ook verwelken, verdorven.

Marcito, marcidito, Immarcidito. Luy geworden, vertraagd, verwelkt, verdorven.

M A R C I A C O T T O. Het gemale tin of loot dat men de aarde potten en vaten mede verglaast.

M A R C I O. Verrot.

givoco marcio. Een spel dat iemand dubbeld verliest, of daar hy jan in blyft.

eser marcio. Verrot zyn; ook een spel dat men dubbeld verliest, of daar men jan in blyft.

uscir del marcio, (campar' il marcio.) Geen gevaar meer loopen van jante blyven, of dubbeld te verliezen.

M A R C A, Marco. Een mark, te weten, van goud of zilver.

una marca d'oro fino. Een mark syn goud.

Marchetto. Een zoo genaamde muur te Venetic.

M A R C O R B I L L A. Schytkruid.

M A R S. De zee.

l'altomare. De hooge zee, de volle zee.

prender alto mare. De volle zee kiezen; (wy zeggen) het ruime sop kiezen.

per alto mare vidi. In volle zee, in 't midden van de zee heb ik gezien.

entrar', (uscir') in mar con una poderosa flotta. Met een magtige, sterke vloot in zee gaan.

in mare. Op zee, in zee.

romper' &c. in mare. Op zee schipbreuk lijden, ver-
[gaan.

mar tranquillo, (calmo,) tempestoso &c. Stille, ongestuime zee.

fortuna di mare. Storm, onweer op zee.

la fatica del mare. De walging, braking welke de zee veroorzaakt aan den genen die zelden op zee varen: (zeeziekte.)

golfo, seno, braccio di mare. Een arm, een inham, boezem van de zee: een baay.

porto di mare. Zeehaven.

pesce di mare. Zeevisch.

battaglia di mare. Zeeslag, zee strijd, zeegevegt.

passar' oltre mare. Over zee varen, overschepen.

star' oltre mare. Aan gene zijde, aan de andere zijde van de zee woonen.

oltramarino, oltramarino. V. Al suo luogo.

esser combattuto, sospinto, da infinito mare. Van een vervaarlijke, schrikkelijke storm, of een meenigte golven, of baren gellingerd, gedreven, geflagen worden.

loda il mare, e siensi alla terra. Loof of prijst de zee, maar houd u by de aarde, by het land.

per mare, e per terra. Te water, ter zee, en te land.

sono ben spesso scorso per quei mari. Ik heb deze zeën, deze kusten, strecken wel menigmaal doorkruist, doorvaren.

Marta, maretta, maròso. De ebbe, en vloed der zee.

la crescente della marea. De vloed, het wassen der zee.

Mareggiare. Vloeden, ebben; door de zee heen en wederloopen, varen, (laveren.)

Mareggiarsi. Met de zeeziekte geplaagd zyn.

Maremma. Een zoo genaamde zeeplaats, en vrugtbaar landschap in Toskanen; ook een vrugtbaar landschap by de zee.

Maremmano. Een inwoonder van die zeeplaats.

Maresco. V. Marino.

Marsè. Een meer, of zee die door overloop of overvloeiing van water ontstaan is.

Marezzo, Marezzi. Het gewaterd werk in zyde of andere stoffe; ook de schoone aderen in planken.

Marezzare (il drappo). Het stof, 't zy zyde, laken, enz. wateren. *V. Damasco &c.*

Marina. De zee; ook de zee- of schipvaart.

esperimentato negli affari della marina. In de zee of scheepvaart wel ervaren, een goed matroos, of bootsgezel.

Marina. Zeekust, zeeoever of strand; ook de zee zelfs.
andar marina marina. Langs de kust, den oever of strand varen.
Marinajo, Marinaro. Een zeeman, een zeevaarder, schipper.
marinajo d'acqua dolce. Een zeeman op zoet water.
Met. Iemand die niet veel gevaren heeft.
Marinaresco. Zeevaart-kunde, dat tot descheep- of zeevaart behoord.
arte marinaresca. Zeevaart-kunde, scheepskonst, zeevaardy-konst.
termine, usanza &c. marinaresca. Zeewoord, schippers of zeemans gewoonte, gebruik of manier, enz.
alla marinaresca. Op een zeemans, schippers gewoonte, gebruik of manier.
Marinarescamente. *V. Sopra*.
Marinaresca, Marinaria. De zeekonst, stuurmanschap; ook bootsgezellen, scheepsvolk, matroozen.
Marino, Marefco. Van, of tot de zee, of zeevaart behoorende.
acqua &c. marina. Zeewater.
pesce marino. Zeevisch.
vitello, cane, cavallo &c. marino. Een zeekalf, zeehond, zeepaard, enz.
Marinare, Immarinare (il pesce &c.) Gebakke visch in azyn inleggen, om de zelve te bewaren.
Marinato. In azyn ingelegt.
Marinata. *V. Sopra*.
Maritimo. Dat aan, of by de zee woond, of gelegen is, vande zee.
città maritima. Een zee stad.
MARESCALCO, Marescalco, Maliscalco. Een smit, hoefsmit, paardesmit; ook een paardemeester.
ferro &c. damarescalco. Een hoefsmids werkyzer.
Marescalberia. De hoefsmits winkel, werk huis, hoefstal; ook de paarde genees- of heelkonst.
MARESCIALLO. Maarschalk, Veldheer.
Gran Maresciallo di Francia. Groot Maarschalk van Frankrijk.
MARFORIO. Marforius, een beeld te Rome.
MARGARITA, Margherita. Een paarl, of parel; ook Margriet, een vrouws naam.
MARGINE. Boord, rand, kant; ook de zoomen of naden van een genezen wonde.
lasciar margine. Plaats, kanten, zijden (in 't schrijven, of drukken) open laten.
Marginale. Dat op de kant, zijde, boord of rand is.
Marginare, Ammarginarsi, Rammarginarsi. Genezen, heelen, toeheelen, geheelt, toegeheelt, genezen worden.
marginar una ferita. Een wonde genezen, heelen.
MARIA. Mariá: een eigen vrouws naam.
Vergine Maria, Maria Vergine. De maget Maria.
MARINARE, Marinato, Marino &c. V. Mare.
MAROLO, Mariuolo. Een straatdief, straatroover, gaauwdief, beurzefnyder.
Mariolaggine. Beurzefnydery, straatfchendery, straatroovy, dievery.

Mariolare. Beurze snijden, straatrooven, dievery bedrijven.
Mariolaria, mariolarie. V. Mariolaggine.
MARITO. Egte man, de man, gemaal.
andar a marito. Een man krygen, trouwen, getrouwd, uitgehewelijkt worden.
doma da marito. Een huwbaar, trouwbaar vrouwsperfoon.
prender marito. Een man nemen, trouwen, huwelijken.
mandar a marito. V. Mandare.
marito nuovo. Een nieuw getrouwd man.
Maritale. Van, of tot een getrouwd man; ook tot den egtenstaat behoorende.
letto maritale. Egt bed.
giogo maritale. Egt jok of juk.
parti maritali. Huwelijks voorwaarde, belofte.
Maritare. Huwelijken, trouwen, ten huwelijk besteden.
maritar la sua figliuola ad uno. Zyn dogter aan iemand uithuwelyken, uittrouwen.
Maritarsi. Trouwen, huwelyken, zig in den egt begeben.
maritarsi altamente, bene. Zig aan een groot geslagt verhuwelyken, vermaagschappen.
maritarsi ad uno. Zig met iemand in den egtenstaat begeben, met iemand trouwen.
Maritato. Getrouwd, in den egtenstaat zyn.
una (donna) maritata. Een getrouwde, egte vrouw.
maritata in casa di Pamfilio. In het huis, aan 't huis van Pamfilius trouwen.
non maritata. Ongetrouwd, ongehuwd.
Maritabile, Maritevole. Manbaar, trouwbaar, huwbaar.
Maritaggio. Het huwelyk, deu trouw, den egt, deu egtenstaat.
MARMAGLIA. Een hoop, of een menigte voden, beuzelingen; ook een hoop, of een menigte kinderen, jongens, en van slegt volk.
MARMITONE. Een spitdraaijer, spitwender, keukjongen, koksjongen; ook een vuil, morsig mensch.
MARMO. Marmer, marmersteen.
coloma, statua &c. di marmo. Een marmere pylaar, beeld, enz.
marmi antichi. Marmersteene oudheden, beelden, gebouwen, graven, enz.
Marmbreo, Marmorino. Van marmersteen, of marmer gelykende.
Marmeggiare, Immarmare, Immarmorare. Als marmersteen maken, marmeren.
Marmeggiante. Van marmer, of van marmer gemaakt, of gelykende.
MARMOTTA, Marmotto. Een Marmot: zeker dier; ook een bot mensch.
MAROBIO, Marobbio, Marobbio. Malroove, witte andoren, longekruid.
MARROCCHINO. Spaansch leder, geite of bokke-leder.

MARRONE, Marrone. Een aart van groote, dikke kastanjen of kastanien.

Maronetto, Marronetto. Een bosch van zoodanige kastanjeboomen.

MARRA. Een schop, spade, een egge; ook een metslaars rigtsnoer; ook een kalkschop.

marre dell' ancora. De haken van een anker.

marra, (spada di marra.) Een vegt- of schermdegen, een rapier.

Marrone, Marronetta. Een vegt- of schermdegen, rapier; ook een houwer, spade, schop, gaffel, vork met twee tanden.

Marraiuolo. Een houwer, hakker, egger; ook een schansgraver. *V. Guastatore.*

Marrare, Smarrare, Marreggiare. Houwen, hakken, eggen; ook leder bereiden, touwen.

marrar' (smarrar') una pelle. Een huid, of vel bereiden, touwen.

MARRANO. Een ongelovige, godsloचनाar.

MARSILIANA, Marcilliana. Een soort van een zeeschip.

MARTE. De Krygs-god alzo genaaamd; ook de kryg, den oorlog zelf, ook de planeet Mars.

Martedi. Dingsdag.

Marziale. Strydbaar, dapper, moedig, manhaftig.

buomomarziale. Een dapper, strydbaar man, een oorlogsmans.

MARTELLIO. Een hamer, een houten hamer, bytel, stamper; ook plaag, zorg, angst, bekommeruis, die van ieverzugt of diergelyke voortkomt.

non tiene (regge) al martello. Het houd geen hamerslag, het laat zig niet smeden: (wy zeggen) het houd geen streek, geen toets of proef.

le bugie alla fine non reggono (tengono) al martello. De leugens houden eindelyk geen streek, geen proef. *V. Gamba.*

suonar' a martello. Met de klok kleppen, dat is, maar aan d'eene zyde.

queste parole mi sono martelli al cuore. Deze woorden zyn my hamerslagen aan 't hart, dat is, veroorzaken my groot hartzeer, verdriet, quelling.

dar martello ad uno. Iemand het hart doen kloppen, dat is, ieverzugtig maken, doen ieveren: (wy zeggen) iemand een vloy in 't oor steken, iemand de helle heet maken; ook plagen, quellen, beangstigen. *V. Martellare.*

sentir martello. Hamerslagen, dat is, ieverzugtige gedachten, gevoelen, tot ieverzugt gedwongen worden.

Martelletto, Martellino. Een kleine hamer, een hamertje.

Martellone. Een groote hamer.

Martellare, Ammartellare. Met hamers slaan, smeden; ook kloppen; ook slaan of kloppen als de etter-gezwellen wanneer die ryp worden.

martellar' il ferro. Het yzer smeden.

martellar' (ammartellar') uno. Iemand plagen, quellen, beangstigen, benaauwd, ieverzugtig maken;

zorg en bekommeruis veroorzaken.

Martellajo, Martellaro, Martellatore. Een die de hamers maakt, een hamersmit.

MARTINO. Marten, Maarten, een mans naam.

MARTIRE. Een getuige, of bloedgetuige, martelaar.

piu' tosto martire, che confessore. Eerder of liever een martelaar als een belyder of bekenners, dat is, liever de pynbank of folter doorstaan, als bekenen.

Martiro, Martorio, Martoro Pyniging; ook de pynbank, groote pyn of smert.

star' in continuo martiro. In een gestadige pyniging, of (martelie) zyn.

Martirio. De (martelificatie) of pyniging, het sterfen om de belydenis der waarheid.

Martirologio. Een martelaarsboek.

Martirizzare. Martelen, pynigen, quellen om de belydenis der waarheid.

Martoriare. Pynigen, quellen, plagen.

MARTORA, Martorella. Een label, ook deszelfs vel.

MARZA. Een entje of greef om te enten.

MARZAPANE. Zuiker-en amandelbrood of koek, marspyn.

Marzapanare, Ammarzapanare, Immarzapanare. Als marspyn bereiden, toemaken.

MARZAMINO. Een soort of aart van goede en zoete wyn.

MARZO. Maart, of Lentemaand.

meze di Marzo. De maand van Maart, of Leutemaand.

ella è nata nel mese di Marzo. Zy is in Maart geboren, ook is het te zeggen een vuile, geile hoer.

un Venerdì di Marzo. Een Vrydag in Maart.

neve &c. di Marzo. Maartse sneeuw. *V. Marzolino.*

Marzolino, Marzublo. Van Maart, of Lentemaand.

neve &c. marzolina. Maartse sneeuw, enz.

cacio Marzolino. Maartse kaas (een aangename goede kaas in Toskanen.)

MASCAGNO. Arg, schalk, loos, listig, quaadwillig, wispelturig, wankelbaar; ook wys, voorzigtig.

MASCALZONE. Een land-, of straatroover; ook een arme soldaat, of krygsknecht, een armen duivel; ook een schooier, bedelaar, deugniet, sielt, vagabond. *V. Bavone, Guidone.*

Mascalonare. Straatrooven, landloopen, bedelen, omzwerven.

Mascaloneria. Bedelary, landbedelary, schooijing.

MASCARA. *V. Mascera &c.*

MASCELLA. Een kake, of kinnebak.

Mascellare (dente.) Een kinnebakstand, een maal- of baktand.

Mascellone. Een groote baktand; ook een digte oortvyg of kinnebakslag.

MASCHERA, Mascara. Een momaangezigt, gryus, valsch aangezigt, (masker;) ook een vermomde, verkleede vastenavonds gek; ook nagebootst, nageaapt.

andar' in maschera. Vermomt, gemaskert gaan.

andar' a veder le maschere. De vermomde, verkleede vastenavonds gekken of narren gaan zien.
trav. levar la maschera. Het momaangezigt, het masker aftrekken, afleggen.
cavarfi la maschera. Het momaangezigt, het mombakkes aftrekken; ook niet meer huichelen, den schalk recht laten zien, die niet meer konuen, of willen verbergen, bedekken.
Mascheráio. Een momaangezigt-maker.
Mascherare, mascherare. Vermommen, verkleeden.
mascherar le sue perverse intenzioni &c. Zyn boosvoornemen vermommen. *Met.* Verbergen, bedekken, onder een valsch voorgeven.
Mascherarsi. Zig vermommen, verkleeden.
Mascherato, mascherato. Vermomd, verkleed; ook verdigt, valsch, dat maar in schyn is.
Mascherata, mascherata. Een vermomde, verkleede, een vastenavonds gek. enz. *Met.* Een leelijk, schandelijk, hatelijk mensch.
M A S C H I O. Een mannetje, een man, mannelijk geslagt.
maschi, e femine. Mannetjes en vrouwtjes, of wyfjes, mannen, vrouwen.
è femina è maschio? Is 't een wyfje of een mannetje, een wyf of man?
egli ha quattro figliuoli due maschi, e due femine. Hy heeft vier kinderen, twee zoonen en twee dogters.
maschio-femina. Een manwyf: een persoon van beide de Kunuen.
Maschio. Mannelijk. *Met.* Manhaftig, kloek, dapper. *[per un figliuolo (maschio.)* Een mannelijk lid, erve, een zoon.
maschio pensiero. Mannelijke, dat is, kloekke, verstandige, rype gedagten.
maschio valore. Mannelijke dapperheid, manhaftigheid, kloekmoedigheid.
maschia risoluzione. Mannelijk, dat is, dapper besluit.
Maschissimo. Een volmaakt, tot het huwelijk zeer bequaam man.
Maschiamente. Mannelijk, dat is, dapperlijk, kloekmoediglijk, manhaftiglijk.
Maschiezza &c. Mannelijkheid. *Met.* Manhaftigheid, dapperheid, kloekmoedigheid.
Maschile. Maunelijk, manhaftig, dapper, kloekmoedig.
sessu maschile. Het mannelijk geslagt.
voco, forma &c. maschile. Mannelijke stemme, gestalte, gedaante, enz.
Mascolino. Mannelijk, van het mannelijk geslagt.
sessu mascolino. 't Mannelijk geslagt.
del genere mascolino. Van 't mannelijk geslagt.
linea mascolina. Mannelijke linie.
prole (discendenza) mascolina. Mannelijke erven, zoonen, mannelijk oir.
M A S N A D A. Een rot, een bende krypslieden, een party stroopers, vrybuiters, partygangens.
Masnadire. Partyganger, strooper, vrybuiters.
Masnadare. Op party gaan, stroopen, vrybuitens.

T O M . I .

M A S S A. Een hoop, klomp, brok; ook een deeg; ook het kapitaal, de hoofdsom.
massa di pillole. Een deeg om pillen te maken.
sono pagati della commun massa (della massa, del commune.) Zy worden uit den gemeenen hoop of beurs betaald.
far massa. Geld verzamelen, te zamen schrapen, ryk worden.
Massaio. Een huishouder; ook een goed, spaarzaam huishouder; ook een overman van een gild.
V. Economo.
un buon massaio. Een goed huishouder, een goed huiswaard.
Massaia. Een goede huishoudster; ook een dienstmeid.
Massaria, Masseria. Een hoop, meenigte.
una massaria di bestiame. Een hoop, een meenigte vee te zamen.
Masseria, masserie. V. Arnese, mobile.
Massarizia, masserisia. Goede huishouding, spaar-konst, en met eenen de verzamelkonst, om haast rijk te worden. *V. Lesina.*
Massarizia, massarizie. Huiscieraad, meubelen.
massarizie di casa. V. Arnese, Mobile.
Massariziubile. Slechte meubelen, arm huisraad.
Massariziare. Sparen en verzamelen, goed byeen brengen, een goed huishouder zyn.
Massarizioso. Een goed huishouder, of waard. *V. Massaio.*
Massiccio, mastivo. Digt, dik, vastgezet, niet hol. *Met.* Wel gegrond.
d'oro &c. massiccio. Van digt, vast goud, enz.
leggi, ricordi massicci. Digte, dat is, wel gegronden, goede stellingen, leerpunten, enz.
M A S S I M O. De grootste, aldergrootste.
Dio ottimo, massimo. De alderbeste, grootste God.
il Pontefice massimo. De hoogepriester, opperpriester.
Massima, massime. Een grondregel, grondpraak, grondstellingen.
massima politica &c. Een grondregel in staatszaken.
baver per massima. Voor een grond of hoofdregel hebben.
caminar con massime particolari. Zyne eigene gronden of grondregels ergens in hebben, en daar naar leven.
Massime, massimamente. Voornamentlijk, bijzonderlijk, afzonderlijk.
M A S S O. Een groote, grove, dikke onbewerkte steen, die diep in de aarde, of nog in de rotzen is.
M A S T E L L O. Een tobbe, trog, wateremmer, bekke van een fontein; ook een aam, een wynmaat tot Venetie.
un mastello di vino. Een vat wyn.
Mastelletto, mastellino. Een vaatje wyn.
Mastellaio. Een kuisper.
M A S T I C A R E. Kaauwen, knaauwen, herkaauwen, afeten, afknagen. *V. Rodere.*
masticar' il cibo. De spyze kaauwen, knaauwen.
masticar' il freno &c. De toom of het gebit, enz. kaauwen, knaauwen.

F f f f

massti-

maficar ben una cosa. Een ding wel kaauwen, herkaauwen, dat is, welen rypelijk overwegen, overleggen. *V. Ruminare.*
maficar la lezione. De lesse kaauwen, herkaauwen, dat is, niet prompt opzeggen, hakkelen.
Maficato. Gekaauwd, herkaauwd.
Maficatore. Een kaauder, herkaauwer.
Maficazione, maficatura. Kaauwing, herkaauwing, afknaging.
Maficucciare. Babbelen, kaauwen, als de oude lieden, moeijelijk en langzaam kaauwen.
M A S T I C E. *Mafico.* Maltik: (een soort van gom.)
M A S T I N O. Een dog, een schaapharders hond, een boere hond; ook een engelsche dog; ook een groote vleefchhouwers, bleekers, vilders hond.
fiero, feroce, arrabbiato, affamato mastino. Een razende, wilde, dolle, hongerige hond. *Met.* Een nijdig, quaadwillig, boosaardig mensch.
M A S T R O &c. *V. Maestro* &c.
Mastro di campo &c. Veldmaarschalk, Veldheer.
M A T A S S A. Een streng (garen, of diergelijke.)
mattassa di filo, (refe, accia.) Een streng garen.
far in mattasse. Tot strengen maken, haspelen.
Mattassare, Ammattassare, Inmattassare. Strengen, tot strengen maken, haspelen.
M A T E M A T I C A, matematiche. De Wiskonst.
studiar le Matematiche. De Wiskonst leeren, oefenen; ook een nar of gek zijn.
Matematico. Wiskonstig, dat tot de Wiskonst behoort; ook een Wiskonstenaar, een Wiskundige.
Matematicuccio. Een slegte, ellendige Wiskonstenaar.
M A T E R A Z Z O, Matarazzo, Materasso. Een matras, onderbed, buldzak.
materazzo di lana, seta, bambagia. Een wolle, zijde, boomwolle of katoene matras.
Materazzina. Een kleine matras, een matrasje, onderbedje, buldzakje.
Matarazzio. Een matrassie- of beddemaker.
M A T E R I A. Stoffe, daar men iets van maakt; ook de zaak daar van gesproken of gehandeld word; ook etter, dik bloed; ook gift, droeffsem, grondstof; moer, drek.
materia combustibile. Brandende stoffe, dat branden kan.
discorrer, trattar &c. *d'una materia.* Van een stoffe, of zaak spreken, handelen, enz.
materia difficile, utile, fertile. Een moeijelijke, dienstige, vrugtbare stoffe; ook een zaak daar veel van gesproken en gehandeld kan worden.
materie politiche (di stato) &c. Staatszaken, verhandelingen die den staat betreffen, raken.
materie teologiche. Godgeleerde stoffe, zaken, enz.
materie gravi, pericolose. Zwaarwigtige, gevaarlijke stoffe, zaken, verhandelingen, enz.
dar, (porger) materia di parlare, ridere, piangere, mormorare. Stoffe, dat is, aanleiding en gelegenheid tot spreken, lachen, weenen, morren, enz. geven.
dar, (porger) materia di disgusto, riso, scandalo &c. Stoffe, dat is, aanleiding en gelegenheid tot afkeer, walging, lachen, ergeruis, enz. geven.

in materia. In stoffe, dat is, een zaak betreffende.
in materia di stampa, di guerra, stato &c. In dingen tot de drukkerij, krygs-, staatszaken, enz. behorende.
dalla piaga ne uscì copiosa materia. Daar liep veel etter uit de woude.
M a t e r i a l e. Stoffelijk, dat uit eenige stoffe bereid is.
il fuoco &c. *materiale.* Het stoffelijk vuur, enz.
causa materiale. Stoffelijke zaak, oorzaak, dat is, de stoffe.
i materiali. De stoffe, of (materialen) tot bouw- ing, enz.
M a t e r i a l m e n t e. Stoffelijk; ook op een grove, eenvoudige, handstafelijke wyze.
M a t e r i a l i t à. Op een stoffelijke, grove-aarten wyze.
M a t e r i a r e. Materie, etter uitwerpen.
M A T E R N O, maternale. Moederlijk.
lingua materna. Moedertaal, of spraak.
linea materna. Moederlijke linie.
pietà, affetto &c. *materno.* Moederlijke medelijden, liefde, genegenheid.
beni, beredità materna. Goederen, van de moeder geerft.
grembo, petto, latte &c. *materno.* De moederlijke schoot, borst, melk, enz.
M a t e r n a m e n t e. Moederlijk, op een moederlijke wyze, gelijk als een moeder.
M a t e r n i t à. Moederschap, tot een moeder behorende.
M A T E R O Z Z O, Materazzo. De kolf, knots, knop aan een stok.
M A T R I C E. De lijf- of baarmoeder.
il collo della matrice. Den ingang, de hals van de baarmoeder.
M a t r i c à l e. Tot delijf- of baarmoeder behorende.
M a t r i c à r i a. Moederkruid, marioline: een welriekend kruid.
M A T R I C O L A. Het register, of de rol der personen, behorende tot een verrigting, byeenkomst, Hoogeschool of Univerfiteit.
Matricolare &c. *V. Immatricolare.*
M A T R I G N A. *V. Madrigna.*
M A T R I M O N I O. De egt, het huwelijk, den trouw- ebieder, (*addimandar*) *una in matrimonio.* Eene te huwelijk begeeren, verzoeken, vryen.
trattar &c. *un matrimonio.* Een huwelijk maken, sluiten.
contrarr' far (*patteggiar*) *il matrimonio.* Het huwelijk sluiten, huwelijks voorwaarden maken.
consumar *il matrimonio.* Den egtenstaat, het huwelijk vervullen, byslapen.
nato di leggitimo matrimonio, (stante matrimonio.) Egtelijk, wettelijk, eerlijk geboren.
M a t r i m o n i à l e. Egtelijk, wettelijk, tot den egt, of het huwelijk behorende.
patti matrimoniali. Egtverbintenis, of het huwelijk, huwelijksluiting.
nodo, vincolo, consorzio &c. *matrimoniale.* Egtband, egtelijke bywooning.
lettomatrimoniale. Egte bed.
debito matrimoniale. De huwelijks pligt.
M A T R O N A. Een Mevrouw, Juffer, of Jonkvrouwe.

Matronale. Van een Mevrouw, Juffer, of Juffrouw, daar toe behoorende, of dezelve voegende.

MATROSA. Het moederwee; ook een soort van schepen alzoo genaamd.

MATELLO. Potaarde, kley.

MATTHIO. Mathias.

MATTHIA. Mathias, Mathys.

MATTINA, la mattina. Den oggend, den morgen, de oggend- of morgenstond; ook des morgens.

bier mattina. Gisteren oggend, gisteren morgen.

alla mattina. Des morgens, des ogtends.

da mattina, domattina. Morgen, morgen oggend.

dalla mattina fin' alla sera. Van den morgen tot den avond.

Mattinata. Morgen- of oggendstond; ook een morgengezang of gespeel voor des vrysters of bruids huis.

vi spesi alcune mattinate. Ik heb'er eenige ogtenden of morgenstonden toe aangewend, in besleed.

MATTO. Narrig, zot, zotagtig, onverstandig, bot; ook een nar, zot, een onverstandig, bot mensch, een gek.

masse imprefe. Zotte, gekke, onverstandige, botte aanslagen.

scacco matto. V. Scacco.

un gran matto. Een groote nar, zot.

matto spacciato. Een bekende gek, die over al voor een gek bekend is.

un matto volentario. Een vrywillige nar, gek: een schalknar, jaupotagie.

Matto. Narrig, gek: (wy zeggen) blind, bot, enz.

casa matta. Een kazemat, een gewelf met schietgaten onder de wallen of vesten.

peli matti. Melkhaïr, poddehaïr.

penne matte. Pluimvederen.

dar delle buffe &c. matte. Blinde stooten geven, dat is, digt, blind slaan, afslaan.

Mattacchiòne, mattalòne. Een groote, grove, botte, domme gek of nar.

Mattacciùolo, mattarello. Een kleine nar, een kleine gek, een gekje.

Mattaccino. Een kleine nar, gekje; ook een schalknar, jaupotagie, poetsjenelle.

Mattesco. Dat op een gekke, zotte wijze of manier is, gekkelijk.

Mattamente. Narrig, op een narrige, gekke, botte, zotagtige, onverstandige wyze.

Matteria, matterie. Narrigheden, gekheden, gekkernyen, botheden, zotheden, gekke, zotte, botte handel.

Matteggiare. Half, of twee maal half gek zyn; ook voor gek spelen.

Mattezza. Zothed, gekheid, bothed, onverstandigheid.

MATTONE. Een tichelsteen, baksteen.

far, cocer &c. mattoni. Tichelen strijken, branden of bakken, enz.

Mattonaia, mattonàra. Een tichelooets, ticheloven, steenoven.

Mattonaio. Een tichel- of steenbakker.

Mattonare, Ammattonare. Tichelstrijken; ook met tichelen metselen of plaveijen, vloeren.

Mattonato. Met tichelen gemetselt; ook geplaveit, bevloert; ook het plaveitsel, de vloer.

MATTUTINO. Van, of tot den oggend, of morgen behoorende.

fu' hora mattutina. Op, of ontrent den oggend- of morgenstond.

stella mattutina. Morgensterre.

le orationi matutine, i matutine, i matutini de' frati. De metten, de vroegmetten, vroegmisse.

dir', cantar' il mattutino. De metten lezen, zingen.

andar' al mattutino. Ter metten gaan.

MATURO. Rijp.

pomi, fichi &c. maturi. Rype appelen, vygen, enz.

uva matura. Rype druiven.

vino maturo. Rype, belege, oude wyn.

un malore maturo. Een rype wonde, gezwel, etterbuil.

debito, pagamento maturo. Een rype, dat is, een vervalle schuld.

età matura. Rype, dat is, bedaagde ouderdom.

un'buomo già maturo. Een welbedaagd en bescheiden [man. raad, rype overlegginge.

mature configlio, riflesso. Rype, dat is, welbedagte raad, rype overlegginge.

Maturatto, maturotto. Half, byna ryp.

Maturamente. Rypelijk, bedagtelijk, enz.

considerar, rifletter maturamente. Rypelijk, bedagtelijk denken, overleggen, overwegen.

Maturezza, maturità. De rechte, rype tyd, de rypheid.

maturezza della biade, frutti &c. De rypheid van het kooren, de vrugten, enz.

maturezza degli anni, del senno. Rypheid der jaren, des verstands, ryp verstand, volmaakte, bedaagde ouderdom, bejaardheid, bedaagtheit.

Maturare, maturarsi, maturire. Ryp maken, ryp worden.

le uve &c. maturano. De druiven worden ryp.

i pagamenti maturano. De betalingen worden ryp, vervallen.

Maturare. Ryp maken.

maturar' un malore. Een gezwel, een etterbuil ryp maken, doen rypen.

Maturante. Rypmakend.

Maturato. Rypgeworden.

Maturazione, maturanza, maturamento. Rypwording.

M A U S O L E O. Een praal- of pronkgraf der Roomsche Keizers. (De heerlijkheid of pragt van 't Praalgraf van Mausolus, Koning van Carie, heeft alle de pronkgraven deze naam doen krygen.)

M A Z Z A. Een kolf, knots, stryd-kolf, strydknots; ook een staf of scepter die men te Rome voor den Paus, of voor de Kardinalen draagt; ook een dikke knots, of vlegel om dood te slaan; ook een slagers of vleeschouwers byl; ook de trek- of draayboom in de drukkers pars.

menar la mazza ronda. De knots in 't rond voeren, de

- kolfdraaijen , dat is , geen menschen eer bewyzen , agten , den een zoo goed agten als den ander .
menar' alla mazza . Op de slagbank voeren , brengen .
Mazzafrusto . Een zweep aan een stok .
Mazzapicchio . Een houtte bytel , wik .
Mazza-cani &c. V. Ammazza-cani &c.
Mazzetta , mazzuola . Een kleine knots , stok , kolf , een knotsje , stokje , kolfje ; ook een yzere hamer , of bytel der metselaars .
Mazzare , mazzicare . Slaan , kloppen , beuken .
V. Ammazzare .
mazzar' il lino , la canape . Het vlas , de hennip slaan , kloppen , beuken .
mazzar' un merluzzo . Een stokvisch kloppen , beuken .
Mazzata . Een slag met een stok , knots , enz .
dar mazzate . Stokslagen geven .
a mazzate . Met stokslagen . *Met* . Met geweld , op een gedwonge wyze .
Mazziere del Papa , del Cardinal N. Stok- of scepterdrager van den Paus , van de Kardinaal N .
M A Z Z A R A N G A , mazzacchera . Een blok , heylblok ; ook een straarblok of stamper .
M A Z Z O C C H I O . Een kolf van een roer ; ook een knots , knoest .
Mazzocchiuto . Kolfagtig , knotsagtig , knoestig , noestig , takkig .
M A Z Z O . Een bundel , een pak , baal .
mazzo di fiori . Een bundel bloemen , een ruiker . *V. Mazzetto* .
mazzo di lettere . Een pakje brieven .
mazzo di carte . Een spel kaarten .
mazzo di spille , corde &c. Een pakje , een briefje spelden , een pakje snaren .
mazzo di chiavi &c. Een bos sleutels .
legar' in mazzi . Een bundel of pak te zamen binden .
zoglier (levar) su i mazzi . Zyn pak opnemen , dat is , daar van daan loopen .
Mazzetto , mazzuolo , mazzoletto , mazzolino . Een bundeltje , pakje , baaltje .
un mazzetto (mazzolino) di fiori &c. Een bosje bloemen , een ruikertje .
un mazzuolo di agli freschi &c. Een bosje , een bundeltje knof- of knoplook .
Mazzocchio , mazzocco . Een groote bundel , een groot pak , grootebaal , hairlok , tuit , vlok .
un mazzocchio di capegli . Te zamen gewonde , gebonde hairlokken of vlegten , een hairlok , tuit , vlok , (voornamentlyk der vrouwen .)
capegli ristretti in un mazzocchio . Te zamen gewonde , gebonde hairlokken .
mazzocchio di lino . Een leegje vlas , een bundeltje vlas .
M A Z Z U C C O , mal mazzucco . Groote , zware hoofd- [pyn .
M E , Prun. Person. assolut. nè Cast obliqui . Myner , my .
Dio baverà pietà di me . God wil zig myner erbarmen , ontfarmen .
a me non la farà . Aan my zal hy het niet doen .
egli non ingannerà già me . Hy zal my altans niet bedriegen .
da me non l'ebbe &c. Hy heeft het van my niet gehad .

- o me misero ! O my ellendige !*
Me , word ook gebruikt in plaats van *mi* , als daar by komt *lo , la , li , gli , le , ne* . Als
me lo darai ? Zult gy het my geven ?
M E A T O , meati . Doorgang , doorgangen , gat , loop ; ook de zweetgaten in 's menschen lichaam .
M E C A N I C O , meccánico . Handwerkig . *Mes* . Slegt , veragtelijk ; ook een handwerks man , een ambagts man .
arti mecaniche . Handwerks konst , handwerk .
Mecanicamente . Handwerkelyk . *Mes* . Veragtelijk , slegt .
M E C C I A , miccia . Lont .
M E C O . Met my .
con esso meco , (con meco.) Met my .
costui non è meco . Deze is niet met my , dat is , hoord my niet toe .
pensai meco medesimo , (stesso.) V. Medesimo .
M E D A G L I A . Penning van ontschuldiging , vergvinge . Een penning , gedenkpenning ; ook genade , afsaacpenning .
medaglia antica . Een oude penning .
Medaglietta . Een kleine penning , gedenkpenning .
Medaglione . Een groote penning , gedenkpenning .
M E D E M O , Medesimo . Zelf , zelve , de zelfde , eenderley , diergelyke .
io , tu , egli &c. medemo , (medesimo.) Ik , gy , hy zelf .
V. Stesso .
pensai meco medesimo , (tra me medesimo.) Ik dagt by my zelve .
per se medesimo . Voor zig zelve .
la medema cosa . Een en dezelve zaak , een ding , een en het zelfde .
nella medesima maniera . Op dezelve wyze , op dezelve manier , eenderley .
dormivamo nella medema camera . Wy slieden in eene , en dezelve kamer .
d'una medema età . Eenderley ouderdom , een en dezelve jaren .
Medesimamente . Diergelyke , het zelfde .
M E D I O &c. V. Mezzo &c.
Mediana (vena.) Hartader , slagader .
Mediare . Bemiddelen , een middel vinden .
Mediante . Tusschenkomende .
mediante il suo ajuto . Met tusschenkomst van zyne hulp .
Mediato . Gemiddeld .
Mediatamente . Bemiddelender wys .
Mediatore . Middelaar , scheidsmen .
il Mediator tra Dio e l'uomo . De Middelaar tusschen God en den mensch .
Mediazione . Middeling , bemiddeling , beslissing .
Medietà . De helft , het halve goed . *V. Metà* .
Mediatore. &c. V. Sopra .
M E D I C O . Een arts , geneesheer , heel- of geneesmeester .
cbiamar' il medico . Den arts , den genees- of heelmee-ster roepen .
andar dal medico . Om den heel- of geneesmeester gaan .
il collegio , consiglio , (consulta ,) conferenza de Medici .

De vergadering, byeenkomst, oordeel of gevoelen der heel- of geneesmeesters.

Medico eccellente, buono. Een treffelyke, voortreffelyke, goede arts, heel- of geneesmeester.

Medicastro, medicaccio. Een ellendige, onervaren geneesmeester.

Medicare. Heelen, genezen, gezond maken. *V. Curare.*

medicar' un' infermità. Een quaal, ziekte, krankheid genezen.

medicar' una piaga, ferita &c. Een wond heelen, genezen, verbinden.

medicar' uno da qualche male. Iemand van een ziekte, krankheid genezen, gezond maken.

Medicamento. V. Medicina &c.

Medicina. De artzennykonst, of kunde, heel- of geneeskunst.

studiar, legger, professar, praticar medicina. In de heel- of geneeskunst oeffenen, leeren, hantceeren, een geneesheer zyn.

Dottor di medicina. Een heel- of geneesmeester.

Medicina, medicamento. Een artzenny, genees- of heelmiddel.

ordinar, preparar, far, dar, porger medicina. Artzennyen, genees- of heelmiddelen ordonneeren, bereiden, geven, heelmiddelen ingeven, toebrengen, bybrengen.

pigliar, (prender,) usar &c. medicina. Artzennyen, genees- of heelmiddelen nemen, innemen, gebruiken.

medicina purgante. Een zuiverend artzenny, genees- of heelmiddel.

Medicinale. Genezende, heelende: dat kragt of deugd heeft om te genezen.

berbe, acque &c. medicinali. Genezende, heelende artzennykruiden, wateren, enz.

Medicinare, medicamentare. Genees- of heelmiddelen gebruiken; ook heelmiddelen opleggen, verbinden.

Medicinarsi. Zig laten heelen of genezen, genees- of heelmiddelen gebruiken.

M E D I O C R E. Middelmatig, middelbaar, tamelijk, niet te groot of te klein.

di statura &c. mediocre. Van middelmatige, middelbare, tamelijke groote of gestalte, enz.

Mediocremense. Middelmatig, middelmatiglijk, tusschen beiden, redelijk.

Mediocrità. Middelmatigheid.

M E D I T A R E. Betragten, bedenken, overdenken, bepeinsen, bespiegelen, overwegen; ook digten, tragten, nadenken, in de zin, in de gedagten hebben, bedagt zyn.

meditar le opere Divine &c. De Goddelyke werken bepeinsen, overdenken, bespiegelen, overleggen.

meditar' un' impresa. Een daad in de zin hebben, voorhebben.

meditar' un' tradimento, furberia, inganno &c. Op een verraad, bedrog, een schelmstuk bedagt zyn; (wyzeggen) met een schelmstuk bezwangerd gaan.

meditar' i mezzi opportuni. Op bequame middelen bedagt zyn.

andar meditando in che modo &c. Bedenken, overdenken, overwegen op wat wijze, enz.

Meditazione. Betragtinge, bedenkinge, overdenkinge, bespiegeling, overweging.

meditazione della vita de' Santi. Betragtinge, overdenkinge, bespiegeling van het leven der Heiligen.

M E D I T E R R A N E O (mare.) De Middellandsche zee.

M E G L I O. Beter; ook het beste; ook meer.

tanto meglio. Des te beter, zoo veel te beter, best, meer.

semplice, o per dir meglio, zotico. Een eenvoudig, of om beter te spreken, te zeggen, plomp en ongeschikt.

come meglio lor pareva. Gelijk het hun beter scheen of dagt te zyn.

star meglio. Zig beter bevinden.

portarsi meglio. Beter zyn, zig beter bevinden.

come meglio vi piacerà. Gelijk het u best zal gelieven.

come meglio sapeva, poteva &c. Gelijk als hy best wist, konde, enz.

fate, ajutatevi meglio che potete. Doet, maakt, helpt u op 't best als gy kond.

val meglio un passerotto in mano che &c. 't Is beter een vogel in de hand, als enz.

egli riusci' il più leggiadro il meglio costumato giovane del suo tempo. Hy wierd eindelijk de beste, de aardigste, de geschikteste, best gemanierdste, hoffelijkste jougman van zyn tijd.

come potrei esser più contento e meglio sicuro? Hoe konde ik vergenoegder en zekerder zyn? hoe zoude ik geruster en beter te vreden konnen zyn?

amar, goder meglio. Liever willen.

amo (godo) meglio di morir che di. Ik wil, of wilde liever sterven, als enz.

meglio di 20000. buomini. Meer als twintig duizend mannen.

andar ogni giorno di ben' in meglio. Alle daag beter, gezonder, vroomer, enz. worden.

appigliarsi al meglio. Het beste, het voordeeligste, nuttelijkste, enz. verkiezen.

Migliore, Megliore &c. V. Migliore &c.

M E L A. Een appel.

Melao, Melo. Een appelboom.

Melacotogna. Een quee, queeappel.

Melacotogno. Een queeboom, queeappelboom.

Malágrana, Malagranata. Een granaat, granaatappel.

Melagrano. Een granaatboom, granaatappelboom.

Melaránzia, Melángola. Een oranjeappel. *V. Naranzo &c.*

Melaranccio, Melángolo. Een oranjeboom, oranjeappelboom.

M E L A N C O N I A &c. V. Malinconia &c.

M E L E, Miele. Honig.

far il miele. Honig maken.

miele in bocca ed un vasoio alla cintola. Honig in de mond en een scheermes op zyde. *Met.* Vriendelijk in 't spreken, maar valsch in 't hart.

Melare, Ammelare. Met honig bestryken, smeeren, of zoet maken.

Meláto. Met honig bestreeken, gesmeert, of zoet gemaakt.

far melate le sue parole. Zyn woorden met honig zoet

maken, dat is, goede, zoete, gesmeerde, vlei-
jende woorden geven.
Melissuo, mellissuo. Honigvloeiend.
MELENSO, Milenso. Een botterik, plompert, een
eenvoudige hals, een botmuil.
Melenfaggine. Botheid, eenvoudigheid, onnozel-
heid.
MELILOTO. Meliloten, maloten, steenklaveren.
MELISSA. Melisse: een kruid.
MELONE, Mellone. Een Meloen. *Met.* Een eenvou-
dige hals, slegthoofd, botmuil.
fetta di melone. Een snede van een meloen.
morso &c. a melone. Een paardegebit gemaakt als een
meloen.
Mellonaggine. Eenvoudigheid, domheid, botheid.
Mellonaia, mellonaia. Een meloenbed, of tuin.
MELMA. Slijk, drek.
MELO, Melocotogno &c. V. Mela &c.
MELODIA. Lieflijk gezang, overeenstemming
van toonen.
Melodioso. Lieflijk, te zamenstemmend gezang.
MELUMB. Een stofregen.
MEMBRO, membra. Lid, leden, ledematen.
delicate membra. Zagte, teedere leden of ledematen.
il membro (virile.) Het mannelijk lid.
le membra genitali. De teelleden, teeldeel.
Membro. Lid. *Met.* Een deel, een stuk.
un membro della compagnia, congregazione. Een lid
uit het gezelschap, vergadering, een medelid.
un membro della giurisdizione. Een lid, dat is, een
deel, een plaats van het gebied, of heerschappy.
Membrato. Die groote, sterke leden, of ledematen
heeft.
Membrana. Een huidje of vel als parkement; ook park-
ement.
il cervello ha le sue toniche e membrane. De hersenen
hebben haar huidjes en velletjes.
Membrare, Immembrare. Met leden, ledematen voor-
zien; ook inlyven, tot een medelidmaat maken.
Membratura. Het gansche gestel der ledematen.
MEMORE. Gedagtig, indagtig, geheugende, ge-
denkende, onthoudende.
esser memore. Gedagtig, indagtig zyn.
Memoria. De gedagtenis, geheugenis, indagtig of
gave van iets te onthouden, erinnering.
baver, buona, salda, soda, tenace memoria. Een goe-
de, vaste, onthoudende geheugenis, of gedag-
tenis hebben.
baver poca, debole memoria. Een slegte, zwakke ge-
heugenis hebben.
perder la memoria. De geheugenis, de gedagtenis
verliezen.
baver in fresca memoria. Een frissche, versche geheu-
genis of gedagtenis hebben.
confortar, ajutar, conservar la memoria. De gedag-
tenis, de geheugenis versterken, helpen, behou-
den, onderhouden.
far memoria solenne di qualche cosa. Een bijzondere ge-
dagtenis, geheugenis ergens van maken, hou-
den.

ridursi (recarsi) alla memoria. Zig weder in gedagten,
in geheugenis brengen, erinneren.
ritornar' alla memoria. Weder in gedagten komen,
weder invallen, te binnen schieten.
suggerir (recar, tornar) qualche cosa alla memoria. Iets
in gedagten of geheugenis brengen, iemand een
ding weder doen erinneren, te binnen komen.
far (farsi) la memoria di qualche cosa. Een gedagtenis,
geheugenis, gedenkteecken, denkbeeld ergens van
maken.
rinovar, rinfrescar la memoria. De gedagtenis, de ge-
heugenis vernieuwen, ververschen, weder op
nieuws gedenken.
uscir dalla memoria. Uit de gedagten of geheugenis
schieten, uit de zin raken, ontvallen.
levar la memoria di alcuno dal mondo. Iemands gedag-
tenis, geheugenis uit de wereld roeijen.
non vene farà più memoria. Men zal daar niet meer
aan gedenken, men zal daar niet meer aan gedag-
tig zyn.
per memoria. Tot een gedagtenis, gedenkteecken.
ad eterna memoria. Ter eeuwiger gedagtenis.
degnò di memoria Denkwaardig, geheugeniswaardig.
memorie antiche. Oude gedagtenis, dat is, gratt-,
pylaar-, en steenschriften, opschriften; ook kro-
nyken, historien, schriften.
Memoriale. Gedenkteecken, gedenkbrief; ook betee-
kenis; ook geschiedboek; ook schriftelijk bevel,
berigt, onderregting; ook een verzoekschrift.
concepir', far', presentar', accettar' &c. un memoriale.
Een verzoekschrift opstellen, maken, aanbieden,
inleveren, aannemen, afvaardigen, enz.
Memorare. Van buiten leeren; ook melden.
Memorable, Memorabile, Memorando. Denkwaardig,
gedenkwaardig, aanmerkenswaardig.
azione (impresa), battaglia, sconfitta memorabile. Een
gedenkwaardige daad, gevegt, nederlaag.
MENARE. Voeren, leiden, drijven; ook geleiden,
begeleiden, vergezellen; ook schudden, van de
eene tot de andere zyde bewegen.
menar per mano. By de hand voeren, leiden.
menar un cavallo in stalla. Een paard in de stal leiden.
menar la greggia. De kudde, het vee voeren, drijven.
menar il carro. De wagen voeren, mennen.
menar uno seco. Iemand met zig voeren, mede
brengen.
menar' uno pe' l' naso. Iemand by de neus leiden, om-
leiden. *Met.* Bedriegen, om den tuin leiden zoo
men wil.
menar (in) prigione, alla (a) morte &c. Iemand gevan-
gen, in de gevangenis, ter dood brengen, leiden.
menar' il ballo, (la danza.) Den dans of rey voeren,
leiden.
menar un colpo. Een slag voeren, (brengen.)
menar l'arrosto, lo spiedo. Het gebräad, het spit
wenden, draaijen, omdraaijen.
menarrosto. Een spidraaijer (koksjongen.)
menar le mani. V. Mano &c.
menar' i piedi. De voeten bewegen, roeren. *Met.* Weg
loopen, zig op de loop stellen, de hielten laten zien.

menar

menar la vita. Het leven voeren, doorbrengen, leven.
menar' una vita buona, castiva &c. Een goed, een
 quaad leven voeren, leiden.
menar trionfo. De zegen voeren, wegdragen, over-
 winnen, overwinnend zyn, zegepralen,
menar un negozio, una guerra &c. Een handel, koop-
 handel, oorlog, enz. voeren, dat is, die wel ver-
 staan.
menar cautamente, un' affare. Een zaak voorzigtig
 uitvoeren, bedagzaam daar mede handelen, om-
 gaan.
io non meno tal robba. Ik voer, dat is, ik verkoop
 zulke waren niet.
menar la coda. Quispelstaarten als de honden; ook een
 lange sleep aan 't kleed dragen; ook hoogmoedig
 of statelyk voortreden, den baas of meester spelen.
menar rovina. Een gruwelijk gebulder, of getier be-
 ginnen, woeden, razen, schrikkelijkaangaan.
Menato. Gevoerd, geleid, begeleid, vergezeld.
menato dalla fortuna, speranza &c. Gevoerd, geleid,
 dat is, aangemoedigd door 't geluk, door de hoop.
Menata. Een voering, leiding, begeleiding.
dar' una menata. Eens omleiden (in den dans.)
Menino. Een die jonge Heeren voerd, geleid, bege-
 leid, vergezeld, of met hen omgaat.
MENCHIONE &c. V. Minchione.
MENDACE. Leugenagtig; ook een leugenaar, leu-
 genagtige mond.
Mendacio. Een leugen.
MENDICARE. Bedelen, bedelen gaan.
andar mendicando. Bedelen gaan, bedelen.
mendicar la sua vita. Zijn brood bedelen, bidden.
mendicar la grazia &c. di uno. Iemandsgenade, enz.
 bedelen, dat is, met veel bidden en smecken ver-
 werven.
Mendicante. Een bedelaar, een schamel, arm mensch.
ordine de' (frati) mendicanti. Bedelmunniken-order,
 bedel-order.
Mendico. Een bedelaar; ook bedelagtig, behoeftig,
 arm, ellendig.
ridurr' uno mendico. Iemand tot een bedelaar maken,
 tot den bedelzak brengen.
ridurrsi mendico. Een bedelaar worden, tot den bedel-
 zak geraken, komen.
in mendico stato. In een arme, ellendige stand, staat.
Mendicaria, mendicarie, Bedelary, armoede, gebrek.
MENESTRA &c. V. Minestra &c.
MENO. Weiniger, min, minder, zoo veel niet;
 ook te weinig.
non meno di costumi, che di nascita nobile. Niet min-
 der edel van zeden, gewoonte, als van afkomst.
più virtù e meno danari. Meer deugd en minder geld.
con meno ardire. Met minder dapperheid.
non vuole esser meno de gli altri. Hy wil niet minder zyn
 als d'andere.
meno che sarà possibile. Zoo weinig, zoo min als 't
 mogelyk zal zyn.
meno che lo praticberete, meglio sarete. Hoe minder gy
 met hem zult omgaan, verkeeren, hoe beter gy
 doen zult.

voi non sarete meno stimato per questo. Gy zult daartoe
 niet minder geagt, of voor geringer gehouden
 worden.
nè più, nè meno. Niet meer nog min, net zoo veel.
cbi più, cbi meno. Den een meer, den ander minder.
non voleva nè meno parlargli. Hy begeerde ook niet
 eens met hem te spreken.
si diporò men che discretamente, men che cautamente. Hy
 heeft zig niet al te bescheidenlyk, voorzigtiglyk
 gedragen.
in meno di due di ogniuno lo sapeva. In minder, in
 weiniger als twee dagen wist het een iegelyk.
baver meno un' occhio. Een oog te weinig hebben, dat
 is, maar een oog hebben.
questo verso ha una sillaba meno. Dit vers heeft een
 lettergreep of (syllab) te weinig.
non può farsi di meno. Men kan niet minder doen.
venir meno. Afnemen, weiniger, minder, gerin-
 ger, ook kragteloos, zwak worden; ook in on-
 magt vallen, bezwijken.
il tesoro &c. vien meno. De schat, enz. word minder,
 neemt af.
la forza, intelletto &c. humano verrebbe meno. Des men-
 schen sterkte, kragt en verstand zal te gering en
 te zwak worden.
ella, sentita questa dolorosa nuova venne meno. Zy, de-
 ze droevige tyding gehoord hebbende, viel in on-
 magt, bezweek.
venir meno ad alcuno. Iemand het woord, de belofte
 of toezegging niet houden.
Meno, almeno, Almeno. Ten minsten, op 't minste,
 weinigste. **V. Manco.**
Meno, niente di meno, Nondimeno, Nulladimeno. Niet
 deste weiniger. **V. Abbasso.**
Menomare. Verminderen, weiniger, minder maken.
Menosprezzare. Geringer, slegter houden, dat is,
 veragten, vermaden. **V. Disprezzare.**
MENSA. De tafel, den disch, dat is, de maaltyd,
 het eeten.
star a mensa (ammensarsi) con uno. Met iemand aan
 tafel zitten, eeten, spyzen, enz.
Mensola. Een kleine tafel, een tafeltje; ook (volgens
 de Bouwkonst) een overschot; ook een vooruit-
 steekfeltje, daar iets anders mede ondersteut of on-
 derfchraagt word.
MENTA. Munte, munt (een kruid.)
menta Romana. Munte, Roomsche munt.
Mentastro. Wilde munt.
MENTE. Het gemoed, de zin, 't verstand, de geest;
 ook gedagtenis, geheugenis; ook de wil; ook
 de meening.
gli occhi della mente. De oogen des gemoeds, des ver-
 stands.
por (metter, baver, dar) mente a qualche cosa. Ergens
 agt op geven, zyue zinnen en gedagten ergens op
 leggen.
aprir (dichiarar) la sua mente. Zyn zin, zyne meening
 te kennen geven; ook zyne gedagten openbaren.
questa è la mente del autore. Dat is de zin, de meening
 der schryvers.

baver

baver qualbe cosa in mente. Iets in de, zin (in de gedagten) hebben.

mente sana. Gezond, dat is, regtzinnig verstand.

correr, andar qualbe cosa per la mente di alcuno. Iets in de gedagten van iemand loopen, in den zin spelen.

imparar a mente. Van buiten leeren.

saper (tener) a mente. Van buiten kennen, weten.

recarsi (ridursi) a mente. Zig weder erinueren, te binnen komen, inschieten.

tornar (ridur) qualbe cosa a mente ad uno. Iemand iets weder in gedagten brengen, doen erinneren.

uscir di mente ad uno. Iemand wat ontschieten, ontvallen, uit de gedagten raken. *V. Memoria.*

Mentale. Dat maar by gedagten geschied.

orazione &c. mentale. Innerlijk gebed, geestelijke betragting.

confrizione mentale. Innerlijk berouw, geestelijk berouw over de zonden.

Mentalmente. Innerlijk, in gedagten.

orar mentalmente. Innerlijk, inwendig bidden.

Mentecatto. Naragtig, gekkelyk, onzinnig, dol.

Mentecattaggine. Onzinnigheid, dolheid, gekheid.

Menzione. Melding, beduiding, aanduiding, aanzegging, bekendmaking, gewag.

far menzione di qualbe cosa. Iets melden, gedenken, beduiden, aanduiden, gewagen.

Menzionare, mentouare qualbe cosa. Iets melden, beduiden, aanzeggen, bekend maken, gewagen.

Menzionato, Mentouato. Gemeld, beduid, aangeduid, gewaagt.

il sopra menzionato (mentouato) autore &c. De bovengemelde, voorgemelde, voornoemde schryver.

MENTIR. Liegen, leugens verhalen; ook de waarheid sparen.

mentir ad uno. Tegen iemand liegen, iemand te voren liegen.

mentir per la gola. In zyne hals liegen.

le vostre parole &c. non mentono. Uwe woorden, enz. liegen niet, dat is, zyn waar en zeker.

non poteva mentir il suo essere. Hy konde het niet lochenen, terug houden, verbergen wie hy was, hy moest zig euidelyk bekend maken, te kennen geven.

mentir gli affetti. De genegentheden, als liefde, toorn, verlangen, begeerte zig aanmatigen, dat is, zig ontveinzen.

mentir amore, devozione, humilita &c. Zig verliefd, aandagtig, ootmoedig houden, veinzen.

MENITO. Gelogen. *Met.* Verdigt, valsche, bewimpeld, gemaakt, dat maar in schyn is. *V. Affettato, Finto.*

mentita bellezza. Valsche, opgesmukte, gesmeerde, geblankette schoonheid.

mentite apparenze. Valsch gezigt, valsche schyn.

sotto una mentita forma. Onder een valsche, verdigte gestalte, gedaante.

mentita humilita, cavita &c. Valsche, geveinsde, gemaakte ootmoedigheid, liefde, enz.

Mentita. Een leugen.

dar' una mentita ad uno. Iemand heeten liegen.

Mentitore-trice. Een leugenaar, leugenmond, leugenaarster.

diletti mentitori, delizie &c. mentitrici. Valsche, bedriegelyke, enz. welluften, genoegten.

Menzogna &c. V. Abbasso.

MENTO, Mentione. De kin.

MENTRE, mentre che. Zoo lang als, enz. onder tusschen, onderwijlen, inmiddels.

mentre stiamo in questa valle di miserie. Onderwijlen, ondertusschen, zoo lang als wy in dit jammerdal woenen.

mentre che ragionavano costoro. Zoo lang als deze redenen.

mentre che il mondo durera. Zoo lang als de wereld zal staan, duren.

Mentre che. Dewijl, nademaal.

mentre che il negozio camina in questo modo. Dewijl, nademaal de zaak alzoo toe gaat.

MENZOGNA. Een leugen.

dir menzogna. Liegen, een leugen zeggen.

Menzognare. V. Sopra.

MERAVIGLIA &c. V. Maraviglia &c.

MERCANTE, Mercatante, Mercadante. Een koopman, een handelaar.

mercante di libri, drappi, seta &c. Een koopman in boeken, lakenen, zyde, enz. Een boek-, laken-, zyde-handelaar of koopman.

mercante ricco, agiato, grande. Een ryk, welgesteld, voornaam koopman, of handelaar.

mercante fallito. Een verdorve, verloope koopman, een bankerootier.

Mercantuccio, mercantello. Een ellendige koopman; ook een kleine koopman.

mercantuccio da tre bezzi. Een koopman van drie stuivers, een pennings-koopman.

Mercantesco, Mercatorio, Mercantile. Van, of tot een koopman behoorende.

all' uso mercantesco (mercantile.) Naar, of volgens koopmans gebruik.

cambio mercatorio. Koopwissel, (Retoeer.)

citta mercantile. Een koopstad, handelstad.

Mercanzia, mercanzie. Koopmanschap, koophandel, handel; ook waren, koopwaren. *V. Merc, merci.*

Mercantare, Mercantare. Handelen, koopmanschappen, een koopman zyn; ook dingen, bieden, veilen.

sifette un pezzo mercatando sopra questo punto. Men dong, bood, dat is, draalde, talmde, bedogt zig lang op dit punt.

Mercato. De koopplaats; ook de markt, of handelplaats. *V. Piazza.*

far il mercato con uno. Met iemand koop maken, de koop bespreken, van de prys spreken.

dar, comprar, vender &c. a buon mercato. Goed koop, dat is, voor een geringe prys geven, kopen, verkoopen, enz.

far buon mercato ad uno. Aan iemand goed koop verkoopen, enz. ook met hem niet hard aangaan. *far*

far mercato del suo corpo, di una cosa. Zyn lyf, een zaak te koop stellen, een handel daar van maken. *in publico, pieno mercato.* Op opene, volle, gemeene markt.

Mercurata. De handel, koopmanschap, koophandel. *Merce, merci. V. Abbasse.*

M E R C E, *Mercede.* Loon, huur, vergelding, belooning; ook dank.

dar, pagar la mercè (mercede) agli operarii. Den arbeider den loon geven, betalen.

baver qualche cosa per mercede. Iets tot loon, belooning, vergelding krygen, genieten.

alta mercede. Hooge, zware, groote prys, loon.

gran mercè. Grooten dank.

la Dio mercè, (mercè di Dio.) God lof, God zy dank, door Gods genade.

mercè della vostra grazia. Door uwe beleeftheid, ter oorzake van uwe genegenheid.

chieder, (dimandar, addimandar,) gridar (obimmar) mercè. Genade begeeten, om genade verzoeken, schreeuwen, roepen.

viver' alla mercè di questo, e di quello. Op deze of gene genade leven.

andar' alla mercè del vento. Op de genade van de wind varen, dat is, door storm gedreven worden.

far mercede ad uno di qualche corica &c. Iemand een ampt, enz. veretren, het zelve tot belooning, vergelding, enz. geven.

Mercenario. Een loontrekker, een huurling, of gehuurde arbeider van iemand.

Mercenariamente. Als een loontrekker, of huurling, dat is, om de loon, of vergeldings wille.

M E R C E, *merci.* Allerley koopmans waren, alderhande koopmanschappen.

ricche merci. Ryke, kostelyke waren, of koopmanschappen.

Merciaris, Merceria. Kramery; ook allerley kleine waren; ook een plaats daar veele kramen staan.

Merciaro, merciaruolo. Een kramer die met allerley waren, of koopmanschappen handelt, of omgaat.

M E R C O R D I. Woensdag.

M E R C U R I O. Mercurius, der Goden bode alzo genaamd; ook de planeet of hemelstecken Mercurius; ook quikzilver.

Mercuriale. Het gene den aart heeft van Mercurius, vrolyk van geest.

M E R D A. Drek, stont, afgang.

Merdere, Immerdere, Smerdare. Bedrekken, bevuilen.

Mer. Besmeeren, bekladden, vuil maken, enz.

Merdato, Immerdato, Smerdato. (Met drek) bevuild, besmeerd.

smadata di belletto. Met smeersel, blauketsel opgesmukt, besmeerd; ook bedrekt, bevuild.

Merdofo. Vuil, drekkig, vol drek.

Merdone. Allerley drek, vuiligheid en stont onder een.

M E R E N D A. Een namiddagmaal, namiddag- of na-noen eeten.

far merenda. Het namiddag- of na-noen-eeten veretren.

Merendina, Merendula, Merenduccia. Een klein namiddag- of na-noen eeten.

Merendare. V. Sopra.

Merendone. Een groote vraat, vreter.

M E R E T R I C E. Een hoer, smoots, ligtvaardig vrouw-mensch.

una meretrice publica. Een openbare, gemeene hoer.

Meretricio. Hoeragtig, tot hoerery genegen.

M E R G O, *Mergolo.* Een duiker, of duikelaar, schol-levaar. (Zeker watervogel.)

M E R I D I A N O. Van de middag; ook de middag-lyl, de kring van den wereldkloor.

luce meridiana. Het heldere, klare middagligt.

Meridionale. De noon- of middagtyd: de noon, de middag.

vento &c. meridionale. Zuidewind.

M E R I G G I O. De middag; ook de schaduw.

su' l'fissa meriggio. Als den dag op 'r heeste is.

di meriggio. Ontrent de middag, ontrent den noon. *riposavamo al meriggio d'un' albero.* Wy rusteden onder de schaduw van een boom.

Merigiare. Des middags rusten, slapen: of, gelyk men zegt, een uiltje vangen.

M E R I T O. Verdienste, waarde, loon; ook weldaad; ook een persoon van verdiensten, of aanzien.

li meriti di Christo. De verdiensten van Christys.

un' huomo di gran merito. Een man van groote verdiensten of aanzien.

alti, molti, grandi, infiniti meriti. Hooge, veele, groote, oneindelyke verdiensten.

in riguardo del merito (dei meriti) di V. S. Ten opzigte van de verdiensten van uw Heer.

L'obliga grande, che professo al suo merito. De groote verplichting, de welke ik voor zyne verdienste hebbe, dat is, die ik voor zyn persoon erkenne.

riportar mal merito di qualche beneficio. Wegens een weldaad ondank krygen.

secondo i meriti. Naar verdiensten, naar waarde.

proceder &c. secondo il merito della causa. Naar verdiensten van de zaak handelen.

Merito, (esser benemerito d'uno.) De verdiensten van iemand, dat is, het gene men van iemand wel verdient heeft.

benemerenzia. De welverdiendheid.

Meritamente. Bilyk, bilyker wyze, met verdiensten, met regt, regtmatig.

Meritare. Verdienen, waardig; ook verschuldigd zyn. *meritar con qualche opera di carità.* Met eenig werk van liejde of weldadigheid verdienen.

meritar la morte. De dood verdienen, schuldig zyn. *la cosa lo merita, (merita ben la spesa.)* De zaak is de mocite wel waardig.

Meritevole. Waardig, verdient, dat men verdient heeft.

esser meritevole di qualche cosa. Iets wel waardig zyn, iets wel verdient hebben.

Meritorio. Verdienstelyk, verduende.

opere meritorie. Verdienstelyke, verduende werken.

Meritrice. V. Meretrice.

MERLO, *Merla*. Een meerl, (een vogel.)
Merlotto. *V. Sopra*.
Merlare, *Merlottare*. Piepen, fluiten als een meerl.
MERLO, *merli*. Een spits, tinne; ook een spleet, kerf, houw.
merli delle mura. De spitsen, rinnen aan de stads muuren.
un collar' a merli, (*merletti*.) Een kraag met punten, een getande kraag.
Merlare. Spitsen, spits maken.
Merlato. Met spitsen, gespitst; met punten of spitsen bezet.
Merlatura. De spitsen, oftinnen.
MERLUZZO. Stokvisch.
MERMIGGIA. Een kaasworm, een made.
MERO. Louter, zuiver, klaar, rein, ongemengd, onvervalscht.
mera acqua &c. Zuiver, helder, klaar water, enz.
mero effetto di cortesia &c. Zuivere, loutere beleeftheid, hoffelykheid.
un mero pedante. Een zuivere, loutere school-ezel.
V. Marcio.
per mera grazia. Uit loutere, zuivere genade.
per mero beneficio vostro. Tot u beste nut, zuiverlyk, tot uwen besten.
Meramente. Klarlyk, zuiverlyk.
MESCHERE. Mengem, vermengen, mengen, onder een doen, of gieten; ook inschenken.
mescher' a bevere. Inschenken, schenken, te drinken geven.
Meschitore. Een schenker, inschenker.
Mestura, *Mistura*, *Misto*. Menging, vermenging; ook de drek, de vuiligheid die tusschen de nagels, tanden, enz. zit.
MESCHINO. Ellendig, slegt, slegt bestelt, arm, een die ten onderen raakt, daar 't mede op het laatste gaat.
povero e meschino. Arm en ellendig.
meschino a me! My arme en ellendige!
Meschinello. Een arm en ellendig mensch, een armen duivel.
Mischinaggine. Ellendig leven, ellendige, arme, rampzalige itaar.
Meschinità. Ellendige, arme staat, ellendig leven; ook bedelary, voddery, ellendige, slechte dingen.
MISCOLARE, *Immescolare*, *Meschiare*. Mengem, vermengen, mengen, onder malkander roeren, of gieten.
mescola' insieme molte cose. Veel dingen onder een mengen, onder een doen.
Mescolarsi. Zig mengen, vermengen, inlaten.
mescolarsi in un affare. Zig in een zaak mengen, vermengen, inlaten.
mescolarsi con una carnalmente. Zig met eenen vleeschelyk vermengen.
Mescolato. Gemengd, vermengd, onder malkanderen gedaan.
minacce mescolate con prieghi. Dreigende woorden met bidden of smecken vermengd, dreigen en bidden te gelyk.

panno mescolato. Gemengd laken, dat is, van verscheide verweu, of kleuren.
Mescolamento, (*atto mescolato*.) Vermengd, onder malkander, op een gemengde wyze.
Mescolanza. Menging, vermenging, onder een roering; ook een salaat van verscheide onder een gemengde kruiden.
Mescola, *Mestola*. Een potlepel, scheplepel; ook een spaan, schop; ook een stamper.
chi hà la mescola (mestola) in mano fà le minestre a suo modo. Die de lepel in de hand heeft, die bereid den disch naar zyn wil: (wy zeggen) die het kruis in de hand heeft, die zegend zig daar mede.
mescola forata da levari schiuma. Een schuimlepel, schuimspaan.
far mestola. Meester-potlepel, dat is, een slegt, onnozel mensch, die ligt te bedriegen is.
Mescolina, *Mestolina*. Een kleine potlepel, scheplepel, een potlepelje, scheplepelje; ook een spaanje, schopje; ook een kleine stamper.
Mescolone, *Mestolone*. Een groote potlepel; ook openharrig.
Mescuglio. Een mengsel, allerley spyzen onder malkanderen: (wy zeggen) een Oliepodrigo, een rommelzootje.
un mescuglio d'ogni sorte di cose. Een rommelzootje van allerley dingen onder malkander.
Mescugliare. Mengem, vermengen, iets onder malkanderen maken, of doen.
MESSE. Een maand.
nel Mese di Maggio. In de maand van Mey, in de Mey-maand.
un tanto al Mese. Zoo veel 's maands.
mesi (li mesi delle donne). De maandstonden, maandelijke bloemen der vrouwen.
Mesata. Een maandelijke taks, cyns; ook maandelijke soldy, betaling, belooning.
MESENTERIO. Het scheidfel der darmen, darmschotel.
MESSA. De misse.
dir, celebrar, cantar la messa. De misse lezen, doen, zingen.
andar' a messa. In de misse gaan.
udir (sentir) la messa. De misse hooren.
messa novella (prima). De eerste misse van een nieuw gewyd Priester.
messa solenne, conventuale, cantata. De hoogmisse, hoofddienst, de hoofdmisse.
pararsi a messa. Zig tot de misse bereiden, kledem, het misgewaad aan doen.
messa de requie. Een ziel-misse.
Messale. Een misboek, (missaal.)
MESSAGGERE. *V. Messa*.
MESSE. Den oogst, oogsttyd; ook het rype korn.
metter la falce nell' altrui messa. *V. Biada*.
Mestere. Een tytel voor ouders, groote heeren, gemeene huisvaders, enz. *V. Sere*.
il Messere. De heer, onze heer (des huis.) *V. Padrone*.
Messer Pietro &c. Heer of meester Pieter, enz.
MESSIA. De Messias, de Gezalfde, en Geheiligde.
MESSO. *V. Mittere*.

Messe,

Messo, Messaggio. Een boodschap.
Bisso, Messaggiro, Messaggiere. Een bode.
il messo (messagger) ordinario. De gewoone of ordinaris bode.
MESTIERI, Mestiero. Een ambagt, handwerk, hantering.
apparar un mestiere. Een handwerk, ambagt, hantering leeren.
far un mestiere. Een ambagt, handwerk doen.
un vil mestiere. Een slecht, gering, veragtelijk ambagt, gemeene hantering.
un mestier nobile. Een adelyke hantering.
gente di mestiere. Handwerkslieden, ambagsvolk, handwerksgezellen, ambagtslieden.
i mestieri. De handwerken, ambagten, de gansche vergadering, byeenkomst, het gezelschap van de ambagtslieden, handwerkslieden.
non è mio mestiere di &c. Het is myn werk niet, dat ik, enz.
Mestieretto, Mestieruccio, mestierino. Ecu ambagtje, handwerkje.
MESTIERE, Mestieri. Noodig, van nooden, noodwendig, van doen.
far (esser) di mestiere. Noodig, van nooden zyn.
baver mestiere di qualche cosa. Iets noodig, van nooden, van doen hebben.
MESTO. Bedroefd, treurig, rouwig.
Mestizia. Droefheid, bedroefdheid, treurigheid, kommer, bekommernis.
MESTOLA &c. V. Mescala &c.
MESTUO. Maandelysch, dat yder maand geschied, of een maand duurt; ook de maandstond, maandvloed der vrouwen.
purgazione mestrua. Maandelyke reiniging of zuivering (der vrouwen) maandstonden.
sangue mestruo, (mestruale.) 't Bloed van de maandstonden der vrouwen.
patir baver' i mestru. De maandstonden hebben, onderhevig zyn.
suppressione del mestruo. Ophouding, opstopping der maandstonden.
provocar' il mestruo (i mestru.) De maandstonden.
Mestruata. Die de maandstonden heeft.
doma mestruata. Een vrouw die de maandstonden heeft.
META. Een hoop (drek) zoo veel als in een reis uitgeworpen of nitgegoten word: een stromt.
META. De helft, het midden.
METAFISICA. Overnatuurkunde, de eerste en opperste algemeene wereld-wysheid.
Metaffico. Overnatuurkundiglykheid; ook overnatuurkunde.
Metafficamente. Overnatuurkundiglyk, als een overnatuurkundige.
METAFORA. Een overgebragte spreekwyze: een leensprake, of spreuke: overgebragte, oneigetaal.
parlar per metafora. Met overbragte leensprake of spreekwyze spreken.
non intendo le vostre raremetafore. Ik versta niet uw wonderbare, overgebragte spreekwyze.

Metafrica. Met overgebragte spreekwyze of leensprake gesproken.
Metaforicamente. Op een overgebragte spreekwyze of leensprake, leenspreukiger wyze.
Metaforizzare. Met overgebragte spreekwyze of leensprake spreken of redeneeren.
METALLO. Bergstofte, erts, metaal, klokketpys.
V. Bronzo.
cavar, fander, raffinar, partir, assaggiar, (paragonar, oppellar,) molliccar, trasmutar metalli. Bergstofte, erts, metaal, enz. graven, zuiveren, reinigen of (raffineeren,) scheiden, beproeven of (probeerem) zagt maken, veranderen, enz.
Metallico, Metallino. Bergstoffig, behoorende tot de bergstofte.
transmutazione metallica. Verandering of smeking der bergstoffen door smelt- of scheykonst.
Metalliso. Vol erts of bergstofte, bergstoffelyk.
METAMORFOSI. Verandering van gedaante, gestalte of wezen.
METEORO, meteor. Lugt-gezigten, dat in de lugt geschied, als regen, sneeuw, hagel, donder, blixem, komeeten, enz.
METODO. Een leerwyze of weg: maniere, of schikkinge van iets.
buono, succinto, bel metodo. Ecu goede, korte, schoone leerwyze, of weg.
Metodico. Dat na de leerwyze is, leerlyk, leerzaam.
Metodicamente. Na de regte leerwyze.
METONOMIA. Naamverandering, naamverwisseling.
METROPOLI. Een hoofdstad.
Metropolitano Arcivescovo. Een Aartsbischop, die een groot Bisdom, en over anderen Bisschoppen het bewind heeft.
chiefa metropolitana. De hoofdkerk, dom of domkerk.
METTERE. Zetten, leggen, stellen, stecken; ook opzetten, opdragen, aanleggen, aanmaken, aandoen, aantrekken, aanhegten, aannaaijen, enz.
metter qualche cosa in sulla tavola. Iets op de tafel zetten; ook iets op de tafel leggen.
metter in tavola, (a tavola.) Op de tafel zetten, dat is, opdisschen.
metter in sepoltura, letto &c. In 't graf, in 't bedde leggen.
metter in prigione, ne' ferri. In de gevangenis stecken, zetten, in de boeijens leggen, sluiten.
metter un poco di pepe nella minestra, acqua nel vino &c. Een weinig peper in de sop, water in de wyn doen, enz.
metter sotto i cavalli. De paarden inspannen, zadelen.
metter una pulce nell' orecchio ad uno. Iemand een vlooy in 't oor stecken, dat is, volgedagten maken.
metter il prezzo (la tassa) di qualche cosa. De prys, de taks ergens op stellen, zetten.
metter in piedi un' armata. Een leger op de been brengen, een krygshet byeen verzamelen.
metter un vascello in mare. Een schip in zee brengen.
metter in disordine, in scompiglio, in armi. In wanorder, in de wapenen, verwarring brengen.

metter' in fuga. In de vlugt slaan.
metter' ordine in qualche cosa. Orde in iets stellen.
metter dentro, metter fuori. Uitstooten, uitsjagen, uitsmyten, enz.
metter' insieme. Te zamen zetten, leggen, stellen, doen.
metter la pignatta al fuoco. De pot te vuur, op 't vuur zetten.
metter da banda (da canto, da parte) in tasca. Aan een kant leggen, in de beurs, bundel steken.
metter la tovaglia. Het tafellaken opleggen, de tafel dekken.
metter' avanti, (dinanzi.) Voorzetten, voorleggen.
metter piede a terra. De voet op 't land zetten, op 't land stappen, treden; ook uit de karos, uit de wagen treden, van 't paard klimmen.
metter' all' inquisizione. V. Inquisizione.
metter mano all' opera. De hand aan 't werk leggen, 't werk by de hand vatten.
metter' uno al tormento. Iemand op de pynbank brengen, pynigen, folteren.
metter le mani adosso ad uno. Iemand aangrypen, aanvatten, aanpakken, de hand aan iemand slaan.
metter mano alla spada, borsa. De hand aan de degen slaan, in de beurs steken.
metter giù (abbasso) il mantello. De mantel afleggen, afdoen.
metter' alla prova. Op de proef, op de toets stellen, zetten.
metter' un servitore, serva, (massaia) a servizio di uno. Een knecht, een meid by iemand in dienst besteeden, verhuuren.
metti-garzoni. Een knechten-besteeder.
metti-massare. Een meiden-besteedster.
metter del suo in qualche cosa. Van het zyne ergens toe doen; ook iets daar toe doen, geven, ergens in spreken, enz.
metter del buono, in qualche cosa. Iets goeds ergens in doen, het beste ergens in spreken, doen, enz.
Io V.S. non vi mette del buono &c. Zoo de Heer het beste daar toe niet doet, enz.
metter guardie. De wagten bestellen, voorzien.
metter assedio. Belegeren.
metter' in un sacco. In een zak steken.
metter nel forno, bocca &c. In den oven, den mond, enz. steken, schuiven.
metter nel capo, in testa, in mente ad uno. Iemand iets in de zin, in de gedagten, in 't hoofd brengen, iemand iets in, of toepraten.
metter' il naso in ogni cosa. De neus in alle dingen steken, dat is, daar ook in willen voorzien, daar ook wat toe willen doen.
metter dadi falsi. Een valsche steen bybrengen. *Met.* Met valsheid, bedrog, en quade stukken omgaan.
metter la sua testa per alcuno. Zyn hoofd voor een ander te pand stellen.
metter puntali alle stringhe, un capuccio al mantello &c. Nestels aan riemen slaan, maken, een klep, of kap aan de mantel naaijen, zetten, enz.
metter in versi, in musica, in prosa, in scrittura &c. In versen, rymen brengen, digten, op noten stellen,

in ongebonden reden brengen, schriftelyk opstellen, enz.
metter mala, (metter garbugli, discordie.) Een quade handel, oneenigheid, krakeel, twist, of gekyf brouwen.
metter pace tra i discordi. Tusschen twee oneenige vrede maken, twee strydige vereenigen.
metter bottega, casa &c. Een kraam, een winkel opregten, beginnen te timmeren.
la pianta mette già. De plant wascht al, schiet al wor- [tels.
metter fiori, fogli &c. Bloemen, bladeren voortbrengen, voortspuiten, uitspuiten, bladeren krygen.
metter' uno in affanno. Iemand in angst en druk brengen. [gen.
metter' in oblio. Vergeten, in vergetenheid stellen.
metter mente a qualche cosa. Ergens op agt geven, ergens op letten, zyne gedagten ergens op stellen.
metter' in ordine, (in punto, in affetto.) Bereiden, vervaardigen, bereid of vaardig maken.
metter' in esecuzione, (opera, effetto.) In 't werk stellen, brengen, werksellig maken.
metter' in usanza, disusanza. Opbrengen, afbrengen, in 't gebruik of misbruik brengen.
metter in abbandono. Verlaten, agterlaten, laten varen.
metter' a distruzione, a rovina, a preda, a bottino, a sacco &c. Verderven, verwoesten, vernielen, plunderen, tot buit overgeven.
metter' a fondo un vascello &c. Een schip doen zinken, in de grond booren, schieten.
metter a fuoco e fiamma, a fil di spada. Alles in vuur en vlam zetten, alles nederhouwen, nederhakken.
metter la vita &c. a sbaraglio. Zyn leven, enz. in de waagschaal stellen.
questo fiume mette in mare vicino a N. Deze vloed, deze rivier loopt of stort in de zee by N.
metter compassione di se ad uno. Iemand tot medelyden overzig verwekken, brengen, bewegen.
questa cosa mette tentazione, divisione, sospetto, ombaggio, spavento, (paura,) meraviglia, &c. Deze zaak maakt, baard, veroorzaakt een aanvegting, aandagtigheid, maakt iemand verdagt, verschrikt, baard een verwondering, enz.
metter neve, vento, &c. Sneeuw, wind, enz. zettten of geven, veroorzaken.
metter a gran neve &c. Het zal diep sneeuw geven.
quello, che vi mette meglio. Dat u het beste aanstaar, gevalt, behaagt, dat u het bequaamste, gevoegelykft zal zyn.
metter strida, guai. Een geroep of geschreeuw beginnen, luid of hart roepen, schreeuwen.
metter' una veste &c. V. Mettersi &c.
metter' il capestro, la briglia, le moraglie, pastoie &c. al cavallo. Het paard de halster, de toom, de muilband, het kinyzer aan doen.
metter (mettersi) gli occhiali &c. De bril opzetten.
Mettersi. Zig zetten, leggen, stellen, enz. om iets te doen; ook zig begeven, aaleggen; ook beginnen, aanvangen.

metterfi in corte, a servizio di qualche Grande. Zig na 't hof, ten hove, in dienst van een groot Heer be-geven.

metterfi in camino. Zig op weg begeven.

metterfi (metter) la veste, le scarpe, il ferraiuolo &c. Hat klee-
de, de schoenen aantrekken, de mantel, enz.
omhangen.

metterfi in difesa, in postura. Zig te weer stellen, zig
verweeren.

metterfi dinanzi &c. By zig zelve besluiten, voornemen; ook zig voorstellen, vastelyk voornemen.

metterfi in capo, in testa, fantasia &c. In de zin, 't in hoofd, in de gedagten, enz. krygen, schieten.

metterfi a servir' ad uno. Iemand ten dienst staan, zig tot iemands dienst begeven.

metterfi in mezzo. Zig in de midden zatten. *Met.* Mid-
delen, scheiden, zig tot scheidsman stellen.

metterfi a rischio, a pericolo. Zig in gevaar begeven, stellen.

metterfi in pena per qualche cosa. Zig ergens over be-
kommeren.

metterfi in spesa &c. Zig in onkosten steken, bren-
gen, onkosten maken.

egli si mise a mangiare, a scrivere. Hy zettede zig, be-
gaf zig, stelde zig tot eeten, schryven; ook hy
begon te eeten, te schryven.

si mise a piangere, a ridere &c. Hy stelde zig tot wee-
nen, lachen, enz. hy begon te weenen, te la-
chen, enz.

quando mi mette. Als ik my stel, dat is, als ik begin,
of aanvang.

metterfi a qualche impresa. Zig ergens toe stellen, iets
aanvangen, ondernemen.

metterfi a qualche cosa. Zig ergens toe bequaam ma-
[ken

se la fatica non è troppo grande, mi metterò. Als het niet
al te groote moeite is, wil ik my daar toe bequaam
maken.

cominciarono con lento passo a metterfi pe' l' giardinò. Zy be-
gonden langzaam, voetje voor voetje in de tuin te
treden.

Messo. Gezet, gelegd, gesteld, enz.

esserfi messo a qualche cosa. Zig ergens toe begeven,
aangeleid hebben.

Messo, messi. Gerigt of opdisschinge van spyze, die
men op de tafel zet.

un convitto con tanti messi & intramessi. Een maalyd met
zoo veel geregt en tusschen spyze.

Mettitore. Zetter, legger, op- of aanlegger.

mettitor di dadi falsi. Een valsche speelder; ook een
bedrieger.

M e z z o, Mezo. De helft, het midden.

un mezzo pane, mezzo pomo &c. Een half brood, halve
appel, enz.

una mezza lega &c. Een halve myl wegs.

ufficio da mezza scala. De deur die op 't midden van de
trap is.

in mezza strada. Op half weg, ter halver weg.

a mezzogiorno, a mezza notte. Op 't midden van den
dag, op de middag, in 't midden van de nagt, op
middernagt.

di mezzo Marzo. In 't midden van Maart.

un' hora &c. e mezza. Een en een half uur, ander-
half uur.

buomo di mezza età. Een man op 't best van zyne jaren.
di mezza taglia. Van middelmatige of middelbare
langte.

mezzo buomo mezza capra e tutto bestia. Half mensch
en half geit, en gansch een beest.

mezza Luna. Halve Maan, als de Maan half vol is.
con una mezza occhiata &c. Met een half oogweuk, aan-
blik, enz.

mezza lana. Half wol.

fin a mezza gamba. Tot op het halve been.

fin' amezza lamina. V. Lamina.

parlar' a mezza bocca. Met een halve mond spreken,
dat is, vrees- of schroomagtig.

Mezzo. Half.

l'bo mezzo inteso. Ik heb het half verstaan.

mezzo vivo, mezzo morto. Half levendig, half dood.

mezzo vestito. Half gekleed.

mezzo cotto &c. Half gezoden, gekookt, half gaar,
half vol gezopen, enz.

mezzo buomo, mezzo capra &c. Half mensch, half
geit. *V. Mezzo.*

Mezzo. Het midden; ook de helft, het halve deel.

nel mezzo, nel (bel) mezzo. In 't midden, (regt) in
't midden.

tor l' inimico nel mezzo. De vyand in 't midden nemen,
hem omringen, omcingelen, bezetten.

tagliar, partir &c. per mezzo. In tweeën snyden, dee-
len, scheiden, enz.

in questo mezzo. Inmiddels, ondertusschen, dewyle,
onderwylen.

in quel mezzo. Inmiddels, ondertusschen, dewyle, on-
derwylen.

nel mezzo della strada, camino, cielo. Midden op de
straat, weg, in 't midden van den hemel.

in mezzo del fuoco, acqua &c. Midden in 't vuur, in
't water, enz.

passo per mezzo l' (dell') esercito de' nemici. Hy ging
midden door het vyands leger.

il Sole non era ancora à mezzo il (del) cielo. De Zon was
nog niet op 't midden van den hemel.

la messa &c. non era ancora al (a) mezzo. De misse was
nog niet half uit.

metter molto tempo in mezzo. Lang sukkelen, uitstellen,
verschuiven, verlengen.

il velo del tempio si ruppe per mezzo. Het voorhangfel
des tempels scheurde midden door.

la virtù consiste nel mezzo. De deugd bestaat in 't mid-
[den.

non haver mezzo. Geen middel, dat is, geen beschei-
denheid gebruiken.

produrr', portar' in mezzo. In het midden brengen,
dat is, voor den dag brengen.

star di mezzo. In het midden staan; ook onparty-
dig zyn.

la strada &c. di mezzo. De middelstraat, enz.

dar', pigliar' &c. un podere a mezzo. Een landgoed
om de helft te bebouwen geven; nemen.

trattar, *trafficar* a mezzo. Om de helft, op halfwinst met iemand handelen, koopmanschappen. *per mezzo di procuratore*, *per mezzo di altri* &c. Door tusschenkomen van een pleitbezorger, door een ander.

Mezzo, mezzi. Middel, middelen, dat is, geld en goed. *egli ha ben mezzo di farlo*. Hy heeft de middelen wel om het te doen, hy kan het wel doen.

egli ha buoni mezzi. Hy heeft goede middelen, hy is ryk, welhebbend, welgesteld, verregaand.

Mezzaiuolo. Een middelbaar; ook een die allerley huiswerk verrigt, een morspot; ook een keukenjongen.

Mezzano. Middelmatig, middelbaar.

di statura &c. *mezzana*. Van middelmatige, middelbare langte, enz.

corda mezzana nel liuto. De middelste snaar op de luit.

Mezzano. Een middelbaar, scheidsmen; ook een makelaar, onderkoopman, onderhandelaar, enz.

V. Senfale. *esser (entrar) mezzano tra due persone*. Een middelbaar, onderhandelaar, scheidsmen zyn tusschen twee personen.

Mezzana. Een middelbaarster; ook een koppelaarster, hoerewaardin.

Mezzanone, *Mezzanotte* (*in qualche lite*.) Zigt tot een middelbaar, scheidsmen in een twist of strydigheid stellen.

Mezzanità. Middeling, bemiddeling. *colla mezzanità di qualche senfale*. Door onderhandeling, bemiddeling van een makelaar.

MI. MY.

Miagolare, *Sniagolare*. Maauwen als een kat.

Miagolamento. Een geschreeuw, gemaauw van kat-

Mica, *Miga*. Een klein beetje, morzeltje, een brokje, of korreltje; ook niets, niet met allen.

non dirò mica questo. Ik wil 'er niets van zeggen.

V. Gia. *Micolino*, *Miccino*. Een klein beetje, brokje, morzeltje, krippeltje, korreltje.

Micca. *Minestra grande*. Allerley groose lepelspys.

Micchio &c. *V. Meccia*. *Micidiale*. Moorddadig; ook een doodslager, moorder, moordenaar.

Microcosmo. De kleine wereld, dat is, den mensch.

Midolla, *Midollo*. Het merg, de pit. *Met*. Het binnenste, de kerne.

midolla dell' osso. Het merg van 't gebeente.

midolla del sambuco &c. Het merg van 't vlier.

penetrar nel midollo. In het merg indringen, doordringen, het binnenste van de pit, de binnenste kerne genieten.

Miele &c. *V. Mele*. *Mistere*. Maaijen, oogsten, inzamelen.

mietier 'i grani. Het koren maaijen, oogsten, afnyden.

Mietiere. Een maaijer, snyder, oogster, inzameler.

Mietistra. Den oogst, de inzameling, het maayfel.

Migliaio. Een getal van duizend, een duizend.

molte migliaia di scudi &c. Veele duizend kroonen, enz.

Miglio. Een mylwegs, een mylgaans.

steci miglia lontana. Tient mylen verre. *io non vi baverai passato a mille miglia*. Ik had 'er op duizend mylen na niet op gedagt; (wy zeggen) ik had eer aan myn doodgedagt.

Miglio. Geers, of hirse.

Migliaccio. Een harde of dikke geerse- of hirsebry.

vender migliaccio per torta. Gelyk met gelyk betalen.

Migliaruola, *migliaruole*. Hagel, schroot.

Migliore. Best, beter.

esser migliore dell' altro. Beter zyn als de andere.

a parte migliore. Het beste deel.

il miglior 'buomo del mondo. De beste mensch van de wereld.

il migliore. Het beste. *V. Ottimo*.

baver 'il migliore. Het beste hebben; ook het voordeel hebben, genieten, bezitten.

Migliorare. Beteren, verbeteren, beter maken; ook weder beter worden.

migliorar la condizione, *il partito*. Zyne stanofstaar, zyn party verbeteren.

migliorar 'un poder. Een landgoed verbeteren (door het zelve vlytig te bouwen.)

queste medicine vi hanno migliorato. Deze artsenyen, geneesmiddelen hebben my een weinig beter gemaakt, geholpen.

Miglioramento, *Miglioranza*. Betering, verbetering.

Mignatta, *Mignattola*. Een egel, bloedzuiger, bloedegel. *Met*. Een soldaat, een schutter, een taks- of tolmeeester: een pagter.

applicar le mignatte. De bloedzuiger aanzetten.

Mignolo (*dito*.) De kleine vinger, oor- of goudvinger, de pink.

Mignone. Een schoot-kindje, het liefste kindje; ook zoeteliefje.

mignone del Principe. De begunstigde van de Prins, die van de Prins bemind word als zyn eigen kind, die by de Prins in 't hoogste aanzien is.

Migrare. Verhuizen, van huis veranderen, verwisselen.

Milano. Milanen. De hoofdstad van 't Hartogdom en Aartsbisdom van dien naam.

Militare. Oorlogen, den kryg of oorlog voeren; ook den oorlog, kryg volgen, dienft in den oorlog of kryg hebben, soldaat zyn, enz. ook stryden, vegten.

militar sotto qualche stendardo. Onder een vaandel of standaard dienen.

militar sotto una regola. Onder een regel (ordenregel) leven.

questa ragione milita per lui. Deze reden of oorzaak dient voor hem.

vi militano i medesimi rispetti. Hier beensches dezelve bedenkingen of oorzaken.

Militante. Strydende, vegtende.

chiefa &c. *militante*. De strydende kerk, enz.

Militare. Van den kryg, of den oorlog, daar toe behoorende.

arte militare. Krygskonst.

spirito militare. Een krygs- of oorlogsgemoed.

ordine, *habito militare*. Een sidderoorden, riddersorden

kleed, gewaad. Mil-

Milizia. Den kryg, den obslog.
Parte della milizia. De krygs- of oorlogskonst.
la milizia (de milizie) dell' Imperadore. De Keizerlyke kryg of oorlog; ook de Keizerlyke volkeren, het Keizerlyk leger, de Keizerlyke magt; krygs- of oorlogsmagt, het Keizerlyk heir.
milizia celeste. Het hemels heir, dat is, de hemelsche schaar, de engelen.

MILLE, *milla.* Duizend.
millescudi. Duizend kroonen.
tre mila scudi. Drie duizend kroonen.
venti mila uomini. Twintig duizend mannen.
le diedi ben mille baci. Ik gaf haar wel duizend zoenen, kusjet, dat is, zeer veel zoenjes.
ben mille volte. Wel duizendmaal. *Met.* Zeer dikmaals.
far su' mille. Niet als van duizend spreken. *Met.* Grootspreken, pothen, snoeven, opfnyden.
a mile, a mille. Met duizenden.
mille foglio. Duizendblad, gerwe, schaapsgerwe: (een kruid.)
millepiedi. Een duizendbeen: Een soort van een rusp met veele pooten.
Millenario. Een getal van duizenden; ook duizendjarig.
numero millenario. V. *Sopra.*
Millesimo. De duizendste.
la millesima parte &c. Het duizendste deel.
Millione. Tienmaal honderd duizend, een Millioen.
Millanta, (*Mille millanta.*) Een verdigt getal by *Boccaccio*, dat is, onnoemelyk veel.
più di millanta nove. Meer alstien en twintig duizend.
Millantore, Millantarsi. Met duizenden: (wy zeggen) pochen, opfnyden, grootspreken, snoeven.
Millantatore. Een pocher, opfnyder, grootspreker, snoever.
Millanteria, millanterie. Pochery, opfnydery, grootspreken, snoevery.
Milleplicare. Met duizenden vermeerderen, vermenigvuldigen.

MILZA. De milt.
mal di milza. Miltbyn, miltziekte.
il mal delle due milze. De toestand, de ziekte der twee milten, dat is, de bevrngtheid, zwangerheid.

MINA. Ertsgroeve, ertsmyne, ertsader; ook een ondergraving, myn; ook een zekere maat.
mina d'oro, argento &c. Een goud-, zilvermyn, goudader.
far mine. Mynen graven, ondergraven, (mineren.)
caricar' una mina. Een myn laden, vullen.
far giuocar' una mina. Een myn doen spelen, dat is, laten springen.
Minera, Miniera. Ertsgroeve, mynen, ertsader, bergwerk.
ricca minera. Ryke ertsgroeve, ryk bergwerk.
Minerale. Dat uit de aarde of bergwerken gegraven word.
Minerale. Ertsyk, ryk van bergstoffen.
Minare. Mynen graven, ondergraven, (mineren.)
Minatore. Een ondergraver, (mineur.)

MINA. Het aanzien, gestalte, gedaante. V. *Ciera, Cera.*

MINACCIA, *minaccio.* Bedreigingen, dreigingen, dreigementen.
Minacciare. Dreigen.
minacciar' uno. Iemand dreigen.
minacciar la morte ad uno. Iemand de dood, dat is, met de dood dreigen.
minacciar' uno della tortura, del bando &c. Iemand met de pynbank, met de ballingschap, enz. dreigen.
minacciar rovina. Dreigen om te vallen, bouwvallig zyn, gereed staan om te vallen.
minacciar di fare e di dire. Dreigen om te doen en te zeggen, dat is, iemand dreigen alles quaads aan te doen.

Minacciante. Dreigende.
voce &c. minacciante. Een dreigende stemme, enz.

Minacciato. Gedreigt.
esser minacciato da uno. Van iemand gedreigt zyn, worden.
esser minacciato di infermità. Van een ziekte of krankheid gedreigt worden, dat is, daar voor vreezen.

Minaccioso, Minaccioso, Minaccio. Draigende; ook trots, trotzig.
Minacciosamente, Minacciosamente. Op een dreigende; ook op een trotse wyze.

MENCHIONE, Menchiòne. Een slegte, eenvoudige bloed, hals, die men voor het lapjen houdt.
Minchiònare, Minchiònare (uno.) Iemand voor een eenvoudigen bloed houden, agren, iemand bedriegen, benadeelen.

Minchiònaria, minchiònaria. Slegte, eenvoudige, onnozele potten, suakeryn.

MINERA, Miniera &c. V. Mina.

MINISTRA, Menestra. Allerley lepelspys, voornamentlyk bry, boonen of erweten; ook diergelyke nog ongekoekte spyzs, enz.
minestra di riso &c. Rijstbry of sop met rys gekookt.
minestra di lene, orzo &c. Linsenmoes.
far la minestra. De sop, het moes, de bry koken; ook met welriekende en fyne spateren besprengen.
guastar la minestra. De sop, de bry bederven. *Met.* Den handel bederven.

Minestrare. De sop, enz. maken, koken, opdisschen; ook de spyzs opdisschen.
minestrar' il piatto &c. De spyzs opdisschen.

Minestrina. Een goed sopje, een goed gerogte.
Minestrivore. Een opdisscher: een sopkok, sopkoker.

MINIMO. Allerminst, kleinste; ook de minste, geringste, slegste.
la minima cosa. Het slegste, het geringste ding.
il minimo servitore di V. S. De minste, geringste dienaar van myn Heer.

MINIO. Menie of vermilioenrood.
Miniare. Met menie of vermilioenrood schilderen, verwen, bestryken, beschilderen; ook printen afzetten; ook met stipjes of puntjes schilderen, of teekenen, (wy zeggen) miniatuur-schilderen of teekenen.
Miniato. Met stipjes geschilderd, geteekend; ook met verwen afgezet.
Miniatore. Een die met stipjes teekend, schilderd; een afzetter. Minia-

Miniatura. Dat met stipjes geschilderd of geteekend is: (miniatuur.)

MINISTRARE. Dienen, bedienen, uitdeelen. *ministrar' i sacramenti.* De Sacramenten bedienen, uitdeelen. *V. Amministrare.*

Ministro. Een dienaar, bedienaar; ook een amptman, amptenaar.

ministro della chiesa, della parola di Dio. Kerken-dienaar, dienaar van Gods woord.

ministro di stato. Dienaar van staat, raad van staat.

et primo ministro. De opperste dienaar of raad van staat.

ministro di giustizia. Een dienaar van 't geregt: een regter.

per via de' ministri. Door de bedienden.

il più adoperato, accreditato &c. ministro di quella corte.

De voornaamste, vertrouwste dienaar van staat aan dat hof.

Ministerio, Ministère. De dienst, bediening, het ampt; ook de geheele vergadering.

ministerio della chiesa, dell' altare. Dienst des predikstoels, des altaars.

per ministerio de gli Angioli. Door den dienst der Engelen.

convocar tutto l' ministerio. Alle de kerken-dienaren of de geheele kerkenraad byeen vergaderen.

MINORA. Kleinder; ook weiniger, minder, geringer; ook jonger, minderjarig, onmondig.

pena &c. minore. Kleinder, geringer straffe.

il minor di tutti. De minste, de geringste van allen.

il fratel minore. De jongste broeder; ook de minderjarige, onmondige broeder.

Minoreme. Minderjarig, onmondig.

Minorennità. Minderjarigheid, onmondigheid.

nella minorennità (minorità) del Rè. In de minderjarigheid des Konings.

Minorare. Verkleinen, verminderen, verergeten, kleinder, slegter maken; ook verzagten.

minorar la pena &c. De straf, enz. verminderen, verzagten.

Minoranza, Minorità. Kleinheid, geringheid; ook onmondigheid, minderjarigheid. *V. Minorrennità.*

MINUGIA. Darmen tot luitsnaren dienende; ook een luitsnaar, een snaar.

corde a minugia. Luitsnaren, snaren.

MINUIRE &c. Verminderen, verkleinen, minder of kleinder maken. *V. Diminuire.*

minuir' il sangue. Aderlaten, bloedlaten.

Minuto. Klein, gering, slegt.

pesetti minuti. Kleine vischjes.

lettera carattere minuto. Kleine letteren, klein schrift.

stelle minute. Kleine sterren.

denari minuti. Klein geld.

gente minuta. Slegt, gering volk.

le spese minute. De kleine onkosten.

Minuto, Minuta. Een minut, het zefstigste deel van een uur; ook een gehakte spyze.

un minuto di berbe. Een gehakt, groen moes.

Minuto, a minuto. Klein; ook naauw, naauwkeurig; ook bescheidenlyk, van punt tot punt, van lid tot

lid, van stuk tot stuk, stukswys.

pestar &c. minuto. Klein stampen, stooten.

guardar minuto. Zeer naauw, scherp toezien.

vender', comprar' &c. a minuto. Stukswys, by 't stuk verkoopen, koopou, enz.

Minuta, minute. Het eerste ontwerp of de eerste opstelling van een zaak; ook een kort begrip.

far la minuta delle parole, di scrissi altrui. Eens anders woorden of schriften kortelyk, met korte woorden begrypen.

far la minuta delle lettere, brevi, aapitolazioni, contratto &c. De hoofdpunten van een brief, geschrift, verdrag of onderhandeling opstellen, ontwerpen.

Minutello, minutelli. Kleine, gesnede kookjes.

Minutini. Kleine vischjes.

Minutissimo. Zeer klein.

ridurr' in minutissima polvere. Tot klein stof, poeder makeu.

Minutamente. Klein; ook naauwkeurig.

piover &c. minutamente. Kleine, dunne regen: stof-regen, enz.

tagliar &c. minutamente. Klein snyden, enz.

contar, effaminar &c. minutamente (alla minuta, a minuto.) Zeer naauwkeurig onderzoeken, overleggen, enz.

Minutaglia. Slegte dingen, vodderyen, beuzelingen; ook het slegt, gering volk.

Minutaria, Minuzzaria, minuzzaria, minuzze, minuzie. Slegte, geringe dingen, vodderyen, beuzelingen.

minuzie. Slegte, geriuge dingen, vodderyen, beuzelingen.

guardar' in minuzie, (minuzze &c.) Op beuzelingen, wisjewasjes naauw letten, zien. *Met. Gierig, karig en deuntjes zyn.*

Minutezza, minuzze. V. Minutaria &c.

Minutare, Minuzzare, Minuccolare, Amminutare, Sminuzzare, Minuzzolare, Sminuzzolare. Kruimelen, in stukken wryven, stampen, hakken, snyden, breken, briezelen, verbriezelen, klein hakken, stooten, vryven.

Minutare. In 't kort opstellen, ontwerpen; ook naauwkeurig overleggen, overdenken.

minutar', (minuzzar', sminuzzar') berbe, cavoli &c.

Kruiden, kool, enz. klein snyden, scherven, hakken.

minutar (amminutar) qualche proposizione. Een voorslag naauwkeurig overleggen, vlytig overwegen.

si minutarono diversi articoli. Men had verscheide artykelen voorgeslagen en naauwkeurig betragt.

Minuzzame. Snappertjes, brokjes, afsnydeltjes, kruimeltjes, stukjes, enz.

Minuzzolo, Sminuzzolo, minuzzoli, sminuzzoli. V. Sopra.

Minuzione. Vermindering, verkleining.

Mio, miei. Myn, myne, myneigen.

il mio cavallo, la mia casa &c. Myu paard, myn huis, enz.

io voglio esser mio, e non d'altrui. Ik wil myn eigen, en niet een anders meester zyn.

egli è tutto mio &c. Hy is geheel en al myn, dat is, op myn zyde, aan myne kant.

li miei. De mynen:

il Mio. Het myne.

io pretendo il mio. Ik eisch (vraag) om het myne.

io mangio del mio. Ik eet van het myne, van myn eigen.

M I R A. De mik. *Met.* Den uitslag, het einde van een zaak; ook de mik op een roer of geschut.

prender (torr) la mira. Mikken, passen, ramen.

metterfi in mira. Mikken, passen, ramen; ook oppassen, toezien, loeren.

colpir' una fiera di mira. Eenig wild in de loop schieten.

baver mira a qualche cosa. Ergens op zien, zyn opzigt ergens op hebben, iets tot zyn oogmerk, beooging hebben.

questa è la mia mira. Dat is myne beooging, myn oogmerk, het wit daar ik op doel.

Mirare. Op 't wit stellen, mikken; ook sterk beziën, beschouwen.

mirar' il cannone. Het geschut rigten, stellen.

senza mirar' a questo. Zonder hier op te zien.

mirar' in bagatelle. Op slegte dingen zien, te naauwkeurig zyn.

mira sole. Een zonnewyzer; ookeen graadboog.

M I R A B I L E. Zeldzaam, wonderlijk, verwonderlijk. *V. Ammirabile &c.*

cosa mirabile. Een wonderlijk ding.

un' uomo mirabile. Een wonderlijk, zeldzaam mensch.

Mirabilmente. Open wonderlijke, verwonderlijke, zeldzame wyze.

Miracolo. Een wonder, wonderwerk, wonderlijke zaak, wonderteeken.

far miracoli. Wonderen, wonderteekenen doen.

per miracolo. Door wonderteekenen.

egli è un miracolo a vedervi. Het is een wonder dat men u ziet.

sarebbe miracolo. Het zou een wonder zyn.

Miracolofo. Wonderbaarlijk, wonderen doende, verwonderenswaardig.

una donna &c. miracolosa. Een vrouwspersoon die wonderen doet, uitregt, een zeldzaam vrouwspersoon.

una bellezza &c. miracolosa. Een wonderbaarlijke, verwonderenswaardige schoonheid, enz.

progressi &c. miracolosi. Wonderbaarlijke voortgang.

Miracolosamente. Wonderlijk, verwonderlijk: op een wonderlijke, verwonderenswaardige, wonderbaarlijke manier, of wyze.

M I R A R E &c. V. Mira &c.

M I R R A. Mirrhe.

Mirrare. Balsemen, met mirrhe mengen.

Mirrato. Met mirrhe gemengd, gebalsemt; ook bitter.

vino mirrato. Mirrhe-wyn.

M I R T O. Een Mirre-boom. *V. Mortella.*

Mirtillo. Mirte.

M I S C E L L A N E O. Gemengd, gemengeld, van alles onder een gemengd.

Miscellanie, Miscellanea. Van alles onder malkanderen gemengd, of gemengeld.

M I S C H I A R E, Commischiare. Mengden, vermengen. *V. Mescolare.*

T O M. I.

mischiare una cosa coll' altra. Het een met het ander vermengen.

Mischiarsi. Zig vermengen, zig ergens inlaten; ook met iemand handgemeen zyn, vegten.

mischiarsi carnalmente. Zig vleeschelijk vermengen.

mischiarsi in un' affare. Zig in een zaak steken, zig met iets bemoeijen, zig ergens inlaten.

Mischiato, Mischio. Gemengd, vermengd; ook bont, gespikkeld.

panno &c. mischiato, (mischio.) Gemengd, gespikkeld lamarmio *mischiato.* Gemengde marmersteen. [ken.

Mischiamiento, Mischianza, Mischitura, Mischio. Een menging, vermenging; ookeen mengsel.

far un' mischiamento. Een mengsel, of menginge maken.

Mischia. Het treffen van twee partyen, stryd, 't gedrang des stryds.

nella più folta mischia. Daar de slag op 't hevigst is.

M I S C R E D E R E &c. V. Discredere &c.

M I S E R I C O R D I A. Barmhartigheid, erbarmenis, ontferminge, medelyden.

baver misericordia di alcuno. Medelyden, barmhartigheid met iemand hebben, zig over iemand ontfermen. [men.

cbieder, domandar, gridar &c. misericordia. Barmhartigheid begeeren, om medelyden en ontferminge roepen, enz.

far, ufar misericordia con uno. Iemand barmhartigheid, genade toonen, bewyzen.

misericordia! Barmhartigheid! genade! ontferming!

senza misericordia. Zonder genade, barmhartigheid, ontferming, medelyden.

venderfi a misericordia. Zig op genade overgeven.

per misericordia. Uit barmhartigheid, medelyden, uit ontferminge.

trovar misericordia. Barmhartigheid, genade, ontferming vinden.

Misericordioso. Barmhartig, genadig, ontfermend, medelydend.

un' uomo molto misericordioso. Een zeer barmhartig, medelydend mensch.

Misericordiosamente. Barmhartiglijk, met medelyden.

Misero, Miserabile. Ellendig, rampzalig, ongelukkig, jammerlijk; ook schrokkelig, gierig.

miserofato. Ellendige, erbarmelijke, jammerlijke staat.

miserofa vita. Ellendig, rampzalig leven.

miserof mortali. Ellendige, rampzalige, ongelukkige menschen.

una stanza &c. miserofa, (miserofabile.) Een ellendige wooning, een rampzalige hoek.

un' uomo miserof, ed avarissimo. Een ellendig en gierig mensch.

Miserofello. Een armen, ellendigen hals, armen duivel.

Miserofabile. V. Misero.

povero nudo, emiserofabile. Arm, naakt en ellendig.

Miserofamente, Miserofabilmente. Ellendiglijk, rampzaliglijk, ongelukkiglijk, jammerlijk.

viver, morir &c. miserofamente. Ellendig, rampzalig, ongelukkig, erbarmelijk leven, sterfen, enz.

H h h h

fs

si consumava, struggeva, miserabilmente. Hy verteede, vermarktelde zig ellendiglijk; erbarmelijk, jammerlijk.

Miseria. Ellende, jammer, ramp, ongeluk, ongeval; ook armoede, honger en kommer, nooddrufft, behoefte; ook begeerlijkheid, gierigheid.

egli è una gran miseria. Het is een groote ellende, ramp, ongeval.

estrema, infinita miseria. De uiterste ellende, oneindige ongeluk, ramp.

caeder, condurr, poner' &c. in estrema miseria. In de uiterste ellende, armoede vervallen, geraken, brengen, stellen, enz.

la miseria del mondo. De ellende, slaverny van de wereld.

starfi, viver' in miseria. In ellende, ramp, armoede, enz. zyn, leven.

addesso si scuopre la di lui miseria. Nu ziet men eerst zyne ellende, armoede, ramp, ongeval; ook zyne schrokkige gierigheid.

Miserrimo, miserissimo. Zeer ellendig, ongelukkig, rampzalig.

Miserone. Een gierigen vrek, een karigen fielt, een grooten schrokkert.

un gran miserone. Een groote gierigaart, vrek, (schrok, schraper.

MISFARRE. Misdoen, mishandelen.

Misfatto. Mismaakt; ook een misdad.

MISINTENDERE. Misverstaan, t'onregt verstaan, qualyk verstaan.

Misinteso. Qualijk verstaan.

MISLEALE, *Miskealtà &c. V. Disleale &c.*

MISSIONE. Zending, verzending, afvaardiging. *missione Apostolica.* Apostolische zending.

Misiva. Een brief, zendbrief.

MISTERO, *Misterio.* Geheim, geheimenis, verborgenheid.

misterii della legge. De verborgenheden des wets.

bora intendo il misterio. Nu versta, begryp ik het geheim.

Misterioso, Mistico. Geheim, vol geheimenis, verborgen; ook geestelijk.

il senso mistico. De geheime, geestelijke zin.

teologia mistica. Geheime, verborge godgeleertheid.

parole misteriose. Geestelijke, geheime woorden.

Misteriosamente, Misticamente. Op een geheime, verborge wyze, dat op een geheime, verborge wyze geschied.

MISTO. Gemengd, vermengd.

Misto, Mistura. V. Mescolare &c.

MISVENIRE. Onpasselijk worden, in onmagt vallen, bezwyken.

Misvenimento. In onmagt, magteloos.

MISURA. Een maat, of mate.

misura falsa. Valsche maat.

falsar la misura. De maat vervalschen.

misura giusta, buona, piena, colma, traboccante. Een regte, goede, volle, opgehoopre, overloopende maat.

misura rasa. Volle, gestreke maat.

far, buona misura. Goede maat geven, wel meten.

a misura di carbone. Naar de kolenmaat, gelyk men

de kolen maat, dat is, rykelijk en wel gemeten. *misura à grano, vino &c.* Een korenmaat, wynmaat, enz.

prender la misura. De maat nemen.

prender le sue misure. Zyne maat wel nemen, de zaak te voren wel bedenken, overwegen, overleggen.

haber preso le sue misure troppo corte, (male.) Zyne maat te kort of te lang genomen hebben, dat is, de zaak te voren niet wel overwogen, een misslag begaan hebben.

romperi disegni altrui. Het voornemen van een ander breken, stuiten, veragteren.

la misura del ballo, della musica. De maat van den dans, van het gezang.

misura del verso. De maat van het vers of gedigt.

misura del duello. De stand in een gevegt.

offeruar, tener la misura. Op de maat wel letten, maar houden.

a (con) misura. Met zekere maat.

senza misura, fuor di misura, oltre misura. Zonder maat, buiten de maat, over de maat.

a misura del delitto ha da esser' il castigo. Naar de maat der zonden, misdad, moet de straf zyn.

Misuratta, Misurina. Een kleine maat, een maatje.

Misurare. Meten, afmeten.

misurar' il grano il vino &c. Het koren, de wyn meten, enz.

misurar' una torre, una fabrica &c. Een tooren, een gebouw meten, afmeten.

misura tre (volte) e taglia una (volta.) Meet eens en (nyd tweemaal, dat is, overdenkt een ding drie maal eer gy het doet.

misurar le sue forze, entrate &c. Zyne kragten, inkomsten meten, dat is, zyn teering naar zyn neering zetten.

misurar' una cosa coll' altra. Een zaak met den ander overwegen, overleggen.

da queste parole io misurai il resto. Uit dit woord konde ik het andere wel afnemen, begrypen.

Misurarfi. Zig zelve afmeten, dat is, zyne kragten, middelen, inkomsten kennen.

misurarfi col suo passato. Zyne dikte afmeten, dat is, zyne zaken wel overleggen.

Misurato. Gemeten, afgemeten; ook naar de maat. *con passi &c. misurati.* Met afgemete schreden, enz.

impresa ben (mal) misurata. Een wel (qualyk) afgemete daad, dat is, een welbedagte onderneming.

Misuratamente. Afgemetener wyze, dat is, met een goede maat en deel.

Misuratore. Een meter, afmeter, maatnemer.

MITARE. Zagt, zoet, goed, zagmoedig.

maniere, modi miti. Goede, zachte wyze.

Mitigare. Verzagten, verzoeten, matigen, stillen, bedaren.

mitigar le pena &c. la legge, la sentenza. De straf, de wet, het vonnis, enz. verzoeten, verzagten.

mitigar' il dolore. De smart, de pijn verzagten.

il tempo si mitiga. Het weder bedaard zig.

Mitigante, Mitigativo. Verzoetend, verzagend, stillend, bedarend.

Mitigato. Verzagt, verzoet, gestilt, bedaard.
Mitigazione. Verzagting, verzoeting, stilling, bedaring.

M I T O L O G I A. Verklaring, uitlegging der verdigfelen.

M I T R A, Mitria, Mitera. Een Bisschops myter, pronkmuts; ook een schandmuts van iemand die geregt word, of te pronk staat; ook het Bisschop[dom].

Mitrare, Mitriare, immitriare. De myter opzetten, tot Bisschop maken.

Mitrato, Mitriato. Gemyterd, een myter dragende; ook een Bisschop.

M I Z Z O, Mezzo. Zagt, week, murw, overryp.
pere, mespole &c. mizze. Weeke, murwe, overrype peeren, mispelen.

Mizzare. Week, murw, overryp laten worden.

M O. Nu, tegenwoordig.
vedi mō tu. Beziet gy nu, aanschouwt gy nu.

M O B I L E &c. V. Movere &c.

M O C C A, mocche. Spor, spotteray, schimp, dat met gebaar en geschied.

far le mocche dietro ad uno. Iemand uitlachen, de guignen steeken, met de vinger wyzen.

M O C C I O, Mocco, Mocolo. Snuitsel, fluim, snor; ook een uitgebrande kaars; ook pip, sprouw; ook een stompje, spitsje; ook de spits van de neus.

Moccare, Smoccare, Smoccolare. Snuiten, affnuiten.
moccar' il naso. Deneus snuiten.

moccar (smoccar, smoccolare) la candela. Het ligt, de kaars snuiten, affnuiten.

M o c c a t o i o, Smoccatōio, Smoccolatoio, Smoccatore, Moccatore. Een snuiter.

Moccatōra, Smoccatōra &c. Het snuitsel, 't geen afgesnoten is.

M o c c i b i n o. Een neusdoek, veegdoek, snortdoek.

M o c c i o n e, Moccione, Moccioso, Mocolone. Een jonge melkmuil, een jonge snortlof, een eenvoudige gek, een slokkert, een goeden hals.

M o c c o l o. Een kandelaar; ook een blaker.

M O D E R A R E, Moderno, Madesto &c. V. Abasso.

M O D O. Wys, wyze, manier. *V. Maniera, Guisa &c. un modo di vivere &c.* Een manier van leven, enz.

a due modi. Op tweederley manieren, wyzen.
con modi leciti, illeciti. Met betamelijke, onbetamelijke middelen.

in nissun modo. Op geenderley wyze, gansch niet, geheel niet.

far le cose con bel modo. Zyn dingen op een goede wyze of manier doen.

bel modo certo. Voorwaar een schoone manier.

trattar del modo. Van de manier of wyze handelen, dat is, hoe men een zaak wel zal beginnen.

baver' il modo (di spendere.) De manier hebben van wel te verteeren, dat is, ryk, welgesteld, welhebend zyn, wel kunnen doen.

trovar modo. Een manier, of middel vinden.

cominciui a pensar che modo doveffi tenere. Ik begon te denken wat wyze of maniere ik zoude moeten

houden, dat is, hoe ik het zoude moeten aanleggen.
Modo, modi. Aart, wyze, gewoonte, ook gebarnden, zeden, manieren.

fare a mio modo. Doet het op myn manier, na myn zin, volgt my na.

a modo vostro, vostro &c. Naar onze, uwe manier, gewoonte, enz.

non si può far niente a modo loro. Men kan naar hun manier niets doen, uitregten, dat is, naar hun zin of welgevallen.

pagar' uno a modo suo. Iemand naar zyn zin betalen, dat is, geven wat hy begeert.

i suoi modi mi piacciono assai. Zyne manieren, zeden, gewoontens, gebarnden gevalle my wel, staa my wel aan.

modi leggiadri, galanti &c. Aangename, aardige, heufche, hoffelyke manieren, zeden.

modi spiacevoli, brutti, fecciosi, sporchi, stomacbeuoli. Hatelyle, leelyke, vuile, wilde, woefte zeden of manieren.

mutar modo. Van manier of gewoonte veranderen.

al modo usato. Naar gewoonte, naar de gewoone manier of wyze.

Modo, a modo. Gelyk, gelykals.
a modo del villano matto &c. Gelyk de gekke boer, enz.

vestiti ad un medesimo modo. Op eenderley wyze gekleed, enz.

a questo modo. Op deze wyze, of manier.
Modo, di modo che &c. Alzoo dat, diermaten, diervoegen dat, enz.

Modo, ad ogni modo. Op alle wyzen, op alderhande manieren, het zy zoo het wil, niettemin, evenwel, hoe dat het mag wezen.

ad ogni modo si mangia pane anche altrove. Het zy zoo het wil, men eet al ergens anders brood.

lo volle bavere ad ogni modo. Hy heeft het doorgaans, op alle maniere begeert, of willen hebben.

volle ch'io venissi ad ogni modo. Zy begeerde dat ik op alle wyzen zoude komen.

Modo. Wys, manier, maaten deel.
effervar', tener' il modo. Maat en deel houden, dat is, zig matigen; ook het middel gebruiken.

por modo al suo spendere &c. Zyne onkosten, enz. matigen.

senza modo. Zonder manier, regel, maat.
fuor di modo (oltre modo.) Buiten manier, maat, wyze.

con modo, termine e misura. Met een zekere, gewisse maat en deel.

Moda, alla moda. Op de (mode) op de zwier, lands wyze.

Modello. Een model, vorm, patroon, monster.

Modellare. Vormen, gieten, in vormengieten.

M O D E R A R E. Matigen, verzagten, tegeeren, bestieren, beteugelen, intoomen.

moderar la sentenza, legge &c. Het vonnis, de wet, enz. verzagten, matigen.

moderar le sue passioni. Zyne driften, genegentheden introom houden, bedwingen, beteugelen.

moderar le spese &c. De verteerdingen, onkosten matigen, inhouden.

Moderarsi. Zig matigen , beteugelen , bedwingen , intoomen.
non può moderarsi. Hy kan zig niet matigen , bedwingen , intoomen.
Moderato. Gematigt , geregelt , ingetogen ; ook matig , middelmatig , bescheiden , zedig , bezadigt.
V. Modesto.
esser moderato in qualche cosa. Ergens in matig zyn , zig zedig , bezadigt , ingetogen houden.
spese &c. moderata. Matige , middelmatige , tamelyke onkosten , enz.
di grandezza &c. moderata. Van middelmatige , tamelyke grootte.
Moderatamente. Matiglyk , bezadiglyk , zediglyk , manierlyk.
viver , riprender &c. moderatamente. Mariglyk , bezadiglyk , zediglyk leven , berispen , of bestraffen.
Moderatore-trice. Een regeerder , bestierder , bewindhebber of voerder , regeerster , bestierster , bewindhebster.
Moderatezza. Matiging , beteugeling , intooming ; ook matigheid , maathouding.
Moderazione , Moderanza. Gematigtheid , bezadigtheid ; ook verzagting.
moderazione della sentenza , legge &c. Gematigtheid , verzagting van 't vonnis , de wet , enz.
M O D E R N O , Modernare. Hedendaags , naar dezen tyd , naar de zwier , enz.
cofe moderne. Hedendaagfche , nieuwe manier of zwier van dingen.
tempi , scrittori &c. moderni. Hedendaagfche tyden , fchryvers , enz.
lingua , favella dell'architettura &c. moderna. Hedendaagfche , gebruikelyke spraak , manier van bouwen , enz.
secondo l'uso moderno. Naar de hedendaagfche manier , wereldloop.
Modernaglia , modernaglie. Hedendaagfche , nieuwe zwierige dingen.
i forastieri (a Roma) dopo haver veduto le anticaglie , vogliono veder anche le modernaglie. De vremdelingen (te Rome) de oude gebouwen gezien hebbende , willen ook de nieuwe , hedendaagfche zien.
Modernamente. Hedendaags , van dezen tyd , van onzen tyd.
Modernare , Ammodernare. Op de zwier of manier maken.
modernar una fabrica , un vestito &c. Een gebouw , een kleed naar de zwier , of manier maken , veranderen.
Modernato. Naar dezen tyd , manier , op de zwier gemaakt.
Modernatura. Het gene men op de tegenwoordige wyze , naar de hedendaagfche zwier maakt.
M O D E S T O. Zedig , ingetoge , gematigt , bezadigt , bedaard.
buomo &c. modesto. Een ingetoge , zedig , gematigt , bezadigt mensch.
voce &c. modesta. Zedige , bezadigde stem.
pregchiere medefte. Demoedige , oormoedige gebeden.
modesta lode &c. Middelmatige lof , enz.
Modestamente. Zediglyk , met ingetogenheid , ma-

tiglyk , zagzinniglyk , bedaardelyk.
Modestia. Matigheid , zedigheid , ingetogenheid ; ook tugt , weemoedigheid , ootmoedigheid , hoffelykheid , heusheid.
per modestia. Uit beleefdheid , heusheid , hoffelykheid , enz.
per non offender la sua modestia. Om zyne dengd of goedheid en ootmoedigheid niet te beledigen , misdoen.
M O D I C O. Matig , middelmatig , redelyk groot , klein , gering ; ook een kleine tyd , kleine wyl.
M O D I F I C A R S. Meten , de mate nemen of stellen.
Modificazione. Matiging , bepaling , inbinding , vermindereng.
M O D I O L I O N E , Modono. Schutbalken , en andere stukken in de bouwkonst.
Modonatura. De geheele zamenzetting , het geheel gestel der stukken , bassamenten , lyften , enz. in de bouwkonst.
M O D U L A R E. Naar de maat zingen.
Modulazione. Maatgezag.
M O G G I O. Een mudde.
un moggio di segala &c. Een mudde rogge , enz.
M O G L I E. Een vrouw , wyf , of vrouwsperfoon.
prender , tor , menar moglie. Een vrouw nemen , trouwen , ten huwelyk nemen.
dar moglie ad uno. Iemand een vrouw ten huwelyk geven.
haver moglie. Een wyf , een vrouw hebben.
chi ha moglie , ha doglie. Die heeft een vrouw , heeft droefheid en rouw.
chi prende una moglie merita la corona di pazienza , chi due , quella di pazzia. Die een wyf , een vrouw neemt , verdient een kroon van geduld ; maar die 'er twee neemt , dat is , voor de tweedemaal trouwt , een kroon van verdriet en lyden.
Mogliersfo. Vrouwagtig , vrouwen liefhebbende.
Mogliesco. Vrouwelyk , wyfagtig , gelyke een vrouw.
gelofia mogliesca. Vrouwelyke ieverzugt , jaloersheid.
M O I N A , muina , moine , muine. Smekeude , vleijende , liefkozende woorden of gebardeen , zoo als de moeders aan hare kleine kinderen geven , of doen.
far tante moine. Een meenigte vleijingen , liefkoozingen , troetelingen gebruiken.
M O L A. Een molen ; ook een molesteen ; ook onvrugt , wanvrugt , valsche bevrugtinge.
Molesto. Een wryfsteen ; ook de looper van een wryfsteen.
Molare. Malen ; ook wryven.
molar colori. Verwen malen.
Molenda. Het gene den molenaar wegens het gemalen koren toekomt.
M O L C E R E , molcire. Streelen , vleijen , pluimstryken ; ook vermurwen , verzoeten , te vreden stellen.
M O L E C C A , Molecco. Een krab.
M O L E. Een groote hoop , of klomp.
mole di affari &c. Een meenigte van bezigheden , enz.
Molesto. Laltig , bezwaarlyk , met moeite , onge-
 maak , ofzwarigheid.

esser molesto ad uno. Iemand lastig vallen; ook verdrietig, verlegen, moeijelyk maken.
molesta tentazione &c. Een zware, lastige bezoe-king, enz.
molesto pizzicore &c. Een plagende jeukte, enz.
Molestia. Moeite, bekommernis, kommer, zwaarigheid, overlast.
dar (far) molestia ad uno. Iemand moeijelykheid, onrust, bekommernis veroorzaken, iemand lastig vallen.
ricever molestia. Overlast, moeijelykheid lyden, enz.
Molestare (uno.) Iemand overlast, moeiteaandoen, bezwaren, bekommeren, onrusten, plagen, quellen.
molestar' uno di qualche cosa. Iemand ergens mede quellen, plagen, lastig of moeijelyk vallen.
Molestato. Overlast, onrust, geplaagt, gequeld, bekommerd, bedroeft, bezwaard.
molestato da pulici, tafani, mosche &c. Van de vloijen, wespren, vliegen, enz. geplaagt, gequeld.
esser molestato da uno. Van iemand geplaagt, onrust, overlast aangedaan worden.
M O L E T T E, *Molette.* Een tang, vuurtang.
Molettine, mollettine. Een kleine tang, vuurtangetje; ook een pluk- of nyp tangetje, om de hairen of noppen van het laken, enz. af te plukken.
M O L I N O, *molino.* Een mole.
molino a vento, acqua, braccio &c. Een wind-, water-, handmole.
rirar l'acqua al suomolino. Het water na zyn mole leiden; ook niet als zyn eigen belang of voordeel zoeken.
ilmolino è serrato, gli asini trescano. De mole is gesloten, de ezels zyn vrolyk: word gezeld als een lompe vlegel eenig kortswyl begint.
Molinello, Mulinello. Een kleine mole, een molentje, handmole; ook een kinder windmolentje; ook een rad om te spinnen, twern of twynmole, enz. een spinnewiel.
mulinello à pepe &c. Een pepermolentje, enz.
molinello à filare &c. Een spinnewiel.
molinar molte cose nella fantasia. Veel dingen in 't hoofd hebben, door de hersenen malen, dat is, overdenken, uitspinnen.
mi v'è mulinando il capo. Het maald my door 't hoofd, het draait my door 't hoofd.
Molinaro, mulinatio. Een molenaar.
Molinare, mulinare. Malen; ook omdraaijen, rondom draaijen.
Molenda &c. V. Sopra.
Molitura. 't Gemaal; ook dat gemalen geweest is.
M O L L A. Het hoofd rad in een uurwerk, enz.
M O L L E. Week, zagt, of zagt, murw; ook weekelyk, teeder; ook nat, vogt, bevogtigt.
un letto &c. molle. Een zagt, of zagt, gemakkelyk bedde, enz. *V. Morbido.*
risposta &c. molle. Een zoet, zagt, teeder, vriendelyk antwoord, enz.
un viver molle. Een zagt, teeder, gemakkelyk, luy, lekker leven.

ritornò tutto molle di pioggia. Hy keerde gansch nat, doornat van de regen wederom.
metter' in molle. Laten weeken, doorwateren, inbyten.
tener la bocca in molle. Pochen, snoeven, grootspreken, zwetsen zonder ophouden.
Molletto, molliccio. Weekjes, zagties, of zagtjes, teeder; ook een weinig vogtig.
carne, pesce &c. molliccio. Zagt, of zagt, mals vleesch, zagt, weeke visch.
poppe &c. molliccie. Slappe mammen of borsten, enz.
carta molliccia. Vogtig, nat papier, enz.
Mollefino, mollifino. Zagt, plat, week.
piumaccio mollenfo. Een zagt, gemakkelyk beddetje.
Mollemense. Weekelyk, teederlyk, zagtelyk of zagtelyk.
Mollame, parte carnosa del corpo, che cede facilmente al tatto. Een vleeschelyke gedeelte van 't lichaam het welk ligtelyk wykt als men 't aanraakt.
Mollica, Molleccbia, Mollema (del pane.) De kruimelen, de kruim van 't brood, het brood zonder korsten.
Mollizia, mollezza, mollore. Week, weekheid, zagtheid; ook al te groote teederheid, gemakkelykheid, en wellusten.
mollizia donnesca. Vrouwelyke teederheid.
Mollare, Ammollare, Immollare. Bevogtigen, weeken, murw, vogtig, nat, enz. maken.
immollar ceci, legumi &c. Aardgewas, als erweten, boonen, enz. besproeien, vogtig, nat maken.
Mollarfi, Ammollarfi, Immollarfi. Zig nat, doornat maken; ook nat, vogtig worden.
Mollato, Ammollato, Immollato. Nat, vogtig, week gemaakt; ook nat, vogtig, week geworden.
Mollificare. Week, zagt, murw, mals maken; ook verzagten, verzoeten.
mollificar' i metalli. De erts, het metaal zagt, week maken.
Mollificato. Week, zagt, murw gemaakt.
Mollificativo. Week, zagt, murw makend.
Mollificazione. Week- of zagtmaking; ook verzagting, verzoeting.
Mollire, Ammollire. Weeken, verzagten, verzoeten; ook week, glad, zagt of zagt, effen maken; ook nat, vogtig worden.
Mollito, Ammollito. Week gemaakt, nat of vogtig geworden; ook verzagt, verzoet.
Mollitivo. Week- of zagt makend; ook verzagkend, verzoetend.
M O L O. Een opgehoopte berg met steenen, een muur aan de zeehavens om het water te stuiten; ook een zeedijk.
M O L T O. Veel; ook veelvuldig, menigvuldig.
molto (tempo) Veel tijds, langen tyd.
molta gente. Veel volk, vele menschen.
molte volte. Veelmaals, dikmaals, dikwils.
egli sà molte lingue &c. Hy kan, verstaat veele talen, enz.
la sua molta bellezza, bontà, misericordia &c. Zijne groote schoonheid, goedheid, barmhartigheid, enz.
 H h h h ; *Mol-*

Molti, molte. Veele.
molti dicono &c. Veele zeggen, enz.
Molto. Veel; ook zeer, zeer veel, grootelijks, hoogelijk; ook lang.
molto li andai cercando. Ik heb ze lang gaan zoeken.
presumer &c. molto. Zig veel (zeer veel) aanmatiggen, groote vryheid gebruiken, nemen, enz.
molto più. Veel meer.
molto men forte. Veel zwakker; veel miuder sterk.
molto mio amico. Mijn zeer goede vriend.
maravigliarsi &c. molto. Zig zeer, hoogelijk, grootelijks verwonderen, enz.
molto afflitto, occupato &c. Zeer geplaagt, gequeld, zeer bezig, enz.
una cosa molto usata. Een zeer gebruikelijke zaak.
molto illustre Signore. Doorlugtige Heer.
state molto ben venuto. Zijt zeer welkom.
molto bene, molto male. Zeer wel, zeer qualijk.
molto o poco. Veel of weinig.
Molto. Veel; ook een lange tijd.
questo mi para molto. Dat dunkt my veel te zijn.
son questo poco intendo di pagar' il molto, che devo. Met dit weinige denk ik het veele, dat ik schuldig ben, te betalen.
non è molto che passò all' altra vita. Het is nog niet lang geleden dat hy gestorven, overleden is.
Moltissimo. Zeer veel.
Multicolore. Veelverwig, of met veele koleuren, bont, gespikkeld, gevlaakt.
Multiloquio. Veel praats, suaps, geklap, gebabbel, kaling.
Multiplice. Veelvoudig, menigvuldig.
Multiplicare, multiplicare. Vermenigvuldigen; ook vermeerderen.
moltiplicar le lettere, le preghiere, i gridi &c. Veele brieven, de brieven verdubbelen, dikmaals en veel bidden, schreijen of weenen, enz.
moltiplicar' in novelle &c. Veele nieuwigheden vertellen, verhalen.
Moltiplicarsi, moltiplicarsi. Zig vermeerderen; ook veele kinderen krijgen, zyn geslagt vermeerderen.
la calca se gli moltiplicava adosso. Het volk drong met groote hoopen of meenigte op hem.
Moltiplicato, multiplicato. Vermeerdert; ook vermenigvuldigt; ook dikmaals herhaalt.
son moltiplicate istanze. Met veelvoudige en dikmaals herhaalde verzoeken.
Moltiplicatamente. Menigvuldiglijk; ook op veelvoudige, veelerhande, verscheide manieren of wyzen.
Moltiplicazione. Vermenigvuldiging; ook vermeerdering, voortteeling van kinderen, vermeerdering van geslagt.
Moltitudine. Een meenigte, groot getal, groote hoop, troep, enz. ook het gepeupel, gemeene volk, janhagel.
gran moltitudine di gente. Een groote meenigte, schare, hoop, troep volks.
infinita moltitudine. V. *Sopra.*
la indiscreta moltitudine. Het onverstandig, onbescheide, onredelijk volk, het janhagel.

MOMENTO. Een oogenblik, zeer korte tijd, of stond; ook iets van gewigt, zwaarwigtheid, aangelegentheid, gevolg van een zaak.
in un momento. In een oogenblik.
a tutti i momenti. Alle oogenblikken.
cosa di (gran) momento. Een zaak van groot gewigt, belang, aangelegentheid.
cosa di poco momento. Een zaak van klein belang, van kleine aangelegentheid.
Momentáneo, momentále. Dat niet lang duurt, in een oogenblik, in een korte stond.
un momentáneo diletto. Een vreugd, lust, vermaak van een oogenblik, korte vreugd.
Momentaneamente. Zeer kort, of weinig tijd.
Momentoso. Gewigtig, zwaarwigtig, aangelegen, van groot gewigt of belang.
MONA. Een aap; ook de natuur van een vrouw.
MONACO. Een monnik, een persoon onder een orden. V. *Frate.*
monaco Benedettino. Een Benedictiner monnik. (Een monnik van de orden van den H. Benedictus.)
farsi (rendersi) monaco. Een monnik worden.
Monaca. Een Nonne.
Monacchetto. Een Monnikje.
Monaccheria, monaccherie. Monniksleven, kloostergebruik, enz.
Monacále, Monástico. Van een monnik, of tot het kloosterleven behoorende.
l'habito &c. monacale. De monniks rok, kap, enz.
disciplina, regula, vita, conversazione, professione monacale. (monastica.) De monnikke of klooster-tugt, regel, leven, ommeegang, belijdenis. V. *Claustrak.*
Monacato, Monacchésimo. De monnikke staat, kloosterlijke staat.
Monacare. Tot monniken of nonnen maken.
Monacarsi. Een monnik, dog voornamentlijk een nonne worden.
Monaccheggare. Het kloosterleven volgen, voor monnik spelen.
MONARCA. Een oppervorst, een alleenheerscher.
un gran monarca. Een groote oppervorst (Monarch.)
Monarcale, Monarchico. Als een oppervorst, en dat daar toe behoort.
stato monarchico. De alleenheerschende staat, of opperregeering.
Monarchia. Een oppervorstendom, een eenhoofdige regeering.
la monarchia universale. De algemeene heerschappy, of opperheersching.
MONASTERIO, Monastero. Een klooster, maar voornamentlijk een vrouwe klooster.
un monasterio di domo. Een vrouwe, nonne klooster.
un monasterio grande, nobile, ricco, santo &c. Een groot, adelijk, rijk, heilig, enz. klooster.
andar' all'entrar in un monasterio. In't klooster gaau, dat is, een monnik of nonne worden.
uscir; fuggir (scampar, scappar) dal monasterio. Uit het klooster gaan, vlugten, loopen, springen; ook de kap op de tuin hangen.
riuscir' (rinferar') in un monasterio. In een klooster

flui-

suïren, steken, met geweld.

Monasteriale, Monastico. Kloosterlijk, tot het klooster behoorende.

M O C A R E. Afhouwen, afhakken, afzetten. *V. Mozzare.*

Moncato, monco. Afgehouden, afgehakt, afgezet; ook die de handen of de armen zijn afgezet.

Moncine. V. Sopra.

Moncherivo. Een arm zonder hand.

M O N D O. De wereld, het geheel al. *dal principio del mondo, da che il mondo è mondo.* Van het begin der wereld, van dat de wereld is geweest. *andar pe' il mondo, veder' il mondo.* Door de wereld reizen, de wereld bezien.

questa cosa deve costar' un mondo. Deze zaak moet een wereld, dat is, een ongelooffelijke schar kosten. *haver veduto il mondo.* De wereld gezien, veel gereift en met veelderhande menschen omgegaan hebben. *produrr' al mondo.* Op de wereld, ter wereld brengen.

nascer' al mondo. Op de wereld geboren worden.

togliet' al mondo. Van de wereld weg nemen.

cacciar' uno dal mondo. Iemand uit de wereld jagen, verdryven, dat is, dooden, ombrengen.

il nuovo mondo. De nieuwe wereld.

l' altro mondo. De andere wereld; ook het ander leven. *andar', passar' all' altro mondo.* Na de andere wereld reizen, tot de andere wereld overgaan, dat is, ster-

[ven.

sono cose dell' altro mondo. Het zijn zaken van de andere wereld, dat is, wondere, zeldzame dingen.

non si trova al mondo un uomo simile. Men vind op de wereld, dat is, zijns gelijken niet.

non haver niente al mondo. Niets op deze wereld hebben of bezitten.

non desiderava altro al mondo. Hy verlangde, wenschte, begeerde niet anders ter wereld.

io non so persona al mondo. Ik weet geen mensch op de wereld.

Mondo, del mondo &c. cosa del mondo &c. Wereld, van de wereld, zaken van de wereld. Heeft besondere spreekwijzen: als

il più bello grande, migliore, dotto, galante &c. del mondo, che habbia il mondo (che sia al mondo.) De alderschoonste, grootste, beste, geleerdste, aardigste, enz. van de wereld.

se ne fecero le maggior risa del mondo. Men had'er het grootste gelach van de wereld over.

senza dir cosa del mondo. Zonder iets ter wereld te zeggen.

non lo farei per cosa del mondo. Ik zoude het om geen zaak van de wereld doen.

Mondo. De wereld, dat is, de menschen, de lieden; ook de wereldsche stand; ook de wereldsche ydel-

[heid.

Salvator del mondo. Den Heiland, Zaligmaker der wereld.

piacerà al mondo. Het zal de wereld (de menschen) gevallen, aanstaan.

che dirà il mondo? Wat zal de wereld zeggen? dat is, wat zullen de menschen zeggen?

così v' il mondo. Zoo gaat het in de wereld, zoo is des werelds loop, zoo doen de menschen.

tutt' il mondo lo sà. De heele wereld weet het.

dirlo a tutt' il mondo. Het aan de geheele wereld bekend maken, aan alle menschen zeggen.

conoscer' il mondo, esser pratico del mondo. De wereld kennen, met de menschen weten om te gaan.

viver' al mondo, restar' al mondo. In de wereld, dat is, wereldlijk leven.

il mondo fallace, cieco, errante, vano, mabvaggio, empio, guasto, instabile, immondo traditore. De valsche, blinde, dwalende, ydele, booze, looze, godlooze, verdorve, onbestandige, onreine, verraderlijke wereld.

le vanità, cose, il piacere, i laccioli &c. di questo mondo. De ydelheden, zaken, lusten of vermakelijkheden, strikken, enz. dezer wereld.

buomo, figliuolo del mondo. Een wereldsch mensch, een wereldsch kind.

lasciar', abandonar' il mondo. De wereld verlaten, zig van de wereld ontslaan.

Mondaccio. Deze slegte wereld.

questo è un mondaccio. Dit is een slegte wereld.

Mondano. Wereldsch, van de wereld.

cose mondane. Wereldsche zaken, wereldsche dingen. *sciienze mondane.* Wereldsche wijsheid, wereldsche wetenschappen.

buomo mondano e vano. Een wereldsch, ydel mensch.

Mondanamente. Wereldlijker wijze, naar de wereldsche wijze.

Mondanità. Wereldlijkheid.

Mondiale, (la macchina mondiale.) Wereldlijk, wereldsch, 's wereldsch gebouw.

M O N D O. Net, rein, zuiver, schoon, zindelijk; ook geschilt, afgeschilt, gepeld, gekraakt, open gekraakt; ook gezuivert, gewant.

tovaglia &c. mondo. Schoon, net, zindelijk tafellaken.

letti mondi. Zuivere, reine, schoone bedden.

cuor mondo. Een rein, zuiver, onbesmet hart.

esser mondo. Net, rein, zuiver, schoon zijn.

pistacci, &c. mondi. Reine, gezuiverde, dat is, gekraakte afgeschilde pimpernootjens, enz.

voler l' uovo mondo. Het ey wel geschilt willen hebben, dat is, iets willen genieten zonder de minste moeite.

Mondamente. Reinlijk, zuiverlijk.

Mondare, Rimondare. Zuiveren, reinigen, schoonmaken.

mondar la casa. Het huis reinigen, schoonmaken, vegen.

mondar' il giardino. De tuin zuiveren, wieden.

mondar' il grano, la biada, l' orzo. Het koren, het graan, de gerst, enz. zuiveren, wannen.

mondar pomi, uova &c. Appelen, eyeren, enz. schil-

[len.

mondar' alberi &c. De boomen, zuiveren, snoeien, enz.

mondar' il cuore, la coscienza. Het hart, het gewis-

reinigen, zuiveren.

Mon-

Mondato. Gezuivert, gereinigt, geschilt, schoon gemaakt, enz.

Mondatore-trice. Een schoonmaker, schoonmaaker.

Mondezza, Immondezza. Zuiverheid, reinheid, zindelijkheid; onzuiverheid, onreinheid, vuilheid, bijzonderlijk van schillen, en al't gene weg geworpen word; ook kaf en ander vuiligheid in de granen.

Mondiglia, Mondatura &c. Onreinheid, onzuiverheid, vuilheid, als kaf, strooy, schillen, schelpen, enz.

Mondificare. Reinigen, zuiveren, schoonmaken, enz.

V. Mondare.

Mondizia. Zuiverheid, reinheid, netheid, zindelijkheid.

MONETA. Munt; ook geld; ook klein geld.

moneta corrente. Loopend geld, geld dat in gebruik is.

batter (comar) moneta. Geld muntten, slaan, schroeven.

falsar, tomaer (tosar) la moneta. De munt, het geld vervalschen, snoeyen.

moneta falsa. Valsche munt, valsch geld.

moneta tosa (senza lettere.) Besnoeide munt; ook onkenbare, onbekende munt.

pagar' in moneta. Met munt, dat is, met klein geld betalen.

Monetaccia. Slegte munt, quaad, valsch geld.

Monetaio, Monetiere. Een muntmeester, of geldmuntter. **V. Zecca.**

MONNA. De tytel van een gemeene, dog bedaaide vrouw; ook een huishoudster.

monna Francesca &c. Vrouw Francisca.

MONOPOLIO. Alleen- of uitkoop; voorregt om iets alleen in te koopen.

far monopolio, monopoli. Alleen koopmanschap dryven.

baver' il monopolio di quakke cosa. De uitkoop van iets alleen hebben.

Monopolare, Monopolizzare. Alleen in- of uitkoopen.

Monopoliere. Een alleen- of inkoop, die alleen in- of uitkoopt.

MONSIGNORE. Zyne hoogwaardigheid, (een Bisschoppelyke tytel.)

Monsignoretto. De tytel van een gemeene priester, of die eerst priester is geworden.

MONTARE &c. V. Abbasso.

MONTA. Een berg; ook een hoop.

cima del monte. De spits, de kruin des bergs.

passar' i monti. Aan gene zyde der bergen, over de bergen gaan.

di la dai monti. Aan gene, aan de andere zyde der bergen.

il trattato è andato a monte. De onderhandeling is te niet, te gronde gegaan.

prometter mari e monti. Goude bergen beloven.

dove sono i gran monti, sono le gran valli. Hooge bergen, diepe dalen, dat is, groote Heeren, groote zorgen, en groot gevaar.

bo veduto abbasar altri monti. Ik heb wel hooger bergen zien dalen, vallen, (dit word tegen een hoovaardige of grootpreker, enz. gezegt.)

monte di pietà. Een bank van leening, lombard.

tutto in un monte. Alles op een hoop.

un monte di danari, letame &c. Een hoop gelds, een hoop mist, enz.

Monticello, Monticchio &c. Een kleine berg, een bergje; ook een kleine hoop, een hoopje.

un monticello (monticchio &c.) di danari &c. Een hoopje gelds, enz.

Montagna. Bergegte; ook een berg.

vien l'afino dalla montagna e caccia il cavallo dalla stalla. Daar komt een ezal van't gebergte en slaat het paard uit de stal, dat is, een ongeschikte, ongeleerde geraakt tot eer of staat, en een eerbare, geleerde moet voort, gaat ten onderen.

crystallo &c. di montagna. Bergkristal, enz.

Montagnetta, Montagnuola. Een kleine berg, heuvel, duin; een bergje, heuveltje, duintje.

Montagnano. V. Abbasso.

Montagnoso, Montoso, Montuoso. Bergagtig, vol bergen.

Montagnuolo, Montagnese, Monticola. Een die op de bergen woond, een berg-bewoonder.

Montano, Montanaro, Montanaio, Montanino. Van een berg, tot een berg behoorende; ook't gene op't gebergte, of uit het gebergte komt.

Montareccio. Bergagtig; ook naar het gebruik of de gewoonte der berglieden.

canzone &c. montarecci. Berggezangen, enz.

Montare. Steil opklimmen; ook klimmen, opklimmen, opgaan, opstygen. **V. Salire &c.**

montar le scale. De ladder, de trappen opklimmen.

montar' in barca in carrozza, a cavallo. In't schip klimmen, in de karos treden, te paard klimmen.

montar in pulpito, (catedra, pergamo.) Op de kansel, of predikstoel klimmen.

montar' in camera &c. Op de kamer gaan.

montar' (di prezzo &c.) In prys opslaan, duurder worden.

il pepe monta. De peper word duur, slaat op.

tutta la somma monta a 6000 scudi. De geheele som bedraagt, belooft zes duizend kroonen.

montò la mortalità, carestia &c. De sterfte, de duurte wierd grooter.

questo stato, principato, questa famiglia monta, comincia a montare. Deze staat, dit prinsdom, dit huisgezin klimt op, word grooter, verhevender, komt in aanzien.

montar' il colera, furia, (sulle furie.) Gram, toornig, woedend worden.

montar' in superbia. Hoogmoedig, trots, hoovaardig worden.

il capriccio, il grillo, la voglia gli monta. Zyne gekheden, grillen, begeerten stygen, vliegen hem in't hoofd.

montar' a cavallo. Te paard ryden.

il cavallo, ch'io monto non è cattivo. Het paard, daar ik op klim, is niet quaad.

far montar le cavalle. De hengsten laten bespringen.

questo non mi monta niente (nulla.) Dat brengt my niets in, dat geeft my geen voordeel.

Montare. Opleggen, opregten, opwinden, uitrusten, toetakelen, montereen.

montar' il cannone. Het geschut op de affuiten leggen.
montar' l'orologio. Het uurwerk opwinden.
montar' una galera, un vascello. Een galey, een schip
 toetakelen, uitrusten, zeilvaardig maken.
montar' un soldato. Een soldaat, krygsknecht uitrusten,
 monteeren, kleeden, wapenen.
Montante. Klimmend, opklimmend; ook het beloop
 der waren, enz.
rimontar il montante. Het beloop, de prys, de waarde
 overmaken.
Montato. Geklommen, opgeklimmen; ook toegeta-
 keld, uitrust.
esser ben (mal) montato. Wel (qualyk) bereid, toege-
 takeld, uitrust, gemonteert.
cavalleria ben montata. Een welberede, welgemonte-
 eerde ruitery.
Monta. De besprying der dieren.
menar' alla monta. Brengen om te bespryingen.
dar la monta alle cavalle. De hengsten laten bespryingen.
ammetter' alla monta. De hengst laten bespryingen.
Montata. Een steilte, hooge plaats, daar men moet
 opklimmen.
Montatura. Opklimming; ook een rypaard; ook
 rytuig.
provveder' uno di montatura. Iemand met een paard, ry-
 tuig voorzien, bezorgen.
Monteggiare. Op veele bergen klimmen.
Montiera. Een beugel om in een koets, karos, opeen
 wagen of kar te klimmen; ook een steigbeugel.
MONTONE. Een ram; ook een bok.
salto di montone. Een boksprong, besonderlyk van
 een paard.
Montonile, Montonino. Ramagtig, bokagtig, van een
 bok, een bok toebehoorende.
un cavallo di testa montonile. Een paard met een rams
 hoofd.
MONUMENTO. Een graf, grafftede, gedenkgraf.
chi ci rivolverà la pietra dall' uscio del monumento? Wie
 zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?
MORA. Een moerbezy.
Moro, Moráro. Een moerbezyboom.
MORA, Morra, giocare' alla mora, la mora. Een
 vingerspel der Italianen.
MORAGLIA, moraglie. Een muilyzer, kinyzer;
 ook een muilband.
metter le moraglie. Het kinyzer aan doen; ook muil-
 banden.
Moragliare, Immoragliare. V. Sopra.
MORALE. Zedelyk, van zeden, tot zeden behoo-
 rende.
zeologia morale. De zedelyke Godgeleertheit.
virtù morali. Zedelyke deugden.
sensò morale di qualche favola, sentenza, historia &c.
 De zedelyke zin van een verndigt verhaal, van een
 spreuk, van een geschiedenis.
MORÁLE. De zedekunde, de zedelyke wysbegeerte.
la morale d' Aristotele. De zedekunde, zedeleer van
 Aristoteles.
abbracciar la morale di uno. Iemands zedekunde, zede-
 leer omhelzen, aanvaarden, daar naar leven.

T O M . I .

Moralmente. Zedelyk, volgens de zedeleer of zedekun-
 de; ook naar het uiterlyk.
quando si fa ciò, che moralmente si può. Als men doet het
 gene men zedelijker of menschelyker wyze kan
 [doen].
*egli vive moralmente bene, egli è un huomo moralmente be-
 nesto.* Hy leeft uiterlyk wel, hy is uiterlyk een eer-
 lyk man.
intender una cosa &c. moralmente. Iets zedelyk, dat is,
 volgens de zedeleer of zedekunde verstaan.
MORALITÀ. Een zedeleer, of zedekunde; ook een spreuk,
 spreekwyze, enz.
MORALIZZARE. Naar de zedeleer of zedekunde uitleg-
 gen, ergens zedelessen uittrekken.
MORBIDO. Week, glad, zagt, teeder, murw, poezelig.
un letto &c. morbido. Een zagt bedde.
una donna fresca e morbida. Een frisch en teeder
 vrouwsperfoon.
mani morbide. Proezelige, teedere, gladde handen.
corame &c. morbido. Zagt, dengdzaam leder, enz.
tener' il corpo (il ventre) morbido. Het lichaam (de buik)
 zagt, dat is, open houden.
MORBITETTO. Weekjes, gladjes, zagrijes, teedertjes.
MORBITAMENTE. Weekelyk, zagteyk, teederlyk.
allevato, nutrito, vestito &c. morbitamente. Zagteyk,
 weekelyk, teederlyk opgebracht, gekleed, enz.
MORBIDEZZA. Weekheid, gladheid, zagtheid, tee-
 derheid, poezeligheid.
morbidezza del letto, delle membra &c. De weekheid,
 zagtheid des beds, der leden, enz.
MORBIDIZZE. Lekkerny, wellusten, vermakelykheden.
allevato &c. in morbidezze. In teederheden, en wel-
 lusten opgevoed.
morbidezze feminili. Vrouwelyke teederheden en wel-
 lusten.
queste morbidezze lasciamo alle dame. Deze al te teedere
 dingen leren wy aan de vrouwen over.
MORBO. Een ziekte, krankte, onpaffelykheid;
 ook een giftige, of vergiftige stank.
che ti venga il morbo. Dat u de ziekte overkome, ge-
 nake, dat u de pest mag halen.
gettar' un tal morbo. Een zoo gruwelyke stank van zig
 geven.
MORCHIA. Hef, droeffem, of gezonke vuilig-
 heid van oly.
Morchioso. Van hef of droeffem van oly, onklaar.
MORDERE. Byten, steken; ook iemand lasteren,
 schelden, qualyk spreken.
morder qualche cosa. Iets byten, ergens in byten.
morder' uno con parole, motti, satire, pasquinate &c.
 Iemand met woorden steken, beschimpen, smad-
 den, lasteren, bekladden.
morder l'onore, le opere, la vita, honestà &c. altrui.
 Iemands eer, werk, leven, eerbaarheid beschim-
 pen, smaden, lasteren, bekladden, dat is, ver-
 agtelyk, met stekende, eerlooze woorden of schrif-
 ten aantasten, schenden.
Morderfi. Zig zelfs byten, knagen, verbyten.
morderfi le dita. Zig zelfs in de vinger byten, dat is,
 sterk ergens op denken.

I i i i

11101-

morderfi l' uno, l' altro. Malkanderen met woorden steken, beschimpen, smaden; ook onder mal-kauderen kyven, twisten.

Mordace, Mordente. Bytend, bitfig; ook scherpbytend. *aan mordace.* Een bytende, bitfige hond.

scrittura &c. troppo mordace. Een al te schimpend, smadend, lasterend, stekend schrift.

Mordacemete. Scherp, spitsvinnig, schimpelyk. *Mordacità.* De bitfigheid, smaadheid, scherphheid der woorden, schriften, enz.

Morditore. Een smader, lasteraar, quaadspreker, schim-

[per. *Mordimento, Morditura, Morsura.* Bytinge; ook het smaden, lasteren, steken, of schelden met woorden of schriften.

Morso. Gebeten; ook een beet.

dar di morso in qualche cosa. Ergens in byten, iets byten, een beet ergens in doen.

il morso aell' invidia. De beetn van de nyd.

polledro di primo morso. Een veule van 't eerste gebit, van d'eerste tand, dat de eerste tanden gekregen

morso della briglia. Het gebit aan de toom. [heeft. *Morsajo, Morsaro.* Een paarde gebitmaker (wy zeg-

geu) een sporemaker.

Morsa, morsa. Krabsteenen, krabbalken, 't einde van de steenen of balken, die buiten een muur uitste-

[ken. *Morsa, morsa.* Een muilyzer, kinyzer, muilband; ook een drukboom, persboom, pers, veilschroef.

Morsella, Morsello, Morselletto. Een mortier, vyzel; ook een klein broodje of op die wyze gemaakt; ook een tongetje, nestel, schopje, vischspaan.

Morselleggiare, Smorsare. In brokjes, stukjes breken, byten, knaauwen, knagen.

Morsicare, Morsocchiare, Mordicare. Byten, knaauwen, knagen, babbelen; ook zagties byten zonder te quetsen of beschadigen.

Morsicante. Bytend, (scherp (op de tong enz.)

Morsicato. Gebeten, geknaauwt, geknaagt, gebabbelt.

Morsicatura. Een byting op de tong, enz. ook een beet.

M O R E L L A. Nagtschade, Krieken over zee, Jodenkerffen. (Een kruid.)

M O R E N A, *Murena.* Een zee-aal.

M O R F E A. Witte vlakken of plekken op 't vel, die ruwer zyn dan 't vel zelve.

M O R I C A, *morici.* Een gezwel, of zweer een vyg gelykende; ook aanbeyen.

M O R I O N E. Een stormhoed, helm; ook een gekskap, zotskap.

M O R I R E, *Morirsi.* Sterven, afsterven.

morir contento, consolato &c. Vergenoegt getrootft sterven.

morir santamente, bene. Heiliglyk, godzaliglyk, wel sterven.

morir d'infermità, di veleno &c. Van ziekte, krankheid, van vergift, enz. sterven.

morir delle proprie mani. Door zyne eigene handen sterven, zig zelve ombrengen, dooden.

morir dietro ad una. Op iemand tot de dood toe verlicft zyn.

morir di fame, sete, caldo, freddo &c. Van honget, dorst, hitte, koude sterven, versmagten, ver- gaan.

morir di risa, dolcezza, dolore, amore, voglia &c. Van lachen, geneugte, pyn of smart, liefde, be- geerte sterven, dat is, onmatig lachen, al te groo- te geneugte hebben.

far morire uno. Iemand dooden, ombrengen, 't le- ven benemen; ook iemand laten ombrengen; ook plagen, quellen: (wy zeggen) iemand de dood aan doen.

Parte del ben morire. De konst van wel te sterven.

un bel morir sulla la vita buona. Een heerlyke, schoone dood eerd het leven.

un bel suggir salva la vita ancora. Een goede vlugt be- houd nog het leven.

morir come la rosa. Sterven als een roos, dat is, aan 't water, of de teering.

Morire. Sterven, dat is, uitgaan, vergaan, verdor- ren, verwelken, enz.

la candela muore. Het licht gaat uit.

il fuoco, il carbone muore. Het vuur, de kolen gaan uit, verdooven, vergaan.

la pianta muore. De plant, het gewas sterft, verdort.

la palla muore. De bal begint stil te leggen, dat is, houd op met stuiten.

la speranza muore. De hoop sterft, dat is, gaat ver- looren, gaat te niet.

la pretensione muore. Den eisch, het regt gaat te niet.

la parola, la lingua non gli muore in bocca. Het woord of de spraak, de tong sterft hem niet in de mond: (wy zeggen) hy is niet op de mond gevallen.

la lingua, la parola gli muore in bocca. De tong, de spraak betterft hem in de mond, dat is, hy weet niet met allen te zeggen.

viva il Rè e muora il mal governo. Laat de Koning le- ven en de quade regeering sterven, dat is, uitge- roeit worden.

Moribondo. Op sterven, of dood krank leggende, doodziek.

Morto. Dood, gestorven, verstorven, afgestorven, overleden; ook omgebragt, vermoord.

morto me, tutto 'l mondo morrà. Als ik dood, gestor- ven ben, zoo is de geheele wereld dood.

tu sei morto. Gy zyt dood, dat is, gy bent of zyt een dood mensch, gy moet sterven.

can morto non fa guerra. Een doode hond blaft niet meer, dat is, laster-tongen ten onder gebragt zynde, doen geen quaad meer.

lodamelo morto. Prynft hem als hy dood, gestorven is, dat is, wie weet of hy in deugd zal volharden.

dir' uno morto. Iemand dood uoemen, voor dood uitgeven.

prender' uno per morto. Iemand voor dood aanzien, ag- ten, opnemen.

lasciar' uno per morto. Iemand voor dood laten leggen.

restar morto. Dood blyven, omkomen, omgebragt worden; ook als stom, of dood staan blyven, ver- schrikken, verwonderen, verbaaft zyn.

oimè io sono morto. O my! ik ben dood, om hals, dat

dat is, ik moet sterven.
morto di fame, di sete, di disagio. Van honger, dorst, ongemak, enz. sterven; ook uitgehongerd, vermagt, uitgemergeld.
più morto che vivo. Meer dood als levendig, te weten, door schrik, vrees, angst, benaauwdheid, enz.
cadere morto. Dood vallen, nedervallen, nederzygen, bezwyken, in onmagt vallen.
morto di mala morte, di spada, veleno &c. Een quade dood gestorven zyn, door den degen, het zwaard, enz. omgebracht, omgekomen zyn.
far' il morto di una, (con una) Zig als dood van liefde jegens eene houden, dat is, zig zeer verliest toonen.
esser morto nell' amore di uno, (una) Op iemand tot de dood toe verliest zyn.
tutto morto (smorto) nel viso. Gansch verstorven, bestorven, bleek, vervallen in het gezigt.
semimorto, mezzo morto. Half dood, half gestorven.
canela morta. Een uitgebluste, uitgeblaze kaars.
carbone morto. Doove, uitgedoofde koolen.
acqua &c. morta. Dood, dat is, stilstaand, vuil, stinkend, modderig water, enz.
pianta, foglia &c. morta. Een dood, gestorven, dat is, verdort, verwelkt gewas of plant, blad, enz.
io l'ho morto. Ik heb hem omgebracht, gedood, vermoord, om hals geholpen.
ella m'ha morto. Zy heeft my omgebracht, gedood, vermoord, om hals gebragt; ook zy heeft my door liefde tot de dood toe gewond.
Morto. Een dood lichaam, lyk, een afgestorven. overleden.
sepelir, riscuscitar &c. morti. De dooden begraven, ter aarde brengen, bestellen, de dooden opwekken, verwekken, enz.
pregar' l'addio per i morti. Voor de dooden, afgestorvene, overledene, bidden.
ricordars' i morti a tavola. De dooden over de tafel, de maalyd gedenken. *Met.* Ongerymdedingen, redenen voor den dag brengen.
l'ufficio de' morti. De geyden over de overledenen.
questi atti farebbono rider' un morto. Die gebaarden zoude een doode doen lachen, zyn zeer belachelyk.
Mortorio. Lykstatie, begravenis.
Morte. De dood, het sterven.
morte corporale, (del corpo,) temporale. De lichamelijke, tydelyke dood.
morte spirituale dell' anima, (eterna.) De geestelyke dood, de dood der ziele, de eeuwige dood.
morte naturale, violenta. Natuurlyke, geweldige dood.
nell' articolo (punto) della morte. Op het punt, in de uure, op het tipje van de dood.
morte honesta, santa, soave &c. Eerlyke, heilige, of godzalige, zachte dood, enz.
morte infame, infelice, horrenda, mala, penosa, vituperosa, ignominiosa &c. Schandelyke, ongelukkige, gruwelyke, quade, smartelyke of pynelyke, veragtelijke of versmadelyke, schandelyke, enz. dood.

morte repentina, subitanea, inopinata &c. Schielyke, onverwagte, haastige, of onvoorziene dood.
meditar (considerar) la morte. De dood, het sterfuur gedenken, overpeinzen, betragten.
ferir' &c. uno a morte. Iemand doodelyk, tot de dood toe quetsen, enz.
ammalato a morte. Dood ziek, dood krank, op ster-ven leggen.
giudicar, condannar, giustiziar' a morte. Ter dood veroordeelen, verwyzen, vonnissen of doemen, te regt stellen, regten dat 'er de dood op volgt.
menar (condurr') uno a morte. Iemand ter dood leiden, geleiden, voeren, brengen.
aspettar la morte. De dood, den laatsten snik of slag verwagten.
dar la morte ad uno. Iemand dooden, ombrengen, de dood aandoen.
ricever morte. De dood ontfangen, gedood, omgebracht, vermoord worden; ook met de dood gestraft, geregt worden.
far' una buona, santa, mala &c. morte. Een goede heilige, quade dood sterven.
bramar la morte. Om de dood wenschen, roepen, na de dood verlangen.
suggir la morte. De dood vlieden, ontvlugten.
venir' a morte. Tot de dood geraken, komen.
tornar di morte alla vita. Weder van de dood in 't leven komen, weder van de dood opstaan, verryzen.
Met. Uit groote droefheid weder tot vroegde geraken.
i messi della morte. De voorboden, voortekenen van de dood, dat is, zware ziekten, krankheden.
bever la morte. De dood, dat is, vergift nemen, drinken.
mille morti. Duizend dooden, dat is; allesly angst, benaauwdheid, droefheid.
egli è una morte di veder &c. Hy is een dood in 't aanzien, dat is, hy gelykt wel een dood.
Mortale. Sterffelyk, vergankelyk, verderffelyk; ook doodelyk, dat de dood veroorzaakt of brengt.
uomo mortale. Een sterffelyk mensch.
vita, bellezza &c. mortale. Sterffelyk, vergankelyk leven, sterffelyke, vergankelyke schoonheid.
occhio, intelletto &c. mortale. Sterffelyk, dat is, lief-felyk oog, sterffelyk, dat is, menschelyk verstand.
ferita, infermità &c. mortale. Doodelyke wonde, zwakheid of ziekte, krankheid, enz.
aspettar, ricever il colpo mortale. De doodelyke slag verwagten, afgawten, ontfangen, krygen, de laatste slag van de heul verwagten, krygen.
nemico, odio &c. mortale. Doodelyke, doodvyand, doodelyke haat, dat is, onverzoenelyke haat.
peccato mortale. Doodelyke, doodzonde.
i mortali. De sterffelyke (mensen.)
Mortalmente. Doodelyk, sterffelyk, de dood onderworpen, onderhevig.
ferito mortalmente. Doodelyk gewond, gequetst; ook onverzoenelyk.
peccar mortalmente. Doodelyk zondigen, een doodzonde begaan.

odiar &c. uno mortahente. Iemand doodelyk, onverzoenelyk haten, enz.

Mortalità. Sterffelykheid, den sterffelyken of menschelyken staat; ook de pest of een andere groote sterfte.

questo puzzo causò gran mortalità. Deze stank gaf, veroorzaakte een groote sterfte.

Mortifero. Doodelyk, de dood veroorzakende.

Mortificare. Zagt, murw. maken; ook zulten, inzulpen; in zouten inleggen; ook door slaan, kloppen, dood en ongevoelig maken.

mortificar' un cappone &c. Een kapuin mals maken, laten besterven, in de lugt hangen om murw te worden.

Mortificare. Dooden, doen versterven, dat is, bedwingen, buigzaam, gedwee maken, in toom houden, beteugelen, rugtigen.

mortificar la carne, gli appetiti del senso, le passioni inordinate. Het vleesch, de vleeschelyke begeerte, de onordentelyke, ongeschikte driften, zinnelykheden, doodden, rugtigen, bedwingen, in toom houden, beteugelen, kastyden.

mortificar' il proprio amore, la propria volontà &c. De eigen liefde, eigen wil doodden, intoomen, verlochenen, verzaken, versterven.

Mortificarsi in qualche cosa. Zig ergens in versterven, bedwingen, intoomen.

Mortificare (uno) Iemand ootmoedig, demoedig maken, beschamen, beschaamd maken. *V. Confondere.*

Mortificato. Gedood, verstorven, bedwongen, beteugeld, getugtigt, gekastyd; ook deugdzaam, buigzaam.

passioni, appetiti &c. mortificati. Gedooide, verstorvene, ingetoomde lusten, begeerteu, zinnelykheden, driften of bewegingen.

con un gesto, voce molto mortificata. Met zeer ingebondene, ingetoomde, deugdzame gebaarde, stemme, enz.

vestir mortificato. Met schande, schimp en spot bestaan, uitgelacht, beschimpt, bespot, beschaamt, schaamrood gemaakt worden.

tu farai un giorno ben mortificato. Gy zult nog eens dapper, lustig beschaamt gemaakt worden.

Mortificativo, Mortificante. Dat magt, of kragt heeft te doen versterven, vernederen, te beteugelen, dwingen; ook te plagen, quellen, beschamen, pyn en smart aan te doen.

cose, stromenti, pensieri &c. mortificativi. Bedwingende, beteugelende, doodende, quellende, plagende, pyn en smart veroorzakende zaken, werktuigen, gedagten.

parole &c. mortificative. Bitsige, vinnige, spytige, vuile, smadelyke, lasterlyke woorden, enz. om iemand schaamrood te doen worden of te bescha[men].

Mortificazione. Dooding, versterving, intooming, beteugeling, kastyding; ook een verwyf.

mortificazione della carne &c. Dooding, versterving, intooming, beteugeling, kastyding des vleesch, enz.

uomo di gran mortificazione. Een mensch die zig zelve zeer kastyd; ook die zyn vleesch booze, en quade

begeerten, driften doet versterven, bedwingt en in toom houdt.

darfi alla mortificazione. Zig tot verstervinge, afstand, doodinge van zyne driften, begeerteu, of zinnelykheden begeben, overgeven.

dar, ricever' una buona mortificazione. Een goede bestraffing, berisping, kastyding geven of aandoen, ontfangen, iemand digt uitmaken, schelden, beschamen, schaamrood maken.

M O R M O R A R E. Ruiffchen; ook morren, knorren, preutelen, mompelen; ook morrende klagen, niet te vrede zyn; tegen spreken; ook stil spreken, in het oor luisteren.

li fumicelli mormorano soavemente. Die riviertjes, beekjes ruiffchen zagt, lieffelyk, aangenaamelyk.

mormorar' in fiemo. Onder malkanderen morren, knorren, de hoorden by malkander steken.

mormorar contro di uno. Tegen iemand morren, knorren, mompelen, met iemand t' onvrede zyn.

tutta la città ne mormora. De geheele stad mort, knort of mompeld daar over.

Mormoratore-trice. Een morder, knorder, preutelaar, mompelaar, mortster, knorster.

Mormorazione. Het ruiffchen; ook het gemor, geknor, gemompel, gepreutel.

senza mormorazione. Zonder cenig morren, tegen spreken.

Mormorio. Een geruisch, gedruis, geraas.

il dolce mormorio delle acque cadenti. Het zoet en aangenaam geruisch, of gedruis van het afvallende water.

M O R O, Mora. Een moor, een morin; ook een moerbezyboom; ook moors, mooragtig.

Morello, Moretto. Moorenverw, zwartbruin.

cavallo morello. Een zwartbruin paard.

Morello, Moretino. Zwartbruinagtig, bruin, zwart-agtig.

Morello. Bruin, zwartagtig, zwartbruinagtig; ook moors, mooragtig.

un caval morello (moro.) Een zwartbruin paard.

alla morello. Op zyn moors, mooragtig, naar de wyze der mooren.

M O R O S O. Styfkoppig, koppig, eigenzinnig, gemelyk, misselyk.

un' uomo zotico e moroso. Een styfkoppig, eigenzinnig, wars, gemelyk mensch.

dilettazione morosa. Een lang, langdurig, langzaam vermaak.

Morosamente. Opeen styfkoppige, eigenzinnige wyze, styfhoofdighyk, koppighyk, eigenzinnighyk.

Morosità. Stijfhoofdiger, koppiger, eigenzinniger, gemelijker wyze.

M O R S A, morso, morsello. V. Mordere.

M O R S I C A R E, morfo &c. V. Mordere.

M O R T A D E L L A. Een beuling, leverworst.

M O R T A I O, mortaro. Een vijzel, mortier.

pestar l'acqua nel mortajo. Het water in de vijzel stampen, dat is, vergeeffsche, verlooren arbeid doen.

Mortaletto. Een vyzeltje, mortiertje.

M O R T A L E &c. V. Morire &c.

MORTE &c. *V. Morire &c.*
MORTELLA, *mortello*. Meurtebeffen of beziën.
MORTIFICARE, *morto &c.* *V. Morire &c.*
MORVIGLIONE. Kindervlekken, kinderpokken, kleine pokjes.
MOSAICO, *Mosaico*. (Mosaïsch) dat is, met kostelijksteenen, gesteenten, en smelt- of giefwerk van allerlei verweu doorwrogt en konstiglijk ingeleid werk.
opera mosaica, (*di mosaico*.) Ingeleid werk met alderhande verwen.
MOSCA. Een vlieg, een mug.
una mosca gli dà fastidio. Een vlieg, een mug, dat is, een beugeling kan hem ontruffen, ontroeten.
la mosca (il moscherino) gli salta al naso. De vlieg, de mug vliegt hem op de neus, dat is, hy word onwillig, wrevelig, halstarrig, hardnekkig,
baver mosche in testa. Vliegen: (wy zeggen) muizenesten, grillen in 't hoofd hebben, dat is, lange, moeilijke, zwaar moedige gedagten hebben.
più che cacciare mosche. Muggen, vliegen vangen, jagen, dat is, onnut, vergeefs werk, verlooren arbeid, moeite doen, nemen.
barver le mosche dal naso. Zig de vliegen, muggen van de neus slaan, dat is, zig niet te lang, te veel laten sarren, aanstonds wederom raffen, slaan.
non si può barver' il miele senza le mosche. Men kan de honig niet hebben zonder de vliegen, dat is, men heeft niet zonder moeite: (wy zeggen) men plukt geen roozen zonder doornen.
restar colle mani piene di mosche. De handen vol vliegen daar van daan brengen. *Met*. Met leedige handen daar van daan komen, dat is, geen voordeel doen, niet winnen.
MOSCHETTA, *mosciolino*, *moscolino*, *moscherino*. Een kleine mug, vlieg, een muggetje, een vliegje.
MOSCHINA. Een groote vlieg, paardevlieg, ezelsvlieg.
MOSCARUBLA, *Caccia-mosche*. Een mugge-, vliegelaap, of leer.
MOSCATO. Vlaklig, gevlaakt, gespikkeld, als of het vol vliegen en muggen was. *V. Muschio*.
cavallo moscato. Een gevlaakt, gespikkeld paard.
MOSCARDINO. Muskus, muskeljaat. *V. Muschio*.
MOSCARDINO. Een soort van gebak.
MOSCARE, *moscata*, *moscatello &c.* *V. Muschio &c.*
MOSCHEA, *Mosquita*. Een Turksche Kerk.
MOSCHETTO. Een musket; ook de muskettiers, de muskettery.
portar' il moschetto. Het musket dragen, een muskettier zijn, al een muskettier dienen.
restar esposto al moschetto delle muraglie, al fuoco del moschetto nemico. Voor de muskettery van de muuren, (velten) voor het vuur der muskettery van de vyand bloot staan, niet bevryd, zeker zyn.
Moschettone. Een soort van roets alzo genaamt, (een musketon.)
Moschettiére. Een muskettier, gemeen soldaat.
Moschetaria, *Moschettiaria*. De muskettery; ook het gelyk losbranden of schieten van de muskettery; een (*Satvo*) schieten.

Moschettare. Iemand met een musketschoot dood schieten. *V. Archibugiare*.
Moschettata. Een musketschoot.
MOSCO. Wol, mos aan de boomen, enz. ook muskus, *V. Muschio*.
Moscófo. Mosagtig, vol mos.
MOSCOWIA. Muskovic, of zwart Rusland.
Moscovita. Een muskoviter.
Mosso, *Mossa &c.* *V. Moscere &c.*
MOSTACCIO, *mostacci*. Knevel, knevels, ook aangezigt.
far' i mostacci ad uno. Iemand de knevels, den baard opzetten.
un brutto mostaccio. Een haastige knevel, een haastig mensch.
mostaccio da forza, da cane &c. Een schelmagtig, of diefsagtig gezigt, een hondeneus, enz.
romper' il mostaccio ad uno. Iemand de kop aan stukken slaan, den bals breken.
dar ad uno su' l' (pe'l) mostaccio. Iemand voor den baard slaan, iemand op den bek kloppen, iemand een slag in het aangezigt geven.
Mostacciato, *mostacciati*. Kleine, Fransche knevels, kneveltjes.
Mostaccione, *mostaccioni*. Groote knevels.
Mostacciata, *Mostaccione*. Een slag op den bek, een kinnebakslag, een oorvyg.
Mostacciabile. Een soort van meespys of gebak.
MOSTO. Most, nieuwe zoete wyn.
mosto coto dolce. Gekookte, zoete most.
Mostoso. Mostagtig, zoet gelyk most.
Mostare, *far mosto*. Most maken, de wyndruiven treden, persen.
Mostarda. Mostaard, (met most bereid of gemaken.)
la mostarda gli sale al naso. De mostaard byt hem in de neus, vat, grypt hem by de neus, dat is, hy word onwillig, wrevelig, hardnekkig, halstarrig, het verdriet hem; ook hy krygt de kuren, de grillen, de buien in 't hoofd.
dar mostarda al naso di uno. Iemand mostaard in de neus geven, dat is, onwillig, wrevelig, hardnekkig maken.
Mostardiéra. Een mostaardpot, schoteltje, schaalte.
Mostardare, *Immostardare*. Met mostaard smakelyk maken, bereiden.
MOSTRARE. Toonen, vertoonen, wyzen, aanwyzen, laten zien; ook aazien hebben, zig toonen; ook te kennen geven.
mostrar qualche cosa ad uno. Iemand iets toonen, wyzen, aanwyzen, aantoonen.
mostrar' a dito. Met de vinger wyzen, toonen, aanwyzen.
mostrar' i denti, il viso ad uno. Iemand de tanden laten zien, het gezigt toonen; ook hem niet vreezen.
mostrar mala ciera ad uno. Iemand ongaarne, tegen de zin zien, scheel aanzien.
mostrar con sembianti. Met gebaarden toonen, wyzen, aanwyzen, te kennen, te verstaan geven.
per mostrar, volendo mostrare. Om te toonen, aan te wyzen, te doen verstaan.
mostravano di venir, di lontano. Zy vertoonde hun,

zy zagen 'er uit als of ze van verre quamen.
mostrar santità, dottrina. Heiligheid, geleerdheid toonen, laten blyken.
mostrar d'esser ammalato, renitente, contrario, ignorante &c. Zig ziek, onwillig of wrevelig, weder-spännig, onwetend houden, aanstellen.
mostrar non curarsene &c. Zig gelaten, houden, toonen iets niet te agten.
mostrache &c. Het schynt, het is als of, enz.
Mostrarfi. Zig toonen, vertoonen, bewyzen, aanstellen. *Met.* Krakkeelen, dwingen, als of, enz.
mostrarfi valoroso, intendente &c. Toonen, vertoonen, bewyzen, bekend maken, laten zien, enz. dat men kloekmoedig, dapper is, dat men hart of moed heeft, dat men een zaak wel verstaat.
mostrarfi povero, scibio &c. Zig arm, onwillig, hardnekkig, wrevelig toonen, houden, aanstellen.
Mostrato, Mostro. Vertoont, getoont, aangewezen, aangetoont, bewezen, enz.
esser mostrato a dito. Met vingers aangewezen; ook bespot zyn.
Mostra. Het uiterlyk aanzien, wezen, de uiterlyke gestalte; ook een monster, proef; ook pragt, praal.
per mostra solamente. Alleen tot een monster, proef; ook alleen tot pragt, praal, oeraad of vercierfel.
cofe &c. di mostra. Grootse, pragtige dingeu, enz. tot pronk, pragt, praal.
far (dar) mostra di qualche cosa. Een monster, een proef; ook een proefstuk ergens van geven; ook ergens mede pronken, pralen, hoovaardig zyn.
dar mostra del suo valore, ingegno. Een monster of proefstuk, teeken van zyne dapperheid, zyn verstand geven, zyne kloekmoedigheid, vernuft, konst toonen
metter qualche cosa in mostra. Iets uit, ten toon leggen, om uit te zoeken.
mettersi, star in mostra. Zig ten toon stellen.
tener una cosa in mostra. Voor de deur staan, in 't venster leggen, om zig te laten zien.
Mostra. Monsterring.
far mostra de gli esserciti. Het volk, de krygsknegten monstereu.
mostra generale. Generale, algemeene monsterring.
Mostranza. Wyzing, aantooning, betooning, vertooning; ook een vermaning, aanspraak.
M O S T R O. Een gedrogt, schrikdier, wanschepfel, wanvruyt, misgeboorte; ook een wonder, al wat wonder is of monster, wanstallig schepfel; ook hatelike, leelyke, verfoeijelyke, schandelyke dingen.
un mostro di natura. Een wonder van de natuur, een zeldzaam mensch, dat is, wiens gelyk in geleerdheid en verstand; ook in hatelike en afschuwelijke niet ligt gevonden word.
un mostro di fortuna. Een wondergeboorte des geluks, dat is, die zeldzame veranderingen van geluk en ongeluk in zyn leven heeft gehad.
Mostroso, Mostroso. Gedrogtelyk, gedrogtagtig, een gedrogt gelykende.
Mostrosamente, Mostrosoamente. Op een gedrogtelyke,

gedrogtagtige, vervaarlyke, zeldzame wyze.
Mostrosità, Mostrosoità. Gedrogtagtigelyk, gedrogtagtige, zeldzame, wondere gedaante, gestalte, wezen, enz.
M O T I V O, Moto, Motore &c. V. Muovere.
M O T T O. Een spreuk, spreekwys; ook een wapenspreuk of zinnebeeld, ook het woord of de leus der krygsknegren; ook een schrandere kort antwoord; ook een spot-, scherts-, schimp-, smaalwoord; ook een woord in 't gemeen.
col motto, plus ultra. Met nog een woord, nog een woordje daar op: altyd weder, nog verder.
dar, prender' il motto. Het woord (der krygsknegten,) de leus geven, nemen, ontfangen.
demandar, vender' il motto. Het woord, de leus begeeren, afvorderen, vragen, het woord geven, overgeven.
facezie e motti. Schimp-, smaalt-, spot-, schertswoord, en spotterny, lacherny, schertsery.
un motto pronto, improvviso, bello e leggiadro, piacevole, breve, arguto, acuto, spiritoso. Een gezwind, of vaardig, onverdagt, schoon en vlug, aardig of vermakelyk, schrandere, scherp, geestig schertswoord, pots.
morder' uno con qualche motto sottile, acuto. Iemand een schrandere, scherp woord toebyten, toeduwen, in de neus wryven.
il motto sia motto e non villania. De boerterryen moeten snaakse, en geen smaad- of scheldwoorden zyn.
pieno di motti. Vol potsen, snakeryen, spot- of schertswoorden.
far motto ad uno di qualche cosa. Iemand iets zeggen, beduiden, iemand iets zeggen, bekend maken.
non ne fece motto a persona. Hy heeft 'er niemand geen woord van gezeid, gerept, of bekend gemaakt.
senza far motto a veruno. Zonder een mensch een woord daar van te zeggen, stil, stilzwygend.
baver qualche motto d'una cosa. Eenig bericht ergens van hebben, iets gehoord, vernomen hebben, lont geroken hebben.
toccheremo, saremo ancor' un motto di &c. Wy zullen nog een woord van enz. doen, nog eens kortelyk van, enz.
Mosteggiare Schrandere, spitsvinnige, snakige, schimpige redenen voeren, met woorden schertsen, spotten, boerten, schimpen.
moteggiar' uno. Iemand schimpend, schertsend, spottend, boertend beledigen.
moteggiar' uno di brutto, di ignorante, di cornuto, superbo &c. Iemand met schrandere, snakige, spitsvinnige, schertsende, schimpige woorden te kennen geven, dat hy korselig of haastig, onwetend, een hoorendrager of haanrey, hoovaardig, enz. is.
Mosteggiatore. Een schimper, smaalter, schertser, spottter, boertter, een snaak.
Mosteggio, Mosteggiamento. Het schimpen, smalen, schertsen, spotten, boerten.
M O T T E T O, Motetto. Een geestelyke kerktex of gezang, lied in het gezang (musick) gebragt, gezet, gestelt.

M O V E R E, *Muovere*. Roeren, ontroeren, aanroeren, verroeren, oproeren, bewegen, aanporren, aanriscen, aandryven, aanmoedigen, afzetten, wegdoen.

mover la mano, il piede &c. De handen, de voeten roeren, verroeren, bewegen.

mover il fango. De vuiligheid, drek roeren, oproeren, wegdoen.

mover uno a compassione, divozione a riso &c. Iemand tot medelyden, aandagt, lachen, enz. bewegen, noodzaken, veroorzaken.

mover a libidine &c. Tot wellust, geilheid bewegen, aanporren, aanriscen, geil, enz. maken.

mover a qualche impresa. Tot een treffelyke daad aanporren, aandryven, aanmoedigen.

la ragione, che mi mosse a questo è &c. De reden die my hier toe heeft bewogen, is enz.

queste herbe movono il corpo, gli humori &c. Deze kruiden bewegen, ontroeren, dat is, openen het lichaam, dryven de quade vogten af. *V. Commouere.*

mover una questione, una pratica, un dubbio di qualche cosa. Een vraag, een reden, een twyffel van een zaak aanroeren, voor den dag of bybrengen.

mover lite ad uno. Iemand in 't recht betrekken.

mover le armi, guerra, contro ad uno. De wapenen, oorlog of kryg tegen iemand voeren.

mover il campo, l'essercito. Het leger opbreken, bewegen, ruet het leger op trekken.

mover il passo verso qualche luogo. Zig ergens na toe begeven.

mover un passo. Een trede, een stap doen.

non moverei più un passo in questo negozio. Ik zoude geen voetstap in deze zaak meer willen verzetten.

M O V E R E. Ontstaan, spruiten, ryzen.

da questo move ogni mia disgrazia. Hier uit ontstaat, spruit al myn ongeluk, ongeval.

M O V E R S I, *Muoversi*. Zig bewegen, roeren, verroeren; ook zweven.

il cielo si move, i cieli si muovono. Den hemel beweegt zig, de hemelen bewegen haar.

lo Spirito di Dio si moveva sopra le acque. De Geest Gods zweefde over de wateren.

il mare si move. De zee beweegt zig, dryft heen en weder.

nissuno si muova (dal suo luogo). Niemand verroert zig, niemand staat op, niemand gaat uit zyn plaats.

moversi (di qualche luogo). Van een plaats gaan, weggaan, opbreken, uit een plaats gaan.

egli mena tre carrozze, quando si muove. Hy voert drie koetsen, karossen, als hy uitgaat.

muovisti. Beweeg, roer u, voort, lustig, op.

moversi a far qualche cosa. Zig tot iets schikken, be-geven, bequaam maken, iets aanvangen willen.

moversi in servizio, compiacimento di qualcheuno. Zig tot iemands dienst begeven, zig in iemands dienst gebruiken laten.

moversi a qualche (improse) grandi. Groote daden aanvangen, ondernemen, voornemen.

moversi, (mover) dietro ad alcuno. Iemand naloopen, naylen.

M o v e n t e. Bewegende, aanmoedigende, aanporren-^{[de-}

la causa movente. De bewegende oorzaak, reden.

Movibile, mobile. Bewegelyk, tilbaar.

ogni bene mobile e stabile. Alle tilbare, roerende, en leggende of vaste goederen.

la femina è cosa mobile per natura. Het wyf, de vrouw is van nature bewegelyk, dat is, onbestendig, wispelturig, veranderlyk.

Mobile, mobili mobilie. Roerende, tilbare goederen, huisraad, (meubelen.)

il primo mobile. Den starren-hemel, die men geloofst dat de beweging aan al de hemelsche lichamen geeft.

preziosi mobili. Kostelyk, schoon huisraad, (meubelen.)

trasferir il suo mobile. Zyn huisraad verhuizen, ver-voeren, overdragen.

Mobilità, Mobiltà. Bewegelykheid, ligtheid in 't be-wegen. *Met.* Onbestendigheid, wispelturigheid, veranderlykheid.

M o v i t o r e, *motore*. Beweger, verroerder.

Mosso. Bewogen, aangedreven.

mosso d'avarizia gelosa &c. Door gierigheid, iever-zugt, enz. bewogen, aangedreven.

Mossa. Beweging; ook het trekken van 't krygsvolk, de (mars) het opbreken; ook de plaats daar de renpaarden uit of afloopen.

mossa d'armi. Het trekken, (de mars) het opbreken des legers.

le ultime mosse. De laatste togt, krygstogt, krygs-loop, krygsonderneming.

dar le mosse. Het teeken geven om de paarden te la-ten rennen, loopen.

non poter far alle mosse. Niet kunnen wagten dat men het teeken tot rennen, loopen geeft. *Met.* Onge-duldig, voortdryvende zyn.

furar le mosse ad uno. Iemand de pas affnyden, de ge-legentheid benemen, iets uit de handen nemen, ic-mand voorkomen, in de voorbaat zyn.

M o t i v o. Bewegelyk, dat kragt heeft iemand te be-wegen.

la virtù motiva. De bewegende kragt.

le potenze motive, (locomotive.) De magt, kragt om zig te bewegen, of van de eene plaats tot de andere te brengen.

M o t i v o, *motto*. Een oorzaak, reden; ook een voor-stel, een aanporring, aanleiding.

porger (dar) motivo a qualche cosa. Oorzaak, reden; ook aanleiding ergens toe geven.

espor, rappresentar i motivi all' Assemblea. Aan de ganfche Lands- of Staatsvergadering zyne rede-nen voordragen.

moti (motivi) vani ed aerei. Ydele en ongegronde rede-nen, voorstellingen.

dar motivo alle displicenze, rotture, ombre, diffidenze, sospetti &c. Beweegredenen, oorzaak tot oneenig-heid, tweespalt, agterdoegt, mistrouwen, argwaan geven.

M o t i v a r e (*una cosa*). Iets melden, gedenken, bybren-gen,

gen, erinneren, te binnen brengen, enz. van iets spreken of zeggen.

il negozio, ch'io le motivi hier sera. Den handel de zaak daar ik u gisteren van sprak, daar ik gisteren van melde.

Moto, mozione, movimento, movimenti. Beweging, verroering, verwekking, drift, aandrijving, aanleiding, ingeving; ook onrust, optant, optoer; ook gebaarden.

il granfo impedisce il moto delle membra. De kramp verhindert de beweging der leden.

moto (movimento) de' cieli (corpi, orbi, celesti.) Beweging der hemelen.

moto gentile, leggiadro. Hoffelyke, heufche, aardige gebaardenen bewegingen.

reprimer' i primi moti. De eerste bewegingen, ontroeringen, of driften des gemoeds bedwingen.

esser' in continuo moto, (mozione.) In gestadige, gedurige beweging en onrust zyn, altyd te loopen, te rennen, te draven, altyd te doen hebben, altyd bezig, werkzaam zyn.

senz' alcuno moto, (movimento.) Zonder eenige verroering of beweging.

di proprio moto. Uit eigen drift of ingeving, onverzocht, onaan gesproken; ook zonder aanleiding, aanporring.

un moto proprio di Sisto V. Een bevel of voorregt van Sixtus V. uit eigene beweging, ingeving.

moto (moti) di guerra. Optant, oprer, onrust, oploop, muitery, heroerte, krygsgeschrey, (alarm.)

moti insettini. Een binnelandsche onrust, oproer, inheemsche optant, beroerten.

dur moto (il moto.) De beweging geven, in gebruik brengen.

i vostri comi, compiacimenti daranno intiero moto alla mia volonta, alla mia penna &c. Uwe wenken en bewyzen van het welgevalen zullen myne begeertens, myn pennue, enz. de volle beweging, het volkome gebruik geven, dat is, zullen my aanleiding genoeg zyn.

M O Z A R E. *Smazzare.* Snyder, affnyden, afhouden, afhakken, afkappen, korten, afkorten, stompen; ook atbreken.

mozzar' il naso &c. De neus, enz. affnyden.

mozzar le mani &c. De handen, enz. afhouden, afkappen.

Mozzato, Mozzo. Gefneden, afgefneden, afgehouden, afgekapt, afgebroken.

mani &c. mozze. Afgehoute, afgekaptte handen, enz.

sermone mozzo, lettera &c. mozza. Een afgebroke, korte reden, een afgebroke, halve brief, enz.

Mozzamento, Mozzatura. Snyder, affnyding, afhouding, afltomping, afbreking.

Mozzo, Mozzione. De stomp, daar iets van afgehouden, afgefneden, afgebroken is geweest.

M O Z E T T A. Een zek: e Priesters kleeding, verciering alzo genaamt.

M U C C H I O. Een hoop, schoof, gerf, bundel, bos.

mucchio di fieno &c. Een hoop, een bundel hooy, enz.

far mucchio. Een hoop maken; ook byeen verzame-

len; ook ryk worden. *V. Gruzzolo.*

raccor' in un mucchio, in mucchi. Op een hoop, bundel te samen pakken, ophoopen.

Mucchiotto. Een hoopje, schoofje, gerfje, bundeltje.

M U C C I A, Miccia. De poes, puis (een algemeene naam der katten.) *V. Miccia.*

chiamar la gatta gatta, e non muccia. De kat, kat en niet poes of puis noemen. *Met.* Wel, oenvoudig, onregtelyk en duideluk spraken.

Muccia. Een raagbol aan een stok, om iets daar mede af te stoffen.

Muccino, Micino. Een jong poesje, puisje, katje.

M U C I D O. Schimmelig, beschimmeld, verschimmeld; ook vermust.

pane mucido, farina &c. Beschimmeld brood, vermust meel, enz.

Mucidrezza. Het schimmel. *V. Muffa &c.*

Mucidire, Inmucidire. Schimmelen, beschimmelen, vermusten, muf worden.

M U C I L A G G I N E. Slym van uitgekookte of uitgeperite zaden.

mucilagine di orzo. Gerfte slym, slym van gerst.

Mucilagginoso. Slymig, slymagtig.

M U D A &c. V. Mutare &c.

M O F F A. Het schimmel, het vermuste; ook kaam.

sentir la muffa. Na 't schimmel ruiken, mufstinken.

pieno, coperto, di muffa. Vol schimmel, geheel beschimmeld.

Muffoso, muffasiccio, maffo. Schimmelig, beschimmeld, dat vol schimmelis.

Muffare, Amuffare, Muffire, Amuffire. Schimmelig, schimmelig, beschimmeld worden, beschimmelen, mufsen, vermusten.

M U G G H I A R E, Muggire, Muggire. Brassen, bulken als een os; ook loeijen als een koe.

Muggito, Muggio, Muggolo. Een brulling, gebrul, gebulk; ook geloeij.

M U G N A I O. Een melenaar.

M U G N E R E, Mungere, Smungere. Melken.

mugner le vacche, pecore &c. De koeijen, schapen, enz. melken.

Munto, Smunto. Gemolken.

M U I N A, &c. V. Moina &c.

M U L A C C H I A. Een kraay.

M U L I N O &c. V. Molino &c.

M U L O, Mula. Een muil, muilezel, muilezelin.

Met. Ben bastaard.

caminar per la strada de muli. De muilezels weg gaan, dat is, de grootste landweg gaan. *Met.* Naar de gemeene manier of wyze leven.

Muletto-a. Een jonge muilezel, muilezelin.

Mulesco. Muilezelig.

Mulattiere. Een muilezeldryver, hoeder.

Mulattare. Opeen muilezel ryden.

M U M I A, Mumia. Uitgedort, uitgedroogt menschen vleesch.

M U L S O, Molfo. Honigwyn: wyn met honig gemengd.

M U N I R E. Versterken, sterk maken, met bolwerken, enz. voorzien, omtingen.

murir una piazza. Een plaats versterken, met bolwerken voorzien.

munirsi; premunirsi contro il freddo, contro gli emoli. Zig voor de koude verzorgen, zig tegen zyne benyders wapenen, enz.

Munito. Versterkt, sterk gemaakt, met bolwerken voorzien.

Munizione munizione, Ammunitione, Ammunitione. Toerusting, of krijgsvorraad, oorlogsgereedschap, als geschut, buskruid, loot en levensmiddelen.

munizione da bocca. Levensvoorraad, behoefte, (proviand,) enz.

Munizionare, Ammunitionare. Met geschut, buskruid, loot, levensmiddelen en allerley krygsbehoefens voorzien.

MUOVERE &c. V. Movere &c.

MURO. Een muur, of wal.

farre, chiuder, cinger &c. di muro. Met een muur omringen, omcingelen, enz.

muro maestro. Hoofdmuur, scheidsmuur.

alzare un muro. Een muur optrekken, opregten.

le mura della città. De muuren van de stad, stads muuren.

Muraglia. Een groote muur, hoofdmuur, scheidsmuur.

Murello, Murello, Muricciolo. Een kleine muur, een muurtje; ook een wand of muur van losse steenen zonder kalk op malkanderen opgehoopt, of gestapelt; ook een steen voor de deur van een huis om op te zitten, of tot versterking van de muur.

Murare. Bemuren, met muuren voorzien. *V. Ammurare.*

murar' à pietra viva, cotta. Met hartsteen, gehouwe steen, met tichelen of gebakke steen bemuren.

murar' a secco. Zonder kalk bemuren, metselen.

murar' (immurar') uno. Iemand bemuren; tusschen vier muuren zetten, metselen.

Murato. Bemurd, bemetselt, dat met muuren voorzien is.

in loco murato. Een bemurde plaats.

Muratore. Een metselaar.

Muramento. Bemuring, bemetseling.

MUSA. Een Zanggodin. De naam der negen Zanggodinnen.

Musica. De zangkonst, of kunde; ook word voor *una musica* een vergadering van zangers verstaan.

imparar la musica. De zangkonst leeren, leeren zingen.

saper di musica. De zangkonst kennen, weten, of verstaan.

far di musica. Zingen, gezang maken, zangstukken opstellen.

por' una canzone &c. in musica. Een lied in de zangkonst op nooten stellen.

ebe musica è questa? War is dat voor een gezang? ook, wat voor een manier, handel? enz.

sera una bella musica. Dat was een schoon gezang; ook dat was een mooy liedje, dat is, een schoone handel, verrigting.

Musicale, Músico. Zangkonstig, naar de zang- of zingkunde;

strumenti musicali. Zang- of zingkonstelijke (musicale) speeltuigen, instrumenten.

dramma, opera musicale. Een gezongen, of in de zangkonst gesteld schouwspel.

Musicalmente. Naar de zang- of zingkunde.

Músico. Een zanger of zinger (musikant.)

musico di camera. Een kamerzanger.

MUSAYCO &c. V. Mosaico &c.

MUSCHIO, Mosco. Muskus, muskeljaat.

sentir di muschio. Naar muskus, muskeljaat rieken.

Muschiare, Muscare. Naar muskus doen rieken, met muskus wrijven, vermengen (parfumeeren.)

Muschiaso, Muscato. Met muskus toegemaakt, bereid, of gemengd.

noce muscata. Een muskaatnoot, notemuskaat.

vin muscato (moscatoello, moscadello.) Muskaat, muskadelle-wyn.

MUSCOLO, muscoli. Een spier, spieren.

pieno di muscoli. Vol spieren, spieragtig.

Muscoloso. Spieragtig.

MUSICA &c. V. Musa.

MUSO. Een smoel, honds smoel; ook (schimpender wys) een leelyk aangezigt.

metter' il muso in ogni cosa. Zyn smoel of bek over al in steken.

Musetto, Musino. Een kleine smoel, een smoeltje.

Musine. Een smoel; ook een slag op de smoel, een muilpeer, dat is, een kinnebakslag.

Musoliera, Musaruola, Museruola. Een muilband voor de honden, enz. op datze niet zouden byten; ook een muilkorf voor de ezels, de neusriem van de toom eens paards.

Musolare &c. V. Ammurare &c.

MUTARE. Veranderen, verwisselen.

mutar' i panni. De kleederen, veranderen, andere kleederen aandoen, aantrekken.

mutar stato, professione, religione, condizione (fortuna.) De staat, het beroep, godsdienst, de stand, het geluk, enz. veranderen.

mutar vita, verso, stile, costume, vezzo. Het leven, de gewoonte, den aart veranderen, zig beteren, een ander mensch worden, een ander leven leiden.

mutar qualche cosa da un luogo all' altro. Iets van d'eene op d'andere plaats verzetten, brengen.

mutar consiglio, pensiero, proposito. Den raad, zyne gedagten, zyn voornemen of besluit veranderen.

mutar' il nome, aria, la stanza &c. Van naam, van lugt, van wooning, enz. veranderen.

mutar faccia sembante. Van gezigt, van wezen veranderen, een ander aanzien krygen, anders worden, van gedaante veranderen.

le cose mutano faccia. De dingen krygen een ander aanzien, bekomen een ander oog, zien'er anders uit, veranderen van aanzien.

Mutarfi. Zig veranderen, anders uit zien, anders worden.

mutarfi (di abiti &c.) Andere kleederen aantrekken, van kleederen veranderen.

mutarfi di casa, stanza, vicinanza, luogo &c. Van huis, wooning, nabuurschap, plaats, enz. veranderen,

in een andere wooning, elders heen trekken, verhuizen.

mutarsi di viso, faccia, colore, sembiante, costumi &c. Van gezigt, aangezigt, yezen, koleur, schyn, gewoonte, enz. veranderen, zedig worden.

Mutato. Verandert.

egli è tutto mutato. Hy is geheel verandert, hy is een heel ander mensch geworden.

lo cose mi paiono tutte mutate. De zaken komen my gansch verandert, anders voor.

Muta, Muda. Een paar, als van kleederen, of anders, een verwisseling van paarden, enz.

muta di abiti, sapezzarie &c. Een verandering van kleederen, behangfels, enz.

muta (muda) di cavalli &c. Een verwisseling van paarden, een ander gespan, tuig paarden, enz.

quante mute, tante cadute. Hoe meer dat men verandert, hoe dikmaelder dat men valt.

Mutabile. Veranderlyk; ook onbestendig, wispelturig, ongestadig, wisselvallig.

Mutabilmente. Veranderlyker wyze; ook onbestendiger, wispelturiger wyze.

Mutabilità. Veranderlykheid; ook onbestendigheid, wispelturigheid, ongestadigheid.

Mutanda, mutande. Onderkleederen van wit linnen, als hembrokken, onderkousen, broeken, enz.

Mutazione. Veranderinge, verwisseling.

MUTILARE. Verminken, stompen, knotten, afsnyden; ook afbreken.

Mutilato, Músilo. Verminkt, gestompt, geknot, afgesneden.

Mutilazione. Verminkinge, afstompinge, afknottinge, affnydinge.

MUTINARE &c. *V. Ammutinare.*

MOTO, Mútolo. Stom, sprakeloos, redenloos.

diventar muto. Stom worden, verstommen, sprakeloos, redenloos worden, geen woord uitbrengen. *Met.* Niet wederom kunnen spreken, geen antwoord kunnen geven.

star muto. Stom zyn of staan, niet spreken.

scena (comparsa) muta. Stomme vertooning in een schouwspel, stille optogt.

alla muta. Stommelijk, op een stomme wyze, zonder een woord te spreken.

persona muta. Een persoon in een schouwspel, die niet spreekt.

MOTO. Onderling, wederzyds, over en weder.

mutua carità, mutuo amore &c. Onderlinge, wederzydsde liefde, wederzydsde min.

Mutuamente. Wederzyds, onderling, weerkeriglyk.

N.

NACCHERA. Een keteltrommel, herpauk.

Naccherino. Een herpauker, keteltrommelslager.

NADIR. De laagste punt, neder afpunt. *V. Zenit.*

NANFA (acqua) Een welriekend water.

NANNA, Ninna. Een gezang daar men de kinderen mede doet slapen.

far la nanna al bambino. Het kind in slaap zingen zingen om een kind te doen slapen.

NANO. Een dwerg, een naan.

NAPELLO. Een vergiftig kruid alzo genaamt.

NAPOLI. Napels, de hoofdstad van 't Ryk van dieu naam, in Italic.

Napolitano. Een in Napels, of te Napels geboren: een Napolitaan.

NAPPA. Tafellaken, of tafeldoek; ook de krans aan een Bisschops hoed, ook de quasten aan rooze-kranen, en diergelyke.

NAPPO. Een nap, schotel, kom; ook een schaal; ook een klein en ligt scheepje, schuitje, bootje, sloepje, enz.

NARANZO, Narancio. Een oranje appel; ook een oranje-appelboom. *V. Melarancio.*

Naranziana. Ingeleide, gekonfyre oranje schillen.

Naranziera. Een oranjeappel-verkooper, kramer.

NARDO. Spyk, of spykenard; een welriekende bloem daar men kostelyke balsam van pleeg te maken, daar de Romeinen het hoofdhair mede smeerden.

NARICE, narici, navi. De neusgaten; ook de neus.

NARRARE, Enarrare. Vertellen, verhalen, melden. *narrar distintamente ogni cosa.* Alles ordentelyk, naauwkeuriglyk verhalen.

Narrato, soprannarrato. Verteld, verhaald, gemeld, bovengemeld of bovenverhaald.

Narrativa. Een vertelling, verhaal.

Narratore. Een verteller, verhaaldier, opzegger.

Narrazione. Vertelling, verhaal, verhaling, gezeg.

NASCERE. Geboren worden, ter wereld komen; ook groeijen, wassen, voortkomen, ontstaan, ontspringen, spruiten, opwellen.

nascer Principe, nascer' a gli scettri &c. Een Prins geboren worden, tot de ryksstaaf, regeering geboren worden.

nascer matto, cieco, povero. Zot, blind, arm of behoeftrig geboren worden.

gli nacque un' enfiatura sotto l'ascella. Daar is hem een gezwel onder den oksel gewaschen.

qui nasce una fontana, acqua, un fiumicello. Hier spruit, ontspringt een bron, een water, een riviertje, hier welt een bron, enz. op.

qui non nasce vino, grano &c. Hier wast, groeit geen wyn, geen koren.

ne nascerà grande scandalo, confusione &c. Daar zal groote ergernis, groote verwarring, enz. uit ontstaan, voortkomen, spruitten.

nacquero gran differenza. Daar ontstonden groote verschillen, daar quamen groote oneuigheden voor den dag.

nacque ragionamento Daar ontstond een gesprek, daar quam een redenkaveling voor den dag.

Nascente. Geboren wordende, dat geboren word of eerst voor den dag komt, nieuw.

nascente. Geboren wordende.

un mal nascente. Een beginnend, opkomend, aankomend, nieuw ongeluk, enz.

il Sol nascente. De opgaande, opkomende, ryzende, klimmende Zon.

Nascenza. Een gewas, een gezwel.
Nascimento. Geboorte.
nel giorno del mio nascimento. Op myn geboortedag.
il nascimento del grano &c. Het wasdom van 't koren.
Nascita. Geboorte; ook afkomst, geslagt, stam.
di gran nascita. Van hooge, groote, adelyke geboorte, afkomst.
nobile per nascita. Adelyk van geboorte, afkomst, geslagt, stam.
Nascituro (*da nascere*.) Dat geboren zal worden.
figliuoli nascituri, (*da nascere*.) Kinderen die geboren zullen worden.
Nato. Geboren, geboortig, ontstaan, afkomstig; ook opgevoed.
nato di fresco, *nuovamente.* Versch, nieuw geboren.
un' uovo nato di fresco. Een versch geleid ey.
ignudo nato. Moedernakend.
carta non nata. Maagde pergament (francyn.)
nato di gran casata. Van een groot, hoog geslagt, hooge stam geboren, afkomstig.
un giovane ben nato. Een welgeboren, wel opgevoed jongeling; ook een hoffelyk, beleefd, geschikt jongman.
mal nato. Ongeschikt, grof, bot, plomp, qualyk opgevoed.
ragioni &c. mal nate. Ongerymde, ongeschikte, borte, plompe redenen, enz.
esser nato a tribular' altrui &c. Geboren zyn om andere te plagen, te quellen.
Natale, **Natalizio.** Van de geboorte, daar toe behoorende.
il giorno natale, (*natalizio*.) De geboortedag.
il Natale, *la festa del Natale.* De geboortedag van Christus, Kersmis.
al Natale. Op Kersmis.
Natività. De geboorte; ook geboortedag.
la Natività di &c. De geboorte van enz.
Nativo, **Natio.** Natuurlyk, eigenaardig, met de natuur over een komende. *V. Naturale.*
color nativo. Natuurlyke verwe.
paese nativo, *aria natia.* Vaderland, geboorteland, de lugt des vaderlands.
Nazione. Landvolk (natie); ook een soort van volk, landaart.
di che nazione? Wat voor een landsman? van wat landaart?
nazione barbara. Een wild landvolk, een wilde aart van volk, wild volk.
nazioni varie, *diverse.* Verscheide landvolkeren (natiën.)
Nazionale. Van de landaart (natie); ook een landsman, landgenoot.
Natura. Natuur, den aart, en eigenschap aller dingen.
la natura come provida madre. De natuur als een voorzigtige, voorzienige moeder.
la legge, *il corso*, *l'instinto &c. della natura.* De wet, de loop, de eigenschap, de ingeving der natuur.
un peccato contro la natura. Een zonde tegen de natuur, dat is, strydende tegen de natuur.
questo insegna la natura. Dat word door de natuur geleerd.

questo offende la natura dell' uomo. Dat stryd, dat is tegen de natuur van den mensch.
operar sopra la natura. Bovennatuurlyk, boven de natuur werken.
per natura e per arte. Door natuur en door konst.
baver &c. qualche cosa della natura. Iets van de natuur hebben, iets aangeboren zyn.
la natura della donna. De natuur van een vrouw.
Natura. Lichaams gesteltheid, verstand, de natuur die een iegelyk heeft; ook neiging, aart, teeken des aarts. *V. Humore*, *Temperamento.*
natura melanconica, *colerica*, *sanguinea.* Een droefgeestige, grammoedige of galagtige, bloedryke natuur, of gesteltheid.
natura secca e calda. Drooge en heete natuur of gesteltheid.
contro la mia natura. Tegen myn natuur, aart.
l'usanza s'è convertita in natura. De gewoonte is in een natuur veranderd.
sodisfar' alla sua natura, *complir colla natura.* Zyn natuur, begeerten, driften voldoen, zyn lust volbrengen, boeten.
vincer, *superar la natura.* De natuur overwinnen, te boven komen.
esser di certa natura. Van een zekere natuur zyn, een zekere neiging hebben, op een zekere wyze geaart zyn.
natura rozza, *bestiale*, *vile.* Een ruwe, beestagtige, slegte aart of natuur.
la natura corrotta, *inclinata al male.* De verdorve, tot quaad geneigde natuur.
codardo, *benigno*, *avaro &c. per (di) natura.* Beschaamd, bevreesd, goedaardig, gierig, enz. van natuur.
quello, che dà natura, *fin' alla fossa dura.* 't Geen ons de natuur heeft gegeven, dat blyft ons by zoo lang wy leven.
natura delle cose, *della malattia.* De gesteltheid, natuur der dingen, der krankheid.
natura divina, *angelica*, *humana.* Goddelyke, engelsche, menschelyke natuur.
la natura dell' amore. De natuur, gesteltheid der liefde.
Naturaccia. De verdorve, quade natuur, gesteltheid, aart.
Naturale. Natuurlyk, van nature, aangeboren, dat iemand eigen is.
cose naturali, *e soprannaturali.* Natuurlyke, en bovennatuurlyke zaken, dingen.
il corso naturale. De loop, het beloop van de natuur.
ragioni &c. naturali. Natuurlyke redenen, oorzaken, gronden, enz.
il calor &c. naturale. De natuurlyke, warmte, hitte, enz.
morir di morte naturale. Een natuurlyke dood, dat is, van ziekte, van ouderdom sterfen.
la teologia naturale. De natuurlyke wetenschap, kennis van God, godgeleertheit.
una retorica naturale. Een natuurlyke, aangeborene welsprekentheid.
un difetto naturale. Een natuurlyk, aangebore, k k k k 2 in-

ingebore gebrek, quaal.
una bontà, malizia &c. naturale. Een natuurlyke, aangeborene, ingeborene goedheid of vromigheid, argheid of doortrapheid.
questa cosa è naturale, (connaturale,) a questa nazione. Dit ding, deze zaak is dat landvolk aangeboren, eigen, natuurlyk.
buomo naturale e goffo. Een natuurlyk, dat is, bot, plomp, boersch, onbeleefd mensch.
il Figliuolo è connaturale al Padre. De Zoon is een natuur en wezen met den Vader.
Padrone, Signore naturale. Natuurlyke Heer, die tot de Heerschappy over eenig gebied geboren is.
figliuolo naturale del Rè. Des Konings natuurlyke, dat is, onegre zoon.
Naturale. Natuurlyk, dat is, onvervalscht, onveranderd, onbeschadigd, niet bezoedeld of bedorven.
una bellezza, un color &c. naturale. Een natuurlyke, ongeblanke, ongefmeerde schoonheid, een onvervalschte, onveranderde, onbeschadigde verwe, dat is, die niet gevlaakt, verbleekt of bedorven is.
cibi &c. naturali. Natuurlyke, dat is, onbereide, niet door konst toegeregte spyzen.
Naturale. Natuur, wezen, natuurlyke eigenschap, verstand, geest, aart, gesteltheit, hoedanigheid.
egli ha un buon naturale. Hy heeft een goede natuur, hy is van een goede aart, hy heeft goede gaven, hoedanigheden.
ritrar dal naturale. Naar de natuur, dat is, naar 't leven uitschilderen.
Naturalmente. Natuurlyk, van nature.
ogni cosa ama e conserva naturalmente il suo essere. Een yder ding bemind en bewaard of behoud van nature en door natuurlyke neiginge zyn wezen, gesteltheit.
buomo naturalmente pietoso &c. Een mensch van natuur, dat is, uit ingebore aart barmhartig, medelydend, enz.
questo accade naturalmente. Dat geschied natuurlyker wyze.
Naturalizza. Natuurlyke, aangebore, ingebore eigenschap, aart.
Naturalista. Een natuurkundige, onderzoeker, navorscher van de natuur.
Naturalizzare, Naturalizzare. Natuurlyk maken; ook iemand de voorregten der burgers, en burgers kinderen, het burgerregt verleenen, geven, mededeelen.
Naturalizzarsi. Het land- en burgerregt bekomen, verkrygen, van trap tot trap, allengsjes, langzamerhand een burger worden.
N A S C O N D E R E, Nasco &c. *V. Ascondere &c.*
N A S O. De neus.
buon buon naso. Een goede neus hebben, wel kunnen ricken; ook slim, arg, doortrap, sijn, loos, listig zyn.
naso grande, imperiale, maschio, masfiliiano. Een groote, keizerlyke, mannelijke, grootmagtige neus.
naso aquilino. Een arends neus.
naso piccolo, corto, affilato, aguzzo, lungo, torto,

sbacciato, gobbuto, bitorzoluto &c. Een kleine, korte, spitse, puntige, lange, kromme, stompe, dikke en breede, gebochelde, opgefchorte, of opgefronste neus.
di naso lungo, nasuto. Groot of lang van neus.
un vento &c. che taglia il naso. Eeu wind die in de neus snyd, dat is, een zeer scherpe wind.
dar del naso in qualche cosa. Zyn neus ergens in steken, dat is, iets bedillen, iets berispen.
menar' un pel naso. Iemand by de neus omleiden, iemand by de neus hebben, dat is, bedriegen, misleiden.
dar nel naso ad uno. Iemand iets in de neus wryven, dat is, iemand tot toorn, gramfchap, quadaardigheid verwekken.
la mostarda gli da (sale) nel naso. V. Mostarda.
restar andar sene con un palmo di naso. Met een lange neus, dat is, met schande, spot, beschaamd of schaamrood weg gaan, vertrekken.
smoccarci il naso sul gombito. Zig de neus met de elleboog snuiten. *Met.* Een morslige, vuile, smeertige hantering dryven.
Nasuccio. Een wanfchape, wonderlyke, verwonderlyke, zeldzame neus.
Nasetto, nasino, nasuccio. Een neusje, aardig, geestig, zeldzaam, wonderlyk neusje.
Nasone. Een groote, schoone, deftige, aanzienlyke neus.
Nasuto. Wel geneust, die een goede, groote, dikke, vette, deftige, statelike, aanzienlyke neus heeft; ook neuswys, bedillend, alwetend, die de geleerde speeld of al te geleerd wil zyn; ook een spottel, schimper, sportvogel, een spreuw.
naso sbacciato. Een breede of platte neus.
dar sul naso. Op den bek slaan.
Nasale. Een arzeny of genesmiddel die men in de neus steekt, als snuiftabak, enz.
Nasare, Naseggiare &c. Ricken, aanrieken, aan de neus houden, om terrieken. *V. Annasare &c.*
Nasata. Een riekling, aanrieking.
N A S S A. Een visch of visschers korf van teen; ook een glaasje of vlesje met een zeer enge hals.
N A S P O &c. V. Aspo &c.
NASTRO, nastri. Strikken, bindfels van banden, linten, of andere dingen; ook een knoop, nestel, of knoopen, nestels.
nastro di seta. De strikken, bindfels, linten, nestels, enz.
Nastretto. Een strikje, bindfeltje.
NASTURZO, Nasturzio. Tuinkers, sterkers.
NATALE &c. V. Nascere &c.
NATICA, le natiche. De bil, de billen.
Naticone, naticoni. Dikke, groote, vette billen.
Naticuto. Welgebild, die groote, dikke, vette billen heeft.
NATO, Natio, Nativo, Nativita &c. V. Nasere &c.
NATURA, Naturale &c. V. Sopra.
NAVE. Een schip, vragschip, lastschip.
una nave mercantile. Een koopvaardyschip.
una nave da guerra. Een oorlog-schip.

la nave della Chiesa. De buik, dat is, het middelste deel van een groote kerk.

Navicella, Navetta. Een klein schip, scheepje, schuitje, bootje, sloepje.

navicellada pescatori. Een visschers (scheepje, kaag, boot, schuit.

navicella (navetta) da' tessitori. Een wevers spoel, schierspoel.

navicella dell'incenso. Een schips-, schuits- of schulpswys wicrookvaatje, kommetje.

navicella da bereve. Een schips-, schuits- of schulpswys drinkkommetje, bekertje.

Navilio, Navigio. Een schip, vaarttuig.

Navirefco, Nautico. Schipagtig, scheeps, dat tot de schepen, schippers of scheepsvolk behoort.

Naviale. Scheeps, van schepen, dat op het schip geschied, of gedaan word.

Navata. Zoo veel een schip op eenmaal kan laden of voeren: een last, scheepslast, lading.

tutto in una navata. Alles op eenmaal ingescheept, ge laden, in een lading.

Navarco. Een scheepsvoogt, kapitein, schipper, een loots.

Navicare, Navigare. Varen, ter zee varen: een zee-reis of togt doen.

navicar' il mare. De zee bevaren, bezeilen, over zee varen, de zee bouwen.

navicar' secondo il vento. Varen, zeilen naar de wind; ook zig schikken, voegen naar gelegenheid van zaken, naar dat de dingen gesteld zyn.

navigar' per perduto. Op genade en ongenade varen, voor verlooren varen. *Mes.* Twyffelmoedig, in twyffel, bedugt zyn, zig tot geluk en ongeluk, aan het geval overgeven.

navicar' a secco. Droog varen, dat is, zonder roer of riemen, of zeilen laten dryven.

navigar' i lombi, le braccia &c. De lendenen, de armen enz. in 't gaan bewegen, schadden, slingeren.

Navicante, Navigante, Navigo. Varend; ook bewegend, schuddend, slingerend.

un cavallo navigo. Een paard dat in 't loopen de lendenen wel beweegt.

Navicabile, Navigabile. Vaarbaar, zeilbaar, dat men bevaren kan.

fiume &c. navigabile. Een vaarbare rivier.

Navicareccio. Vaarbaar, zeilbaar.

tempo navicareccio. Een bequame tyd om te varen.

Navicatore, navigatore. Een schipper, een zeevaarder, een zeeman.

Navigazione. Varinge, zeevaart, schipvaart, scheepvaart.

Naucciero. V. Nocciero.

Naufragare. Schipbreuk lyden, vergaan.

Naufragante, Naufrago. Schipbreukig, dat schipbreuk lyd, vergaat.

Naufragio. Schipbreuk, blyvinge, verongelukkinge van een schip.

far naufragio. Schipbreuk lyden, een verlore reis doen.

Naulo &c. V. Nolo &c.

NAVONE. Geele pastinaken, geele wortelen, peen; ook geele rapen.

NAUSIA. De walg, walginge; ook trek om te braken, of spuwen, overgeven.

far (dar, metter) nausea. Een walging veroorzaken, doen spuwen, braken, overgeven.

nausea di mare. Walging der zee, zeeziekte.

Nauseoso. Walgagtig, genegen om te braken of te spuwen.

Nauseare. Walgen, tot spuwen of braken beweegt worden.

Nauseato. Dat een walg, of walging gekregen heeft.

esser nauseato di qualche cosa. Iets moede, zat, tegen zyn, een walging, verdriet ergens van hebben.

NAZARETTO, Nazzaretto. Nazareth.

Nazaréo, Nazzaréo. Een Nazarener, geboortig van Nazareth.

NE. Daar van, daar uit, daar door, daar mede, daar van daan, daar voor, deswegen; ook ons.

ne parlai, scrissi &c. miei. Ik heb gisteren daar van gesproken, geschreven, enz.

che cosa ne farete? Wat zult gy daar van, daar uit, daar mede maken?

voi andate a Roma, ed io ne vengo. Gy gaat, reist na Rome, en ik kom 'er van daan.

ne domanda sei scudi. Hy begeert zes kroonen daar voor.

ne habbiamo consumato la maggior parte. Wy hebben het meeste; het grootste deel daar van verteert.

io vene prego &c. Ik bid u daarom, deswegen.

ne compravamo del pane. Wy zullen brood daar voor koopen.

ne vorrei un paio. Ik wilde wel een paar daar van hebben.

andar (sene), suggir (sene), venir (sene), tornar (sene) &c. Weg gaan, daar van daan gaan of vertrekken, vlieden, vlugten, komen, aankomen, wederom komen, wederkeeren.

me (ne) rido burlo di questo. Ik lach my genoeg daar over.

di questi (ne) sono tanti. Diergelyke lieden, (menschen) zyn 'er zoo veel.

di questa cosa io non ve (ne) parlo. Van deze zaak spreek ik niet.

NI. byvoegende voornaam in plaats van *Ci* in *Dat.* en *Accus.* Ons.

chi ne liberò da peccati non mancherà di darne la grazia di schivarli. Die ons van zonde heeft bevryd of verlost, zal niet nalaten ons de genade te verleenen om dezelve te myden.

questo ne sarebbe gran biasimo. Dat zoude ons een grootte schande, oneer zyn.

NI. Word met een ledewoord, of (artikel) tot een woord gemaakt, als het volgende woord een ledewoord vereischt.

NI. Nog, nog ook, ook niet, niet.

io non voglio nè il libro, nè il danajo. Ik begeer nog het boek, nog het geld.

un'buomo unito à Dio non teme nè povertà, nè persecuzione, nè tormenti, nè la morte stessa. Een mensch die

die met God vereenigt is, vreesf nog armoede, nog vervolgingen, nog pynigingen, ja de dood zelfs niet.

nè l'amo, nè l'odio. Ik bemin, nog haat hem niet.

se ne andò, nè mai più l'ho veduto da quel tempo in poi. Hy ging heen, hy vertrok, hy ging daar vandaan, en ik heb hem van die tyd af ook niet meer gezien.

ho perduto la chiave, nè so trovarla. Ik heb de sleutel verloren, en kan ze niet vinden.

vai non sete il primo, nè sarete l'ultimo. Gy zyt de eerste niet, gy zult ook de laatste niet zyn.

Nè anche, nè meno, nè manco, nè pure. Niet eens, ook niet, in 't minste niet.

non lo farei nè anche se mi pregasse. Ik zonde het niet eens doen, schoon hy my daarom bad.

nè anche (nè meno) mi rese grazie. Hy bedankte my niet eens.

nè pure disse parola. Hy heeft niet een woord gezegt.

nè però. Dog niet.

nè però sono quali essi si credono. Zy zyn dog zoodanige niet, als zy meenen te zyn.

Nè vero. In plaats van *non è vero?* is het niet waar?

N E B B I A. Een wolk, een nevel, of mist; ook damp, rook, stof.

incantar la nebbia. V. Incantare.

vendemmiar nebbia. Nevel verzamelen, inzamelen, oogsten. *Met.* Niet veroveren, geen overwinning bevegten.

Nebbiavella. Een kleine nevel, mist.

Nebbiofo. Nevel- of mistagtig, vol nevel of mist.

Nebbiare. Nevelen, misten; ook dampen, rooken, stuiven.

N I C C E S S A R I O. Noodzakelyk, noodwendig, van nooden.

le cose necessarie. Noodzakelyke zaken, dingen, dat noodig is, de nooddruft, behoefteigheid.

una conclusione, conseguenza necessaria. Een noodzakelyke, noodwendige sluitreden, een noodzakelyk gevolg.

Necessario. Noodig, van nooden, noodzakelyk, noodwendig, nooddruftig; ook nood, nooddruft; ook het heimelyk gemak of kakhuis.

farà necessario. Het zal noodig, noodzakelyk, noodwendig zyn.

comprar' &c. il necessario. Het noodwendige, noodzakelyke, nooddruftige; ook de behoefteus inkoo- [pen.]

Necessariamente. Noodzakelyk, noodwendiglyk, door of uit nood.

Necessità. Noodzakelykheid, nooddwang, noodwendigheid; ook behoefteigheid, armoede, gebrek, kommer.

cofretto, fopinto dalla necessità. Door nood, nooddwang, armoede, enz. genoodzaakt, gedwongen.

esser, viver' in necessità, soffrir necessità. In nood, bekommernis zyn, leven, armoede, gebrek lijden.

necessità estrema, grande, stretta. Uiterste, groote, nooddrukkelyke nood, nooddruft, armoede, kommer, gebrek.

necessità non ha legge. De nood heeft geen wet.

la necessità fa trottar l'asino. De nooddruft doet den ezels draiven, dat is, de armoede doet de hand aan de ploeg slaan, werken.

far di necessità virtù. Van de nood een deugd maken, dat is, doen zoo men best kan.

haber necessità di qualche cosa. Iets noodig, van nooden, van doen hebben, iets ontbreken, ergens van ontbloot zyn.

haber necessità di far qualche cosa. Iets noodzakelyk, door nood, door dwang moeten doen, gedwongen, gedrongen zyn om iets te doen.

di necessità. Uit of door nood, uit noodzakelykheid, nooddruft, armoede, gebrek.

Necessitòso. Noodig, noodzakelyk, noodwendig, arm, ellendig, behoefteig, gebrekkelyk.

Necessitare. Noodzaken, dwingen, dringen, porren; ook nood, gebrek, armoede lijden.

necessitar' uno a qualche cosa. Iemand ergens toe noodzaken, dwingen.

necessitar di qualche cosa. Iets noodig, van nooden, gebrek hebben; ook armoede, gebrek lijden.

Necessitato, sforzato. Genoodzaakt, gedwongen, gedrongen.

esser necessitato a qualche cosa. Ergens toe genoodzaakt, gedwongen, gedrongen zyn, of worden.

N E C R O M A N T E, Negromante. De zoo genaamde geest-voorzegging of zwarte konst.

Necromanzia, Negromanzia. Dooden bezweering, duivel bezweering; ook toovery, zwarte konst.

N E F A N D O. Onuitsprekelyk, schrikkelyk, gruwzaam, vervloekt, ysselyk.

vizio, peccato nefando. Onuitsprekelyke, schrikkelyke, gruwelyke, vervloekelyke laster, zonde, die men niet derft, of zig schaamt te noemen.

N E G A R E, Niegare. Ontkennen, de waarheid sparen, loochenen; ook verloochnenen, miszaken, verzaken.

negar qualche cosa ad uno. Iemand iets loochenen, ontkennen.

negar da ladro, da assassino &c. Loochenen, ontkennen als een dief, schelm, enz.

dar mano a negare. De hand tot liegen geven, helpen tot dapper te ontkennen.

non negoperò. Ik ontkent daarom niet.

negar l'adio, l'etermità dell'anima &c. God, de onsterffelykheid der ziele loochenen, verloochnenen, ontkennen. *V. Riniegare.*

negarebbe il paiuolo in capo. Hy zou de pot die hy op de kop draagt loochenen, dat is, onbeschaamd, met styve kaken liegen.

Negare. Afslaan, weigeren, ontkennen, loochenen.

negare un misfatto. Een misdad ontkennen, loochenen.

negar qualche cosa ad uno. Iemand iets afslaan, weigeren, ontzeggen.

negar' il suo amore ad uno. Iemand zyne liefde weigeren.

N e g a t o. Ontkent, geloochent, verloochnent; ook geweigerd, ontzeid, afgeslagen.

Negativo (risposta) negativa. Loochenend, ontken-
nend antwoord, weigerend, afslaande, ontzeggend.
star sulla negativa, (sostener la negativa.) Met ontken-
nen staande houden, het tegendeel verdedigen.
baver una negativa. Een weigerend, ontzeggend an-
woord krygen.
Negativamente, rispouder &c. negativamente. Ontken-
nelyk, ontzeggelyk antwoorden.
Negazione. Loochening, verloochening, ontken-
ning; ook weigering, ontzegging.
NEGHISSO, Nigritoso. Luy, nalatig, luiag-
tig, traag, loom, onagzaam, bevreesd voor den
arbeid, voor het werk.
Negativamente. Op een luije, nalatige, trage, loome,
talmagtige wyze.
NEGLIARE. Verzuimen, veronagtzamen, ver-
waarloozen, veragten, geen werk van iets ma-
[ken].
Negletto. Verzuimd, verwaarlooft, veronagzaamd;
ook niet opgeschikt, slordig.
negletto ad arte (con vezzo e grazia.) Met aandagt,
veel geest, en aardigheid nagelaten.
capelli &c. negletti. Slordig, ongekeemt, ongekrult
hair.
Negligente. Onagzaam, nalatig, morsig, slordig,
zorgeloos, luy, traag, loom.
esser negligente. Ergens in nalatig, luy, traag, zor-
geloos zyn.
troppo negligente. Al te zeer onagzaam, zorgeloos,
luy, traag, loom.
alla negligente. Luije, loome, trage, onagzame,
zorgeloos wyze.
Negligentemente. Nalatiglyk, tragelyk, onagzaam-
lyk, zorgelooselyk, of zonder zorg.
Negligenza. Nalatigheid, onagzaamheid, slordig-
heid, zorgeloosheid, luiheid, traagheid, loom-
heid.
per negligenza. Uit, of door nalatigheid, onagzaam-
heid, zorgeloosheid.
per pura negligenza. Uit, of door zuivere, stin-
kende luiheid, traagheid, door zuivere nalatig-
heid, onagzaamheid, zorgeloosheid.
Negligentire. Nalatig, slordig, onagzaam, zorge-
loos, luy, traag, loom worden.
NEGOTIO. Bezigheid, handel, koophandel, last,
zorg, moeite, arbeid, verrigting; ook hantering,
koopmanschap, gemeenschap.
spedir, far &c. i suoi negozii. Zyne dingen, zaken,
handel, zyn koopmanschap verrigten.
negozio difficile, scabroso, spinoso. Zware, ruwe, har-
de, moeijelyke hantering, handel, daar men be-
zwaarlyk door kan raken.
quello è un' altro negozio. Dat is een andere zaak, ding,
een andere handel, dat is iets anders.
far buoni negozii. Goede dingen doen, zyne zaken wel
aanleggen, uitvoeren.
Negozietto. Een kleine handel, koophandel; ook een
kleine hantering, bezigheid.
Negozioso. Lastig, zorgelyk, moeijelyk, arbeidzaam,
die veel om handen heeft.

Negoziare. Handelen, verrigten; ook koophandel,
koopmanschap dryven, hantering hebben; ook
als een afgezant of gevolmagtigde by een Koning,
Prins, Staat, Gemeenebest (Republyk) groote ge-
wigtige, zware Staatszaken verhandelt, verrigt,
zyn meesters best zoekt, betragt.
Negoziante. Een handelaar, koopman; ook een af-
gezant, volmagtigde in Staatszaken.
un gran cavaliere e molto buon negoziante in cose di stato.
Een groot edelman, en voornaam, goed handelaar
in Staatszaken.
Negoziato, negoziati. Dat verrigt, verhandelt, of
uitgevoert, ten einde gebragt is; ook verrigtingen,
verhandelingen.
del negoziato vi daremo intiero ragguaglio. Van het ver-
rigte, verhandelde, uitgevoerde, volbragte zul-
len wy nu volle onderrigtinge geven.
riprender' (ripigliar') i negoziati. De zaken, verrig-
tingen, verhandelingen, onderhandelingen, han-
delingen, weder by der hand nemen, weder opvat-
ten, weder op het tapyt brengen.
Negoziazione. Handeling, onderhandeling, verhan-
deling, verrigting; ook hantering, koopmanschap
(negotie.) *V. Negozio.*
NEGRO, Nero. Zwart; ook zwarte verwe; ook
een Moor.
habito &c. negro. Een zwart kleed; ook een rouw-,
treurkleed, enz.
occhi &c. negri. Zwarte oogen, enz.
vestirsi di negro. Zig in 't zwart kleeden; ook de rouw
aantrekken, aandoen.
vin negro. Zwarte, dat is, donker roode wyn.
penfieri &c. negri. Zwarte, dat is, droevige, zwaar-
moedige gedagten, enz.
un Negro, una Negra. Een Zwart, Zwartin, dat is,
een Moor, Moorin.
Negretto, Neretto, Negriccio, Nericcio, Negricante.
Een weinig zwart, zwartagrig.
una negretta. Een zwartagrig, zwartbruin vrouwtje.
Negrezza, Nerezza. Zwartheid.
Negreggiare, Nereggiare. Zwart schynen, zwart uit-
zien.
Negreggiante, Nereggiante. Zwart schynen, dat 'er
zwart uitziet.
NEGROMANTE &c. V. Necromante &c.
NEL, Nello, Nella &c. V. Ne.
NEMBO. Een slag- of stortregen: een zware re-
gen, buy.
NEMICO, nimico. Vyand. *V. Inimico.*
il nemico. Den vyand; ook den duivel.
il nemico, i nemici. Den vyand, de vyanden.
nemico fiero, mortale, (capitale,) giurato, acerbo &c.
Gruwzame, doodelyke, gezwoore, bittere vyand,
[enz].
molti, possenti, forti nemici. Veele, magtige, sterke
vyanden.
baver nemici. Vyanden hebben.
farfi, dichiararsi nemico di uno, (farfi uno nemico) Zig
iemand tot vyand maken, dat is, de vyandschap
van iemand op den hals halen.

baver'

baver' uno nemico, trattar' uno da nemico. Iemand voor zyn vyand houden, agten, handelen.
credere' uno nemico. Iemand voor zyn vyand agten.
esser nemico di qualche cosa. Van iets een vyand zyn.
Met. Iets niet gaarne doen, tegen zyn.
nemico (inimico) di Dio. Een vyand Gods, dat is, een godloos mensch.
nemico d'ogni honestà. Een vyand van alle eerbaarheid.
esser nemico del digiuno, dell' acqua. Een vyand van vasten, van water drinken zyn, dat is, niet gaarne vasten, of water drinken.
io sono nemico di queste cose. Ik ben een vyand van deze dingen, dat is, ik heb een afkeer daar van.
le cose agre sono mie nemiche. Ik ben een vyand van de zuure spyzen, de zuure dingen staan my tegen.
al nemico che fugge il ponte d'oro. Men zal den vyand die vlugt goude bruggen voor slaan.
andar sopra i nemici, assalir', (assaltar') &c. il nemico. Op den vyand los gaau, op den vyand aanvallen, aantasten, enz.
vincer, abatter &c. li nemici. De vyanden overwinnen, slaan, enz.
la fortuna nemica de' virtuosi. Het geluk, welk een vyand der deugdzaam is.
Nemichivole. Vyandlyk; ook gemelyk, moeijelyk, lastig, onbeleefd, wreed, straf om te dienen, die niet naar zyn zin gedaan kan worden.
Nemichivolmente. Vyandlyk, op een vyandlyke wyze, met een vyandlyk voornemen.
Nimicizia &c. V. Inimicizia &c.
Nemistà. Vyandschap, haat, twist.
Neo, Nevo. Vlek.
neo materno. Moeder vlek.
NEPITELLI. De wenkbrauwen.
NEPOTE &c. V. Nipote &c.
NEQUITOSO, Niquitoso. Schalkagtig, loosagtig, boosagtig, bedriegagtig.
Nequitezza, Nequizia. Boosheid, snoodheid, ongeregeld leven, optrekkinge, ligtmissery.
NERBO, Nervo. Een zenuw, een pees; ook de kragt en sterkte, enz.
ritiramento de' nervi. Inkrimping der zenuwen, peesfen.
nervo di bue. Een ossepees, bullepees. *V. Durengo.*
tentar' il nervo delle ali. De sterkte zyner vleugels beproeven. *Met.* Zyne kragten beproeven.
un buon nerbo di cavalleria, di gente. Een magtig, sterk aantal, dat is, een groote meeninge ruiters, krygsvolk.
dove era il maggior nerbo de' nemici. Daar den vyand het sterkste was, daar de grootste magt der vyanden was.
il nervo di un arco. De pees van een boog.
Nerbolino. Een kleine zenuw of pees, een zenuwtje, peesje.
Nerbata, Nervata. Een slag met een ossepees.
Nerbatura, Nervatura. Al de zenuwen, peesfen of span-aderen.

Nerbofo (Nervi) Nerbuto, Nerboruto, Nervigno. Zenuwagtig, vol zenuwen, of peesagtig; ook sterk, kragtig, doordringend.
buomo forte, e nerbuto. Een sterk man, die sterk van peesfen en zenuwen is.
orazione, concetto breve e nerbofo. Een korte, dog, bondige, kragtige, sterke, doordringende reden, begrip of gedagte.
legno, bastone, sodo, ferrigno e nerboruto. Een digt, yzerhart, aderagtig, noestlig en knoestlig hout, een harde noestlige stok.
carne nervigna. Zenuwagtig vleesch, vol zenuwen of peesfen.
Nerbosità, nervosita. Kragt, sterkte.
NERO &c. V. Negro &c.
NERVO &c. V. Nerbo &c.
NESPOLA, Mespola. Een mispel.
un gran nespola. Een groote mispel.
Néspala, Mespola. Een mispelboom.
NESSUNO, Nissuno, Niuno. Niemand, geen mensch. *V. Veruno.*
niuno su mai più felice. Daar is 'er geen gelukkiger geweest.
si trova nissuno (niuno) tra voi &c.? Bevind 'er zig niemand, geen mensch, niet een onder u?
accid' che nessuno. Op dat niemand.
niun' altro che voi, & io. Niemand anders als gy, en ik, enz.
NESTO &c. V. Imesto &c.
NETTO. Net, zuiver, helder, schoon, rein, glad, blank, zinlyk; ook opregt; ook ongemengd, onvervalscht, niet vermengd, of bedorven met andere dingen.
netto e pulito. Net en zuiver.
mani nette. Zuivere, heldere, nette, schoone, reine, zinlyke, blanke handen. *Met.* Getrouwe handen, die met geen dief- of schelmstukken besmet zyn.
tener netto (netta) una cosa. Een ding net, zuiver, schoon en helder houden.
esser netto. Rein, zuiver, helder, schoon, zinlyk [zyn.
tenerfi netto e casto. Zig zuiver, rein, schoon en zinlyk houden.
morir netto, netta. Rein, zuiver sterven.
stanza, vasonetto, drappi &c. netti. Een nette, schoone, wel opgeschikte wooning, schoone, heldere varen, zinlyke kleederen, enz.
lasciò la casa netta come un bacino di barbiere. Hy heeft het huis zoo zuiver en schoon gelaten als een barbiers scheerbekken, dat is, alles zuiver weggedragen.
vino netto. Zuivere, dat is, ongemengde, ongesmede, onvervalschte, opregte wyn.
specchio, diamante &c. netto. Een heldere spiegel, een zuiver, schoon edelgesteent (diamant) enz. zonder vlakken.
netti avori. Zuiver, dat is, glad, wit elpenbeen (ivoir.)
frank,

strade, camini netti. Nette, zindelyke, schoone en welveegde straten of wegen; ook veilig, zeker en zonder roovers of gevaar.

un colpo netto. Een zuivere, dat is, wel toegebragte slag.

un parlar netto. Een nette, dat is, cierlykereden.

andar netto di qualche delitto. Zuiver van een misdaad heen gaan, onschuldig daar aan zyn.

uscir netto di qualche cosa (scamparla, scamparne) netto. Van een zaak of ding gelukkig, en schadeloos afkomen.

tu non ne uscira i netto. Gy zult 'er niet zuiver uit komen, gy zult de straf niet ontgaan, gy zult den dans niet ontfpringen, het zal op u kop afdraaijen.

dirla netta. Iets zuiver en vry uitzeggen, zuiver uit de borst spreken, geen doekjes omwinden.

farla netta. Het zuiver maken, wel maken, dat is, met bequaamheid en geschiktheid aanvaarden.

Netto. Zuiver, ongemengd, onvervalscht.

il netto. Het zuivere, dat zuivere waar of koopmanschap is, zonder vuiligheid, smer, of diergelyke; ook zonder afflag (tar.)

Netto. Schoon, net; ook effen, gelyk, nog min nog meer, enz.

ginocar &c. netto. Net, dat is, opregt, zonder bedrog; ook voorzigtig, verstandig spelen.

cento libre netto. Honderd ponden (netto,) dat is, effen, nog min nog meer, aan zuivere waar, of koopmanschap, zonder afflag (tar) of vuiligheid.

cento saleri netti. Honderd daalders (netto,) dat is, wel geteld en gangbaar geld.

vender una cosa netto. Iets (netto) verkoopen, dat is, schoon, zonder (tar.)

tagliar, levar &c. netto, di netto. Net, dat is, zuiver, glad afhouwen, behendig weg nemen, enz.

Nettamente. Zuiverlyk, zindelyk, reinlyk, net, schoon, rein, zuiver.

levar, purgar &c. nettamente. Rein, helder, schoon, zuiver wasschen, reinigen, enz.

viver nettamente. Zuiver, rein, onbesmet leven; ook kuilich; ook onschuldig, vroom, eerlyk, deugzaam, heilig leven.

portò via nettamente ogni cosa. Hy heeft alles schoon en zuiver weg gedragen.

tagliar &c. nettamente. Net, glad, enz. afhouwen, afhakken.

ubbidir &c. nettamente. Zuiver, net, volkomelyk, ten vollen gehoorzamen, enz.

Nettezza. Netheid, zuiverheid, reinheid, zindelykheid.

nettezza del corpo, stanza, diamante &c. Reinheid, zindelykheid des lichaams, der wooning, zuiverheid der edelgesteente, des (Diamants,) enz.

nettezza del cuore, anima, vita, coscienza, parlare &c. Zuiverheid des harten, der ziele, des levens, der gewisse, fraaiheid, zindelykheid, geleerdheid in 't spreken, enz.

Nettare. Zuiveren, schoon maken, reinigen; ook wasschen, wisschen, schuuren, schrobben, spoelen, enz.

TOM. I.

nettar la stanza &c. i bicchieri &c. gli abiti &c. De wooninge schoon maken, de vaten spoelen, uitspoelen, uitwasschen, afwasschen, de kleederen schoon maken, astoffen, afvegen, enz.

portar fuori, e nettar la zangola. De kakstoel, kak-koffertje, stilletje uitdragen, enschoon maken.

nettar la borsa &c. De beurs, buidel, geldzak vegen, schoon maken; ook de beurs ligen, snyden.

nettar i cauli &c. De koolen, enz. schoon maken, wasschen.

nettar i denti &c. De tanden reinigen, schoon maken, zuiveren, wasschen, spoelen, enz.

nettar panni. Het lynwaat, de kleederen wasschen, schoonmaken.

nettar le strade da gli affasseni. De straten, de wegen van roovers zuiveren..

nettar il cuore, la coscienza. Het hart, het gewisse (conscientie) reinigen, zuiveren, van zonden ontlasten.

Nettarsi. Zig zuiveren, reinigen, wasschen, schoon maken.

Nettato. Gezuivert, gereinigt, gewasschen, schoon gemaakt.

Nettativo. Dat bequaam is om te reinigen, te zuiveren, of schoon te maken.

Nettatura. Zuivering, reiniging, schoonmaking.

NETTARE. Goden-drank; ook wyn van most en honig gemaakt.

NEVE, Nieve. Sneeuw; ook een soort van melkspys alzo genaamd.

bianco come neve. Wit als sneeuw, sneeuw wit, wit als gevalle sneeuw.

fa mette) neve. Het sneeuw t, daar valt sneeuw.

è caduto della neve. Het heeft gesneeuwt, daar is sneeuw gevallen.

haber neve alla montagna. Sneeuw op de bergen hebben, dat is, wel witen grys zyn, oud zyn.

haber pisciato in più che in una neve. In meer als een sneeuw gepischt hebben, dat is, zeer oud zyn, gryze haren hebben.

Nevale. Van sneeuw, sneeuwagtig.

acqua &c. nevale. Sneeuw water, enz.

Nevata, Nevaio. Een groote, diepe sneeuw, ook een groote sneeuw hoop.

Nevola, nevole. Sneeuwballen, ook een zoo genaamd gebak.

Nevare, Nevicare. Sneeuwen.

Nevicoso. Sneeuwagtig.

senpo nevicoso. Sneeuwagtig weer.

Nevofo. Vol sneeuw, met sneeuw bedekt.

monti nevosi. Met sneeuw bedekte bergen, sneeuwbergen.

NEUTRALE, Neutro. Aangeen van beide zyden, nog aan d'eene nog aan d'andere zyde of kant, onzijdig, onpartydig.

genere neutro. Van geenerley geslagt, dat is, nog mannelyk nog vrouwelyk.

esser, tenersi neutrale. Onpartydig zyn, zig onpartydig houden, geen aanhang hebben, geen party aanvaarden, of kiezen.

LIII

Nev-

Neutralmente. Onpartydiglyk, aan geen van beide zyden, nog aan d'eene nog aan d'andere zyde of kant.

Neutralità. Onpartydigheid.

Neutralizzare. Zig onpartydig houden, geen aanhang hebben, geen party toegedaan zyn, tusschen beide blyven.

НИВВИО, Nibbione. Een kiekendief, wouw, roof- of grypvogel.

НИСНІО, Nicchia. Een bekken, een hol en breed vat; ook een schelp, of schulp, mossel; ook een nis boven een deur of ergens anders, daar men beelden in zet, dat is, een gewelf voor beelden.

nicchio di perle. Een parelschelp, of schulp.

Nicchiare, Annicchiare. Uithollen als een mossel, schelp, of schulp, tot een nis maken.

nicchiare, innicchiare una statua. Een beeld in zyne nis of gewelf zetten.

Nicchiarsi &c. V. Sopra.

NICOLÒ. Nicolaas, Klaas.

NIDO. Een nest; ook een hol, kelder, vogelnest; ook een leger van een haas en diergelyke; ook een slegte woning.

far nido. Een nest maken, nestelen.

gettarsi dal nido. Zig uit het nest werpen, uit het nest vliegen, afvliegen, uitvliegen.

il patrio nido. Het vadernest, dat is, het vaderland.

nido fatto, gazzia morta. (Wy zeggen) als de kouw gereed is, vliegt de vogel weg. *Met.* Als het gebouw of het huis voltimmerd is, sterft de bouwheer.

cattivo dal nido. Arg, slim, loos, doortrapt van 't nest af: (wy zeggen) van de wieg af, dat is, van jongs op.

Nidetto, Nidicciuolo. Een klein nest, een nestje.

Nidaiuolo, Nidiaco. Van het nest.

uccello nidaiuolo. Een nestvogeltje.

leprato nidaiuolo. Een jong haasje uit het nest.

Nidata, Nidiata. Een nest vol; ook een kouw vol.

una nidata di uccelli, piccioni &c. Een nest met vogels, een kouw vol jonge duiven, enz.

Nidare, Nidificare. Nestelen, een nest maken. *V. Annidare, Annidiare.*

NEGARE &c. V. Negare &c.

NIENTE. Niet, niets, niet met allen, gantsch niet, geheel niet. *V. Nulla.*

niente mi disse. Hy heeft my niet met allen gezegd.

non mi disse niente. Hy heeft my niets gezegd.

poco o niente. Weinig of gantsch niet, geheel niet.

questo (non) è niente. Dat is niet met allen.

non sarà niente, eh? Het zal nietmetal zyn, daar zal niets van komen, ey?

boggi non faremo niente. Heden zullen wy nietmetal doen, niets uitregteu.

io non mi intendo niente. Ik versta my daar niet op.

niente di nuovo? Niets, nietmetal nieuws?

questo è un niente a rispetto di quell' altro. Dat is nietmetal, ten opzichte van het andere.

ridur', risolversi &c. in niente, tornar' venir' a niente (annientire) Tot niets brengen, vernietigt worden, kragteloos maken. *V. Annicchiare.*

diventare un niente. Tot niet worden; ook niet meer gelden.

una cosa, un uomo da niente. Een nietig, niets waardig mensch.

il tutto era niente. 't Was alles nietmetal, dat is, om niet, te vergeefs.

per niente. Voor niet, voor nietmetal, dat is, om niet, te vergeefs. *V. Gratis.*

Niente? (Vragenderwys) niets, nietmetal? dat is, iets, niets?

volete niente? Begeert gy iets?

lo domandò s'egli sentisse, volesse, comandasse &c. niente.

Hy vroeg hem of hy niets te bevelen, te begeeren, te gebiedend had.

guardate s'egli non ha rubbatoniente. Beziet, of ziet toe, of hy niet iets gestolen heeft.

mai dite niente di questo. Zegt niemand iets hier van; maakt niemand hier iets van bekend.

Nientedimeno, nientedimanco. Niettemin, niet te wijziger, evenwel, nogtans, maar nogtans, des niettegenstaande.

NIFFO, Niffola. Een snuit, een bek.

Niffolare. Den snavel, den bek roeren. *V. Gruffolare.*

NIOBLLA. Een kruid by de geneesmeesters gebruikelijk.

Nigbittoso. Traag, luy, onagtzaam.

NIMFA. Een nimf; ook een by, eerzynog kan vliegen.

far la nimfa (nimfeggiare.) De nimf spelen, zig als een nimf, dat is, zeer week en teeder houden.

NIMICO &c. V. Nemico.

NINNA &c. V. Nanna &c.

NIPOTE, Nepote. Neef, nig, broeders of zusters kind; ook vaders of moeders, broeders of zusters kind.

Nipotino. Een jong neefje of nigetje.

Nepotismo. 't Neefschap te Rome.

NISSUNO &c. V. Nessuno &c.

NITIDO. Net, zuiver, rein, blinkend, glinsterend, cierlyk, beschaafd, fraay. *V. Netto.*

Nitidamente. Zuiverlyk, cierlyk, reinlyk, helderlyk, beschaafdelyk.

Nitidezza, nitidità, nitore. Zuiverheid, netheid, helderheid, reinheid, zindelykheid, fraaiheid, cierlykheid.

NITRIRE &c. V. Annitrire &c.

NITRO. Salpeter, bergzout. Een soort van salpeter, 't welk uit de aarde word gedolven, zynde warm van aart, droog, wir, en van smaak gelyk zout.

Nitroso. Salpeteragtig, vol salpeter.

Nitrosità. Salpeterig, van een salpeteragtige aart.

Nitrare. Salpeter maken.

Nitrato. Gesalpeterd, met salpeter bereid, gemengd.

Nitrario. Salpetergroeve, salpetermyn.

NO &c. V. Non.

NOBILE. Adelyk, edel, doorlugtig, hooggeboeren, van adelyke afkomst, of stamme. *Met.* Heerlyk, treffelyk, voortreffelyk, meesterlyk, eoz. *V. Gentile.*

buomo, donna nobile. Een edelman, edele vrouw, die van adel, adelyke afkomst of stamme is.
i nobili. De edellieden, den adel.
casa, schiatta, famiglia, stirpe, lignaggio nobile. Adelyk huis, huisgezin, stam, geslagt, adelyke linie.
animo, spirito, ingegno &c. nobile. Een edel, adelyk, vroom, dapper gemoed, edele, adelyke geest, kloek, edel verstand, enz.
costumi, atti, maniere, azioni &c. nobili. Adelyke, uitmuntende zeden, manieren, daden, enz.
amor nobile. Een edele, heerlyke, uitmuntende liefde.
stanza, massarizia &c. nobile. Een adelyk, heerlyk, uitmuntend gebouw, getimmer, euz. kostelyk, deftig huiscieraad.
Nobilissimo. Zeer edel, zeer adelyk, hoog edel, zeer hoogegeboren.
nato di famiglia nobilissima. Van zeer adelyk, zeer edel geslagt geboren.
Nobilmente, alla nobile. Adelyk, op een zeer edele, adelyke wyze; ook heerlyk, treffelyk, voortreffelyk, deftiglyk, enz.
vestirsi, addobbarfi, trattarsi &c. nobilmente. Zig heerlyk, treffelyk, voortreffelyk, kostelyk, pragtig, uitmuntend kleeden, onthalen, enz.
star nobilmente ad arnese. Heerlyke, treffelyke, deftige, kostelyke kleederen, schoon, cierlyk huiscieraad hebben.
parlar &c. nobilmente d'una cosa. Heerlyk, treffelyk, deftiglyk van een zaak of ding spreken, redeuceren; ook groot opgeven.
Nobilita, Nobilita. Edelheid; ook den adel; ook voortreffelykheid, deftigheid, heerlykheid.
nobilita di sangue di animo, spirito &c. Edel van bloed, treffelykheid, voortreffelykheid, deftigheid des gemoeds, des geestes.
comparse il Rè con tutta la nobilita. Den Koning verscheen met den gantschen adel, hofstoet.
Nobilizare, Annobilizare. Edel, tot edelman maken.
Nobilitarfi, Annobilitarfi. Zig tot adel, tot een edelman maken, laten maken.
Nobilitato, Annobilitato. Edel, tot een edelman gemaakt, geworden.
NOCCA, Nocco, Noccolo, Nocchio. De nek, het agterste des hals; ook een rak, een noest, quaft, een noest of quaft in een plank, enz. ook een steen in een peer, enz.
Noccolato, Nocchiuto, Nocoloso, Nocchioroso. Noestig, quaftig, takkig, steenig.
НОСЧИТЕЛЬ. Een schipper, stuurman, piloot.
НОС. Een noot; ook een noteboom, ook noteboomhout.
schiacciar mangiar &c. noci. Noten kraken, etten.
noce moscata &c. Muskaatnoot, notemuskaat, enz.
noce pertugiata, &c. Een doorboorde, gekraakte, leeg noot.
una noce con una scorza tenera. Een noot met een zachte schulp, of bostel.
partir e una noce per mezzo. Een noot midden door verdeelen.

una nocciuola. Een kleine noot, een nootje.
una noce vuota. Een leedige noot.
una noce non suona nel sacco. Een noot alleen kan in de zak niet rammelen.
Nose di musica. Nooten van een maatgezag naar de regels.
noce del ginocchio, talone. De knieschryf, den enkel, de kneukel of het uitsteeksel aan de hiel.
noce della balestra. De noot of de kerving van een boog daar de peesen in vallen, komen.
la corda è in sulla noce. De pees is op de noot, de zaak zal zoo aangaan, beginnen; ook het gevaar is naby, voor de deur.
una tavola, lettiera, cadrega, scrigno &c. di noce. Een tafel, een bedstede, stoel, kist, (kabinet) kasje, enz. van noteboomhout.
Nocciuola, nocello. Een hazenoot.
Nocciuolo. Een hazenoteboom, spruit, struik.
НОСЯТ, Nuscere. Schaden, beschadigen, hinderen, nadeelig zyn, schade doen; ook in de weg zyn.
non può nocere. Het kan niet schaden, hinderen.
il bever troppo nuoce alla sanità. Het al te veel drinken is nadeelig, schadelijk aan de gezondheid, benadeeld de gezondheid.
Nocente, nocivo, nocivo. Schadelijk, hinderlyk, nadeelig.
esser nocivo ad uno. Iemand schadelijk, hinderlyk, nadeelig, in de weg zyn.
Nocumento. Schade, hinder, nadeel.
apportar nocumento. Schade, hinder, nadeel bybrengen, toebrengen; iemand schaden, hinderen, nadeelen, benadeelen.
NODO. Een knoop; ook een tak; ook een knobbel, of quaft; ook de knokkels der ledematen; ook een wervelbeen, kneukel, enkel.
nodo scorrente. (scorsoia.) Slagstrik, twyffelknoop.
nodo in su'l dito. Wevers knoop.
nodo, piè d'uccello. Een slinger, om steenen, enz. mede te werpen.
un nodo di vento. Een tol daar de kinderen mede spelen; ook een dwarrelwind.
un'ascia senza nodi. Een plank zonder knobbels, quaften.
nodo del collo. De nek, het wervelbeen van den hals.
nodo delle dita, de' piedi. Knokkels van de vingers, van de voeten.
Nodoso, nodoso, noduto. Knobbelig; ook takkig; ook noestig, quaftig.
un baston nodoso. Een takkige, quaftige, knobbelige stok.
НОДРИТЬ &c. V. Nutrire &c.
НОИ. Wy, wylieden.
НОИЯ. Verdriet, hartzeer, overlast, onlust, droefheid, rouw, bezwaarnis, lastigheid, moeielykheid.
dar noia ad uno. Iemand verdriet, onlust baren, iemand hartzeer, overlast aandoen, iemand droefheid, rouw, bezwaarnis veroorzaken, iemand lastig, verdrietig, moeielyk vallen.

sentir noia di qualche cosa. Ergens verdriet, hartzeer, droefheid in vinden.

Noiſo. Verdrietig, verdrietelyk, overlaltig, treurig, rouwig, moeielyk, bezwaard.

penſieri noiſi. Verdrietelyke, moeielyke, bezwaardede gedagten.

eſſer noiſo ad uno. Iemand verdrietig, laſtig, overlaltig, zwaar, moeielyk worden.

Noiare, Annoiare (uno.) Iemand verdrietig, moeielyk, droevig maken.

Noiarſi, Annoiarſi. Verdrietig, droevig, rouwig, bezwaard zyn; ook moeielyk worden.

Noiato, Annoiato. Verdrietig, droevig, rouwig, bezwaard geworden.

NOL o. Vragt, ſchiploon.

pagar' il nolo. Deragt betalen.

dar', prender' (pigliar') &c. a nolo. Om de loon, vragt overgeven, afvoeren, voeren, nemen, aannemen, dingen, huuren.

un cavallo &c. a nolo. Een huurpaard, vragtpaard.

Noleſimo. Een voerman, voerder, die iemand voert.

Noleggiare. Vragten, bevragten.

NO M I. Naam. *Met.* Roem, eer, uitroeping, bekendmaking, gerugt.

nome proprio, dritto, (vero) ſinto. Eige, regte, ware, verdigte naam.

baver nome N. Genoemd, genaamd worden N.

abiamar uno per nome. Iemand by de naam noemen, roepen.

saper', conoſcer' una coſa per nome. Een ding by de naam weten, kennen, by de naam weten te noemen.

dar' (imporr') nome ad una coſa. Aan eenig ding een naam geven, noemen, iets benamen.

in nome di Dio. In Gods naam, in de naam van God.

in nome del Principe. In de naam, uit bevel van den Vorſt of Prins.

ditegli, parlatogli &c. in (a) nome mio. Zeg hem, ſpreek hem, enz. uit myne naam, dat is, van mynent wegen, voor my.

a nome voſtro. Op uwe naam, uwent wegen, door uw bevel.

sotto altro nome. Onder een andere naam; ook onder een ander voorwendſel, voorgeven, ſchyn.

sotto nome di leggitimo matrimonio. Onder de naam, dat is, ſchyn, voorgeven, voorwendſel, dekmantel, enz. van een regtmatige, opregte, egte trouw of huwelyk.

dar nome. Uitgeven, bekend maken, uitſtrooijen, over al uitroepen.

dar' il nome. Het krygswoord, de leus geven. *V. Molto.*

farſi nome. Zig een naam, dat is, beroemd maken.

ſi ſà l'alienazione di quei popoli al nome Franceſe. Men weet hoe dit volk zoo afkeerig is van de Franſche naam, dat is, van het landvolk.

baver buon nome, eſſer' in nome. Een goede, eerlyke naam hebben, in een goede naam zyn.

levar' il nome d'alcuno dal mondo. Iemand's naam, dat is, gedagtenis, geheugenis uit de wereld nemen, uitroeijen.

baver' il nome e non i fatti. De naam, de roep hebben zonder de daad, werken.

Nomenclatura. Een naam- of woordboekje.

Nominare, Nomare. Noemen, benoemen, vernooemen, een naam geven, ſtellen; ook verkiezen, verklaren.

nominar' uno pel ſuo dritto (proprio) nome. Iemand by zyne eige, regte naam noemen.

nominar' uno per ſucceſſore, berede, &c. Iemand tot navolger, erfgenaam noemen, benoemen, dat is, kiezen, verkiezen, inſtellen, verklaren.

Nominale. Dat maar alleenlyk in een naam beſtaat.

Nominabile. Noembaar, dat zig laat noemen of benoemen.

Nominato. Genaamd, benaamd; ook verkoren, verklaard, beſtemd, vaſtgeſteld; ook beroemd, vermaard.

li più nominati ſcrittori. De beroemſte, vermaardſte ſchryvers.

i ſoggetti nominati da eſſi. De perſonen die zy zelfs verkoren hebben.

un pittore &c. molto nominato. Een zeer beroemd, vermaard, groot ſchilder, enz.

Nominatiſſimo. Zeer beroemd, beſaamd, berugt, vermaard.

nominatiſſimo per l' arte della ſcoltura. Zeer beroemd, berugt wegens de beeldhouwerskonſt.

Nominatamente. Benoemelyk, noemelyk, met namen genoemd.

domandar &c. nominatamente d' ogni coſa &c. Van alles met naauwkeurigheid by de naam vragen.

Nominativo. De eerſte caſus, of geval van een naamwoord.

Nominatore. Een noemer, benoemer.

Nominanza, nominazione, nomina. Noeming, benoeming, vernooeming, een naamgeving, ſtelling, inſtelling; ook verkiezing, kiezing.

a nominanza (nominazione) del Re. Op de benoeming, dat is, verkiezing des Konings zelfs.

la nomina de' Cardinali. De benoeming, dat is, verkiezing der Kardinalen (door den Paus.)

buomo di gran nomina, (nominanza.) Een man van groote naam, een zeer beroemd, vermaard man.

NON, nd. Neen, niet; ook niets, niet met allen; ook geen.

non Signore, Signor nd. Neen Heer, niet Heer.

non certo. Neen voorwaar.

non l'oro, non l'argento, non le ampie poſſeſſioni &c. fanno l'buomo nobile. Niet het goud, niet het zilver, niet de groote goederen, enz. maken den menſch edel.

non ſarretico nd. Ik ben niet dol, neen, wel neen.

giovane ò non giovane ch'io mi ſia, forſe &c. Het zy dat ik jong of niet jong ben, veelligt, enz.

non ſolamente queſto &c. Niet alleen dat, enz.

io non voglio, io non credo. Ik wil niet, ik geloof niet.

nol (non lo) nego. Ik loochene, ontkenne het niet.

bora ſi vede, bora nd. Dau ziet men het, dan weder niet.

mi diſſe di nd. Hy zegt my van neen, hy zegt 'er nee² toc.

come no, perche no? Hoe niet? waarom niet?

no no. Neen, neen.

no bel sì, ò no bel no. Een schoone ja, of een schoone, vrypostige neen, dat is, een antwoord van toestemminge of ontzegginge.

fa giorno, ò no. Het zy dag of niet.

non ho dinari. Ik heb geen geld.

non desiderarei altro. Ik zoude niet anders verlangen, wenschen.

non ho da mangiare. Ik heb niets te eeten.

io (non) ho niente. Ik heb niet met allen.

(non) mai. Nimmermeer, nooit.

io non sono mai stato in Francia. Ik ben nimmermeer, nooit in Vrankryk geweest.

io (non) vi anderò mai più. Ik zal nooit meer daar heen gaan.

temo che (non) lo faccia. Ik vrees, ben bedugt dat hy het mogt doen.

temeva (non) sopra di lui piovesse l'ira di Dio. Hy vreesde dat de gramfchap Gods over hem mogt regenen, dat is, op hem mogt storten, vallen.

egli spende più che (non) guadagna. Hy geeft meer uit als hy wint.

egli è più dotto che (non) pare. Hy is geleerder als hy 'er uit ziet, als hy schynt.

egli parla meglio che (non) fa il suo maestro. Hy spreekt beter als zyn meester.

Non già &c. V. Già.

Non punto, non mica, non-pure. V. Punto, Mica, Pure.

Non che, non-che. Ik zwyge, ik laat staan.

egli è una vergogna di pensarlo, non che di dirlo. Het is een schande daar aan te gedenken, ik zwyge te zeggen.

egli, non che di dirlo, ma (anzi) di pensarlo è vergogna. Het zelve niet alleen te zeggen; maar daar op te denken is een schande.

non baracca che una camera. Hy had maar een kamer, dat is, niet meer als een vertrek.

Non. In plaats van *no*. Nog.

egli non si curava del padre, non della madre, non della propria vita &c. Hy agte nog vader, uog moeder, nog zyn eigen leven, enz.

non tu, nè altri lo saprà &c. Nog gy, nog een ander zal het weten, enz.

Nondimeno, nondimanco. Niettemin, niet des te min, niettegenstaande, egter, evenwel.

NONCIO &c. V. Nuncio &c.

NONNO, Nonna. Grootvader, grootmoeder, overgrootvader, des grootvaders vader, overgrootmoeder, des grootmoeders moeder.

NONO. De negenste.

Nona. Een kooramt, een Kerkelyke dienst.

Nonagenario. Een negentiger, negentig jarige ouderdom.

Novanta, novanta. Negentig.

Novantena, nonantina, novantina. Een getal van negentig.

Novantésimo, novantésimo. De negentigste.

NORMA. Een winkelmaat, een rey; ook regel, wyze, manier, gebruik. *V. Squadra.*

orma di vivere, parlare. Regel, wyze, manier van leven, spreken.

NOSTRO. Ons, onze.

la nostra casa &c. (casa &c. nostra.) Ons huis, enz.

un nostro amico. Een onzer of van onze vrienden.

lo vacca è nostra. De koe is ons, dat is, wy hebben het gewonnen, 't is opsgelukt.

egli è tutto nostro. Hy is geheel ons, hy is ons geheel toegedaan, hy is geheel en al op onze zyde.

i nostri. De onzen.

Nostrale. Van onzen lande, dat in ons land gewassen of gegroeit is; ook dat by ons, in ons land gebruikelijk, de manier is.

vino &c. nostrale. Onze landwyn, dat is, wyn die in ons land is gewassen.

foggia, usanza &c. nostrale. De wyze, manier, gewoonte, 't gebruik, enz. van ons land.

NOTA. Teeken, merk, merkteeken, gedenkteeken, aantekening, opteekening, aanmerking, opmerking; ook lidteeken, brandmerk; ook vlekken, schandvlekken, schande, oneer; ook een noot in de zangkonst.

metter qualche cosa in nota. Iets opmerken, aanmerken, opteekenen, aantekenen.

far (farfi) nota di qualche cosa. Iets opmerken, opteekenen, aanmerken, aantekenen; ook een aanmerking ergens op maken.

note hieroglicche. Geheime, en ergens in gehouwe, gesnede teekenen, letteren; ook dat met zinnebeelden iets te verstaan of te kennen geeft.

far note sopra qualche autore &c. Op-, of aanmerkingen over een schryver maken. *V. Annotazione.*

note musicali. Noten in de zangkonst.

proruppe in queste dolenti note. Hy begon met deze treurige, droevige woorden te klagen.

Notavella. Een kleine beteekening, aanwyzing, aanduiding, een klein teeken, merkteeken, gedenkteeken.

Notare, Annotare. Teekenen, merken, bemerken, aantekenen, op-, of aanmerken; ook in agt nemen, waarnemen, gade slaan. *V. Osservare.*

notar'al (nel, sul) libro. Iets te boek stellen, aantekenen, opteekenen, opschryven.

nota bene queste parole. Merk deze woorden wel, let'er wel op, neemtze in agt

è cosa, capitolo &c. molto da notare. Dat is een ding of zaak, een hoofdstuk, dat in agt te nemen is, daar men op letten moet.

allhora notai che &c. Ter zelve tyd merkte, bemerkte, bespeurde ik, dat, enz.

Notabile. Merkelyk, aanmerkelyk, merkens, ofaanmerkens waardig, kennelyk, dat men kennen, zien en merken kan; ook een merkpunt, leerpunt.

un'error &c. notabile. Een merkelyke misflag, dwaling, misgreep, gebrek.

cosa notabili. Merkelyke, dat is, gewigtige zaken, daar veel aan gelegen is.

dove è notabile che &c. Waar by dan wel aan te merken is, dat enz.

cavar' un bel notabile. Een schoone aanmerking of leerpunt ergens uit trekken, enz.

Notabilmente. Merkelyk, aanmerkelyk, baarblykelyk.

Notato. Gemerkt, op-, of aangemerkt, geteekend, aangeteekend.
esser notato da altri &c. Van andere op- of aangemerkt, in agt genomen, waargenomen worden.
esser notato per puttaniere &c. Voor een hoerejager, enz. aangemerkt, gehouden, geagt, aangezien worden.
Notáio, Notáro. Een (Notaris) beampfschryver.
notaio pubblico, Cesareo e Pontificio. Een openbare, Keizerlyke en Pauslyke (Notaris) beampfschryver.
Notariáto, Notaría. (Notaris) of beampfschryvers ampr.
Notatore. Teekenaar, op-, of aanmerker, aantekenaar, aanschryver.
Notazione, Annotazione. Op-, of aantekeninge, aanmerkinge, opschryvinge, aanschryvinge. *V. Nota.*
far notazioni sopra qualche autore. Aanmerkingen over een schryver inaken.
NOTARE. Zwemmen, enz. *V. Nuotare.*
NOTO. Bekend, bewust.
cosa nota a tutti. Een zaak die een iegelyk bekend is, dat is, een openbare zaak.
mi è noto. My is bekend, my is bewust.
Notório. Wel bekend, rugbaar, openbaar, aan een iegelyk bekend.
cosa notoria. Een bekende, openbare, rugbare zaak, die een iegelyk weet.
Notoriamente. Kennelyk, kenbaar, bekend, klaar, baarblykelyk; ook opentlyk, dat een iegelyk weet en bekend is.
Notorieta. Het gene wereldkundig, openbaar is.
Notizia, notizia. Kennisse, wetenschap, verstand.
venir' alla notizia di qualche cosa. Tot kennisse van een zaak komen, kennisse, wetenschap, verstand van een zaak krygen.
portar qualche cosa alla notizia di uno. Iemand iets aanwyzen, toonen, bekend maken, te kennen geven, laten weten.
far passar le notizie di qualche cosa ad uno. V. Sopra.
haver notizia di qualche cosa. Kennisse, wetenschap ergens van hebben.
infirmar (inviar) le notizie di qualche cosa al padrone. Narigting, onderrigting, kondschap ergens van, aan zyn heer of meester geven, een verhaal, vertelling ergens van, aan zyn heer of meester doen.
informarsi delle notizie publiche. De kennisse, wetenschap van de gemeene of wereldsche zaken onderzoeken.
Notificare. Bekend maken, verwittigen, verstandigen, laten weten, aan den dag brengen, gemeen maken.
Notificazione. Bekendmaking, berigting, onderregting, verstandiging, verwittiging.
NOTOMIA &c. V. Anatomia &c.
NOTTE. De nagt.
questa notte, (sta notte.) Deze nagt.
sutta la notte. De gantsche, de geheele nagt.
di notte, (di notte tempo.) Des nagts, in de nagt, by nagt, by ontyde.
levarsi di notte, (la notte.) Des nagts, by nagt opstaan.

alle due di notte. Des nagts ten twee uuren.
il Signor di notte. De nagt-schout, nagt-regter.
una notte. Een nagt; ook een nagt lang.
buona notte. Goede nagt; ook het is 'er mede gedaan, 't is uit, enz.
notte e giorno. Nagt en dag.
notte lunga, (grande,) corta, breve, (piccola,) buona, mala, oscura, piena, (ferma) mezza. Lange, groote, korte, kleine, goede, quade, donkere, volle nagt.
dar la mala notte ad uno. Iemand een quade nagt geven, aandoen, veroorzaken, dat is, onrukt baren.
baver, havuto buona notte. Een goede nagt gehad hebben, dat is, wel geslapen, geruist hebben.
si fa (va facendo) notte. Het word nagt, het is nagt.
in sulla meza notte, (su'l pieno, fermo, della notte.) Ter middernagt, in 't midden van de nagt.
sopragiunto (sopreso, soprapreso) dalla notte. Van de nagt overvallen, verrascht.
passar la notte. De nagt overbrengen, doorbrengen, op een plaats de nagt overbrengen.
passar le notti travagliando. Nagten in, of met werken doorbrengen.
Notáta. Een nagt over, een nagt lang, een geheele of de gantsche nagt.
notate intiere. Heele, gantsche nagten lang.
Nótole. Een vliermuis; ook een nagtuil.
Notturmo. Van de nagt, nagtelyk; ook een gedeelte van de vroegmetten.
quiete, paura notturna. Nagtrufft, nagtzorge, enz.
il primo notturno. De eerste drie Psalmen in de vroegmetten.
Notteggiare. Nagt worden; ook avond worden; ook by nagt zwieren, by nagt over straat loopen.
NOVE. Negen.
le nove sono suonate. Negen uuren is het geslagen.
Novembre. November, Slagtmaand.
novissimi, li quattro novissimi. De vier laatste dingen.
Nono &c. V. Sopra.
NOVO, Novella, Novità &c. V. Nuovo &c.
NOZZA. Bruiloft, trouw.
far, celebrare le nozze. Bruiloft houden, huwelyken, trouwen.
passar alle seconde nozze. In het tweede huwelyk treden, ten tweedemaal huwelyken, trouwen.
star' a nozze. Ter bruiloft gaan of zyn. *Met.* In grootte wellusten, vreugde leven.
nozze magnifiche, solenni, liete, pompose. Pragtige, heerlyke, vrolyke, statelyke bruiloft.
Nozziale, Nuzziale. Van de bruiloft, van 't huwelyk, daar toe behorende.
veste nuzziale. Bruiloftskleed, bruids of bruidegomskleed.
letto, camera nuzziale &c. Bruidskamer, bedde, enz.
NUBI. Een wolk. *V. Nuvola &c.*
Núbilo, Nubiloso. Wolkagtig, met wolken bedekt, vol wolken.
tempo &c. nubiloso. Wolkagtig, donker, duister weer, lugt, enz.
NUBILE. Huwbaar, bequaam om te trouwen.
danzella nubile. Een huwbare, trouwbare juffrouw.

NUCA. De nek.
NUDO, *ignudo.* Naakt, bloot, ongedekt, van kleederen beroofd. *Met.* Arm, behoeftig, gebrekkig, nooddruftig.
nudo nato. Moedernaakt.
spogliarsi nudo (ignudo.) Zig nakend ontkleeden, zig geheel ontblooten.
sopra il nudo corpo. Op het bloot, nakend lighaam, of lyf.
testa nuda, piedi nudi &c. Bloots hoofds, naakt van hoofd, bloots voets, barveoets, enz..
camminar' a piedi nudi. Blootvoets, barveoets gaan.
uccelli nudi. Nakende, kale, dat is, ongevederde, wederlooze vogelen.
la spada nuda. De bloote, blanke degen.
sopra la nuda terra. Op de bloote aarde.
nudo d' ogni cosa. Van alles ontbloot, beroofd.
nudo e crudo. Nakend en bloot; ook arm, behoeftig, nooddruftig.
rimanersi nudo, (ignudo.) Nakend en bloot, gantsch arm, behoeftig, nooddruftig worden.
Nudamente. Nakend, bloot, blootelyk; ook *Met.* Onverholen, onbedekt, opentlyk, openbaar; ook opregt, zonder valsheid of bedrog.
Nudità. Bloothed. *Met.* Armoede, behoeftigheid, nooddruftigheid.
Nudare, Snudare. Ontblooten, naakt maken, naakt uitkleeden, uittrekken.
Nudato. Ontbloot, naakt gemaakt, uitgetrokken, uitgekleet, uitgeschut.
Nudamento. Ontblooting, berooving, uitkleeding.
NUDRIRE, *Nutrire, nodrire, nutricare.* Voeden & spyzen, onderhouden, opvoeden, voesteren, opbrengen, opqueken, optrekken.
nudrir' un bambino. Een kind voeden, dat is, zuigen.
questi cibi nudrifcono molto. Die spyzen voeden zeer wel.
nudrir' sentimenti contrarii. Tegenstrevende gedagten, gevoelens hebben, voeden.
Nudrirsi (di qualche cosa.) Zig ergens mede voeden, spyzen, ergens van leven.
Nudrito. Gevoed, gelyft, onderhouden, opgevoed, opgebracht, opgequeekt, opgetrokken.
nudrito in delizie, delicatezze, asprezze. In wellust, dattelheid, teederheid, hardigheid opgevoed, opgebracht, opgetrokken.
Nudritivo, Nutritivo, Nutrimentofo. Voedend, spyzend, onderhoudend, voedzaam, kragtig om te voeden.
Nudrice, Nutrice. Een voedster, minne.
Nudricio, Nutricio. Een voesterheer, een opvoeder.
Nudrimento, Nutrimento. Voedsel, onderhoud; ook spyze.
questi cibi danno buon nutrimento, (sono di gran nutrimento.) Deze spyzen geven goed voedsel, zyn zeer voedzaam en kragtig.
nudrimento della fiamma. Voedsel, onderhoud van 't vuur.
dar nudrimento a qualche cosa. Iets voeden, onderhouden, maken dat het onderhouden word.
Nudrittura, Nutritura, Nutrizione. Voeding, on-

derhouding, opvoeding, opbrenging.
NUILA. Niets, niet met allen. *V. Niente.*
se tu hai nulla a fare vieneme meco. Als gy niet met allen te doen hebt, zoo komt met my.
boggi non faremo nulla. Heden zullen wy niets doen, nitrengen.
egli non disse, sapeva &c. nulla. Hy zeide, wiste niets, niet met allen.
tener per nulla. Voor niets honden, niet agten.
il tutto era nulla. Alles was nietmetal, dat is, te vergeefs, om niet.
torner', ridurr', risotversi &c. a nulla, (in nulla.) Tot niet worden, vergaan, ten onderen gaan.
tanto graziosa &c. che nulla più. Zoo vriendelyk en aardig, dat'er niets by quam.
per nulla resterei in questo luogo. Ik zoude voor niet met allen in deze plaats blyven.
nulla affatto, niente al mondo. Gantsch, geheel niet, niets ter wereld, niet met allen.
per nulla, di bando. Om niet, voor niet.
andar in nulla. Te niet gaau.
voi travagliate per nulla. Het is om niet dat gy doet.
Nulla. Iets, ietwes.
vuoi tu nulla? Wilt of begeert gy iets?
senitir' se dicono nulla di me. Ik zal hooren of zy van my iets zeggen.
Nulladimeno, Nulladimanco. Niettemin, niettegenstaande.
Nulla. Een nul, een ootje in 't cyffer. *V. Zero.*
Nulla. Geen, in 't geheel geen, gantsch niet, niet met allen, nietig, kragteloos, van geender waarde.
nulla compassione &c. mostrava. Hy bewees of betuigde gantsch geen medelyden.
il testamento, contratto, matrimonio, la professione &c. è nulla. De uiterste wil, (testament,) de koop of (contract,) de trouw of het huwelyk is niet, (nul) kragteloos en van geender waarde.
ogni ajuto era nullo. Al de hulp was nietmetal, te vergeefs, om niet.
Nullità. Nietigheid, ydelheid, dat kragteloos en van geender waarde is.
NUMI, numi. God, en godheid.
celesti numi. Hemelliche Goden.
numi tutelari. Beschermgoden, bewaargoden.
NUMERO. Een getal, een meenigte; ook cyffer.
un numero di dieci. Een getal van tien.
il numero del meno, del più. Het enkel of eenvoudig, het meerder of meervoudig getal.
un numero (qualche numero) di persone. Een meenigte van personen, eenige personen te zamen.
un gran numero di gente, figliuoli &c. Een groote meenigte, hoop volks, kinderen, enz. veel lieden, kinderen, enz.
in gran numero. In een groote meenigte, met hoop en.
senza numero. Zonder getal, ontelbaar.
venir' al numero di cento &c. Tot op het getal van honderd, enz. komen.
numeri intieri, rotti, pari, dispari. Heele, gebroke, gelyke, ongelyke, enz. getallen, of cyffers.
numero certo, (determinato,) incerto, (indeterminato.)
 Een

Een zeker, bepaald. onzeker, onbepaald getal.
il numero cresce, si accresce. Het getal neemt toe, word
 grooter, word meenigvuldig.
far numero. Het getal helpen vermeerderen.
i parenti non fanno numero tra gli amici. De bloedver-
 wanten maken geen getal onder de vrienden, wor-
 den daar onder niet gerekend, behooren niet onder
 hun.
includer, (comprender,) metter nel numero. Mede in
 het getal begrypen, zetten, mede daar onder tel-
 len, rekenen.
esser nel numero di &c. In het getal der, enz. zyn, on-
 der die, enz. gestelt, begrepen, gerekend worden.
romper' il numero. Het getal breken.
Numerico, Numerale. Telbaar, dat maar in 't getal
 bestaat.
Numeroso. Dat zyn getal en maat heeft; een groot ge-
 tal of meenigte.
orazione numerosa. Een wel afgemete reden, enz.
fiamo numerosi. Wy zyn veele, wy zyn sterker, ons ge-
 tal is groot.
numerosa famiglia, corte. Grootte huishouding, hof-
 houding, enz.
Numerosamente. Met een schoone, groote maat, met
 hoopen, in groote meenigte, in groot getal.
Numerosità. Meenigte, groot getal.
Numerare. Tellen, rekenen, dat men optellen kan.
V. Annoverare &c.
Numerabile. Telbaar, dat men tellen of rekenen kan.
 NUNCIO, Nonzio. De Pausselyke Gezant, Afge-
 zant, Boodschapper (Nuncius.) *V. Legato.*
Nuncio apostolico. V. Sopra.
internuncio. Die de boodschap tusschen twee partyen
 doet.
Nunziatura. Het Pausselyk gezantschap, boodschap;
 ook het bevel der gezanten.
Nunziare &c. V. Annunziare &c.
 NUOCERE &c. *V. Nocere &c.*
 NUORA. Een schoondogter, een zoons vrouw.
 NUOTARE, Notare. Zwemmen, boven zwem-
 men, dryven, wegdryven.
saper nuotare. Zwemmen kunnen.
le mercanzie nuotano. De waren of koopmanschap-
 pen dryven weg.
nuotar nel sangue. In 't bloed zwemmen, baden,
 waden.
Nuotante, notante. Zwemmend; ook dryvend.
Nuotatore, notatore. Een zwemmer.
Nuoto, noto, a nuoto. Zwemmend, ontzwemmend.
metterfi (gettarfi) a nuoto. In 't water springen, en weg
 zwemmen.
passar' a nuoto. Overzwemmen, met zwemmen o-
 verkomen.
andar sene, suggir sene, salvarsi a nuoto. V. Sopra. Weg
 zwemmen, ontzwemmen, met zwemmen ontvlug-
 ten, ontkomen.
 NUOVO, Novo. Nieuw, versh; ook zeldzaam,
 zelden, ongehoord, vromd, enz.
casa, veste, robba &c. nuova. Een nieuw huis, kleed,
 nieuwe waren, enz.

vin &c. nuovo. Nieuwe wyn.
vita &c. nuova. Een nieuw, godzalig leven, enz.
alla nuova moda, usanza &c. Op de nieuwste zwier,
 wyze, (mode) enz.
il nuovo Papa, Imperadore, Rè &c. De nieuwe of nieuw
 verkoren Paus, Keizer, Koning, enz.
il nuovo sposo, nuova sposa, (maritata.) De nieuwe
 bruidegom, bruid, de nieuwgetrouwde.
nuova Luna. De nieuwe Maan.
(bell' e) nuovo, nuovo di zecca. Schoon, en nieuw,
 eerst uit de munt gekomen.
inclinato &c. alle cose nuove. Genegen tot nieuwe din-
 gen, die gaarne nieuwe dingen ziet; ook die gaar-
 ne nieuwigheden of veranderingen, bezonderlyk in
 zaken van staat invoeren.
introdur cose nuove. Nieuwigheden, veranderingen
 invoeren, voor den dag brengen.
caso, accidente nuovo. Een nieuw, zeldzaam, onge-
 hoord geval, toeval.
nuova malizia, astuzia &c. Een nieuwe, ongehoorde,
 nooit gepleegde boosheid, list, enz.
nuovo modo di acquistare &c. Een nieuwe manier of
 wyze om geld te winnen.
nuove bellezze, dolcezze &c. Nieuwe, dat is, zeld-
 zame, verwonderens waardige schoonheid, ver-
 makelykheid, zoetigheid of lieflykheid.
mi pareva cosa nuova. Het scheen my iets nieuws,
 zeldzaams, ongehoord te zyn.
non ti paia cosa nuova. Laat het u niet wonder of won-
 derlyk voorkomen, laat het u niet zeldzaam of
 vromd zyn, laat het u geen verwondering baren.
*esser ancora nuovo in qualche professione, maneggio, ca-
 rica &c.* Nog nieuw, dat is, een nieuweling of
 aankomeling; ook onervaren, ongeoeffend, on-
 bedreve in een beroep, handel, ampt, enz. zyn.
Nuovo, Nieuws, nieuwe tyding.
*che è di nuovo? niente di nuovo? Wat nieuws? is 'er
 niet wat nieuws?*
Nuovo, di nuovo, di (bel) nuovo. Van nieuws aan, op
 nieuws.
Nuova. Tyding nieuwetyding. *V. Novella.*
portar la nuova, la buona nuova. De tyding, nieuwe
 tyding, de boodschap brengen.
Nuovamente. Nieuwelyks, onlangs, jongst (geleden.)
nuovamente arrivato, maritato, eletto &c. Nieuwelyks
 aangekomen, eerst, op nieuws, nieuw getrouwd,
 nieuw verkoren.
Nuovello, novello. Nieuw, eerst nieuw.
novello amore &c. Nieuwe, versche liefde.
novello amante, sposo. De nieuwe verliefde, de nieuwe
 getrouwde, nieuwe bruidegom.
messa novella. De eerste misse, de vroeg-misse.
frutti novelli. Nieuwe, rype vrugten; nieuw ooft, enz.
Novella, novelle. Nieuwe tyding, boodschap, be-
 rigt, narigt; ook een maartje, vertellingje, ver-
 cierseltje, verdigseltje; ook geroep, gerugt, de
 spraak onder 't volk; ookeen ding, een zaak in
 't gemeen.
haver novella di uno. Van iemand tyding, berigt heb-
 ben.

legger, sentir novelle. De tydingen, post-tydingen leezen, hooren, enz.

portar, recar, dir novella di qualche cosa. Tyding, bericht, boodschap ergens van brengen, bericht doen. *sparsesi la novella, (ne andò per tutto la novella.)* De tyding, het geroep, gerugt, de spraak is overal gegaan, verspreid.

novelle certe, buone, liete, cattive, incerte, vere, false, fresche. Ware, goede, blyde, flegte, quade, vrolyke, onzekere, valsche, versche tydingen.

raccontar una novella. Een maartje, tydingje vertellen, verhalen.

chi recò su queste novelle? Wie heeft deze nieuwe maren, tydingen uitgegeven, uitgetrooit?

consumar il tempo in novelle. De tyd in nieuwe maren, tydingen verslyten, met ydele dingen doorbrengen. *tener uno a novelle.* Iemand met nieuwe maren, tydingen, dat is, met ydele redenen en beuzelingen lang ophouden.

L'amor è una bestial novella. De liefde (der vrouwen) is een beestagtige zaak, een beestagtig ding.

Novelletta, Novelluccia. Een nieuw maartje, tydingje. *Novellista.* Een nieuwe tydingfchryver; ook een nieuwe tydingverkooper; ook een liefhebber, beminaar van nieuwe tydingen.

Novellare. Nieuwe tyding schryven; ook nieuwe maartjes, tydingjes, fabeltjes verhalen, vertellen.

Novellatore. Een nieuwe tydingfchryver, een verteller, verhaalter van nieuwe maartjes, fabeltjes, enz.

Novellière. Een nieuwe tydingfchryver; ook verkoper; ook een raaskaller, snapper, kakelaar, aanbinger, oorblazer, verklikker.

Novità. Nieuwigheid, nieuwigheden.

asoltar valontieri le novità. Gaarne naar nieuwigheden luisteren.

avido di novità, di cose nuove. Verlangende naar nieuws, of nieuwigheden.

Novizio, Novizzo. Een nieuweling, leerling, leering, aankomeling.

esser ancor novizio e mal pratico. Nog een nieuweling, leerling; ook een leering, en onervaren, onbedreven zyn.

gente novizza. Nieuw geworven, ongeoeffend volk.

Novizio, Novizzo-a. Een jonge aankomende Monnik of Nonne, die in de proef-jaren is; ook een bruidegom, een bruid.

maestro di novizii. Een meester van de jonge aankomende monniken, die in de proef-jaren zyn. (Novitie meester)

Noviziato. Het proef-jaar in 't Kloosterleven.

far il noviziato. De proef-jaren uitstaan.

NUUOLA, Nuoblo, Nugolo. Een wolk; ook een vlug, zwerm, wervelwind; ook het stof dat door de wind in de hoogte word gedreven en gedraait.

le nuvole. De wolken.

le nuvole dell' orina. De wolken in de pis.

nuvola nell' occchio. Wolken, vlekken of vlakken in de oogten.

una nuvola di frecce &c. Een wolk, dat is, een hoep of meenigte pylen die te gelyk de zon bedekken.

T O M. I.

una nuvola di pecchie, starne, corvacchie &c. Een zwerm byen, een vlug spreeuwen, kraaijen, enz.

Nuuoletta, Nuuoletto, Nugolino, Nugoletto. Een kleine wolk, gen wolkje.

Nuuołso, Nugolofo. Wolkagtig, met wolken bedekt, vol wolken.

tempo &c. nuuołso. Wolkagtig, donker, duister weder, met wolken bedekte lugt.

montagne &c. nuuołose. Nevelagtige, wolkagtige, donkere, duistere bergen, enz.

O.

O! O! een tusscheuwerping of tusschenstelling, (interjectie,) welke men gebruikt als men iemand roept of aanspreekt; ook als men verwondert is, als men uitroept in een vertoog, als men iemand of iets bespot, enz.

o bontà di Dio! o Dio mio! o Cielo! O goedheid Gods! goede God! o myn God! o Hemel!

o altezza delle divizie della sapienza di Dio! O hoogte der rykdommen, der wysheid en wetenschap Gods! o quando sarà quel giorno! O wanneer zal dien dag zyn, komen, verschynen!

o caro mio fratello sii tu il ben venuto! O myn lieffte, waardte broeder, weest welkom!

o quante volte vi ho avvertito! O hoe dikmaals heb ik u gewaarschuwt!

o come si chiamano! O hoe heeten zy?

o che sò io! O wat weet ik!

o sì, questo mi mancava! O ja, dat ontbrak my nog!

o fate voi questo servizio, di grazia lasciatelo far a me! O doet gy dat, ik bidde u laat my dat doen!

o questo, (o così) mi piace! O dat is wel, dat behaagt my!

o non vi dissi io? O heb ik het u niet gezegd? V. Hora.

o questo è un poco troppo! O dat is een weinig te veel!

o maladetto, benedetto sia quel giorno! O vervloekt, gezegend zy dien dag!

o poveretto! o sciagurato me! o forsante che sei! O my arme, rampzalige! o my ongelukkige! o gy schalk daar gy zyt! V. Ab, Abi.

o là? Holla, is daar niemand?

Ohibo! Ay foey!

Ohimè! Ohimene! O wec! ach wec! V. Abime.

Oh oh, obo, ho ho! Ho! ho! niet zoo heftig, zoo schielyk, zegt wat, al zag'tjes.

O, overo, o veramente, o sia. Of, ofte, of voorwaar, of waarlyk, of ja.

vivo o morto. Levendig of dood.

tutti erano, ò morti, ò inferni. Zy waren alle, altemaal krank, ziek of dood.

dammi o il libro, o (pur) il danaio. Geef my of het boek, of het geld.

o l' uno l' altro. Of het eene, of het andere.

dategli della cervosa, ò sia acqua cotta. Geef hem bier, of gekookt water.

O B B I D I R E, Obedire, Ubidire. Gehoorzamen, gehoorzaam zyn, onderdanig zyn.

M m m m

obbe.

obbedir uno, (*ad uno*.) Iemand gehoorzamen, onderdanig, gehoorzaam zyn.

obbedir' alle leggi, alla giustizia. De wet nakomen, agtervolgen, gehoorzamen, zig de gerechtigheid het regt, vonnis onderwerpen, volgen, agtervolgen, onderdanig zyn.

non voler' obbedire. Niet willen gehoorzamen, gehoorzaam, onderdanig zyn.

far' obbedire. Zig doen gehoorzamen, onder zyn gehoorzaamheid, magt, gebied, heerschappy houden.

Obbedito, Obedito, Ubidito. Gehoorzaamt, ingevolgt.

esser' obbedito da uno. Van iemand gehoorzaamt, ingevolgt worden, iemand onder zyne gehoorzaamheid, magt, gebied, heerschappy hebben.

Obbediente, Obediense, Ubidiente. Gehoorzaam, onderdanig.

esser' obbediente. Gehoorzamen, onderdanig zyn.

Obbedientemente, Ubidientemente. Gehoorzaamlyk, onderdaniglyk.

Obbedienza, Obediensa, Ubidienza. Gehoorzaamheid, onderdanigheid; ook magt, gebied, heerschappy.

far' l' obediensa, vender l' obbedienza. Gehoorzamen, gehoorzaam, onderdanig zyn, gehoorzaamheid onderdanigheid bewyzen, doen wat iemand beveelt, belast; ook zyne gehoorzaamheid, onderdanigheid volbrengen, bewyzen, betuigen.

vender l' obbedienza al Papa. Den Paus zyne gehoorzaamheid, onderdanigheid bewyzen, beruigen, beloven, dat is, de voet of de hand zoenen, kussen, ('t welk van alle Kardinalen geschied, als 'er openbare Kapelle of Kerke, in het byzyn of de tegenwoordigheid van den Paus, gehouden word.)

ridurr' alla sua obbedienza. Onder zyne gehoorzaamheid, onderdanigheid, magt, gebied, heerschappy brengen, leiden.

esser, viver' &c. sotto l' obbedienza d'akuno. Onder iemands gehoorzaamheid, onderdanigheid, gebied, bevel, magt, heerschappy zyn, leven, enz.

obbedienza cieca, pronta &c. Blinde, vaardige, enz. gehoorzaamheid, onderdanigheid.

O B B R O B R I O. Oneer, smaad, laster, schande, verwyrt.

O B B L I S C O. Een steen beneden breed, en boven spits opgaande; (gelyk de grafnaalden.)

O B L A T O. Een vrywillige, aangeboode leekbroeder.

Oblazione. Offer, gave tot Gods eer of dienst; ook een gift, gave, geschenk.

O B L I G A R E, Obbligare. Verbinden, verplichten; ook dwingen, noodzaken, aanmoedigen, aanprikelen, aandryven.

obligar' uno a qualche cosa. Iemand ergens toe verbinden, verplichten, dwingen, noodzaken.

obligar' in coscienza. Iemand in zyne gewisse verbinden, verplichten.

obligar' uno a ritirarsi a tirarsi in un lato &c. Iemand verplichten, dwingen, noodzaken weg of aan een kante gaan.

obligar' uno con doni, promessa. Iemand met giften,

gaven, geschenken, of beloften verbinden, verplichten.

V. S. m' obbliger' a eternamente. Myu Heer zal my eeuwiglyk verbinden, verplichten, ik zal hem deswegen altyd verplicht en verbonden zyn.

Obligarsi, Obbligarsi. Zig verbinden, verplichten; ook toezeggen, beloven, vrywilliglyk beloven of toezeggen.

obligarsi ad uno. Zig aan iemand verplichten, verbinden.

obligarsi con voto, con giuramento, con scrittura, parola. Zig met belofte, met eeden, met schriften, woorden verbinden, verplichten.

Obligante. Verbindend, verplichtend; ook dringend, noodzakend, aanprikkelend.

parole, contratti &c. obliganti. Verbindende, verplichtende woorden, afsprekingen, onderhandelingen, enz.

necessita' obligante. Een dringende, dwingende, noodzakelyke nooddrift, noodzakelykheid.

Obligato, Obligato. Verbonden, verplicht; ook gedwongen, genoodzaakt, aangemoedigt, aangeprikkeld, aangedreven.

esser', restar' obligato a qualche cosa. Ergens in, of toe verbonden, verplicht, gedwongen, genoodzaakt zyn.

resto molto obligato a V. S. Ik ben, verbyfden Heer zeer verplicht, verbonden.

esser' obligato a far qualche cosa. Verbonden, verplicht, gedwongen, genoodzaakt zyn om iets te doen.

Obligatorio. Verbindende, verplichtende, dwingende, noodzakende, aandryvende, al dat verbind of verplicht.

Obligazione. Verbintenis, verplichting.

V. Obligo, haver' obligazione ad uno. Aan iemand verbonden, verplicht zyn.

far' un' obligazione. Een verzekering, verbondschrift maken.

Obligo, oblighi. Pligt, verbintenis, schuldigheid.

V. Ufficio.

far' il suo obbligo. Zyne pligt, verbintenis afzeggen, volbrengen; ook doen wat men schuldig of verplicht is te doen.

questo è il mio obbligo. Dat is myn pligt.

O B L I O, Oblivione. Vergetenheid.

metter' (porr') in oblio. In vergetenheid stellen, vergeten.

Obliso, Obliviso. Vergetelyk, vergeetagtig, die terstond vergeet.

Oblitare, Oblitarsi. Vergeten, ontschieten, uit de zin of gedagten gaan.

O B L I Q U O, Obliquo. Dwars, krom, van ter zyde, schuins, scheef; ook scheel.

Obliquamente. Zydelyngs, dwars, van ter zyde, schuins.

Obliquità. Dwarsheid, schuinsheid, ongelykheid, scheefheid.

Obliquare. Dwars zetten, stellen, krom buigen, maken.

O B L I V I O N E &c. V. Oblio &c.

O B L I T A R E, Doordoen, schrappen, uitschrappen,

pen, doorvegen, uitwischen, uit de geheugenis, gedagten doegaan; ook te niet doen, uitdelgen, verdelgen, vernietigen.

O B O M B R A R E. Beschaduwen, overschaduwen, bedekken. *Met.* Verdonkeren, verduisteren. *V.* *Ingombrare.*

O B R E T T I Z I O. *Orrettizio (breve obrettizio)* 't Geen men door list of met bedrog verkregen heeft: een vydehdbrief, enz. die iemand door valsch bedrog bekomen of uitgewerkt heeft.

O C A, Occa. Een gans.

tener le ocche in pastura. Ganssen, dat is, hoeren in de weide houden, hoerhuis houden.

come disse quello, che ferrava le ocche. Gelyk als de gene zeide, die de gansen besloeg: het is overal te doen. *ove son femine e ocche le parole non son poche.* Daar wyven of vrouwen en gansen zyn, is veel gesnater, geklap.

guardar le ocche al Prete. De gansen des Priesters hoeden, bewaren, dat is, gestorven, dood zyn, en op 't kerkhof leggen.

Occarello. Een gansje, een kleingans. *V.* *Papero.*

Occaggine. Ganseverstand, dat is, sleghoofdigheid, domheid, onnozelheid, eenvoudigheid, botheid.

O C C A R E. Eggen, de kluiten of klompen van de aarde breken.

O C C A S I O N E. Gelegentheid; ook oorzaak; ook toeval, geval.

L'occasione è quella che fa il ladro. De gelegentheid maakt den dief.

dar' far' occasione ad uno. Iemand gelegentheid, oorzaak, reden geven:

levar, fuggir le occasioni De gelegentheid nemen, wegnemen. myden, ontgaan, ontvlugten.

servirsi, approfittarsi dell' occasione. Zig van de gelegentheid dienen, bedienen, de gelegentheid waarnemen.

presentandosi l'occasione. Als de gelegentheid zig aanbied, als de gelegentheid voorkomt.

e così hebbe occasione di parlargli. En alzo kreeg, bequam hy gelegentheid, vond hy reden, oorzaak om met hem te spreken.

vi è poca occasione di farlo, di mostrarvi, di segnalarvi. Daar is weinig gelegentheid om het te doen, zig te toonen, zig beroemd te maken.

esser stato (esser si trovato) in molte occasioni, (in grand' occasioni.) In veel en groote gelegentheden, dat is, voorvallen; ook schermutselingen, en diergelyken geweest zyn, zig bevonden hebben.

alle occasioni. Ter regter tyd, als de gelegentheid voorkomt, zig aanbied, voorhanden is, als het daar toekomt.

quel madrigale si fece in occasione delle sue nozze &c. Dat madrigaal is by gelegentheid van zyne bruiloft gemaakt.

non vi è verso per la poca occasione. Het is niet mogelyk of doenclyk wegens de weinige of slechte gelegentheid die zig daar toedoet.

venuta poi l'occasione. Als daar na de gelegentheid zig toe aanbod.

all' occasione. V. Sopra.

non farei questo senza grand' occasione. Ik zoude dit niet zonder groote reden, oorzaak doen.

Occasionalmente. By gelegentheid, toevalliger wyze, by geval.

Occasionare. Gelegenheid, reden, oorzaak geven; ook veroorzaken.

Occasionato. Veroorzaakt.

O C C H I O, occbi. Een oog, oogen.

in un batter di occhio. In een oogwenk, oogwenk.

baver buoni occbi. Goede oogen hebben, wel kunnen zien.

poner (metter, gettar) l'occhio adosso a qualcheduno. Het oog, de oogen op iemand werpen, laten vallen. *Met.* Zig verlieven.

ferrav' un occhio, chiuder gli occbi. Een oog, de oogen toedoen, sluiten. *Met.* Door de vingeren zien, toelaten, verschoonen.

metter', baver' occhio a qualche cosa. Een oog, dat is, agt ergens op hebben, ergens op letten.

ella non ha altro occhio in capo, che li suoi, ella non vede per altri occhi che per i suoi. Zy heeft gene andere oogen in 't hoofd als de zyne, zy ziet door gene andere oogen als door de zyne, dat is, zy is zeer op hem verlief.

egli è suo occhio. Hy is haar oog. *V. Sopra.*

riguardar' il Sole a occhi giusti, fermi. De Zon met gelyke, staande, opene, vaste, onwrikbare oogen aanzien, aanschouwen.

riguardar' una cosa a occhi giusti, fermi. Een ding met gelyke oogen aanzien, aanschouwen, dat is, met verstand betragten.

riguardar', mirar' una cosa a occhi asciutti. Iets met drooge oogen, dat is, zonder medelyden aanzien.

vender', comprar' a occhio. Na 't oog, dat is, by 't gezigt koopen, verkoopen.

parlar', fur' una cosa a quattro occbi. Iets tusschen vier oogen spreken, zeggen, doen, dat is, maar alleen tusschen twee.

far' a gli occbi con una. V. Fare.

baver gli occbi di ferro. Yzere oogen hebben, dat is, in de gevangenis zitten, en door de yzere tralien zien.

aprir gli occbi. De oogen openen, opendoen. *V. Aprire.*

ferrav, chiuder gli occbi. De oogen toedoen, sluiten. *Met.* Sterven; ook door de vingeren zien, verschoonen, toelaten.

andar cò gli occbi in testa. Met de oogen in 't hoofd gaan, dat is, voorzigtig, met agterdocht, nadenken.

mangiar', bever &c. uno (una) cogli occbi. V. Berevere, Mangiare.

si vorrebbe baver cento mille occbi. Men zoude wel honderd duizend oogen moeten gebruiken, men moft wel honderd duizend oogen hebben.

gli occbi dell' intelletto, della mente. De oogen des verstands, des gemoeds, enz.

questa cosa ha dell' occhio. Dat ding heeft een goed oog, aanzien, komt schoon in 't oog, in 't gezigt.

le vettouaglie &c. vagliono, costano un' occhio. De eet-
waren komen een oog te kosten, dat is, zyn naau-
welyks om geld te krygen.

a occhi chiusi. Met geslote oogen, blindelings; ook
blind, onbedagt, onbezonnen.

andar' (caminar') a occhi chiusi in un negozio. Met ge-
slore oogen, blindelings, onbedagt, onbezonne
in een zaak of handel omgaan.

governar', far' &c. una cosa con gli occhi proprii. Iets met
eigene oogen, dat is, zelfs, in eigen persoon voor-
zien, doen, uitvoeren.

cavar' (cacciar') ad uno gli occhi dal capo. Iemand de oo-
gen uit het hoofd rukken.

i tuoi occhi lo dicono. Uwe oogen zeggen het, dat is,
uw gezigt, uw wezen geeft het te kennen, te ver-
staan, uw gezigt wyft het uit.

aguzzar gli occhi. De oogen scherpen, naauw toezien.

V. Aguzzar le ciglia.

abbassar, cbinar, (atterrar,) mortificar gli occhi. De
oogen om laag of nederflaan, ter aarde slaan, de
oogen bedwingen.

alzar gli occhi. De oogen open hebben, dat is, op-
zien, toezien, zien wat 'er te doen is.

drizzar, gittar l' occhio. De oogen open doen, giuts
en herwaarts zien.

gettar' un occhio alla pentola ed un' altro alla gatta. Het
een oog op de pot en het ander op de kat werpen,
dat is, overal toezien, op alle dingen agt geven,
overal op letten.

*volger, (rivolger,) voltar, girar, (aggirar) gli occhi
attorno.* De oogen wenden, keeren, draaijen, om-
draaijen, rondom zien.

lampeggiar, balenar, sfavillar co gli occhi. Met de oo-
gen schemeren.

guardar, mirar uno di buon occhio. Iemand met goede
oogen beschouwen, aanzien, dat is, vriendelyk
aanzien; ook gaarne zien.

guardar' uno di occhio bieco (sforto) (coll' occhio del porco.)
Iemand met een scheel, verkeert, varkens oog, dat
is, onvriendelyk, stuurs, wars; ook ongaarn, re-
gens dank aanzien.

duo begli occhi. Twee, of een paar schoone oogen.

con due occhii in testa, che parevan due carbonchi. Met
twee of een paar oogen in 't hoofd, die twee kar-
bonkels schynen te zyn.

con tanto di occhio. Met zeer groote oogen, dat is, met
zeer groote verwondering.

far occhi. Oogen, dat is, gebaarden met de oogen
maken.

egli faceva certi occhi. Hy maakte, zette zekere oo-
gen, dat is, gebaarden met de oogen of het gezigt,
bewees of betuigde onwilligheid.

perder' un occhio. Een oog verliezen, aan een oog
blind worden.

perder gli occhi. De oogen verliezen, blind worden.

perder' una cosa d' occhio. Iets uit de oogen, uit het ge-
zigt verliezen.

non la perdeva mai d' occhio. Hy verloor haar nooit uit
het gezigt, hy hiel haar altyd in 't oog.

non vi giunge l' occhio. Het oog, dat is, het gezigt gaat,
reikt zoo verre niet.

dar del occhio in qualche cosa. Het oog ergens op slaan,
iets aanschouwen.

baver qualche cosa dimanzi a gli occhi. Iets voor oogen
hebben, in 't gezigt hebben; ook iets beoogen.

in su gli occhi, ne gli occhi. Voor 't oog, in 't gezigt.

stralunar gli occhi. De oogen verdraaijen, omkeeren,
omwenden.

cader nell' occhio. In 't oog, in 't gezigt vallen, komen.

occhio semplice, sano, purgato. Eenvoudig, gezond,
zuiver oog, dat is, meeninge, gedagte, verstand.

*occhi neri, chiari, sereni, brillanti, (brillarini) lucenti,
lampeggianti, stellanti, sfavillanti, focoli, perspicaci,
acuti, lineci, fissi, fermi, attenti &c.* Zwarte,
heldere of klare, onbedwelmd, schemerende,
schitterende, glinsterende, blinkende, stralende,
ligtende, flikkerende, starrende, vuurige, door-
zigtige, scherpe, scherpzienende, vaste, aandag-
tige of opmerkende oogen.

*occhi benigni, pietosi, lagrimosi, casti, pudici, vergo-
gnosi, bassi, gravi, mortificati.* Goede, goedaardige,
barmhartige, medelydende, weenende, kuische,
beschaamde, schaamagtige, nedergeflagene, ne-
derige, eenvoudige, statige, bedroefde oogen.

*occhi ladri, micidiali, traditori, puttaneschi, lesivi,
lussuriosi, impudici, arditi, lusinghieri, cariosi &c.*
Moorddadige, diefsche, verraderlyke, geile, dartele,
wellustige, onkuische, hoeragtige, stoutte, onbe-
schaamde, vleijende, pluimstrykende, nieuws-
gierige oogen.

Occhio. Een oog, dat is. *Met.* Dat daar nagelykt.

occhi della vite. Oogen, dat is, knoppen aan een
wyngaart als die uit bot.

occhi di vetro. Ruiten in de glazen vensters.

pieno di occhi. Vol oogen, dat is, vol gaten.

l'occhio della volta. Het gat midden in een gewelf.

un belloocchio di diamante. Een schoone, zuivere edel-
gesteent (diamant.)

Occhiotto, Occhiolino. Een oogje; ook een slopje,
gangetje; ook een ringetje, malie, oorringetje.

V. Asola &c. Occhillo.

chiuder l' occhiotto, (li occhiolino.) De oogjes toedoen,
toenypen, dat is, aanblikken, lonken.

Occhiazzo. Een sim, arg, quaad-, of boosaardig,
scheel oog.

faceva certi occhiazzi. Hy maakte, toonde booze,
scheele oogen, dat is, nydige oogen.

Occhiello. Een ringetje, malie, oorringetje, enz.

Occhiata, Adocchiata. Een wenk, oogeblik, een
lonkje.

dar' un' occhiata. Een wenk, een lonkje geven; ook
iemand vriendelyk, met liefde aanzien.

Occhiatina. Een wenkje, lonkje.

Occhiatale. Van de oogen, tot de oogen behoorende.

denti &c. occhiali. Oogtanden, enz.

Occhiali. Brillen, oogglazen.

metter gli occhiali. De brillen op (de neus) zetten,
wel bezien.

Occhialaio, Occhialiere. Een brillemaker, brillerve-
kooper, brilleman.

Occhibagliuolo. Verblindende der oogen.

Occhisto. Dat oog en heeft; ook vol oog en; ook die wel, en van verre kan zien.

occhiata coda di pavone. De vloogige paauwestaart.

andar occhisto in qualche cosa. Wel beoogt, dat is, voorzigtig ergens in handelen, metiers omgaan.

Oculato &c. V. Abbasso.

OCCIDENTE, Occaso. Het westen.

verso l'Occidente. Westwaarts.

Occidentale. West, westtelyk, van 't westen.

Indie occidentali. West-Indië.

OCCIDERE &c. V. Uccidere &c.

OCCORRERE. Tegenkomen, tegengaan, te gemoed gaan, ontmoeten, bejegenen; ook gebeuren, toedragen, geschieden; ook van nooden zyn, voorvallen, invallen, te biuuen komen; ook wederstaan, tegenstaan.

occorrer' ad uno per strada. Iemand op straat ontmoeten, tegenkomen.

occorre delle volte che &c. Het geschied, gebeurd, draagt zig by wylentoe, dat enz.

occorrono casi, ne' i quali non si può &c. Daar komen toevallen voor, in dewelke men niet kan, enz.

m'occorse di vedere &c. Het geschiede, gebeurde dat ik zag, quam te zien, enz.

se occorrerà in tal volta. Indien het by wylen geschieden, voorvallen zal.

non occorre altro? Is het niet verder van nooden?

altro non occorre per bora. Daar valt tegenwoordig niet anders voor, daar is tegenwoordig niet anders te doen.

non occorre. Het is niet van nooden.

non occorreva pregare, ma bastava comandare. Het was niet van nooden te bidden of te verzoeken; maar 't was genoeg te bevelen, te gebied.

non occorreva pregare, promessa, ma contanti. Daar waren geen beloften van nooden; maar baar geld.

non mi occorre adesso. Het komt my nu niet te binnen, het valt my nu niet in.

Occorrente. Bejegenend, ontmoetend, voorvallend, invallend.

case occorrenti. Voorkomende, ontmoetende, voorvallende zaken.

Occorso. Ontmoet, voorgevallen, dat zig bejegend of toegedragen heeft, 't welk geschied is; ook bejegening, ontmoeting.

un accidente, un caso occorso a me stesso. Een toeval, geval, enz. die my zelfs bejegend, ontmoet, gebeurd is.

al primo occorso. By de eerste gelegenheid, voorval.

Occorrenza. Toeval, geval, bejegening, ontmoeting, noodzakelykheid, dat van nooden is of voorvalt.

all'occorrenza. By wylen, zomtyds, by gelegenheid, als het geschied, gebeurd.

in altre occorrenze. By andere gelegtheden, by andere gevallen.

in ogni occorrenza. By alle gelegenheid, bejegening, geval.

OCCULTO. Verborg en, verhol en, geheim.

pensieri occulti. Verborg en, geheime, verholde gedagten.

entrata, porta &c. occulta. Geheime, verborge, verholde ingang.

qualità, virtù &c. occulta. Verborg en, geheimekracht en deugd.

Occultamente. Op een verborge, geheime, verholde, bedekte wyze.

peccar, partorir &c. occultamente. Heimelyk, in 't verborgen zondigen, baren, enz.

Occultare. Verbergen, verfteken, wegstecken, verhol en, bedekken, stil houden. **V. Celare.**

occultar' il nome, il furto, il parto. De namen, de diefstal, de geboorte of vrugt verbergen, veinfen, bedekken, verfteken.

Occultarsi. Zig verbergen, verfteken, bedekt, verhol en houden.

Occultato. Verborg en, verstoken; geheim, verhol en, bedekt gehouden.

Occultazione. Verberging, verfteking, agterhouding, veinfing.

OCCUPARE. Innemen, bezetten, veroveren, grypen, vatten; ook beletten, bezig zyn of houden.

occupar quello di altrui. Eens anders goed innemen, bezetten, agterhouden.

occupar' una città, un luogo, un passo. Een stad, een plaats, een doortogt innemen, veroveren, bezetten.

occupar' uno in qualche cosa. Iemand ergens mede beletten, bezig houden, bekommeren.

Occuparsi. Zig bezig houden, bezig, belet zyn, zig bekommeren, zig wat te doen geven.

occuparsi in (a) qualche cosa, (a far qualche cosa.) Zig ergens mede bekommeren, ergens aan gelegen laten leggen, iets voornemen om te doen.

Occupato. Bezigt, belet, bekommerd.

esser (star) haver la mente occupata in mille pensieri. Met duizend gedagten vervult, bezeten, ingenomen, bezig, bekommerd zyn.

tener' uno occupato. Iemand bezig houden, altyd te doen geven.

Occupazione, occupazioni. Bezigheid, handel, moeijelykheid, bekommernis, belet, verrigtingen, uitvoeringen.

haver molte occupazioni. Veele bezigheden, moeijelykheden, bekommernissen, beletfels om handen hebben.

le continue occupazioni. De gestadige bezigheden, moeijelykheden, bekommernissen, beletfels.

OCEANO. De groote zee, die rondom de weerd loopt. Den Oceaen.

OKRA. Oker (een geel verwe alzoo genaamd.)

OCLATO. Dat oog en heeft, die veele oog en heeft, die zeer goed gezigt heeft.

testimonio oculato. Een ooggetuigen, die 't verklaarde gezien heeft.

esser', star' oculato. De oog en vlytig open doen, agt geven, opletten.

Oculatamente. Waakzaam, met groote agtzaamheid, oplettenheid.

Oculista. Een oogmeester.

O D. In plaats van *o*, of.
O D I O. Haat; ook quelling, verdriet.
haver' in odio. Haten, een haat hebben.
portar' odio a qualcheduno. Iemand haten, een haat op iemand hebben.
convertir l' amore in odio De liefde in haat veranderen.
odio acerbo, estremo, mortale. Een bittere, uiterste, doodelyke haat.
Odibile. Hatelyk, veragtelijk; ook die gehaat word; ook moeielyk, verdrietig, lastig.
Odioso. *V. Supra*; ook dat men niet gaarne hoort of ziet.
esser', rendersi odioso ad uno. Zig by iemand gehaat, hatelyk maken, zyn.
cosa, materie &c. odioso. Hatelyke, onbeschofte, onaangename zaken, dingen, of stoffen, die, of waar van men niet gaarne hoort spreken.
una carica &c. odiosa. Een hatelyk en veragtelijk ampt, enz.
Odisfamente. Hatelyk.
Odiare (uno.) Iemand haten.
Odiato. Gehaat; ook veragt, verfoeit.
esser' odiato da tutti. Van een iegelyk gehaat, veragt, verfoeit, verworpen worden.
O D O R E, odori. Reuk, welriekende dingen.
render', spirar', gettar', dar' odore. Ruiken of rieken, reuk van zig geven.
consortar' il cervello con odori. De hersenen met reukwerken, welriekende dingen versterken.
buon' odore. Goede, aangename reuk.
dar buon odore di se. Een goede reuk van zig geven.
Met. Zig een goede naam geven, dat men niet als eer en deugd spreekt.
odor soave, confortativo. Liefelyke of aangename, versterkende reuk.
cattivo odore. Een quade reuk, dat is, stank.
queste cose fanno cattivo odore. Deze dingen geven een quade reuk, dat is, (zoo als wy zeggen) een quade naklank, dat is, een slechte eer.
odor forte, grave. Een sterke, bezwaarde reuk.
odor di rose, naranzi, muschio &c. Een reuk van roozen, oranjeappelen, muskus of muskeljaat.
haver già odor di qualche cosa. De reuk, de snof ergens van hebben: (wy zeggen) het gebraad rieken of ruiken, dat is, gemerkt hebben.
Odoretto, Odoruccio. Een reukje, een liefelyke, aangename reuk.
mi venne un' odoretto leggiadro dalla cucina. My quam een liefelyk reukje (smaakje) uit de keuken in de neus.
Odorifero, Odorato, Odoroso. Welriekend, dat een goede, aangename, liefelyke reuk heeft.
berbe &c. odorifere. Welriekende kruiden, enz.
guanti, tovaglie odorose. Welriekende handschoeten, tafellakens, enz.
Odorosemento. Welriekend, op een welriekende wyze.
Odorare. Ruiken, rieken, aan iets een goede reuk geven, wel doen rieken. *V. Sentire.*
odorar fiori &c. Bloemen rieken, aan bloemen, enz. ruiken, of rieken.

odorar' (subodorar') una cosa. Iets (wy zeggen) het gebraad ruiken, of rieken, de snof in de neus krygen, dat is, merken, gewaar worden.
questo legno odora di rose. Dit hout riekt naar roozen.
costui odora di furbo &c. Deze (kaerl) ruikt naar een schalk, enz.
Odorabile. Reukbaar, dat zig laat ruiken, dat goede reuk geeft.
Odoramento. Reuk, riekling, dat wel riekt.
Odorato. De reuk.
questa cosa offende l' odorato. Dat ding beledigt de reuk.
O F F E N D E R E. Beledigen, beschadigen, hinderen, plagen, onrecht, leed aandoen, pyn, smert veroorzaken, wonden, quetsen; ook vertoornen, gram, quaad worden; ook aan- of tegenstooten, struikelen.
offender' ladio. God vertoornen, vergrammen of beledigen, zondigen.
queste cose offendono la vista &c. Deze dingen beledigen, quetsen het gezigt, enz.
offender' uno di qualche cosa. Iemand ergens mede beledigen, beschadigen, vertoornen, vergrammen.
offender' in una pietra &c. Aan, of tegen een steen stooten, over een steen struikelen.
Offeso. Beledigd, gebelgt, vertoornat, vergramt; ook beschadigt.
tenersi, dichiararsi offeso. Zig beledigd, gebelgt houden.
la parte offesa. Het beledigde deel; ook de gequetste plaats, daar de wonde is.
Offesa, Offensione, Offendimento. Belediging, beschadiging, leed, onredelykheid, onrecht; ook zonde.
ricever' offesa. Beledigd, beschadigt worden, leed, onrecht aangedaan worden.
perdonar' &c. l' offesa. Het onrecht, de belediging, het quaad, de misdaad, de zonde, enz. vergeven.
offesa grande. Groote zonde of belediging, groote of zware misdaad.
levar l' offese. Ampten en pligten wegen verbieden, dat geen party de andere beschadigt.
Offensivo. Vertoornend, vergrammend, beledigend, beschadigend, quetsend.
arme offensive. Beledigende, quetsende wapenen.
guerra offensiva e defensiva. Een verdedigende of verweerende oorlog; een oorlog daar een party zig niet alleen verdedigt of verweert; maar den vyand ook aantast, aangrypt.
Offensivamente, andar', proceder' &c. offensivamente. Zig zelve niet alleen beschutten of verdedigen; maar ook aangrypen, aantasten.
Offenditore. Een belediger, beschadiger; ook een zondaar.
Offensione. Belediging, beschadiging, quetsing. *V. Offesa &c.*
Offendicolo. Een aanstoot. *Met.* Een ergernis. *V. Inciampo.*
O F F E R I R E, Offrire. Offeren, opofferen; ook voorhouden, bieden, aanbieden; ook uitlangen, uitgeven, uitdragen; ook te voorschyn brengen. *V. Profrire.*

offerir' il sacrificio. De offerhande offeren, opofferen, doen.
offerir qualche cosa ad uno. Iemand iets aanbieden, opdragen, opofferen.
offerir danari, il prezzo. Geld bieden, de waarde of de prys aanbieden of willen geven.
offerir la sua casa, i suoi ufficii, baveri, servigi, protezzione, perdono, ajuto, se stesso ad uno. Iemand zyn huis, zyne bediening, zyn goed, zyn dienst, zyne bescherming, hulpe of bystand, zig zelve aanbieden, opdragen, opofferen.
offerirsi (ad uno.) Zig aan iemand opofferen; ook aanbieden, opdragen.
offerirsi pronto al servizio altrui. Zig tot iemands dienst vrywilliglyk aanbieden.
offerente. Biedend, aanbiedend, opdragend.
al più offerente. Aan de meestbiedende, die het meeste wil geven.
offerito. Dat opgeofferd, aangeboden, opgedragen word.
offerta. Opoffering, opoffer; ook geschenk, gift, vereering; ook aanbidding, opdraging; ook de aangebode, opgedrage dienst.
far' offerta di qualche cosa ad uno. Iemand iets aanbieden, opdragen, opofferen.
mi fecemille offerte. Hy deed my duizend aanbiddingen, hy heeft my allerley dienst aangeboden.
accettar, ricever, mantener, rifiutar l'offerta. De aanbidding, de aangeboden dienst of vriendschap aannemen, behouden, handhaven of onderhouden, afslaan of weigeren.
offertuccia. Een klein geschenk, vereering, gift, een geschenkje, vereeringje, giftje.
offeritorio. De opoffering van 't brood en wyn in de Misse, het (Offeritorium.)
OFFICIO &c. *V. Ufficio* &c.
Officina. Een winkel, (daar werklieden in arbeiden.)
OFFUSCARE. Verdonkeren, verduisteren, donker, duister maken.
offuscar l'intelletto, la mente. Het verstand, het gemoed verdonkeren, verduisteren.
offuscato. Verdonkert, verduistert.
OGGETTO, Oggetto. Voorwerp, het gene iemand voorkomt, een (objectie.)
oggetto visibile, intellettuale &c. Een zichtbaar voorwerp, 't welk gezien kan worden.
oggetto intelligibile, intelletuale. Een verstantelyk voorwerp, dat is, het gene dat verstaan kan worden, of merkelyk verstaan word.
oggetto amato. Het beminde voorwerp, het beminde ding, 't welk ik lief heb.
questo è l'unico oggetto de mei pensieri, discorsi &c. Dat is het eenigste voorwerp van myne gedachten, van myne reden, enz.
ad oggetto di &c. Ten einde dat van, enz.
Oppettare. Voorwerpen, tegenwerpen, tegenstellen, tot een voorwerp zetten, stellen; ook verwyten, voor 't hoofd werpen.
Oppellazione, Objezzione. Voorwerp, tegenwerp, tegenstelling; ook verwyting.

OGLIO, Olio. Oly.
gettare l'oglio sopra le fiamme. Oly in 't vuur, in de vlam gieten. *Met.* De schade des te grooter maken.
vaso a oglio. Een olykruik.
oglio di uliva, mandole, rose &c. Boom- of olyfoly, oly van amandelen, van roozen, enz.
Olio di olive acerbe, non mature. Oly van onrype olyven.
Olio cattivo, fetido. Slegte, stinkende oly.
ungere alcuno con olio. Iemand met oly bestryken.
ungere il suo corpo con olio. Zyn lichaam met oly bestryken.
l'oglio santo. 't Laatste olyzel, den H. Oly.
Oglioso. Olyagtig, vol oly.
Ogliero, Ogliauolo. Een olystager, olykooper, olyverkooper.
Ogliera, Ogliaua. Een olyvat, olykruik.
Ogliare, Inogliare. Met oly stryken, zalven, begieten of vermengen.
ogliare l'insalata. De salaat oliën, oly op de salaat gieten.
Ogliato, Inogliato. Met oly gezalft, bestreeken, besmeert, begoten of gemengt.
insalata ben salata, poco aceto e ben'ogliata. De salaat zy tamelyk gezout, met weinige dik, en vet van smout, (oly.)
Ogliata. Een olykoek.
Oliva, Uliva. Olyf.
olive concie. Ingemaakte, gezoute olyven.
oglio d'oliva. Olyfoly, boomoly.
Olivo, Ulivo. Een olyfboom; ook olyvehout.
corona &c. *d'ulivo.* Een olyvekrans, enz.
Oliveto, Oliváro. Een olytuin, of bosch.
monte oliveto. De olyfberg, de berg van olyvete.
Olivastro, Olivigno, Ulivigno. Dat van olyf boomen is; ook bruinverwig als zulk hout, olyve koleur, bruinagtig.
tavole olivastre. Olyf boome tafel, een tafel van olyfboomen hout.
faccia &c. *olivigna.* Een bruin aangezigt.
Olivastro. Een wilde olyfboom.
OGNI. Alle.
ogni giorno, (ogni di.) Alle dag.
ogni mattina, ogni sera. Alle morgen of ogtend, alle avond.
ogni hora. Alle uur of uren; ook altyd, gestadig, gedurig.
ogni tre anni. Alle drie jaar of jaren.
ogni due mesi. Allerwee maanden.
ogni santi. Aller heiligen dag.
ogni volta che &c. Alle keer, ieder reis, zoo dikwils, menigmaal dat, enz.
ogni poco (pocolino) basta. Elk een weinig is genoeg.
con ogni diligenza. Met alle vlyt, naarstigheit.
ogni cosa. Alles, alle dingen.
ogni cosa era piena (pieno di) neve &c. Alles, alle dingen was vol sneeuw.
sopra ogni cosa. Over alles, boven alle dingen.
Ogniuno, Ognuno. Een ieder, een iegelyk.
OH ob ob! Ho, ho. (Een tusschenwerping als men iets weder begint te kennen.)

Obi,

Obi, Oi, Obimè &c. V. O.

OLEZZARE. Ruiken, rieken, ergens naar rieken. *Olezzante, Olezzoso.* Riekkend, ruikkend, sterkeriekkend. *Olfatto.* Reuk, riekinge, ruikinge.

OLIA RCHIA. Een regeering daar weinig personen, of de voornaamste regeeren.

Oliarchico (stato.) Een staat die van weinig personen, of van de voornaamste word geregeert.

OLIO, Olivo &c. V. Oglia &c.

OLLAPOTRIDA. Een geregt van allerley goede spyzen onder malkanderen gemengt, een (oly podrito.)

OLMO. Een olmboom.

OLTRA, Oltre. Over, boven, buiten; ook verder, voorby, aan gene zyde; ook meerder; ook daarenboven, behalven.

oltre la speranza. Boven alle hoop.

oltre alla natura delle femine solesse le lagrime. Boven alle natuur der vrouwen, dat is, alhoewel dat de vrouwen uit de nature daar toe geneigt zyn, wederhiel, bedwong zy de tranen.

oltra di ciò. Boven dat, boven dit.

oltre al dilettoera una meraviglia. Behalven dat het een lust of vermaak was, was het ook een wonder.

oltra dieci scudi non può valere. Het kan boven tien ryksdaalders niet waardig zyn.

oltra mare, oltra monti. Over de zee, over het gebergte; ook aan gene zyde der zee, van 't gebergte.

oltramarino. Over, aan gene zyde van de zee, dat over de zee wafcht, greeit, voortkomt, woond.

oltramontano. Over, aan gene zyde van 't gebergte, dat aan gene zyde der bergen wafcht, greeit, voortkomt, woond.

oltra Arno. Aan gene zyde de Arne: (een revier van Toskanen in Italic.)

oltre modo, oltre misura. Buiten de gewoonte, buiten de maat.

andar', passar', mandar', lasciar' oltre. Verder, voorder gaan, zenden ofschikken, laten.

stender la mano oltre. De handen verder uitsteken, uitstrekken, verder grypen.

venir più oltre. Verder komen.

bor' oltra. Nu verder, nu voorder.

la sua scienza &c. non si stende più oltre. Zyne wetenschap, geleerdheid of wysheid, enz. strekt niet verder.

oltre di ciò. Behalven dat, behalven dit, nevens dit.

oltre che questa cosa vi porterà grand' utile, vi farà di grand' honore. Behalven dat dit u grootnut, voordeel zal geven, zal het u daarenboven zeer roemelyk, pryzelyk zyn.

oltra naturale, oltra pesante &c. Over- of bovennaatuurlyk, overwigtig, enz.

OLTRAGGIO. Smading, schimping, verwyting, lastering, valsche beschuldiging, belediging. *far' oltraggio ad uno.* Iemand ten hoogsten beledigen, lasteren, smaden.

Oltraggiare. V. Sopra.

OLTRAPASSARE. Verder, voordergaan, aan gene zyde overgaan, overvaren, ryden.

OLTRAVIDERE. Verderzien, dieper inzien.

OMBILICO &c. V. Bellico &c.

OMBRA. Schaduwe; ook de beschaduwing van een schildety, enz.; ook een geest; ook gespook, gelpuis; ook argwaan, agterdogt.

caminar', seder', mangiar', dormir', seccar' &c. all' ombra. In de schaduwe gaau of wandelen, zitten, eeten, slapen, droogen, enz.

ombra dilettevole, soave, grata, fresca. Lieffelyke, zoete, aangename, frissche, welriekende, digte enz. schaduwe.

vedo la mia ombra nell' acqua. Ik zie myn schaduwe in 't water.

suggir', paventar la sua propria ombra. Voor zyn eigen schaduwe vlugten, zyne eigen schaduwe vreezen, dat is, alles verdagt houden.

far' ombra ad alcuno. Iemand schaduwe maken: (wy zeggen) iemand in 't ligt staan, in de ligt zyn. *Met.* Iemand schaden of hinderen aan zyneer, gunst en goede voortgang.

sotto ombra di devozione &c. Onder de schaduwe, dat is, onder voorwendig, schyn, de gedaante, het dekmantel, enz. der aandagt.

baver' ombra di qualche cosa. Een schaduwe, dat is, argwaan, agterdogt ergens van hebben, argegedagten ergens over maken.

ombre del testamento vecchio. De schaduwen, dat is, figuren, verbeeldingen des ouden Testaments.

sotto ombra di cose corporali. Onder de schaduwe, dat is, verbeelding van lichamelijke dingen.

veder, apparir l' ombra di uno. Iemands schaduwe, dat is, zyn geest zien, verschynen.

Ombratile, Ombratico. Dat maar onder de schaduwe; ook onder figuren en verbeeldingen geschied; ook maar in schyn.

Ombrella, Ombrello. Zonnescerm, ligtscherm, vuurscherm.

Ombria. Een beschaduwde plaats. *V. Rezzo.*

Ombroso. Vol schaduwen, of gelommer, schaduwagtig; ook schuw, schigtig, vreesagtig, *selve &c. ombroso.* Schaduwagtige bosschen.

un cavallo &c. ombroso. Een schuw, schigtig paard, enz.

Ombrosità. Schuw of schigtig zyn.

Ombriacolo. Een zonnescerm; ook een hutte, priel, daar men onder de schaduwe in kan zitten.

Ombriaggio. Schaduwe, dat schaduwe geeft, veroorzaakt; ook het schaduwen der schilders. *Met.* Argwaan, agterdogt, mistrouwen.

dar' ombriaggio. Argwaan, agterdogt, mistrouwen, vreeze, arge, quade gedagten veroorzaken.

Ombrare &c. V. Adombrare &c.

Ombreggiare. Schaduwen, overschaduwen, schaduwe maken; ook schaduwen maken als de schilders.

Ombreggiamento. De schaduwing van een schildery.

OMETTERE. Laten, verlaten, agterlaten, uitlaten, overslaan.

Omissione. Uirlating, agterlating.

peccati di omissione. Zonden, die door agterlating of vergetenheid van het goede is begaan, bedreven.

ONCIA. Een once.

val più un' oncia di fortuna, che una libra di sapere e di virtù. Een once geluk helpt meer als een pond wetenschap en deugd.

guadagnar' a oncie, e spender' a libre. Met oncen verdien-
nien, en met ponden verteeren.

mille libre di pensieri non pagano un' oncia di debiti. Dui-
zend ponden zorgen betalen geen een once schul-
per' a oncie. Met oncen uitwegen. [den.

ONCINO &c. V. Uncino &c.

ONDA, Onde. Een golf, golven, een zeebaar; ook
drift, vloed. *V. Flutto.*

onde del mare. De golven, de baren van de zee.

onde horribili, schiumanti, rapide, fortunate. Gruwza-
me, verschrikkelijke, schuimende, snelle, ge-
vaarlijke golven, baren.

il percuofter delle onde. Het slaan, 't dryven van de
golven, baren.

combattuto, percosso, sospinto &c. dalle onde. Van de
baren, de golven geslagen, gedreven, enz.

ciambellotto &c. a onde (fatto à onde.) Gewaterd kame-
lot, enz.

onde delle tentazioni &c. De golven, de driften der
aauvegtingen, enz.

Ondoso. Vol watergolven; ook gewaterd met golven.

Ondolato. Gelyk watergolven, of zeebaren gemaakt.
il mar' ondeggia. De zee werpt baren, golven op, is
onstuimig.

l'animo ondeggia. Het gemoed dryft, werpt golven
op, staat in twyffel en in zorgen.

le biade ondeggiano per i campi. Het koren dryft op 't
veld, over de velden.

ondare (ondar') i drappi. Het zyde of wolle stof, het
laken wateren, golfgewyze glansen.

Ondare, Ondeggiare. Baren, golven opwerpen; ook
cenig zyde of wolle stof wateren. *Met.* In twyffel
staan, in angst en bekommernis steken.

Ondeggiante. Dat baren of golven opwerpt.

Ondeggiamento, Ondeggio. Opwerpinge van de golven
of baren.

ONDE, Donde, la onde. Waar van daan; ook des-
wegen, daarom, derhalven.

onde &c. vi dico. Daarom zeg ik u, enz.

Onde. Daarom, uit wat oorzaak.

io mi lagno e voi sapete ben' onde. Ik beklag my, en
gy weet wel waarom, uit wat oorzaak.

Onde, Donde. Door, waar door, met dewelke, waar
mede, waar van.

l'uscio, lo onde era entrato, trovò chiuso. De deur, daar
hy was door gegaan, vond hy gesloten.

isospirì, onde io nudrìva il cuore. De zugten, met dewel-
ke, waar mede ik het hart voedde, onderhiel.

il negozio, onde facevo menzione bierti. Den handel waar
van ik gister melde.

un monasterio, onde il Rè era fondatore. Een klooster, waar
vanden Koning zelfs stigter was.

Onde, Donde. Waar van daan? van waar? ook alwaar.
onde (donde) jese? Waar van daanzyt gy? van waar
komt gy? enz.

tornossene a Roma, onde era nato. Hy is wedergekeert
na Rome, alwaar hy geboren was.

T O M. I.

Onde che. Derhalven; ook alzo dat, enz.

ONERARE. Laden, last opleggen, belasten, be-
zwaren.

Onerato. Geladen, belast, bezwaard.

Oneroso. Lastig, zwaar, zwaarwrig, zwaar vallende.

Onerosamente. Op een lastige, bezwaarlyke, moei-
jelyke, zware wyze.

ONESTO, Onore &c. V. Honesto, Honore &c.

Nota, het gene men niet vind in O, moet men zoe-
ken in Ho.

ONGARO. Hongarisch.

oro ongaro. Hongarisch goud, een Hongarische du-
caat.

Onghero. Een Hongaar, die in Hongarye geboren is.

Ongheria, Hongheria. Hongarye, het landschap van
Hongarye.

*ONGERE, Onto, Ontune &c. V. Ugnere, Unto, Un-
tume &c.*

ONGHIA &c. V. Unghia &c.

ONICE, Onicchio. Onyx: een soort van gesteente
gelyk een menschen nagel.

ONNINAMENTE. Ganschelyk, geheel, volko-
mentlyk, in allen deelen; ook kortelyk, om kort
te maken; ook edog, te weten.

ONNIPOTENTE. Almagtig, almogend.

Onnipotentemente. Almagtiglyk, almogentlyk.

Onnipotenza. Almagt, almagtigheid, almogentheid.

ONTA. Spot, hoon, smaad, spyt, schimp, schaamte.
V. Dispetto.

ad onta vostra. Tot u spot, hoon, smaad, schande.

far' onta ad uno. Iemand spot, hoon, smaad, schande
aanden, bespotten, hoonen, smaden.

ricever' onta. Spot ontfangen, gehoond, gesmaad
worden.

prender' una cosa ad onta. Iets voor een spot opnemen,
of met iets spotten.

ONTANO. Een elzenboom, elst.

ONUSTO. Geladen, beladen, belast, bezwaard.

OPACO. Schaduwagtig, vol schaduw, duister,
niet doorschynend.

selve opache. Beschaduwde, schaduwagtige, duistere
bosschen.

corpo opaco. Een lichaam dat niet doorschynend is.

Opacità. Donkerheid, duisterheid van schaduw.

OPERA, Opra, opere. Werk, arbeid, bezigheid,
naarftigheid; ook dagwerk. *V. Lavoro.*

l'opera loda il maestro. Het werk pryft den meester.

opera di carità. Een werk van liefde.

far buona opera. Goed werk maken.

metter qualche cosa in opera. Iets in 't werk stellen,
werkstellig maken.

metter' un in opera. Iemand tot den arbeid brengen, in
't werk stellen; ook iemand gebruiken; ook ie-
mand voor ons laten spreken, schryven, bidden,
werken, enz.

metter' in opera qualche personaggio grande. Een groot
heer te werk stellen, dat is, tot voorspraak ver-
zoeken.

per opera sua. Door hem, door tusschenkomst, of
door zyn toedoen, hulpe, bystand.

N n n n

su-

farebbe opera perduta. Het zoude verlooren arbeid wezen, dat is, te vergeefs, vrugteloos, om niet. *finir (sofnir) l'opera.* Het werk volcindigen, ten einde brengen.

lasciar l'opera imperfetta. Het werk, den arbeid onvolmaakt laten leggen.

opera musica. V. *Musico.*

opera a fresco, a oglio. Een schildery met zuivere waterverw, met olyverw.

opera magnifica, reale. Heerlyk, treffelyk, deftig, pragtig, koninglyk werk of arbeid.

comporre una certa opera. Hy heeft een zeeker werk gemaakt, te zamen gestelt.

tutte le opere di Cicerone &c. Alle de werken, dat is, de schriften van Cicero, enz.

assistere (sopra) alle opere. Opzigt op de arbeidsluiden hebben, op het werkvolk zien, dezelve voorftaan, aanstellen of te werk stellen.

opere di teatro, in musica, a machina. Werken, stukken op 't schouwburg, schouwspelen in zangkonst, met konstwerken.

Operetta, Opericciola, Operina, Operuccia. Een werkje, klein werkje; ook een boekje, klein boekje, verhandelingtje, (tractaatje,) enz.

Operoso. Werkzaam, arbeidzaam, bezig, vlytig; ook zwaar, moeijelyk, lastig, bloedig, zuur. *la carità è sempre operosa.* De liefde is altyd arbeidzaam, werkzaam en bezig.

Operosamente. Met arbeid, moeite, bezwaarlyk; ook dat met groote moeite en zuuren arbeid gedaan word.

Operosità. Bezigheid, arbeidzaamheid; ook moeijelykheid, lastigheid.

Operare. Werken, arbeiden, handelen, zig moeite en arbeid aandoen, ergens iets toe doen, of mede beladen of belast zyn.

operar bene, male. Wel, qualyk handelen, doen, zig wel, qualyk dragen.

se non operarete meglio. Zoo gy niet beter te werk gaat, als gy u niet anders draagt.

la medicina opera. De artzeny, of geneesmiddel werkt, of doet zyn werking.

operar contro ad uno. Tegen iemand werken.

operar per altri. Voor andere werken; ook voor andere zyn uiterste best doen, alle zyne kragten aanspannen, enz.

operar segretamente (sotto mano) Heimelyk uitvoeren, in stilte werken.

operar felicemente, vivamente &c. Kloekelyk, gelukkiglyk, ernstig handelen, vlytig uitvoeren, volbrengen.

operar con le armi. Met de wapenen handelen; ook de wapenen voeren.

santo seppa operar che. Hy heeft zoo veel weten te doen, uit te regten, uit te voeren, uit te werken dar, enz.

Operabile. Werkbaar, doenlyk, dat men bewerken [kan.

Operante. Werkend, arbeidend; ook een arbeider, werkman.

Operario. Een arbeids- of ambagtsman, een arbeider, handwerker.

Operato. Gewerkt, gearbeid, uitgerigt, uitgevoerd; ook met beelden en vercierfels uitgewerkt.

Operato, operati. Uitrigting, uitvoering, verrigting, werk, dat men verrigt, uitgevoerd of uitgewerkt heeft.

dar' ragguaglio ad uno del suo operato. Iemand van zyne verrigting, uitvoering berigten, verslag doen. *i suoi prudentissimi &c. operati.* Zyne verstandigste verrigtingen, uitvoeringen.

Operatore. Een arbeidsman, arbeider; ook een breuk- en steensnyder.

Operazione. Werking, kragt; ook arbeid, werk, verrigting, uitrigting, uitvoering. V. *Effetto.*

cattive (male) operazioni. Booze, quade, slegte werken, daden, verrigtingen.

far la sua operazione. Zyn werk doen, zyne werking doen, zyne kragt te werk stellen; ook zyne verrigtingen volbrengen.

per operazione divina, soprannaturale. Door godlyke, bovennatuurlyke kragt en werking.

per operazione diabolica, naturale, de corpi celesti. Door duivelsche kragt en werking, door des duivels bedryf, door de kragt en werking der natuur, door de invloed der hemelsche lichamen.

Opúscolo. Een klein werkje, een boekje, (tractaatje.)

Opífice, Opéfice. Een arbeids- of ambagtsman.

O P I N I O N E. Meeninge, meininge, gedagten, gevoelen, inbeelding, oordeel (over iets;) ook een leere; ook hoog schatten, hoog houden, hoog pryzen.

esser di opinione. Van meeninge zyn, daar voor houden, agten, oordeelen.

contra (conforme) l'opinione commune. Tegen, volgens, of overeenkomende met het algemeen gevoelen, meeninge, oordeel.

seguir l'opinione commune de Dottori. Het algemeen gevoelen, oordeel der Geleerden volgen, dat is, daar naar leven.

ingannato, governato, imbevuto dalle opinioni di &c. Bedrogen of misleid, geregeert, ingenomen van de meeninge of leere, van 't gevoelen des, enz.

opinione vera, commune, (volgare,) approvata, ferma &c. Ware, algemeene, goedgekeurde, valke meeninge, enz.

opinione falsa, heretica, sciocca, contraria &c. Valfsche, ketterfsche, dwaze, tegenstrydige, enz. meeninge of leere.

esser in opinione appresso alcuno. By iemand in een goed gevoelen, geloof zyn, dat is, zeer hoog van iemand geagt zyn.

baver (concepto) buona opinione di alcuno. Een goed gevoelen van iemand hebben, opgevat hebben, veel van hem houden.

baver grand opinione di se stesso. Een groot gevoelen van zig zelve hebben, veel van zig zelve houden, zig veel inbeelden, vermeeten, hoovaardig, groots zyn.

Opinionaccia. Een valfsche meening, gevoelen of inbeelding, daar iemand niet is afte brengen.

Opinastro. Eigenzinnig, hartnekkig, halftarrig, war-

warkoppig, hoofdig, op zyn meening, op zyn gevoelen staan, steunen.

Opio, Oppio, Opiaio, Opiaio, Opiaio. Opium, heulfap: een slaapmiddel.

Oppiare, Oppiare. V. Adoppiare, Allopiare &c.

O P P I L A R E. Verstoppcu.

Oppilato. Verstoppt.

Oppilazione. Verstopping.

O P P O N E R E, Opporre. Tegenzetten, tegenleggen, tegenwerpen, wederleggen, tegenpreken; ook voorleggen, voorzetten, voorstellen, voorwerpen.

opponer' (opporr') una cosa contro i raggi del Sole &c. Iets tegen de stralen der zonne zetten, stellen, houden.

opporr' una cosa contro l'altra. Het eene ding tegen het andere leggen, zetten, stellen, houden.

opponer le ragioni, argomenti, contrarii. De tegenredenen, het tegendeel voorbrengen, voorwerpen, andere gronden daar tegen zetten.

opponer qualche cosa in contrario. Iets tegenstrydig daar tegenzetten, zeggen, daar tegen inleggen, spreken, wederleggen.

Opponerfi, Opporfi (ad uno.) Zig tegen iemand zetten, iemand tegenstreven, tegen iemand aankanten, iemand wederstand doen, het hoofd bieden, wederstreven, niet bewilligen of toestaan, tegen iemand willen indringen.

opponerfi a' disegni d'uno. Zig tegen iemands voornemen aankanten, het zelve verydelen, veragtercu, beletten, verhinderen.

Opponente. Een tegenpreker, wederlegger, tegenwerper, die het tegendeel in een twistreden staande houdt.

Opposto, Opposto. Tegenstel; bok tegen over; ook het tegendeel; ook tegenzetting; ook een ontwerp, tegenspraak.

far l'opposito. Het tegendeel doen.

con bellissimo oppositi. Met schoone tegenstellingen, tegenwerpingen.

Opponimento, Opposizione. Tegenstelling, tegenwerping, wederlegging, tegenspreking, tegenstreving, wederstreving.

senz' alcuna opposizione. Zonder eenige tegenspreking of tegenspraak, zonder eenige tegenstreving.

O P P O R T U N O. Tydelyk, van passie, ter regter tyd of uure: bequaam, gelegen.

a tempo, luogo opportuno, ad hora opportuna. Ter regter, gelegener tyd, plaats, uur, enz.

mezzi, ordini &c. opportuni. Bequame, gevoegelyke, wel te pas komende middelen, bevelen.

congiunture opportune. Tyden, gewoontens, ontmoetingen, omstandigheden der zaken die bequaam, gevoegelyk zyn, die wel te pas komen.

Opportunamente. Bequame, gevoegelyk, wel gelegen, wel te pas; ook te regter, gelegener tyd.

proveder' opportunamente. Te regter tyd voorzien, verzorgen.

Opportunità. Gelegenheid, bequaamheid, gelegene tyd, plaats, enz.

cercar', trovar' opportunità a far qualche cosa. Gele-

gentheid, bequaamheid, gelegene tyd, plaats, enz. zoeken, vinden, om iets te doen, te verhandelen.

O P P R I M E R E. Drukken, verdrücken, onderdrukken, bezwaren, grieven. *V. Oppressare.*

opprimer' i poveri sudditi. De arme onderdanen, onderdrukken, drukken, persen, bezwaren.

Oppresso. Gedrukt, verdrückt, onderdrukt, geperst, bezwaard.

esser oppresso da negozii, da imposte. Met handel of koophandel beladen, met schattingen en tollcn bezwaard zyn.

Oppressare. V. Opprimere.

Oppressore. Een onderdrukker, verdrucker.

Oppressione, oppressioni. Onderdrukkinge, verdrukkings, bezwaringe.

O P P U G N A R E. Bestryden, bevegten, bestormen, bespringen, tegenstryden, wederstreven, verdedigen, wederleggen, tegen aankanten.

oppugnar le ragioni altrui. Een anders gronden, redenen wederleggen, bestryden, tegenstryden. *V. Opponere.*

Oppugnazione. Bestryding, bevegting, bestorming, bespringing, wederstreving, verdediging. *V. Opposizione.*

O P U L E N T O. Ryk, van groote middelen of goederen.

Opulenza. Rykdom, overvloed van goederen, of middelen.

Opulentare, divenire, e far divenir ricco. Ryk maken, ryk worden, verryken.

O R A &c. V. Hora &c.

O R A C O L O. Een godspraak, een antwoord of raad van een god. *Met.* Een spreuk of reden van een zeer wys, verstandig of geleerd man uitgesproken.

egli era un' oracolo del suo secolo, un' oracolo di sapienza, da lui si andava come ad un' oracolo. Hy wierd geagt, gehouden voor een godspraak van zyn tyd, een godspraak van wysheid, men ging by hem om raad als by een godspraak.

O R A R E. Bidden; ookeen reden of vertoog voeren, het woord, een gesprek doen of afleggen, ook pleiten. *V. Perorare.*

Oratore. Een redenvoerder, redenaar, vertoogdoender; ook een pleiter; ook een afgezant of volmagtige in hooge staatsverrigtingen.

Orator Veneto. De Venetiaansche afgezant.

Oratorio, stile oratorio. Van een vertoog- of redenvoerder, daar toe behoorende, welsprekende manier.

Oratorio. Een gebede- of bidhuis, een kleine kerk, kapel.

Orazione. Een vertoog, redenvoeringe, een reden, pleidoi, redeneeringe; ook een gebed.

dir' un' orazione. Een vertoog, of redenvoeringe doen.

far' orazione a Dio. Bidden, God bidden, een gebed tot God doen.

l'orazione domenicale, (domenicale.) Het Vader Onze.

divota, lunga, prolissa &c. orazione. Een aandagtig of godvrugtig, een lang, enz. gebed.

orazione vocale, mentale, (interna) giaculatoria. Een

mondelyk gebed, een gebed in of door gedagten, een inwendig gebed, een zugt- of schietgebed.

orazioni continue, assidue, ferventi, affettuose, sante &c. Gestadige, volhardende, vlytige, yverige, innerlyke, heilige, enz. gebeden.

dar's all' orazione. Zig tot het gebed begeven.

un' uomo d' orazione. Een mensch die tot gebeden en heilige betragtingen geneigt is: een aandagtig, godvruchtig mensch.

Orazioncella, Orazioncina. Een klein gebed. gebedje.

O R A T A, pefce. Een goudverwige zeevifch alzoogenaamd.

O B A R E. Van iets berooven dat men zeer lief heeft, als van ouders, man of vrouw, kinderen, oogen, enz.

Orbato, Orbo. Beroofd, ontbloot, die beroofd is; ook een weeskind; ookeen blinde.

far cantar l'orbo. V. Cantare.

Orbita. Beroovinge, ontblootinge; ook blindheid.

O R B E, orbi. Een kring, een rond, of rondte, een bol of kloot.

gli orbi celesti. De hemelsche kringen.

Orbicolare. Kringswyze, dat als een rond gemaakt is.

Orbita. Het spoor van een rad of wiel. Wagespoor.

O R C I O. Een aarde vat, of kruik.

Orciuolo, Orciuolino, Orcioletto. Een aarde vatje, een kruikje.

O R C O, Orca. Een soort van een zeedrogte, of groote vifch; ook een gewaande inbeelding; ook de duisterheid der helle, de helle.

O R D I G N O, ordigno. Groot werk, werktuig, rusting of gereedschap; ook schalkheid, list, looze vond, aanslag, heimelyk voornemen, bedrog, misleiding. *V. Muchina, Stromento.*

con certi ordigni. Met zekere werktuigen, gereedschappen.

O R D I N E. Orde, ordening, rang, rye, bende, gevolg, stoet; ook een vers van de digters (poëten) een linie van gefchrift; ook bestelling, schikking, beveling, ordonnantie, toerusting, optooijing, opschikking.

certo, debito, buono, bell' ordine. Zeekere, behoorlyke of betamelyke, goede, schoone schikking, toerusting.

ordine delle colonne &c. De orde, schikking, rye der zuilen of pylaren, enz.

l'ordine de' ministri. De orde, rye, het gevolg, de stoet der dienaren.

tener, (osservar) buon' ordine, proceder con ordine. Goede orde houden, iets met orde doen.

tener', trovar' in (a) ordine. In goede orde houden, viuden, enz.

raccontar &c. per ordine. Met orde, dat is, ordentelyk vertellen, verhalen.

caminar &c. per ordine, (in bell' ordine.) Ordentelyk, naar malkanderen, naar orde, in orde gaan.

romper l'ordine. De orde, de schikking breken.

senza ordine. Zonder orde, dat is, zonder schikking, regel of maat.

gorr' (metter', rimetter') in ordine le cose, massarizie &c.

Om de zaken of dingen, het huisraad weder in orde, dat is, op zyn plaats te brengen.

tener' ordine in qualche cosa. Orde, dat is, maat en schikking ergens in houden.

in ordine a questo negozio. Dezen handel betreffende, belauende.

dar buon ordine (metter' ordine) alle cose. De dingen regt en wel bestellen, aanleggen, goede schikkinge maken, beschikken, bestellen, te regt brengen, herstellen.

metterli in ordine. Zig bereiden, vaardig, gereed maken, toerusten.

esser' in ordine. Bereid, vaardig, en gereed zyn.

ben in (all') ordine. Wel gesteld, gekleed, uitgerust, opgeschikt, enz.

esser' mal' in ordine della persona. Slegt bestelt, arm, behoefte, nooddrustig, qualyk of slegt gekleed; ook leelyk, slegt opgeschikt zyn.

con le finzioni &c. all' ordine. Met valsheden, veiseryen vaardig en gereed.

Ordine (Tuscano, Dorico, Ionico, Corinto, Composito.) Toscaanfche, Dorische, Ionische, Korinthische orde of zamenvoeging der zuilen in de bouwkonst.

Ordine, ordini. Een orde, kloosterleven, *ordine sacro, ecclesiastico.* Heilige orde, kerkelyke of priester-orde, wijng der priesters.

dar, ricever, (prender, pigliar) gli ordini sagri. De wijng geven, ontfangen, een kerkeidenaar of priester worden of zyn, een gewyd perfoon worden of zyn.

l'ordine di sant' Agostino, Francesco, Domenico. De Augustyner, Franciscaner of Barvoeter, Dominicaner of Predikheeren orde.

ordine militare de' Cavalieri del Tosone &c. De Ridderorde van 't Gulde Vlies, enz.

gli ordini del Rè. De Koninglyke ridder-orde.

conferir (dar) l'ordine ad uno, (decorar uno dell' ordine.) Iemand de ridder-orde geven, tot ridder slaan.

ordine senatorio, equestre &c. De ridder-orde, ridderlyke, adelyke staat, enz.

gli ordini de Protestanti. De (Protestantse) Standen.

ordini artigianeſchi (di mestiero.) Handwerk- of ambagts-orde, gilden, gezelschappen.

Ordine. Een wyze, manier, middel.

non c'è ordine di potere scampare. Daar is geen middel om te ontsnappen.

Ordine, ordini. Bevel, orde, gebod, beschikking, bestelling.

dar' ordine, (spedar' ordini.) Bevel, orde, geboden uitreiken, bevelen, beschikken, bestellen.

baver' (tener') ordine di far, dir &c. Bevel, orde hebben om te doen, te zeggen, enz.

ordine espresso, scritto, (inſcritto,) tacito. Uitdrukelyk, schriftelyk, heimelyk, gestote bevel.

di ordine di S. Maestà. Uit bevel van zyne Majesteit.

marchiava l'armata &c. sotto gli ordini del General Montecuccoli. Het leger trok (marcheerde) onder het bevel van den Heere Maarſchalk, of Veldheer Montecuccoli.

Ordinare. In orde stellen, schikken, bereiden, toerusten,

rusten, gereed maken; ook bestellen, instellen, aanstellen, aanleggen, bestemmen, beschikken, laren maken; ook bevelen, aanbevelen, aanbesteden, te kennen geven, uitreiken.

ordinar' ministri, le stanze, i libri &c. De dienaars, het huis of gebouw schicken, de boeken, enz. in orde stellen.

ordinar' processioni publiche, guardie &c. De openbare omgang (processie) beschikken, de wagten, enz. bestellen.

ordinar' la battaglia. De slag-orde, het volk in slag-orde, in rang stellen.

ordinar' ogni cosa. Alles beschikken, bestellen, be-reiden, toerusten, uitreiken.

ordinar' i fatti suoi. Zyne zaken beschikken, bestellen.
ordinar' un lavoro. Een werk bestellen, aanbesteden, laren maken.

ordinar' da pranzo, da cena, un banchetto, le nozze &c. Tot het middag- of avondmaal gereed maken, een maalyd, een bruiloft bestellen, beschikken.

ordinar' qualche cosa con uno. Met iemand iets aanleggen, affpreken.

ordinar' qualche cosa ad uno. Iemand iets bevelen, aanbevelen; ook iemand belasten om iets te betalen.
V. Assegnare.

il Rè ordinò. De Koning beveelde, gaf bevel uit.

ordinar' uno Sacerdote, Vescovo &c. Iemand tot Prie-ster, tot Bisschop wijen.

ordinar' uno Cavalliere. Iemand tot Ridder slaan.

ordinar' uno a (per) qualche cosa. Iemand ergens toe stellen, bestellen, aanstellen, verordineren.

Ordinato. Geschikt, beschikt, bestelt, in orde ge-steld, gereed gemaakt, toegerust, aangestelt, in-gesteld, aangeleid, bestemd, bevelen, aanbe-volen; ook ordentelyk, manierlyk.

le masserazie & ogni altra cosa vi era ben ordinata. Het huysraad en alles was in goede orde.

un passaggio, marcia, processione &c. ben ordinata. Een welbeschikte, bestelde, afgemete schrede, gang, voorttocht of (marsch,) omgang, enz.

un parlar bello ed ordinato. Een schoone en ordentely-ke reden.

repubblica, stato &c. ben ordinato. Een welgeschikte gemeene best, staat, enz.

un viver ordinato. Een ordentelyk, regelmatig, ge-schikt leven, enz.

passioni &c. ben' ordinate. Geregelde, ordentelyke (gematigde) neigingen, driften, enz.

esser' ordinato Sacerdote. Tot Prieſter geordent, ge-wyd worden.

Ordinatamente. Ordentelyk, geschiktelyk, in goede orde of rang.

raccostar', proceder', viver' &c. ordinatamente. Or-dentelyk vertellen of verhalen, handelen, of voortvaren, leven, enz.

Ordinario. Gewoonelyk; ook gemeen, algemeen, slegt, gering, niet bezonders, dagelyks, dat dagelyks en gemeenelyk geschied.

cosa ordinarie. Algemeene, slegte, gewoonelyke dingen.

corrier', messaggier' ordinario. posta ordinaria. Een gewoonelyke, loopende bode, post, bode.

baver la cura, inspezzione, potestà ordinaria. Het ge-meen, gewoonelyk opzigt, de gewoonelyke magt hebben.

un' uomo, donna, persona &c. ordinaria. Een gemeen man, wyf, persoon, dat is, daar niet bezonders aan te zien of te bespeuren is.

espressione, affetto &c. non ordinario. Een ongewoo-nelyke, ongemeene uitdrukking, gemoedsnei-ging of drift, liefde, enz.

vestito &c. ordinario. Een gewoonelyk, gemeen, dage-lyks kleed.

invitar' uno al suo (pranzo, vivere) ordinario. Iemand op zyn gewoonelyk, dagelyks ecten; (wy zeggen) op de portie noden.

Ordinario. De Bisschop.

Ordinariamente, all' ordinario. Gemeenelyk, in 't gemeen; ook slegt, gering, enz. ook gewoonelyk, dagelyks.

questo accade ordinariamente. Dat geschied, gemeene-lyk, in 't gemeen, dagelyks.

come si usa, sà, vive &c. ordinariamente. Gelyk als men gemeenelyk, in 't gemeen, dagelyks ge-bruikt; doet, leeft, enz.

vestirsi &c. ordinariamente. Zig slegt, gemeen klee-den, enz.

Ordinazione. Beschikking, bestiering, schikking, bevel, last; ook wijzing, Prieſterwijzing.

per ordinazione divina, humana. Door goddelyke, menschelyke beschikkinge, bestieringe.

Ordinanza. Orde.

ordinanza delle truppe, de gli esserciti. Krygsorde, slagorde.

metterfi in ordinanza. Zig in slagorde stellen.

moversi, marciar' (caminar') in ordinanza. In orde; met gelederen trekken.

con bella ordinanza. Met schoone orde of ordentelyk trekken (marcheeren.)

O R D I R E. Beginnen, aanvangen, aanhegten, de webbe aanleggen, aanslaan, euz.

ordir la tela. De webbe aanslaan.

ordir qualche inganno, (trama, macchinazione, garbuglio.) Een bedrog, schelmstuk, enz. aanleggen, brouwen, rokkenen, in de zin hebben.

ordir' un rompicollo &c. ad uno Iemand een ongeluk, enz. brouwen, aandoen, baren.

ordir' un trattato. Een onderhandeling beginnen, ondernemen, voornemen.

Ordito. Begonnen, aangevangen, aangehegt, on-dernomen, enz.

Orditore. Een aanlegger, aanvanger, opheffer, op-rokkenaar.

Ordizio, Orsizio. Een scheerboom; ook de zelfkant aan eenig stof of laken; ook den inslag.

Orditura. Den inslag; ook de zelfkant. *Met.* Heime-melyke aanslag, heimelyk bedrog, verraad, enz.

O R E C C H I A, *Orecchio, orecchie, orecchi.* Een oor; ook een oor vaneen pot, een hegt, handvatfel.

dir all' orecchia. In 't oor zeggen.

riscaldar le orecchie ad uno. Iemand de ooren warm maken. *Met.* Verdrietelyke dingen kallen, snappen, raaskallen; ook oorvuygen geven.

grattar le orecchie ad uno. Iemand de ooren krabben, kittelen, jekken, dat is, vleijen, streelen, sikkfloojien, enz.

porger' (dar') oecchie ad uno. Iemand het oot verleenen, dat is, gehoor geven, aanhooren.

dar, porger favorevoli orecchie a' prieghi, proposte, altrui &c. Iemands bidden, of verzoek, iemands voorstel, voorslag gunstiglyk gehoor geven, dat is, toestaan, bewilligen.

venir' all' orecchie. Ter ooren komen.

far' a orecchie levate (tese), far' in orecchi, aprir le orecchie. De ooren scherpen, de ooren opsteken, openen, dat is, vlytgiluiteren, toehooren.

a parole lorde orecchie forde Tot lompe, stegte, schandelyke woorden behooren, beramen doove ooren.

un paio di orecchi seccarebbono mille lingue maledicibe. Een paar ooren zouden duizend lastertongen doen verdorren, dat is, wanneer men doet als of men het niet hoort, zoo houd de lasteraar op van qualyk spreken, of te schenden.

far' orecchie di mercante. Koopmans ooren maken, dat is, doen als of men het niet hoort, den doove spelen, niet willen hooren.

Orecchino, orecchini. Een klein oortje, kleine ooren; ook oorstrikken.

Orecchiõne, orecchioni. Groote ooren; ook een oorblazer; ook oorwerken in de vestingbouw; ook de ooren aan het geschut, dolfynen genaamd; ook ooren (ezels ooren) in boeken.

Orecchiuto. Geoord, die ooren heeft; ook die groote ooren heeft.

Origliere. Een oorkussen, hoofdkussen, hoofdpeuluwe

O R E Z Z A, Orezza. Een windje, een koel, fris windje, lugtje.

Orezzare. Het waaijen van een zoel, fris windje, lugtje.

O R E A N O, Orfanello. Een wees: een vader- en moedeloos kind.

rimaver orfano. Een weeskind worden, blyven.

casa de gli orfanelli. Weshuis.

O R G A N O. Allerhande tuig, voornamentlyk speeltuigen.

organo corporale. Werktuig des lichaams.

suonar l'organo. Op den orgel slaan, spelen.

un'organo di artiglierie &c. Een orgel, dat is, een gelykmatige overeenkoming of schikking van geschut, enz.

Organetto. Een klein orgeltje.

Organuto (corpo.) Een lighaam welkers werktuigen schoon, gezond en welgestelt zyn.

Organuto. Een orgelmaker, orgelverkooper.

Organista. Een orgelift.

Organare, Organizzare (il feto.) (De vrugt,) met lichamelijke werktuigen, dat is, lichamelijke gesteltheit, gestalte in 's moeders lyf voorzien.

Organato, Organizzato. Met lichamelijke werktuigen wel voorzien.

un corpo ben organizzato. Ecu welgestelt, volkomen, volmaakt lichaam.

O R G O G L I O. Hoogmoed, hoovaardy, grootsheid, vermetelheid, opgeblazentheid, trotsheid.

montar' in orgoglio. Stout, hoovaardig, hoogmoedig, opgeblazen worden, zig verheffen, groot agten.

menar' orgoglio. V. Sopra. Ook zig verhoovaardigen.

abbatter, reprimer l'orgoglio di uno. Iemands hoogmoed en hoovaardy verootmoedigen, vernederen, betengelen.

Orgoglioso. Stout, trots, hoovaardig, hoogmoedig, groots, vermetel, opgeblazen.

Orgogliosamente. Stoutelyk, trotselyk, hoovaardiglyk, hoogmoediglyk, groots, vermetelyk.

O R I C A N N O. Een flesje tot welriekende wateren.

O R I C S. De zelfkant aan eenig stof, linnen of laken.

O R I C H I C C O. De gomme of het sap, dat uit de kerfchen pruimboomen driipt.

O R I E N T E. Het oosten, daar de zonne opgaar.

situato verso l'Oriente. Tegen der zonnen opgang, tegen het oosten, oostwaarts gelegen.

andar' in Oriente. Na het oosten reizen, trekken.

V. Levante.

Orientele. Oosterfch, van 't oost, dat in 't oosten gelegen is; ook dat uit het oosten komt.

paesi Orientali. Oosterfche landen.

Indie Orientali. Oost-Indië.

vento Orientale. Ooste-wind.

perle, gioie &c. Orientali. Oosterfche paarlen, steunen, enz.

lingue, nazioni &c. Orientali. Oosterfchetaal, volkeren of natien, enz.

O R I F I C I O. Een opening. *V. Bocca.*

O R I G A N O. Orego. (zeker kruid, goed by ansjovis.)

O R I G I N E. Oorspronk, geboorte, beginfel, eerste opkomst van iets.

baver' origine. 'Zyn oorspronk, beginfel, afkomst hebben, trekken.

dar' origine a qualche cosa. Een begin, aanvang ergens aan; ook oorzaak, gelegentheid ergens toe geven.

origine antica. Oude her- of afkomst, stam, oud geslagt.

Originale, Originario. Oorspronkelyk, afkomstelyk; ook aangeboren, aangeërf.

giustizia originale. Aangebore, oorspronkelyke gerechtigheid en heiligheid.

peccato originale. De erf-, aangebore zonde.

(scrittura, testo &c.) originale. De grond-schryfsaur, de grondtext, enz.

una famiglia originaria da Duclii. Een stam, geslagt dat van Hertogen her- of afkomstig is.

Originale. Het (origineel,) eerste werk, voorbeeld.

baver' i veri originali. De regte (origineelen) voorbeelden hebben.

Originalmente, Originariamente. Oorspronkelyk, afkomstelyk, van het begin af.

Originare, Originarsi. Een begin, aanvang nemen, een oorspronk hebben; ook onstaan, spruiten, ontspruiten, uitspruiten.

da questo s' originò la sua malattia. Hier uit ontfont,

sproot, quam zyne ziekte of krankheid.
Originato. Afkomstig, gesproten, ontsproten, geboortig.
ORIGLIERE. *V. Orecchia &c.*
ORINA, Urina. Pis.
far (lasciar) l'orina. Pissen, wateren.
difficoltà d' orina. Moeite of pyn van de pis, of van 't water.
ritener l'orina. De pis, het water ophouden.
Orinare, Urinare. Pissen.
Orinale, Urinale. Een pisglas, (utinaal,) pis- of waterpot, kamerpot, nagtpot.
ORUNDO. Geboortig, her- of afkomstig, gesproten, geboren.
ORLANDO. De dappere, kloeke, onvertsaagde, ridderslyke Roland, daar de verdigte geschiedenissen van schryven.
portarsi da Orlando. Zig als een Roland, dat is, dapper en ridderslyk dragen, verdedigen, kloek, onvertsaagt stryden.
ORLO. De uiterste paal, of bepalinge, boord, kant, of rand van iets.
orlo del panno. De zoom, de zelfkant van eenig linne of wolte stof.
orlo retino (a rete.) Een zoom, boord of rand met gaten als een net.
orlo piano. Platte, breede zoom, kant, boord, rand.
orlo del cappello &c. De rand, de boord van de hoed, enz.
orlo del pozzo, del vaso. De rand, boord, kant van de brou, put, van 't vat, enz.
Orliccio, Orlesso. Zoom, zelfkant van linne of wolte stof.
Orlare, Orlicciare. Zoomen, boorden, omnaaijen; ook de zelfkant weven.
Orlato, Orlicciato. Gezoomd, geboord, omboord.
Orlatara, Orlicciatura. Zooming, boording, omboording.
ORMA, orme. De voetstappen, de trede, schrede, gang, het spoor.
seguitar (pestar) l'orme di alcuno. Iemand op 't spoor nagaan, volgen, in iemands voetstappen treden, iemand navolgen, vervolgen. *Met.* Iemand naaarden, nadoen, na-afen, gelyken; ook nateekenen, uitteekenen, schilderen.
ORMESINO. Armozyn: (een zoo genaamde zyde stof.)
ORNARE, Adornare Cieren, verciereren, oppronken, opschikken, oppoetsen, optooijen, opsmukken, (palleeren.)
ornar' il volto, la chiesa, la camera &c. Het aangezigt, de kerk, de kamer, enz. verciereren, opschikken.
ornar' di fori &c. Met bloemen, enz. verciereren.
Ornarfi, Adornarfi. Zig cieren, verciereren, opschikken, optooijen, opsmukken, (palleeren.)
Ornato, Adornato, Adorno. Gecierd, vercierd, opgepronkt, geschikt, opgeschikt, opgetooid, opgemukt, gepalleerd; ook cierlyk, fraay, schoon.
camera pulite ed ornate. Een cierlyke, en opgeschikte kamer.

un volto &c. adorno. Een schoon, cierlyk gezigt, aangezigt, enz.
ornati costumi &c. Cierlyke, fraaije, schoone, welgemanierde zeden, enz.
un parlar ornato (adorno) di figure. Een cierlyke, welspreekende, opgepronkte reden.
esser' ornato (adorno) di virtù &c. Met deugd vercierd (begaast) zyn.
Ornato. Cierfel, vercierfel, cieraad, optooisfel, opschikking; ook opsmukking, kostelykheid aan kleederen.
ornato de gli abiti, delle parole, di costumi. Cierfel, cieraad van kleederen, woorden, zeden, gebaarden, enz.
ornato imperatorio, episcopale, sacerdotale. Keizerlyk, bisschoplyk, priesterlyk cieraad, dat is, koorrok, miskleederen of gewaad, en diergelyke.
Ornatamente. Cierlyk, fraay, met een cierlykheid, fraaijigheid.
Ornatore, Adornatore-trice. Een vercierder, opschikker, optooijer, vercierster, opschikster, optooister, opsmukster, kamenier, palleerster.
Ornamento, ornamenti. Cieraad, ciersel, vercierfel, vercierfelen, cieraaden.
ornamenti di camera, degli abiti &c. Vercierfelen, cieraaden van kamers, kleederen, enz.
ornamenti della fabrica, opera &c. Cieraaden, vercierfelen aan een gebouw, aan eenig werk, enz.
egli è un' ornamento della sua nazione chiesa, republica &c. Hy is een vercierfel of cieraad van zyn landvolk, (natie,) kerk, gemeene best, enz.
Ornatura, Adornatura. Vercieringe, oppronkinge, opschikkinge, optooijinge, opsmukkinge, palleeringe.
ORNO. Een emmer, kruik, aarde vat om water in te dragen.
ORO. Goud; ook een goudstuk, een stuk goud, goud- of goudsmits werk. *Met.* Geld; ook haaf, en goed.
oro fino (ubrizo, puro) Ongaro &c. Fyn, zuiver, gelouterd Hongarisch goud, enz.
raffinar', batter', tirar', filar' &c. oro. Goud zuiveren, louteren, slaan, trekken, spinnen, enz.
catena, vaso &c. d'oro. Een goude ketting, een goud vat.
filo d'oro. Gouddraad.
drappo d'oro. Goud laken. *V. Broccato.*
un libro, una sentenza &c. d'oro. Een goude, dat is, een zeer schoon boek, een schoone spreuk of spreekwyze.
pagar' a oro. Met goud, (goude munt) betalen.
scampar' il pericolo &c. a forza d'oro. Het gevaar, enz. met goud, dat is, met geld ontkomen.
ridurr' a oro. Tot goud (geld) maken. *Met.* Iets kortelyk geven of afslaan, ontzeggen.
i suoi ori ed argenti. Zyne goude en zilvere vaten.
bever d'oro. Uit goud, dat is, uit goude vaten drinken.
oro falso, cantarino. Valsch goud, klatergoud.
Orare, Orare &c. V. Indovare &c.
Orésce, Oraso. Een goudsmit, goudarbeider, goudwerker.

Oreficina. Een goudsmits winkel of werkplaats.
Orpello. Dun geslagen goud, bladgoud; ook klatergoud; ook valsch goud.
Orpellare. Met bladgoud, valsch goud vergulden, met goud beleggen, overblazen; ook leder vergulden. *V. Inorpellare*.
Orpellatore, Orpellaio. Een vergulder met valsch, of bladgoud.
Orpellatura &c. Vergulding, enz.
O R S O, *Orsa*. Een beer, beerin.
tender la pelle dell' orso, prima di prenderlo. De beerenhuid **verhuppen**, eer dat men hem gevangen heeft.
orsa maggiore, minore. De groote, de kleine beer. (Een gestarnte zoo genaamd.)
Orsatto, Orsaccio, Orsicello. Een jonge beer.
Orsino. Van den beer.
branca orsina. Beerenklaauw, beerenpoot: een kruid, welkers blad een beerenpoot gelykt.
ORTICA. Een netel, of barnnetel.
Orticello. Netel, barnnetelagtig, daar veel netelen wassen, groeijen.
Orticchino, tela orticchina. Neteldoek, dat is, gebraaekte, gesponne en geweven netelen.
ORTODOSSO. Regtzinnig van, of in leere of gevoelen.
Ortodossia. Zuivere, onvervalschte, regtzinnige, gezonde leer, voornamentlyk in zaken van geloof of godsdienst.
ORTOGRAFIA. Konst van wel te schryven, of spellen; ook de uitvoering, optimmering van een gebouw van de grond af.
Ortografico. Letterkonstig, spelkonstig, naar de schryf- of spelkonst, schryf- of spelkonstiger wyze.
Ortograficamente. V. Sopra.
ORZO. Gerst, garst.
ha' venduto l'orzo. Hy heeft zyn garst verkost, hy schud de zak uit, (word gezeid van iemand die schud en slingert in 'tgaan.)
Orzata. Gerstdrink, gerstwater.
OSARE. Durven, moed hebben om iets te bestaan of uit te voeren.
OSARNO. Onkuisch, vuil, onrein, besmet.
Oscuramente. Oneerlyk, onkuischelyk, ontugtiglyk, besmetrelyk.
Oscurità. Onzuiverheid, vuiligheid, oneerlykheid, ontugtigheid.
OSCURO, Scuro. Donker, duister, zonder licht; ook zwaar, moeijelyk om te verstaan of te kennen, slegt, veragt, gering.
luogo &c. oscuro. Een donkere, duistere plaats, enz.
camera oscura. Donkere, duistere kamer.
felca, valle, prigione &c. oscura. Een duister, donker bosch, donker dal, duistere gevangenis, enz.
oscura notte. Donkere, duistere nacht.
color' oscuro. Donkere, donkerbruine verwe of koleur.
vestito oscuro e lugubre. Een donker, dat is, een zwart, droevig, rouw, treurkleed.
buomo oscuro di nascita (di nascita oscura.) Een mensch van donkere, duistere, dat is, van geringe afkomst, geslacht, of geboorte.

pensieri &c. oscuri. Donkere, dat is, bedroefde, treurige, ellendige; ook booze, quade gedagten.
senienza, questione, enigma, un parlar &c. oscuro. Een duistere, bedekte spreekwys, een duister raadsel, een onverstantelyke, onbegrypelyke, twyffelagtige, dubbelzinnige reden.
chiar' oscuro. Licht donker.
dipinger' a chiar' oscuro. Met licht donker schilderen.
Oscuri, oscuri. Het donkere, duistere, de donkerheid, duisternis; ook de schaduwe of diepfels der schilders, enz.
l'oscuri della notte &c. De donkerheid, de duisterheid van de nacht.
nell' oscuro. In het donker, duister.
leggiadri oscuri e bei lumi della pittura. Aardige schaduwen, (diepfels, verheffingen of dagen,) in een schildery.
Oscuramente. Donker, duisterlyk, bedektelyk; ook dubbelzinnig.
parlar &c. oscuramente. Duisterlyk, bedektelyk, dubbelzinnig spreken, enz.
Oscurità, Oscurrezza. Donkerheid, duisterheid.
oscurità della notte, mente &c. De duisternis van de nacht, van 't gemoed, enz.
Oscurare, Scurare. Verdonkeren, verduisteren, bedekken, bedwelmen.
oscurar la vista, la fama, la mente &c. Het gezig, de goede naam, het gemoed verduisteren, verdonkeren, bedwelmen.
Oscurare, Oscurarsi. Verdonkert, verduistert worden.
il Sole, la Luna oscurò (s'oscurò.) De zon, de maan werd verduistert, daar ontstaat een duisternis van zon en maan.
Oscurato. Verdonkert, verduistert.
Oscurazione, Oscuramento. Verdonkering, verduistering.
O S S E Q U I O. Goede dienst, gedienschtigheid, gehoorzaamheid, involgginge, believinge, verpligtinge van iemand.
far' ossequio ad uno. Iemand gedienschtig, bereidwillig dienen; ook behagen, believen, ter schuldige dienst staan.
per segno e testimonianza del mio ossequio. Tot reeken, getuigenis van myne schuldige pligt, gedienschtigheid, bereidwilligheid.
Ossequioso. Gedienschtig, toegevende, involgende, believende, verpligende.
Ossequiosamente. Gehoorzaamelyk, onderdaniglyk, gedienschtiglyk, gewilliglyk, met toegevinge, dienstvaardiglyk.
Ossequiosità. Dienstwailligheid, dienstvaardigheid, bereidwilligheid van te dienen en te gehoorzamen.
O S S E R V A R E. Houden, in agt houden, waarnemen, gadesstaan, op- of aanmerken.
osservar la legge, regola. De wet, den regel houden, onderhouden.
osservar la promessa, parola, condizione. De belofte, zyn woord of de toezegging, het beding of de afspraak houden.

offerar' il silenzio, i digiuni, le feste &c. De stilzwygentheid, het stilzwygen, de vasten, de vier- of feestdagen, enz. houden, onderhouden.

offerar le minime parole. De minste woorden in agt nemen, waarnemen, op- of aanmerken, op de geringste woorden letten.

offerar qualche cosa notevole nella scrittura. Iets bezonders of aanmerkelyks in de H. Schrift waarnemen op- of aanmerken, in agt nemen.

offerar minutamente ogni cosa. Alles naauwkeuriglyk in agt nemen, op- of aanmerken, waarnemen.

offerar uno, gli andamenti, portamenti di uno. Op iemands doen en laten, of gedrag, vlytig agt hebben of geven, op iemand letten, een oog op iemand hebben.

offerar i tempi, le bore. De tyden, de uren in agt nemen of houden.

appena si poteva offerarlo, si minuto era. Men konde het naauwlyks zien, merken, waarnemen, zoo klein was het.

Offerabile. Merkelyk, aanmerkelyk, dat men zien of aanmerken kan; ook dat men wel waarnemen, gadeslaan, en in agt nemen moet of mag.

legge &c. offerabile. Een wet, enz. die wel te onderhouden of na te komen is.

esser ben' offerabile. Wel te merken, zeer merkelyk zyn.

una cosa &c. assai offerabile. Een genoegzame, merkelyke, zichtbare zaak, die tamelyk wel gezien en waargenomen kan worden.

Offerando. Dat men wel mag of moet op- of aanmerken, gadeslaan, dat bilyk te houden en in agt te nemen is.

Offerandissimo. (Een eertytel) welagtbare, hoogeerwaardig.

Offerante. Houdend, onderhoudend, waarnemend; op- of aanmerkend; ook die vlytig op de wet of den regel agt neemt.

un monaco offerante &c. Een goede mounik, die zyn regel wel in agt neemt.

Offerato. In agt genomen, waargenomen, aan- of opgemerkt, gadegeslagen, onderhouden.

le leggi sono mal offerate. De wetten worden qualyk, (niet wel) onderhouden, in agt genomen.

esser offerato da uno. Van iemand waargenomen; ook opgewagt, in hoogagtinge gehouden; ook bespied worden.

sarete offerato. Men zal agt op unemen, men zal op u letten, u in 't oog houden.

Offeranza. Houding, in aghouding, onderhouding, waarneming van de (wet.)

offeranza delle leggi, regole &c. Onderhouding van de wetten, regelen, enz.

far l'offeranza. Den regel, de wet onderhouden, in agt nemen, (bezonderlyk in de kloosters.)

viver' in offeranza. Onder de (klooster-) regelen leven.

offeranza stretta, continua, puntuale, rigida. Strenge, gestadige, stiptelyke, scherpe onderhoudinge der (wet.)

Tom. I.

vana, superfiziosa offeranza di certe cose. Ydele, al te groote en overgeloovige onderhoudinge van zekere dingen.

Offervazione. V. Sopra; ook aan- of opmerking, merkpunt.

far' offerazione particolare sopra qualche cosa. Een bezondere aanmerking over iets maken.

far le sue offerazioni sopra qualche testo, lingua &c. Zyne aanmerkingen over een text, taal of spraak, enz. maken. *V. Nota.*

offerazione grammaticale, filosofica, politica, morale &c. Letterkonstige, wysgeerige, staatkundige, zedekonstige, enz. aanmerkingen.

offerazione inutile, troppa. Onnuttelyke of ondienstige, al te groote of wydloopige aanmerking.

offerazione sottile, bella. Een spitsvinnige of schrandere, schoone aanmerking.

temo l'offerazione di quei di casa. Ik vreeze het verspieden, en agt geven van de lieden van 't huis.

senza offerazione. Zonder dat het iemand in agt of waarneemt.

O s s o, *ossa.* Been, beenen, gebeente; ook kernen, steenen.

ogni carne ha il suo osso. Yder vleesch heeft zyn been, dat is, alles heeft zyne bezwaarnis, moeite, bekommernis.

roder l'osso. Het been, aan 't been knagen.

spianar (pestar) le ossa ad uno. Iemand het gebeente verbryzelen of aan stukken slaan, dat is, digt afroffen, afslaan.

l'osso della spalla. 't Schouderbeen, schouderblad.

osso sagro. 't Kruisbeen.

osso di balena. Viscbbeen, walvischbeen.

lavori di osso. Een yvoir of elpenbeen werk.

fibbia &c. d'osso. Een beene gelp, enz.

fatto d'osso. Van been, van been gemaakt.

esser di carne e di ossa. Van vleesch en been zyn, dat is, *Met.* Bloohartig en zwak zyn.

in carne & ossa. In vleesch en been; (wy zeggen) met lyf en ziel.

osso di ultra, nespalo &c. Olyvekernen, mispeltsteenen, enz.

Osseto, Ossicello, Ossolino. Een beentje, klein gebeente; ook een kerntje, steentje.

Osstato. Gebeend, dat sterke beenen heeft, of sterk van gebeente is.

Osstato. Een beenhuis, doodsbeederhuisje, ook een yvoir of elpenbeendraaijer.

Osstame, Ossamenti, Ossatura. Gebeente, een meenigte van beenen; ook het ganse gebeente.

O S T A C O L O. *Wederstand, regenstand; ook beletsel, hinderpaal, verhindering.*

rimover' ogni ostacolo. Alle beletselen, hinderpalen, verhindernissen wegnemen.

questo è un grand' ostacolo. Dat maakt, veroorzaakt een groot beletsel, dat hindert, belet veel.

O S T A N T E, *nonostante che &c.* Onaangezien, niettegenstaande dat, enz.

cid nonostante. Onaangezien, niettegenstaande dit alles.

O o o o

O s-

OSTAGGIO, *Ostático*, *Stádico*. Een gyzelaar, die te pand gegeven word.
render' ostaggio. Tot gyzelaar of onderpand geven.
restar' (rimaner') *ostaggio*, (*per ostaggio*). Tot gyzelaar blijven.

OSTENTARE. Vertoonen, aantoonen, toonen, wyzen, aanwyzen: doen zien of blyken; ook roemen, pochen, opblazen, groot spreken.

Ostentatore. Een roemer, pocher, opblazer, groot spreker, een opgeblaze, hoovaardige gek.

Ostentazione. Pragt, roem, grootsheid, hoovaardigheid, opgeblazentheid.

Ostento. Een wondetteken, schrikkellyk wonder.

OSTETRICE. Een vroedvrouw.

OSTINATO. Halstarrig, hardnekkig, onverzettelyk, eigenzinnig, koppig, wrevelig; ook volhardend, standvastig, enz.
ostinato nella sua opinione. *V. Sopra*; ook een eenzinnige stykop.
cavallo, mulo &c. ostinato. Een wrevelig, dattel paard, muilezel, enz.
ostinato come un mulo. Wrevelig, stykoppig als een muilezel, dat is, zeer hardnekkig.
amor' &c. ostinato. Een volhardende, standvastige, vasteliefde, enz.
ostinatamente. Halstarriglyk, hardnekkiglyk, onverzettelyk, eigenzinniglyk, koppiglyk; ook standvastelyk, volhardend, styf.

Ostinazione, *Ostinatessa*. Halstarrigheid, hardnekkigheid, wreveligheid, koppigheid, wederspannigheid, eigenzinnigheid; ook een styf, vast voornemen, volhardend, standvastig, vast by zyn gevoelen blijven.

Ostinarsi. Styf, hardnekkig, halstarrig blijven, zyn kop toonen, zyn hoofd opsteken, wederspannig, kregelig zyn, regezzeten, tegen aankanten, wederstreven.

ostinarsi in qualche opinione, risoluzione &c. V. Sopra; ook by zyn eenmaal genomen meening of besluit blijven, zig niet laten gezeggen, of bepraten.

OSTIPARE. Stoppen, verstoppen; ook in mal-kanderen stoppen, duwen, dik maken.

Ostipazione. Stopping, verstopping.

OSTRIGA, *Ostrica*, *Ostrega*. Een oester, zeker schelpvisch.

Ostregaro. Een oesterkooper of verkooper.

OSTRO. Zuiden, de zuide wind; ook 't sap en de verwe van de visch daar men purper mede verft.

Ostro-frocco. Zuid, zuidooste wind.

Ostro-garbino. Zuid, zuidweste wind.

OSTRUTTO. Verstoppt in 't lichaam, hardlyrig.

Ostruttivo. Stoppend, verstoppend.

Ostruzione. Stopping, verstopping, hardlyvigheid.

OTIO &c. V. Ozio &c.

OTRE, *Otro*. Een ledere wynnes of zak: (van een bokke of geite vel.)

Otrinello. Een klein ledere flesje, zakje.

OTTIMO. De beste, alderbeste, treffelykste, zeer goed, uitnemend, dat iets anders te boven gaat of overreeft, uitgekozen.

Dio Ottimo Massimo. *V. Massimo*.
ottima parte. Het beste, uitgekoze deel.
ottimi vini. Zeer goede wynen.
ottimo musico &c. Een zeer uitnemende zanger.

Ottimamente. Op 't beste of alderbeste, by uitnemendheid, zeer wel.
saper' ottimamente una cosa, lingua. Iets, een spraak of taal by uitnemendheid verstaan; ook zeer wel weten; kennen.

Ottimati. De voornaamste, rykste, uitmuntenste van een gemeente; ook de regenten des volks.

OTTO. Agt, het getal van agt.
boggi otto (giorni). Heden, van daag agt dagen.
otto cento. Agt honderd.

Ottanta. Tachtig.

Ottavo. De agfte.
ottava rima. Een stelling van agt rymende vaarsen.
un libro in ottavo. Een boek in agten gevouwen.

Ottobre. October, Wynmaand.

Ottogésimo. De tachtigste.

Ottogénario. Een tachtig jarigen ouderdom.

OTTONE. Geel koper.
candelieri &c. d'ottone. Een geel kopere kandelaar, een kandelaar van geel koper.

Ottónaio. Een geelkoperfmit, of geelgieter.

OTTURARE. *V. Turare*.

OTTUSO. Lomp, bot, stomp.
angolo ottuso. Een botte, stompe hoek.
ingegno ottuso. Een botterik, botmuil.

OVE &c. V. Dove &c.

OVERO. *V. O.*

OVO. *V. Uovo*.

Ovate, *Ovato*. Langronde, eyvormig, (ovaal.)

Ovata. Het eijernest in de hoenders.

OVIARE. Beletten, wederstaan, verhinderen, stooren, voorkomen.
oviar' a' disordini &c. De wanorde, enz. voorkomen, wederstaan, verhinderen, beletten.

OZIO. Ledigheid, rust, ledige tyd; ook luiheid, traagheid.
viver' in ozio, marcir nell'ozio. In stilte, rust, ledigheid leven, zonder bezigheid gaan.
impiegare bene il suo ozio. Zijne ledigheid, of ledigen tyd wel besteden, gebruiken.
seppellirsi nell'ozio. Zig geheel en al aan de ledigheid overgeven.

Ozioso. Ledig, niets doende, zonder werk of bezigheid; ook luy, traag.
feder star' ozioso. Ledig, zonder werk of bezigheid zitten, staan, niet te doen hebben, of doen willen.
essere ozioso. Ledig zijn.

Oziosamente. Lediglyk, gerustelyk, luiagrig, traag.

Oziosità. Ledigheid, gerustigheid, stilligheid; ook luiheid, traagheid, sloffigheid, onagzaamheid.

Oziofre, *Inziofre*. Een ledigganger, luy, traag worden; ook niet doen, rusten, ledig zyn.

P.

ПАСЧЕТТО. Een pakje, bondeltje.
Pacchettare, Impacchettare. Inpakken, een pakje of bondeltje binden.

ПАСЧИАРЕ. Wakker vreten, zwelgen, den bast vullen.

Pacchiarotto. Een wraat, grooten eeter; ook een jonge flokker.

Pacchidne. Een gulzigaart, flokker, grooten eeter; ook een stemper, die al zyn goed doorbrengt of door de billen lapt.

P A C E. Vrede; ook rust, stilte.
domandar la pace. De vrede begeeren, verzoeken.
trattar, accordar, concluder la pace. De vrede handelen, toestaan, sluiten.
far la pace con uno. Met iemand vrede maken, ingaan.
la pace tra il Rè di N. e C. è fatta. De vrede tusschen den Koning N. en, enz. is gesloten.
metter pace tra i nemici. Vrede tusschen de vyanden maken, dezelve scheiden, bevredigen.
darfi pace. Zigt te vreden, gerust stellen, te vreden, gerust zyn.
datevi pace. Weest te vreden, houd u gerust.
dar del buono per la pace. Om de vrede goede woorden geven, van zig geven.
far, viver in pace. In vrede en rust leven; ook te vreden zyn, zig te vreden en gerust stellen.
stare in pace. Weest stil, zyt te vreden, gerust.
andar bene in pace. In vrede, dat is, ten goede of gelukkig daar afkomen; ook in vrede heenen gaan.
sopportar in pace. Iets met geduld lijden, verdragen.
lasciatemi in pace. Laat my met vreden, gerust.
haber pace con uno. Vrede met iemand hebben, dat is, van hem niet geplaagt nog gequeld worden; ook zigt met iemand verdragen, vergelyken.
turbar la pace commune. De algemeene vrede stooren, ontrusten, verstooren.
romper la pace. De vrede, dat is, het vredeverbond breken.
con buona pace vostra. Met u goed welgevallen.
pace honesta, vansaggiosa, sicura &c. Een eerlyke, voordeelige, zekere, enz. vrede.
pace vergognosa, (ontosa,) sforzata, comprata &c. Een schandelyke, gedwonge, gekofte vrede.
Pacifico. Vreedzaamig, vredelievend, die vrede maakt.
Pacificamente. Vreedzaamlyk, gerustelyk, dat stil, gerust en met liefde geschied.
posseder, goder &c. una cosa pacificamente. Iets gerust, stillen vreedzaamlyk bezitten, genieten, enz.
Pacificare &c. V. *Rappacificare &c.*

P A D E L L A. Een pan, braadpan.
cader dalla padella nella brace. Uit de braadpan in de gloeiende kolen, of in 't vuur vallen, dat is, uit een groot onheil ('t welk men dagt te ontgaan) in een grooter vervallen.
Padellata, Padellina. Een kleine braadpan, een pannetje, braadpannetje.

Padellone. Een groote pan, braadpan.
Padellata. Een heele pan vol.

P A D I G L I O N E. Een paviljoen, tent; ook een behangsel van een bed, enz.

P A D I R E. Verduwen, verteeren, verkoken. V. *Digerire.*
non poter padire, digerire un affronto. Een hoon, of smaad niet kunnen verduwen.

Padiso. Verduwd, verteerd, verkookt.

Padimento. Verduwing, verteering, verkoking.

P A D O U A. Padua, een stad in Italie.

Padouano. Van Padua, daar geboren.

P A D R E. Vader; ook de naam die men een monniken priester geeft.
haber padre e madre. Vader en moeder, dat is, ouders hebben.
egli mi è padre. Hy draagt zig tegens my als een vader, hy is my als een vader.
il padre di famiglia. Huisvader, vader des huisgezin.
il Santo Padre. De heilige Vader, dat is, de Paus.
padre confessore, padre spirituale. De biegvader, geestelyke vader.
quel buon padre. Die goede vader.
i padri, i santi padri. De vaders, de heilige vaders, dat is, de kerken-leeraars; ook de heilige Heremyten; ook de heilige Oudvaders in het oude Testament.
padri e madri. Vaders en moeders, de ouders; ook voorouders.
nostri padri. Onze vaders; ook onze ouders.

Padraastro. Een stiefvader.

Padricciuolo. Een vadertje.

Padreggiare. Naar de vader aarden of gelyken.

Padrigno, Padregno, padrino. Een stiefvader; ook een peeter, dooppeeter.

padrino del campo. Een medestander of getuige van een twist, gevegt of tweegevegt.

P A D R O N E, Patrone. Heer, eigenaar, bezitter; ook gebiedend, regeerend heer. V. *Signore.*
padrone di casa, nave &c. Huisheer, scheepshoofdman (Capitein,) schipper, of die het schip regeert, of bestiert.
esser padrone di qualche cosa. Een heer, eigenaar ergens over, of van zyn, magt om iets te beschikken, of aan te stellen hebben.
V. S. n'è padrone. Gy zyt heer daar over, gy hebt daar over te bevelen, te gebieden.
senza Signore, ò Patrone. Zonder Heer of Meeſter.
padrone assoluto, libero. Een vry, onafhingend heer.
padrone caro, padrone mio &c. Myn waarde, lieve heer.
il Signor N. N. mio padrone singolarissimo &c. De Heer N. N. myn besondere, gebiedende Heer.
fi padrone. Ja myn heer.
far' (rendersi) padrone di qualche cosa. Heer ergens over worden, het zelve overheerschen, bemagtigen, overmeesteren.
restar padrone del campo, del mare. Heer of meeſter in 't veld, ter zee blyven, het veld, de zee behouden.

- cercar*, *baver*, *cangiar* &c. *padrone*. Een heer zoeken, hebben, veranderen.
- Padrona*. Een beschermster, schutvrouw, eigenaarster, vrouw, gebiedende vrouw.
- padrona di casa* &c. De huisvrouw, de vrouw van 't huis, enz.
- Padronanza*, *Padronaggio*. Heerschappy, eigen heerschappy, eigendom.
- Padronato* &c. *Patronato* &c. *V. Sotto*.
- il jus padronato*. Het regt van een geestelyk of kerkeleyk ampt te vergeven.
- Padronare*, *Padronarsi*. *V. Impadronare* &c.
- Padroneggiare* (*uno*.) Iemands meester, heer zyn, over iemand heerschen, een heer over iemand zyn of willen zyn.
- padroneggiar' il mare (nel mare) la città*. Heer en meester op de zee, in de stad zyn, daar over heerschen, en bevelen.
- P A D U L E**. *V. Palude*.
- P A E S E**. Land, landschap; ook vaderland, de plaats daar men geboren is.
- paese bello, ameno, buono, copioso, habitato, deserto, lontano, forestiero* &c. Een schoon, vermakelyk, goed, vrugtbaar of overvloedig, bewoond of volkryk, leeg, woest, verafgelegen, vrend land, of landschap.
- veder' i paesi*. De landen bezien, bezoeken, doorreizen.
- correre paese*. Landloopen, door 't land loopen.
- cangiar*, *mutar paese*. Het land ruimen, dat is, ergens anders na toe vertrekken.
- sgombrar' il paese*. *V. Sopra*; ook ontvlugten, ontvlieden, vertrekken, wegloopen.
- andar' al paese*. Na zyn vaderland, na huis gaan, reizen, trekken.
- una giovane del paese*. Een jonge dogter in het zelve landschap geboren, een landmeisje.
- di che paese?* Wat voor een landsman? van wat land?
- del niedesimo paese*. Landslieden, die van 't zelve land of landschap zyn.
- nel mio paese*. In myn vaderland, in myn geboorteplaats, daar ik t' huis hoore, tot mynent.
- Paesano, paesani*. Een inlander, in 't land of landschap geboren, enz. ook een boer, huisman; de boeren, huislieden, inwoonders, landzaten.
- vino* &c. *paesano*, *del paese*. Landwyn, enz. inheemsche wyn.
- un mio paesano*. Myn landsman, een van myne landslieden.
- i paesani corsero all' arme*. De inwoonders, de landslieden, de boeren namen de wapenen op, quamen in 't geweer.
- P A F F U T O**. Dik, vet, diklyvig, gezet.
- gote* &c. *passute*. Dikke, vette, uitpuilende wangen, enz.
- donna* &c. *passuta e grassa*. Een dik, vet, lyvig vrouws- persoon.
- P A G A N O**. Heidens; ook een heiden, afgodendienaar.
- Paganesimo*, *Paganesimo*. Het heidendom.

- P A G A R E**. Betalen, af betalen, de schuld voldoen, afmaken.
- pagar' uno*. Iemand betalen, af betalen, voldoen.
- pagar' intieramente*. Gansch, geheel af betalen.
- pagar della medema moneta*. Met de zelve munt betalen.
- pagar' i debiti*. De schuld betalen, af betalen, voldoen, afmaken.
- pagar' una (lettera) di cambio*. Een wisselbrief betalen, voldoen.
- pagar' a vista, a uso, a uso doppio* &c. Op zigt, op tyd, op een maand (*Uso*,) op dubbeld tyd, twee maanden (dubbeld *Uso*) enz. betalen.
- pagar la gabella*. De tol betalen, vertollen.
- pagar' una collazione*. Een ontbyt, kleine maaltijd betalen, ten besten geven.
- pagare lo scotto*. Het gelag betalen.
- pagar' un fallo*. Een zonde duur betalen, dat is, boeten moeten.
- tu mela pagherai se, io non ti pago* &c. Gy zult het my nog betalen, als ik het u niet betaal, enz.
- Pagarfi*, *farfi pagare*. Zig betalen, zig doen betalen, zig wreken.
- Pagabile*. Betaalbaar; ook dat te betalen is, dat betaald moet worden; ook dat vervallen is, of te vervallen staat. *V. Maturo*.
- queste somme non sono pagabili (sono impagabili)*. Die sommen zyn niet te betalen, zyn onbetaalbaar.
- pagabile una rimessa, imposta* &c. *in tre termini*. Een wissel, impost of schatting, enz. die in drie reizen betaald moet worden.
- Pagato*, *Pago*. Betaald, voldaan; ook te vreden.
- rendere la pariglia*. Iets betaald zetten.
- rendere ad alcuno pienamente la pariglia di qualche cosa*. Iemand iets ten vollen, overvloediglyk betaald zetten.
- fiano pagati per ignoranti, per minchioni* &c. Wy worden voor onwetende, ongeleerde zotten betaald, dat is, gehouden, geagt, geschilden, uitgemaakt.
- restar tutto pago di qualche cosa*. Ergens over heel wel vergenoegt en te vreden zyn.
- non pagato, non pago*. Niet betaald.
- Pagatore*. Een betaalder; ook een penningmeester, uitreider, uitgever, betaalsheer.
- buon (mal) pagatore*. Goede of opregte, quade of ongeregtige betaalder.
- dal mal pagatore, aceto è vin cercone*. Van een quade betaalder neemt men edik of verslage wyn: (wy zeggen) haverstroo
- pagator di corte, guerra* &c. Betaalmeeester, betaalsheer van 't hof, vanden oorlog, enz.
- Paga*, *Pagamento*. Betaling, afbetaling, afdoening van de schuld; ook de betaling of soldy der krygsknegten.
- trattener* &c. *le paghe*. De betaling of soldy agterhouden, de soldaten niet betalen.
- dar sicurtà per li pagamenti*. Borge voor de betalinge stellen.
- pagamento avanti scadenza, pagamento anticipato*. Betalinge voor den verval of verschyndag.
- far buon pagamento*. Goede betaling doen, geven.

Pagata. Quytting, quyttschrift, (quitanctie.)
PAGGIO. Een edelknaap, of hofknecht, (pagie.)
Paggiato. Een kleine edelknaap, of kleine hofknaap.
PAGINA. De zyde van een blad, bladzyde.
PAGLIA. Stroo.
dormir, morir sulla paglia. Op het stroo slapen, ster-
 ven, enz.
fascio di paglia. Een bos, bundel, schoof stroo.
 tetto, capello &c. di paglia. Een stroodak, hut, enz.
paglia tagliuzzata. Gehakt stroo, stroohalmen, kaf.
Pagliaccia. Onzuiver, vuil, morsig stroo.
Pagliuccia. Een stroohalmtje, klein stroo, gehakt
 stroo, kaf.
Pagliariccio, Pagliarizzo. Een stroo zak; ook een
 stroobed.
Pagliaro, Pagliaro. Een strooberg.
Pagliato, (colore.) Stroo geele verwe of kleur.
Pagliata. Een strooije mat, om iets daar op te leggen
 of in te pakken.
Paglioso. Volstroo, strooagtig.
Pagliuolo. Een brood- of beschuickamer in een schip.
Pagliolière. Die over het scheeps brood gestelt is: (wy
 zeggen) bottelier.
PAGNOTTA. *V. Pane*.
PAGOLINO, Paolino. Een waterhoen, een duikertje.
PAIO, paio. Een paar, een koppel.
un paio di guanti, scarpe, forbicette, tenaglie &c. Een
 paar handschoenen, een paar scharen, tangen,
 dat is, een schaar, tang, enz.
un paio di buoi. Een paar ossen.
un paio di carte. Een spel kaarten.
PAIULO, Paiuola. Een kopere pot, of ketel.
Paiolino. Een kleine kopere pot, een koper potje.
Paiuolo. Een koperfmit, koperfslager.
PALA. Een schop, om koren te schoppen, te ver-
 schieten, of brood in den oven te doen.
pala da grano. Een korenschop.
pala da vorto. Een spade, houweel, of schop om mede
 te graven. *V. Zappa, Basile*.
pala di cucina &c. Een vuur- of aschop.
pala da mulino. Een molenschop.
pala da remo. Een roeyschop, een riem.
Paleta. Een schopje; ook een vuur- of aschopje;
 ook een molenaars schopje.
Palamento, palamenta, Palmento, palmienti. De rie-
 men van een galey; ook de gang in de molen.
macinar' a due palmienti. Aan beide zyden eeten, dat is,
 lustig, sterk eeten.
Palare, Paleggiare. Schoppen, schopswyze weg-
 ofwerpen; ook wenden, keeren, omwenden,
 omkeeren.
PALAFRENO. Een schoon en moedig ry- of zadel-
 paard, een pronkpaard.
Palafrenière. Een ryknecht die de steigbengels van zyn
 heer houdt; ook een lakey; ook een stalknecht.
PALAGIO &c. V. Palazzo &c.
PALANCA. Een plank, dat is, een berd, gezaagt
 berd of plank; ook een rol, zoo als men onder de
 schepen doet, om die in 't water of aan den oever
 te trekken; ook een paal. *V. Palo*.

Palancare. Met gezaagde planken omtuinen, om-
 heinen.
Palancata, Palancato. Een schutting of heining van
 planken; ook met planken beschut.
PALANDRANA, Palandrina. Een ryrok; ook een
 omhangrok, (kapot.)
PALATO. Het gehemelte van de mond, gehemelte.
Palatina (vena.) De mondader van een paard.
PALAZZO, Palaggio. Een paleis; ook een koning-
 lyk of vorstelyk huis, zetel, hof of slot; ook een
 raadhuys, stadhuys. *Met*. Een groot huis.
palazzo grande, magnifico, reale &c. Een groot, heer-
 lyk, koninglyk paleis, enz.
fabricò veramente un palazzo. Hy heeft waarlyk een
 paleis, dat is, een pragtig, groot huis gebouwd.
habitar' un palazzo. In een paleis wonen; ook een
 pragtig huis hebben.
andar a palazzo. Na 't hof; ook in den raad of na het
 stadhuys, na de regtbank gaan.
giorno di palazzo. Regtdag.
termine, stile &c. di palazzo. Raads-, gerechts-, of
 stadhuys-woord, styl, spreekwys, enz.
buomini di palazzo. Gerechtsbedienden, raadsbedien-
 den, stadhuysdienaars.
Palatino, Paladino. Een Paltsgraaf; ook een zoo
 genaamd held of ridder.
portarsi &c. da paladino. Zig als een held houden,
 dragen. *V. Orlando*.
Conte Palatino. Paltsgraaf aan den Rhyn; ook een on-
 der Paltsgraaf.
Palatinato. De Palts, het Graaffschap van de Palts:
 een gewest in Duitsland.
Palazzetto. Een klein paleisje, slotje, bijzonderlyk
 bui en op 't land.
Palazzone. Een groot paleis, slot.
PALCO, Palcòne. De zolder van een huis, het welf-
 zel van de zolder, een zoldering, welfzel; ook
 een stelling der bouwlieden, enz. ook een schavot;
 ook een verdieping.
sù giustiziato sù un palco. Hy wierd op een schavot
 geregt.
casa a tre palchi. Een huis met drie verdiepingen.
palco (palchetto) a colombe. Een duivellag, duishuis.
PALLEGRO. Een doodbaar.
PALBO. Een tol, daar de kinderen mede spelen.
PALBRE. Opentlyk, in 't openbaar, bekend, o-
 penbaarlyk, onverholen, aan den dag, in 't ligt.
esser, diventare palese. Bekend, openbaar worden,
 aan den dag, in 't ligt zyn.
far qualche cosa palese ad uno. Iemand iets bekend
 maken, openbaren.
in palese, (palesemente.) Opentlyk, openbaar.
Palesare. Openbaren, verbreiden, gemeen maken,
 aan den dag, in 't ligt brengen.
palesar qualche cosa ad uno. Iemand iets bekend ma-
 ken, openbaren.
Palesamento. Openbaring, ontdekking, verbreiding.
PALBISTRA. Worstelinge, de behendigheid, of
 liefhebbery van worstelen; ook de worstel- of
 vegtplaats.

- PALYNODIA.** Herroeping, wederroeping.
cantar la palidonia. Het wederroep-liedje zingen,
Met. Op de mond kloppen, weder moeten ont-
kennen dat men boosaardiglyk, of onbedagt ge-
zeid heeft.
- PALIO.** *V. Pallio.*
- PALISCALMO,** *Paliscbelmo,* *Paliscbermo.* Een
klein schuitje, een boot in, of by een groot schip.
gestar un paliscalmo. Een schuitje, of boot uitwer-
pen, over boord zetten.
- PALLA.** Een vyzel of mortier; ook een kogel, een
bol of kloot, iets dat rond is als een kloot; ook
een bal. *V. Balla.*
- palla di japonne, neve &c.* Een zeepbal, een sneeuw-
bal, enz.
- palla d'artiglieria, da carica.* Een musket-, geschut-
of kanonkogel.
- cavicar a palla.* Met een kogel laden.
- tivar a palla.* Met kogels schieten.
- colpito d'una palla.* Met een kogel gefchoten, getrof-
fen.
- giuocar alla palla, (pallacorda,) palleggiare.* De bal
snaan, met de bal spelen, kaatsen.
- palla-vento.* Een windbal, een opgeblaze bal.
- aspettar la palla al balzo.* De bal by het stuiten afwag-
ten, dat is, *Met.* De gelegentheid afwagten, ver-
wagten.
- Palla-maglio.* Een palmagiebaan.
- palla maglio da tavola.* Een troktafel.
- Palletta, Pallina, Pallotta, Pallottola.* Een kogeltje;
ook schroot, hagel, pilletjes; ook een knikker;
ook ronde balletjes.
- giuoco di pallottole.* Het knikerspel.
- Pallone.* *V. Ballone.*
- Pallottare, Palluzzare.* Iets kogels- of balswyze in
de handen omdraaijen.
- PALLIDO.** Bleek, ongedaan, bedroeft van wezen.
viso smorto e pallido. Een ongedaan, bedroeft en bleek
aangezigt.
- Pallidetto, Pallidiccio.* Bleekverwig, bleekagtig.
- Pallidezza, Pallidore, Pallóre.* Bleekheid.
- Pallidire &c.* *V. Impallidire &c.*
- PALLIO, Palio.** De mantel, lange rok, het lang
overkleed, koorckleed der Aardsbischoppen; ook
het opgestoke geschenk, of de prys van de renloo-
[per.
mandar &c. il pallio. Het Aardsbischoplyk over-
kleed aan iemand zenden.
- correre il palio.* Om de prys rennen, loopen.
- Pallio, Palliotto (dell' altare.)* Voorhang van een al-
taar.
- Palliare.* Bemantelen, bewimpelen, bedekken.
- palliar gl' inganni co' l' manto di religione.* De bedriege-
ry, het quaad, de boevry met den dekmantel van
godsdienst bedekken, bewimpelen.
- Palliato.* Bemanteld, bedekt, bewimpeld.
- pretesti &c. palliati.* Bemantelde, bedekte, bewim-
pelde, valsche voorwendelen.
- PALMA.** Een palmboom, dadelboom; ook palm-
bladeren, de vrugt van de palmboom, dadelboom;

- ook een telg of tak van een palmboom. *Met.* Ze-
gepraal, overwinning, (victorie.)
- domenica delle palme.* Palmzondag, de zondag voor
Paaschen.
- riportar la palma.* De zegen, de overwinning ver-
krijgen, behalen, bevechten.
- Palmeto, Palmiere.* Een palm- of dadeltuin, of bosch.
- Palmizio, palmuccio.* De palmtak die op Palmzondag
uitgedeeld word.
- PALMA.** De palm of holte van de hand.
portar uno in palma di mano. *V. Mano.*
- Palmata.* Een slag met de vlakke hand.
- Palmeggiare, Spalmeggiare.* Met de vlakke hand slaan,
strijken, tasten.
- Palmento.* Een pars.
- PALMITI.** Een wijnrank, een wijngaard; ook
het hout dat men alle jaren aan de wijngaard laat
als men die snijd of snoeit; ook de scheut met ha-
re bladeren.
- PALMO, palma.** Een hand- of spanbreed, een span.
un palmo di terra. Een handbreed aarde.
egli non sarebbe buono a tormi un palmo di terra. Hy zou-
de niet bequaam genoeg zijn om my maar een
handbreed aarde af te winnen, dat is, om een
handbreed te doen wijken, deinsen.
- PALO.** Een paal, staak; ook een stok, of lat.
palo da vigna, sepe &c. Een wijnstaak, of stok.
ficcar, (figger) pali. Palen, staken inslaan.
di palo in frasca. *V. Frasca.*
- Palicello.* Een kleine paal of wijnstaak, of stok.
- Palare, palificare, palizzare, palancare.* Bepalen, pa-
len inslaan, met palen, staken of paalwerk bezet-
ten, voorzien, versterken. *V. Impalare.*
- palare le viti, alberi &c.* Palen, staken, stokken aan
de wijngaarden, boomen, enz. slaan.
- Palata, palificata, paliccata, palizzata, palifita, pa-
lisada.* Een paalwerk, een paalschaus, een schur-
ting met ingeslage palen.
- PALOMBO.** Een ringduif, hoelduif, wilde duif;
ook een gemeene duif.
- Palombino.* Een duifhuis, duivehok, duiveflag.
- Palombino. (colore.)* Duivehals koleur, of verwe.
- PALPARE, Palpeggiare.** Tasten, berasten, aan-
tasten, grijpen, aangrijpen; ook streelen. strij-
ken, zoetelyk tasten en handelen. *Met.* Vleijen,
slikflooijen, den honig om de mond smereen.
- Palpabile.* Grypelyk, tastelyk, aangrypelyk, aan-
tastelyk, handelbaar, handtastelyk.
- verità palpabile.* Handtastelyke waarheid.
- Palpabilmente.* Handtastelyker wyze.
- Palpeggioni, palpicone, palpóri.* Grypender, tastender,
aangrypender, aantastender, voelender wyze.
- andar palpeggioni.* Tastende, grypende of voelende
gaan, niet kunnen zien, by de tast gaan. *V.*
Tastoni.
- PALPEBRA, palpebre.** Wynbraauwen; ook het hair
van de wyubraauwen.
- PALPITARE.** Kabbelen; ook by de tast gaan; ook
kloppen, op en neder gaan, beven; ook klapper-
tanden.

il pesce palpita fin in padella. De visch kabbelt nog in de pan.

mi palpita il cuore. Het hart klopt my.

Palpitante. Kabbelend, kloppend, bewegend, bevend.

le ancor palpitanti membra. De nog bevende leden.

col cuore palpitante. Met een kloppend hart, dat is,

met groote vrees en angst.

Palpitazione. Kabbeling, klopping, beweging, be-

ving.

palpitazione del cuore &c. Hartklopping, kloppinge

des harten.

P A L T O N E, *Paltoniere*, *Paltrocco*. Een lujje straat-
of landlooper of bedelaar, een schooijer, omzwer-
ver, deugniet, vagabond. *V. Barone*, *Furfante &c.*

Paltoneggiare, *Paltroccare*, *Paltronare*. Bedelen gaan,
landloopen, schooijen, omzwerfen.

P A L U D E, *Palude*. Een moeras, maras, waterpoel,
graf, floor, een stilltaand water; ook een afgrond,
een zeer diepe en gevaarlyke plaats.

Paludale. Dat in slooten, moerasschen en poelen
groeit.

berbe &c. paludali. Moerasschen en poelkruiden, krui-
den die in slooten wasschen.

Paludoso, *Palustre*. Vol moerasschen, waterpoelen,
grasten, slooten; ook vol afgronden en gevaarlyke
dieptens.

P A M P I N O, *Pampiano*. Een groene, teedere wyn-
rank, een wynstokblad.

Pampinoso. Vol groene wynranken, of bladeren.

Pampinare, *Impampinare*, *Pampanire*. Vol wynranken
en bladeren wasschen, groeijen.

P A N A C E A. Algenezendkruid, algeneeskruid.

P A N A T A, *Panario*, *Panatieri &c.* *V. Pane*.

P A N C A, *Panco*. Een bank; ook een stoel zonder
sporten of leuning.

assa banca. Een banktrog, bankkist, slaapbank.

Pancale. Een banklaken, bankdeken.

Pancata. Een bank vol menschen; ook een ry wyn-
stokken, enz.

Pancetta. Een kleine bank, een bankje.

Pancaccia. Een slegte, ondeugende of oude bank; ook
een bank vol snappers, kakelaars.

Pancacciere. Een van de gene, die in de koopkra-
men op de markt by malkanderen zitten en suap-
pen of praten.

P A N C I A, *Panza*. De pens; penszak, buik, smeer-
buik; ook de wammen, quabben, het hangende vel
van vette menschen.

empirsi la pancia. De pens, de buik vullen, opvullen.

grattarsi la pancia. Zyn buik krabben, dat is, *Met.*
Niet te doen hebben, luy en leeg zittien.

mangiar' a crepa pancia. Eeten, vreten dat de buik barst,
tot barsten toe vreten.

Panciata, *panzata*. Een stoot, een steek in de buik; ook
een buik vol. *V. Corpacciata*.

dar' una panciata. Iemand een stoot of steek in de
buik geven.

mangiarfi, farfi una buona panciata di qualche cosa. De
buik ergens van vol eeten of vreten, met eenige
spysde buik opvullen, opproppen.

Pancione, *panciatico*, *panciuto*, *pancierone*. Een groote
of dikke buik, penszak; ook een dikkert, vettert.

Panciarublo, *panciarbone*. Een spaansch lyfstuk; ook
een wapenrok, krygstok.

Panciollare. Lustig eeten, vreten, den buik vol eeten.

P A N E. Brood; ook deeg, kruim van brood, enz.

Met. Spys, levens nooddruf, enz.

far il pane. Brood bakken.

egli è un pane perduto. Het is maar een verlooren
brood, dat is, te vergeefs.

vender pane per focaccia. *V. Focaccia*.

mangiar' il pane pentito. *V. Pentire*.

un tozzo, pezzo, boccone di pane. Een stuk, een beet,
een brok brood.

vender per un tozzo di pane. Voor een stuk brood: (wy
zeggen) voor een spot verkoopen.

pane di segala, formento, orzo &c. Rogge, tarwe,
gerstebrood.

pane di mandole, specie &c. Amandelbrood, zoete
koek, peperkoek.

pane di munizione. Kommies-, soldatebrood (Ammu-
nitiebrood.)

pane bianco, pane da tavola. Wittebrood, tafel-
brood.

*pane fresco, caldo, duro, negro, secco, muffato, mol-
liccio &c.* Versch of nieuwbakke, warm of heet,
hard of oudbakke, bruin, droog, beschimmeld,
zagt of week, enz. brood.

pane di tutta farina. Brood daar geen zemelen afge-
nomen is.

pezzi di pane ammuffito. Verschimmelde stukken
brood.

abbuconare del pane nel latte. Brood in melk brokken.

un pano di zucchero, cern &c. Een zuikerbrood, een
stok wasch, enz.

guadagnar' il pane. Het brood, dat is, de kost, levens-
middelen verdienen.

levar' il pane dalla bocca altrui. Iemand het brood uit
de mond nemen, dat is, denegering beuemen, mis-
gunnen.

bottega di pane. Broodwinkel.

Panata, panada, panatella. Een broodfop, een brood-
[pap]

farla panata al Diavolo. Den duivel een broodfop ko-
ken. *Met.* Om niet, voor een ander arbeiden.

Panetto, panello, panellino, panicubolo, panicello. Een
klein broodje, klein stukje deeg, kruim van brood,
V. Pagnotta.

Panaccio. Een slegtbrood.

Paniccia, paniccio. Een broodfop; ook pap, beslag.

Pagnotta, pagnottella. Een stukje brood.

Panaggio, panatica. Brood, voorraad; ook levens-
middelen, levensbehoefte.

Panattiere. Broodmeester, broodkist, broodkamer,
broodspinde.

Paniere, paniera. Een broodkorf, broodmand; ook
een korf, mand, paander van teenen.

Panieruzzo, panieruzzolo. Een klein broodkorfje, brood-
mandje; ook een korfje, mandje, paandertje in 't
gemeen.

acconciarsi le uova nel panieruzzolo. De eijeren netjes in 't korfje leggen, schikken, dat is, zyne zaken verstandiglyk beginnen, aanleggen.

Panieráio. Een korf-, of mandemaker.

PANBGRIGO. Een lofschrift, lofdigt, lofrede.

PANELLO. Een vreugdevuur van pekkransen, een pektoots, *V. Falò.*

PANERECIO, panerecuolo, panereccio. Gezweer aan de nagels, wratten aan de vingers of teenen.

PANIA. Een stokje met vogellijm gesmeert. *incappar nella pania.* In de vogellijm geraken. *Met.* In een handel of zwaarigheid geraken daar men zig bezwaarlijk uit redden kan.

investarsi nelle amoroze panie. Aan de vogellijm der liefde kleeven, blijven hangen.

Paniaccio, panione. De lijmfstokken.

Paniuzzo. Lijmroeden, lijmfstokken.

Paniure &c. V. Impaniare &c.

PANICO. Panikkooren, heidel, bokweit. *chi guarda ad ogni vento non semina panico.* Die op yder wind wil zien, agt geeft, die zaaid geen heidel, of bokweit. *Met.* Als men om een geringe verandering een gewigtige zaak laat varen, zoo komt'er nietmetallen van.

minestra di panico. Een bokweiten brey.

PANNO. Laken, stof.

panno di lana, (lano,) di lana, (lino.) Wolle, linne laken, lijnwaat, linnen.

panni lini, panni lani. Linnen, lijnwaat, wolle laken, of stof.

panni arazzi. Tapijtwerk.

panno fino, grosso, mischio &c. Fijn, grof, gemengeld laken of stof.

storjello, pezza, striscia &c. di panno. Een stukje, strookje, lapje laken of stof.

panno dell' occchio. Een vel, vlies, vlek of vlak der oogen.

panno del latte. Room, melkroom.

panno del vino, aceto. Wijnmoer, edikmoer.

panno del viso. Vlekken of vlakken, sproeten des aangezichts.

Panni. Laken, lijnwaat; ook kleederen.

panni nuovi, buoni, morbidi, gentili &c. Nieuwe, goede, zachte, aardige of fraaije, enz. kleederen.

panni cattivi, straccianti, unti, sporchi, poveri, vecchi, usati. Slechte, geveurde, vuile of morsfige, arme, oude, afgedrage of verslete, enz. kleederen.

vestirsi di panni altrui. Zig met eens anders kleederen vercierren, dat is, met vremd goed pronken.

veder' uno in altri panni. Iemand in andere kleederen, in een ander gewaad zien. *Met.* In een andere staat, stand zien.

alzarsi i panni. De kleederen afleggen, zig ontblooten. *Met.* Heel geil en onkuifsch zijn.

i panni risanno fino le stanghe. De kleederen vercierren ook de stokken, staken: (wy zeggen) het kleed maakt den man.

starsi ne' suoi panni. In zijne kleederen blijven, dat is, *Met.* In zijne staat blijven, niet boven zijn vermogen, magt gaan: (wy zeggen) zig uitrekken

naar dat de deken lang is, niet al te hoog vliegen.

Pannetto, pannicello, pannello, pannicelli, pannetti. Een doekje, voddertje, windseltje, zwageltje; ook een wifchdoek, vaatdoek; ook een doekje voor 't lijf om de kleederen te verschoonen; ook slechte kleederen, een slegt, gering kleedje.

Pannaccio. Een slegt, lomp, ondeugend stof, laken. Ook een kijver, twister, bedrieger; ook een oud vod, oude doek of lap, wifchdoek, vaatdoek.

Pannaiuolo. Een lakenverkooper of handelaar, een koopman in lakenen.

Pannicolo. Het vel of huidje in het lichaam van een dier; ook het middelrif (diaphragma) des lichaams. *V. Diaframma.*

Pannoso. Vol lappen, met lappen of oude lorren of voddren gekleed, gelapt of gefcheurt.

Panneggiare, termine di pistore. Kleederen schilderen; ook de vouwen, plooijen, de schaduwen en dagen, of het ligt wel afbeelden.

Panneggiatura. De schaduwe van de kleederen. *V. Drappeggiare.*

PANNOCCHIA, Pannocchio. Een hooge of knobbelige stoppel, of stroohalm, of een dikke air gelyk aan de hirsche, heidel of bokweit, enz. ook de klieren, builen, gezwellen, knorven, enz. aan de heimelyke leden, of teeldeelen.

Pannocchiaro. Klieragrig, knobbelig, knorvig; ook al wat hooge, knobbelige, dikke airen heeft.

Pannocchiarfi, Impannocchiarfi. Knobbelig worden; ook klieren, builen, gezwellen, knorven, enz. aan de heimelyke of teeldeelen krygen.

Pannocchiato. Die met klieren, builen, gezwellen geplaagt is.

PANTALONE. Een klugtspeelder, schalknar, janpotragie alzoogenaamd.

Pantalonáta. Een stukje, of klugtje van zoo een klugtspeelder, schalknar of janpotragie.

Pantaloneria. Potten, klugten van zoodanige klugtspeelders.

PANTANO. Een poel, waterpoel, broek, moeras, of maras, sloop; ook week drek, wecke vuiligheid, stont, enz.

Pantanoso. Broekagtig, moerasagtig, marasagtig.

PANTERA. Een panther: zeker wild roofbeest.

PANTUFOLA. Een pantoffel, muil, kamermuil. *V. Pianella.*

PANZA &c. V. Pancia &c.

PAOLO. Paulus, een mans naam.

un paolo. Een zoo genaamde munt te Rome.

PAONS, Paonazzo. V. Pavone &c.

PAPA. Paus. *V. Pontefice.*

Papa Clemente X. Den Paus Clemens den X.

sedette Papa dieci anni. Hy is tien jaren Paus geweest.

Papetto (menar' una vita da Papetto.) Een leven als een Paus, een Pauselyk leven voeren, dat is, beertlyk, pragtig leven, groote staat voeren.

Papabile. Die Paus kan worden, Pauselyk.

sogetto papabile. V. Sopra.

Papale. Van een Paus, daar toe behoorende.

dignità papale. De Pauselyke waardigheid.

ama &c. Papale. Een Pauselyk. *Met.* Een pragtig, heerlyk, treffelyk avondmaal.

Papalino. Pauselyk.

casa Papalina. Een Pauselyk geslagt, daar een Paus onder geweeft is.

i Papalini. Het Pauselyk volk, en der zelve aanhang.

Papato. Het ampt of waardigheid van een Paus.

assumer', essaltar' uno al Papato. Iemand tot Paus verkiesen.

rinunciar' al Papato. Van 't Pausdom, van de Pauselyke waardigheid gewillig, vrijwillig afstaan.

Papista. Een Papist: hatelijke naam die men de Roomschegezinden geeft.

Papistico. Pauselyk.

Papismo. Het Pausdom.

P A P A V E R O. Slaapkruid.

drizzar' i papaveri ne' gambi. De steel van 't slaapkruid overend stellen. *Met.* Een handel, in plaats van het te verbeteren, bederven.

P A P E R O, paperello, paperino. Een jonge gans, een gansje.

i paperi vogliono menar' a bere le ocche. De jonge gansen willen de oude aan 't water brengen; (wy zeggen) de ellebogen willen den aars leeren kakken.

allevato nella corte come un papero. In 's moeders hof of huis opgebracht als een jonge gans, dat is, nooit uit 's moeders keuken, nooit uit het land geweest.

Paperare. Snateren en lipfen of stamelen als een jonge gans.

P A P P A. Kinderbrey, kinderpap; ook (papa) een woord dat de kinderen gebruiken in de plaats van vader.

Pappare, Papponare. Brey, pap eten; ook wakker, lustig eten, schrantfen.

Pappatore, pappacchione, pappone. Een brey of papeeter, een goed eeter; schrantfer.

P A P P A R D E L L E, Pappardice. *V. Lasagne.*

P A P P A F I C O. Een keuvel, of kaproen die de vrouwen op 't hoofd dragen om de regen of wind te schutten.

P A P P A G A L L O, Papagallo. Een papegaay; ook een snuit, snavel.

favella da pappagallo. Hy spreekt, klapt als een papegaay, dat is, hy verstaar zelfs niet wat hy zegt.

P A P P O. (Een kinderwoord,) brood.

Pappolata, pappolase. Eenvoudige, slegte kindertaal.

P A R A B O L A. Een gelykenis, vergelykenis.

Parabolico. Dat door gelykenissen, of vergelykenissen gesproken is.

Parabolicamente. Door gelykenissen, of vergelykenissen.

Parabolano. Een snapper, kakelaar.

P A R A D I S O. Een lusthof of paradys; ook den hemel. *Met.* Een schoone, wellustige, vermakelyke tuin; ook groot vermaak, groote wellusten.

un' angelo nel paradiso. Een engel in 't paradys, in den hemel.

entrar' in paradiso. In 't paradys, in den hemel komen, zalig worden.

T O M . I .

metter' uno in paradiso. Iemand in 't paradys stellen, dat is, zeer vrolyk maken, ten hoogsten verheugen, verblijden.

saltar dall' inferno nel paradiso. Uit 'de helle in 't paradys springen, dat is, uit de grootste ellende en armoede tot het hoogste geluk en weelde komen.

un paradiso di delizie. Een lusthof of paradys van wellusten.

egli non tiene un giardino, ma un paradiso terrestre. Hy heeft geen tuin, maar veel eere een aardisch paradys, of lusthof.

Paradiso. Als een lusthof of paradys.

uccello di paradiso (paradiseo.) Een paradysvogel.

uva paradisa. Paradysdruiven: een soort van druiven alzoo genaamd.

mela paradisa. Paradysappel.

Paradisetto. Een kleine lusthof of paradys; ook een klein, dog zeer schoon, vermakelyk tuintje, huisje, enz.

P A R A D O S S O. Een wonderlyke, zeldzame zaak.

P A R A F E R N A. Goederen die een vrouw buiten haar bruidschat aan de man toebrengt. *V. Sopradote.*

Parafernale, beni parafernali. *V. Sopra.*

P A R A F R A S E, Perifrasi. Uitbreidinge, wydloopige verklaringe, uitlegginge, breedspraak.

Parafraffico. Wydloopiger, klaarder en breeder uitlegheid en beschreven.

Parafrafficamente. Op een wydloopiger, klaarder, breeder wyze.

Parafrasare, perifrasiare, parafrasticare. Eenige redenen of schriften wydloopiger, klaarder en breeder uitleggen of beschryven.

P A R A G G I A R E. *V. Pari &c.*

Paragone. Vergelyk, vergelyking, tegen malkanderstelling; ook proef, onderzoeking, beproeving, stryknaald; ook stryk-, proef- of toetssteen; ook een uitmuntend, uitvoerlyk voorbeeld, patroon, proefftuk.

far' il paragone dell' oro, argento. Zilver, goud proeven of beproeven, toetsen.

far paragone d' una cosa coll' altra. Het eene ding tegen het andere houden, stellen, beide te zamen vergelyken.

far' il paragone delle armi. De wapenen tegen malkanderen bezigtigen, afmeetten, vergelyken. *V. Paragonare.*

pietra di paragone. Een stryksteen, proeffsteen, toetssteen.

oro, argento &c. di paragone. Proef, dat is, wigtig, fyn, goed goud, zilver, enz.

esporr' uno al paragone. Iemand op de proef stellen, iemand onderzoeken, beproeven.

conoscer' uno al paragone. Iemand op de proef kennen, die men onderzocht en beproefd heeft.

robba &c. di paragone. Uitmuntende, puike waar, koopmanschap, die men op de proef inag stellen.

paragone di robba &c. *V. Sopra.*

Paragonare. Gelykstellen, tegen malkander stellen; ook proeven, beproeven, bezoeken, onderzoeken; ook toetsen, en keur nemen.

P p p p

para

paragonar una cosa coll' altra. Het eene ding tegen het ander stellen, met malkander gelykstellen.

paragonar l'armi. Wapenen tegen malkander houden, bezien.

paragonar l'oro. Het goud proeven, toetsen.

Paragonarsi. Zig vergelyken.

paragonarsi con (ad) uno. Zig met iemand vergelyken.

PARAGRAFO. Een zoo genaamd teeken in 't schrift, of een afbreeking in een boek, ook (sporswyze) een regtsgeleerde of (jurist.)

Paragrafare. Met teekenen onderscheiden; ook (sporswyze) zig voor een regtsgeleerde, of (jurist) uitgeven.

PARALLELO. Evenwydig, evenwyd van den anderen.

linee, circoli &c. paralleli. Evenwydige linien, rondtens, kringen, enz.

PARALISI, Paralisa. Beroerdheid, geraaktheid, lamheid; ook vallende ziekte, St. Jans vallende ziekte; ook kramp, jigt.

Paralitico. Die met lamheid, geraaktheid, beroerdheid getroffen is.

Paraliticcuccio. Een halve lamme, geraakte.

PARANIMFO-a. Een speelnoot: Een speelnegtr of meisje van een bruidegom of bruid.

PARARE, Pararsi. De mis- of kooftkleederen aandoen, met diergelyk kerkgewaad verciereen.

pararsi (da) messa. Zig kleeden, gereed maken om misse te doen.

pararsi in pontificalibus. Zig bisschoplyk kleeden, het bisschops gewaad aandoen, aantrekken.

lo pararono dell' ammanto Papale, Imperiale, Reale, Ducale &c. Zy trokken hem de Pauselyke, Keizerlyke, Koninglyke, Hertoglyke kleederen, vercierselen of gewaden aan, zy vercierden, schikten hem daar mede op.

parar un' altare. Een altaar verciereen, opschikken.

parar una camera di tapezzarie. Een kamer met tapyten behangen en verciereen.

Parato. Gekleed, opgefchikt, vercierd, aangedaan (met kerkgewaad.)

parato di piviale, pianeta &c. Met een koorrok, miskleed gekleed, vercierd, aangedaan.

i Cardinali, Vescovi tutti parati. De Kardinalen, Bisschoppen altemaal in hun gewaad en verciersels.

camera parata di tapezzarie. Een kamer met tapyten behangen en vercierd.

Parata, parada. Ciersel, verciersel, pragt, pronk, opschikking; ook stoet, gevolg, trein.

letto, vestito &c. di parada. Een praal- of pronkbed, kleed, enz. een bed, kleed, dat alleen maar tot verciersel, pragt en pronk diend.

cavallo di parada. Een handpaard, een pronkpaard.

far parada. Zig pragtig, heerlyk toonen, pronken; ook hoovaardig, trots, groots, hoogmoedig zyn.

Paramento, parato, paramenti. Mis-, koor-, kerkgewaad, of verciersel; ook opschikkingen.

paramenti Pontificali, Sacerdotali, Reali. Pauselyke, Priefterlyke, Koninglyke vercierselen, kleederen of opschikkingen, enz.

paramento dell' altare &c. Altaarcieraad, opschikking, verciersel des altaars.

paramenti preziosi da donna, da camera, da sella, da freno. Kostelyke, treffelyke optooifels, of cieraadjen der vrouwen, kamers, enz. zadel-, toom- en paardecieraadjen, verciersels, enz. *V. Addobbenenti, Bardo.*

PARARE. Bieden, aanbieden, toonen, voorhouden, te voorschyn komen, verschynen, voorstellen of zetten, te binnen komen, voorkomen.

parar a chi ci percuote, l'altra guancia. De genen die ons slaat de andere wang aanbieden.

Pararsi d'avanti, d'innanzi ad uno. Voor iemand komen, verschynen, iemand voorkomen, zig voor iemand stellen, zetten.

gli si parò davanti un sordo e mutolo. Daar stelde zig voor hem een doove en stomme.

mi si parò innanzi una fantasma, un sogno, un pensiero. Daar verscheen my een spook, daar quam my een geest te voorschyn, daar quam my een droom, een gedagten te binnen.

ammazzava tutto ciò che gli si parava dinanzi. Hy bragt alles om, hy doode alles wat hem maar voorquam.

PARARE. Stil houden, stil doen staan.

parar (col cavallo.) Met het paard stil houden, staan, (pareeren.)

parar il cavallo, far parar il cavallo. V. Sopra.

Parata. Stilhouding (met het paard.)

far una parata. Stil houden, stil staan, (pareeren.)

questo cavallo bu buona parata. Dit paard (pareert) wel, is wel gewend, luistert wel naar den toom.

PARARE. Afstaan, afweeren, of (pareeren,) scheremen, bewaren, hoeden, behoeden, wenden, afwenden, afkeeren, verzetten, beletten, opnemen, verzorgen, voorzien, toezigt hebben; ook bescheremen, verdedigen.

parar un colpo, una stoccata. Een slag of houw, een stoot of steek afslaan, afweeren, (pareeren, afpareeren.)

parar il colpo col braccio. De houw of slag met den arm afweeren, atwenden, beletten, breken.

parar via, per cacciar via. Weg jagen, weg doen wyken.

para la testa, la mano &c. Weg met het hoofd, met de hand, enz.

parar il Sole. De hitte der Zonne afwenden, zig voor de Zonne beschutten.

parar il cuore, lo stomaco &c. dal freddo. Het hart, de maag, enz. voor de koude bewaren, verzorgen.

parar il vento, la pioggia, il fuoco &c. Zig voor de wind, den regen, het vuur weeren, beschutten, *V. Ripararsi.*

parar il petto da moschettate. De borst voor de musquetschooten bevryden, beschutten.

parar l'innanzi dalle sporcizie. De voorste kleederen betekken, om voor de vlakken, en vuiligheid te bewaren, een schorteldoek of schootsvel voordoen.

para-fuoco, para-annanzi, (par' innanzio,) para-mosche, para-petto, para-pioggia, para-guardi, para-sole, para-vento &c. Een vuur scherm, of vuur schut, een

voorschoot of schootsvel, een vliegelpap, een borstweering, een regenscherm of regenmantel, of regenkleed, een zonnescherm, een windscherm, windkap, enz.

Parata. Een (parade,) een afkeering, een afzetting, verzetting van een slag, houw, enz.

far una parata. V. *Parare*.

P A R A S I T O. Een schuimlooper, panlikker, tallioorlikker, schuifelaar, smarotter: die iemand gelyk geeft en vleid om mede te smullen en de vryelik te hebben.

Parastaccio. Een onbeschaamde tallioorlikker, schuimlooper, paulikker.

Parastare. Op schuimloopen, klaploopen, tallioorlekken; ook smullen, stempen.

P A R C O. Spaarzaam, zuinig, sober; ook karig, schraal, gierig.

Parcamente. Spaarzaamlyk, zuiniglyk, zuinigjes, schraaltjes.

Parcità, *parcimonia* (*parsimonia*.) Spaarzaamheid, zuinigheid; ook karigheid, gierigheid.

P A R C O. Een park, of perk; ook eendiergaarde. V. *Barco*.

P A R D O. Een luipaard; ook graauw- of zandverwig, *un cavallo pardo*, (*pardiglio*.) Een graauw, muisvaal paard.

P A R E &c. V. *Pari* &c.

P A R E G G I A R E &c. V. *Paro*.

P A R E C C H I. Ettelyke, eenige, verscheide; ook veele, veele tezamen.

parecchi anni sono. Het zyn al ettelyke, eenige jaren. *io ne ho parecchi*. Ik heb 'er ettelyke, eenige van. *ne hanno scritto parecchi scrittori*. Eenige, verscheide schryvers hebben daar van geschreven.

parecchie volte. Ettelyke, eenige reizen, verscheide maal.

P A R E N T E, *parenti*. Vader; ook vriend, bloedvriend, maagschap, bloedverwant, nabestaande, verwantschap.

il primo nostro parente Adamo. Onze eerste aardsvader Adam.

un mio parente. Een van myne bloedvrienden, bloedverwanten.

stretto parente. Zeer na vriend, zeer na bevriend. *esser parente di (ad) uno*. Aan iemand bevriend, bemaagschapt zyn, iemand toebehooren.

egli mi è più parente che voi. Hy is my nader bevriend, bestaande als gy, hy hoort, bestaat my nader als gy.

i parenti ed amici. De bloedverwanten, de vrienden en bekenden.

Parenti. Ouders, de bloedvrienden, maagschap, bloedverwanten, nabestaande.

i suoi parenti furono ambedue sedeschi. Zyne ouders, dat is, zyn vader en moeder waren beide duitfchers.

Parentuccio. Een bloedvriend, bloedverwant, enz. van een geringe staat.

Parentela, *parentaggio*. Bloedvriendschap, bloedverwantschap, maagschap, verwantschap.

contrar parentela con uno. Met iemand in maagschap, verwantschap treden.

ricusar' il parentaggio di uno. Iemands verwantschap afslaan, zyn vriend niet willen worden.

parentela spirituale. Geestelyke verwantschap, dat is, peter- of gevaderschap.

Parentado. De gansche maagschap, verwantschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.

grau parentado. Een groote maagschap, bloedverwantschap, enz.

far parentado, (*entrar' in parentado*) *con uno*. Met iemand in maagschap, bloedverwantschap komen, iemands bloedvriend worden.

Parentaggio. V. *Parentela*.

Parenteria, *parenterie*. Een bloedvriendschap, maagschap, zwagerfchap, een zwagerfchap onder malanderen.

Parentarsi. *Apparentarsi*, *Imparentarsi (con uno)*. Zig met iemand vermaagschappen, in verwantschap geraken, in bloedverwantschap treden, met iemand bevriend worden.

Parentato, *Apparentato*. Bemaagschapt, bevriend, enz. *esser parentato con uno*. Met iemand bemaagschapt, bevriend, bezwagerd zyn.

Parenteggiare. Vriendschap houden, dikmaals by zyne bloedverwanten, vrienden, bloedvrienden, enz. zyn, of dikwils van hen spreken, enz.

P A R E N T E S I. Een tusschenreden, een tusschenstelling.

P A R E R E. Verschynen, te voorschyn komen, blyken, schynen te zyn, zig houden, toonen, gelaten, uitzien; ook voorkomen, dunken, denken, meenen.

pare che &c. Het schynt, het laat zig aanzien dat, enz.

pare ben che siate un furbo. Het blykt wel dat gy een schalk zyt.

pareva che niuna medicina valesse a questo. Het scheen, het liet zig aanzien als of geue geneesmiddelen hier toe helpen wilde.

gli affari mi paiono mutati. De zaken komen my anders voor, schynen verandert te zyn.

come vi pare questo vino? Wat dunkt u van deze

[wyn?

non vi paia strano. Laat het u niet wonderlyk, vreemd, zeldzaam voorkomen, dunken, schynen.

egli non pare più desso. Hy lykt of schijnt niet meer de zelve of zelvige.

mi pare d'aver fatto assai. My dunkt, ik meen, of ben van gedagten, enz. dat ik genoeg gedaan heb.

parti cosa conveniente, *parti che* &c. Dunkt het u wel dat het een behoortlyke zaak is, denkt of meent gy wel dat, enz.

parmi di vederlo. Het komt my voor als of ik hem

[zag.

adesso pare (appare) che cosa sia il trattar con simil gente. Nu blykt het, dat is, ziet men wat het is met zulke luiden te doen te hebben.

Parere, *pareri*. Meening, gevoelen, waan, inbeelding, bedenking, goeddunking, zin, gedagten.

P p p p 2

esser

esser di parer che &c. Van meeninge, van gedagten zyn dat, enz.
secondo il mio parere. Naar myn meeninge, volgens myn gevoelen.
mirar' uno al suo parere. Iemand in zyne meeninge, zyn gevoelen, gedagten trekken, brengen.
un parer falso. Een valsche meening, waan, inbeelding, een valsch gevoelen.
sentir' il parere d'uno. Iemands meening, gevoelen aanhooren, hooren wat iemand daar van houdt, gevoelt, enz.
discerliberamente i vostri pareri. Zegt my vrymoediglyk uwe gedagten, gevoelens, meeningen.
quante teste tanti pareri. Zoo veel hoofden, zoo veel zinnen.
PARETE. Een wand, muur. Ook een soort van een net om vogelen tevangen.
qual l'afino dà in parete tal riceve. V. Quale.
Parietaria, Parietaria. Muurkruid, glaskruid.
PARGOLO, Pargoletto, Pargolino. Een klein kind, een kindje.
non si perdonava a' pargoletti in cuna. Men verschoonde de kindertjes in de wieg niet.
Pargoletto, Pargolo. Zeer klein van leden.
le pargolette membra. De kleine, teedere leedjes der kinderen.
Pargolezza. Kindsheid, kinderlykheid.
Pargoleggiare. Doen als een klein kind, kinds of kinderlyk zyn.
PARI, Pare, pari. Gelyk, dat gelyk is, gelykvoornig, evenmatig.
pari al pari. Gelyk op.
facciasi riverenza a' superiori, ufficio a' pari. De opperste of hoogverhevene zal men eerbiedigheid, de gelyken dienft bewyzen.
egli non ha pari in questa arte. Hy heeft in deze konst zyns gelyken niet.
Lucifero pretese d'esser pari a Dio. Lucifer wilde aan God gelyk zyn.
fiamo pari. Wy zyn gelyk.
a piedi pari. Met gelyke voeten.
star' a piedi pari. Met gelyke voeten staan. *Met.* Wel staan, ryk zyn, zyne gelegentheden en bequaamheden hebben.
son pari letizia cenarono. Zy hielden met gelyke vreugde het avondmaal.
di pari volontà. Met gelyke willen zin, dat is, eendragtelyk, eenmoediglyk, eenpariglyk.
scarpe, guanti &c. pari. Gelyke schoenen, handschoenen, enz. dat is, die byeen, by malkanderen behooren.
queste, scarpe &c. non sono pari, (sono dispari, impari.)
 Deze schoenen, enz. zyn niet gelyk, (zyn geen paar) passen niet by malkander.
un par suo. Iemand zyns gelyken.
un mio, tuo, suo, nostro, vostro pari &c. (un pari mio, tuo &c.) non farebbe questo. Iemand van myns, uws, zyns, ons, ulieder, enz. gelyken, dat is, als ik, gy, hy, wy, ulieden, enz. zouden dat niet doen.
vistirsi da par suo. Zig kleeden als zyns gelyken,

e vostro pari. Hy is uws gelyk, van uwe kragten.
vive da cavaliere pari suo. Hy leeft als een edelman, gelyk als hy is; ook, hy leeft als een ander edelman van zyns gelyken.
Pari, al pari. Gelyk, gelyk als.
lo amo al pari di me stesso. Ik bemin hem gelyk als myn zelve.
andar' al (del) pari con uno. Met iemand gelyk gaan.
Met. Met iemand gelyk zyn; ook opregt met iemand handelen, iemand gelyk, regt doen; ook doen gelyk als een ander.
non può andar' al (del) pari con lui. Hy kan het hem op verre na niet gelyk doen, hy kan zig met hem niet vergelyken.
Parimente. Gelykelyk, gelykerwys, desgelyks, van gelyken, op eenen dezelve wyze, evenmatig, even zoo veel, net zoo veel; ook te gelyk, tezamen; ook zoo wel, ook.
egli verrà ed io parimente. Hy zal komen en ik ook, van gelyken, desgelyks.
Pariglia. Gelyk, even zoo veel, even of net het zelve, of zelvige.
render la pariglia. Gelyk met gelyk vergelden, een ander doen zoo als ons geschied is.
Parità. Gelykheid, overeenkomst, gelykenis.
non vi è parità. Het heeft daar mede geen overeenkomst, gelykheid, gelykenis; ook deze gelykenis is ganfch niet regt.
Paragone. V. Sopra.
Paraggiare. Gelykstellen of agten, tegen malkander gelykstellen, gelyk worden.
paraggiare una cosa col (all) altra. Het eene ding by het andere, de eene zaak by de andere vergelyken, gelykstellen; ook het eene zoo veel agten als het andere.
non vi ha ben' al mondo, che'l mio mal pareggi. Daar is geen goed op de wereld dat met myn quaad te vergelyken is.
il fiume crebbe sì, che la sua altezza pareggiava lemura della città. De rivier of vloed liep dermateen zoo hoog op, dat dezelve met de stads muuren gelyk wierd.
Paraggiarsi (con uno) Zig (met of by iemand) vergelyken.
Paraggiabile. Vergelykelyk, dat ergens by kan vergeleken worden.
questo non è paraggiabile col (all) altro. Deze kan niet, of by de andere niet vergeleken worden.
un dolor &c. non paraggiabile, (imparaggiabile.) Een onvergelykelyke smart, pyn, enz.
PARIGI. Parys, de hoofdstad van Frankryk.
Parigino. Van Parys.
PARLARE. Spreken, zeggen.
parlar' Italiano, Francese &c. Italiaansch, Fransch, enz. spreken.
parlar bene, male &c. Wel, qualyk, enz. spreken, zeggen.
parlar bene, male di uno. Wel, qualyk van iemand spreken, goed, quaad van iemand spreken, zeggen, enz.

parlar con (ad) uno. Met iemand, tegen iemand spreken, iemand toe- of aanspreken.

parlar di qualche materia. Ergens van, van een materie of stoffe spreken.

parlar brevemente, propriamente, paramente, distintamente, chiaramente, francamente, elegantemente, saviamente, semplicemente, accortamente, cautamente, simidamente, alio, piano, inconsideratamente, oscuramente, rozamente, disonestamente. Kortelyk, klaarlyk, zuiver uit de borst, onderscheidentlyk, aangenaamlyk, opentlyk, wyzelyk of verstandig, eenvoudig, regzinnig, voorzigtig, of omzigtig, bevreesd, overluid, langzaam, onbedagt, duisterlyk, bot of plomp, onbetamellyk, enz. spreken.

parlar fra i denti (a feste) *in gola, a mezza bocca, pe' l' naso.* Tusschen de tanden, binnens monds, hakkelende, door de neus, dat is, onduidelyk spreken, mompelen.

parlar in aria, al vento. In de lucht, in de wind spreken. Met. Vrugteloos, te vergeefs spreken.

ogniuno ne parla. Een yder, een ygelyk spreekt 'er van; ook een yder heeft 'er de mond vol van.

la lettera parla. De brief spreekt, dat is, geeft duidelyk te kennen, te verstaan. *V. Cantare.*

non sene parla più. Men spreekt 'er niet meer af, of van, 't is alles stil.

parla ben questo Autore. Deze schryver spreekt, dat is, schryft zeer wel.

parlar con mano, con fatti. Met de handen, met, of door 't werk spreken, dat is, doen en niet veel zeggen.

dar da parlar ad ogni uno. Een yder, een ygelyk genoeg te spreken en te morren geven.

Parlare, parlari. Het spreken, de spraak, de reden, redekonst, spraakkonst.

l' arte del ben parlare. De kunst van wel te spreken, de welsprektheit.

un modo di parlare. Een wyze of manier van spreken, een spreekwys.

un parlar' accorto, breve, coperto, delicato, ornato, elegante, metaforico, misterioso. Een scherpzinnige, korte, bedekte, lieffelyke, cierlyke, welsprekende, overgebragte, geheime of verborge, enz. reden of spraak.

un parlar' confuso, imbrogliato, oscuro, sconcio, rozzo &c. Een verwarde, onordentlyke, donkere, duistere, ongerymde, grove of botte, enz. reden.

aspro, rude &c. nel parlare. Ruw, scherp, hard in zyne reden of spraak.

questi parlari sconci. Deze ongerymde reden of manier van spreken.

Parlante. Sprekend.

buomo savio e ben parlante. Een verstandig en welsprekend mensch.

un buon parlante. Een goed redenaar, die wel ter taal, wel bespraakt is; ook die een spraak of taal wel spreekt.

Parlato. Gesproken.

Parlata. Toespreking, aanspreking, die iemand aan- of toespreekt; ook lalteting.

in due parlate hebbi l'intento. Met tweemaal aan te spreken heb ik het verkregen.

Parlatore, Parle-trice. Een spreker, redenaar, spreekster, redenaarster; ook een zwetser, snoever, pocher, snapper, kakelaar, snapster, kakelaarster. *un presto, un bel parlatore.* Een vaardig, gezwind spreker, een cierlyke redenaar.

un gran parlatore. Een groote redenaar; ook een zwetser, grootspreeker, snoever.

una gran parlatrice (una parlantina.) Een groote snoefster, grootspreekster.

Parlatorio (di monache.) Een spreekhuis, spreekkamer (der nonnen.)

Parlamento. Een Parlement, dat is, de hoogeraad, of hooge regeering van 't land; ook het gene daar verhandelt word; ook Parlements paleis, of huis. *radunar' il parlamento.* Het parlement, de hoogen raad vergaderen.

far parlamento. Parlement of hooge raad houden.

sessione di parlamento. Parlements zitting, een zitting, of vergadering der Parlements heeren.

in pieno parlamento. In 't volle parlement, in de volle raad, vergadering.

entrar' in parlamento con uno, (una.) Met iemand in een t'zamenpraak of gesprek komen, geraken.

Parlamentare. Gesprek of zamenpraak over staatszaken houden, daar over spreken en raadslaan.

parlamentar di qualche cosa. Over een zaak spreken, in onderhandeling treden, zamenpraak houden, mondeling ergens over handelen, iets voor af handelen, bedingen, bespreken.

parlamentar' una fortezza, l'accordo. Wegens de overgaaf, het verbond of accoord van een vesting spreken, zamenpraak houden, met den vyand handelen, de verdragspunten opstellen.

Parlostare. Zwetsen, snappen, onnutte klap of praat uitflaan, of voeren, heimelyk, biunens monds praten, stamelen.

Parola, parole. Een woord; ook de spraak; ook rede, gesprek.

la parola di Dio. Het woord Gods.

dir' una parola. Een woord zeggen, spreken.

a parola a parola. Van woord tot woord.

in poche parole (in due, tre parole.) In weinig woorden, met twee, drie woorden, dat is, kortelyk. *tre parole signor mio.* Drie (wy zeggen) een woord, myn heer.

le parole non s'infizzano, non empiono il sacco. V. Infizzare, sono parole. Het zyn maar woorden en ydele redenen. *formar, far parole.* Woorden maken, voor den dag brengen, praten, spreken.

ancor' una parola. Nog een woord.

far molte parole. Veele woorden, een lang gefnap, gepraat maken, veele woorden den hals breken.

far' (mover') parola ad uno di qualche cosa. Met iemand ergens van spreken, iemand iets melden, woorden met iemand ergens over maken.

non su parola di questo. Hier van is geen woord gesproken geweest, daar is niet van gemeld, geen gewag van gemaakt.

belle parole e tristi fatti, ingannano savi e matti. Schoone woorden en quade daden,
 Die doen, en wys en gek verraden.
non più parole, lasciamo le parole. Niet veel woorden meer gemaakt, laat ons de woorden aan een zyde zetten.
le parole son femine ed i fatti maschi. De woorden zyn vrouwelyk en de daden mannelijk.
entrar' in (venir' a) parole con uno. Met iemand te spreken, in gesprek komen.
figliar', prender' uno a parola. Iemand in zyn reden, in zyne woorden vatten, vangen.
le proprie, formali parole. De eigentlyke, wezentlyke woorden.
perder la parola. De spraak verliezen, spraakloos worden.
non perderd più parola in questo negozio. Ik zal geen enkel woord in deze zaak meer verliezen.
perder la parola. De spraak verliezen, niet meer kunnen spreken, rede-, of spraakloos worden, verfrommen.
conoscer' uno alla parola. Iemand aan zyn reden, aan zyn spraak kennen.
senza dir, risponder' &c. parole. Zonder een eenig woord te zeggen, te antwoorden, enz.
dilander'si, dilungarsi in parole; multiplicar parole. Zich in wydloopige redenen uitbreiden, wydloopig, uitvoerlyk spreken, veel woorden maken, gebruiken.
metter' uno in parola. Iemand op de tong, in opspraak brengen; ook iemand doen spreken.
trattener' &c. uno a parole. Iemand met woorden, dat is, met redenen lang ophouden.
stracciar le parole in altro senso. De woorden in een andere zin, in een ander begrip trekken, de reden anders uitleggen, duiden.
vomper le parole in bocca ad uno. Iemand de woorden in de mond breken, dat is, in iemands woorden, redenvallen, iemand niet laten uitspreken.
haber la parola viva, presta e pronta. Een gezwinde en vaardige reden, een goede tong hebben, wel en ras kunnen spreken; ook welter taal zijn, een gladdetong hebben.
portar la parola. Het woord doen, de reden voeren, de zaak voordragen.
parole vere, buone, belle, leggiadre, sante, aperte, chiare, eleganti, scelte, alte, utili, edificatorie, dolci, soavi, melate, (di miele) zuccherate, amorose, mystiche, figurate, pronte, argute, motteggianti, pietose, dolorose, languenti. Ware, goede, schoone, aardige, heilige, openbare, klare, welsprekende, uitgelezene, hooge, nuttelyke, eerbare, zoete, aangename, honigzoete, gezuikerde, verliefde, geheime of verborgene, verciende, vaardige, spitsvinnige of scherpsinnige, schimpende of bespotende, erbarmelyke, weemoedige, onmatige en verdrietige, flauwe, enz. woorden.
parole, disoneste, brutte, sporche, abbominevoli, scandalose, oscure, dubbiose, oziose, vane, aspre, cattive, finte, menite, false, sconcie, sciocche, tronche,

rotte, ingiuriose, velenose, mordeni, pungenti, denegose, vili, (basse,) anticbe, imfistate, basse &c. Oueerbare of oneerlyke, schandelyke, vuile, onzuivere, onnutte en ontugtige of hoeragtige, afschuwelyke, schrikkellyke en vervloekte, verargerlyke, duistere, twyffelagtige, luije, ydele, scherpe, booze of quade, verdigte, leugenagtige, valsche, ongerymde, zotte, dwaze of gekke, halve, gebroke, smadelyke, gittige of vergiftige, bitse, spyrige, stekende, veragterlyke, slegte, onde, ongebruikelijke, ongeslepe, enz. woorden.
Parola. Het woord, dat is, de toezegging, de afspraak, de belofte.
dar, impegnar la sua parola. Zyn woord geven, verpanden, overgeven, dat is, iets toezeggen, beloven.
haber la parola da uno. Het woord, dat is, de toezegging, de belofte van iemand hebben.
parola da Rè. Koninglyk woord (parole.) *Ma.* Groote, onseilbare toezeggingen, belofien.
 sopra la vostra parola. Op uw woord, belofie, toezegging.
adempir, mantener, tener la parola. Het woord, de toezegging, belofie, afspraak houden, nakomen.
uomo di parola. Een man van (parole,) van zyn woord, die zich by zyn woord of belofte houdt.
uomo di poche parole. Een man van weinig woorden. [den.
ritrattar (trarr' in dietro) la sua parola (la parola data.) Zyn woord of het gegeven woord weder intrekken, zyne belofte, toezegging niet willen houden.
Paroletta, parolette. Een woordje.
parolette ridicole. Belachelijke woorden.
Parolina, Paroluccia. V. Sopra.
Parolaccia, parolazza. Ruwe, harte, plumpe, onbeschaafde woorden.
Parolaio. Een zwertser, snapper, mondopen, rammelelaar, kakelaar.
 P A R M A. Parma. Een Stad en Hertogdom in Italie.
Parmeggiano, Parmiggiano. Van Parma.
formaggio (cacio) parmiggiano (di Parma.) Parmezaanische kaas.
 P A R N A S O, *parnasso.* Parnas, een berg in Thracie; ook de konstberg der dichters alzoogenaamd.
li raggugli di Parnaso. De geschiedemissen en tydingen uit Parnas, dat is, bedekte schriften der geleerden over de schoulen en Itaten.
 P A R O, *paio, paia.* Een paar; ook een koppel.
un paio di guanti, scarpe &c. Een paar handschoenen, schoenen, enz.
un paio di calze. Een paar kousen.
Paro-casso. Het spel van even en oneven.
 P A R O C O. Een parochiaan, kerspel-priester.
Parochia. Een parochie, kerspel.
Parocchiáno. Gebuur, nagebuur, die in de zelve parochie, in de zelve kerspel of wyk wooud.
 P A R P A G L I O N E. Een ligtmugge, kaarsvlieg; ook een zomervogel alzoogenaamd.
 P A R O S S I S M O. De aankomste van de koorts. *V. Accesso.*
 P A R R I C I D A. Een vader- of moedermoorder.

Parricidio. Een vader- of moedermoord.

PARSIMONIA &c. V. Parco &c.

PARTI. Een deel, gedeelte; ook de soldy of (portie) van een bediening te Rome.

una parte dell' eredità. Een deel van de erffenis, een erfdeel.

una parte dell' anno, del libro, trattato. Een deel of gedeelte van 't jaar, van 't boek, van de handeling, of van het verhandelde.

baver la sua parte di qualche cosa. Zyn deel ergens van hebben.

baver parte in qualche negozio, lite, governo &c. Een deel in of aan een handel, aan een twift, krakkeel, (proces) aan de regeering of het bestier, enz. hebben

egli vi ha gran parte. Hy heeft 'er een groot deel aan; ook hy is 'er veel schuldig aan, enz.

far (dar) parte ad uno di qualche cosa. Iemand een deel ergens van geven, iemand iets deelagtig maken, mededeelen.

baver la sua parte. Zyn deel wel hebben.

baver parte in corte. Zyn deel, (portie) tafelaan 't hof hebben.

egli ha buone parti dal Papa. Hy heeft goede besoldingen en andere vereeringen van den Paus.

levar, far levar, raddoppiar la parte ad uno. Iemands deel of (portie) laten wegnemen, verdubbelen, enz.

volerne la sua parte. Zyn deel, (aandeel) daar af hebben willen.

entrar' (esser') a parte con uno. In een deel met iemand treden, een deel of (portie) met iemand hebben, in gemeenschap van goederen van iemand aangenomen worden.

far (sostenere) le prime parti appresso di uno. By iemand veel gelden, veel of het meeste vermogen, de eerste gunsten van iemand bezitten.

parte buona, migliore, l'ottima. Het goede, beste, alderbeste deel.

prender' una cosa in buona, mala parte. Iets ten goede, ten quade aanmerken, in 't goede, in 't quade opnemen, iets voor goed, voor quaad houden, agren.

maggior (piu) parte. Meestendeels, meerendeels.

la maggior parte sono morti. Het meeste deel zyn dood of gestorven.

da parte mia, tua, sua, nostra, vostra. Myn, uw, zyn, ons, ulieden; enz. deel, myuent, uwent, enz. wegen.

substatelo da parte mia. Groot hem van mynent wegen, uit mynen naam.

da parte dell' anima l'uomo è simile a Dio. Van wegen de ziel is den mensch God gelyk.

da una parte egli è divoto, dall' altra poi un grand' interesse. Eens deels is hy godvrugtig, ander deels zeer eigenbaarzoekend.

Parte (del mondo.) Een deel der wereld, een land, landschap; ook een plaats.

nelle parti Orientali. In de Oostersche landen, in het oostersche gedeelte der wereld.

andar' in qualche parte. Ergens heen gaan, na een land of landschap gaan, reizen, trekken.

vennero da varie parti. Zy quamen van verscheide plaatsen.

con mille cavalli si scagliò subito a quella parte. Met duizend paarden trok, rukte hy schielyk daar heen, daar na toe, (na die plaats.)

da ogni parte. Van alle plaatsen; ook overal.

in queste parti non nasce vino &c. In deze landen, plaatsen wachst, groeit of valt geen wyn.

Parte (del corpo.) Deel, dat is, een lid des lichaams.

le parti disoneste, vergognose. De schaam- of teeldeelen, de schamelheid.

mostrar nude le parti del corpo. Het bloote lichaam; ook de schamelheid toonen; ook naakt zyn.

una parte (del corpo,) de beni. Een deel des lichaams, van de goederen.

parte vegetativa, sensitiva, razionale. Het wasschende of groeiende, zinnelyke of gevoelende, vernuftige of redelyke deel, of magt der ziele.

parti interne delle animi. De inwendige deelen of magten der zielen.

Parte, parti. Deel, de strydende, verschillende partyen; ook een oproer, tweespalt, samenhang, munitery; ook een aanhang van eenig gevoelen, godsdienst, of eenige leeringe.

sentir, accordar &c. le parti. De partyen hooren, verhooren, vergelyken, enz.

sentiremo l'altra parte, la parte contraria. Wy willen het ander deel, het tegendeel, de tegenparty, de wederparty ook hooren.

parte Guelfa e Ghibellina. De Welfische en Gibbellien-sche partyen of aanhang.

prender, sostenere la parte di uno, tener parte con uno. Iemands deel, zaak, party aanvaarden, aannemen, iemand toevallen, met iemand houden, aanspannen, tot iemands zyde overtreden, aan iemands kant zyn, iemand aanhangen. *V. Partito.*

entrar' a parte degli interessi di uno. Zig aan een ander zyn zaak of party gelegen laten leggen, zig daar mede bemoeijen, bekommeren, zig met iemand in een verbond inlaten.

prender si parte in qualche cosa con uno. V. Sopra.

Parte, in parte, a parte, per la maggior parte. Deels, ten deelen, voor een gedeelte, meerendeels, voor het meestendeel.

sono parte Francesi, parte Italiani. Het zyn ten deelen Franschen, ten deelen Italianen.

sono la più parte per la più parte Francesi. Het zyn voor 't meerendeel Franschen, de meeste zyn Franschen.

la passione di Cristo mi frugge di compassione, parte mi diletta. Het lyden Christi maakt my kragteloos door medelyden, en ten deelen verheugt het my.

in tutto, è in parte. Gauschelyk, of maar ten deelen.

in gran parte. Meestendeels, meerendeels, het grootste gedeelte.

considerar' una cosa a parte, a parte. Iets volgens alle deszelfs deelen, van stukje tot beetje, naauwkeurig overwegen.

Parti. Deelen, dat is, gaven, begaaftheden, deugden, eigenschappen, hoedanigheden; ook ampt, (officie.)

egli ha buone parti. Hy heeft goede gaven, hy bezit goede deugden, het is een welbegaafte mensch.
V. Qualità, Dote.
far le parti d'un buon pastore &c. Het ampt van een goed harder bekleeden, bedienen.
Parte. De zyde.
parte destra, sinistra. De regter, linker zyde.
a parte. Bezyden, aan de zyde, aau een zyde, ter zyden af, aan een kant, byzonder, byzonderlyk, afzonderlyk.
di questa parte. Van deze zyde, van deze kant.
sirarsi, trar', menar' uno da (a) parte. Iemand bezyden, aan een zyde, aan een kant trekken, brengen, geleiden, voeren.
parlar con uno &c. da parte. Met iemand ter zyden af, dat is, byzonder spreken.
metter da parte. Aan een zyde, aan een kant leggen.
Met. Spaarzaam zyn, geld verzamelen.
lasciar da parte. Aan een zyde, aan een kant laten; ook nalaten, laten blyven, laten staan.
Partenza. *V. Partire &c.*
Particella. Een klein deel, deeltje; ook een stukje, brokje; ook een deelwoordje.
Particola. Een kleine oblie, ouwel.
particola riempitiva. Een vul- of stopwoordje tot cieraad, fraaijgheid en aardigheid der reden.
Particolare, particolare. Byzonder, byzonderlyk, afgezonderd; ook eigen, dat iemand alleen toebehoort.
cosa, circostanze &c. particolari. Byzondere, afgezonderde zaken, omstandigheden, enz.
un' uomo, una persona particolare. Een byzonder, afgezonderd mensch, dat is, die voor, of by zig zelfs leeft; ook die byzonderlyke en afgezonderde meeningen, gevoelens heeft, of die een byzondere wyze van leven voert. *V. Singolare.*
grazia, favor, amor, affetto, honor &c. particolare &c.
 Een byzondere, dat is, groote genade, gunst, liefde, genegenheid, eer, enz.
Particolare, particolari. Byzondere, eigentyke zaken, omstandigheden.
questi particolari non si scuoprono cost ad ogni uno. Deze byzondere omstandigheden worden aan een yglyk niet gezeid, bekend gemaakt.
domandar &c. sopra qualche particolare. Over byzondere omstandigheden vragen, enz. een byzondere vraag doen.
non potrò compiacervi in questo particolare. Ik zal u in deze byzondere zaak niet kunnen behagen, vergeenoegen.
nel mio particolare, quanto al mio particolare. Voor my alleen of byzonder, wat my alleen of myn persoon betreft, aangaat.
in particolare. Byzonder, byzonderlyk, afzonderlyk; ook stuks- of deelswyze; ook in 't geheim.
domandar', parlar' &c. in particolare. Byzonderlyk, afzonderlyk vragen, spreken, enz.
Particolarissimo. Zeer byzonder, heel byzonderlyk, voornamentlyk.
Particolarmente. Stuks- of deelswyze, byzonderlyk,

afzonderlyk; ook voornamentlyk.
parlar, domandar, trattar &c. particolarmente d'una cosa. Byzonderlyk over een zaak spreken, vragen, handelen, enz.
per tutto vi è questa usanza e particolarmente in Francia. Dit gebruik, deze gewoonte is, gaat overal, en byzonderlyk in Frankryk.
Particolarità. Byzonderheid, omstandigheid, 't gene eigentyk een zaak of ding byzonder eigen is.
dimani sentiremo le particolarità di questo caso. Morgen zullen wy de byzondere of eigentyke omstandigheid van dit geval, dat is, hoe het zig toegedragen heeft, vernemen.
ricercar, voler saper, dir, raccontar &c. ogni particolarità (tutte le particolarità.) Alle byzondere omstandigheden op het naauwste, naauwkeurigste vragen, willen weten, zeggen, enz.
Particolarizzare, particolareggiare. Iets stukswyse en omstandiglyk vertellen, verhalen, de eigentyke omstandigheden ook byzonderlyk aanroeten, melden, op de byzondere omstandigheden of zaken komen.
Partecipe, Compartecipe. Deelagtig; ook medegenoot.
esser partecipe di qualche cosa. Iets deelagtig zyn of worden.
far uno partecipe di qualche cosa. Iemand iets, een zaak deelagtig maken; ook mededeelen, bekend maken.
Partecipare, Participare, Compartecipare. Mededeelen, deelagtig maken; ook deelagtig worden of zyn, deel ergens aan hebben.
partecipar di (in) qualche cosa. Iets deelagtig maken, werden of zyn, iets ook genieten, deel daar aan hebben.
partecipar con uno. Met iemand mededeelen. *Met.* Met iemand aangaan, handel, omgang, of gemeenschap hebben.
partecipar' ad (con) uno le cose trattate, le segretezze passate in configlio. Iemand de geheime en in den raad verhandelde zaken mededeelen; ook ontdekken, openbaren, bekend maken, toevertrouwen. *V. Comunicare.*
Partecipabile, participativo. Dat medegedeeld kan worden.
Partecipante, Compartecipante. Mededeelend, die mede deelagtig word of een deel ergens aan heeft, een medegenoot, mededeelder.
Partecipazione. Mededeeling, deelagtigmaking, medegenootschap.
senza loro partecipazione. Zonder dat zy 'er deelagtig van worden; ook zonder dat hun iets daar van medegedeeld of gezegd word.
Parteggiare. Deelen, uitdeelen, verdeelen, omdeelen.
parteggiar per uno. Iemand's party aanvaarden, op iemand's kant slaan, zyn, op iemand's zyde treden. *V. Parte.*
Parteggiáno, Partigiano, Partisano. Een partygenoot, medestander, die het met een party houdt.
esser parteggiano di uno. Op iemand's zyde, aan iemand's kant zyn, met iemand houden.

Partiale, parziale. Partydig, eenzydig, een party toegedaan, genegen zyn; ook afzonderlyk, byzonderlyk.

esser parziale in qualche causa con uno. Met iemand in een zaak partydig zyn, aan een kant hellen.

parziale amico, servitore &c. Een byzondere, eenzydige vriend, dienaar, enz.

non esser parziale, (esser' imparziale.) Niet partydig, niet eenzydig, onpartydig, geen party toegedaan zyn, nog aan d'eene, nog aan d'andere kant hellen.

Parzialissimo (amico &c.) Zeer byzondere, toegenege vriend.

Parzialmente. Partydiglyk, eenzydiglyk, op een partydige, eenzydige wyze.

Parzialità. Partydig, eenzydig, als men de eene party meer als d'andere toegedaan, genegen is.

Partire. Deelen, uitdeelen, verdeelen, scheiden, omdeelen, uitdeelen.

partire l'eredità, i buttini. Het erfdeel, den buit, enz. deelen, uitdeelen.

partir le guardie. De wagten bestellen, aflossen, verwisselen.

partir per mezzo. In tweeën, midden door deelen, snyden, houwen of hakken, breken.

partir il suo tra' i poveri. Het zyne onder de armen uitdeelen.

partir metalli, l'oro dall'argento, l'acqua dal vino &c. Het metaal, het goud van 't zilver, het water van de wyn, enz. scheiden.

Partire, Partirsi. Scheiden, afscheiden, afzonderen; ook weggaan, wegtrekken, vertrekken, wegzeizen, weg of voort willen gaan.

partir di qualche luogo. Van een plaats wegtrekken, vertrekken, wegzeizen.

quando (vi) partite? Wanneer zult gy weggaan, vertrekken, wegzeizen?

imanzich' io mi parto. Voor, eer dat ik scheide, wegga, vertrekke, wegzeize.

in sa' partire. Als men wegzeizen, vertrekken, weg of voort moet.

lasciar' uno partire. Iemand laten wegzeizen, vertrekken, weg gaan.

non lo posso lasciar' partir da me. Ik kan hem van my niet laten weg gaan, vertrekken.

Partito. Gedeeld, verdeeld, uitgedeeld.

Partitamente. Verdeelender wyze, met deelen; ook een voor een, stuk voor stuk.

pagar partitamente. In verscheidereizen: (wy zeggen) by paaijen betalen.

considerar partitamente ogni cosa. Alles stuk voor stuk, byzonder overwegen, aanmerken.

Partimento, partizione. Scheiding, deeling, verdeeling, uitdeeling, omdeeling.

Partita, Partenza, Partimento. Afscheiding, afscheid, afreis, wegzeis, aftogt, vertrek.

alla mia partenza. Op myn afscheid, afreis, wegzeis, vertrek.

esser di partenza. Op zyn vertrek, afreis, wegzeis zyn; ook vertrekken, afzeizen, wegzeizen.

T O M. I.

Partita. Deeling, verdeeling, omdeeling; ook een party in 't spel; ook een spel; ook een (partitie) of verdeeling, dat is, een naam of post in het handel-, koop- of schuldboek, en wat men te betalen of in te vorderen heeft; ook party, strooery.

esser della partita. Van de party zyn, in 't maken, mede spelen.

faremo una partita alla palla &c. Wy willen of zullen een party maken, of met de bal spelen, enz.

vincer, perder la partita. De party, dat is, het spel winnen, verliezen, of quyt zyn.

scrivere, notar le partite distintamente sul libro. De partyen, posten, dat is, wie geven of hebben moet: (wy zeggen) wie credit of debit is, net en ordentelyk in de boeken overdragen, te boek stellen.

andar, uscir', mandar' in partita. Op party gaan, zenden, uitzenden, enz.; ook gaan stroopen, vrybuiten, rooven.

andar frequentemente in partito. Dikwils op party gaan en stroopen.

una partita di Cavalleria. Een party of (bende) ruiters.

Partitella. Een uittreksel, (copy, extract) uit het schuldboek, dat de belanghebbende of (geïnteresseerde) toegeëigent word.

Partito. Beding, verding, afspraak, voorwaarde of (conditie) verdrag, koop, party, een wedding, a *nun partito.* By geen beding, verding, of afspraak.

far partito con uno. Met iemand een beding, verding, besluit.

afpraak, verdrag, koop, party maken, iets bedingen, afspreken, koopen; ook wedden, een wedspelaangaan.

buoni, larghi, sicuri, honesti, cattivi &c. partiti. Goede, zekere of gewisse, eerlyke, quade of slechte verduigen of verdragspunten.

giuoco di partito. Een konstspel alzo genaamd.

far' un partito. Een wedding, wedspel aangaan, wedden.

vincer', perder' il partito. De wedding, het wedspel winnen, verliezen.

cercar partito. Een gelegenheid, dienst, een huwelyk en diergelijke zoeken.

trovar buon partito. Een goede gelegenheid, als by voorbeeld, dienst, huwelyk, enz. treffen.

accettar', ricusar' &c. il partito. De aangebode gelegenheid, dat is, het huwelyk, dienst, enz. en desselfs voorwaarden aannemen of aanvaarden, afslaan of weigeren.

recar', mandar' a partito. V. Sopra.

far partito di qualche cosa in consiglio. Over iets in den raad overleggen, overwegen, beraadslaan, en door stemmen besluiten.

mettersi, metter la vita &c. a partito. Zyn leven in de waagschaal zetten, in gevaar stellen, daar aan hangen, wagen.

vedersi (ritrovarsi) a mal partito, a stretto partito, a pessimo partito. Zig in een gevaarlyke toestand bevinden, zeer qualyk en slecht daar aan zyn.

prender' (pigliar) un partito, prender per partito di far questo, d' quello. Een voor-, of aanslag nemen, voor raad-

Q 999

raadzaam houden, goedkeuren dit of dat te doen, uit te regten.

che partito prenderemo? Wat raad zullen wy nemen? wat zullen wy doen, aanvangen? hoq zullen wy het stellen?

mutar partito. De aan- of voorflag, onderneming, 't besluit veranderē.

questo stinon un buon partito. Dat agte ik voor goed en raadzaam, deze raad, aan- of voorflag, besluit is naar myn oordeel, niet quaad.

il partito migliore. De beste en zekerste aanslag, onderneming, het beste besluit.

ricco di partiti. Ryk, dat is, overvloedig van raaden voorflagē: (men zegd) ryk van taad, arm van daad.

prender il partito di uno, entrar nel (gestarsi al) partito di uno. Iemands party aanvaardē, met iemand houden, op iemands zyde of kant hellen, overstappen, iemand willen aanhangen.

abbandonar il (alienarsi dal) partito di uno. Iemands party verlaten, van iemands zyde afstappen, afwyken, zig aan de zyde van de tegenparty begeben.

Partito. Deelēde, verdeelēde.

Partisante. Een deelgenoot, medestander; ook een partymaker, oprooier, bedrieger, misleider.

Partitore. Een deeler, verdeeler;

Partitura. Deeling, verdeeling; ook de verdeeling, de maat in de zangkōnst.

P A R T O. Geboorte; ook de vrugt, de dragt, het kind zelfs.

donna di parto. Een vrouw die in 't kinderbed leid, een kraamvrouw.

un parto dell' ingegno. Een vrugt of geboorte des verstands, dat is, een boek of begrip.

essere nel parto, star partovendo. In nood zyn van baren.

morir &c. di parto. In barensnood sterven.

hebbe due figliuoli ad un parto. Zy heeft twee kinderen (tweelingen) te gelyk ter wereld gebragt, zy is van twee kinderen te gelyk verlost.

nati ad un parto. (Kinderen) van eender geboorte, dragt; tweelingen.

Partorire. Baren, in arbeid zyn van 't kind te baren.

Met. Veroorzaken, voortbrengen, te wege brengen, voor den dag brengen, in 't ligt geven.

partorir un figliuolo. Een kind baren, ter wereld brengen.

che ha partorito due volte. Twee, of tweemaal gebaart hebbende.

questo vi partorirà honore e gloria. Dat zal u eer en roem bybrengen, veroorzaken, geven.

P A S C E R E. Weiden, voeden; ook de beesten op 't veld hoeden, ook weiden gaan, voedsel nemen; ook eten, spyzen, afeeten, te etten geven.

pascer le pecore, gli armenti, i porci &c. De schapen, het grof vee, de varkens, enz. weiden, hoeden, houden.

pasci-pecore. Een schaapherder, schaaphoeder. *Met.* Een botterik, plompert, botmuil, een onnozel en eenvoudigh mensch.

pascer' uno di belle parole. Iemand met schoone woorden voeden, dat is, paaijen, te vreden stellen, ophouden.

cacciar' a pascere. Na de weide dryven, in de weide jagen.

Pascersi. Zig weiden, spyzen, voeden, laven.

pascersi di qualche cosa. Zig ergens mede voeden. *Met.* Zyn vreuqd en vermaak ergens in hebben, zig ergens mede vermaken, verlustigen.

pascersi di vane speranze, di vanità &c. Zig met ydele hoop, met ydele dingen voeden, zig daar mede vergenoegen, te vreden houden, zyn.

pascersi di lagrime e di sospiri. Zig met tranen en zuchten voeden, dat is, zeer bitterlijk weenen en zig met eenen daar door voldoen.

pascersi di lettura della parola di Dio. Zig met het lezen des Goddelijken woords voeden.

l'occhio &c. si pasce. De oogē voeden, dat is, vermaken, verlustigen zig, enz.

Pasciuto. Geweid, gespylt, gevoed; ook zat, vol, opgepropt.

ben pasciuto. Wel gevoed, dat is, zat, vol, opgepropt, wel gespyt of gegeten en gedronken hebbende.

il pasciuto non crede all' affamato. Die zat, vol, opgepropt is, en wel gegeten heeft geloofst den hongerige niet, dat is, de ryke geloofst den armen niet.

Pasciōna. Een vette weide, keuken: (wy zeggen) een vette koe, daar alles vol op is.

Páscolo, pascoli. Weide.

buoni e salutariferi pascoli. Goede en gezonde weide.

Pascolare. Weiden; ook in de weide zyn.

Pasto, Pastore, Pastura &c. V. Sopra.

P A S Q U A, *Pasca.* Paaschen, paaschdag; (de feestdag der verryzenisse Christi.)

pasqua della Risurrezzione. V. Sopra.

pasqua della Natività, Natale. Kersmis, de geboortedag van Christus.

pasqua rosata. Pinksteren, pinksterfeest. *V. Pentecoste.*

dar la mala pasqua ad uno. V. Mala.

Pasquale, Pascale. Dat Paaschen aangaat.

agnello, novo &c. pasquale. Een paaschlām, een paasch-ey, enz.

Pasquareccio, Paschereccio. V. Sopra.

vivande, cibi pasquarocci. Paasch- of paaschelyke, gewyde spyzen. *Met.* Heerlijke, kostelijke, uitselijke, overvloedige spyzen.

P A S Q U I N O. De aardich lasteraar en schimper Pasquyn, (een beelde te Rome.)

Pasquinata. Een schimp-, smaad-, lasterschrift of gedigt: een (pasquil.)

Pasquineggiare. Met lasterschriften omgaan, schimp-, smaad-, lasterschriften of gedigten maken, schryven.

P A S S A M A N O, *passamawi.* Passement, plat en breed lint, van zyde of goud geweven.

P A S S A R E. Stappen, treden; ook gaan; ook voorby gaan, doorgaan, doorryden, doorvaren, doortrekken; ook overvliegen, weg of voorby vliegen.

passar per qualche luogo, per una strada. Door een plaats,

plaats, door een straat gaan. *V. Andare.*
passar da uno. By iemand gaan.
passar il ponte. Over de brug gaan.
passar il fiume, il mare, (oltre mare.) Over de rivier, over de zee varen.
passar per le picche, bacchette. Door de pieken, spits-roeden loopen.
le cicogne, rondinelle, tordi &c. passano. De oijevaars, zwaluwen, lysters vliegen weg, voorby.
passar (di questa vita.) Van dit leven afscheiden, doorgaan, sterven.
passar in Levante, in Italia &c. Na de oosterse landen, na Italic, enz. gaan, reizen, trekken, zig daar na toebegeven.
passar in corte di qualche Principe. Aan 't hof van eenig Prins of Vorst komen.
passar alle seconde nozze. V. Nozze.
l'acqua passa le scarpe &c. Het water gaat, loopt door de schoenen, enz.
l'amor passa il guanto. V. Guanto.
l'acqua non passa. Het water gaat niet door, het houdt water, het is digt.
passar leggiermente una cosa. Iets ter loops overloopen, daar overloopen als de haan over de heete of gloeiende koolen.
passar una cosa con silenzio. Iets met stilzwijgen laten voorby gaan, ongemerkt laten heenen gaan.
passeremo queste tre righe. Wy zullen deze drie vaarsen voorby gaan, overstappen.
passar qualche cosa ad uno. Aan iemand iets laten volgen of toekomen.
non lo passate a nessuno. Laat het aan niemand volgen, geeft het aan niemand.
i' egli ha bisogno di mari passategli 500. fin' a 600. taleri. Indien hy geld van nooden heeft, zoo laat hem van vyf- tot zes honderd daalders volgen.
la pioggia &c. passa (è passata.) De regen houdt op, het houdt op met regenen, de regen is over.
il diletto &c. passa. Het vermaak, de lust, enz. vergaat.
gli è passata la colera, la febbre &c. Zyn toorn, of gramschap is gestilt, de koorts heeft opgehouden, is weg.
questo può passare. Dat kan heen gaan.
lasciamo passar (passiamo,) questo. Laten wy dat laten heen gaan.
V. S. passi di què. Gaat hier maar door, myn Heer.
passar avanti, (passar oltre.) Verder, vorder gaan; ook voor af, voor aan, voor gaan.
V. S. passi avanti. Den Heer ga voor, ga voor myn Heer.
passar oltre. Verder of vorder gaan.
passò tanto oltre la costui arroganza che &c. Deze zyue vermetelheid ging zoo verre, was zoo groot, dat, enz.
tre anni e passa. Drie jaren en nog meer, daar boven.
va debitore di 20000. fiorini e passa. Hy is meer als twintig duizend gulden schuldig.
passar. Passen, de kaart of 't spel nederleggen, niet speleu.

far (dir) passo. V. Sopra.
passare. Overtreffen, te boven gaan; ook geagt, gehouden worden; ook doorgaan, voorby gaan.
passar uno di bellezza, scienza &c. Iemand in schoonheid, wetenschap of wysheid overtreffen, te boven gaan. *V. Sorpassare.*
passar per letterato &c. Voor een geleerde of geleetede, enz. geagt, gehouden worden.
passar una scrittura in giudizio. Een schrift (verzoekschrift) aannemen, laten gelden, doorgaan.
passar con tutti li voti. Met alle stemmen doorgaan, dat is, verkooren worden; ook verkiezen.
passar per le mani ad uno qualche cosa. Iemand iets door de handen gaan; ook daar by of ontrent zyn, het zelve regeeren of bestieren; ook zig zelfs wedervaren, overkomen, gebeuren.
un caso notabile mi passò per le mani. Een merkelyk geval is my door de handen gegaan.
tutte le spedizioni del regno passano per le sue mani. Alle de verrigtingen des ryks, der regeeringe gaan door zyne handen.
passar per la mente una cosa ad uno. Iemand iets in de gedagten, in de zin spelen.
le cose, che passano adesso. De dingen die reeds voorby gegaan zyn.
vi dirò la cosa come ella passa, (è passata.) Ik zal u zeggen hoe de zaak gaat, gegaan is, hoe het zig heeft toegedragen.
passar corrispondenza con uno. Met iemand (correspondentie,) gemeenschap of verstand houden.
passar intelligenza segreta con uno. Met iemand heimelijk verstand hebben.
passa gran confidenza, intelligenza, corrispondenza, affezione &c. tra loro. Daar gaat groot vertrouwen, heimelijk verstand en liefde of genegtheit onder hen om.
passar un' ufficio, buoni ufficii per uno, contro di uno. Voor of tegen iemand spreken, schrijven, voor of tegen iemand instaan, of een zaak verdedigen.
passar ufficio di congratulazione, condoglienza con uno. V. Ufficio.
passò parola che &c. De spraak ging dat, enz.
Passare. Doorbrengen, verslyten, overbrengen, voorby brengen, verdryven.
passar il tempo con qualche cosa. De tyd ergens mede verslyten, doorbrengen, overbrengen, verdryven; ook verbergen, bedwingen.
come (con che) passate il giorno, la notte &c.? Waar mede brengt gy den dag, den nacht, enz. over? hoe verslyt, verdryft gy die?
passar l'està, l'inverno in qualche luogo. De zomer, de winter ergens, dat is, op d'eene of d'andere plaats overbrengen, doorbrengen.
passar i suoi anni, la vita. Zyne jaren, zyn leven doorbrengen, verslyten, overbrengen.
passar il dolore, la noia &c. Desmarten verbergen, bedwingen, het verdriet verdryven.
Passare. Doorzygen, doorlaan, doorvryven, doorsteken, doorstooten, doorloopen, doordringen.
passar la farina per uno staccio. Het meel door een zeef

zeefflaan, dat is, ziften, builen.
passar' il filo per l'ago, (l'ago col filo.) Het garen door de naald steken, de naald vademen.
passar l'ago per il panno, (il panno col l'ago.) Het laken of stof met de naald doorsteken.
passar' uno colla spada, lancia. Iemand met een degen, een spies doorloopen, doorstooten.
questa cosa mi passa l'anima. Die, deze zaak dringt my door de ziel, is my van harten leed.
Passarsi, Passarla, Passarsela. Overgaan, te bovenkomen, verdragen, dulden, niet agten, niet aantrekken; ook nalaten, verlaten, agterlaten; ook ontbeeren, wel ontbeeren en missen kunnen, behelpen.
passarsi di qualche cosa. Iets nalaten, verlaten, iets ontbeeren, missen.
passerò ben senza questo, posso ben passarvi di questo. Ik zal dit wel kunnen ontbeeren, ik zal my zonder dat wel behelpen.
quanto al mangiar' e berevere come te la passavi? Hoe behield gy u in 't eten en drinken?
passarsi di qualche affronto fattogli, (passarsela.) Een aangedane schimp, hoon of smaad te boven komen, niet agten, dat is, verdragen, dulden, op zig laten beruften: (wy zeggen) opkroppen.
passarsi di (passar qualche) travaglio con pazienza e soavemente. Een ongemak met geduld en zagmoedigheid verdragen, dulden.
passarsi (passarla, passarsela) senza cena con pane & acqua. Zig zonder avondmaal behelpen, zig met water en brood laten vergenoegen.
passarla (passarsela) in dilizie, in feste &c. Den tyd, den dag, zyn leven in wellusten, danssen, springen en vrolijkheden doorbrengen, verslyten, overbren-
 [gen.
come s'ela passa V. S.? Hoe is 't met den Heer? hoe gaat het met den Heer? hoe maakt het den Heer?
Passarsela. Zoo laten heen gaan, overgaan, niet agten, niet aantrekken, het laten blyven, loopen, beruften.
passarsela in puri complimenti, in parole. Het maar by zuivere pligplegingen, met bloote en enkelde woorden laten blyven, beruften.
non m'ela passerò così di leggieri. Ik zal dit zoo ligt niet laten heen gaan, ik zal het zoo haast niet vergeten, of uit de zinnen laten gaan.
non v'ela passerò per buona. Ik zal het u zoo voor goed niet laten heen gaan, ik zal het u niet quyt schelden.
passarsela bene, male. Wel, qualijk staan, wel, qualijk daar aan zyn.
Passabile. Redelijk, tamelijk, (passabel) dat nog wel heen gaat; ook dat ergens doorgestooten of gestoken kan worden.
Passabilmente. Redelijker, tamelijker wyze, zoo tamelijk.
Passa cavalli. Een platte schuit, schouw, pont, om wagens en paarden over eenig water te zetten, te voeren.
Passante. Dat over- of voorby gaat of vliegt, overvliend.

uccelli &c. passanti. Vremde, voorby of overvliegende vogels, (die by ons niet overwinteren.)
Passa-porto, passaporti. Pas, paspoort, reischrift, reisbrief, oorlof, verlof brieven of schriften.
Passatempo, passatempi. Tydverdryf, tydkorting, kortswyl, vermakelijkheden, vrolijkheden, genoegelijkheden.
Passa-volante. Een die niet mede getelt of gerekent word, die komt en weg gaat; ook een mortepaay, en een gehuurt foldaat die onder een anders naam de monitering passeert.
Passato. Overgegaan, voorby, of door gegaan; ook vergaan, vervlogen, verdwenen, verstreken.
esser passato. Voorby, weg zyn; ook gestorven, overleden zyn.
esser passato per semplice &c. Voor eenvoudig of onnozél gehouden of geagt worden.
il giorno, mese &c. passato. De voorgaande, voorledene dag, verlopende maand, enz.
all' 3. (del) passato (mese.) Den derden dag der voorledene, verlopende maand, enz.
l'anno passato. 't Voorgaande, voorlede jaar.
a' giorni passati. Dezer voorgaande, voorledene dagen, onlangs.
ne tempi passati. In voorgaande, voorledene tyden, voor dezen, eertyds.
l'ora è già passata. Het uur is al verlopen, verstreken, verchienen, is alom, voorby.
le due son già passate. Het is al over tweeuren, het is al twee uren geslagen.
la mia passata (lettera.) Myne voorgaande brief, schryvens.
il mio padron &c. passato. Myn voorgaande heer, meester, die ik voor dezen hadde.
i diletti passati. De voorgaande vreugden, wellusten.
le miserie, fatiche passate, i dolori passati &c. De voorgaande, de voorige ellende, de voor dezen uitgestande moeite, bekommernis, arbeid, smarten, enz.
la mortalità &c. passata. De voorgaande, voorlede sterfte.
i passati (antepassati) De voorvaders, voorsouders of ouden.
per lo passato. Voor dezen, van te voren.
Passata. Voorbygang, doorgang, doortogt; ook een omwending, omkeering of omdraaijng des paards in het ryden, rennen; ook een zekere sprong in 't vegten of schermeren; ook een wending, omdraaijng, omkeering in het danssen.
far passate. Zig met het paard wenden, keeren of draaijen (in de renbaan ryden.)
a tutta passata. Met volle loop, met volle spooten, op een ren. Met. Rykelijk, breedelijk, overvloediglijk, los, ongebonden.
far passata di qualche negozio &c. Van een zaak spreken, redekavelen, handelen.
far passata (passaggio) di qualche cosa. Iets zoo maar heen laten gaan, met stilzwygen voorby gaan.
Passaggio. Togt, doortogt, doorgang, pas, de plaats daar men doorgaat. V. Passo.
domandar', conceder', victar', impedir', tagliar', dispu-
 ter',

zar', (*contrastar'*, *conceder'*,) *il passaggio*. Vrye pas of doortogt vragen, verzoeken of begeeren, toestaan of toelaten, verbieden, verhinderen of beletten, afnyden, betwisten, bestryden.

far' un passaggio in Levante. Een togt of reize na 't oosten of d'ooftersche landen doen, na d'ooftersche landen gaan, reizen, trekken, varen.

pagar' il passaggio. Het doortogt-geld, het weg- of (passagie-) geld, dentol, de vragt, enz. betalen.

l'ultimo passaggio. De laatste stap, tred, de laatste doortogt, doorgang, dat is, de dood.

ad ogni passaggio, (*passo*.) Alle gangen, dat is, altyd, altoos, gedurig.

uccelli di passaggio. Over- of voorby vliegende vogelen, (die by ons niet overwinteren.)

per passaggio. Slegt over heen, maar overlooper wyze, kortelijc, ter loops.

dir' una parola &c. per passaggio. In 't kort, kortelijc, ter loops iets melden.

un passaggio della sagra scrittura. Een plaats, aange- trokke (preuk of text uit de H. Schrift.

Passaggiere. Overgaande, door, of voorbygaande, verder of vorder reizend; ook een reiziger, wandelaar, voorbyganger.

legno passagiere. Een schip dat doorvaart, voorby vaart.

uccelli &c. passaggieri. Vremde, voorby of overvliegende vogelen.

Passo, passi. Tred, schrede, voetstap; ook pas; ook een plaats of weg daar men doortrekt, doorvaart, doorgaat, enz. ook een gang.

largo sei passi. Zes schreden, voetstappen breed, wyd.

mille passi lontano. Duizend schreden, voetstappen [verre.

con lento passo. Met langzame schreden of stappen, voet voor voet, langzaam.

con un passo timido e tremante. Met een vreezende en bevende stap, dat is, met vreeze, bevreesd gaan.

passi frettolosi, veloci, solleciti &c. Vaardige of spoedige, gezwinde, zorgvuldige schreden, haastige gangen, enz.

venir' a gran passo, (*a gran passo*.) Sterk, haastig, vlytig, spoedig, gezwind, met geweld aankomen, naderen, gezwind voortstappen.

venir' a lenti, scarsi passi. Langzaam, met gemak, zagtes, allengsjes komen, aankomen.

venir' passo passo (a passo a passo). V. *Sopra*. Stap voor stap.

far' (muover', andar') un passo. Een stap doen, een voetstap gaan.

proceder con pari passi. Gelijc, met gelijc schreden, stappen gaan.

di passo. In 't spoor.

cavalcar, caminar, andar &c. di passo. In 't spoor ryden, gaan, enz.

non moverei (perderei) più un passo per tal cosa. Ik zoude om zoodanigen zaak geen stap meer gaan, geen voet meer verzetten.

perder' i passi. De schreden, de voetstappen verlie-

zen, dat is, te vergeefs gaan, loopen.

drizzar', volger' (voltar') i passi verso qualche luogo. De schreden of voetstappen ergens na toe keeren, dat is, zig ergens na toe wenden, willen gaan.

allentar' il passo. Langzaam, voetje voor voetje gaan.

affrettar', raddoppiar' il passo. Gezwind of haastig gaan, ylen, in der yl of met haast voortgaan, dubbelde schreden doen.

passo stretto, cattivo, duro, pericoloso &c. Een enge, quade, harde, moeijelijke, gevaarlijke, enz. pas, weg.

questo è pur' il duro passo. Dat is wel een harde pas, een harde stoot, een harde stryd.

l'estremo passo. De laatste pas, dat is, de dood.

esser ridotto a stretto passo. Op een enge pas zyn. *Met*. In 't uiterste en onvermydelijk gevaar; ook op het uiterste gekomen zyn.

a che passo siamo arrivati! Ach waar toe zyu wy eindelijk geraakt, gekomen!

chiuder', (ferrar') tagliar' i passi. De passen, doortogten, de wegeu sluiten, stoppen, afnyden, verhouwen.

occupar', ingombrar', guardar' i passi. De passen, de doortogten innemen, bezetten, zig op de doortogten leggen, dezelve bewaren, beschutten, beschermen, verdedigen.

domandar', conceder', disputar' (contrastar') il passo. De pas of doortogt vragen, verzoeken of begeeren, toelaten of toestaan, betwisten, bestryden.

un passo della sagra scrittura. Een Text of plaats in de heilige schrift.

in questo passo. Op dit pas, op deze zaak.

Passetto, Passettino. Een kleine schrede, voetstap, enz.

misurarvi col suo passetto. V. *Misurare &c.*

Passeggiare &c. V. *Spasseggiare &c.*

P A S S E R A, *passerello, passero, passerino, passerotto*. Een musch, of mus, zeker vogel; ook een bot, een soort van een visch.

P A S S I B I L E. V. *Passibile*.

Passione. Het lyden, plagen, de quelling, pyn; ook zware quelling, verdriet, hartzeer; ook drift, beweging en neiging des gemoeds, als liefde, toorn of gramschap, verlangen, begeerte, enz.

la passione di Gesù Cristo nostro Signore. Het lyden onzes Heeren Jesu Christ.

passioni segrete. Heimelijke, of verborge quellingen, bekommernissen, enz.

passione d'animo. Drift, begeerlijkheid, beweging des gemoeds.

passione amorosa, solta, disordinata. Verliefde neiging, genegenheid, gekke, zotte of dwaze, ongeschikte begeerte.

meritificar', frenar', domar, rettificar' le passioni sregolate. De driften, begeerlijkheden en onbetamelijke neigingen dooden, dempen, introomen, beteugelen, bedwingen, herstellen, te regt brengen.

lasciarvi vincere dalla passione. Zig van zyne driften, begeerlijkheden laten voeren, overheerschen.

mostro la passione c'hoaveva contro di lui. Hy betuigde,

roonde de regenzin, haat, vyandschap die hy tegen hem had.

giudicar &c. senza passione. Zonder quaadwiltigheid of eigenzinnigheid ergens over oordeelen.

parche vi regni ragione e non passione. Vermits de reden, het vernuft, en niet de eigen liefde, of de onredelijke begeerte daar in de overhand heeft.

Passioncella. Een kleine of geringe beweging, drift des gemoeds, een kleine genegenheid of haat tot

Passionarsi, Appassionarsi. Zig yverig en gevoelig ergens over toonen, het zelve zeer beminnen en begeeren; ook zeer quaad ergens op worden, iets geweldig, zeer haten.

Passionato, Appassionato. Boven maten, zeer verliefd en begeerig; ook zeer toornig en quaad; ook eigenzinnig, styf koppig.

Passionatamente, Appassionatamente. Hartelijk, met groote begeerte, liefde en toegenegenheid, heftig; ook met ingenomen, bittere haat en tegenzin; ook oproeriger wyze.

Passivo. Het gene dat lyd of lyden beteekent; ook dat lyden kan of in lyden bestaat.

verbo passivo. Een lydend werkwoord.

voce passiva. De lydende stemme, dat is, bequaamheid om verkooren te worden.

perder la voce attiva e passiva. De keurstem, de stemme der verkiezinge, zoo wel voor andere als voor zig zelve verliezen.

Passivamente. Lydender wyze.

portarsi passivamente. Zig lydender wyze gedragen, maar lyden en zelfs niet werken.

PASSO. Verwelkt, verdort, verdroogt.

uva passa. Verwelkte, verdorde, verdroogde druiven, razynen, korenten.

Passola, Passolina (uva) Verdroogde druiven, korenten.

Passire, Appassire, Impassire. Verwelken, verdorren, verdroogen, verwelkt, dor worden of maken.

PASTA. Deeg.

far, rimener la pasta. Het deeg kneden.

per rimener la pasta il pan s'affina. Door het kneden van het deeg word het brood fynder. *Met.* Door vlytigen arbeid en moeite word men geleerd en verstandig.

pasta di Genova. Genueesch kontyt of zuikerwerk.

buomo di grossa pasta. Een mensch van een grof deeg, dat is, grof, dik en ongeschikt.

buomo di buona pasta. Een mensch van een goed deeg, dat is, een goedaardig mensch, die van een goede inborst is, en daar men wel mede kan omgaan.

metter le mani in pasta. De hand aan 't deeg slaan, dat is, het werk by der hand vatten, de hand aan 't werk leggen.

un mangiare di pasta. Een deeg- of meelspys.

Passiccio. Een gebak, een pastey.

Passiccietto. Een kleine pastey, een pasteitje.

Passicciame. V. Sopra.

Passicciare &c. V. Impassicciare.

Passicciata. Een pastey.

Passicciere. Een pasteybakker.

Passicciera. Allesley pasteygebak; ook een pasteykook; ook een pasteybakkers wiukel.

Pastone. Een stuk deeg daar brood van gemaakt word.

Pastoso. Zagt, week als deeg, deegagtig.

Pastello, pastiglia. Een reukballetje, of reukkoekje, reukballetje.

PASTINACA. Pinsternake, pastinake, zeker kruid; ook een geele en witte wortel.

PASTINARE. Graven, spitten, delven; ook uitroeijen, zuiveren.

PASTO. Spys, voedsel, voeder, eigenlijk van dieren, weide; ook spys, voedsel der menschen; ook een maalyd, gastmaal.

diventar pasto de' lupi, corvi, vermi &c. Spyze der wolven, ravens, wormen, enz. worden.

dar qualche cosa in pasto a' cani. Iets aan de hondente eten geven, voorwerpen.

pasto sodo. Kragtige, sterke spyze, dat groot voedsel bybrengt.

esser di gran pasto, di buon pasto. Zeer wel kunnen eten, veel en sterk eten.

un pasto magnifico. Een schoone, treffelijke, pragtige, heerlijke maalyd; ook een gastmaal.

far' un pasto. Een maalyd houden, eten, nemen.

un buon pasto e cento guai. Een goede maalyd en duizend ongemakken.

Pastone. Een groote, pragtige, heerlijke maalyd.

Pasteggiare. Veele maalyden houden; ook dikwils op maalyden gaan; ook lang over tafel zitten, lang eten.

pasteggiar' uno. Iemand een maalyd geven; ook iemand op de maalyd houden, iemand onthalen, te gaste, ten eten houden.

PASTOCCHIA, pastocchie. Iets dat het oog wel gevalt, behaagt, vergenoegt, daar het oog lust in scheidt; ook dat de oogen verblind en met eenen toefluit.

Pastocchiare, Impastocchiare (uno.) Iemand iets voorleggen dat hy gaarne ziet; ook verblinden, het ligt benemen, agter het licht brengen, bedriegen, misleiden.

PASTOIA, pastois. De beugels aan de agterste voeten van een paard; ook voetangels, voetboeiens, voetyzers.

metter, baver le pastois a' piedi. Iemand de boeiens aan doen, dezelve aan hebben. *Met.* Verhindert, belet zyn.

Pastoiare &c. V. Impastoiare &c.

PASTORE. Een harder; ook een zielzorger, als een Paus, Bisschop, prediker, priester, enz. een (pastoor.)

Pastorello, pastorella. Een hardertje, een arme harderder of harderin.

Pastorale. Van een harder, daar toe behoorende. *cura pastorale.* Harders of harderlijke zorge. *Met.* Zielzorge.

(*drama, favola, composizione &c.*) *pastorale.* Een har-

harders gedigt, een schouwspel van harders minneryen en bedryven.

(*baston*) *pastorale*. Harders staf. *Met.* Bisschopsstaf. *la mitra ed il pastorale*. De bisschops myter en staf.

giunse la spada col pastorale. Hy heeft den degen, of het rapier met de bisschopsstaf weten te vergezelschappen, zamen te voegen.

Pastoreccio. Harderlijk, op de wyze of manier van een harder.

vita, arte pastoreccia. Harders leven, harders konst. *favola pastoreccia*. Een harders gedigt, een schouwspel van harders minneryen, enz. *V. Pastorale*.

Pastura, Pasturaggio. Weide, weidinge; ook voedsel; spyz.

tener le ocche in pastura. V. Occa.

trovar pastura in qualche luogo. Weide op een plaats vinden. *Met.* Zyn lust en vreugd ergens in vinden, scheppen.

pastura de gli occhi, della mente &c. Weiding, voeding der oogen, des gemoeds, enz.

Pasturare. Weiden, in de weide zyu; ook weiden gaan; ook in de weide dryven, jagen.

pasturar gli agnelli, le pecore. De lammeren, de schapen weiden, hoeden.

gli agnelli &c. pasturano, (*vanno pasturando*.) De lammeren weiden, gaan weiden, hoeden.

metter' a pasturar' i branci per i boschi. 't Vee in bosschen te weiden zetten.

PATACCA, Pataccione. Een patacon (zekere spaansche munt, ontrent een ryksdaalder waardig;) ook een schip alzoo genaamd.

PATENA, Patina. Een schotel; ook het schoteltje, of (*patene*) daar de kelk in de Missie mede gedekt word.

PATENTE. Open, wyd open staande. *Met.* Openbaar, aan den dag, bekend, gemeen.

cosa chiara e patente. Een klare en openbare zaak. (*lettere*) *patentii*. Openbare brieven, (patenten.)

distribuir patenti per nuove levate. Openbare brieven (patenten) tot nieuwe wervingen uitdeelen.

PATRE nostro. Een vader onze; ook een rozenkrans, rozenhoedje; ook een knoopje, pateltje, of kraaltje daar van.

Paterno. Vaderlijk, van een vader. *amore, affetto &c. paterno*. Vaderlijke liefde, genegenheid, enz.

Paternamente. Vaderlijker wyze.

Paternità. Vaderfchap.

vostra paternità. Den eerwaardigen vader, uwe eerwaardigheid.

PATETICO. Hartbewegend, zielroerend, bedroeft.

orazione patetica. Hartbewegende, zielroerende, kragtige reden.

Pateticamente. Hartbewegelijk, zielroerlijk.

PATIRE. Lyden, verdragen, dulden, uit-, of doorstaan; ook toelaten, toestaan, bewilligen.

patir dolore, fame, sete, freddo, caldo, disagi &c. Pyn of smart, honger, dorst, koude, hitte, ongemak, enz. lyden, uitstaan.

caldo quanto patir si possa. Zoo warm als men 't lyden, verdragen kan.

patir di cose necessarie. Aan noodige dingen gebrek lyden.

patir dolor di denti. Tandpyn hebben, lyden, verdragen.

patir di qualche malattia, di renella, pietra, colica. Door een krankheid of ziekte lyden en te bedde leggen, met het graveel, de steen, darm-pyn, (kollijk,) geplaagt, gequeld zyn.

non poter patir uno o qualche cosa. Iemand of iets niet kunnen lyden, dulden of verdragen.

non melo patirebbe il cuore. Myn hart zoude het niet kunnen verdragen, ik zoude het niet over myn hart kunnen brengen, ik zoude het niet kunnen verdragen, dulden.

se il tempo, la stagione, la natura del male lo patisce. Indien het de tyd, het jaargeryd, de eigenschap of natuur van het quaad zulks lyd, duld, toelaat.

questa pianta non patisce tal cielo. Dit gewas lyd, verdraagt zulke lugt niet.

Patire. Lyden, verdragen, uit-, of doorstaan, te weten, pyn, smart, ongemak, enz.

io ho patito assai. Ik heb genoeg geleden, uit-, of doorgegaan, ik heb moeite, bekommernis genoeg gehad.

o patire, o morire. Of lyden, of sterve n

il grano &c. ha patito. Het koren, het graan heeft schade geleden.

il muro ha patito. De muur heeft geleden, dat is, is geborsten, gebroken, enz.

questi frutti patiscono troppo in cantina per la humidità. Deze vrugten lyden te veel, dat is, verderven ligtelijk in de kelder door de vogtigheid.

Patibile, Passibile. Lydelijk, verdragelijk, dat geleden of verdragen kan worden.

Patibilità, Passibilità. Lydelijkheid, verdragelijkheid, geduldigheid, lydzaamheid.

Patibolo, patiboli. Een galg, galgen.

Paciente, Paziente. Lydend, verdragend; ook geduldig, lydzaam; ook een zieke, kranke, of (patient.)

esser' agente o paziente. De dader, lyder of de werker [zijn.

un'buomo paziente. Een geduldig, lydzaam mensch.

con animo paziente. Met een geduldig gemoed, met geduld en lydzaamheid.

vistar' &c. un'paziente. Een kranke, zieke of (patient) bezoeken.

Patientemente, Pazientemente. Geduldiglijk, lydzaamlijk, met geduld.

Pazienza, Pazienza. Lydzaamheid, verdraagzaamheid, geduld; ook een zoo genaamd schapulier van zominige monniken, enz.

pazienza! Geduld! wat zal men doen?

soportar, passar qualche cosa (passarsela) con pazienza. Iets met geduld en lydzaamheid doorstaan, verdragen.

pazienza grande, invisa, mirabile, lunga &c. Groot, onoverwinnelijk, wonderlijk, langdurend, enz. geduld.

poca pazienza. Weinig geduld.
haver pazienza, *armarsi di pazienza*. Geduld hebben, lydzzaam zijn, zig met geduld en lydzzaamheid wapenen.
(babbiate) un poco di pazienza Signor mio. Hebt een weinig (patientie) geduld, mijn Heer, ziet het een weinig in.
babbiate pazienza. Hebt geduld, weest lijdzaam, gy moet lijdzaam zijn, geduld hebben.
haver pazienza con uno. Geduld met iemand hebben.
non haver pazienza. Geen, of weinig geduld hebben. [ben.]
perder (vinegar) la pazienza. Het geduld, de lydzzaamheid verliezen, ongeduldig, korzelig, haastig, toornig worden.
fareste perder la pazienza ad un Giobbe. Gy zoud een Job het geduld doen verliezen, een Job zoude het geduld met u verliezen, quyt raken.
Patientarsi, Appatientarsi. Geduldig, lijdzaam, verdraagzaam zijn, geduld hebben.
Patimento, patimenti. Het lijden; ook ongemak, verdriet, gebrek, nooddrift, die iemand moet lijden, uit- of doorstaan.
infracchito da patimenti. Gansch afgemat door allerley lijden en uitgestane ongemak.
P A T R I A. Een vaderland, geboorteland.
ricever lettere dalla patria. Brieven uit zijn vaderland (van zijne ouders) ontfangen.
lasciar, abandonar la patria. Het vaderland verlaten.
Patria, Patriotto. Een vaderlandbeminner, een (patriot.)
un buon patriota. Een goed vaderlandbeminner, die het wel met zijn vaderland meend, een goed (patriot.)
Patriarca. Een Aardsvader, Aardsbisschop (Patriarch.)
Patriarcâle. Aardsvaderlijk, Aardsbischoplijk, dat een Aardsvader, of (Patriarch) betreft.
Patriarcato. Aardsvaderschap, de waardigheid der Aardsbischoppen en Patriarchen.
Patricida &c. V. Parricida &c.
Patrício, Patrizio. Een geslagt van de eerste Raadsheeren van Rome; een Raadsheers zoon; ook een uit het geslagt der Edelen en Raadsheeren in een Gemeenebest of Republiik.
patricio Veneto. Een Venetiaansch Edelman, Raadsheer, of desselfs zoon.
famiglia patricia. Een Adelijk, en Raadsheers geslagt in een Gemeente.
Patriciarsi, Impatricarsi. Tot Adel en Raadsheer worden in een Gemeente.
Patriciato, Impatriciato. Tot Adelen Raadsheer geworden.
P A T R I G L I A. De ronde, de wagt die 's nagts de ronde doet.
passo la patriglia di soldati. De wagt, de ronde ging voorby.
P A T R I M O N I O. Vaderlijk goed, erfgoed, of middelen.
ricco, ampio patrimonio. Een rijk, heerlijk, vaderlijk erfdeel.

il Patrimonio di S. Pietro. Het Pauzelijk land, den Pauzeliiken staat, (door Constantyn de Grootte aan de Roomsche Kerk ingeruimt.)
i Patrimonii di S. M. Cef. De erflanden van zyne Keizerlijke Majesteit.
Patrimoniale. Dat tot het vaderlijk erfdeel, erfgoed behoort.
beni patrimoniali. Vaderlijk erfgoed, erfdeel, vaderlijke erve.
Stati patrimoniali di S. M. Cef. De erflanden van zyne Keizerlijke Majesteit.
Patrino &c. V. Padrino.
Patrio, patriale. Vaderlijk, vaderlands.
terra patria, il patrio nido. Het vaderland, geboorteland.
P A T R O N O, Patrone. Een voorspreker, voorspraak, (advocaat) voorbidder, beschut- of beschermheer, (patroon.) *V. Padrone.*
Padrocinio. Voorspraak, voorspreking, voorbidding, hulp, bystand, beschutting, bescherming.
Padrocinare (alcuno). Iemand voorspreken, beschutten, beschermen, helpen, bystaan; ook voor iemand verantwoord, zyn regt onderstaan.
Patronato, patronaggio. Het regt van een kerspel of (parochiaan) de schattinge of inkomste die een (parochiaan) toekomt.
P A T T I N I. Schaatsen.
P A T T O. Verbond, verdrag, overeenkomst; ook beding.
far 'un patto con uno. Een verdrag of verbond met iemand maken, zig met iemand verdragen, vergelijken.
quello, ch'è di patto non è d'inganno. Dat wederzyds afgesproken en vergeleken, is geen bedrog.
venir a patti con uno. Met iemand tot verdrag komen, eens worden.
con questo patto però. Dog met dit beding, onder deze voorwaarde.
in niun patto. Op geenderley maniere, wyze, in't geheel, gansch niet.
far patti chiari. Klare en bondige voorwaarden, en bedingen maken.
haver 'una città a patti. Een stad met verdrag innemen, bemagtigen. *V. Condizione.*
renderfi a patti. Zig met verdrag, (accoord) overgeven.
offervar', tener', romper', confermar' &c. i patti. De bedingen, voorwaarden, of vergelijkspunten houden, breken, bekrachtigen, enz.
Patteggiare, pattuire, pattuire. Een verdrag maken of aangaan, overeenkomen, met malkander eens worden, zig vergelijken, verdragen, bedingen en verdragspunten, voorwaarden opregten, opstellen; ook dingen, bedingen.
patteggiar (pattuir) con uno. V. Sopra.
patteggiar (pattuir) la resa, il prezzo &c. Zig wegens de overgave verdragen, den prys bedingen, dingen.
Pattuire &c. V. Patteggiare.
Pattuito. Vergeliken, afgesproken, bedongen.

il pattuito. Het afgesprokene, bedongen, dat afgesproken of bedongen is geweest.

PAVANA. Een manier of wyze van een boere-dans.

PAVARINA. Vogelkruid, ganzekruid.

PAVENTO, Paventare &c. V. Spavento &c.

PAVISE. Een schild, beukelaar, rondas.

PAVIDO. Bloo, vreesagtig, beschroomd, bevreesd. *V. Pavoso.*

Paura, Pavoso &c. V. Abbasso.

PAVIMENTO. Playeidfel, steene vloer van een kamer, huis, enz. *V. Terrazzo.*

Pavimentare. Playeyen, steene vloeren maken, straten, bestraten.

PAVONE, Paone, Pagone. Een paauw.

Pavona, Paonessa. Een paauwin, het wijfje van een paauw.

Pavonazzo, Paonazzo. Violet of paarsche verwe, blaauw, paauwenblaauw.

Pavonino, Paonino. Een jonge paauw.

Pavoneggiare, Pavoneggiarsi, Impavonire. Zig als een paauw aanstellen, als een paauw roepen of schreeuwen, tot een paauw worden. *Met.* Zig verhoovaardigen, zig hoovaardig, opgeblazen, groots, hoogmoedig toonen.

Pavoneggiante, Paoneggiatore. Een hoovaardige, opgeblaze, grootse, hoogmoedige snoever, pocher.

PAURA. Angst, vrees, schrik.

baue paura. Vreezen, beeven, schrik; ook zorg hebben, bezorgt zijn.

bo paura che &c. Ik vrees, ik zorg, ik ben bevreesd dat enz.

bo paura d' incommodarvi &c. Ik vrees u ongelegentheid aan te doen, enz.

con gran paura. Met groote vrees en beeven.

tremar, morir, scompisciarsi di paura. Van schrik of vreeze sterven, zig bevuilen, bepissen.

far metter paura ad uno. Iemand verschrikken, verwaard maken, iemand schrik en vreeze aanjagen.

questa cosa mette (fa) paura. Dit ding is verschrikkelijk, gruwelijk, vreeselijk, verwaardlijk, doet iemand vreezen en schrikken.

senz' alcuna paura. Zonder eenige schrik of vreeze, onverschrokken, onvertsaagt, stout.

Pavoso. Vreesagtig, schrikkelig, verschrikt, bloo, verwaard; ook schrikkelig, gruwelijk, afschuwelijk.

vifo &c. pavoso. Een schrikkelig, verwaardlijk, vreeselijk aangezigt, enz.

Pavosamente. Angstelijk, bevreesdelyk, zorgelyk, vreesagtiglyk, gruwelyk, met vreeze en beeven.

PAUSA. Poos, tusschenpoos, verpoozinge, rust.

Pausare. Een tusschenpoos maken, tusschen beiden rusten, ophouden.

PAZZO. Een nar, gek, zot, dwaas; ook een schalkmar, de zot van een spel, een janpotagie; ook maragtig, zotagtig, gekagtig, zot, uitzinnig, onnozel.

un gran pazzo. Een groote nar of gek.

un pazzo ne fa cento. Een gek maakt 'er honderd.

T O M. I.

pazzo consiglio &c. Een gekke, zoue, onnozele raad, voorslag, enz.

esser, divenar pazzo, far unopazzo. Een nar of gek zyn, een nar of gek worden, iemand tot een nar of gek maken.

Pazzarello. Een kleine nar, gekje, een halve gek.

Pazzarone, Pazzacone. Een groote nar of gek; ook een groote botte vlegel, een hersenloos mensch.

Pazzaresco. Zotagtig, gekagtig, gelijk de narren of gekken doen.

Pazzamente. Gekkelijk, zottelijk, dwazelyk, op een gekke, zotte, dwaze wyze of manier.

Pazzia. Gekheid, zotheid, dwaasheid, uitzinnigheid, onnozelheid.

far pazzie. Gekheid, zotheid, dwaasheid begaan, handelen en doen als een zot of nar.

dar nelle pazzie. V. Sopra. Ook woeden, razen, ongebonden zyn, zig wild, woest en gruwelyk austellen.

Pazzeggiare. V. Sopra. Ook zotagtig, als een gek of nar doen.

PCCARE. Zondigen, een misdaad of misflag begaan; ook dwalen, missen; ook niet wel doen, te veel of te weinig doen, niet doen dat men schuldig is of betaamt.

peccar' in qualche cosa. Ergens in zondigen, missen, dwalen, enz.

peccar contro Iddio, contro la legge. Tegen God, tegen zyn gebod en wet zondigen, daar tegen misdoen.

peccar per malizia, ignoranza, usanza &c. Uit boosheid, onwetendheid, gewoonte, enz. zondigen.

peccar nell' avarizia, nella carne. Door gierigheid, vleeschelijke wellusten zondigen.

peccar con uno (una) Met eenen zondigen, zig te buiten gaan, dat is, vleeschelijk te doen hebben, of bekennen.

peccar carnalmente con uno, una. V. Sopra.

questa cosa pecca nella grandezza, grossezza, humidità &c. Deze dingen zyn al te groot, te dik, te nat of te vogtig, enz.

Peccabile. Zondiglyk, dat zondigen kan.

Peccaminoso. Zondig, zondiglyk, dat zondigen kan.

Peccante. Zondigend, misdoendend, overtredend.

l' humor peccante. De quade vogtigheid, dat is, de overtollige vogtigheid die in een lichaam is.

Peccatore-trice. Een zondaar, overtreder, zondares.

gran peccatore. Een groote zondaar, misdader.

un peccator' ostinato. Een verstokte, hardnekkige zondaar.

povero, misero peccatore Een arme, ellendige zondaar.

Peccato. Een zonde, misdaad, overtreding, misdryf, misflag.

far, commetter peccato, macchiarsi di peccato. Een zonde doen, bedryven, begaan.

cader' in peccato. In zonde vallen, vervallen.

peccato originale, attuale. Erfzonde, dadelijke zonde.

peccato mortale, deniale &c. Doodelyke, vergeeffelyke, enz. zonde.

peccato grande, abominevole, nefando, enorme, contro

R I E E

A s

la natura, borrendo. Een groote, afschuwelijke, vervloekte, schandelijke zonde, een zonde tegen de natuur, een vreeselijke zonde.

pentirsi, confessarsi, astenersi da' suoi peccati. Berouw van zyne zonden hebben, zyne zonden biegten of belyden, verlaten, zig beteren.

assolver da' peccati. De zonden vryspreken, ontbinden, vergeven, van zonden ontslaan.

viver' &c. in peccato. In zonde leven, een zondig leven leiden.

guadagnar &c. di peccato. Met ontugtigheid en hoerery geld winnen.

Peccatuccio, Peccatiglio. Een kleine zonde, misdaad.

PECCOIA. Een byc.

Pecchiào, Pecchiaro. Een byenhouder, of byenbevaarder.

PECE, Pegola. Pek of pik; ook harst.

fiamo tutti macchiati d'una medesima pece. Wy zyn allemaal met eenderley pik besmeert: (wy zeggen) met eenderley sop overgooten, dat is, van eenderley boozen aart.

chi tocca la pece, s'imbratta. Die met pek of pik omgaat, word daar mede besmet.

pece colosonia. Spiegelharst.

Peciòfo. Vol pek of pik, pekkig.

Peciare &c. V. Inspeciare &c.

PECORA. Een schaap; ook klein vee. *Met.* Een geduldig, verduelig; ook een eenvoudige, onnozel mensch; ook een mensch die geen gestalte of menschen gedaante heeft.

guardar, pascer, tosar &c. le pecore. De schapen honden, weiden, scherem, enz.

chi pecora si fa, il lupo solo mangia. Die zig tot een schaap maakt, word van de wolf gegeten.

cavta pecora, (pecorina.) Parkement.

Pecorella, Pecorina. Een schaapje, lammetje.

simida e mansueta pecorella. Betercd en zagtmoedig schaapje.

Pecorone. Een groot, vet schaap. *Met.* Een groote eenvoudige botmuil, een zeer onnozel mensch.

Pecoraggine. Domme, dwaze, gekke, onnozele manier. wyze: groote, domme en plumpe onnozelheid.

Pecoràio, Pecoràro. Een schaapherder, schaaphoeder.

Pecorata, Pecoraro. Een schaapstal, schaapskooy, schapenhok.

Pecoreccio, Pecorino. Van een schaap.

odor, puzzor, sterco &c. pecoreccio. Schapestank, schapedrek, schapestront, schapemist, enz.

sfonomia &c. pecoreccia, (pecorina.) Een schaapswezen. *Met.* Een eenvoudige, onnozele gedaante, gestalte.

Pecoreccio. Een park, een schaaps park.

esser' entrato nel pecoreccio. In het park: (wy zeggen) in 't parket geraakt, gekomen zyn. *Met.* In een redekaveling vervallen zyn, en 'er niet weder uit kunnen komen (gelyk als de uitgang in de parken niet ligt gezien worden.)

Pecorile. Een schaapstal, schaapskooy.

Pecoreggiare. Zig eenvoudig, onnozel, dom en plomp houden en aanstellen.

PECULIO, Pecuglio. Verkregen goed, iemands eigen goed, ict dat de vader aan zyn zoon, of de meester aan zyn knecht geeft om koopmanschap te doen; ook dat een zoon met de wil zyns vaders, en een knecht met toelating zyns meesters bezit; ook een spaarpenning, potpenning.

peculio di riserva. Geld dat men gespaart heeft.

Peculàto. Lauddievery, steelinge van 's lands geld.

Peculière. Eigen, dat iemand toebehoort, byzonder.

Peculiarmente. Eigentlyk, in 't byzonder, zonderling.

PECUNIA. Geld.

Pecuniàrio. Van geld, daar toe behoorende.

mezzi pecuniarii. Geldmiddelen, geld.

pena (amenda) pecuniaria. Geldstraf, geldboete.

castigo di pena pecuniaria. Verwijzinge in een geldboete.

Pecuniòfo. Ryk van geld, geldryk, die veel geld heeft, welhebbend, welgestelt.

PEDAGOGO. Een leermeester van kinderen, kinder opziener, onderwyzer, kindermester, ook een schoolgeleerde, dog onervaren mensch.

Pedante. Een leermeester, schoolgeleerde, (pedant.)

Pedanterello, pedantuccio. Een slechte, elkenidige leermeester.

Pedantefco. Leermeesteragtig.

Pedantefcamente. Leermeesterlyk, op de wyze als een leermeester.

Pedantefimo, pedantifmo. Een leermeesters staat.

Pedanteggiare, Pedantizzare. Een leermeester zyn, als een leermeester, of onderwyzer handelen, leven, enz.

PEDÉ. De voet. *V. Piede.*

Pedaggio, peaggio. Weggeld, tolgeld, (passagie-) geld.

Pedàgna. De plank of berd daar de roeders hunne voeten tegen bestieren.

Pedàle, Pedamento. Een voet of stam van een boom; ook het (pedaal) of de latten van een orgel, daar men met de voeten op treed; ook een voet of stuk ergens aan.

antico pedale. Een oude stamme.

Pedàta, pedate. Voetstappen; ook het spoor. *V. Orma seguir, premer le pedate altrui.* In iemands voetstappen treden, iemands gangen na gaan. *Met.* Iemand in zyn levenswyze navolgen.

Pedestre. Te voet, dat te voet gaat.

armata pedestre. Het voetvolk, voetknechten.

viaggio &c. pedestre. Een reize te voet.

Pediccino, pellicino, pellicini, pellicini. Het einde of de hoek van een koopmans zak of baal.

pigliar' il sacco per i suoi pediccini. De zak by de hoek vatten. *Met.* De zaak wel en ter degen aanvatten, aangrypen.

Pedicolàre (morbo.) Luisziekte.

Pedignone. Winter- of kakhel, gaten of klooven aan de voeten van groote koude.

Pedina, Pedona. Een looper in 't schaakspel, een dam of schijf in het damspel.

dar' uno scaccomatto di pedina. V. Sopra. Ook *Met.* Weg loopen, de hielcn laten zien, het hazepad kicken of reisgeld geven.

Pedocchio &c. V. Pidocchio &c.
Pedone. Een voetganger, een soldaat te voet.
Peduccio, peducci. Een voetje, dat is, een schaaps-, varkens-, kalfsvoetje, kalfspoot; ook de steenen die de hoeken in een gewelf ondersteunen.
Peducciato-s. Iemand die diergelijke voeten verkoopt; ook een pensverkoopster, een penswyf.
Pedale, pedali. Zokken, voetzokken; ook een houtte voet daar men een kous op trekt.
Peggio. Boozer, quader, erger, slimmer, ondeugender.
farebbe peggio. Het zoude erger, slimmer zyn.
non potrebbe esser (star) peggio. Het konde niet erger, slimmer zyn.
ma quel ch'è peggio. Maar wat nog erger, slimmer is.
andar di male in peggio. Van quaad tot erger gaan, hoe langer hoe erger worden. *Met.* Van den os op den ezelsgeraken.
far di peggio. Erger, slimmer maken.
attaccarsi, (applicarsi,) pensar' &c. peggio. Het ergste, het slimste aanvaarden, verkiezen, het ergste, op het ergste denken, enz.
andarsi col peggio. Op het ergste, slimste weg gaan, met schade en verlies afstrekken, geslagen worden.
egli mangia peggio d'un porco. Hy eet erger als een varken.
mi trattano peggio che possono. Zy handelen my, enz. zy doen met my zoo slim, zoo erg als zy immers kunnen.
al peggio andare. Als het op het quaadste, ergste gaan, afloopen zal.
Peggiorare. Boozer, quader, erger, slimmer, slechter; ook verkeerder, verdorvener, meer geschonden.
il peggior' buono del mondo. De slimste, ergste mensch van de wereld, enz.
di peggior condizione degli altri. Slimmer, erger, slechter van staat als de anderen.
Peggiorità. Dat ondeugender, erger, slechter, slimmer ergens aan is.
Peggiorare. Verslimmeren, verergeren, slimmer, boozer, quader, ondeugender maken; ook verkeerder, verdorvener worden; ook zig bederven, schenden.
peggiorar la condizione, le cose sue. Zyne stant, toestand, zyne zaken slimmer, erger maken.
il male peggiora (va peggiorando) di giorno in giorno. De quaal, de ziekte word hoe langer hoe erger, slimmer, word van dag tot dag slimmer, slechter.
Peggiorato. Verslimmerd, verergerd, slechter, erger geworden.
Peggioramento, Peggioranza. Verslimmering, verergering, verslechting.
P E G N O. Een pand tot zekerheid van een schuld, of geleend geld.
dar, lasciar, tor &c. pegno. Een pand, iets tot pand geven, laten, nemen.
metter qualche cosa a pegno. Iets verpanden, verzetten, (iets tot verzekering geven.)
imprestare' &c. a pegno (col pegno in mano.) Tot pand, tot onderpand, te leen geven.
dato in pegno ad alcuno. Te pande gegeve aan iemand.

dar in pegno. Te pand geven, stellen.
ricicliar, riscassar', riscuoter il pegno. Het pand wederom lossen, aflossen.
caro pegna, pegni. Dierbare, lieve pand, panden.
Met. Een lief pand, byzonderlijk lieve kleine kinderen.
Pegnorare (uno.) Iemand een pand wegens schulden wegnemen.
P E G O L A. *V. Pece.*
P E L. In plaats van *per il*.
P E L A R E, *Pelato &c. V. Pelo &c.*
P E L A G O. Een zee, zeeboezem, een inham van de zee.
Pellegrino, pellegrino, peregrino. Een vremdeling, een uitheemsch man; ook vreemd, zeldzaam, onge-
 [men.
in habito di pellegrino. In een kleed van een vremdeling, als een vremdeling.
uno spirito, ingegno &c. pellegrino. Een vreemde, dat is, zeldzame, ongemeene geest of verstand. *V. Gentile, Galante.*
un parlar pellegrino. Een vreemde; ook aardige, fraaye reden.
bellezza, leggiadria &c. molto pellegrina. Een zeer zeldzame, ongemeene, en weinig bekende schoonheid, aardigheid, enz.
ba del pellegrino. Dat is iets zeldzaams, vreemds, raar en aardigs.
salcon pellegrino. Een aart of soort van vreemde en rare valken, welkers nesten zelden gevonden worden.
Pellegrinare, Pellegrinare, Peregrinare. Reizen, omreizen, vreemde gewesten en landen bezoeken.
Pellegrinante. Een vremdeling, in vreemde landen en gewesten reizende.
Pellegrinaggio, Pellegrinaggio, Peregrinazione. Vremdelingschap, het reizen in vreemde landen en gewesten.
andar' in pellegrinaggio. Reizen gaan, in vreemde gewesten en landen reizen.
P E L I C A N O, *Pellicano.* Een lepelaar, pelrikaan.
P E L L E. Vel, huid, pels; ook leder; ook een schaal, schelp, dop. *V. Cuoio.*
levar scorticar la pelle. De huid, het vel afstrekken, villen, afvillen, afsnyden.
scorticarebbe un pidocchio per venderne la pelle. Hy zoude een luis villen om de pels. *Met.* Een gierigaard, karig, gierig, wreck, geldzugtig mensch.
non è che pelle ed ossa. Het is niet als vel en been.
non capiva nella pelle d'allegrezza. Hy sprong byna van vreugde uit het vel.
pagar colla pelle, lasciar la pelle in qualche luogo. Met de huid betalen, de huid ergens hebben moeten laten.
pelle di bove, vacca, cervo, dante, camozza. Ossen, koeje, harten, elands, bokkenhuiden of leder.
pelle di capretto. Geiteleder, zeemleder.
la pelle del cappone &c. Het huidje of velletje van een kapoen, enz.
pelle della civeggia, bericoccolo, pesca &c. De schillen, of schellen van een kers of moerel, abrikoos, perzik, enz.

pelle pelle. Effen over de huid, effen daar aan. *Met*.
 Maar eventjes daar over heen.
Pelliccino. *V. Pediccino*.
Pellame, *pellami*. Bonte pels, allerley huiden of
 vellen; ook allerley bontwerk.
Pelletta, *Pellettina*, *Pellicina*, *Pellicola*. Een huid-
 je, velletje.
Pellicello. Een huidje, velletje.
Pelliccia, *Pelliccieta*. Een bonte rok, enz.
Pelliccione: Een lange pels, nagtrok.
scuoter' il pelliccione ad una. Eenen de nagtpels nit-
 schoppen, dat is, vleeschelijk met eenen te doen
 hebben.
Pellicciaio, *Pellicciere*. Een bontwerker, of peltier.
Pellicciaria, *Pellicciera*. Peltery, bontwerkers werk-
 plaats of winkel.
Pellicciare, *Impellicciare*, *Impelliccionare*. Met pels, of
 bont bekleeden.
Pellicciato, *Impellicciato &c.* Dat een pels heeft, of
 die een pels draagt, of aan heeft.
P E L O. Een hair; ook het gansche hoofdhair; ook
 het hair of ruige vel van eenig dier.
un cattivo scrittore ogni pelo impedisce. Een slechte schry-
 ver word van yder haartje verbinderd.
il pelo di un cavallo. Het hair, dat is, de verwe of ko-
 leur van een paard. *V. Mantello*, *Pelame*.
rosso &c. di pelo, di pelo rosso. Rood van hair, roodkop.
vader' (far') il pelo ad uno. Iemand de baard scheren,
 schrabben, barbiere.
pelo aspro, *folto*, *bello*, *viccio*, *canuto &c.* Hard of
 wreed, dik, schoon, gekruld of gektoeft, grys,
 enz. hair.
pelo lungo. Lang hair of lange lokken.
misi arricciarono i peli adosso. Het hair stond my te
 [berge.
cangiar' il pelo. Het hair veranderen, grys worden.
sono tutti d' un pelo. Zy zyn altemaal van een hair.
cader' i peli ad uno. De hairen van iemand uitvallen.
lasciarli del suo pelo. Van zyn hair daar laten.
peli della barba. Hair van den baard.
cavar' i peli, *pelare*. Hair uittrekken.
far' i peli. Hair krygen.
lasciar' il pelo. Het hair, dat is, het leven laten.
gli rituce il pelo. Het hair glimt hem, dat is, hy is
 mooitjes dik en vet, wel gemest.
esser tondo di pelo. Rond van hair zyn. *V. Sopra*.
 Ook een weinig zot, gek zyn.
rivered' il pelo ad uno. Iemand het hair bezien, dat
 is, stokslagen geven.
a pelo, a pelo. Hairtjevoor hairtje, hair om hair.
Peluccio, *Peluzzo*. Een klein haartje.
peluzzo di Siena. Fulp van Siena; ook zyde stof met
 pluisjes; ook een soort van tyn stof.
Pelame. Het gansche hoofdhair; ook de verwe of ko-
 leur van hair. *V. Mantello*.
di pelame castagno. Kastanjebruin hair.
un cavallo di pelame morello &c. Een zwarthairig
 paard.
Pelise. Vol hair, ruw van hair.
Pelicia. De eerste stoppel of donsvederen, stoppel-

hair, melkhaair; ook de overgebleve haartjes en
 stoppelen van geplukte vogelen; ook het eerste
 hair van de baard; ook het mosch dat op som-
 mige vrugten, bladeren of takken komt. *V.*
Matto.
Pelare. Trekken, uittrekken, afrekken, uitrukken;
 ook plukken.
pelar le ciglia &c. Het hair van de wynbraauwen
 uittrekken. *V. Spelare*.
pelar la gatta. De kat by 't hair trekken. *Met*. Een
 gevaarlijke en stydige handel voorhebben.
pelar' ucelli &c. Vogelen plukken.
pelar' i poveri sudditi. De arme onderdanen plukken,
 dat is, met zware lasten en schattingen plagen.
Pelato. Beroofd, geplukt; ook kaal, zonder hair,
 hairloos.
tutto pelato. Gansch kaal.
matto pelato, tornar matto pelato. Een beroofden of
 geplukte gek wederom komen, wederkeeren, dat
 is, uitgegaan zyn om anderen te quellen en te pla-
 gen, maar wel afgeslagen en afgeroofd 't huis komen.
Pelatio. Knypertje, plukkertje, noppertje, tange-
 je, om de haartjes en pluisjes uit het stof of laken te
 plukken; ook een zekere zalf, die het hair weg-
 byt en uiteet.
Pelatina, *pelarella*, *pelarwola*, *Sperusla*. Het uitval-
 len des hairs, 't hairsval (een ziekte.)
Pelucare &c. *V. Spelucare &c.*
P E L T R O. Tin (een soort van bergstof.)
piatto di peltro. Een tinne schotel.
Peltrame. Tinne vaten, tinwerk.
Peltrato. Een tinnegietier.
P E N A. Straffe, pyn, boete; ook pyniging.
cader' in pena. In straffe, in boete vallen, vervallen.
condannar' a pena. Tot straffe vonnissen, doemen.
portar la pena di qualche fallo. De straffe van een zonde,
 misdadig dragen, daar over gestraft worden.
metter' statuir, destar, misigar, rimetter &c. la pena.
 De straffe zetten, uitspreken, verzagten, ont-
 slaan, enz.
sotto pena della vita, testa, honore, robba. Op straffe
 (pene) des levens, op lyf- of halsstraffe, op ver-
 lies of verbeurte van eer, goed, en bloed.
pena eterna, temporale, capitale, arbitraria &c. Eeu-
 wig, tydelijke straffe, halsstraffe, willekeurige
 straffe, die naar 't goeddunk gevonnisd word.
pena dell' inferno. De helse straffe.
scappar la pena, (senza pena.) De straf ontrieden,
 ontkomen, straffeloos daar af komen.
c'è pena, ci va pena della vita. Daar staat lyf-, hals-
 straffe op.
Pena. Pyn, druk, angst, bekommernis, hartzeer;
 ook smarte, quaal; ook moeite, bezwaarnis,
 verdriet.
esser' in pena. In druk, angst en smarten zyn.
aggiugner, accrescer pena. De pyn, de smart ver-
 grooten, vermeerderen, bezwaren
alloggerir, misigar la pena. De pyn, de smart verzag-
 teu, verzoeten.
ricover pena di qualche cosa. Esgens van geplaagt, ge-
 queld,

queld, ergens door bekommerd, enz. worden. *metterfi in pena, darfi pena per qualche cosa*. Zig ergens over bekommeren, beangstigen.

sostenar, soffrir gravissime pene, pene intolerabili. De aldergrootste qualen, smarten uitstaan, onlydelyke pynlyden.

pigliar, prender la pena. De moeite, bekommerenis op zig nemen.

a pena (appena) a gran pena. Naauwelijks, zwaarlijk, bezwaarlijk, ter naauwer nood, met groote pyn, moeite en arbeid.

a pena (a gran pena) lo posso credere. Ik kan het naauwelijks, ter naauwer nood gelooven.

havete pena di entrar' in città. Gy zult moeite hebben om in de stad te komen.

Pendle. Van straffe, tot straffe behoorende.

legge &c. penale. Een straffe wet.

Penalmente. Pynelijker, straffelyker wyze.

essaminar penalmente. Pynelijk onderzoeken, onderfragen.

Penoso. Pynelijk, smartelijk; ook moeijelijk, bekommerlijk, bezwaarlijk; ook verdrietelijk.

worre penosa, vita &c. penosa. Pynelijke, smartelijke dood, moeijelijk en bekommerlijk leven.

opere penose. Pynelijke, moeijelijke werken, harde boete of strengigheden.

gastigo penoso. Pynelijke, smartelijke straffe, lyfstraffe.

nostri &c. penose. Lange, verdrietelijke, moeijelijke nagten.

Penare. Pyn, smarten lyden; ook moeite, nood, arbeid, werk hebben.

penar venir punito nell' inferno &c. In de helle lyden, gestraft worden.

andar, star sempre penando. Altyd lyden, altyd groote pyn en smarten uitstaan.

egli penerà d'uscire di questo labirinto, penerà a guarire &c. Hy zal bezwaarlijk uit dit doolhof komen, hy zal bezwaarlijk opkomen, genezen, enz. hy zal werk, genoeg te doen hebben, dat hy, enz.

Penante. (Smartend) lydend.

P E N D E R S. Hangen, gehangen, opgehangen, of opgeknoopt zyn; ook af hangen, ergens af of aan hangen, los, slap, en sleuterig hangen.

pender' al (dal) muro &c. Aan de muur of de wand hangen.

gli pender dal collo una catena d'oro, una goccia al naso, un bambino al petto. Daar hong hem een goude ketting aan den hals, een druppel aan de neus, een kind aan de borst.

pender la testa &c. Het hoofd laten hangen. *Mes*. Bedroeft zyn.

il cappello, la bandiera &c. pende. De hoed, de vlag of wimpel hangt, is slap, waait niet.

la tavola, la casa &c. pende. De tafel, het huis, enz. hangt, helt voorover, staat schuin of scheef, staat niet regt.

pende ancora la questione, la lite. De vraag, het regts-geding of twist hangt nog, 't is nog niet beslooten, uitgevoert.

pender de qualche loco. Van een plaats hangen.

pare ch' egli penda alla fazione Francosa. Het schynt dat hy na de Fransche kant helt, tot de Franschen geneigt, Franschgezind is. *V. Propendere*.

da questa cosa pende ogni mia ventura. Hier aan hangt al myn geluk. *V. Dipendere*.

pende al verde &c. Het slaat of trekt wat na 't groen, het is groenagtig. *V. Tirare*.

Pendense. Hangend, ophangend; ook af hangend; ook slap, vaddig, sleuterig; ook ongedaan, onuitgevoert.

la pendente rocca. De af hangende rotsen.

cappello pendente. Een hangende, slappe hoed.

labbra, naso, poppe &c. Hangende, slappe lippen, neus, borsten, enz.

esser pendente da un' altro. Van een ander af hangende zyn, of (dependeeren.)

lite &c. pendente. Hangend, onuitgevoert geschil, regts-geding, enz.

pendente la malattia. la minor emità del Rè &c. Ondertusschen dat den Koning ziek, nog minderjarig, enz. was.

Pendense. Een af hangende, schuine, helkende plaats; ook een oorstrik, (pendant,) enz. ook onbesloten, onuitgesproken, enz.

in certi pendenti delle strade. In zekere af hangende straten.

rimase in pendente chi fossero gli beredi. Het bleef nog betwift, strydig, onafgedaan, onbesloten, onuitgesproken, enz. wie de regte erfgenenamen waren.

le dond due pendenti d'instimabil valore. Hy vereerde, schonk haar twee oorstrikken, of (pendanten) van onwaarddeerbare waarde.

Pendenza. Dat nog hangt, in twyffel, betwistelijk, strydig, onafgedaan, onbesloten is.

in queste pendenze. In deze zoo hangende en onafgedane zaken.

Pendaglio, Pendone. Een riem, paal, staak, schroef, nagel, haak, spyker, daar iet aan- of opgehangen word; ook een rek daar men geweer of degens op hangt.

Pendice. Het af hellen, af hangen, het hellen van een dal.

pendice del monte, della collina &c. Het af hangen, het hellen des bergs, des heuvels, enz.

pendice della terra, città. De grensen des lands, het uiterste einde der stad, buiten de muuren of vesten.

Péndio. Af hangend, af- of voorover hellend, niet regt staande, schuins.

casa, tavola &c. pendio. Een af hangend, voorover hellend huis, tafel, enz.

Péndulo, Péndolo, Penzolo, Pensolo. Hangend, slingerend.

labbra, poppe &c. pendule. Hangende lippen, borsten, enz.

Péndolo, penzolo, diciamo e più grappoli d'uva attaccati ad uno istesso tralcio. Een meenigte druivetakjes aan een rank hangende.

Pendolare, Penzolare, Pendoleggiare. Hangen, af hangen, nederwaarts hangen.

pender de qualche loco. Van een plaats hangen.

pare ch' egli penda alla fazione Francosa. Het schynt dat hy na de Fransche kant helt, tot de Franschen geneigt, Franschgezind is. *V. Propendere*.

da questa cosa pende ogni mia ventura. Hier aan hangt al myn geluk. *V. Dipendere*.

pende al verde &c. Het slaat of trekt wat na 't groen, het is groenagtig. *V. Tirare*.

Pendense. Hangend, ophangend; ook af hangend; ook slap, vaddig, sleuterig; ook ongedaan, onuitgevoert.

la pendente rocca. De af hangende rotsen.

cappello pendente. Een hangende, slappe hoed.

labbra, naso, poppe &c. Hangende, slappe lippen, neus, borsten, enz.

esser pendente da un' altro. Van een ander af hangende zyn, of (dependeeren.)

lite &c. pendente. Hangend, onuitgevoert geschil, regts-geding, enz.

pendente la malattia. la minor emità del Rè &c. Ondertusschen dat den Koning ziek, nog minderjarig, enz. was.

Pendense. Een af hangende, schuine, helkende plaats; ook een oorstrik, (pendant,) enz. ook onbesloten, onuitgesproken, enz.

in certi pendenti delle strade. In zekere af hangende straten.

rimase in pendente chi fossero gli beredi. Het bleef nog betwift, strydig, onafgedaan, onbesloten, onuitgesproken, enz. wie de regte erfgenenamen waren.

le dond due pendenti d'instimabil valore. Hy vereerde, schonk haar twee oorstrikken, of (pendanten) van onwaarddeerbare waarde.

Pendenza. Dat nog hangt, in twyffel, betwistelijk, strydig, onafgedaan, onbesloten is.

in queste pendenze. In deze zoo hangende en onafgedane zaken.

Pendaglio, Pendone. Een riem, paal, staak, schroef, nagel, haak, spyker, daar iet aan- of opgehangen word; ook een rek daar men geweer of degens op hangt.

Pendice. Het af hellen, af hangen, het hellen van een dal.

pendice del monte, della collina &c. Het af hangen, het hellen des bergs, des heuvels, enz.

pendice della terra, città. De grensen des lands, het uiterste einde der stad, buiten de muuren of vesten.

Péndio. Af hangend, af- of voorover hellend, niet regt staande, schuins.

casa, tavola &c. pendio. Een af hangend, voorover hellend huis, tafel, enz.

Péndulo, Péndolo, Penzolo, Pensolo. Hangend, slingerend.

labbra, poppe &c. pendule. Hangende lippen, borsten, enz.

Péndolo, penzolo, diciamo e più grappoli d'uva attaccati ad uno istesso tralcio. Een meenigte druivetakjes aan een rank hangende.

Pendolare, Penzolare, Pendoleggiare. Hangen, af hangen, nederwaarts hangen.

KEER 3

Pendolante, Penzolante. Hangend, afhankelijk.
Pendolone, Pendoloni, Penzolone, Penzoloni, Pensoloni.
 Hangend.
Pendoloni (del toro.) De kosssem, dat is, de quabbe van een stier, enz.
Pendone. V. Pendaglio.
Peso &c. V. Abbaso.
PANELLO, Pennello. Een pinceel, verwquaastje.
Met. De schilderkonst; ook een vod daar men het mede veegt, een wischdoek; ook een wick die men in de wonde steekt.
un tratto (siro) di penello. Een trek of strek van 't pinceel.
maestro di penello. Een meester van 't pinceel, een schilder.
un penello delicato. Een tedere pinceel, dat is, een konstige hand om te schilderen.
Penelletto, pennellino. Een pinceeltje, kleine pinceel, verwquaastje.
Penellone. Een groote, grove pinceel, een quaast, witquaast.
Penellata. Een pinceelstreek, pinceeltrek.
dar' una penellata. Een pinceeltrek geven, eens met het pinceel overloopen.
Penelleggiare. V. Sopra. Ook schilderen, uitschilderen, afschilderen
PENETRARE, Door of indringen, booren, ergens ingaan; ook doorgronden, begrypen, verstaan.
l'acqua penetra le scarpe, il cappello &c. Het water dringt, gaat, trekt door de schoenen, door de hoed, enz. trekt in de schoenen, de hoed, enz.
penetrar più in dentro. Betet of meer daar indringen, verder daar in, daar binnen komen.
non sò ben penetrar' il senso di queste parole. Ik kan het verstand, dat is, de zin van dit woord niet wel doorgronden, begrypen, verstaan.
penetrar' i disegni &c. di uno. Iemands voornemen doorgronden, dat is, door bedenken of nadenken eindelyk merken, daar agter komen.
non lasciate penetrar questo segreto à persona. Laat dit geheim niemand, of geen menschen, ter ooren komen.
Penetrabile. Doordringelyk, dat men doordringen en doorsteken of schieten kan.
Penetrante, Penetrativo. Doordringend, dat kracht en magt heeft om te doordringen.
PENISOLA. Een half-eiland, een gewest byna van alle zyden met water omringt.
PENITENTE Boetend, berouw, leedwezen hebbende; ook iemand die boete (penitentie) doet, die berouw, leedwezen heeft; ook een biegtkind.
penitente publico. Iemand die opentlijk boete doet.
un suo penitente. Een van zyne biegtkinderen.
Penitenza. Berouw, leedwezen, boete; ook een leven van boete.
far penitenza. Boeten, boete (penitentie) doen.
dar', ingionger' una penitenza, ad uno. Iemand een boete of (penitentie) geven, opleggen.
prender, ricever, adempir &c. la penitenza. De boete of (penitentie) aannemen, volbrengen.

ternar' a penitenza. Wederom tot boete, berouw, leedwezen komen, zig weder bekeeren, een inkeer krygen, vroom worden.
penitenza vera, sinta, segreta, pubblica, (soleme) &c.
 Ware, geveinsde, heimelijke, openbare boete, enz.
far penitenza, le sue penitenze &c. Zyne (penitentie), dat is, boete, oeffening doen, (als vasten, haire kleederen dragen, zig kastyden, enz.)
viveva in asprissima, durissima penitenza, faceva aspra, dura penitenza. Hy leefde in strenge boete, hy deede harde en strenge boete.
uomo di gran penitenza. Een mensch die strenge boete doet, of streng leeft.
habito di penitenza. Een boetkleed; ook een monnikskap, monniksrok.
Penitenzietta. Een kleine, geringe boete, (penitentie.)
Penitenziale. Van boete, tot boete (penitentie) behoorende.
salmi penitenziali, opere &c. penitenziali. Boetpsalmen, werken van boete (penitentie) enz.
Penitenziere, Penitenziario. Een opperbiegtvader, die in de plaats van de Paus de op-, of voorbehouden zonden vergeeft of quyttscheld.
Penitenziaria. Opperbiegtvaders bediening; ook deszelfs wooning.
Penitenziare (uno.) Iemand een boete, (penitentie;) ook een kloosterstraffe opleggen, straffen.
Penitenziato. Die een boete of kloosterstraf oplegdis.
egli sù ben penitenziato dal suo Priore. Hy is van zyn Overste scharp gestraft.
PENNA. Een penne, schaft; ook een veder. *Met.* De styl of manier van schryven.
penna di occa, gallina, struzzo &c. Ecu gansepen, ganse, hoender-, struisveder.
penna matta. Pluimvederen.
penna (da scrivere.) Schryfpenne, een penne.
un error di penna. Een schrift- of schryffout, een mislag van de pen.
un testo a penna. Een geschreve text.
una penna di trenta palmi. Een pen van dertig voeten, dat is, een galeyriem, galeyroey.
la giù stanca penna. De vermoeide penne, dat is, de vermoeide hand; ook de zwakke styl of aart van schryven.
penna mordace, pungente, satirica, buona, elegante, alta, dotta &c. Een bytende, stekende, schimpende, goede, hoogdravende, hooge, begaafde of geleerde, enz. penne, dat is, aart of styl van schryven.
penna venale, mercenaria. Een veile, bedonge, loontrekkende penne, dat is, iemand die om geld boeken schryft.
disfendersi colla penna. Zig met de penne, dat is, schriftelyk verdedigen.
la penna e la spada. De pen en de degen, dat is, de geleerdheid, wetenschap en konst, en het foldaten leven.
Pennetta, pennolina, pennina, pennuccia. Een pennetje, een vedertje, een pluimtje.

Pennola, *pennole*. Een vinne, vischvinnen. *V. Pinna*.
Pennone. Een groote pen; ook een bos peauen, vederen.
Pennaiuolo, *Pennaruola*. Een pennekoker, pennebakje, pennelaatje; ook een penneliker, school- of schryfmeester.
Pennacchio, *pennacchiera*, *pennacchiere*. Een bos vederen, pluimen, pennen.
Pennacchino, *Pennacchione*. *V. Sopra*. Ook een pronkert, jonkertje, welopgeschikt of uitgedorft juffers kneegtje.
Pannacchiere. Een pluimmaker, pluimvercierder.
Pennato, *Pennato*. Gevederd, dat vederen heeft.
strale pennuto. Een gevederde pyl.
ipennuti. Het gepluimt gedierrt, de vogelen.
PENNATO. Een wyngaardmes, daar men de wyngaarden mede slyd of snoeit.
PENNECCIO, *Pennacchino*. Zoo veel vlas, enz. als men op een reis spint.
PENNITO, *Pennito*. Panzuiker voor de hoeft.
PENNON. Een vaan, banier, standaard.
Pennoncello, *Pennello*, *Pennonino*. Een vaantje, weerhaan; ook een vaandeltje op de spieflen.
PENSARE. Denken, gedenken, bedenken, bedenken, van gedagten of meening zyn, daar voor houden, agten.
pensar a (di) qualche cosa. Ergens op denken, ergens aan gedenken.
pensar sopra qualche cosa. Zig ergens over beduiken.
si penserà sopra. Ik zal my daar over bedenken, ik zal het in beraad nemen.
pensateci bene. Bedenk, betracht het wel.
a chi tocca, si pensi. Die het aangaat, mag 'er op denken, mag toezien, mag zorgen, enz.
pensate voi s'io era allegro. Gy lieden kond het zelfs denken, ik laat ulieden zelfs denken of oordeelen hoe lustig en vrolijk ik geweest heb.
penza pura, come usire di &c. Weeft maar bedagt, denkt maar hoe gy zult geraken uit, enz.
bisognava pensar' avanti. Men had vorder behooren te zien, te denken.
dovevi pensare, &c. Gy had behooren te denken, gy moest gedagt hebben, dat enz.
io ho pensato una cosa. Ik heb een ding bedagt.
pensar male (alla malizia). Quaad denken, bedenken, quade gedagten hebben.
dar che pensar' ad uno. Iemand te denken, te bedenken, te overwegen geven, iemand benaauwd, bang, bekommerd maken.
ho pensato d'andar' in Italia. Ik heb gedagt, voorgenomen na Italie te gaan.
dopo questo si pensò come &c. Na dit is men bedagt, bekommerd geweest, hoe dat men, enz.
senza pensarci. Zonder dat men daar op gedagt zoude hebben.
che pensate voi? Wat denkt gy lieden, wat meend gy lieden wel?
pensate voi ch'io &c. Meend, denkt gy lieden dat ik, enz.
pensò di sì. Ik meen, denk ja.

nè per altra ragione, penso io, &c. Om geen andere oorzaak of reden denk ik, dat enz.
Pensato. Gedagt, bedagt, voorbedagt, belcid, overwogen.
cosa pensate già avanti. Reeds, of alvorens bedagte, overwogene zaken.
a caso pensato. Met voordagt.
risoluzione &c. mal pensata. Een qualijk bedagte, niet wel overwoege, onbezonne besluit (resolutie.)
un colpo non pensato, (impensato). Een onvoorziene slag of toeval, daar geen mensch op gedagt zoude hebben.
Pensatamente, alla pensata. Bedagtelijk, met voordagt.
Pensato, pensativo. Volgedagten.
star pensoso. In gedagten staan, volgedagten zyn, zig alderley gedagten te binnen brengen; (wy zeggen) het hoofd vol muizenesten hebben.
Pensamento. Een gedagte, denking; ook een begrip, uitvinding. *V. Pensiero*.
Pensiero, Pensiero, pensieri. Gedagte, denkinge, inval; ook meening, bedenking, betragting; ook zorg, bekommernis, droefheid.
abbandonar', (*deporre, levar'*) *il pensiero di qualche cosa*. De gedagten van een ding afleggen, niet meer ergens aan willen gedenken.
per levarne il pensiero. Om van de gedagten of (zorgen) af te komen, om 'er niet meer aan te gedenken.
far pensiero sopra qualche cosa. Zyne gedagten ergens op leggen, ergens op stellen. *Met*. Op middel en gelegentheid denken hoe men iets zal bekomen of verkrygen. *V. Disegno*.
uomo di gran pensiero. Een mensch van groote gedagten, dat is, groote voornemens, die na hooge of groote dingen tragt.
baver pensieri a qualche cosa. Ergens aan denken, gedenken, zyne gedagten en zinnen ergens op geslagen of geveftigt hebben.
nudir diversi pensieri nel petto. Verscheide gedagten in 't hoofd, in de hersenen hebben.
entrar' in pensiero. In gedagten, te binnen komen.
rivolger' (dirizzar') il pensiero (i pensieri) a qualche cosa. Zyne gedagten, zinnen ergens op wenden, laten vallen.
mio pensiero è molto lontano dal vostro. Myne gedagten zyn niet uwe gedagten, ik hebbe andere gedagten als gy.
correre un pensiero per la mente. Iets door de gedagten loopen, door de zinnen spelen, iets te binnen komen.
baver pensiero (star in pensiero) di far qualche cosa. In de wil, voorgenomen, besloten hebben iets te doen, in gedagte zyn om iets te doen.
mutar pensiero. Van gedagten, voornemen veranderen, van een ander gevoelen worden.
star in pensiero. In gedagten staan, in bedenken zyn, dat is, nog twyffelen, uistellen.
pensieri spirituali &c. sopra qualche testo. Geestelijke, godvrugtige gedagten, dat is, uitlegging, verklaring over een text, uit de H. Schrift.

lasciar', scacciar' i pensieri, gettar via ogni altro pensiero.
 Alle andere zorgen of gedagten laten loopen, aan een zyde zetten.
pieno di pensieri. Vol zorg, bekommernis en gedagten.
haver, dar si pensiere di qualche cosa. Ergens voor zorgen, bekommerd zyu, gedagten daar over hebben.
trarr' uno di pensiere. Iemand de zorgen en gedagten benemen.
non vi date pensiere di questo. Maakt geen gedagten, zorgt, bekommerd u daar niet over, laat u dat niet bekommeren.
esser' angosciato, travagliato, combattuto, molestato, stimolato &c. da mille pensieri. Mer duizenderhande zorgen, gedagten, en aauvegtingen benaauwd of beangstige, geplaagd of gequeld, bestreden, beladen, vervoert, gedreven, enz. worden.
pensiere (pensamento) bello, nobile, alto, maschio, vago, pellegriano, nuovo, divino, profondo. Een schoone, edele, hooge of mannelijke, ongemeene, woeste, vremde, nieuwe, goddelijke, diepe gedagte.
pensiere basso, vile, sciocco, folle, crudele, fiero, fallace &c. Een lage of nederige, veragtelijke of slechte, dwaze, gekke, gruwzame of wreede, grootte of spytige, bedriegelijke, enz. gedagte.
pensieri buoni, santi, spirituali, casti, diversi, (varii,) canuti, maturi &c. Goede, heilige, geestelijke, kuische, onderscheidelijke, gryze of verouderde, ripe, dat is, verstandige gedagten.
pensieri cattivi, (reii, vani, lascivi, morosi, bassi, disperati, occulti, (nascosti,) malinconici, torbidi, oscuri, foschi, gravi, paurosi &c. Booze of quade, schuldige of misdadige, ydele, dartele, verdrietelijke, nederige, vertwyfelde, heimelijke of verborge, droefgeestige, bedroefde, donkere, verwarde, zware, vervaarlijke, enz. gedagten.
Pensieruccio. Een kleine gedagte, slechte, geringe inval.
Pensieroso. Vol gedagten; ook mymerend, droefgeestig, (melancholijk.)
PENSIONE. Betalinge, paay, loon der krygslieden, besolding, soldy; ook een gift of geschenk van een Staat of Vorst; ook inkomste, rente.
pensione annua. Jaarlijkse betaling, enz. rente; ook kostgeld.
haver pensione dal Rè. Geschenk of gift van den Koning hebben.
Pensionario. Die een geschenk of gift heeft; ook een loontrekkend raadsheer of (pensionaris;) ook een kostganger, (kommisstaal) enz.
esser pensionario del Rè. Konings loontrekkend raadsman, Staatsraadgever.
PENTECOSTE. Pinksteren, pinksterfeest.
PENTIRE, *Pentirsi, Ripentirsi.* Berouw, leedwezen hebben, berouwen.
pentirsi di qualche cosa. Berouw ergens over hebben.
mene pente. Het berouwd my, het is my leed.
tene farò pentire, tu tene pentirai. Het zal u berouwen.
Pentito. Berouw, leedwezen hebbende.
esser si pentito di qualche cosa. Ergens berouw, leedwezen over gehad hebben.

mangiar' il pan de pentiti. V. Pane.
Pentimento, Ripentimento. Berouw, leedwezen; ook boete.
PENTOLA. Een pot, kookpot, dat is, een yzere, aarde, enz. pot. *V. Pignatta.*
Pentolino, Pentoletto. Een kleine pot, een potje.
tornar' al pentolino. Weder tot zyn potje komen, dat is, na lang smullen en smeeren weder tot zyu degelijksche maaltyd komen; ook zig weder tot matigheid begeben.
Pentolone. Een groote kookpot; ook een kookketel.
Pentolajo. Een pottebakker.
far come l'asino del pentolajo Doen als de pottebakkers ezel, dat is, aan alle deuren of huizen stil staan, rusten.
PENURIA. Mangel, gebrek, schaarsheid.
haver penuria di qualche cosa, di viveri &c. Aan enig ding, aan levensmiddelen, enz. groot mangelgebrek hebben, nooddruft lyden.
Penuriare di qualche cosa; di viveri &c. V. Sopra.
PEONIA, Peonise. Peonicroozen, peoniebloemen, maïbloemen.
PEPER, *Pevere.* Peper.
Peperella. Peperkruid.
Peperone, Peperone. Lange peper.
Peperuola, Peperiera. Een peperbus, peperdoos.
Peperare, peperare, peverare, Impeverare. Peperen, met peper strooijen.
Pepato, peperato, peverato, Impeverato. Gepeperd, met peper gestrooit.
pan pepato. Peperkoek.
Peperata, peverata, pevero. Een peperfop, peperfaus.
PER. Door, over; ook door middel, door tusschenkomst.
per Roma, per un bosco. Door Rome, door een bosch.
per di qua, per di là. Hier door, daar door.
per di sotto, per di sopra &c. Onder door, boven door, enz.
per le strade. Over de straten.
per dove? Waar door? ook waar heen?
per via, per mezzo di altri. Door andere, door middel, doortusschenkomst van andere.
per instinto divino, per divina rivelazione. Door goddelijke drift, door goddelijke ingeving.
Per, Heeft ook veel andere schoone gebruiken in zekere wyzen van spreken of spreekwyzen, als: voortby, om, om dat; ook, ter zake, ter oorzaak, van wegen, wegens, uit hoofde, enz. ook om te, om te doen; ook in, tot; ook op, enz. en andere Bywoorden, gelijk in de volgende spreekwyzen te zien is.
pregar' Iddio per uno. God voor iemand bidden.
vigiuro per tutte le cose sagre. Ik zweer u by al wat heilig is.
questo si fa per voi, per causa vostra, per amor, cento, rispetto vostro. Dat doet men voor u, ter oorzaak van u, om uwent wille, ter eeren van u.
per ogni bagatella. Om alle beuzelingen, alle slechte dingen.
tener', conoscer' &c. uno per valoroso &c. Iemand root

een dapper man houden, agten, kennen, erkennen.
lagrimar per compassione, arrossir per vergogna. Door,
of uit medelyden weenen, uit schaamte rood wor-
den. *V. Di.*

per vecchias, ignoranza, capriccio, necessità &c. Door
ouderdom, door of uit onwetentheid, eigenzinnig-
heid, uit nooddrift, enz.

far qualche cosa per ordine del padrone. Iets door, of
uit bevel, of last van zyn heer of meester doen.

far qualche cosa per riputazione, cerimonia &c. Iets
door, of uiter of agtinge, door pligtpleginge
doen.

per le continue pioggie. Wegens de gestadige of gedu-
rige regen.

per molti rispetti, per vostro utile. Wegens, of om
veele oorzaken, tot uwen besten.

venir, mandar per una cosa. Om ietwes komen, zeu-
den, enz.

lo fa per guadagnare, per governare. Dat doet hy om te
winnen, om winst of voordeel, wegens de regee-
ring, om te regeeren.

per studiare, per servirvi, per esser veduto. Om te stu-
deeren, om u te dienen, om gezien te worden.

sono (sto) per andare in Francia. Ik ben vaardig, ge-
reed om na Vrankryk te reizen, ik sta op myne
reize na Vrankryk.

star per morire. Gereed zyn om te sterven, op de dood
wagten, op stervenleggen.

dar per moglie, per dote, per mostra. Tot een wyf,
huwelyksgoed, tot een proefje of staaltje, enz. geven.

baver una per moglie. Een tot een vrouw of wyf
hebben.

questo vi serva per avviso. Laat u dat tot narigt dienen.

un ongaro per buomo, (per testa,) per giorno &c. Een du-
caat voor, op yder man, (voor yder hoofd) alle
dagen een ducaat.

una facciata per volta. Yder reis een bladzyde.

tre per casa, tre per nido &c. Drie in yder huis, drie
op yder nest, enz.

lo conosco per fama. Ik kenne hem door, van hooren
zeggen.

per madre era gentilissimo. Van des moeders wegen
was hy van zeer goeden adel.

per certo. Voor zeker, voor gewis, zekerlyk, ge-
wisselijk.

prender (tor) uno per l'altro (in cambio, scambio.) Den
een voor den ander nemeu, den een in plaats van
den ander, den onregten nemen.

gli serve per cuoco. Hy dient hem voor kok.

andar (per) Ambasciadore &c. Voor afgezant, (Am-
bassadeur) als een afgezant gaan, afreizen, ver-
trekken.

per esempio. Tot voorbeeld, voor een voorbeeld,
voorbeelds gewyze.

per mare per terra. Te water, te zee en te land.

partirsi per Augusta. Na Augsburg reizen, trekken.

andar per mare. Over zee varen.

mandar una lettera per Roma a Napoli. Een brief over
Rome op Napels zenden.

per questa volta. Op ditmaal, voor deze reis.

per alcuni giorni. Voor eenige dagen; ook ettelijke
eenige dagen lang.

per tempo. By tyd en wylen.

per tutto. Overal, op alle plaatsen.

per lo più. Meestendeel, voor 't meeste.

per modo di testamento. Als een uiterste wil, (testa-
ment) op de manier van een uiterste wil.

per Dio (amor di Dio) Om Gods wil, om de liefde
Gods.

per amor della patria. Wegens het vaderland, om de
liefde van 't vaderland.

per ragion di stato. Om reden van staat, vermits het
nut, voordeel van de staat zulks vereischt.

per sorte, venitura, per accidente. By geval, gevallig-
ger, toevalliger wyze.

Per, Heeft nog eenige andere schoone beteekenissen,
die hier vervolgens gebruikt worden.

prender, tener uno per mano. Iemand by de hand
nemen, vatten, houden.

appiccar, legar per i piedi. By de voeten ophangen, de
voeten te zamen binden.

menar uno per il naso. V. Naso.

per Dio. By God.

ditemelo per Italiano. Zegd het my op 't Italiaansch.

gistar, strascinare per terra. Teraarden werpen, over,
langs de aarde slepen.

per la faccia. Over het aangezicht, door het geheele
aangezicht.

per le coscie loro venivano certa enfiatura. Op de heupen
quam hun (kregen zy) een zeker gezwel.

per i monti, per le cime de gli alberi. Over de bergen,
over de toppen der boomen.

il sangue mi si agghiaccia per le vene. Het bloed stolt,
verstyft my in de aderen.

sù per i balconi. Boven aan de uitstekende galderyen.

mangiar per lo fresco, per lo giardino. In de koelte, in
de tuin ecten.

per altro. Anders, vorders, in 't overige, wat nog
meer is, daarenboven. *V. Altro.*

raccontar per ordine. V. Ordine.

per ordine del Signor sale. V. Ordine.

baver un opera per le mani. Een werk onderhanden
hebben.

la cosa ha da andar per i suoi piedi. V. Piede.

ero per annegarmi. Ik was byna verdronken, het had
weinig gescheelt of ik was verdronken.

per poco sarei cascato in quel fosso. Het had weinig, geen
hair gescheelt of ik had in die kuil gevallen.

nominar uno per femina, pe' suo nome proprio &c. Ie-
mand als een vrouwsperfoon, by zyn eigen naam,
enz. noemen.

per santo, dotto &c. che sia &c. Hoe heilig, hoe ge-
leerd, enz. hy ook mag wezen; laat hem zoo hei-
lig, zoo geleerd, enz. als hy begeert.

per poco che sia &c. Zoo weinig als het wil, zoo wei-
nig als het is.

per domandare &c. che facesti. Hoe dikwils en hoe lang
ik ook vraagde, enz.

per me non rimase. Aan my heeft het niet ontbroken,
het schorte aan my niet.

per me non lo curo. Myns deels agte ik het ganfch niet.
per lo più. Voor 't meeste, meestendeel, voor 't meestendeel.

per quanto che sarà in me, per quello che toccherà a me.
Voor zoo veel als het my zal betreffen, aangaan.

PERCHE, *Percio, Però &c. V. Abbasso.*

PERA. Een Peer.

un boccale &c. fatto a pera, (perato.) Een drinkschaal of drinkbecker op de wyze als een Peer.

Perávo, Pero. Een Peerboom.

Pérola. Een Peertje; ook een akertje aan een kraag of bef.

Perúggine. Een wilde Peerboom.

Perúggino (legno.) Peerboomenhout.

PERAGRARE. Landen doortrekken, doorreizen.

PERAMBULARE. Doorwandelen, spanderen, kuyeren.

PERCA, *Percbia.* Een Baars, zeker riviervisch.

PERCETTIBILE. Begrypelijk, bemerkelijk, bevattelijk, dat men door de zinnen gewaar word.

Percettibilemense. Bevindelijker, begrypelijker, bevattelijker wyze.

PERCHE? Waarom? uit wat reden? uit wat oorzaak?

perche Signor mio? Waarom myn Heer?

perche (ragione) non andate? Waarom, om wat reden gaat gy niet?

perche nò? Waarom niet?

non volle dir' a nessuno perche faceffe questo. Hy wilde het niemand zeggen, waarom, uit wat reden, uit wat oorzaak hy dat dede.

Percbe. Dewyl, vermits, om dat, nadien, nademaal. *questo non si fa, perche la stagione non lo comporta.* Dat doet men niet, om dat het jaargetyd zulks niet toe [laat.

perche Iddio fa questo? perche così vuole. Waarom doet God dat? om dat hy het zoo begeert.

acconcia quel letto perche voglio coricarmi. Schikt, maakt dat bedde op, waut ik wil gaan leggen, te bedde gaan.

il perche. De reden, de oorzaak waarom.

domandar' uno del (il) perche. Iemand de reden, de oorzaak vragen.

Percbe. Op dat, ten dien einde dat.

questo dico perche vi emendiate, lo faccio perche vediate &c.
Dit zegge ik, op dat gy u mogt beteren, ik doe het ten dien einde, op dat gy het zoude zien.

e perche la notte non lo cogliesse qui vi, prese il camino verso la città &c. En op dat de nagt hem daar niet mogt overvallen, begaf hy zig na de stad.

e perche voi vediate. En op dat gy het mogt zien.

Percbe. Of schoon, of wel; ook daarom, derhalven. *perche io voglia, non posso.* Of ik schoon begeer, wil, zoo kan ik niet.

il Sole è alto ed il caldo grande, perche l'andarvi al presente sarebbe una sciocchezza. De zon is hoog en de hitte groot, daarom zoude het een groote dwaasheid zyn tegenwoordig daar heen te gaan (in zulk een zin is beter *per il che* als *perche* te gebruiken.)

Percio, Percioche. Na dat, nademaal dat; ook deswegen, derhalven, daarom, te dier oorzake; ook

want, om dat, nademaal, alzo dat; ook op dat. *accade spesso volte che &c. e perciò non sarà bene di &c.* Het gebeurt dikmaals dat, enz. en daarom, derhalven, te dier oorzake zal het niet goet zyn dat, enz. *perciò, si come il fuoco non arde cose lontane &c.* Daarom, gelijk het vuur geen verre afgelegene dingen verbrand, enz.

e perche tu non creda &c. En op dat gy niet zoudgelooven, enz.

PERCORRERE. Doorloopen, overloopen; ook eenige plaatsen haastiglijk, ras overloopen.

PERCOTERE, *Percuotere*. Slaan, kloppen, aankloppen, stooten, door-, tegen-, of opschynen.

percoter' uno. Iemand slaan.

percoter' la (alla) porta (all'uscio.) Aan de deur kloppen, aankloppen.

percoter' (percuoter' si) il petto. Op de borst slaan, kloppen.

l'onde percuotevano li scogli, la nave. De baren, de golven sloegen tegen de klippen, het schip.

la nave percossa in una spiaggia. Het schip stiet tegen een strand.

vi percuotono i venti &c. le pioggie, i raggi del Sole &c.

De winden, den regen, enz. slaan daar sterk tegen, de Zonnestralen schynen daar sterk op, tegen.

Percosso. Geslagen, gesmeten, getroffen, gestooten. *luogo percossa da venti, pioggie.* Een plaats van winden, regen geslagen.

nave percossa dalle onde. Een schip dat van de baren geslagen word.

percossa dallo strale. Van de blixem, van de donder geslagen, getroffen.

Percossa, Percotimento. Een slag, een stoot.

una percossa di pugno, di strale. Een vuistslag of klap, een donderflag.

una percossa di fortuna. Een slag des geluks, dat is, een ongeluk.

percossa grande, leggiera. Een sterke, ligte of kleine [slag.

Percotitore. Een slaander, smyter; ook een vegter.

il percotitore del chierico. Iemand die een geestelijk perfoon geslagen heeft.

Percotimento. V. Percossa.

PERDERE. Verliezen, quytaken, verderven, schenden, vernielen, omkomen, dooden.

perder qualche cosa. Iets verliezen, quytaken.

sur perder qualche cosa ad uno. Iemand iets doen verliezen, quytaken.

perder' un occhio, la vista, la parola, l'odorato &c. Een oog, het gezigt, de spraak, de reuk, enz. verliezen, quytaken.

perder l'appetito, il bevere, il sonno, le forze. De lust tot eeten en drinken, de slaap, de kragten verliezen.

perder l'onore, il credito, la robba, la moglie, i figliuoli. De eer, het goed geloof, (credit) goed, vrouw en kinderen verliezen, quytaken.

perder la vita. Het leven verliezen, om 't leven komen, omkomen, omgebracht, gedood worden.

perder la testa. Het hoofd verliezen. *Met. 't Verstand verliezen.*

perder l'anima. De ziel verliezen, verdoemt worden.
perder la causa. De zaak, zyn regt verliezen.
perder' il cervello, il giudizio. De hersenen, het verstand verliezen, gek worden.
perder l'affetto ad uno. De geuegentheid voor iemand verliezen, iemand niet meer beminnen, liefhebben.
perder la speranza, l'animo. De hoop verliezen, de moed laten zakken, zinken.
perder qualche cosa di memoria. Iets uit de geheugenis verliezen, iets vergeeten.
perder la gensa. Het volk verliezen.
senza perder' un uomo. Zonder een man te verliezen.
perderla (perdere) De zaak verliezen, aan 't kortste einde zyn, te kort komen, schieten.
una bevarda, dove perderebbe latte, ed ambrosia. Een drank daar melk en godendrank niet by te pas zoude komen, of te vergelyken zoude wezen.
perder' il camino. De weg verliezen, van den regten weg geraken, afdwalen.
perder per strada. Op straat verliezen, strooijen.
perder' uno di vista. Iemand uit het oog of gezigt verliezen.
perder la memoria di qualche cosa. Iets vergeeten, een zaak uit de gedagten of geheugenis laten ontschieten, de geheugenis van iets verliezen.
baver che perdere. Te verliezen hebben, dat is, ryk en welgesteld zyn.
non ha che perdere. Hy heeft niet te verliezen.
perder' a qualche mercanzia, al giuoco &c. Aan eenige koopmanschap of waar, in 't spel, enz. verliezen.
Perdere. Verliezen, dat is, verzuimen, verwaarloozen; ook verquisten, verteeren, verdoen; ook te schande maken, bederven, verderven, vernielen; ook dooden, ombrengen.
per non perder niente. Om niets te verliezen, dat is, te verzuimen.
perder' il tempo, la giornata. Den tyd, den dag verliezen, of qualyk besteden.
perder i passi, le parole &c. De voetstappen of schreden, het woord, enz. verliezen, dat is, te vergeefs loopen, gaan, spreken, enz.
non vi perderai più un passo, una parola &c. Ik zoude geen stap of voet meer daarom willen verzetten, ik zoude geen woord meer in deze zaak willen verliezen, dat is, spreken.
perder la robba, i dinari, le sostanze, il suo. Zyn goed, geld, zyn haaf en vee verteeren, verdoen, door de billen jagen,
perderete questo cappello, habito &c. Gy zult dezen hoed, dit kleed, enz. bederven, vernielen, te schanden maken.
perder' i figliuoli. De kinderen verderven, dat is, qualyk optrekken; ook vervoeren, misleiden, bedriegen.
cercavano di perder Gesù. Zy zогten Jesum te dooden.
perderfi. Zig verliezen, verwaarloozen, bederven, verderven, verlooren gaan, tot verderf komen, in 't verderf geraken, te gronde of ten onderen [gaan].
perderfi per uno, una. Zig om iemand, om eenen

bederven, dat is, op hem, op haar buitensporiglyk verliezen.
perderfi (di animo.) Den moed laten vallen, zakken, zinken, vertlagen, vertwyffelen, vreezen; ook niet kunnen voortkomen, of voortraken, verdwalen, steken blyven, verschrikken in een openbare reden of opentlijk gesprek; ook twyffelen, stamelen, hakkelen. *V. Hestare.*
non vi perdesse. Dwaalt niet; ook wijkt niet van de rechte weg of zin.
restar perdesse. Verliezen, ten onderen zyn, niet kunnen op of te regt komen, te kort schieten.
Perduto, Perso. Verloren; ook verdorven, te gronde, of ten onderen gegaan, geraakt.
esser, tenerfi perduto. Verloren zyn, zig voor verloren houden, agten.
fiamo perduti. Wy zyn verloren, wy zyn al weg, 't is met ons gedaan.
esser perduto per una (nell' amor di una.) Op iemand ter dood toe verliefd zyn.
tu sei un pan perduto. 't Is met u al verloren brood, gy zyt op de wereld niet meer nut.
le perdutoe forze. De verlore, verzwakte kragten.
tutto perduto delle braccia e gambe. Gansch lam, krom en magteloos aan armen en beenen.
perduto (perso) d'animo. Gansch verstaagt en verschriekt.
un giovane di perduta vita. Een jongman die een schandelijk, en roekeloos leven leid, voert.
Perdutamente. Op een verlorene, dat is, roekelooze, schandelijke, quade, onvertsagde, ellendige wyze.
viver &c. perdutamente. Roekeloos, godloos, schandelijk, enz. leven.
combatter perdutamente, (a corpo perduto.) Onvertsaght, kloekmoedig, dapper vegten, lyf en leven daar aan wagen.
Perditore-trice. Een verliezer; ook een verderver, verwoester, vernielder, verquister, verleidster, verderfster, enz.
Perdimento. Verliezing, verderving, verwoesting, vernieling, verquisting, verleiding.
Perdita. Verlies, schade; ook verderf, ondergang.
far perdita di qualche cosa. Iets verliezen, verlies, schade ergens aan leiden.
baver perdita a qualche mercanzia. Aan eenige waar of koopmanschap verliezen, verlies, of schade leideu.
la perdita è grande. Het verlies, de schade is groot.
Perdizione. V. Sopra.
la causa della sua perdizione &c. De oorzaak van zyn verderf, ondergang, enz.
la perdizione de' figliuoli procede dal troppo permetter gli &c. Het verderf der kinderen ontstaat door al te veel toelating, enz.
il figliuolo della perdizione. Het kind des verderfs, ook een ontaarde zoon of mensch.
andar' in perdizione. Verloren, in 't verderf gaan, loopen, geraken, zig in 't verderf brengen, storten.
PERDONARE, Condonare. Vergeven, quytischelden, ten besten houden; ook verschoonen, door de vingeren zien, ontslaan.

perdonare i peccati, le ingiurie. De zonde vergeven, ontslaan, het ontgert vergeven, quytſchelden, ten beſten houden.

Dio mi perdoni. God wil my myue zonde vergeven.

V. S. mi perdoni, (condoni,) perdonatemi. Deu Heer wil my vergeven, verſchoonen, ten beſten houden.

perdonar la a qualche coſa. Iets verſchoonen, door de vingeren zien.

non la perdonavano nè anche alle cbieſe, donne maritate, donzelle, bambini, nella culla. Zy verſchoonde, dat is, ontzagen ook de godshuizen, de getrouwde en jonkvrouwen, nog de kinderen in de wieg niet.

Perdonabile. Vergeeffelijk, verſchoonelijk, dat vergeven of verſchoond kan worden.

Perdonato. Vergeven, verſchoond, ontslagen, quytgeſcholden, geſchonken.

peccato celato non è perdonato. Een verborge zonde is daarom niet vergeven, of quytgeſcholden.

Perdono, perdonanza. Vergeving, quytſchelding, verſchooning; ook aſlaat.

domandar perdono. Iemand om vergiffenis bidden.

dar, conceder perdono. Vergiffenis geven: vergeven, quytſchelden, ontslaan.

acquiſtar, haver perdono. Vergiffenis, quytſchelding, verſchooning erlangen, bekomen, verkrygen.

PERGRINO &c. *V. Pellegrino* &c.

PERENNÉ. Altyd, eeuwig, of altoosduurend.

Perennità. Eeuwigheid, altoos of altydduurende.

PERENTORIO. Dat al liſt en ten einde brengt, beſliſſend, bepalend, dat ſcheid en bepaald, beſliſſelijk.

ſentenza perentoria. Beſluit-oordeel, een vonniſſe daar men de laaſte uitspraak van geeft.

citazione perentoria. De laaſte geregtſdaging.

Perentoriamente. Scheidelijk, beſliſſelijk, bepalijk, onſeilbaarlijk.

citar' uno perentoriamente. Iemand met een beſliſſelijk, ſcheidelijk, bepalijk gebod voor 't geregt dagen, roepen.

PERFETTO. Volmaakt, volkomen, volbragt, voltooid, voltoerd, volkrooken, voleindigd.

amor, carità perfetta. Volkome, volmaakte liefde.

beutituline, felicità, ſtato &c. *perfetto.* Volkome, volmaakte zaligheid, geluk, ſtaat, enz.

creatura, animale perfetto. Een volkome, volmaakt ſchepſel, dier.

offer perfetto in qualche coſa. Ergens volmaakt in zyn.

vini &c. *perfetti, robbe perfette.* Volmaakte, dat is, zeer goede wynen, enz. uittermaten goede waren, koopmanſchap.

ſangue &c. *perfetto.* Een volmaakt, dat is, zeer gezond bloed.

Perfeſſiſſimo. Aldervolmaaktſt, aldervolkomenſt.

Iddio è una ſoſtanza perfeſſiſſima. God is 't aldervolmaaktſte wezen.

perfeſſiſſimi vini &c. Zeer treffelijke, alderkoſtelijkſte wynen.

Perfeſſamente. Volmaaktelijk, volkomentlijk, treffelijk wel, ten vollen.

vai parlate perfeſſamente bene. Gy ſpreekt heel wel,

volkomentlyk wel.

amar, viver &c. *perfeſſamente.* Volmaaktelijk beſinnen, leven, enz.

parlar perfeſſamente, veder', capir uno &c. *perfeſſamente.* Volkomentlijk, volmaaktelijk ſpreken, iemand zeer wel konnen zien, begrypen, verſtaan.

Perfeſſivo, perfeſſiente. Volkoment, volmaakt, volkomentlijk, uitvoerlijk.

via perfeſſiva. De volmaakte weg, de weg der volmaakteid.

Perfeſſione. De volkomenheid, volmaakteid, uitvoerlijkheid.

perfeſſione della vita Criſtiana. De Chriſtelijke volmaakteid, de volmaakteid des Chriſtelijken levens.

aspirar, venir, giunger' alla perfeſſione. Na de volmaakteid tragen, daar toe komen, geraken.

ſtato di perfeſſione. De ſtaat der volmaakteid, volkomenheid.

dar perfeſſione a qualche coſa (vidur qualche coſa a perfeſſione.) Iets volkomeu maken, volmaken, vervaardigen, voltoojen, uitvoeren, volbrengen.

a (in) perfeſſione. In de volmaakteid, dat is, op het aldervolmaaktſte, uitvoerigſte.

haver qualche attributo, virtù, ſcienza &c. *in perfeſſione.* Een eigenſchap, deugd, wetenſchap, enz. op het volmaaktſte hebben, bezitten.

Perfeſſionare, perfeſſere. Volkomen maken, volmaken, voltoojen, uitvoeren, volbrengen, voleindigen, voltrekken.

Perfeſſionari in qualche coſa. Zig ergens in volmaakt maken, ten vollen oeffenen, benaarſtigen.

PERFIDO. Ongetrouw, trouwloos, ontrouw, meinedig.

Perfidamente. Op een trouwlooze, ongetrouwe, verraderlijke, meinedige wyze.

operar perfidamente. Trouwloos, ongetrouw, verraderlijk, ſchelmagtig handelen.

Perfidia. Ongetrouwigheid, trouwloosheid, valheid, meinedigheid.

Perfidiare. Ontrouw, trouwloos, ſchelmagtig, verraderlijk zyn, handelen; ook hardnekkig, halſtarig, ſtyf koppig zyn.

perfidiare nella ſua opinione. Hardnekkig, ſtyf koppig, halſtarig by zyne meening of gevoelen blyven, daar vaſt op blyven ſtaan.

PERFOGLIATA. Doorwas, breukewortel (een kruid.)

PERFONDRE. Overal oppieten, overgieten, uitgieten, ſtorten, pleagen.

Perfuſione. Opgieting, overgieting, opſtorting, uitgieting.

PERFORARE &c. *V. Forare* &c.

PERGAMENA, pergamina. Perkament.

PERGAMO. Een predikſtoel, de kanſel.

PERGOLA. Een prieel, een zomer-, tuinhuus of prieel met groente bezet.

pergola di vite, zucche, roſe. Een prieel van wyngaarden, kauwoerden, rozen, enz.

vite da pergola, (pergoleſe.) Een ſoort of aart van wyu-

wyngaarden die tot preeien bequaam zyn.

Pergoletta. Een klein preeeltje.

Pergolare, Impergolare. Met groene preeien beplanten, bezetten.

Pergolato. Met groene preeien bezet, beplaut.

Pergolato, pergolata, pergolo. Een zomerpreeel; ook een zoldering, verdieping, stelling, of diergelijk maakfel voor de aanschouwers.

PERICOLO, periglio. Gevaar, (peryk,) nood; ook een afgrond of grondelooze diepte.

pericolo manifesto, (aperto,) certo, evidente, imminente, (istante,) presente &c. Openbaar, zeker, oogfchynlijk, klaarblijkelijk, dreigend, aanstaande, tegenwoordig, enz. gevaar.

mettersi in (a) pericolo, esporfi a pericolo. Zig in gevaar begeven, stellen.

cadere in pericolo di vita. In gevaar van zyn leven geraken, in 's levens gevaar komen.

correre pericolo. V. Correr.

venir, andar, esser &c. in pericolo. In gevaar komen, in 't gevaar gaan, zyn, enz.

schivar, sfuggar il pericolo, i pericoli. Het gevaar myden, ontvlugten, ontgaan.

porta pericolo, sta in pericolo di &c. Daar is gevaar, het staat in gevaar van, enz.

non c'è pericolo &c. Daar is geen gevaar, daar is, of het heeft geen nood, dat enz.

Pericoloso, periglioso, pericolosissimo. Gevaarlijk, zeer gevaarlijk.

stato pericoloso. Een gevaarlijke staat.

error pericoloso. Een gevaarlijke dwaling.

malattia &c. pericolosa. Gevaarlijke ziekte of krankheid.

Pericolosamente, Pericolosissimamente. Met gevaar en nood, gevaarlijker wyze, op een gevaarlijke manier.

la nave &c. pericola. Het fchip is, of staat in gevaar, loopt gevaar.

Pericolare, periclitare. In gevaar staan of zyn, gevaar loopen.

Pericolante. In gevaar staande.

Pericolato. Dat in gevaar, in nood geftaan of geweest is, dat gevaar geloopt heeft.

PERICRANTO. 't Bekkeneel, of pannevlies.

PERIFRASI. V. Parafrafi.

PERIODO. Een zekere, afgemete beweging, wel overleide, wel bedagte reden; ook het slot of befluit van een reden.

Periodico, Periodale. Op een zekere, afgemete wyze, op een wel overleide, wel bedagte manier.

PERIRE. Vergaan, verloren gaan of zyn, te gronde of ten onderen gaan, bederven, verderven, verdorven zyn of worden, omkomen, fterven, verdoemt worden.

perir di fame &c. Van, of doot honger, enz. vergaan, verfmagten, fterven.

lasciar perire. Laten vergaan, te gronde gaan, verderven.

non perirà la memoria del vostro nome. De gedagtenis, de geheugenis van uw naam zal niet vergaan.

Perito. Vergaan, verloren, bedorven, verdorven, gestorven, omgekomen.

Peritroio. Vergankelijk, bederffelijk, bouwvallig.

peritoria felicità, bellezza &c. Vergankelijk geluk, bederffelijke fchoonheid, enz.

PERITARSI. Zig fchamen.

Peritoso. Beschaamd.

PERITO, Peritissimo. Ervaren, wel ervaren, geleerd, verftandig, gefchikt, wel geoeffend, wel opgebracht, wel opgevoed.

esser perito di qualche cosa. Ergens in wel ervaren, geoeffend zyn.

Peritamente. Op een ervarene, verftandige, geleerde, welgeoeffende wyze.

Peritezza, Perizia. Ervarentheid, geleerdheid, gefchiktheid.

PERITONIO. Het ingewand, net, een vet en dubbel vel dat de darmen bedekt, 't welk men gemeenlijk het buikvlies noemt.

PERLA. Een paarl.

perla Orientale. Een Ooriantaalfche of oosterfche paarl.

un vezzo, filo, filza di perle. Een fnoer, een ketting paarlen, een paarlfnouer.

ricamar un habito &c. di perle. Een kleed, enz. met paarlen ftikken, boorden, borduren.

semenza di perle, (perlette, perlatime.) Zaadpaarltes, kleine paarltes.

Perlona. Een groote paarl.

Perlare, Imperlare. Bepaaren, met paarlen bezetten.

le lagrime le imperlavano le guancie. De tranen beparelde haar de wangen.

Perlato, Imperlato. Bepareld, met paarlen bezet.

Perleggiare. Paarlverwe, paarlkolour, een verwe als de paarlen hebben.

PERLUSTRARE. Doorkyken, met aandacht bezigtigen, bezien.

PERMANERE. Tot het einde blyven, duuren.

Permanente. Blyvend, duurend.

città &c. permanente. Een blyvende ftad, enz.

Permanenza. Blyving, verblyving; ook ophouding.

la mia permanenza in quella corte. Myne ophouding, verblyving aan dat hof.

PERMETTERE. Toelaten, toefaan, gehengen, gedoogen, dulden; ook te veel toegeven, toelaten.

permettere troppo. Al te veel toegeven, toelaten.

Iddio permette i mali per castigo e per visitazione di buoni. God gedooft of laat het booze of quade toe tot ftraffe der godloozen, en tot bezoeking en beproeving der vroomen, of goeden.

il tempo &c. non lo permette. De tyd, enz. laat het niet toe.

Permeffo. Toegelaten, toegestaan, geoorlofd.

esser permeffo. Geoorlofd, toegestaan, toegelaten zyn.

non esser permeffo. Niet geoorlofd, toegelaten, toegelaten zyn.

Permeffivo, Permeffivo. Dat op een toegelate, toegestane, geoorlofde wyze gefchied.

volontà di Dio permeffiva. De toelatclyke wille Gods.

Permessivamente. Op een toegelatene, toegestane, geoorlofde, verdragelijke wyze.

Permessione, Permissione. Toelating, gehenging, ge-dooging, oorlof, verlof, verdraging.

la permissione divina. De goddelijke toelating, gehenging.

con permissione di V. S. Met verlof, oorlof van den Heer.

dar permissione. Oorlof, verlof geven.

PERMUTARE. Veranderen, wisselen, verwisselen, verstuilen, vermangelen. *V. Commutare.*

PERNICE. Een veldhoen, patrys.

Pernicône, Pernicotto, Pernicottolo. Een jong veldhoen, patryscje.

PERNICIOS. Verderf, verderffenis, uiterste verderf, schade, grootte schade; ook dood, ondergang.

Pernicioso. Verderffelijk, zeer verderffelijk, zeer nadeelig, schadelijk, doodelijk, dat oorzaak is, of geeft van verderffenis.

veleno pernicioso, dottrina &c. perniciosa. Verderffelijk, doodelijk vergift, schadelijke; verderffelijke leere, enz.

Perniciosamente. Op een verderffelijke, schadelijke, nadeelige wyze.

Perniciosità. Verderffelijkheid, schadelijkheid.

Pernicône, Pernigone. Een winter- of kakhiel.

PERNOTTARE. Vernagten, overnagten, den nacht overblyven, overbrengen.

pernottar' in qualche parte. Ergens vernagten, overnagten, den nacht overblyven.

PERO. Deswegen; ook derhalven, dan; ook dog, edog; ook daarom, om dieswille. *V. Percid, Imperoche.*

e però egli disse ch' egli &c. En deswegen, daarom zeide dat hy, enz.

non però lasciò d'amarla. Deswegen, daarom zal ik niet nalaten haar te beminnen.

non mi dovevi però strappazzar'a questo modo. Gy behoefde my dog daarom, deswegen zoo qualijk niet te handelen, te plagen, te quellen.

ma però. Maar dog.

però (e però) se mi volete bene. Daarom, derhalven als gy my maar wel wilt.

con questo però. Dog met dit beding, onder deze voorwaarde.

PERPENDERE. Overwegen, overdenken, bedenken, overleggen, betragten, onderzeken.

perpender bene le cose. De zaken wel overwegen, bedenken, overleggen.

Perpendicolo. Het passlood (van een metselaar of timmerman.)

Perpendicolàve. Met het passlood meeten, afmeeten.

Perpendicolarmente. Naar het passlood af hangende.

PERPETRARE. Begaan, bedryven, doen, te wege brengen, volbrengen, voltooijen, uitvoeren.

perpetrar' una sceleraggine. Een schelmstuk begaan, bedryven, uitvoeren.

PERPETUO. Eeuwig, gedurig, altyddurend.

carcere perpetua. Eeuwige gevangenis.

a perpetuo, in perpetuo. In eeuwigheid.

Perpetuamente. Eeuwiglijk, geduriglijk, altyd.

Perpetuità. Eeuwigheid, gedurigheid, onvergankelijkheid.

Perpetuare. Eeuwig, altyddurend, onvergankelijk maken.

Perpetuarfi. Zig eeuwig maken, een eeuwige naam maken.

PERPLESSO. Verward, twyffelagtig, belemmerd, besommerd, zwaar, moeijelijk om te begrypen.

Star perplesso. Verward, twyffelagtig staan, niet weten wat men zal doen.

Perplossità. Verwardheid, twyffelagtigheid, belemmerdheid.

PERQUISIZIONE. Naarstig onderzoek, vlytige onderzaging, navorsching, onder-, of doorzoe-king, doorsnuffeling; nazoeeking.

far le necessarie perquisizioni. De nodige navorsching en onderzoeking doen (in geregts zaken.)

PERROMPERE. Doorbreken, doordringen, met geweld door slaan, breken.

perromper gli esserciti nemici, gli argini &c. Door het leger der vyanden breken, slaan, de dammen of dyken doorbreken.

PERSCRUTARE. Doorgronden, doorzoeken, onderzoeken, doorsnuffelen.

Persecuzione. Doorgronding, door-, of onderzoeking, doorsnuffeling.

PERSEGUIRE. *Perseguitare, Persecutare.* Vervolgen, navolgen, nasporen, nazetten, vervolgen, om te plagen of te beschadigen; ook schadigen, plagen, quellen.

Persecutore. Een vervolger, navolger, naspoorder; ook een plager, vyand.

Persecuzione, persecuzioni. Vervolging, navolging, nazetting, nasporing, plaging, quelling.

patir persecuzione per la giustizia. Vervolging om de gerechtigheid lyden, dat is, uitgebannen of uit de stad of 't land verwezen worden.

PERSEVERARE. Volharden, bestendig, standvastig blyven, niet wankelen.

perseverar nell' impresa. In zyn voornemen volharden, bestendig, standvastig blyven.

Perseverante. Volhardend, bestendig, standvastig, onwankelbaar.

Perseverantemente. Bestendiglijk, standvastiglijk.

Perseveranza. Volhardinge, bestendigheid, standvastigheid.

PERSIA. Persie, een Ryk in Afie.

Persiano. Een Persiaan, Persiaansch.

PERSICO, Persico, Pesca. Een perzikboom.

Persica, Pesca. Een perzik.

Persicàvia. Perzikkruid, pauwenkruid.

Persicbino. Verwig, of van koleur als de bloescm van perziken.

PERSISTERE. Volharden, standvastig, bestendig, volstandig blyven.

persistere nell' impresa, opinione, infedeltà, malizia &c. nella sua depozizione. By zyu meening, voornemen, ongelooft, boosheid, uitspraak, enz. blyven, volharden.

Persistenza. Volstandigheid, standvastigheid, bestendigheid.

PERSONA *etc.* V. *Perdere*; ook hemelfchblauw.
PERSONA. Een perfoon; ook iemand, enz.
persona bella (di bell' aspetto) discreta, mobile, degna, di qualità (di portata) condizione, considerazione. Een ſchoon, beſcheide, edel, waardig perfoon, van goede hoedanigheden, een perfoon van ſtaat, een begaaft, eerwaardig en agtbaar perfoon.
persona religiosa, secolare, attempata, giovane, povera, ricca, publica, privata etc. Een geeftelijk, wereldlijk, onbedagt, jong, arm behoeftig, ryk, enz. perfoon, een perfoon van ſtaat, een gemeen perfoon, (een gemeen man.)
bello, robusto, gagliardo, diſpoſto, provero, grande etc. di persona. Schoon, ſterk, wakker of luſtig, geſchikt, hoog, groot, enz. van perfoon.
seartrato, contrasato, sparuto, piccolo etc. di persona. Miſmaakt, leelijk, hatelijk, klein, enz. van perfoon.
presentar, (rappresentar) la persona di qualcheduno. De plaats van een perfoon bekleeden, in de plaats, in de naam, of van wegen een perfoon ergens zyn.
la persona del cavallo. De gedaante, geſtalte, het maakſel des paards.
le persone. De perſouen, dat is, de lieden, de menſchen.
guardate se vi è persona. Ziet of daar niemand, niet iemand is.
non vi va (è etc.) persona. Daar gaat, daar is niemand, geen menſch.
non lo saprà persona. Het zal geen menſch weten, niemand zal 't weten
senza dir parola a persona. Zonder een menſch daar iets van te zeggen.
andar, venir, comparir etc. in (propria) persona. In eigen perſoon, perſoonlijk, dat is, zelfs gaan, komen, verſchynen, enz.
la mia, sua, sua etc. persona. Myn, uw, zyn perſoon, dat is, ik, gy, hy, enz.
la persona del Papa, del Rè etc. De perſoon van den Paus, Koning, dat is, den Paus, den Koning, [enz.]
Persona. De kragten; ook het bovenlyf.
metter la persona in qualche cosa. De geheele menſch, al de kragten ergens toe aanſpannen, zig geheel en al ergens toe begeven, overgeven, aanleggen.
perder la persona. De perſoon, dat is, het leven verliezen.
per tutta la persona. Over het geheele lyf, over het geheele lichaam.
star, fermarsi dritto in sulla persona. Vaſt, regt op de beenen ſtaan, regt, vaſt, wel overend ſtaan.
sollicitar (compiacer) dar copia ad uno della persona. Iemand met zyn lichaam, met zyn perſoon voldoen, te wille zyn.
acconciarfi la persona sulle gambe. Het lichaam regt overend, op de beenen ſchikken, dat is, zig wel en geſchikt in gebaarden, gaan en ſtaan houden.
le gambe gli stavano bene in sulla persona. De beenen ſtonden hem wel aan 'tlyf (dit word ſpotswyze gezegd.)

Personaggio. V. Sopra.; ook een perſoon van aanzien.
un personaggio. V. Sopra.
Personale. Perſoonlijk, zelfs in perſoon.
atto, citazione etc. personale. Een perſoonlijke zaak, daging, roeping, enz.
azione personale. Aantaaal op een perſoon.
Personamente. Perſoonlijk, zelfs in perſoon.
andar, venir, comparir personamente. Perſoonlijk, in eigen perſoon, zelfs gaan, komen, verſchynen, zyn perſoon voorſtellen.
PERSPECTIVA. De doorzigtkunde.
PERSPICACE. Scherpziende, die wel en ſcherpelijk ziet. *Met.* Scherpzinnig, die ſcherpzinniglijk verſtaat en begrypt.
Perspicacemete. Scherpzienlijk, ſcherpziinniglijk, zeer begryptelijk, verſtaundiglijk.
Perspicacità. Scherpziende, een goed en ſcherp gezigt, wel ziende. *Met.* Scherpzinnigheid.
PERSPICUO. Doorzigtig, doorlugtig, zoo klaar dat men 'er door ziet. *Met.* Klaar, helder, zuiver, oogſchynlijk, klaarlijk, openbaar; ook duidelijc.
Perspicuamente. Doorzigtiglijk; ook klaarlijk, oogſchynlijk, openbaarlijk; ook duidelijc.
Perspicuità. Doorzigtigheid, doorlugtigheid, klaarheid, helderheid.
PERSUADERE. Bepraten, overreden, bewegen, overtuigen, wys, vroed, of diets maken, iemand iets in 't hoofd praten.
persuader qualche cosa ad uno. Iemand ergens toe bepraten, overreden, bewegen; ook iets wys maken, doen gelooven; ook iemand iets of ergens toe aanraden.
la di lei fedeltà mi persuade di non abbandonarla. Hare getrouwigheid overreed, dat is, beweegt my, raad my om haar niet te verlaten.
l'altra ragione mi persuade il contrario. De andere oorzaak, reden doet my het tegendeel gelooven.
Persuaderfi (qualche cosa) Zig iets wys, vroed, of diets maken, dat is, vaſtelijk inbeelden, voor waar houden of agten; ook van meening of gevoelen zyn, daar voor houden, gelooven.
V. S. si persuadea insieramente cbe etc. Myn Heer weeft ganschelijk verzekert, dat enz.
Persuadévole. Dat ligt te bepraten, te bewegen, t'overreden, wys, vroed, of diets te maken is.
Persuasfo. Bepraat, bewoge, overreed; ook wys, vroed, of diets gemaakt.
egli, persuaso dalla moglie etc. Hy, overreed, bewoge, bepraat door zyn wyf.
esser persuaso di qualche cosa. Ergens van gansch overreed zyn, dat is, ganschelijk daar voor houden; agten.
tender uno persuaso di qualche cosa. Iemand iets toepraten, docu gelooven, verzekeren, wys, vroed, of diets maken, in 't hoofd praten.
Persuasivo. Bepraatſaam, dat magt heeft te bepraten.
Persuasiva. Dat iemand doet bewegen, bepraten, overreden.
Persuasione, Suasione. Beprating, bekouting, overreding,

- reding, beweging; ook inbeelding, waan.
falsa persuasione. Valsche inbeelding, valsche waan.
a persuasione della madre. Door ingeving, beprating, beweging, aanrading van de moeder.
- PERTERRITO**. Verschrikt, verbaast, vervaard, bevreesd.
- PERTICA**. Een staak, lange stok; ook een maat-
 [stok.
perica da marinari. Het roer van een schip, een scheeps boom of haak.
- Perticóne*. Een groote staak, boom, haak.
Perticále. Dat de maat van een maatstok heeft.
Perticare. Met staken of palen ondersteunen, ondersteunen.
- Perticáto*. Met staken of palen besluiten, omringen, omheinen; ook een perk van staken, of palen.
- PERTINACE**. Hardnekkig, halstarrig, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdruvend; ook bestendig, gestadig, volstandig, standvastig, volhardend.
- Pertinacemete*. Hardnekkiglijk, halstarriglijk, eigenzinniglijk.
- Perinácia*. Hardnekkigheid, halstarrigheid, styfkoppigheid, eigenzinnigheid, kregeligheid.
- PERTINERE**, *Appartenere*. Toebehooren, toekomen.
questo fertiene (s'appartiene) a voi. Dat hoort of behoort u toe.
- Pertinenza, pertinence, Appartenenze*. Al wat toebehoort.
la casa &c. con tutte le sue pertinenze. Het huis met al zyn toebehoorte, dat is, 't getimmer, huisraad, [enz.
un luogo aelle pertinenze di Ungheria. Een plaats behoorende onder ('t Koningryk) Hongarye.
- PERTUGARE**. Booren, doorbooren, met gaten doorbooren.
- Pertugiáto*. Doorstooten, doorboord, met gaten doorboord.
- Pertugiameto*. Doorstooting, doorbooring, doorbooring met gaten.
- PERTUGIO**. Een gat, opening.
pieno di pertugi. Vol gaten, openingen.
- Pertugietto*. Een kleine opening, gaatje, openingetje.
- PURTURARE**. Stoooren, verstooren, beroeren, ontroeren, ontruffen, verwarren; ook te rug, of achterwaarts stellen, beletten, verhinderen.
perturnar' i disegni altrui. Iemands voornemen stoooren, beletten, verhinderen.
- Perturbarsi*. Zig stoooren, verstooren, ontroeren, beroeren, ontruffen, verwarren, gestoord, verhinderd worden.
- Perturbabile*. Verstoorlijk, verwardelijk, ver hinderlijk.
- Perturbáto*. Gestoord, verstoord, ontroerd, ontruff, verward, belet, verhinderd. *V. Turbato*.
- tutto perturbato*. Ganzsch ontroerd, verstoord, ontruff.
non perturbato, (imperturbato). Onverstoord, onverschrikt.
- rispose con animo imperturbato*. Hy antwoorde met een onverstoord, onverschrikt gemoed.

- Perturbamento*. Op een stoorende, verstoorende, ontroerende, ontruffende, verschrikte, verwarde wyze.
- imperturbamento*. Onverschrokke, onverstoord, ouberoerd, onverward.
- Perturbatore*. Een verstoorder, ontroerder, ontruffter, beroerder, stoorder.
- perturnatore della pace*. Een verstoorder, ontroerder, ontruffter van de vrede.
- Perturbazione, perturbazioni*. Stooring, verstooring, beroering, ontroering, ontruffing, verwarring; ook beweging of drift des gemoeds.
- perturnazioni d'animo*. *V. Sopra*.
- PERVAGARE**. Doorgaan, omgaan, doorwandelen, omwandelen, doortrekken, doortwerpen, herwaarts of derwaarts gaan, loopen, ryden, varen. *V. Pagare*.
- PERUCCA**, *Parucca*. Een paruik. *V. Zazzera*.
- Perucchiere*. Een paruikmaker, paruikverkooper.
- Perucchiere*. Een paruikmaakster, verkoopster; ook een paruikstok, paruikbol.
- Perucare, Imperucare*. Een paruik opzetten; ook een paruik dragen.
- PERVENIRE**. In, of tot een plaats raken of reiken.
pervenir' a qualche luogo. Tot eenige plaats geraken, komen.
pervenir' a qualche dignità. Tot een waardigheid komen, geraken.
pervenir' al fine. Tot het einde komen, geraken, bet einde bereiken.
pervenir' a certo numero, segno &c. Tot een zeker getal, teken geraken.
pervenir' all' orecchie, alla notizia. Ter ooren komen, bekend worden.
le rendite, che gliene pervengono. De renten die hem jaarlijks daar van inkomen.
- Pervenuto*. Ergens aan of toegekomen, heen gekomen, geraakt.
la cosa era pervenuta a tal segno, termine &c. De zaak was al tot zoo verre gekomen, geraakt, dat enz.
- Pervenimento*. Toekomst, toereiking, heen- of aankoming.
- PERVERTIRE**, *Pervertere*. Verkeeren, verdraaijen, het onderste boven draaijen of keeren, ver derven, verwoesten, vervoeren, misleiden, be derven.
pervertir l'ordine. De schikking, de orde verkeeren.
pervertir' uno. Iemand vervoeren, misleiden, be derven.
- Perverso*. Verkeerd, verdorven, vervoerd, arg, quaad, boos, roekeloos.
senso, intendimento perverso. Verkeerdezin, verkeerd verstand.
- buomo perverso*. Een roekeloos, boos mensch.
cosa perversa. Verkeerde, quade, roekelooze zaken.
- Perversamente*. Op een verkeerde wyze, op een quade, roekelooze manier.
intender perversamente una cosa. Iets verkeerd, qualijk verstaan.

viver perversamente. Een quaad, boosaardig, roekeloos leven leiden.

Perversors. Een vervoerder, misleider.

Perversità. Verkeerdheid, vervoerdheid, misleiding, quaad- of boosaardigheid, roekeloosheid.

Perversità, Pervortimento. Verkeering, verdraaijing, verdersing, vervoering, misleiding.

P E R U G I A. Peruggia, een Stad in Italic.

Perugino. Een Peruger, geboortig van Peruggia.

P E S A R E. Wegen, afwegen. *Met.* Overwegen, bedenken, overdenken, overleggen; ook zwaar, wigtig zyn.

pesar qualche cosa alla balancia. Iets wegen, afwegen in de schaal.

pesar tanto e tanto. Zoo en zoo veel wegen.

io so bene quanto pesa la sua lana. Ik weet wel hoe zwaar dat zyne wol weegt. *Met.* Ik kenne hem van binnen en van buiten.

pesar bene le cose. De zaken wel overwegen, bedenken, overdenken, overleggen.

pesa mille libre. Het weegt duizend pond, het is duizend pond zwaar.

questo mantello &c. mi pesa. Deze mantel is my zeer zwaar.

mi pesa molto il (del) male vostro. Het is my leed van uwent wegen, uw ongeval of ongeluk valt my hard, bezwaart my zeer.

Pesante. Zwaar, wigtig.

Pesantissimo. Tamelijk zwaar, wigtig.

Pesato, Pesa. Gewogen, afgewogen.

buomo pesato. Een verstandig, bescheide mensch.

Peso. Gewigt; ook de waag; ook last.

far buon peso. Wel wegen, wel afwegen, goede wigt geven.

vender &c. a peso. Naar 't gewigt, op 't gewigt verkoopen.

vender una cosa a peso d'oro. Iets tegen goud opwegen of verkoopen.

un ongaro di peso. Een wigtige ducaat.

dar il peso a qualche operato. Het gewigt, dat is, het oog en de kragt aan eenig werk geven.

un peso grave, grande, insopportabile &c. Een zware, groote, ouverdragelijke, enz. last.

levarsi un gran peso dalle spalle. Zig een groote last van de schouders leggen, ontlasten.

doporr il peso del ventre. De last zyns buiks afleggen, dat is, zyn nood of gevoeg doen.

portar il peso d'ogni cosa. De geheele of gansche last van een zaak dragen.

imporr, aggravar, alleggerir &c. il peso. De last opleggen, zwaarder, ligter, enz. maken.

vicever il, sottoporri al peso. De last aannemen, zig dezelve aanmatigen, onderwerpen.

casar sotto il peso. Onder de last vallen; ook omvallen.

portar di peso &c. Regt opligten of weg dragen.

il peso del governo, sollicitudine pastorale, del matrimonio &c. De last, de zorg, de bekommernis der regeering; der zielbezorging, des huwelijks, enz.

cose di gran peso. Zwaarwigtige zaken, zaken van groot gewigt, belang.

T O M. I.

cose di poco (nina) peso. Zaken van weinig belang, daar niet of zeer weinig aan gelegen is.

Pesamento. Naar 't gewigt, naar dezwaarte.

considerar pesatamente. Rypelijk, bescheidenlijk overwegen, overleggen.

P E S C A. *V. Perfica.*

P E S C E. Een visch.

piazza del pesce (ove si vende il pesce.) Vischmarkt, daar men de visch verkoopt.

un piatto di pesce. Een geregt, een schotel visch.

pesce vivo, fresco, salato &c. Levendige, versche, gezoute, enz. visch.

pesce cotto, fritto, marinato &c. Gezode of gekookte, gebakke, ingeloide, enz. visch.

nuovo pesce. Een nieuwe visch: (wy zeggen) een zeldzame, wonderlijke haan, uil; een wonderlijk, ongehoord hoofd, brein.

non sa s'ei sia carne, o pesce. Hy weet niet of hy vleesch of visch is.

pesce cane &c. Een zeehoud, enz.

Pescetto, Pescinolo. Een kleine visch, een vischje.

Pesciolino. *V. Sopra.*

Pesciotto. Een middelmatige visch.

Pescione. Een groote visch.

Pescibiera, Pescaia, Pescina. Een vyver, vischput, of gragt: water daar men visch in houdt.

Pescberia, Pescaria. Een vischmarkt; ook visschery.

Pescainolo, Pesci-vendolo. Een visscher, vischverkoop- per, vischhandelaar.

Pescoso, Pescioso. Vischryk, vol visch.

Pescare. Visschen, visch vangen,

pescar a fondo. Net op de grond visschen. *Met.* De zaken regt, net en wel onderzoeken, doorgronden.

pescar poco a fondo. Niet regt op de grond visschen. *Met.* De zaken maar ter loops verstaan of begrypen, niet wel doorgronden of navorschen.

pescar in acqua torbida. In troebel water visschen.

ei non sa che cosa pesci. Hy weet niet wat hy vischt, dat is, hy weet zelfs niet wat hy doet.

Pescare, Ripescare. Visschen, wedervisschen, opvisschen, als by voorbeeld:

pescar (ripescar) le secchie &c. Een emmer, (die in de put of in 't water gevallen is) visschen, wedervisschen, opvisschen.

Pescatore. Een visscher.

Pesca, Pescagione. Vischvangst, vischinge, visschery, enz.

far una buona pesca. Een goede vischvangst doen.

P E S C O &c. *V. Perfico &c.*

P E S S I M O. Zeer boos, quaad, arg, slim, slegt, ondeugend.

un pessimo uomo. Een zeer boos, slim, ondeugend mensch.

una pessimo partito. *V. Partito.*

una pessima usanza &c. Een zeer quaad, slegt gebruik, gewoonte, enz.

pessimo vino &c. Een zeer slegte, ondeugende wyn, enz.

vita, generazione &c. pessima. Een zeer boos, quaad,

T r r r

a r g,

- arg, slegt, ondeugend, rockeloos leven, een zeer quade, booze aart, enz.
- strade pessime*. Zeer slegte, slimme straten, quade wegen.
- Pessimamente*. Zeer slim, zeer slegt, zeer kwalijk, op het slimst, argst, ondeugenst.
- parlar, proferir &c. pessimamente*. Zeer slegt spreken, uitspreken, enz.
- star, viver &c. pessimamente*. Zeer slegt staan, zeer kwalijk en rockeloos leven.
- contentarsi di uno &c. pessimamente*. Zeer kwalijk met iemand te vreden of vergenoegd zyn.
- P E S T A R E**. Stooten, verstootten, vermorselen, aan stukken stooten, klein stooten; ook stampen; ook treden, vertreden, aan stukken treden.
- pestar del pepe, aromati &c.* Peper, speceryen, of welriekende kruiden stooten, klein stooten, stampen.
- pestar un pollo*. Een hoentje stooten, kloppen.
- pestar l'acqua nel mortaio*. Het water in de vyzel stampen. *Met.* Vergaeffche arbeid doen.
- pestar le ossa ad uno*. Iemand het gebeente stampen, dat is, digt afstaan, aflossen.
- pestar le uve, ulive, per cavarne il vino, l'oglio*. De druiven treden, aan stukken treden, de olyven stampen, om de wyn, de oly daar uit te trekken.
- pestar le traccie di uno*. In iemands spoor, voetstappen treden.
- P e s t a t o**, **P e s t o**. Gestooten, verstootten, aan stukken gestooten, klein gestooten; ook gestampt; ook getreden, vertreden, aan stukken getreden; ook een gestoote, gestampt eeten.
- star a pollo pesto*. Tot het gestoote of gestampte hoentje gekomen zyn, dat is, zeer ziek of krank zyn.
- star a pollo pesto per uno, (una)*. Wegens iemand krageloos ter neder leggen, dat is, zeer verliefd zyn.
- P e s t a**. Voetstap, het spoor.
- calcar, seguirar le peste de gli altri*. In de voetstappen van andere treden. *Met.* Hun navolgen, naar of volgens hun maniere leven.
- P E S T A G L I O**, **P e s t e l l o**. Een stempel, stampen; ook een klopper aan de deur.
- P e s t o n e**. Een groote stempel of stampen; ook een playey- of traaitstampen, een heyblok.
- pestone di legno*. Een houten stampen; ook een digte afrossing.
- P E S T I O &c. V. Calpestio**.
- P E S T E**, **pestilenza**. De pest, lugtziekte, een vergiftige, aanstekende besmettelijke ziekte.
- ostui è una peste*. Die mensch is als een pest, dat is, een aardich bedrieger, verleider, misleider, een verderver, een zeer schadelijk mensch.
- P e s t i f e r o**, **P e s t i l e n t e**, **P e s t i l e n z i o s o**, **P e s t i l e n z i a l e**. Giftig, vergiftig, besmettelijk, aanstekend. *Met.* Ten hoogste schadelijk en verderffelijk.
- P e s t i f e r o**. Met de pest of doodelijke ziekte besmet of beladen. *V. Appesato*.
- P E T A R D A**, **P e t a r d o n e**. Een stormstuk, klapper, muurbreker; een vuurwerk om poorten, en sloo-

- ten op te doen springen: een (petard.)
- P e t a r d a r e**. Met muur- of poortbrekers omver werpen, doen springen.
- P E T A C C H I E**. De purper vlakke koorts, of een besmettelijke, vlakke koorts.
- P E T A C O L A**. Een zwetsend vrouwsperfoon, een grootspreekster, snapster, kakelaarder.
- P E T I Z I O N E**. Een verzoek, begeerte, bede, eisch; ook aanhouding.
- far la petizione*. Het verzoek, de begeerte voorstaan, voordragen.
- a petizione del Cardinale*. Op het aanhouden, de voorbiddinge, door het toedoen des Kardinaals.
- a petizione di cinque giulii*. Om of voor vyf schellingen.
- P E T O**. Een veest, een wind van agteren.
- far', tirar' un peto*. Een veest laten, veesten.
- P e t o n e**, **P e t o z z o**. Een groote, sterke veest.
- P e t a t a**, **P e t a t a**. *V. Sopra*.
- P e t u r e**, **petacchiare**, **petacciare**, **petoggiare**. Veesten, veesten laten. *V. Spetzare*.
- P E T R A**, **P e t r u c c i a &c. V. Pietra &c.**
- P E T R A C A**. Een beroemd digter, (poet) alsoo genaamd.
- P E T R O S E L L O**, **petroselino**, **petroselino**, **petroselino**. Pietercely.
- P E T T I N E**. Een kam; ook een wevers kam.
- pettine d'avorio, busto, corno &c.* Een elpenbeene of yvoire, palmhout of bosboome, hoorne, enz. kam.
- pettine da stoppa, à lmo*. Een hekel, een vlach- of werkkam.
- P e t t i n e l l o**. Een kleine kam, een kammetje.
- P e t t e n e c c h i o**, **P e t t i g n o n e**. Het deel des lichaams voor van de navel af tot aan de dyen; of het schamedeel des lichaams daar het hair aan wast.
- P e t t i n o n e**. Een groote kam.
- P e t t i n i e r a**. Een kammekooker, kammetas, kammedoos.
- P e t t i n a j o**. Een kammemaker.
- P e t t i n a r e**. Kammen; ook hekelen. *Met.* Bekyven, bestraffen, uitschelden, uitmaken.
- pettinare', pettinarsi, (dispettinare) i capelli*. De hairen kammen, uitkammen.
- pettinare lana, stoppa*. Wol kammen, werk hekelen.
- P E T T O**. De borst; ook het hart. *Met.* Het gemoed, den inborst.
- petto candido, delicato*. Sneeuw witte, teedere borst.
- battersi, percuotersi, picchiar' il petto*. Zig op, of voor de borst slaan, op 't hart kloppen. *Met.* Betrouw en leed wezen over zyne zonden hebben.
- stringer' una cosa al petto*. Zig iet aan de borst, aan 't hart drukken: (wy zeggen) ter harten trekken.
- nel casto petto*. In het kuisch hart.
- entrar' una cosa nel petto ad uno*. Iemand iets in 't hart, in de zin komen of schieten.
- baver, tener una cosa à petto*. Zig iets ter harten, aan 't gemoed laten gaan; ook aan gelegen laten zyn.
- un' uomo senza petto, che non ha petto*. Een man die geen hart, geen moed, geen magt of kragt heeft.
- petto forte, maturo*. Een sterk, kloek, ryp, verstandig gemoed.

passar, aprir' il petto. De borst, dat is, het hart doorbooren, doorsteken.
porfi, levarsi un bambino al petto, dar gli il petto. Een kind aan de borst leggen, de borst geven.
combatter', duellar' &c. a petto scoperto. Met de bloote borst en het open lichaam of lyf slaan, veyten.
dar di petto ad uno. Tegen iemand aanloopen, iemand oploopen, bejegenen, ontmoeten, malkanderen te gelijk op het lyf loopen.
dar' ad uno della porta nel petto. Iemand met de deur voor de borst slaan: (wy zeggen) iemand de deur voor de uenstoefmyten.
battersi a petto a petto. V. Sopra. Ook man voor man slaan, veyten.
petto di gallina &c. De borst, het vleesch van een hoen, enz.
Cardinale in petto (in petto, petto) Een Kardinaal in 't hart (des Paus) dat is, al verkooren, maar nog niet uitgesproken, verklaard.
petto a botta. Een borstharnas, borstwapen, dat een stoot of slag kan afweeren.
Petto, a petto (appetto.) Tegen.
questo non è niente a petto dell' altro. Dit is niets tegen het andere.
appetto a (di) rimpetto. Tegenover, regt tegeuover.
Pettàa. Een stoortopdeborst, op 't hart.
Petti-rosso. Een vogeltje met een roode borst alzo genaamd.
Pettoràle. Borstlap des Hoogenpriester; ook een borstharnas; ook een borstlap, borstdoek; ook een borstriem (van een paard.)
Pettorale. Tot de borst dienstiglijk, dat goed en dienstig voor de borst is.
acqua &c. pettorale. Borstwater, enz.
Pettoràjo. Breedborstig, die breed van borsten is.
Pettoruto. V. Sopra. Ook *Met.* Opgeblazen, hoovaardig, groots, trots, moedig, hoogmoedig.
procede pettoruto come un gallo. Hy treed daar zoo moedig heen als een grootfen, trotsen haan.
P E T T O. Een veest, een wind van den aarsdarm.
V. Peto.
P E T U L A N T E. Moedwillig, brooddronken, stout, roekeloos, onbeschaamd; ook geil, onkuisch, hoeragtig, oneerlijk, dartel, weeldrig.
domanda &c. petulante. Een onbeschaamde, stoute begeerte, verzoek.
Petulantemente. Op een moedwillige, brooddronkene, dartele, onbeschaamde wyze.
Petulanza. Moedwilligheid, brooddronkenheid, overdadigheid, geilheid, onkuisheid, oneerlijkheid, darteleheid, onbeschaamdheid.
Petulantire. Moedwillig, brooddronken, hoeragtig, onkuisch, dartel, enz. worden.
P E U C E D A N O. Varkensvenkel, solferwortel (een kruid.)
P E V E R E &c. V. Pepe &c.
P E Z Z A. Een lap linnen of zwagtel om te verbinden of te zwagtelen; ook een lapje, doekje, voderje om at te wischen; ook een lap, slabbe, schootsvel; ook een heel stuk linnen, een web; ook steenen in 't

verkeer- of tiktakbord; ook wyl, tyd, enz. gelegenheid; ook een vlek of vlak. *V. Pezzo.*
metter le pezze e l'unguento. De doeken en de zalve, de pleisters daar toe geven. *Met.* Alles daar toe doen, daar toe geven.
metterli una pezza innanzi per salvar' i drappi. Zig een slabbe, doek of voorfchoot voorbinden, om de kleederen te verschoonen, te bewaren.
una pezza di panno, (drappo,) tela &c. Een stuk laken, een stuk of webbe lynwaat, enz.
stette gran pezza. Het stout, het duurde langen tyd. *V. Pezzo.*
goderli &c. buona pezza una cosa. Iets lang genieten.
camind buona pezza avanti. Hy wandelde of ging een goede wyl voor uit, een goed stuk wegs voor uit.
macchiato di pezze nere. Met zwarte vlakken gevlaakt, of zwartbont
Pezzetta. Een doekje, voddetje, strookje, lapje, stukje, enz. *V. Pezzetto.*
pezzette di Levante. Rodee lapjes of strookjes die de vrouwsperfooen gebruiken om te blanketten en roode wange te maken.
Pezzuola. V. Sopra. Ook een neusdoek, snotdoek.
Pezzato. Vlakkelig, bont.
un cavallo pezzato. Een bont paard.
P E Z Z O. Een stuk, doek, vod, strook, lap.
un pezzo di pane &c. Een stuk brood, enz. *V. Tozzo.*
un pezzo di legno &c. Een stuk hout, een goede stok, een brave knuppel.
un pezzo di strada, di camino. Een stuk, een end wegs.
 tutto d'un pezzo. Alles uit of van een stuk.
buomo d'un pezzo, (di pezzo.) Een man van een stuk, dat is, opregt, vroom, niet valsch.
far', ridurr', romper' in pezzi. Aan stukken breken, scheuren, trekken.
rompersi, cascar, tristarfi, andar' &c. in pezzi. Aan stukken breken, laten vallen, verbryzelen, aan stukken gaan, enz.
tagliar' a pezzi. Aan stukken, in stukken hakken, houwen, kappen, nederhouwen, nederhakken, nedermaken. *Met.* In de pan hakken.
vender' a pezzo. Stukswys verkoopen.
un buon pezzo un bel pezzo. Een goed, een schoon [stuk.
un pezzo (di tempo.) Een goede wyletyds, een lange tyd, een geruime tyd lang.
un pezzo fà. Het is al lang, een goede wyl.
consideravalo un buon pezzo. Hy overweegde het lang.
gran pezzo avanti. Langte voren, een lange wyl te voren.
un pezzo (d'artiglieria.) Een stuk geschuts, kanon.
un pezzo di campagna. Een veldstuk.
un pezzo da batteria. Een grof geschut, grof kanon.
un pezzo di cinque ducati. Een stuk van vyf ducaten, een vyf dubbelde ducaat.
Pezzetto, pezzotto, pezzuolo. Een stukje; ook een veldstukje.
un buon pezzotto di manzo. Een goed stukje ossle vleesch.
Pezzettino, pezzolino. Een klein stukje.

Pezzente. Een gelapte, dat is, een luye bedelaar.
Pezzentare, andar pezzendo. Bedelen, bedelen gaan.
P I A C E R E. Behagen, believen, gevallen, aanstaan.
piacer' ad alcuno. Aan iemand gevallen, behagen.
questo mi piace, così mi piace. Dit gevalt, behaagt my, zoo belieft het my.
questa vivanda &c. mi piace. Deze spyze behaagt my, smaakt my wel, eet ik gaarne.
mi piace grandemente, interamente, forte. Het behaagt, gevalt my grootelijks, volkomentlijk, zeer wel.
se vi piace. Als het u belieft.
fate ciò che vi piace. Doet wat u belieft, wat gy begeert.
piaceffe a Dio. Wilde God, behaagde 't God.
dimani, se piace a Dio. Morgen, als her God belieft.
che non piaccia a Dio. 't Welk God niet believen wil, dat God verhoede, voorzien wil.
Piacere, piaceri. Een welgevallen, behagen; ook een lust, wellust, vermaak, een vriendschap, goede wil, genegenheid.
far piacer' ad uno. Iemand een geval, weldaad doen, dienst, vriendschap bewyzen, toonen.
mi farete gran piacere. Gy zult my een groote dienst doen, groote gunsten vriendschap bewyzen.
piegarfi (recarsi) a piacere di uno, recarsi a far' i piaceri di uno. Doen al wat een ander wil, belieft, behaagt, hem in alles believen, gehoorzamen, te wille zyn.
a mio piacere. Naar myn gevallen, behagen, believen, welgevallen, naar myne manier, zoo als ik wil of begeer.
sentir piacer di qualche cosa. Een vreugd; ook een vermaak ergens in vinden.
viver, far' tra mille piaceri, (in piaceri.) In wellusten en duizend vreugden leven.
giardino di piaceri, un bel paradiso. Een schoone lusthof, een schoon paradys.
esser di piacere. Lustig, vrolijk, vermakelijk, wel op zyn dreef zyn.
un bel piacere. Een schoon vermaak of kortswyl.
un piacer da mille forche. Een zeer slegt vermaak die de dood kan veroorzaken.
con gran piacere. Met groote lust en vermaak.
piacerè grande, indicibile, maraviglioso, bonesto &c. Een groote, onuitsprekelijke, wonderbaarlijke; eerlijke lust of wellust.
piacer carnale, mondano, sensuale, dishonesto, vile, basso &c. Vleeschelijke, wereldsche, zinnelijke, oneerlijke, veragtelijke, enz. wellusten.
dar piacer' ad uno. Iemand vermaak aandoen, iemand verlustigen, vrolijk maken.
darfi, pigliarsi, prenderfi piacer di qualche cosa. Zyn lust en vermaak ergens in hebben, scheppen, zig ergens in verlustigen, vermaken.
accesso, sospinto, trasportato, vinto, dal piacere. Van de vleeschelijke begeerte, geile lust en brandende yver aangestoken, verwekt, aangelokt, aangedreven.
Piaceruzzo, Piaceruccio. Een kleine lust, vermaak, kleine vermakelijkheid.
Piacevole. Vriendelijk, lieflijk, behagelijk, vermakelijk.

un buono, aspetto &c. piacevole. Een vriendelijk, lieflijk, vermakelijk, beleefd, vrolijk mensch, aangezigt, enz.
luogo, mesto, ragionamento &c. piacevole. Een lieflijke, aangename, vermakelijke plaats, een aangenaam, vriendelijk, beleefd woord, gesprek, enz.
costumi piacevoli. Lieflijke, vriendelijke, beleefde, hoffelijke, fraaije zeden en manieren.
un trattar &c. piacevole. Een vriendelijke, aangename, beleefde handeling, enz.
Piacevolmente. Lieflijk, vriendelijk, vermakelijk, aangenaam, genoegelijk, lustig, fraay, beleefd.
parlar &c. piacevolmente. Vriendelijk, lieflijk, aangenaamelijk, enz. spreken.
diporsarsi piacevolmente. Zig aangenaamelijk, genoegelijk verlustigen, vermaken.
Piacevolezza. Vriendelijkheid, lieflijkheid, aangenaamheid, vermakelijkheid, beleefdheid, fraayheid, enz.
piacevolezza donnesca. Vrouwelijke vriendelijkheid, lieflijkheid, aangenaamheid, vermakelijkheid.
piacevolezza di costumi &c. Lieflijkheid, beleefdheid, fraayheid der zeden, manieren, enz.
Piacevolleggiare. Alderhande vermakelijke, vrolijke tydingjes vertellen, verhalen, zig vriendelijk en vermakelijk toonen.
Piacimento. Gevallen, welgevallen, believen, behagen *V. Compiacimento, Sodisfazione.*
a vostro piacimento. Naar uw believen en welgevallen, naar uw wensch.
P I A G A. Een wonde, quetsure; ook een gezweert.
V. Ferita.
le cinque piaghe di Cristo. De vyf wonden van Christus.
sfciar, medicar, (curar) faldar &c. la piaga. De wond verbinden, heelen, toeheelen, genezen, enz.
rinfrescar la piaga. De wond weder openen, vernieuwen, opbreken.
piaga fresca, sanguinosa, profonda, invecchiata, putrida, puzzolente, incanarita, (infistolata) incurabile &c. Een versche, bloedige, diepe, oude of verouderde, vuile, stinkende, kankeragtige of gekankerde, ongenezelijke wonde.
piaga del cuore, de peccati. De wonden des harten, de wond der zonden, enz.
Piagare, impiagare. Wonden, quetsen.
Piagato, impiagato, Piagoso. Gewond, gequetst; ook vol wonden en quetsuren; ook vol zweeren.
P I A G G I A, Spiaggia. Een landschap, oord, deel des werelds, landstreek, (bezonderlijk aan de zee) een kust.
andar piaggia piaggia, (piaggiare.) Langs de stranden, de kusten varen.
P I A L L A, piallesta. Een schaaf, een zage- of glad-schaaf, een polyf(s)chaaf.
Piallare. Schaven, glad schaven, polyfsten.
Piallato. Geschaafd, glad geschaafd, gepolyft.
Piallatura. Schaving, glad schaving, polyfting.
P I A N E L L A, pianelle. Pantoffelen, muilen.
Pianelline. Kleine pantoffeltjes, muiltjes.
Pianelloni. Groote pantoffelen, muilen.

Pianellito. Een pantoffelmaker.

PIANITA. Een dwaalstarre, een zweef- of zwerfstarre; ook een misgewaad, miskleed.

PIANGERE, piangere. Weenen, kryten, schreijen, huilen; ook beweenen, beklagen, rouw bedryven. *cominciar, metterfi a piangere.* Beginnen te weenen, te schreijen.

pianger d'allegrezza, tenerezza, dolcezza, compassione &c. Van, of door vreugde, innerlijke troost en zoetigheid, medelyden, enz. weenen.

me piangerebbe un sasso. Een steen zoud' er over weenen, schreijen.

pianger disotamente, furte, amaramente, teneramente, a lagrime di sangue. Vry en vol uit weenen, de tranen de vrye loop geven, sterk, bitterlijk, teederlijk of hartelijk weenen, bloedige tranen storten, vergieten.

vider piangendo. Weenen en lacchen, al lacchende weenen.

pianger la morte di alcuno &c. Iemands dood beweeneu, beschreijen, betreuren.

pianger le spese. Berouw hebben van de gedane oukosten.

pianger la sua disavventura, i suoi peccati. Over zyn ongeluk, ongeval weenen, klagen, zyne zonden beweenen, betreuren.

Piangerfi; piagnerfi (d'alcuno.) Zig over iemand beklagen.

Piangente, piangente. Weenend, krytend, schreiend, huilend, klagend.

Piangevole, piangevole. Weenagtig, dat met den eersten of aanstonds weent; ook beweeneklik, beklagelijk.

Piangoloso, piagnoloso. V. Sopra. Ook treurig, rouwig, vol tranen.

vifo piangoloso. Een beweeneklik; ook beklagelijk (wegens veel gezwollen en groote wangestalte) gezigt, aangezigt.

Piangolare, piangolare. Zagtjes weenen, huilen, schreijen; ook grimmen, knorren als de kinderen.

Piangitore-trice. Een schreijer, weener, schreyter, weenster, enz.

Pianto, piangimento. Een geweent, geschrey, een geklag.

struggerfi in pianti. Door weenen en schreijen vergaan, in tranen smelten.

che merita esser pianto da alcuno. Die van iemand verdient beweent te worden.

PIANO. Vlak, effen, gelyk, glad; ook zuiver, duidelijk, klaar; ook langzaam; ook stil, geruft, zagt of zaft.

strade piano. Effe, gelijke straten.

testo piano e chiaro. Een klare en duidelijke tekst.

passo piano. Langzame, zagte, stille gang.

voce piano. Langzame, zagte stemme.

Piano, piani. Effenheid, vlakke, effen en vlak land, vlak, open veld; ook een wyde, spatie, een loopbaan; ook een onbetimmerde plaats.

un bellissimo e dilettevole piano. Een zeer schoone en vermakelijke vlakke.

apparivano corvi piani molto deliziosi. Daar quamen zekere vlakkens voor, die zeer aangenaam en vermakelijk waren.

il piano della casa. De onderste of benedenste verdieping des huis, het onderhuis.

il piano (pianorotolo, pianetto) della scala. Het vlakke rustplaatsje van een trap.

Piano. Langzaam, gemakkelijk, zagt, allengsjes; ook stil, geruft, voorzigtig.

andar, caminar piano. Langzaam, gemakkelijk, zagt, stil gaan.

parlar, cantar &c. piano. Stil, zagt spreken, zingen, enz.

piano, che non si levi la polvere. Zagt, langzaam, met gemak, dat het niet stuijft, dat is, zoo yverig, zoo schielijk niet.

piano un poco. Stilleen weinig, zagt wat, zwygt een weinig.

piano, a' passi lenti per questa cattiva strada. Zagt, langzaam, voorzigtig op deze quade weg.

piano, ma a' passi. Langzaam, tragelijk, dog stapswyze.

piano piano. Al zagtyes, met gemak; ook stil, stil.

piano piano si va lontano. Langzaam gaat men ook verre.

batter &c. piano. Zagt, stil, niet hard slaan.

Pianamente. V. Sopra.

Pianezza. Effenheid, gladheid.

Pianura. Vlakke, vlak land, open land, open en vlak veld.

bella, ampia, spaziosa, aperta pianura. Een schoone, wyde, breede, opene vlakke.

leggiadre pianure. Schoone, aardige vlakke.

Pianare, Appianare, Spianare. Effen, gelijk, vlak, glad maken of slaan, effenen, polyften, bruineeren, met een yzer of iet anders glad maken.

pianar' (appianar) le strade, ertezze. De straten, de hoogtes effenen, vlak, gelijk maken.

pianar (appianar, spianar) le costure, grinzi, (le crespe.) De naad uitstryken, uit- of neerpaffen, de plooijen, de vouwen gelijk maken, uithalen. *V. Spianare.*

Pianato, Appianato, Spianato. Effen, gelijk, glad gemaakt.

Pianamento, Appinamento. Gladmakinge, gelijkmakinge.

PIANTA. Een plant, van een boom of kruiden; ook een boom; ook *Met.* De voet, het platte of de zool van de voet; ook een vlakke; ook grondlinie, bestek.

pianta domestica, sabatica. Een tuingewas, boschgewas.

verdi piante. Groene planten, gewassen.

pianie del piede. De zolen van de voet, de voetzolen; *passar a piante asciute, illese.* Met drooge, onbeschaadigde voeten overgaan.

formar le piante. De voeten vaststellen, vastzetten.

disegnar' (delinear') te pianta. De grondlinie aftekenen, het bestek aftekenen.

la pianta della fortezza, fabbrica &c. De grondlinie, het bestek van een vesting, van een gebouw, enz.

Piantarella, pianticella. Een plantje, een telgje, schentje.

Piantone. Een groote plaut; ook een groote voet.
V. Piantare.
dar' un piantone in pagamento, pagar co' piantoni. Met de voetzolen betalen, dat is, weg loopen, het hazepad kiezen, bankerot spelen.
Piantaggine. Weegbree, weegblad.
dar', far' acqua di piantaggine. Weegbree-water geven of maken. *Met.* Weenen, schrijven, tranen storten.
Piantare. Planten, poten, ook *Met.* Vastzetten, gronden of een grond leggen, in de grond leggen of zetten.
piantar cauli, gigli, cipolle di fiori. Kool planten, lelie, bollen van bloemen inzetten, poten.
piantar una vigna, un giardino &c. Een wyngaard, een tuin planten. *Met.* Voor andere lieden arbeiden.
piantar il bastone in terra. De stok of staf in de aarde stooten, steken, planten.
piantar lo stendardo, la bandiera. De standaard, de banier planten, dat is, opsteken.
piantar un palo, una pietra &c. Een paal of staak in slaan, inheven, een steen in de aarde zetten.
piantar bene il piè in terra. De voet welen vast op de aarde zetten.
piantar colonie. Een stad planten, dat is, een nieuwe stad of landschap bevolken.
piantar l'assedio. Een belegering planten, belegeren.
piantar il cannone, l'artiglieria. Het geschut planten, op de battery brengen.
piantar batterie, un forte, una fabrica. Een battery, een schans opwerpen, een gebouw in de grond leggen.
piantar i dadi. De dobbelsteenen knypen, dat is, valsch spelen, bedriegen.
piantar uno. Iemand laten zitten; ook bedriegen, van iemand weg gaan of loopen.
piantar uno in qualche luogo. Iemand ergens laten zitten, verlaten, in benaauwdheid, bekommernis laten.
piantar la moglie ed i figliuoli. Wyfen kinderen laten zitten, verlaten.
dar' un piantone (una piantata) ad uno. V. Sopra.
Piantarsi in qualche luogo. Zig ergens ter woon nederzetten, ergens gaan wonen.
Piantato. Geplant, gezet, gepoot; ook verlaten.
esser piantato da uno. Van iemand verlaten zyn, of worden.
Piantata. Een schelmstukje, een pots, een verlating.
Piantatore. Een planter, poter; ook een verlater, bedrieger.
piantatore di dadi. Een dobbelsteenknyper, dat is, een valsche speelder, bedrieger.
Piantatoio, Piantalo. Een planthout.
PIANURA. V. Piano.
PIASTRA. Een plaat; ook een zekere soort van munt alzoogenaamd. *V. Piastra.*
piastra di rame, ferro, piombo &c. Een kopere, yzere, loode plaat, enz.
Piastra. V. Sopra. Ook een vloersteen; ook een dakticchel, pan.

Piastrilla, piastrillo, piastrina. Een kleine plaat; ook een schyffsteen: een vlakke steen daar men mede speeld.
giuoco di piastrille. Een schyffspel, daar men met vlakke steenen speelt.
Piastrone. Een borststuk, borstharnas der soldaten en vegers of stryders.
Piastrare, Impiastrare. Met platen beslaan, beleggen; ook plaveijen, bevloeren.
PIATTO. Een stryd, twist, regtsgeding, geregt- of regtshandel.
Piatire (con uno.) Met iemand regten, regt voeren, twisten, pleiten.
piatir col fornaio. Met den bakker pleiten, regten, twisten, stryd hebben, dat is, honger hebben.
piatir coi cimiterii. Over het kerkhof pleiten, twisten, dat is, zeer oud zyn.
PIATTO. Plat, effen, vlak. *V. Piano.*
piatta forma. De platte, vlakke grond om te bouwen of te timmeren; ook van een bolwerk.
nafo piatto. Platneus.
nafetto piatto. Platneusje.
piatta. Platte, vlakke schuit, vlotschuit.
il piatto della spada. Het platte van de degen.
percuoter, (dar) di (col) piatto. Met de vlakke degen slaan.
Piatto. Een platteel, dat is, een vlakke schotel; ook een tafelbord, taljoor; ook *Met.* Een geregt, een opdischinge van spyze.
piatto d'argento, peltro, legno, terra &c. Een zilvere, tinne, houtte, aarde, enz. schotel.
lavar' i piatti. De schotels en tafelborden, dat is, de vaten spoelen, afspoelen, wasschen, afwasschen.
un piatto di pesci, di fritelle &c. Een schotel visch, olykoken, enz.
bebbero sei piatti. Zy hebben zes geregten, spyzen of dragen gehad.
far' i piatti in cucina. De schotelen, dat is, de geregten uitdeelen, dat is, aanregten in de keuken.
trinciar' il piatto. Een geregt, een spyze snyden, voor-snyden, omsnyden.
far' il piatto per sé. Zig zelve voordienen, voor-snyden, van goede brokjes of beetjes voorzien.
Piattello, piattellino. Een klein schotelkje.
Piastola, piattone. Een platluis.
Piattololo. Vol platluizen.
Piattone, piatonata. Een slag of streek met het plat van den degen; ook een zwarte meelworm.
dar' un piattone, (piatonare.) Met de platte degen slaan, toeslaan.
PIAZZA. Een opene plaats in een stad; ook een plaats, dat is, een vaste plaats; ook een markt, marktplaats; ook de koopmans plaats, de beurs.
chi fa la casa in piazza, la fa alta, ò la fa bassa. (Wy zeggen) Die wil bouwen aan de straten, Moet de luiden laten praten.
piazza di armi. Monsterplaats, wapenplaats, vergaderplaats der soldaten.
far la piazza di armi in qualche casa. Ergens de monster-

sterplaats, wapenplaats; ook het hoofdquartier maken, de generaals-stok of staf ergens leggen. *caminar per le piazza*. Over de straten gaan, wandelen. [len.]

piazza di san Pietro &c. S. Pieters plaats of markt. *piazza dell' herbe, de pesci &c.* Degroenmarkt, de vischmarkt.

assediar', conquistar', demolir' &c. una piazza. Een plaats, dat is, een vesting belegeren, veroveren, slegten, enz.

praticar la piazza. De beurs, de handelplaats betreden, of met kooplieden, handelaars en andere luiden omgaan.

abecosa fa la piazza? Wat doet de wissel op de beurs? hoe gaat de wissel?

Piazzetta, Piazzuola. Een plaatsje, slotje, kasteeltje; ook een sterkte.

Piazzeggiare. By de straat wandelen, lanterfantien, dartelheid, brooddronkenschap, moedwilligheid bedryven.

P I C A. Een exter; ook een vromde, zeldzame lust, begeerte der zwangere vrouwen.

P I C A, *Picca.* Een pick, lange spies; ook een piekenier, pick- of spiesdrager.

picche alte, arborate, (alte le picche.) Hoog aw pieken (gy soldaten.)

picche basse, abbassare (basse le picche.) Leg uw pieken neder (gy soldaten.)

portar la pica. De pick of spies dragen, voor piekenier gaan.

giuocar di pica. Met de pick spelen, met de pick drillen.

vi sono mille picche. Daar zyn duizend piekeniers by.

Picchiere, Picchiera. Een piekenier, pick- of spiesdrager.

Piccheria, Piccheria. De piekeniers, de pick- of spiesdragers.

P I C A R D I A. Pikardie, een gewest in Vrankrijk. *andar' in Picardia.* Na Pikardie gaan, dat is, opgehangen worden.

P I C C A R E. Byten, steken, prikkelen. *il vino picca sulla lingua.* De wyn byt (prikkelt) op de tong.

piccar' pietre. Steenen houwen. *piccar' un cavallo di sprone.* Het paard de spooten geven, met de spooten steken.

piccar' uno con parole. Iemand met woorden steken.

Piccante. Bytend, straf, scherp; ook scherpsstekend; ook smadend, stekend.

parole, lettere &c. piccanti. Scherpe, bitse, Bytende, straffe, stekende, smadende, gevoelige woorden, brieven, enz.

materie &c. piccanti. Gevoelige, wigtige, hoogwigtige stoffen, of zaken, enz.

Piccarello. Een weinig wrang, scherpen bytend op de tong.

Picca, Piccata. Een steek-, schimp-, smaadreden; ook een bedekte twist, sryd en oneeuwigheid; ook een stoot of steek van een pick of spies.

Piccadiglio. Een gehak, hakfel, hufspot.

far' un piccadiglio d' uno. Een hakfel of hufspot van ic-

mand maken, dat is, met veel hakken en houwen ter neder maken, ombrengen.

Picco, piccone, piccozzo. Een bytel, steekzyer, krabber, een steenbeitel, enz.

Picomare, piccozzare. Met de bytel of steekzyer werken; ook steken, uitsteken, graveeren.

picconar pietre. Steenhouwen.

P I C C H I A R E. Kloppen, aankloppen.

picchiar' & (all' uscio). Aan de deur kloppen, aankloppen.

chi picchia là giù? Wie klop daar onder, daar beneden? *picchiarfi il petto.* Voor de borst kloppen, berouwen en leedwezen hebben.

un picchia petto. Een borstklopper, dat is, een geveinsde, vëinsfer, (hipokryt.)

Picchiata. Een klopping, aanklopping.

dar una picchiata. Een klopping, aanklopping.

Picchiamento. Een aanklopping.

Picchiatbio, picchiarello. Een klopper, klopring

Picchio, picchiarello, picco. Een spegt, zeker vogel; ook een boomhaak.

Picchiato. Geverft of van koleur als een spegt.

P I C C I A. Een rye, regel, reeks aan malkanderen, eigenlijk van brooden, wanneer zes aan malkanderen zyn.

piccia di panetti &c. Een rey broodtjes.

P I C C R O, *picciuolo, picciocolo, picciolino.* De steel van peeren, appelen, kersen, druiven, enz.

P I C C I O L O, *piccolo, piccino.* Klein, smal, dun, tenger; ook weinig, gering, slegt; ook jong.

picciolo (piccolo) di persona. Klein, tenger van persoon. *età piccola.* Jonge ouderdom, dat is, jong van jaren, jeugdijg.

ingegno piccolo. Een klein, gering, slegt verstand.

vino piccolo. Kleine, dat is, slegte tafelvyn.

da picciolo, (piccolo.) Van jongs af, van de jeugd af aan.

un piccolo. Een kleine penning.

Piccioletto-a, piccoletta, piccellino, picciolino. Zeer klein, smal, dun, tenger; ook een klein kind, een kindje.

da piccioletto-a. Van kiindsbeen af, van jongs af.

figliuoli piccioletti. Kleine kinderen, kindertjes.

Piccioletto, piccolotto, piccimoto. Tamelijk klein, tenger.

Picciacolo. Een dwerg, een naan.

Picciolezza, piccolezza. Kleinte, kleinheid. *Met.* Nederigheid, ootmoedigheid, kleinagtinge zyns zelfs.

P I C C I O N E &c. V. Pipione &c.

P I D O C C H I O, *pedocchio.* Een luis.

Pidocchioso. Luizig. *Met.* Zeer gierig, wrekkig, schrapig, karig.

Pidoccheria. Luizigheid. *Met.* Grootte gierigheid, op een wrekkige, schrapende, karige wyze.

Pidocchiare, Impidocchiare. Vol luizen, luizig maken; ook luizig worden.

P I E, *piede.* Een voet; ook de maat van een voet. *Met.* Een stut, schraag, pilaar, kolom.

star' in piedi. Overend staan, regt op de voeten staan. *gattarsi, buttarsi, cader' a piedi.* Iemand te voet vallen,

len; ook iemand bidden, smecken; ook zig aan iemand onderwerpen.

animali di quattro piedi, (*quadrupedi*.) Viervoetige dieren.

rizzarsi, (*drizzarsi*, *levarsi*) *in piedi* Van zitten of leggen opstaan.

mettersi in piedi. Zig op zyne voeten zetten, op de been komen. *Met.* Heerschappy, magt, rykdom verkrygen, bekomen.

sultar in piedi (*casar su i piedi*), *come la gatta*. Op de voeten springen of vallen als een kat, dat is, geluk by zyn ongeluk hebben.

haver truppe in piedi. Volk op de been, by der hand hebben, dat is, gereedschap hebben, gereed, bereid zyn.

a piedi andar (*caminar*) *a piedi*. Te voet gaan.

servir a piedi. Te voet dienen, soldaat te voet zyn.

gente &c. a piedi. Voetvolk, krygslieden te voet.

haver buoni piedi. Goede voeten hebben, wel konnen gaan.

piedi nudi, (*scalzi*), *freddi*, *caldi*, *sudati &c.* Naakte, bloote, koude, warme, bezweete, enz. voeten.

baver i piedi freddi, (*freddo a piedi*.) *V. Freddo.*

ungbia, dito, punta &c. del piede. De nagel, teen, spits, enz. van de voet.

a piedi del confessore. Voor de voeten des biegtvaders, dat is, in de biegtstoel.

star a piedi pari. *V. Pari.*

esser in piedi. Opgestaan zyn, op zyn; ook *Met.* Wel staan, geloof, (credit) en geld hebben.

da capo a piedi, (*fin a piedi*.) Van 't hoofd tot de voeten.

con mani e piedi. Met handen en voeten. *Met.* Met alle kragten.

Piede, piedi. De agterste voeten van een adelijk paard, dat in de rydschool of renbaan geleerd word. *V. Mano.*

metter in piede una usanza, un negozio, traffico &c. Een gebruik opbrengen, voor den dag brengen, een handel of koophandel, een verbond opregten, beginnen, aanvangen.

rimaner, *restar in piè*. Blyven staan, vast blyven; ook zig nog houden, (word van belegerde steden en diergelijke gezegd.)

tenere, *mantener*, *conservar una legge, usanza, lega, confederazione, corrispondenza &c. in piedi*. Een wet, een gebruik, verbond of bondgenootschap, verbinten is of gemeenschap, enz. onderhouden.

piegliar, *por piede*. Voet krygen. *Met.* Opkomen, in wortelen.

tagliar i piedi all'occasione. De gelegenheid de voet af houden, dat is, vlieden, myden, schuwen, ontgaan, beletten, verhinderen, stooren.

fermar (*plantar*) *ben' il piede*. De voet wel en vast op de aarde zetten, nederzetten. *Met.* Een goede grond ergens in leggen, een goed begin maken.

metter (*por*) *piede a terra*. Af klimmen, afzetten, dat is, van 't paard, uit de koets of wagen, schip, enz.

metter piede in qualche luogo. De voet ergens zetten, ergens heen gaan. *Met.* In bezit nemen, in zyn magt krygen.

metter sotto i piedi. Onder de voet brengen. *Met.* Onder zyn magt, geweld, gehoorzaamheid brengen.

esser tra' piedi. Onder de voet, omver stoten, dat is, beletten, verhinderen.

le cose hanno da caminar (*andar*) *per i suoi piedi*. *V. Andare.* *non caminar di buon piede in qualche affare*. In een zaak niet op regte voeten gaan, dat is, onrouwelijk, niet opregt handelen.

le cose non camminano di buon piede. De zaken gaan op geen goede voet, dat is, het gaat niet wel, niet zoo als 't behoort.

Piede (*Geometrico*.) Een landmeters voet, een soort van een maat.

lungo tre piedi. Drie voeten lang.

Piede, *Piè*. Een voet. *Met.* Een stam, schraag, stok, stut, ondersteunsel en diergelijke; ook een blok, stam van een boom.

pie della tavola, letto, colonna. De voet van de tafel, bedschraag, de voet van een zuil, pilaar of kolom, (basement.) *V. Piedestallo.*

piede della cassa. De voet van een wapenkas.

un bel pie di fico. Een schoone vygestam, dat is, boom.

alcuni piedi di rosmarino, gelsomino, salvia &c. Ewig roosmaryn-, jasmy-, salie stammen of boomtjes.

Pie, a pie, appie. Aan de voet, dat is, onder aan.

appiè dell' albero, del monte, del pozzo, letto &c. Aan de voet, dat is, onder aan den boom, onder aan den berg, onder aan de put, aan 't voeten-einde des beds, of onder aan 't bedde.

Piedale, Piediccino &c. *V. Pedale, Pediccino &c.*

Piedaccio, piedacci. Grove, groote, lompe, mismaakte voeten.

Piedestallo. Pedestal, styl, zuil, die in 't midden of aan de zyde der gevels gestelt worden om beelden op te zetten: een zuilvoet, de voet van een uitsteekfel.

Piedone &c. *V. Pedone &c.*

P I E G A R E. Vouwen, toevouwen, tezamen of by malkanderen leggen. *Met.* Bewegen, buigen, krommen, draaijen.

piegar carte, lettere, invoglie &c. Papiet, brieven, tafellakens enz. vouwen, toevouwen, tezamen leggen.

piegar un ramo, il collo, braccio &c. Een tak of telg, den hals, den arm, enz. buigen, krommen.

piegar fili di rame, oncinelli, afolette &c. Draad, yzerdraad, haakjes, enz. krommen, buigen.

piegar le spalle. De schouders buigen, opschorten, optrekken. *Met.* Geduld hebben; ook het opgeleide pak opnemen, onderdanig zyn, gehoorzamen.

piegar gli animi. De gemoederen buigen, bewegen.

piegar il ginocchio (*le ginocchia*.) De knie buigen.

il vento piega le biade, le cannuccie. De wind beweegt het koren, het gewas.

piegar uno alle sue voglie. Iemand tot, of naar zyne wil of begeerte buigen, dat is, brengen, stellen, zetten, bewegen.

piegar la gioventà. De jeugd buigen, dat is, optrekken, opvoeden, tugtigen, dwingen, bedwingen, temmen.

piegar

piegar' l'orgoglio &c. di uno. Iemands hoovaardy of grootsheid buigen, dat is, bedwingen, iemand nederig, onderdanig maken.

Piegare, piegarfi. Zig buigen, draaijen, krommen; ook geneigt of toegedaan zyn; ook zig laten bewegen, omzetten, bepraten.

le gambe se gli piegano sotto. De beenen buigen zig onder hem, dat is, hy is zwak op de beenen.

piegar' all' altra banda. Zig op d'ene zyde draaijen, keeren.

piegar' a' primi cenni. Op de eerste wenk beweegt worden.

piegar' a' preghi altrui. Zig laten verbidden, bewe-

[gen.]

piegarfi alle voglie, a' piaceri, parole, altrui &c. Inwilligen 't geen een ander begeert, zig door eens anders woorden laten bepraten, bewegen, omzetten, enz.

egli piega al colerico, al verde &c. Hy neigt tot toornigheid, het trekt een weinig op 't groen.

egli piega al partito Francese. Hy helt op de Fransche zyde of kant, hy is de Fransche toegedaan, genegeu.

Piegbévole. Buigzaam; ook beweegzaam; ook dat zig ligt laat buigen of bewegen.

Piegbevolente, con piegbevolezza. Buigzaamlijk, beweegelijk.

Piegbevolezza. Buigzaamheid, beweegzaamheid, neiging. *Met.* Willigheid, bereidwilligheid.

Piegato. Gebogen, gevouwd, gekromd, gedraait. *Met.* Beweegt, bepraat, geneigt.

Piegatbia. Een buigtangetje, nyptangetje.

Piega, piegatura. Een vouw, een bogt, een kromming, draaijing.

piega del ginocchio. Kniebuiging, buiging der knie. *raccogliet' una vesta in piega.* Een kleed vouwen, te zamen vouwen.

ricever (prender, pigliar) piega. Een vouw, een bogt. *Met.* Een gewoonte krygen, bekomen, aannemen; ook oorzaak of reden nemen of geven, zig toonen, houden, gedragen.

pigliar (prender) buona o mala piega. Zig wel of qualijk toonen, houden, gedragen.

piega falsa. Valsche vouw. *Met.* Quade toestand der zaken.

vedremo che piega riceveranno le cose. Wy zullen zien wat vouw de zaken zullen nemen, hoe de zaken zig zullen gedragen, toedragen.

Piego. Een bundel, een pak.

un piego di lettere. Een pak of pakje brieven, enz. *V. Plico.*

P I E N O. *Ripieno.* Vol, gevuld, opgevuld, wel voorzien; ook zat, verzadigd; ook ten vollen, t'eene maal, volkomen; ook dragende, zwanger.

esser pieno di vino, acqua &c. Vol wyn, water, enz. *zyn.* *we habbiamo piene le botti, cantine.* Wy hebben daar van vaten, kelders vol.

il mondo n'è pieno, ogni cosa n'è pieno, (piena.) De wereld is 'er vol van, alles is 'er van vervuld.

un buono pieno di danari, robba &c. Een man vol geld

T O M. I.

en goed, dat is, een ryk, begoed, welgestelt, welhebbend man.

pieno d'allegrezza, gentilezza, pietà, sdegno, pensieri. Vol vreugde, hoffelijkheid, beleefdheid of aardigheid, aandagtigheid of godvruchtigheid, onwilligheid of traagheid, gedagten, enz.

campi, pascoli &c. pieni. Volle, dat is, vrugtbare akkers, weiden, enz.

casa, cucina &c. piena. Eenvol, dat is, wel voorzien huis, vette keuken, enz.

questo libro, numero, discorso &c. non è pieno. Dit boek, getal, deze reden is niet vol, dat is, volkomen.

Luna piena. De volle maan.

ne sono pieno. Ik ben dit zat, ik heb 'er genoeg, mya bekomst van.

una vacca piena. Een kalfdragende koe.

viso pieno, guancie &c. piene (pienoste.) Een vol gezigt of aangezigt, een vol bakkes, volle en vette wangen of kaken, enz.

tela piena e benferrata. Vol, dat is, wel aangeflagen of geweven lynwaat.

nel pieno inverno &c. In de wolle winter, dat is, in 't midden van de winter.

piena licenza, autorità, potestà, pieno potere. Vol verlof of oorlof, vol of volkome gezag, magt, geweld of heerschappy.

dar piena fede alle parole altrui. Aan iemands woorden volkomen geloof geven, stellen.

in piena congregazione (assemblea) in pieno concistoro, congresso, consiglio, audienza, sermone. In de volle vergadering, ryksdag, in den vollen raad, gehoorgeving, in de volle, of in 't midden van de predikatie, enz.

Pieno. De volle, volkome maat.

baver' il suo pieno. Zyn volle, volkome maat hebben. *nel pieno dell' inverno, della notte &c.* Midden inde winter, midden in de nagt.

il pieno (ripieno) dell' arrosto. Het volle van 't gebraad.

Pieno, a pieno, Appieno. Volkomentlijk, gansch, ganschelijk, geheel, doorgaans.

ragionar &c. di qualche cosa à pieno. Ergens ten vollen, volkomentlijk, breed, omstandig, uitvoeriglijk, enz. van spreken.

il pieno dell' armata &c. Het volkome (geheele) leger.

Piena, pienára. De volle stroom van een groot water. *la piena del Danubio.* De volle stroom van den Donauw.

far come la piena. Maken als de stroomen of rivieren, geen mensch agten en geen menscheerbiedigheid of eere bewyzen.

Pienamente. Volkomen, volkomentlijk, gansch, ganschelijk, geheel, geheelijk, ten vollen, t'eene maal.

sodisfar, creder &c. pienamente. Ten vollen, volkomentlijk vergenoegen, ganschelijk, volkomen gelooven.

ragionar (discorrer) pienamente d'una cosa. Van een ding volkomentlijk, dat is, uitvoeriglijk, omstandiglijk, enz. spreken.

V V V V

Pie-

Pienezza. De volheid, volkomenheid.
la pienezza (plenitudine) della potestà. De volkomenheid van de heerschappy, volle magt en heerschappy.

passò con pienezza di voti. Hy is met alle of volle stemmen verkoren geweest.

P I E T A &c. V. Pio.

P I E T R A, petra. Een steen, rots, steenrots.

pietra grande, piccola, bella, dura, rude, lavorata.

Een groote, kleine, schoone, harde, ruwe, gehouwe, enz. steen.

pietra di paragone. V. Paragone.

pietra preciosa, cara, ricca. Kostelijke, duure ryke, steen, edelgesteent.

pietra viva. focaia &c. V. Vivo. Fuoco.

pietra filosofica, (filosofale.) De steen der wyzen, de goudmakende steen, (filosofische steen.)

sei come la pietra filosofica. Gy zyt als de filosofische steen, niemand kan u vinden.

cavar, picconar, (lavorar, tagliar) squadrar &c. pietre.

Steenen breken, houwen of hakken, bearbeiden of bewerken, vierkantig maken, enz.

cava-pietra, taglia pietra. Een steenbreker, steengraver, steenhouwer.

faveste innamorar le pietre. Gy zoud de steenen tot liefde verwekken.

gittar' (sivar') una pietra. Een steen werpen.

mal di pietra. De steen, de nieren- of lendensteen.

Pietruccia, petruzza. Een kleine steen, een steentje.

Pietráia, pietrára, pietriara. Een steene brug, steene gragt.

Pietráio. Dat uit een steen of rots voortkomt.

oglio petraio, (petraeo, petroglio.) Steenoly, (Petro-

[lium.]

Pietrigno, Pittrino, petrino. Uit of van steen gemaakt.

coltello pietrigno (di pietra.) Een steene mes.

Pietrófo, petrófo. Steenig, steenagtig, vol steenen en rotsen.

terra, montagna &c. pietrosa. Steenagtige aarde, steenagtig gebergte, enz.

Pietráta. Een steenworp.

Pietrificare, pietrificari, petrificarsi. Tot steen maken, tot steen worden, in steen veranderen. *V. Impietrire.*

Pietrificato, Petrificata. Tot steen geworden, gemaakt, verandert.

Pietrificazione, petrificazione. Het veranderen in een steen, een steenwording, steenmaking.

P I E T R O. Pieter.

P I E V A, Pieve. Een parochie, wyk, gebuurte op een dorp.

Pieváno, Piovano. Een parochiaan op een dorp, een dorpprediker.

tornar col pivano. Met den parochiaan of dorpprediker, dat is, met den regen wederom, of t'huis komen.

P I F F A R O, piffero. Een pyp, fluit, bokspyp of schalmey; ook die daar op speelt: een pyp, fluit, fluitspeelder, enz.

P I G I O N E. Huur, verhuuring, besteeding of aanneming van eenig ding voor zekere prys. *V. Fitto.*

tor', dar' una casa &c. a pigione. Een huis, enz. huuren, verhuuren, in huur geven, in huur nemen.

star a pigione. In een huurbuis woonen.

le bracce &c. gli stavano a pigione. De broeken waren by hem te huur, dat is, slegt, ellendig, konden hem ligt afvallen.

Pigionare, Appigionare. Huuren, verhuuren; ook in huur nemen.

Pigionante, Appigionante. Een huurder, verhuurder, besteed.

Pigionato, Appigionato. Gehuurd, verhuurd, besteed.

Pigionamento, Appigionamento. Huur, verhuuring, besteeding of aanneming voor zekere prys.

P I G L I A R E. Nemen, wegnemen, aannemen, vangen, vatten, grijpen, aangrypen, aanvatten, aanvaarden. *V. Prendere.*

pagliar per mano. By der hand nemen.

far' pagliar' uno a sbirri. Iemand met gerechtsdienaars laten vangen, vatten.

pagliar pesci con rete, ucelli alla pania. Visc'h met het net, vogels met vogellym vangen.

pagliate e mangiate. Neemt en eet.

pagliar le arme. De wapenen nemen, vatten, in'tgeveer komen.

pagliar l'acqua santa. Het gewyd water nemeu, dat is, zig daar mede besprengen, besproeien.

pagliar la benedizione, l'indulgenza. Den zegen, den afaat nemen, dat is, ontfangen.

pagliar' una cosa in altro senso. Iets in een ander verstand, andere zin nemen, dat is, opnemen, uitleggen, verklaren.

pagliar per male, (in mala parte.) Iets voor quaad nemen, partijk nemen.

pagliar' il partito &c. di uno. Iemand's party aansemen, aanvaarden.

pagliar' uno alle (in) parole. Iemand in zyn woorden vatten, vangen.

pagliar' uno alla bellezza &c. Iemand met, of door de schoonheid, enz. vangen, bekoren.

pagliar' una città. Een stad innemen, veroveren, bemagtigen.

pagliar terra. Aan land varen, aanlanden.

pagliar' il monte. Bergwaarts gaan, na of op de betegen gaan, de bergweg nemen.

pagliar consiglio, partito. Zig beraadslaan, een besluit of voorslag overleggen.

pagliar gelosia, sospetto di qualche cosa. Ergens yverzigt of nyd over opvatten, arge, quade gedagten, agterdocht krygen.

pagliar' aria. Lugt scheppen, adembalen.

pagliar medicina, veleno. Een artzney, of geneesmiddel gebruiken, vergift drinken.

pagliar forza, animo. Sterk, kloekmoedig worden, moed grijpen of vatten.

pagliar lingua, informazione &c. di qualche cosa. Ergens narigting, onderrigting, taal, kundschap, tyding van bekomen.

pagliar l'habito. Het kleed aannemen, aanvaarden, een monnik of geordende persoon worden.

pi gliar licenza (congedo.) Oorlof, verlof, afscheid nemen.
pi gliar' a nolo, imprestito &c. Op huur of pagt nemen, huuren of pagten, enz.
pi gliar moglie, frivolare &c. Een wyf of vrouw nemen, trouwen, een dienaar of knecht aannemen, huuren.
pi gliarsi un'amante. Een lief, of lieffte verkiezen:
pi gliarsi del bene, bel tempo, diporto, diletto, giuoco. Goede dagen, een goed leven nemen, zig verlustigen, vermaken, zyne vreugde, zyn zin en welgevallen begeeren, zyn rol willen uitspelen.
pi gliarsi pena, fastidio, cura di qualche cosa. De moeite, de zorge, enz. van iets op zignemen; ook over iets bekommerd zyn.
mi piglia il sonno, la colera (stizza) il granchio &c. De vaak, de slaap overvalt my, ik word toornig, ik word van de kramp getrokken, enz.
il cavallo si piglia. Het paard slaat in de yzers, slaat agter uit.
Piglio (dar di piglio a qualche cosa.) Iets gezwind en vaardig aanvatten, aangrypen, begrypen.
P I G M I O. Een dwerg, een naan.
P I G N A T T A. Een pot, kookpot, ketel.
Pignattella, pignattina, pignattuccia. Een kleine pot, een potje, keteltje.
pignattella di fuoco. Een handgranaat.
Pignattone. Een groote pot of ketel.
Pignattuccia. Een oude, slegte, ondeugende pot, of ketel.
Pignattajo. Een pottebakker.
P I G N O, pino. Een pynboom.
Pignetto, pineto. Een pynboomebosch, een bosch van pynboomen.
Pignolo, pignuolo. De korrels van een pynboome-noot.
Pignastro, pinastro. Een wilde pynboom.
Pignocciata, pignocciata. In zuiker geleide nooten van een pynboom.
P I G O L A R E &c. V. Pipare &c.
P I G R O, pigroloento. Luy, traag, loom, langzaam, vadzig.
esser pigro in qualche cosa. Ergens luy, traag, loom in zyn.
pigra vecchiaia. Luyte, trage ouderdom.
Pigramente. Op een luyte, trage, langzame, loome [wyze. caminar, proceder pigramente. Luy, traag, loom, langzaam voortgaan.
Pigrizia, pigrizza. Luyheid, traagheid, langzaamheid, loomheid, vadzigheid.
P I L A. Een pilaar of zuil van een boog of verwulfsel, byzonderlijk in 't water, als van een steene brug, enz; ook een steene mortier, vyzel of ronde bak; ook een steenetrog.
pila dell'acqua Santa. De gewyde waterbak, de gewyde watersteen.
ella è come la pila dell'acqua santa. Zy is als de gewyde waterbak, een iegelyk komt by haar.
pila del battefimo. De doopsteen, de fonte.
pila da fontana, da lavare &c. Een water- of wafch-

steen, een steene bak, watersteen; ook de kom van een fontein.
Pilare. In een steene mortier of vyzel stooten of stampen.
Pilastro, pilare, pilare. Een sterke pilaar, zuil.
Pilastrolo. Een pilaartje, zuiltje.
Pilastrone. Een groote pilaar, zuil.
Pilastrove. Met pilaren, zuilen, stutten, onderschragen, stutten.
Pilastrota, pilastrota. Een ry pilaren, zuilen na mal-kanderen.
P I L L A C C H E R A, pillacchere. Klonters van drek, vuiligheid, die aan de schapen, koeijen, geiten, enz. hangen; ook aan kleederen.
Pillaccheriso. Klonterig, vol van zoodanige klonten.
Pillaccherare, Spillaccherare. Beklonteren, bekladden; ook van zoodanige klonters zuiveren, reinigen.
Pillaccherarsi, Impillaccherarsi. Zig beklonteren, bekladden, zig vuil en drekkig maken.
P I L L O L A, pilola, pilole. Pillen, kloutjes, balletjes, (van wat het ook zy.)
pillola dorata, inzuccherata. Vergulde, gezuikerde pillen. *Mes.* Een goed mensch in schyn, dog valsch van harten.
P I L O T O. Een schipper, piloot; ook een stuurman.
P I L O T T O. Een drooplepel, braadlepel.
Pilottare, Impilottare (Farrosto.) Het gebrad droopen, bedroopen.
P I L U C C A R E, Pilluccare, Spiluccare. Plukken, afplukken, afzezen, aftrekken, afeten.
piluccar l'uve dal grappo. De druiven van de steel plukken, afplukken, afzezen.
piluccar un quadrinaccio nelle compre. In het inkoopen een penning afdingen.
Piluccone, piluccome. Een plukker, schraper, een gierigaard, wreck, gewinzocker.
P I M P I N E L L A. Pimpernel, bevernel, (een kruid.)
P I N A C C I O, pinazza. Een pinas, een jagtschip alzo genaamd.
P I N C A, Pincello. Mannelijke roede; ook een soort van komkommers.
Pincone, pincellone. V. Sopra. Ook *Mes.* Een bot, grof, plomp mensch.
Pincette. Een nyprangetje.
P I N G I O N E, pinzone. Een vink. *V. Fringuella.*
P I N G E R E, pinto, pintore &c. V. Dipingere &c.
P I N N A, pinnola, pinne, pinnole. Vinnen van vissen, de slagpenen of groote vederen van vogelen; ook de kanteelen, of pinnen van muuren.
P I N O, pino &c. V. Pigno &c.
P I N T A, pintarella. Een pint: een zoo genaamde geëikte maat.
P I N Z O C C H E R O - a. Een bidbroeder, bidzuster.
una pinzocchera di san Francesco. Een vrouw die de kleederen draagt als de monniken van St. Franciscus.
Pinzocchera. Bidbroeder- of bidzusterschap; ook schynheiligheid, huichelary.
Pinzoccherare. Zig als zoo een bidbroeder of bidzuster houden, huichelen, schynheilig zyn.

P i o. Aandagtig, vroom, godzalig, godvrugtig.
P i a m e n t e. Aandagtiglijk, vroomelijk, godzaliglijk, godvrugtiglijk.
viver piamente. Aandagtig, godvrugtig leven, een vroom, aandagtig, godzalig, godvrugtig leven voeren, leiden.
credere una cosa piamente. Iets uit aandagtigheid, of godvrugtigheid gelooven.
P i e t à. Aandagt, aandagtigheid, godvrugtigheid; ook erbarmenis, medelyden, barmhartigheid.
gli esercizi della pietà. De oefening der godvrugtigheid, aandagtigheid.
spirar pietà. Zig aandagtig, godvrugtig toonen.
V. Divozione. Spirare.
haber pietà d'alcuno. Medelyden, erbarmenis met iemand hebben, zig over iemand erbarmen, bedroeven.
mover a pietà. Tot medelyden, of barmhartigheid bewegen.
se non si move pietà di me. Als gy u over my niet erbarmd, als gy geen medelyden met my hebt.
senza pietà. Zonder barmhartigheid, zonder eenige erbarmenis of medelyden.
egli è una pietà a vederlo. Het is erbarmelijk, ellendig om aan te zien.
mosso, vinto da pietà, (impietoso.) Van, of door barmhartigheid, medelyden gansch beweegt, van, of door medelyden overwonnen.
P i e t ó s o. Barmhartig, erbarmelijk, medelydend, mild, mededogend.
esser molto pietoso. Zeer barmhartig, medelydend, mededogend zyn.
diventar pietoso, (impietosire.) Barmhartig, mild, medelydend, weemoedig worden.
P i e t o s a m e n t e. Jammerlijk, erbarmelijk; ook barmhartiglijk.
lagrimar &c. pietosamente. Erbarmelijk, jammerlijk weenen, enz. dat iemand zig daar over moet erbarmen.
P i e t a n z a, P i a t a n z a, P i t a n z a. Een spys, of portie, dat de armen uit liefde en barmhartigheid word gegeven; ook de portie der monniken.
dar buone pietanze a frati. De monniken een goede portie geven.
P I O G G I A &c. V. Piovvere.
P I O M B O. Lood.
palla di piombo. Een loode kogel.
andar col piè di piombo in qualche affare. Met loode voeten in een zaak gaan, dat is, behoedzaam, bedagtzaam, langzaam, voorzigtig.
il piombo delle finestre, il piombo de specchi. Het lood van de vensters, het lood of het beslag der spiegels: (wy zeggen) de foelie.
color di piombo. Loodverwig.
P i o m b o, P i o m b i n o. Een paflood, snoerlyn.
dritto a piombo. Snoer-, lyuregt, loodregt, naar of volgens het paflood, regt nederwaarts.
pendere &c. a piombo. Het hong regt nederwaarts.
casar a piombo. Regt of lynregt nederwaarts vallen.
V. Piombare.

P i o m b i n a. Een zinklood, schietlood; ook een pafloodtje om te schryven; ook een paflood, een waterpas, rigtfluor, rigtlood; ook loodverwig.
P i o m b a i a. Loodgroeve, loodmyn.
P i o m b ó s o. Loodzwaar; ook vol lood, loodryk.
P i o m b a r e. Met het paflood, rigtfluor rigten, afmeten; ook lynregt afvallen; ook schielijk en zwaar nederwaarts vallen, plompen; ook met lood bezwaren, vast maken, met lood dekken, overdekken, bekleeden, verlooden, met lood uitgieten. *V. Impiombare.*
piombar una vetriata &c. Een glaze venster met lood inzetten.
piombar nell'acqua da alto. In 't water vallen, plompen.
P i o m b a t o. Met lood overdekt, beleid, bekleed, gedeckt, overlood; ook een dak van lood; ook een loode kogel aan een tofw om te slaan.
P i o m b a t a. Een slag met een loode kogel of met een stuk lood; ook een val regt nederwaarts; ook een worp met het schiet of paflood.
P i o m b a t u r a, I m p i o m b a t u r a. Verlooding, bedekking, overdekking, belegging, beslag, enz. van lood.
P I O P P O, p i u p p a. Een populierboom.
P I O V A N O. V. P i e u e &c.
P I O V E R E. Regenen.
(egli) piove. Het regent.
piove acqua, pietre, fuoco, sangue &c. Het regent water, steenen, vuur, bloed, enz.
io pioverò sopra Sodoma sulfo e fiamme. Ik zal over Sodoma zwavel en vuur laten regenen.
le lagrime gli piuvono da gli occhi. De tranen regenen, biggelen hem uit de oogen.
le grazie celesti le piuvono in seno. De hemelsche genade en voortreffelijke gaven regenen haar in de schoot.
qui piuvono gli ongarí. Hier regenen de ducaten, dat is, daar is 'er een menigte van, 't is 'er vol van.
P i o v i g n a r e, p i o v i g g i n a r e. Klein of zagjes regenen, stofregenen, druppelen.
P i v a, p i ó g g i a. De regen.
piova caduta (versata) dal cielo. De regen uit den hemel gevallen, gestort.
pioggia lenta, piccola, dirotta, grande. Een langzame, kleine, dunne regen, stofregen, een sterke, harde, zware, groote regen, een plasregen.
P i o v e t t a, p i o g g i e t t a. Een kleine, zagte regen, stofregen.
P i o v á n o, p i o g g i á n o, p l u v i á l e. Dat van, of door de regen komt.
acqua &c. piovana. Regenwater.
P i o v o s o, p i o g g i o s o, p i o v i g g i n ó s o, p i o v a i u s t o, p l u v i o s o. Regenig, regenagtig, droevig duister, donker met wolken overtrokken, bedekt.
tempo, cielo, giorno &c. piovosio. Regenagtig, droevig, duister weder, donkere lugt, betogen, betrokken hemel, donkere dag.
P i o v i á l e, p i v i á l e, p l u v i á l e. Een koorrok; ook een regenrok.
P I P A R E, p i p i a r e, p i p i r e, p i p o l a r e, p i g o l a r e. Piepen, pypen als de kiekens, jonge duiven, hoenders, enz.
Met. Altyd klagen, kreunen, bekommeren.

Pipáta, *pipáta*, *pipoláta*. Het piepen van 't gevogelte; ook de pip der zelve.

chi ba polli ba pipite. Die hoenders heeft, die heeft ook veel gepieps, dat is, die veel goederen heeft, die heeft ook veel ongelegentheid.

Pipíone, *pipíone*, *picíone*, *pigolone*. Jonge duiven; ook een grimmer, knorder, klager.

un paio, *una niata di pipioni*, (*picioni*.) Twee of een paar jonge duiven, een nest, een korf vol jonge duiven.

pipione da Giorgana. Een duif van Giorgana, die men met steenen moet roepen.

Pipioncello, *pipioncello*, *picioncino*. Een jong duifje.

PIPISTRELLO, *Vipistrello*. Een vleermuis, vledermuis. *Met.* Een nagrave; ook iemand die zig by dag niet durft laten zien.

P I P P A. Een pyp of stukvat; ook een pyp.

pippa di vin di Spagna. Een pyp, een stuk, of vat Spaansche wyn.

una pippa di tabacco. Een pyp tabak.

una pippa à tabacco. Een tabakspyp.

P I R A. Een hoop hout, waar op men voorheen de lyken verbrande.

Piramide. Een grafnaalde, een graffpits of grafnaalde, van onder breed, en om hoog naar boven zeer spits opgaande.

Piramidale, *piramidato*. Op de wyze van een grafnaald gemaakt.

P I R A T A. Een zee-roover.

Pirateria. Zee-rooverij.

Piratare. Zee-roven, zee-rooverij begaan.

P I R E T R O. Bertram, luiskruid, tandkruid.

P I R I O L O, *pirolo*, *pirotto*. Een tap, kraan van een vat of ton.

Pirotare (*una botte*.) Een vat of ton opsteken, de kraan of tap in 't vat of de ton steken.

P I R L O, *pirolo*, *piruolo*, *piuolo*. *V. Sopra*. Ook een nagel of spyker, een zwik; ook een zwik of sleutel van een viool, luid of ander speeltuig; ook een kogel; ook een sport van een leer of ladder.

P I R O M A N T E. Een waarzegger, voorzegger of voorspeller uit of door het vuur.

Piromanzia. Waarzegging, voorzegging uit, of door 't vuur.

P I R O N S, *pironetta*. Een gaffel, vork, een vork daar men mede eet, een (forchet.)

Pironare, *Impironare*. Met de gaffel, vork grypen of vatten.

P I S A. Pisa, een stad in Italie, in Toscane.

Pisano. Een van Pisa geboortig.

P I S C I A R E, *pissare*. Pissen, wateren.

pisciar' addosso ad uno. Iemand tegen de rug, van agteren biffen.

pisciar' al (contro) il muro. Tegen de muur pissen, wateren.

sa pisciare. Het doet wel pissen, het dryft of zet het water, de pis wel af.

poter pisciar' in letto e dire d'haver sudato. In 't bedde kunnen pissen en daarna zeggen, dat men gezweet heeft, dat is, zyn eigen heer en meester zyn.

una pisciotta. Een vrouwspersoon, of liever een meisje die in 't bedde of in 't hembd pist.

piscia-parco, *pagar' a piscia-parco*. Betalen gelijk als de varkens pissen, dat is, met horten en stooten, by stukken, en brokken, nu en dan wat.

Piscia, *piscio*, *pissato*. Pis.

la pisciaruola, *pisciaruola*. De koude pis; ook zaad-vloed, druipert. *V. Gonorrrea*.

Pisciatbio. Een pishoek; ook een waterpot, pispot, kamerpot. *Met.* Een allemans hoer, straathoer.

P I S E L L O. Een erwete, ert, of errit.

piselli freschi. Versche, graauwe erweten in de peulen of basten.

P I S P I G L I A R E. Gemisch, gedruis, een klein gerugt maken. *V. Bisbigliare*.

il pispigliar dell acqua. Het ruischen of gedruis van 't water.

P I S T A C C H I O. Een pistachie, een zekere soort van nooten in Syrie; ook een zoodanigen boom. *non ne darei un pistacchio*. Ik zoude daar geen pistachie: (wy zeggeu) geen holle noot voor geven.

P I S T O L A, *pistoletta*. Een pistool, zeker schietgeweer; ook een Fransche goude munt alzoogenaamd.

Pistolise. Een houwer.

Pistolésata, *pistolettata*. Een pistoolschoot.

P I T O C C O. Een luye en stoute bedelaar; ook een ellendige gierigaart, schrapper.

Pitoccheria. Bedelary; ook karigheid, gierigheid, schrapperij.

Pitoccare, *pitocchiare*. Bedelen; ook door gierigheid, en op een karige wyze iets agterhouden.

P I T T I M A cordiale. Een hartterkende borstpleister.

P I T T O R E, *Pittura &c. V. Dipingere*.

P I T U I T A. Vogt, vogtigheid, wateragtige stoffe of wey in 't bloed; ook sluim, snot, slym; ook sprouw; ook de pip der hoenderen.

Pituitoso. Vogtig, waterig bloed; ook slymig, slui-mig, snottig.

P I U. Meer, veel meer; ook eenige, ettelijke, zommige, enz.

più dotto, (*letterato*) &c. Meer geleerd, dat is, geleerder, enz.

più letterato &c. di lui, *letterato più che un' altro &c.* Geleerder, enz. alshy, geleerder, enz. alseen ander.

il più letterato &c. buono del mondo, di tutti. De geleerdste, enz. mensch van de wereld, van allen.

santo letterato &c. che nulla più. Zoo geleerd, enz. dat 'er niets te boven gaat.

più d'una volta. Meer als eens, eenmaal.

i più vecchi. De oudste, de ouders, de ouden.

compratene i più belli. Koop de schoonte die 'er onder zyn.

costa cento ducati e più. Het kost of het geld honderd ducaten, en nog meer.

voi sareste più saviamente se &c. Gylieden zoud wyffelijker doen, als, enz.

un poco più del conveniente. Een weinig meerder dan behoort.

molto (assai) più. Veel meer.
più che mai, più che prima &c. Meer als ooit of immermeer, meer als te voren, enz.
più giù, più sù. Beter daar op, beter daar onder.
più tosto, più presto &c. Eerder, gezwinder, vaardiger, schielijker, enz.
vorrei più tosto &c. Ik zoude veel eerder, veel liever, enz.
sempre più e più. Altyd meerdet en meerder.
santo più divoto quanto men letterato. Hoe ongeleerder hoe aandagtiger, of godvrugtiger.
più per curiosità che per divozione. Meer uit, of door nieuwsgierigheid, als uit aandagt.
più virtù e meno dinari. Meer deugd en minder geld.
nè più, nè meno. Nog meer nog min, dat is, net zoo veel.
più a meno. Meer of min, dat is, daar of daar ontrent.
viè più. Nog meer.
non vive più. Hy leeft niet meer.
non vuol restar più. Hy wil niet langer blyven.
non verrà più perché l'abbiamo ben due bore aspettato. Hy zal niet meer (bezwaarlyk meer) komen; want wy hebben al twee uren op, of naar hem gewagt.
non vi darà più noia, non vivrà più. Hy zal u niet langer, geen meer ongelgentheid geven, hy zal niet langer leven.
fin al più non posso. Tot dat ik niet meer kan.
egli non tornerà mai più, non si vede più. Hy zal niet meer komen, men ziet hem niet meer.
più tempo. Meer tyd, langer tyd.
più volte, più giorni, più bore. Meermalen, ettelyke of eenige reizen, dagen, ettelyke, eenige uren.
in più luogbi. Op meer, eenige, ettelyke, verscheidene plaatsen.
venne con più altri suoi compagni, con più cavalli &c. Hy quam met nog meer andere van zyn gezelschap, met eenige, met ettelyke paarden.
havevano più archibugi. Zy hadden eenige, ettelyke busen, roers, enz.
portamene più che potrai. Brengt my 'er zoo veel van als gy kond.
venite più spesso che potete. Komt zoo dikmaals als gy kond.
correva più che (quanto più) poteva. Hy liep, vlood meer, dat is, zoo gezwind, ras als hy konde.
ma che più? Maar wat meer? wat is 'er dan meer? siamo la più parte Fràncesi. Wy zyn het meerendeel Fransch.
haveva tre figliuoli senza più. Hy had drie kinderen, en niet meer.
fin qui lessè senza più. Tot hier toe las hy, en niet verder.
più che lavora, più impoverisce, più che beve, più ha sete &c. Hoe meer hy arbeid of werkt, hoe armer hy word, hoe meer hy drinkt, hoe dorstiger hy is, enz.
Più, il più, i più. De meeste.
egli non è da più. Hy deugt vorders niet, hy is vorders niet bequaam.

i più morivano senza febbre. De meeste storven weg zonder koorts.
le più (di quelle pietre,) si trovano in Levante. De meeste van deze steenen worden in 't Oosten, in de (Levant) gevonden.
il più delle volte. Meest, meestendeels, meerendeels, gemeenelyk.
il più, per lo più &c. Gemeenelyk, meestendeels, meerendeels.
come il più le femine fanno. Gelijk de vrouwen meestendeels doen.
questo è quello, ch'io amo il più. Dat is de gene die ik het meeste bemin.
faranno due anni il più, dieci ducati il più, trenta di loro &c. al più. Het zal op 't hoogst, op 't meest twee jaren, tien ducaten, dertig van de huune, enz. ziju.
basterà un ducato, o due al più. Een, of op 't meest zullen twee ducaten genoeg ziju.
dico di più. Ik zegge vorder, daarenboven, hier nevens zegge ik.
P I V A. Een pyp, zakpyp.
metter le pive in sacco. De pypen in de zak steken, dat is, de moedwilligheid staken, laten varen, niet meer zoo uitgelaten, dartzel ziju.
torna colle pive in sacco. Hy komt wederom met de pypen in de zak, dat is, verootmoedigt, beschaamd, bedroefd, onvergenoegd.
P I U M A, piume. Een pluim, veder, pluimvederen, bedvederen.
letto di piuma. Een vederbed, pluimbed.
star nelle piume. In de vederen leggen.
deliziose, oziose, morbide piume. De vermakelyke, ledige, zagte vederen.
Piumetta. Een pluimtje, vedertje.
Piumaccio, pumaccio. Een onderbedde, bedde van pluimen, een vederkussen, oorkussen, hoofdpeuluwe van vederen.
Piumacciolo, piumacciulo, piumacello. Een vederkuffentje, hooftpeulwtje, oorkuffentje van vederen.
far piumaccioli [Term. Cavall.] Onderbedden maken, dat is, wanneer een paard zig met de onderste lippen in de toom verward.
Piumacciao. Een pluim- of vederverkooper, een handelaar of koopman in pluimen of vederen.
Piumaccieria. Vederwerk, bedde- of peuluwwerk; ook een veder of beddekraam, veder of bedde-winkel.
Piumoso, plumoso. Veerig, vol vederen of pluimen.
Piumare, Impiumare, Impiumacciare. Met pluimen, of vederen aan- of opvullen.
P I U O L O. Een nagel, spyker, zwik. *V. Pirlo.*
piuoli da scala. Sporten aan een leder of ladder.
scala à piuoli. Een ladder of leder.
Piuolare. Vernagelen, nagelen, spykers inslaan; ook sporten inmaken, inzetten.
P I Z Z I C A R A, pizzicare. Knypen, trekken, plukken, nypen, afnypen, afrekken, tusschenfluiten, tusschenklemmen of duwen; ook pikken, prikken; ook kittelen; ook jeuken, by-

ten, als van krabben of schrabben; ook op de tong byten, of ergens scherp naar smaken; ook ergens naar ruiken of rieken, enz. *V. Piccare.*

mi pizzica. Het byt, jeukt my.

pizzica del fursante, furbo, beretico &c. Hy ruikt, of riekt naar een schalk, een bedrieger, ketter, enz.

parole &c. che pizzicano del chiaffo. Woorden, enz. diena 't hoerhuis smaken, rieken, dat is, outgigtige, hoeragtige, geile woorden.

pizzicar le vivande. De spyze afnypen, hier en daar afplukken, afkluiven, niet behoorlijk eten, uit of door onlust. *V. Pizzico.*

Pizzicante. Klemmend, nypend; ook bytend, jeukend; ook te zamentrekkend, wrang op de tong. *V. Piccante.*

Pizzicòre. Het gekittel; ook het byten, jeuken van krabben of schrabben, of scherpe etter of materie

Pizzico, pizzicòtto, pizzicone. Een neep, trek, duw, prik; ook zoo veel als men met twee vingeren kan vatten.

dar'un pizzico, (pizzicotto.) Een neep, duw, kneep geven, eens nypen, knypen, duwen.

mangiar' a pizzico. Hier en daar in 't eeten afplukken, afkluiven, geen lust hebben om wel of behoorlijk te eeten.

Pizzicagnolo, pizzicaiuolo, pizzicaruolo. Een kramer, een die kaas, zout, gezoute vleesch, enz. in 't klein verkoopt, een vettewarier; ook een gaarkok, die gaarkeuken houdt.

Pizzica-morti. Een doodgraver. *V. Becca-morti.*

P L A C A R E. Verzoenen, te vreden stellen, verzoeten, verzagten, vermurwen, stillen, uederzeten, bevredigen.

placar' un' adirato. Een vertoornde, gramsteurige verzoenen, te vreden stellen, stillen, nederzeten.

placar' l'ira di Dio. Gods toorn, gramschap stillen.

Placabile. Verzoenbaar, verzoenlijk; ook het gene dat verzoent.

Placamento. Verzoening, verzoeking, verzagting, vermurwing, bevrediging.

P L A C I D O. Mild, stil, zagt, zoet, vreedzaamig, vriendelijk, zagtmoedig, vredelievend, vermakelijk, lieflijk, aangenaam, fraay, gespraakzaam, beleefd.

Placidamente. Zagtmoediglijk, vriendelijk, vermakelijk, lieflijk, beleefdelijk.

Placidezza, placidità. Vreedzaamheid, vriendelijkheid, zagtmoedigheid, vermakelijkheid, lieflijkheid, aangenaamheid, fraayheid, beleefdheid, enz.

placidezza di costumi, di procedere &c. Zagtmoedigheid, aangenaamheid in zeden, vriendelijke, vermakelijke, beleefde omgang, handel, enz.

P L A C I T O. Een goeddunken, welgevallen; ook een wet of ordonnantie uit eigen believen of raad gemaakt.

stabiliscono i loro placiti. Zy stellen of maken hun eigen goeddunken tot een wet.

P L A N I Z I A. Een plein, vlakke, effen plaats, land, vlak, wyd of open veld.

P L A T A N O. Een Ahornboom.

un bosco di Platani. Een bosch van Ahornboomen.

Platano infruttifero. Een onvrugtbare Ahornboom.

P L A U S I B I L E. Loffelijk, prysfelijk, behagelijk, dat een iegelijk aangenaam is; ook daar men zig over verblyd, of daar men eer en lof af heeft.

argomenti, ragioni &c. plausibili. Aangename, loffelijke gronden, redenen, enz.

Plausibilmente. Behagelijk, aangenaamelijk, loffelijk, prysfelijk.

Plausibilità. Prysfelijkheid, loffelijkheid, aangenaamheid van een zaak.

P L A S T I C O. Dat kragt of magt heeft om een gestalte of gedaante te geven.

virtù plastica del seme. De gestalte of gedaantegevende kragt des zaads.

P L E B B E, plebbe. Het gemeene volk, de gemeente.

Plebaccia. Het gemeene volk, het graauw, het janhagel, het gepeupel, het gering, slegt volk.

Plebiciuola. Arm volkje, geringe, slegte, arme, behoefte menschen.

Plebéo. Een gemeen man uit het gepeupel of ongeagt volk; ook slegt; gering.

un parlar &c. plebbeo. Een reden, enz. van een slegt, gemeen man.

P L E N A R I O. Vol, volkomen.

indulgenza plenaria. Volle afaat.

P L E N I L U N O. Volle maan.

P L E N I P O T E N T E. Volmagtig.

Plenipotente. Volmagtiglijk.

Plenipotenza. Volle magt, volkome geweld of heerschappy.

Plenipotenziário. Een volmagtige, gevollmagtige, die volle magt en bevel heeft.

Plenipotenziare (uno.) Iemand volmagtigen, volle en volkome magt en bevel geven.

Plenipotenziato. Een volmagtige, gevollmagtige, die volle magt gegeven is.

P L E N I T U D I N E. Volheid, volkomenheid; ook dikheid, gezetheid, vollyvigheid. *V. Pienezza.*

la plenitudine di potestà. De volkome, volle magt.

P L E U R I S I A. Zydwee of pijn: ontstekinge van de zyde: de (pleuris.)

Pleuristico. Die zydwee of pijn: ontstekinge in de zyde, of die (pleuris) heeft, of onderworpen is.

P L I C O. Een pakje, bundeltje, als:

un plico di lettere &c. Een pakje (paquet) brieven, enz.

P L I N T O. Een plint, zuil- of pilaarplint.

Plicare. V. Piegare.

P L U R A L E. Meerder in 't getal, meervoudig.

numero plurale. Het meerder getal, het meervoud.

nel plurale. In 't meervoudig getal.

Pluralità. Het meervoudig, of veelvuldig getal.

con pluralità di voti, &c. Met de meeste stemmen, met de meerderheid der stemmen, enz.

Pluralizzare. Meerder maken, het getal vermeederen.

P L U V I A L E, Pluvioso. V. Piovere.

P O S S I A, poccie. Mamme, borsten.

Pocciotta, pocciette. Kleine mammen, borsten.

P O C C O. Weinig, lutzel; ook slegt, gering.

poco pane, poca carne &c. Weinig brood, weinig vleesch, enz.
pochi scolari, poche entrate. Weinig leerlingen, weinig inkomen.
con poco suo piacere. Met zijn weinige genoeg, ver-
 genoegen.
poca diligenza, poca divozione, scienza &c. Weinige, slechte vlyt of naarstigheid, slechte aandagt, of god-
 vrugtigheid, wetenschap, enz.
poca cosa farebbe. Het zoude een slecht ding, een ge-
 ringe zaak zyn.
per poca cosa. Om een slecht ding, geringe zaak.
Poco, pochi di loro. Weinig, weinig van hunlieden.
vi sono pochi che &c. Daar zijn 'er weinig van hunlieden, die enz.
pochi arrivano colà &c. Weinig komen 'er zoo verre.
seguitate i pochi. Volgt de weinige, dat is, de vroomen.
Poco. Weinig, luttel, niet veel, niet al te veel.
il poco (quel poco) ch'io ne so. Het weinige dat ik 'er
 van kan.
venderò quel poco, che mi trovo. Ik zal het weinige dat
 ik hebbe, verkoopen.
contentarsi &c. di poco. Zig met weinig laten ver-
 genoegen.
baver per poco. Voor weinig, zegt, gering agten.
un poco, (un pd.) Een weinig, een luttel.
un poco (un pd) di pazienza, un poco di pane &c. Een
 weinig geduld, een weinig, een luttel brood, enz.
discorriamo un poco sopra questa materia. Laat ons een
 weinig over deze stoffe redenkavelen, handelen.
senti, dimmi &c. un poco. Hoor, zeg my, enz. een
 weinig.
poco fa ch'è morto. Het is weinig, dat is, niet lang
 geleden dat hy gestorven is.
dove è quell' altro, che bebbi in mano poco fa? Waar is de
 andere die ik voor een kleine wyl in handen heb-
 be gehad?
questo gli era poco. Dat was hem nog weinig.
Poco, da poco, dappoco. Weinig, te weinig, al te
 weinig, weinig nut; ook vertsaagt, kleinhartig,
 kleinmoedig, bloohartig.
esser da poco, (dappoco.) Van weinig nut zijn, met
 iemand weinig kunnen uitregten; ook vertsaagt,
 bloohartig, vreesagtig zijn.
dapochissimo. Tot zeer weinig, zeer weinig nut.
dapocaggine. Nietigheid, weinig nuttigheid; ook
 kleinhartigheid, kleinmoedigheid, bloohartig-
 heid, enz.
Poco. Weinig, luttel, niet veel, niet al te veel.
parlar, mangiar, dormir, viver, durar &c. poco.
 Weinig, niet veel spreken, eeten, slapen, leven,
 duuren, enz.
poco mene curo. Ik agte het weinig, ik ben 'er weinig
 over bekommerd.
poco diligente, poco divoto &c. Weinig, niet zeer, niet
 al te vlytig of naarstig, aandagtig of godvrugtig.
poco innanzi, poco prima. Voor een kleine wyl, een
 weinig te voren.
poco men che morto &c. Een weinig beter, niet veel
 beter als dood, dat is, byna dood.

poco più, à poco meno. Een weinig meer of minder, by-
 kans zoo veel. *V. Più.*
me poco me molto. Nog weinig nog veel, dat is, niet-
 metallen.
poco o niente. Weinig of bykans niet.
*per poco, als per poco sarei caduto, per poco sarei mor-
 to &c. V. Per.*
per poco mi tenni che &c. Ik hebbe my nauwelijks
 kunnen onthouden, dat ik niet, enz.
per poco, (per ogni poco) che si muovesse. Voor zoo wei-
 nig, op het weinigste dat hy zig beweegde.
per poco che voi mi diceste, andarei. Gy mogt my het
 minste of geringste woord zeggen, zoo zoude
 ik gaan.
poco mancò che io non &c. Het had weinig gefcheek
 dat ik niet, enz.
Pochissimo. Zeer weinig, op 't alderweinigste, op 't
 minste.
Pochetto, un pochetto, pocchettino, pocolino. Een klein
 weinigje, een klein beetje, een weinigje.
ella, un cotal pocolino forridendo, disse. Zy, een klein
 weinigje grimlaachende, zeide.
Pochezza. Weinigheid, geringheid.
 P O D A G R A. Voetjigt, voeteuvel.
Podágrico, podagrófo. Met het voeteuvel, of voetjigt
 gequeld, geplaagt.
Podagrire, Impodagrire. Van het voeteuvel of voetjigt
 overvallen of aangeaft worden.
 P O D E R E. Magt, kragt, geweld, heerschappy;
 ook een eigen land of leggend goed, valte goede-
 ren, als huizen, landeryen, enz.
lavorar' i suoi poderi. Zijne gronden en landeryen
 bouwen, in een goeden stand houden.
Poderetto, poderuccio. Een klein landgoedje.
Poderoso. Geweldig, kragtig, magtig.
poderoso esercito, poderosa flotta. Een magtig krijg-
 heir, geweldige vloot.
Poderosamente. Geweldiglijk, kragtiglijk, magtiglijk.
Podesà. Geweld, magt, kragt, heerschappy; ook
 een (advocaat,) voorspreker, beschermer, ver-
 dediger, (patroon,) bewindhebber; ook een voogd.
il podesà di Brescia, Verona. De stads voogd van Bre-
 scia, Verona, enz.
 P O E S I A. De digtery, (poëzy) het digten; ook een
 poëtisch gedigt.
applicarsi alla poesia. Zig op de digtkonst aanleggen,
 tot de digtkonst begeben.
scrivar, compor poesie. Poëtische gedigten, versen,
 rymen, enz. schryven, maken.
Poëma. Een gedigt.
Poëta. Een (poëet) digter, rymer.
un opera di un poëta. Een werk of stuk van een poëet.
Poëssa. Een digteres, digteresse.
Poëtuccio, poëtaccio, poëtastro. Een ellendig poëetje,
 een onnozele digter, een rymdwinger.
Poëtico. Poëtisch, dat tot de poëzy of digtkonst be-
 hoort.
spirito, vena, humor, entusiasmo, capriccio &c. poëtico.
 Een poëtische geest, vloed of ader, verrukking,
 inval, gril.

Arte poetica. De poëfy of digtkonst.
Poëticamente. Poëtifcher wyze, dichtkonstig, enz.
Poëtigine. Poëtifche grillen of zotheden.
Poëtare, poëteggiare, Poëtizzare. Digten, rymen, den poët of digter, rymen spelen, zig daar voor uitveuen.
P O G G I O. Een heuvel, klein bergje.
poggio del focolare. Een hooge haardstede of vuurplaats.
Poggetto, poggiaulo, poggialino. Een heuveltje, duintje; ook een itene zitplaats of stoep voor de deur; ook een gallery voor een venster.
Poggiare &c. V. Apoggiare &c.
P O I, *Dapoi, Pofcia.* Dan, daar na, namaals, naderhand, daar op, enz.
imperino prima e poi insegnino. Laten zy van te voren eerst leeren, en dan, daar na konnen zy leeren, onderwyzen.
poi venne uno chiamato N. Daar na quam 'er een met name N.
poi, in poi, per eccetto. Uitgenomen, uitgezondert, behalven.
gli tolse ogni cosa dal cavallo &c. in poi. Hy had hem alles weggenomen, uitgenomen of uitgezondert het paard.
poi V. S. baverà (poi) inteso. De Heer zal daar na verftand hebben.
che diranno (poi)? Wat zullen zy dog namaals zeggen?
Poicbe, Dapoi, Pofciacbe. Dewyl, indien, vermits, nadien; ook naderhand.
che ci curiamo di quefte chiacchiere, poi che sappiamo il contrario? Wat geven wy naar dit gefnap, dewyl wy het tegendeel weten?
da poicbe venni in quefta città. Naderhand, (na dien tyd) van den tyd af dat ik in die ftad quam.
P O L A &c. *V. Pula.*
P O L E D R O &c. Een veule, het jong van een paard of van eenig ander gedierte. *V. Polledro &c.*
P O L E N T A. Gedroogde bloem of meel van gerft; ook spelte, geerft; ook bry, pap.
P O L I G A M I A. Veelwijfchap, veel huwelijk, een huwelijk van een man met veele vrouwen.
P O L I P O. Een veelvoet: zeker vifch met veele lange voeten; ook een stuk vleefch dat in de neus groeit en den adem belet.
P O L I P O D I O. Boomvare, engelzoet: zeker kruid.
P O L I R E. *V. Pulire &c.*
P O L I T I C A, *politiche.* Staatkunde, regeerkunde, burgerlijke regeerkunde.
ftudiar la politica, (le politiche.) De staatszaken be naarftigen, zig in de staatkunde oeffenen.
la vera politica. De ware staatkunde, regeerkunde.
una politica fina, foprafina, buona. Een fyne, overfyne staatkunde, of staatkundige regeering.
Prencipe di fina politica. Een Vorft of Prins van een fyne staatkunde.
egli hebbe per buona politica &c. Hy hiel het voor een goede staatsvond, hy hiel het raadzaam volgens zyneftaatkunde, enz.

far qualche cosa per propria politica. Iets naar de staatkunde, dat is, naar zyne eigene staatsregelen doen.
Politico. Van staatkunde, staatkundig, regeerkundig.
un colpo politico. Een staatkundige ftreek, dat is, een staatkundig ftukje, bedrogje.
prudenza politica. Staatkundige wysheid, regeerkonft.
cofe, materie, rifleffi, mafime, confiderazioni &c. politiche. Staatkundige zaken, ftoffen of materien, grondleffen, bedenkingen, enz.
Politico. Een staatsman, staatkundige, die verftandig is in staatkundige zaken.
i politici. De staatkundige, die van staatszaken verftand hebben.
un gran politico. Een groot staatsman, staatkundige; ook die zig naar den tyd en de menfchen weet te voegen, om zyn oogmerk en voornemen te bereiken.
Politicamente. Staatkundiger wyze, volgens de regelen der staatkunde.
viver &c. politicamente. Staatkundiger wyze leven.
confiderar, riflefter fopra una cosa politicamente. Een staatkundige bedenking ergens over nemen.
Politicone. Een groot staatkundige.
Politicuccio, un povero politicuccio. Een ellendige, flegte, onervaren, dog zig zeer veel inbeeldende staatkundige.
Politicarfi, Impoliticarfi, Impoliticbire. Een staatkundige, een staatsman worden; ook eigenbatig, loos en arg worden.
P O L I Z Z A, *pollizzetta, pollicino.* Een klein cedeltje, een klein briefje; ook een minnebriefje. *V. Biglietto.*
P O L L E D R O, *polédro, puledro.* Een veule; ook de jongen van allerley gedierte; ook de groene fcheuten van fpruiten, boomen en planten.
fcozzonar' un polledro. Een in 't wild gevangen veule temmen en dwingen, en voor de eerftemaal beryden.
Polledrino, puledrino. Een nieuw- of jonggeboren veule.
P O L L I C E. Den duim; ook de groote teen.
P O L L O. Een jong hoentje, kicken; ook een jonge vogel of die in 't neft leid; ook een hoen in 't gemeen; ook het jong van allerley gedierte.
mangiar' il pollo fenza peftare. Het hoendje ongeftooten eeten, dat is, nog (God dank) wel daar aan zyn, wel varen.
come i polli di mercato. Als de hoenders op de markt, goed en quaad onder malkanderen.
Polletto, pulcino, pulcino. V. Sopra.
Pollaftro, pollo. Een jong hoen, of kicken in 't gemeen; ook een minnebriefje.
mangiar pollaftri. Jonge hoenderen eeten.
Pollaftrello, pollaftriuo. V. Sopra. Ook een koekje, vlaadje.
Pollanco. Een vet, gemest hoen.
Pollaiio. Een hoenderhuis, hoenderhok, hoenderkorf.
fgallimar' un pollaiio. Een hoenderhuis onthoenderen, dat is, berooven.

- Pollame**, *polláglia*, *pollastraglia*. Een hoop, een toom hoenders, het hoendergevoelte.
- Pollajo**, *pollaiuolo*, *pollastraio-a*, *pollastriere*. Een hoenderman, hoendermelker, iemand die hoenderen houdt, mest, verkoopt; ook een koppelaar, koppelaarster.
- Polleria**, *pollastrevia*. Hoendermarkt, plaats daar men hoenderen verkoopt.
- POLLUTO**. Bevekt, besmet, bezoedeld, verontreinigt, onrein, onzuiver (voornamentlijk door ontugtigheid.)
- non polluto*, (*impolluto*) Onbevekt, onbesmet, rein, kuisch.
- lodar lddio colle labra pollute*. God met onreine, onzuivere lippen loven.
- Polluzi6ne**. Bevekkking, besmetting, verontreiniging; ook de besmettinge zyns zelfs, een ontlooppinge des zaads, 'tzy met, of tegen wil.
- POLMENTO**, *polmentario*. Zeker moes, nat, of potspys van peulvrugten, by de Ouden; ook toespys, allerley spys.
- POLMONI**, *polmoni*, *putmoni*. De long.
- Polmonáta**. Longmoes, longebry.
- Polmonária**. Longkruid, aandooru; ook longezugt, longziekte, verzweeringe der long.
- POLLO**. De Aspunt daar de hemel op draait.
- polo artico ed antartico*. De noorder en zuider aspunt.
- Elevazione del polo*. V. *Elevazione*.
- Poláre**. Dat tot de aspunt behoort.
- stella polare*. Poolstar, dat is, noord- of zuidstar.
- POLONIA**. Polen, een ryk in Europa.
- il regno di Polonia*. V. *Sopra*.
- Polacco**. Een Pool, Polak.
- non ci sono Polacchi*, *non mi teniate per un Polacco*. Het zyn hier geen Polakken, houd my voor geen Polak, dat is, voor een eenvoudige of onnozele hals (vermits dezelve van de Italianen daar voor worden gehouden.)
- POLPA**, *polpe*. Vleesch zonder been; ook de spier of het witte borstvlleesch der hoenderen, enz.; ook de spieren, het dikke van 't been, vleeschagtigheid aan 't lichaam.
- le polpe delle gambe*. Het dikke van 't been; ook van de schenkel.
- polpa di cedro, cassia &c.* Citroenvleesch, cassiëvleesch, dat is, het inwendige, dat daar aan goed is te eten en te gebruiken.
- le polpe della borsa*. Het dikke of het spier van den buidel: (wy zeggen) het spek van de buidel of beurs.
- Polpetta**, *polpette*. Een haksel van kalfsvleesch, gehakt kalfsvleesch.
- Polpacci**, *polpastrelli*. De inwendige muscullen of spiertjes van de vingeren.
- Polpato**, *polpato*. Beveescht, vleezig, vleeschagtig, vet, lyvig; ook daar iets aan te eten is, enz.
- gambe polpate*. Dikke, vleeschagtige, vette beenen of schenkels.
- buomo polpato*. Een dik, vet, lyvig mensch.
- POLSO**. De pols, of slagader. *Met*. Kragt, sterkte, vermogen, magt, kloekheid.

- toccar' (cercar') il polso ad un' ammalato*. Een zieken de pols of slagader tasten, voelen.
- toccar' il polso alle cose*. De zaken, de verhandelingen de pols tasten, dat is, wel en nauwkeurig navorschen, naspeuren waar het ongeluk zyn oorsprong neemt, en het zelve regt en wel weten teerkennen, te zien.
- il polso gli baste forte*. De pols, de slagader staat hem sterk.
- intercadimento del polso*. V. *Intercadere*.
- baver polso*, (*buon polso*). Een goede pols hebben.
- Met*. Stout, heldhaftig, dapper, onvertsaagt; ook sterk, kragtig; ook ryk, welhebbend en welgestelt zyn.
- mercante &c. di polso*. Een koopman die een goede pols heeft, dat is, die goede middelen heeft en wel staat.
- soggetto, buono di polso*. Een man met goede hoedanigheden, byzondere kloekmoedigheid, dapperheid en goede geest begaaf.
- dar polso e lena*. Kragt en sterkte geven.
- poco polso*. Weinig dapperheid en geest.
- POLTA**, *poliglia*. Een soort van potspys, van peulvrugten, houig, eijeren, enz. 't welk de Ouden gebruikten; ook weeke, dunne slyk, drek.
- POLTRA**, *poltra*. Een veule (byzonderlijk van een ezelinne;) ook luy, traag; ook vertsaagt, vreesagtig.
- Poltr6ne**. Een trage, luye vlegel, een luyart, leeganger; ook een vertsaagde, bloohartige, die geen hart of moed heeft; ook luy, bevreesd.
- banno combastuto come tanti poltroni*. Zy hebben gevogten als een menigte bloohartige, onvertsaagde.
- il sangue de' poltroni non bolle*. Het bloed der vertsaagde, bloohartige kookt, borrelt niet, dat is, zy zullen van hoon en smaad hen niet ontruffen, ontroeren.
- tutte l'armi di Brescia e Milano non basterebbono ad armar' un' poltrone*. Alle de wapenen die te Brescia en Milaan gemaakt worden, konnen geen eenen vertsaagde bloohartige wapenen, dat is, zy helpen hem niet.
- la sua natura piú che mediocrementemente poltrona*. Zijne natuur, die meer als tamelijk vertsaagt en bloohartig is.
- Poltrona**. Een luye hoer, gemeene hoer.
- Poltronáccio**, **Poltroncionaccio**. V. *Sopra*.
- Poltroncello**. Een luye lekker, deugniet, ledigganger, straatstyper; ook een weinig vertsaagt, bloohartig.
- Poltronesco**. Van een luye ezels aart; ook vertsaagt, bloohartig.
- Poltronescamente**. Vertsaagdelijk, bloohartiglijk, op een vertsaagde, bloohartige wyze.
- Poltroneria**. Luyheid, traagheid, bloohartigheid, bevreestheid.
- Poltroneggiare**. Luy, traag zyn; ook zig bloohartig, vertsaagt, bevrees, verschrinkt roonen, aanstellen.
- Poltronire &c.** V. *Impoltronire*.
- POLVERE**, *polve*, *polvo*. Poeder, stof; ook gruis, klein, of fyn zand, enz. ook strooyzand.

levar (levare) la polvere. Stuiven, het stof in de hoogte verheffen.

levar, scuoter la polvere. Het stof uitkloppen, afveegen, afslaan, afstoffen.

gettare ad uno la polvere ne gli occhi. Iemand het stof in de oogen werpen, dat is, met ziende oogen blind maken, verblinden.

ridere (far) in sottilissima polvere. Tot klein poeder, of stof maken, stooten, stampen, wryven.

V. *Polverizzare.*

orologio da polvere. Een zandlooper, een uurglas.

polvera medicinale. Een artzney-poeder, een genees- of heelpoeder.

polvere da moschetto, d'artiglieria. Schietpoeder, buskruid.

polvere e piombo. Kruid en lood.

Polverio, polverina. Een stof, gestuif, een stof of gestuif van wind, enz. of dat anders opgeworpen of door de wind verheven word.

levoffi (moffesi) un polverio. Daar verhief zig een stof.

Polverino. V. *Sopra.* Buskruid, buspoeder; ook stroyzand; ook de bak daar toe, stroybak.

Polveraio. Een poeder- of kruidmaker of kruidhandelaar, koopman in kruid.

Polveroso, polverulento. Vol poeder of stof.

Polverizzare, Spolverizzare. Tot poeder maken, stooten, wryven; ook stroijen, bestroijen met een poeder of stof.

Polverizabile. Dat zig tot poeder laat maken, malen, stampen of wryven.

Polverizzato. Gepoederd, klein gestooten, tot poeder gestooten, gewreven; ook gestroid, bestroid, overstroid met poeder, enz.

ПОМІСЬ. Puimsteen.

ПОМО, *poma*, Allerhande ooft, fruit, of gewas van boomen; ook een appel. *Met.* Een knop, kogel, bol.

pomo d'Adamo, paradiso. Adams appel, paradysappel.

pomo granato, cotogno. Granaatappel, quecappel.

V. *Mela.*

il pomo di Paride, d'oro. De goude Parisappel, de goude appel van Paris.

pomo imperiale. De Ryksappel.

pomo della spada, sella. De knop van den degen, de knop van de zadel.

pomo da letto, colonna &c. Een knop op een bedde, zuil, of pylaar, enz.

pomo della torre. De bol op de tooren, de tinappel.

Pomolo, pomello, pometto, pomellino. Een kleine appel, appeltje, knopje, kogeltje.

ago da pomolo. Een knop, kop, of steeknaald. V. *Agucchia, Spilla.*

Pomata, pomada. Een soort van welriekende zalve (*pomade*); ook een sprong in het paardspringen in 't schersmschool alzoo genaamd.

Pomario, pomato, pomiero. Een boomgaard, appel-tuin, ooft of vrugtuin.

Pomifero. Ooft-, fruit-, of vrugdragende.

Pomare, Impomare. Een knop ergens aan- of opmaken; ook knopswys ronden.

Pomellare, pomettare, Impomellare. Knoppen, ergens knopjes aan maken.

Pomato, pomellato. Geknopt, dat een knop of knopje heeft.

ПОМПА, *pompe.* Pragt, staatsy, heerlijkheid, kostelijkheid, deftigheid.

con gran pompa. Met groote pragt, staatsy, heerlijkheid.

pompe sumerali, nuziali, dell'entrata &c. Lykstaatsy, bruijloftstaatsy, pragt, heerlijkheid, enz. van de intrede.

pompa di abiti, arnesi &c. Pragt van kleederen, kostelijk, pragtig huisraad, enz.

pompa di parole. Statelijkheid, deftigheid van woorden.

far pompa di qualche cosa, far qualche cosa per pompa. Ergens mede pocchen, pronken, ergens mede trots, hoogmoedig zyn, iets maar doen om geagt of gezien te worden.

senza alcuna pompa. Zonder eenige pragt, of staatsy.

pompe vane, mondane. Ydele, wereldsche pragt, praal, enz.

Pomposo. Pragtig, statig, heerlijk, deftig, met pragt.

habito &c. pomposo. Een pragtig, heerlijk, treffelijk kleet, een praal of pronkkleet, enz.

entrata &c. pomposa. Een pragtige, statelijke, heerlijke, deftige intrede, enz.

parole &c. pompose. Statelijke, deftige woorden, enz.

Pompofamente. Pragtiglijk, statelijk, deftiglijk, heerlijk, treffelijk.

pompofamente addobbato. Statelijk, pragtig aangekleed, opgeschikt: heerlijk, treffelijk opgecierd.

entrar, parlar &c. pompofamente. Statelijk, pragtiglijk, heerlijk, deftiglijk intreden, of inkomen, spreken, enz.

Pompeggiare, pompeggiare. Praal, pragt, staatsy voeren; ook pocchen, zig verhoovaardigen, pronken, met pragtige kleederen voor den dag komen, opblazen.

pompeggiar' in (con) un habito nuovo. In, of met een nieuw kleet pocchen, pronken.

Pompeggiante. Pocchend, pronkend.

ПОМПА. Een pomp, waterpomp.

Pompars. Pompen, het water uitpompen.

PONDO. Gewigt, zware last, zwaarte, zwaarheid.

il grave pondo. De zware last, het zwaar gewigt.

Ponderoso. Wigtig, zwaar, hoogwigtig.

materie ponderose. Zware, wigtige, hoogwigtige materien of stoffen. *Met.* Zaken daar veel aan gelegen is.

Ponderare. Wegen, afwegen. *Met.* Bedenken, overwegen, overleggen, nadenken.

ponderar bene masuramento una cosa. Een ding of zaak van te voren wel en rydelijk overwegen, bedenken, overleggen.

ПОНЯТЬ, *porre.* Leggen, zetten, stellen, inleggen, aanleggen, tegenleggen. V. *Mettere.*

poner (por) qualche cosa in tavola, in qualche luogo. Iets op de tafel, op, of in een plaats zetten, leggen.

X X X X 2 *poner*

poner' al Sole, al fresco, all' ombra &c. In de Zonne, in de koelte, in de schaduwe, enz. leggen, zetten.

poner' uno in prigione &c. porr' uno carcerato. Iemand in de gevangenis zetten.

poner' un fiore al naso. Een bloem aan de neus houden.

poner la corona in testa ad uno. Iemand de kroon op 't hoofd zetten. *Met.* Tot Koning maken.

poner' una pianta, una vigna &c. Een plant of struik, een wyngaard, enz. zetten, poten, planten.

porr' il terreno a seme. Het aardryk om te zaaijen en arbeiden bereiden.

poner' una città a suolo, a fuoco e fiamma. Een stad verwoefsten, te vuur en te zwaard zetten, verwoefsten, vernielen.

poner' qualche parola non usata. Een ongebruikelijk woord zetten, stellen.

poner' uno nel testamento. Iemand in de uiterste wille of testament stellen.

poner' uova. Eijeren leggen.

poner (ponersi) qualche cosa in capo, adosso. Zig iets op 't hoofd zetten, iets (aan 't lichaam) trekken, aandoen.

ponersi a sedere, inginocchiarsi, a tavola. Zig zetten, nederzetten, zitten, nederzitten, op de kniën zitten, knielen, zig aan de tafel zetten of voegen, aan tafel gaan zitten.

ponersi con alcuno. Zig by iemand zetten, voegen, schicken; ook met iemand verduig maken, in dienst begeven.

ponersi apresso a qualcheduno, ponersi con uno. Zig by iemand vervoegen, zetten; ook zig by iemand verhuuren, in dienst gaan; ook zig tot of by iemand begeven, zig met iemand inlaten, omgaan, te doen, te schicken hebben; ook met iemand trouwen, enz.

io non mi pongo con similgente. Ik leg het met zoodanige lieden niet aan.

ponersi servitor d'alcuno. Iemand's dienaar worden, zig by iemand in dienst begeven.

por giù il mantello &c. Den mantel, enz. afleggen.

por giù la collera, le armi &c. De toorn, gramfchap nederzetten, de wapenen nederleggen, aan een kant zetten, niet meer vergrammen of oorlogen.

poner (por) fondamento. Een grond of fundament leggen.

poner (por) legge, ordine, limite, prezzo, tempo, luogo &c. Een wet maken, een bevel laten uitgaan, het deel, de greuzen, de prys, den tyd, de plaats bestemmen, zetten, stellen.

porr' ordine a qualche cosa. V. Ordine.

poner' un caso, ma poniamo il caso, postocbe &c. Een geval zetten, stellen, maar laat ons in geval stellen, genomen, gestelt dat, enz.

Aristotele pose che il Mondo fosse ab eterno. Aristoteles stelde, of zyn grondstellinge was, dat de wereld van eeuwigheid was.

poner le mani adosso ad uno. De hand aan iemand leggen, iemand aangrypen, vatten.

poner le mani all' opera. De hand aan 't werk leggen, het werk by der hand vatten, (nemen.)

porr' amore, affetto ad uno (una.) Iemand (eenen) beginnen te beminnen, genegen, toegedaan zyn.

porr' animo, mente, occhio, cuore, studio &c. a (in) qualche cosa. Zyn gemoed, oog, zin, hart, vlyt ergeus op stellen, wenden.

por le corna ad uno. Iemand hoornen opzetten, tot een hoordrager, koekeok maken.

por nome ad uno. Iemand een naam geven, een naam toeëigenen.

gli posero nome Zaccaria. Zy noemden, beetten hem Zacharias.

porr' affedio a qualche città &c. Een stad berennen, belegeren.

por guardia, guarnigione. Een wagt, een bezetting (garnisoen) inleggen.

porr' i nemici in fuga. De vyanden in de vlugt slaan, verjagen.

porr' uno in croce. Iemand aan 't kruis slaan, hangen. *Met.* In ellende, jammer, kommer zetten, brengen.

Cristo fu posto in croce. Christus wierd aan 't kruis geslagen, gehangen, gehegt.

Ponàio. Een kegnet om eijeren te leggen.

Ponente. De ondergang der zonne, het westen, den avond; ook de westewind.

verso Ponente. Tegen het ondergaan der zonne, tegen den avond, westwaarts.

Ponente-garbino. West-zuid-westewind.

Ponente-maestro. West-noord-westewind.

Positivo. Dat gestelt is, stellig, stelliglijk; ook eenvoudig, slegten regt, in den eersten graad.

leggi positive ed humane (de jure positivo.) De wet des menschen.

un vestito, trattamento &c. positivo. Een eenvoudig kleed zonder eenig cieraad of oprooifel, een gemeen onthaal zonder eenige kostelijkheid of overvloedigheid.

Positivamente. Slegt en regt, eenvoudig, gemeen, enz.

vestirsi &c. positivamente. Zig eenvoudig, slegt en regt kleden, enz.

Positura, postura. Zetting, stelling of schikking, postuur of gestalte, verdediging, verweering.

la postura delle figure. De stelling of schikking der figuren of beelden (in de schilderkonst.)

posture (posture) diverse. Onderscheidentlijke postuuren of gestalten.

mettersi in postura (in buona postura.) Zig in postuur, te weer stellen, zig in staat stellen om te verweeren.

Posizione, ponimento. De zetting, legging, stelling.

Posare &c. V. Abbasso.

Posto. Gezet, gelegd, gestelt, geplant, gepoot, enz. ook een plaats, een post; ook een ampt of bediening.

prender posto, mettersi in posto. Een plaats, een post innemen, zig in postuur, te weer stellen.

abbandonar' il posto. Zyn post verlaten.

ne' posti di maggior gelosia. Op, of in de gevaarlijkste posten, op de plaats daar het meest aan gelegen is.

un posto vantaggioso, buono, sicuro &c. Een voordelige, goede, zekere of verzekerde, enz. plaats.

un posto onorevole. Een aanzienlijke plaats, dat is, stand

stand of staat, waardigheid, zetel, ampt, gelegentheid.
in posto di Maggiordomo &c. Als een hofmeester, in het hofmeester-ampt.
di posta, una carrozza &c. di posta. Besteld, een bestelde koets of karos, een koets of karos, enz. voor zyn eigen lyf.
Posto, posta. Een stand of plaats der kramen op de markt, van de vleesch-houwers of beenhakkers in de vleeschbank of vleeschhal, der soldaten of krygslieden in 't veld; ook de stelling, zetting, planting, poting, enz. ook het gezet, ingezet, of ingeleid geld in 't spel.
Posta, a posta, Apposta, a bella posta. Met vlyt, naarstigheit, opzettelijk, voordagtelijk, met voorbedachten raad; ook gaarn; ook naar believen, welgevallen, goetvinden, enz. ook uit, of door bevel, last; ook vry, op zyn eigen hourje, zonder de hulp of bystand van een ander.
far' una cosa, andar &c. a posta (apposta.) Iets met vlyt, haastig, schielijk doen, haastig, enz. te post gaan, enz.
amia, tua &c. posta. Naar myn, uw believen, welgevallen; ook uit my, uit u zelfs.
tenerfi una (concubina) a sua posta. Een byslaapster, boelien, tot zyn lyf, op zyn eigen hand houden.
far' una cosa a sua posta. Iets uit vryen wil, ongedwongen doen.
gentil buomo a sua posta &c. Hy kan altyd een edelman, enz. zyn.
dimari &c. a sua posta. Weg geld, weg geld, wat vragen wy naar het geld.
ognuno a sua posta. Een yder let op zig zelfs, op zyn eigen spel.
Posta, la posta (le poste.) De post, postryder.
maestro di posta (poste, dalle poste.) Postmeester.
posta ordinaria, straordinaria. Gewoone, buitengewoone post.
per posta, per la posta (le poste.) Met de post, ter post.
spedar' uno per le poste. Iemand met de post, ter post weg- of heen zenden.
egli è spedito per le poste. Hy is met de post, ter post weg- of heen gezonden, of gestuurt.
andarvene per le poste. Met de post, ter post. *Met.* Haastig, schielijk voort gaan.
montar sulle poste, correr le poste, prender le poste. Te post, met de post ryden, met de post gaan, de post nemen.
quando si partirà la posta? Wanneer zal de post vertrekken, weggaan?
svalligiar, intercartar &c. le poste. De post aantasten, aanpakken, plunderen, de brieven onderscheppen, enz.
Postiglione. Een postruiter, postknecht, postryder, (postilion.)
Postare. Wegzetten, aan een kant zetten, stellen, vaststellen, bestemmen; ook bespreken, afspreken, bestellen. *V. Appostare.*
postare (posteggiare.) Dikmaals, altyd met de post ryden; ook brieven wisselen.

postarfi bene. Zig wel postteeren, op een goed, zekere post stellen.
Postema &c. V. Apostema.
Postura. V. Postura.
Pofficcio, Appofficcio. Aangezet, gemaakt, dat is, niet natuurlijk, valsch gemaakt; ook verdigt, uitgevonden.
capegli posticci. Valsch hair, een paruik.
naso, occhio &c. posticcio, gambe posticcie. Een gemaakte, aangezette neus, gemaakte, ingezette oogen, gemaakte, aangebonde beenen, enz.
bellezza &c. posticcia. Een gemaakte, dat is, een vercierde, geblankette schoonheid.
allegrezza &c. posticcia. Valsche, dat is, verdigte, geveinsde, gemaakte vrolijkheit, enz.
Postilla &c. V. Abbasso.
PONTARE, Pontato, Ponta &c. V. Pungere, Punto, Puntare &c.
PONTI. Een brug; ook een steiger.
un ponte di barche (di navigli.) Een schipbrug.
ponte levaticcio. Een slagbrug, optrek-, of ophaalbrug, wipbrug.
fabricar, gettar ponti, alzar' un ponte. Bruggen maken, bruggen slaan, een steigering opregten.
ponte Sisto &c. De brug van Sixtus de V. (te Rome gebouwd.)
Ponticello. Een bruggetje, een kleine brug.
Pentello. V. Sopra. V. Puntello.
Pontone. Een groote brug; ook een schouw of pont om wagens en paarden over te zetten.
Pontonaio. Een bruggeman, bruggebewaarder; ook een bruggepagter of tollenaar; ook eenen die iemand met een schouw of pont over een rivier of water zet: een overzetter, overvoerder.
Pontomare, ponteggiare, pontiare. Bruggen, bruggerjes bouwen, opstaan, leggen; ook steigers of steigeringen maken, steigeren.
Pontefice. De Hoogepriester, opperpriester; ook de Paus; ook een bisschop.
il sommo Pontefice. V. Sopra.
Ponteficiale, Pontificale. Hoogpriesterlijk; ook Pausselijk, Bisschoplijk, tot het Hoogpriesterlijk ampt behoorende.
Pontificamente. Op een Hoogpriesterlijke, Pausselijke, Bisschoplijke wyze.
parar spontificamente, (in pontificalibus.) Zig Hoogpriesterlijk kleeden, opschikken, Hoogpriesterlijke vercierfelen aantrekken.
Pontificio. Pausselijk, Hoogpriesterlijk, dat van de Paus afkomt.
un breve, privilegio &c. pontificio, bolla pontificia. Een Hoogpriesterlijk bevel, brief, genadebrief.
i Pontifici. De Pausgezinden, dat is, de Roomsche-Catholyken.
Pontifcato, Pontefcato. Het ampt of waardigheid van een Paus, of Hoogepriester.
assumer, innalzar' uno al pontifcato. Iemand tot Paus maken, verkiezen, tot de Pausselijke staat of waardigheid verheffen.
PONTO, Pontuale &c. V. Punto, Puntuale &c.

PONZARE. Drukken, uitdrukken, uitparffen, uitdringen (word eigenlijk van harde stoelgaugen gezegd.)

PONZONE &c. *V. Punzone* &c.

POPULO, poppio. Een populierboom. *V. Pioppo.*

POPULO. Het volk, een volk.

il popolo di Dio. Het volk Gods, de uitverkorene.

esser, divenir favola del popolo. *V. Favola.*

folla, concorso, calca, furor, romore, rivolta, commovimento, sollevamento &c. *del popolo.* Een hoop, toeloop, zamenloop, zamenrotting, gedrang van volk, een geschrey, geroep, muijery, oproer, opstand, enz. des volks.

predicar' al popolo, essortar' il popolo. Het volk (dat by een verzameld is) prediken, vermanen.

scandalizzar, dar da mormorar &c. *al popolo.* Het volk, de lieden ergeren, verergeren, hun roden tot morren of knorren geven.

il popolo (minuto) scaccia del popolo. Het geringe, het slechte volk, het schuim van 't volk, kanalye.

Popolaccio, Popolazzo, Popolaglia. *V. Sopra.*

Popolano, popolani. De inwoonders, het landvolk.

dell' ordine popolare. Van de gemeene of slechte staat, of staat des gemeenen volks.

Popolare. Gemeen, algemeen; ook slecht, gering, dat de gemeene man behoort.

costumi &c. *popolari.* Zeden, gewoonten, manieren, enz. van 't gemeene volk.

esser popolare ne' costumi. Gemeen, onbeleefd, onhoffelijk van zeden zyn.

l'aura popolare. De gunst, de genegenheid van 't gemeene volk.

Popolarefco, Popolesco. *V. Sopra.*

popolarefco ne costumi, costumi popolarefchi &c. *V. Popolare.*

luoghi popolarefchi. Plaatsen daar veel volks vergadert, te zamen komt.

Popolarmente, popolarefcamente. Op de wyze of manier van 't gemeene volk.

Popolarità. Maniere, gewoonte, wyze, aart van 't gemeene volk, geen byzondere, maar slechte beleefdheid of hoffelijkheid.

Popolare, Appopolare. Bevolken, volkryk maken, met volkeren en lieden bezetten, beplauten.

popolar' una città di gente, i poderi di bestiamie, le pescchiere di pesci, la vigna di viti &c. Een stad met volk of menschen bevolken, een landgoed met vee, een vyver met visschen voorzien, een wyngaard met wynstokken beplauten.

Popolarfi, Appopolarfi. Zig bevolken, tot een groot volk worden, zig vermeerderen, zig voortplanten.

Popolato, Appopolato, Popoloso. Bevolkt, volkryk, vol volk.

città &c. *ben popolata.* Een volkryke, bevolkte stad.

veste &c. *popolata di gioie.* Een kleed digt met paarlen bezet, gestikt of geboord.

POPPIA. Het agterschip, de agtersteeven; ook *Met.* Het agterste van een koets, karos, of wagen.

baver il vento in poppa, (*poppeggiare.*) Voor de wind, goede wind hebben.

Poppiere. Na de agtersteeven, of het agterste deel van 't schip gelegen.

POPPIA, poppe. Mam, mammen, uyer, borst.

dar la poppa al bambino. Het kind de borst geven, het kind zuigen.

poppa di vacca. Een koe-uyer.

Poppette, popparella, poppine. Ronde mammetjes, kleine borstjes.

Poppacie. Groote mammen, borsten.

Poppare, poppeggiare. De borst zuigen; ook zuigen.

Popparuolo-a. Een zuigeling; ook een melkmuil.

POPPIAMO. Het syffelen, blazen, het gefyffel, geblaas, het streelen; het geluid dat men merde mond of met de hand maakt om een ongeremd paard te stillen.

PORCARE. Het knorren of gnorren tusschen twee varkens.

Porcare, porceggiare, Imporcare. Zoodanige knorringen of gnorringen opwerpen.

PORCELLANA. Porcelein kruid. *V. Portulaca.*

vaso di porcellana (porcellano.) Porceleine vaten.

PORCO. Een zwyn, of varken; ook *Met.* Een morsig, vuil, stinkend; ook een ontugtig mensch.

carne, grasso &c. *di porco.* Varkensvleesch, varkens-smout.

porco silvatico (cinghiale,) &c. Een wild zwyn, een wild varken.

Porco, porccone, porcaccio, porconaccio. Een zog, een varken; ook een vuil, stinkend, morsig; ook een ontugtig, onzuiver, onkuifsch mensch.

porco castrato. Een gesnede of gelubd zwyn of varken.

viver da porco, mangiar &c. *da porci.* Als een zwyn, of varken leven, eeten, enz. leven, eeten, enz. gelijk de varkens doen.

gettare le margarite dinanzi a' porco. De paarlen voor de zwynen of varkens werpen.

al piu cattivo porco la miglior pera. De slimste, ergste zwyn komt de beste peer toe; (wy zeggen) hoe loozzer streek, dat is, hoe grooter bedrog, hoe beter ge-
[luk.]

Porca. Een zog. *V. Troia.*

Porco, porchefco. Van aart als een varken of zwyn; ook garstig, vuil, morsig, onzuiver, onrein, ontugtig, onkuifsch. *V. Sporco.*

buomini porchi. Morsige, stinkende, vuile, onzuivere, ontugtige lieden.

azzioni, cose &c. *porche.* Vuile, leelijke daden, zaken, enz.

Porcamente, porchescamente. Op de wyze als een zwyn, of varken.

Porcello-a, porcastro. Een zwyntje, varkje. *Met.* Een jonge, stinkende, vuile morsfel; ook een pissebed, duizendpoot; ook een visje alzo genaamd.

Porcelletto-a, porcellino. *V. Sopra.* Ook een melk- of speuvarkentje.

Porcaio, porcavo. Een varkenhoeder of dryver.

Porcino. Van een zwyn of varken.

carne porcina. Varkens vleesch.

sterco porcino. Varkens stont, of drek.

pane porcino. Varkensbrood, aardbrood, aardappel (een veldgewas.)

Porcile. Een varkenskot. *Met.* Een vuile, stinkende, morsige plaats.

porcile di Venere. Het varkenskot van Venus, dat is, een vuile stinkende hoer; ook der zelve schande.

Porcoggiare, porconeggiare. Morsig, vuil, stinkend zyn, zig varkenagtig gedragen; ook een ontugtig en schandelijk leven voeren.

Porciutto, porciutto. Gezoute en gerookt varkensvleesch, byzonderlijk de hammen.

PORFIDO. Een porphyrtsteen, zeker rood marmer met wit doortrokken.

PORGIRE. Uitreiken, toereiken, aan de hand geven. *Met.* Brengen, toebrengen, veroorzaken.

porger da mangiare, da bere &c. Eeten, drinken, enz. uitreiken, toereiken.

porger' il dacio, la gabella. Den tol, het havengeld reiken, uitreiken; ook betalen.

porger consiglio, occasione (commodità.) Raad, gelegenheid geven, aan de hand geven.

porger priegbi (pregchiere) a Dio. Gebeden aan God uitreiken, dat is, bidden, God bidden.

porger' orecchi a priegbi altrui. De gebeden, of het bidden van een ander verhooren.

Porgistro. Een uitreiker, toereiker, gever.

Porgimento. Uitreiking, toereiking, geving.

PORO, pori. Zweetgaatjes; ook luggaatjes aan 't lichaam; ook aangewassen.

aprir' i pori, tener' aperti li pori. De zweetgaten openen, open houden.

Poroso. Vol zweetgaten; ook dat een spongie gelykt.

terra porosa, legno porosa. Sponsagtige aarde, open hout, dat vol gaten en openingen is.

PORPORA. Purper. *Met.* De koninglijke majesteit; ook de waardigheid of eieraad der kardinalen.

la porpora reale &c. V. Sopra.

baciar la sagra porpora ad un Cardinale. Het purper kleed van een Kardinaal kussen.

Porporare, Imporporare. Purper verwen. *Met.* Tot Kardinaal maken.

porporar di sangue. Met bloed verwen.

Porporando. Iemand die tot Kardinaal zal gemaakt worden.

Porporino, porpurigno, porpúreo. Purperverwig, purperkleur.

i porporati. De Kardinalen.

Porporeggiare. Purperverwig zyn of schynen.

Porporeggiante. Purperverwig, of purperverwig schynende.

PORRI &c. V. Ponere &c.

PORRIGINE. Schurftheid; ook schilfers op 't hoofd of in 't hair; ook vuiligheid, onreinigheid; ook smeer, stank aan het lichaam van zweeten, enz.

Porriginoso. Vol schurft, schurftagtig; ook vuil, besmet, enz.

zesta &c. porriginosa. Een schurft, schurftagtig hoofd.

PORRO. Look, knoplook; ook een quaft, knoest aan een boom. *Met.* Een wratje in 't aangezicht of anders; ook de wratten of spatten aan de beenen der paarden.

Porrosico. Een vyg, blein of blaar aan 't fundament.

Porroso. Vol bleinen of blaren; ook vol wratten.

PORTRA, porte. Een poort, een deur, ingang.

aprir, ferrar (chiuder) le porte. De deur of den ingang openen, toedoen of sluiten.

aprir le porte a gli scandali, ad ogni sceleratezza. De deur voor alle ergernissen, schande en laster openen, dat is, toelating en gelegenheid daar toe geven, ingang daar toe verleenen.

chiuder (ferrar) le porte agl' inconvenienti. Voor ongelijk en onheil de deur sluiten, dat is, de gelegenheid benemen, verhinderen of beletten.

fuori della porta. Buiten de deur.

romper, (spezzar,) bustar giu, petardar le porte. De deur, den ingang breken, insmyten, instooten, omver werpen, met geweld inbreken, met kragt en geweld ter aarde smyten.

bussar' (percuoter, batter, piccbiar) alla porta. Aan de deur kloppen, aankloppen, stooten, aanslooten.

porta maestra, (principale.) De hoofddeur, de groote poort.

porta (di) Sant' Antonio. De S. Anthony poort.

porta della città, chiesa, monasterio &c. De stads poort, de kerkdeur, de poort van 't klooster.

scorrevano, si lasciavano vedere fin' alle porte di Brusselles &c. Zy liepen, lieten hen zien tot voor de poorten van Brussel, enz.

porte delle lingue &c. Deuren, poorten, ingangen der spraken of talen, enz.

la porta Ottomanna. De Ottomannische Poort, dat is, het Turksche Hof en Staatsraad.

andò ambasciador' alla Porta, Joriferi' alla Porta &c. Hy is als gezant na de Ottomannische Poort gegaan, hy heeft het aau de Poort, aan 't Ottomannische Hof aangebragt, berigt.

Portella. Een deurtje, poortje.

portelle della carrozza &c. De deurtjes of poortjes van de koets of karos, enz.

Portaccia. Een ongeschikte, mismaakte deur of poort, een slegte deur.

Portale. Een poortaal, een groot gewelf, een groote boog.

Portone, portona. Een groote deur, poort.

Portiere, portinaio, portinaro-a. Een poortier, deurwagter, een deurwagter.

Portiera. Een poortier; ook het tapyt dat in de groote Heeren huizen voor de deuren hangt; ook de voorgevel.

alzar, calar la portiera. De tapyt van de deur optrekken, nederlaten.

dar' audienza &c. a portiere calate, alzate &c. Met nedergelate, opgetrokke tapytdeuren, dat is, heimelijk, opentlijk gehoor geven.

portiere della carrozza. De deuren, poorten van de koets of karos.

PORTRARE. Dragen; ook voeren; ook brengen, toebrengen, toevoeren; ook zig beroepen; ook halen.

portar' una creatura nel ventre &c. Een geboorte, vrugt, kind in de buik dragen.

portar' in groppa. Op de rug dragen. *V. Groppa.*
portar' in braccio, in mano, in (al) collo, sulle spalle, adosso. Op den arm, in de hand, aan den hals op de schouders, op derug, enz. dragen.
esser portato dal vento per aria. Van de wind gedragen, dat is, door de lugt gedreven, gevoert worden.
portarlo ad uno. Het aan iemand brengen, toebrengen, toedrinken.
portar soldati a qualche luogo. Soldaten, krygslieden ergens na toe brengen, voeren, overvoeren.
portar del vino. Wyu brengen; ook wyu halen. *V. Apportare.*
portare un presente. Een geschenk brengen.
portar seco. Met zig dragen, met zig brengen.
portar (via.) Weg dragen, weg brengen, weg voeren.
il Diavolo lo portò. De Duivel heeft hem gehaald, weg gevoert.
portar mercanzie, robbe sà i muli. Waren, koopmanschappen op een muilezel voeren, vervoeren.
portar qualche cosa per arma (insegna.) Iets in het wapen, schild voeren.
portar lettere, novelle, ambasciate, fortuna. Brieven, tydingen, boodschappen, geluk brengen.
portar gli affari. De handelingen, zaken, verrichtingen voordragen, voorbrengen.
portar' esempi, ragioni, testimoni, scuse &c. Voorbeelden, oorzaken of redenen, getuigenissen, verontschuldigungen bybrengen, toonen.
questa sentenza &c. portata da Seneca. Deze spreuk, enz. word van Seneca aangetrokken, bygebragt; ook voor goed gekeurd, beveltigt.
portar' in tavola. De spyzen opdragen, dat is, op tafel brengen, aanregten.
la fama &c. porta, le lettere portano. Daar loopt een gerugt, de brieven brengen, dat is, berigten.
che portate di nuovo? Wat brengt gy nieuws?
portar dentro, fuori, per tutto &c. Uit, overal weg dragen, brengen, enz.
portar' il nome, il titolo, il carattere di &c. De naam, den tytel, het ampt of de bediening dragen, voeren van, enz.
portar la autorità di uno. Iemands heerschappy voeren, hebben.
portar' un vestito, un' habito &c. Een kleed dragen, aan hebben.
portar dinari (adosso.) Geld by zig dragen, hebben.
portar le armi per uno. Iemand in 't veld dienen, een soldaat of krygsknegt onder iemand zyn.
portar' arme, spada, ferraiuolo &c. Wapenen, geweer, een degen, een mantel, enz. dragen.
portar la picca, il moschetto. De piek, het musquet dragen, dat is, een piekenier of musquettier zyn.
portar' i malanni con pazienza. Het ongeluk met geduld of lydzaamheid verdragen, lyden. *V. Sopportare.*
portar' il capello alla brava. De hoed opgestulpt, opgeslagen dragen als een braaf kaerl.
questo terreno non porta grano &c. Dit aardryk, deze

aarde draagt geen koren, brengt geen koren voort, enz.
portare qualche cosa da qualche loco. Iets van een plaats dragen.
tutto ciò che porterà la stagione, il tempo. Al wat het jaargetyd brengen zal, dat is, wat'er te krygen zal zyn, wat de tyd zal mede brengen.
portar gli occhi bassi, la testa alta, portar bene la persona. De oogen nedergeflagen hebben, het hoofd omhoog, het lichaam cierlijk en met goede gebaarden dragen.
portar' avanti le sue preghiere (istanze,) discolpe, ragioni, pretensioni, querele, (doglianze,) offerte di soddisfazione (riparazione) &c. Zyne biddinge, smekinge, ontschuldiginge, oorzaak of redeu, begeerte of eisch, zyn klagten voordragen, voorbrengen, aanbrengen, zyn geledene schade of gelijk aandienen, enz.
portar' avanti i suoi disegni. Zyn voornemen te voren brengen, voorstellen, bevorderen.
portar' uno gli interessi di uno. Iemand beschutten, beschermen, hulp aan de hand geven, zyn nut, voordeel, zyn best bevorderen.
portar' uno a qualche carica. Iemand tot een ampt of bediening voorstaan, iemand tot eenig ampt helpen.
il Papa lo porta. De Paus draagt, dat is, bevordert, draagt of stelt hem voor.
vien portato dall' Imperadore. Hy word van den Keizer bevordert, voorgeslagen, begeert, enz. dat is, tot dit, of zyn ampt, waardigheid, enz.
portar le armi, la guerra in qualche provincia. De wapenen, den oorlog in een gewest, of provincie voeren, dat is, het zelve overwinnen, overheerschen.
portar la parola. Het woord voeren of doen.
portar' a lungo le cose. De zaken verlangen, uitsleulen, in het lange trekken of verschuiven.
portar' amore, affezione ad uno. Iemand liefde, genegenheid toedragen, dat is, beminnen, genegen, toegedaan zyn.
portar rispetto ad uno. Iemand eerbiedigheid bewyzen, toedragen, dat is, eeren, agten, in eeren houden. *V. Riportare.*
la palla, freccia, pietra &c. non ha portato. De kogel, de pyl, de steen heeft zoo verre niet gedragen, dat is, heeft niet getroffen, geraakt.
le pistole, gli occhi non portano si lontano. De pistolen dragen, dat is, ryken, schieten zoo verre niet, de oogen zien, bereiken zoo verre niet.
il cannone porta à mezza lega. Het grof geschut, het kanon draagt, schiet een halve myl wegs.
portar la testa &c. fuori dell' uscio &c. Het hoofd, enz. buiten de deur steken.
portare condurre qualche cosa in qualche loco. Iets naar een plaats dragen, overvoeren.
Portarsi. Zig dragen, gedragen; ook zig heen voeren, zig begeven, heen gaan.
il Papa si portò in Vaticano. De Paus heeft zig in, of na het Vaticaan vervoegt.

portarsi sotto qualche fortezza. Zig onder een vesting of sterke begeven (om dezelve te belegeren.)

portarsi a combattere. Zig tot veyten begeven, willen staan, stryden.

esser portato a qualche cosa. Ergens toe gebragt, dat is, geneigt of genegen zyn, ergens na tragen, naar iets zeer heftig verlangen, of begeeren.

portato (esser portato) a maggiori disegni, d'acquisti. Na groote zaken en veroveringen staan, tragen, verlangen; daar op zien, bedagt zyn, die in de zin hebben.

portarsi da galant'huomo Zig wakker, lustig, hoffelijk, als een treffelijk en braaf kaerl houden, dragen.

portarsi bene, male &c. Zig wel, qualijk houden, gedragen; ook gezond, ziek of krank zyn, wel, qualijk daar aan zyn; ook ryk, arm, enz. zyn.

come si porta V. S.? Hoe staat het met den Heer? hoe gaat het met den Heer?

se vi portate bene. Als gy wel vaart, als het wel met u staat, of gaat; ook zoo gy u wel zult gedragen.

egli s'è portato bene verso di me. Hy heeft zig wel tegens my gehouden, gedragen, dat is, hy heeft my een goede vereering gegeven, hy heeft my wel gejoond, enz.

Portabile, portatile, portevole. Draagbaar, dat men dragen kan.

altare, tabernacolo &c. portatile. Een draagbare altaar, tabernakel, oftent, een veldaltaar, enz.

cucina, letto &c. portatile. Een veldkeuken, veldbedde, enz.

Portante. Dragend; ook brengend.

andar di portante [Term. di Cavall.] Den tel gaan.

Portatile. V. Portabile.

Portato, porto. Gedragen; ook geneigt, genegen, overgegeven; ook bevordert, geholpen.

esser tutto portato a qualche cosa. Ergens gansch toe genegen, overgegeven zyn, geheel daar op steunen, geheel enal daar in gewikkelt zyn.

portato dall'ardire, dall'impazienza, collera &c. Van al te groote dapperheid of kloekheid, van ongeduld, gramschap of toorn, enz. aangedreven, aangemocijgd, bewogen, dat is, door koenheid, yver, ongeduld, toorn, enz.

esser portato da uno a qualche carica &c. Door, of van iemand tot een ampt, enz. voorgedragen, voorgelagen, bevordert worden.

egli s'è portato alla porpora, curica &c. Hy is tot kardinaal verkoren, tot het ampt, enz. bevordert, verheven geworden.

Portato, portata. Een dragt, dat op eene reis kan gedragen worden; ook zoo verre als men schieten, werpen, zien, bereiken, enz. kan. *Met.* Bequaamheid, vermogen, kragt, magt, enz.

partori due figliuoli maschi d'un portato, (d'una portata.) Zy baarde twee zoonen (tweelingen) van eender dragt.

portata del cannone, moschetto &c. Zoo verre als het geschut, het musquet dragen, dat is, schieten kan. *questo è oltre la mia portata.* Dat is boven myn bereik, verstand, vernuft, vermogen, magt, enz.

Tom. I.

secondo la portata del mio poco ingegno. Volgens myn slegt begrip, zoo verre als myn gering verstand verstrekt.

un huomo di portata, (di gran portata.) Een man van aanzien, die veel geagt, gehoord word; ook een man van byzondere deugden en gaven.

Portatore. Een drager, brenger.

portator di lettere. Een briefdrager, briefbrenger, een bode, briefbestelder.

Nota. *Porta*, tegenwoordige tijd der toonende wijs, word dikwilsby een zelfstandig woord tot verscheidene beteekenisse gebruikt: als by voorbeeld,

port' insegna. In de plaats van *Portatore d'insegna*, een vaandrig, vaandrager.

porta lettere. Een briefdrager, briefbrenger, briefbestelder, een bode.

porta mantelli. Een manteldrager, een mantelstok, kapstok.

porta-immolezza. Een vullisdrager, een instrument om de vullis en vuiligheid uit te dragen.

porta-spada &c. Een wapendrager; ook daar het geweer of den degen aan hangt. een (*port'épée*) enz.

Portamento. Draging; ook onthouding, gedrag, stelling, gestalte; ook staat van gezondheid.

i vostri buoni, cattivi portamenti. Uw goed, uw quaad gedrag, of manier van leven.

il bel portamento della persona, delle membra. De schoone gestalte, en gebarde der persoon, der leden of ledematen.

portamento gentile. Aardige, fraaye gebarde, een aardige gestalte.

portamento asinesco, villaresco. Ezelagtige, boersche gebarde.

Portatura. Dragt; ook dragt in kleedereu, mode.

una portatura nuova, strana, bizzarra. Een nieuwe, zeldzame, klugtige of gekkelijke dragt, mode.

portatura del corpo, delle membra &c. De dragt des lichaams, de gestalte, stelling der leden of ledematen, enz.

Porto, portaggio. Vragt, vaargeld, vaarloon, voerloon, veergeld. *V. Vittura.*

il porto delle lettere. Briefgeld, briefloon, (*port.*)

pagar' il porto. De vragt, het briefloon betalen.

P O R T E N T O. Een wonderteeken, wonderbare; zeldzame zaak, die eenig ramp, of een ongeluk beteekend.

Portentoso. Wonderbaar, wonderen voortbrengende, beteekenende; ook gruwelijk, wonderlijk, wonderbaar.

P O R T I C O. Een portaal, wandelgang, of galery.

P O R T O. Een haven, zeehaven. *Met.* Zekerheid.

venir' (entrar', arrivar', approdar') a (in) porto. In een haven inloopen, landen, aanlanden.

ritirarsi in porto, prender (pigliar) porto. Zig in een haven begeven, land kiezen, aanlanden, aan land varen.

uscir dal porto. Uit de haven varen, afvaren, afzeilen, uitzeilen, uitloopen.

condurr' il vascello, le cose sue in porto, (a buon porto.) Het schip, zyne zaken in de haven brengen. *Met.*

Y y y y

In

In zekerheid, in goede stand brengen : (wy zeggen) in goede haven brengen.

porto della salute, unico porto tranquillo del mio fluttuante defulero. De haven der gelukzaligheid, de eenigste haven van myn vierige begeerte of verlangen.

P O R T O L A C A, *portulaca*. Porcelein : zeker kruid.

P O R Z I O N E, *porzione*. Deel, aandeel, gedeelte.

Porzioncella, porzioncola. Een kleindeeltje, aandeeltje, een stukje.

P O S A, *pausa*. Pauze, tusschenpoos, het stilhouden in de zangkonst.

far le debite pause. De regte pauze, tusschenpoos of stilstand houden.

Pofare, paufare. V. Sopra; ook rusten, stil zyn. *V. Ripofare &c.*

Pofata. V. Sopra, als *Pofa* of *Paufa*; ook de sprong van een paard die het doet in 't rydschool, als het stil zal staan:

dar le pofate al cavallo. Het paard in 't beryden laten adem halen of een weinig rusten; ook stilhouden.

P O S A R E. Nederleggen, zetten, nederzetten, opzetten; ook stilhouden, ophouden.

pofar un piatto, d'altra cosa sopra la tavola. Een schotel of iet anders op de tafel zetten, nederzetten.

pofar una colonna, statua sulla base. Een zuil of pylaar, een beeld op zyn voet of (basement) zetten, opzetten, opregten.

pofar le armi. De wapenen nederleggen. *Met.* Vrede maken.

pofar il carico. De last nederleggen, afleggen.

Pofarsi. Zetten; ook zig nederzetten; ook blyven, niet vorder gaan.

lasciate che si pofino le feccie. Laat leggen dat zig de droefflem of moer zette.

le mofche fipofano sopra i cavalli magri. De muggen gaan maar op magete paarden zitten, dat is, de arme luiden worden maar geplaagt.

Lucello fi pofa, le galline fi pofano. De vogels zitten op de takken, de hoenders op de stokken.

la fabbrica &c. fi pofa. Het gebouw zet zig.

Pofato. Gezet, nedergezet, nedergeftelt; ook stil, geruft. *V. Ripofato.*

un vecchio pofato. Een altyd gezet, geruft, stil oud man.

Pofata. Een geregt of fchikking op de tafel; ook een tafelfbord met een brood, ferve, mes, vork, lepel, enz.

apparecchiar la tavola à 12. pofate. De tafel voor twaalf perfonen of menschen dekken.

Pofatamente. Gemakkelijk, met gemak, allengsjes, zagtsjes, zonder haalt, zonder voorbarigheid.

Pofatura. Het zetten; ook de moer, droefflem, grondfop.

la pofatura dell' oglio, del vino &c. Het grondfop, droefflem, het dikke van oly, wynmoer, droef van wyn.

Pofamento. Het opzetten; ook het leggen, de gelegenheid, enz.

pofamento d'una statua, colonna &c. Het opzetten van een beeld, van een zuil of pylaar; ook de voet, (basement.)

Pofatibio. Een stok of staak voor de hoenders of het gevogelte om op te zittene.

P O S C E N A. Een nadronk, een fleepdronk na het avondeten of avondmaal.

Poscenare. Een fleep- of nadronk doen.

P O S C I A. Daar na, naderhand. *V. Poi.*

Posciache &c. V. Sopra. Want, na dat, om dat.

P O S C R I T T O. Nafchrift, een (postfcriptum.)

P O S D O M A N I. Overmorgen.

P O S G E N I T O. Nageboren, niet eerst geboren.

P O S I T I V O, *Positivamente &c. V. Ponere, Pofto &c.*

P O S O L A, *posolimo, posoliere.* De ftaartriem van een paard.

P O S P O N E R E, *posporre.* Nazetten, dat is, *Met.* Minder agten, agter stellen, te rug stellen, aan een kant stellen of zerten.

posponer una cosa all'altra. Een ding agter het ander stellen, minder agten.

posponer i più degni. De waardigste agter stellen, minder of geringer agten.

pospor la vergogna, l'onestà, la pietà materna, la decatezza femminile &c. De fchaamte, eerbaarheid, het moederlijk medelyden, de vrouwelijke teederheid, enz. te rug stellen, aan een kant stellen of leggen, niet aanzien, niet agten.

Posposto. Nagezet, agter gefield, aan een kant gezet, te rug gefield, ongeagt.

Posponimento, posposizione. Nazetting, agterftelling, te rugftelling, veragting.

P O S S A, *Poffanza. V. Potere.*

P O S S E D E R E. Bezitten, inhebben, in eigendom hebben.

posseder una cosa. Iets als eigen bezitten.

posseder una lingua, un' arte, scienza. Een spraak of taal, een kouft, een wetenschap, enz. bezitten, dat is, kennen of verftaan.

Possedente. Bezittend; ook die iets bezit; ook een bezitter, eigenaar.

Possessore, posseditore, trice. Een bezitter, eigenaar; ook een bezitter, enz.

Possessione. Bezitting, erffenis; ook eigendom, middeelen, goederen, heerlijkheden. (Van landeryen, enz.)

andar alla sua possessione. Na zyn goed, landgoed reizen.

vender, impegnar le sue possessioni. Zyne goederen, landgoederen, valte goederen verkoopen, verpanden.

Possesso. Bezeten; ook ingenomen, veroverd; ook dat men bezit of heeft bezeten, enz.

possesso (dal Demonio) Van den duivel bezeten.

prender (pigliar) possesso. In bezit nemen, het bezit aanvaarden, in 't bezit treden, beginnen te bezitten.

metter in possesso. In bezit zetten, iemand iets ten vollen intruimen, overgeven, afstand doen.

Possessivo. Dat bezeten word, of kan worden.

Possessioncella. Een klein bezit, gering goed, of have, tamelyke middeelen.

P O S S E N T E &c. V. Potere, Potente.

P O S S I B I L E. Mogelyk, doenlyk; ook veelligt, miffchien.

non è possibile. Het is niet mogelijk.
è possibile? Is 't mogelijk?
case possibili. Mogelijke, doenlijke dingen.
ad possibile. Op 't mogelijkst, op 't doeulijkst, zoo als 't best geschieden kan.
conforme il mio possibile. Naar myn mogelijkheid, naar myn vermogen.
far il suo possibile. Zyn mogelijkste, uiterste best doen, doen al wat men kan, zyn uiterste vermogen daar toe aanwenden.
possibile verrà a boggi. Veellicht kan het heden komen.
Possibilità. Mogelijkheid, doenlijkheid, vermogen.
POSTA, posteggiare, postiglione &c. *V. Póntere, Posto &c.*
POSTEMA &c. *V. Apostema.*
POSTERGARE, Attergare. Agter zig werpen. *Met.* Gering, slegt agten, minder agten, verzuimen, verwaarloozen, aan een kant stellen, agter stellen, te rug stellen, nalaten, verlaten. *V. Postponere.*
postergar' (postergar'si) una cosa. Iets verzuimen, verwaarloozen, nalaten, verlaten. *V. Postponere.*
egli, postergata la greggia a lui accomandata, andò &c. Hy verliet de kudde die hem aan- of toevertrouwd was, en ging, enz.
Dio ha postergato tutti li nostri peccati. God heeft alle onze zonde agter zig geworpen.
postergar l'amor paterno, la severezza femminile &c. De vaderlijke liefde, de vrouwelijke teederheid te rug stellen, aan een kant zetten.
postergar' ogni ragione, bonestà &c. Alle reden, alle eerbaarheid, enz. aan een zyde zetten.
POSTERI. Denakomelingen, nazaten.
per memoria de' posterì. Ter geheugenisse, ter gedagtenisse der nakomelingen, nazaten.
Posterità. *V. Sopra.*
Posteriore. Volgende, nakomende, naast, de tweede, de laatste van twee. *V. Derretano.*
parte posteriore della casa &c. Het agterste deel des huys, enz. het agterhuis.
le posteriora. De agterste, de navolgende, de nakomende; ook de billen, den aars.
POSTERLA, Postirella postrella. Een agterdeur, de deur agter aan 't huis.
POSTICCIO &c. *V. Ponere, Posto &c.*
POSTILLA. Kanteekening, een aanmerking op de zyde des blads, verklaring, uitlegging; ook een kortenastelling, (apostil.)
Postillare. Korte verklaringen en aanmerkingen maken. [ken.
Postillante. Iemand die korte verklaringen, aanmerkingen of kanteekeningen maakt, een (apostil-) schryver.
POSTO &c. *V. Ponere &c.*
POSTREMO. d'Alderlaatste, de alderagterste.
POSTRIBOLO. *V. Prostitolo.*
POSTULARE. Verzoeken, eischen, begeeren, bidden, smeken; ook beschuldigen.
Postulante. Verzoekend, eischend, biddend, smekend; ook het verzoeken, of 't gene verzogt is geweest.

Postulato. Verzogt, geeischt, begeert, gesmeekt; ook het verzoeken, dar verzogt of geeischt is geweest.
Postulazione. Verzoek, eisch, begeerte, bede, smeking.
POSTUMO. Die na zyns vaders dood geboren is.
POTASSIO, potaggio. Een sop, een eten al zoo genaamd.
POTARE. Overvloedige dingen affnyden, de boomen snoeijen, de wyngaard snyden; ook denken, meenen, van gevoelen zyn, overleggen, overwegen.
potar le viti, gli alberi. De wyngaard snyden, de boomen snoeijen, zuiveren.
Potatore. Een boomsnoeijer, wyngaard Snyder.
Potatura. Het (snyden der wyngaarden, het) snoeijen der boomen.
POTERE. Konnen, mogen, vermogen, verlos, oorlos, magt hebben.
appena posso crederlo. Ik kan het naauwelijks geloven.
non posso camminare, muovermi, mangiar tal vivanda. Ik kan niet gaan, ik kan my niet bewegen of verroeren, ik kan zulke spyze niet eten.
fuggiva quanto (più) che poteva. Hy vlood, vlugte zoo ras als hy konde.
quando potrai. Zoo gy koud of zulk konnen.
ab non posso più (ridere, mangiare, fare &c.) Ach ik kan niet meer (lacchen, eten, doen, enz.)
fin' al più non posso. Tot dat men niet meer kan. *V. Più.*
teco non posso (contrastare.) Met u kan ik niet stryden, twisten.
l'huomo non può sempre (mangiar') un cibo. De mensch kan altyd niet eenderley spyze eeten.
non vi può (battere) il Sole. De Zon kan 'er niet inschynen.
chi non può, sempre vuole. Die niet kan, wil of begeert altyd.
chi non vuole quando può, non può quando vuole. Die niet wil als hy kan, die kan niet als hy wil.
santo potè amore, tanto poterono (effettuare) le lagrime d'una bella donna. Zoo veel konde, vermogt de liefde, zoo veel konden, vermogten de tranen van een schoon vrouwsperfoon uitregten, te weeg te brengen.
si può contentare. Hy kan te vrede zyn, hy kan of mag zig vergenoegen.
può essere, può far' il mondo, come può essere? Kan het zyn, kan het ter wereld zyn, hoe kan het dog zyn?
opera ben' incominciata si può dire mezzo finita. Een welbegonne werk kan gezegd worden half voltooid, volbragt te zyn.
non potè fare che non vi andasse. Hy konde niet anders, het was in ziju vermogen niet, hy most weg gaan.
potrebbe baver trenta anni. Hy zoude dertig jaren oud kunnen zyn.
potevano esser 5000. fanti. Daar zoude vyf duizend mannen konnen zyn.
possió morire! Dat ik konde, mogte sterven! dat ik sterfe!
che poss' a vederlo in paradiso. Dat ik hem in den hemel, in 't paradys konde, mogte zien.
voi potete baver' udito più volte. Gy konde, mogt het wel dikwils gehoord hebben.

egli è (come potete baver saputo) mio &c. Hy is (gelijk gy het wel konde, mogt gehoord hebben) myn, enz.

Potère. Het kunnen, de magt, kragt, vermogen, geweld, gezag. *V. Podere.*

questo non è nel mio potere. Dat is niet in myn magt, in myn vermogen, het staat niet aan my.

a più potere, a tutto potere, a tutto posso. Met alle magt en geweld, met ganfcher kragten, zoo veel als 't mogelijk is.

buomo &c. di grandissimo potere. Een man, enz. van groote magt, groot vermogen, groot gezag.

baver potere di fare, o di non fare. De magt, de kragt, het vermogen hebben om het te doen of niet te doen.

baver qualche cosa in suo potere. Iets in zyn magt, zyn vermogen, in zyne handen hebben.

andar', venir', esser' &c. in poter de' Turchi. Ouder het geweld, in de handen der Turken geraken, komen, vervallen.

Potense, Possente. Magtig, vermoegend, mogend, sterk, kragtig.

un Rè, Principe &c. potente. Een magtig Koning, Vorst of Prins, enz.

un vino &c. potente. Een sterke, kragtige wyn, enz.

potenti aiuti, rimedii, nemici. Sterke, kragtige hulpmiddelen, geneesmiddelen, magtige, geweldige vyanden.

fuoco potente, (possente.) Een sterk vuur.

esser assai potente a qualche cosa. Tot iets magtig, sterk, kragtig, kloek, groot genoeg zyn.

molto potente, (prepotente.) Zeer magtig, zeer kragtig, bovenmaten sterk.

Potente. De magtige, kragtige, geweldige, vermoegende, gezaggelijke.

i potenti del secolo. De magtige, geweldige, gezaggelijke groote heeren of heerschappyn dezer eeuw.

Potentissimo. Aldermagtigst.

Potentemente, possentemente. Magtiglyk, kragtiglyk, met groote magt en kragt; geweldighlyk, gezaggelyk.

vincer, (superar), operar &c. potentemente. Magtiglyk overwinnen, kragtiglyk werken.

Potentato. Een geweldig, magtig, vermoegend heer, een (Potentaat.)

un gran potentato. V. Sopra.

Potenza, possenza, possa. Magt, kragt, vermogen, sterkte, geweld.

baver potenza. Geweld, magt, vermogen hebben.

potenza del vino, de' nemici &c. De kragt, de sterkte des wyns, de magt, het geweld der vyanden, enz.

ragionevole &c. in potenza, ma non in atto, ridur la potenza in atto. Reden, vernuft in mogendheid, maar niet in de daad zelfs of werkelijk, de natuurlijke mogelijkheid of magt werkstellig maken.

queste due emole potenze. Deze twee vyandlijke magten, dat is, koningen, vorsten of prinzen.

potenze nemiche, straniere. Vyandlijke magt, kragt, sterkte, uitheemsch geweld, dat is, krygsmagt, krygsvolk, enz.

le tre potenze dell' anima. De drie magten of kragten der ziele.

Potenziale. Dat maar alleenlyk in magt en geweld bestaat.

Potenzialmente. Volgens of naar het geweld, de magt en mogelijkheid.

Iddio potenzialmente crea ogni di nuovi mondi. God schept alle dagen in de mogelijkheid nieuwe werelden.

Potenziale (l'anima.) De ziel met natuurlijke magten of kragten begiftigen.

Potestà. Geweld, magt, kragt, vermogen. *V. Podestà.*

baver potestà di fare. Geweld, magt, kragt, vermogen hebben om te doen.

Possibile &c. V. Sopra.

POTISSIMAMENTE. Voornamentlyk, allermeeft.

P O T T A. (Zoo word van de boeven, deuguieten en schelmen de vrouwelijke schaamte genoemd.)

P O V E R O. Arm, behoefstig, nooddruftig, armoedig; ook slegt, gering, ongeagt, ellendig, ongelukkig, rampzalig.

un pover buomo. Een arm man, een behoefstig, nooddruftig mensch; ook een slegt kaerl, die tot weinig dingen bequaam of nut is.

povera gente. Arme, behoefstige luiden; ook ellendige ongelukkige luiden.

un povero frate, pellegrino, servitore, animalato, bisognoso, maleficante &c. Een arme monnik, pelgrim, dienstknecht, kranke of zieke, nooddruftige, een armezondaar, enz.

i poveri cappuccini. De arme capucynen.

una povera stanza, casa. Een arme, dat is, slegte, geringe kamer of gemak, een arm, slegt avondmaal.

povero letto &c. Een arm, slegt, ellendig bedde, enz.

poveri lenzuoli, panni, celli, massarizie &c. Arme, slegte slaaplakens, doekjes, ellendig, gering huisraad, enz.

povero di senso, configlio &c. Arm, slegt van verstand, raad, enz.

esser, viver, diventar, render &c. povero. Arm, behoefstig, nooddruftig zyn, leven, worden, maken, enz.

lo trovai in povero stato. Ik vond hem in een arme, ellendige, rampzalige toestand.

buomo di povero cuore. Een mensch van een arm, dat is, vertlaagt, bereeft gemoed, van slegte dapperheid, kloekmoedigheid.

un donativo povero. Een arme, dat is, slegte, geringe vereering, geschenk.

arte, professione &c. povera. Een arme, ellendige, slegte konst of hanteering, enz.

egli è povero per esser troppo ricco. Hy is arm, vermits hy al te ryk is.

Póvero. Een arme, een bedelaar.

un povero. V. Sopra, i poveri. De armen, de behoefstige, nooddruftige.

dar a' poveri. Aan den armen geven.

i poveri di Christo, di spirito. De armen van Christus, de armen van geest.

un povero vergognoso. Een beschaamde arme, die zig schaamt te bedelen.

Poverissima. Zeer, bovenmaten arm.

Poveretto, poverino, poverello. Een arm, ellendig mensch, een armen bloed.

ab poveretto! Och gy arm, ellendig mensch, arme bloed!

viver (star) da poveretto. Ellendig, rampzalig, als een armen bloed leven, gestelt zyn.

Poveraccio. V. Sopra.

Poveramente, poverissimamente. Armelijk, ellendiglijk, rampzalig, slegt.

esser, star poveramente in arnese, poveramente vestito. Arm, ellendiglijk gestelt, gekleed zyn

viver, cenar, dormir &c. poveramente. Armelijk, ellendiglijk, slegt leven, avondmaalhouden, slapen, enz.

Cristo volle nascere poveramente. Christus wilde armelijk geboren worden.

Poveraglia. Een hoop, een menigte arme luiden, bedelaars.

Poverità. Armoede, behoefstigheid, nooddruftigheid, rampzaligheid.

viver in poverità. In armoede leven.

ridursi in estrema, grande poverità. In, of tot groote of de uiterste armoede geraken.

poverità religiosa, casta, sana, bumile, bonefca, contenta, franca, voluntaria, foccorfa, (ziutata), &c. Een geestelijke, kuifche, heilige, ootmoedige, eerbare, vergenoegde, vrye, willige, bygesprongde of geholpe, enz armoede.

P O Z Z O. Een put.

Pozza. Een broek, moeras, waterpoel, gragt.

Pozzuolo. Een kleine put; ook een Stad in Italic alzoo genaamd.

Pozzanghera. De gangen, dat is, de goten en watergroeven, die door het regenwater op de wegen en straten worden veroorzaakt.

P R A M M A T I C A. Zekere willekeur van een staat, of regering.

secondo la prammatica di quello stato, di quella corte &c. Volgens de willekeur van die staat, van dit hof, enz.

P R A N Z O, *pranzo.* 't Noen- of middagmaal.

avanti pranzo, dopo pranzo, (pranzo.) Voor 't middagmaal, na het noen- of middagmaal.

invitar a pranzo. Iemand op 't noen- of middagmaal nodigen.

far pranzo, (un pranzo.) Het noen- of middagmaal houden.

Pranzare, pranzare. V. Sopra.

P R A T I C O, *pratico.* Dat eigentlijk in doen en werken bestaat, werkelijk; ook geoëffent, bedreven, ervaren.

scienza, medicina &c. pratica. Een werkelijke wetenschap, de werkelijke artzeny of geneeskonst.

esser pratico di (in) qualche cosa. In een zaak wel geoëffent, ervaren zyn.

esser pratico del paese, della lingua, de gli affari della gente. In het land, in de spraak of taal, in den handel wel ervaren en bedreven zyn, in de gewoonte der luiden wel kundig zyn.

uomo pratico. Een ervaren, wel geoëffent man, een goed (praktisyn,) die de zaken regt, welen grondig verstaat.

un gran pratico, un praticone. V. Sopra. Ook een beroemd regtsgeleerde of advocaat, een zaakbevoorderaar; ook een beroemd wondhielder, steensnyder.

far il pratico, (il praticone.) Zeer geschikt, ervaren, geoëffent en verstandig willen zyn.

non sapere questo, e poi fare il praticone. Gy weet dat niet eens, en wil eger voor een groot (praktisyn) geagt, aangezien zyn.

Pratica, pratica. De praktyk, dat is, de ervarenis, gestadige oeffening van 't werk zelfs.

darfi alla pratica. Zig tot de oeffening, of praktyk begeven.

metter (poner') in pratica. In 't werk stellen, werkstellig maken.

baver pratica (la pratica) di qualche cosa. In een zaak wel ervaren en bedreven zyn, ergens welen geoëffent zyn.

Pratica, pratiche. Praktyk, praktyken, behendigheit, dat is, het omgaan, de redekaveling, het gesprek, den handel, wandel en gemeenschap met iemand.

tenere pratica con uno, amar la pratica di uno. Met iemand omgaan, wandelen, handelen, gaarne by iemand zyn, iemands gemeenschap, gezelschap beminnen.

trovarsi in pratica con uno. Zig met iemand in een gesprek, handeling en raadpleging bevinden.

pratiche disoneste, segrete, strette. Oneerbare, heimelijke byeen- of t'zamenkomsten, gesprekken of gemeenschappen.

pratiche segrete. Geheime raadslagen, handelingen, onderhandelingen, gemeenschappen of praktyken onder malkanderen.

queste pratiche sono pericolose, dannose, sospette &c. Deze gemeenschappen zyn gevaarlijk, schadelijk, verdagt.

mover pratica di qualche cosa. Van iets melden, beginnen te spreken of op te halen, een gesprek beginnen. *Met.* Iets op het tapyt brengen.

pratiche d'accordo, incammar' una pratica per la pace universale. Vredehandelingen of onderhandelingen, algemeene vredens- onderhandelingen ondernemen, van vrede beginnen of aanvangen te handelen.

s'andavano riscaldando le pratiche. Men begon sterk en heftig te handelen, te onderhandelen.

acquistar' una piazza, uno &c. per via di pratiche e maneggi. Een vesting of sterkte, iemands gunst of genegenheid, door heimelijke listen, of praktyken, dat is, door heimelijke verradery, booze en quade stukken of bedrog winnen, veroveren.

Praticare. Oeffenen, (praktiseeren) in 't werk stellen, werkstellig maken.

praticar' una scienza, arte, invenzione &c. Een wetenschap oeffenen, een kunst, een handwerk dryven, een vond of uitvinding te werk stellen, werkstellig maken.

non si può praticare. Het is niet doenlijk, het kan niet in 't werk gestelt worden.

così si pratica quà da noi. Alzoo word het hier by ons gehouden, alzoo word het hier geoëffent, alzoo is 't hier gebruikelijk, alzoo gaat men hier mede te werk.

praticar la sorte, le compagnie. Dikwils ten hove, of in gezelschappen komen, gezelschappen bywoonen, zig ten hove vinden of zien laten.

praticar' uno, una, (con uno, una.) Met iemand dikmaals omgaan, gemeenschap hebben of houden, dikwils by iemand, in iemands gezelschap zyn.

Praticabile. Doenelijk, dat geschieden kan, dat zig werkstellig laat maken.

un'buomo molto praticabile. Een mensch van een goede omgang, daar wel mede is om te gaan.

Praticato. Gebruikelijk, gewoonlijk, dat gebruikt en gehouden word, dat in de gewoonte is of in zwang gaat.

questa legge è buona, ma non praticata. Deze wet is goed, maar niet gebruikelijk, gewoonlijk, enz.

conforme il praticatofo altrò volte. Volgens het gene, of overeenkomende met het gene dat eertyds of vordeden gebruikelijk was.

P R A T O. Een beemd, of weide: een vry open veld. *prati verdi, ridenti, odoriferi, fioriti, freschi, guaziosi &c.* Groene, lacchende, welriekende, bloeiende, frische, waterige weiden, velden, beemden, enz.

baver l'acqua su'l prato. Het water op de weide hebben. *Met.* Goede zaken, goeden handel, goed doen hebben.

Praticello, pratello. Een liefelijk, aangenaam beemdje. *Prateria.* Beemden, weiden, velden, enz. by mal-kanderen gelegen.

P R A V O. Verkeerd, quaad, boos, ondeugend. *generazione prava e perversa.* Verkeerd en boos ge-
[slagt.]

Pravità. Verkeerdheid, boosheid, ondeugendheid. *beretica pravità.* Ketterische boos- of quadaardigheid.

P R E A M B O L O. Voorgang. *Met.* Inleiding, voorreden, voorspel.

far un preambolo, un poco di preambolo. Een kleine inleiding, voorreden maken.

Preambolare. V. Sopra.

P R E B E N D A, provenda. Een prebende, een geestelijk ampt of inkomst; ook een altyddurend onderhoud; ook een zeker deel of portie, byzonderlijk van de haver voor een paard.

Prebendario, provendatico, prebendato. Die een prebende, een geestelijk ampt of inkomst; ook een altyddurend onderhoud heeft.

P R E C A R I O. Door bede verkregen, by vergunninge erlangt, verworven; ook het gene dat iemand op verzoek of beding gegeven word.

un Rè &c. precario. Een gedwonge Koning, enz. die doen moet dat de Stranden of Straten goedvinden of begeeren, en ook door dezelve verkoren word.

Precariamente. Door bede, by vergunninge, ter leen.

P R E C A U Z I O N E. Voorzorge, voorzien, te voren zig wagten, of op zyn hoede zyn. *V. Cauzione.*

P R E C E D E R E. Voorgaan, vooraf gaan, vooruit

trekken; ook voorzitten. *l'alba precede al giorno.* De morgenstond of dageraad gaat, dat is, komt voor den dag.

preceder' ad uno. Iemand voorgaan, meer gezien, geagt worden als iemand.

precede molti (a molti) non solo di dignità, ma ancora di sapienza ed industria. Hy gaat 'er veel niet alleen in waardigheid, maar ook in wysheid, vlytigheid en vaarftigheid te boven.

Precedente. Voorgaande, tebovengaande, vorig. *il giorno, la notte &c. precedente.* De vorige, voorgaande dag, nagt, enz.

Precedenza. Voorgang, voorrang, voortogt, voorzitting; ook overigheid, hoogheid; ook de eerste plaats, de hoogste waardigheid; ook de beste en voornaamste van een stad of staat.

gli si disputa la precedenza, vi è contesa per la precedenza. Men betwift hem de voorzitting, voorrang, zy twisten over de voorrang, voorzitting, enz.

Precessore, predecessore. Voorganger, voorvader, voorzaat; ook een voorlooper, (spion) die 't land te voren bespied.

li miei predecessori. Myne voorvaderen, voorzaten, voorgangers.

P R E C E T T O, precettione. Gebod, bevel; ook regel, leerstuk, onderrigting, lesse. *V. Commandamento, i precetti di Dio.* De geboden Gods.

i precetti della Grammatica &c. De leeringen, onderwyzingen, regelen van de Redenkoult.

Preccettore. Een meester, leermeester, onderwyzer. *Preccettoruccio.* Een arm, ellendig leermeesterje.

Preccettoria, preccettorie. Onderwyzingen, onderrigtingen, leeringen, enz.

Preccettorare (uno.) Iemand leeren, onderwyzen, onderrigten, regelen, lessen, en leerstukken geven, of voorschryven; ook gebieden, bevelen, belasten.

P R E C I D E R E. Affnyden, afhouden, afkappen. *precider le occasioni.* De gelegenheid affnyden, dat is, beletten, verhinderen, voorkomen.

Preciso &c. V. Abbasso.

P R E C I N G E R E, precignere. Omgorden, aangorden; ook omringen, omvangen, besluiten; ook voor- of opschorten.

Precingerfi qualche cosa. Zig iets voorschorten, omdoen, dat is, een voorschoot, schorteldock of iets anders voorbinden; ook zig opschorten.

Precinto. Omgord, aangord; ook omringt, omvangen, besloten; ook voorgeschort, opgeschort.

P R E C I P I T A R E. Storten, nederstorten, affstorten, van boven nederwerpen; ook zig zelve van boven nederstorten, vallen laten; ook haasten, iets met der haast doen.

precipitar' uno. Iemand van boven nederstoten. *Met.* Oorzaak van iemands verderfen ondergang zyn.

precipitar le sue fortune. Zyn geluk van boven nederwerpen, dat is, bederven, verwaarloozen.

precipitar da una rocca. Van een rots vallen, affstorten; afstuielen, over hals en kop van boven neder vallen.

precipitar (precipitarfi) nell'acqua, ne' peccati &c. In 't water, in de zonden storten, vallen.

precipitarfi in qualche affare. Zig in een zaak of handel

del verhaasten, te onbedagtzaam omgaan, al te schielijk en te voorbarig handelen.

precipitar nella corte. Aan 't hof vallen, in ongunst, ongenade geraken.

il negozio precipitarà. De zaak, den handel zal te gronde, te niet gaan.

Precipitato. Van boven neder gestort, geworpen, gevallen; ook verworpen, verstooten; ook verhaast.

esser precipitato da Dio. Van God verworpen, verstooten zijn.

Precipitoso, precipitante. Hangend, afhangend, steil; ook al te schielijk, te haastig, voorbarig, onbedagt.

rupe precipitosa. Een hangende, afhangende, steile rots.

corso precipitoso, fuga, cascata &c. precipitosa. Haastige, schielijke, voorbarige loop, vlugt, val, enz.

collera precipitosa. Schielijke, haastige toorn, of gramschap.

esser troppo precipitoso ne gli affari. Al te schielijk, te haastig, voorbarig, onbedagtzaam in zijn doen zijn.

giudizio, consiglio precipitoso. Voorbarig, onbedagtzaam oordeel, regt, enz.

Precipitosamente precipitamento. Zeer voorbarig, onbedagt. *Met.* Zonder voorbedagtzaamheid, over hals over kop, op een al te schielijke, haastige, voorbarige, onbedagtzame wijze.

Precipitazione, precipitanza. Van boven nederstorting, nederwerping, nedervalling. *Met.* Al te schielijk, al te haastig, op een al te onbedagtzame wijze voortgaan, handelen.

Precipizio. Een hooge en steile plaats, afgrond; ook een storting, nederstorting, een schielijke val. *Met.* Uiterste verderving of ondergang.

per balzi e precipizii. Over klippen en hooge, steile bergen.

precipizio horrendo. Een gruwelijke, vervaarlijke, schrikkelijke steilte, diepte, afgrond.

andar (andar) ne i precipizii. In de afgrond vallen. *Met.* In 't verderf geraken, verloren, te gronde gaan.

mandar' in precipizio la robba. Zijn goed of zijne goederen verdoen, verderven, verteeren, verfmullen.

mandar' in precipizio l'onore. De eer te schande stellen, niet agten, verloren laten gaan.

la robba &c. va in precipizio. Het goed gaat weg, verloren, verdwijnt.

P R E C I S O. Eigentlijk, bestemd, benoemd, afgesproken, bepaald, enz.

un giorno preciso, termine &c. preciso. Een bestemde, bepaalde dag, een bestemde tijd of (termijn.)

tempo, bora precisa. Bestemde, afgesproke, zekere tijd en uur.

con queste precise parole. Met deze eigentlijke woorden.

ordini &c. precisi. Nauwe of naauwkeurige, eigentlijke, bepaalde bevelen, enz.

Precisamente, preciso. Eigentlijk; ook kortelijc, in 't kort; ook effen, net, gelijk.

risponder &c. precisamente. Eigentlijk, met bondige, korte woorden antwoorden.

venir, tornar precisamente a tal, e tal bora, trattar

precisamente di tal e tal materia. Effen, net op zoodanigen uur komen, wederkomen, net van zoodanige stoffe of materie handelen.

P R E C L A R O. Treffelijk, beroemd, vermaard, roemrugtig, doorlugtig.

preclara famiglia. Beroemd, vermaard, doorlugtig geslagt.

P R E C L U D E R E. Sluiten, afsluiten, toefluiten, de doorgangen of doortogten stoppen.

precluder l'adito, il passo. De toegang sluiten, stoppen, verhinderen, de pas of doortogt toefluiten, affnijden, verhouwen.

Precluso. Gesloten, afgesloten, toegesloten, gestopt, afgesneden, verhouwen, enz.

Perclusione. Sluiting, afsluiting, stopping, affnijding, verhouwing.

P R E C O N Ó S C E R E. Te voren kennen, erkennen, te voren hooren, ontdekken, te voren bewust zijn.

preconoscere la causa. De zaak van te voren vernemen, erkennen.

Precongnito. Te voren gekent, erkent, gehoord, vernomen, ontdekt, bewust.

Precongnizione, preconoscenza. Voorerkentenis, voorkennis, voorwetenschap.

P R E C Ó N I O. Het geroep van een openbare uitroeper, een verbreide, of opentlijke uitgeroepe lofreden.

Preconiare, preconizzare. Roemen, opentlijk loven, prijzen.

P R E C O R R E R E. Voorloopen, vooruit loopen, vooraf loopen; ook voorkomen, verrassen.

devono precorrer molte cose. Daar moeten veel zaken vooraf loopen, dat is, vooraf gaan.

precorse già voce, il mormorio che &c. De spraak, het gerugt liep vooraf, dat enz.

precorrer gli anni colla prudenza, col senso. De jaren met kloekheid en verstand voorkomen, dat is, verstandiger zijn als de ouderdom wel mede brengt.

Precorso. Voorgeloopt, vooruit geloopt, vooraf geloopt, voorgegaan; ook voorgekomen, verrast.

una voce già precorsa. Een reeds vooraf geloopt stemme, reden, spraak, gerugt.

Precorsore, precursore. Een voorlooper, voorbode.

Precorrimento, precorsione. Voorloopinge, vooraf loopinge, voorgang; ook voorkominge, verrassing.

P R E D A. Roof, prooy, prijs, buit; ook vangst van wilde dieren, vogelen en visschen.

far preda. Rooven, buiten, prijs maken, op prooy gaan; ook jagen, wilde dieren, vogelen en visschen vangen.

divider (spartir) la preda. Den roof, den buit uitdeelen.

ritornar carico di preda. Met roof, buit; ook met wildbraad, vogelen, visschen, enz. wederkomen.

esser fatto preda de' lupi. Tot een roof van de wolven, van dezelve gevreten worden.

lasciar, dar qualche cosa in preda. Iets tot roof, tot buit laten, geven.

Dio l'ha dato in preda alle sue voglie. God heeft hem zijne lusten en begeerte ten prooy gegeven, dat is, heeft zijne byzondere genade van hem afgetrokken.

dasj

darsi in preda a qualche cosa. Zig ergens geheel en al op verlaten, gansch daar op toeleggen.

darsi in preda alle dissolutezze, carnalità. Zig aan 't moedwillig leven en onkuisheid geheel en al overgeven.

Prebare, Depredare. Prijs maken, rooven, berooven, buiten, plonderen.

predar' un viandante. Een reiziger plonderen, berooven, uitschudden.

predar' il paese. Het land plonderen, verderven, vernielen, verwoesten.

Predatore, predone. Een roover, vrybuiters, plonderaar; ook een zeeroover, kaper.

Predamento, Depredazione. Roofing, berooving, roovery, plondering, vrybuiting.

PREDELLA. Een voetbank; ook een schabelle, kleine bank.

predella dell' altare, del letto &c. Voetbankje, trapje aan den altaar, voetbankje of trapje aan 't bedde.

PREDESTINARE. Voorschikken, van te voren bestemmen, ordineren, besluiten, verkiezen, voornemen.

predestinar' uno alla salute eterna. Iemand tot de eeuwige zaligheid voorschikken, verkiezen.

Predestinato. Voorgeschied, voorbestemd of verordinerd, te voren besloten, voorgenomen.

Predestinazione, predestino. Gods eeuwige voorschikking, raad en besluit, of verordining der vroomen ter zaligheid.

PREDICARE. Prediken, verkondigen, overluid zeggen.

predicar Cristo, l' Evangelio, la parola di Dio &c. Christum, het Evangelie, het woord Gods prediken, verkondigen.

predicar' al popolo. Het volk prediken, verkondigen.

lo predicava per tutto. Hy predikte, dat is, gaf, striede, verbreide het over al uit.

tanto gli predicai, che finalmente &c. Ik heb hem zo lang gepredikt of toegepraat: (wy zeggen) aan 't oor gerammelt, dat hy eindelijk, enz.

Predicare, Depredicare. Prediken, dat is, loven, prijzen, roemen, verheffen.

predicar le lodi, la virtù, le azioni di uno. Iemands lof verkondigen, verbreiden, iemands deugden en daden roemen, prijzen, roemelijk en eerlijk van iemand spreken.

Predicante Een prediker, verkondiger, predikant.

Predicato, Depredicato. Verkondigt, gepredikt; ook geloofd, geroemd, geprezen; ook een voor- of onderstelling, zegwoord; ook een opschrift, tijtel, enz.

quella tanto predicata, (depredicata,) vittoria, virtù &c. De zoo beroemde, verbreide overwinning, deugd, enz.

questo predicato non mi conviene. Deze voor- of onderstelling, deze tijtel, dit opschrift hoort my niet toe.

predicati grandi &c. Hooge, groote, treffelijke tijtelen, opschriften, enz.

Predicatore. Een prediker, verkondiger, predikant; ook een uitbreider, losspreker.

un gran (famoso) predicatore. Een groot, vermaard predikant.

l'ordine de' frati predicatori. De predik- of preekheerren orden.

Predicatoraccio. Een ellendig, slegt, onnozel prediker, predikant.

Predica, predicazione. Een predikatie, verkondiging, vermaning.

frequentar, ascoltar &c. le prediche. In de predikatie gaan, de predikatie hooren.

far' una lunga predica. Een lange predikatie maken.

la predicazione. Het predikamp.

Predicamento, predicazione. Het gene dat van iemand uitgesproken kan worden.

esser' in predicamento. In 't gerugt zijn, de naam, de roep hebben.

PREDIRE. Iets te voren zeggen, voorzeggen, melden, verhalen.

Predetto, Ansedetto, Sopradetto. Te voren gezegd, vooraf gezegd, voorgeseld, vooraf gemeld, enz.

le predette cose. De voorzeide, voorgeselde dingen.

Predicatore. Een voorzegger; ook een waarzegger.

Predizione. Voorzegging, voorspelling, waarzegging. [ging.]

PREDISPORRE. Van te voren beschikken, bestellen.

PREDOMINARE. De opperheerschappy, de overhand hebben, overheeren, overheerschen, overweldigen, overmeesteren.

vi predomina l'umor melancolico. De droefgeestigheid overheerscht u, heeft de overhand by u.

vi predomina l'interesse proprio. De eigenbaat, het eigen belang overheerscht u.

Predominante. Overheerschend, overweldigend, overmeesterend.

Predominato. Overheerscht, overweldigd, overmeestert, overmand.

predominato dalla collera &c. Van de toorn of gramschap, enz. overheerscht, vervoerd.

Predominanza, predominio. Overheersching, overmeestering, overweldiging.

haber predominio in una cosa sopra di uno. In een zaak over iemand de voortogt, de overhand hebben.

il predominio della passione. De overhand, overheersching der driften, of (passien.)

PREELETTO. Voorgekoren, voornit gekoren.

Preelezione. Voorverkiezing, vooruit-verkiezing.

PREENINENTE. Treffelijkst, voortreffelijkst, heerlijkst, uitmuntend, doorlugtigst, alderdoorlugtigst. *V. Eminente.*

grado preeminente. Hoogste, voortreffelijkste graad, rang.

Preeminentelemente. V. Sopra.

Preeminenza. Voortreffelijkheid, heerlijkheid, doorlugtigheid, uitmuntendheid, voorrang, voortogt.

haber la preeminenza. De voortogt, voorrang hebben.

PREFATO. Bovengezegd, bovengemeld, voren-gemeld.

il prefato dottore, scrittore. De bovengemelde, voorgeselde, voorhoemde leeraar, schrijver, enz.

Profazióne. Een voorreden, inleiding, begin.
profazióne di qualche libro. De voorreden, inleiding, 't begin van een boek.
la profazióne del cammone. De inleiding, ingang der Misse.
Profazióncella, profazióncina. Een kleine, korte; ook geringe, slegte voorreden, inleiding.
PREFERIRE. Voordragen, voortrekken, voorzetten, voorstellen. *Mes.* Hooger schatten, agten.
Preserto. Voorgedragen, voorgetrokken, voorgezet, voorgeset, hooger geschat, geagt; enz.
esser preserto ad uno. Voor iemand geagt, geschat, gezet worden.
Preferenza, preferimento. Voortogt; ook voorrang, voorstelling, voorzitting; ook hooger schatting, agting. *V. Prelazióne.*
dar la preferenza ad uno. Iemand de voortogt, voorrang geven, laten, iemand, hooger agten, schatten.
baver la preferenza. De voortogt, de voorrang hebben.
PRÆFETTO. Een landvoogd, stad- of stedehouder, stadsvoogd, drossaard.
prefetto della provincia, città. Stadhouder, landvoogd van 't landschap, van de stad.
Prefettura. Landvoogdy, Stadhouderfchap.
PRÆFIGERE. Zetten, stellen, bestemmen, bepalen, beschikken, verordineren.
prefigere il tempo. De tijd zetten, bestemmen, bepalen.
Preffisso. Gezet, gestelt, bestemd, verordineerd.
al tempo preffisso, all' hora &c. preffissa. Op de gestelde, bestemde tijd, ter gezetter uur, enz.
PRÆFIGURARE. Iets uit- of verbeelden.
prefigurato. Verbeeld, uitgebeeld.
prefigurato nel Testamento vecchio. In het oud Verbond, oude (Testament) verbeeld.
PRÆGARE. Bidden, smeken, aanhouden; ook verzoeken.
farfi pregare. Zig lang laten bidden en smeken, gebeden willen zijn.
mi prego, vene prego. Ik bidde u, bidde u daarom.
pregar Iddio. God bidden.
pregar Iddio per uno. God voor iemand bidden.
prego Iddio che &c. Ik bidde God, God geve dat, enz.
pregar misericordia. Om barmhartigheid bidden.
pregar divotamente, instantemente, caldamente, humilmente, supplichevolutmente &c. Aandagtiglijk of godvruchtiglijk, heviglijk, yverig, ootmoediglijk, smekende, enz. bidden.
fui pregato se &c. Ik ben gevraagd geweest of, enz.
pregar buon viaggio, le buone feste &c. ad uno. Iemand een gelukkige reize, vier- of feestdag, enz. wenschen, toewenschen. *V. Augurare.*
Pregato. Gebeden, gesmeekt; ook gevraagd, verzogt.
Pregbiera, prego, priego, pregbiera, priegbi. Een gebed, verzoek, voorbidning.
far (porger) divota pregbiera (devoti priegbi) a Dio. Een aandagtig of godvruchtig gebed tot God doen, God vlytig, naarstig, yverig bidden, aanroepen.
a pregbiera del Cardinale. Op het bidden, voorbidden, aanhouden, enz. des Kardinaals.

T O M. I.

né con piegbi, né con minaccie. Nog met bidden, nog met dreigen.
PRÆGIO, Prezzo. Prijs, waarde van iets; ook loon, vergelding; ook geld. *V. Prezzo &c.*
esser, montar' (salir) &c. in pregio. Dier of duur, ook in hooge waarde, zeer hoog geagt zijn, worden, veel gelden.
far' il prezzo. De prijs bespreken, affpreken, de koop maken, bedingen.
la virtù non è in pregio. De deugd word niet geagt, is van geender waarde.
esser di pregio. Veel waardig zijn, dier of duur, kostelijk zijn of vallen.
una donna di pregio. Een waardig, deugdzaam vrouwsperfoon.
cosa di gran pregio, (prezzo) di poco, nissun pregio. Een zaak van groote waarde, een dier of duure, waardige, kostelijke zaak, een zaak van hooge, groote prijs.
cosa di poco, nissun pregio, (prezzo.) Een ding van geringe, kleine waarde.
baver' (riportar') il pregio di qualche cosa. Den prijs, dat is, den zegen, den lof ergens van weg dragen, behalen.
vender' a pregio (prezzo) convenevole, ingordo, alto. Voor een billijke, onmatige, hooge waarde of prijs verkoopen.
alzar', calar' il prezzo, (i prezzi.) De prijs, de waarde verhoogen, afstaan.
compiaceva ad ogni uno per piccol pregio. Zy waren voor een klein geld, loon, geringe waarde een ygelijk te wille, tot een yders dienst.
Pregiare, prezare, Apprezare. Agten, schatten, waardeeren; ook loven, prijzen.
pregiar molto, poco. Hoog, gering schatten, agten, waardeeren.
Pregiato, pregiatissimo. Geagt, geschat, in hooge waarde gehouden, hoog gewaardeerd.
PRÆGIUDICARE. Vooroordeelen, dat is, een onbedagt en voorbarig oordeel vellen; ook schade, hinder bybrengen, nadeelig zijn.
pregiudicar' ad uno. Iemand nadeelig zijn, schade, nadeel bybrengen.
questa sua singolarità pregiudica agli altri, anzi alla pubblica quiete. Deze zijne byzondere of ongemeene vryheid is tot nadeel van andere, ja beschadigt de algemeene rust.
senza pregiudicar' a' nissuno. Zonder iemand daar door nadeelig te zijn of te hinderen.
Pregiudicante, pregiudicativo. Nadeelig, schadelijk, hinderlijk.
esser pregiudicante ad uno. Iemand nadeelig, schadelijk, hinderlijk zijn.
Pregiudicio. Vooroordeel, een te voorbarig of onbedagt oordeel; ook nadeel, schade, hinder.
in (a, con) pregiudicio della mia persona. Tot mijn nadeel, schade, tot nadeel van mijn perfoon.
portar pregiudicio esser (riuscir) &c. di pregiudicio. Nadeelig, schadelijk, hinderlijk zijn, schade, nadeel bybrengen.

Z z z z

Pre-

Pregiudizioso, pregiudiziale. Nadeelig, schadelijk, hinderlijk.

Pregiudicialmente. Nadeeliglijk, schadelijk, hinderlijk.

Pregiudicare. V. Sopra Pregiudicare.

PREGNANTE, progna. Zwanger, bevrugt, zwaar.

Met. Vol, vervuld.

una donna pregnante. Een zwangere, bevrugte vrouw.

vacca &c. progna. Een dragende, volle koe, enz.

nuvole progne di acqua. Zwangere wolken, dat is, die vol water zijn.

parole progne di misterii. Woorden vol van geheimenissen of verborgentheden.

Pregnezza. Zwangerheid, bevrugtheid.

Pregnare &c. V. Impregnare.

PRELATO. Een Prelaat: een Kerkvoogd, die een hooge bediening in de Roomsche Kerk bekleed; ook een overste in een klooster, als een Prioor, enz.

V. Monsignore.

Prelatuccio. Een ellendig, slecht Prelaat.

Prelatina. Een groot, magtig Prelaat.

Prelatissimo (alla prelatessa.) Van een Prelaat, tot een Prelaat behoorende.

Prelatura. Waardigheid, ampt van een Prelaat: Prelaatschap.

ambir prelature. Naar het Prelaat-ampt staan.

Prelatteggiare. Zich als een Prelaat houden, gedragen, zich daar voor uitgeven.

Prelazione. De voortocht, voorrang, de overhand.

V. Preferenza.

PRELIARE. Slaan, veyten, slyden.

PRELIMINARI. De (preliminariën) of plegtelijkheden die in Rijks- of Staatsverhandelingen, of Tractaten voor af moeten gaan.

PRELUDIO. Het proefspel, voorspel, inleiding.

V. Praambolo.

Preludere. Voorspelen, voorspel maken, een proeve nemen, een voorspel houden.

PREMEDITARE. Te voren denken, te voren betragten, bedenken, overleggen, overdenken.

Premeditato. Voorbedagt, te voren overleid, betragt, overwogen.

sceleraggino, fuga &c. premeditata. Een voorbedagte, te voren overleide schelmstuk, voorbedagte vlugt, enz.

Premeditatamente. Voorbedagtelijk, op een voorbedagte, overwoege, overleide wijze.

Premeditazione. Voorbedenking, voorbetragting, vooroverweging, enz.

PREMIARE. Drukken, persen, duwen, dringen, prangen; ook noodzaken, dwingen, lastig, hard vallen, benaauwen; ook met voeten treden.

premere (premer, sprimer) il sugo da qualche cosa. Het sap of de vogtigheid ergens uit drukken, persen.

la calca ci premeva. Het volk deong, verdrong ons.

premer la mano ad uno. Iemand de hand drukken.

premer una cosa colle mani, co' piedi &c. Iets met handen drukken, persen, met voeten treden, vertreden.

premer l'uva. De druiven treden, vestreden, aan stukken treden.

le scarpe, stivali mi premono. De schoenen, de laarzen drukken, dat is, kuellen my.

si premono l'uno l'altro. Den eenen drukt, dringt, perst den anderen.

premer le orme altrui. Eens anders voetstappen drukken, dat is, iemand navolgen.

premer le parole in bocca. De woorden in de mond drukken: (wy zeggen) de woorden in de mond houden, binnens monds spreken.

premer i poveri sudditi fin' al sangue. De arme onderdauen of onderzaten tot op het bloed drukken, onderdrukken, verdrukken.

premer danari &c. da uno. Iemand geld afperffen.

la necessità mi preme. De nooddrift dwingt, perst my.

l'affare preme, gli affari premono. De zaak dringt, dat is, leid geen uitstel.

premer uno con ragioni a dire (confessor) il vero. Iemand door goede redenen of gronden dringen, dwingen, noodzaken om de waarheid te zeggen, te bekennen.

la vostra salute per molti rispetti mi preme. Uw welvaart of welstant valt my om veelre redeuen hard, gaat my zeer ter harten.

provvediamo prima a ciò che ci preme più. Laat ons eerst dat helpen, daar het ons het meeste drukt, daar ons het meeste aan gelegen legt.

premer una cosa nel consiglio. Een zaak in den raad sterk drijven, aandringen, beyveren, ergens sterk op aandringen.

Premente. Drukkend, persfend; ook dwingend, dringend, noodzakend.

la premente necessità. De dringende, persfende, uiterste nood.

mali, negozii, molto premensi &c. Quade handelingen of zaken, die iemand zeer drukken, persen, benaauwen, bezigheden die hoognoodig zijn.

Premiato. Gedrukt, geperst, gedwongen; dringend, heftig.

esser premuto da uno. Van iemand hard gedrukt, geperst; ook genoodzaakt, gedwongen, van iemand hard aangezet, gedreven worden.

Presso, appresso &c. V. Abbasso.

Premiera. Hoogdringende haastigheid, sterk daar op dringen, aangelegenheid.

con gran premura. Met groote aangelegenheid.

PREMIO. Prijs, loon, vergelding; ook den prijs of het geschenk, de verooring of gifte die aan den prijsbehaelder in 't veyten, schieten, enz. gegeven word; eerloon, eergeschenk. **V. Pallio.**

Premiare. Begiftigen, beschenken, beloonen.

Premiato. Begiftigd, beloond.

Premiatore. Een belooner, begiftiger.

PREMONIRE. Te voren, vooraf vermanen, waarschouwen.

Premonizione. Te voren, vooraf vermaning, waarschouwing.

PREMOSTRARE. Te voren, vooraf aantoonen, onderwijzen, onderregten.

PREMUNIRE, Premunirsi. Verzorgen, voorzien, zich te voren versterken, sterk maken.

premunirsi di buone ragioni, scuse, istruzioni. Zich met goede redenen, ontschuldigingen, onderregtingen voorzien, sterk maken.

Premunito. Te voren versterkt, sterk gemaakt.
far premunita. Op zijn hoede zijn.
PRINCIPES, Principe. Een Vorst, een Prins, Landvorst. *Met.* De voornaamste.
far, trattar da Principe. Als een Vorst of Prins leven, handelen. *Met.* Statelyk, heerlijk, pragtig leven.
casa da Principe. Een Vorstelijk, Princelijk huis.
Principe Elettore. Keurvorst.
Principe di sangue. Een Vorst of Prins van den bloede, een Vorst of Prins die des Konings bloedverwant is.
ex gran Principe. Een groot Prins of Vorst.
Principessa, Principessa. Een Vorstin, Princess, Landvorstin.
Principetto, Principino. Een jong Prins of Vorst, een minderjarig; ook een slegt, gering Vorst of Prins.
Principale, principale. Vorstelijk, Princelijk; ook voornaamst, aanzienlijkst; ook eerst.
la principal ragione è &c. De voornaamste, eerste oorzaak is, enz.
il principal ministro &c. di quella corte città. De voornaamste staatsdienaar, enz. aan dat hof.
Principale, principale. De voornaamste, hoogste, grootste, opperste Heer.
in nome del suo principale, (de' suoi principali.) In, of uit de naam van zijne principalen, dat is, opperheeren.
esser' il principale in qualche cosa. De voornaamste, of het voornaamste (hoofdstuk, hoofdzaak) ergens in zijn.
il principale. De hoofdsomme. *V. Capitale.*
il principali della città. De voornaamste van de stad. *V. Ottimati.*
distrugger' il principale per l'accessorio. Het voornaamste hoofdwerk wegens het toevallige bederf. [ven.
Principamente, principamente. Voornamentlijk, bijzonderlijk, principaalijk.
consiste principamente in beni stabili. Het bestaat voornamentlijk in landgoederen, vaste goederen.
principamente in questi tempi in queste congiunture. Voornamentlijk, bijzonderlijk in deze tijden, in deze gelegtheden.
Principato, Principato. Een Vorstendom, Prinsdom; ook opperheerschappy, voorrang, voortogt.
il Principato di N. N. Het Vorstendom, Prinsdom van N. N.
tener' il principato in qualche cosa, luogo &c. sopra gli altri. De opperheerschappy, de voortogt, het opperbevel, de oppermagt over een zaak, plaats, enz. over de andere hebben, de voornaamste, het hoofd [zijn.
li Principati. De Vorstendommen, Prinsdommen, (het zoo genaamd Choor der Engelen.)
Principio. V. Principio.
PRINDERS, Prebenders. Nemen, grijpen, aangrijpen, vangen, vatten, aanvatten; ook bekomen, krijgen, innemen, veroveren.
prender con (per) mano, con denti &c. *Met* (by) de

hand nemen, met de tanden vatten, aanvatten, aangrijpen.
prender' uno. Iemand mede nemen, iemand gevangen, in verzekering nemen; ook verlieven, enz.
prender' pesci, uccelli &c. Visschen, vogelen, enz. vangen.
prender' uno con parole, danari, bellezza, &c. Iemand met woorden, met geld, met de schoonheid vangen.
prender' una città, fortezza. Een stad, een sterke bekomen, veroveren, innemen.
prender' medicina, tabacco, aqua santa &c. Geneesmiddelen nemen, (innemen) tabak rooken of snuiven, gewijd water nemen, enz.
prender' il camino verso qualche luogo. Zijn weg ergens heen nemen, zig ergens na toekeeren, wenden.
che camino prenderete? Wat weg zult gy nemen, gebruiken?
prender' l'habito religioso, l'ordine &c. Het geestelijk kleed, de ridder-order aannemen, aanvaarden, een mounik, een ridder worden.
prender' danari per qualche cosa. Geld ergeus voor nemen, aannemen.
prendete questo piccolo dono. Neemt dit klein geschenk [aan.
prender' licenza, (congedo.) Oorlof, afscheid nemen.
prender' porto, terra. In de haven loopen, binne-loopen, landen, aanlanden, aan land gaan, stappen.
prender' la montagna. De bergstraat, bergweg nemen, zig bergwaarts wenden.
prender' la misura &c. De maat nemen, enz. *V. Misura.*
prender' le congiunture. De gelegthheid in agt nemen, waarnemen, zig daar van bedienen.
prender' guardia, cura di qualche cosa. Iets in agt nemen, de zorg of last van een zaak op zig nemen.
prender' uno per matto, ignorante &c. Iemand voor een zot, nar, gek, voor onwetend, enz. nemen, dat is, daar voor houden, agten.
prender' uno per l'altro (in cambio.) Den een voor den ander nemen, den onregten aandoen, aanpreken.
prender' moglie, una per moglie. Een wijf nemen, eenen tot een vrouw nemen.
prender' servitore, serva. Een dienaar, een meid aannemen, in huur nemen.
prender' carrozza, cavallo, le poste &c. Een koets of karos, een paard, de post nemen, gebruiken.
prender' nome. De naam verkrijgen, bekomen.
da costui prefero nome i Ghibellini. Van dezen hebben de Gibellinen hunnen naam bekomen, gekregen.
prender' l'origine, il sangue, il titolo da qualche luogo &c. Zijn oorsprong, afkomst, zijn tijtel van een plaats, enz. nemen, aannemen.
prender' un titolo. Een tijtel nemen, dat is, zig dezelve aannemen.
prender' l'armi. De wapenen opvatten, aangrijpen.
prender' consiglio, partito. Een raad, aanslag nemen, by der hand vatten.
prender' il partito di uno. Iemand's party nemen, aannemen, aanvaarden, opnemen. *V. Partito.*
prender' carne. Vleesch krygen, vet, gezet of lyvig worden.
prender' ardire, coraggio. Moed, hart scheppen, vatten.

prender' un' idioma dalla nascita. Een spraak van jongs op begrijpen, bevatten, leeren. *V. Apprendere.*
prender lingua. Navragen, onderzoeken. *V. Lingua &c. Riconoscere.*
prender' il latte. V. Rapprendere.
come prendete voi queste parole? Hoe neemt gy dat woord, hoe legt gy dat uit?
prender per male. Voor quaad nemen, opnemen.
prender' in buona parte (per bene.) Voor goed, ten goeden opnemen, opvatten, voor lief nemen.
prender noia, fastidio di qualche cosa. Ergens verdriet van, of in scheppen, ergens verdrietig over worden.
prender' una cosa a cuore. Iets ter harten nemen, trekken, zig iets ter harten laten gaan.
mi prese un gelo (freddo) un' orrore, uno spavento. Daar quam my een rilling, beving, ziddering, een schrik, vreeze aan: schrik, beven, enz. overviel, beving my.
prender' a far qualche cosa. Iets ondernemen; ook iets aanvangen of beginnen te doen, iets aanvaarden.
così prese a dire. Hy begon op deze wijze te zeggen, te spreken.
prese a ridere, fuggire &c. Hy begon te lachen, te vlieden of te vlugten, enz.
prefero una carola con lento passo. Zy traden ten dans, zy begonden een rye met lange, langzame schreden.
prender (prender' si) piacere, giuoco, spasso, diletto di qualche cosa. Zijn vreugd, welgevallen, spel, lust, vermaak ergens in nemen, dat is, ergens aan hebben, genieten, zig daar in verlustigen, vervrolijken.
prender (prender' si) la pena, cura di qualche cosa. De moeite, de zorg van eenig ding op zig nemen, zig daar mede bemoeijen, bekommeren, zorg daar voor dragen.
prender' ad un' albero. Zig aan een boom vasthouden, grijpen.
prender' a (di) qualche cosa. Zijn vermaak ergens in hebben, vinden, scheppen.
Nota. 't Geen van *Prendere* word gezegd, kan ook van *pigliare* verstaan worden; en zoo in tegendeel.
Prefo. Genomen, gegrepen, gevangen; ook ingenomen; overvallen, bemagtigd, veroverd.
esser preso all' banno. Met den angel gevangen, dat is, bedrogen; ook verliefd zijn of worden.
esser preso di uno (una) dell' amore, della bellezza di uno, (una.) Van iemand gevangen, dat is, op iemand verliefd zijn of worden.
preso dal vino, dalla collera &c. Van de wijn bevangen, (beschonken, dronken zijn) van toorn of gramschap overvallen.
Prefa. Neming, vating, vangings, grijping; ook geboeit, gebonden; ook inneming, verovering; ook de vangst van een jager, vogelvauger, visscher, *V. Preda.*
la presa del Prencipe N. N. De gevangenneming des Vorst of Prins N. N.
la presa di Maftricht &c. De verovering, inneming van Maftricht, enz.
far' una buona presa. Een goede vangst doen.

una presa di teriaca, di tabacco &c. Een inneming van theriakel, dat is, zoo veel als'er op de punt van een mes kan leggen, enz. een pijp voltabak, of zoo veel als men in een reis gebruikt. *V. Dose.*
pigliatene una buona presa. Neemt een goede inneming, dat is, een goed en behoorlijk deel van 't gene men op eenmaal gebruikt.
una potvere &c. in tre prese. Een poeder, enz. om in drie reizen in te nemen, te gebruiken.
una presa di trippe &c. Een klein schotelje pens.
venir' alle prese con uno. Met iemand worstelen, plukharen, huidgemeen worden; ook beginnen te kijken en oneinig te worden.
dar le prese ad uno. Iemand de keur, de verkiezing laten, toestaan.
Prendimento. Neminge, vangings, grypinge.
Prenditore. Een nemer, vanger.
PRENO M E. Een voornaam, eigen naam.
Prenomare, prenominare. Iemand voornamen geven; ook van te voren noemen, voorbenoemen, voormelden; ook van te voren verkiezen.
Prenomato, prenominato. Voorgenoemd, voorgemeld.
PRENOZ I A. Voorkennisse, voorkundschap, voorberigt.
PREOCCUPARE. Voorinnemen, te voren innemen, voorkomen; ook bezetten, bemagtigen.
preoccupar' il giudice &c. Den regter te voren innemen, te voren berigten.
preoccupar gli animi. De gemoederen te voren innemen. [men.
Preoccupato. Vooringenomen, te voren ingenomen; ook voorkomen; ook verrast, overvallen, enz.
preoccupato dalla colera, passione &c. Overvallen, vooringenomen van de toorn of gramschap, driften, enz.
Preoccupazione. Voorinneming, voorkoming.
PREORDINARE. Verordineren, te voren beschikken of bestellen, te voren bestemmen, voorzien. *V. Predestinare.*
Preordinato. Te voren geschikt, voorzien, besteld, verordineerd; ook voorgenomen.
Preordinazione. Voorziening, voorbeschikking, verordinerings; ook een voornemen, voorstel.
PREPARARE. Bereiden, voorbereiden, vervaardigen, toestellen, toerusten. *Mes.* In de zin hebben. *V. Apparacchiare.*
preparar' una medicina. Een artzney of geneesmiddel toerigten, bereiden.
preparar gli umori, [Term. Med.] De vogtigheden der kranken of zieken tot de geneezing bequaam maken, bereiden.
preparar' honori &c. ad uno. Iemand eer en plegtigheden bereiden, voorbereiden, dat is, eer willen bewijzen zoo dra als hy aankomt.
l'honore, che V. S. mi prepara. De eer die my de Heer bereid.
preparar gli occhi al pianto, gli orecchi ad ascoltar roninz. De oogen tot weenen, schreijen, de ooren om al terley ongeluk te hooren bereiden, gereed maken.
preparar le armi, la guerra, il castigo &c. il dath. De wapenen, den oorlog of krijg, de straffe, het

tweegevegt of (duel) bereiden, dat is, metoorlog of krijg willen aanvallen, willen veyten, zig daar toe bereiden, vervaardigen en gereed maken.

preparar' una flotta. Een vloot uitrusten, toerusten, vervaardigen; ook in zeezenden.

preparar' un affalto &c. Een storm bereiden, vervaardigen, dat is, willen stormen, storm loopen.

preparar la vendetta &c. De wraak, enz. bereiden, zig spoedig willen wreken, zig tot wraak bereiden.

se volete &c. arrivar' a tal posto, preparate una gran somma di oro. Indien gy tot zoodanigen staat getaken wilt, zoo bereid een merkelyke somme gelds, neemt een goed stuk gelds in de hand.

Prepararsi. Zig bereiden, voorbereiden, vervaardigen, bereid en bequaam maken.

prepararsi alla confessione, comunione. Zig tot de Biegt, tot het Nagtmaal, of de (Communie) bereiden.

prepararsi a nozze. Zig tot de bruiloft, enz. bereiden, dat is, opschikken, versieren.

Preparatio, Preparativo, Preparatorio. Bereidend, voorbereidend, vervaardigend, al dat kragt heeft om te bereiden.

Preparatio. Bereid, voorbereid, vervaardigd, toegerust.

star, esser preparato. Bereid, vaardig zijn, gereed staan.

Preparatorio, preparatorii. Bereiding, voorbereiding, toerusting, voorbereidingen, toerusting, enz.

si fa gran preparatorii per la entrata, commedia, nozze &c. Men maakt groote toebereidselen, toerusting, enz. tot de intrede, het blyspel, de bruiloft, enz.

preparatorii di guerra. Krijgstrusting, toerusting tot den oorlog.

Preparazione, Preparamento. Bereiding, toebereiding, toerusting, toestelling, vervaardiging, toestel.

far la preparazione. Voorbereiding, toestel maken.

buona, debita preparazione. Goede, behoortlyke, schuldige voorbereiding.

preparamento alla guerra &c. Krygsrusting, toerusting tot den oorlog.

PREPONDERARE. Te voren overwegen, overleggen, onderzoeken; ook zwaarder wegen, opwegen, ophalen; ook hooger of meerder agten.

V. Predominare.

prepondera assai. Het weegt tamelyk over.

prepondera in lui l'avarizia &c. De gierigheid weegt zwaar, haalt by hem over.

PREPONERE, Preporre. Voorzetten, voorstellen.

Met. Meerder, hooger, grooter agten.

preponer' una cosa all' altra. De eene zaak voor d'ander zetten; stellen. *Met.* De eene zaak hooger agten als de andere.

preponer l'interesse privato a quello del publico. Zijn eigen belang voor het algemeen voordeel zetten, zijn eigen belang hooger agten als het algemeen welzijn.

Preposito, preposto. Voorgezet, voorgestelt. *Met.* Hooger, grooter, meerder geagt, gelchat; ook een reden of (propooft.)

esser preposto ad uno. Voor iemand gezet, gestelt worden, dat is, hooger, meerder geagt worden.

Prepositura. Voorstel. ○

Preposizione, preponimento. Voorzetting, voorstelling.

Met. Meerder, grooter, hooger agting; ook een voorzet-woordje.

PREPOSTERO. Verkeerd, averegts, het agterste voren; ook die alles verkeerd of averegts doet.

ordine &c. prepostero. Verkeerde schikking.

PREPUZIO. De voorhuid, het vel dat het einde van 't mannelijk teelid dekt; ook *Trop.* Het heidendom.

Prepuziato. Dat de voorhuid nog heeft, dat is, onbesneden, dat nog niet besneden is.

PREROGATIVA. Voorregt; ook grooter agting; ook vryheid, genade. *V. Privilegio.*

baver la prerogativa dell' età &c. Het voorregt des ouderdoms, enz. hebben.

PRESA, Preso &c. V. Prendere &c.

PRESAGIARE, Presaggiare. Voorzeggen, voorstellen, voorbeduiden, of beteekenen.

Presago. Voorzeggend, voorspellend, iets voorzienende; ook een waarzegger.

Presagio. Voorzegginge, voorspelling, voorziening, voorgaande gedagten van iets.

PRESBITERO. Een ouderling, (dog nu) een priester.

Presbiterato. Het priesterdom, priesterschap.

Presbiterio. V. Sopra. Ook het priesters huis, parochie huis.

PRESCTO. Voorspelling, voorkennisse, voorzegginge, voorwetenschap, voorgaand gevoelen van iets.

Prescienza. Voorwetenschap, voorziening; ook de wetenschap van toekomstige dingen te weten en te voorzien.

PRESCRIVERE. Voorbeschrijven, schrijven al dat een ander navolgen moet; ook bevelen, belasten, geleiden; ook verjaren of verjaard worden.

prescriver leggi, tempo &c. Wetten, tijd, enz. voorbeschrijven, dat is, zetten, stellen, bestemmen, bepalen, benoemen.

prescriver' ad uno. Iemand (wetten) voorbeschrijven, belasten, bevelen, gebieden.

prescriver la possessione di qualche cosa, a causa del possesso havutone per il corso di trenta anni. De bezitting van een ding door verjaring, dat is, dewyl het al tot de dertig jaren bezeten is geweest, toeschrijven of toewijzen.

Prescrito. Voorgescreven, voorgezet, voorgestelt, bestemd, enz. Ook verjaard; ook wet, regel, bevel, inzetting.

possessione, processo, debito &c. prescritto. Verjaard bezit, geding of (proces), verjaarde schuld, enz. dat is, vervallen of verschenen.

tempo &c. prescritto. Voorgescreve, bestemde, bepaalde tijd, enz.

secondo il prescritto delle leggi, della ragione. Volgens de wet, zoo als het de wet, de regte reden vereicht.

Prescrizione. Voorbeschrijving; ook verjaring; ook bevel, inzetting, regel, wet.

far prescrizione di qualche possessione. De bezitting van eenig ding verjaren, door verjaren aan zig brengen, na zig trekken.

PRESENTÈ. Tegeuwoordig, nu, heden; ook hedendaags.
esser presente a qualche cosa. By eenig ding tegenwoordig ziju.
la presente opera &c. Het tegenwoordige werk, enz.
tempo &c. presente. De tegenwoordige, hedendaagse tijd, enz.
il mondo presente, i costumi, modi &c. presenti. De hedendaagse wereld, de tegenwoordige, hedendaagse gewoontens, manieren, gebruiken, enz.
del (al) presente. Nu; te dezer tijd, in de tegenwoordige tijd, hedendaags, tegenwoordiglijk.
Presentemente. Op het tegenwoordige, te dezer tyd, nu.
Presente. Een gift, geschenk, gave, vereering.
bello, magnifico, splendido, regio, degno, honesto &c. presente. Een schoon, heerlijk, treffelijk, koninglijk, waardig, eerlijk, enz. geschenk.
far presente ad uno di qualche cosa. Iemand iets tot een geschenk, tot een vereering geven, iets schenken, vereeren, iemand ergens mede begiftigen, beschenken.
offrir, dar presenti. Geschenken, giften, vereeringen aanbieden, geven.
Presentaccio. Een klein geschenk, kleine vereering, of gift.
Presenza. Tegenwoordigheid, bywezen, byzijn.
in presenza del Rè &c. In de tegenwoordigheid, in het bywezen des Konings, enz.
comparir' alla presenza di uno. Voor iemand verschijnen, voor iemands oog, in de tegenwoordigheid van iemand komen.
viver' in (alla) presenza di Dio. Voor God, in de tegenwoordigheid Gods leven, wandelen.
presenza corporale, spirituale (mistica.) Lichamelijke, geestelijke, heimelijke of verborge tegenwoordigheid.
un'buomo di bella presenza. Een man van een schoone tegenwoordigheid, dat is, schoon van gestalte, gedaante, wezen, aanzien.
Presenziale. Dat in de tegenwoordigheid bestaat, lichamenlijk.
Presentiamente. Op een tegenwoordige, lichamenlijke wijze.
Presentare, Appresentare. Toonen, betoonen, vertoonen, voorhouden, voorstellen, tegenstellen, voorbrengen, tegenzetten, tegenbieden; ook leveren, overleveren, schenken, enz.
presentar la persona del Rè. De persoon des Konings vertoonen, (verbeelden.) *V. Rappresentare.*
presentar' ad uno qualche cosa. Iemand iets voorstellen, tegenstellen; ook langan, aanlangen, leveren, overleveren, vertoonen; ook voordragen, aandienen; ook aanbieden; ook schenken, vereeren.
presentar' uno. Iemand beschenken, begiftigen; ook iemand aanbieden, voorstellen.
presentar' (appresentar') uno all'ordinazione, al battesimo &c. Iemand tot priester wyen, ten doop, enz. brengen, dragen, houden, aanbieden, voorstellen.
presentar' uno sano e salvo al padre suo. Iemand aan zyn

vader weder fris en gezond overleveren, ter hand stellen, te voorschijn brengen, voorstellen.
presentar' una lettera, un memoriale. Een brief, een gedenk- of verzoekschrift overgeven, overleveren.
presentar le (lettere) credenziali. De opne brieven, magtbrieven vertoonen, overleveren, overgeven.
presentar la battaglia, le armi. De slag leveren of aanbieden.
presentar' uno vivo o morto. Iemand levendig of dood leveren, overleveren.
presentar la testa al carnesco. Den beul of scherpreger het hoofd aanbieden, uittrekken.
presentar (appresentar) le sue doglianze, preghiari &c. gli ordini del Rè, i bisogni della Republica &c. Zijne klagten, biddingen, smekingen, de bevelen des Konings, de nooddrust der Gemeente, enz. voordragen, voorstellen, aandienen. *V. Rappresentar.*
bieri vennero gli Ambasciatori, i quali presentavano &c. Gisteren zijn de Gezanten aangekomen, welkers aandienen, aanbrenge is, datenz.
Presentarsi, Appresentarsi. Zig toonen, vertoonen, stellen, voorstellen, verschijnen (voor 't Gereg) en zig laten zien, onder de oog, in de tegenwoordigheid komen.
mi si presentò una bella occasione. My quam een schoone gelegenheid voor, daar dede zig een schoone gelegenheid voor my op.
Presentante, Presentatore. Een toonder, vertoonder, overleveraar; ook een voordrager, voorsteller, aandiender, enz. ook een schenker, vereerder, enz.
V. Rappresentare.
Presentatio. Voorgehouden, voorgestelt, voorgebragt, voorgedragen, aangeboden; ook geleverd, overgeleverd, geschonken, enz.
esser presentato e banchettato da uno. Van iemand begiftigd, beschonken en onthaald worden.
Presentazione. Voorhouding, voorstelling, vertooning, voorbrenging; ook levering, overlevering; ook schenking, begiftiging, enz.
PRESENTIRE. Iets te voren weten, merken, bemerken, te voren gevoelen.
presentir' una cosa. Iets van te voren merken, bemerken, gewaar worden.
Presentimento, Presense. Voormerking, voorweten, voorgaande gevoelen.
PRESEPIO. Een kribbe.
PRESEVARE. Bewaren, behoeden; ook voorkomen.
preservar' uno dal pericolo, peccato &c. Iemand voor 't gevaar, de zonde, enz. bewaren, behoeden.
Preservato. Bewaard, behoed; ook voorkomen.
Preservativo. Bewarend, behoedend, dat kragt heeft om te bewaren, te behoeden; ook een voorkomend geneesmiddel, dat iemand voor eenige ziekte of krankheid, enz. bewaard.
Preservazione. Bewaring, behoeding.
PRESIDERE. Voorzitten, de eerste plaats in een vergadering bekleeden of hebben; ook bestieren, bewind hebben, heerschen; ook bezetten met krijgsvolk, enz. ○

presider nel consiglio, alla disparta &c. In den raad voorzitter, voorzitter in den raad zijn, de twistreden of dingtaal voorstaan, enz.

Presidente. Een voorzitter, (president;) ook een stadhouder.

presidente della camera, del consiglio. Kamer-(president,) raads-(president,) voorzitter in den geheimen raad.

Presidenza. Voorzitting, bestiering, regeering, het voorzitters of (presidents) ampt.

baver la presidenza nel congresso, consiglio &c. In de vergadering, in den raad de voorzitting of eerste plaats hebben: voorzitten.

Presidio. Bezetting van krygsvolk, (garnisoen.) *metter (collocar) presidio in una fortezza.* Bezetting in een sterkte of vesting leggen.

Presidiario (soldato.) Een soldaat die in de bezetting of in 't (garnisoen) leid.

Presidiare (una piazza.) Een bezetting in een plaats of vesting leggen, met bezetting bewaren.

Presidiato. Met bezetting of (garnisoen) voorzien. *fortezza ben presidiata.* Een vesting of sterkte die met bezetting wel voorzien is.

PRESIGNARE. Te voren teekenen, merken, be-teekenen, voorbeduiden. *V. Presignare.*

Presignato. Voorbeduid, te voren betekend. *Presignazione.* Voorbeduiding, voorbetekening.

PRESSO, Pressa &c. *V. Prendere &c.*

PRESONTUOSO, Presonzione &c. *V. Presumere &c.*

PRESSO, a presso, Appresso, Appo. By, na, naby, digt by, ontrent, byna.

presso (appresso) dame, appo (di) me. By, ontrent my. *esser presso ad uno.* By, of ontrent iemand zijn.

venir' appresso (appressarsi) ad uno. Na, of digt by iemand komen, genaken, na iemand toetreden, by iemand gaan.

presso alla chiesa, al muro. Na, of digt by, ontrent de kerk, digt by de muur.

assai presso a Parigi. Tamelijk na, digt by Parys, ontrent Parys.

presso al giorno. Ontrent, een weinig voor den dag. *appresso al Papa.* By den Paus.

d' appresso. Van digt by. *presso, presso che.* Schier, byna, bykans; ook ontrent.

Mafetto, presso che vecchio. Mafetto, als hy byna oud was.

all' hora fui presso di convertir la mia ira in rabbia. Te dier tijd had ik byna myn toorn of gramschap in woede of razerny verandert.

farà presso otto giorni. Het zal schier, byna, ontrent agt dagen zijn.

presso miglia sei, presso (a) sei miglia, presso (appresso di) cinque anni, lire presso che cento &c. By dezès mylen, byna, ontrent vyf jaren, by de honderd ponden, schier, byna, ontrent honderd ponden.

di presso, (d' appresso.) Van naby, van digt by. *guardar (veder) di presso.* Van naby, van digt by zien, aanschouwen.

essere molto appresso. Zeer digt by zyn.

il Rè lo vuol presso, (appresso.) De Koning wil hem by zig hebben.

esser grande, potente appo (appresso) di uno. Groot, magtig by iemand zyn, veel by iemand vermogen, by iemand wel gezien zyn.

farfi presso, (appresso.) Zig naby, digt by vervoege, schikken, begeven.

PRESSO, Appresso. Na; ook daar na; ook hiesna, namaals, hier namaals; ook agter.

appresso la morte. Na de dood. *l'uno appresso all' altro.* Den een na den ander.

alcuni giorni appresso, poco appresso. Eenige dagen daar na, een weinig daar na.

questo si farà appresso. Dat zal hier na, hier namaals geschieden.

quelli che appresso venivano. De gene, welke daar na, hier na quamen.

venne con un postiglione innanzi e con un servitore appresso. Hy quam met een postruiter voor aan, en een dienaar of knecht agter hem.

in presso. Hier na, hier namaals. *come si dirà in appresso.* Gelyk als men hier na, hier namaals zeggen zal.

Pressa. Spoed, haast. *baver gran pressa.* Groote haast hebben, zeer spoeden.

PRESSARE. Persien, drukken, uitdrukken, dringen. *V. Premere.*

pressar la mano ad uno. Iemand de hand, aan de hand drukken.

pressar sugo, eglio di qualche cosa. Sap, nat of voegt, oly ergens uit persien, uitdrukken.

pressar' i suiditi. De onderdanen persien, drukken, quellen, plagen.

Pressante. Persleud, drakkend; ook dringend, dwingend, plagend, quellend. *V. Premere.*

pressanti affari, urgenze pressanti. Perssende, drukkende, dringende, hoogdringende zaken, bezigheden.

Pressura, Pressa. Perssing, drukking, dringing; ook gedrang.

PRESTANTE. Overtreffend, te boven gaande, uitmuntend, uitnemend, treffelijk, voortreffelijk, deftig, enz.

Prestanza. Uitmuntendheid, voortreffelijkheid, uitmuntendheid, deftigheid, verheventheid.

PRESTAR. Geven, toonen, bewijzen, doen, zyn woord of belofte houden, of nakemen; ook uitnemender zijn.

prestar fede ad uno. Iemand geloof geven, geloven, iemand zyn woord geven, getrouwigheid toezeggen, beloven.

prestar' orecchie ad uno. Iemand' gehoor geven, aanhooren.

prestar' aiuto ad uno. Iemand hulpe of bystand toonen, bewijzen, dienst bewijzen.

prestar favore, servizio. Vrindschap, dienst bewyzen. *prestar scurtà (cauzione) ad uno.* Iemand verzekering, pand geven.

prestar' omaggio, giuramento. Huldigen, heldiging doen, zweeuen, een eed doen.

prestar

prestare beneficio. Goed doen, iemand weldadigheid bewijzen.

PRESTARÈ, *Imprestare*. Leenen, verleenen, uitleenen, verstrekken, geld of iets anders aan iemand doen, of voor hem uitschieten; ook ontleenen.

prestare danari. Geld leenen; ook ontleenen.

prestare il suo nome. Zijn naam leenen, verleenen, uitleenen, op zijn naam eenige onkosten laten maken. *V. Spendere*.

spender, *ad usura*, *a pegno*, *ad interesse*, *con utile*. Op woeker; op pand, op (intrest) enz. leenen, uitleenen, verstrekken.

prestare sopra i beni. Op de goederen leenen.

Prestato, Imprestato. Geleend, uitgeleend; ook ontleend.

Prestatore. Een leender, uitleender, woekeraar.

bellezza &c. prestata. Een geleende, dat is, ongepronkte schoonheid.

Presto, Prestito, Imprestito, in Prestanza. Op een geleende wijze.

pigliar' (torr') in presto, (in prestanza). Leenen, ontleenen, ontnemen.

dar prestito (ad prestito). Leenen, uitleenen, verstrekken, te leen of te borg doen.

prestio. Een leenhuis; ook een lombard, bank van leening.

PRASTIGIO. Toovery; ook goochel of guichelary, bedriegerij, begoocheling.

Prestigioso. Toovercragtig, guichelaryagtig.

Prestigioso. Tooveren, met toovery omgaan, guichelen of goochelen.

Prestigiatore. Een toovenaar, guichel- of goochelspeler.

PRESTO. Gezwind, gereed, bereid, vaardig, by der hand; ook spoedig, haastig.

presto versificatore &c. Een vaardig, scherpzinnig digter, enz.

offer presto in qualche cosa a far qualche cosa &c. Ergens gezwind, vaardig, vlytig, enz. in zyn.

presta à compiacere ogni uno &c. Vaardig en bereid om een ygelijk te believen, te behagen.

presto consiglio, presta risposta. Gezwind beraad, vaardige raadslag, scherpzinnig, kloek antwoord.

ilmangiare &c. è presto. Het eten, enz. is gereed, bereid.

sù presto via, presto, presto, presto! Gezwind, ras op, wel aan, op, op, lustig, vaardig, vlytig voort!

pid presto che dir stoppa. Gezwinder als iemand stoppa kan zeggen, dat is, in een wenk, in een oogenblik.

correr' andar, venir, parlar &c. presto. Gezwind, haastig, schielijk, ras loopen, gaan, komen, spreken, enz.

correre presto. Loop gezwind, haastig, schielijk.

Prestamente. Gezwindelijk, schielijk, haastiglijk, vaardiglijk, in der yl.

Prestezza. Gezwindheid, haastigheid, vaardigheid, naarstigheid, vlytigheid, enz.

PRESUMERE. Ergens na raden, ergens na slaan, gissen, denken, vermoeden, vermeinen, wanen; ook durven ondernemen, onderstaan, zig aanmatigen, ydele, groote inbeeldingen hebben.

presumer troppo di se stesso. Zig al te veel inbeelden, aanmatigen, al te vermetel en te stout zijn.

presumer' ogni gran cosa oltre le sue forze. Zig inbeelden alle groote zaken boven zijne kragten te kunnen uitvoeren, verrigten, groote dingen boven zijne kragten ondernemen te doen.

non presumo tanto. Ik beeld my zoo veel niet in, ik durf zoo veel niet onderstaan, ondernemen, aanvangen, ik ben zoo vermetel niet.

presumer di far, di dir, giudicar, riprender &c. qualche cosa. Iets onderstaan, ondernemen te doen, te zeggen, te oordeelen, berispen, enz.

presumer qualche cosa di uno. Iets van iemand denken, vermoeden, eenig vermoeden van iemand hebben.

questo non si de presumere d'un tanto uomo. Dat moet men van zulk een man niet vermoeden, denken.

non si presume, ch' un moribondo dica bugie. 't Word daar niet voor gehouden, men geloofd, vermoed niet dat een stervende liegt.

Presunzione, Presunzione. Rading, vermoeding, denking, waan; ook vermetelheid, groote inbeelding, al te groote vryigheid, vrymoedigheid, vrypostigheid, stouthed, enz.

che presunzione? Wat een laardunkentheid, verwaantheid, opgeblazentheid, vermetelheid, stouthed!

baver gran presunzione di se stesso. Zig zeer veel inbeelden of onderstaan.

Presuntuoso, Presuntuoso. Inbeeldend, verwaand, stout, vermetel, vry, vrymoedig, vrypostig.

un gran presuntuoso. Een zeer vermetel, vry, vrypostig mensch.

impresa &c. ben presuntuosa. Een zeer verwaande, vermetele, stoute daad.

Presuntuosaccio. V. Sopra.

Presuntuosamente, Presuntuosamente. Vermoedelijk, vermetelijk, verwaandelijk, stoutelijk, op een vermetele, stoute, vrypostige wijze.

Presuntuosità. V. Presunzione.

PRESPORRE &c. V. Supporre.

PRETE. Een priester; ook een kerselpaap of parochiaan.

farfi prete. Een priester worden.

prete secolare. Een wereldlijk priester.

prete di villa, di contado. Een dorppriester, een kerselpaap of parochiaan.

il paese del prete Gianni. Het land van priester Johannes, priester Johannes-land.

Preteccio, Preticciuolo. Een priestertje, een ellendig, arm priester.

Pretaccio, Pretaccio, Pretazuolo. V. Sopra. Ook een ongeleerd, onbequaam priester.

Pretefco. Priesterlijk, op een priesterlijke wyze.

alla pretesca (pretescamente). V. Sopra.

Pretaria, Pretarie. Priesterlijke bedryven.

Preteggiare. Voor priester spelen, zig voor een priester uitgeven.

PRETENDERÈ. Voorwenden, voorgeven; ook willen, begeeren, eischen, vorderen, zeer verlangen, met regt aanspreken, ergens regt meenen toe te hebben.

presumer troppo di sé. Zich te
aanmatigjen, altevemen, over
presumer ogni gran cosa. Al te
den alle groote zaken over te
nen uitvoeren, verlegen, puzen,
zijne krachten onderneemen.
non presumo tanto. Ik beel
durt zoo veel niet onderstaan, over
vangen, ik ben zoo vermetel.
presumer di far, di dir, giudicare
che cosa. Iets onderstaan, onder
zegeven, te oordeelen, beslissen.
presumer qualche cosa di suo. Iets van
vermoeden, eenig vermoeden van
questo non si de presumere di un
men van zulk een man niet vermen
non si presume, ch' un mortuo sia
daar niet voor gehouden, men ge
niet dat een sterfende liegt.
Presunzione, Presunzione. Rading, ver
king, waan; ook vermeening, ver
ding, al te groote vrygeheid, vry
poltigheid, stoutheid, enz.
che presunzione? Wat een hardnekkig
heid, opgeblazenheid, vermeening
baver gran presunzione di sé. Zich
den of onderstaan.
Presuntuoso, Presuntuoso. Inbedel
stout, vermetel, vry, vrymoedig,
un gran presuntuoso. Een zeer vermet
tig meulch.
impresa etc. ben presuntuoso. Een zeer
merel, stoute daad.
Presuntuosissimo, V. Supra.
Presuntuosamente, Presuntuosamente. Ver
metelijk, verwaandelijk, vrymoedig
metele, stoute, vrypoltige wijze.
Presuntuosità, V. Presunzione.
PRESUPPORRE etc. V. Supponere.
PRETE. Een priester; ook een
rochiaan.
parisi prete. Een priester worden.
prete secolare. Een wereldlijk priester.
prete di villa, di contado. Een dorps
speelpaap of parochiaan.
il paese del prete Giovanni. Het land van
nes, priester Johannes-land.
pretaccio, Pretaccio. Een priester, en
arm priester.
pretaccio, Pretaccio, Pretaccio. F. Supra.
pretaccio, Pretaccio. Onbequaam priester,
ongeleerd, onbequaam priester.
pretaccio. Priesterlijk, op een priesterlijk.
la pretessa (pretessante). F. Supra.
pretaria, Pretaria. Priesterlijke betrou
welijkheid. Voor priester spelen, vry
ter uitgeven.
PRETENDER. Voorwenden, ver
den, begeeren, eischen, verzoeken,
met regt aanspreken, ergens op

pretender qualche cosa. Iets voorwenden, voorgeven.
io non pretendo altro. Ik eisch, vorder, begeer niet
anders.
egli pretende questo titolo, questa piazza etc. Hy begeert,
wil hebben dat men hem deze tijtel geeft, deze vesting,
enz. weder inruimt; hy geeft voor dat het hem toekomt,
hy maakt'er regt op.
pretender ignoranza, impossibilità. Onkundigheid of
onwetenheid, onmogelijkheid, enz. voorwenden,
voorgeven, bybrengen. *V. Allegare.*
Preterente. Voorwendend, voorgevend, begeerend,
eischend, vorderend; ook iemand die ergens regt
op heeft, iets begeert of ergens om verzoekt en
aanhoudt.
un gran preterente. Een grooten eischer, regtsvorderaar.
egli è superbo e preterente. Hy is stout, vermetel,
groots, en begeert hoog geëert te worden.
vi sono molti preterenti di questa carica, eredità. Daar
zijn veel eischers, verzoekers, aanhouders na dit
ampt, na deze erfenis; veele tragten'er, streven'er
na, hebben'er regt toe.
Preteso. Voorgegeven, gewaand, ingebeeld, enz.
la pretesa vittoria etc. De voorgewende, gewaande
zegen, overwinning, enz.
Pretesione, Pretendimento. Vermeend, gewaand, inge
beeld regt, eisch, regtsvordering tot iets; ook
voornemen.
baver pretesione a qualche cosa. Regt, eisch ergens op
hebben, ergens na staan, tragten.
le pretesioni del Rè di Francia sopra l'Imperio. Den eisch
(pretensie) van den Koning van Frankrijk op
het Rijk.
PRETERIRE. Voorbygaan, overstappen, over
loopen; ook te buiten gaan.
preterire le leggi, gli ordini. De wetten, de bevelen o
verstappen, te buiten gaan.
Preterito. Voorby gegaan, overgestapt, overgelopen.
ne' tempi preteriti. In voorgaande, voorledetijden,
certijds, voordezen, vau ouds. *V. Già, Passato.*
Preterizione. Voorbygang, overstapping, overloo
[ping].
PRETERMETTERE. Over slaan, na-of agterlaten.
Pretermissione. Nalatinge, agterlatinge.
PRETESSERE. Voorwenden, voorgeven, bedek
ken, bewimpelen, verschoonen.
pretesser' ignoranza etc. Onwetenheid voorwenden,
voorgeven. *V. Allegare.*
Pretesto. Voorwendinge, voorwendfel, voorgevin
ge, bewimpelinge, verschooninge.
sotto pretesto di etc. Onder voorwendfel, voorgevin
ge als of, enz.
sotto varii pretesti. Onder verscheide voorwendfels,
voorgevingen, bewimpelingen.
un bel pretesto. Een schoon voorwendfel, dekmantel.
PRETORE. Een overste, overheer, opperheer,
hoofdschout, drofsjaard, voogd, regter, enz.
Pretoriale, Pretorio. Dat tot een overste, overheer,
opperheer, hoofdschout, enz. behoort.
Pretorio. Regthuis, plaats of vierschaar daar een

T O M. I.

overste, overheer, hoofdschout, enz. regt doet,
of pleegt.
PREVALERE. Beter, meer waardig, van grooter
waarde zijn: overtreffen, te boven gaan, de over
hand behouden.
le sue ragioni prevagliano. Zijne redenen vermogen,
gelden meer.
prevale contro alcuno. Tegen iemand vermogen, ie
mand magtig worden, iemand overweldigen, over
mannen.
Prevalesti (di qualche cosa.) Zig ergens van bedienen,
iets gebruiken, zig iets nut maken. *V. Valersi.*
PREVARICARE. Ontrouwelijk en valschelijk
handelen, een zake verraden, die men aangeno
men heeft voor te staan; ook (de wet) te buiten
gaan, overtreeden, tegen regt en reden handelen.
Prevaricatore. Een verrader van een zake, die hy aan
genomen heeft te verdedigen.
Prevaricazione. Verrading, valsche en trouwlooze
handel.
PREVEDERE. Te voren zien.
Preveduto, Previsto. Te voren gezien.
Prevedimento. Voorziening.
PREVENIRE. Voorkomen, verrassen. *V. Anticipare.*
prevenir' uno. Iemand voorkomen, verrassen.
prevenir' il tempo. De tyd voorkomen.
prevenir' uno colle ceremonie etc. Iemand met hofte
lijkheid, plegtelijkheid, beleeftheid voorkomen.
Iddio ci previene colla sua grazia e benedizioni. God
voorkomt ons met zijne genade en zegen.
Preveniente. Voorkomend, verrassend.
grazia preveniente e ajutante. Voorkomende en hel
pende genade.
Prevenuto. Voorgekomen, verrast.
esser prevenuto da uno. Van iemand voorgekomen,
verrast worden.
Prevenimento, Prevenzione. Voorkoming, verrassing.
PREVIO. Voor gaande, voor uit gaande of tre
dende, de weg wijzende.
PREVOSTO. Een provoost, geweldiger.
PREZZO. Prijs, waarde, loon, vergelding. *V. Pregio.*
a gran prezzo, a vil prezzo. Duur of dier, veil,
goed koop.
a prezzo convenevole, ragionevole, giusto. Voor een
billijke prys, waarde.
habito, cosa etc. di prezzo. Een kostelyk kleed, ding, enz.
prezzi stravaganti, strabocchevoli, ingordi. Overstolli
ge, groote prys, waarde.
Prezioso, Prezioso. Kostelijk, duur of dier, dierbaar.
il prezioso sangue di Gesù Cristo. Het dierbaar bloed
van Jesus Christus.
tempo etc. prezioso. De kostelijke tyd, enz.
pietre preziose, cose, merci etc. preziose. Kostelijke,
edel gelteente, kostelijke dingen, koopmanschap
waren, enz.
vini, confetti etc. preziosi. Kostelijke, dat is, tref
felijke, voortreffelijke, zeer goede wijnen, con
sfituten, enz.
un' uomo prezioso. Een man van hooge waarde, van
uitemende verdienste.

A a a a a

Pre-

Prezzare, Apprezzare, Apprezziare. Schatten, agten, waardeeren, in waarde houden.
Prezzato, Apprezzato. Geschat, geagt, gewaardeerd; ook in hooge waarde gehouden.
Prezzamento, Apprezzamento, Apprezzo. Schatting, agting, waardeering, in hooge waarde houding.
Prezzolare. Dingen, bieden.
Prezzolato. Bedongen.
Prezzolatamente. Met lang dingen, bieden.
P R I A. V. Prima.
P R I A P O. Een God der lusthoven.
P R I G I O N E, *luogo publico, dove si tengono serrati i rei.* De gevangenis, het gevangenhuis, de kerker; ook de hegtenis of gevangenis zelfs.
prigione lunga, dura, ben guardata, oscura, fetida, dolorosa, borrenda &c. Een lange, harde, welbewaarde, donkere of duistere, stinkende, bedroefde, gruwelijke, enz. gevangenis.
cacciar' (matter', chiuder' &c.) uno in prigione. Iemand in de gevangenis, in hegtenis zetten, sluiten.
guardar' (tener' &c.) uno in prigione. Iemand in de gevangenis, in hegtenis bewaren, gevangen houden.
condannar' a prigione perpetua. Iemand in eeuwige gevangenis zetten, tot de eeuwige gevangenis verwyzen, vonnissen, doemen.
andar' in prigione. In de gevangenis gaan, in hegtenis gezet worden.
liberar' (trarr' di prigione). Uit de gevangenis, uit de kerker verlossen.
Prigione, Prigioniere. Een gevangen, die in de gevangenis, in hegtenis zit.
andar', restar prigione. Zig gevangen geven, gevangen worden.
far', menar' uno prigione. Iemand gevangen nemen, gevangen weg voeren.
andar in prigione. Gevangen gebracht, gevangen weg gevoerd worden.
prigione di guerra, per debiti &c. Een krijgsgévangenis, een gevangen wegens schulden, enz.
Prigioniere. Een gevangen; ook een gevangenisbewaarder, stokbewaarder, cipier.
Prigionia. Gevangenis, hegtenis.
Prigionare, Imprigionare alcuno. Gevangen zetten, iemand in de gevangenis werpen, in verzekering, hegtenis zetten.
P R I M O, Primiero. Eerste; ook vorige; ook de eerste. *Met.* De voornaamste, beste, treffelijkste, hoogste, grootste, oudste.
il primo capitolo, versetto &c. Het eerste hoofdstuk, of hoofddeel, vers, enz.
primo luogo &c. De eerste, voornaamste, beste plaats.
primo principio. Het eerste begin.
il suo primo innamoramento &c. Zijne eerste; ook vorige liefde, verleving. *V. Primiero.*
al primo (giorno) di Dicembre. Den eersten December of Wintermaand.
esser', comminciar', entrar', esser' amazzato, maritato &c. il primo. De eerste zijn, beginnen, ingaan, de eerste omgebracht of gedood, getrouwd of uitgehuwelykt, enz. worden.

la prima età, la prima giovinezza. De eerste jaren of ouderdom, de eerste jeugd.
libro primo, violino primo &c. Het eerste boek, de eerste viool, enz.
nel primo sonno. In de eerste slaap.
la prima volta. De eerste maal, de eerste reis.
metter la prima pietra. Den eersten steen leggen.
dir, recitar la prima (bora.) De Primen (een zoo genaamd morgen of ogtend gebed) bidden, lezen.
prima vera. De lente, (de tyd als de nieuwe vrugten komen.)
esser' il primo di &c. De eerste zyn, de eerste rang hebben van, enz.
il primo dopo l'Imperadore. De eerste, de voornaamste na den Keizer.
esser' de' primi. De eerste, de voornaamste van 't getal zyn, van de voornaamste zyn.
il primo ministro. De eerste, de voornaamste staatsdienaar.
il primo di dignità, nascita. De eerste in waardigheid, van geboorte of gellagt.
le prime dame. De voornaamste vrouwen, (van staat.)
li primi bocconi &c. De beste, smakelijkste, lekkerste beetjes, enz.
Primo, Prima, in prima, di prima. Eerst, eerstelijk, te voren, voordezen.
il primo venuto a questi il compagno. Die eerst komt, wagte de andere van 't gezelschap.
primo, secondo, terzo &c. Eerstelijk, ten-eersten, ten-tweeden, ten-derden, enz.
bisogna pigliar prima la misura, e poi tagliare. Men moet eerst de maat nemen, en daar na snyden.
fu conteso fra loro chi prima dovesse entrare. Daar waeren twiift onder hun, wie dat eerst zoude binnengaan.
disse di voler venir &c. prima che potesse. Hy zeide, dat hy zoo haast, zoo ras zoude komen als hy konde.
in prima si fu &c. e poscia &c. Eerstelijk maakt men, enz. en daar na, enz.
le ricchezze &c. che possedeva &c. prima. De rykdommen, enz. die hy te voren, voordezen bezat.
la cella, che prima gli soleva esser giardino di delizie, bora &c. Zyn cel, die hem voordezen voor een lusthof verstrekte, is tegenwoordig, enz.
ritornò bella e graziosa com'era di prima. Zy word weder schoon en aardig gelyk zy te voren was.
lo stato &c. di prima. De vorige stand, staat, enz.
V. Prifino.
Prima. Eer dat, voor dat; ook eerder.
prima di partirsi, di montar in carrozza &c. Voor dat hy vertrok, eer dat hy in de koets of karos trad, enz.
lo voglio prima credere che &c. Ik wil veel eerder geloven dat, enz.
prima eleggerci di morire delle proprie mani. Ik zou eerder verkiezen door mynne eigene handen te sterven; ik zoude eerder myn zelve ombrengen, dooden.
prima di far questo &c. Eer ik dat wilde doen, enz.
io ci fui prima di lui, (prima che venisse lui.) Ik ben'er eer-

eerder geweest als hy, ik ben voor hem gekomen. *nè (non) prima veduta l'ebbe che &c.* Het wierd van hem naauwelijks gezien, dar enz.

come prima addormentato ti fossi &c. Zoo haast als gy in de slaap was gevallen, enz.

prima che venisse &c. Eer, voor dat hy quam, enz. *Prima, da prima, alla prima, alla (bella) prima.* In 't eerste, ten eersten, in 't begin, de eerste reis, de eerste maal.

non così alla prima, (da prima.) Niet zoo ten eersten, niet zoo (schielik), zoo haastig.

da prima vedendolo no'l conobbi. Als ik hem in 't eerst, de eerste reis zag, kende ik hem niet.

Primamente, Primieramente. Eerstelijc, voor eerst, ten eersten; ook eerstmaal, aldereerst, ten eersten maal; ook tevoren, enz.

prima-e principamente. Eerstelijc en voornamentlijk. *Primiero. V. Primo.*

il suo primiero innamoramento &c. Zijne eerste; ook vorige liefde, verliefing.

Primiera. (Premier) een zoo genaamd kaartspel. *Primieramente.* Ten eersten, eerst, eerstelijc; ook tevoren. *V. Primamente.*

bisogna primieramente &c. Men moet eerst, eerstelijc, tevoren, enz.

Primiticio. Vroeg, vroegydyg, in de eerste tyd. *fico primiticcio.* Vroege, vroegydyge vygen.

pere, civette, uve &c. primiticcio. Vroege, vroegydyge peeren, kerffen, druiven, enz.

ingegno primiticcio, età primiticcio. Vroeg verstand, verstand voor de jaren, vroeg of ontydige ouderdom, verstandig, grys voor den tyd.

concerti, composizioni &c. primiticcio &c. Vroege, vroegydyge gedagten, schriften, dat is, de eerste.

Primario. Voorste, eerste, voornaamst.

Primaruola. Die voor de eerste reiz gebaar heeft.

Primato. De eerste, voornaamste, aanzienlykste, beste, (van een stad, enz.)

Primate del Regno, della Chiesa &c. De eerste, voornaamste des Ryks, der Kerke, enz.

Primato. De eerste of voornaamste rang, stand of staat. *il primato della Chiesa &c.* De eerste stand of voornaamste stand of staat der Kerk, enz.

senec' il primato in qualche cosa. De eerste of voornaamste rang, stand, of staat ergens in hebben.

Primavera. De voortyd, de lente.

Primitivo, Primévo. Eerst; ook oorspronkelijk.

la primitiva Chiesa. De eerste, oorspronkelijke Kerke. *un primitivo.* Een stamwoord, wortelwoord.

Primizia, primizie. Eersteling, de eerste vrugten, de eerstelingen.

offerir la primizie. De eerstelingen, de eerste vrugten offeren.

che celebra le primizie, (primiziante.) Die zyne eerste Missie houd, doet.

Primogenito, Primo-nato. Eerstgeborene.

Primogenitura. De eerstgeboorte; ook deszelfsragt, of voorregt.

PRINCIPB, Principale &c. V. Principe &c.

Principio, principii. Een aanvang, begin, beginfel;

ook afkomst, oorspronk; ook grondregelen, grondpraak, grondtaal.

il principio della nostra felicità &c. Den aanvang, het begin, dat is, oorzaak, oorspronk van ons geluk, ouwe gelukzaligheid.

dar principio a qualche cosa. Een begin, een aanvang ergens van maken, iets aanvangen, beginnen, ondernemen.

su'l (al) principio, sul (bel) principio. In den aanvang, in het begin.

dal principio del mondo. Van het begin der wereld.

dal principio fin' al fine. Van het begin tot het einde. *metter buoni principii in qualche scienza &c.* Een goed begin maken, goede gronden in een wetenschap leeren.

imparar i principii della Grammatica &c. De eerste beginfelen en grondregelen van de Spraak-, Taal- of Letterkonst leeren.

fundarsi sopra falsi principii. Zig op valsche regelen of beginfelen gronden.

parlar, minar, viver &c. con altri principii. Volgens, of naar andere grondregelen spreken, wandelen, leven, enz. *V. Massima.*

negar i primi principii. De eerste grondregelen loochenen, ontkennen.

alti, bei &c. principii. Hooge, schoone, enz. grondregelen. *Principiare.* Aanvangen, begiinen. [len.]

Principiante. Een leerling, leerjonge.

Principiato. Aangevangen, begonnen, dat een aanvang, begin, oorsprong gehad heeft.

PRIORE. Voorste, eerste; ook een Prioor of overste van een klooster.

il Padre Priore del monasterio. De Vader Prioor, of overste van 't klooster.

Priorale. Dat tot het Priooramt of overste van een klooster behoort.

Priorità. Het eerste ampt, de voorrang, voortogt.

Priorato. Ampt en waardigheid van een Prioor.

PRISCO. Oud, al oud, ouderwets, van voorgaande tyden.

prisca virtù. De oude deugd, de dapperheid der ouden.

PRISTINO. Vorig, voorgaande, oud aloud.

pristino stato, pristina sanità, libertà &c. Vorige of voorgaande stand of staat, vorige gezondheid, vryheid, enz.

PRIVARE. Berooven, ontrooven, ontblooten, benemen, outnemen.

privar' uno di qualche cosa, della vita, dell' ufficio, d' ogni consolazione. Iemand ergens van berooven, ontblooten, het leven benemen, van zyn ampt of bediening afzetten, van alle troost ontblooten.

privarsi di qualche cosa. Zig ergens van berooven, ontblooten, zig ergens in versterven, zig ergens van onthouden.

Privato, Privo. Beroofd, ontbloom, dien iets ontnomen of beroofd is.

esser (star) privo di qualche cosa. Ergens van beroofd, ontbloom, ontnomen zyn.

privo de gli occhi. Van de oogen beroofd, blind.

PRIVATO. Geheim, verborgen; ook een persoon

die op zyn zelve leeft, die buiten eenig ampt of be-
diening is.
affari privati. Geheime, verborge verrigtingen.
uomo privato, persona privata. Een gemeen mensch,
gemeen man; ook eenen die by, of op zyn zelve
leeft, een (privaat) persoon.
vita privata. Een afgezonderd, eenzaam leven.
luogo privato. Een gemeene; ook een geheime plaats,
een heimelijk gemak, kakhuis.
capella, messa &c. privata. Een huiskapel, een stille
misse, leesmisse.
casa privata. Een gemeen burger huis.
correzione &c. privata. Een byzondere, heimelijke
bestraffing.
un privato dell' Imperadore. Een geheime of boezem-
vriend des Keizers. *V. Favorito*.
Privativo. 't Geen berooven, ontblooten, ontne-
men kan.
Privatamente. In 't byzonder, afzonderlijk, of alleen,
stilletjes, in 't verholen; ook in een afzonder-
de, eenzame staat of stand.
viver privatamente. Afgezonderd, stilletjes of alleen
leven.
*parlar, mangiar con uno, corregger' &c. uno privata-
mente*. Met iemand alleen, afgezonderd spreken,
eten, iemand alleen, of heimelijk bestraffen, enz.
Privativamente. Beroovender, ontblootender wyze.
Privazione, privamento. Beroovinge, ontblootinge,
ontneminge, beneminge, afzettinge.
sotto pena di privazione de la carica, dei beni &c. Op
straffe van afzetting, berooving van 't ampt, be-
neming der goederen, enz.
Privanza. De gunst, de welstand en gemeenschap
by een groot Heer.
P R I V I L E G G I O, *privilegio*. Voorregt, vryheid,
vrylating, ontlasting van de wet, vryheidsbrief.
conceder (dar) privilegio. Vryheid geven, met brie-
ven van vryheid of voorregt begiftigen.
levar, irritar' &c. i privilegi. De vryheden of voor-
regten afnemen, vernietigen.
Privileggiare (uno.) Iemand bevryden, met voorreg-
ten begiftigen.
Privileggiato. Met byzondere vryheid of voorregt be-
giftigd, voorzien, bevoorregt.
esser privilegiato. Bevoorregt zyn, vryheid, voor-
regt hebben.
libro &c. privilegiato. Een bevoorregt boek, een
boek met (privilegie) of voorregt voorzien.
P R O. Nut, voordeelig, goed, best, dienstig; ook
voor, om.
sur prò qualche cosa ad uno. Iemand iets nut, voordee-
lig, dienstig zyn; ook wel bekomen, wel gevallen,
goed, deugd doen.
questa pioggia farà prò alla campagna. Deze regen zal
aan de velden goed doen, veel voordeel bybrengen.
senza alcun prò. Zonder eenig nut of voordeel.
a prò dell' Universo. Tot nut, tot voordeel, welstand
van de gansche wereld.
che prò, se' &c. Wat, waar toe zal 't helpen, nut zyn? enz.
buon prò vi faccia il bagno, la bevanda, la medicina &c.

Wel bekome u, (God zegene) u het bad, den dronk,
het geneesmiddel, dat het u wel mag uitvallen.
buon prò gli faccia. Wel bekome het hem.
dar' il buon prò ad uno. Iemand zegenen, geluk wen-
schen.
far mal prò ad uno qualche cosa. Iemand iets zeer qua-
lijk bekomen, qualijk uitvallen.
argomentar prò e contra. Iets verdedigen, en ook we-
derleggen.
Prode, Pro. Nuttelijk, profijtelijk, opregt, goed,
vlytig, naarstig; ook dapper.
un prode huomo. Een nuttelijk, profijtelijk, naarstig
mensch, een goed huishouder, een goed, vroom,
opregt man.
un huomo prode e valente. Een dapper en sterk man.
un giovane bello e prode della persona. Een schoon en
wakker jongman.
Prodemente. Nuttelijk, profijtelijk; ook dapperlyk,
kloekelyk.
Prodezza, prodezze. Dappere, kloeke, heerlijke,
treffelijke heldendaden.
poche prodezze ha egli fin hora fatto. Weinig heldenda-
den heeft hy tot nog toe gedaan, uitgevoerd.
P R O B A R E. Bewijzen, aantoonen; ook iets loven,
en pryzen als goed, betoonen waar te zyn, proe-
ven. *V. Provare*.
Probabile. Bewysfelijk, dat men betoonen kan, of
waarfchynelyk schynt te zyn; ook gelooffelijk,
waarfchynelyk. *V. Credibile*.
argomento, fillogismo probabile. Bewysfelijke, waar-
fchynelyke sluitreden of (argument.)
opinione &c. probabile. Een waarfchynelyke meening.
Probabilmente. Waarfchynelyk, op een waarfchyne-
lijke, bewysfelijke maniere.
Probabilità. Bewysfelijkheid, waarfchynelykheid.
Probazione. Beproevinge, proeve, bewys, betooninge.
Anno della probazione. Het proefjaar.
P R O B O. Vroom, goed, opregt (van personen en
zaken.)
Probità. Vroomigheid, goedheid, opregtigheid.
P R O B L E M A. Een voorgeworpe vraagstuk, of
vraaggeschil, (dat men voor en tegen kan staande
houden.)
P R O B O S C I D E. De snuit van een olifant.
P R O B R O S O. Schandelyk, eerloos, vuil, snood.
P R O C A C C I A R E. Najagen, natragten; ook beja-
gen, te weeg brengen; ook na lang zoeken ver-
krygen, bekomen, erlangen, en te boven komen.
procacciar (procacciarsi) qualche cosa. Ergens na om-
zien, wenschen, ergens na staan, tragten; iets
bejagen; iets erlangen, verkrygen, bekomen.
procacciar la sua fortuna. Zyn geluk zoeken, daar na
tragten.
procacciar dinari. Geld zoeken, bekomen, verkrygen.
procacciar la moglie per uno. Een wyf of vrouw voor
iemand vryen, zoeken te verkrygen, te bepraten.
Procacciante. Een die iets bejaagt en zoekt, die er-
gens na tragt; ook een vlytig, yverig, naarstig
mensch, die wat weet te bekomen, te verkry-
gen, enz.

Procacciamento. Najaging, betragting, natragting.
PROCACCIÒ. Een gewoonelijke rydende bode.
PROCACÈ. Vrek, gierig, karig, onbeschaamd, stout; ook moedwillig, dartzel, ongebonden.
Procacemiente. Op een vrekkege, gierige, karige, onbeschaamde, schandelijke; ook moedwillige, dartzel, ongebonde wyze.
Procacià. Vrekheid, gierigheid, karigheid, onbeschaamdheid, stoutheid; ook moedwilligheid, dartzelheid, ongebondenheid.
PROCEDERE. Voort, voorby, vooruit gaan, treden; ook weggaan; ook uitgaan, voorgaan, buiten gaan, te voorschyn komen, enz. ook ontstaan, spruiten, ontspruiten, oorspronk hebben; ook zig gedragen of aanstellen, handelen, omgaan, doen, leven, enz.
procede pettoruto e gonfio come un gallo d'India. Hy gaat, treed geborst en opgeblazen als een kalkoensche haan.
proceder' all' altare. Tot den altaar treden, na den altaar gaan.
così si procede di grado in grado. Aldus gaat men van den eenen trap tot den andere.
ogni parola, che procede dalla bocca di Dio. Yder woord dat uit de mond Gods gaat, voortkomt.
onde procede che? &c. Waar van daan komt het, ontstaat, spruit het, dat? enz.
donde (onde) procede questo? Waar komt dat van daan? waar uit ontstaat, spruit dat?
indi procedono tutti questi inconvenienti. Hier uit ontstaan, spruiten, komen alle deze onheilen, zy hebben alle haar oorspronk daar uit.
proceder con vigore, con censure &c. contro di uno. Met straffe, kerkstraffen tegen iemand handelen, te werk gaan.
proceder giudicialmente contro alcuno (per via delle leggi, per via di giustizia.) Tegen iemand naar regten, volgens de regten handelen, met iemand regten, pleiten, dingtaal of proces voeren, of ondernemen.
che modo di procedere è questo? Wat voor een manier van handelen is dat?
aver un buono o cattivo procedere. Een goede of quade manier van handelen hebben.
il suo proceder e non mi piace. Zijn omgang, zijne manier of wyze van handelen, leue behaagt, gevalt my niet.
egli è un furbo di procedere. Hy is een schelm in zynen handel, hy handelt als een schelm.
proceder' a buon senso, realmente, rettamente, con ragione, discretamente, prudentemente &c. Ernstiglijk, wijselijk, opregtelijk, met verstand, kloek, bescheidenlijk, voorzigtiglijk, enz. omgaan, handelen, leven.
procedere da galant uomo. Als een eerlyk man handelen.
un retto procedere. Een opregten handel.
proceder fieramente, indiscretamente. Gruwzaam, onbescheidenlijk omgaan, handelen, leven.
Procedente. Al wat ergens uitkomt of uitgaat; ook afkomend, spruitend, enz.

queste azioni, non procedenti da altro che da superbia &c.
 Deze daden, welke nergens anders uit spruiten, ontstaan, als van hovaardy, enz.
Procedimento. Voortgang, voortvaring, enz. de wyze van handelen, omgaan, leven.
Procedúra, Proceditúra. De aart, wyze of manier van handelen, omgaan, enz.
le sue procedure. Zijne wyze, of manier van omgaan, handelen, enz.
Processione. Een omgang, (processie) bedevaart.
andur' in processione. Omgangsgewijze gaan, dat is, in, of met een lange rye na malkanderen.
far la processione. Den omgang, de (processie) doen.
processione di una messa. De omgang van een kerk-
 [missie].
le bestemmie sono come le processioni, ritornano donde escano. De vloeken zijn als de omgangen, zy komen weder daar zy uitgegaan zijn.
Processionalmente. In omgang, omgangsgewijze, op de wyze van een omgang of (processie.)
caminar &c. processionalmente. Op de wyze van een omgang of (processie,) in, of met een lange rye na, of agter malkanderen.
Processo. Voortgang, voorby, of voor uit treding; ook een dingtaal of (proces) regt- of pleitzaak.
nel processo del tempo. Met 'er tyd, in gevolg van tyd.
far, mover, intentar processo, formar processu. Een dingtaal of (proces) voeren, een dingtaal beginnen aante vangen.
senza far altri processi. Zonder vorder dingtaal of (proces) te maken.
formar un processo adosso a qualche duno. Iemand een regtzaak of dingtaal op den hals werpen.
finir, aggiustar un processo. Een dingtaal, of (proces) afmaken, eindigen, ten einde brengen, uitvoeren.
processo civile, criminale. Een burgerlijke regtzaak, geregtzaak, een halsgeregt.
processo di metalli. Een bewerking, behandeling der metallén, dat is, deszelfs verandering, smelting, branding, vastmaking.
Processare. Dingtaal of (proces) voeren, regten, pleiten.
processar' uno. Dingtaal of (proces) tegen iemand voeren, geregtelijk tegen iemand handelen.
PROCELLA, procelle. Storm, stormwind, onweder, byzonderlijk op zee.
Procelloso. Stormagtig, stormen onderhevig, vol stormen en onweder.
procelloso mare, procellose onde. De ongestuime zee, ongestuime, woeste golven, baren, enz.
PROCEURO. Zeer lang, zeer hoog, in de hoogte, in de langte.
Procerità. Langte, hoogte.
PROCIDENZA (dell' ano.) Zakkinge van 't ingewand, enz. ook een val, nedervalling.
PROCINTO. Rufting, toerusting ten stryde.
esser', star' in procinto di partirsi, di far &c. qualche cosa.
 Reisvaardig zyn, gered, vaardig zyn om iets te doen of uit te regten.

PROCLAMARE. Opentlijk uitroepen, uitschreeuwen, verkondigen.
proclamar sul pulpito. Opentlyk op de predikstoel uitroepen, verkondigen.
Proclamato. Opentlijk uitgeroepen, uitschreeuwd, verkondigt.
esser proclamato Opentlijk uitgeroepen; ook verkondigt worden.
fu proclamato Rè. Hy is opentlijk tot Koning verkozen en uitgeroepen geworden.
Proclamazione, proclama. Opentlijke uitroeping, verkondiging.
PROCLIVÈ. Geneigt, toegedaan; ook hellend, nederwaarts gaude, afdalende; ook ligt, gemakkelijk om te doen.
esser proclive a qualche cosa. Ergens zeer toe geneigt genegen zyn.
Proclività. Neiging, toeneiging, geneigtheid; ook lichtigheid, gemakkelijkheid om te doen.
PROCRASTINARE. Van dag tot dag uitstellen, verschuiven, verlengen, op de lange bank schuiven.
PROCREARE. Teelen, voortteelen, voortbrengen; ook baren.
Procreatio. Geteeld, voortgebracht.
procreato da parenti nobili. Van edele of adellijke ouders geboren, geteeld.
PROCURARE, procurare. Iets bezorgen, verzorgen: het bewind, bestier, volle magt van iets door een lastschrift hebben; ook maken, zorgen.
procurar (procurarsi) qualche cosa. Zig iets bezorgen, verzorgen.
procurar la morte. De dood te weeg brengen, veroorzaken.
procurar la sua salute, danarsi Zyn heil, zyn geluk bezorgen, verzorgen, geld schaffen, verschaffen, opbrengen.
procurar qualche cosa per (ad) uno. Iets voor iemand uitwerken, te weeg brengen, bezorgen.
procurar di far, haver, saper &c. qualche cosa. Maken, verschaffen, zig beyveren, bevytigen om iets te doen, te hebben, te weten, enz.
procurerò che sarete sodisfatto. Ik zal maken, bezorgen, dat gy vergenoegd of te vreden zult zyn.
Procuratore-trice. Een gevolmagtigde tot iets, een bezorger, bewindhebber, beitierder van iets; ook een koppelaarster; ook een Regtsgeleerde of (advocaat) een verdediger in reghzaken.
il Padre procuratore. De vader bezorger (van spijs of drank in een convent of klooster.) *V. Cellerario.*
far uno suo procuratore in qualche affare. Iemand in een zaak tot zyn bewindhebber, bezorger, pleitbezorger maken, dat is, volmagtigen.
per via di procuratore. Door een gevolmagtigde, pleitbezorger.
esser procuratore. Een opentlijke of openbaar pleitbezorger zyn.
Procliva. Een brief van volle magt, volle bestier, een volmagtbrief, (procuratie,) schriftelijke volmagt.

passar, dar procura ad uno. Iemand schriftelijke volmagt, bewind geven.
Procurazione. Volle magt, de bezorginge, het bestier, bewind of 't beleid van iets.
Procureria. Last, bevel, zorg, benaarfinging; ook pleitbezorgers, (procureurs) ampt.
PRODA. De steve, de voorsteve, het voorschip.
voltar la proda verso qualche luogo. Het schip ergens na toe wenden, stieren.
Prodiere, prodéro. Een bevelhebber op 't voorschip.
PRODE, Prodezza. V. Pro.
PRODIGIO. Een wonderteeken, een wonderbare, wonderlijke zeldzame, vreemde zaak; ook dat regen den loop der natuur geschied, en eenig toekomend of aanstaande ongeluk beteekend.
Prodigioso. Wonderlijk, wonderbaar, zeldzaam, onnatuurlijk.
di grandezza prodigiosa. Zeer wonderlijk, onnatuurlijk groot.
Prodigiosamente. Opeen wonderlijke, wonderbare, onnatuurlijke, zeldzame wijze.
PRODIGO. Verteerend, verquistend, vernielend, doorbrengend, brassend, stempend; ook een verteeder, verspiller, verquistier, doorbrenger, brasser, stemper.
il figliuolo prodigo. De verquistende, verteerende, doorbrengende, (wy zeggen) de verlore zoon.
esser prodigo del suo. Het zyne verteeren, verquisten, doorbrengen, verspillen, verslempen, opmaken.
Prodigamente. Opeen verteerende, verquistende, doorbrengende, verspillende wijze.
Prodigalità. Het verspillen, verbrassen, doorbrengen, verquisten, verzuipen, enz.
Prodigare (il suo.) Het zijne verteeren, verspillen, verquisten, doorbrengen, opmaken.
PRODERE. Verraden, bedriegen, oplitgen.
Proditore. Een verrader, bedrieger, oplitger.
Proditório. Verradersch.
Proditoriamente Opeen verradersche wijze.
Proditione. Verradery.
PRODUCERE, produrre. Voortbrengen, voortbrengen, tevoorschyn, aan den dag brengen; ook toonen, vertoonen, voorttellen, voorzetten, voorleggen, op het tapijt brengen; ook verlangen, uitstellen, verschuiven, uitrekken.
producer' alla (in) luce. In 't licht, voor den dag brengen; ook gemeen maken.
il terreno produce frutti, il sole diversi animali. De aarde brengt vrugten, en de zonne verscheide dieren voort, voor den dag.
producer' una cosa di niente. Iets uit niet voortbrengen.
il padre produce un simile a se. De vader teeld zyns gelijken, brengt zyns gelyken voort.
produr buoni effetti. Een goede werking, uitwerking voortbrengen, voor den dag brengen, zien laten.
producer' uno al popolo. Iemand aan 't volk voorstellen.
produrr' un' atto da furbo. Een schelmsche daad, een schelmstuk doen, begaan, uitwerken.
produr testimonii, autori, esempi, scritte, le credenziali &c. Getuigen voor den dag of te voorschyn bren-

brengen, schryvers, voorbeelden, of (exempelen) toonen, aantoonen, aanwijzen, schriften en brieven voorleggen, voor den dag brengen.

Producibile. Dat voorgebragt, voortgebragt; ook getoont, vertoont, voorgestelt, voorgelegd, aangezezen, enz. kan worden.

Prodotto. Dat voorgebragt, voortgebragt, aan den dag, in 't ligt gebragt; ook getoont, vertoont, voorgestelt, voorgelegd is, enz.

prodotto della natura &c. Van de natuur voortgebragt.

Producimento, Produzzione. Voorbrenging, voortbrenging; ook tooning, vertooning, voorstelling, voorlegging, enz. ook verlenging, uitstelling, verschuiving, enz.

produzzione delle pietre, piante, animali &c. De schepping; ook voortbrenging, voortkoming der steenen, de wasdom, voortkeking der planten, de voortteeling der dieren, enz.

produzzione di testimonii, scritture, & autori. Voorbrenging van getuigen, schriften, en schryvers.

PROEMIO, Probemio. Voorreden, inleiding van een verhandeling of verhaal.

Proemiato. Dat tot een voorreden, of inleiding van een verhandeling of verhaal behoort.

Proemiare, Probemiare. De voorreden, de inleiding maken.

PROFANO. Onheilig, ongewyd, gemeen, wereldsch. *le cose sagre e profane.* De gewijde en ongewijde dingen, dat is, alles, het zy geestelijk of wereldlijk. *libri, autori &c. profani.* Wereldlijke boeken, schryvers, schriften, enz.

abi &c. profani. Gemeene, dat is, ongewijde spijzen.

buomo profano, animo profano. Een wereldsch mensch, een ziel daar niet als wereldsche dingen ingaan, een heilloos, godloos gemoed.

Profanamente. Op een onheilige, ongewijde, gemeene, wereldsche wijze.

Profanità. Onheiligheid, heilloosheid, godloosheid.

Profanare. Ontwyen, onheiligen, schenden, bezoedelen, besmetten, onteeren. *Mis.* Misbruiken, onnuttelijk, veragtelijk gebruiken.

profanar la Chiesa, le cose, parole sagre, il tempio di Dio &c. De Kerk, de gewijde dingen, het heilig woord, den tempel of het huis Gods onheiligen, ontwyen, schenden, onteeren.

profanar le casti orecchie di uno con parole lascive. Iemand's kuische en eerbare ooren met ontugtige of onkuische woorden verergeren, besmetten.

profanare un loco con una morte. Een plaats door een moord of doodslag onheiligen.

Profanato. Onheiligt, ontwyd, bezoedeld, besmet, ontreinigt.

Profanatore. Een onheilig, godloos, onzuiver, onrein, onkuisch mensch; ook een onheiliger, schender, verontreiniger, enz.

Profanazione, Profanamento. Onheiliging, ontwying, schending, enz.

PROFERIRE, Profferire. Voor den dag of te voorschijn brengen, toonen, in 't ligt geven; ook verlangan, uitsstellen, verschuiven; ook uitspreken,

vertellen, verhalen; ook bieden, aanbieden, voorhouden.

proferir' una parola, un discorso &c. Een woord, een reden voortbrengen, spkeken, uitspreken.

proferir' qualche cosa dalla scarsella &c. Iets uit de zak te voorschijn brengen, trekken en laten zien.

proferir' qualche cosa ad uno. Iemand iets aanbieden, voorhouden.

proferir' dinari, servigii &c. ad uno. Iemand geld, dienst, enz. aanbieden.

proferirsi ad uno. Zig aan iemand aanbieden, opdragen, dat is, zijn dienst, vriendschap, enz.

e per fine me lo proferisco. Tot besluit (van deze brief) biede ik my en alle myn dienst aan.

Proferito, Proferito. Voortgebragt, aangesproken, uitgesproken, verteld, verhaalt; ook geboden, aangeboden; ook verlangd, uitgesteld, verschoven.

la lingua Francese è da lui ottimamente proferita. De Fransche spraak of taal word van hem op het alderbeste uitgesproken, dat is, hy is daar in zeer wel ervaren.

Proferita, Proferimento, proferte &c. Bieding, aanbieding, voorhouding; ook beloving of belofte, toezegging.

far grandissime proferte. Groote aanbiedingen en beloften doen.

PROFESSARE. Opentlijk bekennen, belijden voor alle menschen, zig ergens voor uitgeven; ook zijn beroep ergens van maken.

professar' in una religione, professar' una regola. In een orden, in een regel belijdenis doen, een orden bekennen.

professar' un' arte, un mestiere, una scienza. Een konst, een handwerk, handteering, wetenschap, enz. bekennen toegedaan te zijn, zig daar voor uitgeven; ook het zelve opentlijk oeffenen en dryven.

professar' di esser (professarsi esser) qualche cosa. Zig ergens voor bekennen, zig ergens voor uitgeven.

mi professo servitore di V. S. Ik bekenne my, geve my uit voor een dienaar van de Heer.

Professato, Professo. Iemand die zig voor iets diergelijks bekend, belooft heeft, die zig daar voor uitgegeven heeft.

monaco professo. Een monnik die de proefjaren uitgestaan en belofte gedaan heeft, dat is, die belydenis van zoodanig een beroep of leven heeft gedaan.

Professore. Een hoogleeraar, een leeraar. *V. Lettore.*

Professione. Opentlijke, openbare bekenenis, belydenis ergens van; ook een beroep, levensstand of staat, handel, handteering, handwerk.

professione religiosa, solenne &c. Een plegtelijke of openbare belofte of belydenis tot het kloosterleven, enz.

far professione di qualche arte, mestiere. Een konst, handteering, enz. opentlijk, in 't openbaar dryven, en zig daar voor uitgeven.

felice nella sua professione, & habitazione. Gelukkig in zyn beroep en woonplaats.

far professione di armi e cavalleria &c. Belydenis van wapenen en ridderlijke oeffeningen, enz. doen, dat

dat is, een soldaat, een ridder, enz. zijn, zig daar voor uitgeven.

far professione di galanti' buono, della virtù &c. Zig voor een eerlijk, oprecht man uitgeven, zig in de deugd bevytigen, zig tot de deugd overgeven.

agli ne fa professione. Hy doet'er belydenis (profeffie) van, hy geeft zig daar voor uit, dat is, hy maakt 'er zyn handwerk, handteering, beroep van.

non ne faccio professione. Ik doe daar geen belijdenis (profeffie) van, het is mijn handwerk, mijn beroep, mijn doen, enz. niet.

faccio professione di esser servitore di V. S. Ik bekenne my voor den Heer ziji dienaar:

attender' alla professione. Zyn beroep, zyn ampt, zyn handwerk, zijne handteeringe waarnemen.

che professione è la vostra? Wat is uw doen, uw handteering? wat handwerk doet gy? in wat voor een staat leeft gy?

Professura, professione. Het beroep, ampt, handwerk, handteering, de belijdenis, de stelling of leer van de hoogleeraar of (professor.)

PROFETA. Een voorspeller, voorzeggger, (profeet.)

falso profeta. Een valsche voorzeggger, (profeet.)

esser profeta. Een voorzeggger zijn, dat is, iets te voren gezegd of verkondigt hebben. *V. Indovino.*

come annuncio il profeta. Gelijk als de profeteet gezegd, verkondigt heeft.

Profetessa. Een voorzeggster, (profetes.)

Profetico. Voorzeggende, voorspellende.

spirito profetico. Voorzeggende geest.

Profeticamente. Voorzeggender wijze.

Profesia. Voorzegginge, voorspellinge; ook de gave van voorzegginge.

Profetare, profetizzare, profeteggiare. Voorzeggen, te voren zeggen of verkondigen, waarzeggen.

PROFICIENTE. Toeuemend, aannemend, vorderend; ook iemand die toeneemt, aannemt, vordert: een toeneemer, aannemer, vorderaar.

PROFICUO, &c. V. Profitevole &c.

PROFILARE. De randen of zoomen bezetten, omboorden, kanten, randen opzetten, boorden, borduuren, bezetten; ook draad trekken, spinnen; ook een half gezigt schilderen.

profilar' una veste a trine d'oro. Een kleed met goude punten bezetten.

profilar' un armario a righe d'oro. Een kas met goude punten verciëren, beleggen, met goud bezetten, heen en weder bezetten.

Profilato. Bezet, belegd, geboord; ook met een half gezigt geteekent, geschildert.

un tabernacolo di noce, profilato d'oro. Een bruilofstent, of (paviljoen) heen en weder aan de kanten met goude streepen.

oro, argento &c. profilato. Gesponnen, of getrokken goud, zilver, enz.

Profilatio. Een werktuig om draad; ook om goud, enz. tetrekken.

Profilo. De omzooming, bezetting; ook de schets, aftekening, zoo veel als men aan eene zijde kan zien.

il profilo della fabbrica. De schets, aftekening van eene

zijde van 't gebouw, 't geen aan d'eene zijde in 't oog valt.

in profilo. Dat maar aan d'eene zijde gezien word.

un ritratto in profilo e non in faccia. Een half verbeeld, geschildert aangezigt, maar op d'eene zijde.

PROFITTO. Voordeel, nut, gewin; ook voortgang, aanneming, toeneming; ook inkomft, rente.

far profitto in qualche cosa, nelle lettere, nelle virtù. Ergens in toeneemu, vorderen, vrugt, voordeel bybrengen, in de konsten, in de deugden, enz. toeneemen, voortgaan, vorderen.

cercar' il suo profitto. Zijne eigen voordeel of winst zoeken.

dato troppo al suo profitto. Op zijn eigen voordeel of winst al te zeer gestelt, al te eigenbatig. *V. Interessefatto.*

tirar, trar (cavar) profitti grandi di qualche cosa. Groot gewin ergens uit trekken, ergens van hebben, ligten, ontfangen.

esser di profitto. Nuttelijk, voordeelig zijn, voordeel, nut, vrugt bybrengen, voortbrengen.

senza profitto. Zonder nut, zonder vrugt of gewin, vrugteloos.

poco profitto. Weinig, slegte winst, voordeel, nut, profyt.

Profittuccio. Een profytje, voordeeltje, een kleine winst.

Profittevole, profittabile, profittofo, proficuo. Nuttelijk, profytelijk, voordeelig, nuttig, nut, vorderlijk. *V. Profitante.*

Profittevolmente, proficuamente. Met nut, met profijt, met voordeel, nuttelijk, profytelijk.

Profittare. Winnen, gewinnen, voordeel of profijt hebben, gewin bybrengen; ook toeneemen, vorderen; ook helpen, voordeelig zijn, vrugt, nut bybrengen.

profittar' in qualche negozio. In een zaak of handel nut bybrengen, gewin hebben.

profittar nelle lettere, nella virtù &c. In de konsten of wetenschappen, in de deugd, enz. toeneemen, vorderen, voortgaan.

questo non profitta niente. Dat helpt niet, dat brengt geen vrugt, nut, voordeel, gewin, enz. by.

Profitante. Nut, voordeel, profijt, gewin bybrengend; ook nuttelijk, voordeeliglijk, profytelijk.

PROFLUENZA, profluvio. Overvloed; ook een doorbreuk, buikloop.

Profuviare. Vloeiën, overvloeiën, overvloedig overloopen of wegløopen, wegløoiën; ook de loop, buikloop hebben.

PROFONDO. Diep, laag.

pozzo profondo, valle, acqua &c. profonda. Een diepe put, bron, dal, valley, diep water, enz.

riverenza profonda, un profondo incubo. Een diepe eerbiedigheit, diepe, lage neiging, of genegenheit.

profonda humiltà. Diepe, groote ootmoedigheit.

cuore profondo. Diep, ondoorgrondelijk hart.

nel profondo sonno. In een diepe, vaste slaap.

profondo silenzio. Diepe stilzwijgenheit.

fin' alla profonda notte. Tot diep, tot laat in de nagt.
profonde speculazioni. Diepe, diepzinnige betragtungen, bespiegelingen.

con sensi &c. profondi. Met diepe, diepzinnige, geheime, verborge zinnen.

esser profondo in qualche scienza &c. Diepzinnig in een wetenschap zyn.

il profondo del mare. De diepte der zee.

il profondo del cuore. De grond van 't hart.

Profondamente. Diep, laag.

carar, arar &c. profondamente. Diep graven, spitten, ploegen; ook diep uithalen.

inclinarsi, bhumiliarsi profondamente. Zig diep, laag buigen, zig zeer verootmoedigen.

dormir &c. profondamente. Diep, vast, sterk slapen.

specular, mvestigar &c. profondamente. Diep, diepzinnig navorschen, betragten, enz.

Profondità. Diepte, laagte.

profondità dell' acqua, del cuore &c. Diepte des waters, van 't hart, enz.

profondità dell' ingegno. Diepte, diepzinnigheid des verstands.

Profondare &c. Diepen, diep maken. *V. Sprofondare &c.*

PROFUMARE, Profumare, Approfumare. Rookken, berookken (byzonderlyk met welriekende diingen;)

Ook besmeeren, balsmen, zalven, met kostelyke, welriekende diingen bestryken, besmeeren.

profumare la stanza, guanti &c. Het gebouw, de handschoenen (met reukwerk) berookken, besmeeren, bestryken.

Profumato, Perfumato, Approfumato. Bereukwerkt, met welriekende reukwerken berookt, gebalsemd.

lenzuola &c. profumate, biancheria &c. profumata. Welriekende, (met reukwerk) berookte slaaplakens, welriekend lynwaat.

guanti &c. profumati. Welriekende handschoenen, enz.

con una riverenza profumata con un' incenso profumato. Met een welriekende, dat is, zeer hoffelijke, beleefde, eerbiedige neiging, genegenheid.

Profumatello, Profumatino. Iemand die altyd naar muscus en kostelyke diingen rickt. *Met.* Een juffers knegtje, een jonkertje.

Profumio. Kostelyk reukwerk, welriekende diingen; ook de reuk; ook de rooking, berooking, balseming, zalving, besmeering, bestryking zelfs.

guanti &c. di profumo. Welriekende, met reukwerk berookte handschoenen, enz.

Profumiera. Een reukwerkmaker, reukwerker.

Profumiera. Een rookschaal, reukvat.

PROFUSO, Profusissimo. Uitgestort, uitgegoten, overvloedig, onmatig; ook wydloopig, zeer uitvoerlyk; ook verteerend, verflindend, verquistend, verspillend, verbrassend, verslempend, al te mild.

Profusamente. Open en overvloedige, onmatige; ook wydloopige, uitvoerige wyze.

Profusione. Uitstorting, uitgieting; ook verspilling, verteering, verquisting, verslemping, al te grootte onkosten.

PROGENERARE. Teelen, voortteelen. *Met.*

TOM. I.

Voor den dag brengen, voortbrengen.

Progenerante. Teelend, voortteelend.

Progenerato, Progenito. Geteeld, voortgeteeld, voortgebracht.

Progenatore, Progenitore. Een teelder, voortteelder.

Progenazione, Progenie. Teelinge, voortteelinge, voortbrenginge; ook geslagt, stam, afkomst, enz.

PROGETTARE. Ontwerpen, schetsen, afrekenen, enz. Ook *Met.* Sluiten, besluiten, afspreken, voorstaan, vaststellen, opzetten, opstellen.

progettar le condizioni &c. De bediingen, de verdragspunten, voorwaarden ontwerpen, voorstaan, opzetten, opstellen.

progettar' una lega &c. Een verbond opstellen, voorstaan, afspreken.

progettar qualche cosa seco. Iets by zig zelve ontwerpen, dat is, voornemen, besluiten, denken te doen, in de zin hebben.

Progetto, Progetto, progetti. Ontwerp of ontwerping, begrip, schets, afteekening; ook verving, opstelling, beding; ook besluit, voornemen, aanslag, voorslag, raad, beraad; ook het oogmerk, de beooging, het oogwit.

un progetto di palazzo. Een regtsbesluit, een ontwerp van 't regt, een opstelling van 't regt.

i progetti de' ministri. De voorlagen, aanslagen, raadsbesluiten, enz. der staatsdienaars.

il progetto d' un edificio, libro, trattato &c. Het ontwerp, de schets, de afteekening van een gebouw, boek, verhandeling, enz.

far i progetti della pace, lega &c. Het ontwerp, de bediingen, voorwaarden van de vrede, het verbond opstellen, opzetten.

sturbare &c. i progetti d' uno. Iemands voor- of aanslag verstooren, iemands voornemen, oogmerk te rug stellen, verydelen.

PROGREDIRE. Voortgaan, voorttreden, voorttrekken, voortrukken.

Progresso, progressi. Voortgang, voorttreding, vordering.

far buoni progressi, (progressare.) Goede voortgang hebben, toenemen, voorttreden of voortstappen.

i progressi delle arme Imperiali. De voortgang der Keizerlyke wapenen.

impedir', attraversar' i progressi di uno. Iemands goede voortgangen verhinderen, beletten, te rug stellen, veragteren.

Progressivo. Dat voortgaan kan.

virtu; potenza progressiva. De voortgaande deugd, kracht der dieren, de kracht in de dieren waar door zy voortgaan.

PROHIBIRE, Proibire. Verbieden, verleiden, beletten, verhinderen, tegenstaan, weeren, verhoeden, wederhouden.

prohibir qualche cosa ad uno. Iemand iets beletten, tegenstaan.

prohibir l' entrata &c. Iemand den ingang verbieden, beletten.

Proibito, Proibito. Verboden, belet, verhindert, tegengestaan, geweerd, verhoed.

B b b b b

i pro-

è proibito di far questo. Het is verboden dit of dat te doen.

cofe &c. proibite. Verbode dingen.

mangiar carne &c. ne' giorni proibiti. Op verbode dagen vleesch eeten.

un mostaccio &c. proibito. Een verbode, dat is, hatelijk, afschuwelijk gezigt.

Prohibitivo, Proibitorio. Verbiedend, belettend, verhinderend, vethoedend, wederhoudend, enz.

legge proibitiva, (proibitoria.) Een verbiedende wet, een verbod.

Prohibitivamente. Op een verbiedende, belettende, verhinderend wyze, enz.

Proibizione, Proibizione. Verbieding, verbod.

far la proibizione. Een verbod laten uitgaan, verbieden, atzeggen.

PROLE. Kinderen, vrugt, erfgenamen, nakomelingen; ook geslagt, stam, atkomst.

prole numerosa, copiosa. Veele kinderen, nakomelingen.

generosa prole. Dappere, kloeke, vroomme, edelmoedige aart, groot geslagt.

non ne hebbe prole maschia. Hy heeft geen mannelijk oir, geen zoon van haar gehad.

morirsi senza prole. Zonder kinderen, zonder nazaten, zonder erfgenamen sterven.

Proletario. Kinderlijk, kinderagtig, kindsch. *Met.* Slegt, onnozel.

vita &c. proletaria. Een kinderlijk, kinderagtig, kindsch leven, dat meestendeel met de kinderlijke tugt geschaaft, geregeert moet zyn.

Proficare. Teelen, voortteelen, voortbrengen, voortqueeken.

Proifico, Prolificante. Teelend, voortteelend, voortbrengend, voortqueekend.

seme prolifico, virtù prolifica del seme. De teelende, voortteelende, voortbrengende kragt des zaads.

PROLISO. Lang en breed, mildelijk, breedelijk, wydloopig, langwylig.

sermone, discorso prolisso, orazione prolissa. Wydloopige, langwylige reden, gesprek.

prolisse preghiere. Een lang gebed.

esser troppoprolisso. Alte wydloopig, langwylig zyn, al te lang en breed maken, al te zeer uitrekken.

barba prolissa, capegli prolissi. Een lange baard, lang hair.

Prolissamente. Wydloopig, langwylig.

Prolissità. Wydloopigheid, langwyligheid.

PROLOGO. Een voorreden, inleiding, begin; ook een inleiding in een tooneelspel.

Prologare. De voorreden, de inleiding, het begin maken.

PROLUNGARE, Sprolungare. Verlangeren, langer maken; ook uitsstellen, verschuiven, van dag tot dag uitsstellen, ophouden. *V. Differire.*

prolungar la staffa. De steegelriem langer maken.

prolungar la vita, la cena, il discorso &c. Het leven verlengen, lang leven, lang avondmaal houden, lang aan tafel, aan de maalyd blyven, een lange, wydloopige reden voeren, enz.

prolungar' il termine. Den tyd, de (termyn) verslanggen, uitsstellen, verschuiven.

prolungar la spedizione. De afvaardiging (in 't geregt) verlangen, ophouden, verhinderen, enz.

Prolungatore. Een uitselder, die iemand ophoud.

Prolungamento, Prolungazione. Verlanginge, uitsellinge, verschuivinge, ophouding.

supplicar per la prolungazione. Om verlanging, uitselling, verschuiving verzoeken.

P R O M E T T E R E. Beloven, toezeggen, zyn woord geven.

prometter qualche cosa ad uno. Iemand iets beloven, toezeggen.

prometter roma e toma. Goude bergen beloven, toezeggen.

L' albero promette molti frutti. De boom belooft veele vrugten.

L' aurova promette bel tempo. De dageraad belooft goed weder.

questa dieta ti promette lunga vita. Deze matigheid in 't eeten, enz. belooft u een lang leven.

prometter' una figliuola in matrimonio. Een dogter ten huwelijk beloven, toezeggen.

prometter per uno. Voor iemand beloven, voor iemand staan, instaan, goed spreken, borg blyven, verzekering geven of doen.

vi prometto, che sia così. Ik belove, dat is, verzeker u, dat het alzoo is.

Prometterfi, Riprometterfi. Zig zelve beloven, voorzien, dat is, hoopen, verhoopen, verwagten.

prometterfi molto da uno. Zig veel van iemand beloven, veel van iemand verwagten.

prometterfi lunga vita, sanità &c. Zig een lang leven, goede gezondheid beloven.

io mi prometto questo favore dalla di lei bontà. Deze vriendchap belooft ik my van uwe goedheid.

mi prometto di voi. Ik belooft my van u, ik verlaat my op u, ik betrouw op u, ik verzeker my van u, ik heb het vertrouwen op u.

Promesso. Belooft, toegezegd, verlooft.

esser già promesso a, ad uno, in qualche luogo &c. Reeds aan iemand toegezegd, verlooft zyn, reeds ergens zyn woord aan iemand gegeven hebben.

Promettitore-trice. Een belover, toezegger, een beloofter, toezegster.

Promessa, promessa. Belofte, beloving, toezegging.

tener, (astener,) attender la promessa. De belofte, toezegging houden, nakomen, volbrengen.

far promessa. Een belofte doen; ook beloven, toezeggen, enz.

mi fece mille promesse. Hy heeft my duizend beloften gedaan.

didirsi della promessa, negar, ritrattar la promessa. Zyne toezegging, zyne belofte loochenen, wederroepen, zyn woord in den hals halen.

buomo di promessa. Een man die zyn belofte houdt, een man van zyn woord.

tusingar' uno con promesse. Iemand met beloften, toezeggingen vleyen, smekken, bedriegen, om de tuus leiden.

promessa larghe, grandi, falso &c. Grootte, heerlyke, valiche, enz. beloften.
Promissione. Belofte, beloving.
terra di promessa. Het beloofde land, het land van beloften.
PROMINENTE. Boven- of vooruit steken, vooruit strekken, verheven staan.
labbra, pietre, vene &c. prominenti. Uitstaande, vooruitstekende lippen, uitstaande steenen, opgezwolde aderen, enz.
Prominenz. Een uitsteekfel, over- of afdak.
PROMISCUO. Verward, zonder schikkinge geplaatst, onder malkanderen gemengd.
Promiscuamente. In 't gemeen, door malkanderen, zonder onderscheid.
PROMONTORIO. Een hoofd, kape, berg in de zee uitstreckende.
PROMOVERE, Promuovere. Vorderen, bevorderen, verheffen, helpen, voortzetten.
promover' uno a qualche carica &c. Iemand tot een ampt of bediening vorderen, helpen.
promover' uno Dottore. Iemand tot een arts of geneesheer maken.
promover la guerra, la faccenda &c. Den oorlog of kryg, de zaak, enz. helpen voortzetten, dryven.
promover le ragioni d'uno. Iemand zijn regt helpen bevorderen, verdedigen, iemandt zaak voortzetten.
Promosso. Gevordert, bevordert, voortgezet.
esser promosso. Gevordert, bevordert, voortgezet worden.
Promotore, Promovitore. Een vorderaar, bevorderaar, voortzetter, enz.
Promozione, Promovimento. Voëdering, bevordering, voortzetting.
PROMULGARE. Opentlijk verkondigen, afkondigen, bekend maken, aflezen (van een wet, enz.)
promulgar la legge. De wet afkondigen, aflezen, bekend maken.
Promulgazione. Opentlijke verkondiging, afkondiging, bekendmaking (van een wet of gebod.)
PROMO. Zeer geneigt, toegedaan; ook dat voorover helt, of buigt.
esser pronto a qualche cosa. Ergens zeer toe geneigt, genegeu zijn.
PROMOVE. Een woord in de spraakkonst, voor naamwoord genaamd.
PROMONCIARE &c. V. Pronunciare &c.
PROMOSTICO, Prognostico. Een voorzegginge, voorspellinge, voorbeduidfel; ook een dagregister, een almanach.
far' un pronostico. Een voorzegginge, voorspellinge, voorbeduidfel; ook een almanach maken; ook voorzeggen, waarzeggen.
Promosticare. V. Sopra.
PROMTO. Vaardig, bereid, gereed, klaar, toegerust; ook ligtelijk, haastelijk, terstond.
esser (star) pronto a qualche cosa, a servir', compiacere &c. uno. Ergens toe bereid, gereed zyn, staan; gereed, bereid zyn of staan om iemand ergens in te dienen, te believen, enz.

esser pronto in qualche cosa. Ergens in vaardig en gezwind, dat is, wel geoeffent en ervaren zijn.
tenerfi pronto. Zig vaardig, bereid, gereed houden.
pronta risposta, un motto pronto. Een vaardig, gereed, gezwind antwoord, een snelwoord.
spirito, ingegno &c. pronto e vivace. Een vaardig en levendig verstand.
pronto parlare &c. Vaardig, ras, gezwind spreken enz.
dinari pronti. Gereed, dat is, gangbaar geld.
pronti rimedi, pronti aiuti. Vaardige, gereede middelen, hulp, bystand.
in pronto. Vaardig, bereid, gereed staan.
star', tenerfi in pronto. Vaardig, bereid, gereed staan, zig vaardig en gereed houden.
tener' in pronto un poderoso esercito. Een gereed, magtig leger op de been houden.
Prontissimo Vaardigst, bereidwilligst, dienstvaardigst.
prontissimo servitore di V. S. Bereidwilligste, dienstvaardigste dienaar van de Heer.
Prontamente. Vaardiglijk, bereidwilliglijk; ook gezwind, ras, vaardig, behendig; ook met den eersten, terstond, op staande voet, aanstonds.
servir, risponder &c. prontamente. Willig, vaardig, gezwind oppassen, terstond, aanstonds, enz. antwoorden.
parlar, pagar &c. prontamente. Gezwind, ras, vaardig uit spreken, ten eersten, aanstonds betalen.
levatevi &c. prontamente. Staat ten eersten, terstond, aanstonds op, enz.
Prontezza, prontiudine. Vaardigheid, bereidwilligheid, gereedheid, rasheid, gauwigheid, behendigheid, enz.
prontezza mirabile. Een wonderlijke vaardigheid, snelheid, rasheid.
prontezza di spirito, d'ingegno. Vaardigheid, behendigheid des geefts, des verstands, enz.
con molta prontezza. Met byzondere vaardigheid, gezwindheid, enz.
PRONUNZIARE, Prononziare. Uitspreken, van buiten zeggen, verhalen, opentlijk zeggen; ook eenig vonnis geven, oordeelen.
pronunciar bene i vocaboli. De woorden wel uitspreken.
pronunciár (la sentenza) contro alcuno. Het oordeel, het vonnis tegen iemand uitspreken, vellen.
pronunciar' uno Cardinale, herede &c. Iemand tot Kardinaal, tot erfgenaam, enz. verklaren, verkiezen.
Pronunziatione, pronuncia. Uitspreking, uitspraak, verklaring; ook manier of wijze van spreken.
acquistar' una bella, leggiadra pronuncia. Een schoone, aardige uitspraak krygen.
una pronuncia retta, naturale, (nativa) delicata, esquisita impedita &c. Een rechte, natuurlijke, eigentlijke, aardige, zuivere, uitgeleze, verhinderde, belcmmerde, enz. uitspraak, manier of wijze van spreken.
PROPAGINE, Propaggine. Een oude wijnstok in de aarde geleid, om jonge spruiten of scheuten te teelen. *Met.* Stam, geslagt, afkomst.
Propagare, propaginare. Een oude wijnstok in de aarde leggen, of voortplanten om spruiten voort te brengen, te teelen.

propagar la fede una religione &c. Het geloof, de godsdienst, enz. voortplanten, uitbreiden.

propagar la vigna, la città, casa, la famiglia &c. De wyngaard voortplanten, de stad uitbreiden, of uitleggen, het huis vergrooten, het geslacht vermeerderen.

Propagatore. Een voortplanter, voortteelder, voort-quecker, vermeerderaar, uitbreider.

Propagazione, propaginazione. Voortplantinge, voortteeliuge, voortqueeking, vermeerderinge, uitbreidinge.

PROPALARRE. Openbaren, bekend maken, uitstrooien, rugbaar maken, overal verbreiden, uitbreiden.

Propalazione. Openbaring, bekendmaking, uitstrooiing, uitbreiding, verbrediging.

PROPENDERE. Over hangen, of hellen. *Met.* Geneigt, genegeu, toegedaan zyn.

propender' all' avarizia &c. Tot de gierigheid geneigt, gepegen zyn.

la Francia propende alla pace. Vrankryk is tot de vrede geneigt, genegeu. *V. Inclinare.*

Propenso. Geneigt, toegedaan, genegeu.

Propensione, propensità. Neiging, toeneiging, genegetheid.

PROFINARE. Voor of toedrinken, iemands gezondheid instellen, op een gezondheid drinken. *V. Brindare.*

Propinamento, propinamenti. Een toebrenging, toedrinking, toebrengingen, toedrinkingen.

propinamenti continui. Gestadige, voor- of toedrinkingen (van iemands gezondheid.)

PROFINQUO. Naast, gebuur, nabuurig, nabestaande, vermaagschapt, bloedverwant.

Propinquità. Buurschap, nabuurschap, namaagschap, navriendschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.

PROFIZIO. Genadig, ontfermend, barmhartig, gunstig.

Propiziare. Tot genade of gunst bewegen, verzoenen, stillen, te vreden stellen.

Propiziabile. Genegeu om verzoet te worden, verzoenbaar, verbiddeijk, dat ligt om te vreden te stellen is.

Propiziatore. Een verzoender, begunstiger, verbidder, die ligt om te verzoenen of te vreden te stellen is.

Propiziatório. De genadestoel, een verzoenstoek.

Propiziazione. Verzoening, bevrediging.

PROPONERE, Proporre. Iets voorstellen, voordragen, voorleggen, voorstaan, voorhouden; ook voornemen.

proponer' una questione. Een vrag voordragen, voorstellen.

proponer' uno a qualche carica. Iemand een ampt voordragen, opdragen.

proponeve (proponevsi) qualche cosa. Iets voornemen, voorstellen.

propose d'non mai più tornare. Hy heeft voorgenomen alimmermeer weder te komen.

l'huomo propone, Dio dispone. De mensch neemt voor, maar God beschiikt.

PropONENTE, propofitore. De gene die de vrag voorstelt, voorlegd, opgeeft.

Proposto. Voorgestelt, voorgedragen, voorgehouden, voorgeslagen; ook voorgenomen.

la materia proposta. De voorgedrage, voorgestelde stoffe of materie.

il viaggio &c. proposto. De voorgenome reiz, enz.

Proposta. De voordraging, voorstelling, de voorgehoude vrag, het gene dat voorgedragen, voorgehouden is geweest.

risponder' alle proposte, ad ogni proposta. Op alle de voorgedrage, voorgestelde, voorgeleide vragen antwoorden.

Proposito. De voorgenome of voorgestelde stoffe of materie, het voornemen. *V. Proponimento.*

deviar' (uscir) dal proposito. Van de voorgenome stoffe of materie, van het voornemen afwyken.

svolger', suover', rimover', levar', uno dal suo proposito. Iemand van zyn voornemen; ook van zyn opzet afbrengen of afwenden.

tornar' al proposito. Wederom tot zyn voornemen komen.

un proposito molto galante, dilettevole. Een zeer aardige, vermakelijke stoffe of materie, vertelling of verhaal, enz.

a che proposito fate questo? Waarom, tot wat einde doet gy dat?

fuor di proposito. Buiten voornemen, buiten de tyd en gelegenheid, ter ongelegener tyd.

non sarà fuor di proposito che &c. Het zal niet ongelegen komen, het zal niet ongevoegelyk zyn, dat enz.

in (a) proposito di quelle nozze &c. Betreffende, aangaande die bruiloft.

voleva scrivervi li cosa, che in tal proposito non sarebbe stata inconveniente. Hy wilde hem schryven een zaak, die in zoodanigen gelegenheid niet qualijk gevoegt zoude hebben.

a proposito, (ben' a proposito.) Zeer wel, zeer bequamenlyk, ter regter tyd, plaats, enz.

venir, dir qualche cosa &c. ben' a proposito. Zeer wel, zeer bequamenlyk, ter regter tyd en plaats, met goede, schoone gelegenheid komen, iets spreken, enz.

male (molto male) a proposito. Zeer qualijk, zeer ongelegen tot het voornemen, enz. ter onregter tyd; plaats, enz.

esser' a (ben') a proposito a qualche cosa. Zig ergens zeer wel toe schicken; ook regt, betamenlyk; ook nutteijk, bequamenlyk, deugdelijk, bequaam ergens toe zyu.

Proponimento, proposito. V. Sopra. Ook voornemen, voorstel, voorslag, oogmerk; ook meening.

far' un sermo proponimento (proposito) di &c. Een vast, ltyf opzet maken, zig vastteijk voorstellen, voornemen, vastteijk in de zin hebben.

proponimento crudele, fiero, bestiale. Een gtuwzaam, wild, beestagtig voornemen, opzet, voorstel.

mutar, cangiar &c. proponimento. Zyn voorstel; ook zyu.

zyn meening veranderen; ook van iets anders spreken.

di proponimento. Met opzet, met vlyt, op- ofvoorzettelijk.

Proposizione. V. Sopra. De spreuk, reden; ook een voorstelling, voorstel, of voorflag: dat gene, het welk een Redenaar voorstelt om te verhandelen of bewyzen.

proposizione logica, teologica, filosofica &c. Een redenkonstige, godgeleerde, wysgeerige vrage of spreuk. *far la proposizione di qualche cosa o negozio in consiglio.* De voorstellinge, voorflag van een zaak in den raad voorlaan; ook melding daar van doen.

questa proposizione piacque a tutti. Deze voorflag behaagde een ygelijk.

far una proposizione. Een vrage voorstellen, opgeven. *ascoltar la proposizione di uno.* Iemands voorflag of aanbrengeen aanhooren.

PROPORZIONI. Gelijkvormigheid, even- of gelijkmatigheid.

giusta proporzione. De regte gelijkvormigheid, gelijkmatigheid, (proportie.)

non vi è proporzione alcuna. Daar is geen gelijkmatigheid in agt genomen geweest.

a proporzione. Naar, of volgens de even- of gelijkvormigheid.

a proporzione delle mie forze &c. Naar de maat van myne krachten, enz.

Proporzionale. Naar, of volgens de gelijkvormigheid, *V. Habito.*

Proporzionalmente. V. Sopra. Ook gelijkvormelijk, gelijkmatiglijk.

Proporzionare. De gelijkmatigheid, gelijkvormigheid geven, (proportionneeren.)

Proporzionato. Gelijkvormig, even- of gelijkmatig. *proporzionar una cosa all'altra.* Het eene met het andere gelijkmatig, gelijkvormig maken, een zaak na den ander schikken.

proporzionar le spese alle rendite. Zyne uitgave naar zyne inkomste schikken, afmeten, matigen.

Proporzionatamente. Naar of volgens de gelijkvormigheid, even- of gelijkmatigheid.

PROPRIO. Eigen, byzonder aan iets; ook eigentlijk, in 't byzonder; ook bequaam, deugdelijk, geschikt, gevoegelijk.

proprio figliuolo, nome, corpo &c. Eigen zoon, eigen naam, lichaam, lyf, enz.

Amor proprio. De eigen liefde.

propria natura, inclinazione. Eigen natuur, toeneiging, genegenheid.

la sua propria moglie, propria casa &c. Zyn eigen getrouwde wyf, zyn eigen huis, enz.

propria mano. Eigen hand of handschrift, onder-teekening.

per propria colpa. Door zyn eigen schuld.

questo gli è proprio. Dat is hem eigen.

queste erano le sue proprie parole, proprii termini. Dat waren zyne eigen, eigentlijke woorden, mahiere van spreken.

mezzi, rimedi &c. proprii. Eigentlijke, dat is, regte,

dienstige, bequame, goede middelen, enz.

propria significazione. De eigentlijke, regte beteekeninge.

un parlar proprio di amanti. Een regte, eigentlijke minnaars reden.

esser (non esser) proprio a qualche cosa. Ergenstoe bequaam, deugdelijk, geschikt zyn of niet zyn.

Proprio. Eigendom, eigengoed; ook natuurlijke eigenschap; ook neiging, genegenheid; ook eigentlijk, regt, enz.

non haver, posseder niente di proprio. Niets eigen hebben, bezitten.

egli è proprio di amanti. Het is de eigen, eigentlijke aart der verliefde, der minnaars, dat hebben zy over hen.

un proprio in quarto modo. Een onafscheidelijke, onverbrekkelijke eigenschap.

questo è il suo proprio. Dat is zyne natuur, aangeboren aart, wyze van doen, zoo is hy, dat heeft hy over hem, enz.

effercitar il suo proprio (genio, ufficio.) Dat gene oefenen daar hy van natuur toe geneigt is; ook dat hem toebehoort, bestaat, enz.

posseder come proprio. Als eigen bezitten.

dar, spender, negoziar, viver &c. del proprio. Van zyn eigen geven, uitgeven, handelen, leven, enz.

vi dirò il proprio. Ik zal u de regte waarheid zeggen hoe het eigentlijk bestaat.

egli si finge proprio come se fosse desso. Hy heeft zig eveneens aangestelt, geveind als of hy het zelfs was.

Propriamente. Eigentlijk; ook aardig, levendig, natuurlijk.

parlar, nominar una cosa propriamente. Eigentlijk, duidelijk spreken, iets met zyne eigen naam noemen.

figurato, ritratto se propriamente. Zoo eigentlijk, aardig, levendig afgebeeld, afgeschildert.

un lavorar propriamente de sacchini &c. Een eigen, regte lastdragers, kruyers of pakkers arbeid.

come se fosse propriamente detto per lui. Als of het eigentlijk voor hem gezeid, gesproken was.

Proprietà. Eigendom, heerschappy; ook eigenschap, eigentlijke, eigen aart, natuur, aangebore manier of wyze.

haver (tener) la proprietà di qualche cosa. De eigendom ergens van hebben, iets eigen bezitten.

la proprietà delle cose. De eigenschap, natuur der dingen.

la proprietà della lingua, delle parole &c. De eigenschap, eigentlijke aart van de spraak of taal, der woorden, enz.

Proprietario. Een eigenbeer, bezitter.

un religioso proprietario. Een monnik die nevens zyn regel iets eigen heeft.

PROPUGNARE. Voor iemand of iets vegten, kampen, stryden.

Propugnatore. Een verdediger, beschermmer, beschut-ter, enz.

Propugnacolo. Een bolwerk, vesting, schans, sterkte, slot.

PROPULSARE. Afslaan, afweeren, verdryven, verjagen, in de vlugt slaan.
propulsar le violenze, i pericoli. Het geweld afweeren, afslaan, het gevaar ontgaan, ontwyken.

PROROGARE. Verlangen, verschuiven, uitsstellen, in 't lange trekken, van dag tot dag uitsstellen, ophouden.
prorogar' il processo, prolungare la lite. Het dingtaal of het (proces,) den handel verlangen, verschuiven, ophouden.

Prorogazione, proroga. Verlanginge, verschuivinge, uitstellinge, ophoudinge, enz.
dopo molte proroghe. Naar veele uitsellingen, vertoovingen, en ophoudingen.

PROROMPERE. Voort of uitbreken, barsten, zig met geweld verspreiden.
proruppe un lampo, un fuoco. Daar brak een blixem, een vuur door of uit.
finalmente proruppe in queste parole. Eindelijk borst hy uit in deze woorden.

proromper' in parole odiose, ingiuriose, ne' spropositi, in un grido &c. Met hatelijke scheld- of smaadwoorden uitbarsten, in toorn of gramschap uitvallen, zyne gekheid en onverstand toonen, een geschreeuw maken, enz.

proromper' in un divotissimo pianto Bitterlijk beginnen te weenen.

proromper contro di uno. Tegen iemand uitvallen, dat is, iemand aanvallen; ook iemand uitmaken, uitschelden.

PROSA. Onrym.
scriver' &c. in prosa. In ongebonde reden schryven.
le profe di Pietro Bembo. De (prosen,) dat is, de sctiften van Pieter Bembo in onrym geschreven.

Profista. Een schryver in onrym (prose.)

Profare, profeggiare, prosa. In (prose) of in onrym schryven.

Profatore, profeggiatore, uno scrittore in prosa. Een schryver in (prose) of in onrym.

PROSAPIA. Gestagt, afkomst, bloed.

PROSCIUTO &c. V. Porco.

PROSCRIVERE. Bannen, uitbannen, in ballingschap zenden, jagen, verdryven; ook met een briefje te koop zetten, stellen.

Proscrizione. Banning, ballingschap, ban.

PROSECCO. Een zoo genaamde uitheemsche wyn.

PROSEGUIRE. Navolgen, vervolgen, volgen.
prosequir' un impresa, un' opera &c. Een werk vervolgen, dat is, voortzetten, voortdrijven, daar behoort aauhouden, byblyven, daar niet van afstaan.

Prosecuzione. Vervolg, vervolging, navolging, voortzetting.

PROSODIA. De betooning der woorden, de 'accent.)

PROSOPOEIA. Spraakverbeelding, (een kunstwoord in de Redekunde.) Ook *Met.* Aangenome, gemaakte, gewaande grootsheid en pragt.
caminar, commandar &c. con prosopoeia. Pragtig, groots, hoogmoedig, opgeblazen, heerschend treden, gaan, gebieden, enz.

PROSPERO, prosperoso. Gelukkig, gewenscht, voorspoedig.
stato prospero. Gelukkige welstand, goede gezondheid, enz.
vento prospero. Goede, voorspoedige wind, voor de wind.
fortuna prospera. Goed, gewenscht, voorspoedig geluk.

Prosperamente. Gelukkiglijk, voorspoediglijk.

Prosperità. Geluk, voorspoed, heil, gelukzaligheid, welstand.
viver' in continua, (continuuata) prosperità. In gestadige welstand, gezondheid leven.

Prosperare. Geluk, voorspoed hebben, ook begunstigen, voorspoed, geluk geven, verleenen.

Prosperante. Dat geluk, voorspoed en heil heeft; ook dat geluk, enz. bybrengt, geeft.

Prosperamento, prosperazione. Toeneming in geluk en voorspoed; ook het gewin, het voordeel, profyt.

PROSPETTO, prospettiva. Een gezigt, uitzigt; ook het uiterlijk aanzien, beschouwen.
bel prospetto, bella prospettiva. Een schoon gezigt, uitzigt.
 cose di prospettiva. Dingen die een schoon gezigt, uitzigt hebben, die schoon in 't verschiet staan; ook die maar tot een uiterlijke schyn, tot een uiterlijk gezigt gemaakt zyn.
mettersi, star' in prospettiva. Zig stellen, staan om gezien te worden.
seder' &c. in prospettiva di uno. Regt tegen iemand over zitten, in iemands gezigt, oog zitten, enz.

PROSSIMO. Allernaast, naast, digt by; ook eerstkomende, aanstaande, dat daarna zal zyn; ook de naaften, evennaaften, evenmenschen.
prossimo parente. Naaste vriend, maagschap, bloedverwant.
Luglio prossimo, Domenica prossima. Toekomstende Julius, aanstaande, toekomstende zondag.
scriveremo col prossimo, (messaggiere.) Wy zullen met de naaste (bode) schryven.
amar' &c. il prossimo. Den naaften, evennaaften (evenmenschen) beminuen, enz.
Prossimino. Gebuur, nabuur, naast aangelegen.
i prossimani e vicini. De naburen en naast aangelegene.
Prossimità, prossimanza. Nabuurschap; ook maagschap, bloedverwantschap.
Prossimare. Zeer na, digt, of digt by zyn, naderen, geraken. *V. Approssimare.*
Prossimante, Approssimante. Naderend, aannaderend, by komend, zeer na by komend.
approssimante al verde &c. Zeer na by het groen komende, enz. dat is, groenagtig, byna, of half groen, enz.
PROSTERE. Ter neder, of ter aarde vellen; omverre, overhoop, 't onderste boven werpen, stooten, slaan; ook *Met.* Zeer verschrikken, verstoort, verslagen, neerslagtig worden.
prosterarsi in orazione. Zig in 't gebed ter aarden neder werpen.
Prostrato. Ter neder of ter aarden neder geworpen, of

of geveld; ook op de aarde leggende; ook verschrikt, gestoort. neerslagtig.

per prostrato in orazione. Voor God leggen, in het gebed demoedig en boetvaardig op het aangezigt leggen.

Prostrazione. De nederwerping van zig zelve ter aarden, (een klooster boete.)

per la prostrazione. Zoodanige boete doen.

PROSTITUIRE. Voor een ygelijk open en ten toon stellen, als iets gemeen aan alle toonen, zien laten; ook tot pleginge van onkuisheid aan yder een overgeven.

prostituir' il suo honore &c. Zyn eer in gevaar, in de waagzaam stellen, zetten, niet agten, zyn eer ten besten geven.

Prostituirsi. Als een hoer tot yders gebruik gereed staan, voor allemans hoer spelen; ook zig al te bloot begeven, zyn gebrek al te openlijk laten zien.

Prostituto. Na buiten of ten toon gestelt, gemeen, ten besten, ten prooy gegeven.

una prostituta. Een gemeene of allemans hoer, een smots, een snorre.

Prostituzione. Ten toonstelling, als een hoer tot yder eens gebruik overgeeven.

Prostitolo. Een gemeene, of allemans hoer, een straathoer; ook een gemeen hoerhuis, bordeel.

PROTEGGERE. Beschermen, beschutten, verdedigen, bewaren.

Protestore. Een beschermmer, beschutter, verdediger, een bescherm-, schutsheer.

Protezione. Bescherming, beschutting, verdediging, enz.

viver sotto la protezione di uno. Onder iemands bescherming, beschutting leven; (wy zeggen) onder iemands vleugelen schuilen.

PROTENDERE. Uitspannen, uitstrekken, uitreiken; ook beduiden of zeggen willen.

PROTERVO. Dartzel, brooddronken, stout, eigenzinnig, styf koppig, moedwillig, onbeschaamd.

en protervo sei? En zyt gy dan zoo eigenzinnigen styf koppig?

Protervamente. Dartzelijk, brooddronkener wyze, stoutelijk, op een stoute, styf koppige wyze, styf koppiglijk, moedwilliglijk.

Protervia. Dartzelheid, brooddronkenheid, stoutheid, eigenzinnigheid, styf koppigheid, moedwilligheid, enz.

Protervire. V. *Improtervire &c.*

PROTESTARE. Openlijk betuigen; ook tegenspreken.

protestar contro qualche cosa. Tegen iets openlijk betuigen, tegenspreken.

protestar' avanti Iddio ed il mondo. Voor God en de wereld betuigen.

protestar' una lettera di cambio, le spese &c. Tegen een wisselbrief spreken, betuigen, tegen alle onkosten, schade en verlies betuigen of (protesteeren.)

Protestante. Tegensprekend, tegenbetuigend of (protesteereend.)

gli protestanti. De protesteerende of protestanten, dat is, die van de Gereformeerde godsdienst of religie.

Protestazione. Wederspreking, tegenspreking, betuiging, (protesteering.)

far una protestazione. Openlijk tegenspreken, betuigen, (protesteeren,) een protest doen.

PROTOCOLLO. Het hoofdboek der Beampfschryvers of Notarisen, het (protocol.)

Nota. *Proto*, beteekend eerste, hoofd, opperste, en heeft in de zamenstelling verscheide beteekenissen.

Protosifico, protomedico. De opperste lyfarts of geneesheer.

Proto-quattaro. De opperste keukejonge, koksjonge.

Proto-martire. De eerste bloedgetuige, martelaar (S. Steven.)

Proto-maestro. Eerste of oppermeester.

Proto-matto. Een aartsgek, een aardsnar.

Proto-medico. V. *Proto-sifico.*

Proto-notario. Opperste beampfschryver (protonotaris)

Proto tipo. Hoofdmodel, origineel, patroon.

PROVARE, probare. Bezoeken, beproeven, aantoonen, betoonen waar te zyn, bewyzen, proeven; ook lyden, uit- of doorstaan; ook loven, pryzen, toestemmen, goedvinden, toestaan.

provar' una comedia. Een klugtspel of (comedie) bezoeken, eens spelen om te probeeren.

voler provar che cosa, come, quando &c. Bezoeken, beproeven, weten willen wat, hoe of wanneer, enz.

provar' uno per qualche tempo. Iemand een tyd lang beproeven, bezoeken.

provar' una vivanda, un vino. Een spyze, een wyn proeven. V. *Assaggiare.*

se l'havesti provato. Als gy het bezogt, bevonden, vernomen hebt.

provar coll' esperienza, col danno suo. Met zyne schade ondervinden, beproeven.

provar la sua ventura (fortuna.) Zyn geluk bezoeken, zoeken.

io ho provato che cosa sia &c. Ik heb ondervonden, bezogt wat het is, enz.

non haveva provato donna. Hy had nog geen vrouw bezogt, geproeft.

non provava mai un minimo piacere. Hy bevond genood nooit de minste vreugde.

provar gelo, caldo, malattie, persecuzioni, povertà &c. Koude, hitte, krankheid of ziekte, vervolging of verdrukking, armoede, enz. lijden, dulden, verdragen, uit- of doorstaan.

provar' il peso del governo. De last der regeeringe, uit- of doorstaan, dragen.

provar' una proposizione con argomenti, ragioni, testimonii &c. Een spreekwyze of spreuk met redenen betoonen, aantoonen, bewyzen, goedmaken.

Provarsi. Zig beproeven, zig zelve onderzoeken, doorgronden, zig oeffenen.

provarsi un habito adosso. Zig een kleed aanpassen, een kleed (probeeren.)

provarsi con uno nelle armi, per la comedia &c. Zig met iemand in de wapenhandeling, in 't klugtspel, of (comedie) enz. oefenen.

Provable etc. V. Probabile etc.

Provato. Geproeft, beproeft, bezogt, geoëffent, onderzogt; ook bewezen, betoont, aangetoont.

V. Approvato.

soldato, monaco, amico etc. provato. Een geoëffent, ervaren soldaat of krygsknegt, een volmaakte monnik, een beproefde vriend.

un caso ben provato. Een welbeweze, aangetoonde, klare zaak.

Provativo. Dat magt heeft te betoouen, aantetouen, en te bewyzen.

Provatore. Een bezoeker, onderzoeker, beproever, proever, probeerder.

Prova, pruova, prove. Proeve, proeving, onderzoek, beproeving, onderzoeking, proef-, of meesterstuk, ervaring, ondervinding; ook getuigen, getuigenis, bewys; ook aanwyzing, betooning.

far prova di qualbe cosa, metter uno o qualbe cosa alla prova. Iets proeven, beproeven, op de proef stellen of zetten.

haber, veder la prova (le prove) di qualbe cosa. De proeve ergens van hebben, zien, zyue proeven ergens van hebben.

saper una cosa per prova. Iets door ervarenis of ondervindinge weten.

vi sono prove evidenti contro di lui. Daar zyn sterke en vaste getuigen en bewyzen tegen hem.

venir alle pruove. Op de proef komen, tot het bewys treden.

sentir le pruove. De proeven of bewyzen hooren, dat is, de getuigen verhooren.

dar (far) prova di se, del suo valore, virtù. Een proefstuk van zig, van zyne dapperheid of kloekheid, van zyn deugd geven. *V. Mostra.*

far le sue pruove. Zyn proef- of meesterstuk maken; ook zyn onderzoek laten doen.

ultima prova. De laatste proef of onderzoek.

belle pruove. Schoone proeven, schoone daden.

a prova, per prova. Op de proef, tot een proef; ook tot bewys.

fino ad ogni pruova etc. Fyn op alle proeven.

corsaletto etc. fino a prova di moschetto, una cortina forte a prova di cannone. Een tyn borstharnas geproeft op de schoot van 't musquet, een gordyn voor 't geskut schoorvry.

Provamento. Proevinge, beproevinge. *V. Probazione.*

PROVECCIO. *provecci.* Prolyt, nut, voordeel, gewin.

tirar proveccio, (provecci.) Nut, voordeel, gewin trekken, gewin, profyt hebben.

Provecciarfi. Zig nut, voordeel, gewin, profyt verschaffen.

PROVEDERE. Voorzien, iets toekomende voorzien, bezorgen, verzorgen, verhelpen; ook voorzien, opschikken.

proveder' uno di qualbe cosa. Iemand ergens mede voorzien, verzorgen.

proveder' a qualbe cosa, alle cose sue etc. Ergens in voorzien, iets verhelpen, zyne zaken in agt nemen.

la natura providde anche a questo. De natuur heeft hier ook in voorzien, verzorgt.

io ci provederò. Ik zal 't verzorgen, ik zal 't wel voorzien.

proveder' a tempo, a buon hora. By tyds voorzien, verzorgen.

Dio ci provederà. God zal 't voorzien.

proveder' al bisogno. Het noodige, noodzakelijke voorzien, verzorgen.

proveder' ad uno, alla salute di uno. Iemand verzorgen, iemands heil of geluk bezorgen, bevorderen.

proveder' una chiesa di paroco. Een kerk met een paap of parochiaan voorzien, verzorgen.

proveder qualbe carica in una persona. Iemand een ampt of bediening geven, schenken, een ampt of bediening met een persoon voorzien.

Provederfi. Zig verzorgen, voorzien.

provederfi di cose necessarie. Zig met noodwendige dingen voorzien, verzorgen.

Proveduto, Provisto. Voorzien, gestoffeert, opgeschikt.

esser ben (mal) proveduto (provisto) di qualbe cosa. Wel, qualijk ergens mede voorzien, gestoffeert zyn.

Proveditore, provitore. Een verzorger, bezorger; ook een proviantmeester, voorraadverzorger, verschaffer.

proveditor di san Marco. Een bezorger (proveditor) van S. Marcus (te Venetie.)

Provedimento. Voorziening; ook bezorging.

Provisione, Provigione. Voorziening, bezorging, voorraad; ook inkomste.

far provisione di qualbe cosa. Voorraad ergens van verschaffen, doen, inkoop, inzamelen, zig ergens van voorzien, bezorgen.

provisione di bocca, di viveri. Mondkost, leetogt, levensmiddelen, proviant.

far provisione di danari, munizione, viveri etc. Geld, krygsbehoefen of ammunitie, levensmiddelen, leetogt, enz. bezorgen, verschaffen.

provisione di ufficio, carica, beneficio. Uitdeeling, verzorging van een ampt, dienst, bediening, onderhoud.

provisione buona, abbondante, ricca, poca etc. Goede, overvloedige, ryke, slechte voorraad.

far provisione a qualbe cosa. Ergens in raad geven, ergens af helpēn, iets bemiddelen, ergens in voorzien.

ammazzato che l'averò all hora sarà fatta la provisione. Als ik hem zal omgebragt hebben, als dan zal de zaak ten einde gebragt zyn.

haber buona provisione dal Papa. Een goede inkomst van de Paus hebben.

due per cento di provisione. Twee ten honderd, (per cento) provisie, dat is, winst voor de genome moete, verzorging der waren in 't inkoop, verzedden, enz.

Provisionare. Met voorraad bezorgen, verzorgen, voorzien; ook met een inkomste, enz. voorzien.

Provisionato. Met voorraad, enz. voorzien; ook een soldaat of krygsknegt.

PROVEDA. Een deel of portie haver voor de paarden. *V. Prebenda.*

PROVENIRE. Voort, voor den dag, of te voorschyn komen, verschynen; ook ontstaan, uitkomen; ook daar uit wassen, groeijen, toenemen. *De salci provengono meglio in terreno humido.* De wilgeboomen wassen, groeijen beter voort in vogtige aarde.

andì perviene che &c. Daar uit komt het, hier uit ontstaat het, dat enz.

Provenito. Voor den dag, of te voorschyn gekomen, voortgekomen, gewassen, gegroeit, ontstaan.

Provento, proventi. Inkomste, jaarlijkscherenten. **Provenimento, provenmenti.** Uitgang, uitgangen, einde. *profperi provenmenti delle cose.* Gelukkige uitgangen der zaken.

PROVENZA. Provence, een gedeelte van Langedok, in Frankryk.

Provenzale. Een Provenzaal, uit Provence geboortig. **Lingua provenzale.** De Provenzaalsche, dat is, oude Franche spraak of taal.

PROVERBIO. Een spreekwoord, spreuk, zinspreuk.

Proverbiale. Dat tot een spreekwoord, spreuk of zinspreuk behoort.

un detto, un parlar &c. proverbiale. Een gemeen spreekwoord.

Proverbislo. Op de wyze van een spreekwoord, spreuk, zinspreuk.

Proverbiare (uno.) Iemand voor een gek, nar uitschelden, uitmaken, met iemand spotten, gekken, uitlachen, doorhalen.

PROVETTO. Gevordert, uit geleerd; ook oud, bedaagd, bejaard.

età provetta. Bedaagde, bejaardé ouderdom.

buomo già provetto. Een reeds bedaagd, bejaard; ook al geoeffend mensch.

i più provetti nella corte. De oudste, geoeffendste van 't hof.

PROVIANDA, proviande. Levensvoorraad, (proviand) levensbehoefte, leeftogt, mondkost.

Proviandare. Met levensvoorraad, leeftogt verzorgen, voorzien.

Proviandato. Met levensvoorraad, levensmiddelen verzorgt of voorzien.

PROVIDO. Voor- of omzigtig, toezienende, naarstig.

provido e cauto. Voor- of omzigtig, toezienende.

Providamente. Voorzigtiglijk, op een voor- of omzigtige, naarstige wyze.

Providenza. Voor- of omzigtigheid; ook schikkinge, voorzienigheid.

providenza divina. Goddelijke voorzienigheid.

PROVINCIA. Een landschap, wingewest (provincie.)

governatore di provincia. Een bestierder van een landschap of wingewest.

Provinciale. Van een landschap of wingewest, daar toe behoorende; ook die over een landschap gesteld is: een landbestierder, landvoogd.

leggi, costumi, costituzioni &c. provinciali. Wetten, gewoontens, gebruiken van een landschap of wingewest.

T O M. I.

casa provinciale. Landshuis, gemeen landshuis. *il Padre provinciale.* De (pater provinciaal,) of de overste van een orden.

PROVISIONE &c. V. Provedere &c.

PROVOCARE. Uitdagen, uiteisichen, tarten, farren, tergen; ook (tot een stryd, enz.) aan- of ophitsen.

provocar' uno al duello, alla battaglia, alla disputa. Iemand tot een tweegevegt, (duël,) tot den stryd of het gevegt, tot een twistreden uitdagen, uiteisichen, tarten, farren, enz.

provocar' d'una sentenza ad un' altro giudice. Van een uitspraak of vonnis tot een ander regter overgaan, zig op een ander beroepen. **V. Appellare.**

provocar' uno all' ira. Iemand tot toorn of gramfchap aanhitsen, ophitsen, farren, tergen, iemand quaad, toornig maken.

questi cibi parole &c. provocano la iusturia. Die spyzen, die woorden verwekken tot geilheid, maken geil.

questi atti provocano l'ira di Dio. Deze daden verwekken Gods toorn, of verwekken God tot toorn of gramfchap.

provocar' il vomito &c. Het braken of overgeven verwekken, veroorzaken.

Provocante, provocatore. Een uitdager, uiteisicher, tarter, terger, een aan- of ophitsen, opstoker, enz.

Provocato. Uitgedaagd, uitgeeisicht, aan- of ophitsen.

il provocato. De uitgedaagde, uitgeeisichte, enz.

Provocativo. Dat magt heeft om op te hitsen, te tarten, farren, enz.

cose provocative al male, al vomito &c. Dingen die toe quaad aanprikkelken, tot braken of overgeven, enz. bewegen.

Provocazione, provocamento. Daad, bedryf van uitdaginge, uiteisichinge, tartinge, farringe, aan- of ophitsinge, enz.

atti di provocazione. Uitdaging, uiteisichinge tot den oorlog, tot het slaan of vegten, vyandlijkheden, ophitsingen, enz.

PRUDENTE. Wys, verstandig, voor- of omzigtig.

molto, poco prudente. Zeer wys, voorzigtig, niet zeer voor- of omzigtig.

Prudentemente. Wysselijk, voor- of omzigtiglijk, met verstand, kennisse.

Prudenza. Wysheid, kennisse, voor- of omzigtigheid.

un'buomo di gran, poca prudenza. Een zeer wys, niet zeer voor- of omzigtig mensch.

prudenza politica, militare, economica. Wysheid, verstand, voor- of omzigtigheid in staats-, krygs-, of oorlogs, en huizaken.

governarsi con prudenza. Wysselijk, voor- of omzigtiglijk met zyne zaken omgaan.

PRUGNA, brugna, pruma. Een pruim.

prugna damascena. Pruimen van damast.

prugna passa. Dorre, gedroogde pruimen.

prugna salvatica. Wilde pruimen, sleepruimen.

Prugnella, prunella, brugnulo. Pruncellen.

Prugnata, brugnata. Een pruimetaart, pruimefop.

Prugno, frugnulo. Een pruimeboom.

C c c c c

prug-

prugno salvatico. Een sleepruimeboom, sleedoorn, wilde pruimeboom. *V. Pruno*.

PRUINA. Deryp. *V. Brina*.

PRUNO. Een pruim.
frà pruni e spini. Tusschen pruimen en doornen.

Prunotto. Een plaats die vol pruimboomen is.

PRUOVA &c. *V. Provare* &c.

PRURITO. Jeukfel, jeukinge, jeukte; ook het gekittel, de kitteling.
sentir i pruriti della carne (libidine) di lode e gloria. Het gekittel, de kitteling, de aanvechting des vleesch voelen, door de kitteling van lof en eer geprikkelt worden, begeeren geprezen en geroemd te worden.

PUBERO-A. Mondig, meerderjarig, (by de Romeinen, te weten veertien jaren in een jongeling, en twaalf jaren in een dogter.)
non è pubero-a (è impubero-a) ancora. Hy, zy is nog niet mondig, is nog minderjarig.

Pubertà. Meerderjarigheid, mondigheid in beide de geslachten.
gli anni della pubertà. De meerderjarigheid, huwbare jaren, de ouderdom van veertien jaren.

impubertà. Onmondigheid, minderjarigheid.

Puberire. Mondig, meerderjarig worden.

PUBLICO, pubblico. Opentlijk, openbaar; ook gemeen, algemeen.
peccato &c. *publico*. Een openbare zonde.
persona publica. Een openbaar amptsperfoon.
luogo publico, strada publica. Een openbare, algemeene plaats, weg, straat, een plaats voor yder openstaande.
luoghi publici. Openbare, gemeene plaatsen, dat is, hoerhuizen.
casa publica. V. Sopra.
habbe audienza publica. Hy heeft openbaar gehoor, (audientie) gehad.
Notaro publico. Een openbare (Notaris,) beampt-schryver.
egli è già publico che &c. Het is reeds kennelijk, en openbaar dat, enz.
in publica strada, piazza. Op de openbare, algemeene straten, wegen.
castigo, pena publica. Openbare straffe.
erario &c. *publico*. De algemeene schatkist.
le cose publiche. De openbare, dat is, gemeene, algemeene staatszaken.
il jus publico. Het algemeen, dat is, het Keizerlyk regt in 't Roomsche Ryk.
il bene publico, la causa publica. Het gemeene best, de algemeene zaak.
cercar il bene, l'interesse &c. *publico*. Het gemeene, algemeene best der gemeente zoeken.
Publico, il publico. De gemeene, algemeene staat, (republyk;) ook deszELTS eigendom, land, enz.
rubbar' &c. il publico. De gemeente besteelen, de gemeene, algemeene schatkist aantasten, aangrypen.
applicar' una somma di danari al publico. Een somme gelds op de gemeene staat leggen.
fante del publico. Stadsknegt of stadsbode, kantfelary-bode.

architetto, chiavaro &c. *del publico*. Stads bouwmeester, stads slootemaker, enz.

in publico. In 't openbaar, voor de ganfche wereld.
riprender' uno, far' morir uno, mangiar, dar audienza &c. *in publico*. Iemand in 't openbaar, voor de ganfche wereld straffen, laten regten of ter dood brengen, in 't openbaar eten, gehoor of (audientie,) enz. geven.

Publicamente, pubblicamente. V. Sopra.

Publicano. Een tollenaar; ook een pagter.

Publicista. Iemand die in het Keizerlyk Roomsche regt studeert, of die het oeffent.

Publicare, pubblicare. Verkondigen, gemeen maken, openbaren; ook in 't ligt geven, of laten uitgaan; ook in 't openbaar, by opveilinge aan de meestbiedende verkoopen.
publicar' una legge, un decreto, un manifesto. Een wet, een bevel of besluit, een bekendmaking laten uitgaan, in 't ligt geven.
publicar' un libro in stampa. Een boek in druk laten uitgaan, in 't ligt geven.
publicar' uno innocente. Iemand onschuldig verklaren.
publicar' i beni d'alcuno. Iemands goederen verbeurd verklaren, verbeurd maken, aanslaan; ook dezelve te koop stellen, in 't openbaar verkoopen.
Publicato. Openbaar, bekend, gemeen gemaakt, verkondigd; ook aangeslagen, verbeurd gemaakt, of verbeurd verklaard.
i suoi beni saranno publicati. Zyne goederen zullen verbeurd verklaard, aangeslagen; ook opentlijk openbaar verkocht worden.
Publicatore. Een openbaar-, gemeenmaker, verkondiger.
Publicazione. Openbaar, bekend, gemeenmakinge, verkondiginge; ook verbeurdverklaringe, aanslaginge, enz.
publicazione de' beni &c. Verbeurdverklaringe der goederen.

PUDENDO, le pudenda. De schamelheid, schamelijke deelen.

Pudico. Schaamagtig, beschaamd, eerbaar, zuiver, rein, kuisch, onbevlekt.

Pudicamente. Met schaamte, beschaamdelyk, zedelyk, zuiverlyk, kuischelyk, enz.

Pudicizia, pudicità. Schaamte, eerbaarheid, zedigheid, zuiverheid, reinheid, onbevleektheid, kuisheid; ook de maagdom.
violar la pudicizia di una. Eenen zyn kuisheid, zuiverheid schenden.

Pudore. Schaamte; ook eerbaarheid, zuiverheid, reinheid, kuisheid, onbevleektheid.

senza pudore. Zonder schaamte of eerbaarheid, onbeschaamd.

il pudore virginalè. De maagdelijke schaamte, eerbaarheid.

postergar' ogni pudore. Alle eer en schaamte afleggen, aan een kant stellen.

perder' il pudore. De schaamte en eerbaarheid verliezen, aan een zyde zerten.

PUBERILE. Kindsch; ook kinderlyk, kinderagtig.

età puerile. Kindſche, kinderlijke ouderdom, jaren, de kindsheid.
atti, modi, tratti puerili. Kinderlijke, kinderagtige gebaarden, zeden of manieren, daden.
un' aspetto, ciera &c. puerile. Een kinderagtig aangezicht, een kinderlijk gezigt.
giocchi &c. puerili. Kinderspel.
diventar tutto puerile, (impuerilire.) Gansch, heel kinderlijk, kinderagtig worden.
Puerilmente. Kinderlijk, op een kindſche, kinderlijke wyze.
Puerilità. Kindſche, kinderagtige manier.
Puerizia. Kindsheid, kinderagtigheid.
gli anni della puerizia. De kinderlijke jaren, kinderlijken ouderdom.
dalla puerizia. Van kindsbeen af, van de wieg af.
PUGNARE. Vegten, ſlaan, ſtryden, handgemeen zyn.
l'acqua ed il fuoco pugnano inſieme. Het water en 't vuur ſtryden tegen malkanderen.
i galli pugnano inſieme. De hanen ſtryden vegten, kampen tegen malkanderen.
Pugna. Een ſtryd, gevegt, een kamp. (eigentlijk met vuilten.)
la pugna de' Nicolotti. Het gevegt of den ſtryd der Nicolotten (tot Venetie.)
Pugnace. Strydbaar (als een haan.)
PUGNO. *pugna.* Een vuist; ook *Met.* Een hand; ook een hand vol; ook een ſtoot.
farar' un pugno. Een vuist maken.
baver' una cosa in pugno. Iets in de vuist, in de hand, dat is, zeker en gewis hebben.
baver' una cosa in un' pugno. Iets in de vuist hebben, dat is, *Met.* Zeker en gewis hebben.
metter, ficcar qualche cosa in pugno ad uno. Iemand iets in de vuist ſteken, dat is, *Met.* Beſteken, omkopen; ook in ſchyn beloven, iemand wat wys maken.
scrivere di proprio pugno. Met zyn eige hand ſchryven.
un buon pugno (buona pugnata) di quell' herba. Een goede vuist, hand vol van deze kruiden.
dar ad uno un pugno, (pugnazzo, una pugnata) su' mostaccio. Iemand met een vuist in 't gezigt, aangezicht ſlaan, op het bakkes kloppen, een kinnebakslag met de vuist geven.
dar dalle pugna ad uno. Iemand ſtooten geven, met de vuist aſlaan, vuistlook geven.
far' alle pugna con uno. Iemand met vuiften ſlaan, aſroffen.
Pugnetto, pugnullo, pugnello. Een klein vuistje; ook een kleine hand vol.
Pugnale. Een dolk, een pook, dagge.
Pugnaletto. Een kleine, verborge dolk, pook, dagge.
V. Stilo.
Pugnafare. Met een dolk, pook ſteken of doorſteken.
Pugnalaria. Een ſteek met een dolk of pook.
dar' una pugnalaria ad uno. Iemand een ſtoot of ſteek met een dolk of pook geven.
PUH Foey, fey!
PUINA, poina. Eijerkaas, zeepkaas.

Puinarubla. Een eijerkaas-vorm.
PULA, Pola. Kaf, stoppelen; ook ſchaaffel, afſchrapſel van gebrakt vlas of hennip, enz.
gli empj sono come la pula. De godloozen zyn als kaf.
PULCE, Pulice. Een vloot of vlooi.
chi dorme co' cani, si leva co' pulci. Die met de honden ſlaapt, ſtaat met vlooijen weder op. *Met.* Van booze en quade menſchen komt men niet onbeſchadigd af.
pieno di pulci, Vol vlooijen, vlooiagtig.
Pulciſo. V. Sopra.
Pulicare. V. Spulciare.
PULCELLA, Pulzella. Een maagd, een jonge ongehuwde vrouw. *V. Donzella, Vergine.*
PULCINO. V. Pollo &c.
PULIDRO, Poledro &c. V. Polledro &c.
PULEGGIO. Poley, (zeker kruid.)
POLICANE. Een tang of nypraag om de tanden uit te trekken of te breken; ook een aſſchuwelijke, ſchrikkelijke misgeboorte, half menſch, en half [hond.
POLIRE, Polire. Glad, effen ſlypen, doen blinken, polyſten, beſchaven; ook vercierden, opſchikken, oppronken. *V. Forbire.*
pulir' una spada. Een degen glad maken, effen ſlypen.
pulir le stanze, gli abiti. De kamer, de kleederen, enz. opſchikken, vercierden.
Pulirſi. Zig vercierden, opſchikken, oppronken.
Pulito. Gepolyſt, glad, ſchoon opgeſchikt, opgepronkt.
spada &c. pulita. Een blinkende, gladdc, blanke degen.
marmo &c. pulito. Glad, geſlepe marmer.
far' il ſervizio pulito. Den dient zuiver verrigten.
camere, stanze, abiti, denti puliti. Opgeſchikte, vercierde kamers, kleederen, ſchoone, zuivere, gereinigde tanden.
donzella netta e pulita. Een net ſchoon en opgeſchikt juſtertje.
Pulitello - a. Een nettert, eenen die gaarn helder en mooy opgeſchikt is.
Pulitamente. Zuiverlijk, reinlijk, nettelijk, helderlijk.
Pulitezza, politezza, pulizia. Zuiverheid, reinheid, nettigheid, polyſtheid, gladheid.
la pulitezza de gli abiti, de' denti &c. De zuiverheid, nettigheid der kleederen, tanden, enz.
pulitezza delle camere, della cucina &c. De nettigheid, helderheid der kamers, van de keuken, enz.
Pulitura. Polyſting, gladmaking, reiniging, opſchikking, verciering, oppronking.
PULLULARE. Uitschieten, uitspruiten, uitbotten.
PULPITO. Alderhande verheve plaatſen om in te ſpreken, (gelijk predikſtoelen, regterſtoelen, enz.)
PULSARE. Slaan, kloppen, ſmyten, ſtooten; ook ſlaan als de polsader.
Pulſatile, Pulſivo. Al dat ſlaat als de pols, ſtaande, kloppend, ſmytend, ſtootend.
Pulſo. V. Polſo &c.
PUNGERE, pugnere. Steken, prikkelen.
punger' il cavallo collo ſprome. Het paard met de ſpooren ſteken.

mi punse una peccia, mosca, vespa, tafano, spina &c. Daar heeft my een bye, mugge, wesp, een paarde- of koeijevlieg, een doorn gesteken.

L'amor punge ad ungue. De liefde steekt en zalst ook weder.

punger' (pungettar') uno con parole. Iemand met woorden steken, schimpen, smaden, smalen, schieten, iemand iet in de neus wryven, verwyten.

punger l'avarizia &c. di qualche duno. Op een gierigaard, enz. schimpen, stecken, hem zyn gierigheid verwyten.

queste parole lo punsero amaramente. Deze woorden steken, dat is, ontrusten hem bitterlijk, deden hem zeer leed, waren hem steken in 't hart.

punger' il cuore di vergogna. Iemand zeer beschaamd, schaamrood maken, het hart van spyt en schaamte doen barsten.

sensirsi pungero. Bèvinden dat men gestoken, beschimpt, aangehitst word.

Pungente. Stekend; ook spits, puntig.

Spina, ago pungente. Een stekende doorn, spitse, puntige naald, enz.

pungentissimo strale. Een zeer spitse pyl.

Pungitivo, pungeraccio. V. Sopra. Ook stekend, schimpend, smadend, verwytend, enz.

parole pungitive. Stekende woorden, schimp- of smaadwoorden.

Pungitipo. Wilde myrthe (een kruid.)

Pungolo, pungiglione, pungitio, pungetto. Een angel der byën, enz. ook een prikkel om voort tedryven, een stift of graveeryzer.

Pungolare, pungettare. Steken, schimpen, smaden, verwyten; ook aanstoken, verwekken, bewegen, aanprikken.

Puntale, puntaruolo, puntare, punteggiare &c. V. Sopra.

Puntello, puntaglio. V. Sopra & Abbasso.

Punto. Gestoken, geprikkelt.

esser punto da uno. Van iemand gestoken; ook opgestookt, aangestookt worden.

Punto, ponto, puntura, punzione. Een steek, het steken; ook een gestoke gat of gaatje.

punto del ago &c. Een steek van een naald, enz. *V. Punta.*

perder' il punto. De steek verliezen, te vergeefs gestoken hebben. *Met.* De gelegenheid verliezen.

punto allacciato, str'angolato. Een gestingerde steek, een kettingsteek.

punto dietro, punto supramano. Een ondersteek, een steek over 's hands.

non tener' il punto. Geen steek meer houden.

allungar, accorciar la staffa d'un punto. De stegelroep of stegelriem een gat langer, korter steken, maken.

mosficato, trafitto dalle punture delle mosche e tafani. Gebeten, gestoken van de steken der muggen en paardevliegen.

una puntura di fianco. Een steek in de zyde.

Punto, ponto. Een punt, middelpunt, stipje, titel, leerpunt, hoofdpunt, hoofdstuk.

i punti, linee, e circoli. De punten, streepen of linien, kringen of cirkelen.

il punto della terra. Het middelpunt der aarde, der wereld.

punto angolare. De hoekpunt.

punto fermo. Het punt of stipje in de schriften.

duoi punti. De dubbelde punt, twee punten.

punto d'interrogazione. Vraagpunt, vraagteken.

mezzo punto. Een halve punt; (wy zeggen) comma-punt.

far punto a qualche cosa. Ergens een punt aan schryven. *Met.* Een einde maken, eindigen, ophouden, uitscheiden.

qui faremo punto. Hier zullen wy eindigen, ophouden. [den.]

i punti dell' ortografia ebraica. De punten of tekens der hebreuwfche spellinge, schryvinge.

i punti, il punto nelle carte. De ooggen van de kaart, het aas van de kaart.

il punto, i punti principali della dottrina. Het punt, het hoofdpunt der leere.

un punto della sacra scrittura della predica, della meditazione &c. Een punt, leerpunt, leerstuk der H. Schrift, der predikatie, betragtinge, of bespielinge, enz.

si bñ da considerar tre punti principali. Men moet hier drie hoofdpunten betragten, aanmerken.

i punti della pace, accordo, contratto, ambasceria &c. De punten, bedingen, hoofddeelen, hoofdstukken van de vrede, der vergelijking, van 't verdrag, enz.

in questo punto non siamo d'accordo. In dit punt zyn wy niet eens, komen wy niet over een.

di punto, in punto. Van het eene punt tot het andere, van punt tot punt, ordentelijk.

il contratto vacilla in molti punti. Het verdrag, het beding, (contract) waukelt in veele punten, dat is, stukken.

venir' al punto. Tot het punt, dat is, tot de zaak komen.

qui stà il punto. Hier is, staat het punt, hier in bestaat het hoofdstuk, hier leid den hond begraven.

toccar' il punto. Het punt, dat is, de zaak regt treffen, raden; (wy zeggen) de spyker op het hoofd slaan.

determinar' un certo punto. Een zeker punt, dat is, bepaling of termijn, tyd, enz. beiteminen, afschryven.

infino a questo punto. Tot dit punt toe, tot hier toe, tot zoo verre.

i punti della Luna. De punten, dat is, de schynfels en vlakke der maan.

un punto (di tempo.) Een ooggenblik.

in un punto. In een ooggenblik; ook te gelijk.

in un medesimo punto. Te gelijkertyd, op dezelve ooggenblik.

sul punto del giorno. By het doorbreken van den dag.

in quel punto. In dat ooggenblik.

fin' a quel punto. Tot aan dat ooggenblik.

nel' sul punto della morte. Op het punt des doods, in het laatste ooggenblik des levens.

star sul punto di morire, partire &c. Op het punt van sterfen staan, op het punt van de dood leggen, alle ooggen-

oogenblik de dood verwagten, alle oogenblik ster-
ven, afreizen.

quando sarete giunti a quel punto. Als gy tot dat punt,
tot daar toe gekomen, geraakt zult zyn.

chi scappa un punto, scappa mille. Die een booze zonde
ontsnapt, ontsnapt 'er duizend.

vevir' in buon (mal) punto. Te goeder (quader) ure,
dat is, tot geluk of ongeluk komen.

fa in buon punto. Het zy dan ter goeder ure, in
Gods naam.

far' a buon punto. Welstaan, welbebbend, ryk; ook
gezond, welvarend, enz. zyn.

a che punto stanno le cose? Hoe staan de zaken?

vedersi a mal punto, condotto a tal punto che &c. Zig in
een quade, ellendige, ongelukkige toestand be-

vinden, zoo verre, tot dat punt gebracht zyn, dat enz.
tener le cose ben al punto. De zaken gereed en in goeden
stand houden.

far' a punto. Vaardig, bereid, gereed staan.

haber' una cosa in (al) punto. Iets in alle noodzakelijk-
heid vaardig, bereid, gereed houden.

ogni cosa è in punto. Alles is vaardig en bereid.

rimetter' ogni cosa in punto. Alles bereiden, vervaar-
digen, toebereiden, gereed maken, toestellen.

rimetter' in punto. Wederom toerigten, toestellen,
gereed maken, op nieuws vervaardigen, toebe-
reiden.

metter' uno nel punto. Iemand toornig makeu, ver-
grammen.

punto d'honore, far sul punto d'honore. Op het punt
van eer staan, zeer eergierig zyn, zeer naauw agt
nemen dat iemand zyn eernaam gegeven en eerbie-
digheid bewezen word.

Punto, a punto, Appunto, per appunto. Op een punt,
net, even regt, gelijk, volmaaktelijk, op een hair.

ecco che torna appunto il vostro fratello. Zie daar komt
uw broeder net van pas weder.

vevir' a punto, (appunto.) Net van pas, te regter tyd,
komen.

verrete appunto in quel tempo. Gy zult net in die tyd
komen.

appunto così, per appunto come havete detto. Net, even-
eens gelijk gy hebt gezeid.

non si può misurarlo così a punto. Men kan het niet zoo
net, zoo van pas, zoo gelijk, men kan het op een
punt of stip, op een hair niet afmeten.

appunto, (per appunto.) Net zoo, regt, gy hebt het
getroffen.

esser' a punto, appuntato (appuntatino.) In zyne zaken
zeer net, naauwkeurig zyn, op een hair, op een
punt of stip zien *V. Puntuale.*

Punto. Niet, heel niet, gansch niet, wel niet, in 't
minste niet, het minste.

egli non è punto semplice. Hy is wel niet eenvoudig.
io non dubito punto. Ik twyffle heel niet, gansch niet,
in 't minste niet.

senza punto turbarfi &c. Zonder het minste ver-
schrikken, of te ontroeren.

won gli voleva punto di bene. Hy is hem geheel niet goed-
gunstig.

semi ami punto. Als gy my maar een weinig bemind,
liefhebr.

Punta, ponta. De spits of het punt van eenig puntig
ding; ook een hoek. *Met.* Spitsvinnigheid, schrau-
derheid.

punta di spada, lancia, coltello, stilo, ago &c. De
punt van den degen, de spies, van 't mes, priem,
naald enz.

metter la speranza nella punta della spada. Zyn hoop op
't punt van de degen stellen.

romper la punta. De punt afbreken. *Met.* Den handel
bederven.

in punta, fatto in punta. Met een spits of punt ge-
maakt, spitzig, puntig.

punta del motto, discorso &c. De spits, dat is, spits-
vinnigheid, schrandelijkheid van 't woord, der se-
den, enz.

la punta dell' epigramma. De spitsvinnigheid des rym-
gedigts.

punta della lingua, del piede &c. De punt van de tong,
het bovenste van de voet.

andar' in punta de' piedi. Op de teenen gaan. *Met.*
Hoogop willen steken, hoovaardig, trots, opge-
blazen, hoogmoedig, enz. zyn.

punta del campanile, vascello, galera. Her spits, de
tuine des torens, de voorsteve van een schip, van
een galey.

punta del bastione, baluardo. Het spits of punt, de
hoek van 't bolwerk.

punta del diamante. De punt van een diamant of edel-
gelleent, diamantpunt.

punta del paese. De punt of de hoek van 't land (dat in
de zee uitsteekt.)

combatter' (far') a punta. Op de stoot vegten.

punta falsa. Een valsche stoot of steek, een sint in 't
vegten.

Puntale, puntaletto, puntaruolo. Een nestel, nestle-
ling, naald; ook een oorband.

un puntale di stringa. Een nestelnaald.

Puntaruolo. Een priem; ook dat al te spitsvinnig, te
schrand is, die alle bergen gelijk, effen wil
maken.

troppo puntaruolo. V. Sopra.

Puntolino, puntarello, punnicello. Een klein puntje,
stipje, tinteltje; ook een klein spitsje.

Puntello. Een stut, schoor, een sturbalk, een balk,
paal of post om iets te onderfchragen of te onder-
stutten.

Puntellare, Appuntellare. Onderstutten, onderschra-
gen, ondersteunen, enz.

puntellar' una casa, mina, porta. Een huis, een mijn,
enz. onderstutten, ondersteunen, iets tegen de
deur aanzetten, om die toe te sluiten.

la speranza ci puntella. De hoop onderstut, onder-
steunt ons.

Puntiglia, puntigli. Een klein punt, een puntje. *Met.*
Al te groote spitsvinnigheid.

far su i puntigli. Al te spitsvinnig en te naauw zijn,
in de minste omstandigheid niet willen veran-
deren, en niet willen leiden of dulden dat een an-
der

Ccccc 3 der

- der in 't minste ergens in te boven gaat.
- Puntiglioso*. Al te opregt, en te naauw, te spitsvinnig en doorsnuffelend.
- Puntigliare*. Over de minste dingen twisten; op de geringste omstandigheden letten, al te nieuwswijs onderzoeken, navorschen; ook met woorden steken, schimpen, enz.
- Puntone*. Een groote punt; ook op de minste beweging, ontroering, op het minste punt.
- battersi puntone*. Op het minste, op de minste beweging, enz. kyven, twisten.
- Puntone, punzone, Spuntone, Spunzone*. Een prikkel, punt, het yzer van een piek, een stift of graveer- yzer; ook een paal of staak met een yzere spits of punt, een springstok, een spies, (een botte spies;) ook een zwijnspies.
- Puntolare, punzonare, Spuntolare, Spunzonare*. Prikkel, met punten steken, aanprikkel, enz. ook steken met een spits yzer; ook graveeren, met het yzer steken.
- Puntolata, punzonata, Spunzonata &c.* Een steek, stoot, of prikking met zoo een yzer of spies.
- Puntuale, puntuale*. Zeer opregt, naauw, vlytig, naarstig, die alle zyn zaken en derzelver omstandigheden zeer naauwkeurig gade slaat, en in agt neemt.
- esser molto puntuale*. Zeer naauwkeurig, oplettend zyn.
- Puntuamente*. Met zeer naauwe opregtigheid.
- Puntualità*. Naauwkeurigheid in alle dingen.
- figliuolo della puntualità*. Een zoon der gerechtigheid. *V. Figliuolo*.
- Puntuato, puntato, ponzuto*. Gespitst, spitsig, gepunt; ook vol punten en stippen.
- Puntare, punteggiare, punzecchiare, punzellare*. Stippen, stippen; ook puntig, scherp, spitsig maken. *V. Appuntare*.
- puntar le lettere, le scritte*. De brief, het schrift met punten onderscheiden.
- puntar il cannone*. Het geschut rigten, stellen.
- Puntato, punteggiato, punzecchiato, punzellato*. Spits, spits gemaakt, gescherpt; ook gespitst, toegespitst. *V. Appuntato, Pantato &c.*
- argenti punzecchiati*. Gespitste, gedreve zilvere vaten.
- Puntata, puntatura, punteggiatura, punzecchiatura*. Stipping, stippling, euz.
- P U N I R**. Straffen, kastyden. *V. Castigare*.
- punir i malfattori*. De quaaddoenders straffen, kastyden.
- punir uno di (per) qualche delitto*. Iemand wegens een misdaad straffen.
- punir di carcere, di bando, di morte &c.* Met de gevangenis, met ballingschap, met de dood straffen, kastyden.
- punir' aspramente, rigorosamente, severamente, esemplarmente &c.* Straf of streng, hard, toteen spiegel of voorbeeld van andere straffen, kastyden.
- Punito*. Gestraft, bestraft, gekastyd.
- sarai punito*. Gy zult gestraft, gekastyd worden.
- Punitivo*. Dat in het straffen, kastyden bestaat: straf- fend, kastydend.

- la giustizia punitiva e premiativa*. De straffende, be- traftende of kastydende en beloonende geregtig- heid.
- Punitore*. Een straffer, kastyder.
- Punizione punitivo*. Straffing, kastyding; ook de straffe.
- dar punizione*. Straffen, kastyden, straffe opleggen.
- P U N T A**, *Punto, Puntuale &c. V. Pungere &c.*
- P U N Z E L L O**, *Punzellini*. Punt, of goudmits pun- ten; ook drukkers of letterzetter's eiz, elsen.
- punzello da orefice, da caratteri &c. V. Sopra*.
- P U P I L L A**. De oogappel.
- pupilla dell'occhio. V. Sopra*.
- P U P I L L O**. Een wees, een ouderloos, minderja- rig kind.
- rimaner pupillo*. Een wees of weeskind worden.
- Pupillare*. Tot een wees of ouderloos minderjarig kind behoorende.
- P U R**. Maar, maar alleen, dog, edog, evenwel, egter, niettemin, des niettegenstaande, maar nog- tans, nogtans niettemin; ook schoon, schoon dat.
- se ne havevss pure un poco*. Als ik maar een weinig daar van had.
- o se io pur ne havevss havuto il minimo cenno*. Och! als ik maar de minste wenk daar van gehad hadde.
- se pur venisse*. Alshy maar quam; ook ofhy schoon quam.
- andate pure*. Gaat maar heen, vertrek maar.
- vada egli pur dietro a suoi piaceri*. Laat hy maar altyd heen gaan, vertrekken om zyn vermaak te zoeken, laat hem evenwel, enz.
- e pure non lo volle ricevere, concedere &c.* En evenwel hy wilde niet aannemen, toestaan, enz.
- quantunque io habbia fatto quella perdita così grande, pure mi consolo &c.* Schoon ik dit groot verlies gehad heb, zootroost ik my dog evenwel, enz.
- e pur egli è mio figliuolo*. En evenwel is het myn zoon.
- pur lo prendevò*. Zoo zal ik hem dog, evenwel nemen.
- lo vidi pur bieri, pur dinanzi*. Ik heb hem nogtans gis- teren, zoo even gezien.
- se ne sono andati pur adesso*. Zy zyn zoo eerst maar weg gegaan.
- la cosa andò pur così*. De zaak is evenwel alzo ge- schied, toegegaan.
- egli pure, scappò (scappò pure)*. Hy is't evenwel ont- snapt, outvlugt, ontweken.
- pure siamo cavallieri anche noi*. Wy zyn egter, evenwel edellieden, (cavalliers.)
- vi ho colto pure*. Ik heb u evenwel geëert.
- tu pur fuggi*. Gy vlugt evenwel, nogtans, niette- miu, enz.
- Pure**. Al eveneens, van gelijken, op de zelvewyze, ook; ook zoo, ook alzo.
- comparse S. M. a cavallo, con uno numeroso stuolo de' suoi cavallerie pur' a cavallo*. Zijne Majesteit verschijnt te paard, gevolgd met een groot getal van zijn adel, al eveneens, van gelijken, op dezelve wyze te paard.
- nè pure gli rese grazie*. En hy heeft hem niet eens bedankt.
- nè pur' una volta*. Ook niet eens.

non l'ho pur veduto. Ik heb hem ook niet eens gezien.
l'ho provato pur troppo. Ik heb het ook alzoowel onderstaan, geprobeert.

La Signora pur piangeva e egli pure la consolava. De vrouw weende gestadig, en hy troostte haar ook altijd, hy liet ook niet na haar altijd te troosten.
ed egli pur batteva. En hy sloeg altyd toe.

egli non verrà, e se pur venisse. Hy zal niet komen, en schoon dat hy ook al quam.

quando pur non si amasse. Schoon hy u ook niet beminde.

queste parole lo punsero forte, ma pure non ne fece il minimo risentimento. Deze woorden staken, smarten hem zeer, dog 't veranderde hem in 't minste niet.
datemene pur' uno, non gli lasciò pur' uno &c. Geef my 'er evenwel ook een, hy liet 'er hem ook niet een.

non (pur) le ricchezza, ma la virtù sà l'uomo nobile. Niet de rykdom, maar de deugd maakt den mensch edel.

Purche. 't En zy dat, is dat het zoo is, maar, als maar.
purche volesse venire. 't En zy dat, is dat het zoo is, als gy maar wilt, begeert te komen.

PURGARE. Reinigen, zuiveren, schoon maken; ook vercierden, opschikken; ook ontschuldigen van een misdad, zuiveren van zonden. *V. Nettare, Spazzare.*

purgar' i panni lani. De wolle stoffen van de oly zuiveren, wasschen, vullen.

purgar' un campo, giardino. Een akker, tuin, enz. zuiveren, wieden.

purgar' i pomi, frutti &c. De appelen, het ooft of de vrugten, enz. zuiveren, schillen, uitsnyden. *V. Mondare.*

purgar gli alberi, le viti. De boomen, de wyngaarden, enz. zuiveren, snoeien, van bladeren of overvloedigetakken, enz. zuiveren.

purgar' il corpo, la bile, la flemma. Het lichaam zuiveren of reinigen, de gal, het slym afdryven, afzetten.
questa herba purga. Dit kruid zuivert, (purgeert.)

purgar' il cuore, l'anima, la coscienza da peccati e vizii &c. Het hart, de ziel, het gewisse van zonde en laster reinigen, zuiveren, ontlasten.

Purgarsi. Zig reinigen, zuiveren; ook zig (purgeren) buikzuiveren, een buikzuiverend middel gebruiken of innemen; ook zig verdedigen, regtvaardigen, ontschuldigen, verschoonen.

purgarfi di qualche accusa. Zig over een aanklagte ontschuldigen, verschoonen, regtvaardigen.

purgarfi da peccati, vizii. Zig van zonden en overtredingen zuiveren.

Purgante, purgativo. Reinigend, zuiverend; ook buik- of darmzuiverend.

herbe, medicine purganti. Buik- of darmzuiverende kruiden, geneesmiddelen, enz.

via purgativa. Den weg der reiniging of zuivering, dat is, de boete, (in den weg der godzaligheid.)

Purgato. Gereinigd, gezuiverd, schoon gemaakt.
occhio, intelletto &c. purgato. Reine, zuivere, heldere oogen, zuiver, onbedweld verstand.

il suo purgatissimo giudizio. Zijn zuiver, onveranderlijk & onpartijdig oordeel.

Purgatore. Een reiniger, schoon maker, vercierder, opschikker; ook een ontschuldiger, verdediger, vryspreker.

purgator di panni. Een lakenvulder.

Purgatorio. Gereinigd, gezuiverd, enz. Ook het vagevuur.

lettera purgatoria. Een ontschuldigende brief.

andar' al purgatorio. In 't vagevuur komen.

liberar, uscir dal purgatorio. Uit het vagevuur verlossen, verlost worden.

baver' un purgatorio in questo mondo. Een vagevuur, dat is, een groote plaag op deze wereld hebben.

Purga, purgazione. Reiniging, zuivering; ook een buik- of darmzuiverende artzney of geneesmiddel; ook ontschuldiging, regtvaardiging, verdediging, verschooning.

far' una buona purga. Een goede buik- of darmzuivering, een goed afdryvend, afzettend geneesmiddel gebruiken.

purga menstrua. De maandstonden (der vrouwen.)

purga (purgazione) giudiziaria. Geregtelijke regtvaardiging, ontschuldiging, verdediging, verschooning, enz.

Purgamento. De reiniging, zuivering, schoonmaking; ook de vuiligheid, drek, 't welk men weg neemt uit een plaats die men schoon maakt.

Purgatura, purgare. V. Sopra.

purgature del naso &c. Vuiligheid, snot uit de neus, enz.

PURO. Zuiver, rein, net, onvermengd, onvervalscht; ook louter, klaar, helder; ook kuisch.

viso puro. Zuivere, dat is, opregte, onvervalschte, onvermengde wyn.

oro, argento &c. puro. Fy, louter goud, zilver, enz. *V. Fimo.*

animo puro. Een rein, zuiver gemoed, een onbesmette ziel.

vita, coscienza pura. Een rein, zuiver, kuisch leven, een zuiver gewisse.

intenzione pura, amor puro. Zuivere, onvervalschte meening, ongeveinsde liefde.

puro vino, pura acqua. Zuivere, onvermengde, onvervalschte wyn, helder, klaar water. *V. Mere.*

un puro Grammatico. Een zuivere, onvervalschte, opregte Letterkonst.

Puramente. Zuiverlijk, reinelijk, onvervalscht, onvermengd, opregt; ook kuischelyk, deugdzaamlyk.

viver, amar puramente. Zuiverlijk, reinelijk, kuischelyk leven, opregtelijk, volmaaktelyk liefhebben, of beminnen.

Purità. Zuiverheid, reinheid, netheid, kuisheid, tugt; ook opregtigheid, vroomigheid.

purità di vita, coscienza, intenzione &c. Zuiverheid, reinheid des levens, der gewisse, opregtigheid der meeninge.

Purificare. Reinigen, zuiveren, (wordt eigentlijk van kostelijke metalen en innerlijke geestelijke onzuiverheid gezegd.)

purificar l'oro. Het goud louteren, zuiveren.

purificar' il calice. De kelk na de misse zuiveren.

Purificante, purificativo. Reinigend, zuiverend, louterend.

Pur-

Purificato. Gereinigd, gezuiverd, gelouterd.
Purificatorio. Een doekje om de kelk te zuiveren.
Purificazione. Reiniging, loutering, zuivering.
la Purificazione della Madonna. De zuivering, reiniging van de Maget Maria, of (onzer L. Vrouwe Ligtmissdag)
PURULENTO. Etteragtig, vol etter.
Purulenza. De etter, het etteren, de verzweering.
PUSILLANIMO. Kleinmoedig, kleinhartig, laf, vreesagtig.
Pusillanimità. Kleinmoedigheid, kleinhartigheid, lafheid, enz.
PUSTOLA. Een blein, blaar, zweer, puist, etterbuil.
Pustoloso. Vol blaartjes, bleintjes, puistjes, etterbuiltjes.
Pustolare, Impustolare. Vol bleinen, zweeren, puistlen, etterbuilen worden.
PUTATIVO. Gemeend, volgens de mening of gedagten, gewaand.
padre putativo. Gemeende, gewaande vader.
PUTIRE. Stinken, qualijk of leelijk ruiken of rieken; ook rotten, verrotten. *V. Puzzare.*
putir di sacco. V. Sacco.
putir di oglio, di cucina, di tabacco &c. Naar oly, naar de keuken, naar tabak stinken.
putir di furbo, di ladro, di chiafo &c. Naar een schelm of bedrieger, naar een dief, naar het hoerhuis of bordeel stinken, dat is, oorzaak geven om van zoodanige schelmitukken en onkuisheden te spreken.
Putrefare. Doen verrotten, bederven, dat is, vuil maken, rottig, stinkend laten worden.
Putrefarsi. Vervuilen, verrotten, bederven, vuil, rottig, stinkend worden.
Putrefatto. Vervuuld, verrot, bedorven, stinkend, dat is, vuil, rottig, stinkend gemaakt of geworden. *V. Corrotto, Putrido.*
Putrefattivo. Dat kragt heeft om vuil, rottig, stinkend te maken.
Putrefazione. Vervuiling, verrotting, bederving. *V. Corruzione.*
nascono di putrefazione. Zy wassen, groeijen, komen voort uit de verrotting.
PUSENTE, PUSIDO. Stinkend, qualijk of leelijk ruikend of riekend.
Putrido. Vuil, verrot, rot. *Met.* Veragtelijk, verfoeilijk, verwerpelijk. *V. Marcio.*
carne putrida. Verrot, bedorve, stinkend vleesch.
li servigi più vili e più putridi. De alderstegte en veragtelijkste huisdienst.
Putridire, Imputridire. Vuil, rottig, stinkend worden; ook vuil, stinkend, rottig maken.
Putridito, Imputridito. Vuil, verrot, stinkend geworden; vervuult, verrot.
PUTTA, Puttana. Een hoer, smots, ligtvaardig vrouwenfch.
andar' a puttane. By de hoeren gaan, loopen.
puttana sporca, ingorda, sfacciata &c. Een vuile, stinkende, onbeschaamde hoer.
arciputtaniffena, puttana. Een aartsylemende hoer.

far la puttana. Voor hoer gaan, de hoer speleu.
un viso, atto &c. da puttana. Een hoere gezigt, hoere gebaarden.
Puttarella, puttantina. Een hoertje, jonge hoer.
Puttanaccia. Een straathoer, gemeene, allemans hoer; ook een leelijke, vuile, stinkende hoer.
Puttanesco. Hoeragtig.
viso puttanesco, occhi &c. puttaneschi. Hoeragtig gezigt, hoeragtig wezen, hoeragtige oogen, enz.
Puttanescente, alla puttanesca. Hoeragtelijk, gelijk een hoer.
Puttaneria, puttanerie. Hoerery.
Puttanicre. Een hoerejager, hoereerder.
Puttanesimo, puttanismo. Het hoere leven, hoerery; ook de hoerestaat; ook de gemeenschap der hoeren, hoere gezelschap, hoerdom.
Puttaneggiare. By de hoeren loopen, hoerery bedryven, begaan, hoerejagen; ook de hoer spelen, een hoer zijn.
PUTTO, Putta. Een jongetje, knegtje, een meisje.
putti e matti dicono la verità. Kinderen en gekken zeggen de waarheid.
Puttello-a, Puttino-a. Een klein jongetje, klein meisje.
PUZZA, Puzzo, Puzzone, Puzzurra. Stank, quade, vuile, vieze reuk. *V. Fetore.*
puzza di corpi morti, cadaveri, carogne &c. De stank van doode lichamen, krenge, enz.
gettà (menar) puzza. Stinken, stank, vieze reuk, quade lugt van zig geven.
gettà tanta puzza. Een zoodanige stank van zig geven. *Met.* Pochen, snorken, opblazen; ook groot, hoovaardig, moedig, grootshartig zijn.
Puzzare. Stinken, quade, vuile, vieze stank of lugt by zig hebben, van zig geven. *V. Putire.*
puzzar di lezzo, di sudore, merda, di tanfo, di cane, di becco. Naar vuiligheid of smeer, naar zweet, naar drek of strout, naar schimmel, enz. stinken, als een hond, als een bok, enz. stinken.
Puzzante, puzzolento. Stinkend, quade, vuile, vieze lugt van zig gevende.
cane puzzolente. Stinkende hond.

Q.

QUA. Hier, (daar;) ook alhier, herwaarts, hier na toe, aan of na deze zyde; ook hier te land; ook hier op aarde.
non è quà. Hy is niet hier.
quà del vino, ragazzo. Jonge, breng hier wat wyn.
in quà. Herwaarts, hier na toe.
volgetevi in quà. Keert u hier heen, hier na toe, herwaarts.
quà di quà. Van hier, hier uit.
levatevi di quà. Pak u van hier, hier van daan.
di quà dal Rheno. Aan deze zyde van den Rhyn.
quà sù, (quasi sù,) quà giù, (quaggiù,) quà entro, (di quà entro, quà dentro,) quà fuori. Hier boven (in den hemel,) hier onder, hier beneden, hier (op de aarde of in de hollen;) ook hier binnen, hier buiten.

anche qua si mangia del pane. Men eet ook hier, hier te land brood.

quà non è tal usanza, quà non nasce vino &c. Hier, alhier, by ons is dit gebruik niet, hier, hier te land wast, groeit geen wyn, enz.

di quà non si trova perfetto contento. Hier (in deze wereld) vind men geen volkome, volmaakte vreugd.

Quà e là. Hier en daar; ook hier en daar heen.

correva hor quà, hor là. Hy liep dan hier, dan daar, dan hier, dan daar heen.

chi quà, chi là suggiva. Den een vloog, vlood hier, den ander daar heen.

non si ode altro che N. quà e N. là. Men hoort niet anders als N. hier, N. daar, dat is, N. gaat boven alle andere, hy is doen en laten.

in què ed in là. Hier en daar heen; ook heen en weder.

Què, in quà. Hier, hier heen, hier na toe, deze weg.

da poco in quà. Een kleine wyl, kleine tyd te voren, onlangs, niet lang geleden.

da gran tempo in quà. Voor een lange, geruimetyd, een wyle tyds geleden, lang te voren, overlang.

da indi in quà. Van daar tot hier, van daar af tot hier toe; ook van die tyd af.

QUACCHERO. Een quaker (enen van een zoo genaamde godsdienst of religie.)

QUADERNO. Eenige bladen (papier) te zamen genaait of gebonden om te schryven; ook een stelling van vier vaarsen.

un quaderno di carta. V. Sopra. Een boek papier.

Quadernuccio. Een klein schryfboekje.

Quadernaccio. Een kladboek.

Quadernare &c. V. Squadernare.

QUADRAGENARIO. Veertig, een getal van veertig; ook een veertigjarig man.

numero quadragenario. Een getal van veertig.

QUADRAGESIMA &c. V. Quarésima &c.

Quadrángolo, quadrángolo, quadrilátero. Vierhoekig, vierkantig. *V. Quadro.*

Quadrante. Een zoo genaamd wiskonstig werktuig of instrument; ook een zonnwyzer; ook het vierde deel.

QUADRO, quadrato, Squadro. Vierhoekig, vierkantig.

in forma (figura) quadra. V. Sopra.

pietre quadre, sassi quadri. Vierkante steenen, vierkante stukken, quartstukken.

dar la quadra ad uno. Iemand digt geven, digtuitschelden, uitmaken.

Quadro. Een vierkantig ding, een ruit; ook een raam; ook een schildery; ook een vierhoekige, vierkantige slagorde.

far ilquadro. Een vierkantige, vierhoekige slagorde maken.

un quadro di pietra. Een vierkante steen, een steene vierhoek.

il Rè de' quadri. De ruite Koning (in 't kaartspel.)

stanza ornata di bellissimi quadri. Een huis of gebouw met schoone vierkante gemakken voorzien.

come i quadri di Fiandra. Gelyk als de Nederlandsche Schilderyen, dat is, schoon van wydte, ruimte.

Quadrrello. Een kleine ruit; ook een tichelsteen.

Quadrretto, Quadruccio. V. Sopra. Ook een kleine schildery; ook een klein opgemaakt tuinbeddetje.

Quadrino. V. Quattrino.

Quadrìglio, quadrìglia. Een vierhoekige, vierkantige slagorde, of krygshair.

Quadrare, Squadrare, Agquadrare. Vierhoekig, vierkantig maken; ook afmeten; ook aanstaan, behagen, gevallen. *V. Squadrare.*

questa cosa non mi quadra. Dit ding staat my niet aan, gevalt my niet.

questa cosa non vi s'acquadra. Dit ding past, voegt daar niet op, is daar toe niet bequaam.

la risposta non quadra alla lettera. Het antwoord voegt, past niet op den brief, komt daar mede niet over een.

Quadrato &c. V. Quadro.

Quadratura, Squadratura. Vierhoekig, het vierkant, de vierkantigheid.

quadratura del circolo. De vierhoeking, het vierkant, de vierkantigheid van een ronde omtrek, (cirkel)

Quadrìga. Een wagen, met vier raderen.

Quadrùpede. Viervoetig, op vier voeten of pooten loopende.

animali quadrupedi. Viervoetige dieren.

Quadruplicare. Met vier vermenigvuldigen, vier maal meer of grooter maken.

QUAGGIU &c. V. Quà, Giù.

QUAGLIA. Een quartel.

Quagliaruòlo, quagliera. Een quartelfluitje, quartelbeenje.

QUAGLIO, Caglio. Lebbe om de melk te doen runnen, alles 't welk eenige vogt doet stremmen, of verdikken.

Quagliare, Cagliare, Cagliarsi. Dik maken, doen stremmen, of runnen.

Quagliato, Cagliato. Gestremd, dik gemaakt of dik geworden, gerunnen.

QUALCHE. Een, eenig, (in 't eenvoudig getal heeft het zonder byvoeging van een naamwoord geen beteekenis.)

qualche cosa. Iet, eenig ding, ietwes.

datemi qualche panno per asciugarmi le mani. Geef my een doek om myne handen af te droogen.

qualche poco. Iets, een weinig.

se vi fosse qualche modo di scampare. Indien gy maar eenig middel by de hand hebt om te ontkomen, of te ontvlugten.

Qualche duno, qualcuno. Iemand, eenig persoon.

chi potrà scampare da tanti lacci, che non sia preso da qualcuno? Wie zal zoo veel strikken en lagen kunnen ontgaan, dat hy niet van iemand gevangen word?

QUAL È? Wat voor een? welk? hoedanig?

quale volete, qual cavallo &c. volete? Welk wilt, begeert gy? wat voor een paard, enz. wilt gy?

qual uomo è costui? Wat is dat voor een mensch?

se non so qual'buomo sia, qual egli si sia, in qual parte egli si trovi &c. Ik weet niet wat voor een mensch het is, wie hy is, waar ontrent hy zig bevind, enz.

Quale, Tale, Zoo, als, gelyk als, zoo als, zoodanig.

D d d d d

quale

quale ti trovo, tale ti piglio. Zoo als ik u vind, zoo neem ik u.

io non sono tale quale voi forse vi credete. Ik ben niet zoo, zoodanig, dat is, niet zoo geaart, geziut, gelijk als gy misfchien wel denkt, meent.

sono tale, quale mi vedete. Ik ben zoodanig, enz. als gy my ziet.

egli è tale quale. Hy is zoo en zoo; ook, hy is zoo wat heen.

vedete quale mi fece amore. Zie hoe, of ook hoedanig my de liefde gemaakt heeft, hoe zy my gehandelt of hoe zy met my heeft omgesprongen, waar toe zy my gebragt heeft.

Quale. Gelijk als; ook als.

ella suggi da lui qual uccello dal nibbio. Zy vlugte, vlood voor hem als (gelyk) een vogeltje voor de roofvogel.

ella divenne qual rosa nel viso. Zy wierd als een roos in 't aangezicht.

egli venne qual Ambasciadore di S. M. Hy quam als een afgezant van zyne Keizerlijke Majesteit.

Qualvolta. Wanneer.

ogni quatvolta. Zoo dikmaals als, zoo menigmaal als.

Qualsvoglia, qualsfia. Wie, wat, enz. men wil.

Qualmente. Op wat wyze, op wat manier, hoedaniglijk.

mi raccontò qualmente fuffe. Hy vertelde, verhaalde my op wat wyze, hoedanig, op wat manier, enz. het was, enz.

Quale. Welk, welke, enz.

Qualunque. Ygelyk, yder, wie, wat, zoo, enz. het ook is. *V. Qualsvoglia.*

bever di qualunque vino, mangiar di qualunque vivanda. Van yder wyn, allerley wyn drinken, van yder, allerley spyze eeten.

qualunque egli si fia. Het zy ook wie, hoe, of wat het wil.

egli non sta bene a qualunque uomo non che ad un Rè. Het voegt, het past een ygelyk, yder mensch niet wel, ik zwygeen Koning.

Qualità. Gefchapenheid, gesteltheid, eigenschap, hoedanigheid, (qualiteit,) enz.

la qualità della robba, del camino, del cibo &c. De hoedanigheid, gesteltheid, gefchapenheid van de waren of koopmanschap, van de weg, der spyze, enz.

le persone della vostra qualità. De personen van uws gelyken; ook van uwe staat en waardigheid.

le qualità occulte. De heimelijke, verborge eigenschap, hoedanigheid.

egli ha rare qualità. Hy heeft zeldzame eigenschapen, gaven, hoedanigheden, deugden.

venne in qualità d' Ambasciadore &c. Hy quam als een afgezant, in de hoedanigheid, in de verrigting, met de eernaam, waardigheid, bediening, ampt van een afgezant, enz.

Qualificare. Een gefchapenheid, gesteltheid, eigenschap, hoedanigheid geven.

Qualificarfi. Zig (gequalificeert) deugdrik, gefchikt, bequaam maken, iets leeren, fchoone deugden,

zeden aannemen; ook een eernaam, waardigheid, ampt bekomen, krygen.

Qualificato. (Gequalificeert,) deugdrik, gefchikt, bequaam, begaaft, welbegaaft; ook aanzienlijk, geagr.

buomo qualificato, persona ben qualificata. Een (gequalificeert,) deugdzaam mensch, een welbegaafd perfoon.

QUANDO. Wanneer, om, of op wat tyd; ook die tyd, doen, te dier tyd; ook als, na dat, zoo, indien; ook dewyl, nademaal.

quando verrà quel giorno? Wanneer zal dien dag eens verfchynen, komen?

venite quando vi piace. Komt wanneer het u belieft.

farà quando manco si pensi. Het zal gefchieden wanneer men het mint daar aan of op denkt.

mi raccapriccio quando (che) penso a questa cosa. Ik verfhrik en ontzet my, wanneer ik aan die zaak gedenk, als ik op die zaak denk.

quando egli hebbe inteso questo, rispose. Als hy dat gehoorde had, antwoorde hy.

appena mi ero partito, quando sento uno strido horrendo. Naauwelijks was ik weggegaan, vertrokken, wanneer ik een fhrikkelijk gefchreeuw hoorde.

che direste di cosa grande quando di sì piccola fate sì gran romore? Wat zoud gy van groote dingen zeggen, wanneer, dat is, indien, dewyl, nademaal, enz. gy over een zoo geringe zaak zulken grooten misbaar maakt?

non sappiamo ancora il quando. Wy weten nog niet wanneer, dat is, de tyd.

il Sole cominciò a levarsi quando Lut entrò in Soar. De Zon ging op, als Loth in Soar trok.

Quando. In plaats van *Se*, als, wanneer, indien, ten zy dat.

quando piaceffe a V. S. Als (wanneer) het de Heer beliefde.

quando procediate meco discretamente. Indien gy bescheidenlijk met my zult handelen, omgaan.

quando anche. Als ook, indien ook, of fchoon, fchoon dat.

quando anche fosse mio proprio fratello. Schoon gy ook, indien gy ook, of fchoon gy ook myn eige broeder waart.

Quando. Nu, by wylen, fomtyds.

quando l'uno, quando l'altro. By wylen, fomtyds den eenen, by wylen den anderen.

quando a piè, quando a cavallo. Somtyds, altemet, dan te voet, dan te paard.

QUANTO. Hoe groot, zoo groot, hoe veel, zoo veel, hoe lang, zoo lang.

non sapete quanta sia la forza dell' amore? Weet gy niet hoe groot de kracht der liefde is?

quanti cavalli &c. ci vogliono? Hoe veel paarden, enz. moeten wy daar toe hebben?

quanto (tempo) è? Hoe lang is 't? hoe laat is 't?

quante volte &c. quanti dinari &c. ho speso io &c.? Hoe dikmaals, enz. hoe veel geld, enz. heb ik uitgegeven?

quanti

quanti sono, quanti vi hà di quelli che &c. Hoe veel zyn 'er, hoe veel heeft men 'er van die, dewelke, enz.
quanto e quale debba esser colui, da cui ogni grandezza e bellezza hebbe origine! Hoe heerlijk en groot moet die gene zyn, van wien alle grootheid, heerlijkheid en schoonheid de oorsprong, en begin gehad heeft!

Quanto. Zoo lang, zoo groot, zoo veel, enz. als *bà tanta barba &c. quanta havete voi* Hy heeft zoo grooten, zoo langen baard, enz. als gy hebr.

Quanto, quanti. Zoo veel als.
egli li alloggiò con quanti servitori, cavalli e cani che avevano. Hy herbergde hun met zoo veel dienaars, paarden, en honden als zy hadden.

io mi servirò di quanti potrò avere. Ik zal my bedienen met zoo veel als ik 'er zal kunnen krygen.

gli trasse di borsa quanti danari vi haveva. Hy nam hem uit de buidel, of de beurs zoo veel geld als hy 'er in had.

Quanto? Hoe veel?

(per) quanto si vende tal cosa, quanto costa, (vale) questa cosa? Voor hoe veel, hoe duur of dier word dat verkogt? hoe veel kost, moet dat ding?

quanto bo dà dare? Hoe veel moet ik geven?

quanto che sarà in me. Zoo veel als in my, of in myn vermogen zal zyn.

quanto è che sete in questa città? Hoe lang is 't dat gy in deze stad zyt of woond?

quanto è di qui a Roma? Hoe verre is 't van hiet tot Rome?

pagherò il mio quanto. Ik wil myn gelag betalen, dat is, myn bescheide deel, myn deel, (portie,) myn aandeel, schuld, enz.

quanto volete per questo libro? Hoe veel wilt, begeert gy voor dit boek?

io so bene da quanto egli sia. Ik weet wel hoe veel hy doen kan, hoe verre zyne kragten, zyn magt, overdervinging, verstand, enz. strekt.

io ho soddisfatto a quanto si contiene nel contratto. Ik heb alles gedaan, nagekomen dat in het (contract) of accord staat.

io farò quanto comandarete. Ik zal alles doen, nako- men, wat gy zult bevelen, gebieden.

io non so scrivere quanto voi sapete operare. Ik kan zoo veel niet schryven als gy kond werken.

Quanto, Tutto quanto, Tutti quanti. V. Tutto.
tutto quanto sudato, rovinato &c. Gansch, geheel bezweet, gansch, ganschelijk, geheel (in de grond) bedorven.

Quanto. Hoe veel, zoo veel als, enz.

quanto costa, quanto vale? Hoe veel kost het? hoe veel geld dat? hoe duur is 't?

quanto pagherai io? Wat zoud ik 'er voor geven? hoe veel zoud ik 'er voor betalen?

egli non è tanto dotto, tanto santo &c. quanto si dice. Hy is zoo geleert, zoo heilig niet als men zaid.

tanto dico quanto si conviene. Ik zegge zoo veel als het betaamt, als 't pas geeft.

era bella quanto alcun' altra del mondo. Zy was zoo schoon als iemand in de wereld mogt zyn.

quanto più sene parla tanto più sarebbe da parlarre. Hoe meer men daar van spreekt, hoe meer daar van te spreken is, te spreken valt.

per quanto ti è (quanto tu hai) cara la vita, per quanto tu stimi il mio amore. Zoo lief, zoo waard als u uw leven is, zoo lief, zoo waard is u myne liefde.

Quanto. Hoe; ook hoe zeer, hoe wyd of verre, enz. ook zoo, enz.

se tu sapessi quanto è difficile, dolce &c. Indien gy wist hoe zwaar of moeyelijk, hoe zoet het is, enz.

o quanto vi ingannate. O hoe zeer dwaalt gy, hoe zeer mist gy.

per (in) quanto, (quanto che) io vedo &c. Zoo veel als ik zie, bemerk, enz.

in quanto. Ten aanzien, aangezien dat; ook ten deelen.

quanto (in quanto) a me. Wat my belangt, my betreft, aangaat.

quanto prima, quanto più tosto sarà possibile. Ten eersten, aanstonds, met den eersten, zoo haast als 't mogelijk zal zyn, op het spoedigst, hoe eer hoe beter, hoe eer hoe liever.

quanto più, quanto meno sarà possibile. Zoo veel, zoo weinig als 't mogelijk zal zyn.

quanto che durerà il mondo. Zoo lang als de wereld zal staan, duuren.

io resterò (tanto) quanto vi piace. Ik zal zoo lang blyven, verze toeven als het u zal believen.

quanto starà a venire costui? Hoe lang zal deze (karel) uit blyven?

suggiva quanto (che) poteva. Hy vlood, vlugte zoo haastig, zoo schielijk, gezwind als hy immers konde.

Quantunque. Of schoon, of wel, of dog, of egter. *quantunque non lo ami, non gli porto però odio alcuno.* Of ik hem schoon niet bemin, zoo haat ik hem egter daarom niet.

Quantità. De groote, hoogte, dikte, wydtc, diepte, lange; ook de veelheid, menigte, het getal, de hoop, mate.

la Geometria considera la quantità. De landmèeting betragt, overweegt de groote, lange, diepte, dikte, enz.

la quantità e la qualità del cibo. De veelheid, menigte, en hoedanigheid der spyze.

una certa quantità. Een zeker deel, zekere menigte.

in quantità. In groote menigte, veel, by hoopen.

dinari &c. in quantità. Geld, enz. in menigte, veel geld, enz. geld in overvloed.

una quantità, una buona quantità di scudi, libri &c. Een goede menigte, een groot deel, een hooppe rijksdaalders, boeken, enz.

Quantitativa. Dat in de groote, menigte, veelheid bestaat.

Q U A R A N T A. Veertig.

quaranta giorni &c. Veertig dagen.

Quarantena, quarantina. Een getal van veertig; ook van veertig dagen.

far la quarantena. De veertig dagen houden, de zes weeken door- of uitstaan.

Quarantia. Een overigheid, regeering of Magistraat van veertigen: de veertigen, de veertig mannen. **quarantia criminale.** De veertig registers in lyf- of halszaken.

Quarantino. De veertigste.

Quaresima, quadragesima. De vasten, de veertigdaag- sche vasten, de vastentyd.

far, osservar, romper &c. la quaresima. De vasten houden, onderhouden, breken, enz.

non voglio romper la quaresima per una falsicia. Ik wil de vasten niet breken om een braadworst, dat is, om een slechte of geringe zaak geen overtreder worden.

Quaresimale, quadragesimale. Dat tot de vasten be- hoort.

diggiuno quaresimale, giorni quadragesimali. De veer- tigdaagse vasten, de vasten van veertig dagen.

cibi &c. quaresimali. Vastens spyze of vastens kost.

QUARTO. De vierde, het vierde deel.

il quarto anno, giorno &c. Het vierde jaar, de vier- de dag.

la quarta parte. Het vierde deel.

fino nella terza e quarta generazione. Tot in het derde en vierde geslacht.

il quarto-genito. De vierde geborene.

un quarto d'avantaggio. Een vierendeel, het vierde deel meer.

un libro in quarto. Een boek in vieren, in (quarto.)

un quarto di scudo &c. Een vierendeel, het vierde deel van een kroon.

un quarto di cannone. Het vierde deel, een vierendeel van een kanonschoot.

un quarto di misura. Een vierde deel, het vierendeel van een maat. *V. Foglietta, Pinta.*

un quarto d'hora. Een vierendeel uurs, het vierde deel van een uur, een (quartier) uurs.

un quarto di vitello, cappone &c. Een vierendeel van een kalf, kapuin, enz.

tre quarti. Drie vierendeel of vierde deel, (drie quart.)

i quarti d'un giuppone. De schooten aan een waumbais.

Quartodécimo (decimo quarto) De veertiende.

i quarti della Regina. Het afgezonderd vertrek, ge- bouw, wooning van de Koningin.

Quartale. Een vierendeel jaars; ook een vierendeel jaars soldy, of schatting.

Quartano, (sebbre) quartana. Vierdendaagse koorts, die alle vier dagen of om den vierden dag aankomt.

Quarterone, quarteruolo, quartiere. Een vierde deel, vierendeel, dat is, een vierendeel van honderd, enz. Ook vyfentwintig in 't getal.

quarterone della Luna. Een vierendeel, het vierendeel, een quartier der Mane.

Quartiere, quartiere. Wooning, gebouw, vertrek; ook quartier, legerplaats, huisvesting der soldaten of krygsknegten.

quartier principale, generale. Het hoofd-, generaal- quartier.

condur, distribuir, metter le truppe à quartiere. Het volk in de quartierien leggen, inquarteren, de quartierien uitdeelen.

assegnar, dar, conceder i quartieri alle truppe. V. Sopra.

De volkeren quartierien geven, in quartierien ver- **buon quartiere.** Goed quartier. [deelen, chiamar (domandar,) dar quartiere.] Om quartier, dat is, om lyfsgenade roepen, begeeren, quartier geven.

star' à (in) quartiere. In quartier leggen.

quartiere della poppa, proda. De agterste en voorste plaats of wooning in een schip.

quartiere di Levante, Ponente &c. Het deel, het vierde deel der wereld tegen 't oosten, tegen 't westen.

quartiere della città &c. Een vierde deel, van de stad. *V. Rione.*

Quartiermastro, Mastro di quartiere. Quartiermeester, meester die de quartierien verdeelt of geeft.

Quartare, Inquartare. In vieren verdeelen, vieren- deelen. *V. Squartare.*

Quartierare, Inquartierare. Inquarterien, in de quar- tierien verdeelen; ook in quartier leggen.

quartierar' (inquartierar', i soldati. De soldaten, krygs- knekten inquarterien, in de quartierien leggen.

quartierar' in qualche luogo. Ergens in quartier leggen.

QUAST. Schier, byna, bykans, gelijk als; ook zoo, als of.

quasi in un momento. Byna, gelijk als in een oogenblik.

venne in tanto dolore, che quasi si per morire di propria mano. Hy wierd zoo bedroeft, dat hy schier, byna zig zelve omgebragt of het leven benomen hadde.

essendo quasi mezza notte. Als het schier, byna mid- dernagt was.

quasi che in colera. Gelijk alstoornig, als of hy toor- nig, gram was.

inciampò e quasi che non cadde. Hy struikelde en had byna, bykans gevallen, het had weinig ge- scheelt of hy viel, enz.

tutti sono di colore quasi (come) nero. Zy zyn alle gelijk als zwart van verwe, of koleur.

quasi (come) il mondo fosse cascato. Niet anders als of de wereld gevallen was.

QUASU. V. Quà &c.

QUATTORDICI. Veertien, het getal van veertien.

Quattordicesimo. Veertiende.

Quattordiano. Dat vier dagen geleden, oud; ook ge- storven is.

QUATTRO. Vier, het getal van vier.

non dir quattro se tu non librai nel sacco. Zeg niet vier zoo gy die nog niet in de zak hebt; (wy zeggen,) roept geen hey voor dat gy over de sloot zyt.

piantarsi là in quattro. Zig nederleggen en handen en voeten uitsteken, uittrekken.

quattro cujus. Vier (cujus) dat is, vier woorden la- tyn (en vorders niet meer.)

a quattro. Op handen en voeten.

caminar' a quattro. Op handen en voeten kruipen.

star' a quattro. Lustig, vrolijk zyn, goed cier maken.

quattro cento, quattro mila &c. Vier honderd, vier duizend, enz.

quattro tempora. (Quattertemper,) een driedaagse vasten in de Roomsche Kerk.

Quattrino, quadrino, quattrini, quadrini. Een duit, twee penningen; ook geld in 't gemeen.

a quat-

a quattrino a quattrino. De eene dait na den andere. *dal quattrino si fa il fiorino.* Uit duitjes komt eindelijk een gulden, dat is, een klein gewin, dat dikwils komt, maakt eindelijk ryk.

chi non istima il quattrino non lo vale. Die geen duitagt is geen duit waardig.

chi mal tratta il quattrino, non gli fidar' il fiorino. Die met een duit ontrouw handelt, is een gulden niet toe te vertrouwen.

scrivo a quel quattrino che peggiora il fiorino. Het moet een slechte duit zyn die de gulden quaad maakt, dat is, weg met het klein gewin die de groote winsten verhindert.

spender, costar &c. quattrini. Veel geld uitgeven, kosten, enz.

QUELLO, quelli, quegli, quei, que'. Die, deze, dat; ook het; ook de gene.

quel libro, che mi havete promesso. Het boek dat gy my belooft hebt.

ecco il libro ed il denaro, io vi darò questo e quello. Zie daar het boek en het geld, ik zal u dit en dat, dat is, beide geven.

quello che dumò il mondo. Hy die de wereld bedwong, dat is, den grooten Alexander. *V. Colui.*

con quelli piaceri, che la stagione concedeva. Met die vermakelijkheden die de tyd van 't jaar toeliet.

quell' è mio padre, e quell' altra è mi a madre. Dit is myn vader, en deze is myn moeder.

io vorrei pur' assaggiare una volta di quel vino, che mi diceffe. Ik zoude eger die wyn gaarne eens willen proeven, van de welke gy my gezegd hebt.

non date il vostro a quel crudele. Geest het uwe niet aan die wreede, onbarmhartige.

N. N. quel santo uomo &c. N. N. die heilige man. *l'incarnazione di Dio, quel gran misterio &c.* De menschwordinge Gods, dat groot geheim.

qui di Argentina. Die van Straatsburg, dat is, de burgers en inwoonders.

vi sono di quei (quelli) che dicono &c. Daar zyn 'er daar zyn 'er eenige, daar zyn luiden welke zeggen, enz.

ella è una di quelle. Zyn is eene van die. *Met.* Een hoer.

egli, si come quello che ne haveva la Sorintendenza. Hy, als de gene die het opperste bewiud, gebied daar over hadde.

egli ne fa parecchie di quelle grosse. Hy begaat vry veel van die grove stukken.

Quello. Zyn, zyne, de, die, dat, het.

io sò il nome suo e anco quello del suo padre. Ik weet zyn, en ook zyns vaders naam.

la sua forza è come quella di tione. Zyne sterkte is als de sterkte eens leeuw.

egli è meglio perder gli occhi del corpo che quelli dell' anima. Het is beter de oogen des lichaams, als de oogen der ziele te verliezen.

Quelli. De, die, word gebruikt in plaats van *Quelli*, als 'er een woord met een klinkletter, of met *Sp, Sc, St*, op volgt, als *gli* in plaats van *li*.

quegli amici, quegli spiriti &c. Die vrienden, die geesten, enz.

Quegli. Die, word meest in een regte noemingsval gebruikt; ook deze. *V. Questi.*

quegli è vero Cristiano che &c. Die, deze is een waar Christen, dewelke, enz.

questi è mio fratello. Die, deze is myn broeder.

lo Spagnuolo ed il Francese sono d' humor molto differente, questi è furioso ed impatiente, quegli tardo e di gran stenna. De Spanjaard en de Franschman zyn zeer verschillende van aart, deze is oploopeud en ongeduldig, die verdraagzaam en van groot geduld.

Quello. In plaats van *quello* che, het gene dat.

per quello potevo comprendere. Voor dat ik konde be merken.

in quello. In de tyd, te dier tyd; ook onder deze, in deze.

a (per) quello ch' io sento. Voor zoo veel als ik versta, als ik hoor.

quel tanto. Het, of dat weinige, zoo veel als.

quello che, quelche. Het gene dat, dat is, wat.

io sò bene quello (quel) che parlo. Ik weet wel wat ik spreek, of zeg.

dirò, farò &c. quello (quel) che vorrete voi &c. Ik zal zeggen, doen, enz. wat gy wilt hebben, begeert.

mattamente sù chi lascia quelche bà per acquistar quelche spera bavere. Hy doet gek, dwazelijk die dat (het gene) verlaat dat hy heeft, om dat gene te verkrygen, te bekomen, te erlangen, 't welk hy hoopt te hebben.

egli sta meglio di quello che stava bieri. Hy bevindt zig vry beter als hy zig gisteren bevond.

egli m'ha condotto à quello, che &c. Hy heeft my daar heen, daar toe gebragt, dat enz. dat is, tot zulk een staat.

egli non è già à quello che tu mi ragioni. Hy is uog zoo verre, daar toe niet gekomen, als gy my zegt.

QUERCIA. Een eikeboom.

quercia, robusta, annosa, fronzuta &c. Een sterke, oude, gekrulde, enz. eikenboom.

Querciuolo. Een jonge eikenboom; ook jonge eike stokken, jong eiken hout om te brauden.

Querceto. Een eikenbosch.

QUERELA. Klagte, geklag, beklag, aanklagte; ook twist, stryd, tweedragt, oneenigheid.

dar querela ad uno. Iemand aanklagen, beschuldigen, beklagen, aangeven.

Querulo. Klagend, klagtig, klagtigvallende, dikwils klagende; klagte of beklagdoende.

voci querule. Klagende, klaagagtige stemme.

natura querula. Een klaagagtige, klagende natuur, aart.

Querelare, querelarsi. Aanklagen, beklagen, beschuldigen, aangeven, zig beklagen.

querelar' uno per disleale. Iemand als een ontrouwe aanklagen, aangeven.

querelarsi di uno. Zig over iemand beklagen.

Querelante, querelatore. Een klager, beklager, aanklager, beschuldiger.

QUESTO. Een vrage, vraagstuk, het gevraagde.

Questione, quistione. V. Sopra. Ook twist, tweedragt, krakkeel, stryd, oneenigheid, tweespalt; ook een gerechtszaak, enz.

questione curiosa, vana, inutile &c. Een nieuwsgierige, ydele, onnoodige vraag.

proporr', moder', far' una questione. Een vraag opgeven, voorbrengen, voorstellen, doen.

scioglier', determinar' una questione. Een vraag oplossen, beslissen.

questione criminale. Een lyf- of halsstraffelijke vraag of halsregt-zaak.

venir' a questione, entrar' in questione. Tot twist, verschil, tweedragt komen, in verschil, stryd, oneenigheid geraken, beginnen te twisten, te regten, pleiten.

baver questione con uno. Met iemand twist, krakkeel, stryd, verschil, oneenigheid, enz. hebben; ook met iemand regten, pleiten.

far' una questione con uno. Iemand met regt aandoen, aanspreken, overvallen.

Questionella. Een kleine vraag; ook een kleine twist, een klein krakkeel, verschil.

Questionare, quisionare. Malkanderen vragen, vragen opgeven, voorstellen, voorhoudeu; ook twisten, krakkeelen, stryden, pleiten, geding voeren, enz.

Questioneggiare. V. Sopra.

QUESTO - A, Costo - a. Die, de, dit, deze.

questo caso non auverrà forse mai più. Dit geval zal mogelijk, misschien nooit weder gebeuen.

in questa casa. In dit huis.

questi paesi, queste parole. Deze landen, deze woorden. *V. Quello.*

questo e quello. Deze en gene.

a questo ed a quell' altro. Aan deze en aan gene.

egli m' ha condotto &c. a questo (punto, stato &c.) Hy heeft my hier toe, tot deze staat gebragt, enz.

perdonatemi questa volta &c. Verschoon, vergeef my deze reis, ditmaal, enz.

questa (sta) mattina (stamane.) Deze morgen, deze voormiddag; ook heden, van daag.

Questo. In plaats van *il, lo, la, de, die, dat, deze.* *che cosa dicono questi Signori?* Wat zeggen die Heeren daar?

vi vogliono bene questi Tedeschi. Deze Duitsers hebben u lief.

così fanno queste donne. Zoo maken het deze vrouwen.

egli è una miseria con questi servitori. Het is een ellende met deze dienaars.

Questi. In plaats van *Questo. V. Quegli.*

Questo, Costo. Deze, dit, dat.

come può esser questo? Hoe kan dit, dat zyn?

egli, sentendo questo &c. Hy, als hy dat hoorde, enz.

con questo però che &c. Dog met dit (beding) dat, enz.

per questo. Wegens deze, dit, dat; deswegen, daarom.

per questo non lascia d'esser felice. Hy laat daarom, deswegen niet gelukkig te zyn.

io sono venuto a questo. Ik ben daar toe; ook deswegen, daarom, om die reden gekomen.

in questo. In dezen, als, terwyle dat, tot 'er tyd toe dat, ondertusschen, daarentusschen.

QUESTORE. Een rentmeester; ook een regter over lyf- of halszaken.

Questura. Rentmeesterschap.

QVI. Hier, alhier, op deze plaats; ook hier op aarde; ook hier heen. *V. Quà.*

qui fa buon stare Hier, alhier is 't goed te woonen.

qui rispose egli. Hier antwoorde hy. *V. Allora.*

qui in terra bisogna operar penitenza. Hier op aarde, in dit leven moet men boete doen.

qui ci vuole altro. Hier toe moet het anders wezen.

non dovevate venir qui se volevate far questo. Gy had hier niet behooren te komen, als gy dat wilde doen.

di qui, partiremo di qui, vicino di qui &c. Van hier, wy zullen van hier, hier van daan vertrekken, weggaan, niet verre van hier, enz.

da qui a quindici di. Over veertien dagen.

da qui innanzi. Van nu voortaan, hier na.

Quinci. Van hier, hier van daan, hier uit.

se io quindi (di quindi) esco vivo. Indien ik hier levendig uit kome, gerake, af kome.

quinci (di quindi) sarebbe impossibile di veder la città. Van hier was het onmogelijk de stad te zien.

quinci (di quindi) comincia ogni nostro bene. Hier uit onstaat alle onze gelukzaligheid.

Quinci. Daarom, daar na, deshalven, ter dier oorzaak, ook deswegen.

egli si mostrò pronto ad ubidire, e quindi si mosse subito verso di lei. Hy toonde zig bereidwillig om te gehoorzamen, en daar na ging hy gantsonds by haar.

quinci è in gran credito. Daarom, om die reden heeft hy groot geloof, (credit,) is hy in een groot vertrouwen.

guardava bor quindi, bor quindi. Hy zag dan hier, dan daar heen.

quinci entro. Hier in, hier binnen.

Quindi. Van daar, van die plaats, daar van daan; ook in die plaats, in dezelve plaats.

commandò al suo fante che quindi (di quindi) non partisse. Hy gebiedt zyn knecht dat hy daar van daan, van die plaats niet zoude wyken.

lo menò sopra un' alto scoglio e quindi precipitollo in mare. Hy voerde, bragt hem op een hooge rots, en daar van daan storte, wierp hy hem in de zee.

quindi è che &c. Daar uit ontstaat het, daar door komt het, dat enz.

quindi piangiamo e quindi ridiamo. Uit deze oorzaak weenen en uit die reden lachen wy.

quindi a pochi di. Weenige dagen daar na.

da quindi innanzi. Van die tyd af aan.

Quivi. Daar, aldaar, in of op die plaats, daar te land.

quivi tanto conto si fa dell' oro come qui facciamo delle pietre. Daar te land, daar ter plaatse agt men het goud, als wy hier de steenen doen.

quivi sù, quivi entro, quivi vicino &c. Daar boven, daar binnen, daar naalt, enz.

un luogo non molto discosto di quivi. Een plaats die daar van daan niet verre afgelegen is.

QUINDI TA. Het wezen, de wezentlijkheid van een ygelijk ding.

QUIVITA. Rust, uitspanninge, verpoozinge van arbeid; ook de vrede, 's lands vrede, eenigheid.

amar, cercar la quiete. De rust, de vrede beminnen, zoeken.

da: si

darfs quiete. Zig tot rust begeben.
la quiete notturna. De nagruste.
per la quiete dell' imperio, del regno, stato, republica. Wegens de rust en vrede des ryks, van den staat, van 't gemeenebest.

Quieto. Gerust, stil, vreedzaam. *V. Cbeto.*
star quieto, state quieto. Stil zyn, weest stil, zyt te vreden, begeef u tot rust.

bebbe una delle stacci quieto. Hy heeft 'er een gekregen daar men stil op is, dat is, een doodelijke steek of slag, hy is gebleven.

Quietamente. Gerustelijk, met rust, stillerjes, met of in vrede.

viver quietamente. Gerustelijk, stillerjes leven.

Quietezza. Gerustigheid, rust, stilte, stilligheid. *V. Quiete.*

Quietare, quietare, Acquietare, quietarsi. Bevredigen, stillen, gerust stellen, zig bevredigen; ook ontslaan, vryschelden. *V. Acquietare.*

quietar' (quitar') uno da qualche debito. Iemand wegens een schuld vryschelden.

il mare si quieta. De zee word stil, de winden gaan leggen.

Quietanza, quietanza. Een quyttschelding, (quittantie.)

QUINARIO (numero.) Het getal van vyf.

QUINCI, Quindi. *V. Qui &c.*

QUINDICI. Vyftien.

Quindicésimo. De vyftiende.

QUINQUAGENARIO Een vyftigjarig (man.)

Quinquagésima. De vyftigste.

la (domenica) Quinquagésima. De zondag voor de vasten alzoo genaamt.

QUINTO. De vyfde.

il quinto giorno &c. De vyfde dag, enz.

la quinta. De quint in de zangkunst, of in een zeker kaartspel, piquetspel genaamt.

la quinta essenza. De (quint essentie) of de beste kragt en sap. *V. Essenza.*

il quinto genito. De vyfde geborene.

Quintodécimo. De vyftiende.

la Luna è in quintadecima. De Maan is in de vyftiende, dat is, de Maan is vol; ook deze karel heeft zyne vyftiende, dat is, zyne kuren, grillen.

Quintale. Een honderd getal, een (centner.)

un quintale di lana &c. Een (centner) of honderd ponden wolle, enz.

Quintana, Chintana. Een zekere spatie, ruimte, plaats om te loopen, reuen alzoo genaamt; ook de paal, de zuil, kolom, pylaar of het hoofd daar men na toe rend of aanloopt; ook het loopen, het rennen zelfs.

correr' alla quintana. Na de zuil, kolom, pylaar, enz. rennen, loopen.

QUINTERNO, quinternetto. Een boek papier (quatern; ook een kladboekje.

un quinterno di carta, di foglie. *V. Sopra.*

Quinterve. By boeken, of quaternen binden.

Quintuplicare. Vyf dubbeld maken, vyf maal verdubbelen.

QUISTIONE &c. *V. Questione &c.*

QUOTA. Een schatting, taks, een gestelde, gezette, opgeleide tol, cyns; ook een deel, aandeel om te betalen.

pagar la sua quota. Zyn (quota) zyn deel, aandeel van de schatting, taks, enz. betalen.

R.

R A B A R B A R O. Rabarber.

R A B B A T T E R E. Slaan, weder slaan, wederom slaan; ook af slaan, laten vallen, nalaten, ook verminderen, af trekken, af korten. *V. Abbattere, Ribattere.*

rabbattere qualche cosa dalla somma. Iets van de somme laten vallen, af korten, af trekken.

Rabbattuto. Afgeslagen, vermindert, afgekort, afgetrokken, nagelaten, afgelaten, agtergelaten.

Rabbattimento, rabbatto. Afslag, afkorting, vermindering, af trekking, nalating, aflating, agterlating.

tre per cento di rabbatto. Drie ten honderd (per cent) afslag, afkorting.

senza rabbatto. Zonder afslag, korting, afkorting.

Nota. als *R', Ra, R', Re, R', Ri, Rim, Rin*, met een Werkwoord gesteld word, bereekenen zy de herhalinge der zelve, te weten, weder, van nieuws op, of van nieuws afaan, enz. als:

R A B B E L L I R E. Weder schoon maken, weder opschikken.

R A B B E R C I A R E. Weder naaijen, verstellen, lappen, weder maken, vermaken.

Rabberciato. Weder genaaid, verfelt, gelapt, weder gemaakt, vermaakt.

R A B B I A. Razerny, dolheid, het woeden, razen. *Met.* Heflige begeerte; ook geilheid, groote onkuisheid.

extrar' in rabbia. Woedend, razend; ook zeer begeerig, geil; ook zeer toornig worden.

Rabbioso. Razend, dof, woedend; ook begeerig tot geilheid, honger, enz.

can rabbioso. Een woedende, razende, dollie hond, enz.
una fame rabbioso. Een woedeade, razende, dat is, zeer groote honger.

rabbiosa cupidigia, voglia. Woedende, razende; zeer groote begeerte, geilheid, geile lust.

Rabbiosamente. Op een woedende, dollie, razende wyze. *Met.* Een zeer heftige, groote begeerte.

Rabbiare. *V. Arrabbiare.*

R A B B I N O. Een rabbyn, een schriftgeleerde onder de Joden.

R A B B O C C A R E. Weder opvullen, aanvullen tot aan het mondgat.

rabboccar i vini. De wyn vullen, opvullen, aanvullen.

R A B B O N A C C I A R E, Rabbonacciarf. Weder stil worden, weder kalm of stil op zee worden.

il mare, il tempo si rabbonaccia. De zee word weder stil, de winden gaan weder leggen, het word weder goed weder, het bedaard weder, 't heldert, klaart weder op.

R A B B R A C C I A R E, Riabbracciarf. Weder omarmen

men, omvatten, omhelzen *Met.* Wederom aannemen, weder aanvangen, weder aangrypen, weder aanvaarden.

rabbracciar' un negozio, un' istituto. Een handel of koopmanschap weder aanvangen, beginnen, een levenswyze weder aanvaarden, aannemen.

R A B B R U Z Z A R S I, Rabbuzzarfi. Wederom koel, kouten onstuimig, guur worden.

rabbuzzarfi il tempo verso la sera. Op den avond wederom koel, kout, guur worden.

R A B B U F F A R E. Verwarren, in de war doen; ook berispen.

rabbuffar' il crine (i capegli.) Het hair opwaarts kammen, ontschikken, verwarren.

rabbuffar la coda al cavallo. Het paard de staart opbiu-
[den.

rabbuffar' il cappello. De hoed opslaan, omslaan, schrap zetten.

rabbuffar la veste, le maniche &c. Het kleed opslaan, opschorten, de mouwen om- of opslaan.

Rabbuffato. Verward, in de war gedaan.

capegli &c. rabbuffati. Opgekamd, opgestreken; ook opgebonde, opgestrikt, opgewonde hairen, enz.

cappello &c. rabbuffato. Opgeflage, omgeflage hoed, enz.

Rabbuffo. Verwarringe; ook gramscchap, moedwil, onwilligheid, moedwilligheid, poching, barsigheid, dreiging.

far un rabbuffo ad uno. Iemand dreigen; ook iemand spyt aandoen, trots of spytig bejegenen, berispen.

R A B B U I A R S I. Weder schemeren, avond worden, weder donker worden.

al rabbuiarsi. Als het donker word, op den avond, tusschen ligt en donker.

il tempo si rabbuia. Het word weder donker weer.

R A B E S C O. Eengemaakt, gestikt, gestoke, gesnede werk van lof: slinger, kryps, tuigwerken, en diergelijke sieraden of versierfelen, naar de Arabische of Turksche wyze.

R A B I C A N O. Schigtig, schrikkig.

un (cavallo) rabicano. V. Sopra. Een schigtig, schrikkig paard.

R A C A P R I C C I A R S I, Accapricciarfi. Zig bewegen, schudden, beven, zidderen, klappertanden van koude; ook van koorts, enz; ook zwymelen, duizelen, suizelen.

misi raccapriccio' l'anima e' l'corpo per un certo horror sagra di quel santo luogo. Myn ziel en lichaam beefde, daar quam my een geestelijke ziddering, en verschrikking op 'tlyf, ik wierd innerlijk ganfch beweegt door de heiligheid van deze heilige plaats.

raccapricciarfi per l'altrezza. Zwymelen, duizelen, suizelen van, of wegens de hoogte.

Raccapriccio. Een beweging, schudding, beving, ziddering; ook zwymeling, duizeling, suize-
[ling.

R A C C E N D E R E, riaccendere. Wederom ontfteken, aansteken, in de brand steken, wederom branden, aanbranden.

si raccese (riaccese) lo sdegno. De verstooretheid ontfak weder van nieuwsaan.

Nota. Dat niet gevonden word in *Ra*, zoek in *Ria*, en zoo weder in tegendeel.

R A C C H E T A R E. Weder stillen, te vrede stellen, bevredigen, weder verzoeten, verzoenen, verzagten, vermurwen. *V. Accettare.*

raccetar' un bambino, che piange. Een weenend, schreiend kind stillen.

raccetar uno con parole, con promessa. Iemand met woorden, met beloften te vrede stellen.

m'ingeguai ad ogni modo di raccetarlo. Ik heb my op alderley wyze of maniere bevlytigt, benaarftigt om hem te bevredigen.

raccetar' una rivolta, un romore, un sollevamento. Een oproer, een opstand, een muitery of geweld stillen.

Raccetarfi. Zig weder stillen, dat is, zig te vreden stellen, te vreden houden, zig laten gezeggen; ook nalaten, aflaten, ophouden.

si racceta finalmente. Eindelijk stelde hy zig gerust, te vreden; ten laatste liet hy zig gezeggen, ovetreden.

il romore del popolo, il mare, il vento si racceta. De opstand, de oproer des volks stilt zig, de zee, de wind gaat leggen, bedaren.

R A C C H I U D E R E &c. Binnen sluiten, insluiten. *V. Rinchiudere.*

R A C C I A B A T T A R E. V. Ciabattare.

R A C C O C C A R E. De pyl op de boog leggen, enz. dezelve weder opleggen.

R A C C O G L I E R E, raccorre, ricogliere, ricorre. Plukken, afplukken, lezen, aflezen, opnemen; ook inoogsten, vergaderen, inzamelen, verzamelen, te zamen dragen of brengen.

raccogliere qualche cosa da terra. Iets weder van de aarde opnemen, oplezen.

raccogliere' uno dal fango. V. Fango.

raccogliere gente, dinari, grani, &c. Volk, geld opbrengen, te zamen of by een brengen, koren verzamelen, inzamelen.

raccogliere' il grano, le biade. Den oogst te zamen brengen, verzamelen, inzamelen, inbrengen.

raccogliere le reti, le vele, la biancheria &c. De netten, de zeilen inhalen, stryken, de wasch by een, of te zamen leggen.

raccogliere' ogni cosa in un gruppo (fascio.) Alles in een bosje of bondeltje by een of te zamen vatten, of brengen.

raccogliere gran misteri &c. in poche parole. Groote geheimenissen of verborgentheden in weinig woorden bevatten, begrypen.

tutto il sangue si raccolse al cuore. Al het bloed verzamelde zig by 't hart.

qui si raccoglie tutta l'acqua. Hier verzameld al het water, hier loopt, vloeit het te zamen, by malkanderen.

raccogliere' i forastieri, i poveri &c. De vreemdelingen, de armen, enz. opnemen, vriendelijk ontfangen, onthalen.

mi raccolse amichevolmente. Hy heeft my zeer vriendelijk aangenomen, ontfangen, onthaalt.

raccogliere lo spirito, il fiato. Weder adem halen, of ſcheppen, zig weder herhalen.

raccogliere l'istoria di qualche cosa. De historie, het verhaal, de gefchiedenis van iets byeen brengen, verzamelen.

Raccogliersi, ricogliersi. Zig weder verzamelen, vergaderen; ook verzamelen, vergaderen, byeen komen; ook zig wederom herhalen, weder adem halen, of ſcheppen; ook in zig zelve gaan, aandagtig betragten, overwegen, bedenken.

raccogliersi in qualche luogo forte. Zig in een sterke plaats begeven, daar heen vlugte; ook zig daar verzamelen, vergaderen, te zamen of byeen komen.

appena poteva raccogliersi. Hy konde zig naauwelijks weder herhalen, bedaren.

dopo che si ebbe raccolto un poco. Na dat hy zig wederom een weinig herhaald had, na dat hy weder een weinig bodaart, by zig zelve gekomen was.

raccogliersi per far gli esercizi spirituali, per la confessione, comunione. Zig wederom etinneren, dat is, in zig zelve gaan, met geestelijke betragtingen, overwegingen, en gebeden zig tot de Biegt, de Communie, of het Nagtmaal bereiden.

Raccolto. Weder by een gelezen, by malkanderen vergaart, verzameld, te zamen gebragt; ook iugetrokken, enz.

gente raccolta da ogni parte (raccolticia.) Een opge-raapt, vergaderd, verzameld volk. *V. Accogliaccio.*

un buono raccolto. Een ingetoge, ſtil, aandagtig menſch.

tutto raccolto in se stesso. Gauſch ingetoge, aandagtig, in zig zelve gegaan.

Raccolta, ricolta. Plukking, afplukking, lezing, inoogſting, inzameling, verzameling, ook ſchatting, tol, cyns.

far la raccolta del grano &c. Den oogſt, het graan inzamelen, verzamelen, inbreugen.

far raccolta di danari &c. Geld, enz. opbrengen, verzamelen, byeen brengen; ook een ſchatting, tol, cyns invorderen, ophalen.

una buona, copiosa &c. raccolta. Een goede, overvloedige, ryke oogſt, een goed gewas.

veste &c. raccolta. Een opgeſchort, opgeſlage kled.

capegli &c. raccolti. Te zamen gebonden, opgebonden, opgeſtrikte, opgeknoopte hairen, enz.

una raccolta di acqua da macinare. Een verzameling van water om een molen te doen omloopen (daar weinig water by de hand is.)

macinar' a raccolta. Met te voren byeen verzameld water malen. *Met.* Zyn reden of geſprek eerst overleggen.

suonar', batter' (toccar') a raccolta. Den afrogt blazen of ſlaan; ook de vergadering ſlaan of blazen (om by het vaandel of den ſtaandaard te verſchynen.)

Raccoglienza &c. V. Accoglienza &c.

RACCOMANDARE, Accommandare. Weder bevelen, aanbevelen; ook aanvertrouwen; ook toewyzen.

T O M. I.

raccomandar' una persona ad uno. Iemand een perſoon aanbevelen, bevelen; ook in iemands dienſt bevelen, beſteden, by iemand beſtellen om onderwezen te worden.

raccomandar qualche cosa ad uno. Iemand iets aanbevelen, aanvertrouwen om agt daar op te geven; ook iemand iets aanpryzen, aanpraten, aanpreken.

un capo della corda raccomandato (accommando) ad un forte tronco che ivi era. Hy vertrouwde zig aan een end van het touw, dat is, bond zig vaſt aan een sterke ſtok of paal, die daar by de hand [was.

Raccomandarſi, Accomandarſi. Zig bevelen, aanbevelen; ook bidden, ſmeken, vleijen.

raccomandarſi ad uno, alla buona grazia di uno. Zig aan iemand bevelen, aanbevelen, zig in iemands gunſte bevelen, aanbevelen; ook iemand groeten, laten groeten, zyn gebiedenis, groeten is laten doen; ook iemand bidden, ſmeken, vleijen.

mi raccomando a V. S. . . per fine mi raccomando. Ik beveel my aan den Heer . . . en tot beſluit beveel, bied ik my aan.

Raccomandato. Bevolen, aanbevolen, aanvertrouwd.

che ti sia raccomandata questa cosa. Dit zy ti op het naartigſte, vlytigſte bevolen, aanbevolen, geeft daar naartig, naauwkeurig agt op.

Raccomandature-trice. Een aanbeveler, aanbeveelſter; ook een beſteder van knechts, beſteedſter van meiden, dienſtmeiden.

Raccomandatario. Dat tot het bevelen, aanbevelen behoort.

lettera raccomandatoria. Een bevel, aanbeveling; ook een lof brief, een brief daar men iemand door beveeld, aanpryft.

Raccomandazione. Beveling, aanbeveling, aanvertrouwing; ook bidding, ſmeeking, vlying; ook aanwyzing.

lettere &c. di raccomandazione. Bevel-, bevelings-, aanbevelingsbrief, een brief van voorſpraak, voorbidding, enz. een voorſchryving.

le mie raccomandazioni gli giovare. Myne voorbiddingen, voorſpraken, aanbevelingen hebben hem geholpen.

RACCOMPAGNARE, Riaccompagnare. Weder vergezellen, vergezelschappen; weder gezelschap houden.

RACCONCIARE. Weder bereiden, toeruſten, toefſtellen, toerigten, verciereren, gereed maken, vermaken, vervaardigen. *V. Acconciare.*

raccociar le scarpe, il letto &c. De ſchoenen lappen, verzolen, het dak, enz. ſtryken, ſtoppen.

raccociar' il letto, ogni cosa. Het bedde maken, weder maken, opſchudden, alles weder opſchikken, weder op zyn plaats brengen, alles weder aan een kant ſchikken.

raccociarſi i veli in testa. Den ſluyer weder op 't hoofd of regt op zetten, ſchikken, zig weder wel en net opſchikken, verciereren.

raccociar' un braccio rotto, una gamba slogata. Een

E c c e e

g e.

gebroken arm, verstit been weder zetten, in 't lid zetten

racconciar lo stato, la religione &c. Den staat, den godsdienst weder in een betere toestand brengen, bloeizamer maken.

L'uccello si racconcia (le penne.) De vogel verveert, ruid.

il tempo si racconcia. Het word weder schoon, helder, goed weder, hetklaart, heldert weder op.

Racconciato, racconcio. Weder toegeregt, toegeruft, bereid, vervaardigt, vermaakt, opgeschikt, vercierd, enz.

Racconciatore-trice. Een weder opschikker, vermaker, vercierder, opschikster, vercierster, enz.

Racconciamento, racconciatura, racconcio. Weder toerusting, toerusting, bereiding, opschikking, verciering, enz.

RACCONCILIARE. V. Riconciare &c.

RACCONTARE. Vertellen, verhalen.

raccontar' una novella. Een maartje, tydingje, iet nieuws vertellen, verhalen.

raccontar di qualche cosa. Ergens van vertellen, verhalen.

come racconta un famoso storico. Gelijk als een beroemd, vermaard geschichtschryver verhaald, schryft.

Raccontato. Vertelt, verhaald.

Raccontatore. Een vertelder, verhaalter.

Racconto. Een vertelling, verhaling; ook het vertelde, verhaalde der geschiedenis, de historie, de nieuwe tyding zels.

far' un racconto. Iets vertellen, verhalen, het verhaal, de vertelling doen.

RACCOPIARE. Weder te zamen koppelen, te zamen-paren.

RACCORCIARE. Wederom korten, wederom kort of korter maken; of worden.

8 giorni si raccorciano (si vanno raccorcendo) De dagen korten weder, worden weder kort. *V. Accorciare.*

RACCORRE. V. Raccoliere.

RACCRIICCHIANSI, Raggiacchiarsi, raggriicciolarfi. Weder verschrikken, ontstellen, de haiten te bergen doen ryzen. *V. Aggricciolare.*

RACEMO. Een wyntros, een tros druiven.

Racemolo, racimolo. Een kleine tros druiven, een trosje druiven.

Racemolare. De trosjes aflezen, afplukken.

RACQUISTARE, riacquistare, riconquistarsi. Weder veroveren, verkrygen, innemen, enz.

racquistar' (riacquistar, riconquistar) una piazza. Een vesting weder veroveren, innemen, inkrygen.

Racquistato. Weder veroverd, ingenomen, verkregen, gewonnen.

Racquistato, riacquistati. Weder verovering, inneming, verkryging.

RADDRIZZARE &c. V. Ridrizzare &c.

RADDOLCIRE, Radolciare, Raddolciare, Indolciare. Weder zoet maken. *Met.* Weder verzoeten, verzagten, geruft stellen.

questa novella raddolci' ogni mia passata angoscia, (ama-

rezza.) Deze tyding heeft al myn voorgaande angst en bitterheid weder verzoet.

Raddolcito. Weder zoet gemaakt, verzoet, verzagt, enz.

RADDOPPIARE. Verdubbelen, weder dubbeld maken.

raddoppiar' il dolore, la pena &c. De smarten, de pyn verdubbelen.

raddoppiar le guardie &c. De wagten, enz. verdubbelen, versterken.

raddoppiar' i colpi &c. De slagen, enz. verdubbelen, wederom toeflaan.

raddoppiar peccati sopra peccati. Zonde met zonde verdubbelen, altyd grover zondigen.

raddoppiar col cavallo. Dubbelde sprongen doen met een paard, de sprongen verdubbelen.

Raddoppiato. Verdubbeld, weder verdubbeld.

Raddoppiamento. Verdubbeling.

Raddoppio, raddoppia, raddoppiato. De verdubbeling, of de dubbelde sprong op 't ryschool, in de rybaan.

RADDORMENTARE, Raddormentarsi. Wederom slapen, wederom in slaap raken.

RADDOSSARE, Riaddossare. Wederom op de schouders nemen, opladen.

RADERE. Scheren, schrappen, schrapen, schaven, afscheren, afschrappen, afschrappen, glad weg- of afscheren; ook afdoen, atrekken, afwryven, afschuuren.

rader la madia, tavole, pignate, abbrugiate. De bak-trog, de tafel afschaven, afschrappen, afschrappen, een verbrande of aangebrande ketel of pot uitschrappen.

rader' il capo, la barba ad uno. Iemand het hoofd, den baard scheren, afscheren.

rader drappi. Lakens scheren.

rader' i sudditi, i forestieri. De onderdanen, de vreemdelingen scheren, veel geld aspersen.

radi-madia, radi-tavola, radi-camino &c. Een schaaf-yzer, schrapser, een kraasjer tot de bak-trog, schoorsteen, enz.

rader' una marca. Een merk, een teeken uitschrappen, uitdoen.

rader qualche sgorbio, un'errore. Een inktvlak, een schryffout uitschrappen, doorhalen, uitwryven, uitdoen.

rader' una piazza. Een plaats, vesting, sterkte slegten, verdelgen, omver werpen.

rader' (rasar') uno dalla lista, dalla compagnia. Iemand uit de lyst, uit de rol, uit het gezelschap schrappen, dat is, uitdoen, uitsluiten, uitslooten.

rader' il lido. Streeks, langs strand zeilen of varen.

rader la misura. De maat stryken, afstryken.

rader la cortina. De gordyn (van een vesting of sterkte) met het geschut stryken, bestryken.

Rafente. Vlak daar aan, daar nevens, daar langs, daar tegen aan.

rafente il muro, il lido &c. Vlak aan, tegen de muur, vlak, langs de muur, den oever, enz.

andar rafente il lido. V. Radere il lido.

- tagliar &c. rasente.* Glad, streeks, gelijk weg- of afgesneden.
- Rasentare. V. Sopra.* Ook streeks, digt aan wryven, stryken, dat men aanraakt, daar aan sleeten.
- Raso.* Geschaafd, afgeschaafd geschrapt, geschrapt, afgeschrapt, afgeschrapt, geschoren, geschoren, glad weg- of afgeschoren.
- tutto raso e glabro.* Heel geschaafd, glad geschoren.
- esser raso dalla compagnia &c.* Van de (compagnie) of het gezelschap afgeschaafd, dat is, uitgeschrapt, afgeschapt, uitgemonstert worden.
- il tutto è raso campagna.* Alles is daar vlak veld, vlak, plat land of open veld.
- in raso campagna.* Op 't open, vlak veld, op de vlakke heide.
- Raso.* Een stof, ras genaamd.
- un vestito di raso.* Een kleeft van ras.
- raso vergato &c.* Gestreep ras, enz.
- Rasfo.* Een scheermes; ook een schaaft of scheeryzer, schrapper, schrapper, krasser, een leertouwers, leetbereiders werkyzer.
- Rasare. V. Radere;* ook stryken, afstryken.
- Rasera.* Een schraap- of schaaftyzer.
- Rasura, raditura.* Het gene dat afgeschaaft- of afgeschrapt word, spaan of spaanders, schaaffel, afschaaffel, schrapsel, enz.
- Radimento.* Schavinge, afschavinge, afschrappinge, afschrappinge, scheringe, afscheringe.
- R A D I C E.** Een wortel; ook oorzaak, oorspronk, afkomst.
- far, prender radice.* Wortelen krygen, schieten, inwortelen.
- tagliar fino alle radici.* Tot aan de wortel afsnyden.
- L'amor di se stesso è la radice di tutti i vizii.* De eigenliefde, de liefde tot zig zelve is een wortel van alle quaad, boosheid.
- investigar la radice di qualche vocabolo.* De oorspronk, wortel, atkomst van een woord navorfchen, nazoeken.
- Radice, radichio.* Radys; ook cichory, paardebloem.
- insalata di radicchi.* Een salaad van cichory of paardebloemen.
- Radicezza, radicella.* Een kleine wortel, een worteltje; ook kleine veseltjes, uitspruitseltjes aan de wortelen.
- Radicale.* Van de wortel komende, afkomende, spruitende. *Met.* Oorspronkelijk.
- Fumido radicale.* De innerlijke, natuurlijke, levendige vogtigheid.
- peccato radicale.* De ingewortelde begeerte tot zondigen. [gen.]
- Radicalmente.* Uit de wortel, van de wortel af; ook oorspronkelijk, afkomstig.
- L'anima sta radicalmente nel cuore.* De ziel heeft oorspronkelijk hare zitplaats in 't hart.
- Radichoso.* Vol wortelen, met veele wortelen voorzien.
- Radicare.* Wortelen krygen, ofschieten.
- Radicato.* Wortel geschoten hebbende, met wortelen voorzien, geworteld.

- R A D I O.** Een straal; ook een sport of speek van een rad; ook een wevers spoel; ook een landmeeters staf. *V. Raggio.*
- Radiare.* Stralen schieten, werpen, schynen, glinsteren, schitteren.
- Radiante.* Stralend, glinsterend, schynend, blinkend, schitterend.
- R A D O.** Zeldzaam, buiten- of ongemeen, ongevoelbaar; ook dun, (van hair, enz gesproken.) *V. Rato.*
- dirado.* Zeldzaam, buiten- of ongewoon.
- vade volte. V. Sopra.*
- R A D U N A R E, Ragunare, Adunare.** Verzamelen, vergaderen, te zamen roepen, of beroepen, by een roepen; ook te zamen lezen, plukken, zagtjes aflezen, afplukken.
- radunar' (ragunar') il popolo, il consiglio, collegio, capitolo &c.* Het volk, den raad, het gezelschap of de vergadering, het kapittel, enz. verzamelen, vergaderen, te zamen laten roepen, beroepen.
- radunar' una dieta.* Een regtdag uitschryven.
- Radunarsi, ragunarsi.* Zig verzamelen, vergaderen, te zamen komen, te zamen gaan, by een trop- [pen.]
- Radunato, ragunato, adunato.** Verzameld, vergaderd, opgeraapt.
- Radunaticcio, Ragunaticcio.* Te zamen gebragt, te zamen gestapeld, te zamen gelezen, by een gebragt, verzameld, vergaderd.
- marmaglia, gentaglia radunaticcia.* Hier en daar te zamen vergaderd, opgeraapt gepeupel, volk.
- Radunanza, ragunanza, adunanza.* Verzameling, vergadering, te zamenkomst, byeenkomst.
- radunanza del consiglio, del popolo de' mestieri.* Te zamenkomst of verzameling, vergadering van den raad, des volks, der handwerks-gilden.
- nelle publiche radunanze.* In openlijke, openbare zamenkomsten of vergaderingen.
- R A F A N O, raffano, rafanello, ravano, ravanello.** Radys; ook zeepkruid, volderkruid.
- rafano marino &c.* Meer-radys, wilde radys.
- R A F F A. V. Ruffa.**
- R A F F A Z Z O N A R E.** Weder vercierden, opschikken, oppronken, oppotfen, weder reinigen, schoon maken, afvegen, weder vernieuwen, verstellen, vermaken.
- raffazzonar' una veste, una casa &c.* Een kleeft vernieuwen, verstellen, vermaken, een huis vernieuwen, vertimmeren, enz.
- Raffazzonarsi.* Zig wederom vercierden, opschikken, oppronken, oppotfen, zuiveren, reinigen, enz.
- raffazzonarsi un poco per comparir in publico.* Zig een weinig opschikken, oppronken om in 't openbaar, voor, of by eerlijke lieden te verschynen.
- Raffazzonato.* Weder vercierd, opgeschikt, oppronkt, gereinigd, gezuiverd, vernieuwd, verfteld, vermaakt.
- un' habito raffazzonato, una casa &c. raffazzonata.* Een weder oppronkt, vernieuwd, verfteld, omgekeerd kleeft, een nieuw vertimmerd huis, enz.

raffazzonato con altrui robba. Met eens anders kleeden of onkosten vercierd, opgeschikt, opgepronkt, opgeschikt of op de been, in staat gebragt.

R A F F I G U R A R E. Iemand aan 't gezicht, aangezicht, en derzelve getalte, gedaante, of wezen kennen; ook wederom erkennen of iets weder te binuen komen, schieten, erinneren.

raffigurar' alcuno al sembiante, a' gesti &c. Iemand aan de gebaarden, enz. kennen.

a poco a poco mi raffiguro. Eindelijk, allengsjes begon hy my te kennen.

L'ammazzamento di questo agnello mi raffigura la passione di Cristo. De dooding of slagting des lams verbeeld my het lyden Christi, vermaand my het lyden Christi.

una musica, che raffigurava i concerti del paradiso. Een gezang, die het gezang der engelen, van 't Paradydys verbeeld.

raffigurar qualche cosa a regii ministri. Iets regt, behoorlijk en duidelijk aan de koninglijke staatsbedienden voordragen, te verstaan, te kennen geven.

Raffigurato. Gekend, weder erkend, erinnerd.

R A F F I O, Raffetto. Een scheerder, schaver, schapper; ook een gierigaard; ook een scheeryzer.

Raffiare. Schaven, gladmaken, besehaven, schrappen, afschrappen.

R A F F I N A R E, Affinare. Fyn, zagt, week maken, louteren, reinigen, zuiveren. *Met.* Kloek, verstandig, enz. maken.

raffinar' i metalli. De metalen louteren, zuiveren, reinigen, scheiden.

raffinar' il zucchero &c. De zuiker reinigen, zuiveren, (raffineren.)

raffinar' uno. Iemand louteren, dat is, fyn, loos, arg, arglistig, verstandig, kloek, listig, voorzigtig, doortrapt maken, schaven, besehaven, afrechten.

Raffinar, affinarfi. Zig louteren; ook fyn, loos, arg, arglistig, verstandig, enz. worden.

Raffinato, affinato. Gelouterd, gezuiverd, gereinigd; ook fyn, loos, arg, listig, verstandig, doortrapt geworden.

un'buomo raffinato. Een man die kloek, verstandig, listig, arg, doortrapt geworden of gemaakt is.

Raffinatore, affinatore. Een louteraar, zuiveraar, reiniger, scheider (der metalen.)

Raffinativo. De smeltkroes om de metalen te scheiden, of te zuiveren.

R A F F R E D D A R E. Koud, weder koud worden, verkouwen. *V. Affreddare.*

Raffreddaro, raffreddarsi, perdere il calore. Koud, enz. worden, zig verkouwen; ook een zinking, katarn, loop- of nedervloeiing van vogtigheid uit de hersenen krygen. *Met.* Koud, koel, sillig, laauw worden.

le vivande (fi) raffreddano. De spys, het eten word koud, verstaat.

la carità, il fervore &c. (fi) raffredda. De liefde, den yver verkoud, verkoelt.

Raffreddato. Verkoud, koud; ook koel, laauw geworden.

Raffreddamento, una raffreddatura. Verkouwing, verkoudheid; ook een koude vloed, een zinking, katarn.

R A F F R E N A R E, refrenare, rifrenare. Toomen, betoomen, in toom houden, beteugelen, bedwingen, temmen, betemmen, stillen; ook benaauwen, besluiten.

raffrenar gli appetiti sensuali, la colera &c. De quade begeerte, zyue toorn of gramschap bedwingen, verwinnen, beteugelen, in toom houden.

raffrenar l'ardire l'arroganza, l'alterigia &c. di uno. Iemands stoutheid, vermetelheid, hoogmoed, trotsheid, enz. betoomen, beteugelen, bedwingen, temmen.

Raffrenarsi. Zig zelfs in toom houden, beteugelen, bedwingen, verwinnen, enz.

R A G A Z Z O - A. Een jonge, een knaap, een meisje van elf, twaalf, of dertien jaren.

ponersi con ragazzi. Met jongens te doen hebben of omgaan.

Ragazzetto, ragazzotto, ragazzino. Een kleine jonge of knaap.

Ragazzaglia. De jongens, knapen, het boeverot; ook een hoop, menigte jonge boeven, schelmen, deugnieten.

Ragazzeria. Jongens spelletje.

R A G G H I A R E, Raggiare. Balken of schreeuwen als een ezels.

Raggio, raggio. Een geschreeuw, of gebalk van een ezels.

raggio di asino non entrò mai in cielo. Het ezels geschreeuw of gebalk is nooit in den hemel gekomen, dat is, de vloek der godloozen is kragteloos, doet niemand hinder of schade.

R A G G I A, Ragia. Hars: (zekere vogt die uit de pynboomen zypt;) ook was, pek, terpentyn.

raggia di pino &c. Hars van pynboomen.

raggia stercorina. Dunne stont, drek.

Raggiofo. Harsagtig, vol hars.

Raggiatura. De buikloop (byzonderlyk van een paard.)

R A G G I O. Een straal; ook een lugtvuur.

gettar raggi. Stralen schieten, stralen, bliiken, schynen, glinsteren, schitteren.

tiras (sparar) raggi. (raggetti, razzi.) Lugtvuuren, lugtkogels werpen.

raggio astronomico. Een wis- of starrekonstig werktuig, Jacobsstaf genaamd.

raggi (razzi, razzuoli) daruota. Speeken, sporten van wielen of raderen.

Raggiare, irraggiare. Stralen, bestralen, stralen schieten, uitwerpen.

R A G G I R A R E, Rigitare. Wederom draaijen, in de rondte omloopen, rondom draaijen, in een kring loopen.

raggiar' il paese. Het land (in de rondte) doorwandelen, rondom door land 't zwerven.

Raggiarsi. Zig in de rondte omdraaijen, wenden, keeren; rondom gaan, rondom loopen, rondom zwerven. *Met.* Dwalen, twyfflen, in bedenken, gedag-

gedagten staan, niet weten wat men doen moet, uitvlugt zoeken en niet vinden.

misi raggira per la mente. Het draait my door de zinnen, het loopt my door de gedagten, het speelt my in 't hoofd.

la porta si raggira intorno a' suoi cardini. De deur draait, loopt om op hare hengsels.

Raggiratore. Een omzwerfer, rondomdwaaler.

Raggio, raggiri. Omdwaling, omzwerfing, omwegen of wydloopige omstandigheden.

RAGGRICHIARE, raggrupparsi. In malkanderen schieten, in een krimpen van vrees, schrik of angst. *V. Abbasso.*

RAGRINZARE, ragginzarsi. Rimpelig maken of worden, byeen trekken, rimpelen, plooijen, binden.

ragginzarsi la pelle &c. De huid, het vel rimpelen, byeen trekken, inkrimpen.

Ragginzato. Gerimpeld, byeen getrokken.

Ragginzamento. Rimpeling, byeen trekking, byeen plooiing, ryging, te zamenbinding.

RAGGUAGLIO. Narigt, onderregting, berigt.

portar raggugli. Narigt, berigt brengen.

dar raggunglio di qualche cosa ad uno. Iemand narigt, berigt brengen, geven, berigten, verftondigen, boodschappen, bekend maken, enz.

Raggugliare. V. Sopra.

ragguagliar' uno di qualche cosa. Iemand ergens van berigten, kennisse geven, onderregten.

Raggugliato. Berigt, geboodschapt, verftendigt, bekend-gemaakt.

esser raggugliato di qualche cosa. Ergens van verftendigt, onderregt zyn, kennisse hebben, ergens van geboodschapt worden.

farete raggugliato del seguito. Gy zult wegens het gevolg onderregt worden.

RAGIONE. Reden, redelijkheid. Waar door de menschen van beesten gescheiden worden.

dotato di ragione. Met reden, verftand begaafd, vernuftig, verftandig.

la retta (dritta) ragione. De regte reden.

viver &c secondo la retta ragione. Naar de regte reden leven, vernuftig, verftandig leven.

trappassar' il segno della ragione. De reden, de palen der reden te buiten gaan.

baver l'uso, il lume della ragione. Het ligt der reden, des verftands hebben.

raffrenar' il senso colla ragione. De zinnelijkheid door de reden bedwingen.

Ragione, ragioni. Een reden, redenen, oorzaak, grond-oorzaak, een grond; ook een ontschuldiging, ontschuldigingen, uitvlugten.

fondato in ragioni. Opgoede redenen gegrond, gevestigd.

con maggior ragione. Met grooter reden.

ragione politica, filosofica, naturale, divina &c. Een staatkundige, wysgeerige, natuurlijke, goddelyke, enz. grondreden.

la ragione delle donne: perche si. De reden der vrouwen: namentlijk, daarom.

la ragione è, perche &c. De oorzaak, de reden is, om dat, dewyl enz.

perche ragione? Uit wat oorzaak? door wat reden? waarom, weswegen?

per questa ragione. Uit oorzaakshalve, om redenshalve, deswegen.

dir la ragione. De oorzaak, de reden zeggen, voorbrengen, voorleggen.

dir le sue ragioni. Zyne ontschuldigingen, verontschuldigungen, uitvlugten voorbrengen, voordragen, zig ontschuldigen, regtvaardigen.

provar, difender con ragioni. Met redenen bewyzen, aantoonen, goedmaken.

ragioni sode, (ferme,) vive, buone, pregnanti, irrefragabili, evidenti, apparenti &c. Vaste, bondige, levendige, goede, wigtige dingen, redenen, oorzaken; onwederfprekelijke, schynbare, enz. gronden, redenen.

addur, assegnar, allegar &c. ragione. Oorzaken, redenen voorbrengen, bybrengen, aantoonen, aanwyzen, enz.

questo si fece, &c. per più, per molte, per diverse ragioni. Dat deed men, enz. wegens, om onderscheidelijke, verscheide redenen.

ragione di stato. Redenen van staat, staatsbelang.

ragione di guerra. Krygsbelang, krygsvoordeel; ook krygsregt.

Ragione. Regt, dat is, billijkheid; ook geregtelijke, opregte, billijke uitspraak, vonnisse.

egli è ben ragione che &c. Het is wel of zeer billijk, regt, enz. dat, enz.

baver ragione. Regt, reden hebben.

bavere ragione. Gy hebt regt, gy hebt gelijk, gy hebt het wel voor.

ragione a non ragione ch' egli habbia. Hy mag regt of geen regt hebben, hy mag gelijk of ongelijk hebben. [ben;]

di (a) ragione con ragione. Billijk, met regt, met reden: *di ragione egli è chiamato Jacob.* Billijk, met regt, met reden heet hy Jacob.

domandar ragione, andar' alla ragione. Regt, redenvorderen, voor 't geregt gaan, zig beklagen, geregtiglyk biinnen, in treden.

far ragione ad uno. Iemand regt doen, laten toekomen, iemands regt redden, bevorderen, voorstaan, handhaven; ook iemand bescheid doen, reder geven.

Ragione. Regt, dat is, geregtigheid, eisch, regtsvordering, enz. ook oorzaak, gelegenheid.

ragione di primogenitura &c. Het regt der eerstgeboorte.

perder la sua ragione. Zyn regt, zyn eisch verliezen.

ceder' ad ogni sua ragione. Van al zyn regt afstaan, van zyn regt aftappen, zyn regt opgeven.

usurpar, tener la ragione di uno. Iemands regt overweldigen, onregtmartig aangrypen, bezitten, inhouden.

baver ragione sopra qualche provincia, possessione &c. Regt, eisch op een land, op een goed of bezitting hebben.

ragione civile, canonica. Burgerlijk, geestelijk regt.
ragione naturale, scritta &c. Natuurlijk, geschreve, enz. regt.
farfi ragione colla spada (colla pugna.) Zyn regt met de kling, met de degen vorderen, vuistregt gebruiken.
se la femina non ha la sua ragione. Als de vrouw haar regt niet heeft, dat is, haar maandvloed.
Ragione. Rekening, oprekening, optelling; ook rekenschap.
domandar (chieder) ragione di qualche amministrazione. Rekening, rekenschap van een bediening, bewind, bestiering, enz. eischen.
vender ragione di qualche amministrazione. Van een bediening, bestiering, enz. rekenschap geven.
le ragioni dell' abaco. De rekenkonst, cyfferkonst.
tener ragione di qualche cosa. Rekening; ook boek ergeus van houden.
mille fiorini cambiati a ragione di 60. carantani l'uno. Duizend gulden gewisseld op zestig kreusers het stuk.
mille fiorini a ragione di 4. per cento. Duizend gulden tegens vier ten honderd, (per cento) gerekend.
far ragione, aggiustar (saldar) le ragioni con uno. Met iemand rekenen, afrekenen, de rekening sluiten.
condannar (dannar) la ragione di uno. Iemands rekening, schuld aflossen, doordoen, doorhalen.
scrivere, notar' a ragione. Op rekening schryven, stellen, aantekenen. *V. Conto.*
rivider le ragioni. De rekeningen, de rekenboeken doorzien.
comprar', vender' &c. a ragione. Op rekening, dat is, op borg, op voorwaarde, dat is, niet om, of voor gereed geld koopen, verkoopen, enz.
Ragione. Koophandel, koopmanschap, handelplaats, koophandels gezelschap; ook den inleg of kapitaal, dat is, de hoofdsom zelfs.
la ragione del negozio. V. Sopra.
la ragione nostra. Onze handel, koophandel, koopmanschap.
mutar la ragione (formar nuova ragione di negozio.) Den handel, de koophandel, het koophandels-gezelschap veranderen, een nieuwe handel, koophandel beginnen.
vi sono diverse ragioni. De handelingen verschillen, de koophandel is verscheide, verschillende. *V. Interesse.*
era ricco, nobile &c. a (per) ragione della madre. Hy was ryk, van adel, enz. van 's moeders wegen.
Ragioncella. Een kleine voorstelling, inbrenging, een slegte en schynbare grond, reden, uitvlugt, ontschuldiging.
Ragionevole. Redelijk, met reden begaafd, verstandig, bescheide, enz. ook billyk, regt.
animal ragionevole. Een vernuftig, redelijk, begaafd dier.
un'buono ragionevole. Een redelijk, verstandig man.
la vostra pretensione è molto ragionevole Uwe begeerte, eisch is billyk, redelijk.
prezzo, domanda, misura &c. ragionevole. Een billyke prijs, een billyke of regmatige eisch, vraag, afvordering, enz. regte maat.

Ragionevolmente. Billijk, met billijkheid en regt.
Ragionare. Het eene uit het andere besluiten, denken; ook te zamen spreken, redenkavelen, redeneren, enz.
ragionar di qualche cosa con uno. Met iemand ergeus van spreken, redeneren.
Ragionato. Gesproken, geredeneerd, geredenkaveld; ook gemeld, bovengemeld, voorgemeld.
Ragionamento, ragionamenti. Gesprek, zamenpraak, redenkavelingen, redeneringen.
ragionamenti politici, lunghi, segreti, varii &c. Staatskundige, lange, geheime, verscheide, enz. redenkavelingen, redeneringen, enz.
entrar' in ragionamento con uno. Met iemand in gesprek komen, een redenkaveling of redenering aangaan, beginnen.
RAGNA, *ragno.* Een spinne, of spinnekop; ook een spinnewebbe, of rag; ook een syn vogelgaren of vogelnet als spinnerag. *Met.* Bedrog, heimelijke lagen om te bedriegen.
dar nella ragna. In 't net vallen, vervallen, verstrikt, gevangen, bedrogen worden.
Ragnatelo, ragnatello. V. Sopra. Ook een spinnewebbe, of rag.
Ragnàia. De vlakke of plaats daar men de vogelnetten, het vogelgaren op spant.
Ragno. V. Aragno.
Ragnuola. Spinnewebbe, of rag.
RAGUNARE &c. V. Radunare &c.
RAIA, *Raio.* Rog: zeker zeevisch.
RAIO, *rai.* Straal, stralen.
RAITARE. Schreeuwen, loeijen, brullen als een os.
RAITRO. Een ruiter, een soldaat of krygsknegt te paard.
RALLEGRARE, *Allegrare.* Vrolijk, lustig zyn of maken, verheugen, vervrolijken, verlustigen, vermaken, verblyden.
rallegrar la compagnia con qualche suozia, d'burletta &c. Het gezelschap met eenig kortswyl, vermakelijke klugten, enz. verlustigen, vermaken, vrolijk maken.
rallegrar' uno di qualche novella, di qualche buon' annuncio. Iemand met wat nieuws, met een goede tyding, of vrolijke boodschap verheugen, verblyden.
Rallegrarsi. Zich verheugen, verblyden, vervrolijken, blyde, vrolijk, genoegelijk zyn.
rallegrarsi di qualche cosa. Zich ergeus over verheugen, over eenig ding vrolijk, blyde, wel in zyn schik zyn.
andar' a rallegrarsi con uno di qualche cosa. Iemand ergeus over geluk gaan wenschen.
RALLENARE, *Allentare.* Losspannen, ontspannen, afspannen; ook nalaten, ophouden, afzaten; ook vertoeven, langzaam, traag, luy zyn.
rallentar la briglia, l'arco, le corde al violino. De teugel of toom laten schieten, den boog ontspannen, afspannen, de snareu van de viool losspannen, laten zakken.
rallentar' il corso, il passo. Ophouden van loopen, sterk gaan, langzaam gaan.

vollenta (si *vallenta*) *il caldo* &c. De hitte mindert, houd op.
il fervore &c. *vallenta*. Den yver verkoelt, verslapt, houd op, vertraagt.
Rallentare, *vallentarfi*, *allentarfi* (in *qualche cosa*.) Iets nalaten, ergens in vertragen; ook *Met.* Nalstig, luy, traag, koel, slap, onagtzzaam worden.
Rallentato. Slap, ontspannen, los gespannen, los gelaten, nalstig, luy, koel, slap, traag, onagtzzaam.
R A L L I G N A R E, *rallignarfi*. Weder inwortelen, wedst wortelen krygen, schieten.
R A M A C C I A. Een siede.
Ramacciare. Sleepen, trekken over de aarde.
R A M A R R O. Een hagedis.
ella ha occhi da ramarro. Zy heeft oogen als een hagedis, dat is, zy ziet de menschen gaarne aan, zy is zeer voorzigtig, voorziende.
R A M B. Koper.
vaso &c. *di rame*. Een koper vat, enz.
rami, *ramini* &c. Koper vaten, koperwerk.
maestro di rami. Een koperflager, koperfmit, kopermaker.
intagliar in *rame*. In koper steken, snyden, etsen, graveeren.
figure in rame. Gestoken, gesnede, geëtsde, gegraveerde beelden op koper.
Ramina. Een kopere waterpot, kanne, kruik, schoffel, kom.
R A M B N G O, *ramingo*. Omzwerfend, dwalend, omgdwalend, ellendig, rampspoedig; ook schalk, loos, listig, doortrapt, enz.
andar misero e ramengo. Ellendig en rampspoedig omzwerfen, dwalen; ook loos, listig, doortrapt zyn.
R A M B E R I N O, *ramarino*, *rosmarino*. Roosmaryn, (zeker boomtje.)
R A M M A R G I N A R E, *ammarginare*. Toeheelen, een lidteeken, wondteeken krygen.
rammarginar una *ferita*. Een wond toeheelen, genezen.
la ferita si rammarginata. De wond heelt toe, geneest.
R A M M A T I C O, *rammarco*, *rammaricchio*. Quaadwilligheid, mismoedigheid, verdriet, hartzeer, walging, bedroeftheid, zwaarmoedigheid, enz.
gran rammarico. Groote zwaarmoedigheid, verdriet, hartzeer, mismoedigheid.
sentir rammarico di qualche cosa. Verdriet, hartzeer, ergens over hebben, iemand iets verdrieten, walgen, bedroeven.
Rammaricarfi, *rammaricciarfi*. *V. Sopra*. Ook zig vergrammen, vertoornen, grimmen, knorren.
Rammaricato. Quaadwillig, mismoedig, verdrietig, bedroeft, zwaarmoedig, enz.
R A M A S S A R E &c. *V. Annassare* &c.
R A M M E M O R A R E &c. *V. Rimemorare* &c.
R A M O. Een tak, telg; ook de zydlinie in de geslagtboom.
un ramo verde. Een groenetak, telg.
un ramo del fiume. Een tak; (wy zeggen) een arm van de vloed of rivier.

un ramo di pazzia &c. Een tak, dat is, een rank van zotheid.
discende dal medesimo ramo. Hy komt van de zelfde tak, telg, zyde, linie.
Ramoscello, *ramuscello*. Een kleine tak of telg, een takje, telgje.
Ramaggio. Alle de telgen of takken van een boom, het getelgde, getakte.
Ramasa. Een hut, priëel van telgen en takken, een groene hut, priëel, een zomerhuis, tuinhuis; ook een hoorn van een hart, hartshoorn.
Ramiso, *ramorato*. Vol takken, takryk, takken hebbende.
R A M P A R E, *Rampicare*, *Rampinare*, *Arrampinare* &c. Klauteren, opklauteren, opklimmen, afklauteren, afklimmen; ook aanhaken, aanklampen; ook krom maken als een haak, krommen, omkrommen, ombuigen.
Ramparsi, *rampicarsi*, *rampinarsi*, *arrampinarsi*. Zig aanhaken, aanklampen, aanvatten, klimmen of klauteren; ook zig haaks wyze krommen, buigen, omkrommen, ombuigen, omdraaijen.
Rampante, *rampicante*. Klauterend, opklimmend.
Rampato, *rampinato*, *ramponato*. Krom als een haak, haaks wyze gekromd, omgekrond, omgebogen.
Rampato, *rampicato*. Een hooge steilte, of weg, daar men gelijk als op moet klauteren, klimmen.
Rampone, *rampicone*, *rampino*. Een kromme of omgebogen haak, een houvast.
Rampinello. Een kleine haak, haakje, krammetje, houvastje.
Ramponi. Klauterend, klimmend, enz.
R A M P A R O, *rampardo*, *rampari*. Een wal, schanswerk om een stad te besluiten, en te versterken. *V. Riparo*.
R A M P O G N A. Tweespalt, twist, oneenigheid; gekyf, ook bekyving, uitschelding, schimp, smaad, verwyting, lastering.
Rampognare. Malkanderen schelden, verwyten, schimpen en smaden.
R A M P O L L O. Een waterwel, een fontein-ader, een wel of bron; ook een spruit, scheut, uitspruitfel, jonge tak of telg; ook een reisje, roeitje, spitsgarde, een rijsbezem.
Rampollare. Schieten, spruiten, uitschieten, voort- of uitspruiten, uitbotten, uitgroeijen, uitwassen, voortkomen, opschieten, opwassen.
R A N A. Een kikvorfch of vorfch.
Ranucolo. Een kleine kikvorfch, een kikvorfchje, of vorfchje; ook een boterbloem alzo genaamd.
R A N C I D O, *rancio*, *rancioso*. Garstig, beschimmel, verrot, vermuft, stinkend. *Met.* Oud, verlegen, hard, stokkig, smakeloos, dat geen geur of smaak heeft.
larido &c. *rancido*. Garstig, vervuuld, half stinkend spek.
una vecchia brutta e rancida. Een schandelijk, stinkend, vuil, leelijk vrouwsperfoon.
poppe rancide. Slappe, verslente, hangende borsten.
baver, sentir del rancido, (*rancio*). Garstig, verschemmeld,

- meld, verrot, stinkend zyn, sterk en stinkend smaaken of rieken.
- canzone, favola, invenzione &c. rancida.* Een slegt, arm, ellendig, gezang, gedigt, uitvinding. *V. Magro.*
- Rancidetto, rancidicio.* Iets of een weinig garstig, stinkend, sterk, beschimmeld, verrot, vermuft, enz.
- Rancidezza, ranciezza.* Garstigheid, schimmelheid, rotheid, verdorventheid, sterke, vuile, stinkende smaak of reuk, stinkend als oud beschimmeld spek, enz.
- Rancidume, ranciume.* Alderhande garstige, beschimmelde, verrotte, stinkende eetwaren onder malkanderen. *Met.* Slegte, smakelooze dingen, redenen, enz.
- Rancidire, rancire.* "Garstig, sterk, stinkend, beschimmeld, verrot worden; ook garstig, stinkend, verrot, beschimmeld zyn.
- Rancidito, rancito.* Garstig, beschimmeld, verrot, sterk, stinkend, enz. geworden.
- RANCORE.** Sterke, leelijke reuk, stank, garstigheid, beschimmeldheid, verrotheid; ook oude haat, wrok, quaadwilligheid, enz.
- tener rancore contro alcuno.* Een oude haat, wrok tegen of op iemand hebben.
- RANDELLO.** Een pakstok.
- suonar, giuocar di randello.* Met de pakstok spelen, dat is, digt aflossen, afslaan, afkloppen.
- Randellare, Arrandellare.* Met een pakstok woelen; ook stokslagen geven, aflossen.
- randellar' una balla.* Een baal vast binden, woelen, te zamen woelen.
- Randellato, Arrandellato.* Gepakt, gewoeld, gebonden.
- Randellata.* Een pakking of woeling; ook een strek of slag met een knuppel, vlegel of stok.
- RANNICCHIARE, Annicchiare.** By malkanderen, in een kruipen als een slak, zig verstoffen, wegkruipen, wegschuilen.
- rannicciar le gambe.* De beenen te zamen wringen, ganzsch gebogen, nedergehukt of gebogen zitten.
- rannicciar le spalle.* De schouders te zamen brengen, trekken. *Met.* Zig geduldig of tot geduld stellen.
- Rannicchiarsi, Annicchiarsi, Nicchiarsi.* In een huisje kruipen als de slakken, zig in een wringen als de wormen; ook zig te zamen wentelen; ook buigen of krimpden van smart, pyn, buikpyn, enz; ook zig heimelijk vergrammen; ook zig verbergen, verschuilen; ook rimpelen.
- si rannicchiò sotto il letto &c.* Hy verschuilde, verstak, verbergde zig onder het bedde, enz.
- Rannicchiato, Annicchiatto.* Te zamen gekropen, gewenteld, gewrongen, gebogen, gevouwen, gekrompen, verstoffen, verscholen, verborgen.
- Rannicchia.* Een te zamen krimpung, wenteling, kromming, wringing, buiging, enz.
- RANNO.** Loog, wasch- of spoelloog, zeepsop.
- fuggir' il ranno caldo.* De heete loog, zeepsop schuwen, ontvlugten, niet gaarne gespoelt, gewassen

- worden. *Met.* Uitgemaakt, uitgescholden, uitgelachen, bespot, beschimpt worden.
- Rannata.* Een wasching, een spoeling, een gieting met de loog, zeepsop; ook het zeepsop of de loog daar men mede gewassen of gespoelt heeft.
- Ranniere.* Een loogvat, loogkuip, waschtobbe, waschkuip.
- RANNODARE.** Weder knoopen, weder aanknoopen, weder toeknoopen.
- RANNUGOLARI.** Wederom met wolken bedekken, betrekken, droevig, donker weder worden. [den.
- il tempo si rannugola.* De lugt betreft weder, het word weder droevig, donker weder.
- RANOCCHIA &c. V. Rana.*
- RANTOLO.** Een koude vloed, zinking of neder-vloeiing, een groote verkoudheid die hees of schor maakt.
- Rantoliso.* Heel hees of schor van zinkingen, verkoudheid of verstoptheid.
- Rantolarfi, Arrantolarfi, Invariantolarfi.* De verkoudheid, verstoptheid of een koude vloed, zinking krygen, en daar by hees worden.
- RANZIONE.** (Rantsoen) losgeld van een gevangen. *V. Riscatto.*
- Ranzionare.* Rantsoeneeren, een rantsoen, losgeld op iemand stellen; ook iemand lossen, verlossen, vrykoopen.
- Ranzionarsi.* Zig rantsoeneeren, lossen, verlossen, vrykoopen, uit de gevangenis koopen.
- RAPA.** Een raap, of knol.
- rape gialle.* Geele rapen of knollen, wortelen, peën.
- rape rosse.* Roode wortelen, bietwortelen. *V. Carotta.*
- Raponzolo, raponcolo, raperónzo, raperónzolo.* Een wilde raap.
- Rapúccia.* Een kleine schraapraapje.
- Rapáta.* Een raapspyze.
- RAPIRE.** Rooven, plonderen, stelen, met geweld ontrukken, afnemen, wegvoeren, ontvoeren, schaken, heimelijk wegnemen.
- rapir qualche cosa per forza. V. Sopra.*
- rapir' una donzella.* Een maagd of dogter wegvoeren, ontvoeren, schaken.
- il vento gli rapì la zazzera di testa.* De wind rukte, nam hem de paruk van 't hoofd.
- la violenza dell' inondanto fiume rapiva seco case, mulini, bestiami &c.* Het geweld van de overstromende rivier sleepte huizen, molens, beesten of &c, enz. weg.
- rapir l'honore ad uno.* Iemands eer benemen, iemands eer rooven, stelen.
- rapir la mente, i cuori.* Het gemoed, het verstand, het hart rooven, berooven, dat is, in zig zelve verliefd worden, ganzsch verzuffen van liefde; ook van verwondering.
- rapir' uno dal pericolo.* Iemand uit het gevaar rukken, dat is, redden, bevryden.
- Rapito, ratto.* Geroofd, geplondert; ook weggenomen, weggevoerd, gesnaakt; ook verzuft, verbaast, verwondert, opgetogen.

rapito dalle onde. Van de watergolven weg gespoelt, weg gerukt, mede gesleept.
esser rapito (ratto) in estasi, in spirito. In den geest ver-
 rukt, opgetogen worden.
esser rapito di meraviglia. Door verwondering ver-
 rukt, verzuft, opgetogen worden.
Rapace. Roovend, roofgierig, roofagtig, roofzugtig.
lupi rapaci. Roovende, roofgierige wolven.
Rapacità, avidità di rapire. Roofgierigheid, roofag-
 tigheid, roofzugt.
Rapido, rapidissimo. Ruifchend, snel-, sterkloopend.
fiume rapido. Ruifchende, snelle, sterk stroomende
 rivier.
un torrente rapido. Een ruifchende beek, afvallen-
 de beek.
corso rapido del Sole &c. Snelle, raffe, gezwinde
 loop der zonne.
Rapilamente. Snel, gezwind, ras, fchielijk, rukken-
 der wyze.
Rapidità. Groote snelheid en gezwindheid in 't ren-
 nen, vlieden, loopen.
Rapitore. Een roover, ontrukker, plonderaar,
 ftruikroover, wegvoerder van iets; een fchaker,
 vervoerder van een vrouwsperfoon.
rapitor di donzella. Een roover van een maagd of
 vrouwsperfoon.
Rapimento. Roovinge, plonderinge, wegvoeringe,
 ontvoeringe, vervoeringe, fchakinge, ontfcha-
 kinge; ook zaffinge, verzuffinge, opgetogent-
 heid. *V. Ratto.*
Rapina. Roof, roovinge; ook de geroofde buit,
 plonderinge.
furti e rapine. Dieftal en rovery.
uccello di rapina. Een roofvogel, grypvogel.
viver di rapina. Van den roof leven.
far rapina di qualche cosa. Iets rooven, wegrooven,
 wegvoeren, plonderen; ook steelen.
Rapinaria, rapinaria. Roovery, dievery, plondering,
 buitmaking.
Rapinare. Rooven, steelen, plonderen, buit maken.
Ratto. V. Abbaſſo.
R A P P A, *rappe.* Spatten, wratten aan de beenen
 of fchinkels der paarden.
R A P P A C C I F I C A R E, *Appacificare, Rappaciare,*
Appaciare. Weder bevredigen, te vrede ſtellen,
 verzoenen, verzoeten, verzagten, weder ſtillen,
 nederzetten, weder vergelijken, vereenigen.
Rappacificarſi &c. rappaciarſi &c. Zig wederom te vrede
 ſtellen, vergenoegen, nederzetten, zig laten
 gezeggen; ook zig wederom verzoenen, verge-
 lijken, bevredigen, vereenigen. *V. Racchetarſi.*
Rappacificato, rappaciatto &c. Weder bevredigd, te vrede
 geſtelt, weder verzoend, verzagt, geſtild, enz.
Rappacificazione &c. Weder bevrediging, verzoeninge,
 verzagtinge, vergelijkinge, ſtillinge, te vrede-
 ſtellinge, enz.
R A P P A T T U M A R E. *V. Rappacificare.* Ook het verbond,
 verdrag, de bevrediging, verzoening, vereeniging vernieuwen,
 een nieuw verbond oprechten, maken.

T O M. I.

Rappattumarſi. V. Sopra. Zig weder op nieuws verzoe-
 nen, bevredigen, verdragen, vergelijken, vereenigen.
R A P P I Z Z A R E, *ripezza.* Vermaken, lappen,
 verzolen, vertellen, vernaaijen; ook met ſtuk-
 ken aan malkander maken.
rappezzar le calze, calzette &c. De ſchoenen, kou-
 ſen, enz. lappen, verzolen, weder maken, ver-
 beteren, vertellen.
rappezzar la bellezza con foggie. De ſchoonheid met
 hoovaardige dragten, optooyfels wederom op-
 ſchikken, dat is, oppronken, opſchikken, op-
 ſmukken, palkeeren.
Rappezzabile, rappezzevole. Dat te vermaken, te ver-
 ſtellen, te vernaaijen, enz. is.
Rappezzato. Verſteld, vernaaid, vermaakt, geſtopt, enz.
Rappezzatore. Een lapper, verſtelder, verbeteraar.
Rappezzatura. Verſtellinge, vermakinge, lappinge,
 enz. ook ſtukwerk, voddewerk; (wy zeggen) oud-
 maak-nieuw.
R A P P I G L I A R S I, *rapprenderſi.* Zig weder vatten,
 dat is, weder te zamen waſſen of groeijen; ook dik
 worden, runnen, ſtremmen; ook met een koude
 bevangen worden op een groote hitte. dat het bloed
 gelijk als ſtremt in het lichaam, voornamentlijk
 door een ſchielijke koude dronk.
il latte, il brodo &c. ſi rappiglia, (rapprende.) De melk,
 de ſop, enz. ſtremt, loopt t'zamen, enz.
il cavallo ſi rappiglia. Het paard wierd, (na al te
 heet, te hard bereiden en gejaagt,) door het
 kond drinken bevangen, ziek.
il ramo rotto &c. ſi rappiglia. De halm afgebroke tak
 walt, groeit weder aan een.
Rappigliato, rappreſo. Gerunnen, geſtremd, te za-
 men geloopt; ook door ſchielijk of haaltig drin-
 ken bevangen.
Rappigliatura. Lebbe, kaaslebbe, ſtremfel. *V.*
Quaglio.
R A P P O R T A R E. Weder dragen, aandragen; ook
 wederom brengen; ook wederom vertellen, ver-
 halen, uitleggen, weder bybrengen, te pas brengen,
 wederom overdragen; ook weder voorttellen,
 ook weder voorzetten; ook weder te zamen of by
 malkanderen zetten, te zamen brengen, met ſtuk-
 ken en brokken weder byeen brengen.
rapportar' ad uno qualche cosa detta o fatta d'altrui. Ie-
 mand iets, door een ander gezegd of gedaan, we-
 der zeggen, weder vertellen, verhalen, over-
 brengen, overbrieven, overdragen, aanbren-
 gen, enz.
rapportar novità, favole. Nieuwe tydingtjes, maart-
 jes, klagtjes of ſnakerytjes vertellen, verhalen.
dalla Fiandra ſi rapporta che &c. Uit Vlaanderen be-
 rigt, verhaalt, ſchryft, heeft men, dat enz.
rapportar' un habito di trine e merletti. Een kleed net en
 aardig met boordfels en kanten bezetten, boorden.
*rapportar' una tavola, uno ſcrigno di diverſi legni e pie-
 tre.* Een tafel, een kas, enz. met verſcheide hout
 en ſteenen te zamen zetten, inleggen; ook een leu-
 gen byeen rapen, vercierien.

F f f f f

lo

lo specchio rapporta molto bene. De spiegel is zeer natuurlijk, verbeeld heel wel.

rapportar la persona del Rè. Den persoon des Konings vertoonen, bezitten, bekleeden. *V. Rappresentare.*

questo ritratto rapporta molto bene. Dit afbeeldsel is zeer natuurlijk, overeenkomende, gelijkt treffelijk wel.

il figliuolo rapporta il padre. De zoon gelijkt, of zweemt naar zyn vader zeer wel.

Rapportarsi. Zig ergens aan gedragen, dat is, zig ergens op betrekken; ook beroepen; ook naar iets gelijken, zweemende zyn. *V. Riferire.*

il figliuolo si rapporta al padre, il servitore al padrone. De zoon slaat op de vader, de dienaar of kneegt op zyn heer, dat is, den een heeft zyn naam van den anderen. *V. Relazione.*

mi riporto a voi, a i compagni, a gli autori. Ik beroep, gedraag my op u, op het gezelschap, op de schryvers, ik stel het aan hen, geef het aan hen over.

queste due cose si rapportano molto bene l'una all'altra. Deze twee dingen voegen, passen wel op, of by malkanderen.

Rapportante. Dat zig op een ander betreft, beroept; ook malkanderen gelijkende, dat met malkanderen overeenkomt; aanbrenghend, boodschappend, voorbrengend, voordragend, bybrengend; ook een vertelder, verhaalter, aanbrengher, boodschapper, voorbrenger, voordrager.

Rapportato. Verzet, te zamen gezet, by of in een gevoegt, ingeleid.

una veste rapportata di morli e gioie. Een kleed met kant en kleinodiën bezet, geboord.

Rapportativo. Dat zig op een ander beroept of betreft. *V. Relativo.*

Rapportativamente. Op een ander beroepelijker, betrekkenz wyze.

Rapportatore. Een aanbrengher, voorbrenger, vertelder, verhaalter; ook een overbriever, die alle nieuwe maartjes, en al wat 'er omgaat overdraagt, een oorblazer, sikkhooyjer, verrader, aangever, aanklager, enz.

Rapportamento, rapporto, rapporti. Berigt, onderregting, boodschap, vertelling; ook tyding, posttyding; ook vergelijking, gelijkheid; ook overeenkomst.

legger &c. i rapporti. Det tydingen, posttydingen lezen, enz.

far' il rapporto di qualche cosa ad uno. Iemand iets berigten, voordragen, aanbrenghen, boodschappen, overbrieven, overdragen, aanklagen.

RAPPRENDERSI, rappreso &c. V. Rappigliarsi &c.

RAPPRESENTARE, Rìppresentare, Presentare. Tegenwoordig of als tegenwoordig stellen, voorstellen, vertoonen, verbeelden; ook bekleeden, haudelen; ook gelijken, gelijk zijn; ook beduiden, beteekenen.

rappresentar la persona del Re. De persoon des Konings verbeelden, vertoonen; ook hem gelijken, naar hem zwemen.

rappresentar' una persona sul teatro. Een persoon op

het schouwburg vertoonen, verbeelden, zyn rol als zoo een perloon spelen.

rappresentar' una bella persona. Een schoon persoon vertoonen, dat is, zyn.

rappresentar' una comedia, un balletto &c. Een blyspel, een dans vertoonen, spelen, dansen.

rappresentar' avanti gli occhi, al vivo. Levendig voorstellen, vertoonen, in levens groote voor oogen stellen, laten zien, levendig afbeelden, verbeelden.

questo specchio, ritratto rappresenta molto bene. Deze spiegel, dit afbeeldsel gelijkt, verbeeld zeer wel.

la vendita di Giosèfrappresenta il vendimento di Cristo. De verkoopinge Jofefs is een verbeelding of voorbeeld van de verkoopinge Christi.

rappresentarsi una cosa nella mente. Zig iets in de gedachten verbeelden, inbeelden, denken, afbeelden, byzonderlijk en opzettelijk ergens op denken, met zyne gedachten of met zyn zinnen ergens op spelen.

Rappresentare. Voordragen, boodschappen, doen weten, bekend maken, voornamentlijk in de naam van zyn heer, meester of principaal aanbrenghen, berigten, onderregten, beduiden.

rappresentar' una cosa al Principe, a gli Stati. Iets aan de Vorst of aan de Staten voordragen, aanbrenghen, berigten, bekend maken, enz.

rappresentar gli ordini, le intenzioni &c. del Rè, suo Padrone. De bevelen, voornemen des Konings, van zyn heer of meester voordragen, aanbrenghen.

rappresentar le doglianze, i risentimenti grandissimi del suo principale. De klagen, het groot gevoelen van zyne heeren en meesters voordragen, voorstellen.

rappresentar la necessità (il bisogno) le pressanti urgenze, i veri motivi &c. De groote noodzakelijkheid, (nooddruft) de tegenwoordige dringende nood, de regte en ware beweegredenen, enz. voordragen, voorstellen, te verstaan, te bedenken geven.

vennero gli Ambasciatori, i quali rappresentano che &c. De afgezanten zyn aangekomen, welkers aanbrenghen, voordragen is, dat enz.

Rappresentabile. Dat zig laat voorstellen, verbeelden, vertoonen; ook voordragen, aanbrenghen, enz.

Rappresentante. Voorstellend, verbeeldend, vertoonend, aantoonend, enz. ook een aanbrengher, boodschapper, voordrager, verbeelder, dat is, een afgezant, (een Agent) van een groot of vermogen Heer, die zig op, of in een plaats onthoud.

il rappresentante del Rè di N. De afgezant des Konings van N.

Rappresentativo. Dat maar in een verbeelding of vertooning, bekleeding van eens anders plaats of ampt bestaat; stadhouderfchap.

presenza rappresentativa. De verbeelde, vertoonende tegenwoordigheid, stadhouding.

Rappresentativamente. Op een verbeelde, afgebeelde wyze.

Rappresentazione, rappresentanza. Voorstelling, aantooning, betooning, verbeelding, enz. ook bekleeding van eens anders plaats of ampt; ook

een

een voorstel, een aanbrengen van een afgezaat.
far la rappresentanza sue al Rè &c. Zyn bevel aan den Koning voordragen, voorstellen, zyn aanbrengen afleggen, doen.

R A P S O D I A. Alderley schriftelijke invallen en gedagten zonder byzondere schikking of stelling der stoffe, een mengelmoes, dat overal uit geraapt, getrokken en verzamelt is. *V. Miscellanea.*

scrivere rapsodia. Zoodanig of diergelijk mengelmoes schrijven.

R A R O. Dun, tener; ook zeldzaam, raar, ongemeen, byzonder, ongehoord; ook duur of dier, kostelijk, dat men weinig ziet of vind.

corpi rari e non condensati. Dunne, doorzigtige lichamen, die niet gebonden, digt of vast te samen gepakt zyn.

zela &c. rara. Dun, yl, niet digt in malkander geweve lynwaat, enz.

raro ingegno, raro concetto &c. Een zeldzaam, ongemeen, byzonder verstand, begrip, enz.

rara qualità &c. Zeldzame, ongehoorde, ongemeene, byzondere, treffelijke, uitmuntende, uitnemende gaven, enz.

rara bellezza, rara gioia &c. Een zeldzame, uitnemende schoonheid, een kostelijk, dierbaar, of duur kleinood, enz.

una cosa ben rara. Iets dat wel zelden, zeer zelden geschied, een zaak die weinig gebeurt, een zeer rare, zeldzame zaak.

rare, rare volte. Zelden, zeldzaam.

rari, di rado questo avviene di rado. Dat geschied, gebeurt zeer zelden, maar nu en dan, of (gelyk men zegt) te hooi en te gras.

rarissimo. Zeer zelden, zeldzaam en raar.

Rarissime. Zelden, niet dikwils, maar nu en dan, te hooi en te gras.

Rarità. De dunte, dunheid; ook zeldzaamheid, verwonderlijkheid; ook kostelykheid; ook gebrek, duurte, schaarsheid; ook rare, zeldzame, duure, kostelyke diingen, rariteiten.

rarità dell' aere, e de' corpi superiori. De dunte, dunheid, subtielheid van de lugt en van de bovenste, opperste lichamen.

vieramo da vedere, da vendere molte rarità. Daar waren veele rariteiten, kostelyke en zeldzame dingen te zien, te verkoopen.

Rarificare, rarefare, diradare. Dun maken, verdunnen.

Rarificato, rarefatto, diradato. Dun, doorschynend gemaakt, verdund.

Rarificazione, rarefazione, diradamento. Verdunninge.

R A S A R I &c. *V. Radere.*

R A S C A R E, raschiare, raspere. Schaven, afschaven, schrappen, afschrappen, uitschrappen, scheeren, afscheeren, glad maken. *V. Radere.*

rascar la madia, le tavole della cucina, beccaria &c. De baktrog, de keukenafels, de vleeschhouwersbanken, enz. afschaven, afschrappen.

rascar una botte, pignatta &c. Een vat schaven, een pot, enz. uitschrappen.

rascar il forno. De bakoven uitschrappen, uitsvegen.

rascar (raspar) legno di Brasilia &c. Brasiliëhout raspen, zagen.

iscovalli raspato. De paarden scherren, krauwen met de voeten.

le galline raspato. De hoenders krabben, krassen. *V. Raspere, ruzzolare.*

Rascarsi, raschiarsi. Spuwen, uitspuwen, rochelen, uitrochelen.

Rascato, raschiato, raspato. Geschaaft, afgeschaaft, afgeschraapt, uitsgeschraapt, geschoren, afgeschoren, glad gemaakt, geraapt, enz.

Rasca, rascaio, raschiato, raspa, raspatura, raspato. Een scheer- of schaafyzer, een schaaft, een lymes; ook een rasp, ryf.

rasca, raschia-forno. Een bakkers schraapyzer daar men den oven mede uitschraapt.

rasca-fango &c. Een schraapyzer daar men de vuiligheid of drek mede afschraapt.

Rascatura, raschiatura, raspatura. Schavinge, schrappinge, afschrappinge, enz. ook afschraapfel, schaaffel, afschaaffel, veilsel, de vuiligheid die ergens afgeschraapt is.

R A S C I A. Rasch, (een zeker soort van stof;) fargie. *rascia dalla corona.* Kroonrasch.

Rasciere. Een rasch- of fargiewever, handelaar, maker of verkooper.

RASCIUGARE. Weder afdroogen of laten droogen. **Rasciugarsi.** Zig wederom droogen, afdroogen.

Rasciugato. Weder gedroogt, afgedroogt.

R A S I N T E, rasfo &c. *V. Radere.*

R A S P A R E. Raspen, ryven; ook schaven, afschaven, afschrappen, afschrappen; ook byten, schrapen op de tonge.

raspar legno. Hout raspen, zagen, schaven. *V. Rascare.*

vino, che raspa. Wyn die op de tonge byt.

Raspante, raspato. Bytend, wringend, schrappend. **vino raspato.** Bytende wyn.

Raspa, raspatoio, raspatura, raspatura. *V. Rasca &c.* **Raspone, Raspello.** Een rasper, schaver, schraper. *Met.* Een gierigaard, een vilder, een beul.

R A S S E G N A R E. Opgeven, overgeven, afstaan, nederleggen; ook monstren, overzien.

rassegnar una cosa ad uno. Iemand een zaak overgeven; ook opgeven. *V. Risegnare.*

rassegnar i soldati, l' esercito. De soldaten, het krygshet, het leger monstren, overzien.

Rassegnarsi. Zig overgeven; opgeven; ook aanbieden; opofferen, voorstellen, bereidwillig tot iemands dienst toonen. *V. Risegnare, risegnarsi.*

e per fine mele rassegno. En tot besluit offer ik my op, bevel my aan, enz.

Rassegnato. Opgegeven, overgegeven, afgestaan, enz. ook gemonsterd, overzien.

Rassigna. Monstren, monsterplaats.

far la rassegna. Monstren, overzien, de monstering doen.

R A S S E M B E R A R E &c. *V. Sembrare &c.*

R A S S E R E N A R E. Wederom helder, klaar worden, opklaren, ophelderen.

rasseremar la mente turbata. Het droevig, bedroeft-gemoed weder verligten, ophelderen, dat is, weder verheugen, vervrolijken, troosten, geruist stellen.

Rasseremarf. Zig weder ophelderen, opklaren, helder, klaar, schoon weder worden, zig wederom ophelderen.

il cielo, il tempo, la mente &c. si rasserema, (si va rasseremando.) Het word wederom helder, klaar, schoon, goed weder, het gemoed troost zig weder, stelt zig weder geruist.

Rasseremato. Wederom opgehelderd, opgeklaard, helder, klaar, mooy, schoon geworden.

R A S S E T T A R E. Weder opschikken, alles weder in goede orde brengen, op zyn plaats zetten, stellen. *V. Assettare.*

raffettar la camera. De kamer opschikken, alles in orde stellen, plaatsen.

raffettarfi le membra su'l dosso. Zig weder in een fraaije, treffelijke, hoffelijke gestalte stellen.

Raffetto, raffestamento. De opschikking, weder op zyn plaats brenging, of in orde stelling.

metter ogni cosa in raffetto. Alles net, ordentelijk opschikken, in orde brengen, op zyn plaats stellen, zetten.)

R A S S O M I G L I A R E &c. V. Assomigliare &c.

R A S T E L L O, Rastrello. Een hark, of klauw; ook een egge; ook schietgaten; ook een fluis, een hooge plaats daar 't water sterk afvalt; ook de valpoort van een stad, die men optrekt en afslaat als men wil; ook een park, besloote plaats met tuinen, een dyk of hoogte tegen het overvloeden der wateren, een staketsel van paalwerk by de tooren der vestingen.

abbiccar' il fiemo col rastello. Het hooy met de hark opbarken, opschoven.

giuocar di rastello. Met de hark spelen. *Met.* Stelen; (wy zeggen) kromme vingers maken.

metter tutti a rastello. Alles of altemaal met de hark trekken. *Met.* Niemand verschoonen, geen mensch ontzien.

calar', alzar' il rastrello. De schietgaten nederlaten, optrekken.

Rastellino. Een kleine hark of klauw, enz.

Rastelliera. Een rek in een stal; ordentelijke rekken in de wapenhuizen of krygsmagazynen om het geweer, en in de keukens om de vaten op te leggen of te zetten.

Rastellare, rastrellare. Harkelen, wieden, te zamen barken of schrapen, inharken, met stutten, dyken, wallen, schietgaten, stakettings of staketsels, paalwerk beschaanssen, versterken, bezetten, stutten, bedyken.

Rastellata, rastrellata. Een slag met een hark; ook een rek vol hooy (in een stal of op die wyze.)

R A T A. De bestemde, benoemde, bescheide deeling of portie, een bestemde, vastgestelde, zekere somme gelds, enz.

per (pro) rata. Voor de portie, voor het vastgestelde, bestemde aandeel.

per rata d'un mese. Voor een maand foldy, schatting, enz.

pagar la rata. De benoemde, vastgestelde portie, het bescheide aandeel betalen.

Ratificare. Bekragtigen, (ratificeren,) bevestigen, goedkeuren, enz.

ratificar' un contratto, una vendita. Een verdrag, (contract) een verkoop, enz. goedkeuren, bekrachtigen, bevestigen.

ratificar la sua servitud verso di uno. Zyn dienst aan iemand bekrachtigen, zig op nieuws aan iemand verbinden, verplichten, de oude verbintenissen vernieuwen.

Ratificatio. Bekragtigd, goedgekeurd, bevestigd, enz. *Ratificazioni.* Bekragtiging, bevestiging, goedkeuring.

R A T T A C C O N A R E. Verlappen, weder nieuwe zolen opzetten, verzolen, lappen, weder vernieuwen. *vattacconar le scarpe. V. Sopra.*

R A T T E N T A R E. Weder bezoeken, ondernemen, onderstaan, beproeven.

R A T T I P I D I A R E. Weder laauw, weder luy, traag, langzaam, koud worden.

R A T T I Z A R E. Weder aanstooten, aanbidten, opstooten, opmaken.

R A T T O. Geroofd, met geweld weggevoerd; ook het geroofde; ook de roof of buit; ook een opneming, berooving, verrukking deszelfs.

viver del ratto. Van den roof of buit, of het geroofde leven.

ratto d'una fanciulla. Roof, schaking, of ontvoering van een maagd.

baver' un ratto, esser posto in ratto. Een berooving, verrukking des geeltes hebben, opgetogen opgenomen, verrukt in den geest zyn. *V. Estasi.*

ratti (estasi) visioni, rivelazioni &c. Verrukkingen, gezigten, opbaringen, enz.

sono certi ratti. Het zyn zekere verrukkingen, dat is, invallende gedagten.

Ratto, rattamento. Gezwind, snel, vaardig, ras, schielijk, aanstonds.

ratto ratto. Gezwind, gezwind, ras, ras. *amor' in cuor gentile ratto si accende.* De liefde ontsteekt zig schielijk in een edel gemoed.

R A T T O P P A R E. Flikken, lappen, zolen, verzolen, verstellen, vermaken.

R A T T R A P P A R E. Inkrimpen, te zamen krimpen, byeen, of te zamen trekken; ook verstyven, heel verbasen, verschrikken, vervaard zyn.

Rattrapparfi. V. Sopra.

rattrapparfi di freddo. Door koude te zamen krimpen, verstyven. *V. Rapprenderfi.*

se gli rattrapparono li nervi. De pezen zyn hem te kort geworden, ingekrompen, te zamen getrokken, enz.

Rastrappato. Ingekrompen, te zamen gekrompen, byeen of te zamen getrokken, verstyfd.

Rattrappamento. Inkrimping, te zamenkrimping, byeen, of te zamen trekking, verstyving, enz.

R A V A G G I U O L O, ravignuolo, raviuolo. Een zeer goede, smakelijk, vette en versche of jonge kaas

in Toscana, gemaakt als een platte daktichel.
RAVAGGIOLI, *raviuoli*. Zekere zakjes van deeg, die met een vulfel van kruiden, eijeren, boter, kaas en speceryen gevult zyn, (sommige noemen het mondzakjes.)
RAVANO. *V. Rafano &c.*
RAUCO, *Roco*. Heesch; ook schor.
voce &c. roca. Heesche; ook schorre stem of geluid.
diverter rauco, (*arrobire*.) Heesch, (schor worden.)
RAVELLINO. Een ravelyn, een sterkte alzoo genaamd.
RAVIZZA. Peperkruid, radyskruid, of radyslof; ook een sneede van een radys.
RAUNARI, *raunarsi*. *V. Radunari &c.*
RAUVEDERSI. Zig weder te binnen komen, weder gewaar worden, iets weder bespeuren, waarnemen, gadeslaan, enz.
rauvedersi del suo errore. *V. Sopra.*
Rauveduto. Weder te binnen gekomen, gewaar geworden, waargenomen; ook weder wel bedagt, wys, voor- en omzigtig geworden.
Rauvedimento. Weder waarneming, bespeuringe, bemerkinge; ook weder welbedagtheid, voor- of omzigtigheid, zorgvuldigheid.
RAUVIARE, *rauviarfi*. Weder heen gaan, weg gaan, zig weder ergens na toe begeven of vervoe-
 [gen.
RAUVILIRE. Weder afslaan, dat is, wederom veil, goed koop, van slegten prys worden; ook weder verslagen, verslaagd, lachhartig, nederig, versmadelijk, enz. worden.
rauvilir di prezzo. *V. Sopra.*
RAUVILUPPARE &c. *V. Auviluppere &c.*
RAUVISARE. Door naspeuren, bedenken, overdenken eindelijk erkennen, bemerken, gadeslaan, gewaar worden, te binnen, in gedagte komen.
V. Raffigurare.
alla fine li rauvisai calcanti. Eindelijk wierd ik gewaar, bemerkte ik, dat het laudloopers waren.
rauvisar qualche cosa in uno. Iets in of aan iemand zien, bemerken, gewaar worden. *V. Osservare.*
RAUVIVARE. Weder levendig maken, weder levendig worden, 't leven wederom geven, krygen; ook weder verfrissen, verquikken, enz.
rauviar' uno. *V. Sopra.* Iemand van den dood opwekken. *Met.* Iemand zeer verheugen.
Rauvivarfi. Weder levendig en fris worden.
Rauvivoato. Weder levendig gemaakt, weder verfrist, verquikt, versterkt.
RAUVOLGERE, *Rauvolgere*, *Rinvolgere*. *V. Avolgere* en *Involgere*.
RAZIONALE, *Razionale*. Redelijk, met reden begaafd. *V. Ragionevole.*
il Razionale del sommo sacerdote. Het schildje of borstlapje des Hoogepriesters (in 't oude Testament.)
Raziocinare. Redeneren, redenkavelen.
RAZZA. Een aart, natuur, geslacht, geboorte (wordt byzonderlijk van dieren, (doch zelden, of maar schimpswyze van menschen gezegt.)
razza di cavalli, cani, spermeri &c. Een aart van

paarden, honden, sperwers of sprecuwen, enz.
una razza nobile. Een adelijke of edele, schoone aart.
far razza di qualche specie. Een aart ergens van voortteelen, vergaderen, by een verzamelen.
della medesima razza. Van de zelfde aart, van 't zelfde gebroed of van de zelfde voortteeling.
Razzaglia. Een booze, quade, vuile aart, een onnatuurlijk gebroedfel.
RAZZI &c. *V. Arazzi.*
RAZZOLARE, *ruzzolare*. Scherren, krabben, schrapen als de hoenders. *Met.* Alles het onderste boven storten en strooijen als het gevogelte.
ruzzolar i denti. De tanden stooken, peuteren.
RE. Een Koning.
Rè di Francia, Spagna &c. Koning van Frankryk, Spanje, enz.
Rè di Granata. Koning van Granade.
un gran Rè. Een groot, magtig Koning.
Rè delle disgrazie. Een Koning over alle ongelukken, dat is, zeer ongelukkig, rampspoedig.
Rè delle armi. Koning der wapenen, dat is, een Heraut, Vredeboode.
Rè di siepe, (*reatino*.) TuinsluiPERTJE, een vogeltje alzoo genaamd.
Reale, regale. Koninglijk. *Met.* Outzachelijk; ook heerlijk, treffelijk, pragtiglijk, enz.
Maestà reale. Koninglijke waardigheid of majesteit.
persona reale. Koninglijk persoon; ook de Koning.
casa, palazzo &c. reale. Koninglijk huis, paleis, wooning, enz. *Met.* Een heerlijk, pragtig, groot huis of gebouw, enz.
sangue reale. Koninglijk bloed.
altezza reale, (*real altezza*.) Koninglijke hoogheid.
V. Regio.
manto, scettro &c. reale. Koninglijke mantel, scepter, enz.
una fortezza reale, balouardo reale. Een koninglijke, dat is, een hoofdvesting, hoofdbolwerk, hoofdschans.
parola reale (da Rè). Koninglijk, dat is, gansch zeker en onveranderlijk woord of vaste toezegging.
animo reale, costumi reali. Een koninglijk, dat is, dapper, treffelijk gemoed, koninglijke zeden, gewoontens.
un pasto, convitto, una stanza &c. reale. Een koninglijke, dat is, heerlijke, pragtige maalyd, treffelijke gastmaal, schoone wooning, groots gebouw, enz.
alla reale. Als een koning, op een koninglijke wyze; ook heerlijk, treffelijk, waardiglijk, pragtig, groots, enz.
Realmente. *V. Sopra.*
Reame. Koningryk. *V. Regno.*
REALE. Koninglijk, te weten, dat eenige dingen of zaken; ook haaf, goed betreft; ook wezen, gestalte, gedaante, wezentlijk; ook opregt, redelijk.
causa reale e personale. Een zaak die zoo wel haafen goed, als personen betreft of aangaat.
cosa reale. Een wezentlijk, werkelijk ding, dat wezentlijk en werkelijk voorhanden, by de hand is.

un' huomo reale. Een oprege, vroom, redelijk mensch.
V. Leale, Sincero.

Realmente. Op een wezentlijke wyze; ook redelijk, opregtelijk, vroomelijk, zonder gevaar of verschil.

Realità, realità. Wezentheid; ook redelijkheid, opregtigheid, vroomheid, enz.

REASSUMERE. Weder aannemen, weder by de hand nemen, iets weder beginnen; ook weder ondernemen, voornemen.

reassumer' i trattati &c. De verhandelingen weder voornemen, ondernemen, aanvangen, weder beginnen te handelen.

REBBIO, rebbi. De takken, tanden of punten van een gaffel, vork, enz.

REBELLE &c. V. Ribelle &c.
Nota, dat men in Re en Re niet kan vinden, zoekt in Ri; en alzo in tegenteel.

RECARRE. Reiken, toereiken, langens, overlangen, aanlangens; ook brengen, toebrengen, aanbrengen, met zig brengen, enz.

recar qualche cosa ad uno. Iemand iets reiken, toe reiken, langens, aaulangens; ook brengen, mede brengen.

recar' un memoriale in giudicio. Een verzoekschrift in 't geregt ingeven, inleveren, overlangen.

recar qualche cosa in casa ad uno. Iemand iets in 't huis brengen.

recar sù qualche cosa. Iets opbrengen.

chi, reca sù queste novelle? V. Novella.

Recare, Arrecare. Brengen, bybrengen; ook veroorzaken, met zig brengen.

recar seco qualche pericolo. Eenig gevaar met zig brengen.

recur (arrecare) consolazione, piacere, (diletto,) meraviglia, noia, (fastidio) disgusto. Troost, vreugde of vermaak, verwondering, verdriet, onlust, enz. brengen, bybrengen, maken, veroorzaken.

questa cosa vi recarà (arrecarà) lode, riputazione, infamia, disonore, (disriputazione) &c. Deze zaak zal u lof, roem, schande, oneer, enz. bybrengen, veroorzaken, geven.

Recare (uno a qualche cosa.) Iemand ergens toebrengen, bewegen, noodzaken, opstoocken, bepraten.

recar' uno (una) a suoi piaceri. Iemand tot zyn wil, lust, begeerte brengen, bewegen.

sici recarò bene come vi ci ho recato de gli altri. Ik zal u ook wel daar toe brengen, gelijk ik 'er andere toe gebragt, genoodzaakt heb.

recar' uno a (sù) gli estremi. Iemand tot het uiterste brengen.

Recarsi. Nemen, aannemen, opnemen.

recarsi un bambino in braccio, in grembo &c. Een klein kind in zyn arm, op zyn schoot nemen.

recarsi il sacco in collo. Een zak (bedelzak) om den hals hangen.

recarsi un peso adosso. Een last op den hals, op de schouders, op de rug nemen, de zorge van een zaak op zig nemen.

recarsi sù l'uscio. Zig aan de deur begeben, in de deur gaan staan.

recarsi là come altri vuole. Zig daar toe schikken, of stellen zoo als iemand wil of begeert, dat is, zig voor een algemeene hoer uitgeven.

recarsi là da gesso. Staan kyken als een botmuil, geen hoffelijkheid, beleefdheid of aanspraak hebben; zig laten foppen, schanden, om den tuin leiden als een belachelijke, bespottelijke zot.

recarsi una cosa a mente, alla memoria. Zig iets weder te binnen brengen, erinneren.

recarsi a far qualche cosa. Iets willen doen, iets beginnen, enz. ook zig ergens toe bequaam maken, iets besluiten; voornemen te doen.

recarsi a piangere &c. Beginnen te weenen, te huilen, schreien, enz.

recarsi alla volontà di Dio. Zig aan de wille Gods overgeven.

non posso recarmi a crederlo. Ik kan het niet geloven.

RECEDERE. Te rug wyken, te rug, of weg gaan, afwyken, afscheiden, vortrekken.

Recesso. Afscheid; ook een besluit op den Ryksdag.

recessi dell' Imperio. Ryksaffcheid, dat is, een besluit van den Ryksdag.

RECENRE. Nicaw, versich, onlangs voorgevallen, of gemaakt.

recente esempio &c. Een versich, nieuw voorbeeld.

pan &c. recente. Versich, nieuwbakke brood, enz.

di recente. Versich, jong, nieuws.

Recentemente. V. Sopra.

Recitare. Weder versich, nieuw maken.

RECERE. Spuwen, hoesten, braken, overgeven.

haver voglia di recere. Willen spuwen, braken, overgeven.

RECIDERE. Weder vallen, vervallen, (tot een mislag, misdaad, gebrek,) weder instorten (in een ziekte of krankheid).

Recidiva. Als men weder op nieuws tot eenig quaad of mislag vervalt; of weder op nieuws krank of ziek word, of instort.

RECINDERE, recidere. Affnyden, afhouden, afbakken, afkorten, enz.

recinder le unghie, un membro &c. De nagels affnyden, een lid afhouden, afhakken, enz.

recinder' un contratto, un processo. Een verhandeling, een regtsgeding of pleitzak afhouden, dat is, opschorten, te niet doen, vernietigen; ook her- of wederroepen.

Reciso. Afgeueeden, afgehouden, afgehakt, ook opgeschort, vernietigt, her- of wederroepen.

Recisione. Affnyding, afhouwing, afhakking, afkorting; ook opschorting, vernietiging, her- of wederroeping.

RECINGERS. Omgorden; ook omringen, omvangen, besluiten, omcingleen (met muuren, enz.)

Recinto. Omgord; ook omringd, omvangen, besloten, omcingeld; ook een opene plaats met muuren omcingeld, bezet.

un recinto di mura. Een omtrek van muuren.

RECIPIENTE. Den ontfangter, een glas dat de gedistilleerde of over den helm gaande druppelen ontfangt; ook al wat in zig zelve iets ontfangt.

RECIPROCO. Wederkeerend, tegen malkanderen omgewisseld, verwisseld.
amore, edo reciproco, simpatia, antipatia, gelosia &c. reciproca. Een wederzijdsche liefde, haat tegen malkanderen, van wederzyden, een natuurlijke neiging, of haat, yverzugt, enz. van den een tegen ten ander.
Reciprocamente, al reciproco. Op een verwisselde, omgewisselde wyze; ook by beurten, zoo den een als den ander.
amarfi, scriverfi &c. reciprocamente; scambievolmente. Malkanderen, over en weder beminnen, malkanderen heen en wedes schryven, met malkanderen brieven wisselen.
io lo farò reciprocamente, (al reciproco.) Ik zal het weder (ook) doen, ik zal het van gelijken doen.
Reciprocare. Wisselen, verwisselen tegen malkanderen.
reciprocari l'amore, le lettere. De liefde tegen malkanderen verwisselen, malkanderen beminnen, tegen malkanderen brieven wisselen, heen en weder schryven.
Reciprocazione. Wederkeeringe tot de plaats die men heeft verlaten, verwisseling.
RECITARE. Luid op- of voorlezen, opzeggen.
recitar' un' historia. Een geschiedenis of historie vertellen, verhalen.
recitar' una cosa di memoria, à mente. Iets van buiten opzeggen.
recitar' una comedia, un' opera. Een blyspel opzeggen, spelen.
recitar la lezione, un salmo, il breviario. De les opzeggen, een psalm, de brevier lezen, bidden.
Recitatore. Een opzegger, verhaaler of oplezer.
Recitazione, recita. Voor- of opzegginge, oplezing (met luider stemme.)
RECLAMARE &c. V. Riclamare &c.
RECONDITO. Verborgten, geheim, verholten, bedekt; ook in stilte.
senfi reconditi, arcani della sagra scrittura. Verborgte, geheime, verhole zinnen, uitleggingen der H. Schriftuur.
la più recondite notizia, i più reconditi sentimenti del Rè. De aldergeheimste, verborgenste wetenschappen, de heimelijkste gevoelens, of voorstellen des Konings.
RECRUTARE. Sommige zeggen *Reclutare.* de regimenten of krygsbendeu versterken of vermeerderen (recruteeren.)
recrutar' i roggimenti, le compagnie. V. Sopra.
Recruta, recrute (reclute.) De nieuwgeworve volkeren of krygsknegen, waar mede de regimenten versterkt worden, de (recruten.)
RECUPERARE &c. V. Ricuperare &c.
REDARGUIRE. Bestrafpen, berispen, bekyven, over den hikel halen.
REDIGERE. (Daar toe) brengen, maken; ook met geweld dryven of voeren, wederom brengen.
rediger' in polvere. Tot poeder brengen, maken, stooten, stampen, wryven, malen.

REDIMERE. Wederom koopen, afkoopen, inkoopen, lossen, verlossen.
Redento. Verlost, weder gekoft, afgekoft, vry gekoft, gelost, bevryd, enz.
Redentore. Een verlosser, weder verlosser, vrykooper.
Redenzione. Vrykoopinge, afkoopinge, lossinge, verlossinge, wederlossinge.
REDINI. De teugel (aan een toom.)
tirar, vallentar le redini. Den teugel tegenhouden, schieten laten, loslaten.
pigliar' in mano le redini del governo. De teugel of toom der regeeringe in de hand nemen, dat is, *Met.* De regeering aanvaarden.
Redimella, redinelle. Een kleine teugel, een teugeltje.
REDINTORARE, reintegrare. Wederom vergoeden, hermaken, vernieuwen, weder beginnen.
REDIVIVO. Weder in of tot leven gebragt, herlevende.
REDONDARE, ridondare. Overvloeyen, overstroommen, overloopen. Van wateren gesproken.
il vaso, il secchio redonda. Het vat, den emmer loopt over.
ne ridonderà grand' utile. Daar zal groot nut of voordeel uit ontstaan.
ridonderà in vostro danno &c. Het zal tot uwe schade, enz. strekken.
questa infamia ridonderà ne' posteri. Deze schande zal tot op de nakomelingen komen.
Redondante. Overlopend, overvloeyend, overstroomend.
REFE. Garen.
Refaiuolo. Een twynder, dat is, garentwynder of kramer; ook de garen of twynhaspel, twynmolen.
REFERIRE, Riferire. Vertellen, verhalen, aanbrenghen, berigten, (refereren,) te rug stellen; ook daar toe schicken, overgeven, daar aan stellen; ook toeschryven, beroepen.
come referisce un certo autore. Gelijk als een zeker schryver verhaald.
detto messaggiere, detta nave riferisce che &c. De gezende, gemelde bode, het voornoemde schip verhaalt, berigt, brengt mede, dat enz.
referir' ogni cosa a Dio. Alles aan God stellen; ook God alles toeschryven.
referirsi in (ad) uno. Zig op iemand beroepen.
io mi referisco in lui. Ik beroep my op hem. *V. Rimettere.*
il figliuolo si referisce al padre, ed il padre al figliuolo. De zoon staat op de vader, en de vader op de zoon. *V. Rapportare.*
Referendare. Geregteijk en ampts wegen te rug stellen, aanbrenghen, aantrekken.
Referendario. Ecu (referent) die ampts wegen de zaak (referent) of te rug stelt; ook *Met.* Een overdrager, overbriever, oorblazer, verrader, aangever, plasdanker.
Referito, referito. Verteld, verhaald, vorgebragt, voorgedragen, berigt, aangeetrokken, enz.
una sentenza referita (referita) da Seneca. Een spreuk die van Seneca verteld, aangeetrokken word.

Relativo &c. V. Abbasso.

REFETTORIO. Een eetzaal in een klooster.

mangiar' in comun refettorio. In de gemeene eetzaal spyzigen, eeten.

Refettorio. Schaftmeester, opdisscher, enz.

Refezione. Verfrissinge, ververfinge, verquikkinge (door spyze en drank;) ook de spyze en drank zelfs; ook de maalyd.

refezione corporale, spirituale. De lichamelijke, geestelijke verquikkinge, ververfinge, spyze, maalyd.

Reficiare, Verversen, verquikken, verfrissen, (door spys en drank.)

Reficarsi. Zig verversen, verfrissen, verquikken, enz.

REFLUSSO, *riflusso.* Wederom, of te rug vloeiende, stroomende, loopende.

flusso e reflusso del mare. Ebbe en vloed der zee.

REFRANGERE, *rifrangere, (re-riverberare.)* Weder, wederom, of te rug slaan, te rug werpen, te rug schieten: (word maar van de stralen der zon gezegt.)

Refratio, *rifratto, (re-riverberato, riverberato.)* Wederom te rug geslagen, te rug geworpen.

Refrazzione, *rifrazzione, (re-riverberazione, riverbero.)* Weder te rug schietinge, te rug werping (der stralen.)

refrazziones (reverberazione) de' raggi solari. V. Sopra.

REFRIGERARE. Wederom verkoelen, verfrissen, verversen; ook verquikken, laven, enz.

Refrigerante, *refrigerativo.* Verkoelend, verfrissend, verversend.

Refrigerazione. Koelmakinge, verkoelinge, verfrissinge, verquikkinge door koelte.

Refrigerio. *V. Sopra. Met.* Gerustigheid en troost des harte.

REFUGIO. Een toevlugt, wykplaats.

haver' prender' il suo refugio ad uno. Zyn toevlugt tot iemand nemen.

REGELIZIA, *regolizia.* Zoethout: zeker boomgewas.

REGALO, *dono regale.* Een heerlijk, treffelijk, kostelijk, koninglijk geschenk, een koninglijke gift, vereering.

Regaglia, *rigaglia. V. Sopra.* Ook een regt die een landvorst heeft in vervalle, verbeurde goederen, ampten, bedieningen, tolln, enz. ook de toevallen in een huis.

regalia del Principe. V. Sopra.

regaglia de' ministri. Het regt der beampnen en bedienden, of hun ampt, bediening, hunne byentoevallen.

regaglia de' servitori, delle serve, del cuoco &c. Der knechten, dienstmaagden, koks regt en bediening, dat is, eenige dingen van de spys, drank, drinkgeld en diergelijke vervallen.

regaglia de' vetri. Het weiregt der honden.

regaglia per il porco. De vervallen der varkens, dat is, het spoelsel of de spoeling uit de keuken.

Regalare. Heerlijk, treffelijk, koninglijk vereeren, koninglijke eer aandoen, bewyzen; ook wel onderhouden, onthalen.

regalar' uno di qualche presente &c. Iemand met een geschenk vereeren, begiftigen.

regalar' uno di un banchetto, comodia, musica, fuochi artificiali &c. Iemand met een heerlijk, treffelijk gastsmaal, met een blyspel, muzyk of gezang, met konstelijke vuurwerken ontfangen, iemand heerlijk en pragtig onthalen

Regalato, *regalissimo.* Statelijk, pragtiglijk, kostelijk, heerlijk, treffelijk, zeer statelijk, pragtiglijk, enz.

un banchetto presente &c. regalato. Een statelijk, pragtiglijk, heerlijk, treffelijk gastsmaal, geschenk, enz.

REGATTA. Eeuvaart met schepen, waar in een yder zyn best doet (om een zeker prys of geschenk) om de eerste op de bestemde plaats te zyn.

REGNERARE. Wederom teelen, weder voortbrengen.

Regenerato, *regénito.* Weder geteeld, voortgebragt.

Regenerazione. (Geestelijke) wedergeboorte.

REGGERE. Regeeren, bestieren, gebieden.

regger' i popoli, lo stato. Het volk, den staat regeeren.

regger' huomini, donne, famiglie &c. Mannen, vrouwen, een huishouding, enz. regeeren.

regger' una barca, un carro, i cavalli. Een schip regeeren, stuurden, de wagen voeren, de paarden menuen.

regger la vita. Het leven doorbrengen.

regger le sue azioni, se stesso. Zyn doen en laten wel aanleggen, aanstellen, zig zelve regeeren, bestieren.

Reggere. Uthouden, doorstaan, uitstaan, konnen duuren.

regger' al martello, al fuoco. Den hamer slag houden, het vuur lyden, uitstaan, dat is, zig met hamers laten slaan, zig laten branden.

non regge al martello. Het houd geen hamer slag. *Met.* Het is niet bestandig; (wy zeggen) het houd geen steek.

le menzogne alla fine non reggono (non tengono) al martello. De leugens houden eindelijk geen steek, dat is, komen eindelijk voor den dag.

terra da boccali, che regge al fuoco. Een potaarde dat zig laat branden, dat tegen het vuur bestandig is.

la barca &c. regge bene. Het schip, enz. laat zig wel wenden, keeren, stuurden of regeeren.

Reggersi. Zig regeeren, bestieren, gedragen; ook leunen, steunen.

reggersi conforme a certe massime &c. Zig naar of volgens zekere grondregelen regeeren, bestieren, daar naar leven.

reggersi con buona dieta. Goede maat in eeten en drinken houden.

reggersi in piedi, sopra la braccia di uno, sul bastone. Zig op zyne voeten zetten, houden, overend staan, op zyne voeten staan, op eens anders arm, op zyn stok steunen, leunen.

non poteva reggersi in piedi. Hy konde niet op zyne voeten (overend) staan.

Reggibile. Dat zig laat regeeren, bestieren, gebieden.

Reggente. Geregeerd, bestierd; ook een regeerder, regeerster.

un vascello ben reggente. Een wel gewend schip, dat zig wel en gemakkelijk sturen en regeeren laat.
un cavallo ben reggente. Een manvast, wel gewend, geoeffend paard.

i reggenti. De regeerders, de heerschers, heerschappyyoerders.

Reggitorè. Een regeerder, die heerschappy voert.

Reggenza. Regeeringe, bestieringe, heerschappy, enz. *ebbe la reggenza di quello stato.* Hy wierd tot een regent, regeerder, in dien staat of in dat gebied gemaakt.

Reggia. Een konings paleis of hof.

Reggieta. Een stoel met bequame sporten, met een bequame leuning: een leunstoel, armstoel.

Reggime. Een goede bestiering, wyze of manier; ook de matigheid in eeten en drinken. *Met* Een goede bestiering der zeden, de zedigheid.

offervar' un buon reggime. Een goede en regte maat in eeten en drinken houden.

Reggimento, regimento. Een regeeringe, bewind, gebied, bestier; ook een regiment krygsknechten of soldaten.

reggimento ecclesiastico, politico, militare. Het bestier van de kerk, den staat, kryg, of oorlog.
Levar nuovi reggimenti, recrutar' i vecchi. Nieuwe regimenten werven, de oude versterken, (recruteeren.)

consigliere del reggimento. Een regimentsraad, krygsraad.

Regina, reina. Een Koninginne.

la Regina madre. De Koninginne Moeder.

la superbia Regina de' vizii. De hoovaardy, een Koningin der boosheid, quaadheid, enz.

Régio, reggio. Koninglyk, van een koning, een koning toebehoorende.

commando Regio. Koninglyk bevel.

di sangue Regio. Van 't koninglyk bloed.

marbo regio. De geelzugz, of geelzugt.

Regiamente. Koninglyk, gelijk een koning, op een koninglyke wyze.

Regione. Een gewest, land, landschap, landstreek, landsdouw. *V. Rione.*

nella suprema regione dell' aria. In de bovenste lugt, lugtstreek.

Registro. Een register, bladwyzer, de tafel van een boek; ook aantekening, optekening, aanschryving, opschryving, cedel, rol.

far un registro, tener registro. Een bladwyzer, de tafel van een boek, een register maken; ook op- of aantekening houden; ook boekhouden.

scriver' uno nel registro dei &c. Iemand in het register der, enz. schryven.

i registri del commune. Der registers, dat is, boeken, protocollen der gemeente, gerechtsboeken, actens.

registro d' un libro. Het register, dat is, het. (alphabet) de tafel van een gedrukt boek.

registri dell' organo. De registers van een orgel.

mutar registro. Het register veranderen. *Mat.* De levenswyze veranderen, de reden veranderen; (wy zeggen) een ander blad opslaan.

T o m. I.

Registrare. (Registreren) of aantekenen, optekenen, aanschryven, opschryven, intekenen, inschryven, overdragen, te boek stellen.

registrar qualche cosa nel (sul) libro, registrar gli atti del pubblico. In het boek aantekenen, optekenen, de openbare gerechtszaken, of verklaringen aantekenen, opschryven.

registrar' un libro. Een boek overzien, (collationeeren) of het wel of qualijk is, of het volmaakt is of niet.

Registrato. Ingeschreven, overgedragen, op- of aangekend, te boek gesteld.

Registratore, registrante. Een boekhouder, aanschryver, inschryver, enz.

Registratura. Boekhoudinge, intekeninge, op- of aantekeninge, aanschryvinge, enz.

registratura della camera. Boekhouding, intekening, enz. van de kamer.

Regnare. Regeeren, bestieren, heerschen, gebieden, enz. ook last, opzigt, toezigt hebben; ook de overhand nemen, in zwang gaan.

regnar' uno (ad, sopra di) uno, regnar' in qualche luogo. Iemand overheeren, overmeesteren, over iemand heerschen; eigens heerschen, regeeren, gebieden, heerschappy voeren.

vi regna la pestilenza &c. vi regnano i vizii. Daar regeert de pest, daar regeert, heerscht het quaad, de zonde, daar heeft het booze de overhand.

vi regna la sensualità, l'avarizia. De vleeschelijke wellust, de gierigheid regeert, overbeheerscht u.

il peccato non regni nel vostro corpo oh mortali! Laat de zonde in uw sterffelijk lichaam niet heerschen, regeeren, de overhand nemen, o menschen!

corregnare. Mederegeeren.

Regnante. Regeerend, bestierend, heerschend, gebiedend, enz.

regnante Leopoldo. Als Leopoldus regeerde, onder de regeering van den (Keizer) Leopoldus.

l'imperatrice regnante. De regeerende Keizerinne.

Regnatore. Een regeerder, heerscher, heerschappy voerder.

Regno. Een ryk, een koningryk.

il regno di Dio, il regno del cielo, (celeste.) Het Ryke Gods, het Koningryk der hemelen.

il regno di Francia, di Spagna &c. Het Koningryk van Vrankryk, Spanjen, enz.

affari, privilegi &c. del regno. Rykszaken, voorregten, enz.

un regno di dote. Een koningryk van morgengave, dat is, een zeer groot huwelijks goed.

il regno minerale, vegetabile, animale. Het ryk der berggewassen of mineralen, der aardgewassen of kruiden, der dieren.

Tri regno. De Pausselijke Kroon.

il Papa compare al tri regno. De Paus verschynt met zyn kroon.

regnicola. Een inwoonder, bewoonder des ryks.

Régula. Een regel, wyze, manier, maat en deel; ook een wet, inzettinge, leerstuk; ook een ryk, linie, liniaal.

G g g g g

vera.

vera, ottima, santa, bella, corta &c. regola. Een ware, zeer goede, heilige, schoone, zekere, enz. regel.

una regola universale, (generale,) approvata, particolare &c. Een algemeene, goedgekeurde of doorgaande, byzondere regel.

regola grammaticale, politica &c. Een spraakkonstige, staatkundige regel, grondregel.

regola del vivere, studiare &c. Een regel of manier van leven, van oeffening, enz.

viver con, o senza regola. Met, of zonder regel en order leven, matig, onmatig leven.

far qualche cosa con regola. Iets met een goede order (zekere regel) doen.

dar, prescrivere regola. Een regel geven, voorschryven, voorstellen.

far' una regola generale. Een algemeene regel maken.

osservar, trapassar (trasgredir) &c. la regola. Den regel, de wet houden, onderhouden, overtreden.

regola di san Benedetto, Domenico &c. Den regel of de orde van St. Benedictus, Dominicus, enz.

viver (militar) sotto qualche regola. Onder een regel, dat is, orde leven.

cid che premette o vieta la regola. Dat den regel toe laat, gebied of verbied.

rigar, vergar la carta con la (alla) regola. Het papier met linien trekken, liniëren.

Regolare. Regelmatig, naar of volgens den regel, mer den regel overeenkomende; ook ordentelijk, geschiktelijk, gewoonlijk.

habito, disciplina, vita &c. regolare. Reguliere, dat is, kloosterkleed, kloostertugt, kloosterleven.

canonico, chierico regolare. Een reguliere, dat is, onder een zeker regel levende Koorheer of geestelijk persoon.

verbo regolare. Een regelmatig werkwoord in de letterkonst.

fortezza, bastione, fabrica &c. regolare. Een reguliere of regelmatige vesting, een regelmatig bolwerk, gebouw, enz. dat is, dat naar, of volgens de algemeene grondleeringen der bouwkonst gemaakt, opgeworpen, gebouwd is.

un parlar, stile &c. regolare. Een regelmatige reden manier of wyze, styl van schryven.

Regolarmente. Regelmatiglijk, volgens den regel; ook in 't gemeen, gemeenlyk, doorgaans.

viver regolarmente. Regelmatig; ook in 't klooster leven.

parlar, scriver, fabricar &c. regolarmente. Regelmatig, naar of volgens den regien regel spreken, schryven, bouwen, enz.

regolarmente non accade così. Het geschied regelmatig zoo niet.

Regolarità. Regelmatigheid, regelregtheid.

Regolare. Regelen, matigen, regelen, in order stellen of schikken, gelyk maken, volgens of naar zekere regel schikken, aanstellen, voegen, enz.

regolar' il suo vivere, bevere, dormire. Zyn leven, zyn eeten en drinken naar, of volgens zekere regel aanstellen, schikken.

regolar' i costumi, l'intelletto, le passioni &c. De zeden of gewoontens, het verstand naar of volgens de rege roden aanstellen, schikken, de gemoedsdriften matigen, dwingen, beregelen.

regolar le sue spese &c. Zyue uitgiften, uitgaven, onkosten, enz. matigen.

regolar' uno. Iemand leiden, bestieren, iemand iets voorschryven, over iemand te bevelen hebben.

regolarfi in qualche cosa, nel vivere &c. Zig ergens in matigen, als in zyn eeten, drinken, leveus wyze, enz.

regolarfi secondo qualche cosa. Zig ergens naar schikken, voegen, iets volgen, opvolgen.

saper regolarfi. Zig weten te regelen, te matigen, zyne begeertens weten te bedwingen.

Regolato. Gereguleerd, in orde gesteld of geschikt, regelmatig; ook ordentelijk enz.

uomo regolato, (ben regolato.) Een matig, regelmatig, vroom, ingetogen mensch.

occupazioni, riposi &c. regolati. Ordentelijke, opzekerere tyd en uur bepaalde of bestemde verrigtingen, tusfenpozingen, enz.

appetiti, passioni &c. regolari. Geregelde, gematigde, wel geschikte begeertens of lusten, driften, enz.

esser regolato in qualche cosa. Ergens in goede order, regel houden.

Regolamento. Op een geregelde, gematigde, ordentelijke, geschikte wyze of manier, regelmatiglijk.

Regolamento, regolazione. Regeling, matiging, regelmatige aanstelling.

Regolatezza. Schoone, treffelijke ordening en matigheid.

REGRESSO. Een nieuwe aanspraak of toespraak.

haver (non haver) regresso. Weder nieuwe aanspraak of toespraak hebben, (niet hebben.)

REITERARE &c. V. Iterare.

RELASSARE, rilassare. Uit- of ontspannen, losmaken, ontsluiten; ook nalaten, aflaten, stil zittent, ledig zyn, loslaten, vrylaten, ontslaan, op vrye voeten stellen.

relassar l'osservanza. Van het kloosterleven afstappen, het kloosterleven verlaten, (wy zeggen) de kap op den tuin hangen.

rilassar un prigiono. Een gevangen loslaten, of een weinig verligten van zyne gevangenis, vrylaten, ontslaan, op vrye voeten stellen.

Relassato, rilassato. Ontspannen, losgemaakt, nagelaten, afgelaten, losgelaten, enz.

Relassazione, rilassazione. Ontspanning, losmaking, nalating, aflating, loslating, vrylating, enz.

relassazione della disciplina, osservanza regolare. Nalating, verlating, van de kloostertugt.

RELATARE. Weder verhalen, weder berigten, herhalen; ook regten, betrekken, beroepen.

V. Riferire.

Relativo, Corollativo. Beroepend, betrekkend (op een ander;) ook gelijkvormig, evenmatig, overeenkomend; ook wederkeerig.

un pronome relativo, particola &c. relativa. Een wederkeerige voornaam, een wederkeerig lidwoordje.

una prudenza correlativa alle forze. Een verstand of voorzichtigheid die naar de krachten gematigt en gelykvormig is, voorzichtigheid en krachten die mal-kanderen gelyk zyn.

Relativamente. Op een beroepende, betrekken-de, ook gelykvormige, evenmatige, overeenkomende; ook wederkeerige wyze.

Relatore. Een berigter, die berigt doet, die iets ver-relt, verhaalt. *V. Riferendario.*

Relazione. Betrekking, beroeping; ook vertelling, verhaling, berigt, narigt.

haber relazione di qualche cosa. Zig ergens op betrek-ken of beroepen.

far relazione di qualche cosa. Iets verhalen, berigten, ergens berigt van geven.

relazione d'un Ambasciatore. Berigt van een afgezant.

relazione piena, succinta. Een uitvoerlijke, korte, bondige vertelling, een kort verhaal, berigt, een korte melding.

RELEGARE. Bannen, verbannen, in ballingschap zenden.

Relegato. Verbannen, of ia ballingschap gezon-den, enz.

esser relegato. Gebannen, balling's lands, of in bal-ling-schap gezonden worden.

Relegazione. Verbanninge, bannissement, ban.

RELIGIONE. Godsdienst, godsdienstigheid, gods-vrugt, godsvrugtigheid.

su' atto di religione. Een werk van godsdienst, van godsvrugt, godsvrugtigheid.

religione cristiana, cattolica. De christelyke, catho-lyke godsdienst, dat is, geloof en leven.

religione Luteraua, &c. De Luterfche godsdienst, dat is, leer en geloofs-zaken.

un pretesto, guerra &c. di religione. Een voorgeven, voorwending, dekmantel, enz. van godsdienst, een kryg- of oorlog van religie.

camgiar (mutar) religione. De godsdienst, het geloof veranderen.

Religione. Een godsdienst of religie, dat is, orde, een monniken- of kloosterleven.

entrar' (andar) in una religione, abbracciar' una religio-ne. In een klooster gaan, een orde aannemen, het kloosterleven aanvaarden.

abbandonar la religione, fuggir dalla religione. Het kloosterleven verlaten, uit het klooster loopen; (wy zeggen) de kap op de tuin hangen.

un habito di religione. Een kloosterkleed, kloosterge-waad, een monnikskap.

la religione dei frati predicatori &c. De orde der broe-ders predikheeren, enz.

Generale della sua religione. Generaal of overfte van zyne orde.

fondar', instituir', supprimer' (estinguer') una religione. Een orde, een kloosterleven stigen, aanstellen, opregten, te niet doen, uitdelgen, verdelgen.

Religioso. Godsdienstig, godvrugtig, godzalig, vroom, aandagtig; ook tot het kloosterleven be-hoorende; ook een monnik, een geestelyk per-foou, een ordensperfoou. *V. Divoto.*

habito religioso. Een geestelyk kleed, gewaad, een monnikskap.

persona religiosa. Een geestelyk perfoou, een geeste-lyke, een monnik, een nome of beggyn.

un buon religioso. Een goed, godsdienstig, godvrug-tig perfoou of monnik.

i poveri religiosi di san Francesco. De arme geestelyke van den H. Francisus, de arme Barrevoeters, Ca-pucynen.

disciplina religiosa. Klooster-tugt.

Religiosamente. Godvrugtiglyk, godsdienstiglyk; ook naar, of volgeus de klooster regel.

vivir &c. religiosamente. Godzaliglyk, godvrugtiglyk, aandagtiglyk, vroom leven.

credere', offervar' una cosa religiosamente. Iets aandag-tiglyk, godvrugtiglyk gelooven, houden, on-derhouden, nakomen.

Religiosità. Godzaligheid, godvrugtigheid, vroom-igheid, enz.

RELIQUIA, reliquie. Heiligdommen, overblyf-selen, (Reliquien;) ook het overfchor dat overge-bleven is.

una bella, rara reliquia. Een schoon, zeldzaam hei-ligdom.

reliquie dei santi martiri. De heiligdommen, of over-blyfzolen der H. Bloedgetuigen of Martelaars.

venerar', baciar', toccar le sante reliquie. De heilig-dommen eeren, kussen, aanraken.

reliquie del paganesimo, dell' antichità. De overgeble-ve gedenkrekenen (overblyfzels) van het heiden-dom, van de oudheid.

reliquie della malattia, delle passioni &c. Overblyfzels der-ziekte of krankheid, van de driften des ge-moeds, enz.

Reliquiario. Een Heiligdomskas, een boste van hei-ligdommen.

REMINISCENZA. Geheugenis, gedagtenis, de weder Erinnerung der gedagtenis of geheugenis.

REMISIBILE. Vergeeffelyk, dat nog vergeven kan worden.

Remissione. Vergevinge, vergiffenisse, quyt-schelding-e, ontslaging.

REMO. Een roey of riem van 't fchip.

condannar' al remo. Tot de riem, dat is, tot de galéy verwyzen.

Remeggio, remiggio. De ordening of rye der roeijers, galéyboeven.

Remare, remigare. Roeijen, aan de riem trekken.

Rematore. Een roeijer.

Remata. Een blad of bled aan de riem; ook een streck met de riem.

REMOLCARE. Een fchip voort boegsjaren: met een daar aan vast gemaakte boot of chaloup voort-dryven. *V. Rimburciare.*

REMOLINO. Een merkteken of streng, dat is, een bondel of bles gedraait of gevlogte hair aan de paarden.

REMORA. Een foort van zeevifchjes, dat de kracht heeft van een fchip (zoo men zegt) in vollen zeilen tegen kan houden; ook beletsel, verhuidering.

R E M O T O. Weggelegd, verlegd, verplaatst; ook weggedaan, enz.
preparazione &c. remota. Een voorbereiding, enz. van verre genomen.
R E M U N E R A R E, remunerare. Beloonen, vergolden, erkennen, enz.
Remuneratore, remuneratore. Een looner, belooner, vergelder.
Remunerazione, remunerazione. Belooninge, vergeldinge, erkentenis van iets.
R E N A &c. V. Arena &c.
R E N D E R E. Wederom geven, ter hand stellen; ook afleggen; nederleggen, geven, aanbrengeu, te wege brengen.
render' il rubbato, l'imprestato, il conquistato. Het gestole goed, het geleende, het veroverde weder geven, weder ter hand stellen.
render' l'anima a Dio. Sterven, in God ontslapen, de ziel in Gods handen overleveren.
render' un corpo morto alla terra. Een dood lichaam, een lyk ter aarde bestellen, begraven.
render la sanità all' ammalato. Een kranke of zieke de gezondheid wedergeven
render' una lettera &c. ad uno. Iemand een brief, enz. overgeven, behandigen, ter hand stellen, overleveren.
il N. mi ha resa la vostra lettera. De N. heeft my uwe brief overgegeven, overgelevert, behandigt.
render' il lavoro ad uno. Het gemaakte werk aan iemand leveren, t' huis brengen.
quando mi renderete il mio habito? Waaneer zult gy my myn kleed leveren, brengen?
il sarto non m'elo rese ancora. De snyder. of kleesmaker heeft het my nog niet gebragt.
questo podere mi rende mille scudi all' anno. Deze landgoederen brengen my 's jaarlyks duizend kroonen in, of op.
render frutto. Vrugt bybrengen, voortbrengen, leveren, voordeelig, nut, bequaam zyn.
render' ad ogni uno il suo debito, honore. Een ygelyk zyn schuldige eer, zyne verdienste geven.
render servizio, ufficio. Een dienst, een vriendschap bewyzen, toonen.
render' omaggio. Huldinge doen, bewyzen, huldigen.
render' il censo, il tributo. De cyns, de schatting geven, betalen, brengen.
render la pariglia, pane per focaccia ad uno. Gelijk met gelijk vergelden, brood voor koek geven, iets weder vergelden, beloonen.
render la visita ad uno. Iemand, die ons bezogt heeft, wederom bezoeken, of gaan zien.
render conto (ragione) ad uno. Iemand rekenenschap geven, rekening doen, met iemand afrekenen.
render testimonia. Getuigenisse geven, getuigen, betuigen.
render grazie ad uno. Iemand dank zeggen, danken, bedanken, iemand dankbaarheid toonen, bewyzen.
render diletta, piacere, noia, meraviglia. Vermaak,

ysengde, verdriet, verwondering bybrengen, geven, veroorzaken.
questa finestra, lanterna non rende lume. Dit venster, deze lantaarn geeft geen licht.
questa penna non rende inchiostro. Deze pen geeft geen inkt.
render' buon odore, puzza. Een goede reuk, een stank van zig geven, wel, qualyk rieken of ruiken.
render' uno allegro, certo, sicuro &c. Iemand vrolyk, zeker, vast maken, iemand verheugen, verzekereren, gerust stellen.
questa cosa lo rese fi superbo, ostinato, insopportabile, &c. Dat ding maakte hem zoo hoovaardig, styfkoppig of hardnekkig, zoo onlydelyk of onverdragelyk, datenz.
render' uno sano, robusto &c. render' uno colpevole. Iemand gezond maken, genezen, sterk maken, enz. de schuld op iemand werpen, leggen.
questi esercizi rendono il corpo robusto e sano. Deze oefeningen maken het lichaam sterk en gezond.
render' uno capace, avvisato, accorto di qualche cosa. Iemand iets doen begypen, wel onderregten, bequaam, verstandig, wetend, enz. maken.
renderfi padrone assoluto. Zig volkome meester maken, overheerschen, overmeesteren.
render' uno tributario. Iemand cynsbaar, schatting onderworpen maken.
Rendere. Overgeven, overlangen, over-, of inleveren, ingeven.
render' i suoi conti, un memoriale &c. Zyn rekening overleveren, een verzoekschrift overgeven, over-, of inleveren, ingeven.
Renderfi, Arrenderfi. Zig begeven, overgeven, opgeven.
renderfi a passi di buona guerra, (con accordo) alla mercè (misericordia) a discrezione. Zig met krygsverdrag, op genade en ongenade overgeven, opgeven.
la città si rese. De stad heeft zig overgegeven.
renderfi per vinto. Aftaan, opgeven, verloren geven, aan een ander gewonnen geven, dat is, in een twilfde of strydige zaak.
non voleva renderfi. Hy wilde niet aftaan.
renderfi alla misericordia di Dio. Zig op de barmhertigheid Gods verlaten, zig daar aan overgeven.
io mi rendo a voi. Ik beroep my; ook ik verlaat my op u.
renderfi. Zig dyen, uitdyen, rekken, uitrekken, strekken, zig breeder maken, uitrekken, uitspreiden.
questo panno, questo corama, questa corda si rende, le scarpe si rendono. Dit laken strekt zig, dit leder, dit touw rekt, strekt zig, de schoenen dyen uit, worden breeder.
renderfi. Zig stellen, zetten, begeven, ook gemonstert worden.
l'esercito si renderà sotto Mastroich. Het leger zal zig voor Maltrigt begeven, zetten, stellen, dat is, om het te belegeren.
renderfi capace, certo &c. di qualche cosa. Zig ergens bequaam, ergens in zeker en vast, enz. maken, dar

dat is, iets regt en wel verstaan, iets willen weten, enz.

venderfi colpevole. Zig schuldig, misdadig maken

venderfi soggetto. Zig onderdanig maken.

venderfi frate, monaca &c. Een monnik, een nonne of beggyn, enz. worden, zig tot een monnik, enz. laten maken.

Rendevole, Arrendevole. Dyend, uytdyend, zagt. *V. Dolce.*

corama rendevole. Dyig, zagt ieder.

metalli rendevoli. Zagte metalen, die zig laten smeden en bewerken.

Renditore. Wedergever, ook overgever, overbrenger, overleveraar.

il renditore di questa. De overgever, overbrenger dezes.

Rendimento. Wedergevinge; ook overgevinge, overleveringe, enz.

con rendimento di grazie. Met dankzeggingen.

Rendita, rendite. Renten, inkomste, cyns, tof, schattinge.

rendita annuale. Jaarlijkse inkomste, renten.

20. mila forini di rendita. Twintig duizend guldens renten, inkomsten.

viver &c. delle sue rendite. Van zyue renten, van zyn inkomste leven, enz.

Reso. Wedergegeven; ook overgegeven, opgegeven, overgeleverd, ingeleverd.

esserfi reso. Zig overgegeven, overgeleverd hebben.

Reso. Wedergevinge, overgevinge, overleveringe, bewyzyng, enz.

capitolare (accodar, aggiustar) la resa. De overgave, afspreken, met malkanderen wegens de overgave handelen.

RENI. De nieren; ook de lendenen, de heupen.

scaldar le reni. De nieren verhitten.

voltar le reni ad uno. Iemand de nieren, dat is, de rug toe keeren.

dar ad uno nelle reni. Iemand een stoot in de lendenen geven.

RENELLA &c. *V. Arenella.*

RENITENTE. Wederspannig; ook hardnekkig, styfhoofdig, spytig, ongehoorzaam, onwillig, wrevelig.

esser, mostrarsi renitente. Zig wederspannig, hardnekkig, styfhoofdig, spytig houden, toonen, niet gaarne of onwillig ergens toe komen; ook niet willen inwilligen, gehoorzamen.

Renitenza. Quaadwilligheid, tegenstrevigheid, wederspannigheid; ook hardnekkigheid, styfhoofdigheid, spytigheid, onwilligheid, wreveligheid.

RENO. Den Rhyu, een vermaarde rivier in Duitschland.

vin di Reno, (Renano.) Rynsche wyn.

RINONCIARE &c. *V. Rinunziare &c.*

RENZO. Fyn lynwaat, linne.

REO. Schuldig, misdadig; ook de beschuldigde, aangeklaagde; ook de gedaagde in een regtsgeeding; ook een quaad, ceerloos, onbeschaamd mensch, een booswigt, quaaddoender. *V. Ria.*

inquirir, citar &c. il reo. Naar den schuldige of beschuldigde, misdadiger vragen, de aangeklaagde, beklagde dagvaarden.

REATO. De schuld, de misdaad, de zonde, de schuld der zonde.

REPELLERE. Te rug, of agterwaarts dryven, jagen, slaan, enz.

Repulsa &c. *V. Abbasso.*

REPENTE, *di repente*. Ras, snel, haastig, schielijk, snellijk, terstond, aanstonds, enz.

Repentino. Ras, snel, haastig, schielijk, onverwagt, onvoorzien.

caso repentino, morte repentina. Een schielijke toeval, een haastige, onvoorzienne, onverwagte dood.

Repentinamente. Op een schielijke, haastige, onvoorzienne, onverwagte wyze.

REPENTIRE, *ripentire*. Rouw hebben, berouwen, rouw en leedwezen ergens over hebben, iemand iets zeer leed zyn. *V. Rente.*

REPERE. Kruipen, slegen.

Rettile, rettili. Kruipend gedierte, gewormte.

REPERIRE. Weder vinden, weder ontdekken; ook vinden, ontdekken.

Reperto. Weder gevonden, weder ontdekt; ook gevonden, ontdekt.

Repertore. Een weder ontdekker; ook een vinder, ontdekker.

Repertorio. Een lyst, tafel, of rol, daar men ten eersten iets uit kan vinden.

REPETERE, *ripetere*. Wederom beginnen, herhalen, weder voeren; ook hereisichen, wederom eisichen, begeeren, zoeken. *V. Iterare.*

repeter la lezione, le medesima parola. De lesse, de zelfde woorden weder herhalen.

repeter il suo. Het zyne wederom eisichen, hereisichen, begeeren, zoeken.

Repetito. Hereisicht, herhaald, weder begonnen; ook weder hereisicht, begeerd, verzogt, geverg, enz.

le mie repetite istanze. Myn dikmaals herhaald, in standig verzoek.

Repetitamente. Op een herhaalde, dikwils begonne wyze.

Repetitore. Een wederom eischer, verzoeker; ook herhaalder.

Repetizione. Herzegginge, herhalinge, enz.

far la repetizione di qualche cosa. Iets herhalen, herzeggen; ook iets wederom eisichen, verzoeken, begeeren, vergen, enz.

REPICCARRE. Weder dol maken of worden, weder-byten, weder steken, enz.

Repico, repica. Een wederbyting, wedersteking, wedersteek; ook de stoek in 't kaartspel.

REPLEZIONE. Overmatige vervulling, opvulling, oppropping in 't eeten.

REPLICARE. Antwoorden, weder antwoorden, te gemoed voeren, hervatten, weder-of nog eens verklaren of uitleggen; ook wederhalen, herhalen, wederroepen, herroepen; ook *Mes*. Tegenbassen of blaffen, naroeppen, getier maken, te-

- gen toepen, tegenspreken, het zyne daar tegen zeggen; ook wederleggen, iemands verantwoordig wederleggen of tegenspreken.
- replicar le medesima parole, il consenuto dell' antecedente, (lettera.)* De zelve woorden herhalen, herzeggen, den inhoud van de vorige (brief) herhalen, wederom schrijven.
- a questo egli replicò.* Hier op antwoorde, herhaalde, wederley hy.
- replicar' a' commandi di uno.* Iemands bevelen tegenspreken, tegen iemand inleggen, iemands bevel niet spoedig willen verrigten, daar over, of daar tegen te zeggen of in te leggen hebben.
- a' commandi regii non si replica se non coll' ubidienza.* Tegen de koninglijke bevelen moet men niet spreken, zeggen, morren, als met gehoorzamen.
- Réplica.* Antwoord, wederantwoord, tegenantwoord, herhaling, tegenstelling; ook tegenzegging, tegenspreking, een tegenspraak, wederhaling.
- senza far' altra replica, non occorrerà altra replica.* Zonder ander antwoord, andere tegenspraak, wederlegging, daar zal geen ander tegenspraak noodig zyn.
- R E P O L O N I, a repoloni.** Een soort van rennen, loopen.
- maneggiar' un cavallo a repoloni.* Een paard alzoo doen rennen, loopen.
- R E P R I M E R S.** Wederhouden, stutten, beletten, stuiten; ook dempen, beteugelen, bedwingen, temmen, tam maken, enz.
- reprimer l'impeto del nemico, i sumetri, le scorrerie.* Het geweld des vyandte rug dryven, afslaan, den ooploop, optoer, muitey, beroerte, het getier, de roveryen, plonderingen stuiten, beletten.
- reprimer le lagrime &c.* De tranen bedwingen, het weenen wederhouden, inkroppen.
- reprimer la colera, le sue voglie, passioni &c.* Zyn toorn of gramfchap, zyne begeerte, zyn vermaak, wel lust, enz. bedwingen, inhouden, beteugelen.
- Represso.* Wederhouden, gestut, belet; ook getemd, beteugeld, bedwongen, in toom gehouden.
- Repressione.* Wederhoudinge, stuttinge, stuitinge, beteugeling, intoominge, dempinge, verhinde ringe, enz.
- R E P U B L I C A.** Een Gemeenebest (Republyk.)
- Republicano.* Iemand die onder een Gemeenebest, in een (Republyk) leeft, of der zelve staat toegedaan is.
- R E P U L S A, ripulsa.** Weigtinge, afslag, ontzettinge van wat het ook zy.
- dar, haver repulsa, la (risposta) repulsiva.* Afzettend, weigerend antwoord krygen; ook (in manier van vryery) door de ben of mand vallen.
- Repulsare.* Te rug stooten, slaan of dryven, afwyzen.
- repulsar' ogni violenza contraria a l'assalto.* Al het geweld, dewelke de storm, of aanval tegenstreeft, afslaan, of te rug dryven.
- R E Q U I S.** Ruste.
- missa di requio.* Een zielmissie.

- R E Q U I R E R E.** Verzoeken, vragen, eischen, begeeren, vergen, enz.
- Requisito.* Verzogt, gevraagd, begeert, geeischt; ook een toebehooren, een vereischte zaak, dat noodzakelijk vereischt word.
- questo è un requisito molto rilevante.* Dat is hier zeer hoognoodig toe, dit word hier toe ten hoogste vereischt.
- Requisizione.* Verzoekinge, vraginge, begeerte, vraginge, vereischinge, biddinge, verzoek, enz.
- a requisizione del Cardinale.* Op de begeerte, verzoeking, aanhouding des Kardinaals.
- a vostra requisizione.* Op uw aanhouding, begeerte, verzoek, enz.
- R E S I D E R E.** Nederzitten, gezeten zyn, zyn verblyf of woonplaats ergens hebben.
- Residente.* Die zyn verblyf of woonplaats ergens heeft, ook die in de naam van een Vorst of Prins zig ergens ophoud, resideert.
- vi tiene un residente.* Hy houd aldaar een resident.
- Residenza.* Verblyf, vaste wooning, hof, hofstad, zetel; ook de wooning zelfs.
- far residenza in qualche luogo.* Op eenige plaats verblyven, zyn woonplaats, zetel hebben.
- la residenza imperiale, Reale, Ducale, Elettorale &c.* De Keizerlijke, Koninglijke, Hartoglijke, Keurvorstelijke hofstad, zetel.
- città di residenza.* Een stad van verblyf, een hofstad, (residentie-plaats.)
- Residuo.* Overig, overblyvend, overschietend; ook het overige, overgebleven, overgeschoten, de rest, het overfchor. *V. Resto.*
- R E S I G N A R E, resignare.** Wederom geven, ter handen stellen, overgeven, onder eens anders magt zetten of stellen.
- resignar (l'ufficio, la carica.)* Het ampt, de bediening overgeven, daar van afstaan, afstappen.
- Resignarsi.* Zig zelve opgeven, overgeven, verklaren.
- resignarsi alla volontà di Dio.* Zig aan de wille Gods overgeven, alles aan God stellen, zig aan God onderwerpen.
- Resignato.* Wederom gegeven, ter handen gestelt, overgegeven, afgestaan, enz.
- un'huomo resignato, (risegnato.)* Een mensch, die zig zelve en alles (aan God) overgegeven en in zyn handen gestelt heeft.
- Resignazione.* Wedergevinge, overgevinge, afstand, enz.
- resignazione della carica.* Overgevinge, afstand des ampts.
- con grandissima resignazione.* Met een zeer groote gelatenheid, onverschillendheid. *V. Indifferenza.*
- R E S I L I R E.** Te rug springen, weder stuiten.
- R E S I M A, risma.** Een riem.
- resima di carta.* Een riem papier.
- R E S I N A.** Hars; zekere vogtrigheid, die uit de pyta-boomen zyft of vloeid.
- R E S I P I L A.** Het wild vuur, springend vuur, koud vuur, de roos.
- R E S I P I S C E N Z A.** Inkeering, bekering, betering

ring des levens, wederkeering tot een beter of een ander leven.

R E S I S T E R E. Weder, of tegenstaan, weder, of tegenstreven, iemand te keer gaau; ook wederhouden, beletten, ook tegenstaan, tegenstellen, de tegenparty houden, voortaan, verdedigen, zig tegen aankanten, tegenstreven, tegenstryden, tegen spreken.

resister' a nemici. Zig den vyand, weder, of tegenstaan, tegenweer. het hoofd bieden.

resister' all' impeto delle passioni, tentazioni &c. Zyne geweldige begeertens en verzoekingen weder, of tegenstaan, wederstreven.

resister' al governo. De regering, de overigheid weder, of tegenstaan.

resister' a Dio, allo Spirito santo, all' inspirazione, alla volontà, vocazione di Dio. God, den H. Geest, de goddelijke ingevinge, wille, roep weder-, of tegenstaan, wederstreven.

Resistere. Weder-, of tegenstaan, dat is, withouden, ophouden, wederhouden, uit- of doorstaan.

gli argini resistono alla forza de' fiumi, delle acque. De dammen of dyken wederstaan het geweld der stroomen, der wateren.

queste ruote, questi pontelli &c. non ponno resistere. Deze raderen, deze sturten, balken konnen niet tegenhouden, withouden, zyn niet sterk genoeg.

questo capello, habito &c. resiste, queste scarpe &c. resistono al freddo, al vento, alle pioggie, a sanghi &c. Deze hoed, dit kleed, enz. verdryft de koude, houdt de wind tegen, deze schoenen houden het water, zyn goed tegen regen en slyk, enz.

non posso più resistere. Ik kan het niet langer harden, uitstaan.

Resistente. Wederstaande, wederstrevend, wederspannig, halftarrig, hardnekkig, enz.

animo resistente. Een wederstrevend, wederspannig; wrevelig gemoed.

Resistenza. Weder, of tegenstand, verweering, tegenweer, verdediging; ook wederstreving.

far resistenza ad uno. Iemand wederstaand doen, bieden, iemand te keer gaan.

non farà resistenza. Hy zal niet veel wederstand doen, hy zal niet veel tegenstreven, tegenzeggen, tegen spreken.

senz' alcuna resistenza. Zonder eenige wederstand, tegenweer.

resistenza grande ostinata, disperata, finta, poca &c. Een groote, hardnekkige, wanhopige, gewaande, slegte, enz. tegenstand of tegenweer.

far una cortese resistenza. Een hoffelijke, plegreljke of beleefde wederstand doen, dat is, zig hoffelijk weeten of weigeren, zig houden als of men niet wilde.

R E S O, Refa. V. Rendere.

R E S P I R A R E, respirare. Ademen, adem halen, scheppen. *Met.* Zig een weinig verhalen, verheugen, vervrolijken; ook een weinig rusten.

respirar difficilmente, (con difficoltà.) Bezwaarlyk, moeielyk adem halen, scheppen.

appena potera respirare. Hy konde nauwlijks adem halen, scheppen.

non vi è un' hora da respirare. Aldaar is geen uur rust. **Respirazione, respiro.** Het ademen, het ademen, verhalinge des adems. *Met.* Rust, verheuging, vervrolijking. *V. Recreazione.*

impedir (interchiuder) la respirazione. Het ademen beletten, verhinderen.

haber qualche respiro. Eenige rust van zyne moete en arbeid hebben, een weinig adem scheppen, halen.

R E S T A R E. Overblyven, overig zyn, overschietten; ook blyven, verblyven.

gran camino ci resta. Daar blyft ons nog een groot stuk wegs over.

mi restano cento soufi. Daar blyven my nog duizend kroonen over.

restava solamente a sigillar la lettera. Daar was, daar bleef niet meer te doen als den brief te zegelen, te sluiten.

hor non mi resta altro che &c. Nu is, nu blyft my niets meer overig, ik heb niets meer; ook tegenwoordig gebruik ik niet anders, als enz.

restiamo qui questa sera. Laat ons van dezen avond hier blyven, verblyven.

restar' a casa. t'Huis blyven.

restar' a desinar con uno. By iemand ten eeten blyven.

restar (far resto.) Spelen, niet passen (in 't kaartspel) *far' in mal punto resto.* Spelen en egter quade, slegte kaart hebben, dat is, in een quade zaak zig moedig en kloek toonen.

restar d' accordo. Toestemmen, toegeven, bewilligen, inwilligen.

restar servito di far qualche cosa. Zig laten gevallen iets te doen, behagen om iets te doen.

restar nel (sul) campo, nella battaglia, restar morto, servito. Op de plaats, op 't slagveld, in 't gevegt blyven, gequeest, gewond worden.

l'uccello restò alla pania. De vogel is aan de lymstok gebleven, dat is, gevangen geworden.

restar confuso, scornato, gabbato, attonito &c. Gansch schaamrood worden, beschaamd blyven, bedrogen worden, zyn of blyven, zig ten hoogste verwonderen, daar over gansch versted of verzetstaan, blyven.

restar sodisfatto. Vergenoegd zyn, blyven.

restar scandalizzato. Geërgert worden, zig ergeren.

resti in voi questo. Laat dat by u blyven, houd het by u, zegt het niemand, laat het niet uit u mond vallen.

Restare. Stil staan, stil houden; ook nalaten, ophouden, afdaten; ook stil staande, vast maken. *ad ogni passo resta e guarda indietro.* Yder stap staat hy stil en ziet agterwaarts.

non resterà per questo di andarvi. Ik zal daarom, deswe-
gen niet laten, nalaten daar heen te gaan.

non resterà mai di amarvi. Ik zal nooit, nimmermeer nalaten u te beminnen.

restate di scrivermi &c. Laat af, houd op my te schryven, schryft my niet meer.

per me non ristette. Het heeft aan my niet ontbroken.

restar'.

vestar' (arrestar') il sangue. Het bloed stillen.
Restante. Stillstaande, stil houdend, nalatend, ophoudend, aflatend; ook blyvend, verblyvend; ook het overige, de rest, het overschot, dat overblyft of overschiet, de ondergang, te weten, als men van staar verminderd.
pagar' il restante, i restanti. De rest, het overschot; (wy zeggen) het restant betalen.
giuocar' il resto. Om zyn rest spelen, dat is, wat men voor zig heeft.
il resto del popolo, gente armata &c. Het overige volk, de overgeschote soldaten, krygsknegten, enz.
esser di resto. Overig zyn, overblyven.
del resto non voglio saper' altro. Voor 't overige wil ik niet meer weten.
Resta. Een yzere schoen, aan de regte zyde van een borstharinas, waar in de spies in het tournoyen of speersteken gezet word; ook het punt der korenaren; ook een rift of bos uyen, knop- of knoflook, enz.
Restanza. Het blyven, verblyven, overblyven; ook het stilhouden, stilstaan.
Restio. Dat niet voortgaan wil, staande. *Met.* Traag, luy, langzaam.
un cavallo restio. Een paard, dat niet wil gaan.
un' uomo restio e pigro. Een traag, langzaam, luy mensch.
R E S T I T U I R E. Weder geven, weder behandigen, weder ter hand stellen; ook weder vergoeden, goedmaken; ook weder vermaken, herstellen, vernieuwen.
restituir' qualche cosa rubbata, imprestata &c. Het gestole, geleende wedergeven, weder ter hand stellen.
restituir' i privilegi, l'onore, la carica. De voorregten, de gunst, de eer, het ampt of bediening weder geven, herstellen.
restituir' uno nella carica, grado, dignità, in grazia. Iemand wederom in zyn vorig ampt, waardigheid, gunst, enz. zetten, herstellen.
restituir' un ammaloato. Een krauke of zieke, weder in gezondheid herstellen, genezen.
questa medicina vi restituirà (le forze perdute.) Deze artzeny, dit geneesmiddel zal u wederom herstellen, zal u weder sterk en gezond maken.
Restituto, restituito. Weder gegeven, weder, behandigd, ter hand gesteld, hersteld, weder vergoed, goed gemaakt; ook weder opgemaakt, verfteld, verbeterd.
gli sù restituita la favella. Hy heeft de spraak weder gekregen, hy is weder by de spraak gekomen.
esser restituito (restituito) nella pristina dignità sanità &c. Wederom in zyne vorige waardigheid hersteld, wederom tot de vorige gezondheid komen, geraken, enz.
Restituzione. Wedergevinge, weder behandiging, vergoedinge, herstellinge, weder opmaking, verftelling, enz.
far restituzione del furto, del danno. De diefstal weder geven, de schade wederom vergoeden, herstellen goed maken, goed doen.

esser' obligato a restituzione. Verplicht, verbonden zyn wederom te geven, tot vergoedinge, herstellinge genoodzaakt zyn, de vergoedinge schuldig zyn.
R E S T R I N G E R E, ristringere. Vast, styf binden, smalder, dunder, maken, insluiten, bezetten; ook aantrekken, intrekken, te zamen trekken.
restringer le spalle, (restringerfi nelle spalle) De schouders te zamen trekken, smeken, bidden, vleijen.
Met. Zig tot geduld schicken.
restringer' un congresso in quattro persone. Een zamenkomst, byeen komt in vier personen bepalen, dat is, maar vier personen daar toe beroepen.
il freddo ristringe il cuore. De koude trekt, wringt het hart te zamen.
restringer' i punti nel cucire. In 't naaijen de steken intrekken.
restringer' una materia in tre capitoli, a certo circostanze. Een stoffe of materie in drie hoofddeelen betrekken, besluiten, bepalen.
restringer una legge. Een wet intrekken, bepalen.
V. Limitare.
restringer le passioni i moti dell' animo. De driften, de bewegingen van 't gemoed inhouden, intoomen, beteugelen.
restringer le spese, la servitù &c. De onkosten, dienften en waarnemingen intrekken, verkleinen, verminderen.
restringer' il corpo. Het lichaam te zamen of byeen trekken, stoppen, sluiten, verstoppen.
restringer la significazione delle parole. De betekenis van de woorden bepalen, besluiten, dat is, een zekere betekenis aantrekken.
restringer' un prigione. Een gevangen in naauwer of zwaarder hegtenis houden.
Restringerfi. Zig te zamen trekken, intrekken, smalder, dunder worden, vervallen, verflaauwen, verzwakken, inkrimpen, te zamen of byeen krimpen, enz.
l'acqua si restringe in ghiaccio. Het water trekt, rimfelt tot ys.
quivi va poco apocore restringendosi la larghezza del paese. Aldaar word de breedte des lands allengsjes smalder, naauwer.
restringerfi in qualche cantone. Zig in een hoek verstoppen, verschuilen, in een kruipen, smecken, bidden; ook zig behelpen.
restringerfi in poca simiglia. In weinig of een klein huisgezin bestaan, of willen bestaan.
restringerfi nelle spese. Zig in zyne uitgave, enz. matigen, maat houden, verminderen.
Restringense, ristrettivo. Te zamentrekkend; ook stoppend, verstoppend. *V. Astringense.*
Ristretto &c. V. Abbasso.
Restringimento, restrizione, ristrazione. Te zamen trekkinge, intrekkinge, vastbindinge, perssinge, verkleininge, verduuninge, inkrimpinge; ook stoppinge, verstoppinge. *Met.* Matiging, bepalinge.
restringimento del corpo, panno &c. Stopping, verstopping des lichaams, inkrimping, intrekking van 't laken of stof.

restrin-

refringimento delle spese etc. Intrekking, vermindering der onkosten, enz.

refrizziane mentali. De innerlijke betrekking, bepaling onzer meeninge, 't welk op iets anders als de uiterlijke woorden zien, staat. *V. Mentale.*

R E S U L T A T I. *risultare.* Dikwils weder te rug springen. *Met.* Weder uitbotten, spruiten, voor den dag komen, wassen, groeijen.

quindi risulteranno gravissimi inconvenienti. Hier uit zullen groote onheilen, ongelakken ontstaan, spruiten, voortkomen.

R E S U R G E R E. *Risorgere. V. Risorgere etc.*

R E T I. *reti.* Een net, netten, garen; ook dat als een net gemaakt is. *Met.* Bedrog, list, misleiding, arglistigheid, heimelyke lagen om te bedriegen, hinderlaag.

rete da ucelli, da pescare, da caccia. Vogel-garen, visschers-net, jagers garen of net.

retter, gettar, spigar, tender, trarr (tirar) la rete. Het net of garen strikken, braaijen, werpen, uitspreiden, uitspannen, aantrekken, toetrekken, enz. *inciampar (dar, cader) nella rete.* In 't net vallen, in 't garen geraken, door list gevangen worden.

prender (pigliar) alla rete. Met het net vangen, verstrikken. *Met.* Door list, bedrog bedriegen, misleiden.

tender le reti ad uno, (una.) Op iemand het garen of net uitspannen, dat is, iemand willen bedriegen, misleiden, tot den val brengen.

la rete dell' animale. Het net der dieren (een zoo genaamd ingewand.)

una rete da donna, rete di perle. Een vrouwe-net, dat is, gestrikte huif of kapsel, een net met paarlen bezet, gestikt.

una rete di ferro. Een gevlogte yzere tralie of venster. *rete da guanciaie.* Een strik of (strikwerk aan een bedpeuluwe.

opera, lavoro (fatto) a rete. Strikwerk, maas- of netwerk.

sacco (sacchetto) a rete. Een netje om iets in te kooppen, een gebraaid zakje; (wy zeggen) een vischnetje.

Reticella, reticina. Een netje, gestrikt, gebraaid marktzakje, vischnetje; ook een gestrikt of gebraaid huisje, hairhuisje, kapseltje; ook de gevlogte tralie van yzerdraad; ook stamyndaar men bloemen op stikt of steekt.

Reticolare. Netten of netswyze strikken, strik- of maaswerk maken, braaijen, vlegten.

Reticolato, retino. Gestrikt, gebraaid, maaswyze gemaakt; ook *Soff.* Een tralie, traliwerk.

opera reticolata. Maaswerk, strikwerk, vlegtwerk, braaywerk.

orlo retino. Gevlogte zoom, dat is, een zoom met gaatjes.

grata reticolata. Een tralievenster.

un reticolato di fil di ferro. Een draadvenster, een venster van gevlogte yzerdraad, een tralie.

consumata la carne e le parti più morbide non restava che

T O M. I.

il reticolato, delle vene e nervi. Als het vleesch verteert was, bleef'er niets over als het net of de tralien der aderen en senuwen.

Reticolatura. Het maas-, braay- of vlegtwerk.

R E T I C U R E. Iets stilzwygen, verborgen of verhoelen houden.

Reticenza. Verzwijging; ook verzwijgenheid.

R E T I N E R E. *Retenzione etc. V. Ritenero.*

R E T O R E. Een redenkonstenaar, die andere de redenkonst leerd.

una retore (retoreffa.) Een redenkonstenaarster, een welsprekende vrouw.

Retorica, arte del ben dire. De rederykkonst, of de redekonst, (rhetorica.)

professore, maestro di retorica. Een hoogleeraar, een meester in de rederyk- of redenkonst.

proetti, figure, fiori di retorica. Regelen, zinnebeelden, verbeeldingen, beteekenisfen, schoone manier van spreken, welsprektheid der redenkonst, (rhetorica.)

con bellissima retorica. Met een zeer schoone welsprektheid.

io non so tante retoriche. Ik ben zoo een groot redenkonstenaar niet, ik versta my op zulk een hooffche manier van spreken niet.

Retorico. Van de redenkonst, daar toe behoorende.

numero retorico. Het afgemete, bepaald getal der woorden in de redenkonst.

colori, fiori (fioretti) modi retorici. (Redenkonstige) bloemtjes, wyze van spreken, enz. cietlijkheden.

un gran retorico. Een groote redenkonstenaar.

Retoricamente. Gelyk een redenkonstenaar: Volgens de inzettingen of wetten der redenkonst.

parlar retoricamente. Naar, of volgens de redenkonst spreken.

Retoricare. V. Sopra.

R E T R I B U I R E. Wederom geven, ter handen stellen: weder vergelden, beloonen.

Retribuzione. Wederomgeving, vergelding, belooning.

R E T R O. Agter, (dit woord heeft geen betekenis als in de samenstelling die 'er volgt en in diergelyken.) *V. Dietro.*

retro-camera, retro-stanza. Agterkamer, agterhuis, gebouw.

retro cortile. Agterhof.

Retrocédere. Te rug of agter uit wyken, deinsen, treden, gaan.

retrocéder colle bandiere nel sacco. Te rug of agter uit wyken met het vaandel in de zak, dat is, met schande en spot afstrekken.

Retrogrado. Te rug tredende, gaande, keerende, wykende. (Een konstwoord in de Starrekunde.)

Marte è retrogrado. Mars is te rug gegaan, is afgeweken.

Retrogradare. Weder te rug of agter uitgaan, de krecftsgang gaan.

Retroguardia. De agtertocht, agterhoede, de staart der krygsbenden.

H h h h h

R e

Retroscribers. Opschryven, dat is, het opschrift (adres) op een briefschryven.

Retroscritto-a. Het opschrift, dat is, de naam en woonplaats, daar men de brief moet bestellen.

far il retroscritto. (*laretroscritta.*) Het opschrift maken, schryven.

Retruso &c. V. Ritriso.

Retrovadere &c. Te rug of agterwaarszien, omzien.

RETTO. Regt, gelyk, dat niet schuin, scheef, krom of gebogen is; ook opregt, zuiver, regtschapen, enz.

linea retta. Een gelijke, rechte linie of streep.

retta intenzione. Regte, opregte meening.

semplice e retto. Eenvoudig en regt.

in mio retto operare, vivere, procedere, amministrare &c.

Myn regte, opregte, zuivere handel, leven, werken, omgang, waarnemingen, bedieningen.

retta pronuncia &c. Regte, opregte, aanspraak, enz. *darretta ad uno.* Iemand regt geven.

Rettangolo, rettangolare. Dat regte hoeken heeft.

Rettamente. Regt, gelyk, ook opregt, opregtelijk, vroomelijk, gerechtiglijk, billijk.

operar &c. rettamente. Regt, opregt, redelijk, enz. handelen, omgaan.

Retitudine. Gerechtigheid, billikheid; ook opregtheid, redelijkheid.

Rettificars. Regten of rigten, gelyk maken; ook zuiveren, het quade, ondeugende, onzuivere, waterige, slymige, enz. benemen.

rettificar per la decozzione &c. Door het koken, afkoken, afzieden, overhalen of distilleren, enz. zuiveren. *V. Correggere.*

RETTOR. Een (Rector) regeerder van de scholen.

Rettore magnifico. De Opper-regeerder of Rector van de hooge scholen.

Restorato. Een ampt van een regeerder of rector.

REVELARE, rivelare. Openbaren, ontdekken, bekend maken, enz.

rvelar' un secreto, un misterio. Een geheim openbaren, ontdekken.

Revelato. Geopenbaard, ontdekt, bekend gemaakt.

Revelazione, rivelazione. Openbaring, ontdekking, bekendmaking.

REVERIRE &c. V. Riverire.

Nota. Dat in *Ri* niet gevonden word, moet in *Re* gezogt worden, en zoo in tegendeel.

REUMA. Verkoudheid, verstoptheid, koude hoofdvloed, zinking.

Reumatico. Verkoud, verstop, met zinkingen gequelt, geplaaft.

REZZO, rezo. Frisse schaduw, koelte.

sedar' al rezzo. In de schaduw, in de koelte zitten.

Rezzarsi, Arrezzarsi. V. Sopra. De schaduw, de frisse lugt scheppen, genieten.

RIALTO. Een hooge brug te Venetie zoo genoemd, of een plaats daar omtrent, daar de kooplieden t'zamen komen.

RIAMARE, redamare. Weder beminnen, liefhebben, wederliefde betuigen.

RIAMMOGLIARSI, rimogliarsi. Weder een wyf

of vrouw nemen, voor de tweedemaal trouwen, huwelijken.

RIAPPRENDERE. Weder leeren, van 't begin af, van nieuws af aan leeren.

RIAPRIRE. Weder openen, weder open maken, opendoen, weder ontsluiten; ook weder ontdekken, openbaren.

RIARDERE. Weder branden, weder beginnen te branden.

Riarso. Weder gebrand; ook verbrand.

una faccia tutta riarso. Een aangezigt gantsch, geheel verbrand.

le guancie riarso dalle lagrime. Gantsch, geheel van tranen roode en verhitte, onstoke wangen.

RIASSUMERE. Weder voordemen, ondernemen, vervatten; ook weder aannemen, na zig nemen.

riasumer' i trattati, maneggi. De verhandelinge weder voordemen, ondernemen, hervatten.

Riattaccars, rattaccars. Weder aankleven, weder aanspannen, enz.

RIBACCIARE. Weder kussen, zoeaen.

RIBALDO. Een booze, ondeugende boef, een godloze waaghals, onbeschaamd booswigt; ook een rekel, vlegel, schofst.

ahi ribaldo! Ach gy booswigt!

Ribaldo. Een onbeschaamd vrouwsperfoon, een dartele, moedwillige, geile, ontugtige, hoeragtige vrouw.

Ribaldello. Een jonge booswigt, ondeugende jonge.

Ribaldaccio, ribaldone. Een groote ondeugende booswigt, schelm, schurk.

Ribaldria. Een boevestuk, schelmstuk.

o che gran ribaldria! O wat groot schelmstuk!

Ribaldaglia. Een hoop boeven, schelmen, schurken, een boevetros.

RIBALZARE &c. V. Rimbalzare.

Nota. Dat niet gevonden word in *Rib*, zoekt in *Rimb*.

RISAMBIRE, rimbambire, rimbambolire. Wederom kindsch, kinderagtig, kinderlijk worden.

Ribambito, rimbambito, rimbambolito. Weder kindsch, kinderagtig geworden.

vecchio ribambito. Een kindsch, kinderagtig oud man.

RISANDIRE. Wederom uit de ballingschap roepen, de gebanne weder roepen, van de ballingschap ontslaan.

RIBATTERE. Weder slaan, weder munten, stempelen, smeden, enz.

ribatter' (ribadir' un chiodo.) Een nagel of spyker om slaan, krom slaan, buigen, verbuigen.

RIBATTEZZARE. Weder doopen, herdoopen.

Ribatezzato. Weder gedoopt, herdoopt.

RIBECA. Een boere veel of viool.

Ribecchia. Een boere spelman.

Ribeccare. Spelen, op een boere veel of viool spelen.

RIBECARSI, rimbeccarsi. Wederom eeten, herkauwen. *Met.* Wederom morren, gnorren, weder tieren, razen, weder toefnauwen.

non d'isso parola, ch' egli non m'abbia rimbeccato. Ik zeide geen enkel woord, daar hy op my niet wederom morde, gnorde, weder toefnauwde.

Rimbacchata rimbacco. Wederom eeting, herkasuwing; ook weder morning, weder toefnaauwing; ook tegenstreving, stout antwoord.

risponder di rimbecco. Zeer stout, trots, spytig antwoorden, een snaauwend, bars antwoord geven.

RIBELLE, rebelle, rubello. Wederspannig, oproerig, muitend, afvallig; ook een wederspannige, oproermaker, muitemaker.

esser riballe a Dio, al suo Principe. Tegen God, zyn Vorst of Prins oproerig zyn, tegen God, tegen zyn Vorst opstaan.

la carne è rebelle allo spirito. Het vleesch is de geest wederspannig, het vleesch is strydig tegen de geest.

Ribellione, rebellione. Opstand, wederspannigheid, muitery, enz.

Ribellare, rebellare, ribellarfi. Wederspannig zyn, oproer maken, muiten, tegen zyn overheid opstaan.

ribellar (ribellarfi) contro ad uno. Tegen iemand opstaan, iemand wederspannig zyn.

Ribellante. Wederspannig, muitend.

RIBENEDIRE. Weder zegenen, inwyen of inwyden.

RIBERE, ribevere. Wederom drinken.

RIBOCCARE. Overloopen, overstroomen, overvloeijen. *V. Traboccare.*

Ribocante. Overlopend, overstroomend, overvloeijend.

Ribocco. Overlooping, overstrooming, overvloeijing. *pieni a ribocco.* Boorde vol, zoo vol dat het overloopt.

RIBOLLIRE. Weder koken, zieden, overzieden, overkoken, enz.

Ribollito. Weder gekookt, gezoden, overgekookt, overgezoden, enz.

Ribollo, ribolla. Gekookte, gezode wyn; ook heete wyn.

RIBOMBARE, Rimbombare. Sterk wedergalmen, wederbrommen, dat is, herhalen, wedergalmen.

l'artiglieria rimbombava borribilmente. Het geschut bromde gruwelijk.

Ribombante, rimbombante. Wedergalmend, wederbrommend, wederhalend, herhalend.

voce, suono ribombante. Een wedergalmende, wederbrommende, herhalende stem.

Ribombo, rimbombo. Wederstemming, sterke wedergalm.

l'horribil ribombo. De verschrikkelijke wedergalm.

il ribombo di tamburri e nacchere. Het brommen, wederbrommen der trommelen, en herpauken of keteltrommen.

RIBREZZARE. Sidderen, rillen, beven, als iemand de koude koorts aankomt, overvalt.

Ribrezzo. Siddering, rilling, beving (van de koorts.) *V. Acceso.*

il ribrezzo della quartana. *V. Sopra.*

RIBUFFARE. *V. Rebuffare &c.*

RIBUTTARE. Weder uitschudden, uitsorten, uitgieten; ook spuwen, uitspuwen, braken, overgeven; ook te rug stooten, verstootten, verwerpen, versmaden, weigeren, afslaan, van de hand

wyzen, niet begeeren, of aanncmen willen.

ributtar indietro. *V. Sopra.*

ributtar uno. Iemand verwerpen, verstootten, versmaden, enz.

ributtar il cibo. De spyze overgeven, braken, spuwen. *V. Recere, Vomitare.*

ributtar l'assalto. De storm afslaan; afweeren.

ributtar gli argomenti &c. di uno. Iemand's wedspreken, stellingen verwerpen, om verre werpen, omstooten.

ributtar le preghiere. De gebeden, het verzoek afslaan, weigeren, van de hand wyzen.

Ributtato. Verstooteu, verworpen, geweigerd, afgeslagen, van de hand gewezen.

Ributtamento, ributto. Verstooting, verwerping, weigering, enz.

RICADERE, ricascare. Weder of wederom vallen, *Mea.* Weder zondigen; ook wederom vervallen; weder instorten, toevallen.

ricader in malattia, in peccato &c. Weder in een krankte of ziekte, in een zonde vallen, weder krank of ziek worden, weder zondigen.

queste entrare ricadono alla camera imperiale. Deze inkomsten vallen de keizerlyke kamer toe.

i capegli gli ricadevano sopra gli homeri. De hairen hiingen hem over de schouderen.

Ricadente. Wedervallend, wedervervalkend; ook wederwaarts hangend, afhangend.

ella haveva capegli d'oro, turchi e belli e sopra i candidi homeri ricadenti. Zy had goudverwig, lang en schoon hair, dat over de sneeuw witte schouderen hing.

Ricaduto, ricascato. Die weder gevallen, weder krank of ziek geworden is, weder gezondigd heeft.

Ricadimento, ricaduta, ricascata. Weder instorting, weder zondiging. *V. Recidiva.*

Ricagnato, rincagnato, calui, che ha il naso indentro a guisa di Cagnuolo. Die een platte neus heeft als een hondje.

naso ricagnato. Een stompneus, platte neus.

RICALCITARE, Recalcitrare &c. V. Calcitrare &c.

RICAMARE, Raccamare. Stikken, boorden, omnaaijen, paarden, borduuren.

ricamar una veste d'oro, di perle &c. Een kleed met goud, met paarden, enz. stikken, boorden.

Ricamato. Gestikt, geboord, omgenaaid, bepaald, geborduurd, geboord.

Ricamatore. Een stikker, tapytsteker, borduurder.

Ricamatura. Stikking, boording, omnaaijing, bepaarling, borduuring.

Ricamo, ricami, ricamati. *V. Sopra.*

RICAPARE. Uitlezen, uitzoeken (byzonderlyk uit de vullis, het stof, het veifsel, enz. zoe-

[ken.]

RICAPITARE. Toeëigenen, behandigen, overleveren, bestellen.

recapitar una lettera &c. ad uno. Iemand een brief behandigen, overleveren, ter hand stellen, beantwoorden.

Ricapitare una lettera di cambio. Een wisselbrief aannemen te betalen, te voldoen.

Ricapitato. Behandigd, besteld.

Ricapito. Overlevering, behandeling, bestelling, beantwoording, enz.

dar ricapito ad una lettera &c. Een brief overleveren, behandigen, bestellen, beantwoorden.

dar ricapito ad una facenda. Een werk by der hand nemen, aanvaarden; ook ten einde brengen, voltrekken, uitvoeren.

parti l'Ambasciadore coi necessari ricapiti. De Afgezant is vertrokken met de noodige besniten.

non trovo ricapito. Ik vind geen gelegenheid, geen dienst, geen uitstel voor my.

questa mercanzia ha buon ricapito. Deze waar of koopmanschap heeft goede af trek, is wel aan de man te brengen.

la vostra di cambio troverà buon ricapito. U wisselbrief zal goede aaneming en betaling vinden.

RICAPITOLARE, *Recapitolare*. Weder kortelyk verhalen, beschryven, begrypen.

Ricapitolazione. Korte herhaling, kort begrip.

far la ricapitolazione d'ogni cosa. Iets in 't kort weder verhalen, herhalen.

RICARICARE. Weder laden, last opladen, opleggen, belasten, beladen, enz.

RICASCARE. *V. Ricadere*.

RICAVARE. Ontfangen, bekomen, genieten, trekken, uittrekken; ook uitschryven, afschryven. *V. Cavare*.

ricavar la risposta, la copia. Een antwoord bekomen, ontfangen, de copy uitschryven, afschryven, uittrekken. *V. Copiare &c.*

ricavar utili, interessi &c. Nut, voordeel, interest trekken, ontfangen, bekomen, genieten.

RICCIO. Een egel, zwyn-egel, of stekel-varken. *Met*. De stekelige schalen of bolsters der kastaniën; ook een gekroesde haarlok of krul; ook kroesig-gekreefd, gekruld.

haver' un riccio nella scarsella. *V. Granchio*.

far i ricci ad una dama. Een juffrouw de lokken, het hair krullen, opkrullen, opschikken, opcrullen.

capogli ricci. Kroeshair, gekroefd, gekruld hair.

zesta riccia. Gekroefd hoofd, krulkop, krulbol.

Riccio. Stekelig; ook gekroefd, gekruld van hair; ook een kroeskop, krulbol.

Ricciutello. Een weinig gekroefd, gekruld, een kroeskoppige.

Ricciare. Krullen, kroesen, opkrullen.

RICCIUOLI. Een gestalte der paarden. alzo genaamd.

RICCO. Ryk, welhebbend, welgesteld, vermogend; ook pragtig, kostelijk, overvloedig; ook wel gevuld, enz.

uomo ricco, un ricco. Een ryk, welgesteld, welhebbend man.

ricco mercante. Een ryk, welhebbend, welgesteld, vermogend koopman.

ricco di denari, entrate, possessioni, bestime &c. Ryk van geld; inkomsten, goederen of bezittingen, wea, haaf, enz.

ricco di senso. Ryk van verstand, zeer verstandig, wys, enz.

ricca fondazione, ricco monasterio, ricca heredità &c. Een ryke stifting, ryk klooster, ryk erfdeel, enz.

ricche possessioni, ricchi mobili, (arredi,) abiti &c. un ricco letto &c. Ryke, heerlijke, pragtige bezittingen, landgoederen, kostelijk huistraad of meubelen, schoone kleederen, enz. een treffelijk, heerlijk pronkbed, enz.

ricche gioie, un ricco anello, ricca corona. Kostelijke kleinodien of edelgesteenten, een kostelijke ring, een ryke, kostelijke kroon.

ricca miniera. Ryke, overvloedige erts-groeve, of bergwerk.

un ricco vascello, ricca entrata, ambasceria &c. Een ryk gelade schip, goede, treffelijke inkomsten, zeer pragtig gezaatschap, enz.

drappo &c. ricco d'oro, d'argento, seta &c. Een stof dat ryk van goud, van zilver, van zyde is, dat is, daar veel goud, enz. ingewerkt is.

Ricchissimo. Zeerryk, schatryk, grondryk.

Ricco. Een zeer ryk, schatryk man.

un gran riccone. *V. Sopra*.

Riccamento. Rykelyk; ook pragtiglyk, statelyk, heerlyk, kostelyk, treffelyk.

riccamente vestito, addobbata, fornito &c. Pragtiglyk, kostelyk, treffelyk gekleed, opgeschikt, opgetooid, enz.

Ricchezza, ricchezza. Rykdom; ook goederen, haaf en goed; ook overvloed; ook kostelykheden, kostelyke en ryke zaken; ook statelykheid, treffelykheid, enz.

ricchezza di abiti, arredi &c. Heerlykheid, kostelykheid in kleederen, huiscieraad, enz.

ricchezza di concetti, parole. Rykdom, overvloed van gedagten, woorden.

RICERCARE. *V. Sopra*. Zoeken; ook wederzoeken, dikmaals zoeken; ook weder verzoeken, bezoeken, weder onderzoeken, weder proeven, beproeven, enz. ook wederom begeeren, bidden, verzoeken, aanhouden, weder vorderen, eischen, vragen; ook bevragen, naspeuren, onder- of doorzoeken, navorschen, ergens na vragen; ook geregelyk vorderen, eischen.

io cerco e ricerco, no mai posso. Ik zoek hier en daar, en kan niet, enz.

ricercar' uno strumento, un liuto, violino &c. Een speeltuig, luit, viool bezoeken of probeeren, of het wel gesteld is; ook maar een weinig daar op slaan of troyken.

ricercar' uno per tutto. Iemand overal zoeken.

ricercar ne i libri &c. In de boeken, enz. zoeken, opzoeken, onderzoeken, de boeken doorbladeren, opslaan.

ricercar molti paesi. Veete landen doorreizen, doortrekken, doorwandelen, bezoeken.

andare ricercando. Gaan zoeken, bevragen, ergens naar gaan vragen; ook zig iets weder willen etinneren.

ricercar le guardie. De wagten bezoeken, de ronde doen.

ricercate questo vino &c. Bezoekt, probeert, proeft deze wyn, enz.
qui si ricercano molte cose. Hier behooren veel dingen toe, hier worden veel dingen toe vereischt.
quando il bisogno lo ricerca. Als het de noodzakelykheid vereischt.
Iddio ricerca il cuore. God begeert, eischt, vraagt het hart.
ricercar' una in matrimonio. Eenen in den egt, ten huwelijk begeeren, verzoeken.
ricercar' uno di qualche cosa, (qualche cosa da uno. Iets van iemand vragen, begeeren, eischen, iets van iemand begeeren, iemand ergens om verzoeken of aanspreken.
Ricercato. Verzogt, begeert, geëischt, enz.
Ricerca, ricercata. Een zoeking, bezoeking, verzoeking, onderzoeking, proefing, beproefing, proef; ook bidding, aanhouding, vordering, eisch, vraging, bevraging, naspeuring, nazoeking, onderzoeking, doorzoeking, enz.
far' una ricerca d' uno strumento, liuto, violino &c. Een speeltuig, luit, viool, enz. bezoeken of probeeren of het wel gesteld is; ook maar een weinig daar op slaan of stryken, enz.
Ricercatina. Een kleine nazoeking, onderzoeking, enz. *le donne fanno delle volte ricercatine per le scarselle de' mariti.* De vrouwen tasten en zoeken somtyds of dikwils in de broeken en zakken van haar mannen.
RICETTA, Ricettare &c. V. Abisso.
RICEVERE. Nemen, aannemen; ook opnemen, ontfangen, onthalen, krygen, weder krygen, bekomen, innemen.
ricever' un presente, un memoriale &c. Een geschenk nemen, aannemen, een boodschap aannemen, ontfangen. *V. Accettare.*
ricever' i buoni consigli, ricordi &c. Den goeden raad, goede leer, enz. aannemen.
ricever' uno in casa. Iemand in zyn huis nemen, aan- of opnemen.
ricever' uno nella compagnia &c. Iemand in 't gezelschap ontfangen, aannemen, inschryven, inlyven, enz.
ricever' una benignamente, amichevolmente, lietamente, con lieto, viso, con grandissima festa &c. Iemand beleefdelijk, vriendelyk, vrolijk, met groote vreugde en blydschap aannemen, ontfangen.
ricever' male una cosa. Iets qualyk opnemen, voor quaad nemen.
ricever' una scusa, ragione &c. Een ontschuldiging, uitspraak, enz. aannemen, bewilligen, goedkeuren, enz.
ricever' dinari, lettere, limosina, presenti, risposta &c. Geld nemen, aannemen, briesven, een aalmoes, antwoord bekomen, ontfangen, krygen.
ricever' bastonate, delle pugna. Stokslagen, vuistlook bekomen, krygen.
ricever' il battesimo, l'assoluzione, la comunione &c. Den doop, de vergiffenis of absolutie, het H. Nagtmaal ontfangen.

ricever' danno. Schade ontfangen, lyden, tot schade komen, geraken.
ricever' utile. Voordeel hebben, trekken, ontfangen.
ricever' in braccio. In de armen nemen, ontfangen.
questo drappo non riceve tal colore. Dat stof neemt deze verwe niet aan.
Ricevuto, ricetto. Ontfangen, bekomen, gekregen; ook ontfangen, dat is, opgenomen, aangemen, aanvaard.
perdar' una cosa per ricevuta. Een ding voor ontfangen aannemen, daar voor houden of agten.
Ricevuta. Ontfang, op- of aanneming, inneming, aanvaarding, enz.
dar' una ricevuta. Een briefje van ontfang (quitan- tie) geven.
Ricevitore. Een ontfanger, een nemer, aannemer, enz.
Ricevibile. Ontfang, opneming, neming, aanneming, inneming, enz.
Ricetta. V. Sopra. Ook een artzenybriefje of (recept.)
Ricettario. Een receptboek; ook dat een recept uit- maakt.
Ricettare. Huisvesting geven, innemen, aannemen; ook een recept schryven.
ricettar' i nemici, banditi, contumaci &c. De vyanden, de gebannene huisvesting geven, hen innemen.
ricettar' i poveri. De armen, behoefstigen aan- of op- nemen.
Ricettarsi. Zig begeven, heen vlieden, weg vlugten, zig bevluytigen.
ricettarsi in qualche luogo sicuro. Zig na een zekere en vrye plaats begeven, daar heen vlieden, vlugten, zig aan een kant begeven.
Ricetto, ricettacolo. Ophouding, inneming, huis- vesting, verblyf; ook een heimelyk gemakje of wooning; ook toevlugt, toeverlaat; ook een hoek of winkel, een schuilhoek.
dar ricetto ad uno. Iemand huisvesting geven, ie- mand innemen, herbergen.
baver ricetto. Huisvesting hebben, onder het dek- konnen komen.
un ricetto di ladri, furbi, ricettacolo d' ogni bruttura. Een nest, ophouding, herberg, huisvesting, schuil- hoek der dieven, schelmen, een geilzak van alle onzuiverheid.
dolce ricetto dell' anima mia. Zoete onderhoudster my- ner ziele.
ricetto dell' acqua. Een watersteen, gootsteen, een- riool.
RICHIAMARE, richiamare. Weder roepen, we- der te rug roepen, wederom of te rug eischen, vorderen.
richiamar' in dietro. V. Sopra.
richiamar' alla memoria. Weder te gemoed voeren, in- geheugenis brengen, wederom erinneren.
Richiamarsi. Wederroepen, zig voor 't geregt beklagen, regt vorderen, regt eischen, om regt spreken, aanhouden, geregtiglyk binneftaan, verschynen.
richiamarsi di qualche torto. Zig over een gelede onge- lyk geregtiglyk beklagen, om regt spreken, regt verzoeken, om regt aanhouden, verschynen, enz.

mene anderò a richiamare. Ik zal my gaan beklagen, om gerechtiglijk bystand verzoeken, spreken, aauhouden, enz.

richiamarsi di qualche parola detta. Een gesproke woord wederroepen, herroepen, her zelve tegen spreken. *V. Disdirsi, Ritrattare.*

Richiamato. Weder te rug geroepen (beroepen) te rug gevorderd, geeischt.

Richiamata, richiamo, richiamo, richiamo, richiamo. Wederroeping, weder te rug roeping (beroeping) vordering, te rug eischung; ook een lokpylje of fluitje om vogelen te vangen; ook een beklag, aanroeping, aanklaging, verzoek om geregtelijke hulp of bystand.

far' un richiamo alla giustizia &c. Zig geregtelijk beklagen, om geregtelijke hulp of bystand aanhouden, aanroepen, verzoeken, iukomen, verschynen.

RICHIEDERE. Weder begeeren, weder vorderen, weder eischen; ook begeeren, vorderen, vereischen, vragen, bidden, verzoeken, enz. *V. Ricercare.*

richieder' il danaro prestato &c. Het geleende of verschote geld weder eischen, weder begeeren.

far' richiedere uno (avanti la giustizia.) Iemand (voor 't geregt) laten vorderen, dagvaarden, roepen.

richieder' una persona di qualche cosa, (richieder qualche cosa ad una persona.) Iemand ergens om vragen; ook iets van iemand vorderen, begeeren, iemand ergens om verzoeken, aanspreken, enz.

richieder' aiuto &c. Hulp of bystand begeeren, om hulp, enz. aanspreken, aanzoeken, verzoeken.

si richiede altro per venir' a quel segno. Daar behoort meer toe om daar toe te komen, daar word meer toe vereischt.

si richiede grand' honestà nelle donzella giovani, molta gravità ne' vecchi. Daar word een groote eerbaarheid in de jongedogters, en een byzondere zedigheid in de oude luiden vereischt.

essi si richiede all' honestà delle donzella. Alzoo vereischt. betaamt het tot de eerbaarheid der juffrouwen.

se la necessità lo richiede. Indien het de noodzakelykheid vereischt.

lo richiede il giusto. De billijkheid vordert, vereischt [het.

Richiederfi. Gevorderd, vereischt worden, daar toe behoren; ook wel voegen, betamen; ook toebehoren.

si richiedono gran ricchezza, a fostener (manener) tali pompe. Daar behooren groote rykdommen, groote schatten toe, daar worden groote onkosten toe vereischt om zulken pragt te onderhouden.

Richiesto. Begeerd, gevorderd; ook gevraagd, geeischt; ook aangesproken, aangehouden, gebeden, aangezocht.

non rispondiate prima di (senza) esser richiesto. Antwoord niet voor dat gy gevraagd word, zonder dat men u vraagt.

Richiesta. Een vordering, aanvordering, verzoeking, aanzoeking, begeerte; ook vordering, beroeping,

dagvaarding voor 't geregt; ook een vrage, oppgaving, een eisich, enz.

a richiesta del Cardinale, del Magistrato. Op de begeerte, op de aanvordering des Kardinaals, des Magistraats of Overigheids.

venne senza altra richiesta. Hy quam ongeroepen, ongedagvaard.

passateglielo ad ogni sua richiesta. Laat het hem volgen als hy het begeert, eisicht.

la seconda richiesta. De tweede vrage.

RICIGNERE, ricignarsi. Weder gorden, omgorden, enz.

RICLAMARE. V. Richiamare.

RICOLIRE, Ricorre. V. Sopra. Raccogliere. Op lezen, verzamelen, by een vergaderen, oprapen, enz.

ricoglier qualche cosa da terra. Iets van de aarde weder oprapen, oplezen.

ricoglier danari da qualche cosa. Geld ergens van losseu, krygen, bekomen, gewinnen.

ricoglier' il grano. Het graan inzamelen, verzamelen, enz.

ricoglier' il pegno. Het pand wederom lossen, aflossen.

ricoglier' il fiato. Wederom adem halen, scheppen, zyn adem verhalen. *Met. Rusten. V. Respirare &c.*

Ricolta &c. V. Raccolta &c.

RICOMBATTERE. Wederom slaan, veyten, stryden, handgemeen zyn.

RICOMINCIARE. Weder beginnen, aanvangen, weder by der hand nemen, weder ondernemen.

RICOMPENSARE &c. V. Compensare &c.

RICOMPRIARE, Ricomperare. Weder koopen, inkoopden, weder opkoopen, op nieuws koopen.

RICONCILIARE, Reconciliare. Weder verzoeken, vereenigen, bevredigen, te vrede stellen; ook weder wyen, inwyen.

riconciar' una chiesa polluta. Een verontreinigde kerk wederom wyen, inwyen.

Riconciliarsi, reconciliarsi. Zig wederom verzoenen, vereenigen; ook een korte biegt afleggen, doen, spreken.

riconciliarsi con (ad) uno. Zig met iemand verzoenen, bevredigen, vereenigen.

Riconciato, reconciliato. Verzoend, weder verzoend, vereenigd, bevredigd, te vrede gestelt; ook weder gewyd, ingewyd.

Riconciatore, reconciliatore. Een verzoener, bevrediger, vrede maker, vereeniger.

Riconciliazione. Verzoeninge, vereeniginge, bevrediginge, enz.

RICONDURRE. Wederom heen voeren, geleiden, begeiden, enz.

Ricondotto. Wederom heen gevoerd, heen geleid, wederom begeleid, enz.

RICONFERMARE. Weder op nieuws bekragtigen, bevestigen, verzekeren, bewyzen.

Riconfermazione. Weder bekragtinge, bevestiginge, verzekeringe, enz.

RICONFESSARSI. Wederom biegeten, bekennen, belyden, op nieuws biegeten.

RICONFORTARE, Rincomfortare. Weder sterken, versterken, verquikken, verfrissen; ook weder troosten, vertroosten, verblyden, een nieuwe moed in 't lyf spreken.

Riconforto. Versterkinge, verfrissinge, verquikkinge, troostinge, vertroostinge, enz.

RICONGIUNGERE, Raggiungere. Weder te samen, by een voegen, by een zetten, of plaatsen, weder te samen stooten.

RICONOSCERE, Ricognoscere. Weder erkennen; ook kennen, erkennen, onderkennen; ook houden, agten, daar voor houden of agten; ook bekennen.

ho riconobbe subito. Hy kende hem aanstonds, ten eersten.

riconoscer' uno al semblante (al gesto) al volto, a gli usati modi &c. Iemand aan zyn wezen of gelaat, aan zyne gewoontens en manieren, enz. kennen, erkennen.

riconoscer' uno per suo figliuolo, riconoscer' una cosa per il suo parto, componimento &c. Iemand voor zyn zoon, iets voor zyn maakfel, voor zyn werk of gedigt erkennen, houden, agten.

riconoscer' uno per superiore. Iemand voor zyn opperheer erkennen, houden.

riconoscer' l'errore. Zyne misflagen, gebreken erkennen, bekennen.

riconoscer' qualche cosa da' uno. Van iemand iets erkennen ontfangen te hebben, iets dankbaarlijk erkennen.

per voi riconosco la vita. Door u erkenne, bekenne ik het leven behoudente hebben, u ben ik deswegen verplicht, verschuldigd.

riconoscer' uno per la pena bevuta. Iemand erkennen, dat is, beloonen, iemand danken, bedanken voor de genome moeite, iemand het zelve vergelden.

riconoscer' un libro. Een boek wederom erkennen, dat is, wederom overzien, verbeteren.

riconoscer' il paese, le strade, passi, listi, posti, i nemici ed i loro andamenti. Een land, de doortogten, de wegen of landstraten, de gelegtheden, de posten, de vyanden en hun doen en laten bezien, bespieden bezigtigen, het gezigt daar van nemen.

riconoscer' le fortificazioni, le arme. De vestingen, verschanfingen, sterkens, de wapenen bezigtigen, erkennen, bespieden.

riconoscer' la causa, il delitto. De zaak, het feit of de misdaad onderzoeken, navorschen, ondervragen, enz.

riconoscer' qualche (in qualche) lite, differenza, crime. In een twistige zaak erkennen (wat regt en billijk is,) een misdaad geregteijk onderzoeken, uithooren.

Riconoscersi. Zig wederom erkennen, (waar, of hoe het met iemand is,) ook zig weder kennelijk worden, weder erinneren; ook weder in, of by zig zelve komen. *Met.* Zig beteren, weder vroom, opregt worden.

finalmente si riconobbe. Dog eindelijk heeft hy zig weder erkend. *Met.* Weder gebeterd, bekeerd.

Riconoscete. Erkennend; ook dankbaar.

esser riconosciuto di qualche beneficio. Wegens een weldaad dankbaar zyn, het zelve dankbaarlijk erkennen.

Riconosciuto, ricognito. Erkend, weder erkend, weder overzien; ook beloond, vergolden.

fu riconosciuto da' suoi. Hy wierd van de zynen wederom gekend, erkend.

questo libro fu riconosciuto (ricognito) e corretto. Dit boek is wederom overzien en verbeterd geworden.

esser riconosciuto da uno per qualche servizio. Van iemand ergens over geloond, beloond worden.

Ricognizione. Erkenenis; ook dankbare erkenenis, dankzegging, bedanking, belooning, vergelding, vereering.

dar qualche ricognizione. Iemand een belooning, vereering, drinkgeld, drinkpenning, enz. geven.

in ricognizione di questo. Tot dankbare erkenenis dezes.

ricognizione del paese. Bezigtiging des lands, 't uitzgaan op kondschap.

Riconoscenza. V. Sopra. Erkenenis, bekentenis, Erinnerung; ook betering des levens; ook dankbaarheid. **V. Riconoscenza.**

Riconoscimento. V. Sopra. Ook dankbare erkenenis, ook dankzegging.

ricognimento del fallo, dell' errore &c. Erkenenis, bekentenis der zonde, der dwalinge, enz.

in ricognimento di questo. Tot erkenenis, schuldige dankzegginge dezes.

RICOPIARE. V. Copiare &c.

RICOPRIRE. V. Sopra. Coprire. Ook weder dekken, weder bedekken, toedekken; ook weder bekleeden, weder opschikken, oppronken, op-tooijen.

ricoprir' i falli altrui. Eens anders misflagen bedekken, geheim houden, niet openbaren. **V. Coprire.**

Ricoprirsi. Zig dekken, bedekken, toedekken, verbergen.

Ricoperto. Bedekt, verborgen, geheim; ook wedes bekleed, opgeschikt, opgetooid.

villano ricoperto. Een weder opgeschikte, verkleede boer, dat is, een grove, botte vlegel, die tot eenig geluk gekomen, geraakt is. **V. Rivefito.**

Ricoprimento. Bedekking, toedekking.

RICORDARE, Raccordare, Arricordare. Gedenken, geheugen, erinneren, gedagtig zyn; ook melden, gewagen.

ricordat' uno di qualche cosa. Iemand iets erinneren, in de gedagten brengen; ook te kennen geven, waarschouwen, vermanen.

vi ricordo che &c. Ik erinnere; ook waarschouw u dat, enz.

egli udendo ricordar la madre, di sua madre. Als hy van zyne moeder hoorde melden, als hy zyn moeder hoorde noemen.

Ricordarsi, Arricordarsi. Zig weder erinneren, bedenken; ook in gedagten zyn.

ricordarsi di qualche cosa. Zig iets weder te binnen brengen, erinneren, iets weder gedenken, gedagtig worden.

ricordatevi di me. Gedenk myner, weest my gedagtig, *ricordasi di santificar' il giorno del sabbato.* Gedenk den sabbathdag te heiligen.

ti dovevi ricordare che &c. Gy had behooren te gedenken, u te erinneren dat enz.

Ricordevole. Gedagtig.

esser ricordevole di qualche cosa. Iets gedagtig zyn, iets gedenken, iets erinneren.

Ricordanza, ricordazione. Gedagtenisse, geheugenisse, erinneringe van iets.

per ricordanza. Tot gedagtenisse, geheugenisse. *Ricordo, ricordi, raccordi.* Gedagten, gedagteuissen, geheugenissen, gedenktekens; ook leer, leerpunten, leerstukken, gedenkpunten, vermaningen, levensregelen.

a ricordo di buono. By 's menschen gedenken, geheugen.

un bel ricordo. Een schoone leering, een schoon leer-

[stuk.

dar buoni ricordi. Goede leeringen, lessen, vermaningen geven.

R I C O R R E R E. Weder, wederom, of op nieuws loopen; ook loopen, vlieden, vlugten, toevlugt nemen. *ricorrer' a qualche persona per aiuto.* By iemand om hulp loopen, zyn toevlugt by iemand nemen.

ricorrer' a' rimedii più violenti. Zig tot harde middelen begeeven, geweldige middelen gebrui-

[ken.

ricorrer' all' arme, all' orazione. Tot de wapenen loopen, de wapenen opvatten, tot het gebed vlugten, zyne toevlugt tot het gebed nemen.

Ricorso. Weder gelooopen, vlugt, toevlugt.

aver ricorso ad uno per qualche cosa. Zyne toevlugt om eenige oorzaak by iemand hebben.

aver ricorso alla misericordia di Dio. Zyne toevlugt tot de barmhartigheid Gods hebben.

Ricorsoio. Wederom loopend, te rug of agterwaarts loopend.

bollir' a ricorsoio. Over en over zieden, koken.

R I C O V E R A R E. Bekomen, weder krygen; ook huisvesting geven, herbergen, huisvesten.

ricoverar' un povero forastiere. Eenem armen vremdeling huisvesting geven, herbergen.

Ricoverarsi. Zig naar een plaats of hoek vervoegen, begeven.

ricoverarsi in qualche luogo, cantone, ricoverarsi sotto qualche tetto, dalla pioggia. Vlieden, vlugten, schuilen, in eenige plaats, hoek, of onder eenig dak om de regen te ontvlugten.

ricoverarsi nel porto, in sicuro. Zig naar een haven, naar een verzekerde plaats begeven, vlugten.

Ricovero. Toevlugt; ook huisvesting, herberging.

ricovero de' miseri. Toevlugt der elendigen.

ricovero delle sue armi. Eentoevlugt, schuilplaats zyn'er wapenen.

dar ricovero ad uno. Eenem armen huisvesting geven, herbergen, huisvesten.

dar ricovero ad una lettera di cambio. Een wisselbrief aannemen te betalen, te voldoen.

R I C R E A R E, Recreare. Wederom verfrissen, verquikken, herstellen; vervrolijken, vertroosten, verblyden; ook vrolijk maken; ook verheugen; ook aanlokken.

ricreare l'animo. Het gemoed vervrolyken, vertroosten, verblyden.

ricrear' uno con cibi &c. Iemand met spyzen, enz. weder verquikken, verfrissen, enz.

Ricrearsi. Zig verfrissen, verquikken, verlustigen, vervrolijken, verblyden, enz.

Ricreato. Weder verfrist, verquikt, hersteld, verlustigd, vervrolykt, verheugd, verblyd.

Ricreazione. Verfrissinge, herstellinge, verquikkinge, vervrolijkinge, verblyding, enz.

le bore di ricreazione. De uure van verquiking, verfrissing, van ruste.

darfi, pigliarsi ricreazione. Zig verfrissen, herstellen, verquikken, vervrolijken, verheugen, verblyden, enz. ook zig zelve vermaak aandoen, ont-halen.

R I C R E S C E R E. Weder wasfen, groeijen, uitbotten, uitspruiten.

R I C O C E R E, Ricocere. Weder koken, weder zieden, weder opkoken, weder opzieden.

Ricotto. Weder gekookt, wedergezoden, weder opgekookt, weder opgezoden.

Ricotta. Weikaas: een kaas die van het weder opgekookte kaaswater, of kaashuy gemaakt is.

R I C U C I R E. Weder naaijen, weder toe- of aannaaijen, weder stoppen, verstellen.

R I C U P E R A R E, Recuperare. Het verlore wederom krygen, weder veroveren, weder bekomen, weder ergens toe geraken; enz.

ricuperar' una piazza, ricuperar la sanità, le forze &c. Een vesting of sterkte weder veroveren, de gezondheid, de krachten, enz. wederom krygen.

Ricuperabile. Dat nog wederom te veroveren, te bekomen, te krygen is.

Recupera, ricuperazione. Weder veroveringe, wederkryginge, enz.

R I C U S A R E, Recusare. Iets afslaan, verwerpen, weigeren, ontzeggen; ook van de hand wy-

[zen.

ricusar' i presenti. De geschenken verwerpen, weigeren.

ricusar' un giudice. Een regter verwerpen, zyn vonnis wederroepen.

ricusar' di far qualche cosa. Weigeren iets te doen, iets niet doen willen.

Ricusa, ricusazione. Weigeringe, ontzegginge, enz. **R I D A R G U I R E, Redarguire.** Berispen, bestraffen, beklyven, over den hekel halen.

R I D D A. Een rye, een ronde dans.

menar la ridda. De rye, den dans voeren, leiden.] *Riddone.* Een dansplaats der boeren.

Riddare. In, of met een rye daufen, een ronde dans voeren.

R I D E R E. Lachen.

rider

ridere (*ridersi*) *di qualche cosa*, Ergens over of om lachen, icis belachen.

ridersi di uno. Om iemand lachen, iemand uitlachen. *misfate ridere*. Gy doet my lachen, dat is, het is zeer belachelijk.

ed era cosa da rider che &c. En het was belachelijk, dat enz.

dir qualche cosa da ridere. Iets om te lachen, tot kortswyl vertellen, verhalen.

io non rido. Ik lache niet, dat is, ik meene het in ernst. *rider' insieme*. Met malkanderen lachen, dat is, vermakelijke spreekjes vertellen.

rider smascellatamente, sbardellatamente, squaccheratamente, a bocca piena. Met een volle mond lachen, overluid, overmatig lachen.

ridono i prati, le campagne, mi ride la fortuna. De weiden, de velden lachen (bloeien,) het geluk lacht my toe, dat is, het geluk is my gunstig, het gaat my wel.

Ridente. Lachend; ook vrolijk, vermakelijk.

con una bocca, ciera, (viso) faccia &c. ridente. Met een lachende mond, met een vrolijk aangezicht, vrindelijk gelaat, dat is, met vreugde.

fortuna ridente. Lachend, dat is, gunstig geluk.

Ridicolo, ridicolofo. Lachenswaardig, belachelijk, bespottelijk. *Met*. Ongerymd.

una cosa molto ridicolosa. Een zeer belachelijke zaak. *le sue pretensioni &c. riuiscirono ridicole*. Zyne eischen, zyne begeerens, enz. wierden voor belachelijk ge-
F houden, men lachte maar daar om.

Ridicolosamente. Op een belachelijke, bespottelijke wy-
Rifo. Gelacht, belacht. [ze.

fu riso (si rise) assai sopra questo punto. Men heeft genoeg over dit gelacht.

Riso, le Risa, risata, Risate. Een gelach, een laching, belaching. *Met*. Een gelpot, gelchimp.

crepar, (scoppiar) smascellar di risa. Van lachen opspringen, zyne kaken uit het lid lachen.

con le più gran risa del mondo. Met het grootste gelach van de wereld.

soave, dolce risa. Een lieflijk, zoet gelach, een zangenaam lachje.

le risate, che se ne facevano non si saprei dire. Wat voor gelach, wat voor een gelpot men hier over maakte, zoude ik u niet kunnen vertellen, verhalen.

Riseto. Een lachje, een schimplachje.

Risibile. Dat lachen kan.

R I D I R E. Wederom zeggen, wederom vertellen, verhalen, herzeggen, herhalen.

voglio che mi ridiciate questa favola da capo. Ik wil dat gy my dat spreekje nog eens verteld.

purche non lo ridiciate ad altri. Mits dat gy het aan geen anderen wederom zegt.

Ridetto. Weder gezegd, weder verteld, verhaald.

Ridicatore. Een wederzegger, herhaalter; ook een oorblazer, plasdanker, een tydingbrenger die alles wat 'er omgaat overdraagt.

R I D O M A N D A R E. Weder, wederom, of op nieuws vragen.

R I D O N D A R E &c. *V. Redondare.*

T O M. I.

R I D O R M I R E. Wederom slapen, weder in slaap geraken of vallen.

R I D O V E N T A R E, *Rediventare*. Wederom worden.

R I D R I Z Z A R E, *Radrizzare. V. Drizzare*. Ook wederom gereed maken, weder bereiden, weder te regt brengen

ridrizzare legambe a' grilli. V. Drizzare.

R I D U R R E, *Riducere*. Wederom leiden, begeleiden, weder voeren, wegvoeren; ook brengen; ook veranderen.

ridurfi qualche cosa alla memoria. Zig wederom iets in de gedagtenis of geheugenis brengen, zig iets wederom erinneren.

ridurr' uno a casa. Iemand weder naar huis brengen, begeleiden.

ridurr' uno all' ubidienza, al primo stato. Iemand weder tot gehoorzaamheid brengen, iemand weder in zyne vorige staat of stand stellen, zetten.

ridurr' uno all' estrema miseria (all' estremo) ridurr' uno povero. Iemand tot de uiterste elende brengen, iemand arm maken, tot armoede brengen.

ridurr' una cosa in polvere, a niente, in pezzi. Iets tot poeder of stof stooten, tot niet brengen, iets aan stukken breken, (verbreken.)

ridurr' i numeri in una somma. De getallen tot eene somme brengen.

ridurr' una cosa in oro, un ongaro in moneta. Iets tot goud maken, een ducaat tot klein geld maken, wisselen, verwisselen, enz.

tutti questi ricordi si possono ridurr' a tre punti principali. Alle deze leeringen of lessen kan men tot drie hoofdpunten brengen, in drie hoofdpunten be-
sluiten.

ridurr' li rozzi costumi in gentili. De grove of botte zeden in hoffelijke of beleefde veranderen.

Ridurfi. Zig begeven, ergens heen begeven, ver-
voegen, zig verzamelen, vergaderen.

ridurfi in qualche luogo, in soldadine. Zig naar een plaats begeven, ver-
voegen, naar een plaats heen gaau; ook zig op een plaats verzamelen, vergaderen, op een plaats te zamen of by een komen; ook naar een plaats vlugten, zyne toevlugt naar een plaats nemen.

in un luogo, dove si riduce ogni canaglia. Op een plaats daar zig al het gemeene volk, gepeupel, gelpuis vergadert, te zamen of by een komt.

ridurfi povero. Arm worden, in armoede geraken, tot armoede komen, vervallen.

ridurfi a far qualche cosa. Zig ergens toe begeven, iets willen uitregten, uitvoeren.

ridurfi a niente. Tot niet worden; ook zig ten onderen brengen.

si ridusse in proverbio. Daar is een gemeen spreekwoord uit ontstaan, het wierd tot een gemeene spreek gebragt.

Ridotto. Wederom of te rug geleid, gebragt, gevoerd; ook ergens toe gebragt of geraakt.

esser ridotto ad un povero stato. Tot een arme, elendige staat gebragt, geraakt zyn.

a che siamo ridotti? Waat toe zyn wy eindelijk gekomen, geraakt? Iiiii sumo

fiamo ridotti a tale, a tal punto. Wy zyn daar toe gekomen, daar toe geraakt.

Ridotto, ridotto. Een heimelijk gebouw, vertrek; ook een vaste plaats, schans of sterkte, daar men in de nood na toe kan vlugten; ook een plaats daar speelders en diergelijke lui den by een komen: een speel huis.

un ridotto di campagna. Een veldschans, reduit.

un ridotto di briconi &c. Een vergaderplaats van allerley schelmen, vagebonden, dieven, roovers, enz. een godlooze hoek.

questo serve di ridotto, di forte a' nemici. Dat dient de vyanden voor een reduit, tot een schuilplaats, zy kunnen zig daar verschanssen, versterken, verschuilen.

un sicuro ridotto. Een verzekerde plaats om na toe te vlugten, een verzekerde toevlugt.

Riducibile. Dat ergens toe te brengen is.

Riducimento. Wederom te rugvoeringe, leidinge, brenginge.

R I E D I F I C A R E. Weder opbouwen, stigten, oprimmeren.

R I E M P I R E. Weder vullen; ook vullen, vervullen, opvullen, aanvullen, enz. *V. Empire.*

viempir' il ventre al cibi. Den buik met spyzen vullen, opvullen.

viempir la botti, la pignatta. De vaten, de tonnen aanvullen, de pot, dat is, het nat of de sop weder opvullen.

viempir' un arrosto. Een gebraad vullen, invullen.

viempir di dolore, speranza, diletto &c. Met smarten, hoop, vermaak, enz. vervullen, dat is, zeer bedroeven, troosten, verlustigen, enz.

viempir' un reggimento. Een regiment weder vervullen, versterken. *V. Recrutare.*

Riempito. Weder gevuld, vervuld, opgevuld, aangevuld, enz.

Riempimento. Weder vullinge, vervullinge, aanvullinge, opvullinge.

Riempitura. V. Sopra. De vulling, vervulling, aanvulling, opvulling, dat is, waar mede iets gevult, opgevult is (vooruaentlijk in gebrade of diergelijke spyzen.)

R I E N T R A R E. Weder ingaan, intreden; ook intrekken, inzuigen, als de nat gemaakte stoffen.

V. Restringersi.

il drappo &c. rientra. Het stof, enz. krimpt in, word smalder of korter.

Rientrare. Weder met malkanderen begiunen te zingen, (dog volgens de regte maat.)

R I F A R E. Weder maken, hermaken; ook weder vermaken, verbeteren, verstellen, enz. *V. Riparare.*

risar' il letto, il tetto, le subriche, le strade. Het bedde weder maken, schudden, het dak, het gebouw, de straten verbeteren, vermaken.

risar' le spese, il danno. Het uitgegeve, of uitgeschote geld weder geven, vergoeden, de schade wederom goed maken, goed doen.

spendete per me io vi risarò ogni cosa. Verschiet het my, ik zal het u alles weder geven, vergoeden.

risar' il giuoco. Een spel weder begiunen, aanvangen, vernieuwen.

risar la camera, la barba. De kamer wederom opschikken, alles weder teregt of op zyn plaats zetten, (stellen, schikken, den baard weder poetsen, opzetten, scheren.

questa collationcina mi rifece tutto. Dit ontbyt heeft my weder geheel verquikt, herstelt.

risar l'honore. De eer weder geven, weder vergoeden. *risar' un reggimento.* Een regiment weder vullen, versterken. *V. Recrutare.*

Risarfi. Zig weder herhalen, weder kragten krygen; ook weder bevytigen, beyyeren, zig wederom verquikken; ook wederom tot middelen komen, weder op de been geraken; ook wederom iets hebben om zig eerlijk te kleeden, enz.

risarfi di qualche cosa. Zig in ergens wederom herhalen.

risarfi delle forze perdute, del danno patito. Wederom tot zyne vorige kragten komen, zyne gekde schade wederom herhalen.

risarfi con un vestito. Wederom met een kleed voo den dag komen.

risarfi dell' ingiuria. Zig van een gelede of ontfange hoon wreken, zyn gemoed koelen.

Risatto. Weder gemaakt, hermaakt, weder verbeterd, versted; ook weder gemaekt, vet gemaakt of geworden, weder op de been geraakte, of gekomen. *un cavallo &c. risatto.* Een opgemest, vet gemaekt paard.

un cavaliere, gentil buomo risatto. Een ridder, een edelman, die weder op de been, in zyn vorige staat of stand geraakt is.

un villano risatto. Een weder op de been gebragte; ook opgeschikte, verklede boer. *Met.* Een slegt of gering kaerl die zig groots aanstelt.

Risfucimento. Wedermaking, hermaking, verbetering, herstelling, opkomst, enz.

R I F E R I R E &c. *V. Reserire &c.*

R I F I A T A R E. Weder ademen, adem halen, scheppen, zynen adem verhalen. *Met.* Rulten.

R I F I G L I A R E. Op nieuws, wederom baren, weder jongen werpen, (word meest van dieren gezegd.)

R I F I O R I R E. Weder bloeijen, herbloeijen.

R I F I U T A R E. Wederleggen, tegenspreken; tegenwerpen, oplossen; ook weigeren, afslaan, verwerpen, van de hand wyzen, enz. *V. Ricusare.*

risutar la compagnia, domesticbezze, il parentado, la grazia di uno, sua moglie. Het gezelschap, de gemeenschap, de vriendschap, de genade van iemand afstaan, weigeren, verwerpen, niet willen het been nog aannemen, zyn vrouw of wyf verstoeten, wegjagen.

Risuto. Afslag, weigering, verwerping, wederlegging, enz.

R I F L E T T E R E, Reflettere, Riflessare. Weder of tegen buigen, agterwaarts trekken, ombuigen, wederom te rug schieten, of werpen. *Met.* Agterwaarts denken, herdenken, overpeinzen.

il Sole riflette suoi raggi. De zonne schiet zyne stralen weder te rug.

vijl. t.

- rifletter' (il pensiero) sopra qualche cosa.* Zyne gedagten ergens op slaan, veltigen, stellen, iets herdenken, ergens weder op denken, iets nadenken, overdenken, overpeinzen.
- rifletter' a qualche cosa. V. Sopra.* Zyne gedagten, zyn bedenken ergens over hebben.
- Riflesso, riflesso.* Weder of tegen gebogen, omgebogen, te rug geschoten, geworpen, gestraald, overdagt, overpeint.
- raggi dritti e riflesso.* Kegte, en te rug schietende stralen.
- Riflessoamente.* Op een te rug-gebogene, te rug geschotene wyze.
- Riflessione, riflesso.* Te rug buiging, te rug schieting.
- Mes.* Een herdenking, overpeinzing, een nadenken, een bedenking.
- la riflessione (riflesso) de' raggi.* De te rug schyning, wederichyning der stralen, wederstraling, weerschynfel.
- far riflessione (riflesso) sopra qualche cosa.* Ergens op te rug denken, of gedenken, nagedagten, nadenken ergens over hebben, maken, iets nadenken, bedenken, overpeinzen.
- aver riflesso a qualche cosa.* Ergens op zien, iets beschouwen, bespiegelen, zyne gedagten, zyn nadenken of bedenken ergens over hebben.
- riflessi politici, e militari.* Staat- en krygskundige bedenkingen, betragtingen.
- cosa, materia degna di riflesso, (di sommo riflesso.)* Een nadenkelijke, wigtige, hoogwigtige zaak.
- foggetto &c. (degno) di riflesso.* Een nadenkelijk (waardig) persoon, dat is, op de welke men billijk of met regt zien mag; ook een aanzienlijk persoon.
- matturo riflesso.* Een ripe nadenking, of bedenking, beschouwing of betragting.
- R I F O N D E R E.** Weder smelten, gieten, omgieten, omstorten. *Mes.* Weder vergoeden, weder geven, goed maken.
- rifonder' i dinari spesi, il danno.* Het uitgegeve, uitgechole geld weder geven, de schade verzetten, goed maken.
- Rifusione.* Weder smeltinge, gietinge, omgietinge, omstorting; ook vergoediuge, wedergevinge, goedmaking.
- R I F O R B I R E &c. V. Forbire &c.**
- R I F O R M A R E.** Weder vormen, weder een gedaante, gestalte geven, de vorige of een nieuwe gestalte geven; ook verbeteren, herstellen, hervormen, in beter staat brengen.
- riformar' le leggi, lo stato, una republica, uno studio, una corte &c.* De wetten, een staat, een gemeenebest of republiik, een hoogeschool, een hof, enz. herstellen, hervormen, in een beter stand of staat brengen, enz.
- riformar' una religione &c.* Een godsdienst, een orden herstellen, de misbruiken daar in verbeteren, tot de vorige zuiverheid brengen.
- voler riformar tutti.* Alles willen herstellen, hervormen, verbeteren, alles willen bedillen.
- Riformato.* Hervormd, verbeterd, hersteld, in een beter staat gebracht, enz.

- la religione riformata.* De hervormde, gereformeerde godsdienst.
- i riformati.* Die de hervormde leere toegedaan zyn, de gereformeerde; ook een order van de Franciscanen.
- Riformatore.* Een hervormer, verbeteraar, hersteller, enz.
- Riformazione, riforma.* Hervorminge, verbeteringe, herstelling, enz.
- R I F O R T I F I C A R E.** Weder versterken, sterk maken, beschanssen, (dat vervallen, om verre geschoten of geslegt was.)
- R I F R A N C A R E.** Weder bevryden, weder lossen, aflossen, ontsaan.
- rifrancar' un capitale investito.* Een uitgezette hoofdsomme weder lossen, aflossen, wederom nemen.
- rifrancarsi (rinfrancarsi) dello spefo, della perdita.* Het uitgegevene, het verlorene of de schade wederom krygen, bekomen
- R I F R I G G E R E.** Weder bakken, weder opfruiten, of braden.
- rifrigger gli avanzugli di carne.* De overgebleve stukjes vleesch wederom aan stukjes snyden en in een zuure saus zieden, koken, laten fruiten of braden.
- R I F U T A R E.** Wederleggen, tegenspreken, oplossen, enz.
- Rifutazione.* Wederlegginge, tegensprekinge, oplossinge, enz.
- R I G A.** Een vervolg, vervolgende ordre of schikking; ook een rye, bende; ook een streep, schreef, regel, linie.
- queste poche righe serviranno &c.* Deze weinige regelen zullen dienen, enz.
- Rigatella.* Een klein of kort vervolg, een klein of kort streepje, schreefje, regeltje, een kleine of korte linie.
- Rigare.* Met ryen, strepen, schreven, regelen, linien doorhalen, doorstreepen, linieren.
- rigar la carta, i drappi.* Het papier linieren, het stof strepen.
- Rigato.* Gelinieerd, gestreep, enz.
- Rigatura.* Liniering, streping.
- R I G A G L I E. V. Regaglia.**
- R I G A G N O.** Een beek, waterstroom.
- Rigagnuolo.* Een beekje, waterstroomtje.
- R I G A R E, Irrigare.** Besproeijen, besprengen, bevoegtigen. *V. Inaffiare.*
- rigar l'orto, le piante, i prati.* De tuin, de planten begieten, besproeijen.
- rigar la stanza.* De kamer, het vertrek besproeijen, besprengen.
- Rigatoio, Rigaruolo.* Een besproey-, gietvat, een gieter.
- R I G A T T I E R E. A.** Een oude kleerkooper, of verkooper, een voddekooper of verkooper, een oude kleerverkoopster, voddeverkoopster.
- Rigatteria.* Oude kleermarkt, voddemarkt, oudekleerkoopery, voddekoopery.
- R I G E R M I N A R E, Rigermogliare.** Weder uitspruiten, nitbotten, of nieuwe telgen, spruiten, of loten schieten.

RIGETTARE. Weder werpen; ook toewerpen, uitwerpen, uitspuwen, uitbraken, overgeven; ook werpen, uitschieten, van zig werpen, wegwerpen, weigeren, verftoten, veragten, verfmaden. *rigettar' il cibo.* De spyze uitwerpen, uitspuwen, uitbraken, overgeven.
rigettar la moneta falsa, ò piccola. Het valsche of klein geld uitwerpen, uitschieten.
rigettar una proposizione, una domanda. Een voorstelling, een voorslag, een vraag of begeerte verwerpen, afslaan, weigeren.
rigettar' un presente. Een geschenk niet willen aannemen, verfmaden.
Rigettato. Weder geworpen, uitgeworpen, uitgepuwt, uitgebraakt, overgegeven, verworpen, weggeworpen, verftooten, verfmad.
Rigetto. Weder werping, uitwerping, uitspuwing, uitbraking, overgeving; ook dat uitgeworpen word, uitbraakfel, dat een ygelijk verwerpt, verfmad.
Rigettagli, rigettaglie. Uitschot, verworpe, veragte, verfmadelijke dingen, dat geen mensch agt of hebben wil, dat een ygelijk weigert en afwyft.
la rigettaglia del popolo. Het veragte, het gemeene volk, het ruig, jahagel.
RIGIDO. Zeer koud, styf van koude, styf, hard, verfteend; ook ruig, rompelig; ook opgeblaze, gezwolle, hardnekkig, styfhoofdig, wrevelig, onbedwingelijk, enz. *Met.* Die sterk, hard op het regt dringt, aanhoud, scherp, straf in regtspleginge; ook streng, straf, hard, wreed, onvriendelijk, onverzoenlijk. *V. Aspro, Severo.*
le rigide alpi, rigide montagne. De ruwe, rompelige alpen of gebergten,
rigido inverno. Harde, strenge, zeer koude winter. *nel più rigido dell' inverno.* In de alderstrengste, alderhardste winter.
esser rigido in qualche cosa. Ergens in scherp, streng, straf zyn, hard ergens op dringen, houden.
star, mostrarsi rigido e duro. Zig scherp, hard, en ernsthaftig gelaten, aanstellen, een zuur gezigt toonen.
giudice, confessore &c. rigido. Een strenge, harde rechter, biegtvader.
giustizia, vendetta &c. rigida. Strenge, scherpe gerechtigheid of straffe, gruwzame wraak, enz.
un procedere &c. rigido. Een strenge, harde, scherpe handel; enz.
Rigidamente. Op een harde, hardnekkige, styfhoofdige, wrevelige, scherpe, straffe, strenge, wreede, onverzoenlijke wyze.
proceder &c. rigidamente. Hard, streng, wreed handelen, enz.
parlar &c. rigidamente con uno. Hard, onbelcefd, onvriendelijk met iemand spreken.
Rigidità, rigidezza. De koude, de styfte, de hardigheid. *Met.* De hardigheid, scherpeheid, strafheid, strengheid, wreedeheid, onvriendelijkheid, enz.
rigidezza del carcere. De strengheid van de gevangenisbewaarder of cipier.

Rigore, Rigori. *V. Sopra.* Ook strenge boete.
rigor di giustizia, della legge. De strafheid, strengheid des gerechts, der wet.
proceder, operar con rigore, (con ogni rigore) secondo il rigore della legge, star su i rigori, usar rigore. Volgens de strengheid gaan, handelen, zonder eenige genade handelen, de strafheid, hardigheid gebruiken.
temperar' il troppo rigore, i rigori. De al te groote strengheid of boete in 't leven matigen.
termini &c. di rigore. Scherpe, harde, strenge, gevoelige woorden.
Rigoroso. Hard, scherp, straf, streng, onvriendelijk; ook' naauwkeurig, volgens de wetten of regten handelen.
esser rigoroso contro alcuno. Strenge, hard, straf tegen iemand zyn, scherp met iemand handelen.
esser rigoroso con uno. Strenge, scherp tegen iemand zyn, iemand in scherpe tugt houden.
giustizia, sodisfazione &c. rigorosa. Scherpe, strenge gerechtigheid, voldoening, enz.
conto rigoroso. Scherpe, strenge, naauwkeurige rekening of rekenfchap.
Rigorosamente. Hard, scherp, straf, streng, volgens of naar de strengheid, enz.
Rigorosità. *V. Rigore.*
Rigidire, Rigorire. *V. Inrigidire &c.*
RIGNIERE, Rignere, Ringiere, Ringiare. De tanden blikken of laten zien als de honden, als zy kworren en byten willen, het grinneken en tandblikken der hengsten, als zy geil worden, den mond opsperrren als een gram mensch, de tanden laten zien van gramschap. *Met.* Zeer gram of toornig zyn, woeden, razen, tierren.
Rigno, signimento, ringio. Het tandblikken, het zuur zien. *Met.* Wederftand, tegenftand, tegenftreving, enz.
RIGOLLO. Het overvloedig uitschieten van 't gewas; ook hoovaardy, hoogmoed, grootsheid. *V. Orgoglio.*
Rigoglioso. Overal uitschietend, uitspruitend, enz.
RIGORGARE, Rigorgogliare. Overloopen, overvloeden, overstroomen; ook over of sterk zieden, koken; ook afspoelen, uitspoelen. *V. Gorgogliare.*
RIGOVERNARE. Weder vegen, uitvegen, weder fchuuren of wryven, weder spoelen, uitspoelen, afspoelen, weder wasschen, afwasschen, enz.
rigovernar gli stovigli, scudelle, piatti, utensili di cucina. De keuke vaten, als potten, fchotelen, tafelborden, enz. weder spoelen, afspoelen, wasschen, afwasschen, enz. *V. Governare.*
Rigovernato. Weder geveegd, uitgeveegd, weder gefpoeld, uitgespoeld, atgespoeld, weder gewasschen, afwasschen, enz.
Rigoveramento, rigoverno. Weder vegin, uitveging, weder spoeling, afspoeling, weder wassching, afwassching, enz.
RIGUARDARE, Agguardare. Aanschouwen, aanzien, bezien, bekyken; ook fchouwen, zien. *V. Guardare.*

riguardar le pitture, le donne &c. De schildery, het geschilderde, de wyven of vrouwen aanschouwen, aanzien, euz.

riguardar in alto, avanti, dietro, attorno &c. In de hoogte, om hoog, voor zig, vooruit, agter zig, agterwaarts, te rug zien, omzien, enz.

riguardar al bene publico, all' honore &c. Op het gemeene best, nut of voordeel, op de eer zien, zyn oog, zyn opzigt daar op hebben.

io non riguardo a questo. Ik zie hier niet op. *Met:* Ik vraag hier niet na.

la casa sua riguarda sopra il mare. Zyn huis ziet, komt uit op de zee, dat is, staat aan de zeekant.

riguardarsi di mangiar troppo &c. Zig hoeden of wagen van al te veel te eten, zig in 't eten, euz. matigen.

Riguardevole. Aanzienlijk, voornaam, statelijk, pragtiglijk, heerlijk, treffelijk.

un' huomo riguardevole. Een aanzienlijk, voornaam man.

una casa &c. riguardevole. Een aanzienlijk, voornaam, groot, pragtig, treffelijk huis, enz.

Riguardato. Aangezien, aangeschouwd, bezigtigd.

Riguardatore. Een aanschouwer, bezigtiger, enz.

Riguardo, risguardo, risguardi. Het aanschouwen, aanzien, bezigtigen. *V. Sguardo.*

star a riguardo. Op het bezigtigen; ook op het loeren staan.

baver riguardo (risguardo) a qualche cosa. Ergens op zien, iets beschouwen, bespiegelen, zyn bedenken ergens op hebben.

ho bauto meritamente riguardo a questo &c. Ik heb hier met regt of billijk op gezien, op gemerkt.

questo niente in riguardo di quello. Dit is niet metal ten opzichte, ten aanzien van dat, dit is niet metal by 't andere te rekenen.

li risguardi d'un libro &c. De buitenste snee van een boek, enz.

riguardi d'un capitale. Vruchten, renten, inkomsten van een hoofdsomme; ook soldy, loon, belooning.

RIHABITARE. Weder wonen; weder bewoonen.

RIHABILITARE. Weder bequaam, vaardig, bereid maken.

Ribabilitato. Weder bequaam, vaardig, bereid maakt.

Ribabilitazione. Weder bequaam, vaardig, bereidmaking.

RIHABERE. Weder hebben; ook weder bekomen, weder krygen, weder genieten, wedererlangen.

Ribaversi: Zig wederom herhalen, weder tot zig zelve komen; ook beteren, beter worden, weder op zyn stel, tot zyne vorige staat komen.

RILASCIARE, Rilassare. Ont- of uitspannen, ontsluiten; ook verlaten, nalaten, vrylaten, ontslaan, ontheffen.

rilasciar' uno scbiavo, un' arresto &c. Een slaaf vrylaten, een beslag (arrest) ontslaan, ontheffen.

rilassar l'osservanza regolare. De kloostertugt ontheffen, ontslaan, verlaten.

Rilasciato, rilassato. Ontspannen, los gemaakt; ook verlaten, nagelaten, vrygelaten, ontslagen, ontslast, ontheft; ook nalatig, zorgeloos.

un religioso rilassato. Een geestelijk persoon die in zyne kloosterregels nalatig is.

Rilasciamento, rilascio, rilasso. Ont- of uitspanninge, losmakinge; ook verlatinge, nalatinge, vrylatinge, ontslatinge, ontslasting, ontheffing.

RILAVARE. Weder wasschen, spoelen, uitspoelen, weder zuiveren, enz. *V. Lavare.*

rilavar' i panni sudici. De vuile kleederen, het vuile lynwaat wederom wasschen.

rilavar' i piatti, la stanza &c. De schotelen weder spoelen of afwasschen, de kamer weder af- of uitsvegen, schoon maken, enz.

RILEGGERE. Weder lezen, weder overlezen, herlezen.

legger' e rilegger' una lettera &c. Een brief lezen en herlezen, dat is, dikmaals overlezen.

RILEVARE. Weder opheffen, opligten, optillen, ophelpen; ook troosten, vertroosten, sterken, versterken, moed geven; ook helpen, nut en voordeel bybrengen; ook daar aan gelegen zyn.

rilevar' uno, una famiglia, casa, un povero, un ammalato, afflitto. Iemand weder opheffen, ophelpen, een huisgezin weder op de been helpen, een huis weder opbouwen, optimmeren, een behoefte verzorgen, helpen, een kranke of zieke genezen, herstellen, een bedroefde weder troosten, moed geven.

rilevar' un opera. Een werk verheffen, dat is, verheve werk maken.

rilevar' uno di qualche fatica. Iemand de moeite, den arbeid verligten, van de moeite en arbeid ontslaan, bevryden.

il sempre sospirar nulla rileva, (rileva.) Altyd te zugten helpt niet, brengt geen voordeel by.

non mi rileva niente. Het helpt my niet, het doet my geen voordeel.

poco (molto) rileva. Het brengt weinig, veel nut of voordeel by; ook, daar is weinig, veel aangelegen.

Rilevarsi. Weder opstaan, weder voort, of op de been komen, weder uit de elende geraken, van zonde, enz. weder opstaan. *V. Rimettersi.*

rilevarsi da terra, da miseria, da peccati &c. Van de aarde weder opstaan, weder uit de elende geraken, van zonde, enz. weder opstaan.

Rilevante. Opheffend, opligtend, optillend, ophelpend; ook troostelijk, vertroostelijk, sterkend, versterkend; ook voordeelig, wigtig, hoogwigtig.

cosa rilevante. Wigtige, hoogwigtige zaak; daar veel aan gelegen is.

ragioni, interessi &c. rilevanti. Wigtige, hoogwigtige redenen, aangelegentheden.

somme, sborfi &c. rilevanti. Groote, wigtige; hoogesommen, uitgisten, enz.

Rilevato. Verheven; ook hoogverheven, verhoogd; ook wigtig, hoogwigtig; ook een schouwtoonnel, verheve plaats.

luogo rilevato. Een hooge, verheve plaats, een tooneel.
sopra un certo rilevato di tavole &c. Op een zeker tooneel, op een zekere verheve plaats, op een stelling of stellagie van planken.

cosa, materie rilevate. Verheve, wigtige, hoogwig-tige, hoognodige zaken, stoffen.

stile rilevato, concetti rilevati. Hooge, grootse, verheve, hoogdravende styl, of manier van schryven, hooge, groote, hoogwigtige gedagten, vindingen.

Rilevanza, Rilievo Wigtigheid, verhevendheid, hoogdravendheid, poodwendigheid.

cosa di gran rilevanza, (rilievo.) Verheve, hoogwig-tige zaken.

di poco rilievo. Van slegte of weinige verhevendheid, noodwendigheid, wigtigheid.

rilievo, rilievi di tavola. Overgebleve of overgeschote kost of eeten, dat van de tafel opgenomen is; ook loofwerk van planken.

opera, lavoro &c. di rilievo. Verheve, uitgestooke werk, arbeid enz.

opera di basso rilievo. Half verheve arbeid.

il rilievo nella pittura. De verheffing; ook den dag, het ligt in de schilderkonst.

R I L U C E R E. Schynen, glinstereu, blinken.

Rilucente. Schynend, glinsterend, blinkend, enz.

R I M A, *Rime*. Rym, rymen, vervolg van rymen; ook vaarsen, gedigt, digtkonst, gebonde reden.

scrivere componi' in rima ed in prosa. In gebonde en ongebonde reden schryven.

in rima, con desinenza in rima. Op een rymende, digtkonstige wyze.

Rimaglia. Elendige rymen, straatzingers, liedzangers rymen.

Rimare, rimeggiare. Rymen, digten, vaarsen maken.

Rimarfi. Zig rymen; ook wel voegen, wel passen, wel betamen.

Rimatore. Een rymmer, digter, (poët.)

R I M A N D A R E. Weder schikken, wederom schikken, te rug of wederom zenden, te rug schikken, afwyzen; ook wederom geven, dat is, spuwen, braken, overgeven, enz.

rimandar' i poveri. De armen afwyzen, van de hand wyzen.

rimandar' un supplicante. Een verzoeker afwyzen, te rug wyzen.

rimandar' il cibo. De spyze wederom geven, dat is, braken, overgeven, spuwen.

Rimandato. Weder geschikt, te rug geschikt, weder of wederom te rug gezonden, afgewezen, te rug gewezen, enz.

Rimando. Weder schikking, te rug schikking, te rug zending, afwyzing, enz.

R I M A N E R E. Blyven, verblyven, agter blyven; ook overblyven, overschieten.

rimaner' in qualche luogo. Ergens op een plaats blyven, verblyven.

rimaner solo, senza moglie, senza figliuoli. Alleen blyven, ongetrouwd of onghuwd blyven, kinder- of erveloos blyven.

rimaner' occulto. Verborgen, heimelijk, bedekt blyven.

rimaner' ad uno (a dare) cento scudi. Iemand nog honderd kroonen schuldig blyven.

rimanti con Dio, rimanti in pace. God behoed u, vrede zy met u of t' uwaarts.

per me non rimase. Het heeft aan my niet gehouden, gescheeld.

per voi non rimase, ch' egli non mi uccidesse. Het scheelde aan u niet, het heeft aan u niet gehouden, dat hy my niet heeft omgebragt, of het leven heeft benomen.

rimaner' povero, misero, ignudo. Arm, elendig, nakend en bloot blyven, dat is, worden, in armoede, elende geraken, vervallen. *V. Restare*.

rimaner' vedova, pupillo. Een weduwe, een weeskind blyven, dat is, worden.

ella, rimasa vedova, si diede ad ammaestrar fanciulle &c. Zy, na dat zy weduwe geworden was, begaf zig om de jonge kinderen te onderwyzen, om kinderschool te houden.

rimaner' intiero, vergine, donzella. Geheel of ongeschend, een maagd, rein, kuisch blyven.

egli, sentito questo, rimase pieno di meraviglia (attornito &c.) Hy, zulks gewaar wordende, verwonderde zig hooglijk.

ne rimasero alcune reliquie. Daar zyn eenige overblyfselen overgeschoten, overgebleven.

sed che mi rimase era ben poco. Het gene my gebleven, overgebleven is, was zeer weinig.

Rimanesi. V. Rimanere. Ook zig onthouden, nalaten, aflaten; ook ophouden, agterlaten.

rimanesi in casa. t'Huis blyven.

rimanesi cristiano. Een Christen blyven.

rimanesi di (di far) qualche cosa. Zig onthouden, nalaten, aflaten iets te doen, iets laten blyven, staan, onderwegen laten.

Rimanente. Blyvend, verblyvend; ook onthoudend, nalatend, aflatend; ook ophoudend, agterlatend; ook de rest, het overige, het overfchot; ook de overigetyd. *V. Restante, Resto*.

il rimanente del popolo, il rimanente del giorno, della mia vita. Het overfchot van 't volk, de overigetyd van den dag, van myn leven.

il rimanente si fuggi. Egli si spinse là col rimanente delle sue truppe. Het overfchot vlugte daar van daan. Hy begaf zig met het overfchot van zyn volk daar heen, daar na toe.

del rimanente. In 't overige.

Rimanzza. Verblyving, verblyvend, ophouding, verblyf.

Rimaso, rimasto. Verbleven, gebleven, overgebleven, overgeschoten.

Rimasuglio, rimasugli. Overgebleven, overgeschotena beerjes en brokjes van spyzen.

R I M A R C A R E. Merken, aan- of opmerken, aan- of optekenen, in agt nemen. *V. Osservare*.

Rimarcabile, rimarcabile. Dat wel te merken, te zien is, merkelyk, aan- of opmerkelyk.

Rimarco. Een aan- of opmerking, aan- of optekening. *cosa, azione &c. degna di rimarco*. Een merkwaardige, aanmerkenswaardige zaak, daad, enz.

RIMARITARE. Weder trouwen, huwelyken, hertrouwen.
Rimaritari. Zig wederom op nieuws verhuwelyken, weder trouwen, hertrouwen.
Rimaritato, rimaritata. Weder op nieuws getrouwd, hertrouwd.
RIMASTICARE. Weder kaauwen, herkaauwen.
Met. Weder betragten, bedenken, overdenken, overleggen.
RIMBALZARE, Ribalzare. Weder opspringen; ook weder te rug springen, agterwaarts springen; ook weder opstuiten.
far ribalzare la palla. De bal weder doen opstuiten of te rug springen.
mi ribalza il cuore. Het hart springt my van vreugde op.
questo ribalzera a vostro danno. Dat zal tot uw hoogste schade uitvallen, geraken, geschieden.
Ribalzato. Te rug gesprongen, wederom gestuit.
Rimbalzo. Wederom sprong; ook te rug sprong, wederstuit, opstuiting, te rugstuiting.
per rimbalzo. Door een weder sprong, wederstuit.
Met. By geval, gevalliger, toevalliger wyze.
RIMBAMBIRE &c. V. Ribambire &c.
RIMBECCARE &c. V. Ribeccare.
RIMBOCCARE. Overstulpen, omstulpen, het onderste boven keeren, omstorten, omvallen.
rimboccar il sacco, il bicchiere &c. De zak, het glas, enz. omzetten, omkeeren, omstorten.
rimboccar il lenzuolo sopra la coperta. Het slaaplaken over de deken slaan, opslaan.
rimboccar le maniche sul gombito. De mouwen over de ellebogen opslaan, overslaan, opstryken, oprollen.
Rimbocato. Omgestort, omgestulpt, omgeslagen, opgeslagen, enz.
Rimboccione, rimbocconi. Op de mond; ook overstulpt, overstort, overgoten, enz.
RIMBOMBARE &c. V. Ribombare.
RIMBORSARE. In de zak, in de beurs steken; ook aannemen, innemen, ontfangen. *V. Incassare.*
rimborzar ad uno lo speso. Het uitgegeve geld aan iemand weder toetellen, vergoeden, goed doen.
Rimborso. Aanneming, ontfang, inning; ook vergoeding.
far il rimborso. Weder aannemen, ontfangen, innemen; ook weder vergoeden, goed doen, weder toetellen.
RIMBROTARE. Wederom morren, knorren, preutelen, mompelen, tegenspreken, (eigenlijk van de wyven of vrouwen als zy met haar mannen kyven.)
Rimbrottore. Een morder, knorder, preutelaar, mompelaar, tegenspreker, enz.
Rimbrotto, rimbrotti, rimbrostosi. Een gemor, geknor, gepreutel, mompeling, tegenspreking, enz.
RIMBRUTTIRE. Weder schandelyk, hatelyk, vuil, leelijik worden.
RIMBORCHIARE, Rimorchiare. V. Sopra. V. Remolcare.
RIMEDIO, Rimedii. Hulpmiddel, raad, (raad en

daad;) ook een genees- of heelmiddel, artzenymiddel.
pensar a' rimedi, ricorrev' al rimedio. Op een middel bedagt zyn, denken, raad en daad verschaffen, bezorgen.
cercar, trovar, insegnar, dar, usar, prendere &c. un rimedio contro qualche cosa. Een middel en raadergens tegen zoeken, vinden, leeren, geven, gebruiken, nemen, enz.
porr (applicar) rimedio, rimedi. Middel, middelen, raad en daad aanweuden, gebruiken, in 't werkstellen.
non vi è rimedio che &c. Daar is geen middel by de hand, voor handen; ook het is daar toe niet te brengen, dat enz.
non vi sarebbe rimedio che &c. Zoud 'er dan geen middel voor handen, by de hand wezen? zoud het dan niet te helpen wezen? zoud het dan niet daar toe brengen zyn dat? enz.
non vi è più rimedio. Daar is geen raad nog middel, het is verlooren, weg, het is niet meer te helpen.
non vedo rimedio. Ik zie geen middel, geen kans, ik weet het niet te helpen.
un bel rimedio per (contro) il dolore de' denti &c. Een schoon middel, hee- of geneesmiddel voor de tandpyn, enz.
fece un legato per rimedio dell' anima sua. Hy heeft een christelyk erfdeel (legaat) gemaakt tot hulpen trooft van zyne ziel.
buoni, efficaci, potenti, vigorosi, salutiferi, pronti, ultimi, estremi &c. rimedii. Goede, uitwerkende, magtige, kragtige, heilzame, vaardige, laatste, uiterste, enz. middelen.
Rimediare. Middelen, bemiddelen, helpen, raad en daad verschaffen, by brengen of gebruiken, afhelpen, enz.
rimediar a qualche malattia &c. Een krankheid of ziekte heelen, genezen, voorkomen.
rimediar a qualche cosa, male inconveniente. Tegen een quaal of onheil raad schaffen, verschaffen, het zelve door een goed middel afhelpen.
Remediabile. Dat nog te bemiddelen, dat nog af te helpen, te voor komen is, daar nog middel en raad (raad en daad) tegen te gebruiken is.
Rimediato. Gemiddeld, bemiddeld, afgeholpen, voor komen, raad geschaft.
Remediamento. Middeling, bemiddeling, afhelping, raadverschaffing, enz.
RIMEMBRARE. Gedenken, herdenken, weder melden; ook wederom gedagtig worden, weder erinneren.
rimembrar una cosa. Iets weder melden, gedenken, ook iets weder gedagtig worden, erinneren.
Rimembranza. Een melding, erinnering, een gedagtenis, geheugenis.
per rimembranza di &c. Ter gedagtenis, geheugenis, tot erinnering van, enz.
RIMENARE. Weder omroeren, om schudden; ook bewegen, daveren, schudden. *V. Dimenare.*

Rime-

Rimenato. Weder omgeroerd; ook beweegt, gefchud, omgefchud.

Rimenata, Rimenamento. Een omtoering, een beweging, davering, fchudding.

RIMENDARE. Weder lappen, naaijen, verftellen, verbeteren.

rimendar gli abiti logori &c. De gefcheurde kleederen, enz. wederom naaijen, verftellen, vermaken.

RIMERITARE. Weder verdienen; ook weder beloonen, vergelden.

Iddio velo rimeriti. God beloou het u, God zal u daar voor loonen.

RIMESCOLARE &c. V. Mescolare.

RIMETTERE. Wederom wegleggen, wegzetten; ook wederom herftellen; ook weder aandoen, aantrekken.

rimetter' una cosa al suo luogo. Iets weder op zyn plaats leggen, zetten, weder wegleggen, wegzetten.

rimetter' uno nel suo posto (prima possessione) grazia &c. nello stato pristino. Iemand wederom in zyn ampt, bezit, in zyne vorige ftand zetten, herftellen, weder in genade brengen, aannemen.

rimetter la stanza, le cose in affetto. Het gebouw of het huis en alles dat 'er in is heel ordenlijk opfchikken, alles heel netjes weder op zyn plaats zetten, ftellen.

rimetterfi un habito. Een kleed weder aandoen, aantrekken.

rimetter' un' offa slogato, ò rotto. Een verftuit, verzwikt of gebroke been wederom in 't lid zetten, herftellen.

rimetter' un' usanza in piedi. Een gebruik of gewoonte wederom opbrengen.

rimetter' uno. Iemand weder ophelpen, voorthelpen, op de been helpen; ook iemand weder bekeeren, op den goeden weg brengen. *V. Rilevare.*

rimetter' un' amalato. Een kranke of zieke weder ophelpen, gezond maken, genezen.

rimetter le penne, le branche, i denti, i peli, carne. Wederom nieuwe vederen fchieten, nieuwe takken, nieuwe tanden, nieuw hair fchieten, voortkomen, uitspruiten, uitgroeijen, uitwassen, weder vet en vleezig worden.

la pianta rimette. Het gewas, de plaut fchiet weder uit.

Rimettere. Vergeven, uitftellen; ook nalaten, fchenken; ook zenden, wegzenden, verzenden, wederom zenden, ftieren.

rimetter le ingiurie, le offese. De belediging vergeven, uitftellen.

rimetter' il debito. De fchuld laten loopen, fchenken, quytfchelden.

rimetter qualche cosa della ferezza, severità, rigidezza naturale &c. Iets van zyne natuurlijke, wilde aart, iets van zyne ftrafheid en ftrengheid nalaten.

rimetter la querela. Van het beklag of de aanklaging afstaan, zig te rug begeven.

adesso mi rimetto. Tegenwoordig vergeef het my, nu zegge ik geen enkel woord meer.

andando minacciarfi la carcere si rimise subito. Als hy

hoorde dat men hem met de gevangenis dreigde; trok hy een zagter lyntje of touwtje, gaf hy goede woorden van zig, onderwierp hy zig.

rimetter' il lettore a qualche luogo. Den lezer tot een plaats wyzen, een plaats aanwyzen.

rimetter qualche cosa in uno. Iemand iets ter hand ftellen, overgeven.

mi rimetto in voi, lo rimetto nell' arbitrio vostro. Ik verlaat, beroep my op u, ik ftel het aan uw goeddunken, ik geve het over aan uw welgevallen.

rimetter qualche cosa ad un tempo più proprio, più opportuno. Iets tot een eigentlijker, bequamer tyd verfchuiven, uitftellen, opfchorten.

Rimettere. (Remitteren,) dat is, overmaken, iemand (door een ander) op zyn naam of voor zyne rekening geld doen betalen.

rimetter' una somma di scudi per lettera di cambio. Een fomme gelds door wissel overmaken.

Rimetterfi. Zig weder op de been brengen, weder opkomen, zig voortzetten; ook zig begeven, overgeven, enz. *V. Rilevarfi.*

rimetterfi in camino. Zig weder op weg, op reis begeven.

Rimesibile, beter Remissibile. Vergeeffelijk, dat wel te vergeven of te verfchoonen is.

Rimettente, beter Remittente. Weder wegleggend, wegzettend; ook nalatend; ook die een wissel of eenig geld overmaakt.

febbre remittente, (intermittente.) Een koorts die onderwyle ophoud, of eenige tyd agterblyft, afgaande koorts.

Rimeffo. Weder weggezet, weggeleid; ook nalatig, aflatig, agterlatig.

Rimeffa. Vertoeving, uitftelling, verlenging, verfchooning, vergeving; ook een overgemaakte wissel; ook een wandelplaats, gallery; ook een toonbank of neerflag-venfter, daar men de koopmaufchappen voordoet of uitftalt.

una rimeffa da carrozze. Een wagekrat, het portier van een karos of koets.

rimesse e tratte. Overmaking en ontfang, (remiffen) en trekkingen.

Rimeffione, beter Remiffione. Nalating, aflatig, verfchooning, vergeving, aflat.

rimessione de' peccati &c. Vergeving, aflat der zonden, enz.

RIMIRARE. V. Sopra. Ook fchouwen, befchouwen, zien, bezien, bekyken. *V. Riguardare.*

rimirar' in qualche cosa. Iets bezien of befchouwen, ergens agt op geven, hebben.

io non rimiro in questo. Ik zie hier niet op, ik geef hier geen agt op.

chi non lo crede, rimiri in quelle azioni, che vanno trattando. Die het niet geloofd, die zie, geve maar agt op hun dagelyks doen en laten.

RIMODERNARE. V. Modernare.

questa casa non è fabricata alla moderna: bisogna rimodernarla. Dit huis is niet gebouwd na de heden-daagfche manier: men moet het zelve herbouwen.

RIMONDARE. Weder zuiveren, reinigen, weder schoonmaken; ook vegen, ruimen, (word eigenlijk van graven, bronnen, putten, regenbakken, vullisbakken, gooten, riolen, secreten of kakhuizen, enz. gezegt;) ook oppoetsen, optooijen, opschikken, oppronken. *V. Mondare.*

Rimondato, Rimondo. Weder gezuiverd, gereinigd of schoongemaakt, weder geveegd, uitgeveegd, weder geruimd; ook opgepoets, opgetooid, opgeschikt, opgepront.

RIMONTARE. Weder opklimmen, opklauteren, weder opzitten; ook weder opslaan, weder dunder of van hooger prys worden.

rimontar' à cavallo, in carrozza, in barca &c. Weder te paard springen, weder in de koets of karos, in 't schip klimmen, te sloop gaan.

il pepe rimonta. De peper slaat weder op, word weder dunder.

rimontar' uno a cavallo. Iemand weder te paard of op het paard helpen.

rimontar' un cavaliere. Een ruiter weder te paard helpen, weder toerusten, monteren, weder bereid of gereed maken.

rimontar l'orologio &c. Het uurwerk, enz. weder ophalen, opwinden.

Rimontato. Weder opgestegen, opgeklommen, opgeklauterd, weder toegerust, weder bereid of gereed gemaakt, enz.

Rimontatura, rimontamento. Weder opklimming, opsteigering, opklautering, weder toerusting, uitrusting, weder bereid of gereed making, enz.

RIMORDERE, Remordere. Weder byten, weder knagen, weder benuauwen, beangstigen; ook weder steken, prikkelen, enz.

dove non mi rimordala coscienza. Voor zoo veel als my het gewisse niet knaagt, dat is, aanklaagt, beangstigt, benuauid.

Rimordimento, Rimorso (di coscienza.) Weder knaging, benuauiwing, angst, prikkeling, (des gewisse of deszelfs worm.)

sentir, haver rimordimento (rimorso) di coscienza. De angst, benuauidheid, knaging van 't gewisse gewaar worden, een zware, benuaude gewisse hebben, iets zwaars op het gewisse hebben.

per rimordimento di coscienza. Door het gewisse, door de knaging van 't gewisse.

RIMOSTRARE. Bewyzen, betoonen, aantoonen; ook voorhouden, voordragen, voorstellen, te gemoed voeren, te verstaan, of te kennen geven, voor oogen stellen; ook eriuieren, in de gedagten brengen. *V. Dimostrare.*

rimostrar' ad uno qualche cosa. Iemand iets regt, deugdelijk aantoonen, voorhouden en te gemoed voeren.

Rimostrante. Bewyzend, betoonend, aantoonend; ook voorhoudend, voordragend, voorstellend; ook een zekere godsdienst in Holland, Remonstranten, (Arminianen) genaamd.

Remonstranza. Bewyzing, betooning, aantooning; ook voorhouding, voordraging, voorstel; ook leer, erinnering, vermaning.

T O M. I.

RIMÓVERE, Rimuovere. Weder bewegen, verroeren; ook wegdoen, wegnemen; ook afdoen, afzetten, verre, wydafleggen.

rimover le tavole. De tafel, dat is, de spys wegnemen, opnemen. *V. Levare.*

rimover qualche cosa dagli occhi. Iets uit de oogen, uit het gezigt doen, weg doen.

rimover' il pensiero da qualche cosa. Zyne gedagten ergens afwenden, afstrekken.

rimover' (dimuover') uno dal suo proponimento. Iemand van zyn voornemen afwenden, afstrekken.

rimover uno dalla carica. Iemand van 't ampt ontslaan, zetten, afzetten.

Rimosso, rimoto. Weder beweegd, verroerd, weggedaan, weggenomen, afgewend, wegemaakt; ook afgedaan, afgezet, verre of wydafgelegd.

esser rimosso da qualche carica &c. Van een ampt of bediening afgezet worden.

Rimóto. Weder beweegd, verroerd, verplaatst, weggedaan, weggenomen, afgekeerd, wegemaakt; ook aangedaan, afgezet, afgelegd.

luogo solitario e rimoto. Een enzame en afgelege plaats, een plaats die verre van de hand is.

Rimovimento. Beweging, verroering, verplaatting, wegdoening, wegneming, afwending, wegmaking, afzetting, enz.

RIMPALMARE. (Een schip) wederom pekken, teeren, kielhalen of schoonmaken; ook kalefateren, verstellen, verbeteren, stoppen, enz.

rimpalmar' un naviglio. V. Sopra.

Rimpalmatore. Eeneu die het schip wederom pekt, teert, verbetert, stopt, kalefateret.

Rimpalmatura. De nieuwe pekking, verbetering, kalefatering van een schip.

RIMPEDULARE. Nieuwe zokken aan de koufelen naaijen.

rimpedular le calzette. V. Sopra. Ook de koufelen verstellen, verzoelen.

RIMPETTO, a rimpetto, di rimpetto. Tegen de borst, dat is, tegen de zin; ook regt tegen over.

di rimpetto alla chiesa &c. Regt tegen over de kerk.

RIMPIASTRARE. Weder pleisteren, weder smeeren, weder stryken; ook een nieuwe pleister opleggen. *Met.* Een twist, verschil, oneenigheid byleggen.

RIMPRIGIONARE. Wederom in de gevangenis werpen, weder in hegtenis zetten.

RIMPREGNARE. Weder bezwangeren, bevrugten; ook weder zwanger, bevrugt worden.

RIMPROVERARE, Rimprociare. Voorwerpen, verwyten, in de neus wryven, uitschelden.

rimproverar qualche cosa ad uno, i beneficii fattigli, la sua ingratitude &c. Iemand een zaak, de beweze weldaden, zyne ondankbaarheid, enz. voorwerpen, verwyten, in de neus wryven.

Rimpróverato. Voorgeworpen, verweten, uitgescholden, enz.

boccon rimproverato non affogò mai niuno. V. Boccone. **Rimpróvero, rimproverio.** Voorwerping, verwyting, uitschelding, enz.

K k k k k

dar

dar rimprovero ad uno. Iemand uitschelden, een ver-
yminprover doen, iemand een goede bokking geven.

R I M U N E R A R E &c. *V. Remunerare &c.*

R I N N A L Z A R E. *V. Alzare.* Ook weder verhoogen, weder verheffen.

R I N A S C E R E. Herboren, weder geboren worden; ook weder ontstaan, ontspruiten. *Met.* Weder nieuw, jong worden.

mi pareva di rinascere. Het schein my als of ik wederom geboren werd, dat is, het quam my wonderlijk en zeldzaam voor.

io rinasco. Ik word wederom als op nieuws geboren, dat is, ik kan my niet genoegzaam verwonden.

[deren.]

Rinascete. Dat herboren of weder geboren word; ook dat weder ontstaat, ontspruit. *Met.* Dat weder nieuw, weder jong word.

un male &c. rinascete. Een quaal, enz. dat weder voor den dag komt.

Rinato, renato. Herboren, hervoort of weder geboren, of voortgebracht. *V. Regenito.*

Rinascenza, rinascimento. Wedergeboorte.

R I N C A C C I A R E. Weder weggagen, wegdryven, wegstooten, weder wegsteken, weder wegblyven.

R I N C A L Q R I R E, Rincalorirsi. Weder verhitten, weder heet worden. *Met.* Weder heftig aangaan, weder opbulderen.

si rincaloriruno le pratiche. De verhandelingen wierden wederom ernstelijk, yverig voorgenomen, voortgezet; ook zy wierden altyd heviger en ernstiger.

R I N C A L Z A R E, Ricalzare. *Met.* Iets met aarde, steenen, enz. beleggen, beschoeijen, beschanffen, versterken.

rincalzar' un muro. De muur met een stuk of onderschraagfel onderstutten, versterken.

rincalzar' un discorso &c. Een reden of redkaveling beleggen, dat is, een eigenchap; ook kragt en sap of pit geven.

rincalzar' uno con danari. Iemand met geld versterken, dat is, wel voorzien, weder helpen, bystaan, enz.

Rincalzato. Beschoeid, beleid, beschanst, versterkt.

Rincalzo. Beschoeijing, belegging, beschanffing, versterking.

R I N C A N T U C C I A R S I. Zig in een kleine hoek, of winkel verfsteken, verschuilen, verbergen, zig in een krimpen; ook vleijen, smeken, strelen, pluimstryken.

Rincantucciato. Verstoken, verscholen, verborgen, in een gekrompen; ook gesmeekt, gestreeld.

R I N C A R I R E, Rincarare. Dierder of duurder maken, den prys doen steigen of verhoogen; ook duurder worden, opstaan.

rincarar qualche cosa ad uno. Iemand iets duurder verkoopen, duurder aansmeeren.

rincararmi il fitto. *V. Fitto.*

Rincarito. Gestteigerd, verhoogd; ook dierder of duurder geworden, opgeslagen.

R I N C A R N I R E, Rincarnarsi. Weder groeijen, weder aankomen, weder vleesch krygen, vet worden.

la piega si rincarna. De wond krygt weder vleesch, groeit wedertoe.

R I N C E R C O N I R E, Incerconire. Totedik of azyn, zuur worden, verschalen, bekamen, bederven; ook kantig worden.

mi si rincercanisce il sangue a veder costui. My ontsteekt, ontroert het bloed in de aderen; (wy zeggen) de gal barst my als ik deze mensch zie.

R I N C H I U D E R E, V. Chindere. Ook insluiten, toesluiten, rondom besluiten, omringen, omcingelen, omvangen, enz.

includer' uno in un monasterio. Iemand in een klooster sluiten, stoppen, werpen.

rinchuderfi in casa. Zig in zyn huis sluiten.

Rinchiufo. Gesloten, ingesloten, besloten, omringd, omcingeld, omvangen.

tener' uno rinchiufo. Iemand gesloten, ingesloten, besloten houden.

un (frate) rinchiufo. Een kluzenaar, een monnik die beslote, opgeslote, leefd.

aria rinchiufo, vapori, venti rinchiufo. Beslote, dat is, betrokke lugt, beslote, ingeslote dampen, winden, enz.

Rinchiodimento, rinchiusione, rinchiusione. Sluiting, besluiting, omringing, omcingeling, omvanging, enz.

R I N C O N T R A R E &c. V. Incontrare.

R I N C O R A R E. Weder, of wederom een hart, een moed in 't lyf spreken, sterken, troosten, aanmoedigen.

Rincorarfi. Weder een hart krygen, weder moed scheppen; ook zig weder herhalen, weder by zig zelve komen, weder verquikken. *V. Accorarfi.*

Rincorato. Weder gesterkt, aangemoedigd, herhaald, getroost, verquikt, enz.

Rincoramento. Weder aanmoediging, herhaling, verquikking.

R I N C R E S C E R E, Increscere. Verdrieten, leed zyn, leedwezen of berouw hebben; ook medelyden hebben, medogend zyn.

rincrescer' ad uno qualche cosa. Iemand iets leed zyn, verdrieten, mishagen; ook iets moede, verdrietig zyn, ergens zat van zyn, genoeg, zyn bekomi van hebben.

m' increfco (vincrefco) assai, mi rincresce forte. Het is my zeer leed, het verdriet my, het mishaaft my zeer.

deh v' increfca di me, e della mia gioventù. Erbarmt u over my en over myne jeugd of jonkheid, hebt 'er medelyden over.

mi rincrebbe alla fine di guardarla. Eindelijk verdroot het my haar eens aan te zien, ik konde of mogt haar eindelijk niet meer zien, aanschouwen.

ogni cosa per lungo uso rincresce. Men word eindelijk alles door 't lang gebruik moede, tegen, zat.

non v' increfca (vincrefca) Signore, d'aspettare un tantino. Laat myn Heer de tyd niet verdrieten, of te lang vallen van een klein weinigje te wagten, te ver-
toeven.

quando tu gli farai increfciata, ti caccierà via come un cane. Als hy u moede zal zyn, zal hy u weggagen, als een hond.

Rinrescevole, Inrescevole. Verdrietelijk, verdrietig, lastig, moeijelijk, bezwaarlijk; ook dat verdriet, moeijelijkheid verwekt of baart; ook daar men haast genoeg van heeft, moede, zat van is: onlief, onaangenaam.

modi, cose rinrescevoli. Verdrietelijke, moeijelijke, lastige dingen, wyzen of manieren, gewoontens, gebaarden, enz.

un huomo rinrescevole fastidioso. Een verdrietig, lastig en moeijelijk mensch, die een ygelijk lastig en moeijelijk valt.

Rinrescevolente. Op een verdrietige, lastige, moeijelijke, bezwaarlijke wyze.

Rinrescimento, Inrescimento. Verdrietelijkheid, lastigheid, moeijelijkheid, bezwaarlijkheid, moedeloosheid, leedwezen, mishagen, ongenoegen, wederwaardigheid, enz.

con gran rinrescimento. Met groot verdriet, ongenoegen, mishagen, zeer ongaetne.

RINCULARE. Te rug of agterwaarts wyken, te rug trekken, te rug of agterwaarts gaan, te rug of agterwaarts loopen.

for rincular' i cavalli. De paarden te rug doen gaan, te rug trekken.

Rinculone, rinculoni. Ruglings, agterwaarts, agter zig om.

andar', caminar' a rinculoni, (rinculare.) Ruglings, agterwaarts, te rug, agteruit gaan.

RINGARE. Loochenen, verloochenen, ontkennen, ontzeggen, verzaken.

ringar' Iddio, Cristo, la fede. God, Christum, het geloof verloochenen, verzaken.

ringar il cielo. Godlasteren, vloeken, vervloeken.

ringar la patria, il nome. Zyn vaderland, zyn naam loochenen, verloochenen, verzaken.

Ringato. 'Geloochend, verloochend, ontkend, verzaakt; ook een afgevallene, een geloofsverzaker.

con ringato. Een afgevallene, geloofsverzaker.

Ringatore. Een verloochenaar; ook een vloeker, godlasteraar.

Ringazione, ringamento. Verloochening, ontkenning, verzaking, enz.

RINFACCIARE. In't gezigt voorwerpen, in de neus wryven, verwyten. *V. Rimproverare.*

rinfacciar' ad uno qualche cosa. Iemand iets voorwerpen. in de neus wryven, verwyten.

rinfacciar la povertà, i suoi difetti, i beneficii &c. De armoede, het gebrek verwyten, de weldaden voorleggen, verwyten, ophalen.

Rinfacciamento. Voorwerping, ophaling, verwyting.

RINFERRARE, Riferrare. Weder op nieuws met yzer beslaan, beleggen.

RINFOCARE, Rinsuocare. Weder gloeiend maken; ook weder gloeiend worden.

RINFODERARE. Weder in de schede steken, weder insteken.

RINFORNARE. Weder in den oven schieten, weder inschieten.

RINFORZARE, Rafforzare, Risorzare, Inforzare. Weder sterken, kragtiger maken, sterker, betten-

diger, vaster maken of worden, versterken of versterkt worden.

inforzare l'assedio, le guardie, i reggimenti, gli esserciti, la ciurma &c. De belegering of het beleg, de wagenen, de regimenten, het leger of krygsheir, het boots- of zeevolk, enz. versterken.

Rinforzarsi. V. Sopra.

l'animo mio rinforza (si rinforza) di queste parole. Myn gemoed word sterker, versterkt, troost zig door deze woorden.

il suono si rinforza. Het geluid, de klank werd sterker, verthief zig.

il vento, la pioggia, l'incendio &c. si rinforza. De wind, de regen, de brand, enz. word hoe langer hoe sterker, verheft zig hoe langer hoe meer; ook het beginn weder sterk te waaijen, te regenen, te branden, enz.

Rinforzo. Versterking; ook hulp, bystand.

truppe di rinforzo. Volk tot versterking, tot hulp, tot bystand, enz.

RINFRANCISARE. Weder Franschgezint maken of worden; ook de Franschen weder aanhangen, toegedaan zyn of worden.

RINFRESCARE, Rifrescare, Infrescare. Koelen, verkoelen, weder koel maken of worden, verfrissen, verversen; ook verquikken, versterken, laven; ook vernieuwen, weder nieuw maken of worden. *V. Rinovare.*

rinfrescar' il vino. De wyn koelen, verkoelen, in de koelte zetten.

rinfrescar, uno con buoni vini e consetti. Iemand met goede wyn en ingeleide of gezuikerde dingen verquikken, laven, sterken, versterken, verfrissen, verversen.

rinfrescarsi in qualche luogo. Zig op een plaats verversen, dat is, zig ergens ophouden, om een weinig te rusten, enz.

rinfrescar la piaga. De wond weder vernieuwen, weder open krabben.

rinfrescar' la memoria, il discorso di qualche cosa. De gedagtenis of geheugenis van een zaak vernieuwen, weder op nieuws of van vooren aan ergens van spreken, redekavelen.

Rinfrescarsi. Zig weder verfrissen, verkoelen, zig verfrissen, koel worden.

le notti si vanno rinfrescando adesso. De nagten beginnen nu allengsjes weder koel, koud te worden.

il dolore, la piaga &c. si rinfresca. De pijn of smart, de wond, enz. word weder nieuw.

Rinfrescato. Gekoeld, verkoeld, verfrist, ververst, gesterkt, versterkt, gelaafd, enz.

Rinfrescativo. Koelend, verkoelend, verfrissend, ververstend, dat fris en koel maakt.

cose, medicine acque &c. rinfrescative. Koelende, verkoelende dingen, artzenyen of geneesmiddelen, wateren, enz.

Rinfrescatoio. Een koelketel, koelvat; ook een plaats om te verkoelen.

Rinfrescamento. Koeling, verkoeling, verfrissing, verfrissing, enz.

Rinfresco, rinfreschi. V. Sopra. Allerley dingen, die tot verfrissing, verversing, verquikking, verkoeling dienen, voornamentlijk vrugten, versche of ingeleide spyzen.

dodici piatti di rinfreschi. Twaalf schalen of schoteltes met ingeleide of gezuikerde vrugten.

fu regalato di preziosissimi rinfreschi. Hy wierd met kostelijke, ingeleide en gezuikerde spyzen onthaalt en vereerd.

RINFRONZIRE. Weder bladeren krygen, voortbrengen; weder groenen, groen worden.

RINGAGLIARDIRE. Weder sterk, kloek; ook dapper, moedig, stout worden.

Ringagliardito. Weder sterk, dapper, enz. geworden.

RINGENTILIRE. Weder hoffelijk, beleefd, gemanierd worden.

Ringentilito. Weder hoffelijk, beleefd, enz. geworden.

RINGHIARE &c. V. Rignire &c.

RINGHIERA. De bank der Advocaten, die voor het gerecht of de vierschaar een reden afleggen, pleiten. *dir' in ringhiera.* Een reden voor 't gerecht of de vierschaar afleggen, pleiten.

RINGIOVANIRE. Wederom jong, jeugdig worden. *un consenso fa ringiovanir' un huomo dieci anni.* Een vergenoegde vreugde of blydschap kan iemand tien jaren jonger of jeugdigter maken.

Ringiovanito. Weder jong, jeugdig geworden, verjongerd.

RINGRAVIDARE, Ringravidarsi. Weder bezwangeren, bevrugten; ook weder zwanger, bevrugt worden.

Ringravidato. Weder bezwangerd, bevrugt, op nieuws zwanger, bevrugt.

Ringravidanza. Weder bevrugtiging, bezwangering.

RINGROSSARE. V. Sopra. V. Ingrossare. Grooter worden, weder zwellen, oplooopen.

il fiume &c. ringrossa. De vloed, de rivier, enz. zwelt, loopt op.

RINGRAZIARE. Danken, bedanken, dankzeggen, dank weten.

ringraziar' alcuno di qualche cosa. Iemand ergens voor danken, iemand wegens enige zaak bedanken, dankzeggen, dankbaarheid toonen.

vi ringrazio. Ik danke u, ik bedank u, ik zegge dank (grooten dank.)

Ringraziato. Gedankt, bedankt.

esser ringraziato di qualche cosa. Ergens over gedankt, bedankt worden, dankzegging ontfangen.

Ringraziamento, ringraziamenti. Dankzegging, bedanking, dankzeggingen.

far ringraziamento di qualche cosa verso alcuno. Iemand ergens voor danken, bedanken, dankzeggen, schuldige dankbaarheid betoonen, zyne dankzegging afleggen.

RINOCERONTE, Rinocerote. Een Renoceros, een beest die een hoorn op de neus heeft.

RINOMATO. Beroemd, befaamd, berugt.

Rinomanza, rinomea. De roem, eer, beroemdheid, vermaardheid.

RINONCIARE, Rinunciare. Iets wederom zeggen,

herzeggen, weder boodschappen, verklaren, afzeggen, opzeggen, weder vertellen, verhalen, opgeven, overgeven, afstand doen, verlaten, ontzeggen, afkondigen, aflezen; ook iets boodschappen, verkondigen; ook beroepen, ergens op beroepen.

rinonciar' alla carica, all' eredità. Het ampt afstaan, de erffenis overgeven, daar van afzien.

rinonciar' al mondo, alle cose terrene. De wereld en de aardche dingen verzaken, verlaten.

rinonciar' al contratto, all' amicizia. Het verbond, de vriendschap afzeggen, verklaren dat men zyn vriendschap niet langer begeert.

Rinoncia, rinunziatione. Afzegginge, opgevinge, overgevinge, verlatinge, ontzegginge; ook boodschappinge, bekendmakinge, verwitting.

far la rinoncia. Afzeggen, opzeggen, opgeven, afkondigen, de oepentlijke afzegging en opgeving doen.

RINOVARE. Vernieuwen, hernieuwen, weder nieuw maken, verstellen.

rinovar la legge, la lega, i voti, decreti &c. De wet, de verbintenisse of het verboud, de beloften, de besluiten, enz. vernieuwen.

rinovar' i magistrati. De overigheid of magistraat vernieuwen.

rinovar lo studio. De oeffeningen vernieuwen, de schoolen weder op nieuws aanstellen, weder opregten.

rinovar la battaglia, questione &c. De slag, den stryd, of het gevegt, het verschil, (of de questie) weder vernieuwen, hervatten.

rinovar la casa. Het huis weder vernieuwen, vertimmeren, verbeteren; ook alles weder kant en klaar schikken, opschikken, enz.

rinovar la memoria. De gedagtenisse of geheugenisse weder vernieuwen, zig weder erinneren.

rinovar' un processo, una lite. Een regtsgeding, een twistzaak, regtzaak weder vernieuwen, weder voornemen, ondernemen.

il rinovar della Luna. De nieuwe Maan, het nieuwe Maanligt, als de Maan nieuw word.

rinovar' (rinovellar') il dolore, i sospiri. De smarten, de zugten vernieuwen. *V. Rinfrescare.*

Rinovarsi. Zig vernieuwen, weder nieuw worden.

la Luna rinova, (si rinova.) De Maan word weder nieuw, het word weder nieuwe Maan.

Rinovata. Vernieuwd, hernieuwd, vermaakt, hersteld, enz.

Rinovatore. Een vernieuwer, herstelder.

Rinovazione, rinovamento. Vernieuwing, hernieuwing, wedermaking.

RINTIPIDIRE. Weder laauw, luy, traag, natlig, zorgeloos, lafhartig worden.

Rintipidito. Weder laauw, luy, lafhartig, enz. geworden.

RINTONIGARE. Weder smeren, weder overstryken, weder met kalk, leem, enz. bewerpen, bestryken. *V. Intonicare.*

RINTOPPARE. V. Ritoppare.

RINTRACCIARE. *V. Intracciare.* Ook weder naspreuen, navolgen, enz.

RINTUZZARE. Stompen, afstompen, af snyden, afhouden, afhakken, snoeijen, besnoeijen; ook stomp, botmaken of worden.

rintuzzar la punta, il taglio. De spits, het puat stompen, afstompen, de snede omleggen.

fi rintuzzar il taglio. De snee of snede leid om.

rintuzzar l'orgoglio. De hoovaardy, de hoogmoed snoeijen, besnoeijen, dat is, beteugelen, betemmen, ter neder leggen.

rintuzzar gli appetiti carnali. De vleeschelijke begeerten, driften dempen, dooden, bedwingen, beteugelen.

Rintuzzato. Omgeleid, stomp, bot gemaakt, gestompt, afgestompt, enz.

Rintuzzamento. Stomping, omlegging (van een snede.)

RINVENIRE. Weder vinden; ook weder opzwellen, uitdyen in 't water, als stokvisch en diergelijke.

RINVERDIRE. Weder groenen, weder groen worden, weder uitspruiten.

Rinverdito. Weder groen geworden, uitgesproten.

RIVERSARE, Rivertire. Omkeeren, het onderste boven keeren; ook vrauderen, verwisselen. *V. Rim-boccare.*

RINVESTIRE. Op nieuws aangrypen, weder aantasten.

riinvestir' una piazza. Een plaats, een vesting op nieuws weder aangrypen, aantasten, belegeren.

RINVIARE. Weder schikken, weder zenden; ook te rug zenden of schikken; ook afwyzen, te rug wyzen, weg- of voortwyzen.

RINVIGORIRE. Weder kragtig en sterk worden, weder op de been geraken; ook weder in zwang gaan, weder bloeijen.

Rinvigorito. Weder kragtig, sterk, bloeiend, enz. geworden, weder op de been geraakt, weder in zwang gekomen.

RINVIILIRE. Wederom vertsaagd, kleinmoedig, kleinhartig, bloohartig, enz. worden.

RINVITARE. Weder noodigen, verzoeken tot iets.

RINVOLIARE. Weder lust en begeerte verwekken; ook wederom belust worden, of lust krygen.

RIO, Reo. Schuldig, betigt, aangeklaagd; ook 'quaad, verworpen, oneerlijk, boos, godloos, bedorven, enz.

un buomo rio, un rio confoglio &c. Een boosaardig mensch, een booze, quade raad, enz.

abiria femina! Ach, gy godloos, arg wyf!

RIO. Een beek, rivier, stroom, vloed, of waterloop.

Riotalo. Een beekje, riviertje, waterloopje.

RIONE. Het vierendeel, een wyk, een oord in een Stad.

capo di rione, (caporione.) Een wykmeester der stad, caporionato. Het wykmeesterschap.

RIOTTA. Twist, gekyf, stryd, krakkeel, oneenigheid, tweespalt.

RIPA, Riva. De kant of den oever van een rivier, beek of watervloed.

Ripetta. V. Sopra. Ook de haven te Rome alzoogenaamd, daar de vaartuigen in de Tyber aankomen; ook een kaay, een hoofd, een werf. *V. Molo.*

RIPARARE, Reparare. Her- of vermaken, her- of verstellen, tot den vorigen stand brengen; ook wederom sterken, versterken, verfrissen, verquikken; ook vergoeden, vergelden, enz.

riparar' una casa, le mura, le breccie. Een huis weder vernieuwen, vertimmeren, de beschote muuren, vesten, schanssen weder stoppen, toemaken, de (breesch) weder repareren.

questi odori &c. riparano gli spiriti, le forze. Deze reuk, enz. verfrist, versterkt de geesten, hersteld, versterkt de kragten weder.

riparar' il danno, le ingiurie fatte ad altrui. De schade vergoeden, herstellen, wegens aangedaan onrecht vergenoeging bewyzen, om vergiffenis bidden, iemand zyne eer weder geven.

riparar' a qualche inconveniente, male &c. Een onheil of eenig quaad afhelpen, het zelve bemiddelen. *V. Rimediare.*

riparar' uno da qualche cosa. Iemand ergens van afhouden, ergens in beletten, verhinderen; ook behoeden, bewaren, beschutten.

riparar' un colpo. Een slag of steek afslaan, afweeren. *V. Parare.*

ripararsi in casa di un vicino. In een buurmans-huis vlugten, zig daar in outvlugten.

Riparabile Dat men kan her- of vermaken, her- of verstellen.

Riparazione. Herstellinge, vermakinge, verbeteringe, vergoeding, enz.

far riparazione di qualche danno, affronto &c. De schade, de schimp of hoon wreken, of een ander vergenoegen, te vrede stellen, en vryheid van schade daar voor bewyzen, of vergiffenis verzoeken, enz.

Riparo. V. Sopra. Ook hulpmiddel, bystand, beschutting, bescherming, enz. ook wederstand, wederhouding, enz. ook een dam, dyk; ook een wal, vesting, bolwerk.

trovar qualche riparo. Een middel, raad, hulp, bystand; ook beschutting, bescherming; ook uitvlugt vinden. *V. Rimedio.*

far riparo. Wederstand doen, wederstaan, helpen, bystaan, beschutten, beschermen, enz.

senz' alcuno riparo. Zonder eenige wederstand, hulp, middel.

questo serve di riparo al muro, alle ruote, scarpe, calzette &c. accio che non ruini, affin che non si spezzino, rompino così subito. Dit dient om de muur tegen te houden, tot versterking van de muur, der aderen, schoenen, kousen, enz. op dat ze zoo haast of schielijk niet komen om te vallen, te breken, te scheuren, enz.

argine, e ripari contro la forza del fiume o del mare. Dammen en dyken tegen het geweld der watervloeden of de zee.

ripari intorno alla città. De wallen en andere werken om de stad. *V. Ramparo.*

RIPARLARE. Weder spreken.

RIPARTIRE. V. Partire. Ook uitdoelen, uitzetten, verzetten; ook wederleggen, verzetten, dat is, weder antwoorden.

ripartir' i letti d'un giardino. De tuinbeddetjes in een tuin uitzetten, verleggen, verdeelen. *V. Compartire. questo, riparti' l'altro, non può essere.* Dat, antwoorde den andere, kan niet zyn.

Ripartimento. Uitdeeling, uitzetting, verdeling, verzetting, enz.

RIPARTORIRE. Wederom baren.

RIPASCERE. V. Pascere.

RIPASSARE. Weder doortrekken, doorgaan. *Ripasso, ripassata.* Een nieuwe doortogt, vrygeleybrief. *passo e ripasso.* Togren doortogt.

dar' una ripassata ad uno di qualche fallo. Iemand wagens een misdaad een goede uitspraak, een goed vonnis geven.

RIPATRIARE, Repatriare. Wederom gaan, te rug keeren, weder na huis, na zyn vaderland, na zyn geboorte land trekken.

Ripatriazione, ripatriato. Het weder na huis, of na 't vaderland trekking.

RIPENSARE. Weder denken, weder gedenken, herdenken; ook weder bedenken, weder betragten. *io penso e ripenso.* Ik denke en herdenke.

RIPENTIRE, Repentire &c. V. Pentire &c.

RIPERCUOTERE. Wederom, of te rug slaan, weder toeslaan; ook wederstralen, wederstuiten, weder schynen, wederhalen, enz.

ripercuoter chi ci percuoie. Wederom slaan die ons slaat. *i raggi, le voci ripercuotono &c.* De stralen, de stemmen slaan wederom te rug, dat is, wederstralen, weder schynen, wederhalen, wedergalmen, een wedergalm geven.

Ripercosso. Weder slag; ook wederstraling, wederstuiting, wederstuit.

Ripercossa, ripercuotimento, ripercussione. Weder slag, het weder slaan, de wedergalm; ook de weerschyn, wederhaling, enz.

la ripercossa (ripercussione) de' raggi, delle voci &c. De weerschyn der stralen, de wedergalm der stemme, enz.

RIPESCARÈ &c. V. Pescare.

RIPICCHIARE. Weder kloppen, weder aankloppen, weder aanstooten.

RIPINGARE. Weder vrouwen, weder toevouwen, weder te zamen of by een leggen, af slaan, toeslaan, overslaan.

ripiegar' i panni di bucato. Het nieuw gewassche linnen weder te zamen leggen, vouwen, toevouwen. *ripiegar la lenzuola.* De slaaplakens over het bedde slaan. Spreijen.

ripiegar la veste, il capello &c. Het kleed op slaan, den hoed opstulpen, op slaan.

Ripiego. Dete zamen vouwing, byenvouwing, toevouwing; ook een middel, raad en daad. *V. Rimedio*

questo sarebbe il vero ripiego di &c. Dat zoude het ware middel en de rechte weg wezen om, enz.

dar ripiego a gli affari. De zaken af helpen, het zyne

daar toe doen, daar toe raden, raad en daad daar toe verschaffen.

RIPINNO. V. Pieno.

non servir che diripieno. Alleenlijk maar dienen om het gebrek te vervullen, te verbeteren. *Met.* Maar tot een uiterlijke schyn, tot een staal of monster, tot cieraad dienen.

RIPIGLIARE. Weder nemen, wederom krygen, bekomen; ook weder voornemen, weder ondernemen, aanvaarden; ook weder antwoorden, (het woord) weder opvatten. *V. Riprendere.*

ripigliar le forze &c. Weder kragten bekomen, weder sterk worden, zig weder herhalen, enz.

ripigliar la narrativa di qualche historia &c. De vertelling, het verhaal van eenige geschiedenis of historie weder voornemen, weder beginnen.

ripigliar il discorso. Zyne redenkaveling weder voornemen, weder ophalen.

questo, ripigliò il cavaliere, non può essere. Dat, antwoorde, hervatte, herhaalde den edelman, kan niet zyn.

Ripiglio. De wederneming, wederomkryging, weder bekoming.

RIPOPOLARE. Weder bevolken, weder met volk beplanten. *Met.* Met andere dingen bezetten. *V. Popolare.*

Ripopolato. Weder bevolkt, weder met volk beplant.

RIPORRE, Riponere. Weder wegzetten, leggen, plaatsen; ook weder wegnemen, te rug leggen, aan een zyde, aan een kant leggen, stellen, zetten, enz.

ripor' la cosa donde altri l'ha tolta. Iets weder wegzetten of zetten daar het een ander van daan genomen heeft.

ripor qualche cosa in un luogo. Iets opteen plaats wegzetten, wegzetten.

ripor' una cosa. Iets aan een zyde, aan een kant leggen, wegzetten, wegzetten.

riporr' i panni lini di bucato. Het nieuw gewassche linnen weder aan een zyde, aan een kant, in de kas leggen, wegschikken.

i ladri ripongono i loro ladroncci in luoghi sicuri. De dieven leggen, verbergen hun diefstal of gestole goed op verzerkede plaatsen.

luogo da riporr' i libri, i viveri, le mercanzie &c. Een plaats daar men boeken, voorraad, koopmanschappen wegleid, een boeckekas, een voorraadhuis, koop- of pakhuis.

riporr' dinari, ricchezze. Geld, rykdommen aan een kant leggen, wegzetten, opleggen. sparen.

riporr' a guato in un bosco. Zig in een bosch verstoppen en loeren. in hinderlaag leggen, verspieden.

Riposto. Aan een kant, aan een zyde gelegd, weggelegd. *un luogo riposto.* Een afgelege, verborge, geheime plaats.

Ripostiero, ripostiera. Een huishouder, huishouder, die in een huishouding alles beschikt en bestelt; ook een spysmeester, hofmeester.

Ripostiglio, ripostorio. Een plaats daar men iets in bewaard, een kasje, schappaary, broodkist, spinde, een beslote plaats.

R I P O R T A R E &c. *V. Rapportare* &c.

R I P O S A R E *V. Posare*. Nederleggen, nederzeten; ook rusten, uitrusten; ook slapen, uitslapen; ook zig vertrouwen, verlaten. *V. Posare*.

riposar' una cosa sul tavoliere. Iets op de tafel nederleggen, nederzeten.

riposar' (riposarsi) per quakbe giorno. Voor een dag rusten, uitrusten.

riposarsi sopra alcuno. Zig ganschelijk of geheel op iemand verlaten, iemand ganschelijk betrouwen, vertrouwen.

riposar dalle opere manuali. Van het handwerk rusten, dat is, ophouden met werken, uitscheiden, heiligavond maken.

riposar' in un buon letto, andar' a riposare, (a riposarsi), prender riposo. Op een goed bed rusten, dat is, slapen, zig tot rust, tot slapen begeven, zyn rust nemen.

il dolore &c. *si riposa*. De smart, enz. houd op, de pijn is wat gestilt.

non riposo fin che non &c. Hy ruste niet, hy wilde niet rusten eer dat hy niet, enz.

riposar' i cavalli. De paarden laten rusten, uitrusten; ook adem laten scheppen.

per riposar le stanche membra. Om de vermoeide leden te laten uitrusten.

Riposato. Gerust, uitgerust, geslapen, uitgeslapen; ook rustig, gerustig, stil.

baver ben riposato. Wel gerust, uitgerust; ook wel geslapen, uitgeslapen hebben.

uomo, animo riposato. Een gerust, stil mensch, gerust, bezadigd gemoed.

Riposatamente, **Posatamente**. Met ruste, stil, rustig, gerust; ook zonder twist of krakkeel en driften, goediglijk.

river riposatamente. Gerust, met gerustigheid, stil leven.

Riposo. Rust, gerustigheid, stilte; ook vrede, stilstand; ook een rustdag, heiligavond; ook de slaap. *giorno di riposo*. Vierdag, rustdag.

dar, lasciar riposo ad uno, dar si riposo. Iemand rust geven, laten, iemand laten rusten, uitrusten, adem scheppen, zig zelve rust geven, tot rust begeven, zig gerust, te vrede stellen.

star' river' &c. in riposo. In rust, in vrede leven, een stil, gerust, vreedzaam leven leiden, voeren.

senza riposo. Zonder rust, zonder gerustigheid.

unico riposo dell' anima mia. Eenigste ruste myner [ziele].

R I P R E N D E R E. Weder nemen, te rug nemen, weder vangen, wederom grypen, enz. ook weder bekomen, verkrygen, veroveren; ook weder aanvangen, beginnen, enz. *V. Ripigliare*.

riprender' i danari, un donativo. Het geld, een geschenk wederom nemen, te rug nemen.

riprender' una città, fortezza. Een stad, een vesting of sterkte weder veroveren, innemen, bemagtigen.

riprender' un' esercizio, le antiche usanze, li primi amori &c. Een oefening, een handel wederom aanvangen, weder dryven, de oude gewoontens weder

aannemen, de vorige liefde weder plegen, weder hervatten.

riprender l'armi. De wapenen weder opvatten, weder by de hand nemen.

riprender la battaglia. De slag, den stryd, het gevegt wederom aanvangen, wedertom beginnente veyten, te stryden, te slaan.

riprender' i negoziati. De verhandelingen, onderhandelingen weder ondernemen, by der hand vatten.

riprender' il discorso. Dereden, het gesprek wederom aanvangen, beginnen, weder tot zynreden, zyn gesprek komen.

ma egli riprese (a dire). Maar hy hervatte te zeggen, maar hy antwoorde, zeide wederom.

riprese a piangere, a ridere, a baciarla &c. Hy begon weder te weenen, te lachen, haar te kussen of te zoenen, enz.

Riprendere. Bestrafpen, bekyven, berispen, laken, tot reden brengen.

riprender' uno di qualche fallo. Iemand wegens een mislag, een misdaad straffen, bestrafpen, bekyven, berispen.

riprender' in carità. In of met liefde berispen.

riprender' ogni cosa. Alles berispen, alles veragten, laken, over al wat te berispen of te bedillen vinden.

Riprensibile, **riprendevole**. Bestraffelijk, strafbaar, berispelijk, dat billijk of met regt bestraft, berispt kan of moet worden.

vita riprensibile. Een bestraffelijk, berispelijk leven.

Ripreso. Wedergenomen, weder veroverd, bemagtigd; ook bestraft, bekeven, berispt, verweeten, enz.

esser ripreso di qualche fallo. Over een misdaad bestraft, bekeven, berispt worden, een verwytt krygen.

Riprenditore, **riprenditore**. Een bestraffer, bekyver, berisper, enz.

Riprensione, **reprehenzione**. Bestraffing, bekyving, berispinge, uitmakinge, verwyting, enz.

dar' una buona riprensione. Een goede bestraffing, berispinge, een goede bekyvinge geven.

Riprendimento. Wederneming, onderneming, wederinneming, verovering, bemagtiging, wederaanvanging, enz.

Ripresa. Wederneming, weder verovering, enz. nieuwe aanvang, nieuw begin.

ripresa delle arme, della battaglia &c. Weder openning, aanvatting der wapenen, nieuw tressen, nieuw gevegt, enz.

ripresa d'una fortezza. Weder inneming, verovering, bemagtiging van een vesting of sterkte.

a diverse riprese. Met verscheide herhalingen.

Ripresaglia, **rappresaglia**. (Represalien) dat is, aanhouding der goederen van de gene, die onze goederen aangehouden hebben, en niet willen verlaten of wederom geven, voor dat men de onze weder gegeven heeft.

far (usar) le ripresaglie sopra i beni de nemici. De (represalieu) aanhouding op des vyands goederen leggen, dezelve van gelyken aanhouden.

RIPRESENTARE &c. *V. Rappresentare* &c.
RIPRODURRE. Weder voortbrengen, weder voor den dag, in 't licht brengen.
RIPROVARE, *Riprobare*. Niet aannemen, verwerpen, verstootten, niet goedkeuren, niet voor goed houden of agten.
Reprovabile, *reprovabile*. Niet aannemelijk, verwerpelijk, verstootelijk, dat te verwerpen, te veragten is.
Riprobato, *reprobo*. Verworpen, verstootten, quaad gekeurd.
riprobato da Dio. Van God verworpen of verstootten.
Riprovamento, *reprobazione*. Verwerpinge, verstootinge, quaadkeuringe.
RIPUDIARE, *Repudiare*. Verstootten, verwerpen.
ripudiar la moglie. Zyn wyf of huisvrouw verstootten, verlaten.
Ripudio, *repudio*. Verstootinge, verwerpinge; ook egtfcheiding.
dar il ripudio alla moglie. Zyn vrouw verstootten, de egt met haar fcheiden.
RIPUGNARE, *Repugnare*. Iemand of iets tegen of wederftaan, streven: zig tegen iemand of iets aankanten, stellen, zetten; ook dwarsdryven.
l'acqua ed il fuoco ripugnano l'uno all'altra. Het water en het vuur ftryden tegen malkanderen.
l'essere e non essere ripugano. Zynen niet zyn ftryden tegen malkanderen, kounen niet te gelijk, te zamen waar zyn. *V. Contradire*, *Implicare*.
questa cosa ripugna alla mia natura. Dat ding ftryd tegen myn natuur, is tegen myn natuur.
Ripugnante. Weder- of tegenftrevend, tegenkantend, een ander dwars, tegen, ftrydig zyn.
Ripugnanza. Weder- of tegenftrevinge; ook weder- of tegenftand, tegenweer, weerwil, onwilligheid, tegenheid, tegenftribbeling.
baver ripugnanza naturale da qualche cosa. Een natuurlijke afkeer, tegenheid ergens van hebben.
dopo molte ripugnanze. Na lang tegenweer, tegenftreveu, tegenftribbelen; ook na dat de natuur lang daar tegen gef treden en gehaspelt had.
senz' alcuna ripugnanza. Zonder eenige tegenftand, tegenftribbeling, enz.
RIPULIRE. Weder zuiveren, reinigen, enz.
V. Pulire
ripulir la chiesa, le camere. De kerk, de kamer zuiveren, reinigen, fchoonmaken, opfchikken.
ripulir' un cesso &c. Een kakhuis of fecretet weder vegen of ruimen.
Ripulito. Weder gezuiverd, gereinigd, opgefchikt, enz.
un cesso ripulito. *V. Cesso*.
RIPURGARE &c. *V. Purgare* &c.
RIPUTARE, *Reputare*. Iets overdenken, overpeinen, overleggen, overwegen; ook agten, houden, daar voor agten, daar voor houden.
io reputo necessario &c. *che* &c. Ik houde, agte het voor noodwendig, noodzakelijk, enz. dat, enz.
Riputabile. Aanmerkelyk, gedenkens waardig, agtbaar, roemelyk, eerbaatlyk, eerlyk.
Riputato, *reputato*. Overdagt, overpeinsd, overlegt,

overwogen; ook geagt, gehouden, daar voor geagt of gehouden.
esser reputato un'ignorante &c. Voor een onwetende, euz. gehouden, geagt worden.
questo vien riputato per niente. Dat word voor niets geagt, gehouden.
Riputazione, *reputazione*. Agting, eer; ook roem, goede naam en faam, waarde of waardigheid, hoogagting, grootagting. *V. Stimare*.
per mia riputazione. Tot myne eer en roem.
persona di riputazione. Een voornaam, aanzienelyk; ook beroemd perfoon.
con molta sua riputazione. Met zyne groote eer en roem.
metter' uno in riputazione. Iemand in roem en eer stellen, tot grootagtinge brengen.
con poca riputazione. Met weinig roem en eer.
acquistar, baver &c. *riputazione*, *esser in riputazione*, *preder la riputazione*. In roem, in naam geraken, in naam of berugt zyn, beroemd, geagt zyn, zyne eer en roem, zyne goede naam en faam verliezen, quyttraken.
RISAGALLO, *Risegallo*. Een gift of vergift alzoogenaend.
RISADARE. Weder loden, verloden, foldeeren; ook weder effenen, gelijk maken, vergelyken, weder fluiten.
RISALIRE, *Reslire*. Weder fpringen, weder op of te rug fpringen.
RISALTARE. Weder groeten, iemand groetende danken, bedanken.
RISANARE. Weder heelen, genezen, weder gezond maken; ook weder gezond worden, iemand weder genezen. *V. Sanare*.
Risanato. Weder geheeld, weder gezond gemaakt of geworden, weder genezen.
RISAPERRE. *V. Sapere*. Ook van of door andere vernemen, hooren, gewaar worden, verftaan, uit of door verhalingen of vertellingen, en door 't berigt van een ander weten.
accioche non si risapesse. Op dat geen mensch daar van zal weten, op dat geen mensch daar van kenniffe zal krygen.
di questo non si riseppe niente a Parigi. Hier van heeft men te Parys nietmetal gehoord, niets vernomen.
Risaputo. Vernomen, gehoord, verftaan, gewaar geworden uit het verhaal, of door vertellinge van een ander.
RISARCIRE. Weder lappen, vermaken, verstellen, herftellen. *Met*. Weder vergoeden, goedmaken.
risarcir' il danno. De fchade vergoeden, weder goedmaken.
Risarcievole. Vergoedelyk, herftelbaar, dat vergoed of herfteld kan worden.
Risarcito. Weder herfteld, vergoed, goed gemaakt.
Risarcimento. Herftellinge, vergoedinge, goedmakinge.
RISATA &c. *V. Ridere* &c.
RISCALDARE, *Scaldare*. Warmen, weder warmen, verwarmen, opwarmen, weder warm maken.
riscal-

riscaldar le mani, li piedi &c. De handen, de voeten, enz. warmen, verwarmen.
riscaldar la stanza, il letto &c. De kamer, het vertrek warmen, verwarmen, het bed, enz. warmen, verwarmen.
riscaldar una vivanda affreddata. Een koud geworde spyze weder warmen, opwarmen.
riscaldar gli orecchi ad uno. Iemand de ooren warm maken, dat is, digt uitschelden, uitsmaken, de waarheid zeggen.
il Sole comincia a riscaldare. De Zon begint warm te schynen, te branden; te steken.
Riscaldarsi, Scaldarsi. Zig weder warmen, verwarmen; ook zig verhitten; ook geil, enz. worden.
Met. Weder opkomen, weder op de been geraken; ook weder hart en moed krygen.
faceva esercizio per riscaldarsi. Hy offende zig, arbeide om zig te verwarmen, om warm te worden.
riscaldarsi d'amore, di passione. Vierig, brandend, verlied worden, van toorn of gramschap branden.
riscaldarsi per uno. Zig wegens iemand verhitten, dat is, zyne zaak yverig aanvaarden, by der hand nemen, berragten, hem sterk of zeer verdedigen.
riscaldarsi contro di uno. Zig tegen iemand verhitten, dat is, zeer ontruffen en toornig of gram worden.
riscaldandosi le pratiche ed i maneggi per l'elezione del nuovo Cesare. Als een ygelyk afgezant om de verkiezing van een nieuwen Keizer op het ernstigt, yverigt en heftigt op zyn voornemen en begeerte aandringt.
riscaldandosi le gelosie ed i sospetti da ogni parte. De yverzigt en 'tquaad vermoede word op alle plaatsen hoe langer hoe heeter en heftiger.
Riscaldato, Scaldato. Weder gewarmd, verwarmd, opgewarmd, verhit.
una minestra riscaldata. Een weder gewarmde, opgewarmde bry.
riscaldato dal vino, dall'amore, dalla collera. Verhit van de wyn, van de liefde, van de toorn of gramschap.
Riscaldativo. Verwarmend, verhitteud, dat kragt heeft te verwarmen, te verhitten.
vivande &c. riscaldative. Verwarmende spyzen.
Riscaldatoio. Een werktuig of instrument om te warmen; ook een warmpan, bedpan.
Riscalda-Scalda-vivande. V. Sopra.
Riscalda-Scaldaketto &c. Een bedpan, om het bedde te warmen.
Riscaldamento. Weder warmmaking, verwarming, opwarming; ook verhitting; ook *Met.* Geile begeerte, drift; ook heete, of hitfge bleinen of blaren.
R I S C A T T A R E. Lossen, verlossen, rantsoeneren, afkooopen, vrykooopen, met geld weder aan zig kooopen.
riscattare un prigionero. Een gevangen lossen, verlossen, rantsoeneren, vrykooopen.
Riscattarsi. Zig lossen, verlossen, rantsoeneren, ook zig wederom wreken. *V. Riscuotersi.*
Riscattevole. Dat nog weder te lossen, te verlossen, te rantsoeneren, vry te kooopen is.

T O M. I.

Riscattato. Weder geloft, verloft, gerantsoeneerd, afgekost, vrygekost.
Riscatto. Lossing, verlossing, rantsoenering, vrykoooping; ook losgeld, rantsoen.
R I S C H I A R A R E, Schiarare. Weder opklaren, ophelderen, verligten; ook zuiver, helder, klaar worden of maken; ook uitwasschen, uitspoelen.
riscchiare un bicchiere. Een glas helder en klaar uitwasschen, uitspoelen.
Riscchiarsi, Schiararsi, Schiararsi. Zig opklaren, ophelderen, weder klaar, helder, weder schoon worden.
il tempo, il cielo riscchiara, (si va riscchiando.) Het weer, den hemel of de lugt klaard weder op, het word weder helder, schoon, mooy weer.
R I S C H I O. Gevaar, waging.
metter' arischio. In gevaar zetten, stellen, wagen, in de waagschaal zetten, stellen.
mettersi arischio di, &c. Zig in gevaar des, enz. be-geven, zig in de waagschaal des, enz. stellen.
con rischio della vita. Met gevaar van 't leven.
Rischioso. Gevaarlijk, daar groot gevaar aanhangt.
Rischiare &c. V. Arrischiare.
R I S C I A C Q U A R E &c. V. Sciacquare &c.
R I S C I A R A R S I. Spuwen, het spuwfel of speeksel uitrochelen, uitspuwen.
R I S C O N T R A R E. *Riscontro &c. V. Scontrare &c.*
R I S C O T E R E, Riscuotere. Weder lossen, uitlossen, aflossen; ook inmanen.
riscoteri dinari di qualche mercanzia. Geld van eenige waar of koopmanschap krygen.
riscoteri i crediti. De schulden inmanen.
riscoteri il suo. Het zyne weder bekomen, krygen.
riscoteri il pegno. Het pand lossen, aflossen.
riscoteri al giuoco. Zig weder wreken, zig weder in 't spel herhalen.
Riscosso. Geloft, afgeloft, enz.
Riscotitore. Een inmaner, rentmeester.
Riscossa, riscuotimento, riscossione. Lossing, uitlossing, aflossing; ook inmaning, enz.
far riscossa. Lossen, aflossen; ook inmanen.
R I S C R I V E R E, Rescrivere. Wederom schryven; ook schriftelijk antwoorden.
Riscritto, rescritto. Weder geschreven; ook een schriftelijk antwoord of verklaring van een Vorst en Prins over een zaak.
un rescritto del Principe. V. Sopra.
Rescrizione. V. Sopra. Ook wederschryving, schriftelijk antwoord.
R I S E G N A R E &c. V. Rassegnare, Resignare &c.
R I S E N T I R E, Risentirsi. Voelen, gevoelen, ondervinden, gewaar worden, enz. *V. Sentire.* Ook bewogen; ook vierig, heet, geil worden.
risentir una cosa, risentirsi d'una cosa. Iets gevoelen, ondervinden, gewaar worden, iets bezwaarlijk, hard, qualijk ondervinden, gevoelen.
far uno risentir qualche cosa. Maken dat iemand iets rege gewaar word, gevoeld.
mi fece risentir fin nell'anima. Het heeft myn gantsche ziel bewogen, het heeft my gantsch ontroerd.

L I I I I

mi

- mi risentii tutto a quei vezzi.* Ik ben door deze liefkoozingen gantsch bewogen, ontroerd geworden, zy hebben my gantsch, geheel vierig, verhit gemaakt.
- Risentito.** Gevoeld, ondervonden, gewaar geworden, enz.
- esserfi risentito di qualche cosa.* Iets gevoeld, ondervonden, bemerkt hebben.
- un poco risentito.* Een weinig ontrufft, een weinig toornig of gram, een weinig onwillig, enz.
- parole risentite.* Bemerkende, gevoelige, harde, straffe, spytige woorden.
- una lettera, risposta &c. molto risentita.* Een zeer gevoelige, scherpe, harde, spytige brief, een straf antwoord, enz.
- Risentimento.** Gevoeling, bemerking, bevinding, gewaarwording.
- mostrar risentimento di qualche cosa.* Toonen dat men iets kwalijk bevind, gevoeld; dat men het gewaar word.
- RISERBARE &c. Riservare &c. V. Servare.**
- riserbar (riserbarsi) qualche cosa.** Iets voor zig houden, behouden, agterhouden, afhouden, afnemen. **V. Salvare.**
- riserbar le sue forze ad altri impieghi.* Zyne krachten tot andere werken, bezigheden behouden, sparen, bewaren.
- Il destino mi riserba ad altri colpi.* Het noodlot, dat is, de voorzienigheid Gods schikt, bewaard, spaart my nog tot andere slagen, plagen, tot een ander ongeluk.
- riserbar dentro qualche cosa.* Iets inhouden, te rug houden, verzwegen.
- Riservarsi, riserbarsi.** Voor zig behouden.
- riservarsi qualche autorità.* Eenig geweld, magt of heerschappy, enz. voor zig behouden.
- riservarsi un caso di coscienza.* Een geval van gewisse, een zekere zonde agterhouden, verzwegen.
- Riservato, riserbato.** Behouden, voor zig zelve gehouden, agtergehouden, afgehouden, bewaard; ook verzwegen, bedagtzaam, kloek, verstandig; ook spaarzaam.
- asser &c. (star) molto riservato.* Zeer voorbehouden, dat is, zeer behoedzaam, bedagtzaam zyn.
- andar, caminar riservato con uno.* Zeer behoedzaam, bedagtzaam met iemand omgaan.
- riservato nello spendere &c.* Zeer verstandig, behoedzaam, bedagtzaam in geld uit te geven; ook een weinig gierig, karig, enz.
- veltri riservati.* Staande honden, wisselhonden; ook beschutters.
- cavalli riservati.* Versche postpaarden, wisselpaarden.
- caccia &c. riservata.* Een voorbehoude, verbode wildbaan, diergaarde.
- caso riservato al Papa.* Een zonde die alleen aan de Paus staat om te vergeven.
- assolver da casi riservati.* Van de voorbehoude zonde ontslaan.
- Riservazione.** Voorbehouding, agterhouding, uitzondering.

- la riservazione de' casi di coscienza &c.** Voorbehouding van eenige zonden of gevallen van 't gewisse.
- Riservo, riserva, riserva.** Bewaring, behouding, ophouding, agterhouding, weghouding; ook voorbehouding, bewaring, sparing, uitkiezing, enz. **Met.** Behoedzaamheid, bedagtzaamheid, verzwygtheit, enz.
- metter in riserva qualche cosa.* Iets aan een zyde, aan een kant leggen, wegleggen, in bewaring leggen, tot voorraad uitnemen, bewaren, sparen.
- tener qualche cosa in riserva.* Iets in bewaring houden, behouden, bewaren, sparen.
- frutti di riserva.* Bewaarvrugten, wintervrugten die laug konnen duuren.
- riserva di viveri &c.** Agtergehoute, opgezamelde, gespaarde levensmiddelen, levensvoorraad of proviaant.
- caminar con gran riserva.** Met groote behoedzaamheid, bedagtzaamheid, kloekheid; ook met verzwygtheit, stilligheid omgaan, handelen.
- senza riserva.** Zonder eenige uitzondering, voorbehouding, zonder eenig beding.
- con questa clausola e riserva.* Met deze uitsluiting en uitneming.
- Riservazione.** Voorbehouding, uitzondering, agterhouding.
- la riservazione de' casi di coscienza &c.** Voorbehouding, uitzondering, agterhouding van eenige zonden of gevallen van 't gewisse.
- RISERBARE.** Sluiten, toesluiten, besluiten, bezetten, stoppen, enz. ook verbergen.
- riservar il nemico.* Den vyand besluiten, bezetten, omringen.
- riservar le file, gli ordini.* De ryen, de gelederen sluiten.
- Riservato.** Gesloten, besloten, bezet, enz. **Met.** Verbergen, heimelijk.
- i piu riservati consigli, tesori, segreti &c.* De geheimste, verborgenste aanslagen of raadslagen, schatten, geheimen of wetenschappen.
- RISERVIRI.** Weder dienen, weder ten dienste zyn, weder ten dienste staan.
- se potro riservarvi.* Indien ik u weder dienen kan.
- RISGUARDARE &c. V. Riguardare &c.**
- RISICO &c. V. Rischio.**
- RISMA &c. V. Refima.**
- RISO, Risotto &c. V. Ridere &c.**
- RISO.** Rys.
- RISOLVERE.** Ontknoopen, ontbinden, losmaken; ook ontsluiten, oplossen, een sluitreden, een besluit maken, besluiten, bescheiden, besliffen, sluiten.
- risolver un nodo, un gruppo.* Een knoop, een strik ontknoopen, los maken.
- risolver una questione, un dubbio un trattato.* Een vrage, een twyffel oplossen, besliffen, een verhandeling sluiten, besluiten.
- risolver una cosa in consiglio.* Iets in den raad besluiten, bepalen.
- egli ha autorità di trattare ma non di risolvere.* Hy heeft volmagt om te handelen, maar niet om te besluiten, te bepalen, of een slot te maken.

Risolvers, risolversi. Zig oplossen, verdryven, vergaan, ontlaten, smelten, vloeijen, versmelten, tot poeder worden.

risolter cera, zucchero &c. Wasch, zuiker, enz. ontlaten, smelten, versmelten.

risolter metalli. Erzen of metalen ontlaten, smelten, vloeijend, vloeibaar maken.

il Sole risolve le nevi, il fuoco la cera. De Zon versmelt de sneeuw, 't vuur het wasch.

risolter il tartaro. De wynsteen volgens de scheikouft smelten, scheiden.

questa bevanda risolve la malatia, questo empastro il dolore, il tumore, l'infagiione, l'attrazione &c. Deze drank zal de ziekte of krankheid verdryven, wegnemen, deze pleister zal de smarten pyn stilleu, het gezwel, de kramp verdryven, verzagten.

le nuvole i vapori si risolvono in pioggia. Uit de wolken en dampen ontstaat eindelijk een regen.

la neve si risolve in acqua la cera si risolve al fuoco. De sneeuw smelt, ontdooit (in 't water,) het wasch versmelt, word week by 't vuur.

risoltersi in lagrime &c. In tranen, enz. smelten, vergaan.

il congresso &c. si risolve, risolvette in nulla. De zamenkomst, byeenkomst raakte te niet, is vrugloos gescheiden.

Risolvere, risolversi. Besluiten, by zig zelve besluiten, vaststellen.

risolter (risolversi) di far qualche cosa. Besluiten, by zig zelve besluiten; ook voornemen, in de zin hebben iets te doen.

risolversi a qualche cosa. Zig ergens tot schicken, bequaam maken, begeven.

non sò risolvermi. Ik kan my niet begeven, ik kan niet besluiten.

io mi risolvere i più tosto di morire &c. Ik zoude liever willen sterven, of, eerder besluiten, enz.

Risoluto, risoluto. Opgeloft, ontbonden, ontknoopt; ook onthouten, vastgestelt, beschikt, besloten; ook resoluut, dat is, dapper, stout, onvertsaagd, kloekmoedig, enz.

esserfi risoluta a qualche cosa. Iets vast gestelt hebben.

un'buomo risoluto. Een dapper, stout, onvertsaagd, kloekmoedig mensch, die zig niet vreeft iets te wagen of te ondernemen; ook die bestendigen standvastig is.

una impresa molto risoluta. Een stoute, onvertsaagde onderneming.

Risolutamente. Op een dappere, stoute, onvertsaagde, kloekmoedige wyze.

assir &c. risolutamente. Kloekmoedig, dapper, onvertsaagd, enz. aangrypen, aantalten.

Risolutivo. Verklarend, besluitend; ook dat kragt heeft om op te lossen, te verdryven, te ontbinden, te smelten.

virtù risolutiva. V. Sopra.

Risolutezza. Vastgesteltheit, dat is, dapperheid, stouterheid, kloekmoedigheid, onvertsaagtheit.

Risoluzione. Oplossing, ontknooping, ontbinding; ook slot, besluit, vaststelling, bescheiding; be-

slissing, voornemen, opzet, mening; ook afscheiding, verdeeling, ontlating, smelting; enz. ook dapperheid, kloekmoedigheid, enz. manhaftigheid.

venir alla risoluzione. Tot het slot (besluit) komen, het slot, het besluit maken, eindelijk vaststellen, besluiten; enz.

con una risoluzione eroica, con gran risoluzione. Met een heldhaftig besluit, met groote dapperheid en kloekmoedigheid.

la mia risoluzione è di andare. Myn voornemen, myn oogwit, oogmerk is, om te gaan.

non vi è risoluzione. Daar is geen slot, besluit, het word niet regt besloten; ook men heeft geen hart, geen moed, dapperheid, kloekmoedigheid, enz.

V. Coraggio.

RISONARE, Risuonare. Weder geluid geven, weder klinken, wedergalmen; ook klinken, luiden, galmen in 't gemeen.

dal qual gridare risuonavano le grotte e le valli attorno. Van welk geschreeuw de holen en bergen over al in de rondte wederklonken, wedergalmden.

Risonante, resonante. Wederklinkend, wedergalmend; ook helderluidend, helderklinkend.

parole risonanti. Helder-luidende, klinkende woorden. [den.]

come un cembalo risonante. Als een klinkende, luidende bel.

Risonanza, resonanza. Wederklank, wedergalm; ook geluid, toon, klank.

una vezzosa risonanza. Een lieflijk geluid, een aangename klank of wedergalm.

RISORGERE. Weder opstaan, verryzen.

risorger dalla morte. Van den doode opstaan, weder opstaan, verryzen.

Risorgente. Opstaande, weder opstaande, verryzende.

la risorgente aurora. De weder-opgaande, ryzende morgenstond, dageraad.

Risurrezione, resurrezione. Opstanding, weder opstanding, verryzing.

la resurrezione di Cristo. De opstanding, de verryzenis Christi. **V. Pasqua.**

la risurrezione de' morti. De opstanding, de verryzenis der dooden.

RISOVENIRE. Weder invallen, weder gedenken, geheugen, erinneren, te binnen komen.

RISPARMIARE. Sparen, bewaren; ook versparen; ook spaarzaam of huisselijk zyn; ook verschoonen.

risparmiare le spese, i passi, la fatica &c. De onkosten, de gang, de moeite sparen, voorkomen.

Risparmiarsi. Zig (ergens toe) sparen, in staat hou-

[den.]

Risparmiatore. Een spaarder, bewaarder, dat is, een spaarzaam, een zuinig huishouder.

Risparmio. Sparing, besparing, bewaring; ook spaarzaamheid, huishouding.

dato al risparmio. Tot de spaarzaamheid geneigd, genegen, enz.

Risparmioso. V. Sopra.

R I S P E T T O. Aanschouwing, gezigt, gekyk, aanmerking, betragting, bedenking, oorzaak; ook eer, eerbewyzing, eerbiedigheid, (respect.)
baver rispetto al tempo, al luogo, alla persona. Op de tyd, plaats en persoon zien, agt hebben, de tyd aanzien, betragten, in bedenking of in betragting nemen, eerbiedigheid voor de persoon hebben.
baver rispetto al suo superiore. Op zyn overigheid zien, zyn overigheid byzonderlijk agten, eeren.
mostrar, portar, dar rispetto ad uno. Iemand eerbiedigheid (respect) bewyzen, toonen, byzonderlijk eeren.
baver rispetto delle persone. De personen aanzien, een onderscheid der personen maken.
senza rispetto. Zonder eerbiedigheid (of respect); ook zonder onderscheid, zonder aanzien (der persoon,) dat is, zonder byzonderlijke eerbewyzing.
senza rispetto di persone. Zonder aanzien of onderscheid van personen.
senza tanti rispetti. Zonder zo veel bedenken, zonder veel wezens en onderscheid te maken.
un cavallo di rispetto. Een handpaard; ook een rypaard dat in het ryfchool heeft leeren gaan, loopen, springen, enz.
un' uomo, una persona di rispetto. Een man, een persoon van aanzien, van eer, van staat.
perder' il rispetto ad uno. De eerbiedigheid of agting voor iemand verliezen, dat is, hem niet meer byzonderlijk eeren, ontzien of agten, al te gemeen met iemand worden.
per buon rispetto, per ogni buon rispetto. Om goede oorzaken of redenen; ook in alle geval, enz.
il nome taccio per buon rispetto. De naam verzwijge ik eershelve; ook wegens goede redenen.
se non lo facessi per altri rispetti. Als ik het om andere oorzaken of redenen niet deede.
per rispetto della madre &c. Van wegen de moeder, enz. ook ten aanzien van de moeder.
Rispetto, a rispetto, per rispetto. In bedenking, in overweging, in aanzien, in betragting.
rispetto a questo. In bedenking, overweging dezès.
ogni bellezza è poca a rispetto della sua (rispetto alla sua.) Alle schoonheid is weinig ten aanzien, ten opzichte van de hare.
Rispettivo. Dat in een zekere betragting of vergelyking bestaat.
Rispettivamente. Wederzyds, over en weder, van beide kanten, van wederzyden, opzigtelyk.
Rispettoso, rispettuole, rispettuoso. Eerbiedig, vol eerbiedigheid, hoffelijk, beleefd; ook eerwaardig, aanzienelyk, agtbaar.
Rispettoso. Eer bewyzen, eerbiedigheid betuigen of betoonen; ook eeren, agten.
rispettar' uno. Iemand eer bewyzen, eerbiedigheid toonen, betuigen, eere aandoen.
Rispettata. Eere bewezen, geërd, geagt.
esser rispettato. Aangezien, geagt, geëerd, eer bewezen worden.
R I S P I G N E R E, Risospignere. Weder aanstooten, ook te rug of agterwaarts stooten, wegstooten, te

rug of agterwaarts dryven, te rug of agterwaarts slaan, afslaan.
rispigner' uno indietro. Iemand te rug of agterwaarts stooten, wegstooten, te rug of agterwaarts dryven.
rispigner la folla, la calca. Het gedrang of toedringend volk te rug of agterwaarts stooten.
rispigner l'impeto (la forza) de' nemici. Het geweld, de magt der vyanden te rug slaan, afslaan, te rug of agterwaarts dryven.
rispigner d'affalto. De storm, den aanval afslaan, afdryven.
il vento ci rispigne al lido. De wind heeft ons weder te rug, aan strand gestooten, gedreven.
rispigner' una calomnia. Een smaad of lasterreden afwenden, wederleggen.
Rispinto. Te rug of agterwaarts gestooten, weggestooten, te rug of agterwaarts gedreven, te rug of agterwaarts geslagen, uitgeslagen.
esser rispinto da uno. Van iemand te rug gedreven, te rug gestooten worden.
Rispinta. Een te rugstooting, te rug of agterwaarts dryving, enz.
R I S P L E N D E R E, V. Splendere.
R I S P O N D E R E. Antwoorden, verantwoord en, antwoord geven; ook tegenwerpen, tegen spreken.
risponder' a chi domanda. Aan die gene antwoorden die vraagt.
risponder' ad uno per lettere, risponder' alle lettere. Iemand door brieven (schriftelijk) antwoorden, op de brieven antwoorden, de brieven beantwoorden.
risponder' una lettera. Een brief beantwoorden, op een brief antwoorden.
risponder' arrogantemente, arditamente, liberamente, (francamente) prontamente, brevemente con (in) poche parole &c. Hoogmoediglijk, strotfelijk, stoutelyk, vermetelyk, vry of vrypostig, haastig, schielijk, vaardig, kortelyk, met weinig woorden antwoorden.
non sapeva rispondere, (che rispondere.) Hy wist niet te antwoorden, hy wist niet wat hy zoude antwoorden.
senza risponder parola. Zonder een eenig, een enkel woord te antwoorden.
cui ella lietamente rispose. Den welken zy vrolijk, blydelyk antwoorde.
risponder col cannone. Met de stukken antwoorden, dat is, tegenschieten.
risponder colle armi. Met de wapenen antwoorden, dat is, in plaats van te antwoorden den oorlog of de kryg aanbieden.
risponder colle pagna, risponder, ma non con parole. Met stooten antwoorden, antwoorden maar niet met woorden.
Rispondere. Spreken, goede woorden, reden en antwoord geven, ten antwoord staan, enz.
risponder per uno. Voor iemand spreken, verantwoord en, instaan, borg worden, borg staan, enz.
io ne devo rispondere. Ik moet rekening, reden en antwoord daar van geven, ik moet het verantwoord en, ik moet 'er voor instaan.

risponder per il danno. Voor alle schaden instaan, verantwoorden.

e non potendo risponder' al pagamento, riuscì fallito. En als hy op zyn regte tyd niet konde betalen of voldoen, speelde hy bankrot.

Rispondere, Mes. Inbrengen, opbrengen, nakomen, agtervolgen, houden, bystand en hulp bewyzen; ook gehoorzamen; ook overeenkomen, overeenstemmen, op malkanderen slaan, eendragtig zyn, eens zyn.

le terre e possessioni &c. non rispondono più al solito. De landeryn en goederen, enz. brengen niet meer zoo veel in, brengen niet meer zoo veel op als zy wel plegen te doen.

risponder' a' i comandi. De bevelen, geboden nakomen, gehoorzamen, gehoorzaam zyn.

ogni membro risponde all' altro. Elk lid is het ander gehoorzaam, het eene lid komt met het ander overeen.

il principio risponde al fine. Het begin moet met het einde overeenkomen, overeenstemmen, het begin moet op het einde slaan.

la mercanzia risponde alla fattura. De waar of koopmanschap komt met de (factuur) lyft overeen.

risponder' alla speranza, che altri di lui ha conceputa. De geschepte hoop nakomen, agtervolgen, iemand in de hoop die hy heeft niet bedriegen.

la casa rispondeva sopra il canale. Het huis zag op, of over de graft, dat is, heeft zyn uitzigt op, of over de graft.

le finestre rispondono nel giardino, a quelle del palazzo. De vensters komen in de tuin uit, staan op de tuin, staan regt over de vensters van het raadhuis.

queste tre parti rispondono alle tre vie; purgativa, illuminativa, unistiva. Deze drie deelen stemmen over een, schikken hen op de drie wegen; de reiniging, verligting, vereeniging. *V. Corrispondere.*

Rispondente. Antwoordend, beantwoordend; ookeen antwoorder, verantwoorder, die borg word, enz.

Risponditore. V. Sopra.

Risposione. Antwoord, beantwoording.

Risponsorio, responsorio. Een beantwoording, antwoordgezang in 't Choor.

Risposto. Geantwoord, beantwoord.

vi sarà da me risposto col medesimo tuono, o tuono. Ik zal u op dezelve wyze antwoorden, met het zelve geluid, met dezelve toon, met dezelve slag antwoorden.

Risposta. Antwoord, beantwoording; ook een antwoordschryving.

dar risposta. Antwoordgeven, antwoorden, beantwoorden, weder antwoorden.

mandar, haver, ottener risposta. Een antwoord schicken, zenden, schrijven, een antwoord hebben, bekomen, krygen, ontfangen.

risposte generali. Een algemeen antwoord, algemeene beantwoording.

risposta bella, presta, pronta, opportuna, amichevole, piacevole, faceta, precisa, rigida, cruda, bumile &c. Een schoon, gezwind of schielijk, vaardig, ty-

delijk, vriendelijk, lieflijk, korswillig, naauwkeurig, hard of straf, ruw, ootmoedig, enz. antwoord.

haver una pronta risposta. Een vaardig antwoord hebben, gezwind weten te antwoorden.

in risposta dico che &c. Tot antwoord zegge ik, dat enz. *R I S S A, Risse.* Gekyf, twist, krakkeel, tweedragt, tweespalt, oneenigheid, enz.

Risso. Kyfagtig, twistagtig, krakkeelagtig, enz.

R I S T A B I L I R E. Weder vast maken, bevestigen, weder stigten, weder opregten, weder inzetten.

ristabilir' uno nella carica, stato pristino. Iemand weder in zyn vorig ampt, in zyne vorige bediening stellen, zetten, bevestigen.

ristabilir' il commercio, un contratto. De koophandel weder opregten, een verdrag, verbond, afspraak weder bevestigen. *V. Stabilire.*

R I S T A G N A R E. V. Stagnare &c.

R I S T A M P A R E. Weder drukken, weder onder de pars brengen.

ristampar' un libro. Een boek weder drukken.

Ristampato. Weder gedrukt, weder op nieuws aangeleid.

Ristampa. Wederdrukking, herdrukking, enz.

R I S T O R A R E, Ristaurare. Weder vermaken, hermaken, vernieuwen, herstellen, weder in goede stand of staat, of te regt brengen; ook verbeteren, vergoeden, vergelden, in de vorige staat stellen.

ristorar' una fabrica, casa, città &c. Een gebouw, een huis, een stad, enz. weder opregten.

ristorar' il danno (uno del danno). De schade vergoeden, herstellen, iemand de schade goedmaken.

ristorar' la famiglia &c. Het huisgezin weder in staat of stand brengen.

ristorar' la battaglia. De slag, den stryd, het gevegt weder beginnen, weder aanvangen te stryden, te vegten.

ristorar' le sue forze. De kracht weder herstellen, verfrissen, verversen, verquikken.

Ristorarsi. V. Sopra. Zig weder versterken, verquikken, weder kracht of sterkte bekomen, krygen, weder opkomen.

ristorarsi con un poco di collazione. Zig met een klein ontbyt verquikken, sterken.

Ristorato. Weder vermaakt, hermaakt, vernieuwd, hersteld, weder verquikt, versterkt.

Ristorativo. Weder sterkend, dat weder sterkte en kracht geeft, verquikkend, versterkend.

con vini e confetti ristorativi. Met wynen, en versterkende ingeleide of gezuikerde dingen.

Ristoratore, ristauratore. Die weder iets opregt, hersteld, opbouwd, die weder iets in de vorige staat brengt.

Ristoro, ristori. Weder opregtend, vernieuwing, herstelling; ook verbetering, vergoeding; ook versterking, verquikking, verversing; ook versterkende middelen, krachtige, verquikkende dingen. *confetti, vini e simili ristori.* Ingeleide, gezuikerde dingen, wynen en diergelijke versterkende en hartsterkende dingen.

unico ristoro dell' anima mia stanca, e debole. De eenigste verquikking en laaffenis van myne moede, afgematte en zwakke ziele.

R I S T R I N G E R E &c. *V. Refringere &c.*

R I S T R E T T O. Eng besloten, naauw gemaakt, benaauwd, gebouden, ingekrompen, enz.

esser (star) ristretto sotto 'l commando altrui. Onder eens anders gebied, bevel besloten zyn.

esser ristretto a certa cosa. Aan een zekere zaak gebonden zyn.

star ristretto in se. Klein in een gekrompen zitting.

stanno ristretti tra quelle montagne. Zy woonen daar besloten, tussen de bergen.

aere, caldo ristretto, spiriti, a vapori &c. ristretti. Besloten lugt, hitte, besloten geesten, winden, dampen.

economia, corte ristretta, spese &c. ristrette. Spaarzame huishouding, hof houding, ingetrokke, bepaalde onkosten, spaarzame uitgave.

Ristretto. De eugte, naauwte, dat eng, kort by een getrokken is, den inhoud, de kerne, het kort begrip.

Il ristretto del negozio, concetto. Het kort begrip; ook het voornaamste, eerste, wigtigste van een handel, begrip, enz.

in ristretto. Kort, kortelijk, met korte woorden.

Ristrettamente, ristrettivamente. *V. Sopra.* Ook met zekere maat en deel.

Ristrettivo. Dat eng te zamen trekt, te zamentrekend, stoppend.

R I S V E G L I A R E &c. *V. Svegliare &c.*

R I S U L T A R E, Risultare. Volgen, vervolgen; ook daar uit ontstaan, spruiten, voortkomen, beginnen, vloeijen, geboren worden.

risultar gran danno, conseguenze cattive di qualche cosa. Groote schade, quade gevolgen ergens uit volgen, komen, ontstaan, spruiten.

quindi risulta che &c. Hier uit volgt, ontstaat, spruit, dat enz.

Risultato. Het flor, het besluit, het vervolg ergens van.

R I S U O N A R E. *V. Resonare.*

R E S U S C I T A R E. Weder opwekken (van den doode;) ook opstaan, weder opstaan, verzyzen (van den doode;) ook wakker maken, opwekken, vernieuwen. *V. Suscitare.*

risuscitar' i morti. De dooden weder opwekken.

risuscitar' i tumulti già sopiti, le pretensioni già morte &c. De reeds gestilde oproer, de verouderde, verstorve regtsvordering weder opwekken, wakker maken, vernieuwen. *V. Suscitare.*

habbiamo dariscusitar tutti quanti. Wy zullen allemaal wederom opstaan, verzyzen.

io risuscito. Ik word wederom levendig, dat is, ik bekom, herhaal my weder van myne angst en bekommernis.

Risuscitata. Weder opgewekt; ook weder opgestaan, verzezen (van den doode.)

Cristo risuscitato. De opstandinge, weder opstandinge, verzyzenis Christi.

Risuscitamento. Weder opwekking; ook weder opstanding, verzyzenis.

R I T A G L I A R E. Weder snyden; ook aan-stukken snyden, affnyden.

Ritaglio. Een affnydsel, een lap, spaan, stuk, brok, à ritaglio. Stukswys, by stukken en brokken.

vender' a ritaglio. Stukswys, by stukken en brokken; ook by kavelingen verkoopen.

R I T A R D A R E. Veragteren, ophouden, vertragen; ook verhouden, beletten, uitsstellen.

ritardar' i progressi di uno. Iemands voortgang ophouden, beletten, iemand in zyne voortgang hinderlijk, schadelijk zyn.

ritardar' uno. Iemand ophouden, uitsstellen.

ritardar' (ritardarsi) in qualche luogo. Zig op een plaats ophouden, op een plaats vertoeven, verblyven.

Ritardato. Opgehouden, vertraagd, verhinderd, belet, enz.

esser ritardato. Opgehouden, verhinderd, belet, te rug gestelt worden.

Ritardamento, ritardanza, ritardo. Ophouding, verandering, beletsel, vertraging.

R I T E N E R E. Houden, behouden, vasthouden; ook ophouden; ook af houden; ook beletten, verhinderen; ook onderhouden, hoeden, opvoeden.

ritener' il danaro, la roba. Het geld, de waar of koopmanschap behouden, niet wedergeven, agterhouden, te rug houden.

ritener' uno. Iemand aanhouden, ophouden, vasthouden.

ritener' uno prigione. Iemand gevangen houden, in verzekering nemen.

ritener' uno seco, a suo servizio, a pranzo &c. Iemand by zig, tot zyn dienst houden, iemand by zig ten eeten, ter middagmaal houden.

ritener' l'orina. Het water (of de pis) ophouden.

ritener' uno da qualche sceleraggine. Iemand van een schelmstuk af houden, te rug houden, een schelmstuk beletten, verhinderen.

ritener' una fortezza conquistata, una opinione. Een veroverde of bemagtigde vesting of sterkte behouden, inhouden; ook by een meening of gevoelen blyven, op een gevoelen blyven staan.

ritener' un dono. Een geschenk behouden, dat is, aannemen.

ritener qualche cosa in memoria. Iets in gedagten, in de geheugenis houden, iets gedenken, geheugen, niet vergeten.

ritener' acqua. Water houden, dat is, niet druipen, of doorvloeijen.

ritener' uno in vita. Iemand in 't leven houden, behouden.

ritener' il corso delle acque. De loop des waters ophouden, tegenhouden, beletten.

ritener le lagrime. De tranen ophouden, zig van weenen en schreijen houden.

Riteneresi. Zig houden, onthouden, bedwingen, beletten, matigen.

appena si ritenne che non &c. Hy konde zig naauwlijks wederhouden, onthouden, bedwingen, matigen, dat hy niet, enz.

Ritenuto, ritenso, retento. Behouden, afgehouden, op-

opgehouden, wederhouden, belet; ook ingetogen, behoedzaam, voorzigtig, enz.

fer ritentato prigione. Men heeft hem gevangen, in hegtenis, in verzekering genomen.

andar ritenuto in una cosa. In een-zaak ingetogen; ook behoedzaam, voorzigtig, bescheiden handelen.

Ritensivo; retentivo. Behoudend, inhoudend.

la facoltà ritenitiva. De behoudende kracht, de kracht of magt van iets by zig (in 't lichaam) te behouden.

baver buona retentiva. Iets wel kunnen inhouden, een goede inhoudende kracht hebben; ook de pis, den stoelgang lang kunnen ophouden.

Ritenzione; retenzione; ritenenza; ritenimento. Behouding, ophouding, aanhouding, agterhouding; ook wederhouding, beletting, verhindering; ook verzekering, hegtenis.

la ritenzione di qualche piazza. De behouding, bemagtiging van een vesting of sterkte.

ritenzione dell' altrui bene. De ophouding, te rug houding, agterhouding van vreemd of eens anders goed.

ritenzione d'urina. Ophouding des waters.

ritenzione del Principe di N. De gevangenis van den Vorst of Prins N.

Ritegno. Dat te zamen houd, dat toehoud of digt houd; ook iets daar men zig aanhoud, vasthoud, een houaft, een haak, kram.

il ritegno del fucile. Het slot op een pan van een snaphaan, vuurroer, enz.

fucile a ritegno. Een roerslot, musquetslot, met een houaft of haakje.

senz' alcuno ritegno. Zonder eenige verhindering of tegenstand; ook zonder eenige vrees of schrik.

RITINGERE, Ritigners. Weder verwen, weder (in de verw) steken.

Ritinto. Weder geverwd, weder de in verw gestoken.

RITIRARE. Intrekken, weder trekken, wederom trekken, weder na zig trekken, te rug of agterwaarts trekken, afrekken. *Met.* Weder t' huis ontbieden, op ontbieden.

ritirar le corna. De hoorens intrekken. *Met.* Bevreest zyn.

ritirar le gambe. De beenen te rug trekken.

ritirar le truppe dall' assedio. Het krygsvolk van de belegering te rug trekken, afrekken, afvoeren.

ritirar la guardia. De wagt afvoeren, aflossen.

ritirar' un ambasciadore. Een afgezant weder op ontbieden, t' huis of te rug ontbieden.

Ritirarsi. Zig te rug trekken, agterwaarts trekken, zig by een of te zamen trekken, ingaan, weg gaan, weg pakken, te rug of agterwaarts wyken, gaan, te rug of agterwaarts treden; ook zig opsluiten, insluiten, verfteken; ook na huis gaan, enz.

Il sangue si ritira al cuore. Het bloed trekt zig te zamen na 't hart.

le gambe, li nervi mi si ritirano. De beenen, de peezen worden my korter, trekken, krimpen op, te zamen, by malkanderen.

il panno &c. si ritira. Het laken, het stof, enz. krimpt op of in, word smalder.

farà tempo di ritirarsi. Het zal tyd zyn om na huis te gaan.

ritirarsi in camera. Zig in de kamer begeven, verfteken, verschuilen.

ritirarsi in un chioftrò, ritirarsi dal mondo. Zig in een klooster begeven (opsluiten,) de wereld verlaten, zig van de wereldsche zaken afrekken.

ritirarsi in luogo sicuro. Na, of in een verzekerde plaats vlugten, zig na een verzekerde of vaste plaats begeven.

ritirarsi in porto, ne' quartieri. Zig (zekerheidshalve) in de haven, in 't quartier begeven.

ritirarsi a far' orazione, essercitii spirituali. Zig na een geheime, afgelege plaats begeven, om te bidden: een geestelijke oefeningen te geven.

ritirarsi segretamente dalla compagnia. Zig van het gezelschap heimelijk onttrekken, weg begeven, het gezelschap heimelijk verlaten.

Ritirato. Weder te rug, agterwaarts getogen, getrokken; ook ingetogen, ingetrokken; ook die gaerne alleen of eenzaam is.

persona ritirata. Een eenzaam, afgezonderd persoon, die niet veel by de menschen is of komt.

far ritirato. Alleen, eenzaam, in eenzaamheid leven.

Ritirato. Het te rug- of agterwaarts gaan, te rug of agterwaarts wyken, of trekken; ook een afgelege, eenzame plaats; ook een toevlugt, een verzekerde schuilplaats.

far' una ritirata. Te rug of agterwaarts trekken of wyken, atrekken, vlugten.

baver la sua ritirata, (qualche posto per ritirata.) Zyn: zekere toevlugt, zyn vlugtplaats, schuilplaats ergeus hebben.

sonar, batter la ritirata. Den aftogt blazen of slaan.

Ritiratezza. Eenzaamheid, het eenzaam leven.

amar la ritiratezza. De eenzaamheid, het eenzaam leven beminnen.

Ritiramento. Te zamen, by een, in een trekking, verkorting.

ritiramento de' nervi. Verkorting, inkrimping, op: trekking, zamentrekking der peezen of spau: aderen.

RITTO. Plegtigheid, gewoonte, wyze, manier.

conforme i riti di santa chiesa. Volgens of naar de gewoonte, het gebruik der H. Kerke.

Rituale. Een boek daar de plegheden, gewoontens, de wyzen of manieren, het gebruik (der kerken) in beschreven zyn.

RITOCARRE. Weder aanroeren, aanraken; ook: weder gedenken, herdenken, weder melden.

ritoccar' una materia, un discorso. Een stoffe of materie, een schryfaart weder aantoeeren, weder voor: nemen; ook weder in 't kort, kortelijk melden, gedenken.

ritoccar' un quadro. Een schildery weder overloopen, dat is, hier en daar verbeteren, verhelpen, op: halen.

Ritocato. Weder aangeroerd, weder aangeraakt, weder gemeld, enz.

RITOGLIARE. Weder nemen, wederom nemen, te rug nemen.

RITONDO &c. *V. Rotondo* &c.

RITORCERE. Weder draaijen; ook weder vlegten, strengelen; ook weder twynen. *V. Torcere*. *ritorcer' una stramba*. Een bindzeel, halfter, een bindtouw draaijen, vlegten enz.

ritorcer corde. Touwen draaijen, spinnen. *ritorcer qualche parola ingiuriosa contro alcuno*. Een scheldwoord op een scheldende reden wederom tegen iemand draaijen, dat is, hem toepassen.

Ritorto. Wedergedraaid, te rug gedraaid.

Ritorta, *ritortola*. Een halfter, bindzeel, touw, of strik; ook een kromhals of retort om te distilleren of over te halen.

RITORNARE. Weder keeren, wederom keeren, wederom komen, wederom gaan; ook weder wegbrengen, weder wegleggen, enz. ook veranderen. *V. Tornare*.

ritornar' in se. Weder in zig zelve komen; ook weder tot, of by zig zelve komen, zig wederom herhalen.

ritornarono in lui gli smarriti spiriti. De verlore geesten (of kragten) kwamen weder in hem.

quando mi ritornarete il mio libro, che vi prestai? Wanneer zult gy my myn boek weder geven, dat ik u geleend heb? *V. Tornare*.

ritornar' uno in vita, alla fede, alla penitenza &c. Iemand weder levendig maken, opwekken, iemand weder tot het geloof bekeeren, tot boete brengen.

ritornar qualche cosa al suo luogo. Iets weder op zyn plaats zetten, iets weder na zyn plaats wegbrengen.

il vento lo ritornd in Italia. De wind dreef hem wederom te rug in Italic.

Vener ritornd in una gatta come era prima. Venus veranderde zig wederom in een kat gelijk als zy tevoren was.

le profezie ritornano vere. De voorzeggingen, voorspellingcn worden waar, komen uit, worden vervuld.

ritornarfi buon cristiano. Wederom een goed christen worden, zig weder bekeeren.

Ritornato. Weder gekomen, weder gekeerd, wederom gegaan, weder omgekeerd, enz.

Ritorno. Wederkomst, wederkeering, te rugreis, enz. *al mio ritorno*. Op myn wederkeeren, wederkomst, wanneer ik wederom kome.

cavallo, carrozza, vascello di ritorno. Een te rugreis of retourpaard, karos of koets, schip, dat is, die weder te rug keert of wederom komt.

la strada di ritorno. De landstraat of weg waar door men weder te rug reisd.

esser di ritorno. Wedergekomen zyn.

dar qualche cosa di ritorno. Iemand iets toegeven (in een ruiling.)

Ritornello. Een tusschen-stukje, (in de zangkonst.)

RITORRE, *Ritogliere*. Weder te rug nemen, wederom nemen.

RITRARRÈ. Te rug trekken, aftrekken, afhouden, afkorten; ook uittrekken; ook onttrekken, onthalen, afhaken, afknevelen, enz. *V. Ritirare*; ook *Cavare*, *Trarre*.

ritrarr' uno dal giuoco &c. Iemand van 't spelen, enz. aftrekken, te rug houden.

due cose mi ritraggono da questa impresa. Twee dingcn houden my van dit voornemen af, houden, trekken my daar van te rug.

ritrar' profondi sensi di qualche testo. Diepzinnige uitleggingen uit een text trekken, halen.

ritrar' danari da qualche mercanzia. Geld uit eenige koopmanschap trekken.

ritrar' profitti da qualche cosa. Nut, voordeel ergens uit trekken.

Ritrarre. Aftrekken, uittrekken, afschetsen, aftekenen; ook afschilderen, uitschryven, afschryven.

ritarr' una copia, un' esemplare. Een afschrift of copy, een voorschrift uittrekken, uitschryven, afschryven.

ritarr' una persona &c. *al vivo, al (dal) naturale*. Een persoon naar 't leven afschilderen, afschetsen, afbeelden. *Met*. Iemand's schande of deugden regt, net beschryven. afbeelden.

Ritratto. Afgetrokken, onttrokken; ook afgeschetst, afgetekend, afgeschilderd; ook een schets, tekening; ook een beeltenis, afbeeldsel of counterfysel. *il dinaro ritrattone vi rimetterd*. Het verkregene geld zal ik u overmaken.

far, cavar' il ritratto di qualche persona, cosa &c. De aftekening, het afschrift of copy; ook het afbeeldsel van een persoon of zaak maken.

far ritratto da buono di bene. Een vroom, opregt, eerlijk man verbeelden, dat is, zig vroom, opregt, deugdzaam houden, dragen. *V. Figura*.

Ritrattare. Weder handelen, verhandelen; ook wederroepen; herroepen.

ritrattar le sue parole, scritti &c. Zyne woorden, zyne schriften wederroepen, herroepen, weder intrekken, tegenafpreken, zyne woorden in den hals halen.

Ritrattazione. Wederroeping, tegenafpreking, zyn woord in zyn hals halen.

Ritroso, *retroso*. Agterste te voren, verkeerd. *Met*. Wederpannig, halstarrig, hardnekkig, tegenstrydig, die nimmermeer wil als een ander, zeldzaam, wonderlijk; ook die alles averegts, verkeerd doet.

al ritroso dei pelli. Dwars tegen de haren op.

il ritroso della nassa, trappola. Het enge gat in een vischkort, muizeval, enz. waar door de visschen, muizen, enz. zeer ligtelijk in, maar bezwaarlijk uit kunnen komen of geraken.

esser ritroso, bizzarro ed ostinato. Een verkeerd, styfhoofdige en zeldzaam mensch zyn, die het niemand na zyn zin kan doen.

cavallo ritroso, disubidente. Een hardbittig, wederpannig, schigtig paard, dat niet naar den toom luistert.

acqua ritrosa. Wederspannig water, dat zig in haar loop niet laat ophouden, sluiten.

passi, orme ritrose. Schreden, voetstappen die te rug of agterwaarts gaan.

a ritrosa. Verkeerd, agterwaarts, te rug, agter uit. *Met*. Het tegendeel, tegen de zin, tegenstrydend.

ferrar'

ferrar' i cavalli a ritroso. De paarden verkeerd be-
 slaan.
messer l'habito, il ferrainolo &c. a ritroso. Het kleed,
 de mantel verkeerd, averegts, van agteren om-
 hangen.
premer' una parola a ritroso. Een woord verkeerd,
 t'ouregt, tegen de zin. *Met.* Qualijk opnemen,
 opvatten, verstaan.
Ritrosesso. Een weinig wederspannig, dwars, eigen-
 zinnig.
ella è un poco ritrosetta e dispettofa. Zy is een weinig eigen-
 zinnig, en spytig.
Ritrosamento. Op een eigenzinnige, tegenstrydige,
 wederspannige wyze.
Ritrosità, ritroseria, ritrosia. Wederspannige, te-
 genstrevende, halfhartige, styfhoofdige, zeldza-
 me, wonderlijke, verkeerde wyze of manier; ook
 het willen en niet willen, enz.
Ritrosire, Inritrosire. Wederspannig, tegenstrevend,
 halfhartig, verkeerd, styfhoofdig worden.
RITROVARE. Weder vinden; ook aantreffen;
 ook zyn of wezen. *V. Ritrovare.*
ritrovar' una cosa. Iets weder vinden.
andar' a ritrovar' uno in casa. Iemand in zyn huis gaan
 vinden, tot iemand in huis gaan.
ritrovarsi con uno. Zig by iemand bevinden, in ie-
 mand's gezelschap zyn.
ritrovarsi solo. Zig alleen bevinden. dat is, alleen zyn.
da lui tengo tutto ciò, che al presente mi ritrovo (havere.)
 Van hem heb ik alles bekomen, gekregen dat ik
 tegenwoordig bevindte te hebben.
Ritrovato. Weder gevonden, weder aangetroffen.
Ritrovato, ritrovata. Een vond; ook een uitvinding.
RITTO. Regt, oppregt, overeend of op zyn beenen
 staande. *V. Rigido.*
levarsi ritto. Regt, oppregt, overend staan.
rittoritto. Heel regt, heel oppregt; ook gautsch,
 geheel overend staande.
Ritto, di ritto Dritto. V. Abbasso.
Rizzare, Arrizzare. Oprekten, regt opregten; ook
 regt overend zetten, overend doen staan; ook regt
 overend staande worden, overend geraken; ook te
 bergou staan.
Rizzarsi, Arrizzarsi. Zig opregten, zig regt opreg-
 ten, zig overend zetten; ook regt overend geraken,
rizzarsi in piedi. Zig regt op de beenen stellen, zet-
 ten, regt overend op zyn voeten staan.
rizzarsi (arrizzarsi) ad uno. Voor iemand opstaan,
 ter eeren van iemand opstaan.
i capegli mi si arrizzarono. De haren stonden my te
 bergen. *V. Arricciarsi.*
RITUFFARE. Weder indooopen, in het nat of saus
 doopen; ook in de verw steken.
RIVA. Den oever, of kant, de boord (van een rivier.)
sulle rive del Tebro. Aan den oever, of kant van den
 Tyber.
RIVALE. V. Corrivale &c.
RIVANGARE. Weder omgraven, omspitten.
RIVENDERE. Weder zien. *Met.* Weder betragten,
 bedenken, overdenken, weder eens overzien, nazien.

vedere e rivedere. Zien en weder zien.
a rivederci. Tot wederziens toe.
riveder' il cibo. De spyze weder zien, dat is, spuwen,
 braken, overgeven.
riveder' i conti, le ragioni, il processo &c. De rekeningen,
 het (proces) regtsgeding, enz. overzien, nazien.
riveder' un libro, una composizione, una stampa. Een
 -boek, een gedigt, een druk overzien, nazien.
riveder' le truppe, l'esercito. De volkeren, het krygs-
 volk overzien, dat is, monsteren.
Riveduto, rivisto. Weder gezien; ook weder over-
 gezien, nagezien.
Riveditore, rivisore. Een overziender, naziender.
riveditor de' libri. Een overziender, naziender der
 boeken.
Rivedimento, rivisione, revisione. Weder- of op nieuw
 overziening, naziening.
far la rivisione d'un libro, d'una stampa, de' conti &c.
 Een boek, een druk, de rekeningen weder over-
 zien, nazien.
Rivista. V. Sopra. Bezigtiging, overziening, mon-
 stering.
far la rivista delle truppe. De volkeren, het krygsvolk
 overzien, monsteren.
Rivistare, rivistare. Overal vlytig, naarstig, rondom
 zoeken, doorsnuffelen, doorzoeken, enz.
rivistar' ogni cosa a cosa per cosa. Alles in 't huis door
 zoeken, doorsnuffelen.
rivistar' libri, capitoli &c. De boeken, de hoofdstukken
 doorsnuffelen, doorzoeken, doorbladeren.
RIVELARE. V. Revelare &c.
RIVENDERE. Weder verkoopen, stukswyze ver-
 koopen.
ne ho a rivendere. Ik heb zoo veel dat ik nog wederom
 verkoopen kan, dat is, zeer overvloedig, zeer
 veel.
havete ragione a rivenderne. Gy hebt regt en meer
 als regt.
Rivenditore. rivendiuolo-a. Een voorcooper, voor-
 koopster; ook een oude klee- of voddevercooper,
 verkoopster.
Rivenderia, rivenderie, rivendugli. Voorkoopery; ook
Met. Vodderyen, slegte, dikmaals verkogte en we-
 dergekogte dingen.
RIVENIRE. Weder komen; ook zig weder her-
 halen, weder adem scheppen, weder by zig zelve
 komen, weder bedaren; ook weder wassen, groei-
 jen, uitspruiten, uitschieten; ook inkomen, in-
 brengen, opbrengen.
a poco a poco rivenero gli smarriti spiriti. De verlore
 geesten (kragten) komen allengsjes weder.
Rivenuto. Wedergekomen; ook weder herhaald, enz.
Rivenuta. Weder komt, wederhaling; ook inkom-
 sten, vervalte renten.
RIVERBERARE &c. V. Reverberare &c.
RIVERIRE. Eerbied, eerbiedigheid, of ontzag
 voor iemand hebben: in eere houden; ook groe-
 ten, begroeten.
riverir' i maggiori. De ouders eerbiedigheid bewy-
 zen, in eere houden.

riverir qualche cosa in uno. Iets in iemand eeren, dat is, byzonderlijk hoog agten.

in mentre la riverisco. Ondertusschen groete ik (den Heer) zeer vriendelijk.

Riverendo, reverendo. Eerwaardig, dat men in eere en waarde moet houden, daar men eerbiedigheid of ontzag voor moet hebben.

padre riverendo. Eerwaardige vader.

la riverenda autorità delle leggi. De eerwaardige, lofselijke magt der wetten.

Riverendissimo, reverendissimo. Zeer eerwaardig, meer ontzag of eerbiedigheid hebbende.

Riverendissimo Padre Generale. De zeer eerwaardige Overste of Vader Generaal.

il Reverendissimo. Zyn Hoogwaardige, dat is, den Bisschop.

Riverente. Eerbiedig.

un riverente saluto, baciamano. Een eerbiedige, vriendelijke groetenis, handkussinge.

e riverente vi bacio le mani. En hier mede kusse ik u eerbiedig de handen. *V. Riverente.*

star riverente in chiesa; innanzia a' superiori. Zig eerbiedig, zedig in de kerk, voor zyne overigheid houden.

Riverentemente. Eerbiediglijk, met eerbiedigheid; met byzondere eerbiedigheid.

riverentemente me le inchino, la saluto. Ik buige my voor u, ik begroete u eerbiediglijk.

le bacio riverentemente le mani. Ik kusse, zoene u de handen eerbiediglijk.

riverentemente parlando. Om met eerbiedigheid te spreken, om met eerbiedigheid te melden.

Riverenza, reverenza. Eerbiedigheid, met ontzag (voor iemand;) ook eerwaardigheid; ook een groetenis.

portar riverenza. In eerbiedigheid houden, eerbiedigheid bewyzen.

con riverenza della compagnia, tavola. Met verlof, behoudens de eer van het gezelschap, van de tafel.

non trattar, toccar &c. le cose sagre con la debita riverenza, (trattar &c. le cose grandi irreverenza.) De gewyde, heilige dingen niet met behoorlijke eerbiedigheid handelen, aanraken.

Vostre Riverenza. Uwe eerwaardigheid, eerwaarde.

esser portato riverenza ad uno. Geëerd, in eerbiedigheid gehouden, ontzien worden.

far' una riverenza. Groeten, zig buigen, neigen, de kniën buigen.

una riverenza profonda, profondissima, debita. Een diepe, zeer diepe of nederige, schuldige, enz. groetenis.

una riverenza profumata. Een gemaakte groetenis.

far riverenza ad uno. Zig voor iemand neigen, buigen; ook iemand groeten, begroeten; ook iemand gaan bezoeken, met een bezoek vereeren.

vengo a far riverenza a V. S. Ik kome, om myn Heer te begroeten, op te wagten, myne schuldige eerbiedigheid af te leggen.

Riverenzietta. Een kleine, korte; ook aardige groetenis of neiging.

Riverenziale. Eerbiediglijk, in eerbiedigheid bestaande,

timor riverenziale. Een eerbiedige vreeze.

Riverenziare (uno.) (Iemand) met byzondere eerbiedigheid bejegenen, zig voor iemand neigen, buigen; ook iemand de eertytel van eerwaarde geven.

Riverito. Geëerd, zonderling, byzonderlijk hooggeëerd.

mio riverito padrone. Myn zonderlinge, hooggeëerde meester, Heer.

Riveritissimo. V. Sopra.

R I V E S T I R E. Weder kleeden, wederom aankleeden, de kleederen wederom aandoen, aantrekken, op nieuw kleeden, met nieuwe kleederen bekleden, zig in 't nieuw steken.

Rivestirsi. Zig weder aankleeden; ook zig vercierren, opschikken, optooijen; ook *Met.* Wederom een weinig op de been komen of tot middelen geraken.

Rivestito. Weder gekleed. weder aangekleed.

un villano rivestito. Een weder opgeschikte, weder gekleede boer, dat is, een grove en borte vlegel die tot eer en staat gekomen of ryk geworden is.

V. Rifatto.

R I V I S I T A R E. Weder, of wederom bezoeken; ook tegen bezoeken, dat is, de gene bezoeken die ons bezogt heeft, een tegenbezoek afleggen.

R I V O. Een beek, rivier, stroom, vloed, of waterloop.

lucidi e freschi rivoli. Heldere, klare en versche beeken, rivieren of waterloopen.

Riviera. V. Sopra. Ook een vloed, een waterstroom.

Rivolo, rivetto. Een kleine beek, rivier, vloed, stroom, of waterloop; een beekje, riviertje, enz.

R I V O C A R E, Revocare. Wederroepen, herroepen, weder of te rug roepen; ook ontlasten, afdoen, afheffen, afzetten, breken, te niet doen; ook ver-zaken, verlochenen.

rivocar le smarrite forze con medicamenti confortanti. De verlore krachten met versterkende artzneyen of geneesmiddelen weder herstellen.

rivocar' una cosa alla mente ad uno. Iemand iets weder te gemoed voeren, iets weder te binnen brengen, erinneren.

rivocar' un decreto, la sua opinione, le sue parole, (indietro.) Een besluit, zyn gevoelen, zyn woorden wederroepen, herroepen.

rivocar l'eresia. De kettery weder- of herroepen, afzweeren.

rivocarsi di qualche cosa. V. Sopra. Iets weder - of herroepen, enz.

rivocar la sentenza. De uitspraak of het vonnis weder- of herroepen, te niet doen.

Rivocabile, revocabile. Dat zig weder- of herroepen laat.

Rivocazione, revocazione. Weder- of herroeping, enz.

far la rivocazione. Weder- of herroepen, zyn woord herroepen; ook zyn woord in den hals halen.

R I V O L E R E. Weder willen, begeeren, weder hebben willen.

R I V O L G E R E. Weder omdraaijen, omkeeren; ook wenden, afwenden, omwenden, heenwenden, kcc-

keeren, afkeeren; ook verkeeren, verdraaijen, veranderen, verwisselen; ook verderven, verwouten. *V. Rivoltare.*

rivolger la proda. Het schip ergens heen wenden.

rivolger l'amore, l'animo a qualche cosa. Zyne liefde, zyn gemoed ergens op wenden, keeren.

rivolger l'animo da qualche cosa. Het gemoed ergens afwenden, afkeeren.

rivolger lo stato. Den staat omkeeren, dat is, verstooren, beroeren, ontruften, oproerig maken.

rivolger una cosa per la mente. Iets in de zin gedunken, bedenken, door de zinnen, door de gedagten laten loopen.

Rivolgere, rivolgersi. Zig wenden, draaijen, keeren; ook omwenden, omdraaijen, omkeeren; ook omvallen, omslaan, enz.

la barca, la carozza &c. (si) rivolge. Het schip, de karos of koets viel, sloeg om.

Rivolgersi. Zig weder keeren, draaijen, wenden, weder heenwenden; ook zig omkeeren, omdraaijen, omwenden, enz. ook zig veranderen.

rivolgersi ad uno per parlargli. Zig na iemand toe wenden, keeren, om met hem te spreken.

rivolgersi alla buona vita. Zig weder tot een goed, vroom leven bekeeren.

il vino si rivolge nella botte. De wyn slaat om in 't vat. *l'acqua si rivolge in vino.* Het water verandert zig in wyn.

Rivolto. Gewend, gekeerd, gedraaid.

egli rivolto al compagno disse. Hy gewend, gekeerd na zyn gezellen of medgezellen, sprak.

il mondo è rivolto. De wereld is verkeerd.

esser rivolto, (tutto rivolto) a far qualche cosa. Zig met zinnen en gedagten ergens op gewend, toegeleid, gerigt hebben.

pensieri tutti rivolti al bene publico. Gedagten die geheel en al op het gemeene best en voordeel gewend, en gerigt zyn, die alleen het gemeene welwezen of voordeel betragten.

esser rivolto di parere. Van mening verandert zyn, andere gedagten, een andere mening opgevat hebben.

Rivolgimento. Wending, keering, draaijing; ook omwending, omkeering, omdraaijing; ook beroerte, opschudding, onroering; ook afval, opstand. *V. Abbasso.*

rivolgimento dello stomaco. Omkeering, omdraaijing van de maag, dat is, walging, genegen zyn om te braken, spuwen, of overgeven.

rivolgimento dello stato, del governo. Beroerte, omkeering; ook oproer, opstand in den staat, in 't land.

Rivolta, rivoltura. V. Sopra. Afval, opstand, (rebellie,) oproer, beroerte, opschudding.

Rivoltare, Rinvoltare. V. Rivolgere.

la barca carozza &c. si rivoltò (si rinvolto.) V. Rivolgere.

Rivoltare, rivoltarsi. (Rebelleeren) beroerte of oproer maken, zig opwerpen, oproerig worden, t'zamen zweeren, opstaan, t'zamen totten, t'zamen spannen, muitineeren.

Rivoltato, rivolto. Omgewend, omgedraaid, omgekeerd, verkeerd, verdraaid, krom; ook 't gene dat (gerebelleert) zig opgeworpen heeft.

gambe &c. rivolte. Verkeerde, verdraaide, omgekeerde; ook kromme beenen.

Rivoltolare &c. V. Voltolarfi.

Rivoluzione, rivoluzioni. Omkeering, omdraaijing, omlooping, omwenteling, den omloop.

rivoluzione de' pianeti. Den omloop der (planeten) starren, om den aardbodem of aardkloot.

la rivoluzione de' i tempi, delle cose &c. Den omloop, dat is, verandering, verwisseling der tyden, der zaken, enz.

R I U S C I R E. Wederom uitgaan, uitkomen of voor den dag komen. *Met.* Aangaan, wel uitvallen, gelukkige voortgang hebben, voorspoedig zyn; ook wel geraken, goed doen, een goede uit- of voortgang verkrygen, bekomen.

la finestra riuisciva sopra l borto della mia casa. Het venster quam op de ruïn van myn huis uit. *V. Rispondere.* *dove riefce questa strada?* Waar gaat of komt deze straat uit?

dove vuol riuiscir costui? Waar of hoe wil die man uitkomen? ook waar zal deze heen geraken? wat zal 't met hem worden? ook waar doelt of ziet hy op met deze reden?

i disegni non riescono sempre. De aan- of voorflagen, besluiten gaan niet altyd naar wensch, gelukken altyd niet, vallen altyd niet wel uit.

il colpo non riuiscì. De slag heeft niet gelukt. *Met.* Den handel is niet aangegaan, heeft niet getroffen, is niet naar wensch uitgevallen, is mislukt.

riuiscir a lieto fine. Tot een vrolijk einde uitvallen, gelukken.

attendeva, come il fatto dovesse riuiscire. Hy wagte hoe de zaak, den handel zoude uitvallen, gelukken, wat einde het zoude nemen.

gli riuiscì di aprir la porta segretamente &c. Het gelukte hem, dat hy de deur heimelijk, stillerjes open maakte.

riuiscir di gusto, d'aggradimento, d'intersa sodisfazione, di diletto. Aangenaam, behagelyk, lief en gantsch vergenoegd worden, tot volle vergenoeging uitvallen, gelukken.

questa cosa riuiscirà bellissima. Dit zal schoon, treffelyk uitvallen, zal uitnemende wel uitkomen, gelukken.

tu mi riefci un burlesco, un usuraiuolo &c. Gy word my een spotter, een woekerige gierigaard, enz. daar door.

questa cosa ti riuiscirà molto difficile, di gran spesa &c. utile (di grand utile) &c. Dit zal u zeer zwaar vallen, zeer bezwaarlijk gelukken, zal u zeer veel kosten, zal u zeer nut of dienstig zyn.

riuiscirà vana ed infruttuosa ogni diligenza. Alle vlyt en naarstigheit zal te vergeefs zyn.

di questo panno potrà riuiscire commodamente un' habito. Uit dit laken zal heel gemakkelijk een kleeid komen, dat is, konnengemaakt worden.

Riuiscibile. Dat nog wel uitvallen, gelukken of aangaan kan.

Riufcito. Wel geraakt, welaangegaan, geluk, wel uitgevallen.

esser, non esser riufcito. Wel geraakt, welaangegaan, wel uitgevallen, gelukt zyn.

Riufcita. Uitgang, uitkomst, voortgang; ook voor-
spoed, geluk.

baver riufcita in qualche cosa, luogo &c. In een zaak, open plaats goede uitgang, goede uitkomst, goede uitslag, geluk, voorspoed hebben; ook geraken, wel uitvallen, gelukkige voortgang hebben, voorspoedig zyn, naar wensch en begeerte hebben.
far buona, mala, prospera, splendida &c. riufcita in qualche cosa. Ergens in zeer wel, qualijk geraken, goed (geen goed) ergens in docu, ergens toe trefselijk, wel deugen.

la medicina &c. ha fatta buona riufcita. Die artzney, dat geneesmiddel is naar wensch uitgevallen, heeft goede uitwerking gedaan.

egli farà buona (castiva) riufcita in questa professione.

Hy zal wel (qualijk) geraken, hy zal goed (geen goed) doen in dit beroep.

non fece riufcita (fece inriufcita.) Het is niet gelukt (is mislukt) het is niet wel uit gevallen.

Riufcmento. V. *Sopra.*

RIZZARI &c. V. *Ritro &c.*

ROANO, Romano. Een ros schimmel paard;

caval roano. V. *Sopra.*

ROBBA, Roba, Robbe. Waar of koopmanschap, zaken, goederen, rykdom.

baver della robba. Gelden goed hebben.

buomo da robba. Een man van geld en goed, die geld en goed heeft.

chi non rubba, non ha mai robba. Die niet steelt, die heeft nooit goed, of word nooit ryk.

che robba è questa? Wat is dat voor goed? wat is dat voor een waar?

far robba. Geld en goed verzamelen, vergaderen, ryk worden.

vi ci vuole della robba assai. Daar behoort zeer veel waar en goed toe.

quella buona robba di N. De goede waar; (wy zeggen) de goede huid, het goed vel van N.

robba preziose. Kostelijke, duure of dierbare waar, koopmanschap.

Robba. Een kleed, een lange rok.

una robba di scarlato. Een scharlake rok.

guarda-robbe. Een kleerkamer, kleerkas.

Robbicciola. Een kleine rok, een rokje.

Robbone. Een groote, lange rok.

Robbare &c. V. *Rubbare.*

ROBUSTO. Sterk, kragtig, fors.

buomo bello e robusto. Een schoon en sterk menschi

un robusto lavoratore. Een sterke boer of akkerman.

Robustamente. Met groote sterkte, met groote kragt.

Robustezza. Sterkte, kragt.

robustezza del corpo. Sterkte des lichaams.

Robovare. V. *Corrobovare.*

ROCCA. Een hooge rots, steenrots; ook een slot of kasteel op een hooge rots of steenagrige berg.
alpestri rocche. Ruwe, rompelige, hooge rotscn.

RÖCEBELLA: Een kleine rots, steenrots; ook de stad *Roebel*, in Vrankryk.

ROCCA. Een spinrok.

non entri tra rocca e fuso chi non vuol esser filato. Die niet mede gesponnen wil wezen, moet niet gaan leggen tusschen de spinrok en de spiel of spinne-
[wiek]

Roccata. Een spinfel, zoo veel vals men in een reis op het spinrok wind; ook een streck of slag met het spinrok.

ROCCHIETTO. Een rokje, een wit koorhembd.

ROCO. Heesch, schor.

Rocédine. Heesheid, schorheid.

RODERE. Knagen, afknagen, afknabbelen, afknabben; ook afeeten; ook verteeren, verdoen, vernielen.

roder l'osso. Aan't been knagen, knabbelen.

il tarlo rode il legno, il topo il cacao, la tignuola le vesti, il verme la carne, l'acqua forte i metalli, il peccato la coscienza. De houtworm knaagt het hout, de muis de kaas, de mot eet de kleedoren, de worm het vleesch, het scheiwater, sterkwater byt, verbyt de metalen, de zonde knaagt het gewisse.

il collo rode icollari. Den hals ryfelt de bes of kraag af.

roder l'unghe. De nagelen knagen, byten. *Met.*

In gewigtige of zware gedagten zitten; ook op wraak denken of bedagt zyn.

roder la mangiatoia. Het gebit byten (een gebrek van een paard.)

non baver da rodere. Niets te knagen, niets te knabbelen, dat is, niets te eeten hebben.

questomi rode. Dat knaagt, benaauwd my.

il tempo rode tutte le opere dell' arte e della natura. De tyd knaagt alle werken der konst en der natuur, dat is, verteert, vernielt alles.

si vedono l'uno l'altra. Zy knagen, eeten of vreeten malkanderen, dat is, zy haten malkanderen, zyn malkanderen vyand.

lo rode l'invidia. De nyd knaagt, verteert hem.

roder la fama di uno. Iemands goede naam en faam byten, aan iemands goede naam byten, dat is, iemand heimelijk de eer en goede naam benemen, affnyden, schimpelijk, spottelijk, veragtelijk van iemand spreken.

Roderfi. Zig knagen, zig heimelijk krenken, onge-
rust, t'onvrede zyn.

Roditore. Een knager, afknager, verknager, afeeter
verteeder.

il tempo roditore d'ogni cosa. De tyd die alles opeet en verteeder.

roditor di catenacci. Een yzerveeter, dat is, een groot-
spreker, pocher, suorker, snoever.

Rodimento. Knaging, afknaging, knabbeling, afknabbeling; afeeting, byting, afbyting, verbyting; ook verteering, vernieling.

sentir un gran rodimento nelle viscere. Een groote kna-
ging, dat is, scheuring, darmscheuring, suyjing, krimp-
ing in de darmen hebben.

rodimento di coscienza. Knaging, worm, angst, ongerustheid van 't gewisse.

Rofe. Geknaagd, afgeknaagd, afgegeten, verteerd, vernield.
rofo dalli vermi, tarli &c. dalla vecchiaia (dal tempo.) Van de wormen; motten, enz. gegeten, opgegeten, door ouderdom verteerd.
Roficare, Rofigare, Rofeciare, Arrofare. Knagen, afknagen, afknabbelen, afbyten.
roficar le unghie, De nagelen afknagen, byten.
Roficato, Rofecchiato. V. Rofa.
Roficatura. V. Rodimento.
Roficme. Een knager, afknager, enz. ook dat van een afgeknaagd; afgeknabbeld ding overgebleven is.
RODOMONTO. Een Spaans grootfpreker, pocher, snoever, opfnyder, fnoorker, enz.
Rodomontada. Een grootfpreking, pochery, fnoorkery, fnoevinge.
ROFFIA. Een zwarte wolk die de lugt bedekt; ook een fchootsvel van een fmit.
ROGARE. Bidden, verzoeken, vragen, begeeren, fmeken; ook een pleitbezorger, een regtsgeleerde of Advocaat zyn.
rogar' uno per testimonio. Iemand tot getuige verzoeken.
Rogato. Gebeden, verzogt, gevraagd, gefmeekt, begerd, enz.
i giorni delle Rogazioni. De bid- of kruisdagen. (Zekere drie dagen van de Roomsche Kerk voor de Hemelvaart Christi ingeltelt.)
ROGNA. Schurft, fchurftheid, krauwfel, hairworm, douworm.
pieno di rogn. Vol fchurft.
Rognaccia. Een vuil, morfig, fchurft wyf.
Rognaccia, rognuzza. Een fpekkig krauwfel of fchurft, een quaad fchurft, zweerend fchurft der kleine kinderen.
Rognoso. Schurftagtig, hairwormig, douwormig, vol fchurft.
ROGNONE, Rognoni. Een nier, de nieren.
ROGO. Een houtfapel, of hoop houts om een lykte verbranden, een lijkvuur.
ROLO &c. V. Ruolo &c.
ROMA. De Stad Rome.
corte di Roma, la corte romana. Het hof van Rome; het Roomsche hof.
bebbe una bella da Roma. Hy heeft een bulle, een ope of befote brief van Rome, dat is, van den Paus bekomen, gekregen.
Romano. Een Romein (uit de stad Rome.)
Romanesco. Roomsche, Romeinfche.
vin Romanesco. Roomsche, dat is, in de Roomsche landen gewasfche of gevalle wyn; ook een foort van flegte wyn.
Romagna. Een landschap of provincie alzo genaamd.
Romagnuolo. Iemand die uit het landschap Romanie van daan is.
panno Romagnuolo. Een stof of laken in Romanie gewerkt, gemaakt.
Romeo. Een pelgrim, die buitens lands reisde, die na Rome reisde.

ROMAIVOLO. Een yzere kook- of koks lepel.
ROMANZO, Romanzi. Romans, dat is, heldendigten van wapenen en minneren, vercierde of verdigte gefchiedeniffen of historien.
Romanziere. Een boek dat van vercierde of verdigte gefchiedeniffen handelt; ook een fchryver van diergelijke vercierde of verdigte gefchiedeniffen.
Romanzare. Vercierde of verdigte gefchiedeniffen fchryven; ook lezen, vertellen, of verhalen.
ROMBO. Een ruite; ook een gefuis, gebrom of zwerm van byen, muggen; ook een zekere foort van vifch.
uno fudo a rombi. Een ruitfchild, een wapen of fchild met ruiten.
Romboide. Een langwerpend vierkant.
ROMBARE, Rombolare, Romteggiare. Ruitswyze of langwerpend vierkant vormen, maken; ook brommen, zwermen; ook fuisen als een flinger.
le budella mi rombano. Het gedarmte rammeld, rammeld my in 't lyf, in de buik.
i venti efcono dal corpo rombando. De winden gaan brommende, fhuizende uit het lichaam.
ROMITO. Eenzaam, afgelegen, alleinig.
luoghi, monti romiti. Eenzame, afgelege plaatfen, bergen, enz.
Romita &c. V. Eremita &c.
ROMORE, Romori. Gerugt, gerugten, geroep, of mare, loopmare.
far romore, romori. Groot getier, geroep maken, verwekken.
far gran romore. Een groot geroep, getier maken; veroorzaken. *Met.* Grootfpreken, pochen, fuorken; ook zeer toornig of gram zyn.
far romore, venir' a romore con uno. Met iemand twift, krakkeel aanvangen, met iemand twiften, kyven.
la città si levò a romore. De stad taakte in oproer, opfchudding.
meiter una casa, città a romore. Een opfchudding, een getier in huis, in een stad, enz. maken, dat alles te zamen loopt, op de been komt.
fenir' il romore. Het gemeen geroep, gerugt hooren.
deftarfi, ufcir', correr', accorver' &c. al romore. Van het geroep; gefchreeuw, geraas, getier wakket worden, ontwaken, daar op uit loopen, daar na toe loopen.
il romore ne andò per tutto il paese. Het geroep, gerugt, de fpraak ging, liep door 't heele land.
far' in continoui romori con uno. In een gefladige twift en tweedragt met iemand leven.
senza romore. Zonder geroep, gefchreeuw, opfchudding, zonder eenig getier, of geraas te maken.
Romoveggiare. Een geroep, gefchreeuw, opfchudding, getier, een groot leven-maken; ook twiften; kyven, krakkeelen.
ROMPERE, Dir' omperz. Breken, afbreken, doofbreken, verbreken; ook fcheuren, affcheuren, doorfcheuren, verfcheuren, ryten, doorryten.
romper' un vetro. Een glas breken, aan fukken breken.
romper' il (un) braccio, una gamba (cofcia.) Een arm, een been breken.

romper le zolle. Het schrollen, schimpen breken, stuiten.
romper un campo. Een akker braken, omspitten, omspaden, ploegen.
romper la testa (il capo.) 't Hooft breken. *V. Testa, Capo &c.*
romper il mostaccio ad uno. V. Mostaccio.
romper il ghiaccio. 't Ys breken; ook de eerste wezen om iets te ondernemen. *V. Ghiaccio.*
romper la lancia. V. Lancia.
romper la porta. De deur breken, aan stukken breken, inslaan, onder de voet slaan, inbreken.
romper il colpo, la furia. De slag breken, afkeeren, afweeren, de razerny, de woede breken, stuiten, beletten.
romper la calca. Door het gedrang breken, dringen, doordringen.
romper uno discorso, la parola in bocca ad uno. Iemand de reden, de woorden in de mond breken, dat is, in iemands reden, woorden vallen; ook het zelve zeggen, dat een ander meende te zeggen.
romper il camino, la strada ad uno. Iemand de weg, de pas afsnyden.
romper uno con bastonate. Iemand met stokslagen breken, dat is, kreupel en lam slaan.
tante busse gli diedero, che tutto lo ruppero. Zy hebben hem kreupel en lam geslagen, zy hebben hem heel plat geslagen, zy hebben hem met slagen gantsch gequetst, de ribben in 't lyf aan stukken geslagen, gebroken.
il trostar forte rompe l'uomo. Het sterk draven mat den mensch af, schud hem het geheel ingewand om.
romper uno sulla ruota, arruotare uno. Iemand rabraken, of radbraken.
romper gli esserciti, li nemici. De legers, de vyanden verdeelen, verstrooijen, van malkander scheuren, enz.
romper il mare. Op de zee breken, dat is, schipbreuk leiden, vergaan, aan stukken slaan.
romper l'amicizia con uno. (De vriendschap) met iemand breken, afscheiden, oneenig worden, dat is, niet houden.
romper le leggi, il giogo &c. De wetten breken, het jok van den hals, van de schouders schudden, werpen, dat is, niet willen dieuen nog onderdanig zyn.
romper la fede, la pace, il contratto, patto, il voto &c. De trouw, de vrede, het verdrag, het verbond, de belofte breken.
romper il sonno. De slaap breken; stooren.
romper l'impresa di uno. Iemands besluit, voornemen breken, stooren, beletten, verhinderen.
romper il digiuno (la quaresima) il silenzio &c. De vasten, het stilzwygen, enz. breken.
Romperfi. Aan stukken breken, verbreken, aan stukken springen, scheuren, splyten; ook een breuk of gescheurdheid krygen; ook zig verflaan, vergaan, tot niet worden.
le calze, gli abiti &c. si rompono. De schoenen, de kleederen scheuren.

si ruppe come una bolla. Hy verging, brak aan stukken als een waterblaas.
si ruppe il congresso, la dieta senza effetto senza frutta. De vergadering, de ryksdag scheide zonder vrugt, nut of voordeel.
Rompicollo, rompicolli. Hals over kop.
a rompicollo. Over hals en over kap.
Rompévole. Brekelijk.
Rompitúo. Een breekyzer.
Rotto. Gebroken, verbroken, afgebroken, aan stukken gebroken; ook gescheurd.
vetri, fiaschi rotti. Gebroken, aan stukken gebroken glazen, vlessen.
calze rotte, abiti rotti. Gebroke, gescheurde, verslete schoenen, kleederen.
andar tra rotto e stracciato. Tusschen gebroken en gescheurd gaan, dat is, zoo half en half zyn, zoo tusschen beide zyn.
numeri rotti. Gebroke getallen.
strade rotte. Gebroke, dat is, diepe, modderige, beslykte straten, wegen.
rotto e pesto dalle bastonate. Heel gequetst en gebroken van slagen, krom geslagen.
esser rotto. Gebroken zyn, een breuk hebben.
Banco rotto. V. Banco.
esser rotto in mare. Schipbreuk geleden hebben, aan stuk geslagen of vergaan zyn.
esser rotto da gli anni, viaggi, digiuni, fatiche, patimenti, travagli &c. Gantsch gebroken, dat is, verzwakt, kragteloos geworden, vermoeid, afgemat zyn van ouderdom, reizen, vasten, arbeiden, van ongemak, moeite en arbeid, enz.
parole rotte, rotti sospiri, voce alquanto rotta. Korte, afgebroke woorden, afgebroke, heigende zugten, gebroke, dat is, dikmaals afgezette, herhaalde stemmen.
Rottorio. Een fontanel, een vloeiend gat of wond die altyd open blyft.
Rotta. Scheiding, verstrooijing, verdeling, wanorden, nederlaag; ook tweespalt, oneenigheid, tweedragt, breuk van vriendschap.
metter il nemico in rotta, dargli la rotta. Den vyand verdeelen, in wanorde brengen, in de vlugt slaan, de nederlaag geven.
fuggir in rotta. Verstrooid en in de vlugt geslagen worden.
partirsi in rotta. In toorn, in gramschap, onvergenoegd vertrekken.
Rottame, rottami. Ondeugende scherven, dat is, gebroke vaten.
Rottura, rotture. Breuk; ook een breuk, scheur, klieving; ook gescheurdheid des gemagts, aan de schamelheid, gescheurdheid als den darm nederwaartzakt, breuk in de liezen, der ballen, navelbreuk, vleeschbreuk; ook scheuring, oneenigheid der vriendschap.
rottura della gamba, del braccio &c. Beenbreuk, armbreuk, enz.
rottura delle leggi, (parola,) pace &c. Verbreking der wetten, der trouw, der vrede, enz.

In presenti rotture. De tegenwoordige scheuringen, dat is, vyandlijkheden, oneenigheden, de tegenwoordige tweespalt, tweedragt, twist.

R O N C A , *Róncola, Rónchia, Ronchetta.* Een snoei mes, entmes, sneymes; ook een lang snoeimes om de boomen te snoeijen, te zuiveren.

Roncure, Roncolare, Arroncure, Arroncigliare. Snijden, afsneden, snoeijen met het snoeimes.

R O N C H I O . Kraakbeen, knor, tak, knoest, knoop, knop, buil, gezwel.

Ronchiolo. Kraakbeenig, takkig, knoestig, knoopig, knoppig.

R O N C I N O , *Runcino, Rónzino.* Een ruïn, dat is, reipaard, een tellooper.

Ronzinetto, Roncinotto. V. Sopra.

Renzóne. Een rabbelaar.

R O N D A . De ronde (der soldaten;) ook een ronde kring.

andar, caminar la ronda, (in ronda.) De ronde doen, de ronde gaan.

danzar', brindeggiar' in ronda (alla ronda.) In 't rond danssen, rondom springen.

Rondare, rondeggiare. V. Sopra.

R O N D A Z Z A , *Rondazzo, Rondello.* Een rondafsch, een rond schild.

R O N D I N E , *Arondine, Rondinella, Arondinella.* Een zwaluw.

una rondine non fa primavera. Een enkelde zwaluw maakt geen lente of voorzomer.

Rondanino, rondanina Een jonge zwaluw.

Rondone, Arondine. Een rhy-zwaluw, zee-zwaluw, een soort van groote zwaluwen.

R O N F A R E , *Ranfeggiare, Ronzare.* Snorken, sterk slapen.

R O S A . Een roos.

rosa fresca, nova, candida e vermiglia, matutina, odorifera, rugiadosa, novella &c. Een frisse of versche, witte en roode, 's morgens vroeg opgaande, welriekende, bedouwde, nieuwe, enz. roos.

bella e fresca come una rosa. Schoon en frisch als een [roos.

rose secche. Drooge, gedroogde, verwelkte roozen.

guancie di rose. Rooze wangen.

cor la rosa e lasciar la spina. De roozen afbreken, afplukken en de doornen laten staan. *Met.* Het goede kiezen, verkiezen, en het quade, ondeugende laten staan, laten blyven.

rosa alla gamba. De roos, het springvuur, wildvuur of koudvuur, koude brand aan 't been.

rose in sulle scarpette. Roozen op de schoenen. *V. Rosone.*

rosa del violino, liuto. De roos, de starre van de viool, van de liut.

rosa de i venti sul compasso. De windroos in het zee-kompas.

Rosetta, rosellina, rosina. Een roosje; ook roode vlakken of vlekken, plekken in het aangezigt, sproeten, roode vlekken op de huid of het vel.

Roselli. Wilde roozen.

Rosetto. Een soort van rood blanketsfel.

Rosone, rosoni. Groote roozen; ook roozen op de schoenen.

Roseo. Roozenverwig, van roozen verwe, rood gelijk een roos.

color roseo. V. Sopra.

guancie, labbra rosee. Roozverwigewangen, lippen.

Rosato, rosaseo. Dat van roozen gemaakt is; ook dat naar roozen riekt; ook van roozen, of roezen gemaakt.

pasqua rosata. Den dag van de roos; ook palm-zondag.

zucchero, sroppo, aceto, oglio, unguento &c. rosato. Roozezuiker, roozesap, azyn van roozen, roozenoly, rooszalf, enz.

labbra di rosato. Roozverwige lippen.

Rosata. Een vlade met roozewater gemaakt.

Rosajo, rosato, rosato. Een roozengaard, een plaats met roozen beplant, een bedde van roozen.

Rosario. Een roozekrans, (een gebed alzoo genaamd.) *dir' il rosario.* De roozekrans bidden, lezen.

Roseggiare. Als een roos gesteld zyn, ruiken, of ricken, bloeijen, enz.

Roseggiante. Naar roozen ruikend of riekend.

ROSEGARE. V. Rodere.

R O S I G N U O L O , *Rosignuolo, Rufsiguolo, Ufsgnuolo.* Een nagtegaal: een vogeltje alzoo genaamd.

R O S M A R I N O . Roosmaryn, (zeker boomtje.)

R O S O L A , *Rosetta.* Een smits werkzyer of werkmes.

R O S P O , *Rospone.* Een padde.

R O S S O . Rood, ros; ook roode verwe, roode kleur; ook de dooijer van eijeren, enz.

tutto rosso. Gantsch, geheel rood.

vin rosso. Roode wyn.

faccia rossa ed accesa. Een rood en vinnig aangezigt; ook een koper handelaar. *V. Acceso.*

pelo rosso. Rood, of ros van hair, een rood-vos.

mar rosso. De roode zee, het roode meer.

drvenir rosso. Rood, dat is, beschaamd, schaam-rood worden.

un rosso d'uovo. Een dooijer van een ey.

singer' in rosso. Rood verwen of aanstryken.

Rossetto, rossigno, rossiccio. Roodagtig, roodverwig.

Rossetto. Roode verw, vermilioen; ook rood blanketsfel.

Rosettare. Met roode verwe of blanketsfel smeeren, stryken.

Roselle. De mazelen, roode vlakjes der kinderen.

Rosazza. Roodheid.

Rossive. V. Sopra. Ook roode vlakken of vlekken. *Met.* Schaamroodheid, beschaamdheid.

apparivano per la pelle certi rossori e lividori. Daar verschenen op de huid roode en blauwe vlekken.

singer' il viso di un casto rosore. Het aangezigt met een kuische, eerbare roodheid verwen.

questa vostra gentilezza aumenta i miei rossori. Deze hoffelijkheid, beleefdheid vermeerderd myn rood worden, dat is, maakt my nog beschaamder, schaamrooder.

Rosteggiare, rossicare. Rood, roodagtig uitzien of schynen.

Rosfig-

Rossigliante, rossicante. Rood of roodagtig schynend, gelijkend.
Rossire &c. V. Arroffire &c.
ROSTA. Een vliegelpap; ook een waaijer.
ROSTIRE, Arroffire. Roosten, rootteren, bakken; ook braden; ook gebraden worden.
rostir' un cappone. Een kapuin braden, aan 't spit braden.
rostir' una fetta di pane. Een snee brood roosteren, op de rooster braden.
rostir' al Sole. In de Zonne braden, dat is, gebraden worden.
rostir' sulla gradella. Op de rooster braden, roosteren.
Rofitto, Arroffito, Rofito, Arroffo, Arroffi. Gebraden, aan 't spit gebraden; ook geroosterd, op de rooster gebraden; ook een gebrad, een brading.
un cappone arroffo &c. Een gebrade kapuin.
la mia parte la vo arroffa. Myn deel, portie wil ik gebraden hebben, als men iets (spotsw yze) beschikt, eer dat men het nog heeft.
una parte d'arroffo ficcido. Een stuk koud gebrad.
trovammo gli arroffi al fuoco (allo spiedo.) Wy vonden het gebrad aan 't vuur, (aan 't spit.)
Roficcio, Arrofficcio. Een weinig of maar half gebraden. *Met.* Een weinig aangebrand.
Roficciano, Arrofficciano. Vleesch op de rooster gebraden (karbonade;) ook een suede geroosterd brood.
ROTA, Rotata, Rotella, Rotola &c. V. Ruota &c.
ROTONDO, Ritondo. Rond, van een ronde gedaante.
Met. Opregt, zonder bedrog. *V. Tomo, Ruota.*
Rotondità, Rondte, rondheid.
Rotondare. Rond maken.
ROTTA, Rotto, Rottura &c. V. Rompere &c.
ROTTO, Rutto. Oprupping, of oprisping.
Rottarello. Een kleine oprupping of oprisping.
Rottare, rotteggiare, ruttare, rutteggiare. Oprupfen, oprispen.
ROVAIO. Noorde-wind.
ROVENTE. Rood, gloeiend.
ferro rouente. Gloeiend yzer.
Rouentezza. De gloed.
Rouentare, Arroventare, Rovire. Gloeien, gloeiend maken.
Rouentire, Arroventire. Gloeiend worden.
ROVERE. Een haag- of steeneike: een soort van een zeer harde eikeboom.
Roverino. Van een haag- of steeneike. *Met.* Een hardnekkig, halfstarrig, eigzinnig hoofd, een styfkop.
Rovereto. Een steeneike bosch; ook een zoo genaamde stad, Roveredo, in Italic.
ROVERSCIARE, Rovesciare, Rovescio &c. V. Versare &c.
ROVINA, Ruina. Instorting, val, inval, omval, nederplofing (van een gedruis;) ook groot gedruis of geruisch, groot getier, geraas, opschudding.
Met. Verderf, ondergang, verwoesting, verdelging.
la rovina delle case &c. De inval, instorting der huizen, enz.

minacciar rovina. Bouwvallig zyn, dat vallen wil, of dreigt om te vallen.
andar' in rovina. Bouwvallig, vervallend, allengsjes in 't verderf, ten onderen gaan.
questa e la mia rovina totale, ultima rovina. Dat is myn uiterste verderf, myn uiterste ondergang.
tra le ruine del tempio. Onder de oude ingevalle, omgevallen, vervalle muren of tempels.
alzar, levarsi &c. con gran rovina &c. Met groot opschudding, met groot getier, geraas voor den dag komen, springen, opstaan, enz.
'mena gran rovina. Een gruwelijke opschudding beginnen, aanvanguen, verwekken, gruwelijk handelen, enz.
Rouinosa. Bouwvallig, dat vallen wil, dat dreigend of neder te storten; ook onstuimig, stormig.
case rouinose. Bouwvallige, oude huizen.
rouinosa tempesta &c. Een gruwelijk, hevige, onstuimig, stormig onweer.
esser troppo rouinosa ne' suoi affari. Al te ongestuimig; al te haastig, al te heftig, al te woest en wild in zyne zaken zyn; handelen.
Rouinosamente. Op een onstuimige, stormende, heftige wyze.
Rouinare. In of omvallen, ter neder vallen of storten, invallen; ook van boven neder storten; ook verderf, vernielen, verwoesten; in 't verderf, ten onderen brengen.
rouinarono le case e li palazzi &c. De huizen en paleizen vielen om, storten in.
rouinar da alto abbaso. Van boven neder vallen of storten.
rouinar' un palazzo. Een paleis omver halen, omver smyten.
rouinar l'isanità. De gezondheid verderf, bederven.
rouinar' il paese. Het land verderf, verwoesten, vernielen, ten onderen brengen.
rouinar' un cavallo. Een paard bederven, afryden, de bek inryden.
rouinar' un giovine, i figliuoli. Een jongeling, de kinderen bederven, dat is, vervoeren, misleiden, op de kwade weg brengen.
rouinar la persona. De persoon, dat is, zig zelve verderf, bederven, ten onderen helpen.
rouinar le cose sue, li suoi interessi. Zyne zaken, belangens (intresten) bederven, verderf.
Rouinare. Verderf, in 't verderf geraken.
io rouinarei in pochi mesi. Ik zal in weinig maanden in 't verderf geraken, te gronde, ten onderen gaan, geraken.
rouinar' una persona. Iemand verderf, bederven, iemands verderf en ondergang zyn.
Rouinarsi. Zig verderf, bederven, te gronde helpen, ten onderen brengen.
voi vi rouinarete. Ik zal u verderf, ten onderen brengen.
Rouinato, ruinato. Ingevallen, omgevallen, vervallen, omgestort, ingestort; ook bedorven, verdorven; ook verwoest, verstoord, vernield.
un castello rouinato. Een oud vervalle slot of kasteel.

esser rouinato. Verdorven, bedorven, te gronde ge-
gaan, in 't verderf, ten onderen geraakt zyn.
Roumaticcio. Bouwvallig, vervallend. *V. Rouinoso.*
ROUIRE &c. V. Rouentare.
ROVISTARE. V. Rivedere &c.
ROVO. Haagdoorn, braam, braambosch, braam-
beziënbosch.
Roveto. Een doornbosch, braambeziënbosch.
ROZZA. Eenschendmerry, merry, guil.
ROZZO. Ruw, ongeslepe, onvolmaakt, onbe-
werkt, dat niet wel of volkome uitgewerkt of uit-
gearbeid is. *Met.* Plomp, bot, onverftandig.
pietre rozze ed impulite. Ruwe, onbewerkte, en onge-
slepe steenen.
tela rozza. Ruw, ongebleekt lynwaat of linnen.
uomo rozzo e semplice, rozzo e materiale. Een ruw,
plomp, bot, grof, en eenvoudig, onverftandig
mensch.
rozza mano, rozza petto. Grove handen, een grof,
boersch gemoed.
costumi rozzi. Ruwe, onbeschaafde, grove, botte zeden.
Rozzamente. Op een ruwe, grove, onbeschaafde,
botte, plompe wyze.
fabricato &c. rozzamente. Grof, boersch, plomp, slecht
gebouwd.
Rozzazza. Ruwheid, grofheid, plompheid, boers-
heid, botheid.
RUBBARE, Robbare. Rooven, buiten, buit of
prys maken; ook steelen, ontsteelen, afsteelen;
ook besteelen, berooven, ontrooven, enz.
rubbar qualche cosa ad uno. Iemand iets afsteelen, ont-
steelen, berooven, iets van iemand steelen, rooven.
rubbarfi il tempo, le bore al sonno. De tyd, de slaap
steelen, dat is, de tyd, de slaap afbreken.
rubbarfi dalla compagnia. Zig van het gezelschap ont-
steelen, dat is, heimelijk, stil weggaan, ver-
trekken.
rubbar' uno. Iemand berooven, besteelen.
rubbar la chiesa, casa, il publico. De kerk, het huis,
de gemeente besteelen.
Rubbacchiare. Dan hier, dan daar steelen, ontdraaijen,
ontrekken, ontvremden, ontnemen, wegnemen.
Rubbato, robbato. Geroofd, gestolen; ook beroofd,
bestolen.
Rubbatore, robbatore. Een roover, steelder, dief,
gaauwdief.
rubbatore di strada. Een straatfchender, straatroover,
struikroover.
andar' a rubba. Op roof op buit uitgaan, op vrybui-
ten gaan.
Rubba, ruba, rubbamento, rubberia. Het rooven, stelen,
dieftal.
ogni cosa andò à rubba. Alles wierd tot prys, tot buit,
tot roof.
metter' a rubba. Prys geven, tot buit, tot roof geven.
esser' alla rubba d'una casa &c. By den roof van een
huis zyn, mede helpen rooven en steelen.
Rubbamento. V. Rubba.
RUBBIA, Robbia. Mee, mee-krap; (zeker gewas
om rood mede te verwen.)

dar la rubbia a' panni. De stoffen met mee-krap ver-
wen.
RUBBIO, Ruggio. Een mudde, (een korenmaat.)
un rubbio di grano, orzo &c. Een mudde koreu,
garst, enz.
RUBELLE &c. V. Ribelle &c.
RUBICONDO. Rood, blozend van verwe, bloed
rood; ook bruinrood.
RUBINO. Een robyn, karbonkelsteen; ook een
vierig gezwel.
Rubinetto. Een kleine robyn, karbonkelsteen.
Rubinoe. Een groote robyn, karbonkelsteen.
Rubigine. V. Ruggine.
Rubrica. Roode aarde, rood kryt; ook een zekere
roode aantekening of aanwyzing in de choorboe-
ken.
RUBORR. Roodheid; ook *Met.* Schaamroodheid,
beschaamdheid. *V. Rossore.*
RUDI. Ruw, ongeslepen, onbewerkt; ook bot,
plomp, onwetend, onbedreven, onervaren, on-
geoeffend.
linguaggio rude, rozzo. Een ruwe, harde, plompe
spraak, taal.
Rudemente. Op een ruwe, ongeslepen; ook botte,
plompe, onbedreven, ongeoeffende wyze.
parlar rudemente, rozzamente, con rozzezza. Bot,
plomp spreken.
Rudezza, rudità. Ruwheid, ongeslepenheid; ook
ongefchiktheid, botheid, plompheid, ouwe-
tendheid, enz.
Rudimento, rudimenti. Het eerste onderwys, of be-
ginfel van een konst, wetenschap, enz.
Rudimentare (uno.) Iemand het eerste beginfel, de
eerste beginfelen van een spraak of taal, van een
wetenschap of konst leeren, onderwyzen.
RUFFA-Raffa. Haastelijk, schielijk, snellijk, ge-
zwind; ook prys, buit, roof; ook onbetamelijk,
onbehoorlijk gewin.
quello, che viene di ruffa in ruffa. sene va di buffa in buffa.
Dat haastelijk, schielijk, dat van buit of roof komt,
dat is, dat onbehoorlijk, onbetamelijk, ongereg-
telijk gewonnen word, gaat weder haastig en
schielijk weg (zoo gewonnen, zoo verteerd.)
far' a ruffa e ruffa. Onbehoorlijk, godloos winnen;
ook buit maken.
RUFFIANO-a, Ruffano-a, Ruffo-a. Een koppel-
laar, koppelaarster, hoerwaard, hoerwaardin,
een ruffiaan.
far' il ruffiano aa uno. Iemand een aan koppelen,
voor een koppelaar verftrekken.
Ruffianello-a. Een jonge koppelaar, koppelaarster,
voor een koppelaar of koppelaarster gaan, spelen.
Ruffianaccio-a. Een looze, slimme koppelaar, kop-
pelaarster.
Ruffianesco. Van een koppelaar of hoerwaard.
Ruffianescamente. Op de wyze of manier als een kop-
pelaar of hoerwaard.
Ruffianesimo. De koppelary.
l'arte del ruffianesimo. De koppelarykonst.
Ruffianeria. Het koppelen, de koppeling.

Ruffianeggiare. Voor koppelaar, koppelaarster spelen, koppelaar uitregten.
RUFFOLA, *Ruffia*. Schobben, vuiligheid op het hoofd of ergens anders.
Ruffolo. Vol schobben, schobagtig.
RUGA. Een rimpel, of frons; ook een vouw, kreuk, of plooi; ook (eertyds) een straat, weg, landstreek.
Rugfo. Rimpelagtig, vol rimpelen.
Rugare. Rimpelen, fronsen.
rugar la fronte. Het voorhoofd rimpelen, fronsen.
Rugarfi. Rimpelig worden.
RUGARE. Rondom bewegen, rondom doen daveren, schudden.
RUGGHIARE, *Raggiare*, *Ruggire*. Brieffchen, brullen (als een leeuw).
Ruggiamento, *ruggito*, *ruggito*, *ruggito*, *ruggimento*. Het brieffchen, brullen.
ruggiamento della interiora. Het gerammel of gerommel des ingewands.
RUGGINE, *Rubigine*. Roest; ook brand, schroeiing in 't kooren.
Rugginzza. *V. Sopra*. *Met*. Een kleine oude grol, beuzeling.
Rugginofa, *rubiginofa*. Vol roest, verroest, met roest bedekt. *Met*. Heesch, schor.
Rugginofità. Verroestheid.
Rugginire, *Arrugginire*, *Irrugginire*, *Rugginirfi*, *Arrugginirfi*. Verroesten, verroest worden.
rugginirfi (arrugginirfi) la voce, *la favella*. Heesch, schor in de keel worden, niet wel of bezwaarlijk kunnen spreken.
Rugginito, *Arrugginito* &c. Verroest; ook schor, heesch, enz.
RUGIADA, *Raggiada*. Dauw.
Rugiadofa, *ruggiadofa*. Vol dauw, bedauwd.
per le rugiadofe herbeste. Over de bedauwde kruidjes.
Rugiadare, *ruggiadare*. Dauwen, bedauwen, met dauw bevoctigen.
RUINA &c. *V. Rouina*.
RULLA. De ploegstaart.
RULLA. De distelboom van een karre, wagen, koets of karos.
RUMINARE, *Rumigare*, *Legumare*. Weder kaauwen, herkaauwen. *Met*. Weder overdenken, overwegen, of aanmerken.
ruminar bene una cosa lesta. Iets dat men gelezen heeft wel overwegen, herkaauwen, overdenken.
RUMORE &c. *V. Romore* &c.
RUOLO, *Rolo*, *Rollo*. Een rolle, ceel, lyst, een aan- of optekening, opschrijving; ook een rolltok; ook een pastey- of taartrolletje, of radje.
RUOTA, *Rota*. Een rad, wiel; ook een schyfs.
la ruota del carro &c. Het rad van de wagen.
ruota maestra. Het opperrad, het spilrad.
eondannar' alla ruota. Tot het rad (rabraken of radbraken) verwyzen, doemen.
far la ruota. Het rad slaan, een rad sprong doen, zig in het ronde omdraaijen.
ruota da mulino, *da maglio*, *à bottacci*, *à pale* &c. Het molenrad, het rad van een kraan daar men pakken

mede optrekt, een hamerrad, 't rad daar men mede put, of daar men 't water mede optrekt, spilrad, windasch.
ruota da argeni. Kraanrad, gangrad.
ruota da orologio, *da archibugio*. Het rad van een uurwerk, van een vuurroer.
orologio a ruota. Een slagwerk, een uurwerk dat slaat.
ruota da pignattajo. Een pottebakkers rad of schyfs.
la ruota del monasterio, *conclave* &c. De schyfs in een nonne-of bagyneklooster, aan 't vertrek of gebouw der verkiezing, aan 't conclave, enz.
il nibbio fa ruote, *il pavone fa ruote*. De valk maakt haar rad, haar kring in de lugt, de paauw spiegelt zig.
Ruota, rosa, *sagra rosa*. Een zoo genaamd geregte Rome.
Ruotolo, *rotola*, *rotella*, *rotellina*, *rotellata*. Een radertje, een waltje; ook een pasteyradertje.
una rotola di falsiccio, *di limone* &c. Een schyfsje (sneedje) wort, een schyfsje, (sneedje van een limoen of citroen).
la rotola del ginocchio. De kniefschyfs.
Ruotàia, *rotàia*. Een rad, een wagenlez, wagenpoot.
Ruotare, *Rotare* &c. *Arrotare*. Rondom draaijen, wenden, keeren, (gelyk een rad); ook builen; ook slypen. *V. Arruotare* &c.
le intelligentie rotano (arrotano) gli orbi. De engelen, de oppermagten draaijen de wereldkring om.
ruotar' uno. Iemand rabraken of radbraken.
Ruotarfi, *Rotarfi*, *Arruotarfi*. Zig als een rad rondom draaijen, wenden, of keeren.
Ruoteggiare, *roteggiarfi*. Rondom draaijen als een rad; ook raderen of kringen maken; ook rabraken.
ruoteggiar colla carrozza. Met de koets of karos een rad maken, in 't ronde ryden.
il nibbio roteggia, *il pavone fa roteggia*. De valk draaid, dryft in de lugt, de paauw maakt een rad, spiegelt zig.
Ruotolare, *rotolare*. Draaijen, rondom draaijen, wenden, keeren; ook zig bewegen. *V. Ruzzolare*.
Ruotato, *rotato*. Gedraaid, rondom gedraaid; ook rond.
Ruotolo, *Rotolo*. *V. Ruolo*.
Ruotondo, *Rotondo*. *V. Ritondo*, *Tondo* &c.
Nota. Dat niet gevonden word in *Ruo*, zoekt in *Ra*, en zoo in tegendeel.
RUPA &c. *V. Dirupe*.
RURALE. Tot het veld, tot, of op 't land behoorende.
paroco rurale. Een veld, dat is, een dorpprediker.
cittadino rurale. Een burger op 't land, dat is, een boer, landman.
chiefa, *palazzo* &c. *rurale*. Een landkerk, een parochiekerk of een dorp, een luthuis op 't land.
passatempi &c. *rurali*. Boersch vermaak, kortswylen, een boerspel.
RUSCELLO. Een beekje, waterstroomtje.
Ruscetto. *V. Sopra*.
RUSPARE, *Ruzzolare*. Schrappen, kratfen.

ubi di gallina nasec è forza che ruspi. Dat van hoenderen komt, moet kratzen, schrappen.

Ruspante. Schrappend, kratzend.

Ruspone, ruspino. Een schrapper, schraper, dat is, een gierigaard, een karigen sielt.

RUSTICO, Rusticano. Boersch, van 't land. *Met.* Bot, plomp, grof, ongeschikt; ook een grove boere vlegel, een ongeschikte babok.

opere rustiche. Boerewerk, akkerwerk, landwerk.

architettura rustica, (alla rustica.) Een zoo genaamde gemeene; ook Toscaansche bouwkunst.

vace, maniera, tratto rustico. Een boersche, dat is, grove, plumpe, botte item, ongeschikte, onhoffelijke, onbeleefde, ongeoeffende gebaardeu, manieren.

costumi, atti, portamenti rustici. Boersche, grove, botte, plumpe zeden, gewoontens, daden, gedragen omgang.

rustico nelle (di) azioni. Boersch, grof, bot, plomp, onbeleefd in zyn doen en laten.

Rustichetto, rusticotto, rusticcio. Wat boersch of boeragtig: eenigsius dorper; ook een boertje, een arme boer.

Rusticone. Een grove, botte, plumpe boer.

Rusticamente. Op zyn boersch, huis-of landmans: plompelijk, bottelijk.

Rustichezza, rusticità. Boersche wyze of manier, botheid, onbeleefdheid, plompheid.

Rusticare. Het land bouwen, het boerewerk doen; ook op 't land wonen, een boere leven leiden. *V. Villeggiare.*

Rusticbire, Inrusticbire. Boersch, plomp, bot, ongeschikt, onbeleefd, enz. worden; ook maken.

Rustichito, Inrusticbito. Boersch, bot, plomp, onbeleefd geworden.

RUTICARE. Zig met groote moeite, zeer bezwaarlijk en naauwlijks konnen bewegen.

RUTA. Wynruit.

ruta murale. Muurruit.

RUTTO, Ruttare. V. Rotto, Rottare &c.

RUVIDO. Grof, ruw, bot, dom, onwetend, plomp, enz. ook steenagtig, vol steentrotten.

pietra ruvida, panno ruvido, sela ruvida, cilicio ruvido. Ruwe steen, grof, ruw stof, een ruw, hairig boetkleed.

un'buomo ruvido, di costumi ruvidi. Een ruw mensch, van ruwe, ongelepe, ongeschikte, onhoffelijke, grove, boersche zeden; ook streng, straf, hard, onbarmhartig.

versi, composizioni ruvide, stile ruvido. Ruwe, onbeschaafde vaarsen, gedigten, ruwe, botte, ongeoeffende styl of aart van schryven.

Ruvidezza. Ruwheid, plompheid, botheid, onwetendheid; ook grofheid, strengheid, onbarmhartigheid.

ruvidezza delle pietre, della tela, dello stile, de i costumi &c. Ruwheid der steenen, des stofs, der styl, der zeden, enz.

Ruvidire. Ruw, bot, plomp, onwetend, enz. maken; ook worden. *V. Inruvidire &c.*

RUZZARE. Dansen, huppelen, springen, schertzen, boerten, moedwil bedryven, malkanderen kussen, zoenen (word eigentlijk van honden en dieren. *Met.* Van menschen gezegd.)

Ruzzamento, ruzzo. Het huppelen, springen, dardelheid, moedwilligheid, enz.

cavar' il ruzzo di capo ad uno. Iemand de kortswil, de dardelheid, de moedwilligheid uit het hoofd verdryven.

RUZZOLA. Een rollstok; ook een pasteyradertje of rolletje. *V. Rubiola.*

Ruzzolare. Rollen, rondom rollen, wentelen; ook kratzen, schrappen als de hoenders. *V. Ruspante.* *li dinari sono tondi e ruzzolano.* Het geld is rond en 't rolt weg, dat is, men moet het met verstand uitgeven.

S.

S, als ook *Dis* en *Mis* komt in plaats van het Latynsche *ex*, en beteekent het tegendeel van 't werkwoord daar het voor gestelt word, hoewel niet altyd, want somtyds maakt het maar zyn oorspronk, of deszelfs wortel uitdrukkelijker, en verder niet.

SABBATO. Den Sabbath of rustdag, (de zevende dag der weke.)

sanctificat, offervar' &c. il sabbato. Den sabbath of rustdag heiligen, houden, vieren.

Dio non paga ogni sabbato. God betaald alle sabbathdagen niet af, dat is, by straf of kastyd langzaam, maar gewis.

Sabbatizzare. Den sabbath of zevenden dag houden, vieren.

SABBIA, Sabbione. Zavel, zand, gruis, zandige, steenagtige grond.

Sabbionaccio. Grofzand of zavel.

Sabbionio. Een zandkruijer.

Sabbionia, sabbionara. Een zand-zavel- of graveelput, kuil, of groeve; ook een zandbank.

Sabbioso, sabbionoso. Volzand of zavel.

Sabbionare, Insabbionare. Met zand, of zavel vullen of laden, bevrachten.

SABINA, Savina. Zever of zavelboom.

SABURRA. V. Savorra &c.

SACCENTE, Saccitù. Al te wys, al te verstandig; ook een neuswyze, een eigewys mensch, die groot van inbeelding is.

ser sacente. Een neuswys, een snapper, zwetser, snorker, pocher.

far' il sacente. Al te wys en verstandig willen zyn, een snapper, snorker, berisper zyn.

Saccentino. Een jonge vermetelete wysneus.

Saccentone. Een groote, vermetelete wysneus, snorker, pocher, snapper, kakelaar.

Saccenteria, saccenterie. Snorkery, suovery, vermetelete, grootfche neuswysheid.

SACCO. Een zak; ook een mudde; ook een boschkleed, of anders een linne bedel- of boerikleed, een linne kiel of overtrekfel; ook *Met.* Plondering, roof, buytmaking; ook (schimpelijk) een ongeschikt, onafsoenelijk lichaam.

retroceder colle pive (bandiere) in sacco. V. *Piva*.
sciorr' il sacco, rimboccar' scuoter' il sacco. De zak wel leeg maken, uitschudden. *Met.* Alles qualijk, of al het quaad van iemand zeggen, dat men weet, ja meer als men weet.
mangiar col capo nel sacco. Met de kop of 't hoofd in de zak eeten, dat is, alleen en in 't heimelijk of verborgen eeten; ook het eeten zonder moeite, zonder gedagten krygen.
portar', tener' il sacco. De zak dragen of ophouden. *Met.* Zig den dieftal declagtig maken.
metter' a sacco, cacciar' uno in sacco. Iemand in de zak steken of jagen, hem met redeneren overwinnen.
un sacco di grano. Een zak, dat is, een mudde koren.
vestirsi di sacco. Zig met een zak (boschkleed) bekleeden.
putir da sacco. Naar de zak, (bedelzak) naar het bedelen stinken.
metter' a sacco. Tot de zak brengen, dat is, rooven, plonderen, verwoesten, vernielen, verderven, overmeesteren, overheeren, tot prys, buit maken.
dar' il sacco ad una città, palazzo, casa. Een stad, een paleis of koninglijk huis plonderen, uitplonderen, tot buit en roof, prys geven. V. *Saccheggio*.
antiar' a sacco. Tot roof, tot buit worden.
Sacchetto, sacchetta. Een zakje, kleine zak; ook een weyzak, knapzak, reiszak, valies.
Sacchetto, Saccarello. V. *Sopra*. Een zakje.
Saccoccia, saccoce. Broekzak, tassen.
Saccoue. Een groote zak; ook een stroozak, strooed, strooye buldzak.
Saccocello. Een stroozakje, buldzakje.
Saccardo, saccomanno. Een zakdrager, een pak- of lastdrager.
metter' ogni cosa à saccomanno. Alles tot prys en buit maken, plonderen, uitplonderen, rooven, vernielen, verwoesten.
Saccardello. V. *Sopra*. Ook een lompe vent, een botte vlegel.
Saccagnare. Door een zak schudden en rollen, door de schuurzak wryven, schudden.
Saccheggio. Plonderen, uitplonderen, tot roof, en buit maken, verwoesten, verderven.
saccheggio' una città &c. Een stad plonderen, uitplonderen, enz.
Saccheggioamento, saccheggioata, saccheggio. Ploudering, uitploudering, roof, prys en buitmaking, overmeestering, verwoesting, vernieling.
SACERDOTE. Een priester.
il sommo Sacerdote. De hooge-priester, opperpriester.
Sacerdotessa. Een priesteresse.
Sacerdotale. Priesterlijk.
ufficio, dignità, ordine sacerdotale. Het priesterlijk ampt, de priesterlijke bediening, waardigheid, wyng.
paramenti sacerdotali. Priesterlijk gewaad, cieraad, de priesterlijke kleederen.
Sacerdotale. Priesterlijk, van een Priester, tot een Priester behoorende.
Sacerdotio. Priesterdom, priesterampt; ook priesterchap.

SACRO, Sagro, Sacrosanto, Sagrosanto. Heilig, God toegewyd, toegëigend.
cofe sacre, (sagre.) Heilige, Gode toegewyde dingen.
imagini, vasi, calici, ordini, libri &c. sacri. Gewyde, heilige beelden, vaten, kelken, kerkenampten, boeken, enz.
la sacra scrittura. De heilige schrift.
sacro tempio, luogo sagro. Gewyde tempel, heilige plaats.
i sagri e taciturni horrore de' boschi. De heilige, gruwzame en stille bosschen en wilderuffen.
sagro horror. Een heilige, goddelijke vrees, schrik.
fuoco sagro. Het heilig vuur, het wild vuur.
morbo sagro. De vallende ziekte.
vergine sacra. Een Godgeheiligde of Gode toegewyde maagd.
sagra supellettile, sagra fonte &c. Het gewyd kerkieraad, de heilige fonte of doopvat, enz.
esser' in sagris. De priesterwijng hebben, priester geworden zyn.
Sacrare, Sagrare. V. *Consecrare*.
Sacrato, Sagrato. V. *Sacro &c.* Gewyd, geheiligd.
esser sacrato a Dio. Gode toegeheiligt, toegewyd zyn.
sacrato tempio. Gode toegewyde, toegeheiligde tempel.
sepelir' in sacrato. Op een gewyde plaats begraven.
non ardise sputar' in sacrato. Hy durft op geen gewyde plaats spuwen.
Sacratissimo, Sagratissimo. Hoog heilig, zeer heilig, alderheiligt.
il sacratissimo Corpo di Cristo nostro Signore. Het alderheiligste lichaam onzes Heeren Jesu Christi.
Sacrario, Sagrario. Een gewyde, heilige plaats in of aan een kerk- of tempel, daar men de gewyde dingen bewaard.
Sacrifla, Sagrifla, Sagrestano, Sacriflano. Een kostler, kerkmeester, kerkbewaarder, die gewyde of geheiligde dingen bewaard, overste der kerke; ook die eertyds de beesten tot het slagtoffer verkost, doode en op den altaar bragt.
Sacrifflia, Sagrestia. Sacristy, (vertrek of kamer daar de kerkieraden bewaard worden.)
entrar' in sacrifflia. In de sacristy gaan. *Met.* Van goddelijke dingen schimpelijk, bespottelijk beginnen te spreken.
Sacramento, Sagramento. Een Sacrament.
il sacramento del Battefimo, Eucaristia &c. Het Sacrament des Doops, des Nagtmaals.
domandar', amministrar', dar', vicever', prender' i sacramenti. Het Sacrament begeeren, uitdeelen, geven, ontfangen, nemen.
accostarsi al Sacramento. Tot het Sacrament gaan, dat is, het zelve ontfangen.
il santissimo Sagramento. Het alderheiligste Sacrament.
un spezza-sagramento. Een Sacramentbreker, dat is, een godloos mensch, een veragter, bespottel van God en zyne Kerke.
Sacramentale, appartenante a Sacramento. Van, of tot het Sacrament behoorende.
Sacramentamente. Op een Sacramentele wyze of manier. SACR.

Sacramentare. Vloeken, zweren, God lasteren.
Sacramentario. Een Sacramenteerder (een zoo genaamde ketter;) ook een vloeker, zweerder, godslasteraar.
Sacrificio, sacrificio. Een offer, offerhande, offering. *far' un sacrificio a Dio.* Gode offeren, Gode een offerhande doen.
il sacrificio della Messa. De offerhande der Misse.
Sacrificare. Offeren, opofferen; ook wyen, wederom heiligen.
sacrificar' a Dio. Aan God opofferen, een offer, offerhande brengen.
sacrificar la vita, i beni &c. per uno. Goed en bloed voor iemand opofferen, opzetten, ten besten geven, aanbieden.
Sacrificarsi. Zig opofferen, toetigenen, aanbieden, toewylen, enz.
sacrificarsi a Dio. Zig aan God opofferen, toewylen, toeheligen, toetigenen.
sacrificarsi tutto a servizio di uno. Zig tot iemands dienst geheel opofferen.
Sacrificato. Geofferd, opgeofferd.
Sacrificatore. Een offeraar.
Sacrificolo. Een afgod-priester.
Sacrilegio. Kerkrooverij, kerkroof, kerkdievery: schending van heilige of gewyde dingen; kerk-schending.
far', commetter' un sacrilegio. Een kerkdievery, kerkrooverij begaan, de kerken bestelen.
Sacrilego. Kerkroovend; ook een kerkdief, kerkroover, kerk- of heiligdomschender.
buomo sacrilego. V. Sopra.
Sacrilegamente. Op een kerkroovende, kerk- of heiligchende wyze.
Sacrilegiare, sacrilegiare. Kerkenroof, rooverij, diefstal van gewyde of God toegeheiligde dingen begaan.
SAGITTA. Een pyl, schigt; ook een dondersteen, donderstraal.
un tiro di saetta. Een pylschoot.
percorso di saetta. Van een dondersteen, donderstraal getroffen.
cadda una saetta nella chiesa. Daar viel een donderstraal, dondersteen op de Kerk.
Saettina. De naald van 't zeekompas, een kompasnaald.
Saettare. Met pylen schieten.
saettar' uno. Iemand met pylen dood schieten. *Met.* Verlieven.
saettar' il cuore ad uno. Iemand het hart met pylen schieten, treffen. *Met.* Verlieven.
Saettata. Een pylschoot.
Saettatore. Een pylschietter, boogschutter.
Saettia. Een jagt, jagtschuit, jagtschip.
Saéppola. Een kleine boog, een boogje: een kleine snip, snipje, poelsnip.
SAFFIRO. Een saphirsteen.
Saffirino. Van saphir; ook van gedaante gemaakt en spelende als een saphir.
SAGACI. Zeer syn, scherpzinnig, doordringend,

snedig, kloek, schalk, verstandig, spitsvinnig, doorslepen, doortrap.
braccio sagace. Een syne spoorhond, een brak.
buomo sagace ed auveduto. Een kloek, verstandig, scherpzinnig en spitsvinnig mensch.
essaminar' ogni cosa con sagace discernimento. Alle dingen zeer naauwkeurig en scherpzinnig navorfchen, onderzoeken.
Sagacemeto. Naauwkeuriglijk, scherpzinniglijk, listiglijk, verstandiglijk, snediglijk, enz.
Sagacità. De kragt om naauwkeurig na te speuren of na te vorschen. *Met.* Scherpzinnigheid, doordringendheid, listigheid, schalkheid, kloekheid, spitsvinnigheid, doortraptheid, enz.
SAGENA. Visschersgaren, visschers net, een groot vischnet, een sehakel, zegen, of sleepnet.
SAGGINA, Sagina. Mesting, mestkost, kost of spys die vet maakt; ook Turksch koren.
Sagginare, sagginare. Mesten, vet maken.
Sagginato, sagginato. Gemest, vet gemaakt.
SAGGRO. Een monster, een staal, een proef; ook een proefstuk, meesterstuk.
dar saggio (un saggio) del suo valore &c. Een proefstuk van zyne dapperheid, kloekheid toonen, laten blyken.
far saggio di qualche metallo, di qualche vivanda. Eens erts of metaal proeven of probeeren, stryken, een spys proeven, smaken, voorproeven.
far' il saggio del vino. De wyn proeven, smaken, voorproeven.
Saggiuolo. Een kleine proef of proefstuk; ook een proefglasje.
Saggiare. Smaken, proeven, voorproeven. *V. Assaggiare.*
SAGGIO. V. Savio.
SAGITTA, Sagittare. V. Saetta &c.
Sagittario. De Schutter (een der twaalf hemelsch tekenen).
SAGRO, Sagrare, Sacrato, Sacrificio. V. Sacro, Sacrare &c.
SALIA, Saietta. Saijet, (een soort van stoffe.)
SALIO. Een rok, een mansrok.
saio di velluto. Een fluweele rok.
SALA. Een zaal, een groote kamer of vertrek.
gran sala d'audienza. Een gehoor- of audientiezaal.
sala di armi. De schermzaal, scherm school.
Saletta. Een kleine zaal, een zaaltje.
Salone. Een groote zaal.
SALACR. Zeer genegen tot geil- of onkuisheid, geil, onkuisch, ontugtig.
Salacemeto. Op een geile, onkuische, ontugtige wyze.
Salacità. Geilheid, ontugtigheid, onkuisheid.
SALAMANDRA. Een Salamander, (zeker diertje gelijk een hagedis.)
SALAME, Salamora, Salare &c. V. Sale.
SALARIO. Befolding, (betaling) soldy, loon, huur, salaris.
grosso salario. Goede befolding, goed loon.
assegnar', pattuir' un salario ad uno. Iemand een befolding toestaan, beschaffen, maken.

Salariare. Befolden, foldy geven, loon, belooning geven.
Salariato. Op foldy, op loon, belooning, op (salaris) gesteld.
salariar' un buomo a cavallo. Een ruiter, een man te paard befolding, foldy (salaris) geven.
SALASSARE. Aderlaten, bloedlaten, de ader openen.
salassar' un cavallo. Een paard aderlaten, de ader openen.
salassare, (salassarfi.) Zig aderlaten, bloedlaten, (dog word zelden van menschen gezegd.) *V. Cavare.*
Salasso. Een aderlating, bloedlating.
un buon salasso. Een goede aderlating, een goedelating.
Salassetta. Een laazyzer; vlym, vlymtje.
SALICE, Sállice, Salcio, Salicone, Salicastro. Een wilgeboom.
Salceto, salcieto. Een wilgeboomen-bosch, wilge rysbosch.
SALSICCIA. V. Sale &c.
SALDO. Digt gepakt, wel gevoegd, vast. *Met.* Bestendig, styf, zonder vrees of schrik, zonder barmhartigheid, zonder vervaartheid.
cadè a terra saldo ed intiero. Het viel op der aarde, dog heel en ongechonden.
doglio, vaso saldo, navicella salda. Een digte ton, een digtvar, een digt, wel gepekt of geteerd scheepje.
cuore, mente, animo saldo. Een styf, bestendig, onverfchrokke hart, gemoed.
saldo proposito, pensiero, salda risoluzione. Een vast, styf, opgezet voornemen, onveranderlijk, onverzettelijk besluit.
zutto d'oro saldo. Gantsch van digt, massief goud.
conto saldo. Een vaste, een volkome, geslore rekening.
far', tirar' un (conto) saldo. Een Saldo, daris, een volkome strotrekning optrekken, maken, effenen.
Saldo. Vast, bestendig, onbewegelyk.
star saldo. Stil staan, stand houden, vast houden, bestendig blyven, uitharden, uitstaan, verduuren; ook onbeweeglyk zyn, zig niet laten bewegen; ook zig van zyne driftten, hartstogten, lusten, genegentheden niet laten overwinnen, overmeesteren.
stare saldo, (saldi.) Blyf staan, hou stil, hou vast, wyk niet, blyf bestendig.
io non ci potrei star saldo. Ik konde daar geen stand houden, ik konde niet blyven, ik molt weenen, ik molt de verzoeking of bekoring inwilligen, ik konde het niet uitstaan, enz.
saldo un poco. Stil een weinig, zoet een weinig.
Saldamente, Vastelijk, digten vast, bestendiglyk.
Saldezza. Vastigheid, bestendigheid, digtheid.
saldezza d'animo. V. Sopra.
Saldare, Assalkare. Sluiten, binden, vast, digt maken, toefpykeren, toefstoppen, digt of toefstoppen, toeflaan; ook styven, sterken; ook loden, verlodden, folderen.
salidar vast. Varen loden, verlodden, folderen.
salidar (risaldar) mastelli, botti, fessure, cumali &c. Kuipen, tonnen of varen kuipen, verkuipen, toe-

kuipen, scheuren, spleten, gragten, gaten, pypen, buizen toefstoppen, verstoppen.
salidar ferite, piaghe. Wonden toeheelen, tezamen heelen, genezen.
salidar collari. Kragen, beffen styven, opzetten.
salidar' (assaldar') il cuore contro le tentazioni. Het hart tegen de aanvegingen, bekoringen sterken, vastmaken, wapenen.
salidar' il conto. De rekening volkome sluiten.
Saldato, Assaldato, Saldo. Digt gemaakt, gekuip, toegeltopt, toegelagen; ook gesterkt, gesteven, gelood, verlood.
Salda. Verlood-tin, soldeersel; ook styffel, styffel of mangelmeel.
dar la salda' a' collari, drappi, carte. De kragen of beffen, het lynwaat styven; ook styf maken, het papier lymen of planeren.
Saldatura, Saldamento. V. Sopra &c. Ook loding, verloding.
si riaperse la saldatura. Het ging open daar het verlood, gefoldeert was, het soldeersel-ging open of los.
SALIZ. Zout. *Met.* Bescheidenheid, verstand, wysheid, vernuft.
senza sale. Ongezoute, smakeloos.
uovo senza sale. Een ey zonder zout. *Met.* Een mensch zonder verstand, een zot, bot mensch.
sale di montagna. Bergzout, gegrave zout.
sal-pietra, salnitro. Salpeter, steenzout.
salpietroso, salnitroso. Salpeterig, zoutagtig.
sale grosso. Grof zout.
sal ammoniaco. Armeniach zout.
salii lavorati, artificiaii. Gemaakte, uitgebrande zouten.
far', preparar, cuocer' il sale. Zout koken, maken, branden.
esser dolce di sale, non haver sale in zucca. Al te zout of te lufgezouten zyn, geen zout in de kruin, (in 't hoofd) hebben. *Met. V. Sopra.*
col sale della discrezione. Met het zout der bescheidenheid.
Salii. Vermakelijkheden, boerteryen, aangename scherts, volgeestige praar, vrolyke, geneuchelijke reden.
egli ha sempre sali in bocca. Hy heeft altyd vermakelijke boerteryen. (snakeren in de mond, hy is een kortswillige snaak.
Saliera. Een zoutvat.
Salina, saliera. Een zoutgroeve of zoutmyn.
Salamoia, salamoia. Pekel.
Salare, Insalare, Insalamoiare. Zouten, inzouten; met zout besprengen.
salar' un porco. Een varken inzouten, zulken.
salar' (insalamoiar') arenghe. Haring inzouten.
salur troppo. Al te zeer of te sterk zouten; ook *Met.* Al te duur aanslaan, aansmeeren of verkoopen.
Salato, Insalato. Gezouten, ingezouten, met zout besprengd, ingeleid.
carne salata, pesce salato. Gezoute vleesch, gezoute, ingeleide vleesch.

robbe, cibi salati. Gezoute spyzen.
motti salati, insalati. Gezouten, dat is, spot, scherps- of schimpredeuen.
(herba) insalata. Een salaar, gezoute, ingemaakte kruiden.
insalata cruda. Een koude of ruwe salaar.
insalata cotta. Een warme salaar, dat is, een moes, een gekookt kruid, als kool, wortelen, rapen, enz.
fare l'insalata. De salaar bereiden, toemaken.
egli è una insalata. Het is een salaar, dat is, een mengelmoes, goed en quaad onder malkanderen.
Salatina, Insalatina, Insalatuccia. Een salaarje, een kleine salaar.
insalatina di berbette. Een salaarje van tedere of jonge kruidjes.
Salato. Gezoute.
Salatura, Insalatura. Zouting, inzouting.
Salame, salami. Allerley gezout en gerookt vleesch, als metworst, hammen, ent.
Salume, salumi. Gezoute visch.
arenghe, sardelle, bottarghe, caviale, e di fatti salumi. Haring, bokking, sardynen, kaviard, en diergelijke gezoute vischwaren.
Salsa, salmastro. Gezouten, gezult, zoutagtig, brak.
acqua salsa. Zout, brak water.
il mare è salso. De zee is zout, brak.
salsa (arsa) pariglia. Salsaparille, zoo genaamde Fransche wortelen.
Salsa. Zult, pekyl, fause, sop, verw daar men allerley stoffen in steekt.
pestar la salsa. Het zult stooten, dat is, van nooten en knoplook, amandelen, enz.
una scudella di salsa. Een schotelje met zult.
questo ha veva da esser la salsa del discorso. Dit moest het zult, de fause zyn, dat is, de beste liefselijkheid, vermakelijckheid van 't gesprek zyn, zulke dingen moesten daar altyd ouder vermengt zyn.
Salsiccio. Zoutagtig; ook wel gezouten.
Salsiccio, salsiccia. Een braad- of metworst.
Salsiccio. Een kleine braadworst, een braadworstje; ook een sneedje van een braad- of metworst.
Salsiccione. Een groote braadworst.
Salsicciano, salsicciere. Een braadworst-kok, een gaarkok.
Salsezza, salsaggine, salsaggine, salsuggine, salsità. Het zout, dat is, de zoute, of gezoute vogtigheid, zoute smaak; ook reuk.
per levar la salsezza, (salsità &c.) Om het zout of de zoute vogtigheid te benemen.
senso una salsaggine nolla gola. Ik voel, ik vind een zoute of zilte droogte in de keel.
SALICARE. Bestraten, bevloeren, plaveijen.
salicar le strade. De straten plaveijen.
Salicato, salicata. Het plaveisel, de bestrating, be- vloering.
Salicatore. Een stratemaker, plaveijer; ook een straat- of plaveijstamper.
SALIRE. Springen, ontspringen, water-aderen opwerpen, opwellen; ook klimmen, opklimmen; ook afgaan, af klimmen.

qui sale una fontana. Hier springt, ontspringt een brou, hier weld een bron op.
salir' adesso ad uno. Iemand op den hals springen, iemand aanvallen, op 't lyf vallen, springen. *V. Sopra.*
salir la giumenta, capra. Op het merrypaard, enz. springen, het zelve bespringen. *V. Assalire.*
il salir de gli stalloni. Het springen, bespringen der hengsten.
salir' in collera, in bestia, in furia. In toorn of gram- schap ontspringen, dat is, zeer boos, toornig, grammoedig worden, zig ontrusten, ontfellen.
farla salir' ad uno, (la collera, stizza, furia, mosca &c.) Iemand de grillen doen opklimmen, dat is, iemand boos, toornig maken, iemand ophitsen.
s'ella mi sale. Als het my in de kop komt, (zoo zie toe.)
tu mela farai salire. Gy zult my de kop warm maken, dat is, gy zult my dol, boos maken.
i sumi che saliscono dallo stomaco. De dampen, die uit de maag opklimmen, opstyggen.
una scala da poter salire e scendere. Een ladder om op en af te klimmen.
salir' una montagna, una scala. Op een berg, op een ladder klimmen.
salir sopra un' albero, sopra una nave. Opeen boom klimmen, klauteren, zig op een schip begeven.
il sacratissimo Corpo di Cristo nostro Signore. Het alder- heiligste lichaam onzes Heeren Jesu Christi.
salir' in casa, in camera, in letto, pulpito (pergamo, ca- tedra) &c. Na boven in 't huis, in de kamer gaan, op 't bedde klimmen, op de predikstoel gaan, klimmen.
il Papa sali in Vaticano. De Paus heeft zig ua 't Vati- caan vervoegt, begeven.
salir' in pregio, in istima, in credito, in fama &c. In waarde, in agting, in vertrouwen komen, dat is, hoog geagt, geschat, enz. worden, in goede naam komen, geraken.
salir' al sommo grado di perfezzione, dignità. Tot de hoogste trap der volmaaktheid, waardigheid klim- men, dat is, komen, geraken.
Saliente, sagliente. Springend, wellend, opwellend; opspringend; ook klimmend, opklimmend.
acqua viva sagliente in vita eterna. Het levendig water dat in 't eeuwige leven vloeid.
Salito. Geklimmen, opgeklimmen.
famiglia non ancora salita. Een geslagt dat nog niet opgeklimmen is, dat is, tot eer, staat, agting en aanzien gekomen is.
Salita. Het klimmen, opklimmen, steigen, opstei- gen; ook een hoogte, steilte.
la salita del monte. De steilte des bergs.
una salita difficile, dura, erta, aspra. Een harde, moei- jelijke steilte.
Saliscendo, Saliscende. Een grendel aan de deur, een klink.
Salto &c. V. Abbasso.
SALIVA. Spog, speekfel, quyl.
gestar saliva. Quylen, speekfel, quyl uitwerpen.
Salivaria. Speekfelkruid.
Salivoso. Speekselagtig, quylagtig gelyk speekfel of quyl. Sali-

Salivare, Insalivare. Quylen, spuwen, speeksel uiterwerpen.

SALMA. Een last, een zwaar pak; ook een zwaar ding; ook een scheepslast; ook een schippond.

Salmeria. Last, tros, bagagie, zak en pak.

SALMO. Een Psalm, een lofzang Gods.

ogni salmo finisce in gloria. Alle de Psalmen eindigen met gloria. *Met.* Alle bekommernis eindigd in vreugde.

Salmista. Den Psalmist, dat is, den Koning en Profeet David.

Salmodia. Het gezang der Psalmen.

Salterio, saltiro. Het Psalmboek, den Psalter.

Salmeggiare, Salmodiare. Psalmen zingen, God met Psalmen loven, pryzen, verheffen.

SALMONI. Een zalm, een gezoute zalm.

Salmotta, salmoncino. Een kleine zalm, een zalmtje.

SALPARE. Het anker ligten, opwiiden.

SALSA. V. *Sale, Salsa &c.*

SALTARE. Springen, huppelen, dansen, enz.

andar saltando. Heen en weder springen, al gaande springen, huppelen.

saltar di palo in frasca. V. *Frasca.*

saltar d'allegrezza. Van vreugde opspringen.

saltar un fesso. Over een graft of sloot springen.

far saltar qualche cosa. Iets doen springen, barsten, splyten.

le capre saltano. De geiten huppelen, springen.

saltar sopra una nave, un cavallo. Op een schip, op een paard springen, dat is, zig op een schip, te paard begeven.

far saltar la mina. De myn laten springen, spelen. *Met.* Het aangeleid schelmstuk werkstellig maken.

saltar nel paradiso a piedi pari. Met gelijke voeten in den Hemel springen, dat is, onverwagt en schielijk tot groot geluk komen.

il pesce salta. De visch springt; ook kabbeld, zabbeld.

saltar fuori, dentro, sopra, abasso &c. Na buiten, na binnen, na boven, na beneden, enz. springen.

saltar' abasso ad uno. Iemand op den hals, op 't lyf springen, iemand aanvallen.

saltar d'un proposito all' altro. Van de eene reden op de andere springen.

saltar' in piedi. Op de voeten springen. *Met.* Iets gevaarlijks uitregten, uitvoeren zonder gevaar.

un saltimbanco. Een marktstreeuer, quakzalver, theriakelverkooper.

un salta m'indosso. Een soort van een overkleed, een ligte boeremantel.

Saltante. Springend, huppelend, dansend.

Saltatore, trice, Saltarino a. Een danster, springer, danster, springster.

Salto. Een sprong.

prender' un salto. Een sprong, een voorsprong, een loop nemen.

far' spiccar' un salto. Een sprong doen, eens springen.

far' un gran salto. Een groote sprong doen. *Met.* Een gevaarlijke verandering; ook een gevaarlijk werk voor hebben; ook een gevaarlijke stryd of gevegt uit qustaan.

egli ha fatto un gran salto. Hy heeft een groote sprong gedaan.

a gran salti. Met groote sprongen. *Met.* Schielijk, haaltig, gezwind.

di salto. Met een sprong, springend.

metter' uno su i salti. Iemand op de sprong brengen.

Met. Iemand lust en begeerte verwekken; ook iemand toornig of gram maken.

Saltello, salticchio, saltarello &c. Een kleine sprong.

Saltellare, saltarellare, salticchiare, saltarellare, saltarellinare. Springen, dansen, huppelen, opspringen; ook op en neder, roudom springen als de kalveren.

Saltellone, saltelloni. Springend, dansend, huppelend.

andar, correr saltellone. Lopend en huppelend, heen loopen, heen springen.

Saltarello. Een sprong van een instrument; ook een roover, straatlender.

Saltarello. Een sprinkhaan; ook een kaasworm, kaasmeit.

SALVARE &c. V. *Salva &c.*

SALVATICO &c. V. *Selva, Selvatico &c.*

SALUBRE. Heilzaam, gezond, dat gezondheid geeft of bybrengt.

Salubrità. Gezondheid, frisheid, welgesteldheid.

SALVIA. Salie.

Salvatico, Salvatico. Met salie ingeleid, bereid.

vino salviato (salviatico,) vino di salvia. Saliewyn.

SALVO. Fris, gezond, kloek, welvarend; ook behouden, ontkomen, ontsnapt, buiten gevaar, zeker; ook gantsch, geheel, ongebroken, zonder schade, schadeloos.

tornar, venir, sano e salvo. Fris en gezond wederom komen.

uscir salvo. Ontsnappen, ontkomen, ontspringen, behouden blyven.

ribaver' una cosa salva. Iets heel, ongebroken, onbeschadigt wederom krygen.

Salvo-condotto. Vrygeleide.

chieder', dar' il salvo condotto. Vrygeleide verzoeken, geven.

venir sotto il salvo condotto di uno. Onder iemands vrygeleide komen.

dar' il salvo condotto a gli occhi. De oogen vrygeleide geven, dat is, onbetroemd en onkuifch rondom gapen of iets aanzien.

Salva-guardia. Beschutting en bescherming, (sauvegarde.)

dar, conceder salva guardia ad uno (salvaguardare uno.) Een beschutting en bescherming aan iemand verleen.

Salvo. Schadeloos, zonder schade of gevaar, onbeschadigt, behouden; ook zonder, uitgenomen, uitgezonderd, voorbehoudens, behalven.

salvo il privilegio, il mio jus, salvo &c. Zonder nadeel des voorregts, altyd behoudens myn regt.

salvo il vero. Behoudens de waarheid, de waarheid op haare plaats gelaten.

salvo l'onore della vostra parola. Behoudens de eer van uw woord, uw woord in eere gehouden.

salvo le persone e gli averi, la città si rife. Behoudens de personen en hunne goederen gaf de stad zig over, de stad gaf zig over, dog de personen wierden aan hun goed en bloed schadeloos gehouden, dog met voorbehouding van hun lyf, haaf en goed.

mitter', porr', condurr' in salvo. Op een zekere welbewaarde plaats leggen, weg brengen, verbergen, in een welbewaarde, verzekerde plaats brengen, voeren.

gli diede ogni cosa salvo (salvo che) una collana. Hy gaf hem alles uitgenomen, behalven een halsketting.

salvo le medicine non prendeva altro cibo. Buiten de artzeny of het geneesmiddel naam, gebruikte hy gene andere spyze.

salvo (di) quello che bevo non tengo altro vino. Behalven, uitgenomen de wyn die ik drink, heb ik gene andere.

salvo sevi fosse &c. Uitgenomen als daar was, enz. *Salvo; a salvo, a salvamento, a man salva.* Gelukkig, zeer wel, zonder schade en ongemak, onbescha digd, schadeloos.

capitar', arrivar' a salvamento, a salvo. Gelukkig, wel, fris en gezond, zonder schade aankomen.

percuoter', sconfigger', prender' il nemico a man salva. Den vyand slaan zonder een eenig man te verliezen; ook zonder weder- of tegenstand.

Salva. Een (salvo,) dat is, een groeitinge of begroeting met het geschut of musquetten ter eeren van iemand; ook op den vyand.

dar, far la salva. Een (salvo,) groetenis geven, schieten.

esser ricevuto (accolto) con una salva. Met een (salvo) groetenis ontfangen worden.

Salvamente. Gelukkiglijk, zonder schade of ongemak, schadeloos; ook zekerlijk, verzekerd.

ascir salvamente. Gelukkiglijk, schadeloos ergens van afkomen.

protefferesti, giuresti salvamente? Zoud gy wel zekerlijk, met een goed gewisse, zonder angst of vreeze kunnen zweeren?

Salvezza. Verzekering, schadeloosheid; ook een vrystad, schuilplaats.

per mia salvezza. Tot myn verzekering. *V. Indemnità.*

esser in luogo di salvezza. Op een verzekerde plaats zyn.

Salute &c. V. Abbaſſo.

Salvare. Redden, uitredde; ook behouden, bewaren, onderſtuten, ondersteunen; ook verhoeden; ook opheffen, opregten.

Cristo venne a salvare l'huomo. Christus is gekomen om de menschen te behouden en zalig te maken.

ſe Dio mi ſalvi! Zoo God my helpe, behoede!

Dio ti ſalvi Maria piena di grazia! Weest gegroet Maria, vol van genade!

salvar' uno da qualche male. Iemand van een quaal helpen, redden; ook voor een quaal of eenig quaad bewaren, behoeden.

salvar dalla putredine. Voor de verrotting behoeden, bewaren, van verrotting bevryden. *V. Conservare.*

salvar la vita, l'onore, la riputazione &c. Het leven, Tom. I.

de eert en de grootagting, enz. redden, behouden. *salvar qualche gram male.* Een groot quaad verhoeden, een groot onheil voorkomen.

salvar' una dissonanza. Een valsche gezang redden, dat is, verhelpen dat 'er geen groote wanorder uit kome te ontslaan.

salvar' una cosa per la cena &c. Iets tot het avondmaal, enz. bewaren, weguemen, afsnemen, aan een kant leggen, wegleggen, sparen. *V. Cercare, Riferbare.*

salvabicchieri. Een glazekas.

salva danaro. Een spaarboſch, spaarpot.

salva-robba. Een spyskamer, spinde.

Salvarſi. Zig behouden, zig redden, uitredde, zig daar van daan maken, aan een kant maken, ontkomen, ontgaan, ontvlugten, ontwyken; ook zalig worden.

salvarſi colla fuga, salvarſi in qualche chiesa &c. Zig door de vlugt redden, daar van daan vlugten, vlugtig zyn, in een kerk vlugten, zig aldaar door de vlugt redden.

non potrà salvarſi. Hy zal zig niet kunnen redden, hy zal 'er bezwaarlijk af kome.

Salvato. Gered, uitgered, uitgeholpen, opgeregt, hy zal 'er opgeheven.

Salvatella. De ader op de hand tusschen de twee kleinste vingeren, alzo genaamd.

Salvietta. Een tafeldoekje, een servet, een taljoor- doekje. *V. Servietta.*

Salvatore. Een behoeder, bewaarder, beschermer, een heiland; ook Jesus Christus, Zaligmaker.

l'immagine del Salvatore. Het beeltenis Jezu Christi, het beeld des Zaligmakers, des Heilands.

il Salvatore del mondo Gesù Cristo. Jesus Christus, de Zaligmaker, de Heiland des werlds.

Salvamento. Reddinge, uitreddinge, behoudinge, behoudenis.

Salvazione. V. Sopra.

un luogo di salvazione. Een plaats van behoudenis, van redding, dat is, in den hemel of in 't vagevuur.

Salute. Heil, behoudenis, welvaart, welstand, gezondheid, welvarendheid.

salute dell' animo, del corpo. (corporale.) Heil, behoudenis, welstand der ziele, des lichaams.

buona salute, ritrovarſi in buona salute, portarſi bene (male) di salute. Goede gezondheid, zig in goede gezondheid bevinden, wel (qualijk) daar aan zyn.

bever' alla salute di qualche persona. Op iemands gezondheid drinken.

recuperar la pristina salute. Wederom tot de vorige gezondheid geraken, de vorige gezondheid wederom krygen.

per la salute di tutto il regno. Voor de welvaart en welstand des ganschen Ryks.

da Dio dipende ogni nostra salute. Van God hangt al ons heil en welvaard, welstand.

senza sperar alcuna salute. Zonder eenig heil en goed te hoopen, te verwagten.

Salutare, saluifero, salutevole. Heilzaam, gezond, voordeelig, nut.

una salutare penitenza. Een heilzame boete.

O o o o o

la

in salutifera Incarnazione e Passione di Gesù Cristo. De heilzame, heilwaardige menschwordinge en lyden Jesu Christli.

berba, medicina salutifera. Een heilzaam, gezond kruid, een heilzame artzeny, gezond geneesmiddel.

Salutare. Heil, zalig.

Salutare. Groeten, begroeten, eengroet, groetenis afleggen.

salutar uno. Iemand groeten, begroeten.

salutatele da parte mia &c. Groet hem van mynent wegen.

salutar uno Rè. Iemand als een Koning groeten, begroeten, dat is, verkiezen en geluk wenschen.

Salutato. Gegroet, begroet.

esser salutato Rè. Tot Koning verkoren en deswegen geluk gewenscht worden. *V. Acclamare &c.*

Salutazione, saluto. Een groet, een begroeting, een groetenis.

la Salutatione angelica, la Salutatione di Maria ad Elisabetta. De Engelsehe Groetenis, de groetenis van Maria aan Elisabeth.

dar' (sur) un saluto ad uno. Iemand groeten, begroeten.

SAMBUCO. Een vlier-, holder- of atikboomtje, spruit, struik.

Boscetto di sambuco. Een vlierbosch.

sambuco minore. Kleine vlier, holder atik of etik.

Sambuca. V. Sampogna.

Sambucato, sambucchino. Van vlierhout of vlierbloed [sem.

aceto, oglio &c. sambucato. Vlier-edik, vlier-oly, enz. frittelle *sambucate.* Vlier- of holderstruisje.

Sambucino. V. Sambucato.

Sampogna, Zampogna, Sambuco. Een boksfluit, bokspyp; ook een schalmey.

Sampognaro, Zampognaro, Sambucino. Een boksfliuter, bokspyper, pyper, schalmey-speelder.

SAN. V. Santo.

SANDALIO, Sandalia. Een soort van schoenen, solen of pantoffelen, Capucyns of Apostels schoenen, die boven open zyn.

SANDARACCA. Sandarac, een soort van roode verwe; ook een Arabisch vernis.

SANSE. V. Siena.

SANGUE. Bloed, het bloed.

il prezioso sangue di Gesù Cristo. Het dierbaar bloed van Jesus Christus.

sangue buono, bello, fresco, vivo. Goed, schoon, fris of versch, levendig bloed.

sangue brutto, corrotto. Vuil, bedorven bloed.

sangue mestruo. De maandvloed, de maandstonde der vrouwen.

ritornò tutto sangue, tutto bruttura. Hy quam weder gantsch bebloed, geheel met drek of vuiligheid; bedrekt, bevuilt.

disciplinarsi &c. fin' al sangue. Zig tot het bloed toe geestelen.

sparger sangue, far sangue. Bloed vergieten. bloeden.

sparger, profonder' il sangue per uno. Het bloed voor iemand vergieten, storten.

giudice, ministro di sangue. Ecu bloedregter.

sangue innocente. Onschuldig bloed; ook een onschuldig mensch.

ammazzar' uno a sangue freddo. Iemand in koelen bloede, dat is, zonder toorn of gramschap, onbeledigd ombrengen, vermoorden.

un' uomo tutto fuoco e tutto sangue. Een mensch geheel van vuur en bloed, dat is, die zuiver leven en geest is.

andar' a sangue. Op bloed, dat is, op lyfen leven gaan, na iemands bloed staan.

metter' ogni cosa a fuoco e sangue. Alles door vuur en bloed overmeesteren, alles nedermaken, alles nederzabelen en verbranden.

il sangue mi si agghiaccia, incernisce nelle vene. Het bloed rund, stremd, stolt my in de aderen.

cavar sangue. Bloed laten, aderlaten, bloed afstappen.

arrestar, stagnar' il sangue. Het bloed stillen, stelpen.

flusso di sangue. Bloedvloed, bloedgang, roodeloop.

il sangue de' popoli. Het bloed der arme luiden, dat is, wat zy met hun zweet en bloed gewonnen, verkrengen hebben.

succhiare' il sangue a' sudditi. De onderdanen het bloed uitzuigen, uitpersen.

il sangue della borsa. Het bloed: (wy zeggen) het spek in de beurs.

Sangue. Bloed, het bloed, dat is, *Met.* Stam, geslagt, afkomst, geboorte; ook aart, landaart.

sangue regio, illustre, nobile, antico. Koninglijk, doorlugtig, adelijk, oud bloed, dat is, koninglijke, enz. stam, geslagt, afkomst.

Principe di sangue. Een Vorst of Prince van den bloede, die des Konings bloedverwant is.

nato del medesimo sangue. Uit het zelfde bloed (geslagt) geboren.

la nobiltà, chiarezza del suo sangue. Zyne adelijke afkomst of geslagt.

sangue Tedesco, Italiano, Francese. Duitsehe, Italiaansche, Fransche aart, landaart, natie.

egli è mio sangue. Hy is van myn bloed, myn bloedvriend, bloedverwant, maagch, dat is, neef, enz.

sangue mio! mio caro! Myn bloed! dat is, myn kind! myn lief!

abbandonar', odiar', ammazzar' &c. il suo sangue. Zyn eige vleesch en bloed, dat is, zyn kind verlaten, haten, dooden, enz.

Sanguinaccio, sanguaccio. Dik, onzuiver, geronnen, verdorven bloed; ook bloedige etter of materie; ook een bloedworst, bloedbeuling.

sanguinaccio mestruo. Het bloed der vrouwelijke maandvloed.

Sanguifuga, sanguétola. Een bloedzuiger.

sanguifuga del popolo. Een bloedzuiger der arme menschen, tollenaar, pagter, of eenig ander afknevelaar.

Sanguinario. Bloeddorstig, bloedgierig, wreed.

uomo crudele e sanguinario. Ecu gruwzaam, bloeddorstig, bloedgierig mensch, een bloedhond.

Sanguinaria, sanguina. Hartshoorn, kraaijen- of ravenvoet, gravinnekruid: een bloedstillend gewas.

Sanguinella. Ecu bloedsteen.

Sanguineo, sanguigno. Bloedig, van bloed; ook bloedryk, vol bloed.

sutor sanguineo. Bloedig zweet.

color sanguigno. Bloedige verwe of kleur, rode, schoone, frissche of versche verwe in 't aangezigt.

di temperamento, humore sanguineo, (sanguigno) natura sanguinea. Van een bloedryke getempertheid, bloedryke; ook frissche of versche, zuivere natuur.

Sanguinoso, sanguinolento. Bloedig, bebloed.

mani ancor sanguinose. Nog bloedige, bebloede handen. [den.

panno tutto sanguinoso. Een gantsch bloedige, geheel bebloede stoffe, een stoffe vol bloed.

sanguinosa guerra, battaglia, fazione. Een bloedige kryg of oorlog, een bloedig treffen, een bloedige slag, gevegt.

Sanguinare. Bloeden, bloed storten, loozen.

sanguinar dal naso. Uit de neus bloeden.

sanguinari. Zig aderlaten, de ader openen, bloedlaten.

Sanguinante. Bloedend, bloed stortend.

Sanguificare, sanguificarsi. In bloed veranderd worden (in 't lichaam.)

Sanguificazione. De bloed verandering, het veranderen in bloed.

S A N O. Gezond, fris, welvarend; ook dat gezondheid, welvarendheid bybrengt, enz. ook digt, gantsch, geheel; ook zonder mangel of gebrek.

uomo sano. Een gezond, welvarend mensch.

sano e salvo. Fris en gezond.

vender uno sano. Iemand gezond maken, genezen.

vivanda, stanza, aria sana, (mal sana) Een gezonde (ongezonde) spys, kamer of vertrek, lugt.

herbete sana. Goede, gezonde, heilzame kruiden.

esser sano per lo stomaco. Gezond voor de maag zyn.

mal sano. Ongezond, onpasselijk, niet gezond.

esser poco sano. Ongezond, ziekelyk, onpasselijk, zwak zyn.

il bicchiere restò sano. Het glas bleef nog heel, ongebroken.

Sano. Gezond, dat is, met goede gezondheid, welvarend, fris.

star, viver, dormir, andar &c. sano. Gezond, fris, welvarend zyn, leven, slapen, gaan, enz.

stare sano. Blyf gezond, houd u wel, vaar wel.

Sano. Gezond, dat is, kloek, wys, verstandig, scherpzinnig, welbedagt.

dottrina sana, (sana dottrina.) Gezonde, dat is, regte, ware leeringe.

risposta sana. Gezond, dat is, verstandig, scherpzinnig antwoord.

sano consiglio, partito &c. Kloeke, verstandige, wyze, welbedagte, rype raad, aanslag, enz. *V. Maturo.*

sano intendimento, (intelletto,) interpretazione sana. Gezond, dat is, regt verstand, de regte uitlegging, verklaring.

mente sana. Gezond verstand, dat is, wel by zinnen of by verstand.

ritornar uno a sana mente. Iemand weder gezond ver-

stand geven, tot gezond verstand brengen, iemand weder onderregten, onderwyzen, leeren.

Sanamente. Gezondelyk, gezond, op een gezonde wyze of manier, dat is, regt, wysfelyk, kloekelyk, verftandiglyk, vernuftiglyk; ook opregt, opregtelijk.

intender, insegnar sanamente. Regt verftaan, leeren.

giudicar sanamente. Een regt, opregt, billyk oordeel vellen.

Sanità. Gezondheid, welvarendheid.

perder, rouinar, ribaver, ricuperar, conservar &c. la sanità. De gezondheid verliezen, bederven, de gezondheid weder krygen, de gezondheid bewaren.

buona, prospera, intiera, pristina &c. sanità. Goede, gelukkige, volkome, voorige, enz. gezondheid.

poca, debole sanità. Geringe, flegte, zwakke gezondheid.

sanità senza danari è mezza malattia. Gezond zyn en geen geld hebben is een halve ziekte of krankheid, is half ziek of krank zyn.

fede di sanità. Een getuigenis, bewys der gezondheid.

forintendente della sanità. Gezondheids-Heer in een stad.

bever' alla sanità di uno. Op iemands gezondheid drinken. *V. Salute.*

Sanare, Risanare. Gezond maken, heelen, genezen.

sanar gl' infermi. De zieken of zieken gezond maken, genezen.

sanar' una infermità ferita. Een krankheid genezen, een wond heelen.

Sanabile. Heelbaar, geneesbaar, dat nog te heelen of te genezen is.

SANNA &c. V. Zanna.

SANSA, Sanse. Olyven en der zelve steenen, daar de oly schoon uitgeparft is, bequaam om te branden, verbranden.

S A N T O. Heilig, geheiligd, dat men niet mag schenden; ook rein, zuiver, onbevlekt, ongeschonden; ook godzalig, godvrugtig, godvreezend; ook gewyd, Gode toegewyd.

santo Stefano. Heilige Steven.

sant' Andrea. Heilige Andries.

san Pietro, san Paulo. H. Pieter, H. Paulus.

santa Maria. Heilige Maria.

santamariare. Dikmaals Heilige Maria zeggen, dat is, *Met.* Zig ten hoogften verwonderen.

per Dio santo! By den Heiligen God!

il santo Padre. Den Heiligen Vader; ook den Paus.

un Padre, un' Erimita santo. Een Heilige, dat is, godzalige Vader, Eremyt, kluizenaar.

menar', far' una vita santa. Een heilig, godzalig leven leiden, voeren.

santa croce. Het heilig kruis.

santa croce l'ha aiutato. Het heilig kruis heeft hem geholpen. *Met.* De schoone kruisstukken, hy is met geld doorgewifcht, doorgeschrapt, hy is met geld vry gekomen.

acqua santa. Heilig, dat is, wywater.

O o o o 2

un luogo santo. Een heilige plaats, dat is, daar heilige dingen zyn, ofte voren geweest zyn.
la santa casa di Loreto. Het heilige huis (kapelle) van de L. Vrouwe van Loreto.
la santa Madre Chiesa. De heilige Moeder de Kerke.
il sant' ufficio dell' Inquisizione. Het heilig ampt der onderzoeking van 't gewillte.
santi Sacramenti. De H. Sacramenten.
santi digiuni, sante orazioni, santa osservanza, santi esercizi. De heilige vasten, het heilig gebed, heilige kloosterorde, de heilige oeffeningen.
questa è una santa regola, una santa usanza. Dat is een heilige regel, een heilig, dat is, nuttelyk, fraay, enz. gebruik.
Santo, un Santo. Een heilige.
un gran Santo. Een groote heilig.
canonizzar' un Santo. V. Canonizzare.
far il Santo. Een heilig vertoonen, zig voor een heilig uitgeven, dat is, huichelen.
Santi. Heiligen, de zalige zielen; ook geschilderde of uitgesnede beelden der heiligen.
invocar' i Santi. De heiligen aanroepen.
entrar nel Santo. In 't heilige gaan (woord van de Hooge- of Opperpriesters gezegd, ook van een kraamvrouw, die na de gewoonlijke zesweeksche reiniging, voor de eerstemaal weder hare kerkgang doet.)
Santissimo. Zeer heilig, alderheiligst.
il santissimo Sacramento. Het alderheiligste Sacrament.
il santissimo Padre. De alderheiligste vader.
Santarello, Santecchio, Santuccio-a. Een halve heilig, dat is, een godzalig, godvrugtig, aandagtig mensch; ook een huichelaar, schynheilige.
Santimo. V. Sopra. Een geschilderd of gesnede beeld van een heilig.
Santolo, santola. Een dooppeet, die het kind tot den H. Doop brengt, over de fonte houdt.
Santone. Een groote, wydvermaarde heilige.
Santamente. Heiliglyk, godvrugtiglyk, godvreezend, godzalig, aandagtig; ook opregtelijk, zuiverlyk, vroom, enz.
viver, parlar, scriver &c. santamente. Heilig leven, regt, opregt, zuiver, wel, enz. leven, spreken, schryven.
Santità. Heiligheid, godvrugtigheid, godvreezendheid.
buomo di gran santità. Een man van groote heiligheid.
sua Santità. Zyne Heiligheid, dat is, de Paus.
la Santità del Papa Clemente XI. Zyne heiligheid de Paus Clemens de elfde.
Santuário. Een heilige, verborge, geheime plaats, een verhole, afgezonderd vertrek.
Santificare. Heiligen, heilig maken; ook voor heilig houden, agten, eeren; ook vieren.
santificar' il giorno del Sabbatho. Den Sabbathidag heiligen, dat is, God en Goddelijke dingen betragten, zig daar toe verbinden.
santificar' uno. Iemand heiligen, heilig maken; ook voor heilig verklaren. *V. Canonizzare.*

Santificato. Geheilgd, heilig gemaakt; ook voor heilig verklaard.
Santificatore. Een heiligmaker.
Santificazione. Heiliging, heiligmakinge; ook voor heilig verklaring.
Santimonia. Heiligheid. (des levens, van handelen wandel)
Santimoniale. Een nonne, begyn of vrouwspersoon die zig tot heiligheid en reinigheid des harten verbind, verplicht, die beloften daar van doet.
S A P A. Gezode wyn, gekookte most.
S A P E R E. Weten, bewuft zyn; ook verstaau, weten, vernemen, kennen.
saper' una cosa, di una cosa. Iets; ook ergens van weten, wetenschap van iets hebben; ook iets, ergens van bewuft, bekend zyn.
saper qualche cosa certo, per fama, per esperienza, per veduta. Iets zeker en gewis, maar van hooren zeggen, door ervarentheid weten, iets weten van gezien te hebben.
saper da uno qualche cosa. Iets van iemand vernemen, hooren. *V. Risapere.*
come lo sapesti, da chi lo sapesti? Hoe weet gy dat, van wie hebt gy dat gehoord?
egli non sa far' altro che gridare. Hy weet en kan niet anders als kyven en knorren.
seppi poi ch' era falso. Daar na veruam ik, wierd ik gewaar dat het gelogen was.
io non so che farmi. Ik weet niet wat ik doen zal.
non so che, che so io? Ik weet niet, wat voor, enz. wat weet ik?
egli ha, un non so che difetto. Hy heeft, ik weet niet wat voor een mangel of gebrek.
vi erano tante e tante cose, che so io? Daar waren zoo veel en zoo veelderley dingen, wat weet ik?
chi non sa questo? lo fanno i pesciuoli, tutto il mondo lo sa. Wie weet dat niet? de kleine vischjes weten het, al de menschen weten het, de geheele wereld is 't bekend, het is een ygelijk bewuft, bekend, openbaar, enz.
lo accolse senza saper chi fosse. Hy nam hem op of aan, hy ontfing hem en hy wist niet wie dat hy was.
laddio lo sa (sallo laddio.) God weet het, God is 't bekend.
lo so, si, si, so bene &c. Ik weet het, ja, ja, ik weet het wel, enz.
sappi, sappiate che &c. Weet, weet gy dat, enz.
sa?, o sa? O! weet gy wat? ook hoor, hoor hier, luister!
a sapere. Te weten, dat is, namentlyk, als namentlyk het is, enz.
non saper né grado, ne grazia ad uno. Iemand geen dank weten.
saper' avanti, (antisapere.) Te voren, van te voren, voor af weten.
egli non sa che cosa sia sonno, riposo. Hy weet niet wat slaap en rust is, dat is, hy is altyd onvermoed en yverig.
lo saprete dopoi. Gy zult het daar na wel gewaar worden.
su ella (sallo.) Weet gy het, weet het myn Heer.
saper

Saper quanto uno pesa. Wel weten hoezwaar iemand weegt, dat is, hem van binnen en buiten kennen, grondig kennen.

far' saper qualche cosa ad uno. Iemand iets doen weten, iemand iets bekeud maken, beduiden, onder- rigten.

Sapere. Weten, verstaan; ook komen te weten (eenige wetenschappen;) ook kennen in 't gemeen.

saper' unalingua, un' arte &c. Een spraak verstaan, een konst, enz. kennen.

saper Latino, Greco &c. Latyn, Grieks, enz. kennen, verstaan.

saper scrivere, parlare &c. Konnen schryven, spreken, enz.

saper mantere, governare &c. una cosa. Iets weten te behouden, te regeeren.

non sapeva risponder. Hy wist niet te antwoorden, hy konde niet antwoorden.

saper di musica, astrologia &c. d' abaco. De zangkonst; de starrkonst, de rekenkonst, enz. verstaan, kennen.

appena mi s'ribavere. Ik kan my naauwelijks weder herhalen, ik kan naauwelijks weder tot myn zelve komen.

io non saprei darlo per quel prezzo. Ik zoude het voor die prys niet konnen geven.

saper regularsi. Zig weten te regeeren, te bestieren.

saperci essere, saper vivere. Zig in de wereld klokke- lijk, verstandiglijk weten te schikken, wel weten te leven.

sapersi levar le mosche dal naso. Zig de muggen van de neus weten te dryven, te jagen, dat is, zig niet veel laten schertsen en beledigen.

egli si è così ben saputo guadagnar la grazia del Principe. Hy heeft de gunst van de Vorst of Prins zoo wel weten te verkrygen, te winnen, hy heeft zig zoo wel in de gunst van de Vorst of Prins weten te wikkelen.

egli sepe tanto fare che &c. Hy heeft zoo veel konnen doen, te weeg brengen, hy wist evenwel zoo veel uit te voeren, uit te regten, of te doen, dat enz.

saper ben fare il fatto suo. Zyne zaken wel weten aan te leggen, te schikken; kloek, verstandig met zyne zaken weten om te gaan.

guadignerete cento scudi al meno, e; se saprete ben fare, ducento. Gy zult honderd daalders verdienen, en, indien gy u welen verstandig weet aan te stellen, te gedragen, twee honderd.

Sapere. Rieken of ruiken; ook stinken, smaken.

saper di muschio, saper buono. Naar muscus rieken, goed en wel rieken.

saper di becco, di stalla, di stercio, di ranfo, di sudore, lezzo. Naar den bok, naar de stal, naar drek of stont, naar schimmel, naar zweet, naar onrein- ghed of vuilghed stinken of rieken.

saper di pepe. Naar peper smaken.

saper di rame &c. Naar koper, enz. smaken.

saper di furbo, di beretico. Naar een schalk of bedrie- ger, naar een ketter rieken, dat is, een halve schalk, enz. zyn.

questi pasticciotti mi fanno molto bene. Die kleine pasteit- jes smaken my zeer wel.

Sapere, il sapere. Het weten, dat is, de wetenschap.

il mio poco sapere. Myne geringe wetenschap.

buomo di gran sapere. Een mensch van groote weten- schap, een geleerd, verstandig man.

Sapevole &c. V. Consapevole.

Sapiente. Een wyze. *V. Savio &c.*

i sette Sapienti. De zeven wyzen.

Sapientemente. Wyslelijk, verstandiglijk, geleerdelijk.

Sapienza. De wysheid; ook de aangename, smake- lijke en zoete wetenschap en kennisse van God, dat is, die met zoo lieflijke, treffelijke en heerlijke genegentheid vergezelschap is.

libro della Sapienza. Het boek der Wysheid.

spirito della sapienza. De geest der wysheid.

Saputo. Geweten, bewust; ook wys, verstandig; geleerd, enz.

buomo saputo. Een verstandig, kloek, wys, geoeffend; geleerd man.

Saputa. Wetenschap, het weten, kennisse.

senzamia saputa. Zonder of buiten myn weten, buit- ten myn kennisse.

Sapore &c. V. Abbasso.

SAPINO. Denneboom.

SAPONE. Zeep.

unger, lavar col sapone. Met zeep smeerren, wasschen;

lavar' il capo ad uno senza sapone. Iemand het hoofd; zonder zeep wasschen, dat is, digt uitschelden, uitmaken, enz. *V. Capo, Lavare &c.*

sapone odorifero. Welriekende zeep of zeepbal;

Saponetta, Saponetto. V. Sopra.

Saponaccio. Zeepwater, zeeplop, loog.

Saponario, Savonaria. Zeepkruid, wollekruid, vol- derkruid.

Saponare &c. V. Insaponare:

Saponata. Een streck met zeep.

dar' una saponata. Eens met zeep besmeeren, over- smeeren of overstryken; ook een weinig uitspoe- len, dat is, overheen wasschen.

SAPOR. De smaak, geur; ook goede smaak; ook een sop of nat, saus om in te doopen; ook een sap.

un sapore acuto. Een scherpe, wreede, wrange smaak.

una vivanda &c. di buon sapore. Een spyze, enz. van goede smaak, geur, een welmakende, lekkere, goede spyze.

esser' in sapore. In sap. *Met.* Geil, hitsig zyn.

Saporetto, Savoretto, Saporino. Een smakelijk spysje; ook een lekker sopje.

Saporito, Saporoso. Wellmakend, smakelijk, geu- rig, lekker, aangenaam.

viranda saporita. Een wellmakende, smakelijke, geurige spyze.

saporiti (saporitissimi) baci. Smakelijke, lekkere, lieflijke, aangename kusjes, zoentjes.

lezione, meditazione saporosa delle cose celestiali. Sma- kelijke, zoete, lieflijke, aangename lezing, be- tragting, beschouwing der hemelsche dingen.

Saporitamente, Saporosamente. Smakelijk, lieflijk, aangenaamlijk.

gustar saporosamente le cose divine. Degoddelijke dingen smakelijk proeven, innerlijk smaken.
Saporitezza, Saporosità. Smakelijkheid, lekkerheid, lekkerny.
SARABANDA. Een Sarabande, een dans alzo genaamd.
suonar', danzar' una Sarabanda. Een Sarabande spelen, danffen.
SARACINO. Een Saracyn, het Turksch hoofd daar men met de spies na rend of steekt.
egli è il Saracino di piazza. Hy is als een Turksch hoofd, een yder slaat, steekt op hem, dat is, hy word van een ygelijk gequeld en geplaagd.
Saracinesco. Saracynsch, Turksch.
Saracinesca. Een schutgat van een poort, het klincket, enz.
SARCHIO. Een egge, houweel, spade, schop, of iets daar men het gezaaid koren mede zuivert.
Sarchiello, Sarchietto, Sarchioncello. Een kleine egge, houweel, spade, schopje.
Sarchiare, Sarchiellare. Eggen, wieden, omspaden, omspitten.
sarchiar l'orto, la vigna, i rami. De tuin eggen, omspitten, de wyngaard hakken, houwen, de takken afhouwen, afsnoeijen.
non vuol lasciar sarchiar l'orto se non segli paga il terreno. Hy wil zyn tuin niet lateu wieden, t en zy men hem de aarde betaalt, dat is, hy wil daar toe nog beloond zyn als men hem een dienst bewylt.
Sarchiatura, Sarchiamento. Egging, wieding, spitting.
SARCOCOLLA. Vleesch-lym, de gom van een boom, die de kragt heeft van wonden te genezen.
SARCOFAGO. Een grafzark.
SARDA, Sardella, Sardina. Sardyn, een zoo genaamd zeevischje.
SARDONICO. Een Sardonyx, zeker edelgesteente.
SARGENTINA. Een cierlijke vergulde partisaan of barnezaan, die de hoofd-, of hoepmannen of kapiteins dragen.
SARGIA, Sarga, Sargietta. Sargie, een zekere soort van stoffe.
Sargiere, Sargiere. Een sargie- of stoffewever of kramer.
SARMENTO, Sarmenti. Een wynstok-rank; wyngaardranken; ook een tak.
Sarmentoso. Vol telgen, takken, ofscheuten.
SARNACCHIARE, Sornaccare. Dik, slymig speeksel en vogrigheid uitwerpen, uitspuwen, uitrochelen, enz.
Sarnacchio. Een dik en slymig speeksel.
Sarnacchioso. Vol dikke vogrigheden, vol dik slym.
SARPA, Serpa. Een sny of snoeymes; ook een wyngaardmes.
Sarpare. Met een sny- of snoeymes weg snyden, snoeijen; ook uitscheuren, afscheuren.
salpar l'ancora (salpare.) Het anker ligten, opwinden, ophalen.
SARTA, Sarte. De mastrouwen en strikken, daar de zeilen aan vast gebonden zyn.
SARTO, Sartore. Een snyder, kleermaker.

Sartorello. Een snydertje, een slegte kleermakertje.
Sartoria. Snyders of kleermakers winkel; ook snydery, kleermakery.
SASSO. Een rots, steenrots, klip, een groote, harde, ruwe steen; ook een steen in 't gemeen, het zy groot of klein.
trar' un sasso. Een steen werpen, gooijen, smyten.
trar' un sasso e nasconder la mano. Met een steen werpen en de hand verbergen. *Met.* Iemand schade toevoegen, en het eyter niet willen gedaan hebben.
cacciar' uno co' sassi, salutar' co' sassi. Iemand met steenen jagen of groeten.
diventar di sasso. Als een steen worden. *Met.* Door verwondering verschrikken en verbazen.
Sassatello, Sassalino, Sassetto. Een kleine steen, een steentje.
Sassatile, Sassaiuolo. Dat op, aan of by de steenen walt of groeid.
pescolimi sassatili. Steenvischjes, als grundeling, kreeften, enz.
Sassata. Een steenworp, een worp met een steen.
Sassifragia. Steenbreke, steenruite, muurruite: een zeker kruid alzo genaamd.
Sassoso. Steenagtig, steenig, vol steenen.
SATANA SSO. Den satan, den duivel.
SATIRO. Een satyr, een geil, hoeragtig en schimpig boschgod by de digters, (poëten.) *Met.* Een afschuwelijk, hazelijk, vuil mensch.
invagivisi d'un satiro. Op een boschgod. *Met.* Op een afschuwelijk, vuil, ontugtig mensch verlieven.
Sátira. Een schimp-, hekel- of steekschrift. *V. Pasquinata.*
compuner, scrivere satire. Zoodanig schimp-, hekel- of steekschriften maken, schryven.
Satiresco. Zoodanig een boschgod gelykende.
vijo satiresco, ciera, mina satiresca. Een gestakte of gedaante als zoo een boschgod. *Met.* Een afschuwelijk, hazelijk, vuil, ontugtig, hoeragtig, satyrs gezigt.
Satirico. Schimpelijk, lasterlijk, scherp, stekend, hoonend.
uerfi, componimenti satirici. Satyrische, dat is, schimpelijke vaarzen, schimp-, laster- of steekschriften.
Satiricamense. Op een schimpelijke, hekelende, stekende wyze.
Satirione. Standelkruid, kruisbloeme, bugheide, kullekenskruid, drie kullekenskruid.
Satiriasi, Satiriano, Satiriasmo. Een gestadige en altyddurende geile brand.
Satireggiare, Satirizzare. Steken, met woorden stecken, schimpen, over den hekel halen; ook schimp-, steek- of hekel-schriften maken.
satirizzare sopra qualche cosa. Over iets stecken, schimpen.
SATISFARE &c. V. Sodisfare &c.
SATIVO. Dat men zaaijen, bezaaijen kan.
SATOLLARE, Saturare. Verzadigen, zat maken. *V. Saziare.*
Satollato, Satollo, Saturato. Verzadigd, zat.

Satollamento, *Satollezza*, *Saturità*. Verzadiging.
SATTINO, *Satino*. Satyn: een soort van zyde stoffe.
SATURGGIA. Satureye of keule, peperkruid.
SATURNO. De (planeet) hemelsteeken Saturnus alzoos genaamd; ook loot. *Met.* Een droefgeestige, zwaarmoedige, treurige geest.
Saturnide, *Saturnino*. Saturnisch, van de eigenschappen van Saturnus, dat is, treurig, droefgeestig, zwaarmoedig, langzaam, traag; ook onvrindelijk, zuur, stuurs.
di temperamento saturnino. *V. Sopra*.
SAVATTA &c. *V. Ciabatta* &c.
SAVIO, *Saggio*. Wys, bescheide, verstandig, vernuftig. *Savio consiglio*. Wyze, verstandige raad.
il Savio. De wyzeman, de Koning Salomon.
così dice il Savio. Alzoozede de Wyzeman.
i sette Savi di Grecia. De zeven wyze Meesters uit Griekenland.
Saviatino, *Saviotto*. Een neuswyze, een eigenzinnige, eigen wyze.
Saviamente. Wysselijk, verstandiglijk, vernuftiglijk; ook voorzigtiglijk, bedagtzaamlijk.
risponder, *far* &c. *saviamente*. Wysselijk, verstandiglijk antwoorden, handelen, enz.
Saviezza. Wysheid, verstand.
SAVORRA, *Savorna*, *Saburra*. Ballast, last- of ballastzand in de schepen.
Savorrare. Ballasten, met grof zand en steenen bezwaren.
SANRO. Ros, vosrood; ook vuurrood.
pelame sanro. Rosch, vosrood hair.
SAZIO. Zat, vol, zyn bekomst hebbende. *Met.* Moeijelijk, bekommerlijk, lastig, zwaar, walgend, verdrietig.
esser sazio di qualche cosa. Iets zat, moede zyn, ergens over verdrietig, moeijelijk, lastig zyn, ergens van genoeg, zyn bekomst hebben.
Sazieta. Zatheid, verzadiging, enz.
Saziare. Verzadigen, zat maken. *V. Satollare* &c.
Saziabile. Verzadelijk, dat te verzadigen is.
Nota. Dat niet gevonden word in *Sb, Sc, Sd, Sf, &c.* zoekt in *Esb, Efc, Efd, Esf*, en zoo in tegendeel.
SBACCELLARE. Ontschorsen, de baal of schors afdoen, pellen, uitpellen, doppen, uitdoppen.
sbacellar save, *piselli*. Boonen, erweten doppen, uitdoppen.
SBADAGLIARE, *Sbadacchiare*. Geeuwen, gapen. *V. Badagliare*.
SBAGLIO. Een schemering, verblinding van een valsch licht, een valsche schyn, een valsch schynsel.
piagliar sbaglio. Door een valsch licht verblind worden, fout begaan. *Met.* Dwalen, missen. *V. Hallucinare*.
SBIAFFARE. Uitjouwen, beschimpen, bespotten, uitlachen.
Sbiaffone. Een spotter, schimper, enz.
SBALDANZIRE. De vorige wakkerheid, dapperheid, heldhaftigheid allengsjes verliezen.
SBALSTRARE. *V. Balestrare*. Ook zyne zaken schielijk, haastig zonder bedagtzaamheid en opletentheid uitregten.

sbalstrar con gli occhi. De oogten rondom draaijen of laten schemeren.
SBALLARE. Een baal los maken.
SBALLARE. Verdansen.
costui ba sballato la sposa. Deze heeft zyn Bruid verdant, dat is, met zyn ongeschikt dansen haar gunst verlooren.
SBALORDIRE. Allengsjes zoo bot en dom niet meer worden.
SBALZARE &c. *V. Balzare* &c.
SBANDARE. Uit de rye of het gelid wyken, gaan, treden.
Sbandarsi. *V. Sopra*. Ook niet ordentelijk in het gelid gaan, marcheren; ook van Compagnie of Regiment veranderen, zig daar van afzonderen.
SBANDIRE, *Sbandiso*. In ballingschap zenden, uitbannen. *V. Bandire* &c.
SBARAGLIARE. In wanorder brengen, in de vlugt slaan, verstrooijen.
sbaragliar l'essercito nemico. Het vyandlijk leger verdeelen, verstrooijen, in wanorder brengen.
Sbaraglio. Verdeeling, verstrooijing, wanorder; ook nederlaag, enz.
metter in sbaraglio. In wanorder brengen, verstrooijen, verdeelen.
metter la vita, i danari &c. *in sbaraglio*. Het leven, 't geld, enz. in gevaar stellen, zetten, in de waagschaal stellen.
metterci a sbaraglio. Zig in 't uiterste gevaar begeven, lyfen leven laten.
SBARATTARE. *V. Barattare*.
SBARBARE, *Sbarbicare*. Ontbaarden, den baard uittrekken, den baard uitrukken, met de wortel uittrekken, uitplukken. *Met.* Verdelen, te niet doen, verwoesten, vernielen.
Sbarbato. Ontbaard, zonder baard; ook met de wortel uitgerukt.
un giovinaastro sbarbato. Een nog ongebaard jongeling, die nog geen baard heeft.
Sbarbatello. Een melkbaard, een jonge lekker.
SBARBARIRE. Eindelijk tam, mak en goedaardig worden, zyne wilde, woeste manier van leven afleggen, verlaten.
SBARBAZZARE, *Sbarbozzare*. De kinketting afdoen, afbinden.
sbarbazzar' uno. Iemand digt uitschelden, iemand zyne schelmstukken verwyten, zyn schalkheid verleeren.
SBARCARRE. Ontschepen, aan land zetten; ook aan land gaan, op 't land stappen, landen (byzonderlijk om te stroopen, te plonderen of te rooven en des vyands land te overmeesteren.)
sbarcar le persone, la robbia. De luiden aan land zetten, de goederen ontschepen, ontladen, uitladen, uit het schip laden.
Sbarcarsi. Aan land gaan, uit het schip gaan of klimmen, aan land varen.
SBARCO, *Sbarchi*. Ontscheping, uitscheping, ontlading, ontlasting, uitlading, (legging;) ook een landing, strooping, plondering of rooving op des vyands land,

land, een party soldaten op des vyands bodem of land.

gente da sbarco. Volk, soldaten, die tot een landing, en om op het land te itroopen, rooven, plonderen bequaam zyn.

S B A R D E L L A R E. Descheen ('t is een zekere soort van zadels die men op de muilezels legt om pakken te dragen) afleggen, afwerpen. *Mes*. Grove, zotte reden.

Sbardellato. Ontzadeld; ook ongeschikt, boersch, grof, lomp, bot, dom.

un pazzo sbardellato. Een ongeschikte, boersche gek of nar, die geen wyze of manier weet te gebruiken, die een slechte omgang met menschen heeft.

Sbardellamente, alla sbardellata. Zonder maat of schikking, onmatiglijk, onmanierlijk, onstui- mig, ongemanierd.

vider' sbardellamente. Zonder maat, onmatiglijk, overluid, luidkeels, met een volle mond lachen.

S B A R I L A R E. Uitzieten, uitsorten, uit de flesschen gieten, storten, de flesschen legen, leeg maken.

S B A R L E F F O, *Sberleffo*. Een schram, een krats, een sneede, een houw.

Sbarleffare. Een schram, krats, sneede, houw, teken, lidteken.

S B A R R A &c. *V. Barra*.

S B A S I R E. Gantsch onmagtig, flauw, kragt- of magteloos worden, bezwyken, nedervallen; ook verstyven, verschrikken, verbaast worden.

sbastr di freddo. Van koude verstyven, door de koude bezwyken, gantsch kragteloos en onmagtig neder of teraarde vallen.

Sbasito. Onmagtig, flauw, kragteloos, magteloos geworden, bezwoken.

Sbasimento. Onmagt, flauwte, kragteloosheid, magteloosheid.

S B A T A C C H I A R E, *Sbattogliare, Sbattochiare*. Klin- ken, luiden, met de klokken of klepels bengelen, helder, brommen, of sterk luiden; ook de brandklok luiden, sterk, hard en dikmaals aankloppen of aanschellen.

S B A T T E R E, *Dibattere*. Aan stukken slaan, aan stukken kloppen, te zamen slaan of kloppen; ook schudden, afschudden, omschudden, uitschudden, omtooten, tegen malkanderen slaan of stooten, omroeren, bewegen.

sbatte le uova. De eijeren aan stukken kloppen, aan stukken slaan, te zamen slaan of roeren; ook stryden, twisten, kyven, krakkeelen.

sbatte le ali. De vleugelen schudden, afschudden, uitschudden, bewegen, tegen malkanderen slaan of kloppen.

dibatter' una proposizione, questione, una materia. Een voorstelling, een vraag, een materie of stoffe bestryden; dezelve tegenspreken, betwisten, daar tegen stryden, twisten, kyven, krakkeelen.

Sbatterfi. Zig bewegen, roeren. *Mes*. Zig bearbeiden, plagen, quellen, zeer bemoeijen, bekommeren, zeer ter harren trekken.

Sbattuto, Dibattuto. Geklopt, aan stukken geklopt,

aan stukken geslagen; ook bestreden, betwist, tegengesproken.

fu molto dibattuto sopra questopunto. Daar wierd veel, zeer over dit punt gestreden, getwist.

Sbattimento, dibattimento. Aan stukken klopping, vermorzeling, aan stukken-breking; ook schudding, omschudding, aan stukken schudding; ook stryd, twist, krakkeel.

un cattivo costume non può esser scacciato senza sbattimento della corrotta natura. Een quade of booze gewoonte kan niet uitgerooid worden, zonder verbreeking of verandering van de verdorve natuur.

dopo lungo dibattimento si concluse alla fine che &c. Na lang stryden, twisten en krakkeelen wierd eindelijk besloten, dat enz.

S B A T E Z Z A R S I. De belofte of het verbond des Doops afzeggen of verzaken, een Turk of een Jood worden.

S B A V A G L I A R E. Het quyl- of zeverdoekje afdoen, wegdoen.

S B E F F A R E, *Sbelare. V. Beffare, Belare &c.*

Nota. Veel werkwoorden hebben het zamengesteld ledertje *S*, 't welk het zelve betekend, als het enkelde woord, derhalven dat men niet vinden kan in *Sb, Sd, Sf, Sg, Sb, Sl &c.* zoekt dat in *B, D, F, G, H, L &c.* hoewel dat de *S* zomwylen aan het werkwoord, behalven deszelfs gemeene of eige betekenis, een zekere wederhalinge of herhalinge, of ook anders een zekere nadruk geeft; als *Sbadagliare*, dikmaals na malkanderen geeuwen of gopen; *Sbandire*, verwyzen of ban- nen; *Sbandire*, geheel uit den lande verwyzen of ban- uen, enz.

S B E L L E T T A R E. Met blanketsel stryken of ver-

S B E N D A R E. De bondel, de band, het bindfel, de strik losmaken, losknoopen, ontbinden.

Sbendato. Ontbonden, ontknoopt, zonder band, bindfel, enz.

S B E R E T T A R E. Ontkappen, het hulfel, het kap- sel of de hoed van 't hoofd doen, het hulfel, kapsel of de hoed afnemen; ook afslaan, van 't hoofd af- werpen.

Sberettarsi. De hoed afnemen, het hoofd ontblooten, ontdekken.

Sberettato. Ontkapt, onthuld, zonder hulfel of kap- sel, zonder hoed.

Sberettata. De hoed afnemen, een groetenis, of eer- bewyzing, door het afnemen van den hoed.

uccellar' alle sberettate. Gaarne met groetenissen des hoofds geëerd willen worden.

S B E R L I N G A C C I A. Een gemeene of allemans hoer, een overspeelster.

Sberlingacciare. Hoereeren, de hoer spelen, voor hoer gaan, de hoeren of overspeelsters naloopen, hoer- rejagen.

S B E R N I A. Een bedelmantel, ook een boere kiel of overtrekfel

S B E V A C C H I A R E, *Sbevazzare. V. Bevere &c.*

S B I A V A R E. Donker blaauw verwen.

Sbiavato. Donker blaauw geveerd,

tele sbiavate. Blaauw linnen of lynwaat.

SBIETARE. Heimelijk, stil ontsnappen, doorgaan, heimelijk wegbegeven.

SBIGOTTIRE (*uno.*) (Iemand) verschrikken, verbazen, ontstellen, doen verwonderen; ook doen dwalen.

Sbigottirsi. Verschrikken, zig zeer ontzetten, ontstellen, verbazen, verschrikt, verwonderd worden. *Met.* Zig grootelijks en met verbaastheid verwonderen.

senza sbigottirsi punto. Zonder zig te ontzetten of te verschrikken.

Sbigottito. Verschrikt, ontzet, ontsteld, verbaafd. *Met.* Grootelijks of ten hoogsten verwonderd.

tutto sbigottito. Gantsch of geheel verschrikt, ontzet, ontsteld.

Sbigottimento. Verbazing, verschrikking, ontzetting, ontstelling, groote verwondering.

SBIRO. *Birro.* Een Stads knecht, sergeant, een geregt's Schouts dienaar, diefsteider.

sbirro vecchio. Een oude stads knecht. *Met.* Een slimme, looze, doortrapte, arge vos.

Sbirreria, Sbirraglia. De wagt der sergeanten, en diefsteiders. *Met.* Verworpe, slegt, lompe volk.

SBISSAIO. *Bissajo.* De Noordewind.

SBISCIARE. Zig slingeren, draaijen, krommen, slangsgewyze gaan; ook glyen, uitglyen, struikelen.

Sbiscata, Sbisicio. Een slangsgewyze draaijing, kromming, slingering; ook glying, uitglying, slibbering, struikeling.

SBOCCARE. Ontmondend, dat is, de mond; ook de snuit, snavel of bek breken, aan stukken breken; ook uitgieten, vergieten, uitstorten; ook overloopen, overvloeijen, te vol zyn; ook afschudden, afstryken 't geen te vol is.

sboccar' uno. Iemand de bek, de tanden inslaan, aan stukken slaan.

sboccar' un vaso, un boccale. De mond of den hals van een vat of fles afbreken.

il fiume sbocca. De rivier loopt of vloed over, zweld.

il vaso &c. sbocca. Het vat loopt over, is te vol.

il fiume sbocca in mare a N. De rivier vloeit, stroomd, loopt in de zee by N.

Sbocato. Ontmond. *Met.* Onbeschaamd, vermetel in redenen.

un boccale sbocato. Een kruik die de mond, den hals afgebroken is, een halfgebroke drinkvat, kanne of glas.

un cavallo sbocato. Een hardmondig paard, dat na den toom niet wil luisteren.

un uomo sbocato. Een ongebonde, onbeschaamd, wild, woest mensch, die zig niet laat rugtigen of bedwingen.

Sbocatamente, alla sbocata. Zonder maat of deel; ook onbeschaamd, schaamteloos; ook onbedagzaam, enz.

parlar &c sbocatamente. Onbeschaamd, zonder schaamte of bedagzaamheid spreken, enz.

river sbocatamente. Een onbeschaamd, wild, woest, ongebonde leven voeren, leiden.

T O M. I.

Sbocaggine. Onbeschaamde, ongebonde, wilde manier van leven.

Sbocatura. Uitloop, overloop, uitvloed, uitvloeiing, overvloeiing, overstroming, enz.

sbocatura del fiume. Het overloopen, de overlooping, overvloeiing, overstroming van een rivier of vloed.

Sbocconare, Sbocconcellare. In beetten, stukken, brokken snyden, aan stukken of brokken breken, brokkelen, kruimelen; ook met kleine beetjes, stukjes, brokjes eeten, kluiwen, peuzelen, dat is, geen regte lust tot eeten hebben.

S B O L L A R E. Het merk of het zegel opbreken, aan stukken breken.

sbollar' una lettera, un segno. Een brief opbreken, ontzegelen, een werk breken, uitschrappen, uitdoen.

Sbollarfi. De Spaansche pokken, de zweren, gezwellen, enz. quyt worden, dezelve los, ryp maken, daar van ontslagen worden.

S B O L L I R E. *V. Sopra.* Overzieden, overkoken, overborrelen, overstromen, overvloeijen. *V. Bollire.*

S B O M B A R D A R E. *V. Bombardare &c.*

S B O R A R E, *Sborrare.* Voorbrengen, voor den dag brengen, te voorschyn brengen, uitdryven, uittooten; ook een sterke stoelgang, afgang hebben.

Sborrare, Sborrarfi. Zig regt ontlasten, alles regt uit zeggen dat iemand op 't hart heeft, zyn benaauwdheid, zyn quelling, angst, bekommernis, enz. uitschudden, ontlasten.

sborrasfi a piedi del confessore. Zig aan de voeten van den biegtvader ontlasten, alles regt uitzeggen, biegten.

S B O R S A R E. Uitschieten, verstrekken, uitgeven, verteeren, verdoen, verquisten.

sborsar danari. Geld uitgeven, verteeren, verdoen.

Sborso, Sborfi. Uitgave, onkosten; ook verschot, uitschot, verteering, verdoening, verquisting.

sborsfi rilevanti. Groote, verheve onkosten of uitgiften.

con sborso del mio proprio sangue &c. Met verlies van myn eige bloed.

S B O S C A R E. Het bosch uitroeijen, uitkappen; ook uit het bosch jagen, dryven, enz.

sboscar' una terra. Een land van struiken, stronken, stammen zuiveren, uitroeijen.

sboscar' una fiera. Een wild opjagen, opdryven, voor den dag doen komen.

S B O T T A R E. Ontvaten, afsteeken, oversteeken, afrappen, uittappen; ook uit een vat pakken, een vat ontpakken.

S B O T T O N A R E. Ontknoopen, de knoop ontbinden, losmaken, losbiuden, opknoopen, opstrikken, enz.

Sbottorarsi. Zig opknoopen, ontknoopen, losmaken, ook zig opbinden, opschorten, opstrikken.

Sbottonato. Ontknoopt, los geknoopt, los'gebonden opgeschort, met de bloote borst.

alla sbottinata. Opeen opgeschorte. *Met.* Onbeschaamde wyze, manier; ook zonder maat, zonder bescheidenheid.

P p p p p

S B O Z -

SBOZZARE. *V. Abbozzare &c.*

SBRACCARE. De broeken uitdoen, uittrekken.

Sbraccarsi. De broeken uitdoen, uittrekken, verwerpen. *Met.* Alles uitgeven, verteeren wat men heeft; ook *Met.* Onbeschaamd, geil, ontugtig, uitgelaten, ongebonden worden in zyne woorden, in zyn schryven, doen en laten.

Sbraccato. Zonder broeken. *Met.* Ongebonden, dattel, ontugtig, geil, hoeragtig, onbeschaamd. *gesti, parole, composizioni &c. sbraccate*. Onbeschaamde, dartele, onkuische, ontugtige gebaarden, woorden, schriften, enz.

fortuna sbraccata. Een onbezuïld groot geluk.

Sbraccatamente, alla Sbraccata. Op een dartele, ontugtige, onkuische, uitgelate, ongebonde, onbeschaamde wyze of manier.

SBRACCIARE. Zig de armen opschorten, opstryken, opslaan, opstropen. *Met.* Zig ernstiglijk tot iets schikken, begeven; ook zyn uiterste vlyt en naarstigheid aanwenden, zig op het vlytigste willen bearbeiden, benaarfstigen; ook groot spreken, snoeven, pochen, pronken, groote daden willen uitvoeren.

sbracciarsi in un' affare. Zig in een handel, zaak of bezigheid de armen opstropen, opschorten, dat is, zig ernstiglijk benaarfstigen, bevllytigen, bemoeijen.

Sbracciato. Die zyne armen opgestroopt, opgestreken, opgeschort heeft, met opgestroopte of opgeschorte armen. *Met.* Zeer beyverend, bevllytigend.

uno sbracciato (uno sbraccia). Een groot spreker, blaaskaak, opnyder, snorker, snoever, enz.

Sbracciata. Een kleed of lyfstuk zonder armen of mouwen.

Sbracciera. Groot spreking, snoeving, snorking, poching.

SBRACIARE. De gloeiende of glimmende kolen uit malkanderen schrapen, roeren, de geglomme kolen omroeren, op dat zy deste heviger, felder, sterker branden.

SBRAGLIARE. Schreeuwen, bulken als een ezel. *V. Ragliare.*

SBRANARE, *Sbrandellare*. Aan brokken, lappen, voden en stukken scheuren, breken.

sbranar' a belli denti. Met de tanden breken, aan stukken scheuren, verscheuren.

un leone lo sbrandò. Een leeuw verscheurde hem.

Sbranato, Sbrandellato. Gebroken, aan stukken gescheurd, verscheurd, verteerd, vernield.

esser sbranato dalle fiere. Van de wilde dieren verscheurd, verteerd, vernield worden.

uno sbrandellato. Een gelapte kaerel, lompe of botte vlegel, botmuil.

Sbranamento, Sbrano. Vernieling, verteering, verscheuring, enz.

SBRANCARE. Snoeijen, afsnoeijen, van detakken of telgen zuiveren.

Sbrancarsi. Zig van detakken, van het onkruid. *Met.* Van het gemeen, van 't slegt volk, janhagel afzonderen, uitzonderen, enz.

sbrancarsi dalla greggia. V. Sopra.

sbrancarsi dalla compagnia. Zig van het gezelschap afzouderen, vervremden.

SBRANCARE. Uit de klauwen, uit de handen scheuren, trekken, rukken; ook de klauwen, nagels affnyden, korten.

sbrancar' una fronda dall' albero. Een groene tak of telg van de boom breken, afbreken, af trekken.

SBRATTARE. Alles zuiver, helder, klaar aan een kant schikken, opruimen.

ser sbratta. Meester ruim makende, dat is, iemand die gaarne iets ruim en breed laat uitgaan. *V. Diimbarazzare &c.*

SBRICCIOLARE. Brokkelen, verbrokkelen, verkruijnen, vermorzelen, verbriezelen.

Sbricciolarfi. Zig brokkelen, verbrokkelen, vermorzelen, verbriezelen.

SBRICONARSI. Allengsjes het snoed en ongetegeld leven verlaten, dat is, zig tot een goeden vroom leven begeven. *V. Bricone.*

SBRIGARE, *Disbrigare*. De moeite, de last, overlast, zwaarigheid benemen, ontlasten; ook afvaardigen, vervaardigen.

sbrigate la di grazia (sbrigatevi). Vervaardig u, haast u, spoed u, repu, bid ik.

sbrigar' uno (da se). Iemand (van zig) afvaardigen, wegzenden, zig van iemand ontslaan.

Sbrigarfi, Disbrigarfi. Zig schikken, vervaardigen, haasten, spoeden, reppen; ook zig ontlasten, ontslaan, vry en los maken.

sbrigarfi presto. Gezwind, schielijk, haastig, vvaardig of bereid zyn, zyne zaken, haaltig, schielijk doen, uitvoeren, verrigten.

sbrigarfi da qualche cosa. Zig van een bezwaarlijke, moeilijke, lastige zaak ontlasten, ontslaan.

Sbrigato, Disbrigato. De moeite afgenomen; ook afgevaardigd, ontlast, bevryd, ontslagen, los, ledig, onverhinderd, onbezwaard.

esserfi sbrigato da uno, da qualche cosa. Van een mensch of een zaak los (ledig) geworden, ontslagen zyn; ook afgedaan of overgegeven hebben.

per esser più sbrigato. Om deste spoediger, haastiger, gezwinder en onverhinderder te zyn.

SBRIGLIARE. Onttoomen, de toom; teugel of breidel afdoen.

sbrigliare il cavallo. Het paard onttoomen, de toom afdoen.

Sbrigliarsi. Zig onttoomen, de toom af trekken, toomloos worden. *Met.* Zig van de tugt onttrekken, alles in de wind slaan, ongebonden, ongetemd, ongehoorzaam worden.

il cavallo si sbrigliò. Het paard wierd toomloos of spat zig uit.

Sbrigliato. Onttoomd; ook toomloos, wild, woest. *passioni &c. sbrigliate*. Ongetoomde, dat is, onbedwingelijke, onordentelijke begeertens, driften, genegentheden.

Sbrigliatamente, alla sbrigliata. Op een ongetoomde wyze, zonder toom, vrees of schrik.

SBRUFFARE, *Sbruffare &c. V. Bruffare &c.*

S B R O G L I A R E. *V. Disbrogliare &c.*
S B U C A R E, *Sbuciarè.* Uit een graf, kuil of hol komen, kruipen; ook anders voor den dag komen, kruipen.
sbucar' di casa. Uit het huis (daar iemand lang ingestoken heeft) kruipen, voor den dag, te voorschyn komen.
sbucar' una fera. Een wild (dier) uit zyn leger lokken, dryven, jagen.
S B U C C I N A R E &c. *V. Buccinare &c.*
S B U D E L L A R E. Uitweiden, opmaken, het gedarmte, gewey, ingewand uittemen, uithalen. *Met.* Iemand afschudden, van den hals schudden, wegdoen, wegstooren, wegiagen.
sbudellar' un pesce, un' animale. Een visch uithalen, een gedierte opmaken, ontweiden.
questo trottare mi sbudella. Dit draven schud my al het ingewand uit het lichaam.
Sbudellarfi. Zig geheel en al ontweiden, long en lever uitspuwen, uitbraken, uitschudden, enz.
sbudellarfi trottando. Met hard draven het ingewand smartelijk en pynelijk schudden, schokken en byna uitschudden.
sbudellarfi di risa. Byna, schier van lachen barsten, het ingewand schier uirlachen.
Sbudellato. Uitgeweid, uitgenomen, opgemaakt, enz.
sbudellato dal trotto. Door het draven ellendig geschud, geschokt.
cevallo sbudellato. Een blazend, kortamig, of kortbortig paard.
un riso sbudellato. Een overmatig, overluid gelach, geschater.
Sbudellamente. Daar iemand de long en lever van moet scheuren. *Met.* Overmatig.
vider sbudellamente. Overmatig, overluid, met een volle keel lachen.
S B U E F A R E &c. *V. Buffare &c.*
S C A B B I A. Schurft, schurfttheid, krauwaadje.
Scabbioso. Schurft, vol schurft, of krauwaadje.
Scabbiosa. Schurftkruid.
S C A B E L L O. Een voetbank, kleine bank, een bankje.
S C A B B R O, *Scabbròso.* Ruw, grof, oneffen, scherp, om te handelen of aan te tasten.
pietra scabbra, legno scabbroso. Een ruwe, scherpe, oneffe steen, ruw, oneffe, ongelyk hout.
parole scabbre. Een hard, scherp woord.
tempi, congiunture scabbre. Ruwe, harde. *Met.* Rooze, zware, ellendige, bekommerlijke tyden of rugten.
un negozio molto scabbroso. Een zeer harde, zware, verwarde, bekommerlijke, moeilijke en gevaarlijke handel.
S C A B I N O. Een Schepen in een regtbank.
S C A C A Z Z A R E. Dikmaals en altyd weinig kaken, schyten. *Met.* Een ding dikmaals en met meerder omslag of omstandigheden doen, 't welk in een reis, en heel gezwind, spoedig had kunnen verrigt of uitgevoerd worden, drentelen, dralen.
S C A C C I A R E &c. *V. Cacciare &c.*

S C A C C O, *Scacchi.* Een ruit, een dam- of schaakstuk; ook een dam- of schaakspel.
uno scudo (fatto) a scacchi. Een dam, schaak- of ruite wapen of schild.
giuocar' a scacchi. Schaakspelen, schaken.
veder' il Sole a scacchi. De Zonne vierkantig zien, dat is, in de gevangenis zitten, en de Zon door yzere traliën zien.
il Rè de' scacchi. De Koning van 't schaakspel, dat is, een gemaakte Bonckoning (dat men op Driekoningen avond doet.)
scaccomatto. Schaakmat, verloren.
dar uno scacco matto nell' bavere ad uno. Iemand in zyn haaf en goed schaakmat maken, dat is, het zyne vernielen, ontvremden, stelen.
dar' uno scaccomatto al matto. De egte man schaakmat maken, dat is, hoornen opzetten, hem ontrouw, trouwloos worden.
Scacchiere. Een schaakbord.
pezze tavolele scacchiere. Schaakstukken, damstukken of schyven.
Scacceggiare. Of de wyze van een dambord of schaakspel; ook schaaks- of fruitswyze maken, gemaakt zyn of schynen.
S C A D E R E, *Decadere, Dcadere.* Ontvallen, afvallen, vervallen, afnemen, tot verval komen, geraken.
la bellezza, le forze cominciano a scadere. De schoonheid, de kragten vervallen, vergaan allengsjes, beginnen af te nemen, te vergaan.
scader dalla sua origine, dalla generosità nazia, scader dalla riputazione, dal credito. Van zyne stam of van zyn geslagt, van zyne dapperheid, van zyne agting en goede naam vervallen, afvallen, ontaarden, zyn goed geloof verliezen, quyt raken.
allo scadere del termine del pagamento. Als de tyd of termyn der betalinge vervallen zal zyn.
allo scader di questo mese, anno. Ten einde van deze maand, van dit jaar, als deze maand, dit jaar verstreken zal zyn.
questa terra mi scaddè per heredità. Dit land is my erfelijk toegefallen, is erfelijk op my vervallen, is my erfelijk tot deel gevallen.
Scaduto, Decaduto, Dcaduto. Ontvallen, vervallen, afgevallen, afnemend, in of tot verval gekomen, geraakt, (voorleden.)
esser scaduto, (di credito, reputazione.) Van zyn goed geloof, grootagting vervallen zyn, zyn goed geloof, zyne agting verlooren hebben.
una famiglia scaduta. Een uitgestorven, een afnemend, vervallend geslagt.
un colore scaduto. Een verbleekte, verschote verwe.
una bellezza già scaduta. Een reeds vervalle, vergane, verflente schoonheid.
al termine scaduto. Op de vervalle termyn, de vervalle tyd, de verlope, verstreke tyd, termyn.
alli tre (dello) scaduto (mese &c.) Op de derde dag der verlope, verstreke, voorlede maand, enz.
li fiori, li colori scadono. De bloemen vallen af, verwelken, verdorren, verdrogen, de verwen verschieten, verbleeken.

questa famiglia sta sullo scadere. Dit geslagt staat op 't afneimen, zal haast te gronde gaan, afnemen, afsterven, versterven, uitsterven.

scader di animo, di forze. De moed, de kragten verliezen.

Scadenza. Afval, afgang, afnemung, ondergang. *V. Decadenza.*

Scaduta. V. Sopra. Ook een afval, verval, uit de gunst, of genade van een groot Heer.

far' una scaduta. Een schandelijke val doen, (uit de gunst of genade, enz.) in ongenade geraken, vervallen, komen.

SCAFALE. Een koffer daar men boeken in zet, een boekekest, boekekas.

scasale da libri. Een boekekest, boekekas.

scasale da credenza. Een regtbank, schenktafel, geregittafel daar men de spyze opzet; een buffet.

SCAFETTA. Een rek, latrek, richel.

SCAGLIA. Een schubbe of schobbe; ook een slinger, een werpnet, het hoofd van een ring daar men de steen in zet; ook een splinter of spaan van hout, een schilfer of schilfertje van steen; een vonk hamerslag van yzer als men het smeed, enz.

pesce da scaglia. Visch met schubben, of schobben.

Scaglioso. Vol schubben, of schobben; ook schilferig, splinterig.

pesce scaglioso. Visch met schubben.

ferro scaglioso. Sprokkelig, schilferig yzer.

pietra scagliosa, pietra scaglia. Schilfersteen, een leije, schalie.

Scagliato. Zonder schobben, onschubb.

Scagliare. Schubben, of schobben; ook glinsteren, schitteren, blinken; ook afsplinteren, afschilferen, afspringen; ook werpen, met geweld slijngen; ook *Met.* Groot spreken, snorken, opsnyden, pochen, onbeschaamd liegen.

scagliar' il pesce. De visch schubben, dat is, onschubben, de schubben afschrapen, schoonmaken.

scagliar' una pietra colla sponza. Een steen uit de slinger werpen, slijngen.

Scagliarsi. Zig schubben, of schobben, zig schilferen, zig bladen, dat is, schubben, schilferen, blynen opwerpen; ook zig slijngen, dat is, *Met.* Zig spoedig ergens heen begeven, gezwind heen springen, loopen. *V. Lanciarsi.*

questo ferro, questa pietra &c si scaglia. Dit yzer sprokkel, deze steen schilferd zig.

il luccio si scaglia. De snoek werpt schubben op, blaardt zig.

scagliarsi giù per le scale, per le finestre. De trappen schielijk, haastig, gezwind afstopen, schielijk afstuijmen, uit het venster springen.

scagliarsi sopra di uno, sopra qualche cosa. Op iemand, of op iets met geweld, met haast, schielijk, met begeerte vallen, schieten, toeschieten. *V. Lanciarsi, Avventarsi.*

scagliarsi all' attacco de' nemici. Schielijk, haastig op de vyanden vallen, aauvallen, losgaan.

SCAGLIONE. *Scaglioni.* Een trap, ladder. *Met.* Een kies, baktand.

denti scaglioni. V. Sopra.

cavar li scaglioni, (scaglione.) De kiezen, baktanden uitbreken, met geweld uitrekken; ook *Met.* Groot spreken, snorken, snoeven, opsnyden, pochen, onbeschaamd liegen.

SCAGNARDA, Scagnarda. Een straat of allemans hoer, een geile, ontugtige hoer of vrouwspersoon.

SCAGNO, Scanno. Een bank, zitbank.

Scagnetto, Scannello. Een kleine bank, een bankje; ook een schryftafel, lessenaar.

SCALA, le scale. Een ladder of leer; ook een trap. *V. Scalinata.*

scala a pioli, scala di corda &c. Een ladder met spouten, een strikladder.

scale da carro. Een wapeladder, wagnetrap.

una scala a lumaca. Een wenteltrap, slijgetrap.

montar', salir', far' una scala. Klimmen, opklimmen, een ladder opklimmen.

appoggiar' gettar le scale. De ladder ergens tegenzetten, steunen, leunen.

in capo, in piè dello scale. Boven, onder aan de ladder of trap.

sù, giù per le scale. De ladder, de trappen opklimmen, afklimmen.

far scala in qualche luogo. De ladder ergens aanhangen, aanklampen, het bord, de plank uitwerpen, dat is, aanvaren, landen of op 't land stappen, uit het schip gaan.

scala di traffico. Een stapel, een handelaarsplaats, een koopstad aan een rivier, vloed of zeeplaats.

Scaletta. Een kleine ladder, een kleine trap; ook een last-, pak- of muilezel.

Scalone. Een groote ladder, groote trap.

Scala. V. Sopra; ook een heerlijke, grootetrap.

Scalino, Scaglione, Scalone. Een sport of stapel van een ladder, een sport of trede van een trap.

Scalinata. Een ladder of een trap.

Scalare, Scalinare. Ladders zetten, aanzetten, met ladders beklimmen.

scalar le mura. De ladders, stormladders aan de stads muuren werpen; ook de stads muuren met ladders beklimmen.

scalar le finestre, la casa. Met ladders in de vensters klimmen, het huis met ladders beklimmen.

Scalata, Scalada. Het zetten, het aanklampen der ladders.

dar la scalata. De stormladders aanwerpen, aanklampen, aanhegten, om de stads muuren te beklimmen, te bestormen.

SCALAPPIARE, Scalappiarfi. Uit de knip en valstrik, uit de hinderlaag geraken.

SALCAGNARE. De verzen, de hielen afstooten; ook de polvyen, hakken van de schoenen afbreken of aftreden.

scalagnar le scarpe. V. Sopra.

Scalcagnato. Zonder hielen, hieleloos; ook zonder polvyen of hakken.

scarpe scalagnate. Afgedrage, oude schoenen, afgelende schoenen; ook schoenen daar de polvyen, hakken afgebroken of afgedragen zy.

SCALCINARE. Het smeetsel van kalk, het pleisterwerk afkransen, afschrapen of afdoen vallen, de kalk of pleister van de wand schrapen.

la muraglia si scalcina. De kalk (daar de muur mede bestreken of gesmeerd is) valt af.

Scalcinato. Afgeschraapt.

muvo scalcinato. Een afgeschrapte muur, daar de kalk afgevallen of afgehaalt is.

SCALCO - A. Een opdrager, opdisscher, een proever, voorproever, voorsnyder; ook een keukemeester, spysmeester, keldermeester; ook die een maalyd aanregt, opdisscht of aangeeft.

Scalcbéria. Het ampt of de bediening van een opdisscher, proever, keukemeester, enz.

SCALDARE. Warmen, heet maken, verwarmen, verhitten; ook geil, begeerig; ook yverig, enz. maken.

scaldar dell' acqua &c. Water, enz. warmen, warm maken:

scaldar la stufia, il forno &c. De stoof of kachel, de bakoven heet, warm maken.

scaldar' il letto. le vivande, li piedi, le mani. Het bedde, de spyzen, de voeten, de handen warmen, verwarmen.

scaldar' i banchi. De banken warmen, verwarmen.

Met. Een luyard, ledigganger, plakkert zyn.

il Sole cominciò a scaldare. De Zon begon warmte schynen, te steken, te verhitten.

questo vino &c. scaldato. Deze wyn, enz. verhit, is hitfig.

questa vivanda scaldato le reni. Deze spyze verhit, ontfleekt de nieren, maakt geil en brandig of vurig.

scaldar' uno. Iemand verhitten, aanhitzen, aantoken, geil, begeerig; ook boos, toornig, gram, enz. maken.

scaldar' il petto d' amoroso desio, di passione, di gelosia &c. Het gemoed met liefdens begeerte ontfleeken, met toorn of gramschap, met yverzugt verhitten.

scaldar' uno a qualche impresa. Iemand tot enige daad of uitwerking aanhitzen, op- of aantoken, aanmoedigen, kragtig en yverig aanporren.

Scalda-banchi. Een bankwarmer, een luyard, een luy, traag mensch, een plakkert.

Scalda-letto. Een bedwarmer, bedpan.

Scalda-piedi. Een voetwarmer, dat is, een bout, fles, enz. om de voeten in 't bedde te warmen, verwarmen.

Scalda-vivande. Een spyswarmer, verwarmtelt of pot, een stoofpan.

Scaldarfi. Zig warmen, verwarmen; ook zig verhitten. *Met.* Toornig, gram, heftig; ook yverig, kragtig, nydig, ernstig worden.

scaldarfi un poco le mani, i piedi. Zig de handen, de voeten een weinig warmen, verwarmen.

scaldarfi dal troppo correre, lavorare, bevere. Zig door al te sterk loopen, arbeiden, drinken verhitten; ook een hitfige, heete ziekte of krankheid, toefstant of gesteltheit daar door krygen.

scaldarfi d' amore, di passione, di collera. Door liefde, door begeerte of drift, door toorn of gramschap

verhit of ontfoken worden, zeer verliefd, begeerig, toornig worden.

scaldarfi in qualche affare, maneggio. Zig in een handel of verrigting afhitten, dat is, heftig en yverig zyn, zig zeer aangelegen laten leggen, zig op het vlygste daar in bearbeiten, zig yverig daar over bekommeren, ernstelijk voortzetten.

Scaldato. Gewarmd, verwarmd, verhit, enz.

scaldato dal Sole, dal camino, dal vino &c. Door de Zonne, door de weg of door de reis, van de wyn, enz. verhit.

scaldato dall' amore, dalla voglia, collera. Door de liefde, begeerte of drift, door toorn of gramschap verhit, ontfoken.

Scaldativo. Warmend, verwarmend, hittend, verhitteud, enz.

Scaldatore. Een warmer, verwarmter, ophitser, aan- of optoker, enz.

scaldatore di letto. Een bedwarmer, bedpan. *V. Scaldaletto.*

Scaldasolo. Een plaats, daar of alwaar, en waar mede men iets warmt, verwarmt; ook een stoofgat, de mond van een oven.

Scaldatura, Scaldamento. Warming, verwarming; ook verhitting, aan- of ophitting, enz.

Scaldana, Scaldana. Een-zwellende hitte; ook de hitte der koorts, een groote, brandige dorst, een-groote droogte.

Scaldanare, Scaldanare, Scaldare. Hitfig, zwellend, opzwellend zyn; ook groote hitte of brand van de koorts hebben; ook aan de blutskoorts leggen.

scaldanar di sete. Van hitte en dorst stikken, versmagten.

Scaldanato, Scaldanato. Verhit, met de heete koorts geplaagt; ook aangewassen aan de ribben.

SCALFAROTTO, Scalfarotti. *V. Calfaroto.*

SCALFIRE. Krabben, schrapen, krauwen, openwryven, enz. *V. Calferire.*

scalfir la pelle. De huid krabben, krauwen, wryven.

scalfir' un cavallo. Een paard drukken, openryden; of door 't ryden open schaven.

scalfirsi il capo (colle unghie.) Het hoofd met de nagels krabben, krauwen.

Scalfito. Gefchrapt, gekrauw, gekraapt, open gewreven, enz.

SCALMANA &c. *V. Scaldare &c.*

SCALMO, Scelmo. De riem of roeyspaanpenne of pinne.

SCALOGNA, Scalugno. Een soort van kleine uyen.

SCALPESTARE &c. *V. Calpestare &c.*

SCALPICCIARE, Sculpitare &c. *V. Calpicciare.*

SCALPELLO, Scalpellino. Gruis van steen, schroot van yzer; ook een houwyzer, bytel, sny- of graveeryzer, een pennemes of mesje.

SCALPIRE, Scapellinare. Stempelen, uithouwen, uitsnyden, uitsteeken, (met een pennemes.)

SCALTRO. Uitgedrukt, uitgewrongen, uitgeparst, afgeschuimd, gezuiverd; ook wankelbaar; ook wys, voorzigtig, loos, arg, arglistig, doortrapt.

un'buomo scaltro. Een listig, arglistig, loos, doortrap; ook boos, quaadwillig, hardnekkig, wrevelig mensch.

Scaltrezza. Loosheid, schalkheid, voorzigtigheid, listigheid, arglistigheid, doortraptheid; ook boosheid, quaadwilligheid, wreveligheid, hardnekkigheid.

Scaltrire, Inscaltrire. Loos, listig, arglistig, doortrap maken.

Scaltrito. Loos, listig, arglistig, doortrap, schalkagtig geworden.

Scaltritamente, Scaltramente. Op een looze, listige, arglistige, doortrapte wyze of manier.

S C A L Z A R E, Discalciare, Discalzare. Ontschoeien, de schoenen en kouffen uittrekken; ook *Met.* Affschillen, afstrekken, rondom afplukken, afschillen, afstrekken, bloot of ontbloot laten.

scalzar' uno. Iemand de schoenen en kouffen uittrekken. *Met.* Listiglijk uithooren, zyn geheimen te weten komen.

scalzar le viti, gli arbori. De wyngaarden, de boomen by de wortel omgraven, uitgraven, ontblooten en dezelve zuiveren.

scalzar' un muro. Een muur, tot de grond toe uitgraven.

scalzar' i denti. De tanden zuiveren, reinigen, stoken.

Scalzacane, Scalziacane. Een schurk, schoft, vlegel, een schalk, een looze doortrapte vos, een looze fielt. *V. Mascalzone.*

Scalzarsi. De schoenen en kouffen uittrekken; ook een Barveoeter Monnik worden.

scalzarsi li denti, le unghie. Het vleesch van de tanden, van de nagels af halen.

li denti, le unghie &c. mis scalzano. Het vleesch gaat my van de tanden en nagels, enz.

Scalzo, Scalzo, Discalzo. Ontshoeid, ontshoend, zonder schoenen of kouffen, barrevoets.

se netornò stracciato e scalzo. Hy quam gescheurd, en barrevoets wederom.

i (Carmelitani) scalzi. De barrevoete, ongeschoeide Karmeliten.

li Francescani (scalzi.) De barrevoete, ongeschoeide (Monniken) Franciscanen.

andar, caminar scalzo. Barrevoets, zonder schoenen en kouffen gaan.

S C A M B I A R E. Veranderen, verwisselen, verruilen, omwisselen. *V. Cambiare.*

scambiavole. Veranderd, verwisseld, verruild, omgewisseld, het eene tegen het andere. *V. Reciproco, Alternato &c.*

scambiavole aiuto &c. Een hulp of bystand die men van wederzyds bewyft.

scambiavolmente. Op een veranderende, verwisselende, verruilende wyze, wederzyds.

aiutarfi &c. scambiavolmente. Malkanderen helpen, zig van weerkanten, van wederzyds helpen.

scambio. Een wissel, verwisseling, ruiling. *V. Cambio. prender' (torr') uno in scambio.* Den een voor den ander nemen, den onrechten nemen, aanvatten.

scambietto. Een kleine verandering, verwisseling,

verruiling; ook een schielijke verandering.

far' un scambietto di piedi. Een lugtsprong, een kapriool met gezwinde snyding der voeten of beenen.

far' un scambietto di mani. Met de handen kaprioolen snyden, dat is, bespotten, beschimpen, uiltachen.

Scambiettare, (colle gambe.) Met de voeten slingeren, schudden; ook kapriool- of lugtsprongen snyden. *V. Gambettare.*

C A M B R A R E, Discamerare. Ontkameren, dat is, zig de Pausselijke kamer onttrekken.

scamerar' una terra. Een land, een plaats, een stad, enz. de Pausselijke gerechtigheid en eigendom onttrekken of wegnemen; ook onttrekken of wegnemen laten.

Scamerato, Discamerato. De Pausselijke kamer onttrokken.

Scamerazione, Discamerazione. Ontkamering, onttrekking.

la discamerazione di Castro. De ontkamering van Castro, dat is, deszelfs onttrekking, wegneming, of verlating van de Pausselijke gerechtigheid en bezitting.

S C A M I C I A R E, Scamicciare. Het hembd uittrekken.

scamicciar' uno. Iemand het hembd uittrekken; ook plonderen, berooven, uitschudden, arm, bloot en berooid maken.

Scamicciarfi, Scamicciarfi. Zig tot het hembd toe uittrekken, uitkleeden, ontblooten. *Met.* Onbeschaamd worden.

Scamicciato, Scamicciato. Zonder hembd. *Met.* Onbeschaamd; ook ontugtig, onkuisch.

alla scamicciata. Zonder hembd. *Met.* Opeen onbeschaamde, ontugtige, onkuische wyze of manier.

S C A M M O N A. Een zoo genaamd buikzuiverend kruid

S C A M P A N A R E. V. Campanare, Campaneggiare.

S C A M P A R E. Ontloopen, ontgaan, ontvlieden, ontvlugten, ontwyken; ook myden, vermyden, vlugten, uit de weg- of van kant gaan. *V. Campare &c.*

Scampo. Uitvlugt, heil, goede raad, middel.

trovaremo qualche mezzo allo scampo suo. Wy zullen eenig middel tot zyn heil (tot zyn besten) verzinnen, bedenken, uitvinden.

per lo scampo della vita mia, del mio onore. Tot myn heil en welvaren, tot redding van myn leven, tot behoudenis van myne eer.

Scampolo, Scampoletto, Scampuzzolo, Scamuzzolo. Een lap, een stukje, lapje van eenige stoffe en diergelijke affnydsel en snippers.

scamuzzolo di oro, argento. Een affnydsel van goud, zilver.

S C A M U F F A R E &c. V. Camuffare &c.

S C A N C E L L A R E. V. Cancellare &c.

S C A N C I A, Scancieria. Een broodkorf, broodkist, broodkas, spinde, een pottebank, een gestel, een rek of richel van planken en houwvaften, zwikken en spykers, om boeken, kannen en kruiken, keukengereedschap; ook geweer, enz. om daar in of

of daar op te leggen, zetten of daar aan te hangen.

SCANDAGLIO. Een zinkloot, schietloot der zeeluiden; ook den yk van een maat en gewigt.

V. Cimento.

Scandagliare. Het zinkloot, schietloot uitwerpen.

scandagliar' i pesi, le misure. De gewigten, de maten yken. *V. Cimentare.*

scandagliar' (scander') i versi. De vaerzen of rymdeelen atmeten of zy wel gemaakt zyn.

scandagliar bene il genio, la natura di uno. Iemands natuur en neiging weldoorgronden, doorvorschen, onderzoeken.

scandagliar bene le cose. De zaken wel overwegen, wel bedenken, overdenken, overleggen.

SCANDALO. Schandaal, aanstoot, ergernis, bedediging.

dar scandalo ad uno. Iemand ergernis, aanstoot geven, iemand ergeren.

generar, seminar scandali. V. Sopra.

riscever scandalo Geërgert worden; ook zig ergeren. *ne nascerà grande scandalo.* Daar zal groote ergernis door ontstaan, uit spruiten.

scandalo attivo. Een gegeve ergernis.

scandalo passivo. Een gelede of ontfange ergernis.

Scandaloso. Ergerlijk, aanstootelijk.

vita scandalosa, azione molto scandalosa. Een ergerlijk, aanstootelijk leven, een zeer ergerlijke of schandelijke daad.

esser scandaloso. Ergerlijk, aanstootelijk zyn, de luiden ergernis geven, ergeren.

Scandalosamente. Op een ergerlijke, aanstootelijke wyze, met groote ergernis.

viver scandalosamente. Ergerlijk, aanstootelijk, schandelijk, godloos leven.

Scandalizzare. Ergeren, ergernis, aanstoot geven, ergerlijk, aanstootelijk zyn.

scandalizzar' alcuno di qualche cosa. Iemand door iets ergeren, ergernis, aanstoot geven.

Scandalizzarsi. Zig ergeren, geërgert worden, zig over een ding ergeren.

scandalizzarsi di qualche cosa. Zig ergens over ergeren.

Scandalizzato. Geërgerd, ergernis, aanstoot geleden.

SCANDESCENZA, scandescenze. Hitstige, brandende, woedende toorn of gramschap.

dar nelle scandescenze. Zig door een hitstige, brandende toorn of gramschap laten overwinnen, innemen, door toorn, gramschap en ongenoezte gloeijen, rood worden.

SCANICARE, Scanicarsi. Het afvallen van kalk of pleisterwerk.

il muro (si) scanica. De kalk, de pleister valt van de muur af, de muur schilfert af.

SCANNARE. Wurgten, de gorgel, den hals, de lugtpyppen afsnyden, afsteken. *V. Svenare.*

scannar' una pecora, una gallina. Een schaap wurgten, slagten, een hoen den hals afsnyden.

scanna-battesimo. Een doopwurger, dat is, een heillooze godverzaker, godslocheenaar.

unoscanna-cuore. Een gruwzaam, woedend hart.

unoscanna-ninestra. Een sopwurger, dat is, een inflokker, inzwelger, groot eeter, vraat.

Scannata. Gewurgd, gekeeld, geslagt.

Scannatbio. Een keelmes, slagtmes; ook een slagtof vleeschhuis, slagtof vleeschbank.

Scannamento, Scannatura. Het wurgten, slagten, keelen, enz.

SCANNELLARE. Uitspringen, of uitloopen als uit een vol var of volle ton, als de tap of kraan uit getrokken word; ook met streepen, keepen, groeven, holtens maken.

scannellure colonne, spade &c. Zuilen, pylaren met streepen, keepen maken, degeus hol slypen. *V. Cavare, Scavare.*

SCANSARE &c. V. Canfare &c.

SCANTONARE, Scantuciare. Onthoeken, de hoeken afstooten.

scantonar' i fogli. Ezelsooren, schuine vouwen in de boeken maken.

Scantonarsi, Scantucciarsi. Uit een hoek of winkel voor den dag kruipen, komen; ook zig heimelijk wegpakken, wegmaken, wegbegeven, doorgaan; ook zig afzonderen.

scantonarsi da qualchebeduno. Heimelijk, stil van iemands zyde opstaan, by dewelke men lag of zat.

scantonarsi dalla compagnia. Zig uit het gezelschap vertrekken, zig heimelijk van het gezelschap afzonderen.

appena posso scantonarmi da lui pur' un poco. Ik kan my naauwlijks een weinigje van hem afzonderen, ik kan naauwlijks een weinigje van hem ontslagen, bevryd worden.

scantonarsi un poco dalle sue occupazioni. Zig uit zyne bezigheden scheuren, een weinig daar van ontslagen. [lasten.

Scantonato. Onthoekt, zonder hoek of winkel; ook afgezonderd, los, ledig geworden.

scantonato da lui sarò a servirmi subito. Zoo haast als ik van hem zal ontslagen (los) zyn, zal ik u aanstonds komen opwagten, bezoeken.

libro scantonato. Een boek vol ezelsooren of schuine vouwen.

Scantonatura. Onthoeking, afstooting der hoeken.

Scantoniere. Een die gaarne langs de hoeken heen strykt, dat is, een quaad betaalder.

SCAPPELLARE (uno.) Iemand de hoed afdoen, afnemen; ook afslaan, afstooten; ook ontkappen, onthullen, het kapsel afdoen, afnemen.

scapellar' il falcone &c. De valken ontkappen, het valkenhuisje of kaproen afdoen.

Scapellato. Zonder hoed, bloots hooft.

Scapellotto. Een streek- of slag, dat iemand den hoed doet vallen.

SCAPESTRARE, Scavezzare. Onthaltsteren, den haltster, de muilband afstrekken, afdoen.

Scapestarsi, Scavezzarsi. Zig uit de strikken, touwen, banden; ook uit de haltster, uit de muilband rukken, zig onthaltsteren, zig uittrekken, uitscheuren, losrukken, los, vry maken.

quello

- questo cavallo scapestrato.* Dit paard trekt, rukt zig uit de halster of muilband.
- Scapestrato, Scavezzato.* Onthalterd, ontmuilband, uit de strikken, touwen, banden gerukt. *Met.* Moedwillig, onbehouden, ongebonden, wild, woelt, uitgelaten, enz.
- un cavallo scapestrato.* Een losgeraakt, losgerukt, ongetoomd paard. *Met.* Een moedwillig, uitgelate, ongeboonde mensch.
- un giovane dissoluto e scapestrato.* Een moedwillig, darterel, uitgelaten, ongebonden jongman, jongeling.
- Scapestratamente, alla Scapestrata.* Opeen ongebonde, losse, ongetoomde, uitgelate wyze of manier.
- viver scapestratamente.* Een uitgelate, ongebonde, moedwillig leven leiden, voeren, zonder vrees, en schrik.
- correre &c. alla scapestrata.* Loopen en springen als een ongetoomd paard.
- Scapestravia, Capestravia, Scapestratie, Scapestraggine.* Moedwillige, ongebonde, onbehoude, uitgelate wyze van leven.
- SCAPPEZZARE &c. V. Scavezzare.**
- scapazzar' una pezza di drappo.* Een stuk laken in-snyden.
- SCAPIGLIARE.** Het hair verwarren, in de war maken; ook trekken, uittrekken, uitrukken. *Met.* Qualijk handelen, slaan, en heen en weder trekken, rukken.
- Scapigliarsi.* Zig by de hairen trekken, de hairen uittrekken, uitrukken; ook malkanderen in 't hair vallen, plukharen, vegen en slaan.
- la scapigliò il rabbioso giovane.* De woedende jongeling trok, rukte haar de hairen uit, en mishandelde haar zeer.
- Scapigliato.* Uitgetrokken, uitgerukt. *Met.* Moedwillig, onordentelijk.
- corse nude e scapigliata con due mastini a fianchi.* Zy liepen nakend, gescheurd, geplukt met twee groote honden op de zyde.
- un'buomo scapigliato.* Een onordentelijk, verward mensch.
- Scapigliamento, Scapiglio.* Het trekken, uittrekken, uitrukken.
- SCAPITARE &c. V. Discapitare &c.**
- SCAPO.** De steel of stengel; ook de steil van een kolom, zuil of pylaar.
- SCAPOLA.** De schouder; ook schouderblad, schouderbeen.
- Scapolare.* Een schapulier.
- SCAPOLO.** Vry, los, ongebonden.
- montar' a scapolo.* Vry en ongebonden inloopen.
- Scapolare.* Vry, los en ongebonden kunnen bewegen, verroeren.
- scapolar di lingua.* Met de tong spelen, de tong uit de mond laten hangen, (word van paarden gezegd.)
- SCAPPARE** Uitscheuren, uitrukken, uitbreken, ontwyken, ontgaan, ontloopen, wegloopen, ontspringen, vlieden, vlugten, ontvlugten, enz.
- V. Campare, Scampare.*
- un cavallo scappò dalle stalle.* Een paard brak uit de

- stal, maakte zig los en sprong daar uit.
- tu non mi scapperai per questa volta.* Gy zult my deze reis niet ontgaan, ontloopen, ontsnappen, gy zult 'er voor ditmaal niet afkomen.
- scappar dalle mani di uno.* Uit iemands handen geraken, ontsnappen.
- lasciarsi scappare dalle mani una buona occasione, la vittoria &c.* Zig een schoone gelegenheid, de zegge of overwinning uit de handen laten gaan, ontsnappen.
- scappar qualche cosa di bocca ad uno.* Zig iets onbedagtelijk uit de mond laten vallen, onbedagtelijk spreken, zig verspreken.
- scappar dal monasterio, dalla carcere.* Uit het klooster springen, loopen, ontloopen, uit de gevangenis breken, vlugten, ontvlugten, ontsnappen.
- l'ho scappata buona bella per questa volta.* Ik ben 'er van deze reis gelukkig afgekomen, ik ben een groot ongeluk en gevaar ontgaan, ontsprongen, ik heb het voor ditmaal wel uit- of doorgestaan.
- Scappato.* Uitgescheurd, uitgebroken, ontweken, ontkomen, ontsnapt, ontloopen, ontsprongen, ontvlugt.
- un cavallo scappato.* Een uitgelate, los, ledig geworden guil. *Met.* Een ongebonde, moedwillig, darterel mensch.
- un frate scappato.* Een verlope, uitgesprongemon-^{nik}
- Scappata.* Een uitbreking, ontsnapping, ontspringing, ontlooping, een vlugt.
- far' una scappata.* Uitscheuren, uitbreken, ontloopen, wegloopen, ontwyken, ontspringen. *V. Scampare.*
- Scappamento, Scappo. V. Sopra. V. Scampo.*
- SCAPPINO, Scapino, scappini.** Zokken, voetzoekken. *V. Scarpino.*
- SCAPRICCIARE &c. V. Discapricciare &c.**
- SCAPUCCIARE.** Struikelen, met de voeten ergens tegen stooten in 't gaan, glyen, uitglyen, sullen, uitsullen, slibberen, uitslibberen, mistappen, mistreden. *Met.* Dwalen, doolen, missen, een misflagbegaan.
- Scapucciata, Scapuccio.* Een struikelaar, enz.
- Scapuzzone. V. Sopra.* Een paard dat altyd struikeld, met de voeten ergens tegen stoot, een struikelaar.
- SCARABOCCIARE.** Kritsen, kratzen, dat is, qualijk, stegt; (wy zeggen) hanepoten schryven; ook met inkt bekladden, bevlakken.
- Scarabocchio.* Een inkvlak of klad, een vlak op 't papier.
- SCARACCHIARE.** Schimpend en spottend lachen, bespotten, beschimpen, hoonen met een valsche lach.
- SCARAFAGGIO, Scaravaggio, Scarabotto.** Een paards worm, horbedor, schallebyter.
- scarafaggio cornuto.* Een schallebyter met hartshoorens, gehoorende schallebyter, een kever, een kreekel.
- scarafaggio velenoso.* Een vergiftige, venynige schallebyter.

SCARAFALDONE. Een vlegel, schurk, schofst, schobbejak.

SCARAMELLA, Scaramelle. Narrepoten, gekkernyen, klugten, narre of gekke werk, scheris, boertery, kortswyl.

Scaramellare. Narrepoten, gekkerny aantrengen, bedryven, schertsen, boeten, kortswylen.

SCARAMUCCIA, Scaramuccio. Een schermutfeling, een klein gevegt, of een onverwagt, onverhoeds gevegt. *V. Rimcontro.*

Scaramucciare. Schermutfelen, plukharen, handgemeenzyn. *V. Scarmigliare.*

SCARCERARE &c. V. Discarcerare &c.

SCARDARE &c. V. Cardare &c.

SCARDONE. Een zoo genaamde visch.

SCARICARE, Scaricare. Discaricare. Afladen, ontladen, ontlasten, ontledigen, ontbinden, enz. *scaricare le fomme.* Het pak afladen, afleggen, de last afladen.

scaricar l'afino. Den ezel ontladen, afladen, ontlasten.

scaricar un vascello. Een schip ontladen, ontlasten, uitladen, (ligten,) de waren, koopmanschappen uitscheppen.

scaricar un archibuggio, una pistola. Een roer, een pistool lossen, los schieten, afschieten, afbranden.

scaricar la vescica. De blaas ontladen, ontlasten, dat is, het water of de pis afslaan.

scaricar la coscienza. Het gewisse (de conscientie) ontlasten, verligten.

scaricar uno. Iemand de last, het pak afnemen, iemand ontlasten.

Scaricarsi. Zig ontladen, ontlasten, afladen, de last afschudden; ook het ampt afstaan, verlaten, overgeven; ook opruipen, uitspuwen; ook zig uitlaten, uitboezemen, zyne onderneming, zyn aanslag vertellen, verhalen.

scaricarsi da qualche cosa noiosa. Zig van een aanslag ontlasten.

scaricarsi a piedi del confessore. Zig aan de voeten van den biegtvader opregtelijk ontlasten, dat is, uitboezemen, zyn geheel hart en aanslagen of voorwemen ontdekken, uitschudden.

il Danubio si scarica nel mare negro. Den Douau vloed, loopt, ontlast zig in de Zwarte zee.

Scaricato, Discaricato, Scárico. Afgeladen, ontladen, ontlast, geledigd; ook ledig, gezwind, snel, enz. *tutto scarico e leggero.* Heel gezwind, snel, gaauw, en ligt.

scarico (scarco) di collo. Gezwind, snel, gaauw van hals, (wordt eigenlijk van paarden gezegd.)

Scárico, Scarco. Ontlading, uitlading, aflading, ontlasting; ook ontschuldiging, regtvaardiging, vryspreking; ook de uitvloed of de mond van een stroom, vloed of rivier; ook het klare van afgetapte of afgestoke wyn, het afgetapte, afgestokene.

per scarico di coscienza. Tot ontlastingen gerustigheid van 't gewisse.

dir, aldur &c. qualche cosa per il suo scarico (discarico.) Iets zeggen, bybrengen tot zyne ontlasting, ver-

T O M. I.

ligting, dat is, ontschuldiging, vryspreking, regtvaardiging.

Scárica, Scaricata. V. Sopra. Ook een los- of afschieting, een schoot.

furono rispinti a furiosa scariche. Zy wierden met onophoudelijk en heftig schieten te rug of agterwaarts gedreven.

Scarcaglio. Dik en taay speeksel, een slum, qualster.

SCARIFICARE. Koppen, koppen zetten: kleine openingen in 't vel snyden.

Scarificatio. Een vlymtje, snymesje, lancet.

SCARLATO, Scarlatto. Scharlaken, scharlakeverwiglaken, rood laken of stof.

tinger in scarlatto. Scharlaken verwen.

robba di scarlatto. Een scharlaken rok.

Scarlatto, Scarlatino. Scharlaken verwig, van scharlaken, rood gelijk scharlaken.

color scarlatto, seta &c. scarlatina. V. Sopra. Ook scharlaken verwig zyde.

SCARMANA &c. De verhitting, of de hitte, de brand van de koorts. *V. Scaldana &c.*

SCARMIGLIARE, Scarpiigliare. Trekken, plukken, uittrekken, uitplukken, uitrukken, verwarren. *V. Scapigliare &c.*

scarmigliar i capegli. De haren verwarren.

Scarmigliarsi. Zig plukken, trekken, rukken, in de haren geraken, plukharen, vegten, schermutfelen, enz.

Scarmigliato. Verward, geplukt, uitgeplukt, enz. *capegli scarmigliati.* Uitgetrokken, uitgerukt, verward hair.

Scarmigliamento, Scarmiglio, Scarmigliata. Verwarring, een gepluk, geruk, een plukhairing, schermutfeling, een gevegt, gekyt.

SCARNARE. Ontvleeschen, het vleesch wegnemen, benemen, afschrappen; ook afsnyden; ook scherpen, afscherpen, afwryven; ook mager maken, vermageren.

scarnar le ossa. De beenen ontvleeschen, van vleesch ontblooten, het vleesch daar van wegsnyden, afsnyden.

scarnar pelli. De vellen ontvleeschen, dat is, het vleesch van binnen in de vellen afschaven, afschrappen.

Scarnare. Scarnare, Scarnarsi, Discarnarsi. Het vleesch verliezen, van 't vleesch geraken of vervallen, mager, schraal, dor worden, vermageren, geheel afuemen, van de graat vallen.

Scarnato, Scarno, Scarno. Ontvleescht, zonder vleesch, mager, schraal, daar niet als vel en been aan is; ook dun, teuger, dor; ook rauw, te samen of by een getrokken.

ossa scarne. Been zonder vleesch.

con un viso sottile e scarno, (scarno.) Met een spits en mager aangezigt.

Scarnaticcio, Scarnaticzo. Tamelijk mager, tenger en spits.

SCAROGNARE. Van de stank der doode krenge of van de doode krenge zelfs reinigen, zuiveren, het zelve wegdoen, benemen.

Scarognarsi. Zig ontkenge, dat is, *Met.* Van stank

Q9999

cu

en walging zuiveren; ook zig van een stinkende, gartige, vuile hoer ontslaan.

SCARPA, *Scarpe*. Eest schoen, schoenen. *metter, portar, sdrucire, racciabassar le scarpe*. De schoenen aandoen, aantrekken, schoenen dragen, de schoenen scheuren, weder lappen, verstellen, verzolen, enz.

tener' il piè nella scarpa di uno. Zyne voet in iemands schoen hebben. *Met*. Iemand in zyn geluk, welvaard en neering hinderen, verhinderen.

scarpe appuntate, spuntate, a mezza luna &c. Spits, ronde, gehoorrende, enz. Schoenen.

scarpe della muraglia. Schoen of schoeijing aan de muur, dat is, een stutmuur tegens een andere muur.

muraglia à scarpa. Een muur met een schoeijing of stut; ook een muur die scheef, schuins en inwaarts leid als de oppgemetselde bolwerken.

Scarpetta, Scarpettina. Een kleine schoen, een schoentje; ook een aardig, schoon, nieuwmodisch schoentje.

Scarpino, Scarpini. *V. Sopra*. Vrouwe schoenen met enkele zolen; ook voetzolen.

Scarpaccia, Scarpaccie. Groote boere schoenen, breede plattetreeders.

Scarparia. Schoenmakery, schoenmakers werkplaats of winkel.

Scarpinello. (Te Rome) een schoenlapper, oude schoenverkooper, een oudmaaknieuw.

Scarpinare. Met de schoenen klappen, dat is, wegzeizen, reisgeld geven, wegloopen; (wy zeggen) een kreupele waard maken, met het gelag doorgaan, gaan stappen.

SCARPELLO. Een steenbytel; ook een schreiuwerkers yzer of bytel.

Scarpellino. Een kleine steenbytel, ook een steenhouwer, steenwerker, metselaar.

Scarpellare. Metselen, steenhouwen, bikken, enz.

scarpellar le pietre da fabrica. De steenen om te bouwen hakken, houwen, bikken, metselen en bereiden.

SCARRUCOLARE. De rollen of schyven laten loopen; ook wippen.

SCARSILLA, *Scarfelle*. Zak, zakken, broekzak, tas, enz. ook aaszak. *V. Saccoccia*.

metter in scarfella. In de zak steken of schuiven. *Met*. Steelen.

Scarselletta, Scarfellina. Een kleine zak, zakje, tasje.

Scarsellone, Scarfelloni. Groote tassen, wyde schoolmeesters zakken.

Scarsellaio. Een tassenmaker of verkooper.

SCARSO. Gering; ook slecht; ook te gering, te licht; ook gierig, karig, sparig, spaarzaam, naauw, deun, wrekkig; ook schalkagtig, neuswys, behendig, opletend, naauw toezien, listig.

fiera scarfa. Een slechte jaarmarkt, kermis.

raccolta &c. scarfa. Een slechte oogst, inzameling.

moneta scarfa, un ungaro scarfo di peso. Een al te lichte of gelnoede munt, een lichte ducaat.

un' huomo scarfo eritenuto. Een gierig, karig, en spaarzaam mensch, een wreck, schrokkert.

scarfo nel parlare &c. Spaarzaam in reden, in woorden, enz. die weinig spreekt, enz.

Scarfamente. Op een spaarzame, karige wyze.

Scarfezza, Scarfita. Spaarzaamheid, karigheid, gierigheid, deunheid, enz.

Scarfoggiare, Scarfarfi. Spaarzaam, naauw, deun, gierig ergens in zyn, ergens mede spaarzaam, verstandig omgaan.

scarfoggiar di (in) qualche cosa. Ergens gebrek of weinig van hebben; ook iets weinig gebruiken.

SCARTABELLO, *Scarteca, Cartabello, Scartafaccio, Scartafoglio*. Kladboek; ook een zeer oud boek; ook een boek dat niet veel nut of dienst doet, een bekracht, beklad boek, een oud register.

Scartabellare, Scartafogliare, Scartafacciare. De oude registers doorbladeren, doorsnuifelen, doorlezen, ook registers beschryven.

Scartabellatore, Scartafogliante. Een registerlezer, registerfchryver.

Scartafaccio, Scartafoglio. *V. Scartabello*.

SCARTARE, *Scarteggiare*. Eenige kaarten wegwerpen, verwerpen, weglekken; ook *Met*. Voor niet goed houden, niet willen laten gelden; ook uitmonsteren, uitschieten, afschaffen, uitzonderen, enz.

scartar' uno dalla compagnia. Iemand uit het gezelschap afschaffen, uit het gezelschap uitmonsteren.

Scartato. Uitgelaten, uitgesloten, uitgemonsterd.

Scartata, scartate. Het verwerpen der kaarten, de weglegging of aflegging, uitschieting van eenige kaarten.

dar nelle scartate. De kaarten qualijk en met schade verworpen hebben. *Met*. Een misflag begaan, mischieten; ook blyven steken, niet kunnen voortreden, voortgaan, ongerymde dingen of zochden voor den dag brengen; ook onrecht aankomen, qualijk uitvallen, van zyne hoop en meening beroofd worden; ook omslaan, in het wild of quaad gezelschap geraken; ook ten onderen gaan, in't onderspit geraken, bankrot spelen, enz.

Scartamento, Scarto. *V. Sopra*.

Scartaccio, Scartuccio &c. V. Cartoccio &c. Cartuccia &c.

SCASSARE. Uit de kas schieten, uitgeven, uittellen; ook ontladen.

scassar dimari. Geld uit de kas nemen; ook uitgeven.

scassar' un archibugio. Een buffe ontladen, een roet afschroeven.

scassar legumi &c. Veldgewas uitdoppen, uit de schillen, balten, doppingen.

scassar' (scastonar), un diamante. Een diamant of edelgesteente uit de kas ligen.

la pietra scassida. De steen viel uit de kas.

scassar' una porta. Een deur uit de hengfels nemen, ligen.

Scassato. Uit de kas geligt, geschoten, geteld, ontladen, afgeschroefd, enz. zonder kas, of lade, enz.

archibugio &c. scassato. Een roer zonder lade.

un diamante scassato. Een ledige diamant, een ongezette diamant, een edelgesteente zonder kas.

un luto &c. scassato (scastomato). Een gebroke luit.

Scassa-

Scaffamento, Scaffo. Uithaling, wegneming.
SCATARRARI. De vogtigheid, komende uit de neus, uit de keel of borst spuwen, van zinkingen bevryden, sterk uitrochelen, met geweld uitspuwen.
scatarrar una fiamma sarnacchio grosso. Een dik en taay speekfel, een dikke fluim- of rochebel uitspuwen, uitrochelen.
scatarrar' sentenze. Wyze, verstandige spreuken uitspuwen, uitbraken, dat is, pochende, snoevende voortbrengen, spreken.
Scatarrarsi. Van zinkingen, vogtigheden uit de neus of herlenen weder gezond, bevryd worden; ook ruspen, spuwen, de dikke vogtigheid uitrochelen.
SCATENARE &c. *V. Discatenare &c.*
SCATOLA. Een doosje.
lettere da scatole. Grootte, duidelijke, leesbare boekstaven of letteren.
dir' una cosa a lettere di scatola. Iets met duidelijke letteren zeggen, dat is, vry, rond uit, zonder omwegen, ichrik of vrees spreken.
Scatolina, Scatolino. Een doosje.
Scatolière. Een doozemaker of kramer.
SCATTARE. Slaan, losgaan, uitschieten, afgaan, afflaan, afschoopen, (word van allerley veerwerk of tuigwerk gezegd, als het losgelaten; afgelaten word.)
SCATURIRE. Wellen, opwellen, uitwellen.
Scaturigine. Een welle, een bron.
SCAVALCARE, Discavalcare. Van het paard klimmen, afklimmen, ook van het paard, uit de zadel zetten, ligten, iemand afzetten, van 't paard ligten.
scavalcar' uno. Iemand uit de zadel helpen. *Met.* Iemand uit zyne gunst, genade verstooren, van zyn ampt afzetten; ook iemand te gronde, ten anderen helpen, brengen, dat is, maken dat iemand tot het ampt of de bediening daar hy na staat, niet geraakt, de voet dwars zetten.
scavalcar (discavalcar) l'artiglieria, un pezzo. Het geschut, een stuk of kanon van de affuiten leggen, ligten.
Scavalcato. Afgezet, van het paard, uit de zadel geligt.
esser scavalcato da uno. Van iemand uit de zadel geligt, te gronde, ten anderen gebragt. *Met.* Van de gunst of genade, eer, ampt, regtsvordering beroofd, ontbloot worden.
SCAVALLARE. Rondom loopen, springen, dardelheid bedryven als de jonge hengsten.
SCAVARDINO. Een witvisch, bley, kalfsoog.
SCAVARE. *V. Cavare.*
SCAVERNARE. Uit het hol jagen, dryven. *V. Sbucare.*
SCAVEZZARE. De steel af breken; ook breken, verbreken, afbreken, enz.
scavezzar' il collo, un braccio &c. Den hals, een arm breken, aan stukken breken.
chi troppo affostiglia scavezza. *V. Affostigliare.*
uno scavezza-collo. Een schrikkelijke, gruwelijke val, een halsbreking; ook een dengniet.

a scavezza-collo. Op een overgegeve, vermetele, onbedagte wyze of manier.
SCGLIERE. Uitlezen, het beste; ook het slimste, slegste uitlezen; uitkiezen, uitschieten, het goede en slegte uitzonderen, afzonderen; ook uitkiezen, verkiezen, beroepen, benoemen.
scglie' uno tra mille. Iemand onder duizend uitkiezen, uitzonderen.
scglie' la lana &c. De beste wolle van de slegste afzonderen, uitzonderen, uitschieten, de wolle plukken, enz.
Sculto. Uitgelezen, uitgezonderd, uitgekipt, uitgekozen.
robba scelta. Uitgeleze, uitgeschote waar of koopmanschap; ook de slegte waar, uitschor.
gente scelta. Uitgeleze, uitgekipt volk.
opere scelte di qualche autore. Uitgeleze, de beste werken van een schryver.
Scelta. Uitkiezing, het uitlezen, uitkiezen, uitzonderen, uitschor; ook uitgelezen, de beste waar, het puikje, de bloem, de kern van iets.
far la scelta di qualche cosa. Het beste van iets uitlezen, uitschieten, uitkiezen.
far scelta di ministri. De beampthenaars uitkiezen, verkiezen, benoemen.
Scelticcio. Uitgeschoten, byeen geschoten, dat is, het slegste.
robba scelticcia. Uitgeschote, slegte, ondeugende waar of koopmanschap. *V. Scaltume.*
Sceltiore. Een uitschieter, uitlezer, uitzonderaar, uitkiezer.
sceltitor di lana &c. Wollepluizer, plukker, uitlezer, uitschieter.
sceltitor di metalli &c. Erts- of metaalscheider.
Sceltume. Uitschor, dat is, het slimste, slegste uitsgeschoten.
SCELERATO. Lasterlijk, schandelijk, boosheid, godloos; ook een lasteraar, booswig, quaaddoender, boef, schelm, guit, fielt.
buomo scelerato. Een lasterlijk, godloos mensch, een booswig, schelm, guit, fielt.
vita scelerata. Een lasterlijk, snood, eerloos, godloos leven.
Sceleratamente. Opeen lasterlijke, schelmagtige, schandelijke, godlooze wyze of manier.
Scelerezza, Sceleraggine. Lasterlijkheid, godloosheid, boosheid, schandelijkheid, schelmagtigheid, snoodheid, enz.
SCEMARE. Verminderen, verkleinen, kleinder maken, smalder, enger, naauwer maken.
scemar la misura. De maat verkleinen; kleinder maken, enz.
scemar la provisione, porzione ad uno. Iemand zyn voorraad, zyne besolding of soldy, zyn loon verminderen, verkleinen, beknibbelen.
scemar la riputazione il credito &c. De eer en agting, het gezag verminderen, verkleinen.
Scemare, Scemarsi. Zig verminderen, verkleinen, afnemen, kleinder worden; ook verdwynen, uitdoen, heel versienst, dor worden.

Scemdo, Scemo. Kleinder, minder, gesinger geworden, verminderd, verkleind, afgenomen; ook verdwenen, uitgedroogd.

la luna scema. De afnemende, verdwynende maan.

SC E M P I O. Eenvoudig, slegt van verstand, onverstandig; ook halfgek, half zot, naragtig, dom; ook slegt, enz.

buomo scempio. Een eenvoudig; ook halfzot of gek mensch.

Scempiotto, Scempione. V. Sopra. Een zeer eenvoudig, zot, dom mensch, een schaapshoofd.

Scempiezza, Scempiaggine. Eenvoudigheid, eenvoudige wyze; ook zotheid, domheid, botheid, onverstand.

S C E N A. Uitkomst in een treur- of blyspel; ook het treur- of blyspel zelfs; ook deszelfs opschuiving of optrekking der gordynen.

uscir' in scena. Op het tooneel komen, treden, zyn persoon of rol beginnen te spelen, tevertoonen.

Met. Zig openlijk of in 't openbaar voor alle menschen laten zien, vertoonen.

produrr' in scena. Op het tooneel brengen. *Met.* Openlijk of in 't openbaar vertoonen, laten zien.

Scénico. Tot het tooneel of spel behoorende.

Scenografia. De gantsche aftekening en gezigtkundige opwerping, schets, bestek van een gebouw, enz.

V. Profilo.

SC E N D E R E, Sceso &c. V. Discendere, Disceso &c.

SC E R N I R E, Cernire. Het beste, schoonste, zuiverste uitschieten, uitlezen, uitkiezen. *V. Cernare &c.*

Scernito, Scernuto. Uitgeschoten, uitgelezen, uitgezocht, uitgekozen, enz.

SC E T T R O. Scepter, ryksstaf.

nato a gli scettri. Tot den scepter, dat is, tot de Ryksstaf geboren.

SC H E G G I A, Scheggiata. Een spaan, spaantje, splinter, splinterje van hout; ook een schilfer of schilfertje van steen, enz.

far scheggie. Spaanders maken, tot spaanders hakken.

una scheggia di sasso &c. Een stukje, schilfertje van steen, enz.

Scheggione. Een groote spaan, snede.

Scheggiare. Tot spaanders, splinters maken.

SC H E G G I A L E, Sceggiale Een zyde vrouwe gordel.

SC H E L B T O, Schelbeto. Een geraamt, de lege romp, en beengestel van een dier, zonder vleesch of aderen.

SC H E L M O. V. Scatmo.

SC H E R M O. Scherm, schut; ook schuld.

schermo da lume, da fuoco &c. Een ligtscherm, vuurscherm, vuurschut, enz.

per ischermo. Tot een scherm, voor een scherm. *Met.* Tot dekfel.

le alpi pose la natura per ischermo all' Italia De natuur heeft het Alpische gebergte tot een scherm, beschutting van Italie gestelt.

Scherma. (Tegenwoordig *Scrima*) het vegten, scherm en afweeren of pareeren op het vegt- of schermeschool, de vegt- of schermkonst.

la te di scrima. De vegt- of schermkonst.

scola di scrimia. Vegt- of schermeschool.

maestro di scrimia. Schermmeester.

Schermare, Schermire. Schermen, beschermen, verdedigen, afweren, beschuten; ook vegten of schermen op het vegt- of schermeschool, dog voornamentlijk afweren of pareeren, en zig voor de stooten en houwen konstiglijk beschermen.

Schermirsi. Zig beschermen, beschutten, bewaren, verdedigen.

schermirsi il viso dal lume, dal fuoco, dalla polvere &c. Zyn gezigt voor 't licht, voor 't vuur, voor 't stof beschermen, beschutten, bewaren.

schermirsi da ogni colpo finistro. Zig voor alle ongeluk, ongeval bewaren, beschermen.

Schermidore, Scrimiatore. Een vegter, vegt- of schermmeester.

S C H E R N O. Spot, schimp, hoon, smaad, dat iemand openlijk geschied of aangedaan word.

per ischerno. Tot spot, tot schimp, tot hoon, tot smaad.

prender, recarsi bover qualche cosa a scherno. Iets voor schimp en spot houden, agten, aannemen, opvatten.

far scherno di qualche cosa Iets bespotten, beschimpen, ergens de spot mede dryven; ook iets belachen, schimpelijk, spottelijk houden, agten.

con ischerno. Met schand en spot, schimpelijk, smadelijk.

Schermire. Hoonen, spotten, bespotten, schimpen, beschimpen, veragten, versmaden.

schernir' uno, Iemand beschimpen, bespotten, iemand veragten, schimp en spot aandoen.

schernir le cose altrui. Eens anders zaken veragten, belachen, bespotten, daar op schimpen en smalen.

Scherneggiare. Spotten, de gek scheren, spottery bedryven, iets zeer sterk en schimpelijk bespouwen.

Schernito. Bespot, beschimpt, gehoond, gesmaad, veragt, enz.

rimaner, restar, esser schernito da uno. Van iemand beschimpt, bespot, gehoond, veragt worden.

Schernitore, trice. Een spotter, spottter, bespottter, bespotter, schimper, beschimper, versmader.

S C H E R Z O, Scherzi. Scherts, spel, kortswyl; ook gekkernyen, boerteryen, vermakelijke klugten, snakeryen en potseu.

da scherno, a scherzo. Uit kortswyl, uit klugt, uit gekkerny.

scherzi fanciulleschi, puerili, giovanili. Kinderspel.

scherzi asinini, villaneschi, bestiali Ezelagtige, boetsche, beestagtige kortswyl of potseu.

scherzi da mille forche. Kortswyl en potseu daar galg en rad op staat, dat is, schelmstukken, fieteryen en groote godloosheid.

scherzi di acqua, di fuoco. Vermakelijke waterspelen, vuurwerken.

scherza di fortuna. Een scherts en spel des geluks.

diventar' uno scherzo di fortuna. Een scherts en spel des geluks worden, door het geluk wonderlijk geschud worden, allerley ongeluk moeten uitstaan.

recarsi una cosa a scherzo. Iets voor een scherts, voor

korts-

kortswyl opvatten, opnemen, een scherts daar af maken.

far scherzo (un bello scherzo) ad uno. Iemand een schoone pots spelen. *Ironic.* Met iemand slim omgaan; ook iemand bedriegen.

si fard uno scherzo tale che &c. Ik zal u een zoodanigen pots spelen, dat is, ik zal 'er u zoodanig aan vast maken dat gy, enz.

Carlo quinto fece un bello scherzo a Roma. Karel de vyfde heeft aan Rome een schoone pots gespeeld, dat is, heeft aldaar slegt huis gehouden, heeft met de Romeinen qualyk gehandelt.

Scherzvole, Scherzoso. Schertsagtig, kortswylyg, potfig, lustig, vermakelijk, pleisierig.

motti, parole, bistucci scherzvoli (scherzosi). Potfige, snaakse, kortswylyge woorden, pleisierige, vermakelijke zinspelingen.

un'buomo scherzvole e faceto. Een kortswillig, vermakelijk, pleisierig mensch, die gaarne scherts en kortswylt.

Scherzvolmente. Op een schertsende, kortswylyge, vermakelijke wyze.

Scherzare. Schertsen, boerten, kortswylen, potsen bedryven, het niet met ernst meenen; ook huppelen, springen, enz.

scherzar con uno (una). Met iemand schertsen, boerten, kortswylen, spelen, enz.

i cani, cavalli &c. scherzano tra loro. De honden, paarden, enz. spelen, kortswylen met malkanderen.

scherzar co' santi e lasciar star' i santi. Scherts, spot met uws gelyken en laat de heiligen staan, dat is, met God en Goddelijke dingen moet men niet spotten.

Scherzante, Scherzatore. Schertsend, boertend, spottend, spelend, een schertser, boeter, spottter en potsemaker.

SCHIACCIARE, Sciacchere. (De harde schalen of doppen) kraken, open kraken, opbreken, opslaan; ook aan stukken stooten, stampen, breken, wryven, aan stukken treden; ook plat slaan of treden, vertreden, vermorselen, verbryzeleu, verpletteren.

sciacciar noci, uova &c. Noten kraken, eijeren, enz. opslaan, uitdoppen.

sciacciar la testa ad uno. Iemand de kop of het hoofd verpletteren, aan stukken breken.

sciacciar la pasta. Het deeg of beslag kneeden, beslaan.

Schiacciarfi. Zig pletten, plat worden.

sciacciarfi fuovo in bocca. Zig het ey in de mond breken. *Met.* De beste gelegenheid verliezen, verwaarloozen.

Schiacciato. Opgekraakt, opgeslagen, opgebroken; ook gequest, gestoren, gestampt, plat geslagen, verpletterd, verbryzeld, enz.

naso schiacciato. Een stompe, platte, breede neus, een platneus.

Schiaccia. Een muizeval, die de muizen plat slaat, verplettert; ook een kruk.

Schiacciarella, Scioccherelle. Amandelen met dunne schalen, die zig gemakkelijk laten kraken en opbreken.

Schiacciata, Schiacciatella, Schiacciatina. Een vlade, een koek. *V. Focaccia.*

Schiacciatura, Schiacciamento. Kraking, openkraking, opbreking; ook aan stukken stooting, stamping, breking, aan stukken treding; ook plattreding, vertreding, vermorseling, enz.

SCHIAFFO. Een kinnebakslag, een oorvyg. *V. Guancia.*

dar', ricever' uno schiaffo. Een oorvyg, kinnebakslag geven, ontfangen.

Schiaffeggiare. V. Sopra.

SCHIAMAZZARE. Smakken, een gesmak met de lippen of de mond maken, dat is, eten als de varkens; ook klokken als de leggende hoenders of beenen.

schiamazzar mangiando. In 't eten met de lippen of de mond smakken.

ridere senza schiamazzare. Lachen zonder smakken, grimlachen.

la gallina, che schiamazza ba fatto fuovo. Het hoen of de henne die 'er klokt heeft het ey gelegd. *Met.* Die zig veel ontschuldigd, verschooud, heeft het gemeenelijk gedaan.

Schiamazzo. Een gesmak, een geklok; ook een zeker geschreeuw of geluid van zommige vogels.

far gran schiamazzo. Ecu groot gesmak; ook een gedruis, getier, een groot geraas maken.

Schiamazzofo. Sterk en altyd smakkend en klokkend. *masticamento, viso &c. schiamazzofo.* Smakkende kaauwen of eten, overluid gelach.

SCHIANCIO. Slim, schuins, scheef, dwars.

di (à) schiancio. Slim, schuins, scheef in den dronk.

SCHIANTARE, Schiantarsi. Van een barsten of springen, zoo barsten dat de stukken hier en daar vliegen, breken, scheuren, ryten en breken, doen afvallen, afslaan, verscheuren, opsplyten, opryten, opspringen, met geweld klooven, opklooven, aan stukken of van malkanderen klooven, klieven, houwen, hakken, snyden; ook barsten, dorren (door groote hitte.) *V. Crepare.*

gli si schiantava tutta la pelle. De gantsche huid sprong, borst hem open.

i schi, granati &c. si schiantano al Sole, e le castagne nel fuoco. De vygen, granaatappelen, enz. barsten, splyten open in de Zonne, en de kastanien in 't vuur.

mi si schianta il cuore di dolore. Het hart barst my van smart of pyn.

la toffe mi schianta le budella. De hoeft scheurt, breekt my het ingewand aan stukken.

Schiantato, Schianto. Gesprongen, geborsten, gebroken, gescheurd, gereeten, gespletten, gekloofd, gekliefd.

Schiantatura, Schianto. Een sprong, een barst, een scheur, een spleet, een reet in 't hout, een kloof; ook deszelfs geluid, als een krak of gekrak, gekraak, barst, enz.

Sbianto, Sbianzo, Sbianza. V. Sopra. Ook een spaan, splinter; ook een ruidigheid of korst.

una sbianza di rognà. Een ruidigheid of korst van schurft of vuurigheid.

Sbiántolo, Sbiantello. Een spaantje, splintertje, schilfertje; ook een scheurtje, spleetje, kloofje; ook een scharrije.

SCHIAPPARE, Cbiappare. Splyten, opsplyten, klooven, scheuren, barsten, enz. *V. Spaccare.*

sbiappar legna. Hout klooven, houwen, hakken.

Sbiappa-legna, Cbiappa-zocchi. Een houthakker, houtklover.

Sbiappatura, Sbiappo. Een kloof, reet, spleet, scheur in 't hout.

Sbiarare, Sbiarive &c. V. Risbiarare &c.

SCHIARPA. Een sjerp, veldteken; ook een sluyer.

SCHIATTA. Een geslacht, stam.

SCHIAVO. Een slaaf, een lyfeigen; ook een, die uit Slavonie is.

far' uno schiavo. Iemand tot lyfeigen, tot slaaf maken.

servir da schiavo. Als een lyfeigen of slaaf dienen.

vi farò schiavo. Ik zal uw lyfeigen, uw slaaf, uw dienaar, uw knecht, dat is, zeer verbonden, verplicht zyn.

un cavallo schiavo, (schiavone, schiavotto.) Een paard uit Slavonie.

Schiava. Een slavine, lyfeigene dienstmaagd; ook een dienstmaagd in 't gemeen.

Schiavina. Een slavekleed; ook een grove, ruwe of ruige deken.

dar una schiavina al cavallo. Een warm deken over of op 't paard leggen, dat is, ryden en rossen tot dat hem het zweet uitbreekt.

Schiavitù, Schiavezza. Slaverny, lyfeigenschap, dienstbaarheid.

Schiavaglia, Schiazzaglia, Schiazzamaglia, Schiamazzaglia. Slaafsch volk, slaafsche knechten en dienstmaagden; ook gemeen volk, gepeupel in 't gemeen. *V. Canaglia.*

SCHICCHERARE, Scicchizzare, Schimbicchere. Malen, vermalen, verbryzelen, aan stukken malen, wryven; ook met inkt bekladden, bekleetsen, besprengen, besmetten, met inkt kladden, bekladden, enz. *V. Scarabocciare.*

schiccherar la carta, le muraglie, pareti, con inchiostro &c. Het papier, de muuren met inkt, enz. bekladden, besmetten, vuil maken.

Schiccherato, Schimbiccherato. Beklad, besmeerd, bespat, enz. bevlakt.

un vestito schiccherato di fango. Een kleed met drek of slyk beklad, beklonterd, enz.

Schiccherono, Schimbicchere. Een kladder, bekladder, een morspot.

Schiccheratura, Schimbiccheratura. Bekladding, besmering, bespatting, bevlakking, bevuiling, beklontering; ook verbryzeling, verkruiemeling, enz.

Schicchero, Schiccheri. Schimbicchero &c. De kladden, vlakken, klonteren; ook het gefchrats, gefmeer.

SCHIDONE, Schidione. Een spies, spit, braadspit. *metter nello schidone.* Aan de spies, 't spit steeken, aanspeten, aansteken.

Schidoncello. Een spiesje, speetje, braadspieetje.

Schidoniera. Een spiesdrager, pikenier, de haken of brandyzers, waar op de speten of spitten zig omdraaijen; ook een rek of plaats tot de spieffen of piken.

Schidonave, Infchidonare. Aan de spies, 't spit, braadspit steeken.

Schidonata. Een spies, een spit vol.

una schidonata di uccelli. Een spit of speetje met vogels.

SCHIENA, Schina. De ruggegraad, de rug.

portar sulla schiena. Op de rug dragen.

baver buona schiena, esser schienuto. Een goede rug, breede schouders hebben; ook wel konnen torsien en dragen. *Met.* Veel konnen verdragen, lyden of doorstaan.

schiena da remo. Een rug of schouder, die tot de galeryriem bequaam is.

il cavallo si difende colla schiena. Het paard weerd zig met de rug of met het kruis, dat is, het werprat, het laat niet gaarne opziuten, het wil niet onder de man gaan.

Schienaie, Schimali. Rug-harnas, de rugstukken van een kurasch.

Schienella, Schienelle. Een quaal die de paarden aan de voorste schenkel, tusschen de knien en de leden van de voeten krygen.

SCHIBANZIA. Keelzugt, keelpyn, hals of keelontsteking of gezwel, worg-gezwel.

SCHIERA. Een hoop soldaten of krygsknechten een slagordening. *Met.* Een hoop volks of dieten, dog ordentelyk gestelt, geschikt.

metter li soldati in (a) schiera. De soldaten of krygsknechten in slagorder stellen, troepsgewys schicken.

schiera di uccelli. Een ordentelyke vlugt vogels.

volano a schiera, a schiera. Zy vliegen vlugsgewys en ordentelyk.

Schierano. Een partyganger; ook een snaphaan straat-roover, landroover, struikroover; ook een beuzelnyder, gaauwdief.

Schierare. Ordentelyk by hoopen en troppen stellen, schicken.

schierar le truppe in battaglia. De volkeren, krygsvolkeren in slagorder stellen.

Schierato. In slagorder, slagordening gestelt.

SCHIERICARE. Een geestelyk persoon ontwyen, de priesterwyng en geestelyke staat beuemen, afnemen, van de priesterlijke eer afzetten. *V. Degradare.*

Schiericato. Iemand die ontwyd en de priesterlijke eer of waardigheid ontzeid is.

SCHIETTO. Rein, zuiver, louter, ongemengd, onvervalscht, opregt; ook slegten regt; ook glad, dat is, ongekreukt, uitgearbeid, uitgewerkt, enz. zonder cieraaden.

vino schietto. Zuivere, opregte, onvervalschte, onvermengde, ongesnede wyn.

legno schietto. Een soort van glad hout zonder qua-

liten

sten of noesten; ook klapbont, vathout.
habito vestito schietto. Een slegt en regt kleed, een eenvoudige kleed, zonder cieraad, boordfels, kanten of franje. *V. Positivo*.
organeria &c. schietto. Glad zilverwerk, zonder cieraad of gedreue werk.
collare schietto. Een gladder kraag of bes, dat is, zonder kanten.
lavoro &c. schietto. Plat, gemeen werk.
architettura &c. schietto. Slegt en regt gebouw of bouwkunst, zonder byzonderlijke cieraaden, of lofwerk.
buomo schietto. Een welgemaakt mensch van lyf en leden; ook een opregt, regtschape, redelijk mensch, zonder valsheid.
animo schietto, intenzione schietto. Een opregt, redelijk, onvervalscht gemoed, een opregte, regte meening.
parole schietto. Onvervalschte, zuivere, loutere, dat is, ware woorden.
verità schietto. De regte, opregte, zuivere, loutere waarheid.
vela dico schietto. Ik zegge het u onverholen, ongeveinsd, ik zegge het rond uit.
Schietamente, alla Schietto. Opregt, opregtelijk, redelijk, ongeveinsd, zonder valsheid.
parlar, proceder &c. schietamente. Rond uit, onverholen, ongeveinsd spreken, opregt, redelijk handelen, enz.
Schietezza. Louterheid, zuiverheid; ook opregtigheid, redelijkheid, regtschapenheid, ongeveinsdheid.
schietezza d'animo. Opregtigheid, redelijkheid des gemoeds.
caminar con schietezza. Met opregtigheid gaan, opregt, redelijk handelen.
SCHIVARE, *Schivare*. Myden, vermijden, wyken, ontwyken, vlieden, vlugten; ook schuwen, gruwelen, walgen, tegenzin, afkeer hebben.
schivar' un colpo. Een slag myden, vermijden, dezelve ontwyken, aan een kant wyken, ontgaan.
schivar' il disagio, il freddo, la fatica &c. Het ongemak, de koude, de moeite, enz. vlieden, myden, schuwen.
schivar di far qualche cosa. Een walg, tegenzin, gruwel hebben van iets te doen, of uit te voeren.
schivar' il puzzo, la lordura. De stank, de onreinigheid schuwen, een afkeer, tegenzin, gruwel daar van hebben.
schivar gl' infermi &c. De zieken of zieken, enz. schuwen, een afkeer, van de zieken, enz. hebben.
Schivo, Schivo. Schuw, afkeer; ook walgagtig, dat een walging en afkeer of tegenzin verwekt, afschuwelijk; ook walg, walging, afschuw, onrustigheid, afkeerigheid.
cofe schise e lorde. Walgagtige, stinkende, verrotte, afschuwelijke en onreine dingen.
esser, mostrarfi schiso di qualche cosa. Walgagtig en afkeerig ergens van zyn of zig alzoo toonen.
baver a schiso qualche cosa. Iets tegen zyn, iets schu-

wen, een walg of afkeer ergens van hebben.
venir qualche cosa a schiso ad uno. Iemand iets tegen worden, een walging ergens van krygen; ook een verdriet ergens van aankomen.
Schifetto, Schivetto. Een weinig schuw, afkeerig, iets of wat walgagtig, walgig, toeder, weekhartig, die aanstonds iets tegenstaat en daar van walgt.
ella, un poco schifusetta di similifacende &c. Zy, zoodanigen handel een weinig tegen zynde, enz.
Schifaccio, Schifivolo. Zeer gruwelijk, afschuwelijk, dat is, zeer onrein, vuil, morsig, stinkend, vervuild, verrot, schandelijk, oneerlijk wanschape, leelijk, enz.
con schifacci modi. Met vuile, schandelijke, oneerlijke, leelijke gewoontens.
Schifamente. Walgagtiglijk, afkeeriglijk, afschuwelijk, enz.
Schifezza, Schifità. Walg, walging, afkeer; ook afschuwelijkheid, afkeerigheid, enz. hatelijkheid, tegenzin.
per i schifezza. Door tegenzin, afkeer en walging.
SCHINCIO, *a Schincio*. Slim, schuins, scheef.
SCHIODARE &c. *V. Dischiodare &c.*
SCHIOPPARE. Klateren, kraken, een geklater, gekrak, geluit geven. *V. Scoppiare*.
Schippo. Het geklater van een roer; ook een roer, snaphaan, vuuroer.
Schioppetto. Een kleine roer, een roertje.
Schioppettimo. Een poffer, een hand- of zakpistooltje, ook een roover, struikroover, straatfchender; ook een lade van een roer, snaphaan, enz.
Schioppettare. Met bussen, snaphaau, enz. schieten, een salvo schieten.
Schioppetteggiare, Schioppettare. Dikwils schieten, dikmaals met bussen en snaphaau poffen.
Schioppettata. Een schoot met een roer, snaphaan of musket, een musket, enz. schoot.
tirar' una schioppettata ad uno. Een schoot op iemand doen, op iemand schieten.
Schioppettaria. Een muskettier; ook een salvo, een geschiet met de musketten, enz.
SCHIRATTOLO, *Schirattolo, Schirattolo*. Een eekhoorentje. Zeker ros viervoetig diertje, met een lange dikke staart.
SCHIRO. Een hard gezwel, een knor, buil.
SCHIVARE &c. *V. Schifare &c.*
SCHIUMA. Schuim, gest of gift.
schiuma di metalli. Het schuim der ertsen of metalen, dat is, de slakken.
levar, far schiuma. Schuim, gest opwerpen, schuimen, gestalten.
gestar schiuma per la bocca. Schuimen uit de mond.
schiuma di canaglia, di ribaldoni. Het schuim van 't janhagel, der booswigten.
Schiumaccia. Vuil, stinkend, rottig schuim.
Schiumoso. Schuimig, gestig, volschuim, vol gest, schuimagtig, gestagtig.
Schiumare. Schuimen, schuim, kwyl of speeksel op- of uitwerpen; ook gestalten.

schig-

- sciumar dalla bocca.* Uit de mond schuimen.
la bocca gli sciumaya. De mond schuimde hem.
sciumar (dis)sciumar la pentola. Afschuimen, het schuim van het ziedend of kokend sop afscheppen.
Mes. Het beste daar boven afeten.
Schiumante. Schuimend.
un cinghiale schiumante (con la bocca sciumante.) Een schuimend wild zwyn.
Schiumasola. Een schuimspaan, schuimlepel.
SCHIZZARE. Sterk spuiten, uitspuiten, uitspringen; ook ergens tegen spuiten, bespuiten; ook de loop, buikloop hebben; ook uitwerpen, dun kakken of schyten als zom mige vogels en dieren doen; ook schetsen, aftekenen, afschetsen, ontwerpen, doodverwen.
il sangue schizza dalle vene. Het bloed springt met geweld uit de aderen.
schizzar un cristeo. Een klisteer inspuiten, klistereeren.
schizzar di fango. Met drek, slyk, modder bekladden, bekloueren, bedrekken, bemorsen.
schizzar un ritratto, un' bistoria, il disegno, una fabbrica, un quadro. Een afbeeldsel, een verhaal of geschiedenis, een gebouw ontwerpen, slegt en regt aftekenen, schetsen, een schildery aftekenen.
Schizzante. Spuitend, uitspuitend, uitspringend, enz.
Schizzata. Een spuiting, een bespuiting, een uitspuiting.
Schizzatario. Een spuit, waterspuit; ook een worsthoorentje.
Schizzo. V. Sopra. Ook een gespuut, gekak, geschyte.
schizzo di rondini, cicogne &c. Een geschyte van zwaluwen, oijevaats, enz.
schizzo (schizzetto, schizzolo) di fango, d'inchiostro &c. Een gespuut, gesprenkel, geklad van drek, een geklad van inkt, enz.
far' uno schizzo (schizzetto, schizzata) di qualche cosa. Een schets, aftekening, outwerp ergens van maken.
SCIACQUARE, Sciacquare, Risciacquare. Met versh water uitspoelen, verfrissen, ververffen, wasschen, afspoelen, afwasschen, uitslaan, doorslaan, doorhalen, van anderen wasschen, uitsloten; ook wateren, verwateren, weken.
sciacquar un bicchiere. Een glas spoelen, uitspoelen, uitwasschen, enz.
sciacquar la bocca. De mond uitwasschen, spoelen, uitspoelen.
sciacquar carne, l'insalata &c. Het vleesch, de salaad, enz. wateren; ook wasschen, uitwasschen.
sciacquar i panni, i piatti &c. lavati. Het gewassche lynwaat of linnegoed, de gespoelde schotelen weder spoelen, uitspoelen, omspoelen, doorhalen, enz.
Sciacquato, Risciacquato. Uitgespoeld, verfrist, ververfcht, uitgewassen, omgespoeld.
bicchieri &c. sciacquati. Uitgewassche, uit- of omgespoelde, frissche, schoone, heldere glazen, enz.
Sciacquata, Risciacquata. Een uit- of omspoeling, uitwassing, omwassching, enz.
clar' una sciacquata (risciacquata) alla bocca, alla carne,

- all' insalata.* De mond eens spoelen, uit- of omspoelen, het vleesch, de salaad eens wasschen, afwasschen.
Sciacquatario, Risciacquatario, Sciacquatore. Koelketel, koelvat; ook spoel- of watersteen, gootsteen; ook een spoelvat, spoelkom, waterremmer, walchvat, of tobbe.
Sciacquatrina. V. Sopra.
Sciacquatara. Het uitspoelen; ook spoefel, spoelwater, zeeewater, loogwater; ook ander water daar in iets gewasschen is geweest.
SCIAGURA. Ongeluk, ongeval, ellende, ramp.
incontrar sciagura. In ongeluk geraken, tot ongeluk vervallen.
per sciagura. Door ongeluk, ongeval.
Sciagurato. Ongelukkig, ongelukzalig, rampspoedig, ellendig.
unsciagurato. Een ongelukkig, ellendig mensch.
SCIACQUARE. V. Sciacquare &c. Ook verstempen, verfmullen, verteeren, verquisten, verbrassen, doorbrengen, verzuipen, door de billen jagen of lappen; ook onnodiglijk, ligvaardig ombrengen, verdoen.
sciacquar i dinari, i suoi beni. Zyn geld, zyn goed verquisten, verteeren, doorbrengen, verfmullen, door de billen jagen.
Sciacquatore, trice. Een verteerder, verquister, opmaker, brasser, zuiper, een gulzigaard, slokker.
Sciacquamento, Sciacquo. Verteering, vernieling, verquisting, verfmulling, verbrassing, doorbrenging.
SCIAMB. Een zwerm byen.
sciame di api. Een zwerm byen, byezwerm.
Sciamare. Zwermen; ook tuisen, gonzen, brommen, enz.
SCIANCARE. Henpeloos, dyeloos maken, verlammen.
SCIARPELLARE. De ooggen altyd wyd open, opgespalkt houden (door een gewoonte.)
Sciarpellato. Iemand die zoodanige opgespalkte ooggen heeft.
SCIATICA. Heupwee, heupgigt, verlamming der heupen of dyen.
Sciaticofo. Heupgigtig, met de heupwee, heupgigt geplagd.
SCIBILE. Dat men weten of leeren kan, dat geweten of geleerd kan worden.
Scientemente. Wetende, bewust, kundig.
peccar &c. scientemente. Met opzet, met voordagt, enz. zondigen.
Scienza, Scienza. Wetenschap, kennisse van zaken; ook konst.
bella scienza. Een schoone wetenschap, een schoone konst.
studiar, acquisitar' &c. una scienza. Een wetenschap oeffenen, verkrygen.
Scienzaiola. Een kleine wetenschap, kennis, een slegt konstje, om zig te kunnen onderhouden, geneere.
Scienzato, Scenziosofo. Die veel wetenschappen heeft, geleerd, welgeleerd.

buomo scienziato. Een geleerd, wys man.
Scientifico. Wyflijk, verftandiglijk.
filligifmo scientifico. Een onfeilbare, onwederfprekelyke fluitreden.
Scientificamente. Op een onwederfprekelyke, onfeilbare wyze of manier.
provar scientificoamente. Onfeilbaarlijk, onwederfprekelyk aantoonen, bewyzen.
SCILINGUAGNO, *Scilinguagnuolo*. Het bindfel onder de tong, de tongriem.
sciogliere il scilinguagno ad uno. Iemand de tong losmaken, van de tongriem fnyden.
Scilinguare. Stamelen, hakkelen, ftootende fpreken. *V. Balbutire*.
Scilinguato. Een ftamelaar, hakkelaar.
SCILLA. Zeeajuin: zeker kruid.
aceto di scille (scillito, scilleto). Edik of azyu van zeeajuin.
SCIMARE etc. V. Cimare etc.
SCIMIA, *Simia*. Eenaap, of fim.
vifo da scimia. Een aapegezicht. *Met*. Een leelijk, af fchuwelyk of belachelijk gezigt.
Scimiarella, scimiatta, scimiotto, scimiottole. Een jonge aap, een aappe, fimmetje.
Scimiesco. Aapagtig. *Met*. Een belachelijke gedaante.
ciera scimiesca. Een aapegezicht, aapebakkes. *Met*. Een belachelijk gezigt, aangezigt, wezen.
SCIMITARRA. Een fabel; ook een zwaard.
Scimitarata. Een houw of slag met een fabel of zwaard.
SCIMONITO. Half gek, onverftandig, onnozel, dom, bot, zot, enz.
Scimunitaggine. Gekheid, onverftandigheid, onnozelheid, domheid, botheid, zothed, enz.
SCINTILLA. Een vonk, glans.
se haveffe pur' una scintilla di ragione, honore, affezione etc. Als (zo) hy maar een vonkje, dat is, een weinig verftand, eer, liefde of genegentheid by zig had.
Scintillare, scintilligare. Vonken, glinfteren, fchitteren, blinken; ook fchemeren.
Scintillante. Vonkend, fchitterend, glinfterend; ook fchemerend.
occhi scintillanti. Vonkende, glinfterende; ook fchemerende oogen.
SCIOCCO. Gek, gekagtig, onverftandig, onnozel, dom, bot, zot, plomp.
un (buomo) sciocco. Een halve gek, een onverftandig, onnozel, zotmenfch.
sciocco pensiero, sciocca rifoluzione. Gekke, dwaze, onverftandige, onnozele gedagte, zot, dom, bot, onbedagt voornemen.
lo sciocco volgo. Het zot, onverftandig, bot, dom, onnozel volk.
Scioccarello. Een halve gek, wat of een weinig zot en onbedagt.
Scioccone, sciocconaccio. Een groote gek, zot, een ftoknar.
che cosa dice questo scioccone? Wat zegt deze ftoknar?
Scioccamente. Op een gekke, zotte, dwaze, onver-

T O M. I.

ftandige, domme, botte, onbedagte wyze of manier.
Sciocchezza, sciocaggine. Gekheid, zothed, dwaasheid, onnozelheid, domheid, onverftandigheid, onbedagtzaamheid, enz.
Sciocchezza, scioccheria. Gekheden, zotheden, dwaasheden, gekke, zotte, dwaze handel of invallen.
Scioccheggiare. Gekheden, zotheden, dwaasbeden, onzinnigheden begaan.
SCIOGLIERE, *Sciorre*. Losbinden, opbinden, ontbinden, opmaken, lossen, oplossen, losmaken, ledigen, ledig maken; ook breken, opbreken, opfluiten, opfcheuren; ook bevryden, verlossen, vryfpreken; ook betalen, voldoen.
sciogliere il sacco, una balla, un gruppo, le treccie. De zak, een baal een knoop, de vlegten ontbinden, opmaken, ontknoopen, opknoopen, opvlegten, ontvlegten, enz.
sciogliere il silenzio, la lingua, la parola. Het ftilzwygen breken, de tong, de spraak ontbinden, dat is, fpreken, beginnen te fpreken.
sciogliere una questione, un dubbio, un' enigma etc. Een vraag, een twyffel, een raadfel oplossen, dat is, uitleggen, verklaren.
sciogliere dal lido. Van eenig land of landfchap, van plaats opbreken, dat is, vertrekken, afvaren, weggaan, weglloopen.
sciogliere uno dall' obbligo, dal giuramento, da' peccati. Iemand van zyn verbond, van zyn eed ontfiaan, van zonde ontbinden, ontfiaan, vryfpreken. *V. Affolvere*.
Sciogliersi. Zig ontbinden, losmaken, ontfiaan, bevryden.
sciogliersi dal voto. Zig van de belofte ontfiaan, bevryden.
SCIOLTO. Geloft, los, ledig, ontbonden, opgeloft, afgeloft, bevryd, ongebonden, ongepakt, ongezet, enz.
pietre sciolte. Lofte, ongezette edelgefteente.
lingua ben sciolta. Een wel ontbonde, losse, vrye tong.
capigli sciolti. Lofte, verftrooide, ongebonde, ongevlogte hairen.
libro sciolto. Een ongebonde boek.
verfi sciolti. Ontgebonde, dat is, rymlooze vaarzen, die niet op malkanderen ftaan nog rymen.
agile, sciolto e libero. Gezwind, behendig, luftig, ledig en vry.
per esser più sciolto. Om des te lediger, vryer, luftiger en gezwinder te zyn.
Scioglimento. Lossing, oploffing, opbinding, losbinding, ontbinding.
Scioltrezza, Scioltrezza. Gezwindheid, behendigheid, vryheid, ongebondenheid, enz.
SCIOPERATO. Een luijaard, ledigganger, ftraatfpyter, die zelfs niet metal doet, en ook andere verhindert en belet.
un scioperato, fchioperone. V. Sopra.
Scioperatezza, Scioperataggine. Ledigheid, luyheid, traagheid.
SCIORINARE, *Sciorare*. In de lugt of in de zonne han-

R I T T

hangen , lugten , verlugten , (word eigenlijk van kleederen en bont of pelswerk gezegd.)
fiorinar gli abiti. V. Sopra.
fiorinar il falcone. De valk in de vrye lugt laten , of uitlaten , opschieten , laten vliegen.
fiorinar un discorfo. Een redekaveling voortbrengen , zig openlijk laten hooren.
SCIORRE &c. V. Sciogliere &c.
SCIPIRE, Inscipire. Onsmakelijk , smakeloos worden. *Met.* Dom , bot , onverftandig , onbedagt , zot , gek , dwaas worden.
Scipito. Smakeloos , onsmakelijk , zonder smaak ; ook onbedagt , gek , zot , dwaas , overftandig , enz.
buomo scipito. Een smakeloos , onsmakelijk ; ook een onverftandig , dom , bot , onnozel , dwaas mensch.
discorfi &c. scipiti. Onsmakelijke , smakeloze , drooge , onverftandige , botte , onnozels redekavelingen.
Scipitezza, Scipitaggine. Onsmakelijkheid , smakeloosheid ; ook onverftandigheid , botheid , gekheid , zotheid , dwaasheid , enz.
Nota. Dat niet gevonden word in *Sci* , zoekt in *Si* en zoo in tegendeel ; als *Scirocco, Sciroppo &c. V. Si-rocco, Siropo &c.*
SCISMA. Een fcheuring , oneenigheid , tweefpalt in geloofs- en leerpunten , of zaken.
Scismatico. Iemand die zoodanige fcheuring , oneenigheid , tweefpalt en afzondering begint , infelt.
SCIUGARE. Droogen , afdroogen. *V. Asciugare &c.*
Sciuga-mano, Asciugamano, Sciugatbio, Sciugaviso. Een handdoek , droogdoek , wifchdoek , afwifchdoek , afdroogdoek.
Sciugaggine. Droogte ; ook groote dorft in de koorts.
SCLAMARE, Seludere, Scgitare &c. V. Esclamare &c. Escogitare, Escludere &c.
SCOCARE, Discoccare. Aflaten , affchieten , ook afpringen , loopen laten.
foccar l'arco. De boog affchieten , los fchieten , los laten.
foccar un' archibugiata, pietrata. Een roer affchieten , een fchoot doen , fchieten , een fteenworp doen ; met een fteen wetpen.
foccar un colpo. Een flag voeren , geven , eens toeflaan , toefmyten.
foccar un soffiro. Een zugt fchieten , eens zugten.
foccar un voto, una ballotta contraria. Iemand uit wraak zyne ftem niet geven , tegen hem aanftemmen , met tegenftemmen in de voorbaat zyn.
Scocco. Het loffen of affchieten van de boog.
ftar sul lo scocco. Nu , aanftonds fchieten. *Met.* Gereed wezen om opftaande voet iets te doen , gereed ftaan om iets te doen of uit te regten.
SCOCOLARE. De beziën of beffen afplukken , aflezen.
SCODARE. De ftars affnyden , afhakken , of benemen.
Scodato Ontftaart , zonder ftart.
gatta scodata. Een kat zonder ftart.

SCODILLA &c. V. Scudella &c.
SCOGLIONARE, Scogliare. De balletjes of klootjes uitsnyden , snyden , lubben , kapuinen.
Scogliarsi. De bloede , vreesagtige , verftaagde wyze of maniet verlaten.
Scogliato. Gefneden , zonder balletjes of klootjes , gelubd.
Scoglionatura. Snyding , befnyding , lubbing.
SCOGLIO. Een rots , fteenrots , klip , fteenklip ; ook een fteen.
Scoglioso. Vol klippen en fteenrotsen , fteenagtig , klippig.
SCOLA, Scuola. Een fchoole of leerplaats ; ook de leere.
andar' alla scola. School , na fchool gaan.
aprir, tener scola. Een fchool beginnen , opregten , houden.
maestro di scola. Een fchoolmeester.
buomo &c. di scola. Een man van 't fchool ; dat is , een geleerde.
termini di scola. Woorden die maar alleen in de fchoolleere gebruikt word , een fchoolwoord of fpreuk.
scuole Teologiche, Filosofiche. Schoolen der Godgeleerdheid , Wysbegeerte.
allevato nella scuola di Cristo, Aristotele, Platone. In de fchoole (leere) van Christus , van Aristoteles , van Plato opgebracht , opgetrokken.
Scolare. Een fchoolier , fchooljonge ; ook een ftudent op de hooge fchoole.
Scolaresco. Schoolieragtig , ftudentagtig.
modi, atti &c. scolareschi. Schoolieragtige ; ook ftudentagtige manieren , wyzen , fchoolieragtig gebruik.
Scolastico. Dat in de fchoolleere beftaat ; ook datter de fchoolen behoort.
Teologia scolastica. De fchoolleere van God en goddelijke dingen.
metodo, termino, modo &c. scolastico. Een fchoolleere , een fchoolwoord of fpreuk , fchoolwyze of manier.
Scolasticamente, alla Scolastica. Naar den aart van de fchoolwyze fpreken , voor- of tegenspreken (difputeren.)
SCOLARE, Scolazione &c. V. Colare &c.
SCOLLARE, Discollare. Ontlymen , ontpappen , de lym losmaken , opmaken.
Scollarsi, Discollarsi. Zig outlymen , van de lym , entlosgaan.
Scollato. Ontlymd ; daar de lym afgegaan is.
SCOLOPNDRA. Hartstonge : een zeker kruid.
SCOLORARE, Discolorare. De verwe benemen , afkoken , verbleken , ontverwen , vaal en bleek worden.
Scolorire, Discolorire, Scolorirsi, Discolorirsi. Zig ontverwen , de verwe verliezen , verfchieten , verbleken , vaal , doodverwig worden ; ook een lelijke , vuile verwe krygen.
Scolorato, Scolorito, Discolorato. Ontverwd , verfchotete , verbleekt , verwelkt.

un viso smorto & scolorito. Een doodverwig en verbleekt aangezigt.

SCOLPARI &c. V. Discolpa &c.

SCOLPIRE. Steken, uitsteken, insteken, graveeren, houwen, snyden, beeldhouwen, beeldsnyden, plaatsnyden, etsen.

Scolpir' in rame, in marmo &c. In koper graveeren, snyden, in marmer houwen, snyden, enz.

scolpir bene le parole. Het woord wel uitsteken, dat is, *Met.* Duidelijk uitspreken.

Scolpito. Gestoken, uirgestoken, gegraveerd, gehouwen, gesneden, geëst.

Scoltore, Scultore. Een beeldhouwer, beeldsnyder.

Scoltoreseo, Scultureseo. Beeldhouweragtig, naar of volgens de beeldhouwers kunst.

Scoltura, scultura. Beeldhouwery, beeldsnydery.

SCOMBAVARE, Imbavare, Abbavare. Bezeveren, bequylen, met zever, quyl, speeksel of slym bezoedelen, bevuielen, bespuwen of nat maken.

scombavar la carta colla lingua. Het papier met speeksel nat maken.

scombavar' il viso ad uno quando parla. Iemand het aangezigt met speeksel of zever besprengen als by sprekt.

SCOMMETTIRE, Commettere. V. Mettere &c.

Gok wedden, verwedden, onderwedden, tegenzetten, daar aan wagen; ook aan stukken klooven, deelen. *V. Discommettere.*

scommetter qualche cosa. Iets verwedden, ergens om wedden.

io scommetterei gran cosa, che &c. Ik zoude wel iets groots verwedden dat, enz.

Scommesso. Gewed, verwed.

Scommessa. Een wedding, wedspel.

far scommessa con uno. Met iemand wedden, verwedden, een wedding aanregten.

la scommessa è fatta! De wedding is geschied, gedaan, nu gaat het aan!

guadagnar, perder la scommessa. De wedding winnen, dezelve verliezen.

Nota. Wat in *Scom, Scom &c.* niet gevonden word, zoekt in *Com, Con &c.* als *Scommezzare, Scommovere &c. V. Commezare, Commovere &c.* vermits het dezelve betekenis heeft.

SCOMMODARE, Scommodo &c. V. Discommodare &c.

SCOMPAGNARE &c. V. Discompagnare &c.

SCOMPIGLIARE. Welgevoegde en geschikte dingen scheiden, verdeelen; ook verwarren, stoorren, verstooren, onder de voet stoorren, omver stoorren, onder malkanderen werpen, smyten, verstrooijen, in wanorderen onrust, enz. brengen.

V. Discomponere.

scompigliar tutto il regno, tutta la corte, tutta la casa &c. Het gantsche ryk, het geheele hof, het geheele huis, enz. in wanorder, in onrust, in verwooting brengen.

scompigliar l'esercito nemico. Den vyand verdeelen, breeken en in wanorder brengen.

scompigliar' una compagnia, una società. Een gezelschap verdeelen, stoorren, verstooren, in oneenigheid en scheuring brengen.

scompigliar' un affare, un negozio. Een zaak, een handel verwarren.

scompigliati. Gescheiden, verdeeld, verward, gestoord, verstoord, omver gestoten, in wanorder en onrust, enz. gebracht.

scompigliatamente, alla scompiigliata. Op een gestoorde, verstoorde, verwarde, verdeelde; ook verstrooide wyze of manier.

Scompiiglio. Scheiding, verdeeling, verwarring, verstooring, verstrooijing, wanorder, oneenigheid, tweespalt, enz.

metter' in scompiiglio. In verwarring, in wanorder; ook in onrust brengen, gantsch verwarren, verdeelen, verstrooijen.

esser tutto in scompiiglio. Gantsch verstoord, verward, verdeeld, verstooid en in wanorder zyn.

SCOMPISCIARE, Bepissen.

scompiisciari' il letto. Het bedde bepissen, in 't bedde pissen.

scompiisciari' uno. Iemand bepissen, tegen iemand aanpissen, aan iemand pissen.

scompiisciarsi. Zig bepissen; ook groote nood tot pissen hebben.

scompiisciarsi sotto. V. Sopra.

scompiisciarsi di risa. Zig van lachen bepissen.

scompiisciato. Bepist.

SCOMPORRE, Scomposto. V. Discomporre, Discomposto &c.

SCOMPUTARE. Afrekenen, dat is, van de rekening afrekken, afkorten; ook zig verrekenen, misrekenen.

Scomputo. De afrekening, de afrekking, korting van de rekening; ook verrekening, misrekening.

SCOMMUNARE &c. V. Discommunare &c.

SCOMMUNICARE. (Excommuniceren,) uit de gemeente verstooren, uit de gemeente kloppen, sluiten, in den geestelijken ban doen, verbannen, uitbannen.

scomunicato. (Geëxcommuniceerd,) gebannen, verbannen, in den geestelijken ban gedaan, uit het gezelschap of gemeenschap der heiligen gestooten.

dicbiarar', denonciar' uno scomunicato. Iemand als verbanne verklaren, uitroepen, verkondigen.

un viso &c. da scomunicato. Een aangezigt of wezen, enz. van een verbannene, dat is, een afschuwelijk, gruwelijk, leelijk gezicht of aangezigt.

scomunica. (Excommunicering,) geestelijke ban.

sotto pena di scomunica. Onder of op straffe van den geestelijken ban.

SCONCACARE. Bekakken, beschyten. *Met.* Bezoezellen, bevuielen of verontreinigen.

sconcacar' il letto &c. Het bedde bekakken; ook bevuielen, in het bedde doen of nederleggen.

sconcacarsi. Zig bekakken, bevuielen.

sconcacato. Bekakt, beschyten; ook bezoedeld, bevuild, enz.

SCONCERTARE, Disconcertare. Niet te zamenstemmen, valsch zamengezang (conceert), een valsche

sche toon houden, maken; ook verwarren, in wanorder of oneenigheid brengen.

sconcertar' una musica Een gezaug vervalschen, valsch zingen of een valsche toon houden.

sconcertar' (disconcertar') un negozio, trattato, maneggio. Een handel, een verhandeling verwarren, vertrustooren, storen, verstooren, in wanorder brengen, een zaak bederven. *V. Discomporre, Scompigliare, Sconciare.*

Sconcertarsi. Onordentelijk, verward, verstoord worden. *Met.* Oneenig worden, zig verongelijken, verdeelen.

Sconcertato, Disconcertato. Valsch; ook verstoord, gestoord, ongelijk, onordentelijk, enz.

una musica sconcertata. Een valsch, verward gezang. *negozio, affare sconcertato.* Een gestoorde, verstoorde, verwardde handel, zaak.

cor sconcertato, complessione sconcertata. Een verwardde, ongezonde gesteldheid des lichaams, ongezond lichaam, zwakke natuur.

vita trista & sconcertata. Een boos, onordentelijk, verstoord leven.

Sconcertatamente, Disconcertatamente. Op een onordentelijke, valsche, verstoorde, verstoorde, verwardde wyze of manier, zonder schikking of regel.

Sconcerto, Disconcerto. Een valsch gezang in de zangkonst. *Met.* Ongelijkheid, ongevoegelijkheid; ook onrust, vertrustooring, verwarring, oneenigheid, tweespalt, enz.

dar' in uno sconcerto (disconcerto.) Valsch zingen, op een valsche toon zingen.

ne-naque grande sconcerto nell' Imperio. Daar uit ontstonden groote oneenigheden, onrusten in 't Ryk. *si trova con un poco di sconcerto della salute corporale.* Hy bevindt zig een weinig onpaffelijk, hy is 'er wat qualijk aan, qualijk te passe.

S C O N C I A R E, Disconciare. Onrusten, qualijk toerigten, bestellen, beschikken, bereiden; ook bederven, verderven, te schande maken, in wanorder brengen, vertrustooren, ontstellen, verstooren. *V. Guastare &c.*

acconciate li fatti vostri in tal modo, che non sconciate quei de gli altri. Schikt uwen handel zoodanig, dat gy die van een ander niet verderft en te schande maakt.

queste turbulenze sconciarono assai quella floridissima Repubblica. Deze oproeren hebben dat bloeiende Gemeenebest (Republyk) zeer bedorven, in groot verderf gebragt.

la matvagità di pochi disconcia la innocenza & una comunità intiera. De boosheid van weinige kan de onnoztheid van een gantsche gemeente verderven, schenden, dat is, zwart maken, in quaad vertrouwen brengen.

far sconciar' una donna. Een zwangere vrouw doen bederven, dat is, doen misvallen, het kind, de geboorte, de vrugt afdryven.

Sconciarsi, Disconciarsi. Zig bederven, verderven; ook verstuiken, verzwikken; ook van het kind, van de vrugt (vrugt des lichaams) misvallen; ook

het kind, de geboorte zelfs afdryven; ook zig verstooren, vergrammen, onrusten; ook ontzetten, ontstellen; ook zig onrust, ongerustigheid, ongelegenheid aandoen, veroorzaken. *V. Alterarsi, Discommodarsi.*

sconciarsi la mano, il piede. De hand, de voet bederven, verstuiken, verzwikken.

sconciò tutta la mano. Hy bedorf hem de geheele hand.

sconciare un' orologio. Een uurwerk (horlogie) ontstellen.

del quale spavento la donna si sconciò. Van welkers schrik de vrouw van het kind (van de vrugt) quam te misvallen.

ma egli, senza sconciarsi punto, rispose. Maar hy, zonder zig te ontzetten, te ontstellen, antwoorde.

Sconciato, Scòncio, Disconciato, Disconcio. Ontrust, ontstelt, ontzet, bedorven, verdorven, te schande gemaakt of gebragt, qualijk gesteld, verstoord, verstoord, in wanorder gebragt; ook het gene dat 'er qualijk nitziet, onbetamelijk, ongevoegelijk, ongeschikt, ongerymd, dom, bot, dwaas, zot, onverftandig; ook overmatig, overtollig.

un braccio sconciato, mano sconcia. Een verzwikte, verstuite arm, hand, enz.

strade sconcie. Vuile, floordige, drekkige, beslykte, modderige straten.

case sconcie ed impertinenti. Domme, botte, dwaze, ongerymde zaken, die zig heel qualijk voegen, of paffen.

stagione sconcia. Een verwardde jaargetyd (als het in de winter warm en in de zomer koud is.)

una novella, proposizione, domanda molto sconcia. Een zotte, dwaze, ongerymde vertelling, of tyding, vraag, begeerte of eisch, enz.

parole sconcie. Ongerymde; ook ontugtige, onbetamelijke woorden.

spese sconcie. Overmatige, overtollige, groote onkosten.

Sconciamente, Disconciamente. Onordentelijk, grof, bot, ongerymd, onbetamelijk; overtollig, onmatig, buiten alle regel en maat.

casar &c. sconciamente. Schandelijk; grovelijk, hard vallen.

batter', bastonar' uno sconciamente. Iemand gruwelijk, schandelijk, ongenadiglijk, erbarmelijk slaan, afstaan, aflossen.

parlar' &c. sconciamente. Grof, ontugtig, onbeschaamd; ook zeer ongerymd, ongeschikt, onbetamelijk, enz. spreken.

spender sconciamente. Overtollig, onmatig, zeer veel geld uitgeven.

Sconciamento, Sconciatura, Sconcezza, Disconciamento.

Verderving, vertrustooring, ontsufing; ook verstuiking, verzwikking; ook de afdryving der geboorte; ook de toevallige, ontydige geboorte, misgeboorte.

sconcezza del parlare &c. Het ongerymd, zot spreken, enz.

Scòncio, Disconcio Ongelegenheid, onbequaamelijkheid; ook nadeel, schade.

uno sconcio mi ha fatto venir due accoci. Eene ongelegenheid of onbequaamlijkheid heeft my twee gelegenheden of bequaamlijkheden veroorzaakt. *riscirà allo sconciomio.* Het zal tot myn nadeel, tot myne schande uitvallen.

SCONCORDARE &c. *V. Discordare* &c.

SCONDERE *V. Ascondere* &c.

Scondi-lepre. De blinde muis; (wy zeggen) zuiker-oomke (een spel.)

giocar alla scodi-lepre. De blinde muis, zuiker-oomke spelen. *V. Cieco* &c.

SCONFIGGARE. Opbreken, inbreken, verbreken, aan stukken breken, losbreken, dat gespykert was ont-nagelen.

scnfigcar un chiodo colle tenaglie. Een nagel of spyker met de nyp tang uitbreken.

Nicodemo scnfigcò Cristo dalla croce. Nicodemus nagelde Christum van 't kruis af.

scnfigcar una porta, una bottega &c. In een deur, winkel, enz. breken, in een winkel of kraam breken.

SCONFIDARE &c. *V. Sfidare* &c.

SCONFIGGERE. Nedersteken, onder de voet steken; ook (den vyand) slaan, verslaan, nedermaken, de nederlaag geven, ten onderen brengen, te schande maken.

scnfigger l'esercito nemico, i nemici. *V. Sopra.*

Sconfitto. Gestagen, verslagen, nedergemaakt, nedergebouwen.

Sconfitta. Nedermaking, nederhouwing, nederlaag. *dar la sconfitta al nemico, far la sconfitta de' nemici.* De vyanden slaan, verslaan, nedermaken, in de pan hakken.

SCONFORTARE, Disconfortare. Verzwakken, de kragt, de sterkte; ook het hart en de moed beneemen; ook mistroosten, kleinmoedig of betveesd maken; ook afraden, afhouden.

Sconforto. Mistrooftering, mismoe'digheid; bedroefheid, enz.

SCONGIURARE. Bezweren; ook sterk en zeer aanhouden, ernstelijk bidden, smeken, verzoeken.

scnngiurar uno a dir la verità. Iemand bezweren om de waarheid te zeggen.

scnngiurar gli spiriti. De geesten of spookten bezweren. *vi prega anzi vi scnngiuro.* Ik bidde, ja zelf verzoeken, bezweer u.

Scongiuramento, scongiuro, scongiura. Bezwering. *afar, far scongiuri.* Bezweringen gebruiken, bezweren.

SCONOCCHIARE. Het spintrok afspinnen.

SCONOSCERE. Niet erkennen, ondankebaar-zyn.

Sconoscete. Ondankebaar, onerkentelijk.

come farei io se sconoscete ad ingrato? Hoe zoud ik zo onerkentelijk en ondankebaar konnen zyn?

o sconoscete che sei! O gy ondankebaar mensch daar gy zyt!

buomini rozzi e sconoscetti. Grove, domme, onverstandige, en ondankebare menschen.

Sconoscitemente. Op een ondankebare wyze of manier.

Sconosciuto, Disconosciuto. Niet bekend, onbekend, vremd. *V. Incognito.*

esser sconosciuto. Onbekend, niet bekend, vremd zyn.

Sconosciutamente. Op een onbekende, vremde wyze of manier.

Sconoscenza. Ondankebaarheid, onerkentelijkheid. *grande sconoscenza fù la vostra.* Uwe ondankebaarheid was hier in zeer groot.

SCONQUASSARE &c. *V. Conquassare* &c.

SCONSECRARE &c. *Sconsegrare.* Ontwyen, ont-heiligen, de wyng benemen; ook schenden. *V. Degradare, Profanare.*

SCONSIDERATO &c. *V. Inconsiderato* &c.

SCONSIGLIARE, Disconsigliare. Ont-raden, afraden, tegenraden, afmanen.

scnfigliar qualche cosa ad uno. Iemand iets afraden, uit het hoofd, uit de zin praten.

Sconsgliato, Disconsgliato. Afgeraden, ontraden, tegen geraden, enz.

ancor che sconsgliata ne fosse. Schoon ze daar van afgemaad, of het schoon haar afgeraden, ontraden was geweest.

Sconsgliamento, Sconsglio. Ontrading, afrading, enz.

SCONSOLARE. Mistroosten, dat is, bedroeven; ook troosteloos, bedroefd, zonder troost laten.

Sconsolato. Mistroostig, ongetroost; bedroefd, troosteloos, buiten alle troost.

lasciar sconsolato. Troosteloos, ongetroost laten. *una vedova tutta sconsolata e dolente.* Een ellendige en vzu alle troost beroofde weduwe.

viver sconsolato. Troosteloos zyn, in ellende, droefheid en bekommernis leven.

Sconsolatamente. Ontroostelijk, mistroostelijk, ellendig, erbarmelijk, jammerlijk.

pianger sconsolatamente, (inconsolabilmente.) Mistroostelijk, bitterlijk, jammerlijk, erbarmelijk weenen, schreien.

SCONTARE, Discontare. Afrekenen, afrekken, afslaan, afbreken, korten, afkorten.

scntar qualche cosa dalla somma. Iets van de somme of rekening afrekken, korten, afkorten, iets laten vallen.

Sconto, Disconto. Afrekening, afkorting, afrekking, korting, aflag. *V. Rabbatto.*

per isconti del mio debito. Tot afrekening, afrekking, of vermindering van myn schuld. *V. Difalco.*

con scnto tre per cento. Met drie ten honderd (per cento) aflag, korting.

SCONTENTARE, Discontentare, Miscontentare. Misnoegen, onvergenoegen; qualijk vergenoegen; iemand qualijk te vrede stellen; ook iemand verdriet en geen vreugde baren, veroorzaken.

Scontentato, Scontento, Discontentato, Discontento. Misnoegd, onvergenoegd, qualijk te vrede, te onvrede, moeijelijk, quadauwillig, enz. *V. Malcontento.*

Scontentezza, Scontento, Discontentezza, Discontento. Misnoeging, onvergenoeging, quadauwilligheid; moeijelijkheid; ook mismoe'digheid, verdriet, onlust.

SCONTORCERE &c. *V. Contorcere* &c.

SCONTRARE, Ricontrare, Ricontrare. Tegen mal-kander houden, vergelijken; ook bejegenen, ontmoeten, tegenkomen, aantreffen.

scotrar' (riscontrar') una copia coll' originale. Een afschrift (copy) tegen het hoofdschrift (origineel) houden, daar mede vergelijken, (collationeeren.)

scotrar' una bilancia. Een weegschaal bezoeken of hy gelyk is, de weegschaal gelyk maken.

le loro deposizioni e risposte non riscontrano. Huune uitspraken en antwoorden zyu niet gelyk, komen niet over een, stemmen niet met malkanderen.

la mercanzia non riscontra colla mostra. De waar of koopmanschap komt met het monster niet over een, is niet gelyk als het monster uitwyft.

la finestra riscontra colla porta. Het venster en de deur staan regt tegen malkander over.

scotrar', incontrar uno per strada. Iemand op de straat bejegenen, ontmoeten, aantreffen, tegenkomen.

Scontro, Riscontro. Tegen malkander hending, vergelyking van eenig ding tegen het ander; ook een rekening; ook een waarteken.

far' uno scontro del debito e credito. Een tegenrekening maken van schuld en wederschuld, (balanceren.)

V. Bilancio.

di primo scontro. By de eerste aantreffing; ook op de eerste bezigtiging. *Met.* Ter eerster begiu, van het begin.

suggir lo scontro di uno. Iemand niet gaarne in 't gezigt komen of ontmoeten, iemand afwieden, myden, schuwen.

gli scontri della servatura &c. Het binnewerk; ook de veeren of het veerwerk van een slot, enz.

e per certezza di cid vi mando questi riscontri. En tot verzekering dezès, stuurt hy u dit waarteken.

guardateli tutti due, e troverete il riscontro. Bezietze alle beide, en gy zult het waarteken vinden.

SCONVENIRE, Sconvenevole, Sconveniente. *V. Disconvenire, Disconvenevole, disconveniente &c.*

SCONVOLGERE &c. *V. Svolgere &c.*

SCOPA, Scope. Een bezem, vloerbezem; ook een roey of garde, stofbezem; ook brem, ginst, (een kruid.)

baciar la scopa. Den bezem kussen, zoenen. *Met.* Geduld moeten hebben.

Scopetta, scopettina. Een kleine bezem, bezemtje; ook een veeg- of keerbezem, kleebezem, kleeborstel.

Scopajo, scopettajo, scoparublo. Een bezembinder, bezemmaker.

Scopare. Met een bezem veegen, uitveegen, uitkeeren; ook stoffen, slaan, enz.

scopar (riscopare) la casa. Het huis veegen, uitveegen

scopar' il pullaiv. Het hoenderhuis of hok veegen, dat is, de hoenders daar uit steelen.

scopar' i bordelli (cbiafste) le prigioni, le chiese. De hoerhuizen, gevangenhuizen, kerken, enz. veegen, dat is, dikmaals in 't hoerhuisgaan, dikmaals gevangen zitten, dikmaals in de kerk zyn.

scopar' uno publicamente. Iemand openlijk veegen, dat is, uitstooten, uitschoppen, uitslaan, uitstoffen, de stoffer geven, geestelen.

Scopettare, scopolare. Met de bezem uitveegen, afstossen, uitstoffen, afborstelen, uitborstelen.

scopettar gli abiti. De kleederen afstossen.

Scopato. Geveegd; ook gestoft, geslagen, gesmeten.

esser scopato. Uitgeslagen, uitgestoft, uitgestooten worden, de stof bezem krygen.

Scopatore, trice. Veeger, veegster; ook stoffer, uitveeger.

Scopata, scopettata, scopettinata. Een bezemstreek; ook een streek met de bezem of de stofborstel; ook met de garde en stoffer.

dar' una scopata. Eens met de bezem, of stoffer overlopen, ltryken, slaan, of toehouwen; eens toestoffen.

Scopatura. Het veegen, uitveegen, enz.

Scopature, scopazze, scopaccie. Vullis, mist, vuiligheid dat uitgeveegd word.

Scopazzajo, scopazzara. Een vullisvat, bak, of ton; vullis-, drekhoopen, een plaats daar de vullis uitgestort word.

SCOPERCHIARE. *V. Discoperchiare &c.*

SCOPO. Wit, doel; ook oogmerk, oogwit, beooging.

questo è il mio scopo. Dat is myn oogwit, myn oogmerk, myne beooging.

SCOPOLO. Klip, steenklip, rots, steenrots.

Scopoloso. Vol klippen, steenklippen.

SCOPPIARE. Ontparen, afzonderen, van malkanderen scheiden; ook (een geluidwoord) klappen, barsten, ontspringen, aan stukken of open springen, aan stukken barsten, van malkanderen springen (met een barst); ook poffen, kraken, knippen, knakken, knappen; ook uitbreken, uitspringen, uitbarsten; ook met een klap, knak of krak open barsten. *V. Schiappare.*

scoppiar' i consorti. De egtgenooten ontparen, van malkanderen scheiden, afzonderen.

scoppiar' i cani, i cavalli &c. De honden, de paarden, enz. ontkoppelen.

scoppiar di risa, di stizza &c. Van lachen, van boosheid opspringen, barsten.

mi scoppiarono le risa. Het lachen brak my uit, ik kon my niet langer van lachen onthouden, bedwingen.

scoppiar colle dita. Met de vingers klappen of knippen.

gli archibusi scoppiano. Het geschut klapte, sloeg.

le castagne scoppiano. De kastanjen sprongen, borsten op.

li raggi scoppiano. De vuurpylen sloegen, klaptten, deden hare slagen.

far scoppiare una cosa. Iets laten klappen, springen, barsten, aan stukken springen.

vi ba della polvere, che non scoppia. Men heeft buskruid, buspoeder dat niet klap of springt.

mi fe scoppia il cuore a vederlo. Het hart breekt, barst my, als ik hem aanschouw, aanzie.

a scoppia cuore. Met hartbreking, hartbarsting.

rider &c. a scoppia cuore. Lachen dat het hart barst.

Scoppiatura, scoppio. Een slag, een klap, een knak, een knap, een krak, een barst, een knip.

io ne sentii lo scoppio. Ik heb de slag, de klap, enz. gehooft.

un scoppio delle dita. Een knip met de vingers.
Scoppietto. Een kleine slag, klap, knak; ook een lade van een musket of roer; ook een voerzocker of vuurpyltje.

Scoppione. Een groote slag, klap; ook een musket.
V. Schioppo &c.

SCOPRIRE, Discoprire. Ontblooten, open doen, ontdekken; ook ontsluiten, voor den dag brengen, openbaren, bekend maken, verraden.

scoprir' un altare per ricoprir' un' altro. Een altaar ontdekken om een andere te dekken, te vercierien.

Met. Een schuld maken om een andere te betalen; (wyzeggen) een gat maken om een ander daar mede te stoppen.

scoprir le carni, il petto. Het lichaam ontblooten, de borst ontdekken.

al tempo scuopre la verità. De tyd ontdekt de waarheid.

scoprir' i difetti altrui. Een anders gebreken ontdekken, openbaren, verraden.

scoprir paese. 't Land ontdekken, dat is, zien, bezien; ook vinden, bevinden; ook doorreizen, doortrekken, doorryden, doorvaren.

scoprir' i nemici. De vyanden ontdekken, dat is, in 't gezigt krygen; ook bespieden, enz.

scoprir' un testo della scrittura. Een text uit de Schriftuur ontdekken, dat is, ontleden, uitleggen, verklaren, ontvouwen.

scoprir' un segreto ad uno. Iemand een geheim, ook een konstkukje openbaren.

scoprir' il suo consiglio, opinione, intenzione ad uno &c. Iemand zyn zaatlag, zyne meening, zyn voornemen ontdekken, openbaren, te kennen geven.

scoprir l'amore, li suoi arcani. Zyne liefde, zyn geheim ontdekken, openbaren.

Scoprirsi, Discoprirsi. Zig ontdekken, ontblooten, ontkleeden, zig nakend, bloot uittrekken, uittleeden; ook de huid, het vel afstrekken, villen.
Met. Zig te kennen geven; ook zyn hart en meening ontdekken, openbaren; ook voor den dag, te voorschyn komen, uitkomen, openbaar, kennelijk en gemeen worden.

scoprirsi ad uno, al confessore, ad un' amico &c. Zig aan iemand ontdekken, te kennen geven, openbaren, zig en zyn hart aan den Biegtvader, aan een vriend openen, uitboezemen.

scuoprirà bene, aspettare pare. Het zal wel aan den dag komen, het zal zig zelve wel uitwyzen, wagt maar.

sa questo fatto si scoprisse! Indien die zaak, dien handel uitquam, voor den dag quam, als het openbaar wierd!

Scoperto, Discoperto. Ontdekt, open, opengedekt, ontbloot; ook (op nieuws) bevonden, uitgevonden; ook openbaar, kennelijk, bekend, aan den dag.

fuir scoperto. Ontdekt, ontbloot, zonder hoed staan, de hoed af hebben.

far voir' a piatti scoperti. Met opene, ontdekte schotelen opdisschen, aanregten.

nemici scoperti. Bekende vyanden.

un paese scoperto di nuovo, un' arte scoperta di nuovo. Een nieuw ontdekt land of landschap, een nieuw gevonde, bedagte konst.

Scopertamente, alla scoperta. Openlijk, openbaarlijk; ook onverholen.

Scoprimento, Discoprimento, Scoperta. Ontdekking, ontblooting, openmaking; ook openbaring, bekendmaking.

Scopertura. V. Sopra.

fin' alla scopertura dell' osso. Tot op het bloote been toe.

SCORAGGIARE. Vertsaagig, vreesagtig, en kleinmoedig maken, klein- of bloohartig maken, het hart en moed benemen.

SCORBACCIARE, Scormacchiare uno. Iemand uitkraaijen, dat is, iemand smadelijk of schimpelijk nafschreuwen, nafsuiten, uitjouwen, uitslachten.

Scorbacciato, scormacchiato. Schimpelijk, smadelijk nageschreuwd, uitgejouwd.

esser scorbacciato da ogni uno. Van een ygelijk beschimpt, gehoond en uitgelacht worden.

SCORCIARE, Scortare, Discorciare. Kortten, korter maken, verkorten.

scorciar la bocca sopra qualche cosa. De mond ergens over by een trekken, rimpelen.

Scorciato, Scortato, Discortato. Gekort, verkort, korter gemaakt.

Scorcio, Discorcio. Verkorting, kort begrip; ook verschieft; ook de kortste weg.

in scorcio. Korttelijk, beknoptelijk, kortbondiglijk, met weinig of korte woorden; ook in 't verschieft.

dir', raccontar' una cosa in scorcio. Iets in 't kort, korttelijk, met weinig of korte woorden zeggen, vertellen of verhalen. *V. Ristretto.*

esser', star' in scorcio. In 't verschieft zyn, staan.

SCORDARE. De snaren afspannen, losspannen; ook onstemmen, verstemmen, verstellen.

Scordato. Snaarloos, zonder snaren; ook onstemd, verstemd, verfeld.

un luto scordato. Een luit zonder snaren of die verstemd, verfeld is.

SCORDARE, Scordarsi. Ontharten, dat is, vergeten, niet meer gedenken.

scordar' una cosa, (scordarsi di una cosa.) Iets vergeten, een zaak vergeten, niet meer gedenken.

Scordavole. Vergetelijk.

Scordato. Vergeten; ook iemand die geen hart heeft.
Met. Iemand die geen moed of dapperheid meer heeft.

esserfi scordato in qualche cosa. Iets vergeten hebben, niet meer gedenken.

Scordanza, scordaggine. Vergetenheid, vergetender wyze.

SCORDIO. Waterlook, (een kruid.)

SCORREGGIA &c. V. Correggia &c.

SCORGERE. Merken, bemerken, gewaar worden, van verre zien, waarnemen; ook onderscheiden, onderkennen.

scorger qualche cosa di lontano. Iets van verre gewaar worden, merken, bemerken.

saorger.

scorger paese. Land ontdekken, opdoen, of een nieuw land vinden; ook doorreizen. *V. Scoprire.*

scorger gli andamenti del nemico. Des vyands doen en laten opmerken.

scorger' uno. Iemand lalteren, schelden, qualijk agter den rug spreken.

scorger' uno per forsante, per disgraziato. Waarnemen, gewaar worden, bemerken dat iemand een schalk, een quade en looze boef, enz. is.

scorger' i fieranti, li vascelli da traffico &c. De marktkramers, de schepen, de koopvaarders of koopvaardyschepen begeleiden of convoyeren.

Scorto. Gemerkt, aan- of opgemerkt, waargenomen; ook geleid, vergezelschap.

era scorto da dodici buomini a cavallo. Hy wierd geleid of geconvoyeerd met twaalf ruiters.

Scorta, guida. Geley, begeleiding of convoy; ook een gits, wegwyzer of convoyer; ook het begeleiden zelfs.

con buona scorta. Met goed, zeker geleide.

vascelli &c. da scorta. Begeley- of convoy schepen, enz.

far la scorta ad uno. Iemand begeleiden, iemand den weg wyzen.

Scortare. V. Sopra.

Scorgitore. Iemand die iets waarneemt of merkt; ook een gits, leidsman, wegwyzer.

Scorgimento. Het gemerk, het waarnemen.

SCORIA. Het schuim of grofste in bergstoffen, of berg-ertsen.

scoria del ferro &c. Schuim van yzer, enz.

SCORLARE, Scrollare. Schudden, bewegen, schokken, verroeren. *V. Crollare.*

scollar (scollar); l'altro. Den boom schudden.

SCORNACCHIARE &c. V. Scorbacchiare.

SCORNARE. Onthoornen, de hoornen afstoeten.

Met. Bespotten, beschimpen, belachen.

scornar' uno. Iemand bespotten, beschamen, beschimpen, voor schimp en spot houden.

Scornato. Bepot, beschaamd, beschimpt, gehoond, enz.

rimase confuso e scornato. Hy most beschaamd worden, en nog de schimp en spot daar toe hebben.

Scorno. Schimp, spot, hoon, smaad.

fare scorno, affronto ad uno. Iemand schimp en spot aandoen, iemand beschimpen, bespotten, hoonen, smaden.

non mi far questo scorno. Doe my deze hoon of smaad niet aan.

tenerli qualche cosa a scorno. Iets voor schimp en spot houden, agten, opnemen.

SCORONARE. Ontkroonen, de kroon afnemen, van de kroon ontbloeten. *Met.* Van de kroon, van het ryk afzetten, berooven.

Scoronato. Ontkroond, van de kroon, van 't ryk beroofd.

SCOROTTO, Scorrucio. V. Corotto, Coruccia.

SCORPIONE. Een scorpioen: Een vergiftig dier.

SCORPORARE, Scorpore. Ontlyven, het lyf of de lichamelijkeit benemen, wegnemen; ook doden, ombrengen, vermoorden; ook uitsluiten buiten een gezelschap, enz.

scorporar' uno dalla compagnia. Iemand uit het gezelschap of het gild als ontlyven, uitsluiten, uitmonsteren, afkeuren, ontslaan.

Scorporarsi, scorparsi. Zig ontlyven; ook zig bederven, verderven, om 't leven brengen; ook zig van een gezelschap ontlyven, ontleiden, zig daar van uitsluiten, zig daar van ontslaan.

Scorporato, scorpato. Ontlyfd; ook ontleed, uitgesloten, uitgemonsterd, ontslagen (van, of uit een gezelschap.)

SCORRERE. Uitloopen, overloopen, vloeijen, druppen, lekken. *Met.* De doorbrenk of buikvloed hebben; ook uitwyken, uitvaren of ryden, uitborsen, uitborsen, uitschampen, uitgelyen; ook stroopen, plonderen, rooven, vrybuiten; ook stroomen.

il vaso scorre. Het vat druip, lekt; ook loopt over.

la ruota, carrucola &c. scorre. Het rad, het windaas, enz. liet zig niet meer tegen honden, liep met geweld af.

la stalla sia pendia un poco, accioche l'orina e l'altre immondexze possono scorrere. De stal moet een weinig afhangende, schuins zyn, op dat de pis en andere onzuiverheden kunnen afloopen, afvloeijen, uitvloeijen.

questa acqua scorre a subito. Dit water zal schielijk wegloopen, afloopen.

scorror' il paese, il mare. Het land doorloopen, (landloopen) het land verderven, verwoesten, overbeeren, overmeesteren, stroopen, plonderen, op party gaan, op zee kruiffen, kapeu, rooven, vrybuiten.

scorror la burasca. De storm of het onweer wagen, daar door loopen.

scorror la cavallina. Uitrazen, ten vollen uitrazen.

ni scorre la mano, il piede, la penna, il coltello, la lingua &c. De hand, de voet, de pen is my uitgeschoten, uitgegleden, uitgeglijpt, het mes is uitgeweken of uitgeschampt, de tong ontschoten.

il muro scorse fin' alla &c. De muur strekte, ging toe hier toe, enz.

potrete ben scorror (scorrevla) con uno scudo. Gy zult met een rijksdaalder wel kunnen uitkomen.

bisogna scorror questa, (burasca.) Deze storm, dit onweer, deze buy moeten wy wagen, hier moeten wy door.

Scorrense. Uitlopend, uitvloeiend, uitdruppelend, uitlekkend.

cappio, nodo scorrense, (scorsoio.) Een twyffelknoop. *V. Cappo, Nodo.*

Scorrenza. Doorloop, doorbreuk, buikvloed.

Scorso. Uitgeloopen, verloopen; ook misdaad, gebrek, misdag, dwaling.

sono scorsi tanti anni. Daar zyn zoo veel jaren verlopen, vertreken, voorby gegaan.

un corso di mano, del piede, coltello, un corso di penna, di lingua &c. Het ontsnappen der hand, het uitgelyen van de voet, het uitschieten, uitglijpen van 't mes, der pen, ontschieting, overhaasting der tonge, enz.

Scorsa. Een loop; ook een strooping, rooving, kruiffing, vrybuiting.

far una scorsa a qualche luogo, paese, mare &c. Een loop, (een sprong) op een plaats doen, een ltrooping in een land, een kruissing op zee doen.

Scorsare, scorrizzare. Heen en weder loopen, rondom ltroopen, rondom kruissen, vrybuiten.

Scorritore, scorridore. Een uitlooper; ook een partyganger, strooper, roover, plonderaar, buitmaker, vrybouter.

un soldato scorritore. V. Sopra.

Scorrieria, Correria, Scorriere &c. Stroopery, plonderinge, verwoestinge, roovery, enz.

far scorriere. Stroopen; rooven, plonderen, land verderven, uitplonderen, roovery plegen, verwoestingen aangegien.

SCORRETTO, Discorretto. Ongebeterd, niet verbeterd. *Met.* Boersch, zonder opvoeding, ellendig.

un libro &c. scorretto. Een ongebeterd, onverbeterd (ongecorrigeerd) boek, dat vol drukfouten is.

costumi &c. scorretti. Quade, ellendige, slegte, boersche zeden of gewoontens, enz.

un giovane scorretto, (scorretto ne costumi.) Een boersch, niet wel opgebracht, opgevoed, opgetrokke Jongman.

SCORTECCIARE, Discorteciare. Schillen, afschillen, de schillen, doppen of schelpen afschillen, de bast, de schil, de schors afstrekken.

SCORTIGGIANARSI, Scortiggianarsi. Het hoofsch of hof leven; ook het hoere leven verlaten, zig daar van ontslaan, geen hoveling; ook geen hoer meer willen zyn.

Scorteggiano-a. Die zig tot het hoofsch of hof leven, die zig tot het hoere leven begeven heeft.

SCORTISE, Discortese. Onhoffelijk, onheusch, ongeschikt, onbeleefd, boersch; ook onwillig, styf koppig, onvriendelijk, stuurs.

non mi esser scortese in questo. Zyt my hier in niet onwillig of tegen.

una persona molto scortese. Een zeer onhoffelijk, onbeleefd persoon.

scortese vizio. Een gebrek dat alle menschen tegen staat; ook een zeer grove onbeleefde en ongeschikte man i

Scortemente, Discortemente. Op een onhoffelijke, onheusche, onbeleefde wyze, met groote onvriendelijkheid, enz.

SCORTICARE. De bast, de schors schillen, afschillen, afstrekken; ook de huid, het vel afstrekken, afsnyden, afvillen; ook wetten, slypen, afwetten, afstypen; ook schrasen, krabben, opscherpen.

scorticar vitelli &c. Kalveren, enz. snyden, afvillen, afstrekken.

scorticar i forastieri, i venditori. De vremdelingen (in de herbergen) snyden, de koopers snyden, villen, dat is, overnemen, meer nemen als zy schuldig zyn.

scorticar i popoli. De luiden villen, de huid of het vel over de ooren trekken.

santo ne va a chitiene, quanto a chi scortica. De gene die vast houdt is zoo veel waardig als de gene die

vilt; (wy zeggen) de heelder is zoo goed als de steelder.

non saper scorticare. Niet wel kunnen villen.

chi non sa scorticare intacca la pelle. Die niet villen kan, maakt de huid vol gaten, dat is, die met een zaak niet wel weet om te gaan, doet meer schade als voordeel.

scorticar le verghe. De roeden, de teenen schillen, afschillen, de bast daar afstrekken, stroopen.

scorticar (scorticarfi) un poco la pelle. Zig de huid een weinig krabben.

scorticar una lingua, le parole. Een spraak villen, dat is, ellendig en zeer valsch spreken, de woorden villen; (wy zeggen) radbraken, dat is, zeer kwalijk en hard uitspreken; ook kwalijk gebruiken en aanwenden; ook quaad geluid geven of dubbeld spreken, stamelen, enz.

Scorticato. Geschild, afgeschild; ook geschonden, enz.

Scorticare, trice. Een vilder, een uitschudder, een villter, enz. een scherpreger of beul; ook *Met.* Een godlooze waard, reutmeester, pagter, tollenaar, koopman, enz.

Scorticatbio. Een beuls huis, roofhuis, moordenaars kuil; ook een slaghuis; ook een vilmes, snymes, vleeschhouwers mes; ook een pleister om het hair uit te trekken.

SCORTINARE Den voorhang of het voorhangsel, behangsel afnemen; ook de stads muuren of wallen omver werpen, de vesting ontmuuren, ontblooten, slegten.

scortinar (discortinar) il letto. Het behangsel van 't bed wegnemen, afnemen.

scortinar una piazza. Een vesting of sterkte ontblooten, slegten, ontmantelen.

Scortinato, Discortinato. Zonder voorhangsel, van voorhangsel of behangsel ontbloot; ook zonder muuren of wallen, open.

SCORTO. Een hoer, snor, eerloos, onkuisch vrouwensch.

Scortare, scorteggiare. Hoereeren, hoerejagen, ter hoer loopen.

Scortatore, trice. Een hoerewaard, hoerejager, hoerevoogd, hoerewardin.

SCORZA. De bast, de schors van een boom, plant, enz.

levar la scorza. De bast, schors wegnemen, afschillen.

Scorzana, scorzoneria. Zwartwortel, boksbard: (een kruid.)

Scorzetta. Een dun bastje, schorsje.

Scorzona. Een groote of dikke bast, schors; ook een zekere aart van vergiftige slangen.

Scorzare. Schillen, afschillen, de schorsfen, basten afstrekken. *V. Scorticare.*

scorticar un querciuolo. Een eikeboom afschillen, dat is, wel en dicht met stokken afslaan; (wy zeggen) drooge stokvisch eeten.

Scorticare &c. V. Abbasso.

SCOSCISO &c. V. Discosciso &c.

SCOSCARE. Ontheupen, heupeloos, lendeloos maken, lammen, verlammen.

Scofiarfi. Zig lammen, verlammen, ontheupen, zig verzwikken, een heup verzwikken.
Scofciato. Verlamd, heupeloos, lendeloos, loom en lam.
SCOSCENZIATO, *Scoscenziato*, *Disoscenziato*. Gewissenloos, zonder gewisfen of conscientie, die in 't geheel geen gewisfen, of een zeer ruime gewisfe heeft.
un huomo scoscenziato. *V. Sopra*.
SCOSSALE. Een schootdoek, dat is, een voordoek, voorschoot; schootdoek, schootsvel.
Scossaleto, *scossalino*. Een voordoekje, voorschootje, schootdoekje.
SCOSSO, *Scossa* &c. *V. Scuotere* &c.
SCOSTARE, *Scostarfi*. *V. Discostare* &c.
SCOSTUMARE. Ontwennen, afwennen, quade en booze zeden leeren, aanwennen; ook booze zeden aannemen.
Scostumarfi. Zig ontwennen, afwennen, uit de gewoonte geraken.
Scostumato. Ontwend, afgewend; ook ongewend, ongewoon; ook qualijk gewend, qualijk aangewend; ook grof, bot, die geen goede zeden geleerd heeft, ongeschikt, onhoeffelijk, onbeleefd, onheusch, boersch.
esserfi scostumato di quakbecosa. Zig ergens van afgewend of ontwend hebben, een gewoonte verlaten hebben.
un giovane &c. *scostumato*. Een onhoeffelijk, onbeleefd, ongeschikt jongeling of jongman, enz.
Scostumamente. Op een zeer onhoeffelijke, onbeleefde, ongeschikte wyze of manier.
SCOSTUMATEZZA. Ongewoonte, ongewooneheid; ook een ongeschikte, grove, plompe, botte manier.
SCOTENNARE, *Scoticare*. Het zwaard afstrekken. *V. Discotennare* &c.
Scotennato. Zonder zwaard; ook een zyde spek.
SCOTERE &c. *V. Scuotere* &c.
Scotola. Een braak, een ploeg, een braakhout; ook een bekel.
Scotolare. Braken, ploegen; ook heckelen.
SCOTIA, *Scozia*. Het Koningryk Schotland.
Scozzese. Van Schotland.
SCOTTA. De schoor, een touw daar het zeil van een schip aan gebonden is.
SCOTTARE. Broeijen; ook onvoorzien branden, verbroeijen. *Met.* Beschimpen, bespotten.
scottar cavoli, porci &c. Kool, varkens, enz. broeijen, met heet water begieten. *V. Brovare*.
scottar la mano &c. De hand, enz. branden of verbranden.
Scottarfi. Zig verbranden, verbroeijen.
Scottato. Gebroeid, verbrand. *Met.* Gewaarfchouwd, verwittigd; ook beschimpt, bespot.
Scottatura. Het broeijen, het verbranden, de brand.
SCOTTO. Het gastmaal, het gelach, het geld dat men verteert.
pagar lo scotto. Het gastmaal, het gelach betalen. *Met.* Gestraft worden.
SCOVA. Een bezem. *V. Scope*.

Scovino. Een dwyl daar men een oven mede schoon maakt: een ove-wisfcher een ove-dwyl.
SCOVARE, *Scovacciare*. (Het wild) uit zyn leger lokken, jagen, uitjagen, opdryven, opjagen.
scovar (*scovacciar*) *le fiore, le lepri*. Het wild, de hazen lokken, uitlekken of uitjagen, opjagen, opdryven.
scovar una persona. Maken dat een perfoon te voorschyn komen moet, iemand uitlekken. *Met.* Iemand doorgonden, uithooren, enz.
scovar i nemici. De vyanden uitlekken.
SCOZZONARE &c. *V. Cozzonare* &c.
SCRACCHIARE, *Scraare*. Spuwen, uitspuwen, rochelen, uitrochelen, sterk spuwen.
Scracchiato. Een sterk spuwen, rochelen; ook een taaije, dikke fluim, rochebel.
SCRANNA. De diugbank, dat is, geregtsbank.
SCRADERE &c. *V. Discredere* &c.
SCREPOLARE &c. *V. Crepolare* &c.
SCREZIARE, *Scriziare*. Bont verwen, spikkelen.
Screziate, *scriziate*. Bont, veelverwig, gevlaakt, van verscheide verwe of koleur, gespikkeld; ook met vlakken gemaakt.
una bandiera scriziata. Een bonte, veelverwige vaan, wimpel, vlag.
panni, razzi &c. *scriziati*. Bonte, veelverwige stoffen, gespikkeld laken.
Scriziatura, *scriziatura*, *scrizio*. De bonte verwe of koleur, spikkeling.
SCRIBA. Een schryver, geheimfchryver, beauptfchryver; ook een schriftgeleerde onder de Joden. *li Scribi Farisei*. De Schriftgeleerden en Phariseeu.
SCRICCHIARE. *V. Cricchiare* &c.
SCRICCILO. Een Koningje; ook *Met.* Een dwerg, naan, naantje, een zeer klein perfoon.
SCRIGNO. Een kist, koffier, kas, om kostelikheden en fchriften in te bergen, een geldkist; ook een bochel of pokkel, buik, (voornamentlijk van een kameel.)
raffreddar lo scrigno. De kist, kas (geldkas) koud maken, dat is, leeg maken ledigen; ook bestelen.
Scrignetto, *scrignuolo*. Een kistje, kasje, enz.
Scrignuto. Bultagtig, bultig.
SCRIMIA, *Scrimiare* &c. *V. Sebermire* &c.
SCRISTIANARE. Ontchristenen, dat is, toe een Jood of Turk maken.
Scristimarfi. Zig ontchristenen, dat is, Christum lochenen, verlochenen, een Jood of Turk worden; ook een boos, verworpe Christen worden.
Scristianato. Iemand die Christum verzaakt, verlochend, deszelfs verbond gebroken heeft; ook die een boos, valsch Christen geworden is.
SCRIVERE. Schryven; ook op- of aanschryven, aan- of optekenen, opstellen, opzetten, digten en bedenken en daarna schryven, boeken schryven, beschryven.
scrivere (una lettera) ad uno. (Een brief) aan iemand schryven.
scrivere la sentenza, il parere. Het vonnis, het oordeel schryven, dat is, uitspreken, vellen.

scrivere libri, versi poese, prose (in verso, in prosa.) Boeken, vaarzen, gedigten, geboude en ongeboude stoffen schryven.

scrivere un concetto. Een gedagte of meening schryven, optellen, op 't papier brengen.

scrivere uno stile rickvato &c. Een hoogdravende styl schryven, een grootse, geleerde wyze of manier van schryven hebben.

scrivere in latino, in volgare, historie, romanzi &c. In 't laryn, in zyn moedertaal schryven, geschiedenissen, heldendigten, enz. schryven, digten.

scrivere a lettere d'oro. Met goude of vergulde letteren schryven.

scrivere a conto, a libro. Op rekening, in 't boek schryven, op- of aanschryven, aan- of optekenen.

scrivere in marmo, in pietra. In marmer, in steen schryven, dat is, houwen, hakken, snyden.

scrivere qualche cosa nella mente, nella memoria &c. Iets in de zin, in de gedagte, in de geheugenis (memorie) schryven, dat is, vast daar in behouden, onthouden.

scrivacchiare. Schrippen, schrappen, dat is, allerley dingen op het papier stellen, om de bladeren te vullen, veel om geld; ook ellendig en erbarmelijck schryven.

scrivacchiatore. Een slegt, onnozel schryver, een kladder, broddelaar, een ellendig schryver, die veel schryft en laat uitgaan.

scrivente, scrivano. Een schryver, een uitschryver (copieerder;) ook een schryfmeester.

Scritto. Geschreven, opgeschreven, in geschrift of op papier gesteld.

come è (sta) scritto nella legge di Moisè. Gelijck als in de wet Moises geschreven is.

Scritto, scritti. Een schrift, geschrift, schriften, geschrevezaken; ook boeken.

in (per) iscritto, in scritti. Schriftelijk, geschreven, in schrift, geschrift.

una licenza in iscritto. Een schriftelijk afscheid.

metter' in iscritto. Schriftelijk geven, vervatten, begrypen, opstellen, opschryven, op 't papier brengen.

i suoi scritti sono ricercati. Zyne schriften, dat is, zyne boeken worden zeer gezocht.

Scritta. Een schrift, schriftuur, een openlijcke, openbare handel- of verbondbrief; ook een cedel, klein handschriftje, briefje; ook opschrift. *V. Scrittura.*

far la scritta del parentado. De huwelijksbrief maken, het huwelijksstot, de huwelijksche voorwaarden opstellen.

Scrittore. Een schryver, uitschryver, schryver van boeken.

scrittore di libri. V. Sopra.

scrittore autentico, moderno, elegante, accurato, famoso, spirituale, vano, lascivo &c. Een oud, nieuwe, hedendaags (die volgens de hedendaagse schryfaart (schryft) cierlijck, geleerd, naauwkeurig, beroemd, geestelijck, ydel, onkuisch, dartzel, enz. schryver, (auteur.)

legger' i scrittori. De schryvers, de (auteurs) lezen.

Scrittoretto, scritturaccio, scritturuccio. Een schryvertje, een ellendig, slegt, onnozel schryver, of broddelaar.

Scrittòio, scrittòrio. Schryfagtig; ook cancellery; ook schryfstellenaar, schryftafel; ook schryftuig, inktkoker, enz.

arte scrittoria. Schryfkonst.

Scrittura. Schryfkonst, ook schrift, het schryven; ook schriftelijcke getuigenis, schriftelijck handschrift, een schrift, een brief.

scrittura bella, minuta, grande &c. Schoon, klein, groot, enz. schrift.

metter', distender' in scrittura. Schriftelijck opzetten, opstellen, opschryven, op 't papier brengen, schriftelijck geven.

far' &c. una scrittura. Een schrift, een verbondschrift of schriftelijck verbond opstellen, oprigten.

obigarfi con scrittura, (a belle scritte.) Zig aan iemand schriftelijck, met schriften of schriftelijcke getuigenissen verbinden.

scrittura autentica, doppia, publica, privata &c. Een magthebbend, magtgevend, dubbeld of uitgeschreve, openlijck of geheim schrift.

levar le scritte. De schriften (uit het geregt) ligten, wegemen.

la scrittura sacra (sacra scrittura,) le scritte sagre, sante, divine. De heilige schrift (H. Schriftuur,) het woord Gods, den Bybel.

legger, scutar, meditar, interpretar la sacra scrittura. De heilige schrift lezen, navorschen, onderzoeken, overdenken, uitleggen, verklaren.

torcer', stravacchiar', scarnificar' il senso della (sacra) scrittura. De heilige schrift verdraaijen.

come dice la scrittura, conforme (secondo) le scritte. Gelijck als de schrift zegt, naar of volgens de heilige schriftuur.

Scritturina, scritturista. Een schriftje, een cedeltje, briefje, handschriftje.

Scritturale. Schriftuurlijck, tot de heilige schrift behoorende.

testo scritturale, parole scritturali. De schriftuurlijcke text, de woorden der heilige schriftuur.

Scritturista. Iemand die de schriften in bewaring heeft; ook iemand die sterk op de schrift staat, of dezelve uitlegt, verklaart.

Scritturare. In 't boek overdragen, boeken, te boek stellen; ook de heilige schriftuur dikmaals en ellendig aantrekken.

Scritturarsi. Zig schriftelijck verbinden; ook zig wel geoeffend, ervaren, en belezen in de heilige schriftuur maken.

scritturarsi con uno. V. Sopra.

Scritturato. In 't boek overgedragen, geboekt, te boek gesteld; ook wel geoeffend, ervaren en belezen in de heilige schrift.

S C R O C C O, Scroccone. Een schotel- of taljoorlekker, smarotter, likkebroer, een schuimlooper, die de brokken volgt, die een ander ten dienst staat, om de vrye kost of lik te hebben.

a scrocco. Gelachvry of voor nietteeren, smullen, drinken, zuipen.
passar' a scrocco. Gelachvry zyn, op eens anders beurs teeren. *V. Bardotto.*
comprar', vender' &c. scrocco, (a scrocchio.) Op goed geloof (credit,) te borg; ook voor een spot of gering geld koopen, en wederom, ja voor veel geringer prys als 't hem gekost heeft, verkoopen.
mangiar' &c. a scrocco. Smaeren, smullen, smarotlen, op schuim loopen.
Scroccare, Scroccomare. V. Sopra.
Scroccante, scroccante. Likkebroer, schuimlooper, smarotter, taljoorlekker.
SCROFA, Scrofista. Een zog.
SCROFOLA, Scrofole. Een krop aan den hals.
Scrofuloso. Kroppig, kropagtig, die een krop heeft.
SCROFOLARIA. Kattekruid, speenkruid, speenkruid; ook kleine schelwortel, kleine gouwe
SCROLLARE, Scrollas &c. V. Crollare, Crolla &c.
SCROSIARE, Scrogolare. Kratten op de tanden als zand in eenige spyze; ook kraken, knarssen als versche gebakke broodkorsten, als men die kaaugt.
SCROSTARE &c. V. Discrostare. V. Crosciare.
SCRUNARE. Het naaldgat, het oog van de naald breken, afbreken.
forunar l'ago. V. Sopra.
l'ago scrund, (fscrund.) Het gat of het oog van de naald brak zig af.
scrunar' il filo. Het garen uit het oog van de naald trekken.
il filo fscrund. Het garen, de draad ging uit de naald.
Scrundato, ago scrundato. Een naald zonder gat of oog.
SCRUPOLO, Scrupolo. Een klein steentje (gelijk die in de schoenen rysselen en de voeten drukken of quetsen;) ook een schrupel, het vrientwintigste gedeelte van een oon. *Met.* Zorg, angst, zwaarigheid, bekommernis, kommer, benaauwdheid, angstvalligheid, enz.
scrupolo di coscienza. Angst, benaauwdheid, zwaarigheid van 't gewisse.
baver, farsi scrupolo di qualche cosa. Van iets een angst, benaauwdheid, zwaarigheid hebben, van iets een zaak van gewisse maken.
non havevo scrupolo di farlo, non m'avevo fatto scrupolo. Ik had geen zwaarigheid, geen zorg, angst, ik maakte geen zaak van gewisse zulks te doen.
cavarsi i scrupoli. Zig de angst, de zorg, zwaarigheid benemen, van den hals schudden, allengsjes gewissenloos worden, zonder schroom en vrees zondigen.
Scrupoloso, Scrupoloso. Angstvallig, bekommert, bedugt, benaauwd, twyffelagtig in zaken van gewisse of conscientie; ook *Met.* Vreesagtig, en naauw of deun.
coscienza scrupolosa. Een angstvallige, benaauwde gewisse, of conscientie.
Scrupoloso. Een weinig naauw van gewisse.
Scrupolosamente. Zorgvuldiglijk, zeer kommerlijk, met een byzondere angst, benaauwdheid van gewisse.

Scrupoloso. Angstvalligheid, benaauwdheid, kommer, bevreestheid der gewisse.
Scrupolizzare, Scrupoleggiare. Twyffelen, beangstigen, bekommeren, een zaak van gewisse ergens van maken; ook een angstvallige, naauwe gewisse hebben.
SCRUTARE, Perscrutare, Scrutinare, Scrutinare, Squitinare. Navorschen, onderzoeken, naastiglijk doorzoeken en doorgronden; ook de stemmen (keurstemmen) afvragen, ondervragen, in- of ophalen.
scrutar la scrittura. De heilige schrift onderzoeken, doorgronden.
Scrutabile, scrutevole. Onderzoekelijk, doorgrondelijk, dat te doorzoeken, te doorgronden is.
Scrutatore. Een navorscher, onderzoeker, doorzoeker, doorgronder; ook die de stemmen, (keurstemmen) in- of ophaalt, afvraagt, afvordert.
Scrutinio, Squitino. Navorsching, onderzoeking, doorzoeking, doorgroning; ook afvraging, in- of ophaling der stemmen (keurstemmen) der keursteen.
SCUCIRE &c. V. Discucire &c.
SCUDILLA, Scodella. Een diepe schotel, schaal, bekken.
Scudellata, Scudellina. Een kleine schotel, schoteltje.
Scudellone, Scudellone. Een groote schotel.
SCUDISCO. Een roey of garde om de jonge schoolkinderen of scholieren te straffen of kastyden, de plak.
un fanciullo da scudiscio. Een jonge die men nog met de plak, de roey of garde moet kastyden, dat is, een jong schoolkind of scholier.
Scudisciare. Met de plak slaan, met de roey of garde geesselen.
SCUDO. Een beukelaar, schild, vege- of strydschild; ook een wapenschild; ook een kroon, zilverskroon; ook een ryksdaalder.
l'elmo lo scudo. De helm en 't schild.
la parola di Dio e uno scudo a chi lo teme. Het woord Gods is een schild voor de gene die hem vreeszen.
cento mila scudi. Honderd duizend kroonen of ryksdaalders.
Scudetto, Scudicivolo. Een kleine schild of beukelaar, ook een schildje of plaatje aan een deurslot.
Scudone. Een groot schild, groote beukelaar.
Scudiere. Schilddrager; ook een opperstalmeester; ook een beampenaar, hofjonker.
SCUFFIA, Cuffia. Een vrouwe huif of kap, een slaapmuts.
ogni scuffia vale per la notte. Yder slaapmuts is goed genoeg by nacht; (wy zeggen) des nagts zyn alle katten graauw.
Scuffietta, Cuffietta. Een vrouwe hulsel of kapfel; ook een kindermusje, kindervalhoed.
Scuffione, Scuffotto, Cuffotto. Een groot vrouwe kapfel of hulsel, groote muts, kap.
SCUFFIARE. V. Discuffiare &c.
SCULACCIARE &c. V. Culastare.
SCURIARE. V. Scoriare.

SCUOLA &c. *V. Scuola* &c.
SCUOTERE, *Scotere*. Schudden, bewegen, om-
 schudden, verschudden, afschudden, doen vallen,
 afkloppen, afslaan, uitkloppen, uitslaan, enz.
scuoter l'albero. Den boom schudden, bewegen.
la tempesta scosse i frutti da gli alberi. Het onweer heeft
 de vruchten, het ooft van de boomen afgeschud,
 afgeslagen.
scuoter qualche cosa in un crivello. Iets in een zeef schud-
 den, omschudden.
it terremoto scosse tutta quanta la città. De aardbeving
 heeft de geheele stad geschud, beweegd.
un cavallo che scuote l'uomo. Een paard, die iemand
 afwerpt en afschudt.
scuoter la polvere da gli abiti, (*scuoter gli abiti* &c.)
 Het stof uit de kleederen kloppen, slaan, de klee-
 deren uitkloppen, uitslaan, afstoffen.
scuotere il pellicione ad una. *V. Pellicione*.
scuoter la bruttura, *il fuoco dalle dita*. Den drek, het
 vuur, vullis of vuiligheid van de vingers sliengeren,
 weg- of afstingeren.
scuoter il giogo d'adesso. Het jok van den hals schud-
 den, afschudden, werpen, afwerpen.
il cane scuote la pioggia, *scuote la coda*. De hond schud-
 den regen af, schud de staart.
Scuotersi, *scotersi*. Zig schudden, afschudden, ver-
 schudden, rillen, beven, zig uitschudden.
scuotersi dalla polvere, dalla pioggia. Zig schudden, om
 het stof of de regen af te schudden.
scuotersi di paura d'ispanento. Zig door schrik schud-
 den, verschudden, in een of in malkander schiet-
 ten, kruipen, krimpden.
la terra si scuote, le montagne anzi le colonne del cielo si
scuotono dalla sua faccia. De aarde beeft en schud, de
 bergen zitteren, ja de pylaren des Hemels ver-
 schrikken voor u aangezicht of aanschyn.
Stoffo. Geschud, beweegd, omgeschud, afgeschud,
 verschud, beroerd, gelsingerd, enz.
Scossa. Een sterke schudder, beweger, slingeraar; ook
 schudding, beweging, enz.
dar una grande scossa. Een sterke schudding, bewe-
 ging geven, een goede bons geven.
Scuotitore, *scotitore*. Een schudder, beweger; ook
 een hard of sterkdravend guil of paard.
Scuotimento, *scotimento*. Schudding, beweging; ook
 omschudding, verschudding, davering; ook af-
 schudding, afklopping, uitklopping.
SCURARE. Schuuren, veegen, wilschen, afwif-
 schen, wryven, afwryven.
Scuraccio. Een schuurdoek, veegdoek, wisch- of af-
 wischdoek, wryfdoek.
SCURIE. Een byl, bytel, hakmes.
darfi della scure in un piede. Zig met de byl in de voet
 hakken. *Met*. Zig zelfs een ongeluk aanbren-
 gen, veroorzaken.
SCURIADA. Een voermans zweep of spitsgarde;
 ook een slag met de zweep of spitsgarde.
dar delle scuriade (*scuriare*, *scuriattare*) Slaan, toeslaan
 met de zweep of spitsgarde, de zweep geven.
SCURO &c. *V. Oscuro*.

SCURRO. Een potfemaker, potsnat, potsbedryver.
Scurrite. Potten makend, klugtenbedryvend, aan-
 regtend.
Scurrimente. Op een spottende, klugtige, en potsig-
 ge wyze.
Scurrilità. Overtollig, onmatig, gescherps, gesuap,
 gepraat, ligtvaardige praat.
SCUSARE, *Escusare*. Ontschuldigen, verontschul-
 digen, vryspreken; ook bevryden, ontslaan, los-
 laten.
scusar uno. Iemand ontschuldigen, verontschuldigen,
 voor onschuldig houden.
scusar uno di qualche cosa. Iemand ergens van ont-
 schuldigen, verontschuldigen.
la mia infermità mi scusa da questo obbligo. Myne zwak-
 heid ontschuldigd, dat is, verloft, bevryd, ont-
 slaat my van deze verbintenis.
scusate la mia vecchiaia da questo peso. Verschoond my-
 ne ouderdom van deze last.
V. S. mi scusi. Verontschuldigd my myn Heer, houd
 my voor onschuldig; ook vergeef het my.
Scusarsi. Zig ontschuldigen, zig vryspreken.
scusarsi con (ad) uno di qualche cosa. Zig tegen iemand
 ontschuldigen, verontschuldigen, ergens van ver-
 ontschuldigen.
Scusabile. Verschoonbaar, vergeeffelijk, verschoo-
 nelijk, enz.
Scusato. Ontschuldigd, verontschuldigd, vrygespro-
 ken; ook ontslagen, verschoond.
baver uno per iscusato. Iemand voor onschuldig
 houden.
fete scusato. Gy zyt verschoond.
farò scusato. Ik zal verschoond zyn of worden.
Scusazione. Ontschuldiging, verontschuldiging,
 verschooning; ook uitvlugt, voorwendfel.
trovar, portar mille scuse. Duizenderleye ontschul-
 dingen, uitvlugten vinden, voor den dag brengen
dir qualche cosa in sua scusa. Iets tot zyne ontschuldi-
 ging voor den dag brengen, zig ergens mede ver-
 schoonen.
allegar qualche cosa per iscusa. Iets tot uitvlugt, tot
 ontschuldiging bybrengen.
ammetter (accettur) la scusa. De ontschuldiging, ver-
 schooning aannemen.
scusazione (scusa) vera, buona, leggitima, honesta,
sufficiente. Een ware, goede, billijke of wettelijke,
 eerlijke, genoegzame of voldoende, enz. ont-
 schuldiging.
scusa falsa, bugiarda, finta, mentita, apparente, ve-
riforme, bella, splendida, magra &c. Een valsche,
 leugenagtige, verdigte, schynbare, waarschy-
 nelijke, schoone, heerlijke of treffelijke, slegte
 of magere ontschuldiging, uitvlugt of voorgeven,
 voorwendfel.
SDEBITARE. Van de schulden bevryden, ont-
 slaan.
Sdebitarsi. Zig uit de schulden redden, zyne schulden
 voldoen, afbetalen.
Sdebitato. Uit de schulden geraakt, die geen schulden
 meer heeft.

S D E G N A R E, *Disdegnare*, *Sdegnarsi*, *Indegnarsi*, *Indignarsi*, *Disdegnarsi*. Gebelgd, gestoord, verstoord, gram of toornig worden.

sdegnarsi (indegnarsi) contro a uno. Zig tegen iemand vertoornen, tegen iemand toornig, verstoord, gram worden.

sdegnarsi (disdegnarsi) di far qualche cosa. Zig zelven niet verwaardigen, zig zelven te goed, te waardig agten om iets te doen, al te stout zyn om iets te doen.

sdegnar (disdegnar) qualche cosa. Iets verwerpen, veragten, niet hebben of aannemen willen, versmaden; ook een walg, verdriet, enz. daar van hebben.

non sdegnar (disdegnar) qualche cosa. Iets niet versmaden, niet veragten nog verwerpen.

non sdegnarsi (disdegnarsi) di far qualche cosa. Zig niet te goed of te waardig agten of houden om iets te doen.

non sdegnate di concedermi questa grazia. Verontwaardigd u niet my deze gunst te bewilligen, agt my dog deze gunst waardig.

Sdegnato, **Indegnato**, **Indignato**. Gebelgd, verstoord, vertoorend, gram, toornig.

esser sdegnato forte contro alcuno. Tegen iemand zeer vertoorend, of gram zyn.

Slegno, **Disdegnno**, **Indignazione**. Toorn, gramfchap, misnoeging, boosheid, quaadheid, vyandschap; ook ongenade, ongunst; ook veragting, versmading; ook verdriet, tegenzin, walg.

far qualche cosa per sdegnno. Iets uit toorn en misnoeging doen.

baver qualche cosa a sdegnno, (disdegnno.) Iets versmaden, veragten, onwaardig houden; ook zig ergens te goed, te waardig toe houden.

cbi non ha sdegnno, non ha ingegno. Die niet boos en toornig worden kan, is geen bescheide man.

prender sdegnno. Misnoegd, toornig worden.

gli menti lo sdegnno. Het misnoegen, de toorn of gramfchap klimpt hem in 't hoofd, hy word boos, toornig, gram, enz.

senza alcuno sdegnno. Zonder in het minste boos of quaad te worden.

far qualche cosa, partirsi &c. con sdegnno. Iets met verdriet, met misnoegen doen, met misnoegen, in toorn en gramfchap, gantsch boos weggaan, vertrekken.

giusto slegno, giusta indignazione. Bilyke, regtvaardige toorn of gramfchap.

soave, dolce &c. sdegnno, e dolce pace. Aangeuame gramfchap en zoete vrede.

nato vi era qualche sdegnno tra loro. Daar was een yvertugt, een vyandschap, een nydig getier onder hen ontstaan.

posto pena dell' indignazione di Dio omnipotente. Op straffe van de ongenade en toorn Gods den Allmagtigen.

adossarsi lo slegno, l'indignazione di uno. Zig iemands ongenade op den hals halen.

Sdegnoso, **Disdegnoso**. Grimmig, toornig, vyandig, boos, quaad, trots, trotfig, die aanstonds boos,

toornig, gram, onwillig, misnoegd word, die ten eersten iets verdriet, versmaad of veragt; ook die zig ten eersten te goed, te waardig ergens toe agt, stout, vermetel, hovaardig, versmadend.

di natura disdegnoso. Van nature toornig, grammoedig, grimmig, enz.

cavallo sdegnoso di bocca. Een hardbittig paard; ook dat zig niet gaarne laat optoornen.

Sdegnosetto, **Disdegnosetto**. Een weinig vyandig, boos, toornig, stout, vermetel, trots, enz.

ella era un poco sdegnosetta, (disdegnosetta.) Zy was een weinig stout, vermetel, hoogmoedig, groots, trots en versmadend.

con una cierra sdegnosetta. Met een weinig trotfigen half toornig wezen of gelaat.

Sdegnosamente, **Disdegnosamente**. Vyandlijk, trotfelijk; ook op een veragtelijke wyze; ook in toorn en met misnoegen.

partirsi sdegnosamente. Gantsch boos en in toorn of gramfchap weggaan, vertrekken.

S D E N A I A T O. Geldloos, zonder geld; ook dat geen vlakken meer heeft.

S D E N T A R E. De tanden uitbreken, uittrekken, tandeloos maken.

Sdentato. Tandeloos, zonder tanden, die geen tanden meer heeft.

S D I G I U N A R E. De vasten breken; ook ontbyten, zig ontugteren.

S D I L I N Q U I R E. Misdoen, iets nalaten, zyn pligt verzuimen, een misflag begaan.

Sdilinquito Luy traag en verdrietig geworden.

gusto sdilinquito. Verdorve, verrotte smaak.

S D O G A R E. De duigen uitbreken.

Sdogato. Zonder duigen.

una botte vecchia e sdogata. Een oude pyp daar eenige duigen uit gebroken zyn.

S D O G L I A R E. De smarten, de dagen der ellende verdryven.

Sdogliarsi. Van de smarten, de ellendige dagen ontlagen, bevryd worden.

S D O S S A R E. Van de rug, van den hals nemen, ontlasten, ontladen.

Sdossarsi. Zig iet van den hals nemen (brengen), zig ergens van ontlasten, outladen.

S D R U C C I O L A R E. **Drucciolare**. Kruijen, sloopjen, glyden, sullen, uitglyden, uitschieten, uitglijpen, slobberen; ook struikelen, zwikken, botsen, uit- of althotschen, botsen.

sdrucciar col piede. Met de voet uitglyden, uitschieten, uitschieten.

sdrucciar sopra il ghiaccio. Op het ys glyden, sullen.

sdrucciar colla lingua, penna &c. Met de tong slobberen, met de pen uitglyden, uitschieten, dat is, missen, dwalen, zig verspreken, verschryven, mischryven, enz.

sdrucciar nell' abisso. In de afgrond glyden, dat is, van boven neder vallen, van boven neder storten.

Sdruciolante. Slepnd, glydend, sullend, uitglydend, uitschietend, uitglijpend, slobberend; ook glad, glipperig, slobberig.

Sdrucchiolo, Sdrucchioloso. V. Sopra.
ghiaccio sdrucchiolo. Glad, slibberig ys.
camini sdrucchiolosi. Gladde, slibberige. *Met.* Gevareljke wegen.
verfi sdrucchioli. Gladde, dat is, zoo genaamde springvaarzen, by de Italianen gebruikelijk.
far' uno sdrucchiolo. Een struikeling, zwikking, verzwikking, verstuiking, uitglyding, uitglipping doen, glyden, uiglyden, uitschieten; ook een sulbaan maken.
sdrucchiolo. Kruipend, slepend, glydend, sullend, uitglydend, uitschietend, uitglippend, slibberend, struikelend.
andar', caminar' a sdrucchiolo. Voortkruipende, voort-slepende, voortglydende loopen, gaan.
Sdrucchiolino, Sdrucchiolina. Iemand die ten eersten uitglyd, struikel.
Sdrucchiolamento. Glyding, slibbering, uitglyding.
Met. Misflag, gebrek, dwaling.
S D R U C I A S. De naad of de voege tarnen, optornen, ontarnen, van malkander scheiden, los tarnen, enz.
sdrucir' una cucitura, la scarpe. Een naad tarnen, optarnen, de schoen scheuren.
Sdrucire, Sdrucirsi. Zig optarnen, van malkander gaan, de naad openbarsten, uitbarsten; ook scheuren, aan splinteren gaan
la scarpe &c. si sdruciscono. De schoeuen barsten, scheuren.
velenno sdrucir la nave sopra uno scoglio. Wy zagen het schip op een steenklip barsten, scheuren, breken, aan splinteren gaan.
Sdrucito. Geborsten, getarrend, opgetarrend, losgetarrend.
scarpe &c. sdrucite. Oude, gescheurde, geborste schoenen.
Sdrucimento, Sdrucitura. Barsting, scheuring, tarning, optarning, lostarning.
S. S. Is 't zake dat, of, na dat, al is 't dat, als, zoo, indien, voor zoo verre als.
se piace a Dio. Is 't zake, indien, als het God belieft.
se volete esser veri gentiluomini, attendete alla virtù. Indien gy lieden regte edellieden begeert te zyn, zoo betragt de deugd.
se mi volete bene. Indien gy my wel meent, zoo gy my bemind
se pur' arvenisse. Indien, voor zoo verre als het zoude geschieden, gebeuren.
diremi (se si può sapere, se può essere.) Zeg my (indien men het weten mag, zoo het zyn kan.)
se 'l dissi mai. Indien ik het ooit of immermeer gezeld heb.
se Dio mi aiuti! Zoo helpt my God!
se io vivo &c. Zoo ik leef, zoo God my laat leven, het leven spaast.
sa, se sai. Doet, zoogy weet.
parla, se puoi. Spreekt, zoogy kan.
se ha sete, beva. Indien hy dorst heeft, laat hem drinken.
mangi se ha fame. Laat hem eeten, zo by honger heeft.

dacci cento scudi bor bora, se no, ti romperemo la testa. Geeft ons aanstonds, voort honderd ryksdaalders, zoo niet, andersints (anders) zullen wy u de kop aan stukken slaan, breken.
Se non. Als, als maar, ten ware.
non habbiamo se non una camera. Wy hebben niet als een, dat is, maar een kamer.
Se non che &c. Indien niet, in plaats van *se non fosse che &c.*
se non (fosse già) che voi sete mio grand' amico. Indien myn zoo zeer goede vriend niet waart, indien het niet was dat gy, enz.
Se. In plaats van *se bene*, of schoon, al schoon, schoon ook, indien ook.
ti porrà le corna se tu havesti cento occhi in testa. Zy zal u hoorens opzetten, schoon gy ook honderd oogen in 't hoofd had.
lo farò venire se fosse nelle Indie. Ik zal hem voor den dag doen komen, al schoon hy in 't midden van Indiën zat of was.
se morir ne davessi. Schoon ik ook daar aan moest sterfen.
Se. Of.
vi domando se &c.? Ik vraag u of? enz.
sete stato a Roma? Resp. se sono stato a Roma? Zyt gy te Rome geweest? *Antw.* (Vraagt gy) of ik te Rome geweest ben?
all' bora si vedrebbe chiaro se fosse vero che &c. Alsdan zoude men klaarlijk zien of het waar was, dat enz.
V. S. veda se io sono diligente, se le voglio bene. Laak myn Heer zien of ik, dat is, hoe vlytig, yverig; ik ben, hoe wel ik het 'er mede mern.
S. S. Zig, zig zelven.
star sopra di se. Bovenzig zelven, dat is, in diepe gedachten zyn; ook zig zelven in agt nemen.
esser suor di se. Buiten zig zelven. *Met.* Verbaast, verschrift, enz. zyn.
tirar a se. Tot zig, aan zig trekken.
il mondo ci tira a se. De wereld trekt ons tot zig;
dirimpetto a se. Tegen zig over.
tornar' a (in) se. Weder tot zig zelven komen.
apertamente confessarono se esser deffi. Zy bekenden, beleden opentlijk dat zy dezelfde waren
vide andar' alla morte se e li suoi figliuoli. Hy zag zig en zyne kinderen tot de dood gaan.
cacciar da se. Van zig jagen.
per se. By zig, by zig zelven, voor zig, voor zig: zelven.
ritener per se. By, of voor zig zelven behouden.
questo si intende già per se. Dat verstaat zig door zig: zelven (zonder dat.)
per se (in se) non mi spiaccio queste cose: ma per certi altri: rispetti. Door zig zelven mishagden my deze zaken niet, maar wegens andere bedenkingen.
far, dir, pensar qualche cosa da se, (da per se.) Iets van zig zelven, door zig zelven, uit een vrye wil doen, spreken, denken.
luogo sorte da (per) se. Een plaats die van nature, van zig zelven, door haar eige gelegenheid, valt of sterk is.

donna bella da (per) se. Een vrouw die van nature schoon is.

ammazzar &c. se stesso. Zig zelven ombrengen, doden, vermoorden. *V. Stesso.*

S E C C H I A. Een emmer, wateremmer, een pudfe. *far come le secchie, discender ridendo, montar piangen'o* Doen als de wateremmers, lachend nederwaarts gaan, en weenende wederopkomen. *Met.* Na geboete of gebluschte lust moeten treuren.

la mia secchia non assigne quell'acqua. Myn emmer kan tot aan dat water niet geraken, dat is, ik begryp zulke verborgentheden niet.

Secchiarella. Een kleine emmer, een emmertje.

Secchióne Een groote emmer.

S E C C O. Droog, dor, saploos; ook sober, die niet gedrouken heeft.

di temperamento caldo e secco. Van een heete en drooge natuur, gesteltheid.

rosa secca. Drooge roozen.

pomi, peri secchi (seccatelli.) Gedroogde appelen, peeren.

vamo, albero, legno secco. Een dorre telg of tak, boom, een dor hout.

pozzo secco, fiume secco. Een uitgedroogde put een drooge rivier.

tempo secco, stagione secca. Droog weer, droog jaargetyd.

panni secchi. Droog lynwaat, linnegoed.

motti secchi, buffonerie secche. Drooge, kale, smakelooze klugtjes of schertswoorden.

un mangiare &c. secco. Een droog, onsmakelijk, smakeloos eeten.

Secco. Droog, dor, dorre.

wel tempo di gran secco. By zeer droog weder.

furono secchi horribi. Daar waeren schrikkelijke droogten, het was zeer droog weder.

a secco. Droog.

murar' a secco. Drooge muuren, dat is, zonder kalk metselen. *Met.* Iets maken dat niet lang zal duuren, tegen houden. *V. Murare.*

dar nel secco, rimaner, restar nel secco. Op het drooge zand of de grond varen. *Met.* Zitten of steken blyven, niet kunnen voortkomen. (in de opentlijke reden; ook bankrot spelen, in armoede geraken, ten onderen gaan; ook van zyne hoop of verwagting beroofd worden.

le galere rimasero in secco. De galeyen bleven op het zand, op het drooge.

l'oratore, predicatore rimase in secco. De redenaar, de prediker bleef steken.

il marcante, il cortegiano, pretendente rimase in secco. De koopman bleef in gebreke, speelde bankrot, de hofjonker wierd van zyne hoop of verwagting verftoken, den eischef wierd zuiver afgewezen.

questa botte sa di secco. Dit vat smaakt naar den yk, naar 't hout.

saper di secco. Tamelijk smakeloos zyn, sap- en kragtelooz zyn

Secca, Seccagna. Een zandbank, een droogte in de zee of in een rivier of vloed.

dar nelle secche. Op het zand of de grond varen. *Met.* Steken of zitten blyven, niet kunnen voort komen; ook in armoede geraken; ook in gebreke blyven, bankrot raken, ten onderen gaan; ook smakelooze, ellendige, siegte, onnozele potsen voor den dag brengen.

rimaner sulle secche di Barberia. V. Sopra.

Sec. beréccio. Half droog, gerookt.

Seccheggioso. Half uitgedroogd, uitgedort.

terra, herba secchiginosa. Een dorre, drooge aarde, half verdord gras en kruid.

Secchaggine, Secchezza, Seccura. Drooge, dorre; ook ongefchikte, grove, langduurige, smakelooze redenen of wyze van handelen. *Met.* Verdriet, overlact.

seno una seccaggine nella gola. Ik gevoel een droogte in de keel.

Seccatello, Seccatelli. Dorre, houte knuppels om te verbranden, droog brandhout.

Seccime. V. Sopra. Dorre stoppels, rys, enz. dorre, drooge stengels, steelen en spits gedaantens in tuinen en in de velden; ook aan de boomen.

tagliar' sradicar' ogni secume, purgar da ogni secume. Al het droog steel- of stengelwerk en dor rys afhouden, afhakken, enz.

Seccare, Asseccare. Droogen, dorren, opdroogen, dat is, droog of dor laten worden.

il Sole secca le piante. De Zonne droogt, verdort de gewassen.

le molte vigilie seccano il cervello ed il parlare la lingua. Het veel waken verdroogt de hersenen, en het veel spreken de tong.

seccar berbe, panni lavati. Kruiden droogen, verdorren, de wasch of her lynwaat droogen.

seccar al Sole, nel forno. In de Zonne, in de oven droogen, verdorren.

seccar carni, pesci (nel fumo.) Vleesch, visch (in de rook) droogen, rooken.

seccar' i bicchieri. De glazen of roemers droogen, uitdroogen, dat is, dapper leeg maken, drinken. *V. Tracannare.*

seccar' uno. Iemand droogen, uitdorren. *Met.* Iemand met langdurig, siegt spreken verdrietig en lastig zyn.

Seccare, Seccarsi. Droogen, dorren, uitdroogen, uitdorren. *Met.* Steken, zitten blyven, niet verdet weten te spreken; ook arm worden, bankrot geraken.

il fico si seccò subito. De vygeboom verdorde zeer schielijk, aanstonds.

gli si seccò un braccio, un membro &c. Hem verdort een arm, een lid verstyfd hem.

ub che ti si secchi, (la lingua.) O dat zy u (de tonge) mogte verdroogen! dat is, dat gy dog eenmaal mogt stilzwygen

Seccato. Gedord, gedroogd, verdord, uitgedroogd. *V. Secco &c.*

Seccativo. Het gene dat droogt, opdroogt of verdort. *virtù seccativa.* Droogende, opdroogende of verdortende kragt.

SECUNDUS. Te rug, of aan een kant wyken, afwyken, afscheiden, zig afzonderen, vertrekken, zig in een eenzame plaats begeven.

secoder' un poco dalle occupazioni publiche. Zig een weinig van openbare of gemeene bezigheden onttrekken, zig afzonderen, afscheiden.

Secesso. Een wykplaats: Eenzaam vertrek, een afgelege, verhole plaats; ook den aars, aarsdarm.

elegger' un luogo per secesso. Een plaats tot zyn vertrek, tot zyn kamer alleen, tot zyne oefening en bestraging verkiezen.

le budella gli uscirono per il secesso. Het ingewand ging hem van agteren, door den aarsdarm uit.

SECO. Met zig, met hem zelfs; ook met hem.

menar, portar seco, (con seco, con esso seco.) Met zig brengen, voeren, dragen.

propor' seco di far (non far) qualche cosa. By zig zelve voornemen iets te doen of niet te doen.

pensar' seco (medesimo, stesso) vagionar, rider &c. seco medesimo, stesso.) By zig zelve denken, met zig zelve spreken, in zig zelve, heimelijk lachen.

il Papa ha seco dispensato. De Paus heeft met hem uitgedeeft.

fui dal Signore N. il quale m'invitò a desinar seco. Ik ben by de Heer N. geweest, welke my nodigde het middagmaal met hem te nuttigen.

SECOLO. Een eeuw, een tyd van honderd jaren; ook het tegenwoordig leven; ook de looze wereld; ook de stand of staat der wereldlijke.

vijfe un secolo intero. Hy heeft honderd jaren, een geheele eeuw geleefd.

mi fai aspettar' un secolo. Gy laat my een eeuw, wel honderd jaren wagten, dat is, zeer lang.

mi pareva esser' un secolo. Het schein my wel honderd jaren, een eeuw te zyn.

il secolo d'oro, un secolo di ferro. De goude eeuw of tyd, een yzere eeuw of tyd.

gli autori del buon secolo. De schryvers van de goede eeuw, die in goede tyden geleefd hebben, dat is, doen men de taal zuiver en cierlijk sprak.

al nostro secolo. In onze eeuw, by onzentyd.

il maggior' uomo del suo secolo. De grootste, voornaamste man die in zyne eeuw, in zyn tyd nog geleefd heeft.

viviamo bene in questo secolo. Laat ons in deze eeuw, in de tyd daar wy in leven, (in deze wereld) wel en vroom leven.

le cure &c. di questo secolo. De zorge, enz. dezer eeuw, dezer wereld.

amar' il secolo, esser dato al secolo. De wereld, de wereldsche dingen beminnen, de wereld toegeedaanzyn.

usanze, vanità, pompe del secolo. Werelds gebruik, ydelheid, pragt dezer eeuw, dezer wereld. *V. Mondo.*
abbandonar' il secolo. De wereld verlaten, de wereldlijke staat of deszelfs ydelheid verlaten; ook geestelijk worden.

restar' al secolo. Op de wereld, wereldlijk, een leek blyven, dat is, niet geestelijk worden.

ritornar' al secolo. Weder in de wereld keeren, dat is,

T O M. I.

weder wereldlijk worden, den geestelijken staat verlaten; (wy zeggen) de kap op den tuin hangen. *così si asa al secolo.* Alzoo is het gebruik van de wereld, en der wereldsche menschen, zoo maken het de wereldlijke of wereldsche menschen.

Secolare. Eeuwig, honderdjarig; ook wereldlijk; ook een wereldlijk persoon, een leek.

annosecolare. Het honderdste jaar.

habito &c. secolare. Een wereldlijk kleet.

prete secolare. Een werelds priester, die geen ordens persoon is, een leek priester.

isecolari (huomini.) De wereldsche (menschen.)

scrittori, negozii, facende secolari. Wereldsche schryvers, wereldsche zaken, handelingen.

Secolarefco. *V. Supra.* Ook wereldlijk, dat is, ydel. *vita, vanità, pompa &c. secolarefca.* Wereldlijk leven, wereldlijke pragt, ydelheid.

imbarazzi &c. secolarefchi. Wereldlijke verwarsingen, 's werelds zorgen.

Secolarmente. Wereldsche wyze, naar of volgens 's werelds gebruik.

viver' &c. secolarmente. Wereldlijk, dat is, in de wereld als een leek leven; ook wereldlijk leven, dat is, een ydel werelds leven voeren.

Secolarità. Wereldlijkheid; ook ydelheid.

Secolarire, Insecolarire, Rinsecolarire. Wereldlijk; dat is, wereldsgezind, wederom wereldlijk, een leek worden.

Secolarizzare. Wereldlijk maken. *Met.* Iemand ydel en wereldsgezind maken.

secolarizzar' un vescovato. Een bisdom wereldlijk maken, de geestelijke geregtigheid onttrekken, aan de wereldsche toezeigenen.

Secolarizzato. Wereldlijk gemaakt, de geestelijke magt onttrokken; ook ydel, wereldsgezind geworden.

un vescovato &c. secolarizzato. Een wereldlijk geworden Bisdom.

un' uomo tutto secolarizzato, (insecolarito.) Een mensch die geheel werelds en ydel geworden is.

SECONDO. De tweede, het tweede, het andere. *capitolo &c. secondo.* Het tweede (andere) hoofdstuk of deel, (capittel:)

la seconda volta. De tweede (andere) maal.

il secondo bere. Het tweede drinken (over de maaltyd.)

il secondo dopo il Rè. De naaste, aldernaaste of voornaamste na den Koning.

non harver secondo in qualche cosa. Ergens in geen tweede, dat is, zyns gelijken niet hebben.

bellezza a null' altra seconda. Een onvergelykelijke; weergalooze schoonheid, een schoonheid zonder weerga.

secondo genito, secondo nato. De tweede geboorene.

Secondo. Een helper, een by- of medestander ergens in. *V. Secondante &c.*

il secondo del minuto. De secunde van een minut.

Secondo. Gelukkig, voorspoedig, gewenscht.

vento secondo. Gelukkige, voorspoedige, goede wind.

secondo effetto, viaggio, augurio. Gelukkige, voorspoedige, gewenschte uitkomst, reis, wensch.

T E T T

Secondo.

secondo. Ten tweeden, ten anderen, anderdeels.
primo, secondo, terzo, &c. Eerstelijk, ten andere, ten derden, enz.
Secondo. Naar, volgens.
secondo la sentenza di Platone. Naar het gevoelen van Plato.
secondo la legge di Moisè. Naar de Wet Moses, overeenkomende met de Wet Moses.
secondo il fiume. Volgens, dat is, met de vloed, met de stroom. *V. Seconda*.
secondo che vi piacerà. Naar dat het u zal gevallen.
secondo me. Naar my, myne meeninge, naar myn goeddunkeu.
secondo (che si potrà &c.). Naar dat het vallen zal; naar dat het zig zal laten schikken, zig zal laten doen, naar gestalte of gesteltheit der zaken.
quanti giorni resterete fuori? Resp. secondo. Hoe lang zult gy uitblyven? *Ans.* Naar dat het (komt, valt) enz.
secondo quò. Volgens het gebruik dezer landen, naar dat het hier gebruikelijk is.
Seconda, Secondama, le Secondine. De nageboorte, daar de vrouwen, na de geboorte van de vrugt, van verlost; ook het vlies daar de vrugt in leid.
Secondamente, alla Seconda. Ten tweede, ten andere; ook gelukkig, voorspoedig, naar wensch, gelyk als men het zoude mogen wenschen.
andar' alla seconda. Gelukkig, naar wensch gaan.
(alla seconda) del fiume. Volgens de stroom, met de stroom, mer de rivier of vloed af.
lasciar correr l'acqua alla seconda. Het water nedërwaarts, na beneden laten vloeijen, dat is, zorgloos heen leven, de boschvogelen laten zorgen.
andar' alla seconda di' uno e delle sue voglie. Iemand in alle zyne lusten te wille zyn, volgen, toestaan, zyne wil, zyne begeerte involgen, nakomen, iemand vlyen, streelen, troetelen, den honig om de mond smeeren, de duimen draaijen.
ogni cosa gli vù alla seconda. Alles valt hem gelukkiglyk en naar wensch uit.
Secondario. Dat naaftaan de eerste is, niet de voorste of het voornaamste.
sine secundario. Een tweede wit, oogmerk, doel, een tweede bezigtiging, bemerkning, bedenking.
Secondariamente. Ter tweeder deel, ten tweeden, ten anderen.
Secondare. Helpen, medehelpen, byspringen, bystaan, enz.
secondar' uno in qualche cosa. Iemand ergens in helpen, bystaan, byspringen, te hulp komen, de hand leenen; ook iemand ergens in te wille zyn, vergenoegen, toestaan, gelyk geven, by- of toevallen.
secondar' uno nel duello, nel gioco della palla. Iemand in een tweevegt (duël,) in het balspeelen of kaatsen, enz. bystaan, zyn bystander, medestander zyn.
secondar' il colpo. De slag afslaan, afweeren.
secondar' il genio, inclinazione, gusto piacere, desiderio, parere altrui. Iemand in alle zyne toeneigingen, lusten, genegentheden, begeertens bystaan, be-

willigen, inwilligen, iemand in alles helpen, in alle zyne meeningen gelyk geven, den zelveu byvallen, toevallen. *V. Incontrare*.
Secondante Secondo. Een helper of hulp, bystand, een seconde in een tweevegt, (duël.) *V. Padrino, chiamar per secondo, servir di secondante*. Iemand tot bystand of medestander aanspreken, als een medestander dienen.
 С С Р А Т О, *Segreto*. Geheim, heimelijk, verborgen, afgezonderd; ook innerlijk.
luogo &c. secreto, scala, porta, stanza, prigione &c. secreta. Een heimelijke, afgezonderde plaats, verborge trap, deur, heimelijk vertrek, geheime kamer, heimelijke, afgezonderde gevangenis, enz.
luogo secreto. Heimelijk, verborge gemak; ook een geheime plaats daar men zig van andere vertrekt.
amore, corrispondenza, intelligenza, pratica, corrispondenza &c. secreta. Heimelijke, geheime liefde, (correspondentie) onderling of heimelijk verstand, geheime onderhandeling, mondgesprek.
configlio, ragunanza, congresso secreto. Geheime, heimelijke, stille raadslag, vergadering, byeenkomst.
confessione secreta. Geheime, stille biegt.
sigillo secreto. Geheim zegel.
amante, favorito &c. secreta. Een geheime minnaar, heimelijke gunstgenoot.
ragionamenti, parole, amori &c. secreti. Heimelijke, geheime, stille gesprekken, woorden, minneryen, enz. (orazioni) secreta. Geheime, stille gebeden.
parti secreta. De geheime leden, heimelijke plaatsen, het gemagt, de schamelheid. *V. Vergognoso*.
tener' una cosa secreta. Iets geheim, heimelijk, in stilte, by zig houden.
un' uomo secreto. Een stil, zwygend, geheim mensch.
Secreto, Segreto, Segreti. heimelijkheid, geheim ding, heimelijke, verborge zaken; ook heimelijke raad- of aanslagen; ook geheime, konststukjes, artzeny of andere middelen.
confidar', dir', aprir' un segreto ad uno, palesar' il suo segreto ad uno. Iemand zyn of een anders geheim vertrouwen, zeggen, openbaren, enz.
celar' il suo segreto ad uno. Iemand zyn geheim verbergen.
esser' tenuto (obligato) al segreto. Tot het stilzwygen, om iets geheim te houden verbonden of verplicht zyn.
i segreti de' Principi. De geheime aan- of raadslagen der Vorsten of Prinzen; ook hunne Staatsregelen, hunne aanspraken en daar zy na streven.
saper' i segreti altrui. De geheimen of verborgentheden van een ander wel weten.
il segreto del cuore. Het geheim, de grond van 't hart.
nel mio segreto. In myns harten grond, in 't hart, innerlijk.
il segreto della confessione. Het geheim van de biegt.
di questa composizione, di questa operazione vi div' il segreto. Ik zal u het geheim, de geheimenis van deze artzeny of geneesmiddel, de verborge grepen, hand- of konstgrepen van deze bewerking openbaren.

un bel secreto contro la febbra. Een schoon middel, geheim tegen de koorts.

fotto secreto. In 't geheim, heimelijk, in 't verborgen. *condur le cose sotto alto secreto.* De zaken zeer geheim, verborgen, in groote stilte voeren, aanleggen, werktellig maken.

Secreto, Segreto di (in) secreto. V. Sopra.

oblarar, effaminar uno, parlar ad uno in secreto. Iemand in 't geheim, heimelijk, in stilte, afzonderlijk roepen, ondervragen, iemand in 't geheim aanspreken.

Secretamente, Segretamente. V. Sopra.

Secretario, Segretario. Een geheimfchryver, (Secretaris.) *secretario di Stato &c.* Geheimfchryver (Secretaris) van Staat, enz.

secretario dicamera &c. Kamer-, enz. geheimfchryver.

Secretaria, Segretiera. Een geheime, vertrouwde kamermaagd of meid.

Secretaria, Segretiera. De Secretary of geheimfchryvers stelling of orde; ook deszelfs kamer of vertrek.

Segretezza, Segretezza, Segretezza. Heimelijkheid, verborgenheid; ook stilzwygentheid, verzwygentheid; ook geheime dingen, heimelijke zaken. *V. Secreto &c.*

condurr una cosa con gran segretezza. Iets, een zaak zeer heimelijk, zeer geheim, in groote stilte voeren, aanregten, werktellig maken.

queste segretezza non si confidano ad ogni uno. Deze geheimen worden aan een ygelijk niet toevertrouwd. *S E C U R O &c. V. Sicuro &c.*

S E D A R E. Stillen, te vrede stellen, nederzetten. *sedar la fame, la sete &c.* Den honger stillen, den dorst lessen.

sedar i tumuli. De oproer stillen, nederzetten. *sedar i moti dell animo.* De bewegingen, driftten des gemoeds stillen.

Sedato. Gestild, bedaard, bezadigd; ook stil, gerust, vreedzaam.

animo sedato. Een stil, gerust gemoed.

S E D E R E. Zitten, gezeten zyn, nederzitten.

star a sedere. V. Sopra. *seder a tavola, in consiglio, in confessionale (a confessione.)* Aan de tafel, in den Raad, in de biegtstoel (tot de biegt) zitten.

porfi (metterfi) a sedere. Zig zetten, zitten, nederzeten, nederzitten.

sedete Signore. Zit, zet u neder, myn Heer. *portar, dar, far portar da sedere ad uno.* Iemand (een zetel, een stoel) brengen, geven of brengen laten om te zitten.

a sedere Zittend, nederzittend. *In Giustizia si dipinge a sedere.* De Gerechtigheid wordt zittende geschilderd, verbeeld.

il Papa siede a Roma. De Paus zit, dat is, regeert te Rome.

Urbano VIII. sedete Papa molti anni. De Paus Urbanus de agtste heeft veele jaren geregeert.

sedere bene. Wel zitten, dat is, wel staan, wel hebben, wel vermogen, magtig of ryk zyn.

tibi ben siede non si muova. Die wel zit, hoeft niet op te staan.

questo habito vi siede molto bene. Dit kleed zit, dat is, staat of past u zeer wel.

lasciate finche siedono le seccie. Laat het staan tot zig de hef, de moer nederzet.

questa città siede su 'l Reno. Deze stad zit, dat is, is gebouwd, gelegen aan den Rhyn.

Sederfi. (Beter *Sentarfi, Assentarfi.*) Zig zetten, nederzeten.

Sedere. Het zitten, de zitplaats, zetel; ook het agterlyf daar men op zit, den aars, de billen.

barveva qualche male nel sedere. Hy had een quaal aan de billen, aan den aars.

Sedente. Zittend, nederzittend, hurkend, nederhurkend.

Sedentario. Dat zittende gedaan, verrigt word. *far una vita sedentaria.* Een zittend leven voeren, altyd t'huus zitten of niet als zittend werk doen.

Sede. Zitstoel, zetel; ook stoelgang.

sede apostolica. De Apostolijke (Pauwelijke) stoel. *V. Sedia.*

tro sedi hebbe l'ammalato. De krauke of zieke heeft drie stoelgangen gehad.

Sedia, Seggia. Stoel, zetel, zitting, zitplaats.

sedia apostolica. De Apostolijke (Pauwelijke) Stoel, dat is, de Pausen deszelfs ampt.

sedia a poggio, a forbici &c. Een-leunstoel, armstoel, een vouwstoel, een zetel.

andar alla sedia. Ter stoel, op de kakkstoel gaan. *al tempo della sedia vacante (sede vacante.)* Als de Pauwelijke stoel ledig is, als 'er geen Paus is.

meritar una sedia nel paradiso. Een stoel in het Parady (in den Hemel) verdienen.

diverse nazioni lasciarono le loro antiche sedie. Verscheidene landvolkeren (natie) hebben hunne oude zetel of wooning verlaten.

Sedile. Schabel, lange bank.

sedili nel coro. Het gestoelte in 't Choor.

Seggia, Seggio. Een verheve zetel, een thron. *Moz.* Hooge waardigheid, regeering; ook een stel of stelling, bier- of wynstelling in een kelder.

umbir li primi seggi. Na de voornaamste zitting, na hooge eer en ampten dragen.

Seggiotta, Seggia. Een kleine stoel; ook een draagstoel, draagzetel; ook een lyfstoel, kakkstoel.

Sessione. Zitting, te zamenzitting, Raadszitting. *S E D I C I.* Zelfien.

S E D I Z I O N E. Oproer, oploop, opschudding, muitery, opstand, wederspannigheid.

commover sedizione. Oproer, of muitery verwekken, stookken, brouwen.

Sedizioso. Oproerig, muitend, wederspannig.

S E D U L O. Naarstig, zorgvuldig, vlytig, yverig, ernstig, aandagrig.

Sedulità. Naarstigheid, zorgvuldigheid, vlytigkeit, yver, ernst, aandagt.

S E D U R R E. Vervoeren, bedriegen, verleiden, misleiden, agter het ligt voeren, ter zyden of van de weg afscheiden.

- Sedotto.** Vervoerd; bedrogen; misleid, verleid.
esser sedotto. Vervoerd, bedrogen, misleid, verleid worden.
- Seduttore, Seduttore.** Vervoerder, bedrieger, misleider, verleider.
- Seducimento, Seduzione.** Vervoering, bedrog, misleiding, verleiding.
- S E G A.** Een zaag; ook een zaagmolen; ook een sikkel, krom snymes, zeisse.
- sega da fieno &c.* Een hooyzeisse.
- fatto a sega.* Gemaakt als een zaag - getand.
- Seghetta.** Een zaagje, kleine zaag.
- Segare, Secare.** Zagen, doorzagen; ook snyden, doorsnyden, afsnyden; ook maaijen, afmaaijen, oogsten, inzamelen.
- segar' assi, tavole.* Planken, deelen zagen, doorzagen.
- segar le vene ad uno.* Iemand de aderen doorsnyden, afsnyden.
- segar' il grano il fieno.* Het koren snyden, oogsten, inzamelen, het hooy maaijen, afmaaijen.
- Segato.** Gezaagd, afgezaagd, doorgezaagd, gesneden; door- of afgesneden, gemaaid, afgemaaid, enz.
- Segaticcio.** Dat rydig is om gesneden, geoogst, ingezameld of gemaaid te worden.
- biade &c. segaticcie.* Koren of graau dat al wit, geel of ryp is om te oogsten, in te zamelen.
- Segatore.** Een zager, een zaagmolenaar; ook een snyder, maaijer.
- segatore di marmi, di legna &c.* Een marmer-, hout-, enz. zager.
- Segatura, Segamento.** Zaging, doorzaging, afzaging, snyding, doorsnyding, afsnyding, maaijing; ook afsnydsel, een spaander, splinter, of afgesnede stuk of brok van iets; ook maay-, oogt- of snytyd.
- S E G A L A.** Rogge, een koren dat wit, klein en leker is.
- pan di segala.* Roggebrood.
- S E G G I A, Seggieta &c. V. Sedere &c.**
- S E G N O.** Een teken, kenteken, handteken, merk, merkteken; ook een krygsvaantje; ook een wonderteken, een aanwyzing, een aanduiding, een werk; ook een maat.
- buono, cattivo, pessimo segno.* Een goed, quaad, zeer quaad teken.
- segno manifesto, chiaro, certo, vero.* Een openbaar, klaar, zeker, waar teken.
- segno di caccia.* Het geschreeuw van verre, jagtgeschreeuw, het hemmen, hemgeschreeuw.
- segno (celeste) del Zodiaco.* Hemelsch tekens, hemelsch teken van de Zodiak, of van de kring des hemels, (in welke de twaalf tekeneu des jaars zyn.)
- mostrar segno.* Een teken, aanwyzing, aanduiding geven.
- rinocer per certi segni.* Door zekere tekeneu erkennen.
- il segno della santa croce.* Het teken des heiligen kruis.
- far segni e maraviglie.* Tekeneu en wonderen doen.

- dar segno.* Een teken geven.
- dar (far) segno colla mano, colla testa, cogli occhi, co' piedi.* Een teken met de hand geven, met het hoofd knikken, met de oogen wenken (toewenken,) met de voeten stooten, aanstooten.
- segno di campana.* Een teken der klokken, met de klokken.
- segno mercantile.* Een Koopmans teken of merk.
- V. Marca.*
- segno di bastitura, ferita &c.* Een teken of lidteken van een slag, houw, steek, een snede, een wondteken.
- V. Sfregio.*
- segno, portar' il segno guardar' da al medico.* Het teken, den Doctor of Geneesheer het teken, dat is, de pis brengen, om te bezien.
- segno, star' a segno di alcuno.* Onder iemands gehoorzaamheid, bedwang, magt, geweld, heerschappy leven of staan, iemand moeten gehoorzaam zyn.
- far star' uno a segno, tener' uno a segno.* Maken dat iemand moet gehoorzaam zyn, iemand oormoedig of demoeedig en gedwee maken, iemand scherp, in detugt of onder de gehoorzaamheid houden.
- tornar' a segno.* Weder tot gehoorzaamheid komen, zig wederom beteren, bekeerren, verootmoedigen.
- segno, poner' il segno, tirar' al segno.* Wit, doel, een wit, een doel zetten, stellen, na. t. wit, nade schyfschieten.
- toccar', ferir' &c. il segno.* Het wit, de schyf, het doel, de nagel of spyker, het wit (op zommige plaatsen het zwart) treffen.
- Met.* De zaak regt vatten, bezeffen.
- ridurr', esser ridotto a tal segno.* Iemand daar heen of daar toe brengen, daar heen, daar toe zoo verre gebracht zyn geweest of gekomen zyn.
- giunger' a qual segno di &c.* Zoo verre, enz. geraken.
- V. Punto.*
- traspasar' il segno della ragione, equità, modestia.* De wet, het oogwit, de beooging van de reden, der billykheid, der tugt en matigheid, overstappen, overtreeden, te buiten gaan (iets te veel doen.)
- passar' i segni. V. Sopra.*
- ogni cosa va ad un segno.* Alles gaat, komt op een oogmerk uit, alles komt daar op uit.
- Segnetto, segnuzzo.* Een klein teken, klein merkje.
- Segnacolo, signacolo.* Een register of bladwyzer, een teken om iets in een boek aanstonds op te zoeken.
- i segnacoli del libro. V. Sopra.*
- Segnare.** Iets tekenen, zegelen, of merken.
- segnar' una balla.* Een Baal tekenen, merken.
- V. Balla.*
- segnar' un breve, una lettera.* Een Pauuselyk bevel, een brief zegelen, onderschryven, ondertekenen.
- segnar' il volto ad uno.* Iemand het gezigt of aangezigt tekenen, een schrap of schram geven.
- segnar le caccia.* De kaats (in de kaatsbaan) optekenen, merken.
- segnar' i giorni: le bore.* De dagen, de uren op- of aantekenen, aanmerken.
- Segnarfi.* Zig tekenen; ook zig zegenen, het kruis maken.
- Met.* Zig ten hoogsten verwonderen.

una cosa da segnarsi. Een ding dat verwonderens waardig is.

Segnato. Getekend, gemerkt, op- of aangetekend, op- of aangemerkt.

la balla restò segnata. De baal wierd gemerkt.

Segnato, segnata. Een teken, een moedervlak, een moederteken.

far la segnata. Door zeldzame, ongeboete lust het kind een vlek of moederteken aanhangen.

per non far la segnata. Op dat het kind geen vlekken of moedertekens mogt krygen.

Segnatore. Een tekenaar; ook een zegelaar, afvaardiger, vervaardiger, enz.

Segnatura, signatura. Tekening, ondertekening, ook zegeling, onderschryving, vervaardiging, afvaardiging; ook een bladteken in de drukkerij.

SIGNALARE, Signolare. Heerlyker, treffelyker, beroemder, vermaarder maken.

segnalar' un' impresa, vittoria &c. Een werk, een zege, overwinning of victorie, enz. ergens door beroemder, vermaarder, en heerlyker maken.

Segnatarfi, signalarfi. Zig beroemd, vermaard maken, zig een roem een groote naam maken, beroemd worden.

segnalarfi in qualche occasione. Zig in een gelegenheid beroemd, vermaard maken.

Segnalato, signalato. Merkelyk, treffelyk, heerlyk, voortreffelyk.

una impresa &c. segnalata. Een heerlyke, treffelyke, voortreffelyk daad, enz.

un' uomo segnalato. Een treffelyk, voortreffelyk, uitmuntend man.

SIGNIFICARE, &c. V. Significare &c.

SEGRIGARE. Afzonderen, afscheiden.

Segregato. Afgezonderd, gescheiden.

SEGRETO, Segretamente &c. V. Secreto &c.

SEGUIRE, Seguire. Volgen, navolgen, daar opvolgen, daar na komen.

seguir' uno. Iemand volgen, navolgen.

seguir' il padrone. Zyn Heer of Meester volgen, navolgen, een van zyn gevolg zyn.

seguir le pedate di uno. Iemand navolgen, nadoen, iemands voetstappen nagaan.

seguir' uno colla mente, col pensiero, coll' affetto. Iemand met het gemoed, met de gedagten, met de toeneigingen volgen.

il giorno, che segue. De volgende dag, den dag daar aan volgende. *V. Seguento.*

seguir' il parere (la sentenza, l'opinione) la dottrina di uno. Iemands gevoelen volgen, het met iemand houden, iemands leere volgen, navolgen.

seguir l'ordine, il consiglio, il comando d' uno. Iemands bevel, iemands raad, iemands gebod volgen, nakomen.

Seguire, Inseguire. Na-ylen, naloopen.

Seguire, Seguire. Voortvaren, iets verder doen, ergens mede voortgaan, zyn gang gaan.

seguir' a leggere, a scrivere, a mangiare. (seguitar leggenda, scrivendo &c.) Voortlezen, verder lezen, voortschryven, enz.

seguite (seguitate) pure. Vaart maar altyd voort, zeg voortder, schryf, eet, enz. maar altyd voort.

seguir' una facenda. In of met een werk voortvaren, een werk voortzetten.

seguir' il suo viaggio, i suoi studii &c. Zyne reize, zyne oefening (studie) enz. voortzetten. *V. Continuare.*

Seguire. Volgen; ook vervolgen; ook ontstaan.

seguir la corte, la guerra &c. Het hof, den oorlog enz. volgen, dat is, een hofjonker, een soldaat of krygsknecht zyn.

seguir la vita contemplativa &c. Een bespiegeland leven leiden, voeren, het bespiegeland leven toegedaan zyn, zig daar aan overgegeven hebben.

Seguire. Volgen, vervolgen; ook ontstaan.

bieri seguì una cosa notabile. Gisteren is 'er iets verwonderens waardig voorgevallen, geschied, gebeurd.

da questo seguirà gran danno. Hier uit zal groote schade ontstaan, spruiten.

ne segua quello che vuole. Daar mag uit volgen, komen, ontstaan, enz. wat het wil.

indi segue che &c. Hier uit volgt, daar uit komt, ontstaat dat, enz.

ben tosto seguirà l'effetto. De werking, uitwerking, de daad zal 'er aanstonds op volgen.

la vostra promessa &c. non segue. Uwe belofte, afspraak, enz. volgt, vervolgt niet.

seguì pure come haveva predetto. Het is egter alzo geschied, het heeft zig nogtans alzo toegedragen, als hy van te voren gezegd had.

ne seguì grand' odio tra loro. Hier uit is een groote vyandschap onder hun ontstaan, gerezen.

Seguente. Volgend, vervolgend, daar op volgend, navolgend.

nel seguente capitolo &c. In 't volgende, navolgende hoofdstuk, hoofddeel, (capittel) enz.

il giorno seguente. De volgende (andere) dag; ook van de volgende (andere) dag.

la sera, mattina &c. seguente. De volgende (daar op volgende) avond, morgen, enz.

Seguace, sequace. Volgend; ook medegenoot, navolger.

Platone con tutti i suoi seguaci. Plato met alle zyne navolgers en schoolgenoten.

esser seguace di qualche setta, dottrina &c. fazione. Een navolger, medegenoot van een zeker gevoele of secte, leere, partye.

Seguigio, segúgio, seguga. Volgend, nasporend (met de reuk.)

can seguigio. Een spoorhond, een brak.

Seguito. Gevolgd, vervolgend.

farate raggugliato del seguito. Gy zult van 't vervolg berigt, onderrigt worden.

il caso seguito. De gevolgdetoef, het vervolgend geval, het gene dat zig toegedragen heeft, dat geschied, gebeurd, voorgevallen is.

Seguito. Gevolg, navolging; ook aanhang.

con grandissimo seguito di Baroni e Cavalieri. Met groot gevolg van Vryheeren en Ridders.

- buomo di gran seguito.* Een man van groot gevolg, dat is, van groote aanhang, die veel luiden aan zyn kant of op zyne zyde heeft.
- Seguèla, sequèla.* Volging, vervolg, vervolging, navolging; ook een vervolg of sluitrede.
- la seguèla di Cristo e della sua dottrina.* De navolging Christi en zyne leere.
- S E I.** Zes.
- sei mesi, giorni &c.* Zes maanden, zes dagen, enz.
- sei cento, sei milla.* Zes honderd, zes duizend.
- S E L C E.** *Sélice.* Een key, keysteen, vuursteen.
- Selciare, selicare, infelciare.* Met keyen, keysteen en bestraten, playeven.
- Selciato, Selicato.* Met keyen, keysteen en bestraat, geplaveyd; ook een straat of geplaveyde plaats met keysteen.
- S E L E N O.** *Selino, seleni, selleni.* Macedonische pectercely, katickaaskenskruid, felderly.
- S E L L A.** Een zadel; ook een stoel, zetel, bank.
- metter (por) la sella al cavallo.* De zadel op het paard leggen, het paard zadelen.
- cavalcar' in sella.* Inde zadel ryden.
- cavar', gettar', bustar' uno di sella.* Iemand uit de zadel ligien, van 't paard afzetten.
- far montar la sella. V. Sopra.*
- levar, cavar la sella.* De zadel afdoen, afzadelen, ontzadelen.
- arcione (pomo) della sella.* De zadelknoop, de knop van de zadel.
- un cavallo mal trattato dalla sella.* Een paard dat van de zadel gedrukt is, een doorgerede, gedrukt paard.
- un cavallo infellato.* Een gezadeld paard; ook een paard dat een al te diep ingebogerug heeft.
- sella indorata, francese, unghera.* Vergulde, Fransche, Ongerfche zadel.
- Selletta.* Een kleine zadel; ook een reykussen.
- Sellaccia.* Een oude gescheurde zadel.
- Sellone.* Een groote zadel, een renzadel.
- Selláio.* Een zadelmaker.
- Sellare, Infellare.* Zadelen, opzadelen.
- sellar' il cavallo.* Het paard zadelen, opzadelen.
- Sellato, Infellato.* Gezadeld, opgezadeld.
- un cavallo sellato.* Een gezadeld paard. *Met.* Een gerede, gewillige hoer.
- S E L V A.** Een bosch, bosschaadje, of woud.
- selva bella, amena, dilettevole, ombrosa &c.* Een schoon, vermakelyk, aangenaam, beschaduwde, enz. bosch, bosschaadje of woud.
- selva solta, solitaria, borrida.* Een dik, eenzaam en grouwzaam bosch, woud.
- andar &c. per le selve.* Door bosschen, bosschaadjen gaan, reizen.
- Selvesta.* Een klein bosch of woud, een kleine bosschaadje, een boschje, of woudje.
- Selvoso.* Boschryk, vol bosschen, of bosschaadjen: woudagtig, boschagtig.
- paese selvoso.* Een boschagtig land.
- Selvaggio, selvático, (salvático) silvestre.* Wild, woest.
- buomo selvaggio e rozza.* Een wild, woest, grof, ongeslepe man.

- porco selvatico.* Een wild zwyn.
- herbe selvatiche.* Wilde kruiden, boschkruiden.
- luogo selvaggio.* Een wilde, boschagtige, woest en onbewoonde plaats.
- mostrarfi aspro e selvaggio (selvatico) contro alcuno.* Zich onvriendelyk, stuurs, wild en woest tegen iemand toonen.
- costumi, modi, tratti, atti rustici e selvatici.* Boersche, wilde en woeste gewoontens, wyzen of manieren, gebaarden, enz.
- Selvático.* Een klein bosch, bosschaadje in een tuin.
- Selvaticetto, Selvaticuccio.* Een weinig wild; ook *Met.* Grof, bot, plomp, boersch, ongeschikt.
- la giovane era un poco selvaticetta.* De Juffrouw was een weinig bot, ongeschikt en boersch.
- Selvatichezza, selvatichezza, selvaggine.* Wildheid, woestheid. *Met.* Wilde natuur.
- selvatichezza del luogo, dei costumi.* Wildheid, woestheid der plaats, der zeden, enz.
- Selvaticcina, selvaticcina, selvaggine.* Wildbraad.
- S E M B I A R E.** Tegenwoordig *Sembrare, Rassebrare.*
- mi sembra così.* My dunkt het alzoo, het komt my aldus ook voor, ik ben van die meening.
- costui sembra (rassebrare) un Marte nel valore.* Deze schijnt een Mars te zyn in sterkte en dapperheid.
- egli sembrava un bravo capitano.* Hy schieen een braaf Hoofdman of Kapitein te wezen.
- Sembante.* Het uiterlyk aanzien, de uiterlyke schyn, de gestalte; ook het wezen of de mine, de gebaarden.
- far sembante ad uno.* Iemand een teken, een merk geven.
- far sembante di esser ammalato, morto, di dormire, di non vederlo &c.* Zich aanstellen, zich houden als of men krank of ziek, dood was, als of men sliep, als of men het niet zag, enz.
- haver sembante di qualche cosa.* Een gelykenis, overeenkomst van iets hebben.
- mutar sembante.* Zich verstellen, anders beginnen uit te zien, zig in het aangezicht, van wezen veranderen.
- nel sembante ben condizionato.* Uiterlyk aan te zien wel gestelt, in goede staat of stand.
- sembante allegro, turbato &c.* Een verheugd of vrolyk, treurig, verflage gestalte, gedaante, wezen.
- sembante altiero, augusto, grave, maestoso.* Hoog of grootfe, heerlyke, ontzachlyke, hoogwaardige gestalte, gedaante, wezen, gebaarden.
- egli sta molto ammalato, ma non ne fa sembante.* Hy is zeer krank of ziek, maar houd hem alzoo niet, hy veinst het, verbergt het, hy laat het niet merken of blyken.
- S E M E.** Zaad. *Met.* De nakomelingen, nazaten, de kinderen.
- feme humano, animale.* Het menschelyk zaad, het zaad van een dier.
- sparger' il seme, (feminare.)* Het zaad strooyen, zaayen.
- Seme, sementa, semenza.* Het zaad, dat is, de zaden.

andlar' in seme, (*semenza*, *semenzare*, *semenzare*.) In zaad opgaan, in zaad schieten.

Semenzella, *sementina*. Klein zaad.

sementella di perle. Zaad van paarlén, dat is, kleine paarlén.

sementella di polvere. Eyn pulver of buskruid, dat is, laadkruid.

Semenzajo. Een plantgroeve, kuil of vore, een plantbedde.

Seminale, *seminario*. Dat tot het zaad behoort.

vasi seminali. Zaadvaten (in het lyf van een dier.)

Seminare, *sementare*, *semenzare*. Zaayen, uitzaayen, bouwen, aanbouwen, voortqueeken; ook *Met.* Strooeyen, uistrooeyen, uitwerpen, zetten, bezetten, enz.

seminar' il grano. Koren zaayen.

queste herbe nascono senza seminare. Deze kruiden wassen, groeyen van zels, zonder zaayen of voort te queeken.

tempo da seminare, (*sementivo*.) Tyd om aan te bouwen, voort te queeken, om te zaayen, den akker te bereiden.

seminar (diffeminar) discordie, scandali, voci, sfsurri. Tweedragt, tweespalt, oneenigheid, ergernis, gezwets, valsch geroep, geschreeuw, valsche gerugten zaayen, dat is, onder de luiden uitstrooeyen, onheilstigten, aanregten, brouwen.

seminar pasquinate, satire, scritte. Smaad-, steek- of schimpfschrijven zaayen, dat is, uistrooeyen, uitgeven, verbreiden.

Seminato. Gezaaid, bezaaid; ook *Met.* Bezet, geboord, gestikt, enz.

una veste seminata di perle, di fiori &c. Een kleet met paarlén, met bloemen bezet, gestikt, enz.

un visaggio seminato di pustole, broffole. Een rood, puiligt, zommervlekkig, sproetig aangezigt, een aangezigt dat vol puisten, sproeten, pokken, zomervlekkén is.

Seminato; i seminati. De gezaaide, bezaaide, aangebouwde akker, het zaad op 't veld.

uscir nel seminato. Uit het gezaaide loopen, springen. *Met.* Van zyn vooruemen geraken; ook ongeduldig, toornig, gram, ontroerd worden; ook geen maat of regel gebruiken.

cavar' uno dal seminato. Iemand uit het gezaaide, dat is, buiten het regt begrip of verstand brengen, onwillig, boos, toornig, dol, uitzinnig maken.

la colera mi-cava (s'uscir) delle volte dal seminato. De toorn, de gramschap maakt bywylén dat ik my zelve niet magtig ben, brengt my buiten de palen des verstands.

Seminatore. Een zaayer.

seminatore di scandali, discordie. Een stigter van oneenigheid, twist, krakkeel, tweespalt, een gever van ergernis, iemand die dikmaals ergernis geeft en twist veroorzaakt.

Seminatura, seminamento, seminazione &c. Zaaying, aanbouwing, aan- of voortqueeking.

Seminario. Een plantbed, plantkuil, plantgroeve.

Met. Een tugt- of oeffenschool der jeugt.

fondar' un seminario. Een tugt- of oeffenschool stigten, opregten.

S E M I. Half, de helft, als

Semestre, semiaperto, semicircolo, semicircolare, semi-deo, semisonio, semivivo &c. Een halfjaar, half open, een halve kring, als een halve kring gemaakt, een halve God, een halve maat of slag (in de zang, konst,) half levendig, enz.

S E M I T A. Een pad, voetpad, een enge weg.

S E M O L A. Semelen, gruis.

Semolato. Met of vol semelen, met gruis gemengd, vermengd.

pan semolato. Semelbrood, brood van semelen of gruis.

SEMPITERNO, Sempiternale. Eeuwigdurend, eeuwig in *sempiterno*. In eeuwigheid.

Sempiternità. De eeuwigheid.

Sempiternare. Eeuwig, eeuwigdurend maken.

Sempiternarsi. Zigt eeuwig, eeuwigdurend maken.

S E M P L I C E. Enkel, eenvoudig.

un' effere semplice (semplicissimo) è Dio. God is een-gansch enkel, eenvoudig wezen.

gesta semplice. Een enkelde feestdag.

(medicina) semplice, (medicines) semplici. Een enkel plantgewas, een heel- of geneeskruid, artseny-kruid.

conoscere, raccorre i semplici. De kruiden, genees- of heelkruiden kennen, verzamelen.

vitto, alimento semplice. Slegt voedsel; ook enkelde, eenley spyze.

fornicazione semplice, adulterio semplice. Een enkelde; slechte hoerery, een enkelde egtbreuk, overspel.

febbre semplice. Een enkelde koorts.

Semplice. Bloot, maar zuiver, louter, niet als, enz.

una semplice camiscia. Maar een hembd; niet als een hembd.

un semplice complimento. Maar een bloote pligtpleging, (compliment.)

erano semplici parole. Het waren maar woorden; bloote, loutere, zuivere, ydele woorden.

un semplice sospetto. Een zuivere, loutere argwaan; niet als maar een argwaan.

Semplice. Eenvoudig, slegt, simpel, zonder cieraad, enz.

parole semplici. Slechte, gemeene woorden; zonder cieraad.

habito, vestito &c. semplice. Een slegt, eenvoudig kleet; enz.

Semplice. Eenvoudig, onnozel; onervaren, onbedreven, ongeoeffend, onwetend; onvoorzigtig, zonder spitsvinnigheid, schrandtheid; ook zonder bedrog, opregt, zonder geveinstheid.

buono semplice. Een eenvoudige, slegt, onnozel mensch.

sete pure semplice. Gy zyt wel eenvoudig, onnozel.

una zitella semplice ed innocente. Een eenvoudige en onnozel meisje.

buono semplice e retto e temente di Dio. Een eenvoudige, slegt en regt, godvrugtig, godvrezend man.

fanciulli semplici. Eenvoudige, onnozele kindertjes.

fede semplice. Een eenvoudige geloof.
vita semplice, costumi semplici. Een eenvoudige leven, eenvoudige zeden, gewoontens.
esser modesto, parer molto semplice. Zeer eenvoudig, onnozel, slegt, onervaren, ongeoeffend zyn, zig aanstellen, toonen, schynen, enz.
far' il semplice. Zig eenvoudig aanstellen, d'onnoze spelen.
tener' uno per semplice. Iemand voor eenvoudig, onnozel houden.
Semplicetto, sempliciotto. Tamelyk of een weinig eenvoudig; ook een eenvoudig mensch, een eenvoudige, eenvoudige hart.
anima semplicetta, cuore semplicetto. Een eenvoudige ziel, een eenvoudige hart.
sei un sempliciotto. Gy zyt wel een eenvoudigen hals, een onnozelen bloed.
farfalla semplicetta. Een eenvoudige lichtvlieg of kaarsvlieg.
Semplicemente. Enkel; ook slegt en regt, zonder cieraad; ook eenvoudiglyk, opreptelyk, ongeveinsdelyk, zonder bedrog of dubbelhartigheid.
dir, parlar, scriver, vestirsi &c. semplicemente. Eenvoudig, slegt wegzeggen, spreken, schryven, zig eenvoudig, zonder cieraad kleeden, enz.
viver, trattarsi &c. semplicemente. Slegt leven, zig slegt houden, met slegte spyzete vrede zyn, en 't zelve voor lief nemen.
Semplicista. Een simplicist, dat is, iemand die verstand heeft van de kruiden, planten en gewassen, een kruidkundige.
ceder, confessar semplicemente. Slegt en eenvoudig bekenen en gelooven.
accoglier' uno semplicemente. Iemand slegt, zonder byzondere eerbewyzing ontfangen.
Semplicità. Eenvoudigheid, opreghtheid, zedigheit, openhartigheid, ongeveinsdheid, enz.
prendersi piacere della semplicità altrui. Zyn lust en vermaak in de eenvoudigheid en onnozelheid van een ander hebben.
semplicità fanciullesca, feminesca &c. Kindliche, vrouwelyke eenvoudigheid, onnozelheid of onwetendheid.
semplicità cristiana, santa, colombina. Christelyke, heilige eenvoudigheid of onnozelheid, onnozelheid der duive.
santa semplicità! gran semplicità! Gy heilige eenvoudigheid! ô wat een groote eenvoudigheid!
gli anni della semplicità. De jaren van eenvoudigheid of onnozelheid, dat is, de eerste jeugd.
cercar' Iddio &c. in semplicità di cuore. God in eenvoudigheid, opreghtheid des harten, met een eenvoudig, ongeveinsd hart, opregt en met waarheid zoeken.
Semplicare. Enkel, eenvoudig maken, slegt en regt maken.
Semplicarsi, Insemplicare. Enkel; ook eenvoudig worden.
SEMPRE, Altyd, eeuwiglyk, voor altoos. [den. *sempre, per sempre, sempre, mal, (ma i sempre.) V. Sopra*. Voor altyd en eeuwiglyk.

sempre che viene da me, porta &c. Altyd als gy, zo dikmaals als gy by my komt, brengt gy, enz.
sempre che tu viverai. Zoo lang als gy leven zult, uw leven lang.
sempre vivo, (sempreviva.) Huislook, donderbaard: (een kruid.)
SENA, Sene, seneboom.
foglie di sena. Senebladeren.
SENAPA, *Senape*. Sennep, mostaartkruid, of zaad.
SENARIO, (*numero.*) Van zes, het getal van zes, dat zes inhoudt.
SENATO. Den Raad, (Senaat), Vroedschap, alle de Raadsheeren, de vergaderde Raden, Raadsvergadering; ook de Raadkamer.
entrar' in Senato, propor la cosa in Senato. In of voor den Raad gaan, de zaak aan den Raad voordragen.
un rescritto, editto, ordine &c. del Senato. Een ordonnantie of edict van den Raad, een raadsbesluit, of gebod van den Raad.
Senatore. Een Raadsheer, een Heer van den Raad.
Senatorio, Senatorefco. Van een Raadsheer of Raad, daar toebehoorende.
habito senatorio. Raad- of Raadsheers rok.
ordine senatorio. Waardigheid van een Raadsheer.
SENECIALLO, *Seneciallo*. Landraad, Landvoogd, Amptman, Bailjuw, Drossaard.
Seneciallato. Landvoogdy, Baljuwschap; ook Hofmeester, Huishouder, enz.
SENIOR. Van een oud man, dat een oud, bedaagt man voegd, past of betaamd.
senile prudenza, animo senile. Een oud mans kloekheid, voorzigtigheid, wysheid, verstand, een oud mans gemoed, enz.
Seniore. Ouder, een ouder.
Senio, il senio. De uiterste, hooge onderdom.
SENNO. Zin, verstand, veruust, wetenschap, wysheid, kloekheid.
senno corporale, efferno. Lichamelijke, uiterlyke zinnelijkheid.
huomo di gran senno, alto, poco senno. Een mensch van een groot, hoog, slegt verstand, veruust, wysheid.
egli è gran senno di far questo. Het is een groot verstand dat te doen, die dat doet heeft verstand, wysheid in 't hoofd.
senno e consiglio. Wetenschap en raad.
antico di anni e senno. Oud van jaren en van wysheid of verstand.
ricco più di danari che di senno. Ryk, dog meer van geld als van verstand.
ogni uno va col suo senno al mercato. Een yder gaat met zyn verstand te markt, dat is, een yder meent verstandig en wys genoeg te zyn; ook een yder ziet op zig zelve.
del senno dopo del fatto si riempisce i fossi. Met het verstand dat na de daad komt, vult men de graven, dat is, als iets gedaan is, dan is een ydelyk wys en verstandig.
fuor di senno, (forsennato.) Buiten zinnen, narrig, zot, gek, onverstandig.
perder' il senno, uscir di senno. Wetenschap, wysheid en verstand verliezen, zot, gek worden.

metter' ad uno il senno in capo. Iemand het verstand weder in 't hoofd brengen, zetten, planten, wederom bescheidend maken.

trar' , cavar' uno dal senno , levar il senno ad uno. Iemand zyn wetenschap, en verstand benemen, iemand van zyn verstand berooven, iemand gek of tot een gek maken.

far' a suo senno. Naar of volgens zyn kop, of zyn handelen, te werk gaan.

dasenno. In ernst, ernstelyk; ook voorzettelyk, opzettelyk, vlytiglyk, met vlyt en yver.

parlar' , dir' &c. a senno , da senno. In ernst, met ernst, ernstelyk spreken, enz.

la cosa va da buon senno. De zaak gaat in of met ernst, het geschied in ernst.

S E N O. Boezem, schoot; ook een vouw of plooy van een kleed; ook het hol der oogen; ook een zeeboezem of kromte.

metter , recarsi in seno. In de schoot leggen, in de boezem, in, of op de schoot nemen.

portar' in seno. In de schoot, in de boezem dragen.

trar' una lettera &c. di seno. Een brief uit de boezem trekken, halen, voor den dag, te voorschyn brengen.

seno di mare , Seno Adriatico. Zeeboezem, inham of kromte, de Adriatische zeeboezem.

seno del corebio. Een deel of stuk van een kring.

Senale. (Te Rome *Zinále*;) ook *Seno.* Een schoorboek, dat is, een voorboek, voorfchoot, schorteldoek, schortelkleed.

S E N O N , Senò . V. Se.

S E N S A L E. Een makelaar.

sensale di carne humana. Een makelaar van menschen vleesch; (wy zeggen) van warm vleesch, dat is, een makelaar, koppelaar.

Sensalaggio. Het makelaars ampt.

Sensalare , Sensare , Sensaleggiare. Makelen, een makelaar zyn, voor makelaar gaan.

Sensaria , sensaleria. De makelary, het makelaars ampt.

S E N S O &c. Sensato &c. Sensibile &c. Sensitivo &c. V. Sensire &c.

S E N T A R S I. Zig zetten, nederzetten, zitten, hurken. *V. Assentarsi &c.*

Sentacchio , Assentacchio. Zittend, nederzittend, hurkend, enz.

cane sentacchio. Een staande hond.

S E N T E N Z A &c. V. Sentire.

S E N T I E R O. Een pad, weg, voetpad.

ditto , stretto sentiero. Het regte pad, voetpad, de regte weg.

piegarfi dal ditto sentiero. Van de regte weg, het regte pad afdwalen.

Sentieruolo , Sentieretto. Een padje, voetpadje.

S E N T I N A. De grond van 't schip daar al het stinkend water, en de vuiligheid in loopt. *Met.* Grondfop van lastering.

votar la sentina , (sentinare.) De grond van 't schip uitpompen, leeg maken.

sentina di vizii e brutture. Een grondfop van lasteringen, vuile en onreine werken.

T O M . I .

Sentiniore. Die over de pomp van 't schip gestelt is.

S E N T I N E L L A. Schildwagt; ook het schildershuisje; ook de schildwagt zelf.

far la sentinella. Op schildwagt staan, schildwagt houden. *Met.* Wagten, opwagten, agt geven.

sentinella morta , perduta. Verlore, uiterste schildwagt.

levar la sentinella. De schildwagt aflossen.

vistiar , rondar le sentinelle. De schildwagten bezigtigen, de ronde doen of gaan.

S E N T I R E. Voelen, gevoelen, gewaar worden, bevinden, ondervinden; ook speuren, bespeuren, merken; ook genieten; ook lyden, dulden, verdragen, uitstaan.

sentir dolore , male , freddo , caldo , disagi , pena , noia &c. Smarten, pyn, koude, hitte, ongemak, moeite, moeyelijkheid, verdriet of hartzeer lyden, uitstaan.

sentir stimoli della carne. Aanvegingen des vleesch gevoelen, gewaar worden, door 't vleesch aangevogten worden.

sentir diletto , dolcezza. Lust, vermaak, zoetigheid voelen, bevinden.

lo sento già , lo sento ben' io. Ik bevinde het reeds, ik gevoel het zeer wel.

sentirsi pungere , struggere , arricciar' i capegli. Voelen, gevoelen dat men gestookt, aangestookt word, bevinden dat men allengsjes vergaat, dat de hairen te bergen staan of ryzen, dat is, gestookt, enz. worden.

sentirsi bene , male. Zig wel, qualijk bevinden, dat is, wel, qualijk daar aan zyn.

sentirsi gravato , stracco. Zig bezwaard bevinden, moede zyn.

il ferro sente la ruggine e tutte le cose terrene la vecchiaia e corruzione. Het yzer word eindelijk roestig, en alle aardfche dingen worden allengsjes oud en verderve.

sentirsi. Zig bevinden, dat is, wederom bykomen, ontwaken, weder by zig zelve komen. *V. Risentirsi.*

Sentire. Beteekend ook de werking van andere zinnen: als zien, hooren, (aanhooren,) ricken of tuiken, smaken of proeven. *Met.* Merken, bemerken, vermerken, ervaren, gewaar worden, kennen, erkennen.

adesso vimi sent appresso. Nu, tegenwoordig voel ik dat ik by u ben.

mi sento tanto ricco quanto voi. Ik bevind my alzooryk te zyn als gy.

sentir la predica , la messa , una musica. De predikatie, de misse hooren, een gezang hooren, aanhooren.

sentir' un calpestio , romore , strepito , grido , strido &c. Een getrappel, gestamp, geruisch, gedruis, geraas, een gescinreeuw, gekik, enz. hooren.

la lingua Toscana in bocca Romana fa un bel sentire. De Toscaanfche spraak of taal in een Romeinfsche mond klinkt treffelyk wel, is lieffelyk, aangenaam om aan te hooren.

sentir' un puzzore. Een stank ruiken, ricken.

V V V V V

Sen

sentir di qualche cosa, di muschio, di ambra &c. Ergens na rieken, na muskus, na amber, enz. rieken.

sentir di tabacco, di aglio, fumo &c. Na tabak, na knoflook, rook, enz. stinken.

questo coltello sente di cipolle. Dit mes riekt, (ruikt,) stinkt na uyen of ajuin.

egli sente di forsante, di beretico &c. Hy riekt, stinkt na een schalk, na een ketter. *V. Sapere.*

sentir un sapore acuto. Een scherpe smaak proeven, iets scherps smaken.

questo cibo sente di pepe, di specie. Deze spyze smaakt na peper, na speceryen.

il vino sente il legno (la botte.) De wyn smaakt na 't hout, na 't vat.

sarebbe gran pazzo, chi non sentisse questo. Het zoude een groote nar of zot zyn die zulks niet merkte, bemerkte.

sentir le cose di Dio, i veri sensi della scrittura. De Goddelijke dingen, het ware verstand der schriften smaken, proeven, innerlijk, door de ervarentheid en innerlijke smaak bevinden, gewaar worden.

egli sente molto avanti nelle cose di Dio. Hy is in goddelijke dingen zeer wel ervaren.

Sentire. Verstaan, vernemen, (hooren;) ook weten, erkennen.

sentir una novella. Iets nieuws hooren, vernemen.

l'ho sentito da persona degna di fede. Ik heb het van een geloofwaardig persoon verstaan, vernomen, gehoord.

sentiremo quello che risponderà. Wy zullen hooren wat hy zal antwoorden.

mi sento colpevole di molti peccati, mi sento debitore, innocente. Ik bevind, dat is, ken my schuldig aan veel zonden, ik weet, bekenne, erkenne my schuldig, (als een schuldenaar,) ik weet dat ik onschuldig ben.

se ne andò senza farla sentir al suo padre. Hy ging voort of heen, en liet het zyn vader niet eens weten, zonder het aan zyn vader bekend te maken.

Sentirs. Meenen, vermeenen, agten, van mening zyn, erkennen, daarvoor houden.

dica ogni uno ciò che sente intorno a questo punto. Laat een ygelijk zyn gevoelen, zyn mening, zyn godagten over dit punt zeggen.

io sento il contrario. Ik meen, denk het tegendeel, ik ben van een ander gevoelen.

diversi diversamente ne sentono. Verscheide houden het ook verscheidentlijk daar voor.

non ti sento di sì grosso ingegno. Ik meen niet (houde het daar voor niet) dat gy van een zo grof, dom verstand zyt.

sentir bene, male di alcuno. Het wel, qualijk met iemand meenen.

Sentente. Voelend, gevoelend, ondervindend, gehoord, aangehoord, enz.

Sentito. Gevoelen, ondervonden, ook gehoord, aangehoord, enz.

esser sentito. Bevonden, gewaar worden, enz.; ook gehoord, aangehoord, enz. worden.

Sentito, Sensita. Het gevoel, gevoelen, de bevinding, bevindelijkheid, ervaring, enz.

Sentóre. De reuk; ook het spoor.

baver già il sentore di qualche. Reeds eens reuk (wind) ergens van hebben, het gebruid reeds rieken.

Senso. De zin; ook het vleesch, de begeerlijkheid des vleesch; ook deszelfs zwakheid, zinnelijkheid, wellust.

il senso del viso, dell' udito, odorato, tatto. De zin des gezichts, des gehoors, des reuks, des smaaks, des gevoels, dat is, het gezigt, gehoor, enz.

sensu esteriore, interiore. Uiterlijke, innerlijke zin.

baver i suoi cinque sensi. Zyne vyf zinnen hebben, dat is, geschikt, bescheide, verstandig, wys zyn.

il sonno lega i sensi. De slaap bind, verdooft de zinnen.

una cosa che cade sotto il senso. Een zaak die met uiterlijke zinnen kan begrepen worden.

darfi al senso. Zig aan de zin, aan 't vleesch, aan de zinnelijkheid, aan de begeerte, drijven, wellust overgeven.

il senso contraddice. De zin, zinnelijkheid, het vleesch.stryd, wederstreeft.

cose contrarie al senso. Dingen die tegen de zin, zinnelijkheid, het vleesch zyn, die de wellusten wederstaan, wederstreven.

egli ne parlò con gran senso. Hy sprakt met byzonder verstand; ook innerlijke smaak; ook met byzondere ondervinding; ook met hartzeer, hy veranderde zeer in zyn reden, spraak.

un senso intiero. Een geheele zin; ook een gansche spreekwys.

Senso, Sensi. Zin, dat is, verstand, uitlegging, verbrediging, vertaling, ook meening, gedagte.

questo è il vero senso di queste parole. Dit is de ware zin en betekenis van deze woorden.

intender, aprir' il senso della sacra scrittura. Het verstand, de zin der heilige schrift verstaan, begripen, uitleggen, verklaren.

prender la cosa in altro senso. De zaak anders verstaan, in een andere zin nemen, uitleggen.

sensu litterale (bistoriale) mistico, figurato, (allegorico,) anagogico, morale. Het verstand, de uitlegging naarden letter, naar de geschiedenis, naar het geestelijk, geheim, figuurlijk, zedelijk verstand of begrip.

questo è il senso del Rè. Dit is de eigentlijke mening, zin des Konings, dat zyn de eigentlijke, regte gedagten, dat is, de eigentlijke wil en voornemens des Konings.

manifestar' i suoi sensi. Zyn mening, gedagten, zyn gemoed openbaren.

baver sensi alti, elevati, (rilevati.) Hooge gedagten, hooge voornemens hebben, na hooge en verheve zaken staan, streven; ook hooge uitleggingen, verklaringen, hooge zinnen (ergens uit) scheppen.

Sensato. Dat gevoelen heeft, beziel, levendig; wetend, verstandig, wys, kloek, voorzigtig, bescheide.

cose sensate. Dingen die gevoelen, leven hebben, levendige, bezielde dingen, enz.

un uomo sensato. Een verstandig, wys, kloek, ver-
nuftig, zinryk, enz. man.
Sensatamente. Kloekolijk, vernuftiglijk, verstandig-
lijk, wysfelijk, met een byzonder verstand.
parlar, discorrer, operar sensatamente. Verstandiglijk,
wysfelijk spreken, redekavelen, doen, werken.
Sensibile, Sensile. Bevindelijk; ook dat men door de
zinnen kan bevatten, begrypen.
mondo sensibile. De zinnelijke, dat is, zichtbare
wereld.
cofe sensibili e materiali. Zichtbare, handtastelijke,
uiterlijke dingen.
un dolor, affizione &c. molto sensibile. Een zeer ge-
voelige smart, hartzeer.
parole &c. sensibili. Gevoelige, scherpe, straffe
woorden, enz.
un affronto sensibile. Een zeer gevoelige hoon, smaad.
divozione &c. sensibile. Gevoelige, zoete, hartelijke
gandagt.
Sensibilitate. Op een zichtbare, handtastelijke wyze
of manier.
Sensibilità. Gevoeligheid, handtastelijkheid, enz.
Sensitivo. V. Sopra.
la (virtù potenza, facoltà, parte) sensitiva. De zin-
nelijke kragt, werking, het gevoelig deel der ziele.
appetito sensitivo. De zinnelijke begeerte, de dier-
lijke, vleeschelijke lust.
esser molto o troppo sensitivo. Zeer of al te gevoelig zyn.
un dolore &c. molto sensitivo. Een zeer gevoelige
smart; enz.
parole &c. sensitive. Gevoelige, scherpe, straffe
woorden.
Sensitivamente. V. Sensibilitate.
queste parole mi punsero ben sensitivamente. Deze wo-
orden staken my zeer gevoelig, gaven my een zeer
gevoelige steek.
Sensuale. Zinnelijk, dat is, vleeschelijk, aan de
vleeschelijke wellusten en driften overgegeven.
buomo sensuale. Een zinnelijk, vleeschelijk, wel-
lustig mensch.
delecti sensuali. Zinnelijke, vleeschelijke wellusten.
Sensualicio. Zeer vleeschelijk, en tot vleeschelijke
wellusten geneigd.
Sensualmente. Op een vleeschelijke wyze of manier.
Sensualità. Zinnelijkheid, vleeschelijkheid, gevoe-
lige drift tot wellust.
Sentenza. Gevoelen, oordeel, uitspraak; ook men-
ning, gedagten; ook spreuk, spreekwoord, leere,
leerspreuk.
dar (dettar) la sentenza finale. Het laatste vonnis spre-
ken, uitspreken, (vellen,) de laatste uitspraak
doen, geven.
baver la sentenza in contrario. De uitspraak, gerechts-
praak tegen hebben, de zaak verliezen, iets af-
geslagen, afgezeid, ontzeid, tegengesproken
worden.
secondo la sentenza de' Dottori. Naar of volgens het
gevoelender geleerden.
sentenza commune, probabile. Het aldergemeenste,
waarshynlijkste gevoelen.

sentenza boreica &c. Een ketterfch gevoele of leere.
gli autori di questa sentenza. De schryvers die van dit
gevoelen zyn, die deze leere toestaan, goed-
keuren.
dir, parlar sentenza. Zuivere spreuken, zinspreuken
zeggen, spreken.
sputar sentenza. Spreuken spuwen, uitbraken, dat
is, zig hooggeleerd en welsprekend willen roonen.
Sentenzietta. Een kleine spreuk, zinspreuk of spreek-
woord.
Sentenzioso. Zinryk, volgeestig, vol schoone spreu-
ken, nadrukkelijk, klemmend.
un parlar, uno stile &c. sentenzioso. Een zinryke,
volgeestige, klemmende spreekwyze, schryfaart
of styl, enz.
Sentenziosamente. Met schoone, volgeestige en zin-
ryke spreuken, zinspreukelijk.
Sentenziare. Oordeelen, vonnissen, de uitspraak
doen of vellen; ook verdoemen, verwyzen, regten.
sentenziar' uno alla morte, al capestro, al fuoco &c. Ie-
mand ter dood veroordeelen, tot de strop, tot het
vuur, enz. verdoemen, verwyzen.
Sentenziato. Geoordeeld; ook veroordeeld, gedoemd,
verdoemd, gevonnist, geregt.
fu sentenziato alla morte. Hy wierd ter dood verwe-
zen, gevonnist.
Sentimento, Sentimenti. Beweging, gevoelen, zin;
ook verstand; ook begrip; ook meening, oor-
deel, gedagten, goeddunken; ook smarte, hart-
zeer; bedroefdheid.
baver sentimento. Leven, gevoelen en beweging heb-
ben, leven en zweven.
senz' alcun sentimento. Zonder eenig gevoelen.
esser di gran sentimento. Van grootte wetenschap en
verstand zyn, zeer verstandig, kloek, wys en
geleerd zyn.
levar' il sentimento ad uno. Iemand de wetenschap en
het verstand benemen, iemand tot een gek of zot
maken.
spiegar' i suoi sentimenti in iscritto. Zyne gevoelens,
zyne gedagten, goeddunken schriftelijk opstellen.
ne dirò il mio sentimento, i miei sentimenti. Ik wil myn
gevoelen, myne gedagten, goeddunken, oordeel
daar over zeggen.
questo è il vero sentimento del Rè. Dat is des Konings
eigenlijke meening, wil of begeerte, zyne eigen-
lijke en regte gedagten.
con quei sentimenti di stima, favore che &c. Met zoo-
danige innerlijke gevoelens van agting, neiging,
gunst, dat enz.
naparlava &c. con gran sentimento. Hy sprak, enz.
met groot gevoelen; ook innerlijke toeueiging,
genegenheid en beweging daar van.
sentimenti alti, nobili &c. Hooge, groote, adelijke,
enz. gedagten; ook toeneigingen, genegenhe-
den, enz.
sentimenti vili, bassi. Slegte, veragtelijke, nederi-
ge gedagten, ueigingen.
mori &c. con gran sentimento. Hy stierf met groot
hartzeer, gevoelen.

pe'der' il sentimento. Het gevoelen verliezen, dat is, niet meer gevoelen of bevinden; ook het verstand verliezen, gek, zot, dwaas worden.

haver gran sentimento nelle cose di Dio. Een groot gevoelen, ervarentheid, smaak in goddelijke zaken hebben.

S E N Z A. Zonder; ook behalven, buiten; ook *bet woorlse loos* (in de zamengestelde woorden.)

senza sua saputa. Zonder zyn weten, buiten hem.

senza cura &c. Zorgloos, zonder zorg, enz.

senza pietà, senza misericordia. Zonder godvrugtigheid, zonder barmhartigheid.

senza pane, senza lume, senza dinari &c. Zonder brood, zonder licht, zonder geld.

faremo bene senza voi. Wy zullen zonder u wel uitkomen, wy zullen het zonder u wel uitvoeren, doen, wy zullen 't zonder u wel stellen.

esenza che io fosse mai trattato da lui mi negò anche il salario. En behalven dat ik kwalijk van hem behandeld wierd, weigerde hy my nog daar en boven de verdiende loon.

si partì senza haver mangiato, pur' un boccone senza dir parole &c. Hy ging weg, vertrok zonder nog een beet, een mond vol gegeten te hebben, en zeide niet een woord; enz.

senza aspettar' altro comando, senza dir' a Dio. Zonder ander bevel te verwagten, zonder goede nagt te zeggen.

senza esser invitato, conosciuto. Zonder genodigd, bekend of gekend te zyn.

senza ch' alcuno se ne accorgesse. Zonder dat een eenig mensch het konde merken, bemerken ongemerkt.

senza saper chi fosse. Zonder te weten wie dat hy was.

star senza. Ontbeeren, missen moeten.

star senza mangiare, senza bere &c. Zonder eeten, zonder drinken, enz. (ongeten, ongedronken, enz.)

trovarsi, restar senza qualibe cosa. Iets niet hebben, zonder iets blyven of zyn; ook ergens van beroofd worden.

senza questo faravate come prato senza herba. Zonder dit, zoud gy zyn als een beemd of weide zonder gras.

senza altro &c. verremo senz' altro, senza fallo. Wy zullen komen zonder vorders te spreken, dat is, zonder nalaten, gewis, zeker, zonder twyffel.

senza dubio. Zonder twyffel, buiten twyffel.

havere tre figliuoli senza più. Hy had drie kinderen en niet meer.

ciò si farà senza questo. Dat zal zonder, buiten, behalven dat wel geschieden, gedaan worden.

S E P A R A R E. Scheiden, afscheiden, afzonderen, ter zyde zetten of stellen, onderscheiden.

separar' una cosa dall' altra. Een ding van een ander scheiden, afscheiden, afzonderen.

le Alpi separano l'Italia dall' Alemagna. De Alpische gebergen scheiden Italie van Duitschland.

separar' l'oro dall' argento. Het goud van 't zilver scheiden.

la morte sola ci potrà separare. De dood alleen zal ons konnen scheiden.

Separarsi. Zig scheiden, afscheiden, afzonderen; zig aan een kant leggen.

separarsi da uno, dalla compagnia di uno. Zig van iemand, van een gezelschap afzonderen, scheiden, of laten afscheiden.

separarsi dal mondo. Zig van de wereld afzonderen, vertrekken.

il congresso si separò, si divise. De byeenkomst, de vergadering, den raad scheidde zig wederom van malkanderen.

Separabile. Dat zig laat scheiden, afscheiden, afzonderen, uitzonderen, enz.

Separato. Afgezonderd, afgescheiden, ter zyden gezet, gesteld; ook byzonder.

esser, viver, star, habitar &c. separato. Afgezonderd, afgescheiden zyn, leven, woonen, enz.

in un luogo separato, in una camera &c. separata. In een afgezonderde plaats, in een byzondere kamer, enz.

Separatamente. Op een afgezonderde wyze; ook afzonderlijk, byzonderlijk, enz.

Separamento, Separazione. Scheiding, afscheiding, afzondering; enz.

S E P E L I R E, Sepellire, Sepellire. Begraven, ter aarde bestellen.

sepelir' un corpo morto. Een doode, dood lichaam, een lyk begraven, ter aarde bestellen.

sepelir' un tesoro. Een schat begraven.

sepelir' uno vivo. Iemand ganck levendig begraven, in de aarde delven.

Sepolcro. Een graf of grafstede.

il santo Sepolcro (di Cristo.) Het heilig graf van Christus.

la città di san Sepolcro. De stad S. Sepolcro. (Een zoo genaamde Stad in Italie.)

Sepolcrale. Van een graf of grafstede, tot een graf behoorende.

Sepolto. Begraven, ter aarde gebragt. *Met.* Bygeleid, neergeleid, vergeten.

queste discordie e nemistà sono già sepolti. Deze vyandlijkheden, oneenigheden zyn al begraven, dat is, bygeleid, vergeten.

Sepoltura. Begraving, begravenis; ook graf.

hoggi in figura, domani in sepoltura. Heden rood, morgen dood.

dar sepoltura ad un morto. Een doode, een lyk begraven, ter aarde bestellen.

sepoltura cristiana, degna. Christelijke, eerlijke begravenis.

S E P P I A, Seppia. Een visch met zwart bloed.

S E P O N E R E, Seporre. Ter zyden, van malkander, aan een kant leggen, stellen, afzonderen.

Seposto. Ter zyden, aan een kant gelegd, gesteld, afgezonderd.

Seponimento. Ter zyden, aan een kant legging, afzondering.

S E Q U E S T R O. Een beslag, arrest; ook een afzondering.

mester in sequestro. In arrest leggen, arresteren, beflaan, vasthouden.

venet' in sequestro. In arrest, beslag houden.
fur' il sequestro de' beni. De goederen in bewaring leggen, beslaan.
levat' il sequestro. Het arrest, het beslag ontslaan, ontheffen.
Sequestrare. Wegleggen, aan een kant leggen, in arrest of beslag leggen, beslaan; ook afzonderen.
sequestrar' li beni di uno. Iemands goederen aanhouden en in bewaring geven.
sequestrar' uno in propria casa. Iemand in zyn eigen huis arresteren, vasthouden, in hegtenis houden.
Sequestrato. By een scheidsman weggelegd; ook gearresteerd, beslagen, aangehouden.
esser sequestrato per qualche tempo. Een tyd lang gearresteerd, aangehouden; ook afgezonderd gehouden worden.
Sequestrazione. Arrest, arresteering, beslag, aanhouding, afzondering. *V. Sequestro.*
S E R A. Den avond, het vallen van den avond, het ondergaan van de zon.
questa sera, (sta sera.) Dezen avond.
la sera, alla sera. Des avonds; ook op den avond, omtrent den avond.
bier sera. Gisteren avond.
Lune di sera, domani sera. Maandag avond, morgen avond.
si fa (si va facendo) sera. Het word avond, het word nacht, den avond valt, komt aan.
in sul fare (imbrunir) della sera. Avond worden, op den avond, in schemer-avond.
sera, e mattina. 's Morgens en 's avonds.
vi impiegerò le sere dell' inverno. Ik wil de winter-avonden daar toe besteden.
buona sera Signor mio! Goeden avond myn Heer!
Seròtino. Dat haar komt of ryp word: (van vrugten, enz. gezegt.)
erzoserotino. Wintergarst.
frutti &c. serotini. Late vrugten, winter-vrugten.
S E R A F I N O. Een seraphyn.
Seráficoo. Seraphynsch.
amore seráficoo. Een Seraphynsche, dat is, altyd brandende liefde tot God.
il Dottor seráficoo. De Seraphynsche Leeraar, dat is, den H. Bonaventura.
Seráficamente. Op een Seraphynsche wyze.
S E R B A R E &c. *V. Servare.*
S E R R E. Een Heer (over een huisgezin,) huisvader; ook meester, (een benaming der handwerke- of ambagtsluiden en van 't gemeene volk.) *V. Messere.*
Ser' Antonio. Meester Anthony.
Ser' Agio. Meester gemakkelijckheid, die zyn paard in 't bedde roskamde, dat is, iemand die zyn gemak zeer naauw zoekt.
S E R E N O. Klaar, ligt, helder, schynend, blinkend, doorlugtig. *Met.* Vreugdijg, blymoedig, vrolijk, enz.
cielo, tempo sereno. Heldere, klare, blinkende hemel, schoon en helder weder, onbetrokke lugt.

aria serena. Heldere, klare lugt.
occhi sereni, aspetto sereno, faccia, fronte serena. Schoone, heldere, klare oogen, schoon, blymoedig, vrolijk; ook vriendelijk aangezigt.
mente, coscienza &c. serena. Een helder, dat is, vrolijk, geruft gemoed, zuivere, onbefmette gewisse.
vita serena e tranquilla. Een vrolijk en geruft leven.
S E R E N O. De klaarheid, helderheid, de klare hemel of lugt; ook de nagtlugt.
il lucido sereno cielo. De blinkende, heldere, klare hemel.
il sereno del cielo, del cuore &c. De helderheid, klaarheid des hemels, de zuiverheid des harten.
al sereno. Onder de heldere (blauwe) hemel.
star, dormir' &c. al sereno. Onder de heldere (blauwe) hemel staan, slapen, enz.
il sereno mi nuoce. De heldere lugt, de avondlugt, de nagtlugt hindert my, is my nadelig, ongezonder.
S E R E N I S S I M O. Doorlugtigste, alderdoorlugtigste (een eertytel.)
S E R E N I S S I M O P R E N C I P E. Doorlugtigste, alderdoorlugtigste Vorst, Prins.
il Serenissimo. Zyn Doorlugtigheid.
S E R E N I T À. Helderheid, klaarheid, doorlugtigheid.
serenità del cielo, dell' aria, del volto. Helderheid, klaarheid des hemels, der lugt, vrolijkheid; ook vriendelijckheid des aangezichts.
serenità della coscienza, mente. Zuiverheid, dat is, vrolijkheid, gerustigheid des gewiss, des gemoeds, enz.
vostra Serenità. Uwe Doorlugtigheid:
S E R E N A R E &c. *V. Rasserenare &c.*
S E R E N A T A, Serenada. Een avondgespeel en gezang, een avondmuzyk voor iemands deur of huis.
far' una serenata ad una Dama. Een avond-gezang of muzyk voor de deur van een Juffrouw of Dame aanroeten.
S E R G E N T E, Sergente. Een Sergiant, onderbevelhebber in een Compagnie te voet.
(sergente) maggiore. Een (Sergiant) majoor.
S E R I E. Vervolg, t'zamenhang, schakeling (van zaken die aan malkander hangen.)
ecco la serie della mia fortuna. Zie daar het verhaal van myn geluk en ongeluk, zie hoe het my na malkanderen gegaan is.
S E R I O, Serioso. Ernstig, ernstiglijk, ernsthaftig, dat met ernst geschied, of ernst gebruikt word.
cosa serie. Ernstiglijke zaken, die ernstiglijk moeten behandeld worden.
star' in sul serio. Zigerusthaftig, statig, deftighouden; ook grimlachen, moesminken, dat is, niet lachen.
volto (aspetto) serio (serioso), costumi, tratti seriosi. Een ernsthaftig, statig gezigt, ernsthaftige, statige, deftige zeden, manieren.
habito serioso. Een ernsthaftig, dat is, eerbaar kleed.
S E R I O S A M E N T E. Ernstiglijk, ernsthaftiglijk, met of in ernst, zonder lachen; ook statig, deftig.
S E R I O S I T À. Ernsthaftigheid, statigheid, deftigheid:
S E R M O N E. Een woord, spraak, rede, redeneering, rede.

- redkaveling; ook een (korte) predikatie, (korte) aanspraak of vermaning.
- sermone prisco*. De oude spreekwyze, de wyze of manier van spreken der Oudvaders.
- far' un sermone*. Een predikatie, aanspraak, vermaning doen.
- Sermocino*. Een kleine, korte vermaning, aanspraak of predikatie.
- Sermonare*, *Sermoneggiare*, *Sermocinare*. Prediken, een rede, gesprek, aanspraak of vermaning afleggen, doen.
- Sermoneggiatore*. Een prediker, vermaander; ook iemand die naarstig in alle predikationen gaat.
- S E R O**. Wey, wey van melk.
- Serósa*. Weyagtig.
- humori serósi*. Weyagtige vogten of vogtigheden in 't lichaam.
- Serústità*. De weyagtige vogtigheid.
- serosità del sangue*. De weyagtigheid, wateragtigheid des bloeds, of lidwater.
- S E R P E R E**, *Serpire*. Kruipen, sleeten, slangswyze gaan.
- andar serpendo per terra*. Over de aarde kruipen, sleeten.
- i vermi serpono*. De wormen kruipen.
- l'ellera serpe per le muraglie*. De klimop kruipt (wascht of groeit) tegen de muur op.
- questi ma li serpevano*, (*andavano serpendo*) *a poco, a poco fin nella Germania*. Dit onheil kruipt allengsjes door tot in Duitschland, deze krankheid of ziekte strekte, breide zig allengsjes uit tot in Duitschland.
- Serpa*. Een minuutrad in een uurwerk.
- Serpere*. Kruipen of allengsjes voortgaan als het minuutrad in een uurwerk.
- Serpente*. Kruipend, sleetend. *Met.* Toenemend.
- un mal serpente*. Een voortkruipende en altyd toenemende quaal of schade.
- Serpente*. Een slang.
- una serpe velenosa*. Een giftige, vergiftige of veynige slang. *Met.* Een zeer toornig; ook zeer boosaardig mensch; ook een lastertong, quadsprekende tong, een boosaardige lastermond.
- allevarsi la serpe in seno*. Zig een slang in de schoot voeden.
- Serpentello*, *Serpicella*. Een kleine slang, een slangetje; ook een soort van blinde slangen.
- Serpentino*. Van een slange.
- veleno serpentino*. Slangengift.
- natura serpentina*. Slang natuur, slangen aart.
- pietra serpentina*, *marmo serpentino*. Slangesteen, slangemarmer.
- il serpentino del moschetto*. De haan van een musket.
- Serpentina*, *Serpentaria*. Slangekruid, naterkruid, peuninkkruid.
- Serpeggiare*, *Serpicolare*. *V.* *Serpere*. Sleeten, kruipen. *Met.* Allengsjes toenemen; ook zig slingeren, draaijen, slangswyze gaan, of gebogen zyn.
- serpeggiar col cavallo*. Het paard slangswyze bereiden.

- Serpeggiante*, *Serpicolato*. Zig slingerend, in malkanderen gebogen of gedraaid, slangswyze gekromd.
- Serpiggine*. Kruipend; (wy zeggen) wild- of springvuur.
- Serpillo*, *Serpollino*, *Sermolino*. Queudel, wilde thym: zeker kruid.
- S E R Q U A**. Een getal van twaalf, dat is, een dozyn.
- una serqua di uova*. Een dozyn eijeren.
- S E R R A R E**. Sluiten, toefluiten, versluiten, stoppen, toestoppen, verstoppen, toedoen; ook vast, digt te zamen drukken, wringen, slaan of trekken.
- ferrar la porta*, *finestra*, *gli occhi*. De deur, het venster, de oogen toedoen, sluiten, toefluiten.
- ferrar' a chiave*, *a locchetto*. Met de sleutel, met een hangslot sluiten, toefluiten.
- al ferrar della porta*. By of op 't sluiten van de deur, of poort.
- ferrar la bottega*, *la scuola &c.* De winkel, het school sluiten, toefluiten, dat is, opgeven, uitscheiden, geen kramer of koopman, geen schoolmeester meer willen zyn.
- ferrar' un occhio*. *V.* *Occhio*.
- ferrar le mani in un pugno*. De handen te zamen sluiten, toefluiten, een vuist maken.
- ferrar' il passo*, *camino*, *la porta*. De pas, de weg, de doortogt sluiten, bezetten, verhouwen, de poort sluiten, bezetten.
- ferrar' uno in camera*. Iemand in zyn kamer sluiten.
- ferrar fuori*. Iemand ontsluiten, uitsluiten.
- ferrar qualche cosa nel suo petto*. Iets in zyn hart besluiten. *Met.* Vlytig merken, opmerken en onthouden.
- ferrar' il mercato*. De koop sluiten.
- al ferrar del giorno*. Op 't sluiten van den dag, dat is, op den avond.
- ferrar la gola*, *la bocca*, *il petto ad uno*. Iemand de keel, de mond, de borst toedrukken; ook iemand verftikken, wurgen.
- il catarro*, *il fumo &c.* *gli ferrò il petto*. De zinking, neervloeiing, de rook sloot hem de borst, dat is, verftikte hem.
- ferrar' il cuore ad uno*. Iemand het hart sluiten, iemand het hart bezwaren, iemand beangstigen, benaauwen.
- ferrar le file*. De ryen of gelederen sluiten, op malkanderen sluiten.
- ferrar' il nemico*. Den vyand besluiten, bezetten, omringen.
- ferrar' i caratteri*, *le linee*. De letteren of boekstaven, de linien digt te zamen sluiten, voegen.
- ferrar ben' il panno*. Het laken in 't weven sluiten, wel aanslaan, vast en digt weven, werken.
- questi cibi ferrano il corpo*. Deze spyzen sluiten, dat is, stoppen het lichaam, maken hardlyvig.
- Serrarsi*. Zig sluiten, toefluiten, insluiten, opsluiten, enz.
- ferrarsi in camera*. Zig in zyn kamer sluiten, opsluiten.
- ferrarsi*, (*afferrarsi*, *risferrarsi*) *bene*, *strettamente*. Zig

Zig welte zamen sluiten, digt op malkanderen sluiten, de gelederen sluiten.

Serrabile. Dat men toefluiten of opsluiten kan.

Serrato. Gesloten, ingesloten, befloten, opgesloten, toegesloten, weggesloten.

serrate le porte. Als de deuren of poorten gesloten, toegesloten zyn.

trovar l'usio serrato. De deur gesloten, toegesloten vinden.

camini, strade, passi, porti &c. serrati. Gesloten, toegesloten, gestopte, toegestopte, bezette wegen, straten, passien of doortogten, haven.

panno &c. ben serrato. Vastgeweven, gesloten, geslagen, gewerkt laken.

haber' un ventre, cospo &c. serrato. Een verstoppt of hardlyvig lichaam hebben, geen stoel- of afgang hebben.

tener' una cosa serrata. Iets gesloten, opgesloten, weggesloten; ook vasthouden.

schiere, s'ki ben serrate (asserrate.) Wel en vast te zamen gesloten benden en deszels gelederen.

il fiume è serrato di ghiaccio. De rivier is met ys gesloten, is toegevroren.

marciar serrato. Met geslote ryen en gelederen voorttrekken of marcheren.

Serraglio. Een beflote; ook met muuren omvange, bezette plaats; ook het zoo genaamde Vrouwenhuis des Turkschen Keizers.

un serraglio di pali. Een paalschans. *V. Rastrello, Recinto, Steccato &c.*

un serraglio di carri. Een wagenburg.

Le mucco soprastante del serraglio (serragliere.) De beflode of gelubde die het opzigt over het vrouwenhuis heeft.

Serragliare, Asserragliare, Inserragliare. Toefluiten, befluiten, omzetten, omcingelen, omringen, bemuuren.

serragliar le vie publiche, i passi. De straten of gemeene wegen, de passien of doortogten bezetten, toefluiten, verhouwen.

Serramento. Sluiting, toefluiting, befluiting, omringing, bezetting, enz.

serramento di gola. Keelzugt, halsgezweer, wurggezwel.

Serratura, Serrame. Een slot.

romper lo serrature. De sloten breken, aanstikken breken.

serratura a riscontri, a ingegni. Een veerslot, knipslot, een slot met een veer.

serratura doppia, tedesca. Een dubbeld slot, duitfch slot.

S E R V A R E, *Serbare*. Behouden, bewaren, gadeslaan, wegleggen, aan een kant houden, sparen; ook wederhouden, redden, uitreddeu, bevryden, verlossen.

servar qualche cosa lungo tempo. Iets lang behouden, bewaren, gadeslaan, aan een kant houden, sparen.

V. Servare.

servar l'eredità al figliuolo. Het erfdeel voor de zoon wegleggen, bewaren.

servar la vita, la riputazione, la fama ad uno. Iemands leven, agting of eer, goede naam behouden, bewaren, redden.

servar' uno in vita. Iemand in 't leven behouden, bewaren.

la fortuna si serba a grand' honore, ad altri impieghi, a più gravi colpi. Het geluk houd u nog op, bewaard u nog tot grooter eer, tot andere verrigtingen, tot zwaarder slagen, enz. *V. Riferbare*.

servar qualche cosa nella mente, memoria. Iets in de zin, in de gedagten, of geheugenis behouden, bewaren.

servar' uno in prigione. Iemand in hegtenis houden, bewaren.

servar' i comandamenti, la legge, gli ordini. De geboden, de wetten, de bevelen houden, nakomen, daar na leven.

servar la castità. De kuisheid behouden, onderhouden, bewaren. *V. Osservare*.

servar' il decoro, la moderità. De cieraad in agt nemen, zig onderhouden gelijk als het een yge-lijk in zynen staat betaamt; ook regel en maat houden.

servar la promessa, la parola, fede, il patto. De belofte, het woord, de beloofde trouw, het verbond houden. *V. Tenere*.

Servarsi, Serbarfi, Riferbarfi. Zig ophouden, voorbehouden, bewaren.

servarsi (serbarfi) a fare qualche cosa ad un altro tempo. Zig iets voorbehouden om op een andere tyd te doen.

questo vino si serba, questi frutti si serbano. Deze wyn houd zig, verschaalt niet, word niet zuur, deze vrugten, enz. bewaren zig, blyven goed; verderven of verrotten niet.

Servabile, Serbabile, Serbuticcio, che si può conservare. Dat zig laat overhouden, bewaren, wegleggen; wintervrugten.

Servatoio, Serbatoio. Een plaats daar men iets in bewaard, een buffet, een kas; ook een vyver, vischhouwer; vischkaar.

Servato. Een behoeder, behouder, verlosser, redder, een heiland.

Servator del mondo. Heiland; Verlosser der wereld, Zaligmaker.

Servietta &c. V. Salvietta.

S E R V I R E. Dienen, ten dienste zyn; dienstbaar of slaaf zyn.

servir' ad uno of uno per salario. Iemand om loon dienen, ten dienste zyn.

sto bene per servirvi (servirvi.) Ik vaar nog wel om u te dienen.

servir' a Dio, al mondo, al ventre, alla carne a gli appetiti. God, de wereld, het vleesch, zyne lusten dienen.

servir bene, male, fedelmente, sollicitamente. Wel, qualijk, trouwelijk, naarstig of vlytig dienen, oppassen.

affai domanda chi ben serve e tace. Die begeert genoeg, die wel dient en stil zwygt.

voler ben servire. Wel willen dienen, dat is, smeken, vleyen, streelen, slijkfloojien.

servir' a tavola (la tavola.) De tafel dienen, aan de tafel oppassen.

servir' la (alla) messa. De Misse dienen.

servir' una Dama. Een Juffrouw opwagten, oppassen, dat is, om haar te vryen, enz.

servir' un debito. Een schuld af dienen, dat is, met dienen betalen.

servir' uno in qualche cosa. Iemand ergens in dienen, helpen, bystaan, behulpzaam zyn.

servir' uno di qualche cosa. Iemand ergens mede dienen, bedienen, voorzien; ook de hand bieden; ook iemand iets verstrekken, leenen.

servir' uno di danari, di cavalcatura &c. Iemand met geld, met een paard dienen, behulpzaam zyn.

vi servirò di mille scudi se volete. Ik zal u met duizend gulden dienen, helpen, ik zal u duizend gulden leenen, verstrekken, indiengy wilt.

non posso servirvi adesso. Ik kan u tegenwoordig niet dienen, niet helpen.

servir' le vivande. De spyzen opdisschen, opdragen, opzetten; ook voorleggen, voordienen, voorfnyden.

servir' i frutti, i confetti &c. De vrugten, het ooft, de confituren, enz. opdragen, opdisschen.

servir' di carne (di grasso) di magro. Vleeschspyzen, vastenspyzen (vleesch, visch) opdisschen, opdragen.

servir' di cucina, di credenza. Warme, koude spyzen; ook vrugten en confituren opdragen, opdisschen.

servir' uno di molte vivande, magnificamente, da Principe. Iemand met veele spyzen, heerlijk, treffelijk, Vorstelijk of Princeljk bedienen, dat is, onthalen of tracteren.

questa vivanda si serve co' naranzi &c. va servita in brodetto &c. Deze spyze word met oranje-appelen opgedischt, word in een goede sop aangerigt.

servir' uno di coppa, di cohello. Iemands schenker, iemands voorfnyder zyn.

egli mi serve di spenditore, di cuoco. Hy is myn inkoopert of dispenser, myn kok.

a Diogene una botte serviva di casa e la mano di bicchiere. Het huis van Diogenes was een vat of ton, en zyne handen verstrekten hem voor een beker.

Servire. Dienen, helpen, nuttelyk, voordeelg, dienstg, goed zyn.

servir' per avviso, per governo. Tot natigt, onderrigtig, tot waarfchouwing dienen.

questa cosa mi serve. Dit ding dient my wel, helpt my veel.

a che serve &c. ? Waar toe dient het, waar toe helpt, baat het? enz.

questa cosa &c. non mi serve. Dit ding, deze zaak dient, deugd, helpt my niet, staat my niet aan.

questa medicina serve contro la gotta. Deze artzeuy, dit geneesmiddel dient, helpt, is bequaam, goed, dienstg tegen de jgtr.

Servirsi. Zig dienen, bedienen, gebruiken, bezigen, genieten.

servirsi di qualche cosa ovvero persona. Zig van een zaak of persoon bedienen, een zaak of persoon gebruiken.

servirsi di qualche vocabolo. Zig van een woord bedienen, een woord gebruiken.

servirsi di medicina. Artzeuy of geneesmiddel gebruiken, zig daar van bedienen.

V. S. sene serva. De Heer bediene zig daar van, hy gebruike het.

poco posso servirmi della sua persona. Ik kan my van zyn persoon weinig bedienen, ik kan hem weinig gebruiken.

Servente. Dienend; ook gehoorzaam, onderdanig, dienstbaar; ook een dienaar, dienareffe.

ella era molto servente al marito. Zy was haar egte man zeer gehoorzaam en onderdanig, zy toonde haar zeer dienstbaar, dienstvaardig voor hem.

un mio, una mia servente. Een van myne dienaars of knechts, een van myne dienareffen of dienstmaagden.

ti serventi di casa. De dienaars, de dienstboden van 't huis.

Servito. Gedient, bedient, opgewagt, opgepast, ten dienstgestaan.

esser servito. Gedient, bedient, opgepast worden.

farate servito. Gy zult gedient, bedient worden.

esser ben (mal) servito da uno. Wel, qualijk van iemand bedient, onthaalt, opgepast, geholpen, de hand geboden, enz. worden.

esser servito di qualche cosa. Ergens mede gedient zyn, iets gaarne willen hebben.

se V. S. è servita. Indien myn Heer daar mede gedient is, als het myn Heer belieft, gevalt, byaldien myn Heer daar na verlangt.

restar servito. Zig laten gevallen; ook voor lief nemen.

V. S. resti servita di venir con esso noi. Myn Heer laat zig gevallen, de Heer zy gebeden van met ons te komen.

V. S. resterà servita di &c. Laat het myn Heer believen, gevallen, myn Heer zal ous het geval doen, enz.

un ben servito. Een verlof- of afscheidbrief, een getuigfchrift of getuigenis dat iemand wel en trouwelyk gedient heeft.

Servitore, Servidore, trice. Dienaar, opwagter, oppasser, dienareffe, enz. knecht, dienstmaagd.

prender, tener servitore. Een dienaar of knecht aannemen, houden.

porfi per servitore di alcuno. Zig in iemands dienst be-geven, in iemands dienst gaan, iemands dienaar of knecht worden.

servitor di V. S. Myn Heer zyn dienaar.

humilissimo, obligatissimo, affezionatissimo, divotissimo, prontissimo &c. servitore. Uwe oortmoedigste, onderdanigste, verpligtste, toegenegenste, aandagrigste, bereidwilligste, enz. dienaar, knecht.

V. Sopra.

antico, fedele, buon servitore. Een oud, getrouw, goed dienaar, knecht.

servitor

servitor d'una Dama. Een dienaar, opwachter, vryer, minnaar van een Juffrouw.

Servitoraccio, Servitoruccio. Een heerehoeftje, een ellendig, arm knechtje, die zig egter veel inbeeld.

Servo, Serva. Lyteigen knecht of dienstmaagd, een slaaf of slavyn.

humilissimo servo. Uwe ootmoedigste knecht, dienaar.
un gran servo di Dio. Een groot, yverig knecht des Heeren of dienaar Gods.

Servigio. V. Servizio.

Servile. Slaafagtig, slaaffch, nederig, dienstbaar.
meffiere, habito, ufficio, condizione servile. Een slaaffch ambagt, een slaaffch kleed, een slaaffche bediening, een nederig ampt, een slaaffche of dienstbare staat.

animo, mente servile. Slaaffch, slaafagtig gemoed.
timor servile. Slaaffche vrees.

atti, opere servili e basse. Slaaffche werken, dat is, welke maar alleen aan de geringste, of veragte knechten betaamd.

Servilente. Op een slaaffche, slaafagtige wyze of manier, slaafagtiglijk.

Servilità. Op een slaaffche wyze.

Servilire, Inservilire. Slaaffch, slaafagtig gezind worden.

Servilito, Inservilito. Slaaffch, slaafagtig, dienstbaar geworden.

Servitù. Dienstbaarheid, slaverny, onderdanigheid; ook bereidwilligheid, dienstvaardigheid, willige dienst.

ridurr' uno alla servitù, sotto la servitù. Iemand tot knecht, of slaaf, (onderdanig, dienstbaar) maken, onder zyne gehoorzaamheid brengen.

viver' in servitù. In dienstbaarheid, in slaverny leven.

servitù Turcheſca. Turksche slaverny, dienstbaarheid.
la mia lunga servitù. Myn lang opwachten, oppaffen, en dienen.

far servitù ad una citella, damigella. Een juffertje of vrylertje opwachten, oppaffen, op den dienst passen, dat is, dezelve vryen, of om haar te minnen.

professar servitù ad uno. Zig aan iemand verbonden, verplicht bekennen, (agten;) ook iemand byzonderlijk eeren en beminnen.

confermar, ratificar la sua servitù. Zyne dienst, zyne diensten weder beveltigen, bekrachtigen, vernieuwen.

la mia servitù continuata, inalterabile. Myne gestadige, onveranderlijke dienstvaardigheid, bereidwilligheid.

Servitù. Het huisgezin, de dienaars, dienstboden.
la mia servitù. Myn volk, myne dienaars, myne dienstboden.

quando la servitù mangia. Als de dienstboden eeten, over tafel zitten.

Servizio, Servizio. Dienst, opwachting, oppassing.
offerirsi tutto pronto al servizio altrui. Zig ganfch vaardig, bereid, willig tot iemands dienst aanbieden, opdragen.

T O M . I.

offer', far' al servizio di uno. In iemands dienst zyn, iemand dienen, opwachten, oppaffen; ook tot iemands dienst en vrye beſchikking zyn.

egli è a mio servizio. Hy is tot myn dienst, hy doet wat ik wil of begeer.

tutto è al servizio di V. S. Alles is tot myn Heers dienst, alles is ten dienste van myn Heer.

darfi a far qualche cosa, al (in) servizio di uno. Zig tot (in) iemands dienst begeven, iemand iets ten dienste doen.

il servizio di Dio. De dienst Gods.

attendere' al servizio di Dio. De godsdienst betragten, God dienen.

per maggior servizio di Dio. Tot meerder eer en dienst Gods.

render, far servizio ad uno. Iemand een dienst doen, bewyzen, betoonen.

questo buono, questa medicina &c. mi fa, mi ha fatto gran servizio, ne ricevo gran servizio. Dit mensch, deze artzeny of geneesmiddel doet my, heeft my een groote dienst, hulp gedaan, heeft my veel geholpen, gevordert, ik gevoele, beſpeure, bevinde groot nut, voordeel en hulp daar by.

entrar' al servizio di uno, far' (rimaner') al servizio, partirsi dal servizio di uno. Zig by iemand in dienst begeven, gaan, by iemand in dienst zyn, by iemand in dienst blyven, uit iemands dienst vertrekken, gaan.

far' un servizio ad uno. Iemand een dienst, een vriendschap doen, bewyzen.

fatemi questo servizio. Doet my deze dienst, dit geval, deze vriendschap.

quanti servizii vi ho fatto? Hoe veel diensten, vriendschappen, weldaden heb ik u al gedaan, bewezen, getoont?

far' il servizio. Den dienst verrigten, dat is, tot stoel gaan.

far' il servizio palito. V. Pulso.

far' il servizio ad uno. Iemand een dienst doen, dat is, een klifteen zetten, geven.

far' il servizio ad uno. Met eenen vleefchelijk te doen hebben.

Servizio. Een dienst, dat is, een bezigheid, handel, verrigting, een werk of arbeid.

ho da far' un servizio. Ik heb een dienst, dat is, een bezigheid, handel te verrigten.

far molti servigi in un viaggio. Veele diensten, veele bezigheden in eenen gang verrigten.

andar', mandar' uno per un servizio. Iemand om een dienst, iemand ergens om zenden, uitzenden.

offer mokto atto, ammaestrato, deſtro il qualche servizio. In een verrigting, in een zaak zeer bequaam, deugdzaam, vaardig, gelchikt zyn.

apparecchid ogni cosa asta a tal servizio. Hy maakte alles vaardig, bereid dat tot zoodanigen dienst, dat is, hier toe bequaam mogte zyn.

adoperar' uno ad ogni vil servizio. Iemand tot allerley veragtelijke arbeid gebruiken.

far' i più vili servizii di casa. De alderveragtelijkste huiswerken doen, verrigten.

X x x x x

Ser-

Servizio. Een dragt spyze (om de tafel eens te bezeten;) ook eengeregt. *V. Messo, Piatto.*
servizio di cucina. Een geregt uit de keuken, dat is, van gekookte of warme spyzen. *V. Cucina.*
servizio di credenza. Een geregt of spyze van de geregttafel, dat is, van confituren, vrugten en diergelijke. *V. Credenza.*
servizio di cantina. Een geregt uit de kelder, dat is, den drank die opgezet of genuttigt word.
Servizietto, Servizietto. Een kleine dienst, dienstje; ook een kleine bezigheid, van klein belang of gewigt.
faceva ambasciate e simili servizietti alle persone. Hy droeg postydingen, hy deed gezandschappen en was de luiden in diergelijke kleine verrigtingen ten dienst.
Serviziato, Serviziale. Een klisteerpuit; ook een oppaster, oppaster in een ziekehuis of vrouwenklooster.
dar', mettor' (applicar') un serviziale ad uno. Iemand een klisteer geven, zetten.
un serviziale di latte fresco &c. Een klisteer van versche melk, enz.
SESSANTA. Zestig.
Sessantena, Sessantina. Een getal van zestig.
Sessantesimo. De zestigste.
Sessangolare. Zeshoekig, dat zes hoeken heeft.
Sessagenario. Een zestigjarig oud man.
Sesso. Geslacht, aart, kunne.
seffo, virile. Mannelijk geslacht, mannelijke kunne.
creatura dell' uno e dell' altro seffo. Een schepsel van beide de geslachten, kunnen, een manwyf, (hermaphrodyt.)
seffo femineo, femineo, feminesco. Het vrouwelijk geslacht, de vrouwelijke kunne.
Sergoglio, li costumi insopportabili di questo seffo. De onverdragelijke hovaardy, de quade zeden dezegs geslachts, dezeg kunne, dat is, der vrouwen, des vrouwvolks.
Sesto. De zesde; ook een kring, kompas. *Met.* Maat, regel.
aggiustar le cose sue co' punti di seffo. Zyne zaken al te maal naar het kompas of de kring afmeten, dat is, welen ordentelijk bestellen, zeer naauwkeurig en op een haartje gaau.
metter' ogni cosa in seffo. Alles in zuivere, goede order, schikking brengen, alles op 't naauwkeurigst bestellen, schikken, vervaardigen.
porr' seffo al suo bere &c. Zyn drinken, enz. maaten regel stellen, zetten.
cavar' uno di seffo. Iemand uit zyne order brengen; ook iemand verstrooijen, verwarren; ook toornig, gram maken. *V. Seminato.*
Sesta. Zoo genaamde getyden of koorgebed.
Sestaio. Zestier of zetter (een zekere kooren, enz. maat.) *V. Stajo.*
Sessile. Een zoo genaamd ligt; ook de maand die nu Augustus, of Oogstmaand genoemd word.
Sestina. Een getal van zes; ook een stelling of zamenstelling van zes vaarzen.

Sestiere, un seffo. Een zesde deel.
Sestuplicare, Sestuplicare. Zesvoudig verdubbelen, vermeerderen.
SETA. Zyde.
drappo &c. di seta. Zyde stoffe.
vestito di seta. Een zyde kleed, een kleed van zyde.
portar sete e velluti. Zyde en fluweel dragen.
cordone &c. di seta. Zyde snoer, koord, band.
mercante di sete. Zydehandelaar, koopman in zyde.
seta da cucire, da ricamo. Naayzyde, stopzyde.
Setaio. Een zydewerker, zydespinner; ook een zydehandelaar of koopman in zyde.
Setanino. Satyn, een zoo genaamd zyde stoffe.
SETACCIO &c. V. Staccio &c.
SETTE. Dorst. *Met.* Verlangen, vierige begeerte of hakinge tot iets.
haver sete, essere assetato. Dorst hebben, dorsten, dorstig zyn.
morir di sete. Van dorst sterven; ook zeer groote dorst hebben. *V. Morire.*
questi cibi fanno (mettono,) sete. Deze spyzen verwekken, veroorzaken dorst.
spegner, scacciar la sete. De dorst lesschen, stillen.
sete delle cose celestiali. Een dorst, dat is, heftige, vierige begeerte, verlange, hakinge tot hemelsche dingen.
accrescer la sete. De dorst. *Met.* Het verlangen, de begeerte vermeerderen.
SETOLA, Sete. Een borsttel; ook een bezem; ook een zeef.
setole di porco. Varkens borstels, varkens hair.
setole di cavallo. Paards hair.
corda di setole cavalline (setome.) Een haire, paards haire zeel.
spazzola, scopetta di setole (setolina.) Een borsttel van varkens borstels, varkens hair.
Setolofo, Setolo, Setoluto. Borstelig, volborstels.
Setolare. Af borstelen, uit- of afvegen met de borsttel.
SETTA. Een (Seete) gevoele, die van zommige gevolgd word, dat is, een aanhang, of hoop personen die zekere leere, ook een byzonder leven voeren, leiden.
nuova setta. Een nieuwe (seete) aanhang.
fano divisi in diverse sette. Zy zyn in seeten, in verscheide gezindte of gezindheden verdeeld.
Settare, Setteggiare. Nieuwe (seeten) gevoelens aanvangen, nieuwe leere opbrengen, voor den dag brengen, invoeren.
Settario. Iemand die een (seete) gezindte of gevoele aanhangt; ook iemand die een nieuwe leere opbrengt, invoert.
SETTE. Zeven.
dieci sette. Zeventien.
sette cento, sette mila &c. Zeven honderd, zeven duizend, enz.
Settimo. De zevende, de zevente.
Settanta. Zeventig.
Settantesimo. De zeventigste.
Settantenario, Settagenario. Een zeventigjarige, die zeventig jaren oud is.

Setangolare, Settangolo. Zevenhoekig; een zevenhoek.

Settepedale &c. Zevenvoetig, van zeven voeten.

Settemario. Van zeven, dat in zeven bestaat; dat zeven inhoud.

numero settemario. Het getal van zeven.

Settennio. Een tyd van zeven jaren.

Settentrione. Het Noorden.

situato verso Settentrione. Tegen 't Noorden, Noordwaarts gelegen.

Settentrionale. Van het Noorde, Noords.

paesi settentrionali. Noordsche landen of landschap.

Settiforme. Zevenvoudig. [pen.]

settiforme grazia dello Spirito Santo. De zevenvoudige genade des Heiligen Geestes.

Settembre. September, Herfstmaand.

nel mese di Settembre. In de maand September, in de Herfstmaand.

Settembreccia. Een September- of Herfstweer.

Settimana. Een week.

due, tre, quattro &c. settimane. Twee, drie, vier, enz. weken.

Settimana santa. De heilige week, de groote week, de goede week.

Settuagesima. De derde zondag voor de vasten.

Settuagesimo. Zevenvoudig veerdubbelen, vermeerderen.

SEVERO. Hard, straf, streng, scherp; ook ernstig ernstiglijk, ernsthaftig, onzachtelijk.

severa giustizia, censura. Harde, straffe, strenge gerechtigheid, scherpetugt, onderzoek, berispinge. *V. Rigido.*

severo castigo. Harde, strenge, scherpe straffe.

costumi, atti &c. severi. Strenge, ernsthaftige, ernstige zeden, gebaarden, enz.

aspetto severo. Een streng, ernsthaftig, onzachtelijk gezicht, aangezigt.

Severamente. Hard, straf, streng, scherp, strengelijk, gestrengelijk, straffelijk; ook ernstiglijk, ernsthaftiglijk, onzachtelijk.

giudicar, castigar, condannar &c. severamente. Volgens de strengheid, hard, scherp regten, straffen, doemen, enz.

Severità. Hardigheid, strengigheid, scherpte, strafelijkheid; ook ernstigheid, ernsthaftigheid; ook onzachtelijkheid.

severità nel castigare, &c. Strengigheid, hardigheid in 't straffen.

severità di costumi, nel procedere &c. Ernsthaftigheid der zeden, ontzachtelijke, strenge wyze van handelen, enz.

SEVIZIA. Wreedheid, felligheid, moedwilligheid, verwoedheid, gruwzaamheid.

SEVO. Roet, talk; ook smeet.

candele di sevo. Kaarsen van roet of smeet.

SEZZO, Sezzáo. Het einde; ook de laatste.

da sezzo, al da sezzo. Eindelijk, ten einde, op het einde, laatstelijk.

SFABRICARE. V. Disfabricare &c.

SFACCHINARI. Geen pakdrager, dat is, geen lomp of gemeen karel meer willen zijn; ook *Met.*

De grove, plompe, boersche wijze of manier verlaten.

SFACCIARE. Het gezigt of aangezigt bederven, schenden; ook de uiterlijke gestalte en het uiterlijk cierraad benemen.

sfacciar' una citta di mura, una casa. Een stad ontmuureu, slegten, ontblooten, de gevel of voormuur van een huis afbreken.

Sfacciarfi. Zig het gezigt of aangezigt bederven, schenden; ook wanschape, vuil, inorlig, ongedaan. *Met.* Onbeschaamd worden.

Sfacciato. Wanschape, ongedaan; ook onbeschaamd, zonder schaamte, ontugtig, onkuisch, vermetel. *un' uomo ardito & sfacciato.* Een stout, vermetel en onbeschaamd mensch.

una Donna sfacciata. Een onbeschaamd, ontugtig, onkuisch vrouwsperfoon.

Sfacciatamente. Op een onbeschaamde, schaamteloze, vermetele, onkuische, ontugtige wijze of manier.

Sfacciataggine, Sfacciatezza. Onbeschaamdheid, schaamteloosheid, stoutheid, vermetelheid, ontugtigheid, onkuisheid.

SFACENDARE. Zig ontledigen, de bezigheden verlaten, zig van eenige last of verrigtingen ontslaan, bevryden.

Sfacendarfi. V. Sopra.

Sfacendato, Disfacendato. Ontledigd, buiten bezigheden of verrigtingen, ledig, gerust, onbekommerd, buiten eenig last of moeite.

SFAGOTTARE, Disfagottare. Ontpakken, uitpakken.

SFANTESCARI. Geen maagd, dienstmaagd, slavin meer willen zyn; ook niet meer aan de (hoersche) slaverny willen hangen.

SFAMARE, Disfamare. Onthongeren, den honger stillen, verzadigen.

sfamar' uno con qualche vivanda. Iemand met eenige spyze verzadigen, voeden.

Sfamarfi, Disfamarfi. Zig onthongeren, den honger stillen, verzadigen, zat en vol eeten. *Met.* Zyne lust boeten, zyne begeerte vervullen, verzadigen, voldoen.

Sfamato, Disfamato. Onthongerd, verzadigd, zaten vol gegeten.

SFANGARE, Disfangare. Zig van slijk en drek zuiveren, reinigen, schoonmaken, de slijk, den drek afkrabben, afschrappen, afwryven.

sfangar le scarpe, gli stivali &c. De schoenen, de steevens of laarzen, enz. schoonmaken.

Sfangarfi, Disfangarfi. Zig van slijk en drek zuiveren, reinigen. *Met.* Van een geringe, slegte staat opkomen, zig uit den drek redderen.

SFARDELLARE. Uitpakken, ontpakken; ook plonderen, uitschudden.

SFARFALLARE. (Word eigentlijk van zydwormen gezegd,) opvliegen, uit de zyde-klossen komen.

SFARINARE, Disfarinare. Zig het meel afkloppen, afstoffen; ook afkrabben, afwryven; ook tot meel worden.

- sfarinar' il pane.* Het meel van 't brood afschrappen, afwryven.
- Sfarinato.* Van meel gezuiverd; ook tot stof gemaakt of geworden.
- pere &c. sfarinate.* Meelpeeren, enz.
- SFARNETICARSI,** Ophouden van razen-en-tieren, uitrazen, uitbulderen.
- SFAZOSO.** Vliegend, slingerend.
- SFASCIARE, Disfasciare.** Ontbinden, losmaken, ontzwagtelen, enz.
- sfasciar la piaga.* De wonde-ontbinden, losmaken, ontzwagtelen.
- sfasciar un bambino.* Een kind ontzwagtelen, losmaken.
- SFASCINARE.** Een betoovering verdryven, te rug-dryven, breken, ontknoopen.
- SFATICARSI.** Zig van de moete of arbeid ontlasten, de moete ontgaan, myden, voorkomen.
- SFAVILLARE, Favillare.** Vonken, glinsteren; ook schemeren, schynen.
- Sfavillante.* Vonkend, glinsterend; ook schemerend, schynend.
- SFAVORE &c. V. Disfavore.**
- SFEDERARE.** De sloop, het beddesloop, het beddekleed aftrekken.
- SFEGATARE, Sfegatarfi.** Long en lever tegelyk uitpuwen, uitbraken.
- sfegatar dalle risa.* Van lachen schier opspringen, barsten.
- Sfegato.* Zonder long en lever. *Met.* Die geen hart, moed of dapperheid heeft.
- Sfegatarfi.* Zig van de wyven of vrouwen; ook van de hoeren ontslaan, de hoeren niet meer willen nalooopen; ook de vrouwelijke, verwyfde wyze of manier verlaten.
- SFENDERE &c. V. Fendere &c.**
- SFERA, Spera.** Hemelen werelds bol, of globe.
- nella propria sfera.* In zyn eige bol of globe, in zyn eige huis. *Met.* Daar iemand gaarne is.
- la sfera del fuoco &c.* De plaats daar de hoofd-stoffe of element des vuurs zyn verblyfsplaats heeft.
- rimaner nella sfera della sua attività.* In de bol of globe van zyne werkelijkheid blyven. *Met.* In of binnen zyne palen blyven, niets buiten zyn vermogen of magt beginnen, ondernemen.
- Sferico, Sferale.** Kogel of bolronde, rond gelijk een kogel of bol: kogelagrig, bolagrig.
- figura sferica.* Kogel of bolronde gestalte, gedaante
- SFERRARE &c. V. Disferrare &c.**
- SFERRA.** Een oud hoefzyer. *Met.* Een-oud-kleed, ouwerwetsche kleding.
- SFERZA, Ferras.** Een plak, geessel; roede, gard, stof bezem.
- Sferzare.* Stoffen, geesselen, met plakken; roeden, garden slaan.
- Sferzato, battuto con isferza.* Gestoft, gegeesseld, met plakken geslagen.
- Sferzata.* Een streck of slag met de geessel, roede of [gard.
- SFIANCARE.** Hoofd-, lende- of heuplam maken;

- ook de zyden of planken van een vesting of sterkte omverre trekken, afbreken, slegten.
- sfancar' una piazza. V. Sopra.*
- Sfancato.** Lende-, en heupeloos, lam aan handen en heupen.
- caminar da sfancato.* Heupeloos, lendeloos, lendelam heen gaan.
- piazza sfancata.* Een afgebroke, geslegte, omverre gehaalde vesting of sterkte.
- Sfanceggiare &c. V. Fiancheggiare.*
- SFIATARE.** Ademen, ademhalen, uitademen, uitruiven; ook uitrooken, uitdampen, uitwaasfemen, enz.
- chiudansi i vini, acciò che non sfiatino.* Dat men de wyneu wel toefloopt, op-datze niet uitwaasfemen, verschalen.
- Sfiato.* Geademd, uitgeademd; ook verrookt, uigerookt, verwaasfemd, uitgewaasfemd, enz.
- vino sfiato.* Verwaasfemde, uitgewaasfemde; ook verschaalde wyn.
- Sfiatoio.** Een luggat, toegat, dampgat.
- SFIABIARE &c. V. Disfiabiare.**
- SFIGGARE. V. Disficcare &c.**
- SFIDARE.** Uitvorderen, uitreisfchen, uirdagen.
- V. Disfidare:*
- Sfidare, Diffidare, Sconfidare.* Niet betrouwen, vertrouwen, mistrouwen.
- sfidar' ad uno, di uno.* Iemand niet betrouwen, mistrouwen.
- sfidar' (diffidar) uno.* Iemand alle hoop benemen, hooploos maken.
- la vostra negligenza mi diffida (sfida)* Uw nalatigheid, beneemd my alle hoop, zy maakt dat ik niet meer betrouwen kan, dat ik geen vertrouwen meer heb.
- Sfidarfi, diffidarfi, Sconfidarfi.* Zig niet betrouwen, vertrouwen, mistrouwen.
- sfidarfi disse stesso.* Zig zelven niet betrouwen, en mistrouwen van zig zelven hebben.
- sfidarfi di uno.* Iemand niet betrouwen, vertrouwen, iemand mistrouwen.
- sfidarfi (diffidarfi) di far, di poter far qualche cosa.* Iemand niet betrouwen om iets te doen, mistrouwen iets te kunnen doen.
- Sfidato, Diffidato, Sconfidato.** Die niet betrouwd, vertrouwd, mistrouwd.
- sfidata dal medico.* Van de Geneesheer of Medecynmeester verlaten, buiten alle hoop gelaten.
- esser sfidato di se stesso.* Zig zelven niet betrouwen, mistrouwen.
- Sfiduciate.** Onbetrouwelijk, onvertrouwelijk, die niet vertrouwd, en die niet te betrouwen of te vertrouwen is.
- SFIGLIOLARE &c. V. Disfigliolare.**
- SFIGURARE, Disfigurare.** Ontbeelden, ontvormen, vertellen, onstellen, veranderen.
- Sfigurato, Disfigurato.* Ontbeeld, ontvormd, verfteld, veranderd; ook ongedaan, afzienelijk, hatelijk, wanfchappen, mismaakt,
- utto sfigurato nel viso.* Ongedaan, wanfchape, mismaakt van aangezigt.

SFILARE, Sfilacciare. Ontvademen; ook uitvazelen, uitrafelen, (van een stof gezegt.) *V. Diffilare.*
Sfilacciarsi, Sfilarsi. Zig ontvademen; ook zig uitvazelen, uitrafelen; ook uit de rye of uit het gelid gaan.
il panno si sfilà (sfilaccia.) Het laken of stof vazelt, rafelt uit.
ifoldati sfilano. De soldaten of krygsknegten trekken, gaan verftrooid, zonder order; ook den een na den anderen (in naauwe of enge wegen.)
Sfilarsi. Den druipeer, de zaadvloed krygen; ook in de ruggraad breken, zwikken.
Sfilato, Sfilacciato. Ontvademd, uitgevademd; ook gerafeld, uitgerafeld, uitgepluift; ook iemand die den druipeer of zaadvloed heeft; ook iemand die de ruggraad gebroken of verzwikt heeft.
un vestitello sfilato (sfilacciato.) Een oud; uitgerafeld, gefcheurd, gelapt kleet.
truppe sfilate. Gedefileerde troepen, benden, die man voor man voortgaan.
Sfilatura, Sfilamento. Ontvademing, uitvademing; uivazeling, uitrafeling; ook den druipeer of zaadvloed. *V. Gonorrhoea, Scolazione*
Sfilatura, Sfilacciatura, Sfilaccio, Sfilacci. *V. Sfilare.*
SFILZARE. Gefuorde, aangerege dingen, als paarken, enz. ontfoeren, ontrygen, breken, van malkanderen trekken, rukken. *V. Sopra.*
Sfilzarsi. Uit of van malkanderen gaan, zig ontfuoren, ontrygen, opengaan, losgaan.
Sfilzato. Ontfuord, gefcheurd, gereten, van malkander gegaan of gebroken, dat ingefcheurd was.
SFINIRE. Schier eindigen, dat is, in onmagt vallen, bezwyken, verflaauwen.
Sfinimento. Onmagt, bezuyking, verflaauwing.
sfinimento di cuore. *V. Sopra.*
SFIOCCARE. *V. Fioccare.* Ontvlokken, ontoppen, plukken, afplukken, de vlokken, noppen, of pluimvederen afplukken, enz.
SFIORARE, Disfiurare, Desturare. Ontbloemen, de bloem of bloemen wegnemen, berooven; ook *Met.* De maagdom benemen, verkragten, af-dwingen.
Sfiurare, Sfiurare. Verbloeijen, uitbloeijen (word van vrugtbloemen gezegt.)
Sfiorato. Verbloeid, uitgebleid.
SFODERARE. Uit de fchede (van leder) trekken, den degen trekken, uittrekken.
SFOGARE, Disfogare. Uitboezemen, uitdampen, uitwaasfemen, uitademen.
sfogar il caldo. De hitte verdryven, zig verkoelen.
sfogar (la voglia, la frega, il capriccio.) Zyne lust, drift, geile begeerte boeten, de vrye toom geven.
sfogar (la collera.) Zyn moed, gramfchap kuelen, kesschen, bluffchen, voldoen.
sfogar il dolore, la melancolia, il cuore. De smarten, de zwaarmoedigheid of droefgeestigheid verdryven, de droevige dagen doorftaan, het hart verkoelen. *V. Passare.*
Sfogarfi. Zyne hitte, drift of begeerte boeten, zyn moed kuelen; ook zig uitlaten, de gelegenheid

of aangelegentheid openbaren, zyn hart uitschudden, uitboezemen, ontlasten. *V. Sborrarfi.*
Sfogamento, Sfogo. Verkoeling, uitboezeming, ontlasting, uitademing, uitdamping. *V. Sborro.*
Sfogatoio. Een lugt-, adem-, togtgat; ook een uitloop, afdoop des waters.
SFOGGIARE, Strafoggiare. Stoffen, pronken, pochen, groots zyn in kleederen op de nieuwe zwier; ook zig onziinnig, gek aanstellen, groote pragt voeren; ook overmatige, groote onkosten maken, verteeren, doorbrengen, daar op af laten loopen; ook (in 't gemeen) de maat en regel te buiten gaan.
Sfoggiato, Strafoggiato. Boven alle maat en regel, buiten de gemeene maat groot, lang, enz.
di grandezza sfoggiata. Van een overmatige, overtollige, buitengemeene groote.
Sfoggiatamente, Strafoggiatamente. Overmatiglijk, overtollig, enz.
Sfoggiatore. Een pronker, pocher, grootfpreker, inoever; ook een verflinder, verteerder, doorbrenger, die het zoo wat af laat loopen.
Sfoggiamento, Sfoggio, Strafoggio. Snoeving, poching, fuorkery, hoog opgeving; ook verflinding, verteering, verquitting, enz.
SFOGLIA, Sfoia, Sfoglio. Een foort van een zeevifch alzo genaamd; ook een pladys, fchol, bot; platvifch; ook een foort van gebladerde koekjes of boterdeeg, als pannekoeken, plaaskoekjes, flensjes.
SFOGLIARE, Disfogliare. Ontbladeren, de bladeren afbreken, afplukken, het lof afrekken.
Sfogliato, Disfogliato. Ontbladerd, afgeplukt, afgetrokken, afgerukt, enz.
Sfogliata. *V. Fogliata etc.*
SFOGLORARE etc. *V. Folgorare.*
SFOLTARE, Disfolare. Maken of verhoeden dat iets niet te dik is of word, dat is, een woud, bosch, het hair, enz.
sfoltar un bosco, una zazzera etc. De boomen van een bosch afhouden, afhakken, het hair uit een paruk nemen, dunder maken.
SFONDARE, Disfondare. Bodem of grondeloos maken; ook zinken, verzinken, in de grond zinken; ook verdueren, verwoesten, vernielen, overheeren, overmeesteren, rooven, plunderen, ftroopen.
sfondar una botte. Een vat de bodem in- of uitflaan.
sfondar un vascello. Een fchip in de grond fchieten, booren. *V. Affondare.*
sfondar una città, un paese. Een stad, een land tot de grond verderven, verwoesten, uitplunderen, enz.
sfondar un cavallo. Een paard door drinken bevangen.
Sfondato, Sfondrato. Grond- en bodemloos gemaakt, dat geen bodem heeft.
una botte sfondata. Een vat zonder grond. *Met.* Een ryke die geen einde van zyn geld weet.
camini sfondati. Diepe, doorgerede, ingerede, zeer beflykte wegen. *V. Rotto.*
una vacca sfondata. Een koe die nooit niet zat is.
 X x x x 3 *Met.*

- Met.* Een hoer die ook alzoo gestelt of geschapen is ontrent vleeschelijke dingen.
- un cavallo sfondato.* Een bevange paard.
- Sfondamento, Sfondo, Sfondatura.* Uitflaning of uitstoting des bodems.
- Sfondamentare.* De grond ondergraven, uitgraven.
- sfondamentar' una fabrica.* De gronden of het fundament onder uit een gebouw graven, breken.
- Sfondare, Sfondato &c. V. Sfondare &c.*
- SFORACCHIARE, Sforare, Sforicchiare &c. V. Foracchiare &c.**
- SFORMARE.** Ontdoen, ontstellen, verstellen, uit de vorm of buiten de leest trekken. *V. Disformare*
- Sformato.* Ontdaan, ontbeld, versted, wanfchape, ongedaan. *V. Disformato.*
- SFORNARE.** Het brood uit den oven, bakoven doen, halen.
- sfornar' il panne. V. Sopra.*
- SFORNIRE.** Ontblooten, berooven.
- sforrir la camera di mobili.* De kamer van alle huisraad ontblooten, het huisraad daar uit nemen.
- Sforrito, Inforrito.* Ontbloomt, niet wel voorzieu, qualijk voorzien, verzorgd.
- SFORTIFICARE.** Ontsterken, de werken, sterkten, bolwerken, en al wat een plaats versterkt of vast maakt, omhalen, omverre smyten, slegten.
- SFORTUNA.** Ongeluk, tegenspoed.
- Sfortunato, Infortunato.* Ongelukkig, tegenspoedig, rampspoedig.
- esser sfortunato in qualche cosa.* Ergens in ongelukkig, tegenspoedig, rampspoedig zyn.
- Sfortunatamente, Infortunatamente.* Ongelukkiglijk, tegenspoediglijk, rampspoediglijk, ellendiglijk.
- SFORZARE.** Ontsterken, zwakken, verzwakken, de kragt, de sterkte benemen; ook de maagdom benemen, verkrachten.
- sforzar' una donzella.* Een maagd schenden, verkrachten, dwingen.
- sforzar' i popoli.* De arme luiden dwingen, quellen, met zware lasten het volk persen, drukken, plagen
- Sforzare, Forzare.* Dwingen, noodzaken, drukken, persen, plagen.
- sforzar' uno a qualche cosa.* Iemand ergens toedwingen, noodzaken.
- sforzar' una chiave, una serratura, una porta, una cassa.* Een sleutel met geweld verdraayen, een slot bederven, een deur, een kist met geweld opbreken, opslaan.
- sforzar le mura.* De muuren of vesten bestormen of geweldig beschieten.
- Sforzarsi.* Zig onderstaan, onderwinden, zig verzwakken; ook zig bemoeijen, bekommeren, beyveren, zig gelegen laten leggen, tragten, streven, vlyt, yver aanwenden.
- sforzarsi di far qualche cosa.* Tragten, zig bemoeijen, enz. iets te doen.
- Sforzato, Forzato.* Kragteloos, zwak, verzwakt; ook genoodzaakt; ook gedwongen, dat is, geperst, gedrukt, dar is, met byzonder geweld te wege gebracht en niet natuurlijk.

- esser sforzato da' patimenti.* Gansch kragteloos en verzwakt zyn door allerley ougemak.
- esser (venir) sforzato a qualche cosa.* Ergens toegedwongen, genoodzaakt worden.
- pace sforzata, consenso &c. sforzato.* Een genoodzaakte, gedwonge vrede, een gedwonge toestemming, enz.
- lagrime &c. sforzate.* Uitgeperste, gedwonge tranen, enz.
- vino sforzato.* Gedwonge, dat is, gekookte, gezode; ook toegemaakte, gefmeerde wijn, die al de smaak en geur aangedaan is; ook een wijngaard.
- frutti sforzati.* Gedwonge, dat is, met geweld en groote konst vroeg ryp gemaakte vrugten.
- cofe, concetti, composizioni, versi sforzati, rime sforzate.* Met geweld gedwonge, geoeffende, betragte, bespiegelde, geperste gedagten, gedigten, vaarzen, rymen, enz.
- gabella sforzata.* Uitgeperste, gedwonge tollen of schattingen.
- Sforzaticcio. V. Sopra.*
- sparse akuno finte e sforzaticcie lagrimette.* Zy storte, vergoot eenige gedwonge, valsche, gemaakte traantjes.
- Sforzatamente.* Met geweld, kragt, op een gedronge, gedwonge, geperste wijze of manier; ook geweldig.
- far' una cosa sforzatamente.* Iets op een gedwonge wyze, uit nood doen.
- assalir' inimici sforzatamente.* De vyanden met alle geweld, verwoed, over hals over kop aanvallen, aantasten, aangrypen.
- Sforzatore.* Een verzwakker, verkrachter, dwinger, noodzaker, persler, plager.
- Sforzamento.* Zwakking, verzwakking, verkrachting, noodzaking, dwinging, perfling, enz.
- Sforzo. V. Sopra.* Ook geweld, storming, een storm.
- con ogni sforzo.* Met alle (volle) geweld, met gascher magt.
- far' ogni sforzo.* Alle vlyt en naarstigheid aanwenden.
- uno sforzo generale.* Een generale of algemeene storm, aanval.
- SFRAGASSARE &c. V. Fracassare.**
- SFRANGIARE &c.** De franjen of boorden wegnemen, atornen, lostornen, affnyden, enz.
- V. Disfrangiare &c.*
- Sfrangiarfi.* Zig de franjen of boorden wegnemen, lostornen, atornen, enz.
- Sfrangiato.* De franjen, of boorden weggenomen, los getord of afgezoomd, enz.
- SFRATARE, Sfrascare.** De struiken, stronken, takken weghouwen, af houwen, af hakken, afschappen, weghakken; ook uit de struiken lokken, opdryven, opjagen.
- sfratar' un luogo.* Een plaats van struiken, stronken, takken zuiveren, de struiken, stronken uitroeyen, uitgraven.
- sfratar la bestia.* Het wild uitlokken, opdryven, opjagen.
- SFRATARE, Sfratarfi, Disfratarfi.** Uit het klooster loopen, springen, vlugten, de kap of het mon-

monnikskleed nittrekken, afleggen; (wy zeggen) de kap op den tuin hangen, zig ontzadelen, het jok van den hals werpen, schudden; ook (in 't gemeen) ontslaan, afzonderen.

sfratar' uno dalla compagnia. Iemand van het gezelschap afschaffen, iemand uit het gezelschap zetten, afzetten, enz.

sfratarfi da qualche compagnia. Zig van een gezelschap ontslaan, zig daar van afzonderen.

Sfratato. Ontspringen, uitgesprongen, ontloopen; ontkomen, ontsnapt; ook een ontsprong, uitgesprong monnik.

Sfratamento, Sfrato. Ontspringing, uitspringing (uit het klooster;) ook afschaffing, uitzetting.

dar lo sfrato ad uno. Iemand afschaffen, afzetten, wegiagen; (wy zeggen) de zak geven.

SFRIGARE. Uitryven, uitwryven, afwryven, uitkrabben, uitschuren.

SFRIGARE, Sfrigare. De cieraden wegnemen; ook krabben, een lid of wondteken geven. *V. Fregiare &c.*

Sfrigio, Sfriso. V. Fregio &c.

SFRINARE. Onttoomen, aftoomen, de toom afdoen, afbinden.

sfrinar' un cavallo. Een paard onttoomen.

Sfrinarfi. Den toom afrekken, zig uitspatten. *V. Scapestrarfi.*

questo cavallo si sfrina. Dit paard spat uit, breekt los, onttoomt zig.

Sfrinato. Onttoomd. *Met.* Ongebonden, ongetoomd, uitgelaten, moedwillig.

come un cavallo sfrinato. Als een ongebonde, wild, ongetoomd paard.

appetiti &c. sfrinati. Ongebonde, ongetoomde, toemelooze begeertens, driften.

Sfrinatamente. Op een ongebonde, ongetoomde, wilde, uitgelate wyze of manier.

Sfrinatezza. Ongebondendheid, ongetoomtheid, de ongetoomde, uitgelate wyze.

sfrinatezza di costumi, appetiti &c. De uitgelatenheid, ongebondendheid der zeden, der begeerten of driften.

per modo alle sue sfrinatezze. Zyne moedwil of moedwilligheid, zyne uitgelatenheid matigen.

SFRISARE &c. V. Sfrigiare &c.

SFRIGIATO (naso) V. Fregiato &c.

SFRONDARE. Het loof afrekken, afplukken, ontbladeren, van bladeren en loof ontblooten.

sfrondar gli alberi. De boomen ontblooten, de groene takken of telgen afhouden.

Sfrondato, Sfronzato. Ontloofd, ontbladerd, van loof, van bladeren ontbloot.

alberi &c. sfrondati. Boomen, enz. zonder loof, of bladeren.

Sfrondire. Van 't loof beroofd worden, het loof afvallen.

SFRUTTARE. Van vrugten berooven, ontvrugten.

sfruttar' una terra, una vigna &c. V. Sopra.

SFUGGIRE. V. Fuggire. Ook ontvlugten, ontloopen, ontsnappen, myden, vermijden; ook ont-

wyken, ontgaan; ook vlugten, vlieden.

sfuggir' il colpo. De slag myden, ontwyken, ontgaan. *V. Parare, Schivare.*

sfuggir in qualche luogo. In of na een plaats vlieden, vlugten.

sfuggir' i mobili in un luogo sicuro. Zyn huisraad, enz. in een zekere of verzekerde plaats verbergen, wegbrengen.

Sfuggita, alla sfuggita. In der yl, in aller haast, en op een gestole wyze. *Met.* Op een nalatige wyze, ter loops.

far' una cosa alla sfuggita. Iets schielijk, haastig, gezwind, maar ter loops doen.

SFULIGINARE. Van roet zuiveren, reinigen.

sfuliginar' il camino. De schoorsteen vegen, schoonmaken.

SFUMARE. Uitrooken, uitdampen, uitwaasselen; ook de rook verdryven.

il vino sfuma le effalazioni grosse. De dikke dampen van de wyn waasselen uit.

Sfumato. Uitgerookt, verrookt, uitgedampt, uitgewaassemt, verschaald.

vino sfumato. Vervolge, verschaalde wyn.

SFORIARE. Woeden, tieren, razen, gruwelijk handelen, aangaan.

Sforiare, Sforiarfi. Ophouden te woeden, tetieren, en te razen, uitwoeden, uittieren, uitrazen, uitbulderen.

SGABBARE. Uit de hoenderkorf, enz. doen, halen. *Met.* Iemand opjagen, opdryven, uit den hoek dryven, daar hy verstoke, verschole was.

SGABELLARE. Den tol, den accys, lastgeld, schatting, ongeid betalen.

sgabellar le mercanzie. Den tol, het lastgeld, enz. van de koopmanschappen betalen, voldoen.

SGAGLIARDIRE. De kragten, de sterkte, de kloekmoedigheid, de dapperheid verliezen.

SGAGNODIRE &c. V. Gagnolire.

SGALLINARE. De hoenderen uitnemen; uithalen.

sgallinar' un pollaio. V. Pollaio.

SGAMBARE, Sgambeggiare. De beenen slingerren, schudden, smyten. *V. Gambettare &c.*

SGANASCIARE. (Iemand) het kinnebakke, de kaken, den bek breken of uit het lid doen slaan.

sganasciar' uno. V. Sopra.

Sganasciarfi. Zig de kaken, het kinnebakke breken, aan stukken slaan of uit het lid brengen.

sganasciarfi di risa. Zig het kinnebakke, de kaken uit het lid lachen, schier van lachen barsten.

Sganasciato. Die het kinnebakke of de kaken gebroken, enz. is.

SGANGHERARE, Disgangerare. Uit het hengsel, uit den haak scheuren, rukken, springen; ook deelen, scheiden, aan stukken klooven. *Met.* Ook onwillig, woedend, razend, dol maken, ontruffen, ontroeren; ook verzwikken, verstuiken.

Sgangerare, Sgangerarfi. Uit het hengsel, uit den haak gaan. *Met.* Zig verzwikken, verstuiken, verwricken; ook *Met.* Ongeruft, ontroerd, toornig, enz. worden.

sgban-

sgangberar la porta. De deur uit de hengfels, uit den haak rukken, trekken; ook inbreken.

Sgangberato. Uit het hengfel, uit den haak gegaan.

Met. Ontrust, ontroerd, gestoord, onwillig, enz.

porte Sgangberate. Deuren die buiten den haak, uit de hengfels leggen.

un' huomo tutto Sgangberato. Een gansch ontroerd, gestoord, ontfeld; ook een hinkend of verstuikt, lam mensch.

Sgangberatamento. Uit de hengfels, uit of buiten den haak. *Met.* Overmatig, overtollig.

vider &c. Sgangberatamento, (alla Sgangberata.) Overluid, hartop, met een volle keel lachen.

S G A R B A T O. Nog niet uitgearheid, uitgewerkt of opgemaakt, nog niet vaardig, gereed, bereid, dat nog niet ten vollen opgetooid, opgecierd is; ook in 't gemeen ongevormd, onwaardiglijk, oncierlijk; ook ongeschikt, grof, bot, plomp.

Sgarbatamento. Onwaardiglijk, oncierlijk, zonder eenig cieraad of geschiktheid.

Sgarbatezza, Sgarbataggine. Onwaardigheid, oncierlijkheid, ruw, ruwheid, enz.

S G E M B A R E, Disgembare, Sgbibare. Schuins, slim, hellend of scheef maken.

Sgembato, Disgembato. Schuins, slim, hellend, scheef gemaakt.

Sgenbo &c. V. Disgembato.

S G H E R R O, Sguerro. Een moedwillige snorker, snoever, pocher, opsnyder, opblazer.

cofe da Sgherri. Snoeving, snorking, poching, snoevers opgevingen.

Sgherraccio. Een groote opsnyder, snoever, snorker, pocher, grootfpreker.

Sgherrare, Sghervetare, Sguerrare. Snorken, pochen, opsnijden, snoeven, opblazen, grootfpreken.

Sgherrata. Een snorking, opsnydning, poching, snoeving.

S G H I G N A R E. V. Ghignare. Ook bespotten, beschimpen, uitlachen.

Sghignar' (Sghignazzar') uno. Iemand bespotten, beschimpen, uitlachen, enz.

Sghignamento, Sghignazzamento, Sghignazzata. Een bespottung, beschimping, belaching, uitlaching, enz.

S G H I R I B I Z Z A R S I. Zig van de zotte invallen en gekke of dwaze grillen ontslaan, niet meer zoo een eigenzinnige en grillekop willen zyn.

S G L A N A R E. Uit de doppen, schalen of basten doen.

S G O C C I A R E, Sgocciare &c. V. Gocciare &c.

S G O L F A R S I, Disingolfarsi, Disgolfarsi. Uit verwarde en moeilijke of bekommerlijke zaken of veringtingen geraken, zig daar van ontslaan, ontlasten, zig daar uit redden.

S G O L G G I A R E, Goleggiare. De strot, de keel altyd vullen, opvullen, opproppen, vreten en zuipen, brassen, in smullen en zeren zyn leven doorbrengen, zwelgen, slempen, enz.

S G O M B R A R E, Disgombare. Ontschaduwden, de schaduwden nevel verdryven. *Met.* Ruimen, uit-

ruimen, leegen, ledig maken, plaats of ruimte maken, uit de weg ruimen.

Sgombiar' una bottega, un luogo. Een winkel, een plaats ruimen, plaats of ruimte daar in maken.

V. Disoccupare.

Sgombiar (la casa.) Het huis ruimen, uitruimen, zig schikken of gereed maken om te vertrekken of te verhuizen.

Sgombiar la città, il paese. De stad, het land ruimen, daar van daan moeten gaan, loopen of vertrekken.

Sgombiar la mente, (animo.) Het gemoed ruimen, dat is, verligten van zyne onwetentheid.

Sgombiar la mente (l'animo) da foschi pensieri. Het gemoed van donkere of zwaarmoedige gedagten ontschaduwden, verligten, dat is, de zwaarmoedige gedagten verjagen, verdryven, het gemoed ligt maken, gerust stellen.

Sgombiato, Sgombro. Ontschaduwd; ook ledig, geruimd, uitgeruimd; ook dat uitgethaald, uitgetrokken is.

la mente Sgombata, (Sgombra) Het verligt gemoed.

Sgombamento, Sgombro. Ontschaduwing, ruiming, uitruiming; ook uittrekking, vertrekking, verhuizing van 'teen in 't ander.

S G O M E N T A R E, Sgomentarsi. Ontfeld, ontzet worden, verbazen, verwonderen, verschrikken, zig zeer ontfellen, ontzetten. *Met.* Zig ten hoogsten verwonderen; ook den moed laten zinken of zakken, kleinmoedig worden. *V. Sbigottire &c.*

Sgomentar di qualche cosa. Ergens over ontfellen, ontzetten; ook zeer verbaalt, verwonderd worden, ergens over zeer ontroeren of verschrikken.

Sgomentato. Ontfeld, ontzet, verbaasd, verwonderd, ontroerd, kleinmoedig geworden.

Sgomento Ontfelling, ontzetting, verwondering, ontroering, verschrikking, het kleinmoedig of kleinhartig worden. *Met.* Zeer groote verwondering. *V. Sbigottimento.*

S G O M I T O L A R E, Sglomerare. Van het klauwen afwinden.

S G O M M A R E. Van de pokblaten of blynen bevryden, verlossen, genezen.

Sgommarfi. V. Sopra. Van diergelijke vuiligheid bevryd, verlost, genezen worden.

S G O N F I A R E. Het gezwel benemen, het opzwellen verdryven, genezen.

Sgonfiar' il ballone. De ballen (een soort van groote kaatsballen) ontzwellen, weder laten slap worden, of de wind daar uit laten vliegen.

Sgonfiar' una vescica, un tumore. Een blaas ontzwellen, de wind laten uitgaan, een gezwel verdryven, dumaken.

Sgonfiarsi, disgonfiarsi. Ontzwellen. *Met.* Den hoogmoed, de grootsheid en opgeblazentheid laten zakken.

Sgonfiato, Sgonfio. Ontzwellen, van wind bevryd; ook onopgeblazen.

poppe vuote e vizze come due vesciche di porco Sgonfiate, (Sgonfite.) Leege en slappe, haugende borsten, als twee onopgeblaze varkensblazen.

Sgonfiamento. Ontzwellung, verdryving, genezing van 't gezwel.

S G O R B I O, *Sgorbio*. Een inktvlak, (een klad;) ook ellendig gekrits, gekrats; ook een opfcherping; ook een houw- of sny-zyer tot kleederen, schoenen, enz.

Sgorbiare. Inktkladden, inktvlakken maken; ook kritsen, krafsen; ook kladden, vlakken; ook uithouwen (met een houwyzer.)

Sgorbiata. Een inktvlak, inktklad, enz.

S G O R G A R E, *Sgorgarsi*. Opzwellen, overloopen, overstromen, overzwelen, overstorten; ook uitgieten, uistorten, zig vergieten.

Sove il Reno sgorga (si sgorga) nel mare. Alwaar zig de Rhyu in de zee stort, stroomt.

vi è un delfino di bronzo che sgorga copiosissima acqua. Daar is een dolfijn van koper of metaal, die overvloediglijk water uitgeeft, uitgiet.

Sgorgar lagrime &c. Tranen overstorten, dat is, dezelve als water beken vergieten.

Sgorgamento, *Sgorgo*. Uitgieting, overwelling, opzwellung, overlooping, overstroming, enz.

S G O Z Z A R E. Ontkroppen, de krop uitnemen, uithalen; ook de keel of gorgel, de strot af snyden.

S G R A D A R E, *Sgradire*. *V. Disgradare*.

S G R A F F I A R E &c. *V. Graffiare &c.*

S G R A N A R E. De korrels of bezien uitpluizen, uitlezen.

S G R A N C H I A R S I. Van de kramp bevryd worden. *Met.* Vlytig, yverig, naaftig; ook milder worden; ook uit de klaauwen of pooten redden, trekken, rukken.

S G R A N D I R E, *Disgrandire*. De groote, grootheid benemen; ook verkleinen, kleinder maken.

S G R A P P O L A R E, *Grappolare*. De wyndruiven aflezen, afplukken; ook nalezen, druivetrotsjes of korreltjes nalezen.

S G R A S S A R E, *Disgrassare*. Ontmesten, de vetrigheid of het vet benemen, mager maken, vermageren; ook het vet afscheppen, afschuimen.

Sgrassare, *Disgrassarsi*. Vermageren, mager worden, zig van smeer zuiveren, reinigen.

S G R A V A R E, *Sgravio &c.* *V. Disgravare &c.*

S G R A V I D A R E &c. *V. Disgravidare &c.*

S G R A Z I A &c. *V. Disgrazia &c.*

S G R E T O L A R E. De draadjes, enz. uitbreken; ook kluiven, knagen.

Sgretolar la gabbia. Uit de kooy of kouw vliegen. *Met.* Uit de gevangenis ontsnappen, ontvlugten.

il cane sgretola l'osso. De hond kluift, knaagt aan 't been.

Sgretolarfi. Uit de kooy ontspringen, ontsnappen. *Met.* Zig los en vry maken.

S G R I C C I O L A R S I, *Disgricciolearfi*. Zig van de gekke en dwaze grillen ontslaan, wyzer worden.

S G R I D A R E. Uitroepen, uitschreeuwen; ook iemand sterk uitschelden, uitmaken. *V. Gridare*.

Sgridar una novella. Een tyding, een nieuw maartje uitroepen, uitschreeuwen, of overal verbreiden.

Sgridar uno. Iemand dapper uitschelden, uitmaken, (met groot geschreeuw.) *V. Gridare*.

T O M. I.

Sgridato. Uitgeroepen, uitgeschreeuwd; ook uitgemaakt, uitgescholden.

esser sgridato per tutto. Overal uitgeroepen, verspreid, verbreed, bekend gemaakt worden.

esser sgridato da uno. Van iemand uitgescholden, uitgemaakt worden.

Sgridatore. Een uitroeper, uitschreeuwer; ook een kyver, twifster.

Sgridamento, *Sgrido*. Een uitroeping, uitschreeuwing; ook een uitmaking, uitschelding, enz.

Sgrignare, *Disgrignare*. *V. Digrignare*.

Sgrignar' i denti. De tanden blikken, de tanden grimpende laten zien.

Sgrignamento, *Disgrignamento*. Het blikken, het zien laten (der tanden.)

S G R I L L A R E &c. *V. Grillare*.

S G R I N Z A R E, *Disgrinzare*. Ontrimpelen, ontfronfelen, de rimpels of fronsen, de kreukels benemen, of verdryven, glad maken.

Sgrinzar la pelle. De huid ontrimpelen of glad maken.

Sgrinzar' il giuppone. De kreukelen uit het wambes brengen. *Met.* Zig dik en vol eten en drinken.

Sgrinzato. Ontfronfeld, ontrimpeld, zonder rimpels, glad uitgestreken.

Sgrinzamento. Ontfronfeling, ontrimpeling, enz.

S G R O P P A R E, *Disgroppare*, *Sgruppare*. Ontknoopen, opknoopen, losknoopen, de knoopen losmaken.

Sgropato, *Disgropato*. Ontknoopt, losgeknoopt, daar de knoopen losgemaakt of ontknoopt zyn.

S G R O P P A T O. Zonder kruis of heup, kruis- of heupeloos, lam van leudenen, lendeloos.

magro e sgropato. Mager en lende- of heupeloos, (lendelam.)

caminar da sgropato. Gaan als een lendel- of heupelooze.

cavallo sgropato. Een paard met een ingebooge kruis, dat kruisloos en lendelam is.

S G R O S S A R E &c. *V. Disgrossare &c.*

S G R O T T A R E. Uit het hold dryven, jagen, opdryven, opjagen, uitlokken.

Sgrottar' una fiera. Een wild opdryven, opjagen, uitlokken.

S G U A I N A R E. Uit de schede, van leer trekken (den degen of het zwaard) trekken.

S G U A L D R I N A. Een algemeene, vuile en stinkende hoer, een verrotte schandhoer.

Sgualdrinella. Een jonge, vuile, stinkende hoer.

S G U A L E M B R O. Een slag met de regte averegte hand; schuins, scheef.

in sgualem bro. Schuims, scheef.

S G U A R D A R E. *V. Guardare*. Ook aanzien, toelonen, wenken.

Sguardo. Een wenk, lonk, toelonking.

sguardo amoroso, dolce, segreto, avido (gbiotto). Een verliefde, zoete, heimelijke, begeerige, geile, enz. lonk, toelonking.

gettar' uno sguardo vers' alcuno. Een lonk, een oog op iemand werpen, schieten.

far' a bello sguardo. Op de hoede staan, op een zaak zien, agt geven. Y y y y Sguar-

Sguardetto. Een wenkje, lonkje, een kleine of schielijke wenk, lonk.

SGUATTARO &c. *V. Guattaro*.

SGUAZZARE. Slempen, smullen, brassen. *V. Guazzare &c.*

SQUAZZO &c. *V. Guazzo &c.*

SGUBBIA, *Sgobbia*. Een halsharnas, ringkraag.

SGUBBIA. Schaaf hout, bruinoerhout.

SGURCIO &c. *V. Guercio*.

SGUERNIRE, *Sguarnire*. De cieraden en opstofferinge, de ciersels wegnemen, afscheuren, afrekken; ook het huisraad wegnemen.

SGUIGGIARE. Het overleer van de schoenen scheu- [ren.

SGUINZAGLIARE, *Sguinzare*. Ontbinden, ont-koppelen, losbinden, losmaken.

SGUIZZARE &c. *V. Guizzare &c.*

SGUSCIARE, *Disguisciare*, *Sgusciare*. De hulze; de huid, bast, dop, schaal opmaken, aftrekken, wegnemen.

Sguscinar lumache, noci, uova, fave, picelli &c. Slakkehuisjes opmaken, nooten opbreken, kraken, eyeren schillen, doppen, booncu, erweten doppen, uitdoppen.

Sgusciano. Geschild, opgemaakt, opgekraakt; ook zonder doppen, basten of schalen.

S I. Ja.

Signor si, *Signora si*, (*si Signore*, *si Signora*.) Ja Heer, ja Mevrouw.

messier si! Ja meester!

si, ma &c. Ja, ja dog.

oh, o questo! Och ja! ô dat is wel!

si, ch'io lo so fare. Ja, ik kan het doen.

si bene. Ja wel, ja dog.

dico di si. Ik zegge ja. *V. Sopra.*

rispose che si. Hy antwoordt ja.

forse che si. Mogelijk ja, misschien zal 't geschieden.

si si. Ja, Ja.

si eb? si ne? Is 't zoo? is dat waar?

si? si? Is dat waar? is dat mogelijk? ey wat zegt gy?

si fate, si farete. Ey ja, ja, ja, doet het, ja, ja.

certo si, (*si certo*) *veramente si.* Ja dog, ja voorwaar.

all' hora si che non volli più femine. Nu dan ja (ik bekenne het) dat ik niet meer na vrouwsperfonen heb gezien.

è egli gentiluomo Resp. gentiluomo si. Is hy een edelman? Antw. Ja hy is 'er een.

vi diede questo habito? Resp. questo habito si. Heeft hy uw dit kleed vereerd? Antw. Ja.

potera si ma pura e schietta gonnella. Een zeer slegt, dog zuivere schortje of rokje.

Si, Ironic. (Schimperllijke wyze) ja, te weten.

si, bora tu credi ingannarmi, forfante che sei. Dog, ja, nu meent gy my te bedriegen, gy schelm daar gy [zyt.

si, da cena ci dà, noi siamo molto usate di cenare quando tu non ci sei. Ja dog, daar is wat tot het avondeten, wy zyn veel gewend 's avonds te eeten als gy niet 'huis zyt.

Si. Het ja woord, de toestemming, de inwilliging, bewilliging; ook beding, enz.

star tra 'l si e tra 'l no. Nog tusschen ja en neen staan, dat is, in twyffel.

ditemi un bel si un bel no. Zegt my dog rond uit neen of ja.

sul vostro si. Op u woord, of uwe belofte of toezegginge.

sto in si. Ik ben van meening.

inclinari' al si. Tot het ja geneigt zyn.

esser certo del si. Verzekerd zyn dat het alzoo is; ook dat men het bekomen of verkrygen zal.

ottener' il si. Het jawoord, de toestemming bekomen, verkrygen.

perù con tal si, con questo si, che &c. Dog met die beding, met deze voorwaarde.

S I. *cosi.* Zoo, alzoo, zoo zeer, diermaten, zoodanig. *V. Così.*

egli era sì lieto, sì ammalato, sì divoto, sì humile, sì innamorato, sì debole. Hy was zoo, zoodanig vrolijk, kränk of ziek, aandagtig, zoo ootmoedig, zoo overliefd, zoo zwak, enz.

egli non è sì divoto, come credete. Hy is zoo aandagtig, godvrugtig niet als gy meent.

egli non poteva parlare, si haveva la gola stretta, (sì stretta haveva la gola.) Hy konde niet spreken zoo nauw was hem den hals.

egli mi travaglia sì. Hy plaagt my zoo zeer.

sì fatto, sì fattamente. *V. Fatto &c.*

io farò, operarò &c. sì d che sarete contento &c. Ik zal het (alzoo) maken dat gy zult te vreden zyn.

sarebbe egli sì bestia? Zoudt gy wel zoo een beest zyn?

egli seppe sì fare, seppe fare sì destramente che &c. Hy heeft zoo veel weten uit te regten, hy heeft de zaken zoo (aardig en bequaam) weten aan te vatten dat, enz.

vaglianci delle creature sì, che non ci dimentichiamo del Creatore. Laat ons de schepselen alzoo (diermaten) gebruiken, dat wy den Schepper niet vergeten. *sì fossimo noi in Paradiso!* Waren wy daar voor in 't Parady's, in den Hemel! *V. Così.*

si est mi ha detto. Hy heeft my zoo en zoo gezeid.

Sì come. Gelyk als. *V. Come.*

S I. Zoo wel; ook ten deelen.

erano sì buomini come donne. Het waren zoo wel mannen als vrouwen.

sì per l'uno come per l'altro. Zoo wel het een als het ander.

lo faccio sì pe' l' mio di porto, sì per dinari. Ik doe het ten deelen uit vermaak, ten deelen om geld.

S I. Men; ook het.

si dice, si fa, si vede &c. Men zeyd, men weet, men ziet, enz.

si disdice assai alla vostra vecchiaia. Het betaamt aan uwe ouderdom niet, het voegt niet by uwen ouderdom.

S I. Zig, hem. Het word gebuikte als *mi, ti, ci, vi &c.* *non si fece mai' alcuno.* Hy heeft zig gansch geen zeer gedaau.

a poco, a poco si riberbbe. Hy herhaalde zig allengsjes weder.

lamentarsi, maravigliarsi, ricordarsi, immaginarsi, van.

wantarsi &c. Zig beklagen, zig verwonderen, zig erinnereu, zig inbeelden, zig beroemen, enz.
Nota. Deze *Si*, als ook *mi*, *ci*, *ti*, *vi*, worden by zommige werkwoorden aardiglijk en cierlijk gevoegd.

acquistarsi onore. Eer inleggen.

andarfi a spasso. Wandelen gaan.

covarfi il capello. Den hoed afnemen.

credersi una favola. Een nieuw tydingje, maartje geloven.

dirfi qualche cosa. Iets zeggen.

confessarsi. Biegten.

fuggirsi, tacerfi &c. Daar van daan loopen, zwijgen, stilzwijgen.

viverfi all' antica. Op de oude wyze of manier leven.

sedersi in terra. Op de aarde zitten.

Nota. Daar en tegen word deze *fi*, als ook *mi*, *ci*, *ti* &c. by zommige werkwoorden aardiglijk agtergelaten, als:

ingravidare, infermare &c. Zwanger of bevrugt worden, krank of ziek worden, enz.

raffreddare, riscaldare. Verkouden, verhitten.

il tempo cominciò a turbare. Het weer begon stormig,

buyig te worden, wierd ontroert.

appressare. Naderen, naby komen.

rovinare. Te gronde gaau of vallen, omyallen.

moovere. Uitgaan, uitkomen, uitspruiten. *V. Procedere.*

da due begli occhi muove ogni mia sventura. Uit twee schoone oogeu komt, spruit, ontstaat al myn ongeluk.

Diergelijken word in dit Woordeboek by verscheiden werkwoorden gevonden.

S I A R E. Agterwaarts, te rug dryven, laten dryven, of te rug, agterwaarts roeijen.

S I B I L A R E. Zyffelen, pypen, piepen; ook blinken, schynen.

fibilar colla bocca. Zyffelen, pypen, piepen met de mond; ook hemmen.

Sibilo. Een gefyffel, gepyp, gepiep.

S I B I L L A. Sibilla, een eigen naam.

una savia Sibilla. Een wyze Sibilla, datis, een zeer wyze, newwyze vrouwsperfoon.

S I C O M O R O, Ficomoro. Een wilde vygeboom.

S I C U R O, Securo, Siguro. Zeker, verzekerd; ook gewis, vast; ook getoomd, getemd, tam, manvast.

luogo sicuro, stanza, strada, sicura. Een zekere plaats, zekere, verzekerde wooning of verblyf, zekere straat.

esser sicuro da qualche cosa. Ergens van zeker, bevryd zyn.

star sicuro. Zeker wonen, zeker zyn.

esser sicuro in qualche luogo. Ergens, op een plaats zeker zyn.

per, metter qualche cosa in sicuro. Iets op, of in een zekere plaats wegleggen.

porfi nel (al) sicuro, metterfi al sicuro. Zig op, in, na een zekere, verzekerde plaats begeven.

tenere la strada sicura. De zekerste, dat is, veiligste, gemakkelijkste weg gaan.

mal sicuro. Niet wel, qualijk verzekerd.

esser troppo sicuro. Al te zeker, stout, vermetel, al te zeer overgegeven zyn.

animo sicuro. Een zeker, dat is, vast, onverschrokke, onwrikbaar gemoed.

un cavallo sicuro. Een zeker, welgewend paard, daarmen zig op kan verlaten.

Sicuro. Gewis, zeker, verzekerd.

esser, star, viver sicuro. Gewis, zeker, verzekerd zyn, niet twyffelen.

fi, vivificura. Weest verzekerd.

state sicuro che &c. Weest verzekerd, dat, enz.

passi, limosine, salarii, entrate &c. sicure. Zeker, gewis, vast verband, zekere, vaste aalmoessen, Befoldingen, inkomsten, enz.

esser sicuro in qualche cosa. In een zaak zeker, gewis, vast en fix zyn.

esser sicuro di qualche cosa. Ergens zeker van zyn.

sicuro, (al sicuro.) Zekerlijk, in waarheid, waarlijk, voorwaar, gewis, gewisselijk.

render' uno sicuro di qualche cosa. Iemand een zaak verzekeren.

Sicuramente, alla sicura. Zekerlijk, zonder vrees, stout, vermetel, onbevreesd; ook gewis, gewisselijk, zeker, zonder gevaar, in waarheid, voorwaar, waarlijk; ook stoutelijk, vermetelijk.

star, viver sicuramente. Zekerlijk, verzekerd leven.

dite, comandatemi &c. sicuramente. Zeg, beveel my vryelijk, vry, zonder schroom, onbeschroomd.

quivi si può parlar, caminar &c. sicuramente. Hier kan men zeker, zekerlijk, zonder gevaar, gerust spreken, gaau, enz.

picchiar sicuramente, (alla sicura.) Heel zekerlijk, dat is, sterk, zonder schroom aankloppen, dat is, als meester of heer van 't huis.

lo farò, io verrò &c. sicuramente. Ik zal het zekerlijk, gewis doen, ik zal zekerlijk komen.

sicuramente, se non ci fossi stato io &c. Voorwaar, zekerlijk, als ik daar niet geweest was, enz.

Sicurtà, Sigurtà, Sicuranza, Sicurezza. Zekerheid, verzekerdheid, verzekering; ook gewisheid, vastigheid.

sicurtà (sicurezza) delle strade. De zekerheid der wegen, landstraten.

esser, viver con sicurtà. Zekerlijk leven, zeker zyn. *per troppa sicurtà furono sconfitti.* Zy wierden geslagen door al te zeker te zyn, dat is, meenende al te zeker te zyn.

dall' amor di Dio nasce nell' anima la vera sicurtà, (sicurezza.) Door de liefde Gods ontstaat, komt in 't hart de ware zekerheid, verzekerdheid en het yaar vertrouwen.

far (dar) sicurtà ad uno. Iemand verzekering bewyzen, doen, dat is, borgen; ook een verzekering, pand, onderpand geven.

prestare, far sicurtà per uno. Voor iemand verzekering bewyzen, doen, dat is, goed staan of instaan, borg blyven of worden, voor iemand spreken, goed spreken.

chi fa sicurtà per altri, la paga. Die voor een ander

borgblyft, moet gemeenlijk betalen. *V. Cauzione. sotto scurtà di giuramento.* Onder een eed, met een eed verzekerd en bekrachtigd.

SIDERA, *Siderale.* Van de starren of gestarnte, of daar toe behoorende.

cielo sidereo. Der starren Hemel, de gestarrende Hemel.

spiriti siderali. Stargeesten.

Siderare. Duizelen, zwymelen, in onmagt vallen, bezwyken; ook van de geraaktheid getroffen worden. *V. Assiderare.*

SIENA. Siena, een Stad in Toscane.

naturale di Siena, (*Sansese.*) Van Siena, van Siena geboortig.

SIEPE. Hage, hegge, heining.

siepe viva. Een levendige, groene hage, hegge.

chiuder, recinger di siepe. Omtuinen, betuinen, met een hage, hegge, of heining omcingelen, omvatten.

far siepe, (*siepi.*) *V. Sopra.*

siepe di pali, spini, (pruni,) vimini, frasche. Een hegge, heining van staken of palen, een hage van doornen, (doornhage) van struiken, enz.

Siepaiuolo. Dat tot een hage, hegge, of heining behoord, dat aan een hage wascht of groeit.

uccello siepaiuolo, (siepaiuola.) Een tuinsluipertje (een zoo genaamd vogeltje.)

Siepare, Assiepare. Omtuinen, omzetten, omcingelen, omringen, enz.

SIGILLO, *Sugello.* Een verheve beeldje, zegel, signet, stempel; ook afvaardiging, toezegeling.

figillo segreto, grande, minore, (ordinario.) Het geheim, groot, klein, gemeen zegel.

intagliar, improntar, approntar &c. sigilli. Zegels (signetten) graveeren, slyden, drukken, indrukken, aanhangen.

appendere il sigillo. Het zegel aanhangen.

contrafar, falsificar il sigillo. Het zegel (signet) namsken, vervalschen.

il sigillo della confessione. Het zegel der biegre, dat is, het groot of hoog verboud des Biegtvaders om de biegre te verzwigen en geheim te houden.

obligato al sigillo. Tot het stilzwigen, tot de geheimhouding van het gehoorde verbonden.

figillato, intagliatore di sigilli. Zegel-, (signet-) stempel-graveerder of slyder.

rompere il sigillo. Het zegel opbreken, aan stukken breken.

Sigillare, Sugellare. Zegelen, verzegelen, toezegelen. sluiten, vervaardigen, afvaardigen.

figillar' una lettera, un contratto, una scrittura. Een brief zegelen, toemaken, een Contract of verbondbrief zegelen, verzegelen, vervaardigen, afvaardigen.

figillar le porte, casse &c. De deuren, de kassen verzegelen, het zegel aan de deuren of kassen hangen.

figillar' un malfattore sulle spalle. Een quaaddoender, of misdader de schouders zegelen en branden.

figillar' una pignatta, i fori, i portugi. Een pot-of-vat,

de gaten, spleten, schreven of openingen verzegelen, dat is, sluiten, toemaken, toefstryken, toefmeeren.

Sigillato, Sigellato. Gezegeld, verzegeld, vervaardigd, afgevaardigd.

terra sigillata. Gezegelde aarde, zegelaarde.

lettera sigillata, stromento sigillato. Een verzegelde brief, een vervaardigde, afgevaardigde, verzegelde brief, geschrift.

porta, cassa &c. sigillata. Verzegelde poort of deur, kas of kist.

pignatta &c. sigillata. Bekleede, bestreke pot of vat.

Sigillatore. Zegelaar, verzegelaar.

Sigillatura, Sigillamento, Sigillazione. Zegeling, verzegeling, vervaardiging, afvaardiging.

SIGNALE, *Significare &c. V. Segno &c.*

SIGNORE. Heer, opperheer, God; ook Heer, dat is, een eertytel die men aan de stige en voorname personen toeëijnd.

Signore Iddio, così dice il Signore Signore. Heere God, zoo spreekt de Heere, Heere.

la benedizione &c. del Signore. De zegen, enz. des Heeren.

il Signore dell' Universo. De Heer, Opperheer, de Vorst der ganfcher wereld.

nostro Signore. Onze Heere God.

il gran Signore. Den grooten Heer; ook den Turfchen Keizer.

il Signore N. N. il Signore Dottore &c. De Heer N. N. de Heer Doctor.

Signore vero, legitimo, proprio, naturale, furano. De regte, regtmatige of wettelijke, eige of natuurlijke, opperste Heer.

un gran Signore. Een groot; magtig, aanzienlijk Heer.

li (Signori) grandi. De groote Heeren, de groote Hanfen.

un compito, savio, discreto, valente &c. Signore. Een hoffelijk of wellevend, kloek of verftandig, beleeft, wakker, enz. Heer.

Signori senatori, medici, mercanti &c. De Raadsheeren, de Heeren Doctoren of Geneesheeren, de Heeren Koopluiden, enz.

Signor sì, Signor no. Ja Heer, neen Heer.

Signore mio! Signori miei! Myn Heer, myne Heeren.

il Rè mio Signore. De Koning, myn- (gebiedende) Heer.

stette gran tempo senza trovar Signore. Hy moest langwagten zonder een Heer te vinden.

clarissimo Signore! Hooge, doorlugtige, welgeleerde Heer!

magnifico Signore! Hooggeëerde; welagtbare, erentfelte, enz. Heer!

molto illustre Signore! Edele, weledele, gestrenge Heer!

illustrissimo, eccellentissimo &c. Signore! Doorlugtige, hooggebore, genadige, enz. Heer!

reverendissimo, eminentissimo &c. Signore! Eerwaardigste, uitmuntenste Heer!

caro Signore! Myn lieve, waarde Heer!

entrato, vedete &c. Signori! Ga heen, zie, enz. gy Heeren!

Signori, se loro piace &c. Gy Heeren, als 't u belieft, gevalt, enz.

Signora. Een vrouw, mevrouw; ook de eertytel van een eerbare vrouwspersoon, het zy vrouw of vryster, want het doorgaans gebruikt word als *Signora*.

Signorella. Een stout, hoogmoedig vrouwspersoon.

Signoretto-a, Signorino-a. Een Heertje, jong of slegt Heer; ook een jonkertje.

Signoraccio. Een ellendige, kale jonker.

Signorile, Signorello. Van een Heer, tot een Heer behoorende: Heerlijk, adelijk.

un' aspetto, ciera &c. signorile. Een heerlijk aangezicht, wezen, gestalte.

modi, tratti, costumi &c. signorili. Heerlijke, adelijke manieren, gewoontens, enz.

banchetto, vestito &c. signorile. Een heerlijk, statelijk, pragtig gastaal, een heerekleed, enz.

Signorilmente (alla signorile.) Adelijk, statelijk, pragtiglijk, heerlijk, treffelijk, gelijk als een groot Heer.

portarsi, vestirsi, trattarsi &c. signorilmente. Zig heerlijk, treffelijk houden, dragen, statelijk, pragtiglijk gekleed gaan, heerlijke tafel houden, enz.

Signoria. Heerschap, heerschappy; ook heerlijkheid; ook overigheid.

Amor' e Signoria non vogliono compagnia. Liefde en heerschappye lyden, dulden geen gezelschap.

posseder' una signoria in qualche terra. Een heerschappy in eenig land bezitten.

aver la signoria sopra (di) qualche cosa. De heerschappy, opperheerschappy ergens over hebben.

viver sotto la signoria di' uno. Onder iemand's heerschappy leuen.

signoria secolare (mondana) temporale, signoria ecclesiastica, spirituale. Wereldlijke, tydelijke, heerlijke, geestelijke heerschappy of overigheid.

capitar nelle mani della Signoria. In de handen des Overigheids geraken, vervallen. *V. Magistrato, Giustizia.*

la famiglia della Signoria. De dienders, dienaars, knechts, wagtren, hellebaardiers van de Overigheid.

andar' a lamentarsi alla Signoria. Zig by of aan de Overigheid gaan beklagen.

questa città si vegge per Signoria di consoli. Deze Stad word door Burgermeesters en Raden geregeerd.

Signoria, Vostra Signoria, (la Signoria vostra) Vossignoria. V. S. Uwe Heerlijkheid, dat is, de Heer, dog men gebruikt het maar alleenlijk als men dezelve aanspreekt, in plaats van gy; ook wederkeriglijk in dezelfs plaats het voornaam van de derde persoon *ella, (lei) le, la, &c.*

che comanda V. S. (la Signoria vostra.) Wat gebied, wat beveelt myn Heer.

Vossignoria sia ben venuto (venuta) Vossignorie: siano ben venuti (venute.) Myn Heer zy welkom, de Heeren zyn welkom.

entri Vossignoria, (la Signoria vostra,) entri Vossignorie (le Signorie vostre.) De Heer gabbinnen, dat de Heeren binnengaan.

s'ella vuole. Als zy wil, begeert.

se le piace. Als het hem belieft, behaagt.

eglila chiamerà. Hy zal haar roepen.

Signoranza, Signoraggio. Heerschappy, overheerschappy; ook overigheid, regt, magt en geweld.

Signoreggiare. Heerschen, overheerschen, een Heer, opperheer, overheer zyn, als een Heer handelen, leven, regeeren, de heerschappy, opperheerschappy; ook de overhand hebben.

signoreggiar' un popolo, un paese, il mondo. Een volk, een land beheerschen overheerschen, regeeren, bestieren, heer over een volk of land zyn.

signoreggiar' il mare, il campo. De zee, het veld overheerschen, heer, meester op de zee, in 't veld zyn.

signoreggiar' in pace, tirannicamente. Wrediglijk regeren, wreed, bloeddorstig regeren, heerschen.

in voi signoreggia il vizio, l'umor melanconico &c. In u heerscht de boosheid, het quaad, in u heeft de zwarte gal de overhand genomen, gekregen.

drizzarono due batterie per signoreggiar' il ponte &c. 'Zy hebben twee bolwerken of batterijen opgeworpen, om de brug te overmeesteren, te bemagtigen.

questa loggia signoreggia tutta la corte, questa finestra signoreggia tutta la piazza. Deze gang heerscht over het gansche hof, dit venster de gansche plaats, dat is, men kan daar van daan daar over zien.

questo monte signoreggia la città. Deze berg heerscht over de stad, dat is, men kan dezelve daar van daan overzien; ook beschieten.

Signoreggiante. Heerschende, gebiedvoerende.

Signoreggiato. Geheerscht, overheerscht.

esser signoreggiato da uno. Van iemand geheerscht, overmeesterd, geregeerd worden.

Signoreggiavole, Signorévole. Die gaarne heerscht, die gaarne voor heer en meester speelt.

SILENZIO. Het stilzwygen, de stilzwyging.

Met. Stilte, ruste, gerustigheid, vrede, stilstand, enz.

offer var' il silenzio. Het stilzwygen, de stilzwygentheid onderhouden.

romper' il silenzio. Het stilzwygen breken.

sur silenzio colla mano. Met de hand heten stilzwygen.

impor, comandar silenzio. Een stilzwygen opleggen, bevelen, gebiedden.

in silenzio. Geheim, in stilte, stilzwygend of stilzwygen. [geus.]

passar' una cosa sotto silenzio. Iets stilzwygende voorbygaan, overstappen.

profondo silenzio. Diepe stilzwygentheid.

tra i silenzi nocturni (della notte.) By stille nacht, by nacht, ter ontyde.

il silenzio e l'isolario horrore de' boschi. Het eenzaam stilzwygen en geruisch der bosschen.

dopo si lungo silenzio. Na zoo lang stilzwygen. *Met.* Na zoo lange vrede, rust; ook na zoo lange tusschenstand (in 't schryven.)

che vuol dire quel si lungo silenzio. Wat beduid, betekend het zoo lang stilzwygen, dat is, dat gy in zoo lange tyd niet hebt geschreven.

il sagro silenzio della contemplazione divina dell' orazione.

ne. Het heilig stilzwygen of de stille rust der Goddelijke bespiegeling of beschouwing, en des innerlijken gebeds.

il silenzio delle arme, delle lettere, del foro &c. Het stilzwygen, dat is, stillstand der wapenen; ook de vrede, de vacantie, seftdagen van de oeffening of het studeeren, van de regtshandel.

S I L L A B A. Een Sillaab, lettergreep.

Sillabare, Sillabizzare. Sillaabs wyze uitspreken, met lettergreepen uitspreken.

S I L L O G I S M O. Een sluitreden.

far (formar') un sillogismo. Een besluit, sluitreden maken.

Sillogistico. Van een sluitreden, daar een sluitreden in gebruikt word.

in forma sillogistica. Met een, door een sluitreden.

Sillogisticamente. V. Sopra.

Sillogisticare, Sillogizzare. Sluitredenen maken uit voorgaande uitspraken, spreuken, spreekwyzen een vernuftig besluit maken.

S I L V A, Sibofstre &c. V. Setva &c.

S I M B O L O. Een merkteken, gedenkteken, waarteken, zinnebeeld; ook een kort begrip van de geloofs-artykelen.

il simbolo Apostolico, Niceno, di (santo) Atanasio. Het geloof, dat is, geloofs-artykelen van de Apostelen, van de Niceensche Kerkeuraad, van (den heiligen) Athanasius, enz.

Simbolico. Dat in gedenktekenen en zinnebeelden bestaat.

Teologia &c. simbolica. Leere van de Godheid, enz. bestaande in zinnebeelden en tekenen.

Simbolicamente. Met zinnebeelden en gedenktekenen. *trattar, insegnar qualche cosa simbolicamente.* Iets met, of door zinnebeelden verhandelen, leeren, onderwyzen.

Simboleggiare, Simbolizzare. Gedenk- en merktekenen, zinnebeelden, enz. leeren, onderwyzen.

S I M I A &c. V. Scimia &c.

S I M I L E, Somigliante. Gelijk, gelijkende, zodanig. *esser simile ad uno.* Iemand gelijk zyn, na iemand gelijken, enz.

non ha suo simile. Hy heeft zyn gelijken niet. *V. Pari.*

non si trova già un' huomo simile. V. Sopra.

due anella, due spade &c. simili. Twee gelijke ringen, twee gelijke degens, enz.

non è già simile. Het is niet gelijk.

non v' impacciate con simil gente. Legt u niet zulke, diergelijke, zodanige luiden niet aan.

simili cose, stravagante, novelle. Diergelijke zaken, zulke wanorder, zoodanige tyding, enz.

chi ha mai veduto o sentito cosa simile. Wie heeft ooit of immermeer diergelijke gezien.

se non bavere un' altro simile datomi questo. Zoo gy geen andere, diergelijke hebt, zoo geeft my deze.

mi ricordo d'un simil caso. My geheugt, komt te binnen iets diergelijks.

Simile. Een gelijkheid; ook gelijkenis.

ogni simile appetisce il suo simile. Gelijk bemind zyns gelijken.

dir', far' &c. il simile. Desgelijken, het zelve zeggen, doen, enz.

và a far' il simile. Ga heen en doe desgelijken, diergelijke (het zelfde.)

di mostrar' una cosa con un loggiadro simile. Iets met een schoone, aardige gelijkenis verklaren, aantoonen.

Similissimo, Simillimo. Gansch of zeer overeenkomende, gansch, heel of zeer gelijk.

Similmente. Van gelijken, desgelijken, op een gelijke wyze, op dezelve manier; ook evenmatig.

similmente prese il calice &c. Desgelijks nam hy ook den kelk.

egli era vecchio, e la moglie similmente. Hy was oud en de vrouw desgelijks.

Similitudine. Gelijkenis, overeenkomst, gelijkvormigheid; ook beeld, evenbeeld; ook een reden in gelijkenis.

l'huomo fu creato all' imagine e similitudine di Dio. De mensch wierd naar het evenbeeld (gelijkenis) Gods geschapen.

per la similitudine di costumi, studii. Wegens de overeenkomst, gelijkvormigheid der zeden, oeffeningen, enz. dewijle zy malkanderen in zeden en oeffeningen gelijk waren.

parlar, provar &c. per similitudini. Door gelijkenissen, gelijkenis wyze spreken, bewyzen, enz.

similitudine bella, vaga, leggiadra, galante, appropriata. Een schoone, aardige, nette, sierlijke, eigentlijke, enz. gelijkenis.

similitudine sconcia, (assurda, disparate.) Een ongerijmde, botte, ongevoegelijke, enz. gelijkenis.

Simigliare. Gelijken, gelijk zyn, na iemand aarden. *V. Assimigliare.*

Simigliante, Somigliante, Rassomigliante. V. Sopra.

Simile &c. V. Sopra.

esser simigliante. Gelijken, gelijk zyn, na iemand aarden.

parole simiglianti. Diergelijke, zulke, zoodanige woorden.

và a far' il simigliante. Ga heen en doe diergelijken, desgelijken.

Simiglianza, Somiglianza, Assomiglianza, Rassomiglianza. Gelijkenheid, overeenkomst; ook gelijkenis, gelijkenis in spreken.

baver somiglianza &c. a (con) qualche cosa. Iemand gelijk zyn, met iemand overeenkomen, iemand gelijken, na iemand aarden.

era fatto a simiglianza d'un castello. Het was gemaakt gelijk als een slotje, kasteeltje.

tutte le simiglianze sono scarse. Alle gelijkenissen zyn te ligt, dat is, zyn ergens in ongelijk.

Simolacro, Simulacro. Evenbeeld, beeldnis.

S I M O N E. Simon, (een eige naam;) ook Simon den Tovenaar.

Simonia. Koop of verkoop der geestelijke goederen, (Simonie.)

intruso, ordinato per simonia. Door Simonie, door geld beschikt, bestelt en opgeworpen, ingedrongen.

Simoniaco. (Simonisch;) ook die met zoodanig gebrek

bevekt is. *Fig.* Een dolle koopman, die gekke en buitensporige koophandel drijft.
vescovo simoniac. Een Simonische Bisschop.
contratto simoniac. Een Simonische handeling.
Simoneggiare, Simonizzare. Simonie bedryven, derven, geestelijke dingen, en goederen koopen, en verkoopen.
S I M P A T I A. Medeneiginge, medelijdinge, natuurlijke, aangebore neiging ergens toe.
per simpatia. Door medeneiginge, medelijdinge, door natuurlijke aangebore neiging.
S i m p a t i c o. Medelijdig, medeneigend.
virtù, effetto simpatico. De medeueigende kragt en werking.
Simpaticamente. Door medeueigende, medelijdende, aangebore neiging van het eene met het andere.
Simpatizzare. Een medeneiginge, medelijding hebben.
S I M U L A R E, Dissimulare. Veinzen, zig stellen, aanstellen, toonen als of, enz. huichelen.
bisogna simulare. Men moet zig stellen, houden als of, enz. men moet veinzen.
chi non sa simulare &c. Die niet weet te veinzen, enz.
simular con uno. Zig tegen iemand stellen, aanstellen, houden als of, enz. met iemand veinzen, huichelen, zig anders gedragen als om 't hart leid.
simular malitia, allegrezza, divozione &c. Zig krank vrolijk, aandachtig aanstellen, veinzen.
simular un viaggio, simular d'andar più oltre. Zig stellen, houden als of men een reiz voor had, als of men wedt heen wilde gaan, enz.
Simulato. Gestelt, aangezelt, gehouden als of, enz. geveinsd, verdigt; ook huichelend, vleyend valsch, enz.
parole &c. simulato. Verdigte, geveinsde, valsche woorden.
confessione, menadazione &c. simulato. Valsche, verdigte biegt, betering, enz.
un buono simulato. Een valsch, geveinsd mensch.
Simulamente, Dissimulamente. Geveinsdelijk, op een veinzende, huichelende, valsche wyze.
Simulatore, Dissimulatore. Een veinzer, een geveinsde huichelaar.
un gran simulatore. Een groote veinzer, huichelaar
Simulazione, Dissimulazione. Schijnheiligheid, veinzing, geveinsdheid, valsheid, huichelary, schijn.
V. Frazione.
S I N A G O G A. (Synagoge) Een vergadering. *Met* Hee Jodendom.
S I N A P I, Senape. Mostaartkruid of zaad, zennep.
S I N C E R O. Zuiver, rein, opregt, ongeveinsd, vroom, openhartig, onvervalscht, onvermengd, louter.
uomo candido e sincero. Een openhartig, opregt en vroom mensch.
affetto, cuor sincero. Een opregt gemoed, onvervalschte neiging of genegenheid.
un parlar sincero. Een opregt, onvervalscht, ongeveinsst spreken.
un cavallo sincero. Een opregt, vroom paard, dat niet schigtig, wel te vertrouwen is.

sinceri gusti, sincere consolazioni, sinceri godimenti, sinceri contenti abbondano in un' anima distaccata dalle cose e data al suo Dio. Opregte vermakelikheden, de onvervalschte vreugde en ware vergenoeging zyn overvloedig in een ziele, die van de tydelijke (toevallige of wisselvallige) dingen afgezonderd zynde, zig aan God heeft overgegeven.
Sinceramente. Opregtelijk, eenvoudiglich, openhartiglijk, redelijk, ongeveinsdelijk, welmenend.
camminar sinceramente con uno. Opregtelijk, openhartiglijk, zuiverlijk met iemand wandelen, redelijk met iemand omgaan.
amar sinceramente. Ongeveinsdelijk, opregtelijk beminnen, iemand opregt, zonder valsheid liefhebben.
Sincerità. Opregtigheid, vroomheid, redelijkheid, openhartigheid, enz.
sincerità dell'affetto, nel procedere. Opregte, onvervalschte, ongeveinsde liefde, genegenheid, omgang, handel.
Sincerare. Iets (met genoegzame betuiginge van zyn gemoed) verzekeren, bevestigen, aantoonen, bewyzen, enz.
sincerar' uno della sua buona corrispondenza, del suo affetto &c. Iemand van zyne goede onderhoudinge van vriendschap, van zyne goede genegenheid verzekeren.
sincerar' uno delle sue azioni. Iemand van zyn doen en laten verzekeren, dat is, aantoonen, bewyzen dat het redelijk, opregt en wel gemeend is.
Sincerato. Verzekerd.
esser sincerato da uno di qualche cosa. Van iemand wegens een zaak verzekerd en genoegzaam verzekerd worden.
Sincerazione, Sincerazioni. Verzekering, betuiging met een byzondere opregtigheid; ook de verzekeringen, betuigingen, betooningen, enz. van zyne opregtigheid, gemoed, handel en wandel; ook regtvaardiging, ontschuldiging, verontschuldiging, enz.
S I N C O P A. Afkorting, verkorting van een woord.
Sincopare. Een woord verkorten.
S I N D I C O, Sindaco. Een tugtheer; ook een stads- of lands voorspraak, een Pensionaris (Syndicus) in een gemeente, of loontrekkend Raadsheer.
Sindicare, Sindacare. Tugtigen, straffen, berispen, doorhalen, scherp onderzoeken en naauwkeurig oordeelen.
sindicar' uno, le opere, la vita altrui. Iemand en zyne werken, zyn leven tugtigen, doorhalen, scherp daar over oordeelen en naauwkeurige rekenenschap begeeren, eischen, vorderen. *V. Censurare.*
Sindicato. Getugtigt, berispt; ook het oordeel, het vonnis, de naauwe onderzoeking; ook het ampt van een (Syndicus) Pensionaris of loontrekkend Raadsheer.
esser sindacato. Van iemand tot reden gesteld of naauwkeurig geoordeeld worden.
Sindicatore. Een tugtiger, straffer, berisper, naauwkeurig geoordeelder.

SINDONE. Klaar, helder, fyn en wit lynwaad. *a sagra sindone.* Het heilig grafdoek Jesu Christi (dat te Turin, in Savoyen, bewaard word.)

SINEDOCH. Een spreekwys, of manier van spreken, als een geheel voor een deel, en een deel voor een geheel genomen word.

SINFONIA, Simfonia. Een onderling maatgezang; overeenstemming van gezang, of speeltuigen.

Sinfonare. Lieffelijk met stemmen of speeltuigen t'zamen zingen of spelen.

SINGHOZZO. Den hik, hikkinge, snikkinge; ook een afgebroke zugt, byzonderlijk na de wyn of als men een weinig te veel gedronken heeft. *con una voce rotta da dolenti singbiozzi rispose.* Met een van zugten en hikken gebroke stem antwoorde hy.

Singbiozzoso. Met den hik gequeld of geplaagd.

Sospiri, pianti singbiozzosi. Hikkend, met afgebroke zugten vermengd weenen.

Singbiozzare. Hikken, den hik hebben.

SINGOLARE. Eenig, alleen, enkel, eenvoudig, afzonderlijk, byzonderlijk, byzonder; ook uitnemend, deftig, heerlijk, voortreffelijk, uitvoeriglijk, enz.

numero singolare e plurale. Het eenig of meerder getal, het eenvoudig of meerevoudig getal.

haver una grazia, un dono, una virtù bellezza, dottrina &c. singolare. Een byzondere, zeldzame, uitnemende, treffelijke, voortreffelijke genade of gunst, gave, deugd, schoonheid, geleerdheid, enz. hebben.

singolar patrone, mio singolarissimo amico. Byzondere beschermheer of patroon, myn gansch byzondere vriend. *V. Particolare.*

cura, amicizia &c. singolare. Byzondere zorg, voorzorg, vriendschap.

esser singolare in qualche arte. In een konst eenig en alleen, byzonderlijk, dat is, uitnemend, uitstekend, uitmuntend, voortreffelijk, onvergelykelyk, zonder weerga zyn. *V. Eccellente.*

esser singolare nella sua vita, nelle sue opinioni. Afzonderlijk in zyn leven zyn, dat is, byzondere gewoontens, wyze of manieren, meeningen, enz. hebben, het niet willen meenen of maken als een ander, iets byzonders hebben of willen hebben als een ander.

Singolarmente. Afzonderlijk, byzouder, byzonderlijk, op een byzondere wyze of manier; ook van stuk tot stuk; ook voornamentlijk.

dilettarsi &c. singolarmente di qualche cosa. Zig met iets byzonderlijk vermaken, verlustigen, een byzondere lust, vermaak en vreugde ergens in hebben.

amar' uno singolarmente. Iemand byzonderlijk beminnen.

viver singolarmente. Afzonderlijk leven, een byzondere wyze van leven of omgang hebben.

singolarmente in questi tempi. Byzonderlijk, voornamentlijk by dit beloop, in deze tyden.

Singularità, Singularità. Eenigheid, afzonderlijkheid, byzonderlijkheid, iets byzonders of afzonderlijks; ook treffelijkheid, voortreffelijkheid, uitmuntentheid.

la singolarità del dono, del presente. De voortreffelijkheid der gave, des geschenken.

singolarità della vita, de' costumi, del procedere &c. Afzonderlijkheid, byzonderlijkheid van leven, van zeden, van handelen, van omgang, enz.

esser dato alla singolarità, affettar le singolarità. Iets byzonders willen hebben, in zyne zaken, in zyn doen en laten byzonderlijk (afzonderlijk) zyn.

Singularizzare. V. Sopra. Ook op of tot de byzondere, afzonderlijke punten of stellingen komen. *V. Particolarità.*

SINISTRO. Linksch, dat op de linker hand of zyde is. *Met.* Ongelukkig, rampzalig, elendig, qualijk, boos, quaad, valsch; ook een ongeluk, ongeval, een quaal.

mano sinistra, banda, orecchia &c. sinistra, occhio sinistro. Linker hand, linker zyde, linker oor, linker oog, enz.

fortuna sinistra. Ongelukkige, rampzalige fortuin, schade.

essere in concetto sinistro. In een quaad, boos begrip zyn, van quade, booze gedagten zyn.

sinistro parere, opinione sinistra. Onregte, valsche meening of gedagte, valsche waan of inbeelding.

interpretazione &c. sinistra. Valsche, booze, quade, slimme, tegenstrydige uitlegging, verklaring, of beeltenis.

caso, accidente, colpo sinistro. Een linksche, dat is, ongelukkige, rampzalige toeval, een ongelukkige slag.

abitare di qualche sinistro. Een ongeluk, ongeval vreezen, een argwaan, agterdocht ergens van, of op hebben.

questi sinistri. Deze ongelukkige, rampzalige, elendige toevallen.

sinistre imputazioni. Valsche aanklagten, onregmatige, onregtvaardige opleggingen of toemtingen.

in sinistro. Niet naar wensch, averegts, verkeert, tegen de zin.

ir', andar' &c. in sinistro. Onregt, averegts, verkeert uitvallen, niet naar wensch gaan, omflaan, verlooren gaan; ook in het wild loopen, een quaad, slegt, ondeugend leven voeren.

la lettera &c. farà andata in sinistro. De brief zal verkeert gegaan zyn; zal verlooren zyn, zal opgehouden, onderschept zyn, enz.

Sinistramente. Linksch, met de linker hand, enz. *Met.* Niet regt, averegts, verkeert, onregt, valsch, qualijk.

scrivere &c. sinistramente, (colla mano sinistra.) Linksch, met de linker hand schryven, enz.

tagliar, operar &c. sinistramente. Verkeert, averegts snyden, het niet regt maken of daar mede omgaan.

interpretar &c. sinistramente una cosa. Iets verkeert uitleggen, misduiden, qualijk of averegts opnemen, opvatten.

metterfi una veste sinistramente. Een kleed verkeert aandoen, aantrekken.

SINO. *V. Fino, Infino &c.*

SINODO. Een vergadering of byeenkomst der geestelijkheid, vergadering der kerkenraad.

convocar (*radunar*) *un sinodo.* Een kerkenraad vergaderen.

Sinodale. Dat tot de vergadering der geestelijke of kerkenraad behoort.

SINONIMO. Gelijkduidend, overeenkomend, eenluidend (in woorden.)

Sinonimare. Gelijkduidende, eenluidende woorden voortbrengen, uitspreken.

Sinonimia. Een spreekwyze, waar in gelijkduidende, overeenkomende woorden uitgesproken worden.

SINOPIA. Een rood bouw- of timmerinoer of lyn; ook de snoer of lyn, welke met rood aarde of vermilioen gestreken of geveerd is.

il filo della sinopia. V. *Sopra.*

SINTASSI. Woordvoeging, woordschikking.

Sintastico. Dat tot de woordvoeging of woordschikking behoort.

regule sintastiche. De leerstelling der woordvoeging of woordschikking.

SINTOMA, Sintomo. Een toeval, die tot een krankheid of ziekte komt, of daar by is.

SINUARE. Kronkelen, draayen, buigen, krommen, bogen maken.

Sinuato, Sinuoso. Vol bogten, kromtens, plooyen, of vouwen; ook krom gedraaid; ook gestrengeld, gevlogten; ook vliegend, slingerend als een vaandel, wimpel of sluyer.

SIRE. Een groot Heer, een eertytel des Konings van Frankryk.

SIRENA. Een meermin: zeker verciert zeemonster, boven gelijk een vrouw, en onder als een visch.

canto di sirena. Meerminnegezang. *Met.* Valsche liefkoozingen van een geil of onkuisch vrouwsperfoon.

SIRINGA. Een spuit, spat.

Siringare. Spuiten, spatten, uitspuiten, uitspatten.

SIROCCIA. Zuster; ook stiefzuster of halve zuster; ook stiefmoeder.

SIROCCO, Scirocco. Zuidooste-wind.

si levò, tirava un sirocco. Daar verhefte zig een sterke, harde zuidooste-wind.

un giorno turbato da pessimi sirocco. Een dag in de welke scherpe, harde en bittere zuidooste winden waaiden.

Sirocco levante. Oost-zuidooste-wind.

SIROPPO, Sciroppo, Sciloppo. Syroop van iets. *fropo di rose, (rosato.)* Syroop van roozen, roozen-syroop.

fropo di cantina. Kelder-syroop, dat is, goede wyn.

SIRTE, sirti. Klippen, banken en gevaarlijke steenrotsen in zee.

SISTRO. Een kromhoorn, blaashoorn (een zangkongstig speeltuig.)

SITO. Gelegenheid, stand van een plaats; ook schimmel.

in buon sito. Wel gelegen, in een goede gelegenheid. *mutar sito.* De stand, gelegenheid, de zitplaats veranderen.

TOM. I.

baver preso il sito, pazzar di sito. Naar 't leger, naar 't nest, naar de schimmel rieken, beschimmd zyn, muffen.

Situare. Stellen, zetten, plaatsen, leggen.

Situato. Gesteld, gezet, gezeten, geplaatst, gelegten, enz.

una casa situata nella Longara. Een huis in de lange-straat gelegen.

Situazione. Gelegenheid, gesteldheid, dat is, stelling, zetting, legging.

SLACCIARE, Dislacciare. De strik, de knoop of nestel openbinden, ontbinden, losbinden, op- of ontknoopen.

SLANCIARE. V. Lanciare &c.

SLARGARE. Uitbreiden, wyder of breder uitzetten. *V. Allargare &c.*

slargar le gambe camminando. De beenen in 't gaan wyd van malkander doen, wyd of breed uitzetten.

SLATTARE. (Van de borst of melk) ontnemen, speenen, afspeenen.

slattar un bambino. Een kind (van de borst) ontnemen, speenen, afspeenen.

slattar un polledro. Een veule speenen, afspeenen.

Slattato. Outwend, gespeend, afgespeend.

un vitello slattato. Een gespeend, afgespeend kalf, een kalf dat niet meer zuigt.

Slattamento. Ontwenning, speening, affpeening.

SLAVARE, Slavacciare. Uitwasschen, afwasschen, uitspoelen, affspoelen. *V. Lavacciare &c.*

Slavato. Uitgewasschen, afgewasschen, uitspoeld, affspoeld.

color slavato. Afgewassche, dat is, bleekte, verbleekte, verschoote verwe.

SLIARE &c. V. Disliale.

SLIARE, Dislegare. Ontbinden, opbinden, open of losbinden, los- of opmaken, openmaken, ontknoopen; ook klooven, klieven, deelen, scheiden, onttoeren, lostoeren.

sligar una balla. Een baal losbinden, openmaken, lospakken, ontpakken.

sligar un libro. Een boek scheuren.

Sligarsi, Disligarsi. Zig ontbinden, van malkander gaan, los worden.

Sligato, Disligato. Ontbonden, opgebonden, opengebonden, losgebonden, los- of opgemaakt, open-gemaakt, enz. ook ongebonden, los.

un libro sligato. Een ongebonde boek.

un buono sligato. Een ongebonde, los, onbestendig mensch.

Sligamento, Disligamento. Ontbinding, opbinding, open of losbinding, los- of opmaking, openmaking, enz.

SLITTA. Een slede.

andar, menar una in slitta. In een slede gaan, iemand in een slede ryden, voeren.

Slitteggiare. V. Sopra.

SLOFFA, Sloffare &c. V. Loffa, Loffare &c.

SLOGARE, Slocare, Dislogare, Dislocare. Van zyn plaats, van zyne schikking, stelling doen; ook verzwikken, verstuiken, overzwikken.

ZZZZZ

De.

- Slogar' un braccia, una gamba.* Een arm, een been verstuiken, verzwikken.
- Slogato, Dislogato.* Van zyn plaats gezet, verzet, verplaatst; ook verzwikt, verstuikt.
- Slogamento, Slocamento, Dislocatura.* Verzetting, enz. ook verstuiking, verzwikking.
- SLOGGIARE &c.** *V. Disloggiare &c.*
- SLOMBARE.** Ontlendenen, ontheupen, lendelam of heupeloos maken, iemand lam maken, verminken.
- Slombato.* Ontlend, ontheupt, lendelam, heupeloos, lam. *V. Sciaccato.*
- S LORDARE.** Van sullis, van vuiligheid reinigen.
- SLUNGARE, Slongare &c.** Verlangen, langer maken. *V. Allungare.*
- S M A G G A R E (uno.)** (Iemand) beschamen, schaamrood maken, heel ilegt houden, iemand zyne misflagen en gebreken openlijk verwyten, in de neus wryven.
- Smaccato.* Beschaamd, schaamrood gemaakt, zeer beschimpt, bespot, versmaad, gehoond.
- la sua poca intelligenza gli diede qualche smacco.* Zyne ilegte, kleine wysheid, zyne onweteuthed heeft hem schaamrood gemaakt, hy most zig daar over zeer schamen.
- Smacco.** Schaamroodheid, beschaamdheid, beschaming, oneer, groote schimp, schande, hoon, spyt.
- far, dar smacco ad uno.* Iemand beschamen, schaamrood maken.
- per suo smacco.* Tot zyne schimp, schande, beschaming, enz.
- S M A C C H I A R E, Dismacchiare.** Ontvlakken, van vlakken en plekken zuiveren, reinigen, de vlakken uitwassen, uitwryven; ook uit het bosch en uit de struiken dryven, opdryven, opjagen, uitlokken.
- smacchiare una veste.* Een kleed van vlakken zuiveren, reinigen.
- smacchiare una fera.* Een wild opdryven, opjagen, uitlokken.
- S M A G A R E, Smagarfi.** Verschrikken, verbazen, outfeld worden.
- Smagato.* Verschrikt, verbaasd, ontfeld.
- S M A G L I A R E.** De mazen, of malien uitbreken.
- Met.* Uit de order, in wanorder brengen.
- Smagliarsi, Dismagliarsi.* De mazen, de malien, de strikken, valstrikken ontgaan, ontkomen, daar uit geraken.
- la calze, le reti di smagliano.* De kouffen, de netten breeken, scheuren open aan de mazen, malien, steeken, enz.
- Smagliata.* Zonder mazen of malien; ontmaafd.
- calza &c. smagliata.* Een kous die aan de mazen of malien gescheurd is.
- Smagliatura.* Het uitscheuren, opengaan der mazen of malien.
- S M A G R A R E, Smagrare, Dimagrare, Dismagrare.** Ontmageren, vet maken, smelten; ook mager maken, (vermageren,) ook mager worden.
- Smagrato, Smagrato.* Ontmagerd, vet gemaakt, gemelt; ook vermagerd, van vet en vleesch vervallen.

- S M A T T A R E.** Doppen, schillen, uitdoppen, afschillen, als amandelen, nooten, enz.
- Smaltar mandole noci &c. V. Sopra.*
- S M A L T I R E.** Smelten; ook verduwen, verteeren, verkoken.
- Smaltir' il cibo.* De spyze verduwen, verteeren, verkoken.
- Smaltir' il vino.* De wyu verduwen, dat is, de dronkenschap uitsapen.
- Smaltir' d'ovari.* Het geld smelten, versmelten, dat is, verteeren, verquisten, doorbrengen.
- Smaltir' un' ongaro.* Een ducaat smelten; ook wisselen, verteeren, verquisten, doorbrengen.
- Smaltir mercanzie, robbe.* De waren, koopmanschappen vertieren, verslijzen, aan de man brengen, helpen.
- Smaltir' inguria.* Een schimp, een hoon verduwen, dat is, geduldig lijden, verdragen, niet wrecken, klagen.
- malpotrà smaltire questo affronto.* Hy zal deze schimp, hoon bezwaarlijk kunnen verduwen.
- Smaltito.* Verduwd, verteerd, verkookt.
- Smaltimento, Smaltitura.* Verduwing, verteering, verkoking; ook verdryving, enz.
- S M A L T O,** Smeltglas, glazuur, smalt; ook soudeerfel, pleister; ook soudeerwerk of pleisterarbeid.
- lavorar, dipinger &c. di smalto.* Met smeltwerk, glazuur, smalt; ook met soudeerwerk, pleister arbeiden, schilderen, enz.
- un muro di smalto.* Een met pleister te zamen gegote muur.
- un cuor di smalto.* Een hart van pleister, dat is, een zeer hard, onmedogend hart.
- Smaltare.* Met pleisterwerk verciere; ook verglazen, verglazuren; ook soudeeren, pleisteren. *V. Invetriare.*
- Smaltar' un' anello &c.* Een ring amaliceren, met smeltwerk, amalicerfel verciere.
- Smaltar pignate, cisterne.* Potten verglazen, regenbakken pleisteren, ruwe kassen van ringen, enz. soudeeren, amaliceren.
- Smaltato.* Gesmolten; ook verglaafd, gepleisterd, geamalicerd, enz.
- haveva un farsetto adosso smaltato di succidume intorno al collo.* Hy had een wambais aan, dat om den hals met vet en smeer zoo dik en vast was bezet, (besmeert of besmoezeld,) als of het smelt- of pleisterwerk was.
- Smaltatura.* Smelting, smeltwerk, soudeering, soudeerwerk, verglazing; ook pleistering, amalicerfel.
- Smaltatore.* Een smeltwerker, ook een pleisterwerker, soudeerder, amalceerder, enz.
- S M A N C I A R E.** Een juffers knegtje willen zyn, in kleederen pochen en pronken, om de juffers te behagen; ook zig optooyen, opciere, opsmukken om de jonkertjes en schoone minnaars te behagen.
- Smanciare a Smanziera.* Een opgesmukt, oppecierd juffers knegtje; ook een minnaars, jongmaus.

mans spiegel, dat is, een opgeschikte schoone deerne, jonge dogter.

Smanceria, Smancerie. Cieraden, galanteryen, opschikking, opsmukking en nieuwe modische kledereu en dragten, om de de juffers of jongmans te behagen; ook verliefde en minnaars woorden of gebaarden.

S M A N D R A R E. Van de kudde afzonderen, uitzonderen, uitwerpen, verwerpen.

Smandrato. Van de kudde afgezonderd, afgescheiden, uitgeworpen, verworpen.

pecorella smandrata. Een vreemd, verdwaald, van de kudde dwalend schaapje; ook een uitwerping, verwerping.

S M A N I A. Delligheid, razeruy, uitzinnigheid, verwarring des verstands.

menar smania, dar nella smania. Dolzyn, woeden, razen, uitzinnig zyn, gruwelijk handelen, zeer ontrufft zyn.

Smariare. V. Sopra.

smariar di dolore, di stizza. Van smart of pyn razen, van toorn of gramschap woeden.

Smariante. Razend, dol, uitzinnig.

S M A N T E L L A R E, Dismantellare, Smantare, Dismantare. Ontmantelen, den mantel afnemen. *Met.* De muuren afbreken, sleggen, outmuuren.

smantellar' una città. Een stad sleggen, (demolieren,) de muuren, wallen afbreken, omverte werpen.

smantellar' una carrozza. Een karre, karos of koets outmantelen, het behangfel of dek afnemen.

Smantellato. Ontmanteld, afgebroken, omverte gesmeten, geslegt.

una piazza smantellata. Een geslegte, (gedemolieerde) plaats, velting.

S M A R G I N A R E. De randen of kanten wegbreken, wegscheuren, afscheuren.

S M A R I T A R S I. Zig van zyn egte man laten scheiden, de man verlaten.

S M A R R I E. Door ongtzaamheid, enz. verliezen, missen, dwalen.

smarrir la strada, la compagnia. De straat, de weg missen, het gezelschap verliezen.

smarrir le forze. De kragten, de sterkte verliezen, van zyne kragten ontbloot worden.

smarrir qualche cosa. Iets onder gelijke of overeenkomende zaken verliezen, dat is, het regte daar onder niet meer kunnen kennen.

Smarrirsi. Zig verliezen; ook verdwalen, verwarren, dwalen gaan; ook verschrikken, steken, zitten blyven, verdwaald worden, niet vorder weten te spreken; ook de moed laten vallen of zakken; ook in onmagt vallen, verflaauwen.

le lettere si smarriscono facilmente. De brieven wierden aanstonds verlooren.

smarrirsi nella predica, nel discorso. In de predikatie, in de reden blyven steken, niet voort kunnen komen.

la difficoltà mi smarrisce. De zwarigheid, moeijelikeit verschrikt, verzet, outstelt my, houd my daar af.

non ti smarrire. Verschrik, outstel u niet; laat u niet verdwalen, vergeet u niet, word niet spoorbyster. *senza smarrirsi punto.* Zonder verschrikken, zonder eenige vrees.

Smarrito. Verlooren; ook verward, verdwaald; ook verward, verbaafd, verschrikt, outsteld.

pecorella (anima) smarrita. Een verlore schaap, verlore, verdwaalde ziel.

ritornar nella strada smarrita. Wederom naar de straat gaan die iemand verveeld had, moeijelyk gevallen was.

tornò in lui a poco a poco lo smarrito calore, rivenero le smarrite forze. Eindelijk quam de verlore warmte, eindelijk quamen de verlore kragten weder in hem.

animo, spirito smarrito. Verdwaald gemoed, verwarde geest, verlore verstand.

bellezza smarrita. Een verbleekte, vervalte schoonheid.

ma egli, tutto smarrito non seppe che dirsi. Maar hy, gansch verschrikt, gansch verbaafd en verward zynde, wist niet wat hy zoude zeggen. *V. Sbigottita.*

Smarrimento. Verliezing, misling; ook verschrikking, verbazing, verdwaling, enz.

smarrimento della strada. Verliezing, misling van de straat.

smarrimento dell' animo, delle forze, del caldo &c. Ontvalling des gemoeds; ook onmagt, verliezing, verflaauwing, bezwymeling der kragten, van de natuurlyke warmte, enz.

smarrimento subitaneo. Schielijke, onverhoede, onverwagte verschrikking.

S M A R G I A S S O. Een grootspreker, oplazer, pocher, snoevert, snorker, opsnyder, cuz.

Smargiaffata. Grootspreking, oplazing, poching, snorking, braveering, opsnydning, enz.

S M A S C E L L A R E. Het kinnebakke of de kaken uitbreken, aan stukken breken, verstuiiken, verzetten. *smascellar' (delle risa.)* Van, of door lachen het kinnebakke breken, verzetten; ook luidkeels, overluid, hard op lachen.

credevo di smascellare. Ik meende van lachen te barsten. *cosa da smacellare.* Dingen om zig te barsten te lachen.

Smascellato. Die het kinnebakke of de kaken gebroken is.

Smascellamento, (alla smascellata.) Zoo heftig of yverig dat het kinnebakke zoude breken of uit het lid springen.

ridere smascellatamente (alla smascellata.) Zig te barsten lachen, luidkeels, overluid lachen.

S M A S C H E R A R E. Het momaangezigt afleggen, afrekken, afsdoen.

Smascherato. Zonder mombakkes.

S M A T T O N A R E, Dismattinare. Ontzegelen, het zegel benemen, afbreken.

S M E M B R A R E, Dismembrare. Ontleden, aan stukken snyden, verdeelen, voorsnyden.

smembrar un capone. Een kapoen of kapuin ontleden, aan stukken snyden, voorsnyden.

smembrar' una provincia dal corpo del regno, una com-

- pagnia, dal corpo dell' armata.* Een landfchap of provincie van het lichaam des Ryks, een compagnie van het leger fcheiden, afcheiden, afzonderen. *V. Distaccare, Staccare.*
- Smembrato.** Ontleed, verdeeld, gefcheiden, vorgefneeden.
- S M E M O R A R E.** Vergeten, nimmermeer gedenken. *Smemorar' una cosa.* Iets vergeten.
- Smemorato.** Vergeten, vergetend, een flegte geheugenis. *Smemorato che sei!* Gy vergetende nar, zot daar gy zyt!
- Smemorataggine, Smemoraggine, Smemorattezza.** Vergetenheid, flegte geheugenis.
- S M E N T I C A R E &c. V. Dimenticare &c.**
- S M E N T I R E (uso.)** Iemand heten liegen, een leugen bestraffen, het gezeide van onwaarheid of leugen overtuigen.
- Smentirsi.** Zig zelven tegenspreken, zig zelven wegens een leugen bestraffen.
- Smentita &c. V. Mentita &c.**
- S M E R A L D O.** Een esmeraud; zeker groen gesteente.
- Smeraldare, Infmeraldare.** Met esmerauden bezetten, vercierren.
- S M E R D A R E, Smerolare.** Van drek, front zuiveren, reinigen; ook bevuilen. *V. Merdare.*
- S M E R G O, Smérgolo.** Een duiker of duikelaar: (zeker watervogel.)
- S M E R I G L I O, Smeriglione, Smerlo.** Amartil; ook een foort van valken alzo genaamd; ook een gefchut, valkonet genaamd.
- S M E R L A R E, Dismarlare.** De spits, het bovenst van het dak afbreken.
- Smertar le mura.* De muuren halfte gronde fchieten.
- S M I A G O L A R E &c. V. Miagolare.**
- S M I D O L L A R E, Dismidollare.** Ontmergelen, uitmergelen, het merg uithalen.
- Smidollar' un' osso. V. Sopra.*
- Smidollarfi.** Zig uitmergelen.
- Smidollarfi in qualche cosa.* Zig ergens in uitmergelen.
- Smidollato.** Ontmergeld, uitmergeld; ook zonder merg of pit.
- un osso smidollato.* Een ontmergeld been, een been daar het merg uitgehaalt is.
- smidollato dal coito.* Door al te veel byflapen uitmergeld, verzwakt, afgemat.
- S M I L Z A R E.** Ontmilden, de mild benemen. *Met.* Verzwakken, kragt- en magteloos maken, afgematten.
- Smilzato, Smilzo.** Ontmild. *Met.* Verzwakt, kragt- of magteloos, afgemat; ook mager, teder, teugger, fchraal.
- S M I N U C I A R E, Sminuzzolare &c. V. Minuzzolare &c.**
- S M I N U I R E. V. Minuire &c.**
- S M I R A C O L A R E.** Wonder boven wonder, wonderlijke, verwonderlijke, wonderbaarlijke dingen vertellen, verhalen, doen, uitregten.
- S M I S U R A T O, Dimisurato.** Bovenmaten, ongehoord, fchrikkelijk, zeer groot; ook onmatig, overmatig.

- di grandezza smisurata.* Van een bovenmaten, ongehoorde, fchrikkelijke grootte.
- smisurata grandezza, bontà, perfezione &c. di Dio.* De onbegrypelijke, onnametelyke, groote, overgroote goedheid, volmaaktheid, enz. Gods.
- smisurato guadagno &c. spese &c. smisurato.* Overtollig, groot gewin of wint, fchrikkelijke, overgroote, overmatige onkosten, enz.
- esser smisurato nelle cose sue.* In zyne zaken overmatig, overtollig zyn, geen maat of regel houden.
- Smisuratamente.** Onnametelyk, overtollig, zonder maat en regel!
- Smisuratezza.** Onnametelykheid, ongehoorde, bovenmaten grootte.
- S M I T R I A R E.** De Biffchops myter afnemen. *Met.* Van het Biffdom afzetten.
- S M O C C A R E, Smoccolare &c. V. Moccare &c.**
- S M O D A T O, Smoderato &c. V. Immoderato &c.**
- S M O G L I A R E, Dismogliare.** Ontwyven, het wyf of de vrouw nemen, wegnemen, ontnemen.
- Smogliarsi, Dismogliarsi.** Zig van het wyf of de vrouw ontfaan, het wyf of de vrouw verlaten, zig van het wyf of de vrouw laten fcheiden, afzetten.
- Smogliato, Dismogliato.** Ontwyft, zonder vrouw, een weduwnaar.
- S M O N A C A R E &c. V. Dismonacare &c.**
- S M O R B A R E &c. V. Dismorbare &c.**
- S M O R F I A, Smorfie.** Een trekking des monds, wonderlyke, zeldzame, vuile gebaarden, voornamentlyk met de mond, oog en gezigt.
- far della smorfie.* Zulke vuile gebaarden gemeenlyk uit hovaardy, uit liefde; ook uit geveinsde gootrugtigheid of huichelary maken.
- Smorficare. V. Sopra.**
- S M O R I R E, Smortire.** Verfterven, verbleken, bleek worden; ook verwelken, verfcieten.
- smorir nel viso.* In het aangezigt verbleken, bleek worden, befterven.
- il viso tutto smuore.* Het gezigt of aangezigt geheel verbleekt, befterven.
- Smorto, Smorticcio, Marticcio, Mortigno.** Befterven, verbleekt, verblikt; ook verwelkt, verfcoten, verdord.
- tutto smorto nel viso.* Gansch befterven en bleek van aangezigt.
- colore smorto, (smorticcio.)* Vale, verfterve, verbleekte, verblikte, verfcote verwe.
- pesce &c. smorto, (smorticcio.)* Half doode vifch, enz. die in zwym legd.
- comparsero due ombre smorte e pallide.* Daar verfcienen twee geften, die'er gansch bleek uitzagen.
- terreno smorto.** Verfterve, verdorde, verfcapte, verbrande aarde.
- Smortire,** Verbleking, bleek of vale verwe in 't aangezigt.
- Smorzare, Annorzare, Annortire.** Lesschen, uitlefchen, bluffchen, uitbluffchen.
- smorzare la candela, il fuoco, l'incendio.* Het ligt uitbluffchen (uitdoen), het vuur, den brand lesschen, uitlefchen, bluffchen, uitbluffchen.

snorzar la sete. Den dorst lesschen, stillen.
Smorzato, Ammorzato, Smorza. Gelechts, uitgebluscht, gebluscht, uitgedaan.
una candela smorzata, (smorza.) Een gebluschte, uitgebluschte, uitgedane kaars.
SNAOVERE, Smovere. Met moeite en arbeid; ook met geweld, kragt, magt en handboomen, handspaken, enz. bewegen of verplaatsen; ook verzwikken, verwrikken, verstuiken.
snover' una gran pietra: Een groote steen bewegen of van de plaats brengen.
snover' un tiranno, un crudelè. Een gruwzaam woedend of dwingelands hart bewegen, 't zelve tot barmhartigheid en medelyden bewegen.
snover' una città a romora: Een stad beroeren, oproerig maken, een ophoop in de stad verwekken. *V. Sollevare, Rivoltare.*
snover' un braccio, un membro. Een arm, een lid verzwikken, verwrikken, verdraaijen, verstuiken.
Snoverfi. Zig bewegen, ontroeren, ontrusten, oproerig, toornig, gram, begeerig, driftig, enz. worden.
Smoffo. Met moeite en arbeid beweegd; ook verstuikt, verzwikt; verdraaid; ook ontrukt, ontroerd, enz. ook los, ongebonde, rul.
bebbe smoffo un braccio, un membro, una giuntura &c. Hy verstuikte, verzwikte zig een arm, een lid, een zamenbindsel, enz.
terreno smoffo. Lofte, rulle aarde, geen vaste grond.
Smoffa. Beweging met moeite en arbeid; ook verstuiking, verzwikking, verdraaijing; ook *Met.* Oproer, opstand, enz.
smoffa del popolo. Oproer, opstand, muitery onder 't volk.
raddrizar', curar' una smoffa. Een verstuikt, verzwikt lid wederom zetten, inzetten en genezen.
Smovimento, Smovitura. V. Sopra.
SMOZZARE, V. Mozzare &c.
SMUCCIARE, Smuccire. Gleyden, sullen, slobberen, uigleyden, uitschieren, struikelen.
SMUGNARE, Smungere &c. V. Mungere.
SMURARE, Dismurare. Ontmuuren, de muuren open- of afbreken, slegten.
snurar la Porta santa, il Conclave &c. De heilige deur of poort (in 't jubeljaar,) het vertrek of huis der verkiezinge (na de verkiezinge van een nieuwe Paus) weder ontmuuren, afbreken, openmaken.
snurar' una città. Een stad ontmuuren, ontmantelen, slegten, (demolieren.)
Smurato. Ontmuurd, geslegt, ontmanteld; ook zonder muuren.
una città, una terra smurata. Een stad, een vlek, dat geen muuren heeft; ook een stad wiens muuren geslegt (gedemolieerd) zyn.
Smuramento. Ontmuuring, afbreking der muuren of vestingen, slegting, ontmanteling, (demoliering.)
SMUSICARE. Altyd zingen; ook door schudding of beving een zeker geknaars of gepyp, gesluit maken, van zig geven.
quella nozione faceva smusicar tutta la lettiera, e tutto

ciò ch'era in camera. Deze beweging maakte dat het bed, en alles dat'er in de kamer was piepte, kraakte.
SNASARE (uno) (Iemand) de neus affnyden.
Snasato. Die de neus affgesneden is; ook zonder neus.
SNATURALE, Innaturale, Snaturato. Onnatuurlijk; ook schrikkelijk, ongehoord.
una grandezza &c. snaturale. Een onnatuurlijke, schrikkelijke, ongehoorde groote, enz.
Snaturate, Snaturalizzare: Onnatuurlijk maken, dat is, van zyne natuur, en aangebore gewoonte afbrengen, iemand anders wennen.
tu non snaturalizzerai questo mondaccio. Gy zult deze looze, booze wereld niet anders maken, gy zult ze bezwaarlijk anders wennen.
Snaturarsi, Snaturalizzarsi. Anders worden als men van nature of geaart is.
SNELLO. Snel, behendig, gezwind, haastig, schielijk, vaardig, gaauw.
leggiero e snello. Gezwind, vaardig, snel, gaauw en behendig.
SNERVARE, Dismervare, Enervare. Ontzenuwen, de pezen of spanadren verzwakken, de kragten en sterkte benemen, afmatten, uitmergelen, kragtelooos maken.
la troppa libidine e le delizie carnali snervano l'buomo. De al te groote ontugtigheid en vleeschelijke wellusten verzwakken den mensch, benemen hem alle de kragten, maken hem kragtelooos.
Snervarsi, Dismervarsi, Enervarsi. Zig ontzenuwen, zig afmatten, uitmergelen; ook zwak en kragtelooos worden.
Snervato. Ontzenuwt, verzwakt, afgemat, uitgemergeld, kragtelooos geworden.
snervato dal coito, da' patimenti. Van al te veel byslapen, van allerley ongemak uitgemergeld, enz.
SNIDARE. Uit (het nest) ligten, nemen.
snidar' un uccello. Een vogel uit het nest ligten, nemen, enz.
snidar' un lepratto. Een jonge haas uit zyn leger ligten, nemen, jagen.
SNOCCIOLARE. Ontkernen, de kern of pit uit de noot kraken.
Snocciolato. Ontkernd, afgescheld, uitgedopt.
uoci avellane snocciolate. Opgemaakte, gekraakte, uitgedopte hazenooten.
SNODARE, Dismodare. Ontknoopen, een knoop of strik losmaken, ontbinden, ontknoopen.
snodar' un groppo. V. Sopra.
snodar la lingua. De tong ontbinden, los maken.
non sò snodar' la lingua di spavento &c. Ik kan van schrik, enz. de tong niet roeren.
snodar' un dubbio, una difficoltà. Een twyffel, een zware vraag oplossen, uitleggen, verklaren.
Snodato, Dismodato. Ontknoopt, los gemaakt, ontbonden.
Snodamento, snodatura. Ontknooping, ontbinding, losmaking, enz.
SNODARE &c. V. Nadare &c.
SOATTA, Soattolo. Leer of leder, om riemen te snyden, enz. *V. Sovatto, Ciavatto.*

S O A V E. Zoet, lieflijk, aangenaam, minzaam, minnelijk, liefstalig; ook zagt, teder, goedhartig, goedwillig, zagmoedig, enz.
voce soave, parole, concetti soavi. Lieflijke, zoete stem, aangename woorden, gedagten.
odore, toccamento soave. Lieflijke, aangename reuk, zagt aanraken.
soave risetto, soave amore, un bacio soave, bocca soave. Een lieflijk lachje, aangename liefde, een zoet kusje, zuiker-zoete mond.
un venticello soave. Een zagt, zoet, lieflijk windje.
sonno soave. Een zachte, zoete, aangename slaap.
parer soave ad uno qualsivoglia duro. Iemand alles, hoe hard en zwaar het ook zy, ligt voorkomen.
passo soave. Zagte, stille, zoete gang.
uno spirito soave, modo di procedere soave. Een zagt, vreedzaam, goedaardig gemoed, een zachte, vreedzame, zagmoedige wyze van handelen.
risposta soave. Aangenaam, vriendelijk antwoord.
con vie, modi, rimedi &c. soavi. Met zachte, vreedzame, goedaardige middelen.
Soavissimo. Alderlieflijkst, bovenmaten zoet, enz.
Soavemente. Lieflijk, aangenaamlijk, zoetelijk, zoetjes: op een zoete, aangename, lieflijke, liefstalige, minzame wyze, of manier, wellustig.
parlar, risponder, cantar, sonar, caminar, cavalcar, aprir la porta, dormir, baciar, soccar &c. soavemente. Lieflijk, minnelijk, vriendelijk spreken, antwoorden, zingen, luiden of klinken, zagt, zoet gaan, ryden, de deur heel stil of zagtjes open doen, vermakelijk, wellustig kussen of zoenen, aanraken.
ordinar le cose sue, proceder &c. soavemente. Zyne zaken stil en gemakkelijk aau leggen, zagtelijk, geraffelijk en in stilte handelen.
sopportar le ingiurie soavemente. Het ongelijk geduldiglijk, met een vrolijk gemoed lyden, doorstaan
Soavità. Zoetigheid, lieflijkheid, aangenaamheid, beminnelijkheid, tederheid, goedhartigheid, vreedzaamheid, enz.
la soavità di Dio. De goedheid en het geduld Gods.
soavità delle parole, concetti. Lieflijkheid, aangenaamheid, minzaamheid der woorden, gedagten.
soavità di costumi. Zagmoedigheid, liefstaligheid, goedheid, vriendelijkheid der zeden, enz.
trattar con soavità. Met zagmoedigheid, met zagtigheid handelen.

S O B B A R C A R E. Onder het schip steken; ook het schip omwerpen, omsmyten; ook verzuipen, verdrinken.

S O B O L E. De kinderen, de nakomelingen; ook de stam, het geslacht, afkomst, nazaat.

S O B R I O. Sober, nugteren; ook matig. *Met.* Matig in alle andere dingen.
visa sobria. Een sober, matig leven.
Sobriamente. Soberlijk, matiglijk. *Met.* Bescheiden.
viver sobriamente. Matiglijk, soberlijk leven.
servirsi di qualche cosa sobriamente. Zig van iets matig bedienen, iets met bescheidenheid gebruiken.
Sobrietà. Nugterheid, soberheid, matigheid in ee-

ten en drinken. *Met.* In alle andere dingen.
attendere alla sobrietà. Tot nugterheid, soberheid, matigheid in eeten en drinken genegen.

S O C C H I A M A R E. Heimelijk, zagt, zoetjes, in stilte roepen.

S O C C H I U D E R E. Half sluiten, maar half toeluiten, half open laten.

Socchiuso. Half gesloten, half open.
la porta era socchiusa. De deur was maar half toe, was half open.

S O C C O M B E R E. *Succumbere.* Onderleggen, bezwyken; ook de nederlaag hebben, de moed verloorfen geven.
soccomber' al peso. Onder de last of het pak blyven leggen, bezwyken.
Soccombente. Onderleggend, bezwykend.

S O C C O R R E R E. Te hulp loopen, komen, toeschieten; iemand helpen, bystaan; byspringen, te hulp komen.
soccorrere' uno in (a) qualche pericolo, necessità &c. Iemand in eenig gevaar byspringen, bystaan, te hulp komen.
soccorrere' una città. Een stad te hulp komen, ontzetten.
Soccorrente. Toeloopende, helpende, byspringende, bystaande.
Soccorrevole. Die men nog byspringen, of te hulp komen kan.
Soccorso. Geholpen, bygesprongen, bygestaan, enz.
esser soccorso. Geholpen, bygesprongen, bygestaan worden.
s'io fossi stato soccorso. Als ik geholpen was geweest, als my iemand te hulpe gekomen geweest was.
la povertà de religiosi è una povertà soccorsa ed aiutata. De armoede der geestelijken is een bygesprongen en geholpen armoede.
Soccorso. Hulp, bystand; ook hulpbenden, hulpoproepen, *chieder soccorso.* Om hulp, bystand roepen, (schreeuwen,) hulp, bystand begeeren.
perger soccorso, dar soccorso. Hulp bewyzen, bystand doen, helpen, byspringen.
introdur soccorso. Hulp, ontzet inbrengen.
mandar' i soccorsi, spedir gente in soccorso. Hulp, bystand zenden.
moversi al soccorso di qualche piazza. Zig haasten of spoeden om een vesting te helpen of by te springen, te ontzetten.
aspettar, attendere soccorso. Bystand, hulp, ontzet verwagten.
alla fine venne il soccorso. Eindelijk quam het ontzet.
soccorso fallito. Al te late, vergeessche, wrugelooze hulp of bystand.

S O C I O. Een medgezel, maat, makker, kameraad.
ab socio! Ach gy looze medgezel! ach gy arge dootrapte gast!

Società. Gezelschap, gemeenschap maatschappij.
V. Compagnia.
la Società di Gesù. Het gezelschap, maatschappij (Societeit) van (de Paters Jesuiten) Jesus.
esser' viver' in società. In gemeenschap, gezelschap leven.

contratto di società. Een verding (contract) in gemeenschap, maatschappij.

Sociare, Associare. Vergezellen, gezelschap houden.

Sociarsi, Associarsi. Zich vergezellen, gezelschap, gemeenschap maken, maatschappij opzetten.

Sociabile, Associabile, Sociabile. Dat in gemeenschap, maatschappij, of byeen te zamen verbonden of gebragt kan worden: gezellig.

l'uomo è un animal sociabile. De mensch is een gezellig, gemeenzaam dier, dat gemeenschap beëind.

Sociabilmente, Socievolmente. Als met gezellen, maats, makers of kameraads; ook vriendelijk, broederlijk, enz.

Sociabilità, Socievolezza. Gezelligheid, gemeenzaamheid, broederlijke gemeenzaamheid.

SODDIACONO. Onderhelper in kerkdiensten, onder- of Subdiaken.

SODDIVIDERE. Onderdeelen, dat is, het gedeeld is, nog eens deelen of uitdeelen.

Soddisfare. Onderdeeling.

SODISFARRE, *Satisfare*. Voldoen, te vreden stellen, iemands wil of zindoen, behagen; ook betalen, de schuld afdoen.

sodisfar' (ad) uno. Iemand voldoen, te vreden stellen, vergenoegen.

sodisfar' (ad) uno in (di) qualche cosa. Iemand in iets te wille zyn, gehoorzamen; ook iemand iets betalen, zynschuld afdoen.

sodisfar' al suo desiderio, piacere. Zyn begeerte of verlangens voldoen, zyne lust boeten.

sodisfar per i suoi peccati. Voor zyne zonden voldoen, boete daar voor doen.

sodisfar' ad uno (una) della sua persona. Iemand met zyn lichaam te wille zyn, dat is, vleeschelijk inwilligen.

sodisfar' al marito, alla moglie. Den man, de vrouw de egte schuld betalen, doen, afleggen.

sodisfar' intieramente. Ten volle betalen, volle genoegen bewyzen.

Sodisfatto. Vergenoegd; betaald; voldaan; ook te vreden gesteld.

restar, esser sodisfatto di qualche cosa: Ergens van vergenoegd, betaald, enz. blyven, zyn, ergens mede te vreden zyn.

farai sodisfatto. Gy zult betaald, voldaan worden.

vender' uno sodisfatto. Iemand vergenoegen, te vreden stellen.

far ben (mal, poco) sodisfatto del fatto di uno. Over iemands handel wel (qualijk, weinig) te vreden, vergenoegd zyn.

partirsi mal sodisfatto. Qualijk vergenoegd, onvergenoegd vertrekken, weggaan.

Sodisfattorio. Dat genoegen kan geven, dat vergenoegen kan.

opere sodisfattorie. Werken om voor de zonde te voldoen, werken van boete.

Sodisfazione, Satisfazione, Sodisfacimento. Genoegdoening, vergenoeging, bevrediging; ook schade-loosheid; bevryding van schade, vergoeding; ook betaling, voldoening; ook vergenoegelijk-

heid, dat is, wellust, vermaak, genoegte; ook vreugd; ook welgevallen, behagen.

in (per) sodisfazione. Tot vergenoeging, voldoening.

dar sodisfazione ad uno colla spada in mano. Iemand met de degen, met het zwaard in de vuist voldoening bewyzen, dat is, voor de kling komen, verschynen, het van wederzyden met de degen befluiten.

baver gran sodisfazione di sentire &c. qualche cosa. Zich zeer verheugen, groote genoegte hebben, iemand zeer lief zyn iets te hooren, enz.

dar qualche sodisfazione a' sudditi, figliuoli. Zyne onderdanen, zyne kinderen eenige vreugde, vermaak laten, toelaten.

dimandar, pretender, voler &c. sodisfazione del danno, dello scorno, della vergogna fattiagli. Besluit, voldoening, vergenoeging, vergoeding, vergelding, goedmaking van de schade, van de schimp en spot (die iemand aangedaan is geweest) eiffchen, begeeren, willen, enz.

sodisfazione intiera, piena. Geheele, volle vergenoeging.

esser di sodisfazione ad uno. Iemand gevallen, aantstaan, behagen, naar iemands wensch zyn.

persona &c. di mia intiera sodisfazione. Een perfoon, enz. die my zeer aangenaam is, gelijk als ik die begeer, wensch, hebben wil.

con mia grandissima sodisfazione, con sodisfazione del popolo, (di tutti,) si conclude il trattato, aggiustosse la differenza &c. con sodisfazione di ambe due le parti. Met myne hoogste vergenoeging (lust en vermaak.) met vergenoeging, met groote vreugde des volks heeft men de zaak besloten, de twist oft tweedragt bygelegd, enz. met wederzyds vergenoeging en bevrediging.

la cosa riusci di tutta, intiera (tutt' intiera) sodisfazione. De zaak is naar allen wensch, naar volkome begeerte afgeloopen, uitgevallen.

incontrar le sodisfazioni di uno. Iemand in ietwes op het alderbeste aan de hand komen, alles doen dat iemand kan believen en vermaken, in alles zoeken te gehoorzamen en te wille zyn daar men iemand in behagen, en zyn lust en begeerte in kan voldoen.

SODO, Sólido. Vast, gansch, geheel, digt, gezet; ook vast, styf, hard. *Mer.* Volkome, volmaakt, bestendig; ook grondig, grondelijk, wel grondig; enz.

corpo sodo. Een digt, vast, gezet lichaam. *V. Massiccio*.

baver le carni sode. Een vast, stevig vleesch (aan 't lichaam) hebben.

poppelline sode e tonde. Vaste, styve, vleesige en ronde borsten.

sode bastonate. Harde, digte stokslagen.

legno sodo, terreno sodo. Een vast, hard, digt hout; vaste, stevige aarde, grond.

buomo sodo, animo sodo. Een sterkmoedig; ook verstandig mensch, een vast, bestendig, sterk gemoed; enz.

consiglio sodo, argomento, fundamento &c. sodo. Een wel

welgegronde, verstandige raad, grondige, sterke, kragtige bewyzen, vaste grond, enz.
ragione &c. foda. Welgegronde oorzaak, reden, enz.
dottrina foda. Een grondige (welgegronde) leere.
virtù foda. Een regtschape, welgegronde, ware, opregte, bestendige, vaste deugd.
applicazione foda. Regtschape, naarltige, ernstige vlyt.
esser fodo in qualche cosa. In iets welgegrond zyn, 'iets wel verstaan, ergens volmaakt in zyn. *V. Perfetto.*
fabricar sul (in sul) fodo. Op vaste grond bouwen.
savellar, parlar sul (in sul) fodo. Grondig, grondiglijk, met goede, vaste gronden spreken, redeneren.
mangiar' a fodo. Regt eeten, dat is, niet ontbyten of maar een noemaal doen.
star fodo. Vast staan. *Met.* Bestendig, standvastig, kloekmoedig zyn, stand (vast) houden, zig niet bewegen of misleiden laten; ook halstarrig, hardnekkig, styf koppig by zyn mening, voornemen blyven.
un picciar, un suonar fodo. Een hard, sterk aankloppen of schellen, gestadige aanhouding met kloppen en schellen.
Sodamente, Solidamente, Solo. Geheelijk, ganschelijk, sterk, grondig, grondiglijk, bestendiglijk.
applicarsi sodamente a qualche cosa. Zig geheelijk, ganschelijk met alle krachten ergens op aanleggen.
parlar', provar', dimostrar' una cosa sodamente. Grondig, grondiglijk, met goede gronden spreken, redeneeren, iets grondiglijk aantoonen of bewyzen.
bastonar' &c. uno sodamente. Iemand met stokken digt, lustig, wakker aflossen, afslaan.
Sodezza, Solidezza, Solidità. Digtheid, gezetheid, hardheid, vastheid, bestendigheid, enz.
sodezza del corpo, del terreno. Gezetheid des lichaams, vastigheid der aarde.
sodezza dell' anima, dello spirito. Vastigheid, bestendigheid, standvastigheid, kloekheid des gemoeds, des geests, enz.
sodezza della virtù, dottrina, ragione &c. Opregtigheid der deugd, grondigheid der leere, der bewyzinge, enz.
Sodare, Solidare. Hegt, digt, vast, hard, bestendig; ook volmaakt, volkome maken. *V. Assodare.*
sodar corami. Leer of leder bereiden.
sodar drappi &c. Laken bereiden.
sudar' (assodar') un capitale. Een hoofdsomme op renten leggen.
SODOMIA. Sodomitery.
far, commeter sodomia. Sodomie begaan, plegen, bedryven.
Sodomita. Een sodomyt.
Sodomitare. Sodomie begaan, plegen, bedryven.
SOFFRIRE, Soffrire. Dulden, verdragen, lyden, uit- of doorstaan; ook allerley ongemak met geduld en lydzaamheid uitstaan; ook toelaten, toegeven, toestaan.
soffrir' il caldo, gelo, disagi. Hitte, koude, ongemak moeten lyden of uitstaan.

soffrir' ingiuria, scorno. Onregt, ongelijk, spot en schimp verdragen.
soffrir' uno. Iemand dulden, lyden, verdragen.
io non soffrirò mai tal cosa. Ik zal zoo een zaak in eeuwigheid niet dulden, niet toegeven, toelaten, toestaan.
soffrire prima d'esser squartato &c. Ik zoude my eerder laten vierendeelen, enz.
bisogna soffrir' in questo mondo. Men moet in deze wereld veel ongemak lyden, uitstaan.
non me lo soffre il cuore, l'animo di dir, di far questo. Ik heb het hart niet om dit te doen, ik kan dit niet over myn hart laten gaan.
e tu non potendo soffrire la vergogna, la confusione. En als gy de spot en de schande niet kan dulden, verdragen.
la vista non soffre questo splendore. Het gezigt kan deze glans niet verdragen.
Sofferente. Lydend, verdragend geduldig, langmoedig.
esser molto humile e offerente. Zeer ootmoedig en geduldig zyn.
Sofferibile, Soffribile. Lydelijk, verdraagzaam; ook dat nog te lyden, te dulden, of te verdragen is.
Sofferito, Sofferito. Geleden, verdragen, met geduld uit- of doorstaan, toegelaten, toegestaan, enz.
esser (non esser) offerito. Geleden, niet verdragen, geduld, toegelaten worden.
una cosa veramente buona ma non sofferta tra loro. Waarlijk een goede zaak, maar onder hen niet geleden, geduld, toegelaten.
Sofferenza, Sofferimento. Het dulden, lyden, verdragen, uit- of doorstaan; ook geduld, lydzaamheid, verdraagzaamheid.
SOFFIARE. Blazen, opblazen, aanblazen, ademen, ademhalen; ook snuiven, hygen.
soffiar la minestra. De pap, de bry blazen.
soffiar' il (nel) fuoco. Het vuur aanblazen.
soffiar carboni. De kolen aanblazen, opblazen. *Met.* De sचेयkonst, smeltkonst oeffenen.
soffiar' il naso. De neus snuiven, uitsnuiven.
soffiava un gran vento, soffiava un pessimo fuoco. Daar waaide een sterke wind, daar bruischte een scherpe of snydende zuidooste-wind.
la gatta soffia. De kat proeft, snuift en blaast.
venne soffiando (sbuffando) di colera. Hy quam alblazende, snuivende van toorn of gramschap.
le orecchie mi soffiano. De ooren suizen my.
Soffiatore. Een blazer, een vuurstoker (alchymist.)
Soffiamento. Blazing, een wind; ook een gezugt, gehyg, een gesnuif.
in un soffio. Met een blaas, dat is, in een oogenblik.
un soffio di venti. Een gesuis, geblaa der winden.
il soffiamento delle orecchie. Het suizen der ooren.
Soffietto. Een klein geblaa, een kleine aanblazing; ook een slang of voetzoeker van buspoeder.
Soffione, Soffiatore. Een blaasbalg, ook een blaaspyl om het vuur aan te blazen. *Met.* Een hovaardige, vermaarde, groote opsnyder, pocher, snoever, groot spreker.

SOFFICE. Week, zagt, teder, murw, gesmeedig, handelbaar.
corame soffice. Zagt, gesmedig leer.
guanciaie, coltrice, cossino, &c. soffice. Een zagt, week hoofdkussen, een zagte, weeke bedpeuluw, een zagt zitkussen, enz.
Nota. 't Geen men niet vind in *So*, zoekt in *Su*, en zoo in tegendeel, als blijkt by de volgende voorbeelden.

SOFFICIENTE. Genoeg, genoegzaam, zoo veel als genoeg is; ook bequaam, gewassen, gegroeid, deugdig, deugdzzaam, deugdelijk; ook geleerd, onderwezen, geschikt, gaauw.
instruizioni, testimonii &c. sufficienti. Genoegzame onderregtingen, genoegzame narigt, genoegzame getuigenissen.
dottrina, latinità sufficiente (di sufficiente dottrina, latinità.) Genoegzame geleerdheid, genoegzame ervarenheid in de Latynsche taal.
tescidue sufficienti discipoli. Hy heeft twee genoegzame onderwezene leerlingen nagelaten.
esser sufficiente (a) qualche cosa. In iets genoegzaam bequaam, ervaren zyn.
far' il sufficiente. Zeer geleerd, zeer bequaam willen zyn, zig zeer geleerd, enz. toonen, aanstellen.
Sofficientemente. Genoegzaam, genoegzaamlijk, tot genoeg.
sufficientemente erudito &c. Van een genoegzame geleerdheid, enz.
provar' una cosa sufficientemente. Een zaak genoegzaam aantoonen, bewyzen.
baver scritto, parlato sufficientemente d'una cosa. Genoegzaam, tot genoeg van iets geschreven, gesproken, enz. hebben.
Sofficienza. Genoegzaamheid; ook bequaamheid, deugdzzaamheid, deugdelijkheid; ook geleerdheid, geschiktheid, gaauwigheid.
sufficienza, à sufficienza. Tot genoeg, genoegzaam.
baver sufficienza di lettere &c. (lettere &c. a sufficienza.) Genoeg, genoegzaam, zoo veel als van nooden is, geoeffend zyn.
voftra sufficienza m'e nota assai. Uwe geleerdheid, bequaamheid is my genoegzaam bekend.
Sufficientarsi. Zig geschikt, bequaam maken, zig wel oeffenen, zig tot deugden wetenschap beyyeren, bevytigen.

SOFFITTO. Het gewelf; ook het tafel- of paneelwerk boven ons in een kamer of vertrek; ook de vloer, de bodem, de zoldering, het bovenhuis, de galdery.
Suffitare. Een gewelf of paneelwerk maken.
Suffitare. Van boven gewelfd, met paneelen gemaakt.

SOFFOCARE, Suffocare, Suffogare. Stikken, verstikken, worgen, verworgen, versmagten, *V. Affogare.*
Soffocato, Suffogate. Gestikt, verstikt, geworgd, verworgd, enz.
Soffocamento, Suffocazione. Stikking, verstikking, worging, verworging, enz.

SOFFOLCERE, Suffolcare. Stutten, ondersteuten,

TOM. I.

onderschragen, onderhouden, ondersteunen.
Met. Versterken, vast en sterk maken, bevestigen.

Soffolto. Gestut, ondersteut, onderschraagd, onderhouden, ondersteund, versterkt.

Soffolcimento. Stutting, ondersteutting, onderschraging, ondersteuning, enz.

SOFFREGARE. Zagtjes wryven, afwryven: zagtjes, zoetjes wryven.
Soffregatura, Suffregazione. Zagte wryving, afwryving.

SOFFRIGGERE. Fruiten, rooften, in de pan braden, bakken.
soffrigger la carne avanzata. Het overige vleesch aan stukken snyden en in de panne braden, bakken.
Soffritto. Gefruit, in de panne gebraden, gebakken.
un soffritto di carne. Een gefruit van vleesch.

SOFFUMICARE, Fumigare. (Met speceryen tot gezondheid) rooken, berooken.
Soffumicazione, Fumigazione, Soffumigio. Rooking, berooking.

SOFFISMA. Een bedriegelijke, of verstrikkende sluitreden.
Soffista. Een gebruiker van bedriegelijke of verstrikkende sluitredenen.
Soffistico. Bedriegelijk, verstrikkende (door valsche sluitredenen.) *Met.* Zwaar, moeyelijk, verward.
argomento &c. soffistico. Een valsche, bedriegelijke, verstrikkende grondreden.
Soffisticamente. Spitsvindig, listig, maar met eenen bedriegelijk.
fillogizzar soffisticamente. Valsche, bedriegelijke verstrikkende sluitredenen digten, vertieren.
Soffisticare. Bedriegelijke of verstrikkende sluitredenen digten voor den dag brengen; ook *Met.* Vervalschen.
Soffisticaria, Soffisticarie. Bedriegerij der listige en verstrikkende sluitredenen.

SOGA. Een strik, strop, galgestrik of strop.

SOGGERIRE, Suggestire. Bybrengen, aan de hand geven, raden, ingeven, insteken, inluisteren, aanleiding geven, in de zin brengen, erinneren.
soggerir' alla penna. In de pen brengen (geven.)
soggerir qualche mezzo, rimedio. Iemand een middel aan de hand geven, een raad en aanleiding geven.
soggerir le parole, i concetti ad uno. Iemand de woorden, de gedagten ingeven, insteken, toeluishteren, iemand de woorden weder te binnen brengen, erinneren.
Soggerito, Suggestito. Bygebragt, aan de hand gegeven, ingegeven, in de zin gebragt, erinnerd, ingeluishterd, enz.
questi sono motivi, consigli, proponimenti &c. soggeriti dalla disperazione, dal timore &c. Dit zyn bedenkingen, ingevingen, raadslagen, vooruemens, die de twyffelagtigheid wegnemen, die de vreeze bygebragt heeft.

Soggestione, Suggestione. Bybrenging, aangeving, aanrading, ingeving, aanleiding, erinnering, enz.
per soggestione del Demonio. Door ingeving, aanhitting des duivels.

A a a a a

S O G.

SOGGETTO, *Suggesto*, *Sujetto*. Onderdanig, onderworpen, bedwongen, gehoorzaam, dienstbaar, enz.

star (esser) soggetto ad uno. Iemand onderdanig, onderworpen zijn, onder iemands bedwang of gehoorzaamheid zijn.

non esser soggetto a nessuno. Aan niemand onderworpen zijn, vry zijn.

terra &c. soggetta alla giurisdizione di Cesare. Een land dat den Keizer onderworpen is.

esser soggetto a qualche malattia, vizio, difetto &c. Een ziekte, boosheid of quaadheid, een gebrek onderworpen zijn, over zig hebben.

far uno soggetto. Iemand onderdanig maken, iemand onder zijn geweld, magt of gehoorzaamheid brengen.

farfi soggetto. Zig onderdanig, tot een onderdaan maken.

penna soggetta. Een onderworpe, dat is, gebonde, bedwonge pen.

Soggetto. Een onderdaan, onderzaat, een onderworpen; ook een persoon (byzonderlijk van aanzien;) ook een zaak of stoffe daar men van handelt; ook een oorzaak of reden.

un soggetto di stima, di considerazione. Een persoon van een byzonder aanzien, van een byzondere agting en waarde, een aanzienlijk persoon. *V. Persona &c.*

soggetto capace, degno. Een persoon, een mensch die daar toe bequaam is, een waardig persoon.

soggetto papabile. V. Papabile.

un bel soggetto sete voi! Gy zyt een schoon karel! gy zyt een schoon voorbeeld! gy zyt een schoon staalje!

scrutar, scriver, parlar &c. di qualche soggetto. Van een zekere stoffe of zaak handelen, schryven, spreken, enz.

alto soggetto. Een hooge of gewigtige stoffe.
voi non avete soggetto di lamentarvi &c. Gy hebt geen oorzaak, geen reden, gy hebt geen nood van u te beklagen.

Soggezzione. Onderwerping, bedwang, beteugeling, gehoorzaamheid, onderdanigheid.

vevar' uno a soggezzione. Iemand onderdanig maken, onder zyne gehoorzaamheid en bedwang (onder zig) brengen.

sogno, atto di soggezzione. Een teken, een werk waar door de onderdanigheid bewezen of betuigt word, een huldiging.

Soggettare, *Assoggettare*. Onderwerpen, bedwingen, gehoorzaam, onderdanig maken.

soggettar (assoggettarfi) uno. Iemand onder zyne gehoorzaamheid of zyn bedwang brengen, iemand tot zyn onderdaan maken.

Soggettarfi, Assoggettarfi, Assoggettarfi (ad uno). Zig onderwerpen, aan iemand bereidwillig, onderdanig en gehoorzaam willen zijn.

SOGGIGNARE &c. *V. Gbignare &c.*

SOGGIACERE. Onderleggen; ook onderworpen zijn, in gevaar staan.

soggiacer' a gli scorni del popolo, alle insidie, ai rossori, alle vergogne. Den spot en schimp des volks, de lagen, bespiedingen, enz. onderworpen zijn, in gevaar staan om beschaamd te worden.

Soggiacere. Onderleggende, onderworpen.

SOGGIELARE. Van onderen bevriezen, toe-
vriezen.

SOGGIORGARE. Onder het jok. *Met.* Onder zig, of onder zyn bedwang, gehoorzaamheid of geweld brengen, onderwerpen, dempen, overwinnen.

soggiogar' un paese, un regno. Een land, een koningryk onder zyn jok brengen, het zelve onderwerpen, onderdanig maken.

Soggiogato. Onder het jok. *Met.* Onder de gehoorzaamheid en geweld gebracht: ondergebracht, overwonnen, gedempt.

SOGGIORNARE. Zig een tyd lang ophouden, verblyven; ook woonen.

soggiornar' in qualche luogo. Zig op een plaats ophouden, een tyd lang op een plaats blyven, verblyven of woonen.

Soggiorno. Ophouding, verblyf, verblyving, wooning.
far soggiorno in qualche luogo. Zig ergens ophouden, ergens verblyven, woonen.

il mio soggiorno è in Parigi. Ik houd my binnen Parys op, ik heb myn verblyf binnen Parys.

SOGGIUNGERE, *Soggiungere*. Onder, by, of toevoegen; ook byzetten, dat is, antwoorden.

soggiunger alcuni versi, alcune parole. Nog eenige versen, nog eenige woorden daar onder, of byvoegen, stellen.

a questo modo, soggiunse l'altro, non si potrebbe &c. Op deze wyze, antwoorde den ander, zoude men niet konnen, enz.

poi soggiunse il sacerdote. Daar na zal den Priester daar by voegen, dat is, vorders zeggen, enz.

Soggiunto, *Soggiunto*. Daar onder, by, of toegevoegt, bygehangen, bygedaan, enz.

Soggiuntivo. V. Congiuntivo.

Soggiunta. Onder, by, of toevoeging, bydoening, onderzetting, enz.

SOGGOLA, *Soggolo*. De kindoek, neusdoek die de Nonnen of Bagynen; ook de boerinnen dragen; ook een zekere riem of kinriem aan de toom van een paard alzo genaamd. *V. Sostogola.*

SOGLIA, *Sogliare*. De drempel van de deur, den ingang van het huis.

soglia della porta. V. Sopra.

SOGLIO. Een Throon, Koninglijke stoel of zetel.

soglio reale. V. Sopra.

venir al soglio. Tot de Throon komen, geraken. *Met.* Koning worden.

SOGNO. Een droom of droomgezigt. *Met.* Een maartje, vertellingje, beuzeling, een misslag; ook een ydelheid.

baver' havuto un sogno. Een droom gehad hebben, gedroomd hebben.

questa vita è un breve sogno, un'ombra, un fumo. Dit leyen is een korte droom, een schaduw, een rook.

fogni gravi, noiosi, spaventevoli, horribili &c. Zware, schrikkelijke, gruwelijke, enz. droomen of nagtezigten.

veri, falsi, vani, sciocchi, ingannevoli, carnali, cattivi (rei) pessimi &c. fogni. Ware, valsche, ydele, zotte of dwaze, bedriegelijke, vleeschelijke, booze of quade, enz. droomen.

apparir, esser rivelato ad uno, veder in sogno. Iemand in den droom verschynen, aan iemand in den droom geopenbaard worden, in den droom zien.

spaventarsi, traarsi in sogno. In den droom verschrikken, in den droom opspringen.

mi paiamo sogni. Het komt my voor als of het droomen waren.

andar dietro, dar fede, creder' a sogni. De droomen, spookjes of beuzelingen, de inbeeldingen, de verdigfelen, enz. volgen, geloven of geloofgeven.

empir le carte di sogni spropositati. Het papier met droomen, zotternenen, beuzelingen, zotte inbeeldingen, ongerymde dingen vullen.

Sognare, Sognarsi, Insegnarsi. Droomen. *Met.* Mymeren. *bo sognato, mi sono sognato (in sognato) che &c.* Ik heb gedroomd, dat enz.

la differenza tra i sogni e pazzi è che quelli sognano di notte, ma questi sognano notte e giorno. Het onderscheid of verschil tusschen de verstandigen en dwazen is dit, dat namentlijk deze alleenlijk des nagts droomt, maar den ander droomt nagt en dag.

fognar disgrazie, fuoco, guerra &c. Van ongeluk, van vuur, van oorlog of kryg, enz. droomen.

fognar ricchezze &c. Van rykdommen, enz. droomen, dat is, daar na streven, tragten, verlangen, begeeren.

mi pare che tu sogni. My dunkt dat gy droomt, mymert, gy streekt u zelve in uwe gedagten, gy weet zelfs niet wat gy sprekt of zegt.

andar sognando. Droomen, zotte of dwaze inbeeldingen en invallen hebben.

Sognatore. Een dromer, die dikmaals of altyd droomt.

SOLAIO, Soldro, Solare. Zolder, galdery, het bovenste gewelf in een huis; ook een bindfel of gebindfel van een huis, verdieping.

casa a tre solai. Een huis met drie verdiepingen.

SOLAMENTE. V. Solo &c.

SOLARE, &c. V. Sole.

SOLAZZO. Troost, vertroosting, vreugd, genoegte, lust, blydschap, vermaak, verlustiging, kortswijl, enz.

prender' solazzo. Zig verlustigen, vermaken, lust en vreugde bedryven.

andar' a solazzo. Gaan wandelen, zig een weinig gaan vermaken, verlustigen.

per solazzo. Uit kortswyl, uit vermaak.

Solazzevole, Solazzoso. Troostelijk, blydelijk, vermakelijk, kortswyilig, enz.

ragionamento &c. solazzevole. Een vermakelijk, kortswyilig, boertig gesprek, enz.

persona molto solazzevole. Een zeer kortswyilig, vermakelijk mensch. *V. Faceto.*

Solazzevolemente. Vermakelijk, genoeglijk, met groot te kortswijl.

Solazzarsi. Kortswijlen, zig vermaken, vervrolijken, verlustigen, zig vrolijk maken.

solazzarsi con uno (una.) Zig met iemand vrolijk maken.

solazzarsi per le selve. Door de bosschen wandelen, zig daar in vermaken.

SOLCO. Een spoor, grep of voren in een stuk lands, om wynstokken in te planten.

uscir del solco. Uit het spoor geraken. *Met.* Dwalen, missen; ook iets te veel doen.

seguir' il solco. Volgens het spoor gaan. *Met.* Den regten weg gaan, binnen de palen van 't verstand blyven.

Solcare. Spooten, greppen, voren maken; ook akkeren, ploegen.

solcar' il campo. Den akker bouwen, ploegen, akkeren.

solcar' il mare, le onde. De zee, de golven ploegen, dat is, doorvaren, doorreizen.

SOLDANO, Sultano. Den Sultan, dat is, den Turkschen Keizer.

SOLDANO. Geld in 't gemeen; ook de soldy, de besolding of betaling der krygsvolkere.

cbi ti domanda di quei venticinque soldi? Wie vraagt u na de vyfentwintig schellingen? (word gezegd) als iemand zig zelfs onbedagzaam wegens een misdaad aanklaagt, daar hy nog niet over gevraagd is geworden, en mogelijk nog aan niemand bekend was.

ti vuol soldi. Daar behooren stuivers toe, dat is, daar behoort geld toe.

costoro, quando hanno la disposizione di tre soldi, sanno li gentilhuomini. Deze luiden, wanneer zy drie stuivers te verteeten hebben, willen zy als jonkers zyn, spelen zy de jonkers.

pagar' il soldo alle truppe. De soldy aan de krygsvolkere, krygsbenden betalen.

andar' al soldo. Ter soldy gaan, dat is, een soldaar, krygsknegt worden, zig laten onderhouden, in de kryg gaan, ten oorlog trekken.

star' al soldo. Van soldy leven of bestaan, dat is, een soldaat, krygsknegt zyn.

Soldare. Tot soldaten of krygsknegten maken. *V. Assoldare.*

Soldato. Een soldytrekker, dat is, een soldaar, krygsmen; ook een krygskundige, dapper, kloek Overste.

far' (arrollar') soldato. Een soldaat of krygsknegt worden, ten oorlog trekken, in den kryg gaan.

il Rè è un buon soldato. De Koning is een goed soldaat, krygsheld.

bravo, valoroso soldato. Een braaf, dapper, kloekmoedig soldaat, krygsheld.

egli è un Monarca molto virtuoso, ma feto vorrebbe un poco più soldato. Het is een deugdryk Heerscher, maar men zag gaarne dat hy een beter krygsheld was.

una soldata. Een krygsheldin, een dapper vrouwsperfoon; een kloekmoedige heldin.

Soldatuccio. Een slegt, ellendig, bloohartig soldaat of krygsknegt.

Soldatesco, Soldato. Van, of tot een soldaat of krygsknegt behoorende; ook dapper, kloekmoedig.

Soldatescamente (*alla Soldatesca, alla Soldata.*) Op de wyze of manier van een soldaat of krygsknegt.

Soldatesca, Soldatesche. Soldaten, krygsknegten, krygsvolk, manschap. *V. Milizia.*

tevar soldatesche. Soldaten, krygsvolk, manschap werven, enz.

Soldataglia. De gemeene hoop van soldaten of krygsknegten, het ellendig godloos soldatengefpuis.

S O L E. De zon.

raggio, corso, giro del Sole. Een straal, loop, kring, kreits der zonne.

seccarsi, scaldarsi, cocersi, scolorirsi &c. a sole. In de zon droogen, (dorren,) zig warmen, verbranden, verblikken, enz.

metter', porr' al Sole. In de zon leggen.

in un giorno da Sole. Op een heldere schoone dag, als de zon schynt.

oggi non fa Sole. Heden, van daag schynt de zon niet.

star, caminar nel Sole. In de zon staan, gaan.

non vi può il Sole. De zon kan daar heen niet schynen, hy komt daar niet heen.

non vi è (fa) Sole. Daar schynt geen zon.

il Sole è alto, basso. De zon is hoog, laag.

al levarsi spuntare del Sole. Wanneer de zon opgaat, opkomt, aanbreekt.

levato il Sole. Als de zon is opgegaan, na het opgaan der zonne.

al tramontare, coricarsi, ponerli del Sole. Als de zon ondergaat, op't ondergaan der zonne.

sole ardente, ardentissimo, fervente. Hete, brandende, stekende zonne.

il sol si nasconde eclissarsi, oscurarsi &c. De zon verbergde zig, de zon wierd verduistert.

il più fortunato &c. buono che viva sotto 'l Sole (che veda il Sole.) De allergelukkigste man die onder de zon leeft.

in tre anni non ha veduto il Sole. Hy heeft in drie jaren de Zon niet gezien, dat is, gevangen geweest.

il Sole di giustizia. De Zonne der gerechtigheid (Jesús Christus.)

bella come il sole, (un sole di bellezza.) Schoon als de zon (een zon van schoonheid,) dat is, zeer schoon, bovenmaten schoon.

Solána. Een plaats daar de Zon overal heen kan schynen; ook een zomerhoed van stroo- of zonnemelcherm.

Soláre. Dat tot de zon behoort.

raggi solari. Zonnestralen, stralen der zonne.

anno solare. Een zonnejaar.

Soleccio, Solicello. De zon als hy bleek of maar een weinig en onbestendig schynt.

Soleggiare. De zon als hy nu schynt en dan wederom niet, gelijk als in de Maand van April; ook *Met.* Zeer schynen of blinken.

Sollone, Sollione &c. V. Abbasso.

Sollizio &c. V. Abbasso.

Solecismo. Een mislag tegen de schikking der woorden.

committer' (sar') un solecismo. Een zoodanige mislag tegen de schikking der woorden begaan. *Met.* Een mislag in staats- of gewigtige zaken begaan.

Solecizzarsi. V. Sopra.

S O L E N N E. Plegtig, plechtig, statelijk, pragtig, dat op zekere tyden van 't jaar geviert word; ook gewoonlijk, gemeenlijk; ook openlijk, openbaarlijk, heerlijk, treffelijk. *Met.* Voortreffelijk, dat andere te boven gaat; ook beroemd, niet algemeen, enz.

giorno, festa, ufficio, messa, processione, mortorio, incoronazione &c. solenne. Een plegtelijke dag, vierdag, heilige dag, feestdag, hoog ampt, jaatlijksche en openbare omgang, heerlijke, pragtige lykstarie, krooning, enz.

voti solenni, professione solenne, spozalizio, copulazione solenne. Plegtelijke, openbare belofte, openbare kloosterbelydenis, ordentelijke trouwbelofte, openlijke huwelijksvereniging, enz.

commandamento, citazione &c. solenne, atti solenni. Een openlijk of openbaar overigheids bevel, enz. een ordentelijke, geregte daging of dagvaarding, openlijke, geregte aftens.

solenne convito, banchetto &c. solenne. Een heerlijk, wrefelijk, pragtig gastmaal, enz.

della qual professione egli era solenne maestro. Van welkers handteering hy een beroemd, vermaard, uitstekend, uitmuntend, voortreffelijk meester was.

usuraio, bevitore, giuocatore, furbo &c. solenne. Een openbaar en overal bekend woekenaar, speelder, schalk of bedrieger, enz.

esser solenne in qualche cosa, arto. In een zaak, in een konst beroemd, berugt of vermaard zyn.

un mal francese solenne, (un solennissimo mal francese.) De lichameijke, opregte Spaansche pokken.

un solennissimo furbo. Een zeer uitnemende, wel doorstepe, doortrapte siel of bedrieger.

Solennemente. Plegtelijk, statelijker, of plegtijker wyze.

celebrar' una festa, le nozze &c. solennemente, solennissimamente. Een feestdag, de bruiloft plegtelijk, statelijk vieren.

professar solennemente. Openlijke of openbare kloosterbelydenis en gelofte doen.

copular, battezzar, comunicar &c. solennemente. Plegtelijk, in 't openbaar by den Altaar trouwen, doopen, nagmaal houden (communiceren,) enz.

esser citato &c. solennemente. Geregte, ordentelijk gedaagd, gedagvaard worden.

Solennità. Pragt, heerlijkheid, staatsy; ook plegtigheid, plegtige vieringe van feestdagen.

con gran solennità. Met groote staatsy, pragt, heerlijkheid.

nelle solennità. Op hooge vier- of feestdagen.

la solennità del Corpo di Cristo. De plegtelijke feestdag van het Lichaam Christi.

far solennità di qualche Santo. Den dag van een Heilige plegtelijk, statelijk vieren.

affisten' a qualche solennità. Een plegtelijke, heerlijke daad by woonen, een feestdag of diergelijke bywoonen.

la solennità del convito, delle nozze. De plegtelijkheid, heerlijkheid der maaltyd, de staatsy van de bruiloft.

con tutte le solennità debite &c. giuridiche del foro. Met alle de plegtelijkheid, heerlijkheid, met alle de staatsy, omstandigheden, enz. die by 't geregt geoeffend, gebruikt, of gevorderd word.

Solennizzare, Solenneggiare. Plegtelijk, hoogfeestelijk, statelijk, pragtiglijk, heerlijk, treffelijk vieren of houden.

solennizzar' una festa, le nozze. Een plegtelijke dag, vierdag, heilige dag, feestdag houden, openbare bruiloft vieren, houden.

solennizzar' un processo &c. Een pleitgeding met alle gewoonlijke omstandigheden voeren.

SOLERE. Gewend, gewoon zyn, plegen.

sola far qualche cosa. Iets plegen, gewend of gewoon zyn te doen.

egli soleva dire, andare, fare &c. Hy pleeg, hy was gewoon te zeggen, te gaan, te doen.

Solito. Gewoon, gewend; ook gewoonlijk, gebruikelijk; ook gewoonte, gebruik.

esser solito a far qualche cosa. Iets gewoon, gewend zyn te doen.

le solito maniere. De gewoonlijke gebaarden.

cosa solite a farsi. Dingen die men gewoon of gewend zyn te doen, gewoonlijke zaken.

il mio solito è di &c. Myn gewoonte is, ik ben gewoon, gewend te, enz.

far il suo solito. Naar zyn gewoonte, zyn gebruik doen, doen gelijk als iemand gewoon is en in 't gebruik heeft te doen.

(conforme) al solito. Naar de gewoonte, naar of volgens 't gebruik.

sol solito della sua bravura. Met zyne gewoonlijke kloekheid.

contro il suo solito. Tegen zyn gewoonte of gebruik.

contro il solito di quella nazione. Tegen het gewoonlijk gebruik van 't zelve landvolk.

SOLERTI. Verstandig, scherpzinnig, kloek, schran der, snedig, gaauw, listig, doortrap.

Solerzia. Verstand, scherpzinnigheid, kloekheid, schrauderheid, snedigheid, gaauwheid, listigheid, doortraptheid.

SOLLICICO, Solléici, Sollicitoso. Kitteling, kittelig.

Sollicitare, Sollicitare. Kittelen.

SOLFO, Zolfo. Zwavel.

fiamma di solfo. Zwavelvlamme.

Solfonária, Solfária, Solfatière. Een zwavelgroeve, zwavelmyn.

Solforsó, Solfúreo, Solforato. Gezwavel, zwavelagtig, volzwavel.

vampe solfuree. Zwavelagtige dampen.

acqua solforata. Zwavelagtig water, dat door zwavelagtige aarde loopt.

Solfanello, Zolfanello, Solforino. Een zwavelstokje.

Solforare, Insolforare. Zwavelen, met zwavel bestryken, vermengen, uitbranden, berooken, euz.

SOLIDO &c. V. Sodo &c.

SOLILOQUIO. V. Solo.

SOLIMATO. Een gedistilleerd of overgehaald rottekruid.

SOLINGO, Solitario &c. V. Solo.

SOLITO &c. V. Solere.

SOLLICITO. Zorgvuldig, bekommerd, volkommer of zorg, benaauwd, angstvallig, bedugt.

esser sollecito di qualche cosa. Ergens over bekommerd, benaauwd, of bedugt zyn.

con sollecito studio, con sollecita attenzione, diligenza. Met zeer groote zorgvuldigheid, naarstigheid, met vlytige opmerking, oplettendheid.

con sollecito passo, con sollecita marcia. Met zorgvuldige, dat is, gezwinde, haastige schreden, dat is, vlynd, spoedend, spoedig voorttrekken.

egli sentiva gli stimoli dell' amore solleciti al fianco. Hy bevond dat hem den prikkel der liefde heftig en zonder ophouden aanmoedigden.

Sollicitamente. Zorgvuldiglijk, vlytig, met groote naarstigheit en vlyt.

servir', far', guardar', mirar', conservar', scrivar', fuggir' una cosa &c. sollicitamente. Vlytiglijk, zorgvuldiglijk dienen, aanschouwen, bewaren, vlugten, enz. of anders iets doen.

medicar', curar' un' ammalato sollicitamente. Een kranke of zieke vlytig, met groote zorge heelen, genezen, oppassen.

guardar', (mirar',) conservar' sollicitamente. Met alle vlyt aanschouwen, vlytig en zorgvuldiglijk bewaren, behoeden, enz.

Sollicitudine. Zorgvuldigheid, zorge, bekommernis. *sollicitudine pastorale.* Zielzorge, harderlijke zorges, zorge der zieken.

Sollicitare. Sterk en ernstig dryven, aandryven, dringen, aandringen, vorderen, bevorderen, euz.

sollicitar' un' negozio. Een zaak of handel sterk dryven, aandryven.

sollicitar' uno a qualche cosa. Iemand ergens om aanhouden, sterk dryven, aandryven.

sollicitar' le opere. De werk- of arbeidsluiden aandryven, aanpotren.

sollicitar' uno di qualche cosa. Iemand ergens om bidden, verzoeken, aanzoeken, by iemand ergens om aanhouden.

sollicitar' instantemente, strettamente, caldamente, incessantemente. Gestadiglijk, sterk, zeer heftig, ernstig, onophoudelijk aanhouden, dryven.

sollicitar' una donna (a cose dishoneste.) Een vrouwsperfoon tot onbetamelijke dingen verwekken, bewegen, zeer verzoeken, haar in oneer begeeren.

sollicitar' una con lettere, presenti &c. Een vrouwsperfoon met of door brieven, geschenken tot onbetamelijke inwilliging verzoeken, verwekken, bidden.

Sollicitante, Sollicitaturo. Dat kragt heeft te bewegen, aan te dryven, aan te porren, aan te noopen.

parole &c. atti, sollicitativi. Woorden, gebaarden, enz. die tot onugtigheid aandryven, verwekken.

- Sollecitato.** Gedreven, aangedreven, bewogen; ook verzogt, aangezogt, aangepord, enz.
esser sollecitato da uno. Doot iemand gedreven; ook aangepord, verzogt; ook tot ontugtigheid aangezogt worden.
- Sollecitatore, trice.** Een dryver, aandryver, aanzoker, aanporder, aanzoekster, aandryfster, enz.
sollecitatore di donne. Iemand die de vrouwen tot onkuisheid verzoekt.
sollecitatore di palazzo. Een geregtsvorderaar, (solliciteur) die een regtszaak dryft, voert en helpt bevorderen.
- Sollecitamento, Sollecitazione.** Dryving, aandryving, vordering, aanvordering, aanhouding; ook verzoeking.
- Sollecitatura.** Het ampt van een geregtsvorderaar, (Solliciteur.)
- SOLLIVARE.** Opligten, opheffen, opnemen, optillen, ophelpen; ook oproetig, of rebel worden.
sollevar' uno da terra, dal fango, dalla miseria. Iemand van de aarde, uit den drek, uit de ellende opnemen, ophelpen.
sollevar' un peso con ordigni. Een last of pak met groote werktuigen opnemen, opheffen.
sollevar' un grido. Een geschreeuw veroorzaken.
sollevar' uno dal suo travaglio. Iemand van een plaag verlossen; ook iemand van zyn moete of arbeid verliggen.
sollevar' un affitto. Een bedroefde of bedrukte troosten, hem zyn hart verliggen.
sollevar la republica, lo stato &c. De gemeente omkeeren, oproetig maken, beroeren, tot oproer, opstand brengen; ook de zelve van moeilijke zaken verliggen.
Sollevarsi. Zich opheffen, opstaan. *Met.* Zich verheffen, dat is, oproerig, wederspannig worden, zich tegenzetten, tegenstellen.
sollevarsi in piedi. V. Sopra.
- Sollevato.** Opgeheft, opgehouden, opgeligt, opgetild; ook iemand die oproerig, rebellig, wederspannig geworden is.
- i sollevati.** De oproerige, rebellen, wederspannige, die beroerte, onrust veroorzaakt hebben.
- Sollevamento, Sollevazione.** Opheffing, ophelping, tilling, opligting, opnemng; ook troost, verquikking, verligting; ook beroerte, opstand, oproer, opschudding.
- sollevamento (sollevazione) del popolo.** Beroerte, oproer, opstand, opschudding des volks.
- per sollevamento de' poveri sudditi.** Tottroost, tot verligting der arme onderdanen.
- Sollevio. V. Sopra.** Ook verligting, troost, verquikking, enz.
- dar qualche sollevio.** Iemand ergens in troosten, een weinig verliggen, verquikken.
- questo (sù) diede gran sollevio alle mie pene.** Deze heeft myne smart zeer verzagt, heeft my myne hart zeer zeer verligt.
- Solleva, Solleva.** Een groot werktuig, windaas; ook een kraan, enz. om zware lasten of pakken op te ligten, of op te heffen.

- SOLLIONE, Solleone, Sole in leone.** De hondsdagen, (als de zon in het hemels teken van de Leeuw is.) *nei sollioni.* In de hondsdagen.
- SOLLO.** Dun, dat niet dicht nog dik is, slap, los.
- SOLLUCHERARE, Sollecherare, Sollucherarsi.** Van vreugde of blydschap opspringen; ook met vleeschelijke gedagten en lusten gansch ingenomen zyn, onreine, onkuische wellusten des vleeschs gevoelen, en dezelve ook aanstonds volbrengen.
sollucherar' uno a lussuria. Iemand tot ontugtigheid of onkuisheid, tot vleeschelijke wellusten aandryven, iemand geil maken.
- Sollucherato.** Ganschelijk met vleeschelijke lusten en liefde ingenomen.
- SOLO.** Alleen, eenigen alleen, eenzaam, zonder gezelschap. *V. Solletto.*
- star solo, (soletto.)** Alleen zyn of wonen, in eenzaamheid leven.
esser, rimaner, restar solo. Alleen verblyven, maar alleen blyven, overblyven; ook ongetrouwd blyven.
lasciar' uno solo. Iemand alleen laten, iemand laten zitten, laten steken.
dormir, mangiar &c. solo, sola. Alleen slapen, alleen eeten, enz.
cantar, suonar solo, (a solo.) Alleen zingen, alleen slaan, stryken, spelen, enz. zich alleen laten hooren.
tutto solo, solo solo, soletto. Gansch alleen, geheel en gansch alleen.
parlar' ad uno &c. a solo, solo, a sola, a sola. Gansch of geheel alleen met iemand spreken, dat is, zonder 't byzyn van eenig ander persoon.
Solo. Alleen, dat is, zonder hulp, bystand, gemeenschap, enz.
io solo governo, scrivo, possedo, godo, queste cose. Ik alleen regeer, schryf, bezit, geniet, enz. deze dingen.
toccava a lui solo. Het raakte, gebeurde hem alleen, alleenig.
lo sono solo e senza aiuto. Ik ben alleen en heb gene hulp of bystand.
esser solo in qualche cosa, arte, o scienza. Alleen zyn, dat is, zyns gelijken in een kunst of wetenschap niet hebben.
ab voi non fate solo! O! gy zyt nog op verre na niet alleen, dat is, gy hebt nog wel uws gelijken.
Solo, un solo, una sola. Alleen, dat is, niet meer als, enz. maar; ook eenig, alleenig.
non ho che una camera sola, sola camera &c. Ik heb niet meer als een kamer, ik heb maar een kamer, enz.
non ho che un solo, altrimenti &c. Ik heb maar een eenige, anders, enz.
questa mia sola di cambio. Deze myne eenige wisselbrief.
una sola volta, una volta sola. Maar eenmaal, eenereis.
una sola lettera. Een eenige brief.
non vi rimase un solo. Daar is niet een eenige overgebleven.

nomateme un solo. Noem my maar een eenige daar Solo. Maar, dog. [van.]
sola una notte. Maar een enkele, eene nagt.
Solo, solo che &c. Maar dat, dog met beding, op voorwaarde dat, enz.
solo che mi promettiate che &c. Maar alleen dat gy my beloofd, dat is, maar met beding, op voorwaarde.
solose tu voleffi venire &c. Als gy maar wilde komen, alleen maar of gy wilde komen.
Solito. V. Sopra. qualche duno solito. Eenzaam, alleen.
tutto solito. Ganfch of geheel eenzaam, alleen.
dove così solito? Waar zoo alleen heen? waar alleen zoo na toe?
solo solito. Ganfch alleen, geheel en al alleen.
Solamente. Maar, maar alleen; ook alleen.
dite solamente, andate &c. solamente. Zeg maar, ga maar, enz.
non solamente questo, ma &c. Niet alleen dat, maar ook, enz.
Soliloquio. Een alleenspraak, dog voornamentlijk van de aandagtige ziele met God.
Solingo, Solitario. Alleen woonende, eenzaam.
buomo solingo. Een mensch die de eenzaamheid bemind.
vita solitaria. Een eenzaam, afgezonderd leven.
viver, star solitario, solingo. Eenzaam leven, zyn, in de wildernis, woestyne leven.
luogo, bosco solingo. Een eenzame plaats, een wildernis, woestyne, onbewoonde plaats.
evoi solinghi e taciturni borrori. En gy eenzame, stille en gruwelijke bosfchen, wilderuiften of woestyneu.
Solitario. Eenzaam; ook een eenzaam mensch, heremyt, kluizenaar.
per venne alla cella d'un solitario. Hy quam by de celle van een kluizenaar.
Solitudine. Eenzaamheid; ook een wildernis, woestyne, of onbewoonde plaats.
una solitudine borrenda. Een gruwzame woestyne of wildernis.
ritirarsi, viver star' in solitudine. Zig in de eenzaamheid begeven, in de woestyne, wildernisse leven, wonen, enz.
amar, cercar la solitudine ed il silenzio. De eenzaamheid en het stilzwygen beminnen, zoeken.
solitudine del corpo, della mente, dello spirito. Eenzaamheid des lichaams, des gemoeds, des geefts.
SOLSTIZIO. Stilstand der zonne, als het de kortste of langste dag is.
SOLVERE &c. Lossen, oplossen, ontbinden, losmaken, verklaren; ook betalen. *V. Sciogliere.*
solver' il nodo. De knoop ontbinden, losmaken.
solver' una difficoltà, una questione, un dubbio. Een zwarigheid, een vraag, een twyffel oplossen.
solver' il digiuno, il silenzio. De vasten, het stilzwygen breken, overtreden.
questa herba solve il ventre. Dit kruid opent het lighaam, zuivert den buik.
Solvibile, Solubile. Dat men ligtelijk ontbinden, ontknopen, oplossen kan.
Solutio. Los, ledig, ontbonden, losgemaakt, ont-

persona soluta. Een ledig, dat is, een ongehuwd ongetrouwd persoon.
Solutivo. Dat kragt heeft te ontbinden, los te maken; ook het lichaam te openen, te ontfluiten, den stoelgang te bevorderen.
Soluzione. Oplossing, ontbinding, ontknopping, losmaking, verklaring, enz.
soluzione d'una questione &c. Oplossing, ontbinding, verklaring van een vraag, enz.
S O M A. Een pak, een last, (eigentlijk van een dier) zoo veel een dier dragen kan, een voeder. *Met.* Een last van een ampt of van zorge.
bestia da soma. Een pak of lastdier, een lastdragend dier.
impor la soma. Den last, het pak opladen.
scaricar le some altrove. Den last op een andere plaats afaden. *Met.* Echtbreken, overspel bedryven, begaan.
depor la terrena soma. Het aardfche pak, de aardfche last, dat is, het sterffelijk lichaam afleggen, dat is, in den Heere ontslapen.
acconciar la soma. Het pak, de last opbinden; ook fchikken, gelijken wel binden zoo als 't behoort.
per la via s'acconciano le some. Op den weg fchikt men het pak, dat is, men leert veel in de werkelijke oefening.
grave soma. Een zware last, zwaar pak.
soma de' peccati, della coscienza. De last der zonden, het pak der gewiffe.
Somaro, Somarello. Een lastdier, pakdier, (byzonderlijk een lastdragende ezel.)
Somiere. V. Sopra. Een lastdryver, ezeldryver.
Someria, Someria. Veele gelade lastdieren na mal-kanderen; ook den tros, zak en pak (bagacie of pakkaadje).
moressi con molta somaria. Hy brak op met veel tros of bagacie.
Someggiare. Lasten, belade of gelade lastdieren voeren.
Someggino. Een lastdryver, ezeldryver.
S O M I G L I A N T E &c. V. Simile.
S O M I G L I E R E. V. Somigliere &c.
S O M M A, Summa. Het hoofdgetal of hoofdsomme, het overslag van een rekening; ook een somme gelds; ook een kort begrip van eenig ding, het voornaamste hoofdstuk van eenige zaak of leere.
tirar (far) la somma. De hoofdsomme uittrekken of maken, opmaken.
vidersi in una somma. In een hoofdsomme te zamen, by een trekken, het overslag maken.
rabbastere qualche cosa dalla somma. Iets van de hoofdsomme aftrekken. *V. Rabbastere.*
una gran somma di dinari. Een groote somme gelds, dat is, veel geld.
rilevantissime somme. Aanzienelijke, groote hoofdsommen.
vi andarono grossissime somme. Daar zyn groote hoofdsommen aangegaan.
somma de' casi di coscienza. Een kort begrip of inhoud van alle de gebreken, of gevallen der gewiffe en zonden.

in somma. In 't korte, met korte woorden, beknoptelijk, bondiglijk.

Sommario. Kortelijk, kortbondig, kort voorgesteld; ook een kort begrip, korte inhoud van een ver-
toog, boek, enz. *V. Compendio.*

una relazione sommaria, (la sommaria.) Een kort, kort gegeve verhaal.

far un sommario di qualche relazione, dottrina. Een kort begrip of korte uittreksel van een geschiedenis of leere maken.

Somnuariamente. Kortelijk, op het kortste, met korte woorden.

Sommare, Sommariare. (Sommeeren,) het hoofdgetal, of hoofdsomme van een rekening maken; ook kort, kortelijk, met korte woorden bevatten, begrypen.

sommar un conto. Een rekening opmaken.

sommariar un concetto, una relazione &c. Een begrip, een verhaal of vertelling kortelijk, met korte woorden bevatten, begrypen, enz.

Sommévole. Dat zig in een hoofdgetal of hoofdsomme laat trekken.

Sommato, Sommariato. In een hoofdgetal of hoofdsomme bevat; ook kortelijk bevat, begrepen, gegeven.

il sommato, la sommata. Het hoofdgetal, de hoofdsomme.

Sommista. Iemand die van zekere zaken kortelijk en volgens zekere hoofdstukken handeld. *V. Cassista.*

S O M M E R G E R E. Dompelen, verdrinken, doen verdrinken; ook overloopen, overvloeden, overstromen, in 't water duiken; ook te gronde gaan, ondergaan.

L'acqua sommergono la sementa. Het water verdrong het zaad.

sommerger in mare. In de zee verdrinken, te gronde gaan.

sommerger un paese. Een land verdrinken, onder water zetten.

Sommerfo. Gedompeld, verdrongen, gezonken, van 't water overstroomd.

tutte le ville d'intorno erano sommerse. Alle de dorpen daar ontrent wierden van 't water overstroomd, stonden onder water; ook waren ondergegaan, te gronde gegaan.

Sommerfione, Sommergeimento. Dompeling, verdrinking; ook verzuiping; ook overstrooming, overvloeiing; ook ondergang.

S O M M E T T E R E. Onderleggen, vernederen, veroetmoedigen, onderwerpen. *V. Sottomettere &c.*

Sommeſo. Ondergelegen, vernederd, veroetmoedigd, onderworpen; ook stil, zag; ook de hoogte van een hand.

con sommeſsa voce. Met zachte, stille stemme.

alto un sommeſso. Een hand of vuil met opstaande duimen hoog.

Sommiſſione. Ondergeving, vernedering, onderwerping; ook onderdanigheid, gehoorzaamheid, oetmoedigheid, nederigheid.

S O M M I N I S T R A R E, Sumministrare. Iemand iets

verschaffen, verzorgen, verstreken, verleenen, ook verlangen.

ſomminiſtrar dinari, le coſe neceſſarie. Geld, de nodige dingen verschaffen, veritreken, verzorgen.

ſomminiſtrar ocaſione. Geleentheid geven, verleenen, aan de hand geven.

Somminiſtrato. Geholpen, verleend, verstrekt, verzorgd.

Somminiſtratore. Dienaar, helper, verzorger, aanbrenner, verstrekker, enz.

Somminiſtrazione. Verleening, verstreking, verzorging, verschaffing, enz.

S O M M O, Summo. De hoogste, de grootste, verhevenste, opperste; ook de voornaamste, de aanzienlijkste, enz.

il ſommo bene. Het hoogste of grootste goed.

il ſommo Pontifice. De hooge of opperpriester; ook den Paus.

con ſommo deſiderio. Met hoogste, grootste verlangen, begeerte, wensch.

ſomma corteſia, ſommo piacere, ſomma conſolazione. Grootste beleefdheid, hoogste of grootste lust of behagen, grootste troost.

ſommo biſogno, ſomma neceſſità. Hoogste, uiterste nooddrift, hooge, groote nood.

in ſommo grado. In de hoogste, opperste graad.

Sommo, il Sommo. Het hoogste, grootste, opperste.

in ſommo. Op 't hoogste, ten hoogsten, voor 't meeste.

venir al ſommo. Op 't hoogste komen, tot het hoogste geraken.

venir al ſommo de ſuoi deſiderii. Tot zyn hoogste, opperste wensch, verlangen, begeerte komen, geraken, dat is, erlangen, verkrygen dat iemand begeert, gewenscht heeft.

il ſommo della ſcala. Het opperste, bovenste van de ladder of trap.

Sommamente. Op 't hoogste, heel, zeer, treffelijk welgli piacqu &c. *sommamente.* Het geviel, behaagde hem, enz. treffelijk wel.

Sommità. De bovenste, opperste hoogte, de gerel, het spits, den top, de tinne.

ſommità del monte, dell' albero, tetto &c. De spits, den top, het opperste, bovenste van den berg, de kruin des booms, de naad van 't dak, enz.

le ſommità della cicorea &c. De top, de kruin, de spruit van andyvie.

S O M M O V E R E. Bewegen, heimelijk bewegen; ook beroeren, oproer, opschudding veroorzaken, maken.

Sommoſſo. Beweegd, heimelijk beweegd; ook beroerd, enz.

Sommoſitore. Een opschudder, oproermaker, verwekker, enz.

Sommoſimento. Heimelijke beweging; ook oproer, opschudding, enz.

S O N A R E, Suonare. Luiden, geluid geven of slaan klinken, galmen; ook schellen, aanschellen; ook een snaar- of blaastuig laten hooren.

il ſenſo è molto diuerſo da quello, che ſonano le parole. Het verstand of de zin is heel anders als de woorden
queſta

questa parola nella lingua loro suona Iddio. Dit woord luid, dat is, beduid in hun spraak God.

queste parole suonano bene, (mal.) Deze woorden luiden wel, qualijk.

sonar le campane. De klokken luiden.

sonar' uno di bastone. Iemand met de stok luiden, dat is, wakker afslaan, afmeeren, afstossen.

le campane suonano. De klokken luiden, maken geluid.

suonar' a Mattutino, a Prima, a Vespro, Compieta, a predica &c. De Metten, de Priemen, de Vespereu, de Completen, de Predikatie, enz. luiden.

suonar' a storma. Storm, oproer luiden, de stormklok trekken.

suonar' a martello, a toccio. Maar aan de eene zyde luiden, kleppen.

suonar' alla distesa. Naar 't gebruik luiden, wel en zoo als 't betaamt luiden. *V. Disteso.*

suonar' a doppio. Te zamen slaan, dubbeld luiden.

suonar' a festa, a morto &c. Ter feest- of vierdag luiden, voor de dooden, ter begraffenis luiden.

le dodici soneranno ben tosto. Het zal wel haast twaalf (slaan.)

Suonare, Sonare. Luiden, dat is, slaan, stryken, spelen, opstryken, opspelen, opblazen.

suonar' un' aria, una canzone, corrente, sarabanda &c. Een melody, een gezang, een courantdans, een sarabande slaan, maken, spelen, stryken, blazen.

affai ben balla, a cui fortuna suona. Die gene danst zeer wel, aan dewelke het geluk opspeelt.

sonar' di violino, violone &c. Op de viool, de handviool, enz. stryken, spelen, enz.

sonar' l'arpa, la chitarra, l'organo. Op de harp, cithar, op den orgel, enz. slaan, spelen.

sonar' il tamburo, le nacchere. De trommel, de herpauk roeren, slaan.

sonar la tromba. Op de trompet blazen, trompetten.

sonar' a raccolta, la marciata, battaglia. Den astogt, de marsch, tot den stryd of het gevegt blazen, slaan, enz.

Sonante, Suonante. Luidend, klinkend, schellend, aanschellend.

parole ben sonanti. Welluidende woorden.

Sonato, Suonato. Geluid, geklank, geschel.

sono già le dodici sonate. Het is al twaalf geslagen.

come i piffari di Lucca, che andarono a suonare, ma sene tornarono sonati Gelijk als de speelluiden van Luca, dewelke heen gingen om te spelen, maar zy quamen afgeroost, afgeslagen wederom.

Sonata, Suonata. Een stuk tot het snarespel.

comporre, far' una sonata. Een stuk in maatgezag brengen, spelen.

Sonatore, Suonatore. Een klokkeluider; ook een speelman, een opspeelder.

isonoratori. De speelluiden.

Sono, Suono. Geluid, geschal, toon, klank, geklank; ook gebom, gebrom, enz.

l'udito discerne li suoni. Het gehoor onderscheidt de klanken of toonen.

render suono Een klank, geklank of toon van zig geven, klinken, geluid geven.

TOM. I.

il suono di campane. Het luiden, geluid der klokken.

il suono delle parole. Het geluid, de klank der woorden.

il suono della sampogna, tromba, delle nacchere, de' i tamburi. Het geluid, het geschal der schalmeyen, der trompetten, het gebom of gebrom der herpauken en trommelen.

ballar' al suono de gli stromenti. Naar de klank of het geluid der speeltuigen danssen.

ballar' al suono del bastone. Naar 't geluid der stokken danssen, dat is, lustig, braaf, digt afgeslagen, afgesmeert, afgeroost worden.

ballar' al suono del batter de' denti. Naar het geklap of geklapper der tanden danssen, dat is, van koude klappertanden.

dilettafs di canti e di suoni. Zig met zingen en snarenspel vermaken, vervrolijken.

sono dolce, soave, dilettevole &c. Een zoete, aangename, vermakelijke, enz. klank of geluid.

sono confuso, grande, forte, horribile, terribile, lamentevole. Een verward, groot, sterk, gruwelijk, verschrikkelijk, beklagelijk geluid, klank, toon.

Sonetto. Een (sonnet) klinkdigt (een soort van rymen.)

Sonettino, Sonettuccio. Een klein of slegt klinkdigt.

Sonaglio. Een schel, een bel; ook *Met.* Een pypzak; ook een blaas op het water.

appicar' un sonaglio alla gatta. De kat een bel aanhangen.

Sonaglietto, sonagliuzzo. Een kleine schelle of bel.

Sonagliaio, Sonagliaro. Een schellemaker, bellemaker.

Sonagliera. Het geluid der narresteden, een halsband met bellen; ook een pypzak.

Sonagliere. Schellen, bellen, een geluid maken met schellen of bellen.

Sonbro, Sonorbo. Helder klinkend, luidgalmend; ook welluidend.

con voce sonora. Met een helder klinkende, welluidende stemme.

Sonoramente, Sonorosamente. Met geluid, met geklank.

SONGIA &c. V. Sugna &c. Assungia.

SONNO. De slaap, het slapen.

mi vien sonno, mi sento venir sonno. De slaap bevangt my, overvalt my, komt my aan.

muoro di sonno. V. Sopra. Ik sterf van vaak, ik ben zeer slaperig.

romper' il sonno. De slaap breken.

in su 'l primo sonno. In de eerste slaap.

sonno alto, (profondo, breve, lungo grave, pigro &c. Diepe, korte, lange, zwarte of bezwaarde, luye, enz. slaap.

pigliar (prender) sonno. Slapen, een slaapje nemen, (wy zeggen) een uiltje vangen.

ripigliar' il sonno. Wederom in slaap vallen.

svigliar', destar' uno del sonno. Iemand uit de slaap wekken, wakker maken, iemand opwekken.

svigliarsi dal sonno. Uit de slaap ontwaken, wakker worden.

assalito, preso, sorpreso, oppresso, vinto, soprafatto &c. dal sonno. Van de slaap overvallen, iugenomen of bevangen, overwonnen, enz.

dormir' i suoi sonni. Zyne slaap hebben, zyue slaap

B b b b b

sla-

slapen, uitslapen. *Met.* Zorgloos daar heen leven. *li papaveri provocano il sonno.* De slaapbollen verwekken, bevorderen de slaap.

Sonnacchiare, sunnecchiare, suneggiare. Slapen, sluimeren, dutten, enz.

Sonnacchioso, sonnoloso, sonnolento. Slaperig, vakerig, sluimerig. *Met.* Heelluy, traag, nalatig, loom, onagtzaam, verzuimelijk.

tutto sonnacchioso. Ganzsch slaperig, sluimerig, vakerig. [rig.]

esser sonnacchioso in qualche affare. Ergens in slaperig, nalatig, onagtzaam zyn.

Sonnacchiosamente. Op een slaperige. *Met.* Luije, nalatige; ook trage, loome, onagtzame wyze.

trattar un affare sonnacchiosamente. Ergens in slaperig, dat is, luy, traag en onagtzaam zyn.

Sonnacchiosità, Sonnulenza. Slaperigheid, luyheid, traagheid, loomheid, loomigheid, onagtzaamheid.

Sonnifero. Dat slaap veroorzaakt of verwekt, bybrengt.

Sontuoso, Suntuoso. Onmatig, kostelijk, pragtig.

Suntuosamente, Suntuosamente. Onmatiglijk, pragtiglijk, kottelijk.

Suntuosità, Suntuosità. Onmatigheid, kostelijkheid, pragtigheid.

egli consuma i danari in addobbi di casa, banchetti e simili suntuosità. Hy hangt zyn geld op kostelijk hujsraad, pragtige maaltyden en diergelijke kostelikheden en pragt.

SOPERCHIO, Soperchiare &c. V. Soverchio.

SOPIRE, Assopire. Aan slaap wiegen, doen slapen. *Met.* Stillen, byleggen, nederleggen, bevredigen, uitblusschen, lesschen, uitlesschen.

sopir la fiamma. De vlam, het vuur uitblusschen, lesschen.

sopir i tumuli. De oproer stillen, byleggen, nederleggen, enz.

Sopito, Assopito. In slaap leggende, slapend, vast aan slaap. *Met.* Gestild, bevredigd, uitgebluscht, gelescht, enz.

Sopimento, Assopimento. In slaap-wieging, in slaapmaking. *Met.* Stilling, bylegging, bevrediging, uitblussching, lessching, enz.

Sopore. Aan slaap wieging, inslaping.

il sopore delle membra. De inslaping; ook verstyving of kramp der leden.

Soporifero. Slaap of vaak aanbrengende, verwekkende, veroorzakende.

SOPPA &c. V. Zuppa.

SOPPANO. Voederstof, voeding.

Soppannare. Voederen, ondervoederen, onderleggen.

SOPPIANTARE, Sopplantare. Onder of beneden planten, poten; ook iemand ter aarde werpen, door 't zetten van een been: iemand de beenen van onderen uitslaan. *Met.* Iemand bedriegen, misleiden, verraden.

Soppiantato, sopplantato. Door het stellen van een been of voet ter aarde geworpen.

Soppiantatore. Eenen die iemand een voet stelt, een verrader, bedrieger.

SOPPIATTO. Heimelijk en met list of bedrog, verstoken, verborgen.

di soppiatto. V. Sopra.

sar qualche cosa di soppiatto. Iets heimelijk, ongemerkt, verborgen, en met eenen op een listige, looze wyze doen.

Soppiattare. Heimelijk, ongemerkt, en listig verborgen, verstecken.

Soppiatone. Een heimelijke, listige, looze streek.

SOPPIDIANO. Een voetbank.

SOPPONERE, Sopperre, Sopperre, Presopperre. Onderzetten, onderleggen, onderstellen; ook voor zoo veel als gewis en zeker zetten, stellen en toegeven.

sopponer (sopperre,) già qualche massima, support in caso &c. Een grondregel of het geval al van tevoren stellen, en daar aan als aan een zekere en gewisse zaak niet twyffelen of het zelve niet betwisten willen.

sopponiamo questo, supponiamo che sia così. Laat ons dit nu aldus stellen, laat ons zetten, stellen daer het alzo zy.

sopponere (sopperre, sottopponere, sottopporre) gli banchieri al peso, le spalle alla carica. De schouders onder de last of het pak stellen, zetten. *Met.* Het zelve gewillig aannemen, op zig nemen en dragen willen.

Sopposto, Presopposto. Ondergezet, ondergelegd, ondergesteld; ook gezet, genomen, gesteld, enz.

sopposto, che sia così &c. Gesteld, genomen dat het alzo zy, enz.

Sopposto, Soppoastico. In eens anders plaats gesteld, gezet: verruild, verwisseld.

figliuolo &c. soppoastico. Maar een ondersteld kind, niet het rechte kind, een wisselkind. *V. Posticio.*

Soppoatorio, Soppoato. Een zetpil.

Soppoazione, Presoppoazione. Onderzetting, onderlegging, onderitelling; ook vervalsching, verwisseling, verruiling van een oprecht ding met een onrecht of valsche ding.

sar una supposizione (soppoato) falsa (sopper il falso) una massima falsa. Iets zetten of stellen 't geen niet is of niet waar is, een valsche grondregel stellen.

SOPPORTARE. Verdragen, dulden, gedulden, lyden, uit-of doorstaan.

sopportar ingiurie, affronti, affizzione, il gelo, caldo &c. Ongelijk, vermaadheden, droefheden, spyt of smaat, enz. verdragen, lyden, koude, hitte, enz. uit-of doorstaan.

sopportar uno. Iemand verdragen, iemand dulden, lyden.

Sopportabile. Verdragelijk, duldelijk, lydelijk.

Sopportabilmente. Op een verdragelijke, lydelijke wyze.

Sopportato. Verdragen, geduld, geleden, uit-of doorgegaan.

esser sopportato. Verdragen, geduld, geleden, uit-of doorgegaan worden.

cosa da non esser sopportata. Dingen die men niet verdragen, dulden, lyden moet.

Sopportatore. Een lyder, verdrager, die iets lyd, verdraagd. Sup.

Sopportanza, *Sopportamento*, *Sopportazione*. Het lyden, geduld, de verdraging; ook verlof, toelating. *con sopportazione della compagnia*. Met verlof, met toelating van 't gezelschap, om met eeren te melden.

SOPPOZZARE, *Appozzare*. In een moeras, in een modderige kuil, in 't water, enz. verftikken, smooren.

sopposar' in un cesso. In een kakhuis vallen en verftikken, smooren.

Sopozzato, *Appozzato*. In diergelijke verftikt, gesmoord.

giacea sopozzato nel proprio sangue. Hy lag in zyn eige bloed verftikt, verfmoord.

SOPPRIMERE, *Supprimere*. Verdrukken, onderdrukken, heimelijk of verborgen houden, niet lyden dat iets uit, of voor den dag komt, verdonkeren, verbergen, bedekken; ook wederhouden, inhouden, ophouden, enz.

sopprimer' una religione, una legge &c. Een godsdienst onderdrukken, verdrukken, dat is, verdelen, uitroeijen, een wet afschaffen, vernietigen.

sopprimer' una pasquinata, un libro lascivo &c. Een schimpfchrift heimelijk of verholen houden, een oncutig of onkuifsch boek verwerpen.

sopprimer' alcune parole. Eenige woorden verdonkeren, uitslaten.

sopprimer' l'urina, il fiato, lo sputo, il riso &c. De pis, den adem, het uitspuwen, het lachen, enz. wederhouden, inhouden, ophouden.

Soppresso. Onderdrukt, verdrukt; ook verdeld, afgeschast, afgezet, verboden, verholen, verborgen, enz.

religione &c. soppressa. Een verdeld, afgeschaste, verbede godsdienst, orde, enz.

haver soppresso (sopprimerfi) il mestruo &c. De maandstonden, maandvloed niet hebben, een opstopping van de maandvloed hebben.

Soppressare. Onderdrukken, verdrukken; ook parssen (in de pars;) ook mangelen, kalanderen; ook *Mes*. Parssen, drukken, plagen, quellen, enz.

soppressar tavole, libri. Platen of printen, boeken onder de pars leggen, met de pars drukken.

soppressar panni. Stoffen parssen of mangelen.

soppressar' una donzella. Een maagd of jonge dogter dwingen, door kracht noodzaken, verkragten.

Soppressato, *Soppresso*. Geparst, onder de pars gelege. *in soppresso*. In de pars, anders de pars.

Soppressa. Een pars, een mangel- of kalandermolen.

Soppressore. Een onderdrukker, verdrukker, verzwager, verberger, bedekker.

Soppressione. Verdrukking, onderdrukking. *Mes*. Agterhouding, verzwying, verdonkering, verdeling, vernietiging, afzetting, enz.

la soppressione d'una religione, legge, libro &c. Onderdrukking, afschaffing, uitroeijing van een godsdienst of orde, van een wet, verdonkering, agterhouding van een boek, enz.

soppressione d'alcune parole. Uitslating van eenige woorden.

soppressione del mestruo. Wederhouding, verstopping, opstopping der maandvloed.

soppressione di orina. Ophouding, verstopping, opstopping der pis; ook koude pis, moeijelijk water maken.

Soppressura. Parssing, het parssen, het mangelen, het kalanderen; ook benaauwdheid in 't slapen en droomen, het gezwel dat iemand drukt.

SOPRA, *Suora*. Op boven op; ook over, meer. *V. Sù. sopra la tavola, la terra &c.* Op de tafel, op de aarde, enz.

montar sopra una barca. Op een schip klimmen, dat is, te scheep gaan, mede willen varen.

por la mano sopra il petto. De hand op de borst leggen. *questa stanza riguarda sopra le piazze*. Dit vertrek ziet op de straat uit, komt op de straat.

sopra tutto. Boven alles, over alles, meer als altemaal. *amar' uno sopra la propria vita*. Iemand boven, dat is, meer als zyn eige leven beminnen.

sopra ogni altro. Boven alle anderen, inzonderheid.

sopra modo. Bovenmaten, meer als gemeen.

venga sopra di me quel castigo, quella maledizione. Laat deze straf, deze vloek over my, op my komen.

questa maledizione tornerà sopra il vostro capo. Deze vloek zal over u, op uw kop komen.

sopra di me. Over my, op my; ook op myn woord, op myn gevaar, en verantwoording.

sopra la mia fede, parola, coscienza &c. V. Sopra. Ook op myn trouw of geloof, op myn woord, op myn gewisse, (conscientie.)

star sopra di se. Over zig zelyen staan, dat is, zig ten hoogsten verwonderen, en gelijk als onstellen; ook nog in gedagten; ook in twyffel staan, zyn; ook zig zelyen in agt nemen, zig van zyne dirsten niet laten innemen, overwinnen.

sopra le spese ordinarie ma convenne pagare &c. Boven de algemene uitgave, nevens de algemene uitgave heb ik moeten betalen, enz.

una città situata sopra un fiume. Een stad aan een rivier gelegen, op een rivier gebouwd.

sopra vento, star' a sopra vento. De bovenwind, dat is, goede wind hebben; ook in een zeegevegt, zeslag het voordeel van de wind hebben.

proceder sopra fondamenti, indicii molto deboli &c. Op zeer slegte, zwakke gronden en bewyzen te werk gaan.

andar sopra i nemici. Op de vyanden losgaan, op hen aanvallen, hen aangrypen, aantasten.

lanciarfi sopra ad uno. Op iemand schieten, loschieten, op iemand met geweld en gezwind vallen, aanvallen.

usar ogni crudeltà sopra di uno. Alle wreedheid tegen iemand gebruiken.

scrise sopra la Genesi. Hy heeft over het boek der Scheppinge geschreven; hy heeft over het eerste boek Moses geschreven.

pensar, commentar, scriver, dir, parlar, discorrer sopra qualche testo. Over een text zyne gedagten hebben, uitbreidingen maken, schryven, spreken, redekavelen, enz.

ci penseremo sopra. Wy zullen ons daar over bedenken, wy zullen het in gedachten nemen.

lagrimar', pianger' &c. sopra di uno. Over iemand weenen, schreijen, enz.

ordinar', (metter') uno sopra qualche cosa. Iemand er-gensover stellen, zetten, beschikken.

mettetelo sopra la cucina &c. Zet, stel hem over de keuken, maak hem keukemeester.

esser sopra i dazii &c. Over den tol, enz. gezet, gesteld, dat is, tolmeester, tol-ontfanger, enz. zyn.

L'Imperatore riportò una vittoria sopra i Francesi. De Keizer heeft op de Franschen een zege (victorie) behaald, bevogten.

passammo il Reno sopra a Colonia. By Keulen; ook tegen over Keulen voeren wy over den Rhyn.

vendicarsi sopra di uno. Zig over of op iemand wreken.

Sopra, di sopra. Boven, boven op; ook *V. Sopra.*

come habbiamo detto di sopra. Gelijk als wy boven al gezegt hebben.

di sopra alle montagne. Boven op de bergen.

il di sopra. Het bovenste, dat daar boven op is.

il sopra più. Dat daar boven is, het overschot, de toegift.

Soprano, Sovrano. De hoogste, opperste; ook dat boven is; ook een Opperheer.

il Sovrano Monarca. De hoogste, opperste Heerscher, dat is, God Almagtig.

Sovrana Potestà. Oppergegeweld, oppermagt, opper-gezag, onbepaalde magt.

(veste) soprana. Een boven- of opperkleed.

cantar' il soprano. De bovenstem, de (discant) zingen.

un Soprano. Een Opperheer.

il mio Soprano. Myn Opperheer, Oppervoogd, Oppergebieder. *V. Superiore, Principale.*

Soprannità, sournità. Het geweld, de magt, het gezag van een volkome Opperheer.

Nota. *Sopra (Soura, Sor)* word met veel Naamwoorden en Werkwoorden gevoegt, en zoodanige zamengestelde woorden hebben onderscheidelijke betekenissen; als over, opper, nevens of even, by, enz. gelijk hier na zal aangewezen worden: wat egter hunne enkele of niet zamengestelde woorden betekenen, zal men op zyn plaats kunnen vinden, derhalven heb ik dezelve hier niet willen byvoegen.

Soprabbondare, Sourabbondare. Overvloedig zyn. *V. Abbondare.*

Soprabbondante, sourabbondevole. Overvloedig, met hoopen, met menigte.

Soprabbondanza. Overvloed, overvloedigheid.

Sopracatze. Laarsen, sliklarfen.

Sopracapo. Een opperhoofd.

Sopracárico. Opperlast, dat nog over of boven de gemeene last gegeven word, ook een nevensgaande tol, cyns.

Sopraceleste, sournacelestiale. Opperhemelsch, bovenhemelsch.

una bellezza, grazia &c. sopraceleste. Een bovenhemelsche, meer als engelsche schoonheid, aardigheid.

Sopraccennato. Bovengemeld, bovengezegt, bovengenoemd.

il sopraccennato autore. De bovengemelde, bovengenoemde schryver.

Sopracibo, sopramangiare, soprapasto. Dat boven of over de gemeene kost gegeven word: toefpyze.

Sopracielo. De opperhemel; ook de hemel, het verhemelsel van een bedde. *V. Cielo.*

Sopraciglio, sopraciglia. Oogbraauwen, wenkbrauwen.

Sopracinghia. Boven-gordel; ook gordel in 't gemeen. *V. Cinghia.*

Sopracinghiare. Boven gorden, gorden.

Sopracómite. De opperste van een galey die over de roeijers of galeyboeven gesteld is. *V. Comite.*

Sopracuoco. Opperkok.

Sopraculo. Een blader of blein die de vogelen op de stuit krygen: de pip, stuitzweer.

Sopradente. Opper tanden, dubbelde tanden, een tand op den andere.

Sopradesto. Bovengezeid, bovengemeld, bovengenoemd.

Sopradunare. Nog daar over, daar en boven schenken, geven.

Sopradóce. Toe- of bygebragt goed van een egte vrouw, nevens of boven haar huwelijks goed.

Sopr' erogatório. Overvloedig.

opere sopr' erogatorie. Overvloedige, goede werken, daar men niet toe verbonden of verplicht was, toegegeven werken.

Soprafaccia. De oppervlakte van iets wat het zy.

Soprafare, sorsfare. Overhaalten, overrompelen, overvallen, over zot zyn; ook overeischen, overnemen.

soprafar' uno. Iemand overrompelen; ook overeischen, overnemen (in 't koopen.)

mi sento soprafare d'allegrezza. Ik bevind my van vreugde, enz. overrompeld en buiten magt.

soprafar (sorsfar) la mercanzia. De waar of koopmanschap overfcharren, overeischen.

Soprafatto. Overhaast, overrompeld, overvallen, verrascht, ingenomen.

soprafatto da una subita apoplessia. Van een schielijke, onverhoede geraaktheid, beroerte overvallen. *V. Scorpreso.*

soprafatto dalla rabbia, voglia. Overvallen van haastige, brandende toorn of gramschap, met begeerte ingenomen.

Soprafino. Overfyn, alderfynst.

robba soprafina. De alderfynste waar, koopmanschap.

Soprafuoro. Oppervoeder; ook een schede over den andere, iets daar men een schede in bewaart.

Sopragiungere, sorgiungere. Even daar toe komen, daar over komen, daar boven komen; ook overvallen, aankomen.

a questa mischia sopragiunge la corte. Over dit, op dit geluid, geschreuw quam de wagt, zy quam daar over als zy vogten.

per i mali che ci porrebbero sopragiungere (raggiungere.) Voor de ongelukken die ons zouden kunnen overkomen, die ons mogten overvallen.

Sopragiunger (*raggiunger*) *uno*. Iemand naloopen, vervolgen, narcizen, in- of onderhalen, onderscheppen; ook overvallen.

Sopragiungente. Daar op komende, daar toeslaande, overvallende.

per qualche malatia &c. sopragiungente. Wegens een overvallende, aankomende; ook nog daar toeslaande, bykomende kraukheid of ziekte, enz.

Sopragiunto, *forgiunto*. Ingehaald, onderhaald, onderschept; ook overvallen, overrompeld, verrast, betrapt.

sopragiunto dalla notte, dalla morte, da' nemici. Van de nagt, van de dood schielijk overvallen, verrast, van de vyanden overrompeld.

sopragiunto da collera. Van haastige toorn of gramschap overvallen, bevangen, ingenomen.

Sopragiunta. Een overkomst, toeval, byval; ook betrapping, onderschepping, verrassing, overvaling, overrompeling.

Soprabumano, *Sour' humano*. Bovenmenschelijk.

Soprabumanamente, *suor' humanamente*. Op een bovenmenschelijke wyze.

SOPRAINTENDERE, *Sorintendere*. De opperfte toezigt, opzigt of zorge, last, regeering of bestier van een land of landschap, enz. hebben.

Sopraintendente, *sorintendente*. Een opziender, opper-lasthebber, bevelhebber, opper-regeerder of bestierder:

sopraintendente de Ministri. Een opper-lasthebber (by de Protestanten.)

sopraintendente delle Finanze. Opper-rentmeester of ontfanger van de inkomsten (in Frankrijk.)

Sopramangiare. *V. Sopracibo*.

Sopramano. Een opperhandtreck, een slag van boven's hands, een slag van boven na beneden.

Sopramassaio. Opperhuishouder; ook een opperstokmeester.

Sopramassais. Een opperhuishouster.

Sopramercato. Boven de koop, toekoop.

Sopramontare, *sormontare*. Overklimmen, te boven gaan, overwinnen, neergeveld, ter aarde geworpen zyn.

sopramontar' (sormontar') uno di dottrina &c. Iemand in geleerdheid overtreffen, overwinnen, te boven gaan.

sormontar' uno di dignità, di età, di abilità &c. Iemand in waardigheid, in jaren of ouderdom, in geschiktheid of bequaamheid overtreffen, te boven gaan.

Sopramontante, *sormontante*. Overklimmend, overtreffend, te boven gaande, overwinnend.

Sopramontato. Overklommen, overtroffen, te boven gegaan, overwonnen.

Soprano. *V. Sopra*.

Soprana (*corda*) De (quint) eerste of fijnste snaar op de viool.

Sopranome, *sornome*. Overnaam, toenaam, bynaam.

Sopranominato, *sornomato*. Met by of toenaamen genoemd.

Giesù sopranoninata Cristo. Jesus met toename Christi.

stus, dewelke genoemd word Christus.

Sopranuotare. Boven zwemmen, boven op zwemmen, dryven.

Sopraosso, *soprosso*. Een overbeen, een opperbeen, een bovenbeen.

Soprapagare. Overbetalen, meer betalen als een ding waardig is.

Soprapagato. Overbetaald, meer betaald als het waardig is.

Soprapassio. *V. Sopracibo, Sopra &c.*

Soprapiede. Overvoet, oppervoet (een toestand van een paard.)

Sopraponte, *Sopraponti*. De legboomen van een houtte brug.

Sopraporre. Overleggen, daar over leggen, overzetten.

Sopraposto. Overlegd, daar over gelegd.

Sopraposta. Een quaal tusschen de nagel en het vleesch; ook een quaal van een paard alzoo genaamd.

Sopraprendere, *Sorprendere*. Overrompelen, overhaasten, onderscheppen, verrassen, betrappen.

sopraprender' uno sul fatto. Iemand op verscher daad betrappen, vatten, grypen, vangen.

sopraprender' una città. Een stad verrassen, overvallen.

le sorprese una febbre. Daar overviel hem een koorts.

Soprapreso, *sorpreso*. Onvoorziens, onverwagt overvallen, overrompeld, betrapt, verrast, onderschept, gegrepen, gevangen.

esser soprapreso (sorpreso) dalla pioggia, dalla notte &c. Van de regen, van de nagt overvallen worden.

esser soprapreso dalla colera (stizza, rabbia.) Van de haastige toorn of gramschap overvallen worden.

Soprapresa, *sorpresa*. Overrompeling, overvalling, verrassing, onderschepping, enz. *Met.* Bedrog.

la soprapresa (sorpresa della fortessa di N.) De overrompeling, onverwagte overval, storming en inneming der vesting N.

Sopraprendimento, *sorprendimento*. *V. Sopra*.

Sopra'arrivare. Daar over komen, evenu. daar toe komen.

Soprarriuvo. De daar toekomst, de daar overkomst.

Soprasalto. Onverhoede, onverwagte overval, overrompeling, verrassing.

di soprasalto. Onvoorziens, onverhoeds, onverwagt, enz.

Soprascrivere. Opschryven, boven op schryven.

Soprascritto. Opgeschreven, boven opgeschreven.

Soprascritta, *soprascrizione*. Opschrift.

Soprasedere. Van iets ophouden, iets staken, nalaten, laten steken, blijven of berusten.

sopraseder di qualche cosa. Iets nalaten, onderweeg [laten.

Soprasegno, *soprasegna, sopra' usigna, soprasegnale*. Een teken waar aan iemand gekend word; ook een veldteken, een sjerp.

Soprasella. Opperzadel; ook zadeldak, dekzadel.

Sopraseminare. Boven of overheenzaayen; ook overstrooeyen.

Soprasenno. Overwys, overwetendheid, neuswysheid, al te groote wysheid of wetenschap.

Sopraseno. Een schootdoek, schorteldoek, een voor-schoot.

B b b b b b ;

Sopra-

Sopraſtare. Overſtaan; ook voorſtaan, het opzigt, bewind hebben; ook die nog overig, in 't leven zyn; ook na zyn, voor aſtam, voor aan ſtaan, te boven gaan.

il monte che ſopraſtava alla città. Den berg die over de ſtad lag.

voler ſopraſtar' a tutti. Altemaal te boven willen gaan, de beſte haan in de korf willen zyn.

ſopraſtar' al (il) popolo tirannicamente. Zig over het volk wreedelijk als een dwingeland verheffen, bloeddorſtig regeeren, heerſchen.

ſopraſtar' ad uno in qualche virtù. Iemand in een deugd te boven gaan, overtreffen.

ſopraſtar' alle opere, a qualche altra funzione o facenda. De arbeidsluiden, de bouwluiden voorſtaan, een ander werk of arbeid verſchaffen, beſchikken, beſtellen.

una gran rouina vi ſopraſta. Daar ſtaat u een groot ongeluk voor de deur, op den hals. het is u naby, het zal u haſt treffen, het dreigt u.

i figliuoli, che ſopraſteranno. De kinderen die dan in 't leven zyn, die dan nog in levende lyve zullen wezen.

Sopraſtante. Overſtaande, voorſtaande, aanſtaande, daar op ſtaande, te voren ſtaande; ook de overlevende, na een ander in 't leven gebleven, langſtelevende.

il ſopraſtante pericolo della morte. Het aanſtaande gevaar des doods.

il ſopraſtante delle opere. De voorſtaander, opper-opzigt der arbeidsluiden, der bouwluiden.

Sopraſtanza. Voorſtaand, opperbeſtier, opperopzigt.

Sopraſtimare, ſorſtimare. Overſchatten, overeiſchen, overbieden, overzetten, meer ſchatten, waardeeren als een ding waardig is.

ſopraſtimar la robba. De waar, koopmanſchap overeiſchen, overloven.

Sopravanzare. V. Avanzare. Overblijven, overſchieten, nog over of overig hebben of zyn.

Sopravanzo. Dat nog overig of te veel is, overſchot, toegift.

Sopravaſo. Een dekfel op een var.

Sopravenire, ſorvenire. Onvoorziens of onverwagt daar toe komen, daar tuffchen komen; ook toekomen, overkomen, aankomen, toefchieten; ook zig toedragen, geſchieden, gebeuren. enz.

ſopravenir' a qualche ragionamento &c. Tot een geſprek komen.

ſopravenne il marito. Haar man quam daar over.

V. Sopragiungere,

le ſopravenne il tempo di partorire. De tyd van baren quam haar over, de tyd van baren genaakte haar.

ſopraviene la vecchiaia ſenza accorgereſene. De ouderdom komt ongemerkt aan, ſluip ongemerkt toe.

ſopravenne la notte, il giorno. Den dag, de nagt quam aan.

ſopravengono delle volte caſi. Daar dragen zig ſomwylen zaken toe, daar geſcheide bywylen toevallen.

ora ſopravenne che alcuni giovani &c. Nu geſchiede, gebeurde het dat eenige jongelingen, enz.

gli ſopravenne una grave malattia, una gran paura &c. Daar overquam, overviel hem een groote krankheid of ziekte, daar quam hem een groote ſthrik of vrees aan.

Sopraveniente. Daar over of daar toê, daar op of daar tuffchen komende; ook daar op volgende.

Sopravenuto. Daar over, daar toe, daar op, daar tuffchen gekomen; dat zig toegedragen heeft, dat 'er geſchied is.

Sopravenuta. De overkoming, overkomst, toekomst, tuffchenkomst, aankomst.

ſopravenuta la notte &c. Als nu de nagt, enz. quam te vallen.

Sopraveſte. Een bovenkleed, overkleed.

Sopraveſtire. Overkleeden, daar over aantrekken, aandoen.

Sopraveſtirſi (qualche coſa.) Zig (met iets) overkleeden, over aantrekken.

Sopraveſtito. Overkleed, over aangetrokken.

Sopravivere, ſorvivere. Overleven, iets overleven.

ſopra viver' uno. Iemand overleven.

in lui ſopra vive il valor paterno. In hem leeft de vaderlijke dapperheid, kloekheid.

Sopravivente. Overlevende, nog levende.

Sopra vivenza, ſorvivenza. De overleving; ook de navolging in een ampt of bediening, na 't aſfterven of overlyden van de vorige amptenaars; ook de erffenis of verſterving daar van op zyne kinderen en nakomelingen.

S O R B A, Sorbola, ſor bella. Een ſpreeuwbezy, ſorbe.

Sorbo, ſorbolo. Een ſpreeuwbezyen-boom, ſorbenboom, enz.

S O R B I R E, Sorbillare. Zuipen, ſlorpen, uit-, op- of inſlorpen; ook zwelgen, verzwelgen, ſlokken, opſlokken.

ſorbir' un' uovo. Een ey op- of inſlorpen.

un ſorbi brodo. Een ſopſlorper. *Met.* Een morſige kekbroeder in een klooster.

Sórbile. Dat men opſlorpen, zuipen, of zwelgen kan.

uovo ſorbibile. Een zagt of week gekookt ey, een ſlorp-ey.

Sorbetto. Eenig nat of ſap van iets; ook een warme ſlorpdrankje.

Sorbizioncella. Een drankje, een ſlorp-drankje.

Sorſo, ſorſata. V. Abbasso.

S O R C E, Sorze, ſorcio, ſorrice. Een muis, een aardmuis.

pigliar, prender ſorci. Muizen vangen, muizen.

trappola da ſorci. Een muizeval.

Sorcesto. Een kleine muis, muiſje.

Sorcione, ſorcio. Een groote muis, een rot, relmuis.

Sorciera, ſorziera. Een muizeval.

Sorcigno. Muisverwig; ook dat tot muizen behoort.

color ſorcigno. V. Sopra.

caval ſorcigno. Een muisverwig, muisvaal paard.

Sorciume. Een hope muizen.

Sorcária. Muiskruid.

S O R D I D O. Vuil, leelijk, morſig, drekkig, onrein, ſtinkend. *Met.* Eerloos, ſnood, gierig, geldzugtig, wrekkig, enz.

buomo ſordido ed avaro. Een vuil, eerloos en gierig menſch.

Sordidamente. Morfiglijk: op een vuile, lelijke, morsige, stinkende; ook gierige, karige, wrekkige wyze of manier.

Sordidezza. Vuiligheid, vuilheid, slordigheid, morsigheid, stank.

Sordidare, infordidare. Vuil, morsig, leelijk maken.

Sordidato, infordidato. Morfig, slordig, ongezien, ongedaan, bevuild, bemorst, enz.

S O R D O. Doof, zonder gehoor.

non l'hai detto ad un sordo. Gy hebt het aan geen doove gezegt, dat is, ik wil of zal het wel in agt nemen.

a parole lorde orecchie sordae. Tot ondeugende, onkuifche, schandelijke woorden behooren doove ooren.

diventar sordo. Doof, gehoorloos worden, zyn gehoor verliezen, quyt raken.

esser sordo a' priegbi altrui. Voor iemands bidden of verzoeken doof zyn, dat is, dezelve niet willen hooren.

far il sordo. Zig doof aanstellen, zig doof houden, zig aanstellen of houden als of men iemand niet hoorde.

parlar' ad un sordo. Tot een doove spreken. *Met.* Vrugtelooze arbeid doen; (wy zeggen) voor een doove mausdeur kloppen.

lima sorda. Een stille vyl; die niet vylt, of raspt. *Met.* Een doortrapte, heimelijke schalk.

Sordastro, sordetto, sordiccio. Een weinig doof, hardhoorend, doofagtig zyn.

Sordone, sordacchione. Een doove, die qualijk of hardhoorende is.

Sordamente, (alla sorda.) Opeen doove. *Met.* Stille, zagie, ongemerkte wyze, zonder geraas of getier.

Sordaggine. Doofheid, hardhoorendheid.

SORELLA. Zuster. *V. Suora.*

cara sorella fatemi la grazia. Lieve zuster doe my die gunst.

sorella germana, carnale. Lichamelijke, vleeschelijke zuster.

sorella di padre, sorella di madre. Halve zuster, van de vader of van de moeder.

sorella spirituale. Geestelijke zuster.

Sorellina. Zustersje.

Sorellastra. Stietzuster.

Sorellanza. Zusterschap.

Sorelleggiare. Zig zusterlijk houden, dragen; ook dikmaals zuster noemen, zeggen, dikmaals de zusters bezoeken.

Sorellarsi, Affiorarsi. Zig verzusteren, zusterschap maken.

sorellarsi con una, uno. Zusterschap met iemand maken; ook zig met iemand verzusteren, iemands zuster willen zyn.

SORGERE, Surgere. Opstaan, opryzen, zig verheffen, opregten; ook opwellen, springen, ontspringen, door- of aanbrennen; ook ontstaan. *la virtù soppressa surge alla fine più bella.* De onderdrukte deugd verheft zig eindelijk veel schoonder, komt alkyd veel schoonder voor den dag.

quivi surge una fontana. Hier springt, ontspringt een bron of fontein uit.

quando del sole sorgon i raggi. Als de zonnestralen doorbreken.

nel qual paese sorgon sassi. In welke landen rotsen opteeken, dat is, alwaar groote bergen zyn.

lasciami andar perche surge già l'Aurora. Laat my gaan, want de morgenstond, de dageraad komt aan, breekt door:

ne forgeranno inconvenienti grandi, ne forgeranno guerre, homicidii. Daar zal groote onheil uit ontstaan, spruiten, voortkomen, daar zal kryg of oorlog, moord, enz. uit spruiten, komen.

Sorgente. Opstaande. *Met.* Eerst opgaande; uitbrekende, doorbrekende, voor den dag komende, enz.

sorgenti raggi. De doorbrekende, aanbrenkende stralen. *nella guerra &c. sorgente.* By de aanstaande kryg of oorlog, enz.

Sorgivo, Sortivo. Uit een welle of bron, wellend, opwellend, springend, ontspringend.

acqua sorgiva. Wellend, springend, levendig water.

S O R G O, Sorbo. Opeen Turksche wyze of manier. *Sorgo tutto. V. Sopra.*

S O R G O Z Z O, Sorgozzone. (*Sergozzone.*) Een stoot of steek onder de krop; (wy zeggen) een beere-

[stoot.

dar' un sorgozzone ad uno, (sorgozzone.) Iemand een stoot of steek onder de krop geven.

S O R I A. Sirie, een landschap in groot Asie.

Soriano. Van Sirie, in Sirie gebooren.

S O R M O N T A R E &c. V. Sopramontare.

S O R N A C C H I O, Sornaco. Een dik, taay speeksel; slijm, een dikke, taaye fluim; ook een gesuork in de slaap.

Sornacchioso, Sornacoso. Vol dik en taay speeksel, vol dike, taaye fluimen.

Sornacchiare, Sornacare. Dik speeksel of fluimen uitspuwen; ook snorken in de slaap.

S O R O. Dar nog het melk- of stoppelhair heeft, dat zignog niet geruit heeft, dat nog niet verhaart is.

Met. Eenvoudig, onnozelen, onervaren, onbedreven, ongeschikt, grof, bot, enz.

falco soro. Een jonge, onafgeregte valk.

cervello soro. Een zot, dom herslevat.

io non sono sì soro. Ik ben zoo onnozelen en zoo dom niet.

S O R P A S S A R E &c. V. Soprapassare &c.

S O R P R E N D E R E, Sorpresa &c. V. Sopraprendere &c.

S O R R A. Allerhande soort van gezoute dunne visch.

S O R R I D E R E. Een weinig lachen, grimlachen.

egli sorridendo rispose. Hy antwoorde al grimlachende.

Sorriso. Een weinig gelacht; ook een klein lachje.

con un soave sorriso. Met een liefdelijk, aangenaam, zoet lachje, grimlachje.

S O R R O G A R E, Surrogare. In eens anders plaats stellen, zetten. *V. Sostituire.*

surrogar' uno in luogo suo. V. Sopra.

Sor-

Sorrogazione. Stelling in de plaats van een ander.
SOR SO, Sorfata. Zoo veel als men in eene reis of op eenmaal sloopt, insloopt; ook een dronk, een teugfar, *prender un sorfo, (una sorfata,) di vino &c.* Een dronk, een teug wyn, enz. doen, nemen.
lo bevette in un sorfo, in tre sorfi, (sorfate.) Hy dronk het in een dronk, in een teug, in drie teugen, enz.
Sorfetto, sorfettino. Een teugje, een dronkje, een slokje.
Sorfeggiare. Kleine teugen doen, slokswyze drinken, sloppen, lipperen.
SORT B. Het lot, het geval; ook stand, toestand; ook deel, aandeel.
gettar la sorte. Het lot werpen, loten.
allegger per sorte. Door 't lot verkiezen.
dolorosa, dura sorte. Smartelijke, harde stand, toestand.
mifera estrema, dura sorte. Ellendige, bedroefde toestand, uiterste armoede.
per maladetta sorte. Door ongeluk, door een ongelukkig lot.
per sorte. By geval, mogelijk, misschien.
contentarsi della sua sorte. Met zyn lot, met zyn deel, met zyn stand, daar God hem in gezet heeft; ook met het gene God hem beschoren of over hem toegelaten heeft te vreden zyn.
baver qualche cosa in sorte. Iets tot aandeel, iets door 't lot of 't geluk krygen, iets ten deel hebben.
toccar, cader in sorte ad uno. Iemand iets by geluk toevallen.
gli toccò in sorte una moglie virtuosa. Hem is een deugd-zame vrouw ten deel gevallen.
se mi toccasse (venisse &c.) in sorte. Als my dit of dat ten deel valt, als ik dat geluk mogt hebben.
Sorte. Soort, dat is, manier, wyze, hoedanigheid, gestaltenis, aart, geslagt.
sorte di mercanzia. Een aart, een soort van handol-waren, koopwaren.
diverse sorti di drappo &c. Verscheide slag, soort van laken, enz.
che sorte di vino &c. che sorte di gente &c. è questa? Wat voor wyu, enz. wat voor volk, enz. is dat? wat zyn dat voor luiden?
ogni sorte di animali &c. ogni sorte di gente. Onderscheidelijke aart van dieren, vogeleu, visschen, alderhande slag van volk.
diverse sorti di animali, uccelli, pesci. V. Specie.
io ne ho d'ogni sorte. Ik heb'er allerley soort, alderhande slag van.
della medesima sorte. Van het zelfde slag, van de zelfde aart.
non habbiamo speranza &c. di alcuna sorte. Wy hebben op geenderley wyze en door geen weg hoop, dat is, geheel en al geen hoop.
di sorte che &c. Diergelsalte, diersmate, zoo dat, al-zoo dat, enz.

Sortire, sorteggiare, sortilegare. Loten, het lot werpen, uitwerpen, trekken.

Sortire, sortare, Assortire, Assortare. Sorteeren, een zeker slag, soort, aart of (sortement) uitnemen, uitkiezen, uitschieten, verdeelen.

sortir (sortar &c.) le merci, robbe, manufatture, com. forme le diverse grandezze, finezze e prezzi loro. De waren, koopwaren, handwerkswaren naar hunne onderscheidelijke grootte, fynte en pryzen sorteeren, uitnemen, uitkiezen, uitschieten, verdeelen.

sortir (assortir) la bottega di mercanzia. De winkel met waren voorzien, opregten, opschikken.

sortir' (assortir') i nastri in un' habito, i fiori in una ghirlanda. De banden, nestelingen op een kleed, de bloemen aan een krans cierlijk verdeelen, schikken, sorteeren. *V. Camparsire.*

Sortito, assortito, Assortato. Gesorteert, in soorten, aart, geslagt verdeeld, uitgeleid, verleid; ook voorzien, gestoffeert.

bottega ben (mal) assortita. Een winkel die met koopwaren wel, (qualijk) voorzien is; ook alwaar de waren wel (qualijk) verdeeld, gesorteert zyn.

mercanzia &c. robbe ben (mal) assortite. Wel (qualijk) gesorteerde, verdeelde, uitgeschote waren.

un matrimonio ben (mal) assortito. Een wel (qualijk) gekoppelt huwelijk, enz.

casa, compagnia ben (mal) assortita insieme. Een wel (qualijk) opgeschikt huis, luiden, die zig met malkanderen wel (qualijk) schikken, wel (qualijk) voegen, die by malkanderen wel (qualijk) passen, die met malkanderen wel (qualijk) overeenkomen.

Sortimento, Assortimento. Een soort, sorteering, aart, geslagt.

diversi sortimenti di tele, seta &c. Verscheide soorten, sorteeringen, aart, slag van lywaten, of linnen, van zyde, enz.

SORTIRE B. Uitgaan, uit den huis gaan; ook uitvallen (op den vyand,) een uitval doen; ook *Ma.* Uitvallen, gelukken, eindigen, een einde nemen. *V. Risucire.*

sortir di casa &c. Uit den huis gaan, uitgaan.
sortir l'effetto, (il pieno effetto) Zyne werking, zyn werk, zyn volle eisch bekomen, erlangen.

sortir valorosamente, generosamente. Kloekmoedig, met een heldenmoed uitvallen.

sortir' a fine bramato, a desiderio, a gusto, contento, sodisfazione. Tot een gewenscht einde, naar wensch uitvallen, gelukken, een gewenschte uitgang hebben.

questi maneggi fecero sortir l'elezione di Leopoldo. Deze onderhandelingen en bewerkingen hebben zoo veel uitgewerkt, te wege gebracht, dat Leopoldus tot Keizer verkooren wierd.

Sortito. Uitgegaan, uit den huis gegaan; ook uitgevallen (op den vyand;) ook uitgevallen, gelukt.

non m'è sortito l'effetto. Het is met my niet aangegaan, het heeft my niet gelukt.

dei sortiti restarono trecento. Van de gene die uitgevallen waren zyn'er drie honderd gebleven.

Sortita. Een uitgang; ook een uitval.

far' una sortita generosa. Een edelmoedige, stoutmoedige uitval doen, kloekmoedig uitvallen.

SORVENIRE &c. V. Sopravenire &c.

SOSCRIVERE, Soscritto &c. V. Sottoscrivere &c.

SOSPENSARE. Hangen , ophangen , met de strop straffen ; ook *Met.* Verschuiven , uitsstellen , verlengen ; ook verleggen , misleiden , de pas afsnyden ; ook ophouden , opschorten ; ook in twyffel laten of brengen.

Sospender' un piè. Een voet opligten (word van de kranen en diergelijke vogelen gezegt.)

Sospender' una festa , un processo. Een feestdag verleggen , een regzaak verschuiven , uitsstellen.

Sospender' il suo giudizio &c. Zyn oordeel , vormis uitsstellen , opschorten.

Sospender la risoluzione. Het besluit ophouden , de handelingen , de onderhandelingen een tyd lang uitsstellen ; ook dezelve verschuiven , verlengen , enz.

Sospender gli animi de gli scolanti. De gemoederen der toehoorders ophouden of in twyffel houden.

Sospender' uno a divinis dall' (ab) ufficio. Iemand (tot straf) van zyn ampt voor een tyd lang afzetten , opschorten , iemand zyn ampt voor eenigen tyd doen nederleggen.

Sospender le armi , le hostilità. Stilstand , opschorsing der wapenen , de vyandlijkheden voor een tyd opschorten , uitsstellen , nederleggen.

Sospensione. Hangende , ophangende ; ook verschuivende , uitstellende , verlengende.

Sospeso. Gehangen , opgehangen ; ook verschoven , uitgesteld , verleugd ; ook opgehouden , opgeschort ; ook getwyffeld , bedugt.

Star , restar sospeso. In twyffel staan , bedugt zyn , nog niet wel weten hoe de zaak zal uitvallen.

tener sospesi gli animi de gli ascoltanti , delle parti &c. De gemoederen der toehoorders lang ophouden , en in twyffel , onzeker houden.

lasciar' una cosa &c. in sospeso. Iets nog in twyffel , iets nog onzeker , onbestemd laten.

esser sospeso dall' ufficio. Van het ampt voor een tyd lang afzetten , afgezet zyn.

Sospensione. Hanging , ophanging ; ook verschuiving , uitskelling , verlenging ; ook verlegging , misleiding ; ook ophouding , opschorting ; ook twyffeling , bedugtzaamheid.

la sospensione de gli animi &c. Ophouding ; ook angst , twyffeling der gemoederen , enz.

sospensione delle armi , delle hostilità , de' trattati &c. Stilstand , opschorsing der wapenen , of van den oorlog ; ook verlenging , verschuiving der onderhandelingen , enz.

incorrer' in sospensione. In de straffe van (suspensie) afzetting vervallen , van regts wegen voor een tyd lang afgezet zyn.

SOSPETTO. Verdagt van iets daar men quaad vermoeden op heeft.

luogo sospetto , persona sospetta &c. Een verdagte plaats , een verdagt persoon , enz.

esser sospetto ad alcuno. By iemand verdagt zyn.

renderfi , farfi sospetto. Zig verdagt maken , zig in agterdocht of quaad vermoeden brengen.

baver' uno sospetto. Iemand verdagt houden , quaad vermoeden op iemand hebben.

T O M . I .

Sospetto. Agterdocht , quaad vermoeden , verdagtzaamheid.

baver sospetto star' (esser') in sospetto. Agterdocht , quaad vermoeden , quade gedagten hebben.

entrar' in sospetto. In agterdocht geraken , beginnen quaad te vermoeden of arg te denken.

generar , far &c. sospetto. Argwaan , agterdocht maken of veroorzaken.

pien di paura e di sospetto. Vol vrees en agterdocht.

senza sospetto. Zonder quaad vermoeden , zonder agterdocht , zonder arg te denken.

uscir di sospetto. Uit het quaad vermoeden of de agterdocht geraken.

Sospettoso , Sospettivole , Sospicioso. Vol agterdocht.

esser molto , troppo sospettoso. Vol agterdocht of quaad vermoeden zyn.

Sospettare , sospettare. Iets vermoeden , verdagt houden.

sospettar' di qualche male. Iets quaads vermoeden , vreezen , daar over bevreesd zyn.

questo mi fece sospettare che &c. Dat gaf my agterdocht , en vermoeden dat , enz.

Sospettosire , Insospettosire , Insospettive. Agterdochtig , bevreesd , yverzugtig worden.

SOSPIRARE. Zugten , verzugten , jammeren , klagen. *Met.* Treuren , leedwezen hebben , zig beklagen ; ook bezugten , beweenen ; ook verlanggen , wenschen , haken.

chi sempre brama , sempre sospira. Die altyd verlangt , die zugt ook altyd.

sò che dopo sospirarete , vi farò sospirar' un' giorno. Ik weet dat gy hier namaats zugten en treuren zal , het zal u nog eens smarten , leed zyn.

sospirar di pietà &c. Door medelyden , enz. zugten.

sospirar' a Dio. Tot God zugten , verzugten.

sospirar' il patrocinio l'aiuto &c. di uno. Na iemands bystand of hulpe zugten , dat is , zeer daar na verlanggen , haken , het zelve begeeren.

sospirar' una carica &c. Na een ampt zugten , dat is , streven , tragten , zeer en met zugten daar na verlanggen.

sospirar la sua dura sorte , i suoi peccati. Zyn ongeluk , zyne zonden beweenen , beklagen , bejammeren , betreuren , beschreyen.

Sospirante. Zugtend , verzugtend ; ook weenend , treurend , steenend , klagend , jammerend. *Met.* Verlangend.

Sospirato. Gezugt , verzugt ; ook geweend , betreurd , gesteend , geklaagd , gejammerd. *Met.* Gewenscht , zeer verlangt , met zugten begeert.

la sua sospirata venuta &c. Zyne zeer gewenschte en met zugten verwagte komst.

Sospiratamente. Met zugten en verlanggen.

desiderar , bramar qualche &c. sospiratamente. Iets met zugten begeeren , wenschen en daar na verlanggen.

Sospiro. Een zugt. *Met.* Een groot , en zeer gewenscht verlangen.

far' (gettar') un sospiro , trar sospiri. Een zugt schieten : zugten.

dopo un profondo sospiro disse. Na een diepe en inwendige zugt , zeide hy.

C c c c c

con

con mille sospiri. Met duizend zugten.
sospiri caldi, cocenti, angosciosi, profondi, gravi, languenti, intimi, larghi, mozzati, rotti, lenti. Heete, vierige, angstige of benaauwde, hartbrekende, diepe, zware, quynende, matte of zwakke, innerlijke, weenende, afgebroke, langzame of trage zugten.
Sospiretto, sospiruccio. Een kleine zugt, een zugtje (voornamentlijk als het niet uit'er harten gaat.)
sodrar', slansciar', cacciar' un sospiretto. Een (verdigt, met voordagt gemaakt) zugtje laten vliegen.
Sospirato, Sospirivole. Zugtagtig, zugthartig, klagelijk, jammerlijk, weenelijk; ook dat billijk te beklagen of beweenen is.
voce sospirata. Klagelijke stemme.
fato sospirivole. Een beklagelijke, jammerlijke toestand.
Sossigo, *Suffego*. Spaansche heerlijkheid, grootsheid en ernsthaftigheid; ook eerzucht.
andar, caminar, portarsi (diportarsi) con suffego Spagnuolo. Met een Spaansche ernsthaftigheid en grootsheid treden, gaan, zig ernsthaftig, en groots houden.
star su'l suffego. V. Sopra. Ook zeer naauwkeurig op eer en roem staan, zien, en van een ygelijk geëert willen worden.
Suffegato. Met een Spaansche heerlijkheid, ernsthaftigheid.
feder etc. suffegato. Ernsthaftig, heersch, groots, trots zitten.
Sossistere etc. V. Suffistere.
Nota. 't Geen niet gevonden word in *So*, zoekt in *Su*, en zoo in tegendeel (dewijl het in veele woorden even eens is.)
Sossopra. V. Sotto etc. Sottosopra.
SOSTANZA, *Sustanza*. Zelfstandigheid (substantie) wezentlijkheid van iets, inhoud; ook het beste, de kern, het pit van een zaak.
Sostanza divina, (increata) angelica, humana. Goddelijke, ongeschape, engelsche, menschelijke wezentlijkheid.
sostanza corporea, materiale, incorporea, immateriale. Een lichamelijk, stoffelijk, oulichamelijk onstoffelijk wezen.
tutta la sostanza consiste in questo. De gansche of geheele zaak, de gansche zelfstandigheid bestaat hier in.
non ha sostanza. Het heeft geen zelfstandigheid; het heeft nog sap nog kracht.
carar la sostanza (la miglior sostanza) d'una cosa. Het beste, de beste kern, het beste pit ergens uit trekken.
vivande etc. d'sostanza. Kragtige, voedzame spyzen, enz.
ditemi la sostanza del negotio. Zeg my den inhoud, het kort begrip der zaak.
in sostanza poi non è niente. In der daad zelfs, als men 't by het ligt beziet, is het nietmetal.
Sostanza, Sustanza. Goed, goederen, rijkdommen, middelen.
accrefcar, diffapar etc. le sue sostanze. Zyn goed, goe-

deren, middelen vermeerderen, verteeren, doorbrengen.
Sostanziale, Sostanzioso. Zelfstandig, wezentlijk; ook kragtig; ook gewigtig, enz.
forma sostanziale. De zelfstandige, wezentlijke gedaante en gestalte, de gedaante en gestalte die het wezen geeft.
non era cosa sostanziale. Het was niet byzonders, niet gewigtig, het was geen byzondere, gewigtige zaak.
vivande sostanziale (sostanzioso). Kragtige, voedzame spyzen, die volkracht en sap zyn.
le cose, punti sostanziali. De voornaamste gewigtigste zaken, de hoofdpunten of zaken.
SOSTENERE, Sostentare. Ophouden, om hoog of overend houden, dragen, stutten, ondersteunen; ook houden, uithouden, onderhouden, bevryden, beschermen, verdedigen, enz.
queste due colonne sostengono tutta la casa. Deze twee zuilen, kolommen, pylaren stutten, ondersteunen het gansche huis.
sostener' (sostentar') una cosa grave in aria. Iets zwaars in de lugt, om hoog, overend houden, dragen.
sostener' (in piedi). Zig overend, op de beenen houden, blyvon staan.
la città si sostiene pure. De stad houdt zig nog kloek.
sostener' (sostentar') uno in braccio. Iemand op den arm hebben, dragen. *V. Reggere*.
sostener' una carica, sostener' altri maneggi. Een ampt dragen, dat is, bedienen, voorstaan, hoogen, groote, zware verrigtingen, gewigtige zaken wettente handhaven, uitte voeren.
sostener' uno. Iemand onderhouden, beschutten, beschermen, verdedigen, bystaan, helpen, bevorderen, voorhelpen. *V. Portare*.
sostener' un' opinione etc. Een mening, een gevoelen, enz. handhaven, verdedigen, voorstaau, enz.
sostener' una sazzione. Een (factie) aanhang, toegedaan zyn, daar mede houden.
sostener la sua casa, la famiglia. Zyn huis, het huisgezin onderhouden. *V. Sostener*.
Sostener, *sustener*. Uithouden, datis, lijden, uitof doorstaan, dulden, verdragen.
sostener caldo, freddo, disagio, tormenti. Hiet, koude, ongemak, smarten, pynen, tormentenlijden, uitof doorstaan, verdragen.
sostener' uno. Iemand dulden, lijden, by iemand uithouden.
mi sostengono già tre giorni sono. Zy bleven, verbleven, harden het wel drie dagen by my.
sostener' alcuni di. Eenige dagen lang wagten, verbeiden, geduld hebben, uitharden.
sostener' una lunga guerra. Een lange oorlog uitof doorstaan, uithouden.
sostener' oltraggi, ingiurio. Schimp, smaad of hoon, ongelijk of onregt lijden, ongeregtigheid uitof doorstaan, verdragen.
andar sostendo uno. Iemand altijd beschutten, beschermen, in alles verdedigen, bystaan, helpen.
sostener' una carica con franchezza e riputazione. Een ampt

ampt of bediening met eer en roem bedienen, be-
kleden, waarnemen, handhaven.

sofener un affalto, sofener l'impeto de' nemici. Een
storm tegenhouden, afstaan, den aanval der vyan-
den nithouden, afhouden, wederstaan.

*soocchio non softiene tanto splendore, nè l'anima tanta
dolcezza.* Het oog kan zulken grooten glans niet
lijden, verdragen, nog het gemoed zoo groote
zoetigheid.

non softenne ch'egli si partisse, che lo adorasse &c. Hy
wilde niet lijden, dulden, toestaan dat hy weg
zoude gaan, vertrekken, dat hy hem zoude aan-
bidden, enz.

softenere. Lijden, dulden, dat is, toelaten, toe-
staan, niet afstaan, niet weigeren. *V. soffrire.*

softener l'amore-gli abbracciamenti, i baci d'uno. Iemand
beminnen, lief hebben, omarmen, kussen of zoe-
nen laten.

softener le accoglienze, riverenze &c. Toestaan, toe-
laten, lijden, verdragen dat men hem ontfangt,
eert, enz.

softenuto. Gestut, ondersteut, gedragen, opgehou-
den, om hoog, of overend gehouden: gehouden,
uitgehouden, geleden, verdragen, beschermd,
verdedigd, bygestaan, voortgeholpen, enz.

una fabbrica sostenuta da otto colonne. Een gebouw dat
op acht zuilen, kolommen of pylaren steunt.

veniva sostenuto dal Papa, dal Rè. Hy werd van den
Paus, van den Koning, enz. beschermd, beschut;
ook bevorderd, voorgedragen.

con un' sostenuto passaggio. Met een langzame, ernst-
haftige, heerlijke gang, tred.

uno stile sostenuto egonfo. Een hoogdravende, treffel-
ijke, sierlijke schrijfaart of styl van schrijven.

softenimento. Ophouding, om hooghouding, dra-
ging, stutting, ondersteuning; ook houding,
onderhouding, beschutting, bescherming, ver-
dediging, enz.

softegno. Stut, schraag, schoor, enz. ook steunfel,
ondersteunfel, onderzetfel, onderhouding, enz.

l'unico softegno della mia vita gravosa. Het eenigste on-
derhoud van myn zwaarmoedig, bekommerd
leven.

S O S T E N T A R E. Onderhouden, voeden, opvoe-
den, de kost geven.

softentar la famiglia. Zyn huisgezin onderhouden,
voeden.

softentar il corpo. Het lichaam onderhouden, voeden.

lavorar per softentarsi. Arbeiden om de kost te ver-
dieneu, zyn leven door te brengen.

softentar' uno. Iemand onderhouden, voeden, op-
voeden; ook verdedigen, bystaan, helpen, be-
vorderen, voorthelpen. *V. portare.*

softentare, sustentare. Houden, behouden, handha-
ven, onderhouden, verdedigen, beschermen, enz.

softentar' una sentenza, una massima. Een mening of
gevoele, een grondregel houden, behouden,
handhaven, verdedigen.

softentar' una fortezza, piazza conquistata. Een ver-
overde vesting of plaats, een sterkte behouden,
beschermen, enz.

softentar' una fazione. Een aanhang, (factie) toege-
daan zyn, daar mede houden.

softentabile. Dat men kan houden, behouden, on-
derhouden, voeden, handhaven, beschutten, be-
schermen.

opinione softentabile. Een mening of gevoele die wel
te verdedigen en te handhaven is.

luogo, piazza softentabile. Een plaats, een stad die
nog wel te houden, te behouden, te verdedigen,
te beschermen is.

softentato. Behouden, onderhouden, gevoed, ge-
spyst; ook beschut, beschermd, verdedigd, ge-
handhaaft.

esser (venir) softentato da uno. Van iemand gevoed,
gespyst, onderhouden *Met.* Beschut, beschermd,
bevorderd, enz. worden.

*la fanteria vien softentata dalla cavalleria, e la cavalle-
ria dalle picche.* Het voetvolk word beschut, be-
schermd van de ruitery, en de ruitery van de pic-
keniers, enz.

softentamento, softentazione. Onderhoud, onderhou-
ding, voeding, spyzing, enz.

per suo softentamento. Tot zyn onderhoud, enz.

softentacolo. Een stut, steunfel, ondersteunfel, dat
iets stut, ondersteut.

S O S T I T U I R E, S u s t i t u i r e. In eens anders plaats
zetten, stellen, aanstellen.

softituir' uno in luogo suo. V. Sopra.

softituito, softituito. In eens anders plaats gestelt, die
in eens anders plaats gestelt is, een stad- of stede-
houder, die iets bediend, geschikt, bestelt, re-
geert in plaats van een ander.

softituzzióne, softituziúne. Zetting, stelling, aan-
stelling in eens anders bediening, of plaats.

S O S T R O. Het geneesloon, bezoekloon van een
arts of geneesheer.

S O T T E N T A R E, S u b i n t r a r e. Ondergaan, vol-
gen, nakomen.

softentrar' (colle, spalle) al peso. Onder de last of het
pak gaan, dat is, het pak op zig nemen.

softentrar' (subintrar) nell' ufficio di uno. Iemand in zyn
ampt of bediening volgen, na hem komen, zyn
navolger, nazaat worden, aan een ampt of be-
diening komen, geraken.

S O T T E R A R E. Onder de aarde begraven, onder
de aarde weg stoppen, ingraven; ook planten.

softerrar' tesori. Schatten begraven, onder de aarde
weg stoppen.

softerrar' viti &c. Wyngaarden planten.

softerrar' uno. Iemand begraven.

softerrar' uno vivo. Iemand levendig begraven.

softerrato. Begraven, onder de aarde begraven; ook
geplant.

softerramento. Begraving, delving, ingraving; ook
planting.

S O T T A N A. Een onderrok, vrouwenrok; ook een
priefters rok, priesters kleed.

Sottanella, Sottantina. Een kleine rok, een onderrokje.

S O T T E R F U G E R E. Heimelijk ontvlugten, ont-
vlieden, ontsnappen, ontkomen, ontgaan; ook

myden, vermyden, vlieden, vlugten, schuwen. *Sotte: fuger la fatica &c.* Den arbeid, enz. schuwen, vlieden.

Sotte: fugio. Een uitvlugt.

S O T T E S T A R E. In een aarde doof- of smoortpot of pan, onder een deksel dempen, dooven.

Sottefatto. Gedempt, gedooft; ook iets dat gedempt, gedooft is.

S O T T I L E. Dun, klaar, helder, fijn; ook mager, klein; ook ligt, gering; ook karig, gierig, enz. *Met.* Scherpzinnig, diepzinnig, spitsvinnig, schrande, kloek, verstandig, vernuftig.

cordella, filo &c. sottile. Een dun touwtje, snoertje; fijn, helder, zuiver garen.

vetro sottile. Een dun, fijn, helder glas.

tela, panno, drappo &c. sottile. Fyn, dun, helder laken, fijn, helder lynwaat, linne, enz.

orecchio sottile. Dunne, fijne ooren. *Met.* Een goed gehoor.

aria sottile. Dunne, zuivere, heldere, klare lugt. *corpo sottile.* Een dun, doordringend, doorzigtig lichaam.

voce sottile. Klare, hooge, heldere; ook zwakke, flauwe stemme.

corpo magro e sottile. Een dun, mager en schraal lichaam.

peso sottile, (alla sottile.) Licht gewigt.

galera, legno &c. sottile. Een dunne, dat is, ligte galey, een licht, slegt schip, enz.

vita sottile e sobria. Een zeer matig en nugter leven.

spese sottile. Zeer geringe, spaarzame onkosten.

virvande sottile. Dunne, ligte, verduwelijke spyzen. *unto sottile.* Zagt, week, mals vet, dat is, versche boter.

vista, udito &c. sottile. Een scherp, doordringend gezigt, gehoor, enz.

esser sottile. Scherpzinnig, schrande, wys, spitsvinnig, kloek, verstandig; ook arg, schalk, loos, listig, doortrapt zyn.

d'ingegno sottile. V. Sopra.

pensiero, detto, motto, argomento, inganno, invenzione, sottile. Een spitsvinnige, scherpzinnige gedagte, spreuk, een schrande woord, verstandig, kloek bewys, een listige, looze vond, een arg, doortrapt bedrog, enz.

il Dottor sottile. Den schrandere leeraar. *Met.* Een kloekert, die kloek denkt te wezen.

il Diavolo è sottile, ma fila grosso. De duivel is wel fijn, maar hy spint grof, dat is, hy begint zyne zaken met verstand, maar brengt eindelijk tot grove en groote zonden.

Sottile. Dat rein, zuiver, klaar, dun, fijn, helder is; ook scherp, scherpzinnig.

lavorar' in sottile. Een fijn, net, zuiver werk maken. *recar' uno al sottile.* Iemand dun en spits maken (als een spil), dat is, tot de uiterste en grootste armoe debrengen.

guardar troppo nel sottile. Zeer naauw ergens op zien, op een gering, slegt ding zien, op een beuzeling letten; ook zeer karig, gierig, wrekkig, en

schraapagtig zyn, alles zeer naauw, naauwkeurig uitrekken.

parlar, veder, udir, molto sottile. Zeer scherpzinnig, schrande spreken, zeer scherp zien, hooren. *Sottilesto.* Tamelijk verstandig, spitsvinnig, schrande en loos.

Sottilissimo. Alderzuiverst, zeer fyn, klaar, helder, enz. *Met.* Zeer scherpzinnig, schrande, enz.

sottilissimo, lavoro, lino, sottilissima tessitura, aria, vista &c. sottilissimo ingegno, motto. Zeer subtiel, zuiver, klein werk, fyn geweeftel, zeer dunne, heldere, klare lugt, zeer scherp gezigt, spitsvinnig, schrande verstand.

Sottilmense. Dun, klaar, enz. Ook scherp; ook scherpzinniglijk, diepzinniglijk, verstandiglijk, spitsvinniglijk, enz.

veder, lesser, parlar, ingannar &c. sottilmense. Scherp zien, klaar, dun, fijn weven, spitsvinniglijk spreken, loozelijk bedriegen.

viver, spejar' sottilmense. Zeer deun, gierig, spaarzaam, gering, slegt leven, zig voeden, onderhouden.

specolar, guardar &c. sottilmense. Spitsvinnig, scherpzinnig schouwen, beschouwen, betragten, enz. *morder', toccar' uno sottilmense.* Iemand spitsvinnig, en als ongemerkt steeken, schimpen, beschimpen, enz.

Sottilità, sottigliezza. Dunheid, klaarheid, helderheid, fynigheid, zuiverheid; ook magerheid, kleinheid; ook karigheid, gierigheid; ook scherpzinnigheid, spitsvinnigheid, schrandeheid, enz.

sottilità del drappo, dell'aria, sottigliezza della vista, delle spese. Dunheid, helderheid, fynheid van 't lynwaat, zuiverheid des lugts, scherpigheid des gezichts, karigheid, spaarzaamheid der onkosten.

sottigliezza, sottigliezze, (dell'ingegno.) Scherpzinnigheid, kloekheid, schrandeheid der gedagten.

Sottigliare. Dun, fyn, klein, enz. maken, verdoonen, scherpen. *V. Affottigliare.*

sottigliar l'ingegno. Het verstand scherpen, spitsvinnig, schrande maken.

affottigliar' uno. Iemand afrechten, arg, loos en doortrapt maken; ook tot armoe en verderf brengen.

Sottigliare. Kloek, scherpzinnig, spitsvinnig, schrande, doortrapt, listige gedagten hebben.

S O T T O. Onder, ontrek.

sotto la tavola, sotto la scala &c. Onder de tafel, onder de trap.

sottoterra, sotto acqua, (sott'acqua,) sotto le ali, sotto il braccio, sotto i piedi &c. Onder de aarde, onder 't water, onder de vleugelen, onder de armen, onder de voeten, enz.

metter sotto acqua. Onder water zetten, onder laten loopen, verdrinken.

viver sotto il governo, giogo, sotto la regola, giurisdizione di uno. Onder de regering of de oppermagt, jok, onder de regel, onder de regtsdwang, gehoorzaamheid of onder het gebied leven.

esser sotto di uno. Onder iemand zyn. *Met.* Geringer, slegter, van lager staat zyn als hy, iemand onderworpen zyn.

fare

foto al cirurgico. Onder den wondheelder, dat is, onder zyne handen.
haber sotto di se. Onder zig, dat is, onder zyn geweld, magt hebben.
viffe sotto Giulio Cesare. Hy heeft onder den Keizer (ten tyden des Keizers) Julius Cesar geleefd.
sotto pena di scomunica &c. Onder (by) straffe des bans, op straffe des bans, enz.
una lettera data sotto li venti di Febraio. Een brief op den twintigsten van Februarius gegeven.
sotto nome d'un' altro. Onder de naam van een ander.
esser tradito sotto se d'amore. Onder schyn, voorgeven van liefde verraden worden.
venne sotto pretesto, colore &c. Hy quam onder schyn, voorgeven, onder den dekmantel, enz.
parlar &c. sotto voce. Stil, zegt, bequaam, heusch spreken.
guardar &c. sotto occhio, (sottoocchio.) Ongameskt, heimelijk, met halve oogen aanzien.
far' una cosa sotto mano. Iets onder de hand, dat is, heimelijk, stil, ongemerkt doen.
il Rè si portò sotto Maastricht. De Koning ging onder, dat is, voor Maastrigt.
descrizione dell' assedio di Candia e delle cose notabili occorsevi sotto. Beschryving der belegering van Kandia en alle gedenkwaardige zaken voor dezelve vesting voorgevallen.
Sotto, di Sotto. Onder.
andar sotto. Ondergaan, zinken, verzingen, te gronde gaan.
metter sotto. Onderleggen, onderwerpen; ook aanspannen, aanleggen, inspannen.
esser sotto, adesso siamo sotto. Daar onder zyn, nu zyn wy daar onder, dat is, verlooren, bedorven.
restar di sotto. Onder, daar onder blyven; ook te kort schieten, komen, verderven, ten onderen gaan.
per di sotto, al di sotto. Van onderen, van onderen op, of af.
forar la nave per (al) di sotto. Het schip van onderen doorbooren.
Sottosopra, Sosopra. Over en onder, onder en over, het onderste boven, in wanorder.
metter ogni cosa sottosopra. Alles het onderste boven werpen, in wanorder stellen, brengen.
Nota. Sotto word met veel naamwoorden en werkwoorden verdubbeld, gelijk als *Sopra*, en heeft verscheide betekenissen, als:
Sottacqua. Wat onder het water is, onder water.
mondo sottacqua. De wereld die onder het water is.
Sottandare. Ondergaan, onderwaarts, nederwaarts [gaan].
Sottascoltare. Heimelijk luisteren, toehooren, agt geven, gadeslaan, bespieden, waarnemen.
Sottentrare. V. Abbasso.
Sottocakze. Onderkouslen.
Sottoccare. Zagt, een weinig aanraasten, aanraken; ook heimelijk, steelswyze betasten, bevoelen.
Sottocamera. De onder- of benede kamer.
Sottocameriere. Onderkamerling, onderkamerdienaar.

Sottocinghia. Oudergordel, onderband.
Sottocoda. Een staatriem van een paard.
Sottocoppa. Een schaal daar het drinken opgebracht, en die onder het drinken ondergehouden word; ook 'r vleesch onder de nek.
Sottocomito. Onderroeymeester.
Sottocuoco. Onderkok.
Sottodiacomo. V. Soddiacono.
Sottogola. Een kindock, kinketting. *V. Soggola.*
Sottolunare. Ondermanig, dat onder de Maan is.
le cose sottolunari. De ondermaansche, dat is, wereldsche zaken of dingen.
Sottomaestro. Ondermeester, onderleermeester.
Sottomento, Sottomentone. Een onderkin, een dubbele kin.
Sottomettere, Summittere. Onderleggen, onderzetten, onderstellen, onderwerpen.
sottometter qualche cosa ad uno. Iemand iets onderleggen; ook onderwerpen.
sottometter' il visello alla vacca. Het kalf onder de koe leggen.
Sottometterfi (ad uno.) Zig aan (iemand) onderwerpen, ondergeven; ook zig onderdanig maken.
sottometterfi una piazza, una provincia. Een vesting, een landchap onder zyn geweld, gebied, magt of zyne gehoorzaamheid brengen.
sottometter qualche cosa al giudicio o parere de' più prudenti. Iets aan 't oordeel en goeddunken van de gene die verstandiger zyn onderwerpen.
Sottamezzo, Sommeso. Onderwerpen, ondersteld, ondergezet. *V. Sommeso &c.*
Sottoponere, Sottoporre. Onderzetten, onderstellen, onderleggen, onderdoen, onderbrengen.
sottoponer' uno al suo commando. Iemand onder zig, onder zyn geweld, magt, gebied, gehoorzaamheid brengen, iemand onderwerpen.
Sottoponerfi, Sottoporfi (ad uno.) Zig (aan iemand) onderwerpen; ook onderdanig maken.
sottoponerfi a' pericoli &c. Zig aan 't gevaar, enz. onderwerpen, overgeven.
Sottoposto. Ondergeleid, ondergezet, ondergesteld.
esser sottoposto ad uno. Iemand onderworpen, onderdanig zyn.
esser sottoposto a mille inganni &c. Duizenderley bedrog onderworpen zyn of moeten doorstaan.
Sottopriore. Onder-Prioor.
Sottoscrivere, Soscrivere. Onderschryven, ondertekenen.
sottoscrivere' una lettera. Een brief onderschryven, ondertekenen.
sottoscrivere' una lega, un contratto. Een verbond, een geding of verdrag onderschryven, ondertekenen.
sottoscrivere' una sentenza, un' opinione. Een meening, een gevoele onderschryven, dat is, het zelve be- kennen, byvallen, toestemmen, goedkeuren.
Sottoscriverefi. Zig onderschryven, ondertekenen. *Met.* Verpligten, gestand doen, bekenen, toestemmen.
mi sottoscrivivo. Ik schryf my ook daar onder, ik bekenne het ook.
Sottoscritto, Soscritto. Ondergetekend.

Sottoscritta, (*Sofcritta*.) *Sottoscrizione*. Onderschryving, ondertekening; ook bekentenis, toestemming.

far la sottoscritta (*sottoscrizione*.) De onderschryving, ondertekening maken, onderschryven, ondertekenen.

Sottoscrivere. Ondertekening, zyn hand zetten.

S O T T R A R R E. Af trekken, afdoen, afnemen; ook onttrekken, te rug trekken, benemen.

sottrarr' i numeri. Het getal in de rekening aftrekken (subtraheeren.)

sottrarr' il cibo, l' esca, l' acqua &c. De spys onttrekken, het water, enz. benemen.

sottrarr' l' esca a maggiori disgusti. Den zondaar, dat is, de gelegenheid van grooter verschillen wegnemen, dat is, afnyden.

sottrarr' la paga, salario, la limosina. De soldy, de loon, salaris, de aalmoessen onttrekken, niet willen geven.

sottrarr' la grazia, l' aiuto, la mano. De gunst, of genade, de hulp onttrekken, de hand aftrekken.

sottrarr' la pignata dal fuoco. De pot van 't vuur trekken, te rug trekken.

sottrarr' uno a' (da') pericoli, tormenti. Iemand uit de gevaren, pynigingen trekken, dat is, redden, helpen.

Sottrarsi. Zig aftrekken, onttrekken, te rug of agterwaarts trekken, afscheuren; ook ontgaan.

sottrarsi dalle cose sensuali, dal mondo, dalla compagnia. Zig van de zinnelijke, vleeschelijke dingen aftrekken, onttrekken, de wereld afstaan, verlaten, zig van 't gezelschap afzonderen; ook heimelijk ontgaan, weggaan.

sottrarsi dalle spese. De onkosten ontgaan, dezelve myden, vlieden, schuwen.

sottrarsi dall' impegno. Van 't begonne of voorgenome werk, waar in iemand zig ook zelfs verbonden, verplicht heeft, weder afstaan; ook zig onttrekken, zig daar afsmaken, ontslaan, op dat hy niet verbonden, verplicht zal zyn het een of het ander te doen.

sottrarsi dall' ubidienza. Zig van de gehoorzaamheid onttrekken; niet willen gehoorzamen.

Sottrabente. Aftrekkend, onttrekkend.

Sottratto. Afgetrokken, onttrokken, te rug getrokken.

Sottrazione. Aftrekking; ook onttrekking, te rug trekking.

sottrazione della grazia, dell' aiuto &c. Onttrekking der genade, gunst, der hulpe of bystand.

S O V E N I R E, *Souvenire*. Bystaan, byspringen, helpen, te hulp komen, onderstand doen.

sovenir' (ad) uno di qualche cosa. Iemand ergeus in helpen, bystaan, te hulp komen.

sovenir a' poveri, a' bisogni del prossimo. De arme luiden, de nooddruftigheden onzer evennaasten te hulp komen, helpen.

Souvenire, Souvenirsi. Weder in de zin komen, zig weder erinnern, weder gedenken, gedagtig worden.

sovenirsi di qualche cosa. Zig iets weder erinnern, weder in de zin of te binuen komen, gedagtig worden.

mi sovieni che &c. Het valt my in, het komt my te binnen dat, enz.

far sovvenir' ad uno qualche cosa. Iemand iets doen erinneren, weder iets doen aannemen, iets gedagtig maken.

questo mi fa sovvenire di &c. Dat erinnert of vermaand my, dat word ik indagtig, enz.

non mi sovieni più. Het valt my niet meer in, het komt my niet meer te binnen.

vi sovveniva di me. Gedenk aan my, erinner u myner.

Sovenuto, Souvenuto. Geholpen, bygestaan, bygesprongen, te hulp gekomen.

esser sovvenuto ne' suoi bisogni. In zynen nood geholpen, bygestaan worden.

Sovenenza, Sovvenzione, Sovvenimento. Erinnerung, gedagtenis, geheugenis, het gedenken, geheugen; ook hulp, enz.

S O V E N T E. Dikwils, dikmaals, menigmaal, menigwerf; ook gedurig, veel.

soventi battaglie. Gedurige stryden, gevechten, lagen.

S O V E R C H I O, *Soverchio, Soverchievole*. Overloedig, overtollig, te veel; ook zeer groot.

per soverchio caldo, vino. Wegens de al te groote hitte, wegens het overvloedig, overtollig wyndruken, wyndzuipen.

per soverchio amore, che gli portava. Wegens de al te groote liefde die hy tot hem droeg.

questo viaggio &c. sarà soverchio. Deze reis, enz. zal te vergeefs, vrugtelooz zyn.

soverchio rompe il coperchio. Te veel (tevol) breekt het deksel; (wy zeggen) is ongezond.

dar del suo soverchio a' poveri. Van zyne overvloed (overfchor) den armen mededeelen.

Soverchio, di Soverchio, Soverchiamenti. Overvloediglijk, overtolliglijk, onmatiglijk, zeer, bovenmaten.

tu mi hai di soverchio attributo. Gy hebt my zeer, bovenmaten bedroeft.

Soverchiaris, Soverchiaris. Overvloedigheid, overtolligheid, onmatigheid, onnodige onkosten en onnodig gebruik der dingen; ook verspilling, verquisting, enz.

S O V E R C H I A R E, *Soverchiare*. Uitschieten, uitsteken, uitstaan of uithangen; ook overwinnen, overtreffen, magtiger zyn.

il manico gli soverchiava fuori della scarpella. De steel hing, stak hem uit, buiten de zak.

il tetto soverchi alquanto le muraglie. Het dak moet een weinig over de muur schieten, uitsteken.

la malizia soverchia delle volte l'età. De boosheid is somtyds, bywylen boven de jaren, den ouderdom: de boosheid is somwylen grooter als de ouderdom.

in avarizia soverchiava ogni spelerzione. In gierigheid overtrof hy de alderluizigste schraper, gierigste, karigste mensch.

in lui soverchia l'umor melanconico. In hem heeft de zwarte gal de overhand genomen.

soverchiar', soverchiar', superchiar' uno nel duello, nella battaglia. Iemand in een tweegevegt, in den itryd over-

- overwinnen, overtreffen, al te groot voordeel op zyn vyand hebben.
- Soverchiato, Soperchiato.** Overwonnen, overtroffen, overhaald; ook listig en schelmagtig overvallen of aangevallen, aangetast, aangegrepen.
- esser soverchiato da uno.* Van iemand overwonnen, overtroffen, in voordeel overtroffen; ook op een bedriegelijke, listige, arglistige wyze aangegrepen, aangetast worden.
- Soverchiatore, Soperchiatore.** Een overtreffer, een bedrieger, een schelm.
- Soverchieria, Soperchieria, Superchieria.** Overtreffing, overwinning; ook een listig, bedriegelijk voordeel of aanval in den stryd, enz. schelmery.
- far soverchieria ad uno.* Iemand listiglijk in den kamp, in het gevegt overtreffen, het voordeel afzien, een schelmstuk spelen.
- affaktar' uno con soverchieria, (soverchierivolments.)* Iemand listiglijk, bedriegelijk tegens alle segten; ook verraderlijk, schelmagtig, moorddadig aanvallen, overvallen.
- SÓVERO, Sòvero.** Kurk, vlothout.
- Soverino.** Van kurk, van vlothout.
- Soverini, Sovervati.** Pantoffels, kamermuilen van kurk of vlothout.
- S O V E R T I R E, Souvertiere, Soverfiare.** Omkeeren, het onderste boven keeren, ter neder, of omverre werpen, smyten.
- sovertir' una città.* Een stad het onderste boven keeren, verwoesten, in de grond verderven.
- sovertisciar la carrozza &c.* De koets of karos omwerpen.
- sovertir lo stato, la republica, la giustizia.* Den staat, het gemeenebest, de gerechtigheid omkeeren, dat is, in wanorder, tweedragt, oproer brengen, verstooren, verwarren, beroeren, enz.
- sovertir' il mondo.* De wereld omkeeren, alles het onderste boven werpen, overal onrust en oproer verwekken.
- sovertir' ogni cosa.* Alles omkeeren, alles het onderste boven keeren, ter nederwerpen, of omverre smyten.
- sovertir' uno.* Iemand verleiden, tot eenige misdaad, zonde, schelmstuk brengen.
- sovertir la plebbe.* Het volk oproerig maken, tot beroerte verwekken; ook vervoeren, verleiden.
- sovertir le leggi.* De wetten omverre-stooten, vernietigen.
- sovertir' un' argomento.* Een bewys omverre-stooten, werpen, afscheiden, wederleggen.
- sovertir' i disegni di uno.* Iemands voornemen omver-stooten, dat is, te rug stellen, veragteren.
- Soverdito, Soverfiato.** Ter neder gesmeten, geworpen, omverre gesmeten, omgesmeten, omgekeerd, omgeworpen, 't onderste boven gekeerd of gesmeten, enz.
- Soverditore.** Een verstoorder, verdétver, enz. Ook vervoerder, oproermaker.
- Soverfione, Sovertimento.** Omkeering, omwending, omverre smyting; ook verstooring, verwoesting, vernieling, verderving.

- Soverfione di Troia, di Gierusalemme.** De omkeering, verwoesting van Troye, van Jerusalem.
- Soverfione totale.** Ganschelijke verstooring, verwoesting, vernieling, verderving, gauschelijke omval, omkeering, verstroojing.
- S O V R A, Sourano, Souranità &c. V. Sopra, Soprano &c.**
- S O V R A C U O C O &c.** En diergelijke te zamen gestelde, enz. *V. Sopra*, by *Sopra*.
- S O U V E N I R E &c. V. Souvenir.**
- S O Z Z O.** Vuil, leelijk, onzuiver, onklaar, stinkend, onrein, garstig, verschimmeld; vervuild, verrot, afschuwelijk, mismaakt, oneerlijk, enz. *V. Sporco, Suicido.*
- i fozzi diletti della carne.* De vuile, onreine, afschuwelijke wellusten des vleeschs.
- fozzi penseri.* Vuile, leelijke, onzuivere, oneerlijke, schandelijke, enz. gedagen.
- sozzo can vituperoso che sei!* Gy vuile, stinkende, verrotte hond daar gy zyt!
- sozzo quanto il peccato.* Zoo vuil, zoo leelijk als de zonde, dat is, zeer afschuwelijk.
- Sozzamente.** Vuil, leelijk, onnut, schandelijk, afschuwelijk.
- viver &c. sozzamente, sporcamente, facidamente.* Vuil, leelijk leven, een onrein, schandelijk leven voeren, leiden.
- Sozzura.** Vuiligheid, onzuiverheid, afschuwelijkeheid, mismaaktheid, enz.
- sterco ed ogni altra sozzura.* Dreuk en allerley vuiligheid, onreinigheid.
- viver' in fornicazione e simili sozzura.* In hoerery en diergelijke vuiligheden of onreinigheden leven.
- Sozzare, Insozzare.** Stinkend, garstig, vuil, leelijk maken.
- S P A C C A R E, Spacciare.** Houwen, hakken, splyten, klieven, klooven.
- spaccar legna.* Hout hakken, klooven.
- Spaccarsi.* Zig splyten, opsplyten, klooven, scheuren, opscheuren, openscheuren
- Spaccato.** Gespleten, gekloofd, gekliefd, gescheurd.
- occhi, narici ben (mal) spaccati, spaccate.* Wel (qualijk) gespleten, dat is, opene oogen, neusgaten, enz.
- Spaccatura.** Splyting, klooving, klieving; ook een reet, een scheur, een gat.
- Spaccino.** Een splyt- of kloofzyer, bytel; ook een vleeschmes, hakmes; ook een houtbyl.
- S P A C C I O.** Verslyting, vertiering; ook een wisselbaver, *trovar spaccio delle sue robbe.* Zyne waren, koopwaren verslyten, vertieren, aan de man brengen, helpen.
- egli fa molti spacci per Italia.* Hy doet, maakt, heeft groote wissels en sterke handel door Italie.
- Spaccio, Dispaccio, Dispacci.** Een pakje brieven die gewigtige zaken in hebben; ook vaardige, spoedige afvaardiging, afzending van den postlooper of bode; ook bevelen, besluiten, gewigtige zaken betreffende.
- vennero già i dispacci di Roma &c.* De brieven, de raadsbesluiten, de bevelen zyu al van Rome gekomen, aangekomen.

venne quâ con sufficienci dispacci da Madrid. Hy is met genoegzame ondersigtigen van Madrid hier gekomen.

Spacciare, Dispacciare. Aan de man brengen of helpen, verslyten, vertieren, verhandelen; ook afvaardigen, afschikken, verzenden; ook verteen, verquisten, enz. *V. Spedire &c.*

Spacciar le sue robbe. Zyne waren verslyten, vertieren, verkoopen, aan de man helpen of brengen.
spacciar terreno. Aarde agter laten, dat is, gezwind, vaardig, spoedig gaan.

spacciar la casa, la città. Het huis, de stad, ruimen.
spacciar il suo patrimonio. Zyn vaderlijk goed verteen, verquisten, doorbrengen.

spacciar un messaggiere, corriere, un' espresso, spacciar uno per le poste. Een bode, een postlooper, een afgezondene (expresse) met gewichtige brieven of bezigheden, iemand te post afvaardigen, afzenden, enz.

spacciar unoper le generali. Iemand slegt gehoor geven, iemand maar met een gemeen antwoord afvaardigen, niet veel byzonders met iemand uitregten.

vi spaccierò subito. Ik zal u zoo aanstonds afvaardigen.

non sarete spacciato così tosto. Gy zult nog zoo schielijk niet afgevaardigd worden.

Spacciarfi. Zig ontslaan, ontlasten, los, ledig worden, outledigen; ook zig spoeden, haasten, schikken; ook iets schielijk of haastig doen; ook zig ergens voor uitgeven.

se potrà mai spacciar mi da questi intrighi. Indien ik my van deze verwarde handel zal kunnen ontslaan, ontlasten.

non mi posso spacciar a costoro. Ik kan van deze luden niet ontslagen worden, ik kan van hen niet afkomen.

spacciarfi per conte, per gentilhuomo, per grand' erudito, favorito &c. Zig voor een Graaf, een Edelman, een hooggeleerde, voor een zeer begunstigde, enz. uitgeven.

spacciar il grande, il dotto, V. Sopra. Voor een groot Heer, een geleerde, enz. spelen, dat is, een groot Heer, enz. willen zyn.

Spacciabile, Spaccievole. Verkoopelijk, dat bequaam is om aan de man te brengen; ook opregt.

robba spacciabile. Verkoopelijke waar, koopmans goed.

non esser robba spacciabile, (esser inspacciabile.) Geen verkoopelijke waar, geen koopmans goed zyn.

Spacciato, Dispacciato. Afgevaardigd, afgezonden; ook vaardig, ontsnapt, ontslagen; ook ledig, gezwind, gaauw, onverhinderd.

robba non spacciabile (inspacciabile.) Onverkoopelijke waar, koopmanschap.

sarete spacciato subito. Gy zult zoo aanstonds afgevaardigd worden.

per esser più spacciato e libero. Om des te gaauwer, vaardiger, onverhinderder, en vryer te zyn.

esser spacciato. Vaardig, weg, dat is, bedorven zyn.

tu sei spacciato. Gy zyt vaardig, dat is, bedorven, gy zyt weg, het is uit, het is gedaan met u.
matto spacciato. Een onbehouwe booze zot.

Spacciatamente, alla Spacciata. Straks, snaks, haastig, spoedig, zonder draliug of vertoef, in der yl, gezwind.

corse spacciatamente. Hy liep gezwind, haastig, spoedig heen.

S P A D A. Een degen, rapier, zwaard, een vlak zwaard.

cinger (cingerfi) la spada. Den degen aanhangen, op zydé doen.

portar una spada. Een degen dragen.

cacciar (metter) mano alla spada. De hand aan den degen slaan, na den degen tasten, enz. *Met.* Kryg, oorlogaanvangen, beginnen; ook zig verweeren.

sfoderar, sguainar, trar la spada. Den degen trekken, uittrekken, van leer trekken, uit de schede trekken, het geweer, het zwaard ontblooten.

saper maneggiar la spada. Den degen weten te voeren, den degen verstaan.

cercar una cosa, determinar le differenze, farfi la strada, farfi largo colla spada. Iets met den degen (het zwaard,) zoeken, de verschillen met den degen eindigen, zig met het punt ruimbaan maken, dat is, met de wapenen, met geweld.

far la pace colla spada in mano. Met den degen, met het zwaard in de hand, in de vuist vrede maken, dat is, niet gedwongen.

spada nuda (tratta) forbita (filata.) Een bloote, blanke degen.

a spada tratta. In regten ernst, onbeschroomd.

nemico a spada tratta. Een gezwore, openbare vyand.

disendersi a spada tratta. Zig wel, regt, en met alle magt beschutten, verdedigen.

spada da giuoco, da scrimia, dimarra. Een schermdegen, (fleuret.)

spada da filo. Een houwdegen.

spada da punta. Een stootdegen. *V. Stocco.*

le spade. Den degen, het rapier, het zwaard.

spada romana. Een merkteeken aan een paard alzo genaamd.

Spadaccina, spadetta, spadina, spaducio. Een kleine degen, een degentje.

Spadaccio. Een jonkertje, die een degen draagt, een prouker; ook een braveerder, snorker, pocher, Inoever, blâaskaak, die gaarne krakkeel en twist aanvangt.

Spadaccia. Een oude roeftige degen; ook het geweer van een fergiant.

Spadaccia da cirro. V. Sopra.

Spadone. Een zwaard, slagzwaard.

giuocar di spadone, menar lo spadone. Met het lang zwaard vegten, het slagzwaard voeren, dat is, daar mede slaan in kyven of vegten.

Spadare, spadarsi. Den degen aanhangen, aangorden, zig met een degen wapenen.

Spadato. Met een degen gewapend.

Spadato, spadaccinato. Een slag met een degen.

Spadbro, **spadato**, **spadaruolo**. Een zwaardveger of degenmaker.

Spataria. Een hoepede gens; ook een zwaardveggers werkplaats of winkel.

Spadola. Een spatel. *V. Spatola*.

S-P A G N A, *le Spagne*. Spanje.

Re di Spagna. De Koning van Spanje.

vino &c. di Spagna. Spaansche wyu, enz.

Spagnuolo. Spaansch, van Spanje.

lingua &c. Spagnuola, *proverbio Spagnuolo &c.* De Spaansche spraak of taal, een Spaansch spreekwoord, enz.

grandezza, *rodumontada*, *bravura Spagnuola &c.* Een Spaansche, grootfche opfnyding, grootfpreeking, poehing, enz.

con stemma Spagnuola. Met Spaansche langmoedigheid, zeer bedagrzaam en met een rype raad, gelijk als de Spaansche aart is.

alla Spagnuola. Op zyn Spaansch.

Spagnuolarfi, **Inspagnuolarfi**. Gansch Spaansch, Spaansch gezind worden, de Spaansche party houden, aan de Spaansche kant zyn.

Spagnuolato, **Inspagnuolato**. Spaansch-gezind geworden.

Spagnuolata. Een Spaansche opfnyding of grootfpreeking; ook anders een Spaansch stukje, in zeden of manieren, enz.

far tanto Spagnuolate. Een deel Spaansche opfnydingen voor den dag brengen.

Spagna leggiare. *V. Sopra*. In zyne zeden de Spanjaarden navolgen; ook Spaansch-gezind zyn, met Spanje houden.

Spagnuolismo. De Spaansche aanhang of partyge-nootschap.

S P A G O. Bindtouw, bindgaren, draad.

spago da lettere. Bindtouw, bindgaren om de brieven roete binden.

spago da scarpinello. Schoenmakers draad, pikdraad.

Spaghetto. Dun bindtouw, bindgaren.

S P A L A N C A R E. Zoo wijd open maken of van malkanderen doen als 't mogelijk is.

spanlancar le porte. De deuren, de poorten wijd open maken, wijd open doen.

spanlancar la bocca. De mond wijd open doen, spalken.

spanlancar le gambe &c. De beenen wijd van malkanderen doen.

Spanlancato Wijd open gemaakt, wijd open, wijd van malkanderen gespalkt.

S P A L A R E, **Dispalare**. Ontpalen; ook wegfchoppen, met een fchop wenden, omwenden, keeren; ook met fchoppen laden, opladen of vullen, opvullen, uitvullen, enz.

spalar la vigna, *un ferraglio*, *una siepe &c.* De wijnfrokken of staken, de tuinstaken, de palen van een heining, enz. uittrekken, uithalen.

spalar i grani. Het koren omwenden, omkeeren, verfchieten.

Spalato. Zonder palen, ftoffen of staken: ontpaald.

una vigna, *una siepe spalata*. Een wijngaard, een hage zonder heining of palen.

T O M. I.

Spalatore. Een korewender, korenverfchietter, ook een fchopper, een fchopper of graver by het bouwen of fchansgraven.

S P A L D O. Een vooruitftekende of overhangende rots; ook een luiffel, een hooge galdery die buiten het huis staat; ook een gang of omgang op een toeten of anderszins.

S P A L L A, **Spalle**. Schouder; ook het fchouderbeen, fchouderblad, enz. *V. Homero*.

portar qualche cosa sulle (in sulle) spalle. Iets op de fchouderen dragen.

gettar' una cosa dietro (doppo) le spalle Iets agter of over de fchouderen werpen. *Met.* Niet agten, verwaarloozen.

fringer, *piegar le spalle*, *refringerfi nelle spalle*. De fchouderen optrekken, buigen. *Met.* Geduld moeten hebben; ook zig verootmoedigen.

spalla di vitello, *montone*, *cappone &c.* Het voorfte vierendeel van een kalf, een fchouder van een ram, hamelebout, een vleugel van een kapoen of kapuin, enz.

recarsi una cosa in spalla, *sopra le (sulle) spalle*. Iets op de fchouderen, op den hals, op de nek nemen, iets opnemen, opvatten.

il turcasso gli pendeva doppo le spalle. De pylkoker hing hem agter over de fchouderen, agter op den rug.

esser sempre alle spalle di uno. Iemand altyd op de fchouderen zitten. *Met.* Altyd by of onkent iemand zyn en zien wat hy doet of uitregt.

dar le spalle al nemico. Den vyand den rug toekeeren.

volger (volar) le spalle. *V. Sopra*. *Met.* Niet aanhoo-ren, niet aanzien willen.

far spalla ad uno. Iemand de fchouderen aanbieden; voor iemand bok staan, dat hy over zyne fchouderen kan klimmen. *Met.* Iemand helpen, bystaan; (wy zeggen) onder de armen vatten, oudefteenen, bevorderen, verdedigen, enz. *V. Spallegiare*.

accompagnar' un gran Signore, *trattarlo &c. a spalla*, *spalle*. Een groot Heer gansch op de zyde, dat is, niet agter hem gaan. *Met.* Zig aan hem gelijk fte-len, en niet geringer of minder willen zyn als hy.

stropicciar le spalle ad uno. Iemand de fchouderen kraauwen, wryven, ftreelen. *Met.* Byleggen, onderdoen.

baver buona spalla, *baver larghe*, *alte le spalle*. Goede, breede, hooge fchouderen hebben. *Met.* Iets wel konnen dulden, lyden of verdragen.

baver spalla in qualcheduno. Zyne fchouderen aan iemand hebben, dat is, zyn zeker vertrouwen, zyn hoop, zyn toevlugt; ook een groote begunftiger, bevorderaar aan iemand hebben. *V. Appoggio*.

far' una cosa, *mangiar'*, *baver' &c. alle spalle di uno*. Iets op iemands fchouderen, dat is, gevaar doen, op een anders kosten eeten, drinken, enz.

alle spalle vostre. Op uw gevaar; ook op uwe onkosten; ook op uwe verantwoording.

Spallaccia, **Spallaccio**, **Spallacci**. Schouderharnasch, fchouderufping; ook een slag op het agterfte. *V. Guidalefco*.

D d d d d

Spal-

Spallare, spallaciore. Op het agterste, op de schouderen slaan.

Spallato, spallaciato. Dat op het agterste, op de schouderen gebroken is.

cavallo spallato, (spallaciato.) Een paard, dat op de schouderen gebroken is.

Spallata. Schouderblad, schouderbeen, ook een slag op de schouder.

dar' una spallata (spallatella, spallatina) ad uno in segna di favore. Iemand een weinig op de schouderen kloppen of slaan, tot teeken van zyne gunst.

Spallatura, Spallaciatura. Drukking op de schouder.

Spalliera. Een leuning aan een stoel of bank; ook het groene tuin of hagewerk, de leuning in den tuin (alzo genaamd;) ook de tapyten, tapytwerken of behangfels aan de muur of wand van een vertrek; ook de eerste roeybanken in een galey, niet verre van den stuurman.

spalliera d'una sedia &c. De leuning of leuning van een stoel, enz.

far spalliera nella corte. Aan 't hof maat voor tapyt aan de wand verstreken, dat is, aldaar maar in de voorkamer staan om gezien te worden, en anders geen byzondere verrigtingen hebben.

Spalliere. De roeyknecht die op de eerste bank agter in 't schip roeid.

Spalliere. Met tapyten en diergelijke behangfels behangen, bekleeden, bezotten.

spallier' una stanza, (di tapezzarie.) Een vertrek of kamer met tapyten of tapisseryen behangen, vercierden.

spallier' un giardino, di rosei &c. Een tuin met rozeboomen, enz. bezetten, beplanten.

Spallierato. Met tapyten of diergelijke behangen, vercierd; ook dat een leuning heeft.

camera spallierata di finissimi brocati. Een vertrek of kamer met het alderfijnste stikwerk of goudstoffen behangen, vercierd.

giardini spallierati di rose e di gelsomini. Tuinen met roozen en jasmynen bezet.

la piazza per tutto erano spallierati di soldatesca cittadini. De straten waren aan beide zyden met gewapende burgers bezet.

Spalleggiare. Op de schouderen dragen; ook op beide de schouderen dragen; ook de schouderen wel regeren, schudden en gebruiken. *Met.* Lustig, wakker voortstappen, gezwind voortstuwen.

spalleggiar' uno. Iemand op zyde gaan; ook iemand de schouderen bieden of onderhouden, iemand met de schouderen ondersteunen, ondersteunen. *Met.* Iemand bystaan, iemand de hand bieden of leenen, helpen, onder de armen vatten; ook iemand verdedigen, voorstaan. *V. Portare.*

Spalleggiato, spallato. Met de schouderen gestut, ondersteut, ondersteund. *Met.* Geholpen, bygestaan, verdedigd, bevorderd, enz.

venir spalleggiato da uno. Van iemand bygestaan, geholpen, bevorderd worden, enz. *V. Portato.*

Spallone, spalloni. Groot, hooge, breeder schouderen.

Spallato, spallato. Die hooge, breede groote schouderen heeft.

S P A L M A R E. Een schip onder aan de bodem smooeren, op dat het te spoediger voort vaart.

spalmar' un naviglio. V. Sopra.

S P A M P A N A R E, spampinare. Aflooven, van loofen, ranken ontblooten. *Met.* Zig roemen, loven, met roem van zig zelve spreken, opsnijden, opgeven, snorken, pochen, enz. ook zig heerlijk en ernsthaftig aanstellen, gelaten.

spampinar' le viti. De wyngaarden ontblooten, van de overige scheuten, ranken en bladeren onblooten.

Spampinata. Een poehing, snorking, grootspreking.

far' una spampinata. Zig roemen, loven, pryzen, pochen, snorken, snoeven; ook zig zeer heerlijk en ernsthaftig aanstellen, gelaten, toonen.

S P A N D E R E. Uitspreiden, uitbreiden, verbreiden; ook schudden, verschudden, uitschudden, vergieten. *Met.* Verteeren, verquisten, doorbrengen.

spander' il seno, il grembo. De schoot uitspreiden; ook ophouden.

spander' le lodi d'alcuno. Iemands lof uitbreiden, verbreiden; ook roemen, pryzen, loven.

questa novella si spande per tutta la terra. Deze tyding verbreide zig door het gansche land.

spander' il vino. De wyn uitgieten, vergieten.

spander' il sangue. Het bloed vergieten.

spandere e spandere. Verquistelijk geld uitgeven en gelijk als weg smyten, al te mild zyn, geen geld agten. *V. Buttare.*

Spanduto, spanto. Uitgespreid, uitgebreid, verbreed, ook geschud, verschud, uitgeschud, vergoten.

Spanditore. Een uitbreider; ook een verteeder, doorbrenger, verquister.

Spandimento. Uitbreiding, verbreiding, verschudding, uitschudding, vergieting.

S P A N N A. Een span.

Spannare. Spaunen, uitspannen, rekken, nitrekken.

Spunacere. Zig rekken, uitrekken, en regelmatig gecueven van luyigheid of vaak.

S P A N N O C C H I A R E. De hooge steel of stoppel afsnyden, enz.

spannocchiar' le canne. Het riet boven afsnyden.

Spannocchiar'. Van de klieren, gezwollen en Spaansche builen ontflagen worden.

S P A P E R A R E. Opfnoeren, opporden, oprygen, opbinden, opmaken.

spaperar' il petto. De borst opfnoeren, opporden, opbinden, enz.

Spaperato. Oppfnoerd, opgegord; oppereggen, opgebonden, enz.

Spaperatamente, (alla Spaperata.) Op een oppfnoerde. *Met.* Onmatige wyze, enz.

mangiar' &c. spaperatamente, (alla spaperata.) Eeten dat men zig moet oprygen, buiten de maat vreten, enz.

rider' &c. spaperatamente, (alla spaperata.) Overluid, luidkeels lachen.

S P A R A G A G N O. Een gezwel aan de agterste knie van 't paard, het knie-euvel.

S P A R A G N A R E. Sparen, besparen, wegleggen, aan een kant leggen. *V. Risparmiare.*
Sparagno. Sparing, besparing; ook spaarzaamheid. *Star sù i sparagni.* Zeer spaarzaam en karig zyn.
S P A R A - G R E M B O, *Spala-grembo.* Een schorteldoek, voordock, voorschoot; ook een schootsvel van een arbeidsman.
S P A R A G O. Sperges, asperges. *V. Asparago &c.*
Sparagaio, sparagiera. Een veld met sperges, asperges.
S P A R A R E. Ontparen, ont koppelen; ook opmaken, opsnijden; ook uitweiden, uitnemen, het ingewand uithalen.
Sparar una coppia di calci. Tweemaal agter uit slaan.
Sparar un porco, un vitello, un cadavero &c. Een zwyn of varken, een kalf, een dood lichaam opmaken, het ingewand uitnemen.
S P A R A R E, Disparare. Ontcieren, het cieraad, de tapyten, behangfels of het schoon huiscieraad wegnemen.
Sparar la chiesa, camera, stanza &c. De kerk, het vertrek of de kamer wederom ontcieren, het cieraad, huiscieraad wegnemen, opruimen.
Sparar (sparacchiare) la tavola. De tafel, dat is, het eeten van de tafel opnemen, wegdragen, de tafel opnemen. *V. Sparacchiare.*
Spararsi. Zig ontkleeden, dat is, de Priesterlijke kleederen of het pragtig vertiersel afleggen, uittrekken.
S P A R A R E, Sparrare, Sbarrare. Schieten, loschieten, losbranden, afbranden, afschieten.
Sparar il cannone, le pistole. Het geschut loschieten, losbranden, de pistolen afschieten.
Sparò il cannone dalla fortezza. Het geschut van de vesting, van de wal word afgeschoten, losgebrand.
Sparar rodomonte. Zeer groot, schrikkelijk opsnijden, opsnoeven, opgeven, enz.
Sparar un voto contrario. Een keurstem tegen iemand losbranden, dat is, uit wraak zynestem aan hem niet geven.
Sparato. Losgeschooten, losgebrand, afgeschooten.
Sparata, Sparrata, Sbarrata. Een schoot of scheut, een losbranding. *Met.* Een opsnijding, snorking, poching, snooving.
Spararia, Sparraria. Een sterk schieten en losbranden van 't geschut: een salvo.
Spariglio, Sparraglio. Een schietgat.
S P A R I C C H I A R E. *V. Sopra.* Opnemen, wegnemen, de tafel, de spyzen wegnemen, opnemen; ook *Met.* Schielijk, haastig en gulzig vreeten, aanstonds, ten eersten opruimen; ook mager worden.
Sparacchiare (la tavola.) V. Sopra.
Ser Sparacchia. Heer ruim op, dat is, een gulzigaart, die schielijk, haastig en veel eet, vreet en ten eersten opruimt.
S P A R E G G I A R E, Dispareggiare, Disparare. Ongelijk stellen, geheel niet gelijk maken; ook ongelijk maken, de gelijkheid benemen; ook een onderscheid, een verschil maken; ook zonderen, afzonderen, afscheiden, van malkanderen doen.

S P A R E N T A R E. Van magen, bloedverwanten en vrienden berooven.
Sparentato. Zonder vrienden en bloedverwanten, van vrienden en bloedvrienden beroofd.
S P A R G I R E. Spreiden, verspreiden, uitspreiden, hier en daar strooijen, werpen, sprengen, besprengen, uitsprengen, vergieten, uitgieten.
Sparger legrime. Overvloedige tranen vergieten, sterk schreyen, weenen.
Sparger il sangue, il seme, il fielo. Het bloed, het zaad, de gal vergieten, storten.
Sparger fiori, berbe. Bloemen, kruiden strooijen, opstrooijen, zetten.
Sparger il seme. Het zaad strooijen, uitstrooijen, zaayen.
Sparger dell'acqua. Water sprengen.
Spargersi in quò ed in là. Zig hier en daar, herwaarts en derwaarts verstrooijen, uitstrooijen, uitspreiden, heen en weder zweven, zig aan alle kanten, overal uitspreiden.
Sparger le braccia sopra la terra, sparger le ale &c. De armen op de aarde spreiden, uitspreiden of laten zakken, de vleugelen, enz. spreiden, uitspreiden.
Sparso, sparto. Gespreid, verspreid, uitgespreid, gestrooid, uitgestrooid, verstrooid, uitgebreid; ook besprengd, bevoogtigd, besprenkeld, enz.
capogli sparsi per gli bomeri. Hair dat over de schoulers verspreid is.
Sparso, sparto di fielo. Met gal besprengd.
Sparso di macchie nere. Hier en daar met zwarte vlakken getekend.
con le ale sparse. Met uitgespreide, uitgestrekte of hangende vleugelen.
Sparasi questa novella &c. Als nu deze tyding onder het volk verspreid was, enz.
Sparlamento. Op een uitgestrooide, verspreide wyze of manier.
Spargitore. Een verspreider, uitstrooyer, uitbreider; enz.
Spargitore di novelle false. Een valsche tydingdrager, brenger, of uitbreider.
Spargimento. Vergieting, uitgieting, strooijng, verbreiding, uitbreiding, enz.
Spargimento di sangue, di seme &c. Bloedvergieting, zaadvergieting, enz.
Sparimenti, spargimento. Onzekere tyding, een gemommel, geroep, straattyding.
Spargolo. Een wyquaft.
Spargolo dell'acqua benedetta. Een sprenghquaft, wyquaft.
S P A R I R E &c. V. Disparire.
S P A R L A R E &c. V. Straparlare.
S P A R N A Z Z A R E, Sparnazzare, Sparnizzare. Heen en weder, hier en daar strooijen, verstrooijen. *Met.* Verteeren, verquisten, verspillen.
Sparnazzar (sparnazzar &c.) snoi beni. Zyn goed elendiglijk doorbrengen, verquisten, verslempen.
Sparpagliatore, sparnazzatore. Een doorbrenger, verquister, enz.
Sparnazzamento, sparpaglio. Een verstrooijng, een

- heen en wedet strooying. *Met.* Doorbrenging, verquisting, enz.
- SPARFAGLIARE. V. Sparvazzare.**
l'essercito sparpaglia per la campagna. Het volk, krygsvolk loopt, legt verstrooid op 't veld.
- SPARSO &c. V. Spargere.**
- SPARTIRE, Spartare, Dispartire. V. Sopra.** Deelen, verdeelen, afdeelen, uitdeelen; ook scheiden, afscheiden, afzonderen.
- spartir' i beni.* De goederen deelen, verdeelen, uitdeelen; ook scheiden.
- spartir' i fiori in una ghirlanda, le pietre in una corona.* De bloemen in een krans, de steenen in een kroon deelen, verdeelen, afscheiden, afzonderen, uitzonderen. *V. Compartire.*
- spartar (spartir) la ruffa, la baruffa.* De vegtende en kysende van malkander scheiden.
- Spartito, Spartato, Dispartito.** Gedeeld, verdeeld, uitgedeeld, afgedeeld; ook gescheiden.
- un signore spartato.* Een afgezonderd Heer. *V. Ap-partiare.*
- Spartitamente, Spartatamento, Dispartitamente.** Op een gedeelde, verdeelde, uitgedeelde, afgedeelde wyze of manier.
- Spartamento, spartimento, spartitura.** Uindeeling, afdoeling, verdeeling; ook scheidung.
- SPARTO. V. Spargere, Sparso &c.**
- SPARVIERE.** Een roofvogel, sperwer, valk, havik, enz.
- viver da sparviere.* Als een sperwer leven, dat is, alle dagen op, voor de volgende dag niet zorgen; (wy zeggen) van de hand in de hand.
- SPARUTO &c. V. Disparuto &c.**
- SPASIMO, Spasima.** De kramp, krimpung of zamentrekking der zenuwen of pezen. *Met.* Andersints een groote smart; ook een zeer gevoelig hartzeer.
- o che spasimo era di vedere!* O wat voor een hartzeer was het om te zien!
- Spasimare.** Van de kramp getrokken worden, iemand die de zenuwen of pezen zamen getrokken worden. *Met.* Onmagtig, magteloos, ook kragteloos; ook bykans zot worden.
- spasimar di dolore &c.* Van smart of pyn, enz. gansch moede en mat worden.
- spasimar di desio.* Door verlange, begeerte kragteloos worden.
- spasimar di sete, di fame &c.* Van dorst heigen en onmagtig worden, van dorst vergaan, van honger, enz. versmagten.
- spasimar per una persona.* Wegens een persoon onmagtig en kragteloos worden, dat is, op iemand tot de dood toe verliefd zyn, dezelve op het alderhevigst beminnen en begeeren. *V. Languire.*
- Spasimante, spasimato, spasimivole.** Die de kramp en zeer gevoelige smarten leid, hevig gequeld, heigend.
- far lo spasimato.* Zig houden of gelaten als of men door liefde gansch onmagtig en kragteloos was, zig als een verliefde zot aanstellen.

- una voglia &c. spasimata.* Een zeer hevige, gansch onverdulde begeerte, enz. waar door iemand versmagten en vergaan moet.
- far spasimante.** In groote pyn, in zeer gevoelige smarten; ook in hevige begeertens zyn.
- Spasimatamente, alla spasimata.** *Met.* Een zeer hevige en smartelijke, onmagtige, heigende begeerte of verlangen.
- S P A S S O.** Een uittred, uitstap, uitgang, oen gang die uit vermaak geschied, een wandeling uit vermaak of plaaisier, een wandelred; ook *Met.* Allerley kortswyl, tydverdrijf, allerley vreugd, genoegte, wellust, vermaak, zoetigheid, liefdelijkheid, gekkerny, jokkerny, boertery.
- andar' a spasso.* Wandelengaan, uit vermaak wandelen, omwandelen. *Met.* Verloren gaan, overheen gaan.
- il guadagno va a spasso.* Het gewin gaat wandelen, dat is, weg, is verlooren.
- l'anima va a spasso.* De ziel gaat daar heen, gaat weg, dat is, gaat verlooren.
- eh andate a spasso.* Ey, lieve ga wandelen, dat is, ga in Gods naam, laat my te vreden, gerust met deze kinderlijke en ongerymde boodschappen.
- mandar' uno a spasso.* Iemand heen zenden om te wandelen, dat is, afwaardigen, afwyzen, van de hand wyzen, en niet geven dat hy begeert.
- piu' aarsi (prenderfi) spasso.* Zig kortswyl en vreugd verschaffen, kortswylen, zig vermaken, verlustigen.
- egli è uno spasso a vederla.* Het is een lust, een vermaak hem aan te zien.
- andar dietro a' suoi spassi.* Zyne kortswijligheden en vermakelijkheden volgen, aanhangen, toegedaan zyn.
- Spasseevole.** Kortswijlig, vrolijk, vreugdig, genoegeijk, wellustig, vermakelijk, boertagig, spotagtig.
- Spassee (un cavallo.)** Een paard te wandelen lyden.
- Spasseeviare, spasseggiarsi, spassearsi.** Wandelen, gaan wandelen, uit vermaak wandelen; ook op en af gaan, verlooren gaan; ook kortswylen, boertery, zig vermaken, verlustigen.
- spasseeviar larga.** Wyde schreden doen, grootestappen treden. *Met.* Een groot Heer willen zyn, zig veel inbeelden, hoogmoedig, hoovaardig en opgeblazen zyn.
- Spasseevata, spasseggio.** Een wandeling, wandelred, een wandeling uit lust en vermaak.
- dar' (far) una spasseggiata, (una spasseggiatina.)* Een weinig gaan wandelen; ook een weinig uit vermaak of kortswyl heen en weder wandelen.
- SPASTARE, Spastriare.** Het deeg dat ergens aan gekleef is gebleven, wegnemen of afkrabben.
- spastar le mani da qualche cosa.* Lets kleefagtig van de handen doen.
- SPATIO &c. V. Spazio &c.**
- SPATOLA, Spatolina.** Een spatel of schopje van een Apotheker of Wondheelder.
- SPATRIARE.** Het vaderland verlaten, uit ayn vader-

vaderland, geboorteplaats trekken, vertrekken; ook uit het vaderland verdryven, verwyzen, jagen, banuen.

Spavriato. Die uit zyn vaderland getrokken; ook die daar uit verdreven, verbannen is.

S P A V E N T O. Schrik, angst, vrees.

metter (far) spavento ad uno. Iemand verschrikken, verschrikken, een schrik, angst, vrees aanjagen.

una cosa, che mette spavento. Een schrikkelijk ding, dat iemand doet schrikken of vrees aanjaagt.

Spaventoso. Schrikkelijk, verschrikkelijk, vreesfelijk, ontzettelijk; ook schrikagtig, vreesagtig, schuw. *V. Spaventevole*.

caaval lo spaventoso. Een schrikagtig, schuw, schigtig paard.

Spaventare. Schrikken, verschrikken; ook zig verschrikken, ontzetten, enz.

spaventar' uno. Iemand verschrikken, iemand schrik of vrees aanjagen.

spaventar (paventar) spaventarfi di qualche cosa. Ergens over verschrikken, zig ontzetten, ontstellen.

spaventar nel sogno. In de slaap schrikken, verschrikken.

Spaventato. Verschrikt, ontzet, ontsteld.

tutto spaventato. Gansch verschrikt, ontsteld, ontzet.

coscienza spaventata. Een verschrikt, ontsteld gewisfe.

Spaventevole. Schrikkelijk, verschrikkelijk, ontzettelijk, gruwelijk, afgryzelijk, afschuwelijk, vreesfelijk.

Spaventevolmente. Op een schrikkelijke; verschrikkelijke, ontzettelijke wyze.

Spaventamento. Schrikking, verschrikking, ontzetting, ontstelling; ontroering, enz. *V. Spavento*.

Spaventacchio. Een molik die men in de toinen en korenvelden zet. *Met*. Iets dat maar tot schrik gezegd of gedaan word.

S P A Z I O. Een wyde, tusschenswyde, breedte; ook een wyletyds.

in breve spazio. In korten tyd.

in quello spazio. In de zelfde tyd.

per buono spazio. Voor een goede, geruime tyd; ook tamelijk wyd, breed.

per lo spazio di venti anni. Twintig jaren lang; ook binnen twintig jaren.

nello spazio d'un' hora &c. In een uur tyds, in een uur, enz.

dopo alquanto spazio Na een kleine wyl.

lasciar' un poco di spazio. Een weinig ruimte laten.

vi è gran spazio tra queste due città. Deze twee steden zyn zeer wyd van malkanderen gelegen.

dar spazio ad uno di fuggire, di pentirsi, confessarsi &c. Iemand ruimte; ook gelegenheid geven om te vlugten, zig te bekeeren, te biegten, enz.

Spaziare, spaziarfi. Wandelen, spanceeren, uit vermaak gaan wandelen.

Spazioso. Ruim, wyd, breed.

Strade &c. larghe e spaziose. Wyde, breede en ruime straten.

Spaziosamente. Ruimelijk, breedelijk, in 't breede.

Spaziosità. Ruimte, ruimigheid, wyde, breedte.

S P A Z Z A R I. Vegen, ruimen, opruimen, potfen, opschlikken. *V. Scopare*.

Spazzar la casa, la stanza, la corte. Het huis, het vertrek of de kamer, het hof vegen, uitvegen.

Spazzar' le strade. De straten vegen. *Met*. Een lange sleep aan de kleederen dragen.

Spazzar' il camino, il forno. De schoorsteen, den oven vegen, schoon maken.

Spazza-camino. Een schoorsteenveger.

Spazzar la tortina. Met het geschut op de muuren, op de wallen spelen, en dezelve omver schieten, bresch schieten.

simili vivande spazzano lo stomaco. Diergelijke spyzen veger, ruimen, of zuiveren de maag, makon de maag schoon.

Spazzar bordelli, spazzar chiese. De hoerhuizen, de kerken vegen, dat is, dezelve dikmaals betreden, bezoeken. *V. Scopare &c.*

un spazza-vento. Een plaats of huis daar de wind over al door heen speeld.

Spazzato. Geveegd, uitgeveegd.

Spazzatore, trice. Een veger, uitveger, uitveegster, ruimer, opruimer.

Spazzatoio, spazza-formo. Een dwyl of wisch, om den oven mede schoon te maken: ovenwisch, oven dwyl.

Spazzola, spazzolina. Een kleerbezem, kleerborstel, een stoffer.

Spazzolare. Met een stoffer of kleerborstel afvegen.

Spazzatura. Vullis, mist; ook kras der goudsmedom.

Met. Vuiligheid; stof, onreinigheid, verwerpelijke dingen.

S P A Z Z O. De sodering, de vloer, het playeitsel.

Spazzo lastricato di marmo. Een vloer met marmer geplaveid, beleid.

S P E C C H I O. Een spiegel. *Met*. Gelykenis, beeld naar het leven gemaakt.

forbito e lucido, como uno specchio. Glad en helder als een spiegel.

chi corregge altrui sia netto di specchio. Die een ander wil berispen moet zuiver zyn als een spiegel.

acqua torbida non sù specchio. In troebel of geroerd water kan men zig niet spiegelen, dat is, als een mensch ontroerd, ontruit is, zoo is hy zig zelven niet magtig, kent hy zig zelven niet.

specchio di virtù, di pazienza &c. Een spiegel, dat is, voorbeeld der deugd, des gedulds.

specchio della porta &c. Een spiegel, dat is, een vak, paneel aan een deur.

dar specchio. Een spiegel geven, dat is, een voorbeeld of gelykenis geven.

Specchietto, specchioello. Een klein spiegeltje, kinderspiegeltje.

Specchiono. Een groote spiegel.

Specchiatio, specchioaro. Een spiegelmaker, spiegelverkooper.

Specchiara. Een spiegelvoedering, een foely van een spiegel.

Specchiare, specchioarsi. Spiegelen, zig bespiegelen.

specchiarsi in uno. Zig aan iemand spiegelen, een voorbeeld aan iemand nemen.

SPECIES, Specie, Spetio. De gedaante, het aanschyn; de gesteltenis, of de gestalte van wat het ook zy; ook een beeltenis; ook aart, wyze of manier, hoedanigheid, soort, gellage.

in genereed in specie. In 't gemeen en byzonderlijk.

in specie di colomba &c. In gedaante, gestalte van een duif, enz.

Specie. Grove soort van munt.

queste specie non corrono. Die soorten van munten zyn niet gangbaar.

mille scudi in specie. Duizend ryksdaalders in specie, dat is, aan opregte ryksdaalders en niet in waarde.

V. Valuta.

Humana specie. Het menschelijk geslacht.

una specie di cani, uccelli &c. Een aart, soort van honden, vogelen, enz.

diverse specie di animali, peccati. Onderscheidelijke aart, gestalten van dieren, verscheide zonden.

questa è una specie di superbia. Dat is een zekere aart, soort van hovaardy.

è un'altra specie. Van een andere aart, soort of geslacht.

raccogliete le specie visibili, (visive.) De zichtbare gestalte of gedaante en gelijkenis van eenig ding door een glas in een donkere kamer verbeelden, afbeelden.

Specie sensibile, insensibile. De gevoelige, verstandelijke verbeelding.

de specie di questo soggetto mi restano ancora. De gestalte, de gedaante hier van blyft, is nog in my, ik behoude die nog.

Spetio. Schyn, voorgeven, voorwendfel.

sotto specie di confessione, condolanza &c. Onder den schyn van biegt, onder het voorgeven van rouwbeklaging, enz.

Specie. Allerley artzneyen, speceryen; ook stoffen, drogeryen, en andere die men in spys of geneesmiddelen gebruikt.

una scatola di specie. Een kist met kruiden en welriekende speceryen.

vender specie. Speceryen, kruiden verkoopen.

condir con specie. Met welriekende kruiden, speceryen toemaken, bereiden.

vi entrano molte specie. Daar hooren veele speceryen, veele ingredienten toe.

Speciarie, specierie. *V. Sopra.*

vivando pieno di speciarie. Spyzen die heel heet gepeperd en gekruid zyn, die vol welriekende speceryen zyn.

Speciaria, speziaria. Specerywinkel, drogistwinkel, kruidenierswinkel; ook den Apotheek.

Speciale, speciale, spetiale. Byzonder, eigen, niet gemeen, zonderling; ook zeer groot en merkelyk; ook eigentlijk, van een eigentlijke soort, aart, van een eigentlijk geslacht. *V. Particolare.*

per grazia di Dio speciale. Door byzondere genade van God.

un favor &c. speciale. Een byzondere groote genade, gunst, enz.

amico &c. speciale. Een byzondere goede vriend.

sentir divozione speciale in certi passi della vita di Cristo. Een eigentlijke of byzondere aandagt in zekere stukken van 't leven Christi bevinden.

virtù, vizio, peccato &c. speciale. Een eigentlijke, byzondere deugd, gebrek, zonde, enz.

Speciale, speciale, speciario. Een Apotheker; ook een kruidenier; ook een drogist.

Specialmente. Byzonderlijk, in 't byzonder, voornamelijk; ook omstandiglijk.

e specialmente in questi tempi. En byzonderlijk in deze tyden.

Specialità. Byzonderheid, byzondere omstandigheid, iets eigentlijks.

senza toccar' alcuna specialità. Zonder iets eigentlijks te noemen, aan te roeren, te melden.

le specialità sentiremo dimani. Het eigentlijk beloop, wat eigentlijk daar ontrent voorgevallen is, de byzondere of eigentlijke omstandigheden daar van zullen wy morgen vernemen. *V. Particularità.*

Specifico. V. Sopra. Byzonder, byzonderlijk, eigentlijk, uitdrukkelijk genoemd, gemeld; ook omstandiglijk.

mi parlar' &c. specifico. Een byzondere; ook omstandiglijke, uitdrukkelijke reden.

Specificamente, Specificamente. Ieder ding byzonderlijk, eigentlijk, omstandiglijk, met namen.

parlar', confessar' specificamente. Omstandiglijk, met alle omstandigheden, uitdrukkelijk van de zaak spreken, omstandiglijk, ieder zonde byzonderlijk biegten, enz.

Specificare. Eigentlijk, byzonderlijk, uitdrukkelijk noemen, met namen noemen, bekend maken.

specificar' il tempo, il luogo, le persone &c. De tyd, de plaats, de personen, enz. benoemen.

senza specificare cosa alcuna, senza specificar' la persona. Zonder iets byzonderlijks te noemen, zonder de persoon bekend te maken, te openbaren.

Specificatio. Byzonderlijk, uitdrukkelijk, benoemd, zeker of gewis.

articoli (posti) specificati, persone &c. specificati. Uitdrukkelijke benoemde punten, eigentlijke benoemde of zekere personen, enz.

questo vien' specificato nelle leggi. Dat word in de regten uitdrukkelijk en met namen verboden.

Specificazione. Eigentlijke benaming, uitdrukkelijke bekendmaking, betekenis; ook aantekening, aanmerking.

Specificazione del tempo. De benaming, betekenis der tyd, enz.

mandar la specificazione di qualche cosa. De aantekening, de rol, het register ergens van verzenden.

Specioso, speziiso. Schynbaar, dat een goede schyn heeft, waarfchynlyk; ook pragtig, kostelyk, heerlyk.

ragioni &c. speciose. Schynbare gronden, redenen, enz. *V. Apparente, Plausibile, Verisimile.*

con speciosi pretesti, titoli &c. Met schynbare, schoone, heerlijke voorwendfels.

Speciosamente. Schynbaarlyk, waarfchynlyk, statelyk, heerlyk, naar den uiterlijken schyn.

Speciosità. Schoonheid.

SPECOLARE, Speculare. Beschouwen, bedenken, overwegen, bespeuren, naspeuren, naarstiglijk zoeken, met alle vlyt betragten; ook in de zinnen, in gedagten en innerlijk beschouwen, bespiegelen. *V. Contemplare.*

andar specolando. V. Sopra. Ook in gedagten gaan. *specolar sopra qualche materia.* Iets overwegen, iets beschouwen.

Specolando. Dat maar in beschouwing, overweging, en bespiegeling der waarheid bestaat.

scienza etc. specolativa. Een beschouwende, bespiegelende wetenschap of wysheid.

una cosa molto specolativa. Een zeer nadenkelijke, zware zaak, die veel onderzoekens nodig heeft.

Specolativamente. Maar in gedagte, maar in de zin.

Specolatore. Een beschouwer, overweger, onderzoeker.

Speculazione, Speculations. Betragtting, bepeinzing, bedenkning, overweging, naspeuring, onderzoeking, naarstige, vlytge betragtting, innerlijke beschouwing, bespiegeling der waarheid.

SPEDALE, Ospedale. Een gasthuis, een plaats daarmede vromdelingen herbergt, een algemeen zieke- of krankehuis.

morirsi nello spedale. In 't gasthuis sterven. *Met.* Ar melijk, ellendig sterven.

Spedaliero, Spedalingo. Een gasthuismeeester.

Spedaleria. Gasthuizerij, dat is, bedelary.

SPEDO, Spediera etc. V. Spiedo etc.

SPEDIRE. Afvaardigen, vervaardigen, ook verzenden, wegzenden; ook verrigten; ook benaarstigen, waarnemen. *V. Spacciare.*

spedir le lettere, le mercanzie, i cambii. Brieven, waren verzenden, wegzenden, ten wiffel verzenden, overmaken.

spedir uno (per la posta.) Iemand met de post, te post afvaardigen, afzenden, wegzenden, weggeschikken. *Met.* Iemand laten-loopen; ook een zieke of kranke geen hoop meer geven.

spedir un corriere, messaggiere, espresso. Een post-looper, een eige of expresse bodc zenden, afvaardigen.

spedir un ambasciadore. Een afgezant afvaardigen.

spedir da qualche affare etc. Van cenige bezigheid, enz. ontslagen worden of ontslaan, ontledigen, daar af komen of geraken.

spedir un negozio. Een handel verrigten, uitregten, ten einde brengen; ook benaarstigen, waarnemen. *V. Spacciare.*

spedir uno ne suoi affari, nelle su suppliche etc. Iemand in zyne zaken en verzoeken afvaardigen, zyne zake beslegten, het besluit, het bescheid daar over geven, enz.

spedir un memoriale. V. Sopra. Op een verzoekschrift bescheid geven, een verzoeker afvaardigen.

spedir uno gratis. V. Gratis.

spedir ordini, commandi. Orders, bevelen uitdeelen, uitgeven, laten uitgaan.

spedir brevi, bolle. Pauffelijke brieven of bollen afvaardigen en verzenden.

Spedirsi. Zig afvaardigen, beyveren, benaarstigen. *Spedirsi presto, subito.* Zig met den eersten, aanstonds afvaardigen, dat is, kort of schielijk maken.

Spedirsi in poche parole. V. Sopra. Iets kort, met weinig woorden voortbrengen, weinig woorden maken, gebruiken.

Spedirsi per Roma. Zig op weg na Rome begeven.

Speditissimi, speditivi. Spoedig, haast u, maak haast, doe aanstonds.

Spedito. V. Espediente etc.

Spedito. Afgevaardigd, verzonden, benaarstigd, beyverd, vaardig, haastig, gezwind, snel, spoedig, ras, los, vry; ook vertwyffeld, verloren, enzi *per esser più spedito.* Om des te spoediger, vaardiger, onverhinderder te zyn.

esser spedito da uno. Van iemand afgevaardigd zyn. *esser spedito per andarsene.* Vaardig zyn om te vertrekken, reisvaardig zyn.

buomo pronto e spedito nelle cose sue. Een vaardig, kloek, gaauw, naarstig mensch in zyne zaken.

parlar, caminar etc. spedito. Vaardig, gaauw, behendig, gezwind spreken, gaan, enz.

egli è spedito. Hy is afgevaardigd; (wy zeggen) vaardig, dat is, hy is heen, weg, hy is bedorven; ook gelorven.

fiamo spediti. Wy zyn weg, wy zyn verlooren.

Speditamente. Vaardiglijk, spoediglijk, gaauw, behendig, gezwind, zonder hindernis of belet, haastiglijk.

parlar, caminar etc. speditamente. Ras, gaauw, vaardig spreken, gaan, enz.

Speditore. Een afvaardiger, verzender, afzender, enz. *Speditore della camera aulica etc.* Afvaardiger van de hofkamer.

Speditore de' brevi. Een afvaardiger, verzender van Pauffelijke brieven.

Speditore de' messaggieri, corrieri. Afvaardiger, verzender der boden, postryders.

Speditore. Het ampt van een afvaardiger, verzender. **Spedito.** Verzending, afvaardiging, verrigting; ook een krygstogt, of onderneming.

Spedizione delle lettere, brevi, messi. Verzending der brieven, afvaardiging der Pauffelijke brieven, afvaardiging der boden, enz.

Spedizione de' negozii. Verrigting, uitvoering der handelingen, bezigheden.

far una spedizione (espedizione) in terra santa. Een heirtocht, krygstogt in 't heilige land doen.

SPIGAZZO, Spegazzine. Een inktklad, een vlak van inkt.

Spigazzare. Inktkladden of vlakken maken.

SPONGERE, Spengere. Blusschen, uitblusschen; ook te niet doen, verdueren.

Spegner' il fuoco, la candela, la lampada, il lume. Het vuur, de kaers, de lamp, het licht uitblusschen, uitdoen.

Spento. Gebluscht, uitgebluscht, uitgesmoord; uitgedoofd; ook verdorven.

il fuoco è spento. Het vuur is uitgebluscht, uitgedoofd.

il fervore, amore, il desfo &c. è spento. Den yver, de liefde, de begeerte is uitgeblufcht, verdoofd, is verkoud.

Spagnimento. Uitbluffching, uitdooving; ook verduering.

SPELAGARB. Uit de zee springen, klimmen. *Met.* Uit verwarde, moeilijke zaken geraken, daar van ontslagen, bevryd worden.

Spelagarsi d'un'imbrazzo. Uit een verwarde zaak of handel, als uit een onstuime zee komen, of zwemmen, dat is, daar van bevryd, ontslagen worden.

SPELARE. *Dipelare. V. Pilare.*

Spelar' i sudditi, i forestieri. De onderdanen, de vromdelingen plukken, met zware lasten, schattingen, tollen plagen.

Spelato. Kaal, afgeschoren, afgeplukt, beroofd; ook een kalis die nietmetal heeft.

Spelaglia. Slegte, veragte, verworpe, geringe luiden; het gopeupel, het janbagel.

Spelaruala &c. V. Pelaruola.

un mantellaccio vecchio e spelato. Een kale, oude, vordige mantel.

un discorso spelato. Een kale, slegte reden, redekaveling.

Spelatto. V. Sopra. Een kalis.

un cortigianuccio spelatto. Een kaal, ellendig, slegte hofjonkertje.

SPELAZZARE. Kammen, hekelen. *Met.* Iemand bekyven, beschrobben.

Spelazzar lana, lino, cannape. Wol kammen, vlas, hennip hekelen.

Spelazzino-a. Hekelaar, vlaskammer, hekelster, hekelaarster, vlaskamster.

Spelazzatoio. Een kam, hekel.

Spelazzatura. Kamming, hekeling; ook dat gehegeld, gekamd, uitgegeld geweest is, het werk.

SPELORCIO, Spilorcio. Een vuile gierigaart, een slaaf van de gierigheid, een luizebos, die een luis zou schenden om het vel, een groote inhaalder, schraper.

Spelocerità. Een vuile gierigheid, karigheid, wrekigheid.

SPELUCCARE, Spiluccare, Speluzzicare. De haartjes uitplukken, uittrekken, de vezeltjes, nopjes afplukken, aftrekken: noppen. *Met.* Nu hier, dan daar, en altyd een weinig afplukken, aftrekken, afknevelen, enz.

Speluccar qualche quattrino nelle compre. In de inkoop heen en weder een oortje aftrekken, afknevelen.

Speluzzico, a speluzzico. Het eene haartje, vezeltje, pluisje, nopje na het ander; ook het eene beetje, brokje na het ander.

parlar' a speluzzico. Maar met halve woorden spreken, maar ten halve spreken.

mangiar' a speluzzico. Maar brokjes of kleine beetjes eten, maar kluiven, peuzelen, geen zegte lust tot eten hebben. *V. Sboconcellare.*

SPELLICCIARE. De pels uittrekken. *Met.* Viltlen, het vel afstroopen.

SPELONCA. Spelonk, hol, kuil, of schuilplaats. *Spelonca di ladri o micidiali.* Een hol, kuil van dieven en moordenaars.

SPELTA. Spelte: zeker soort van koren daar men drank van maakt.

SPEM. Hoop. *V. Speranza.*

SPENDERE. Uitgeven, uitschieten, uittellen, verteeren, verquisten; ook bekostigen, besteden; ook spenderen, dat is, mild, milddadig zyn.

Spender (dimari.) Geld uitgeven, verteeren.

Spender del suo. Van het zyne uitgeven, bekostigen, besteden, zyn geld uitschieten, uittellen.

chi più spende, manco spende. Die meer uit geeft, die geeft het minste uit, dat is, aan goede waar is men niet bekost.

Spender tesori. Schatten, dat is, onnoemelijke, groote sommen gelds besteden, uitgeven.

baver, non baver da spendere. Te besteden, niets ten besten, niets te verteeren, geen geld, gene middelen hebben.

per non spendere. Om geen geld uit te geven, om de onkosten te ontgaan, te myden.

Spender stravoccevolmente, disordinatamente. Groote en overtollige onkosten aanwenden, een groot, onnoemelijk geld uitgeven.

Spender' uno per cosa buona. Iemand voor iets goeds uitgeven, iemand voor goed betalen, dat is, houden, agren, enz. schoon darhy nergens toe deugt of nut is.

Spender' una certa moneta. Een zeker geld uitgeven, opbrengen, besteden.

questa moneta qui non si spende. Deze munt kan men hier niet uitgeven, is hier niet gangbaar.

Spender' il tempo, gli anni, le bore &c. inutilmente. Den tyd, de jaren, de uren onnuttelijk besteden, doorbrengen, verdyten.

Spender la vita, il sangue per uno. Zyn leven, zyn bloed voor iemand laten, geven, overgeven, aanbieden, ten besten geven.

Spender la parola, il nome, l'autorità di uno. Iemand's woord; naam, gezag spenderen, besteden, dat is, gebruiken, zig daar van bedienen om iets te verkrygen, bekomen.

Spender' i passi, la fatica per niente, invano, indarno, spenderli male. De schreden, stappen, (gangen) de moeite voor niet, te vergeefs, qualijk aanwenden, besteden.

Spendacchiare. Onmatig en verquistelijk geld uitgeven; ook veel ten besten geven, mild zyn, geen geld agten.

Spender' ecchio. Gangbaar; ook dat uit te geven is; ook dat uitgegeven kan worden.

dimari spenderecchi. Ook geld dat maar voor de dagelijkse uitgifte is, kleine munt, klein geld.

Spenditore, trice. Een uitgever, dat is, een inkoopster, inkoopster voor rekening van een ander; ook een milde uitgever; ook een verteerder, verquistier die geen geld agt of in waarde houdt.

Speso. Uitgegeven, aangewend, besteed, verteerd, verquist, enz.

Spesa,

Spesa, Spese. Kosten, onkosten, uitgifte, vertee-
ring, verquistig.
far spese. Onkosten maken, aanwenden.
far le spese per qualche opera. Een werk op zyne kosten
laten maken, uitgaan.
far le spese per uno, ad uno. Voor iemand betalen, de
onkosten doen, iemand onderhouden, de kost
geven.
pagar la spesa, le spese. De kosten, onkosten betalen.
limisar, restringer le spese ordinarie. De onkosten, de
uitgifte intrekken, verminderen, naauwer, deunder,
kariger, omzigtiger in de dagelijkse uitgifte
worden.
non importa la spesa. Het is de moeite niet waardig.
a spesa, alle spese di N. &c. Op kosten, op onkosten;
ook voor de penningen van N. Ook op 't ge-
vaar, op de verantwoording van N.
servir' a Dio a sue spese. God op zyne onkosten, dat
is, hem gewilliglijk, uit zuivere liefde dienen.
alle spese di Giovan Villani. Op Hans Villans kosten;
(wy zeggen) op den ouden Keizer; ook de boeren
moeten het dog betalen.
imparar' alle spese d'altrui. Op eens anders kosten,
dat is, met eens anders schade leeren of wys,
verstandig worden.
poca spesa. Kleine uitgifte, vertee-
ring.
far sottilissime spese. Zuiwig, spaarzaam huishou-
den, weinig uitgeven.
*grossa, larga, smisurata, esorbitante, sfoggiata, gran
&c. spesa, spese eccessive, strabocchevoli.* Groote,
overvloedige onkosten, onmatige, overtollige
kosten of uitgifte, onordentelijke vertee-
ring.
spese inutili, disutili, infruttuose &c. Onnuttelijke,
vergeeffche onkosten, geld in den drek, in 't wa-
tergeworpen.
Spesetta, Spesette. Kleine, geringe uitgifte, onkosten.
Spesaccia Magna, Spesaccie. Groote, overtollige on-
kosten of uitgifte, hooge kosten.
far spesaccie. Overmatig, overdadig geld uitgeven,
groote uitgifte of onkosten maken; ook verteen,
verquisten
Spesare (uno.) Iemand voeden, spyzen, teeten en
drinken verschaffen, (de kost, enz.) geven.
Spesacciare, Speseggiare. Groote onkosten maken,
groote uitgifte doen, veel geld uitgeven; ook ver-
teenen, verquisten, doorbrengen, verslinden.
Spesarsi (stesso.) Zig zelve voeden, spyzen, zyn
eigen kost doen.
Spesato. Bekostigt.
Spesatore Een bekostiger, kostgever, een kostheer.
SPENDOLARE, Spendolare, Afhangen en met
enen slinger en schudden. *V. Pendolare &c.*
Spendolarfi. Zig laten afhangen, zig afdalen, neder-
waarts laten; ook zig slijngen, schudden.
spendolarfi per una corda. Zig aan een touw laten af-
hangen, afdalen, nederwaarts laten.
Spendolato, Spendolato, Spendolato. Afhangend, slijn-
gerend, schuddend, wiggelend; ook *Met.* Een
ledigganger, die beide de armen te gelijk laat han-
gen en niet met al doen wil.

T o m . I .

Spendoloni. Hangend, slijngerend, schuddend. *Met.*
Luy, ledig, zonder bezigheid.
SPENNARE, Spennacchiare. Ontvederen, ontplui-
men, de pluimen afuemen; ook plukken, de ve-
deren uitplukken, uittrekken; ook een misflag
doen, doorhalen.
spennar' un' uccello. Een vogel de vederen uittrekken,
plukken. *Met.* Iemand zyne beste dingen doen
verliezen en gansch in armoede brengen; ook ie-
mand berooven, plunderen (uitschelden, uit-
maken.)
spennar' (depennar') un' errore. Een fout doordoen,
doorhalen.
Spennato, Spennacchiato. Ontvederd, outpluimd; ook
geplukt. *Met.* Verarmd, beroofd; ook iemand
die qualijk, slegt gekleed of opgeschikt is.
un gentilhuomo spennacchiato. Een geplukte, kale, el-
lendige edelman.
SPENSIRATO. Zorgeloos, zonder gedagten
of zorg.
uno spensierato. Een zorgeloos-mensch, die zig ner-
gens mede bekommerd; ook een onagtzaam, ver-
gete mensch, enz.
Spensieramente, alla spensierata. Zorgeloos, zorg-
loozelijk, zonder gedagten.
SPENTO &c. V. Spagnare &c.
SPERA &c. V. Sfera.
SPERARE. Hopen, verhopen; ook verwagten.
sperar qualche cosa. Iets hopen, verhopen.
egli ritornerà in breve, come spero. Hy zal in 't kort
wederom komen, zoo als ik hoop.
sperar' in qualche cosa. Ergens op hopen, zyn ver-
trouwen ergens op hebben.
non voglio sperare tal cosa. Ik wil dat niet hopen.
sperar' in Dio. Op God hopen, op hem zyne hope,
zyn vertrouwen zetten, stellen, zig op God
vertrouwen.
spero in Dio che &c. Ik hope op God dat, enz.
Speranza. Hoop, vertrouwde, toeverlaat.
haber speranza. Hopen, verhopen, hoop, vertrou-
wen hebben.
haber buona speranza. Goede hoop, goed vertrou-
wen hebben.
viver di speranza. Op hoop leven.
chi vive di speranza si muore nello spedale. Die van de
hoop leeft, sterft in 't gasthuis.
giovane di grande speranza. Een jongeling, jongman
van groote hope, dat is, daar veel goeds van te
verwagten staat.
Capo di buona speranza. Het-Hoofd van goede Hoop
(in Africa.)
*speranza poca, falsa, fallace, sciocca, vana, lusing-
hiera, lunga, debole, morta, presuntuosa &c.* Ge-
ringe, kleine, of slegte, valsche, bedriegelijke,
ydele, vleyende of streelende, lange, zotte, zwak-
ke, doode, vermetele, enz. hope.
speranza viva, certa, ferma, buona. Levendige, ze-
kere, vaste, goede hoop.
speranze humane, caduche, incerte &c. Menschelijke,
bouwvallige of zwakke, onzekere hoop.
Eccccc

al.

alta, vasta speranza. Hooge, groote hope, verwagting, hooge, wydloopige gedagten.
contro la speranza. Tegen alle hoop, verwagting, *perder ogni speranza.* Alle hoop verliezen.
speranza mia! Myne hope!
tenere uno in speranza. Iemand in de hoop houden, met de hoop, met goede woorden voeden, paayen.
lassar', pascer' uno di speranza, dar, porger, metter speranza. V. *Sopra.* Goede hoop geven of maken.
speranza del perdono, di lunga vita &c. Hope van vergiffenis, van een lang leven.
fermare per la speranza in uno, in qualche cosa. Op iemand, of op iets zyn hope stellen, zyn vertrouwen daar op hebben, zig op iemand, of op iets verlaten.
lontano fuori d'ogni speranza. Verre van alle hope.
lusingato, messo, confortato dalla speranza. Door valsche, ydele hoop aangelokt, bewogen, aangemoedigd.
prender (sperder) speranza. Weder goede hoop, goede moed krygen, bekomen.
Speranzina, Speranzetta, Dim. [Par. amoros.] Myne lieflijke, aangename, bekoorlijke hope!
S P E R D E R E &c. V. *Disperdere.*
S P E R G I U R A R E. Valschelijk zweren, een valschen eed doen, meineedig worden.
Spergiuratore. Een valsche zweerder, een meineedige, die een valschen eed doet.
Spergiuro. Meineedig, die zyne eed vervalscht heeft; ook een meineedige, een valsch zweerder.
commetter' un spergiuro. Een valschen eed doen, valsch zweren, meineedig worden.
S P E R I E N Z A &c. V. *Esperienza.*
S P E R M A. Het teelbaar zaad.
sperma di rane. Zaad van kikvorschen.
sperma ceti. Zaad van walvisschen (alzoogenaamd.)
Spermatico. Van zaad, dat tot het zaad behoort.
vasi spermatici. Zaadvaten in het lichaam.
S P E R O N E, Sprone. Spooren. *Met.* Aandryving, aanprikkeling.
un colpo di sperone. Een spoorslag; ook aandryving.
dar gli speroni al cavallo. Het paard de spooren geven, met de spooren aandryven.
buon cavallo e mal cavallo vuol sperone, buona moglie e mala moglie vuol bastone. Tot een goed of quaad paard gebruikt de spooren, tot een goede of quade vrouw een stok, dat is, goede tugt.
a speroni battuti. Spoorstreeks, in volle loop.
sentir gli speroni solleciti al fianco. De spooren altyd, gelstendig aan de zyde voelen. *Met.* Altyd sterk aangedreven, geplaatst of gequeld worden.
speroni dell' asino. De ezelspooren, dat is, goede, digte stokslagen.
sperone del gallo. Spooren van den haan.
sperone del navigio. Scheeps spooren, dat is, de voorsteven.
sperone del muro. Muurspooren.
sperone, speroneino da pasticci, da pasta. Een pastey of taart-radje of radertje.
Speronella, Speroncino. Een spoortje, voornamentlijk in een boetgeesfel of zweep; ook het startetje of radertje in een spoor.

Speronaio, Spronaio. Een spoorremakes.
Speronare, Spronare. Spooren aandoen, met spooren wapenen, voorzien, aanspooren, de spooren geven, met spooren steken. *Met.* Dryven, aandryven, voortdryven, aanprikkelken.
speronar' (spronar') uno a qualche impresa. Iemand tot eenig werk aandryven, aanmoedigen. V. *Stimolare.*
Speronarfi. Zig spooren, de spooren aandoen.
Speronato, Spronato. Gespoord, met spooren gewa-pend, voorzien. *Met.* Aangedreven, aangemoedigd, aangeprikkeld, enz.
Speronata, Spronata. Een spoorslag; ook een spoor-wond.
S P E R S O, &c. V. Disperdere.
S P E R T I C A R E. De stangen, stokken, palen, staken wegnemen, onttuinen.
Spericato. Zonder stangen, stokken, palen, staken; ook ongeschikt, lang; ook van een zeer ongeschikte, ongehoorde langte.
S P E S A, Spesare &c. V. Spendere &c.
S P E S S O. Digt, digt by malkanderen; ook dik op malkanderen, digt by een gedrongen.
capogli spessi, barba spessa, fissa. Dik hair, dikke baard.
selva spessa e folta. Een dik en digt bosch, woud.
nello più spesso del bosco. In het digtste, dikste van 't bosch, diep in het bosch.
vapori spessi. Dikke dampen.
truppe, schiere spesse. Digt by malkanderen staande, gestote krygsbenden.
colpi spessi. Digte, harde; ook dikmaals herhaalde slagen.
spesse volte. Dikmaals, dat is, menigmaal, dikwils.
conferarsi, comunicarsi spesse. Dikmaals biegtendikmaals tot het H. Nagemaal gaan.
bene spesse. Zeer dikmaals, zeer dikwils.
Spessissimo. V. *Sopra.*
Spessizza, Spessitudine Dikte, digte.
spessizza del bosco. De dikte, digte van 't bosch.
Spessere, Inspebare, Inspezzare. Dik, digt maken; ook worden.
Spesseggiare. Iets dikmaals, dikwils, menigmaal herhalen.
spesseggiar' i colpi, le andate &c. Dikmaals toeslaan, dikwils heen gaan, veel gangen doen.
S P E T A Z Z A R E. Dikmaals een veest, een wind van agteren laten, schyten.
spetazzar colla bocca. Met de mond vysten.
spetazzar' una cosa. Over iets met de mond vysten.
Met. Iets veragten, verwerpen, heel siegt, ongeagt houden.
S P E T T A R E, Aspettare, Aspettarfi. Toebehooren, toekomen.
questa cosa spetta (s' aspetta) a me, a me si aspetta tal funzione, di far questo. Dit ding behoort my toe, die verrigting staat aan my, het betaamt my dit te doen.
Spettante. Toebehoorend, toekomend, enz.
beni &c. a lui spettanti. Goederen, enz. die hem toebehooren.
S P E T T A T O R E. Aanschouwer, toezienner, kyker.
spettatore de gli successi altrui. Iemand die maar aanschouwe

schouwt hoe het met een ander zal uitvallen.
Spettacolo. Een schouwspel, schouwplaats; ook een opentlijk voorbeeld, openbaar schouwspel.
Spettacolo publico. Een openbaar schouwspel, open schouwplaats.
per spettacolo. Door schouwspel, door byspel.
SPETTORARE. Uitwerpen, uitspuwen, uithoesten.
spettorar' una femma. Een dikke vogtigheid uitwerpen, uitspuwen, uitrochelen.
Spettorarfi. Zig uitboezemen; ook zig voor de borst losknopen, losrygen, ontbloeten; ook zig uitlaten.
spettorarfi con alcuno. Zig met iemand regt uitlaten, zyn hart, zyn gemoed tegen iemand uitschudden, zyne geheimen openbaren.
Spettorato. Uitgeworpen, uitgespuwd; ook ontbloeit, ontknoopt, losgerogen.
donna spettorata. Een vrouwsperfoon die met bloote, naakte borsten gaat.
SPETTRO. Een spook, spookfel, sehim, nagtgezig.
SPIZZARE. Aan stukken breken, verbreken, vermorzelen, verbrijzelen.
spzzar le rose &c. De rozen breken, aan stukken breken.
spzzar' una lancia. Een spies of lancie breken. *V. Lancia.*
spzzar' un vetro &c. Een glas, enz. breken, aan stukken breken.
spzza nocciuoli. Een nootekraker.
mi si spzza la testa di dolore. Het hoofd barst my van smart, pyn en hartzeer.
Spzzato. Gebroken, verbroken, aan stukken gebroken, vermorzeld, verbrijzeld.
lancia spzzata. Een halve spies; ook een zoo genaamde lyfshutter, lyfwagter van den Hartog van Toskane. *V. Lancia.*
Spzzatura. Breking, verbreking, aan stukken breking, vermorzeling.
Spzzame, Spzzami. Scherven, stukken, brokken, allerhande gebroke dingen.
SPIA, Spione. Een bespieder, spion; ook een heimelijke verrader, aanbrenger; ook bespieding.
far la spia ad uno. Iemand bespieden, aanbrengeu, bekend maken.
Spiare, Spionare. V. Sopra. Bespieden, verraden.
spiar (spiomar) qualche cosa da uno. Iets van iemand uithooren, uitvorschen, iemand uithooren. *V. Scatzate.*
Spieria, Spionaria. Uithooring, verspieding.
SPIACERE, Spiacevole &c. V. Dispiacere &c.
SPIAGGIA &c. V. Piaggia &c.
SPIANARE. Effenen, effen, gelijk maken; ook stryken, polyften, bruineeren, glad maken; ook verklaren, uitleggen. *V. Pianare.*
spianar' i camini. De wegen effenen, effen, gelijk maken!
spianar monti. Bergen effen, gelijk maken, slegten.
spianar mattoni. Tichels stryken.
spianar' una casa, una piazza &c. Een huis van de grond af omver halen, afbreken, een vesting slegten.

spianar' un testo della Scrittura. Een tekst van de H. Schrifuur uitleggen, verklaren.
Spianatois. Een strykyzer, parsyzer, bruineeryzer; ook een walkhout om deeg te kneden; ookeen kraatstamper.
SPIANTARE, Dispiantare. Ontplanten, uittrekken, uithalen, uitroeyen.
spiantar' un' herba, un' albero. Een kruid uittrekken, een boom uitroeyen, uitgraven.
le pioggie spiantarano il grano. De regen heeft het graan uitgerogent, (overstroomt,) uitgeroeit.
spiantar' una casa, una citta. Een huis van de grond af slegten, omver werpen, een stad slegten, de wallen of vesten af breken.
SPIATTELLARE. De schotel ontdekken. *Met.* Openbaren, alles openbaren, bekend maken.
spiatellar' ogni cosa. Alles onverholen uitzeggen, gelijk als de zaak geschapen is.
Spiatellamente, (alla spiatellata.) Onverholen, onbedekt, regt uit, rond uit.
dir' ogni cosa spiatellamente. Alles onverholen uitzeggen, uitspreken.
SPICA, Spiga, Spico, Spigo. Koren-air; ook airen in 't gemeen.
raccollier le spiche. De airen nalezen, nazamelen.
spicilegio. Het verzamelen, nalezen der airen.
spicanardi, spica celtica, spicomardo. Spicauard, Lavendelkruid.
lo spigo dell' elmo. De pluimbos op den helm; ook de plaats daar dezelve ingestoken word.
Spicbetta, Spigbetta, Spicaruolo, Spigolo. Een kleine air, een airtje.
Spicfo, Spignoso, Spicato. Vol airen schieten, krygen; ook nazamelen, nalezen.
Spicaruolo, Spiggaruolo, Spiggallstro, Spicardimo. a. Iemand die de airen na of agter de maaijers verzameld: nalezer (naleester) by den oogst. *Met.* Een wreck, een gierigaart, die alles naauw zoekt.
Spicbio, Spicchiune, spico, spigolo, spigbesso. Een ribbetje, deeltje.
uno spicchio (spiro) d'aglio &c. Een ribbetje van een knoplooks bolletje.
uno spicchio (spicolo) di pera, melaranzo, avellana &c. Een vierendeel, een sneedje van een peer, van een oranje appel, een deeltje van een hazenoot, enz.
spicchio della beretta da prete. Een hoorn, een punt of spits van een Priesters muts.
spicchio del petto. Het onderste gedeelte van de borst.
Spicchiato. Dat zoodanige ribbetjes of vierendeelen heeft.
Spicchiare, Spigolare. Ribs wyze verdeelen of opbreken.
spicchiar' agli, noci &c. Knoplook, nooten-schillen deelen, verdeelen.
spicchiar' ogni cosa minuto. Alles zeer naauw verdeelen, dat is, betragten, overleggen, overdenken; ook zeer naauw of naauwkeurig op zyn voordeel zien.
Spigolo, Spigolistro. V. Abbafo.
SPICCARE. Afhangen; ook afnemen, afdoen, ontkleven, afstrekken, afscheuren, los maken, enz. dat iets valt houd.

Nicolemo spiced' Christo dalla croce. Nicodemus nam Christus van het kruis, ontnagelde, ligt hem van het kruis.

spiccar' una coscia o spalla da qualche uccello arrosto. Een bout of een vleugel van een gebrade vogel afsteken, afscheuren.

spiccar la testa dal busto. De kop van de romp afscheiden, afdoen, dat is, het hoofd afhouden, afslaan: onthoofden.

spiccar le ostriche dalle nicchie, (spicciarle.) De oesters uit de schelpen doen, de oesters opmaken.

spiccar' il calcinaccio dal muro. Het pleister, de kalk van de muuren afkrabben, afkratsen, afbikken.

spiccar il muschio dalle pietre &c. De mos van de steenen, enz. afstrekken, afschrapen, of afdoen.

spiccar' un capriolo, un salto. Een lugtsprong (kapriool) snyden, een sprong doen.

il nocciuolo si spicca difficilmente da alcune pesche. Van zommige perliken zyn de steenen of kernen bezwaarlijk af te krygen.

la carne mi si spicca dalle unghie. Het vleesch gaat, valt my van de nagelen af.

spiccar ben le parole. De woorden wel en duidelijk uitspreken. *V. Scolpire.*

Spiccare. Uitbreken, aanbreken, voor den dag of te voorschijn komen, uitbarsten, breken, afbreken, doorsteken, afsteken.

il Sole comincia già a spiccare. De zon begint al aan te breken, voor den dag of te voorschyn te komen, te schynen.

È oro spicca meglio che non sà l'argento. Het goud steekt meerder af, komt schoonder voor 't oog, glimt, ziet schoonder als het zilver.

spiccar (far spiccar) bene figure, i lumi dalle ombre. Maken dat de beelden zeer aardig voor den dag komen, uitsteken, en dat het licht van de schaduw zeer aardig uitspeelt, afsteekt.

spicca bene questo diamante. Die diamant speek schoon, heeft een schoone glans, schoone luister.

il bianco spicca bene dal nero, la luce dall'ombra. Het wit steekt wel af van het zwart, en het licht van de schaduw.

far spiccar' il suo valore &c. Zyne dapperheid laten zien, zyne manhaftigheid toonen.

Spiccarfi. Zig los maken, ontslaan, bevryden, uitscheuren.

spiccarfi da uno, da qualche luogo. Zig met geweld van iemand ontslaan, van een plaats vertrekken, wegzeizen, zig aan een kant maken.

non se le può spiccare da canto. Hy kan van hem niet weg, hy kan zig van hem niet ontslaan.

Spiccante. Uitbrekend; brekend, afbrekend, angstekend, afstekend; ook glimmend, glinsterend, schitterend, enz.

diamante bello e bene spiccante. Een schoone en welspelende diamant of edelgesteent.

Spiccato. Uitgebroken, afgebroken, doorgebroken, enz.

parole ben spiccate. Wel en duidelijk uitgesproken woorden.

un colorito ben spiccato. Wel opgebragte verwen, daar d'ene van d'andere wel afsteekt.

Spiccamento. Afneming, afdoening, ontkeuring, af-trekking, losmaking, enz.

SPICCHIO, Spicciare &c. V. Spica &c.

SPICCIARE. Uitspruiten, uitspringen, wellen, opwellen, (dog in 't klein.)

il sangue spiccia dalle vene. Het bloed springt uit de aderen.

ivi spiccava una fontanella. Aldaar sprong, welde een fonteintje.

Spiccio. Het spuiten, uitspuiten, uitspringen, wellen; opwellen, enz.

spiccio d'acqua. Waterwel, watersprong.

SPICCIOLARE. Kleinder, dunder, smalder, tengerder maken, aan kleine brokjes, of stukjes breken, verbreken, vermorzelen, enz.

spicciolar' una cosa. Iets verkleinen. *Met.* Slegt looven, pryzen of heel veragten. *V. Estenuare.*

spicciolar la moneta. De munt besnoeyen, daar afsnyden, enz.

Spiccolato. Verkleind, verminderd, ook vermorzeld, verbrijzeld, enz.

moneta &c. spicciolata. Besnoeide, al te kleine, ligte munt.

Spicciolamente, (alla Spicciolata.) Het eene beetje of brokjes na het andere, met beetjes.

pagar, parlar spicciolamente. Stukswyze, by stukken en brokken, nu en dan wat betalen, in 't spreken dikmaals ophouden, stuiten, gebroke, hakkelende redenen voeren.

Spicciolamento. Verkleining, vermindering, verbrokkeling, verbrekking, verkrumeling, enz.

SPIDOCCHIARE. Luizen, luizen vangen, van luizen zuiveren.

spidocchiar la camiscia. Het hembd luizen, de luizen daar in dooden.

Spidocchiarfi. Zig luizen, de luizen vangen, zig de luizen uitschudden. *Met. af.* Uit de armoede geraken.

Spidocchiato. Geluid; van luizen gezuiverd, gereinigd; ook iemand die zig naauwelijks uit de luizen gered heeft.

SPIEDO, spedo. Een spit, braadspit; ook een zwynspies.

voltar (tornar, volger, menar) lo spiedo. Het spit wendden, draayen, omdraayen.

cavar dallo spiedo (dispidonare.) Van 't spit nemen.

spiedo a mulinello. Een draayspit, loopend spit, een radspit; ook een brader, die lekkere kost verkoopt, een gaarkok.

spiedo a vento. Een windspit.

Spiedetto. Een spitje, braadspitje.

spiedetto a ucellini. Een vogelspitje.

Spiedone, spedone, spiedo da caccia. Een groot spit, braadspit; ook een zwyn- of jaagspies; ook een worpspies of javelyn.

Spiediera, spiediere. Een spiesdrager, pikenier.

Spiedata, spiedonata, spidonata. Een spit vol; ook een wending, draaiing, omkeering van het spit; ook

een slag met een spit; ook een steek met een zwyn- of jaagspies.

una spicdata d'uccelli &c. Een spitje vogels; een spitje met gevogelie.

SPIEGARE, *Dispiegare*. De vouwen, de plooyen open doen, uitdoen, opstaan, euz. *Met.* Verklaren, uitleggen, te verstaan geven.

spiegare il grengo. De schoot wyd uitspreiden.

spiegare una stovaglia, un lenzuolo, una pezza di drappo, una lettera. Een tafellake, een slaaplake, een stuk laken opstaan, open doen, een brief open maken, opbreken.

spiegare le vele, le reti &c. De zeilen ophalen, uitspannen de vlaggen, wimpels opteeken, laten wagen, de netten uitwerpen.

spiegare la sue mercanzie. Zyne koopwaren open doen, voor doen, zyne kraam uitstellen, uitleggen.

spiegare un testo, un'autore, la Grammatica &c. Een tekst, een schryver, de letterkonst, enz. uitleggen, verklaren, enz.

spiegare un concetto, i suoi pensieri in prosa, in verso &c. Een begrip, zyne gedagten in prosa of zonder vaarzen, in vaarzen begripen, bevatten, opstellen, in geschrift stellen. *V. Distendere.*

Spiegarsi. Zig verklaren, uitleggen, te verstaan geven. *Spiegarsi con parole, in iscritto*. Zig mondeling, schriftelijk verklaren.

Spiegato. Opengeslagen, uitspreid, uitgedaan; ook verklaard, uitgelegd, ontvouwd.

a bandiere spigate. Met vliegende vaandels.

Spiegatura. Opendoening, uitspreiding; ook verklaring, uitlegging, ontvouwning.

SPIETARI, *Dispietarsi*. Alle barmhartigheid verliezen, vergeeten, onbarmhartig, wreed, gruwzaam worden.

Spietato, *Dispietato*. Onbarmhartig, wreed, gruwzaam, onmenselijk.

un uomo spietato. Een onbarmhartig, wreed mensch. *colpi &c. spietati*. Onbarmhartige, wreede, gruwelijke slagen.

Spietamento, *Dispietamento*, (*alla spietata*.) Onbarmhartiglijk, wreedelijk, gruwelijk, onmenselijk.

bastonare, trattare uno spietamento. Iemand onbarmhartiglijk afmeeren, aflossen, gruwelijk onthalen, enz.

SPIGA, *Spigo*, &c. Een air, koren-air. *V. Spica.*

SPIGNATO. Ongehuurd, dat niet verhuurd is. *casa spignata*. Een onverhuurd, ledig huis.

SPIGNERE, *Spignere*, *pingere*. Duwen, schuiven, drukken, stooten, aanduwen, aandrukken, aanschuiven, aanstooten, enz.

spigner la barca, il carro, la porta, il cavallo &c. Het schip, de wagen, enz. aanduwen, voortduwen, voorstooten, voortschuiven, aan-de-deur stooten dat zy open gaat, het paard; enz. voortdruwen, aanjagen.

spigner i cerchi. De hoepels aandruwen, aankuipen. *Spingere solamente, ella a aperta*. Drukt, stoot, duwt maas, de deur is open.

spinger avanti, indietro, infuori, indietro &c. Voortwaarts drukken, aandrukken, aanschuiven, te rug, agterwaarts schuiven, uit, in, enz. schuiven. *spigner le parole, con furza*. De woorden met geweld uitdrukken, met groote moeite en kragt uitspreken.

spigner le truppe verso qualche piazza. De krygsvolken haastelijk naar een vesting druwen, dat is, gebiden en spoedig laten of doen voorttrekken.

spigner uno a qualche cosa. Iemand ergens toe druwen, aandruwen, aanporren:

amor mi spinge. De liefde heeft my daar toe gedreven, gebracht, verwekt.

Spignerfi. Zig dringen, doordringen.

Spignerfi per mezo la calca, contro nemici. Zig midden door het volk heen dringen, op den vyand losgaan. *con mille cavalli si spinge a quella parte*. Met duizend paarden drong hy 'er spoedig, gezwind door heen.

Spignitore, spignitore, trice. Een aandruyer, aanmoediger, aandryfster.

Spingarda. Een muurbreker, een bok, een ram, een stootbok; ook een petard. *V. Petarde.*

esser spinto da amore, da odio, dalla fame, dalla necessità. Door liefde, door haat, door honger, door nood gedrongen, gedwongen zyn.

spinto dalla voglia. Door geile lust of begeerte aangedreven, geprikkeld.

occhi &c. spinti (spinti) troppo in fuori. Al te verre uitstaande, uitspuilende oogen, enz.

Spinto, spinto. Geschoven, aangefchoven, gedrongen, aangedrongen, gedreven, aangedreven, aangemoedigd, aangeprikkeld.

dar una spinta ad uno. Iemand een stoot geven.

dar la spinta ad uno. Iemand een stoot geven. *Met.* Gelegentheid, oorzaak geven om quaad te doen, iemand vervoeren, misleiden; ook iemand aandruwen; ook tot het uiterste verderf brengen.

la minima spinta (spintarella) la farà rovesciare. Zy is zeer zwak op de beenen, een zeer klein stootje doet haar agter overvallen, dat is, *Met.* Zy is zeer geil en genegen tot onkuisheid.

Spinta. Een schop, een stoot, een aanstoot, euz.

SPIGO &c. *V. Spica* &c.

SPIGOLO. Een kerkkroon, dat is, een kandelaar met veele armen, gelijk als men in de kerken heeft.

Spigolifro-a. Een huichelaar, schynheilige, slijkflooyer, slijkflooyster; die de heiligen dikmaals een kaars ontsteekt; ook iemand die al te naauw, deun, al te gierig en schrapend is.

Spigolistraria, Spigolistrarie. Huichelary, slijkflooyery, schynheiligheid; ook gierigheid, karigheid.

SPELLACCHERARE &c. *V. Pitalchera.*

Spillachero. Een vuile, luizige schraper, een karigen sielt.

SPILO, *Spilla*. Een spelle, een speld, een hegnaald, spannaald, naald.

attaccare una cosa a spilli. Iets met spelden en naalden vastmaken.

maestro di spille, spillario. Een speldemaker, naaldemaker.

Spilletta. Een kleine speld, kleine naald.
Spillona. Een groote speld, naald.
Spillancola. Een klein vischje als een speld.
Spilliera. Een speldekussen.
Spillare, spillettare. Met spelden vaststeken, aanspelden, hegten, aanhegten, vasthegten. *Met.* Met woorden steken, verwyten.
SPINA. Een doorn; ook een doornstruik.
Giesù fù coronato di spine. Jesus wierd met doornen gekroond.
fiepe etc. di spine, (spinato, spinata.) Een hage of ruïn van doornen.
le spine de' pensieri noiosi, de' peccati, della coscienza etc. De doornen, dat is, de angst, de benaauwdheid, en quellingen der wederwaardige gedagten, der zonde, der quade gewisfe.
spina del dosso. Het ruggegraat. *V. Schiena.*
spina del riccio. De pennen van een egel.
spina della botte. De tap, de deuvik of zwik van een vat.
spina del fabbro. De doorn daar de smits de gaten in het gloeyend yzer mede slaan.
Spinale. Van het ruggegraat, tot het ruggegraat behoorende.
midolla spinale. Het merg in 't ruggegraat.
Spinella, spignola, spinetta. Een kleine doorn, een doortje; ook een graatje.
Spino. Een plaats daar veele doornen wassen, doornhage, doornbosch, een plaats vol jonge doornboomtjes.
folto di spini. Vol doornen.
Spineto. Een doornbosch, doornboom, doornstruik, een plaats vol doornen, doornagtig; ook steekelig. *Met.* Bezwaarlijk, lastig, moeyelijk; ook een egel.
luoghi spinosi. Doornagtige plaatsen, doornbosschen.
pensieri etc. spinosi. Bezwaarlijke gedagten.
materie spinose, affari spinosi. Zwarte stoffe, verwarde handel, enz.
tempi spinosi, spinosissime congiunture. Zwarte, bezwaarlijke, bedroefde tyden, droevigbeloop.
Spinosità. Doornigheid. *Met.* Bezwaarnis, lastigheid, moeyelijkheid.
ne nascerano nuove spinosità. Daar zullen nieuwe zwarigheden, moeyelijkheden, verwarringen uit ontslaan.
spinar' una botte. Een vat opsteken.
Spinare, Spinellare. Tappen, opsteken.
Spinaccio. Een hekel, een ryf, rasp, roskam.
Spinacciare. Hekelen, ryven, raspen, kammen.
SPINACI, Spinacchie, Spinaccio. Spinnagie: een kruid alzo genaamd.
SPINETTO, Spinetta. Een klavecimbel: een speelkonstig instrument of speeltuig.
suonar di spinetto, (spinetteggiare.) Op de klavecimbel spelen, slaan.
Spinettista. Een klavecimbel-speelder.
SPINGERE, Spinto, Spinta etc. V. Spignere etc.
SPIOMBARE. Ontloeden, het loot afdoen, afnemen, af breken, afflaan.
spionbare le finestre, le grate, un tetto. Het loot van

de vensters, van de tralien, van het dakafgemen afdoen.
le finestre etc. si spionbano. Het loot gaat van de vensters, enz.
SPIOMBARE. V. Spia etc.
SPIOVERE. Uitregenen, ophouden van regenen; ook hard, sterk regenen, plastregenen, als of het met emmers gegoten wierd.
SPIRARE. Ademen, adem halen, of scheppen.
Trop. Leven; ook wind uitwerpen, wayen, blazen; ook rieken, ruiken, reuk geven. *V. Respirare.*
spirare e respirare. Adem laten en weder scheppen, halen, uit- en in-ademen.
mentre che spiro spero. Zoo lang als ik leef hoop ik nog.
spirava un venticello, un' aurette soave, un zefiro etc. Het waide, blics een windje, een lieflijk, aangenaam lugtje, een westwindje.
spirar' odore fetore. Een reuk, een stank van zig geven.
ne spirava un vapor sulfureo e puzzolente. Daar quam een zwavelagtige en stinkende damp uit, het stonk 'er gruwelijk uit.
spirar pietà, dolcezza, grandezza etc. Naat zuivere barmhartigheid, naat zoetigheid, naar heerlijkheid, enz. ruiken, dat is, merkelijke bewyzen van deze deugden laten blijken.
ogni cosa spirava divozione, amore, carità etc. Alles riekte naar zuiver aandagtigheid of godvrugtigheid, naar liefde Gods en des naasten, enz.
spirar fuoco e fiamma, spirar vendetta, crudeltà etc. Niet als vuur en vlam, wraak en wreedheid ademen, uitblazen.
Spirare. Ingeven, inblazen, in de zin geven, in gedagten brengen, erinneren. *V. Inspirare.*
Dio ci spirerà. God zal het ons wel ingeven.
Spirare. Den laasten adem of snik geven, uitgeven, van zig geven, sterven, den geest geven; ook vervallen, verloopen, ten einde gaan.
dette quiste parole spirò. Alshy dit woord gesproken had verscheide of sturf hy.
il termine spira, i pagamenti spirano. De tyd, het termyn is verstreken, verloopen, de betalings-termynen, de tyden van betalinge zyn vervallen, verscheenen, enz.
Spirante. Ademend, azemend, levend; ook eindigend, ten einde gaande.
ancor spirante. Nog ademend, nog levend.
le semispiranti membra. De nog half levende leden.
Fanno, mese etc. spirante. Het jaar, de maand, enz. die nu ten einde gaat, loopt.
Spirato. Geademd; ook geblazen, aangeblazen; ook ten einde geloopt, verstreken, verloopen.
esser spirato da Dio. Van God aan- of ingeblazen, iemand die van God iets ingegeven is.
termine' etc. spirato. Verloope, verstreke, vervallen termynen, enz.
Spirazione, Spiro. Ademing; ook ingeven.
la spirazione celeste. De hemelsche ingevening.
Spiracolo, Spiraglio, Spirame. Het leven, het ademen; ook een lugt of rogtgat, windgat.
lo spiracolo della vita. De levendige geest of adem.

lo spiraglio della camina, grotta, mina, camino, cannone. Het lugt- of dampgat van de kelder, van het hol, van de ertsgroeve of myn; het sleutelgat van 't slot, het laatgat van 't geschut.

Spirito. De adem, ademhaling of schepping; ook een geest, engel.

raccogliet lo spirito. Ademen, ademhalen of scheppen.

interchiuder lo spirito. Iemand verstikken, versmooren.

Spirito, Spiriti. Geest, geesten, dat is, kragt, de levensgeest, het leven in een dier of mensch, de ziel.

spirito del vino &c. Geest van wyn, brandewyn, enz.

pieno di spiriti. Vol van geesten en kragten.

spiriti brillanti e vivaci. Levendige en springende geesten.

applicarsi (darfi) ad una cosa con tutto lo spirito. Zigt met de gansche geest, met alle kragten, dat is, zeer ernstelijk ergens op aanwenden.

ronder lo spirito. De geest geven, sterven.

ne esalano gli spiriti. De geesten vliegen'er uit, vervliegen.

foegliar (risvegliar) gli spiriti, (animali.) De levendige geesten weder opwekken, verwekken.

poco a poco ritornarono in lui gli smarriti spiriti. Allengsjes quamen de vervloge, verteerde geesten en kragten weder in hem, by quam eindelijk weder tot zig zelve.

Spirito, Spiriti. Geest, dat is, goed verstand, vernuft, begrip; ook dapperheid, kloekheid; ook de kragt en nadruk van iets.

persona di buono spirito, di gran spirito. Een persoon van een goede geest, van groot verstand.

uomo di poco spirito. Een mensch van een stegte geest of klein verstand.

risponder, far' una cosa con spirito. Met verstand, vernuft, wysheid antwoorden, iets doen of uitregten.

un' uomo che ha (non ha) spirito. Een mensch die geest (geen geest) heeft.

la parola di Dio è spirito e vita. Het woord Gods is geest en leven.

Spirito. De geest, het gemoed; ook den geheelen mensch en deszelfs eigenschap, gesteltheid; ook neiging, genegendheid, drift, deugd of ondeugd.

uno spirito eccellente, bello, mobile, (gentile) mirabile, acuto (perspicace), invitto, pellegrino &c. Een treffelijk of uitnemend, schoon, adelijk, wonderbaarlijk, scherpzinnig, onoverwinnelijk, vreemd of zeldzaam, enz. gemoed.

spirito basso, vile, plebeo, servile, bestiale, carnale, inquieto &c. Een nederig, slecht, gemeen, slaafsch, beestagtig, vleeschelijk, ongerust gemoed, enz.

far' una cosa di proprio spirito. Iets uit eigen geest, vernuft, uit eigen verstand, uit eigen vrye wil doen.

Spirito. Geest, dat is, de geestelijke geschapenheid, gesteltheid in zig zelve, deugd of ondeugd.

lo spirito della sapienza, intelletto, consiglio, fortaleza &c. De geest der wysheid, des verstands, des raads, der sterkte, enz.

lo spirito della divozione, delle preghiere, del timor di Dio, castità &c. De geest der aandagt of godvrugtigheid, des gebeds, der vreeze Gods; der kuisheid, enz.

baver lo spirito della sua professione, vocazione &c. De rechte geest, dat is, het regt verstand van zyn beroep, van zyne handteering hebben.

discerner, conoscer, provar, esaminar gli spiriti se sono da Dio. De geesten onderscheiden, kennen, beproeven, onderzoeken of zy van God zyn.

Spirito. De geest, dat is, de groote bovennatuurlijke kragt of genade in ons, die ons God en de Goddelijke dingen doet beminnen of liefhebben, zig zelve egter en de quade of booze begeertens en driften haten; ook het geestelijk, innerlijk, bovennatuurlijk, godzalig leven.

uomo di spirito. Een geestelijk mensch.

figliuolo, figliuola di spirito. Geestelijke zoon, dogter.

fratello, sorella di spirito. Geestelijke broeder, zuster.

baver comunione (comunicazione) di spirito con uno. Geestelijke gemeenschap of vriendschap met iemand hebben.

darfi, attender' allo spirito. Zigt tot het geestelijk, godzalig leven overgeven, het zelve betragten.

perder, spegner lo spirito. De geest verliezen, uitbluschen, dat is, in het geestelijk leven traag, luy worden.

informar' uno nelle cose di spirito. Iemand in geestelijke dingen onderwyzen, onderregten.

la carne si ribella contro lo spirito. Het vleesch stryd tegen den geest.

esser rapito in ispirito. In den geest verrukt worden.

veder' in ispirito, saper per ispirito. In den geest zien, in den geest weten.

Spirito. Een geest, dat is, God, een Engel, een Duivel, een ziel, een spook, gepspek.

lo Spirito Santo, lo Spirito del Signore. De Heilige Geest, de Geest des Heeren.

grazia, virtù, infuso &c. dello Spirito Santo. De genade, de kragt, den invloed, enz. des Heiligen Geestes.

pieno di Spirito Santo. Vol van den Heiligen Geest.

spirito buono, celeste, angelico. Een goede, hemelsche, engelsche geest.

spirito maligno, (cattivo) infernale. Een booze of quade, helsche geest, een duivel.

lo spirito d'un morto. De ziel, de geest van een afgestorvene.

veder, scongiurar, essorcizar gli spiriti. De geesten zien, bezweren, uitbannen, enz.

Spirito familiare. Een dienstbare geest.

Spiritello, Spiritelli. Een goede of quade engel, bewaarengel; ook de engeltjes en gevleugelde kindertjes, gelijk als de schilders schilderen en verdingen. *V. Amoretto.*

Spiritoso. Geestig, kragtig, vol levendige geesten; ook geestryk, zinnrijk, verstandig, kloek, wys, geleerd; ook dapper, kloekmoedig.

vino spiritoso. Sterke, kragtige wyu, die vol geesten is.

lo sperma è spiritoso. Het zaad van een dier is vol levendige geesten.

un' uomo spiritoso. Een geestryk, vernuftig, kloek, wys, verstandig man.

Spiritofamente. Op een zinryke, vernuftige, kloekke wyze, verftandige wyze of manier; ook dapperlyk, kloekmoediglyk.

Spiritale. Geestig; ook geestelyk, dat van geesten komt.

moti, influssi qualità &c. spirituali. Geestige of geestelyke bewegingen, invloeiingen, hoedanigheid, gefchapenheid of geftelteniffen.

Spiritakente. Geestelyker wyze.

Spiritare, Spiritarsi, Inspiritarsi. Van booze of quade geesten bezeten worden. *Met.* Door verwondring ontftellen; ook iemand zeer verfchrikken.

Spiritato, inspiritato. Van booze geesten bezeten.

parlar da spiritato. Spreken als een bezetene. *Met.* Door een ander fpreken.

Spiritatamente, allaspiritata. Als een bezetene; ook gruwelyk.

Spirituale. Geestelyk, godzalig, dat is, naar den geest- en innerlyken mensch; ook aandagtig, godvrezend, godvrugtig, vroom.

vita spirituale. Een geestelyk, godzalig, iuberlyk leven.

canzoni, effercizii spirituali. Geestelyke gezangen, liederen, oefeningen.

libro, lezione &c. spirituale. Een geestelyk boek, geestelyke lezing.

senfo spirituale. Geestelyk verftand of zinn.

ricordi, ammaeframenti, discorsi &c. spirituali. Geestelyke, godzalige leeringen, zamefpraken of redekavelingen.

dono, grazia, affetto &c. spirituale. Geestelyke gave, genade, liefde, enz.

aiuto spirituale e temporale. Geestelyke en tydelijke hulp of byftand.

bruttezza, bellezza &c. spirituale. Geestelyke leelijkheid, fchoonheid, enz.

persone spirituali, edivote. Geestelyke, en aandagtige personen.

un spirituale, li spirituali. Een geestelyk, godzalig mensch, de geestelyken.

matto spirituale. Een geestelyke zot, dat is, iemand die zig inbeeld geestelyk en volmaakt te zyn.

padre spirituale. Geestelyke vader, biegtvader.

figlio, figlia spirituale. Geestelyke zoon, geestelyke dogter.

amicizia, comunione, fratellanza &c. spirituale. Geestelyke vriendfchap, gemeenfchap, broederfchap, enz.

lo spirituale ed il temporale. Het geestelyke en het tydelijke.

Spiritualmente. Geestelyker, bovennatuurlyker wyze, in den geest.

viver &c. spiritualmente. Geestelyk, godzalig leven, enz.

intender, amar' &c. una cosa spiritualmente. Iets op een geestelyke wyze, in den geest verftaan, beminnen.

Spiritualità. Geestelykheid, godzaligheid, godvrezendheid, aandagtigheid, godvrugtigheid.

Spiritualarsi, Inspiritualarsi. Geestelyk, heel godzalig worden.

S P I U A R R E. De vederen uittrekken, uitrukken, uitplukken.

spumar' i letti, le coltri. De vederen uit het bedde nemen, de bultzak leeg maken.

Spiumacciare, Spiumacciare, Spiumacciare. Het vederbedde opfchudden, opmaken.

spiumacciare' il letto, le coltri. V. Sopra. Het bed, de bultzak opfchudden, opmaken; fpreiden, enz. met de vlakke hand daar op slaan.

Spiumacciata, Spiumacciata, Spiumacciata. Een slag met de vlakke hand op het beddekuffen; ook *Met.* Op het gat of den aars.

dar una spiumacciata al letto. Een slag op het beddekuffen doen.

dar' una spiumacciata ad uno. Iemand een slag op de billen, op 't gat geven.

S P I Z Z I C A R E. *V. Pizicare.*

S P L E N D E R E, *Risplendere*. Schynen, verfchynen, glimmen, glinsteren, blinken, fchitteren: glans geven.

il Sole splende, le stelle splendono. De zon fchyn, de ftarren fchijnen.

in lui risplende la carità, la pazienza. In hem fchyn de liefde, het geduld, enz. uit.

Splendente, Risplendente. Schynend, glimmend, glinsterend, blinkend, fchitterend.

Splendido. Glimmend, fchynend, fchitterend, glinsterend; ook heerlijk, treffelyk, pragtig, kostelyk, aanzienelyk.

stella chiara e splendida. Klare en helderfchynende ftarre.

sotto uno splendido pretefto. Onder een fchynbaar, heerlijk, treffelyk, fchoon voorwendfel.

entrata &c. splendida. Een heerlijke, pragtige, treffelyke, aanzienelyke intrede, enz.

nozze splendide. Heerlijke, pragtige bruiloft.

costumi &c. splendidi. Heerlijke, ernsthafte of agtbare zeden, gewoontens.

esser splendido (portarsi splendidamente,) nelle sue azioni. Zig in al zyn doen en laten heerlijk en pragtig houden, gedragen.

Splendidamente. Pragtiglyk, heerlijk, treffelyk, aanzienelyk.

celebrar le nozze, l'entrata &c. splendidamente. De bruiloft pragtig en heerlijk vierē, een pragtige intrede, enz. doen.

trattar, viver, vestirsi, esser servito &c. splendidamente. Heerlijk, treffelyk, pragtiglyk onthaken, leven, kleeden, opgewagt of gedient worden, enz.

Splendore, Risplendimento. Glans, fchynfel, fchyn, helderheid, klaarheid; ook heerlijkheid, pragt, treffelykheid.

splendor del Sole &c. De helderheid der zonne.

splendor degli abiti. De pragt der kleederen, enz.

splendor de' costumi del procedere &c. Heerlijkheid, agtbaarheid der zeden, van omgang, enz.

diportarsi con splendore. Zig in alle zyne zaken heerlijk, treffelyk, en pragtig houden, gedragen.

S P O D E S T A R E. Iemand het geweld, de magt benemen, ontnemen, afnemen; ook van het itadhouderfchap afzetten.

Spodestato. Die van zyn geweld of magt beroofd is; ook zwak. *V. Spoffato.*

SPORTARSI. Geendigter, rymer (poët) meer willen zyn.

SPOGLIA, Spoglia. Roof, buit; ook afneming met geweld; ook agtergelate huisraad; ook huid, vel.
ricche spoglie. Ryke, kostelijke buit.
povere spoglie. Arme, slegte buit.
al serpente lascia l'antica spoglia. De slang stroopt haar oude huid af.
per giù la mortal spoglia, la fragil spoglia. Het sterfelijk, zwak lichaam afleggen.

Spoglia del pasticcio. Het pasteybrood, de korst van de pastey.

Spogliare. Berooven, ontrooven, plonderen, afzetten, uitschudden; ook uittrekken, afhaken, vullen, afvullen, enz.

Spogliar' un viandante. Een reiziger berooven, plonderen, afzetten, uitschudden.

Spogliar' uno della carica, libertà &c. Iemand zyn ampt, zyne vryheid, enz. berooven, benemen

Spogliar' un'anguilla &c. Een aal afstroopen, het vel van een aal afrekken.

Spogliar' unonudo. Iemand nakend uitschudden, uitkleeden.

Spogliarsi nudo, in camiscia, in farsetto. Zig nakend uittrekken, zig ontblooten, ontkleeden, uitkleeden, tot op het hembd toe uittrekken, de bovenkleederen afleggen, uittrekken.

Spogliato. Beroofd, ontroofd, geplonderd, uitgeplonderd, uitgeschud, ontcleed, ontbloot, enz.

Spogliatore. Een roover, plonderaar, struikroover, uitschudder, vrybuitcr, enz.

Spogliatoio. Een plaats in't bad, daar men zig uitkleed.

SPOLA, Spuola. Een spoel, wevers spoel.

Spoletta. Een kleine spoel, een spoeltje, gelijk de wevers gebruiken.

Spolare, Inspolare. Op spoelen winden of draayen.

SPOLPARE. Ontvleeschen; het vleesch van de beenen afsnyden, benemen. *Met.* De kragen of de sterke benemen, verzwakken, kragteloos, zwak maken.

Spolpar' un capone, un pollastro. Een kapoen, een hoen ontvleeschen, dat is, opeeten.

Spolpar la borsa. De beurs of buidel ledig maken, uitschudden.

Spolpar' uno, spolpar' i sudditi. Iemand ontvleeschen, ontzenuwen, dat is, arm maken, de onderdanen met onchristelijke lasten en schattingen vullen, schrapen, uitmergelen.

Spolpato, Spolpato. Ontvleescht, zonder vleesch, zonder spieren; ook beenen zonder kuitcn of vleesch, van vleesch beroofd; ook kragteloos, magteloos, zwak, verzwakt.

gambe spolpate. Beenen zonder kuitcn of vleesch, van vleesch beroofd.

esba spolpate. Afgeknaagde schonken, beenen daar

T O M. I.

geen vleesch meer aan is.

S POLTRONIRE. De luyc, vertfaagde, bloohartige aart allengsjes verlaten.

S POLVERARE. Stuiven; ook uit-of afstuiven, stoffen, afstoffen, afvegen.

Spolverizzare &c. V. Polverizzare.

S PONCIONI, Spuncioni. De slagvederen, slagpenncn van een valk.

S P O N D A, Sponde. Een rand, kant; ook den oever, de kant of strand van een rivier, de zydeleuningen.
sponda del pozzo, del letto, del ponte &c. De rand van de put, de zydeplanken van het bedde, de bedsponde, de leuningcn van de brug, enz.
sponda del mare, del fiume &c. Den oever, de kant, de strand van de zee, van de rivier, enz.
sulle sponde di Arno, Tevere. Aan den oever der rivieren de Aru, der Tyber, enz. *V. Riva &c.*

Spondare, Spondeggiare. Aan strand varen, langs, digt aan den oever of strand heen varen, heen stryken.

S P O N D I L E, Spondili. De wervelbeenen, het gebeente van het ruggegraat.

S P O N G I A, Spugna. Een spons.

Spongietta, Spugna. Een kleine spons.

Spongiuoli. Een soort van sponsen; ook varkensbrood, aard-appelen.

Spongioso, Spugnoso. Sponsagtig, een spons gelijkende; ook week, slap.

S P O N S O, Sponsa &c. V. Speso, Spesa &c.

S P O N T A N E O. Willig, vrywillig, gewillig, gaarne, zonder bedwang, onbedwongen.

servitù spontanea. Een vrywillige dienstbaarheid of slaverny.

il popolo spontaneo di Dio. Het vrywillig volk Gods.

Spontaneamente. Wiliglijk, vrywilliglijk, ongedwongen, gaarne, enz.

Spontaneità. De vrywilligheid, enz.

S P O N T A R E, Spontone &c. V. Spuntare, Spuntone &c.

S P O N T E L L A R E, Dispontellare. De stutten, schragen, schooren, steunfels wegnemen.

S P O P O L A R E, Dispopolare. Ontvolken, van volk ontblooten, verwoesten, onbewoond, woest maken, vernielen, verdueren.

spopolar' una città, la campagna. Een stad van volk, het veld, het land van bouwluiden ontblooten.

Spopolato, Dispopolato. Ontvolkt, van volk ontbloot, onbewoond, woest gemaakt, vernield, verdorven.

città spopolata. Een ontvolkte stad, een onbewoonde, woeste stad.

Spopolamento. Ontvolking, verwoesting, vernieling, verduering.

S P O P P A R E. De borsten, mammen, uyers afsnyden; ook van de borst ontwennen, afweunen, speemen, afspeenen.

spoppar' un bambino, fanciullo. Een kind van de borst ontwennen, afweunen, speenen, afspeenen.

spoppar' un polledro. Een veule afstooten, van de merrije ontwennen.

F f f f f

Spop-

Spoppato. Ontwend, afgewend, gespeend, afgespeend, enz.

Spoppamento. Ontwenning, afwenning, speening, afspeening.

SPORCO. Vuil, leelijk, onzuiver, onrein, stinkend, morsig; ook varkenagtig; ook geil, onkuisch, snood, schandelijk, oneerlijk.

cofe sporche. Stinkende, vuile, oneerlijke dingen.

avoglie sporche, pami sporchi. Zwarte, vuile, stinkende, smeerige tafellakens, vuile wasch, ongewassche lynwaat.

la sporco della robba. Het gene dat aan een stuk goed niet zuiver is; ook allerley onreinigheid, enz.

V. Tara, Netto.

parole sporche, atti sporchi. Vuile, schandelijke woorden, leelijke, zotte, onreine daden of werken, enz.

vita &c. sporca. Een onkuisch, snood, ontugtig leven, enz.

Sporcamento. Op een vuile, leelijke, onreine, schandelijke, oneerlijke wyze.

viver &c. sporcamento. Vuil, leelijk, onzuiver, onkuisch, enz. leven.

erattar la cofe sporcamento. Morsig, vuil, onzuiver ergens mede omgaan.

Sporcaria, Sporcharia, Sporcaria, Sporcherie. Vuiligheid, drek; ook morsery, smeerdery; ook *Met.* Onreine, snoode, ontugtige, hoeragtige woorden en werken.

Sporchezze, Sporcizia, Sporchazze, Sporcizio. Mismaakttheid, leelijkheid, oneerlijkheid; ook onlust, walg, onreinigheid, onzuiverheid, vuiligheid; ook vullis.

sporchezze di casa, cucina, città, cesso. De vuiligheid, vullis van het huis, van de keuken, van de stad, de drek of stont van een kakhuis, enz.

sporchezza del peccato carnale. De onreinigheid, snoodheid der vleeschelijke zonde.

Sporcare, Insportare, Consporcare. Bezoedelen, bevuilden, besmetten, verontreinigen, enz.

Sporcarsi, Insportarsi. Zig bezoedelen, bevuilden, bevlecken, verontreinigen, zig tot alle onkuisheid begeven.

SPORGERE, Sportare. Uitrekken, uitlangen, uitsteeken, uitgeven, te voorschyn of voor den dag brengen, uitschieten, uittrekken, ergens over heen gaan, steeken, hangen.

sporger (sportar) un braccio dal letto, la testa fuori dalla finestra. Den arm uit het bedde, het hoofd uit het venster steeken.

sporger (sportar) le poppe. De borsten bloot dragen, de borsten wijd uitsteeken.

questo scoglio. sporge una lega in mare. Die rots of klip steekt, strekt zig wel een myl in zee uit.

il fiume sporge un braccio nella città. De rivier gaat, loopt, vloeit met een arm of tak door de stad.

sporgerfi fuori della finestra. Zig met het lichaam verre ten vensteren uitleggen.

Sportato, sporto. Uittrekkend, uitschietend, uitstekend, uitstekend, uitstaande; ook een luifel, een

hooge galery die buiten het huis uitsteekt, een voorschutsel of voordak van een huis.

sportato un poco in fuori. Een weinig uitschietend, uitstekend, voor over hangend.

casa sportata sopra il fiume. Een huis dat over de rivier gebouwd is.

scoglio, monte, poggio sportato. Een uitschietende, vooruitstekende rots, berg, heuvel.

occhi sporti, labbra sports in fuori. Uitsstekende, uitpuilende oogen; vooruitstaande, overhangende lippen.

pietre sports in fuori. Uitschietende, uitstekende, uitstaande steenen.

quella casa haveva uno sporto. Dat huis had een luifel, uitstekende galery, een voordak.

cadde da uno sporto. Hy viel van een galery of uitstaande gebouw.

Sportello. Een klein galerytje, dakvenstertje.

SPORRE &c. V. Esporre.

SPORTA. Een gevlogte korf.

Sportella, sportellina. Een klein korfje.

tesser sportella di giunchi. Manden, korven van teenen binden, vlegten.

Sportone. Een groote mand, groote korf.

Sportajo, Sportellajo, Sportaruolo. Een mand- of korfdrager of maker.

SPORTALE. Hegegerigtsampt.

SPORTARE &c. V. Sporgere.

SPORTELLO. Een deurtje of poortje midden in een deur of stads poortdeur, het klinket.

aprir a sportello. De stads poortdeur maar half open maken, open doen, maar door het kliakert inlaten.

SPOSO, Sposa. Bruidegom, bruid.

i nuovi sposi, sposi novelli. De nieuwe verloofden, nieuwe getrouwen, de jonge luiden, de nieuwe bruidegom en bruid.

dar per sposo, sposa. Tot bruidegom, tot bruid geven, ten huwelyk geven.

menar la sposa (a casa). De bruid t' huis brengen.

levar la sposa. De bruid af halen.

far lo sposo, la sposa. Voor bruidegom, voor bruid spelen, dat is, prets zitten, pronken, niet willen eten of drinken.

lo sposo delle anime Giesà Cristo. De Bruidegom der zielen Jesus Christus.

Sposereccio, Spofaresco. Van de bruid, tot de bruid behoorende.

letto &c. sposereccio. Bruidsbed.

atti, casa, smorfie sposereccio. Bruids of bruidegomswezen, gelaat, gebaarden.

Sposarie. Huwelyks handel, huwelyks sluiten.

Sposare. Eenen tot bruid nemen, iemand trouwen, met iemand huwelyken.

sposar una (per moglie). Eenen tot vrouw of wyf nemen.

sposar la figliuola. Zyn dogter uithuwelyken, uittrouwen.

Sposarsi. Zig verloven, trouwbelofte doen; ook zig uittrouwen, uithuwelyken.

- Sposato**-a. Verloofd, ten huwelyk beloofd, ondertrouwd. *V. Sposo.*
- Sposazio, Sposazio, Sposazio.** De trouwbefofte, de verloving, ondertrouw.
- celebrar, far le sposazio.** Het huwelyk fluiten, de ondertrouw doen.
- saparra del sposazio.** De trouwpenning, het gefchenk of onderpand die de bruidegom aan de bruid op trouw geeft.
- SPOSSATO.** Verzwakt, kragteloos.
- SPOVERIRE, Spoverirsi.** Uit de armoede geraken.
- SPOZZARE.** Een put leeg maaken, uitscheppen, uitputten.
- SPRANGA.** Een spar, dwarshout; ook houtbindfel of gebindfel, waar mede de balken en deelen aan malkanderen gehegt en gebonden worden.
- Sprangare.** Met dwarshouten of bindfels te zamen voegen of fluiten.
- Sprangato.** Met dwarshouten of bindfels te zamen gefloten, byeen gevoegd.
- SPRATICA.** Ongewoonte, ongewoonheid.
- haver spratica di qualche cosa.** Een werk niet meer gewoon of gewend zyn, de vaardigheid, gaauwheid, handeling ergens van verlooren hebben.
- per lunga spratica.** Door lange ongewoonte.
- Spraticare (una cosa.)** Iets afwennen.
- Spraticato.** Die iets afgewend heeft, die uit de gewoonte geraakt is.
- SPRAZZARE.** Met drek en vuiligheid spatten, befspatten, vuil maaken.
- Sprazzo.** Een gefpat, befspatting.
- sprazzo del fango, della pioggia, fangue &c.** Het gefpat van drek of vuiligheid, van regen, van bloed, enz.
- sprazzo del mare.** Het spatten, befproeijen der zee.
- SPREGIARE &c. V. Dispregiare &c.**
- SPREGNARE, Dispregnare.** Ontzwaangeren, het kind, de vrugt afdryven, afzetten; ook van 't kind verlossen.
- spregnar' una donna.** Een vrouw de vrugt afdryven, afzetten.
- Spregnata, Dispregnata.** Een vrouw die van het kind verlost is.
- Spregnamento, Dispregnamento.** Ontzwaangering, afdryving, afzetting van 't kind, van de vrugt.
- SPRETARE.** Ontwyden, van de priesterlijke waardigheid afzetten, van het priesterampt ontblooten.
- Spretarsi.** De priesterlijke of geestelijke flaat verlaten.
- SPREZZARE &c. V. Dispregiare &c.**
- SPRIGIONARE.** Uit de gevangenis verlossen, ontfiaan.
- Sprigionarsi.** Uit de gevangenis ontfpringen, ontfnappen, ontkomen.
- SPROFITTO &c. V. Disprofitto &c.**
- SPROFONDARE, Profondare.** Diepen, dieper maaken, in de grond ftooten, onder water laten loopen, ofzetten; ook verzingen, verdrinken, onderloopen.
- sprofondar' (sprofondar') sfondar' una galera &c.** Een galley in de grond booren, fchieten. *V. Affondare &c.*
- Ragusa sprofondo in quello stesso anno.** Ragusa verzonk in 't zelfde jaar.
- Sprofondato.** Verzonken, verdronken, ondergelopen.
- ifole, terre sprofondate.** Verdronke, verzonke, ondergeloopde eilanden, landen.
- Sprofondamento.** Verzinging, verdrinking; ook onderduiking, onderdompeling.
- SPROLONGARE &c. V. Prolungare &c.**
- SPROMETTERE.** Zyne belofte, zyn woord weder- of herroepen.
- Spromessa.** Wederroeping; herroeping der belofte.
- SPRONA &c. V. Sperone &c.**
- SPROPRIARE, Dispropriare, Disappropriare.** Onteigenen, verkoopen, outwenden, outvremden.
- spropiar' un podere.** Een eigendom, een bezitting, een eige goed verkoopen, in vremde handen laten komen, vervallen.
- Spropriarsi, Dispropriarsi.** Zig onteigenen, outvremden, zig berooven.
- spropriarsi di qualche cosa.** Zig ergens van ontblooten, berooven, ergens van afftaan, iets verlaten.
- disappropriarsi una cosa. V. Sopra.**
- Spropriato, Dispropriato, Disappropriato.** Onteigend, outvremd, afgestaan; ook ongerymd, onvoegelijk, onbetamelijk.
- mezzi, rimedi &c. molto spropriati, disappropriati.** Middelen, enz. die zeer ongerymd, onvoegelijk, onbequaam, ondeugend zyn. *V. Improprio.*
- Spropriazione, Dispropriazione, Disappropriazione.** Onteigening, outvremding, verkoopung, verlatung uit eigen handen; ook berooving.
- SPROPORZIONE, Disproporzione, Improproporzione.** Ongelijkformigheid, ongelijkheid, onbequaamheid, mismaaktheid, onevenmatigheid.
- Sproporzionare, Disproporzionare.** De gelijkformigheid, de overeenkomst benemen, mismaakt, ongedaan, leelijk maaken.
- Sproporzionato, Disproporzionato, Improproporzionato.** Ongelijkformig, ongelijkmatig, mismaakt, zonder gedaante, leelijk geworden.
- Sproporzionatamente, Disproporzionatamente, Improproporzionatamente.** Ongelijk, ongelijkmatiglijk, mismaaktelijk, onvoegelijk, zonder overeenkomst.
- SPROPOSITO, Spropofiti.** Ongevoegelijk, ongelegen, onbequaam, ongerymd, iets dat ter ongelegener tyd, enz. gefchied, dat niet tot de zaak behoort, dwaasheden, zorgheden, verdigtfels, beuzelingen.
- farebbe spropofito.** Het zoude een ongerymdheid wezen, het zoude niet voegen, paffen, het zoude een zothed, dwaasheid wezen.
- dir spropofiti.** Ongerymdde, kale of flegte kuuren of grullen vertellen, zorgheden, dwaasheden, beuzelingen voor den dag brengen.
- dar ne gli spropofiti. V. Sopra.**
- Spropofitare. V. Sopra.**
- Spropofitato.** Ongevoegelijk, ongefchikt, onbetamelijk, ongerymd, dat niet naar den tyd of omftandigheden gerigt, gevoegd is.
- un' huomo spropofitato.** Een zeldzaam, wonderlijk, ongefchikt, zot hoofd, die ongerymdde, dwaze

zaken ter ongelegener tyd voor den dag brengt of doet.

cofe &c. spropositate. Ongerymde, dwaze of zotte dingen.

Spropositamente, (alla Spropositata.) Op een ongerymde, oubetamelijke, onbequame, dwaze wyze of manier.

S P R O V A R E, Improvare. V. Disapprovare.

S P R O V E D U T O, Disproveduto, Sprovisto. Onvoorzien; ook onverwagt, plotselyk, onverhoed, zonder daar op gedagt te hebben. *V. Improviso &c.*

sproveduto d'ogni cosa. Van alles onvoorzien.

un caso, un assalto sproveduto &c. Een onvoorziene, plotselinge toeval, een onverhoed, onverwagt aanval, enz.

Sprovedutamente, Disprovedutamente, Sprovistamente, alla Sprovista. V. Sopra.

S P R U Z Z A R E, spruzzolare, sprizzare, sprizzolare. Spuiten, springen, uitspuiten, uitspringen; ook stof regenen, zagt regenen; ook besprengen, dat is, tegen aan sprengen, aanspuiten, bespuiten, begieten, bevogtigen, enz.

il sangue sprizza dalle vene. Het bloed springt uit de aderen.

un'acquavella, che sprizzava, (spruzzolava) da un vivo sasso. Een watertje, dat uit een levendige rots springt.

spruzzava minutamente. Het regende zagtjes, het stof-regende.

spruzzar d'acqua santa, spruzzarsi. Met weywater besprengen, zig besprengen.

spruzzar' (spruzzolar') il giardino, i fiori. De tuin, de bloemen besprengen, besproeyen, bevogtigen, nat maken.

Spruzzante, sprizzante, spruzzolante. Spuitend, springend, uitspuitend, uitspringend, besprengend, bevogtigend.

Spruzzato, sprizzato. Bespuit, uitgespuit; ook besprengd, bevogtigd, bespoeld; ook bevlakt, besmet.

spruzzato di macchie nere. Met zwarte vlakken besprengd, besprenkeld, bevlakt, besmet.

Spruzzo, spruzzolo. Een gespuit, gespreng.

Spruzzaglia. Stofregen, kleine regen, regentje. *V. Acquicella.*

S P U G N A &c. V. Spongia &c.

S P U L C I A R E. Vlooyen, de vlooyen vangen, zoeken.

Spulciarfi. Zig de vlooyen afvangen, zig vlooyen.

S P U L Z E L L A R E. De maagdom benemen, schaken, schoffteen; ook verkragten.

S P U M A. Schuim. *V. Schiuma &c.*

Spumoso. Vol schuim, dat veel schuim uit- of opwerpt.

Spumare, spumeggiare. Schuimen, schi m op- of uitwerpen.

Spumante, spumeggiante. Schuimend.

cavallo, cinghiale spumante. Een schuimend paard, schuimend, wild zwyn.

S P U N T A R E. Afhegten, afdoen, afzigten; ook het spits, de punt af breken of afslippen; ook uitwischen, doordoen, doorhalen, enz.

spuntar' i veli di testa. De sluyer van 't hoofdafdoen, afzigten, afspelden, afleggen.

spuntar' un coltello. Een mes stomp of bot maken, de punt benemen of af breken.

spuntar la partita nel libro. Een party in 't schuldboek doordoen, doorhalen, uitdoen.

spuntar le difficoltà. De zwarigheid overwinnen, te boven komen; ook zwarigheid vinden, aantreffen.

la stringa si è spuntata. De nestel is aan de punt afgebroken.

Spuntare. Aanbreken, opschieten, voor den dag komen, uitkomen, uitbotten, uitschieten, beginnen te groeijen, te wassen.

spuntar' alla luce. In 't licht komen, zig laten zien, voor den dag of te voorschyn komen.

lo vedo spuntar da quella cantonata. Ik zie hem uit dien hoek voor den dag komen, opschieten, daar zie ik hem komen, enz.

spunterà presto. Hy zal aanstonds voor den dag komen, hy zal zig straks laten zien.

alla spuntare del Sole, del giorno &c. Op het aanbreken, doorbreken, opgaan der Sonne, als den dag aanquam, als de Zon opging.

i raggi spuntano dal Sole, le rose dalla buccia. De stralen komen, schieten uit de Zon, de rozen stekken, schieten uit hare knoppen.

spuntar la barba, i peli, le corna, le unghie &c. ad uno. Iemand die de baard, het hair, de hoornen, de nagels voor den dag komen, dat is, beginnente groeijen.

spuntar' a qualche dignità. Tot een ampt of bediening geraken.

egli spuntò ad esser Vice Rè. Hy kwam, geraakte daar toe, dat hy Onderkoning wierd.

spuntar' in qualche impresa. In enig werk of voornemen geluk hebben; ook regt doen, goed doen.

spuntar' in teatro. Op het schouwtooneel treden, uit-treden.

spuntano in lui nobilissime condizioni. Daar blyken in hem treffelijke gaven, men ziet heerlijke gaven in hem.

spuntar' un'aggiustamento, una preterfione. Een vergelijk uitwerken, te weeg brengen, treffen, een uitspraak erlangen, verkrygen.

vuole spuntar colla bizzarra dove non può colla autorità. Hy wil 'er met zyn dollen kop uit, daar hy met zyn magt niet door kan, met zyne dollen wyze van dooen wil hy het gene uitregten dat, enz.

Spuntato. Ontheft, afgenomen; ook zonder spits of punt, stomp, bot; ook doorgehaald, doorgedaan, enz.

Spuntatura. Onthefing, afnemering; ook bot- of stomp-making.

Spuntone, Spunzione &c. V. Punta &c. Pungere &c.

S P U R A R E. Zuiveren, reinigen.

spurar' argento. Het zilver zuiveren, reinigen.

S P U R G A R E. V. Purgare. Ook uitrusten, uithoesten, uitspuwen, uitrocchelen.

Spurgarsi. Zig uitwerpen, snuiten, uitspuwen, uitrocchelen.

Spurgamento, spurgo. Een uitspuing, een uitspuwing; ook speekfel.

S P U T A R E. Uitwerpen, spuwen, uitspuwen. *chi ha nel cuor fiere, non può sputar miele.* Die gal in 't hart heeft, kan geen honig spuwen.

sputar sangue, fuoco, veleno. Bloed, vuur, vergif of venyn spuwen, dat is, wraakgierig zyn.

sputar salfo ed amaro. Zout en bitter uitspuwen uit walg en tegenzin van iets.

sputar in faccia ad uno. Iemand in 't gezigt of aangezigt spuwen, (uit veragting.)

sputar sopra qualche cosa. Ergens op spuwen, over iets uitspuwen. *Met.* Veragten, een walg een gruwel ergens over betuigen.

sputar si nelle (sulle) mani. Zig in de handen spuwen. *Met.* Zig luitig moeten te werk stellen.

sputar, sputar sondo, lontano. Rond, verre spuwen, dat is, groot, heerlijk willen zyn; ook opflyden, pochen, snoeven, enz.

sputar bottoni. Knoopen uitspuwen. *Met.* Heel grof en al te gevoelig schelden; ook uitschelden, uitmaken, hard aanspreken, aantasten.

sputar sentenze, allegorie, fillogismi, sputar senno. Spreuken, gelijkenissen, loutere wysheid en louter verstand uitspuwen, uitbraken. *Met.* Voor heel wys, geleerd en verstandig gehouden, gezagt willen zyn.

uno sputa in cantoni. Iemand die in de hoeken spuwt, dat is, iemand die zeer hoffelijk, beleefd en geschikt wil zyn.

sputare, Sputacciare, Sputucciare. Dikmaals spuwen, uitspuwen, uitrochelen; ook tegen aanspuwen, met speekfel bevullen.

Sputato, Sputacciato. Gespogen, uitgespogen; ook tegen aangespogen.

Giesù sù sputacciato da quei sprezzatori. Jesus wierd van die lasterende bespogen.

Sputo, Sputaccio. Speekfel, slym, enz.

S P U T T A N G G I A R E. Zig met scheldwoorden over een vrouwsperfoon willen wreken; ook pochen, snorken, razen, woeden over iemand.

S P O Z Z A R E &c. *V. Puzzare &c.*

S Q U A C C H E R A, Squacquera. Een dunne kak, dun gescheyt, de loop. *Met.* Een grootspreking, een opsfnyding, poching.

Squaccherare, Squaccheracquare. Dun kaken of schyten, de loop hebben. *Met.* Opsnyden, grootspreken, pochen, snoeven.

squaccherar una sentenza, un verso. Een spreekwys, een vaars of ryndigt uitbabbelen, dat is, met groote pragt laten hooren.

squaccherar un riso. Overluid, luidkeels, uit een volle keel lachen.

Squaccherato, Squaccheracquato. Dun gescheten, met dunne drek vuil gemaakt.

un riso squaccherato. Een luid, overmatig lachen, luid keels lachen.

Squaccheratamente, Squaccheracquatamente. Op een uitgebabbelde wyze. *Met.* Overluid, onmatiglijk, overmatiglijk.

ridere Squaccheratamente. Overluid, luidkeels, uit een volle keel lachen.

Squaccherata, Squaccheracquata. Een dun geschyt of gekak; ook grootspreking, poching, snoeven, enz.

far una Squaccherata (Squaccheracquata). Een dunne schytinge doen. *Met.* Zyn pochen, snorken laten hooren; ook eens ter stoel gaan. *Met.* Eens opsfnyden, grootspreken, snoeven.

S Q U A D E R N A R E, Quadernare. Open maken, open doen; ook van malkanderen doen. *V. Spalancare.*

Squadernar i libri. De boeken open doen en daar in ombladeren, omflaan. *V. Squinternare.*

Squadernar (Squadrar) un paio di fiabe contra uno. Iemand een paar vygen wyzen, enz.

Squadernar la bocca. De mond wyd open doen, gapen, de tanden laten zien.

Squadernar ben una cosa, una persona. Een ding, een persoon wel betragten; ook wel beschryven of onderzoeken.

S Q U A D R A. Winkelhaak, winkelmaat.

Squadrare. (Naar de winkelhaak) vierkantig maken; ook de vierkantigheid beuemen; ook naar het oog verliezen.

Squadrar pietre. Steenen vierkantig maken. *V. Quadrare.*

Squadrar un pezzo di cannone. Een stuk geschut rigten, stellen.

Squadrar una persona molto bene. Een persoon wel betragten, onderzoeken; ook kennen of beschryven. *V. Squadrare.*

io lo squadrò alla prima. Ik heb den vogel aanstonds aan zyne vederen gekent; ik zag aanstonds wat agter hem schuilde.

Squadrato, Squadro. Vierkantig gemaakt.

Squadratura &c. *V. Quadratura &c.*

S Q U A D R A. Krygsbende, troep, schare.

capo di squadra. Korporaal, rotmeester. *V. Caporale.* *una squadra di galere &c.* Een vloot galcyen, enz.

le squadre. Het volk, krygsvolk, de troepen, benden. *V. Truppa.*

Squadrono. Een vierkante slagorder; ook een esquadron ruiters; ook een zeker rot of troep van partygenoren.

uno squadrone volante. Een vliegende, ligte ruitery. *Squadrighia.* *V. Sopra.*

Squadronare, Insquadronare. In benden (esquadrons,) in slagorder stellen.

Squadronato. In benden, in slagorder gestelt.

S Q U A G L I A R E. Verslyten, vergaan, smelten, versmelten.

Squagliato. Versleten, versmolten.

S Q U A L L I D O. Bleek, verblikt en met eenen vol drek en vuiligheid, met vullis bemorft, besloedeld, besmet.

volto squallido. Een bleek aangezigt.

luogo humido e squallido. Een vogtige, onzuivere en morfige plaats.

Squallidezza, Squallire. Bleekheid.

la squallidezza del volto. De bleekheid, verbliktheid van 't aangezicht.

squallore e puzza della carcere. De vuiligheid, morfigheid en stank van het gevangenhuis.

coperto di squallore. Vol drek, vullis, en vuiligheid.

Squallidire, Insquallidire. Bleek, vaal, verblikt worden; ook vol vuiligheid, drek en vullis worden, verstinken, vervuilen, vergaan in vuiligheid.

SQUALLO. Een rog, of vleet.

SQUAMMA. Een schubbe, of schobbe, enz. *V. Scaglia.*

SQUARCIARE. In vier; ook in meer stukken scheuren, breken, opscheuren, doorscheuren, doorbreken; ook stooten, stampen, wryven, vermorzelen; ook villen.

squarciare li vestimenti. De kleederen scheuren, aan stukken scheuren.

squarciossi il velo del tempio. Het voorhangsel des tempels scheurde.

squarciar la carta, la lettera. Het papier, den brief scheuren, aan stukken scheuren.

squarciare il sacco. De zak scheuren. *V. Sacco.*

si squarciano le nubi quando tuona. De wolken barsten en scheuren te gelijk als het donderd.

squarciar' il viso, la fronte, il naso, la bocca, denti &c. ad uno. Iemand het aangezicht bederven, het voorhoofd inslaan, de neus, de mond verpletteren, detanden uitflaan.

misi squarcia il petto di dolore. Het hart scheurt, barst my van pyn.

Squarcia-cantoni. *V. Cantone.* Ook een moordenaar, een pocher.

Squarcia pennachi. Een snoever, een pocher, een vederhans.

un squarcia bocca. Een mondbreker, (een hard gebit alzo genaamd.)

un squarcia cani. Een hondescheurder, dat is, een pocher, (een scheldwoord.)

a squarcia sacco, guardar uno a squarcia-sacco. Iemand scheel of van ter zyde aanzien.

Squarciato. Gebroken, gescheurd, opgescheurd; ook gestampt, geltooten, verbrijzeld, verpletterd, vermorzeld.

veste &c. squarciata. Een gescheurd kleed, enz.

si squarciato da un colpo di cannone. Hy wierd door een kanonschoot verpletterd.

Squarciata. Een scheur; ook een houw, een hak, een snede, een schram, of schrap.

dar' una squarciata. Iemand een houw, een snede, een schram of schrap geven.

Squarciatore. Een breker, verbreker, scheurder, aan stukken breker, vernielder.

Squarcitura. Een breking, scheuring, verbreking, een scheur; ook een verbryzeling, verplettering, vermorzeling.

Squarcione, Squarzone. *V. Sopra.* Ook een groote snede, houw, schram of schrap.

SQUARTANARE, Squartanarsi. Van de vierden-daagsche koorts ontslagen worden.

Squartanato. Iemand die van de vierdendaagsche

koorts verloft en gezond geworden is.

SQUARTARE. Vierdeelen, in vier deelen scheuren, breken; ook opsnyden, snoeken, snoeven, pochen, groot spreken.

Squartato. Gevierendeeld.

che possa essere squartato! Dat hy mogt gevierendeeld worden!

SQUASSARE. Schudden, bewegen. *V. Conquassare.*

SQUATTRINARE, Squattrineggiare. Het een oogjen na het ander uitgeven. *Met.* Zeer gierig, wrekkig, karig en knibbelagtig zyn.

SQUERRO. Een werf of werkplaats daar men de schepen timmert en in zee laat loopen: een scheepstimmerwerf.

SQUILLA. Een schel; ook een schel die aan de hals der koeyen of schapen hangt.

SQUILLA. Zeeajin, zeelook, (squille.) *aceto di squilla, (squillitico.)* Edik of azyn van zeelook.

Squillare. Klinken, schellen, luiden, een sterk, helder klinkend geluid maken.

SQUINANZIE. Keelziekte, gorgelgezwel.

SQUINTERNARE. *V. Squadernare.*

squinternar' i fogli. De bladeren ombladeren, omflaan, de boeken doorbladeren.

squinternar' un libro &c. Een boek scheuren, bederven, vernielen, enz.

squinternar' uno, gli andamenti di uno. Iemands doen en laten beschryven, iemand wel en regt af beelden, afschilderen, afmalen.

squinternar' una cosa molto bene. Iets zuiver verklaren, duidelijk te verstaan geven.

squinternar la borsa. De beurs open maken, uitschud-
[den.]

squinternar la bocca. De mond wyd open sparren, de tanden laten zien.

squinternar' un voto contrario. Met een tegenstrydige keurstem te niet doen.

squinternar' un riso. Een gelag beginnen, eens lachen.

squinternar' un' ingiuria. Met een scheldwoord uitbreken, uitbarsten.

SQUISITO &c. *V. Esquisito &c.*

SQUITINO, Squittinio. De verzameling der stemmen, in de verkiesing van de burgerlijke overig-
[heid.]

far squittinio. De stemmen verzamelen of opnemen.

Squittinare. *V. Sopra.*

squittinar' uno, per uno. De stemmen een voor een afvragen, opnemen, verzamelen.

corse la boscia per squittinare. De buich ging rondom om de stemmen te verzamelen, op te halen.

Squittinato. Daar de keurstemmen over verzameld geworden zyn. *V. Partito.*

Squittinatore. Die de stemmen afvraagt, verzamekt of opneemt.

SQUITTIARE. Janken, huilen gelijk de honden doen als zy iets opzoeken; ook blaffen.

Squittito. Een gejanck, geblaf, gehuil.

SRADICARE, Disradicare. Ontwortelen, met wortelen en al uittrekken, uitrukken, enz.

fradicar' herbe, alberi &c. Kruiden met wortel en al uit-
[fra-]

trekken, uitrukken, boomen uitroeyen, uitgraven.
fradicar li vizii, gli abusj. Het quaad, het misbruik,
enz. uitroeyen, geheel en al uitroeyen.

Sradicarsi. Zig ontwortelen.

Sradicato, Disradicato. Ontworteld, met wortel en
al uitgetrokken, uitgerukt, uitgerooid, enz.

SREGOLATO. Onordentelijk, onmatig, ongeregeld.
appetiti, modi &c. sregolati. Onordentelijke, onmati-
ge, ongeregelde lusten of begoerten, bedorve zeden.
vita sregolata. Een onordentelijk, onmatig, onge-
regeld leven.

governo sregolato. Een onordentelijke, ongeregelde
staat of regering.

Sregolamente. Op een onordentelijke wyze, onma-
tiglijk, ongeschikkelijk, ongeregeldijk, enz.

Sregolatezza. Onmatigheid, ongeregeldeheid, on-
geschiktheid, buitensporigheid.

sregolatezza nel vivere, nel bere &c. Onordentelijk,
leven, drinken of zuipen.

STABILIS. Standvastig, bestendig, gestadig, on-
veranderlijk; ook een leggend of vast goed,
grondgoed.

beni stabili. Leggende, vaste goederen.

luogo, habitazione stabile. Een vaste, bestendige
wooning.

amor &c. stabile. Een bestendige, standvastige lief-
de, enz.

la fortuna &c. non è stabile. Het geluk is niet besten-
dig, is zeer wisselvallig, ongestadig, heeft geen
bestendigheid.

questo è tutto il suo mobile e stabile. Dat zyn alle zyne roe-
rende en leggende of vaste goederen.

vender i suoi stabili. Zyne leggende of vaste goederen
verkoopen.

Stabilmente. Standvastiglijk, gestadiglijk.

Stabilità. Standvastigheid, bestendigheid, gesta-
digheid.

non avere stabilità. Geen bestendigheid, standvastig-
heid hebben, niet lang duren.

votar, prometter la sua stabilità in qualche religione. Zy-
ne bestendigheid, standvastigheid, zyn eeuwig
verblyf in een order of godsdienst beloven.

Stabilire. Vastzetten of stellen, staven, opregten,
bevestigen, stigten, bestellen, enz.

*stabilir' una cosa, un commercio, negozio, una corrispon-
denza.* Een huis opregten of bouwen, een handel
of koopmanschap, een samenhandeling beginnen,
opregten.

stabilir' una lega. Een wet, een verbond opregten,
een bondgenootschap maken.

stabilir' una legge, un decreto. Een wet stigten, maken,
opbrengen, instellen.

stabilir' uno in qualche carica. Iemand in een ampt zet-
ten, stellen, bevestigen.

stabilir' il suo regno. Zyn ryk bevestigen, vaststellen,
beschermen.

stabilir' il pensiero sopra qualche cosa. Zyne gedagten
ergens op vestigen, stellen.

stabilir' l'animo di uno. Iemand's gemoed bevestigen,
tot standvastigheid aanmanen.

Stabilirsi. Zig bevestigen, zig vaststellen; ook vaste
woonplaats, vast verblyf nemen.

stabilirsi in qualche luogo. Zig ergens nederstellen, es-
gens een vaste woonplaats nemen.

Stabilito. Vast gesteld, bevestigd, enz.

esser ben stabilito. Wel bevestigd, wel gesteld zyn.

Stabilimento. Bevestiging, versterking; ook schikking,
STABULO. Een stal.

Stabulario, Stabulone. Een stalkeugt, staljonge.

Stabulare. Stallen, de besten stallen, in de stal bren-
gen of houden.

STACCARE, Distaccare. Ontkleven, ontlymen;
ook afspannen, ontspannen; ook afzonderen, af-
scheiden.

staccar qualche cosa dall' altra. Iets van anderen afzon-
deren; afscheiden; ontbinden, losmaken.

staccar la pece dalle mani. Het pik van de handen doen,
afwassen.

staccar i buoi dal giogo i cavalli dal carro. De ossen uit
de ploeg, de paarden uit de wagen spannen.

staccar un reggimento dall' armata per servirse altrove. Een regiment van het krygshier afzonderen,
afnyden, om het op een andere plaats te ge-
bruiken.

staccar una provincia dal regno. Een landschap (pro-
vincie) van het ryk afzonderen, afscheuren.

Staccarsi, Distaccarsi. Ergens van afwyken, zig er-
gens van ontbinden, ontlasten, ontledigen, daar
van afdalen, afstaan; ook zig daar van afzonde-
ren, ontslaan.

staccarsi dalla compagnia. Zig van het gezelschap ont-
staan, zig daar van afzonderen.

si staccarono tre reggimenti. Daar zonderde zig drie re-
gimenten af (van het krygshier of leger.)

non posso staccarmi da costui. Ik kan van dit mensch
niet afmaken, ontslagen worden, ik kan niet van
hem afkomen.

staccarsi dal giuoco, dal mondo &c. Zig van het spel
begeven, zig van de wereld afzonderen, euz.

egli non può distaccarsi da costui. Hy kan van haar niet
afkomen, hy kan van haar niet afblyven.

Staccato, Distaccato. Ontkleefd, ontlymd, losge-
maakt, afgezonderd, afgeloft, afgescheiden, ook
los, ledig, vry, bevryd.

Staccamento, Distaccamento, Stacco. Afzondering, af-
lossing, losmaking, afscheiding, enz.

STACCIO. Een haire, paardshaire zeef.

Stacciare. Ziften, door een haire zeef ziften, slaan,
doorziften of builen.

Stacciato. Door een zeef geslagen, gebuild.

STADERA. Een groote weegschaal.

STADICO &c. V. Ostaggio &c.

STADIO. Een weg van honderd en twintig schre-
den (by de Grieken.)

STAFFA. Stygbeugel, stegelreep; ook een drie-
hoekige klavecimbel, een staartstuk.

metter il piè nella staffa. De voet in de stygbeugel, ste-
gelreep zetten.

il piè della staffa. De linker voet die men in de bengel
zet om op het paard te klimmen.

la banda della staffa. De linker zyde des paards daar men opklimd.

tener la staffa, servir' alla staffa. De stygbeugel, stegelreep houden, iemand aan de stegelreep dienen, een lakey of knegt zyn. *V. Addestrare.*

perder la staffa. De stygbeugel, stegelreep verliezen.

cavalcar senza staffa. Zonder beugel, itygeugel, stegelreep ryden.

Staffetta. Een kleine stygbeugel, stegelreep; ook een postryder, (courier, postiljon.)

calze, calzette a staffetta (a staffa.) Stegelrepen, dat is, onderkousen zonder voetzokken.

ffedir' uno a staffetta. Iemand te post of wel schielijk, vaardig verzenden. *V. Posto.*

andar', correr' a staffetta. Te post loopen, te post, met de post ryden.

far qualche cosa a staffetta. Iets gelijk als ter post, dat is, onbezuifd; ook haastig, spoedig, schielijk wegkladden, geen yver of vlyt ergens op aanwenden.

parlar', mangiar' &c. a staffetta. Te post, dat is, schielijk, haastig spreken, eten, enz.

Staffeggiare, Staffeggiare. Te post ryden, te post loopen; ook zonder beugel worden, de stygbeugel of stegelreep verliezen.

Staffiere. Een ryknegt; ook een lakey.

Staffile. Een beugelriem; ook een zweep van diergelijke riemen: een karbars.

Staffilare. Met de beugelriem slaan.

Staffilata. Een slag met de beugelriem; ook met een zweep.

dur delle staffilate ad uno. Iemand met de beugelriem slaan, iemand aflossen, affmeren.

Staffone. Een yzere ring, een yzere beugel of band ergens om, op dat het niet komt te springen of te barsten.

STAGGINA. Aanhouding der goederen van een schuldenaar (arrest.)

Staggire (far) Staggina. De goederen aanhouden, be-slaan, (arresteeren.)

STAGGIO, Staggia. De staken of stokken die de netten uithouden, opspannen.

STAGIONE. Jaartyd, jaargetyd; ook de regte ryd, als alles op zyn best, en tot volmaaktheid of ryphed gekomen is; ook *Met.* De tyd in 't gemeen.

la stagione de' i frutti, fiori, fichi, sordi &c. De tyd, jaargetyd der vrugten, bloemen, de tyd der vygen, der lytters, enz.

adesso n' è la vera (propria) stagione. Nu is het haar regte tyd, nu zyn zy tydig, ryp, enz.

secondo che la stagione portava. Naar dat het jaargetyd zig toedroeg, toeliet.

baver mira alla stagione. Op den tyd; ook op het weer of weder agt hebben, merken, letten.

la stagione fredda (rigida, contraria) novella. De koude (schrale, strenge) tyd, de winter of wintertyd, het voorjaar, den herfst.

Stagionare. Ryp, tydig, volmaakt maken; ook iets wel, regt en goed maken, gelijk als het zyn moet.

stagionar' una vivanda. Een spyze wel bereiden.

Stagionato. Tydig, ryp om af te snyden, af te plukken, te oogstten, in te zamelen; ook wel bereid, wel gekookt om te eten.

frutti &c. ben stagionati. Wel rype vrugten, wel tydig ooft, enz.

legno stagionato. Een tydig hout, dat bequaam is om afgehouden, afgehaakt te worden.

vivanda &c. ben (mal)stagionata. Een wel, qualijk bereide, gekookte spyze, enz.

STAGLIARE. Maar over heen snyden; ook over heen rekenen, maar over slaan; ook iets maar ter loops doen; ook misfnyden, mishakken, mishouwen, zig versnyden, enz.

Staglio. Een misnede, mishouw, mishak. *Met.* Een misflag, dwaling, gebrek.

far' uno staglio. Misfnyden, mishouwen; ook iets over 't hoofd zien, over slaan, over of misrekenen; ook op de proef iets maken.

STAGNO. Een stilstaande water, een meir, een waal.

Stagnare. Stilstaan, tot een meir of waal worden.

l'acqua si stagna. Het water zet zig, blijft staan, heeft geen uitgang, uitogt, uitvloed.

Stagnare, Ristagnare. Stillen, ophouden, stoppen, toestoppen, verstoppen.

stagnar' il sangue. Het bloed uit de neus stillen, stoppen.

stagnar la fontana, un buco di essa. De fonteinpyp of buis stoppen, verstoppen.

il dolor gli stagna il cuore, la parola. De smart of pyn stoot hem het hart af, wederhoud, belet hem de reden.

Stagnante. Stilstaande.

acqua stagnante. Stilstaand, half stinkend water.

STAGNO. Tin. Een soort van bergstof.

piatto &c. di stagno. Een tinne schotel.

Stagni. Tinne vaten, Tinwerk.

rilavar', rigovernar', rifestigar' i stagni. De tinne vaten weder afwaschen, afspoelen, weder schuren, afvegen, enz.

Stagnuolo. Bladtin.

Stagnajo, Stagnaruolo, Stagnarimo. Een Tinnegieter.

Stagnaria. Tinwerk, tinne vaten.

Stagnare, Instagnare. Vertinnen, overtinnen; ook met tin verloten.

stagnar' una caldaia, scabia. Een ketel, emmer, enz. vertinnen, overtinnen, met tin bezetten.

Stagnato. Vertind, overtind; ook met tin verlood.

Stagnata, Stagnara, Stagnatella. Een vertind koper vat om in te koken; ook een taartpan.

Stagnolare, Instagnolare. Met bladtin overleggen, bekleeden.

STAIIO, Stais. Een schepel, een mudde: zeker korenmaat.

staiio di orzo, grano &c. Een schepel, een mudde garst, koren, enz.

misurar' a staiio colmo, a staiio vaso. V. Colmo, Raso.

misurar' i danari a staiio. Het geld met schepels of mudden meten, dat is, groundryk zyn.

STALLA. Een stal.

Stalla da cavalli, da buoi, porci, pecore, bestie. Een paardstal, een ossestal, varkenskot of schor, scha-pestal, beestestal.

menar ('*metter*') in *stalla*. In de stal brengen, leiden, voeren, op stal zetten.

dar stalla alle bestie. Het vee stalling geven, het zelve stallen.

famiglio, garzon di stalla. Een stalknecht, staljonge.
tener un cavallo in istalla. Een paard in de stal, op 't stroot houden.

Stalletta. Een stalletje, een kleine stal.

Stallona. Een groote stal.

Stalliere. Een stalknecht, staljonge.

Stallone. Een springhengst.

Stallone da femine. Een hoerhengst.

Stallaggio, Stallatico. Stalgeld, stalbediening.

Stallio. Hardnekkig, darsel van lang op stal gestaan te hebben.

un cavallo stallio. Een styf paard, (een paard dat styf geworden is door het lang staan op de stal.)

Stallonaggio, Stallonatico. Stalgeld, bestelgeld, voeder-
geld, enz.

Stalnastro. Een stalmeester.

STAMANE, Stamantina, stasera, stanotte. Dezen morgen, dezen oggend, (heden) dezen avond, deze nacht, enz. *V. Questo.*

STAMBE. Sajt.

Stamainolo. Een scheerder, die een webbe of stuk scheerd.

Stamigna, Stamegna. Dun stof met hair onderwerkt, stamynhaire stof; ook een baire zeef.

passar per una stamigna, (stamignare.) Door een haire doek of zeef slaan.

Stamigno, V. Sopra.

STAMPARE. Stampen, stooten; ook drukken; ook indrukken, inperffen, prenten, printen, inprenten, inprinten.

stampar speciarie. Fyne kruiden, speceryen stampen, stooten.

stampar il piede in terra. Met de voet op de aarde stampen, stoten.

stampar bene. Wel te zamen perffen, drukken, te zamen stampen, stooten.

stampar l'immagine, il sigillo in cera &c. Het afbeeldsel, het zegel in 't wasch drukken, afdrukken, op wasch drukken.

stampar le pedate nell'arena. De voetstappen in 't zand zetten, afdrukken.

stampar un libro, un autore. Een boek, een auteur drukken, op de pars leggen.

stampar figure di rame. Koperse platen drukken, afdrukken.

stampar tele, selami &c. Linne of lijnwaat (katoen) drukken, beelden of bloemen daar op drukken.

stampar moneta. Geld munten, munt schroeven, slaan.

Stampato. Gestampt, gestooten; ook gedrukt, in druk uitgegaan, uitgegeven.

cose stampate. Gedrukte zaken of schriften.

stampato in cera, in rame. In wasch, in koper gedrukt, afgedrukt.

T O M. I.

libro stampato in Amsterdam. Een boek tot Amsterdam gedrukt.

stampato nuovamente. Op nieuws gedrukt. *Met.* Een nieuweling, een groentje; ook die eerst nieuw geadeld of wel opgekomen is.

un Principetto, un Gentiluomo &c. stampato nuovamente. Een nieuw gedrukt, (wy zeggen,) een nieuw gebakke, gemaakte Vorst, Edelman.

Stampatore. Een drukker; ook een Stamper.

stampator di libri. Een Boekdrukker.

stampator di figure in rame. Een plaatdrukker,

stampator di telami &c. Een (katoen) linnuedrukker.

Stamparia, Stamperia. Boekdrukkery; ook boekdrukkers konst.

stamparia sumuosa, bella &c. Een treffelijke, heerlijke, schoone drukkery.

Stampa. Druk; ook afdruk, afdrukkel, prent, print. *compar* ('*uscir*') in *istampa, (sulle stampe &c.)* in druk uitgaan.

stampa bella, grande, leggibile &c. Een schoone, groote, grove, leesbare, enz. druk.

stampa imbrogliata, vecchia, mal fatta, cieca, piccola &c. Een verwarde, oude, siegte, quade, verschove, kleine, enz. druk.

metter ('*spiegare*') in *stampa.* In druk stellen of zetten, in druk uitgeven, in druk laten uitgaan.

stampa del sigillo. Het afdrukkel van een zegel.

stampa della moneta. De slag, de stempel van een munt.

stampa in (di) rame. Een koperstuk, koper afbeeldsel.

esser d'una medesima stampa. Van eenderley druk zyu. *Met.* Van eenderley aart of natuur zyn.

esser d'un'altra stampa. Van een andere druk zyn. *Met.* Van een andere aart, soort of geslagt zyn. *V. Sorte. che stampa è questa?* Wat voor een aart, soort, geslagt, enz. is dat?

Stampaccia. Een quade, siegte, leelijke druk.

Stampanare, Stampinare. Drukken, verdrukken, onderdrukken, perffen.

stampanar il figliuolo. Het kind verdrukken, dood drukken.

stampanar uo. Iemand wakker of lustig afslaan, aflossen.

esser stato stampinato dalle streghe. Van de heksen of tovenaars geplaagt geweest zyn.

Stampando. Een brave, wakkere, digte afrossing.

gli venne improvvisamente una stampanata. Daar quamen onvoorziens stoklagen op hem.

STAMPELLA; Stampelle. Krukken.

Stampellare. Op krukken gaan.

STAMPITA, Stampinata. Een zeker stuk op een speeltuig; ook een wezen, gelaat, een scheve mond, als men iemand afslaat of weigert.

suonar ('*cantar*') *una stampita.* Zulk een stuk slaan, spelen. *Met.* Iemand iets afslaan, weigeren.

STANCARE. Moede, mat maken, vermoeijen, afmatten.

stancar uno, i cavalli. Iemand moede en mat maken, de paarden afryden.

questa materia ha stancato già molte penne. Deze schryfstoffe heeft menige pennen, dat is, menige schryvers

G g g g g

mo-

moede gemaakt, dar is, te doen, werk gegeven.
Stancabile. Vermoeyen, moede, mat worden.
Stancarfi a far qualche cosa. Ergens over moede worden, zig ergens aan moede arbeiden, zig afmatten.
Stancabile, Stancévole. Dat te vermoeyen, af te maten is, dat moede of mat gemaakt kan worden.
non è stancabile, egli è instancabile, (instancévole). Hy kan niet moede gemaakt of afgemat worden, hy word niet moede, hy is onvermoeyelijk.
Stanco, Stanco. Moede, mat, vermoeid, afgemat; ook moeijelijk, lastig, zat. *V. Stracco*.
ripolar le stanche membra, i stanchi pensieri. De moede, matte, afgesloofde leden weder laten uitrusten, zyne vermoede gedagten laten rusten.
stanco dal camminare, studiare &c. Moede, mat van gaan, oeffenen, enz. moede gegaan, moede geoeffend, enz.
occhi stanchi. Moede, matte oogen.
penna stanca. Moede, matte, vermoede pen, dat is, verdrietig-in't schryven.
esser stanco di qualche cosa. Iets moede, zat zyn.
ne sono stanco. Ik ben daar moede van, ik heb van die peeren genoeg. *V. Stuffo*.
Stanchetto. Een weinig moede, mat, een weinig vermoeid.
Stanchezza. Vermoeidheid, matheid.
stanchezza delle membra. Vermoeidheid, matheid der leden.
sento alcune stanchezze. Ik bevindt eenige vermoeidheid, matheid.
S T A N G A. Een staak of lange stok, een spar; ook een handboom, dwarshout, dwarsboom. *V. Sbarra*.
tender i panni lini su per le stange. Het gewassche linne of lijnwaat op de stokken hangen.
stanga da marinari. Stoot- of stuurstaak, een boom, kloestok.
stanga da cavalli. De stangen of stokken in een paardstal, een lerierboom.
metter (por) la stanga alla porta, all'uscio, fermarla a stanga. Een dwarsboom voor de deur maken, de deur met een boom sluiten. *Met.* Zwyygen, de mond houden.
zadoppiare le stanghe. Dubbelte palen, dwarsboomen, dwarshouren voorleggen. *Met.* Op zyne zaak vlytig agt geven, naarstig letten.
Stanghetto. Een staakje, tekje, sparretje; ook een dwarsboomtje.
stanghetto, stanghe del morso. De stangen of stokken aan een gebit (van een paard, enz.)
Stangone. Een groote, dikke staak of paal. *Met.* Die zig niet ligt laat bewegen.
Stangare, Stangeggiare. Met een dwarsboom, sluitboom of staak toefluiten.
stangar la porta. De deur grendelen, met een dwarsboom toefluiten.
stangar' uno. Iemand overleveren, verraden, bedriegen, enz.
Stangato. Gegrendeld, gesloten, toegesloten.
S T A N T A, *Stanza, Stanzio &c.* *V. Abbasso*.

S T A R B. Staàn, op de been zyn; ook zyn in 't gemeen; ook woonen, blyven, enz. ook zig bevinden, gestelt zyn; ook bestaan, enz. *V. Effere*.
star' in piedi, star dritto, star fermo &c. Op de voeten, regt op staan, vast, zeker, enz. staan.
stando in piedi. Staande, overend staande.
sta su, sta su. Sta op, sta overend.
cbi sta, veda che non caggia. Die staat, zie toe dat hy niet en valt.
star bene. Wel staan; ook wel daar aan gezond zyn; ook ryk, welhebbend, welgesteld zyn; ook zig betamten, schoon, treffelijk staan.
un mercante &c. che sta molto bene. Een welstaande, ryk, welgesteld, magtig koopman.
egli sta meglio di biere. Hy bevindt zig, ziet 'er beter uit als giilteren.
star bene d'ogni cosa. Van alles genoeg; ook volop hebben, wel voorzien zyn.
non sta bene ad un gentilhuomo. Niet staat, voegt een edelman niet wel, het betaamt een edelman niet.
questo vestito vi sta molto bene. Dit kleed staat, past u zeer wel.
come stanno le cose? Resp. le cose stanno molto bene. Hoe staan de zaken? *Antw.* Het staat 'er zeer wel mede.
bene ti sta. Het staat u wel, het voegt, betaamt, past u wel.
costa bene, adesso sta bene. Zoo is 't regt, wel (goed) nu is 't regt, wel, enz.
star male. Qualijk staan; ook ziek of krank, qualijk daar aan zyn, qualijk (niet wel) staan, dat is, niet betamen, voegen, passen.
il vostro fratello sta male. Uw broeder is krank, ziek, hy is 'er qualijk aan, enz.
star male di una (uno). Op iemand verliefd zyn.
stiamo male a vino, danari &c. Wy staan qualijk, slegt met de wyn, wy zyn slegt met geld, enz. voorzien; ook wy hebben slegte wyn.
lasciate stare. Laat het staan.
lasciatelo stare. Laat hem te vreden, laat het gaan, laat het staan.
lasciamo stare, ch'egli sia erudito &c. Laat het gelden, laat het doorgaan, laat ons het toegeven dat hy geleerd, enz. zy.
star per se, star di mezzo. Voor zig zelve staan, dat is, onpartydig zyn.
star' in cervello. Zig in agt nemen, op zig zelve letten. *V. Cervello*.
in questo (qui) sta il punto. Hier in bestaat het, berust de gantsche zaak.
Stare, met een werkend deelwoord, in plaats van het onbepaald werkwoord, word het bykans in alle werkwoorden eierlijk gebruikt: als by voorbeeld;
star' aspettando, pregando, ridendo. Staàn en wagten, dat is, wagten, bidden, lachen.
Stare, met het voorstel a en een onbepaald werkwoord: als by voorbeeld,
sto a vedere, a sentire che fine haveranno questi intrighi. Ik wil staan zien, hooren, enz. hoe deze handel, dit werk zal afloopen, uitvallen.

star'

fiar' ad asceder' , a obiaccherare , a scrivere &c. (Staan en) toehooren , luisteren , (staan) enzwellen , (zitten) en schryven , enz. aan 't schryven zitten , enz.

fiar' a sedere , giacere , fiar' inginocchioni &c. Zitten , leggen , knielen , enz.

stetti un pezzo a considerare questo luogo &c. Ik heb deze plaats een geruime tyd betrakt , beschouwd.

Stare , Starfi. Woonen , zig ophouden.

fiar' in qualche luogo. Ergens woonen , zig ergens ophouden.

fiar di casa in qualche città. In een stad woonen , woonagrig zyn.

io non so dove sià. Ik weet niet waar hy woond.

andar' a fiar' altrove. Ergens anders , op een andere plaats gaan woonen.

fiar' con uno , in vicinanza di uno. By iemand in huis woonen , in de kost zyn ; ook by iemand dienen , iemands nabuur , buurman zyn ; ook met iemand houden , aanspannen , zyn partygenoot zyn.

fiar' a pigione , a camera locanda. In huur staan , in een huurkamer zitten.

questo luogo stà ne' confini di Francia. Deze plaats leidt aan of op de grenzen van Vrankryk.

Stare. Staan , zyn , zig bevinden ; ook zitten , leggen , enz.

fiar' in qualche luogo. Op , of in een plaats zyn , zig ophouden , woonen.

fiar' in purgatorio , in paradiso. In 't vagevuur , in den hemel zyn.

fiar' a Roma , alla campagna , in villa , in città &c. Te Rome , op 't land , in 't dorp , in de stad zyn , woonen.

fiar' a casa , in chiesa , in compagnia. In huis , in de kerk zyn , zig in gezelschap bevinden.

fiar' a tavola , in letto. Aan de tafel zitten , te bedde leggen.

fiar' a cavallo. Te paard zitten.

fiar' con uno , appresso , attorno di uno. By iemand zyn , omtrent iemand zyn.

stette più di un hora con lei. Hy heeft zig langer als een uur by haar opgehouden.

Stare. Zyn (in nog verscheide spreek wyzen.)

come siate , come sta V. S. Hoe staat het met myn Heer ? hoe gaat het met myn Heer ?

per me non istette che &c. Aan my heeft het niet ontbroken , gescheelt , dat enz.

stà a voi adesso (il comandare &c.) Tegenwoordig staat het (het regeeren , enz.) aan u.

sta a voi adesso di farlo , o di non farlo. Het staat tegenwoordig aan u om het te doen of niet.

a chi sta questa spada &c. Aan wie is , behoort deze degen , enz.

egli non siarà per questo di non venire &c. Hy zal daarom niet laten , nalaten te komen.

fiar' alla sentenza , al determinato , concluso , al consiglio &c. Te vreden zyn met het gene dat uitgesproken of besloten zal worden , den raad volgen , daar by blyven.

io non ci stard mai. Ik zal deze zaak nimmermeer aangaan , ik zal in eeuwigheid daar in niet bewilligen.

poco siarà a venire. Hy zal niet lang vertoeven , uitsblyven , hy zal zoo aanstonds komen.

fiar' per andar' sene. Reisvaardig zyn , aanstonds , ten eersten weg willen.

qui stette così un poco. Hier hield hy een weinig stit , hield by een weinig op.

dopo che un poco s'è stato. Na dat hy zig een weinig opgehouden had.

non vuol più stare. Hy wil niet langer blyven (dat is , in dienst.)

non potiamo fiar' a questo modo. Wy konnen op zulken wyze , op zoodanigen manier niet blyven , dat is , uitkomen , leven.

così si può fiare. Alzoo kan men bestaan , dat is , te regt komen.

chi non vuol fiar' se ne vada , disse il riccio alla serpe. Die niet blyven wil , die ga voort , zeide den egel tegen de slang.

state , siate vi dico. Sta stil , blyf staan , zeg ik u.

non vi è buomo che non ci stia. Daar is geen mensch op de wereld die 't niet ergens aan scheelt , dat is , die dit of dat gebrek niet heeft.

fiar' a tu per tu. Iemand in 't eenvoudig getal aanspreken.

fiar' a segno. V. Segno.

fiar' a speranza. Op hoop leven , in hoop staan.

fiar' cheto , di buona voglia , di buon cuore. Stil zyn , van goeden wille , van een goed gemoed zyn.

fiar' fresco , stare ssemo freschi se &c. V. Fresco.

fiar' per fare , dire una cosa. Iets aanstonds zullen doen of zeggen.

fiar' per morire , cadere &c. Aanstonds zullen sterven , op sterven leggen , op de sprong staan , enz.

fiar' ammalato , allegro (allegramente) fiacco , pensoso , attento &c. Krank , vrolijk , zwak , slap zyn , in gedagten staan , opmerken.

siate sicuro che &c. Zyt verzekert dat , enz.

Stante. Staande , enz.

buomo ricco e bene stante. Een welstaand , dat is , ryk welhebbend , vermogend , welgegoed , welgesteld man.

acqua stante. Staande , stilstaande water.

male stante. Qualijk staande.

ahli tredici (della) stante. Den dertiende dezes , dat is , van deze maand.

stante il gran bisogno &c. Aangezien die groote noodzakelijkheid , enz.

stante che egli è mio &c. Nademaal , in bedenken dat hy myn is , enz.

Stanza. Wooning , huishouding ; ook vertrek , gemak , kamer ; ook eenstelling van agt vaarzen.

far stanza in qualche luogo. Zyne wooning ergens ucrstaan , ergens woonen.

per la lunga stanza che fece in Roma , s'era reso bormai Romano. Dewyl hy al zoo lang te Rome gewoond hadde , wierd hy altijd voor een Romein gehouden.

per tutto è buona stanza. Over al is 't goed te woonen.

stanza bella , magnifica , ben' addobbata &c. Een schoon , heerlijk , wel opgeschikt , enz. vertrek.

esser di stanza in qualche luogo. Ergens woonagtig zyn.

ecco la mia stanza. Zie daar is myne wooning, myn huis, enz hier woon ik, enz.

la stanza del Rè, della Regina. De wooning des Konings, het vertrek der Koninginne.

la Regina risornò alle sue stanze. De Koningin ging weder in haar vertrek.

come disse Petrarca, in quella stanza, che comincia &c. Gelijk als Petrarca zaid in die stelling, dewelke begint, enz.

Stanzetta, Stanzino, Stanzuola. Vertrekje, kamertje, gemakje, enz.

Stanzona. Een groot Heeren vertrek, een ruime en breede kamer.

Stanziare. Woonen, woonagtig zyn, zyne wooning, zyn verblijf hebben.

stanziar' in qualche luogo. Ergens woonen, woonagtig zyn, ergens t'huis zyn, zig ergens ophouden.

Stanziate. Woonend, verblyvend.

Stanzio, Stantivo. Een weinig stinkend, ruikend, (word van vleesch en visch gezegt.) *V. Rancido.*

vova stanza. Een half vuil ey, een half stinkend ey.

luccio stanzaio. Een half stinkende snoek, een doode en half verrotte snoek.

Stanzire. Een weinig beginnen te stinken, te ruiken, te rotten, te vervuilen.

Stato. Geweest; ook geworden.

nonci sono stato mai. Ik ben nooit daar geweest.

esser stato chiamato &c. Geroepen, enz. geweest zyn.

Stato, Statista, Statura. V. Abbasso.

Starna. Een graauw veldhoen, een graauwe patrys.

Starnotino. Een klein veldhoentje, patrysjc.

Starnutare, Starnutare. Niezen, dikwils niezen.

Starnuto, Starnutamento. Het niezen.

STATI &c. V. Esà &c.

STATO. Staat, stand, toestand; gelegenheid.

esser (trovarsi) in buono stato. Zig in goeden staat, stand, gesteltenis bevinden.

esser, trovarsi (non esser, non trovarsi) in stato di partire, di uscire, di poterlo fare. Zig (niet) in staat bevinden, (niet) vaardig of bereid; enz. zyn om te vertrekken, uit te gaan, het te kunnen doen.

esser ancora in stato. Nog in goede stand; staat zyn.

lo stato presente delle cose, della republica. Den tegenwoordigen staat, stand, gesteltenis der dingen, de tegenwoordige toestand, gelegenheid van 't gemeenebelt (der Republijk.)

vagguagiar uno del suo stato. Iemand wegens zyne staat, stand, toestand onderregten.

stato buono, felice. Goede, gelukkige staat.

stato di grazia, santità. De staat der genade, der heiligheid.

stato di gloria. De staat der heerlijkheid of glorie, de eeuwige zaligheid.

esser' in stato di salute, di salvezione. In staat van zaligheid, dat is, zalig, in den hemel zyn.

lo stato dell' anima dopo la morte. De staat der ziele na de dood.

stato cattivo, misero. Quade, siegre, ellendige staat, stand, toestand.

esser nel medesimo stato. In de zelfde staat, stand zyn.

trovarsi ancora nello stato pristino (di prima.) Zig nog in de vorige (eerste) staat bevinden.

stano ridotti a tale (stato.) V. Tale.

Stato. Goede staat, stand, toestand, wellstand; enz. *por', (metter', recar', ridurr') veder' &c. uno in stato.*

Iemand in een goede staat, stand, wellstand zetten, brengen, zien, enz.

montar' (salir') in stato, tornar' in stato. Weder in staat komen, opkomen, weder tot eer of in eere geraken.

trovarsi ancor' in stato. Zig nog in staat bevinden.

Stato. Staat, dat is, beroep, leven, ampt, bediening.

stato religioso, scolastico, politico. De geestelijke, wereldlijke staat, de staat van regering.

abbracciar' uno stato di vivere, mutar stato. Een staat van leven aannemen, zyne staat veranderen.

lo stato di perfezzione. De staat der volmaaktheid, der volkomenheid.

ogni uno secondo il suo stato. Een ieder na zyn staat, na zyn beroep.

stato alto, onorevole &c. Hooge, aanzienlijke, enz. staat, eerbaar, enz. ampt.

basso, infimo, povero &c. stato. Nederige staat, de nederigste stand, arme, ellendige, enz. toestand.

Stato. De staat, dat is, rogering, gebied en opperheerschappy over land en volk; ook de landen en heerschappyen zelfs, ook de gene die den staat bestieren, regeren.

descrizione dello stato. Staatsbeschryving.

materie, massime, regole, interessi &c. di stato. Staatszaken, staats gebruik, staats regelen, staats aangelegenheden, belangen, enz.

ragione di stato. V. Sopra. V. Ragione.

dir, assentar, far qualche cosa contro lo stato. Iets tegens den algemeenen staat spreken, schryven, doen, ondernemen.

ministro, consigliere, segretario &c. di stato. Een staatsdienaar, geheime staatsraad, geheim schryver van staat of secretaris.

gli stati hereditarii di S. M. Cesarea. Den staat, der erfstanden van zyne Keizerlijke Majesteit.

la stato di Francia &c. De staat, het Koninkrijk van Frankryk, enz.

lo stato ecclesiastico (della Chiesa) gli stati del Gran Duca di Toscana &c. Den kerkelijken Staat, den Staat van de Groot Hartog van Toscaue, enz. hunne erfstanden, land en volk.

passar per gli stati di qualche Principe. Door het land van eenig Vorst of Prins reizen, trekken.

vender, impegnar, perder gli stati. Zyne landen, erflanden, verkoopen, verpanden, verliezen.

gli stati generali delle Provincie unite. De Staten Generaal der Vereenigde Landschappen, Provincien.

convocar (radunar) gli stati. De Staten, ook de Standen, Ryks- of Landstanden uitschryven, beroepen, te zamen laten roepen.

una radunanza, convocazione degli stati. Een vergadering der standen, een Ryksdag, Landdag, Kreditsdag.

Statista. Een staatkundige, wereldwyze.
un gran statista. Een groote staatkundige, een hooggeleerde, verstandige in staatszaken.
STATUA. Een overend staande beeld van hout, steen, metaal, enz.
una statua di marmo. Een marmer beeld, een beeld van marmersteen.
drizzar' una statua ad uno. Ter eeren van iemand een beeld, een erbeeld opregten.
Statuaro, Statuario. Een beeldfnyder, beeldhouwer.
Statuaria (arte.) Beeldfnydery, beeldhouwery, beeldhouwers konst.
STATUIRE. Zetten, stellen, voorstellen; ook daar voor houden, agten, vaststellen; ook een heerregel, leerwet; ook een wet maken.
statuir' una cosa. Iets stellen, voorstellen; ook iets voornemen.
statuir' una legge. Een wet maken, instellen, opregten.
statuir' il prezzo di qualche cosa. De prys, de waarde ergens van zetten, stellen, iets schatten, waardeeren. *V. Tassare.*
statuir' effempio. Een voorbeeld aan iemand stellen.
Platone statuir' che &c. Plato heeft gestelt, heeft geleerd, heeft het daar voor gehouden, zyn leerregel was, dat enz.
Statuto, Statuto. Gezet, gestelt, voorgestelt; ook voorgenomen, enz.
Statuto, Statuti. Zetting, stelling, gebod.
osservar' i statuti. De stellingen, de geboden houden.
statuti particolari. Byzondere stellingen, regelen, geboden.
cervello da statuti. Een kop of hoofd dat alles verbeteren, herstellen en regeren, bedillen wil.
Statutario. Dat in stellingen, geboden, regelen bestaat.
il jus statutario. Het lands- of stadsregt.
STATURA. Lyfsgroorte, gestalte, groorte.
di bella statura. Van een schoone, deftige gestalte.
di giusta, mediocre, mezzana statura. Van een middelmatige lengte, gestalte, groorte.
STAZONARE. Iets zoo lang betasten, bevoelen en door de handen laten gaan, dat het zyne fraayigheid, cieraad, glans en luister verliest.
Stazzonato. Wat lang in de handen gefold, gedrukt, gekreukeld en gerold.
vobba stazzonata. Behandelde, en van een tegelyk betaste of verfolde waar, koopmanschap.
STECCA, Stecco. Een paal, stekje, dorre tak of steel; ook een stuk houts; ook een spaan, splinter, een stok, baalstok; ook een schoenmakers spanhout; ook een paal; ook byna allerley werktuig dat hout genaamd word.
fecca da imballare. Een baal- of pakbinders stok, baal- of pakstok.
fecca da piegare. Een vouwbeen.
fecco da lettere. Een wysnaald, griffel, gelijk als de kinderen tot het boekstaven- of spelden gebruiken.
fecchi fecchi di rosmarino, di satvia &c. Dorre, of drooge rozemarynkrakjes, salierakjes of steeltjes.
fecca di balena. Walvischbeen, balein (tot kleederen.)

cavar' uno stecco dal piede. Een splinter, doorn uit de voet trekken.
questo gli era uno stecco negli occhi. Daar was hem een doorn in 't oog.
stecc' a denti (stecca-denti.) Een tandestooker.
dar la stecca alle scarpe. De schoenen op de leeft slaan, met het spanhout wyder maken.
una siepe; un recinto a fecchi. Een heining van staken of palen, een stakering.
Steccetto, Steccarello. Een spaantje, schilfertje, splinterje.
Steccone. Een paal, staak.
Steccato, Steccata, Stecconato. Een paalwerk, een park met palen afgestoren, byzonderlijk om te stryden, vegen; ook een molenaars rek.
entrar' in steccato. In 't park treden. *Met.* Met iemand vegen of stryden willen.
Steccare, Stecconare, Instecconare. Met palen, staken sluiten, omvatten; ook stooken, peuteren.
steccar' i denti. De tanden stooken, peuteren, schoonmaken.
Steccare, Insteccare. Houtagtig, takagtig, steelagtig, hard en dor. *Met.* Grof, bot, onmanierlijk; verdrietig, hatelijk worden.
STEFANO. Steven, Stefanus, (een eigen naam.)
STELLA, Stelle. Een starre. *Met.* Den hemel; ook schoone oogen; ook dat na een starre gelykt.
stella matutina, fissa, errante &c. Morgenstarre, een vaste, dwalende starre.
orto, occaso, moto, aspetto, congiunzione, influsso delle stelle. Opgang, ondergang, beweging, (aspect) byeenkomst, invloed, enz. der starren.
studiar, guardar, osservar &c. le stelle. De starrekonst oeffenen; in agt nemen, waarnemen.
gridar, esclamar fin' alle stelle. Tot aan de starren, dat is, tot in den hemel schreijen, schreeuwen. *Met.* Wraak roepen.
sotto le stelle non si trova un huomo simile. Onder de starren, dat is; in de gantsche wereld vind men zyns gelyken, zoo een mensch nier.
questo dolore, questo gusto &c. mi fa veder le stelle in su mezzo di. Deze smart of pyn, deze lust maakt dat ik de starren op den klaren middag zie, dat is, maakt my geheel magteloos.
dura stella. Harde starre; dat is, ongeval, ongeluk.
benigna stella. Goede starre, dat is, goed geluk.
un forte, una fortezza a stella. Een starreschans.
stella dello sperone. De starre of het radertje van een spoor.
stella alla fronte del cavallo. Een bles aan 't voorhoofd van een paard.
l'una e l'altra stella del tuo bel cielo adorno. Beide de klaarblinkende starren van uwe schoonen hemel, dat is, uwe schoone, glinsterende oogen.
Stelletta, Stelluccia. Een kleine star, een starretje.
fatto a stelletta. Met starretjes verciert.
Stellare, Stellarfi, Instellarfi. Zig met starren vercieren.
quando il cielo s'instella. Wanneer den hemel met starren verciert word; als de starren opgaan, opkomen, beginnen te schynen.

Stellaggiare. Ligten, schynen als een starre; ook de loop der starren in agt nemen, waarnemen.

Stellante, Stellagianti. Starreligt, vol starren; ook schynende, glinsterende, blinkende, enz.

Stellanti chiossivi. 't Begrip der starreglans, dat is, den hemel.

Stellante viglio. Een welgestarnd aangezigt, davis, een schoon, helder aangezigt.

Stellato. Vol starren, met starren versierd.

cielo stellato. De gestarnde hemel.

quei stellati giri. De gestarnde kreits, kring.

Stellare. Van gedaante gelijk de starren.

Stellaria. Starrekruid, wondmeester.

Stellione. Een bonte Salamander.

STELLO, Stelone. Een steel van eenig gewas; ook een martelaars pylaar of zuil op een scheiweg of kruisweg.

STEMPANINO. Een muntschroeyer, muntweger, die in de munt de stukken snyd of weegt.

STEMPELLARE. Onervaren, ongeoeffend op een een speeltuig rammelen. *V. Tempellare.*

STEMPRARE, Stemprare &c. V. Distemperare &c.

STENDERE, Steso. V. Distendere &c.

STENDARDO. Een standaard, een ruiters vaandel.

stendaro reale. De Koninklijke standaard.

Standardiere. De schoen en riem daar de standaard in gedragen word.

STENDERELLO, Stensitore. Een rollhout tot deeg of beslag.

STENBRARE, Distenbrare. De duisternissen verdryven, verligten, licht geven of maken.

STENTARE. Leiden, verdragen, doorstaan; ook derven, ontbeeten, nood of gebrek leiden, zig bemoeien, bekommeren, bezwaarlijk en te nauwer nood iets willen of konnen doen; ook ergens niet aan willen, zukkelen, talmen, verlangen, uitstellen.

stentar' in prigione. In de gevangenis ellendig lyden.

poi stentarete. Gy zult het daar na moeten missen, ontbeeten.

stentare per non stentare. Nood of gebrek lyden, om daar na geen gebrek te lyden, dat is, in de jeugd met arbeiden iets winnen of verdienen, om in den ouderdom niets van nooden te hebben.

gli stenterà a entrar' in città &c. Hy zal werk hebben om nog in de stad te komen.

stento a crederlo. Ik kan het bezwaarlijk gelooven.

stento a riscuoter' il mio che haud speranza di acquistar del suo? Ik heb moeite om het myne te krygen; wat hope zal ik dan hebben van het zyne te bekommen?

stento a darmi questi pochi soldi. Hy heeft my deze weinige stuivers te nauwer nood gegeven, het heeft hard gehouden.

mentre che si stenta e stenta, le buone occasioni se ne vanno. Ondertusschen dat men talmt en talmt, dreuntelt en zuktelt, wagt en weder wagt gaan de goede gelegenheden weg.

Stentato. Moeyelijk, lastig, gedwongen, genoodzaakt, gepeist, afgedwongen.

stentato, visa stentato. Moeyelijke, lastige handteering, een ellendig, lastig, moeyelijk, werkelijk leven, enz.

servigi &c. stentati. Gedwonge, geperste dienst.

paga stentata, pagamento stentato. Een geperste, afgedwonge betaling.

fiori, frusti &c. stentati. Gedwonge bloemen, vruchten, enz. dat is, met geweld en kouft rydig en ryp gemaakte, uitgebroeide bloemen, viugten. *V. Sforzato.*

concessi, versi stentati, composizioni, rime &c. stentate. Gedwonge, geperste gedagten, vaazzen, met hairen gedwonge rymen.

Stentamente. Kommerlijk, bekommerlijk, te nauwer nood, nauwelijks, bezwaarlijk, met groote moeite.

Stento. Derving, ontbeering, nood, nooddruft, bekommernis, moeyelijkheid, zwaarigheid, hongeren kommer, ongemak, armoede, ellende.

vroer' in grande stento. Ellendig, bekommerlijk leven.

morir di stento. Door ongemak, kommer en ellende sterven, vergaan.

a stento. Nauwelijks, bezwaarlijk, te nauwer nood, met groote moeite.

Stentoso. Ellendig, kommerlijk, bekommerlijk, enz. *V. Stentato.*

vita stentosa. Een ellendig, bekommerlijk leven.

STENUARE &c. V. Estenuare.

STERCO. Drek, mest, stont, afgang.

stercor humano &c. Menschen drek, stont.

uno sterco. Een dreutel, keutel, drol, een stont.

Stercolino, Stercolini. Een drekje, stontje, stont-dreutels of keutels.

stercolini da forci &c. Muizedrek, muizekeutels.

Stercoro, Stercorino. Van drek, al wat van drek is.

Dei stercori, Drek-goden.

ragia stercorina. Strondstralen, dunne stont, afgang.

Stercorare. Mesten.

Sterquilino. Een mest hoop, vuilnis hoop.

STERILE. Onvrugbaar.

donna sterile. Een onvrugbare vrouw.

campi sterili. Onvrugbare akkers, die geen vruchten voortbrengen.

materia sterile. Een onvrugbare stoffe of materie, dat is, daar niet veel over geschreven of gesproken kan worden.

Sterimente. Onvrugbaarlijk.

Sterilità. Onvrugbaarheid.

Sterilire &c. V. Instilire.

STERLINO. Sterling: Een Engelsche munt.

STERMINARE, Stermino &c. V. Esterminare &c.

STERPO, Sterpe, Sterpi. Rys, struiken, teenen en wortelen.

pieno di pruni e sterpi. Vol doornen en struiken.

il cavallo inciampò in uno sterpo. Het paard struikelde over een stronk of struik van een boom.

Sterpicello &c. Een klein teentje, rysje, struikje.

Sterpare, Stirpare &c. V. Estirpare &c.

STESSO &c. V. Distessere &c.

S T E S S O, *Istesso*. Gy, hy of ik zelf; dezelve, de-
zelve, net dezelve. *V. Desso*.
io stesso a, tu stesso a. Ik zelf, gy zelf.
egli stesso, ella stessa. Hy zelf, zy zelf:
il padre &c. stesso, (istesso). De vader, enz. zelfs.
per me, te, se stesso. Voor my, u, zig of hem zelf.
pensarva seco stesso, (fra se stesso). Hy dagt by zig zelven.
tornar, ritornar in se stesso. Weder tot of by zig
zelven komen.
quel d'istesso. Net den zelfden dag.
quella notte stessa. Net de zelfde nagt.
se fossi mio stesso fratello, (mio fratello stesso). Indien gy
myn eige broeder zelfs waar.
questa è la stessa cosa. Dat is net de zelfde zaak (het is
het zelfde.)
lo stesso dicono gli altri. Net het zelfde zeggen de an-
deren.
S T I A. Een kooy, hoenderkooy, een meststal.
Stiare. In de kooy of meststal zetten, mesten, vet
maken.
stiar capponi &c. Kapoenen, enz. mesten, vet maken.
Stiato. Gemest, in een meststal vet gemaakt.
S T I G N E R E. Ontverwen, de verw benemen, de
verw afkoken.
Stignerfi, Stingerfi. Zig ontverwen, de verw verlie-
zen, verschieten, verbleken.
Stinto. Daar de verw verbleekt of verschaoten is: ver-
bleekt, verschooten.
S T I L E. Een schryfpriem: Een priem of grifom-
mede te schryven. *Met*. De styl of manier van schry-
ven; ook wyze of manier, aart, gebruik, enz.
*baver, usar, scriver uno stile elegante, costante, bel-
lo, leggiadro, galante, alto, facile, retorico, co-
mico, faceto, satirico, sentenzioso, succinto, disteso*
&c. Een geleerde, bestendige, schoone, hoogdra-
vende, aardige, ligte, redeneerende, vermake-
lijke, postige of boertagtige, lasterende, steekende,
zinzryke, korte manier van schryven hebben,
gebruiken.
uno stile incostante, confuso, basso, bumile, rozzo.
Een onbestendige, verwarde, eenvoudige, grove
of botte, enz. manier van schryven.
stile poetico, retorico, disteso, succinto. Digtkonstige
(poëtische,) uitvoerige, kortbondige manier of
wyze van schryven.
secondo lo stile di quel paese. Naar of volgens het ge-
bruik, naar de wyze van die landen.
mutar, cangiar stile. Zyne wyze of manier van styl
veranderen.
contro il suo stile ordinario. Tegen zyne gewoonlijke
wyze of manier, tegen zyne gewoonte, tegen zyn
gebruik.
seguir lo stile altrui. Een anders wyze of manier na-
volgen.
Stilo. *V. Sopra*. Ook een ponjaart, een dolk; ook een
lancet, laatriem of vlym.
Stiletto. *V. Sopra*.
Stiletta. Met een dolk doorsteken.
Stiletta. Met een dolk doorstoken.
Stiletta. Een steek met een dolk of ponjaart.

dar' una filettata. Iemand met een dolk steken.
Stilizzare, Stileggiare. Naar, volgens de schryfaart,
schryfkonst, naar de manier of wyze van schryven
opstellen, bevatten, begrypen, enz.
stilizar' un concetto. Een gedagte, begrip opzetten,
opstellen.
S T I L L A, *Stille*. Een druppel of druppel, drup-
peltje; ook tranen.
colar' a stilla, a stilla. Droppelsgewyze, met drup-
pelen afsloopen; druppelen.
una stilla della dolcezza del cielo. Een droppeltje van
de hemelsche zoetheid.
dolorose, amare stille. Smartelijke, bittere droppe-
len (tranen.)
Stillare. Druppen, druppelen, druppelen, met drop-
pelen afvallen; ook zagt of stofregenen; ook weg-
lekken.
il naso gli stilla. De neus druipet hem.
le grazie le stillano dal volto. De gunst en minnelijk-
heid druppelen haar van 't aangezicht.
stillato o Cieli e le nuvole piovano sopra il Giusso. Dauwt
gy Hemelen van boven, en laat de wolken den
Regtvaardigen afregenen.
stillar' oglio nelle piaghe. Oly in de wonde druppelen,
storten. *V. Instillare*.
Stillare, Distillare. Distilleeren, overhalen, water-
branden.
stillar' herbe, ferri &c. Kruiden, bloemen, enz.
distilleeren, overhalen, branden.
stillar' acque odorifere. Welriekende wateren distil-
leeren, overhalen.
stillarfi il cervello sopra qualche materia. De hersenen
ergens over distilleeren, dat is, het hoofd ergens
over breken, vermoeijen.
Stillante. Droppelende, druipende, afzypende.
Stillato, Distillato. Gedruppeld, afgedruppeld, af-
gezypt, enz.
acqua, herbe stillate. Gebrand, gedistilleerd, overge-
haald water, uitgebrande kruiden, enz.
Stillato. Een kragtig en gedistilleerd of overgehaald
water uit een kapoen, enz.
Stillaticcio. Afdroppelend, afdruiwend, met droppen
afzypende; ook dat afgedroppeld, gedistilleerd
of overgehaald is.
vino stillaticcio. Een droppelende wyn, Ickwyn.
Stillatore, Distillatore. Een distilleerder, overhaal-
der, waterbrander.
Stillatoio, Distillatoio. Een distilleerketel.
Stillazione, Distillazione. Distillering, overhaling,
branding of uitbranding.
stillazione dalla testa. Een zinking, neervloeiing.
Stillechio. Een yskegel.
Stillicidio. Een huisdrop; ook een, gedruppel, gedrop-
pel, gedruip.
stillicidio d'orma. Een draiper; ook koude pis, pyn
in 't water maken.
S T I L O &c. V. Stile &c.
S T I M A R E. Schatten, agten; ook waardeeren de
prys van iets vaststellen; ook daar voor houden,
agten, menen, vermenen, gelooven, enz.

stimar la rubba &c. De waar, koopmanschap schatten, waardeeren, de prys daar van stellen.

stimar qualche cosa grandemente, molto, poco, tenerla in alta, bassa stima. Iets hoog, groot, weinig schatten, houden of agten.

molti stimano, che &c. Veel meenen, zyu van gedagten, gelooven, dat enz.

io simo di sì, di no. Ik houde, meene van ja, ik houde van neen.

io stimarei bene, che &c. Ik hiel het voorraadzaam, voor goed, myne meening, gedagte was, dat het wel zoude wezen, enz.

io andard &c. se lo stimate bene. Ik zal gaan, enz. als gy het raadzaam, goed agt; want ik meen dat het wel gedaan is.

Stimabile. Schatbaar, waardeerlijk, waardig op prys gestelt te worden.

Stimato. Geschat, gewaardeerd, op prys gestelt; ook hoog geagt, waardig gehouden.

il fatto suo non viene stimato. Zyne zaak, zyn doen word niet geagt, zyn houd of vertrouwt niet op hem.

Stimativo, estimativo, degno d'essere stimato. Schatbaar, waardeerbaar, dat in schatten of op prys stellen bestaat.

virtù, potenza, facoltà stimativa, (estimativa.) De schatbare, agtbare magt.

Stimatore-trice. Een schatter, waardeerder, een schatter, waardeerster.

Stima. Waarde, prys; ook waardigheid, agting, eer, faam, naam.

far grande stima di qualche cosa, tener qualche cosa in grandestima. Iets hoog of groot agten, schatten, in hooge waarde houden.

far stima di uno. Iemand hoog agten, iemand in groote agting houden.

un personaggio soggetto di stima. Een hoog geagt persoon, die men in groote waarde houd, een voor-naam, aanzienlijk man.

cosa di stima. Kostelijke, dierbare zaken, dingen die hoog van waarde zyn.

alta, molta stima. Hoogagting, grootagting, in waarde houding.

montar' (salir') in stima. In grootagting, groot aanzien komen, geraken.

metter' uno in stima, in riputazione. Maken dat iemand hoog geagt word, iemand in eer of groot aanzien brengen.

STIMATE, Stimati, cicatrici, segni di ferite. Een wondteken.

le sagre stimati di nostro Signor Gesù Cristo. De Heilige wondtekenen onzes Heeren Jesu Christi.

STIMOLO, Stimulo. Een prikkel, stekel, steekzyer. *Met. dar stimolo.* Aannoopen, aandryven, opwekken, aanporren, prikkelen, aanprikkelen.

quisto mi sarà stimolo. Dat zal nog een aanprikkeling, aanporring, aannooping zyn.

Li cocenti stimoli della carne. De heete, brandende prikkelen, dat is, aanvegingen des vleesch.

Stimolare. Steken, prikkelen, aanprikkelen, met prikkelen voortdrijven. *Met.* Aandryven, aanporren, aannoopen, opwekken, aanzetten, enz.

stimolar' i buoi. De ossen drijven, aandryven, voortdrijven.

stimolar' uno a qualche impresa, a qualche virtù &c. Iemand tot een daad, tot een deugd aandryven, aanporren, aanmoedigen.

Stimolante, Stimolativo. Dat magt heeft om aan te steken, aan te prikkelen. *Met.* Aandryvend, opwekkend, aanmoedigend, aanporrend; ook geil makend.

cosa, medicina &c. stimolanti, (stimolative.) Tot ontugt, onkuisheid, geilheid, enz. aanhittende, verwekkende, aandryvende dingen, artzneyen, middelen.

dar qualche (cosa) stimolante ad uno. Iemand iets geven dat aanhitt of geil maakt.

Stimolato. Aangeprikkeld, aangedreven. *Met.* Aangepord, aangemoedigd, opgewekt, aangenoopt.

esser stimolato dalle vespe, mosconi e zanzare. Van de wespen of paardevliegen gestoken, en geplagt worden.

esser stimolata da uno. Van iemand aangepord, aangenoopt, aangedreven; ook tot ontugtigheid, onkuisheid bewogen worden.

Stimolatore, trice. Een stooker, aanstookster; ook dat beweegt en verwekt. *Met.* Aanporder, aandryver, aanmoediger, opwekker, aannooper, aanzetter, opmaaktster, ophittster, enz.

STINCO, Stimbi. De scheen, het scheenbeen; ook een soort van hagedissen alzo genaamd.

Stimaccio, Stimacci. Onfatsoenlijke, grove lompe scheenen, enz.

Stimcata. Een stoot of slag op de scheen.

Stimchiere, Stimchieri. Scheenborden.

Stimche, le Stimche. Een gevangenis te Rome alzo genaamt.

STINGERE &c. V. Esingere &c.

STIPA. Allerley atgehakt hout en afgehouwe struiken en takken, enz. ook een varkenskor of byeengevoegde stokken.

Stipare. Tezamen pakken, byeen pakken. *V. Constipare.*

STIPENDIO. Soldy, besolding van een krygsknegt.

Stipendiare. Soldy of besolding trekken.

Stipendiato, che ha stipendio. Die soldy trekt of besolding heeft.

Stipendiario. Die soldy, schatting, tolonderwerpen, onderhevig is.

STIPITE, Stipti. De posten of stylen van de deur.

STIPO, Stipetto, Stipolo. Een schryfstafeltje met veel kasjes, laadjes of schuifjes: een schribaantje.

STIPOLARE, Stipulare. Een plegrig verdrag of verbond tezamen aangaan; ook tegen malkanderen beloven, toezeggen.

Stipolato. Tegen malkanderen beloofd, met malkanderen afgesproken, malkanderen toegezegd.

con stipolata mano. Met de hand beloofd, afgesproken, toegezegd.

Stipulator. Eifcher en begeerder, aftorderaar van belofte.

Stipulazione. Eiffching van een begeerde zaak, afgevoerde toezegging, belofte.

STIRARE, *Distirare*, *Stiracchiare*. Rekken, uitrekken, uitspannen, uitspreiden, ontvouwen.

Stiracchiare il coramo. Het leder rekken, uitrekken.

Stirare le gambe, le braccia, le membra, (*Stiracchiarsi*) De beenen, de armen, de leden (zig) uitrekken, uittrekken, van malkanderen spreijen.

Stiracchiare qualche soldo. Iets een stuiver by de inkoop afrekken, afkotten.

Stiracchiare il senso del testo a suo modo. De zin, het verstand van een text met geweld ergens op, na zyn zin trekken.

Stiracchiare le cose in lungo. De zaken in de langte uittrekken, dat is, verschuiven, verlegen, uittellen.

Stirato, *Distirato*, *Stiracchiato*. Gerekt, uitgerekt, uitgetrekt, enz.

Stiracchiamento. Rekking, uitrekking, uitspreijng.

STIRPE. De stam of stronk van een boom. *Met.* Geslagt, stam, of afkomst.

Stirpare &c. V. *Estirpare &c.*

STITTICO. Hardlyvig, verstopt; ook tezamenrekking, stoppend, verstoppend. *Met.* Wèderspanning, hardnekkig, styfhoofdig, eigenzinnig; ook gierig, karig, wrekkig; ook een knevelaar, afknevelaar; ook stuurs, onvriendelijk.

cose stittiche, d'asfringenti. Stoppende, verstoppende dingen, artzenyen of geneesmiddelen.

virtù, potenza, facoltà stittica. Dwingend geweld, magt.

cervello stittico. Een hardnekkige, styve kop.

stittico nello spendere. Hard in 't geld uitgeven, karig, gierig, enz.

Stitticamente. Op een onvriendelijke, stuurse; ook gierige, schrapige, wrekkige wyze of manier.

Stittichezza. Hardlyvigheid, verstophheid; ook gierigheid, karigheid, enz.

Stittichire, Instittichire. Hardlyvig, verstopt. *Met.* Gierig, karig, deun, schrapig, wrekkig worden.

STIVA. De ploegstaart.

STIVALE, *Stivali*. Een stavel of laars.

metter gli stivali. De stavel, laarzen aantrekken, aandoen.

stivar, cavare gli stivali. De stavel, laarzen uittrekken, uitdoen.

mettar', sfangar' (ugner') i stivali. De stavel, laarzen schoon maken, smeeren.

divenire uno stivale. Een stavel of laars worden, dat is, in het betwiften opentlijk overwonnen, overtuigt worden, en gelijk als schaamrood verstyven als een stavel of laars.

baver dello stivale. Van de stavel of laars hebben, dat is, plomp, dom, bot, boersch, ongefschikt, onmanierlijk zyn.

Stivaletto. Kleine staveltjes, kleine laarsjes, slyklaars.

Stivalone. Groote stavel of laarzen. [jes.]

Stivalare stivalarsi. De stavel, laarzen aantrekken, aandoen.

Stivalato. Gesteveld, gelaarfd.

STIZZARE. Het razen of woeden, of vinnige, bytende aart der honden. *Met.* Zeer toornig, gram, boos, quada willig, boosaartig.

entrar' in stizza. Vinnig, toornig, grimmig worden.

Stizzoso. Vinnig, toornig, gram, razend.

canstizzoso. Een razende, vinnige, bytende hond.

Stizzamente. Op een razende, vinnige, bytende wyze of manier.

Stizzare, Stizzare, Instizzare. Razend, woedend, bytend, toornig, gram worden; ook maken.

STOCO. Een stok, staf; ook Scepter, Koninglijke Staf; ook een vierkante stootdegen.

lo stocco Imperiale, Reale. De Keizerlijke, Koninglijke Scepter of Staf.

lo stocco del commando. De regiments Staf, generaals Stok of Staf.

Stoccata. Een stoot met een korte degen.

stirar' (dar') parar' una stoccata. Een stoot met een degen brengen, geven, afslaan, afweeren, (parceeren.)

Stoccheggiare. Stooten brengen, tegen malkanderen stooten met de degen: scherpen.

STOIA &c. V. *Stora*.

STOICO. Stoisch; ook een Stoisch Wysgeer.

filosofo stoico. Een Stoisch Wysgeer.

con una impassibilità stoica. Met een Stoische onlydelijkheid, onverdragelijkheid.

Stoicamente, alla stoica. Gelijk een Stoisch Wysgeer, op zyn Stoisch, of Stoyks.

STOLA. De stoel van een Priester.

metter la stola. De stoel aandoen.

STOLIDO. Dwaas, zot, dom, bot, plomp, onverstandig, herffenloos.

Stolidamente. Dwazelijk, zottelijk, gekkelyk; plompelyk, bottelyk.

Stolidità. Dwaasheid, botheid, domheid, plompheid, enz.

Stolidire, Instolidire. Dwaas, zot, dom, bot, plomp, onverstandig worden.

STOLTO. Zot, dwaas, gek, onverstandig, zot in woorden en in werken; ook een nar, een zot, een gek, enz.

Stoltarello. Een halve gek, halvezot, nar, enz.

Stolamente. Op een zotte, dwaze, gekke wyze of manier.

Stolizia. Zotheid, dwaasheid, gekheid, enz.

Giesù crocifisso a' gentili pare uno stolizia. De gekruiste Christus is voor de Heidenen een dwaasheid.

STOMACO. De maag.

mal dello stomaco. Maagpyn.

buono, forte, cattivo, debole stomaco. Een goede, sterke, quade, zwakke maag.

baver buono stomaco. Een goede maag, dat is, *Met.* Een ruime gewiffse hebben.

guardar lo stomaco. De maag bewaren.

guarda-stomaco. Een borstlap.

portar qualche cosa in sullo stomaco. Iets op de maag dragen. *Met.* Een heimelyk voornemen, iets op het hart hebben.

- haver stomaco a far qualche cosa.* De maag, dat is, het hart wel hebben om iets te doen.
- non haver stomaco.* Geen maag, dat is, geen lust, geen moed, geen hart hebben.
- poter', veder' o far cose schiffe ed abominose con buono stomaco.* Zonder walg, gruwel of tegenzin iets schandelijks kunnen zien of doen.
- far stomaco ad uno.* Iemand een walg, afkeer, een gruwel veroorzaken.
- una cosa, che fa stomaco, rivolge lo stomaco.* Iets dat iemand een gruwel veroorzaakt, een walgagtig, een afschuwelijk ding, daar iemand van braken en spuwen moet.
- Stomacuccio.* Een kleine maag, dat is, een slegte of zwakke, een laffe maag.
- Stomacale, stomatico.* Dat tot de maag behoort of dienstig is.
- una medicina, un vino &c. stomacale.* Een maagmiddel, een maagwyn, enz.
- Stomacévole, Stomacose.* Walgagtig, dat iemand zoude doen walgen en braken, schandelijk, vuil, afkeerig.
- cofe stomacévoli.* Vuile, onnutte, schandelijke dingen.
- Stomacaggine.* Afkeerigheid. *Met.* Vuile, onnutte, schandelijke dingen.
- Stomacare (uno.)* (Iemand) walging, gruwel, afkeer veroorzaken.
- stomacar (stomaccarsi) di qualche cosa.* Ergens van walgen, een gruwel, afkeer ergens van krygen, iemand de maag ergens van overloopen.
- STOPPA.** Ruw vlas, werk.
- guardar' a stoppa mal pestinata.* Op slegt of qualijk gehekelt werk zien. *Met.* Op het geringste of minste ding zien.
- Stoppaccia.* Ruw vlas of werk om mede te stoppen of toe te stoppen.
- Stoppiso.* Vol werk of ruw vlas; ook bontagtig, houtagtig, stokagtig.
- melarancio &c. stoppiso, rapa stopposa.* Een bonte, dat is, drooge oranje-appel, enz. daar geen sap in is, stokkige, drooge raap.
- Stoppare, Instoppare.* Met werk stoppen, toestoppen; ook stoppen, verstoppen, toestoppen, toemaken in 't gemeen.
- stoppar' i buchi, fori.* De gaten stoppen, toestoppen. *V. Turare.*
- Stoppato.* Gestopt, verstoppt, toegestopt, enz.
- Stoppaglio.* Een stop, prop, tap.
- stoppaglio di cannone.* Een stop tot het geschut of kanon.
- STOPPIA,** *Stoppio.* Een stoppel, stroohalm; ook stoppels of halmen van haver; ook werk of ruw vlas. *V. Stoppa.*
- STOPPINO.** Een pit, een lemmet; (van een kaars of lamp gezegt.)
- stoppino della lampada, della candela &c.* Het pit, het lemmet van de lamp, van de kaars, enz.
- STORA,** *Stuoia, Stoa.* Een mar.
- STORACE,** *Stirace.* Storax of Styrax, een zekere

- gomme of een zeker sap uireen boom Storax genaamd.
- Storacino, storacini.* Een kaarsje van Storax om kamers, enz. te berooken.
- STORCERE,** *Storcersi &c. V. Torcere, Contorcere.*
- STORDIRE.** Verdooven; ook beroeren, stooren, verstooren, verwarren, verbazen. *Met.* Iemand verdriet, hartzeer aandoen, de kop dol maken.
- stordir' altrui con un gridar bestiale, con le ciancie.* Iemand met een beestagtig geschreeuw dol maken, iemand de kop vol zweten.
- non mi stordire.* Maak my de kop niet dol.
- stordir con qualche colpo o romore.* Met een slag of gedruis verdooven.
- Stordito.* Verdoofd; ook beroerd, ontroerd, gestoord, verstoord, verward; ook dom, bot, enz.
- Stordimento.* Verdooving, beroering, ontroering, verstooring, verwarring, enz.
- STORIA &c. V. Historia &c.**
- STORIONE,** *Sturione.* Een steur: zeker visch.
- STORMO.** Storm, oploop, optand, oproer, allarm.
- suonar' (toccar') a stormo.* Allarm slaan, de stormklok trekken, luiden.
- Stormare, Stormeggiare. V. Sopra.*
- STORNARE &c. V. Distornare &c.**
- STORNO,** *Stornello.* Een spreeuw.
- STORPIARE,** *Stropiare.* Verstyyen; ook verlammen, delendenen breken, kreupel maken, iemand bederven.
- stropiar' uno, un membro ad uno.* Iemand een lid bederven, verlammen, lam maken.
- tu mi stropierai.* Gy zult my bederven, verlammen, kreupel maken.
- mi si stropia la mano, il piede.* De hand, de voet verstyyt my.
- stropiar' il discorso, il camino ad uno.* Iemand de reden stooren, de weg afsnyden.
- Stropiato, stropiato.* Verstyyd, verlamd, lam en kreupel gemaakt; ook een lamme, kreupel, gebrekkige.
- restò stropiato in vita sua.* Hy heeft al zyn leven een kreupel, een ellendig mensch moeten zyn.
- Stropiatura, Stropiatura.* Verlamming, kromming, verkromming.
- STORSIONE &c. V. Estorsione &c.**
- STORTO.** Krom, lam. *V. Storcere &c.*
- STOVIGLIE,** *stovigli.* Keukengereedschap, kook- of koks-gereedschap, voornamentlijk van aardewerk.
- lavar, risveggar, rigovernar le stoviglie.* Het keukengereedschap, potten, schotelen, tafelborden, enz. spoelen, wasschen, schuren, enz.
- dar nelle stoviglie.* De potten en kruiken aan stukken slaan. *Met.* Razen, tieren van toorn of gramschap.
- STRA.** (Zoo veel als *Estra* of *Extra*) heeft in de verdubbeling verscheide betekenssen.
- Nota.* Dat gy niet vind in *stra*, zoekt in *Tra* of *Estra*, en alzoo in tegendeel, vermits het byna een en 't zelfde is.

STRABALZARE, *Trabalzare*. Wyd uitspringen, verre wegspringen; ook beroemen, pochen. *Met.* Ook dwalen, doolen, van de rechte weg afwyken. *Strabalzar' uno in quò ed in là a far mille servigi.* Iemand heen en weder doen springen (loopen,) om allerley diensten te verrigten.

Strabalzar' uno a qualbe sceleraggine. Iemand tot een schelmstuk brengen, vervoeren.

STRABALZATO. Wyd uitgesprongen, verre weg gesprongen.

STRABALZO, *Trabalzo*. Roem, roeming, poching. *Met.* Vervoering, verleiding.

STRABIGLIARE, *Strabigliare*. De mond wyd open spalken, wyd gapen, de tanden laten zien van verwondering.

Strabigliar di maraviglia. V. Sopra.

STRABIGLIO. Een taudblikking, een gaping, als men de mond wyd open spalkt van verwondering.

STRABOCCARE &c. *V. Trabòccare* &c.

STRABUON &c. Treffelijk, voortreffelijk goed, uitnemend goed, buiten gemeen goed, enz. (en aldus in andere diergelijke.)

STRABUZZARE. De oogen in 't hoofd verdraaijen, omwenden.

Strabuzzar gli occhi. V. Sopra.

STRACANTARE &c. Sterk, hard, fel zingen, zig verzinnen, zig te barsten zingen, qualijk zingen, enz. (en aldus in andere diergelijke.)

STRACAVARE. Iets te veel doen, overtollig werk doen, het geld onnuttelijk uitgeven, onnodige onkosten doen, maken; ook overdadig, groot gewin, voordeel trekken.

STRACAVATA. Overtollige, overdadige, groote uitgifte of gewin.

STRACCALE. De staattriemen van een muilezel; ook een kindoek gelijk als de oude wyven dragen.

STRACCARE &c. *V. Stracco* &c.

STRACCIARE. Breken, aan stukken breken, scheuren, aan stukken scheuren.

Stracciar' una scrittura, una lettera. Een schrift, een brief aan stukken scheuren, breken.

Stracciar' i panni, gli abiti. De kleederen scheuren, aan stukken scheuren.

Stracciar' i capegli, la cuffia. De haren uittrekken, de kap, de huif scheuren, aan stukken trekken.

STRACCIATO, *Straccio*. Gebroken, aan stukken gebroken, gescheurd, aan stukken gescheurd, enz.

vestito stracciato. Een gescheurd, afgesleete, versleete kleed.

carta straccia. Vlakpapier, kladpapier, vloeypapier.

uno stracciato. Een gescheurde, gelapte karel, een bedelaar.

ritornò tutto stracciato. Hy quam gansch, heel gescheurd wederom.

STRACCIATURA, *Stracciamento*. Breking, verbreking, aan stukken breking, scheuring, aan stukken scheuring.

STRACCIO. Een lap, doek, vod; ook een wisch- of afveegdoek of vod, een vaatdoek.

STRACCIO, *Straccia foglio*. Kladboek.

non sene curava straccio. Hy agte het niet een vod: (wy zeggen) niet een hair.

non ne sà straccia. Hy weet 'er niet een front of drek van.

STRACCI. Lappen, lorren, vodden; ook oude gelapte kleederen of vodden, lappen, wischdoeken. *compariva con gli stracci indosso.* Hy verscheen met gelapte, gescheurde kleederen.

uscir de' stracci. Zig uit de lappen schudden.

un Conte &c. di stracci. Een lompe, dat is, eenrelkendige Graaf, enz.

STRACCIONE, *Stracciona*. Een groote lompe; ook een gescheurde, geplukte bedelaar, een lompen hond, een lompe karel.

STRACCIOSO. Gescheurd, gelapt, geplukt, enz.

uno straccioso, una stracciosa. Een gescheurde, geplukte vink, karel.

STRACCIATO, *stracciatuolo, stracciatuolo-a*. Een voddehandelaar, een voddekooper of verkooper, een vodderoepster of roepster, een voddeman of voddewyf; ook een oude kleerkooper, kleerkoopster.

STRACCIARIA. Voddemarkt, oude kleermarkt; een voddekramer, prulkramer.

STRACCO. Moede, mat, vermoeid, traag, luy, loom, enz.

esser stracco. Moede, mat, afgemat zyn.

STRACCHICCIO. Een weinig moede of mat, een weinig luy, loom, traag.

STRACCHIEZZA. Moeyheid, matheid, vermoeidheid, loomheid, traagheid.

STRACCARE. Iemand moede, mat maken, vermoeijen, afmatten.

straccar' uno. Iemand moede maken.

straccar' un cavallo. Een paard afryden, styf ryden.

un stracca-banchi, stracca-murelli, stracca muriccioni. Iemand die altyd op de banken en voor de deur zit, en niet met al doet of uitregt.

STRACCATO, *stracco*. Vermoeid, afgemat, afgesloofd.

STRACCAMENTO. Vermoeijing, afmattig, enz.

STRACOLLARE, *Traccollare*. Over Hals over kop vallen, van boven neder vallen, storten.

STRACOLLO, *Tracollo*. Een val of nederstorting over Hals over kop, een wip, wip- of valboom.

dar l'ultimo tracollo, (stracollo,) ad uno. Iemand de laatste wip geven, dat is, in het uiterste verderf brengen.

STRACORRERE. Fel, snel, gezwind, ras, spoedig loopen, misloopen. *V. Tracorrere.*

STRACORSO, *stracorfa*. Een felle, snelle, enz. loop.

STRACOTATO, *Tracotato*. Onbedagtzaam, onagtzaam, nalatig.

STRACOTANZA, *Tracotanza, stracotaggine*. Onbedagtzaamheid, onagtzaamheid, nalatigheid, enz.

STRACREDERE. Ten volten, volkomen gelooven.

telo credo & stracredo. Ik geloove het u duizendmaal.

STRADA. Een straat, weg, ook een gang. *V. Camino.*

le strade. De straten, de wegen.

gettarsi alla strada. Een bedelaar; ook een straatdief; ook een straatroover, straatsehender.

per strada. Op weg, onderweegs, op de reis.

smarrir, *sgarar la strada*, *forviarsi dalla strada*, *esser fuori di strada*. Gaan dwalen, de rechte straat of weg verliezen. *Met.* Dwalen, missen, een misflag of gebrek hebben.

mostrar la strada ad uno, (*insiradar' uno*) *a qualche cosa*. Iemand de weg wyzen. *Met.* Aanwyzen, onderregten, leeren.

batter la strada. *V. Batters*.

romper, *tagliar*, *attraversar la strada ad uno*. Iemand de weg, de pas verleggen, affnyden, verhouwen.

farfi, *aprirsi la strada a qualche cosa col ferro*, *colle*, *industria*. Zig de straat, de weg, de toegang tot iets met het zwaard, met vlyt of naartigheid banen.

strada buona, *battuta*, *asciutta*, *bella*. Goede, gebaande, drooge, schoone weg.

strada cattiva, *rotta*. Quade, vuile, gebroke, drekkige, bestijkte, modderige weg of straat.

strada maestra. Landstraat of weg.

strada coperta, *segreta*. Een heimelijke, bedekte weg, een heimelijke, verborge gang.

Stradella, *stradetta*, *stradiciuola*. Straatje, gangetje, sloopje.

Stradiotto, *Stradarublo*, *stradico*. Een straaddief, gaauwdief; ook een straatroover, straatfchender; ook een partyganger, een partyruiter, lichte ruiter.

STRADISIERRARE. Zeer, grootelijks, ten hoogsten verlangen, begeeren, wenschen.

STRAFALCIARE, *Straliare*. Iets maar ter loops en haastig overrekenen of overlaan; ook dwalen, missen door nalatigheid of onagzaamheid; ook sukkelen, talmen, dralen.

Strafukio. Een ellendige rekening; ook een misflag, dwaling door nalatigheid, onagzaamheid.

Strafukione. *V. Sopra*. Ook een talmer; sukkelaar, draalder, enz.

STRAFARE. Iets misdoen, qualijk of onregt maken.

STRAFOGGIARE. Buiten de wyze, manier of gewoonte handelen, overkillige, onmatige onkosten doen, maken, iets al te veel doen.

STRAFORARE. Door en door booren, door heen booren.

Straforo. Een gat door en door.

STRAGE, *Stragge*. Een nederlaag, bloedbad, slagbank, vleeschbank.

far gran strage. Een groote nederlaag, bloedbad, slagbank maken.

STRAGUARDARE. Scheel zien, van ter zyden aanzien.

STRAHORA. Onregtetyd, over de tyd. *à strahora*. Ter ontyd, ontydig.

STRALNENDERE. Misverstaan, qualijk verstaan, t'onregt verstaan.

Phostrainteso. Ik heb hem qualijk, t'onregt verstaan.

STRALB. Een pyl; ook een donderstraal, dondersteen.

STRALUNARE. De oogen in 't hoofd verdraayen, omdraayen; ook dezelve wyd open doen.

Stralunar gli occhi. *V. Sopra*.

STRAMAZZARE. Met geweld, plotselijk en overhoops ter aarde werpen; ook in onmagt vallen, bezwyken.

Stramazza, *Stramazzae*. Een zoodanige val ter aarde; ook een zekere slag, houw van boven, alzoo genaamd op 't schermschool.

STRAMAZZO. Trilje of zwilling, om bulsters of matrassen te maken; ook de bulsters of matrassen zelfs. *V. Materazzo*, *Tartice*.

telestramazze, *stramazzi*. *V. Sopra*.

Stramazze, *Stramazze*. Een kleine matras, een matrasje.

STRAMBA. Een bast- of houttouw of zeel; ook wisse, teen, band- of bindroeden, allerley wecke en buigzame roeden of teenen.

STRAMBASCIARE &c. *V. Ambiscia* &c.

STRAMBO, *Valge*. Iemand die in 't gaan de beenen wyd uitspreid.

Strambotto, *Strambottino*, *Strambello*, *Strambotti*, *Strambelli*, *Stramberie*. Een soort van belachelijke, snaakke vaarzen of rymgedigten.

Strambottare. Zoodanige belachelijke of kortswylige rymen of gedigten maken.

Strambottiere. Een zoodanige boertige rymdigter of maker.

STRAMANO. Verre van de hand, uit de weg, van de weg af, verre, wyd gelegen, afgelegen.

STRAMB. Stroo, strooifel.

STRAMENTIRE. Stout, onbeschaamd liegen, liegen dat het rookt, liegen dat de balken kraken of buigen moeten.

STRAMEZZARE &c. *V. Tramezzare* &c.

STRAMPOLO, *Strampoli*. Stelten, krukken.

caminar su gli strampoli (*strampolare*). Op stelten gaan, met krukken gaan.

STRANGOLARE. Worgen, verworgen, verstikken, den hals omdraayen.

per strangolare. Worgpeeren.

Strangolato. Geworgd, verworgd, verstikt.

punto strangolato. Toegezoge steek.

grider' alla strangolata. Schreuwen als of iemand verworgd wierd.

Strangolamento, *Strangolazione*. Worging, verworging, verstikking.

Strangosciare, *Strangugliare*. Een hals- of keelgezwel, worggezwel krygen, als iemand den hals of de keel toegaat; ook *Met.* Het zyne doorjagen, doorbrengen, verquisten, door de keel jagen.

Strangugliani, *Strangugliani*. Worggezwel, de mandel- of halsgezwel; ook worgpeeren.

morto de' i strangugliani. Van de worgpeeren gestorven. *Met.* Gehangen, geworgd zyn.

STRANGURIA. Koude pis, pyn in 't water maken.

STRANO, *Stranio*. Uitlandsch, vremd. *Met.* Zeldzaam, wonderlijk, ongemeen, ongewoon, ongehoord; ook dol, uitzinnig, buitensporig, zot, dwaas, enz.

nazioni strani. Vremde, uitlandsche volkeren.

cosa strana, *pensiere strane*. Een vremd, zeldzaam, wonderlijk ding, een vremde, wonderlijke gedachte.

strani

strani successi. Wonderlijke, zeldzame gevallen, toevallen; weinig gehoorde geschiedenissen.
non ti paia strano. Laat het u niet wonder dunken, laat het u niet vreemd voorkomen.
un linguaggio molto strano. Een zeer wonderlijke, vreemde spraak of taal.
un' uomo strano. Een zeldzaam, wonderlijk mensch.
un' sembiante strano. Zeldzame, wonderlijke, vreemde gebaarden.
cibo, diletto strano. Wonderlijke, vreemde spys, zeldzame wonderlijke wellust, vreemd vermaak.
un sogno molto strano. Een zeer wonderlijke, zeldzame droom.
un habito &c. strano. Een wonderlijk, vreemd, buiten sporig, dol kleed, enz. V. *Bizzaro, Stravagante*.
Straniere, Straniero. V. *Sopra*. Ook een vreemdeling, uitlander, een uitheemsch persoon.
Stranamente. Op een vreemde, wonderlijke, zeldzame wyze of manier.
Stranezza, Straniezza. Ongemeenheid, zeldzaamheid, wonderlijkheid, vreemdheid, enz.
Stranare, Straneggiare, Straniare, Stranire. Zig als vreemd, uitheemsch houden, aanstellen; ook zig iets vreemd of wonderlijk laten voorkomen, zig houden als of iemand iets wonderlijks of vreemds voorquam; ook plagen, quellen, -enz.
Straneggiar' uno. Iemand wonderlijk handelen, onthalen; ook met iemand qualijk handelen, omgaan, zeer plagen, quellen.
STR A O R D I N A R I O. Byzonder, ongemeen; ook ongewoon, buitengewoon, (extraordinair.)
qualche cosa di straordinario. Iets byzonders, buiten of ongemeen, (dat niet alle dagen geschied of voorvalt.)
Ambasciadore &c. straordinario, Extraordinario. Een buitengewoone (extraordinaris) afgezant, enz.
vivande straordinarie. Byzondere, buiten gemeene spyzen.
Strordinariamente. Op een buiten, of ongemeene, ongewoone (extraordinaire) wyze of manier.
STR A P A G A R E. Overbetalen, te veel betalen.
STR A P A R L A R E, Trasparlare, Sparlare. Te veel; ook qualijk spreken, onbetamelijk spreken; ook zig verspreken, mispreken, onbedagzaam spreken, zwefsen, raaskallen.
straparlar di uno. Van iemand qualijk spreken, iemand te na spreken, iemand schenden, lasteren.
egli straparla delle volte. Hy spreekt altemets buiten de maat.
Straparlatore. Een agterklapper, quaad spreker, lasteraar, schender, een quade tong, een lastermond.
STR A P A Z Z A R E. Slechte of ganzsch geen eer bewyzen, iemand zeer laag, gering agten, houden; ook qualijk handelen, onthalen, qualijk mede omgaan, plagen, veragten, versmaden, niet verschoonen, verderven, ellendig ergens mede omgaan, handelen.
strapazzar' un cavallo &c. Een paard, enz. afryden, den bek afryden, in de grond ryden.
strapazzar' un servitore. Een dienaar plagen, quellen, qualijk handelen.

strapazzar gli abiti &c. De kleederen niet verschoonen, verfolten, alle dagen, in allerley weder, enz. dragen.

strapazzar' una lingua, un mestiere. Een spraak of taal; enz. bederven, dezelve ellendig spreken, een handwerk bederven, veragten, versmaden.

strapazzar la sagra scrittura. De Heilige Schrift ellendiglijk; ook naar zyn zin aantrekken, uitleggen. V. *Stracchiare*.

habito, carrozza, cavallo &c. da strapazzare (da strapazzo). Een kleed, een wagen, een paard, enz. om dagelijks te gebruiken, niet om te verschoonen of te sparen.

calze &c. da strapazzare (da strapazzo). Alledaagsche schoenen, enz.

Strapazzato. Geplaagd; gequeld; veragt, versmaad; slecht, laag of gering geagt, gehouden.

esser strapazzato. Geplaagt, qualijk gehandeld of onthaalt worden.

Strapazzo. Veragting, versmading, plaging, quade handeling of onthaling.

habito, cavallo &c. da strapazzo. V. *Strapazzare*.

far gran strapazzi ad uno. Iemand erbarmelijk, ellendiglijk om den tuin leiden, ellendig, deerlijk met iemand handelen of omgaan, iemand zeer qualijk onthalen, plagen, enz.

STR A P I E. Een voet of been zetten, een voet liggend dar' un strapie ad uno. Iemand een voet of been zetten of liggend, iemand doen vallen.

STR A P I O V E R E. Sterk, hard regenen, slag- of stortregenen.

STR A P P A R E. Met geweld uitscheuren, afscheuren, wegscheuren; ook breken, rukken, scheuren; ook wippen.

strappar' il cuore dal corpo. Het hart uit het lyf of lighaam rukken, scheuren.

strappar qualche cosa di mano ad alcuno. Iemand iets met geweld uit de handen trekken, scheuren, rukken.

strappar' i capegli, la barba. De haiten, den baard uittrekken, uittrekken.

strappar le foglie dall' albero, l'empiaistro dalla piaga. Een blad van een boom trekken, plukken, de pleister, de kalk van de muur of wand krabben, trekken.

strappar' uno. Iemand wippen.

Strappato. Uitgescheurd, afgescheurd; weggescheurd, afgerukt.

Strappata, Strappacorda. Een uitscheuring, wegscheuring, afscheuring, afrukking, enz. ook een wipping; ook een wippalg.

dar' una strappata di corda (strappacorda) ad uno. Iemand wippen.

STR A P U N G E R E, Strapunto &c. V. *Trapungere, Trapunto &c.*

STR A S C I N A R E, Strascicare. Slepen, naslepen.
strascinar qualche cosa per terra. Iets over de aarde, langs de vloer slepen.

strascinar le veste, le insegne. De kleederen naslepen, de vaandels slepen.

H h h h h 3

fiar-

strascinar le parole. De woorden langzaam uitspreken.

strascinar-la voce nel canto. [Term. music.] De stem langzaam trekken in 't zingen.

strascinar un negozio, affare. Een koophandel, een zaak lang verschuiven, verlengen, uitstellen, ophouden.

Strascinato. Gesleept, nagesleept.

Strascino, Strascico, Strasciero. Het slepen, naslepen; ook trekragen, treknet, sleepnet; ook een sleep, slip van een kleed.

portar lo strascio della veste, del piviale &c. De sleep of de slip, de staart van 't kleed, van de koorrok, enz. dragen, nadragen.

STRASOGNARE. *V. Trasognare &c.*

STRATAGEMA. Een oorlogs- of krygslift (om den vyand op te ligten.)

STRATAGLIARE. Met groote sneden aan stukken snyden; ook sel snyden of aan stukken hakken.

Stratagliato. Aan stukken gesneden; ook klein gekapt, gehakt, afgesneden, midden door gesneden

Strataglio. Aan stukken snyding; ook klein hakking, kapping, afsnyding, doorsnyding.

STRATIARE, Straziare. Zeer plagen, quellen, hard, ellendig pynigen, plagen (marteliseren,) iemand gruwelijk handelen.

Stratio, Strazio. Pyniging, (martelising) plaging, quelling.

far grande stratio di uno. Iemand gruwelijk pynigen, martelen, gruwelijk met iemand omgaan, handelen.

STRATO. Alles dat men spreid om op te leggen; ook een bedde.

uno strato di tapeti. Een zetel, zitplaats van tapyten, (gelijk als de Turken hebben.)

uno strato di marmo. Een vloer, plaveisel van marmersteen.

STRAVACCARE. Schenden, lasteren, besnoeien, besnyden.

stravaccar la moneta. De munt besnoeien, bederven.

stravaccar una donzella. Een maagd vervoeren, schaken, te schande brengen; ook beestig met haar omgaan, handelen.

Stravaccato. Gelasterd, geschonden, bedorven, besnoeid, besneden.

moneta stravaccata. Besnoeide, besnede munt.

STRAVAGARE. Uitspatten, van 't rechte spoor, van de rechte zin afdwalen; ook zotte, dwaze, ongerymde dingen weg zeggen, zelfs niet weten wat men zegd.

Stravagante. Ter zyden afdwalend, buiten den haak geraakt, van de rechte zin afgedwaald; ook zeldzaam, byzonderlijk, afzonderlijk, buiten- of ongemeen; ook ongerymd, enz.

la stravagante di Clemente &c. Een nevenstelling, ordonnantie, bevel van Paus Clemens.

cofe stravaganti. Zeldzame, buiten- of ongemeene; ook afzonderlijke dingen.

un cervello stravagante. Een wonderlijke, zeldzame, woelende kop.

opinioni stravaganti. Wonderlijke, zeldzame, vremde gevoelens.

Stravagamente. Op een zeldzame, vremde, wonderlijke, ongemeene wyze of manier.

Stravaganza, Stravaganza. Uitspating, afdwaling; ook wanorder, zotterny, dweepery, mymering.

far delle stravaganze. Zig mymerend, uitpattend, zeldzaam, wonderlijk toonen; ook veele ongeregelheden, buitensporigheden en quade stukken of feiten bedryven.

STRAVEDERE &c. V. Travedere &c.

STRAVESTIRE &c. Straviare &c. V. Travestire &c. Traviare &c.

STRAVIZZO. Slesping, bankettering, brassery, brasmaal, slememaal, een slememper, gulzigert, zuiper, enz.

far stravizzi. Banketteren, slememaal houden, slemempen, gulzig eten, vreeten en zuipen, zwelgen, enz.

Stravizzare &c. V. Sopra.

STRAVOLERE. Onbetamelijke, onbehoorlijke, schandelijke dingen begeeren, daar na wenschen en verlangen; ook iets zeer, of heftiglijk willen of begeeren.

Stravolgia, Forvoglia. Onbetamelijke, onbehoorlijke, schandelijke begeerte.

STRAVOLGERE, Stravolto &c. V. Svolgere &c.

STRIBBIARE. Schuren, wryven, wasschen, afwasschen, afvegen, stryken, oppotfen, polysten dat het glimt.

stribbiar il viso. Het aangezigt wasschen, afwasschen, afvegen, blanketten.

Stribbiarsi. Zig wasschen, afwasschen, afvegen, wryven, blanketten. *V. Lisciarfi.*

Stribbiato. Gewreven, geschuurd, gewasschen, geveegd, gepotst, geblanket.

Stribbiata. Een overwryving, overschuring, overwassching, enz.

Stribbiatrice. Een afwryfster, afschuurster, optooi-ster, blanketster.

Stribbiatura. Het afwasschen, afwryven, afschuren, blanketten der wyven of vrouwen.

STRIGA, Stria. Een heks, tooverheks, tooveres, toovenaarster.

Stregaccia, Striaccia. Een oude, godlooze heks, tooveres.

Stregazzo, Striazzo. De heksedans.

Stregaria, Stregonavia, Stregarie, Stregonarie. Hekfery, toovery.

Stregare, Stregonare. Heksen, tooveren; ook betooveren. *V. Fascinare, Ammalciare.*

STREGHIA, Striglia. Een roskam.

Streggiare, Strigliare. Roskammen.

streggiar i cani. De houden roskammen, een hondsjonge. *Met.* Een veragtelijke slaaf zyn.

Streggiata, Strigliata. Een streck met de roskam.

dar una streggiata al cavallo. Het paard met de roskam eens overstryken.

Streggiatura, Strigliatura. Het roskammen.

STRINA. Een Nicuujars gift of geschenck.

STRINGA &c. *V. Stringa* &c.
STRINUO. Kloekmoedig, dapper, held- of manhaftig; ook naarstig, vlytig, wakker.
Strenuamente. Kloekmoediglijk, dapperlijk, heldhaftiglijk, manhaftiglijk; ook naarstiglijk, vlytiglijk, enz.
Strenuità. Kloekmoedigheid, dapperheid, manhaftigheid; ook naarstigheid, vlytigheid, wakkerheid.
STRIPERE, *Strepire*. Geruisch, gedruis, geraas, getier maken: razen, tieren, bulderen.
Strepito. Een geruisch, gedruis, getier, geraas. *Met*. Een oproer.
far strepito. Een geruisch, getier, geraas maken. *Met*. Pragt, stacy voeren, pralen, enz.
faceva tanto strepito per sì poca cosa. Hy maakte zoo veel getier, zoo een groot geschreeuw over zoo een negte, geringe zaak.
le nozze, le entrate &c. *si celebrarono con grandissimo strepito*. De bruiloft, de intrede wierd met groote stacy, pragt, heerlijkheid, deftigheid, statelijkheid gehouden.
far poco strepito. Weinig gedruis, geraas maken, zig stil houden.
senza strepito. Zonder gedruis, getier, geraas. *Met*. Zagt, stil, in stilte, heimelijk.
menar' un negozio &c. *senza strepito*. Een zaak, handel, zonder getier, geraas, geschreeuw. *Met*. Heel stil, en verstandig uitvoeren.
Strepituuccio. Een klein geruisch, gedruis, geraas, getier, enz.
Strepitoso. Sterk ruischend, razend, tierend, luid, enz.
strepitoso rimbombò. Een sterk, hard geklink.
truppo strepitoso. Al te ruischende, al te hard.
Strepitosamente. Met groot geruisch, gedruis, geraas, getier, enz.
Strepitare. Ruischen, tieren, razen, bulderen; ook van gramschap of toorn woeden, schreeuwen, kven; ook *Met*. Opsnyden, zwetsen, pochen, snorken.
lasciatelo strepitare. Laat hem maar bulderen, tieren, razen.
Strepitante. Ruischend, razend, tierend, enz.
STREPPOLA, *Streppolo*. Stoppelen, halmtjes, stroohalmtjes. *V. Stoppia*.
STRETTO, *Stretta*, *Strettamente*, *Strettezza* &c. *V. Stringere* &c.
STRIA &c. Een streep, keep, groef of vore in een pilaar; ook een tooveres, tovenaarster. *V. Strega*, *Canella*.
Striare. Streepen, keepen, groeven of voren in een pilaar maken.
Striato. Gestreept, met keepen, streepen, groeven of voren gemaakt.
STRICARE &c. *V. Strigare*.
STRICCA. Een mangel, klander.
Stricare. Mangelen, klanderen.
STRIDERE, *Stridire*. Schreeuwen, gedruis maken, knarsen, kraken, krytschen, ruischen, enz.
i porci feriti stridono. De gestoke zwyuen, varkens schreeuwen.

i denti stridono. De tanden knarsen, kniessen.
le ruote mal unite, le porte &c. *stridono*. De qualijk gemeerde raderen, de deuren kraken.
i boschi &c. *stridono*. De bosschen, enz. ruischen.
i venti &c. *stridono*. De winden, enz. bruischen, bulderen.
Stridense, *stridolo*, *stridoloso*. Knarsend, krakend, ruischend, eenigfins knarsende, krytschende, ruischende.
ruote stridenti. Krakende raderen.
Strido, *Strida*. Een schreeuw, die iemand in de ooren zeer doet, een geknars, gekraak, gekrysch. *metter' (gettar', alzar' mandar fuori, cacciar')* &c. *uno strido*. Een sterke, harde, luide schreeuw doen, overluid, luid op schreeuwen.
uno strido alto, lagrimoso, doloroso, borrendo &c. Een hooge of harde, jammerlijke, smartelijke of pynelijke, erbarmelijke, gruwelijke schreeuw.
Stridore. Geknars, geknirs, gekryssel, geruisch, gekraak, enz.
il stridore de' denti. Het geknars der tanden, het klapertanden.
stridore del ferro, della latta quando si lima o rade. Het geknars van 't yzer, van 't blik of blek als men het vylt of schaaft.
stridore del fuoco. Het geknap, gekraak, geknars des vuurs.
STRIGARE, *Stricare*, *Distrigare*, *Districare*. Ontwarren, ontdoen, ontwinden, losmaken, ontknoopen, uit een verwarde handel geraken.
strigar' un negozio intrigato. Een verwarde handel of zaak goed of klaar maken, te regt brengen.
cbi l'ha intrigato, la distrigi, (strigi.) *V. Intrigare*, *Intricare*.
strigarfi, Distrigarfi. Zig ontwarren, ontwinden, losmaken, vrymaken, ontledigen, enz.
strigarfi subito. Zig schielijk ontwarren: iets baatig doen of maken, iets schielijk verrigten, uitvoeren.
Strigato, *Distrigato*. Ontward, ontwonden, losgemaakt, ontledigd, bevryd, los, ledig.
esser strigato. Vry, los, ledig uit de verwarde handel of zaak zyn.
un' animo, ingegno, spirito &c. *strigato (distrigato.)* Een ontward, vrygemoed, een ongebonde, losse, vrye geest. *V. Disinvolto*.
STRIGLIA, *Strigliare* &c. *V. Streggia*.
STRIGNERE &c. *V. Stringere* &c.
STRILLARE. Grillen, kirren, gelijk als iemand die gekitteld word; ook anders een sterke, harde schreeuw geven. *V. Stridore*.
strillar di dolore. Van pyn of smart opschreeuwen.
Strillo. Een grilling, een sterk, hard geschreeuw.
mandar' (cacciar') uno strillo. Een schreeuw geven.
Strillante. Schreeuwend.
STRINGA, *Strenga*. Nestel, of nesteltiem; ook de spanriem om aan te spannen.
alcacciar, dislacciar (slacciar) le stringhe. De nestel toemaken, toeknoopen, losmaken, ontknoopen.
ferrar stringhe. Nestels beslaau.

ferra-

ferra-stringhe. Een nestelbeslager, nestelmaker.
stringetta. Een kleine nesteltingje, riemtcje.
Stringone. Een groote nestel of riem.
Stringaio, Stringaro. Een nestelmaker, nestelbeslager.
Stringama. Nestelwerk.
Stringere. Nestelen, met nestels toebinden.
stringersi alto. Zig hoog opnestelen. *Met.* Zig pragtig houden, pochen, pralen.
Stringato. Geneesteld, oppenesteld. *Met.* Loos, doortrapt, schrand, kloek, verstandig, bequaam, geschikt; ook deugdig, deugdzaam.
autore, scrittore, stringato. Een oppenesteld. *Met.* Een deugdzaam, kuisch, kort schryver.
STRINGERE, Stringere. Trekken, toetrekken, sluiten, toesluiten, styf prangen, binden, vastbinden, stoppen, benaauwen; ook drukken, persen, prangen, dwingen, plagen, quellen, noodzaken, enz.
stringer' insieme. V. Sopra.
stringer la mano ad uno. Iemand de hand drukken.
stringer' il pugno, un laccio, un nodo. Een vuist maken, een knoop, een strik vast toestrikken, toeknoopen, toetrekken.
stringer le spalle. De schouders optrekken of intrekken. *Met.* Geduld hebben.
stringer' uno in braccio. Iemand in of aan zyn arm drukken, iemand vast, sterk houden, vasthouden.
stringersi uno al petto (in seno). Iemand omhelzen en hem aan zyn borst drukken.
fur stringer' il latte. De melk te zamen doen runnen, stremmen.
il freddo stringe l'aque. De koude stremt het water te zamen, doet het bevrozen, toevriezen. *V. Astringere.*
icerchi si vanno sempre stringendo. De kringen, de rondtens gaan of loopen altyd naauwer toe.
stringer qualche cosa con una corda. Iets met een touw te zamen trekken, toetrekken.
le scarpe, gli stivali mi stringono. De schoenen, de stevels of laarzen drukken, persen my.
mi stringono i cintolini. My drukt den gordel. *Met.* De nooddrift, de armoede.
stringer' una lega, un contratto, amicizia con uno. Een verbond, verbintenis, vriendschap met iemand maken, aangaan.
stringersi in lega &c. V. Sopra.
stringersi in parentela con uno. Zig in vriendschap, maagtschap met iemand verbinden.
stringersi in diversi negoziati. Zig in verscheide handelingen inlaten, inmengen, vermengen.
stringe più la camicia che la gonnella. Het hembd is my nader als de rok. *Met.* Ik moet my zelven eerst helpen, bezorgen.
stringer le spese &c. De onkosten, enz. intrekken, verminderen.
stringersi a qualche cosa. Zig ergeus aan drukken, wryven.
Stringersi. Enger, naauwer, smalder, korter worden, zig intrekken, inkrimpen, intygen.
Stringere. Noodzaken, dringen, dwingen, persen,

prangen, drukken; ook beangstigen, bemaanwen, plagen, quellen, enz.
stringer' uno a qualche cosa. Iemand ergens toedwingen, noodzaken, persen.
la necessità, la povertà mi stringe. De nooddrift, de armoede dwingt, perst my.
supplicasti dove stringe il bisogno maggiore. Men helpe daar de nood het grootste is, daar de noodzakelijkheid het meest vereischt.
il negozio stringe. De zaak leid geen uitstel.
i creditor' lo stringono. Zyne schuldeischers persen, plagen, drukken, benaauwen, beangstigen hem.
mi stringe l'affetto. De liefde of genegenheid dwingt, perst my daar toe.
stringer' una città d'assedio. Een stad hard, zeer belegeren, benaauwen.
stringer gli assediati. De belegerde zeer beangstigen, benaauwen.
stringer' il nemico. Den vyand in de engte, in de klem, in het midden gekregen hebben, den vyand benaauwen, bezetten.
Stringente. Dringend, prangend, drukkend, persend, plagend, enz. Ook hoognoodig, noodzakelijk.
necessità stringente. Dringende, hoogdringende noodzakelijkheid, uooddruft.
ragioni, argomenti stringenti. Dringende, dwingende, dat is, overtuigende, klaarblijkende, onwederprekelijke gronden en redenen, dewelke iemand noodzaken, dwingen toe te staan, toe te stemmen.
materie, maneggi &c. stringenti. Hoognoodige, hoogdringende stoffe, verrigtingen, enz.
Stretto. Smal, eng, digt of vast te zamen; ook streng, scherp; ook naauw, klein, ligt.
tener' una cosa stretto in mano. Iets vast, digt, styf in de hand houden, vasthouden.
tener' uno stretto. Iemand naauw houden. *Met.* Iemand hard, scherp, straf in de tugt, in bedwang houden.
panno stretto, ponte stretto, strada &c. stretta. Smal laken, een smalle brug, een naauwe, kleine straat.
sianza, camera, veste &c. stretta. Een naauw, klein vertrek, kamer, een naauw, bekrompe kleed, enz.
troppo stretto. Al te naauw, al te klein, al te smal, al te bekrompen.
stretto in cintura. Smal, dun in de zyden. *Met.* Bevreest, verstaagd.
insalata stretta. Vaste, digte, gestote salaad.
stretto proposito. Een styf, vast voornemen.
stretta necessità, stretto bisogno. Perssende nood, nooddrift, dat is, uiterste, zeer groote nooddrift, noodzakelijkheid.
stretto di cuore, di animo. Naauw van hart, van gemoed, dat is, bevreest, verstaagd, schrikkig.
peso stretto. Slegt, ligt gewigt.
misura stretta. Kleine, slegte maat.
stretto di peso. Al te ligt, al te slegt van gewigt.
vita, religione, regola stretta. Een streng, hard, straf

Straf leven, strenge orde, godsdienst, strenge regel.
ordini stretti, proibizioni &c. strette. Strenge, naauwe order, bevel, scherp verbod.
fretto parente, amico. Navriend, nabevriend.
parentela stretta. Navriendschap, namaagschap.
strette acoglienze. Heel, zeer vriendelijke onthalingen, ontfangiingen, verwelkomingen.
esser' a stretto consiglio con uno (una.) Een zeer heimelijk gesprek, zeer geheimaanlagen, ondernemingen met iemand hebben, (voorhebben)
tener strette conferenze. Geheime, innerlijke onderhandelingen en raadslagen houden.
un huomo stretto (di mano.) Een naauw, deun, gierig, karig, wrekkig mensch.
la fiera s'è ben stretta. De kermis, jaarmarkt was wel slecht en ellendig, het quam 'er deuntjes, schraaltjes om.
ogni cosa vi è stretta. Alles gaat 'er naauw, deun en slecht om; (wy zeggen) smalhans is 'er keukemeester *alla fortuna.* Slecht geluk. [ker.
Stretto. Een engte, naauwte; ook duurre.
uno stretto di mare. Een zee-enge.
stretto di grano &c. Duurre van koren, graan, enz. gebrek, mangel van koren, graan, enz.
Stretto, Stretti, Stratta, Strette. Noodduft, behoefte; ook het uiterste van iets.
trovandomi in questi stretti. Als ik my in deze uiterste noodduft bevond.
venir' alle strette con uno. Met iemand op 't uiterste komen.
venir' alle strette con uno. Met iemand onkuisheid begaan, bedryven.
dar la stretta a qualche cosa. Iets gezwind, haastig, schielijk opeeten, opvreeten.
Stretta, Strettina. Een steek- of schimpwoord, smaadwoord, scherpe, stekende, vinnige, harde reden.
gli diede una strettina molto pungente. Hy gaf hem een sterke, stekende, vinnige reden, hy gaf hem een vinnig schimpfchoot.
Stretto. Vast, naauw, deun; ook scherp, hard, straf, streng.
tener qualche cosa stretta. Iets heel, zeer vasthouden; (wy zeggen) zyn streng vasthouden.
Strettamente. Vast, sterk, eng, naauw; ook op een naauwe, deune, gierige, karige wyze, of manier.
abbracciar' uno strettamente. Iemand vast, digt omarmen, sterk omvatten.
proibir' una cosa &c. strettamente. Iets ernstiglijk, streng verbieden.
esser' apparantato strettamente con uno. Met iemand zeer nabevriend, vermaagschap zyn.
ragionar strettamente insieme. Heimelijk, ernstiglijk en van geheime, ernstiglijke zaken met iemand spreken.
viver strettamente. Streng; ook spaarzaam leven, een gierig; karig leven voeren, leiden.
assediar' una città strettamente. Een stad hard belegeren, zeer benaauwen, beangstigen.

Strettezza. Engte, naauwte, smalte; ook gierigheid, karigheid; ook armoede, noodduft, slecht onderhoud, voedsel; ook duurre.
strettezza del tempo, della congiuntura. Slechte, bekommerlijke tijden, duurre tyden.
viver' in strettezza. In armoede en eltende leven.
vi è gran strettezza per tutto. Daar is overal duurre; ook het is overal slecht, daar is overal weinig te doen, enz.
Strettio, Strettora. Een pars; ook een spot, schimp.
Strettura. V. *Sopra Strettezza*; ook een naauw gat.
 V. *Stretto.*
Stringenza. Noodduft, noodduftigheid.
Stringimento, Strignimento. Drukking, perssing, t'zamendrukking, t'zamenperssing; ook te zamen-trekking.
stringimento di mano. Een handdrukking, een drukking met de hand.
STRISCIA. Een streep, streek, strook, een lange en smalle balk.
una striscia di panno, di cuoio &c. Een strook, reep laken, een lange, breede riem van leer of leder, enz.
striscia (striscio) di lumaconi. Een streep van slijm die de slakken nalaten in 't voortkruipen.
Strisciare, Strisciolare. Over de aarde kruipen als de slangen; ook als de slakken; ook het suizen der spitsroeden; ook met iets slijmigs aanstryken, aanwryven; ook sterk, hard wryven, aanwryven, aanstryken.
STRITOLARE &c. V. Tritolare &c.
STROFA. Een stelling, t'zamenstelling van rymgedigten. V. *Stanza.*
STROFINARE. Wisfchen, vegen, overwisfchen, afwisfchen, afvegen, afwryven, afschuren, schuren, vegen, stryken; ook aanwryven, aanstryken, enz.
strofinar' un cavallo con un bondone di paglia. Een paard met een stroowisch afwryven, afstryken.
strofinar' i banchi, le tavole, le stoviglie. De banken, de tafel afwryven, afwisfchen, afvegen, het keukengereedschap afwasschen.
il piede mi si strofinava al muro. Myn voet streek tot aan de muur.
Strofinato. Gewischt, geveegd, afgewischt.
Strofinamento, Strofinio. Het afwisfchen, afvegen, afwryven, afschuren.
Strofinaccio, Strofinacciullo, Strofone. Een wischdoek, vaardoek, afwisch of wryflap, schuurlap of doek, spoeldoeken, wischdoeken, schuurdoeken, wryflappen, wryf-, schuur- of veegdoek.
uno strofinaccio di paglia, di cenci, di stoppa &c. Een wisch van stroo (stroowisch,) een wisch van voden, werk, enz.
STROMBETTARE. V. *Trombetta &c.*
STROMBOLO. V. *Tombolo, Capitombolo.*
STROMENTO &c. V. Instrumento &c.
STRONARE, Detronare. Onttroonen, van de troon zetten, stooten, van de troon werpen.
stronar' (detronar) un Rè. Een Koning afzetten, van de troon stooten.

STRONCARE. V. Troncure. Ook onervaren, onbedreven op een speeltuig slaan, spelen.
stroncar' il liuto, stroncar' una villanella in sulla chitarra. Op de luit schrapen, een boerelied op de cithar rammelen.

STRONZO, Stronzolo. Een ezels- of paardedrek of stront; ook een strout, een dreutel, een drek of strout in 't gemeen.
confettar stronzi. Dreutels, keutels in zuiker konfjiten. *Met* Ongefchikte, onmanierlijke, ondugende menschen beschutten, beschermen, begunstigen; ook tot hooge eer en ampten brengen, bevorderen; ook zeer zware moeilijke handel zonder noodzakelijkheid in de zin hebben.

STROPICCIARE, Stroppiciare. Wryven, stryken, vegen, overwryven, overwischen; ook kratsen, krabben. *V. Strofinare.*
stropicciar gli occhi. De oogen wryven, afvegen.
stropicciar gli denti colla saliva. De tauden met salie wryven.
stropicciar un cavallo colla mano bagnata. Een paard met een vogtige of natte hand overstryken, overwryven dat het glimt. *V. Lisciare.*
stropicciar una mano coll' altra. De ene hand met de andere wryven, beide de handen te zamen wryven.

Stropicciata. Een wryving, stryking, vegin, wisching, enz.

Stropicciamento, Stropiccio. Overwryving, overwisching, overveging, overstryking.

Stropicciatbio. Wryszakje, wryfdoek, wryflap.
un stropicciatbio di paglia. Een stroowisch.

Stropicione. Iemand die zig ellendig aauwteek en altyd de oogen wryft als of hy weende.

STROPPA. Een bies.
dover pagar fino le stroppa. Tot de bies toe moeten betalen, dat is, alles tot het minste toe; (wy zeggen) tot helder en penning toe moeten betaken.

Stroppare. Stoppen, digt maken.

STROPPIARE &c. V. Storpiare &c.

STROSCIARE. Het plassen, het sterk afloopen, ruischen van een groote, harde plasregen; ook het sterk regenen zelfs; ook zwellen, opzwellen, oploopen.

Stroschio, Stroscia. Het geplas of geraas van een plasregen, ook een overloop van water; ook een groote vloed.

STROZZA, Strozzo, Strozolo, Strozale. De gorgel, de strot, de keel, de lugt- of adempypen, hal pypen; ook de krop.

Strozzare. Iemand de gorgel, de keel afsnyden, den hals omdraayen, iemand worgen, verworgen, verstrikken; ook mesten, vetmaken, enz.

Strozziere. Een valkenier of vogelmester.

STRUGGERE, Struggerfi. Verderven, zig vernietigen, week, murw, zag maken smelten, versmelten, ontdoen, vloeyend maken.
strugger cera, piombo, grasso, sevo &c. Wasch, loot, vet, ongel smelten, zagt of week maken.
sensiti strugger di dolcezza, tenerezza. Gelyk als ver-

smelten, vergaan van zoetigheid, tederheid, meedogentheid of medelyden, enz.

struggerfi di desiderio, di affetto. Door begeerte, verlangen, door liefde of genegentheid, enz. vergaan.
struggerfi la virtù naturale. De natuurlijke kracht verliezen, quyt raken.

Strutto &c. Verdorven, vernietigd, vergaan, gesmolten, versmolten, week, zagt, of zagt gemaakt, vloeyend.
(lardo) strutto. Week, gesmolte spek.
strutto di porco. V. Sopra.
piombo strutto. Gesmolte loot.

Struggimento. Verderving, vernietiging, smelting, versmelting, enz.
struggimento del cuore. Een versmelting des harten (door liefde en begeerte)

STRUTTURA. Metseling, timmering, bouwing, stigting

STRUZZO, Struzzulo. Een struisvogel.
penne di struzzo. Struisvederen, pluimen.

STUCCHIO, Stuccio, Stucchiato. Een kooker, schede waar in men iets steekt of bewaart.
stucchio a pestini, a coltelli &c. Een kamkooker, een schede van een mes, enz.

STUCCO Gips, pleister, kalk; ook van gips enz.
lavorar di stucco. Met gips, pleisterwerken, pleisteren.
lavoro &c. di stucco. Gips-, pleisterwerk.
figure &c. di stucco. Beelden, enz van gips, pleister.
corvello di stucco, corvello stucco. Harsteus van gips, pleister, dat is, eend'omkop, botterik.
baver dello stucco. Een weinig dom, zot; ook bot, boersch zyn.

Stucchevole. Dom, plomp, bot, boersch; ook hatelijk; ook hardnekkig, styfhoofdig, dwars.

Stucchezza, Stucchevolezza. Domheid, plompheid, botheid, bouwe wyze of manier; ook hardnekkigheid, styf koppigheid, enz.

Stuccare, Instuccare. Gips- of pleisterwerk maken, pleisteren

Stuccatore, Stuccadore, Lavoratore di stucco. Een gips- of pleisterwerker.

lavoro da stucco. Gips, pleisterwerk, gepleister.

STUDIO, Studii. De studie; ook vlyt, naarthigheid, begeerte, ernst, vierige begeving tot eenig ding, zorge, oeffening.

lo studio di Teologia, Medicina, delle Leggi, delle belle Lettere &c. De studie, oeffening van de Godgeleertheit, der Geneeskunst, der Regten, der vrye Konsten, enz.

attender' allo studio, a gli studii. Zig tot de studie, tot de vrye konsten begeven, zig daar in oeffenen.

cominciar, finir &c. gli studii. De studie, het studeeren beginnen, zig tot oeffening begeven, de oeffening, de studie ten einde brengen, volcinden, voltrekken.

Studio (generale.) Een algemeene studie of studeerplaats, dat is, een Universiteyt, Hoogeschool.
lo studio di Padova &c. De Hoogeschool, of d'Universiteit van Padua, enz.

persona di studio. Een persoon van studie, een geleerd, gestudeerd, geoëffend, geletterd persoon.
con lungo, sollecito, attento &c. studio. Met lange, zorgvuldige, vlytige, naarstige studie of oefening, betragting, met groote en lange vlyt.
con ogni studio. Met alle vlyt, met alle ernst, gestadig.
il mio studio era &c. Myn doen was, enz. daar op stelde ik my, enz. ik bevytigde my, enz.
a bello studio. Met alle vlyt, zorge, naarstigheid.
V. Postia.
Studio, Studiolo. Een studeerstoof of kachel, schrijfstooftje; ook een schryftafel.
uno studio di ebano intarsiato di pietre. Een van ebbenhout gemaakte en met kostelijke gesteentens ingeleide schryftafel.
Studiofo. Vlytig, naarstig, ernstig, zorgvuldig, yverig; ook een student, oeffenaar der geleertheid.
esser studiofo in qualche cosa. In iets vlytig, ernstig, naarstig, zorgvuldig zyn.
Studiosamente. Vlytiglijk, naarstiglijk, ernstiglijk, met yver of vlyt.
Studiosità. Vlytigheid, naarstigheid, vlyt, enz.
Studiare. Studeeren, oeffenen, zig tot de studien begeven; ook leeren; ook betragten, beyveren; ook zyne vlyt, naarstigheid aanwenden.
studiar' in qualche Università. Op een Hoogeschool studeeren.
studiar la Grammatica, la sua lezione, predica &c. De letterkonst, zyn lesse leeren, op de predikatie studeerdn, enz.
studiar' a qualche cosa. Ergens op studeeren, zig ergens in oeffenen, dat is, zig daar op aanwenden, het zelve vlytig, naarstig betragten.
studiar' alle novità. Tor nicuwigheden geneigd zyn, nieuwe dingen bedenken.
Studiarsi. Studiare. Daar op studeeren, dat is, vlytig, naarstig, yverig zyn, daar op gestelt zyn, zig bemoeijen, bekommeren, betragten. *V. Insegnarsi.*
studiarvi di apparar qualche scienza. Zig op een wetenschap stellen, daar op aauleggen, dezelve willen leeren.
studiarvi di piacer' ad ogni uno. Alle menschen, een ygelijk zoeken te behagen.
le dame di Francia studiano la pallidezza nel viso. De Fransche vrouwen tragten bleek en wit in het aangezicht uit te zien.
Studiante, Studente. Een student, een lief hebbend van konsten en wetenschappen.
Studentuccio. Een ellendig, arm studentje.
Studiato. Gestudeerd, geleerd, geoëffend; ook gezogt, met vlyt, naarstigheid aangenomen of te weeg gebragt.
haver studiato. Gestudeerd hebben, geoëffend, geleerd zyn.
persona studiata. Een gestudeerd, dat is, geleerd, geoëffend persoon.
complimenti studiati, parole studiate. Aangenome, gemaakte (complimenten) pligtplegingen, gemaakte, gedwonge woorden.

modi, gesti, artificii studiati. Gemaakte, gedwonge gestaltens, gebaarden, manieren.
STUFA, Stufa. Een stove, badstove, kachel.
usar le stufe. Baden, zig van de warme baden of badstoven bedienen, dezelve gebruiken.
le stufe di Alemagna. De stoven, kachels van Duitschland.
Stufetta. Een kleine stove, klein kachelje; ook een klein bad, badje.
Stufaiuolo, maestro delle stufe. Een badstoofmeester, bader.
Stufare. Met warme baden genezen; ook dampen, bedampen, berooken, stoven.
stufar' un' ammahato. Een zicke of kranke baden, stoven.
stufar' una vivanda. Een spyze stoven. *V. Sottostare.*
Stufarsi. Zig van de warme baden of badstoven bedienen, dezelve gebruiken.
Stufato. Gebaad; ook gedampt, bedampt, berookt, gestoofd.
carne stufata in tegame. Een (in een stoofpan) gestoofd vleesch.
un stufato, una stufata. Een gestoofd eten, gestoofde spyze.
Stufario. Een stoofpot, stoofpan, smoorpot.
STUFFO. Zat, moede, moeijelijk, zwaar, lastig, verdrietig.
ne sono stuffo. Ik ben dit zat, moede, ik heb'er een walgal.
Stuffare. Moede, mat, dat is, moeijelijk, lastig maken.
STUORA, V. Stora &c.
STUOLO. Een groote hoop, een groote, gansche troep.
numerofo stuolo di &c. Een zeer groote hoop van, enz.
uno stuolo di zaffi. Een hoop dieveleiders, dienders.
STUPIRE, Stupirsi. Verbazen, verschrikken, ontstellen. *Met.* Zig zeer verwonderen.
stupisco, (mi stupisco.) Ik verwonder my ten hoogsten, ik ben verbaald, ontsteld, ontzet, verschrikt van verwondering.
Stupendo. Verbaasdelijk, verschrikkelijk, dat is, zeer verwonderlijk, wonderbaarlijk.
cofe stupende. Wonderbaarlijke, schrikkelijke dingen.
stupenda macchina. Een wonderbaarlijk konstwerk of konstruig.
di una altezza &c. stupenda. Van een verschrikkelijke hoogte, enz.
Stupido. Verbaald, verschrikt, ontsteld, bevreesd; ook *Met.* Plomp, dom, bot, ezelagtig, enz.
buomo stupido. Een plomp, dom, bot mensch.
Supidità, Stupore. Verbaafdheid, ontsteltheid, ontzetting, schrik; ook plompheid, domheid, botheid. *Met.* Groote verwondering.
supidità (stupore) delle membra. Ontroering, ontsteltenis, verstyving der leden.
egli è uno stupore a vederlo. Het is een wonder van hem te zien.
traficolare di stupore. Door verwondering, ontsteltenis verbaald blijven.
Stupidire, Instupidire, stupescersi. Verbazen, verschrikken, ontstellen, verstyven, enz.

Stupefazione. Verbazing, verschrikking, ontstelling, ontroering, verstuyving.

STUPRARE. Schoffeeren, verkragten, vrouwen of dogters schenden.

stuprar una donzella. Een maagd of vryster ootceren, schenden, schoffeeren.

Stupratore. Een vrouwelchender, ootcerder van een dogter, schoffeerder.

Stupro. Schoffeering, oottering, vrouwenschending.

commetter stupro. Een maagd of vryster verkragten, schenden, schoffeeren.

STURARE. Open maken het gene dat versloopt was, ontsluiten.

STURBARE &c. V. Disturbare &c.

STUZZICARE. Stoooken, toestoooken, opstoooken, omtoeren. *Met.* Aandryven, aanhitsen, aanprikkeljen, aanporren; ook plagen, quellen.

stuzzicar' i buoi. De ossen voortdryven, aandryven.

stuzzicar' i denti, le orecchie. De tanden stoooken, peuteren, de ooren zuiveren, schoon maken.

stuzzica-denti, stuzzica-orecchi. Een tandestooker, een oorlepel.

stuzzicar il fuoco. Het vuur stoooken, aanstoooken, aanblazen.

non stuzzicar' il fuoco colla spada. Stook het vuur met de degen niet aan, dat is, maak de ongeruflige niet toornig of gram.

non stuzzicar' il naso all'orso, non stuzzicar' il vespaio, formicaio. Vroet den beer niet in de neus, roer een wesp of paarde-vliegheop niet om, dat is, men moet zyn ongeluk niet zoeken, men moet met een magtiger of sterker niet aanleggen; ook men moet niet vroeten, peuteren, kittelen, dat is, kortswijlen, spelen, mallen; ook malkaanderen niet met woorden aantasten, aandoen.

stuzzicar' uno. Iemand aanhitsen, ophitsen, plagen, quellen, opstoooken.

tu mi stuzzicherai tanto che &c. Gy zult my zoo lang ophitsen, plagen, quellen tot dat ik, enz.

Stuzzicato. Geltookt, aangestookt, opegstookt; ook aangedreven, aan- of opgehitst, aangeprikkeld, aangepord; ook geplaagd, gequeld, enz.

Stuzzicatore. Een aan- of opstooker, ophitsfer, die iemand ophits of om quaad te doen; ook een quelder, plager, enz.

Stuzzicatoio. Een stooker, dat is, een-stookyzer, stookhaak.

Stuzzicamento, Stuzzico. Stooking, aanstooking, opstooking. *Met.* Aandryving, aanhusing, aanprikkeling, aanporring; ook plaging, quelling; ook navorsching, onderzoeking, doorzoeking.

SO. Op, boven, boven op, daar boven. *V. Sopra.*

sul monte, sulla tavola, sull' herba. Op den berg, op de tafel, op het gras.

sù per i verdi rami, per le cime de gli alberi. Boven op de groene takken, op de toppen der boomen.

sù per i balconi. Boven aan de luiffels, uitsteekzels, dakvensters.

sù dal cielo, sù nell' aria. Boven van den hemel, daar boven in del ugt.

caminar (in) sull' uova. Op eyeren, dat is, langzaam, voorzigtig, zoetjes, zagjes gaan.

sal (in) sul tetto. Op het dak.

sal (in) sul mezzo di, su' l' vespro, su' l' tramontare del Sole &c. Op den middag, op den avond, op het ondergaan der zonne, enz.

star sul partire &c. Op 't vertrek staan, willen ver trekken, reisvaardig, enz. zyn.

cola sù, (colafsa.) Daar boven, daar boven op.

ci pensaremo sù. Wy zullen ons daar op, daar over bedenken.

perche venisù sù questa hora? Waarom komt gy op dit uur, op deze tyd?

compare un libro sulle stampe. Daar ging een boek in druk uit.

star sulla porta. Aan de deur staan.

coglier' uno sul fatto. Iemand op heeter daad betrappen, verrassen.

cantar sul libro. Uit het boek zingen.

notar sul libro. In 't boek aantekenen, schryven, te boek stellen.

sul mare Oceano. In de volte zee.

una città situata su' l' Reno, sulla marina &c. Een stad op, of aan den Rhyu, op of aan de zee, enz. gelegen.

Sù, Suso. Opwaarts, om hoog; ook boven.

montar, venir &c. sù. Opklimmen, om hoog klimmen, opkomen, opwaarts klimmen, enz.

portar, tirar sù. Opdragen, optrekken, opwaarts trekken, enz.

star, levarsi, dire &c. sù. Opstaan, rijzen, overend staan, zig opregten; opzeggen, herzeggen.

stare sù. Staat op, rys op, sta overend.

dite sù. Zeg op, zeg hier, laat hooren.

metter sù (suso) uno. Iemand aanhitsen, opstoooken.

sù sù, sù dunque. Wel aan, lustig dan, fa lustig.

sù presto. Lustig op, op, op. *V. Via.*

andar sù e giù. Op- en afgaan, op- en nederwaarts [gaan.

due fiorini sù o giù. Twee gulden op of onder, twee gulden daar boven of onder.

SVA GARE, Evagare. Zwerven, dwalen, landloopen, overal loopen, zig verspreiden; ook uitspalten, uitweiden, een buitensprong doen, van zyn voorwerp of stoffe scheiden. *V. Vagare.*

svagar colla mente. Met de gedagten herwaarts en derwaarts zweven, loopen, dwalen.

Svagamento, Evagamento. Zwerving, dwaling, vertrooiing des gemoeds.

SVALIGIARE. Het valies wegnemen, afzetten, plonderen, berooven, ligren, uithalen.

svaligiare le poste, i viandanti. De post aangrypen, afzetten, de reizigers (passagiers) plonderen, uitschudden.

Svaligiato. Geplonderd, uitgetrokken, uirgeschud, beroofd.

Svaligiamento, Svaligio. Plondering, uirschudding, enz.

SVA MPA RE, Divampare. Uitrooken, uitdampen, uitwaassenen, verrooken. *V. Vampare.*

il fuoco &c. svampa. Het vuur bluscht, gaat uit, dooft uit. *svam-*

foampar la colera, i suoi furori. Zyne gramfchap, zyn toorn den vollen toomgeven, zyn woedend gemoed koelen.

S V A N I R E. Te niet gaan, verdwynen, vervliegen, verrooken, verwaasfemen, de reuk verliezen, vergaan, vervallen, zig zelve verliezen, bezwyken, in ftaauwte vallen; ook fterven.

svanir dagli occhi. Voor de oogen verdwynen, vergaan. *V. Svanorare.*

svani il tentativo. De voorflag, het voornemen is verdwenen, vervlogen, daar is niets van geworden, gekomen; (wy zeggen) het is verfmolten.

Svanito. Verdwenen, vervlogen, verrookt, verwaasfemd, vergaan, vervallen, bezweken; ook gestorven; ook laf, verfchaald, verftaauwd. *vino &c. svanito.* Verfchaalde, verftaauwde, verwaasfemdwyn, enz.

S V A N T A G G I A R E, *Svantaggio &c. V. Disvantaggiare &c.*

S V A P O R A R E. Uitdampen, uitwaasfemen, uitrooken, de reuk verliezen; ook buiten uitdampen, buiten uitwaasfemen. *V. Evaporare, Svampare.*

il Delfino svapora già indole regia. Den Dolfijn laat reeds een Koninklijk gemoed zien, toont reeds een Koninklijk gemoed, verftand.

Svaporato. Uitgedampt, uitgewaasfemd, uitgerookt.

S V A R I A R E, *Disvariare, Divariare. V. Variare.* Veranderen; ook ongelijk zyn; ook onbestendig, wispelturig zyn; ook verffchillen, oneenig zyn, niet overeenkomen; ook zot, dwaas zyn, niet behoortlyk, niet wel befcheiden zyn; ook dwalen, doelen; ook zig zelve verftooten, verffmyten, verwaarloozen.

svariar co gli occhi &c. Met de oogen wenken, knikken, de oogen draayen, verdraayen, omkeeren. *il cuore varia delle parole.* Het hart komt met de woorden niet over een, is anders als de woorden.

il conto &c. svaria. De rekening komt niet uit, het is kwalijk gerekent geweest.

Svariato, *Disvariato.* Veranderd, verruuld, verwiffeld; ook onderscheidelyk, verffchillend, verffcheiden, byzonder.

svariate vivande &c. Veranderde, onderscheidelyke, byzondere fpyzen, enz.

Svariantamente, *Disvariantamente.* Op een veranderde, verruilde wyze of manier, met onderscheid.

Svariantamento, *Disvariantamento.* Verandering, verwiffeling; ook onderscheid, verffchil.

Svário, *Divário.* Verandering; ook onderscheid, een misflag, misgreep; een dwaling, misverftand. *V. Equívoco.*

vifi trova qualche svario. Daar is een misverftand, dwaling onder.

per sfuggir ogni svario che potrebbe nascere. Om alle dwaling en misverftand die daar uit mogt ontftaan te myden, voort te komen.

Svarione. Een zot, nar, gek, bormuil, vlegel, die alles te onrege, kwalijk, averegs, en verkeerd doet.

S V A S I O N E &c. V. Persuafione.

S U B A L T E R N A R E, *Subalternato, Subalterno. V. Alternare, alternare.*

gradi subalterni, specie subalterne. Treden, aart of manier gelijk als zy onder malkanderen getelt worden en gaan moeten.

S U B B I A, *Subia.* Een els, fchoenmakers els, een fchoenels.

Subbiare. Met de els fteken.

S U B B I O. Wendel- of draayboom van een wever.

S U B B I S S A R E. V. Abiffare. In den afgrond ftoorten, vallen, zinken.

Subbifato. In den afgrond gefort, gevallen, gezonken.

S U B C E L E S T E. Onderhemelfch, dat onder den hemel is.

S U B E N T R A R E. V. Sottentrare.

S U B I T O. Schielijk, haastelyk, haastig, straks, aanftonds, ten eerften.

rifponder, venir, tornar &c. subito. Schielijk, haastelyk, aanftonds antwoorden, komen, wederom keeren.

subito che io ci fui venuto. Zoo haast, aanftonds als ik 'er gekomen was.

in un subito. In een oogenblik, in een ommezien.

Subito. Schielijk, fnel, haastig, onverwagt, onvoorzien. *la mia subita partenza.* Myn schielijk, onverwagt vertrek.

subiti accidenti. Schielijke, onverwagte, haastige toevallen.

Subitáneo. Snel, zeer schielijk, onverwagt, onvoorzien, onverhoeds.

morte subitanea. Snelle, schielijke, onverwagte dood. *moto &c. subitaneo.* Een snelle, schielijke, vaardige beweging.

Subitaneamente. Haastig, schielijk, onverwagt, enz. *morir subitaneamente.* Schielijk, haastig wegsterven.

S U B L I M A R E. Verheven, hoog, hoog verheven, hoog opgeligt, of gevoert; ook treffelyk, voortreffelyk, uitnemend, enz.

grado, ingegno, concetto, dignità sublime. Een hooge graad of trap, hoog, voortreffelyk, uitnemend verftand, treffelyke gedagte, hoog, verheve ampt of waardigheid.

Sublimente. Hoog, zeer hoog.

Sublimità. Hoogheid, verhevenheid; ook voortreffelykheid, uitnemendheid.

sublimità d'ingegno &c. Voortreffelykheid, uitnemendheid des verftands, enz.

Sublimare. Om hoog dryven, iets door middel der fcheikunft om hoog doen trekken.

Sublimato. Verheven, hoog opgeligt, gevoerd; ook overgetaald, opgeheven, gediffilleerd.

sublimato ad una dignità. Tot een treffelyke, hooge waardigheid verheven.

mercurio, antimonio &c. sublimato. Verheven, opgeheve quikzilver, fpiessglas of autimony, enz.

S U B L U N A R E. Ondermaning, dat onder de maan is. *cofe sublunari, mondo sublunare.* De ondermaanfche, dat is, wereldfche zaken.

S U B O P O R A R E. Halfrieken of ruiken. *Met.* Merken, fpeuren, befpeuren, gewaar worden.

subodorar' una cosa, il negozio. Een zaak, den handel ruiken, rieken; (wy zeggen) loze ruiken, dat is, iets merken, bespeuren, gewaar worden.

SUBORDINARE. Schikken, het eene ordentelijk onder het andere zetten, stellen.

Subordinato. Geschiedt, in order gesteld. *V. Subalternato.*

ministri &c. subordinati. Geschiedt, bestelde bedienens, waar van den eenen onder den anderen is.

Subordinazione. Schikking, ordentelijke stelling.

SUBORNARE. Vervoeren, verleiden; heimelijk uitmaken, enz.

Subornato. Vervoert, verleid, heimelijk uitgemaakt, aangeduid.

esser stato subornato. Heimelijk aangeduid, aangesteld geweest zyn.

Subornazione, Subornamento. Heimelijke vervoeringe, verleiding, uitmaking, aanduiding, enz.

SUBROGARE, Surrogare. In eens anders plaats zetten, stellen.

Subrogato. In eens anders plaats gezet, gesteld.

Subrogazione. Zetting, stelling in eens anders plaats.

SUBSISTERE. *V. Sussistere &c.*

SUBVENIRE. *&c. V. Souvenire &c.*

SUCCEEDERE. In eens anders plaats komen, treden; ook volgen, vervolgen; ook zig toedragen, geschieden, gebeuren; ook aangaan, gelukken, wel of naar wensch uitvallen, enz. *V. Riuscire &c.*

succeder' ad uno nella carica &c. Iemand in zyn ampt of bediening volgen, navolgen, iemands ampt of bediening bekomen, krygen.

succeder' una cosa all' altra. Het eene ding na het andere ordentelijk volgen.

al peccato succede il castigo. Op de zonde volgt de straffe.

se non succede l'attentato. Als het voorgenome werk niet aangaat, niet wel gelukt, uitvalt.

succeffe un caso, succeffe un' altra disgrazia. Daar heeft zig iets toegedragen, daar is iets geschied, gebeurt, daar is nog een ander ongeluk op gevolgt.

quindi (indi) succede, che &c. Hier uit volgde, sproot, ontstont dat, enz.

succederà contro di lui il rigor della giustizia. Daar zal tegen hem de strenge, scherpe gerechtigheid volgen, men zal met hem scherp, strafomgaau, hy zal streng, hard behandelt worden.

Succedente. Volgend, navolgend, daar op volgend; ook zig toedragend, geschiedend, gebeurend, enz.

Succeffo. Dat zig toegedragen heeft, dat geschied, gebeurd is.

le cose succeffe in Europa. Dat zig in Europa toegedragen heeft, dat in Europa geschied, gebeurd, voorgevallen is.

due casi succeffi in un medesimo tempo. Twee dingen die zig op eenen tyd toegedragen hebben, die op een en dezelfde tyd geschied, gebeurd, voorgevallen zyn, die tegelijk geschied zyn.

Succeffe. Uitkomst, uitflag, gevolg, vervolg; ook voortgang; ook het gene dat geschied, gebeurd, voorgevallen is.

dar parte ad uno del successo. Iemand de uitkomst, uitflag, voortgang, het vervolg wegens berigt mededeelen; ook het gene dat zig toegedragen heeft, dat geschied, gebeurt, voorgevallen is.

Succeffivo. Volgtijk, volgend, dat al tijd naar order en op malkandere volgt.

Succeffivamente. In eens anders plaats komende, volgende.

Succeffivo. Een navolger, nazaat, die in eens anders plaats komt.

il mio successore. Myn navolger, nazaat.

Succeffione. Volginge, navolginge, tredinge in iemands plaats; ook erving, erfenis.

SUCCHIARE, Succiare, Succiare. Zuigen, uitzuigen. *succhiare le mammelle, le labbra, le ossa.* De borsten, mammen zuigen, de lippen zuigen, byten, de beenen uitzuigen.

succhiare il sangue a' poveri sudisti. Het bloed van de arme onderdanen uitzuigen.

un succhia sangue. Een bloedzuiger. *Met.* Een vildot der armen.

SUCCHIO, Succio. Dat doorslaat, vloeid; ook een zuigvlak.

carta succhia (sugherina.) Vloecipapier, vlakpapier, dat doorslaat of vloeid.

SUCCHIO. Vogt of sap, natuurlijke vogtigheid in boomen, kruiden, enz. *V. Sugo.*

esser' in succio. In sap zyn. *Met.* Geil, heet, yverig zyn.

metter' uno in succio. Iemand in sap brengen, dat is, geil, heet, hitzig, yverig maken.

Succhiofo. Sappig, vogtig, vol sap en vogtigheid.

SUCCIARE. *V. Succiare.* Ook van pyn of smart gelijk als zuigen en den adem inhalen, intrekken.

succhiare di dolore. *V. Sopra.*

Succiatore. Een zuiger, uitzuiger; ook de zuiger van een pomp die het water opzuigt of optrekt.

Succiolo. Uitzuigelijk, dat uitgezogen kan worden.

castagne succiolo. Gezode, gekookte kastanicu, kastanien die men uitzuigen kan.

SUCIDO, Sudiccio. Morlig, smeerig, zwart, be-rookt, bezweet, enz. (word eigentlijk van zwart, vuil linnen, ongewassche, wolle, enz. gezegt.)

panni, lini sudidi. Zwarte, vuile walsch, smeerig, lijnwaat.

lana sudida. Ongewassche, vuile, morsige, smeerige wolle.

parole sudide. Leelijke, vuile, onnutte, dat is, onkuische, onruggige woorden, onbetamelijke, schandelijke redenen.

Sucidume, Sudiciume. Smeerigheid, smeer, zweet, bezweetheid, drek aan of van het lichaam of van zweet.

smaltato di sudiciume. *V. Smaltato.*

Sucidare, Insucidare, Insudiciare. Bemorffen, bemorfselen, besmullen, besmeeren, zwart maken, roesten, inroesten, enz.

Sucidire, Insucidire. Bemorft, besmuld, smeerig, zwart, vuil, beroeft, ingeroeft worden.

SUCCIGNERE, Succignere. Gorden, opgorden, om-

omgorden, schorten, opschorten.
Succingerfi De kleederen schorten, opschorten.
Stile &c. succinto. Een korte schryfaart, of styl van schryven.
Succintamente. Kortelijk, met korte of weinig woorden.
parlar, scriver &c. succintamente. Kort, kortelijk spreken, schryven, iets in 't kort, met weinig woorden behelzen.
Succinto. Gegord, opgegord, gefhort, opgefhort; ook kort, kortelijk, kort begrepen, beknopt.
S U C C O M B E R E &c. *V. Socombe e &c.*
S U D A R E. Zweeten; ook met groot moeite, yver of ernst arbeiden, grooe vlyt aanwenden.
fudar sangue &c. Bloed zweeten. *Met.* Zig iets bloedig, zuur, zeer hard laten vallen.
fudar intorno a qualche cosa. Ergens over zweeten, dat is, zig over iets zeer yverig bemoeijen of bekommeren.
le spade, le pietre, muraglie &c. sudano. De degens, de steenen, muuren zweeten, werpen een vogt uit gelijk zweet.
gli alberi, le mura sudano. De boomen, de muuren zweeten, druipen.
fudar un ammalo. Een zieke of kranke doen of laten zweeten.
Sudante. Zweetend. *Met.* Arbeidend, bemoeijend, bekommerend, enz.
Sudato. Bezweet; ook zweetig, zweetagrig; ook vuil, morsig van zweet, enz.
tutto sudato, riarsi ed affannato. Gausch, geheel bezweet, verhit en benaauwd.
tutta of tutto sudato. Ganzich, geheel bezweet.
Sudaticcio. Dat ten eersten, aanstonds zweet; ook een weinig zweetagrig, bezweet; ook morsig, smeurig, nat van zweet. *V. Sudido.*
Sudatorio. Een zweetvertrek in badstoven.
Sudario. Een zweetdoek.
il jagro sudario di Cristo. De H. Zweetdoek Christi.
Sudore Zweet.
esser' in sudore. Zweeten, bezweet zyn, onder en boven, door en door zweeten.
sudore freddo. Koud zweet.
imie' proprii sudori. Myn eige zweet en arbeid, dat is, myne door zweet en arbeid verkregen, gewonne goederen.
Sudoraccio, sudor fetido. Srinkend zweet.
Sudorifero. Zweetdrievend, dat doet zweeten.
cosa sudorifera. Zweetdrievende dingen.
grander' un sudorifero. Een zweetdrievend middel, een zweetdrank innemen.
S U D I T O. Een onderdaan, onderzaat, onderworpen, ondergestelde.
esser suddito ad uno. Iemand onderdanig, onderworpen zyn, iemands onderdaan zyn.
S U D I T O. Voornoemd, voorgemeld, bovengemeld. *V. Sopraddito.*
S V E C C H I A R E Het oude wegnemen, vernieuwen.
S V E G L I A R E, Risvegliare. Van de slaap ontwaken, opwekken, verwekken, wakker maken.
svegliar' uno. Iemand opwekken; ook aanmanen.

Met. Aanmoedigen, aanporren, aannoopen.
questo cibo sveglia (ri/sveglia) l'appetito, la carne. Deze spyze verwekt de eetlust, (appetyt) veroorzaakt lust tot eeten, maakt geil, onkuifsch, verwekt, ontsteekt tot geilheid.
Svegliarsi. Van de slaap ontwaken, wakker worden.
Svegliato. Opgewekt, verwekt, ontwaakt; ook wakker, lustig, naarstig, moedig, aangemoedigd, enz.
un' huomo pronto e svegliato. Een vaardig, kloek en wakker mensch.
Svegliatoio, Svegliarino, Svegliatore. Een wekker, een wekhorlogie. *Met.* Een aandrijving, aanporring, aannooping.
SVEGLIONE. Het scheenbeen; ook een snuit, een pyp.
SVELARE, Disvelare. Ontsluyeren, onthullen, ontkappen, de sluyer afnemen; ook het voorhangsel wegnemen. *Met.* Ontdekken, ontblooten, openbaren. *V. Rivelare.*
Svelarsi. Zig onthullen, de sluyer afdoen, afzeggen; ook zig openbaren, ontdekken; ook voor den dag komen, openbaar, kennelijk, bekend worden.
Svelato. Ontsluyerd, onthuld, ontkapt, ontdekt, geopenbaard, enz.
Svelatamente. Op een onverhole, onbedekte wyze of manier, openbaarlijk, opentlijk.
Svelamento. Ontsluyering, onthulling, ontkapping, ontdekking, openbaring, enz.
SVELLERE. Trekken, uittrekken, uitplukken, het hair uittrekken; ook met geweld uithalen, uittrekken, uitroeyen.
sveler' i capelli. De haren, het hair uittrekken, uitplukken.
sveler' i peli, i focchi &c. De hairtjes, de lokken uittrekken, uittrekken, 't hair by de lokken uittrekken.
sveler' una radice. Een wortel uittrekken, uitroeyen.
Svelto. Uitgetrokken, uitgeplukt, afgeplukt; ook vry, bevryd, snel, ras, ligt, behendig, vaardig, geschikt, enz.
un cavallo &c. svelto ne' fianchi. Een snel, ligt, vlug paard.
svelto, agile, e snello. Vry, los, snel, ras, ligt, vaardig, frisch, levendig.
un' huomo svelto ne' i suoi affari. Een mensch die vry, ongebonden, ongedwongen, gerust in zyne handel, in zyne zaken is. *V. D. sinvolto.*
SVENARE. Onraderen; ook de aderen doorhouwen, doorsnyden, afsnyden, afsteecken; ook iemand den hals afsnyden, worgen, verworgen, afsteecken, slagten, dooden.
svenar' un' agnello, un' innocente. Een lam snyden, dooden, slagten, een onnozele ombrengen.
Svenuto. Onraderd; ook den hals afgesneden, geworgd, verworgd, afgestoken, gedood, geslagt.
Svenatore. Een slagter, worgor.
Svenamento. Halsafsnijding, worging, verworging, afstekking, enz.
SVENIRE, Disvenire, Misvenire. In slaauwte, in

in onmagt vallen, bezwyken, onmagtig, flauw, kragteloos worden.

Svenuto. In onmagt gevallen, bezwaken.

Svenimento. Onmagt, bezwyking, flauwte, kragteloosheid.

SVENTARE. Uitwaaijen, verwaaijen, uitstuiven, verstuiven; ook verrooken, uitrooken; ook verlugten, met lugt verfrischen, verversen, lugt of wind maken.

sventar le mine. De mynen verlugten.

sventar le macchine de gli auversarii. De aanslagen, de voortnemens, ondernemingen, krygslisten der vyanden verlugten, dat is, te niet maken, beletten, verhinderen.

sventar' il concluso, l'attento. Het gene afgesproken, of voortgenomen is vernietigen.

sventar' il bucato. De wasch of 't linnen verlugten, de lugt daar door laten spelen, waayen.

Sventato. Gelugt, verlugt, verfrist, ververscht; ook verrookt, uitgerookt.

vino sventato. Verrookte, uitgewaassemde, verschaalde wyn.

Sventamento, Sventata. Lugting. *Met.* Te niet making, vernietiging.

SVENTOLARE. *V. Ventolare &c.*

SVENTRARE. Den buik opsnijden, uithalen, (het ingewand uithalen) uitnemen, ontweiden. *V. Sparare.*

sventrar' un pesce, un' animale. Een visch opmaken, het ingewand daar uitnemen, uithalen, een dier ontweiden.

sventrar' uno. Iemand uitnemen. *Met.* Heimelijkheden, geheimen van hem gewaar worden, iemand uithooren.

Sventrato. Uitgehaald, uitgenomen, ontweid.

Sventrató. Ingewand, gedarmte.

SVENTURA &c. *V. Disavventura &c.*

SVERGINARE, Disverginare. Verkragten, schenden, onteeren, de maagdom benemen. *Met.* Voor de eerste maal iets gebruiken of aanvatten, aangrypen, aanvaarden, zig aanvankelijk daar van gebruiken.

sverginar' una zitella. Een maagd verkragten, schenden, onteeren, schoffceeren, hare maagdelijke eer benemen.

sverginar la spada, una botte &c. De degen voor de eerstemaal gebruiken, een vat onstoken, opsteken, enz.

Sverginato-a. Verkragt, geschonden, onteerd, de maagdom benomen. *Met.* Voor de eerstemaal gebruikt, aangevat, aangegrepen, aangevaard.

Sverginamento. Verkragting, onteering, schending, schoffceering, beneming, berooving van de maag- [dom.]

SVERGOGNARE. Beschaamd, schaamrood maken, beschamen.

svergognar' uno pubblicamente. Iemand opentlijk, voor alle menschen beschamen, beschaamd maken, in schande brengen.

Svergognato. Beschaamd, schaamrood of te schande

gemaakt; ook onbeschaamd, zonder schaamte, schaamteloos.

esser svergognato pubblicamente. Opentlijk beschaamd, te schaude gemaakt, gebragt worden.

un' uomo svergognato. Een onbeschaamd, schaamteloos mensch.

Svergognamento. Op een onbeschaamde, schaamtelooze wyze of manier, onbeschaamdelyk, schaamtelooslyk.

Svergognatezza. Onbeschaamdheid, schaamteloosheid, enz.

SVERNARE. Overwinteren, uitwinteren, de winter overblyven. *V. Vernare &c.*

svernar' in qualche luogo. Ergens overwinteren, ergens de winter overblyven.

svernar' i soldati. De soldaten overwinteren, hun quartier geven, hun in de quartieren wyzen, leggen, verdeelen.

svernar' ucelli &c. Vogelen, enz. overwinteren, uitwinteren, de winter overhouden.

Svernato. Overwinterd, dat de winter over gehouden geweest is.

uccelli &c. svernati. Overwinterde, uitgewinterde vogelen, enz.

Svernamento. Overwintering, uitwintering.

SVESTIRE, Disvestire. Ontkleeden, uitkleeden, de kleederen uittrekken, afleggen, uitdoen.

svestir' un capitale. Een hoofdsom of capitaal wedot bevryden, afleggen, wederom nemen, aflossen.

svestir' una piazza. Een vesting of sterkte slegten, omver werpen, ontmuren, ontmantelen, tot een dorp maken.

Svestirsi. Zig ontkleeden, ontblooten, de kleederen uittrekken, uitdoen, afleggen.

Svestito. Ontkleed, uitgekled; ook zonder kleederen, bloot, nakend.

caminar &c. svestito. Ontkleed, nakend gaan, enz.

una piazza &c. svestita. Een geslegte, ontmuurde, ontmantelde plaats, vesting, enz.

dinari svestiti, non investiti. Leeg, niet aangeleid geld, geld dat op geen woeker of winst gesteld, geleid is.

SVEITARE. De tedere topjes, spruitjes, kruintjes van boomen of van kruiden, enz. afnyden.

Nota. Dat niet gevonden word in *Sw*, zoekt in *So*, en alzoo in tegendeel, dewyl het ten naasten by een is, als:

SUFFICIENTE &c. *V. Sofficiente &c. V. Suffocare &c. V. Suffocare &c.*

SUFFRAGARE, Suffragare. Zyn stemme in de verkiezinge voor iemand geven, stemmen; ook ergens toe helpen.

suffragar' uno (ad uno.) V. Sopra.

Suffragante. Toestemmend, byvallend, toevallend, helpend.

Suffraganeo, Suffragante. Een Aartsbisschops stedhouder: een Bisschop die van een Aartsbisschop afhangt.

Suffragio, Suffragio. Stemme, keurstemme in een verkiezing; ook toestemming, byvalling, toevalling; ook hulp, by stand, voorpraak, voorbidding.

dar' il suo suffragio. Zyne stemme geven.

far i suffragii per i morti. De zielpligt, het zielgedbed voor de overledeuen doen.

S U P O L O, *Suffolo &c.* Een pypje, fluitje. *V. Ciufullo, Zuffolo &c.*

S U G A R E, *Suggere.* Vloeyen, doorslaan, vlakken, gelijk als het ongelijmd papier; ook zuigen, in-trekken. *V. Succiare.*

S u g a r i n o. Vloeypapier, vlakpapier, papier dat vloeyd of doorslaat.

S U G G E L L O &c. *V. Sigillo &c.*

S U G G E R I R E &c. *V. Soggerire.*

S U G N A, *Sagna, Songina.* Varkensvet, of varkens reuzel; ook smeer of vet; ook wagsmeer.

S u g n a c c i o. Oud, vuil, stinkend smeer, vet.

S u g n o s o, *Songioso.* Vol smeer of oud vet.

S u g n a r e, *Insugnare, Songiare.* Met smeer, of vet smeer en of wryven.

S U G O, *Succo.* Sap, vogtigheid. *V. Succbio.*

pien di sugo. Vol sap, vol vogtigheid.

cavar' il sugo, svener' svarr' il sugo da qualche cosa. Het sap, de vogtigheid ergens uitdrukken, persen, trekken.

non sò cavar sugo da queste parole. Ik kan geen sap. *Met.* Verstand, begrip uit deze woorden trekken.

sugo di limoni, dierbe. Limoensap, sap van kruiden. *andar' in sugo.* Tot sap worden.

S u g o s t o, *Succofo, Succolento.* Vol sap of vogtigheid.

S u g o s t à. Sappigheid, of vogtigheid.

S V I A R E &c. *V. Dirviare &c.*

S V I G O R I R E. Kragt en sappelooos maken; ook worden, sap en kragt benemen, kragteloos maken, verzwakken.

S v i g o r i t o. Kragt- of sappelooos, zonder sap.

S V I L L A N E G G I A R E &c. *V. Villaneggiare &c.*

S V I L L U P P A R E &c. *V. Dirviluppate &c.*

S V I N C O L A R E. Uit de banden of boeiens lossen, losmaken, ontslaan. *V. Disvinchiare.*

S V I S A R E. Het gezigt of aangezigt bederven; ook de oogenuitkrabben, uitsteken, uittslaan.

in verità ioti fvisarei. Waarlijk ik zoude u in 't gezigt varen, ik zoude u de oogenuit de kop slaan.

fvisar uno colle unghie. Iemand het aangezigt schrikkelijk bekrabben, met de nagels ellendig toestellen, tysteren.

S V I S C E R A R E. Uitweiden, ontweiden, het ingewand uitnemen, uithalen; ook *Met.* Ontkrachten, verzwakken, kragteloos, onmagtig, zwak maken, uitmergelen.

fviscarar' un animale, un pesce. Een dier uitweiden, ontweiden, een visch het ingewand uitnemen, uithalen.

S v i s c a r a r s i. Zig zelven verzwakken, kragteloos, onmagtig maken, uitputten, of uitmergelen.

la ragna si fviscera per far la sua tela. De spin of spinnekop mergelt haar geheel uit om haar webbe te maken.

fviscarar' per uno. Zig door liefde geheel ontweiden, zyn ingewand, zyne ziel, zyn leven voor iemand over willen geven, aanbieden.

T O M. I.

S v i s c e r á t o. Ontweid, uitgeweid, daar 't ingewand uitgehaald is; ook hartelijk, innerlijk, uitgan-scher harten.

un animal fviscerato. Een ontweid, uitgeweid dier. *amore fviscerato, affezione fviscerata.* Een hartelijke liefde, genegentheid, toenciging die uit de grond der ziele gaat.

S v i s c e r a t i s s i m o. *V. Sopra.* Dat uit de grond, uit het binnenste der ziele komt, spruit.

fvisceratissimo amore &c. *V. Sopra.*

S v i s c e r a t a m e n t e, *Svifceratissimamente.* Hartelijk, innerlijk, van of uit den grond des harten.

S v i s c e r a t e z z a. Hartelijke, innerlijke en onuitspreklijke groote liefde.

S U M M A &c. *V. Somma &c.*

S U M M E T T E R E &c. *V. Sottomettere &c.*

S U N T U O S O &c. *V. Sontuoso &c.*

S U O. Zyn, zyne; ook het zyne.

un suo amico. Een van zyne vrienden, een zynet vriendeu.

gran presonzone è la sua. Zyne vermetelheid is zeer groot, hy is zeer vermetel.

diventar suo, voler esser più tusto suo, che de gli altri. Zyn eigen worden, veel liever zyn eigen willen zyn, als van een ander.

gli è toccata la sua. Het zyne is hem geworden, dat is, zyn deel, geluk, ongeluk, enz.

rifcuoter', rivoler' il suo. Het zyne invorderen, wedet willen hebben.

questa vivanda va apparecchiata col suo poco di zucchero e servita col suo poco di zucchero e servita colle sue fettoline di limoncelli. By deze spys behoort te wezen (een weinig) zuiker, en word opgediit met zynelimoensnippertjes.

questo cavallo getta il suo buomo. Dit paard werpt, smyt zyn man af.

S u o, met het daar onder begrepe naamwoord; en deze wyze van spreken voegt zig ook op *mio, suo, vostro, loro &c.*

star sulle sue. Op, of by zyne meening blyven; ook zig groots, hoovaardig, ernsthaftig, heerschend houden, aanstellen, gedragen.

ogni uno dice la sua. Een yder zegt het zyne, een yder brengt het zyne by.

far delle sue. Na zyne booze wyze of manier, zyne quade gewoonte handelen.

borsù fa mò delle tue (fate mò delle vostre.) Nu dan maak het maar na uwe, enz. wyze, doe gy maar zoo als gy gewoon zyt.

S U O C E R O - a, *Socero - a.* Schoonvader, schoonmoeder.

S V O G E I A R E, *Dirvogliare.* Ontlusten, de lust, de begeerte benemen; ook walging; ook verdriet, moeijelijkheid veroorzaken, geven, maken.

S v o g l i a r s i, *Dirvogliar' s i.* Zyne lust, begeerte boeten; de lust verliezen; ook verdrietig, moeijelijk worden.

S v o g l i a t o. Ontlust, onlustig, die geen eeten lust; ook die niet met al lust, die iets byzonders lust; ook walgagtig; ook verdrietig, verdrotten.

K k k k k k

S v o.

Svogliatello, *Svogliatuccio*. Een weinig ontlust, onlustig; ook die men niets bereiden, opdissen kan dat hem tmaakt, nog iets doen dat hem aanstaat ofgevalt.

Svogliatezza, *Svoglia*. Onlust; ook walg, verdriet, tegenzin.

S U O L A, *Sola*. Een zool van de schoen, pantoffel, die maar het onderste van de voeren bedekt; ook een hoefzyer; ook het hoorn van een paardevoet. *corame da suola*, *PELLI DA SUOLA*. Zoolleeder.

la suola de' cavalli. Het hoefzyer, het hoorn van een paardevoet.

Suolare, *Solare*. Zolen, verzolen.

suolar le scarpe &c. De schoenen verzolen, zolen op de schoenen zetten, de schoenen lappen.

S V O L A Z Z A R E, *Svolacchiare*, *Volazzare*. Rondom waaijen; ook vliegen, van de wind gedreven worden gelijk als de vanen, vlaggen, en wimpels.

Svolazzante, *Svolacchiate*, *Volazzante*. Flatterend, vliegend.

capegli, *tocche &c. svolazzanti*. Vliegend hair, vliegende sluyer, wimpels, vaandels, vlaggen, vanen.

Svolazzamento. Het omvliegen, omwaaijen, enz.

Svolazzo. *V. Sopra*. Ook een vaan.

gli svolazzi delle trombe. De vliegende franjes van een trompet.

gli svolazzi del velo. De franjes, kanten, enz. die iemand aan de sluyer heeft hangen.

S V O L G E R E, *Disvolgere*, *Stravolgere*, *Travolgere*, *Stravoltare*, *Svoltare*, *Sconvolgere*. Omdraayen, rondom draayen, verdraayen; ook omkeeren, verkeeren, veranderen; ook verrukken, verzwikken, verstuiken. *Met.* Afwenden, wegmaken, van kant maken, vervoeren, enz.

svolger il collo ad un piccione. Een duifden hals omdraaijen.

svolger (stravolger &c.) la chiave. De sleutel, enz. verdraaijen.

svolger qualche cosa. Iets verrukken, verdraayen, verwenden.

svolger (disvolger, stravolger) uno dal suo disegno, a qualche sceleraggine. Iemand tot een boos voornemen brengen, iemand tot een schelmstuk brengen, vervoeren.

svolger (disvolger) uno dal suo proposito. Iemand van zyn voornemen afwenden, afbrengen.

sconvolgerfi. Zig wenden, draayen, buigen, krommen.

stravolger (sconvolger) un osso, un braccio, un membro. Een been, een arm, een lid verrekken, verzwikken, verstuiken. *V. Dislogare*.

stravolger, travolger imaneggi, istrattati, i conclusi. De onderhandelingen, verhandelingen, de besluiten weder omstooten, te niet maken of brengen, veragteren, vertragen.

stravolgerfi il carro, la barca. De wagen, heetschip omkeeren, omdraayen, wenden.

stravolgerfi (stravolgerfi) lo stomaco ad uno. Iemand zig de maag omdraayen, omkeeren, iemand een walging, braking over- of aankomen.

Svolto, *Svolto*, *Disvolto*, *Stravolto*, *Stravoltato*, *Sconvolto*. Omgedraaid, verdraaid, verkeerd, omgekeerd, veranderd; ook vertukt, verzwikt, verstuikt.

un membro, braccio &c. svolto (svoltato). Een vertukt, verzwikt, verstuikt lid, een verdraaide, verrekke arm, enz.

chiave &c. stravolta. Een verdraaide sleutel, enz.

collo stravolto. Een omgedraaide hals.

occhi stravolti. Verkeerde, verdraaide oogen.

bocca stravolta. Kromme, verkeerde, verdraaide, scheeve mond.

viso stravolto. Leelijk, affchuwelijk gezicht, aangezigt.

immagini stravolte. Leelijke, schandelijke gezigten of beelden.

un huomo, un cervello, capriccio stravolto. Een uitzinnig, verrukt mensch, een zor, verrukt brein, een zeldzaam, wonderlijk hoofd, verkeerde zin.

sono certi stravolti. Dat zyn zekere zotte grillen, invallen, dwaasheden, stuipen.

appetito stravolto (stravoltato). Een bedorve, verdorve eetlust.

sensu svolto. Verkeerde zin.

stomaco svolto. Walgagtrige, zwakke, slappe, flaaswe maag.

il mondo è stravolto (stravoltato). De wereld is verkeert, omgekeert, het gaat alles verkeert in de wereld.

Svolgimento, *Disvolgimento*, *Travolgimento*, *Stravolgimento*, (*Stravolto*, *Stravoltura*) *Sconvolgimento*, *Sconvoltura*. Verdraaijing, omdraaijing, omkeering, omwending; ook verrukking, verzwikking; ook vervoering, enz.

svolgimento (disvolgimento &c.) d'un braccio, osso &c. Verrekking, verzwikking, verstuiking van een arm, van een been, enz.

S U O L O. De bodem, de vloer, de grond; ook de aarde, het aardryk.

a suolo, a suolo. Laagswys, laag op laag.

S V O L T A R E &c. V. Svolgere &c.

S U O N A R E, *Suono &c. V. Sonare*.

S U O R A. Zuster (word maar alleen van Nonnen of Begynen gezegd.)

suora Silvestra &c. Zuster Silvestra, enz.

Suoresco. Naar of volgens de wyze, manier of gewoonte der Nonnen of Begynen.

S U P E R A R E. Te boven gaan, overwinnen, overtreffen.

superar uno. Iemand overwinnen, overtreffen, te boven gaan.

superar le difficoltà &c. De zwaarigheid overwinnen, te boven komen.

Superante. Overwinnend, overtreffend, te boven gaande.

S U P E R B O. Hoovaardig, opgeblazen, hoogmoedig, trots; ook *Met.* Verheven, heerlijk, treffelijk, pragtig, hoogdravend.

andar superbo di qualche cosa. Ergens over hoovaardig zyn, opblazen, zig ergens over roemen, beroemen.

esser superbo, *un gran superbo*. Hoovaardig, opgeblazen, hoogmoedig, trots zijn, een opgeblaze, inbeeldende zot zyn.

un superbo destriere. Een moedig rydpaard, enz.

una città, chiesa, fabbrica, facciata &c. superba. Een heerlijke, treffelijke, prachtige, schoon gebouwde stad, kerk, gebouw, voormuur, voorgevel, enz.

un vestito, baldacchino &c. superbo. Een kostelijk, heerlijk, treffelijk kleeid, prachtige hemel, enz.

un' entrata, cavalcata &c. superba. Een heerlijke, treffelijke, prachtige intrade, inhalinge, enz.

Superbetta, Superbotta. Een weinig opgeblazen, hoovaardig, hoogmoedig, trots.

Superbamente. Hoovaardiglijk, hoogmoediglijk, trotselijk, enz.

Superbia. Hoovaardigheid, opgeblazenheid, hoogmoed, grootsheid.

levarsi, montar, sulir' in superbia. Opgeblazen, hoogmoedig, hoovaardig, trots worden.

la carne si leva in superbia. Het vleesch word opgeblazen, dat is, word geil.

vanta superbia? Zoo opgeblazen, zoo hoovaardig, zoo hoogmoedig, zoo trots?

superbia grande, intolerabile &c. Groote, onverdragelijke grootsheid, trotsheid, hoovaardig, opgeblazenheid, enz.

abbatter la superbia. Den hoogmoed dempen.

Superbire, Insuperbire. Hoogmoedig, hoovaardig, trots zyn; ook pochen, roemen, snorken, breed opgeven; ook heerlijk, treffelijk, pragtig, kostelijk maken.

insuperbir' una corona di perle &c. Een kroon met paarden, enz. bezetten en daar door kostelijk en heerlijk maken.

Superbiante. Pochend, oplazend, snorkend, enz.

Superbito, Insuperbito. Hoovaardig, opgeblazen, hoogmoedig, trots geworden.

SUPERMINENTE. Boven uitkykend, uitstekend, uitgaande. *Met.* Overvloedig, overtollig.

V. Eminente.

Ididio è supereminente di bontà &c. sopraeminente. God is van een overvloedige goedheid, enz. is overvloedig van goedheid, enz.

Supereminentelemente. Op een overvloedige, overtollige wyze, op een zekere overvloedige, uitnemende wyze of manier.

Superminenza. Overvloedigheid, overtolligheid.

SUPERFICIALE. De oppervlakte van iets wat het zy.

Superficiále. Dat maar in de oppervlakte, uitwendig gezien word.

Superficiálemente. Van buiten. *Met.* Maar overheen, ter loops.

SUPERFLOO. Overvloedig. *V. Soverchio.*

Superfluità. Overvloed.

o che tante superfluità? Waar toe is, diend deze overvloed?

SUPERIORE. Hooger, verhevener, uinnemender, opperste, ook een opperste, overste, opperheer, die de voorrang heeft.

virtu, qualità superiore, Hooger, sterker kragt,

deugd, uinnemender gesteltheit, hoedanigheid. *corpi superiori*. De bovenste, opperstelichamen.

esser superiore. Verhevener, voornamer, hooger, uinnemender zyn.

restar superiore. De overhand behouden, overtreffen, overwinnen, te boven gaan.

il (padr e) superiore del monasterio. De overste, opperste van 't klooster.

li Superiori. De opperheeren, de overigheid.

con licenza de' Superiori. Met verlof, toelating der overigheid.

Superiorità, Superiorato. Overigheid, hooge magt, geweld, opperheerschappy.

SUPERLATIVO. De hoogste trap.

furbo in superlativo grado, superlativamente. Een aartsbedrieger, schalk.

SUPERNO, *Supernale*. Dat boven (in den hemel) is of van boven komt.

le cose superne. De hemelsche zaken.

virtù, grazia superna. De hemelsche kragt, genade, de kragt, genade die van boven komt, nederdaald.

Supernamente. Van boven, van boven af, van den hemel af.

SUPERNATURALE &c. V. Sopranaturale &c.

SUPERSTIZIONE. Overgeloof, bygeloof, overgeloovigheid.

Superstizioso. Overgeloovig, bygeloovig.

esser troppo superstizioso. Al te overgeloovig, bygeloovig zyn.

Superstiziosamente. Op een overgeloovige, bygeloovige wyze of manier, overgelooviglijk.

SUPINO. Op den rug of agter over leggende.

giacer, dormir &c. supino. Op den rug leggen, slapen.

supina negligenza. Luy, trage, stinkende traagheid, luyigheid.

Supinamente. Agter over of op den rug. *Met.* Onagzaamlijk, tragelijk, sloffelijk, zorgloozelijk.

SUPPA, *Soppa, Zuppa*. Een sop.

far' una suppa. Een sop maken, ook het brood in wyu doopen, soppen.

suppa, zuppa francese. Een Fransche sop.

SUPPEDITARE. Verstrekken, beschikken, bezorgen, verzorgen.

SUPPELLETTILE. Huisraad, have.

sagra supellettile. Kerkcieraad.

SUPPLICARE. Onderdaniglijk, ootmoediglijk, demoediglijk, zeer bidden, smecken, verzoeken, aanhouden, enz.

supplicar' a Cesare. By den Keizer biddende, smekende komen, vleyende, binnen staan; ook een voetval doen.

vi supplico. Ik bidde, verzoek u demoedig, ootmoedig, ik bidde u zeer ernstig, onderdaniglijk.

Supplicante. Demoedig, ootmoedig biddend, smekend; ook biddende, smekende, die aldus binnen staat, verzoekt.

Supplicétvole. Smekend, demoedig, ootmoedig, biddende, verzoekende.

Supplicazione, Supplica. Ootmoediglijk, onderdaniglijk,

Kkkkkk 2

- lijk, enz. smekende bede, demoedig, ootmoedig verzoekschrift. *V. Memoriale.*
- instituir supplicazioni.* Bededagen instellen.
- dar', porger', recar' una supplicazione nel Senato.* Een verzoekschrift aan den raad inleveren, overgeven, biddend, smekend inkomen, binneftaan.
- accettar', risponder', spedir le supplicazioni.* De verzoekschriften aannemen, beantwoorden, afvaardigen, enz.
- SUPPLICIO.** Pyniging, een straf, straffe, lijfen halsstraf over een misdadiger.
- condurr' (menar') uno al supplicio.* Iemand ter dood, op de geregtplaats brengen.
- SUPPLIRE.** Vullen, vervullen, te hulp komen, vergoeden.
- supplir' il difetto.* Het gebrek vervullen, bybrengen het gene dat 'er ontbreekt.
- supplir' al bisogno.* De nooddrift benemen, doen dat 'er te doen is.
- dove non nasce vino supplisce la cervosa.* Daar geen wyn is, moet het met bier goed gemaakt worden.
- io non posso supplir' a tante spese.* Ik kan zulke groote onkosten niet uitstaan, ik kan met zoo groote onkosten niet vervolgen.
- Supplito.* Vergoed, gevuld, vervuld.
- Supplimento.* Vervulling, enz.
- SUPPONERE,** *Supporre &c. V. Sopponere &c.*
- SUPPURARE.** Veretteren, zweren, etteren, tot etter worden.
- Suppurante, Suppurativo.* 't Welk doet zweren, dat den etter doet voortkomen, ofzetten.
- Suppurazione.* Ettering, verettering, zwering: zettinge tot etter.
- SUPREMO.** Allerhoogste, grootste, opperste.
- supremograd.* De hoogste, opperste trap.
- suprema malizia.* De hoogste, grootste-boosheid.
- SURGERE,** *&c. V. Sorgere &c.*
- SURRETTIZIO.** Dat heimelijk, ter smuik of steelswyze geschied.
- un breve surrettizio.* Een door steelswyze en teugens uitgewerkte vryheidsbrief.
- SUSCITARE.** Wekken, verwekken, wakker maken; ook opwekken.
- suscitar nuovi tumulti, romori, guerre.* Een oproer verwekken, nieuwe oorlog ontsteken.
- suscitar' (risuscitar') i morti.* De dooden opwekken, verwekken.
- Suscitato.* Gewekt, verwekt, opgewekt, wakker gemaakt.
- Suscitatore.* Een wekker, opwekker.
- SUSINA.** Een geele pruim; ook een pruim, pruim van damas.
- Susino, Susinaio.* Een prumeboom.
- SUSO.** *V. Sù.*
- SUSSUVENTE.** Naaft, naaft daar volgend, of komende.
- il giorno susseguente.* De naaftvolgende, daar aan volgende dag.
- Susseguentemente.* Volgelijk, gevolgelijk, tot gevolg dez.

- SUSSIDIO.** Hulp, bystand; ook bypagt.
- dar sussidio.* Iemand hulp, bystand doen, bewyzen.
- sussidio volontario.* Willige, vrye bypagt.
- Sussidiare (uno.) V. Sopra.*
- Sussidiato.* Geholpen, bygestaan, bygesprongen.
- SUSSISTERE,** *Soffistere.* Staan, overeinde staan; ook bestaan, ook zig ophouden, verblijven, ver-toeven, beiden, stil blijven; ook weder- of te-genstaan.
- non può sussistere da per se solo.* Hy kan niet alleenig staan; ook, hy kan alleen niet bestaan.
- adesso può sussistere.* Nu kan hy bestaan.
- non posso sussistere con quel salario.* Ik kan met deze be-folding, met dit loon niet bestaan, uitkomen, toekomen.
- questa ragione non può sussistere.* Deze reden, dit voor-geven, voorwendfel kan niet bestaan.
- gl' esserciti Imperiali sussistevano in Ungheria.* De Kei-zerlijke krygsbenden stonden in Hongarie.
- Sussistente.* Staande, overeinde staande, bestaande; ook weder- of tegenstaande.
- ragione non sussistente, (insussistente.)* Een reden, be-wys dat niet bestaan kan, kragtelooze reden.
- Sussistenza.* Bystand; ook onderhouding, befolding.
- egli ha mille taleri annui per la sua sussistenza.* Hy heeft jaarlijks duizend daalders tot zyn onderhoud, tot zyne vertteering.
- la sussistenza de gli esserciti in Ungheria.* De onderhou-ding der krygsvolkeren in Hongarye.
- SUSTANZA &c. V. Sostanza.**
- SUSTENTARE,** *Sostituire &c. V. Sostenere, So-stentare, Sostituire &c.*
- SUSURRARE,** *Sussurrare.* Ruifchen, oorblazen, vloeijen, druijen, lekken, afstekken, morren, tegenmorren, mompelen.
- fsusurra adesso che &c.* Men mort tegenwoordig, men mompelt, de spraak gaat heimelijk, dat enz.
- SOTTERFUGERE.** *V. Sotterfugere.*
- SUVERO &c. V. Sovero &c.**

T.

- TABACCO.** Tabak.
- pagliar, prender tabacco (in polvere.)* Snuiftabak nemen, gebruiken, snuiven.
- sumar tabacco.* Tabak rooken, smooiken.
- Tabacchera.* Een tabaksdoos, tabaksdoosje.
- Tabacchino. V. Sopra.* Ook een koppelaar.
- Tabacchineria.* Koppelary.
- Tabaccaro.* Met tabak mengen, vermengen, beroo-ken; ook verlieven.
- Tabaccarsi, intabaccarsi.* Verliefd, verzet worden.
- TABALLA,** *taballe.* Pauken, herpauken, ketch-trommen.
- toccar le taballe dietro ad uno.* Iemand napauken, dat is, schimpelijk, smadelijk nachcreuwen, naroo-pen, naluuten.
- TABARRO,** *Tabarrino.* Een tabbaard, een solda-te rok; ook een regenmantel, rydrok, omhangrok.
- Tabar-*

Tabarrone. V. Sopra.
TABELLA. Een plankje, een klep.
TABERNACOLO. Een hut, tent, paviljoen, taberankel.
TABI, Tabino. Tabyn, gewaterd of gekamelot stof.
TACCA. Een kerf, sneede; ook een maal, een vlak.
Met. Een mangel, gebrek.
pieno di tacche nere. Vol zwarte vlakken.
un tacca nell' occhio. Een graauwe vlak aan 't oog.
una soda tacca di femina. Een wakker, lustig vrouwsperfoon.
una tacca di oglio. Een olyvlak.
Taccarella, Taccberella, Taccolino. Een klein sneedje, kerfje. *Met.* Een klein gebrekje.
Taccare, Tacceggiare, Intaccare. Snyden, insnyden, kerven; ook vlakken, bevlakken, bont, vlakkig maken, spikkelen.
Taccato. Gekerft, ingesneden, vlakkig, gevlaakt, bont, gespikkeld, enz.
taccato di diverse macchie, taccato di nero &c. Met verscheide vlakken, zwartbont, enz. zwartvlakkig, gespikkeld.
baver di mal pelo taccata la coda. De staart met quaad hair gemengd, vermengd hebben, dat is, een booze en wraakgierige schalk zyn.
TACCIA. V. Sopra. Tacca. Met. Een mangel, gebrek in zeden.
Tacciare. Belstraffen, berispen, bekyven; ook steken, schimpfen, enz. het gebrek voorleggen, voorwerpen, in de neus wryven.
tacciar' uno da poco prudente, da matto, da ignorante, lussurioso &c. Iemand als tamelijk ouverstandig, als een zot, als onwetend, ontugtig, onkuifsch, enz. bestraffen, berispen, bekyven, enz.
TACCOLA. Een zwartigheid.
Taccolare. Zwartigheden maken, voorbrengen.
Taccolino. Een voortbrenger, maker van kleine zwartigheden.
TACCONB. Een lap.
batter' i tacconi. Wegloopen, daar van daan loopen; ook gezwind, snelloopen.
Tacconcello. Een lapje.
Taccagno, Taccagnone, Taccagnoso. Iemand die op een lapje ziet, een karige schrapper, een wreck, gierigaard.
Taccagneria, Taccagnaggine. Schrapery, schandelijke gierigheid, wreckigheid.
Tacconnare, Intacconnare, Rintacconnare. V. Rintacconnare.
[re &c.]
tacconnar' (intacconnar') le scarpe. De schoeneu verzolen, lappen, fikken, opmaken.
Tacconeggiare. Karig, gierig, een groote schrapper zyn; ook gezwind, spoedig voortloopen, voortstuwen.
TACERE. Zwygen, stilzwygen, den mond houden; ook verzwigen, bedekt houden.
chi tace gode. Die zwygt, die geniet.
tacci si dico. Zwyg, zwyg, zeg ik u, hou den bek.
detto questo si tacque. Dat uitgesproken hebbende, zweeg hy stil.

tacer qualche cosa. Iets verzwigen, by zig houwen.
adesso tacciono le armi, le leggi, i tribunali. Nu zwygen de wapenen, de wetten, de vierfcharen, het is stil, het is vrede, men houd geen vierfchaar, enz.
i venti tacciono. De winden zwygen, dat is, zyn nedergelegd, bedaard, gestild.
taccia Cicerone dove parla l'oro. Laat Cicero zwygen als het goud spreekt.
Tacito. Verzwegen; ook heimelijk, stil; ook heimelijk daar onder verstaan, begrepen,
tacita licenza, permissione tacita, consenso tacito, intelligenza tacita. Heimelijk verlof, heimelijke toelating, heimelijke toestemming, heimelijk verstand.
tacito susurro. Heimelijk gemompel.
un' odio tacito. Een verborge, heimelijke haat.
sulle bore più tacite della notte. Op de alderstilste uren des nagts.
Tacitamente. Heimelijk, verborgen, verholen, in stilte, ongemerkt, op een gestole wyze of manier.
consentir' &c. tacitamente. Heimelijk inwilligen, toestaan, toestemmen.
partirsi, andarsene tacitamente. Heimelijk, in stilte weg gaan, heen gaan, vertrekken.
considerar, amar, lodar &c. tacitamente. Ongemerkt betragten, beminnen, loven of pryzen.
Taciturno. Van een zwygenden aart, stil, weinig sprekende.
i taciturni horrori. De stille, eenzame, gruwelijke bosschen.
Taciturnità. Verzwygendheid, stilzwygendheid.
TACUINO. Eenzakboekje.
TAFANO. Een koeflieg, brem: een soort van groote vlieg.
Tafanario. Een nest van een koeflieg of brem.
Taffanato &c. V. Attaffanato &c.
TAFFETTA. Taf (een zyde stoffe alzo geuaamd.)
Taffetato. Met taf gevoerd of met taf gewerkt.
TAGELLO. V. Vagello.
TAGLIA. Tol, accys, pagt; ook fchatting; ook rantzoen, of losgeld. *V. Tagliare.*
imporre' una taglia. Een tol, accys, pagt; ook fchatting opleggen.
metter la taglia pe' l' riscatto. Het rantzoen of losgeld opleggen.
TAGLIARE. Snyden, versnyden, afrekken, afkorten, affnyden.
tagliar' un vestito. Een kleed snyden, voorfnyden.
tagliar' il naso, le orecchie. De neus, de ooren affnyden, afhouwen.
tagliar' netto. Glad, net af houwen, af hakken, affnyden.
tagliar' i capegli. De hairen affnyden, affcheren.
tagliar' il discorso, la favella, il filo del discorso ad uno. Iemand dereden affnyden; ook iemand in de reden vallen.
tagliar' il colpo. De slag affnyden, afflaan, afkeeren, afweeren.
tagliar la corta. Kort maken.
tagliar la strada ad uno. Iemand de weg affnyden, verhouwen.

tagliar la testa ad uno. Iemand het hoofd af houwen, af hakken, af slaan, afsnyden, onthoofden.
tagliar gli alberi, il bosco. De boomen af houwen, afhouden, het bosch afhouden, afhakken, omhouwen.
tagliar la biada, i fieni. Het graan afsnyden, het hooy afmaaïjen.
tagliar la vigna. De wyngaard snoeijen, snijden.
V. Potare.
il coltello &c. non taglia. Het mes, enz. snyd niet.
tagliar la borsa. De beurs snyden, afsnyden.
taglia-borsa. Een beurzefnyder, gaauwdief.
tagliar legna. Hout hakken, klooven, klieven.
taglia-legna. Een houthakker, houtkloover.
tagliar i viveri. De levensmiddelen afsnyden, dat is, den toevoer verhinderen, beletten.
taglia-pietre. Steenhouwer, hakker, metselaar.
tagliar pietre. Steenhouwen.
tagliar uno suori. Iemand uithouwen, uithakken, dat is, uithyten, gelijk als den eenen hond den anderen. *Mes.* Iemand zyne genade en gunst benemen, iemand verwerpen. *V. Scavalcare.*
tagliar cantoni, tagliar monti. (Met de degen) de hoeken, de bergen afhouden, afsnyden, dat is, pochen, opsnijden, snoeven.
taglia-cantoni, taglia-monti. Een snoever, pocher, stoffer, degenleper, enz.
tagliar la moneta. De munt besnyden, besnoeijen.
tagliar a quarti. In, of tot vierendeelen snyden, vierendeelen.
tagliar in pezzi. In of aan stukken houwen, hakken, snyden, verslyden.
tagliar in rame. In koper snyden, graveeren. *V. Intagliare.*
Tagliente. Scherp, snydend, wel gewet of geslepen, wel aangezet.
spada, accetta, coltello &c. tagliente. Een scherpe degen, scherpsnydend, geslepe mes.
lingua tagliente. Een scherpsnydende, quade, booze lastertong.
Tagliato. Gesneden, versneden, gehouwen, gehakt, afgehakt, afgehouden.
tagliato a cattiva luna. Onder een quade maan of planeet gesneden, gemaakt zyn.
il negozio è mal tagliato. Den handel, de verhandeling is qualijk gesneden, dat is, qualijk begonnen, aangevangen, aangeleid, enz.
Tagliato. Een sneede, een houw, een hak; ook een insnyding, inkerving; ook een afsnyding, een schanswerk; ook *Mes.* Een opsnying, snoeven, pronking, snorking, poching, een bravade.
dar una tagliata. Een sneede, houw, hak of schrap geven.
far tagliate. Opsnyden, snoeven, pronken, snorken, grootpreken; ook met scherpe, harde woorden dreigen.
Taglia. Een sneede, kerf; ook een kerf hout, kerfstok; ook een levery, een (mode) manier of wyze van kleding; ook gestalte, grootte, langte, enz. des lyfs of lichaams.

tutti erano vestiti ad una medesima taglia. Zy waren altemaal op eenderley wyze (mode) gekleed. *V. Di-
 [visa.*
di bella taglia, ben tagliato. Van een schoone, aanzienlijke gestalte des lichaams, van een schoone langte en grootte.
un huomo di mezza taglia. Een perfoou van middelmatige langte.
una bella taglia di cavallo, cane &c. Een schoone, treffelijke lijfsgestalte van een paard, hond, enz.
Tagliatore. Een snyder; ook een opsnyder, snoever, pocher, grootpreker.
Taglio. De sneede, een sneede, inkerving, insnyding; ook de suede, scherpte; ook een houw, hak of schram.
far un taglio. Een suede geven, doen.
il taglio della spada. De snee van een degen.
rintuzzar &c. il taglio. De snee bot maken, afstompen, enz.
perder il taglio. De sneede, de scherpte verliezen.
colpir, ferir di taglio. Met het scherp, de sneede inslaan, inhouden, inhakken.
bebbe un taglio sul viso. Hy heeft een sneede, schrap, schram over het aangezicht gekregen.
come meglio vi verrà in taglio. Zoo als het u best ter sneede, dat is, gelegen komen, of ter hand staan zal.
dar, vender, le robbe in taglio. De waarde, naar of volgens de prys, waardy verkoopen; ook by den opslag, aan de meestbiedende verkoopen.
Tagliuolo, Tagliuolo. Een kleine sneede of inkerving; ook een afsnydseltje, stukje, lapje. *V. Fetta.*
Tagliarelli, Tagliatelli, Tagliarini. *V. Lafague.*
Tagliere. Een tafelbord, byzonderlijk van hout.
due ghiotti ad un tagliere. Twee tailjoorlekkers, schuimloopers aan een been (als twee om een vryen.)
offer al tagliere con uno, haver compagno al tagliere. Een medgezel, makker aan zyn tafelbord hebben, dat is, een medevryer hebben.
Tagliuzzo. Een klein sneedje of kerfje.
Tagliuzzare. Kerven, inkerven met kleine sneedjes.
tagliuzzar gli abiti &c. De kleederen besnyden, hakken, pikoeeren (gelijk als ceertyds gebruikelijk was.)
tagliuzzar minuto. Klein snyden, in of aan kleine stukjes of lapjes snyden.
T A L A R S, *Talamiera.* Een lange rok tot op de hieften.
T A L A M O. Een bruilofst bedde.
talamonuzziale. *V. Sopra.*
T A L C O. Spiegelsteen, talk.
olio di talco. Talkoly om te smoeeren.
T A L S, *Cotale.* Zulk, zoodanig, diergelijke; ook een zeker mensch, enz.
un tal huomo. Zulk een mensch.
in tal guisa. Op zulken wyze, zoodanigen wyze, diergelijke wyze.
tali (cotali) servigietti faceva volontieri. Zulke, diergelijke kleine diensten deed hy gaarne.
egli mi diede un tale colpo sulla testa. Hy gaf my zulk een,

een, dat is, digte, harde, selle slag op het hoofd.

esser condotto a tale. Tot zulken toestand geraakt, vervallen zyn.

vi era un tal gentiluomo. Aldaar was een zeker, een zoodanig edelman.

un tale mi disse. Een zekere heeft my gezegd.

le mie bellezze non sono da tale ne da quale. Myn schoonheid is niet voor deze of gene, dat is, niet voor een ieder, een ygelijk.

il (Signor) tale. De Heer N. N.

la tale de i tali. De N. N. van 't geslacht van N. N.

figliuolo d'un tal Andrea N. Een zoon van een zekeren Andries N.

un tal N. N. Een zeker persoon met name N. N.

Tale, quale. V. Quale, Tale.

guarda se costui è tale quale mi vien descritto. Zie of deze een zoodanige is als hy my beschreven word.

procuriamo d'esser tali quali vogliamo esser tenuti. Laat ons bezorgen, tragten de genente zyn, daar wy voor gehouden, geagt willen worden.

egli è tale quale. Hy is zoo middelmatig, taffen beide, hy is zoo een mensch, enz.

una divozione, astensione &c. tale quale. Zoo een middelmatige aandachtigheid, godvruchtigheid, opmerkenheid, oplettendheid, enz.

Tale, Tal' uno. Ettelijke, zommige.

tal crede &c. Menige geloofst, enz.

tali dissero di si, tali di no. Ettelijke, zommige zeggen ja, zommige neen.

Tale, Tale, word op de volgende wyze begrepen of verstaan, als:

tu sei fedele, e ti conosco per tale. Gy zyt getrouw, en ik kenne, houde u daar voor.

egli è una mala cosa l'esser furbo, ma peggio è l'esser conosciuto per tale. Het is een leelyk ding een quaad, ondeugend mensch, een schelm of deugniet te zyn; maar nog leelyker voor zulk een gehouden te worden.

lo tenevano per letterato benchè non fosse tale. Zy hielden hem voor een geleerde, schoon hy 'er geen was.

Talche. Alzoodat, zoodat. *V. Si che &c.*

Talhora, Tavolta. Zomwylen, zomtyds, bywylen.

Talione, Taglione. Gelijkmatige vergelding.

la pena del talione. De straffe der gelijkmatige vergelding, (als men iemand wederom iets laat lijden 't gene hy aan een ander gepleegt heeft.)

Talente. Op zulk een wyze, zoodaniglijk, dusdaniglijk, enz.

TALENTO. Een talent, dat zeshonderd kroonen dede; ook natuurliike gave, deugd; ook toeneiging, genegenheid, liefde, gunst, begeerte.

duoniffami talenti. Zeer goede, treffelijke, uitnemende gaven, deugden.

a suo talento. Na zyn wil, gevallen, welgevallen; ook na zyne wyze, genegenheid, gewoonte.

talento femminile, poltronesco &c. Vrouwelijke, bloohartige, enz. aart, wyze, neiging.

talento amoroso &c. Verliefde toeneiging of begeerte.

esser di mal talento contro alcuno. Quaad- of onwillig

tegen iemand zyn, iemand afgunstig, niet genegen zyn.

pieno di mal talento. Vol quade, siegte gaven, deugden, ganfch onwillig, qualijke vreden.

Talemare, Attalentare. Met gaven der natuur voorzien; ook begeerte, lust, toeneiging of genogentheid verwekken.

Talento. Met natuurliike gaven, deugden begaafd.

ben talentato. Wel begaafd.

TALIRO, Tallero, Ristallero. Een daalder, ryksdaalder.

TALLO. Een steel van een bloem, enz.

Tallire, Insallire. Hoog opschieten, tot zaad schieten, steelen opschieten.

TALO, Talòne. De hiel; ook de enkel, koor, eenhiltik, daar men eertyds mede spelde in plaats van teerlingen.

una robba lunga fin' a taloni. Een lange rok tot op de hielcn, enkelen.

i taloni delle scarpe. De hielcn aan de schoenen.

TALPA. Een mol, een dier dat onder de aarde
[voect.

TAMARISCO, Tamarico, Tamerigia. Tamariskboom.

TAMBURO. Een trommel.

batter' (dar nel) tamburo. De trommel slaan, roeren, trommelen.

uscir tamburi battenti. Met roetende, slaande trommels uittrekken.

suono di tamburo. Trommelslag.

Tamburino. Een trommelslager; ook een klein kindertrommeleje.

Tambureggiare. De trommel roeren, slaan, trommelen.

Tambureggiamento, Tambureggio. Het getrommel, het slaan, het roeren der trommelen.

TAMIGI. De Teems, een rivier in Engeland.

TAMO. Een made, vleeschworm.

TANA. Het leger, hol of nest van een wild dier.

TANAGLIA &c. V. Tanaglia &c.

TANE', Taneto. Taan, taanverwig.

TANFO. Een doffe stank naar schimmel.

sentir di tanfo. Naar schimmel stinken.

TANGHERO. Een schandelijk, leelyk, vuil, stinkend mensch; ook een plompe, groote, botte boer, een boere vlegel.

TANTAFERA, Tantaferata. Een mengelmoes, een gesnap dat nog begin nog einde heeft.

TANTO, Cotanto. Zoo groot; ook zoo veel.
V. Quanto.

egli vi porta tanto amore che &c. Hy draagt u zoo groote, zoo veel liefde dat, enz.

spese tanti dinari. Hy heeft zoo veel geld uitgegeven.

tante volte gli disse. Ik heb het hem zoo veel reizen, zoo dikmaals gezegd.

tante miserie, tanti peccati. Zoo veel ellenden, zoo veel, zoo groote zonden.

gli farò dar tante, (basse, bastonate.) Ik zal hem zoo veel, zoo digte stokslagen laten geven.

baveva ben tanta barba quanta haveva voi. Hy had wel
200

zoo veel baards , zoo groote , zoo lange baard als gy hebr.
li suoi amici , che tanti erano. Zyne vrienden , die'er zoo veel waren.
tanti sono che &c. Daar zyn 'er zoo veel die , enz. *non sono tanti.* Daar zyn 'er zoo veel niet.
con licenza (pace) d'un tanto uomo. Met verlof van een zoo groot , zoo voornaam , wakker , braaf , beroemd man.
per il dinaro portateci tanto pane. Voor het geld , dat geld brengt ons zoo veel brood , dat is , voor de waardy.
spese dieci milla ducati in tante mercanzie. Hy heeft tien duizend ducaten op zuivere koopmanschap aangelegd.
banno combattuto come tanti poltroni. Zy hebben gevogten als loutere , als zoo veel broekschyters , bloohartige.
sette tantigoffi. Gylieden zyt loutere (alle) gekken.
Tanto , Cotanto. Zoo veel , enz. *V. Quanto.*
tanto d'oro , quanto d'argento. Zoo veel goud als zilver.
tanto fece e tanto disse , che finalmente &c. Hy heeft zoo veel gedaan en gesproken , gezegd , dat hy eindelijk , enz.
mi disse tanto. Hy heeft my zoo veel voorgezwetft.
tanto che vorrai. Zoo veel als gy zult willen , begeeren.
egli seppe finalmente tanto operare che &c. Hy konde , wist eindelijk zoo veel uit te regten of te weegte brengen dat , enz.
non è ancor tanto. Het is nog zoo veel niet ; ook het is nog zoo laat niet ; ook het is nog zoo lang niet.
io non posso starvi tanto. Ik kan daar zoo lang niet blyven.
tanto mi duole , rincrefca. Het doet my zoo zeer , het is my zoo leed.
tanto basti. Laat het daar mede genoeg zyn , het zy daar mede genoeg.
in tanto , fra tanto. Ondertuffchen , middelerwyl , onderwyl , terwyl.
tanto che starò quà. Zoo lang als ik hier zal blyven.
fin' a tanto che &c. Zoo lang tot dat , enz.
tanto è chi non sa governarsi , tanto è chi non ha cervello , cuore &c. Zoo veel is 't , dat is , zoo gaat het als iemand zig niet weet te regeeren , als iemand niet bescheiden is , geen hart heeft , enz.
tanto fanno ancora gli altri. Even dat , zoo , alzo , net alzo maken , doen het ook de anderen.
egli non è da tanto , egli non può tanto. Hy is niet deugdzaam , bequaam daar toe , hy kan zoo veel niet doen.
tanto di pane &c. Zoo veel brood , enz.
non ne darei tanto. Ik zoude daar zoo veel niet voor geven.
un tanto al mese. Zoo veel alle maand.
per un tanto. Voor zoo veel , dat is , om of voor een zeker , genaamd , bescheide (stuk gelds.)
egbi hebbe 10. scudi ed il suo fratello cotanto. Hy heeft tien kroonen bekomen , gekregen , en zyn broeder net , even zoo veel. *V. Altretanto.*
Tanto. Zoo , zoo zeer , zoo wel , zoo veel.

rimase tanto contento. Hy was zoo vergenoegd , te vreden , voldaan.
tanto ammalato &c. Zoo ziek , zoo zeer ziek of krank , enz.
tanto l'uno quanto l'altro. Zo wel den een als den ander datemi *tanto quanto basta.* Geef my zoo veel als genoeg is.
questa cosa gli dispiacque tanto. Dat ding heeft hem zoo qualijk behaagt , bevallen , zoo zeer mishaagt , misvallen.
una barba &c. tanto fatta. Een zoo groote baard , enz.
tanto ci amò Iddio &c. Zoo zeer heeft ons God bemind , zoo lief heeft ons God gehad , enz.
tanto stette in quel luogo. Zoo lang is hy op dezelfde plaats gebleven.
tanto piu , tanto meno. Zoo veel te meer , zoo veel te weiniger , des te meer , des te weiniger of minder.
tanto meglio , tanto peggio &c. Zoo veel te beter , zoo veel te slijmer , arger , enz.
per questa volta tanto. Maar alleen voor ditmaal , deze reis.
Tanto che &c. Zoo dat , alzo dat , tot dat , enz.
egli cominciò a tremare , tanto che &c. Hy begon te zidderen , beven , alzo dat , enz.
egli ne tiene il monopolio , tanto che lo dobbiamo prendere da lui. Hy heeft de in- en uitkoop alleen daar van , zoo dat wy noodzakelijk van hem moeten nemen of koopen.
aspettiamo tanto che passi la pioggia. Laat ons wagten tot dat de regen ophoud.
per tanto. Deswegen , te dier oorzaak.
per tanto non (non per tanto) lascierà di venire. Hy zal deswegen niet nalaten te komen.
Tantino , un Tantino. Een klein weinige , een klein beetje.
aspettate , datemeste &c. un tantino. Wagt een klein weinige , geef my een klein beetje daar van.
Tantissimo. Aantonds , zoo aantonds , terstond , straks ten eersten.
TAPPETO, *Tappeto.* Een tapyt.
tapeto Persiano , Turchesco &c. Een Persiaans , Turksch tapyt.
metter sul tapeto. Op het tapyt brengen , dat is , in den Raad voorlaan , voordragen , voorstellen , te bedenken , te beraadlaan geven , op de baan brengen.
Tappezzeria. Tapissery , tapytwerk.
Tappezziere. Een tapytwerker , tapytwever ; ook een tapissier , iemand die over de tapyten gestelt is.
Tappezzare &c. V. Instapezzare &c.
TAPINO, *Tapinello.* Ellendig , rampzalig , ongelukkig , rampspoedig.
andar tapino. Ellendig , ongelukkig , rampzalig ; rampspoediggaan , zwerven.
Tapinare. V. Sopra.
andar tapinando &c. V. Sopra.
TAPPET, Quartieren , proviant- of voorraadhuizen.
TARRA, *Tarya.* Tar of tarra , dat is , 't geen voor 't hout of vuiligheid by zommige waren afgaat.
altro bisogna per vivere , che usci ed asci , altro che torre e tarre.

tarra. Daar is meer van noden om te leven als deuren en planken, tootens en tarra, dat is, een groot huis en veel huisraad is niet genoeg om te leven, daar behoort ook eeten toe.

Tarare, Taraggiare. Den tar of tarra afwegen of afrekenen.

TARANTELLA, Tarantello. Een zeevisch alzoo genaamd.

TARANTOLA. Een tarantel, een zoogenaamd vergiftig gedierde.
mosfo dallata ransola, tarantolato. Van een zoodanig vergiftig gedierde gebeten.

TARCHIARE. In de ronde, in 't rond pakken.
Tarchiatio. In 't rond ingepakt. *Met*. Lyvig, gezet, gedrongen, ver.

TARDO. Langzaam, traag, luy, vadzig, loom; ook onverstandig; ook laat.

esser tar do e lento in qualche cosa. Langzaam, luy, traag en loom ergens in zyn.

frutti tardi. Late ooft, vrugten, winterooft, wintervrugten.

tardi spiri. Al te late zugten.

tardi soccorsi. Langzame, trage, al te late hulpe, *l'ora era già tarda*. Het was al laat.

troppo tar do. Al te langzaam, al te traag, al te laat.

Tardo. Tragelijk, langzaamlijk, loomelijk, luijelijk, enz.

moverfi tar do. Zig langzaam, traag bewegen.

al più tar do. Op het alderlangzaamst; ook op het alderlaatste, al te laat.

Tardi. Laat, te laat.

troppo tardi. Al te laat.

venir, giunger, arrivare &c. tardi. Laat komen, aankomen, enz.

tardi s'accorse dell'inganno. Hy merkte, zag het bedrog al te laat.

egli è già tardi. Het is al te laat.

una sera al tardi (in sul tardi). Een avond laat, laat op een avond.

Tardetto. Wat of weinig langzaam, traag, luy, vadzig, loom.

Tardamente. Langzaam, tragelijk, luyelijk.

Tardezza. Langzaamheid, traagheid, luyheid, loomheid.

Tardare. Dralen, vertragen, vertoeven, uitstellen, verschuiven, verlangen, ophouden.

non tardate di venire. Kom maar aanstonds, blyf niet lang uit, vertoef niet te komen.

verrà e non tarderà. Hy zal komen, en niet lang uitblyven, vertoeven.

il peso mi tarda. De last, het pak houd my op, bezwaard my.

tardar il soccorso, il pagamento, il ritorno &c. Lang met de bystand, met de betaling, met de wederkomst ophouden, vertoeven, dralen.

Tardante. Die zig lang ophoud: een draalder, vertoever, een trentelaar.

Tardato. Dat lang uitgesteld, verschoven, opgehouden is, dat lang agtergebleven, uitgebleven heeft.

T O M. L.

Tardanza. Langzaamheid, draling, vertoeving, vertraging, verschuiving, ophouding; ook traagheid, luyheid.

TARENCO. De voet van een kompas daar de naald op staat.

TARGA. Een schild, rondasch.

Targato. Met een schild of rondasch gewapend.

TARIFFA. Een tollyst.

TARLICE, Tarlicetta, Terlisetta. Een soort van linnen, om matrassen van te maken.
terlisette da stramazzo, materazzo. Bedzwillig, beddetrijje, beddetyk.

TARLO, Taruolo. Een houtworm.

l'amor del tarlo. De houtworms liefde, dat is, eigenliefde, eigenbaat.

Tarlato, tarloso. Van de houtworm gegeten, wormig, wormstekig. *V. Intarlare &c.*

TARMA. Mot, zeker beesje dat kleederen, boeken, enz. knaagt.

Farmfo. Mottig, van de motten geknaagt.

Tarmare &c. V. Intarmare &c.

TAROCCHI. Een soort van speelkaarten.

Re di tarocchi. Een Koning in die kaarten.

giuocar a' tarocchi. Met zoodanige kaarten spelen.

Turoccare. V. Sopra.

TARPARE. Stompen, afstompen, affnyden, afhakken, korten, af korten; ook beschadigen, stomp, bot maken.

tarpar le ale ad un' uccello. Een vogel de vleugelen affnyden, korten.

tarpar le unghie. De nagels affnyden, korten.

tarpar il ferri. De werkyzers stomp, bot maken.

Tarpato. Gestompt, afgestompt, afgesneden, afgehakt, afgehouden, enz. stomp of bot gemaakt.

ferritarpati. Stompe, botte, afgesleete werkyzers.

TARRA &c. V. Tara &c.

TARSIA. Ingeleide beeldsnijders of schrynwerkers arbeid.

Tarsiare &c. V. Intarsiare.

TARTAGLIARE. Stamelen, lippen, hakkelen, stooten in 't spreken.

Tartaglione, tartaglio. Een stamelaar, hakkelaar, lipser, enz.

TARTANA. Een Tarrane; een zeker schip alzoo genaamd.

TARTARIA. Tartarië, een zeer groot gewest in Asië.

Tartaresco, tartato. Van Tartarië.

TARTARO. Wynsteen. *Met*. De helle.

Tartareo, tartarino. Dat van wynsteen is.

TARTARUCA, Tarteruca, tartaruga. Schildpad.
stuccietto di tartaruca. Een doosje, kookertje van schildpad.

TARTASSARE. Blont en blaauw slaan.

TARTUFO, Tartufo. Aardappel.

li tartufi non sono per chi li cava. De aardappelen zyn niet voor de gene die ze graaft.

TARULLARE. Zweeren, vloeken, God lasteren.

Tarullo. Een vloeker, zweerder, Godslasteraar.

L I I I I I.

T A R.

T A R U O L O. Een zweer van de Spaansche pokken die invreet.
Taruolare, Intaruolare. De Spaansche pokken krygen, daar mede besmet zyn.
T A S C A. Een taszak, weizak, knapzak, buidel, beurs, enz.
metter' in tasca. Heimelijk, stil in de tas of zak steken, dat is, terug of aan een kant leggen, voor zig zelve behouden.
Taschetta, tascauella. Een tasje, zakje, buideltje, beursje.
Tascoccia. Tas of beurs in de kleederen, broekzak.
Tascóna. Een groote tas of weizak, knapzak.
T A S S A. Tax, schatting, waardering.
metter la tassa, far la tassa. De tax maken, schatten, waarden, aanslaan.
imporre una certa tassa. Een zekere tax, schatting, belasting opleggen.
Tassare. Schatten, waarden; ook berispen, heimelijk bestraffen.
tassar' i cattivi costumi &c. di alcuno. Iemands quade zeden, gewoontens berispen, bestraffen.
Tassatore. Een die de schatting instelt.
T A S S O. Ype, Ypeboom of Taxisboom; ook een zeker dier alzoo genaamd; ook een klein aanbeeldje, of anders een schroeftok.
T A S T A R E, Attastare. Tasten, betasten, met de handen tasten en grypen als de blinden doen, voelen, bevoelen. *Met.* Bezoeken, probeeren, beproeven, smaken, proeven, enz. *Met.* Onderzoeken, naspeuren, navorschen, enz.
tastar la piaga. Een wonde met het wondzyer betasten hoe diep zy is.
tastar' il polso. De pols voelen. *Met.* Navorschen, naspeuren, onderzoeken. *V. Polso, Toccare.*
tastar' il vino. De wyn proeven, smaken.
tastar', tasteggiar' il liuto, la chitarra, l'organo. De luit, cithar, den orgel met de vingers probeeren, bezoeken, stellen, overeenstemmend maken, een weinig daar op slaan of spelen.
non tasteggiate questa corda. Roer deze luit niet, ontstelze niet. *Met.* Spreek niet van deze zaak, meld 'er niet van, maak 'er geen gewag van.
Tasta, tastiera, tastetta. Wondzyer, proefzyer van de wondheelders; ook het plukfel of de wicken die zy in de wonden steken of leggen.
Tastime, tasto, tasti, Attasti. De klavier van een speeltuig of orgel; ook de greep of hals van een luit, enz.
soccar' i tasti. De klavier met de vinger aanraken, roeren.
Tasto, tastone, tastoni. Tastelijks, by den tast.
andar', cercar' al tasto, tastoni. In 't donker tasten, maar tastend, voelend gaan zoeken.
T A T A. (Een kinderwoord) Taat, dat is, vader.
Tatamellare. Taat zeggen; ook spreken, als de kleine kindertjes; ook met de kleine kindertjes praten, spreken.
Tatamella, satamelle. Zulk kinderpraat. *Met.* Kinderwerk, kindsche wyze of manier.

Tatamello, tatamellino. Een klein lief kindje, dat al begint te praten.
T A T T E R A, Tattere. Bleineu, blaren, of puisten aan den aars: aanbeyen; ook allerley schaamagtige gesteltenisse in 't gemeen; ook een menigte van geringe zaken.
T A T T O. Aanrakinge, aanroeriuge, het gevoel (een der vyf zinnen;) ook de toets in de speel- of zangkonst.
il senso del tatto. V. Sopra.
T A V A N O. Een koeflieg, paardevlieg, een brem, wesp. *V. Tafano.*
T A V E R N A. Een hutte, herberg, winkel, kraam, drinkwinkel, enz.
andar' alle taverne, frequentar le taverne. In de herberg, in de kroeg gaan, de drinkwinkels dikwils gaan bezoeken.
Tavernetta. Een slegt, gemeen herbergje, kroegje.
Taverniere, tavernaio. Een herbergier, een waard; ook iemand die dikwils in de herbergen of drinkwinkels gevonden word.
Taverneggiare. De herbergen, of drinkwinkels dikwils bezoeken.
T A V O L A. Een berd of bord, plank, tafel, tafereel; ook een vierhoekig of vierkantig vlak ding; ook een schryftafel; ook een register, blad wyzer, aanwyzer, lyst, rol, enz.
bandir (imbandir) la tavola. V. Bandire.
metter le tavole. De tafeldekken, de spys opdragen, opzetten, opdissen.
metter', porr', portar' in tavola. V. Sopra.
levar, sparechiar la tavola, le tavole. De tafel opnemen, de spys van de tafel dragen, wegnemen.
metter (far) tavole. Tafel, dat is, gastmaal, ordinatis houden.
far, tener buona tavola. Een goede tafel houden, dat is, zig zeer wellaten opdissen.
andar', metterfi, ponerfi a tavola. Aan den disch gaan, zig aan den disch, aan de tafel zetten.
star', seder' a tavola. Aan de tafel staan, zitten.
servir' a tavola. De tafeldienen, oppassen.
levarsi da tavola. Van den disch, van de tafel gaan, opstaan.
con riverenza della tavola. Met eerbiedigheid der spys, met verlof aan de tafel te spreken.
baver la tavola, servir per la tavola. De tafel hebben, voor de kost dienen.
tavola franca, ritonda, bandita. Vrye, ronde, ope tafel, ridderlijke tafel.
una tavola dipinta. Een geschilderde tafel. *V. Quadro.*
far una tavola delle cose più notabili. Een tafel, dat is, een register of aantekening van de aanmerkelijkste, merkwaardigste dingeu maken.
scriver' in una tavola. Op een tafel, lyst of register schryven.
tavole della legge. De tafelen der wet.
tavola di diamante. Een tafelfteen, een vierkante diamant.
Tavole. De steenen in het tiktak- of verkeerbord.

TAV. TAU. TAZ. TE. TEA. TED.

giuoco di poche tavole. Een spel van weinig steenen, een negre zaak.

Tavolasta, tavololette. Een tafeltje, schryftafeltje, bordje, plankje; ook een schilderbordje.

Tavolino. Tafeltje; ook bordje, plankje, tafereeltje.

Tavoluccia, tavolaccio. Een groote ongeschikte tafel; ook een ongeschafd bord, plank; ook een lang schild van hout.

Tavolière. Een speeltafel; ook een speelbord, tiktaf of verkeerbord.

giuocar su'l tavolière. In 't bord spelen, tiktakken, verkeeren.

metter qualche cosa sul tavolière. Iets in 't bord, speelbord opzetten. *Met.* Iets om te beraadslagen voordragen, voorstellen, of den raad om te bedenken voorleggen; ook iemand tot de verkiezing voordragen, voorstellen. *Met.* In gevaar, in de waagschaal zetten, itellen.

metter' il suo bene sul tavolière. Zyn goed en middelen in gevaar of in de waagschaal zetten, stellen, het zelve daar aan wagen.

esser su'l tavolière. Op de speeltafel staan, dat is, ergens van verhandeld worden; ook in gevaar, in de waagschaal staan.

Tavolare &c. V. Intavolare.

Tavoláto. Met borden, planken of tafereelen beflagen, getafeld; ook de zolder, het gewelf.

Tavolatura &c. V. Intavolatura.

TAURO. Het hemelsch teken de Stier.

TAZZA. Een drinkschaal.

bever alla tazza. Uit de schaal drinken.

Tazzetta. Een kleine schaal, schaalje, drinkschaaltje.

Tazzóne. Een groote schaal, drinkschaal.

TE, TÈ! Een stem of geroep om de honden te lokken.

TE. Uw.

di te, a te, te, da te, per te &c. Van u, uw, aan u, u, van of door u, voor u, enz.

Te, in plaats van *ti*, by de woordjes *lo, la, li, le, telo, tela &c.*

io telodard &c. Ik zal 't u geven.

Teco. Met u of by u zelve.

con teo, con esso teo. V. Sopra.

teco medesimo. Met; ook by u zelve.

TEATRO. Een Tooneel, of Schouwburg.

comparir su'l teatro. Op het tooneel verschynen, treden.

opera, cose &c. da teatro. Een schouwspel, dingen, enz. die tot, of op het schouwburg behooren.

Teatrále. Van, of tot een tooneel of schouwburg behoorende.

opera teatrale. Een schouwspel.

TEDESCO. Een Duitscher, Hoogduitscher.

terra Tedesca. Duitschland, Hoogduitschland.

lingua Tedesca. De Duitsche, Hoogduitsche spraak of taal.

candor tedesco, sincerità, confidenza tedesca. Duitsche opregtigheid, rechtshapenheid of openhartigheid, vertrouwelijkheid.

bever', brindeggiar', viver', stravizzar' &c. alla tedesca. Op goed Duitsch, dat is, lustig, wakker,

TED. TEG. TEL. 1005

sterk drinken of zuipen, toedrinken, feven, teeren, smullen, slempen, enz.

un Tedesco, i Tedeschi. Een Duitscher, Hoogduitscher, de Duitschen, Hoogduitschen.

Tedescarsi, Intedescarsi. Zig de wyze of manier der Duitschen aanmatigen of aanwennen; ook Duitsch geziut worden of zyn.

TEDIO. Verdriet, droefheid, rouw, bekommernis, hartzeer.

apportar tedio. Verdriet, droefheid bybrengen, veroorzaken, moeilijk, verdrietelijk zyn.

tener' uno a tedio. Iemand lang in verdriet, droefheid houden, ophouden.

Tediare, Attediare. V. Sopra.

Tediarsi, Attediarsi, Intediarsi. Verdrietig, bedroefd, bekommerd worden.

Tediato, Attediato, Intediato. Verdrietig, bedroefd, bekommerd, moede, lastig geworden.

Tedióso. Verdrietelijk, verdriet, droefheid veroorzakende, bekommerlijk, bezwaarlijk, onlustig, enz.

TEGAMB. Een aarde pan.

TEGGHIA. Een pan.

teggia da carrozza, da carri. Een karosdekzel, het verhemeltzel van een karos.

Teggiatta. Een kleine pan.

TEGOLA, Tegolo. Een ticchel, ticchelsteen, of dakpan.

Tegolaia. Een ticchelhut, ticchelloos.

Tegolaio. Een ticchelbrander, ticchel- of pannebakker.

Tegolare, Integolare. Met ticchelsteenen of pannen dekken.

Tegolato, Integolato. Met ticchelsteenen of dakpannen gedekt.

Tegolatura, Integolatura. De dekking met ticchelsteenen of dakpannen.

TELA. Een webbe, linnen, lynwaat, linnedoek; ook een webbe van linnen.

tela di lino, canape, canavaccio, costone &c. Een linne doek, webbe van linnen, of vlas, hennip, webbe van boomwol, enz.

tela di ragno. Spinneweb.

tela di Olanda, Cambrai. Hollands lynwaat, linnen, kamerdoek.

tela fitta, lasca, chiara, fina, grossa &c. Vast gewerkt of geweven, los, dun, helder, fyn, grof, enz. lynwaat.

tela di Olmo &c. Ulmer lynwaat, of lynwaat van Ulm, enz.

tela fina. Fyn linnen.

tela stramazze, terlicette. Linnen om matrassen van te maken.

coprir di tele, (intelare) Met linne doeken, met lynwaat behangen, bekleeden.

Teaccia. Grof lynwaat, grof linnen, pakdoek.

Teletta, telerina, teliccina. Zagt, dun lynwaat.

teletta d'oro, argento. Goud-, zilverdoek.

Teláio, teláro. Een weversstoel; ook een raam daar men iets op spant.

Teláma, telámi, telaríe. Allerley lynwaat; ook veel linnen stof by malkanderen.
Telaría. V. Sopra. Linnchandel of koopmanschap.
Telarubó, telarino. Een linneverkoper, een koopmanschap in lynwaat; ook een linneweaver.
T E M A. Een voorstelling, onderwerp, of stoffe van een redenaar; ook vreeze. *V. Tenere.*
T E M A L O, Témolo. Een visch alzoogenaamd.
T E M B R A R I O. Roekeloos, ligtvaardig, onbedagt, onvoorzigtig, vermetel.
far giudicio temerario. Een roekeloos, onbedagt oordeel vellen.
un' ardire temerario. Een roekeloos, vermetel, stout bestaan.
Temerariamente. Roekelooselijk, ligtvaardiglijk, vermetelijk, onbedagtelijk.
Temerità. Roekeloosheid, vermetelheid, onbedagzaamheid, ligtvaardigheid, enz.
T E M E R E. Vreezen, zorgen, in vrees of in zorg staan, zyn.
temer' Iddio. God vreezen.
temer forte, grandemente. Zeer vreezen, in groote vrees staan.
temer qualche cosa, di qualche cosa. Iets vreezen, ergens voor vreezen.
far si temere. Zig doen vreezen, ontzien; ook een aanzien, agting maken.
non temere. Vrees niet, schrik of ontzet, ontstel u niet.
temo che non venga. Ik vrees, ik zorg, ben bedugt dat hy komen mogt.
temeva non soprangiunse il marito. Zy vreesde dat haar man daar op aan mogt komen.
non vi è da temere niente. Daar ontrent is niet te vreezen, het heeft geen nood.
Temente. Vreezend, zorgend, enz.
un' buomo da bene e temente Iddio; (d'Iddio.) Een deugdzaam, godvreezend, godvrugtig, godzalig mensch.
Temente. Gevreesd; ook regt om te vreezen.
il suo temuto imperio. Zyn gevreesde ryk, gevreesde regeering.
Tema, temenza. Vrees, zorg.
baver tema. Vreezen, zorgen, vrees, zorg hebben.
per tema del padre, del marito. Uit vrees des vaders, des mans.
Temore. V. Timore &c.
T E M P E L L A R E. Langzaam, zagtyes schudden, waggelen, roeren, bewegen. *Met.* In zorg en twyffel staan, twyffelen, bedugt zyn, nog zonder besluit zyn, niet weten wat men verkiezen zal; ook zagtyes klinken, geluid geven of maken.
tempellar colle gambe. Met de beenen slingeren, schudden.
le campane tempellavano tutto il di. De klokken klonken, klepten den ganschen dag.
tempellar sulla una spinetta, sulla chitarra, sul violino &c. Op een klavecimbel klepperen, op de cithar of luit kratfen, op de viool stryken.
l'animo gli tempella. Het gemoed waggelt, wankelt

hem, dat is, hy is bevreesd; ook hy staat nog in twyffel.
Tempellamento. Een geschud, gewagel, geroer, beweging; ook een geluid, een geklep; ook een twyffeling, drenteling, draling.
Tempellone. Een drentelaar, een bevreesd, verstaagt mensch, die nergens toe kan besluiten.
T E M P E R A R E, Attemperare, Contemperare. Matigen, regelen, schikken; ook verzoeten, verzagten, vermurwen, te vreden stellen, verligten, enz.
temperar gli humori. De vogtigheden, de humeuren matigen.
temperar' i colori. De verwen mengen.
temperar' il vino con acqua. De wyn met water mengen, matigen. *V. Ditemperare.*
Iddio tempera le cose dell' Universo, Iddio tempera le sorti. God matigt, schikt, regeld alle wereldsche zaken, God schikt het lot.
temperar' un' borivolo. Een uurwerk rigten, stellen.
temperar le vele. De zeilen alzoo spannen dat zy alle winden konnen vangen.
temperar la penna. Een pen, schryfspen snyder, versnyder, gereed maken.
temperar (temprar) spada, coltelli, lamme, lime, corazze. Degens, messen, klingen, vylen, harnassen harden, hard maken.
temperar' il caldo, il freddo. De hitte, de koude, enz. matigen, verzagten, enz.
temperar' il dolore, l'allegrezza, il soverchio appetito &c. De smart of pyn verzagten, verzoeten, de vreugde, de al te groote begeerte of drift, enz. matigen.
temperar le spese &c. De uitgiften, enz. matigen, in-trekken.
temperar', attemperar' il rigore della giustizia, temperar la pena, il castigo. De straffe matigen, verzagten, verligten.
Temperante. Matig, bezadigd, gematigd, enz.
Temperato. Gematigd, bezadigd, getemperd; ook deugdzaam, kuisch, ingetogen, enz.
caldo, freddo &c. temperato. Matige, middelmatige, verdragelijke koude, enz.
regione temperata, clima temperato. Een getemperde, woonbare lugtstreek, (die niet te heet nog te koud is.)
un mangiar, bever &c. temperato. Een matig eeten en drinken, enz.
vino temperato. Een gewaterde wyn, wyn die met water getemperd, gematigd is.
humori temperati. Gematigde, getemperde vogtigheden, humeuren.
spese temperate. Matige, middelmatige, verdragelijke onkosten.
un borivolo mal temperato, (stemperato.) Een ontsfelde, versfelde, afgelope uurwerk.
spada, lamme, corazza, temperato a tutte le pruove. Een degen, lemmer of kling, harnasch op alle proeven wel gehard.
un' buomo temperato, persona temperata, (temperante.)
 Ecu

Een matig, deugdzaam mensch, die zig weet te matigen, te bedwingen, beteugelen.

Temperamente, *temperamente*. Matig, matiglijk, met matigheid.

mangiar, *bever* &c. *temperamente*. Matig eeten en drinken, enz.

spender, *traffularsi* &c. *temperamente*. Matig, met matigheid, met bescheidenheid geld uitgeven, zig verlustigen, enz.

riprander, *batter* &c. *uno temperamente*. Iemand met bescheidenheid straffen, kastyden, slaan, enz.

Temperativo. Dat magt heeft te temperen, of te matigen.

Temperamento. De vermenging of vogt en deszelfs gesteltheit, eigenschap of natuur.

temperamento de gli umori. V. *Sopra*.

temperamento dell' aria, *del clima*. De gesteltheit van de lugt, de getempertheit des hemels.

temperamento malinconico, *flemmatico*, (*humido*,) *sanguineo*, *caldo*, *secco*, *freldo*, *humido*, *buono*, *cattivo* &c. Zwaarmoedige, slymerige, vogtige, bloedryke, heete, drooge, koude, goede, quade of booze gesteltheit des lichaams, of der natuur.

V. *Complezione*.

Temperanza Matigheid, bescheidenheid, middelmatigheid, tugt.

raffrenar i moti *disordinati colla temperanza*. De onordentelijke begeertens, driften met de matigheid bedwingen, beteugelen.

Temperarino, *temperino*. Een pennemesje.

Temperatura. Matiging, verzoeting, verzagting; ook gefchapenheid, gesteltheit, eigenschap.

temperatura della penna. De versnyding der penne, schryfpenne.

Temperie. Matigheid, middelmatigheid, regte vermenging, getempertheit en goede gesteltheit.

la temperie del clima, *del' aria*, *de gli umori* &c. De gematigheid, getempertheit, gesteltheit des hemels, der lugt, der vogten.

Tempra. De harding der snydende wapenen. Met. Geschapenheid, gesteltheit, eigenschap, natuur.

dar la tempra. Harden, de harding geven.

una lamma di finissima tempra. Een wel gehard, zeer goed lemmer, goede kling

io so ben di che tempra sia. Ik weet wel hoe hy geschapen, gesteld is, ik ken hem en zyn natuur van buiten en van binnen.

le cose stanno in cattiva tempra. De zaken staan slecht, kwalijk.

adesso lo troverete in buona tempra. Nu zult gy hem in een goede luim, opehartig vinden.

TEMPESTA. Onweder, storm; ook donderbuy.

tempesta di mare. Een storm op de zee.

tempesta di animo. Ongestuiumigheid, ongerustigheid des gemoeds.

le vigne, *le biade furono* &c. *asterrate* &c. *dalla tempesta*. De wyngaarden, het koren, enz. is door onweder, hagelbuyen, donderbuyen nedergeslagen geworden.

una tempesta di tiri, *moschettate*, *bastionate* &c. Een

hagelbuy van schooten, musketschooten, van stokslagen, enz.

Tempestoso. Stormmagtig, vol stormen, of onweder, stormen onderhevig.

tempestose onde. Stormmagtige, onstuimige golven, baren.

parole tempestose. Onstuimige woorden.

tempestose emergenze. Onstuimige, zeer wederwaardige en harde voorvallen.

Tempestosamente. Op een onstuimige wyze, gelyk als een buy, vlag of onweder; ook op een razende, tierende, woedende wyze of manier.

entrar, *parlar* &c. *tempestosamente*. Onstuimig invallen, spreken.

Tempestare. Onstuimig worden, stormen; ook hagen, buyen; ook razen, tieren, woeden, bulderen, enz. ook plagen, quellen, enz.

il mare cominciò a tempestare. De zee begon onstuimig te worden.

tempestar tutto il mondo. De gansche wereld oproerig maken, in de wapenen brengen.

non restava di tempestarlo. Hy hiel niet op van hem te zeggen, te plagen en boos te maken.

tempestar una corona di perle, *di gioie*. Een kroon met paarden en edelgesteentens zoo dicht bezetten als of het daar op gehagelt had.

cominciò a tempestar in casa. Hy begon in huis te donderen, te slaan, te smijten, te tieren, te razen, te schreeuwen, enz.

Tempestato. Zoo dicht bezet, bedekt als of het daar op gehagelt had.

una corona &c. *tempestatata di perle*. Een kroon dicht met paarden bezet.

TEMPESTIVO. Tydig, dat op de regte of op zyn tyd geschied of gedaan word.

Tempestivamente. Tydiglijk, op de regte tyd, ter gelegener tyd.

TEMPIA, *le tempie*. De slaap van 't hoofd.

Tempiatura. V. *Sopra*.

di tempiatura larga. Die breede slapen aan 't hoofd [heeft.

Tempiale. Dat de slaap van 't hoofd bedekt of dezelve [helpt.

tempiali della mitria. De afhangende strikken aan een Myter of Bisschops kap of muts.

TEMPIO. Een Tempel, een Kerk.

il Tempio di Salomone. De Tempel van Salomon.

il sacro tempio. De heilige tempel.

tempio dello Spirito santo. Een tempel of kerk van den Heiligen Geest.

Tempietto. Een klein tempeltje of kerkje.

Tempione. Een groote tempel of kerk; ook een stoot of slag op de slaap van 't hoofd.

Tempiere. Een Tempelheer (een nooit afgeschafte Ridderorder.)

TEMPO. De tyd; ook gelegenheid, tyd en wyl; ook de tyd, maat, de slag, de maat in de zangkunst, enz. ook de misse, jaarmarkt.

un' uomo di tempo. Een bedaagd man, een mau van jaren.

un'buomo del medesimo tempo. Een mensch van de zelfde tyd of jaren, iemand die van de zelfde ouderdom is.

baver, non baver tempo, (il tempo.) De tyd, gelegenheid hebben, niet hebben.

passar' il tempo con qualche cosa. V. Passare.

passatempo. V. Sopra.

spazio di tempo. V. Sopra.

tempo convenevole, debito, vero, opportuno, comodo, accomodato, certo &c. Betamelijke, bequame, regte, ware, gelegene, gemakkelijke, gevoegelijke, zekere, enz. tyd.

gran tempo, molto tempo. Groote of langen tyd, veel tyd.

assai tempo. Genoegzame tyd, tamelijk lang, lang genoeg.

già gran tempo. Allang, reeds langen tyd.

gran tempo fa. 't Is al lang tyd.

di gran tempo. Al over lang, al over langen tyd.

di tempo in tempo. Van den eenen tyd tot den anderen, van tyd tot tyd.

col tempo. Met 'ertyd, allengsjes, middelwyl.

in poco tempo. In weinigtids, in een kleine wyl.

nel processo di tempo. Middelwyl, by gevolg van tyd.

quanto tempo è che? &c. Hoe veel tyd, hoe lang is 't dat? enz.

un tempo miserabile, grave, triste. Een rampzalige, zware, bedroefde tyd.

perder' il tempo. De tyd verliezen, verwaarloozen.

Met. Voor niet, te vergeefs arbeiden of werken.

accomodar' si al tempo. Zig naar den tyd schikken, voegen. *V. Temporeggiare.*

oomprar', vender' &c. a tempo. Op tyd, op credit koopen, verkoopen, enz.

ben-cho la fortuna a tempo paia prosperevole. Alhoewel het geluk een tyd lang gunstig schynt te zyn.

a tempo cangierà la tua bellezza. Met 'ertyd, te zyuer tyd zal uwe schoonheid veranderen.

venir', arrivar' &c. a tempo. Van pas, ter regter, gelegener tyd komen, aankomen, enz.

al tempo parlori un figliuolo maschio. Als nu de tyd quam, genaakte, baarde zy een zontje.

motto detto a tempo. Een woord te regter tyd gesproken.

per tempo. Vroeg, des morgens, by tyds. [keu.]

venir per tempo, (per tempissimo.) Vroeg, by tyds komen.

fuori di tempo. Uit de tyd, ter ongelegener tyd, ontydig.

avanti tempo. Voor den tyd.

morir' avanti (innanzi) tempo. Voor den tyd sterven.

tempo su che &c. Ik denke aan de aangename tyd dat, enz.

un tempo. Eenmaal; ook voor dezen; ook een tyd lang.

un tempo le voleva bene. Voor dezen; ook een tyd lang beminde hy haar.

nel medesimo tempo, in (ad) un tempo. In de zelfde tyd, in eene tyd, dat is, tegelijk.

in quel tempo. Ter zelve tyd, doenmaals.

al mio, tuo, suo, nostro, vostro &c. tempo. Te myner, uwer, zyner, onzer, ulieder, enz. tyd.

gli autori &c. del nostro tempo. Deschryvers, enz. van onze tyd, die in onze tyd geleefd hebben.

al tempo d'Agosto, della vendemmia. In de maand van Augustus, in de Herfstmaand, in de Wynmaand.

ne' tempi passati. In voorlede tyden, voor dezen, certijds.

nel tempo che Berta filava. In de tijd als Berta spon.

tempo d'inverno, d'està. Wintertijd, somertijd.

secondo i ritti di quei tempi. Volgens het gebruik, de gewoonte, manier, zeden van dien tijd, die in die tijd in zwang gingen.

tempi calamitosi, miseri, ferai. Jammerlijke, ongelukkige, ellendige, yzere, dat is, moeilijke, verdierige tijden of beloop.

attender' il tempo ed' il luogo. De bequame tyd en gelegenheid van de plaats verwagten, afwagten.

dar, baver tempo di fuggire &c. Iemand tijd, gelegenheid geven, gelegenheid hebben om te vlugten, enz.

adesso mi pare tempo di &c. Nu dunkt het my tyd te zyn, nu dunkt my dat het tijd is van, enz.

tempo viene chi può aspettare. De tijd komt, alles komt eindelijk die maar wagten kan.

chi ha tempo, non aspetti tempo. Die tijd heeft, wagt niet op de tijd.

non si lasci tempo al tempo. Men moet de tijd geen tijd, geen verder tijd laten, dat is, men moet de gelegenheid waarnemen.

tutti quei vinfreschi &c. che portava il tempo. Alle de verfrissingen en verversingen, die doen ter tyd te bekomen, te krygen waren. *V. Stagione.*

Tempo. Weder, tyd.

egli fu bel tempo, cattivo, brutto tempo. Het is schoon, slecht of quaad, vuil of morsig weder.

tempo chiaro, sereno, bello. Helder, klaar weder, schoone tyd.

tempo nuovoloso, nebbioso, acquoso, pioveso, guazzoso, torbido, fosco, fiero, tempestoso, caldo, freddo. Wolkagtig, donkeragtig, duister, nevelagtig, mistig, wateragtig, regenagtig, nat, betrokke, onstuimig, heet, zoel, koud weder.

il tempo va rasserinandosi, cangiandosi, rischiarandosi. Het weder heldert, klaart zig weder op, het heldert zig weder, het word weder schoon weer.

il tempo della musica. De maat in de zangkunst.

il tempo dell'orivolo. Het onrust in een uurwerk.

prender' il tempo, tempo. Zijne tyd, zyn slag, zyne maat nemen.

nel medesimo tempo. In de zelfde tijd, op het zelfde pas. *V. Misura.*

dar' si, pigliarsi, prender' si, baver buon (bel tempo.) Zig goede dagen geven, goede dagen, of zijn gemak nemen, wel leven, zig goed doen, verlustigen, vermaken, lustig, vrolijk zyn, zig lustig, vrolijk maken.

amico del buon tempo. Een vriend zoo lang als 't vermakelijk gaat; ook iemand die gaarne goede dagen heeft.

voi havete bel tempo. Gy hebt goed doen.

Tempicciuolo. Een lustig, vermakelijk, genoegelijk tyd.

tydje, dat is, een goed gemoedje, een vrolijk gemoed.

prendersi un tempicciuolo da matti. Goede moed nemen, scheppen, wel te vreden zyn, zig eens regt lustig, vrolijk maken.

Tempone. V. Sopra.

far tempone. Wellevē, goede dagen hebben, zig lustig, vrolijk maken.

Tempora, le quattro tempora. Quattertemper, de vasten van de vier getyden des jaars.

Temporale. Tydelijk, vergankelijk, aardfch, wereldfch; ook een onweder, een storm, tydelijke, vergankelijke dingen.

cosa temporali, beni &c. temporali. Tydelijke, vergankelijke zaken, tydelijke goederen.

governatore &c. in temporalibus. Een regeerder, bestierder van tydelijke zaken.

giurisdizione &c. temporale. Geregtsdwang, regtsgebied in wereldlijke of tydelijke zaken.

un cattivo temporale. Een quaad, slegt, vuil, morsig weder.

Temporahente. Tydelijke wyze, voor een tyd. *castigar' uno temporahente.* Iemand tydelijk straffen, kastyden.

Temporalità. Vergankelijkheid.

Temporaneo. Dat vroeg; ook dat te regter tyd komt, tydelijk.

pioggia temporanea. Een vroege; ook een tydelijke regen.

Temporeggiare. Zig naar de tyd schikken, voegen, stellen, de mantel, (wy zeggen) de huik naar de wind draaijen; ook drentelen, talmē, sukkelen, vertragen, uirstellen, lang laten staan; ook geduldig, zagziinnig lyden.

andar temporeggiando. V. Sopra.

temporeggiar' il pagamento. De betalingen, enz. uirstellen, lang laten verloopē.

Temporeggiamento. Drenteling, draling, sukkeling, uirstelling, verlanging, enz.

TEMPRA, *Temprare &c. V. Temperare &c.*

TEMULENTO. Dronken, beschonken, vol wyn, zat, enz.

Temulenza. Dronkenschap.

TEMUTO. *V. Temere.*

TENACE &c. *V. Tenere &c.*

TENAGLIE, *Tanaglie.* Tang, tangen.

(*un forte a tenaglia.*) Een tangwerk (in de vestingbouw of bouwing.)

Tenagliette. Tangetje, nyptangetje, buigtangetje.

Tenagliare &c. V. Attanagliare &c.

TENCA &c. *V. Tincà &c.*

TENCONE, *Tengone.* Een harde aanwassing in 't vleesch, een klier, een knobbel.

TENDA. Een hut, ceatent, een paviljoen. *V. Paviglione.*

Tendare. V. Attendare.

TENDERE. Rekken, uitrekken, spannen, uitspannen, uitspreiden, uistrekken. *V. Ssendere.*

tender panni, tender' il bucato. Het lynwaat, de wasch ophangē.

tender' un paviglione. Een tent opspannen, een hut opslaan.

tender laccioli, trappole, reti. Strikken, knippen zetten, stellen, netten spannen, uitspreiden.

tender l'arco. De boog spannen.

tender le vele. De zeilen uitspannen, de zeilen ophalen.

tender imboscate, aguati. Hinderlagen leggen, stellen, bespieden, bedriegen willen.

Tendere. Tragten, beogen, zyn oogmerk hebben.

tender' a qualche cosa. Zyn oogmerk ergens op hebben, ergens op uit zyn, ergens op zien.

dove tendono queste parole? Waar zien deze woorden op? waar strekken deze woorden heen, waar op zien zy?

un colore &c. che tende al verde. Een verwe die op 't groen speelt, dat is, groenagtig, enz.

Tendente. Doelend, strekkend.

un colore tendente al verde. V. Sopra. Ook groenagtig.

Tenditore. Een spander, uitspander, uitspreider, uitbreider, enz.

Teso. Gerekt, uitgerekt, gespannen, uitgespannen, uitgespreid.

Tesa. Uitspanning, rekking, uitrekking, uitspreiding, enz.

la tesa del capello. De bol van een hoed.

Tendimento. Rekking, uitrekking, spanning, uitspanning, uitspreiding, uistrekking, enz.

Tendino, tendone. Een pees.

TENEBRA, *Tenebre.* Donkerheid, duisterheid, duisternis.

sgombrar le tenebre mentali. De duisternissen des gemoeds verdryven.

Tenebróso. Donker, duister.

aria tenebrósa. Duistere, donkere lugt.

pensieri tenebrósi. Duistere, dat is, zwaarmoedige gedagten.

Tenebrófità. Donkerheid, duisterheid, duisternis.

TENERE. Houden; ook hebben, bezitten, inhebben; ook aan zig houden of behouden, bewaren; ook onthouden, verstaan, weten.

Nota. De spreekwyzen die by *Havere* te vinden zyn, kunnen ook op *Tenere* gepast worden, en al zo in tegendeel.

tener' il sacco. De zak houden. *V. Sacco.*

questo vaso tiene due boccali. Dit vat, deze kan of kruik houdt twee matē. *V. Capire.*

tener' una cosa con mano, tenerla stretta. Iets met de hand vasthouden, niet los laten.

la colla non tiene De lym houd niet.

non sò che cosa mi tiene &c. Ik weet niet wat my houd, ophoud, tegenhoud, enz.

tener la promessa, la parola. De belofte, zyn woord houden, nakomen. *V. Attendere.*

tener qualche cosa in se, tacere, tener secreto. Iets by zig houden, verzwijgen.

il contrasto &c. non tiene. De onderhandeling, het verding, enz. houd geen stand.

tener' uno sospeso. Iemand verdagthouden. *V. Sospendere &c.*

tener' uno come figliuolo, come fratello. Iemand als een kind, als zyn broeder, enz. houden.

tener dinari, possessioni. Geld, bezittingen of landgoederen houden, dat is, hebben, bezitten.

questa stanza tengo io. Dit vertrek, deze kamer heb ik.

tener la precedenza. De voortogt, voorrang hebben.

tener conto, tener cura di qualche cosa. Rekening ergens over houden, zorg daar over hebben, dragen.

tener bisogno, necessità. Nood, gebrek lyden, nooddruftig, behoefstig zyn.

tener qualche cosa da uno. Iets van iemand (ontfangen, gekregen) hebben.

tener qualche cosa per se. Iets voor zig zelve houden, behouden.

tener cara una cosa. Iets zeer waardig houden, agten.

tenete questa cosa per amor mio. Neem, hou dit ding om mynent wille.

questa miniera tiene molto oro. Deze bergmya houd veel goud, heeft veel goud in.

tener del galante &c. Aardig, schoon, manierlijk, hupsch, enz. zyn. *V. Havere.*

egli tiene molto del suo fratello. Hy heeft veel van zyn broeders aart, hy is hem in veele dingen zeer gelijk.

egli tiene del furbo, del presuntuoso &c. Hy is wat schalkagtig, vermetel, enz.

tener servitore, famiglia, corte, compagnia &c. Een dienaar of knecht, huisgezin, hof, gezelschap, enz. houden, hebben.

tener scuola, collegio, pensionarii (dozzinanti) &c. Een school, gezelschap of vergadering, kostgangers, enz. houden.

tener tavola franca, corte bandita. Vrye, ope tafel houden.

tener trattato, partito, intelligenza con uno. Een onderhandeling, party, heimelijk verstand met iemand houden, hebben.

tener consiglio, consulta, conferenza, discorso, parlamento. Raad, beraadslaging, redeneering, parlement of raadsvergadering houden.

tener la battura, misura, modo. De slag, de maat, ds wys houden.

tener' al martello. Den hamerslag houden, dat is, volkomen wezen. *V. Reggere.*

tener' uno a battesimo. Iemand ten doop houden.

tener aietro ad uno (alla traccia uno.) Iemand nalopen, najagen, iemand vervolgen, op het spoor navolgen.

tener la vera strada. De regte straat, weg houden, [gaan]

tener la montagna, la strada di N. Op de bergweg blyven, de weg na N. houden.

tener la mano destra. De regter hand houden, op de regter hand blyven.

la cavalleria tenne da N. fin' a N. De ruytery hiel (de weg) van N. tot N.

ditemi, che modo, che via ho da tenere. Zeg my, wat voor een wyze of weg ik houden moet.

tieni, tenete questi dinari. Neem, hou daar dit geld.

adesso tiene a voi. Nu houd het, leid het aan u, nu staat het aan u.

non tiene che a voi. V. Sopra.

tener con alcuno, al partito di alcuno. Het met iemand houden.

tenerla per uno. Iemand's party houden, iemand verdedigen.

tenerla contro di uno. Tegen iemand zyn, zyn tegenparty zyn.

egli tiene certe maniere. Hy heeft zekere gewoontens of manieren by zig.

tener chiuso, aperto &c. Gesloten, open, enz. houden.

tener nascoso, segreto, occulto &c. Verborgten, heimelijk houden.

tener l'invito. De nodiging houden, dat is, beloven, zyn woord geven om te komen; ook houden, daar iemand toe verzogt, gebeden word. *V. Accettare.*

tener' a mente. Van buiten kennen, weten; ook zig erinneren.

tener' uno per galant' uomo &c. Iemand voor een eerlijk man houden.

tener' una cosa per niente. Iets voor niet metal houden, agten.

tener' il suo a se. Zyne dingen te rade houden, bewaren, niet verquisten, doorbrengen.

tener l'orina, le lagrime. De pis, het water, de tranen houden, ophouden.

tener' il riso, le lagrime. Herlachen, het weenen of schreyen op- of inhouden.

tener la lingua. De tong bedwingen, de mond houden.

la tentazione era grande &c. tuttavia mi tenni. De aanvegtig was groot, enz. dog ik heb my onthouden, ingehouden, beteugelt.

tener' uno a disagio. Iemand lang in verdriet houden.

tener' uno a parole &c. Iemand met woorden, enz. ophouden.

tener' uno a sindacato &c. Aanhooren wat het gemene volk van een geweze Regent zegt.

tener' al trattato. By het gene, dat afgesproken is, houden, blyven, verblyven.

io tengo, che &c. Ik houd, (houde het daar voor) ik schat, agt dat, enz.

si tiene da tutti. Men houd het in 't gemeen daar voor, 't is het gemeen gevoelen.

tengo per certo, per fermo, per fede. Ik houde, agte, geloove het voor gewis, zeker.

Tenersi. Zig houden, zig aanhouden, vasthouden; ook onthouden, afhouden; ook stand houden, vast, onwrikbaar, bestendig blyven.

tenersi uno buon' amico, tenerfi bene con uno. Zig iemand tot een goed vriend houden, zig wel met iemand houden.

tenersi caldo, netto, pulito &c. Zig warm, zuiver, rein, enz. houden.

tenersi in posto. Zig in postuur, gereed, bereid, vaardig houden.

tenersi insieme. Zig te zamen houden, by een houden.

questa città pur si tiene ancora. Deze stad houd haar evenwel nog,

fecero gran prodezze, ma non temero lungo tempo. Zy hebben groote daden gedaan; maar zy hebben niet lang stand gehouden.

tenerfi in piedi. Zig nog overeind houden, dat is, nog staan, nog vast, onwrikbaar, bestendig zyn, blyven.

tenerfi pronto, in ordine. Zig vaardig, bereid, gereed houden.

tenerfi lontano. Zig verre daar van daan houden, verre daar van daan blyven.

tenerfi in qualche luogo. Zig ergens houden, ophouden, ergens blyven, verblyven.

Le truppe si tengono in Italia. De volkeren staan, houden hun in Italie.

tenerfi ad honore, tener per (ad) honore. Het voor een eer houden, agten.

tenerfi per ispacciato, ispedito. Zig voor bedorven, verlooren houden, agten.

tenerfi (per) effeso, beato, felice. Zig voor beledigd, zig voor zalig, gelukkig houden, agten.

tenerfi ad uno, al consiglio di uno. Zig aan iemand houden, zig aan iemands raad houden, iemands raad volgen.

mi tengo a voi. Ik houde my aan u, ik beroep my, verlaat my op u.

Tenace. Houdende, vasthoudende, kleverig, ook vast. *Met.* Gierig, karig; ook standvastig, volhardend; ook yverig, vlytig in 't houden of om te houden.

colla pece, visco, argilla, stemma. Kleverig lym, pek, vogellym, potaarde, taaye vogtigheid. *V. Tegnente.*

memoria tenace. Goede geheugenis, vaste memorie.

tenace proponimento. Een vast, styf, volhardend voornemen.

un' budno tenace ed avaro. Een gierig, karig, en vasthoudend mensch.

Tenacemense. Vastelijk, styf. *Met.* Volhardend, bestendig, standvastig.

Tenacità. Vasthoudendheid, sterkte in 't vasthouden van iets.

Tenacolo. Een handvat, handvatfel, een houwvat, kram.

Tegnente, tenente. Houdend, vasthoudend, klevend.

materia tegnente. Lym, pek of anders een klevende stoffe.

Tenente, Luogotenente. Stad- of stedehouder, Luitenant.

Tenente Generale, Tenente, Colonello. Luitenant Generaal, Overste Luitenant, Kapitein Luitenant, enz.

Tegnenza. Houding, vasthouding.

non ha tegnenza. Het kleeft niet, het houd niet, het blyft niet vast.

Tenenza. Ampt of bedieuing van Luitenant, Luitenant's ampt.

Tenuto. Gehouden; ook verbonden, verplicht, schuldig.

chi rio è, e buono è tenuto, gud'far' il male, e non gli è creduto. Die een schalk is en voor vroom doorgaat, word goed en opregeit gehouden, al doet hy quaad.

esser tenuto per tale &c. Voor zoodanig, enz. gehouden, geagt worden.

esser tenuto a qualche cosa. Tot iets gehouden, verbonden, verplicht zyn.

tenuto in sua coscienza. In zyn gewiffe gehouden, verbonden, verplicht.

Tenuta. De houding, vasthouding; ook het bezit, inhebbing; ook eige grond en bodem; ook gebied, landgebied. *V. Territorio.*

esser' in tenuta di qualche cosa. In bezitting zyn, iets werkelijk bezitten.

Tenimento. V. Sopra.

Tenitro, tenitorio. Landgebied, landheerschappy, eige grond en bodem. *V. Territorio.*

TENERO. Teeder, teer, tenger, week, zagt; ook *Met.* Jong, klein; ook medelydend, bewegelijk, weemoedig.

formaggio tenero, pan tenero. Weeke, jonge kaas, zagt, versh brood, enz.

ossa tenere. Murg gebeente, knorf, kraakbeen.

herbette tenere. Jonge, teedere kruidjes.

età tenera. Teedere jaren, teedere, zeer jonge ouderdom.

le tenere donne. Het teeder vrouwvolk.

tenere affetto, amor tenero. Teedere genegtheit, teedere liefde.

tenera divozione, tenere lagrime. Teedere aandagt of godvrugtigheid, teedere, weemoedige traunen.

tenero e delicato. Teederlijk, teeder en lekker.

esser di natura tenero. Teeder, weemoedig, zagtmoe- dig van natuur zyn.

esser troppo tenero. Al te week en teeder zyn; ook zig al te week, weemoedig, te teeder, zagt laten be- vinden.

le cose, gli affari sono ancor teneri. De zaken zyn nog teeder en jong, zyn nog niet ryp.

Tenerello, teneretto. Teederlijk, teertjes, zeer teeder of jong; ook een teeder, klein jong kindje.

il tenerello. De zuigeling, het klein jong, kindje.

i suoi tenerelli. Hunne kleintjes, hunne jonge kindertjes.

Tenerissimo. Bovenmaten teeder, zeer teeder.

tenerissimo amore, affetto &c. Zeer teedere liefde, genegtheit, enz.

Teneramente. Teederlijk; ook hartelijk, enz.

amar, abbracciar, lagrimar, baciare &c. teneramente. Teederlijk, regt, en van harten beminnen, we- nen of schreyen, omhelzen, kussen, enz.

Tenerenza. Teederheid; ook teedere, inwendige, har- telijke liefde, teedere aandagt, teeder, hartelijk medelyden, enz.

esser mosso a tenerenza (intenerire, intenerirsi.) Gansch teederlyk, tot hartelijke aandagt, liefde of mede- lyden bewogen zyn.

pianger &c. di tenerenza. Door aandagt, liefde of medelyden weenen, enz.

Tenerume. Knorf, kraakbeen.

tenerume del naso, delle orecchie. Het knorf of kraak- been inde neus, aan de ooren, enz.

TENORE. Inhoud; ook den tenor in de zangkunst.

star sempre nel medesimo tenore. Alyd by eene wyze blyven.

cantar' il tenore, far' il tenore. Den tenor, tenorstem zingen. *Met.* Mede helpen schenden, lasteren en de eer benemen.

Tenorista. Eenen die den tenor zingt.
TENTARE. Verzoeken, onderzoeken, proeven, beproeven; ook aanvechten, verwekken, bewegen, lokken, aanlokken.
tentar qualche cosa, qualche impresa. Iets verzoeken, een voornemen beproeven.
tentar' uno, la mente di uno, in (di) qualche cosa. Iemand ergens in beproeven, onderzoeken hoe hy gezint is.
tentar' il guado. De doorwade, doorwading bezoeken, probeeren of men doorwaden kan.
tentar tutti i mezzi possibili. Alle bedenkelijke middelen bezoeken, aanwenden.
tentar' il verbo delle ale. Bezoeken of de vleugeltin sterk genoeg zyn (gelyk de oeyvaars doen.)
agli tentara ogni cosa, non lascierà intentato niente. Hy zal alles bezoeken, hy zal niets onbezogt laten.
tentar' Iddio. God verzoeken, (tenteeren.)
questo farebbe un voler tentara' Iddio. Dat zoude zoo veel zyn als God willen verzoeken.
tentar' uno. Iemand verzoeken, tot zonde bewegen, lokken, aanlokken, verleiden, vervoeren.
tu vuoi tentarmi! Gy wilt my verzoeken, tenteeren!
comincio a tentara per tutto se trovasse l'uscio. Hy begon overal heen te tasten, te voelen of hy de deur zoude vinden.
Tentato. Bezogt, onderzocht, beproefd; ook aangevogten, verzogt.
esser tentato. Aangevogten, verzogt worden, aanvechting, bekooring hebben.
Tentativo. Het gene dat magt heeft om te verwekken, te verzoeken of aanvechting, bekooring te veroorzaken.
cosa tentativo. Aanlokkende, bekoorende dingen.
Tentativo. Een verzoek, proef, beproeving, onderzoeking; ook een voornemen, onderneming.
tralasciar' il tentativo di qualche cosa. Van een voorgenomen werk afstaan, daar mede ophouden.
svanì il tentativo. Het voorgenome werk wierd tot water, verydelt.
Tenta. Het wondzyer van een wondheelder.
Tentatore. Verzoeker, aanvechter, verleider tot iets quaads. *Met*. De duivel.
Tentazione. Verzoeking, aanvechting, bekooring, verleiding ten quade.
baver tentazione, esser combattuto da tentazioni. Aanvechting, verzoeking hebben, sterk, zeer aangevogten, bestreden worden.
far venir tentazione ad uno. Iemand aanvechting, bekooring veroorzaken, iemand tot het quaad verleiden, vervoeren.
tentazioni carnali, diaboliche &c. Vleeschelijke, duivelsche aanvechtingen, bekooringen.
Tentazioncella. Een kleine aanvechting, bekooring.
Tentone, a tentone, tentoni. Bezoekend, probeerend, dat is, tastend, voelend.
caminar' a tentone. Tastend en voelend, by de tast gaan.
Met. Bedagrzaam, zorgvuldig ergens mede omgaan.
TENTENARE. Klapperen, schudden, waggelen, wankelen, niet vast steken of houden.

gli tentenna un ferro. Hem klappert een yzer. *Met*. Hy is niet regt bestandig, hy is wankelmoedig, vertzaagd, enz.
tentennar nel manico. Het klappert, waggeld in de steel. *V. Sopra*.
Tentennino. Het gene dat klappert, waggeld, schud, slap, los.
denti &c. tentennini. Loffe, waggelende tanden, enz.
spiriti tentennini. Spookgeesten, spook, gespook.
TENUE. Dun, slegt, gering, klein.
Tenuissimo. By uitnemenheid dun, zeer dun.
tenuissimocibo. Zeer geringe, slechte spys, zeer dunne spys.
Tenuità. Dunheid, sleghtheid, geringheid, kleinheid.
tenuità del talento, ingegno &c. De sleghtheid, kleinheid des verstands.
TENUTO, Tenuta &c. V. Tenere &c.
TENZONE. Gekyl, krakkeel, twist, tweedragt, oneenigheid.
Tenzonare. Kyven, krakkeelen, twisten, tweedragt, oneenigheid verwekken.
TEOLOGIA. De Godgeleertheid.
studiar la Teologia. Zig in de Godgeleertheid oeffenen.
dottor di Teologia. Een leeraar in de Godgeleertheid.
Teologo. Een Godgeleerde (Theologant.)
Teologastro. Een slegt, ellendig Godgeleerde.
Teologico. Godgeleerdelyk (Theologisch.)
Teologicamente. Opeen Godgeleerde wyze.
Teologare. Van Godgeleerde zaken handelen, spreken.
TEORIA, teorica. De betragting of wetenschap van eenig ding zonder de bewerking.
Teórico. Dat maar alleen in de betragting bestaat.
Teoricamente, alla teorica. Maat in de zinnen en gedagten.
TEPIDO &c. V. Tiepido &c.
TEPPA. Aardenrusch daar gras op staat, zode, graszode, grasplakke.
vallo di teppa. Een schans of wal met uirgestoke graszoden, grasplakken aangevuld, opgemaakt.
Teppare, Inteppare. Met graszoden, grasplakken opmaken, aanvullen.
Teppato, Intepato. Met graszoden, grasplakken opgemaakt, aangevuld.
Teppata. Een wal of schans van grasplakken, of graszoden.
TEREBINTO. Terpentyn.
Terebintina, termentina. Terpentyn.
TERGIVERSARE. Aarzelen, tegenstribbelen; uitstel, uitvlugt, of omwegen zoeken.
Tergiversazione. Uitvlugt, tegenstribbeling, aarzeling, zoeking van uitvlugtes.
TERIACA. Teriakel, een soort van tegenvergif.
far la teriaca di una vipera. Uit een adder teriakel, dat is, uit quade stukken zyn nut of voordeel maken.
Teriacale. Van teriakel, dat tot teriakel behoort, met teriakel vermengd, enz.
TERLISA &c. V. Tarlice &c.
TERMINE. Grens, grenspaal, landpaal; ook doel, doelwit, einde; ook maat, deel; ook hoffelijkheid, beleefdheid, geschiktheid, bescheidenheid.

per termine. Een grenspaal, landpaal zetten, opregten.

coftratto era i termini d'una piccola celletta. Beslote tufchen de muuren van een klein celletje, geen meerder ruimte hebbende als de engte, naauwte van zyn celletje verstrekt.

termina della vita, del pagamento &c. Het einde des levens, den termyn, vervaldag der betalinge.

in termine di tre settimane. Binnen drie weken tyds, in de tyd van drie weken.

pagar in tre termini. In drie termynen of payen betalen.

dar', appostar', prescrivere un termine, presfogger certi termini. Een termyn, dag of tyd geven, bestemmen, voorschryven, zekere grenzen, grenspalen zetten.

avanti il termine. Voor den termyn, voor den tyd.
al termine scorso (spirato.) Als de vervalle, verloopet tyd of termyn verfliehen is.

prolungar' il termine del pagamento &c. De termyn, de tyd van de betaling verlengen, uitstellen.

la cosa stà in questi termini. De zaak staat in dit termyn, het is aldus en zoo daar mede geschapen.

a che termine siamo ridotti! Waar toe, tot wat einde zyn wy gekomen!

condotto a termini travagliosi. Tot een ellendige, erbarmelijke toestand, itaat gekomen.

star' in termine, usar termine. Maat en regel gebruiken, de dingen nierte veel doen; ook hoffelijkheid, beleefdheid, bescheidenheid gebruiken.

non saper' usar termine. Geen beleefdheid of hoffelijkheid weten te gebruiken.

uscir de' termini, ecceder' i termini. De palen overtreden, uit, of over de bogt springen.

con bel termine. Met een schoone, nette manier, met bescheidenheid.

farebbe mal termine, se &c. Het zoude een onhoffelijke, onbeleefde daad zyn, het zoude zeer kwalijk staan, als enz.

questo farebbe il mezzo termine. Dat zoude de middelweg, het eenigste middel wezen.

Termine, termini. Een eigentlijk kunstwoord; ook eigentlijke wyze of manier van spreken; ook woorden en redenen in 't gemeen.

termine Grammaticale, Teologico &c. Een Letterkunde, Godgeleerd, enz. woord.

termine di caccia, di marina, di stato &c. Een woord van de jagt, weimans woord, een zeewoord, een staatswoord, enz.

termine teorico. Konst- of handwerkswoord.

ne proprii termini, ne' termini adeguati. In eigentlijke, rechte, toepasselijke woorden.

termini obbliganti, espressivi, honesti, civili &c. Hoffelijke, beleefde, verpligtende, nadrukkelijke, enz. woorden of redenen.

con termini di civiltà. Met schoone, hoffelijke en beleefde woorden of complimenten.

Terminare. Bepalen, palen zetten, bezetten, omsluiten, omheinen; ook eindigen, voltrekken, besluiten, enz.

terminar' i campi, la giurisdizione. De velden, het geregtsg gebied, regismagt bepalen.

queste montagne terminano la nostra vista. Deze bergen bepalen ons gezigt, maken dat wy niet verderd kunnen zien.

terminar la vita &c. Het leven, enz. eindigen.

la notte terminò la battaglia. De nacht heeft het gevegt gescheiden, geeindigt.

terminar' una faccenda, differenza. Een werk, een verschil eindigen, ten einde brengen, volbrengen, voltrekken, volmaken, een regt uitvoeren, besleggen, byleggen, enz.

cosi' si terminò quella lunga guerra. Alzoo heeft die langdurige kryg of oorlog een einde genomen.

le parole che terminano in a. De woorden die in *a* eindigen, de woorden die in *a* uitgaan.

Terminante, Terminativo. Dat een bepaling zet, eindigend, besluitend, voltrekkend, enz.

L'Orizzonte vuol dire il cerchio terminante della nostra vista. Den Horizont beteekent een kring die ons gezigt eindigt en besluit.

Terminato. Bepaald; ook geeindigd, besloten, volbragt, enz.

Terminazione. Bezetting, bepaling, eindiging, besluiting, volbrenging, enz.

TERNARIO. Drievoudig, van drie, dat in drie bestaat.
numero ternario. Het drievoudig, driedubbeld getal, drie.

TERRA. Aarde, aardbodem, aardrijk; ook land, landschap; ook strand, oever, kust. *Met.* Het aardfche.

il Cielo e la Terra. De hemel en de aarde.

levar' uno di terra. Iemand van de aarde opnemen, opligten.

casar' in terra. Op de aarde vallen.

buttar per terra. Op de aarde, op de grond werpen.

con gli occhi in terra. Met de oogen op de aarde, met nedergeslage oogen.

viver, dormire &c. in terra. Op de aarde leven, op de aarde slapen, enz.

la nave percossè in terra. Het schip stiet op 't land, op strand.

terra ferma. Vast land.

approdar', metter' a terra. Landen, aanlanden, aan land varen.

andar per terra. Over land reizen, te land reizen.

per mar' e per terra. Te water en te land, ter zee en te land.

scopir terra, prender terra. Land zien, land ontdekken, land kiezen, na de haven, de kust wenden.

metter piè a terra. Voet op 't land zetten; ook afklimmen, uitklimmen.

a terra a terra. Zeer by der aarde, heel nederig; ook digt aan den oever, aan strand, aan de kust.

esser' attaccato alla terra. Aan de aarde, dat is, aan aardfche dingen heggen, kleven.

Terra. Land, landschap; ook goederen, landgoed; ook een kust, stad, vlek, dorp, slot; ook heerschappy, gebied, grond, enz.

terra santa. Het heilige land.

terra Tedesca. Duitschland.
diverse terre. Verscheidelauden.
terre habitate, popolate, ricche, abbondanti, deserte &c. Bewoonde, bevolkte of volkrijke, rijke, vrugtbare, woefte, enz. landen.
terre hereditarie di S. C. M. De erfanden van zyne Keizerlijke Majesteit.
masse nelle sue proprie terre. Het walt, groeit op zyne eige landgoederen.
terramurata. Een bemuurd steedje of stad.
il Signore, il Podestà, il Cavaliere della terra. Des stads overheer, drossaard, de landvoogd, landheer.
Terra, terre. Veld, akker, weiden, wijngaarden, enz. landgoederen.
lavorar la terra. Het land, den akker bouwen.
Terra. Aarde, dat is, aardrijk, land; ook leem, kley, potaarde.
terra grassa, magra, dura, soda, frolla &c. Vette, magere, harde, vaste, losse, enz. aarde, vet, mager, enz. aardrijk of land.
terra verde, rossa &c. Groene, roode, enz. aarde.
vase di terra. Een aarde vat.
Terraccia. Een slegt aardrijk.
Terricciola. Een klein stukje lands.
Terrazzani. De landluiden, de inwoonders.
Terrazzo. De vloer; ook het bovenhuis.
Terrazzano. Een landsman; ook een inwoonder van een land of plaats.
Terragno, terragnuolo, Terraiuolo, Terres. Dat op de aarde legt; ook aardfch, dat op de aarde leeft; ook van aardfche, zwaarmoedige gesteltheit.
molino terragnuolo. Een landmole, dat is, geen fchip- of watermole.
Terrama. Aarde werk.
Terrapieno. Een muur of wal van binnen met aarde bezet, beschanft, opgedykt, of met zoden opgevuld; ook een opgeworpe schans.
Terrapienare, terrare, terrazzare. Met aarde bezetten, met zoden opvullen, wallen, schanssen, sterkens opwerpen.
Terrapienato, terrato, terrazzato. Met aarde bezet, beschanft; met zoden aangevuld.
mura terrapienate. Inwendig met aarde, zoden aangevuld, en met wallen versterkte muuren.
Terrambio. Aardbeving. *V. Tremoto.*
Terrano. Aardfch; ook dat op de aarde leid; ook aarde; ook aardrijk, bouw- of akkerland.
camera, sala, stanza terrana. Een kamer, zaal, vertrek beneden by der aarde of gelijks de grond.
cose terrane e caduche. Aardfche, en vergankelijke dingen.
terreno grasso, magro. Vet, mager aardrijk, enz.
questo è terreno da suoi ferri. Dat is regte aarde voor zijn ploeg. *Met.* Dat is regt voor hem.
qui non è più terreno per me. Hier is geen land meer voor my, het deugt hier niet langer voor my om te blijven.
navigar col terreno in mano. Digt by of langs het land of de kust varen.
Terrestre. Aardfch, van aarde.

un paradiso terrestre. Een aardfch paradys; ook *Met.* Een zeer bequame wooning.
sofianza, cosa terrestre. Een aardfche zelfftandigheid, een aardfch ding.
Terreo, terriccio, terrigno. De aarde gelijk, zwaar, klompig. *V. Terragno.*
color terreo (terriccio &c.) Aarde verwe of koleur.
Territorio. Een regtsgebied regtsban, rondom een stad, dezelve voorregten genietende.
Territoriale. Dat onder het regtsgebied, of de regtsban behoord.
Terrófo. Met aarde vermengd, gemengd.
T E R R I B I L E. Vervaarlijk, verschrikkelijk, gruwelijk, afgryzelijk, yselijk.
vifo, forma, aspetto, imagine terribile. Een vervaarlijk, verschrikkelijk, afgryzelijk gezicht, aangezigt.
voce, suono terribile. Een vervaarlijke stem, gruwelijk geluid.
Terribilmente. Vervaarlijk, verschrikkelijk, gruwelijk, afgryzelijk, yselijk.
Terrore. Verschrikken, vervaard maken. *V. Spavento.*
far, metter terrore (interroverre.) Verschrikken, vervaard maken, schrik, angst, vrees aanjagen.
T E R Z O. Derde, de derde, het derde; ook een derde deel.
capitolo &c. terzo. Het derde hoofdstuk, of capittel.
parlar' &c. per terza persona, per mezzo d'un terzo. Door een derde man of persoon, door middel van een derde, dat is, door een ander laten spreken.
tre terzi. Drie derde deelen.
un terzo Spagnuolo. Een Spaanfch derde deel, dat is, een Spaanfch regiment in Italie van drie duizend man (alzoogenaamd.)
un terzo biscaíno. Een Spaanfche vloot van kapers of zeeoovers.
Terza. De tertien (zoogenaamde getyden of koorgebéd.)
suonar' a terza, dir terza. De tertien luiden, de tertien bidden of zingen.
Terzáno (febbre) terzana. De derdendaagsche koorts.
Terzanella, terzanello. Grof grain, Tertfenel (een zeker soort van stof.)
Terzaruolo, terzetto, terzoletto. Een zakpistool; ook een klein zeil alzoogenaamd.
Terzavo, terzavolo. Uurwyzer.
Terzetto, terzetti, terzini. Drielingen, dat is, een rymgedigt van drie vaarzen.
Terzuolo. Een soort van Valken alzoogenaamd.
Terzare. In drie deelen of drie derde deelen uitdeelen; ook voor de derde maal ploegen.
T E S C H I O. Een hoofdschelfer of schilfer.
un teschio di morto. Een doodshoofd.
T E S O, *Tefa.* *V. Tendere &c.*
T E S O R O, *Tefori.* Schat, schatten, groote rykdom; ook fchatkamer.
questa cosa deve valer' un tesoro. Dat ding moet een fchat, dat is, groot geld waardig zyn.
far (accumular) tesori. Schatten verzamelen, vergaderen.
Tesoriere. Schatmeester, fchatbewaarder, Rentmeester.
Teso

Testorizzare, tesoreggiare. Schatten, groote rykdommen vergaderen, verzamelen.

T E S S E R E. Weven, vlechten, byeenvoegen; ook werken.

teffer tapeti. Tapyten weven, werken.

Tessuto. Geweven, gevlogten, byeen gevoegd; ook gewerkt.

Tessitore. Een wever.

Tessitura. Geweef, dat gevlogten word of is.

tessitura delle parole. Het woordengeweeft, dat is, de zamenvoeging, aaneenschakeling der woorden, en wyze van spreken.

Testo &c. V. Abasso.

T E S T A. De pan van 't hoofd, de hersenpan, hoofdschedel, de kruin van 't hoofd; ook het hoofd, de kop.

Nota. Byna alle de spreekwyzen, die van *Capo* gezegd zyn geweest, kunnen ook van *Testa* gezegd worden, uitgenomen daar *Capo* door *Met.* Voor een opperhoofd, enz. genomen word.

una testa di morto. Een doodshoofd.

alzar, abassar &c. la testa. Het hoofd opligten, opheffen, laten zakken, enz.

dar sopra la testa ad uno. Iemand op de kop geven.

raccomiarfi la testa (i veli in testa.) V. Velo.

condannar' uno nella testa. Iemand tot de dood veroordelen, vonnissen.

offrir, impegnar la testa. Het hoofd aanbieden, daar onder zetten, verpanden.

metterfi qualche cosa in testa. Zig iets in 't hoofd stellen, zig iets inbeelden, zig zelven iets wys maken.

baver giribizzi, o altra cosa in testa. Grillen, nuizenesten of iets anders in 't hoofd hebben.

cavar di testa. Uit het hoofd vertellen.

xamper la testa ad uno. Iemand het hoofd, de kop breken, aan stukken slaan; ook iemand ombrengen, dooden.

Met. Iemand moeyelijk, verdrietig, lastig vallen, iemand de kop dol maken.

un' ongaro per testa. Een goude ducaat voor yder hoofd, voor yder persoon.

baver dieci teste in casa. Tien koppen, hoofden in huis, dat is, personen te onderhouden hebben.

V. Bocca.

bo da far con una testa dura, opiniastra, bizzarra, del diavolo. Ik heb met een harde, hardnekkige, eigenzinnige, duivelsche kop, enz. te doen.

un' buono di sua testa. Een eigenhoofdige, styfkoppig mensch, een eigenzinnige, harde, stye dwarskop.

baver cervello in testa, baver buona testa. Herssens in 't hoofd, dat is, verstand hebben.

far testa ad uno. Iemand het hoofd; (wy zeggen) het spits, de punt bieden, iemand tegenstaan.

caminar' (in) alla testa delle truppe. Voor aan 't hoofd der krygsbenden gaan, den troep voeren.

In testa del chiodo. De kop van de spyker.

la testa del libro. Het hoofd, het bovenste deel van 't boek.

Testaccia, testona. Een hardnekkige, styfkoppige, eigenzinnige, dwarf kop.

Testacciola. V. Sopra. Een harde kop, een halstarrig hoofd, een styf kop.

Testarella, testaccia. Een kopje, hoofdje. *Met.* Een hardnekkig, halstarrig, korzelig, hoofdje.

Testardo, testareccio, testereccio. Koppig, styfkoppig, hardnekkig, korzelig, enz.

Testardaggine, testardia. Koppigheid, styfkoppigheid, hardnekkigheid, halstarrigheid, enz.

Testato. Een stoot of slag aan 't hoofd, aan de kop.

Testiera. Het bovenste, eerste, opperste einde, het hoofdeinde van een ygelig ding.

testiera del letto &c. Het hoofdeinde van 't bedde, de plank aan 't hoofdeinde van 't bedde.

Testuto. Dateen kop of hoofd heeft; ook een dikkop, styf kop; ook hardnekkig, styfkoppig, halstarrig.

T E S T E. Eveneens nu, nu eveneens.

T E S T E. Een getuige. *V. Testimonio.*

cavar' i testicoli. De klootjes uitknyden, beknyden, lubben.

Testare. Zyn uitterste wil of testament maken.

testar del suo. V. Sopra.

Testatore. Iemand die een uitterste wil of testament maakt.

Testamento, ultima volontà. Een testament, uitterste of laatste wil.

far testamento. Zyn uitterste wil maken.

non può far testamento. Hy kan geen uitterste wil of testament maken, dat is, hy is razend, woedend, uitzinnig.

sottoscrivere, sigillar', aprir', eseguire, &c. il testamento. De uitterste wil, het testament onderteekenen, bezegelen, openen, volbrengen, enz.

il Testamento nuovo. Het Nieuwe Testament, Verbond.

un Hebreo del Nuovo Testamento. Een Jood van 't Nieuwe Testament.

Testicolo, testicoli. De klootjes van de schamelheid.

Testificare. Getuigen, betuigen, getuigenis geven; ook te verstaan, te kennen geven; ook aantoonen, aanwyzen.

testificar' il suo dispiacere &c. Zyn misnoegen, ongenoegte, enz. betuigen, te verstaan, te kennen geven, enz.

Testificazione. Betuiging, getuigenis.

Testimonio. Een getuige; ook een getuigenis.

esser testimonio, dar testimonio. Getuige zyn, getuigen, getuigenis geven.

ascoltar, udir', esaminar' i testimoni. De getuigen hooren, verhooren, ondervragen.

rogar, produrr', allegar testimoni, chiamar' in testimonio. Getuigen vragen, aanspreken, voorleggen, aanwyzen, aanhalen, bybrengen.

dir, portar testimonio falso. Valsche getuigenis geven.

Testimoniale. Dat dieftig is om te getuigen, te betuigen.

lettera testimoniale. Getuigbrieft; getuigenis, blyk, bewys.

Testimoniare. Betuigen, getuigenis geven; ook aantoonen, aanwyzen, te verstaan, te kennen geven, enz.

testimoniar' il risentimento, l'aggradimento. Zyn gevoelen, zyne quade ontmoeting, zyn welgevalen of behagen, enz. betuigen, te kennen, te verstaan geven.

Testimonianza. Getuigenis, betuigenis; ook aanwyzing, enz.

far' testimonianza. Betuigen, getuigenis geven, doen, bewyzen.

T E S T O. De text.

il testo, il sagro testo. Den text, de heilige text.

esporre' il testo. Den text uitleggen, verklaren.

T E S T O. Bloemscherfjes; ook een aarde var of pot; ook een dekfel van een pot; ook een taartpan.

lo prova del testo è la torta. De proef van de taartpan is de taart. *Met.* De proef van een mensch zyn de werken.

T E S T O N E. Een kopstuk; ook anders een munt alzoog genaamd, het vierde deel van een kroon waardig.

T E S T U G G I N E. Een schildpad; ook een gewelf.

T E T T A, *sette.* Mamme, uyer, borst.

Tettarelle, tettine. Mammetje, uyertje, borstje.

Tettare. De borsten zuigen.

Tettarulo. Een zuigeling; ook een mam, tepel of lul, (of pypkau) daar de kinderen uit drinken of zuigen.

T E T T O. Een dak van een huis.

metter, ricourarsi sotto tetto. Onder het dak brengen, zig onder het dak brengen, dekken.

rifisar', ricoprir' il tetto. Het dak vermaken, verbeteren.

camera &c. a tetto. Een kamer, enz. onder 't dak.
por' il tetto. Het dak opzetten. *Met.* Niet langter wafsen, groeyen.

levar' il tetto. (*Stettare.*) Het dak afnemen, ontdekken.

Tettarello, tettuccio. Een dakje; ook het afhangen of overschieten van een dak.

Tettare, Intettare, Tettonare. Met een dak dekken, bedekken.

T E V E R E. De Tiber, een rivier in Italie, die door Rome loopt.

T E Z Z A. Een gallery, om hooy te bewaren.

T I. U.

T I A R A. Een kostelijk hoofdcieraad of band; ook de Pausselijke kroon.

T I E P I D O, *Tepido.* Laauw, nog warm nog koud.

Met. Koel van gemoed.

acqua tiepida. Laauw water.

amor tiepido. Laauwe, koele liefde.

Tiepidetto. Half laauw, eenigzins warm.

Tiepidamente. Op een laauwe wyze of manier. *Met.* Op een koele wyze, zonder yver of lust.

amar, viver tiepidamente. Op een koele wyze beminnen, zonder yver leven.

Tiepidizza, tiepidità. Laauwheid, koelheid, zonder tiepidire &c. *V. Intiepidire &c.* [yver]

T I G L I A, *Tilia, Tilio.* Een lindeboom; ook de aderen in 't hout; ook in 't vleesch; ook hennipsteelen, heunipstoppelen.

T I G N A. Krauwfel, Ichurftheid, hairworm, douworm op het hoofd.

Tignoso. Schurftagtig, hairwormig, douwormig. *Met.* Veragtelijk; ook een boef, schurk, schalk. *non mi diade, ch' un mezzo scudo tignoso.* Hy heeft my maar een kale halve daalder gegeven.

T I G N E R E, *Tingere.* Indooopen, indoppen, verwen, een verwe geven; ook smetten, besmetten, introesten, enz.

tigner' in (di) nero, rosso &c. Zwart, rood, enz. verwen.

tigner panni, sele, sete &c. Lakens, lynwaat, zyde, enz. verwen.

tigner le guancie. De wangen verwen. *Met.* Schaamrood worden.

tigner di carbone, fuligine &c. Met koolen, roet of roest besmetten, introesten.

le puttane sono come il carbone o brugiano, o singano. *V. Carbone.*

T i n t o. Geverwd; ook rood; ook roestig, besmet, bezoeld, bevlakt.

tinto di sangue. Met bloed besprengd, bespat.

tinto di rosso. Rood geverwd.

vin tinto. Een zeker soort van bloedroode, zoete wyn.

tinto nel viso. Geverwd, rood, schaamrood; ook besmet in 't gezicht of aangezigt.

panni tinti di grasso. Kleederen die met vet bemengeld, besmeerd zyn.

Tinta. De verwe; ook ink.

la tinta della faccia. De verwe van 't aangezigt.

Tintore. Een verwer.

Tintoria. Verwerwe, verwers huis.

Tintura. Verwinge; ook de (tinctuur.)

T I G N U O L A. Een mot; zeker beesje dat kleederen, boeken, enz. knaagt.

rofo dalle tignuole. Van de motten gegeten.

Tignuolofo. *V. Sopra.*

T I G R A. Een tiger.

T I L O. Een schroef zonder einde.

T I M I D O. Bloo of bloode, vreesagtig, bevreesd, vervaard, beschroomd, enz.

timido per natura. Van natuure bloo, vreesagtig.

tutto timido. Geheel vreesagtig, vervaard, beschroomd.

diventare timido. (intimidire.) Vreesagtig, bevreesd worden.

Timidetto. Een weinig vreesagtig, bevreesd, bloode, beschroomd.

Timidamente. Vreesagtig, met vrees, angst, of schroom.

Timidità. Blooheid, vreesagtigheid, bevreesdheid, enz.

T I M O N E. 't Roer van 't schip; ook een dissel, disselboom van een wagen, enz.

governar', girar' il timone. Stuuren, het roer houden, bestieren.

Timoniere. Stuurman; ook disselpaard.

Timoniera. De plaats in 't schip by de stuurman.

Timoneggiare. Stuuren; ook de wagen met de disselboom wenden. *Met.* Het lichaam in 't gaan schudden, waggelen.

T I M O R E. Vrees, schroom.

con timore di Dio. Met de vrees Gods.

senza timore. Zonder vrees, of schroom, onbeschroomd.

dar timore. Vrees, schrik aanjagen, iemand bevreesd maken.

timore servile, filiale, riverenziale. Slaafagtige, kinderlijke, eerbiedige vreeze.

star' in timore. In vreeze leven, zig in de vreeze houden.

senar' uno in timore. Iemand in de vreeze, dat is, in bedwang houden.

Timorato. Met vreeze begaafd.

un' buono timorato di Dio. Een godvreezend man.

Timoroso. V. Sopra. Vreesagtig, bevreesd, vreezende, vol vrees; ook dat vreeze verwekken kan.

Timorosamente. Met vrees, angst, of schroom.

T I M P A N O, Timpalo. Een pauke, herpauke, keteltrommel.

T I N A, Tino. Een ton, een soort van een wynvat.

Tinaccio. Een groote ton, kuip.

Tinello, tinella. Een kleine ton, kuip, een tonnetje, kuipje.

T I N C A, Tenca. Een louw, een zeelt: zeker rivier-visch.

Tincarella, tincolino. Een klein louwtje, zeeltje.

T I N E L L O, Tinella. Het vertrek, of kamer daar de gemeene hofbedienden in zyn, het gemeen vertrek of kamer des huisgezins, der dienstboden. *viver' al tinello.* In 't gemeen vertrek, met de dienstboden eeten.

Tinellante. Iemand die in de gemeene kamer is, een van de geringste bedienden aan 't hof.

T I N N I R E, Tintinnare. Klinken, klank, geluid geven.

Tinnito, tintinno. Geklink, klinkinge.

T I M T O, Tinta, Tintura. V. Tignere.

T I O R B A, Tiorbone. Een thiorbe (een zangkunstig speeltuig.)

T I R A N N O. Een tyran, een dwingeland, geweldenaar.

tiranno crudele, fiero. V. Sopra.

cofe tiranne e crudeli. Wreede, tirannische, gruwzamedingen.

Tirannesco, tirannico. Van een dwingeland, dwingelandig, geweldig.

regno, governo tirannico. Een tyrannisch, dwingelandisch ryk of staat.

modo, procedere tirannesco, (tirannico.) Een dwingelandische, geweldige handel, wyze of manier van doen.

Tirannicamente. Gelijk een dwingeland, geweldadighijk.

signoreggiar, dominar, trattar &c. tirannicamente. Geweldadighijk, als een tyran heerschen, regeren, handelen.

Tiranneggiare, tirannizzare. V. Sopra. Met. Gruwelijk, wreedelijk plagen, quellen en pynigen.

T I R A R E. Trekken; ook uittrekken, uitrukken, uitscheuren; ook mikken of schieten, werpen. *V. Trarre, Cavare &c.*

Nota. De spreekwyzen die *Tirar* toekomen, konnen ook op *Trarre* toegepast worden, en aldus heen en weder.

tirar fuori la spada &c. Den degen trekken, uittrekken, van leer trekken.

tira-balla, tira-fondo &c. Een kogeltrekker, een bodemtrekker, enz.

tirar' il collo al piccione. Een jonge duif den hals om-draaijen.

tirar' uno. Iemand by 't hair trekken.

tirar bene. Wel trekken, dat is, wel drinken, zuipen.

tirar' un negozio in lungo. Een handel lang uittrekken, verlengen, uitstellen.

tirar la corda, campana, rete, vela &c. Het touw, de klok, het net trekken, aantrekken, het zeil, enz. aantrekken.

tirar filo d'oro argento &c. Goud- of zilverdraad, enz. trekken.

tirar a se. Tot, of aan zig trekken.

tirar su, giù &c. Op, af, enz. trekken.

tirar' uno su. Iemand optrekken. *Met.* Zyne geheimen ontdekken, uitvorschen.

tirar via, indietro, innanzi (avanti.) Weg, agterwaarts, voorwaarts, voorttrekken.

tirar' un vaso di martello. Een (zilver) vat slaan, met den hamer dryven, maken, daris, niet gieten.

tirar dopo di se strani inconvenienti. Zeldzame, ongerymde dingen naar zig trekken.

tirar' avanti. Voortkomen, voorwaarts komen, toemenemen, zyne reize, zyn handel of bezigheid voortzetten.

tirar' avanti ne gli anni, nella virtù &c. Ouder, deugzamer, enz. worden, in jaren, in deugd, enz. altyd toenemen.

tirar profitti, avanzi. Nut, voordeel trekken.

tirar verso Oriente. Na 't Oosten trekken, reizen: *questa strada tira à Norimberga.* Die straat, of weg trekt, dat is, gaat, loopt na Neurenberg.

tirar da parte. Aan een zyde, aan een kant trekken.

tirar' in conseguenza. In 't gevolg, vervolg trekken. *I mali, che le cattive compagnie tirano seco.* Het boos leven, die het quaad gezelschap met of na zig trekt of sleept.

tirarsi indietro. Zig te rug trekken, te rug wyken.

tiratevi in quà. Trek hier na toe.

tirar' un pelo. Een hair uittrekken, uitrukken, uitplukken.

tirar' un dente, un chiodo. Een tand uit- of af breken, een nagel afscheuren.

un colore, che tirava al verde &c. un odor che tirava al muschio &c. Een verve of koleur die gelijk als graauw of groenagtig uitziet, een reuk die byna als muskus ruikt.

tutti li suoi pensieri non tirano ad altro &c. Alle zyne gedagten trekken, strekken, dat is, doelen nergens anders op, zyn nergens anders opgesteld als, enz. *V. Tendere.*

tirar ogni cosa al peggio. Alles op het argste trekken, daris, duiden, alles qualijk duiden, uitleggen.

tirar la paga. De betaling intrekken, betaalt worden.

tirar' uno nella rete &c. Iemand in 't net trekken of brengen, dat is, bedriegen, misleiden.

tirar' uno nel suo parere. Iemand tot zyne mening of gevoelen brengen, trekken.

L'appetito, la gola mi ci tira. De eetlust, de keel trekt, dryft my daar toe.

la carne tira. Het vleesch trokt, beweegt ons.
tirar l'arco, l'archibugio. De boog trekken, afschieten, een roer lossen, losbranden.
tirar' a gli uccelli. Na de vogels schieten.
tirar pietre, fusti &c. Steenen werpen, slyten, gooyen.
tirar' un colpo, una stoccata. Een slag, een stoot, een steek brengen, voeren, doen.
tirar calci, tirar correggie. Agter uit slaan als de paarden, veesten of scheeten laten.
tirava un gran vento. Daar waaide, ging een sterke of harde wind.
tirava un venticello. Daar waaide, blies een zagt windje.
Tirante. Trekkend; ook een streug, trekstreng aan een wagen.
un colore &c. tirante al verde. Een verwe of kleur op het groenttrekkende, dat is, groenagtig, enz.
Tirato. Getrokken, opgetrokken; ook glad, effen, gelijk, niet rimpelig; ook *Met.* Verwekt, aangenoot, aangedreven, gepord, enz.
andar tirato sulle gambe, star sul tirato. Net opgetrokken, dat is, zuiver, net, glad heen gaan; ook *Met.* Zeer bescheiden en gelseerd willen zyn; ook gierig, wrekkig, karig zyn.
esser tirato dall' affetto, amore, gola, sensualità. Door de toegengentheid, door de liefde, door de keel, geilheid getrokken, beweegd, aangedreven, aangelokt zyn.
Tirato, tiro. Een trek; ook een teug, dronk; ook een slag, schoot, enz.
una tirata di rete, di corda &c. Een trek met een net, een trek met een touw, enz.
una buona tirata di vino. Een goede teug, dat is, dronk wyns, enz.
una tirata di gorgia. Een beving (met de keel) in de zangkunst.
una buona tirata Een goede togt, streck of stuk wegs.
un tiro di moschetto, di arco &c. Een musquet-schoot, een schoot met de boog, enz.
un tiro di rasoio, di pennello &c. Een trek met het scheermes, een trek met het penceel, een penceelstreck, enz.
un tiro di penna. Een streck met de pen; ook een konstige of cierlijk trek.
un bel tiro. Een schoon trek of streck, dat is, een listige, arglistige vond, een listig bedrog.
face un tiro di ministro scaltro. Hy heeft een stuk, een streck van een kloek, verstandig, doortrapt staatsdienaar uitgevoert, verrigt.
Tiratore. Een trekker, aantrekker.
tirator di oro, argento &c. Een goud-, zilver-, enz. draadtrekker.
Tiratorio. Een draadtrekkers werk- of trekyzer; ook een leer, riem om de schoenen aan te trekken.
TISANA. Garstewater om te drinken.
TISE. Longeziekte, verzwering der longen, tering in de longen; zekere quynende ziekte.
Tifico. Die de longeziekte of longen tering heeft.
Tifichaccio, tifichuzzo. Een weinig longezugtig, tering-agtig.

TITILLARE. Kittelen. *Met.* Aandryven, aanporren, aannoopen, enz.
Titillamento. Kitteling, gekittel. *Met.* Aanporring, aandryving, aannooping, enz. aanhitting.
TITULO. Titel; ook naam, cernaam; ook een opschrift dat men ergens op maakt; ook *Met.* Voorwendfel, dekmantel, schyn.
il titolo di Principe &c. De titel, eertitel van een Vorst of Prins, enz.
il titolo di qualbe Cardinale. De titel, cernaam van een Kardinaal.
baver', pretender', dar' il titolo. Den titel, cernaam hebben, willen hebben, geven.
un libro senza titolo. Een boek zonder titel of opschrift.
baver' il titolo di bella. Den titel, dat is, de naam, de roep van schoon of schoonheid hebben, voor schoon gehouden, geagt worden.
con giusto titolo. Met billijke, regtmatige titel, dat is, met billijkheid, met regt.
con titolo di patrimonio. Onder den titel van een vaderlijk erfgoed.
sotto titolo di veder la città. Onder voorwendfel, dekmantel (pretext) van de stad te bezien.
Titolare. Dat maar in de titel, naam, of cernaam bestaat.
Vescovo titolare. Een Bisschop maar naar den titel en ampt, zonder Bisdom.
chiesa titolare di un Cardinale. De Kerk van dewelke een Kardinaal zyn titel heeft.
Titolarmente. Maar alleen naar den titel of naam.
Titolare. V. Initolare &c.
Titolato. Die een eertitel, cernaam; ook een hoog ampt of waardigheid aan 't hof heeft, bediend of bekleed.
tutti li cavallieri e titolati. Alle de ridders, vrye en hoog bedienden, amptenaars.
TITUBARE. Stronkelen, struikelen, wankelen; ook tuimelen; ook stamelen, hakkelen, blyven steken in 't spreken.
titubar nella fede. In 't geloof wankelen.
Titubante. Wankelend, stronkelend, struikelend; ook tuimelend; ook stamelend, hakkelend, enz.
Titubazione. Wankeling, struikeling, stronkeling; ook tuimeling; ook stameling, hakkeling, enz.
TIZZONE, Tizzo. Een uitgedoofd brandhout of houtscole.
tizzone dell' inferno. Een helsche brand, een helsch kind.
Tizzoniera. Een stookzyer, om het vuur mede aan te stookken of om te roeren.
Tizzare. Het vuur stookken. *V. Attizzare &c.*
Tò! Ey! ey lieve.
ò, che belle argenterie! Ey, ey lieve wat voor een schoon zilverwerk!
TOCCA. Bombazyn, taf, floers, met goud of zilver doorwerkt.
socca d'oro, d'argento. V. Sopra.
TOCCHARE. Raken, aanraken, roeren, aanroeten, treffen, aantreffen.

la lingua tocca dove il dente duole. V. Dente &c.
toccar' il polso all' ammalato. De kranke of zieke de
 pols voelen , tasten.
toccar' il polso alle cose. V. Polso.
toccar' una cosa con mano. V. Mano.
toccar' il cielo col dito. V. Dito.
toccar la mano ad uno. Iemand de hand aanraken.
toccar' una donna. Een vrouwsperfoon aanraken, dat
 is, beslapen.
non la toccò. Hy heeft haar niet aangeraakt, aan-
 geroerd.
toccar i cavalli. De paarden met de zweep roeten ,
 slaan , de zweep geven , voortdrijven.
tocca via cocchiere! Sla aan koetfier , ry voort!
toccar' una mola di martello. De mofteften met den
 hamer bikken.
toccar la campana. De klok roeren , dat is, trekken,
 luiden.
toccar' il tamburo, le nacchere, la tromba &c. De trom-
 mel, de herpanke of keteltrommel roeren , slaan,
 de trompet fteken , blazen.
toccar' all' armi, a stormo &c. Alarm blazen , slaan,
 storm , enz. luiden.
toccar' alla ritirata, marciata &c. De afrogt , de
 marsch, de optogt , enz. blazen , slaan.
toccar' la porta. Aan de deur zagt , ftijl aankloppen.
toccar' (il cuore ad) uno. Iemand het hart roeten , dat
 is, bewegen.
toccar' una materia. Een ftoffe of materie aanroeren,
 aanraken , dat is, iets daar van fpreken, aanhalen.
non toccare questo. Roer dit niet aan , dat is, fprek,
 meld hier niet van ; ook neem het niet weg,
 laat het leggen.
non ardisco ne meno toccarlo. Ik durf het niet eens aan-
 roeren , aantasten.
toccar le persone grandi, toccar le cose di stato. Groote
 Heeren , den Staat aanroeren , dat is , deszelfs eer
 aantasten.
toccar dinari, stipendii. Geld , befolding aanroeren,
 aanraken , dat is, ontfangen.
toccar il porto, la terra, la riva &c. De haven , het
 land , den oever , enz. aanroeren , dat is, berei-
 ken , aanvaren , aanlanden.
toccar' un luogo. Een plaats aanroeren , dat is, voor-
 waarts gaan; ook aanlanden en een kleine tyd daar
 blyven.
toccar del furbo, dell' ignorante, afsino &c. Iets van den
 fchalk , van de onwetende , van den ezel raken ,
 dat is, wat fchalkagtig , onwetend , ezelagtig, enz.
 zyn. *V. Havere.*
toccar' ad uno qualche cosa. Iemand iets aanroeren, dat
 is, toebehooren , toeftaan , betamen.
che tocca a voi questo? questo non tocca a voi? Wat gaat
 u dat aan? wat raakt het u? dat gaat u niet aan,
 dat raakt u niet; ook hetftaat u niet toe, het be-
 taamt u niet.
tocca a me adesso. Het is, ftaat tegenwoordig aan
 my, te weten , het heerschen , regeeren , gebie-
 den , enz.
benche a me toccava di sopportar questa ingiuria, a voi

T O M. I.

però non toccava di farmela. Of het my fchoon toe-
 ftond, betaamde dit onrege , ongelijkte verdra-
 gen , zoo ftont het u niet toe , betaamde het u niet
 my dat aan te doen.
toccar' ad uno qualche cosa in sorte. Iemand iets ten deel
 worden. *V. Sorte.*
a me ne toccò una gran parte. My is een goed deel daar
 van gekomen , ik heb 'er een goed deel van be-
 komen.
mi toccò in sorte tal carica. My is zulk een ampt ten deel
 gevallen.
a me toccò di digiunare &c. Ik heb moeten vafte, enz.
mi è toccata una calciata dal cavallo. Ik heb 'er een flag
 van 't paard af gekregen.
spartitelo discretamente acciò che ne tocchi ad ogni uno.
 Deel het met befcheidenheid uit , op dat een yge-
 lijk daar iets van krygt.
Toccante. Roerende , rakende , aanrakende ; ook be-
 treffende.
toccante questa materia. Deze ftoffe of zaak betreffen-
 de , belangende , rakende.
Toccato, tocco. Geroerd , aangeroerd , geraakt , aan-
 geraakt.
toccato da Dio. Van God geroerd , dat is, beweegd.
non esser tocco. Niet geroerd , niet aangeroerd , niet
 geraakt , niet aangeraakt zyn.
il sopra toccato Autore. De bovenaangeroerde , boven-
 of voorgemelde fchryver.
non toccato (intoccato.) Ongeroerd , ongeraakt , on-
 aangeraakt.
Toccata, toccatina. Een aanroering , aanraking.
V. Tocco.
Toccatore. Een roerder , aanroerder , raker , aanraker.
Toccamento. Een roering , aanroering , raking , aan-
 raking.
Tocco. Een aanroering , aanraking.
un tocco di mano, di pencillo &c. Een aanroering , een
 aanraking met de hand , een ftreek met het pen-
 ceel , enz.
un tocco di campana, tamburo &c. Een klokke , een
 trommelflag , enz.
suonar' a tocchi. Met (de klokken) maar kleppen, bom-
 melen , niet regt doorluiden , maar aanslaan.
pietra di tocco. Een ftryk , toets- of proeffsteen.
Tocchetto. Een verwfop.
T O G A. Een lange rok , een tabbaard.
toga da Dottore, Magistrato. Een Geneesheers, Raads-
 heers rok , tabbaard.
gente di toga. Luiden van den tabbaard , geleerden ,
 fchool- of geregtsbedienden.
Togato, vestito di toga. Met een lange rok , tabbaard
 gekleed.
T O G L I E R E. Nemen ; ook beuemen , wegnemen ,
 aan een kant nemen , opnemen , opheffen. *V. Pren-
 dere, Pigliare.*
Nota. De fpreekwyzen die tot *Levare, Prendere* en
Pigliare behooren , behooren ook eeniger wys hier
 toe , en aldus heen en weder.
togliere una vigna da lavorare &c. Een wyngaard, enz.
 om te hakken aannemen , op zig nemen.

N n n n n

toglier'

toglier per forza. Met geweld nemen, wegnemen.
toglia ladio. Dat verhoede God, daar zy God voor,
 God wil ons daar voor behoeden.
toglier (tor) via qualche macchia. Een vlak uitdoen,
 wegnemen.
toglier' il nemico in mezzo. Den vyand in het midden
 nemen, dat is, aanvallen, aantasten.
toglier seco dinari. Geld met zig nemen.
togliete queste herbe &c. Neem deze kruiden, enz.
togli (tà) questo scudo. Hou daar, neem deze kroon.
toglier (tor) moglie, tofs moglie. Een vrouw of wyf ne-
 men, een byslaapster nemen.
toglier casa, tor' un cavallo a vettura. Een huis nemen,
 huuren, een huurpaard nemen.
io mi torrei di star sempre così. Wat my belangt, ik
 zoude altyd wel zoo willen blijven.
toglier (tor) la borsa, i beni, la carica, l'autorità, i
privilegi &c ad uno. Iemand den buidel of de beurs,
 de goederen, de bediening, het gezag of de magt,
 de vooregten, enz. benemen, afnemen.
toglier' i stati, le fortezze &c. De landen, de sterkten
 of vestingen, euz. afnemen, wegnemen.
toglier la verginità, la vita, l'onore ad uno. Eenen de
 maagdom, het leven, de eer benemen, eenen de
 maagdom, enz. doen verliezen.
toglierfi una cosa dall' animo. Zig iets uit de zin
 stellen.
toglierfi alcuno dinanzi. Zig iemand van den hals
 schudden.
toglierfi uno di casa. Iemand uit den huis doen gaan,
 doen vertrekken.
toglierfi da qualche luogo. Van een plaats afscheiden,
 vertrekken, weggaan.
toglier da terra. Van de aarde opnemen, opheffen.
toglier' uno da questa vita. Iemand van dit leven weg-
 nemen, berooven.
toglier' uno dal fango, dall' aratro. Iemand uit den
 deek opnemen, helpen, van de ploeg afnemen,
 dat is, uit een ellendige staat tot eere brengen.
toglier' uno d'impaccia. Iemand uit een verwarde zaak
 redden, bevryden.
toglier' (distoglier', distorr') uno da qualche proposito,
dal peccato &c. Iemand van een voornemen, van de
 zonde af houden.
Tolto. Genomen, weggenomen, aan een kant geno-
 men, benomen.
dove l'hai tolto? Waar hebt gy het genomen?
fu tolto da questa vita. Hy is van dit leven wegge-
 nomen, weggerukt geweest.
mi è tolto di far questo. My is (de magt) benomen, dat
 is, verboden dit te doen.
Toglimento. Neming, wegneming, afneming, aan
 een kant neming.
TOGNA. Een spitsroede.
TOLDA. Het scheepsdek.
TOLERRARE, Lyden, dulden, verdragen, uit-
 of doorstaan.
volterar' disagi, ingiurie &c. Ongemak, onrecht of on-
 gelijk, enz. lyden, verdragen.
tolerar' uno. Iemand dulden, lyden, verdragen.

Tolerabile. Lydelijk, verdragelijk, dat nog wel te
 dulden, te lyden, te verdragen, uit-of door te
 staan is.
Tolerabilmente. Geduldiglijk, lydelijk, verdragelijk;
 met geduld of lydzaamheid.
Tolerato. Geleden, geduld, uit-of doorgegaan, ver-
 dragen.
venir tolerato Geduld, geleden worden.
Toleranza. Geduld, lydzaamheid, verdraagzaamheid.
TOLTO &c. V. Togliere &c.
TOM A, Tomo, Tomino. Het dikke of stremfel van
 gestremde melk; ook eyerkaas of weeke kaas.
Tomacella. Een bloedworst, bloedbeuling.
TOMARA, Tomaisa. Het overleder, bovenleder van
 de schoen.
TOMBA. Een graf of grafftede, een onderaarsch
 gewelf, om in te begraven.
fabricar la tomba alle sue fortune. Het graf voor zyn
 geluk bereiden, dat is, zyn geluk bederven.
TOMBOLARE, Tombare, Tomare. Buitelen, over-
 buitelen, een buiteling doen; ook tuimelen, om-
 tuimelen.
Tombolata, tombolo. Een val, een buiteling, een val
 over hals over kop. *V. Capisimbolo*.
far' una tombolata. Een val, buiteling, tuimeling
 [doen.
non ne farei un tombolo full' herba. Ik wilde des wegen
 geen buiteling, tuimeling in 't gras doen, dat is,
 ik zoude de minste moeite daarom niet doen.
Tombolone. Buitelend, tuimelend.
Tomboluto. Zeer vet, zagt, waggelend van vet.
TOMO. Een stuk, een deel van eenig groot boek.
TOMOLO. Een zekere korenmaat alzo genaamd.
TONARE, Tuonare, Toneggiare. Donderen.
Tonante. Donderend; ook de gene die donderd, dat
 is, God.
tono. De donder; ook een geraas, geluid, toon.
TONCHIO. Een zekere worm die de moeskruide-
 den eet.
Tonchiofo. Wormstekig.
TONDERE. Scheren, afscheren.
tonder' i capelli, le pecore &c. De haren scheren, af-
 scheren, de schapen, euz. scheren.
Tonduto. Geschoren.
Tonditore. Een scheerder.
Tonditura, tonsura. Het scheeren.
la prima tonsura. De eerste kruin die een nieuw Prie-
 ster geschoren word.
in habito e tonsura. In behoorlijke kleding en met
 een kruin, dat is, zeer eerbaar en kuisch.
Tusare &c. V. Abbasso.
TONDO, Ritondo, Rotondo. Rond, rondagtig,
 van een ronde gedaante.
due poppeline, tonde, sude, e delicato. Twee roudé,
 vaste en teedere borsjes.
una cosa tonda, ritonda, fatta in tondo, alla rotonda,
in forma rotonda. Een rond ding, iets ronds, iets
 dat in het ronde gemaakt is.
la Rotonda di Roma. De Ronde, alzo genaamde
 Kerk van alle de heiligen te Rome.

fiavaro tondo. Rond geld, ronde munt, dat is, nog onbescnoeid.
grasso e tondo. Veten rond.
tondo di pelo. Rond van hair, dat is, wel gemest, vet (word eigenlijk van paarden. *Met.* Van menschen gezegd.)
tondo e grosso. Rond en grof, dat is, zeer ongeschikt, bot, plomp, boersch.
canzoni &c. di quelle tonde. Gezangen, liedjes van die rondte, dat is, ontugtige, onbescbaamde, schandelijke liedjes, enz.
il tondo della coscia. De rondte, dat is, het dik van 't been, de boventte schenkel.
Tondo. Rond; ook een taljoor, tafelbord.
venir tondo. Rond, dat is, regt en naar wensch komen.
tutte le balle non vengono tonde. Alle ballen komen of vallen iemand niet rond toe, dat is, alles gelukt niet, komt niet even wel uit.
saperle ritrovar tonde. Schoone ronde, dat is, uitwegen, uitvlugten weten te vinden.
Tondarello. Rondelijk, rondagtig; ook een klein taljoortje, tafelbordje; ook een radje om iets daar op te winden.
Tondetto, Ritondetto, Rotondetto. V. Sopra.
Tondino. V. Sopra. Ook een rondeel in de bouwkonst.
Tondezza, Ritondità. Rondte, rondheid, rondigheid.
Tondare, Ritondare, Attondare. Rond maken.
TONCIA, Tonaca. Een rok, rok zonder mouwen; lijfrok; ook een velletje, vliesje.
il cervello sta incolto nelle sue toniche e membrane. De hersenen zyn in hare velletjes of vliesjes gewonden. *V. Membrana &c.*
Tonicella. Een rokje, onderrokje, ook een Leviten rok.
Tonicare &c. V. Intonicare &c.
TONNA Een ton, een vat.
una tonna d'oro. Een tonne gouds, dat is, honderd duizend guldens.
Tonnello, Tonellino. Een tonnetje, vatje.
TONNO. Zeker visch alzoogenaamd.
Tonnina. Zoodanige ingezoute visch.
TONO. De toon in de zang- of speekonst.
TOPAZIO. Een Topaas: een edelgesteente alzoogenaamd.
TOPO. Een muis, een rot of rat, een aardmuis. *prender topi.* Muizen vangen.
Topolino, toporello. Een kleine muis, een muisje.
TOPPA. Het binnewerk van een deurslot; ook een lap, een wischdoek, een vod, vaatdoek.
Toppare. Met een binnewerk voorzien, verzorgen; ook het een tegens het ander aanstooten; ook lappen, verstellen. *V. Rattoppare.*
toppar nel brindeggiare. Met de drinkglazen tegens malkanderen stooten (als men op iemands gezondheid drinkt.)
Toppo. Een stoot, aanstoot. *V. Urtata &c.*
TORACE. Het bovenlijf, van den hals tot aan de gordel.
TORBA. Turf: brandstof uit zwavelagtige moerassen getrokken, en die in de Nederlanden in plaats van hout gebrand word.

TORBANTE, Turbante. Een tulband, een Turksche muts.
TORBIDO, Torbidare &c. V. Turbare &c.
TORBINE, Turbine. Een wervel- of dwartlwind.
TORCERE, Storcere. Draaijen, omdraaijen, buigen, krommen; ook pynigen, quellen.
torcer' (storcer') il collo ad un piccione. Een jonge duif den hals omdraaijen.
torcer' il collo. Den hals krommen, buigen. *Met.* Een huichelaar, slijkstooyer, geveinsde zyn.
torcer gli occhi. De oogen draaijen, verdraaijen, wenden.
torcer il naso, la bocca. De neus, de mond krommen, scheef trekken of opschorten. *Met.* Iets veragten, versmaden, zig te goed houden of agten, enz. *V. Sdegnare &c.*
torcer un membro. Een lid verdraaijen, verzwikken, verstuiken.
torcer un funicello. Een touwtje, snoertje of bandje, strikje draaijen of spinnen.
torcer filo, seta. Garen of zydetwynen.
torcer il senso della scrittura a suo proposito. De heilige Schrift naar zyn voornemen, naar zyn zin draaijen, verdraaijen.
torcer' i panni bagnati, (il bucato.) De wasch uitwringen.
Torcersi, Storcersi Zig draaijen, omdraaijen, krommen en buigen; ook zig verzwikken, verstuiken, struikelen.
torcersi da un lato all' altro colla vita. Zig met het lichaam of lijf van d'eene na d'andere zyde draaijen, (wy zeggen) de peereboom of vosseltaart schudden. *V. Fiancbeggiare.*
torcersi a man manca. Zig op of naar de linkerhand draaijen, wenden, keeren.
torcersi (storcersi) di dolore &c. Zig krommen, draaijen, in een trekken, inkrimpen van pyn en smert. *V. Scontorcersi &c.*
Torto, Storto. Krom, krom gebogen, niet regt, scheef, gedraaid.
legno torto, (storto.) Krom, scheef hout.
gambe torte, storte, (bistorie.) Kromme, scheve beenen.
collo torto. Kromhals. *Met.* Een huichelaar, slijkstooyer, veinzer.
un colto torto, un torcicollo. V. Sopra. V. Collo.
un frate del collo torto. Een geveinsde monnik.
far' il collo torto. Den schynheilige, geveinsde spelen.
occhi torti, bocca &c. torta, (storta.) Verkeerde, verdraaide oogen, een scheve mond, enz.
Torti, storti. Kromme, gedraaide, geslingerde kockjes, taartjes; ook krakelingen.
Torto. V. Abbasso.
Torcello. Een wrongel, gedraaide stroowisch, om iets op het hoofd te dragen.
Torchiare, Torcolare. Perssen, wringen, draaijen.
Torcigliare, Torciare. Dikmaals ergens omdraaijen, slingeren.
Torchiatore. Een perser, wynperfer, wijutreder.

Torchio, torcolare, torcolo. Een pers, wijnpers; ook een drukpers.
albero da torchio. Draayboom, persboom, persschroef, persgrendel.
offer sotto il torchio. Onder de pers zyn. *Met.* In druk zyn.
aspir dal torchio. Uit de pers komen, dat is, eerst in druk uitgekomen, uitgegaan zyn.
Torchietto. Een kleine pers, een wynpersje.
Torcimento, Storcimento. Draaijing, kromming, verdraaijing, omdraaijing, enz.
Torcitois. Een touw-, garen-, zydespinders rad, een twynrad of molen.
TORCIA. Een toorts, fakkel, fikkerend ligt.
torcia à vento. Een piktoorts, windfakkel.
Torcietta. Een kleine piktoorts, windfakkeltje.
Torciera. Een kandelaar tot piktoortsen of fakkels.
Torciero, torciano. Een toortsdrager, fakkeldrager.
Torciaro. Een piktoortskramer.
TORCIMANNO, Turcimanno. Een tolk, taalman, vertaaler.
TORDO. Een lyster: zeker vogel.
TORMA, Turma. Een hoop, menigte, of schare volks.
TORMENTO. Pyn, pyniging; ookeen pynbank.
dar' il tormento. Iemand op de pynbank folteren, pynigen.
dar tormenti ad uno. Iemand plagen, pynigen, tormenteeren.
gravissimi tormenti. Zwarte pynen, plagen, groote smarten.
o che tormento! O wateen plaag, quelling!
Tormentoso. Pynelijk.
Tormentare. Pynigen; ook anders pynigen, quellen, tormenteeren.
Tormentarsi. Zig pynigen, plagen, quellen, enz.
Tormentato. Gepynigd, geplaagd.
Tormentatore. Een pyniger, plager, tormenteerder, enz.
TORMINE, tormini. Buikpyn, snydinge in de buik, in 't ingewand, rood melizoen.
TORNARE. Draaijen, omdraaijen, omwenden, omkeeren; ook draaijen, met het draay-zyer maken.
tornar l'arresto, lo spiedo. Het gebräad, het spit draaijen, omdraaijen. *V. Voltare.*
tornar arresto. Een brader, spitdraaijer.
tornar la ruota. Het rad draaijen, omdraaijen.
tornar', torniar etc. in legno, in osso etc. Hout, been, enz. draaijen, met het draay-zyer draaijen.
Tornare. Wederbrengeen, wedergeveen, weder behandigen, weder toetellen.
tornar qualche cosa alla memoria ad uno. Iemand iets weder in de gedagten, in de geheugenis brengen, iemand iets weder erinneren, te binnen brengen.
quando mi tornarete (ritornarete) il mio libro? Wanneer zult gy my myn boek wederom ter hand stellen, wedergeveen?
tornarono il dinaro segretamente donde lo tolsero. Zy hebben het geld wederom heimelijk, stil nedergeleid daar zy het van daan genomen hadden.

tornar' uno nel pristino stato. Iemand wederom in de vorige stand of staat zetten, stellen.
Tornare. Weder of wederom keeren, te rug of wederom komen. *V. Risornare.*
tornar d'Italia, di Francia, da Roma etc. Uit Italie, uit Vrankryk, van Rome weder of wederom komen, wederkeeren.
tornar' in (alla) patria, al padre, a riveder' i suoi. Weder na zyn vaderland keeren, weder na zyn vader, na huis komen, gaan.
tornar' a casa. V. Sopra. Weder na huis gaan. *Met.* Weder tot zyn voornemen komen.
tornar' a penitenza. Weder tot boete keeren, zig wederom bekeeren.
tornar' alla vita sobria, a' i vizii, alle medesime. Weder tot het nugter, matig leven keeren, zig weder tot lasteren, schelden, schenden, enz. begeven.
tornar' a proposito. Weder tot, of op zyn voornemen komen; ook zig daar naar schikken, voegen.
tornar' in dietro (addietro.) Weder te rug keeren, te rug gaan. *Met.* Zyne voortgang niet krygen of heel te rug gaan.
tornar' in niente, a nulla. Tot niet worden, weder tot niet keeren.
tornar' in se. Weder tot zig zelve komen, keeren of gaan.
tornar' a scrivere, a mangiare, a dormire. Wederom schryven, eten, slapen, enz.
tornar bello etc. Wederom schoon, enz. worden.
questa cosa tornerà bellissima. Dit ding zal heel schoon uitvallen, deze zaak zal heel wel gelukken. *V. Riuscire.*
tornar Cristiano. Wederom een Christen worden, zig weder bekeeren.
tornar bene. Wel uitkomen, uitvallen, gelukken.
questo vestito non vi torna bene. Dit kleed staat, past u niet wel.
tornar' a grand' honore, a vergogna. Pryffelijk, spottelijk, bespottelijk zyn, tot groote eer, tot schande geraken, komen.
tornar' ad uno qualche cosa a noia, a fastidio. Een u iets verdrietig, lastig worden.
tornarà sopra di te il danno, gastigo. De schade zal op u vallen, de straf zal op u komen.
tornar' a conto. Op de rekening komen, dat is, dienstig, nut, pryffelijk zyn.
questo non mi tornarebbe a conto, a proposito. Dat zoude my niet gelegen komen, dat zoude my in myn kraam niet dienen.
il conto non torna. De rekening, de somme komt niet uit.
il tutto torna in una. Alles komt, slaat op een uit.
fate come vi torna meglio, quando e come vi tornerà sià comodo. Doet gelijk het u best gevalt, gelyk als het u best gelegen komt.
Tornato. Gedraayd, omgedraayd, omgekeerd, enz. ook wedergekeeren.
fate il ben tornato. Zyt welkom (van de reis.)
Tornata. Een draaijing, omdraaijing, een wending, om-

omwending ; ook wederkeering , wederkomst.
V. Ritorno.
Tornaletto. Voorhangfel , behangfel om het bedde.
Tornatore, tornaio, tornitore, tornidore. Een draaijer.
Tornatile. Dat gedraaid is , van draaywerk of draaijers werk ; ook dat zig laat draaijen.
Tornafóle. Een zonnebloem ; ook tornafol (een verw.)
Tornello, tórnio. Eendraaybank. *V. Torno.*
Torno. Een draaybank ; ook een draay-yzer ; ook een kring.
lavorar' alsorno. Draaijen , draaywerk maken.
lavori fatti (a) torno. Draaywerk of arbeid.
in torno, a torno. Rondom. *V. Attorno, Intorno &c.*
TORNIO. Tournooyspel , ridderspel , steekspel.
Tornare, torneggiare. Tournoyen , rennen , loopen (in de tournooy-, ren- of loopbaan.)
Torneamento, torneggiamento. Het tournoyen , het ringsteken.
TORO. Een stier of bul.
correre tori. Stieren aanhitsen.
TOROSO. Vol spieren , wel in 't vleesch.
membra torose. Sterke leden , vol spieren , of wel in 't vleesch.
TORPIDO. Slaperig. *Met.* Luy , traag , vadzig , loom.
Torpidezza, torpóre, torpédine. Slaperigheid , luyigheid , traagheid , vadzigheid.
sempor delle membra. Vadzigheid , loomheid , slaperigheid der leden.
Torpidive, Intorpidive. Slaperig , luy , traag , loom , vadzig worden ; ook het slapen der leden.
TORRE &c. *V. Togliere &c.*
TORRE. Een toren.
far' crepar uno in un fondo di torre. Iemand onder een diepe toren , in een diepe gevangen is laten barsten . vergaan.
torre alta, profonda, forte, artificiosa. Een hooge , diepe , sterke , konstige , enz. toren.
Torretta, torricella, torriciuola. Een kleine toren , een torentje.
Torrione Een groote ; ook een dikke toren , byzonderlijk tot verdediging ; ook een wagtoren.
Torrionato. Met zoodanige torens versterkt , voorzien.
la città non era fiancheggiata con baluardi, ma torrionata all' antica. De stad was niet met bolwerken versterkt , maar met oude torens.
Torriève, torrigiano. Een torenwagter , toreube-waarder.
Torrigiano, torraiuolo. Dat tot torens behoort.
colombo torrigiano (torraiuolo.) Een torenduif , kerkduif , die op de torens of kerken nestelt.
Torreggiare. *Met.* Hoog zijn als een toren.
torreggiarsi. Zig torenen , dat is , zig verheffen , groots , hoogmoedig , trots , opgeblazen zyn.
TORRENTI. Een regenbeek.
TORRIDO. Gebrand , geschroeid , door de zonne gebraden.
zona torrida. De gezengde wereldstreek.
TORZO, torsone, torsicone. De stengel , steel , stronk van allerley kruiden ; ook de kruin ; ook een romp zonder hoofd of kop , enz.

un torso di pomo, di uva &c. De kruin van een appel , detros van een druif , een wyntros , de steel van een wyntros.
un torso di lino. Een spinrok vol vlas om te spinnen.
torso del pollastro. Het vleesch van een gebrade of gekookt hoen ; ook deszells romp of stuit.
Torsello, torselletto. Een stronkje , steeltje ; ook een naald of speldekuffentje.
TORTA. Een taart , (een zeker gebak.)
una sorta di berbe, di pomi, cosogne. Een kruid-, appel-, queepeeretaart.
Tortella, tortarella, tortaletta, sortello. Een kleine taart , een taartje.
Tortiera. Een taartpan.
Tortiere. Een taartbakker of banketbakker.
TORTIGLIARE. Ergens om draaijen of winden.
V. Attorcere, Attortigliare &c.
Tortiglione. Een wisch , een bos of bundel van stroo.
Tortiglioso. Dat zig gemakkelijk te zamen laat draaijen of winden , of van zig zelve draaid of wind.
TORTO. Krom , scheef , schuins , verdraaid ; ook onregt , ongelijk , onbillijk *V. Torcere.*
far torto ad uno. Iemand onregt , ongelijk doen , onbillijk met iemand handelen , omgaan.
baver torto (il torto.) Onregt , ongelijk hebben.
dar' il torto ad uno. Iemand onregt , ongelijk geven.
a torto, m'accusi, mi riprendi. Gy klaagt my met onregt aan , gy straft my onschuldig , zonder oorzaak , open onbillijke wyze.
Torto, tortamente. Krom , krommelijk , schuins , scheef of scheel.
guardar' uno torto, (storto.) Iemand krom , scheel , op zyde aanzien.
Tortuoso. Krom gebogen , geflingerd , gedraaid , gekronkeld.
TORTORA, Tortorella, turtora. Een tortelduif.
Tortorato. Geverwd als een tortelduif.
TORTURA. De pynbank , het rekken , pynigen , de pyniging. *V. Tormento.*
dar la tortura. Pynigen , op de pynbank spannen , door de pijnbank , pyniging afvragen.
Torturare. *V. Sopra.*
TORVO. Wreed , verwaarloosd straf , vreesfelijk , fel , stuursch.
viso torvo. Een vreesfelijk , wreed , straf , stuursch , zuur gezigt.
TOSARE. Scheeren ; ook besnyden , besnoeijen.
V. Sondere.
tosar' uno. Iemand scheeren ,
tosar le pecore. De schapen scheeren.
tosar la moneta. De munt besnoeijen.
Tosato, Toso. Geschoren , beschoren ; ook besneden , besnoeid.
moneta tosa. Besnoeide munt. *Met.* Ongeleerd , ongeletterd , die niet gestudeert heeft , geoeffend is.
TOSCANO, Tosco. Van Toskanen , Toskaansch ; ook een Toscaner.
lingua, favella Toscana. De Toskaansche , dat is , Italiaansche spraak of taal.
un parlar Toscano, (tosco.) Een Toskaansche reden.

ordine Toscano. De Toskaansche wyze van bouwen, en ordening der pilaren, kolommen of zuilen.
la Toscana. Toskaunen, een groot Hartogdom in Italie.
Toscanamente, Toscano. Toskaansch, naar of volgens de Toskaansche wyze of manier.
parlar Toscano, (Toscanamente.) Toskaansch spreken, redeneren.
Toscaneggiare. V. Sopra.
T O S C O. *V. Tossico*. Ook *V. Toscano*.
T O S O. Een jongman; ook een vryer, minnaar.
caro Toso. Myn hartjelijf! myn alderlieffste!
T O S O N N. Een vlies, afgeschore wolle, het vel met de wol.
l'ordine del Tosone d'oro. De Ridderorder van 't Gulde of goude vlies.
conferir' &c. il tosone. Iemand tot Ridder van 't Gulde vlies slaan.
T O S S A, *Tosse*. De hoeft.
amor' e tosse non si può celare. De liefde en de hoeft kan niet verborgen blijven.
Tossina. Een kleine hoeft, een hoeftje.
Tossire, tossare. Hoefsten.
Tossoso. Hoefstig, met de hoeft gequeld, geplaagd.
T O S S I C O, *Tosco*. Venyn, vergift.
dar tossico, (un boccone di tossico) ad uno. Iemand vergift (een vergiftbeetje) brengen, geven, iemand vergeven.
Tossicare, Intossicare &c. V. Attossicare &c.
T O S S I L A G G I N E. Hoefbladeren, hoeflattouw, paardsklaauw, brandlattouw.
T O S T A N O, *Tosto*. Gezwind, vaardig, ligt, behendig, ras, haastig, schielijk, spoedig.
sofà partenza. Haastig, schielijk, spoedig wegrijzen, vertrekken.
T O S T O. Kort, in 't kort, kortelijk, in korten tyd, terstond, aanstonds, zoo voort; ook ras, gaauw, alzo haast.
si (così) tosto. Zoo haast, alzo haast.
verrà tosto, ben tosto. Hy zal terstond, aanstonds, zoo voort komen.
molto tosto, assai tosto, troppo tosto. Zeer haast, tamelijk ras, alzo haast.
le piaghe nuove si curano più tosto che le vecchie. De versche wonden zyn veel eerder genezen als de oude.
tornate più tosto che potete. Komt zoo haast, zoo ras weder als gy kund.
vorrei (eleggerei) più tosto morir e che &c. Ik zoude eerder, veel liever sterven als, enz.
non si tosto hebbe cenato &c. Hy had zoo haast het avondeten niet genuttigd, gegeten, dat is, naauwelijks had hy, enz.
nè più tosto hebbe dette queste parole. Naauwelijks had hy deze woorden gesproken.
e vedendolo in faccia tan tosto lo conobbe. En als hy hem in 't aangezigt bezag, kende hy hem zoo aanstonds.
T O T A L E. Ganschelijk, geheelijk.
rovina, perdita, sconfitta &c. totale. Ganschelijke, uiterste ondergang, verderf, verlies, nederlaag.
Totalmente. Ganschelijk, geheelijk, gantsch en geheel, t'eenemaal.

T O V A G L I A. Een tafellaken, tafeldoek; ook anders een groote linne doek tot allerley gebruik.
tovaglia bianca, odorosa &c. Een wit of schoon, welriekend, enz. tafellaken.
tovaglia unta, sporca, sucida, imbrodata &c. Een vuil, smeetig, met sop, enz. bestort tafellaken.
tovaglia da altare, da tavola, da mano &c. Een altaardoek, een tafeldoek of tafellaken, een hand-eenz. doek.
Tovagliuola, tovagliuolo, tovagliolino. Een tafellakentje, tafeldoekje, server.
T o z z o. Een stuk brood, eigenlijk een stuk bedelbrood *un tozzo di pane. V. Sopra.*
mendicar, accattar' il pane a tozzo. Het brood by stukken en brokken bedelen, ontfangen.
T o z z e t t o. Een stukje bedelbrood.
T o z z a m e. Stukken bedelbrood.
Tozzeggiare. Het brood stukswyze gaan bedelen.
T R A. Onder. *V. Frà &c.*
T R A B A C C A. Een hut of tent, paviljoen; ook een tentbedde, enz.
Nota. Dat gy niet vind in *Tra*, zoekt in *Strà*, en aldus heen en weder, vermits het dikmaals een en het zelfde is.
T R A B A L L A R E. Huppelen, dribbelen; ook struikelen; ook *Met*. Wankelen.
traballar co' piedi. Met de voeten huppelen, dribbelen; ook struikelen.
traballar col discorso. In de reden struikelen, dat is, dwalen, zig verspreken.
traballar nella fede. In 't geloof wankelen.
il discorso traballa. De reden, de redekaveling struikelt; (wy zeggen) gaat op stelten.
ivi traballa ogni ragione. Daar struikelt het vernuft, dat is, gaat al 't vernuft verloren.
Traballamento. Huppeling, dribbeling; ook struikeling; ook wankeling.
T R A B O C C A R E, *Straboccare*. Overmatig, overtoellig, overdadig vol zyn, overloopen; ook storten, af, of nederwaarts storten, (op de mond) vallen, over een hoop vallen, omvallen, omrollen, ombuitleen.
il sacco, il vaso &c. trabocca. De zak is overvol, dat vat, enz. iste vol, loopt over.
il Reno &c. trabocca. De Rhyn is opgelopen, gezwollen, is hoog.
io trabocco d'allegrezza e di consolazione spirituale. Ik loop byna over, ben vol van vreugde en geestelijke troost.
mi trabocca il cuore di giubilo &c. V. Sopra.
traboccar di meraviglia. Door of van verwondering omvallen.
traboccar' uno da una torre. Iemand van een hooge toren afstorten, afwerpen.
traboccar nel fiume traboccar nell'inferno. In de rivier, in 't water vallen, in de helle storten.
traboccar nel peccato. In de zonde storten, vallen.
traboccar' una sentenza &c. Zig overhaaften met een vonnis, enz. te spreken, uit te spreken.
egli trabocca facilmente. Hy doet aanstonds iets te veel,
 hy

hy overhaast zig ten eersten , hy dwaald aanstonds ; ook hy word haastig , toornig ; ook hy word aanstonds van zyne driften ingenomen.

traboccar' (*andar traboccando*) *per le strade*. Draaijende , tuimelende over straat , langs de straat gaan.

Trabocante, *Strabocante*. Overvloedig , overmatig , overlopend , stortend , overstortend.

una misura buona e trabocante. Een goede en overvloedige maat.

un ongaro trabocante (*di peso*). Een overwigtige ducaat.

Trabocantemente. Overvloediglijk , overmatiglijk , boven maten veel ; ook al te schielijk , al te haastig , al te jachtig , enz.

Trabocchévole, *Strabocchévole*. Overgroot , boven maten groot , enz. ongehoort , afgrypselijk , verschrikkelijk ; ook schielijk , haastig , jachtig.

d'una grandezza trabocchévole. *V. Sopra*.

casti trabocchévoli. Afgrypselijke , verschrikkelijke toevallen.

batzi trabocchévoli. (*strabocchévoli*.) Afgrypselijke , verschrikkelijke klippen.

Trabocchévolmente, *Strabocchévolmente*. Over hals en over kop ; ook overmatig , bovenmaten , overtollig schrikkelijk , afgrypselijk.

casto trabocchévolmente. Hy viel over hals en over kop , hy dede een schrikkelijke , afgrypselijke val.

spender &c. *strabocchévolmente*. Overtollig geld uitgeven , onmatige , groote onkosten maken.

Trabocato, *Strabocato*. Overmatig , bovenmaten , zeer groot , al te groot , onmatig. *V. Trabocchévole*.

fanno leggi straboccate. Zy maken onnakomelijke wetten , die niet onderhouden kunnen worden.

con una trabocata leggerezza. Met een onnoemelijke , groote ligvaardigheid.

un'buomo strabocato. Een mensch die al te schielijk , haastig en onbehouden is ; ook die geen wys of maat weet te gebruiken.

Traboccatamente, *Straboccatamente*, *alla trabocata*. Bovenmatelijk , boven alle maten , onmatiglijk.

Trabocco, *Strabocco*. Aanloop , oploop , overloop , opzwellig ; ook een val.

il trabocco del fiume. Aanloop , oploop , overloop , opzwellig van de rivier.

trabocco di fele. Het overloopen , de overloop van de gal , de geelzugt.

questo era l'ultimo suo trabocco. Dat was zyn uiterste verderf.

Trabocchetto, *trabocchetto*. Een val ; ook een goud gewigt ; ook de tong in de weegschaal.

T R A C A N N A R E. Door een afsteekpyp van het een vat in het ander afsteeken. *Met.* Wakker , lustig zuipen , goede slokken , tengen doen.

tracannar' il vino. *V. Sopra*.

Tracannata. Een afstating , afsteeking ; ook een goede dronk , een sterke , groote teug.

Tracannatore. Een zuiper.

T R A C A S S A R E, *Traccheggiare*. Heen en weder loopen en rennen ; ook met verwarde zaken te doen hebben ; ook een tyd lang uitsstellen , en geduld hebben tot dat men goede gelegenheid bekomt

of krygt om zig aan de vyanden te wreken.

T R A C C H E N A R D O. Een pasganger , een tellenaar (word van een paard gezegd.)

T R A C C I A. Spoor , voetstap , tred.

seguir, *tener la traccia di uno*. Op 't spoor navolgen , najagen , nalooopen. *Met.* Nabootsen , na-apen , in iemands voetstappen treden.

andar' in traccia ad uno. *V. Sopra*. Ook iemand naspeuren , iemand op 't spoor nazoeken. *Met.* Navorschen.

sentir, *perder* &c. *la traccia*. Het spoor ruiken , (jagen ,) het spoor verliezen.

la traccia del negozio. Het spoor , dat is , de order van een verhandeling , hoe het een na het ander moet gaan of volgen.

Tracciare, *intracciare*. Op het spoor nalooopen , najagen , naspooren. *Met.* Navolgen , nadoen , na-apen ; ook nazoeken , navorschen , enz. bedenken , verzinnen , enz.

tracciar' una lepre. Een haas naspooren , op 't spoor navolgen , najagen.

andar tracciando nuovi consigli, *inganni* &c. Nieuwe raadslagen , listen of nieuw bedrog bedenken , verzinnen , enz. daar op bedagt zyn. *V. Tramare*.

T R A C C O L L A R E, *Tracollo* &c. *V. Stracollare* &c.

T R A D I R E. Leveren , overleveren , overgeven , verraden ; ook bedriegen , misleiden , nagaan , schelmagtig handelen.

tradir' una città. Een stad verraden , overgeven.

tradir' uno. Iemand verraden ; ook bedriegen , nagaan.

Tradito. Verraden , overgegeven , overgeleverd ; ook bedrogen , misleid , nagegaan.

esser tradito. Verraden worden , of verraden geweest zyn.

fiamo traditi! Wy zyn verraden ! men gaat niet opregt met ons om !

Traditore, *trice*. Een verrader , verraadster.

Giuda traditore. Judas den verrader.

Tradimento. Verradery ; ook anders een schelmstuk.

prender' &c. una città per (a) tradimento. Een stad door verraad veroveren. *V. Intelligenza*.

mangiar' il pane a tradimento. Het brood vergeefs eeten , voor niet eeten.

far' un tradimento (tradimenti) ad uno. Iemand verraden , schelmagtig met iemand handelen , omgaan.

Tradizione. Overlevering , overgeving ; een gebod dat niet geschreven , maar mondeling voorgefelt is.

T R A D U C E R E, *Tradurre*. Overzetten , overdragen , vertalen (uit de eene spraak of taal in de andere.)

tradurr' un libro &c. *d'una lingua nell'altra*. Een boek , enz. van de eene spraak in de andere overzetten , vertalen.

Tradutto (beter *Tradotto*.) Overgezet , overgedragen , vertaald.

Traduttore (beter *Tradottore*.) Een overzetter , vertaaler.

Traduzione, *traducimento*. Overdraging , overzetting , vertaling.

T R A F A L C I O. Een dwaling , een misflag.

far' un trafalcio. Een dwaling , een misflag begaan , iets qualijk doen.

Trafalcione, trafello; trafellone. Een booze, quade, ondeugende boef, een bedriegelijke schelm.

Trafalciona. Een geile hoer.

TRAFELARE. Onkrachtig, kragteloos, onmagtig, zwak, slap worden, byna vergaan, verfmagten.

trafelar di sete, di fame, di fatica &c. Van dorst, van honger verfmagten, vergaan, door zware arbeid moede, mat, afgemat worden.

TRAFFICARE. Handelen, hanteeren, handel, koophandel dryven, voeren.

trafficar di (con) sete, vini, drappi &c. Met of in zyde, wynen, lakenen, stoffen, enz. handelen, koophandel dryven.

trafficar con uno. Met iemand handelen, koopmanschap, koophandel dryven.

trafficar con perfidia. Met meenedigheid, trouwloosheid handelen, dat is, schelmagtig, ongerechtigt handelen of omgaan.

Trafficante. Een handelaar, koopman, handeldryver.

Tráfico. Handel, handeling, koophandel, koopmanschap, hanteering.

baver, far gran traffico di sete &c. Een groote handel in zyde voeren, dryven, sterk in zyde, enz. handelen, doen.

impedir, levare &c. il traffico. Den handel, koophandel, de commercie, enz. beletten, verhinderen, wegnemen.

TRAFIGGERE. Doorsteken, doorbooren, doorstooten, doordringen, doorgrieven.

traffigger' uno colla spada. Iemand met de degen doorstooten.

traffissero le mie mani, e li miei piedi. Zy hebben myne handen en myne voeten doorboord (doorgraven.)

traffigger' il panno coll' ago. Het laken met de naald doorsteken.

traffigger' uno con parole aspre. Iemand met scherpe, bitle woorden steken, aantasten.

traffigger' i vizii, gli abusi. De boosheden, de misbruiken steken, dat is, straffen, belstraffen, doorhalen.

questo mi traffigge l'anima. Dat doordringt, doorgriefft my de ziel. *Met.* Dat doet my in de ziel zeer, is my van harten leed.

Traffito. Doorboord, doorstooten, doorgrieffd, doordrongen, doorstooten.

Traffita. Een stoot door en door. *Met.* Een vinnig, bits, steek-, schimp- of smaadwoord.

TRAFILARE. Zagt doorloopen, doorvloeyen; ook draadtrekken, (kogels gieten); ook doorzygen, doorslaan.

Trafila, trafiliere. Een zyger, doorzyger; ook een draadtrekkers zyger; ook een kogelvorm.

TRAFORARE. Doorbooren. *V. Traffigere.*

Traforacciare, traforellare. Met kleine boortjes doorbooren.

Traforello. Een kleine boor, een boortje; ook een listige bedrieger.

quel traforello di Cupido. Die bedriegelijke, valsche Cupido.

Traforelleria. Bedriegerij, valsheid.

Trafere, zoo veel als *Traforiere.* De driehoornige Scepter van Neptunus.

TRAFUGARE, Trafugare. Op een vlugtiger wyze, dat is, op een heimelijke en gestole wyze wegdragen, wegbrengen, vervoeren: (word ook in eigen zaken gebruikt.)

trafugar' i dinari. Het geld wegdragen, wegbrengen, en ellendiglijk verquisten, doorbrengen.

dopo bavermi trafugato molte cose di casa. Na dat hy my veele dingen uit het huis hadde weggedragen.

trafugar'si secretamente. Zig heimelijk weg begeven, in stilte weggaan, zig weg maken.

Trafugone. Op een gestole, heimelijke wijze of manier; ook een weglooper, vlugteling; ook iets dat door een listig diefstal verkregen is.

Trafuggire. Overloopen, overgaan.

trafuggir' a gli nemici. Tot de vyanden overloopen, overgaan.

TRAGEDIA. Een treurspel.

Trágico. Van een treurspel, daar toe behoorende; ook treurig, bedroefd.

caso tragico, morte tragica. Een treurig, bedroefd geval, een rampzalig, ellendig einde, een bedroefde, betreurlijke dood.

Tragicomedia. Een half treur- en een half blyspel.

TRAGGEA, Treggea. V. Specie.

TRAGHETTARE, Tragettare. Overwerpen, overgooyen; ook overvaren, over een water zetten, overschepen, oversteken; ook uit de goochelaspelen, enz.

Traghetto, Tragetto. Overvoering, overvaring, overzetting, een veer.

Tragbettiere, tragettaio. Een overvoerder, overscheper; ook een meester, tollenaar van 't veer.

TRAGHIOTTIRE. V. Ingbiottire &c.

TRAGIUNGERE. Daar over, daar tusschen komen.

TRAGLIO. Een stengel, steel; ook een stronk. *V. Torso.*

TRAGUGGIARE, Traguggiare. In- of opslokken, inzwelgen. *Met.* Haastig, gretig, gulzig, opeeten, opvreten.

TRAINA, Traino. Een slede; ook een voeder, dat is, zoo veel als twee paarden kounen trekken.

un traino di legna &c. Een voeder hout.

Trainare. Sleepen, schuiven (met de slede;) ook trekken, sleepen. *V. Strascinare*

TRALASCIARE. Onderlaten, laten zyn, laten blyven, uitlaten, nalaten, enz.

tralasciar' un impresu. Een werk onderlaten, nalaten, laten varen.

Tralasciato. Ondergelaten, nagelaten, enz.

ricominciar' il tralasciato. Dat ondergelaten, nagelaten of ingestelt geweest is wederom voornemen, beginnen.

Tralasciamento, tralascio. Onderlating, nalating, enz.

TRALCIO. Wyngaard, wyngaardrank, het hout dat men alle jaren aan de wyngaard laat, als men die snyd of snoeit; ook de scheuten met hare bladeren.

Traciare. Schieten of uitbotten (van de wyngaard.)

TRALICCIO. *V. Tarlice.*

TRALIGNARE. Uitderye, dat is, uit den aart gaan, omslaan.

gli alberi, le piante &c. tralignano ed incattiviscono nella vecchiezza. De boomen, de gewassen of planten, gaan of slaan uit den aart en worden altyd slimmer, slegter door den ouderdom.

il seme tralignò. Het zaad is omgeslagen.

tralignar dalla virtù paterna. Van de vaderlijke deugd afwyken, dezelve niet na-aarden, navolgen.

Tralignante. (Uit den aart geslagen, van aart veranderd.)

Tralignanza, *traligno*. De slaging of verandering uit den aart, de omgaging.

TRALUCERE, *Fralucere*. Doorschynen, doorblinken.

Tralucente, *Fralucente*, *Tralucido*. Doorschynende, doorblinkende.

TRAMA. Den inslag van een wever. *Met.* Een bedrog, list, hinderlaag, verradery.

trama ci è. Daar is een schelmstuk onder verborgen.

Tramare. Scheeren, inslaan. *Met.* Bedenken, verzinnen, verwekken.

tramar una frode, furfanteria. Een bedrog, een schelmstuk verzinnen, bedenken, in de zin hebben, op list, enz. bedagt zyn. *V. Tracciare, Macchinare.*

Tramadore. De scheerder, inslager.

tramator d'inganni &c. Iemand die op bedriegery of bedrog enz. bedagt is.

TRAMBUSTARE, *Trambuscicare, Trambuzzolare.* Verwarren, zonder order onder malkanderen vermengen of het onderste boven werpen, smijten, gooyen.

Trambusto, *Trambúzzolo*. Een verwarring, wanorder.

metter ogni cosa in trambusto. Alles verwarren, onder malkanderen, het onderste boven werpen, smyten, goojen.

TRAMESCOLARE, *Tramisciare, Framisciare.* Onder malkanderen; ook daar onder mengen, vermengen, mede innemen.

tramescolar (tramisciare &c.) delle bugie. Leugens daar mede onder mengen.

TRAMETTERE &c. *V. Framettere &c.*

TRAMEZZARE &c. *V. Framezzare &c.*

TRAMOGGIA, *Tramoggio*. Een builkist, meul-tregter; ook een mestkorf, mestburry; ook mest, drek, vulnis.

TRAMONTARE. Ondergaan (word eigentlijk van de zon en andere planeten gezegt.)

al tramontar del Sole. Op het ondergaan der zonne, als de zon ondergaat.

Tramontante. Ondergaande.

Tramontana. De Noorde wind; ook het Noorden; ook de Noord- of Leidstar by de Noordpool. *Met.* Zekere en vaste hoop.

volgersi a Tramontana. Zig Noordwaarts wenden, keeren, draayen.

sola Tramontana del mio travaglioso corso! Eenigste hoop en toeverlaat myner arbeidzame schipvaart!

TRAMORIRE, *Tramortire*. Half of bykans sterven, in onmagt vallen, kragteloo worden, be-

zwyken; ook verwelken, versterven, verbleken. **Tramortito**, *tramortito*. Verstorven, verwelkt; ook verbleekt.

la virtù tramortita raviva. De verstorve kragt word wederom levendig, verquikt weder.

giacevano in terra come tramortiti. Zy lagen op de aarde als of zy half dood waren.

Tramortimento, *Tramortimento*. Versterving, verwelking, verbleeking; ook onmagt, magteloosheid.

TRAMUTARE, *Trasmutare*. Verwisselen, veranderen; ook ruilen. *V. Mutare.*

tramutar l'odio in amore. De haat in liefde veranderen.

tramutar qualche cosa. Iets veranderen, van gestalte, gedaante veranderen.

tramutar i metalli. De metalen veranderen.

tramutar i capelli. De hairen veranderen.

guardate che non mi sia tolto o tramutato il ferraiuolo. Zie toe dat my de mantel niet genomen of veranderd word.

Tramutarsi. Zig veranderen, anders worden. *V. Mutarsi.*

tramutarsi di luogo in luogo. Van d'eene plaats tot de andere wandelen, van plaats, van wooning, van zetel veranderen.

tramutarsi (di abiti). Van kleederen veranderen, andere kleederen aandoen, aantrekken.

Tramutato, *Trasmutato*. Veranderd, verwisseld, veruuld, enz.

Tramutazione, *trasmutazione*. Verandering, verwisseling, verruiling.

TRANGHIOTTIRE, *Tranguggiare*. *V. Traghiottire, &c.*

TRANQUILLO. Gerust, vreedzaam of vreedzaamig, stil.

menar una vita tranquilla. Een vreedzaam, stil, gerust leven lijden, voeren.

animo tranquillo. Een vreedzaam, stil, gerust gemoed.

Tranquillamente. Vreedzaamelijk, gerustelijk, stil, in of met rust of vrede.

Tranquillità. Vrede, rust, gerustigheid, stilte, vreedzaamheid.

tranquillità d'animo. Vrede, rust, gerustigheid des gemoeds.

esser in tranquillità. In vrede en gerustheid zyn, alles stil en gerust zyn.

Tranquillare. In vrede of te vrede stellen, gerust maken.

TRANSIGERE, *Transigere*. Een verschil of tnydige zaak besleggen of beslissen, byleggen, verdragen.

Transazione. Verdrag, vergelijk, overeenkomst, beslissing, enz.

TRANSIRE. Verscheiden, vergaan, sterven.

transir di sete, freddo, fame, voglia. Van dorst, koude, honger, door drijf of begeerten vergaan, sterven.

Tránsito. Voorbygang; ook verscheiding, sterving, dood.

per tránsito. Maar in 't voorbygaan. *Met.* Maar kortelijk, ter loops.

esser al tránsito. In de laatste snikken leggen, op 't verscheiden, sterven leggen.

a tutto tránsito. Doorgaans, op alle wyze o manier.

O o o o o

transi.

Transitare. Doortrekken, doorgaan; ook den doortogt, de pas vergunnen, toestaan.
transitar' i soldati. De soldaten, of krygsknegten laten doortrekken.
Transitorio. Vergankelijk, verderffelijk, tydelijk.
cofe transitorie. Vergankelijke, verderffelijke, tydelijke diigen.
TRANSOSTANZIARE. De eene zelfsstandigheid in de andere veranderen.
Transostanziato. In een andere zelfsstandigheid of wezentlijkheid veranderd.
Transostanziazione. Verandering in een andere zelfsstandigheid of wezentlijkheid.
TRAPANO, Trepano. Een scheedel- of hersfenpanboor, (een trepaan;) ook een boor in 't gemeen.
Trapanare, trepanare. Booren, de scheedel of hersfenpan booren (trepanereen.)
TRAPASSARE. Voorby gaan, door of overgaan; ook te boven gaan, overwinnen, overtreffen; ook overstappen, overtreeden.
gli Israeliti trapassaron il mare a piè. De Israëlitengingen droog voets door de zee.
trapassar' uno colla spada. Iemand met de degen doorstooten, doorsteken.
l'acqua trapassa il capello. Het water dringt, slaat door den hoed.
trapassare. Sterven, verscheiden.
la vendetta non ha da trapassar l'offesa. De wraak moet de belediging niet overtreffen, dat is, moet niet grooter zyn.
questa sottigliezza trapassa la mia capacità. Deze spitsvinnigheid gaat myn verstand te boven.
trapassar le leggi, il segno della ragione. De wetten overtreeden, te buiten gaan, alle vernuft te boven gaan.
trapassar' una cosa col silenzio. Iets met stilzwigen voorbygaan, overstappen.
Trapasato. Voorbygegaan, door- of overgegaan; ook te bovengegaan, overtroffen.
Trapasso. Dooitogt, doorgang, voorbygang, overgang; ook een halve galop, draf.
andar di trapasso. Draven, half galopperen.
TRAPIANTARE. Tusschen planten.
TRAPIOVERE. Daar tusschen regenen.
TRAPELARE. Door slaan, doorzweeten, doordringen, doordruipen, doorzypen, lekken, vloeyen.
finchiesto trapela per la carta, il vino per le doghe. De ink slaat, vloeid door 't papier, de wyn dringt, zypert door de duigen.
l'acqua trapela pe' l' capello. Het water dringt door den hoed.
il bisbiglio trapela alle orecchie del Rè. Het gemompel dromg door tot de ooren des Konings, het gemompel quam den Koning ter ooren.
TRAPPOLA. Een val; ook een slinger. *Met.* List, doortraptheid, loosheid, bedrog.
trappola da forci. Een muizeval.
trappola da quattrini. Een geldval, dat is, een listige, looze wyze om geld te verdienen.
o, be trappola! O wat een listige vond!

Trappolare. In de val krygen. *Met.* Listig vangen en bedriegen.
Trappolaria, trappolaris. Loosheid, doortraptheid, listen, bedriegeryen.
TRAPUNGERE, Trapuntare. Doorsteken, doorstikt werk, dat is, werk met gaten maken, pikeeren.
Trapunto. Doorstoken; ook doorstikt werk, werk met gaten, gepikeerd werk.
lavori di trapunto, (trapuntini.) V. Sopra.
TRARRE. Trekken; ook uittrekken, afrekken, voor den dag trekken, uitrukken, afrukken, enz. ook uittemen, afnemen, enz.
Nota. Dat van *Trarre* gezegd word, kan op *Tirare* toegepast worden, en aldus heen en weder.
trarr' uno nella sua opinione, partito &c. Iemand tot zyn gevoele, mening trekken, iemand op zyne zyde brengen.
trarr' uno alla morte. Iemand ter dood rukken, met iemand na de geregtplaats spoeden.
trarr' utile, profitto, frutto, vantaggio di qualche cosa. Nut, vrugt, voordeel ergens uit trekken, scheppen.
trarr' sensu profondo da qualche refo. Uit een text diepzinig verstand, begrip trekken.
trarr' una somma di danari. Een somme geldstrekken; (wy zeggen) ligten.
trarr' una risposta, una copia &c. Een antwoord bekomen, krygen, ontfangen, een afschrift uittrekken, afschryven, uitschryven,
trarr' uno di prigione, dal fango, di miseria &c. Iemand uit de gevangenis, uit den drek trekken, uit de ellende rukken, enz.
trarr' uno di senno di propofito. Iemand van zyn verstand, van zyn vooruemen af brengen, dat is, tot een zot maken, doen dwalen.
trarr' uno d'inganno. Iemand uit de valsche waan helpen, de dwalende mening benemen. *V. Disingannare.*
trarr' i griccioli, il ruzzo &c. di capo ad uno. Iemand de gekke kuren of grillen verdryven, iemand de schelmstukken verliceren. *V. Ruzzo.*
trarr' qualche cosa di bocca ad uno. Iemand iets uit de mond halen, dat is, iemand uitvorschen, doorgronden, iemand iets doen zeggen daar men begeerig na is of gaar zoude willen weten.
trarr' uno da qualche obbligo. Iemand van een pligt of verpligting vry spreken, bevryden, ontslaan; ook uittemen.
da questo obbligo, ne traggio i Principi, e Signori grandi. Van deze verbintenis wil ik Vorsten en groote Heeren uittemen, uitgezonderd hebben.
trarre (trarr'f) la camiscia, la veste, i guanti &c. Het hemd, het kleed, de handschoenen, enz. uittrekken. *V. Cavare &c.*
trarr' (trarr'f) il capello, la bevetta. Den hoed, de muts afnemen.
trarr' i denti &c. Tandens uitbreken, uittrekken.
trarr' una lettera di senno. Een brief, enz. uit de boezem halen, trekken.
trarr' qualche cosa dalla cassa. Iets uit de kas nemen, halen.
trarr' la spada. Den degen uittrekken, van leer trekken.

trarsi la voglia, il capriccio. Zyne lust boeten, volbrengen, verzadigen.

trarsi lunghi e riposati sonni. Lange en gerustige slapen doen, lang en gerustig heen snorken.

trarsi calci, correggie, salti, capriole &c. Agter uit slaan, schoppen, veelten of scheren laten, sprongen doen, lugtprongen snyden.

trarsi pietre, bombe, granate &c. Steenen, handgranaten, bomben of vuurkogels werpen.

trarsi da una torre, rupe &c. Zig van een toren, van een rots afstorten, afwerpen, nederwaarts werpen.

trarsi. (si) al romore, trarsi a vedere qualche cosa &c. Haaltig en gezwind na het geroep of getier loopen, spoedig heen loopen om iets te zien.

trarsi dietro ad una persona. Een persoon naloopen, najagen.

trarsi ad uccellar', a' pescar' &c. a far qualche altra cosa. Uitgaan, zig uitbegeven om vogelen te vangen, om te visschen, enz. of ook om iet anders te doen.

un sorcio trabeva (tirava) all'odor del formaggio. Een muis volgde de reuk van de kaas.

Tratto. Getrokken; ook bewogen, verwekt, aangelokt, aangedreven; ook uitgenomen.

esser tratto da compassione, dall'affetto. Door medelyden bewogen, door liefde of genegenheid verwekt, getrokken zyn.

egli, tratto dalle di lei lusinghe, dall'amore &c. Hy, door hare vleyeryen en liefkoozingen aangelokt, door de liefde aangedreven, enz.

un sorcio tratto all'odore &c. Een muis door de reuk aangelokt.

molta gente tratta al romore &c. Veel volks door 't geschreeuw aangelokt, veel volks dat op 't geschreeuw aangeloopt was.

a questo obbligo soggiacciono tutti, trattone li poveri e gli impotenti. Deze pligt is een ygelijk onderwerpen, uitgenomen de armen en onvermogenende.

Tratto, tratta. Een trek, een streek, een werp, een gooy, een schoot, enz.

dar' un tratto di rete, di rasoio, di pennello, di penna &c. Een trek met het net, een streek met het scheermes, een penceelstreek, een trek met de pen doen.

un tratto di corda. Een trek met een touw; ook een wipping, breking aan de wipgalg *V. Strappacorda.*

un tratto di pietra, di arco &c. Een steenworp, een boogschoot, enz.

in (ad) un tratto, ad (in) un medesimo tratto. In een trek, dat is, te gelijk; ook op een en dezelve tyd.

Tratto, di Tratto. Aanstonds, zoo aanstonds, gezwind, di primo tratto. By de eerste trek, dat is, ten eersten.

ad ogni tratto. Met een trek, dat is, altemaal, altyd.

esser in tratto a far qualche cosa. Altyd in trek, dat is, in 't werk begrepen of ergens over zyn, op een goede weg zyn.

il tratto del Danubio, del Reno, tratto maritimo, il tratto del paese. De trek, dat is, de stroom van de Donauw, van de Rhyne, zeekust, de streek des lands.

il tratto è lungo, grande &c. De streek, dat is, de weg is verre, het is nog een goed stuk wegs daar van daan.

Tratto, tratti. Een daad; ook wyze of manier van handelen, leven en omgaan; ook bedrog, list, loosheid.

io mi accorsi del tratto. Ik heb de strecken, de potsen gemerkt.

tratto civile, cortese, manierofo, magnifico &c. Een hoffelijke, vriendelijke, heerlijke of treffelijke wyze van handelen, doen, hoffelijke, enz. manieren.

un tratto di gentilezza, cortesia &c. Een hoffelijke, een vriendelijke daad.

tratto rustico, asinesco &c. Boersche, ezelagtige wyze of manier, grove, plumpe, botte zeden.

un tratto da valoroso, da cavaliere, da furbo &c. Een dappere, kloek heldendaad, een ridderlijke daad, een schelmstuk, enz.

tratti di sprezzo, di sberno &c. Woorden, gebaar den dewelke een veragting, versmading aanwyzden, hoonende, spottende, schimpende woorden en gebaarden.

Tratta. Een trekking, wisseltrekking.

far tratte, e rimesse. Trekken en overdoen (remitteren.)

baver la tratta di qualche mercanzia. Het verlof hebben van eenige koopmanschap uit het land te mogen voeren.

Trattolino. Een kleine trek, streek, een trekje, streekje.

Tratteggiare. Trekken, strecken of streepen (met de pen, enz.) maken.

TRASANDARE. Overgaan, overtreden.

trasandar in molte cose. In yeele zaken overtreden, zondigen, zig te buiten gaan.

TRASCENDERE. Overklimmen, overstappen.

Met. Overtreffen, te boven gaan.

queste sottigliezze trascendono la mia capacità. Deze spitsvinnigheden, schranderheden overtreffen myn verstand, zyn boven myn begrip.

Trascendente. Overklimmende, overtreffende.

TRASCORRERE. Doorloopen; ook overloopen.

Met. Overtreden, te buiten gaan, zondigen, de wet overtreden; ook dwalen, feilen, missen.

trascorrev' il tempo, la età &c. in cose vane. De tyd, de jaren, enz. in ydele dingen doorloopen, dat is, doorbrengen, overbrengen, verslyten.

trascorrev' il mondo. De wereld doorloopen.

trascorrev' colla mente. Met het gemoed heen en weder zwerven. *V. Vagare.*

lasciarli trascorrev' a qualche cosa. Zig tot iets laten verleiden, ergens in laten overhaasten; ook in een zonde inwilligen.

trascorrev' alle turbulenze. Onrust en oproer verwekken of zelfs onrustig en oproerig worden.

bisogna correggere i figliuoli quando trascorrono. Men moet de kinderen straffen als zy overtreden, zondigen, iets quaads uitregten.

guardami Signore ch'io non trascorra a far questo. Bewaar my Heer dat ik my niet te buiten ga (vergrypen) in dit te doen.

trascorriamo spesso volte. Wy overtreden, wy vergrypen ons dikmaals, wy doen niet altyd dat wel of recht is.

Trascorso. Doorgelopen, enz. ook een zonde, een mislag, overtreding.
Iddio mi perdoni i miei trascorsi. God vergeve my myne overtredingen (zonden.)

TRASCRIVERE. Afschryven, overschryven, uit- of afschryven.

Trascritto. Afschreven, uit- of nageschreven, overgeschreven; ook een afschrift, uittreksel.

Trascrizzione. Afschryving, uit- of nafschryving, overschryving, uittrekking.

TRASCURARE, Trascursarsi. Nalaten, uit de agting stellen, laten, laten varen, laten loopen, verzuimen, verwaarloozen, veronagzamen.

Trascurato. Verzuimd, verwaarloofd, veronagzaamd; ook nalatig, onagzaam.

Trascuratamente, alla Trascurata. Nalatig, onagzaamlijk; op een onagzame, verwaarloozende, nagelatige wyze.

Trascuramento. Verzuiming, verwaarloozing, onagzaamheid, nalatigheid.

Trascuraggine, trascuratezza, trascuranza. Onagzaamheid, verwaarloosheid, nalatigheid, verzuimenis.

TRASECOLARE. Buiten zinnen raken, bedwelmen, verbaast en verschrikt worden, verschrikken, ontstellen (door verwondering.)
trasecolar di meraviglia. V. Sopra.
io trasecolo! Ik verschrik! ik word verbaast!

TRASFERIRE. Overdragen, overvoeren, wegdragen, op een andere plaats brengen, wegbrengen; ook verzetten, overzetten, vertalen. *V. Traslatare, Trasportare.*
trasferir' una cosa ad un' altro luogo. V. Sopra.
trasferir la sua abitazione, famiglia. Zyne wooning op een andere plaats brengen, vervoeren, verplaatsen, zyne huishouding op een ander plaats brengen, verhuizen.
trasferir' si a qualche luogo. Zig ergens na toe begeven, vervoegen.
trasferir' un libro d'una lingua nell' altra. Een boek uit d'ene in d'andere taal overzetten, vertalen.
trasferir' una festa. Een feest-, vier- of heilige dag uistellen, verzetten, op een andere dag stellen.
trasferir la colpa in un' altro. De schuld op een ander werpen, leggen.

Trasferito, trasferito. Overgedragen, weggedragen, overgevoerd, verzet, overgezet, vertaald, enz.

Trasferimento. Overdraging, wegdraging, verplaatsing, overvoering, verzetting, overzetting, enz.

TRASFIGURARE. Van gedaante of gestalte veranderen. *V. Trasformare.*
la lunga malattia l'ha tutto trasfigurato. De langdurige krankheid of ziekte heeft hem gansch, geheel veranderd, enz.
Giesù trasfigurò (trasfiguròssi) nel monte Tabor. Jesus heeft zig veranderd (verklaart) op den berg Tabor.
lo spirito delle tenebre si trasfigura alle volte in un Angiolo di luce. De geest der duisternisse veranderd zig somtyds in een Engel des ligts.

Trasfigurato. Veranderd van gedaante of gestalte, enz.

Trasfigurazione. Verandering van gedaante of gestalte.
trasfigurazione di Cristo. De verandering, verklaring Christi.

TRASFONDERE. Overstorten, overgieten, in een ander vat storten, gieten.
trasfonder' il vino d'una botte nell' altra. De wyu uit het eene vat in 't ander gieten, afsteken.
trasfonder le scienze &c. in uno. De wetenschap, enz. in iemand storten, dat is, leeren, onderwyzen, onderregten.

Trasfusione. Overgieting, overstorting.

TRASFORMARE. Een andere gestalte of gedaante, een ander wezen geven, veranderen.
trasformar' uno in una fiera. Iemand in een wild dier veranderen.

Trasformarsi. Zig veranderen, een andere gedaante, of gestalte, wezen krygen; ook zig verkleeden, * vermommen, veranderen.

Trasformato. Veranderd: van gedaante, gestalte of wezen veranderd; ook verkleed, vermomd.
così trasformato se n' andò a &c. Aldus veranderd, verkleed, vermomd ging hy, enz.

Trasformazione. Verandering van gestalte, gedaante, of wezen.

TRASFUGGIRE &c. V. Trasfuggire &c.

TRASGREDIRE. Overstappen, overtreden, overgaan, enz.
trasgredir la legge, gli ordini. De wet, de bevelen overtreden, te buiten gaan.

Trasgressore, trasgressore. Een overtreder, zondaar.

Trasgressione, trasgressioni. Overtreding, zonde.

TRASGUARDARE. Doorzien.

TRASQUISARE. Op een andere wyze of manier maken, de wyze of manier veranderen; ook verzetten.

TRASHUMANARE. Ontmenschen, de menschelijke gestalte, gedaante of aart benemen.

TRASLATARE. Van de eene plaats op de andere brengen, dragen, verdragen, overdragen; ook overzetten, vertalen.
traslatar' un corpo santo. Een heilig lichaam op een andere plaats brengen, vervoeren.
traslatar lo stato, la residenza. De staat, de zetel, zitplaats, het verblyf op een andere (plaats) overbrengen, dragen.
traslatar' un autore da una lingua nell' altra. Een boek, een schryver uit de eene taal in de andere overzetten, vertalen.
traslatar' una parola da una significazione all' altra. Een woord uit de eene beduiding, betekenis of zin in de andere brengen.

Traslatato, traslato. Overgezet, overgedragen, overgebracht, vertaald.
bei traslati. Overgebragte, ontleende woorden of redenen, oneigenlijke woorden. *V. Metafora.*

Traslatizio. Overzetting, vertaling, overdraging, dat men verdragen, veranderen, vervoeren, enz. kan. *V. Portatile.*

Traslatore. Een overzetter, vertaalder, overdrager, overvoerder.

Traslazione. Overvoering, overbrenging overzetting, vertaling.

TRASMETTERE. Overschikken, verzenden, oversturen; ook heimelijk bestellen, beschikken; ook doorlaten, overvaren, overzetten.

Trasmesso. Overgeschikt, overgezonden, overgestuurd.

TRASMIGRARE. Verhuizen, van woning, van plaats veranderen, van d'eene plaats in de andere gaan woonen.

trasmigrar d'un luogo all' altro. V. Sopra.

TRASMODARE. Van aart, wyze of manier veranderen.

TRASMUTARE &c. V. Tramutare &c.

TRASNATURARE In een andere natuur of aart veranderen, een andere natuur of aart aannemen.

Trasnaturarsi. Een andere natuur krygen, een andere natuur aannemen.

Trasnaturato. Van nature veranderd, anders van nature geworden.

TRASOGNARE. Half droomen, suffen, mymeren, iets by inbeelding denken, verciereren, verziinnen, dwaze, dwalende gedagten; ook redenen voeren, zotte invallen hebben. *V. Farneticare. Vaneggiare.*

Trasognato. Een zot, dwaas, half droomend, mymerend mensch, een herffenloos mensch.

TRASONE. Een pocher, snoever, opsfnyder, grootfpreker, enz.

Trasoneria. Poching, snoeving, opsfnyding, enz.

Trasoneggiare. Pochen, snoeven, opsfnyden, grootfpreken, enz.

TRASPALARE. Spiessen met een paal, met een paal doorstaan; ook van d'eene plaats na de andere heen fchoppen, werpen.

TRASPARERE, Trasparire. Doorschijnen, blinken, zeer ligen, fchijnen.

Trasparente. Doorschijnend, doorblinkend, doorlugtig, enz.

Trasparenza. Doorschijnendheid.

TRASPIANTARE. Omplanten, verplanten, verzetten, uitzetten. *Met.* Verder brengen.

Traspiantato. Omgeplant, verplaut, verzet, uitgezet.

Traspiantazione. [Beter *Trasplantazione.*] Omplanting, verplanting, verzetting, uitzetting.

TRASPONERE, Trasporre. Verzetten, verplaatfen, overzetten, overvoeren, overbrengen; ook omplanten, verplanten, verpoten.

trasponer le massarie &c. Het huistaad verzetten, op een andere plaats zetten.

trasponer un' albero. Een boom verplanten, verzetten, verpoten.

trasporre un libro d'una lingua nell' altra. Een boek uit de eene in de andere taal overzetten, overdragen vertalen.

Trasposto. Verzet, verplaatft, overgezet, overgevoerd, overgebracht, vertaald.

Traspositore. Verzetzer, overzetter, vertaalter.

Trasposizione. Verzetting, verplaatzing, overzetting, overvoering, overbrenging, vertaling.

TRASPORTARE, Traportare. Overbrengen, overvoeren, overdragen, van d'eene plaats na d'ander dragen, brengen.

trasportar le cose sue in un' altra stanza. Zyne zaken, dingen in een ander vertrek dragen, brengen, overdragen, overbrengen.

trasportar' esserciti. Krygsvolk overbrengen, overvoeren, overzetten.

trasportar robbe, dinari &c. in altri paesi. Waten, geld, enz. na andere landen voeren, overvoeren.

trasportar la famiglia &c. Zyn huisgezin ergens anders heen, op een andere plaats brengen, vervoeren. *V. Trasferire &c.*

trasportar' una malattia, corrotti costumi in un' altro. Iemand een ziekte overzetten, zyne quade en verdorve zeden aan andere leeren.

trasportar' il governo, lo stato, il consiglio &c. da un luogo ad un' altro. De regeering, den staat, den raad op een andere plaats verleggen, overbrengen.

trasportar' dalla colera, dall' appetito, dalla passione, dalla voglia, dal zelo indiscreto. Zig door zyne toorn of gramfchap, door de lust, door de begeerte of drift, door de wil, door de onbehoorlijke yver laten overdragen, dat is, vervoeren, innemen.

trasportarsi da una città &c. all' altra. Van de eene stad in de andere gaan woonen, verhuizen.

trasportarsi a Roma &c. Zig na Rome, enz. begeven, vervoegen, reizen.

Trasportato. Overgedragen, overgebracht, overgevoerd, op een andere plaats gebracht; ook overgezet, vertaald, enz.

l'Imperio venne trasportato da Romani a Tedeschi. Het Ryk wierd van de Romeinen op de Duitschen gebracht, overgebracht.

il peccato originale fu trasportato nè posteri. De erfzonde is op de nakomelingen gekomen.

esser trasportato dal vento, dalle onde. Door de wind, van de golven of baren heen en weder gedreven, geslingerd worden.

un libro trasportato. Een overgezet, vertaald boek.

esser trasportato dalla colera, dall' appetito. Door de toorn of gramfchap, door de lust of begeerte vervoerd, en gelijk als buiten verstand geraakt zyn.

Trasportatore. Een overdrager, overbrenger, overvoerder; ook een overzetter, vertaalter.

Trasportamento, trasporto. Overdraging, overbrenging, overvoering; ook uibrenging, vervoering uit het land; ook overzetting, vertaling.

il trasporto di queste robbe &c. è proibito. Het is verboden die waren, koopmanschappen uit het land te voeren.

questi sono trasporti giovanili. Dat is maar een onbedagte yver; ook een haastige toorn of gramfchap, fchielijkheid, enz. van de jeugd.

TRASTAVATO. Een paard dat aan beide de linker voeren witte tekens heeft.

TRASTULLARE. Verluftigen, vermaken, vervrolijken, verheugen, kortswijlen.

Trastullarsi. Zig verheugen, vermaken, verluftigen, vervrolijken, enz.

trastullarsi con uno, (*una*.) Zig met iemand verlustigen, vermaken, schertsen, kortswijl bedryven. *V. Soluzzarsi &c.*

Trastullo. Verlustiging, vermaking, vervrolijking, scherts, kortswijl, tydverdryf, enz.

cercar' i suoi trastulli. Zyn kortswijl, vermaak en tydverdryf zoeken.

esser diventato trastullo di fortuna. Een kortswijl en spel des geluks zyn of worden, dat is, ellendig met iemand vergaan.

TRASVASARE. De wyn aftappen, afsteken, oversteken, in een ander vat gieten.

travasare il vino. Wyn aftappen, afsteken, oversteken.

Trasvasato, travasato. Afgetapt, afgestoken, overgestoken.

TRATTA &c. V. Trarre, tratto &c.

TRATTARE. Handelen, verhandelen, omgaan, hanteeren, sluiten, besluiten.

trattar' una cosa con mani. Iets betasten, bevoelen, handelen, door de handen laten gaan.

trattar le armi, la spada, la penna &c. De wapenen, de degen, de pen voeren; ook met de wapenen en 't geweer, met de schrytkonst omgaan.

trattar li beni altrui. Eens anders goed handhaven.

trattar di qualche materia, trattar del prezzo. Van een stoffe of materie handelen, van de prys spreken.

adesso si tratta di &c. Nu, tegenwoordig handelt men van, enz.

quando si tratta dell' onore. si mostra &c. Wanneer men van de eer handelt, dat is, als het de eer raakt, aangaat, zoo toond men, enz.

trattar' un negozio. Een handel, een zaak behandelen, afhandelen.

trattar paci, matrimonii, guerre &c. Vrede, huwelijk, enz. sluiten, oorlog of kryg afhandelen.

trattar la resa. De overgave afspreken, wegens de overgave handelen. *V. Capitolare, Accordare.*

trattar con uno. Met iemand handelen, met iemand omgaan; ook met iemand spreken, met iemand te doen hebben; ook met iemand handelen, zig met iemand vergelijken, een vergelijk treffen.

questo libro tratta della poesia. Dit boek handelt, schryft, enz. van de digtkonst.

Trattare. Handelen, onthalen; ook met een gastmaal onthalen.

trattar' uno bene, cortesemente, da principe. Iemand wel, kostelijk of beleefd handelen, onthalen, ontfangen, beschenken, enz.

trattar' uno male. Iemand qualijk onthalen, handelen, met iemand slegt, leelijk omgaan.

trattar' uno da nemico. Iemand als een vyand handelen, houden.

trattar' uno da Conte, Principe, da Rè &c. Iemand als een Graaf, Vorst of Prins, als een Koning handelen, dat is, daar voor houden, agten, eeren, eerbiedigheid bewyzen.

sai come m' hai trattato. Gy weet hoe gy my gehandeld hebt, hoe gy met my hebt omgegaan.

guardate come questa bestia mi tratta. Zie, aanschouw hoe dit beest met my omgaat, handelt.

trattarò in un' altro modo. Ik zal u anders onthalen; ik zal anders met u omgaan, handelen.

Trattabile. Goedhartig, beleefd, gezeggelyk, heusch, zagzinnig, vriendelyk.

buono trattabile. Een beleefd, vriendelyk, zagzinnig mensch, daar wel mede om te gaan is.

camini &c. trattabili. Goede, bequame, bruikbare wegen, enz.

Trattabilmente. Goedhartiglyk, beleefdelijk, zagzinniglyk, heuschelyk, vriendelyk, gezeggelyk, dat men daar mede kan omgaan.

Trattabilità. Goedhartigheid, beleefdheid, zagzinnigheid, vriendelykheid, enz.

Trattato. Gehandeld, verhandeld, gehanteerd, afgesproken, gehouden, enz.

esser trattato bene, male. Wel, qualijk onthaald, gehandeld worden.

esser mal trattato. Qualijk genomen, met iemand qualijk omgegaan worden. *V. Maltrattare.*

le masserizie erano maltrattate. Het huisraad is qualijk onderhouden, qualijk toegesteld.

Trattato. Handeling, verhandeling; ook gesprek, zamenpreking, mondeling gesprek; ook verdrag, vergelijk, besluit.

trattato di pace &c. Vredehandeling, verdrag, verhandeling van vrede, enz.

dopo lungo trattato. Na een lauge verhandeling, lang gesprek.

far trattato. Een verdrag, besluit maken.

entrar' in trattato co' nemici. Met den vyand beginnen te handelen; ook heimelyke listen en vonden met hem uitvoeren.

star' in trattato con uno. Met iemand in handeling, onderhandeling staan.

assistere a' trattati. De handelingen, verhandelingen bywoonen.

abbandonar' i trattati di qualche cosa. De handelingen, verhandelingen van iets staken, niet meer daar van handelen, spreken.

poner' &c. una differenza in trattato. Een verschil, strydigheid om te handelen, verhandelen voorstellen, voorhouden, daar over raad slaan.

compor', compilar' un trattato. Een verhandeling, handeling, een boek te zamen stellen.

Trattatello. Een kleine verhandeling (tractaatje,) klein boekje.

Trattamento, trattamenti. Onhaal; ook spyzen, gegrengen; ook ontfangingen, enz.

trattamenti magnifici. Deylige, heerlyke, treffelyke onthalingen.

TRATTENERE. Onderhouden; ook ophouden, toespreken, aanspreken.

trattener' uno. Iemand onderhouden, onderhoud geven, bezorgen; ook iemand met een gesprek onderhouden; ook ophouden; ook verlustigen en vermaken, iemand toespreken, aanspreken; ook hem te doen geven.

trattener' uno a lunghe speranze. Iemand met een lange hoop ophouden, voeden, onderhouden, gaande houden.

trattenerfi in qualche luogo. Zig ergens ophouden.
trattenerfi a lunghe conferenze con uno. Lang gesprek met iemand voeren, houden, lang met iemand in gesprek, onderhandeling zyn, lang met spreken ophouden.

Trattenuto. Onderhouden, enz. opgehouden.
esser trattenuto da uno. Van iemand toe- of aangefproken, met een gesprek onderhouden worden.
esser trattenuto in maneggi grandi. In groote verrichtingen onderhouden, dat is, gebruikt worden.
Trattenimento, trattenimenti. Onderhouding, kost, spyze, levensmiddelen; ook gesprek, mondeling gesprek, zamenpraak; ook verlustiging, vermakking, vervrolyking, kortswyl, tydverdryf.
per mio trattenimento. Tot myne verlustiging, vermaking en tydverdryf.

TRATTO &c. V. Trarre &c.

TRAVAGLIO, Travagli. Moeite en arbeid; ook een hard, zwaar, moeilijk, lastig werk; ook allerley ongemak en ellende.

sffrir gran travaglio. Groote moeite en arbeid uitstaan, zig ellendig moeten plagen en quellen; ook allerley ongemak lyden, uit- of doorstaan.

dar travaglio ad uno. Iemand plagen, quellen, moeite en arbeid aandoen, het iemand zwaar, lastig en bloedig zuur maken.

Travaglioso. Moeijelijk, lastig, arbeidszaam, zwaar.
tempi travagliosi. Moeijelijke, lastige, zware, bekommerlijke tyden.

Travagliosamente. Moeijelijk, lastiglijk, met zuure, zware arbeid.

Travagliare. Plagen, quellen, te doen geven; ook zig bemoeijen, bekommeren, zig beyveren, be-naarstigen, zig plagen, enz. zig zuur laten vallen.
travagliar' uno. Iemand plagen, iemand iets zwaar, lastig of bloedig zuur maken.

la sete, la fame, la tosse &c. mi travaglia. De dorst, de honger, de hoest plaagt, quelt my.

travagliar' in qualche cosa. In iets arbeiden, zig met iets bemoeijen, bekommeren.

ho molto travagliato in questa opera. Ik heb veel gearbeid in dit werk, het heeft my zuur gevallen, ik heb'er moeite en arbeid genoeg in gehad.

Travagliato. Geplaagd, gequeld, gepynigd, enz.
esser travagliato. Geplaagd, gequeld zyn, qualijk daar aan zyn, veel moeten lyden, verdragen, uit- of doorstaan.

travagliato dalla gota (podagra.) Van de jigt geplaagd, gequeld worden, aan de jigt leggen.

il più travagliato uomo del mondo. De aldergeplaagste, ellendigste mensch van de wereld.

TRAVARIARE. Halfrazen, mymeren, suffen, niet wel by zinnen zyn; ook dwalen, missen.

TRAVASARE &c. V. Traversare &c.

TRAVE. Een balk, ribbe, of bindfel.

Travicello. Een klein balkje, ribbetje, of bindje.

Travone. Een groote balk, daar alle andere op rusten.
V. Arcitrave &c.

Travamenti. Het balkwerk, het bindfel.

Travare. V. Intravare.

Travato. Met balken voorzien; ook een paard dat aan de voorste regter voet getekend is.

Travata, travatura. Het balkwerk; ook de tussenydte van de eene balk tot de andere.

TRAVEDERE, Stravedere. Miszien, steek-ofbyziende zyn, schemerende oogen hebben.
V. Hallucinare.

far traveder' uno. Iemand iets wys of diets maken, ergens van overreden, iemand agter het ligtr brengen, misleiden.

Traveduto, Stravisto. Misgezien, over het hoofd gezien.

Travedimento. Misziening, dwaling, mislag.

Traveggola, traveggole. Agteloosheid, verwaarloosheid.

baver le traveggole, baver mangiato traveggole. Misgezien, zig verzien, blindpeeren gegeten hebben.

dar traveggole ad uno. Iemand iets wys of diets maken, overreden.

TRAVERSARE, Attraversare. Overdwars, dwars, kruiswys leggen, sluiten, toefluiten.
Met. Verhinderen, beletten, tegen zyn.

traversar (attraversar) la strada ad uno. Iemand de weg toefluiten, bezetten, dwars leggen, afsnyden.

traversar' i trattati. De verhandelingen te rug stellen, te rug dryven, beletten, verhinderen.

traversar (attraversar) le imprese, li disegni altrui. Het voornemen, besluit van een ander verhinderen, beletten, te rug stellen, of dryven, enz. (wyzeggen) iemand een schut daar voor schieren.

traversar' (attraversar') uno. Iemand hinderlijk zyn, iemand nagaan, bedriegen, misleiden.

traversar' una strada. Door een straat gaan.

Traversato, traverso. Dwars, overdwars, kruiswys gelegd, gesloten, bezet; ook scheel, scheef, schuins, slim.

per traverso, in (a) traverso, traversamente. Dwars, overdwars, scheef, schuins.

a dritto ed a traverso. Regt en overdwars, regt en in de schuinste, kruiswys.

colpo traverso. Een slimme, een schuinste slag, dwarsslag, een slag averegts hands.

punto traverso. Een dwarspunt.

dar' in traverso. Schipbreuk lyden, stranden.
Met. Bankeroet gaan, of spelen.

Traversa, traversale. Een dwarshout, dwarsbalk; ook een slagboom; ook een kruisweg; ook dat kruiswys geleid of gemaakt is; ook een schortel-doeck, voorschort, voordoek.

Traversetta, traversina. Een klein dwarshoutje; ook een schortel-doeckje, voorschootje.

Taversone. Een groote dwarsbalk, een groot dwars-hout; ook dwars, overdwars, dwarfelijk.

metter qualche cosa traversone (traversoni) a sopra un cavallo. Iets overdwars op een paard leggen.

TRAVESTIRE. Verkleeden.
Met. Verstellen, veranderen, vermommen.

Travestirsi. Zig verkleeden.
Met. Zig verstellen, veranderen, vermommen.

Travestito. Verkleed.
Met. Versteld, veranderd, vermomd.

T R A V I A R E. Vervoeren, verleiden, misleiden, qualijk aanvoeren.
Traviarsi. Zig misgrypen, vergiffen, dwalen.
Traviato. Vervoerd, verleid, mis'eid.
T R A V O L G E R E. Verwenden, verkeeren, omkeeren, omslaan. *V. Svolgere &c.*
Travolgersi. Zig verwenden, verkeeren, omkeeren; ook omslaan (alsde wyn, enz.)
Travolto. Verwend, verkeerd, omgekeerd; ook omgeslagen. *V. Svolto &c.*
vino travolto. Omgeslage wyn.
cervello travolto. Een dol, dom brein, een verward, onstfeld hoofd.
T R E. Drie.
venti tre. Driehwintig.
trecento. Driehonderd.
T R E B B I A. Een dorstvegel. *v.*
Trebbiare. Dorssen; ook smullen, brassen, slempen, vreten, zuipen. *V. Guzzare.*
trebbiar' il grano. Het koren dorssen.
Trebbiatore. Een dorstfer.
Trebbiatura. Het dorssen, dorstfinge; ook dat gedorst geweest is.
Trebbio. *V. Sopra.* Ook een smulling, brassing, slempling, een gevreet, een gezuip; ook een kruisweg, dwarsweg.
T R E C C A, Treccola, Trechera, Trecona. Een oude voddeverkoopster, oude kleerkoopster, opkoopster, uitdraagster.
Treccare, Treccolare. Een op- of verkoopster van oude voden of kleederen zyn, een uitdraagster zyn.
T R E C C I A, Treccie. Een vlegt, een gevlogte tuit, hairlok; ook een horde of vlegt van teenen, enz. *far le treccie ad una.* Iemand vlegten, opvlegten.
accomodar le treccie. De vlegten, tuiten, hairlokken opbinden.
treccia del capello. Een hoedband.
Trecciata, Trecciarella, Treccivola. Een kleine vlegt, een vlegtje, tuitje, hairlokje.
Trecciera, Intrecciatoio. Een vlegtband, vlegtsoer, vlegtkoord; een verciersel of net, enz. over de tuiten of hairlokken.
Trecciare, Attrecciare, Intrecciare. Vlegten, opvlegten; ook invlegten.
Trecciato, Attrecciato, Intrecciato. Gevlogten, opgevlogten; ook ingevlogten.
Trecciamento, Intraccio. Vlegting, opvlegting, invlegting.
gl'intrecci del ballo, balletto, comedia. De ingevlogte gangen in het dansen de vermakelijke invoeringen en handel in een blyspel.
T R E D I C I. Dertien.
Tredicesimo, Tredicesimo. Dertiende.
T R E G G I A. Een berry of burry, een draagbaar; ook een siede; ook een traly; ook een horde.
T R E G U A, Triegua. Stillstand of opschorsing der wapenen. *Met.* Stillstand of opschorsing van eenig ander ding.
far tregua. Stillstand maken.
T R E M A R E. Beven, zidderen, bevreesd zyn, schrikken. *Met.* Zig vreezen.

tremar di freddo, di paura &c. Van koude, van vreeze zidderen, beven.
tremar di grasso. Van vet waggelen, drillen, en gelijk als beven.
far tremar' uno. Iemand vrees en schrik aanjagen, iemand doen beven.
tremava la terra. De aarde dreunde, schudde, beefde.
Tremante. Zidderende, bevende.
tremante di freddo, di paura. Van koude, van vreeze zidderende, bevende.
Tremendo. Schrikkelijk, vervaarlijk, ysselijk, daar men met regt voor zidderen moet.
Tremolo, Tremulo. *V. Sopra.* Het gene dat altyd zidderden en beefd.
grasso e tremolo. Vet en waggelend.
Tremolare. Zidderen, beven, zig altyd bewegen.
Tremolante. Zidderend, bevend, zig altyd bewegende.
il tremolante dell' organo. De tremblant in den orgel.
far', udire il tremolante. De tremblant laten hooren.
Met. Zidderen, beven van vreeze; ook van koude.
Tremore, Tremito. Het beven, zidderen. *Met.* De vrees.
con timore e tremore. Met vreezen en beven.
T R E N O. Detros, zak en pak, bagacie, detrein, 't gevolg.
il treno dell' artiglieria. Het geschut of kanon zoo als het agter malkanderen gevoert word.
T R E M E N T I N A. Terpentyn. *V. Terbintina.*
T R E M O S O. Aardbeving, aardshudding.
T R E N T A. Dertig.
Trentesimo De dertigste.
Trentina. Een getal van dertig.
T R E P I D A R E. Zidderen, beven van vreeze: zeer bevreesd of vervaard zyn.
Trepido. Zidderend, bevend. *Met.* Bevreesd, benaauwd, vervaard.
animo trepido. Een bevreesd, benaauwd gemoed.
T R E P I E, Trepiede, Trespido. Een driehoek; ook een treest; ook een schilders ezel.
T R E S C A. Een boere rey, een boere dans; ook een smulling, slempling, gastery, vrolyk gezelschap.
Trescare, triccare, tricolare. Een rey dansen, rondom dansen, omspringen; ook spelen, lustig en vrolyk zyn.
l'afino tresca. Den ezel danst, huppelt, springt. *Met.*
V. Mulino.
i fanciulli trescano. De kinderen spelen, huppelen, springen.
T R E S P O L O. Een driehoekige stoel of schraag, een driestel; ook een drukboom, balk daar de druiven mede uitgedrukt worden, een pers.
T R I A N G O L A R E, Triangolo. Driehoekig; ook eendriehoek.
T R I B O L O, triboli. Eendistel met drie spitse punten.
pieno di spine e triboli. Vol doornen en distelen.
T R I B O L A R E, Tribulare. Quellen, plagen, pynigen, angstigen, beangstigen, benaauwen, bedroeven, verdriet en droefheid aandoen.
Tribolato, Tribulato. Gequeld, geplaagd, gepynigd.
Tribolazione, Tribulazione. Quellung, plaging, pyniging,

niging, beangftiging, bedroefing, wederwaar-
digheid.
TRIBU' Stam, geflagt; ook het vyfendertigfte
deel van Rome, het twaalfde van 't volk van
Iraël.
tribù di Giuda. De Stam van Juda.
Tribùno. Een wykmeester; ook befchermer, die
te Rome het gemeene volk befchermd.
Tribunato. Wykmeesterschap, het ampt of de waar-
digheid van wykmeester of volks befchermer.
Tribunale. Regtertoel, vierfchaar.
feder &c. pro tribunali. In de regterftoel, in de vier-
fchaar zitten.
Tributo. Tol, fchatting, inkomfte, renten, cyn-
sender', *pagar il tributo.* De fchatting, de tol, de
cyns betalen.
Tributare. V. Sopra. V. Contribuire.
Tributario. Schatting onderhevig, onderworpen, of
betalende; ook iemand die de fchatting, den tol
onderworpen is.
offer tributario di uno. Iemand fchatting onderwor-
pen zyn.
far' una città di libera tributaria. Een vrye ftad fchat-
tinge onderworpen maken.
TRIDENTE. Een drietandige gaffel of vork; ook
den Scepter van de Zee-God Neptunus.
TRIDUANO. De tyd van drie dagen.
TRIENNIO. Detyd van drie jaren.
TRIFOGLIO. Klaverblad, klaverkruid, drie-
blad.
TRIFORCATO. Drietandig, drieborkig.
TRIGESIMO. De dertigfte.
TRIGONO, Trigonale. Driehoekig; ook in een
derde fchijn.
TRILINGUE. Dat drie fpraken of talen; ook
drie tongen heeft.
TRILLARE. Drillen, met de wapenen, met het
geweer oeffenen.
TRILLO, Trillerino. Een drilling, beving in de
zangkorf.
TRIMESTRE. Van drie maanden, drie maanden
oud, of durende.
TRINA. Kantten.
trine d'oro, d'argento. Goude, zilvere kantten.
Trinare. Met kantten of boordfels bezetten; ook blink-
ken, flikkeren als een zwaluw.
Trinato. Met kantten of boordfels bezet.
una veste trinata d'oro. Een kleed met goude kan-
tten bezet.
TRINCARE. Drinken, dat is, wakker, lustig
braffen, zuipenen zwelgen.
Trincatore. Een goede zuiper, een groote zuiper,
een zwelger, een wynzak.
Trincheria. Een zuippinge.
TRINCEA, Trinciera. Loopgraven; ook een wal
of vefting met bolwerken voorzien of verzorgd.
inazar trincea. Loopgraven maken.
aprir la trinciera (let' incero) per approciare. De loop-
graven openen, om aan te naderen.
Trinciare, trincierare. Loopgraven maken.

T O M. I.

Trincearsi, trincierarsi. Zig met loopgraven affnyden
bewaren.
Trinceato, trincierato. Met loopgraven afgefne-
den, bewaard.
Trinceamento, trincieramento. Affnyding, bewaring
met loopgraven; ook het maken der loopgraven.
TRINO. Drievoudig.
Trinità, Triunità. Drieuldigheid, Drieënegheid.
TRIONFO. Overwinninge, zegepralinge.
menar trionfo. Zegepraal voeren, in zegepraal trek-
ken, intrekken, als een overwinnaar wederom
komen.
givocar al (trionfetto, trionfino.) Triomf, (wy zeggen)
troef spelen.
Trionfale. Van een zegepralinge, daar toe behoorende.
carro trionfale. Triomfwagen, zegewagen.
Trionfare. Triomferen, zegepralen. *Met.* Zig vro-
lijk maken, wellevén, vrolijk zyn.
trionfar de' suoi nemici. Over zyne vyanden zege-
pralen.
Trionfante. Triomferende, zegepralende.
TRIPARTITO. In drie deelen gedeeld.
TRIPLO, Triplice. Drievoudig, drieuldig.
tripla alianza. Drievoudig verbond.
TRIPPA, trippe. Pens, gedarmte, de buik.
Trippa. De penszak; ook de buik.
Trippaccia. Een dikke penszak, dikbuik.
Trippiero, trippiera. Een pensverkooper, verkoopster.
Tripperia. Penswerk; ook pensmarkt.
TRIREGNO. Een drievoudig Ryk; ook de Paus-
felijke myter met drie kroonen.
TRIREME. Een galey met drie ryen.
TRISTO. Droefig, bedroefd, treurig, ellendig;
ook loos, fchalkagtig; ook een fchalk; ook arg,
flim, quaad, boos gefchonden.
che Dio ti faccia tristo! Dat u God fchende!
Domine fallo tristo! God maakt hem bedroeft!
tristo quell' uccello che vola in questa valle di miserie. El-
lendig is dat vogeltje, dat in dit jammerdal rond-
om vliegt.
tristo fiato. Quade, dat is, stinkende adem.
baver buona volontà e triste gambe. Een goede wil heb-
ben en lam zyn, quade beenen hebben, dat is,
willen, maar niet kunnen.
tu sei ben tristo! Gy zyt wel loos, flim, gy zyt wel
een arge en doortrapte fchalk.
Tristaccio, tristaccivolo. Een flimme, looze fchalk, een
deugniet, een boef.
Tristarello. Een looze lekker of linker, een arge quant,
een doortrapte boef.
Tristezza, tristizia. Treurigheid, droefheid, be-
droefdheid; ook fchalkheid, loosheid, doortrap-
heid, boevely, boosheid.
far le tristizia. De boosheid plegen, dat is, zig
vleefchelijk in oneeren vermengen.
TRITARE, Tritolare, Triturare. Aan kleine krui-
meltjes, brokjes en stukjes ftooten, breken, flam-
pen, wryven, ryven, malen.
Tritato, trito. Klein geftooten, in flukken geftooten,
gewreven, gerafpt, gereven, gemalen.

P P P P P

p p p

pepe trito in polvere. Peper tot poeder gestooten, gestoote peper.
pan &c. trito. Geraspt, gekruimeld brood.
pagliatrita. Gehakt stroo, halm, hakfel, kaf.
Tritame, Tritame, Tritelli, Tritoli, Stritoli. Kleine afgewreven, afgereven stukjes, brokjes, kruimeltjes; ook een gehak, een hakfel.
Tritura. In stukken stooting, in stukken stamping, wrijving, rying, maling.
TRITAVO, Tritávolo. Een meer bet over oud grootvader.
TRITONE. Een Zeemannetje by de Digters, een Triton.
TRIVELLO, Trivellino. Een boor, egger.
Trivellone. Een groote boor.
Trivellare. Booren, doorbooren met een boor, egger.
TRIVIO. Een driebweg of driesprong, daar drie wegen by een komen.
Triviale. Dat op alle straten, by de weg gehoord word. *Met.* Slegt, gering, gemeen, algemeen, niet byzonders.
cofe triviali. Algemeene dingen, allemans zaken, dat een yder weet.
TROCCARE, Truccare. Ruilen.
Trocco. Eenruiling; ook een troktafel. *V. Trucco &c.*
TROFEO. Een zegeteken, teeken van overwinninge.
TROGLIARE. Stamelen, hakkelen, stooten in 't spreken.
Troglia. Een stamelaar, hakkelaar.
TROIA. Een zog, hét wyfje van een varken.
TROMBA. Een trompet, een hoorn, schuiftrompet, blaashoorn.
suonar la tromba. Op de trompet blazen, de trompet steken.
tromba marina. Trompet marin.
tromba da acqua. Een pomp, waterpomp, scheptuig.
trombe di fuoco. Vuurkogels.
Trombetta, trombetta, trombettiere. Een trompetter.
Trombone. Een bazuin.
Trombare, Trombeggiate, Trombettare, Strombettare. Trompetten, op de trompet blazen, de trompet steken; ook met trompetten geluid verkondigen, afkondigen; ook *Met.* Iets overal uitzweifen en rugtbaar maken; ook loven, pryzen, roemen.
mi trombano le orecchie. De ooren ruischen, suizen my.
Trombettata, trombata. Een geblaas op de trompet, trompetten geluid.
TRONCO. De stam of romp van een afgehoute boom; ook een romp zonder arm of been. *Met.* Een dommekragt, een dom, bot, plomp mensch.
Troncare, Detroncare. Verminken, stompen, knotten, afhouden, afhakken, afsnyden.
troncar la testa ad uno. Iemand de kop afslaan, afhouden, afhakken, iemand onthoofden.
troncar la mano. De hand afhouden, afhakken.
troncar' il filo del discorso, le parole. De reden, het woord afsnyden, afbreken, afkorten, half afgebroke woorden uitspreken.

troncar la strada. De weg afsnyden, beletten.
troncar la speranza. De hoop afsnyden, benemen.
Troncato, tronco. Verminkt, gestompt, afgeknot, afgehouden, afgehakt, afgesneden.
parole tronche ed abbreviate. Afgebroke en verkorte woorden.
Troncamento. Verminking, stomping, afknutting, afhouwing, afhakking, afsnyding, enz.
TRONBARE, Intronsare. Opblazen, opzwellen.
Tronso. Opgeblazen, opgezwollen.
galli tronsi e pitoruti. Opgeblaze; opgezwolle en trotse hanen.
gote enfiate e tronse. Opgezwolle, opgeblaze wangen.
TRONO. Een thron of koninglijke zetel; ook een donderslag. *V. Tuono.*
trono reale. Een koninglijke thron.
li Troni. De Thronen, (het zoo genaamd Choor der Engelen.)
Tronare. V. Intronare &c.
TROPICO. Zonnekeerkring.
tropico del Camero e del Capricorno. De zonnekeerkring van de Kreeft en van de Steenbok.
TROPO. Een figuurlijke, verbloemde wyze van spreken, een tropus.
Tropológico. Dat figuurlijk of op een verbloemde wyze gesproken word.
sensu tropologico. Figuurlijke, verbloemde zin.
Tropologicamente. Figuurlijker wyze, op een verbloemde wyze of manier.
TROFFO. Te veel, al te veel; ook al te zeer; ook heel zeer, enz. ook te lang, te hoog, enz. (naar dat het bygevoegd werkwoord is.)
troppa carne, (troppo di carne) &c. Veel vleesch, al te veel vleesch, enz.
ogni troppo è troppo. Al wat te veel is, is te veel.
dar nel troppo. Iets te veel doen.
questo è un pò troppo. Dat is wat te veel.
bever, mangiar, dormir, saliv &c. troppo. Al te veel drinken, eeten, al te lang slapen, al te hoog klimmen.
essere troppo. Te veel zyn, overvloedig zyn.
un poco troppo. Wat of een weinig te veel.
il bicchiere è troppo pieno. Het glas is te vol.
pur troppo men' accorgo. Ik merk het maar al te veel: (al te wel.)
troppo ben hai fatto. Gy hebt al te wel gedaan.
troppo volentieri. Al te gaarne, te willig.
troppo presto. Al te vaardig, al te haastig.
troppo poco. Al te weinig.
TROTARE, Trotteggiare. Draven; ook *Met.* Sterk of hard loopen, rennen.
quel trottar mi sbudella, mi rompe. Dit draven schud my long en lever uit het lichaam, breekt my.
la necessità fa trottar l'asino. De nood doet den ezel draven; (wy zeggen) Nood breekt wet, moet is een quaad kruid.
cominciò a trottarle dietro, a trottar via con esso lei. Hy begon haar na te loopen, met haar voort te spoeden.
Trotante. Dravend, hard loopend, rennend.

Trotte

Trottatore, Trotton. Een dravend paard.

Trotto. Den draf.

andar di trotto. Draven, op een draf gaan, ryden. *con un duro trotto.* Met een harde draf.

trotto di afino poco dura. Een ezels draf duurt niet lang. *Met. V. Afino.*

TROTTOLA, Trotolo. Een tol.

giuocar di trottola. Met de tol spelen, de tol dryven.

Trotolare. *V. Sopra.*

TROVARE, Attrovare, Ritrovare. Vinden, bevinden, gewaar worden; ook verzinnen, uitvinden.

trovar un tesoro. Een schat vinden.

trovar occasione. Een gelegenheid vinden.

chi cerca trova. Wie zoekt die vind.

trovar il Diavolo nel piatto. Den duivel in de schotel, dat is, niet met al vinden.

trovar perdono, grazia, misericordia, luogo di penitenza. Vergiffenis, genade, barmhartigheid, tyd en gelegenheid tot boete vinden.

trovar uno su l'fatto, col furto in mano, in flagrante. Iemand op heeter daad vinden, betrappen, vatten, verrassen. *V. Furto.*

trovar un' arte, una nuova foggia, un concetto &c. Een konst, nieuwe zwier of dragt, een begrip van een zaak, enz. vinden, bedenken, verzinnen. *V. Inventare.*

trovaremo ben modo. Men zal wel een middel vinden, bedenken of verzinnen.

Jene trova per tutto. Men vind, men heeft, daar is hier van over al.

io trovo che &c. Ik vinde, bevinde, besluit daaruit dat, enz.

scoprendolo, toccandolo, trovò che &c. Als hy hem ontdekte, aanraakte, bevond hy, zag hy dat, enz. *questi salami fanno trovar buono il vino.* Deze worsten doen de wyn wel smaken, op deze worsten smaakt een dronk

Trovare. Vinden, krygen, aantreffen, zoeken, halen, gaan halen; ook gaan bezien, bezoeken, enz.

andar a trovar uno. By iemand gaan, om iemand gaan, iemand zoeken, iemand halen, gaan halen, enz.

andate a trovar un' uomo, che &c. Gaat en zoekt, haalt my een man die, enz.

trovar uno per strada. Iemand op de straat vinden, aantreffen.

andaremo a trovar questo cavaliere. Wy zullen dezen edelman gaan zien, gaan bezoeken, wy zullen by hem gaan.

venne a trovarmi in casa. Hy quam my in huis vinden.

Trovarsi, Attrovarsi, Ritrovarsi. Zig bevinden, gevoelen, enz.

trovarsi bene, male. Zig wel, 'qualijk bevinden, gevoelen, wel, 'qualijk daar aan zyn.

trovarsi ingannato &c. Zig bedrogen, enz vinden. *mi trovo on due care vostre.* Ik bevind my met uwe twee aangename (schryvens.)

mi trovo (bavere) alcuni &c. Ik bevinde my ettelijke te hebben.

tutto ciò che mi trovo (bavere) lo tengo da lui. Alles wat ik hebbe, heb ik van hem.

trovarsi in qualche luogo. Zig ergens bevinden, dat is, zyn, tegenwoordig, op de plaats zyn.

trovarsi con uno. Zig by iemand, dat is, zyn, ophouden, verblyven.

Trovabile. Vindelijk, bevindelijk, uitvindelijk.

esser trovabile. Bevindelijk, wel te vinden zyn.

V. S. f. facci trovabile questa sera. Myn Heer laat u van dezen avond vinden.

non esser trovabile, (esser introvabile.) Niet te vinden zyn.

Trovato. Gevonden, bevonden, uitgevonden.

mi venne trovato, che &c. Ik vond, bevond dat, enz. *fate il ben trovato.* Zyt welkom, ik trefte u ter gelegener, ter regter tyd.

un bel trovato, (ritrovato, bei trovati.) Een-schoone uitvinding, een aardige vond.

Trovato, Ritrovato. *V. Sopra.*

Trovatore, Ritrovatore, trice, &c. Een uitvinder, uitvindster van een nieuwe zwier of dragt, van nieuwe zonden, enz.

Trovamento. Vinding, bevinding, uitvinding.

TRUCCARE &c. *V. Troccare &c.*

TRUCCO, Trocco. Trokspel.

TRUCIDARE. Gruwelijk vermoorden, wrede-lijk dooden, doodslaan, ombrengen, nedermaken.

Trucidato. Vermoord, gedood, doodgeslagen, omgebracht, nedergemaakt.

fu trucidato crudelmente. Hy wierd gruwelijk vermoord, wrede-lijk gedood, omgebracht.

TRUCIOLO, trucioli. Een fijne, kleine spaan.

TRUFFA. Een verftandig, listig bedrog, een bedriegelijke streek.

truffa nel giuoco. Een bedrog in 't spel.

Truffare. Bedriegen, misleiden, lagen leggen.

Truffatore, Truffarello, Truffaruolo. Een bedrieger; valsche speelder.

Truffaria, Truffarie. Bedriegery, valsche strecken.

TRUGOLO, Trugolo. Een kist, trog; ook een kooy.

Trugoletto. Een kiltje, trogetje; ook een vogelkooitje

TRULLA. Een truweel, troffel.

TRULLO. Een veest of scheet; ook het aarsgat of fundament; ook een aarde vat, een scherf of scherfje.

Trullure. Vylten, schyten.

TRUPPA, truppe. Troep, troepen, hoopen, krygs-volk, krygsbenden, volkeren.

ordinar, schierar, commandar, rassegnar &c. le truppe. De troepen, krygsbenden in slagorder stellen, de volkeren, krygsvolkeren gebieden, moultieren, enz.

spigner le truppe all' assalto. De troepen of krygsbenden tot den storm aandryven.

TRUSCIARE. Met de lippen lispfen, bissen, gelijk als men een dier ief kooft of streekt.

Truscio. Het lippen, bissen met de lippen.

TRUTA, Trutta. Voore, een soort van riviervisch.

TRUTILARE, Tutillare. Slaan, klappen, zingen als een lyster.

TROTINARE. Wegen, overwegen. *Met.* Wel onderzoeken, navorschen, betragten.

Tu. Gy.

star' a tu per tu. Met'er beide gemeenlyk zitten zonder plegtigheden.

credi tu più sapere di me, tu? Meent gy meer te weten als ik, gy?

TUBO. Een buis, pyp.

tubo optico. Een verrekyker, gezigtglas.

TUCIA, *tuzia, tutia.* Een zoo genaamde affche of steen.

TUDICE. Drukkers ballen.

TUFFARE, *Atuffare.* In 't water duiken, onderduiken, indoopen, diep insteken; ook verzuipen, verdrinken.

tuffar il ferro rouente nell' acqua. Het gloeiend yzer in 't water steken.

i multi tuffano il capo nell' acqua quando bevono. De muil ezels steken de kop in 't water als zy drinken.

tuffar il dito nell' acqua. De vinger in 't water steken, doopen, indoopen, stooten.

tuffar il naso in ogni cosa. De neus over al in steken.

attuffar uno nell' acqua, soffocarlo. Iemand verdrinken, in 't water vermooren.

attuffar nell' acqua. Ondergaan, verdrinken.

attuffarsi nelle sporchezze carnali. Zig in de vleesche lijke vuiligheden verdrinken, vermooren.

quando egli vien' a invocare &c. visti tuffa fin' alle orecchie. Als hy aan 't spelen komt, zoo zinkt hy 'ertot de ooren toe in.

Tuffamento, Tuffo. Duiking, onderduiking, induiking, indooping; ook verzinking, verdrinking, enz.

egli e sull' ultimo tuffo. Nu zal hy heel onder, te gronde gaan. *Met.* Nu is het uit met hem, nu is 't niet met hem gedaan, nu is hy weg, nu is hy al te gronde.

dar' il tuffo alla riputazione &c. De eer en agting verdrinken, dat is, moedwillig verliezen.

TUFFO. De reuk, de smaak der half verdorve of beschimmelde dingen; ook de damp of rook van de spys.

Tuffare. Naar de schimmel ruiken; ook dampen, rooken. *V. Tanfo.*

TUFFOLOTTO. Heel dik en waggelend van vertigheid.

quelle manine, quelle braccia tuffolotte. Die vette, zagte handjes en armtjes.

TUFO, *Tuffo.* Puimsteen, duiksteen, dryfsteen.

TUGURIO. Een hut, boere huisje.

TULIPANO. Een tulp, tulpaan.

TUMIDO, *Tumoroso.* Gezwollen, opgeblazen. *Met.* Hovaardig, trots, hoogmoedig.

Tumidetto. Een weinig gezwollen, een weinig opgeblazen. *Met.* Een weinig hoovaardig, hoogmoedig, trots.

Tumidezza, Tumore. Een gezwel. *Met.* Hoovaardigheid, opgeblazentheid, trotsheid, hoogmoed.

Tumidire, Intumidire. Gezwollen worden, zwellen, opgeblazen, trots, hoovaardig, hoogmoedig worden. *V. Intumovire.*

TUMULTO, *tumulti.* Oproer, oploop, beroerte,

muitery, opschuddinge, getier, groot geschreeuw; ook geraas, gedruis, geluid.

quietar', reprimer' i tumulti. De oproer, beroerte, opschudding stillen.

in questi ultimi tumulti di Germania. In deze laatste beroerte en oorlog van Duitschland.

Tumultuare. Razen, tieren, een oproer, beroerte, opschudding maken, verwekken, een geraas, getier maken.

Tumultuante. Razend, tierend, wild, woest, ongestuimig, onbehouwen.

natura, bumore tumultuante. Een razende, tierende, oproerige, oplopende natuur of gesteltenisse.

Tumultuário. Dat haastiglijk, schielijk of hol overbol geschied.

opera tumultuaria. Een werk dat haastig, schielijk weg gemaakt is.

Tumultuariamente. Met haast, met grooten haast, overhol over bol.

fortificarsi &c. tumultuariamente. Zig met haast, zoo goed als men in nood en met haast kan, verschancken, versterken, enz.

Tumultuoso. Oplopend, oproerig, muitende, muitmakende.

Tumultuosamente. Oproeriglijk, met geraas, getier, muitender wyze.

TUO, *Tuoi.* Uw, uwe.

Panfilo non è più tuo. Panfilus is niet meer uw, dat is, uw liefste.

io sarò sempre tuo. Ik zal altyd uw (vriend) zyn.

domanda il tuo, rivivisa i tuoi. Begeer, vraag het uwe, bezoek de uwe weder.

TUONARE, *Tuono &c. V. Tonare, Tono &c.*

TUORLO, *Torlo.* Een doyer van een ey.

TURARE, *Osturare.* Stoppen, verstoppen, toestoppen, toemaken, toefmeeren, toefsluiten.

turar un buco (pertugio) con cera, creta. Een gat met wasch, potaard toestoppen.

turar le orecchie. De ooren toestoppen, toefsluiten.

turar una botte. Een vat sponden, toestoppen.

questi cibi turano il corpo, otturano i meati. Deze spyzen stoppen het lichaam, verstoppen de doorgangen.

Turato, Osturato. Gestopt, verstoppt, toegestopt, toegemaakt, toegesmeerd, toegesloten.

Turaglio, turacciolo. Een deuvik, rap, stop.

Turamento, Otturamento. Stopping, verstopping*, toefstopping, toemaking, toefsluiting.

TURBA. Een menigte, schare, of toeloop van menschen.

turba popolare. Het gemeene volk, het gepeupel.

la turba di fratelli, nipoti, parenti. De schare der broederen, der neven, der bloedverwanten.

allontanarsi dalle turbe. Zig van de scharen, de menigte, van het geloop des volks afzonderen.

Giesù predicava alle turbe. Jesus predikte aan de schare, aan het volk, aan de menigte.

TURBARE. Beroeren, ontroeren, stooren, verstooeren, verwarmen; ook bedroeven, ontstellen. *V.*

Conturbare, Perturbare.

turbar' uno, l'animo di uno. Iemand stooren, verstooren, iemands gemoed ontroeren, ontstellen, ontruffen.

turbar' uno in qualche facenda. Iemand in een werk stooren, verwarren.

turbar le nozze, il convito, la pace, il ballo, il sonno altrui. De bruiloft, de maalyd of gästmaal stooren, de vrede stooren, breken, den dans stooren, iemand in de slaap ontruffen.

turbar l'ordine. De schikking, de orde verwarren.

Turbarsi. Droevig worden, zig bedroeven; ook verstoord, ontsteld worden, verschrikken, zig ontzetten.

turbarsi per (da) qualche avviso. Wegens een tyding of berigt zig ontzetten, ontstellen.

il cielo si turbò, il tempo cominciò a turbare. De hemel werd droevig, duister, het weder begon donker te worden, te betrekken.

Turbante. V. Torbante.

Turbato. Droevig, bedroefd; ook verstoord, beroerd, ontroerd, ontzet, ontsteld; ook treurig, rouwig.

tutto turbato. Gansch ontroerd, ontsteld, ontzet.

Turbatetto. Een weinig ontroerd, beroerd, ontzet, ontsteld.

Turbatore, trice. Een stoorder, verstoorder, ontroerder, ontruffer, verstoofster, ontruffer.

turbator della pace publica, del riposo publico. Een stoorder, verstoorder van de algemeene vrede, van de openbare rust.

Turbamento, Turbazione. Stooring, verstooring, onrusting; ook ontzetting, ontstelling.

senz' alcuna turbazione. Zonder eenige verstooring, ontzetting, ontstelling.

TURBIDO, Torbido. Geroerd, onklaar, drabbig, duister; ook onrust, beroerte, oproer, enz.

acqua turbida. Onklaar, geroerd, troebel water.

tempo turbido, aria turbida. Donker, duister, droevig weder, donkere, betrokke lugt.

turbido ciglio. Donkere wynbrauwen, dat is, bedroefd, treurig, neerslagtig gezigt.

amator del turbido. Een beminner, liefhebber van onrust, die gaarne ziet dat alles in onrust en oneenigheid is.

pesca re' turbidi. In geroerd, troebel water visschen, dat is, zyn voordeel zoeken, betragten als andere luiden oneenig zyn, en dat alles onder malkanderen gaat, verward is.

in questi turbidi. By deze onrustige toestand, by deze bedroefde tyden.

Turbidetto, Turbidetto. Een weinig geroerd, troebel, onklaar. *Met.* Een weinig onrustig, oneenig; ook een weinig droevig, bedroefd.

Turbidezza, Torbidezza. Geroerdheid, drabbigheid, troebel; ook onrust, verwarring, oneenigheid, tweedragt.

le turbidezze presenti dell' Imperio. De tegenwoordige onrust, oproer des Ryks, deze bedroefde toestand des Ryks.

turbidezza dell' animo. Bedroefdheid, verwarring, onsteltheid des gemoeds.

Turbidare, Inturbidare, Torbidare &c. Beroeren, ontroeren, ongerust, ontstelt maken.

turbidar, turbar l'acqua. Het water troebel, onklaar, drabbig, vuil maken.

inturbidar' un negozio, gli animi. Een handel, een zaak verwarren, de gemoederen bedroeven, oneenig, ongerust maken.

Turbidarsi, Intorbidarsi, Turbidire, Intorbidire. Geroerd, onklaar, troebel, drabbig; ook donker, duister worden; ook *Met.* Bedroefd, treurig, onlustig worden.

Turbidato, Intorbidato, Inturbidito. Geroerd, onklaar, drabbig, troebel, donker, duister geworden. *Met.* Bedroefd, treurig, onlustig geworden.

Turbine, Torbine, Turbo, Turbinio. Wervel- of dwaalwind.

Turbinare. Gelijk een peer of tol maken.

Turbinato. Dat de gedaante of maaksel van een peer of tol heeft.

Turbolento, Turbolente. Oproerig, oproer- of muitmakend, warkoppig.

moti turbolenti. Al te oproerige bewegingen, opschuddingen.

Turbolenza, Turbulenze. Opschudding, oproer, beroerte, onrust.

nelle ultime turbolenze. In de laatste krygsberoerten, oproeren, onrusten.

Turbolentare, Inturbulentare. Opstand, oproer, beroertens, opschuddingen veroorzaken, verwekken, onrust maken.

TURCASSO. Een pylkooker. *V. Carcasso.*

turcasso da pincette. Een nypstangkooker.

TURCHINO. Blaauw.

turchino sbiavato. Hemelsblaauw.

Turchina, Turchesa, Turchese. Een Turks, een blaauw edelgesteente.

TURCO. Een Turk.

farfi Turco. Een Turk worden.

il gran Turco. Den grooten Turk, de Turksche Keizer.

li Turchi. De Turken.

Turchesco, Turco. Turksch, gelijk een Turk.

habito, tapeto &c. Turchesco. Een Turksch kleed, tapyt.

cavallo Turchesco. Een Turksch paard.

paese Turchesco, Turco. Het Turkschland, Turkye.

orso Turco. Turksch koren.

alla Turchesca, alla Turca. Op een Turksche wyze of manier.

Turchia. Turkye.

TURIBOLO. Een wieroekvat.

TURLURU. Een gek, een zot, een nar, een stoknar.

non ho veduto mai un buono più turlurù di te. Ik heb van myn leven geen grooter stoknar gezien als gyzt.

TURPE. Vuil, leelijk, mismaakt, snood. *Met.* Oneerlijk, oneerbaar, schandelijk.

turpe lucro (turpilucro.) Een snood, vuil, leelijk, schandelijk gewin.

Turpitudine. Vuilheid, leelijkheid, mismaaktheid, snoodheid. *Met.* Oneerlijkheid, schande; ook outugtigheid, onkuishheid.

PPPPPP ;

TUTO.

T U T O. Veilig, zeker, behouden, buiten gevaar. *V. Sicuro.*
Tutamenie. Veiliglijk, met of in zekerheid, zonder gevaar.
Tutare. Verdedigen, beschermen, beschutten, behoeden, enz.
Tutela. Beschutting, bescherming, verdediging; ook voogdy, voogdyschap.
Tutelare. Beschuttende, beschermende, verdedigende, enz.
nume, angelo &c. tutelare. Een Beschut- of Beschermgod, een Bewaar- of Beschermengel.
Tutore. Een verdediger, beschermer, beschutter; ook een voogd.
T U T T O. Geheel, gansch, al; ook geheelijk, ganschelijk, geheel en al.
tutto il mondo, (il mondo tutto.) De gansche wereld.
quindi il giardino si rigava tutto. Hier uit wierd de geheele, gansche tuin bevoogt, besproeid.
tutto il giorno (tutto il di) tutt' hora. Den ganschen dag; ook altyd, altoos, gedurig, gestadig.
tutto allegro, tutto solo, nudo, tutto tremante &c. Geheel of gansch verheugd, gansch alleen, gansch makend, heel zidderend, bevend, enz.
tutto (tutto) consolato. Heel getroost.
tutto quanto. Geheel en al. *V. Quanto.*
ella si commise tutta a Dio. Zy heeft haar geheel en al aan God bevolen, overgegeven.
in tutta Roma, in tutta Francia &c. In de geheele Stad Rome, in gansch Vrankryk.
di tutto corso, di tutta briglia, di tutta carriera. Met volle spooren, met een volle loop, met een losse of volle toom. *V. Briglia. Carriera.*
di tutta forza, di tutto potere. Met geheele kragt, met ganscher magt.
foggetto di tutta esperienza. Een persoon van volkome ervaarendheid, die in alles ervaaren is.
viuisci à di tutta sodisfazione. V. Sodisfazione.
di tutta esquisitezza, perfezzione. Met alle uitnemenheid, volmaaktheid, uitstekend goed en volmaakt.
bisogna esser tutto occhi. Men moet geheel en al oogen zyn, men moet van voren en van agteren oogen hebben.
olla tutta grazia, tutta cortesia ci corse incontro. Zy quam ons met alle vriendeljkheid, alle hoffeljkheid of beleefdheid te gemoed.
egli è tutto Francese. Hy is geheel Fransch, een zuiver, louter Franschman.
Tuttavia, tuttavolta. Dog, nograns, egrer, niettemin; ook altyd, elke reis; ook gestadig, gedurig.
mi pare tuttavia di vederlo. My dunki nog altyd dat ik hem zie, hy zweeft my nog gestadig, gedurig voor de oogen.
Tutto, il tutto. Alles, altermaal.
di ò, raccontarò &c. tutto, (il tutto.) Ik zal het alles zeggen, altermaal vertellen, verhalen.
Iddio sa tutto. God weet alles.
amore vince tutto. De liefde overwind alles.
mangiar, bever &c. tutto. Alles, altermaal opeeten, uuteeten, uitdrinken, enz.

bevete tutto. Drink het uit, drink het alles, altermaal uit.
tutto altro farei, salvo questo. Ik zoude alles doen, uitgenomen dat.
in tutto. In alles.
mi è tutto uno. Het is my alles eveneens.
per tutto. Overal, op of in alle plaatsen, van alle zynen, van alle kanien; ook in of door alle leden.
in tutto e per tutto. In alle en voor alle.
al tutto (del tutto) rovinato, al tutto ignorante &c. Geheel bedorven, verdorven, gansch geheel en al onwetend.
sopra tutto. Over alles, boven alles.
con tutto ciò, con tutto che &c. Des niettegenstaande, evenwel, niettemin.
tutto che. Offchoon, al is 't dat, hoewel dat.
Tutti. Alle.
lo dirò a tutti. Ik zal het alle (alle menschen) zeggen.
tutti quanti. Alle, alle met malkanderen, zoo veel als 'er zyn.
tutti li suoi amici, tutte le sue cure &c. Alle zyne vrienden, alle zyne zorgen.
veranno tutti. Zy zullen alle, altermaal komen.
siamo tutti peccatori. Wy zyn alle, altermaal zondaars.
sono tutte donne. Het zyn alle, altermaal wyven of vrouwen.
tutti due, tutti tre &c. verranno. Zy zullen alle beide, alle drie, enz. komen.

V.

V A C A N T. Ledig, stil zyn, ledig staan of zittē, open staan; ook rusten, ophouden van werken, zonder bezigheid zyn, ledigen tyd, niet te doen hebben.
la Chiesa, la Sedia Papale, l'Imperio vaca, il Regno, il Trono vaca. De Kerk, de Pausselijke Stoel is ledig (vacant) de Throon is ledig, het Ryk heeft geen Keizer of Koning.
questo beneficio &c. vaca, è vacante. Deze bediening, dit ampt, enz. is ledig, staat open, is niet voorzien.
vacar' all' orazione &c. Het gebed, enz. oefenen, daar mede bezig zyn, zig daar toe aanwenden, besteden, tot het gebed genegen zyn.
Vacante Ledig, stil, rustende.
Sede 'Sedia) vacante. De ledigstaande, openstaande (Pausselijke) Stoel.
beneficio, ufficio vacante. Een ledig, openstaande ampt of bediening.
le hore vacanti. De ledige uren.
Vacanza. Ledige tyd; ook ledigheid, rust, stilzitting, viertyd.
vacanza della Sedia. Het ledig staan van de (Pausselijke) Stoel.
Vacazione, vacanze. Viertyd.
haber vacazioni, le vacazioni. Vierdagen hebben, de viertyden.
V A C C A. Een koc. *Met.* Een vuile, stinkende hoer.

vacca da latte. Een melkkoe.
Vaccaccia. Een oude, slegte koe. *Met.* Een oude, algemeene hoer.
Vaccarella, **Vaccuccia**. Een kleine of jonge koe.
Vaccetta. *V. Sopra*. Ook koeleder.
Vaccino, **vaccareccio**, **vaccberaccio**. Dat tot koeyen behoort of van koeyen komt.
latte vaccino. Koemelk.
(carne) vaccina. Koeyenvleesch (maar te Rome rund- of ossenvleesch.)
un pezzo di vaccina. Een stukje koervleesch.
Vaccio, **vaccaro**. Een koedryver, koeharder.
Vaccaria. Een hoop koeyen; ook een koestal; ook een stalling van rundvee.
Vaccheggiare. Loeyen, bulken gelijk een koe; ook herkaauwen als een koe. *Met.* Hoereeren, de hoer spelen.
VACCINIO. Een braambezië, zwarte bezië; ook bruin violekruid, riddersporen.
VACCIO, **Avaccio**. Ras, snel, gezwind, haastig, schielijk, enz.
VACILLARE. Wankelen, waggelen, schudden, dreunen, daveren. *Met.* Niet bestaan, niet vast, niet welgegrond, onbestendig zyn; ook verward, twyffelagtig, zwak zyn.
il contratto vacilla in molti punti. Het verbond wankelt, is verward, twyffelagtig in veele punten.
Vacillante. Schuddend, daverend, wankelend, waggelend, enz.
Vacillamento. Schudding, davering, wankeling, waggeling, enz.
VACUO. *V. Voto*. Ook het gene dat ledig, wan, ydelis.
non si da vacuo nella natura. Daar word niets ledig in de natuur gevonden.
Vacuità. Ledigheid, het ledig zyn.
vacuità di stomaco. Ledigheid van de maag.
Vacuare &c. *V. Evacuare*.
VAGARE, **Divagare**, **Evagare**, **Soagare**: Zwer- ven, dwalen, doelen, omzwerven, overal loopen, landloopen.
andar vagando. *V. Sopra*.
vagar (svagar) per tutta la città. De gansche stad doorloopen, zwerfen.
vagavano per gli animi diverse passioni. Daar gingen verscheide driften, bewegingen door de gemoeden, dat is, het volk wierd door verscheide driften gedreven.
vagar colla mente. Met het gemoed omzwerven, met de gedagten gaan weiden. *V. Vago*.
Vagante, **vagabondo**, **vago**. Zwerfende, dwalende, doolende, landlopende.
un vagante. Een omzwerfer, landlooper, vagabond, lanterfant, ledigganger.
tu sei un vagabondo. Gy zyt een ledigganger, landlooper, lanterfant, vagabond.
dar ricetto a vagabondi. De landloopers, vagabonden, omzwerfers huisvesting geven.
animo vago. Een ongestadig, onstandvastig gemoed.
cuor vago. Een onstandvastig, wankelmoedig hart.

vago uccello. Een omzwerfende, omvliegende vogel.
amori, innamoracchiamenti libidinosi &c. vaghi. Omzwerfende, dat is, ongestadige, onstandvastige minneryen, verliefvingen, wellusten, dan met deze, dan met gene.
Vagamento, **Swagamento**, **Evagazione**. Omzwerfing, dwaling, dooling, enz.
evagazione della mente. Uitspatting des gemoeds.
VAGELLO, **Fagello**. Een ketel; ook een verwerktel; ook een langagtige kandelaar of een langwerpend vat.
VAGHIRE, **Vaggire**, **Vagire**. Schreyen, huilen als een kind in de wieg; ook schreuwen, kryten als een haas.
Vagghito, **vaggito**, **vagito**. Geschrey van kinderen in de wieg.
VAGINA. Een scheede van een degen. *V. Guaina, Fodero*.
VAGLIA &c. *V. Valere*.
VAGLIO. Een windzeef of teems; een wan, een voederwan.
Vaglietto. Een kleine wan, zeef of teems.
Vagliare. Wannen, ziften.
Vagliatura. Het ziften, wannen; ook de vuiligheid dat uitgezift, uitgewand word.
VAGO. Begeerig, verlangend, verliefd; ook omzwerfend, zwerfend, dwalend, doolend, enz.
V. Vagare.
esser vago di qualche cosa. Naar iets zeer begeerig of verlangende zyn.
esser vago di vedere, udire, sapere, mangiare. Zeer begeerig of belust zyn, zeer verlangen, groote lust, verlangen of begeerten hebben om iets te doen, te hooren, te weten, te eeten, enz. zeer gaarne iets zien, enz.
egli era più vago di star' in cucina, che per i verdi rami l'asfignuolo. Hy bleef veel liever in de keuken als de uagtegaal op de groene takken.
Vago. Schoon, behagelijk, lieflijk, minnelijk, aanminnelijk, bekoorlijk; ook een liefhebber, minnaar, vryer.
vago e delicato viso. Een schoon, lieflijk, bekoorlijk en teeder gezicht.
vaga donzella, vaga bellezza. Een schoon, mooy meisje, bekoorlijke, beminnelijke schoonheid.
il mio vago. Myn schoone, dat is, myn liefste, myn beminde, myn minnaar of vryer, enz.
le belle co' loro vaghi. De schoone met hare schoone (minnaars.)
ella è ben fornita di vaghi. Zy is wel voorzien van schoone minnaars en vryers.
Vaghezza. Begeerte, verlangen, lust; ook aanminnelijkheid, lieflijkheid, beminnelijkheid, bekoorlijkheid, aanlokkende schoonheid.
Vagheggiare. Verliefd en met begeerte aanzien, met verliefde oogen aanschouwen, minnende gebaarden tegens iemand maken, aan iemand toonen; ook minnen, vryen.
vagheggiar' una. Eene (vryfter) minnen, beminnen, oppassen, opwagten, vryen.

Vagheggiatore. Een vryer, minnaar, oppasser, opwagter van een vryster.

Vaghegginno. V. *Sopra.*

Vagheggiamento. Het vryen, minnen, liefkoozen, de verliefde oogen, gebarnden, de lonken, de aanblikkingen die de verliefde of minnaars maken.

V A I O. Een zekere peltery.

V A I U O L O, *Variola, Variolo.* Bladeren, blynen, pokken, kinderpokken.

buccherato di vaiuoli. Blynagtig, pokdalig.

Vaiulato. V. *Sopra.*

V A L D R A P P A. Een paardedek, paardekleed.

V A L E R E. Waardig zyn, geschat of gewaardeerd zyn, mogen gelden; ook deugen, helpen, dienen, nut of voordelig zyn; ook vermogen, gezag, aanzien, magt hebben; ook welvaren, fris en gezond zyn, enz.

una collana, che valeva mille scudi. Een halsketting of snoer dewelke duizend kroonen waardig was.

questa moneta non vale. Deze munt deugt niet, is niet goed, gangbaar.

spiegatemi ciò che vogliono queste parole. Verklaart my wat deze woorden gelden, dat is, beduiden.

egli vale molto in corte. Hy vermag veel aan 't hof, dat is, word 'er zeer geagt, heeft 'er een groot aanzien.

farsi valere. Zig doen gelden, dat is, zyne deugd en dapperheid laten zien, doen blijken, en zig daar door in aanzien en agting brengen.

vaglia il vero. Laat ons de waarheid plaats geven, haar plaats laten.

questa cosa non vale niente. Dat ding deugd niet, is niet nut, is niets waardig.

a che vale? Waar toe deugd, helpt, dient het?

contra la morte non val medicina. Tegen de dood helpt geen artzney of geneesmiddel.

non gli valano né lagrime, né priegbi. Hem hielp nog weenen nog bidden.

non vi varranno né lusinghe né arti &c. Het smeken nog de listen zullen u niet helpen.

non valsero le effortazioni &c. De vermaningen hebben niet geholpen, hebben geen plaats gehad.

egli val meglio d'esser &c. Het is beter te zyn, enz.

questo humore vale (prevale) in lui. Deze gesteltheit munt in hem uit.

valsero (prevalse) i voti maggiori. De meelte stemmen hebben gegolden, gehouden.

Valere. Konnen, vermogen; ook genoegzaam zyn. *zutto ciò che posso e vaglio.* Alles wat ik kan en vermag. *non val resistere.* Hy kan geen wederstand doen.

valer' in qualche professione. In een beroep iets konnen, daar in volmaakt en uitmuntend zyn. *a questo non vogliamo le forze humane.* Hier toe zyn de menschelijke krachten niet genoeg.

Valersi, *Auvalersi,* *Prevalersi.* Zig bedienen, gebruiken.

valersi (prevalersi) di qualche cosa. Zig ergens van bedienen, iets gebruiken.

valersi dell'occasione, della congiuntura. Zig van de gelegenheit bedienen, zig de gelegenheit laten

dienen, dezelve waarnemen, ten voordeel of tot nut gebruiken.

il cavallo si vale (prevale) della scienza. Het paard bedient zig van zyne sterkte, kragt, dat is, stygert, springt.

Valente. Deugdzaam, wakker, dapper, kloek, braaf, geschikt, bequaam, beleefd, uitnemend, uitmuntend goed.

un valente medico, cavaliere, predicatore &c. Een bequaam, deugdzaam geneesheer of arts, een wakker, kloek, dapper edelman, een bequaam, uitnemend, uitmuntend prediker, enz.

un valent' huomo. Een wakker, lustig mensch, een braaf kaerel.

Dio li salvi valent' huomo. God behoede, beware u gy braaf man.

Valentemente. Dapperlijk, kloeklijk, wakkerlijk, lustiglijk.

operar valentemente. Doen, werken als een lustig, kloek, wakker kaerel.

Valenza. Dapperheid, kloekheid, kloekmoedigheid.

Valvole. Goed; ook wel te gebruiken, gebruikelijk, deugdelijk, deugdzaam, bequaam, geschikt, welvoegend.

rimedio valvole a questo. Een middel dat hier toe deugdzaam, bequaam en deugdelijk is.

li modi più proprii e valvoli. De alderbequaamste en gevoeligste wyzen.

Vaglia. Gebruikelijkheid, deugdelijkheid, deugdzaamheid, geschiktheid, gevoeligheid.

soggetto di vaglia. Een persoon die tot veele dingen bequaam is.

Valido. Bequaam, gevoelig geschikt; ook sterk, kragtig, goed.

argomento valido, ragioni, preghiere valide. Een kragtige bewyzyng, bequame redenen of oorzaken, sterke aanhouding, sterk verzoek.

il contratto è valido. Het verbond is deugdig, kragtig, bondig, goed; het geld.

la professione non fu valida. De kloosterbelydenis is niet opregt, goed geweest.

dar per valida una cosa. Iets voor goed, opregt uitgeven of aantoonen.

valido di nervi e muscoli. Sterk, kragtig van zenuwen en spieren.

Validamente. Bequaamelijk, kragtiglijk.

Validezza, Validità. Goedheid, bequaamheid, kragt en waardy van eenig ding.

Validare. Goed, bequaam en kragtig maken, of verklaren, daar voor bevestigen, bekrachtigen.

Valore. Deugdzaamheid, deugdelijkheid, waardy, waarde, prys; ook dapperheid, vroomheid, kloekheid, kloekmoedigheid, manhaftigheid, heldadigheid.

cosa di minor valore. Dingen die niet deugen, die niets van waarde of waardy zyn.

uomo di valore. Een man van deugd, een dapper, kloekmoedig, braaf kaerel.

mostrar' il suo valore. Zyne dapperheid, kloekmoedigheid, manhaftigheid, laten blijken, toonen.

Va-

Valoroso. Sterk, kragtig; ook dapper, kloekmoedig, manhaftig, braaf, wakker, enz.
un valoroso soldato, cavaliere, giovane. Een dapper, kloekmoedig soldaat, een manhaftig, braaf edelman, een wakker jongeling.
una valorosa donna. Een dapper vrouwsperfoon.
un valoroso predicatore, medico &c. Een uitstekend, uitnemend prediker, arts of geneesheer, enz.
Valorosamente. Dapperlijk, kloekmoediglijk, manhaftiglijk, wakker, enz. kragtiglijk.
disfendersi, combattere, operare &c. valorosamente. Zigt dapper, kloekmoedig, braaf verweeren, verdedigen, dapper, kloekmoedig vegicu, kragtiglijk, sterk werken, enz.
Valorare &c. V. Avalorare.
Valente. De waarde, waardy. **V. Valuta.**
vi remetterò il valente. Ik zal u de waarde of waardy overmaken (remitteren.)
cosa di valente. Dingen van waardy, waarde, dat is, kostelijke, dierbare zaken.
un valente di 100000 scudi. Een waarde of waardy van honderd duizend kroonen.
Valuta, Valente. De waarde, waardy, prys; ook de gehalte van 't geld, van de munt.
cosa di gran valuta. Dingen van groote waarde, waardy, dierbare, kostelijke dingen.
mille fiorini (in) valuta. Duizend gulden waardig, of in waarde, waardy.
Valutare. Waardeeren, waard of waardig maken, schatten, agten.
VALERIANA. Valeriaan (een zeker kruid;) ook katekruid, oogekruid; ook theriakelkruid.
VALTUDINARIO. Ziek, ongezonder, onpaffelijk.
VALICARE, Travalicare, Varcare. Waden, doorwaden, door- of overgaan. **V. Guazzare.**
valicar' un fiume. Door een rivier waden, over een rivier zetten. **V. Guazzare.**
valicar' una montagna. Over een berg reizen, trekken.
Valicivole, valicabile. Daar door te waden, over te zetten; ook door te reizen is.
Valicata, valico, varco. Een vaart, doorvaart, een pas, doortogt, een veer daar men overvaart of overzet.
condur la cosa al varco. De zaak ten einde brengen.
VALIDO &c. V. Valere &c.
VALIGIA. Een valies, een maal, knapzak, reiszak. **tener la pace &c. già in valigia.** De vrede al, of reeds in de valies; (wy zeggen) in de zak hebben, dat is, daar van verzekerd zyn.
entrar', esser' in valigia. In de valies geraken, zyn.
Met. Toornig, ontruff, geftoord worden of zyn.
Vaghietta, Valigino. Een klein valiesje, knapzakje, reiszakje.
Valigione. Een groote valies of kleerzak.
Valigiato, valigiato. Een valiesmaker, een buidel- of beurzemaker.
VALLE. Een dal, valey.

valle profonda, ombrosa, oscura, bumida &c. Een diep, schaduwig, duister, vogtig, enz. dal of valey.
caminar' per le valli. Door de valeyen gaan, door valeyen en dalen gaan.

T O M. I.

Vallea, Vallata. Een dal of valey met bergen omringd.
Valletta, vallicella, valloncello. Een klein, vermakelijck dal, een kleine, vermakelijcke valey.
Valloso, vallicoso. Valeyagtig, vol dalen en valeyen.
VALLO. Een wal, vesting, schans, bolwerk.
Vallare &c. V. Civconvallare &c.
VALORE, Valoroso &c. V. Valere &c.
Valente, Valuta &c. V. Sopra.
VALVA, valve. De twee stukken of halve deuren van een poort of deur, die in tweeën open gaar.
VAMPA. Vlamme, helder vlamme vuurs; ook de warmte van 't vuur.
far' un poco di vampa con una fascina. Een klein vlamme vuurs met een takkebos maken.
Vampare, Avvampare. Met een heldere vlam of lugtig branden.
avvampar d'amore, di desio &c. Van liefde, van begeerie, enz. branden.
Vampante, Avvampante. Met heldere vlammen of lugtig brandende.
VANEGGIARE &c. V. Vano &c.
VANGA. Een spade, schop of schup.
il terreno va ben' a vanga. De aarde gaat wel van de spade of schop. **Met.** De dingen gaan wel, de zaken gelukken wel.
Vangetta, Vangolina. Een schopje, schupje.
Vangile. De steel van een spade, schop; ook daar men de voet op de spade of schop zet.
Vangare, Rivangare. Graven, omgraven, enz. **V. Zappare.**
vangar la terra. De aarde omgraven, omspitten, omdelven. **V. Zappare.**
Vangato. Omgegraven; ook omgegrave aarde.
Vangata. Een slag; ook een stoot met de schop, houweel, een omgraving, omdelving.
Vangaticcio. Dat tydig of bequaam is om om te graven.
VANGIOLA, Vanguola. Een soort van vischnetten.
VANGILO &c. V. Evangelio.
VANGUARDIA &c. V. Avanti &c.
VANNI. Vleugelen, slagvederen, slagpennen.
VANO. Ydel, onnut, vrugteloos, vergeefs; ook ledig, hol; ook ligtvaardig, logenagtig.
uomo vano. Een ydel, lichtvaardig, werelds mensch; ook een groot spreker, pocher, opfnyder, snoever, enz.
cosa vane. Ydele, vergankelijke dingen.
pensieri, parole speranze, bellezza &c. vane. Ydele gedachten, woorden, ydele, vergeeffche hoop, ydele, vergankelijke schoonheid, enz.
vana gloria, vana glorioso, vana gloriarsi &c. V. Gloria.
riuscì vano il tentativo. De onderneming, den aanslag is te niet, is verydeld, is verdwenen, daar is niets van gekomen, is mislukt.
esser vano di dentro. Inwendig, van binnen hol zyn.
cervello vano, testa vana. Een ydel brein, een ledige kop of hoofd.
il vano della canna. Het hol, de holte, het inwendige van een roer, de loop.
in vano. Voor niet, te vergeefs.

Q99999

fo-

Variante. Dat veranderd of een onderscheid maakt, ongelijk. *V. Cangiante.*
una figliuola di bellezza non variante da quella della madre. Een dogter de moeder in schoonheid niet ongelijk.
Variato, Vario. Veranderd, verscheiden, onderscheiden, onderscheidentlijk, verschillend. *V. Vario.*
esser variato d'animo, pensiero, aspetto, di costumi &c. Zyn gemoed, zyne gedagten veranderd hebben, van wezen of aanzien, van zeden of gewoontens, enz. veranderd zyn, anders leven, anders geworden zyn als van te voren.
colori variati, frutti &c. variati. Onderscheidelijke, verscheide verwen, vrugten, enz.
con variati intrecci, pretesi &c. Met allerley quinkslagen, tussenwerpingen of tussenspeelingen, met onderscheidelijke voorwendfelen en uitvlugten of omwegen, enz.
Variamente. Op verscheide, onderscheidentlijke wyzen of manieren.
Variatione, Variamento. Veranderinge; ook verscheidenheid.
variazione de' tempi, costumi &c. Verandering dertijden, der zeden of gewoontens, enz.
VARIOLA, Varolo &c. V. Vaiuolo &c.
VARO. Een werktuig, een stelling daar men een schip op bouwd of timmerd.
Varare. Een nieuw gebouwd, getimmerd schip in zee laten loopen.
varar' un vascello in mare. V. Sopra.
VASCELLO. Een schip.
vascello da guerra. Een oorlogschip.
vascello di commercio. Een koopvaardyschip, koopvaart.
VASO. Een vat. [der.
vasi d'oro, argento &c. Goude, zilvere, enz. vaten.
vaso di elezzione. Een uitverkore vat, een uitgeleze vat of werktuig.
Vasello, vasetto, vasetto, vasellino. Een vaatje, of klein
Vasellame. Allerley vaten, vaatwerk. [vasje.
Vasajo, vasaro. Een maker van allerley vaten; ook een pottbakker.
VASSALLO, Vasallo-a. Een leenman, leenvrouw.
Vassallaggio, vasallaggio. Het leenregt, de leenpligt.
VASTARE, Devastare. Vernielen, verwoesten, verdelgen. *V. Guastare.*
vastar' il paese. Het land verdelgen, vernielen, verwoesten.
Vastato, Devastato. Verwoest, verdelgd, vernield.
Vastatore, Devastatore. Een verwoester, verdelger, vernielder.
Vastamento, Devastazione. Verwoesting, verdelging, vernieling.
Vasto. Zeer wyd uitgestrekt; ook zeer, geweldig groot, overgroot; ook heerlijk, treffelijk.
un paese vasto, una vasta campagna. Een zeer wyd uitgestrekt land.
vasti pensieri. Overgroote, wydloopige gedagten.
vasti (vastissimi) disegni intraprendimenti, vaste imprese. Zeer groote voorflagen, heerlijke, treffelijke ondernemingen.

un Rè &c. di animo vasto. Een Koning, enz. van een grootmoedig gemoed.
Vastità. Geweldige, onmatige groote, overgroote, overgrootheid, wyd uitgestrektheid.
VATRE. Een voor- of waarzegger; ook een poët of digter.
Vaticinare. Waarzeggen, voorzeggen, voorspellen.
Vaticinio. Waarzegging, voorzegging, voorspelling.
Vatidico. Waarzeggende, voorzeggende, voorspellen.
U B B I D I R E &c. V. Obedire. [de.
U B B R I A C O, Ebbriaco. Dronken, zat, vol van wyn; ook een zuiper, volzuiper, dronkaart.
Ubbriacone. Een dronke drinker, een zuiper, die hem dikwils dronken drinkt.
Ubbriacchezza, Ebbriacchezza, Ebrezza. Dronkenschap; ook zuiping, slempling.
Ubbriacarsi, Inebriarsi. Zig dronken drinken, zig zat en vol drinken.
ubriacarsi del suo vino. Zig in zyn eige wyn dronken drinken, dat is, in geoorlofde dingen geen maat gebruiken.
ubriacarsi d'uno, una. Van iemand bevangen, dronken worden, dat is, zeer verlieven of verzotten.
Ubbriacato. Dronken, beschonken geworden.
Ubbriacamento, Ubbriacamenti. Het dronken drinken; ook het overtollig, onmatig, buitenspoorig zuipen en zwelgen.
U B E R O. Een zekere verwe, een zeker hair, of een zekere aart van paarden.
U B E R T O S O. Vrugtbaar, overvloedig.
Ubertosamente. Vrugtbaarlijk, overvloediglijk.
Ubertosità, Ubertà. Vrugtbaarheid, overvloedigheid, volheid.
Ubertare. Vrugtbaar; ook overvloedig maken.
U C C E L L O. Een vogel, vogeltje, een gevogelte; *prender' &c. uccelli.* Vogelen vangen, enz.
nodrir', governar' uccelli. Vogelen houden.
uccello d'oro. Goudvink.
egli è meglio d'esser' uccello di bosco che di gabbia. Het is beter een woud- als een kooyvogel te zyn, (wy zeggen) 't is beter in de voegezang als in de yzerklang.
Uccelletto, Uccellino. Een vogeltje.
come cantano questi uccelletti! Hoe schoon zingen deze vogeltjes!
Uccellaccio, Uccellone. Een roofvogel; ook een vogel die tot spys of iets anders niet deugd of bequaam is.
Met. Een eenvoudige, onnozele botterik, plompaart, die ligt te bedriegen is.
uccellaccio di mare. V. Sopra.
dar da cena a gli uccellacci. De ravens tot nagtspyze geven, dat is, aan de galg hangen.
Uccellaio. Een vogelaar, een vogelvangter. *V. Uccellatore.*
Uccellame. Allerley gevogelte; ookeen veld dat overvloedig is van gevogelte.
Uccellare. Vogelen vangen, of strikken stellen, zetten.
Met. Bedriegen, lagen leggen.
egli può uccellar' in sul suo. Hy kan op zyne eigen grond vogelen vangen, dat is, hy heeft een vlak op zyn

- kleed (het speelt op *Macchia*, dat een bosch en ook een vlak beteekend.)
- uccellar' a' vordi &c.* De lysterstrikken, enz. stellen, zetten, lysters, enz. vangen.
- uccellar' alle serve, ò mogli altrui.* Op de dienstmaagden of egte vrouwen uit zyn, dat is, hare kuisheid belagen, hoerejagen.
- per uccellarlo.* Om hem te bedriegen, te vangen, te misleiden.
- Uccellare, uccellatoio.* Vogelvlouer, daar de vogelvangter zyne netten uitspreid of spant.
- Uccellabile, uccellivole.* Ligt te bedriegen of te vangen.
- Uccellato.* Gevangen; ook bedrogen, misleid, lagen gelegd, enz.
- esser' uccellato da' ogni uno.* Van een ygelijk bedrogen, misleid, belaagd worden.
- Uccellatore.* Een vogelaar, vogelverkooper. *Met.* Een bedrieger, misleider.
- Uccellagione.* Vogelvangst; ook gevogelte; ook een veld vol vogelen; ook de tyd om vogelen te vangen.
- Uccellamento, Uccellaria.* De vogelvangst, de vogelstrikken. *Met.* Bedriegery, bedrog.
- Uccelliera.* Een groot vogelhuis, vogelkooy; ook een klein vogelhuisje, kooitje.
- U C C I D E R E.** Dooden, doodslaan, ombrengen, nedermaken.
- non ucciderai.* Gy zult niet dooden.
- uccider le guardie.* De wagten nedermaken, dooden, ombrengen.
- Uccideri.* Zig ombrengen. *Met.* Op lyfen leven twiften, kyven; ook al te zeer met quade werken, enz. plagen; ook *Met.* Verryffelen, tot wanhoop vervallen. *V. Ammazzarfi.*
- Ucciso.* Omgebragt, gedood, nedergemaakt.
- tu sarai ucciso il primo.* Gy zult het eerste omgebragt, gedood worden.
- Uccisive-trice.* Een moorder, moordenaar, moorderes, doodslager, doodslaagster.
- ucciditore di se stesso.* Een moorder, moordenaar van zig zelve.
- Uccisione.* Ombrenging, dooding; moord, nedermaking; ook een bloedbad, nederlaag. *V. Stringe. fe fece grand' uccisione.* Men maakte een groot bloedbad, het gaf een groote slagting en nederlaag.
- metter' ad uccisione.* Alles nedermaken, nederhouwen, nederhakken, doodslaan.
- U D I E R E.** Hooren, toe- of aanhooren, luisteren.
- V. Ascoltare.*
- udir la Messa.* De Misse hooren.
- udir cantare &c.* Hooren zingen, enz.
- Udir male.* Qualijk hooren, hardhoorend zyn.
- Udente.* Hoorende, toe- of aanhoorende, luisterende.
- Udibile.* Dat gehoord kan worden.
- Udienza, Audienza.* Aanhooringe, gehoor; ook de gehoorzaal, of kamer.
- dimandar', baver' &c. udienza (audiencia) dall' Imperadore.* Van de Keizer gehoor begeren of verzoeken, krygen, verkrygen, bekomen, erlangen, enz.
- dar', negar' udienza.* Gehoor geven of verleenen, weigeren of ourzeggen.

- esser' ammeso, introdotto all' audienza.* Ter gehoor toegelaten, ingelaten worden.
- portarsi (andar') all' udienza.* Ter gehoor gaan.
- star' ad (in) udienza (audiencia.)* Ter gehoor staan, gehoor hebben, verhoord worden.
- udienza publica, privata, (segreta.)* Een openbaar, heimelijk gehoor.
- udienza (audiencia) ordinaria, esraordinaria.* Gewoonlijk, buitengewoonelijk gehoor.
- in udienza di tutti.* In 't aanhooren van alle.
- bebbe poca audienza.* Men gaf hem niet veel gehoor, hy had weinig gehoor, men maakte het niet lang met hem, men wees hem haast af, zyn aanbrengeu was niet heel aangenaam.
- salò &c. d'udienza, (audiencia.)* Verhoorzaal of kamer. [mer.]
- maestro d'audienza.* Meeſter van de verhoorzaal of kamer.
- Udito.* Aangehoord, gehoord; ook het gehoor.
- udito questo.* Als hy dat gehoord hadde.
- mai non fu udito un tal caso.* Een zoodanig geval is nimmermeer gehoord geweest.
- il senso dell' udito.* De zin van 't gehoor.
- perder l'udito.* Het gehoor verliezen, doof worden.
- Udita.* Een gehoor.
- per udita.* Van hooren zeggen.
- questa novella venne all' udita di molti.* Deze tyding quam veele ter ooren.
- Uditore, Auditore.* Een toe- of aanhoorder.
- fiamo non uditori solamente ma facitori della legge.* Laats ons niet alleen toehoorders, maar ook volbrengers der wet zyn.
- uditor delle cause &c.* Een verhoorder, hoorder der partyen, der zaken.
- baver molti uditori, (auditori.)* Veel toe- of aanhoorders hebben.
- Uditorio, Auditorio.* Een openbare schole, leerplaats, gehoorplaats.
- in publico auditorio.* In een opentlijke hoogeschool, gehoorplaats.
- V E C H I O.** Oud, hoog van jaren; ook verſleten, bedorven; ook buiten het gebruik, buiten de gewoonte geraakt, verouderd:
- vecchio testamento.* Het oude Testament.
- vecchi.* De ouden, de Oudvaders.
- ferri vecchi &c. V. Ferro, Ferri &c.*
- vino vecchio.* Jarige wyn, oude wyn.
- vecchia usanza.* Een oud gebruik, oude gewoonte, oude herkomſte.
- robba vecchia.* Oude, afgeleide, verſleten waar.
- casa vecchia, città, cbiefa &c. vecchia.* Een oud huis, oude ſtad, kerk, enz.
- ucelli vecchi.* Oude, ſtinkende, halfverrotte vogelen.
- pan vecchio.* Oudbakke brood.
- esser già vecchio, vecchia.* Al oud, bedaagd, bejaard, af- of uitgeleefd zyn.
- esser vecchio in qualche carica &c.* Al oud, dat is, al lang in een ampt of bediening geweest zyn; ook daar in wel ervaren zyn, of veel bezogt hebben.
- Vec-

Vecchio, vecchia. Een oud man, oud wyf, een gryzaard.
un vecchio di ottanta anni. Een oud man van tachtentig jaren.

un buon vecchio. Een goed oud man, een goede gryzaard.

vecchio venerabile, santo, canuto, bianco, attempato, decrepito, savio, prudente, vivace, mansueto, riposato, ringiovanito &c. Een eerwaardig, heilig, grys, wit, bedaagd, of uitgeleefd, wys, verftandig, levendig, ftil, zagmoedig, weder jong geworden, enz. oud man.

vecchio impazzato, rimbambito, bavofo, fastidioso, zifcuzzo, importuno. Een uitzinnige, gekke, kindfche, quylende, fnotterige, verdrietelijke, uitdroogende of uitteerende, enz. ouderdom.

vecchia vizza, vancida, sporca, brutta, sdentata, barbata, magra, fattucchiara, maliarda, spigoliftra, picchiapefto, ruffiana, frega. Een vatfig, vuil, morfig, tandeloos, gebaard, mager of dor, toveragtig, huichelend, koppelagtig, enz. oud wyf.

vecchia fanta, semente d'iddio. Een heilige, godvrugtige oude vrouw.

Vecchiccio. Oudagtig, tamelijk oud, een weinig bedaagd of bejaard.

Vecchietto, Vecchiarello. Een klein, kort oud mannetje. *il mio vecchietto.* Myn lief oud mannetje.

Vecchiaccio, vecchionaccio. Een loos, schalkagtig, oud [man.]

Vecchiòne-a. Een groot, aanzienlijk, oud man, een groote, aanzienlijke, oude vrouw.

Vecchiaia, vecchiezza. De ouderdom.

bastone della mia vecchiaia. Een ftok of ftewn myns ouderdoms.

declinar' alla vecchiaia. Al na de ouderdom neigen, al zagjes oud worden.

i fastidi, difagi, miserie &c. della vecchiaia. De verdrietelijkheden, ongemakken, de ellenden, enz. des ouderdoms.

grave, ultima, estrema vecchiaia. Zware, hooge, laatste ouderdom.

esser abbattuto, rofo, rotto &c. dalla vecchiezza. Van ouderdom afgemat, opgegeten, verfteten zyn.

per vecchiaia. Uit of door ouderdom.

Vecchiame. Oude bedelary, armoede, oude lorren, voden, oude prullen.

V E C C I A. Wikken, vitsen, ('t welk men de dauven te eeten geeft.)

Vecchiofo. Vol wikken of vitsen, of anders met allesley graan gemengd.

pan vecchiofo. Wikke-, vitsbrood.

V E C E, in *vece.* In plaats.

in vece di dormire &c. In plaats van slapen, enz.

in vece di danari gli diede robba. In plaats van geld gaf hy hem waar of koopmanschap.

V E D E R E. Zien, toezien, aanzien, bezien, beschouwen, aanschouwen, enz. *Met.* Begrypen, verftaan, bevatten, befpeuren, bezeffen.

come si vede ogni giorno, come vedete &c. Gelijk als men dagelijks voor oogen ziet, gelijk als gy ziet.

non veder più oltre. Niet verder zien. *Met.* Zeer op iemand verliefd zyn.

non vedo come sia possibile, non vedo il modo. Ik zie niet hoe dat het mogelijk is, ik zie de manier niet.

non vedo l'hora, il tempo. Ik zie de uur, de tyd niet, ik zie niet wanneer het zoude kunnen gefchieden.

fo a vedere. Ik ben gereed om te zien, ik wil gaarne zien.

adesso si vede. Nu ziet men het.

veder chiaramente. Klaar, klaarlijk zien; ook begrypen, bevatten, verftaan.

veder chiaramente. Voor oogen, klaar, middagklaar zien, aan den dag, openbaar, gemeen, bekend zyn.

vedete come havete fatto male. Zie, aanschouw hoe qualijk gy gedaan hebt.

vedi caro fratello, vedete Signori. Zie myn waarde broeder, ziet myne Heeren.

far veder' il suo rancore, il suo orgoglio. Zyne vyandschap, zyne hoovaardy laten zien, dat is, laten blyken.

lasciarfi (farfi) vedere. Zig laten zien, onder de oogen, in 't gezigt komen.

andar' a veder' uno. Gaan om iemand te zien, dat is, bezoeken, by iemand verkeerden.

vedersi con uno. Zig malkanderen zien, malkanderen bezoeken.

vedersi roumato, scornato, ingannato. Zig verdorven of bedorven, bespot of befchimpt, bedrogen, of misleid zien, dat is, verdorven, enz. zyn.

vedersi ricco, potente &c. Zig ryk, magtig zien, dat is, zyn.

Vedere. Het zien, aanzien, uitzien; ook het menen, dunken, agten.

egli fa un bel vedere. Het is fchoon om aan te zien, te aanschouwen, het ziet of staat fchoon. *V. Bello &c.*

al mio vedere. Gelyk als ik zie, zoo als ik zie, zoo veel als ik zie, volgens myne mening, naar myn goeddunken, voor zoo veel als ik zien, merken, bezeffen, befpeuren verftaan, begrypen kan.

bastarebbe un mazzo per casa, ma à vedere costui &c.

V. Lit. A.

al (a) vederlo, lo prendereffe per un semplice. Als gy hem aanziet, zoo zoud gy hem voor een eenvoudige of onnozele agten.

Vedente, veggente. Ziende, aanzierende, beziende, toezierende, fchouwende, aanschouwende.

vedente il padre. In 't aanzien; ook in 't byzyn, of in de tegenwoordigheit des vaders, dat de vader het zag.

Vedetta, veletta. Een uitkyk, wagtoren; ook een fchilder- of fchildwagthuisje op de bolwerken.

far' alla vedetta, (alle velette.) Op de wagtoren waken, op de wal of vefting fchildwagt houden, op fchildwagt ftaan.

Veduto. Gezien, aangezien, bezien, aangeschouwd.

veduto questo. Als ik dat gezien had, enz.

mi venne veduto che &c. My quam in 't gezigt, ik kreeg in 't oog, ik zag, dat enz.

Veduta. Het zien, aanzien, aanschouwen.

esser ben (mal) veduto da uno. Van iemand wel (qualijk) gaarne, ongaarne gezien worden, by iemand wel (qualijk) in aanzien zyn.

saper' una cosa per (di) veduta. Iets weten door gezien te hebben.

Vissibile. Vistione. Visto. Vista. Vistoso &c. V. Avanti.

V E D O U O, Vedoua. Een weduenaar, weduwe.

(*donna*) *vedoua.* Een weduwe, weduwvrouw.

letto vedouo. Een weduenaars of weduwenbed.

vita vedoua. Een leven in de weduwlijke staat.

Vedouile, vedouüle. Van de weduwlijke staat, dattot de weduwlijke staat behoort.

stato, continenza, babito &c. vedouüle. Weduwlijke staat, zedigheid, weduwlijk kleed, enz. gelijk als een weduwe wel betaamt.

Vedouare. Weduenaar of weduw maken.

Vedouanza, veduità, Vedouáto. Weduwlijke staat.

V E G T A R E. Levendige sterkte, kragt en sap hebben; ook levendige sterkte en kragt geven, versterken, doen groeijen.

Vegetabile, Vegetativo. Dat levendige kragt en sap heeft, als boomen, kruiden en allerley gewassen en planten.

Regno vegetabile. Het ryk der bovenaardsche gewassen.

anima vegetativa. De levenskragt, levende ziel.

Vegetante. V. Sopra. Ook dat levendige kragt en sterkte geeft, leven en wasdom voortbrengende.

V E G H I A R E, Vegliare. Waken, niet slapen; ook de wagt hebben, houden. *Met.* Agt hebben, agt geven, zorgen, zorg dragen.

veggiar per uno. Voor iemand waken, zorgen.

Veggiane, vegliante. Wakende, wakker, zorgvuldig. *V. Vigilante.*

Vegbia, veggbie. Het waken; ook de wagt. *V. Vigilia. far le veggbie al morto &c.* Een doode bewaken, der doodcu wagt houden.

V E H E M E N T E Hefstig, geweldig, yverig, hevig, sterk; ook haastig, zeer toornig of gram.

Vebemenza. Hevigheid, groot geweld, kragt, sterkte; ook groote ernst, yver; ook haastigheid, ophoopenheid, haastige toorn of gramschap.

een gran vebemenza. Hefstijglijk, met groot geweld, met groote sterkte, kragt.

Vebementare. Hefstig, geweldig, sterk, ernstig, yverig maken.

V E L A. V. Velo &c.

V E L E N O, Venéno. Venyn, gift, vergift. *Met.* Toorn of gramschap, valsche leer, enz.

compor, mescer, dar, prender &c. veleno. Vergift mengen, geven, nemen of drinken, enz.

un bocconcino di veleno. Een brokje, mondvol vergift, (wy zeggen) een sopje.

fiammi questo veleno! Dit moet my een vergift zyn!

spander', vomitar' il suo veleno. Zyn venyn, vergift uitspuwen. *Met.* Zyne toorn of gramschap uitbraken, zyn moed koelen; ook zyne valsche leer verbreiden, uitbreiden.

Velenoso, venenoso. Venynig, vergiftig, vol venyn, volgift, vergift.

berbe, animali &c. velenos. Vergiftige kruiden, venynige, vergiftige dieren, enz.

lingua velenosa. Een venynige, vergiftige tong, een lastertong, lastermond.

Velenosità, venenosità. Het vergiftige, venyuige van eenig ding.

Velenare, Auvelenare. Vergiftigen, vergeven.

velenar' uno. Iemand vergeven, iemand besmetten, aansteken. *Met.* Iemand verleiden, vervoeren.

velenar (auvelenar) le arme, freccie, aria, le vivande, bevande. De wapenen, de pylen, de lugt, de spyzen, het drinken vergiftigen.

Velenáto, Venenáto, Auvelenato. Vergiftigd, vergeven, venynig.

esser' auvelenato, avelenare. Vergiftigd, vergeven worden, iemand vergift geven, vergeven.

arme, freccie, vivande &c. auvelenato. Vergiftigde wapenen, pylen, spyzen, enz.

V E L E T T A &c. V. Vedetta &c.

V E L L O. Een vlies of schape vagt, vel of huid.

vello d'oro. Goude of gulde vlies. *V. Tufone.*

velli (lungbi e spessi.) Lange en dikke vlokken, lang en en dik hair.

Vellóso, Vellúto. Vlokkig, hairig, ruig.

Vellúto. Fulp, fluweel.

saio di velluto. Een fulpe of fluweele rok.

finissimi velluti. Fyn fulp of fluweel.

velluso a fogliami, a opere &c. Gebloemd, doorwerkr, gebeeld, enz. fulp of fluweel.

velluso peloso, riccio. Ruig, bont, langhairig, ongeschore fluweel of fulp.

Vellutáccio, Vellutino. Plusfluweel of fulp; ook kaffa. *V. Trippa.*

Vellutare. Met fulp of fluweel voederen; ook op de manier van fulp of fluweel maken.

Vellutario. Een fulp- of fluweelwerker of handelaar.

V E L O, velli. Een sluyer, huik, kap; ook een behangsel, voorhangsel.

racconciarsi i velli in festa. De sluyer wederom regtopzeten, schikken.

prender' il velo monacale. De sluyer ontfangen, dat is, een Nonne of Begyn worden.

sotto velo di cose corporali. Onder de dekmantel, voorwendfel van lichamelijke dingen.

sotto velo di honestà, pietà, religione &c. Onder de dekmantel, de schyn van eerbaarheid, godvrugtigheid, godsdienst, enz.

Vela. Een zeil van een schip.

far vela. Zeilen, voortzeilen, zeil maken.

calar, ammainar le vele. De zeilen stryken, in- [halen.

andar' a vela. t'Zeil gaan, afzeilen, uitloopen, zig onder zeil begeven.

una flotta di (a) 100. vele. Een vloot van honderd zeilen, dat is, schepen.

Velletto, Vellotta. Een dunne sluyer, huik; ook een klein zeil.

Vellottaio, Vellaio. Een huikemaker; ook sluyermaker.

Velare. Met een sluyer, dekfel of huik; ook met een voorhangsel bedekken.

Velarsi. Zig kappen, sluyeren, dekken, bedekken. *Met.* Verbergen.

velarsi la faccia, la testa, gli occhi. Zig het aangezigt, het hoofd, de oogen bedekken.

velarfi monaca. Een Nonne of Begyn worden.
Velato. Met behangfels, voorhangfels bedekt.
Velamento, Velame. V. Sopra. V. Velo. Ook een behangfel, dekfel, dekkleed, gordy.
Velazioni. De tyd in dewelke men geen bruiloft houd.
Veleggiare. Zeilen, voortzeilen.
V E L O C E. Snel, ras, gewind, vaardig, rad, vlug.
corso veloce. Snelle, gezwinde loop.
andar, correr, fuggir &c. veloce. Gezwind, snel, ras gaan, loopen, vliegen.
Velocemente. Gezwindelijk, snellijk, ras, vaardiglijk.
correr &c. velocemente Gezwind, ras, snel, enz. loopen.
Velocità. Gezwindheid, snelheid, rasheid, radheid, vlugheid.
V E L T R O. Een wind, of hazewindhond, jagthond.
V E N A. Een ader; ook een springader, waterwel, enz.
aprir una vena. Een ader openen, aderlaten.
segar le vene ad uno. Iemand de aderen doorhouwen, doorhakken.
vene grosse, piene e gonfie. Dikke, volle, gezwolle en opgeloope aderen.
vena d'acqua viva. Een ader, springader of waterwel.
vena d'oro, argento, ferro, marmo &c. Een ader van goud, zilver, yzer, marmer, enz.
vene del legno, della pietra. De aderen van 't hout, van de steenen, enz.
vena d'ingegno. De ader, dat is, vrugtbaarheid des verstands of vernufts.
vena poetica, abondante, buona. Een digtkundige rymader, overvloedige en goede digtkundige invalen, gedagten.
baver vena di pazzia. Een ader, dat is, een begin van zothed; (wy zeggen,) een slag, een worm hebben.
Venola, Venuccia. Een kleine ader, een adertje.
Venato. Geaderd, vol aderen, dat aderen heeft.
legno &c. venato. Geaderd, gevlamd hout.
mani venate. Handen met dikke, gezwolle, bloedryke aderen.
V E N A L E. Dat veil, of te koop gezet is, of staat, dat voor geld te krygen of te bekomen is. *V. Vendereccio.*
penna, animo venale. Een veile pen, veil gemoed, dat is, die maar voor geld schryft, die maar na geld en gewin tragt, een baatzockend mensch.
buomo venale Iemand die voor geld alles doet.
Venalizzare. Verkoopen, te koop zetten, stellen: veilen.
venalizzar le cariche &c. De ampten of bedieningen, enz. verkoopen, te koop veilen.
V E N A T O R E. Een jager, liefhebber van de jagt, een weiman. *V. Cacciatore &c.*
V E N D E M M I A &c. V. Vindemmia.
V E N D E R E. Verkoopen; ook veil of te koop hebben; ook *Met.* Uitgeven.
vender qualche cosa ad uno. Iemand iets verkoopen.
vender uno. Iemand verkoopen. *Met.* Verraden.
vender in grosso, in minuto, a ritaglio. In 't gros, in 't klein of by 't stuk verkoopen.

esser da vendere. Te koop zyn.
ne bo da vendere. Ik heb'er af te verkoopen. *Met.* Zeer veel, een menigte.
vender olio, sapone, finocchio &c. Oly, zeep, venkel, enz. verkoopen, dat is, sikkflooyen, oogendienft doen, na de gunst staan, de houing om de mond smeeren.
vender una cosa per N. Iets voor N. verkoopen, dat is, uitgeven.
vendi-arrosto, vendi-legna, vendi-leggende &c. Een gaarkok, een houtkooper of houtkramer, een nieuwe tyding verkooper.
Venderfi. Zig verkoopen, zig uitgeven, zig roemen, pryzen, verheffen.
venderfi per santo, per vergine &c. Zig voor heilig, voor een maagd, enz. verkoopen, dat is, uitgeven.
Venderéccio. Dat wel verkogt word, of wel aan de man te helpen is, goed om te verkoopen. *V. Spacciabile, Effabile.*
acciocche riesca più vendereccio. Op dat het des te beter verkogt word.
buomo vendereccio. Iemand die maar na geld tragt, die voor geld alles doet.
donna vendereccia. Een veil vrouwsperfoon, dat is, een hoer.
Vendibile, Vendevole. V. Sopra. Ook veil, te koop.
robba vendibile. Waar of koopmanschap die wel verkogt word.
Venduto. Verkogt; ook *Met.* Uitgegeven; ook gehouden, aangezien, geagt.
fiamo venduti. Wy zyn verkogt en verraden.
fiamo venduti per ignoranti &c. Wy zyn voor onwetende, onkundige verkogt, dat is, wy worden daar voorgehouden, geagt, aangezien.
Venditore, trice. Een verkooper, verkoopster; ook een winkelier, winkelierster, kramer, kraamster.
Vendimento. Verkoopinge.
Vendita, vendimento, vendizione. V. Sopra.
V E N D I C A R E. Wreken, wraak nemen.
vendicar un' ingiuria, offesa. Een belediging wreken.
Vendicarfi. Zig wreken.
vendicarfi di qualche offesa, affronto contro (sopra) di uno. Zig over een belediging, een hou of smaad wreken, zig aan iemand wreken.
Vendicato. Gewroken.
esser vendicato di uno. Van iemand gewroken worden.
Vendicativo. Wraakgierig, tot wraak genegen.
animo, spirito vendicativo. Een wraakgierig gemoed.
Vendicatore-trice. Een wreker, wreckerster.
Vendetta. Wrake, wrekinge.
far vendetta, le sue vendette. Zig wreken, zyne wraak oeffenen, voldoen.
prender vendetta di uno. Zig aan iemand wreken, op iemand wraak nemen of oeffenen.
bramar, spirar, gridar, appetir vendetta. Wraak begeeren, niet als wraak ademen, om wraak roepen, wraak schreuwen.
afpra, alta, giusta, crudele, fero vendetta. Scherpe, harde, billijke of regtvaardige, wrede, straffe wraak.

in vendetta di &c. Tot wraak van, enz.
V E N E N O &c. *V. Veleno.*
V E N E R A R E. Eerbiedigheid, of eere bewyzen, toonen, aandoen, zeeft hoog agten of eeren.
venerar' Iddio, i Santi. God eeren, aanbidden, de Heiligen eeren.
venerar' una persona. Een perfoon eeren, eerbiedigheid bewyzen, toonen.
Venerabile, venerando. Eerwaardig, grootelijks te eeren; ook aanzienlijk, hoog geagt.
un vecchio venerabile. Een eerwaardig oud man.
gravità, maestà venerabile. Eerwaardige agtbaarheid, hoogwaardigheid.
Venerabilmente. Eerwaardiglijk, eerbiediglijk.
Venerazione, veneranza. Eerbiedigheid, eerbewyzinge, betooninge, toedraginge van eerbiedigheid.
tener' (baver') in gran venerazione. In groote eere houden, hoog agten, hoog eeren, vereeren.
V E N E R E. De Godinne Venus; ook de planeet Venus; ook het koper. *Met.* Het byslapen; ook de geilheid, ontugtigheid, onkuisheid.
cofe, medicine &c. stimolanti la (della) venere. Artzneyen of geneesmiddelen die tot geilheid, onkuisheid verwekken of aandryven.
Veneroso. Vleeschelijk, onkuisch, tot vleeschelijke wellusten overgegeven.
lue venerosa. De venusziekte, de spaansche pokken.
buomo veneroso. Een geil, ontugtig, onkuisch mensch.
Venerosamente. Op een vleeschelijke, ontugtige, onkuische wyze of manier.
Venerdi. Vrydag.
V E N E Z I A. Venetie: de hoofdstad van 't gemeenbest van dien naam, in Italic.
Veneziano, Veneto. Een Venetiaan, van Venetie.
V E N I A. Vergiffenis, vergevinge, quytſcheldinge, gunst, genade, oorlof, verlof.
con venia. Met verlof, met oorlof (te spreken, enz.)
Veniále. Dat nog wel vergeven kan worden, vergevelijk.
peccato veniale. Vergevelijke zonde.
Venialmente. Vergevelijk, toelatelijk.
peccar venialmente. Vergevelijk zondigen.
V E N I R E. Komen, enz.
venite qua. Kom hier.
venite meco. Kom, (ga) met my.
V. S. venga. De Heer kome (gaat) herwaarts.
vuol V. S. venir meco? Wil myn Heer met my komen (gaan?)
venir' a veder qualche cosa. Komen, bykomen om iets te zien.
venir' ad uno, venir' a star con of da uno. By iemand komen, by iemand komen woenen, enz.
venir da qualche luogo. Ergens van daan komen, van een plaats wederom komen.
venir da scrivere, da mangiare. Van ſchryven, van eeten, enz. komen, dat is, zoo eerst gefchreven, gegeten, enz. hebben.
il vento viene da Levante. De wind komt (waait) uit het oosten.
questa radice viene dalle Indie. Deze wortel komt (word gebragt) uit Indie.

gli venne un malore, svenimento, spafimo. Hem is een ſchade, een ongeluk overgekomen, hy viel in onmagt, wierd flaauw, bezweek, de zenuwen trokken hem.
gli venne desiderio, voglia, compassione &c. Hem quam een lust aan, hy kreeg een begeerte, hy wierd tot medelijden, enz. bewogen.
la settimana &c. che viene. De toekomende, aankomende, aanstaande week, enz.
mi venne un plico di lettere &c. My is een pakje brieven gekomen, toegekomen, toegezonden geworden.
vengano i frutti, venga un boccal di vino. Laat het ooft of de vrugten, laat een kanne wyn komen, dat is, brengen, enz.
fate venir' i frutti &c. V. Sopra.
venir' a morte, in povertà. Te ſterven, tot armoede komen, dat is, ſterven, in armoede vervallen.
venir' al mondo. Op de wereld komen, dat is, geboren worden.
venir per uno. Om iemand komen, dat is, iemand halen, afhalen.
venir dietro (appresso) ad uno. Iemand nakomen, navolgen, agter iemand komen of volgen.
il conto non viene. De rekening komt niet (uit.)
il ritratto &c. non viene. Het afbeeldſel, enz. komt niet over een, gelijkt niet.
cod' verrà a molto bene. Aldus zal het heel wel komen, uitkomen.
la pianta viene. Het gewas, de plant komt, dat is, waſt, groeit, neemt toe, ſchiet op.
donde viene che &c. Waar van daan komt het, hoe komt het dat, enz.
ne viene un poco del caprino. Het komt (tuikt) wat naar den bok.
lenzuoli &c. da quali veniva un odor di rose. Slaaplakens enz. waar uit een reuk van rozen quam, dat is, die naar rozen riekten.
le viene del cencio in ogni cosa. Alles ſtinkt haar naar oude lappen, dat is, zy trekt of ſchort over alle dingen de neus op; ook zy is heel teeder en walgagtig.
Venire. Komen, geraken.
venir' in cognizione, a notizia di qualche cosa. In of tot kenniſſe van een zaak of ergens agter komen.
venir' in mente, memoria ad uno. Iemand (iets) in de zin, in geheugenis komen, iemand (iets) invallen, indagtig worden.
venir' avanti. Voorkomen.
venir' al punto, all' effecuzione. Tot het punt, de hoofdzak komen, tot de uitvoering of voltrekking, volbrenging overſtappen.
venir' a capo, a fine, a termine d'un negozio &c. Tot het hoofdpunt, tot heteinde van een handel geraken, een zaak tot een gewenſcht einde brengen, uitvoeren.
venir meno (manco.) Weiniger worden, afnemen, verminderen; ook in onmagt vallen, magteloos, kragteloos, onmagtig worden.
venir in parte, in sorte. Ten deel komen, vallen. *V. Parte, Sorte.*

quan-

quanto ne viene il braccio? Hoe duur komt het, dat is, kost de elle?
il braccio ne viene due scudi. De elle komt op (kost) twee kroonen.
a venire. Komstig, toekomstig, dat nog komen moet.
i tempi &c. a venire. Detoekomstige, toekomende tyden, enz.
Venire. Worden.
in tal guisa verrete più cauti. Aldus zult gy voorzigtiger worden.
i buoni vengono amati da' buoni. De vroomen worden bemind van de vroomen.
i quali tutti vengono (compresi) sotto nome di Cavalieri &c. Welke alle komen (worden begrepen) onder de name der Ridders, enz.
vien detto, vien scritto, vien creduto &c. Het word gezegd, het word geschreven, men zegd, men schryft, men geloofd, enz.
così vien fatto. Aldoo word het gemaakt.
Così si deve fare. Aldus zal, of moet men doen.
datemi ciò che mi viene. Geef my het gene dat my komt, toekomt of toebehoort.
venir qualche cosa a noia, a schiso ad uno. Verdrietig ergens over worden, iemand allengsjes iets tegen worden, of een walg daar af krygen.
venir finalmente a niente, a nulla. Eindelyk tot niet worden, eindelyk niets daar van worden. *V. Turnare.*
venir in concio, venir commodo, venir a proposito, venir destro. Regt, bequaemlyk, van passe, gevoegelyk komen. bequaam, van passe, gevoegelyk zyn. *V. Concio. Destro. Proposito.*
questa casa verrà ben' in concio per fatti nostri. Dit huis zal heel gevoegelyk, bequaam zyn, zal heel bequaam komen tot ons voornemen.
venir a far qualche cosa. Komen om iets te doen of uit te regien.
quando venni a studiare questa facoltà. Als ik my tot deze oeffening of studie begaf.
io vengo a dire che &c. Ik kom om te zeggen dat, enz.
così non verremo ad imbrattar le scarpe, ad esser' ingannati. Aldus zullen wy onze schoenen niet bemoderen, alzooy zullen wy niet bedrogen worden.
non gli verrà fatto. Het zal hem niet aangaan, gebeurten. *V. Fatto.*
gli venne fatto che &c. Het gebeurde hem, hy had het geluk dat, enz.
gli venne veduta un' isola. Hy wierd een klein eiland gewaar, hy kreeg een klein eiland in 't gezigt.
gli venne venduta ogni sua mercanzia. Hy had het geluk van al zyne koopmanschap aan de man te brengen, te verkoopen.
Vegnente. Komende; ook volgende.
il giorno, la notte vegnente. De volgende dag, de volgende nagt.
Venuto. Gekomen.
venuto il giorno &c. venuto il tempo &c. Den dag gekomen, aangekomen, enz. de tyd gekomen zynde, enz.

T O M. I.

tu sia il ben venuto. Gy zyt welkom.
ella gli diede un ben venuto nell' anima. Zy heeft hem een welkom in de ziel gegeven.
Venuta. Komst, aankomst; ook het komen.
la sua venuta. Zyne komst, aankomst.
la ben venuta. De welkomst.
Venimento. V. Sopra.
Venturo. Dat nog zal of moet komen, komstig, toekomstig, toekomende.
Ventura &c. V. Avvenire &c.
V E N T I, Vinti. Twintig.
venti taleri &c. Twintig daalders, enz.
venti cinque &c. Vyfentwintig, enz.
Ventésimo. Detwintigste.
Ventina, vinsena. Een getal van twintig.
V E N T O. Wind, blazing, lugr, waassem.
si leva, tira, fa, soffia, mette un vento, che taglia le orecchie e fende le narici. Daar verheft zig, daar gaat, waait, blaast een wind die de ooren afsnyd en de neuzen klooft.
vento buono, (secondo, prospero) cernito, in poppa. Een goede, voordelige, gewenschte, uitgeleze wind, voor de wind.
vento contrario, (in proda, in faccia.) Tegenwind, in de wind.
vento impetuoso, veemente, freddo, aspro, frizzante, rabbioso. Een sterke, harde, onstuimige, koude, scherpe, schrale, snydende, bulderende, woedende wind. *V. Sirocco.*
un soffio di venti. Ecu windblazing, een bruissing van de wind.
tali speranze porta via il vento. Zoodanige hoop blaast de wind weg, dat is, is ydel.
esposto al vento. Bloot voor de wind, daar de wind over al in blazen of door spelen kan.
navigar secondo il vento. Naar de wind varen. *Met.* Zig naar den tyd schicken, voegen, (wy zeggen) de mantel, de huik naar de wind hangen.
guadagnar' il vento. De wind, dat is, het voordeel van de wind winnen.
prender' il vento. De wind vatten, vangen.
volgersi, mutarsi ad ogni vento. Zig met alle winden draayen. *Met.* Ongestadig, onstandvastig, wispelturig zyn.
trasportarsi ad (esser trasportato da) ogni vento. V. Sopra.
passarsi &c. di vento. Zig met wind, dat is, met de hoop voeden, enz.
molino &c. a vento, (ventimola.) Een windmole.
scoria à vento, volt' arrosso a vento. Een windligt, windtoorts, een spit dat door de wind omdraait.
far vento ad uno. Iemand waayen, wind maken, iemand verkoelen.
far vento colla bocca. Met de mond blazen of heigen.
dar vento alla botte &c. Het vat, enz. lugt geven.
baver vento di qualche cosa. Een wind. *Met.* Een kleine narigting ergens van hebben, (wy zeggen) het gebräad ruiken, lont ruiken.
dir, parlar, gettar le parole &c. al vento. In de wind zeggen, spreken, de woorden, enz. in de wind imyten, dat is, te vergeefs.

R r r r r

bog.

- boggi non fa vento.* Heden, van daag is het stil, is'er geen wind, waait het niet.
- Ventarello, venticello, ventolino.* Een windje, lugtje. *V. Ausetta.*
- ventarello soave, dolce, fresco, rinfrescativo, grazioso, sottile.* Een lieflijk, zoet, fris, koel, aangenaam, zagt lugtje of windje.
- spirava, entrava &c. un ventarello.* Daar waaide, sloeg, speelde een windje, lugtje in.
- vicever, goderfi un venticello.* Een windje of lugtje ontfangen, genieten, scheppen.
- Ventaglio.* Een waayer.
- Ventagliare.* Met een waayer aanwaayen.
- Ventaruola.* Een weerhaan.
- Venteggiare, Ventare.* Waayen, wind geven of maken; ook windig weer zyn, stormen. *V. Ventolare.*
- Ventiera.* Een windgat, lugtgat; ook het lugtgat van een helm.
- Ventola, ventaiuola.* Een wan, een windschop.
- Ventolare, ventilare, Sventare, Sventolare.* Lugten, verlugten; ook stormen, hard waayen; ook de lugt of de wind laten doorspelen, ook door de wind beweegd worden.
- ventolar (sventolar) l'avena, il grano &c.* De haver, het koren, enz. wannen.
- ventolar una stanza.* Een vertrek of kamer verlugten, de lugt laten doorspelen.
- le bandiere vanno sventolandosi.* De vanen, vaandels vliegen.
- ventilar una materia.* Een stoffe of materie behandelen, daar over raadslaan, raadplegen, dezelve betwisten.
- Ventolato.* Gelugt, verlugt, gewaaid.
- caegli sparti e ventolati dalle aere.* Los hair en door de wind hier en daar gewaaid.
- una materia ben ventilata.* Een stoffe of materie die lang en veel behandeld, wel onderzocht en beraadslaagd geweest is.
- Ventilazione.* Lugting, verlugting, wanning.
- doppo lunga ventilazione.* Na lange beraadslagingen, raadplegingen.
- Ventola.* Een wan; ook een windschop.
- Ventoso.* Windig, lugtig, de wind onderworpen. *Met.* Opgeblaze, groots, hovaardig.
- aria ventosa, luogo ventoso.* Een windigelugt, een plaats daar een sterke wind waait.
- Ventosa.* Een kop om bloed te laten.
- applicar, por, metter &c. le ventose.* Laatkoppen zetten.
- Ventosità.* Bestote winden en opblazingen in het lichaam.
- dispar le ventosità.* De winden in 't lichaam verdryven.
- V E N T R E.** De buik.
- ampr' il ventre.* De buik vullen.
- servir' il ventre, esser dato al ventre, (ventreggiare.)* Den buik dienen, den buik, dat is, de brassery en deoukenschap onderhevig zyn, zwelgen, zuipen.
- nato del medesimo ventre.* Uit eenen buik, dat is, van eene moeder geboren.

- un ventre pieno.* Een buikvol, een hoop drek, een stromt.
- Ventricello, ventricino.* Een buikje.
- Ventraccio, ventrone.* Een groote, dikke buik, een dikpens.
- un ventraccio, un ventripotente, un ventraiuolo. V. Sopra.*
- Ventràglia, ventresca.* Het ingewand; ook een opgevulde varkensbuik, varkenspens.
- Ventraiuolo-a.* Een pensverkooper of verkoopster.
- Ventràle.* Een buikdoek; ook een schootsvel, voorboek, slab, schorteldoek, voorschoot.
- Ventricolo.* De maag.
- Ventriglio. V. Sopra.* Ook de maag; ook de krop van het gevogelte.
- baver l'asso nel ventriglio.* Het aas in de maag, dat is, geluk in 't spelen hebben.
- Ventroso, Ventrato.* Dikbuikig, lyvig, die een dikke buik heeft.
- Ventrosità.* Dikbuikigheid, lyvigheid.
- Ventura, venturiera &c. V. Avventura &c.*
- V E T U R O &c. V. Venire &c.**
- V E N U S T O.** Zeer schoon, aantlokkend, aanminnelijk, lieflijk, vriendelijk; ook cierlijk, fraay.
- Venustezza.* Schoonheid, aantlokkendheid, aanminnelijkheid, lieflijkheid, vriendelijkheid; ook cierlijkheid, fraayigheid, cieraad, enz.
- V E N U T O, Venuta &c. V. Venire &c.**
- V E P R I, Vepri.** Doornhage of hegge, plaats vol doornen.
- Vepreto.* Een doornbosch.
- Veproso, vepricosa.* Doornagtig, vol doornen.
- V E R B A S C O.** Wolle kruid, wolle bladeren, sleutelbloemen.
- Verbascolo. V. Sopra.*
- V E R B E N A.** Strooykruid, yzerkruid, yzerhard, kerkruid.
- V E R B O.** Een woord.
- il verbo eterno.* Het eeuwig woord, dat is, de Zone Gods.
- il Nome ed il verbo.* Het noem of naamwoord, en het werkwoord.
- vi manca il verbo principale.* Daar ontbreekt het voornaamste woord, dat is, het geld.
- questo è un gran verbo in quella scienza.* Dat is een groot woord, dat is, het voornaamste punt in deze wetenschap.
- verbi grazia, per essemplio.* Ten voorbeeld, by voorbeeld.
- Verbale.* Dat maar in woorden bestaat, niet schriftelijk.
- contratto verbale.* Een woordverbond, een mondeling besprek.
- Verboso.* Vol woorden, veel sprekende, of pratende.
- Verbosità.* Daar veel gezwets, gepraat omgaat.
- V E R D E.** Groen, groenend, bloeiend. *Met.* Fris, dat is, niet dor; ook *Met.* Jong, nieuw.
- verdi prati, colli, herbeste.* Groene weiden, velden, groene heuvels, groene, frisse, jonge kruiden.
- color, panno &c. verde.* Groene verve of koleur, groen lakeu of ander stof, enz.

verde chiaro, giallo, di mare, di rame. Ligt- of helder- groen, geelgroen, zee groen, koper- of lipaansgroen. *rofe, herbe verdi.* Groene rozen, kruiden, enz. *frutti verdi.* Groene, onrype vrugten. *verde età, gioventù.* Groene, dat is, bloeyende ouderdom, jeugd. *verdi anni.* Groene, dat is, jonge jaren. *verdi speranze, defiri, &c.* Groene, dat is, goede hoop, verlange of begeerte, enz. *il verde.* Het groene, de groente; ook de groene weiden, velden en bosschen. *un color tirante al verde.* Een verwe die op het groen trekt, groenagtig. *V. Tirare.* *passaggiar &c. nel verde.* In de groente wandelen. *star, seder sul verde.* In de groente zitten. *sul verde de gli anni.* In de groene jaren, in de jeugd. *la candela è venuta al verde.* De kaars is op 't groene gekomen; (wy zeggen) tot aan de nagel gebrand, dat is, het is uit, het is weg, het is gedaan. *esser (condotto, ridotto, giunto) al verde.* Tot het groene, dat is, tot het uiterste gekomen, gebragt zyn, (wy zeggen) aan 't glippen, aan 't vallen zyn. *Verdecchio, verdesto, verdicio.* Groenagtig; ook half tydig of ryp en half onryp. *un verdesto da paese.* Een fapgroen tot landschappen. *Verdarino, verdemantato, verdiero, verzolino.* Een spegt, groenvink: (een zekere vogel.) *Verdezza, verdóre, verdúra.* Groenheid, het groen zyn; ook groene, vernakelijke plaats. *Met.* De jeugd, frissche moed, enz. *spassaggiar, trastullarsi nella verdura.* In de groente wandelen, zig in de groente verlustigen, vermaken. *spalliar un luogo di verdura.* Een plaats met groene gewassen of kruiden bezetten, beplanten. *Verdume, Verzume.* Groente, groene waar; ook het groene, de zee- of waterlinzen in de poelen of wateren; ook het groen aan de kopere vaten. *Verdeggiate.* Groenen, groen zyn of worden. *Met.* Frisch, wakker, lustig zyn. *Verdeggiate.* Groenend, bloeiend, frisch, lustig, wakker. *verdeggiate età.* De groenende, bloeiende, frissche ouderdom, dat is, de jeugd. **VERDUCCO, Verdugo.** Een vierkante stoot- of schermdegen in een stok. *V. Stocco.* **VERECONDO.** Beschaamd, schaamrood, eerbhaar, zedig, ingetogen. **Verecondia.** Schaamte, eerbhaarheid, zedigheit, ingetogenheit. *Verende, le Verenda.* De schamelheit. **VERGA.** Een roede, rysje; ook een maatstok, rek, strykstok daar men de maten mede afstrykt. *tromava come una verga.* Hy zidderde, beesde als een roede, (wy zeggen) als een eikeblad. *verga da Rè.* Koninglijke Scepter. *la verga dell' huomo.* De mannelijke roede, het mannelijk lid. *V. Membro.* *verghe delle finestre, cortine.* De stangetjes of yzere roedjes aan de glazen vensters, aan de gordynen. *verga di ottone, rame &c.* Een roede of roe van geel of rood koper, enz.

far in verghe. Tot roeden maken. *percuoter con verghe.* Met roeden slaan, geesselen. *le verghe.* De strepen, banden in zyde of ander stof. *Vergetta, vergbella.* Een kleine roede of geessel: een roedetje, geesseltje. *verghetta da pania.* Lymroedetjes. *verghetta da innestare.* Een entrysje of takje, een plantrysje of steekje. *innestare a vergbella.* Een boom met een takje enten. *Vergare.* Strepen, met strepen of stralen maken. *vergar' idrappi.* De lakens of andere stoffen strepen. *vergar le carte.* Het papier strepen, dat is, schryven. *Vergeggiare, vergellare. V. Sopra.* Ook met roeden of geesselen slaan. *vergeggiar la lana.* De wolle slaan, vlakken. *Vergato, vergeggiato, vergellato.* Gestreept, met strepen gemaakt, vol strepen en stralen. *panni vergati e screziati.* Gestreepte en bonte stoffen. *carne vergata (vergeggiata) da venuzze vermiglio.* Vleesch dat met roode aderen gestreept is. *fascia bianca vergata di vermiglio.* Een witte doek met rood gestreept, die roode strepen heeft. *Vergazzino.* Een wolflager, vlaker. **VERGILIS.** De klokhenne, de zeverstar, het zevensgarnte. **VERGINE.** Een maagd, vryster, jonge dogter. *la Vergine (Maria) Maria vergine.* De Maget of Maagd Maria. *(il segno della) Vergine.* (Het hemelsteeken) de maagd (een gestarnte.) *esser' ancora vergine.* Nog maagd, vryster zyn. *citella, donzella (vergine.)* Een juffrouw, een meisje dat nog maagd is. *vergine pura, netta, intatta.* Ecu reine, zuivere, nette, onaangeraakte maagd. *cera vergine.* Maagde wasch, witte wasch. *vino, oglio &c. vergine.* De most of wyn, de oly, enz. die uit de vrugten loopt en niet uitgeperft is. *carta vergine.* Maagde parkement. *V. Carta.* *mano &c. vergine.* Maagdelijke hand, enz. *Verginella.* Een maagdetje, vrystertje, een kleine of jonge maagd. *Vergineo, Virgineo.* Maagdelijk. *Verginale. V. Sopra.* Dat een maagd of vryster toebehoort. *ventre, cbiofro verginale di Maria.* Het maagdelijk lichaam van Maria. *bonestà &c. virginale.* Maagdelijke eerbhaarheit, enz. *Verginità, Virginità.* De maagdom, maagdelijke staat. *levar (torr) perder la verginità.* De maagdom beuemen, de maagdom verliezen. *votar, conservar &c. la verginità.* De maagdelijke staat beloven, bewaren, enz. **VERGOGNA.** De schaamte, de beschaamdheit; ook schande, spot, smaad, oneer. *arrossir &c. di vergogna.* Rood van schaamte worden, schaamrood worden, *vergogna donnesca, virginale.* Vrouwelijke, maagdelijke schaamte, beschaamdheit. *baver vergogna.* Zig schamen, beschaamd zyn.

sacer &c. per vergogna. Uit schaamte zwygen, enz. zig schamen te spreken.

senza vergogna. Zonder schaamte, op een onbeschaamde wyze of manier.

depor, cacciar via la vergogna. De schaamte aan een kant zetten; (wy zeggen) de beschaamde schoenen uittrekken, de onbeschaamde schoenen aantrekken.

vergogna! egli è una vergogna! Fy de schande! het is een schande!

far vergogna ad uno. Iemand schaamrood; ook iemand openlijk beschaamd maken, beschamen; ook iemand schande en spot aandoen, beschimpen, bespotten.

rimproverar, scoprir le vergogne altrui. De schande van een ander verwyten, iemands mislagen of gebreken ontdekken, openbaren.

a nostra eterna vergogna. Tot onzer eeuwige schande, spot, waar over wy ons eeuwig moeten schamen.

Vergone, le vergogne. De schamelheid van beide de kunnen.

Vergognoso. Beschaamd, schaamagtig, bloo; ook spottelijk, bespottelijk, schandelijk, oneerlijk; ook smadelijk, versmadelijk, enz.

vergognosa etimida verginella. Een beschaamd en bevreemd maagdetje.

parti vergognose. De schamelheid, de schamelijke deelen, leden.

materie vergognose. Spottelijke, schandelijke, ontugtige stoffen, materien.

morte, pena, castigo vergognoso. Een schandelijke, smadelijke dood, straffe.

Vergognosetto. Een weinig beschaamd, een weinig schaamagtig, een weinig bloo.

Vergognosamente. Beschaamdelyk; ook schandelijk, spottelijk, bespottelijk, smadelijk, met spot en schande.

domandar &c. vergognosamente. Beschaamdelyk, met schaamte vragen, verzoeken.

trattar, riprender, castigar, sbandir uno vergognosamente. Iemand spottelijk smadelijk houden, onthalen, bekyven, kastyden of straffen, iemand met spot en schaude uit de stad bannen.

Vergognare, Svergognare. Beschaamd, schaamrood maken, beschamen, tot schande maken.

vergognar uno pubblicamente. Iemand openlijk beschamen, beschaamd maken. *V. Considerare &c.*

far vergognar uno. Iemand beschaamd, schaamrood doen worden, maken dat iemand zig moet schamen.

Vergognarsi. Zig schamen, beschamen, schaamrood worden.

vergognarsi di qualche cosa. Zig ergens over schamen, beschamen, ergens over schaamrood worden.

Vergognato, Svergognato. Beschaamd, schaamrood, bespot, beschimpt, enz.

VERIDICO, Verificare, Verisimile &c. V. Vero &c.

VERME, Vermine, Vermi, Vermini. Allerley wormen, gewormte.

travagliato da' vermi. Van de wormen geplaagd, gequeld.

generar, produr vermi. Wormen of maden voortbrengen.

pasto da vermi. Het wormenaas, de spys der wormen.

verme da legumi. Kalander, korenworm, die het koren en de moeskruiden knaagt.

Vermicello, verminuccio, vermolino. Een kleine worm, wormtje; ook een klein maadje.

Vermicelli. V. Lazagne.

Vermiufo, vermicoloso, vermicolato. Wormig, wormagtig, vol wormen, maden, van de wormen gegeten, wormstekig.

carne verminosa, formaggio &c. verminoso. Vleesch, kaas vol wormen, maden.

opere vermicolate. Gewormde en met stipjes ingeleid [werk.]

Verminare, Inverminare, Inverminarsi. Wormig, wormagtig, wormstekig, vol maden en wormen worden.

VERMIGLIO. Rood, lijf- of vleeschverwe, rozeverwe of koleur; ook rood, rozerood.

rose' vermiglie, color vermiglio, vino vermiglio. Rode rozen, roode verwe of koleur, roode wyn.

divenir vermiglio nel viso. Gansch of geheel rood, schaamtoud in 't aangezigt worden.

bocca vermiglia. Roodde mond.

labbra vermiglie. Roode, roosverwige wangen, roode kaken.

Vermiglietto, vermigliuzzo. Een weinig rood, roodagtig.

Vermigliare &c. V. Invermigliare &c.

VERNACCIA. Ecu zoo genaamde wyn.

VERNICE. Vernis.

Vernicare &c. V. Invernicare &c.

VERNO, Inverno, Vernata, Invernata. De winter.

passar (far) l'inverno in qualche luogo. Ergens overwinteren, de winter over- of doorbrengen.

di verno, nell'inverno. Des winters, in de wintertyd.

aspro, &c. inverno. Harde, strenge winter.

quartieri d'inverno. Winterkwartier, winterleger of garnisoen.

Ve nereccio, Vernale, Vermio. Winteragtig, tot de winter behoorende.

stanze &c. verneccie. Wintervertrek, winterkamer.

uccelli, scutti &c. vernerecci. Wintervogels, winteroost, wintervrugten, enz.

Vernare, Invernare. Winter worden of zyn; ook overwinteren, winterkwartier hebben, in 't winterkwartier leggen.

invernar uccelli &c. Vogels, enz. overwinteren, de winter over houden.

invernar (svernar) soldati. De soldaten of krygsknegen overwinteren, hen winterkwartier (garnisoen) geven.

VERO. Waar, waaragtig, zeker, gewis, ongetwyfeld; ook regt, regtschapen, opregt; ook onvervalscht, onverdigd.

testimonio &c. vero. Ware, opregte getuigenis, enz.

vero Iddio e vero Uomo. Waaragtig God en waaragtig Mensch.
vi dirò la verità. Ik zal u de regte, opregte waarheid zeggen.
questa è la vera. Dat is het regte, de regte weg.
egli è un vero Ateista &c. Hy is een regte Godslocheenaar, Godverzaker, enz.
un color vero, cid è naturale. Een ware, dat is, natuurlijke verwe.
vere perle, frutti veri. Opregte, sijne, onvervalschte paerlen, regte vrugten.
vero oro. Fyn, onvervalscht goud.
non vere lagrime. Valsche, gemaakte, gedwonge tranen.
la vera strada, il vero camino. De regte, opregte, ware weg.
li veri mezzi. De ware, regte middelen.
il vero berede, vero figliuolo. De ware, regte erfgenaam, de regte zoon.
la vera religione, vera chiesa. De ware, opregte godsdienst, de ware kerk.
Vero. Het ware, dat is, de waarheid.
dir' &c. il vero. De waarheid zeggen, enz.
per dir' il vero. Om de waarheid te zeggen.
egli è vero, (il vero.) Het is waar, het is de waarheid.
non è vero. Het is niet waar.
vero è che &c. Het is waar dat, enz.
non è vero che fossero tanti &c. Het is niet waar dat zy lieden zoo veel waren, dat is, zy lieden waren zoo veel, zoo sterk niet.
non è vero? Geld het niet? is 't niet waar?
non sia mai vero che &c. Het zy nimmermeer waar dat, enz. God behoede het daar voor dat, enz.
al bugiardo non vien creduto il vero. Van den leugenaar word de waarheid niet geloofd.
vaglia il vero. De waarheid moet gelden, plaats grypen.
in vero, nel vero, di vero. In waarheid, waarlijk, waaragtig.
da vero, da dovero, (daddovero.) In ernst, in regte ernst, opregtelijk.
un' asino &c. daddovero. Een opregte ezel, enz.
Verissimo. Gansch waar, geheel waar, waaragtig.
verissimo testimonio. Gausche, ware, waaragtige getuigenis.
questoe verissimo. Dat is zeker, en waar, dat is de zuivere waarheid.
Veramente. Waarlijk, waaragtig, waaragtiglijk, in waarheid, voorwaar, opregt, opregtelijk.
veramente voispete più di me. Waarlijk, voorwaar gy weet meer als ik.
fi veramente, veramente che sì. Ja waarlijk, ja voorwaar. [waar.
un bel soggetto veramente. In waarheid een wakker, louter kaerel. Een schoon gezel waarlijk.
un huomo veramente da bene. Een waarlijk opregt, regtschape, vroom man.
Verità. De waarheid; ook een ware, zekere spreuk.
dir la verità. De waarheid zeggen.
per dir la verità. Om de waarheid te zeggen.

la verità del fatto. De regte waarheid van de daad, hoe het zig heeft toegedragen, het regt berigt.
partirsi, discostarsi dalla verità. Van de waarheid afwyken, de waarheid sparen.
in verità. In waarheid, voorwaar, waarlijk, waaragtig, opregtelijk.
conoscer una verità. Een waarheid, dat is, een zekere, valte, waaragtige spreuk begrypen, bevatten.
occulte verità. Verborgte waarheid.
Verace. Waaragtig, die zig vast by de waarheid houdt, die vast op de waarheid staat.
Iddio è verace. God is waaragtig.
Veracemente. Waaragtiglijk.
Veracità. Waaragtigheid.
Veridico. Waaragtig in woorden.
le più veridiche notizie &c. De alderwaaragtigste, zekerste tydingen, narigten, of kundschappen.
Veridicamente. Waaragtiglijk.
Veritiere. Iemand die de waarheid onbeschroomd spreekt, een beminnaar van de waarheid.
Verificare, Auverificare. Waar maken; ook bewyzen, betuigen, aantoonen, bekrachtigen.
così vediamo verificarsi il detto del Profeta. Aldus zien wy dat de spreuken, de voorzeggingen der Propheeten vervuld, waar worden.
Verisimile, Verisomigliante. Waarschynelyk, dat een schijn der waarheid heeft.
argomenti, ragioni verisimili. Waarschynelyke bewyzen, redeneu.
Verisimilmente. Op een waarschynelyke wyze of manier.
Verisimilitudine, Verisomiglianza. Waarschynelykheid.
VERONA. Verone, een Italiaansche stad in Lombardye.
andar a Verona. Na Verone gaan, reizen. *Met.* De waarheid zeggen, spreken (word op *Vera* geduid.)
VERONB. Een opene gang, gallery of wandelplaats, om uit het een vertrek in het ander te gaan, een lantaarn.
Veroncello. Een kleine gang, gallery, lantaarn.
VERRITONE, Verruto. Een spics, werppyl, een korte en smalle pyl.
VERRO. Een zwyn, een beer, ongelubd varken.
VERSARE. Hanteeren, omgaan, verkeeren, dikwils op een plaats verkeeren, ergens mede of in bezig zyn, ergens toe strekken.
questa scienza versa circa il corpo materiale. Deze wetenschap raakt, betreft het natuurlijk lichaam.
Versato. Wel ervaren, geoeffend.
versato nell' historia. Wel ervaren, geoeffend in de geschicht- of geschiedboeken.
VERSARE. Omkeeren, uit- of omschudden, uit- of omtooten, verschudden, uit- of omgieten, enz. ledig maken.
versar' il sacco. De zak omkeeren, uitschudden, uitstorten, ledig maken.
versar del vino, versar' a berevere. Wyn schenken, inschenken, te drinken geven. *V. Miscere.*
versar l'acqua sopra le mani. Water op of over de handen gieten, storten.

versar' acqua. Water gieten, uitgieten, storten, uitstorten, enz.
versar' il sangue. Bloeden, bloed storten, bloed vergieten.
versar lagrime. Tranen storten, vergieten, zeer weenen.
il tutto si verserà in capo a te. Het zal alles op uw kop gestort worden, (wy zeggen) gy zult het bad moeten uitgieten.
la botte versa. Het vat lekt, loopt uit.
versar' il patrimonio. Zyn vaderlijk goed vergieten, dat is, verquisten, verteeren, verdoen.
Versare, Rinversare, Rovesciare. Te rug, agterwaarts zetten, zinken, te gronde gaan, vallen, zakken.
versar' un habito. Een kleed keeren, omkeeren.
il fiume rovesciava da un vivo sasso. De rivier vloede, storte van een levendige rots af.
rovesciar, arrovesciar nell'acqua. Over hals en over kop in 't water vallen, storten.
rovesciar la colpa adosso ad un' altro. De schuld op een ander werpen, leggen.
Versato (Verso) Rinversate, Rovesciato, Rovescio. Omgewend, omgekeerd, om- of uitgestort, uitgegoren, vergoten, verschud, om- of uitgeschud; ook van agteren.
Verso il verso. Het onrechte, de onrechte, de averegte of verkeerde zyde.
il verso (verso) della tela, del panno &c. De averegte, verkeerde zyde van 't lynwaat, van 't stof, enz.
Verso, per il verso, alla rivera, rovescio, a rovescio. Omgewend, omgekeerd, het agterste voren, het onderste boven, van agteren; ook ruggelings.
metterli un' habito a rovescio. Een kleed verkeerd aantrekken.
a man rovescia. Met een omgedraaide, omgekeerde hand.
portar la mazza, l'allabarda alla rivera. De kolf, de hellebaard het onderste boven dragen.
ogni dritto ha il suo rovescio. Al wat regt is, heeft ook zyn averegts, dat is, over al is gebrek en wat te lyden, (wy zeggen) yder watje heeft zyn datje.
dar' un rovescio, un rovescione ad uo. Iemand een klap, oorvyg met een omgekeerde, averegte hand geven.
andar rovescione, (rovescio.) Agterwaarts, agter over vallen.
un rovescio di acqua, di pioggia &c. Een storting van water, een sterke plasregen, stortregen.
un rovescio di sassi, di bastonate &c. Een storting, dat is, hagebuy van steenen, van stokslagen, enz.
Versiero, Versiera. Een tovenaar, goede gelukzegger, of zegster, tovenaarster, waarzegger, waarzegster, duivelbanner, duivelbanster, duiveljager, duiveljaagster.
Versione. Overzetting, vertaling.
versione volgata. De algemeene (latynsche) overzetting (des Bybels.)
Versipelle. Arglistig, doortrapt, loos, schalk, schalkagtig.

Verso, Versi. Een omkeering met de ploeg; ook een deel of regel, rye in 't gemeen. vaarzen, rymen, gedigten; ook gezang. *V. Rima &c.*
compor versi, scriver' in verso. Vaarzen maken, rymen, digten, met vaarzen of rymen schryven.
versi degli uccelli. Het gezang der vogelen.
scriver tre o quattro versi ad uno. Iemand drie of vier regels schryven.
musar verso. Het anders draayen, dat is, zyn leven, zyne zeden veranderen.
andar' a versi d'alcuno. Iemand slijklooyen, doen wat iemand hebben wil, spreken het gene dat iemand gaarne hoort, in alles zoeken te believen en te behagen.
non vi è verso alcuno. Daar is geen middel by der hand, ik zie geen middel nog weg.
ad ogni verso, per ogni verso. Op alle wyzen en wegen.
per tutti i versi. V. Sopra.
Versetto, Versicolo. Een vaarsje, klein vaarsje, een zoo genaamd gebedje of stellingtje in 't koor.
Verseggiare, Versificare. Vaarzen of gedigten maken, rymen, digten.
Verseggiatore, Versificatore. Een digter of maker van vaarzen of gedigten.
Verso, Inverso. Tegen, na, enz.
verso Oriente, Occidente. Tegen het oosten, westen, oostwaarts, westwaarts.
me n'andarò verso Venezia, Vienna &c. Ik zal na Venetic, na Weenen, enz. gaan.
verso il muro, verso di me &c. Tegen de muur, tegen my, enz.
viddi venire verso di me uno. Ik zag iemand op my toe, na my toe komen.
portar' amore, rispetto &c. verso alcuno. Liefde, eerbiedigheid tegen iemand dragen, toedragen, voor iemand hebben.
verso le quattro, verso l'aurora. Tegen vier uren, tegen den dageraad, tegen, op den avond, enz.
questo non è niente verso quell' altro. Dat is niet met al tegen het andere.
V E R T E B R A, Vertebre. Het wervelbeen.
V E R T E C C H I O, Verticello. Een wervel, spinwervel.
V E R T I C E. Een top, kruin, gevel, het bovenste van een ding; ook de schedel, kruin van 't hoofd.
V E R T I G I N E. Suizeling, omdraaying van 't hoofd: suizelen, duizelen, zwindelen.
Vertiginoso. Draaying, duizeling, suizeling, zwindeling, zwymeling.
V E R T I R E. Nog strydig en ongeslist zyn.
le differenze, che vertirano. De strydigheden, verschillen die onder hen nog niet geslist, bygelegd waren.
Vertente. Dat nog strydig, ongeslist is, enz.
le liti vertenti tra loro. De zaken die onder hen nog strydig, ongeslist zyn, en waar over zy nog in 't regt leggen.
V E R T U &c. V. Virtù &c.
V E R U N O. Geen; ook eenig.
non c'è veruno. Daar is'er geen by der hand.
in verun modo. Op gene; ook op eenige wyze.

per

per le ten
 Door d
 of hy c
 fate d'ant
 zelfs (e
 doen,
V E R Z A
Verziero.
V E R Z I N
Verzinare.
V E S C I C
 der of b
Vescibetta.
la vesciche
Vescione.
Vescicare,
 als een b
V E S C O V
Vescovato,
V E S P A .
Vespaio. Een
stuzzicar' il
Vespaio. V
formaggio ve
V E S P E R O
cantar' il ves
Vespertione.
Vespertino. V
l'ora vespert
V E S T A , V
esto &c.
una bella veste
vesta di camer
veste nuova. E
una vesta lunga
 voeten.
metterli una ves
vesta da orinale
vesta da camino
Vesticella, Vestic
 kleedje.
Vestona. Een lang
 pragtig, kof
Vestire. Kleeden
 aandoen, aan
vestir' uno cberic
 lijk maken.
vestir novizzi. J
 kleeden.
vestir' una statua
 dery kleeden, b
 opschikken, bo
vestir' un' habito a
 aankleeden.
Vestirsi, Vestire. Z
 doen, aankleed
 dragen, gekleed
vestirsi i (dei) pami
 aandoen. Met. b

per la tentazione si prova l'uomo s' egli ha bontà veruna.
 Door de aanvegingen word den mensch beproefd of hy ook eenige deugd bezit.
fate danno a voi senza far' a noi però veruno. Gy doet u zelfs schade zonder ons eenig nut of voordeel te doen, dat is, en doet ons geen nut of voordeel.
V E R Z A, *Verze*. Kool, buiskool.
V e r z i e r o. Een kooltuin.
V E R Z I N O. Sappanhout.
Verzinare. Met Sappanhoutverw verwen.
V E S C I C A, *Vesfica*. De blaas; ook een blaar, bla-der of blyn.
Vescicetta. Een kleine blaas, een blaasje.
la vescicetta da fele. Het blaasje van de gal.
Vescicone. Een groote blaas.
Vescicare, *Vescicare*. Klappen, knappen; ook vysten als een blaas.
V E S C O V O. Een Bisschop.
Vescovato, *Vescovado*. Een Bisdom.
V E S P A. Een wesp.
Vespaio. Een wespeneft.
stuzzicar' il vespaio. *V. Stuzzicare*.
Vespaiofo. Vol gaten als een wespeneft.
formaggio vespaiofo. Kaas die vol gaten is.
V E S P E R O, *Vespro*. De vesper, het vesper gezang.
cantar' il vespro ad uno. *V. Cantare*.
Vespertione. Een vleermuis, vledermuis.
Vespertino. Van den avond.
l'hora vespertina. *V. Sopra*. Den avondstond.
V E S T A, *Veste*. Een kleed, gewaad. *V. Habito*, *Vestito* &c.
una bella veste. Een schoon kleed.
vesta di camera &c. Een nagtkleed.
veste nuova. Een nieuw kleed.
una vesta lunga fin' a' piedi. Een lange rok tot aan de voeten.
metterfi una veste. Een kleed aantrekken, aandoen.
vesta da orinale. Een kooker van een pisglas of urinaal.
vesta da camino &c. Een reisrok, reiskleed, enz.
Vesticella, *Vesticiuolo*, *Vestavella*. Een klein kleed, kleedje.
Vestona. Een lang; ook zedig, stemmig, statelijk, pragtig, kostelijk, kleed.
Vestire. Kleeden, bekleeden, aankleeden, een kleed aandoen, aantrekken.
vestir' uno chierico, religioso. Iemand Priesteg, geestelijk maken.
vestir novizzi. Jonge monniken aankleeden, inkleeden.
vestir' una statua, una figura. Een beeld, een schildery kleeden, bekleeden, dat is, met kleederen opschikken, beschilderen.
vestir un' habito ad uno. Iemaud een kleed aandoen, aankleeden.
Vestirsi, *Vestire*. Zig kleeden, bekleeden, zig aandoen, aankleeden, aantrekken; ook een kleed dragen, gekleed gaan.
vestirsi i (dei) panni altrui. Een ander mans kleederen aandoen. *Met*. Met vremd goed pronken.

vestirsi un habito. Een kleed aandoen, aantrekken.
egli veste bene, nobilmente, alla moda. Hy kleed zig wel, treffelijk, adelijk, naar de mode, dezwier, hy gaat pragtig, kostelijk gekleed, hy draagt schoone kleederen.
egli veste (si veste) positivamente, pulitamente &c. Hy kleed zig slegt en regt, hy gaat netjes gekleed.
vestirsi di corrotto. Rouw dragen, enz. *V. Corrotto*.
vestirsi l'habito monacale, religioso. Zig laten aankleeden, een monnik, geestelijk worden.
Vestito. Gekleed, bekleed, aangekleed, uitgedoft: *esser (andar) ben, mal, riccamente, poveramente vestito*. Wel, qualijk, rykelyk of treffelijk, armelyk gekleed zyn, gaan.
dormir &c. *vestito*. Gekleed, met kleederen, in de kleederen slapen, enz.
una statua, pittura &c. *vestita*. Een bekleed, gekleed beeld, een gekleede schildery, enz.
Vestito. Een kleed, kleeding.
un bel vestito. Een schoon kleed, schoone kleeding.
un vestito da festa, honorevole &c. *un vestito da strapazzo*. Een vierdags of zondags kleed, eerbaar kleed, een dagelijks kleed, een kleed op den duur.
Vestitello, *Vestituccio*. Een kleedje.
Vestimento. Een gewaad, een kleed.
molti, cari, preziosi &c. *vestimenti*. Veele, kostelijke, duure, enz. kleederen.
vestimenti seriali, rustichi. Dagelijksche, boere kleederen.
un vestito da duolo, da corotto. Een rouwkleed.
Vestitura. De kleeding; ook inkleeding, aankleding. *V. Investitura*.
V E S T I B O L O. Een voorhof, voorhuis, ingang, of portaal.
V E S T I G I O. Een voetstap; ook een spoor. *V. Traccia*.
V E T E R A N O. Ouden in iets lang geoeffend.
soldato veterano. Een oud, geoeffend soldaat.
un reggimento &c. *veterano*. Een oud regiment, enz.
V E T E R I N A R I A. De konst van paarden, enz. te genezen.
V E T R I C H. Kuischboom, (*Agnus Castus*.)
V E T R O. Glas.
vaso, bicchier di vetro. Een glaze vat, een glas.
finestra di vetro. Een glaze venster.
vetri della finestra. De glaze ruiten.
Vetriuolo, *Vitriuolo*. Een klein glas, een glaasje; ook vitriool.
Vetraccio. *V. Sopra*.
Vetraio, Vetraro. Een glaswerker of blazer; ook een glazemaker.
Vetraia, Vetrara. Een glaze hut, priëel, zomerhuis; ook een glaswinkel.
Vetràme, Vetrami. Glaze vaten, allerley glaswerk, enz.
Vetrare, Invetriare. Met glazen voorzien, beglazen; ook glazuren, verglazen.
vetrar (invetriar) le finestre. Vensters verglazen, ruiten inzetten.
vetrar (inventriar) le pignatte. Potten glazuren, verglazen. *V. Smaltare*.
Vetrato &c. *V. Invetriato*.

VETTA. Top, spits, opperste, bovenste van eenig ding; ook de steel van een dorschvlegel.
par le vette de' gli alberi. Over de toppen of kruiven der boomen.

Vettarella, Vettina, Vettuccia. Topje, puntje, kruintje (der kruiden, enz.)

VETTOVAGLIA &c. V. Vittovaglia.

VETTURA. Voeringe, vervoeringe; ook vragt, veergeld, vragtloon.
cavallo da vettura. Een lastpaard; ook een huurpaard.
prestare un cavallo a vettura, prender vettura. Een huurpaard, een vragtpaard nemen.
pagar la vettura. De vragt, het veergeld betalen.

Vetturino, Vetturiere, Vetturale. Een paardemennner; ook een huurder van vragtpaarden; ook een voerman.

Vettureggiare. Met huur- of vragtpaarden reizen.

VETUSTO. Oud, zeer oud.

VEZZO, Vezzi. Natuurlijke; ook aangename booze aart; ook byzonderlijke, zeer tedere liefkozing, teederheden in 't spreken en gebaarden, enz.
il lupo cangia il pelo ma non il vezzo. V. Cangiare &c.
far vezzi ad uno. Iemand zeer liefkozen, vleyen, streelen, iemand schoon voorkomen.
far, dir qualche cosa per vezzo. Iets uit liefkozende teederheid doen of spreken.
il cagnuolo morde il dito per vezzo. Zoo maar al spelende byt het hondje in de vinger.
per vezzo era chiamato N. Men noemde hem met een liefkozende naam N.
un vezzo di perle. Een snoet, een halsnoet of aardig halscieraad of behangsel van paarlen, enz.

VEZZOSO. Teeder, teederlijk, liefkozend; ook zeer aardig, zeer liefdelijk.
vezzoso Donne! Gy teedere, vriendelijke wyfjes, vrouwtjes.
modi, tratti vezzoso. Teedere, teederlijke, liefkozende manieren en gebaarden.
baver del vezzoso. Teeder, teederlijk; ook aardig, sijn, beminnelijk zyn.

vezzosa rabbia. Een teedere toorn of gramschap, dat veel eer een liefkozing, streeling is.

Vezzosetto. Een weinig teeder, teederlijk; ook klein en aardig.

Vezzosamente. Op een zeer teedere en liefkozende wyze; ook aardighijk, aanminnighijk, beminnelijk, op een byzondere, teedere, streelende wyze of manier.

parlar, gagnar &c. vezzosamente. Teederlijk, en met liefkozende woorden en gebaarden spreken, lachen, enz.

nudir' i figliuoli troppo vezzosamente. De kinderen al te teederlijk en te las opbrengen, opvoeden, optrekken.

Vezzeggiare (uno.) (Iemand) vleyen, streelen, teederlijk houden, iemand zeer liefkozen, smeeken en schoon voorkomen. *V. Carrezzare &c.*

Vezzeggiamento. Vleying, streeling, liefkozing, teederheid.

UFFICIO, Officio. Een ampt of bediening; ook verbintenis, schuldige pligt.

far' il suo officio. Zyn ampt verrigten.

tener' uno nell' officio. Iemand in zyn ampt, in zyne pligt; ook in rugt houden.

far' star' uno in officio. V. Sopra.

ridurr' uno all' officio. Iemand weder tot zyne schuldige pligt brengen.

Ufficio. Een ampt, gelyk een kancelierampt, betaalampt, het ampt van ongelden, tollen, scharthingen.

Ufficio. Ampt, als, koordienst, Godsdienst.

ufficio divino, solenne. De Godsdienst, hooge dienst.

ufficio di morti, ufficio della Madonna &c. Een dienst, gebed voor de overledenen, de dienst van onze L. Vrouw, enz.

dir l'ufficio. De koordienst, de Godsdienst doen, verrigten; ook voor zig zelve de getyden bidden, lezen.

udir, assistere, a scoltar l'ufficio. De Godsdienst bywoonen.

l'ufficio. Het getydeboek, het brevier.

ambir', acquistar', conferir' un officio. Na een ampt of Godsdienst tragten, het zelve bekomen, verkrygen, aan iemand geven, uitreiken, enz. *V. Carica.*

far qualche ufficio ad uno. Iemand een dienst, een vriendschap doen; ook een groetenis afleggen.

far qualche ufficio per uno. Een voorbidding, verzoek voor iemand inleveren, voor iemand spreken, in iemands zaak onderhandelen.

far (passar) buon ufficio, (buoni uffici) con uno per un' altro. V. Sopra.

passar l'ufficio di congratulazione, condolenza &c. con uno. Iemand geluk wenschen, de rouw beklagen.

interporr' i suoi ufficii. Zyne voorbiddingen mede inleveren, het zyne ook tot de zaak doen, zyn aanzien, zyne voorpraak daar ontrent laten gelden.

cortese ufficio, caldi ufficii. Hoffelijke of beleefde, ernstige, kragtige voorbiddingen, bemiddelingen of voorpraken.

gli ufficii di quel Signore mi hanno giovato. De voorbiddingen en voorpraken van dezen Heer hebben my geholpen.

Ufficiolo, Ufficiuolo. Een ampt, dienst; ook een kandelelaar.

Ufficiále, Ufficiere. Een beampster in de kryg of oorlog; een officier.

l'ufficiále del Vescovo. Een geestelyke regter van een Bisschop.

Cavallieri ed altri Ufficiali. De Ridder en andere Beampsten of Amptenaars. *V. Titolato.*

Ufficialtato. Iemand die een ampt geniet; ook de waardigheid van een Amptman of Amptenaar.

Ufficioso, Ufficioso. Gedienschtig, dienstwillig, beleefd, heusch, wellevend, die iemand gaarne ergens in ten dienst is.

Ufficiosamente. Gedienschtiglyk, beleefdelijk: op een heusche, beleefde wyze.

Ufficiosità. Gedienschtigheid, beleeftheid, heuschheid.

Ufficiare. Het koorampt, de koordienst verrigten, *ufficiar' una Chiesa, Capella.* In een kerk of kapelle de Godsdienst of het koorampt verrigten.

ufficiar' uno. Iemand met een ampt of dienst voorzien. Ufficia-

Ufficiá.
wor
U G G
gew
dar' u
toev
belet
Uggiab
ezels
dig d
Uggiato
Uggiare
U G G
der h
angst
U G N A
U G N E
ook t
wgnar c
zalven
wgnar' u
stevell
wgnar' u
wgnar le
Met g
Unto. G
morli
pan unt
esser' un
grasso ea
capuccio
Suicidur
tutto unt
una fun
fumica
torraglie
Unto, Or
unto sott
unto da
Untufo,
van (m
Untuofità
der zal
Untume.
righer
Untare. Z
Untato &
Untata. P
questi du
goletta.
op het
Unzione,
unzione a
Pestrema
Unguento.
unguento
unguento
de zalf,
U G O L A
U G U A L
T

Ufficiato. Daar het kooramp of de koordienst verriegt word; ook iemand die een ampt heeft.

U G G I A. Schaduwe onder de boomen, die andere gewassen hinderlijk, schadelijk is.

dar' uggia ad uno. Iemand met zyne schaduwe schade toevoegen, dat is, zyn geluk, enz. verhinderen, beletten. *V. Ombra.*

Uggiabaldano. Waar van men vierentwintig voor een ezelshair geeft, dat is, een fleg, veragt, onwaardig ding.

Uggiato. Schaduwig, vol schaduw.

Uggiare &c. V. Aduggiare &c.

U G G I O L A R E. Het innerlijk huilen of liever janken der honden zonder geschreeuw, als zy iets met angst zoeken, enz.

U G N A &c. V. Unghia &c.

U G N E R E. Ungere. Smeren, zalven, bestryken; ook besmeren.

ugner con (di) oglio &c. Met oly, enz. smeren of zalven.

ugner' il carro, gli stivali &c. De wagen smeren, de stevels of laarzen, enz. smeren.

ugner' uno Rè. Iemand tot Koning zalven.

ugner le mani a uno. Iemand de handen smeren. *Met.* Met geld besteken.

Unto. Gezalfd, gesmeerd; ook besmeerd, bemorst, morsig, smerig.

pan unto. Gesmeerd brood.

esser' unto Rè. Tot Koning gezalfd worden.

grasso ed unto. Vet en besmeerd.

capuccio, capello &c. unto e smattato di sudume. V. Sudume.

tutto unto. Gansch morsig en smerig. *V. Bisunto.*

una fante sudata, unta ed affumicata. V. Sudato, Affumicato.

rovaglie &c. unte. Smerige, morsigetafellakens, enz.

Unto, Onto. Smout, smeer, vet.

unto sottile. V. Sottile.

unto da carri. Wagelmeer.

Untuoso, Ontuoso, Unguinoso. Vet; ook week en zagt van smeer, olyagtig, zalfagtig.

Untuosità. Vettigheid, smerigheid; ook de zagtigheid der zalven.

Untume. Smout, smeer, vet; ook vuiligheid, smerigheid, drek.

Untare. Zalven, smeren.

Untato &c. V. Unto &c.

Untata. Een zalving, smering.

questi due piccioni daranno una untata gloriosa alla mia galletta. Deze twee gebrade duiven zullen myn keel op het heerlijkste zalven, smeren.

Unzione, Onzione. Zalvinge, smeringe.

unzione del Rè. De zalving van een Koning.

l'estrema unzione. Het laatste olyfel.

Unguento. Zalf; ook balsam of welriekende zalf.

unguento da arsura. Brand-, enz. zalf.

unguento prezioso, odorifero. Kostelijke, welriekende zalf, balsam.

U G O L A &c. V. Uvola &c.

U G U A L E. Equale. Evengelijk, gelijkmatig, ge-

lijkende, eenparig, evenmatig; ook effen, vlak, *Met.* Bestendig.

uno stile uguale. Een bestendige styl of aart van schryven.

Uguamente. Gelijkmatiglijk, eenpariglijk, op eennerley wyze.

Uguale. Gelijkheid, evenmatigheid; ook effenheid.

Uguagliare, Agguagliare. Vergelyken, gelijkmatig, eenparig maken; ook effen, gelijk, vlak maken.

Uguaglianza, Agguaglianza. Vergelykinge, gelijkmakinge; ook gelijkmatigheid, overeenkomst; ook effening.

U H, Uh! Och! och! van een weenende en zugtende.

V I. U.

io vi fard ogni cortesia. Ik zal u alle vriendschap bewyzen, alle beleefdheid toonen.

vi trattarò bene. Ik zal u wel onthalen, handelen.

V I, Heeft schoone wederkeerige beteekenissen aangaande de plaats en de zaak, enz. gelijk ook *Ci.* Als, hier, daar, enz. hier heen, daar heen, enz. daar in, daar op, daar aan, daar over, daar by, daar onder, enz.

fete stato a Roma? vi (vici) sono stato. Zyt gy te Rome geweest? ja ik ben daar geweest. *V. Sopra.*

V I A. Weg, straat, enz. ook een manier, wyze of middel. *Met.* Wyze of manier van leven, enz.

via publica, coperta, segreta, sotterranea &c. Openbare of gemeene, bedekte, geheime, onderaardliche weg of straat.

non vedo ne via, ne sentiero, ne pedata. Ik zie nog weg, nog straat, nog eenig spoor, enz.

per le vie publiche. Op openbare, gemeene straten, wegen.

metterfi in via, entrar' in via. Zig op weg begeven.

mettefi la via (tra i piedi) tra le gambe. De weg tusschen de beenen nemen. *Met. V. Sopra.*

andar per via. Op de straten, over straat gaan; ook voortgaan, voorwaarts gaan.

cosa ricordata va per via. Een gemelde zaak gaat over straat, (wy zeggen) als men de wolf noemt, komt hy aanloopen, als men van de duivel spreekt, is hy naby.

mancar, morir &c. per (tra) via. Op de weg, onderwegen onmagtig worden, bezwyken, sterven, enz.

le vie del Signore. De weg des Heeren.

caminar nelle vie del Signore, della salute, della perdizione. De weg, in de weg des Heeren, des heils of der zaligheid, in de weg des verderfs wandelen. *V. Gamino.*

Via, per via. Over; ook inmiddels, door; ook als; ook weg, dat is, aanleiding, enz. als by voorbeeld: *per via di Roma &c.* Over Rome, door Rome, enz. *per via di giustizia, per via di altri.* Inmiddels de gerechtigheid (gerechtiglijk,) door anderen.

per via di vendita, cessione, compra. Door verkoop, door afstand, door koop.

per via di diporto, ricreazione, discorso. Als een yerlustiging, als een redekaveling of zamenpraak. *V. Modo.*

per vie proibite, indirette, distorte, illegitime. Door verbode, onrechte, kromme, onwettige wegen of middelen, s l l l l l gua-

guadagnar per via dritte, per via coperte. Door regtmatige, heimelijke wegen, middelen en aanslagen geld winnen.

questa non è la vera via. Dat is de regte weg en wyze niet (om daar toe te komen.)

non sappiamo che via tenere. Wy weten niet wat weg wy moeten houden, dat is, wy weten geen raad of middel.

Via, Met een werkwoord van beweging, beteekend weg, daar heen.

andar, correr, volar, fuggir, scampar &c. via. Weggaan, wegloopen, wegvliegen, wegwijken, enz. *mandar, cacciar &c. via.* Wegzenden, weggagen, enz. *portar, levar, torr &c. via.* Wegdragen, wegnemen, enz.

bustar, gettar &c. via. Wegwerpen, daar heen werpen, enz.

ab va via! Ey ga weg, ga voort, ga heen!

or via, sono contento. Nu wel aan, het zy dan zoo, ik ben te vroede.

via via, presto via, sù via. Weg weg, voort voort, ras voort, enz.

Via, Vie. Een stopwoordje.

di dietro (via) di fuori (via) &c. Van agteren, van buiten.

(vie) più che mai innamorato. Meer verliefd als ooit.

(vie) meno. Weeniger, minder.

Viaggio. Een reize; ook een gang.

far viaggio, andar in viaggio. Een reize doen, reizen, over land reizen.

buon viaggio! Gelukkige reize! geluk op de reize! *lungo, prospero &c. viaggio.* Een lange, gelukkige, enz. reize.

spedir molte cose in un viaggio. Veele zaken in eenen gang verrigten, uitvoeren.

Viaggetto. Een kleine reize.

Viaggiare. Reizen, wandelen, te land, over land reizen.

Viaggiante, Viandante. Een reiziger, wandelaar, pelgrim. [grim.]

Viale, Viottola, Vistolo. Een gangetje, paadje, wegje, byzonderlijk in luthoven of tuinen; ook een vore tusschen de akkers.

Viatore. Een reiziger, wandelaar of pelgrim na het hemelsch vaderland.

viatore, non comprensore. Een wandelaar derwaarts, en nog geen bereiker (der zaligheid.)

Viatico. Reisgeld, reispenning; ook het laatste Nagtmaal dat een stervende gegeven word.

un buon viatico. Een goede reerpenning op de reis. *dar', prender' il viatico.* Het H. Nagtmaal des Heeren voor de laatste maal geven, ontvangen.

VIBRARE. Zwenken, zwaayen, schieten, werpen, (met een spies, of schigt, enz.) *V. Lanciare.* *vibrar la lancia.* De spies zwenken, zwaayen.

VIC. Word met zommige naamwoorden, die staatsampten of bedieningen beteekenen, verdubbeld, en beduiden der zelve stad- of stedehouder, gelijk als *Tenente* in oorlogsampten of krygsbedieningen.

Viccameliere, Vicegerente, Vice-Ré, Viceregente, Vice-

reggenza &c. Onder-(Substituit of Vice-) Kancelier, stad- of stedehouder, Koning, Regeerder of Regent, regeering, enz.

Vicario. Een Vicaris, een anders stede houdende, waarnemeude.

Vicariato, Vicaria. Het ampt van een Vicaris of stedehouders plaatse.

Vicenda. Verandering, wisseling, verwisseling.

la fortuna muta la vicenda. Het geluk veranderd, verwisseld, het blaadje slaat om.

a (per) vicenda. Op een verwisselende wyze, het een om het ander.

vicende del tempo, della fortuna, delle cose del mondo. De verandering, wisselvalligheid des tyds, des geluks, der wereldsche zaken.

Vicendevole. Dat op een wisselvallige wyze, op een wederkeerige wyze geschied. *V. Reciproco.*

amore, rispetto &c. vicendevole. Wederkeerige, wederzydse liefde, eere: de liefde, eer, enz. die den een den anderen toedraagt.

Vicendevolmente. Wederkeurig, het een om of voor het ander; ook den een tot den ander.

far la guardia &c. vicendevolmente. By verwisseling waken, enz. malkanderen aflossen.

imprestarsi, scriverfi, aiutarfi, amarfi &c. vicendevolmente. Den een den ander, zig onder malkanderen, zig van weerkanten leenen, schryven, helpen of bystaan, beminnen, enz.

Vicistudine. Wisseling, verandering, verwisseling van alle dingen.

VICINO. Na, naby, naast, naby gelegen; ook naburig, geburig.

la casa vicina. Het naaste, naburig huis.

villaggio vicino. Naaste, naby gelege dorp.

parenti e vicini. De vrienden en naburen.

una mia vicina. Een van myne naburen.

baver cattivi vicini. Quade naburen hebben; ook *Met.* Zig zelve loven, pryzen, roemen.

Vicino. Na, naast, by, naby.

vicino di qui. Naast, hier by.

anderemo &c. qui vicino &c. Wy zullen hier naast, enz. gaan.

vicino alla chiesa, città, uscio &c. Naast, naast aan, na by de kerk, naast by de stad, by de deur, enz.

esser vicino. Naby zyn, naby gelegen zyn; ook aangrenzen, aanpalen.

esser vicino alla morte. Naby de dood, half dood of gestorven zyn.

esser vicino a far qualche cosa. Naby zyn om iets te [doen.]

ero vicino ad uccidermi &c. Ik had my byna omgebracht, gedood.

vicino a Pasqua &c. Naby Paaschen, ontrent Paaschen, enz.

farfi un poco più vicino. Zig een weinig nader byvoegen, naderen.

ivi vicino viddi &c. Daar naaste by zag ik, enz.

da vicino. Van naby, van naby gelegen,

Vicinanza, Vicinità. Nabuurfchap, naburigheid; ook de naburen.

V I E
 aff
 vieta
 chi m
 Vietat
 il pom
 mi è v
 doe
 Vietam
V I E
 Rim
 gele
 larde
 Japer
 Rim
V I G
 VIGI
 gade
 V. V
 vigilan
 trou
 Vigilant
 tig,
 far vig
 wake
 Vigilante
 lijk:
 Vigilanz
 vuldig
 Vigilia. C
 ook de
 een he
 lungbe v
 con digiu
 en bid
 far le vi
 over de
 la vigili
 vond,
 far la vig
V I G L I
 schelm
 V. Forj
 un viglia
 cose viglia
 Vigliaccone
 Vigliaccam
 agite w
 Vigliacber
 guitery,
V I G L I
V I G L I
 schellen
 Vigliare. H
V I G N A
 wynberg
 porr', pia
 la paura gu
 gaard. A
 doenderi

VISTARE, Divistare. Verbieden, ontzeggen, afschaffen.
vietar qualche cosa ad uno. Iemand iets verbieden.
chi me'l vietarà? Wie zal het my verbieden?
Vietato, Divietato. Verboden, ontzeid, afgeschast.
il pomo vietato. De verbode appel.
mi è vietato di far questa cosa. My is verboden dit te doen; ook, ik kan het niet doen.
Vietamento. V. Divieto &c.
VIBRO. Garstig; ook schimmelig, half rot of verrot, stinkend als oud smeer of anders dingen die lang gelegen hebben en al verschrommeld zyn. *V. Stanzio. larvo &c. vieto.* Garstig spek, enz.
saper di vieto. Naar garstigheid of schimmel ruiken, stinken of smaken.
VIGESIMO. De twintigste.
VIGILARE. Waken. *Met.* Zorgen, agt hebben, gadeslaan, (word alleenlijk *Metaf.* gebruikt.) *V. Veggiare.*
vigilar per (sopra) la greggia. Over de aan- of toevertrouwde kudde of gemeente waken.
Vigilante. Wakende, wakker, die waakt. *Met.* Vlytig, zorgvuldig, naarstig.
star vigilante. Waakzaam zyn, zorge dragen, een wakend oog hebben.
Vigilantemente. Vlytiglijk, zorgvuldiglijk, naarstiglijk: met wakkerheid, vlyt, of naarstigheid.
Vigilanza. Waakzaamheid. *Met.* Vlytigheid, zorgvuldigheid, naarstigheid, wakkerheid.
Vigilia. Gewaak, wake, wakinge; ook heiligavond, ook de voorbereiding, of de dag of avond die voor een heiligen dag gaat.
lunghe vigilie. Lange wakingen.
con digiuni, vigilie ed orazioni. Met vasten, waken en bidden.
far le vigilie de' morti. De nagtgezangen (vigilien) over de dooden lezen of zingen.
la vigilia della Pentecoste, del Natale &c. Pinkstera-
 vond, Kersavond, enz.
far la vigilia. De vasten, de vastenavond houden.
VIGLIACCIO. Een boef, degeniet; ook een schurk, schelm, guit, schoft; ook een schalk, enz.
V. Forfante.
un vigliacco. V. Sopra.
cosa vigliacche. Boeveryen, guiteryen, schelmeryen enz.
Vigliaccone. V. Sopra Vigliacco.
Vigliacamente. Op een boefagtige, schelmagtige, guitagtige wyze of manier.
Vigliaccheria, Vigliaccherie. Boevery, schelmery, guitery, enz.
VIGLIETTO. V. Biglietto.
VIGLIUOLO, vigliuoli. Kaf, hulzen, doppen, schellen, basten, enz.
Vigliare. Het kaf van 't koren afscheiden, afzonderen.
VIGNA, Vignale, Vigneto, Vignato. Een wyngaard, wynberg.
porr', piantar' una vigna. Een wyngaard planten.
la paura guarda la vigna. De vrees bewaard den wyngaard. *Met.* De vrees der straffe houdt den quaddoender in toom.

Vignaiuolo, Vignaiuolo. Een wyngaardsnoeyer, snyder, of binder, wyngaardbouwer.
VIGORE. Sap en kragt; ook *Met.* Sterkte, magt, kragt, dapperheid, manhaftigheid.
vigor del corpo. Kragt, sterkte des lichaams.
vigor dell' animo, spirito &c. Kragt, sterkte des gemoeds, des geests, enz.
con vigore. Met kragt, magt en dappere manhaftigheid, ernsthaftigheid.
esser' in vigore. In kragt en sap; ook in zwang, in gang, zeer gebruikelijk, in 't gebruik zyn.
questa legge è in vigore. Deze wet gaat in zwang, is in gebruik.
mantener in vigore. In kragt houden.
in vigore dell' ufficio. In kragt des ampts of bedienings, ampts wegen.
Vigoroso. Sappig, kragtig, sterk, frisch, kloek, wakker; ook dapper, moedig, kloekmoedig.
un giovane vigoroso, una giovane vigorosa. Een frisch, sterk jongeling, jongman, een wakker, lustig, frisch meisje.
occhi vigorosi. Frisse, heldere, schoone, moedige oogen.
spirito, animo vigoroso, difesa, repulsa, respinta &c.
vigorosa. Een dapper gemoed, sterkte of kragtige verdediging, een dappere verweering, enz. kloekmoedige te rugdryving der vyanden.
rimedi, risoluzioni &c. più vigorose. Kragtiger middelen, kloekmoediger besluiten.
Vigorosamente. Kloekmoedig, dapper.
disfenderli, assalir' il nemico, repulsare respinger l'assalto
vigorosamente. Den vyand kloekmoedig, manhaftig, onvertsaagd aangrypen, aantasten, aanvallen, afslaan, terug slaan, of dryven.
VILE. Veragtelijk, versmadelijk, slegte, van kleine waarde, van kleine prys, ellendig, ellendiglijk; ook ootmoedig, neerslagtig; ook bloo, bloohartig, kleinmoedig, kleinhartig, vertsaagd, bevreëfd. *V. Abbasso.*
cosa vile. Een slegte, veragtelijke, geringe zaak.
vil prezzo. Geringe waarde, zeer veil, of goed koop.
una vil feminuccia, un vile schiavo. Een veragtelijk vrouwspersoon, een veragtelijke, onwaardige slaaf.
animo vile e servile. Een bloo, neerslagtig, slaafsch, dienstbaar; ook schrapig, gierig, gemgen, onadelijk gemoed, 't welk maar veragtelijke, slegte dingen bemind, en tot slavernyen, dienstbaarheid gewend en geneigd is.
animo vile e pauroso. Een bloo en bevreëfd gemoed.
vil mestiere. Een slegt ambagt of handwerk.
li più vili servigii di casa. De alderveragtelijkste, slegste, geringste, versmadelijkste huisdienst.
un vil trattare. Een veragtelijke; ook gierige, schrokke, slegte handel of omgang.
condizione vile. Een veragtelijke, slegte, geringe staat of gelegenheid.
tener' uno a vile. Iemand gering, slegt, veragtelijk, versmadelijk houden.
Vilissimo. Veragtelijk, zeer versmadelijk, slegt en gering.

vilissimo prezzo. Zeer gering, zeer-veil, zeer goed koop of van slechten prys.
di vilissima condizione. Van de veragtelijkste, geringste, slegtste afkomst, staat of stand.
vilissimi modi, tratti, vilissima procedure. Zeer onhoffelijke of onbeleefde, grove of boersche wyze of omgang, handelingen.
Vilmente. Op een veragtelijke, versmadelijke, slechte; ook verslaagde, schandelijke wyze of manier.
trattar' uno vilmente. Iemand veragtelijk, gering, slegt, als een slaaf, spottelijk houden.
operar vilmente. Slegt, versmadelijk, veragtelijk handelen; ook met slechte, geringe, veragtelijke dingen omgaan; ook schandelijke, oneerlijke dingen begaan.
fuggir &c. vilmente. Schandelijk vlugten, de vlugt nemen, enz.
Viltà, Vilezza. Slegtheid, veragtelijkheid, versmadelijkheid, geringheid, snoodheid; ook gierigheid, karigheid, vertlaagdheid, kleinmoedigheid, enz.
viltà del prezzo. De slegtheid, geringheid der prys, de lage prys of markt.
viltà d'animo, di spirito. Neerslagtigheid; ook vertlaagdheid, kleinmoedigheid des gemoeds.
vilezza (viltà) della condizione, nascita &c. Slegtheid, geringheid der afkomst, der stamme, enz.
commetter qualche viltà. Een schandelijke, slechte, snoode; ook een veragtelijke daad begaan.
abbassarsi ad ogni viltà. Zig aan allerley slaverny en veragtelijke of versmadelijke dienst onderwerpen, allerley nederig werk doen.
Vilificare. Iemand veragtelijk, versmadelijk, slegt agten, maken of gering houden.
vilificarfi nel cospetto di Dio. Zig in Gods aanschyn veroo:moedigen.
Vilipendere. Gering, slegt, veragtelijk, versmadelijk agten, houden, veragten, versmaden, geheel, ganfch niet agten.
Vilipeso. Veragt, gering, slegt gehouden.
V I L L A. Een hoeve, landhoeve, pagthoeve, een woning of landhuis; ook een dorp, vlek.
andar' in villa. Op zyn landhoeve, op zyn landhuis gaan, reizen.
venir', tornar dalla villa. Van zyn landhoeve of landhuis wedgrom komen, van daar keeren.
uomo di villa. Een landman, een boer.
Villeggiare. Op de landhoeven, landhuizen woonen of wandelen.
Villetta, Villicciola. Een landhoetje, landhuisje, een wooningje.
Villereccio. Tot een land of pagthoeve behoorende, dorpelijk, boersch.
habito villereccio. Een boerkeleed.
doni, presenti, ricreazioni, passatempi &c. villerecci, (villeschi.) Boersche giften of geschenken, boersche vermakelijkheden, boere kortswyl, tydkortingen, enz.
Villano. Een boer, een ongeschikte, lompe vlegel.
portarsi &c. da villano. Zig boersch, grof, plomp, bot, ongeschikt austellen, enz.

un villano rivestito, rifatto. V. Rivestito &c.
coste villane, atti villani. Boersche, grove, botte, plompe, ongeschikte dingen, daden.
parole villane &c. Boersche, grove, ongeschikte woorden.
Villanello, Villanetto. a. Een kleine boer, een boertje; ook een weinig grof, plomp, bot en ongeschikt.
Villanella. Een jonge boerin; ook een boere straatliedje.
cantar &c. villanelle. Boere of straatliedjes zingen.
Villanesco. Boersch, dorper; ook grof, ongeschikt, plomp, bot.
Villanamente, villanesamente alla villana. Op zyn boersch; ook grof, bot, plomp, ongeschikt, onbeleefd; ook spottelijk, bespottelijk, schandelijk, veragtelijk; ook kariglijk, gieriglijk.
portarsi gridar &c. villanamente. Zig boersch, plomp, bot, ongeschikt, onmanierlijk astellen, schreuen, roepen, tieren enz. als een groote boer.
trattar' uno villanamente. Iemand schimpelijk, smadelijk onthalen, schandelijk met iemand omgaan.
lo ammazzar uno villanamente. Zy hebben hem schandelijk omgebracht, gedood, vermoord.
Villanata. Een boere streck, een boere list, boere schelmstuk of bedrog.
Villaneria, villania. Boerery, boersche, grove, ongeschikte daad of wyze van doen; ook schandelijke, vuile gierigheid, karigheid.
Villania. Een schimp-, smaad- of scheldwoord; ook een schimpelijk, veragtelijk onthaal.
dir villania (villanie) ad uno. Iemand hoonen, lasteren, schenden, schelden.
dir villanie al fardo. Een dove uitschelden. *Met.* Vergeefsche moeite en arbeid doen, verrigten.
far villania ad uno. Iemand schimpelijk, spottelijk houden.
Villaneggiare, Svillaneggiare. Smaden, hoonen, schelden, lasteren, uitschelden, iemand grofen leelijk uitmaken.
V I L E M E N T E, Viltà &c. V. Vile &c.
V I L U P P O, Aviluppo, Inviluppo. Dat tezamen gerold, gebonden of gepakt is; ook een pak, baal, bundel. *Met.* Verwarde handel of bedryf.
un gran viluppo. Een groot pak, een groote bundel.
un viluppo di stracci. Een te zamen gerolde, gebonde pak van lappen en oude vodden.
Viluppare &c. V. Aviluppare &c.
V I M E, Vimino, Vinco, Vincastro, Vincastro, Vinciglio. Allerley soort van dunne rysjes of teen, (om mede te binden.)
legar di vincastro. Met teentjes, rysjes binden.
Vimare, Vincigliare, Vinciare &c. V. Sopra V. Avincere &c.
V I N A C C I O &c. V. Vino &c.
V I N C A, Pervinca. Maagdepalm, vinkorde, ingroen.
V I N C E R E. Winnen, overwinnen, overtreffen, te boven gaan; ook gewinnen.
vincer' uno di (in) sapere &c. Iemand in wetenschap, wijsheid, enz. overtreffen, te boven gaan.
vincer se stesso (vincersi.) Zig zelven overwinnen.

vinc-

vinc-
 win-
 vince
 den
 dat
 lo vin
 ove
 vince
 put-
 reg-
 su ba
 vince
 zeg-
 vince
 vince
 len v
 niet
 vinci
 vinci
 die
 wil t
 vinci-
 midd
 Vincibile
 ignoran
 dat is
 Vinto. O
 kragt
 effer vin
 van ic
 vinto da
 den ov
 aanho
 darf, ren
 darle tus
 zig gan
 egli la v
 ben, h
 le suggi
 magtig
 looster
 vinto dal
 wonnet
 Vincito e,
 gepraal
 Vincimento
 Vittoria &c
 VINCID
 worden
 Vincidire, in
 de verff
 voorbeel
 VINDE M
 VINO. W
 vino buon
 Goede, l
 treffelijk
 vinopica
 del Reno, d
 kadel of m
 euz. wyn

vincer le sue passioni. Zyne begeerten, driften overwinnen, bedwingen, in toom houden.

vincer uno co' priegbi, ragioni &c. Iemand door bidden, met bewyzen, overtuigingen overwinnen, dat is, bewegen, dwingen, noodzaken.

lo vinto l'amor del figliuolo. De liefde van de zoon overwon, noodzaakte, drong hem.

vincer il giuoco, la scommessa, la lite, la contesa, disputa, questione. Het spel, de weddenschap, het regeeding, den stryd of twiſt, enz. winnen.

tu hai vinto. Gy hebt gewonnen.

vincer la battaglia. De ſlag, de ſtryd winnen, de zege bevegten.

vincer dinari giuocando. Geld met ſpelen winnen.

vincerla con uno, voler vincerla. Het met iemand willen winnen, het laaſte of hoogſte woord hebben, niet toegeven willen.

vinci-boſco. Drieblad.

vinci-guerra. Een krygsoverwinnaar, dat is, iemand die altyd het laaſte woord wil hebben, en niet wil toegeven.

vinci-toſtico. Een tegengift, een artzeny of geneesmiddel tegen het vergift of venyn.

Vincibile. Overwinnelijk, dat men overwinnen kan.

ignoranza vincibile. Overwinnelijke onwetendheid, dat is, daar iemand zelfs aan ſchuldig is.

Vinto. Overwonnen, overtroffen, gewonnen; ook kragteloos, magteloos. *Met*. Beweegd, enz.

eſſer vinto da uno. Van iemand overwonnen zyn; ook van iemand beweegd en overwonnen zyn.

vinto da compaſſione, priegbi, inſtanze. Door medelyden overwonnen, door een inſtantelijk bidden en aanhouden overwonnen en beweegd worden.

darſi, renderſi vinto. Zig als overwonnen overgeven.

darle tutte vinte. Bekennen overwonnen te zyn; ook zig ganſch overgeven, alles toegeven.

egli la vuol vinta. Hy wil het laaſte woord hebben, hy wil geen menſch toegeven.

le ſuggi l'animo e vinta cadde in terra. Zy wierd onmagtig, kragteloos, en viel heel kragt- of magteloos ter aarde.

vinto dal dolore, dal digiuno. Van pyn of ſmart overwonnen, door vafſten verzwakt, kragteloos.

Vincitore, Vittorioso, vincitrice. Overwinnaar, zegepraalder, overwinſter, zegepraalſter.

Vincimento. Overwinning, overtreffing, zegepraaling.

Vittoria &c. V. Abbaſſo.

V I N C I D O. Dat door vogtigheid zagt en week geworden is, niet meer verſch en hard.

Vincidire, invincidire &c. Avvincidire. Verſch en hard, de verſigheit en hardigheid verliezen (als by voorbeeld, het brood in de kelder.)

V I N D A M M I A &c. V. Vino &c.

V I N O. Wyn.

vino buono, prezioſo, delicato, ottimo, ſaporito &c. Goede, koſtelijke, lekkere of wel ſmakende, treffelijke, enz. wyn.

vino piccante, garbo, bianco, roſſo, moſcato, Greco, del Reno, di Moſſella. Scherpe, witte, roode, muskadel of muskade, Griekſche, Rynſche, Moezel, enz. wyn.

vino cotto, dolce, brusco, nuovo, vecchio. Gezode of gekookte, zoete, harde, zure of ſtraffe, nieuwe, oude, klare of heldere, geroerde of onklare, enz. wyn.

vino forte, potente, gagliardo, ſchietto, leggero, piccolo, inacquato. Sterke, kragtige, oprechte, geringe, ſlegte, ligte, kleine, gewaterde, enz. wyn.

ber vino. Wyn dtinken.

un bicchier di vino. Een glas wyn.

Vinuccio, Vinacci. Een tros druiven, de wyn- of druivetroffen.

Vineto. Een wyntje; ook geringe, ſlegte wyn.

Vinſo. Wynagtig, wyuryk, vol wyn.

uva vinoſa. Wynryke druiven, die wel en veel uitgeven, uitleveren.

Vinattiere, Vinaio. Een wynhandelaar, koopman in wynen, wynverkooper.

Vindemia, Vendemmia, Vendemmie. De wynoogſt of wynoogſt, verzameling van wyn of druiven.

al tempo della vindemia, delle vendemmie &c. In de wynoogſt, of wynoogſt.

ſar la vindemia. Wyn plukken, wyn lezen, druiven plukken, druiven lezen.

andar alla ricreazione delle vindemie. Na de wynoogſt, of vermakelijkheid van den herſt gaan, reizen.

buona, ſcarſa vindemia. Een goede, ſlegte wynoogſt, wynoogſt.

Vindemiare, Vendemmiare. Wynoogſten of wynoogſten, wyn plukken, wyn lezen, druiven ſuyden en perſſen.

vindemiar nebbia. V. Nebbia.

Vindemiatore, Vendemmiatore. Wynplukker, wynlezer, druiveplukker.

Vineto. Een wyngaard, wynberg.

Vinolento. Gedronken, vol wyn, vol en zat.

Vinolenza. Dronkſchap.

V I O L A, Violetta. Violen, vioolbloemen of kruid, vyl; ook een vedel, viool.

viole mammolo. Blaauwe violen, vioolbloemen.

viola da braccio, da gamba &c. Een handviool, viool de gambe.

Violaceo, Violato. Violet, of violetverwig.

ſiroppo, miele violaceo &c. Vyl- of vioolſap, viool honing, honing van violen.

Violino. Een gemeene (diſcant) viool, of vedel.

ſuonar di violino. Op de viool ſpelen.

Violista. Een vioolſpeelder, ſpelman.

Violone. Een viool, basviool.

V I O L A R E. Met geweld breken, verbreken, beleedigen, ontheiligen, ontreinigen, ſchenden, verkrachten, enz.

violare una vergine, violare la pudicitia d'una. Een maagd ſchenden, verkrachten, verontreinigen, de maagdom benemen.

violare la legge, l'amicizia. De wet breken, overtreden, de vriendſchap breken, ſchenden.

violare la pace, il contratto, i paſſi. De vrede, het contract, het verbond breken, verbreken.

Violato. Gebroken, verbrokeu, beleedigd, verontreinigd, geſchonden, verkracht.

Violatore, trice. Een schender, verbreker, ontceiniger, verontreiniger, overtreder verkrachter, verbreekster, verderfster, enz.

Violazione. Brekinge, verbrekinge, overtredinge; ook schendinge, verkragtinge, euz.

Violento, Violente. Geweldig; ook onstuimig, woedend, oproerig.

morte violenta. Een geweldige dood.

rimedio troppo violenti. Al te harde, geweldige mid-
[delen.]

Violentemente. Met geweld, geweldiglijk, met geweld en dwaug.

vapir, toglier violentemente. Met geweld rooven, weg nemen.

ammazzar &c. violentemente. Met geweld dooden, ombrengen.

Violenza. Kragtig geweld, geweldigheid, dwang, nooddwang.

con gran violenza. Met groot geweld, met groote kragt

far, usar violenza ad uno (una.) Geweld tegen iemand gebruiken, oeffenen, iemand met geweld aantasten, geweld aandoen, dwingen, overweldigen, verkrachten, noodzaken.

Violentare. V. Sopra. Overweldigen, dwingen, noodzaken, euz.

violentar' una persona. Iemand noodzaken, met geweld dwingen.

violentar la coscienza. Het gewisse dwingen.

Violentato. Met geweld gedwongen of overweldigd, genoodzaakt.

cosa violentate. Gedwonge, met geweld en kragt uitgevoerde, te weeg gebragte dingen.

Violentatore. Een dwinger, geweldader, euz.

VIOLINO, Violare &c. V. Viola.

VIPERA. Een adder.

una lingua di vipera. Een addertong, een quade, boosaardige laster- of schend tong.

Viperino, Vipereo. Van een adder.

VIPISTRILLO, Pipistrello. Vledermuis, vliermuis.

VIRGOLA. Een streep, streepje (of comma) in 't schryven.

VIRIDARIO. Een groene hof, een plaats met groene boomen beplant; ook een groen zomerhuisje of prieel.

VIRILE. Manuelyk; ook manhaftig, kloek, dapper, enz.

membro virile. Het mannelyk lid.

habito virile. Een mannelyk kleed, een mans kleed.

una donna virile (una viragine.) Een mannelyk, kloek, manhaftig, dapper vrouwsperfoon.

uomo insperido e virile. Een onvertsaagd, kloekmoedig en manhaftig mensch.

animo virile. Een manhaftig, dapper gemoed.

Virilmente. Manhaftiglijk, kloekmoediglijk, dapper, als een man.

combatter, difenderfi, disputarfi virilmente. Manhaftig, kloekmoediglijk stryden, vegten, zig dapperlyk verweeren, verdedigen, houden.

Virilità. Mannelykheid, kloekheid, manhaftigheid, dapperheid.

VIRTU. Deugd; ook wetenschap, konst; ook kloekheid, verstand, vernuft; ook kragt, eigenschap, sterkte, magt.

amar la virtù, darfi alla (alle) virtù. De deugd beminnen, zig tot deugden begeven.

alta, rara virtù. Hoge of groote, zeldzame deugd.

virtù intellettuale, teologica, morale, infusa, acquisita. Een deugd des verstands, een goddelijke, zedelyke, ingegote, ingegeve, verkreege deugd.

questa è una bella virtù. Dat is een schoone deugd; ook een schoone konst, wetenschap.

virtù naturale, soprannaturale. Natuurlijke, over- of bovennatuurlijke kragt, deugd of werking.

un' uomo di virtù. Een deugdzaam mensch.

imparar molte virtù. Veel deugden, dat is, konsten, wetenschappen, enz. leeren.

questa herba ha molte virtù. Dit kruid heeftveele deugden, veele goede eigenschappen.

questa pietra &c. ha virtù di &c. Deze steen heeft de deugd van, enz. de kragt en magt om, enz.

la virtù delle parole, delle medicine. De deugd, de kragt, betekenis, nadruk der woorden, de werking der geneesmiddelen.

perder la sua virtù. Zyne kragt, sterkte verliezen.

virtù occulta, nascosta, grande, maravigliosa. Geheime, verborge, groote, wonderlijke of zeldzame deugd en kragt.

in virtù di questo. In kragte dezes, in magt, vermoegen dezes.

in virtù di santa obbedienza. In kragt des heiligen gehoorzaamheids.

Virtuale. Dat alleenlijk in kragt van te voren geschiedde dingen bestaat.

intenzione, attenzione, consenso &c. virtuale. Een mening, opmerking, inwilliging of bewilliging uit kragt van te voren geschiedde dingen.

Virtualmente. In een voorgaande kragt bestaande wyze of manier.

Virtuoso. Deugdzaam, deugdelijk, deugdryk; ook kragtig, magtig, werkend; ook kloek, verstandig, wys, konstryk.

opere, azzioni &c. virtuose. Deugdzaame, deugdelijke werken, daden, enz.

medicina herba, pietra virtuosa. Een kragtig geneesmiddel of kragtige artzney, heilzaam kruid, een steen die veele deugden heeft.

persona virtuosa. Een deugdzaam, deugdelijk mensch, ook een konstryk perfoon.

Donna virtuosa. Een deugdzaam, met deugden begaafd vrouwsperfoon.

un virtuoso pittore &c. Een konstryk, konstelijk, konstig schilder, enz.

un virtuoso. Een konstenaar (word van zangkonstenaars, schilders, beeldhouwers en diergelijke gezegd.)

egli è molto virtuoso. Hy is zeer konstig, konstryk.

un gran virtuoso. Een groot, hoog- of zeer begaafd konstenaar; ook een hoog- of zeer geleerd perfoon.

praticar i virtuosi. Met deugdzaame; ook konstryke en geleerde luiden omgaan, verkeeren.

Vir-

Virtuosamente. Deugdzaam, deugdelijk, naar of volgens de deugd.
operar, viver &c. virtuosamente. Deugdzaam, deugdelijk werken, leven.
VIRULENZA. Vergiftig, venynig.
Virulenza. Vergiftigheid, venynigheid.
VISAGGIO &c. V. Viso &c.
VISCERE. Een of het ingewand, byzonderlijk het hart; ook barmhartigheid.
da invidia, che gli rode le viscere, il cuore. Denyd die hem het ingewand of hart knaagt, doorknaagt.
il nemico penetrò fin nelle viscere di Germania. De vyand is heel of ganfch in 't ingewand, in 't hart, dat is, midden in Duitschland gekomen, in- of doorgedrongen.
par le viscere di Gesù Cristo. Door de innerlijke barmhartigheid Jesu Christi.
VISCHEIO, Vescbio. Lym, vogellym; ook gom; ook vare (een kruid.)
picciar' uccelli col vischio. De vogelen met de lymstok vangen.
vischio quercino. Eike vare; ook palme (viscus)
vischio amoroso. De aanklevende, vasthoudende lym der vrouwe liefde.
Vischiastella. Lymroede, -lymstok.
Vischioso, Viscoso, Viscido. Lymagtig; ook zagt, week, slymig.
le tenche, anguille sono viscosi. De zeelten, aalen zyn slymige visschen.
unspataccio viscoso. Een zagt en slymig speekfel.
Vischiosità, Viscosità. Slymigheid, slymagtigheid, klevrigheid, lymagtigheid.
vischiosità catarrosa, stemmatica. Zagte, slymige, slymagtige vogtigheid in 't lichaam.
VISCIOLA. Een zure kars; moerel.
vino di visciola. Zure karse- of moerelle wyn.
Visciolo. Een zure karseboom, moerelle boom.
VISCONTI. Een burggraaf.
VISIBILE. Zienlyk, zichtbaar, dat men kan zien.
(soggetto visibile. Dat gezien kan worden, een zichtbaar voorwerp.
visibilmente. Zichtbaarlyker wyze.
visibilità. Zienlykheid, zichtbaarheid.
Visiera. Het vizier van een helm.
visiera dell' elmo. V. Sopra.
Visione. Het zien, aanschouwen van een aangezigt; ook een verschyning, droom- of nachtgezicht.
baver visioni, apparizioni e rivelazioni. Gezigten, verschyningen, en openbaringen hebben.
apparir qualche cosa in visione. Iets aan iemand in een gezigt verschynen.
visione beatifica. Zaligmakende aanschouwing, be-
 tragting, bespiegeling-Gods.
visivo, Visuale. V. Viso &c.
VISITARE. Bezoeken, gaan bezoeken, gaan zien; ook bezien, bezigtigen.
visitar' uno, gli ammalati, amici &c. Iemand bezoeken, de zieken, devrienden gaan bezoeken, iemand eens gaan spreken, aanspreken.
Iddio visita i suoi con consolazioni e con croci. God be-

zoekt de zyne met vertroosting en met kruifen.
visitar per lettera. Iemand met brieven bezoeken, aan iemand schryven.
visitar' una diocesi, una chiesa, un monasterio. Een bisdom, een kerk, een klooster (als overigheid of overste) bezoeken, bezigtigen (visiteren.)
visitar' i luoghi santi, sepolcri, la chiesa &c. De heilige plaatsen, de graven, de kerken, enz. bezoeken.
visitar le taverne, i bordelli. De herbergen, kroegen, de hoerhuizen bezoeken, dat is, hanteeren, dikmaals in de hoerhuizen gaan.
visitar tutta la casa, ogni cantone. Het gansche huis bezoeken, dat is, doorzoeken, doorsnuffelen.
V. Revistare.
Visitato. Bezogt, bezigtigd, bezien.
esser visitato da uno. Van iemand bezogt worden.
visitato da Dio. Van God bezogt, dat is, getrooft; ook gestraft, en gekastyd worden.
Visitatore, trice. Een bezoeker, beziender, bezoeker, enz.
Padri, Signori Visitatori. De vaders, de Heeren bezoekers of opzigtters.
Visitazione, Visita. Bezoekinge, bezigtiging, opzigt of opziening.
la visitazione di Dio all' anima. De bezoeking Gods aan de ziele.
dar la visita, (una visita.) Iemand bezoeken, gaan zien, by iemand gaan om met hem te spreken.
ricever visita. Bezogt worden; ook bezoeken laten, bezoek ontfangen.
render la visita ad uno. Iemand die ons bezogt heeft weder bezoeken.
far la visita di qualche cosa. Iets doorzoeken, doorsnuffelen, enz.
VISO. Het gezigt, dat is, het aangezigt, aanschyn.
ove il bel viso di madonna luca. Alwaar het schoon gezigt van myne alderlieffte blinkt.
dar', dir' in viso. In 't gezigt, aangezigt slaan, zeggen.
cambiarfi nel viso. Zig in 't gezigt, aangezigt veranderen, dat is, bleek of rood worden.
guastar', perder', sfrisar' il viso ad uno. Iemand het gezigt, aangezigt bederven, tekenen, krabben, enz.
guardar' uno in viso. Iemand in 't gezigt zien, rege of vlak aanzien.
voler veder qualche cosa in viso. Iets in 't gezigt willen zien, dat is, ervaren, ondervinden.
fermar' il viso (la vista) sopra qualche cosa. Zyn gezigt ergens op veltigen, dat is, iets styf, gestadig, sterk, vast aanschouwen, aanzien, de oogen ergens op werpen, slaan.
un viso d'armi, d'archibugi. Een wapengezigt, dat is, eenzuur, straf, wreed, gruwelijk, wild soldategezigt.
un viso da scimia, da babbuasso, marforio. Een apegezigt, enz.
un viso da Ponte Sisto. V. Ponte.
viso angelico, lieto, ridente, sereno, vermiglio, roseo. Een engelagtig, lieffelijk, lachend of blymoedig, klaar of helder, tood, toosverwig, enz. gezigt, aangezigt.

viso brutto, smorio, pallido, contraffatto, sformato, figurato, languente, piatso. Een leelijk, hatelijk, bleek, mismaakt, ongedaan of wanschape, quynend, erbarmelijk, ellendig gezigt, aangezigt. *con un viso fermo, immobile, immutabile, asciutto, arditto.* Met een standvastig, gestadig, vast, onbeweeglijk, onveranderlijk, droog, koen, stout, enz. gezigt, dat is, zonder barmhartigheid, onvertsaagdelyk, vermetelyk, onbeschaamdelyk. *con buon viso, con lieto viso.* Met een goed gezigt, met een vrolijk of blymoedig gezigt, dat is, zeer gaarne, vriendelijk; ook met vreugd en vermaak. *con mal viso.* Met een boos, quaad gezigt, dat is, onvriendelijk, stuurs, nors, wars, met tegenzin. *far buon viso ad uno.* Iemand een goed gezigt geven, toonen, iemand vriendelijk aanzien; ook zig vriendelijk aan iemand toonen, tegen iemand aanstellen. *far mal viso ad uno.* Iemand leelijk, scheel aanzien, toonen. *Visaccio.* Een leelijk, hatelijk, schandelijk, oneerlijk, afschuwelijk, gezigt, aangezigt. *un visaccio da cane, da spiriti.* Een hondegezigt, een hondsneus, een gezigt of aangezigt als een geeft. *far i visacci.* Een zuur of wild gezigt maken, toonen, scheel zien, een kromme, scheve bek trekken, de oogen verdraayen, dat is, zeer verschrikken of vertoornen; ook ongaarne iets zien of willen hebben, en niet durven zeggen, zyn groot misnoegen bewyzen, toonen, met de mond optrekken, enz. *far i visacci dietro ad uno.* Iemand een scheel gezigt geven, dat is, bespotten, beschimpen, uitlachen, versmaden, nasluiten. *V. Fischbiata.* *Visaggio. V. Sopra Viso.* *Visetto.* Een klein gezigt, aangezigt. *Visivo. Visuale.* Dat tot het gezigt behoort. *facoltà, potenza, virtù visiva.* De zichtbare kragt, het gezigt. *vaggio linea &c. visiva.* De gezigtstraal, gezigtlinie. *Visia.* Het gezigt, het zien; ook het aanzien, uitzien, de oogenschyn. *V. Viso.* *haver buona, sottile, acuta, chiara vista.* Een goed, fyn, scherp of snel, klaar of helder gezigt hebben. *haver la vista corta, debole.* Een kort, zwak, by- of steekziende, bloo gezigt hebben. *perder, ricuperar, conservar, conservar &c. la vista.* Het gezigt verliezen, weder krygen, versterken, behouden, bewaren, enz. *perder qualche cosa di vista, uscir, sparir di vista.* Iets uit het gezigt, het oog verliezen, uit het gezigt, het oog gaan, voor de oogen verdwynen. *vista superba, ahiera.* Een hovaardig, groot, wild, trots gezigt. *vista soave, cortese, bumile.* Een lieffelijk of zoet, vriendelijk of beleefd, ootmoedig gezigt. *in (alla) vista pareva bellissimo.* In of aan 't gezigt, naar 't aanzien schein hy zeer schoon te zyn. *alla prima vista.* Op 't eerste gezigt, op het eerste aanzien, als men het voor d'eerstemaal aanziet. *far vista di se.* Zig lateu zien, pochen, pralen, braveren.

vincer la vista, non vi arrivare la vista. (colla vista.) Het gezigt overtreffen, te buiten gaan, het gezigt zoo verre niet strekken, met het gezigt zoo verre niet kunnen komen. *comparir' &c. a vista della città &c.* De stad in 't gezigt komen, de stad in 't oog krygen. *a quella vista pasarono due vascelli.* In dezelve streek (dat men het aldaar konde zien) voeren twee schepen voorby. *in vista del padre &c.* Voor de oogen, voor of in het gezigt des vaders, dat het de vader zag. *far vista, fingere di dormire &c.* Zig houden als of men sliep, enz. *comprar', misurar' &c. una cosa a vista.* Iets naar of op 't gezigt, naar 't oog koopen, iets naar 't oog meeten, enz. *Vistoso.* Schoon in 't oog, schoon in 't gezigt, dat schoon in 't gezigt, in 't oog komt, aanzienelyk, hupsch, fraay, zuiver. *una cosa molto vistosa.* Een ding dat schoon in 't oog komt, dat schoon en wel uitziet. *per renderlo più vistoso.* Om het des te schynbaarder te maken, dat het des te schooouder in 't gezigt kome. *Vistoso.* Dat tamelyk schoon in 't gezigt komt. *Vistosamente.* Hupsch, schoon, fraay, zuiverlyk, nettelyk, rein. *Vistoseggiare.* Maken dat iets schoon of fraay in 't gezigt, in 't oog komt, wel voorkomt, zig wel opdoet, op de koop opschikken, oprooyen, naar mogelijkheid versieren en oppoeten. **V I T A, Vitale &c. V. Vivere.** **V I T A R B.** Myden, vermyden, vlieden, schouwen, verhoeden. *uitar gli scandali &c.* De ergernissen, enz. verhoeden, myden, vermyden. **V I T S.** Een wynstok, wyngaard, wynrank. *le viti mettono, bustano, lagrimano.* De wynstokken, de wyrancken schieten, botten uit, trauen, druppen. *piantar, potar &c. le viti.* Wynstokken, wyngaarden planten, pooten, snoeyen, snyden, enz. *vite bianca, (vitalba.)* Witte wyngaard, wilde wyngaard, duivelskeerfle. *Viticella.* Een kleine wynstok, een kleine wyngaard, een wynstokje, wyngaardje, wynrankje. *Vitici.* Wyngaardscheuten, klautjes, draadjes, de bovenste puntjes of krulletjes die overal omslingeren en aanhangen. **V I T S, Vide.** Een schroef. *vite maschia.* De schroef zelfs, de spil. *vite femina.* De moer of moeder in de schroef. *vite perpetua.* Een schroef zonder einde. **V I T T O.** Een kalf. *vitello da latte, vitello campareccio.* Een zogkalf, een kalf dat zuigt, een kalf dat al in de weide loopt. *Vitella.* Kalfsvleesch. *Vitellino.* Van een kalf. *Vitelleggiare, Vitellare, Vitulare.* Kalven, kalveren, een kalf werpen; ook kalveren, dartel, weelderig; ook geil zyn.

VITILIGINE. Melaatsheid, lazery, ziekte die de menschen aan 't lichaam komt gelijk witte plekken.

VITIO, *Vitioso &c. V. Vizio &c.*

VITRIO. Glazig, van glas.

Vitriolo. V. Vetruiolo &c.

VITTIMA. Een slagtoffer.

VITTO &c. V. Vivere &c.

VITTORIA. Zege, overwinninge, zegepraal, (victorie.)

acquistar, ostener, baver la vittoria sopra i nemici. De zege, de overwinninge op de vyanden behalen, verkrygen, bevegten.

vittoria memorabile, gloriosa, lieta, incerta, dubbia, piena, sicura. Een gedenkwaardige, heerlijke, blyde, onzekere, twyffelagtige; volkome, zekere of gewisse zege of overwinninge.

caldo, superbo delle sue vittorie. Verhit, hoogmoedig, opgeblaze wegens zyue zege of overwinninge.

Vittorioso. Zeeghaftig, zegepralende, overwinnende.

V. Triumfante.

restar vittorioso. De zege, de overwinninge daar af dragen: zegepralen.

Vittoriosamente. Zeeghaftiglijk, overwinnelijk.

Vittoriare, Vittoreggiare. De zege, overwinninge, (victorie) behalen, verkrygen: zegepralen.

Vittoreggiante. Zegepralend, overwinnend.

VITTOUAGLIA &c. V. Vivere, Vitto &c.

VITUPERARE. Veragten, schelden, versmaden, lalteren, smaad, oneer of schande aandoen, de eer, benemen, afnyden.

Vituperabile, Vituperévole. Veragtelyk, versmadelyk, lasterlyk, schandelyk, enz.

luogo &c. vituperabile. Een veragtelyke, schandelyke, oneerlyke plaats.

Vituperato. Veragt, versmaad, gelasterd, geschonden, onteerd.

me restarebbe vituperata tutta la famiglia. Het geheele gellagt zoude daar door geschonden zyn.

sozzo can vituperato (vituperoso) che sei! Gy vuile, stinkende hond als gy zyt!

Vituperoso. Veragtelyk, schandelyk, versmadelyk, lasterlyk, oneerlyk, enz.

opere, azzioni vituperose. Schandelyke, oneerlyke werken, daden.

morte &c. vituperosa. Een schandelyke, smadelijke dood, enz.

una cosa molto vituperosa. Een zeer schandelyk, oneerlyk, bespottelyk ding.

Vituperosamente. Op een schandelyke, oneerlyke, spottelyke, versmadelyke wyze of manier.

viver, operar; morir, suggir &c. vituperatamente. Schandelyk, oneerlyk, spottelyk, bespottelyk leven, handelen, een smadelijke, versmadelyke dood sterven, schandelyk (met spot en schande) vlugten, wegloopen.

scoprirs, vestirs &c. vituperosamente. Zig schandelyk, oneerlyk, onkuifchelyk ontdekken, onblooten, kleeden, enz.

Vituperio. Veragting, hoon, schande, smaad, bespottung, oneer, enz.

T O M. I.

lode e vituperio. Lof en veragting.

cacciar via uno &c. con vituperio. Iemand met schande en spot wegjagen, verdryven.

vituperio di tutti li Dottori &c. Een schande van alle Geneesheeren, die alle de anderen in schande brengt.

recar, arrecar vituperio. In schande en spot brengen, spottelyk, schandelyk, versmadelyk zyn.

o che vituperio! O wat een schande, wat voor een spot!

scoprir, palesar i vituperi altrui. De schande, oneer van een ander; ook deszelfs schandelyk gebrek, enz. ontdekken.

VIVACE, Vivanda &c. V. Abbasso.

VIVERE. Leven, in 't leven zyn; ook een leven voeden, zig houden, gedragen.

viva Iddio! Leve God!

sio vivo &c! Indien ik leve, zoo God my in 't leven [laat.

fno che vivo. Zoolang als ik leve, myn leven lang.

viver nella mente, memoria di alcuno. In icmands zin, gedagten leven.

egli vive ancora, non vive più. Hy leeft nog, hy leeft niet meer.

questa legge, lingua, usanza &c. vive ancora. Deze wet, spraak of taal, dit gebruik, deze gewoonte enz. leeft nog, dat is, gaat nog in zwang.

viver vita felice. Een gelukkig leven voeren.

viver' insieme. Met malkanderen leven, omgaan.

viver lieto, contento, in pace, riposo. Vrolyk, verge-noegd, in vrede, in vreugde, gerust leven.

viver dolente, sconsolato &c. Treurig of bedroefd, troosteloos, enz. leven.

viver vitirato, viver lungo tempo (lungamente.) Alleen, afgezonderd, lang leven.

viver bene, santamente, honestamente, aa galani'buomo. Wel, heilig, eerlyk, als een braaf en eerlyk man leven, wandelen, zig houden, gedragen.

viver disordinatamente &c. Onordentlyk, ongeregeld leven, een onordentlyk leven voeren, leiden.

viver' in povertà, in necessità, in penitenza &c. In armoede, in nooddrust, in boetvaardigheid leven.

viver' a Dio, alla carne, al mondo, a se stesso. God leven, het vleesch, de wereld, zig zelven leven.

il più bravo buomo, che viva. De wakkerste, braafste man die 'er leeft, die op de wereld leven mag.

Vivere. Leven, dat is, woonen, zig ophouden, onthouden, zyn.

viver' in Roma. In Rome leven, dat is, woonen, zig ophouden, onthouden.

dove vive questo Cavalliere? Waar leeft, dat is, woond, enz. deze Edelman of Ridder?

vivo obligatissimo servitore di V. S. Ik leef, dat is, ben de verpligste dienaar van myn Heer.

mentre che visse Cardinale. Als hy nog Kardinaal was.

viver' amante. Minnend, verliefd leven, zyn.

viver grato. Dankbaar, erkennelyk zyn.

viver sicuro. Verzekerd zyn, leven.

vivi sicuro che &c. Zyt verzekerd dat, enz.

Vivere. Leven, dat is, eeten en drinken, zyn leven doorbrengen, zig onderhouden.

T t t t t

vi-

viver splendidamente, magnificamente, alla grande, da Principe. Heerlyk, treffelyk, statelyk, als een groot Heer, als een Prins leven, zig onthalen.

viver lautamente, bene, viver in festa, in piaceri, alla Carlona &c. In vreugde, vermaak en kortswyl leven, wel leven, in welluft leven.

viver di limosina, di entrate, rendite, del suo. Van aalmoessen, van zyne inkomste of renten, van het zyne leven.

viver di qualche arte o professione. Van eenig handwerk, eenige konst of hanteering leven, zig onderhouden.

viver poveramente, scarsamente, sossilmente, da lesnante. Armelijk, spaarzaam, karig, deun, gierig leven.

viver di herbe, di frutti, di castagne &c. Van kruiden, van vrugten, van kastanien, enz. leven, dat is, zyn leven daar mede onderhouden. *V. Campare.*

viver di speranza. Van hoop leven, zig met de hoop troosten.

vivete e lasciate viver gli altri. Leef en laat andere lieden ook leven, dat is, zoekt uw kost zoodanig, dat een ander daar door geen schade leid.

cosi si può (non si può) vivere. Alzoo kan men, aldus kan men niet leven, voortkomen, bestaan.

il medo di vivere in queste parti. De wyze of manier van leven hier te land.

imparar a vivere, saper vivere. Leeren leven, dat is, kloek, verstandig, wijs, wetend worden, weten te leven.

ob non fanno vivere. Och zy weten niet te leven, dat is, hebbe geen verstand of kennis om hen te betrieten, te gedragen.

Vivere, Vivere. Het leven; ook levensvoorraad, levensbehoefte, levensonderhoud, levensmiddel, leefstogt, (proviant.)

provveduto, provveduto di viveri. Met levensmiddelen, levensvoorraad voorzien, onvoorzien.

il viver al giorno d'oggi. De hedendaagsche wyze of manier van leven.

tanto pe' l mio vivere. Zoo veel tot myn onderhoud, voor myn kost.

per mancanza di viveri si resero. Zy gaven zig, by of uit gebrek van levensmiddelen, over.

città abundante &c. di viveri. Een stad overvloedig, enz. van levensmiddelen, een stad daar alle levensbehoefte goed koop en wel te krygen, te bekomen zyn, een neeringryke stad.

tagliar i viveri al nemico. V. Tagliare.

Vivacchiare. Los, roekeloos en zorgeloos haen leven; ook te naauwer nood bestaan.

Vivente. Levend, levendig; ook *Met.* Wetende, kundig.

vivente il padre. Als de vader leefde, gedurende des vaders leven; ook als hy nog leefde, by zyne levenstyd, by zyn levendig lyf.

questa cosa non è lecita ad buono vivente. Dit is geen levendig mensch geoorlofd.

non voglio esser veduta da niun vivente. Ik wil, begeer van geen levendig mensch gezien te worden.

le lingue &c. viventi. De nog levende, dat is, tegen-

woordige, hedendaagsche spraak of taal, enz. *V. Moderno.*

Eva è madre di tutti li viventi. Eva is de moeder aller levendigen.

Vivace &c. V. Vivo, Vivace.

Vivagno. Lustig, levendig; ook zelf kant. *V. Vivo.*

Vivão. Een vyver, vischvyver, water daar men visch in houdt.

Vivanda. Een spys, een eeten, een geregt, een dragt.

vivande buone, delicate, varie. Goede, lekkere, verscheide spyzen.

vivande grosse, casalinghe. Grove kost, spyzen, huis- of huismans kost.

acconciar, portar, condur, metter &c. le vivande. Despyzen bereiden, opdragen, dezelve (als Hofmeester) voorgaan, opdragen, euz.

Vivandetta. Een ligt spysje, een geregtje.

Vivandão, Vivandiere. Een spyskamer, spinde; ook een marketenter, zoetelaar.

Vivo. Levendig.

esser vivo. Levendig zyn, leven.

pesce vivo, carne &c. vivo. Levendige visch, levendig vleesch, enz.

egli non sa s'egli è vivo. Hy weet zelfs niet of hy leeft.

più morto che vivo, semivivo. Meer dood als levendig, half dood.

tra vivo e morto. V. Sopra.

consegnar uno vivo e morto. Iemand levendig of dood leveren, overleveren.

lasciar vivo. Levendig laten.

vivo vivo. Gansch levendig.

mangiar, divorar, inghiottir, sepelir, immurar, arder, scorticar, sparar, sbudellar, isquassar uno vivo, (rotar vivo.) Iemand levendig vreten, op-eeten, opsnijden, uitweiden, verslinden, begraven, bemuren of tusschen vier muren metselen, verbranden, villen, rabraken, vierendeelen.

Vivo, Vivace. Levendig; ook bevindelyk, gevoelig; ook levendig, wakker, lustig, frisch, enz.

vivi dolori, sentimenti &c. Levendige, dat is, zeer gevoelige, scherpe smarten, enz.

persona viva, spirito (ingegno) vivo, (vivace.) Een levendig, lustig, wakker, of frisch persoon, een levendige, opgewekte geest, scherp verstand, enz.

un color vivo. Een levendige, heldere verwe.

occhi vivaci. Levendige, frisse ooggen.

viva speranza. Levendige hoop.

a viva voce. Met levendige stemme.

baver viva la memoria di qualche cosa. Iets hog in levendige, frisse, versche geheugenis hebben.

viva forza, per viva necessità. Met alle magt, met volkome geweld, door zuivere nood of noodzakelykheid, maar gedwongen.

Vivo. Levendig, enz.

argento vivo. Quikzilver, levendig zilver.

calcina viva. Levendige, ongebluschte kalk.

pietra viva. Levendige steen, dat is, vierkante steen.

legno vivo. Levendig, dat is, brandend vuur, dat is, heldere ligte vlam.

panno vivo. Levendig stof, dat is, dat nog een zelfkant heeft.

linguaggio &c. vivo. Levendige, dat is, tegenwoordig gebruikelijke spraak of taal.

guerra viva. Levendige, dat is, nog in zwang gaande oorlog.

ufficio vivo. Een levendig ampt, dat is, een ampt dat nog voorzien is en niet open staat.

Vivo. Het levendige.

saghiar fin' al vivo. Tot op het levendige vleesch snyden.

ritrarr' uno al vivo. Iemand naar 't leven uitschilderen, afbeelden.

toccar' uno sul vivo. Iemand levendig, op het levendige, dat is, regtschappen en gevoelig treffen en zeer doen.

il vivo della colonna. Het levendige, dat is, de dikte van een zuil of kolom.

il vivo del panno (vivagno.) De zelf kant aan eenig [stof.

lo sento al vivo. Ik bevinde, gevoele het zeer, het gaat my regt ter harten, ik gevoele het innerlijk.

Vivamente, Vivacimento. Levendig, dapper, kloek, lustig, enz.

viventiv' una cosa &c. vivamente. Iets innerlijk, hartelijk bevinden, gevoelen, regt, innerlijk ter harten gaan.

difenderfi &c. vivamente. Zig levendig, dat is, dapper, lustig weeren, verdedigen.

penetrar' una cosa vivamente, (vivacimento.) Een zaak innerlijk doordringen, doorgronden, iets regten wel verstaan.

Vivezza, Vivacità. Levendigheid, kloekheid, enz.

Vivifico. Levendig, lustig maken; ook levendig, lustig.

Spirito vivifico. Een levendige, gaauwe, schrandere geest.

grazia, consolazione &c. vivifica. Levendigmaken- de genade, troost, enz.

Vivificare. Levendig maken.

vivificar' il corpo, l'anima, lo spirito. Het lichaam, de ziel, de geest levendig maken.

Vivificante, Vivificativo. V. Sopra Vivifico.

virtù, grazia, spirito vivificante. Levendigmaken- de kragt, genade, geest.

Vivificato. Levendig gemaakt.

Vivificatore. Een levendigmaker.

Vivificazione &c. Levendigmaking, enz.

Vita. Het leven; ook voedsel, onderhoud; ook levensloop, levensaart, wandel; ook het lyf, den buik.

vita mia! Myn leven!

per vita vostra vi prego. Ik bidde u op uw leven, dat is, op het alderernstigste.

esser', (sar,) conservarsi, lasciar' in' vita. In 't leven zyn, zig in 't leven behouden, in 't leven laten.

avvischiar, splendor, dispensar la vita. Zyn leven wagen, ten besten geven, in de waagschaal stellen.

sorr', (levar,) donar, perdonar &c. la vita. Het leven benemen, geven, schenken.

andar' alla vita. Op lijfen leven gaan.

perder la vita. Het leven verliezen, om 't leven komen, geraken.

passar, consumar la vita in piaceri &c. Zyn leven in vermaak en wellusten, enz. doorbrengen.

uscir di vita, andar, passar' all' altra vita, esser chiamato a maggior vita. Uit dit leven scheiden, tot een beter leven overgaan.

vi va la vita, la pena della vita. Daar staat het leven, de halsstraffe op.

prolungar, finir, terminar &c. la vita. Het leven ver- langen, eindigen, befluiten, enz.

rivocar', ritornar' uno in vita. Iemand weder tot het leven brengen, van de dood op- of verwekken; ook verquikken, verfrissen, laven, gezond maken.

tempo, spazio di vita. Levenstyd, levenslangre.

il fine (termine) della vita. Het einde des levens.

a vita, in vita. Op de langheid van 't leven, zoo lang als iemand leeft.

rendite, cariche &c. a vita, (advitali.) Renteu, amp- ten op de langheid van 't leven: lyftrenten, amp- ten voor zoo lang als men leeft.

menar, regger, sostentar, strascinar &c. la vita. Het leven bestieren, onderhouden, bekommerlijk doorbrengen, enz.

guadagnar, procacciar la vita. Het leven, dat is, de kost, zyn brood, zyn onderhoud verdienen, ou- derhoud bezorgen.

scampar, campar la vita. Het leven behouden, daar af brengen: *V. Campare.*

salvar la vita. Het leven verlenen, redden.

vita parca, sottile, sobria, povera. Een spaarzaam, sober, nugter, arm leven.

menar (sar) buona, cattiva vita. Een goed, quaad leven voeren, leiden.

scriver, legger, imitar &c. la vita di Cristo, e de' suoi Santi. Het leven van Christus en van zyne Heiligen schryven, lezen, navolgen, enz.

vita buona, santa, divota, esemplare, angelica, lo- devole &c. Een goed, heilig, aadagtig of god- vrugtig, voorbeeldig, of stigtelijk, engelagtig, loffelijk, enz. leven.

vita cattiva, mala, scandalosa, empia, corrotta, sca- lerata, pessima, bestiale, sconcia, dissoluta, licen- ziosa, lasciva, lorda, sporca, sozza, impura &c.

Een quaad, boos, ergerlijk of onstigtelijk, god- loos, bedorven, zeer slegt, beestagtig, vuil, onge- bonde, vry of ongetoomd, dartzel, morsig, schau- delijk, onzuiver, enz. leven.

vita austera, aspra, dura, penosa, gravosa, breve, lasa, dolente, acerba, misera, calamitosa &c. Een wreed, streng, hard, moeilijk of pynelijk, be- zwaard, kort, ellendig, arbeidzaam, bezwaar- lijk, treurig, enz. leven.

vita lunga, eterna, beata, felice, riposata, quieta, tranquilla, contenta &c. Een lang, eeuwig, zalig, gelukkig, gerust, vreedzaam, vergenoegd, enz. leven.

buomo di buona, cattiva &c. vita. Een mensch van een goed, quaad, enz. leven, die een goed, quaad, enz. leven voerd, leid.

vita religiosa, solitaria, claustrale. Een geestelijk, cenzaam, klooster leven.

vita civile, politica, cortigiana. Een burgerlijk, staat- of wereldkundig leven, hof-leven.
vita attiva e contemplativa. Een werkend of arbeidzaam en bespiegeland leven.
esser ben' in sulla vita. Zyn lichaam wel dragen, met goede gebaarden gaan.
Vitale. Levendig.
aura vitale, spiriti vitali. Levendige lugt, levendige geesten.
Vitalità. Levendigheid. *V. Vrvice &c.*
Vitto. De levensmiddel, de mondkost, de leefstogt, de levensbehoefte.
il vitto e vestito. De mondkost en kleeding.
Vittouaglia, Vettouaglia. Levensmiddelen, levensbehoeften, levensvoorraad (proviaut.)
Vittouagliere, Vettouagliere. Iemand die levensmiddelen, mondkost, leefstogt verkoopt; ook iemand die daar over gestelt is; ook een Proviantmeester.
Vittouagliare, Vettouagliare &c. Met levensmiddelen, levensbehoefte, mondkost, enz. voorzien, (proviandeeren.)
VIVERRA. Een maarter, wilde marter, wezel.
VIZIO. Een ondeugd; ook een gebrek, onvolmaakt- heid, booze of quade gewoonte of neiging; ook een fout, misslag, schuld.
il vizio della lussuria &c. De ondeugd, boosheid der wellusten, enz.
corregger', mortificar', stirpar' &c. i vizii. De ondeugden, de quade neigingen en genegenheden verbeteren, dooden, uitroeijen, enz.
costui siene (ba) un certo vizio, che &c. Deze kaerel heeft een zeker gebrek, een zekere quade gewoonte aan zig, over zig, dat hy, enz.
questo cavallo ha molti vizii. Dat paard heeft veel gebreken. *V. Magagna, Difetto.*
purche tu non havesti questo vizio. Als gy maar dit gebrek niet had.
un vizio Grammaticale, Ortografico. Een fout of mis- slag tegen de regelmatige letterkoust, tegen de spelkonst.
Viziofo. Ondeugend, bedorven, boos, snood, quaad.
buomo viziofo. Een ondeugd, snood, godloos mensch.
costumi viziofi. Ondeugende, booze, quade zeden.
cavallo &c. viziofo. Een gebrekkig, bedorve paard, enz.
humor &c. viziofo. Quade vogtigheid, enz. ook booze of snoode aart, natuur, inborst.
concesso, costruzione &c. viziofo. Een gebrekkig begrip, een woordschikking die mislagen in zig heeft.
Viziosamente. Op een ondeugende wyze, boos- of quadaardiglijk, snoodelijk; ook gebrekkig, met mislagen.
viver viziosamente. Snoodelijk, in ondeugd leven.
Viziare. Bederven, schenden, verkragten.
viziar la radice. De wortel bederven.
viziar' una vergine. Een maagd schenden, verkragten.
Viziarfi. Ondeugend, gebrekkig, bedorven worden.
Viziato. Dat ondeugend geworden is; ook gelasterd, bedorven, geschonden, verkragt; ook arglistig, bedriegelijk, loos, enz.

viziato di qualche difetto. Met een gebrek besmet.
Viziamente. Op een ondeugende, dat is, arglisti- ge, bedriegelijke, snoode wyze of manier.
VIZZO. Verslensft, verdord, verwelkt, slap; ook rimpelig, enz.
berbe vizze, fiori vizzi. Verslensfte, verwelkte krui- den, bloemen.
poppe vizze e vuote. Slappe, hangende en leege borsten.
vecchia vizza e magra. Een rimpelig, oud en mager wyf, besje.
ULCERARE. Doen zweeren, ettergezwellen ver- oorzaken, het vel ophalen; ook, wouden, quet- sen. *V. Scalfre, Calerive.*
Ulcérato. Bezeerd, gequeest, gewond, met zweten, ettergezwellen.
Ulcerazione. Een ettergezwel of etterbuil, een zwere.
Ulcérse. Vol ettergezwellen, zweren, of zeeren.
ULIGINE. De natuurlijk reuk en vogtigheid der aarde.
Uliginófo. Nat, vogtig, naar de vogtigheid der aarde ruikende.
ULTIMO. De laatste, uitterste.
ultima rovina. Het laatste, uitterste verderf.
ultimo bisogno, ultima necessità. De laatste, dat is, uitterste nood, nooddruft.
ultima sentenza. De laatste uitspraak.
la mia ultima (lettera) di 10. Settembre. Myn laatste, jongste brief van den tienden September of Herfst- maand.
esser l'ultimo in qualche luogo, carica &c. De laatste, dat is, de geringste of minste in eenige plaats, in een amt of bediening zyn.
ecco l'ultima. Zie daar is het laatste, het al.
far l'ultimo. Het laatste maken, dat is, iets heel uit- maken, vervaardigen, volbrengen, enz.
questa è la mia ultima. Dat is myn laatste, daar mede houd ik op.
all' ultimo, in ultimo. Eindelijk, op het laatste, ten- laatste.
ultimo genito, ultimo nato. De laatst geboren.
Ultimamente. Laatstelijk, op het laatste, ten laatste; ook eindelijk; ook nieuwelijks, eerst, jongst.
Ultimare. Eindigen, ten einde brengen, uit- of vol- voeren, voltrekken, besluiten.
ultimar' un negozio. Een handei, een zaak ten einde brengen, uitvoeren, volbrengen.
ultimar' una sentenza. Het laatste vonnis vellen, de laatste uitspraak doen.
ultimar' il commercio disonesto con una. Met iemand eindelijk tot oneerbaarheid geraken; ook het zelve volbrengen.
Ultimato. Geëindigd, ten einde gebracht, voleindigd, volbragt, besloten, enz.
Ultimazione. Eindiging, voleindiging, volbrenging, volvoering, voltrekking, enz.
ULULARE. Huilen.
Ululato. Een gehuil, huilinge.
UMBELICO. De navel; ook het middelste van een- nig ding.
Nota. Dat hier niet gevonden word, zoekt in *H.* en *O.* als *Umile &c. V. Humile; Umbra &c. V. Ombra &c. Uncia &c. V. Oncia &c.*

U N C I N O, *Oncino*. Een haak, kram, houwvaft. *attaccar l'uncino ad una*. Eenen beflapen. *V. Attaccare. baver le mani a uncino*. Kromme vingers hebben, dat is, gaarne fteelen.

U n c i n e l l o, *Oncinello*, *Uncinetto*, *Unciglio*. Een kleiue haak, een haakje, krammetje. *V. Afsola*.

U n c i n á t o, *Uncinúto*. Krom of haakswyze gebogen, haakagtig.

ancore uncinatate. Kromhakige ankers.

mani uncinatate (uncinute). Kromme, haakagtige, diefagtige vingeren of handen.

U n c i n a r e, *Uncicare*. Met een haak, kram of houwvaft aanhegten, aanhaken, vaftmaken; ook haakswyze buigen, krommen.

U N D I C I, *Undeci*. Elf, (een getal.)

U n d i c e f i m o. De elfde.

U N G A R O. Een Hongaar; ook een ducaat, enz. *V. Ongaro*.

U n g a r í n a. Een rok die men over het wambus trekt, alzoogenaamd.

U N G E R E, *Unto &c. V. Ugnere*.

U N G H I A, *Ongbia*, *Ugna*. Een nagel van de vinger; ook een klaauw; ook de hoof van een os of paard.

tagliar &c. le unghie. De nagels af snyden, korten.

spiccar qualche cosa colle unghie, andar' adusso ad uno colle unghie &c. Iets met de nagels afkrabben, iemand met de nagels in 't aangezigt slaan.

unghia del cavallo. De hoof van 't paard.

unghia della gran bestia. Elandsklaauw.

unghia fessa, soda, dura, tenera. Gefplete, geflote (ongefplete) klaauwen, harde, weke, zachte hoof.

U n g h i e t t a. Een kleine nagel, klaauw, een nageltje, klaauwtje.

U n g h i a t o, *Unghiúto*. Dat nagelen; ook klaauwen heeft.

U N G U E N T O &c. *V. Ugnere*.

U N I C O, *Univerfale &c. V. Abbaſſo*.

U N O. Een.

un' anno &c. Een jaar, enz.

non te ne darei un ſoldo. Ik zoud' er u niet eenen ftuiver voor willen geven.

caminar' &c. a uno a uno. Een voor een gaan, enz.

raccontar le cofe, nominarle &c. a una a una. De zaken een voor een na vertellen, noemen.

non ne ſcampò pur uno. Daar is 'er niet een van geko-
[men.]

far di due cofe una. Van twee dingen een maken.

un ſolo. Maar een, een alleen.

di tutte le altre queſta una (ſola) farà mia. Van alle de anderen zal deze eene myn, of de myne zyn.

dormiamo in un letto, habbiamo una malattia &c. Wy ſlapen op een bedde, wy hebben eene (eenerley) ziekte, enz.

tutti ad una voce gridarono. Zy ſchreeuwen altemaal met eene ſtem (een pariglijk.)

U n o, *un certo*. Een, iemand, een zeker.

egli è un grand' uomo. Hy is een groot, voornaam, hoogbegaafd man.

queſta è una bella cofa. Dat is een ſchoone zaak.

queſto è un vino eccellente. Dat is een uitnemende, goede wyu, enz.

ſu già un Rè, il quale &c. Daar is voor deze, eertyds een Koninggeweelt, welke, enz.

un mio amico. Een van myne vrienden.

un poco di pane &c. Een weinig broods, enz.

davmi una penna. Geef my een pen, ſchryfpen.

un' altra volta. Op een andermaal.

un certo Cavalliere. Een zeker Edelman, Ridder.

un Pietro N. N. mi diſſe. Een zeker Pieter N. N. heeft my gezegd. *V. Tale*.

fate una cofa. Doe een ding.

ſe uno diceſſe. Als iemand zoude zeggen.

quando uno opera in queſto modo. Als iemand op deze wyze doet, handeld.

potrebbe valer' un dieci miſſa ſcudi. Het zoude tien duizend kroonen waardig kunnen wezen, dat is, ontrent tien duizend kroonen, enz.

come diſſe uno, (qualcheduno). Gelijk als iemand eens gezegd heeft, dat is, die ik niet noemen mag.

U n o, *l'uno*, *e l'altro*. De een en de ander, het een en het ander; ook beide.

ci vuole l'uno e l'altro. Beide behoorende daar toe.

nè l'uno, nè l'altro. Nog den een, nog den ander.

davmi dell' uno e dell' altro. Geef my van 't een en van 't ander, geef my van beide.

prenderſi piacere l'uno dell' altro. Malkanderen vermaken, elkanderen met luſt en vermaak genieten.

ſi amano, ſcrivono &c. l'uno all' altro. Zy beminnen, ſchryven, enz. malkanderen.

l'uno lo dica all' altro. Den een zegt het aan den ander.

hor l'uno, hor l'altro. Nu den een, dan den ander.

paſſar da un luogo all' altro, voltarſi da un lato all' altro. Van de eene plaats na de andere gaan, zig van de eene zyde na de andere wenden, keeren.

prender l'uno per l'altro. 't Een voor 't ander nemen.

ſepararſi l'uno dall' altro. Zig van malkanderen afzonderen, ſcheiden.

gli uni e gli altri erano buoni ſoldati. Zy waren beide (van weerkanten) goede ſoldaten, krygsknegten.

chi una cofa dice, chi un' altra. Den een zegt dit, den ander dat.

mi è tutto uno. Het is my alles eens, een ding.

il dir queſte parole ed il ſerrar la porta era tutto uno. Dit te zeggen en de deur toe te fluiten was een ding, dat is, geſchiede te gelijk.

metter le ricchezze in uno, congregarſi in uno. De goederen of rykdommen by malkanderen, byeenwerpen, zig verzamelen.

U n á n i m e. Eendragtig, eenmoedig, eensgezind, van een hart, van een wil.

U n a n i m i t à. Eenmoedigheid, eendragtigheid, eensgezindheid, dat van een hart, en een wil is.

U n i c o. Eenig, alleen, enkeld.

unico figliuolo, ſpoſo unico. Eenige zoon, eenige bruideunica ſperanza. Eenige, enkelde hoop. [gom.]

eſſer, vantarſi &c. unico in qualche arte. In een konſt: de eenige of eenigſte zyn, dat is, zyns gelyken niet hebben.

U n i c a m e n t e. Eeniglijk, enig alleen.

U n i c o l ó r e. Eenverwig, van eenerley verwe.

U n i c o r d e. Eenhartig, enig; ook eenzydig.

Unicorno. Een eenhoorn. *V. Alicorno.*
Unifoglio. Een blad (een kruid.)
Uniforme. Eenvormig, gelijkvormig, gelijk, het een als her ander. *V. Conforme.*
esser uniforme. Eenvormig, gelijkvormig zyn.
Uniformemente. Eenvormiglijk, gelijkvormiglijk.
Uniformità. Eenvormigheid, gelijkvormigheid, gelijkheid.
Uniformare. Eenvormig, gelijkvormig maken.
uniformar' i suoi costumi con quelli degli altri. Zyne zeden met die van andere gelijkvormig maken.
Uniformato. Eenvormig, gelijkvormig gemaakt.
Unigenito. Eengeboren, eenig geboren.
figliuolo unigenito. V. Sopra.
Unire. Vereenigen; ook gelijk, effen maken; ook te zamen of byeen voegen, te zamen of tegen malkanderen stooten.
Unirsi. Zig vereenigen, een verbond of gezelschap ma-
unirsi con Dio. Zig met God vereenigen. [ken.
unirsi con uno. Zig met iemand vereenigen, zig in verbond en verdrag inlaten.
unirsi gli esserciti. De krygshereen te zamen stooten.
Unito. Vereenigd.
esser', star' unito con Dio. Met God vereenigd zyn.
andar' unito con uno. Met iemand gelijk, eenparig, eendragtig gaan.
le Provincie Unite. De Vereenigde Nederlanden, Landschappen.
Unitamente. Eenmoediglijk, eendragtelijk, eenpariglijk; ook te gelijk, te zamen.
andar' caminar unitamente con uno. Eenmoedig, gelijk, eenparig met iemand gaan, wandelen.
Unione. Eendragt, eendragtigheid, eenparigheid.
viver' in unione. In eenigheid, eendragtig leven.
Unità. Eenigheid, herenkel getal.
Unitivo. Vereenigend, dat kragt heeft om te vereenigen, of dat in de vereeniging bestaat.
virtù unitiva. V. Sopra.
amor' unitivo. De vereenigende liefde.
via unitiva. De weg der vereeniging.
Universo. Al en heel, zonder uit te zonderen; ook het geheel, de wereld, hemelen aarde.
l'universo. Alle volkeren (natiën.)
Iddio cred' l'Universo. God heeft de wereld, het geheel al geschapen.
per tutto l'Universo. Door de gansche wereld.
Universale. Algemeen, gemeen, dat van alle dingen is, of gezegd kan worden.
un male universale. Een algemeen quaad.
un rimedio, medicina &c. universale. Een algemeen middel, algemeene artseny, enz.
dottrina, scienza universale. Een algemeene leere en wetenschap.
un' uomo universale. Een algemeen mensch, die alles of van alle dingen weet en kan.
Universalmente. In 't gemeen, doorgaans, gemeenlijk.
esser universalmente amato ed applaudito. Van alle en een ygelijk in 't algemeen en doorgaans bemiud en geprezen worden.
Universalità. Algemeen wezen, het wezen in 't gemeen.

Università. De vergaderde menigte van alle dingen, ook de hoogeschool; ook een gild.
l'università d'un' arte. Het gild of meesterschap van een handwerk, het gansche handwerk.
UNQUA. Ooit, eenigmaal.
UNTO, Untume, Untuoso &c. V. Ugnere &c.
VOCB Woord, stemme, geluid, toon, keurstemme.
voce grossa, rauca, terribile, borribile, contr'afatta &c.
 Een grove, heefche, bedompte, schrikkelijke, nagemaakte, enz. stemme.
voce grave, signorile, delicata, bella, modesta, chiara, humile. Een sterke, heerschende, teedere, schoone, zedige, klare of heldere, nederige stemme.
voce angelica, divina, dolce, chiara, risuonante, sonora.
 Een engelagtrige, goddelijke, lieffelijke, heldere, wedergalmende, welluidende stemme.
voce debole, piccola, languida, interrotta, dolorosa, sospiriosa, tremola, tremante. Een zwakke, kleine, flauwe, gebroke, pynelijke, zugnende, bevende stemme.
voce alta, gagliarda, distinta. Een hooge of harde, luide, vrolijke, uirdrukkelijke stemme.
voce bassa, sommessà, frastagliata, feminesca, bambinesca &c. Een lage, nederige, stamelende, vrouwagtrige, kinderlijke, enz. stemme.
gridar, dir &c. ad alta voce. Met een luide stem schreeuwen of roepen, zeggen, enz.
alzar la voce. V. Sopra.
siffinger, sforzar, strascinar, tirar la voce. De stem sterk doordringen, de stem dwingen, de stem trekken.
tutti ad una voce gridarono. Altemaal schreeuwen zy met een stemme, eenpariglijk.
a voce, in voce. Met de stem, dat is, mondeling.
una sonata &c. a sei voci. Een stuk op zes stemmen.
elegger &c. a voce. Mondeling, dat is, met geen keurstemmen verkiezen.
chiamar', muscar' &c. a voce. Mondelijk roepen, een stemgezing maken.
informar' uno a voce (a viva voce.) Iemand mondeling berigten, onderregten, mondeling berigt doen.
informar li giudici, portar le sue ragioni &c. in voce. Den Regter mondeling berigten, zyne redenen en oorzaken mondeling voordragen, voorstellen.
perder la voce. De stem verliezen; ook geen keurstem meer hebben.
voce attiva e passiva. De stem tot de verkiezing en om verkozen te worden.
dar la sua voce. Zyne stemme geven.
Voce. Het woord, de spraak, de rede, het gezeg, het geroep, geschreeuw.
dar, sparger voce. De stem uitgeven.
corre voce, che &c. De spraak, het gezeg, het geroep gaat, men zegt overal dat, enz.
voce del popolo, voce di Dio. De stemme, het geroep des volks is de stemme Gods.
Voce. Een woord.
questo s'intende ultrimente che la voce (il vocabolo) non suona. Dat word anders verstaan als het woord luid.
voce (vocabolo) primitivo, derivativo, semplice, composto &c. Een stamwoord, afgeleid woord, eenvoudige woord,

woord, zamengefteld of verdubbeld, enz. woord.
Vocabolo. V. Sopra.
Vocabolario. Een woordenboek.
Vocale. Dat met of door de ftemme gefchied, of tot de ftem behoord; ook mondelijk; ook een klinkletter.
orazione vocale. Een mondelijk gebed.
musica vocale. Een gezang van ftemmen, dat is, van zingen.
informazione &c. vocale. Mondeling, mondelyk berigt, enz.
Vocalmente. Mondeljk, met de ftemme.
pregar, musicar vocalmente. Mondelyk bidden, zingen.
informar &c. vocalmente. Mondelyk berigten, enz.
Vocare. Roepen, beroepen, vergaderen, befcheiden, dagvaarden. *V. Chiamare.*
Vocante. Roepend, beroepend, dagvaardend, enz.
Vocato. Geroepen, beroepen, befcheiden, gedagvaard.
esser vocato a qualche stato, religione, ministero. Tot eenige ftaat of ftand, tot een klooster leu, tot eenige dienst beroepen worden.
molli sono i vocati, ma pochi gli eletti. Veele zyn geroepen, maar weinig uitverkooren, enz.
Vocazione. Een beroep.
attender' alla vocazione. Zyn beroep afwagten.
questa è la mia vocazione. Dat is myn beroep.
Vociferare. Schreeuwen, roepen, groot geroep, gefchreeuw, misbaar maken; ook *Met.* Pochen, fnoeven.
V O G A. Roep, gerugt; ook in zwang, in gang.
esser' in voga, baver voga. In zwang, in gang zyn, gebruikelyk zyn. *V. Fiorire.*
V O G A R E. Roeyen, aan de riemen trekken.
ogni uno voga alla galeotta. Een yder roeit op de wyze der galeyen, na zig, dat is, een yder zoekt, be-
 tragt zyn eigen nut en voordeel.
Vogata, Vogada. Een trek, streek of slag met de riemen.
dar' una vogata. Eens roeyen, aan de riemen trekken.
Vogatore, Vogadore. Een roeyer; roeyknegt.
V O G L I A &c. V. Volere &c.
V O I. Gy. *V. Io, Tu &c.*
una cosa da dirle voi Een ding dat gy heet, (wy zeggen) een ding dat hans heet, dat is, uitnemend, kostelyk, zeer goed.
V O L A R E. Vliegen. *Met.* Gezwind, spoedig, ras voortgaan.
andar volando. V. Sopra.
venir volando. Vliegend, dat is, zeer ras, spoedig komen.
la barca vola. Het fchip vliegt, dat is, vaart ras voort.
il tempo vola. De tyd vliegt, dat is, vergaat, loopt haastig weg.
volar col cervello. Met het brein vliegen, dat is, veel-
 derhande gedagten hebben.
Volante. Vliegend.
compagnia squadra volante. Een vliegende fchare, bende (compagnie) krygsvolkeren.
sotto sigillo volante. Onder een vliegend, dat is, niet geflote, ope zegel.
Volarina. Een zomervogel.
Volatile, Volatico. Vliegend, vlugtig; ook ongestadig, onftandvastig, onbestendig; ook gevleugelt, gevo-
 gelt.

fale volatile. Vlugtig zout.
i volatili. Het gevleugelte, gevogelte.
un' uomo volatile. Een ongestadig, wispelturig, onftandvastig mensch.
Volata. Een vlugt.
un tiro di volata. Een blinde fchoot in de lugt, een misfchoot. *Met.* Een aanslag die niet aangegaan is, die mislukt is.
Volatina. Een vliegend gaas in de zomer; ook een vliegend zaad, boksbard genaamd, enz.
Volatica. Wildvuur, fpringvuur, gefpikkelde fchurft-
 heid in het aangezigt, gelijk lazery.
Volo. Een vlugt, uitvlugt.
a volo. Vliegend, fluks.
levarsi a volo. Opvliegen.
andar fene a volo. Wegvliegen.
dar' il volo. Laten vliegen, wegvliegen, opfchieten om te laten vliegen.
Volazzare &c. V. Svolazzare &c.
V O L C A N O. Vuleanus, de God des vuurs; ook een verbrandende berg zoo genaamd.
V O L E R E. Willen, willen hebben, begeeren; ook verlangen, wenschen, in de zin hebben, iemand believe.
volere una cosa. Iets willen hebben.
egli vuole e non vuole. Hy wil en wil niet.
mi ha voluto ammazzare. Hy heeft my willen ombren-
 gen, vermoorden.
non voglio che tu &c. Ik wil, ik mag niet hebben dat gy, enz.
sel vò (voglio) dire. Ik wil het u zeggen.
volesse Iddio, voglia Iddio che &c. God gaf, God ge-
 ve, enz.
voglia o non voglia. Hy mag willen of niet.
S. Maestà volle che &c. Zyne Majesteit heeft gewilt, dat is, bevelen dat, enz.
volerla per uno. Het voor iemand willen, dat is, voor iemand opnemen, verdedigen willen.
sentimise tu voi, sentitemi se volete. Hoor my, zoo gy wilt, hoor naar my, zoo gy begeert.
non m'interromper se tu vuoi. Val my niet in de reden, zoo't u beliefd, zoo gy wilt.
tacci se tu vuoi. Zwyg, zoo gy wilt, ik bid u zwyg ftill.
così vogliono le leggi. Alzoo willen, bevelen de wetten.
così vogliono, così vuole il padrone. Zoo willen zy het hebben, zoo wil het de Heer hebben.
fia &c. come si voglia. Laat het zyn, enz. zoo als het qual &c. si voglia. Hy zy, enz. die hy wil. [wil.
in qualsvoglia maniera. Op allerley wyzen of manie-
 ren die iemand wenschen mogt.
voler' (bene) ad uno. Iemand wel willen, iemand be-
 minnen.
la fortuna gli vuole. Het geluk wil hem.
voler male ad uno. Iemand quaad willen, quaad toe-
 wenschen.
esser ben' o mal voluto da uno. Van iemand gehaat, qua-
 lijk gewilt worden.
vorrei (baver') uno che &c. Ik wilde wel gaarne een hebben die, enz.
vorrei anaare &c. Ik wilde gaarne gaan, enz.

vog-

voglio (vorrei) più tosto, (vorrei inanzi) morire che &c.
Ik wil, wilde liever sterfen als, enz.
non ti vorrei così scrupoloso &c. Ik wilde u zoo naauw,
enz. van gewisse niet hebben.
voglio che andiamo a spasso insieme. Ik wil dat wy met
malkanderen gaan wandelen.
voglio che ceniamo al fresco. Ik wil dat wy in de koelte
ons avondmaal houden.
Aristotele volse che il mondo fosse ab eterno. Aristoteles
heeft gewilt, gemeent, geleert dat de wereld van
eeuwigheid was.
così vogliono i Dottori. Zoo willen, dat is, leeren,
schryven de geleerden.
questa cosa non vuol esser fatta così. Dit wil, dat is,
moet alzo niet gedaan worden.
simili persone si vorrebbero arder vive vive. Men zoude
zoodanige luiden levendig moeten verbranden.
*li comandamenti di Dio vogliono esser fatti e non predi-
cati o recitati solamente.* De geboden Gods willen,
dat is, moeten, zullen gehouden, en niet maar
gepredikt en verkondigd worden.
chi ha fa fare con Tosco non vuol esser losco. V. Tosco.
ci vogliono dinari. Daar wil geld toe zyn, daar behoort
geld toe.
*che vuol dir questo? Wat wil dat zyn, zeggen? wat
beduid dat, wat zal dat zyn?*
tu vuoi dire &c. Gy wilt zeggen, enz.
bacchetta o verga che vogliamo dire. Een garde of roe-
de zoo als men het noemen wil.
questa cosa vuol esser la tua rovina. Deze zaak wil, zal
uw verderf zyn.
Volere. Het willen of begeeren, de wil, begeerte,
mening, het voornemen.
sentir' il voler di uno. Iemands wil of begeerte hooren,
zyne mening vernemen, verstaan.
egli condescende a tutti li suoi voleri. Hy bewilligd hem
in alles, hy is hem in alles te wille.
centro il suo volere. Tegen zyn wil of begeerte.
far il volere d'uno. Iemands wil of begeerte doen, vol-
brengen.
Volentieri, Volontieri. Willig, gewilliglijk, gaarne.
far' una cosa, vederla &c. volontieri. Iets gaarne,
gewilliglijk doen, zien, enz.
più che volentieri, molto volontieri. Zeer gewilliglijk,
heel gaarne, van herten gaarne.
rispose che volentieri. Hy antwoorde zeer gaarne,
gewilliglijk.
mal volentieri. Ongaarne; onwilliglijk, met mis-
noegen.
questo legno è volentieri e solo da vermi. Dit hout is gaar-
ne van de wormen gekwaagt, in dit hout komt de
worm gaarne.
Volontierso. Willig, gewillig.
Volontà. Wil, wille.
*la volontà di Dio ha da esser la norma delle azzioni hu-
mane.* De wille Gods moet de rigtsnoer van het
doen en laten der menschen zyn.
far la volontà di uno. Iemands wille doen.
con volontà del padre. Met de wille des Vaders, met 's
vaders wille.

buona volontà e triste gambe. V. Gambe, Triste.
a vostra volontà. Naar uw wil.
di volontà. Met willen, willig, gewillig, vrywil-
lig, gaarne, ongedwongen.
di pari volontà. Met gelijke wil, eenmoediglich, een-
pariglijk, cendragelijk.
volontà mala, perversa. Quade, booze, verkeerde wil.
Volontario. Willig, gewillig, vrywillig, die iets
uit zig zelve, uit eigen beweginge doet.
morte volontaria. Gewillige, vrywillige dood.
**povertà volontaria, digiuno volontario, penitenzia vo-
lontaria.** Vrywillige, gewillige armoede, vasten,
vrywillige boete of penitentie.
dilettazione, polluzione &c. volontaria. Vrywillige
verlustiging, besmetting, enz.
Volontario. Een, vrywilliger, een vrywillige soldaat of
ruiter.
Volontariamente. Gewilliglijk, vrywilliglijk.
Voglia. Wille; ook lust, begeerte, verlange (voor-
aumentlijk tot vleeschelijke dingen.)
contro la mia voglia. Tegen myne wil.)
baver voglia di ridere, di far qualche altra cosa &c.
Lachen of wel iets anders willen doen, lust hebben
om te lachen of wel iets anders te doen.
cavarsi (trarsi) la voglia. Zyne lust boeten, zyn be-
geerte vervullen.
esser (star) di mala voglia. Niet wel te vrede, onver-
genoegd zyn.
di buona voglia. Zeer gaarne, gewillig.
*voglia sfrenata, disordinata, amorosa, accesa, bramo-
sa, arrabbiata, ostinata &c.* Ongetoemde, onge-
regelde, verliefde, verwoede, razende, hartnek-
kige, enz. begeerte.
voglia da donna gravida. Een zwangere vrouwelust;
ook een moederteken.
baver voglia. Lust, begeerte hebben; ook geil, hit-
sig zyn.
accender la voglia, far voglia ad uno. Iemand lust ma-
ken, geven, verwekken; iemand bewegen, aan-
lokken.
morir di voglia. Van begeerte en vleeschelijk verlau-
gen sterfen, dat is, zeer begeerig zyn.
venir voglia ad uno. Iemand lust, begeerte aankomen.
mi venne voglia di &c. My quam lust aan, ik kreeg
lust, begeerte om, enz.
questo farebbe venir voglia a' morti. Dat zoude de doo-
den tot lust verwekken.
Vogliuzza. Een kleine lust of begeerte.
Voglioso. Begeerig.
VOLGARE &c. V. Volgo.
VOLGERE. Rollen, wenden, draayen, omkeeren,
wentelen, omdraayen, enz. **V. Voltare &c. Ri-
volgere &c. Svolgere &c.**
volger' il viso, gli occhi, il collo. Het aangezigt om-
keeren, wenden, de oogen verdraayen, den hals
omdraayen.
volger' i passi verso qualche luogo, volgerli indietro. Ei-
gens na toe gaan willen, te rug gaan.
volger' il cavallo. Het paard zwenken, wenden,
keeren.

volger' un arco. Een boog of gewelf optimmeren, opbouwen.
volger' (voltar) un' habito &c. Een kleeid, enz. keeren, omkeeren.
le ruote volgono. De raderen draaijen, loopen om.
volger' il pensiero, l'animo a qualche cosa. De gedagten, het gemoed ergens op wenden.
volger' (andar volgendo) seco molte cose. Veele dingen by zig zelve denken, overdenken, overleggen.
volger le parole in contrario senso. De woorden in een verkeerde zin trekken, draaijen, verdraaijen.
volger' uno al suo partito. Iemand tot zyne party brengen, op zyne zyde draaijen, brengen.
non lasciarsi volgere. Zig niet laten wenden, dat is, vervoeren, misleiden, bewegen.
questa acqua volge molti mulini. Dit water draaid veele molens om.
volger (volar) sassi &c. Steenen, enz. wentelen, omwentelen.
Volgersi, Voltarsi. Zig wenden, draaijen, omwenden, omdraaijen, zig wentelen, omwentelen, enz.
volgersi in un' altro lato. Zig op een andere zyde wenden, keeren, zig omkeeren.
volgersi per il letto. Zig in 't bed omwentelen.
volgersi ad uno. Zig tot iemand wenden of keeren.
volgersi ad altre facende. Zig tot andere bezigheden wenden, keeren, begeven.
volgersi alle lascivie &c. Zig tot ontugtigheid wenden, onkuisch worden, zig tot onkuisheid begeven.
volgersi attorno (intorno) a qualche cosa. Zig ergens over omwenden, omkeeren, omdraaijen.
le ruote si volgono attorno alli loro assi. De raderen draaijen zig, gaan rondom hunne assen.
per ogni fuscella che gli si volge tru' piedi bestemina Iddio. Om een halmtje dat hem onder de voeten komt lastert hy God.
Volga. De rand of hoepel van een rad.
Volto. Gewend, gerold, gekeerd, omgekeerd, gedraaid, gewenteld, omgewenteld, enz. *V. Voltato.*
egli volto a compagni disse &c. Hy tot zyne gezellen gewend, gekeerd, zeide, enz.
una casa volta verso Oriente. Een huis tegen het oosten, oostwaarts gelegen.
Volgimento. Wending, omwending, omkeering, omdraaijing, enz.
Volta. Omkeering in de rondte, een kring; ook een omtrek, kring; ook een rye, ordening, hoop volks; ook een gang; ook de plaats daar men na toe gaat.
far volte col cavallo, maneggiarlo in volte. Kringen, rondtens maken met een paard, een paard in 't ronde of kringwyze beryden.
dar volte per il letto. Zig in 't bed omwentelen.
dar' una volta, voltarella. Omgaan, een klein weinigje wandelen gaan.
diamo una volta. Laat ons eens wat gaan wandelen.
dar volta, dar di volta. Rondom de hoeken loopen, dat is, vlugten, wegloopen; ook wederkomen.
andar in volta. Rondom gaan, loopen, omzwerven.
le guardie &c. vanno in volta. De wagten gaan rond, zy doen de ronde.

T O M. I.

better' &c. in volta. In de rondte omdrinken, enz.
V. Ronda &c.
correre in volta. Omloopen, rondom loopen, in de kromte, met bogten loopen als de hazen.
mandar' in volta. Aan alle hoeken omschikken.
tor la volta ad uno. Iemand ergens in voorkomen, voorloopen, iemand de pas ergens in affuyden.
la volta di Roma, alla volta di Roma &c. De weg na Rome, tegen Rome, enz.
il Sign. N. s'incamina verso quella volta. De Heer N. reilt, trekt na dat land, wend zyne reize daar heen.
la volta della Luna. De omkeering van de Maan.
quando verrà a lu mia volta. Als het aan my zal komen, als het myn beurt zal worden.
dar la volta alcanto. Om den hoek rondom loopen.
Met. Een zot worden.
il vino da (piglia,) la volta. De wyn slaat om, word kantig.
Volta, Volto. Een boog, een gewelf; ook een gewelfde kamer of vertrek; ook een kelder. *V. Arco.*
fabrica, stanza fatta a volta (volto.) Een gewelft gebouw, gewelfde kamer.
una carrozza &c. a volto. Een koetswagen boogs- of gewelfswyze gemaakt, enz.
volto della carrozza. Het verhemelte van een koets.
volte piene di preziosissimi vini. Kelders vol kostelike, goede wynen.
Volta. Maal, reis. *V. Tratto.*
la prima volta. De eerstemaal, de eerste reis,
una volta. Eenmaal, eene reis.
una sol volta. Maar eenmaal, maar eens.
due, tre &c. volte. Twee, drie, enz. maal.
più volte, assai volte, parecchie volte. Meermaals, veelmaals, dikwijls of dikmaals.
alquante volte. Eenige, ettelijke reizen, ettelijke maal.
quante volte? Hoe dikwijls, dikmaals, menigmaal?
tante volte. Zoo veelmaals, dikmaals, menigmaal.
delle volte, alle volte, tal volta, qualche volta. Bywelen, onderwylene, zomwylene, zomtyds.
in quella volta. Doenmaals, te dier tyd.
un'altra volta. Een ander maal, op een ander maal.
altra volta. Voor dezen, in andere tyden.
alla volta. Op eenmaal, eene reis.
ottanta &c. alla volta. Tagtig op eenmaal, yder reis tagtig, enz.
un scudo &c. per volta. Een kroon, enz. opeenmaal of op een yder reis.
ogni volta, (ogni qual volta,) lo ricercaffe il bisogno. Waaneer, zoo dikwijls, zoo menigmaal als het de nood zal vereischen.
lo institui' berede ogni volta che morisse smogliato. Hy heeft hem tot erfgenaam aangestelt, by zoo verre hy zonder vrouw quam te sterven.
Voltare. V. Sopra. V. Volgers. Ook veranderen, verwisselen, verkeeren.
volar la ruota, lo spiedo &c. Het rad, het spit wenden, omwenden, draaijen, rondom draaijen.
volar la crudeltà in affetto. De wreedheid in liefde veranderen, verwisselen.
volar le spalle, la schiena ad uno. Iemand de schouders,

V V V V V

ders, de rug toewenden, roekeeren.
voltar la faccia. Het aangezigt omkeeren.
Voltato, Vulto. Gekromd, gebogen; ook gewelfd; ook gewend, gekeerd, gedraaid. *Met.* Genegen, toegedaan, enz. *V. Volto.*
egli era tutto volto ad accarezzarla e baciarla. Hy was ganfch gewend, gekeerd, dat is, genegen, toegedaan om haar te ftreelen en te kuffen.
doffo voltato (concamerato) del cavallo. Een ingeboge, ingevalle, ingerede, diepe rug van een paard.
Voltaia. Een wending, omwending, omdraaijing. *in due volate di spiedo sarà arrosto.* In twee omdraaijingen van het spit zal het gebraden zyn.
Volteggiare. In de rondte loopen, ryden, op het paard rondom springen. *Met.* Rondom loopen, omrennen.
Volteggiane, Volteggiane. Een die in de rondte loopt, die op het paard rondom springt.
Volteggiana. Een ronderfprong op het paard, een loop in het ronderf.
Volteggiamiento, Volteggio. Het rondom springen op het paard, het loopen in het ronderf.
Vololare, Avvololare. Wentelen, omwentelen, rondom wentelen, afwentelen, tuimelen, enz.
vololar' una pietra. Een fteen wentelen, omwentelen, afwentelen.
vololar' giù nella valle. In het dal of valey afvallen, af tuimelen.
chi ci vololarà la pietra dall'uscio del monumento? Wie zal ons den fteen des grafs afwentelen?
Vololarfi. Zig wentelen, omwentelen, rondom wentelen.
vololarfi per il (nel) fango, per il letto, per le berbe &c. Zig in de drek, in 't bed, in 't gras omwentelen.
vololarfi ne' i vizii, nelle fozzure carnali. Zig in de boosheden en vleefchelijke vuiligheden weurleu, omwentelen.
Vololato, Avvololato. Gewenteld, omgewenteld.
Vololanti. Wentelend, omwentelend.
Apelle dipinto vololanti il cavallo d' Alessandro. Apelles heeft het paard van Alexander wentelend, tuimelend gefchilderd.
Vololanti, vololamento. Wenteling, omwenteling.
VOLGO. Het gemeene volk, het graauw, het gepeupel, het janhagel.
favola del volgo. *V. Favola.*
volgo sciocco, baffo, vile, ignorante, cieco &c. Het zot, dwaas, flegt, veragt, onwetend, blind, enz. volk, gepeupel.
Volgaccio. Het janhagel, het graauw, het gepeupel.
Volgare. Dat tot het gemeene volk behoort, gemeen, algemeen; ook een gemeene landfpraak of taal.
case volgari. Gemeene, flegte dingen of zaken.
lingua volgare. Gemeene landfpraak of taal.
libro &c. volgare. Een boek, enz. dat in de gemeene landfpraak befchreven is.
tradur qualche cosa in (lingua) volgare. Iets in de gemeene landfpraak of landtaal overzetten, vertalen.
scritto composto, tradutto &c. in volgare (in commun volgare.) In gemeene landfpraak gefchreven, opgefcheld, overgezet, vertaald, enz.

parlar &c. volgare. Een flegte, gemeene mans taal of fpraak.
gente volgare. Gemeen volk, gemeene luiden.
buono volgare. Een gemeen man.
penfieri &c. volgari. Gemeene, flegte gedagten, enz.
l'opinione, proverbio, motto &c. volgare. Het algemeen gevoelen, gemeene fpreekwyze, een gemeen woord.
i volgari. Het gemeene volk, de gemeene man, het gepeupel.
Volgarmente. Gemeenlijk, naar of volgens de gemeene wyze of manier.
quello che noi volgarmente chiamiamo N. &c. Het gene dat wy gemeenlijk N. noemen.
parlar, fcrivere &c. volgarmente. Naar of volgens de gemeene wyze of manier, gelijk als het gemeene volk fpreekt, fchryft, enz.
Volgarità. *V. Sopra Volgo.* Dat is, de gemeene man, het gemeene volk; ook dat het gepeupel, enz. betaamt of pakt.
rimoto dalla volgarità. Van het gemeene volk afgezonderd, afgefcheiden.
Volgarizzare. In de gemeene fpraak of taal overzetten.
volgarizar fedelmente, bene, di parola in parola. Getrouwelijk, wel, van woord tot woord overzetten, vertalen.
Volgarizzatore. Een overzetter, vertaaldler (in de gemeene moeder- of landfpraak of taal.)
VOLGO &c. V. Voltare &c.
VOLONTA', *Volontario &c. V. Volere &c.*
VOLPE. Een vos. *Met.* Een argliftig, loos, doortrapt menfeh.
volpe vecchia, affata. Een oude, looze vos.
anche delle volpi si prendono, alla fine le volpi si trovano in pellicceria. Daar worden ook wel oude vossen gevangen, zy worden eindelijk in de bontwerkers winkel gevonden, dat is, looze en argliftige menfchen worden ook wel betrapt, bedrogen.
pelle di volpe. Voffehuid.
coda di volpe. Voffeftaart.
Volpetta, Volpicella, Volpino, Volpato. Een jongvos, een vosje.
Volpone, Volpacchio. Een arge, oude en looze vos.
Volpina. Een voffehol, voffeufst.
Volpino, Volpigno. Van de vos, vossen aart.
di natura volpina. Van de natuur of aart der vossen.
fronti &c. volpigne. Argliftigheid, loosheid van een vos, enz.
Volpeggiare. De listigheid van een vos gebruiken, zig argliftig en loos aantellen, de voffe huid of het voffe vel aantrekken.
VOLPILLA, Volfelk. Hairtangetje, pluktangetje, nypertje of knypertje, om de hairen uit te trekken of te plukken.
VOLTA, Voltare, Volteggiane, Vololare &c. V. Volgere &c.
VOLTO. Het gezigt, aangezigt, het wezen, het ge-laat (tronic.) *V. Volgere &c.*
riguardar' uno nel volto. Iemand in 't gezigt aanzien, in 't aangezigt bezien.
gittar nel (in) volto. Iemand in 't gezigt werpen, dat is, voorwerpen, verwyten.

volto angelico. Een engels of engelagtig wezen, gelaat. *volto santo*. Het heilig aangezicht, dat is, de zweetdoek van de heilige Veronica.

Voluaccio. Een leelijk, mismaakt, afschuwelijk gezigt, aangezigt.

VOLTOLONI. *V. Volgere &c.*

VOLUBILE. Dat men afwenden, afkeeren, of omdraaijen kan. *Met.* Wankelbaar, onstandvastig, onbestendig, wisselvallig, veranderlijk.

Volubilità. Onbestendigheid, onstandvastigheid, veranderlijkheid.

volubilità delle cose humane. Onstandvastigheid, onbestendigheid der wereldsche, menschelijke zaken.

VOLUMI. Een boek; ook een deel of band van een boek.

distinto in più volumi. In meerder boeken of banden verdeeld, afgedeeld.

VOLUTA'. Wellust, vermaak, genoegte, dartzelheid, brooddronkenheid.

Volustuoso. Wellustig, vermakelijk, dartzel, brooddronken, daar toe overgegeven.

Volustuosamente. In wellusten, vermakelijkheden, genoegelijkheden, dartzelheden, brooddronkenheden.

VOMERO. Ploegyzer.

VOMICA. Een gezwel vol etter, een etterbuil of zwere.

VOMIRE, *Vomitare*, *Vomere*. Spuwen, braken, overgeven.

baver voglia di vomitare. Willen braken, overgeven, spuwen.

vomitare bestemmie. Godslasteringen braken, uitbraken, godslasteren.

Vomitivo, *Vomitario*. Dat brakinge, overgevinge of spuwinge veroorzaakt, of verwekt.

medicines vomitive. *V. Sopra.*

dar un vomitivo. Een braakmiddel geven.

Vomito. Het spuwen, braken, overgeven; ook uitspuwsel, uitbraaksel, dat uitgespogen is.

gittar fuore per il vomito. Uitspuwen, uitbraken, door braken uitwerpen.

provocar' il vomito. Het spuwen, braken verwekken, veroorzaken, met geweld willen braken.

ritornar' al vomito. Doen gelijk de honden, wederom opeeten dat men gespogen heeft. *Met.* De verzaakte boosheid weder bedryven, weder torreen boos, godloos leven keeren.

UOPO, *Uopo*. Nodig, van noden, van doen.

baver' uopo. Van noden, van doen hebben.

sarebbe di uopo. Het zoude nodig, van noden wezen.

VORACE. Opslikken, opvreten, verslinden, verzwelgen, onmatig vreten.

Voracità. Opslikking, opvreting, verslinding, gulzigheid, onmatig leven.

VORAGINE. Eendraaykolk, een afgrond, gron delooze diepte; ook een zeer diepe put, een poel.

la voragine de i vizii, della perdizione &c. De afgrond, de poel der boosheden, des verderfs, enz.

VOSTRO. Uw; ook van u lieden.

sono vostro. Ik ben uw, den uwen.

in casa vostra. In uw huis, dat is, by uw, tot uweat.

Voftra Signoria, Voffignoria. *V. S.* De Heer, myn Heer. *V. Signoria*.

la Signoria Voftra. *V. Sopra.*

Voftra Maestà, Eccellenza &c. Uwe Majesteit, uwe Excellentie.

voifera fu' l'voftra. Gy zyt op het uwe, dat is, gy zyt op uw grond, op uw bodem.

Voftriffimo. Ganschen geheel de uwe.

VOTO, Vuoto. Ydel, leeg, ledig, wan; ook hol.

botte &c. vota. Een leeg of ledig vat.

sacco voto. Een lege zak.

torniamo a mani vuote. Wy komen met ledige handen weder te rug, wederom.

la cosa andò vota. De zaak is ledig afgegaan, is vernietigd, daar is niet van geworden; ook is niet gelukt, heeft geen voortgang gehad.

luogo voto di habitatori. Een plaats ledig van inwoonders, zonder inwoonders, een woeste plaats.

voto d'ogni pietà &c. Ledig van alle barmhartigheid, dat is, onbarmhartig.

vote preghiere. Ydele, dat is, vergeeffche gedane gebeden.

cervello voto. Een ledig, ydel, dat is, dom, onverftandig brein.

esser voto in mezzo. In het midden hol zyn.

Voto, in voto. Leeg, ledig, ydel, dat is, vergeeffch, te vergeeffch.

parlar' a voto &c. Vergeeffch, te vergeeffch, in de wind spreken, enz. (wy zeggen) voor een dove mans deur kloppen.

Voto. Het lege, ledige, dat is, de holte.

il voto della canna &c. De holte van een pyp of buis.

porr' il piè in voto. De voet in 't ledige zetten, dat is, mistreden, (menende dat men de voet vast zette.)

Votezza. Leegte, ledigheid.

Votare, Vuotare. Ledig of schoon maken, zuiveren.

votar' il fiasco &c. De flessen legen, ledig maken.

votar' il sacco. De zak ledig maken, uitschudden.

Met. Alles uitzeggen wat men weet.

votar' l'orina (l'urinale) sul capo ad uno. Iemand de water- of pispor op de kop uitgieten.

votar' i destri, cessi. De heimelijke gemakken, kakhuisen ledigen, ruimen, of schoon maken.

vota destri, vota-cessi. Een kakhuisveger of ruimer, een nagtwerker.

votar' i tesori. De schatten of schatkisten ledig maken, dat is, verteeren, verslinden, verdoen.

votar' la sella. De zadel ledig maken, dat is, van 't paard vallen.

far' votar' la sella ad uno. *V. Sella.*

votar' la terra. Wegloopen, zig weg, aan een kant maken, pakken.

Votamento. Lediging, ledig of schoonmaking.

VOTO. Een bedebelofte; ook een stemme, keurstemme. *V. Suffragio.*

far' un voto a Dio. Een bedebelofte aan God doen.

fo' (faccio) voto a Dio. Ik doe een bedebelofte aan God; ook ik neem vastelijk voor my.

costui ha fatto voto di non baver' acqua. Deze heeft een belofte gedaan, heeft verloofd geen water te drinken,

ken, dat is, mag gansch geen water drinken.
empire, adempir, romper &c. il voto. De bedebelofte volbrengen, breken, enz.
il voto della castità, proverbà. De belofte der kuisheid, der armoede, enz.
negar', dar' il suo voto. Zyne stemme weigeren, geven.
voti semplici, solenni &c. Tydelijke, eeuwige beloften.
Per voto. Door bedebelofte.
andar' a Roma per voto. Door bedebelofte na Rome gaan, dat is, om de belofte te volbrengen.
confessarsi, battezzarsi, in voto. Maar in begeerte biegten, gedoopt worden.
Votivo. Dat uit belofte geschied, of in een bedebelofte beloofte is.
Messa votiva. Een beloofde Misse.
Votare. Beloven, een belofte doen; ook zyne stemme votar *qualche cosa a Dio.* God iets beloven. [geven.
votar castità &c. Belofte van kuisheid doen.
Votarfi. Zig verloven.
votarfi a qualche cosa. Zig tot iets verloven.
Votato. Verloofd.
Votatore, Votante. Iemand die zyne stemme geeft.
Uovo, Ovo. Een ey.
uovo fresco. Een vers ch ey;
uovo da bere. Een week gekookt ey, om uit te slorpen.
uovo duro. Een hard ey.
uova in tegame. Geslage of geroerde eijeren.
abbiavo d'uovo. Eijerklaar, eijerwit.
rosso d'uovo, il tuorto. Eijerdooijer, de dooijer van een ey.
mangiar bere &c. delle uova. Eijeren eeten, uitflorpen.
un paio d'uova fresche. Een paar versche eijeren.
goner', (far') uova. Eijeren leggen.
romper l'uovo in bocca ad altrui. Iemand een ey in de mond of bek breken. *Met.* Iemands zaken die in goeden staat waren, breken, verdueren.
Uovàia, Ovaia. De eijerstok, 't eijerneck (in een hoen.)
Uovale, Ovale. Eyvormig, langwerpand rond.
forma, figura ovale. Langwerpand ronde gestalte (figuur.)
U P U P A, *Upuga.* Een wydroppe, of hoppe, (een vogel zoo genaamd.)
U R B A N O. Beleefd, heusch, wellevende, vriendelijk, bevallig, enz.
Urbanamente. Beleefdelijk, heusselijk, bevalliglijk, op een aangename, vriendelijke wyze.
Urbanità. Beleefdheid, heusheid, wellevendheid, bevalligheid, enz.
U R G E R E. Vergen, persen, dringen, noodzaken, prangen, drukken.
urget' un negozio &c. Een zaak dringen, dryven.
Urgente. Vergend, dringende, noodzakende, pericnd, drukkend; ook noodig, hoogdringend.
bisogni urgenti, urgentissimi bisogni. Hoogdringende noodzakelijkheden.
Urgenza, Urgenze. Hoogdringende, perssende nood.
pressanti urgenze. V. Sopra.
la urgenza del negozio. De hoogdringende noodzakelijkheid des handels, der zaken.
queste urgenze. Deze noodzakelijkheden; ook qua-

de, booze tyden, en gewoontens.
U R I N A &c. V. Orina.
U R L A R E. Huilen als de wolven, honden, enz.
urlar di dolore. Van smart, van pyn huilen, enz.
Urlo, Urlamento. Gehuil, huilinge.
sentivo urli e strida. Ik hoorde een gehuil en geschreeuw.
U R N A. Een aarde vat of emmer; ook een vat daar eertyds de asche der dooden in bewaard wierd.
U R O. Een zandlooper; ook een vaatje daar 't water allenskens uitloopt of lekt, dat men voortyds gebruikte voor een horlogie.
U R T A R E. Stooten, aantooten, te zamenstooten.
V. Collidere.
urtar nel muro, in un sasso, negli scogli. Aan de muur, aan een steen, aan de rotten stooten.
urtar' uno col gombito. Iemand met d' elleboog stooten.
urtar' il cavallo. 't Paard aanspooren, de spooren geurtar *contra i nemici.* Op den vyand vallen. [ven.
urtar con uno. Met iemand stooten, dat is, twiituen, kyven. *V. Rompere.*
Urto, Urtata, Urtane. Een stoot, aantoot.
dar delle urtate ad uno. Iemand dikwils stooten.
Urteggiare. V. Sopra.
U S A R E. In 't gebruik hebben, gewoon zyn, plegen, omgaan, enz. ook gebruiken, bezigen; ook verbezigen, afbezigen, verslyten; ook oeffenen, betragten.
usar di far qualche cosa. Iets in 't gebruik hebben of gewoon zyn te doen.
non usano di toccar dinari. Zy plegen geen geld aan te raken, te handelen.
usar con uno. Met iemand omgaan, verkeerren.
usar con una. Met eenen vleetschelijk omgaan.
usar' in qualche luogo, corte. Ergens dikmaals zyn, aan een hof verkeerren.
usar molto in casa di qualche uno. Dikmaals in iemands huis zyn, veel in iemands huis verkeerren.
usar qualche luogo, piazza. Een plaats, een straat dikwyls betreden. *V. Frequentare.*
usar le taverne, bordelli &c. De herbergen, de hoerhuizen dikmaals bezoeken, dikwyls daar in gaan.
usar gli abiti &c. De kleederen verslyten, afdragen.
quivi usano mercanti, barattieri, venditori &c. Hier komen de kooplieden, wisselaars, kramers, en diergelijke luiden veel by malkanderen, hier handelen zy met malkanderen.
usar medicina. Een artzeny of geneesmiddel gebruiken. [ken.
usar cibo, bagni &c. Spyze, de baden, enz. gebruiken.
usar la sua astuzia. Zyne arglistigheid gebruiken.
usar crudeltà, rigore, priegbi. Wreedheid, strengheid, ernst, enz. gebruiken, wreed, streng, straf, ernsthaftig, enz. zyn, bidden, slijkflooyen, liefkoozen, enz.
usar la ragione, forza. Vernuft, geweld gebruiken.
usar liberalità, carità, cortesia humanità con uno. Mildheid, liefde, beleefdheid tegen iemand gebruiken, dat is, mild, lieflijk, vriendelijk, enz. tegen iemand zyn.

usar.

usar termini cortesi. Höffelijke, beleefde manieren gebruiken.

usar mal termine con uno. Zig onbeleefd tegen iemand gedragen.

usar un tratto ad uno. Iemand een pots spelen.

non doureste usar simili termini meco. Gy beboorde met my al zoo niet te handelen of om te gaan.

non dimenticherò così facilmente il tratto usatomi. Ik zal die strek, die pots zoo haast niet vergeten die gy my gespeeld hebt.

usar una persona a molte cose. Een persoon tot veele zaken gebruiken.

usar disonestamente uno. Iemand oneerlijk, op een oneerlijke wyze gebruiken.

usar mal una cosa. Iets qualijk gebruiken, misbruiken.

usar brutte parole ad uno. Quade, vuile; ook ontugtige woorden tegen iemand gebruiken; ook iemand quade, vuile woorden geven.

Usarsi. In gebruik zyn, in zwang gaan.

questa foggia d'habiti non s'usa più. Deze dragt van klederen is niet meer in 't gebruik.

Usato, Ufo. Gewoon; ook gewoonelyk, gebruikelijk; ook gebruikt, gebezigt, afgebezigt, versleten, enz.

esser' (non esser') usato (uso) di (u) fare qualche cosa. Gewoon, niet gewoon zyn iets te doen.

non siamo usati di &c. Wy zyn niet gewoon te, enz.

tempo, luogo, modo, cibo &c. usati. Gewoonelyke tyd, plaats, wyze of manier, spys, enz.

non usato. Ongewoon, ongewoonlyk, zelden. *V. Inusitato.*

persona usata con galanti' buomini. Een persoon die gewoon is met yakkere, brave luiden om te gaan.

chiefa, strada, camino, molto usato. Een zeer bezogte kerk, een zeer gangbare straat, weg, enz.

mafferizie, vestiti &c. usati. Gebruikt, gebezigt, afgebezigt huisraad, oude, afgedrage, verslete klederen.

Usato, Ufo. Gebruik, gewoonte, gewooneheid.

secondo il mio usato. Naar myne gewoonte, volgens myn gebruik.

più, meno &c. dell' usato, più che l'usato, oltre l'usato. Meer, minder als 't gebruik, over de gewoonte.

Usitato. Gebruikelijk, bruikbaar, gewoon, enz.

molto usitato. Zeer gebruikelijk.

Ufo. Gebruik, gewoonte; ook oefening, ervarenis of ondervinding; ook nut, voordeel, baat.

per lungo ufo. Door langdurige gewoonte.

ufo naturale. Het natuurlyk gebruik.

parole di buon' ufo. Woorden van goed gebruik.

esser' (non esser') in ufo. In 't gebruik zyn, niet in 't gebruik of gebruikelijk zyn.

baver' in ufo. In 't gebruik hebben, gewoon zyn.

conforme all' ufo nostro. Volgens onze gewoonte.

metter' in ufo. In 't gebruik brengen, opbrengen.

imparar' una lingua per ufo. Een spraak door de oefening, door 't gebruik leeren.

per lungo e continuo ufo. Door een lange, gestadige oefening, door een gedurig gebruik.

l' ufo, l' esperienza. De oefening en de ondervinding.

per ufo, (ad ufo) della guerra &c. Om in den oorlog of kryg, enz. te gebruiken.

per suo ufo quotidiano. Tot, of voor zyn dagelyks gebruik.

baver l' ufo di qualche cosa. Iets wel gewoon zyn.

scarpe &c. per lungo ufo consumate. Schoenen die door een langdurig gebruik afgedragen, afgesleten zyn.

Ufofrutto. Het vrugtgebruik of genot van eenig ding.

Ufofruttuare. Iets genieten, gebruiken.

Ufofruttuario. Die het vrugtgebruik van iets heeft of geniet.

Ufo, a ufo, pagar' a ufo, a mezzo ufo, a ufo doppio. Op ufo, enz. dat is, op twee maanden, veertien dagen, in agt dagen, in vier weken betalen.

Ufanza. V. Sopra Ufo. Gebruik, gewoonte, enz.

buona, cattiva (mala, pessima,) bella, santa, antica, lo-devole, commune ufanza. Een goed, quaad, schoon, heilig, oud, loffelyk, gemeen gebruik, een goede, quade, enz. gewoonte.

secondo l'ufanza del paese. Naar 't gebruik, volgens de gewoonte van 't land.

esser' ufanza. In 't gebruik, gebruikelijk zyn.

baver' ufanza con uno. Met iemand omgaan, verkeeren.

Ufuak, Ufuário. Dat dagelyks gebruikt word of gebruikt kan worden.

U S O R A &c. V. Abbaſſo.

U S U R P A R E. Iets onregmatiglyk alseigen bezitten, toeëigenen; ook iets dikwijls, lang gebruiken.

usurpar quello de gli altri ingiustamente. Het goed van andere luiden op een onregmatige wyze gebruiken, bezitten, toeëigenen.

usurpar un titolo &c. Zig een eertytel aanmatigen.

Usurpato. Onregmatiglyk toeëigend, aangematigd.

Usurpatore. Een onregmatige bezitter, gebruiker.

usurpator dell' onore, gloria di Dio. Iemand die zig deer aanmatigd die God alleen toekomt.

usurpazione, Usurpamento. Onregmatige bezitting van een ander mans goed.

Utile &c. V. Abbaſſo.

U S A T T O, Usati. Boere styffel.

U S B E R G O. Harnasch, kurasch.

U S C I O &c. V. Abbaſſo.

U S C I R E. Uitgaan, buiten gaan, voor den dag, of tevoorſchyn komen, in 't ligt komen.

uscir di casa, della città &c. Uit het huis, uit de stad gaan.

uscir fuori. Uitgaan.

uscir in mare. In zee gaan, afzeilen, uitloopen.

uscir in campagna &c. In 't veld, te veld gaan, trekken.

uscire, uscir adosso. Uitvallen, een nitval doen.

uscirono da due milla cittadini. Daar zyn by de twee duizend burgers uitgevallen.

uscir della religione. Uit het klooster gaan.

uscir di vita. Sterven, verscheiden.

uscir sangue del naso. Uit de neus bloeden.

uscir d'intrighi, di pena. Uit de verwarde handel geraken, van de plaag ontslagen, verloft worden.

uscir del parto. Uit het kinder- of kraambedde gaan.

uscir di prigione. Uit de gevangenis verloft worden.

uscir del pericolo, laccio. Uit het gevaar, uit de strikken komen, daar uitgeraken.

uscir del fuoco,orno. Uit het vuur, uit den oven komen.

V V V V V 3.

uscir

uscir del corpo di sua madre. Uit zyn 's moeders lichaam komen, voor den dag komen.
uscir l'anima. Iemaud de ziel uitgaan.
far uscir un libro in istampa. Een boek in druk laten uitgaan.
uscir qualche cosa dalla penna, dalla bocca di uno. Iets uit iemands penne, uit iemands mond gaan, dat is, iets schryven, zeggen.
uscir dalle mani d'alcuno. Uit iemands handen gaan, dat is, gemaakt wezen.
queste voci, concetti, azioni uscirono dal N. N. Deze woorden, gedagten, daden quamen van N. N.
lasciarfi uscir dalle mani, dalla (di) bocca una cosa. Zig iets uit de handen laten gaan, outgaan, iets uit de mond laten vallen, glippen.
ne uscira molto fugo. Daar zal veel sap uitgaan, komen.
il vino, la pazzia &c. gli sono usciti dal capo. De wyn, de zotheid is hem uit het hoofd gegaan.
uscir di se per meraviglia. Buiten zig zelve geraken door verwondering.
uscir del (di) proposito, di tuono, camino, seminato. Van zyn voornemen, van de toon of wyze afraken, van de regte weg afwyken, afdwalen. *V. Seminato.*
uscir dell'animo, di mente. Uit de zin, uyt de geheugenis gaan, geraken, vergeten.
uscir del corpo. Ter stoel gaan, kakken.
ne esce fumo, vapore, una puzza. Daar gaat rook, damp of waassem, een stank uit.
escane ciò che si vuole. Daar mag uit komen, volgen, ontstaan, spruiten wat het wil.
Uscito. Uitgegaan, buiten gegaan, voor den dag, te voorschyn gekomen; ook een drek, een stront.
opera uscita dalla sua penna, mano &c. Een werk dat uit zyne pen, zyne hand gegaan is, dat is, dat hy geschreven, gemaakt heeft.
occhi &c. troppo usciti in suora. Al te verre uitstaande, uitpuilende oogen, enz.
un'uscito, (foruscito). Een uitlooper, weglooper, die agter de deur oorlof genomen heeft.
Uscita. Uitgang; ook uitval, enz. Ook uitgegaan; ook uitslag, vertiering, afstek.
uscita di casa, di religione &c. Een uitgang uit het huis, uit het klooster, enz.
far una uscita. Een uitval doen, uitvallen.
Uscita, Essito, Esito. Uitgave, uitgifte, onkosten.
la entrata e l'uscita. Het inkomen en de uitgifte.
notar' ad uscita. Op de uitgifte aantekenen.
baver buona uscita (essito, esito) della robba. Goede afgang, goede afstek van de waar hebben.
Uscimento. Uitgang. *V. Riuscimento.*
uscimento di sangue. Herbloeden.
uscimento delle budella. Het uitgaan, oerzinken des aarsdarms.
uscimento (essito) delle cose. De afgang, uitgang, het be-loop der zaken. *V. Successo.*
hebbe un'uscimento miserabile. Hy heeft een ellendige, erbarmelyke uitgang gehad.
Uscio. Een deur.
aprir (ferrar, chinder &c.) l'uscio. De deur op-, toemaken.
bussar', batter', picchiar', stangar', bustar' giù, romper', sforzar &c. l'uscio. Aan de deur kloppen, roeten,

de deur grendelen, inslaan, met geweld opbreken.
toccar l'uscio. Zagtes aankloppen.
baver i nemici all'uscio, esser' all'uscio co' fusti. Zyne vyanden aan de deur, dat is, heel naby hebben, het ongeluk zeker, voor oogen hebben.
fringer' uno fra l'uscio e' l' muro. Iemand tusschen de deur en de muur dtingen, dat is, tot verklaringen, besluit dwingen, noodzaken.
Usciolo. Een kleine deur, een deurtje.
Usciatale. Een voorhangsel, gordyn aan de deur.
Usciata. Deurwaarder, deurwagter.
U S I G N U O L O, U s i g n u o l o. Een nagtegaal: zeker Vogel. *V. Rosignuolo.*
U S O R A. Gebruik, genot, woeker, rente van geleend geld. *V. Censo, Interesse.*
prestar' ad usura. Op woeker leenen.
Usurario, usuriers. Een woekenaar, woekeraar.
Usurario. Woekerig.
contratto &c. usurario. Een woekerig, onbillijk verding.
Usurainuolo. Een halve woekeraar.
Usureggiare, usurare. Woekeren.
U T E R O. De lijf- of baarmoeder, de buik van een vrouw.
Uterus. Dat tot de lijf- of baarmoeder behoort.
fratello &c. uterino. Lichamelijke broeder, van een moeder gebooren.
U T E N S I L I A, U t e n s i l i. Huistraad, al dat tot ons gebruik noodzakelijk is.
U T I L I. Nuttelijk, voordeelig, gebruikelijk, dienstig, goed; ook nut, voordeel, gewin, belang; ook rente, inkomst.
consilio &c. utile. Een nuttelijke, voordeelige raad, enz.
cerc' il vostro utile. Ik zoek uw best, uw nut, voordeel.
l'utile della casa, repubblica. Het nut, voordeel des huis, van de gemeente, het gemeenebest.
cavar' utile. Nut, voordeel (scheppen, trekken).
ne cavi grand' utile. Gy hebt groot voordeel daar van.
cercar' il proprio utile. Zyn eigen nut, voordeel zoeken.
prestar' dinari con utile. Geld op rente leenen.
Utilmente. Met nut, voordeel, enz. nuttelijk, voordeelig-lijk, enz.
spender' il tempo, dinari, passi &c. utilmente. De tyd, het geld, de treden, passen of gangen nuttelijk besteden.
Utilità. Nut, voordeel, enz.
senza utilità. Zonder nut, zonder voordeel.
per utilità dell'anima. Voor 't beste, nutste der zieke.
U V A. Druif, wyndruif, wynbezië.
la vigna sa molta uva. De wyngaard draagt veele druiven.
l'uva è matura. De druiven zyn ryp.
grasso d'uva. Een bos druiven.
uva acerba, matura, passa, secca. Zure, rype, gezwolle, dorre of verdroogde druiven.
uva spina, crespa. Steek-, kruis- of doornbeziën.
molte foglie ma poca uva. Veele bladeren, maar weinig druiven.
Uvola, Uigola. De huig, het keelklapje, strotklapje, het lelletje in de keel.
V U L N E R A R I. Wonden, quetsen.
V U L V A. De baar- of lijfmoeder.
Vulvaria. Moederkruid.
V O T O &c. V. Voto &c.

Z.

ZACCHERA, *Zaccara, Zaccbere*. De slijk- of drekklon-
ters, die de reizigers aan de kleederen hangen, (pat-
Zaccherella, Zaccheruzza. Een klontertje. [ten.
Zaccherisfo. Klontertig, vol slijk- of drekklon-
ters.
Zaccherare, Inzaccherare. Met slijk of drek beklonteren.
Zaccherato. Beklonterd, beklad, beslykt.
ZAFFARE. Aanhakken, aanklaauwen, aanklampen;
ook vleugelen of binden als een diender of dief-leider.
Zaffata. Een aanhakking; ook den damp die te gelijk
ergens uitrookt.
bebbe buone zaffate di orina sulla testa. Hy is wel met
nagtwater beregend geweest.
ZAFFERANO, *Safferano, Zaffrano*. Saffraan.
Zafferanare. Met saffraan inleggen. *Met*. Met slijk of
drek bevullen of bekladden.
ZAFFIRO. Een safier (een edelgesteente.)
ZAFFO. Een diender, dieveleider, beul, scherp-
regter; ook een tap of stop.
Zaffaria. De schare of bende der dienders of dieveleiders
ZAGAGLIA. Een worpspies of pyl.
lanciar zagaglia. Worpsspiefen of pylen werpen.
ZAGANELLA, *Zagarella*. Een staartriem, om het
paard de staart op te binden.
ZAINO. Ruige, ledere harderstas, weizak; ook een korf,
een maud of ben; ook een paard zonder bles of teken.
ZAMBRACCA. Een gemeene hoer. *V. Baldracca.*
andar dietro alle zambracce. De hoeren naloo-
pen, hoerjagen, hoereeren.
ZAMPA. Een poot of voet van een viervoetig dier.
Zampetta, Zampavella. Een pootje, voetje.
Zampata. Een slag met de poot of voet; ook het spoor
of de voetstap van een dier.
Zampare, Zampettare. Met de pooten slaan; ook begin-
nen te gaan gelijk de kleine kinderen.
ZAMPILLO. Het dun, zagt vloeijen of druppelen des
waters uit een pyp, goot, buis, met een lieflijk,
aangenaam geruisch.
Zampillare. Zagt en dun vloeijen, loopen of druppelen,
en lieflijk, aangenaam ruischen.
ZAMPOGNA, *Sampogna*. Een zakpyp, (zeker speeltuig.)
Zampognare. Op de zakpyp blazen, spelen.
ZANCHE, *Zanche*. Een schenkel; ook stelten, krukken.
Zancheggiare. Op stelten, krukken gaan.
ZANGOLA. Een gemakstoel, kakstoel.
ZANA, *Sanna, Zanne*. De slaganden der wilde zwynen
of varkens; ook der honden; ook der oliphanten.
ZANI, *Zanni*. Een schalknar, janporagie, pekelharing.
Zannefo. Porfig, snakerig, vol porfen en kuren.
ZANZERA, *Zanzara, Zanzala, Zanzara*. Een gons,
of mug.
Zanzeriere, zenziaro. Een gansch behangen, dog door-
zigtig tentbedde, daar de gonzen, muggen niet in of
door kunnen komen.
Zanzeare. Gonzen, of muggen vangen. *Met*. Luy en
ledig gaan; ook porfen, grillen, kuren uitregren.
Zanzeone. Een muggenvanger; ook een porfemaker.
andar zanzeoni. Luy en ledig gaan, lanterfantent.
ZANZIRO. Een Sodomitische jonge.
ZAPPA. Een houweel, schop, (daar men de aarde
mede omgraafde.)

Zappata, zappettina, zappolino. Een houweeltje, schopje.
Zappone. Een groote houweel, schop.
Zappare. Schoppen, spitten, wieden.
zappare l'orto, la terra. De tuin, de aarde schoppen,
spitten, wieden.
Zappettare. Een weinigje omschoppen, omspitten.
Zappatore, Zappiterra. Een schopper, spitter; ook een
akkerman of boer in 't gemeen.
ZARA, *Zarra*. Het spel met drie dobbelsteenen, het
passen, pasdiezen.
giocar a zarra, (zarrare). Passen, pasdies spelen.
ZARABANDA. *V. Sarabanda.*
ZARABATTANA. Een windroer.
ZARZACANE. Barakaan (een soort van stof.)
ZATTERA. Een vlotbalk, vlot; ook een mangelstok,
vultstok.
Zastero, zatteraio. Een vlotter, een vlotman; ook een
volder of valder.
ZAZZARA, *Zazzera*. Lang of gekroefd, gekruld
hair, het zy natuurlijk of niet: een paruijk.
Zazzarina. Een kleine paruijk.
Zazzerone. Een groote paruijk.
Zazzeriere, zazzeraio. Een paruijkemaker.
Zazzeriere, Zazzerino. Een paruijkdrager, dat is, een
juffersknegtje, een jonker, pronker.
Zazzerato, zazzerato. Die een paruijk; ook lang of ge-
kroefd, gekruld hair draagt.
ZAZZOLARE. Taften, betaften, bevoelen, in de
handen grobbelen.
ZBA. Spelte, eekkorren, St. Pieters koren.
ZECA. De muntplaats tot Venetie.
nuovo di zecca. Nieuw, versch uit de munt, (wy zeg-
gen) splinter nieuw, versch uit den oven.
bastionate &c. di zecca. Goede, frisse stokslagen, en:
Zecchiere. Een muntmeester, munter.
Zecchino. Een goude ducaat, een zoo genaamde goude
munt te Venetie.
ZEDUARIA. Zeduar, een zeker kruid.
ZEFFIRO. De koele, zachte, aangename weste of zomer-
wind.
ZEGRINO. Zegrin, een zeker stof. [wind.
ZELO. Yver.
zelo di Dio, delle anime. De yver Gods, den yver der ziel.
zelo di buon zelo. Door goeden yver aangedreven.
zelo indiscreto, ardente &c. Onverstandige, hete, enz. yver:
Zeloso. Yverig.
Zelare. Yveren, beyveren.
zelar l'honore di Dio. De eere Gods beyveren.
Zelante, zelatore. Yverend, een yveraar.
Idio zelante. De yverende God.
zelante dell'honor di Dio. Een yveraar van de eere Gods.
mostrarsi zelante di qualche cosa. Zig yverig ergens in-
toon, iets beyveren.
Zelatamente. Op een yverige wyze, met grooten yver:
ZENDADO, *Zendalo*. Zyde, raf.
i zendadi della mitria. De afhangende strikken of ban-
den aan een myter.
ZENIT. De punt des hemels regt boven ons hoof. *V. Na-*
ZEPPE. Een bytel, kegge of wegge. [dir.
Zeppare. Met bytels, keggen of weggen inslaan.
ZERRINO. Een juffers knegt, een pronker, een ver-
liefde zot. *V. Galante.*

Zerbinetto. Een juffers knegtje, pronkertje, jonkertje.
Zerbinesco. Dattel, brooddronken, weeldotig.
Zerbinaria, *Zerbinaggine*. Het verliefd oppassen, opwagten dat de jonkertjes de jonge juffers doen.
Zerbinaggiare. De juffers opwagten, oppassen, een juffers knegtje zyn.
ZERO. Een nul in de rekening of rekenkonst.
ZIBELLINO. Sabel, (een dier;) ook van sabel.
pellì zibelline. *V. Sopra*.
ZIBETTO. Sivet.
Zibettare, *Inzibettare*. Met sivet smeren; besmeren.
Zibettato. Met sivet gesmeerd, bestreken.
ZIBIBO, *Zebibo*. Razynen, gedroogde druiven.
ZIMARRA. Een sarmaar, een lange rok om in huis te dragen; ook een rok om in huis te dragen; ook een nagrok; ook een rok als de Keurvorsten en Paulyke gezanten, enz. dragen.
ZIMBELLO, *Cimbello*. Een lokvogel; ook een lokfluit.
Zimbellare, *Cimbellare*. Met de lokpyp, lokfluit fluiten.
ZINGANO, *Zingaro* &c. *V. Cingano* &c.
ZINNA, *Zinne*. Mammen, borsten.
Zinnare. De borsten zuigen.
ZINZINO, *Cintolino*. *V. Ciantolino* &c.
ZIO. Een oom, vaders of moeders broeder.
Zia. Moeye, vaders of moeders zuster.
ZIPOLO, *Cipolo*. Een tap, een deuk van een vat.
ZIRLO. Het geschreeuw van een kraanvogel.
Zirlare. Schreeuwen als een kraanvogel.
ZITELLA &c. *V. Cistella* &c.
ZITTO &c. *V. Citto* &c.
ZIZZA &c. *V. Cizza* &c.
ZIZZANIA. Onkruid dat onder het koren wast; ook ratten of paarke korenbloemen. *V. Loglio*.
seminar zizzania tra i fratelli. Onkruid, dat is, ergerenis, oneenigheid tusschen de broeders zaayen.
Zizzanioso. Vol onkruid.
ZOCCO, *Ciocco*. Een stok, blok, knots.
ZOCCOLO. Een klomp of hoosblok. *Met*. De aarde die zomtyds aan deschoenen kleeft of klontert.
andar' in zoccoli. Met klompen of hoosblokken gaan.
la neve, il fango sa zoccolo. De sneeuw, den dreck hangt, kleeft aan de klompen.
Zoccolaio. Een klompemaker.
Zoccolare. Met klompen of hoosblokken gaan.
Zoccolante. Iemand die met klompen of hoosblokken gaat; ook een barrevoeter monnik.
Zoccolato. Die klompen of hoosblokken aan heeft.
ZODIACO. De Zodiac, een kring des hemels, in welke de twaalf tekenen des jaars zyn.
ZOILLO. Een bekelaar, berisfer van boeken of schriften.
ZOLFO &c. *V. Solfo* &c.
ZOLLA. Een zode, klomp, kluit vanfaarde; ook een heuveltje. *V. Teppa*.
romper, spezzare le zolle, (diszollare.) De zoden, kluiten van aarde breken.
Zolloso. Vol van zoodanige zoden, kluiten, enz.
zolloso campo. Een klonterrige akker, die vol kluiten is.
ZONA. Een gordel, riem; ook de werelds riem.

ZONZARE. Herwaarts en derwaarts gaan en niet weten waar heen; ook boerten, kortswyl bedryven.
andar' a zonzo. *V. Sopra*.
ZOPPO. Hinkend, kreupel, lam, mank.
Zoppello. Een hooge schoen voor een kreupele, manke.
Zoppicare. Hinken, kreupel, mank gaan,
io sò bene di che piede zoppica. Ik weet wel aan welke voet dat hy hinkt, dat is, ik weet zyn gebrek wel.
Zoppicante. Hinkend, lam, kreupel, mank.
ZOTICO. Zeldzaam, wonderlyk van natuur, korzelig; eigenzinnig, met dewelke niet wel is om te gaan.
Zoticone. *V. Sopra*.
Zoticamente. Opeen zeldzame, wonderlyke, stuursche
Zoticchiere &c. *V. Inzoticchiere*. [wyze.
ZUANE, *Zanne*, *Zanni*. Joanes; ook een hans, hansje, hansfop, een nar, janpotagie.
ZUCCA. Een kauwoerde; ook *Met*. Een slesch; ook de hersenpan, bekkeneel.
non baver sale in zucca. Geen zout, dat is, verstand in de kop hebben.
Monna zucca al vento. Een zot, dom vrouwsperfoon.
Zucchetta. Een kleine kauwoerde; ook een slesje.
Zúccolo (della testa). De hoofdschedel of kruin.
Zuccone. Een gladkop, kaalkop.
Zucgaio. Een kauwoerde-plant.
ZUCCARO, *Zucbero*. Suiker.
zuccharo rosato, candito &c. Rozesuiker, kaneelsuiker.
zuccharo di tre cotte. Zeer fyne suiker. *Met*. Een schrandder, kloek en verstandig mensch.
il zucchero glù cascò sul pero cotio. Hem is de suiker op de gebrade peeren gevallen, dat is, het is hem naar wensch gegaan; het een geluk is hem op het ander toe.
Zuccheri. Allerley suikeren. [gevallen.
Zuccherino, *zuccherini*. Suikerbrood, marspeyu, konfyt, konfituren, kockjes en diergelyke.
Zuccheriera. Een suikerbus, suikerdoos.
Zuccheráio. Een suikerbakker.
Zuccherare. Suikeren, besuikeren, met suiker zoet maken. *V. Inzuccherare*.
Zuccheráto. Gesuikerd, met suiker bestrooid.
pillola zuccherata, inzuccherata. *V. Pillola*.
parole &c. *zuccherate, inzuccherate*. Suikerzoete, goede en vriendelyke woorden.
ZUFFA. Eigentlyk een vuistslag, een gevegt.
ZUFFOLO &c. *V. Ciuffolo* &c.
ZUGO. Een dwaze, eenvoudige, onnozlele zot, een dweept.
zugo melato. *V. Sopra*.
ZUPPA. Een sop. *V. Suppa*.
zuppa a vino &c. Een wynsop, enz.
mangiar' una buona zuppa. Een goede sop eten.
zuppa francese. Een fransche sop.
far la suppa. Een sop maken.
chi fa l'alt'ui mestier e far la suppa nel paniere. *V. Paniere*.
ZURLO. Iets ronds, dat zig omdraait, een tol.
zurlo di testa. Een zotte, dwaze, gekke inval.
star' in zurlo (in sul zurlo). In den dut zyn, mymeren, zotte invallen of gedagten hebben; ook geil, loops
Zurlare. *V. Sopra*. [zyn.

3-1



